Digitized by Google

BIBL. NAZ.
Vitt. Emanuele III.
RACCOLTA
VILLAROSA
B
511
NAPOLI

B3/c2c4

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Biblioteca Nazionale V. E. III.
NAPOLI

Digitized by Google

AMSTELAEDAMI EX OFFICINA WETSTENIANA.

Digitized by Google

Racc. Vlli B. 511

Q. HORATIUS FLACCUS,

Ex RECENSIONE & cum NOTIS

ATQUE

EMENDATIONIBUS

RICHARDI BENTLEII.

EDITIO TERTIA.

AMSTELAEDAMI,

Apud Rod. & Jacob. Wetstenios & Guil. Smith.

M. D. CCXXVIII.

Digitized by Google

Digitized by Google

AMPLISSIMO ATQUE CONSULTISSIMO VIRO

FERDINANDO van COLLEN Juniori JC^{TO}

COLLEGIO JUDICUM AMSTELÆDAMENSIUM NUPER PRÆSIDI, et SOCIETATIS INDIÆ OCCIDENTALIS GUBERNATORI,

S. P. D.

R. et J. WETSTENII et G. SMITH.

ITa profecto eſt, Vir Amplissime, multum Tibi virtutibusque Tuis eximiis & nos debere fatemur ultro, & civitatem totam non minus quam nos Tibi eſſe devinctam,

Digitized by Google

propter ingentia tua merita, noverunt omnes, qui virtutes Tuas eximias noverunt. Qua enim fide, qua conſtantia, qua ſanctitate, rempublicam geſſeris, collegio Judicum in hac urbe praepoſitus, teſtes ſunt omnes, qui alios eo tempore, nomine quocunque apud auguſtum iſtud tribunal convenerunt, idque uno ore illi prædicare ſolent. Præſtitiſti certè Te tantarum rerum ponderi parem; & quamvis undique ingenti magnorum & variorum negotiorum, ad fortunas aut exiſtimationem aliorum pertinentium, agmine cingereris, atque ſaepe cupidè inſtantium ſollicitis vocibus aliquid eſſet dandum, nunquam tamen aut negotiorum multitudine obrui te paſſus es, aut pro nocentibus deprecantium vocibus à veri & recti tramite devocari. Rectus iſte & erectus animus, quibusvis negotiis & rebus ſummis par, nunquam Te reliquit. Patris hoc ſanè habes, VIR AMPLISSIME, quem aevi iſtius veteris ſaeculique prioris exemplum omnes probi amant atque mirantur, ſatis amare aut mirari pro meritis nemo poteſt, quodque in civibus benevolentiæ ſummæ teſtimonium eſt, nemo non gaudet ex toto iſto maximæ civitatis numero civium, faſces iſtos Conſulares, jam dudum ejus præclaris atque radiantibus virtutibus debitos, hoc tempore potiſſimum eſſe traditos, quo ſumma reſpublica agitur, atque optimus quisque per conſilia fortiſſima pacem quaerit firmam atque ſtabilem. Quanti animi id fuiſſe dicemus, quod in Senatu cum ageretur de rebus maximis oratione graviſſima ſenex prudentiſſimus non tantum ſuaſerit, quod tunc videbatur utiliſſimum, ſed & de facultatibus ſuis tantum ſeſe daturum promiſerit difficili reip. tempore, quantum ne poſcere quidem quisquam a cive optimo fuiſſet auſus. Illo igitur, VIR AMPLISSIME, Patre cum natus ſis, atque domeſtico illius exemplo ad veram virtutem excitatus, haud mirum eſt, pectus Tuum iſtis virtutibus eſſe orna-

ornatum, in quibus ſola eſt atque unica nobilitas. Quamvis enim jure quodam Tuo poſſis gloriari de generis vera nobilitate, eam tamen non eſſe ſitam in fumoſis majorum imaginibus, nec quemquam in gloriam aliorum vixiſſe, ſed virtutem ſolam verè nobilem facere, rectè & ſapienter exiſtimas. Illà igitur ſemità ad ſumma quaeque graſſaris; quamquam quæ poſſunt eſſe majora, quam quæ & jam dudum præſtitiſti, & adhuc præſtas, ſi in jus ſuum cuique tribuendo, ut revera eſt, dicendum ſit, totius civitatis eſſe firmamentum certiſſimum, atque præſidium bonorum ſummum? Debent igitur omnes Tuis iſtis virtutibus atque præſtantiſſimæ menti; nos vero, tam quòd unà cum aliis publicè, quam quòd privatim multis beneficiis Tuis devincti ſumus, quum multa nomini Tuo debeamus, iſtius rei aliquod teſtimonium publicum exſtare voluimus, & propterea Horatium, Lyricorum poetarum principem, Tibi nunc inſcripſimus. Scilicet quum ſolvendo non ſimus, damus tamen id operam, ut debitum noſtrum apud omnes ſit teſtatiſſimum, utque ita ſaltem nomina videamur bona, qui cum diſpungere debitum non poſſimus, non vereamur tamen illud agnoſcere, ne videamur tacendo id velle infitiari. Horatium igitur, Vir Amplissime, Tibi mittimus, ſcriptorem naris emunctæ atque prudentia ſingulari, emendatum atque illuſtratum a Richardo Bentleio, critico omnium conſenſu hoc tempore ſummo, noſtris autem ſumptibus hîc denuo luci expoſitum. Indignus ſane Horatius, quem ſua ætate Mæcenas atque ipſe Auguſtus ſumma benevolentia proſecuti ſunt, Tuo nomine videri non debet, tum propter incredibilem ſuavitatem & elegantiam carminum, tum quia ille *quid* ſit *utile*, *quid non*, *Planius & melius Chryſippo aut Crantore dicit*. Quamvis ergo eo præceptore non egeas, neque illo auctore Tibi ad vitam inſtituendam

opus ſit, non exigua tamen voluptas ex eo ſolet percipi, ſi viri egregii, in quorum numero ſane & Tu es, intelligant jam iſtis temporibus, à noſtra ætate atque diſciplina adeo remotis, eadem vitia atque easdem virtutes fuiſſe, neque aliam prudentioribus mentem, atque illi nunc ſibi eſſe ſentiunt. Id & Tu, VIR AMPLISSIME, ſine dubio per Te agnoſcis ipſe, nec opus eſt, ut nos ſapientiam Horatianam apud Te valde prædicemus, quoniam illa tantum eſt ſumma voluntatis noſtræ, ut ne dedigneris auctorem hunc accipere eo animo, quo à nobis Tibi offertur, id eſt tanquam teſſeram atque teſtem certiſſimum animorum haud paucis nominibus Virtuti Tuæ devinctorum. Votorum autem hæc eſt ſumma, ut Deus ille O. M. Te, Parentem, Fratrem, Liberos, totam denique familiam Tuam, quam diutiſſimè ſervet huic reipublicae incolumes. Vale.

Digitized by Google

NOBILISSIMO & PRAESTANTISSIMO

VIRO

ROBERTO HARLEIO,

BARONI DE WIGMORE,

COMITI OXONII,

ET

COMITI MORTIMERO,

MAGNAE BRITANNIAE

THESAURARIO,

RICHARDUS BENTLEIUS.

Q. Horatius Flaccus, VIR NOBILISSIME, Lyricorum Latinorum olim ſummus, hodie ſolus; cum jam diu apud me non illiberali hoſpitio acceptus eſſet, ac tandem domo emigrare velle videretur; interrogatus Quo tenderet & Cujus in patroni aedes ſe recipere cogitaret; ille enimvero, Se quantumvis humili genere natum Primoribus civitatis olim placuiſſe; *majoreſque nido pennas extendentem*, praeter Polliones, Meſſallas, alios, opibus honoribus ſtudiiſque praecellentes, etiam CILNIUM MAECENATEM (clariſſimum in omne aevum cariſſimumque Nomen) ſic conſuetudine ſua ſibi devinxiſſe, ut *Convic-*

Digitized by Google

tor ei & *Sodalis* appellari meruerit: Huic hodie ſi aut ſimilis aut ſecundus quiſpiam commonſtrari ſibi poſſit, nihil prius ſe habiturum, quam ut illuc continuo advolet: Se quidem, ut ad domum quondam Palatinam ipſius literis Caeſaris accitum ſine ejus offenſione recuſaſſe, ita nunc ad AUGUSTA Penetralia verecundari accedere: Ceterum *cum magnis vixiſſe ſolitum* non poſſe jam *curata tam bene cute* ſenioque ſibi abſterſo humiliora ſectari; ſed, ut his forte temporibus (quamquam o!) Maecenati parem aliquem ſperare vix liceat, infra Polliones ſaltem nolle deſcendere. Miratus equidem ſum tam elegantem tamque paucorum hominum, atque necdum poſt tot elapſa ſaecula *quaeſitae* olim *meritis ſuperbiae* immemorem, Vultuque ego jam tum optata pollicente, Quin bono animo es, inquam, teque illi ipſi HARLEIO, quem jamdudum voto fingere atque ambire mihi videris, tradam & commendabo; illud prius & mea & publica voce dixiſſe auſus, Te omnia quae vel in Maecenate tuo tantopere praedicaſti, aut paria apud Hunc Noſtrum aut potiora reperturum. Nam ut externa illa primum memorem, Genus dico & Imagines; ſcimus Hunc, pariter atque Illum Tuum, *Equeſtri* quidem loco ortum, Gente vero in primis ſplendida ac vetuſta; quae & *Atavos* quoque *Reges* primordiis ſuis attingat; quae a multis retro ſaeculis ſaepe domi foriſque *magnis legionibus imperitarit*; quae nuſquam penitus intermiſſa per tot aetates claritudine non modo nobiliſſimas quaſque Regionum harum Familias cognatione ſibi junxerit; ſed & Galliae quoque, parte ſedem ſolumque mutante, HARLAEOS dederit proceres, tam Sagi illic quam Togae muneribus jam inde ſemper illuſtres. Ille quidem Tuus, *intra fortunam ſuam* & in Equeſtri Ordine ſubſtitiſſe contentus, majora conſequi vel nequiit vel non concupivit: Hunc Noſtrum, abnuentem quidem & moras injectantem, cum vota Civium Patriaeque diſcrimina, tum judicia REGINAE non ſaeculi modo ſui ſed omnium aetatum Optimae perpulerunt denique, ut Senatus inferioris Princeps jam tertium lectus ad Celſiſſimum Ordinem vel ſerus aſcenderet; inque titulos VERORUM *Oxonii* quondam *Comitum* & MORTIMERORUM *Baronum de Wigmore*, quos ſibi Conſanguineos in ſtemmate recenſet,

non

Digitized by Google

non alienus adſciſceretur. Neque vero Sanguinis tantum, ſed & Doctrinae cauſſa aequum erat; ut ab Urbe bonis literis Muſiſque conſecrata Ipſe omnium literatorum Decus & Tutela cognomen ſuum duceret. Jam autem quam tu Tuo mirificam ſive Caeſaris ſeu Patrum Populive gratiam jure olim gratulatus es; cum, ut ex periculoſo morbo recens convaluerat, tota cavea & orcheſtra *laetum theatris ter crepuit ſonum:* hunc Suae dicam an Humanae gentis amorem ſi & Noſtro non minorem obtigiſſe dixero; vel illa dies mihi teſtis erit, cum in ipſa Regia concilioque Procerum a ſceleſtiſſimo omnium nec Britannae nationis ſicario cultello percuſſus eſt: irrito quidem vulnere, ſed haud dubie (niſi praeſens Numen avertiſſet) letali ad praecordia futuro. Illa, inquam, dies, quam carus omnibus viveret, certiſſima dedit teſtimonia. Quo enim gemitu, qua hominum trepidatione, cum ſaucius ad penates ſuos lectica delatus eſt, primus ille nuntius accipiebatur? Qui erat civitatis habitus, qui ſingulorum animi; dum in arto diu ſalutis mortiſque confinio (vix Soſpitatore illo Radclivio laetiora promittere auſo) vita Illi dubia traheretur? communi tum in uno capite periculo vel ab aemulis & adverſariis veras voces eliciente. Qui vero Ipſius interea vultus, quam ſui conſimilis? & ad recentem ictum interritus, & ad lentam ancipitemque curationem imperturbatus: tamquam vel *non doleret vulnus*, vel ſaltem ingens doloris pretium ſolatiumque ſecum ferret; cùm Ipſius pectore feliciter eſt interceptum, quod (ut credere par eſt) in ſanctiſſimum Reginae pectus quandoque deſtinabatur. Ubi primum vero incolumis ad curas publicas redibat; quo Ille occurſu, qua adclamatione, quibus votis ominibuſque, locis omnibus exceptus eſt? Quid notas ea tempeſtate Principis voces, quid Senatus totius gratulationes commemorem? in Annales utique ituras, neque ſic ſubito fortuitoque ſermone nobis delibandas. Porro autem quas tua aetas in Cilnio naturae doctrinaeve dotes veris olim laudibus in caelum ferebat; ſublimem & erectam indolem, ingenium demerendis hominibus natum, vigore ac lenitate mixtiſſimum animum, maximarum curarum ſub altiſſimae quietis ſpecie capacem, diverſiſſima Reip. munia pari omnia

* 2 facili-

facilitate, felicitateque obeuntem, literarum denique cultum promtamque ſemper in eruditos munificentiam; parce tandem, Horati, metuere, ne ex illis, aut ſiqua illis majora ſunt, in Harleio quidquam deſideres. Quippe & Noſter ad ſumma omnia natura formatus, Patriſque optimi & ſapientiſſimi praeceptis innutritus, jam a teneris ferme unguiculis ea Sui documenta dedit; quibus tum protinus quantus hodie eſt ſperari ac praevideri potuerat. Quis enim vel tui meique loci, quos illa bonae mentis Soror ad labores quoſvis ſubeundos vel invitos quondam impulit, tam aſſidue acriterque liberalibus ſtudiis dedit operam, quam Ille ſponte in re Paterna tam praeclara & opulenta? Quis eorum, quibus id ſolum & negotio & victui eſt, tot quot Ille priſcorum annalium volumina, tot leges, ritus, foedera, bella gentium paceſque, verſavit manu memoriaque tenuit? Neque vero, quod in Tuo olim laudabas, *utriuſque* modo *linguae ſermones* edidicit; ſed Latinis Ille Graeciſque literis Hebraicas quoque junxit, raro utique in illa fortuna ſanctoque inſtituto: quo & uſque eo provectus eſt, ut difficilia aliquot Sacri Codicis loca ex Judaicis monumentis egregrie illuſtraverit; quae tamen verecundus Sui aeſtimator in ſcriniis premit. Jam autem quid tibi ego Ejus indolem conſuetudinemque praedicem? Ubi laetior ſeveritas, aut gravitate temperatior comitas? Ubi pectus purius aut humanius; cui nec aerugo malignitaſve inolevit, neque contemtor ille animus commune nimis in tam alto faſtigio malum? Quis aut proſpera fert moderatius; aut, ſicubi caſu culpave aliena bene conſulta male ceſſerint, adverſa generoſius? Quid fidem dicam & taciturnitatem; quid orationem ſuadendi diſſuadendive ſemper potentem? Quid res pene diſſociabiles; tam ad ſubita & acuta caſuum velox ingenium, quam ubi in longinquum conſulendum eſt cautum atque providum; tam probis candideque agentibus nudum atque apertum, quam in verſutos & veteratores tectiſſimum & tutum undique? Unum ſcire licet ad juvanda Principis onera quaſi genitum & factum: qui legum juriſque patrii ſcientiſſimus idem & ſervantiſſimus, cum Principi imperii Vim, tum Civibus Libertatem publicam felici connubio junctas norit tueri.

Quid

Digitized by Google

Quid porro quod tot negotia adminiſtrat, otianti pene ſimilis; ſub tanta occupationum mole vultu vitaque tranquillus; & deſperanda aliis agens, ſine ulla oſtentatione agendi. Quid quod remiſſionum horas & intervalla curarum, non Ille alea nec hiſtrionibus ceteriſve voluptatibus vulgi, ſed elegante & erudito otio ſolet diſpungere: teque, Flacce, identidem, nunc *rheda iter faciens*, nunc domi ad ſubciſiva temporum Sibi comitem evocabit. Poſtremo autem, quod pene ego primarium exiſtimo, non tu hodie, ut olim Maecenatianam, in ſterilem domum conceſſeris, & querelis *repudiiſque quotidianis* turbidam; ſed amore caſto concordem, pulchraque prole florentiſſimam: ubi ſpectare tibi & audire dabitur Juventutis noſtrae Principes, Britanniaeque ſpem geminam, Edvardum Harleium *Baronem de Wigmore*, Georgiumque Haium *Vicecomitem de Dupplin*; ingenuarum virtutum ambos, animique & ingenii vel in prima lanugine adultos; Fortunae autem in quam aluntur pluſquam capaces; Illum tanto Parente, Hunc Socero digniſſimum, qui & nunc tam ingenti Ejus imagine minime obſcurantur. Neque vero id te retardet, quod in ea (proh dolor) tempora devénimus, ubi ſciſſa diſſenſionibus odiiſque communitate (per eos maxime qui miniſtros ſe & adjutores Partium venditant) non virtute amplius ac bonis artibus, ſed clamoribus utrimque calumniiſque certatur. Ut enim olim, licet in Bruti quondam caſtris Tribunus, Maecenatis Auguſtique gratiam tenuiſti, nullo ea de cauſſa frigore imminutam: ita nec Noſter ſpeculabitur, utriſne tu ex Partibus an ex neutris nunc adveneris; Ipſe medius omnibuſque aequus, & egregio Publico compeſcens hinc vel inde nimios factioſoſque; qui tumultuando adipiſci flagitant, quae quiete & modeſtia jure ſibi deſperent; quive inita inter paucos potentiae ſocietate ceteris omnibus ad honores aditum intercludunt: perniciofo ambitu (niſi primus Is eat obviam matureque occurrat) vel in ultima gladiorum aliquando erupturo. Sed haec paullo commotius; & meliora ominabimur. Tu vero, ſi Domus tibi, ſi Dominus, ſi Contubernales jam placent, i propere ac pede fauſto, *poſteramque* illam & recidivam *laudem* laetus capeſſe. Vix dici poteſt, Vir Prae-

Digitized by Google

STANTISSIME, quam his vocibus accenſus gaudioque delibutus Horatius, non gradu, ſed curſu ad Te recta contenderit; adeo ut Commendatitias meas ſeu feſtinatione & ſtudio ſive ſui fiducia neglexerit accipere. Tu tamen, ſat ſcio, ipſius quidem praecipue, ſed & Mea nonnihil gratia, cujus Notas Emendationeſque ſecum circumfert, in Tuorum eum numero habebis. Neque enim vereor, ne haec qualiacumque ſunt Noſtra Tibi iſto nomine viliora ſint, quod a mei Ordinis homine proficiſcantur. Ita nunc quidem quorundam importunitas totum gregem apud pleroſque in invidiam adduxit: verum alia Tibi mens eſt, alia morum via: nam & omni vita anteacta & nunc cum maxime auctoritatem ac fidem verbo veteri facis, *Qui bona fide* DEUM *colit, amat &* SACERDOTES. Obtinebunt igitur & haec Noſtra locum aliquem in Bibliotheca tua ampliſſima; qua (praeter parabiles illas Typographiae divitias) magno ſumtu ſtudioque collegiſti vetuſtos omnium linguarum Codices MSStos Mille amplius & octingentos, atque incredibilem inſuper Membranarum vim, cum quos Rotulos tum quas Chartas appellamus; quorum illi ad Mille reor & quingentûm, hae ad tredecim Millium numerum facile aſſurgunt. Hic tibi inſtrumentorum veterum, partim in Urbe, partim rure in avitis aedibus *Bramtoniae* Caſtello (quod ab EDVARDI uſque I aetate per BRYANUM HARLEIUM Equitem ad feros adhuc nepotes demiſſum eſt) theſaurus adſervatur: quotidiano quidem is auctu creſcens, & jam nunc multo ditior futurus; niſi ad alia damna per Civiles ſuperiore ſaeculo Tumultus caſtellis, templis, villis, nemoribuſque veſtris illata Bibliothecae quoque locupletiſſimae direptio acceſſiſſet. Macte ea virtute, VIR LITERATISSIME; deque omni Antiquitate, cujus tamquam ex naufragio tabulas conquiris undique & conſervas, perge bene mereri. Haec laudabilis Tua luxuries, haec honeſta avaritia eſt: haec Tibi inter tot egregia non in ultimis laudum erit, qua Tu aliorum ſeu immenſa villarum ſpatia, ſeu pictarum tabularum miracula, ſive pecunioſam ſenectam, & exaeques & antecellas. Neque vero de Vetuſtate ſolum, ſed & de praeſenti poſteraque aetate, ſicut meretis optime, ita porro mereberis: niſi (dictu nefas) deſciſcas atque de-

degeneres ab inſitis Familiae virtutibus ; quae potentiſſimae olim MORTIMERANAE domus cum ob ſanguinis conjunctionem tum ob viciniam amicitiis implicata, ruinaeque ejus propinquitate patrimoniis ſuis magnam partem excuſſa, vel in accifis tamen rebus fortunaeque priſtinae reliquiis egregios bello Duces & pace Senatores ſuis quemque temporibus Reip. praeſtitit. Quis enim, ut antiquiores praeteream, Proavo tuo THOMA Senatore ſapientior? cujus ſi ſanis olim conſiliis JACOBUS ille I ut aurem, ita & mentem commodaſſet, cum novae aulae lenociniis a rectis tutiſque abſtractus ad prava & ancipitia prolaberetur ; non utique miſeranda illa & nefanda accidiſſent; quae CAROLUS filius religioſiſſimus Princeps poſtea perpeſſus eſt. Ille vero, praeſago jam tum futurorum animo, non rebus ſe civilibus immiſcere amplius voluit: ſed in agros ſe ſuos recipiens honeſtiſſimo in otio literataque ſenectute octogenarius ibi vixit. Interea tamen Avi tui ROBERTI *Militis de Balneis* praeclaris operis laboribuſque immo & periculis uſa Patria eſt; quippe qui in conventu Senatorum tum praeſens agebat, cum perditiſſima conjuratorum manus Curiam ipſam comitialem ſimul omni cum ſtirpe Regia & utriuſque Ordinis flore ac robore tantum non jam flammis involverat. Tum vero Parentem tuum EDVARDUM, fortiſſimum & integerrimum virum, quis ſatis digne proſequatur? *de Balneis* itidem *Militem*, ſed qui nobiliores *Vicecomitis* titulos delatos ſibi rejecerat, ſua ſatis & ingenita nobilitate conſpicuus. Is cum a CAROLO II *Dunkerkam* praeſidio militari tenendam accepiſſet; idque agi videret, ut urbs iſta tam natura loci quam manu munitiſſima Gallo venderetur, principio ſumma vi in Senatu contendebat ; & (fruſtra obnitente aula) in inferiore domo perfecerat, ut Lege lata, quo alienari ne umquam poſſet, in ditionem Regiam hereditarii juris redigeretur: neque poſtea vel terrore vel precibus vel pretio eoque ingenti perduci potuit, ut incepto deſiſteret urbemve traderet. Praefectura igitur amotus, & ſucceſſore ſibi miſſo Britanniam reverſus, id primum miranti Regi expoſuit, Quae in armamentariis & horreis & cetero apparatu habuerit, vel ſola majoris eſſe quam quanti Ille integram urbem emtori addixerat: tum deinde,

non

non mediocrem numorum ſummam (decem millia pondo erant ſignati argenti) clam in ſubita obſidionis à ſe reſervatam, & in arca illic ferrata relictam: hanc ſibi Rex quamprimum advehi juberet, ne & iſta Gallo tam quaeſtuoſae mercaturae fieret acceſſio. *Heu pietas, heu priſca fides!* quantis exinde *Dunkerkam* proditam calamitatibus luimus! at Hujus ſi tum monitis obtemperatum fuiſſet; eam nobis opportunam hoſtibuſque infectam penes nos ſtantem haberemus, quam excidendam mox fore ſoloque aequandam pene ſumma jam votorum & inſtar triumphi eſt. Conſiliine tamen plus mirer, an ſingularis & in exemplis hodie memorandae abſtinentiae? Quam nullo negotio periculove ad ſe avertere potuit tam grandem pecuniam, eam Is recenti licet contumelia offenſior inſperatam & intactam Principi exhibuit. Nihil igitur novum & non Paternum, Vir Generosissime, vel in ſumma tua integritate atque innocentia dediſti: nec ſane ego innatam Tibi pecuniae contemtionem, quantumlibet alioqui raram, in laudibus Tuis ponendam mihi cenſeo: qua tamen admirabili cum prudentia & ſagacitate conjuncta id nuper conſecutus es; ut Te unum Fiſco Regio praeſidere, ſibi civitas omnis plenius quam Tibi gratuletur. Te certe Aerarii frena moderante, numquam deerunt vel in his Numariae rei anguſtiis paratae civium voluntates; quoad omnes lentiſſimi Belli reliquiae proſpere ſepeliantur. Ecquando tamen & an umquam is dies illuceſcet, quo Europae per tot luſtra in ſe colliſae, neque proeliis ſolum ſed & peſtilentia exhauſtae, laetiſſimus ille Pacis vultus affulgeat; majori jam viventium parti numquam conſpectus? Enimvero in his armis juſtiſſime indutis, tam Principis auſpiciis quam fide Sociorum, tam Ducum conſiliis quam Militum virtute freti, felicem aliquando rerum exitum ſpe certa praecipimus. Quid mali tamen Ductoribus hoſtium non merito imprecemur? quibus etiam victis *bellum utile* eſt; qui in imperiis conſeneſcere cupiunt quamtumvis infelicibus; qui toties fuſi ac fugati, caſtriſque & exercitibus atque urbibus exuti, certamen nihilominus trahunt, ut nobis vel vincendo damnoſum, ita ſuis ſibique exitiabile. Sed bene habet, quod ad ſeram ſupplicandi confeſſionem redacti à Clementiſſima

Re-

Digitized by Google

Regina pacem tandem expetunt. Quicumque ſane Peloponneſiaci vel Punici belli (quae diuturnitate cum hoc noſtro fere ſola certare poſſunt) eventus ſecum exputet; & exortos tum ſemper utrimque, qui aut prave pertinaces aut foede cauponantes coaleſcentem ſubinde pacem diſcuterent rumperentque, donec alterutrius demum partis vel internecione vel perpetua ſervitute ſit debellatum: is eandem hodie funeſtam fatalemque gentibus vecordiam jure extimeſcat; cum tam multos eſſe ubique videat, quibus longo uſu jam Bellum negotiatio eſt, & inter omnes pecuniarum vias quaeſtus uberrimus: his profecto vel aequiſſimis licet pactionibus quae tandem pax placere poterit? Accingere igitur, Vir Sapientissime, & in hac ancipiti tempeſtate quicquid virium in pectore condis excute & exprome. In Te omnium ora converſa ſunt, in Te arrecta expectatio eſt. Haec momenta Te unicum Teque totum expoſcunt. Hic Tibi utrimque pariter & in diverſa laborandum erit; ne qui nulla pace contenti erunt, utiliſſimam exturbent; neu (ut ſaepe alias) quorum arma vicerimus, eorum arte aſtutiaque in conditionibus vincamur. Tu vero utramque partem (neque vanum augurium eſt) pleniſſime exequéris; cum is ſis, quem neque callidiſſimus ludificari queat, nec turbulentiſſimus de recto propoſito dimovere. Adeſte igitur bono cum omine, optatiſſimae Jani Calendae; dignus profecto dies, quo Conventibus de re tanta indictis auſpicatum detur exordium; quo totus ille & inſequentes anni feliciter fauſteque decurrant; quo, in hac longa armorum ferie res dudum deſitae & ſepultae, ſua Populis quies; ſuus Literis honos, ſua denique Commerciis praemia redintegrentur. Jam nunc fallor an clamores ego nauticos & ovantem ſtrepitum audire mihi videor; jam rates navalibus diripiuntur, jam merces variae convolant & regnator omnium Pannus; Tua Vir Maxime providentia Tuiſque ventis ad Oceani ſinus ultimos & gravida pretioſis metallis arva convehendae. Ita quidem inique comparatum eſt; antiqua veneratione proſequimur, praeſentia livore deprimimus: aderit tamen tempus, cum omnia omnium inſtituta pulcherrimum hoc Tuum repertum fulgore ſuo praeſtinguet: in quo cum omnia prorſus mirifica ſint nihil magis

Digitized by Google

tamen admirari ſubit quam ſaluberrimam Πειθανάγκην; qua & aere alieno fidem publicam liberaſti, idemque (quod homines ſua ſponte nunquam aggreſſi eſſent) ad Commerciorum incrementa Britannicaſque opes immenſum olim augendas blandiſſima neceſſitate convertiſti. Quid porro reſiduum eſt; niſi ut cum alios omnes jam longe poſt Te reliqueris, Tecum poſtea certamen inſtituas? En ſtadium, quod timide ingrediaris! En palma, quam difficillime auferas! Effice tamen, ſi poteris, ſive humana virtus id recipit, ut praeterita Tua venturis exſuperes. Inque his, ut ad mea me ſacra referam, reſpice oro rem Literariam; afflictam ſane atrocitate licentiaque temporum, atque aegre admodum ex ingruentis barbariae diluvio caput feſſum exſerentem. Si quaeris ſubſcribi ſtatuis PATER ACADEMIARUM; ſi dicto Principis fidem imples, quo LITERATORUM FAUTOR publice audiviſti; haec Te cura quandoque tangat: haec edera inter olivas tuas circum tempora Tibi ſerpat. Sic Te Deus Opt. Max. domumque Tuam diu ſoſpites conſervet: ſic quam hodie habes magnitudinem, illibatam ad ſepulchrum ſero deferas: ſic Tuos Tibi ſuperſtites habeas, Filium ac Filias parvuloſque duos ex filia Nepotes; quorum alter a matre adhuc dulce rubet, alter dimidiatis jam verbis Te Avum ſalutare geſtit; feſtivi ambo amabileſque, & expreſſiſſima Parentum effigies; quique mira natalium felicitate materno genere STAFFORDOS Angliae, paterno HAIOS Scotiae *Conſtabularios* complexi, id ſummi olim faſtigii Vocabulum ex utroque ſibi regno hereditarium ducunt. Vale, VIR NOBILISSIME, & feliciter rem gere. CANTABRIGIAE e Collegio S. TRINITATIS, MDCCXI ſexto Idus Decembres, ipſo HORATII die Natali.

VITA

VITA

Q. HORATII FLACCI,

Auctore C. Suetonio Tranquillo.

Q. *Horatius Flaccus Venuſinus, patre, ut ipſe tradit, libertino & exactionum coactore; ut verò creditum eſt, ſalſamentario, cum illi quidam in altercatione exprobraſſet,* Quotiens ego vidi patrem tuum brachio ſe emungentem? *Bello Philippenſi excitus à M. Bruto Imperatore, tribunus militum meruit: victiſque partibus venia impetrata, ſcriptum Quaeſtorium comparavit. Ac primo Maecenati, deinde Auguſto inſinuatus, non mediocrem in amborum amicitia locum tenuit. Maecenas quantopere eum dilexerit, ſatis demonſtratur illo epigrammate, ubi inquit,* Ni te viſceribus meis, Horati, Plus jam diligo, tu tuum ſodalem Hinno me videas ſtrigoſiorem. *Sed multò magis extremis judiciis tali ad Auguſtum elogio,* Horatii Flacci, ut mei, memor eſto. *Auguſtus ei epiſtolarum officium obtulit, ut hoc ad Maecenatem ſcripto ſignificat:* Ante ipſe ſcribendis epiſtolis amicorum ſufficiebam; nunc occupatiſſimus & infirmus, Horatium noſtrum a te cupio abducere. Veniet ergo ab iſta paraſitica menſa ad hanc Regiam, & nos in epiſtolis ſcribendis juvabit. *Ac ne recuſanti quidem aut ſuccenſuit quicquam, aut amicitiam ſuam ingerere deſiit. Exſtant epiſtolae, ex quibus argumenti gratia pauca ſubjeci:* Sume tibi aliquid juris apud me, tamquam ſi convictor mihi fueris: recte enim & non temere feceris; quoniam id uſus mihi tecum eſſe volui, ſi per valetudinem tuam fieri poſſet. *Et rurſus;* Tui qualem habeo memoriam, poteris ex Septimio quoque noſtro audire; nam incidit, ut illo coram fieret a me tui mentio. Neque enim, ſi tu ſuperbis amicitiam noſtram ſpreviſti, ideo nos quoque ἀνθυπερηφανοῦμεν. *Praeterea ſaepe inter alios jocos* putiſſimum penem & homuncionem lepidiſſimum *appellat? unaque & altera liberalitate locupletavit. Scripta quidem ejus uſque adeo probavit, manſuraque perpetuo* * *ut non modo Saeculare carmen componendum injunxerit; ſed & Vindelicam victoriam Tiberii Druſique privignorum; eumque coëgerit propter hoc, tribus Carminum libris ex longo intervallo quartum addere; poſt Sermones quoque lectos, nullam ſui mentionem habitam ita ſit queſtus:* Iraſci me tibi ſcito, quod non in pleriſque ejuſmodi ſcriptis mecum potiſſimum loquaris. An vereris

Digitized by Google

ne apud poſteros tibi infame ſit, quod videaris familiaribus nobis eſſe? *Expreſſitque Eclogam, cujus initium eſt,*

Cum tot ſuſtineas & tanta negotia ſolus,
Res Italas armis tuteris, moribus ornes,
Legibus emendes; in publica commoda peccem,
Si longo ſermone morer tua tempora, Caeſar.

Habitu corporis brevis fuit atque obeſus; qualis à ſe ipſe & in Satiris deſcribitur, & ab Auguſto hac epiſtola; Pertulit ad me Dionyſius libellum tuum, quem ego, ut accuſem te, quantuluſcumque eſt, boni conſulo. Vereri autem mihi videris ne majores libelli tui ſint, quam ipſe es; ſed ſi tibi ſtatura deeſt, * unde eſt. Itaque licebit in ſextariolo ſcribas, cum circuitus voluminis tui ſit ‡ ὀγκωδέστατος, ſicut eſt ventriculi tui. *Vixit plurimum in ſeceſſu ruris ſui Sabini aut Tiburtini; domuſque ejus oſtenditur circa Tiburni luculum. Venerunt in manus & Elegi ſub titulo ejus, & Epiſtola proſa oratione quaſi commendantis ſe Maecenati; ſed utraque falſa puto. Nam elegi vulgares, epiſtola obſcura; quo vitio minime tenebatur. Natus eſt Sexto Idus Decembres, L. Cotta, & L. Torquato coſſ. Deceſſit Quinto Calendas Decembres, C. Marcio Cenſorino, & C. Aſinio Gallo coſſ. poſt VII. & quinquageſimum annum; herede Auguſto palam nuncupato, cum urgente vi valetudinis non ſufficeret ad obſignandas teſtamenti tabulas. Humatus & conditus eſt extremis Eſquiliis juxta Maecenatis tumulum.*

PRAE-

Digitized by Google

PRAEFATIO

AD

LECTOREM.

PAUCA ſunt, Lector benevole, de quibus certiorem te fieri velim, priuſquam Horatium meo munere, niſi fallor, meliorem nunc cultioremque in manus tibi ſumſeris. Cum ante aliquot annos provinciae cuidam admotus eſſem; ubi aliena negotia, curaeque moleſtiſſimae per caput quotidie ſalientes, ſeveriora omnia ſtudia de manibus mihi excuſſerant: conſtitui mecum, ne Muſarum me amorumque veterum oblivio prorſus caperet, amoeniorem quempiam Scriptorem edendum mihi ſumere, levioris operae materiaeque, quae animum tranquillum & defaecatum non tam requireret, quam efficeret: quaeque horis ſubciſivis edolari, & mille interpellationes ſine gravi damno pati poſſet. Ante alios autem placuit HORATIUS; non quod in eo plura, quam in alio fere quovis ſeu Latino ſive Graeco, reſtituere me & emendare poſſe confiderem; ſed quod is omnium veterum maxime vel merito ſuo vel genio quodam & placendi ſorte in manibus hominum pectoribuſque haereret. Formam vero & inſtitutum operis ſic mihi definivi terminiſque his circumſcripſi; ut ea ſola attingerem, quae ad ſanitatem ſinceritatemque Lectionis pertinerent: cetera illa pluraque, quae ad Hiſtoriam & Mores antiquos grandem illam Commentariorum ſilvam & inſtrumentum ſpectarent, prorſus praeterirem. Per me quidem eruditis viris, qui in illo ſtadio decurrerunt, ſuus honos ſalvus eſto: utiliſſimam ſane operam navarunt; quae, niſi ab illis occupata foret, jam nunc neceſſario impendenda eſſet de integro; ſine qua aditum tibi patere ad haec Noſtra fruſtra ſperaveris. Sic enim ſe res habet: diffuſa illa lectio & eruditio, veteriſque totius Latii & Graeciae notitia, quae in illa ſtudiorum materie totum conſtituit, in hac Noſtra partis duntaxat infimae & initiorum apparatuſque locum obtinet. Omnia quippe tibi iſta in numerato eſſe prius oportet, quam de quovis Scriptore ſine dementiſſimae temeritatis nota cenſuram agere audeas: eſt & peracri inſuper judicio opus; eſt ſagacitate & ἀγχινοίᾳ; eſt, ut de Ariſtarcho olim praedicabant, divinandi quadam peritia & μαντικῇ: quae nulla laborandi pertinacia vitaeve longinquitate acquiri poſſunt, ſed naturae ſolius munere naſcendique felicitate contingunt. Inde eſt, quod, cum in ceteris diſciplinis eventus laboribus votiſque reſpondeat; contra in hac Critices palaeſtra, ex tam multis, qui libris ſtudiiſque inſeneſcentes per integram vitam hoc ſaxum volverunt, exſtiterunt oppido pauci, qui ſperatum ſibi apud poſteros nomen nanciſci valuerunt. Et tamen, ne id forte neſcias, longe longeque difficilius eſt hodie, quam ſuperio-

 ribus

Digitized by Google

ribus erat annis, emendationes conſcribere. Ita omnia illa, quae ex ſcriptorum Codicum collatione clare & ultro ſe ingerebant, praerepta jam ſunt & anticipata: neque quidquam fere reſiduum eſt, niſi quod ex intima ſententiae vi & orationis indole ſolius ingenii ope ſit eruendum. Plura igitur in Horatianis his curis ex conjectura exhibemus, quam ex Codicum ſubſidio; &, niſi me omnia fallunt, plerumque certiora: nam in variis Lectionibus ipſa ſaepe auctoritas illudit, & pravae emendaturientium prurigini abblanditur; in conjecturis vero contra omnium Librorum fidem proponendis & timor pudorque aurem vellunt, & ſola ratio ac ſententiarum lux neceſſitaſque ipſa dominantur. Quid quod, ſi ex uno alterove Codice diſcrepantem aliis ſcripturam expromas, fruſtra es ſi unico duobuſve teſtibus adverſus centum fidem facere poſtulas; niſi tot argumentis muniveris, quae vel ſola pene ſine Codicis teſtimonio ei rei probandae ſufficere poſſint. Noli itaque Librarios ſolos venerari; ſed per te ſapere aude, ut ſingula ad orationis ductum ſermoniſque genium exigens ita demum pronunties ſententiamque feras. Enimvero haud animi me fallit, tot in Flacco emendationes iniquis oculis pleroſque aſpecturos, nec niſi vi & ingratiis receptas tam diu lectiones vetereſque avias ſibi revelli paſſuros. Quippe in aliis auctoribus minus ſibi tritis pro libitu id fieri non aegre tulerint; in hoc, quem jam inde a pueritia dies noctesque verſarunt, quemque intus & in cute ſe noviſſe opinati ſunt, tot jam menda detegi, tot abſurda ſenſuque caſſa redargui, quaſi convicium ſibi factum interpretabuntur. Horum ego ut praejudicio & ἀνθολκῇ occurrerem; fuſe pleraque & prolixe praeter morem meum in adnotationibus deduxi: ut vel indignantes ac reluctantes cum rationum pondere tum exemplorum numero obruerem, inque meam tandem ſententiam vel obtorto eos collo traherem. Hoc rogo in memoria habeat eruditior Lector & acutior; ſiquando forte, cum duobus verbis rem pervinci potuiſſe putet, ex longo tractu adnotationis faſtidium eum ceperit. Non raro tamen etiam data opera brevior contractiorque fui; partim taedio ut fieri ſolet furtim obrepente, partim conſulto viribus parcens & quae in promtu mihi erant opes diſſimulans: ut ne ubique judiciis hominum diffidere viderer, utque ſtolidi & ad depugnandum parati ſe in laqueos inopinantes induerent; riſum jocumque naſutioribus daturi. Qualiacumque vero haec ſunt, aeſtivis tantum menſibus (ita tamen ut uno alteroque biennio fuerint prorſus intermiſſa) & primo impetu ac calore ſine lima curiſve ſecundis deſcripta, ſic madida fere charta (ut nemini hic meorum non compertiſſimum eſt) ad typographos deferebantur. Neque enim aut animus aut otium erat calamiſtris illa inurere; nec tanti emerim jejunam illam obſcurae diligentiae laudem; ac pudebat praeterea nugis calamique luſibus pondus velle addere, & ἐπὶ Φακῇ quod aiunt μύρον: ſic tamen, uti ſpero, ut nec ſermonis puritatem, nec ordinis lumen, neque rationum vim & perſpicuitatem vel in his αὐτοσχεδίοις deſideres. Porro autem, ut ſcias quibus opibus inſtructus periculoſae huic me operae accinxerim; praeter vetuſtos illos codices *Lambino*, *Pulmanno*, *Cruquio*, *Torrentio*, *Berſmanno*, *Statio*, aliiſque verſatos olim & excuſſos, aderant & mihi Membranae veteres minime poenitendae. Vetuſtiſſimum ſane exemplar annorum facile DCCC, cui tamen Epiſtolarum & Sermonum pars magna deerat, ſuppeditavit & huc tranſmiſit praeſtantiſſimus *Graevius* ὁ μακαρίτης;

poſt

poſt cujus obitum in Bibliothecam *Sereniſſimi Electoris Palatini* cum reliqua ejus libraria ſupellectile conceſſit. Alterum ſupparis aetatis in Bibl. *Leidenſi* contulerat ὁ κριτικώτατος *Nicolaus Heinſius*, ut & *Zulichemianum* annorum DC: quorum varias lectiones deſcriptas manu *Heinſii*, conjecturis quoque ejus identidem interpoſitis, diſertiſſimi Viri *Petri Burmanni* comitate nactus ſum. *Voſſiani*, prioribus illis optimis non inferioris, & *Markiani* qui Epiſtolas modo habet, lectiones ſerius paullo in manus venerunt, opera eruditi juvenis *Abrahami Frankii* in Batavia deſcriptae. Ex Britannicis, quos omnes ipſi oculis uſurpavimus, palmam facile aufert Codex Collegii *Reginenſis* Oxonii, DCC annorum & ab omni parte integer: poſt hunc Liber e Bibliotheca *Regiae Societatis* Londini, alter *Petrenſis Domus* Cantabrigiae, tertius Collegii *Magdalenenſis* Oxonii; quartus Viri ornatiſſimi *Rogeri Galei*, quintus Reverendi admodum Epiſcopi *Elienſis*, qui ſub initiis Typographiae ſcriptus eſt eadem plane manu ac alter e Collegio *Regio* Cantabrigiae, qui falſo praeconio *Bembinus* venditatur. Praeter hos & alii plures acceſſerunt, qui partem tantummodo Horatianorum operum continebant; *Battelianus*, ex Muſeo Cl. *Joannis Battely* Archidiaconi nuper Cantuarienſis, cui Epiſtolae omnes, & Sermones aliquot libri II^di^ deſunt; alter e Bibliotheca *Regia*, Sermones & Epiſtolas Artemque complexus, cui plane geminus eſt ab eodem Librario deſcriptus in Collegio *Magdalenenſi* Oxonii. Eadem fere habent tria exemplaria ex Collegio noſtro *S. Trinitatis*; Carmina vero & Epodos *Bodleiani* duo & *Vigornienſis*; Artem autem Poëticam *Vigornienſis* alter & *Digbeanus* Oxonii, & *Moreti* liber a *Nic. Heinſio* olim collatus. Porro etiam vidimus, quas e Codice *Colbertino* Lutetiae varias exſcripſerat lectiones vir celeberrimus *Edvardus Bernardus*, & e *Franekerano* neſcio quis; verum uterque pauculas tantum & leviore cura. Hos omnes manu exaratos Codices, quos ſeu ipſi excuſſimus, ſive amicorum beneficio nunc primum literato orbi exhibemus, *Noſtrorum* ſubinde vocabulo indicamus, ut & aliis editoribus ſolemne eſt: quod ideo hic monendum erat, ne cavillator aliquis cornicum hic oculos geſtiat configere. Neque vero Editiones vetuſtas omniumque principes negligendas mihi exiſtimavi, *Venetam* anni MCCCCLXXVIII, & *Argentinenſem Jacobi Loſcher* poetae laureati anni MCCCCXCVIII; quas Nobiliſſimi Viri Caroli *Sunderlandiae Comitis* inſtructiſſima bibliotheca mihi ſuppeditavit; quarumque haec non ex exemplaribus Italis jamdudum editis, ſed ex manuſcriptis Germanicis expreſſa eſt. Acceſſerunt his ex Bibliotheca *Regiae Societatis*, altera Veneta anni MCCCCXC, in qua prima ut opinor Scholiaſtae Veteres *Acron* & *Porphyrion* comparuerunt; & *Acronis* exemplar ſcriptum, quod olim erat ſua aetate celeberrimi viri *Bilibaldi Pirkheimeri*. Ceterum ubicumque vel ex codicibus vetuſtis vel ex ingenio ſic clare verba reſtituimus, ut omnino in ipſum quem vocant Contextum ea recipi oporteret: ita caute & pudenter rem geſſimus, ut ne minimum quidem a probatiſſimis editionibus deflexum nobis ſit, quin receptam ſimul lectionem in ima pagina poſuerimus; adeo ut uno lector conſpectu tam novam hanc quam ſuperiores editiones non ſine magno ſuo commodo & voluptate contemplari queat. Ut enim ſtulta eorum ſuperſtitio eſt, qui nihil quicquam in Contextu novari volunt, manifeſtiſſimum ſit licet certiſſimumque; ita rurſus improbanda eſt & non ferenda aliorum fiducia, qui clam im-

immutare quicquam & interpolare audent, neque lectorem de ea re vel verbo admonent. Porro autem Orthographiae rationem inſtitui ad Auguſti ſaeculi normam, quae ex Inſcriptionibus, Numis, Vetuſtioribuſque Membranis abunde conſtat, quamque & alii & praeſertim *Nic. Heinſius* in Virgilio ſuo ſecutus eſt. Ergo praeter *Volgus*, *Divom*, *Inpius*, *Conpeſco*, & cetera ejuſmodi, Accuſativos plurales, ubi Genitivi in *Ium* exeunt, in *Is* hic terminatos habes. *Urbis*, *Auris*, *Omnis*: quae omnia me in antiquioribus Flacci Codicibus reperiſſe fide optima teſtari poſſum. Neque vero, in Poëtis praeſertim, diſſimulari id oportuit; cum, ut ex Gellio & aliunde notum eſt, judicium artificiumque ſcriptoris verſuumque ſuavitas in illis terminationibus plerumque ſpectetur. *Carminum* vero, non *Odarum*; *Sermonum*, non *Satirarum* libros, atque in his ſingulos quoſque Sermones *Eclogas* inſcripſimus; & Membranarum & Grammaticorum veterum auctoritatem ſecuti. *Eclogarum* ſane nomine Silvas ſuas appellavit Statius, Praefatione libri III. & IV; quin & Flacci Epiſtolam Suetonius, Carmen vero Auſonius in praefatione Griphi, *Eclogam* nuncuparunt. Nimirum omni brevi Poëmatio id olim vocabulum indebatur; ut ex his Plinii conſtat Epiſt. IV, 14. *Unum illud praedicendum videtur, cogitare me has nugas inſcribere* HENDECASYLLABI, *qui titulus ſola metri lege conſtringitur. Proinde ſive Epigrammata, ſive Idyllia, ſive* Eclogas, *ſive (ut multi) Poëmatia, ſeu quod aliud appellare malueris, licebit voces: ego tantum Hendecaſyllabos praeſto.* Porro ut Terentium ex *Calliopii*, Virgilium ex *Aſterii* Coſ. anno poſt Chriſtum CCCCXCIV, Valerium Maximum ex *Helpidii Domnuli*; ita Flaccum ex *Mavortii* recenſione hodie habemus. Sic enim in antiquioribus Codicibus, Leidenſi Reginenſi aliiſque, poſt Epodos literis majuſculis ſcriptum fertur: VETTIUS AGORIUS BASILIUS MAVORTIUS V. C. ET INL. EXCOM. DOM. EXCONS. ORD. LEGI ET UT POTUI EMENDAVI. CONFERENTE MIHI MAGISTRO FELICE ORATORE URBIS ROMAE: hoc eſt, *Vir Clariſſimus & Inluſtris*, *Excomite Domeſtico*, *Exconſule Ordinario*. Quis fuerit ille Magiſter *Felix*, qui eodem hic quo *Donatus* titulo honeſtatur *Oratoris Urbis Romae*, equidem neſcio: at *Mavortius* is ipſe eſt, qui Conſul erat ſine Collega anno poſt Chriſtum DXXVII: unde Faſti egregie illuſtrari poſſunt, cum aliunde iſte *Mavortius* nulla alia re niſi cognomine ſolo innoteſcat. Jam vero & illud monendum eſt, Editiones principes & recentioris aetatis Codices alio ac nunc ſolemus ordine *Artem Poëticam* collocare, poſt Carmen nempe Saeculare ante Sermones & Epiſtolas: vetuſtiores vero omnes Membranas poſt Carminum libros *Artem* Epodis praeponere. Si quaeris, quiſnam ex his ordo recte ſe habeat, ſeriemque temporum, quibus ſingula ab auctore edita ſunt, rite conſervet, vetuſtuſne ille an medius an hodiernus; nullus profecto omnium. Magno quidem ſtudio & acerrima contentione poſt *Tanaquilli Fabri* operam Clariſſimi Viri *Dacerius Maſſonuſ*que in hanc arenam deſcenderunt; quorum equidem acumen & eruditionem in partibus laudo; in operis vero ſumma totoque conſtituendo rem eos infeliciter admodum geſſiſſe cenſeo. Horum enim rationibus, & Carminibus & Epodis & Sermonibus Epiſtoliſque ſcribendis uno ac eodem tempore vacaviſſe Noſtrum neceſſe eſt; & ſingula quaeque poëmatia ſeparatim in vulgus ediſſe: quorum utrumque a vero alienum eſſe mihi pro comperto eſt. Quippe omnibus, qui ejuſ-

Digitized by Google

ejuſmodi Poëmatia ſcripſerunt, id in more erat, ut non ſparſas Eclogas, ſed integros Libellos ſemel ſimulque in lucem ederent. Ita *Catullus* fecit, ut ex Epigrammate I. conſtat, *Cui dono lepidum novum* LIBELLUM: ita *Tibullus*; quem vide Elegia. I. libri tertii, v. 7. & 17. ita *Propertius* Eleg. I. librorum II, III, & IV. ut & Libri II. Elegia X, v. 25. & XIX, v. 39: ita *Virgilius* Bucolica dedit, uti paret ex ultimo illo, *Extremum hunc*, *Arethuſa*, *mihi concede laborem*: ita *Naſo* Amorum & Triſtium & Ponticorum libros, ipſo teſte: ita *Statius* Silvas ſuas: ita *Martialis* Epigrammata, ut Praefationes eorum fidem faciunt: ita *Perſius* Satiras; *Phaedrus* & *Avienus* Fabulas; *Auſonius*, *Prudentius*, *Sidonius*, *Venantiuſque* ſua Carmina; quod ex eorum Prologis abunde patet. Quid quaeris? Ipſe quoque Horatius Libellos ſuos junctim editos aperte indicat; primum Carminum librum ex Prologo; ſecundum tertiumque ex Epilogis; Epodos ex illo XIV. *Inceptos olim promiſſum carmen Iambos Ad umbilicum adducere*; Sermonum priorem librum ex verſu ultimo, *I puer atque meo citus haec ſubſcribe* LIBELLO; poſteriorem ex Prologo; priorem vero Epiſtolarum & ex Prologo & ex Epilogo. Quartum vero Carminum, & Epiſtolarum ſecundum *longo* poſt cetera *intervallo* emiſſos eſſe, pleniſſimum eſt *Suetonii* teſtimonium; quod qui aut refellere aut eludere conantur, inanem operam inſumunt. His jam poſitis; primum Horatii opus ſtatuo *Sermonum* librum *primum*, quem triennio perfecit intra annos ætatis XXVI, XXVII, XXVIII; poſtea *Secundum* triennio itidem, annis XXXI, XXXII, XXXIII; deinde *Epodos* biennio, XXXIV. & XXXV; tum *Carminum* librum *primum* triennio, XXXVI, XXXVII, XXXVIII; *Secundum* biennio, XL, XLI; *Tertium*que pariter biennio, XLII, XLIII: inde *Epiſtolarum primum* biennio, XLVI, XLVII: tum *Carminum lib. quartum* & *Saeculare* triennio, XLIX, L, LI. Poſtremo *Artem Poëticam* & *Epiſtolarum librum alterum*, annis incertis. Intra hos cancellos omnium poëmatium natales eſſe ponendos, & ex argumentis ſingulorum & ex Annalium fide conſtabit. Inde eſt, quod in Sermonibus & Epodis & Carminum primo, *Caeſar* ſemper, nunquam *Auguſtus* dicitur; quippe qui id nomen conſecutus eſt, anno demum Flacci XXXIX; in ſequentibus vero paſſim *Auguſtus* appellatur. Inde eſt, quod in Sermonibus & Epodis *Juvenem* ſe ubique indicat; & quod ſola Satirarum laude inclaruiſſe ſe dicit, ut Bucolicorum tum Virgilium (Serm. I, 10. v. 46.) nulla Lyricorum mentione facta. In ceteris autem ſingulis procedentis aetatis gradus planiſſimis ſignis indicat: idque tibi ex hac ſerie jam a me demonſtrata jucundum erit animadvertere; cum operibus Juvenilibus multa obſcaena & flagitioſa inſint; quanto annis provectior erat, tanto cum & poëtica virtute & argumentorum dignitate gravitateque meliorem caſtioremque ſemper evaſiſſe. Ceterum ubicumque viri doctiſſimi extra limites hic poſitos in adſignandis temporibus evagantur, toties illi in errores prolabuntur. Facile quidem mihi foret id in ſingulis oſtendere; verum unum modo alterumve hic attingam, cetera tuae induſtriae relinquens. Libri I. Carmen 21, *Dianam tenerae dicite Virgines*, perperam *Saeculare* vocant, & ad Horatii annum XLIX. referunt; ringente Suetonio, qui tres Carminum libros *longo intervallo* eum annum praeceſſiſſe teſtatur. Atqui nihil quicquam hic de *Saecularibus* ludis proditur; ſed aut ad Dianae aut Apollinis feſtum ſpectat, quorum illud menſe Auguſto, hoc Julio ſingulis

*** gulis

Digitized by Google

gulis annis celebrabatur. Eodem pertinet Catulli carmen XXXV, *Dianae ſumus in fide*; quod *Saeculare* etiam a viris doctis peſſime inſcribitur; cum nihil ibi de *Saeculo* habeatur, iſque diu diem obierit ante Ludos Auguſti Saeculares. Tum & II, 17, *Ad Maecenatem aegrotum*, immani parachroniſmo ad Horatii annum LV. ultra libri quarti tempora ablegant; idque levi & futili argumento, quod eo anno continua inſomnia vexari coeperit Maecenas triennio ante diem fatalem. Quaſi vero non plus ſemel in tam longa vita aegrotaverit, quem Plinius major VII, 51. *perpetua febre* ab adoleſcentia laboraſſe tradidit. Illud vero in Sermone VI, libri 2, *Quid militibus promiſſa Triquetra, Praedia Caeſar, an eſt Itala tellure daturus?* non, ut volunt, ad pugnam Actiacam annumque Flacci XXXV. referendum erat, nec ad Philippenſem annumve XXIV: quippe de agrorum diviſione hic agitur, quae poſt *Siculam* de Pompeio victoriam & Lepidi deditionem in Campania alibique facta eſt, anno Flacci XXXI, ut diſertis verbis narrat Dio p. 456, 457. Plutarchus Antonio p. 941, Paterculus II, 81; & Appianus p. 1176. Alia omnia pari facilitate refutari poſſent; ſed his fruere & vale.

Q. HO-

Digitized by Google

Q. HORATII FLACCI

CARMINUM

LIBER I.

I.

AD MAECENATEM.

MAECENAS atavis edite regibus,
O & praeſidium & dulce decus meum:

Sunt

PROOEMII, ut res ipſa indicat, ſive Prologi locum carmen hoc obtinet, ceteriſque hujus Libri abſolutis noviſſimum acceſſit. Sed vereor equidem, ſi certa hic eſt Librariorum fides, ne non ex Pindari ſui praecepto πρόσωπον τηλαυγὲς, non *purpureum qui late ſplendeat*, ſed vilem ſordidumque panniculum Noſter aſſuerit. Siquidem omnes jam a literis renatis de impedita hic & ſalebroſa oratione queſti ſunt: videamus locum integrum, quem libri ſcripti editique omnes ſic exhibent:

Sunt quos curriculo pulverem Olympicum
Collegiſſe juvat; *metaque fervidis*
Evitata rotis, palmaque nobilis
Terrarum dominos evehit *ad Deos.*
Hunc, *ſi mobilium turba Quiritium*
Certat tergeminis tollere honoribus;
Illum, *ſi proprio condidit horreo*
Quicquid de Libycis verritur areis:
Gaudentem patrios findere ſarculo
Agros, Attalicis conditionibus
Numquam dimoveas, *ut trabe Cypria*
Myrtoum pavidus nauta ſecet mare.

Jam quaeritur, HUNC & ILLUM unde pendeant, & cuinam verbo connectantur. Aut enim haec ſtructura eſt, *Juvat hunc, illum*; aut iſta eſt, *Evehit hunc, illum:* aut illa denique, *Dimoveas hunc, illum:* nihil eſt quartum: & tamen nulla ex his tribus conſtructio recte procedit. Eſto enim; poſtrema forte prae aliis tibi arriſerit: *Numquam*, inquis, *dimoveas* HUNC ampliſſimis honoribus auctum, ILLUM totius Africae praedia poſſidentem, ut mutato vitae inſtituto *Mercatores* eſſe velint. Ain' vero? Profecto haud ſtulte ſapiunt, ſi nolunt ſe tot & tantis periculis ſine cauſſa exponere; neque dubio mari opes quaerere, quas domi jam affatim habent. Quid, quaeſo, hic tam mirum? Metuendum credo erat, ne Pompeio quis vel Caeſari vel Craſſo perſuaſerit, ut relictis rebus omnibus mercaturam exercerent. Illud quidem, quod mox ſequitur, accipio proboque; ubi *Ruſticum* paterni agri cultorem vel luculentiſſimis conditionibus negat *dimoveri* poſſe, ut priſtino vitae genere relicto Mercator eſſe incipiat; quippe qui parvo contentus, proculque a negotiis & Neptuno vitam agens, ſecuram ſuam paupertatem operoſis incertiſque opibus anteponit. Hoc quidem & verum eſt, & memoratione dignum: illud alterum de Imperatoribus & praedivitibus, qui nolint fieri mercatores, eſt ineptum prorſus & inficetum; uti jam pridem Julius Scaliger Januſque Rutgerſius recte animadverterunt. Sed fortaſſe jam alteram mavis conſtructionem, *Juvat* HUNC, ſi honoratus eſt; *Juvat* ILLUM, ſi dives. Recte ſane: niſi vetaret hoc emendati ſermonis lex & conſuetudo. Cum enim integra ſententia, *Palmaque nobilis Terrarum dominos evehit ad Deos*, inter verba iſta interveniat, numquam ullis machinis efficies, ut τὸ JUVAT per ſententiae iſtius intervallum ad HUNC uſque rite transduci poſſit. Reſtat tertia, (quae Rutgerſii conjectura erat; & itidem Iſacii Pontani, narrante & plaudente magno

Digitized by Google

Sunt quos curriculo pulverem Olympicum
Collegiſſe juvat, metaque fervidis
Evitata rotis; palmaque nobilis
Terrarum dominos evehere ad Deos:

Hunc,

v. 6. Vulg. EVEHIT.

Gatakero Adverſ. Poſth. c. XVI.) ut diſtinctione conſtituta poſt *Palma nobilis*, EVEHIT ad ſequentia referatur. *Evehit ad Deos* HUNC, ſi honores conſequitur: ſi divitias, ILLUM. Sed & haec conſtructio, prioribus licet illis aliquanto commodior, non uno nomine diſplicet. Quam violentum enim & coactum, ut PALMA divellatur ab EVEHIT, cum ipſa orationis ſeries artiſſime ea connectat? Quam jejunum porro & aridum, omnique Venere ſpoliatum, *Palma nobilis*; niſi reliqua ſubjunxeris? Illud EVEHIT quoque, ut verbi imperſonalis hic vice fungatur, quis patienter ferat? Denique unde datum ſumis, ut qui magnam vim frumenti in horreis ſuis occultaverit, continuo ea de cauſſa *ad Deos immortales evehi* dicatur? Haud credideram tam facilem tritamque fuiſſe ad Superos viam. Indignum vero, ſi triparcos illos *Ummidios*, *Fufidios*, *Staberios*, *Opimios*, & *immundos Nattas* jam Noſter propter auri & frumenti acervos inter *Deos* hic collocet, quos in Satiris vix *hominum* loco aut numero cenſuerat habendos. Numquam, mihi crede, ſic Flaccus deſipuit. At ſi illa ſic conjungis, ut *Palma nobilis ad deos evehat*; jam recte erit & de more, ut qui Olympia vicerint, Diis comparentur. Noſter alibi Carm. IV. 2.

Sive quos Elea *domum reducit*
Palma caeleſtes.

Cicero pro Flacco c. 13. *Homo nobilis Atinas pugil Olympionices: hoc eſt apud Graecos prope majus & glorioſius, quam Romae triumphaſſe.* Vides hos Victores pluris apud Graecos fieri, quam Romae Triumphatores. Jam vero, qui Romae triumphabant, cum Diis comparabantur, ut iterum Noſter Epiſt. I. 17.

Res gerere & captos oſtendere civibus *hoſtes*
Attingit ſolium Jovis & caeleſtia *tentat.*

Ergo aut majore aut pari ſaltem jure Olympionicae ad Deos evehendi erant. Quin illi apud Lucianum in Anacharſi plane ΙΣΟΘΕΟΙ *Diis aequales* perhibentur: unuſque ex iis Philippus poſt obitum, alter Euthymus, etiam vivus ſentienſque, divinos honores conſecutus eſt; uti narrat Herodotus, Plinius, aliique. Ut proinde nullo modo audiendi ſint Rutgerſius ceterique: neque *evehit ad Deos* alio referendum, quam ad Palmam Olympiacam. Quid igitur fiet? Enimvero correctione locus juvandus eſt, priuſquam ullam inde ſani coloris ſententiam extuderis. Eum ſic a poeta profectum eſſe pro certo polliceri auſim:

Sunt quos *curriculo pulverem Olympicum*
Collegiſſe juvat, metaque fervidis
Evitata rotis, palmaque nobilis
Terrarum dominos EVEHERE *ad Deos:*
Hunc, *ſi mobilium*——Illum, *ſi proprio, &c.*

Ubi ordo & ſententia eſt: Diverſa, o Maecenas, ſunt hominum ſtudia: SUNT-QUOS juvat *palma* Olympiaca, quae nobilis eſt vel ad Deos immortales victorem evehere. HUNC juvat, ſi honores conſequitur; ILLUM, ſi divitias: AGRICOLAE numquam perſuaſeris, ut mercator fiat; neque rurſus MERCATORI, ut rure degat: EST-QUI vitam voluptariam ſequitur; MULTOS militia juvat, QUOSDAM venatio: ME, ſi nomen & famam poetae Lyrici nanciſci poſſum. Hoc totius orationis filum, haec Carminis mens eſt; de Pindaro, ut videtur, adumbrata, cujus haec extant apud Sextum Empiricum Pyrrh. Hypot. p. 18.

'Αελλοπόδων μὲν τινας εὐφραί-
Νουσιν ἵππων τιμαὶ καὶ στέφανοι·
Τοὺς δ' ἐν πολυχρύσοις θαλάμοις βιοτά.
Τέρπεται δὲ καί τις ἐπ' οἶδμ' ἅλιον
Ναῒ θοᾷ σῶς διαστείχων.

SUNT QUOS *juvant velocium* equorum *honores & coronae:* HOS *in auratis thalamis vita:* EST QUI *etiam delectatur, ſi celeri nave ſalvus per mare currit.* Ubi τινας dedimus pro τιν', ob illud τοὺς quod ſequitur; βιοτὰ autem pro βιοτά· σῶς διαστείχων pro σῶν διαστείβων. Jam autem ut verba Flacci, cum de ſententia ſatis conſtet, paullatim explicemus; illud primum obſervabis, τὸ SUNT-QUOS junctim & ὑφ' ἓν accipiendum eſſe, perindeque eſſe ac ſi *Quoſdam*, *Aliquos* dixiſſet: ita Graeci Ἔστιν οὗ, εἰσὶν οἵ paſſim uſurpant. Noſter Serm. I. 4. v. 24.

Quod ſunt-quot *genus hoc minime* juvat, *utpote plures*
Culpari dignos:

ubi niſi ὑφ' ἓν legeris, *digni* utique, non *dignos* dictum oportuit. Arte Poet. 361.

Ut pictura, poeſis: erit-quae, *ſi propius ſtes*

Digitized by Google

Hunc, ſi mobilium turba Quiritium
Certat tergeminis tollere honoribus:
Illum, ſi proprio condidit horreo
Quicquid de Libycis verritur areis.

Gau-

Te capiet magis, *&* quaedam, *ſi longius abſtet.*
& hic quoque, niſi ὑφ' ἓν adſciſcis, *quae* erat dicendum, non *quaedam.* Finge itaque hic eſſe, Q U O S D A M *curriculo pulverem Olympicum collegiſſe juvat:* H U N C, *ſi mobilium &c.* I L L U M, *ſi proprio &c.* & familiarior credo ad aures tuas oratio accedet. Illud deinceps notabis, *Juvat collegiſſe*, *juvat meta*, *juvat palma*, vocabulum unicum J U V A T in eadem periodo modo perſonalis verbi, modo imperſonalis poteſtatem habere: Sic Noſter alibi Carm. IV. 1.

Me nec femina, *nec puer*
Jam nec ſpes *animi credula mutui*,
Nec certare juvat *mero.*

& Juvenalis XI. 199.

—— *Spectent juvenes*, *quos* clamor *&* *audax*
Sponſio, *quos cultae* decet aſſediſſe *puellae.*

Atque haec paullo inſolentior locutio Librariorum oculis caliginem offudit. Sed praecipue eis fraudi fuit ignorantia conſtructionis, *Nobilis evehere:* quod loquendi genus a Graeco fonte deductum, Horatio & ſequentis aevi poëtis admodum familiare eſt. Sic Carm. I. 37. *Impotens ſperare.* III. 12. *Celer excipere*, *Catus jaculari* I. 12. *Blandus ducere*, I. 10. *Callidus condere.* I. 24. *Lenis recludere.* I. 37. *Fortis tractare.* IV. 14. *Impiger vexare*, IV. 12. *Largus donare*, *Efficax eluere.* Serm. II. 8. *Ridiculus abſorbere.* Ep. I. 17. *Firmus paſcere.* Perſius I. 118.

Callidus *excuſſo populum* ſuſpendere *naſo.*

Silius Italicus, III. 375. & 387.

Saetabis, *&* *telas Arabum* ſpreviſſe ſuperba,
Et Peluſiaco filum componere *lino.*
Aſper *frena* pati, *aut juſſis* parere *magiſtri.*

Qualia innumera ſunt apud Silium; multa apud Lucanum & Statium. Illud vero apud Noſtrum Carm. I. 12. emendationem hanc unice confirmat: quippe ubi idem vocabulum eadem plane junctura exhibetur:

Dicam & *Alciden*, *pueroſque Ledae*,
Hunc equis, *illum* ſuperare *pugnis*
N O B I L E M.

Cui geminum omnino eſt illud Silii lib. XI. 73.

Hic Torquatus avum fronte aequaviſſe *ſevera*
N O B I L I S:

& Propertii IV. 10. v. 42.

N O B I L I S *e tectis* fundere *gaeſa rotis.*

Neque illud Lucani abſimile eſt, III. 697.

E X I M I U S *Phoceus animam* ſervare *ſub undis*
Scrutarique *fretum:*

aut Perſii VI. 6. quod ſic corrigendum:

Mox juvenes agitare jocos, *&* *pollice honeſto*
E G R E G I U S luſiſſe *ſenes.*

Ita duo codices, alter Galeanus, alter Coll. Trinitatis; non ut vulgo *Egregios.* Habes itaque, aut omnia me fallunt, certiſſimam Flacci emendationem: ubi & ſententia mirum quantum erigitur; & oratio novo cultu eniteſcit.

7. H U N C, S I M O B I L I U M] *Mobilium* recte habent codices vetuſtiores, quatuor Blandinii apud Cruquium, duo apud Pulmannum, Berſmanni unus, & ex noſtris optimi Leidenſis, Graevianus, & pro varia lectione, eadem tamen manu, codex Collegii Reginae; tum etiam vetus Scholiaſtes. Deſinant itaque ex recentioribus libris N O B I L I U M ingerere, quum altero abhinc verſu praeceſſerit, *palmaque nobilis*; quae quam inepta atque invenuſta foret repetitio, quis non videat? Sane *Nobiles* Quirites dici poterant, ob imperii Rom. magnitudinem. Fatemur: ſed quamobrem tandem *turba nobilium?* quae duo vocabula ſic conjuncta ſe mutuo tollunt & evertunt. Epitheto illo *Mobilium* levitatem & inconſtantiam vulgi in honoribus per ſuffragia ſua deferendis notat & perſtringit. Sic alibi, Epiſt. I. 19.

Non ego ventoſae *plebis* ſuffragia *venor.*

Statius Silv. II. 2. v. 123.

Quem non ambigui *faſces*, *non* mobile *vulgus*,
Non leges, *non caſtra tenent.*

Seneca Herc. Fur. v. 169.

Illum populi favor attonitum,
Fluctuque magis mobile *vulgus*
Aura tumidum tollit inani.

Idem diu mendum inſedit in omnibus Lucani codicibus, IV. 521.

ſic cunctas ſuſtulit ardor
Nobilium *mentes juvenum*, *&c.*

Tu lege ipſius loci ſententiaeque ductu, M O B I L I U M *juvenum:* ut Virgil. Georg. III. 165.

Dum faciles animi juvenum, *dum* mobilis *aetas.*

Nam quod apud Noſtrum eſt, Carm. IV. 12. *Juvenum nobilium cliens*, ubi plura afferemus, non

Digitized by Google

Gaudentem patrios findere ſarculo
Agros Attalicis conditionibus
Numquam dimoveas, ut trabe Cypria
Myrtoum pavidus nauta ſecet mare.
Luctantem Icariis fluctibus Africum
Mercator metuens, otium & oppidi
Laudat rura ſui: mox reficit rates
Quaſſas, indocilis pauperiem pati.
Eſt qui nec veteris pocula Maſſici,
Nec partem ſolido demere de die
Spernit; nunc viridi membra ſub arbuto
Stratus, nunc ad aquae lene caput ſacrae.
Multos caſtra juvant, & lituo tubae
Permixtus ſonitus, bellaque matribus
Deteſtata. manet ſub Jove frigido
Venator, tenerae conjugis inmemor;
Seu viſa eſt catulis cerva fidelibus,
Seu rupit teretis Marſus aper plagas.
Me doctarum ederae praemia frontium
Dîs miſcent ſuperis; me gelidum nemus,
Nympharumque leves cum Satyris chori

Se-

ejuſmodi eſt, ut receptae Lucani lectioni patrocinetur; aut ut cohorti Opiterginae juventutis id epitheton inde donandum ſit.

16. OTIUM ET OPPIDI LAUDAT RURA SUI] Ingenioſa profecto Valentis Acidalii conjectura eſt, in Notis ad Velleium Paterculum; II. 110.

Luctantem Icariis fluctibus Africum
Mercator metuens, otium & oppidi
Laudat TUTA *ſui: mox reficit rates*
Quaſſas, indocilis pauperiem pati.

Quam ſibi tacite adoptavit acutiſſimus Gronovius Pater Obſerv. Eccleſ. c. X. p. 101. ubi ſic emendat Paullini carmen:

Repetitque portum, & terreae tuto viae
Praevertit intutum maris.

Tutum, inquit, *viae: ut Horatio, Otium & oppidi Laudat* TUTA *ſui.* Ego vero ſagaciſſimis viris libenter accedo: nam, ut ferri forte poſſit lectio recepta, tamen aptior venuſtiorque eſt oppoſitio, hinc *Metuens*, illinc *Tuta*. *Tuta* autem abſolute, ut Ovid. Triſt. II. 201.

Unde precor supplex ut nos in tuta *releges.*

Tacitus Annal. I. 2. *Ac novis ex rebus aucti* tuta *& praeſentia, quam vetera & periculoſa mallent.* Et XV. 29. *Exin Romanus laudat juvenem, omiſſis praecipitibus* tuta *& ſalutaria capeſſentem.* *Tuta* autem *oppidi*, ut Virgilius, XI. 882.

Moenibus in patriis atque inter tuta domorum.

Recte porro & convenienter junguntur, *Otium & Tuta*; ut Martialis XII. 5.

Plura legant vacui, quibus otia tuta *dediſti.*

& III. 67.

Tu-

Secernunt populo: ſi neque tibias
Euterpe cohibet, nec Polyhymnia
Leſboum refugit tendere barbiton.
Quod ſi me Lyricis vatibus inſeris,
Sublimi feriam ſidera vertice.

II.

Ad Augustum.

Jam ſatis terris nivis atque dirae
Grandinis miſit Pater, & rubente
Dextera ſacras jaculatus arces
Terruit Urbem:
Terruit gentis, grave ne rediret
Saeculum Pyrrhae nova monſtra queſtae:
Omne cum Proteus pecus egit altos
Viſere montis;
Piſcium & ſumma genus haeſit ulmo,
Nota quae ſedes fuerat columbis;
Et ſuperjecto pavidae natarunt
Aequore damae.

Vi-

Tuta *ludiſis* otium *carina.*
Virgil. Georg. III. 376.
ſecura *ſub alta*
Otia *agunt terra.*
Denique rite & de more *Laudat tuta* aliquis; ut Noſter Epiſt. I. 15.
Nimirum hic ego ſum: nam tuta *&* *parvula* laudo; praeſertim *Mercator*, qui rei parandae cauſa periculis ſe objiciens, ſupremis ſibi votis *Tuta otia* pollicetur: ut iterum Noſter Serm. I. 1.
nautaeque *per omne*
Audaces mare qui currunt, hac mente laborem
Seſe ferre, ſenes ut in otia tuta *recedant.*
Equidem *rura oppidi* vel ſimile quid non uſquam legiſſe memini.

10. Nota quae sedes fuerat columbis] Codex Battelianus pro varia lectione PALUMBIS, cui aſtipulantur illa veteris Scholiaſtae, *Leviter in re tam atroci & piſcium &* palumborum *meminit.* Nimirum jam olim hic locus obelo notatus eſt: cum enim arboribus raro aut numquam *Columbae* inſideant, quo jure *Ulmum* hic appellat *Notam* columbarum ſedem? An reponemus itaque his fidejuſſoribus PALUMBIS? Illud tamen adverſatur, quod & Noſter alibi, & Virgilius *Palumbem* ſolent dicere, non *Palumbum*. Sed & PALUMBUS ſuos auctores habet, Columellam, Plinium, Martialem, Catonem De Re Ruſt. cap. XCI. Jam quidem apud Perſium III. 15. poſt Pithoeum ſic hodie fertur:

Digitized by Google

Vidimus flavum Tiberim, retortis
Litore Etruſco violenter undis,
Ire dejectum monumenta Regis,
Templaque Veſtae:
Iliae dum ſe nimium querenti
Jactat ultorem, vagus & ſiniſtra
Labitur ripa, Jove non probante, u-
xorius amnis
Audiet civis acuiſſe ferrum,
Quo graves Perſae melius perirent;
Audiet pugnas, vitio parentum
Rara juventus.
Quem vocet Divûm populus ruentis
Imperî rebus? prece qua fatigent
Virgines ſanctae minus audientem
Carmina Veſtam?

Cui

at cur non potius teneroque columbo
Et ſimilis regum pueris.

Verum ibi & veteres editiones & tres quos conſului codices PALUMBO plane exhibent. Excuſari poterit recepta Flacci lectio, ſi dixeris ſub Columbarum nomine etiam Palumbes comprehendi: ſed neque illo pacto vitatur ambiguum & *τὸ εὐδιαβλητον.*

31. NUBE CANDENTES HUMEROS AMICTUS] Ita nunc pleraeque editiones: verum principes illae Venetae & Loſcheriana CANDENTI, neque aliter olim Acron Scholiaſtes: *Melius*, inquit, *Nube candenti, quam Candentis humeros.* Idem in codicibus aliquot repererunt Lambinus, Torrentius, aliique, qui tam ſuſpenſo hic pede leviterque rem tranſeunt, ut neſcias cui magis lectioni faveant. Mihi vero in nullo melioris notae codice *candenti* illud eſt viſum: omnes *candentis* clare exhibent: niſi quod in Graeviano litera S. mala manu olim eraſa eſt, ita tamen ut vel hodie manifeſto ſe prodat. Sed rem ipſam videamus. Jam primum qualis ſodes hiatus erit, ſi legeris CANDENTI? qualem vel unum alterum nuſquam hic inveneris. Illud deinde animadvertes, participiorum horum caſus ablativos vix unquam apud Noſtrum terminari in TI, ſed in TE: ut hoc ipſo in Carm. *Rubente, probante*: & alibi; *Fulgente arcu, Lamna candente*; &c. Vide quae dicêmus ad Carm. I. 25. v. 17. Sed, quod caput eſt, illud *nube candenti* non iam non appoſitum eſt hujus loci ſententiae, quam prorſus contrarium. Nempe nube hic amiciendus erat Apollo, nequis eum mortalium inter ipſos verſantem agnoſceret: Hoc certum: & ſic Homerus, unde hoc Noſter mutuatus eſt, Iliad. E. v. 186.

ἀλλά τις ἄγχι
Ἕστηκ' ἀθανάτων νεφέλῃ εἰλυμένος ὤμους.

Sed Deorum aliquis prope adſtitit, nube humeros amictus: & ibid. v. 344.

Καὶ τὸν μὲν μετὰ χερσὶν ἐρύσατο Φοῖβος Ἀπόλλων
Κυανέῃ νεφέλῃ.

i. e. *Atque Aeneam quidem manibus ſuſtulit Apollo, nube nigra* tectus: ſcil. ne a Diomede conſpiceretur. Et ex eodem fonte Virgilius Aen. XII. 416.

Hoc Venus obſcuro *faciem circumdata* nimbo
Detulit.

& l. 15.

At venus obſcuro *gradientis* aëre *ſepſit*,
Et multo nebulae *circum Dea fudit* amictu,
Cernere ne quis eos, neu quis contingere poſſet.

&

Digitized by Google

Cui dabit partis ſcelus expiandi
Juppiter? tandem venias, precamur,
Nube candentis humeros amictus
Augur Apollo:
Sive tu mavis, Erycina ridens,
Quam Jocus circumvolat & Cupido:
Sive neglectum genus & nepotes
Reſpicis auctor,
Heu nimis longo ſatiate ludo;
Quem juvat clamor, galeaeque leves,
Acer & Marſi peditis cruentum
Voltus in hoſtem.
Sive mutata juvenem figura
Ales in terris imitaris, almae
Filius Maiae, patiens vocari
Caeſaris ultor:

Serus

v. 39. Vulg. MAURI.

& ibidem 520.

Diſſimulant & nube cava ſpeculantur amicti.

Jam autem, qui quaeſo convenit, aut quo poëtae conſilio factum, ut qui oculos fallere & latere conetur, nubis illius *candore* ſe ipſe manifeſtet? Hoc tam inepte incommodeque, ut nihil ſupra. Sed quid multis opus? Retinemus ex potioribus membranis CANDENTIS HUMEROS: *Candens, nitens, fulgens*, perpetua ſunt *Humeri* epitheta. Statius Silv. III. 4.

ſed non erat illi
Arcus, & ex humeris *nullae* fulgentibus *umbrae.*

& ibidem iterum.

humeroſ*que manu nudare* nitentes.

Tibullus I, 8.

Huic tu candentes *humero ſuppone* lacertos.

Horat. Carm. I. 13.

Uror, ſeu tibi candidos *Turparunt* humeros.

& II. 5.

Non Chloris albo ſic humero nitens.

Quod ſi humeri mortalium recte dicuntur *candere*, multo magis Apollinis, qui totus, quantus quantus eſt, fulget & candet. Virg. VIII. 720.

Ipſe ſedens niveo candentis *limine* Phoebi
Dona recognoſcit populorum.

39. ACER ET MAURI PEDITIS CRUENTUM VULTUS IN HOSTEM] Vir ſagaciſſimus Tanaq. Faber, *Emenda*, inquit, MARSI, *Nam Mauri imbelles: olim correctionem probabo.* Et in hanc ſoceri ſui ſententiam concedit celeberrimus Dacerius; promiſſum tamen ejus minime abſolvit: illud addit unicum, *ſic extare in vetuſtis editionibus.* Magnopere equidem videre vellem tam raras, quas memorat, editiones: plurimas mihi uſu venit inſpicere; veterrimas in manibus jam habeo; nihil tamen quicquam vel legendo vel fando mihi compertum eſt de ea lectione; ut plane verear, ne ei ſomnium hoc advolaverit per eburneam portam. Nihilo tamen ſecius emendatio iſta certiſſima eſt, refragantibus licet omnibus libris, & ſcriptis & editis. Quippe haec militis deſcriptio eſt, & *Fortis*, & *Peditis*, & *Cominus ſtabilique pede cum hoſte pugnantis.* Tria haec plane indicantur his verbis, *Acer peditis vultus in hoſtem cruentum:* quorum ne unum quidem MAURIS convenire jam tibi oſtendam. Principio multum abeſt, ut hi *Fortes* haberentur; utpote Hiſpanis, & Gallis, nedum Romanis, virtute inferiores. Hirtius de Bel-

lo

Serus in caelum redeas, diuque
Laetus interſis populo Quirini:
Neve te noſtris vitiis iniquum
Ocior aura
Tollat: hic magnos potius triumphos,
Hic ames dici Pater atque Princeps:
Neu ſinas Medos equitare inultos,
Te duce, Caeſar.

III.

lo Africano. cap. 6. *Accidit res incredibilis, ut equites minus triginta Galli* MAURORUM *equitum duo millia loco pellerent, urgerentque in oppidum.* Livius XXIII. 26. *Nec Numida Hiſpano eques par fuit, nec jaculator* MAURUS *cetrato, velocitate pari, robore animi viriumque aliquantum praeſtanti.* Neque vero *Pedites* Mauri ullo in numero erant; *Equitatu* ſolo valebat ea gens; nec *Cominus* denique vel juſta acie pugnabant, ſed *eminus*, & Parthorum fere more ſtatim refugientes, ubi jacula ſemel emiſerant. Valer. Flaccus III. 587.

Ille velut REFUGI *quem contigit improba* MAURI
Lancea.

Hirtius c. 7. *Subito* EQUITES MAURI, *neque opinantibus Caeſarianis, remiges adorti, multos jaculis convulneraverunt, nonnullos interfecerunt. Latent enim in inſidiis cum equis inter convalles, & ſubito exiſtunt*, non *ut in campo* COMINUS *depugnent.* cap. 97. EQUITES MAURI *atque Gaetuli non acie neque* ullo more proelii, *ſed catervatim uti quoſque fors conglobaverat, in noſtros incurrunt.* Tacitus Hiſt. II. 58. *Ingens* Maurorum *numerus per* latrocinia & raptus *apta bello manus.* Claudianus de Bello Gildonico. 432.

Nec vos, barbariem quamvis collegerit omnem,
Terreat. An MAURI *fremitum raucoſque repulſus*
Umbonum & veſtros paſſuri cominus *enſes?*
Non contra clypeis tectos galeiſve micantes
Ibitis. In ſolis longe *fiducia telis.*
Exarmatus eris, cum miſſile torſerit, hoſtis.
Dextra movet jaculum; praetentat pallia laeva.
Cetera nudus EQUES. *Sonipes ignarus habenae.*
Virga regit. Non ulla fides, non agminis ordo.
Arma oneri, fuga praeſidio.

Qui quidem locus vel unus rem totam conficit: cum & *Imbelles* fuiſſe Mauros teſtatur, & ex *Equo* pugnare ſolitos, teliſque *Eminus* miſſis continuo in *fuga* praeſidium quaerere. Et praeterea, cum Horatius haec ita conjunxerit,

Quem *juvat clamor*, galeaeque leves,
Acer & Mauri peditis cruentum
Vultus in hoſtem,

ut plane *Peditem Galeatum* intelligi oporteat; miles ille *Maurus* omnino ſine galea pugnam inire ſolet, ut docet te idem ille locus:

Non contra clypeis tectos GALEISVE *micantes*
Ibitis: in ſolis longe fiducia telis.

Silius quoque X. 605.

patulis illa horrida campis
Sit metuenda lues; muros haud fregeris umquam
Exultare levis nudato corpore Maurus.

Denique ut condonemus haec omnia, demuſque tibi & *Pedites* fuiſſe Mauros, & *Fortes*, & *Cominus*, & *Galeatos* in acie pugnaviſſe; quorum nihil eſt verum: ſtultiſſimus tamen omnium foret Horatius, ſi virtutis hic militaris exemplum de *Maura* gente petiiſſet. Quippe acri illo Mauri peditis vultu *Martem juvari* dicit: eundemque *auctorem* Romulae gentis hic memorat, atque *genus* ſuum ac *nepotes* diu *neglectos* tandem *reſpicere*. Quid ergo? an Mars ille tandem ſuis propitiatus *Mauri* virtute delectetur? At quibus tandem cum hoſtibus conflictati ſunt Mauri magis quam Romanis? Ergo ille hic *cruentus hoſtis*, & a Mauro confoſſus ac trucidatus, erit demum Romanus. Meliora vero, o Noſter; atque apage tam indignam & in *nepotes* & in *auctorem* contumeliam. Illene ut ullius magis gentis quam virtute Itala juvetur? Recte

ita-

Digitized by Google

III.

Sic te Diva potens Cypri,
Sic fratres Helenae, lucida ſidera,
Ventorumque regat pater,
Obſtrictis aliis praeter Iapyga;
Navis, quae tibi creditum
Debes Virgilium, finibus Atticis
Reddas incolumem, precor,
Et ſerves animae dimidium meae.
Illi robur & aes triplex
Circa pectus erat, qui fragilem truci

Con-

itaque repoſitum eſt, MARSI, qui miles Italorum omnium fortiſſimus ſemper eſt habitus. Strabo V.p.241. ΜΑΡΣΟΙ καὶ Πήλιγνοι, τὰ ἔθνη ταῦτα μικρὰ μὲν, ἀνδρικώτατα δέ. Appianus Bel. Civil. I. p. 639. de *Marſis* verba faciens; Ἔστι γὰρ τὸ ἔθνος πολεμικώτατον, καί φασι κατ' αὐτοῦ θρίαμβον ἐπὶ τῷδε τῷ πταίσματι γενέσθαι μόνῳ· λεγόμενον πρότερον, Οὔτε κατὰ ΜΑΡΣΩΝ οὔτε ἄνευ ΜΑΡΣΩΝ γενέσθαι θρίαμβον. Proverbii loco fuiſſe ait, *Neque de* Marſis, *neque ſine* Marſis *triumphum agi poſſe.* Virg. Georg. II.

Haec genus acre virum Marſos *pubemque Sabellam*
Extulit.

Horat. Carm. II, 20.

Me Colchus & qui diſſimulat metum
Marſae *cohortis, Dacus.*

Et III, 5. indignatur tamquam de lectiſſimis militibus, quod

Conſenuit ſocerorum in arvis
Sub rege Medo Marſus *& Appulus.*

46. LAETUS INTERSIS POPULO QUIRINI] Libri tres apud Lambinum, & ex Cruquianis unus, QUIRINO. Alii omnes omnium, mei certe magno conſenſu, QUIRINI. Illud mavult vir ſummus Nic. Heinſius ad Ovidii Faſt. IV, 375. & diſertiſſimus Broukhuſius ad Propert. IV, 10. Ita nimirum alibi *Gens Romula*, *Venena Colcha*, *Sulpicia horrea* &c. Noſter tamen Ep. II, 2. v. 68.

cubat hic in colle QUIRINI,
Hic extremo in Aventino.

Sed & hic ſimiliter Heinſius libens ſcripſerit QUIRINO. Verum nulli libri ſuffragantur; &, quod majus eſt, ipſae aures repugnant, tinnituque iſto *Quirino* & *Aventino*, graviter offenduntur. Ovid. Metam. XIV, 836.

conjux nunc eſſe Quirini:
Siſte tuos fletus, & ſi tibi cura videndi
Conjugis eſt, duce me lucum pete, colle QUIRINO
Qui viret.

Ubi plerique codices, notante Heinſio, QUIRINI. Ipſe tamen ex paucioribus *Quirino* edidit; & fortaſſe, recte: quia *Quirini* jam praeceſſerat. Idem Faſt. IV, 375.

Qui dicet, Quondam ſacrata eſt colle Quirini
Hac Fortuna die Publica, verus erit.

Sic omnes membranae. Et hic nequicquam Heinſius *Quirino* ſubſtituit. Juven. II, 133.

officium cras
Primo ſole mihi peragendum in colle Quirini.

Ovid. Triſt. I, 3. v. 33. & 7, v. 37.

Dique relinquendi, quos urbs *habet alta* Quirini.
Non ego te placida genitum reor Urbe Quirini.

Ubi omnino fruſtra nobis obtruſeris QUIRINA: cum hoc prohibeant Epitheta illa *alta* & *placida*. Pont. I, 5. v. 73. & Faſt. I, 69.

Dividimur caelo, quaeque eſt procul Urbe Quirini.
Dexter ades, Patribuſque tuis, populoque Quirini.

Metam. XV, 572. & 756.

Seu laetum eſt, patriae laetum populoque Quirini.

Cinyphiumque Jubam populo *adjeciſſe* Quirini.

Sidonius Ep. IX, 16.

geminae potiti Fronde coronae,
Quam mihi indulſit POPULUS QUIRINI.

Ita ſummo conſenſu omnes ubique codices: ut melius opinor fuerit receptam toties lectionem non temere ſollicitare.

Digitized by Google

Conmiſit pelago ratem
Primus, nec timuit praecipitem Africum.
Decertantem Aquilonibus,
Nec triſtis Hyadas, nec rabiem Noti:

Quo

18. Qui siccis oculis monstra natantia] Egregius vero locus, ut & totum ſane carmen non vulgaris eſt ſpiritus atque artis: aut tamen omnia me fallunt, aut turpe hic ſub pelle decora mendum deliteſcit. Videamus quid rei ſit:

Illi robur & aes triplex
Circa pectus erat, qui fragilem truci
Commiſit pelago ratem
Primus; ———
Quem mortis timuit gradum,
Qui ſiccis oculis *monſtra natantia,*
Qui vidit mare turbidum &
Infames ſcopulos Acroceraunia?

Ubi recte Scholiaſtes *Siccis oculis* interpretatur *Sine lacrimis*, teſtem advocans Lucanum, IX, 1044.

qui ſicco lumine *campos*
Viderit Emathios.

Cui addas licet Senecam de Tranquille. XV. *Plerique enim* lacrimas *fundunt, ut oſtendant: & toties* ſiccos oculos *habent, quoties ſpectator defuit.* Propert. I, 17.

An poteris ſiccis *mea fata reponere* ocellis:

Ita *ſiccas genas*, quod idem eſt, poëtae paſſim: Ovid. Triſt. I, 1.

Carmina nec ſiccis *perleget ipſe* genis.

Martialis XII, 3.

Nec nimium ſiccis *perlegit ipſe* genis.

I, 79.

Siccis *ipſe* genis *flentes hortatus amicos.*

His poſitis expendamus poëtae ſententiam. Quanto, inquit, animi *robore* fuit, quem mortis gradum timuit, qui primus fragili ſe rati committens, monſtroſas belluas, turbidos fluctus, ſcopulos horrendos, res omnium maxime terribiles *ſine lacrimis* videre ſubſtinuit. Egregie ſane: Ego vero vel meticuloſum quemvis, etiam feminam id poſſe praeſtare dico, ut *ſine lacrimis* ea videat; quippe quae in ejuſmodi terrore, prout natura omnes comparati ſumus, etſi maxime velit, lacrimari non poſſit. Prae miſericordia quidem, vel amore, deſiderio, pudore, ad leve periculum praeſens, vel ingentis praeteriti recordationem, etiam invitis oculis identidem oboriuntur lacrimae: at in magno pavore, praeſentique, ut hic, conſternatione nullus lacrimis locus eſt, ne in puella infante quidem. Scimus hoc omnes; quod & vita magiſtra didicimus, & in nobis ipſis experti ſumus. Quid igitur tam magnum aut mirabile, ſi ſiccis oculis vir fortis ea viderit; quae vel timidiſſimi non aliter poſſunt aſpicere? Immo vero, quo horribilior formido eſt, tanto ſicciores ſunt oculi, ut rigeant plane & immobiles fiant. Virgilius VII, 446. de Turno:

At juveni oranti ſubitus tremor occupat artus:
Deriguere oculi: *tot Erinnys ſibilat Hydris.*

Ergo & Noſter ipſe, in ſimili pavore a fluctibus belluiſque marinis, non *flentem* Europen, quamvis & ſexu & aetate tum timidam, ſed *pallentem* facit, Carm. III, 27.

& ſcatentem
Belluis pontum mediaſque fraudes
Palluit *audax.*

Neque vero apud Homerum Virgiliumve, qui Heroas ſuos ἀριδάκρυας & ad lacrimandum proclives inducunt, eoque nomine hodie ab ineptis culpantur, aut Ulixes aut Aeneas in praeſentis naufragii terrore flet; ſed ingemit & vociferatur. Hos enim natura tum ſonos elicit, lacrimas claudit vetatque. Quis ſubito incendio implicatus, quis fluvio profundo hauriendus, quis ſtricto gladii mucrone petitus, in tali tempore lacrimari umquam viſus eſt? Sentis jam, opinor, abſurdum: & *ſiccos* illos *oculos* minus aequis tu oculis incipis aſpicere. Verum illud praeterea contemplare: Qui haec omnia, inquit, *ſiccis oculis* vidit, ei *robur* & aes triplex erat circa pectus, is nullum mortis gradum timere noverat. Atqui ſiccos ad rem aliquam tenere oculos, ubi mortalium pleriſque lacrimae excuterentur, non tam *roboris* eſt, quam duritiae, non tam *audaciae*, quam atrocitatis, non tam *magni animi*, quam feri & inhumani. Ovid. Heroid. XI, 10.

Ipſe necis cuperem noſtrae ſpectator adeſſet;
Auctoriſque oculis exigeretur opus:
Ut ferus *eſt multoque ſuis* truculentior *Euris,*
Spectaſſet ſiccis *vulnera noſtra* genis.

Similia paſſim apud ſcriptores invenias: adeo ut parum commode apud Noſtrum inſtituatur oratio. Nimirum alios hic quam *ſiccos* oculos jam tempus eſt quaerere, qui mentem interritam fortiſque robur pectoris rite oſtendant. Atque ecce tibi quos affirmare auſim in Horatii ſcriniis olim comparuiſſe;

Quem

Quo non arbiter Hadriae
Major, tollere ſeu ponere volt freta.
Quem mortis timuit gradum,
Qui rectis oculis monſtra natantia,

Qui

v. 18. Vulg. SICCIS

Quem mortis timuit gradum,
Qui RECTIS *oculis monſtra natantia,*
Qui vidit mare turbidum.

Non ita magna eſt a recepta lectione mutatio; ut incredibile ſit audaculos Librarios hoc in ſe facinus admiſiſſe; praeſertim cum haec dictio paullo rarior eſſet, illa vulgo tritiſſima. Sententia vero jam talis eſt, ut vel ducentis exſcriptoribus fidem omnem & auctoritatem abroget. Seneca Epiſt. CIV. *Nihil illi videtur grave, nihil aſperum, quod virum incurvet.* Terribiles viſu formae letumque laboſque? *Minime quidem, ſi quis* RECTIS OCULIS *intueri illa poſſit, & tenebras perrumpere.* Idem De conſtantia c. 5. *Adverſus apparatus* terribilium RECTOS OCULOS *tenet ſapiens; nihil ex vultu mutat, ſive illi dura ſive ſecunda oſtentantur.* Suetonius Aug. c. 16. *Unde praebitam Antonio materiam putem exprobandi, ne* RECTIS *quidem* OCULIS *eum aſpicere potuiſſe inſtructam aciem; verum ſupinum, caelum intuentem, ſtupidum cubuiſſe.* Quid jam videtur? Cernis opinor iſta, *Terribiles viſu formas*, & *terribilium apparatus*, ipſa illa monſtra ſcilicet & fluctus & ſcopulos; utque ea non *ſiccis*, ſed *rectis* oculis vir fortis contueatur. Quippe is demum intrepido & invicto eſt animo, qui neque conniveat ad intentatum periculum, neque vultum avertat. *Primi in omnibus preliis* oculi *vincuntur*; ut vere ac diſerte Tacitus de Mor. Germ. c. 33. Et ſimiliter Plinius Hiſt. XI, 37. *Viginti gladiatorum paria in Caii principis ludo fuere: in iis duo omnino, qui contra comminationem aliquam* non conniverent, *& ob id invicti.* Inde eſt, quod *rectis oculis*, ὀρθοῖς ὄμμασιν, ἀντοφθαλμεῖν, *oculos contra attollere*, ἀτενοβλέποντι βλέπειν, omnia de audaci homine atque impavido praedicentur. Iterum Seneca Epiſt. LXXVI. *Si* RECTIS OCULIS *gladios micantes videt, & ſi ſcit ſua nihil intereſſe, utrum anima per os an per jugulum exeat, beatum voca.* Cicero pro Rabirio Poſthumo, cap. ult. *Hic vos aliud nihil orat, niſi ut* RECTIS OCULIS *hanc urbem ſibi intueri, atque in hoc foro veſtigium facere liceat.* Ubi fruſtra haeſerunt Interpretes: tu accipe, *Fidenter, ſine metu aut pudore.* Statius Theb. X, 537.

non ora virum, non pectora flectit
Imber atrox, rectoſque *tenent in moenia* vultus,
Immemores leti, & tantum ſua tela videntes.

Juvenalis VI, 339.

Cumque paludatis ducibus, praeſente marito,
Ipſa loqui recta facie *ſicciſque mamillis.*

Boët. de Conſol. Phil. metro IV.

Fortunamque tuens *utramque* rectus,
Invictum potuit tenere vultum.

Sophocles Oed. Tyr. p. 205. Ed. Steph.

Τοιάνδ' ἐγὼ κηλῖδα μηνύσας ἐμὴν,
ΟΡΘΟΙΣ ἔμελλον ΟΜΜΑΣΙΝ τούτους ὁρᾶν;

Theocritus Idyll. V, 35.

Ἀλλ' ὅτι σπεύδω μέγα δ' ἄχθομαι εἴ τύ με τολμῇς
ΟΜΜΑΣΙ ΤΟΙΣ ΟΡΘΟΙΣΙ ποτιβλέπειν.

Arriani Epictetus, fine libri III. Ταῦτά ἐστι μόνα τὰ τοὺς ἐλευθέρους ποιοῦντα, τὰ τοὺς ἀκωλύτους, τὰ τὸν τράχηλον ἐπαίροντα τῶν τεταπεινωμένων, τὰ ἀντιβλέπειν ποιοῦντα ΟΡΘΟΙΣ ΤΟΙΣ ΟΦΘΑΛΜΟΙΣ πρὸς τοὺς πλουσίους, πρὸς τοὺς τυράννους. Archidamus oratione ad Milites, Xenoph. Hellen. VII. p. 620. Ἄνδρες πολῖται, νῦν ἀγαθοὶ γενόμενοι, ἀναβλέψωμεν ΟΡΘΟΙΣ ΟΜΜΑΣΙΝ. Hierax Stobaei, II. Τοὺς δ' ὑπ' ἐλευθερίας ἐλέγχοντας αὐτοῦ τὸ σκαιὸν τοῦ ἤθους, οὐδὲ ἰδεῖν ΟΡΘΟΙΣ ΤΟΙΣ ΟΦΘΑΛΜΟΙΣ ἀνέχεται. Ariſtides pro Quatuor viris Tom. II. p. 299. de Themiſtocle: Καὶ μόνος ΟΡΘΟΙΣ ΤΟΙΣ ΟΦΘΑΛΜΟΙΣ ἀντισχὼν ἅπαντι καὶ τοῖς παροῦσι πράγμασι, καὶ οὐκ ἀποστραφεὶς, ὥσπερ οἱ πρὸς τὸν ἥλιον βλέποντες. Sic Latini *tollere oculos* contra minas & terrorem. Lucret. I, 67.

Quae caput a caeli regionibus oſtendebat,
Horribili ſuper aſpectu mortalibus inſtans:
Primus Graius homo mortales TOLLERE *contra*
Eſt OCULOS *auſus, primuſque obſiſtere contra.*

Ita omnes Lucretii codices *Tollere*; & perperam agunt, qui ex Nonio reponunt *Tendere.* Livius VI, 16. *Nec adverſus dictatoriam vim aut tribuni plebis aut ipſa plebs* ATTOLLERE OCULOS *aut hiſcere audebat.* Seneca Epiſt. LXXI: *Alius jam in tantum profecit, ut contra fortunam audeat* ATTOLLERE OCULOS. Quod ipſum ſic extulit Plutarchus Περὶ εὐθυμίας, p. 847. Τὸ μελετᾶν καὶ δύνασθαι πρὸς τὴν τύχην ἀνεῳγόσι τοῖς ὄμμασιν ἀντιβλέπειν, i. e. *Poſſe contra fortunam apertos oculos attollere.* Seneca iterum De Benef. I, 3. *Non audebit adverſus multa* OCULOS ATTOLLERE. Auctor Octaviae, v. 481.

ne quid ſimile tentare audeat,

Qui vidit mare turbidum, &

Infamis ſcopulos Acroceraunia?

Ne-

v. 19. Vulg. TURGIDUM.

Contraque ſanctos conjugis vultus meae
ATTOLLERE OCULOS.

Hoc Graeci eleganti compoſitione Ἀντοφθαλμεῖν dicere ſolent, quod vocabulum Polybio hiſtorico in deliciis erat; ut I. 68. Μὴ οἷον Καρχηδονίους ΑΝΤΟΦΘΑΛΜΗΣΑΙ ποτ' ἂν πρὸς αὐτοὺς ἐν τοῖς ὅπλοις, ἀλλὰ μηδὲ τῶν λοιπῶν μηδένα ῥᾳδίως. Vide ipſum II, 24. & III, 14. 64. & IV, 32. 34. & alibi. Porro & iiſdem Ἀσκαρδαμυκτὶ βλέπειν, *Inconniventibus oculis contueri*, audaciae & fortitudinis ſignum. Ariſtophanes Equit. v. 292.

Βλέψον εἰς μ' ἀσκαρδάμυκτος.

ſic lege, non εἴς ἔμ', ob metri rationem. Lucianus in Κατάπλῳ p. 270. de Megapenthe Tyranno: Ῥᾴδιον γοῦν (lege ῥᾶον) ἄν τις τὸν ἥλιον ἢ τοῦτον ΑΣΚΑΡΔΑΜΥΚΤΙ προσέβλεψεν. Oppianus Cyneget. I, 208. de Equo:

Η πῶς ἄντα δέδορκεν ΑΣΚΑΡΔΑΜΥΚΤΟΙΣΙΝ ὀπωπαῖς
Αἰζηοῖσι λόχοι πεπυκασμένον ὁπλίτῃσι.

Quem locum vir ſummus Julius Scaliger in Epinomide adducit, ut oſtendat Creticum pedem (qualis hic σκαρδαμυκτ) in Hexametro verſu nonnumquam tolerari. Fruſtra: neque enim tam terſo poëtae tam indigna licentia placere potuit. Sine dubio ſic reponendum.

Η πῶς ἄντα δέδορκεν ΑΤΑΓΜΥΚΤΟΙΣΙΝ ὀπωπαῖς.

Nimirum ἀτάσμυκτος unum idemque eſt ac ἀσκαρδάμυκτος, *inconnivens*; unde Euphorion apud Etymologum & Suidam. ΑΤΑΡΜΥΚΤΟΝ τρέπεν ΟΜΜΑ. Etymol. Ἀτάρμυκτον, ἄφοβον, θρασύ, κυρίως τὸ μὴ μῦον. Corrigendus inde Heſychius: Ἀτάρβητον, ἄφοβον, θρασύν. Scribe vel ex ipſa verborum ſerie, Ἀτάσμυκτον. Idem alibi: Ταρμύξασθαι, φοβηθῆναι. Et Etylomogus: Τασμυσσειν, τὸ φοβεῖν, ὡς Λυκόφρων. Nota, hoc ex Lycophrone citari. At apud illum hodie legitur, v. 1177.

Κλαγγαῖσι ταρβήσουσαν ἐννύχοις βροτούς.

Reſtituendum vero, vel Etymologi auctoritate, Τασμύσσουσαν; ut & ſcriptus codex etiam exhibet. Sed ut tandem manum de tabula, ſatis jam, opinor, & abunde pervicimus, aut ſcripſiſſe RECTIS OCULIS Flaccum, aut ſaltem ita debuiſſe: quorum alterum modo ſi negas; qui Horatius ſit, omnino neſcis: ſin utrumque; vereor ne, qui tu ſis, optime ſciamus.

19. QUI VIDIT MARE TURGIDUM] Editio Veneta 1478. quam omnium primam eſſe crediderim, habet TURGIDUM; at Germanica Loſcheri 1498. TURBIDUM. Poſtea tamen prior illa lectio fere cunctas occupavit. Codices quidem, etiam optimae notae, alii hanc, alii illam exhibent: & ſane utraque ſat commode tolerari poteſt. Prudentius Peri Steph. V, 475.

Quae TURGIDUM *quondam mare*
Gradiente Chriſto ſtraverat.

Avienus in Arateis.

ſalumque
Fluctibus inſtabile & glauci vada turgida ponti.

Sic Virgil. Tumidum *mare*, Tumida *aequora*,
Maria alta tumeſcunt; & Graeci, ἅλιον οἶδμα; οἶδμα θαλάσσης. Vix tamen dubito, quin TURBIDUM ab Horatii manu fuerit; quod fortius epitheton eſt, & majorem terrorem incutit. Lucret. V, 998.

nec turbida *ponti*
Aequora laedebant navis ad ſaxa viroſque.

Ovid. Triſt. I, 10.

Cumque ſit hibernis agitatum fluctibus aequor,
Pectora ſunt ipſo turbidiora *mari.*

Idem Leand. Her.

Ipſa vides caelum pice nigrius, & freta ventis
Turbida, *perque cavas vix adeunda rates.*

Et ibidem,

Cumque mea fiunt turbida *mente freta.*

Seneca Herc. Oet. 456.

concuſſi fretum
Ceſſante vento: turbidum *explicui mare.*

Avienus in Arateis,

Non tum freta turbida *pinu. Quis petat.*

Et iterum,

Quantum ſuſpenſo linquit vada turbida *caelo.*
Et, turbida *certantes converrent aequora Cauri.*
Et, *Si fugiunt volucres raptim freta* turbida *Nerei.*

Ut pene jam metuendum ſit, ne & in iſtis quoque Prudentii & Avieni locis, quae ſupra protulimus, *Turbidum* ſubſtitui debeat.

20. INFAMES SCOPULOS ACROCERAUNIA] Virgilius Aen. III, 506.

Provehimur pelago vicina Ceraunia juxta.

Ubi Servius lectionem hanc in Flacco confirmat. *Ceraunia*, inquit, *montes Epiri, a crebris fulminibus propter altitudinem nominari. Unde Horatius expreſſius dixit*, ACROCERAUNIA, *propter altitudinem & fulminum jactus.* Lactantius ad Statii Theb. I, 133. *Infames Scirone petras. Nota*, inquit, *Infames dixit, ut eſt,*

Infames ſcopulos Acroceraunia.

Idem repetit ad III. 121. & ad VI, 156. Sed in

ultimo

Digitized by Google

Nequicquam Deus abſcidit
Prudens Oceano diſſociabilis

Terras,

v. 22. Dissociabili.

ultimo Lactantii loco libri antiqui repraeſentant alta ceraunia, notante Theod. Marcilio & Georgio Fabricio, in Notis ad hoc Carmen. Unde vir reconditae eruditionis Gulielmus Baxter in nupera ſua Horatii editione ſic edidit,

Inſames ſcopules, alta Cerannia.

Nollem factum; neque enim ulla unius loci ſuſpecti auctoritas eſt contra duo alia ejuſdem Lactantii loca, & eo vetuſtiorem Servium, & omnes quotquot ubique ſunt Horatii libros: neque ſane tolerari hic poterit duplex epitheton, *Inſames*, *Alta*; ut agnoſcent, qui poëticae guſtum habent. Ἀκροκεραύνια, ut Ἀκροκόρινθος: nimirum montes Ceraunii longiſſimo tractu protenduntur, quorum ſummum promontorium Acroceraunia nomen habet. Ovid. Remed. Amor. v. 739.

Hae tibi ſint Syrtes, haec Acroceraunia vita.

Plin. Hiſt. III, 23. *Initium Epiri, montes Acroceraunia:* & iterum eodem libro quater vel quinquies. Lucius Ampelius cap. 5. *Parnaſſus, Acroceraunia in Epire.* Tum autem, quod idem ſuſpicatur *Acroceraunia ex gloſſemate eſſe, quia vulgatins*; plane aliter res habet. Nam praeter loca jam citata, fruſtra, opinor, alibi *Acroceraunia* quaeſiveris; cum *Cerannia* vulgatiſſimum ſit, cum apud Poetas, tum alios.

22. Nequicquam Deus abscidit Prudens Oceano dissociabili Terras] Olim hic paſſive (ut Grammatici loquuntur) accipiebant *diſſociabili*; eo ſenſu ut *Deus recte abſciderit terras ab Oceano, quem par erat ab eis diſſociari & abſcindi.* Quomodo & Ovidius Metam. I, 22.

Nam caelo terras, & terris abſcidit *undas.*

Et Statius Silv. III, 2. v. 61.

Quis rude & abſciſſum *miſeris animantibus aequor*
Fecit iter?

Poſterioribus autem ea melior viſa eſt ſententia, ut *Deus providenter terras diſcreverit, alias ſcilicet ab aliis, interveniente Oceano*; quale illud Lucretii eſt,

Et mare, quod late terrarum diſtinet *oras.*

Et Senecae Conſolat. ad Marciam. c. 18. *Quid — vinculum terrarum* Oceanus, continuationem gentium triplici ſinu ſcindens, *& ingenti licentia exaeſtuans?* Tum autem, quod huic conſentaneum erat, jam non paſſive ut illi priores, verum active ſumere volunt *Diſſociabili, qui terras diſſociat*, ut *genitabilis aura, penetrabile frigus* & id genus alia. Atque haec, ut video, interpretatio jam ſola paſſim obtinet, & pro legitima habetur. Eſto ſane: *Diſſociabilis* active per analogiam defendi poſſit; etſi in ea notione jam nuſquam alibi extet: at vide quam inficeta demum ſententia exoriatur: *Deus abſcidit terras Oceano diſſociabili*, hoc eſt, ut quidam explicant, *Deus abſcidit terras Oceano, qui terras abſcindit.* Quiſquamne ſibi perſuaſerit, putidulum hoc & ταυτόλογον ab Horatio profectum eſſe? Tu vero ſcribe, ſi ſapis, unius literulae adjectione.

Nequicquam deus abſcidit.
Prudens Oceano diſſociabilis
Terras.

Hoc eſt, ut hodie moris eſt ſcribere, *diſſociabiles*: Fruſtra, inquit, providentia Dei terras has ab illis conſulto abſcidit, mari interfuſo: ſiquidem homines mare illud navibus trajiciunt, & terras ſic a Deo diſſociatas commercio inter ſe miſcent. Sane & oratio jam & ſententia ſunt omni ex parte commodiſſimae. Ita Statius Siciliam ab Italia *diſſociatam* eſſe memorat, Silv. I, 3. v. 32.

ſic diſſociata *profundo*
Brutia Sicanium circumſpicit ora Pelorum.

Rutilius Itin. I, 330.

Eminus Igilii ſilveſa cacumina miror,
Quam fraudare nefas laudis honore ſuae.
Gurgite cum modico victricibus obſtitit armis,
Tamquam longinquo diſſociata *mari.*

Florus II, 8. *Euboeam inſulam continenti adhaerentem, tenui freto reciprocantibus aquis Euripus* abſcidit. Valer. Flaccus II, 615.

Aſiamque prementem
Effugit abruptis Europa immanior oris.
Has etiam terras *conſertaque gentibus arva,*
Sic pelago pulſante reor, Neptunia quondam
Cuſpis & adverſi longus labor abſcidit *aevi,*
Ut Siculum Libycumque latus.

Et eodem plane, quo noſter, ſenſu, *bene diſſeptas* a natura terras ait Seneca; atque improbe factum ab Argonautis, quod primi mare tranſcurrere auſi commercia vetita exercerent. Medea 335.

Candida noſtri ſaecula patres
Videre procul fraude remota.
Sua quiſque piger litora tangens
Patrioque ſenex factus in arvo,
Parvo dives; niſi quas tulerat
Natale ſolum non norat opes.
Bene diſſepti *foedera mundi*
Traxit in unum Theſſala pinus,
Juſſitque pati verbera pontum,
Partemque metus fieri noſtri
Mare ſepoſitum. Dedit illa graves

Digitized by Google

Terras, ſi tamen inpiae
Non tangenda rates tranſiliunt vada.
Audax omnia perpeti,
Gens humana ruit per vetitum nefas.
Audax Iapeti genus
Ignem fraude mala gentibus intulit.
Poſt ignem aetheria domo
Subductum, macies & nova febrium
Terris incubuit cohors:
Semotique prius tarda neceſſitas
Leti corripuit gradum.
Expertus vacuum Daedalus aëra
Pennis non homini datis.
Perrupit Acheronta Herculeus labor.
Nil mortalibus ardui eſt.
Caelum ipſum petimus ſtultitia, neque
Per noſtrum patimur ſcelus
Iracunda Jovem ponere fulmina.

v. 37. Vulg. Arduum.

IV.

Improba poenas.
Satis, opinor, jam dictum eſt ad emendationem noſtram firmandam; ſupereſt tamen adhuc, quod aliorum opiniones prorſus refutet. Neque enim prior illa, quae Oceanum ipſum terris abſciſſum tentarique vetitum eſſe ſtatuit, conſiſtere poteſt cum ſequentibus,

ſi tamen impiae
Non tangenda rates tranſiliunt vada.

Quorſum enim TRANSILIUNT? Nam id quidem ſatis indicat, non Oceanum modo tentari, ſed & regiones exteras trans Oceanum peti: quale ſcilicet commercium prohibere Natura conata eſt. Neque utralibet ſane defendi in eo poteſt, quod Oceanum dicat DISSOCIABILEM; quippe vox ea numquam uſurpatur, niſi vel de diverſis rebus, vel de re una ex diverſis rebus concreta & congregata. Tacitus in Agric. 3. *Quamquam Nerva Caeſar res olim* DISSOCIABILES *miſcuerit, Principatum & Libertatem.* Claudianus in Ruf. II, 238.

Quid conſanguineas acies, quid dividis olim
Concordes aquilas? Non diſſociabile *corpus,*
Conjunctumque ſumus.

Prudentius Pſycom. 763.

Quod ſapimus, conjungat amor: quod vivimus, uno
Conſpiret ſtudio. Nil diſſociabile *firmum eſt.*

Hac ſola itaque ratione *diſſociabilis* dici poterit Oceanus; ſi diverſas ejus partes, aliam ab alia diſcindi & divelli & diſtrahi velis; quod nihil ad mentem Horatii eſt.

37. Nil mortalibus arduum est] ardui meliores codd. Cruquii & aliorum, & ſic vetuſtiſſimi mei Graevianus, Leidenſis, & ex prima manu Reginenſis cum aliis: adde Barthii librum optimae notae, Advers. XXXV, 2. Omnino itaque recipienda haec lectio eſt, adulterina illa excluſa. Noſter Epiſt. II, 3.

Nil intra eſt olea, nihil *extra eſt in nuce* duri.

Atque hanc probat elegantiſſimus Nic. Heinſius ad Ovidii Heroidas VIII, 104.

5. Jam

Digitized by Google

IV.

AD SESTIUM.

SOLVITUR acris hiems grata vice veris & Favoni:
Trahuntque ſiccas machinae carinas.
Ac neque jam ſtabulis gaudet pecus, aut arator igni;
Nec prata canis albicant pruinis.
Jam Cytherea choros ducit Venus, inminente Luna:
Junctaeque Nymphis Gratiae decentes
Alterno terram quatiunt pede; dum gravis Cyclopum
Volcanus ardens viſit officinas.
Nunc decet aut viridi nitidum caput inpedire myrto,
Aut flore, terrae quem ferunt ſolutae.

v. 8. URIT.

Nunc

5. JAM CYTHEREA CHOROS DUCIT VENUS] Nota illud VENUS plane otioſe poſitum. Neque enim ipſe alibi, nec ullus Poëtarum Latinorum *Cytherea Venus* dixit, ſed ſimpliciter *Cytherea*. Carm. III, 12.

Tibi qualis Cythereae puer ales.

Virgil. Aen. IV, 128.

Annuit atque dolis riſit Cytherea repertis.

Ita omnes ubique, niſi me memoria fallit: neque quiſquam ex Græcis Κυθέρεια Ἀφροδίτη, non ipſe Homerus, qui toties inculcat Φοῖβος Ἀπόλλων, quod ſolus & ſemel imitatus eſt Virgilius Aen. III, 251.

Quae Phoebo pater omnipotens, mihi Phoebus Apollo
Praedixit.

Defendi itaque poterit noſter hoc Virgilii exemplo. Nam de mendo ſuſpicari vetat omnium librorum conſenſio. Quibus adde Marium Plotium de metris p. 2662. *Logaoedicum Archebulium fit duobus dactylis & duobus trochaeis, ſive trochaeo & ſpondaeo. Jam Cytherea choros verius dat.* Ubi ex metro ipſo manifeſtum eſt legi oportere *Venus dat*: atqui iſte verſiculus ex noſtro expreſſus eſt, & receptam lectionem ſtabilit.

8. DUM GRAVES CYCLOPUM VULCANUS ARDENS URIT OFFICINAS] Vir magnus Julius Caeſar Scaliger in Poëtices lib. VI. concoquere iſta non potuit. *Non* URIT, inquit, *caminos: deficerent enim. At non deficiunt. Melius*, URGET *officinas: quippe magiſtri eſt operas urgere.* Haec Scaliger; quem noſtri Interpretes, etſi quavis data occaſione libenter ei obtrectant, intactum hic loci dimittunt: nec interea tamen aut audiunt monentem, aut alia via locum expediunt. Vere profecto & acute Scaliger: quamquam incautius poſuit *Caminos*. Quidni enim urantur camini? Juvenalis XIV, 118.

Incude aſſidua, ſemperque ardente *camino.*

Ovid. Faſt. IV, 473.

Antraque Cyclopum poſitis exuſta *caminis.*

Sed aliud plane eſt urere *Officinas*: quippe eo pacto & totam tabernam & omne operis inſtrumentum una combureret; quod de Vulcano tabernae domino ſuſpicari feſtivum ſane eſſet. Neque illud Propertii, quod huc adducit Paſſeratius, Eleg. II, 1.

Colchis Iolciacis urit ahena focis,

ullo modo par vel ſimile eſt. Uruntur enim quotidie ahena, ſalvis tamen Officinis. Illud quoque a Scaligero praeteritum miror; quam inficete bina illa jungantur ARDENS & URIT. Exclamare prorſus licet, Δὶς ταυτὸν εἶπας: adeo ut geminatus ille calor jam merum frigus ſpirare videatur. Omnino itaque mallem cum Scaligero URGET *officinas*; cum vel a puero meminerim illa Vulcani apud Virgil. VIII, 439.

Tollite cuncta, inquit, coeptoſque auferte labores,

Aetnaei

Nunc & in umbroſis Fauno decet inmolare lucis,
Seu poſcat agna, ſive malit haedo.
Pallida mors aequo pulſat pede pauperum tabernas,
Regumque turris. ô beate Seſti,
Vitae ſumma brevis ſpem nos vetat inchoare longam.
Jam te premet nox, fabulaeque Manes,
Et domus exilis Plutonia: quo ſimul meâris,
Nec regna vini ſortiere talis;
Nec tenerum Lycidan mirabere, quo calet juventus
Nunc omnis, & mox virgines tepebunt.

V.

'Aetnaei Cyclopes, & huc advertite mentem.
Arma acri facienda viro: nunc viribus uſus,
Nunc manibus rapidis, omni nunc arte magiſtra:
Praecipitate moras.

Agnoſcis, opinor, magiſtri verba quam acerrime operas *urgenſis.* Sed tamen aliud longe melius ſubminiſtrant priſcae membranae. Leidenſis enim octingentûm annorum codex veriſſime exhibet,

Vulcanus ardens VISIT *officinas:*

Quo modo & Lambini aliquot, & Colbertinus pro varia lectione, & Bodleianus, ubi VISSIT ſcriptum eſt; & qui his omnibus antiquior eſt Plotius Grammaticus p. 2663. *Logaoedicum*, inquit, *Archilochi Ithyphallicum ſit quatuor dactylicis pedibus & tribus trochaeis. Exemplum hoc eſt:*

Alterno terram quatiunt pede, dum gravis Cyclopum
Vulcanus ardens uſſit *officinas.*

Ubi hodie quidem, ut vides, editum eſt *uſſit*; ſed ſine dubio librariorum culpa pro VISIT: quo vocabulo nihil Horatianae ſententiae aptius vel fingi vel optari poteſt. Noſter alibi de Venere, Carm. III, 28.

Quae Paphon Junctis viſit *oloribus.*

Virgil. Aen. IV, 143.

Qualis ubi hibernam Lyciam Xanthique fluenta
Deſerit, ac Delum maternam inviſit *Apollo.*

Ovidius in Arte, II, 519. de ipſo Vulcano.

Fingit iter *Lemnon: veniunt ad foedus amantes:*
Impliciti laqueis nudus uterque jacent.

Apollonius Rhodius III, 40.

ἵν' ἐςτόρεσκε διὰ λέχος Ἡφαίςοιο.
Ἀλλ' ὁ μὲν εἰς ΧΑΛΚΕΩΝΑ καὶ ἄκμονας ἦρι
ΒΕΒΗΚΕΙ
Νήσοιο πλαγκτῆς εὐρὺν μυχὸν, ᾧ ἔνι πάντα
Δαίδαλα χάλκευεν ῥιπῇ πυρός. ἡ δ' ἄρα μούνη
Ἧστο δόμῳ δινωτὸν ἀνὰ θρόνον ἄντα θυράων.

Ubi habes Venerem, non ut hic ad lunam choreas celebrantem, ſed ut frugi matremfamilias, domi manentem, & domeſtica negotia capeſſentem, dum Vulcanus maritus ſuam Liparae VISIT OFFICINAM. Haec ſcripſeram, cum ſero animadverti ingenioſiſſimum Rutgerſium ante me maluiſſe VISIT, & inſuper locum Apollonii huc attuliſſe.

12. SEU POSCAT AGNAM SIVE MALIT HAEDUM] Ita ſcriptum in tribus Lambini. Unus Cruquii & Berſmanni cum meis Zulichemiano & Regiae ſocietatis, *Agnam*, & *haedos.* Quod paullo propius accedit ad veram lectionem, & plurium & vetuſtiorum codicum ſuffragiis innixam,

Seu poſcat agna, *ſive malit* haedo.

Servius ad Virgil. Eclog. III. Cum faciam vitula: *Figurate, faciam vitula, ut faciam ture, faciam agna.* Horat.

Seu poſcat agna, ſive malit hoedo.

Ita legitur etiam apud Marium Victorinum p. 2575. & Plotium 2659. Codex Graevianus in Margine: *Deeſt*, IMMOLARI SIBI. Rectiſſime: & profecto ſi *agnam* & *haedum* legeris, nihilo ſecius ſubaudiendum erit extrinſecus, Seu poſcit agnam *immolari ſibi.* Atqui tam bene Latine dicitur, poſcit *agna* ſibi immolari, quam, poſcit *agnam* ſibi immolari. Macrobius Saturn. III, 10. Quando enim diceret Virgilius,

Caelicolum regi mactabam in litore taurum:

„ Si ſciret TAURO IMMOLARI huic deo vetitum?
„ aut ſi comprehendiſſet, quod Atteius Capito
„ comprehendit, cujus verba ex libro I. De jure
„ Sacrificiorum haec ſunt: *Itaque Jovi* TAURO,
„ VERRE, ARIETE IMMOLARI *non licet.* Labeo ve-
„ ro LX. & VIII. libro intulit, niſi Neptuno,
Apol-

V.

AD PYRRHAM.

QUIS multa gracilis te puer in roſa
Perfuſus liquidis urguet odoribus
Grato, Pyrrha, ſub antro?
Cui flavam religas comam,
Simplex munditiis? heu quoties fidem
Mutatoſque Deos flebit, & aſpera
Nigris æquora ventis
Emirabitur inſolens;.

Qui

„ Apollini & Marti TAURUM non immolari. Fruſtra igitur Grammatici hic quaerunt nodum in ſcirpo. Illud tamen fortaſſe pugnabunt, *Poſcat agnam* hic legi oportere, ut in Epod. XVII.

Paratus expiare, ſeu popoſceris
Centum juvencos,

Verum ibi codex meus Battelianus, bonae notae, clare exhibet, *Centum* JUVENCIS; quæ vera ſcriptura eſt, tamque hujus loci lectionem confirmat, quam ab ea invicem confirmatur.

16. JAM TE PREMET NOX FABULAEQUE MANES] Dubitare poteris pluraline numero hic accipiatur FABULAE, an genitivo ſingulari. Hoc ille maluit, quicumque fuit, qui margini codicis Graeviani hoc Scholion allevit, *Fabulae, genit. ſingul. pro Fabularum.* & Prudentius perpetuus noſtri imitator, Contra Symmachum I, 190.

Et tot templa deûm Romae, quot in orbe ſepulchra
Heroum numerare licet: quos fabula manes
Nobilitat, noſter populus veneratus adorat:

plane hunc locum in animo habuit. Illud tamen ſecutus videtur Perſius, cum dixit,

cinis & manes & fabula fies.

Utrumlibet elegeris, eodem fere res redit.

17. ET DOMUS EXILIS PLUTONIA] Daniel Heinſius, & Barthius, cum Adverſ. XXX, 13. tum ad Statii Thebaida I, 56. legit

Et domus EXILII.

Nihil umquam vidi dilutius. Domus *exilis*, eſt egena & inops, ſine ſupellectile & penu: ut alibi Epiſt. I, 6.

Exilis *domus eſt, ubi non & multa ſuperſunt,*
Et dominum fallunt, & proſunt furibus.

Sic *tenues penates* Seneca in Hippolyto v. 209.

Cur in Penates rarius tenues *ſubit*
Haec delicatas eligens peſtis domos?

Sic *gracilem larem* Apuleius in Apologia: *Sed quod vivo gracili lare, quod pauciores ſervos habeo.* Probant hoc & ſequentia, *Nec regna vini.* Nihil, inquit, ibi reperies, quo bene ſit: neque conviviis, nec amoribus indulgendi facultas erit, aut locus commodus. Neque vero hic quemquam offendere debet geminum Epitheton, *Exilis Plutonia*, quod tamen alias rarum eſt. Sic enim & alibi, eadem plane forma, Epiſt. II, 1.

ſic horridus *ille*
Defluxit numerus Saturnius.

Et Virgil. Aen. X, 408.

extenditur una
Horrida *per latos acies* Volcania *campos.*

Et Seneca Oedip. v. 228.

Imminens Phoebea *laurus tremuit, & movit domum.*

18. NEC REGNA VINI SORTIERE TALIS] Codex Reginenſis:

Nec regna talis ſortiere vini.

Quae verborum collocatio magis apette indicat TALIS eſſe τοῖς ἀστραγάλοις. Fruſtra ſane ſunt, qui damnatam interpretationem TALIS VINI, hoc eſt, *tam generoſi*, recoquere nuper & reſuſcitare voluerunt. Quaſi vero vel viliſſimi vini copia eſſet in domo Plutonia. *Magiſterium vini*, *Regnum vini* recte dixeris; *Regnum vini boni*, *regnum vini talis*, nequaquam. Uſus & ſenſus repugnant.

19. NEC TENERUM LYCIDAM] Codex inter optimos Reginenſis cum duobus Torrentii Graeca forma habet LYCIDAN. Recte: Sic alibi Serm. II, 4.

Pythagoran *Anytique reum doctumque* Platona.

Ita & Virgilius, MENALCAN: & alii paſſim alia.

8. EMIRABITUR INSOLENS] Sic miro conſenſu Codices; atque ita Donatus, qui ad Terentii Eu-

C nuchum,

Digitized by Google

Qui nunc te fruitur credulus aurea,
Qui ſemper vacuam, ſemper amabilem
  Sperat, neſcius aurae
    Fallacis. miſeri, quibus
Intentata nites. me tabula ſacer
Votiva paries indicat uvida
  Suſpendiſſe potenti
    Veſtimenta maris Deo.

VI.

nuchum V, 19. hunc locum adducit Flacci: & tamen illud emirandum eſt vel maxime, neminem quemquam eo vocabulo uſum eſſe praeter Noſtrum, idque hoc tantum loco. Quid vero tam dignum in ſe continet EMIRARI, ut vox nova plane procudi debuerit? *Emirari*, aiunt Interpretes, eſt magnopere & valde mirari. Atqui & vox notiſſima DEMIRARI eandem omnino vim habet. Terent. Hecyra IV, 1. *Demiror, quid ſit, quamobrem* &c. ubi recte Donatus, *Demiror, valde miror.* Certe tanti non erat ut verbum prorſus novum fingeret Noſter, nec tamen quicquam ſententiam adjuvaret. Facile quidem foret ſubſtituere DEMIRABITUR; ſed, ſi id ab Horatii manu eſſet, minime omnium credibile eſt, tam uſitatum verbum in tot libris potuiſſe corrumpi, ut alterum, & inauditum & nihilo ſignificantius, ubique ejus vicem teneret. Quid, quod neutra quidem ratione confieri res poteſt: remanet enim in oratione ipſa ſubabſurdum quid & ſecum pugnans: *Quoties*, inquit, *emirabitur inſolens!* Atqui ſi TOTIES emirabitur, quomodo, quæſo, INSOLENS? Certe non niſi prima vice *inſolens* erit, poſt illam *expertus* & magis magiſque *aſſuetus* futurus. Haeret itaque hoc negotium. Solus codex Reginenſis, quantivis ſane pretii, ſuſpicionem mendi hic praebuit, qui clare habet ET MIRABITUR, punctulo ſub T poſito a manu ſecunda, quo delendam eſſe literam aliquam notare ſolent librarii. Nempe corrigere locum voluerunt ad aliorum exemplarium fidem. At cur non potius legamus, leviſſima quidem mutatione, ſententia autem commodiſſima:

heu quotiens fidem
Mutatoſque deos flebis! & aſpera
  Nigris aequora ventis
    U*T mirabitur inſolens!*

Notum illud Virgilii eſt,

Ut vidi, ut perii! ut me malus abſtulit error!

Et Catull. LXVII.

Ut tibi tum toto pectore ſollicitae
Senſibus ereptis mens excidit!

ET loco UT facillime obrepere potuit, quia prima cujuſque verſus litera olim minio deſcribi ſolita eſt; atque ideo a librariis plerumque omittebatur, ab aliis poſtea ſupplenda. Huc adde, quod in vetuſta editione Donati Argentinae MDIII. non EMIRABITUR invenies, ſed ET MUTABITUR; in quo veſtigia priſcae lectionis aliquatenus extant.

3. QUAM REM CUMQUE FEROX NAVIBUS AUT EQUIS MILES TE DUCE GESSERIT] Vereor ut recto talo ſtare poſſit haec lectio; licet prima fronte ſana eſſe videatur; & cum in pleriſque omnibus libris, tum & in Victorino ſic hodie extet, p. 2614. Quid enim? An QUAMCUMQUE rem geſſerit Agrippa, ſive mediocrem ſive leviculam & nullius momenti, dignum *Maeonio Carmine* argumentum erit? An *Victor* erit hoſtium, etiamſi *male* rem geſſerit? nullus dixeris. Profecto *Quamcumque rem geſſeris* non ſunt ejus verba, qui laudat Agrippam; ſed vituperantis potius, nihilque magni de eo pollicentis. Cicero ad Lentulum Epiſt. I, 9. *Huc acceſſit commemoranda quaedam & divina Caeſaris in me fratremque meum liberalitas, qui mihi,* QUASCUMQUE RES GERERET, *tuendus eſſet: nunc in tanta felicitate tantiſque victoriis, etiamſi in nos non is eſſet qui eſt, tamen ornandus videretur.* Ub iluce ipſa clarius eſt *quaſcumque res* ita op-

Digitized by Google

VI.

AD AGRIPPAM.

SCRIBERIS Vario fortis & hoſtium
Victor, Maeonii carminis alite,
Qua rem cumque ferox, navibus aut equis,
Miles te duce geſſerit.
Nos, Agrippa, neque haec dicere, nec gravem
Pelidae ſtomachum cedere neſcii,
Nec curſus duplicis per mare Ulixei,
Nec ſaevam Pelopis domum

v. 3. Vulg. QUAM REM.

opponi *tantis victoriis*, ut parvas maximis, male geſtas feliciſſime geſtis. Libenter itaque ſequor, quam ex ſuis libris Muretus lectionem protulit, Var. Lect. IX. 7.

QUA *rem* cumque *ferox navibus aut equis*. *Quacumque*, hoc eſt, ſive *mari* ſive *terra*: id enim ſibi volunt *navibus aut equis*. Florus, II, 2. *Oſtendit nihil intereſſe virtutis, equis an navibus, terra an mari dimicaretur.* Livius XXIII, 40. *Navalibus ſociis armatis, ut terra rem gereret.* XXVIII, 23. *Ut terra marique communi conſilio rem gererent.* Nepos in Hamilc. *Cum ante ejus adventum & mari & terra male res gererentur.* Rem autem gerere, ſine epithetho vel adverbio, dicebant. Valerius Max. II, 7. 10. *Cum apud Contrebiam res gereretur.* Plinius XII, 31. *Res in Arabia geſſimus, & Romana arma in magnam partem ejus penetravere.* Seneca de Conſtant. 19. *Vos enim rem geritis, illi parta victoria eſt.* Gualterius Chabotius, Vir eruditus, legit potius πληθυντικῶς QUA RES CUMQUE: quia πιρῶς, ut ait, *Rem gerere* de re privata dicitur, numquam de publica, niſi habeat ſecum Epitheton *proſpere*, *male*, vel ſimile quid. Sed in eo fallitur, ut videre eſt ex locis jam citatis, quibus alia, ſi opus eſſet, poſſem adjicere. Ceterum, niſi longius paullo id a libris recederet, non male legere poteris, UT *rem cumque ferox*; i. e. *quandoque* ſive *quandocumque*: Sic enim alibi Noſter Carm. IV, 2: eadem omnino qua hic ſententia.

Concines *majore poeta plectro*
Caeſarem, quandoque *trahet feroces*
Per ſacrum clivum, merita decorus
Fronde, Sicambros.

Quid quod adhuc propius ad vulgatam lectionem accedere eſt, eodem ſenſu,

QUUM *rem cumque ferox*:

Quidni enim *quumcumque* tam commode dicere poteris, ac *quandocumque*? At non extat, inquies. Hodie quidem, tot libris deperditis: qui tamen & ipſi fortaſſe, niſi corrupti eſſent, hoc verbum exhiberent. Certe in Senecae Oedipode v. 648.

Proinde pulſum finibus regem ocius
Agite exulem: quodcumque *funeſto gradu*
Solum relinquet, vere florifero virens
Reparabit herbas: ſpiritus puros dabit
Vitalis aura, veniet & ſilvis decor:

ubi membranae habent, *quocumque*, *quodcumque*, *quacumque*: vix aliud a Senecae manu proficiſci potuit, ac *quumcumque*. Quippe ſententia eſt, *quandocumque*, *quum primum* ſolum relinquet. Neque aliud ac Thebaïcum ſolum intelligit, quod tum peſte ac fame laborabat.

7. NEC CURSUS DUPLICIS PER MARE ULYSSEI] Vetus Scholiaſtes: *Amphibolon: Nam & duplicis Ulixei poteſt accipi, quod ſignificat callidi; &* duplicis curſus *per accuſativum pluralem, id eſt, itus ac reditus.* Ita jam olim dubitatum eſt de ſententia hujus loci; inde nata ambiguitate, quod veteres Accuſativum pluralem in Is efferebant in iis nominibus, quibus Genitivus exiret in IUM. Et proinde veteres quique codices hic habent DUPLICIS, recentiores plerique DUPLICES. Priſcianus tamen p. 562. *Ulyxes pro Ὀδυσσεύς, quod oſtenditur in genitivo Ulyxei. Horatius in* I. Carm.

Nec curſus duplices *per mare Ulyxei.*

Et ſic tres libri ſcripti, quos conſului. Sed pag. 723.

Conamur, tenues grandia: dum pudor,
Inbelliſque lyrae Muſa potens vetat
Laudes egregii Caeſaris & tuas
Culpa deterere ingenî.
Quis Martem tunica tectum adamantina
Digne ſcripſerit? aut pulvere Troico
Nigrum Merionen? aut ope Palladis
Tydiden ſuperis parem?

Nos

ubi eadem repetuntur, nunc extat DUPLICIS: cum tamen iidem codices etiam illic habeant DUPLICES. Reliquum eſt igitur, cum in ſcriptura tam parum auxilii ſit, ut ſententiam ipſam diſcutiamus. Sine dubio Noſter intelligit Argumentum Odyſſeae; ut & *Pelidae Stomachum* Μῆνιν Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος ſive Iliada notat. Recte itaque Odyſſeam vocaveris, *curſus Ulixei duplicis:* ſi modo DUPLEX virum callidum & verſutum ſignificet. Sic enim Auctor Priap. de Odyſſea:

Altera materia eſt error fallentis *Ulixei.*

Inde Statio *varius* dictus eſt Ulixes, Achill. II, 174.

qui callida dona,
Grajorumque dolos, variumque *ignorat Ulixen.*

Ita aliis dicitur *fallax*, *pellax*, *furtis aptus*, πολύμητις, πολύτροπος,

Εἰδὼς παντοίους τε δόλους καὶ μήδεα πυκνά.

Et ſane Graecis διπλοῦς ἀνὴρ eſt, qui aliud loquitur, aliud ſentit. Nemo tamen Latinorum, excepto ſi forte Noſtro, ejuſmodi hominem DUPLICEM vocavit. Nam quod Muretus affert ex Catullo Epig. LXIX.

Nam mihi quam dederit duplex *Amathuſia curam.*

aliud plane eſt, & ad *duplicem ſexum* referri debet, quia Venus Amathuſia & mas & femina erat; ut recte Voſſius ad Catullum; & ante eum Meurſius in Cypro ſua lib. I, c. 8. Sic Statio Centaurus Hylaeus dicitur *duplex*, quia partim homo, partim equus. Theb. IV, 140.

Non aliter ſilvas humeris & utroque refringens
Pectore, montano duplex *Hylaeus ab antro*
Praecipitat.

Videndum itaque erit, an CURSUS DUPLICES commodè interpretari queas. Ubi illud primum quivis videat, in eo falli Scholiaſtam, quod *curſus duplices Ulixei, itum & reditum* intelligit. Neque enim quicquam in Odyſſea eſt, de itu Ulixei ad Ilium; neque in eo alios caſus paſſus eſt Ulixes, quam quivis alius Ducum. Meliorem forte viam inſiſtunt, qui *curſus duplices*, hunc per mare internum, illum per externum ſive Atlanticum interpretantur; quos inter eſt Iſaacus Voſſius loco citato, qui huc trahit illa Manilii II, 4. de Ulixe;

Erroremque ducis totidem, quot vicerat, annis
Inſtantem bello, geminata per aequora ponti:

Et *geminata aequora* ea ratione exponit, qua hic *duplices curſus*. Sed pace tanti viri dixerim, nihil ex tam mendoſo loco colligi poterit. Quid enim eſt, *errorem inſtantem bello?* Et quaenam porro *bella* geſſit Ulixes per alterum decennium a Troja capta? *Ponto* etiam habent manuſcripti omnes, etiam & Voſſianus; & qua fide PONTI ex eo citet, ipſe viderit. Si quid in re paene deplorata tentandum eſſet, equidem ſic libens reponerem:

Erroremque ducis totidem, quot fecerat annis
Inſtantem bello, & geminata pericula ponto.

Certe Gemblacenſis cum duobus aliis *per agmina*; Voſſianus cum tribus aliis *per aequora*; ut utrumque librariorum commentum eſſe jure ſuſpiceris. *Fecerat* autem quatuor habent codices cum editionibus primis: Errorem, ait, totidem annis, quot *fecerat* ſive ſcripſerat Homerus eum bello inſtantem. Tibullus II, 3.

Praeda vago juſſit geminare pericula ponto,
Bellica cum dubiis roſtra dedit ratibus.

Sed ecce in aliam jam conjecturam incidi, quam praeſtare tibi auſim certam liquidamque. Cum enim veterrimi codices Gemblacenſis, Lipſienſis, Venetus uno conſenſu praeferant,

geminata per agmina ponto;

in illis utique veſtigiis emendatio inſtituenda eſt. Repono igitur, *geminataque* PERGAMA *ponto.* Eleganter, & argutia vere Maniliana. Sic Claudianus de Bello Get. v. 387.

Et Trebiam *ſocio* geminaſſent *funere* Cannae.

Quaecumque vera fuerit lectio, hoc interim certiſſimum habeo nihil aliud Manilium voluiſſe, quam Ulixen tot annos in errore, quot in bello

con-

Digitized by Google

Nos convivia, nos proelia virginum,
Strictis in juvenes unguibus acrium,
Cantamus, vacui, ſive quid urimur,
Non præter ſolitum leves.

v. 18. SECTIS.

VII.

conſumſiſſe. Claudianus in Laude Serenae. v. 26. de Ulixe:

belli pelagique labores,
Et totidem ſaevi bellis, *quot* fluctibus, *anni*
Conjugii docuere fidem.

Ovid. Art. III, 15.

Eſt pia Penelope, luſtris errante *duobus,*
Et totidem luſtris bella *gerente viro,*

Et Amor. II, 1.

Quique tot errando, *quot* bello *perdidit annos.*

Jam autem neque haec neque illud Manilii ad *curſus duplices* omnino faciunt; atque adeo paucos fore crediderim, quibus Voſſii ſententia rem attigiſſe videatur. Quippe eo ſenſu potius *curſus per duplex mare*, quam *duplices per mare curſus* dictum oportuit. Utraque igitur interpretatione tam *duplicis Ulixei*, quam *curſus duplices*, paulliſper ſepoſita, experiamur, an ex conjectura melius quicquam ſuppeditari poſſit. Et ut mihi quidem videtur, non magna mutatione non paullo elegantius aut dixit aut dicere potuit Noſter,

Et curſus reducis *per mare Ulixei.*

Ea ſane Odyſſeae materia eſt: ut recte alibi Noſter de Ulixe; Epiſt. I, 2.

Laſumque per aequor
Dum ſibi, dum ſociis reditum *parat.*

Non ſatisfacit itaque *curſus Ulixei per mare* ad argumentum Odyſſeae indicandum, niſi addideris REDUCIS. Qui enim ex his verbis, niſi aliunde tibi compertum ſit, poteris dignoſcere, utrumne curſum velit ab Ithaca Trojam, an retrorſum a Troja Ithacam? Si *errorem* quidem cum Ovidio Manilioque dixiſſet, id utique verbum ſatis per ſe rem conficeret; quia tum, cum Trojam peteret Ulixes, minime erravit, ſed in reditu dumtaxat. Nunc cum non *errorem*, ſed *curſus* poſuit; dubium profecto reliquit, reditumne hic voluerit an abitum. Quare pene inducor, ut credam, non aliter ſcripſiſſe Horatium, quam REDUCIS: & ſic ſane alii de re eadem. Statius Silv. IV, 2.

Alcinoique dapes manſuro carmine monſtrat,
Aequore qui multo reducem *conſumpſit Ulixen.*

Silv. II, 7.

Nocturnas alii Phrygum ruinas,
Et tarde reducis *vias Ulixi,*
Et puppem temerariam Minervae
Trita vatibus orbita ſequantur.

Silv. II, 7.

Maeonium ſive ille ſenem, Trojaeque labores
Diceret, aut caſus tarde remeantis *Ulixi.*

14. PULVERE TROICO] Illuſtriſſimus Nic. Heinſius in ora libri ſui. *Forte* TROIO. Vide nos ad Carm. III. 3. v. 32.

18. PROELIA VIRGINUM SECTIS IN JUVENES UNGUIBUS ACRIUM] Iterum Nic. Heinſius: SECTOS *Gronovius legit.* In libris editis Gronovii non memini reperiſſe: verum hoc vel colloquio vel per Epiſtolam cum Heinſio communicari potuit. Caeterum viro longe acutiſſimo non potuit non diſplicere lectio vulgata. Quorſum enim SECTIS unguibus? Jam tibi dicent interpretes, feſtive oppido hoc dictum eſſe: ut notet virginum repugnantium proelia non vera eſſe, ſed ſimulata: ideo enim ſibi ungues ſecare, ne ora ſecent amatoribus. Itane vero? an & ideo addidit, ACRIUM, ut tam feſtivum hoc deprenderemus? Sane ſi uſque adeo ſunt *acres*, jam periculum erit, ne ſerio & infeſtis unguibus in oculos involent. Propert. III, 6.

Cum furibunda mero menſam percellis, & in me
Projicis inſana cymbia plena manu.
Tu vero noſtros audax invade capillos,
Et mea formoſis unguibus ora nota.

Ovid. Oenone Par.

Id quoque luctando rupi tamen ungue capillos;
Oraque ſunt digitis aſpera facta meis.

Art. II, 451.

Ille ego ſim, cujus laniet furioſa capillos:
Ille ego ſim, teneras cui petat ungue genas.

Claudianus in Epithal. Palladii & Celerinae.

VII.

Ad Munatium Plancum.

LAUDABUNT alii claram Rhodon, aut Mitylenen,
Aut Epheſum, bimariſve Corinthi

Moe-

concede marito
Tu quoque, nec Scythicas infenſis unguibus iras
Exercere velis.

Jam vides, non *ſectis* jocoſe, ſed vere iratis unguibus amatorum ora lacerabant. Neque tamen pari hic felicitate verſatus eſt Gronovius, ac alias plerumque ſolet. *Sectos juvenes*, & *Acres unguibus in juvenes*, non ſapiunt ad elegantiam Flacci. Quid quod *ſecandos*, potius quam *ſectos* oportuit, ſi ita loqui voluiſſet. Sed quid multa? Certiſſima emendatio eſt, quam & ipſe Gronovius, ſi in vivis eſſet, continuo amplecteretur,

STRICTIS *in juvenes unguibus acrium.* Quod cum ſic olim compendioſe ſcriberetur, *stctis*, literula *i* ſupra *t* poſita; ut norunt qui ſcriptos codices verſavere; proclive erat, ut ſtupore librariorum degeneraret in *Sectis*. Caeterum ordo eſt, *Strictis in juvenes*, non *Acrium in juvenes*. Ovid. Amor. I, 6.

Non timeo ſtrictas in *mea fata manus.*

Triſt. V, 2.

Ut taceam ſtrictas in mea fata manus.

Statius Theb. III, 536. de aquilis loquens;

Invaſere globum nivei gregis, uncaque pandunt
Caedibus ora novis, & ſtrictis unguibus *inſtant.*

1. Claram Rhodon, aut Mitylenen] Imitatus eſt Martialis IV, 55.

Argivas generatus inter urbes
Thebas *carmine cantet aut* Mycenas;
Aut claram Rhodon, *aut libidinoſae*
Ledaeas Lacedaemonis *palaeſtras.*

Et iterum X, 68.

Cum tibi non Epheſos, *non ſit* Rhodos, aut Mitylene,
Sed domus in vico, Laelia, Patricio.

5. Intactae palladis urbem] Athenas ſic recte dixeris: quis negat? Sed tamen, cum unus Berſmanni habeat ARCEM, non *urbem*; & Lambini aliquot cum optimo meo Reginenſi ARCES; longe pronior erat mutatio a figurata voce *Arces* in tritiſſimam URBEM, quam retrorſum ab *urbem* in ARCES. Statius Theb. VII, 184.

cara ſubmovit ab arce
Hoſtiles Tritonis aquas.

Et IV, 136.

Illum Palladia ſonipes Nemeaeus ab arce
Detulit.

Ovid. Pont. IV, 1.

Arcis *ut Actaeae vel eburna vel aenea cuſtos,*
Bellica Phidiaca ſtat dea facta manu.

Et Metam. VI, 70.

Cecropia Pallas ſcopulum Mavortis in arce.

Sed adhuc figuratius ARCES dicere ſolebant, etiam cum de una arce loquebantur. Valerius Flaccus V, 647.

anne ego clara Mycenis
Culmina, virgineas praeder ſi Cecropis arces.

Auctor Epigram.

Pallas Cecropias tuetur arces.

Virgil. Culice v. 29.

Urit Erichthonias Oritus non ignibus arces.

Et Aen. XI, 477.

Nec non ad templum, ſummaſque ad Palladis arces.

Et Eclog. II.

Pallas, *quas condidit* arces,
Ipſa colat.

Statius Theb. V, 100.

Erumpunt tecto, ſummaſque ad Pallados arces.

Rectius itaque ni fallor, *arces* hic legeris, quam *urbem*. Nam in *Urbe* alii etiam dii erant, in *arce* Pallas praeſidebat. Livius XXXI, 30. *Urbis quoque ſuae* (Athenarum) *ſimilem deformitatem futuram fuiſſe, niſi Romani ſubveniſſent: eodem enim ſcelere* URBEM *colentes* DEOS, *praeſidemque* ARCIS MINERVAM *petitam.* Sed tamen ſi cui altera lectio magis arriſerit, per me quidem ſuum cuique arbitrium ſit.

7. Undique decerptae frondi praeponere olivam] Hanc, quae jam pleraſque editiones occupat, lectionem primus, ut aiunt, invexit Eraſmus, invitis omnibus libris: ſic enim in manuſcriptis locus exhibetur;

Undique decerptam fronti *praeponere olivam.*

Ac veteres quidem libros tuentur Turnebus & Torrentius cum paucis, pro Eraſmo acerrime pugnant Lambinus, Marcilius, Dan. Heinſius, Dacierius

Digitized by Google

Moenia, vel Baccho Thebas, vel Apolline Delphos
 Inſignis, aut Theſſala Tempe.
Sunt quibus unum opus eſt intactae Palladis arces
 Carmine perpetuo celebrare, &
Undique decerptam fronti praeponere olivam.
 Plurimus in Junonis honorem

v. 5. Vulg. Palladis URBEM. 7. DECERPTAE FRONDI.

Aptum

cierius aliique. Mihi vero, qui pro operis ſuſcepti ratione certaminis hujus expers eſſe non poſſum, nihil ſane commerita videtur priſca lectio, quamobrem tam diu poſſeſſo loco cedere cogatur. Sunt, inquit, poëtæ, qui integra & juſta volumina conſcripſerunt de laudibus Athenarum; ſive, quibus unum opus eſt de laudibus Athenarum perpetuum Carmen a prima urbis origine ad ſua tempora deducere: atque ea ratione,

Undique decerptam fronti praeponere olivam:

hoc eſt, ex eo argumento undiquaque exhauſto coronam ſibi poëticam quaerere. Quid, quaeſo, hic vides, quod merito culpetur? Quod vel moroſiſſimi judicis acumen reformidet? Nihil profecto aptius, decentius poni potuit; planeque ex Lucretianis his expreſſum videtur, quae bis quidem inculcavit magnus ille poëta; adeo in eis ſibi placuit: I, 926. & IV, 3.

Avia Pieridum peragro loca, nullius ante
Trita ſolo: juvat integros accedere fontis
Atque haurire: juvatque novos decerpere *flores:*
Inſignemque meo capiti petere inde coronam,
Unde prius nulli velarunt tempora *muſae.*

Vides omnia ad amuſſim reſpondere; Hic *decerpit* flores, unde coronam *temporibus* nectat: Noſter praeponit *fronti* olivam undique *decerptam.* Ita Cicero pro Seſtio: *Ut omni ex genere orationem aucuper, & omnes undique floſculos carpam ac delibem.* Jam vero, quod objiciunt, non ex oliva coronam, ſed hederaceam vel lauream poëtis convenire, id ſane leviſſimum eſt. Nam pro varietate argumenti varias ſibi adſciſcunt coronas. Ovidius de Amoribus ſcripturus Myrteam ſibi poſtulat, quia Myrtus Veneri dicata. Amor. I, 1.

Cingere litorea flaventia tempora myrto,
 Muſa, per undenos emodulanda pedes.

I, 15.

Suſtineamque coma metuentem frigora myrtum,
 Atque a ſollicito multus amante legar.

Art. II, 733.

Finis adeſt operi: palmam date, grata juventus:
 Sertaque odoratae myrtea *ferte comae.*

Qui minus itaque de Athenis & Pallade ſcribentes coronam ſibi ſumant olivae, quae & Minervae ſacrata eſt, & Athenis nobiliſſima? Porro autem, qui in Athenarum laudem tam operoſa carmina conſcripſerunt, eos Athenis natos fuiſſe probabile admodum eſt. Quae igitur invidia, ſi ex gentili arbore coronam ſibi elegerint? ut decenter ſane Hercules, apud Senecam, rem divinam facturus, ipſe ſibi populeam coronam aptat, Theſeo vero oleagineam, utpote Athenienſi: Hercul. Fur. v. 913.

Populea noſtras arbor exornet comas:
Te ramus oleae *fronde* gentili *tegat,*
Theſeu.

Neque ſane pluris eſt, quod interrogant, Quis mortalium ſic umquam locutus eſt, *Praeponere olivam fronti*, pro eo quod eſt, frontem olea coronare? Atqui *imponere* coronam, *imponere* diadema, cum Ciceroni, tum aliis dictum eſt. Virgil. bis. Georg. I, 304. & Aen. IV, 418.

Puppibus & laeti nautae impoſuere *coronas.*

Quin & *fronti imponere* dixit Propertius IV, 2.

Nec flos ullus hiat pratis, quin ille decenter
 Impoſitus fronti *langueat ante meae.*

Quidni itaque tam Latine dixeris, *praeponere olivam fronti*, quam *imponere olivam fronti*? Quid diſtat? quid intereſt? Cum certe ſi rem ipſam conſideres, nulla corona imponatur fronti, quin eadem & praeponatur. Valerius Flaccus III, 436.

 glaucaſque comis praetexere *frondes*
Imperat.

Tu vero oſtende, quid diſcrepent *praetexere* glaucas frondes, & *praeponere* olivam. Quin & *praecingere*, eadem forma, dixit Seneca Medea v. 70.

Praecingens roſeo tempora vinculo.

Atque ita locuti ſunt & Graeci, a quibus Noſter in Carminibus totus pendet, *Παραθέσθαι στέφανον ταῖς κόμαις*, quod eſt verbum de verbo, *Praeponere coronam capillis.* Sappho apud Athenaeum lib. XV. p. 674.

Σὺ δὲ στεφάνοις, ὦ Δίκα, παρθέσθ' ἐρατοῖς φόβαισι.
Tu vero coronas praepone *amabilibus comis.*

Atque

Digitized by Google

Aptum dicet equis Argos diteſque Mycenas.
Me neque tam patiens Lacedaemon,

v. 9. Dicit. 10. Nec tam.

Atque haſtenus de vetere Lectione. Videamus porro, quid tam dignum protulerit Eraſmus quique eum ſequuntur; cur hac rejecta & repudiata, novam illam & commentitiam tam patienter admittamus;

Undique decerptae frondi *praeponere olivam*

Hoc eſt, ut ipſi interpretantur, *omnibus omnium locorum & terrarum frondibus olivam anteponere.* Bene ſane: ſed illud inprimis ſcire cupio, quorſum pertineat Decerptae, ſiquidem ea, quam volunt, ſententia eſt? Quid ſit *decerpere* olivam, ficum, florem, ſatis opinor intelligimus omnes. Jam quaero, cur non cuivis arbori, etiam ſic ſtanti & intactae, olivam anteponebant? Quid ad rem, ut prius *decerperetur* frons quaevis, quam cum oliva compararetur? Nihil profecto invenuſtius vidi, ne dicam, ineptius. Lucretius loco jam citato,

juvatque novos decerpere *flores.*

Quamobrem ſodes *decerpere?* nimirum ut ex iis ſic decerptis corona fieret;

Inſignemque meo capiti petere inde *coronam.*

Similiter in vetere Lectione,

Undique decerptam *fronti praeponere olivam:*

Quid ita *decerptam*, ſi interrogas: ratio in promptu eſt, ut corona inde facta fronti praeponatur; quod niſi decerpta prius fronde fieri non poteſt. Jam vero in novitia lectione, comminiſcantur, ſi poterunt, ullam cauſam, vel ineptam ſaltem & pravam; quid referat in comparatione arborum, utra utri praeferenda ſit, ut alterius frons decerpatur. Crediderim equidem jam nunc eos judicii ſui poenitere; ſed & aliud adhuc reliquum eſt nihilo minus poenitendum. Sic enim narrant, eum, qui Athenas laudare inſtituit, ante omnia cuivis arbori praeponere debere Olivam, utpote a Minerva inventam, & in ejus arce Athenis conſecratam. Eſto: & ſane multa de Oliva Attica praedicant cum poëtae, tum rhetores & hiſtorici: ſed in eo jam res vertitur, an ad Horatii ſenſum hoc faciat; aut cum iis quae praeceſſerant, non incommode connectatur. Dixerat noſter, *Poëtas eſſe nonnullos, quibus unum opus eſt Athenarum laudes perpetuo carmine proſequi:* adde jam iſtorum commentum, & dic; *Et Olivam omnibus arboribus anteferre.* Numquamne tandem ineptiarum pigebit? An *perpetuum* ejuſmodi carminis argumentum erat *Olea?* Quid? an reliqua Athenarum miracula, quorum ne centeſima pars erat olea, ſilentio erant praetereunda? Vide modo pauca haec Ciceronis verba, pro Flacco cap. 26. *Adſunt*, ait, *Athenienſes*, unde HUMANITAS, DOCTRINA, RELIGIO, FRUGES, JURA, LEGES *ortae, atque in omnes terras diſtributae putantur*; & quae ſequuntur. Quantus vel in his pauculis campus aperitur, quem poëta decurrat: quam foecunda laudum materia vix multis libris exhaurienda. Adde veteres hiſtorias, adde nobilitatas fabulas: Haec omnia ſcilicet intacta tranſmittenda erant, ut *perpetuo carmine* ſuam oleam, quaſi repetitam cramben, vel ad nauſeam uſque ponerent. Sine dubio quidem in tali poëmate ſuam partem habuit Minervae olea; &, ſi id contendere velis, habuerit praecipuam. Sed quid tum poſtea? Ne hoc quidem poſito, ſic locutus fuerit Noſter; Sunt qui integris libris id ſolum argumenti ſibi proponunt, ut Athenas omnibus laudibus in caelum tollant, & olivam cuilibet frondi anteferant: quod perinde eſſet ac ſi dixerit quis, Titum Livium CXL. libris Romanorum res geſtas laudeſque celebraſſe, & nutricem Romuli Lupam. Viderint itaque, qui tam putidam orationem tam emunctae naris poëtae pergent affingere.

Aliam viam inſtituit celeberrimus Thomas Gale ὁ μακαρίτης, & pro recondita ſua doctrina novam lectionem protulit ex hiſtoria vetere ſibi oblatam; quae eſt hujuſmodi;

Undique decerptam fonti *praeponere olivam.*

Fabula nimirum erat, apud Graecos decantata. Cum olim Neptunus & Minerva de Athenarum tutela certarent; placuiſſe Diis, ut ejus eſſet urbs, qui munus melius mortalibus protuliſſet: Tunc Neptunum produxiſſe *fontem* (ut voluit Galeus) Minervam vero *Olivam*, atque eam fonti, Diis judicibus, eſſe praelatam. Hanc ab Horatio Hiſtoriam tangi arbitratus eſt vir eruditus, ejuſque auctores laudat (quod ex ipſius codice comperi) Herodotum, Himerium Sophiſtam, & Lucium Ampelium. Enimvero multa ſunt, quae conjecturam hanc aut minus probabilem faciunt, aut funditus evertunt. Quippe alia plane fabulae hujus narratio, apud Romanos praeſertim, invaluit, non *fontem* ſcilicet, ſed *equum* proſiluiſſe, cum Neptunus terram percuteret; unde Virgilius Georg. I, 12.

Tuque O, cui prima frementem
Fudit equum *magno tellus percuſſa tridenti,*
Neptune.

Ovidius Metam. VI, 75.

Stare Deum pelagi, longoque ferire tridente

Aſpi-

Nec tam Lariſſae percuſſit campus opimae
Quam domus Albuneae reſonantis,
Et praeceps Anio, ac Tiburni lucus, & uda
Mobilibus pomaria rivis.

v.13. Et Tib.

Albus

Aſpera ſaxa facit, medioque e vulnere ſaxi
Exiluiſſe ferum.

Ut parum veriſimile ſit, Noſtrum ab amicis ſuis in narratiuncula hac diſcedere voluiſſe. Hoc primum: ſed illud majus, quod nemo quiſquam à Neptuno *Fontem* creatum narrat, ſed *Mare*, ſive *fluctum*. Ipſe Herodotus, a Galeo teſtis laudatus, VIII, 55. *Θαλασσας mare* nominat, & ſimiliter Apollodorus III, 13. Himerius quoque apud Photium p. 1134. *Κῦμα fluctum* appellat, quo modo & Pauſanias in Atticis cap. 22. Statius denique, ubi hoc deorum certamen memorat, Theb. XII, 632.

Ipſe quoque in pugnas vacuatur collis, ubi ingens
Lis ſuperûm, dubiis donec nova ſurgeret arbor
Rupibus, & longa refugum mare *frangeret umbra:*

Satis clare, opinor, indicat Neptunum *mare* tum creaviſſe: quamvis Lactantius ibi, prorſus repugnante Poëta, *Equum* ex recepta traditione ſubſtituit. *Collem*, inquit, *Acropolin dicit arcem Thebarum* (immo vero lege, *Athenarum*) *de qua Neptuno & Minervae dicitur fuiſſe certamen: percuſſa Neptuno terra Equum dedit indicium belli, Minervae vero Olivam pacis inſigne. Magnitudinem arboris oſtendit ex umbrae aequalitate qua obſcurat.* Ubi iterum repone, *umbrae quantitate.* Teſtis tertius Ampelius, citatus non reſpondet: nihil enim quicquam de hac re narrat is, qui a Salmaſio in lucem editus eſt: alium autem Ampelium neſcio. Jam vero cui perſuaderi poterit, vel mare ipſum vel ſalſos Neptuni fluctus *Fontis* nomine notaviſſe Noſtrum? Adde, quod quaecumque contra Eraſmi conjecturam ſuperius diſſeruimus, eadem omnia vel iis plura adverſus hanc militant. Quorſum enim *decerpta* oliva, ut cum Fonte comparetur? Quorſum *Undique* decerpta; cum ſecundum hanc ſententiam ſolae Atticae, quae *Μορίαι* vocatae ſunt, intelligi debuerint? Quorſum denique in *perpetuo carmine*, quo Athenarum laudes undique congeſtae fuerint, ſolius olivae mentio? Ut ſemel dicam; in refingendo hoc loco perdiderunt plane operam tot viri eruditi; cum vulgata lectio & recta ſinceraque ſit, & eorum commentis longe melior, & ſola ſuo auctore digna.

9. Aptum dicit equis Argos] dicet bis citatur apud Servium Aen. I, 28. & XI, 246. atque ita habent meliores duo libri Pulmanni, Berſmanni unus, & ex meis Graevianus, Zulich. Batt. Magd. quibus accedit Laurentianus Torrentii in quo eſt ducet. *Dicet* igitur Argos, ut antea, *laudabunt* Rhodon. Ceterum non improbat Torrentius, quod in ſuo codice invenit, ducet; cum tamen peſſime interpretetur. Equidem, ſi animus eſſet lectionem iſtam defendere. Propertianum illud potius huc allegarem, I, 7.

Dum tibi Cadmeae ducuntur, *Pontice, Thebae,*
Armaque fraternae triſtia militiae.

Quippe pari omnino ratione dixeris, ducet *Argos*, ac *Ducuntur Thebae.* Sed neque Propertii locus mendo vacat; & nollem elegantiſſimum Broukhuſium contra omnes ſuos codices (ut fatetur ipſe) ſic edidiſſe. Revocanda ſcilicet vetus lectio eſt, dicuntur, *Pontice, Thebae*: ſollemne enim id verbum eſt apud omnes poëtas: ut apud Noſtrum paſſim:

Dices *laborantes in uno*
Penelopen vitreamque Circen.
Et verſis animoſum equis
Parthum dicere.
Terrarumque ſitus, & flumina dicere, *& arces*
Montibus impoſitas, & barbara regna.

Virgil.

Cui non dictus *Hylas puer, & Latonia Delos?*

Et alia innumera. Neque porro veriſimile eſt, Thebaïda ſuam ad Cycliorum poëtarum morem a Thebis conditis & ab ipſa Amphionis Lyra deduxiſſe Ponticum; ſed ſtatim ab Oedipodis orſum eſſe. Nullo tamen pacto tolerari poterit *Ducuntur Thebae*; niſi eum Thebarum *Κτίσιν* & origines in poëmate ſuo evolviſſe dixeris.

13. Et praeceps Anio et tiburni lucus] Leve eſt, quod dicturus ſum (ſi tamen quicquam in cultiſſimo poëta leve exiſtimandum eſt) omnes fere codices habere *Anio* ac, non et. Quod ſane venuſtius eſt, quam ut in uno verſiculo et ter repetatur. Priſcianus p. 684. *Anien & Anio. Horat.*

Et praeceps Anio ac *Tiburti lucus.*

Verum ibi codex manu ſcriptus 600. annorum, ac tiburni. Quae vera lectio eſt; & jam ab aliis ſatis ſuperque vindicata.

14. Mobilibus pomaria rivis] pomeria eſt in Graeviano, Reginenſi, Galei, Batt. in Mag-

Albus ut obſcuro deterget nubila caelo
  Saepe Notus, neque parturit imbris
Perpetuo: ſic tu ſapiens finire memento
  Triſtitiam vitaeque labores
Molli, Plance, mero; ſeu te fulgentia ſignis
  Caſtra tenent, ſeu denſa tenebit
Tiburis umbra tui. Teucer Salamina patremque
  Cum fugeret, tamen uda Lyaeo

Tem-

v. 17. Perpetuos.

dalenenſi a manu ſecunda, in Bodleiano altero a manu prima, & in priſca editione Veneta. Sic etiam in uno Cruquii, qui ad hanc lectionem magis inclinare ſe profitetur. Sed in Cruquio, ut modeſtiam & probitatem numquam, ita judicium & eruditionem ſaepe deſideraveris. Marcilius autem legit, *Nobilibus pomera rivis.* Perperam utrumque. Omnino recte habet pomaria. Quippe ut per totam Italiam Pomaria frequentiſſima erant, teſte Varrone de R. R. I. 2. *Non arboribus conſita Italia eſt, ut tota pomarium videatur?* ita in Tiburte & Picena regione, omnium erant nobiliſſima. Statius in deſcriptione villae Tiburtinae, Silv. I, 3.

Quid biſera Alcinoi laudem POMARIA, *voſque*
Qui numquam vacui venſtis in aera rami:

Columella X, 407.

Et Turni lacus, & POMOSI *Tiburis arva.*

Noſter Serm. I, 4.

Picenis cedunt POMIS *Tiburtia ſucco.*

Symmachus Epiſt. VII, 18. *Num ego ſcire poſtulo, quid in Tiburtibus* POMARIIS *literarii operis exerceas?* Et VII, 19. de Tibure: *Vel ſi adhuc juvat aeſtivos dies in* POMARIIS *tuis ducere.* Propertius IV, 7.

POMOSIS *Anio qua ſpumifer incubat arvis.*

Ut veriſſime & ingenioſe emendavit Broukhuſius; cum antea inſcite ederetur,

Ramoſis Anio qua pomifer incubat arvis.

Quid enim volunt *ramoſa arva?* Quid autem *fluvius pomifer?* Certe aliud egit limatiſſimi judicii Vir N. Heinſius, cum locum Ovidii ſic refinxit, Amor. III, 6. de Aniene:

Nec te praetereo, qui per cava ſaxa volutans
  Tiburis Argei pomifer arva rigas.

Iterum enim rogo, qui poterit Anio poma ferre? Nec tamen accedo celeberrimo Broukhuſio, qui *ſpumifer* receptam hic olim lectionem fruſtra tuetur. Quippe inconcinnum ubique duplex Epitheton; hic autem eo magis, quod eodem fere recidit utrumque, *per cava ſaxa volutans* & *ſpumifer.* Proclive erat reſtituiſſe literam A à ſequente abſorptam:

Tiburis Argei pomifera *arva rigas.*

Silius lib. IV, de eadem re.

Quoſque ſub Herculeis taciturno flumine muris
  Pomifera arva *creant.*

Nec verearis eliſionem vocalis in poſteriore parte Pentametri: etſi plerumque id caveat Ovidius. Sic Faſt. II, 216.

Silvaque montanas occulere apta feras.

Et alibi non ſemel.

16. Neque parturit imbres perpetuos] Servius ad Virgil. Georg. I, 460. Claro aquilone: *ſerenifico, quia eſt & nubilus, ſicut fere omnes venti.* Horatius,

Albus ut obſcuro deterget nubila caelo
  Saepe notus, neque parturit imbres
Perpetuos.

Sic quidem Servii editiones; an manuſcripti ita habeant, dubito. Certe Horatii vetuſtiores codices, tres Blandinii apud Cruquium, & ex meis optimi, Leidenſis, Graevianus, Reginenſis cum duobus aliis clare exhibent perpetuo. quae melior lectio eſt. *Saepe*, inquit, Auſter ſerenum facit, neque *perpetuo* parturit imbres. Ubi vides antitheta, *ſaepe*, *perpetuo*: quae in altera lectione diſpereunt. Adde quod ſubabſurdum eſt illud *perpetuos.* Quid enim tantopere notandum, quod *perpetuos* imbres non parturiret? Imo vero ne ullo quidem modo id fieri aut concipi poteſt. Nam ſi ipſi imbres *perpetui* eſſent; tum Notus crearet imbres, cum non flaret, hoc eſt, cum ipſe omnino non eſſet. Niſi forte velis Notum quoque perpetuum eſſe, perinde ac imbres: quo nihil abſurdius.

27. Teucro duce et auspice Teucro] Invitus equidem hunc verſum ſollicito, qui tam apte pulchréque a Chriſtianis hominibus *παρωδιάζεσθαι* jam ſolet,

Nil

Tempora populea fertur vinxiſſe corona,
Sic triſtis adfatus amicos:
Quo nos cumque feret melior fortuna parente,
Ibimus. ô ſocii comiteſque,
Nil deſperandum, Teucro duce, & auſpice Teucro:
Certus enim promiſit Apollo
Ambiguam tellure nova Salamina futuram.
O fortes, pejoraque paſſi

Mecum

Nil deſperandum Chriſto duce, & auſpice Chriſto. Longe tamen ſe melius habet ea parodia, quam ipſa Horatii verba, ut nunc quidem leguntur. Chriſtus enim vere & dux noſter & auſpex; Teucer hic dux quidem ſuis erat, auſpex an fuerit, dubito. Cur enim auſpex? An quia oraculum Apollinis conſuluit? Cui umquam auditum eſt talem hominem *Auſpicem* vocari? An quia ipſe vates, & interpres Apollinis? Quis tale de Teucro memoriae prodidit? An ex Romanorum more interpretabimur, ut *duce & auſpice Teucro* perinde ſit, ac *ductu & auſpicio* Teucri? ut ſcriptores quidem Latini paſſim loquuntur, *ductu atque auſpiciis Auguſti, Tiberii* &c. Sed neque apud ipſos Romanos quemquam inveneris, qui quae *Auguſti auſpiciis* geſta ſunt, ea *Auguſto auſpice* geſta eſſe dixerit. Nemo, inquam, ita locutus eſt, *Auſpice Caeſare. Auſpex* enim numquam de Homine uſurpatur, niſi de eo qui proprie eo verbo ſignabatur. Ovidius quidem, ut nunc ibi fertur, Faſt. I, 26. de Germanico Caeſare:

Si licet & fas eſt, vates rege vatis habenas;
Auſpice te, *felix totus ut annus eat.*

At editiones vetuſtae, & ſcripti plerique codices, in quibus unus eſt doctiſſimi amici HADRIANI RELANDI, rectius habent,

AUSPICIO *felix, totus ut annus eat.*

Ut infra v. 168.

Totus ab auſpicio *ne foret* annus *iners.*

Ubicumque autem μεταφορικῶς accipitur, non hominem ſed Deum aliquem notat. Ita Virgilius Aen. III, 20.

Sacra Dionaeae matri, divisque ferebam
Auſpicibus tantorum operum.

Et VI, 45.

Diis equidem auſpicibus reor & Junone ſecunda.

Noſter Epiſt. I, 3.

Thebanos aptare modos ſtudet, auſpice Muſa.

Ovid. Faſt. I, 615.

Auſpicibusque Diis, tanti cognominis heres
Omine ſuſcipiat, quo pater, orbis onus.

Prudentius contra Symmachum II, 707.

Numquid & ille dies Jove contulit auſpice tantum
Virtutis pretium?

Avienus in Arateis.

auſpice terras Linque Jove.

Neque aliter umquam, niſi valde fallor, ſcriptores Latini. Lucanus quidem *Brutum* vocat *Auſpicem*, ubi nuptias deſcribit Catonis & Marciae. II, 370.

Pignora nulla domus, nulli coiere propinqui;
Junguntur taciti, contentique auſpice Bruto.

Et Seneca Troad. 862. Helenam:

Quicunque hymen funeſtus, illaetabilis
Lamenta, caedes, ſanguinem, gemitus habet,
Eſt auſpice Helena dignus.

Verum ibi proprie accipitur ea vox: cum notiſſimum ſit Auſpices more ſollemni nuptiis adhiberi ſolitos. Sane olim turbabant hic codices, ut ex vetere Scholiaſte patet: AUSPICE, inquit, *hoc eſt, fautore vel ſponſore. Apollinem dicit, cujus reſponſa vel promiſſa ſequebatur.* Ita etiam plane habet Acron manu ſcriptus in Bibliotheca Regiae ſocietatis; ita fere Cruquii Commentator. Atqui ea annotatio cum praeſenti lectione conciliari non poteſt. Inde quoque eſt, quod duo Lambiniani cum totidem meis praeferant *auſpice* TEUCRI. Quae quidem lectio, quantumvis inepta, certe illud evincit, ejus fabricatores non ad Teucrum, ſed Apollinem τὸ AUSPICE retuliſſe. Quid multa? Ipſam, credo, poëtae manum repraeſentabit, qui refinxerit verſum ad hanc ſpeciem:

Nil deſperandum Teucro duce, & auſpice Phoebo.

Profecto longe meliores animos & certiorem ſpem ſuis ſociis addidiſſet Teucer, ſi his verbis eos compellaſſet; quam ſi ad ſuam unius auctoritatem omnia retuliſſet: ſub gemino enim illo praeſidio nihil prorſus *deſperandum* erat. Quid quod hanc videntur emendationem flagitare quae proxime ſequuntur:

Mecum ſaepe viri, nunc vino pellite curas:
Cras ingens iterabimus aequor.

VIII.

Ad Lydiam.

Lydia, dic per omnis
Te Deos oro, Sybarin cur properes amando
Perdere; cur apricum
Oderit campum, patiens pulveris atque ſolis.
Cur neque militaris
Inter aequales equitat, Gallica nec lupatis
Temperat ora frenis?
Cur timet flavum Tiberim tangere? cur olivum
Sanguine viperino
Cautius vitat? neque jam livida geſtat armis

v. 6. Vulg. Equitet. 7. Temperet.

Bra-

Certus enim *promiſit Apollo.*
Quo enim pertinet illud enim, ſi in priore verſu nihil quicquam de Apolline memoratum eſt? Quanto aptius haec cum ſuperioribus connectuntur, ſi mecum legeris, *Auſpice Phoebo?* ut in illis Statii Silv. III, 5.

. . *hic* auſpice *condita* Phoebo
Tecta, Dicarchei portus.

Et Silv. II, 2.

referetque arcana pudicos
Phemonoë fontes, vel quos meus auſpice Phoebo
Altius immerſa turbavit Pollius urna.

Neque vero illud te deterreat, quod continuo repetit, *Apollo*,

Certus enim promiſit Apollo:

Tamquam ſatis fuiſſet in priore verſu Phoebum nominaſſe. Sic enim alibi Romuli nomen ſubjungit, cum eum περιφραστικῶς jam nominaſſet, Carm. IV, 8.

quid foret Iliae,
Mavortiſque puer, *ſi taciturnitas*
Obſtaret meritis invida Romuli?

Atque alii ita poëtae non raro.

2. Te deos oro, sybarin cur properes] Pulmanni aliquot codices Berſmannique cum meis Graev. Gal. Regiae Soc. Petrenſi; & Marius Victorinus p. 2533, 2614, 2621. habent *Hoc deos oro.* Sed plures tamen libri cum Diomede p. 509. & Fortunatiano p. 2683, 2703. praeferunt te. Utrumque probum eſt, ſed hoc videtur concinnius: ſic Serm. I, 8.

Per magnos, Brute, deos te Oro.

6. & 7. Inter aequales equitet, — Temperet] Vetuſtiſſimae Graevii membranae clare habent equitat & temperat. Quidni rectius? Sane hoc pacto παθητικωτέρα fit oratio, ſi per interrogationem proferatur: quam ſi Lydiam narrare haec ſibi jubeat. Mutata vero ſunt a Librariis, quia praeceſſerant *properes* & *oderis*. Neque ſane hic finem feciſſent; quin & verſu decimo vitet, gestet ſuppoſuiſſent, niſi obſtitiſſet verſus octavus, ubi ex timet fieri timeat menſurae ratio prohibebat. Quin & fortaſſe ipſum illud properes ex *oderit* natum eſt: cum tamen

Digitized by Google

Brachia, ſaepe diſco,
Saepe trans finem jaculo nobilis expedito?
Quid latet, ut marinae
Filium dicunt Thetidis ſub lacrimoſa Trojae
Funera; ne virilis
Cultus in caedem & Lycias proriperet catervas?

IX.

AD THALIARCHUM.

VIDES, ut alta ſtet nive candidum
Soracte, nec jam ſuſtineant onus
Silvae laborantes, geluque
Flumina conſtiterint acuto.
Diſſolve frigus, ligna ſuper foco
Large reponens; atque benignius
Deprome quadrimum Sabina,
O Thaliarche, merum diota.

Per

men τὸ ODERIT, teſte Priſciano p. 1059. interrogative hic poſitum ſit; &, ut idem ait p. 1146. tam Indicativi futurum ſit, quam Subjunctivi. Poterimus igitur in verſu primo legere PROPERAS; prout nunc extat apud Diomedem p. 509. Victorinum p. 2533. Fortunatianum p. 2683. & 2703.

1. VIDES, UT ALTA] Haec per interrogationem proferuntur in omnibus editionibus: quae tamen elegantius omittitur. Sic in Carm. III, 28.

Inclinare meridiem
Sentis; ac veluti ſtet volucris dies,
Parcis deripere horreo
Ceſſantem Bibuli conſulis amphoram.

Et ſic Graeca Alcaei, unde haec ad verbum fere converſa ſunt;

Ὕει μὲν ὁ Ζεὺς, ἐν δ' ὀρανῷ μέγας
Χειμὼν, πεπάγασιν δ' ὑδάτων ῥοαί.

7. SABINA—DIOTA] Vir Doctiſſimus Thomas Gale legere maluit SABINO. Credo, quaſi a Graeco διώτης. Neque diſſimulandum eſt in vetuſtiſſimis codicibus Graeviano & Reginenſi, in illo praeſertim, poſteriorem A formatam videri ex O. Utcumque hoc fuerit; Graece certe δίωτος vel διωτὶς diceretur; non διώτης nec διώτη. Neque enim ulla compoſita ex Οὖς terminationes eas recipiunt. Μυοσώτη herba ſic dicta citatur ex Aegineta: ſed mendoſe pro μυοσωτὶς vel μυὸς ὦτα. Heſychius tamen noſter, Ἐνώταις, ἐνωτίοις. τῇ προσῳδίᾳ, ὡς φιλόπαις. Σοφοκλῆς Αἰχμαλωτίσιν. Qui ſi locus ſincerus eſſet, neſciremus tamen, utrumne in caſu recto ἐνώτης fuerit an ἐνώτη. Sed omnino fallit nos Heſychius, & lippientibus oculis inſpexit ſuos codices, unde iſta deſcripſit. Quippe illi habuerunt Ἐνόπαις, non Ἐνώταις. Auctor Etymologici Magni: Ἐνοπαῖς, τοῖς ἐνωτίοις, ἀπὸ τοῦ ταῖς τῶν ὤτων ὀπαῖς κεῖσθαι. Σοφοκλῆς. Vides hunc ex eodem Sophocle laudare ἐνόπαις, & eadem plane ſignificatione, qua alter ſuum ἐνώταις. Neque vero dubitabis, quin ἐνόπαις rectius ſit, tum quod ab ὀπὴ formetur, tum quod ut φιλόπαις pronuncietur. Gloſſae Philoxeni; DIOTA, ἀμφόριον, οἰνοφόριον.

φόριον.

Permitte Divis caetera: qui ſimul
Stravere ventos aequore fervido
Deproeliantis, nec cupreſſi,
Nec veteres agitantur orni.
Quid ſit futurum cras, fuge quaerere; &
Quem fors dierum cumque dabit, lucro
Adpone: nec dulcis amores
Sperne puer, neque tu choreas.
Donec virenti canities abeſt
Moroſa; nunc & campus, & areae,
Leneſque ſub noctem ſuſurri
Conpoſita repetantur hora:
Nunc & latentis proditor intimo
Gratus puellae riſus ab angulo,
Pignuſque dereptum lacertis,
Aut digito male pertinaci.

X.

φόριον. Sed nec inde quicquam didiceris, generiſne ſit maſculini, an feminini. Quare tutius eſt, ut in re adeo incerta plurimorum codicum auctoritatem ſequamur.

16. NEQUE TU CHOREAS] Diſplicet viro ſummo Julio Scaligero pronomen TU hic intruſum. *Verſus*, ait, *coegiſſe videtur eum, ut pronomen interponeret.* Sane a codicibus Petrenſi & Galeano abeſt TU; fortaſſe, quod & Librariis quoque otioſe poſitum videbatur. Cur igitur iidem Virgilio ignoſcunt, qui eodem plane modo locutus eſt, Aen. V, 456.

Praecipitemque Daren ardens agit aequore toto,
Nunc dextra ingeminans ictus, nunc ILLE *ſiniſtra.*

Et Homerus, cum ὅγε ſic uſurpat Odyſſ. B. 326. & alibi:

Ἤ τινας ἐκ Πύλου ἄξει ἀμύντορας ἠμαθόεντος,
Ἢ ὅγε καὶ Σπάρτηθεν, ἐπεί νύ περ ἵεται αἰνῶς.

Seneca Herc. Fur. 1246.

Per ſancta generis ſacra, per jus nominis
Utrumque noſtri, ſive me altorem vocas,
Seu TU *parentem.*

24. AUT DIGITO MALE PERTINACI] Imitatus eſt hunc locum Prudentius, in Praefat. Cathem.

Exin jurgia turbidos
Armarunt animos, & male pertinax
Vincendi ſtudium ſubjacuit caſibus aſperis.

Verum illic *male pertinax* eſt praefracte & obſtinate pertinax; apud Noſtrum autem alio ſenſu ponitur. Neque tamen eſt *parum pertinax*; ut vulgo exponunt; ſed qui ſimulat ſe pertinacem eſſe, & tamen pertinaciam ſuam expugnari cupit. Eodem ſenſu Petronius: *Irrepſi tamen, &* MALE REPUGNANTI *gaudium extorſi.* Et Noſter alibi Carm. II, 12.

Et facili ſaevitia negat,
Quae poſcente magis gaudeat eripi.

1. MERCURI FACUNDE, NEPOS ATLANTIS] Laudant hunc verſiculum Priſcianus p. 739. Servius ad Aen. I, 525. & IV, 558. Ceterum in omnibus, quas vidi, editionibus male interpungitur: ſic enim diſtinguendus eſt,

Mercuri, facunde nepos Atlantis.

Quod cum ipſa ſenſus elegantia doceat, tum & Ovidii locus ex Noſtro manifeſte expreſſus, Faſt. V, 663.

Clare NEPOS ATLANTIS, *ades: quem montibus olim*
Edidit Arcadiis Pleias una Jovi.

Ubi

Digitized by Google

X.

AD MERCURIUM.

MERCURI, facunde nepos Atlantis,
Qui feros cultus hominum recentum
Voce formaſti catus, & decorae
More palaeſtrae:
Te canam, magni Jovis & Deorum
Nuntium, curvaeque lyrae parentem;
Callidum, quicquid placuit, jocoſo
Condere furto.
Te, boves olim niſi reddidiſſes
Per dolum amotas, puerum minaci
Voce dum terret, viduus pharetra
Riſit Apollo.

Quin

Ubi obiter mendum occultiſſimum abolere poteris: quod miror equidem ſagaciſſimum Heinſium non advertiſſe. Quid enim eſt Pleias UNA? An periculum erat, ne duabus matribus genitum eſſe ſuſpicaremur? Tu vero lege meo periculo;

Edidit Arcadiis Pleïas UDA *Jovi.*

paſſim Pleiades apud poëtas *aquoſae*, *madidae*, *imbriferae* appellantur. Sed & ipſae perſonae *udae* dicuntur, ut Idem Faſt. II, 597.

Dixerat: annuerunt omnes Tiberinides udae.

Et Sappho Phaoni:

Conſtitit ante oculos Naïas uda meos.

4. ET DECORAE MORE PALAESTRAE] Praeterquam quod omnes libri in hac lectione conſpirant, accedit etiam Servius, qui ita locum citat ad Aen. IV, 559. & Lactantius ad Statii Thebaid. VI, 830. Daniel tamen Heinſius pro ſolita ſua πανουργίᾳ incruſtare vult locum ſincerum; & mirum quam infeliciter corrigit,

Catus & decoras hu—
— more palaeſtrae.

Mos palaeſtrae, eſt lex & inſtitutum palaeſtrae; ut recte explicavit vir immenſae lectionis Barthius Adverſ. XXVIII, 1. Terentianus Maurus in Praefat.

Mos *certaminis & modus*,
Sudor dum ſolitus cadit
Nulla mole palaeſtrica.

Silius Ital. XVI.

Quo ruit? ait quinam hic rabidi certaminis eſt mos?
Et nobis & equis letum commune laboras.

Lactantius Placidus ad Ovid. Metam. X. Fab. XI. *Cum Hippomenes* MOREM *certaminis non expaveſceret.* Atque haec quidem attulit Barthius, qui laude ſua minime fraudandus erat, etſi eadem loca per nos quoque videramus. Adde porro & Lucani illud, quod omnium maxime huc pertinet, IV, 613.

— perfudit membra liquore
Hoſpes, Olympiacae ſervato more palaeſtrae.

Similiter & Pindarus Olymp. VI, Herculem ait inſtituiſſe Olympiae

ΤΕΘΜΟΝ μέγιστον ἀέθλων,
Morem *maximum certaminum.*

& iterum Olymp. XIII. Iſthmia *Neptuni* MOREM appellat,

Ἐν ἀμφιάλοισι Ποτειδᾶνος ΤΕΘΜΟΙΣΙ.

ut itidem Olympia vocat MOREM HERCULIS,

Ὑγια-

Quin & Atridas, duce te, ſuperbos,
Ilio dives Priamus relicto,
Theſſaloſque ignis, & iniqua Troiae
Caſtra feſellit.
Tu pias laetis animas reponis
Sedibus, virgaque levem coërces
Aurea turbam, ſuperis Deorum
Gratus, & imis.

XI.

Ad Leuconoen.

Tu ne quaeſieris (ſcire neſas) quem mihi, quem tibi
Finem Dî dederint, Leuconoë; nec Babylonios
Tentaris numeros. ut melius, quidquid erit, pati;
Seu pluris hiemes, ſeu tribuit Juppiter ultimam,
Quae nunc oppoſitis debilitat pumicibus mare
Tyrrhenum. ſapias, vina liques, & ſpatio brevi
Spem longam reſeces. dum loquimur, fugerit invida
Aetas: carpe diem, quam minimum credula poſtero.

XII.

Ὕςατον δ' ἴσχε Πίσα Ἡρακλέος ΤΕΘΜΟΝ. Illud, credo, Heinſio pruriginem excitavit, quod Julio Scaligero reſonatio illa inſuavis viſa eſt, *Decorae, more.* Sed recta ſine dubio lectio eſt, & neque hujus aures nec illius acumen metuere debet.

19. Superis Deorum Gratus et imis] Hinc aperte mutuatus eſt Ovidius illa de Mercurio, Faſt. V, 665.

Pacis & armorum ſuperis imiſque deorum
Arbiter, alato qui pede carpis iter.

1. Tu ne quaesieris] Variant hic editiones; quarum aliae ſic diſtinguunt,

Tu ne quaeſieris ſcire (neſas) quem &c.

aliae ſic,

Tu ne quaeſieris (ſcire neſas) quem

Et in diverſa judicia abeunt interpretes. Parva quidem res eſt; quippe utrolibet modo diſtinxeris, bene ſe habebit. Recte enim dixeris *Ne quaeſieris ſcire, quem finem dederint*; ut Noſter Epiſt. I, 3.

Juli Flore, quibus terrarum militet oris
Claudius Auguſti privignus, ſcire laboro.

Recte itidem dixeris, *Ne quaeſieris, quem finem dederint*, ut Ovid. Amor. II, 2.

Nec tu, linigeram fieri quid poſſit ad Iſin,
Quaeſieris: nec tu curva theatra time.

Illa tamen verior interpunctio videtur, quae ambo iſta (*ſcire neſas*) parentheſi concludit. Ovidius Faſt. III, 325.

Quaque trahant ſuperis ſedibus arte Jovem,
Scire nefas *homini: nobis conceſſa canentur.*

Lucanus I, 126.

Quis juſtius induit arma, Scire nefas.

Statius Theb. III, 562.

Quid craſtina volveret aetas,
Scire neſas *homini.*

Prudentius Cathem. III, 116.

Car-

XII.

Ad Auguſtum.

QUEM virum aut heroa lyra vel acri
Tibia ſumis celebrare, Clio?
Quem Deum? cujus recinet jocoſa
Nomen imago,
Aut in umbroſis Heliconis oris
Aut ſuper Pindo; gelidove in Haemo,
Unde vocalem temere inſecutae
Orphea ſilvae,
Arte materna rapidos morantem
Fluminum lapſus celeriſque ventos,
Blandum & auritas fidibus canoris
Ducere quercus.
Quid prius dicam ſolitis Parentis
Laudibus? qui res hominum ac Deorum,
Qui mare ac terras, variiſque mundum
Temperat horis.

v. 15. Vulg. ET ter.

Unde

Corpora mutua (noſſe nefas)
Poſt epulas inoperta vident.
Noſter Epod. XVI.
Quaeque carent ventis & ſolibus oſſa Quirini
(Nefas videre) *diſſipabit inſolens.*

2. DI DEDERINT] Codex Zulichemianus, & a prima manu Reginenſis, DEDERUNT. Non male. Nam ſecundum Aſtrologos Babylonios, quos Leuconoë conſultum ibat, jam fato fixum erat, quot annos victura eſſet. Nihil tamen mutandum.

2. TIBIA SUMES CELEBRARE] In Leidenſi & Graeviano SUMES. In caeteris, & in Reginenſi a manu prima, SUMIS. Atque ita libri plerique ab aliis inſpecti. Recte. Sic Noſter alibi Epiſt. I, 3.
Quis ſibi res geſtas Auguſti ſcribere SUMIT?
Sumis celebrare habet vim & notationem temporis futuri; idemque valet, ac ſi dixiſſet, *celebrabis.*

13. QUID PRIUS DICAM SOLITIS PARENTIS LAUDIBUS] Magna hic diverſitas eſt, cum lectionis, tum interpretationis. Plerique codices habent PARENTUM; in quibus ſunt vetuſtiſſimi mei Leidenſis, Graevianus, Reginenſis: quod ſi cuipiam genuinum eſſe videatur, tum meo quidem judicio totus locus ſic erit concipiendus,
Quem *prius dicam ſolitis parentum*
Laudibus? qui res hominum &c.
Vide enim ſeriem orationis; *quem virum aut heroa, quem Deum, o Muſa, celebrabis? Quem prius dicam? Jovem, qui res &c.* Etenim *dicere laudibus*, ut Noſter alibi Carm. I, 21.
Vos Tempe totidem tollite laudibus.
Seneca Troad. 294.
Ferent, & illum laudibus cuncti canent.
Virgil. Georg. II, 95.
& quo te carmine dicam,
Rhaetica?

Unde nil majus generatur ipſo;
Nec viget quicquam ſimile, aut ſecundum:
Proximos illi tamen occupavit
Pallas honores,

v. 20. Honores. Proeliis audax — Liber.

Proe-

Laudibus autem *parentum*, id eſt, quas parentes Jovi tribuebant: ut Idem Georg. III, 185.

Tum magis atque magis blandis gaudere magiſtri
Laudibus.

Solitis porro *laudibus*, ut Noſter Carm. IV, 15.

Virtute functos, more patrum, *duces*,
Trojamque & Anchiſen & almae
Progeniem Veneris canemus.

Atque haec quidem lectio ab omni parte commoda eſt; cui unice favent illa Statii Theb. I, 48.

Quem prius *heroum, Clio, dabis? immedicum irae*
Tydea? laurigeri ſubitos an vatis hiatus?

Alterum autem proponit cum Muretus ex conjectura, tum vetus codex Gemblacenſis, quo olim uſus eſt Pulmannus,

Quid prius dicam? ſolitis parentem
Laudibus, *qui res* &c.

Sed in ea refellenda morari non eſt operae pretium; adeo dura & impedita ſtructura eſt. Veniemus igitur ad tertiam, quam ſuppeditant Vaticanus codex Lambini, vetuſtiſſimus Blandinius Cruquii, Berſmanni unus, & noſter Zulichemianus, & Lactantius denique ad Theb. I, 48.

Quid prius dicam ſolitis Parentis
Laudibus? qui res &c.

Ea vero & per ſe ſatis probabilis eſt, & imprimis cum ſequentibus apte convenit:

Parentis, *Unde nil majus generatur ipſo.*

Hac itaque contenti eſſe poſſumus. Primam tamen lectionem praetulerim, ſi conjecturam noſtram QUEM liber aliquis adſtrueret. Imo ea vera omnino eſt, invitis licet omnibus membranis.

14. QUI RES HOMINUM AC DEORUM] In Lambini quibuſdam,

Qui Rex hominum ac Deorum:

quam lectionem ille non damnat. Neque vero ego: ſic enim paſſim Juppiter audit apud Poëtas *Deûm rex*, *Rex ſuperûm*; *Divûm pater atque hominum rex*, βασιλεὺς, Θεῶν τύραννε, & plura ejuſmodi. Nihilo tamen minus certiſſima eſt illa altera, & loco ſententiaeque melius congruit. Virgilius Aen. I, 230.

O qui res hominumque deûmque
Aeternis regis imperiis, & fulmine terres.

Ubi obiter moneo, ſic potius a Poëta ſcriptum eſſe,

O qui res hominumque deorumque.

ut Aen. II, 745.

Quem non incuſavi amens hominumque deorumque!

Auctor ad Liviam v. 61. de Auguſto.

Ille vigil, ſumma ſacer ille locatus in arce,
Res hominum *ex tuto cernere dignus erat.*

Statius Theb. VI, 48. de Adraſto.

Nunc fata recenſens,
Reſque hominum *duras, & inexorabile penſum.*

Porro in ſequenti verſu, plerique mei codices habent, *qui mare* AC *terras*; non ET. atque id ſecuti ſumus.

19. PROXIMOS ILLI TAMEN OCCUPAVIT PALLAS HONORES] Argutantur hic interpretes quidam, cur Pallas Jovi proxima dicatur ante maris dominum Neptunum, ante ipſam Tonantis matronam: neque tamen ex ea difficultate expedire ſe poſſunt. Quamobrem ſecare potius hunc nodum, quam ſolvere, voluerunt Viri Doctiſſimi Claudius Puteanus, Daniel Heinſius, Janus Rutgerſius, & Dacierius: quippe contra omnes libros ſic legendum eſſe contendunt,

Proximos illi tamen occupabit
Pallas honores.

Occupabit, ſcilicet in hoc hymno. Nempe mentem poëtae non omnino perceperunt Viri alioquin acutiſſimi; & ſi rectam viam jam olim monſtraverat vetus Scholiaſtes.

Unde nil majus generatur ipſo:

Ubi UNDE non, ut plerumque, valet *qua ratione*, ſed *a quo*: *a quo Jove*, ſive, *a quo parente* (ſi eam mavis lectionem, ſolitis PARENTIS *laudibus*) *nil ipſo majus generatur.* Nam verbum *unde*, non ad Rem tantummodo, ſed etiam ad Perſonam ſaepe refertur. Sic Virg. Aen. V, 123.

Scyllaque Cloanthus
Caerulea, genus unde *tibi Romane Cluenti.*

Hoc eſt, *a quo Cloantho*. Ita V, 568.

Alter Atys, genus unde *Atii duxere Latini*:

a quo Atye. Sic ſaepe Virgilius: & Noſter Serm. I, 6.

Contra Laevinum, Valeri genus, unde *ſuperbus*
Tarquinius regno pulſus fugit.

a quo Valerio. Ita Serm. II, 2.

Siquid Stertinius veri crepat, unde *ego mira*
Deſcripſi docilis praecepta haec.

a quo Stertinio: Jam autem, niſi fallor, eluceſcere incipit ſententia poëtae. A quo Jove nihil ipſo ma-

Digitized by Google

Proeliis audax, neque te ſilebo,
Liber, & ſaevis inimica virgo
Beluis; nec te, metuende certa
Phoebe ſagitta.

Dicam

majus, imo ne ſimile quidem vel ſecundum, generatur: tamen inter omnes ejus liberos maximos honores conſecuta eſt Minerva. Vides, opinor, fruſtra hic laboraſſe interpretes: neque enim cum Junone vel patruo ſuo Neptuno comparatur hic Pallas; ſed cum ſobole Jovis tantum, fratribus ſororibuſque ſuis. Et proinde nemo in ſequentibus memoratur, praeter Jove genitos; *Bacchum*, *Dianam*, *Apollinem*, *Herculem*, *Pollucem*, & *Caſtorem*: quorum omnium ſine controverſia honoratiſſima erat Minerva. Reliquum eſt, ut quo conſilio hoc inter Jovis laudes poeta poſuit, quod neminem ſe majorem generaverit, breviter indicemus. Atque id quidem gemina de cauſa factum eſt. Ipſe enim ortus Saturno, major ſuo parente erat, regnoque eum expulit: nemo tamen ex ipſo natus eſt, qui parem ei vicem referret: unde *Maximi*, *Invicti*, ſimiliumque nominum titulis cumulatus eſt. Ovid. Metam. XV, 855. ubi Julio Caeſari Auguſtum praeponit;

Sic magni cedit titulis Agamemnonis Atreus:
Aegea ſic Theſeus, ſic Pelea vincit Achilles:
Denique, ut exemplis ipſos aequantibus utar,
Sic & Saturnus minor *eſt* Jove.

Sed praeterea erat in fatis, ut ſi Juppiter cum Thetide, cujus amore flagrabat, concubuiſſet, naſceretur tandem ipſo Jove major, quique de caelo eum & mundi imperio dejiceret, ut ipſe olim Saturnum. Saepe hoc Jovi minatur Prometheus apud Aeſchylum:

Ἦ μὴν ἔτι Ζεὺς, καίπερ αὐθάδης φρενῶν,
Ἔσται ταπεινὸς, οἷον ἐξαρτύεται
Γάμον γαμεῖν, ὃς αὐτὸν ἐκ τυραννίδος
Θρόνων τ' ἄϊστον ἐκβαλεῖ, πατρὸς δ' ἀρὰ
Κρόνου τότ' ἤδη παντελῶς κρανθήσεται,
Ἣν ἐκπίτνων ἠρᾶτο δηναιῶν θρόνων.

Quod cum Jovi innotuiſſet, Thetidem Peleo nuptum dedit. Ovid. Metam. V, 221.

Namque ſenex Thetidi Proteus, Dea, dixerat, undae,
Concipe: mater eris juveni, qui fortibus actis
Acta patris vincet, majorque vocabitur illo.
Ergo, ne quicquam mundus Jove majus *haberet*,
Quamvis haud tepidos ſub pectore ſenſerat ignes,
Juppiter aequoreae Thetidis connubia vitat:
Inque ſua Aeaciden ſuccedere vota nepotem
Juſſit, & amplexus in virginis ire marinae.

Jam plane conſtat, niſi omnino fallor, de conſilio poëtae; ut nihil quidem a Jove generatum fuerit ipſo majus, vel prorſus ſimile ei aut ſecundum; occupaverit tamen Pallas proximos illi honores prae cetera Jovis ſobole.

21. PROELIIS AUDAX NEQUE TE SILEBO LIBER] Jam inde a veteris Scholiaſtae Acronis temporibus nemo eſt, qui non hoc modo verſum interpunxerit, tamquam ſi *Liber proeliis audax* ab Horatio diceretur. Quod ſupine adeo & oſcitanter factum jure indignari debemus. Quamquam enim fatendum eſt, ad ultimos Indos victorem Bacchum cum Satyrorum ſuorum Maenadumque thyaſo penetraſſe: unde eo nomine AUDAX vocatur Valerio Flacco V. 498.

quotque ante ſecuti
Inde nec audacem *Bacchum nec Perſea reges:*

& in Gigantomachia ſub leonis imagine Rhoecum laceraſſe: tamen non ab uno alterove facinore, ſed a perpetuo Bacchi more & charactere dandum hic fuiſſet epitheton. Atqui a poëtis Bacchus, tanquam omnium Deorum molliſſimus & meticuloſiſſimus, fere ſemper traducitur. Vide modo Ariſtophanis Batrachos: ubi miros ludos de ignavia ejus & timiditate facit poëtarum facetiſſimus. Quid multa? Ad Palladem id referendum eſt, non ad Liberum: & vitioſa diſtinctio corrigenda ad hunc modum:

Proximos illi tamen occupavit
Pallas honores,
Proeliis audax. Neque te ſilebo, Liber.

Quod quam aptiſſime Palladi conveniat, caecus plane ſit oportet, qui non videat; ſiquidem eam paſſim his titulis ornant poëtae; *Bellica*, *bellatrix*, *bellipotens*, *belligera*; &c. & itidem Graeci. Virgilius Aen. XI.

Armipotens belli praeſes Tritonia Virgo.

Statius Silv. IV, 5,

Regina bellorum Virago.

Putidum eſſet plura congerere: ſed & illud vide, quanto venuſtius ſententiam inchoet NEQUE *Neque te ſilebo, Liber:* quam ſi, ut vulgo hic fit, in mediam orationem intrudatur, *Proeliis audax neque te.* Illud fortaſſe objiciet quis, ſi *proeliis audax* a Baccho ſeparetur, tum nihil quicquam de Baccho hic dici. Fatemur: atqui & paullo poſt nihil prorſus de Alcide praedicatur: nudum tantummodo nomen ponitur.

Dicam & Alciden; pueroſque Ledae,
Hunc equis, illum ſuperare pugnis
Nobilem: quorum ſimul alba nautis
Stella refulſit,
Defluit ſaxis agitatus humor;
Concidunt venti, fugiuntque nubes;
Et minax (ſic Dî voluere) ponto
Unda recumbit.
Romulum poſt hos prius, an quietum
Pompilî regnum memorem, an ſuperbos
Tarquinî faſces, dubito, an Catonis
Nobile letum.

v. 31. Quod sic vol.

Regu-

31. Et minax (quod sic voluere)] Turbant hic mirum in modum codices. Plerique omnes Vetuſtiores, *quia ſic:* recentiores quidam, *Quod ſic:* duo Gemblacenſes Pulmanni, & Lambini unus, *Nam ſic*: Editio Veneta 1478, *Quod ſi:* Loſcheri 1498. *Quod ſic dii:* Cod. Reginenſis a manu ſecunda, *Quae ſic:* Petrenſis, *Quia voluere:* Laurentianus Torrentii, *dii ſic vol.* Editi aliquot, *ſic dii vol.* Tamen illud *dii* ex gloſſa irrepſiſſe videtur, ut in editione Loſcheri; & ſane Codex Reginenſis *dii* habet inter verſus, loco explicationis, non lectionis. Sic & Acron, *voluere) dii vel pueri Ledae.* Latet hic fortaſſe ulcus. Interea, dum melius quiddam proferatur, illud recipiamus, quod & Nicolao Heinſio placuit, *ſic di voluere.* Ovidius Ibide.

Natus es infelix (ſic di voluere) nec ulla
Commoda naſcenti ſtella leviſve fuit.

Idem Metam. IV, 660.

Creſcit in immenſum (ſic di ſtatuiſtis) & omne.

Metam. XIII. 597. de diis loquens.

Occidit a magno (ſic vos voluiſtis) Achille.

Virgil. Aen. V. 50.

Semper honoratum (ſic di voluiſtis) habebo.

35. An catonis nobile letum] Tacent hic Interpretes: mihi vero mirari plane ſubit, quo conſilio Noſter, poſt Romulum, Numam, & Tarquinium Priſcum, continuo ingerat *Catonem*, qui tot ſaeculis poſt illos natus eſt; rurſumque ad veteres illos revertatur, Regulum, Scauros, Paullum, ceteroſque. Profecto non ſat commode diviſa ſunt temporibus tibi, Flacce, haec. In aliis illis memorandis faſtorum fere ſeriem ſecutus es: Catonem, qui paucos ante annos in vivis erat, alieniſſimo loco & tempore inter caſcos illos intrudis. Hoc primum, quod merito reprehendas: ſed & alterum eſt, in quo deſideres poëtae prudentiam. Cum enim, quod res ipſa loquitur, ideo carmen hoc ſcripſerit, ut ab Auguſto & ejus domo gratiam iniret: quo, quaeſo, judicio atrociſſimum Caeſarianorum hoſtem Catonem tanto hic elogio ornatum voluit? Mirum ſane in uno eodemque carmine & Julium Caeſarem ad caelum uſque tolli, & Catonis letum tantopere nobilitari. Cur enim leto occubuit hic, niſi quod illo principe, vitam ſibi putavit morte acerbiorem? Quid? non Caeſar ipſe Anticatones duos ſcripſit, in quibus famam & exiſtimationem Catonis acerrimis probris laceravit? Non Brutus, percuſſor Caeſaris, & Auguſti hoſtis, Catonis gener erat? Non ipſe Auguſtus adverſus Catonem calamum ſtrinxit, libro cui titulum indidit *Reſcripta Bruto de Catone?* Vide Suetonium Aug. c. LXXXV. Illud quoque Macrobii expende, Saturn. II, 4. *Venit*, inquit, *forte Auguſtus in domum, in qua Cato habitaverat: dein Strabone* (is Seius eſt Seiani pater) *in adulationem Caeſaris male exiſtimante de pervicacia Catonis*, &c. Vides hic, quid auribus Auguſti tum dare ſolerent Aulici. Is quidem ibi compoſito vultu ſatis honorifice de Catone, *Quiſquis*, ait, *praeſentem ſtatum civitatis commutari non volet, & civis & vir bonus eſt.* Nimirum jam vetus imperandi & ſibi hoc dicto cavit, & Strabonem leniter repulit. At ſi Strabo ipſe vel hoc vel ſimile quid Catonis honori

Digitized by Google

Regulum & Scauros, animaeque magnae
Prodigum, Poeno ſuperante, Paullum
Gratus inſigni referam Camena,
Fabriciumque.
Hunc, & incomtis Curium capillis
Utilem bello tulit, & Camillum
Saeva paupertas, & avitus apto
Cum lare fundus.

Creſcit,

nori ultro dediſſet, vix credo tacitam offenſionem frigusque Principis effugiſſet. Certe qui Catonis letum inter praecipua Romanae gentis decora celebrat, eo ipſo ſe Auguſti dominatum inique ferre veteremque rempublicam repoſcere profitetur. Credat itaque, qui volet, hoc ab Horatio profectum: mihi quidem Librariorum hoc facinus eſſe veriſimilius videtur, qui Catonis mortem declamatoribus adeo decantatam vel obtorto collo huc traxerint, ejecto alio nomine, quod nunc inveſtigandum eſt. Vide vero, annon hunc in modum totus hic locus conſtitui poſſit;

Romulum poſt hos prius, an quietum
Pompili regnum memorem, an ſuperbos
Tarquini faſces, dubito, anne Curti
Nobile letum.

Marcum Curtium intellige, qui revera *nobiliſſimum* ſibi *letum* pro patria conſcivit; cum armatus & equo inſidens in profundam voraginem, quae medio foro Romae repente nata eſt, inſiluiſſet. Inde lacui Curtio nomen inditum; &, ut narrat Val. Maximus, *quamvis magna poſtea decora in foro Romano fulſerunt, principatum tamen gloriae obtinuit Curtius.* Proinde cum Virgilius, uti plane hic Noſter, principes in gente Romana viros memorare voluit, inter primos Curtium nominat; in Culice v. 360.

Hic Fabii, Deciique, hic eſt & Horatia virtus:
Hic & fama vetus numquam moritura Camilli:
Curtius *& mediis quem quondam ſedibus Urbis*
Devotum bellis conſumſit gurgitis hauſtus.

Hac certe ratione recte procedet oratio: cum inter illos priores, & qui mox ſequuntur, medius aetate ſit Curtius. Recte etiam ANNE. Sic Virgil. Georg. I, 25.

Urbiſne inviſere, Caeſar —
An deus immenſi venias maris —
ANNE *novum tardis ſidus te menſibus addas.*

Idem Georg. II, 158.

An mare, quod ſupra, memorem, quodque adluit infra,
Anne *lacus tantos?*

Auſonius Profeſſ. VIII. ubi horum Flacci verſuum parodiam facit:

Romulum poſt hos prius, an Corinthi,
ANNE *Sperchei, pariterque nati*
Atticas muſas memorem Meneſthei,
Grammaticorum?

38. PRODIGUM PAULUM, SUPERANTE POENO] Codex optimae notae Reginenſis clare & ſine ulla litura habet.

Prodigum, Poeno ſuperante, Paullum.

Quam compoſitionem, ut ſuaviorem & ποιητικωτέραν ſecuti ſumus. Virgil. Aen. II, 311.

jam Deiphobi dedit ampla ruinam,
Volcano ſuperante, domus.

Priſcianus quidem p. 1123. ſic laudat hunc locum,

Regulum, & Scauros, animaeque magnae
Prodigum Paullum.

Sed ex quatuor Priſciani codicibus, quos data opera conſului, tres non agnoſcunt τὸ PAULLUM; quod indicio eſt, non aliter olim hic lectum eſſe, quam nunc exhibet liber Reginenſis. Lactantius tamen ad Thebaid. III, & VIII, citat *Prodigum Paullum.*

43. SAEVA PAUPERTAS ET AVITUS APTO CUM LARE FUNDUS] Ita omnes, quot vidi, codices: neque quicquam muto. Sic tamen mallem, ſi per libros liceret:

Sancta *paupertas, & avitus* arto
Cum lare fundus.

Sancta, ut Silius Italicus *caſta*, quod idem fere valet, ubi de vetere Senatu loquitur, lib. I.

Concilium vocat auguſtum, caſtaque *beatos*
Paupertate Patres.

Sane quicquid hic muſſitent interpretes, nemini placere poteſt illud SAEVA. Ceterum de *arto lare* vide nos ad Epiſt. I, 7, v. 58. Claudian in Rufin. I, 203.

Et

Creſcit, occulto velut arbor aevo,
Fama Marcelli: micat inter omnis
Julium ſidus, velut inter ignes
Luna minores.
Gentis humanae pater atque cuſtos,
Orte Saturno, tibi cura magni
Caeſaris fatis data: tu ſecundo
Caeſare regnes.
Ille ſeu Parthos Latio inminentis
Egerit juſto domitos triumpho,
Sive ſubjectos orientis orae
Seras & Indos;

Te

Et caſa pugnaces Curios anguſta *tegebat.*
Noſter Carm. I, 38. ſenſu eodem;

neque te miniſtrum
Dedecet myrtus, neque me ſub arta
Vite bibentem.

45. Crescit, occulto velut arbor aevo] Nic. Heinſius in ora libri ſui, *Forte, Arvo.* Ingenioſe. Sic enim Ovidius in Nuce v. 87.

Felix, ſecreto *quae nata eſt* arbor *in* arvo,
Et ſoli domino ferre tributa poteſt.

Lucret. I, 314.

Stillicidi caſus lapidem cavat; uncus aratri
Ferreus occulte *decreſcit vomer in* arvis.

Propertius I, 2.

Adſpice, quot ſubmittat humus formoſa colores,
Et veniant hederae ſponte ſua melius:
Surgat & in ſolis *formoſius arbutus* antris.

Ubi illud, ſi vigilas, animadvertiſti, *Formoſa* & *Formoſius* indecora repetitione cultiſſimum poetam dehoneſtare. Poterat dixiſſe metaphora eleganti:

Surgat & in ſolis ANIMOSIOR *arbutus antris.*

Placet enim hic adjectivum magis, quam adverbium. Vel propius ad receptam lectionem hoc modo;

Surgat & in ſolis FRONDOSIOR *arbutus antris.*

Illud enim in Arbuto notatur, quod pauca fronde eſt. Virgilius Ecl. VII, 46.

Et quae vos rara *viridis tegit* arbutus *umbra:*

ubi Servius, *Genus arboris frondibus raris.* Ceterum ad hanc Flacci emendationem imprimis facit Homericum illud, Iliad. P. 53.

Οἷον δὲ τρέφει ἔρνος ἀνὴρ ἐριθηλὲς ἐλαίης
Χώρῳ ἐν οἰοπόλῳ, ὅθ' ἅλις ἀναβέβρυχεν ὕδωρ,
Καλὸν, τηλεθάον.

ubi χώρῳ οἰοπόλῳ, eſt *ſolo & occulto arvo.* Scholiaſtes, Οἰοπόλῳ, ἐρήμῳ καὶ μονήρει. Appoſite Euſtathius: Φασὶ τὰ ἐν ἐρημίᾳ καὶ μονάζοντα φυτὰ μάλιστα θάλλειν. *Aiunt arbores in loco deſerto ac ſolo plurimum creſcere.* Huc itaque res redit: Si *creſcit occulto arvo* adſciſcis, perinde erit ac *Celeriter, cito creſcit:* Sin *occulto aevo*, idem erit ac *Lente tardeque.* Et *celeritatem* quidem in hac metaphora quaeſivit Homerus Iliad. Σ. 57. de Achille:

ὁ δ' ἀνέδραμεν ἔρνεϊ ἶσος,
Τὸν μὲν ἐγὼ θρέψασα φυτὸν ὡς γουνῷ ἀλωῆς.

& Quintus Smyrnaeus de eodem, VII, 645.

ὁ δ' ἀφ' ὅπα θεῶν ἐρικυδέϊ βουλῇ
Ἔρνος ὅπως ἐριθηλὲς ἀέξετο.

Jam autem ſi cum pleriſque interpretum Marcellum hic intelligis Octaviae filium, qui jam tum, cum haec ſcriberet Noſter, florente adoleſcentia erat; omnino conſequens erit, ut Arvo hic ſubſtituas. Atqui repugnat locus ipſe ſerieſque orationis, quae Marcellum veterem quinquies conſulem hic accipi flagitat; cujus ſeri nepotes cum in familiam Juliam adſciti fuerint, dat hic Auguſto, ut ejus famam ſuperſtitem indies florere dicat, & *uſque poſtera laude recentem creſcere.* Nihil igitur mutandum, & rectiſſime habet Aevo. Quint. Curtius, VII, 33. *Quid? tu ignoras* ARBORES *magnas* DIU *creſcere, una hora extirpari?* Prudentius Hamartigenia v. 177.

Qui velut aeterna latitans ſub nocte, retrorſum
Vixerit, & tecto *ſemper regnaverit* aevo.

Cor-

Digitized by Google

Te minor latum reget aequus orbem:
Tu gravi curru quaties Olympum;
Tu parum caſtis inimica mittes
Fulmina lucis.

XIII.

Ad Lydiam.

Cum tu, Lydia, Telephi
Cervicem roſeam, lactea Telephi
Laudas brachia, vae, meum
Fervens difficili bile tumet jecur.

Tunc

v. 2. Cerea Telephi.

Corrigendus quoque forte Lucretii locus, quem modo adduximus. Sic enim citat Servius ad illud Georg. I, 46. ET SULCO ATTRITUS SPLENDESCERE VOMER] Lucretius: *Occulto decreſcit vomer in arvo.* Ita Servius: ſed ſine dubio corruptus. Qui enim magis in *occulto arvo* decreſcit vomer, quam in obvio & exercitato? Imo ſi *occultum* eſt arvum; tum & inaratum, neque vomerem terere poteſt. Vide, an ſcripſerit Lucretius:

Stillicidi caſus lapidem cavat: uncus aratri
Ferreus occulto *decreſcit vomer in* aevo.

Ovidius Amor. I, 15.

Ergo cum ſilices, cum dens *patientis aratri*
Depereant aevo, *carmina morte carent.*

Idem tamen Art. I, 474.

Interit aſſidua vomer aduncus humo.

54. EGERIT JUSTO DOMITOS TRIUMPHO] Celeberrimus Tho. Gale, *Lege*, inquit, DOMINUS vel DOMITOR. Sed nihil mutandum. Noſter Carm. III, 8.

Servit Hiſpanae vetus hoſtis orae
Cantaber ſera domitus *catena.*

55. SIVE SUBJECTOS ORIENTIS ORIS SERAS ET INDOS] Omnes fere editiones maculavit invenuſtum illud ORIS, quo fit ut idem ſibilus per quinque voces continuetur; odioſa aurium offenſione: cum tamen omnes ubique ſcripti codices & editio Veneta 1478. habeant ORAE. Revocetur igitur in ſedem ſuam. Sic Noſter alibi, *Ora* ſeptentrionis, Carm. I, 26.

Quis ſub Arcto
Rex gelidae metuatur orae

57. LATUM REGET AEQUUS ORBEM] Torrentii tres, Pulmanni unus, Lambini aliquot, & ex noſtris Battelianus, Bodl. Magdalenenſis a prima manu, Colbertinus pro varia lectione, LAETUM: quod Torrentio & Dacierio magis placet. Utrumque ſane tolerari poteſt. *Laetum* enim dixerit *orbem*, ut Virgilius de eodem Auguſto Georg. IV. 560.

Caeſar dum magnus ad altum
Fulminat Euphraten bello, victorque volentis
Per populos dat jura, viamque adſectat Olympo.

Rectius tamen *latum reget*, ut vetuſtiores quique libri. Noſter Carm. II, 2.

Latius regnes *avidum domando*
Spiritum, quam ſi Libyam remotis
Gadibus jungas, & uterque Poenus
Serviat uni.

Virgil. Aen. IV, 199.

Templa Jovi centum, latis *immania* regnis.

Et I, 25.

Hinc populum late regem, *belloque ſuperbum.*

Seneca Troad. 879.

Cui regna *campi* lata *Theſſalici jacent.*

Ovid. Metam. IX, 794.

Poſtera luce radiis latum *patefecerat* orbem.

2. CEREA TELEPHI LAUDAS BRACHIA] Omnes, opinor, quotquot hodie extant, membranae in ea lectione conſentiunt, firmatque Servius ad Virgil. Eclog. II. ADDAM CEREA PRUNA) *aut cerei coloris; aut mollia. Horatius*, CEREA *Telephi laudas brachia.* Jure tamen diſplicuit Julio Scaligero: cujus verba haec ſunt: *Cum dixit* roſeam cervicem, cerea brachia *colorem quoque indicare*

ſuſpi-

Digitized by Google

Tunc nec mens mihi, nec color
Certa ſede manet: humor & in genas
Furtim labitur, arguens
Quam lentis penitus macerer ignibus.
Uror, ſeu tibi candidos
Turparunt humeros inmodicae mero
Rixae; ſive puer furens
Impreſſit memorem dente labris notam.
Non, ſi me ſatis audias,
Speres perpetuum, dulcia barbare
Laedentem oſcula, quae Venus
Quinta parte ſui nectaris imbuit.

Felices

v. 6. Vulg. MANENT.

ſuſpicabimur; ſicut apud poëtam cerea pruna: *profecto plus ſapias* LACTEA. Interpretes quidem in omnes partes ſe verſant, & illud *cerea*, quaſi revera cereum eſſet, in quoſcumque volunt ſenſus flectunt finguntque, ut auctorem ſuum vel defendere vel excuſare videantur: ſed laterem plane lavant. Quid enim? an *cerea* de colore interpretabuntur? at faeda res eſt color flavus in brachiis, qualia ſunt ictericorum. Ovid. Pont. I, 10. cum morbo laborabat,

Parvus in exiles ſuccus mihi pervenit artus,
Membraque ſunt cera *pallidiora nova.*

an *cerea* ſunt pulchra, tamquam quae in cereis imaginibus videmus, ut Virgilius *cervicem marmoream* Georg. IV, 523.

Tum quoque marmorea *caput a cervice revulſum.*

& *manum* Martialis VIII, 56.

Adſtabat domini menſis pulcherrimus ille
Marmorea *fundens nigra Falerna manu.*

Atqui illic *marmorea* eſt candida, & colorem notat, non figuram: ita Noſter Carm. I, 19.

Urit me Glycerae niter
Splendentis Pario marmore *purius.*

Lucretius II, 764.

Cur ea, quae nigro fuerint paullo ante colore,
Marmoreo *fieri poſſint candore repente.*

An igitur *cerea* brachia ſunt lenta, & mollia ut Noſter Epod. XV.

Lentis adhaerens brachiis?

Sed & hoc nihilo magis ſanum eſt; quamvis enim cera mollis eſt & tactui cedit; veſtigium tamen impreſſum ſervat, ut ſolet hydropicorum caro, qua nulla turpior imago eſt. Quod ſi aut horum ullo aut alio quovis ſenſu recte dici poſſent *cerea brachia*; imprudenter tamen, ut vere Scaliger obſervavit, poſt *roſeam* cervicem *cerea* brachia nominaverit Noſter, ne forte lector utrumque epithethon de colore ſuſpicetur dictum, & pro formoſo luridum Telephum imaginetur. Quid igitur fiet? Bene ſit vetuſtiſſimo grammatico Flavio Capro, qui ſolus rem impeditam ſolvit, & Horatium omni culpa liberat. Is narrat pag. 2242. ut inter ſe differant *lactans*, *lactens*, *lacteus*. LACTANS, inquit, *qui decipit*. LACTENS, *lacte abundans*, *velut lactens ficus* (ſic enim ibi legendum; non ut editum eſt, *lacteus*, &, *lacteas ficus*. Ovid. Faſt. II, 263.

At tibi dum lactent haerebis in arbore ficus)

Lucilius: Lactentia coagula cum melle bibi. LACTEA, *candida ſunt, ut* LACTEA LAUDAT BRACHIA *dicit Horatius.* Haec opportuniſſime ſane Caper: ubi ſcribe *laudas* pro *laudat*; nam ſine dubio ad hunc ipſum Horatii locum reſpexit; neque de mendo hic ulla ſuſpicio eſt; cum eo fine haec adduxerit, ut probet *lactea* eſſe candida. Quid autem dubitemus, tam bono auctore genuinam lectionem agnoſcere?

Cum tu, Lydia, Telephi
Cervicem roſeam, LACTEA *Telephi*
Laudas brachia:

qua nihil aptius, pulchrius optari potuit. Utrobique a colore laudat; Cervicem *roſeam*, ut Virgilius de Venere Aen. I, 406.

Dixit, & avertens roſea cervice *refulſit.*

Bra-

Digitized by Google

Felices ter & amplius,
　　Quos inrupta tenet copula; nec malis
Divolſus querimoniis
　　Suprema citius ſolvet amor die.

XIV.

O Navis, referent in mare te novi
　　Fluctus? ô quid agis? fortiter occupa
Portum. nonne vides, ut
　　Nudum remigio latus,

Brachia autem *lactea*, ut iterum Virgilius de Aſcanio Aen. X, 137.

fuſos cervix cui lactea *crines*
Accipit.

Et de Gallis VIII, 660.

Tum lactea *colla*
Auro innectuntur.

Nemeſianus II, 80.

Purpureas laudando genas, & lactea *colla.*

Candor autem eſt brachiorum perpetua laus. Ovid. Amor. III, 7.

Illa tamen noſtro ſubjecit eburnea collo
Brachia, Sithonia candidiora nive.

6. Tunc nec mens mihi nec color Certa sede manent] Libri aliquot Lambini & Pulmanni, manet; & ſic editio Veneta 1478. Rectiſſime. Neque alterum admittit linguae Latinae conſuetudo. Terent. Eunuch. IV, 5.

Neque pes, neque mens ſatis ſuum efficium facit.

Ubi duo ſingularia conjunguntur, cum utriuſvis numeri verbo congruunt, ſeu ſingularis ſive pluralis. Ubi vero, ut hic fit, disjunguntur; & uſus & ratio poſtulat, ut verbum etiam ſit ſingulare. Mutatum eſt ab eruditulis: qui tamen neſciebant brevem ſyllabam in verſus caeſura poteſtatem longae habere poſſe. Carm. II, 13.

Caeca timet aliunde fata.

16. Quinta parte sui nectaris imbuit] Vir Clariſſimus Jacobus Talbot, qui paucis abhinc annis luculentam Horatii editionem Cantabrigiae procuravit, non male de Noſtro meritum eſſe autumat, (quem tamen non nominat) qui loco *quinta* ſubſtituit,

Quanta *parte ſui nectaris imbuit!*

Is autem eſt Ramirez de Prado in Pentecontarcho ſuo c. 50. Ita ſane Perſius Sat. V, 21.

Tibi nunc, hortante Camena,
Excutienda damus praecordia, quantaque *noſtrae*
Pars *tua ſit, Cornute, animae.*

Tu vero quid *quinta* hic ſibi velit, vide, ſi libet, apud interpretes: nobis ſemel eſt conſtitutum, nullam his rebus turpiculis lucem affundere.

19. Nec malis Divulsus querimoniis] Ego vero ſine codicum auctoritate tam commodam lectionem non moveo. Tamen, aut fallor, aut elegantior exiret ſententia, ſic leviter immutata:

Felices ter & amplius
　　Quos irrupta tenet copula, nec malis
Divolsos *querimoniis*
　　Suprema citius ſolvet amor die:

Ita Noſter alibi, Carm. III, 9.

Quid ſi priſca redit Venus,
　　Diductoſque *jugo cogit aëneo.*

& II, 17.

Me *nec Chimaerae ſpiritus igneae*
Divellet *umquam.*

& I, 36.

nec Damalis novo
Divelletur *adultero.*

Ubi omnia, ut vides, ad amatores, non ad ipſum amorem referuntur.

Digitized by Google

Et malus celeri ſaucius Africo,
Antennaeque gemant: ac ſine funibus
Vix durare carinae
Poſſint imperioſius
Aequor?

7. Vix durare carinae Possint] *Animadvertendum eſt*, ait Julius Scaliger, *quibus legibus de una modo navi dixit* carinas *in numero plurali.* Vere & recte hoc Scaliger. Neque enim ullus veterum ita locutus eſt; quippe ſingulae naves non niſi ſingulas carinas habent. Quid hic autem noſtri interpretes, qui libenter Scaligerum ut Horatiomaſtigem inſectari ſolent? Rem callide diſſimulant, inuſtam hanc Flacco notam ſilentio tegentes; interea tamen pergunt in unica navi *carinas* nobis ingerere. Nos, ut tam turpe dedecus a cultiſſimo poëta amoliamur, paullo fuſius explicabimus totum locum.

O navis, referent in mare te novi
Fluctus?

Sic ſcribe per interrogationis notam; & ſic Veneta editio 1478. ceterae, opinor, omnes male omittunt.

o quid agis? fortiter occupa
Portum: nonne vides ut
Nudum remigio latus?

Strenue, inquit, in intimum portum te reconde, ne fluctus ventuſque te retrorſum in altum pellant; quod, niſi caves, eveniet: cum latera tua nuda ſint remigio, quo ſolo poteris vento obſiſtere. *Nudum* autem *remigio* dicit, vel quod tempeſtatibus conflictata navis remos jam fregerat, ut Virgilius,

Franguntur remi, tum prora avertit:

& Noſter Epod. X.

Niger rudentes Eurus inverſo mari
Fractoſque remos differat:

vel quod introeuntes in portum nautae remos ſubducere, atque intra navem reponere ſolent. Sequitur:

nonne vides, ut
Nudum remigio latus,
Et malus celeri ſaucius Africo
Antennaeque gemant? & ſine funibus
Vix durare carinae
Poſſint imperioſius
Aequor?

Sic quidem editiones, *gemant*, &, *poſſint*: adeo ut ſententia ſic procedat: *Nonne vides, ut latus & malus & antennae gemant?* Quid jam videtur? Satin' placet illud, *vides, ut gemant?* oculiſne percipi poterit gemitus? credideram auribus potius ſentiri. Sed illud omnino advertendum, bis apud Servium, ubi locum hunc adducit, Aen. I, 211. & VIII, 577. non *poſſint* legi, ſed possunt. Atque ita clare hic exhibent codex optimus Reginenſis, & Zulichemianus: quibus adde Editionem Loſcheri 1498. Neque vero dubium eſt, quin in aliorum aliquot ſic extiterit: ſed ſaepe deprehendi, ſollemne eſſe interpretibus noſtris, ut reticeant varias lectiones, quas ipſi non approbant. Jam autem, ſi tot auctoribus freti reducemus illud *poſſunt*; ſequitur, ut eadem opera etiam gemunt legamus. Quid multa? codex Petrenſis D ferè annorum ſine ulla litura utrumque retinet, & *gemunt* & *poſſunt*. Sic itaque totus locus conſtituendus erit, & diſtinguendus.

nonne vides, ut
Nudum remigio latus?
Et malus celeri ſaucius Africo
Antennaeque gemunt: *& ſine funibus*
Vix durare carinae
possunt *imperioſius*
Aequor.

Quibus in verbis illud primum indicandum eſt, quod & Scaligerum & Enarratores noſtros fefellit, non de una modo navi *carinas*, ſed de pluribus hic accipi. Tanta, inquit, coorta eſt tempeſtas, o navis; ut malus tua antennaeque gemant; & caeterae naves, quae in eodem portu ſunt, vix poſſint ſtationem tenere, niſi anchoris jactis. Verum haec per partes explicanda veniunt. *Carinas* totas naves denotare tralatitium eſt. *Funibus* autem anchorae ſignificantur, quod tot interpretes fugiſſe quis ſatis mirari poterit? Lucanus II, 621.

Ut tremulo ſtarent contentae fune carinae.

Idem V., 514.

Litora curva legit, primiſque invenit in undis,
Rupibus excisis haerentem fune carinam.

Virgil. Aen. IV, 575.

Solvite vela citi. Deus aethere miſſus ab alto
Feſtinare fugam, tortoſque incidere funis
Ecce iterum ſtimulat.

Nihil quicquam vulgatius eſt: neque illud omittendum, vel ipſum illud *Funibus* ſatis nos admonere, non de una, ſed pluribus navigiis verba hic fieri.

Aequor? non tibi ſunt integra lintea;
Non Dî, quos iterum preſſa voces malo.
Quamvis Pontica pinus,
Silvae filia nobilis,

Jactes

fieri. Nemo enim de nave unica *funes* dixit, verum *funem*. Jam autem illud ſaeviſſimae tempeſtatis indicium erat, cum in ipſo portu, ut hic, niſi in anchoris ſtare naves non poſſent: plerumque enim aliter ſolebat. Virgilius Aen. I, 172. ubi tranquillum quendam tutumque portum deſcribit,

hic feſſas non vincula navis
Ulla tenent, unco non adligat anchora morſu.

Et Homerus Odyſſ. I, 136.

Ἐν δὲ λιμὴν εὔορμος, ἵν' οὐ χρεὼ πείσματός ἐστιν,
Οὔτ' εὐνὰς βαλέειν, οὔτε πρυμνήσι' ἀνάψαι.

& N. 100.

ἔντοσθεν δὲ ἄνευ δεσμοῖο μένουσι
Νῆες ἐΰσσελμοι, ὅταν ὅρμου μέτρον ἵκωνται.

Proinde vide, inquit, O navis, ne in mare te referant fluctus; cum enim in ipſo portu tempeſtas ſit, quales tandem in aperto pelago te manent procellae? Illud dumtaxat reliquum eſt, ut *durare aequor* ſatis quidem inſolentem phraſin pro *perferre*, *ſuſtinere*, ſimilibus, ſi fieri poteſt, exemplis adſtruamus. Eo enim adigebat optimum Torrentium, ut ineptiſſimam potius diſtinctionem admitteret, quam ut ipſe hanc locutionem durare vellet. Atqui bis citat hoc Servius, ut probet *durare* eſſe *ſuſtinere*, ut Virgil. VIII, 577.

Patiar quemvis durare *laborem.*

cui adde Statium Silv. V, 2.

Felix, qui viridi fidens optata juventa
DURABIS *quaſcumque* VIAS, *vallumque tenebis.*

& Valerium Flaccum VIII, 338.

Occidis: heu primo potes hoc durare *ſub aevo?*

10. NON DÎ, QUOS ITERUM PRESSA VOCES MALO] Ita omnes, opinor, libri: certe quos ipſe vidi; credo, etiam & ceteri. Aliud tamen maluit praeſtantiſſimus N. Heinſius; PRENSA ſcilicet; quod & nobis in mentem diu ante venerat, quam ejus codicem vidimus. Ita ſane Noſter Carm. II, 16.

Otium divos rogat in patenti
Prenſus *Aegaeo.*

ubi perperam in nonnullis membranis, ut hic, *preſſus.* Catullus XXV.

velut minuta magno
Deprenſa *navis in mari, veſaniente vento.*

Lucretius VI.

Et quaecumque in eo tum ſunt deprenſa *tumultu*
Navigia, in ſummum veniunt vexata periclum,

Virgilius in Ciri. v. 60.

Dulichias vexaſſe rates, & gurgite in alto
Deprenſos *nautas canibus laceraſſe marinis.*

Et Georg. I.

Deprenſis *olim ſtatio fidiſſima nautis.*

Et Aen. V, 52.

Argolicove mari deprenſus, *& urbe Mycenae.*

Ovid. Metam. XI, 663.

Nubilus Aegaeo deprendit *in aequore navim*
Auſter.

Idem, Dido Aeneae.

Finge age te rapido (nullum ſit in omine pondus)
Turbine deprendi: *quid tibi mentis erit?*

Statius Theb. I, 370.

Ac velut hiberno deprenſus *navita ponto.*

Seneca de Vita Beata c. 14. *Sicut* deprehenſi *mari Syrtico, modo in ſicco relinquuntur, modo torrente unda fluctuantur.* Atque his, credo, auctoritatibus inductus Vir Illuſtris ſubſtituere voluit *prenſa.* Nihil tamen hic temere mutandum cenſeo. Sane ſi SALO, vel VADO hic haberent codices; equidem accederem, ut PRENSA non incommode legatur: ita tamen ut tum quoque non minus apte legatur PRESSA: nunc cum omnes ubique libri praeferant MALO, receptam lectionem retineo, cui omnino melius congruit *preſſa* quam *prenſa.* Minucius Felix p. 258. *Et ſi quis infirmior,* MALO PRESSUS *& victus, Chriſtianum ſe negaſſet.* Ovidius Amor. II, 11.

O utinam, remo nequis freta longa moveret,
Argo funeſtas preſſa *bibiſſet aquas.*

Idem Faſt. IV.

Sedit limoſo PRESSA *carina* VADO.

& Metamorph. XI, 557.

Mergis in ima ratem, cum qua pars magna virorum
Gurgite preſſa *gravi.*

Auctor Octaviae. 347.

Ruit in pelagus, rurſumque SALO
Preſſa *reſurgit.*

Digeſt. lib. XIV. tit. 2. leg. 6. *Navis adverſa tempeſtate* depreſſa, *ictu fulminis deuſtis armamentis & arbore & antemna, Hipponem delata eſt.* Ubi tamen vix dubites, quin *deprenſa* corrigendum ſit; ut res ipſa flagitat: Lege tamen VII ibidem ſine dubio *depreſſa* bene habet: *Cum* depreſſa *navis aut dejecta eſſet, quod quiſque ex ea ſuum ſervaſſet, ſibi*

Jactes & genus & nomen inutile:
Nil pictis timidus navita puppibus
Fidit. tu, niſi ventis
Debes ludibrium, cave.
Nuper ſollicitum quae mihi taedium,
Nunc deſiderium, curaque non levis,
Interfuſa nitentis
Vites aequora Cycladas.

XV.

Nerei vaticinium de excidio Trojae.

Pastor cum traheret per freta navibus
Idaeis Helenen perfidus hoſpitam;
Ingrato celeris obruit otio
Ventos, ut caneret fera
Nereus fata. Mala ducis avi domum,
Quam multo repetet Graecia milite,
Conjurata tuas rumpere nuptias,
Et regnum Priami vetus.

Eheu,

ſervare reſpondit, tamquam ex incendio. Nulla itaque dubitatio eſt, quin ſana ſit lectio omnium librorum,

Non di, quos iterum preſſa *voces malo.*

Ubi *preſſa* valet merſa: & ſane *dii* iſti (Dioſcuros intelligit) etiam merſas & obrutas naves eripiebant periculo: ut Noſter Carm. IV, 8.

Clarum Tyndaridae ſidus ab infimis
Quaſſas eripiunt aequoribus rates.

Theocritus in Διοσκούροις verſ. 17.

Ἀλλ' ἔμπης ὑμεῖς τε καὶ ΕΚ ΒΥΘΟΥ ἕλκετε νῆας
Αὐτοῖσιν ναύταισιν ὀιομένοις θανέεσθαι.

14. Nil pictis timidus navita puppibus Fidit] Galei codex bonae notae, *Tumidus:*, quod Scaligero placuerat. *Imo*, inquit ille, *fidebat Brutus, neque timidus erat: quare* tumidus, *non* timidus; *&* fidat, *non* fidit. Recte quidem omnino, ſi de Bruto vel per ſomnium hic cogitaſſet Noſter. Sed Scaligerum, ut pleroſque alios, decepit Quintilianus & Scholiaſtae veteres, qui perpetuam in hoc carmine allegoriam eſſe volunt, *& navim pro republica, tempeſtates pro bellis civilibus, portum pro pace atque concordia dici.* Atqui inane hoc commentum eſſe recte vidit Vir acutus Tan. Faber, & ante eum elegantiſſimus Muretus.

9. Eheu, quantus equis, quantus adest viris Sudor] Eleganter hinc mutuatus eſt Statius illa Theb. III.

Quantus equis, quantusque viris *in pulvere craſſo*
Sudor, *io quantum crudele rubebitis amnes.*

Ut & illa v. 17. Calami spicula Cnossii pulchre imitatus eſt Prudentius Cathem. V, 52.

Hic fidit jaculis, ille volantia
Praefigis calamis ſpicula Cnoſſis.

Et illa denique

15. Imbelli cithara carmina divides] Expreſſiſſe videtur Seneca; ſed hodie locus corruptus.

Eheu, quantus equis, quantus adeſt viris
Sudor! quanta moves funera Dardanae
Genti! jam galeam Pallas & aegida
  Curruſque & rabiem parat.
Nequicquam Veneris praeſidio ferox
Pectes caeſariem, grataque feminis
Inbelli cithara carmina divides:
  Nequicquam thalamo gravis
Haſtas & calami ſpicula Cnoſſii
Vitabis, ſtrepitumque, & celerem ſequi
Ajacem: tamen, heu ſerus, adulteros
  Crinis pulvere collines.
Non Laërtiaden, exitium tuae
Gentis, non Pylium Neſtora reſpicis?
Urguent inpavidi te Salaminius
  Teucerque, & Sthenelus ſciens

Pugnae;

ptus eſt; Herc. Oet. 1080.

Sed cum linqueret inferos
Orpheus carmina fundens;
Et vinci lapis improbus
Et vatem potuit ſequi.

Quippe in verſu ſecundo vicem dactyli vel Cretici occupat Spondaeus, qui niſi in clauſula, quae hic non eſt, locum habere nequit. Atque ideo acutiſſimus Fred. Gronovius pro *fundens* reponit *funditans*. Vide, annon nos aliquanto melius,

Orpheus carmina dividens.

Sane, cum pro *fundens* ſubſtituimus *dividens*, nulla fit mutatio niſi primae modo literae: nam *un* & *iui* in manuſcriptis vix poteris inter ſe dignoſcere.

21. Non Laertiaden, exitium tuae Gentis] Tres Blandini apud Cruquium, totidemque Lambini, genti: quodque amplius eſt, praeſtantiſſimi mei codices Graevianus & Reginenſis clare,

Non Laërtiaden, excidium *tuae*
Genti.

Excidium etiam in ſuo invenit Fabricius. Sane quaelibet ex his lectionibus proba eſt, ſive velis *Exitium gentis*, ſive *Exitium genti*; ſeu *Excidium genti*, ſive *Excidium gentis*. Poëta vetus apud Ciceronem de Divin. I, 21. de Paride loquens,

Eum eſſe exitium Trojae, peſtem Pergamo.

Vellejus Paterc. II, 30. *Romanis certam victoriam, partibus ſuis excidium, ſibi turpiſſimam mortem, peſſimo auctoravit facinore.* Plautus Bacch. IV, 9.

Excidium, exitium, exlecebra fiet hic equus hodie auro ſenis.

& paullo poſt;

Scivi ego jamdudum fore me exitium Pergamo.

Manilius lib. I.

Quot poſt excidium Trojae ſunt eruta regna?

Virgil. Eclog.

Idem amor exitium eſt pecori pecoriſque magiſtro.

Et Aen. II.

Tum magnum exitium (quod di prius omen in ipſum
Convertant) Priami imperio Phrygibuſque futurum.

Arridet tamen prae aliis ea, quae & plures membranas & editiones credo omnes occupavit, exitium gentis: praeceſſerat enim *genti* verſu undecimo. Cicero de Aruſp. Reſponſ. c. 4. *Scipio natus*

Pugnae; ſive opus eſt imperitare equis,
Non auriga piger. Merionen quoque
Noſces. ecce furit te reperire atrox
Tydides melior patre:
Quem tu, cervus uti vallis in altera
Viſum parte lupum graminis inmemor,
Sublimi fugies mollis anhelitu,
Non hoc pollicitus tuae.
Iracunda diem proferet Ilio
Matroniſque Phrygum claſſis Achilleï.
Poſt certas hiemes uret Achaïcus
Ignis Iliacas domos.

XVI.

natus mihi videtur ad interitum exitiumque Carthaginis. Seneca Conſolat. ad Marciam c. 17. *Dionyſius ille Tyrannus, libertatis, juſtitiae, legum exitium.* Ovidius Metam. XIII, 500.

Exitium Trojae noſtrique orbator Achilles.

Sulpicia in Satira.

Romulidarum igitur longa & gravis exitium pax.

Seneca Hercule Fur. 358.

Quidnam iſte, noſtri generis exitium ac lues?

Et Troad. 893.

Quos Helena ſuadet, peſtis, exitium, lues
Utriuſque populi.

24. Teucerque et sthenelus] Vetuſtiſſimi quique libri, *Teucer & Sthenelus*, & ſic Editiones priſcae, Veneta & Loſcheri. Alii codices, *Teucer te Sthenelus*; quod amplexae ſunt poſt Lambinum editiones pleraeque. Unus modo ex meis iſque omnium recentiſſimus, *Teucerque & Sth.* niſi quod in Reginenſi ex ſpatii magnitudine inter *Teucer* & *&*, ſuſpicio eſt *que* eſſe eraſum. Atqui Torrentius affirmat ſe in omnibus ſuis inveniſſe *Teucerque &*. Sed nullus dubito, quin Typographi culpa ſit, atque ibi *Teucer &* ſit reponendum. Utcumque fuerit, ea probabilis ſane videtur lectio,

Urgent impavidi te Salaminius
Teucerque & Sthenelus.

Quippe ſi dixiſſet *Te Sthenelus*, non utique plurali numero protuliſſet, *Urgent impavidi.* Amat enim Noſter etiam poſt plures nominativos Verbum ſingulare ponere: ut Carm. IV, 14. quod apprime huc convenit;

Te Cantaber non ante domabilis
Meduſque & Indus, te profugus Scythes
Miratur.

Vide nos ad Carm. I, 24. verſ. 8. Recte igitur *Teucerque & Sthenelus*; ut uterque ſimul eum urgere intelligantur; atque ideo in plurali efferatur verbum *Urgent*. Id quoque obſervavi in codicibus ſcriptis, ubi duplex, ut hic, conjunctio eſt, alteram plerumque a Librariis omitti, ſi modo verſus menſura id fieri patiatur. Si cui tamen *Te Sthenelus* magis arrideat, equidem non valde repugnabo.

5. Non

Digitized by Google

XVI.

PALINODIA.

O Matre pulchra filia pulchrior,
Quem criminoſis cumque voles modum
Pones iambis; ſive flamma,
Sive mari libet Hadriano.
Non Dindymene, non adytis quatit
Mentem ſacerdotum incola Pythius,
Non Liber aeque, non acuta
Si geminant Corybantes aera,
Triſtes ut irae: quas neque Noricus
Deterret enſis, nec mare naufragum,
Nec ſaevus ignis, nec tremendo
Juppiter ipſe ruens tumultu.

v. 8. Vulg. Sic gemi.

Fertur

5. Non Dindymene] Vide modo totum locum:
Non Dindymene, non adytis quatit
Mentem ſacerdotum incola Pythius,
Non Liber aeque, non acuta
Sic geminant Corybantes aera.
Triſtes ut irae.

Ubi nulla alia eſſe poſſit conſtructio, praeterquam haec; *Corybantes non ſic geminant acuta aera, ut triſtes irae geminant acuta aera.* Quocumque te vertas, nihil melius ex his verbis efficies. Quod cum ineptum ſit plane & ἀνακόλουθον, cogitandum eſt opinor de emendatione. Crediderunt boni Librarii, neceſſario reponendum eſſe in verſu quarto sic; ut ſit cui reſpondeat τὸ ut. Atqui aliud potius curare debuerant; cum in verſu tertio hoc ſatis proviſum ſit, ut *aeque* ad *ut* referatur. Vix dubites, quin ita ſcripſerit Flaccus,
Non Liber aeque, non acuta
Si *geminant Corybantes aera.*

Sententia eſt; Non Cybele, non Phoebus, non Bacchus, non Corybantes ſi acuta aera geminant, aeque quatiunt mentem, ut triſtes irae eam quatiunt. Simili plane loquendi genus eſt Carm. II, 17.
Me nec Chimaerae ſpiritus igneae,
Nec Si *reſurgat centimanus Gyges,*
Divellet umquam.

Et Carm. III, 21.
Te Liber, & Si laeta aderit Venus,
Segneſque nodum ſolvere Gratiae,
Vivaeque producent lucernae.

Eodem res redibit, ſi legeris, *Si geminent*, aut *Si ingeminent*, Caeterum quid ſit *geminare aera* diſces ex Lucretio II, 635.
Cum pueri circum puerum pernice chorea
Armati in numerum pulſarent aeribus aera.

Et Ovidio Metam. III, 534.
aerane tantum
Aere repulſa valent, & adunco tibia cornu?

Et Faſt. IV, 184.
Aeraque tinnitus aere repulſa dabunt.

Et ex Statio, Theb. VIII, 221.
gemina aera *ſonant, Idaeaque terga,*
Et moderata ſonum vario ſpiramine buxus.

14. Ab-

Digitized by Google

Fertur Prometheus addere principi
Limo coactus particulam undique
Deſectam, & inſani leonis
Vim ſtomacho adpoſuiſſe noſtro.
Iræ Thyeſten exitio gravi
Stravere; & altis urbibus ultimae
Stetere cauſae, cur perirent
Funditus, inprimeretque muris
Hoſtile aratrum exercitus inſolens.
Conpeſce mentem. me quoque pectoris
Tentavit in dulci juventa
Fervor, & in celeris iambos
Miſit furentem: nunc ego mitibus
Mutare quaero triſtia; dum mihi
Fias recantatis amica
Opprobriis, animumque reddas.

XVII.

14. Addere principi Limo coactus] Offendit Julium Scaligerum illud *coactus: neque enim*, ait, *Prometheus coactus fuit, aut coactus fecit.* Hoc unde compertum Scaligero eſſe potuit, equidem neſcio: cum nullus opinor nunc extet praeter Noſtrum, qui hanc fabulam tangat. Quamquam fatendum ſane eſt, non valde veri ſimile eſſe, ejuſmodi fabulam a quoquam excogitatam, qua Prometheus coactus hoc fecerit. Ipſe enim conſulto hominem formaſſe dicitur, non alterius juſſu & imperio. Siquis igitur a Scaligeri partibus ſteterit, facili mutatione ſic huic loco mederi poterit,

Fertur Promeeheus addere principi
Limo coactam *particulam undique*,
Deſectam & inſani leonis
Vim ſtomacho adpoſuiſſe noſtro.

Recte enim *undique coactam*, hoc eſt, collectam, collatam, congeſtam. Virgil. Aen. VIII, 7.

undique cogunt
Auxilia, & latos vaſtant cultoribus agros.

Idem Aen. VII, 582.

Undique collecti coëunt, Martemque fatigant.}

Noſter in Arte Poët. v. 3.

Undique collatis membris.

Virgil. Aen. II, 763.

huc undique Troïa gaza Congeritur.

Recte quoque *fertur addere*, pro addidiſſe: etiam cum ſequatur *adpoſuiſſe.* Noſter Carm. III, 20.

Arbiter pugnae poſuiſſe *nudo*
Sub pede palmam
Fertur, *& leni* recreare *vento*
Sparſum odoratis humerum capillis.

Propertius III, 12.

Inter quos Helene nudis capere *arma papillis*
Fertur, *nec fratres* erubuiſſe *deos.*

5. Impune tutum per nemus] Enimvero indignandum eſt tot magnis interpretibus haec placere potuiſſe. Certe *impune tutum* conſiſtere una nequeunt. Quid enim tantopere mirandum, ſi per *tutum* nemus *impune* vagantur pecora? mirarer magis, ſi in nemore feris infeſto impune errarent. Apage itaque *tutum*, quod tantum abeſt ut augeat ſententiam, ut plane diminuat deſtruatque. Recte codices quidam Lambino inſpecti, totum: ut & nos ex conjectura prius repoſueramus, quam apud Lambinum id vidimus. Per *totum*, inquit, nemus, per denſiſſima quaeque ſilvarum loca, ubi ferarum latibula ſunt, *impune* pervagantur. Perſius Sat. V, 32.

Cum blandi comites, totaque impune *Suburra*

Per-

Digitized by Google

XVII.

AD TYNDARIDEM.

VELOX amoenum ſaepe Lucretilem
Mutat Lycaeo Faunus, & igneam
Defendit aeſtatem capellis
Uſque meis, pluvioſque ventos.
Inpune totum per nemus arbutos
Quaerunt latentis & thyma deviae
Olentis uxores mariti:
Nec viridis metuunt colubras,
Nec Martialis haeduleae lupos;
Utcumque dulci, Tyndari, fiſtula
Valles, & Uſticae cubantis
Levia perſonuere ſaxa.

v. 5. Vulg. TUTUM. 9. HOEDILIA.

Dî

Permiſit ſparſiſſe oculos jam candidus umbo.
Virgil. Georg. II, 308.
Et totum *involvit flammis* nemus.
& Aen. VI, 358.
procul o procul eſte profani,
Conclamat vates, totoque *abſiſtite* luco.
Nemeſianus II, 68.
tectumque ſubire
Viminis, & caveam totis *praeponere* ſilvis.

8. NEC VIRIDES METUUNT COLUBRAS] Viderint, qui reclamantibus fere omnibus ubique codicibus, COLUBROS hic nobis obtrudunt. *Colubras* legebat & Lactantius ad Statii Theb. V. Vide Nonium, ubi exempla profert ex Lucilio, Turpilio, & Varrone. Noſter Serm. I, 8.
Utque lupi barbam variae cum dente colubrae.
Juvenal. V, 107.
Vos anguilla manet, longae cognata colubrae.
Arnobius lib. IV. *Mercurius ore facundus, & geſtator affabilium* colubrarum.

9. NEC MARTIALES HAEDILIA LUPOS] Vetuſtiſſimi noſtri Leidenſis, Graevianus, Reginenſis, HAEDILIAE. Atque ita in ſuis invenerunt Lambinus & Cruquius, qui tamen *haeduliae* haedorum ſepta perperam interpretantur. Tu vero ſcribe, quod minimum ab libris recedit,
Nec Martiales HAEDULEAE *lupos.*
Ut ab equo equuleus, ab hinno hinnuleus, ita ab haedo haeduleus. Et potuit quidem hic dixiſſe, *haedulei lupos*; ſed maluit genus femininum, ut paullo ante *colubras* & *uxores* olentis mariti. Quidni autem *hinnuleae*; cum Varro dixerit *hinnas* & *equulas* apud Nonium Marcellum? Certe qui *haedilia* hic defendunt, praeterquam quod in verſu flagitium inſigne admittunt, verbum inſuper veteribus, credo, Romanis inauditum fingunt. Quippe agni & haedi non ſeorſim, ſed una cum matribus plerumque ſtabulabantur. Proinde, ut agnorum oviumque ſtabulum nemo *agnile* dixit, ſed *ovile*: ita caprarum haedorumque ſeptum non *haedile* vocabatur, ſed *caprile*. Gloſſarium quidem vetus; 'Εσιφοτροφεῖα, *haedilia*; & 'Εσιφιῶνες (lege 'Εριφιῶνες) *haedilia*; ſed apud Rei Ruſticae ſcriptores vel Graecos vel Latinos fruſtra, opinor, ea verba quaeſiveris. Imo vero, quia & oves & caprae plerumque uno ſepto claudebantur, etiam ſtabula caprarum *ovilia* vocitabant veteres. Tibullus II, 1.

G   *Huic*

Dî me tuentur: Dîs pietas mea
Et muſa cordi eſt. hic tibi Copia
  Manabit ad plenum benigno
    Ruris honorum opulenta cornu.
Hic in reducta valle caniculae
Vitabis aeſtus, & fide Teïa
  Dices laborantis in uno
    Penelopen vitreamque Circen.
Hic innocentis pocula Leſbii
Duces ſub umbra: nec Semeleïus
  Cum Marte confundet Thyoneus
    Proelia: nec metues protervum
Suſpecta Cyrum; ne male diſpari
Incontinentis injiciat manus,
  Et ſcindat haerentem coronam
    Crinibus, inmeritamque veſtem.

14. Hinc tibi.

XVIII.

Huic datus, a pleno memorabile munus ovili,
Dux pecoris hircus: duxerat hircus oves.

Ovid. Metam. XIII, 827.

Sunt fetura minor tepidis in ovilibus agni;
Sunt quoque par aetas aliis in ovilibus *haedi.*

14. Hinc tibi copia Manabit] Legendum puto, etiam invitis manuſcriptis, Hic *tibi copia*; ut mox ſequitur, Hic *in reducta valle.* Quod & erudito Dacierio & ante eum Doctiſſimo Fabricio placuiſſe video. Sane ſic habet editio Loſcheri 1498. *Hinc* & *hic* frequentiſſime confunduntur in ſcriptis codicibus. Quod ſi *hinc* legeris, interpretandum quidem fuerit *ob pietatem meam*: atqui eo pacto dicendum potius foret *Hinc* mihi *copia*, quam *hinc tibi.* Neque enim amicam ſuam Tyndarin vel uxoris conditione habere voluit, vel heredem ſibi inſtituere. Caeterum illud, quod mox ſequitur, ruris honorum, ut eleganter dictum jure laudant interpretes: poterant etiam & exemplis illuſtraſſe: nam imitatus eſt clare Statius Silv. IV, 5.

Parvi beatus ruris honoribus.

& occultius in Theb. X, 783.

hi ſertis, hi veris honore *ſoluto*
Accumulant.

& Silius Italicus III.

Nullum ver uſquam, nullique aeſtatis honores.

19. Fide Teia Dices laborantes in uno] Codices noſtri, Galei, Zulich. & a ſecunda manu

Digitized by Google

XVIII.

AD VARUM.

NULLAM, Vare, ſacra vite prius ſeveris arborem
Circa mite ſolum Tiburis, & moenia Catili.
Siccis omnia nam dura Deus propoſuit: neque
Mordaces aliter diffugiunt ſollicitudines.
Quis poſt vina gravem militiam, aut pauperiem crepat?
Quis non te potius, Bacche pater, teque, decens Venus?
Ac ne quis modici tranſiliat munera Liberi,
Centaurea monet cum Lapithis rixa ſuper mero
Debellata: monet Sithoniis non levis Euius;
Cum fas atque nefas exiguo fine libidinum
Diſcernunt avidi. non ego te, candide Baſſareu,
Invitum quatiam; nec variis obſita frondibus
Sub divum rapiam. ſaeva tene cum Berecyntio
Cornu tympana, quae ſubſequitur caecus amor ſui,
Et tollens vacuum plus nimio gloria verticem,
Arcanique fides prodiga, perlucidior vitro.

v. 7. Vulg. AT ne.

XIX.

nu Reginenſis DISCES: ut alibi Noſter Carm. IV, 13. ad Phyllida.

condiſce *modos, amanda*
Voce quos reddas.

& II, 19.

Bacchum in remotis carmina rupibus
Vidi docentem (credite poſteri)
Nymphaſque diſcentes.

Sed nihil mutandum: nam quid eſt *diſcere fide Teia?* Nimirum Tyndaris fidibus & voce canere ſciebat, ut Lyde, Carm. III, 28.

Tu curva recines lyra
Latonam, & celeris ſpicula Cynthiae.

7. AT NE QUIS MODICI] Graevianus noſter cum Leidenſi, Battelano, Petrenſi, & Galei AC. Et ſic, opinor, aliorum aliquot; ſed haec, ut putant, levia male praetereunt. Sane ſic editio Loſcheri 1498. Omnino elegantius eſt, & Horatianum. Sic Epiſt. I, 19. v. 26.

AC *ne me foliis ideo brevioribus ornes.*

ut ibi omnes fere codices: tamen & illic quoque AT editiones occupavit. Epiſt. I, 1. v. 13.

AC *ne forte roges, quo me duce, quo lare tuter.*

Epiſt. II, 1. v. 208.

AC *ne forte putes, me quae facere ipſe recuſem,*

Ovid. Remed. Am. 465.

AC *ne forte putes nova me tibi condere jura.*

Sic ibi editio prima & duo ſcripti, ut fatetur praeſtantiſſimus Heinſius. Vulgo ET. Ipſe nullo praeeunte codice repoſuit AT. Non dubito, quin, ſi haec Noſtra vidiſſet, mutaſſet factum.

XIX.

De Glycera.

Mater ſaeva Cupidinum,
Thebanaeque jubet me Semeles puer,
Et laſciva Licentia,
Finitis animum reddere amoribus.
Urit me Glycerae nitor
Splendentis Pario marmore purius;
Urit grata protervitas,
Et voltus nimium lubricus aſpici.
In me tota ruens Venus
Cyprum deſeruit; nec patitur Scythas,
Et verſis animoſum equis
Parthum dicere, nec quae nihil attinent.
Hic vivum mihi ceſpitem, hic
Verbenas, pueri, ponite, turaque
Bimi cum patera meri:
Mactata veniet lenior hoſtia.

XX.

3. Et lasciva licentia] Recte. Sic Salluſtius Jugurth. 39. *Militibus, quos ſoluto imperio licentia atque laſcivia corruperat.* Quintilianus Inſtit. IX, 4. *Quorundam in oratione ſimili pene licentia laſcivientium.* Scribe tamen hic non *laſciva licentia*, ſed *Licentia*; nam Deam intelligit, ut in ſuperioribus Venerem & Bacchum poſuit. Cicero de Legibus II, 17. *Vexati noſtri Lares familiares: in eorum ſedibus exaedificatum templum Licentiae: pulſus a delubris is, qui illa ſervarat:* ſed hoc Cicero *ἱστορικῶς*: nam Clodius *Libertati*, non *Licentiae*, id conſecraverat. Claudianus de Nuptiis Honorii v. 77. ubi Veneris aulam & comitatum deſcribit;

nec cetera Numina deſunt:
Hic habitat nullo conſtricta Licentia *nodo.*

Poteris etiam non minus eleganter reponere,

Et laſciva LIBENTIA.

Libentia enim vel ipſa Venus eſt, vel Dea quaepiam in Veneris comitatu. Plautus Aſinaria, II, 2.

Ut ego vos lubentiores faciam quam Lubentia *eſt.*

& Sticho II, 2.

Itaque onuſtum pectus porto laetitia lubentiaque.

Gellius XV, 2. *Nam cui* Libentiae *Gratiaeque omnes conviviorum incognitae ſunt.* Quae ex Gellio ſublecta iiſdem verbis habentur apud Macrobium Saturn. II, 8. Varro de Lingua Latina lib. V. *A libendo, libido, libidinoſus, ſic alia ut Libentina.* Sic quidem editi; at Voſſii codex ſcriptus: *libidinoſus,*

XX.

AD MAECENATEM.

VILE potabis modicis Sabinum
Cantharis, Graeca quod ego ipſe teſta
Conditum levi; datus in theatro
Cum tibi plauſus,
Clare Maecenas eques, ut paterni
Fluminis ripae, ſimul & jocoſa
Redderet laudes tibi Vaticani
Montis imago.
Caecubum, & praelo domitam Caleno
Tu bibes uvam: mea nec Falernae
Temperant vites, neque Formiani
Pocula colles.

v. 5. Vulg. CARE.

XXI.

noſus, at Venus Libentia, *& Libitina, ſic alia.* Porro in verſu praecedente plures libri JUBENT, Leidenſis, Reginenſis, Reg. Societatis, Petrenſis & alii: ſed rectius Graevianus & Batt. JUBET. Amat enim Noſter in ejuſmodi conſtructione ſingularem numerum, ut alibi pluribus docebo. Vide ad Carm. I, 24. verſ. 8.

6. SPLENDENTIS PARIO MARMORE PURIUS] Manifeſte hoc imitatus eſt Seneca Hippolyto 795.

Vexens hanc faciem frigora parcius;
Haec ſolem facies rarius appetat;
Lucebit Pario marmore clarius.

5. CARE MAECENAS EQUES] Recte quidem pro amicitiae & familiaritatis jure *Care Maecenas* dicere potuit Noſter, ut alibi *Dilecte Maecenas.* Sed quid tum de *Equite* fiet? Neque enim *care eques* tolerabile quidem eſt; & multo minus *eques* ſic nudum & Epitheto deſtitutum. Sine dubio legendum cum codice Regiae Societatis,

Clare, *Maecenas, eques.*

ut alibi Carm. III, 16.

Maecenas, equitum decus.

& Propertius III, 7.

Maecenas, eques Etruſco de ſanguine Regum.

Martialis VI, 58.

Soſpite me, ſoſpes Latias reveheris ad urbes,
Et referes pili praemia CLARUS EQUES.

Plinius Epiſt. II, 13. *Pater ei in* equeſtri *gradu* clarus, clarior *vitricus.*

Digitized by Google

XXI.

In Dianam et Apollinem.

DIANAM tenerae dicite virgines:
Intonſum, pueri, dicite Cynthium,
Latonamque ſupremo
Dilectam penitus Jovi.
Vos laetam fluviis, & nemorum comam,
Quaecumque aut gelido prominet Algido,
Nigris aut Erymanthi
Silvis, aut viridis Cragi:
Vos Tempe totidem tollite laudibus,
Natalemque, mares, Delon Apollinis,
Inſignemque pharetra
Fraternaque humerum lyra.

v. 5. Coma.

Hic

5. Vos laetam fluviis, et nemorum coma.] Quatuor Blandinii longe optimi apud Cruquium, & Noſter Graevianus comam. Quae melior lectio eſt, & ſequentibus aptius reſpondet. Vos, inquit, puellae, Dianam cantate, & nemora Algidi, aut Erymanthi, aut Cragi; vos invicem, pueri, Apollinem, & Tempe, & Delon. Quod ſi legeris coma, tum ſola Diana ab illis, ab his vero praeter Apollinem Tempe & Delos canentur. Quomodo ergo jubet *totidem* tollere laudibus? Recte vero nemorum *comam* celebrare imperat: ut alibi Carm. III, 28.

Nos cantabimus invicem
Neptunum, & viridis Nereïdum comas.

Porro aliud agunt Enarratores, cum ſequentia ſic conſtruunt, Laudate *humerum* Apollinis, *inſignem pharetra.* Meliora ſane illos vel Porphyrio Scholiaſtes docere potuiſſet. Reſpondent, inquam, haec ſuperioribus, *vos dicite* Dianam *laetam fluviis*; *vos* Apollinem *inſignem humerum pharetra. Inſignis humerum* Helleniſmus notiſſimus eſt, Noſtro quoque familiaris:

Nec Mauris animum mitior anguibus.

& alibi.

13. Hic, bellum lacrimosum, hic miseram famem] In praecedentibus & Dianae & Apollinis laudes una celebrantur: jam vero Apollinem ſolum ait bellum, famem, & peſtilentiam a Romanis amoliturum. Quid ergo opus erat ſupervacuis precibus Dianam ſollicitare? Quamobrem, ne nihil omnino hic agat Diana, vide an legendum ſit,

Haec *bellum lacrimoſum, hic miſeram famem.*

Bellum autem lacrimoſum intellige *Civile*: ut Carm. III, 8.

Medus infeſtis ſibi luctuoſis
Diſſidet armis.

Diſcordiam vero abigit propitia Diana, ut memorat Callimachus, Hymno in Dianam v. 133.

Οὐδὲ διχοστασίη τρώγει γένος, ἥτε καὶ εὖ περ
Οἴκους ἐσκηῶτας ἐσίνατο.

2. Non eget mauris jaculis] Ita priſci quique codices, mauris, ut jamdudum monuerunt Interpretes: mei certe vetuſtiores Leid. Graev. Zulich.

Hic bellum lacrimoſum, hic miſeram famem
Peſtemque a populo & principe Caeſare in
Perſas atque Britannos
Veſtra motus aget prece.

XXII.

Ad Aristium Fuscum.

Integer vitae, ſceleriſque purus
Non eget Mauris jaculis, neque arcu,
Nec venenatis gravida ſagittis,
Fuſce, pharetra;
Sive per Syrtis iter aeſtuoſas,
Sive facturus per inhoſpitalem
Caucaſum, vel quae loca fabuloſus
Lambit Hydaſpes.

Nam-

Zulich. Batt. & a prima manu Reginenſis. Adde Editionem Loſcheri 1498. & Lactantium Inſtit. V. 18. ubi non aliter citatur hic locus. Quare expugnanda tandem eſt eorum pertinacia, qui alterum illud MAURI etiam in recentiſſimis aliquot editionibus obtrudunt. Quippe & Noſter alibi, *Maura unda*, *Mauris anguibus*, ut ab aliis obſervatum. Trebellius Claudio. c. 14. *Purpura Maura.* Vopiſcus Aureliano c. 12. *Stragula Maura.* Ovid. Faſt. 244.

Attoniti Mauras *pertimuere manus.*

Juvenalis X, 148.

hic eſt quem non capit Africa Mauro
Percuſſa Oceano.

& XII, 4.

Par vellus dabitur pugnanti Gorgone Maura.

Statius Silv. I, 3.

Auratasne trabes, an Mauros *undique poſtes?*

Idem Theb. IX, 189.

Sic ubi Maura *diu populatum rura leonem.*

Martialis XIV, 90.

Non ſum criſpa quidem, nec ſilvae filia Maurae.

Avienus in Deſcript. Orb.

ſic caelum vertice fulcit
Maura *Abila, & dorſo conſurgit Iberica Calpe.*

Silius Italic. III.

juga Pyrenes venatibus acer
Metiri, jaculove *extendere proelia* Mauro.

7. Fabulosus Lambit hydaspes.] Nic. Heinſius ad oram libri ſui; SABULOSUS *legit Grotius Petrus.* Nollem ſane hoc ei excidiſſe; quippe quod & ſententiae & verſui repugnat. *Sabuloſus* enim primam ſyllabam brevem habet; & de *ſolo*, *terra*, dicitur, non de *fluvio*. *Fabuloſus Hydaſpes* (ut Carm. III, 4. *Fabuloſae palumbes*) hoc eſt, de quo multa in Poëtarum fabulis narrantur. Curtius III, 1. *Marſyas amnis* fabuloſis *Graecorum carminibus inclytus.* Plinius Hiſt. Nat. V, 1. *Montem Africae vel* fabuloſiſſimum *Atlantem.* Quintil. Declam. X. *Filium tuum, mulier infelix, non impoſitae inferis cluſere terrae, non ſpiſſa perpetuae noctis caligo compeſcuit, non* fabuloſa *vatibus palus, multumque celebrati curvato igne torrentes.* Seneca Epiſt. 45. *Nec me Charybdis & Scylla, &* fabuloſum *iſtud fretum deterrere potuiſſent.*

11. Curis

Namque me ſilva lupus in Sabina,
Dum meam canto Lalagen, & ultra
Terminum curis vagor expeditus,
Fugit inermem:
Quale portentum neque militaris
Daunia in latis alit aeſculetis;
Nec Jubae tellus generat, leonum
Arida nutrix.

Pone

11. CURIS VAGOR EXPEDITUS] Variant hic & ſcripti & editi, dum alii *expeditis*, alii *expeditus* praeferunt. Utramlibet lectionem tuto ſequi poteris: poſterior tamen & verior videtur & elegantior. Sic *expedire ſe moleſtia*, *metu*, *crimine*, *aerumnis*, *laqueis &c.* paſſim occurrunt. *Expeditus* igitur *curis*, ut illud Senecae Oedip. v. 13.

Curis ſolutus, *exul*, *intrepidus*, *vagans*.

& Symmachi Epiſt. VII, 32. *Jamdudum* curis *publicis* abſolutus, *relegere iter debuiſti.* & Terentii Phorm. V, 4.

Hic ſimul argentum reperit, cura *ſeſe* expedivit.

Mutatum ſuſpicor ab eruditulo quodam, qui paullo ante legerat in Carm. VIII.

Saepe trans finem jaculo nobilis expedito:

& proinde, ut ibi *trans finem expedito*, itidem & hic voluit *ultra terminum expeditus*: neſciens ſcilicet, *vagor ultra terminum*, veram hic conſtructionem eſſe.

14. DAUNIA IN LATIS ALIT ESCULETIS] Sic omnes, credo, editi jam ab annis plus centum: nullae tamen, quod ſciam, membranae ſic repraeſentant: verum antiquiores DAUNIAS LATIS; ut praeter aliorum Codices Noſtri Leid. Zulich. Graev. & a manu prima Reginenſis; nam litera S nunc eraſa eſt: caeteri autem DAUNIA LATIS ſine praepoſitione. Par etiam varietas eſt in editionibus priſcis; Veneta anno 1478. *Daunia latis:* Loſcheri 1498. *Daunias latis:* ut plane credibile ſit lectionem illam, quae hodie obtinet, *Daunia in latis*, in nullis omnino manuſcriptis nunc reperiri. Quid igitur fiet? *Daunias*, *Dauniados*, Graeca enuntiatione, erudite, ut alia omnia, defendit Nicolaus Heinſius ad Ovid. Sappho Phaon. v. 164. *Daunias*, inquit, *more Graeco*, *ut Cebheſias ora*, *Phaſias terra*, *Hadrias unda*, *Actias Orithyia*; quibus addi poſſent, *Lemnias*, *Scyrias*, *Gnoſſias*, *Myneias*, & alia innumera. Sed illa Graeca ſunt, & Graecam inflexionem libenter accipiunt: quae tamen in Latino *Daunia* invitius, ni fallor, admittetur. Illud igitur magis ad rem, quod, ut ibidem affirmat Vir ſummus, *Appias via* pro *Appia* non uno loco occurrit apud Ovidium. Quidni itaque *Daunias* regio, ut *Appias* via? Sed operae pretium eſt, ut loca integra huc coram adducantur. Artis Amatoriae I, 79.

Et fora *conveniunt* (*quis credere poſſet*) *amori*,
Flammaque in arguto ſaepe reperta foro.
Subdita qua Veneris facto de marmore templo
Appias *expreſſis aëra pulſat aquis.*
Illo ſaepe loco capitur conſultus *Amoris*:
Quique aliis cavit, *non cavet ipſe ſibi.*
Hunc Venus è templis, *quae ſunt* confinia, *ridet*:
Qui modo patronus, *nunc cupit eſſe cliens.*

Art. Amat. III, 449.

Redde meum, *clamant ſpoliatae ſaepe puellae*;
Redde meum, *toto ſaepe boanse* foro.
Has, *Venus*, *e templis multo radiantibus auro*
Lenta vides lites, Appiadeſque *tuae.*

Remed. Amor. 659.

Turpe vir & mulier, *juncti modo*, *protinus hoſtes*:
Non illas lites Appias *ipſa probat.*

Jam autem in loco ſecundo *Appiadas* interpretatur *meretriculas*, *quae extra urbem via Appia habitabant*: in ceteris *Appias*, ut opinatur, eſt ipſa via Appia. Profecto alibi occupatus erat vir, ſiquis alius, emunctae naris, cum haec effudit. Nihil enim hic de *Via Appia*, nec de *meretriculis*: in urbe media res agitur, proxime ipſum Forum; quod ſatis ſuperque indicant tot vocabula, *forum*, *conſultus*, *confinia*, *patronus*; ut legenti continuo patebit. Paucis rem explicabimus. Appius Claudius Caecus in cenſura ſua *aquam*, quae ab ipſo *Appia* vocata eſt, ad urbem duxit: ea, praeter alios in aliis Urbis locis, unum exitum ſive Salientem habuit prope Forum, juxta aedem Veneris; quae Venus inde APPIAS cognominata eſt: APPIADES autem ſunt Nymphae vel Deae, qua-

Digitized by Google

Pone me pigris ubi nulla campis
Arbor aeſtiva recreatur aura;
Quod latus mundi nebulae maluſque
Juppiter urguet:
Pone ſub curru nimium propinqui
Solis, in terra domibus negata;
Dulce ridentem Lalagen amabo,
Dulce loquentem.

XXIII.

quarum ſtatuae circa iſtum Salientem ornamenti gratia ponebantur, & ex ore, mammis, digitis, vel capillitio aquas emittebant. Atque id quidem cum haec ipſa Ovidii loca ſatis demonſtrant, tum imprimis Plinius, lib. XXXVI, 24. *Agrippa*, inquit, *in aedilitate ſua, adjecta Virgine aqua, ceteris corrivatis atque emendatis, lacus ſepsingentes fecit: praeterea ſalienses centum quinque: caſtella centum triginta, complura etiam culta magnifica: operibus iis* SIGNA *trecenta aerea aut marmorea impoſuit, columnas ex marmore quadringentas.* Equidem haec certiſſima eſſe judico: proinde ſi Venus vel Nympha ad Appiae Salientem collocata *Appias* dicitur, non idcirco & terra *Daunias* vocari poterit; non magis profecto quam *Italias* vel *Sicilias.* Quippe, quod caput rei eſt, & praecipue advertendum, *Daunia* eſt nomen ſubſtantivum, ut loquuntur Grammatici, aeque ut *Italia* vel *Sicilia.* Feſtus Pompeius: DAUNIA, *Apulia appellatur a Dauno Illyricae gentis claro Viro, qui eam propter domeſticam ſeditionem excedens patria occupavit*, Polybius III, 88. Εἰς πρώτην ἐνέβαλε τὴν ΔΑΥΝΙΑΝ. & IX, 7. ποιησάμενος τὴν πορείαν διὰ τῆς ΔΑΥΝΙΑΣ καὶ τῆς Βρεττίας. Stephanus Byzantius: τὸ ἐθνικὸν Δαύνιος, καὶ ΔΑΥΝΙΑ τὸ θηλυκόν. Huc accedit, quod & ipſum *Daunias* ſubſtantive hic ponitur, *militaris Daunias:* quod adhuc durius eſt, quam ſi pro Epithetho haberetur. Tolerabilius enim foret *Daunias haſta*, vel *Daunias Nympha* vel ejuſmodi aliud quid, quam *militaris Daunias.* Tamen & illud refugerunt cum Noſter in Carm. II, 1.

quod mare Dauniae
Non decoloravere caedes?

&IV, 6.

Dauniae *defende decus camenae.*

tum & Virgilius Aen. VIII, 146.

Gens eadem quae te crudeli Daunia *bello*
Inſequitur.

Et XII, 785.

Procurrit, fratrique enſem dea Daunia *reddit.*

Quae cum ita ſint, non auſim ſane vetuſtiſſimis licet codicibus fidem habere; neque tam κακόζηλον Horatium credere, ut nulla ne verſus quidem neceſſitate cogente DAUNIAS diceret, cum in promptu eſſet, quod nunc editiones occupat, DAUNIA IN LATIS. Recte enim & de more praepoſitio hic ponitur, ut paullo ante,

Namque me ſilva lupus in *Sabina.*

Et Virgil. Georg. III, 224.

Paſcitur in *magna ſilva formoſa juvenca.*

Illud tamen difficile dictu eſt, unde niſi ab ipſa Horatii manu provenire potuerit *Daunias* in priſcis membranis. Neque enim quicquam obſcuri eſt in hodierna lectione: neque librariis proclivis erat lapſus a facili & uſitato ad inauditum vocabulum. Unde illud evenit, ut in recentioribus Scriptis, litera S eraſa, τὸ *Daunias* rurſum ad *Daunia* etiam metri damno revocaretur. Si hariolari hic liceret, ſuſpicarer olim, pro *Daunia in*, librariorum errore *Dauniam* ſcriptum fuiſſe: unde correctores ut & verſui & caſui nominativo conſulerent, ſubſtituiſſe *Daunias.* Vel exortus eſt fortaſſe ſciolus aliquis, qui in illis,

Quale portentum neque militaris
Dauniam *latis alit eſculetis*,

portentum caſu nominativo caperet, & idcirco *militaris*, hoc eſt, militares *Daunias* accuſativum faceret. Utcumque ſe res habuerit; me ſane non invito, utramlibet lectionem ſive *Daunias*, ſive *Daunia in* pro arbitrio ſequetur lector eruditus.

18. ARBOR AESTIVA RECREATUR AURA] Marius Victorinus p. 2603. bis hunc verſiculum laudat ad hanc ſpeciem,

Arbor aeſtiva recreatur umbra.

Sed nihil eſt, quod a codicibus recedamus. Sane in zona glaciali, quae hic deſcribitur, ſatis ſuperque erat *umbrae:* neque proinde aeſtivam umbram

 deſi-

Digitized by Google

XXIII.

Ad Chloen.

VITAS hinnuleo me ſimilis, Chloë,
Quaerenti pavidam montibus aviis
Matrem, non ſine vano
Aurarum & ſilüae metu.

Nam,

deſiderabat, ſed *auram*, quae maxime arbores frugeſque recreat. Noſter Carm. Saeculari,

Nutriant fetus & aquae ſalubres
Et Jovis aurae.

Catullus Epig. LXIII.

Ut flos in ſeptis ſecretus naſcitur hortis,
Quem mulcent aurae, *firmat ſol, educat imber.*

Idem in Nuptiis Pel. & Thet.

Aura *paris flores nitidi fecunda Favoni.*

Ovid. Faſt. V, 209.

Eſt mihi fecundus dotalibus hortus in agris:
Aura *fovet: liquidae fonte rigatur aquae.*

Valerius Flaccus VI, 711.

Qualem ſiquis aquis & fertilis ubere terrae
Educat, ac ventis *oleam felicibus implet:*
Nec labor aſſiduus, nec ſpes ſua fallit alentem.

Idem VI, 340.

Dixit, & Edonis nutritum miſſile ventis
Concitat.

ubi ὁ πάνυ Nic. Heinſius: *Nutritum*, inquit, *miſſile ventis, ut apud Homerum ἀνεμότρεφες κῦμα, impulſum ventis.* Perperam quidem: ut ex ſuperioribus ſatis apparet, & adhuc magis ex Seneca Nat. Quaeſt. V, 18. *Dedit Deus* VENTOS, *ad cuſtodiendam caeli terrarumque temperiem, ad evocandas ſupprimendaſque aquas, ad* ALENDOS *ſatorum atque arborum fructus, quos ad maturitatem cum aliis cauſſis adducit ipſa jactatio, attrahens cibum in ſumma, & ne torpeant, movens.*

4. AURARUM ET SILÜAE METU] Ubi *ſilüae* tribus ſyllabis poſuit; ut iterum Epod. XIII.

Nunc mare, nunc ſiluae
Threïcio Aquilone ſonant.

Quod equidem non poſſum non demirari; cum adeo in promptu eſſet, quod pari elegantia nullaque vi menſurae adhibita dicere potuit,

Aurarum & nemoris *metu*,

&,

Nunc mare, nunc nemora;

plane ut Virgilius Georg. I, 335:

Nunc nemora ingenti vento, nunc littora plangunt.

Neque tamen vel dubitandum quidem eſt de lectionis ſinceritate; cum eam omnes ubique codices confirment, & Priſcianus tribus in locis p. 546, 740, 1039. ubi eo ipſo fine locum hunc adducit, ut *Silüae* triſyllabum eſſe doceat. Similem ſane Dialyſin in aliis verbis admiſerunt non Catullus ſolum, qui paullo durior eſt, ſed terſiſſimi Poëtarum Tibullus & Ovidius: ille Eleg. I, 7. & alibi,

Stamina non ulli diſſolüenda deo.

hic in Epiſt. Medeae Iaſoni.

Debuerant fuſos evolüiſſe meos.

& paſſim. Verum alia ratio horum eſt, alia, ni fallor, *ſilüae*. *Solvo* enim & *volvo*, ſi conſonantem in vocalem diſſolveris, primam brevem habebunt; ut ex ſupinis & participiis conſtat, *Solutus, volutus*: *Silüa* autem, etiam per diaereſin in tres ſyllabas diſſoluta, primam tamen longam retinebit; ſiquidem certum eſt a Graeco ὕλη, vel per digamma Aeolicum ὕλϝη, Latinum *Silva* profluxiſſe. Nam ὕλη quidem apud Graecos ſyllabam primam ſemper productam habet. Ita *Milvus* aut *milüus*, ſive diſyllabon, ſive triſyllabon facias, utroque modo primam longam ſervat. Sed eo tantum haec notamus, ut acuamus eruditorum judicia: non ut poëtam culpae inſimulemus, qui ſine dubio ex uſu ſermonis & eruditorum conſuetudine ſcire melius faciliuſque haec potuit, quam quivis hodie mortalium ex incertis Analogiae rationibus tanto poſt intervallo hariolari.

5. NAM, SEU MOBILIBUS VERIS INHORRUIT ADVENTUS FOLIIS] Ita libri quidem noſtri magna conſtantia: ut & plerique aliorum. Solus Muretus ex codicibus ſuis protulit,

Nam ſeu mobilibus vitis *inhorruit*
Ad ventum *foliis.*

Quod ad priorem lectionem attinet, multis ea nominibus cordato lectori diſplicere debet. Neque enim

Nam, ſeu mobilibus vepris inhorruit
Ad ventum foliis, ſeu virides rubum
Dimovere lacertae,
Et corde & genibus tremit.
Atqui non ego te, tigris ut aſpera
Gaetuluſve leo, frangere perſequor.
Tandem deſine matrem
Tempeſtiva ſequi viro.

XXIV.

v. 5. Vulg. VERIS. 6. ADVENTUS

enim poterit *veris adventus inhorreſcere foliis*, cum eo tempore nondum nata ſint folia: ver enim ipſum frondes educit. Neque adventu veris *hinnulei matres quaeritant*; cum ante ver adultum cervae non pariant. Neque tunc temporis *Lacertae rubos dimovent*, cum ex latebris ſuis, in quas hieme ſe condunt, tam mature non prodeant. Neque porro, ſi haec omnia ſuſtuleris, Latine dici poteſt, *Adventus veris inhorruit foliis*: cum retro potius oratio inſtituenda ſit, ut *folia inhorreſcant adventu veris.* Jam autem in Mureti lectione illud certe VITIS conſiſtere non poteſt: quippe in *montibus aviis* nullae omnino ſunt vites, quae hinnuleos territent. Alterum vero illud AD VENTUM optime ſe habet; & nulla pene mutatione totus locus ſic legendus eſt,

Nam ſeu mobilibus vepris *inhorruit*
Ad ventum *foliis*; *ſeu virides rubum*
Dimovere lacertae.

Nihil profecto hac conjectura certius eſt; ſuaque ipſa lumine aeque ſe probat, ac ſi ex centum ſcriptis codicibus proferretur. Nam principio, aptiſſime VEPRIS cum *rubo* conjungitur. Plinius XII, 42. *Gignitur* (cinnamomi frutex) *in planis quidem, ſed in denſiſſimis* vepribus rubiſque, *difficilis collectu.* Seneca Hippolyto, 1103.

acutis aſperi vepres rubis,
Omniſque truncus corporis partem tulit.

Columella VII, 6. de pecore caprino; *Nam nec* rubos *averſatur*, *nec* vepribus *offenditur.* Deinde & ipſa per ſe vepris *horret*, & recte *vento inhorreſcere* ſive intremiſcere dicitur. Virgilius Georg. III, 315.

Horrentiſque rubos, *& amantis ardua dumos*

Georg. I, 151.

ſegniſque horreret *in arvis*
Carduus.

Aen. XI, 579.

Hic natam in dumis interque horrentia *luſtra.*

Georg. III, 198.

tum ſegetes altae campique natantes
Lenibus horreſcunt flabris, *ſummaeque ſonorem*
Dant ſilvae.

Recte poſtremo AD VENTUM, tritiſſimo loquendi genere. Virgil. Aen. IV, 513.

Falcibus & meſſae ad lunam *quaeruntur ahenis*
Pubentes herbae.

Celſus lib. I. cap. 2. & 3. Ad ignem *ungi atque ſudare.* Ovidius Pont. I, 3.

Et jam deficiens, ſic ad tua verba *revixi*;
Ut ſolet infuſo vena redire mero.

Lucretius VI, 1169.

ad ventum *& frigora ſemper*,
In fluvios partim gelidos, ardentia morbo
Membra dabant.

Porro ex Anacreonte hunc locum expreſſum eſſe recte obſervarunt Interpretes; ſed in digerendis ejus verſibus fefellit eos metri ratio; non enim quatuor ſunt, ſed duo tantum, & ſic diſponendi.

Ἄτε νεβρὸν νεοθηλέα γαλαθηνόν, ὅς τ' ἐν ὕλῃ
Κεροέσσης ἀπολειφθεὶς ὑπὸ μητρὸς ἐπτοήθη.

Galliambi ſunt, quales frequentes erant apud Anacreontem, teſte Hephaeſtione, qui hoc exemplum producit,

Παρὰ δ' ἦχυτε Πυθόμανδρον κατέδυν' ἔρωτα φεύγων.

Sic enim legendum ex ſcripto codice, non *πυθόμαν δὲ*, ut vulgo. Atque haec vel his ſimilia cum ad incomparabilem virum Joannem Georgium Graevium *τὸν μακαρίτην*, *animam qualem neque candidiorem terra tulit*, ante biennium ſcripſeram; his verbis mihi reſponſum dedit IV. Non. Decemb. MDCCII. paullo ante obitum. *Cum nuperius tuas litteras, in quibus aliquot emendationes Horatianas mecum communicaras, recitaſſem Petro Burmanno homini elegantiſſimo, miro tibi applaudebat. Poſt aliquot dies rediit ad me ſecum ferens Horatium, cui non pauca adſcripſerat Nicolaus Heinſius, & Statium. In utriuſque libri margine vir ille doctiſſimus notaverat,*

Digitized by Google

XXIV.

Ad Virgilium.

Quis deſiderio ſit pudor aut modus
Tam cari capitis? praecipe lugubris
Cantus, Melpomene, cui liquidam pater
Vocem cum cithara dedit.
Ergo Quintilium perpetuus ſopor
Urguet? cui Pudor, & Juſtitiae ſoror
Incorrupta Fides, nudaque Veritas
Quando ullum inveniet parem?

v. 8. Invenient.

Multis

rat, *in Od.* XXIII. *lib.* I. *Salmaſium pro* veris *correxiſſe* VEPRIS, *quod ex Menagio didiceris. Hoc tu quidem ignoraſti, ut tibi laus inventi pulcherrimi debeatur: gaudebis tamen credo idem viro magno in mentem incidiſſe, quod tuae inciderat.* Haec quidem ad me vir celeberrimus: Ego vero, cum poſtea doctiſſimi Burmanni beneficio exemplar Heinſiani Horatii nactus eſſem, in libri margine hoc adnotatum repperi: VEPRIS, *Salmaſius, teſte Menagio:* hanc autem, quaecumque eſt, emendationis praereptae laudem viro maximo libenter concedo; quam habeat ſecum, ſervetque ſepulcro.

2. Praecipe lugubris Cantus, Melpomene] Recentiores quidem libri ex meis *Lugubres*; vetuſti vero Leidenſis, Graevianus, Reginenſis cum pleriſque Cruquii *Lugubris:* quod tamen eodem redit; cum ſollemne ſit eiſdem codicibus accuſativos plurales per *is* ſcribere. Hinc tamen Danieli Heinſio arrepta eſt occaſio conjecturam minime ſe dignam proferendi. Vult enim genitivo caſu haec concipi, *Melpomene lugubris cantus*, dea ſcilicet cantus lugubris. Dolet profecto hominem & ingenii & eruditionis gloria alias florentem adeo turpiter ſe in Horatio dediſſe.. Cujus enim aures non iſtud refugient, *Melpomene cantus?* Quis umquam vel fando audivit, *Venus amorum*, *Apollo muſicae*, *Minerva artium*, *deus* vel *dea* ſubintellecto? Adde, quod & ſententiam quoque ſubvertit, dum hujuſmodi conſtructionem facit, *Praecipe, quis modus ſit Deſiderio:* in quo paria paene ei peccavit Muretus, qui poſt Scholiaſtam veterem ſic verba ordinat, *Praecipe cantus, quis* ſive *quibus deſiderio pudor ſit & modus.* Intempeſtiva ſane haec videntur, & cum ſequentibus pugnant. Nam continuo luctum orditur Noſter, *praecepti* iſtius nimis immemor,

Ergo Quintilium perpetuus ſopor
Urget?

Quid, quod odioſum eſt luctui modum ponere; ut quidem ſentit Statius Silv. II, 6.

Saeve nimis, lacrimis quiſquis diſcrimina ponis,
Lugendique modos.

Idem Silv. V, 5.

O nimium felix, nimium crudelis, & expers
Imperii, Fortuna, tui, qui dicere legem
Fletibus, aut fines audet cenſere dolendi.

Seneca tamen in Conſolat. ad Helviam c. I. *Cui nihil*, inquit, *negares, huic hoc utique te non eſſe negaturam (licet omnis maeror contumax ſit) ſpero, ut* DESIDERIO *tuo velis a me* MODUM *ſtatui.* Verum, utcumque hoc ſit, recte ſe habet vulgata lectio, per interrogationem.

8. Quando ullum invenient parem] Silent hic interpretes; adeo ut crediderit quis eos INVENIENT in omnibus ſuis codicibus inveniſſe. Vide hominum ſecuram negligentiam. Equidem in plus decem, quos penes me habeo aut habui, hiſce oculis legi INVENIET; illud alterum ne in uno quidem. Et ſic plane habent editiones principes, Veneta & Loſcheri. Mutatum vero ab iis eſt, qui tripli-

Digitized by Google

Multis ille bonis flebilis occidit;
Nulli flebilior quam tibi, Virgili.
Tu fruſtra pius, heu non ita creditum,
Poſcis Quintilium Deos.
Quod ſi Threïcio blandius Orpheo
Auditam moderere arboribus fidem;
Non vanae redeat ſanguis imagini,
Quam virga ſemel horrida,
Non lenis precibus fata recludere,
Nigro conpulerit Mercurius gregi.
Durum: ſed levius fit patientia,
Quicquid corrigere eſt nefas.

XXV.

triplicem nominativum *Pudor*, *Fides*, *Veritas* cum plurali numero libentius jungi exiſtimarunt. In quo eos fefellit prorſus & latuit Horatiani ſermonis genius: quem, quia aliquoties in progreſſu operis neceſſe erit obſervare, ſemel hic, ut opera illa defungar, lectori exhibebo. Carm. I, 2:

Quem juvat *clamor*, *galeaeque leves*,
Acer & vultus.

I, 3.
Sic te diva potens Cypri,
Sic fratres Helenae, *lucida ſidera*,
Ventorumque regat *pater.*
Illi robur, *& aes triplex*
Circa pectus erat.

I, 4.
Jam te premet *nox*, *fabulaeque manes*,
Et domus exilis Plutonia.

I, 6.
dum pudor
Imbelliſque lyrae Muſa potens vetat.

I, 34.
Quo bruta tellus, *& vaga flumina*,
Quo Styx, *& inviſi horrida Taenari*
Sedes, *Atlanteuſque finis*
Concutitur.

I, 35.
Te Spes & albo rara Fides colit
Velata panno.
At vulgus infidum, *& meretrix retro*
Perjura cedit.

II, 13.
Quin & Prometheus, *& Pelopis parens*
Dulci laborem decipitur *ſono.*

III, 13.
Hac arte Pollux, *& vagus Hercules*
Eniſus, *arces* attigit *igneas.*

III, 6.
Jam bis Moneſes, *& Paceri manus*
Non auſpicatos contudit *impetus.*
Delevit *urbem Dacus & Aethiops.*

III, 11.
Quin & Ixion Tityeſque vultu
Riſit *invito.*
Dum favet *nox & Venus.*

III, 16.
Purae rivus aquae, *ſilvaque jugerum*
Paucorum, *& ſegetis certa fides meae*
Fallit *ſorte beatior.*

IV, 5.
Nutrit *rura Ceres almaque Fauſtitas.*
Mos & lex maculoſum edomuit *nefas.*

IV, 8.
Virtus & favor & lingua potentium
Vatum divitibus conſecrat *inſulis.*

Sed abunde, credo, jam exemplorum eſt: & ſimilia porro in ceteris Flacci operibus notabit diligens lector: videbitque vix umquam aliter extare apud Noſtrum, niſi forte cum locus eſt mendoſus.

XXV.

Ad Lydiam.

Parcius junctas quatiunt feneſtras
Ictibus crebris juvenes protervi,
Nec tibi ſomnos adimunt: amatque
Janua limen,

Quae

1. Parcius junctas quatiunt feneſtras Ictibus crebris] Codices aliquot mei & aliorum, vinctas; ſed recepta lectio recte habet; ut Juvenalis IX, 105.

claude *feneſtras*,
Vela tegant rimas, junge *oſtia*, *tollito lumen.*

Mox pro *ictibus* veterrimi mei Leid. Graev. Regin. & Cruquiani praeter unum omnes jactibus. Quod probare videtur Nic. Heinſius ad Ovid. Metam. IX, 35. *Niſi*, addit, tactibus *mavis*, *ut apud Claudianum* I. *in Eutrop. v.* 93. *de Laide jam vetula.*

jam turba procax, *noctiſque recedit*
Ambitus, *& raro pulſatur janua* tactu.

Sed vereor, ut cuiquam haec perſuaſerit vir praeſtantiſſimus. Equidem ſiquid hic mutatum vellem, vectibus *crebris* potius legerim, quam aut *tactibus* aut *jactibus*. Vectibus enim utebantur amatores ad expugnandas amicarum januas & feneſtras, ut Noſter Carm. III, 26.

hic, *hic ponite lucida*
Funalia, *&* vectes, *& arcus*
Oppoſitis foribus minaces.

Eleganter autem *crebris* vectibus: ut Virgilius Aen. II, 492.

labat ariete crebro
Janua, *& emoti procumbunt cardine poſtes.*

Et alibi *crebra tela*, *crebris bipennibus.* Sed omnino retinenda eſt recepta lectio ictibus; cui aſtipulantur aliorum codices non pauci, & ex meis Petrenſis, Magdalenenſis, Battelianus, Galei; adde editionem Loſcheri 1498. *Crebris ictibus*, ut plane Lucretius IV, 932.

Tundier, *atque ejus* crebro *pulſarier* ictu.

& ibid. 1277.

Nam leviter quamvis quod crebro *tunditur* ictu.

Virgil. Aen. XII, 713.

tum crebros *enſibus* ictus
Congeminant.

Et ibid. V, 459.

Sic denſis ictibus *heros*
Creber *utraque manu pulſat verſatque Dareta.*

5. Quae prius multum faciles movebat Cardines] *Facilis*, ut extat in vetuſtiſſimis Cruquii, & Reginenſi noſtro cum aliquot aliis, ambiguum facit, utrumne *facilis janua*, an faciles *cardines* ſit conſtruendum. Et utrumvis ſane optimorum auctorum exemplis tueri poteris. Juvenalis IV, 63.

Ut ceſſit, facili *patuerunt* cardine *valvae.*

Serenus Sammonicus, frequens noſtri imitator,

Aut medio ventris prodeſt adſpergere terram,
Quam ſignaverunt veſtigia preſſa rotarum,
Proderit & pulvis facili *ſub* cardine *raptus.*

Contra autem Ovidius Amor. I, 2.

Difficilem *moto cardine pande* forem.

Tibullus Eleg. I, 2.

Janua difficilis domini, *te verberet imber.*

quod huc adducit Torrentius: verum hic potius *difficilis domini* conjungenda ſunt, quam *janua difficilis.* Seneca Troadibus 406.

limen & obſidens
Cuſtos non facili *Cerberus* oſtio.

Idem de ira III, 37. *Nunc ille*, *qui intra jacet*, *felix fortunatuſque eſt*; *& beati hominis judicat ac potentis indicium*, difficilem januam: *neſcit* duriſſimum *eſſe* oſtium *carceris.* Atque huc potius inclino, ut *facilis janua* apud Noſtrum ſit verior conſtructio: quamquam majori interpretum parti alterum magis placuit. Convenit enim, ut *facilitas* & benignitas de agente potius quam de patiente dicatur; de *janua quae movebat*, quam de *cardinibus qui movebantur.* Illud autem memineris, *multum facilis* hic accipere, non *multum movebat*: ut Serm. I, 3. *Multum demiſſus homo.* II, 3. *Multum celer atque fidelis.* II, 5. *Multum ſimilis metuenti.* Epiſt. I, 10. *Multum diſſimiles*, & denique II, 2.

Poſcentes vario multum diverſa palato.

7. Ma

Quae prius multum facilis movebat
Cardines. audis minus & minus jam,
Me tuo longam pereunte noctem,
Lydia, dormis?
Invicem moechos anus arrogantis
Flebis in ſolo levis angiportu,
Thracio bacchante magis ſub interlunia vento.

v. 7. Vulg. Longas noctes.

Cum

7. Me tuo longas pereunte noctes, Lydia, dormis] Amator excluſus conqueritur, ſe ejus amore & deſiderio pereunte, Lydiam altum dormire. Cur autem *longas noctes?* Satis erat de una illa nocte queri, qua tum excubabat. Certe ſpem fovebat, ſe ea ipſa nocte intromiſſum iri; nequicquam alioqui fores pulſaturus. Quid itaque dubitas, vel invitis codicibus, longam noctem reponere? Sic Ovidius Epiſtola Paridis.

Sola jaces viduo tam longa nocte *cubili.*

Idem Amor. II, 19.

Et ſine me ante tuos projectum in limine poſtes
Longa pruinoſa *frigora* nocte *pati.*

Statius Silv. V, 4.

At nunc, heus, aliquis longa ſub nocte *puellae*
Brachia nexa tenens, ultro te, ſomne, repellit.

Incertus auctor in Epigrammate,

Et ipſe longa nocte *dormiet ſolus.*

Noſter Epiſt. I, 1.

Ut nox longa, *quibus mentitur amica, videtur.*

Meleager in Anthol. lib. VII.

ΝΥΞ ΜΑΚΡΗ, *καὶ χεῖμα, μέσον δ' ἐπὶ Πλειάδα δύνει,*
Κἀγὼ πρὸ προθύροις νείσσομαι ὑόμενος.

Ita recte *νείσσομαι* vel *νίσσομαι*, nam utroque modo ſcribi ſolet, *ambulo, verſor ante fores*: & perperam ſubſtituebat magnus Scaliger *νάσσομαι*; neque melius Theodorus Marcilius *κείσομαι*.

11. Thracio bacchante magis sub interlunia vento] Dixerat jam ante, *Tu invicem amatoribus deſtituta, & libidine furens, per vices & angiportus captabis moechos*: nunc addit, *Borea ſub interlunia magis bacchante*, quae ſummus Criticus Julius Scaliger *ipſo Borea frigidiora* eſſe dicit. Et ſane difficile eſt luculentam aliquam ſententiam ex iis extundere. Quid enim? An in ſolis interluniis conditiones quaerebant meretrices? An tetra & tempeſtuoſa nox, qua nemo extra domum prodibat, opportunior ei quaeſtui erat, quam ſerena & ſideribus illuſtris, cum aeque fere ac interdiu plateae frequentabantur? Sed eſto: concedamus haec bene ſe habere: at quid demum cum illo magis facies? Nulla quidem hic comparatio eſt, neque quicquam apparet quo *magis* referri commode poſſit. Ut Scaligeri igitur cenſuram Noſter effugiat, vide an aptius haec conſtitui poſſint unius litterulae mutatione; (nam *bacchate* vetuſti codices exhibent, lineola ſuper *a* ducta.)

Flebis in ſolo levis angiportu,
Thracia bacchata *magis ſub interlunia vento.*

Libidine, inquit, percita, per angiportus quaeres adulteros, bacchata magis quam Boreas ſub interlunia bacchatur. Recte enim *bacchata*, ut Virgilius in Culice. v. 112.

Venit Nyctelеum fugiens Cadmeis Agave,
Quae gelidis bacchata *jugis requievit in antro.*

Claudianus I. in Rufinum, de Megaera:

Haec Agamemnonias inter bacchata *penates*
Alternis luſit jugulis.

Recte quoque *magis vento*: ut Noſter Serm. II, 8.

Hic herus; Albanum, Maecenas, ſive Falernum
Te magis appoſitis *delectat*:

&, I, 6.

Privatuſque magis *vivam* te rege *beatus.*

Jam vero uſitatiſſimum eſt apud poëtas, ut mulieres amoris aeſtu incenſae, qualem Noſter hic Lydiam memorat, *bacchari* & Baccharum more agitari ferrique dicantur. Ita Pholoë apud Noſtrum Carm. III, 15.

filia rectius
Expugnat juvenum domos,
Pulſo Thyas *uti concita tympano.*

Paſiphaë apud Ovid. Art. Amat. I, 312.

In nemus & ſaltus thalamo regina relicto
Fertur, ut Aonio concita Baccha *deo.*

Mulier ζηλότυπος ibid. II, 380.

In ferrum flammaſque ruit, poſitoque decore
Fertur, ut Aonii cornibus icta dei.

Pro-

Cum tibi flagrans amor, & libido,
Quae ſolet matres furiare equorum,
Saeviet circa jecur ulceroſum;
Non ſine queſtu,

Laeta

Procris ibidem III, 708.
Nec mora, per medias paſſis furibunda capillis
Evolat, ut thyrſo concita Baccha, *vias.*
Ariadne, in Epiſtola:
Aut ego diffuſis erravi ſola capillis,
Qualis ab Ogygio concita Baccha *Deo.*
Byblis, Metamorph. IX, 640.
Utque tuo motae, proles Semeleïa, thyrſo
Iſmariae celebrant repetita triennia Bacchae:
Byblida non aliter latos ululaſſe per agros.
Phaedra in Epiſtola:
Nunc feror, ut Bacchi furiis Eleleïdes *actae:*
Quaeque ſub Idaeo tympana colle movent.
Cynthia Propertii III, 6.
Seu ſequitur medias, Maenas *ut icta, vias.*
Tarpeia apud eundem IV, 4.
Illa ruit, qualis celerem prope Thermodonta
Strymonis *abſciſſos fertur aperta ſinus.*
Scylla apud Virgilium in Ciri. v. 163.
Quae ſimul ac venis hauſit ſitientibus ignem,
Et validum penitus concepit in oſſa furorem,
Saeva velut gelidis Ciconum Biſtonis in oris,
Infelix tota virgo BACCHATUR *in urbe.*
Ubi obiter notandum, perperam eos facere, qui verſum tertium ſic interpolant;
Saeva velut gelidis Edonum Biſtonis oris.
Neque felicius corrigit ὁ πάνυ N. Heinſius ad Ovid. Triſt. IV, 1. v. 42.
Saeva velut Ciconum gelidis Edonis in oris.
Quia *Biſtonis* ſcilicet, ut hi opinantur, ſyllabam mediam ubique habet brevem. Atqui aliud ex Stephano didicimus, qui Biſtonis per O magnum quoque dici teſtatur. Τὸ θηλυκὸν, inquit, Βιστονίς. ἐκτείνεται δὲ καὶ λέγεται Βιστωνὶς διὰ τοῦ ω. Sed & hic quoque turbat poſtremus Stephani editor Berkelius, vir doctiſſimus, qui Epitomatori dicam ſcribit ob hoc ipſum, negatque ullum exemplum adduci poſſe, ubi media in Biſtonis producitur. Enimvero jam unum ex Ciri citavimus; cujus ſi dubia cuiquam fides eſſe videatur; ecce alterum ex Apollonio Rhodio, quo ſponſorem & fidejuſſorem alium non quaeſiveris meliorem; lib. I, v. 34.
Ὀρφέα μὲν δὴ τοῖον ἑῶν ἐπαρωγὸν ἀέθλων
Αἰσονίδης, Χείρωνος ἐφημοσύνῃσι πιθήσας,
Δέξατο, Πιερίῃ ΒΙΣΤΩΝΙΔΙ κοιρανέοντα.
Sed ut ad Flaccum revertamur; id etiam poëtis ſolitum eſt, ut furore actos, non *Bacchis* ſolum, ut ſupra, ſed cuivis alii rei comparent, quae concitato motu rapitur. Ita Tibullus amore flagrans ſe aſſimilat Turbini, Eleg. I, 5.
Namque agor, ut per plana citus ſola verbere turben,
Quem celer aſſueta verſat ab arte puer.
quod ex Amata Virgilii expreſſiſſe videtur, Aen. VII, 376.
Tum vero infelix, ingentibus excita monſtris,
Immenſam ſine more furit lymphata *per urbem:*
Ceu quondam torto volitans ſub verbere turbo,
& quae ſequuntur. Noſter autem, non illi quidem luſorio, ſed *ventorum Turbini* comparat quendam prae avaritia inſanientem, Serm. I. 4.
quin per mala praeceps
Fertur, uti pulvis collectus turbine, *ne quid*
Summa deperdat metuens, aut ampliet ut rem.
Eleganter itaque & Lydiam, furiatam illam libidine & per angiportus curſitantem, eidem Turbini comparat, aitque *bacchari* eam per plateas magis Thracio Borea ſub interlunia bacchante. Nam & venti ipſi *bacchari* dicuntur, ut Virgilio in Ciri v. 479.
Afer ut hiberno bacchatur *in aequore* turbo.
& omnium maxime Thracius Boreas, ut Ovid. Triſt. I, 2.
Nunc gelidus ſicca Boreas bacchatur *ab Arcto:*
quippe ventorum omnium violentiſſimus; ut Nemeſian. Cyneg. 270.
Haud ſecus effuſis Nerei per caerula ventis,
Cum ſe Threicius Boreas *ſuperextulit antro,*
Stridentique ſono vaſtas exterruit undas,
Omnia turbato ceſſerunt flamina ponto:
Ipſe ſuper fluctus ſpumanti murmure fervens,
Conſpicuum pelago caput eminet: omnis euntem
Nereïdum mirata ſuo ſtupet aequore turba.
& praecipue *ſub interlunia* cum maxime debacchari ſolet; *Interluniorum enim dies tempeſtatibus plenos, & navigantibus quam maxime metuendos, non ſolum peritiae ratio, ſed etiam vulgi uſus intelligit,* ut Vegetius narrat De Re Mil. lib. V, cap. 10. Atque haec quidem a nobis dicta ſint, magis ut lectoris judicium exerceamus, quam ut hoc ab Horatio profectum eſſe praeſtare velimus. Siquidem pace Scaligeri, ſic ſatis commode explicari poteſt

Laeta quod pubes edera virente
Gaudeat, pulla magis atque myrto;
Aridas frondis hiemis ſodali
Dedicet Euro.

v. 17. Vulg. VIRENTI. 20. HEBRO.

XXVI.

potest lectio vulgata: Ut olim amatores tui, Lydia, etiam longis & hibernis noctibus fores tuas fruſtra pulſabant, neque intromittebantur: ita tu viciſſim, cum mox anus fueris, prae eorum foribus nequicquam excubabis, flebiſque te excludi tenebroſa & proceſſoſa nocte, ſub *interluniorum* tempus, cum *Boreas magis* quam alias *debacchatur.*

17. LAETA QUOD PUBES EDERA VIRENTI] *Virenti* in pleriſque meis repperi; nec de ſuis quicquam proferunt interpretes. Sed apud Marium Victorinum p. 2604. legitur VIRENTE, & ſic quidem vetuſtus meus Graevianus clare & ſine litura. Verrius Flaccus apud Chariſium p. 101. *Eorum*, inquit, *nominum, quae NS finiuntur caſu nominativo, ablativus in E dirigendus eſt.* Is eſt Verrius, qui ab Auguſto nepotibus ejus Praeceptor electus, tranſiit in Palatium cum tota Schola, & ſeſtertia centena in annum accepit, ut narrat Suetonius de Illuſt. Gram. cap. 17. ut veriſimile ſit Verrium, ex conſuetudine clarorum Scriptorum Virgilii, Varii, Horatii, aliorumque qui amicitia Auguſti floruerunt, id regulae loco poſuiſſe. Certe ubique fere Noſter ad eam ſpeciem ablativos dirigit: quos, quia aliquoties in hac re peccatum eſt, ut & meae & lectoris operae parcam, omnes hic recenſebo: *abeunte, accedente, aedificante, agente, altercante, arente, bacchante, bellante, candente, continente, crepante, culpante, currente, dante, defendente, deficiente, dicente, ducente, eludente, fallente, florente, fugiente, fulgente, imminente, jubente, mentiente, metuente, naſcente, notante, obſcurante, parente, pellente, pereunte, poſcente, praebente, praeſente, praetereunte, probante, proficiente, quadrante, rapiente, redeunte, referente, rubente, ſaliente, ſapiente, ſerpente, ſenante, ſpectante, ſtante, ſurgente, temperante, tenente, vehemente, volente, urente.* Vide, quam ampla ablativorum ſilva eſt in TE deſinentium; atque hi interdum quidem in fine verſus, plerumque autem in medio collocantur, ubi nullus errori locus eſt; in omnibus tamen omnes ubique libri conſentiunt. Jam autem ter quaterve tantum, vel ſummum quinquies, in diverſum abeunt codices, de quibus locis quid ſentiendum ſit, jam credo judicare poteris. Quis enim dubitet in hoc, de quo agitur, loco fide Victorini & Graeviani reponere,

Laeta quod pubes edera virente,

cum viderit apud Noſtrum hoc genus ablativos ſexaginta ferme terminari in TE? Fruſtra quoque ſunt, qui Carm. I, 2. ſubſtituere volunt,

Nube candenti *humeros amictus,*

quod ibi refutavimus. Illud quoque Carm. II, 16.

Otium divos rogat in patenti
Prenſus Aegaeo,

corrigatur PATENTE, Batteliano noſtro auctore. Tum & illud Epod. V.

Ut haec trementi queſtus ore conſtitit.

cur non potius ad ceterorum exemplum TREMENTE, quod menſurae lex aeque recipit, ac alterum? & ſic Ovidius Triſt. III, 11.

Exhibuit querulos ore tremente *ſonos.*

& Pont. III, 1.

Haec quoque vix poteris ore tremente *loqui.*

& in Ibide.

Exiguumque petas ore tremente *cibum.*

Porro etiam, quod Serm. I, 2. occurrit,

Contra alius nullam niſi olenti *in fornice ſtantem,*

levi manu mutatum aliorum formam ſequetur, *olente in fornice:* ut & illud Serm. I, 7.

Tum Praeneſtinus ſalſo multumque fluenti
Expreſſa arbuſto regerit convicia.

ubi Daniel Heinſius in ſcriptis quoſdam codicibus *multoque fluente* repperiſſe memorat: quod ſi *fluenti* legas, dubium tamen eſt, ablativusne ſit an dativus. Unicus dumtaxat locus eſt, qui in turbam cogi negat, Carm. II, 19.

Euoe recenti *mens trepidat metu.*

reſpuit enim metri ratio, ut *recente* reponatur. Verum hoc Nomen eſt, non Participium: & proinde alia hujus, alia ceterorum ratio haberi debet.

19. ARIDAS FRONDES HIEMIS SODALI DEDICET HEBRO.] Vera hujus loci interpretatio & lectio de ſuperioribus pendet,

Laeta quod pubes hedera virente
Gaudeat, pulla magis atque myrto:

Quippe haec ſententia eſt, uti recte vidit magnus Salmaſius ad Solinum, Juvenes magis gaudere arboribus ἀειφύλλοις ſemper virentibus, quales

XXVI.

De Aelio Lamia.

Muſis amicus, triſtitiam & metus
Tradam protervis in mare Creticum
Portare ventis; quis ſub Arcto
Rex gelidae metuatur orae,

Quid

hedera atque myrtus: arida autem & caduca folia nihili aeſtimare. Ut enim *virens hedera*, ſic itidem *pulla myrtus* perpetuo hic epithetho dicitur. Quippe bicolor eſt myrtus; alba, & nigra ſive pulla, quia ex viridi nigreſcit. Sic Dioſcorides & Graeci alii, Μελαινη μέλαινα & λευκή. Ovid. in Arte Amat. III, 690.

Silva nemus non alta facit: tegit arbutus herbam;
Ros maris, & lauri, nigraque myrtus *olens*.

Fruſtra igitur laborant, qui comparationem hic eſſe volunt inter virentem myrtum, & nigram. Eadem enim & virens eſt & nigra: neque nigra myrtus minus juventuti in deliciis eſt, quam alba. Infeliciter quoque, ut hic ſolet, Daniel Heinſius corrigit,

Gaudeat pulla magis: atque myrti
Aridas frondes hiemis ſodali
Dedicet.

Imo vero aridae frondes plane opponuntur frondibus hederae ac myrti, ſcilicet quae non areſcunt hieme, ſed perpetuo virent. Atque his ſic explicatis, jam facilis via panditur, quae ad illum *hiemis ſodalem* nos perducat. Nam ſine dubio eum hic Noſter intelligit, qui *frondes* arborum φυλλοβόλων *aridas* & caducas facit. Quorſum igitur HEBRO? Anne Hebrus quicquam in cauſſa eſt, ut folia exareſcant & decidant? Nihil minus. Quamobrem porro Hebrus *ſodalis hiemis* eſt? Eleganter quidem Claudianus Danubium & Rhenum *Martis & Boreae ſodales* vocat, de Bello Getico v. 339.

Ambo habiles remis, ambo glacialia ſecti
Terga rotis, ambo Boreae Martiſque ſodales.

Ita recte tres codices apud Nic. Heinſium, MARTIS; quem miror equidem MARTI, quod in aliis invenit, alteri lectioni praetuliſſe: quod vel hic ipſe Flacci locus, ſi ejus meminiſſet, prohibere potuit, ut & alter Carm. III, 18.

Larga nec deſunt Veneris ſodali
Vina craterae.

Eleganter, inquam, Claudianus: parique aut meliore jure Hebrum dixeris *Boreae & Martis ſodalem*: ſiquidem ut Hebrus Thraciae fluvius eſt, ita Boream Threïcium & Threïcium Martem paſſim apud Poëtas legas. Vereor tamen ut ſimiliter *Hiemis ſodalis* dici poſſit: niſi ſi forte perpetuas ibi hiemes Hebrumque aeterna nivis compede vinctum eſſe audacter finxeris. Sed utcumque hoc habeat; quî quaeſo convenit, ut Juventus Romae degens Hebro, qui longe longeque abeſt, folia dedicet? Dedicare eſt dare, & proinde qui abſenti Deo quid dedicat, dono id ei mittit, ut Earinus Statii capillum ſuum Aeſculapio Pergamum. An ergo & juvenes dedicatas illas frondes Thraciam uſque detulerunt? Nugae. Omnino talis hiemi quaerendus eſt ſodalis, qui & folia decidere faciat, & Romae quoque praeſens ſit. Is vero jam praeſto erit; ſi pro *Ebro*, ut in vetuſtis libris ſine aſpiratione plerumque legitur, EURO reponas,

Aridas frondes hiemis ſodali Dedicet EURO.

Ut enim *veris comites* ſunt Zephyri, Carm. IV, 12.

Jam veris comites, *quae mare temperant*,
Impellunt animae lintea Thraciae:

& *Orionis Comes* eſt Notus Carm. I, 28.

Me quoque devexi rapidus comes Orionis
Illyricis Notus obruit undis:

& *Aeſtatis comites* Eteſiae, Lucret. V, 740.

Inde loci ſequitur calor aridus, & comes *una*
Pulverulenta Ceres, & Eteſia *flabra Aquilonum:*

ita Eurus recte *Hiemis ſodalis* dici poterit; nam hieme cum maxime flat: ut Virgilius Georg. II, 339.

ver illud erat, ver magnus agebat
Orbis, & hibernis *parcebant flatibus* Euri:

vel Aquilo, qui Poëtis idem fere ac Eurus eſt: Virgil. Aen. III.

Et glacialis hiems Aquilonibus *aſperat undas.*

Martialis I, 50.

At eum December canus & bruma *impotens*
Aquilone *rauco mugiet.*

Jam

Digitized by Google

Quid Tiridaten terreat unice
Securus. ô quae fontibus integris
Gaudes, apricos necte flores,
Necte meo Lamiae coronam,
Pimpleï dulcis: nil ſine te mei
Poſſunt honores. hunc fidibus novis,
Hunc Lesbio ſacrare plectro
Teque tuaſque decet ſorores.

V. 9. PIMPLEA. 10. PROSUNT.

XXVII.

jam autem quid aliud, quaeſo, *areſcere frondes* & decidere facit, niſi venti hiemales? Ovid. Epiſt. Oenones.

Tu levior foliis, tum cum ſine pondere ſucci
Mobilibus ventis arida *facta volant:*

atque Eurus ſive Aquilo praeſertim, ut Virgil. Georg. II, 404.

Frigidus & ſilvis Aquilo decuſſit honorem.

Severus poëta Chriſtianus:

Quam multis foliis ſilva cadentibus
Nudatur, gelidis tacta Aquilonibus.

Cum itaque Eurus & hiemis ſit comes, & frondes arboribus decutiat, & Romae quoque & ubivis gentium praeſens ſit, ut convenienter ei dedicari quid poſſit; nihil obſiſtere video, quo minus fidenter EURO corrigamus. Atque in hac ſententia erat vir ingenioſus Janus Rutgerſius: cui poſtea acceſſit Tan. Faber: & ſic ſane locus a Scaligero citatur Poëtic. p. 340. Quam equidem laudem integram & illibatam ſervari iis velim; etſi in mentem mihi jam olim emendatio venerat, priuſquam apud illos eam vidiſſem. Neque vero me abſterret celeberrimi Dacierii cunctatio, qui ideo a ſoceri ſui ſententia deceſſit, quia ventis dedicari quicquam non commeminit. Quid? oblitusne eſt Virgiliani illius, Aen. III, 120.

Nigram Hiemi pecudem, Zephyris felicibus albam.

Et Epodi X.

Libidinoſus immolabitur caper,
Et agna Tempeſtatibus.

Certe ſi immolatum eſt ventis, cur non utique & dedicatum? Quid, quod Ara Athenis Boreae; & Delphis, Ventis dedicata eſt? Quid, quod Seneca narrat Nat. Quaeſt. V, 17. *Divum Auguſtum Templum Circio vento, cum in Gallia moraretur, & voviſſe & feciſſe?* Adde, quod Noſter jocoſe hic poſuit *dedicare*; nihilque aliud notat, ac donare, mandare, tradere: ut Carmine proxime ſequente,

Muſis amicus, triſtitiam & metus
Tradam *protervis in mare Creticum*
Portare ventis.

& ut Lesbia Catulli vovit ſe

Selectiſſima peſſimi poëtae
Scripta tardipedi Deo daturam
Infelicibus uſtulanda lignis.

Myrtum igitur atque hederam a juvenibus appeti dicit, caduca vero folia praeteriri atque Euro mandari,

Ut neglecta volent rapidis ludibria ventis.

3. QUIS SUB ARCTO REX GELIDAE METUATUR ORAE] Codex Regiae Societatis, & a manu prima Graevianus QUI SUB. In hoc poſtea adſcriptum eſt S, & inter lineas explicatum *Quibus*. Rectiſſime. Securus, inquit, quis ſive quibus Rex gelidae orae ſub Arcto metuatur. Falluntur interpretes, cum haec aliter accipiunt. Lucan. V, 55.

fidumque per arma
Deiotarum, & gelidae dominum *Rhaſcuporin* orae

Valerius Flaccus V, 317.

nec fama fefellit
Soligenam Aeeten media regnare ſub arcto.

9. PIMPLEA DULCIS] Omnes, opinor, qui nunc extant, codices aut PIMPLEA aut PIPLEA: nam utroque modo ſcribitur tam apud Latinos, quam Graecos. Doctiſſimus Nic. Heinſius in margine libri ſui: *Lege Pimplaei: ſic vetus Scholiaſtes videtur agnoſcere.* Frequens id genus menda eſt in codicibus ſcriptis. Sic Ovid. Metam. I, 504. *Nympha, precor, Penea, mane:* ubi unus & alter ex optimis recte *Penei*. Sic ibidem *Dodona*, *Cadmea*, *Ledea*, pro *Dodoni*, *Cadmei*, *Ledei*. Iterum Heinſius ad iſtum locum Ovidii, *Nec dubito*, inquit, *apud Horatium* Pimplaeï dulcis *pro* Pimplaea *reponi debere.* Rectiſſime hoc, ut fere omnia, vir inſignis: in eo dumtaxat leviter erratum eſt, quod diphthongum pro ſimplice vocali poſuit: Graece enim Πιμπληΐς eſt, non Πιμπλαίας. Enimvero hic *Muſam* compellat Horatius, ut res ipſa praedicat:

XXVII.

Ad Sodales.

Natis in uſum laetitiae ſcyphis
Pugnare, Thracum eſt. tollite barbarum
Morem, verecundumque Bacchum.
Sanguineis prohibete rixis.

Vino-

atqui Pimplea *locus* eſt; ſeu oppidum ſit, ſeu mons, ſive fons, ſive omnia: *Muſa* vero inde denominata Pimpleis. Callimachus Hymno in Delum v. 7.

Ὡς Μοῦσαι τὸν ἀοιδὸν, ὃ μὴ ΠΙΜΠΛΕΙΑΝ *ἀείσῃ,*
Ἔχθουσιν, τὼς Φοῖβος, ὅτις Δήλοιο λάθηται.

ubi Scholiaſtes: Πίμπλειαν. ὄρος Θράκης, ἱερὸν Μουσῶν. Lycophron. v. 275.

Αἱ βηθρίων θ' ὕπερθε ΠΙΜΠΛΕΙΑΣ *σκοπῆς.*

ubi Tzetzes (ſive is Iſaacus eſt, ſive, ut Ludolfus noſter Kuſterus, excellente vir ingenio atque doctrina, primus deprehendit, Johannes Iſaaci frater) Πίμπλεια πόλις καὶ Κρήνη καὶ Ὄρος Μακεδονίας. Strabo lib. 10. & 7. Ἔχει ἡ πόλις τὸ Δίου κώμην πλησίον ΠΙΜΠΛΕΙΑΝ, ἔνθα Ὀρφεὺς διέτριβε. Statius Silv. I, 4.

licet enthea vatis
Excludat Pimplea *ſitim, nec conſcia detur*
Pirene.

ibidem II, 2.

Non mihi ſi cunctos Helicon indulgeat amnes,
Et ſuperet Pimplea *ſitim.*

Inde, inquam, derivata *Pimpleus*, *Pimpleïs*, *Pimpleias*: ut Catullus Epig. 106.

Pimpleum *ſcandere montem.*

& Martialis XII, 11.

Cujus Pimpleo *lyra clarior exit ab antro?*

Cave tamen credas, ut *mons Pimpleus*, & *antrum Pimpleum*, ita *Muſa* quoque *Pimplea* bene Latine dici: quippe idem habet Catullus,

Collis o Heliconii
Cultor:

Muſae tamen non *Heliconiae*, ſed Heliconides vel Heliconiades nominantur. Orpheus apud Tzetzem loco jam dicto,

Νῦν δ' ἄγε μοι κούρη ΠΙΜΠΛΗΙΑΣ *ἔννεπε μοῦσα.*

Martialis XI, 4.

Non urbana mea tantum Pimpleïde *gaudent*
Otia.

Varro lib. VI. de Lin. Lat. p. 69. *Ita ab terreſtribus locis cognominatae Muſae Libethrides*, Pipleides, Pimpliades, *Theſpiades*, *Heliconiades*. Feſtus Pompeius. Pimpleides *Muſae a fonte Macedoniae dictae propter liquoris ejus unicam ſubtilitatem.* Porphyrio Schol. ad hunc Flacci locum: Pimpleides *muſae dicuntur a Pimplea fonte Macedoniae:* unde colligas hunc certe *Pimpleï dulcis* olim legiſſe. Imo & fons vel mons ipſe *Pimpleis* interdum dicitur: Apollonius Rhodius I, 26.

Οἰάγρῳ σκοπιῆς ΠΙΜΠΛΗΙΔΟΣ *ἄγχι τεκέσθαι.*

ubi Scholiaſtes, Πιμπληὰς, χωρίον κατὰ Πιερίαν. Auſonius Epiſt. XIV.

Si riguam laetis reſolis Pimpleïda *muſis.*

Et Etymologici auctor, v. Μίμαντος, alicunde laudat, Πιμπληΐδος ἄκρης. Turbat quidem Heſychius; qui habet Πιπλίαι, αἱ μοῦσαι: ſed tam corrupti codicis, cum ſolus eſt, nulla habenda eſt ratio.

10. Nil sine te mei prosunt honores] Prosunt in pleriſque libris extat; & ferri quidem poteſt; verum cum Lambini aliquot, Berſmanni unus, & Zulichemianus noſter Possunt exhibeant, non poſſumus non hanc lectionem alteri praeferre. Sic Virgilius Aen. IX, 446.

Fortunati ambo, ſiquid mea carmina poſſunt.

Idem Eclog. III.

Vis ergo inter nos, quid poſſit *uterque, viciſſim*
Experiamur.

Noſter Carm. III, 4.

Sed quid Typhoeus & validus Mimas
Contra ſonantem Palladis aegida
Poſſent *ruentes?*

Et Epiſt. I, 2.

Rurſum quid virtus, & quid ſapientia poſſit.

Sed in Arte quidem Poëtica v. 410. nunc legis,

ego nec ſtudium ſine divite vena,
Nec rude quid proſit, *video, ingenium.*

Atqui & illic quoque codices nonnulli Possit habent; omnino rectius; & ſic locum citat Johannes Sareſberienſis Metalog. I, 8. ut etiam codex ejus manuſcriptus clare habet.

3. Verecundumque Bacchum Sanguineis prohibete rixis] Equidem non ſollicito hanc lectio-

Vino & lucernis Medus acinaces
Inmane quantum diſcrepat. inpium
Lenite clamorem, ſodales,
Et cubito remanete preſſo.
Vultis ſeveri me quoque ſumere
Partem Falerni? dicat Opuntiae
Frater Megillae, quo beatus
Volnere, qua pereat ſagitta.
Ceſſat voluntas? non alia bibam
Mercede. quae te cumque domat Venus,
Non erubeſcendis adurit
Ignibus, ingenuoque ſemper

lectionem, in qua omnes codices conſentiunt: & explico, *Defendite* Bacchum a rixis, qui, niſi per nos ſteterit, verecundus erit. Ita Cicero dixit, *Rempub. a periculo prohibere*; & Caeſar; *Captivos a conviciis militum prohibere*. Noſter Epiſt. I, 1.

Nodoſa corpus nolis prohibere cheragra,

hoc eſt, *defendere*, *protegere*. Veruntamen, cum leviſſima mutatione res aliter confieri poſſit; prope adducor ut credam ſollemne ſibi facinus Librarios hic admiſiſſe: *m* enim poſtrema litera *τοῦ morem* abſorpſiſſe mihi videtur praepoſitionem *in*, quae continuo ſequebatur. Hoc infinitis in locis accidiſſe, praeſertim ubi verſus menſura non prohibet, ſciunt qui antiquos codices verſavere. Sic Virgil. Aen. V, 3.

Moenia reſpiciens, *quae* jam infelicis *Eliſſae*
Conlucent flammis.

Membranae aliquot, quas inſpexit Pierius, *jam felicis* habent; plane contra ſententiam. Quo exemplo fieri poteſt, ut omnes jam Horatii codices hic error poſſederit, cum ab ipſius manu ſic ſcriptum fuerit:

tollite barbarum
Morem, inverecundumque *Bacchum*
Sanguineis prohibete rixis.

Bacchus enim natura ſua inverecundus eſt, & idcirco *inſanus*, *μαινόμενος*, *μανιώδης*, *ἄγριος*, *θερμός*, &c. paſſim audit apud poëtas. Prohibete igitur, iam ſenſu uſitatiore, prohibete, inquit, Bacchum a rixis cruentis, ad quas ſponte ſua facilis & proclivis eſt. Noſter Epod. XI. de Baccho:

Simul calentis inverecundus *deus*
Fervidiore mero arcana promorat loco.

Seneca Epiſt. 83. *Omne vitium ebrietas & incendit & detegit: obſtantem malis conatibus verecundiam removet*. Profecto, niſi valde fallor, & ſimplicius & Bacchi naturae convenientius videtur, ut potius dixerit Noſter, *Prohibete Bacchum*, *ne in rixas incurrat*, quam *Prohibete rixas*, *ne in Bacchum incurrant*.

13. CESSAT VOLUNTAS] Mirum vero vetuſtiſſimos quoſque Codices Lambini, Torrentii, & ex noſtris optimos Leidenſem, Graevianum, Reginenſem, non *voluntas*, ſed VOLUPTAS habere. Sed altera lectio ſincerior eſt. Statius Theb. IV, 690.

adjuvat ipſe
Phoebus ad hoc ſummo (ceſſet *ni veſtra* VOLUNTAS)
Limite.

Valer. Flaccus IV, 471.

Quin age, *mitte preces*; *namque eſt tibi noſtra*
voluntas.

15. NON ERUBESCENDIS ADURIT IGNIBUS, INGENUOQUE SEMPER AMORE PECCAS.] Non videntur percepiſſe haec interpretes. *Ingenuo amore peccare*, hoc eſt, ingenuae mulieris, non ancillae. Qui enim cum ancillis rem habebant, tamquam humiles & ſordidae libidinis homines, male vulgo audiebant, & *Ancillarioli* vocabantur: unde Noſter Carm. II, 4. ſolatur Xanthiam quendam exemplis Achillei, & Agamemnonis,

Ne ſit ancillae tibi amor pudori.

Atque huc, & non alio pertinent illa, *non erubeſcendis ignibus*; hoc eſt, non ancillae, qui erubeſcendi

Amore peccas. quicquid habes, age,
Depone tutis auribus. ah miſer,
Quanta laboras in Charybdi!
Digne puer meliore flamma.
Quae ſaga, quis te ſolvere Theſſalis
Magus venenis, quis poterit Deus?
Vix inligatum te triformi
Pegaſus expediet Chimaera.

XXVIII.

Te maris & terrae, numeroque carentis arenae
Menſorem cohibent, Archyta,
Pulveris exigui prope litus parva Matinum
Munera: nec quicquam tibi prodeſt,

Aërias

beſcendi eſſent. Seneca Controverſ. XXI. contra ſervum, qui domini filiam uxorem duxerat, *Habeamus generum, ſi poſſumus, parem: ſin minus,* NON ERUBESCENDUM, id eſt, non ſervum. Idem Controv. IX. eodem ſenſu. *Non inſaniſſimum diſpendiorum malum*, NON ERUBESCENDOS *amores, neque luxuriantem habitum, neque nepotatus objicis filio.*

19. QUANTA LABORAS IN CHARYBDI] Deeſt praepoſitio in omnibus meis, credo etiam & aliorum. Unde codices aliquot LABORABAS habent, ut Leid. Zulich. & pro varia lectione Battelianus, & editio Veneta 1478. Atque hanc ſcripturam a magni nominis viris vulgatae anteponi video: quorum equidem ſententiae non poſſum accedere. Quorſum enim *laborabas* tamquam de amore praeterito? Cum jam tum laboraret, cum hoc interrogaretur; ut locus ipſe clare indicat. Quid, quod ne Latinum quidem videtur, *laborabas charybdi?* Laborare *morbo, frigore, inopia* &c. paſſim invenias: atque ea opinor de cauſa praepoſitionem omiſerunt Librarii; quod crederent idem loquendi genus hic locum habere: & deinde exorti ſunt correctores, qui ut laboranti verſui ſuccurrerent, pro *laboras, laborabas* repoſuerunt. In quo ſane fugit eos ratio & dictionis proprietas. Neque enim dixeris, *laborare itinere, ſilva, negotio, mari, ſyrti*; ſed *in itinere, in ſilva* &c. neque *laborare puella*, ſed *in puella*; ut Noſter Carm. I, 17.

Dices laborantes in uno
Penelopen vitreamque Circen.

3. PULVERIS EXIGUI PROPE LITUS PARVA MATINUM MUNERA] Nic. Heinſius, in libri margine, *Forte*, FUNERA. Nollem equidem hoc tanto viro excidiſſe: diſſimulare tamen illud & ſupprimere religio mihi erat.

8. TITHONUSQUE REMOTUS IN AURAS] Male cepit hunc locum eruditiſſimus Dacierius pro *in auras attenuatus, evanidus*: cum tamen recte eum Torrentius explicaviſſet. *Remotus in auras*, hoc eſt, in aetherias auras avectus ab Aurora. Paſſim hoc Poëtae decantant; unicum dumtaxat Statii locum afferam, qui huic noſtro germanus, Silv. I, 2.

Nec ſi Dardania paſtor temerarius Ida
Sediſſes, haec dona forent: nec ſi alma per auras
Te potius prenſa veheret Tithonia biga.

Sententia itaque hujus loci haec eſt: Mortuus eſt Tantalus, etſi conviva deorum fuerit; Tithonus, etſi aetheris incola; Minos, etſi Διὸς ὀαριστὴς, ſive conſiliarius Jovis. Tolle jam hoc, & dic cum Dacierio, (etſi) *in auras ſolutus*; & ſententiam prorſus corruperis. Certe, ut Minois & Tantali, ſic & Tithoni dignitas quaedam & eminentia exprimenda erat, quo talem & tantum

homi-

Digitized by Google

Aërias tentaſſe domos animoque rotundum
Percurriſſe polum, morituro.
Occidit & Pelopis genitor conviva Deorum,
Tithonuſque remotus in auras,
Et Jovis arcanis Minos admiſſus: habentque
Tartara Panthoiden, iterum Orco
Demiſſum; quamvis clypeo Trojana refixo
Tempora teſtatus, nihil ultra
Nervos atque cutem morti conceſſerat atrae;
Judice te, non ſordidus auctor
Naturae verique. ſed omnis una manet nox,
Et calcanda ſemel via leti.
Dant alios Furiae torvo ſpectacula Marti:
Exitio eſt avidum mare nautis:
Mixta ſenum ac juvenum denſentur funera: nullum
Saeva caput Proſerpina fugit.

v. 18. Vulg. Avidis.

Me

hominem mortuum tamen eſſe mirabundus fateretur. Caeterum viderit Noſter, quos auctores ſequatur; cum & hic & Carm. II, 16. Tithonum in mortuis numeret. Certe nondum obierat, cum Virgilius ſua Georgica conſcriberet: quippe jam tum, ut antea, ſurgebat

Tithoni croceum linquens Aurora cubile.

Quin & poſteriores Poëtae, tum cum Noſter ipſe in domo Plutonia eſſet, Tithonum adhuc in uxoris gremio cubantem viderunt.

18. Exitio est avidis mare nautis] Ita editi plerique; ſed multo major meliorque pars codicum ſcriptorum, mei certe omnes, Avidum; quibus accedunt editiones priſcae Veneta & Loſcheri, & Scholiaſtae veteres. Utraque ſane lectio bene habet, ſi verſiculum hunc ab oratione reliqua abſciſſum ipſum per ſe conſideres. Quippe *avidi* ſunt mercatores, &, dum lucro inhiant, *exitium* ſaepe ſibi quaerunt. Propert. III, 5.

Fortuna inſidias pontum ſubſtravit avaris.

Nemeſianus Cyneg. v. 102.

Nec praedas avidus *ſectaris gurgite ponti.*

Atque *avidum* quoque mare eſt, quaſi *exitium* iis machinetur: Noſter Carm. III, 29.

Ne Cypriae Tyriaeque merces
Addant avaro *divitias* mari.

Lucret. I, 1030.

Efficit, ut largis avidum mare *fluminis undis*
Integrent amnes.

Boëtius de Conſ. Phil. II, 8.

Ut fluctus avidum mare
Certo fine coërceat.

Quid ergo? nihilne eſt, unde, utra lectio ſit verior, dijudicari poterit? Nimirum ex orationis ſerie & ex Apti & Decori ratione colligas, potius Avidum ab Horatii manu eſſe, quam *avidis.* Sive enim Nauta hic loquitur, quae multorum ſententia eſt, profecto ut male ſibi dicat ſeque avidum vocet, non eſt probabile: ſive, ut alii volunt, Archytae jam oratio eſt; ne id quidem convenit, ut nautae male dicat, a quo humationis officium mox erat rogaturus.

19. Mixta senum ac juvenum densentur funera] *Denſentur* vetuſtiores quique codices, & in his noſtri Leid. Graev. Reginenſis, cum editione Veneta 1478. Tamen adhuc in pleriſque editis densantur inveneris. Quae haec tandem pertinacia eſt? Virgilius Aen. X, 432. *Extremi addenſent*

Me quoque devexi rapidus comes Orionis
Illyricis Notus obruit undis.
At tu, nauta, vagae ne parce malignus arenae
Oſſibus & capiti inhumato
Particulam dare. ſic, quodcumque minabitur Eurus
Fluctibus Heſperiis, Venuſinae
Plectantur ſilvae, te ſoſpite; multaque merces,
Unde poteſt, tibi defluat aequo
Ab Jove, Neptunoque ſacri cuſtode Tarenti.
Neglegis inmeritis nocituram
Poſtmodo te natis fraudem committere? fors &
Debita jura viceſque ſuperbae
Te maneant ipſum: precibus non linquar inultis;
Teque piacula nulla reſolvent.
Quamquam feſtinas, non eſt mora longa; licebit
Injecto ter pulvere curras.

XXIX.

denſent acies. XII, 264. *Vos unanimi denſete catervas.* XI, 650.

Et nunc lenta manu ſpargens haſtilia denſet.

Vide Nic. Heinſium ad Ovid. Metam. XIV, 369. & Faſt. III, 820. & ad Valer. Flac. III, 207. & Giſanium in Indice Lucret. V. *Denſere.* Porro in verſu 21. *Me quoque devexi*, elegantiſſimus N. Heinſius in ora libri ſui, *Ferte* TE QUOQUE: adeo ut a verſu demum 23. Archytas loqui incipiat.

32. FORS ET DEBITA JURA VICESQUE SUPERBAE TE MANEANT IPSUM] *Fors &* legendum cum veteribus libris, non *forſan.* De quo vide Nic. Heinſium ad Valer. Flacc. I, 478. Mox, *vices ſuperbae* in pleriſque codicibus, & Servio ad Aen. II, 433. Doctiſſimus tamen Paſſeratius ex conjectura maluit,

Viceſque, ſuperbe, *Te maneant ipſum.*

non incommode ſane: ſic enim ſaepius Seneca; ut Herc. Fur. v. 89.

I nunc, ſuperbe, caelitum ſedes pete.

Hippol. 703.

Iterum, ſuperbe, genibus advolvor tuis.

Medea, 1007.

I nunc, ſuperbe, virginum thalamos pete.

Auctor Octaviae 643.

Quos nunc pudor luctuſque perpetuus manet
Et te, neſande, meque qui talem tuli.

Et Regiae quidem ſocietatis codex *ſuperbe* cum e inter lineas, ut notetur caſus eſſe vocativi. Profecto utraque proba lectio eſt & *ſuperbae*, & *ſuperbe.* Perperam tamen idem Paſſeratius ſubſtituebat,

precibus non linquar inultus,

pro *inultis.* Valer. Flaccus IV, 14.

dabit impia poenas
Virgo, nec Aeetae gemitus *patiemur* inultos.

Ovid. Metam. IV, 426.

Nil poterit Juno, niſi inultos *flere* dolores?

4. Hor-

XXIX.

Ad Iccium.

Icci, beatis nunc Arabum invides
Gazis; & acrem militiam paras
Non ante devictis Sabaeae
Regibus, horribiliſque Medo
Nectis catenas. quae tibi virginum,
Sponſo necato, barbara ſerviet?
Puer quis ex aula capillis
Ad cyathum ſtatuetur unctis,
Doctus ſagittas tendere Sericas
Arcu paterno? quis neget arduis
Pronos relabi poſſe rivos
Montibus, & Tiberim reverti;
Cum tu coëmtos undique nobilis
Libros Panaetî, Socraticam & domum
Mutare loricis Hiberis,
Pollicitus meliora, tendis?

v. 4. Vulg. Horribilique.

4. Horribilique Medo Nectis catenas] Non contendo, quin recte Medus *horribilis* dicatur; ut Catullo *horribiles Britanni*: neque receptam lectionem de poſſeſſione dejicio. Non celabo te tamen, quod in mentem mihi inciderit: ut legatur forte,

horribiliſque *Medo*
Nectis catenas.

hoc eſt, ut nunc ſcribitur, *horribiles catenas*, ut alibi Serm. I, 3.

Ne ſcutica dignum, horribili *ſectere* flagello.

Noſter Carm. II, 13.

Miles ſagittas & celerem fugam
Parthi; catenas *Parthus & Italum*
Robur perhorreſcit.

Eodem redit, ut notum eſt, ſeu Parthum ſive Medum dixeris: eadem quippe gens intelligitur. Jam ergo, ſi *Parthus perhorreſcit catenas Italas*, recte utique legeris, *Nectis catenas horribiles Medo*: ſed viciſſim, ſi *miles* Romanus *perhorreſcit ſagittas Parthi*, recte quoque habebit recepta lectio, *horribili Medo*. Vide tamen, annon loco huic & ſententiae aptius ſit *Horribiles*: quippe jam nunc catenas nectit Iccius, tamquam certus victoriae: nec proinde Medus *horribilis* ei videbatur. Convenit igitur, ut Parthi potius expeditionem Iccii *horreant*, quam ut Iccius Parthos. Sic alibi Noſter Carm. I, 35.

& juvenum recens
Examen Eoïs timendum
Partibus Oceanoque rubro.

& Serm. II, 5.

Tempore quo juvenis Parthis horrendus.

& Epiſt. II, 1.

Et formidatam Parthis, *te principe*, *Romam.*

13. Cum tu coemtos undique nobiles Libros Panaeti] Editi, opinor, omnes repraeſentant

K NOBI-

XXX.

Digitized by Google

XXX.

Ad Venerem.

O Venus regina Cnidi Paphique,
Sperne dilectam Cypron, & vocantis
Ture te multo Glycerae decoram
Transfer in aedem.
Fervidus tecum puer, & ſolutis
Gratiae zonis, properentque Nymphae,
Et parum comis ſine te Juventas,
Mercuriuſque.

XXXI.

Ad Apollinem.

Quid dedicatum poſcit Apollinem
Vates? quid orat, de patera novum
Fundens liquorem? non opimae
Sardiniae ſegetes feracis;

Non

NOBILES. Plures tamen ex meis codices, Reginenſis, Batt. Magdal. Galei, Mori, Petrenſis, NOBILIS. Neque dubites, quin & bona pars librorum, quos Interpretes inſpexerunt, ſic habuerit; quamvis id ipſi ſilentio tegant. Optimus tamen Berſmannus teſtatus eſt, ex tribus ſuis codicibus duos habere *nobilis.* Ambiguum igitur ex vetere ſcribendi ratione fit, *Nobilis* ne *libros* voluerit Noſter, an *nobilis Panaetii.* Ego vero ne dubitare quidem poſſum, quin *nobilis* ad Panaetium attineat, ne *libros* duplice epitheto accumulemus. Qui in Poëtis triti ſunt, hoc ſtatim intelligent. *Nobilis* autem *Panaetii*; ut alibi Noſter Epod. XIII.

Nobilis *ut grandi cecinit Centaurus alumno.*

& Epiſt. I, 19.

Non ego nobilium *ſcriptorum auditor & ultor.*

Scriptorum enim ibi a *Scriptor*, non a *Scriptum.* Ita Cicero; *Magnus &* nobilis *Rhetor Iſocrates*: &, *Tres illius aetatis* nobiliſſimi *& clariſſimi Philoſophi.* Gellius VII, 5. *Tragoedias poëtarum* nobilium *ſcite atque aſſeverate actitavit.* Suetonius De illuſt. Gramm. c. 10. *Atteius Praetextatus*, nobilis *Grammaticus Latinus.* Sed & cum propriis Nominibus copulant Cicero aliique; *Nobilis Sylla*, *Honoratus & nobilis Thucydides*, *Nobilis & clarus Demetrius.* Recte tamen alias dicere poteris *Nobiles libros*: ut Noſter in Arte, *Nobilibus Ennii trimetris*: & Martialis VII, 46.

Nam me diligit ille, proximumque
Turni nobilibus *putat* libellis.

Sententia igitur, utramcumque lectionem ſequeris, eodem recidit: in illa tamen conſtructio eſt mollior & venuſtior.

9. PRE-

Non aeſtuoſae grata Calabriae
Armenta; non aurum, aut ebur Indicum;
Non rura, quae Liris quieta
Mordet aqua taciturnus amnis.
Premant Calenam falce, quibus dedit
Fortuna, vitem; dives ut aureis
Mercator exſiccet culullis
Vina Syra reparata merce,
Dîs carus ipſis: quippe ter & quater
Anno reviſens aequor Atlanticum
Inpune. me paſcant olivae,
Me cichorea, leveſque malvae.

v. 9. Vulg. CALENA. 10. Dives ET aur. 15. Vulg. PASCUNT.

9. PREMANT CALENA FALCE, QUIBUS DEDIT FORTUNA, VITEM] Lego, non littera, ſed lineola dumtaxat addita,

Premant Calenam *falce, quibus dedit*
Fortuna, vitem.

Sic enim & compoſitio ſuavior eſt, & Epitheton digniori vocabulo tribuitur. Virgil. Georg. I, 157.

& ruris opaci
Falce premes *umbras.*

Noſter Epod. 2.

Inutileſque falce *ramos* amputans.

Ubi vides *τὸ falce* nullo Epitheto comitatum. Alibi tamen Noſter Carm. I, 20.

Caecubum, & praelo *domitam* Caleno
Tu bibes uvam.

Atque hinc, credo, Librariis anſa data eſt ad hunc locum corrumpendum. Sed profecto non parva in his duobus differentia eſt: *Falce* enim *Calena*, quae alio quovis facile transferri poteſt, quaevis alia vitis, etiam Veientana, tonderi poſſet: *praelo* vero *Caleno*, quod inter immobilia magis numeretur, non alia poterit premi uva, niſi quae Calibus nata ſit.

10. DIVES ET AUREIS MERCATOR EXSICCET CULULLIS VINA SYRA REPARATA MERCE] Vetuſtiſſimi duo ex noſtris, Leidenſis, & ex prima manu Graevianus,

dives UT *aureis.*

Et ſic quoque Scholiaſtes vetus Porphyrio, quod argutam ſane ſententiam efficeret, ſi *reparata* cum vulgo interpretum pro *commutata* acciperemus: Alii Calibus vineta colant, nempe ut pretioſa vina habeant. Mercatores, quae mercibus Syriacis permutata ex aureis culullis ebibant. Satiriee: tamquam non poſſeſſorum menſis vina Calena naſcerentur, ſed divitum mercatorum, qui à dominis ea emerent. Sed neſcio, an quiſquam ſic umquam locutus ſit; *reparata* pro *empta* vel *commutata!* Poteris *vina Syra reparata merce* interpretari vina *condita* ſive *medicata* Syriaca nardo. Nam olim divites & luxurioſos, quales hic mercatores deſcribit, vinis unguenta miſcuiſſe & una ebibiſſe notiſſimum eſt. Nardus autem ideo *Merx Syra*, quia ex India per Syriam adveheretur; unde Noſter Carm. II, 11. *Aſſyriam nardum* vocat: & Tibullus IV, 7.

Jamdudum Syrio *madefactus tempora* nardo.

& alii pariter Latini Graecique. Quare placet recepta lectio, *Dives* ET *aureis.*

15. ME PASCUNT OLIVAE] Tanaquillus Faber ſingulari vir ingenio, *Lego*, inquit, ME PASCANT, *quod ſequentia facile probent.* Nihil verius dici potuit; & ſic clarè exhibet codex Regiae Societatis. *Premant* alii Calenam vitem, me *paſcant* Olivae. Ovidius, Amor. I, 15.

Vilia miretur *vulgus: mihi flavus Apollo*
Pocula Caſtaliae plena miniſtret *aquae.*

Tibullus Eleg. I, 1.

Divitias alius fulvo ſibi congerat *auro*,
Et teneat *culti jugera magna ſoli:*
Me mea paupertas vitae traducat *inerti.*

Martialis XII, 48.

Convivas alios cenarum quaere magiſter,
Quos capiant *menſae regna ſuperba tuae.*

Frui paratis & valido mihi,
Latoë, dones; ac, precor, integra
Cum mente nec turpem ſenectam
Degere, nec cithara carentem.

18. Et prec.

XXXII.

Me meus ad ſubitas invitet *amicus ofellas.*
Prudentius Cathem. III, 61.
Sint *fera gentibus indomitis*
Prandia de nece quadrupedum:
Nos oleris coma, nos ſiliqua
Faeta legumine multimodo
Paverit *innocuis epulis.*
& ſimilia paſſim.

18. Et precor integra] Noſtri libri at: unde legendum cum codicibus Cruquii, editione Veneta 1478. & Scholiaſta Acrone ac. Alioqui nihil erit, quo referatur illud et *valido mihi.* Porro cave interpungas poſt *mente:* quippe conſtructio eſt, *cum mente integra degere, ſenectam.* Cicero de Senectute c. 20. *Sed vivendi finis eſt optimus, cum, integra mente ceteriſque ſenſibus, opus ipſa ſuum, eadem quae coagmentavit, natura diſſolvit.*

1. Poscimur, siquid vacui] *Poſcimur* codices noſtri Leidenſis, Petrenſis, & a prima manu Graevianus & Reg. Soc. In Graeviano manu & atramento eiſdem *ſ* apponitur ſupra *r.* Et ſic veteres Scholiaſtae cum Ed. Veneta 1478. *poſcimur.* Atque huic lectioni patrocinatur elegantiſſimi vir ingenii Broukhuſius ad Propert. IV, 1. Certe, quin bene Latine ſic dicatur, *Poſcimur*, hoc eſt, poſcimur carmina, ne dubitandum quidem eſt. Ovid. Faſt. IV, 721.
Nox abiit, oriturque aurora. Palilia poſcor.
Non poſcor *fruſtra, ſi favet alma Pales.*
hoc eſt, *poſcor dicere Palilia.*
Idem Metam. V, 333.
Poſcimur *Aonides. Sed forſitan otia non ſint:*
Nec noſtris praebere vacet tibi cantibus aurem.
i. e. nos Muſae poſcimur canere. Idem Metam. IV, 274.
Poſcitur *Alcathoë, poſtquam ſiluere ſorores:*
ſcilicet ut narret fabulam. Metam. II, 144.
non eſt mora libera nobis:
Poſcimur: *effulget tenebris Aurora fugatis.*
haec Phoebus ad filium Phaëthontem. Hannibal apud Silium Italicum lib. II.
Poſcimur, *o ſocii: Fabiuſque e puppe catenas*
Oſtentas, dominique vocat nos ira ſenatus.
Propertius IV, 1. ex emendatione N. Heinſii;
Averſis Chariſin cautas: averſus Apollo
Poſcitur *invita verba pigenda lyra.*
Ego vero, ut hanc quidem lectionem non aſpernor; ita alteram poscimus, quae plurium membranarum teſtimonio nititur, anteferre ei non dubito.
Poſcimus (*ſi quid vacui ſub antro*
Luſimus tecum) quod & hunc in annum
Vivat & pluris, age dic Latinum,
Barbite, Carmen.
Rogamus, inquit, oramus te, Barbite, ſi quid umquam de te bene meriti ſumus, dicas carmen Latinum, quod & in hunc & in plures annos vivat. Et nota ordinem, qui omnes Interpretes fefellit. Dic, ait, carmen, quod diu vivat: ut Carm. III, 11, ad Mercurium,
Dic modos, *Lyde* quibus *obſtinatas*
Applicet aures.
Jam autem *Poſcimus* germanam eſſe lectionem vel ex vocabulo si colligas, quae in obteſtationibus ſollemnis eſt: Virgilius Aen. IV, 317.
Si *bene* quid *de te merui, fuit aut tibi quicquam*
Dulce meum, miſerere domus labentis, & iſtam,
Oro, ſiquis *adhuc precibus locus, exue mentem.*
Idem Aen. VI, 529.
dii talia Grajis
Inſtaurate, pio si *poenas ore repoſco.*
Suetonius in Tib. cap. XXI. *Deos* obſecro, *ut te nobis conſervent, & valere nunc & ſemper patiantur,* si *non populum Romanum peroſi ſunt.* Noſter Carm. Saec.
Supplices audi pueros, Apollo,
Roma si *veſtrum eſt opus.*
Carm. III, 13.
Lenis incedas abeaſque parvis.

Aequus

XXXII.

Ad Lyram.

Poſcimus, ſi quid vacui ſub antro
Luſimus tecum, quod & hunc in annum
Vivat & pluris, age dic Latinum,
Barbite, carmen:

v. 1. Sub Umbra.

Aequus alumnis:
Si *tener pleno cadit haedus anno.*
Serm. II, 6.
nihil amplius oro,
Maia nato, niſi ut propria haec mihi munera faxis:
Si *neque majorem feci ratione mala rem.*
Recte autem Poscimus, cum Barbiton alloquitur; ut Martialis Iambum rogat, Epig. I, 96.
Si *non moleſtum eſt, teque non piget, Scazon,*
Noſtro, rogamus, *pauca verba Materno*
Dicas in aurem, ſic ut audiat ſolus.
& Pindarus Muſam obſecratur, Nem. III.
Ω πότνια μοῖσα, μᾶτερ
Ἁμετέρα, ΛΙΣΣΟΜΑΙ,
Ἵκεο Δωριάδα νᾶσον Αἴγιναν.

1. Siquid vacui sub umbra Lusimus tecum] *Umbra* habent omnes fere codices; & ſic hodie legitur apud Diomedem p. 521. & Servium ad Virg. Ecl. I. Quam equidem lectionem minime damno: ſic enim Noſter Epiſt. II, 2.
Scriptorum chorus omnis amat nemus, & fugit urbes
Rite cliens Bacchi, ſomno gaudentis & umbra.
Tibullus III, v. 15.
Per vos auctores hujus mihi carminis oro,
Caſtaliamque umbram *Pieriosque lacus.*
Statius Silv. V, 3.
Te ſine Corycea quicquid modo Phoebus in umbra;
Quicquid ab Iſmariis monſtrabat collibus Euan,
Dedidici.
Martialis IX, 84.
Haec ego Pieria ludebam tutus in umbra.
Juvenalis Sat. VII, 7.
Nam ſi Pieria quadrans tibi nullus in umbra
Oſtendatur.
Verumtamen cum Galei codex, optimae quidem notae, quique ſolus, ubi ceteri omnes mendoſi ſunt, ſex ſeptem Horatii loca praeclare reſtituit, diverſam hic exhibeat lectionem,
Poſcimus, ſiquid vacui ſub antro:
non poſſumus non ambabus ulnis eam amplecti, ut veram & germanam Horatii manum. Longe enim veri eſt ſimilius, ut hanc potius in illam, figuratiorem nimirum & ποιητικωτέραν in faciliorem, quam vice verſa, illam in hanc, mutaverint Librarii. Ita Noſter Carm. II, 1.
Mecum Dionaeo ſub antro
Quaere modos leviore plectro.
& iterum III, 25.
Quo me, Bacche, rapis tui
Plenum? quae nemora, aut quos agor in ſpecus,
Velox mente nova? quibus
Antris, *egregii Caeſaris audiar &c.*
& III, 4. ubi Camenas alloquitur,
Vos Caeſarem altum, militia ſimul
Feſſas cohortes reddidit oppidis,
Finire quaerentem labores
Pierio recreatis antro.
Propertius III, 1.
Callimachi manes, & Coi Sacra Philetae,
Dicite, quo pariter carmen tenuaſtis in antro.
Virgil. Georg. IV, 507. de Orpheo.
Septem illum totos perhibent ex ordine menſis
Rupe ſub aeria deſerti ad Strymonis undam
Fleviſſe, & gelidis haec evolviſſe ſub antris.
Martialis, XII, 11.
Cujus Pimpleo lyra clarior exit ab antro?
Quem plus Pierio de grege Phoebus amat?
Statius Silv. I, 2.
Callimachusque ſenex, Umbroque Propertius antro.
Idem Silv. IV, 5. ad Septimium Severum poëtam.
ſed memor interim
Noſtri, verecundo latentem
Barbiton *ingemina* ſub antro.
ubi nota & *Barbiton* & *antrum* poni, plane ut apud Noſtrum. Idem Silv. IV, 6.
namque haec, quoties chelyn exuit ille,
Deſidia eſt; hic Aoniis amor avocat antris.

Lesbio primum modulate civi;
Qui ferox bello, tamen inter arma,
Sive jactatam religarat udo
Litore navem,
Liberum & Muſas Veneremque & illi
Semper haerentem puerum canebat,
Et Lycum nigris oculis nigroque
Crine decorum.
O decus Phoebi, & dapibus ſupremi
Grata teſtudo Jovis, ô laborum
Dulce lenimen, mihi cumque ſalve
Rite vocanti.

XXXIII.

AD ALBIUM TIBULLUM.

ALBI, ne doleas plus nimio memor
Inmitis Glycerae, neu miſerabilis
Decantes elegos, cur tibi junior
Laeſa praeniteat fide;

Inſignem

& Ibid. V, 3.

ſic ſacra Numae rituſque colendos
Mitis Aricino dictabat Nympha ſub antro.

Auctor Copae,

Eſt & Maenalio quae garrit dulce ſub antro;
Ruſtica paſtoris fiſtula *in ore ſonans.*

ubi *fiſtula* ſub antro, ut hic *barbiton*. Juvenal. VII, 59.

neque enim cantare ſub antro
Pierio, thyrſumve poteſt contingere maeſta
Paupertas.

Rutilius in Itinerario 267.

Haec quoque Pieriis ſpiracula comparat antris
Carmine Meſſallae nobilitatus ager.

Claudianus Praefat. in III. Conſ. Honorii,

Me quoque Pieriis tentatum ſaepius antris
Audet magna ſuo mittere Roma deo.

Idem de Nuptiis Honorii, 236.

ſic mitis in antro
Mnemoſyne docili tradit praecepta Thaliae.

Idem Praefat. ad II. de Raptu Proſerpinae,

Antraque *Muſarum longo torpentia ſomno*
Excutis.

Avienus in Arateis, de Lyra;

hanc, ubi rurſum
Concentus ſuperi complevit pulcher Apollo;
Orphea Pangaeo docuit geſtare ſub antro.

Sidonius Carm. XXIII, 18.

Nec ſi me Odryſio canens in antro;
Princeps inſtituiſſet ille vatum.

15. MIHI CUMQUE SALVE RITE VOCANTI] Scio quid

Inſignem tenui fronte Lycorida
Cyri torret amor: Cyrus in aſperam
Declinat Pholoën: ſed prius Appulis
  Jungentur capreae lupis,
Quam turpi Pholoë peccet adultero.
Sic viſum Veneri; cui placet inpares
Formas atque animos ſub juga aënea
  Saevo mittere cum joco.
Ipſum me melior cum peteret Venus,
Grata detinuit compede Myrtale
Libertina, fretis acrior Hadriae
  Curvantis Calabros ſinus.

XXXIV.

PARCUS Deorum cultor & infrequens,
Inſanientis dum ſapientiae
  Conſultus erro; nunc retrorſum
    Vela dare, atque iterare curſus

Cogor

uid Interpretes de CUMQUE illo ſic nude poſito xerint, quorum ego mentem & induſtriam lau-). Neque tamen quiſquam, quod ſciam, vel : omni, qua patet, Latinitate ſimile exemplum oferre potuit, neque quicquam de tam ſingula- loco habent Grammatici veteres. Quamobrem mpus erat, cum impetum cepi corrigendi ad unc modum,

o laborum
Dulce lenimen, mihi, cuique, *ſalve,*
Rite vocanti.

oc eſt, ſalve mihi vel cuicumque alii rite vocan-. Judicet lector ingenioſus; ego enim conjectu-m hanc in medium protuliſſe contentus, tueri & aeſtare eam non tenebor.

14. MYRTALE LIBERTINA] quidam codices *Mirle*, alii *Mirtala*, Loſcheri Editio 1498. *Myrtile*: Sed melius vetuſtiores omnes *Myrtale*. Martialis V, 4.

Foetere multo Myrtale *ſolet vino.*

Recte autem *Libertina*: nam frequens hoc *Libertinarum* cognomen occurrit in Inſcriptionibus antiquis. Gruter. 99. 5. DOMITIA. L. L. MYRTALE. 581, 6. FLAVIAE MYRTALAE. 740, 10. SATIAE MYRTALES. 711, 6. VALERIA MYRTALE. 983, 7. VERATIA. Ↄ. L. MOETALE (corrige, *Myrtale*) 749, 4. ΓΕΜΙΝΙΑ ΜΥΡΤΑΛΗ. 882, 8. NUMUSCULEIAE MYRTALES. 1046, 2. DORYPHORUS ET MYRTALE PARENTES. Reineſ. XIV, 75. GELLIAE MYRTALES. XII, 60. MYRTALE SABINAE ET POMPONIAE FESTAE UXORIBUS. Marm. Felſin. pag. 447. MARCIA MYRTALE.

5. ITA-

Cogor relectos. namque Dieſpiter,
Igni coruſco nubila dividens
Plerumque, per purum tonantis
Egit equos volucremque currum:

v. 15. Vulg. Relictos

Quo

5. Iterare curſus Cogor relictos] N. Heinſius in libri ſui margine: *Lege* relectos. *Dixi ad Metamorph.* VIII, 173. Quo quidem loco praeclaram hanc emendationem profert, firmatque ex Valerio Flacco, qui *relegere campum*, *relegere viam* dixit, & alius *relegere veſtigia*. Equidem, quod ſancte aſſeverare poſſum, ipſe quoque in eandem correctionem multo prius incideram, quam ab Heinſio eam didici. Neque tamen ulla ex parte obſto, quin ſolidam hanc ſibi laudem habeat vir magnus, Poëtarum Latinorum unicus ſoſpitator. Certe numquam mihi placuit *curſus relictos*; etſi praeter omnes Horatii codices, apud Eutychem quoque Grammaticum p. 2182. nunc ita legatur. *Iterare relicta maria*, *veſtigia*, *vias*, *ſpatia*, recte quidem dixeris: *curſus* autem cum non ipſa *via* ſit, ſed per viam decurſio; non dixeris curſus *relictos*, ſed *ineermiſſos*; non *deſertos*, ſed *deſitos*. Itaque hac lectione ſemel repudiata, nullo ſtatim negotio perveni ad illam alteram, quam tot in aliis auctoribus exempla memoriae ſuggerebant. Statius Achil. I, 23.

Plenaque materni referens praeſagia ſomni
Culpatum relegebat iter.

Silius Italicus, II.

Dum detur, relegant pontum, *neu ſe addere clauſis*
Feſtinent.

Claudianus de bello Getico, 529.

Ut mea converſo relegam *veſtigia curſu.*

Ovid. Metam. VIII, 172.

Utque ope virginea nullis iterata *priorum*
Janua difficilis filo *eſt inventa* relecto.

ubi plures codices perperam, ut hic, *relicto*. Caeterum miror ingenioſiſſimum Heintium in priore verſu *ſuperata* magis probare quam *iterata*. Huic enim lectioni favet hic ipſe Flacci locus, *iterare curſus relectos*. Quid quod *multis priorum ſuperata* erat janua, tum cum ad Minotaurum intromittebantur: ſed *iterare* & reverti inde, hic labor erat, hoc opus, ut Ovidius in Ibide v. 373.

Ut qui tecta novi formam celantia monſtri
Intrarunt caecae non redeunda domus.

Seneca Agamemn. 574.

Hanc alia retro *ſpatia* relegentem *ferit*,
Et fracta frangit.

ubi nota *retro*, ut in Noſtro *retrorſum*. Sed ante omnes alios Symmacho in deliciis erat hoc verbum, ut Epiſt. III, 62. *Ut cum iter in patriam* relegere *coeperimus*. IV, 58. Relegite *viam diſſimulati hactenus moris*. VII, 4. *Quibus impletis*, *iter ad noſtros* relegemus. VII, 24. *Erie optio tua*, *intendere iter*, *an* relegere *debeamus*. VII, 32. Relegere *iter*, *& in conſpectum veſtrum tandem redire meditamur*. VII, 32. *Jamdudum curis publicis abſolutus*, relegere *iter debuiſti*. VIII, 25. Relegere *ad vos iter avidiſſime ſtudeo*. IX, 69. *Quamvis* relegere *iter illico parem*. Seneca Epiſt. 102. *Quanto ſatius eſt*, *ire aperta via & recta*, *quam tibi ipſi flexus diſponere*, *quos cum magna moleſtia debeas* relegere? Valerius Flaccus IV, 54.

Haec fatus, relegitque *vias*, *& vallibus exit.*

Idem VIII, 121.

Egreſſi relegunt *campos*, *& fluminis ora*
Summa petunt.

Sed dices fortaſſe; Relegere *campos*, *vias*, *iter*, *ſpatia*, *aequora* ſatis ſuperque exemplorum habent: verum relegere *curſus*, quod in Flacco reponere vis, nondum video. Atqui jam videbis, idque ex magno Flacci imitatore Prudentio in Apotheoſi v. 1008.

Surſum verſus agit ſeriem, *ſcandente nepotis*
Corpore, *perque atavos* curſum relegente *vetuſtos.*

Et ex Paulino quoque in Natali XI, v. 602.

Diximus, *ut fugiens non fugeris*; *utque redactis*
Paſſibus emenſos ſua per veſtigia curſus
Incaſſum totiens volvente relegerit *orſo.*

Iterare autem *relectos* idem eſt ac *relegendo iterare*: quod genus loquendi poëtis frequentiſſimum eſt, ut Virgil. v. 500.

Tum validis flexos incurvant *viribus arcus*:

neque hic opus eſt pluribus exemplis. At paene omiſeram inſignem Virgilii locum, qui maxime huc facit Aen. III, 690.

Talia monſtrabat, relegens *errata* retrorſum
Littora Achaemenides.

ubi *retrorſum* una habes, pariter ac apud Noſtrum. Atque hac occaſione admonitus, digreſſionis credo veniam a lectore impetrabo, ſi alteri Virgilii loco, plus mille annos depoſito & deplorato, manum medicam admovero. Is extat Aen. IV, 256.

Hic primum paribus nitens Cyllenius alis

Condi-

Quo bruta tellus & vaga flumina,
Quo Styx, & inviſi horrida Taenari
Sedes, Atlanteuſque finis
Concutitur. valet ima ſummis

Muta-

Conſtitit: hinc toto praeceps ſe corpore ad undas
Miſit; avi ſimilis, quae circum litora, circum
Piſcoſos ſcopulos humilis volat *aequora juxta.*
Haud aliter terras inter caelumque volabat;
Litus arenoſum Libyae ventoſque ſecabat
Materno veniens ab avo Cyllenia proles.

bi quam multa merito vituperanda ſint, vides. *'olat* & mox *volabat.* Deinde in continuatis verbus ingratum auribus *ὁμοιοτέλευτον*, *volabat*, *ſe-abat:* ad quod evitandum vetuſtiſſimi aliquot co-ices apud Pierium mutato ordine ſic verſus col-cant,

Haud aliter terras inter caelumque volabat
Materno veniens ab avo Cyllenia proles,
Litus arenoſum & Libyae ventoſque ſecabat.

ed nihil omnino proficiunt, aut locum adjuvant: lhuc enim relinquitur vitium omnium deterri-um, *ſecabat litus ventoſque.* Quid enim eſt *lit-s ſecare*, niſi littus arare & effodere? Quid au-m hoc ad Mercurium volantem? Nullus dubito, iin ſic ſcripſerit princeps poëtarum:

Haud aliter, *terras inter caelumque*, legebat
Litus arenoſum Libyae, *ventoſque ſecabat*
Materno veniens ab avo Cyllenia proles.

ihil opus eſt, ut pluribus hanc emendationem biliam aut illuſtrem: adeo ipſa per ſe ſuo lumi-clara & manifeſta eſt. *Litus legebat*, ut ſupra, *egens errata retrorſum litora.* & iterum Aen. , 292.

Litoraque *Epiri* legimus, *portuque ſubimus.*

Georg. II, 44.

ades, *& primi* lege littoris *oram.*

6. Igni corusco nubila dividens] Totus lo-s ſic ſe habet:

namque Dieſpiter
Igni coruſco nubila dividens,
Plerumque per purum tonantes
Egit equos volucremque currum.

iae ob verba ſagaciſſimus Tanaquillus Faber E-. 52. lib. 2. ridiculae ac juvenilis temeritatis ſtrum incuſat, quod *plerumque* ſine nube tona-dicat, quaſi alternis quibuſque diebus id fieret; m vel ſecundum vulgus aut Hiſtoricos ex opi-one vulgi loquentes rariſſime, ex Phyſicorum em ſententia numquam id eveniat. Aliam au-n viam inſtituit digniſſimus ejus gener Dacie-rius; quippe non ſerio, ſed urbane ironiceque hic Noſtrum loqui; ideoque data opera rem in majus augere, quo Stoicos Providentiae patronos acerbius derideat. Ego vero neque moveo haec nec exagito, ſed ſuis ſalva auctoribus relinquo: illud ſaltem monuiſſe liceat ex prava & perverſa, quae vulgo obtinet, hujus loci diſtinctione commenta haec nata eſſe, qua ſublata in fumum aut fumo ſiquid levius continuo evaneſcunt. Sic enim interpungo,

namque Dieſpiter,
Igni coruſco nubila dividens
Plerumque, per purum tonantes
Egit equos volucremque currum.

hoc eſt, Ego, qui antehac Epicureus eram, nunc cogor fateri Deos eſſe; quia id quod alias ope nubium naturalibus ex cauſſis fieri ſolebat, nuper caelo ſereno tonuiſſe certum eſt. Quod quidem olim ceu validiſſimum adverſus Atheos argumentum omnibus in ore erat. Nihil ergo hic temere aut juveniliter, nihil ironice aut contumelioſe dictum eſt: ad vulgi quidem guſtum & patriae religionis indolem aptari hoc & accommodari non inficior. Sic & Virgilius, ipſe interea Epicureus, non minus ac Noſter, Georg. I, 486.

Non alias caelo ceciderunt plura ſereno
Fulgura.

Ovid. Faſt. III, 370.

Ter tonuit ſine nube deus, tria fulgura miſit:
Credite dicenti: mira ſed acta loquor.

Varro Lege Maenia, apud Nonium in *Plagae* & *Rimari.*

Nos admirantes, quod ſereno lumine
Tonuiſſet, oculis caeli rimari plagas.

Sic haec conſtitue; nam verſus Iambici ſunt; quod editores non odoratos eſſe miror. Atque hanc emendationem cum ante aliquot annos cum erudito viro Jacobo Talbot communicaveram, ille nuperam ſuam Flacci editionem ea auctam eſſe voluit, mihique candide acceptam retulit. Poſtea tamen, indicio venerandi & praeſtantiſſimi viri Johannis Morı, Norvicenſis Praeſulis, intellexi a Thoma Bangio, cujus ne nomen quidem antea audiveram, diſtinctionem hanc prius animadverſam fuiſſe & occupatam. Is enim Obſervationum Philologicarum Vol. II. p. 1435. *Quan-*

L *do,*

Digitized by Google

Mutare, & inſigne attenuat Deus,
Obſcura promens: hinc apicem rapax
Fortuna cum ſtridore acuto
Suſtulit, hic poſuiſſe gaudet.

XXXV.

Ad Fortunam.

O Diva, gratum quae regis Antium,
Praeſens vel imo tollere de gradu
Mortale corpus, vel ſuperbos
Vertere funeribus triumphos:

Te

v. 13. Insignem.

do, inquit, *Horatius canit*, Plerumque per purum tonantes Egit equos — *ipſi experientiae plane contradicit, quae teſtatur tonitru rarius pure ſerenove aëre audiri. Id quod Lucretius obſervavit lib.* 6. Nam caelo nulla ſereno Nec leviter denſis mittuntur nubibus umquam. *Et poſtea*, Denique cur numquam caelo jacit undique puro Juppiter in terras fulmen? *Et quia prodigii inſtar habebant Ethnici, ut & hoc loco Horatius, quando aëre ſereno tonitruavit: quomodo quaeſo* plerumque *& ſaepius id fieri affirmare auſit Horatius? Huic dubio, unico commate voci* plerumque *appoſito, facile obviam iveris, hoc pacto:* Namque Dieſpiter, Igni coruſco nubila dividens Plerumque, per purum tonantes &c. *Hac enim ratione Horatium cum Lucretio de facili conciliaveris, eumque facula diſtinctionis commode illuſtraveris.* Atque haec quidem feliciter Bangius: abſque quibus eſſet, ſiquis eſt, qui exiſtimet nos propria Minerva hoc eruere non potuiſſe, is quidem per nos licet exiſtimet, ut volet. Ego vero praeter eam, quam ille profert, ab experientia ductam, etiam alias rationes habui, cur diſtinctionem vulgatam refugerem. Ea enim poſita, plane deliraret Noſter, & verba ſecum pugnantia loqueretur Quid enim aliud eſt

Igni coruſco nubila dividens,

quam *ex nubibus fulmen emittens?* Vide igitur, qualis hinc ſententia proveniat: *Juppiter ex nubibus fulminans puro & innubilo caelo tonuit.* Quid? an eodem tempore & ex nubibus & ſine nube? Neceſſe eſt enim uno eodemque tempore haec fieri fatearis, ſi a recepta diſtinctione ſteteris. Tum & illud ne Latine quidem dictum foret,

Plerumque per purum tonantes
Egit equos volucremque currum.

Quomodo ſodes *plerumque egit?* hoc eſt, ut explicant, *ſaepe egit.* Atqui aliud eſt *ſaepe*, aliud *plerumque.* *Saepe* enim fit aliquid, etiam praeter naturam & conſuetudinem: nihil *plerumque* fit, niſi quod natura & conſuetudine ita fieri ſolet. *Saepe* homo ſenex hilareſcit & lubente animo eſt; at *plerumque* moroſus eſt & difficilis: *ſaepe* aeſtate pluvia & grando eſt; at *plerumque* ſudum caelum & ſerena tempeſtas: *ſaepe* ſub morte Julii Caeſaris per purum tonantes equos egit Juppiter; at *plerumque* igni coruſco nubila dividit. Quod plerumque fit, idem & ſaepe fit; at non viciſſim omne quod ſaepe fit, plerumque fit. *Saepe* eſt quod Graecis πολλάκις; at *plerumque* eſt ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. Nihil hac obſervatione verius: quam tamen pauci animadverterunt. Nemo igitur ſanae mentis, nedum Noſter, dicere potuit, *Plerumque per purum egit.* Ut enim ſaepe id fecerit Juppiter: at certe plerumque non facere ſolet. Verum illud fortaſſe quibuſdam inſolens videbitur, adverbium *plerumque* in clauſula poni: atqui & alibi ita Noſter Epiſt. II, 2.

ſtatua taciturnius exit
Plerumque, & riſu populum quatit.

& Lucretius V, 1131.

Invidia quoniam, ceu fulmine, ſumma vaporant
Plerumque, & quae ſunt aliis magis edita cumque.

Nam quod vir eruditus inauditum quid hic protulit, ut *plerumque egit*, idem ſignificare poſſit,

ac

Te pauper ambit ſollicita prece
Ruris colonus; te dominam aequoris,
Quicumque Bithyna laceſſit
Carpathium pelagus carina.
Te Dacus aſper, te profugi Scythae,
Urbeſque, genteſque, & Latium ferox,
Regumque matres barbarorum, &
Purpurei metuunt tyranni:
Injurioſo ne pede proruas
Stantem columnam; neu populus frequens
Ad arma ceſſantis, ad arma
Concitet, imperiumque frangat.

Te

interdum egit, idque ex Noſtro in Arte v. 95. ›bare conatus eſt,

:nterdum *tamen & vocem Comoedia tollit*,
Iratuſque Chremes tumido delitigat ore;
Et Tragicus plerumque *dolet ſermone pedeſtri:*

ſane nihil aliud eſt, quam errorem veterem ›o accumulare. *Interdum*, inquit, vocem tol- Comoedia: & *interdum* Tragoedia vocem ſub- :tit: annon hoc voluit Horatius? Recte quidem: vide quaeſo, ut Noſter verba variaverit. *In- lum*, inquit, Comoedia cothurno incedit: & ıgoedia *plerumque* DOLET verbis ſocco conve- ntibus: tum ſcilicet, cum *lamentatur* Tragoe- , ſermone pedeſtri loquitur; neque *interdum* ıodo *dolet*, ſic loquitur, ſed *plerumque* & ut :imum: in aliis autem affectibus ampullas ſuas verba ſeſquipedalia profundit.

3. ET INSIGNEM ATTENUAT DEUS, OBSCURA ›MENS] Acute annotavit Dacierius, neceſſitate :ri coactum Noſtrum *obſcura* poſuiſſe, cum ·eret dicere *Obſcurum* hominem, ut reſpondeat *inſignem*. Atqui hujus culpae immunis eſt No- , ſoliſque ea Librariis impingenda eſt. Equidem lus dubito, quin ad hunc modum ſcripſerit,

valet ima ſummis
Mutare; *&* inſigne *attenuat Deus*,
Obſcura promens.

i omnia vides ejuſdem formae, *ima*, *ſumma*, *gne*, *obſcura*. Atque huic emendationi favet :ex Reginenſis, qui pro varia lectione habet, *gne attenuat decus*: nec moramur, quod He- lus in loco ſimili, ad quem forte reſpexit Horatius, *ἀρίζηλον inſignem hominem* poſuerit:

Ῥέα μὲν γὰρ βριάει, ῥέα δὲ βριάοντα χαλέπτει,
Ῥεῖα δ' ἀρίζηλον μινύθει, καὶ ἄδηλον ἀέξει,
Ῥεῖα δέ τ' ἰθύνει σκολιὸν, καὶ ἀγήνορα κάρφει
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης.

Uterque enim ſervavit propoſitum ſuum; Heſiodus omnia illa, *hominibus*, Noſter *rebus* accommodavit; ut alii ex Latinis; Seneca Thyeſte, 598.

Ima *permutat levis hora* ſummis.

Auſonius Epigr. CXLIII. De Fortuna,

Et ſumma in imum *vertit*, *&* *verſa erigit*.

Seneca Nat. Quaeſt. III. praefat. *Nunc cum maxime Deus alia exaltat*, *alia ſubmittit*. Unde obiter emendandus eſt alter Senecae locus, fruſtra viris magnis tentatus, De Beneficiis VI, 38. *Agricolam annonae caritas erigit: eloquentiae* exoptat *pretium litium numerus*: lego, *exaltat pretium*.

14. NEU POPULUS FREQUENS AD ARMA CESSANTES, AD ARMA] Scio quid ſit *populus frequens*, & ſic alibi locutum eſſe Noſtrum memini, Carm. II, 17.

cum populus frequens
Laetum Theatris ter crepuit ſonum:

& Ciceronem pro Sextio c. 59. *Equidem exiſtimo nullum tempus eſſe* frequentioris populi, *quam illud gladiatorium*; & alios paſſim. Vide tamen, annon melius aptiuſque huic loco conveniat,

neu populus fremens
Ad arma ceſſantes ad arma
Concitet.

Id enim fere ſollemne verbum eſt in deſcribenda

Digitized by Google

Te ſemper anteit ſaeva Neceſſitas,
Clavos trabalis & cuneos manu
Geſtans aëna; nec ſeverus
Uncus abeſt, liquidumque plumbum.

Te

ſeditione, & bello. Livius I, 17. Fremere *deinde* plebs, *multiplicatam ſervitutem, centum pro uno dominos factos.* Idem XXIV, 26. *itaque* fremere multitudo, *& comitia poſcere.* Valerius Max. VI, 2, 3. *Totius fori* frementis *ora clauſerunt.* Servius ad Virgil. Aen. 1, 60. CIRCUM CLAUSTRA FREMUNT. *Quidam hoc loco* fremunt, *id eſt*, imperia recuſant, *intelligunt; ut a Coſſ.* (lege, *Caſſio:* is eſt Caſſius Hemina Annalium ſcriptor) *Annalium ſecundo: Ne quis regnum occuparet, ſi* plebs *noſtra* fremere *imperia coepiſſet*, i. e. recuſare. Statius Theb. III, 594.

Irrupere Argos, maeſtique ad limina regis
Bella animis, bella ore fremunt.

Virgil. Aen. XI, 453.

Arma manu trepidi poſcunt: fremit *arma juventus.*

idem VII, 460.

Arma amens fremit, *arma toro tectiſque requirit.*

iterum Statius Theb. VI, 6, 8.

Arcades arma fremunt, *armis defendere regem*
Contendunt.

Accius in Epigono apud Nonium V. *vulgus;*

Nonne Argivos fremere *bellum, & velle vi vulgum videt?*

Tum autem illud CESSANTES, quid ſibi velit, ſatis videor intelligere; aut enim morantes, tardantes notat, aut quietos, pacatos, otio deditos. Neque vero utramlibet interpretationem aſpernor: neſcio tamen, an potius ſcripſerit Noſter CURSANTES. *Ad arma curſare*, ut in proſa oratione dicere ſolent, *ad arma diſcurrere.* Livius XXIV, 31. *Haec cum recitata eſſent, cum tanto clamore ad arma diſcurſum eſt, ut* &c. Idem XXV, 37. *Inde verſo repente ad iram luctu, diſcurrere ad arma.* Idque verbum apprime convenit cum *fremens* & *concitet*; ut idem libro XXXIV, 37. *Haec inter ſe primo in circulis ferentes* fremere; *deinde* ad arma *ſubito* diſcurrerunt. Et Seneca de Ira III, 2. *Tota multitudo pauciſſimis verbis* concitata, *ipſum* concitatorem *anteceſſit:* ad arma *protinus igneſque* diſcurſum eſt. Quamobrem conſideres, lector ingenioſe, an totus locus ſic conſtituendus ſit;

neu populus fremens
Ad arma curſantes *ad arma*
Concitet, imperiumque frangat.

Sed profecto, ſive vulgatam lectionem ſequeris, ſive noſtram conjecturam; totus interea locus reprehenſioni obnoxius eſt. Qui enim illi ſunt, quos populus, vel *freqnens*, vel *fremens*, ad arma concitet vel *ceſſantes*, vel *curſantes?* An aliqui erant, quos populus concitaret, praeter ipſum populum? An proceres vult, & aulae miniſtros? Intelligo: ſed in ipſis auctoris verbis nihil video, quod eo nos ducat. Quare aut altius latet mendum, aut per me quidem alii Horatium hic excuſent, qui velint aut poſſint.

17. TE SEMPER ANTEIT SAEVA NECESSITAS] Editio Veneta 1478. SERVA, Loſcheri autem 1498. SAEVA: & ex eo tempore pro diverſo Interpretum judicio nunc haec, nunc illa vox libros occupavit. Membranae quoque in diverſa abeunt; Cruquii aliquot omnium veterrimae cum Acrone & Porphyrione *ſerva* habent: ex noſtris omnes melioris notae, Leid. Regin. Graev. Zulich. Batt. Petr. Gale, & a prima manu Reg. Soc. *Saeva:* duabus tantum ex recentioribus ab altera lectione ſtantibus. Sane facilis erat Librariis erratio in vocibus tam inter ſe ſimilibus: unde & ſupra Carm. I, 16. *nec mare naufragum, Nec ſaevus ignis*, in Reginenſi a prima manu erat *Servus ignis.* Utra igitur lectio ſequenda? Profecto, niſi codices turbaviſſent, nihil melius quam *ſaeva neceſſitas* deſideraremus: ſic enim eadem *dura, dira, acerba, δεινὴ, κρατερὴ, σχετλία* &c. dicitur: optimeque id epithethon cum ſequentibus quadrat, ubi clavi & cunei & uncus in ahena ejus manu geſtantur. Tamen & illud *ſerva* argutule poſitum videatur; quippe licet omnium rerum *domina & regina* ſit neceſſitas, ipſa tamen ſibi *ſerva* eſt; nihil enim libere aut voluntarie agit. Nec tamen idcirco hanc lectionem probaverim: imo vero, ſi *ſerva* legeris, ipſa orationis ſtructura poſtulat, ut, non ſibi, ſed Fortunae ſervam eam conſtituas. Quî autem convenit, ut neceſſitas, *quae nulli paret*, ſerva ſit Fortunae? Huc adde, quod ſervae *anteire* dominas non ſolebant. Erant quidem ſervi & clientes pauperculi, qui quod ante dominos ambularent, populumque ſubmoverent de via, Anteambulones

Digitized by Google

Te Spes, & albo rara Fides colit
Velata panno, nec comitem abnegat,
Utcumque mutata potentis
Veſte domos inimica linquis.
At volgus infidum, & meretrix retro
Perjura cedit: diffugiunt cadis
Cum faece ſiccatis amici,
Ferre jugum pariter doloſi.

Serves

:es dicti ſunt: Ancillae vero, niſi fallor, a tergo one ſequebantur, neque Anteambulatrices erant, :d Pediſequae.

22. Nec comitem abnegat] Difficilis quidem ic locus eſt, multoſque non parum torſit. *Spes*, iquit, *& bona Fides fortunam colit, & comitatur: t vulgus, & meretrices & fucati amici eam derelin-uunt.* Contra autem dicunt alii, infideles amicos ortunae comites eſſe: veram autem Fidem mi-me Fortunam ſequi. Ovidius, Pont. II, 3. de nicitia & fide fucata.

Turpe quidem dictu, ſed (ſi modo vera fatemur)
Vulgus amicitias utilitate probat.
Cura quid expediat prius eſt quam quid ſit honeſtum:
Et cum Fortuna *ſtatque caditque* Fides.

mox ibidem de fido amico,

Scilicet indignum, juvenis rariſſime, ducis
Te fieri comitem *ſtantis in orbe* Deae.

Pont. I, 9.

Adfuit ille mihi, cum pars me magna reliquit,
Maxime; Fortunae *nec fuit ille* comes

iterum Pont. IV, 10.

Quemque refers, imitare virum: vetat ille profecto
Tranquilli comitem *temporis eſſe* Fidem.

venalis Sat. X, 73.

ſed quid
Turba Remi? ſequitur fortunam *ſemper, & odit*
Damnatos.

.uid igitur fiet? aut quo tandem pacto tam di-rſa haec inter ſe conciliari poterunt? Sane cum vidius & Juvenalis *Fortunam* nominant, *Secun-m* tantum intelligunt ex recepto loquendi mo-: & proinde recte dicunt, abeunte Fortuna, ınere tamen fidos amicos; neque fortunae co-tes eſſe. Noſter autem aliam plane imaginem ncepit & repraeſentavit; ſub Fortunae enim mine, eandem & proſperam & adverſam, mutata tantum veſte, intelligit: unde conſequens erat, ut etiam mutatae fortunae Spem, Fidem, & amicos certos adhuc comites & cultores eſſe diceret: meretrices autem & paraſitos retrocedere & diffugere. Et bene quidem hoc Horatio ceſſiſſet, niſi addidiſſet verbum, quod, ut mihi quidem videtur, totam hanc ſcenam deturpat & prorſus corrumpit;

nec comitem abnegat,
Utcumque mutata potentes
Veſte domos inimica linquis.

Quippe, ſi Fortuna *linquit* domos afflictas, unaque comitantur abeuntem Spes & Fides; tum profecto omnes omnino diffugiunt, tam fidi amici, quam infideles: quo nihil abſurdius fingi poteſt. Certe, ſi quid video, vel hoc vel non diſſimili verbo dictum oportuit,

Utcumque mutata potentes
Veſte domos inimica vertis:

hoc eſt, *concutis, affligis.* Spes, inquit, & Fides ſemper te colunt, Fortuna; neque te deſerunt, ſed etiam in afflicta domo, cum veſtem mutaveris, tecum manent: vulgus autem infidum ſtatim diffugiunt. Seneca Epiſt. IX. *Florentes amicorum turba circumſedet: circa* everſos *ingens ſolitudo eſt: & inde amici fugiunt, unde probantur.* Ut ſemel dicam; niſi Fortunam, etiam cum adverſa ſit, in eadem tamen qua prius domo manere finxerit Noſter; nullum hic exitum video, neque quomodo ſententia procedere poſſit, intelligo. Niſi ſiquis fortaſſe ſatirice haec dicta accipiat, Spem Fidemque, ut nunc res hominum ſe habent, Fortunam ſemper comitari: ut ſupra queſtus eſt Ovidius,

Tranquilli comitem temporis eſſe Fidem.
Et cum Fortuna ſtatque caditque fides.

Verum eo pacto non *at vulgus infidum* legendum fuerit, ſed *Tum vulgus*, vel *Et vulgus*, vel aliud quid ſimile.

Serves iturum Caeſarem in ultimos
Orbis Britannos, & juvenum recens
Examen Eois timendum
Partibus Oceanoque rubro.

v. 30. Forte, ultimos, Oro, Britannos.

Eheu

29. Serves iturum Caesarem in ultimos Orbis Britannos] Hactenus Fortunae vim & potentiam memoravit; nunc precationem orditur, ut ſervare velit Caeſarem & Exercitum. Sed quid illud eſt, *Ultimos* ORBIS *Britannos?* Satis profecto erat *ultimos Britannos* dixiſſe, & longe elegantius eſſet: ut ipſe alibi Carm. II, 20.

Dacus, & ultimi
Noſcent Geloni. ——

Epiſt. I, 6.

Quid maris extremos Arabas *ditantis & Indos?*

Epiſt. I, 1.

Impiger extremos *curris mercator ad* Indos.

Sic Carm. I, 36.

Qui nunc Heſperia *ſoſpes ab* ultima.

& II, 18.

Premant columnas ultima *reciſas* Africa.

Virgil. Georg. I, 30.

tibi ſerviat ultima Thule.

Aen. XII, 334.

gemit ultima *pulſu*
Thraca *pedum.*

VIII, 689.

& ultima *ſecum* Bactra *vehit.*

Catullus, Epig. XXX.

quod Comata Gallia
Habebat uncti, & ultima Britannia.

Idem, XI.

Sive in extremos *penetrabit* Indos,
Gallicum Rhenum, *horribiles* & ulti
moſque Britannos.

Claudian. in Ruf. II.

quicquid ligat ultima Tethys,
Extremos *ultra volitat gens ſiqua* Britannos.

Vides, opinor, tot exemplis, elegantius omitti illud *orbis*, neque eo ſublato quicquam ad ſententiam deeſſe. Quid, quod ſi additum quicquam voluiſſet Noſter, *ultimos* credo *hominum* Britannos, non *ultimos orbis* appellaſſet, ut Virgil. Aen. IX, 727.

Extremique hominum *Morini, Rhenuſque bicornis:* a quo Plinius Hiſt. XIX, 2. *Ultimique hominum exiſtimati Morini.* Sane *ultimos Orbis*, vel quod perinde eſt, *ultimos terrae* mihi plane ſemibarbarum videtur; neque hujuſmodi loquendi genus, niſi fallor, apud ullum bonum auctorem inveneris. Unus modo & alter locus occurrit, qui prope huc accedere videatur, qualis ille veteris Tragici apud Ciceronem de Nat. Deorum I, 42. *Omitto*, inquit, *Eleuſinam*, *ſanctam illam & auguſtam*,

Ubi initiantur gentes orarum ultimae.

Ultimae gentes orarum, ut *ultimos Britannos orbis.* Verum ibi *ultimae* genitivus ſingularis eſſe poterit, ut ſtructura ſit, *gentes* (orae) *ultimae orarum*: vel, quod verius puto, corrigendus locus eſt ad hunc modum,

Ubi initiantur gentes oraï ultimae.

Utcumque haec ſint, veterum illorum Tragicorum obſoletior eſt oratio, quam ut inde Horatio contra aevi ſui morem patrocinium petas. Alter, quem dixi, locus apud Lucanum extat libro VII, 541, & prima quidem fronte germanus huic Noſtro videtur, *extremi Iberi orbis*, ut *ultimos Britannos orbis.*

vivant Galataeque, *Syrique*,
Cappadoces, *Gallique*, extremique orbis Iberi,
Armenii, *Cilices.*

propius autem contuenti plane alia hujus loci ratio, quam Noſtri, apparet: quippe *extremi* hic genitivus eſt ſingularis, Iberi *orbis extremi*; ut Virgil. Georg. II, 123.

Aut quos Oceano proprior gerit India lucos,
Extremi *ſinus* orbis.

Ovid. Faſt. I, 717.

Horreat Aeneadas & primus & ultimus orbis.

Triſt. I, 1.

nobis habitabitur orbis
Ultimus, *a terra terra remota mea.*

Epiſtola Hypermneſtrae:

regnoque domoque
Pellimur: ejectos ultimus orbis *habet.*

Statius Silv. V, 1.

quantum ultimus orbis
Ceſſeris, & *refluo circumflua gurgite Thule.*

Recte itaque dixeris, *ultimi orbis Iberos*, *ultimos* autem minime. Huc etiam accedit quo minus ultimos *orbis* Britannos Horatium dixiſſe credam, quod non tam *ultimam orbis* Britanniam, quam plane *alium orbem* & a ſuo diverſum appellare ſoleant poëtae: ut auctor Epigrammatis ad Claudium Caeſarem.

Libera

Eheu, cicatricum & ſceleris pudet,
Fratrumque. quid nos dura refugimus
Aetas? quid intactum nefaſti
Liquimus? unde manum juventus
Metu Deorum continuit? quibus
Pepercit aris? ô utinam nova
Incude defingas retuſum in
Maſſagetas Arabaſque ferrum.

v. 39. Vulg. DIFFINGAS.

XXXVI.

:ibera non hoſtem, non paſſa Britannia regem,
Aeternum noſtro *quae procul* orbe *jacet.*
udian. de Conſul. M. Theod. v. 50.
Hiſpana tibi Germanaque Tethys
'aruit, *&* noſtro *diducta Britannia* mundo.
gilius Ecloga 1.
; penitus toto *diviſes* orbe *Britannos.*
:rgo cum illud *ultimos orbis* minime recto talo ſiſtere videatur; neque nos juvent Codices ti; ecquid eſt, quod ex conjectura commo- ſubſtitui poterit? Equidem, quia jam tandem tunam precari Noſter incipit, plane inducor, precandi verbum hinc excidiſſe credam, & lo- i ſic reponendum eſſe;
erves iturum Caeſarem in ultimos,
)RO, *Britannos.*
d facilius procliviuſve, quam ut *oro* ab inep- Librariis in *orbis* mutaretur? *Serves, oro:* ut ſter alibi Serm. II, 4.
ſed des *veniam bonus*, oro.
id. Triſt. I, 4.
nvigiles *igitur noſtris pro caſibus*, oro.
ue alii paſſim. Porro eodem, quo hic, men- laborat locus Silii Italici lib. III. ubi uxor Han- alis pro viro ſuo precatur,
;ed tu, bellorum genitor, miſerere, neſaſque
Averte, & ſerva caput inviolabile Teucris.
is, quaeſo, eſt iſte *bellorum genitor?* Mars, o- or: ſed ex qua uxore, vel amica, bella ge- t? Nugae merae. Tu vero lege meo peri-),
;ed tu, Bele, oro, *genitor, miſerere.*
nirum Hannibal originem ſtirpis duxit a *Belo:* le idem Silius lib. VIII.
Hannibal a noſtro nomen memorabile Belo.
.ib. IV. ſic Hannibalem Boſtar alloquitur,
Maxime Belide, *patriis qui a moenibus arces*
Servitium dextra.
Virgilius Aen. I, 626.
genitor *tum* Belus *opimam*
Vaſtabat Cyprum & victor ditione tenebat.

36. UNDE MANUS JUVENTUS] *Manus* habet Editio prima Veneta 1478. unde credo in pleraſque editiones ea lectio profluxit. Sed Loſcherus 1498. recte edidit MANUM, ut omnes ubique fere ſcripti; etſi hic taceant Lambinus & Torrentius. Certe ita Noſtri Graevianus, Reginenſis, Battelianus, Regiaeque ſocietatis cum aliis. Et rectius *manum*, quam ut invenuſtum homocoteleuton fiat, *manus juventus.*

38. O UTINAM NOVA INCUDE DIFFINGAS RETUSUM] *Diffingas* habent Editiones fere omnes, tam veteres, quam recentiores; & ſcripti etiam plerique. Verum ea vox minime huic loco convenit. Cum enim *diffingere* contrarium ſit τοῦ *fingere*, uti conſtat ex Carm. III, 29. nihil ab hac ſententia alienius concipi poteſt. *Nova* enim *incude* finguntur res & fabricantur; non diffinguntur & corrumpuntur. Quare melior videtur lectio, quae in duobus Cruquii libris extat DEFINGAS; quibus accedit optimus noſter Reginenſis, ubi DEFI GAS eſt, N per malam manum eraſa. Leidenſis quoque noſter, *deſfingas*, *f* geminato. Sane id ſaepe obſervavi, in compoſitis quae a *deſ* vel *des* incipiunt, pleroſque codices manuſcriptos *diff* & *diſſ* exhibere: ut Epiſt. I, 7.
Deſignatorem decorat lictoribus atris.
codices noſtri Leid. Graev. Regin. cum aliis *Diſſignatorem*; & ſic alibi non raro: quod & in hoc loco contigiſſe credo: ſcribimus igitur *defingas.* Sed jam de ſequente verbo RETUSUM difficilior quaeſtio eſt. *Retuſum*, aiunt Scholiaſtae, civili bello *hebetatum*: recte: & ſic Virgil. Georg. II, 301.

neu

XXXVI.

ET ture & fidibus juvat
Placare, & vituli ſanguine debito
Cuſtodes Numidae Deos:
Qui nunc Heſperia ſoſpes ab ultima,

Caris

neu ferro *laede* retuſo
Semina.
Lucan. VI, 161.
confringite tela
Pectoris incurſu, jugulisque retundite ferrum.
Ovid. Amor. II, 9.
Quid juvat in nudis hamata retundere *tela*
Oſſibus?
Silius Ital. XVI.
Jam campi valleſque madent: hebetataque *tela.*
Auctor Octaviae v. 525.
condidit tandem ſuos
Jam feſſus enſes victor, hebetatos *feris*
Vulneribus: & continuit imperium metu.

Sed illud huic interpretationi videtur obſtare, quod *retuſi* gladii potius cotibus acuuntur, quam incudibus renovantur; ut Lucan. VII, 139.

Nec gladiis habuere fidem, niſi cotibus aſper
Exarſit mucro: tunc omnis lancea ſaxo
Erigitur.

Caeterum pro *retuſum*, quod in meis omnibus extat, codex Cruquii RECUSUM, atque id cupide arripuerunt Lambinus, Marcilius, aliique, & *diffingas recuſum* poëtica phraſi dictum volunt, pro *diffingas recudendo.* Verum ut hoc, quod tamen hic durum eſt, concedatur; quis tamen in eodem verſiculo ferre poſſit *incude recuſum?* Ne in oratione quidem ſoluta duo haec vocabula juncta repereris, ubi minus tamen aurium judicio tribuitur, quam in verſu. Mihi vero alia in mentem incidit conjectura; quam ſane veram exiſtimo,

o utinam nova
Incude defingas recoctum *in*
Maſſagetas Arabaſque ferrum.

Et ſane ſic videtur olim legiſſe vetus Scholiaſtes. Narrat quippe Cruquius ſe in ſcriptis adnotationibus offendiſſe, *confuſum & commaſſatum:* quod mendoſe hodie in Acrone legitur *confuſum & quaſſatum.* Atqui *commaſſatum* plane explicat *recoctum*, non *retuſum* neque *recuſum.* Perſius Sat. V, 10.

Tu neque anhelanti, coquitur *dum* maſſa *camino,*
Folle premis ventos.
Martialis XI, 53.
Altera non deerunt tenui verſata favilla,
Et Velabrenſi maſſa recocta *foco.*

de Caſeo Velabrenſi loquitur, de quo vide Epig. XIII, 29. Virgilius Aen. VII, 636.

Vomeris huc & falcis honos, huc omnis aratri
Ceſſit amor: recoquunt *patrios* fornacibus *enſis.*
Lucanus VII, 145.
Non aliter Phlegra rabidos tollente Gigantas,
Martius incaluit *Siculis* incudibus *enſis:*
Et rubuit flammis *iterum Neptunia cuſpis:*
Spiculaque extenſo Paean Pythone recoxit.

Lucius Florus III, 20. *E* ferro *ergaſtulorum* recocto *gladios ac tela fecerunt.*
Prudentius Περὶ Στεφ. V, 70.

Excisa fabrili manu, Cavis recocta *& follibus.*

Idem Pſychomachia v. 600.

auri
Sordida fruſta rudis, nec adhuc fornace recoctam
Materiem.

Silius Italicus IV, ſub initio;

Pila novant, ac deterſa rubigine ſaevus
Induitur ferro ſplendor: niveumque repoſtae
Inſtaurant galeae coni decus: haſta juvatur
Amento: renovantque nova fornace bipennes.

ubi quid quaeſo eſt *renovant nova?* quam ineptum & ταυτολόγον· praeſertim cum paullo ante dixerat, *pila novant.* Codex vetuſtus Colonienſis habet *revocant:* quod nihilo melius. Lego ſine dubio,

recoquunt*que nova* fornace *bipennes:*

ut Virgilius loco jam dicto, *recoquunt fornacibus*, & Prudentius, *fornace recoctam.* Optat igitur Horatius, ut ferrum, quod civili cruore pollutum & commaculatum erat, jam in maſſam redactum, repurgatum, & recoctum, nova incude formaretur iu tela contra Arabas & Maſſagetas.

10. CRIS-

Caris multa ſodalibus,
Nulli plura tamen dividit oſcula,
Quam dulci Lamiae; memor
Actae non alio rege puertiae,
Mutataeque ſimul togae.
Creſſa ne careat pulchra dies nota:

Neu

10. CRESSA NE CAREAT PULCHRA DIES NOTA] Vexatiſſimus hic locus eſt, & eruditorum hominum diſputationibus nobilis. Eraſmus & pauci alii *Threſſa* corrigunt ex Plinio, qui lib. VII, 40. *morem* memorat *Thraciae gentis, quae calculos colore diſtinctes pro experimento cujuſque diei in urnam condit*, album diei felici, infelici nigrum aſſignans, *ac ſupremo die ſeparatos dinumerat, atque ita de quoque pronunciat.* Quae omnia Phylarchus apud Zenobium Proverb. VI, 13. *Scythis* tribuit: ex quo Plinius ea hauſiſſe videtur, notante elegantiſſimo Harduino. Eadem etiam ex Phylarcho profert Suidas *Λευκὴ ἡμέρα.* Veteres vero Scholiaſtae, Porphyrio & Acro, plane ſimilia narrant, non de Thracibus aut Scythis, ſed *Cretenſibus*; unde & *Creſſam notam* eodem modo explicant, quo priores illi *Threſſam.* Verum haec quidem interpretatio nequaquam ſatisfacit: cum enim vel Cretenſes vel Thraces, nam utroſlibet dixeris perinde est, dies ſingulos, prout bene vel male proceſſiſſent, vel *nigro* calculo vel *albo* notaverint; proinde ſive *Threſſa nota* ſive *Creſſa*, non magis *album* & felicem calculum hic indicaret, quam *nigrum* ac infauſtum: quippe & niger calculus Threſſa certe nota eſt, aeque ac albus. *Threſſa* itaque nota, niſi ſic plene dixeris *candida Thracum nota*, nullo modo diem bonum & pulchrum, qualem celebrat Horatius, notare poterit. Proinde aliquid, & ſi fieri poteſt, melius indagandum.

Atque illud inprimis ſe offert, quod eruditiſſimus Harduinus propoſuit, cum ad locum Plinianum citatum, tum in praeclaro opere de Nummis Populorum & Urbium voce ΚΥΔΩΝ: ubi *Creſſam notam* pro *vini Cretici nota* accipit, ut alibi Noſter Carm. II, 5. & Serm. I, 10. *nota Falerni*, & ſimiliter Cicero in Bruto c. 83. *Cretico* item *vino diem pulchram* hic celebrari, ut Carm. I, 2. *diem bonum* antiqua teſta, & III, 28. *diem* ... *um* recondito Caecubo. Porro vinum Creticum *in maximo pretio habitum fuiſſe Clementem Paed. II. alioſque permultos docuiſſe.* Huc recidunt, quaecumque pro firmanda ſua ſententia diverſis in locis protulit vir ingenioſus. Utinam vero nominaſſet *permultos* illos, qui Creticum vinum tam magnopere praedicent. Clemens certe Alexandrinus uno verbulo hoc laudat, ὁ Θάσιος καὶ εὔπνους Λέσβιος, καὶ Κρής τις γλυκύς, *Creticum quoddam vinum dulce* appellans: & ſic Aelianus Var. Hiſt. XII, 31. Γλυκύς τις, καὶ Κρὴς ὁ ἄλλος. Sed quale, amabo, illud *vinum dulce?* non aliud quam *Paſſum*, quod quidem Cretae optimum fiebat. Plinius XIV, 9. *Paſſum a Cretico Cilicium probatur, & Africum, & in Italia, finitimiſque provinciis.* Juvenalis XIV, 270. de mercatore,

Qui gaudes pingue *antiquae de littore* Cretae
Paſſum, *& municipes Jovis advexiſſe lagenas.*

Martialis Epigr. XIII, 106.

Paſſum.

Gnoſſia Minoae genuit vindemia cretae
Hoc tibi, quod mulſum pauperis *eſſe ſolet.*

Caeterum *Paſſum* quid ſit & quemadmodum fiat, ex Columella diſces XII, 39. & Palladio in Octob. c. 19. & cur *pingue* & *pauperis mulſum* Juvenali Martialique dicatur, probe intelliges; quippe *ex uvis paſſis in praelo compreſſis effluit, & conditum vaſculo, mellis more, ſervatur.* Jam autem praeter hos modo laudatos, qui paſſum Creticum memorant, nego ullos veterum Romanorum vini Cretici mentionem facere. Quid ergo? faceta ſane & ridicula res eſſet, ſi tot *cari* ſodales, tam *pulchra* ob Numidae reditum die, nihil niſi *paſſum* ſorberent, vel lingerent potius. Habeat id ſibi domi Harduinus, tam bellae comiſſationis novus Magiſter. Quid, quod ſi *notam* vini voluiſſet hic Noſter, omnino Chium potius quam Creticum elegiſſet,

Chii *ne careat pulchra dies nota.*

ut Epod. IX. petit *Aut Chia vina aut Lesbia:* & Carm. III, 19. *Quo Chium pretio cadum mercetur*, interrogat. Satis vero de vini copia proviſum eſt in verſu ſequente, *Neu promtae modus amphorae;* ubi illud NEU plane indicat nihil antea de vino dictum eſſe. Mihi quidem omnia perpendenti nulla verior videtur explicatio, quam ut *Creſſa nota* pro *cretae* vel *cretea nota* capiatur. Quippe priſcos Latinos *cretae*, ab inſula Creta unde eam glebam

M ad-

Digitized by Google

Neu promtae modus amphorae,
Neu morem in Salium ſit requies pedum:
Neu multi Damalis meri
Baſſum Threïcia vincat amyſtide:
Neu deſint epulis roſae,
Neu vivax apium, neu breve lilium.
Omnes in Damalin putris
Deponent oculos: nec Damalis novo
Divelletur adultero,
Laſcivis ederis ambitioſior.

XXXVII.

advectam crediderunt, nomen indidiſſe vero ſimillimum eſt. Ita ſane Iſidorus, etſi auctor non optimus, Orig. XVI, 1. *creta*, inquit, *ab inſula Creta, ubi melior eſt.* Quamquam enim Graecis, cui parva inſula Cimolos bene cognita erat, *γῆ Κιμωλιά terra Cimolia* vocitata eſt; Latini tamen a majore & nobiliore inſula, quae Cimolo vicina erat, *cretam* vocare poterant: vel quod a nautis forte Cretenſibus adveheretur. Jam igitur ſi *creta* ideo dicta eſt, quia *terra Creſſa* exiſtimaretur, quidni Horatius, ut verbum humile evitaret, *Creſſam notam* pro *cretae nota* & ſplendide & eleganter dixerit? Idem tamen in Sermonibus, ubi propriis & inornatis verbis utitur, *cretam* eodem ſenſu non recuſavit, II, 2.

Quorſum abeant? ſanin' creta, *an carbone notati?*

quod manifeſte imitatus eſt Perſius, Sat. V.

Quaeque ſequenda forent, quaeque evitanda viciſſim,
Illa prius creta, *mox haec carbone* notaſti.

Porro id ſolenne eſt Scriptoribus Latinis, ut dies felices *creta* vel *albo lapide, lapillo, calculo, gemma* ſignandos & notandos dicant; infauſtos vero *nigro*. Martialis XII, 34.

Triginta mihi quattuorque meſſes
Tecum, ſi memini, fuere, Juli,
Quarum dulcia mixta ſunt amaris;
Sed jucunda tamen fuere plura.
Et ſi calculus omnis huc & illuc
Diverſus bicolorque digeratur,
Vincet candida *turba* nigriorem.

Catullus LXIX, de die fauſto;

Quem lapide *illa diem* candidiore notet;

& CVIII.

o lucem candidiore nota!

Idem Martialis ob Terentii reditum ex Sicilia, & *lactea gemma* diem notat, & vini veteris *amphoram* promit, plane ut Noſter nec *Creſſam notam*, nec *amphoram* deeſſe vult; Epig. VIII, 45.

Priſcus ab Aetnaeis mihi, Flacce, Terentius oris
Redditur: hanc lucem lactea gemma notet.
Defluat, & lento ſplendeſcat turbida lino
Amphora, *centeno conſule facta minor.*

Idem ob inſperatum reditum Caii Julii Proculi *albam gemmam* & vetuſtum *cadum* poſtulat, XI, 37.

Caius hanc lucem gemma *mihi Julius* alba
Signat, io, votis redditus, ecce, meis.
Hypne quid expectas piger? immortale Falernum
Funde: ſenem poſcunt talia vota cadum.

Perſius quoque & candidum *lapillum* & *merum* poſcit, ob Macrini ſui natalem, Sat. II.

Hunc, Macrine, diem numera meliore lapillo:
Funde merum *Genio.*

Dubiumne vero poſthaec cuiquam eſſe poterit, quin Horatius per *Creſſam notam* idem voluerit,

quod

XXXVII.

Ad Sodales.

NUNC eſt bibendum, nunc pede libero
Pulſanda tellus: nunc Saliaribus
Ornare pulvinar Deorum
Tempus erat dapibus, ſodales.
Antehac nefas depromere Caecubum
Cellis avitis: dum Capitolio
Regina dementis ruinas,
Funus & imperio parabat,
Contaminato cum grege turpium
Morbo virorum, quidlibet inpotens
Sperare, fortunaque dulci
Ebria. ſed minuit furorem

v. 10. Forte, Opprobriorum quidl.

Vix

d Martialis Perſiuſque per *lacteam albamve* mam, & *meliorem lapillum?* Iterum Martialis, g. IX, 52.

elix utraque lux, dieſque nobis
ignandi melioribus lapillis.

X, 38.

nox omnis & hora, quae notata eſt
aris litoris Indici lapillis.

ius junior, Epiſt. VI, 11. *O diem laetum, notan- mihi candidiſſimo calculo!* Sidonius Carm. IV.

roſper connubio dies coruſcat,
lbus *quem picei* lapillus *Indi*
ignet.

ius Silv. IV, 6.

ox, & Erythraeis Thetidis ſignanda lapillis,
t memoranda diu, geniumque habitura perennem.

m Silv. IV, 8.

itera, quae feſtos cumulare altaribus ignes,
t redimire chelyn, poſteſque ornare juberet:
Albanoque cadum ſordentem promere fumo,
t cantu ſignare diem: ſed tardus inerſque
unc demum mea vota cano.

male profecto *cantu*; cum jam ante *chelyn* ninaverat, & mox repetit *cano*. Quid autem *ſignare diem cantu?* tu vero lege,

Albanoque cadum *ſordentem promere fumo,*
Et creta *ſignare diem:*

cadum hic cum *creta* conſociat, ut Noſter *amphoram* cum Creſſa nota, Martialis *amphoram* cum *lactea gemma*, *cadum* cum *gemma alba*, & Perſius *merum* cum *lapillo candido*, ad diem feſtum fauſtumque celebrandum.

9. Contaminato cum grege turpium Morbo virorum] *Vulgatam hanc lectionem* (inquit Joſephus Scaliger Auſon. Lect. I, 17.) *quis ſanus volet tueri? quomodo inde bonum ſenſum efficiet?* Ipſe igitur ex conjectura ſic locum reſtituit,

Contaminato congrege *turpium*
Morbo virorum:

& explicat, *Morbo virorum*, morboſis viris; ut *ſcelus viri*, ſceleſtus. Atque hujus, ut videtur, auctoritatem ſecutus Cruquius, trium tamen, ut narrat, manuſcriptorum codicum fide, etiam in ipſo textu edidit congrege; & ob eam rem laudatus eſt a Barthio Adverſariorum lib. 59. cap. 9. Ae de Cruquio quidem Barthioque non adeo ſolliciti ſumus: Scaligerum tam graviter dormitaſſe non poſſumus non indignari. Quae enim illa fartago loquendi non modo Venuſino noſtro, ſed & ipſo Ennio & verrucoſis ejus aevi Tragicis indigna?

Vix una ſoſpes navis ab ignibus:
Mentemque lymphatam Mareotico
Redegit in veros timores
Caeſar, ab Italia volantem

Remis

digna? *Contaminato morbo turpium virorum congrege*; ſive, quod pejorem adhuc ſtrioliginem prae ſe fert, *Contaminatis morboſis turpibus viris congregibus:* apage tam foedam ſcabiem a nitidiſſimo ſcriptore! *Morbo virorum* pro morboſis viris nemo unquam dixiſſet. *Congrex* Horatiano ſaeculo vox nondum nata erat. Poſteriores quidem uſurparunt, Apuleius, Auſonius, Prudentius, Auctor Pervigilii Veneris, Cyrillus in Gloſſario; ſed eo ſenſu, qui a Flacci ſententia plurimum diſtat. Quid multa? *Contaminato cum* GREGE minime ſollicitandum eſt: nam vocabulum *grex* turpi illi ſpadonum & cinaedorum contubernio quaſi proprium erat. Aurelius Victor in Tito: *Berenicen nuptias ſuas ſperantem regredi domum*, & enervatorum greges *abire praecepit*. Curtius III, 8. Spadonumque grex *haud ſane illis gentibus vilis*. Suetonius Tito, c. 7. *Nec minus libido* propter exoletorum & ſpadonum greges *ſuſpecta in eo erat*. Seneca Epiſt. 95. *Transeo* agmina exoletorum, *per nationes coloreſque diſpoſita*. Tacitus Annal. 15. 37. *Uni ex illo* contaminatorum grege *in modum ſollemnium conjugiorum denupſiſſet*. Quibus adde Valerium Max. 7, 7. ubi de Lenone & Lupanari loquitur: *Qui fortunas ſuas in* ſtabulum contaminatum *projecerat*. Quae loca & Marſilii errorem ſatis redarguunt, qui ſic conſtituit interpunctionem, ut *contaminato* non cum *grege*, ſed cum *imperio* cohaereat;

Funus & imperio parabat
Contaminato, cum grege &c.

Vera itaque lectio eſt, *contaminato cum grege:* & quae ſequuntur in vulgatis codicibus ſic ſatis commode explicari poſſunt; *cum grege virorum turpium morbo. Morbo turpes dixit* (ſunt verba veteris Scholiaſtae) *quia fere ii effoeminati ſunt.* Recte: ſic enim Claudianus de Cinaedo, Epigr. 26.

Quod pateris turpem *jam cano podice morbum*,
Faemineis *ſignis Luna Venuſque fuit.*

& notum illud Herodoti I, 105. quod Venus irata Scythis inflixerit θήλειαν ΝΟΥΣΟΝ *muliebrem* MORBUM. Catullus Epig. 58.

Pulchre convenit improbis Cinaedis
Mamurrae pathicoque *Caeſarique:*
Morboſi *pariter, gemelli utrique.*

Philoxenus in Gloſſario: *Morboſus*, παθικός. Sine dubio itaque ſententiam Horatii jam tenemus: *cum contaminato grege morboſorum ſpadonum.* Nequeo tamen a me plene impetrare, ut verba ipſa ſic a poëta profecta eſſe credam. *Virorum* nomine, niſi fallor, non dignaretur Eunuchos; qui ſemiviri potius vel faeminae vel monſtra dicendi erant, hoc ſaltem in loco, cum eos execraretur, & contemptui haberet. *Ego tamen* VIR *ſum*, aiebat Veſpaſianus, cum Mucianum notae impudicitiae hominem taxaret. Porro & in illa locutione, Virorum *turpium morbo*, non agnoſco elegantiam Flacci; neque alius, credo, agnoverit, qui aures ab optimorum ſcriptorum lectione adhuc calentes habeat. Quare tentandum, an jacenti & fere deplorato loco conjectura opem ferre poſſimus. Mihi quidem varia excogitanti nihil viſum eſt aut ſententiae aut receptae lectioni propius accedere, quam ſi pro MORBO VIRORUM legerimus OPPROBRIORUM.

Contaminato cum grege turpium
Opprobriorum.

opprobria autem intelligo ſpadones ipſos, *omnibus probris contaminatos*, qui humani generis opprobria ſunt. Notus ille Helleniſmus eſt, jam inde ab Homero, qui homines probroſos ἐλέγχεα, hoc eſt, OPPROBRIA vocat; ut Paſtores,

Ποιμένες ἄγραυλοι, κακ' ἐλέγχεα, γαστέρες οἶον.

& Argivos,

Αἰδὼς, Ἀργεῖοι, κακ' ἐλέγχεα, εἶδος ἀγητοί.

& Priami filios,

Τοὺς μὲν ἀπώλεσ' Ἄρης· τὰ δ' ἐλέγχεα πάντα λέλειπται.

Sic & illud Sancti Apoſtoli ex Epimenide petitum,

Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακ' ἐλέγχεα, γαστέρες ἀργαί.

Sic proverbiale illud, Ἡρώων παῖδες λῶβαι, vel ἆται; *Heroum liberi Opprobria ſunt*, vel *Damna.* Catullus Epig. 29.

At vobis mala multa Di deaeque
Dent, Opprobria, Romuli Remique.

Charinus, adoleſcens luxu perditus, apud Plautum Mercat. Prol. v. 59.

Objurgare pater haec me noctes & dies: —
Convitium *tot* me *annos jam ſe paſcere.*

Sic & illud accipio apud Noſtrum Carm. III, 6.

ſeu vocat inſtitor,
Seu navis Hiſpanae magiſter,
Dedecorum *pretioſus emtor.*

De-

Remis adurgens, (accipiter velut
Mollis columbas, aut leporem citus
Venator in campis nivalis
Haemoniae) daret ut catenis
Fatale monſtrum: quae generoſius
Perire quaerens, nec muliebriter
Expavit enſem, nec latentis
Claſſe cita reparavit oras.

v. 24. Forte, PENETRAVIT.

Auſa

ecorum, mulierum impudicarum; *λωβῶν*, *i-* *ꞔτων*. Huc accedit, quod alias OPPROBRIUM Mollibus & Cinaedis aptiſſime uſurpatur, Claudius in Eutropium Eunuchum I, 57.

roſuerat manſiſſe virum. Felicior extat
Ipprobrio. *Serviret adhuc ſi fortior eſſet.*

ertius de hac ipſa Cleopatra III, 9.

yid modo quae noſtris opprobria *vexerat armis,*
Et famulos inter faemina trita ſuos.

:t etiam, quod *turpium* commodiſſimum epion eſt *opprobriorum*, ut Noſter Serm. I, 7.

pudicum,
ui primus virtutis honos, ſervavit ab omni
on ſolum facto, verum opprobrio *quoque* turpi.

ᵻ. MENTEMQUE LYMPHATAM MAREOTICO REIT IN VEROS TIMORES] Sic conſtanter Codices *in veros:* nec locum ſollicitamus; etſi ad aliocriptorum exemplum potius *ad veros* dixeri-. Ita Seneca conſtanter; ut Epiſt. 13. *Nemo ı reſiſtit ſibi, cum cœperit impelli: nec* timorem n redigit ad verum. Epiſt. 45. *Ecce tota mihi mentitur: hanc coargue: hanc* ad verum, *ſi us es, redige.* Epiſt. 95. *Habitus porro animi erit in optimo, niſi res* ad verum redegerit. Seı alter Controv. 9. *Nam dum inſanos imitatur llus Vibius) dum lenocinium ingenii furorem pu- quod ſimulabat,* ad verum redegit. Ita Liſaepe, *redigere ad certum, ad irritum & va- ı, ad nihilum*; de quibus conſule accuratiſſin Fred. Gronovium ad Liv. XLI, 23. Illud m obiter, etſi praeter morem noſtrum, qui Commentarium, ſed Emendationes ſcribi-, adnotare non piget, male hic rem geſſiſſe rpretes quos viderim omnes; dum *Lymphaintelligunt* ebriam, inſanam, furiatam. Imo , tu *vano pavore, ſive metu Lymphatico, term & conſternatam* accipe. Quod ex Hiſtoria veeſſe comperies. Quippe ipſo ſtatim Actiaci lii initio, quaſi Panico terrore concuſſa Cleopatra fugam capeſſebat: quem *vanum* timorem ab Auguſto ad *verum* eſſe redactum ait Noſter, cum ille parta victoria mox tota claſſe fugientem eam ſequeretur. Certe niſi hoc ſenſu *Lymphatam* explices, frigebit tota ſententia, vel potius ad nihilum redigetur. Seneca Epiſt. 13. *Nulli tam pernicioſi, tam irrevocabiles, quam* Lymphati METUS *ſunt: caeteri enim ſine ratione, hi ſine mente ſunt.* Idem Epiſt. 85. *Deſcribe captivitatem, verbera, catenas —— inter* Lymphaticos metus *numerat ſapiens.* Lucanus VII, 186.

Quid mirum populos, quos lux extrema manebat,
Lymphato *trepidaſſe* metu?

Ita paſſim alii. Urbane autem & amare Noſter, non Pane vel Apolline vel quovis alio numine Lymphatam Cleopatrae mentem, ſed vino Mareotico tradit.

24. NEC LATENTES CLASSE CITA REPARAVIT ORAS.] Quid, obſecro, eſt *reparare oras claſſe?* Nonnulli per Hypallagen interpretantur, *oras claſſe* pro *oris claſſem*; ut ſententia ſit, non collegit denuo exercitum, non inſtauravit bellum navale. Sed veſtram fidem, Grammatici, quis hujusmodi Hypallagas in poëtarum ſcriptis deprehendit; aut ubi natae ſunt niſi in cerebellis Magiſtrorum: qui, ſi Hypallagen, Hyperbaton, Synchyſin nominaverint, egregie loca quaeque contaminatiſſima ſe putant expedire? Neque illud interea vident, ſe huic loco ineptiſſimum ſenſum affingere; cum illud *generoſe* a Cleopatra factum volunt, quod *claſſem non reparaverit?* Atqui illud timidi prorſus animi fuiſſet, non reparaſſe; ſiquidem reparare potuiſſet. Alii autem, ſtolida illa Hypallage repudiata, *reparavit oras* pro *repetiit, requiſivit*, accipiunt: neque tamen ex omni Latinitate vel unicum ejus ſignificationis exemplum proferre poſſunt. Ego vero, vel reclamantibus quotquot hodie extant codicibus, ſic ab Horatio ſcriptum eſſe contendo,.

Auſa & jacentem viſere regiam
Voltu ſereno, fortis & aſperas
Tractare ſerpentis, ut atrum
Corpore conbiberet venenum,
Deliberata morte ferocior:
Saevis Liburnis ſcilicet invidens
Privata deduci ſuperbo
Non humilis mulier triumpho.

nec latentes
Claſſe cita PENETRAVIT ORAS.
hoc eſt, non aufugit in longinqua terrarum loca quo Auguſtus aut non potuiſſet, aut noluiſſet eam perſequi. Et ſententia haec clariſſima eſt, & facilis librariorum lapſus. Virgilius Aen. I.
Antenor potuit mediis elapſus Achivis
Illyricos penetrare *ſinus*, *atque* intima *tutus*
Regna Liburnorum. —
Ubi omnia belle huic loco reſpondent: ſimilis utrinque ab hoſtibus fuga; hic *intimos ſinus*, illa *oras latentes penetrare* potuit. Idem Aen. IX.
Nec ſatis: extremas *Corythi* penetravit *ad urbes.*
Silius Italicus, III.
Maxime Belide, *Libycas* penetravimus oras.
& iterum IV.
Sed Spartam penetrare *deus fratresque negabant.*
Lucanus VIII, v. 216.
remotas
Medorum penetrare *domos*, *Scythicosque receſſus.*
Suetonius in Julio c. 52. *Et eadem* nave *thalamego paene Aethiopia tenus Aegyptum* penetravit. Ammianus 29, 5. *Caprarienſes montes longe* remotos penetravit, *& diruptis rupibus inacceſſos.*

25. AUSA ET JACENTEM VISERE REGIAM VULTU SERENO] Quid ſibi vult *jacentem regiam?* aut *humilem*, credo, & *ignobilem*, ut in Ciceronis Oratore c. 67. *Depreſſam*, *caecam*, jacentem domum, *pluris quam te & fortunas tuas aeſtimaſti*; qui ſenſus huic loco minime convenit: aut *dirutam & deſtructam*; ut illud Senecae Controv. 34. *Duc illum ad* jacentem Olynthum: *duc illo*, *ubi liberos*, *ubi domum perdidit.* Atqui & hoc ipſa Hiſtoria aſpernatur: tum enim ſtabat Regia integra & intacta. Conjeceram, invitis, ut tum credebam, codicibus, *Auſa* & TACENTEM *viſere regiam:* hoc eſt, *deſolatam*, *vacuam:* quippe Aulicorum turba, & paraſitorum agmina diffugerant, lapſis Cleopatrae & Antonii rebus. Ita Noſter Carm. IV, 14. de re eadem;
nam tibi quo die
Portus Alexandrea ſupplex,
Et vacuam *patefecit aulam.*
Claudianus Rapt. Proſerp. III, 148.
Flebilis, *&* tacitae *ſpecies apparuit* aulae.
& mox v. 154.
Dum vacuas *ſedes & deſolata pererrat Atria.*
Lucanus II, 22.
ſic funere primo
Attonitae tacuere *domus.*
Statius Theb. V, 310.
Conticuere domus.
Tacitus Hiſt. III, 85. *Vitellius in Palatium regreditur vaſtum deſertumque — Terret ſolitudo &* tacentes *loci.* Poſtea didici manuſcriptum codicem Burmanni, cujus editionem nondum videram, clare exhibere TACENTEM, non *jacentem.*

XXXVIII.

XXXVIII.

Ad Puerum.

Persicos odi, puer, apparatus:
Diſplicent nexae philyra coronae:
Mitte ſectari, roſa quo locorum
Sera moretur.
Simplici myrto nihil adlabores
Sedulus cura: neque te miniſtrum
Dedecet myrtus, neque me ſub arta
Vite bibentem.

v. 6. Vulg. Curo.

5. Simplici myrto nihil adlabores Sedulus
ro] Itane vero? an Horatius tantopere *curat*, Servulus praeter mandatum myrto aliquid ad-? mirum ni Saturnalia tunc agebantur, & ſer-dominis imperabant. Tu vero lege, meo pe-ılo, & diſtingue,

Simplici myrto nihil adlabores
Sedulus, cura.

a, inquit, ſive *cave*, ne nimia diligentia vel ım vel philyram vel quidquam appares, prae-unicam myrtum. Utrique pro imperio dixiſ-Noſter, *ſedulus* mando. Sed ſine dubio le-gendum, cura: Terent. And. V, 2. Simo ad Davum.

tu tamen
Cura *adſervandum vinctum.*

Noſter Serm. II, 6.

Imprimat his, cura, *Maecenas ſigna tabellis.*

Favet Manuſcriptus Bodleianus, qui habet *curae*. Atque adeo mirabuntur plerique tam conſpicuum mendum tam longo tempore indeprenſum latere potuiſſe. Sed aliud longe eſt erratum corrigere, aliud agnoſcere ſemel correctum.

Q. HO-

Q. HORATII FLACCI
CARMINUM
LIBER II.

I.

AD ASINIUM POLLIONEM.

MOTUM ex Metello conſule civicum,
Bellique cauſſas, & vitia, & modos,
Ludumque Fortunae, graviſque
Principum amicitias, & arma
Nondum expiatis tincta cruoribus,
Periculoſae plenum opus aleae,
Tractas, & incedis per ignis
Subpoſitos cineri doloſo.

v. 5. Vulg. UNCTA.

Paullum

5. ET ARMA NONDUM EXPIATIS UNCTA CRUORIBUS] Sic exhibent miro conſenſu codices Manuſcripti, *uncta cruoribus*; & defendi quidem poterit ex alio Horatii loco, Epod. 5.

Et uncta *turpis ova ranae* ſanguine.

niſi forte eodem vitio & iſte verſiculus laboret. Sed ſimili metaphora *oblita* dixerunt alii, Ovid. Metam. IV, 96.

venit ecce recenti
Caede leaena boum ſpumantes oblita *rictus.*

& in Epiſt. Canaces;

Oblitus *a dominae caede libellus erit.*

Cicero pro Roſcio c. 52. *Crudelitate ſanguinis perlitus.* Ita & *delibuta.* Seneca Controv. 2. *Converſata es diutius inter humano ſanguine* delibutos. Noſter Epod. 17.

Quantum neque atro delibutus *Hercules*
Neſſi cruore.

Quippe *delibutus unctus dicitur*, ut Donatus ait ad Terentium, & vetus Scholiaſtes ad Noſtrum. Quamquam obſervandum eſt alios ſcriptores in eadem Neſſi hiſtoria, ubi Horatius *delibutus* habet, non *unctus* verum *tinctus* uſurpaſſe. Cicero de Nat. Deorum III, 28. *Nec enim Herculi Deianira nocere voluit, cum ei tunicam ſanguine Centauri* TINCTAM *dedit.* Ovid. Metam. IX, 131.

Excipit hunc Neſſus: neque enim moriemur inulti
Secum ait: & calido velamina TINCTA *cruore*
Dat munus nuptae.

& paullo infra, quod eodem redit. v. 153.

IMBUTAM *Neſſaeo ſanguine veſtem.*

Seneca Herc. Oetaeo, v. 470. de Neſſo;

Cruore tincta *eſt palla ſemiferi, pater.*

Lego itaque & hic,

Nondum expiatis TINCTA *cruoribus.*

minima quidem Scripturae differentia, cum in Codd. MSſ. *unctus* a *tinctus* niſi contentis oculis vix poſſis dignoſcere: ſed non minima ſententiae. *Uncta* enim cruore arma vix dici potuerunt, niſi ſtatim a praelio & caede, priuſquam tergerentur: *tincta* vero etiam diu poſtea manſerunt; quia macula, quae ſemel penitus inſederat ferro, ablui non

Digitized by Google

Paullum ſeverae Muſa tragoediae
Deſit theatris: mox, ubi publicas
Res ordinaris, grande munus
Cecropio repetes cothurno,
Inſigne maeſtis praeſidium reis,
Et conſulenti Pollio curiae:
Cui laurus aeternos honores
Dalmatico peperit triumpho.
Jam nunc minaci murmure cornuum
Perſtringis auris: jam litui ſtrepunt:
Jam fulgor armorum fugacis
Terret equos, equitumque voltus.
Videre magnos jam videor duces
Non indecoro pulvere ſordidos,
Et cuncta terrarum ſubacta,
Praeter atrocem animum Catonis.

Juno

V. 21. Vulg. AUDIRE.

non poterat. Quare aptius eſt huic loco & occaſioni TINCTA; & ſic alii paſſim ſcriptores; nemo uſquam, quod ſciam, *uncta*. Virgil. Georg. III.

Ac vix ſuppoſiti tinguuntur ſanguine *cultri.*

Noſter Carm. III, 23.

Victima Pontificum ſecurim Cervice tinguet. Ovid. Triſt. II, 387.

Tingeret *ut ferrum natorum* ſanguine *mater.*

Ibid. IV, 2.

Victima purpureo ſanguine tingat *humum.*

Ibid. IV, 6.

Quam cui tela ſuo ſanguine tincta *rubent.*

Idem in Ibide.

Tincta *Lycambeo* ſanguine *tela dabit.*

& iterum,

Sive meo tingent ſanguine *roſtra lupi.*

& iterum,

Ipſe ſuo melius ſanguine tinxit *humum.*

Quin, ut hic apud Noſtrum *tincta cruoribus*, ita & utramque vocem apud alios ſic poſitam reperias: ut praeter Ovidii & Senecae loca jam citata, Ille Pont. III, 2.

Decolor affuſo tincta cruore *rubet:*

Hic Thyeſte, 257.

Cruore *ſaepe regie* tinctas *alis.*

Phaedrus Fab. II, 4.

Tinctum cruore *panem miſit malefico.*

Boëtius Conſol. II, 5.

Cruor *horrida* tinxerat *arma.*

12. GRANDE MUNUS CECROPIO REPETES COTHURNO] Heinſius pater, *Forte*, ait, *ſcribendum eſt*,

Cecropii repetes cothurni.

Heinſius autem filius, in ora ſui codicis, cujus exemplar penes me eſt, *Forte*, ait, *legendum*,

Cecropios repetes cothurnos.

Sed vix tanti haec videntur, ut a recepta omnium librorum lectione hic recedamus. Caeterum iſta, *Mox ubi publicas Res ordinaris*, perperam accipiunt nuperi Interpretes. Rectius veteres Scholiaſtae, qui *ordinaris* explicant, *ſcripſeris*. *Ordinare* quidem hoc ſenſu inuſitatum eſt ſatis: ſed Noſter magnus Novator a Graecis hoc accepit, quibus Συντάττειν, *ordinare*, eſt *librum ſcribere*, & Σύνταγμα, *liber*, *volumen*. Ipſa plane hic ſententia ſenſum hunc efflagitat.

21. AUDIRE MAGNOS JAM VIDEOR DUCES] Quid ſodes narrant boni illi Duces, quos audire ſibi videtur Noſter?

Audire magnos jam videor duces,

N Non

Digitized by Google

Juno & Deorum quiſquis amicior
Afris, inulta ceſſerat inpotens
Tellure, victorum nepotes
Rettulit inferias Jugurthae.
Quis non Latino ſanguine pinguior
Campus ſepulcris inpia proelia
Teſtatur, auditumque Medis
Heſperiae ſonitum ruinae?
Qui gurges, aut quae flumina lugubris
Ignara belli? quod mare Dauniae
Non decoloravere caedes?
Quae caret ora cruore noſtro?

Sed

Non indecoro pulvere ſordidos;
Et cuncta terrarum ſubacta
Praeter atrocem animum Catonis.

Nihil ſcilicet narrant: neque enim loquentes eos hic introducit. Quo autem iſta pertinent, *Non indecoro pulvere ſordidos?* Pulvis enim & ſordes non ad *auditum*, ſed ad *viſum* pertingunt. In alio quidem loco Calliopen *audire ſibi viſus* eſt, Carm. III, 4.

Audire, & videor pios Errare per lucos:

& merito ſane; quippe tum ea *longum melos* inceptabat: hic vero loci quos audire ſe putat Duces ne hiſcunt quidem. Mirum profecto tot interpretes haec concoquere potuiſſe. Sed ſalvam fortaſſe rem praeſtabunt veteres Scholiaſtae: *Ambiguum*, ajunt, *utrum enim ipſos duces concionantes audire ſe dicat, an Pollionem de ducibus narrantem, incertum eſt.* Quid, obſecro vos, in medio praelii *pulvere* & nube *concionantes?* aut qua licentia illud *concionantes* in manca oratione ſupplendum omittebatur? Tum & poſterius commentum, ut per *Duces* ipſum *Pollionem* intelligamus, quo tandem exemplo defendetur? Nimirum locus corruptus eſt, & explicari quidem negat, ſanari facile patitur. Lego enim,

Videre *magnos jam videor duces*
Non indecoro pulvere ſordidos.

Quid hac lectione clarius? mutarunt tamen boni librarii, quia praeceſſerat paullo ante, *murmure cornuum Perſtringis aures, jam litui ſtrepunt.* Quaſi vero non ejuſdem eſſet hominis, & *audire* lituos canentes, & *videre* duces praelia obeuntes? *Videor videre*, trita ſed eleganti locutione. Plautus Moſtellaria I, 3.

Non videor videre *lenam callidiorem ullam alteram.*

Terent. Adelph. III, 3. Videre videor *jam diem illum, cum hinc egens Profugies alique militatum.* Cicero in Catil. IV, 6. Videor *mihi* videre *hanc urbem ſubito une incendio concidentem.* Cicero filius in Epiſt. Fam. XVI, 21. Videor *enim* videre *ementem te ruſticas res, cum villice loquentem.* Prudentius Periſteph. II, 558.

Videor videre *inluſtribus*
Gemmis coruſcantem virum.

Sic & ceteri poëtae, in re ſimili, non *audire bella & duces*, (qui enim poſſunt) ſed *videre* & *cernere* ſe fingunt. Virgil. Aen. VI.

Dardanidae venient (mitte hanc de pectore curam)
Sed non & veniſſe volent: bella horrida bella,
Et Tiberim multo ſpumantem ſanguine CERNO.

Claudianus Conſ. Honorii III, 200.

Jam video *Babylona rapi, Parthumque coactum*
Non ficta trepidare fuga; jam Bactra teneri
Legibus, & famulis Gangem palleſcere ripis.

Petronius:

Cerno *equidem gemino jam ſtratos Marte Philippos,*
Theſſalicoſque rogos, & funera gentis Iberae,
Jam fragor *armorum trepidantes* perſonat aures:

ubi vides eandem, quae apud Noſtrum, oeconomiam. Ille *Fragorem* armorum *audit*; Philippos, & Theſſalica Hiſpanicaque funera *cernit:* ita Noſter cornuum quidem & lituorum ſonitum

au-

Sed ne relictis, Muſa procax, jocis,
Ceae retractes munera naeniae:
Mecum Dionaeo ſub antro
Quaere modos leviore plectro.

II.

Ad Crispum Sallustium.

Nullus argento color eſt avaris
Abdito terris; inimice lamnae
Criſpe Salluſti, niſi temperato
Splendeat uſu.

Vivet

v. 2. Abditae,

audit, regiones vero ſubactas, & victores duces *videt*.

38. Ceae retractes munera naeniae] Nicolaus Heinſius ex conjectura legit funera. Chabotius ex *vetuſtis quibuſdam exemplaribus* praefert, vulnera. Neſcio equidem quaenam illa ſint vetuſta exemplaria: mea enim omnia, ut & Lambini, Cruquii, Torrentii, Pulmanni &c. ſummo conſenſu retinent, munera. Quod placet. Noli, inquit, ſuſcipere munus viribus tuis impar, quod graviori Simonidis muſae magis convenit. Virgil. Aen. V. 846.

Ipſe ego paulliſper pro te tua munera *inibo.*

Caeterum mox Cod. Petrenſis, ipſo metro repugnante.

Quaere modos leviore lyra:

plectro tamen inter lineas addito pro varia lectione. *Leviore lyra*, *leviore chorda*, *leviore plectro*, eodem omnia recidunt. Ovid. Metam. X, 150.

cecini plectro graviore *gigantas*;

& mox,

Nunc opus eſt leviore lyra.

Statius Theb. X, 440.

Vos quoque ſacrati, quamvis mea carmina ſurgant
Inferiore lyra.

Seneca Agam. 329.

Sed quale ſoles leviore lyra
Flectere carmen ſimplex, luſus
Cum docta tuos Muſa recenſet.
Licet & chorda graviore *ſones*,
Quale canebas, cum Titanas
Fulmine miſſo fregere Dei.

Quae omnia ex hoc Horatii loco mutuati ſunt iſti.

2. Abditae terris inimice lamnae] Magnam ſe rem praeſtitiſſe credidit Lambinus, quod invitis omnibus libris, qui abdito *argento* hic exhibent, abditae *lamnae* repoſuerit, hunc in modum:

Nullus argento color eſt, avaris
Abditae terris inimice lamnae
Criſpe Salluſti, niſi temperato
Splendeat uſu.

Quippe, inquit, *ſi ita locutus eſſet Horatius, Nullus eſt color argento abdito terris (& proinde minime ſplendenti) niſi ſplendeat uſu temperato, nonne eſſet ineptiſſime locutus? Eſt enim ſimile ac ſiquis ita dicat, Nulla eſt mulieris deformis gratia & venuſtas, niſi formoſa ſit.* Recte quidem diſputat Lambinus; modo ita, ut ille ſomniat, Horatius eſſet locutus. Sed fefellit plane Lambinum ipſa verborum conſtructio. Ponamus enim Lectionem in omnibus MStis codicibus receptam, diſtinctionem tantummodo novam:

Nullus argento color eſt avaris
Abdito terris; inimice lamnae
Criſpe Salluſti, niſi temperato
Splendeat uſu.

Jam haec verba non negant colorem eſſe *argento* abdito, niſi *argentum* illud ſplendeat; ſed Salluſtium narrant inimicum eſſe *lamnae*, niſi *lamna*

illa

Digitized by Google

Vivet extento Proculeius aevo,
Notus in fratres animi paterni:
Illum aget penna metuente ſolvi
Fama ſuperſtes.
Latius regnes avidum domando
Spiritum, quam ſi Libyam remotis
Gadibus jungas, & uterque Poenus
Serviat uni.
Creſcit indulgens ſibi dirus hydrops;
Nec ſitim pellit, niſi cauſa morbi
Fugerit venis, & aquoſus albo
Corpore languor.
Redditum Cyri ſolio Phraaten,
Diſſidens plebi, numero beatorum
Eximit virtus; populumque falſis
Dedocet uti.

Voci-

illa ſplendeat. Ubi nunc, obſecro, Lambini acumen? Et tamen omnes fere poſt ipſum Editiones ſcabies illa occupavit. Clara jam ſatis, ut opinor, ſententia eſt. *Nullus color*, nulla gratia, nihil pulchri eſt *argento abdito terris*, ſive in terras defoſſo, ut avaris mos eſt theſauros ſuos ſepelire. Noſter Serm. I, 1.

Quid juvat *immenſum te argenti pondus & auri*
Furtim defoſſa *timidum deponere* terra?
Quod ſi comminuas, vilem redigatur ad aſſem:
At ni id fit, quid habet pulchri conſtructus acervus?

Hoc verum eſſe tu, inquit, agnoſcis, Criſpe Salluſti, cui nihil ſacis *lamnam*, niſi in quantum humanis *uſibus* inſerviat. *Lamna* eſt ipſum argentum, vel aurum. Ovidius Faſt. I, 208.

Jura dabat populis poſito modo Conſul aratro,
Et levis argenti lamina *crimen erat.*

Seneca de Benef. VII, 10. *Nunc volo tuas opes recognoſcere*, laminas utriuſque materiae, *ad quas cupiditas noſtra caligat.*

7. ILLUM AGET PENNA METUENTE SOLVI] Veterrimi quique Torentii codices, ut & ex noſtris Leidenſis, Graevianus, Reginenſis, cum Porphyrione Scholiaſta legunt, AGIT. Retinemus tamen AGET cum recentioribus. Cum enim haec, ſi recte rationes ponimus, circa annum Horatii XL, Auguſto VIII. & Tauro II. Coſſ., ſcripta ſint, Proculeius tum & diu poſt in vivis erat, ut ex Hiſtoria notum. Ergo *aget fama ſuperſtes* poſt mortem; quam is, narrante Plinio Hiſt. XXXVI, 59. *in maximo ſtomachi dolore gypſo poto ſibi ultro conſcivit*; poſtquam Horatius, ut opinor, ad plures abierat. Porro in verſu praecedente, vir doctus, qui Horatium nuper edidit, diſtinguendum cenſet poſt *notus*,

Vivet extento Proculeius aevo
Notus, in fratres animi paterni:

quod & miratur neminem ante ſe vidiſſe. Ego vero & miror & doleo tam pravam diſtinctionem in mentem ei veniſſe. *Vivet notus:* quanto minus leviuſque hoc eſt, quam *vivet* abſolute. Velleius Paterc. II, 66. Vivit vivetque *Cicero per omnium ſaeculorum memoriam.* Ovidius in fine Metamorph.

Ore legar populi: perque omnia ſaecula fama
(Si quid habent veri vatum praeſagia vivam.

Idem Amor. I, 15.

Vivet *Maeonides, Tenedos dum, ſtabit & Ide:*
Dum rapidas Simois in mare volvet aquas.
Vivet & Aſcraeus: dum muſtis uva tumebit.

Tum & illud, *In fratres animi paterni vir*, minus

uti-

Digitized by Google

Vocibus: regnum & diadema tutum
Deferens uni, propriamque laurum,
Quiſquis ingentis oculo inretorto
Spectat acervos.

III.

AD DELLIUM.

AEQUAM memento rebus in arduis
Servare mentem, non ſecus ac bonis
Ab inſolenti temperatam
Laetitia; moriture Delli
Seu maeſtus omni tempore vixeris,
Seu te in remoto gramine per dies
Feſtos reclinatum bearis
Interiore nota Falerni.

Qua

v. 2. Vulg. IN bon.

utique multo eſt, quam *Notus animi paterni:* illud enim nude φιλάδελφον fuiſſe Proculeium indicat; hoc, φιλάδελφος nomine per ora hominum celebrem. Quid quod ſuaviſſimam figuram ex Graeco fonte deductam hoc pacto amiſimus, *notus animi:* quam primus, opinor, Noſter invexit, & poſteris imitandam tradidit. Silius Italicus XV.

Hanc notam formae *conceſſit laetus ovanſque.*

& XVII.

inviſus Marti, notuſque fugarum.

Statius Theb. II, 274.

Cyclopes, notique operum *Telchines*, *amica*
Certatim iuvere manu.

Symmachus Epiſt. II, 63.

Suſcipe igitur notum militiae *virum.*

15. ET AQUOSUS ALBO CORPORE LANGUOR] Eleganter haec imitatus eſt Prudentius, Chriſtianorum Maro & Flaccus, Cathem. VIII, 61.

Ergo ne limum fragilem ſolutae
Deſerant vires, & aquoſus albis
Humor in venis *dominetur*, *aegrum*
Corpus inerrans.

& iterum Periſteph. II, 241.

Hydrops aquoſus lucido
Tendit veneno intrinſecus.

Sed apertius Serenus Sammonicus cap. 28, de Hydrope;

Unguine quo frangis vires languoris aquoſi:

Quem ad partes citavit etiam Theod. Marcilius, & poſt eum Dacierius: atque eo fine & nos quoque adduximus, ne quis ſuperiore Prudentii loco confiſus temere apud Horatium reponat,

& aquoſus albi Corporis humor.

19. DISSIDENS PLEBI] Verior videtur Jacobo Cruquio Blandiniorum codicum lectio, *Diſſidens plebis:* & ſic ſane Codex noſter Reginenſis cum priſca editione Veneta. Non negamus, quin Graeca conſtructione *Diſſidens plebis* uti potuiſſet Noſter; ſicut alibi habet, *Regnavit populorum*, *Abſtineto irarum*, *Deſine querelarum:* Sed praevalere debet auctoritas Priſciani p. 1158. *Pauca ſunt, quae activa voce tranſitive ſoli Dativo adiunguntur. Diſſideo tibi:* Horatius in II. Carm. *Redditum Cyri ſolio Phraatem* Diſſidens plebi *numero beatorum Eximit virtus.* Et eo melior eſt lectio *Plebi*; quia hoc pacto vitatur ambiguum: ne forte *diſſidens numero plebis* cum Acrone Scholiaſta ridicule quis conſtruat.

2. NON SECUS IN BONIS] Ita noſtri ad unum omnes: ſequimur tamen potius ſcripturam duo-

Qua pinus ingens albaque populus
Umbram hoſpitalem conſociare amant
Ramis, & obliquo laborat
Lympha fugax trepidare rivo;
Huc vina, & unguenta, & nimium brevis
Flores amoenae ferre jube roſae:
Dum res, & aetas, & ſororum
Fila trium patiuntur atra.
Cedes coëmtis ſaltibus, & domo,
Villaque, flavus quam Tiberis lavit:
Cedes; & exſtructis in altum
Divitiis potietur heres.
Diveſne priſco natus ab Inacho,
Nil intereſt, an pauper, & infima
De gente ſub divo moreris,
Victima nil miſerantis Orci.
Omnes eodem cogimur: omnium
Verſatur urna ſerius ocius
Sors exitura, & nos in aeternum
Exſilium impoſitura cumbae.

IV.

duorum apud Lambinum codicum, *Non ſecus* AC *bonis.* Ea notiſſima eſt conſtructio *τῦ ſecus.* Noſter in Arte:

& in medias res,
Non ſecus *ac notas, auditorem rapit.*

9. QUA PINUS INGENS] Atque haec etiam lectio eſt ex MStis Lambini; noſtri enim omnes cum editionibus vetuſtis, *Quo pinus.* Sic & illud v. 11. *Ramis,* ET *obliquo,* jam vulgo receptum eſt: ſed adverſus fidem codicum, qui hic habent, *Ramis, quo obliquo;* vel *quoque* vel *quid,* vel *quo &,* vel *qua.* Forte legendum;

Umbram hoſpitalem conſociare amant
RAMOSQUE, *& obl.*

Caeterum lege cum codicibus, ALBAQUE populus: non ALTA, ut Lambinus ſuſpicatur ex Epod. I.

Ergo aut adulta vitium propagine
Altas *maritat populos.*

Cui loco addas licet Ciceron. de Leg. I, 5. *Sic nos*

inter

Digitized by Google

IV.

Ad Xanthiam.

Ne ſit ancillae tibi amor pudori,
Xanthia Phoceu; prius inſolentem
Serva Briſeïs niveo colore
Movit Achillem:
Movit Ajacem Telamone natum
Forma captivae dominum Tecmeſſae:
Arſit Atrides medio in triumpho
Virgine rapta;
Barbarae poſtquam cecidere turmae
Theſſalo victore, & ademtus Hector
Tradidit feſſis leviora tolli
Pergama Graiis.
Neſcias an te generum beati
Phyllidis flavae decorent parentes:
Regium certe genus, & Penatis
Maeret iniquos.
Crede non illam tibi de ſceleſta
Plebe dilectam; neque ſic fidelem,
Sic lucro averſam potuiſſe naſci
Matre pudenda.

v. 18. Vulg. Delectam.

Brachia,

inter has proceriſſimas populos *in viridi opacaque ripa inambulantes*. Et Claudian. in Rapt. Proſerp. II. Praefat.

Ardua *nudate deſcendis* populus *Haemo*.

Quippe nihil frigidius eſſet gemino illo ejuſdem ſignificationis epithetho, *Ingens altaque*. Satis autem ex eo intelligitur & *albam* illam *populum* pariter *ingentem* fuiſſe, quod umbram & ramos cum ingente pinu conſociaret; quod, niſi & ipſa quoque procera eſſet, facere nequiret. Ergo non opus erat epitheto *alta*, ad proceritatem indicandam.

17. De scelesta Plebe delectam] Omnes fere codices, dilectam: unde ambiguum evadit; utrum *amatam* intelligamus, ut Noſter alibi Epiſt. II, 1.

Dilecti tibi *Virgilius Variuſque poëtae:*

an *ſelectam*, *electam*: ſic enim antiquitus etiam in iſta ſignificatione ſcribebant, dilectus *militum* &c. quod & alii notarunt. Uterque ſenſus ſatis eſt commodus; ſed poſterior magis placet.

Ovid.

Brachia, & voltum, teretiſque ſuras
Integer laudo: fuge ſuſpicari,
Cujus octavum trepidavit aetas
Claudere luſtrum.

V.

NONDUM ſubacta ferre jugum valet
Cervice, nondum munia conparis
Aequare, nec tauri ruentis
In Venerem tolerare pondus:

v. 24. Forte, CONDERE luſt.

Circa

Ovid. Amor. I, 42.

Elige *cui dicas*, *Tu mihi ſola places.*

Plinius Hiſt. VIII, 5. de Elephantis loquens: *Traditur unus amaſſe quandam in Aegypto corollas vendentem; ac nequis vulgariter* electam *putet*, *mire gratam Ariſtophani celeberrimo in arte Grammatica.* Ita Cl. Harduinus ex ſuis codicibus edidit: nam aliae Editiones, *vulgariter dilectam:* quod eodem redit, neque loco movendum erat. Caeterum fruſtra laborant Interpretes, ut *ſceleſta plebe* exponant *ſervili*, *miſera*, *infelice*. Imo vero *ſceleſta* hic, ut ſemper alibi, *ſcelerata*, *impia*. Sic enim argumentatur poëta: Ex moribus & indole facile conjeceris natam eſſe eam honeſtis parentibus: quippe ſic fidelis, ſic lucro averſa non potuit naſci ex plebe, quae ſceleſta ſemper & infida & lucro addicta eſt. Lucretius II, 623.

Ingratos animos atque impia pectora vulgi
Conterrere metu quae poſſint numine divae.

Sceleſta itaque non ad conditionem vulgi, ſed ad mores ſpectat: ut contra in verſiculo ſequente, Matre *pudenda*, non ad mores referendum, ſed ad conditionem; *matre ancilla*, *matre libertina.* Suetonius in Vitellio. c. 2. *Contra*, *plures auctorem generis* libertinum *prodiderunt.* —— *Caeterum*, *ſive ille ſtirpis antiquae*, *ſive* PUDENDIS *parentibus atque avis*, *eques certe Romanus.* Vide quae ſupra diximus ad Carm. I, 37. v. 15.

23. CUJUS OCTAVUM TREPIDAVIT AETAS CLAUDERE LUSTRUM] *Claudere luſtrum* MSti omnes, tam noſtri, quam aliorum. Neque vero ex poſſeſſione ſua dejicio lectionem hanc, quae & ſic ſatis elegans eſt, & non diſpari Nemeſiani loco firmari poteſt, Eclog. I, 45.

Felices anni, *noſtrique noviſſimus aevi*
Circulus innocuae clauſerunt *tempora vitae.*

Suſpicionem tamen meam diſſimulare non poſſum, irrepſiſſe nempe librariorum ſeu incuria ſive audacia *claudere* pro *condere*,

Cujus octavum trepidavit aetas
CONDERE *luſtrum.*

Quis in Latinis literis adeo hoſpes eſt, ut receptiſſimam hanc locutionem neſciat? Suetonius Auguſto 97. *Cum* luſtrum *in Campo Martio magna populi frequentia* conderet. Vide Livium paſſim, Ciceronem, Valerium Maximum, & alios. *Condere* ibi eſt *finire.* Ut Noſter Carm. IV, 5.

Condit *quiſque* diem *collibus in ſuis.*

& Virgilius,

Cantando longos memini me condere ſoles:

Lucretius III, 1104.

Proinde licet quotvis vivendo condere ſaecla.

12. PURPUREO VARIUS COLORE] Ita noſtri omnes: Lambini tamen aliquot,

Purpureus vario colore.

Et utramvis quidem lectionem ille probat; ego vero neutram. Quis enim vel poëta dixerit, vel pictor finxerit Auctumnum, aut varium colore purpureo, aut vario colore purpureum? Sine dubio ſubeſt mendum. Quid ſi ex conjectura repoſueris,

jam tibi lividos
Diſtinguet Auctumnus racemos,
Purpureo varios *colore.*

Certe poſteriora verba ad *racemos*, non ad *Auctumnum* pertinent: Ovidius Metam. III, 483.

Non

Circa virentis eſt animus tuae
Campos juvencae, nunc fluviis gravem
Solantis aeſtum, nunc in udo
Ludere cum vitulis ſalicto
Praegeſtientis. tolle cupidinem
Inmitis uvae: jam tibi lividos
Diſtinguet Autumnus racemos,
Purpureo varius colore.
Jam te ſequetur (currit enim ferox
Aetas; & illi, quos tibi demſerit,
Adponet annos) jam proterva
Fronte petet Lalage maritum:

Dilecta,

Non aliter quam poma ſolent, quae candida parte,
Parte rubent: aut ut variis *ſolet uva* racemis
Ducere purpureum, *nondum matura*, colorem.

Qui locus ex Horatiano hoc plane expreſſus videtur: utrobique enim habes *varios racemos*, & *purpureum colorem*. Propertius IV, 2.

Prima mihi variat liventibus uva racemis.

Plinius Hiſt. XVII, 22. *Ubi* uva varia *fieri coeperit*, *vites ſubligato*.

Ovidius in Nuce, 31.

Quaeque ſibi vario diſtinguit poma colore,
Audiat hoc ceraſus: ſtipes inanis erit.

13. Currit enim ferox Aetas] Et plures & vetuſtiores ex noſtris, Leidenſis, Graevianus, Reginenſis cum aliis, CURRET. Sed placet recepta lectio: quippe ſi *curret* ſcripſeris, de ſolius Lalages aetate capiendum erit: *currit* vero erit γνωμικὸν, & notabit omnem omnium aetatem velociter currere. Cicero Tuſcul. I, 31. *Veniet tempus, & quidem celeriter; & ſive retractabis, ſive properabis: volat enim aetas.* Ovid. Metam. X, 519.

fallitque volatilis aetas,
Et nihil eſt annis velocius.

Juvenal. IX, 126.

feſtinat enim decurrere velox
Floſculus, anguſtae miſeraeque breviſſima vitae
Portio.

Propertius II, 14. v. 7.

Quid ſi jam canis aetas *mea* caneret *annis?*
Et faceret ſciſſas languida ruga genas?

Ita codices ibi, *caneret:* quod adſciſcunt Scaliger & Broukhuſius, dictumque olim volunt utraque conjugatione *Canére* & *cánere*, ut *Fervére* & *férvere*, ac alia ſimilia. Duriſſimum vero iſtud, & a nullo auctore proditum. Sed eſto, quid tum poſtea? quale demum erit illud, *canéret canis?* Apage tam illepidum & ignavum ſchema, quale neuter iſtorum in ſuis verſibus paſſus fuiſſet. Repone, ut hic Horatius,

Quid ſi jam canis aetas mea curreret *annis?*

Sed quid eſt, obſecro, quod ſequitur:

Aetas, & illi, quos tibi demſerit,
Appones annos.

Id vero explicant ex alio loco in Arte Poëtica:

Multa ferunt anni venientes *commoda ſecum,*
Multa recedentes *adimunt.*

nempe uſque ad medium aetatis clivum anni *venire*; poſtea *recedere*, &, ut volunt interpretes noſtri, *demi* dicuntur. Sed *demere annos*, quod pace eorum dixerim, nihil aliud notare poteſt, quam detrahere de numero annorum, atque adeo vitae ſpatium decurtare. Ovidius Metam. VII, 168.

Deme *meis* annis, & demtos adde *parenti:*

Sunt Jaſonis verba ad Medeam; ut vel ſuorum annorum diſpendio patri Aeſoni annos prorogaret: eadem plane ſententia, qua populus Romanus Trajano adulatus eſt,

De noſtris annis tibi Juppiter augeat annos.

Statius Silv. V, 1. v. 180.

Pars animae victura meae; cui linquere poſſim
O utinam, quos dura mihi rapit *Atropos*, annos.

Ovid. Metam. X, 24.

in quam calcata venenum

Dilecta, quantum non Pholoë fugax,
Non Chloris: albo ſic humero nitens,
Ut pura nocturno renidet
Luna mari, Cnidiuſve Gyges:
Quem ſi puellarum inſereres choro,
Mire ſagacis falleret hoſpites
Diſcrimen obſcurum, ſolutis
Crinibus, ambiguoque voltu.

VI.

AD SEPTIMIUM.

SEPTIMI Gadis aditure mecum, &
Cantabrum indoctum juga ferre noſtra, &
Barbaras Syrtis, ubi Maura ſemper
Aeſtuat unda;

Tibur

Vipera diffudit, creſcenteſque abſtulit annos.
Seneca Conſol. ad Marciam c. XX. *Quo quiſque primum lucem vidit, iter mortis ingreſſus eſt, acceſſitque fato propior: & illi ipſi, qui* adjiciebantur *adoleſcentiae* anni, *vitae* detrahebantur. Hoc itaque ſignificare debent, ſi modo ſana ſunt, verba Flacci; *amputabit, auferet tuos annos, & ablatos illi addet & apponet.* Atqui hoc a poëtae mente ſic alienum eſt, ut nihil magis. Quid itaque fiet? Vide, an haec conjectura calculo albo notari mereatur,

currit enim ferox
Aetas; & illi, QUOD *tibi demſerit,*
Apponet ANNUS.

Hoc eſt, Quantum tu conſeneſces, tantum illa adoleſcet: demet tibi annus de flore aetatis, illi annus additus erit flos ipſe. *Annus* hic vel ſtricte proprieque capi poteſt, vel laxe pro quovis tempore, ut Nemeſianus Eclog. 4.

Donum forma breve eſt; nec ſe tibi commodat annus.

Noſter Carm. II, 15.

Et mihi forſan, tibi quod *negarit,*
Porriget hora.

Epiſt. II, 2.

Singula de nobis anni praedantur *euntes:*
Eripuere *jocos, Venerem, convivia, ludum.*

& jam illud ex Arte melius huc quadrabit,

Multa ferunt *anni venientes commoda ſecum,*
Multa recedentes adimunt.

Poteris etiam, eadem ſententia, propius ad vulgatam lectionem refingere;

Et illi, QUOT *tibi demſerit,*
Apponet annos.

18. ET AMICUS AULON FERTILI BACCHO] *Amicus* in omnibus membranis extat; neque opus eſt (ſi modo cetera ſe recte habeant) ut cum τῷ πάνυ Nic. Heinſio corrigamus, AMICTUS. Rectiſſime enim dicitur *amicus Baccho Aulon.* Claudianus in Rapt. Proſerp. II, 108.

bellis accommoda cornus,
Quercus amica Jovi.

Seneca in Phoeniſſis, 607.

Hinc grata Cereri *Gargara.*

Idem Oed. 279.

Secat una gratum *Phocidos* Baccho *ſolum.*

& Troad. 227.

Et cara Phoebo *Cilla.*

& Herc. Oet. 1874.

Caerula Crete, magno tellus
Cara Tonanti.

Ita

Digitized by Google

Tibur Argeo poſitum colono
Sit meae ſedes utinam ſenectae:
Sit modus laſſo maris & viarum
Militiaeque.
Unde ſi Parcae prohibent iniquae;
Dulce pellitis ovibus Galeſi
Flumen, & regnata petam Laconi
Rura Phalantho.
Ille terrarum mihi praeter omnis
Angulus ridet: ubi non Hymetto
Mella decedunt, viridique certat
Bacca Venafro:
Ver ubi longum, tepidaſque praebet
Juppiter brumas, & apricus Aulon
Fertilis Baccho minimum Falernis
Invidet uvis.

Ille

v. 18. Vulg. AMICUS. 19. FERTILI.

Ita optime habet codex longe vetuſtiſſimus Florentinus; vulgo, *Clara Tonante:* unde fruſtra Gronovius, *parvo* tellus Clara Tonante. Trochaeum enim non recipit iſte verſus. Statius Silv. III, 8.

Caraque *non molli juga Surrentina* Lyaeo.

& IV, 8.

plaga cara madenti
Surrentina deo.

& iterum Silv. I, 2.

Qua Bromio dilectus *ager*, *colleſque per altos*
Uritur, *& praelis* non invidet uva Falernis.

ubi totum hunc Horatii locum vel caſu, vel de induſtria expreſſit. Sed quid tandem erit *fertili Baccho?* Jure id diſplicuit Paſſeratio, Cantero, aliiſque: nam ſane illud Propertii, IV, 6.

Ingenium potis irritat muſa poetis:
Bacche, *ſoles Phoebo* fertilis *eſſe tuo*,

nihil ad rem facit; etſi enim *fertilis Phoebo* recte Bacchus dicatur, non ideo abſolute & perpetuo epitheto *fertilis Bacchus* dicetur; neque ullo exemplo locutionem hanc defendere aut firmare poteris. Rectius itaque membranae aliquot veteres, ut ex meis Leidenſ. Petrenſeſque, una cum Servio ad Virgil. Aen. III, 553. *Fertilis Baccho;* Statius Silv. II, 7.

Quae Tritonide fertiles *Athenas*
Unctis, *Baetica*, *provocas trapetis:*

hoc eſt, fertiles oleo Athenas. Seneca Agam. 852.

Arborque pomis fertilis *aureis.*

Severus in Aetna.

Caetera materies, *quaecunque eſt* fertilis igni.

Virgil. Georg. IV, 128.

nec fertilis *illa* juvencis,
Nec pecori opportuna ſeges, *nec* commoda Baccho.

Ita *felix*; *hilaris Baccho*, Virgil. Aen. VII.

vertunt felicia Baccho
Maſſica qui raſtris.

Claudian. II, Stilich. 457.

hilares Baccho *frugumque feraces.*

Statius Theb. VII, 308.

feracem
Meſſe Coroniam, Baccho *Gliſanta colentes:*

ubi vetus Scholiaſtes Lactantius, *Duae*, inquit, *civitates duorum numinum pari gaudent munere: Coronia* BACCHO FERTILIS *eſt.* Sequamur itaque meliorum codicum auctoritatem; fiatque;

& amicus Aulon
Fertilis Baccho.

Sed ecce tibi aliud incommodum: ſi enim vera

 lectio

Digitized by Google

Ille te mecum locus & beatae
Poſtulant arces: ibi tu calentem
Debita ſparges lacrima favillam
Vatis amici.

VII.

AD POMPEIUM.

O Saepe mecum tempus in ultimum
Deducte, Bruto militiae duce,
Quis te redonavit Quiritem
Dîs patriis, Italoque caelo,
Pompei, meorum prime ſodalium?
Cum quo morantem ſaepe diem mero
Fregi, coronatus nitentis
Malobathro Syrio capillos.
Tecum Philippos & celerem fugam
Senſi, relicta non bene parmula;
Cum fracta virtus, & minaces,
Turpe, ſolum tetigere mento.
Sed me per hoſtis Mercurius celer
Denſo paventem ſuſtulit aëre:
Te rurſus in bellum reſorbens
Unda fretis tulit aeſtuoſis.

Ergo

lectio eſt, *Tertilis*; tum altera illâ *Amicus* vitioſa ſit neceſſe eſt: quippe quae jam nihil habet, quò referatur. Quid multa? lege totum locum leviſſima mutatione,

& apricus Aulon
Fertilis *Baccho*, *minimum Falernis*
Invidet uvis.

Virgil. Eclog. IX.

Duceret apricis *in collibus* uva *colorem.*

& Georg. II.

Mitis in apricis *coquitur* vindemia *ſaxis.*

Tibullus I, 4.

Annus in apricis *maturas collibus* uvas.

Recte vero, poſtquam dixiſſet, *tepidas brumas*, ſubjunxit ſtatim *apricus* Aulon; nam *apricitas* illa etiam hyemis teporem notat. Acron Scholiaſtes ad hunc locum: *Tarentini agri deliciis & amaenitate delectari ſe dicit: nam & melle & olivetis praecellit, hiemes quoque* APRICIORES *habet.*

1. Ulla

Ergo obligatam redde Jovi dapem;
Longaque feſſum militia latus
Depone ſub lauru mea; nec
Parce cadis tibi deſtinatis.
Oblivioſo levia Maſſico
Ciboria exple: funde capacibus
Unguenta de conchis. quis udo
Deproperare apio coronas
Curatve myrto? quem Venus arbitrum
Dicet bibendi? non ego ſanius
Bacchabor Edonis: recepto
Dulce mihi furere eſt amico.

VIII.

Ad Barinen.

Ulla ſi juris tibi pejerati
Poena, Barine, nocuiſſet unquam;
Dente ſi nigro fieres, vel uno
Turpior ungui;
Crederem: ſed tu, ſimul obligaſti
Perfidum votis caput, eniteſcis
Pulchrior multo, juvenumque prodis
Publica cura.

Expe-

1. Ulla si juris tibi pejerati Poena, Barine] Vitioſum videtur illud nomen *Barine*, ut acute obſervavit Tan. Faber; cum neque Latinum neque Græcum eſſe poſſit, quamvis Graecam formam prae ſe ferat. Immaniter tamen lapſus eſt idem Faber, cum, & teſtante & laudante hoc Dacierio, repoſuit;
Ulla ſi juris tibi pejerati
Poena, Earine, *nocuiſſet umquam.*
Nempe, aiunt, *Earine*, *& Earinus cognomina fuiſſe ſatis frequentia*, *teſtantur loca Martialis de Earino.* Addant, ſi velint, & Statium Praefat. in Silvarum lib. III. *Earinus Germanici libertus:* & Titulum Silv. III, 4. *Coma Earini*, vel ut Codd. quidam Mſſ. *Iarini.* Extat etiam apud Gruterum pag. 830,10. Elpidi. barinae. conjugi. Et pag. 1099, 8. quintilia Iarine. & p. 460,9. Atiliae. Iarinae. concubinae. Reſtituendum credo hoc nomen apud eundem p. 746, 3. ubi mendoſe editum venoniae. Iariliae, pro Iarinae. & iterum p. 875,

Expedit matris cineres opertos
Fallere, & toto taciturna noctis
Signa cum caelo, gelidaque Divos
Morte carentis.
Ridet hoc, inquam, Venus ipſa; rident
Simplices Nymphae, ferus & Cupido,
Semper ardentis acuens ſagittas
Cote cruenta.
Adde, quod pubes tibi creſcit omnis.
Servitus creſcit nova: nec priores
Inpiae tectum dominae relinquunt,
Saepe minati.
Te ſuis matres metuunt juvencis,
Te ſenes pa ci; miſeraeque, nuper
Virgines, nuptae, tua ne retardet
Aura maritos.

IX.

875, 6. DEIS. MANIBUS. JULIAE. LARINAE, corrigendum opinor, JULIAE. IARINAE. Niſi fortaſſe LARINAE retinere malis ex illo Virgilii Aen. XI, 655.

Larinaque virgo,
Tullaque & aeratam quatiens Tarpeia ſecurim,
Italides.

Sed utcumque hoc ſit; bis peccavit in metri legem Tanaquillus, cum *Earine*, [illegible] in verſum Sapphicum intruſit; ter peccaturus, ſi *Iarine* [illegible] poſuiſſet. Quippe in *Earino* tres priores ſyllabae Tribrachyn pedem faciunt, in *Iarino* Dactylum. Ipſe, quem citant, Martialis Epig. IX, 12. de Earino.

Nomen nobile, molle, delicatum
Verſu dicere non rudi volebam:
Sed tu Syllaba contumax repugnas:
Dicunt Iarinon *tamen poëtae?*
Sed Graeci quibus eſt nihil negatum.

Proinde aliud quoddam excudendum erit nomen, ſi cui diſplicebit illud BARINE. Certe bona pars codicum habent, VARINE. In Graeviano noſtro vetere, BARINE eſt; ſed tres literae poſteriores a manu recentiore ſunt, ſcriptura antiqua eraſa. Latet certe mendum: & plura quidem nomina ſe offerunt, *Larine*, *Nerine*, &c. ex quibus quodnam ſit verum hariolari non poſſumus, niſi codex alicunde prodiens, quaſi Deus ex machina, rem expediverit.

24. TUA NE RETARDET AURA MARITOS] *Aura* etiam legitur apud Servium ad Virgil. Aen. VI, 204. ubi exponit, *ſplendor*. Et ſic codices Horatiani ſummo conſenſu, unaque veteres ſcholiaſtae. Miras tamen tempeſtates concitat haec *aura* inter inter-

Digitized by Google

IX.

AD VALGIUM.

NON ſemper imbres nubibus hiſpidos
Manant in agros; aut mare Caſpium
Vexant inaequales procellae
Uſque; nec Armeniis in oris,
Amice Valgi, ſtat glacies iners
Menſis per omnis; aut Aquilonibus
Querceta Gargani laborant,
Et foliis viduantur orni.
Tu ſemper urgues flebilibus modis
Myſten ademtum; nec tibi Veſpero
Surgente decedunt amores,
Nec rapidum fugiente ſolem.
At non ter aevo functus amabilem
Ploravit omnis Antilochum ſenex
Annos; nec inpubem parentes
Troïlon, aut Phrygiae ſorores

Fleve-

interpretes: quorum hi *ſplendorem*, illi *odorem*, alii *ventum* hic intelligunt. Mihi jam diu ſuſpicio oborta eſt, *fallacem* hanc *auram* eſſe; & fortaſſe reſcribendum quam minima mutatione unius literulae,

tua ne retardet
CURA *maritos.*

hoc eſt, ne amor tuus retardet, moretur, illigatos teneat maritos ſuos. Propertius I, 1.

Hoc, moneo, vitate malum: ſua quemque moretur
Cura, *neque aſſueto mutet amore locum.*

& iterum I, 8.

Tun' igitur demens? nec te mea cura moratur?

Cato in Diris:

Dulcia amara prius fient, & mollia dura:
Quam tua *de noſtris emigret* cura *medullis:*
Quamvis ignis eris; quamvis aqua; ſemper amabo.

Ovid. Remed. Amor. 311.

Haeſerat in quadam nuper mea cura *puella.*

& Propertius denuo I, 15.

Muta prius vaſto labantur flumina ponto,
Annus & inverſas duxerit ante vices:
Quam tua *ſub noſtro mutetur pectore* cura,
Si quodcumque voles; non aliena tamen.

Noſter denique hoc ipſo in Carmine;

juvenumque prodis
Publica cura.

Qui tamen locus manum mihi injicit, ne nimium fidam huic conjecturae; nam eodem in carmine bis *curam* ingerere non uſquequaque caret culpa.

12. Fr-

Flevere ſemper. deſine mollium
Tandem querelarum; & potius nova
Cantemus Auguſti tropaea
Caeſaris: & rigidum Niphaten,
Medumque flumen gentibus additum
Victis, minores volvere vertices;
Intraque praeſcriptum Gelonos
Exiguis equitare campis.

X.

AD LICINIUM.

RECTIUS vives, Licini, neque altum
Semper urguendo; neque, dum procellas
Cautus horreſcis, nimium premendo
Litus iniquum.
Auream quiſquis mediocritatem
Diligit tutus, caret obſoleti
Sordibus tecti, caret invidenda
Sobrius aula.

Saepius

12. FERIUNTQUE SUMMOS FULMINA MONTES] Jam a duobus fere ſaeculis pleraſque editiones occupavit FULMINA: Priſca tamen illa Veneta 1478. & Loſcheri altera 1498. agnoſcunt FULGURA; & ita omnes Cruquii, Berſmanni, Pulmannique codices; mei certe univerſi: ut mirer profecto, quid viro optimo Torrentio in mentem venerit, ut in omnibus ſuis FULMINA ſe repperiſſe aſſeveraret. Id, etſi incredibile eſt, credamus licet; ſed tamen Sanctum Hieronymum, omnibus Horatii codicibus, quotquot hodie extant, antiquiorem alterum illud in ſuis libris inveniſſe conſtat; ſic enim ille in Epitaphio Nepotiani: *Dicat aliquis, Regum talis conditio eſt: feriuntque ſummos* fulgura *montes:* & iterum in Epitaphio Paulae: *Semper quidem virtutes ſequitur Invidia; feriuntque ſummos* fulgura *montes:* denique in Prooemio ad Quaeſtiones Hebraicas: *Semper enim in propatulo fortitudo aemulos habet: feriuntque ſummos* fulgura *montes.* Recipiamus itaque hanc lectionem; nam *fulgur* idem ſaepe notare quod *fulmen* apud optimos Latinitatis auctores, Virgilium, Plinium, Tacitum, Suetonium alioſque, adeo notum eſt, ut exemplis id probare minime hic neceſſe ſit.

18. QUONDAM CITHARA TACENTEM SUSCITAT MUSAM] Ita quidem codices plerique, & editiones, credo, omnes CITHARA: ſed longe elegantior lectio eſt, quam olim in ſuo codice Berſmannus, & nos in Graeviano noſtro vetere & Bodleiano altero invenimus, CITHARAE. Non enim

hoc

Saepius ventis agitatur ingens
Pinus; & celſae graviore caſu
Decidunt turres; feriuntque ſummos
Fulgura montis.
Sperat infeſtis, metuit ſecundis
Alteram ſortem bene praeparatum
Pectus. informis hiemes reducit
Juppiter; idem
Submovet: non, ſi male nunc, & olim
Sic erit: quondam citharae tacentem
Suſcitat muſam, neque ſemper arcum
Tendit Apollo.
Rebus anguſtis animoſus atque
Fortis appare: ſapienter idem
Contrahes vento nimium ſecundo
Turgida vela.

v. 12. Vulg. FULMINA. 18. CITHARA.

XI.

hoc vult Horatius, Apollinem neſcio quam ex novem ſororibus tacentem vel dormientem cithara ſua ſuſcitare; quod ex vulgata lectione excudunt interpretes: ſed illud nimirum dicit, Apollinem, cujus geſtamina ſunt Arcus & Cithara, non ſemper arcum, ſed aliquando & citharam tendere: illud autem iratus facere ſolet, hoc laetus & propitius. *Muſa* ergo *Citharae* eſt ipſa Cithara, quam *tacentem ſuſcitat* Phoebus. *Muſa* autem *Citharae*, ut alibi Noſter, Carm. II, 1.

Paullum ſeverae muſa Tragoediae
Deſit theatris.

Noſter alibi Carm. III, 19.

Cur pendet tacita *fiſtula cum* lyra?

Ovid. Ep. Sapphus.

Plectra *dolore* tacent, muta *dolore* lyra *eſt.*

Statius Silv. V, 3.

dux ipſa ſilenti
Fulta caput cithara.

Claudianus II, Rapt. Proſerp. in Praefat.

metuenſque leonum
Implorat citharae *vacca* tacentis *opem.*

Drepanius Florus.

Conticuit citharae quondam vox optima noſtrae;
Et Lyra dulcimodos preſſit amica ſonos.

Suſcitat autem, pulſat, quaſi e ſomno excitat, ut Lucretius II, 412.

Ac Muſaea mele, per chordas organici quae
Mobilibus digitis expergefacta *figurant.*

P 9. Non

XI.

AD QUINTIUM.

QUID bellicoſus Cantaber, & Scythes,
Hirpine Quinti, cogitet Hadria
Diviſus objecto, remittas
Quaerere; nec trepides in uſum
Poſcentis aevi pauca. fugit retro
Levis juventas & decor, arida
Pellente laſcivos amores
Canitie, facilemque ſomnum.
Non ſemper idem floribus eſt honor
Vernis; neque uno Luna rubens nitet
Voltu. quid aeternis minorem
Conſiliis animum fatigas?

v. 9. Vulg. HONOS.

Cur

9. NON SEMPER IDEM FLORIBUS EST HONOS. VERNIS] *Honos* hodie habes in omnibus editionibus: atqui principes illae Veneta & Loſcheri cum veteribus membranis, quotquot vidi, *Honor.* Recte, ut vitetur ſibilus iſte, *floribus, honos, vernis.* Qui primus mutavit, ei defuit aurium judicium.

17. DISSIPAT EVIUS CURAS EDACES] Nicolaus Heinſius in ora Codicis, *Lege*, ait, DISSIPET. Non multum intereſt: tamen, ſi vetus codex accederet, conjecturam Heinſii libenter receperim.

23. MATURET INCOMTAM LACAENAE MORE COMAM RELIGATA NODUM] De hoc loco quot capita, totidem fere ſententiae. Quidam IN COMTUM legunt, duobus verbis, & orationem ſic ordinant, *religata comam in nodum comtum.* Sed dubium eſt, an ſatis Latine dicatur, *Religare in nodum. Colligere in nodum* paſſim quidem occurrit, ut Virgil. Aen. XI, 775.

chlamydemque ſinuſque crepantes
Carbaſeos fulvo in nodum collegerat *auro.*

Ovid. Metam. III, 170.

ſparſos per colla capillos
Colligit in nodum.

Sic *in nodum torquere* dixit Martialis Spectac. III.

Crinibus in nodum tortis *venere Sicambri.*

Et quod adhuc propius accedit, *in nodoſum globum ligare* reperias apud Statium Silv. I, 6.

Hic audax ſubit ordo pumilonum,
Quos natura brevi ſtatu peracto
Nodoſum ſemel in globum ligavit.

Quidni itaque & *religata in nodum* recte dixerit Horatius: modo reliqua bene ſe haberent, & ſententiam tanto poëta dignam parerent. Verum id aliter evenit: quid enim eſt *nodus comtus?* Sed totum illud *Comtum* poëtae menti repugnat: jubet enim Lyden *maturare*, neque moram facere in *comendis* capillis: id enim *tarda arte* fieri ſolebat, ut eleganter Tibullus I, 8.

Illa placet; quamvis inculto *venerit ore,*
Nec nitidum tarda comſerit arte *caput.*

Et praeterea non *comti*, ſed *neglecti*, *ſimplices*, *incomti* potius capilli erant, cum *nodo* coërcebantur. Ovidius Metam. VIII, 319.

Crinis erat ſimplex, *nodum collectus in unum.*

& ibid. II, 413.

Vitta coërcuerat neglectos *alba capillos.*

& Faſt. V. 79.

Tum ſic neglectos *hedera redimita capillos.*

An legamus itaque cum majore parte codicum

IN-

Cur non ſub alta vel platano, vel hac
Pinu jacentes ſic temere, & roſa
Canos odorati capillos,
Dum licet, Aſſyriaque nardo
Potamus uncti? diſſipat Euius
Curas edacis. quis puer ocius
Reſtinguet ardentis Falerni
Pocula praetereunte lympha?
Quis devium ſcortum eliciet domo
Lyden? eburna dic age cum lyra
Maturet, incomtam Lacaenae
More comam religata nodo.

V. 23. Vulg. INCOMTUM. 24. NODUM.

XII.

INCOMTUM unica voce?

dic age cum lyra
Maturet incomtum Lacaenae
More comam religata nodum.

Sed neque hoc pacto aut ſententia expeditu facilis eſt, aut verborum conſtructio. Nodus ſiquidem *incomtus* nihilo minus ineptum erit, quam nodus *comtus*. Tum autem, quod volunt Interpretes, ut *maturet incomtum nodum* ſignificationem habeat agentem, ut *maturare fugam*, *necem* &c. id ſane locum hic habere non poteſt. Jubet enim, ut *cum lyra eburna* maturet; nimirum, ut *maturet venire*, & lyram una ſecum afferat. Nam profecto non tenere debuit lyram, tum cum maturaret nodum. Quid ergo? Codex quidam Torrentio viſus habuit *incomtam*; atque eo auctore totus locus ſic conſtituendus eſt,

eburna dic age cum lyra
Maturet, incomtam *Lacaenae*
More comam religata nodo.

Recte *coma incomta*; quippe, ut amoris Magiſter ait in Arte III, 153.

Et neglecta decet multas coma:

Et utcumque ſit, veniam certe meretur mulier, quae amatori placuiſſe feſtinat. Recte etiam *religata nodo*; ut Tibullus I, 8.

Ipſa Venus magico religatum *brachia* nodo
Perdocuit multis non ſine verberibus.

Noſter Carmin. III, 14.

Murreum nodo cohibere *crinem*.

& II, 19.

Nodo coërces *viperino*
Biſtonidum ſine fraude crines.

Seneca Hippolyto. v. 400.

& nodo *comas* Coëgit.

Caeterum crucem interpretibus fixit Noſter, cum *more Lacaenae* comam religare jubet: nihil enim jam reſtat ex veterum monumentis; unde colligamus id magis in more fuiſſe Lacaenis faeminis, quam aliis. Utinam prodiret codex aliquis, qui pro *Lacaenae* exhiberet *Dianae*: nam Dea illa venatrix & pingitur ubique & deſcribitur coma in nodum collecta. Ovidius ita appoſite, ut ad hunc ipſum locum reſpexiſſe videatur. Art. III, 141.

Alterius crines *humero jactentur utroque:*
Talis es aſſumta, Phoebe canore, lyra.
Altera ſuccinctae religetur more Dianae:
Ut ſoles, attonitas cum petit illa feras.

Statius Theb. II, 237.

Pallas, & *aſperior* Phoebi ſoror, *utraque telis,*
Utraque torva genis, flavoque in vertice nodo,

& ita alii paſſim.

Digitized by Google

XII.

Ad Maecenatem.

Nolis longa ferae bella Numantiae,
Nec durum Hannibalem, nec Siculum mare
Poeno purpureum ſanguine, mollibus
Aptari citharae modis;
Nec ſaevos Lapithas, & nimium mero
Hylaeum; domitoſque Herculea manu
Telluris juvenes, unde periculum
Fulgens contremuit domus

Saturni

v. 2. Dirum.

2. Nec dirum Hannibalem] Editiones quidem hodie occupavit illud *dirum*; ſed in Codicibus fere omnibus, meis certe Graeviano, Leidenſi, Reginenſi cum aliis inferioris notae, haeret vera lectio durum: neque aliter habent editio Veneta & Loſcheri. Recte *durum*, ut gratius fiat antitheton in mollibus *aptari citharae modis*. Virgilius:

quis aut Euryſthea durum?

& iterum,

aut duri miles Ulixi.

12. Regum colla minacium] *Minacium* habent vetuſtiores membranae Cruquii & aliorum. Sic ex noſtris Leidenſis: at Graevianus cum Reginenſi *minatium* contra orthographiae rationem: unde anſa porrecta eſt recentioribus ſcribendi minantium: quod nuperis Editoribus in ipſum textum recipere placuit, altero ejecto. Nollem factum: Quamquam enim aliquorum regum *minantes* fuerint vultus, etiam tum cum catenati in triumpho ducerentur; ut Ovidius Triſt. IV, 2.

Vinclaque captiva reges cervice gerentes,
Ante coronatos ire videbit equos:
Et cernet vultus aliis pro tempore verſos,
Terribiles *aliis immemoreſque ſui:*

& mox,

Hic qui nunc in humo lumen miſerabile figit,
Non iſte vultu, cum tulit arma, fuit:
Ille ferox, oculis *& adhuc hoſtilibus* ardens,
Hortator pugnae conſiliumque fuit.

non tamen omnes *minanti* tum vultu erant, quod hic ipſe Naſonis locus ſatis indicat: imo plures dejecto & lugubri. Auctor Elegiae de morte Druſi v. 373.

Adſpiciam regum liventia colla catenis,
Duraque per ſaevas vincula nexa manus:
Et tandem trepidos vultus, *inque illa* ferocum
Invitis lacrimas decidere ora genis.

Quare melius eſt, ut Noſter dixerit Minacium, ſicut ille alter *ferocum*: ſcilicet qui *paullo ante* minaces & feroces erant. Noſter alibi, Carm. II, 7.

Cum fracta virtus, & minaces
Turpe ſolum tetigere mento.

Adde, quod *minacium* utroſque reges comprehendit, tam eos qui paullo ante, quam qui jam adhuc minabantur; ut Carm. III, 4.

Aut quid minaci *Porphyrion ſtatu?*

13. Me dulces dominae musa Licymniae] Membranae aliquot & praeſertim recentiores, *Liciniae*; quod nollem ab editoribus nuperis receptum, cum in verſus menſuram peccet, ſyllaba ſecunda brevi; ut paullo ante Carm. X.

Rectius vives, Licini, *neque altum.*

Codex Regiae Societatis, *Lacimniae*, alii *Lycimniae*: ſed praeſtantiores licymniae, ut apud Virgilium, Aen. IX, 546.

Maeonio Regi quem ſerva Licymnia *furtim.*

ubi pari Lectionum diverſitate Pieriani codices, *Lycimnia*, *Lacimnia*, & *Licinnia* exhibebant. Λικύμνιος notum Graecis nomen apud Homerum, Pindarum, Pauſaniam & alios. Caeterum de Licymnia hac inſignis ſane locus eſt Scholiaſtae Acronis ad Serm. I, 2. v. 64. qui meretur hic deſcribi. *Villius in Fauſta Syllae gener) Semper incerta nomina*

Saturni veteris: tuque pedeſtribus
Dices hiſtoriis proelia Caeſaris,
Maecenas, melius, ductaque per vias
Regum colla minacium.
Me dulcis dominae Muſa Licymniae
Cantus, me voluit dicere lucidum
Fulgentis oculos, & bene mutuis
Fidum pectus amoribus:
Quam nec ferre pedem dedecuit choris,
Nec certare joco, nec dare brachia
Ludentem nitidis virginibus, ſacro
Dianae celebris die.

Num

mina pro certis, ut alibi, Me dulcis dominae muſa Licymniae *pro* Terentiae: *&*, Malthinus tunicis demiſſis ambulat, *pro* Maecenas, *& hic*, Villius in Fauſta, *id eſt:* Annius in Fauſta: *eodem numero ſyllabarum commutationem nominum fecit.* Haec Acron. Equidem de *Annio* non adſentior, ut ad locum ipſum pluribus dicam: de *Licymnia* autem valde probabile eſt, ſub ficto eo nomine Terentiam Maecenatis uxorem ſignari. Certe ſi vero nomine vocaretur haec Licymnia, oportet eam fuiſſe Libertinam & meretricem, ut probe ſciunt antiquitatis periti. Atqui Matronam hic deſcribi certo certius eſt ex iis, quae ſtatim ſequuntur,

Quam nec ferre pedem dedecuit choris,
Nec certare joco, nec dare brachia
Ludentem nitidis virginibus, ſacro
Dianae celebris die.

Quippe in ſacris ſollemnibus non niſi Liberas & Honeſtas, ſeu Virgines ſeu Matronas, ſaltitaſſe compertiſſimum eſt: Noſter in Arte v. 232.

Ut feſtis Matrona *moveri juſſa diebus.*

& Carm. IV, 6.

Virginum primae, puerique claris
Patribus orti.

Nec matronam tantum, ſed & nobilem & primariam ſub Licymniae titulo deliteſcere vel ex verbo illo *dedecuit* non obſcure intelligas;

Quam nec ferre pedem dedecuit *choris:*

Neque enim periculum erat, ne inter *virgines lectas* ſaltare cuivis faeminae *dedecori* eſſet, excepta forte Livia Auguſti vel Terentia Maecenatis, vel Octavia, aliave ex nobiliſſimis, quarum infra dignitatem id eſſe ſeverioribus videri potuit. Fictum itaque nomen eſt *Licymnia*; & *Terentiam* quidem denotari veri eſt ſimillimum. Sed obſervanda ſunt imprimis, quae ſubjungit Scholiaſtes, *Eodem numero ſyllabarum commutationem nominum fecit.* Recte hoc: neque eodem tantummodo *numero*, ſed & *quantitate* ſyllabarum. Et data quidem opera id a poëtis factitatum, ut qui ejus rei conſcii eſſent, &, quod dicitur, *clavem* haberent, facile pro ficto nomine verum ſubſtituere poſſent ſine verſus diſpendio; ut hic,

Me dulces dominae muſa Terentiae!
Permutare velis crine Terentiae.

Sic & illud Perſii,

Auriculas aſini Mida *rex habet:*

qui Poëtae conſilium noverant, mutato nomine legere poterant,

Auriculas aſini Nero *rex habet.*

Non hic praetermittendus eſt praeclarus Apuleii locus in Apologia: *Eadem igitur opera accuſent Catullum, quod Lesbiam pro Clodia nominarit; & Ticidam ſimiliter, quod quae Metella erat, Perillam ſcripſerit? & Propertium, qui Cynthiam dicat, Hoſtiam diſſimulet: & Tibullum, quod ei ſit Plania* (alii codices, *Flavia, Plantia*) *in animo, Delia in verſu.* Vides hic a caeteris poëtis factum, quod in Flacco obſervavit Acron; commutata nempe eſſe nomina *eodem numero* (adde & quantitate) *ſyllabarum*; pro Clodia Lesbiam eſſe poſitam, pro Metella Perillam, pro Hoſtia Cynthiam, pro Plania ſeu Flavia ſive Plautia Deliam. Unde & magni Paſſeratii error evincitur, qui pro Hoſtia Propertii

Num tu, quae tenuit dives Achaemenes
Aut pinguis Phrygiae Mygdonias opes
Permutare velis crine Licymniae,
Plenas aut Arabum domos?
Dum flagrantia detorquet ad oſcula
Cervicem; aut facili ſaevitia negat,
Quae poſcente magis gaudeat eripi;
Interdum rapere occupat.

v. 28. Vulg. Occupet.

XIII.

Hoſtiliam ſubſtituere voluit: neque enim convenit ſyllabarum numerus. De Metella Ticidae teſtis etiam eſt Ovidius Triſt. II, v. 433.

Quid referam Ticidae, *quid Memmi carmen, apud quos*
Rebus abeſt nomen, nominibuſque pudor?
Cinna quoque his comes eſt, Cinnaque procacior Anſer,
Et leve Cornifici, parque Catonis opus:
Et quorum libris modo diſſimulata Perillae,
Nomine nunc legitur dicta, Metelle, *suo.*

Ubi non Ticidam modo, ſed Memmium, Cinnam, Anſerem, Cornificium, Catonem, alioſque memorat, qui ſub falſo Perillae nomine amores ſuos cum Metella verſibus vulgaverant: atque id imprimis notandum addit, verum tandem Metellae nomen (poſt eorum credo obitus) a Librariis repoſitum eſſe, ficto illo rejecto. Caeterum nihil opus eſt, ut cum τῷ πάνυ Nicolao Heinſio verſiculum ultimum ſic refingamus, invitis codicibus:

Nomine nunc legitur dicta Metella ſuo.

Quippe lectio vulgata eodem plane redit, & quidem elegantior eſt: *dicta nomine Metelli*; hoc ipſum eſt, *dicta Metella.* Faeminae enim in omni familia a maribus nomina acceperunt; in Clodiorum gente Clodiae erant, in Hoſtiorum Hoſtiae, in Metellorum Metellae. Neque vero melius, imo longe deterius ſucceſſit viro magno, cum Rottendorphii ſui emendationem ſecutus, reclamantibus Membranis, in ipſo textu repoſuit, verſu ſecundo,

Rebus abeſt omnis *nominibuſque pudor.*

Nihil certius, inquit, *ea conjectura.* Imo nihil ea infelicius: nihil recepta codicum lectione certius, argutiuſque, & magis Naſonianum;

Rebus abeſt nomen, *nominibuſque pudor.*

Rebus, hoc eſt, argumento, materia operis: ipſe Pont. I, 1.

Invenies, quamvis non eſt miſerabilis Index,
Non minus hoc illo Triſte, quod ante dedi.
Rebus *idem*, titulo *differt.*

ubi dicit Epiſtolas ſuas ex Ponto *rebus* ſive argumento convenire cum priore opere quod Triſtia inſcripſerat, *titulo* tantum & nomine differre. Hoc itaque vult Ovidius; apud Ticidam & ejus ſimiles poëtas rebus ſive *argumento* verum *nomen* abeſſe; cum hic *Perillam*, alter *Lesbiam*, alter aliam quam falſo inſcriberent: *nominibus* porro illis *pudorem* abeſſe, cum ſcripta illa praeter turpes amores & flagitioſa adulteria nihil fere aliud continerent.

25. Dum flagrantia detorquet ad oscula] Variant hic libri manuſcripti, ut & editiones vetuſtae. Princeps illa Veneta, Flagrantia; Loſcheri, Fragrantia; quae poſterior lectio Lambino magis placuit. Sane ea oſculorum commendatio eſt, apud Statium Silv. II, 1.

blandis ubinam ora arguta querelis?
Oſculaque impliciti vernos redolentia flores?

& Martialem Epig. III, 65.

Quod madidas nardo ſparſa corona comas:
Hoc tua, ſaeve puer Diadumene, baſia fragrant.

& XI, 9.

Lapſa quod externis ſpirant opobalſama truncis,
Ultima quod curvo quae cadit aura croco: &c.
Singula quid dicam? non ſunt ſatis: omnia miſce:
Hoc fragrant *pueri* baſia *mane mei.*

Neque tamen ea de cauſa lectionem hanc alteri praeferimus: tum quia non oſcula Licymniae hic intelligit, cujus vel unus capillus divitiis Arabum praeſtabat; ſed ipſius Maecenatis, quae interdum allium oboluerunt, narrante Noſtro in Epod. III, cum in ejus caena allium comediſſet:

At ſi quid unquam tale concupiveris,
Jocoſe Maecenas, precor
Manum puella ſuavio opponat tuo.

tum praeterea quia vox *Fragrantia*, ſic nude & per ſe poſita, mediae foret ſignificationis, & tam malum quam bonum odorem indicare poſſet: ut iterum Martialis I, 87.

Ne

Digitized by Google

XIII.

ILLUM, ô, nefaſto te poſuit die
Quicumque primum, & ſacrilega manu
Produxit, arbos, in nepotum
Perniciem, opprobriumque pagi;
Illum & parentis crediderim ſui
Fregiſſe cervicem, & penetralia
Sparſiſſe nocturno cruore
Hoſpitis: ille venena Colcha,

v. 1. Ille et nef. 8. Colchica.

Et

Ne gravis heſterno fragres, *Feſcennia*, *vino.*
Valerius Flaccus, de Harpyiis, IV, 493.
Fragrat *acerbus odor*, *patriique expirat Averni Halitus.*

Quamobrem, ut vitentur haec incommoda, meius eſt ut cum potioribus membranis, meis certe Leidenſi, Graeviano, Reginenſi cum aliis, legamus FLAGRANTIA, cujus verbi facilis eſt interpretatio, nec exemplis aut illuſtratione eſt opus.

28. INTERDUM RAPERE OCCUPET] *Occupet* habent editiones, credo, omnes, jam inde a principe illa Veneta & Germanica Loſcheri. Silent quoque interpretes, Lambinus, Cruquius, Torrentius, Pulmannus, &c. quaſi omnes quos viderint Codices ſic exhiberent. At ex meis melior majorque pars habet OCCUPAT, Graevianus certe & Reginenſis, Zulichemianus, Galei, Battelanus, Magdalenenſis, & duo Bodleiani: quibus accedunt Acron Scholiaſtes & Cruquii commentator, ſiquidem interpretantur *occupas*, *expetit.* Neque tu dubites, quin plerique aliorum codices ſic clare exhibuerint; etſi id diſſimulent editores. Recte vero OCCUPAT; ut *detorquet*, *negat*: & ſententia eſt, Dum aut oſculari ſe abs te patitur, aut grata protervitate negare ſimulat, aut ipſa prior occupat & oſcula a te ſumit. Nihil certius. *Magis poſcente*, eſt, magis quam tu ipſe qui poſcis.

1. ILLE ET NEFASTO TE POSUIT DIE] Vide modo totum locum:

Ille & nefaſto te poſuit die
Quicumque primum, & ſacrilega manu
Produxit, arbos, in nepotum
Perniciem opprobriumque pagi:
Illum & parentis crediderim ſui
Fregiſſe cervicem.

Ita omnes ubique libri, & ſcripti & editi; *Ille & nefaſto:* neque aliter hodie apud Diomedem Grammaticum veterem p. 513. Quocumque tamen te vertas, nullum in his verbis ſententiae exitum invenias. Sive enim hoc modo conſtruxeris verba, *Ille, quicumque primum poſuit te nefaſto die &c.* nihil reliquum erit quo *ille* pertineat: ſive, ut vulgo ſolent, ordinaveris, *Ille & poſuit te nefaſto die, quicumque primum*; quid, obſecro, erit, quo referatur *quicumque?* Subaudiendum, inquiunt, *poſuit:* ille *poſuit* te nefaſto die, quicumque primum *poſuit*. Vah, ut execraretur tam inficetam ſtribliginem, ſi ad vivos redire poſſet Horatius. Quid moramur in redarguenda barbarie? lege, ut edidimus,

ILLUM, ô, *nefaſto te poſuit die.*
Quicumque primum, &c.
Illum *parentis crediderim ſui*
Fregiſſe cervicem.

Jam, opinor, agnoſcis Horatii genium: quid enim clarius, rotundius, acrius dici poſſit? Repetitio τȣ̃ *illum* indignationem oſtentat, ut paullo infra,

Te *triſte lignum*, te *caducum.*

Atque haec prius commentatus eram, quam ſagaciſſimi Nic. Heinſii codicem nactus eſſem: ubi cum ſumma voluptate comperi conjecturae noſtrae tantum virum accedere. Legit enim, *illum & nefaſto.* Optime; praeterquam quod non viderit cum illo ET languere ſententiam; & neceſſario reponendum eſſe, O; quod magnam vim & acrimoniam orationi impertit.

8. ILLE VENENA COLCHICA ET QUICQUID USQUAM] Ita editiones, opinor, omnes; & major pars membranarum, COLCHICA: & ſic Noſter alibi Epod. 5.

Flam-

Et quicquid uſquam concipitur nefas,
Tractavit; agro qui ſtatuit meo
Te triſte lignum, te caducum
In domini caput inmerentis.
Quid quiſque vitet, numquam homini ſatis
Cautum eſt in horas. navita Boſporum
Poenus perhorreſcit, neque ultra
Caeca timet aliunde fata:

Miles

Flammis aduri Colchicis:
Et 17.
Cales venenis officina Colchicis.
Sed quid opus eſt, ut ſyllaba ultima ad ſequentem verſum rejiciatur? cum pari, ſi non majore, elegantia dicere potuit *Venena* COLCHA: & ſic certe vetuſtiſſimi Codices Cruquii & aliorum, ut & ex noſtris Graevianus & Galei: Reginenſis vero *Colchia*, ut & unus Berſmanni; unde error videtur primum emanaſſe. *Colcha* venena pro *Colchica*; ut *Marſi duelli*, *Italo caelo*, *Mauris jaculis*, de quo vide nos ad Carm. I, 22. Propertius III, 2.
Tuque tuo Colchum *propellas remige Phaſin.*
uti ex libris ſcriptis edidit elegantiſſimus Broukhuſius, cum antea ferretur *Colchon:* atque idem ad Propert. I, 1. probat hic loci apud Horatium *Colcha*, ex Ovidio in Metam. VIII, 394.
Sed poſtquam Colchis *arſit nova nupta* venenis.
Cui addas & ſequentia, Metam. XIII, 24.
Litoraque intravit Pagaſaea Colcha *carina.*
Heroid. VI.
Hanc tamen, o demens, Colchiſque *ablate* venenis.
& XVI.
Laeſa nec eſt Colcha *Theſſala terra manu.*
Amor. III, 3.
Quo duce, trabs Colchas *ſacra cucurrit aquas.*
Faſt. III, 875.
Pervenit in Colchas *aurea lana domos.*
Sidonius Carm. XXIII, 274.
Qui jactes ſuper arva Colcha *dentes*
Expavit.
Martialis XII, 57.
Cum ſecta Colcho *luna vapulat rhombo.*
ubi perperam Nic. Heinſius ad Ovid. Faſt. II, 575. corrigere jubet IOLCO *rhombo* Dolet inſignem Virum non attendiſſe ad analogiam. Regionis nomen eſt *Colchi*: inde adjectivum gentile *Colchus*, & poſſeſſivum *Colchicus*: ſic ab *Italia* gentile *Italus*, poſſeſſivum *Italicus*; & ſic alia ſexcenta. Jam id poëtis familiare, ut gentilia pro poſſeſſivis uſurpent, ſive, ut Graeci dicunt, ἐθνικὰ ἀντὶ τῶν κτητικῶν; ita *Itala* arva pro *Italicis*, venena *Colcha* pro *Colchicis.* Atqui *Iolcus* nomen urbis tantummodo eſt, non etiam adjectivum gentile: neque *Iolco rhombo* dicere poſſis, ſed *Iolcio:* quippe τὸ ἐθνικὸν eſt *Iolcius*, & τὸ κτητικὸν, *Iolciacus.*

17. MILES SAGITTAS ET CELEREM FUGAM PARTHI] Iraſcor membranis veteribus, quod conſtanter adeo lectionem hanc repraeſentent *celerem fugam:* certe ceſſavit hic bonus Horatius, ſi eo modo ſcripſit. Videamus, quid per *celerem fugam* commode notari poſſit. Noſter Carm. II, 7.
Tecum Philippos & celerem fugam
Senſi, relicta non bene parmula.
& IV, 8.
non celeres ſugae,
Rejectaeque retrorſum Hannibalis minae.
Virgilius Aen. III, 243.
celerique fuga *ſub ſidera labſae*
Semeſam praedam & veſtigia foeda relinquunt.
Silius Italicus XVII.
Impletur terrore vaga cuncta Africa pulſis
Agminibus, volucrique fuga *ſine Marte ruentes*
Tendunt attonitos extrema ad litora curſus.
ubi obiter annotandum, *ſine more* potius quam *ſine Marte* legi oportere. Martialis, VIII, 56.
Riſit Tuſcus eques, paupertatemque malignam
Reppulit, & celeri *juſſit abire* fuga.
Juvenalis XV, 75.
Terga fugae celeri *praeſtantibus omnibus inſtant.*
In his omnibus, & aliis, opinor, quibuſcunque locis non ficta & ſuſpecta, ſed *vera* fuga intelligitur, ubi *celerem* nominant. Quid ergo? an quid cauſae erat, ut miles Romanus *veram* Parthorum fugam *perhorreſceret?* ut victores uſque adeo timerent victos & fugatos? Haud vidi magis. Atqui
aliud

Digitized by Google

Miles ſagittas & celerem fugam
Parthi; catenas Parthus & Italum
Robur: ſed inproviſa leti
Vis rapuit rapietque gentis.
Quam paene furvae regna Proſerpinae,
Et judicantem vidimus Aeacum,
Sedeſque diſcretas piorum, &
Aeolîis fidibus querentem

Sappho

v. 17. Forte, REDUCEM fugam.

iud erat in Parthis perhorreſcendum, ne aſtuta ilicet fugae ſimulatione, & incaute ſequentes oſtes ſagittis figerent averſi, & ſtatim verſis equis :deuntes majore cum impetu incurſarent. Id cum c hiſtoria compertiſſimum eſt, tum & omnibus :re poëtis decantatum. Propertius III, 7.

Parthorum aſtutae *tela remiſſa fugae.*

√, 3.

Subdolus *& verſis increpat arcus equis.*

alerius Flaccus VI, 688.

Nunc fuga converſas ſpargit mentita *ſagittas.*

atius Silv. V, 2.

Quae ſuſpecta *fides, & quae* fuga vera *ferocis*
Armenii?

:neca Thyeſte 383.

Telis quae procul ingerit
Parthus, cum ſimulat fugam.

Oedip. 118.

Vidit & verſas equitis ſagittas,
Terga fallacis *metuenda Parthi.*

ſic alii bene multi. Quod ſi Horatius ad haec :empla dixiſſet, Perhorreſcit miles ſagittas & *lutam, ſubdolam, mentitam, ſuſpectam, ſimula-m, ſallacem* fugam Parthi, omne utique pun-um tuliſſet. Nunc cum *celerem* fugam Parthi no-inet, quae aut *veram* prorſus indicat, aut certe *lſam* non indicat, ne excuſari quidem poteſt. :d, obteſtor vos, an credibile eſt tantum inge-ium tam caſtigato judicio praeditum adeo turpi-r ſe dediſſe? Ego vero Librarios potius quam ſum inſimulaverim; & proſit mihi, ſi extunde- quidquam valeo, quod immunem eum culpae aeſtare videatur. Enimvero non celerem fugam arthi, ſed celeres ex fuga recurſus miles metue-it, ut Noſter alibi Carm. I, 19.

Et verſis animoſum equis Parthum.

ide Parthi *refugi* appellati, ut Lucan. VI, 50.

Moenia mirentur refugi *Babylonia Parthi.*

laud. IV, Conſ. Honorii. 530.

refugo *quae ſit fiducia Partho.*

& I, Conſ. Stilichonis. 68.

Torquebat refugum, *Parthis mirantibus, arcum;*

Quid ergo? placetne ut reſcribamus,

Miles ſagittas & refugam *fugam Parthi.*

Minime vero; neque enim tam inficetam verborum juncturam apud Noſtrum inveneris. Illud & ad ſententiam aeque, & ad compoſitionem melius, & ad receptam lectionem propius convenit; ſi ſic reponas,

Miles ſagittas & REDUCEM *fugam.*

Sic *reduces vias* Statius II, 7.

Et tardi reduces vias *Ulixi.*

Lucanus IX, 408.

Irreducemque viam *deſerto limite carpit.*

& *reduces greſſus* Statius Theb. IV, 771.

tantum reduces *det flectere* greſſus
Juppiter.

& denique *reducem fugam* Prudentius, magnus Noſtri imitator; Cathem. V, 104.

Nec non imbrifero ventus anhelitu
Craſſa nube leves invehit alites,
Quae, difflata in humum cum ſemel agmina
Fluxerunt, reduci *non revolant* fuga.

23. SEDESQUE DISCRETAS PIORUM] Ita noſtri omnes praeter unum ex recentiſſimis in Collegio Regio, quem vocant Bembinum: atque is habet DESCRIPTAS; ſicut & Lambini aliquot, & Cruquii & aliorum. Et poſterior quidem Lectio placuit Giſanio in Indice ad Lucretium: quin etiam in ipſum textum receperunt Lambinus Cruquiuſque. Equidem non inficior recte & Latine dici, *ſedes deſcriptas*, ut Cicero, *deſcribere partes urbis, regionem, jugera:* & Tacitus Annal. XI, 19. *Et natio Friſiorum conſedit apud agros a Corbulone deſcriptos.* Sidonius Carm. II, 412.

Halant rura roſis, indeſcriptoſque *per* agros
Fragrat odor.

Omnino tamen melius eſt, ut cum majore Co-

Q dicum

Digitized by Google

Sappho puellis de popularibus;
Et te ſonantem plenius aureo,
Alcaee, plectro dura navis,
Dura fugae mala, dura belli.
Utrumque ſacro digna ſilentio
Mirantur umbrae dicere: ſed magis
Pugnas & exactos tyrannos
Denſum humeris bibit aure volgus.
Quid mirum? ubi illis carminibus ſtupens
Demittit atras belua centiceps
Auris, & intorti capillis
Eumenidum recreantur angues?
Quin & Prometheus, & Pelopis parens
Dulci laborem decipitur ſono:
Nec curat Orion leones
Aut timidos agitare lyncas.

v. 38. Vulg. Laborum.

XIV.

dicum parte & vetuſtis editionibus legamus DISCRETAS *ſedes*, ſive ſeparatas, remotas a ſedibus & contagione impiorum. Majus utique hoc eſt, quam ſi *deſcriptas* tantum dixeris, hoc eſt, certis finibus conſtitutas, & poſitis terminis ab impiorum ſedibus diviſas: ſic enim nihilo minus alterae alteras contingere, & communem inter ſe limitem habere poterant: vel illud potius notaverit τὸ *deſcriptas*; nempe inter ipſos Pios ſingulorum ſedes deſcriptas & definitas eſſe; ne alter alterius limites tranſiliat. Quorum neutrum hic admittendum. Recte itaque *diſcretas*. Claudianus Rufin. II, 477.

quaeſitor in alto
Conſpicuus ſolio pertentat crimina Minos,
Et juſtis dirimit *ſontes.*

Virgilius Culice, 374.

Et vaſtum Phlegethonta pati, quo maxima Minos
Conſcelerata pia DISCERNIT *vincula* ſede.

Statius Theb. IV, 524.

Et Styx diſcretis *interflua* manibus *obſtat.*

Denique Lactantius, ex hoc ipſo Horatii loco, Divin. Inſtit. VII, 7. *Eſſe Inferos Zenon Stoicus docuit, & SEDES PIORUM ab impiis eſſe* DISCRETAS.

32. DENSUM HUMERIS BIBIT AURE VULGUS] Video omnes Manuſcriptos conſtanter in hanc lectionem conſpirare. Quo tamen illud *humeris?* Utique ſatis eſſet *denſum vulgus.* Sed hoc facile condonari poſſet; ſic enim & Ovidius Metam. XIV, 360.

Juſſit & in denſum trabibus nemus ire videri:

cum *denſum nemus* per ſe ſufficeret. Illud pejus; quod *aure* hic epitheto deſtitutum eſt; unde ſicca & jejuna fit oratio, neque aures implet. Senſit hoc praeſtantiſſimus Nic. Heinſius, qui in ora ſui codicis annotavit, *Forte legendum*, HILARI. Ingenioſe: ſed & propius licet ad vulgatam lectionem accedere, ſi reponas, *Denſum* HUMILI; ut ad *ſilentium* illud *ſacrum* & *admirationem* referatur. Melius tamen, opinor, ſententiae conſuluiſſet Noſter, ſi ſic ſcripſiſſet;

Denſum avida *bibit aure vulgus.*

Ducunt huc nos Scholiaſtae veteres: quorum unus, BIBIT, *avide audit*; alter, *cupidiſſime audit*, Claudianus in Praef. Conſ. Stilich. v. 47.

haec nullis avidam *rumoribus* aurem
Tradit.

Ovid. Pont. III, 4.

Nos

XIV.

Ad Postumum.

EHEU fugaces, Poſtume, Poſtume,
Labuntur anni: nec pietas moram
Rugis & inſtanti ſenectae
Adferet, indomitaeque morti:
Non ſi trecenis, quotquot eunt dies,
Amice, places inlacrimabilem
Plutona tauris; qui ter amplum
Geryonem Tityonque triſti
Conpeſcit unda, ſcilicet omnibus,
Quicumque terrae munere veſcimur,
Enaviganda; ſive reges,
Sive inopes erimus coloni.

Fruſtra

Nos ea vix avidam *vulgo captata per* aurem
Scribimus.
neſcio an fortaſſe ita ſcripſerit, & illud *Humeris* Gloſſa in ipſum verſum irrepſerit.

;8. Dulci laborum decipitur sono] *Labo-s* habent cum veteres editiones, tum & pleri- ſcripti. Unde ambigua evadit oratio; ubi ·ius fere, utrum *decipitur laborum*, an *sono la-m* conſtrui debeat. Equidem nullus dubito, ı qui primi hanc lectionem commenti ſunt, *ıborum* ad *ſono* retulerint. Superabat ſcilicet eo- captum elegantiſſimus ille Helleniſmus, qui in oribus membranis adhuc conſpicitur,
ulci laborem *decipitur ſono.*
duo codices Turnebo viſi, totidemque Tor-io; & ex noſtris Bodleianus, & pro varia le-ne Colbertinus: accedit & Battelianus, qui :t *labore.* Recte vero *decipitur laborem.* Nam gurato & poëtico ſermone Paſſiva, pariter ac va ſua, cum caſu quarto conſtruuntur. Ergo licimus, *decipere*, *fallere laborem*, *curas* &c. ioſter alibi,
'olliter auſterum ſtudio fallente laborem:
l. Metam. V, 60.
achia docta movent, *ſtudio* fallente laborem:
& XIV, 121.
Cum duce Cumaea fallit *ſermone* laborem?
Statius Theb. XII, 230.
Cum tamen illa gravem luctu fallente laborem;
Ovid. Triſt. IV, 10.
Sic tamen abſumo decipioque diem:
ita paſſive dicere licet, *decipi laborem.* Ut Virg. Aen. I, 717.
Expleri mentem *nequit*, *ardeſcitque tuendo.*
Lucan. IX, 713.
Pluribus ille notis variatam pingitur alvum.
& ſic alii non raro: praeſertim in Participiis nihil hac figura frequentius.

40. Aut timidos agitare lyncas] Editio Loſcheri, timidas: atque ita unus codex Lambini, & alter Berſmanni. Neque aliter optimus noſter Reginenſis cum Graeviano, Petrenſi, Galei, & a manu ſecunda Batteliano. Sane faeminino genere proferunt Virgilius, Plinius, Statius, aliique. Neque *εὐφωνίας* cauſa variandum erat genus; ut vitaret homoeoteleuton: quippe in *timidas* ultima longa eſt, in *lyncas* brevis: & proinde diverſus eſt ſonus, neque aures offendit. Retinemus tamen timidos, auctore Priſciano, qui p. 689. haec habet, *Horatius in II. Carm.* Nec cu-

rat

Fruſtra cruento Marte carebimus,
Fractiſque rauci fluctibus Hadriae;
Fruſtra per Autumnos nocentem
Corporibus metuemus Auſtrum.
Viſendus ater flumine languido
Cocytos errans, & Danai genus
Infame, damnatuſque longi
Siſyphus Aeolides laboris.
Linquenda tellus, & domus, & placens
Uxor: neque harum, quas colis, arborum
Te, praeter inviſas cupreſſos,
Ulla brevem dominum ſequetur.

v. 18. Vulg. Cocytus.

Abſu-

rat Orion leones, Aut timidos agitare lyncas. *Et notandum eſt de genere, quod maſculino genere protulit Horatius, cum Virgilius faeminino in III. Georgicorum*, Quid Lynces Bacchi variae?

18. Cocytus errans] Codices noſtri Leidenſis, Zulichemianus, Reginenſis, Magdalenenſis, Galei, Petrenſis, Bodleianus, cocytos, terminatione Graeca. Atque horum auctoritatem ſequimus.

27. Et mero Tinguet pavimentum superbo] Noſtri quidem omnes superbo *mero*: Lambinus tamen & Fabricius ex ſuis proferunt, superbum *pavimentum*. Elegans ſane pavimenti hujus epitheton; quod & ſuo marmore ſuperbum erat, & quia tam pretioſo vino tingueretur. Varro de Re Ruſt. III, 1. *Quum villam haberes opere tectorio & inteſtino, &* pavimentis nobilibus *ſpectandam.* Statius Silv. III, 3.

tu largus Eoa
Germina, tu meſſes Ciliciumque Arabumque ſuperbis
Merge rogis:

ideo *ſuperbis*, quia germinibus iſtis & meſſibus cumularentur. Virgilius Aen. II, 505.

Barbarico poſtes *auro ſpoliiſque* ſuperbi:

nempe quia aurum & ſpolia ferrent. Lucretius IV, 1171.

poſteſque ſuperbos
Unguit amaracino:

hoc eſt, propter amaracinum ſuperbos. Nihil itaque lectione hac pulchrius, quantum ad ſententiam: ſed interim, quod & doctiſſimus Dacierius adnotavit, eadem terminatio toties recurrens,

Tinguet pavimentum ſuperbum
Pontificum potiore caenis,

ingratiſſimum ſonum efficit; qualem ſtudioſe evitare ſolet Noſter. Illud tamen fortaſſe vitio huic mederi poteſt; ſi olim legerint aut pronunciaverint, *ſuperbom*. Certe poſt conſonantem v non *um* ſed *om* proferebant aetate Auguſti, *aevom*, *divom*, *Calvom* &c. ut cum ex Monumentis ejus aevi, tum ex vetuſtis Virgilii & Horatii codicibus conſtat. Eſto itaque *ſuperbom* quaſi *ſupervom*: nam in Virgilii Ecloga II. *Atque ſuperba pati faſtidia*, codex antiquiſſimus Romanus superva habet, teſte Pierio: ut eodem fere ſono prolata fuiſſe olim minime dubitandum ſit. Quod ſi concedatur, de Homoeoteleuti culpa ſecuri eſſe poſſumus; neque enim ſimilia refugiunt ſummi poëtae, ubi etſi non literis, pronunciatione tamen differunt; ut Noſter Carm. I, 2. *Jam* ſatis terris nivis. Virgil. *Aeternis regis imperiis.* Noſter iterum Carm. III, 7. *Non ſine multis Inſomnis lacrimis agit.* Neque tamen damnamus lectionem in pleriſque omnibus libris receptam, *mero* superbo: etſi miretur Julius Scaliger, quo conſilio id dixerit Noſter. Illud magis diſplicet, quod, cum *ſuperbo mero* dixiſſet, ſtatim alterum epitheton ſubdidit, eandem rem bis inculcans,

Pontificum potiore *caenis.*

Aliam viam tentat Barthius Adverſ. XXXVI, 14. *In τῷ* ſuperbo, inquit, *ſi quid mutandum, malim* ſuperbus, *quam cum Lambino* ſuperbum *ſcribere.* Quo etiam ducit nos Scholiaſtes Porphyrio: *Superbo*,

Digitized by Google

Abſumet heres Caecuba dignior
Servata centum clavibus, & mero
Tinguet pavimentum ſuperbo,
Pontificum potiore cenis.

XV.

JAM pauca aratro jugera regiae
Moles relinquent: undique latius
Extenta viſentur Lucrino
Stagna lacu; platanuſque caelebs
Evincet ulmos: tum violaria, &
Myrtus, & omnis copia narium,
Spargent olivetis odorem,
Fertilibus domino priori:

perbo, *hypallage*, pro *ipſe ſuperbus*: & etiam Acron, qui ſic verba παραφράζει, *Perfundet pavimentum* negligens heres *vino deorum conviviis digno*. Atque hoc pacto, culpa quidem omni liberaveris Horatium: ſed audacis epitheti laude, quae toties feliciter ei ceſſit, eadem opera privaveris.

5. Tum violaria et Myrtus et omnis] Fabricius ex Manuſcripto ſuo ſic edidit,

tum violaria,
Myrtuſque, *& omnis copia narium:*

atque ante illum Glareanus ex conjectura ſic repoſuit. Caeteri omnes libri reclamant, ſummoque conſenſu exhibent,

violaria, &
Myrtus, & omnis copia narium.

Quod mutatum ab iis, qui metuebant, ne verſus pede claudicaret, & Trochaeo, loco Spondaei, incederet. Atqui aliud curare potius debuerunt: ſalva enim verſus menſura eſt; ſiquidem *Myrtus* hic numero plurali legitur, ut ante nos alii monuerunt. Nos id recte ab Horatio factum eſſe demonſtrabimus. *Errant*, inquit Chariſius p. 9. *qui omnia genera arborum quartae declinationi ſolent aſſignare; invenis ipſis, praeſertim apud Virgilium,*

Et vos, o lauri, *carpam, & te, proxima* Myrte.

Contendunt tamen nonnulli, dicentes Laurum *&* Myrtum *eſſe quartae declinationis, & tantum auctoritate mutari in vocativo caſu.* Vides ex Grammaticorum quorundam ſententia *Myrtus* probe dici numero plurali. Priſcianus tamen p. 717. haec ſola arborum nomina ponit, *quercum*, *laurum*, *pinum*, *cornum*, *ficum*, *quae tam ſecundae*, ait, *quam quartae inveniuntur.* Ubi primo perperam omiſit *cupreſſum*, quae utriuſque declinationis eſt, ſi ulla fides habenda eſt veteribus membranis. Noſter in Arte v. 332. *Levi ſervanda cupreſſo:* duo ex noſtris codicibus, *cupreſſu*, Carm. II, 14. *Praeter inviſas cupreſſos:* multi ibi *cupreſſus*, ut videbis apud Lambinum, Torrentium, & alios. Epod. V. *Jubet cupreſſus funebres:* Ita in omnibus fere editionibus jam inde a prima Veneta excuſum eſt: ſic antiquiſſimi noſtri Leidenſis & Graevianus. Virgil. Aen. III, 64. *Atraque cupreſſo*: at in antiquis pleriſque codicibus, *cupreſſu* extare jam dudum notavit Pierius. Atque hoc modo in caeteris etiam poëtis variant ubique fere hanc vocem membranae vetuſtae. Unde id certe pro comperto habeamus, ſi non in illis auctorum locis, at ſaltem in uſu & conſuetudine fuiſſe, ut *Cupreſſus* quartae etiam declinationis haberetur. Sed & *Myrtum* male omiſit Priſcianus, quae declinationis quartae eſt, non tantum in hoc Noſtri loco, ſed apud ipſum Virgilium Georg. II, 64.

Sed truncis oleae melius, propagine vites
Reſpondent, ſolido Paphiae *de robore* myrtus.

ubi contendo *Paphiae myrtus* eſſe nominativi pluralis, ut *Oleae*, & *vites:* etſi recentiores Virgilii interpretes aliter accipiant, ut *Myrtus Paphiae* (Veneris)

Tum ſpiſſa ramis laurea fervidos
Excludet ictus. non ita Romuli
Praeſcriptum & intonſi Catonis
Auſpiciis, veterumque norma.
Privatus illis cenſus erat brevis,
Commune magnum: nulla decempedis
Metata privatis opacam
Porticus excipiebat Arcton:
Nec fortuitum ſpernere ceſpitem
Leges ſinebant, oppida publico
Sumtu jubentes, & Deorum
Templa novo decorare ſaxo.

XVI.

neris) ſingulari numero efferatur. Sed non ita Servius, qui *Paphiae* interpretatur *Veneriae*, non, *Veneris:* & ſic poſt Virgilium alii poëtae; Ovid. Arte III, 181.

Hic Paphias myrtos, *hic purpureas Amethyſtos.*

Statius Theb. IV, 301.

hi Paphias myrtos *a ſtirpe recurvant.*

Seneca Oedipo. 539.

Amara baccis laurus, & tiliae leves,
Et Paphia myrtus.

Certum igitur eſt *Paphiae myrtus* plurali eſſe numero apud Virgilium; & ſic Catullus Epithalamio Pelei,

Quales Eurotae progignunt flumina myrtus:

ita potiores codices & editiones, non *myrtos*.

9. Laurea fervidos Excludet ictus] Jam olim monuit Lambinus nonnullos Codices habere *fervidos* aestus; caeteri interpretes tacent. Atqui & ipſos non aliter in quibuſdam inveniſſe, licet id diſſimulent, inde colligas; quod ex noſtris bona pars, Zulichemianus ſcil. Petrenſis, Galei, Bodleianus & pro varia lectione Reginenſis clare repraeſentent aestus. Noſter alibi Serm. I, 1.

cum te neque fervidus aeſtus
Dimoveat lucro, neque hiems, ignis, mare, ferrum.

Carm. I, 17.

Hic in reducta valle Caniculae
Vitabis aeſtus.

& III, 24.

ſi neque ſervidis
Pars incluſa caloribus
Mundi.

Virgil. Georg. IV, 401.

Ipſa ego te, medios cum ſol accenderit aeſtus.

Haud damnanda itaque haec lectio eſt, *fervidos aeſtus:* alteram tamen jure merito ei praetuleris, quam & primae editiones & plures potioreſque membranae confirmant,

Laurea fervidos Excludet ictus.

Ovid. Metam. VI, 49.

Et breve poſt tempus candeſcere ſolis *ab* ictu.

ubi

Digitized by Google

XVI.

Ad Grosphum.

Otium Divos rogat in patente
Prenſus Aegaeo, ſimul atra nubes
Condidit Lunam, neque certa fulgent
Sidera nautis:
Otium bello furioſa Thrace,
Otium Medi pharetra decori,
Groſphe, non gemmis, neque purpura venale, nec auro.
Non enim gazae, neque conſularis
Submovet lictor miſeros tumultus
Mentis, & curas laqueata circum
Tecta volantis.
Vivitur parvo bene, cui paternum
Splendet in menſa tenui ſalinum;
Nec levis ſomnos timor aut cupido
Sordidus aufert.

v. 1. Vulg. Patenti.

Quid

ubi pariter interpolatum erat a Librariis, qui pro *ictu* ſubſtituerunt *ortu*. Idem Metam. V, 289.

Silva coronat aquas, cingens latus omne; ſuiſque
Frondibus, ut velo, Phoebeos ſubmovet ictus.

ibi & *ignes* ingeſſerunt. Sic Lucretius non ſemel, *radiorum exangeat ictum*, *Verberibus radiorum*, *Gignuntur luminis ictu*, *Ardoribus ictus*, *Solis ſuperecta calore*. Ita & alii poëtae: ſed vide hic Lambinum, & ad Ovid. Metam. V, 389. accuratiſſimum Heinſium. Audacior tamen caeteris Horatius: illi enim metaphoram temperaverunt vocabulo adjecto, *ictus ſolis*, *ictus Phoebi*, *ictus luminis*; Noſter figuratius, *fervidos ictus*, nulla *ſolis* mentione facta: quae Dithyrambica pene audax eſt.

1. In patenti Prensus Aegaeo] Barthius in Adverſar. XXXVI, 14. veterrimum quendam codicem clare ait habuiſſe impatenti; quod & poſtea in Argentoratenſis etiam Bibliothecae libro ſe reperiſſe. Quid autem ſibi velit *impatenti*, neque ille nos docet, neque alius, opinor, quiſquam intelligat. Crediderim Typographi erratum eſſe, & reponendum ibi impotenti; quae ſane tolerabilis foret lectio. Sic enim & Catullus de Phaselo,

Et inde tot per impotentia freta
Herum tuliſſe.

Et verior tamen & melior eſt, quam noſtri & aliorum codices firmant, & editiones omnes receperunt; in patenti. Virgil. Georg. II, 41.

pelagoque *volans da vela* patenti.

Bene enim, prenſus in *patenti* mari; ubi nempe longe erat littus, & nullum a tempeſtate refugium. Caeterum ex Batteliano noſtro, legendum eſſe patente potius quam *patenti*, monui ad Carm. I, 25. v. 17.

17. Quid

Digitized by Google

Quid brevi fortes jaculamur aevo
Multa? quid terras alio calentis
Sole mutamus? patriae quis exſul
Se quoque fugit?
Scandit aeratas vitioſa navis
Cura; nec turmas equitum relinquit,
Ocior cervis, & agente nimbos
Ocior Euro.

Laetus

17. Quid brevi fortes jaculamur aevo Multa] Aliud extat in Bodleiano; ut etiam in Colbertino & Regiae ſocietatis codice pro varia lectione; quod prima fronte multis, niſi fallor, mire blandietur,

Quid brevi ſontes *jaculamur aevo.*

Unde enim Librariis tam reconditum vocabulum, niſi ab ipſo Horatio? Certe id genus hominum vix umquam communia verba delet, & rariora ſubſtituit. Re tamen penitius introſpecta, damnabunt, credo, *ſontes*; & illud alterum loco & ſententiae aptius eſſe deprehendent. Quid *fortes*, ait, multa jaculamur? Quid fruſtra & nequicquam fortes tot & tanta molimur, mox morituri? Quid refert in tam brevi aevo,

Certare ingenio, contendere nobilitate,
Noctes atque dies niti praeſtante labore
Ad ſummas emergere opes, rerumque potiri?

Recte itaque habet *fortes*: & apposite ſane Seneca Nat. Quaeſt. III, 1. *Libet*, inquit, *mihi exclamare illum poëtae inclyti verſum,*

Tollimus ingentes animos, *& maxima parve*
Tempore molimur.

ubi notandum illud *parve tempore*, ut Horatius *brevi aevo*: & proinde repudiandum eſt Barthii acumen Adverſ. XXXVI, 14. qui, *ſi codices aſſentirentur*, arcu *ſane quam* aevo *legere mallet*. Multa ſane brevi aevo molitus eſt ipſe Barthius; & πολυμαθίας ſive potius πολυαγωνίας gloriam etiam juvenis conſecutus eſt: verum enim cum ad Judicium res deveniunt; *brevi* ſane *arcu* plerumque jaculatur, neque ad ſcopum pertingit.

18. Quid terras alio calentes] Locus quidem perdifficilis, & qui multos exercuit,

quid terras alio calentes
Sole mutamus? patriae quis exul
Se quoque fugit?

Alio calentes ſole, hoc eſt *diſſitas*, *longe remotas*, ut Virgilius;

Atque alio *patriam quaerunt* ſub ſole *jacentem.*

Quid ergo eſt, *mutamus terras remotas? ſiquidem nemo mutare dici poſſit terras, in quas nondum pedem intulit*: ut H. Stephanus ad hunc locum. Quem ut nodum expediamus, illud imprimis proderit adnotaſſe; nempe verbum *Mutare* duplicem recipere conſtructionem. Exempli gratia, eodem plane ſenſu poteris dicere, *Mutavit patriam exilio*, & *Mutavit exilium patria.* Curtius III, 17. *Siſines Perſes exilium patria ſede mutaverat*: quod perinde eſt, ac ſi dixiſſet, *exilio patriam ſedem mutaverat*: ut in eadem ſententia Virgilius Georg. II, 511.

Exilioque domos & dulcia limina mutant:

& Ovid. Faſt. VI, 665.

Exilio mutant urbem, Tiburque recedunt.

Jam in hac conſtructione Locus praeſens, ſive (ut Scholaſtici loquuntur) Terminus a quo, ponitur caſu accuſativo: in illa Locus abſens ſive Terminus ad quem: quam formam bis vel ter ſecutus eſt Noſter, ut Carm. I, 17.

Velox amaenum ſaepe Lucretilem
Mutat Lycaeo Faunus:

& Serm. II, 7.

ſub noctem qui puer uvam
Furtiva mutat ſtrigili:

hoc eſt, ut communius loquuntur, *Lycaeum Lucretili*, & *Strigilem uva.* His ſemel animadverſis, falſum eſſe apparet Stephanum alioſque, qui contendunt *neminem dici poſſe mutare terras, in quas nondum pedem intulit.* Imo vero in ea *Mutandi* conſtructione, qua Locus abſens eſt caſus accuſativi, id ſemper dicitur: Sic *Faunus mutat Lucretilem*, quo nondum pedem intulit; *Puer mutavit uvam*, quam nondum habuit. Quidni igitur *mutamus terras alio ſole calentes*; etſi nondum eas attigimus? Eadem plane loquendi forma eſt: in eo tantum differunt, quod hic ſubintelligitur Terminus a quo; *Mutamus terras alio ſole calentes*, terrâ noſtrâ ſcilicet. Utique ſi plene ita dixiſſet, nihil hic difficultatis eſſet. Atqui & ex ipſius rei natura id facile ſubaudiri poteſt, & ex con-

Laetus in praeſens animus, quod ultra eſt
Oderit curare, & amara lento
Temperet riſu. nihil eſt ab omni
Parte beatum.
Abſtulit clarum cita mors Achillem:
Longa Tithonum minuit ſenectus:
Et mihi forſan, tibi quod negarit,
Porriget hora.

v. 26. Forte, Leni.

Te

conſuetudine fieri ſolet. Sic cum abſolute dicunt auctores, *Mutare ſedem*, *ſolum*, *larem*, & ſimilia, id tacite extrinſecus ſupplendum eſt, *mutare ſedem* ſede, *ſolum* ſolo, *larem* lare. Neque quidquam intereſt, cum dicis *mutare ſedem*, utrum ſedem abſentem intelligas, ſubaudita *ſede praeſente*, an ſedem praeſentem, ſubaudita *abſente*: ut cum Noſter ait Carm. Saeculari,

Juſſa pars mutare lares & urbem
Soſpite curſu;

nihil refert, utrum *lares & urbem* interpreteris *Romam quo ituri erant*, an *Trojam unde ituri erant*. Imo vero, cum Latini dicere ſolent *locum ex loco mutare*, ut Plinius Hiſt. II, 48. *Locum ex loco mutans rapida vertigine*: & II, 37. *Ut volucres ſedem ex ſede mutantes*: luce ipſa clarius eſt ita dici, *mutare ſedem* quo nondum venerant *ex ſede* ubi tunc erant. Recte itaque & de more locutus eſt Horatius,

quid terras alio calentes
Sole mutamus?

quamvis in eas nondum pedem intulimus. Sed aliam viam inſiſtit vir quidam eruditiſſimus, qui nodum hunc non ſolvere, ſed diſcindere conatur, ſic locum legendo & diſtinguendo,

quid terras alio calentes
Sole mutamus patria?

Ingenioſe profecto, quicunque eſt: ipſe enim neſcio. Illud tantum conjecturae huic adverſatur, quod hoc pacto frigeant aliquantulum ea quae ſequuntur,

Quis exul
Se quoque fugit?

Perit nempe Antitheti gratia & venuſtas ſingularis: *Quis* patriae *exul* ſe *quoque fugit?* Se ipſum *non fugiet*, *quamvis* patriam *fugerit*: ut Virgilius,

Nos patriam fugimus, *& dulcia linquimus arva.*

Recte autem *exul patriae*, ut Ovid. Metam. IX, 9.

Attonituſque malis, exul mentiſque domuſque.

21. Scandit aeratas vitioſa naves Cura] Ita & Noſtri Codices & aliorum, naves vel navis: & ſic alibi Noſter Carm. III. 1.

neque Decedit aerata triremi *Cura.*

Elegans tamen ea lectio eſt, quam ſubminiſtrant Excerpta Bodleiana ab annis circiter quadringentis ſcripta,

Scandit aeratas vitioſa puppes.

Quippe Cura, cum fugientem navem conſequitur, poſteriorem partem ſive puppem ſcandere debet. Ovid. Metam. VIII, 193.

Juſſit & aeratas *impelli remige* puppes.

Virgil. Aen. V, 198.

vaſtis ſonat ictibus aerea puppis.

26. Et amara lento Temperet risu] *Lento* habent manuſcripti plerique omnes cum editionibus vetuſtis: unus tantum vel alter *laeto*, quod & editiones aliquot occupavit, Typothetarum magis incuria, ut opinor, quam Editorum conſilio. Quid enim ineptius quam *laetus animus laeto riſu*, eadem in ſententia & prope eodem verſu. Sed & illud *Lento* non uſque adeo ſatisfacit. Nemo alius, quod ſciam, *lentum riſum* dixit. Et cum *amara* dixiſſet & *temperet*, figurâ a ſaporibus ductâ; utique eâdem metaphorâ claudere ſententiam debuit, hoc vel ſimili verbo, *Et amara* dulci: vel, *amara* grato *Temperet riſu*. Certe, niſi me deſtituit judicium, utrumvis ex his *lento illo riſu* melius aptiuſque exit. Cogitemus igitur, annon aliud verbum lateat, quod & receptae lectioni & metaphorae reſpondeat: neque diu quaerendum erat; quippe ecce tibi,

& amara leni
Temperet riſu.

Nam principio. *Lene* in ſaporibus opponitur *aſpere*, *auſtero*, *acri*: Ut Terent. Heauton. III, 1.

aſperum,
Pater, *hoc eſt*: *aliud* lenius *ſodes vide.*

Deinde & *lenis riſus*, aptiſſime: ut Cicero in Somn.

Digitized by Google

Te greges centum, Siculaeque circum
Mugiunt vaccae; tibi tollit hinnitum
Apta quadrigis equa; te bis Afro
Murice tinctae
Veſtiunt lanae: mihi parva rura, &
Spiritum Graiae tenuem Camenae
Parca non mendax dedit, & malignum
Spernere volgus.

XVII.

Ad Maecenatem.

Cur me querelis exanimas tuis?
Nec Dîs amicum eſt, nec mihi, te prius
Obire, Maecenas, mearum
Grande decus columenque rerum.

Ah,

Scip. *Hic* leniter arridens *Scipio*, *Quaeſo*, *inquit*, *ne me ſomno excitetis.* Et poſtremo *Lenis*, *Levis*, *Laetus* & *Lentus* creberrime a Librariis confundi ſolent: ut apud Noſtrum Carm. III, 18.

Lenis *incedas abeaſque:*

Colbertinus Codex pro varia lectione, *Laetus.* Carm. I, 18. *Non* levis *Euius*; Codex Noſter Reginenſis, *letus.* Carm. IV, 6. *Levis Agyieu.* unus apud Cruquium, *Laetus.* Virgil. Aen. II, 782.

Leni fluit agmine Tybris:

membranae aliquot Pierii, *Laeto.*
Ovid. Epiſt. Acontii v. 120.

Quique ſubeſt nivei laetus *in ore rubor:*

plerique ibi ſcripti, *Lenis*, ut teſtatur Nic. Heinſius. Ovid. Metam. VII, 82.

Sic jam lentus *amor*, *jam quem languere putares:*

plures ibi *lenis*, & unus, *laetus.* Quidni itaque & hic pariter errare poterant oculi manuſve Librariorum? Sed praeterea mihi ſuſpicio eſt, adhuc pejus hic graſſatam eſſe horum hominum audaciam. Vide enim, an non veri ſit ſimilius ſic totum hunc locum ab Horatio profectum eſſe;

Laetus in praeſens animi, *quod ultra eſt*
Oderis *curare*, *&* *amara leni*
Temperes *riſu. Nihil eſt ab omni*
Parte beatum.

Melius certe videtur, ut ſecunda perſona dirigantur haec ad Groſphum, quam ut ſententioſe proferantur. Melius quoque, ut ipſe Groſphus, quam ut ejus *animus ridere* jubeatur: melius denique illud infertur; quod ſequitur paullo poſt,

Et mihi forſan, tibi *quod negarit*
Porriget hora

tibi nempe, quem prius allocutus ſum. Fraudi eſſe potuit Librariis Helleniſmus ille elegans, *Laetus animi.* Velleius Paterculus II, 93. *Marcellus*, *ſane*, *ut aiunt*, *ingenuarum virtutum*, laetuſque animi *&* *ingenii*, *fortunaeque*, *in quam alebatur*, *capax.* Symmachus Epiſt. I, 8. *Ut vos ſitis* laeti praeſentium. Valerius Flaccus III, 659.

Laetus opum paciſque meae.

Virgil. Aen. XI.

quas laeta laborum
Ipſa ſuis Dido manibus.

Sic *faelix animi* Juvenalis XIV, 119.

Et pater ergo animi felices *credit avaros.*

Sed plena ſunt his poëtarum ſcripta. Porro *oderis* & *temperes* facile fuit Librariis, patiente id verſus menſura, commutare in *oderit*, *temperet:* ita Epod. X. pro *Mergos juveris*, plures membranae *juverit:* Serm. II, 3. v. 133. pro, *ut demens genitricem* occidis *Oreſtes*; omnes habent *occidit.* II, 5. v. 90.

Digitized by Google

Ah, te meae ſi partem animae rapit
Maturior vis, quid moror altera,
Nec carus aeque, nec ſuperſtes
Integer? ille dies utramque
Ducet ruinam: non ego perfidum
Dixi ſacramentum: ibimus, ibimus,
Utcumque praecedes, ſupremum
Carpere iter comites parati.
Me nec Chimaerae ſpiritus igneae,
Nec ſi reſurgat centimanus Gyges,
Divellet umquam: ſic potenti
Juſtitiae placitumque Parcis.

v. 14. Vulg. GIGAS, vel GYAS.

Seu

v 90. pro *Difficilem & moroſum* offendes *garrulus*; omnes ſimiliter *offendet*.

14. NEC SI RESURGAT CENTIMANUS GIGAS] Sic iterum Carm. III, 4.

Teſtis mearum Centimanus Gigas *Sententiarum.*

Codices omnes tam mei, quam aliorum, conlanter habent GIGAS, cum editione Veneta & Loſcheriana. Solus Muretus in Var. Lection. VI, 2. in quibuſdam ait ſe *Gygen* inveniſſe, in aliis *Gyan.* Certe ex aliis poëtarum locis nomen prorium hic ſubeſſe conſtat; ſed ubique fere, niſi um obſtitit verſus ratio, Librariorum ignorantia iſſimulatum. Priſcianus p. 718. *Hic centimanus, nus centimanus: Horatius in II. Carm. Teſtis meaum centimanus* Gyges *ſententiarum.* Ita quidem diti. Sed Manuſcripti quos vidi quatuor, *Gigas.* eneca Herc. Oet. 167.

Quis vaſtus Briareus, quis tumidus Gyges?

iterum v. 1168.

nec truci rictu Gyges
Pindo cadaver obruit toto meum.

robique codex Florentinus longe antiquiſſimus, *ygas.* Capitolinus in Maximo c. 8. *Tam crudelis it, ut illum alii Cyclopem, alii Buſiridem, alii ironem, nonnulli Phalarim, multi Typhonem vel* ygem *vocarent:* ubi vetuſtiſſimus Palatinus *Gitam.* In Ovidio nomen proprium ſervatum eſt, ia *gigantem* verſus ipſi excluſerunt:

nor. II, 1.

Auſus eram (memini) caeleſtia dicere bella,
Centimanumque Gygen: *& ſatis oris erat.*

Faſt. IV, 593.

Quid gravius, victore Gyge, *captiva tuliſſem?*

Triſt. IV, 7.

Centimanumque Gygen, *ſemibovemque virum.*

Sed in ultimo loco codex unus *Gyan*, alter *Giam*; ut adhuc dubium ſit, quo nomine Centimanus ille vocandus ſit. Quaeramus igitur apud Graecos, in quorum officinis haec omnia conficta ſunt, & ad Latinos delata. Et Heſiodus quidem habet Γύγης Theogon. 149.

Κόττος τε, Βριάρεώς τε, Γύγης θ', ὑπερήφανα τέκνα.

618.

Κόττῳ τ' ἠδὲ Γύγῃ δῆσε κρατερῷ ἐνὶ δεσμῷ

714.

Κόττος τε, Βριάρεώς τε, Γύγης τ' ἄατος πολέμοιο.

734.

Ἔνθα Γύγης, Κόττος τε, καὶ ὁ Βριάρεως μεγάθυμος·

& ſic praeter Heſiodum ſex vel ſeptem Grammatici, quorum loca videre potes apud eruditiſſimos Viros N. Heinſium & Munckerum, illum in Notis ad Ovid. Amor. II, 1. hunc ad Hygini Praefationem. Contra Apollodorus non *Gygen*, ſed Γύην appellat; quin & Heſiodi quaedam optimae notae exemplaria non Γύγης in locis jam citatis, verum Γύης repraeſentant; ſi Mureto conſtat fides. Accedit huc, quod *Gyges*, nomen aliunde ſatis cognitum, priorem ſyllabam productam habeat, ut apud Noſtrum ſupra, Carm. II, 5.

Luna mari Cnidiuſve Gyges.

& III, 7.

Gygen *ille notis actus ad Oricum.*

Virgil. Aen. IX, 762.

Seu Libra, ſeu me Scorpios aſpicit
Formidoloſus, pars violentior
Natalis horae, ſeu tyrannus
Heſperiae Capricornus undae:
Utrumque noſtrum incredibili modo
Conſentit aſtrum. te Jovis inpio
Tutela Saturno refulgens
Eripuit, volucriſque fati
Tardavit alas; cum populus frequens
Laetum theatris ter crepuit ſonum:
Me truncus inlabſus cerebro
Suſtulerat, niſi Faunus ictum

Dextra

Principio Phalerim, & ſucciſo poplite Gygen.
Propert. III, 9.
Lydia Gygaeo *tincta puella lacu.*
Neque aliter Graeci, ut, Bianor in Antholog. Epigram. I, 70.
Σάρδεις αἱ τοπάλαι ΓΥΓΟΥ πόλις, ἅιτ' Ἀλυάττου.
& Alpheus ibidem I, 12.
Οὐ γέργα βαθυληΐους ἀρούρας,
Οὐκ ὄλβον πολύχρυσον, οἷα ΓΥΓΗΣ.
ubi obiter ſic emendandum eſt,
Οὐκ ὄλβον, πολύχρυσος οἷα Γύγης.
ſiquidem plane auctor reſpexit ad notum illum Archilochi locum,
Οὔ μοι τὰ ΓΥΓΕΩ τοῦ ΠΟΛΥΧΡΥΣΟΥ μέλει,
Οὐδ' εἷλέ πω με ζῆλος, οὐδ' ἀγαίομαι &c.
ubi caveant tirones, ne Γυγέω primam brevem hic habere exiſtiment; nam diſſyllabon eſt, γεω in unam ſyllabam contracto, ut Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος. Corrigendus itaque eſt Anacreon Carmine XV, & in Antholog. II, 47. ubi Γύγαο primam corripit, ut nunc quidem legitur:
Οὔ μοι μέλει Γύγαο,
Τοῦ Σαρδίων ἄνακτος,
Οὐδ' αἱρεῖ με χρυσὸς.
Οὐδὲ φθονῶ τυράννοις.
Certe huic lectioni praeter dialectum etiam ipſa ſententia repugnat. Sic enim Graeca haec vertenda eſſent; *Non curo Gygem; nihili facio Gygem Sardium Regem.* Ergo tum Gyges in vivis eſſe debuit, cum auctor haec ſcriberet: at diu ante Anacreontem natum Gyges ille ad plures abierat. Tu vero lege,
Οὔ μοι μέλει τὰ Γύγεω, Τοῦ Σαρδίων ἄνακτος.
hoc eſt, *Nihili aeſtimo opes Gygis*, ſive, *quas Gyges olim habuit.* Nam ut Alpheus ille, quem ſupra citavimus, ita hic ſcriptor (ſi is eſt Anacreon: nam ex iis, quae ſub ejus nomine hodie feruntur, multa ſpuria ſunt) aperte nimis imitatus eſt eundem Archilochi locum,
Οὔ μοι ΤΑ ΓΥΓΕΩ τοῦ πολυχρύσου ΜΕΛΕΙ.
Alexander tamen Aetolus, ut in his ſane peregrinis nominibus major eſt licentia, priorem in Γύγης corripuit, Epigrammate in Alcmanem, quod vitioſe editum apud Plutarchum Περὶ φυγῆς, correctius & integrius dedit ex Anthologia inedita Lucas Holſtenius ad Steph. Byzantium:
Καὶ μούσας ἰδάην Ἑλικωνίδας, αἵ με τυράννων
Θῆκαν Δασκύλεω μείζονα καὶ Γύγεω.
Ita nunc fertur utroque loco Δασκύλεω: mendoſe tamen, niſi auctori errorem potius quam Librariis impingas. Quippe Daſcylus ſive Daſcyles Gygis pater non tyrannus erat, ſed privatus. Aut ſcripſit, aut ſcripſiſſe debuit;
Θῆκαν Κανδαύλεω μείζονα καὶ Γύγεω.
De Candaule & Gyge tyrannis nota eſt hiſtoria. Quae omnia, ut ad Horatium revertar, dubium quidem faciunt, *Gygeſne*, an *Gyes* ſit ille Centimanus. Nos tamen plurium ſcriptorum auctoritatem ſecuti, prius illud praetulimus: recténe an ſecus, neque ſcire nunc fas eſt, nec hilum intereſt: neque enim Horatii ſalus in hoc nomine vertitur.
23. VOLUCRISQUE FATI TARDAVIT ALAS] Lambini quidam codices, Berſmanni unus, & ex noſtris Petrenſis cum Editione Loſcheri habent, vo-
lu-

Dextra levaſſet, Mercurialium
Cuſtos virorum. reddere victimas
Aedemque votivam memento:
Nos humilem feriemus agnam.

XVIII.

NON ebur, neque aureum
Mea renidet in domo lacunar:
Non trabes Hymettiae
Premunt columnas ultima reciſas
Africa: neque Attali
Ignotus heres regiam occupavi:

LUCRES. Et ſic etiam legitur apud Servium ad Aen. IV, 610. Quin & vetuſtiores membranae, quae exhibent VOLUCRIS, id ex antiqua ſcribendi ratione ſervant; ut nempe ſit quarti caſus numeri pluralis, non genitivi ſingularis. Et ſic in hac noſtra editione accipi volo, *volucris*, hoc eſt, *volucres*. Elegantius certe *volucres alas fati*, quam *alas fati volucris*: Noſter Carm. III, 29. de Fortuna:

Laudo manentem: ſi celeres *quatit*
Pennas, *reſigno quae dedit.*

Virg. Aen. V, 217.

Radit iter liquidum, celeres *neque commovet* alas.

Ovid. Art. II, 45.

Remigium volucres *diſponit in ordine* pennas.

3. NON TRABES HYMETTIAE] Vir celeberrimus Thomas Gale ὁ μακαρίτης ſic legebat ex conjectura;

Non trabes Hymettias
Premunt columnas ultima reciſae *Africa.*

Quod minime contemnendum eſt: ut ordo ſit, non trabes (citreae) ex ultima Africa reciſae premunt columnas marmoris Hymettii. Celebres fame erant columnae Hymettiae, ut Plinius Hiſt. XXXVI, 3. *Columnas Hymettias non plures ſex.* & ιid. XVII, 1. *Columnas quattuor Hymettii marmos.* Val. Maximus IX, 1. *Cn. Domitius L. Craſſo jecit, quod columnas Hymettias in porticu domus berer.* Trabes autem ex arbore citro ab Africa jue petitae columnis marmoreis imponebantur. poſite Statius Silv. IV, 2.

Sed mihi non epulas, Indiſque innixa columnis
Robora Maurorum.

Recte vero *Trabes* de citro: ut Noſter Carm. IV, r.:

Ponet marmoream ſub trabe citrea:

& vide inſuper ut apte inferatur illud *Reciſae*, de trabibus ligneis: ut Carm. III, 6.

Matris ad arbitrium reciſos
Portare fuſtes.

Atque haec protuliſſe ſufficiat ad Galei conjecturam firmandam. Verum cum omnes ubique codices in recepta lectione conſentiant, & praeterea ex correctione Galei impeditior paullo & invenuſtior fiat ordo verborum; ſatius eſt fortaſſe locum ſat bene ſe habentem non ſollicitare. Trabes enim ſupra columnas poſitae, non e ligno ſolum, ſed e lapide fiebant, ut Architectis notum: & proinde marmor Hymettium tam trabibus conficiendis, quam columnis erat aptum. Plinius narrat in domo Salaucis Colchorum regis trabes fuiſſe argenteas, Hiſt. XXXIII, 3. *Sed & illius aureae camerae, &* argenteae trabes *narrantur, & columnae, & paraſtaticae.* In Veneris domo Smaragdinas trabes ſuper Hyacinthinas columnas ponit Claudianus de Nuptiis Honorii v. 88.

Admiſcens artem pretio, trabibuſque ſmaragdis
Suppoſuit caeſas hyacinthi rupe columnas.

Jam ergo *columnae* illa *ultima Africa reciſae* erunt columnae marmoris Numidici, quae apud Romanos magno in honore erant, ut multa ſcriptorum loca teſtantur. Juvenalis VII, 182.

Parte alia longis Numidarum *fulta* columnis

Nec Laconicas mihi
Trahunt honeſtae purpuras clientae.
At fides, & ingenî
Benigna vena eſt; pauperemque dives
Me petit: nihil ſupra
Deos laceſſo, nec potentem amicum
Largiora flagito,
Satis beatus unicis Sabinis.
Truditur dies die,
Novaeque pergunt interire Lunae.
Tu ſecanda marmora
Locas ſub ipſum funus, & ſepulcri

Inme-

Surgat, & algentem rapiat caenatio ſolem.

Ceterum illud quod mox v. 23. habetur, *Proximos revellis agri terminos*, clare imitatus eſt Quintilianus Declamat. XIII. *Quod cives paſcebat, nunc divitis unius hortus eſt: poſtquam* proximos quosque revellendo terminos ager *locupletis inundavit.*

30. Rapacis orci sede destinata] Editiones principes, utraque Veneta cum Loſcheriana, FINE habent, non SEDE: unde prior illa lectio poſteriores fere omnes occupavit:

Nulla certior tamen
Rapacis orci FINE *deſtinata,*
Aula divitem manet
Herum.

Ubi *Finem orci* Lambinus Dacieriuſque extrema & ima Tartara accipiunt, ubi ſcelerati poenis exercentur. Perperam profecto, ſiquid hic judico. Non enim de poenis, ſed de morte duntaxat hic agitur; ut & haec ipſa verba, & ſequentia quoque clare oſtendunt. Dum tu dives, inquit, proximos quoſque agros coëmendo tuum undique dilatas & extendis; ejicitur ex paterno lare pauper cliens cum uxore & liberis. Eſto autem. Diruitur caſa pauperculi, ne latifundia tua dehoneſtet: ipſe inops vagatur, & laris incerti. Quid tum poſtea? nulla aula Plutonià domo ſive ſepulchro certior locupletem dominum manet, pariter ac humilem clientem. Quid enim? *Aequa tellus pauperi recluditur, Regumque pueris.* Eadem mox aeterna domus utrumque coërcebit, & te qui novas tibi domos exſtruis, & illum cui antiquo lare excedenti nulla ne conductitia quidem domus ſupereſt. Vides, opinor, non poſſe hic ima Tartara intelligi, niſi una cum divite & pauperem illum clientem eo velis detrudere. Quid quod Noſtro haud convenit, Epicureo praeſertim, tam iracunde & vehementer in commune locupletibus vitium intonare; ut qui vicina praedia ſuis jungat & continuet, ei cum Ixionibus & Siſyphis aeternae poenae luendae ſint. Quare aliud quid excogitemus, ſi forte ab omnibus fere Librariis propagata lectio defendi & explicari poſſit. Ubi illud primum erit inquirendum, quid *Fine* ſibi velit, quid *Deſtinata. Deſtinare*, praeter vulgariores ſignificationes, etiam id notat, deſcribere limites, deſignare terminos. Curtius IV, 32. *Cum rex urbis futurae muros polenta, ut Macedonum mos eſt*, deſtinaſſet. Vegetius II, 10. *Erat etiam praefectus caſtrorum —— ad quem caſtrorum poſitio, valli & foſſae* deſtinatio *pertinebat.* Virgilius in Culice, 391.

Conformare locum capit impiger: hunc & in orbem
Deſtinat, *ac ferri capulum repetivit in uſum.*

Plura vide apud accuratiſſimum Gronovium Patrem Obſerv. II, 8. Eodem ſenſu frequentius dicebant *Deſignare.* Virgilius Aeneid. V, 755.

Interea Aeneas urbem deſignat *aratro.*

& VII, 157.

ipſe humili deſignat *moenia foſſa.*

Livius Hiſt. I, 10. *In Capitolium aſcendit Romulus, & ſimul cum dono* DESIGNAVIT *templo Jovis* FINES: qui locus notatu digniſſimus: aeque enim potuit dixiſſe, *deſtinavit fines.* Revertamur

jam

Inmemor, ſtruis domos:
Mariſque Baiis obſtrepentis urgues
Submovere litora,
Parum locuples continente ripa.
Quid, quod uſque proximos
Revellis agri terminos, & ultra
Limites clientium
Salis avarus? pellitur paternos
In ſinu ferens Deos
Et uxor & vir, ſordidoſque natos.
Nulla certior tamen,
Rapacis Orci ſede deſtinata

Aula

jam ad Horatii verba, in quibus eluceſcere, ni fallor, incipit & ſententiae nova ſpecies & conſtructionis: ubi *Deſtinata* caſu patrio accipietur, & ad *Aula*, non ad *Fine* referetur. *Nulla certior*, hoc eſt, *non certior* (vide Servium ad Georg. I, 125.) aula manet divitem herum, quam pauperem clientem. Qualis vero vel quanta illa aula? *deſtinata fine Orci*, ſive deſignata & deſcripta termino ipſius Orci, aeque ſpatioſa ac ipſe Orcus. *Fine* eo ſenſu eleganter dicunt auctores; Ovid. Pont. I, 4.

Ille eſt in Pontum Pelia mittente profectus,
Qui vix Theſſaliae fine *timendus erat.*

hoc eſt, *Theſſalia tenus.* Idem in Halieutico:

Cercureſque ferox ſcopulorum fine *moratus;*

i. e. ſcopulorum tenus. Lucretius IV, 628.

Deinde voluptas eſt e ſucco fine palati:

Sic ibi legendum, non ut vulgo *in fine:* palato tenus & non ultra, ſapores guſtamus. Gellius I, 3. Hac fini *ames, tamquam forte fortuna oſurus*, hac *itidem* tenus *oderis, tamquam fortaſſe poſt amaturus.* Huc etiam pertinet illud Ovidii Metam. II, 131.

Zonarumque trium contentus fine, *polumque*
Effugito auſtralem, junctamque aquilonibus Arcton:

& illud Senecae de Beneficiis VI, 23. *Vide in quantum corporibus vagari liceat, quae non coërcuit* fine terrarum, *ſed omnem in partem ſui miſit.* Quod ſi huic interpretationi accedis; jam & aliud reſtabit ex conjectura emendandum. Quid enim hic faciet RAPACIS *Orci?* neque vero neſcius ſum alias ſic recte dici, ut Seneca Hippol. 467.

Cum tam rapaces *cerneret* fati *manus.*

& 1152.

Pallas Actaeae veneranda genti,
Caſta nil debes patruo rapaci,

i. e. Plutoni. Verum hic, ubi Orcus non *perſonam* notat, ſed *locum*; & de ejus *fine*, limite, ſpatio agitur, iners plane epitheton & otioſum videtur illud *Rapax*. Literae verſuum initiales facile in manuſcriptis mutabantur, quia plerumque omiſſae erant a Librariis, ut poſtea minio ſcriberentur. Id, opinor, hic loci evenit; & corrigendum,

CAPACIS *Orci fine deſtinata.*

Cur, inquit, ex paternis aedibus extorrem agis pauperem clientem? eadem tandem, qua tu, aula habitabit: atque ea ampla ſatis, quippe quae *Capacis* Orci ſpatio terminata eſt. Ovid. Metam. IV, 439. in deſcriptione Orci,

Mille capax *aditus, & apertas undique portas*
Urbs habet: utque fretum de tota flumina terra;
Sic omnes animas locus accipit ille, nec ulli
Exiguus populo eſt, turbamve accedere ſentit.

Seneca Herc. Fur. v. 658. de Dite,

Fas omne mundi, teque dominantem precor
Regno capaci.

Verum, utcunque haec ſic ſatis ſpecioſa ſint; illa tamen, opinor, pluribus arridebit & adlubeſcet lectio, quam tres codices Cruquiani & ex noſtris Zulichemianus ſubminiſtrant,

Nulla certior tamen
Rapacis Orci SEDE *deſtinata*
Aula divitem manet
Herum.

Idque,

Aula divitem manet
  Herum. quid ultra tendis? aequa tellus
Pauperi recluditur,
  Regumque pueris: nec ſatelles Orci
Callidum Promethea
  Revexit, auro captus. hic ſuperbum
Tantalum atque Tantali
  Genus coërcet: hic levare functum
Pauperem laboribus,
  Vocatus atque non vocatus audit.

XIX.

Idque, vel ob unum illum Taciti locum, Annal. I, 8. *Ne, ut quondam nimiis ſtudiis funus Divi Julii turbaſſent, ita Auguſtum in Foro potius quam in Campo Martis* SEDE DESTINATA *cremari vellent.* Quin & ad has partes vocandus erit Servius, qui ad Aeneid. VI, 152.

Sedibus hunc refer ante ſuis, & conde ſepulchro,
Sepulchrum, ait, SEDES *vocatur. Horatius: Nulla certior tamen rapacis orci* FINE *deſtinata aula divitem manet herum. Virgilius*, [VII, 3.] *Et nunc ſervat honos* SEDEM *tuus, eſſaque nomen.* Quamvis enim illud FINE, quod hic legis, omnes ubique Servii editiones exhibeant, neque nunc nobis facultas detur Membranas conſulendi; veri tamen ſimile eſt, quod & Lambinus aliique poſt ipſum animadverterunt, SEDE *deſtinata* dediſſe olim Grammaticum; cum eo nomine verba adducat, ut ſepulchrum probet *Sedem* appellari. Verum eſto hoc, ut quiſque volet: illud non omittendum, ſive FINE, ſeu SEDE hic legeris, omnino aptius fore epitheton CAPACIS Orci, quam RAPACIS.

7. PLENOQUE BACCHI PECTORE TURBIDUM LAETATUR] Vir ſummo ingenio Dan. Heinſius pro *Laetatur* ſubſtituit *Lymphatur:* idque adeo, quia τὸ *metu* in verſu praecedente interpretatur, *furore, inſania, lymphatione*; quod & ante illum fecit Torrentius, & poſt Dacierius. Utrumque perperam: nam & *metu* illic accipiendum pro *timore*; & recte habet *Laetatur* ſive gaudet. Hoc enim fingit Horatius, ſe cum forte in abditis ſilvis carmina meditans vagaretur, incidiſſe in Bacchum cum comitatu Nympharum & Satyrorum: ex hoc viſo ſe & *laetitia* & *metu* affectum eſſe: & *laetitia* quidem, tum quia propinquo ejus numine tactus eſſet, tum quia amicum ſibi Deum vidiſſet: ſiquidem Poëtae erant ſub Liberi tutela: ut Noſter Carm. I, 1.

me gelidum nemus
Nympharumque *leves cum* Satyris *chori*
Secernunt populo:

Epiſt. I, 19.

Adſcripſit Liber Satyris *Fauniſque poëtas:*

& Ep. II, 2.

Rite cliens Bacchi, *ſomno gaudentis & umbra:*

metu vero, quia mortalis non poteſt non terreri deorum immortalium aſpectu: ut Aeneas ipſe, fortiſſimus licet, toto corpore cohorruit, cum Dii Penates ſibi in ſomno apparuiſſent, Virgil. Aen. III, 175.

Talibus attonitus viſis, *ac voce deorum.*
Tum gelidus toto manavit corpere ſudor.

& poſtea viſo Mercurio, Aen. IV, 279.

At vero Aeneas aſpectu obmutuit *amens,*

Arrectae-

XIX.

In Bacchum.

BACCHUM in remotis carmina rupibus
Vidi docentem (credite poſteri)
Nymphaſque diſcentis, & auris
Capripedum Satyrorum acutas.
Euoe! recenti mens trepidat metu,
Plenoque Bacchi pectore turbidum
Laetatur. euoe! parce Liber,
Parce, gravi metuende thyrſo.
Fas pervicacis ſit mihi Thyiadas,
Vinique fontem, lactis & uberes
Cantare rivos, atque truncis
Labſa cavis iterare mella:

v. 9. Est mihi Thyadas.

Fas

Arrectaeque horrore *comae, & vox faucibus haeſit.* Sponte tamen & Penates & Mercurius ſe Aeneae conſpiciendos dederunt; juſtior itaque Horatii *metus*, qui inopinatus & injuſſus Bacchi & Nympharum concilium oculis temeraverat. Quippe, ut vulgo tum creditum eſt, ſine magno malo vel ſummo diſcrimine nemo umquam Deum aliquem invitum conſpexit. Notum illud Homeri Iliados Υ, v. 131.

Χαλεποὶ δὲ θεοὶ φαίνεσθαι ἐναργεῖς.

& Callimachi, Hymno in Palladem v. 100.

Κρόνιοι δ' ὧδε λέγοντι νόμοι,
Ὅς κε τιν' ἀθανάτων, ὅκα μὴ θεὸς αὐτὸς ἕληται,
Ἀθρήσῃ, μισθῷ τοῦτον ἰδεῖν μεγάλῳ.

ubi vide plura ad hanc rem apud Illuſtriſſ. Spanhemium τὸν πάνυ καὶ τὸν πανάριστον. Jure itaque fingit Horatius, ſibi, viſo Baccho, cor *metu* trepidare; mixta tamen *laetitia*, quia noverat (Carm. I, 17.) *pietatem ſuam & Muſam diis eſſe cordi.* Recte igitur habet, TURBIDUM LAETATUR; ut intelligamus voluptatem eam cum horrore fuiſſe junctam. Quo modo & Lucretius III, 28.

His tibi me rebus quaedam divina voluptas
Percipit, *atque* horror.

Recte etiam, mens TREPIDAT metu & LAETATUR; ut fere Perſius dixit, *Laetari praetrepidum cor.* Sed opellae pretium eſt, ut totus Perſii locus hic deſcribatur, cum & explicatione & emendatione egeat, Sat. II, 53.

Si tibi crateras argenti, incuſaque pingui
Auro dona feram; ſudes, & pectore laevo
Excutias guttas: laetari praetrepidum cor:

ubi perperam magnus Caſaubonus *guttas* interpretatur *lacrimas*; & *laevo* pectore, *ſtulto.* Tu vero lege & diſtingue; neque mea fide, ſed MSti codicis Tho. Galei:

Sudas, *& pectore laevo*
Excutiet *guttas laetari praetrepidum cor.*

Vel, ſi forte id mavis, *ſudes*, & *excutiat.* Quorum hic ſenſus atque ordo eſt: *Sudes, & cor praetrepidum* ſive properans *laetari excutiat guttas* ſudoris *pectore laevo*, ſive ſiniſtra parte pectoris, ubi cor ſalit, & ſudor erumpere ſolet. *Praetrepidum laetari*, conſtructione Graeca, & tam Perſio, quam Horatio familiari, de qua vide nos ad Carm. I, 1.

9. FAS PERVICACES EST MIHI THYADAS] *Fas eſt*, ut hic explicant veteres Scholiaſtae, non ſignificat quod alibi ſolet, *Licet*, ſed *Poſſibile eſt:* ut *Nefas* & τὸ ἀνόσιον notat & τὸ ἀδύνατον. Sed utrovis modo acceperis, non belle cohaeret cum

filo

Fas & beatae conjugis additum
Stellis honorem, tectaque Penthei
Disjecta non leni ruina,
Thracis & exitium Lycurgi.
Tu flectis amnis, tu mare barbarum:
Tu ſeparatis uvidus in jugis
Nodo coërces viperino
Biſtonidum ſine fraude crinis.

Tu,

ſtilo totius carminis. Metu trepidus poëta, ne forte Bacchus a ſe conſpectus graviter offenderetur, & (ut pulchre iidem Scholiaſtae) *per mentis perturbationem putans ſibi infeſto thyrſo deum imminere*, deprecatur ejus veniam verbis ſubmiſſis;

Parce, Liber,
Parce gravi metuende Thyrſo:

& deinde per totum carmen Bacchum ipſum compellat, & propitium ſibi facit; *Tu flectis amnes*; *Tu cum parentis: Te vidit inſons Cerberus.* Unde igitur tanta fiducia, ut ſtatim ingerat, FAS EST *mihi Thyadas & vini fontem* & caetera Liberi Patris miracula vulgo proferre. Haec non ſunt verba *metuentis* aut *deprecantis.* Tu vero corrige, reclamantibus licet codicibus,

Fas *pervicaces* ſit *mihi Thyadas:*

Bacchum enim his verbis, ut caeteris quae ſequuntur omnibus, alloquitur: *Parce*, inquit, quod te inopinus viderim; *fas ſit* te a me viſum eſſe, aliis narrare; *liceat* ea quae viderim carmine celebrare. Id enim niſi cum Bacchi venia non auſus fuiſſet; ut alibi Carm. I, 18.

non ego te, candide Baſſareu,
Invitum quatiam; nec variis obſita frondibus
Sub divum rapiam.

Sic & Virgilius, ea quae ſub inferis ſunt narraturus, prius Deorum & Manium veniam precatur. Aen. VI, 262.

Di quibus imperium eſt animarum, umbraeque ſilentes,
Et Chaos & Phlegethon, loca nocte tacentia late,
Sit mihi fas *audita loqui:* ſit *numine veſtro*
Pandere res alta terra & caligine merſas.

Porro in hoc ipſo verſu *Thyadas* vel *Thiadas* habent Horatii codices: Orthographia tamen & auctoritas magis poſtulat, ut *Thyiadas* ſcribamus. Velius Longus p. 2220. *Quoties duabus vocalibus interjecta I litera eſt, duarum conſonantium obtinet vicem; ſic non erit acephalus verſus:*

Thyias *ubi audito trepidant trieterica Bacche*,
&, Troiaque *nunc ſtares*; &,
Aio *te, Aeacida, Romanos vincere poſſe.*

Sed tamen editum eſt *Thyas* etiam apud Velium; plane contra ipſius Velii effatum: tria enim exempla profert, ubi duabus vocalibus I interjicitur, *Aio*, *Troia*, *Thyias.* Verſus autem eſt Virgilii Aen. IV, 302.

Thyias, *ubi audito ſtimulant trieterica Baccho.*

Ita olim in ſuis codicibus Velius reperit; ita, teſte Pierio, nunc exhibet vetuſtiſſimus Codex Mediceus. Ceteri tamen apud Pierium *Thyas*; & ſic Inſcriptio apud Gruterum p. 599, I. ATENNIA. THYAS. Eadem eſt diverſitas etiam apud Graecos. Θυάδες nunc legitur in editionibus Aeſchyli, Sophoclis & aliorum: at Heſychius cum vocali gemina, Θυιάς, Βακχίς· ubi ipſe literarum ordo de ſcriptura dubitare non ſinit. Placet igitur *Thyiadas*, ut *Agyieus*, *Harpyia*, *Ilithyia*, *Orithyia.*

15. DISJECTA NON LENI RUINA] Editiones principes Veneta & Loſcheri, cum recentioribus codicibus, habent LEVI. *Non levi ruina*, ut Seneca Phoeniſſis v. 284.

atque urbes movet
Graias in arma: non levis *feſſis venit*
Ruina *Thebis.*

Sic *gravis ruina*, ut Noſter Serm. II, 8.

Interea ſuſpenſa graves *aulaea* ruinas
In patinam fecere.

Rectius tamen vetuſtiores membranae LENI; ut Blandiniae Cruquii, & ex meis Leidenſes, Graevianae, & ex prima manu Reginenſes. *Non leni*, i. e. *crudeli:* quippe Pentheus a matre lymphata vivus diſcerptus eſt. Male igitur *τὸ levi* hic praeferunt editiones quaedam, etiam recentes: neque enim in eo loco Trochaeum, ut *nōn lē*, admittere ſolet Noſter. Nam quod vir eruditus id

Digitized by Google

Tu, cum parentis regna per arduum
Cohors Gigantum ſcanderet inpia,
Rhoetum retorſiſti leonis
Unguibus, horribilique mala:

v. 23. Vulg. RHOECUM.

Quam-

id ab Alcaeo factitatum obſervat, ut

Ὦ Βάκχι, φάρμακον δ' ἄριστον,

&,

Μελιχρὸν αὐτὰρ ἀμφὶ κόρσα,

id quidem verum eſt, ſed nihil ad Horatii morem. Quin & in Sapphico carmine, Trochaeum in ſecundo loco ſaepe adhibuerunt & Alcaeus & Sappho, ut

Ποικιλόφρον ἀθάνατ' Ἀφροδίτα,
Παῖ Διὸς δολόπλοκε, λίσσομαί σε·

quod ſecutus eſt etiam Catullus, ut in XI.

Seu Sacas Sagittiferoſque Parthos:

& LII.

Otium, Catulle, tibi moleſtum eſt:

tamen data opera Noſter a Trochaeo in eo loco abſtinuit, tam in hoc Sapphico verſu, quam in illo Alcaico. Idque optimo conſilio factum; nempe ut verſus illi *ſardiores paullo gravioreſque venirent ad aures:* nam ſine ſpondaeo celeres nimium volubileſque & ſine pondere feruntur. Vide nos ad Carm. III, 2. v. 1.

23. RHOECUM RETORSISTI LEONIS] Et iterum Carm. III, 4. v. 55.

Quid RHOECUS *evulſiſque truncis Enceladus?*

Ita nunc editiones pleraeque contra omnium membranarum fidem, quae ſumma conſtantia habent *Rhoetum*, vel *Retum*, vel *Rethum*; ut ſemper ſcribatur litera T, non C. Solus Cruquius ex uno codice profert *Rhoecum:* idem tamen fatetur C in litura fuiſſe; ut ex prima manu etiam iſte codex exhibuerit *Rhoetum.* Neque aliter habent editiones veteres ante annum MDL. Quicumque primus immutavit, id videtur feciſſe auctoritate Apollodori, qui unum ex Centauris ΡΟΙΚΟΝ, *Rhoecum* memorat, lib. III. c. 9. Κένταυροι ΡΟΙΚΟΣ καὶ Ὑλαῖος: quo modo & Aelianus XIII, 1. Δύο τῶν κενταύρων Ὑλαῖός τε καὶ ΡΟΙΚΟΣ; & Callimachus Hymno in Dianam v. 221.

Οὐδὲ μὲν Ὑλαῖός τε καὶ ἄφρονα ΡΟΙΚΟΝ ἔολπα.

Quin & praeter illum Centaurum, nomen *Rhoecus* aliunde erat Graecis notum, ut ΡΟΙΚΟΣ ille, de cuius amoribus cum Nympha Hamadryade vide Scholiaſtem Apollonii Rhodii ad lib. II. v. 479. & Samius ille Architectus & Plaſtes apud Herodotum III, 60. & Pauſaniam lib. VIII. de quo & Plinius XXXV, 12. *Sunt qui in Samo primos omnium Plaſticen inveniſſe* RHOECUM *& Theodorum tradant.* Eſto igitur, ſi velint, Centauri nomen RHOECUS: quid hoc ad *Gigantem*, de quo agit Noſter? Gigantem certe nemo Graecorum, quod ſciam, ΡΟΙΚΟΝ nominavit. Quamquam & Centaurum illum non *Rhoeci*, ſed *Rhoeti* nomine ſcriptores Latini appellent, aut alios credo auctores, aut alios codices ſecuti: ut Virgil. Georg. II, 456.

Centauros leto domuit. Rhoetumque *Pholumque,*
Et magno Hylaeum Lapithis cratere minantem.

ita omnes Pierii codices, nullus *Rhoecum.* Ovid. Metam. XII. de pugna Centaurorum cum Lapithis. v. 271.

Ecce rapit mediis flagrantem Rhoetus *ab aris.*

& 285.

Gaudia nec retinet Rhoetus.

& 301.

Rhoetus *& ipſe ſuo madefactus ſanguine fugit.*

Ita omnes apud Heinſium ſcripti. Valer. Flacc. I, 141.

multoque inſanus Iaccho
Rhoetus.

& III, 65.

Rhoetus *iniqui*
Nube meri.

Sic omnes utrobique membranae tam Heinſii, quam Carrionis. Lucan. VI, 390.

Teque ſub Oetaeo torquentem vertice vulſas,
Rhoete *ferox, quas vix Boreas inverteret, ornos.*

ita editiones veteres cum codicibus Pulmanni & Berſmanni: male magnus Grotius in ſuis editionibus, *Rhoece.* Claudianus in Nuptias Honorii, praefat. v. 13.

Centauri Faunique negant; quae flectere Rhoeton,
Quae rigidum poterant plectra movere Pholum?

Jam vides Latinos uno conſenſu *Centaurum* illum *Rhoetum* appellaſſe: ut fortaſſe controverſia movenda ſit de lectione ΡΟΙΚΟΣ apud Callimachum, Apollodorum, & Aelianum. Verum hoc eſto, ut libet. Sed nulla interim ratio eſt, cur in *Gigantis* nomine codicum omnium ſcripturam repudiemus, praeſertim cum omnia, quae apud Graecos extant hujus nominis veſtigia lectioni huic patrocinentur. Apollodorus I, 6. de pugna Deorum & Gigantum. *Τῶν δὲ λοιπῶν Ἀπόλλων μὲν Ἐφιάλτου τὸν ἀριστερὸν ἐτόξευσεν ὀφθαλμὸν, Ἡρακλῆς δὲ τὸν δεξιόν, Εὔρυτον δὲ θυρσῷ δρυὸς ἔκτεινε,* Κλύ-

Quamquam, choreis aptior & jocis,
Ludoque dictus, non ſat idoneus
Pugnae ferebaris, ſed idem
Pacis eras mediuſque belli.
Te vidit inſons Cerberus aureo
Cornu decorum, leniter atterens
Caudam; & recedentis trilingui
Ore pedes tetigitque crura.

XX.

τιον δὲ φασιν, Ἑκάτη· μᾶλλον δὲ Ἥφαιστος βαλὼν μύδροις. Ubi obſecro te quid haec ſibi volunt, Εὔρυτον δὲ, θυρσῷ δρυὸς: hoc eſt, *Eurytum autem thyrſo quercus peremit Hercules?* Quid, malum, Hercules cum *thyrſo* pugnans? anne *clavam* tum perdiderat? codex manuſcriptus pro δρυὸς habet διός. Corrigendum ſine dubio, Διόνυσος, ut & ante nos vidit Doctiſſimus Galeus ad locum. *Ex Gigantibus*, ait auctor, *Ephialtem ſagittis confecerunt Apollo & Hercules, Eurytum thyrſo interemit Bacchus; Clytium occidit vel Hecate vel Vulcanus.* Habemus jam, opinor, gigantem, quem quaerimus. Vide enim: *Eurytus* a Baccho peremtus eſt, ſecundum Apollodorum: *Rhoetus* ab eodem Baccho ſecundum Horatium. Nimirum iſte *Eurytus* idem eſt, qui *Rhoetus:* & omnino pro Εὔρυτον reſcribendum eſt Ῥοῖτον. οι & υ apud Graecos eodem ſono proferebantur; unde paſſim in ſcriptis Codicibus confundi ſolebant, ut mille locis videre eſt apud Suidam, Heſychium, & alios. Pro Ῥοῖτον igitur ſcriptum erat Ῥύτον, inde correctores dederunt Εὔρυτον. Neque nos moveat, quod ille Thyrſo, Noſter ſub Leonis ſpecie Bacchum pugnaſſe dicat: nam in fictis fabulis pro lubitu mentiebantur auctores veteres. Apud Hyginum inter nomina Gigantum habentur, *Ephialtes*, *Erytus:* ubi ex Apollodoro reſcribunt *Eurytus*; ego & hic quoque repoſuerim *Roetus*. Scholiaſtes Heſiodi ad Theogoniam, *Nomina*, ait, *Gigantum ſunt haec*, Ἀγκονοεὺς, Ἐγκέλαδος, Πορφυρίων, Μίμας, Φοῦτος, Ὄμβριμος. Iterum pro corrupto illo Φοῦτος, repono ΡΟΙΤΟΣ. Haec ſola, ni fallor, nunc apud Graecos reſtant veſtigia hujus nominis ſeu *Rhoeti* ſive *Rhoeci*: & in his, ut vides, litera T eſt, non K; ut longe facilius ex eis extundas POITON quam POIKON. C tamen vel K retinet Naevius in Carmine Belli Punici primo, cujus locus extat apud Priſcianum p. 669. ſic ad Saturnios verſus reducendus:

Inerant ſigna expreſſa, quomodo Titani,
Bicorpores Gigantes, magnique Atlantes,
Rhuncus *atque* Purpureus, *filii Terrâs.*

Nam ſine dubio Rhuncus ille & Purpureus idem ſunt, ac *Rhoecus* ſive *Rhoetus* & *Porphyrion* apud Horatium & alios. Codex Priſciani ſcriptus habet *Runcus*, alter *Ruchus*. RHOETUM tamen clare confirmat Sidonius Apollinaris Carm. VI, 24.

Pindus, Othrys, Pholoë, dextris cecidere Gigantum.
Decidit & RHOETI jam gravis Oſſa manu.
Sternitur Aegeon, Briareus, Ephialta, Mimaſque
Arctoas ſueti lambere calce rotas.
Enceladus *patri jacuit, fratrique* Typhoeus,
Euboicam hic rupem ſuſtinet, hic Siculam.

24. HORRIBILIQUE MALA] Sententia quidem comperta eſt; Bacchum ſcilicet in Leonem ſe transformaſſe, & ſub ea ſpecie cum Rhoeto pugnaſſe: ſed verba non adeo clare id indicant,

Rhoetum retorſiſti leonis
Unguibus horribilique mala.

Nihil enim verba haec vetant, quin verum Leonem intelligas; quales cum Tigridibus & Pardis multos in comitatu habere ſolitus eſt Bacchus. Quare vide, annon forte reſcribendum,

Rhoetum retorſiſti Leonis
Unguibus horribiliſque *mala.*

& ordo erit, *Tu horribilis unguibus malaque leonis*

retor-

XX.

Ad Maecenatem.

Non uſitata, nec tenui ferar
Penna biformis per liquidum aethera
Vates; neque in terris morabor
Longius; invidiaque major
Urbis relinquam. non ego, Pauperum
Sanguis parentum, non ego quem vocas,
Dilecte Maecenas, obibo;
Nec Stygia cohibebor unda.

Jam

retorſiſti Rhoetum. Ea particulae *que* ſtructura familiaris Horatio eſt, ut mox in hoc ipſo Carmine,

*ore pedes tetigit*que *crura*.

III, 1.

*Moribus hic melior*que *fama*.

& III, 4.

*Ludo fatigatum*que *ſomno*.

Verum quidem eſt, quot hodíe extant codices *horribili* habere: at non ita olim, quantum ex vetere Scholiaſta Acrone licet conjicere; ſic enim ille, Horribilique mala) *maxilla* METUENDUS. Certe haec interpretatio eſt, non τοῦ *horribili*, ſed τοῦ HORRIBILIS.

1. NEC TENUI FERAR] Codices noſtri, Reginenſis & Petrenſis,

Non uſitata, non *tenui ferar*.

3. NEQUE IN TERRIS MORABOR] Graevianus, Reginenſis, Galei, Magdalenenſis, Bodleianus cum pluribus Torrentii, TERRA.

6. NON EGO QUEM VOCAS DILECTE MAECENAS OBIBO] Nolim haec ſana praeſtare, quamvis ita exhibent omnes ſcripti editique. Laborant autem interpretes, ut ſenſum aliquem extundant. Quibuſdam *quem vocas* eſt, quem *ad caenam* vocas; ut Catullus,

Quaerunt in trivio vocationes.

&,

Qui tunc vocat *me*, *cum malum legit librum*.

& Plautus in Sticho.

Negare nulli ſoleo, *ſiquis me* vocat.

Verum haec interpretatio paraſiti potius gulam, quam gratum Clientis animum exprimit: Quaſi vero majus eſſet cum Maecenate pulpamenta comedere, quam vitam, pecuniam, & agrum in Sabinis ei debere. Aliam igitur viam inſiſtunt Interpretum pars melior, & ſic locum interpungunt,

non ego, *pauperum*
Sanguis parentum, *non ego quem vocas*
Dilecto, *Maecenas*, *obibo*.

ut ſententia ſit; non ego, quem ſic tu compellare ſoles *o dilecte*: ſive, quem tu Dilectum vocas. Sed neque haec interpretatio multo melior eſt altera. Nam primo, ab ambiguo laborabit ſententia, quo vitio minime tenebatur Noſter: quippe ſi puncta, ut olim, abfuerint, quis non potius *Dilecto* cum *Maecenas* conjunxerit? ut alibi, *Clare Maecenas eques*, *Jocoſe Maecenas*, *Beate Maecenas*, *Candide Maecenas*, *Maecenas docte*: & Statius Silv. II, 4. ad Meliorem Atedium,

quo tu, Melior dilecte, *recluſo*
Numquam ſolus eras.

Deinde, inepte hoc & alieno prorſus loco ponetur, *Ego pauper*, *ego quem Dilectum vocas*, *non obibo*: quaſi eo magis mirum foret, ſe non obiturum eſſe, quod a Maecenate diligeretur. Recte & acute Vir magnus Julius Scaliger, *Illa tamen*, inquit, *non conveniunt loco*, Non ego, quem vocas Dilecte, Maecenas, obibo: *Quid enim? quod* παθος? *Imo nihil mirum*, *poëtam qui placeat Maecenati*, *interire*. Sed tantum abſunt, ut Horatium intelligant, ut ne Scaligerum intellexerint. Scripſit enim Scaliger, *Imo nihil mirum*, *poëtam qui placeat Maecenati*, NON *interire*, hoc eſt, Scripta ejus immortalia fore. Male Typographus negativam particulam omiſit. Quid multa? ſine dubio

ſtet

Jam jam reſidunt cruribus aſperae
Pelles; & album mutor in alitem
Superne; naſcunturque leves
Per digitos humeroſque plumae.
Jam Daedaleo ocior Icaro,
Viſam gementis litora Boſpori,
Syrtiſque Gaetulas, canorus
Ales, Hyperboreoſque campos.

Me

ſic conſtruendus eſt locus, *Non ego, non ego obibo, quem vocas Sanguis pauperum parentum.* Hic nihil jam ineptum; hic pulchre habet Antitheſis; non ego, quem pauperis Libertini filium vocas, obibo: Neque paupertas neque ignobilitas generis obſtabit, quo minus ſempiternum nomen ex ſcriptis meis conſequar. Sed quale, quaeſo illud, quod *a Maecenate* ſe vocari narrat Libertini filium? Quid? an ille umquam Horatio ſuo ignobilitatem exprobraverit? Ille ne ut hoc fecerit, *qui non* (Serm. I, 6.)

Ut plerique ſolent, naſo ſuſpendis adunco
Ignotos:
Qui referre negat, quali ſit quiſque parente
Natus, dum ingenuus:
qui turpi ſecernit honeſtum,
Non patre praeclaro, ſed vita & pectore puro?

numquam hoc ſerio Maecenas. Proinde aut *ludo jocoque* ſe ſic a Maecenate *vocari* ſolitum intelligamus, aut, quod fortaſſe melius eſt, ſic levi mutatione locum emendemus.

Non ego, Pauperum
Sanguis parentum, non ego quem VOCANT,
Dilecte Maecenas, obibo.

quem Rivales ſcilicet & Invidi ſic ſugillare ſolent;

Quem rodunt omnes libertino patre natum.

Proclive autem fuit Librariis pro VOCANT ſubſtituere VOCAS, quia ſtatim ſequitur vocativus ſingularis, quo cum jungendum id eſſe pro ſua ſapientia exiſtimabant.

10. ET ALBUM MUTOR IN ALITEM SUPERNE] Ita Codices plerique omnes SUPERNE; & ſane ultimam corripit auctoritate Lucretii, cujus hoc eſt libro VI, 543.

Terra ſuperne *tremit, magnis concuſſa ruinis.*

& ſic *inferne* ibidem v. 696.

Tecta ſuperne *timent, metuunt* inferne *cavernas.*

Similiter & Prudentius Periſteph. XII, 39.

Omnicolor vitreas pictura ſuperne *tinguit undas.*

& Cathem. III, 10.

Denique quod ſumus aut agimus,
Trina ſuperne *regat pietas.*

ubi Nic. Heinſius *interne* etiam notat ex Auſonio, Epiſt. V.

Implicitum quam te noſtris interne *medullis.*

Cui addas ex carmine de Burdigala ejuſdem,

Diſtinctas interne *vias mirere domorum.*

Feſtus denique Avienus in Orae Maritimae deſcriptione,

nullus aethram diſcutit
Superne *venti ſpiritus, pigra incubat*
Caligo terras.

Legat itaque, qui volet, & in Horatio SUPERNE. Verum cum diſertiſſimus Muretus aſſeveret vetuſtos quoſdam codices habere SUPERNA; & ſic e Noſtris Zulichemianus, ſi Heinſianis Excerptis fides: quibus favent Leidenſis & Magdalenenſis noſter, ubi habetur SUPERNAE: melius videtur ut cum Mureto reponamus,

& album mutor in alitem
Superna, *naſcunturque leves.*

Neque enim apud ullum politioris aevi poëtam, correptam in his adverbiis ultimam invenies; neque tam aptum hic & appoſitum eſt *Superne*, quam *Superna*. Quippe *ſuperna* nihil aliud notet, quam Supernas corporis partes: at *Superne*, magis quae ſupra corpus & caput ſunt, quam ſuperiora corporis. Elegans vero conſtructio eſt, a Graecis hauſta, *Mutor ſuperna* in alitem; ut Ovidius Metam. IX, 81.

Sic quoque devicto reſtabat tertia tauri
Forma trucis: tauro mutatus membra *rebello.*

Neque vero formides ſyllabarum earundem concurſum, *Superna naſcuntur:* ſic enim Virgilius, *Achaica caſtra, Dorica caſtra*; & plura ſimilia.

13. JAM DAEDALEO OCIOR ICARO] Miror equidem, cur Icari exemplo hic uti voluerit Noſter. Quid opus erat, ut male ſibi ominaretur? Melius profecto ſapuit Carm. IV, 2.

Pindarum quiſquis ſtudet aemulari,

Jule,

Digitized by Google

Me Colchus, &, qui diſſimulat metum
Marſae cohortis, Dacus, & ultimi
Noſcent Geloni: me peritus
Diſcet Hiber, Rhodanique potor.
Abſint inani funere naeniae,
Luctuſque turpes, & querimoniae:
Conpeſce clamorem, ac ſepulcri
Mitte ſupervacuos honores.

Jule, ceratis ope Daedalea
Nititur pennis, vitreo daturus
Nomina ponto.

uiſquis ergo *Icari* exemplo volaverit, ſive *ocior* c tardior nihil intereſt, is certe male rem geſturus eſt, & temerariis auſis excidet in aquis periturus. Vix crediderim tam naſutum poëtam a tam uſtro omine non ſibi caviſſe. Codex noſter Leinſis plus DCCC annorum pro *ocior* habet NOTIOR. Nimirum jam olim turbabant codices in c vocabulo. Quid ſi reſcripſeris:

Jam Daedaleo TUTIOR *Icaro,*
Viſam gementis litora Boſperi.

c eſt, ego jam in cycnum mutatus, non Icari emplo, ſed *tutis* pennis volabo, & remotas reones viſam. Ovid. Triſt. III, 4.

Quid fuit, ut TUTAS *agitarit* Daedalus *alas:*
Icarus *Icarias nomine ſignet aquas?*
Nempe quod hic alte, demiſſius ille volabat:
Nam pennas ambo non habuere ſuas.

ubi recte acutiſſimus Heinſius, *agitarit* pro *agitares:* debuit quoque ex quatuor ſcriptis *Icarias* pro *immenſas*, quod ſive ipſa frigidius eſt. Perperam vero idem contra omnes codices in ipſo textu repoſuit,

Nam pennas ambo nonne *habuere ſuas?*

Recte enim veteres libri: *Non* habuere ſuas: hoc eſt, Ambo enim pennas habuere *non ſuas*, ſive *alienas, factitias:* cur non igitur aeque ambo aut tuti erant, aut perierunt? nempe hic alte, ille demiſſe volabat. Virgil. Georg. II, 82.

Miraturque novas frondes & non ſua poma.

Q. HORA-

Q. HORATII FLACCI
CARMINUM
LIBER III.

I.

ODI profanum volgus, & arceo.
Favete linguis: carmina non prius
Audita Muſarum ſacerdos
Virginibus pueriſque canto.
Regum timendorum in proprios greges,
Reges in ipſos imperium eſt Jovis,
Clari Giganteo triumpho,
Cuncta ſupercilio moventis.
Eſt ut viro vir latius ordinet
Arbuſta ſulcis; hic generoſior
Deſcendat in campum petitor;
Moribus hic meliorque fama
Contendat; illi turba clientium
Sit major: aequa lege neceſſitas
Sortitur inſignis & imos;
Omne capax movet urna nomen.

De-

9, EST UT VIRO VIR LATIUS ORDINET] Ita quidem codices, quotquot extant: ſed excutiamus ſententiam, EST UT, hoc eſt, *fieri poteſt*, ut vir viro, ſive unus altero, ſit ditior, nobilior, melior, gratioſior. *Fieri poteſt* autem? quid hoc tam mirum? imo ita fieri neceſſe eſt; ita ſemper fuit ſemperque erit. Cave igitur credas tam frigidam gnomen ab Horatio profectam eſſe. Corrigo:

ESTO, *ut viro vir latius ordinet*
Arbuſta ſulcis:

hoc eſt; *concedamus*, alium divitiis, alium nobilitate praecellere: hunc moribus & fama, illum gratia & popularitate pollere: Quid tum? quid pro-

Deſtrictus enſis cui ſuper inpia
Cervice pendet, non Siculae dapes
Dulcem elaborabunt ſaporem;
Non avium citharaeque cantus
Somnum reducent. ſomnus agreſtium
Lenis virorum non humilis domos
Faſtidit umbroſamque ripam,
Non Zephyris agitata Tempe.
Deſiderantem quod ſatis eſt, neque
Tumultuoſum ſollicitat mare,
Nec ſaevus Arcturi cadentis
Impetus, aut orientis Haedi:
Non verberatae grandine vineae,
Funduſque mendax; arbore nunc aquas
Culpante, nunc torrentia agros
Sidera, nunc hiemes iniquas.
Contracta piſces aequora ſentiunt,
Jactis in altum molibus: huc frequens
Caementa demittit redemtor
Cum famulis, dominuſque terrae
Faſtidioſus: ſed timor & minae
Scandunt eodem quo dominus: neque
Decedit aerata triremi, &
Poſt equitem ſedet atra cura.

Quod

proderit? aequa enim lege omnes morientur, tam inſignes, quam infimi. Jam hoc, niſi fallor, poëta noſtro dignum eſt. Et firmat noſtram conjecturam Scholiaſtes vetus Cruquii: EST, ait, *pro* SIT. Imo vero ESTO pro SIT.

39. TRIREMI ET POST EQUITEM] In omnibus Berſmanni, Pulmannique & noſtris Codicibus; crede etiam & aliorum, quamvis illud diſſimulent, deeſt particula ET: deeſt etiam in editione Loſcheri. Princeps tamen Veneta habet ET, unde in ceteras manavit. Mollius, opinor, fluet verſus, ſi ſic legeris ſyllaba liquefacta:

Decedit aerata triremi,
PoſtQUE equitem ſedet atra Cura.

ut Virgilius Georg. III, 116.

Impoſiti dorſo atque *equitem docuere ſub armis.*

& Aeneid. X, 893.

*Verberat, effuſum*que *equitem ſuper ipſe ſecutus.*

43. NEC

Quod ſi dolentem nec Phrygius lapis,
Nec purpurarum ſidere clarior
Delinit uſus, nec Falerna
Vitis, Achaemeniumve coſtum;
Cur invidendis poſtibus, & novo
Sublime ritu moliar atrium?
Cur valle permutem Sabina
Divitias operoſiores?

II.

ANGUSTAM, amici, pauperiem pati
Robuſtus acri militia puer
Condiſcat; & Parthos feroces
Vexet eques metuendus haſta;

v. 44. Vulg. ACHAEMENIUMQUE.

Vi-

43. NEC FALERNA VITIS ACHAEMENIUMQUE COSTUM] Illud QUE non editiones modo, ſed & codices quos viderim univerſi exhibent. Corrigendum nihilominus;

Nec *purpurarum ſidere clarior*
Delinit uſus, nec *Falerna*
Vitis, *Achaemenium*VE *coſtum.*

Nec, *nec*, *ve* vel *aut*, in disjunctionibus rite uſurpantur; ut oſtendemus ad Epod. XVI, 6. & Serm. I, 6. v. 68.

48. DIVITIAS OPEROSIORES] Si accederet codicis alicujus auctoritas, legere poſſes,

Cur valle permutem Sabina
Divitias ONEROSIORES?

ut Noſter alibi. Serm. I, 6. v. 99. de divitiis,

Nollem ONUS, *haud umquam ſolitus*, *portare moleſtum.*

Ovid. Metam. IX, 575. oneroſior *altera ſors eſt.* Favet Scholiaſtes Porphyrio, qui locum hunc ſic explicat: *Cur*, inquit, *relicto Sabino agro*, *ſub quo ſecuram vitam ago contentus*, *appetam ampliſſimas domuum ſundorumque poſſeſſiones*, *quae mihi* ONERI *& moleſtiae ſint.* Verum eodem fere redit, ſive *operoſas* ſive *oneroſas* opes dixeris: proinde nihil neceſſe eſt, ut a recepta lectione recedamus.

1. ANGUSTAM AMICI PAUPERIEM PATI] Multo plures Codices cum editione Veneta & Loſcheri AMICE; de quo dubium fuerit, an adverbium ſit, an vocativus ſingularis. Vocativum vero eſſe vix patitur verſus ratio: quamquam Alcaeus, primus hujus Metri auctor, unde & nomen ei accrevit Alcaïcum, Trochaeum in eo loco ſaepe adhibuerit; ut & Hephaeſtion tradit, & exemplis comperimus: ut

Πὰρ μὲν γὰρ ἄντλος ἰστοπέδαν ἔχει.

&,

Εἴ τις δύναιτο, καὶ παλάμην ἔχοι.

& illud apud Athenaeum lib. X. p. 430.

Οὐ χρὴ κακοῖσιν θυμὸν ἐπιτρέπειν.
Προκόψομεν γὰρ οὐδὲν ἀσάμενοι,
Ὦ Βακχί, φάρμακον δ' ἄριστον
Οἶνον ἐνεικαμένοις μεθύσθαι.

quem locum eo integrum citavimus, ut emendatior fieret: vulgo enim *ἀτάμενοι*, & *μεθυσθῆναι* quorum hoc contra verſum eſt, illud & contra verſum & ſententiam. Sed quamquam, ut jam vides, Trochaeo hic uſus eſt Parens hujus carminis Alcaeus; numquam tamen Horatius; ſed ubique Spondeum eo loci poſuit: quo autem conſilio abſtinuerit a Trochaeo, oſtendi ad Carm. II, 19. v. 15. Reſtat igitur, ut AMICE ſit adverbium, & constructio ſit, *Puer condiſcat* amice pati *anguſtam pauperiem.* Quamquam hoc jam nimium eſſe videatur: cur enim adeo *amice?* ſatis profecto eſt, ſi *patitur*: ut alibi Carm. IV, 9.

rectius occupat
Nomen Beati, qui Deorum
Muneribus ſapienter uti,

Du-

Digitized by Google

Vitamque ſub divo, & trepidis agat
In rebus: illum ex moenibus hoſticis
Matrona bellantis tyranni
Proſpiciens, & adulta virgo
Suſpiret, Eheu, ne rudis agminum
Sponſus laceſſat regius aſperum
Tactu leonem; quem cruenta
Per medias rapit ira caedes.
Dulce & decorum eſt pro patria mori.
Mors & fugacem conſequitur virum:
Nec parcit inbellis juventae
Poplitibus, timidove tergo.

v. 14. Vulg. PERSEQUITUR. 16. TIMIDOQUE.

Vir-

Duramque *callet* pauperiem pati,
Pejuſque leto flagitium timet.

Quid quod nemo ita locutus eſt, *amice pati* pro facile & acquo animo? Placetne igitur, ut cum duobus libris Pulm. & pleriſque editis legamus,

Anguſtam, AMICI, *pauperiem pati.*

quo nos invitant ἐπιγραφαὶ & Tituli hujus Carminis in membranis vetuſtis. Sic Graevianus & Leidenſis; DE INSTITUTIONE AD AMICOS LOQUITUR. Reginenſis; DE INSTRUCTIONE AD AMICOS LOQUITUR. Acron Scholiaſtes, etiam manuſcriptus; *Hanc oden ad* AMICOS *generaliter ſcribit.* Editio Veneta; *Ad* AMICOS *Paraenetice tricolos.* Sic & alibi Noſter amicos ſuos compellat; ut I, 37.

Tempus erat dapibus, ſodales.

I, 27.

Impium Lenite clamorem, ſodales.

Art. Poët.

riſum teneatis, amici.

Epod. XIII.

rapiamus, amici,
Occaſionem de die.

ubi tamen contrario errore peccaverunt Libratii; nam ut hic *amice* poſuerunt pro *amici*, ita vice verſa in Epodo *amici* pro *amice* ſubſtituerunt, ut ad eum locum oſtendam.

14. MORS ET FUGACEM PERSEQUITUR VIRUM] Tolerabilis ſane lectio eſt *perſequitur:* ſic enim alibi Serm. II, 7. v. 115.

Fruſtra: nam comes atra premit, ſequiturque fugacem.

& Seneca Controverſ. VIII, 4. *Quis miratur eum mori voluiſſe, quem* fugientem *quoque Fortuna* perſequitur? Variatum tamen olim in libris: nam tres Lambini Codices, & unus Cruquii, cum noſtris Graeviano & Petrenſi, PROSEQUITUR. Nimirum facilis & frequens librariorum lapſus erat in praepoſitionibus compoſitis; ut qui manibus membranas veteres verſarunt, probe ſciunt. Quale & hic accidiſſe crediderim. Quippe, quod alii jam obſervarunt, aperte hic Noſter imitatus eſt Simonidem, & verbum de verbo reddidit,

Ὁ δ' ἂν θάνατος ἔκιχε καὶ τὸν φυγόμαχον.

Atqui ΕΚΙΧΕ majus quiddam eſt, quam *perſequitur*. Nam *perſequi* nihil aliud eſt quam *ſequi:* κιχεῖν vero eſt *aſſequi*, *conſequi*, *nanciſci*, *prehendere*. Quare nullus dubito, quin Horatius ſic ſcripſerit,

Mors & fugacem conſequitur *virum.*

Quid hoc interſit, ex Seneca diſces de Beneficiis, V, 5. *Non eſt turpe non* conſequi, *dummodo* ſequaris. Curtius adeo appoſite, ut ad hunc ipſum Flacci locum reſpexiſſe videatur, IV, 55. *Effugit* mortem, *quiſquis contemſerit:* timidiſſimum *quemque* CONSEQUITUR.

16. POPLITIBUS, TIMIDOQUE TERGO] Rectius aliquot Lambini & Pulmanni cum meis Petrenſi & Galei, TIMIDOVE: & ſic Acron Scholiaſtes, tam editus, quam in Bibliotheca Regiae Societatis manuſcriptus. *Aut* poplitibus, *aut* tergo, non utriſque: quid enim opus, ut bis eundem percuteret Mors, cujus unus quivis ictus letalis eſt. Latinus Pacatus in Panegyrico p. 137. *Miles urgere; eminus, cominus, gladiis, haſtis, punctim, caeſim,*

Virtus, repulſae neſcia ſordidae,
Intaminatis fulget honoribus;
  Nec ſumit aut ponit ſecuris
    Arbitrio popularis aurae.
Virtus, recludens inmeritis mori
Caelum, negata tentat iter via;
  Coetuſque vulgaris, & udam
    Spernit humum fugiente penna.
Eſt & fideli tuta ſilentio
Merces: vetabo, qui Cereris ſacrum
  Volgarit arcanae, ſub iſdem
    Sit trabibus, fragilemve mecum

v. 28. Vulg. FRAGILEMQUE.

Solvat

ſim, ferire: alii poplitibus *imminere, aliis* terga *configere; aut quos curſu non poterant continere*, (lege, contingere) *jaculis occupare.* Ubi nota, *alii* poplitibus, *alii* terga: recte itaque hic *Timidove* non *que.* Livius tamen XXII, 48. Quingenti *Numidae averſam adoriuntur Romanam aciem*, tergaque ferientes AC poplites caedentes, *ſtragem ingentem fecerunt.* Verum, cum de quingentis hoc narrat, non de uno milite; nihil vetat, quin & hic intelligamus, *alios* ex quingentis terga ferire, *alios* poplites caedere.

18. INTAMINATIS FULGET HONORIBUS] Giſanius in Indice Lucretiano pag. 432. reponit ex codice ſuo;

Virtus repulſae neſcia ſordidae in-
contaminatis *fulget honoribus.*

cui adſentiuntur liber unus Lambini, & Pulmanni duo. Quin & editiones Pulmanni & Cruquii ea lectio occupavit. Caeterum vox *Incontaminatus* Livio, Varroni, aliiſque uſurpata eſt: *Intaminatus*, ut aiunt, nuſquam reperias. Eſto. Annon & alia ſunt verba apud Noſtrum & Ciceronem & alios, quae jam poſt tot ſcriptores deperditos ſingularia ſunt, & ſemel inventa? Certe ut ab abſoleto verbo *Tamino*, compoſita illa in uſu erant, *contaminatus, attaminatus*, quidni & *intaminatus?* Juſtin. XXI, 3. *Omnibus ante iuratis viris, ne quis ullam* attaminet *faeminam.* Priſcianus p. 559. *D in compoſitione tranſit in T, ut Attinet*, Attamino, *Attingo.* Capitolinus in Gordiano Tertio, c. 27. *Ita ut nihil quod ad eorum fortunas pertineret*, attaminaret: ubi Caſaubonus plura profert exempla ex Ambroſio, Auguſtino, Aurelio Victore, & Codice Theodoſiano. Numquam igitur evincent, quin recte & ex analogia formatum ſit *Intaminatus.* Imo vero vox ipſa reperitur apud Cyrillum in Gloſſario: ita tamen, ut jure cum Ovidio dixeris,

tu non inventa repertâ
Luctus eras levior:

Quippe contrario plane ſenſu ibi ponitur, magiſque officit receptae apud Flaccum lectioni, quam ſi nuſquam extitiſſet. Sic enim Gloſſographus, INTAMINATA, ΜΙΑΝΘΕΝΤΑ. Non neſcis, quid ſit μιανθέντα: *polluta* ſcilicet, *inquinata.* Gloſſographus alter: ΜΙΑΙΝΩ, *attamino, contamino, inquino, polluo, inceſto, violo.* Ergo ſi fides Gloſſario habenda eſt, *Intaminatis honoribus* idem foret, quod *contaminatis*; ſententia a Poëtae mente prorſus aliena. Neque vero contemnenda facile eſt Cyrilli auctoritas. Nam in aliis hujus generis Compoſitis, ubi verbum ſimplex *pollutionem, contagium*, vel *mixturam* notat, praepoſitio IN non negativa eſt, ſed auget & intendit ſignificationem: ſic *intinctus, illitus, inſuccatus, incruſtatus, incoctus, infuſcatus, impicatus, immixtus, infucatus, inauratus, inuſtus, inebriatus*, & ſimilia, non negant, verum affirmant. Quidni igitur *contaminare, attaminare, intaminare* eandem vim habeant; ut *commiſcere, admiſcere, immiſcere*, & id genus alia? Neque tamen ſum neſcius, participia quaedam cum IN compoſita, duplicis eſſe ſignificationis, & negativae, & affirmativae. Proinde eligat Lector peritus,

utrum

Solvat phaſelon. ſaepe Dieſpiter
Neglectus inceſto addidit integrum:
Raro antecedentem ſceleſtum
Deſeruit pede Poena claudo.

III.

JUSTUM, & tenacem propoſiti virum
Non civium ardor prava jubentium,
Non voltus inſtantis tyranni
Mente quatit ſolida, neque Auſter

Dux

V. 29. PHASELUM.

utrum velit; ſive INTAMINATIS, ſive INCONTAMINATIS honoribus; me quidem volente utrumvis legerit: ita tamen ut ad poſteriorem lectionem magis inclinet animus; cum videam Decompoſita illa in uſu fuiſſe, apud multos *Incontaminatus*, apud Tertullianum, *Inattaminatus*: De Corona Militis Cap. XV. *Serva Deo rem ſuam inattaminatam*: quod eo conſilio factum videtur, quia compoſitum *Intaminatus* diverſam plane ſignificationem haberet. Sulpicius tamen Severus II, 21. *Dei ſpiritu praevalentes, ut* intaminata *ab ore corrupto & falſis vera miſcente intra ſua tantum myſteria contineretur hiſtoria.* Ubi, ſi fides editionibus conſtat, *intaminata* perinde eſt atque *incontaminata*, *inattaminata*.

19. NEC SUMIT AUT PONIT SECURES] Tres ex noſtris, Reginenſis, Battelianus, Vigornienſis, *Nec ponit aut ſumit*. Fruſtra: prius enim eſt *ſumere*, quam ſumtum *ponere*. Seneca Quaeſt. Natural. I, 7. *Speciem falſi coloris, qualem columbarum cervix* & ſumit & ponit, *utcumque deflectitur*. Lucanus IX, 200.

Juvit ſumta *virum*, *juvit* dimiſſa *poteſtas*.

26. QUI CERERIS SACRUM VULGARIT ARCANAE] Recte vetuſti Codices, Graevianus & Reginenſis, VOLGARIT; non ut quidam ex recentioribus, *Vulgavit*. Porro, eſt qui legendum autumet,

qui Cereris ſacrum
Vulgarit ARCANUM.

ut alibi Epod. V.

Arcana *cui ſiunt* ſacra.

Ovid. Epiſt. Medea.

Per triplicis vultus arcanaque ſacra *Dianae*.

Statius Silv. III, 3.

ſacriſque *Deorum*.
Arcanis *haerere datum*.

Seneca Medea, 912.

Artus juvat ſecuiſſe, & arcano *patrem*
Spoliaſſe ſacro.

idem Hippolyto, 107.

Jactare tacitis *conſcias* ſacris *faces*.

& Troad. 843.

An ſacris *gaudens* tacitis *Eleuſin*.

Sed nihil mutandum. Nam & idem valet *arcanae*, ac ſi *arcanum* dixiſſet, & figuratius eſt: ſic Virgil. Georg. IV, 521.

Inter ſacra deûm, nocturnique *orgia* Bacchi:

ubi & editiones veteres & ſcripti aliquot perperam habent *nocturnaque*.

28. FRAGILEMQUE MECUM SOLVAT PHASELUM] Primo legendum *Fragilem*VE, repugnantibus licet codicibus: centies enim millieſque *τὸ ve* mutatum eſt in *que*, ut ſciunt qui manuſcriptos tractant. Vetabo, inquit, qui myſteria Cereris revelaverit, *aut* terra ſub eodem tecto mecum ſit, *aut* mari in eadem navi. Deinde ſcribe cum Leidenſi, Graeviano, Batteliano, & Acrone manuſcripto, PHASELON, formatione Graeca; ut Ovid. Amor. II, 10.

Errant, ut ventis diſcordibus acta Phaſelos.

Stat. Silv. III, 2.

Quaeque ſecaturam religent poſt terga Phaſelon.

Porro imitatus eſt hunc locum Prudentius contra Symmachum II, 329.

Inſtiterant tenues cumbae, fragileſque phaſeli.

Dux inquieti turbidus Hadriae,
Nec fulminantis magna manus Jovis:
Si fractus inlabatur orbis,
Inpavidum ferient ruinae.
Hac arte Pollux, & vagus Hercules
Eniſus arcis attigit igneas:
Quos inter Auguſtus recumbens
Purpureo bibit ore nectar.
Hac te merentem, Bacche pater, tuae
Vexere tigres, indocili jugum
Collo trahentes: hac Quirinus
Martis equis Acheronta fugit;

v. 6. JOVIS MANUS. 10. INNIXUS.

Gra-

6. NEC FULMINANTIS MAGNA JOVIS MANUS] Melior ſuaviorque ordo eſt in editione Veneta 1478. & omnibus ubique codicibus;

Nec fulminantis magna manus Jovis.

Loſcheri tamen editio 1498. priorem lectionem ſequitur, unde in poſteriores omnes derivata eſt. Paucis a natura datum eſt habere aurem.

7. SI FRACTUS ILLABATUR ORBIS] Leidenſis noſter vetuſtiſſimus cum Petrenſi & alio recentiore, ILLABETUR. Nihil muta. Hieronymus Epiſtola ad Demetriadem: *Probans in ſe verum eſſe, quod in Lyrico Carmine ſuper juſti praeconio dicitur, Si fractus* illabatur *orbis, Impavidum ferient ruinae.* Et ſic iterum citat Epiſtola ad Julianum Diaconum.

10. INNIXUS ARCES ATTIGIT IGNEAS] Sic editiones veteres Veneta & Loſcheri, INNIXUS, quarum exemplum poſteriores pleraeque ſecutae ſunt. At Graevianus noſter & Reginenſis cum ſex aliis *Inniſus?* Leidenſis, Petrenſis, Vigornienſis & Regiae Societatis, ENISUS: neque aliter vetuſtiſſimae membranae Cruquii & aliorum. Recte. Qui pondus aliquod ſuſtinet, is fulcro *innititur*, ne cadat: qui in altum aſcendere conatur, *enititur.* Itaque apte dicere poſſes, Hac arte *innixus* Hercules caelum cervicibus tulit, feſſo Atlante: nunc, cum alia ſententia ſit, quod nempe arces igneas attigerit, & ad caelum eſcenderit, omnino hac arte *eniſus* id effeciſſe dicatur. Tacitus Annal. I, 70. *Tandem Vitellius* in editiora eniſus *eodem agmen ſubduxit.* Valer. Flaccus II, 462.

Reſtitit Alcides, viſuque eniſus, *in* alta
Rupe truces manicas defectaque virginis ora
Cernit.

Plinius Hiſt. XVIII, Sect. 68. *Sol ipſe ad Aquilonem ſcandens, ac* per ardua eniſus *ab ea meta incipit flecti.* Ita alii ſcriptores paſſim.

12. PURPUREO BIBIT ORE NECTAR] Recte Graevianus noſter, Reginenſis, Battelianus, cum Bodleianis duobus BIBIT: Jam tunc enim *praeſens deus* erat Auguſtus, ut recte alii monuerunt. Ceterum fruſtra hic litigant Interpretes de *purpureo* illo *ore.* Unus purpureum *vultum* intelligit, minio ſcilicet pictum, ut Deorum ſtatuae ſolebant. Sane *vultum & faciem* ſignificavit Statius, cum dixit Theb. III, 440.

Tertia jam nitidum terris Aurora deiſque
Purpureo *vehit* ore *diem.*

Sed ineptum eſt plane hic *vultum* interpretari; cum addat *bibit ore:* quis enim *vultu* bibit? Alius igitur, ideo purpureum os dici vult, quia rubicundo nectare madidum erat. Fruſtra uterque. Quin nihil aliud eſt *purpureo ore*, quam *pulchro* & *formoſo*, quale deo convenit; ut recte veteres Scholiaſtae. Simonides apud Athenaeum lib. XIII, p. 604.

Πορφυρέη ἀπὸ στόματος ἱεῖσα φωνὰν παρθένος.
Virgo ab ore purpureo *vocem mittens.*

Catullus Epigram. XLVI.

At Acme leviter caput reflectens,
Et dulcis pueri ebrios ocellos
Illo purpureo ore *ſuaviata.*

16. MARTIS EQUIS ACHERONTA FUGIT] *Martis equis* Codices noſtri omnes; ut & aliorum, qui

Flac-

Gratum elocuta conſiliantibus
Junone Divis: ILION, Ilion
Fatalis inceſtuſque judex,
Et mulier peregrina vertit
In pulverem; ex quo deſtituit Deos
Mercede pacta Laomedon, mihi
Caſtaeque damnatum Minervae,
Cum populo & duce fraudulento.
Jam nec Lacaenae ſplendet adulterae
Famoſus hoſpes: nec Priami domus
Perjura pugnacis Achivos
Hectoreis opibus refringit.
Noſtriſque ductum ſeditionibus
Bellum reſedit. protinus & graves
Iras & inviſum nepotem,
Troïa quem peperit ſacerdos,

v. 18. Vulg. TROÏCA.

Marti

Flaccum ediderunt. Sic Ovidius Remed. Amor. v. 6. Cupidinem alloquens,

Non ego Tydides, a quo tua ſaucia mater
In liquidum rediit aethera Martis equis.

Sed celeberrimus Barthius Adverſ. XXXIX, 9. *Scribendum*, ait, *cum omnium vetuſtiſſimis membranis*,

PATRIS *equis Acheronta fugit.*

Elegantius certe & majus quiddam videtur *Patris* quam *Martis*. Nam in eo quod *Patrem* dicit, & *Martem* ſatis indicat, & vim inſuper honoremque addit paternae neceſſitudinis. Favet codici Barthiano Scholiaſtes Cruquii, qui ſic παραφράζει: MARTIS EQUIS) *patria virtute*. Enimvero quicumque hoc adnotavit, in ſuo codice invenerat, PATRIS *equis*; alioqui non *patria*, ſed *Martia virtute* interpretaturus. Ovidius Faſt. II, 496. De Romulo, & hac ipſa re loquens.

Hinc tonat, hinc miſſis abrumpitur ignibus aether:
Fit fuga: rex patriis *aſtra petebat* equis.

23. CASTAEQUE DAMNATUM MINERVAE] Vide quaeſo circuitum periodi, *Ilion, Ilion judex & mulier peregrina vertit in pulverem, damnatum mihi & Minervae* &c. hoc eſt, *Ilion damnatum*. Ubi, ut & obſcuritas & ambiguitas evitetur, malim Ilion DAMNATAM: quippe intervenit τὸ *pulverem*, dubiumque prima facie reddit, utrum *Ilion damnatum* an *pulverem damnatum* velit. Porro Ilion faeminino genere declinat Noſter alibi, ut Carm. IV, 9.

Non ſemel Ilios vexata.

Ovid. Epiſt. Penelopae v. 48.

Sed mihi quid prodeſt veſtris disjecta lacertis
Ilios, *&, murus quod fuit ante, ſolum.*

Idem Ep. Paridis, 49.

Arſuram *Paridis vates canit* Ilion *igni.*

& Helenae, 240.

Ilion arſuram *praemonuiſſe ferunt*,

Ita edidit magnus Heinſius, idque ex unico codice: cum caeteri omnes neutro genere ARSURUM habuerint; ut hic noſtri DAMNATUM.

32. TROICA QUEM PEPERIT SACERDOS] Heinſius in ora ſui exemplaris, *Lege*, inquit, TROIA: atque ita Carm. I, 6. v. 14. *Pulvere* TROICO. *Forte*, ait, TROIO. Tu vide ipſum de hoc plura diſſerentem, ad Ovidium Epiſt. Penel. v. 28. Ubique certe Virgilius & nomen gentile & poſſeſſivum ponit *Troïus*, ut *Troïus heros*, *Troïa caſtra*, *Troïa gaza*: numquam *Troïcus*. Contra, ne unus quidem, quod ſciam, Horatii codex aliter habet, quam *pulvere Troïco*, & *Troïca ſacerdos*. Equidem in prio-

ro

Marti redonabo. illum ego lucidas
Inire ſedes, ducere nectaris
Succos, & adſcribi quietis
Ordinibus patiar Deorum.
Dum longus inter ſaeviat Ilion
Romamque pontus; qualibet exſules
In parte regnanto beati:
Dum Priami Paridiſque buſto
Inſultet armentum, & catulos ferae
Celent inultae; ſtet Capitolium
Fulgens, triumphatiſque poſſit
Roma ferox dare jura Medis.
Horrenda late nomen in ultimas
Extendat oras; qua medius liquor
Secernit Europen ab Afro,
Qua tumidus rigat arva Nilus:

Aurum

re loco nihil temere mutaverim invitis membranis: quandoquidem & Latinorum alii ſic ſcribunt, & Homerus ſaepius habet τρωϊκόν; & Tragici item veteres, τρωϊκὸν πήδημα, τρωϊκὸν πόλισμα, τρωϊκῆς χθονός, & ſimilia. Tamen in poſteriore, cui melius convenit gentile, quam poſſeſſivum; acceſſerim libens Heinſii judicio, & legerim ad Virgilii normam *Troia ſacerdos*, ubi potuiſſet etiam *Dardana*, ut Statius Silv. I, 2. de hac ipſa Ilia,

niſi Dardana *furto*
Cepiſſet Martem, me non prohibente, ſacerdos.

34. DUCERE NECTARIS SUCCOS] Mirum profecto tot codices vetuſtos habere DISCERE, ut ex noſtris Graevianus, Reginenſis, Battelianus, Vigornienſis, Bodleianus, Galei, & a prima manu Magdalenenſis; & pro varia lectione Colbertinus: neque aliter duo ex Torrentianis, & Editiones principes Veneta & Loſcheri. Agnoſcit etiam Scholiaſtes Porphyrion, & explicat, *Aſſueſcere ſaporibus nectaris.* Quid fiet? enimvero non uſque adeo damnanda haec lectio eſt: *diſcere ſuccos nectaris*, nempe quibus non antea aſſueverat: ut fere Virgil. Eclog. V.

Candidus inſuetum *miratur* limen Olympi,
Sub pedibuſque videt nubes & ſidera Daphnis.

& contra Manilius I, 344.

tum magni Jovis ales fertur in altum,
Aſſueto *volitans geſtet ceu fulmina* mundo,
Digna Jove & caelo, quod ſacris inſtruit armis.

Sic legendum, *aſſueto mundo*, ſententia manifeſta; non ut vulgo, *aſſueto-mundi:* in quo explicando fruſtra laborant viri magni Scaliger & Huetius. *Diſcere* autem *ſucces* ita dictum; ut illud Statii Silv. II, 2.

nec cerne jugum diſcentia *ſaxa.*

Sic Seneca Herc. Furente 1077. de ſomno,

Pavidum leti genus humanum
Cogis longam diſcere mortem.

Claudianus Epithalamio. 130. ubi Venus loquitur,

Vivite concordes, & noſtrum diſcite munus;
Oſcula mille ſonent.

Idem Stilich. II, 74.

Hinc fuit, ut primos in conjuge diſceret ignes.

& Rapt. Proſerp. II, 368.

unanimi conſortia diſcite *ſomni.*

ubi pariter ut hic in codicibus variatum: plurimi enim *Ducite* habent. Vera tamen apud. Horatium lectio eſt, quam alii codices exhibent cum Acrone Scholiaſte, DUCERE. *Diſcuntur* enim quae vel difficultatem vel metum vel faſtidium ha-

Digitized by Google

Aurum inrepertum, & ſic melius ſitum
Cum terra celat, ſpernere fortior,
  Quam cogere humanos in uſus
    Omne ſacrum rapiente dextra.
Quicumque mundo terminus obſtitit,
Hunc tangat armis, viſere geſtiens
  Qua parte debacchentur ignes,
    Qua nebulae pluviique rores.
Sed bellicoſis fata Quiritibus
Hac lege dico; ne nimium pii,
  Rebuſque fidentes, avitae
    Tecta velint reparare Trojae.
Trojae renaſcens alite lugubri
Fortuna triſti clade iterabitur,
  Ducente victrices catervas
    Conjuge me Jovis & ſorore.

Ter

habent: at in nectare deguſtando nihil horum eſt. Non placet igitur *diſcere*: quod interpolatum ab iis exiſtimo, qui *ſuccos* cum Porphyrione *ſapores* interpretabantur; abſurdum enim iis viſum eſt *ducere*, ſive *bibere ſapores*. Atqui aliud hic per *ſuccos* intelligendum eſt, *liquorem* ſcilicet, *laticem*, *humorem*; ut paſſim uſurpant auctores; & proinde *ſucci* illi *nectaris duci* ſive *bibi* poſſunt. Ovidius Remed. Amor.

Saepe bibi ſuccos, *quamvis invitus, amaros.*

& in Ibide.

Cantharidum ſuccos, *dante parente*, bibas.

& Pont. IV, 3.

I, bibe *purgantes*, *dixiſſem*, *pectora* ſuccos.

Cicero denique de Divinatione I, 9.

Mollipedeſque boves ſpectantes lumina caeli
Naribus humiferum ducunt *ex aëre* ſuccum.

Ceterum *ducere* idem eſſe ac *bibere* fuſe oſtendit acutiſſimus Heinſius ad Ovid. Metam. XII, 316.

53. QUICUMQUE MUNDI TERMINUS OBSTITIT, HUNC TANGAT ARMIS] Primo, omnes fere codices aliorum, & noſtri praeter unum & alterum ex recentioribus, MUNDO, non *mundi*; & ſic editiones veteres Veneta & Loſcheri, Primus, ut opinor, Lambinus introduxit *mundi*; quem poſteriores plerique male ſecuti ſunt. Quid enim? cuinam *mundi terminus obſtitit?* Romano ſcilicet. Atqui ſi jam *obſtitit* Romano, jam is obſtantem *tetigit*. Unde ergo, quod mox ſequitur, *Hunc tangat armis?* Mira certe elegantia: *Tangat terminum, quem jam ante tetigit.* Enimvero ſi *mundi* legeris, neceſſe eſt ut *obſtiterit* legas, non *obſtitit*. Sed recte habet priſca lectio, *Quicumque terminus obſtitit mundo*, hoc eſt, orbem terrarum habitabilem clauſit; Deinde illud non omittendum, multo plures codices cum editionibus vetuſtis habere TANGET, non *tangat*. Sed melius eſt TANGAT, ut ſupra *ſtet*, *poſſit*, *extendat*. Illud denique minus placet, QUICUMQUE *terminus*. Quot enim, obſecro, ſunt mundi termini? Legerim potius,

QUACUMQUE *mundo terminus obſtitit*,
Hunc tangat armis.

ut mox ſequitur, QUA *parte ignes*, QUA *nebulae*. Seneca tamen *terminos* de mundo uſurpat, Epiſt. CX. *Animum in ſordida & humilia pertraximus, ut relicto* mundo terminiſque ejus, *& dominis cuncta verſantibus, terram rimaretur.* Ut proinde illud *Quicumque* non ſit temere ſollicitandum: quamquam, ſi *Quacumque* adſciveris, jam & illud *Ter-*

V minus

Ter ſi reſurgat murus aëneus,
Auctore Phoebo; ter pereat meis
Exciſus Argivis: ter uxor
Capta virum pueroſque ploret.
Non hoc jocoſae conveniet lyrae:
Quo Muſa tendis? deſine pervicax
Referre ſermones Deorum, &
Magna modis tenuare parvis.

IV.

minus vim & poteſtatem pluralis in ſe habere poſſit.

65. Ter si resurgat murus aheneus, Auctore Phoebo] Tres vetuſti codices, quorum unus Achillis Statii fuit, alter Cruquii, tertius Pulmanni, habent ductore *Phoebo:* quod editiones aliquot receperunt. Lectio ſane non inelegans: ubi *ductore* volunt eſſe *conditore murorum.* Sic Noſter Carm. IV, 6.

Rebus Aeneae potiore ductos
Aliie muros.

Virgil. Aen. I, 423.

Inſtant ardentes Tyrii: pars ducere muros,
Molirique arcem, & manibus ſubvolvere ſaxa.

ubi inter alia Servius: *Proprie cum aedificantur muri*, duci *dicuntur; ut Saluſtius:* Murum *ab angulo dextri lateris ad paludem haud procul remotam* duxit, His adde Livium I, 44. *Pomoerium eſt circa murum locus, quem in condendis urbibus quondam Etruſci, qua* murum ducturi *erant, certis circa terminis inaugurato conſecrabant.* & Statium Theb. IV, 151.

rarus vacuis habitator in arvis
Monſtrat Cyclopum ductas *ſudoribus* arces.

Sed idcirco minus placet haec lectio, quia proxime praeceſſerat,

Ducente *victrices catervas;*

ut inficetum fuerit ſtatim repetere,

Ductore *Phoebo: ter pereat meis.*

ut ne dicam *ductorem* pro *conditore* nuſquam reperiri: neque enim ſequitur, quia *ducere muros* recte dixeris, ideo te & *ductor murorum* recte dicturum, non magis, quam *dux murorum.* Uſus & conſuetudo, non Analogia, loquendi normam faciunt. Equidem, ſi quid mutatum velim, ſic potius legerim,

Ter ſi reſurgat murus aheneus,
Structore Phoebo.

Notum eſt enim ex hiſtoria veteri, Phoebum & Neptunum ſuis ipſos manibus Trojae moenia aedificaſſe, & numeris ſubvectaſſe lapides. Ovid. Metam. XI. de Apolline,

Cumque tridentigero tumidi genitore profundi
Mortalem induitur formam, Phrygioque tyranno
Aedificat muros, *pacto pro moenibus auro.*

Statius Theb. I, 699. de eodem.

Seu Troiam Thymbraeus habes, ubi fama volentem
Ingratis Phrygios humeris ſubiiſſe *molares.*

Recte autem *ſtructor murorum*, ut Seneca Herc. Fur. 262. de Thebis,

Cujuſque muros *natus Amphion Jove*
Struxit, *canoro ſaxa modulatu trahens.*

Statius Theb. X, 871. de iiſdem,

Et quidnam egregium proſternere moenia *molli*
Structa *lyra?*

ubi obiter corrigendum;

Et quid tam *egregium,*

ut docebimus ad Serm. II, 3. v. 283. Silius Italicus, XIV.

ſtructis *qui pube ſecuta*
In longum ex ſeſe donarunt nomina muris.

Ovidius Epiſt. Paridis v. 179. de his ipſis Trojae muris,

Ilion aſpicies, firmataque turribus altis
Moenia, *Phoebeae* ſtructa *canore lyrae.*

Neptunus apud Virgilium Aen. V, v. 2. de iiſdem;

cuperem cum vertere ab imo
Structa *meis manibus perjurae* moenia *Trojae.*

Cicero Epiſt. ad Quintum Fratrem II, 6. *A puero ut diſceſſi, in aream tuam veni:* res agebatur multis structoribus; i. e. aedificatoribus. Apuleius in Floridis. *Quippe* structor *orationis hujus egomet, non e meo monte* lapidem *directim caeſum afferam.* Sed utcumque hoc ſpecioſum ſit, &, ſi faverent codices, omni exceptione majus; nihil tamen muto a recepta lectione, quam centum manuſcripti confirmant, cum editionibus vetuſtis; *Ter ſi reſurgat murus aheneus,* auctore *Phoebo.* Sic *Cynthius*, ſive Apollo, Virgilio dictus

Digitized by Google

IV.

Ad Calliopen.

DESCENDE caelo, & dic age tibia
Regina longum Calliope melos;
Seu voce nunc mavis acuta,
Seu fidibus, citharave Phoebi.

Audi-

ctus *Trojae auctor*, Georg. III, 36.

Stabunt & Parii lapides, ſpirantia ſigna,
Aſſaraci proles, demiſſaeque ab Jove gentis
Nomina; Troſque parens, & Trojae Cynthius auctor:

ubi Servius: *Vel Apollinem dicit propter* MUROS; *vel Cynthium regem Trojae, quem in Troicis ſuis Nero commemorat.* Nugae merae de Rege Cynthio. Recte Philargyrius: *Cynthius, Apollo a Cyntho Deli monte: & utrum, quia ex Oraculo ejus condita eſt Troja, an quia muros ipſe aedificavit, dictus Trojae auctor?* Enimvero utramque ob cauſam. Et ideo valde placet apud Noſtrum, *Auctore Phoebo*; quia utrumque ſenſum comprehendit: ſive, ait, Phoebi monitu, juſſu, auctoritate, auſpiciis, oraculo; ſive adeo ipſius Phoebi manibus aut operis ter reſurgat Troja, ter peribit meo ductu ab Argivis everſa. Utravis ſignificatione recte dicitur *Phoebus auctor murorum*: Priore, ut apud Senecam Agamem. 294.

Auctore Phoebo *gignor: haud generis pudet:*

& Statium Theb. I, 399.

non tu ipſe pater, non docte futuri
Amphiaräe, vides: etenim vetat Auctor Apollo:

& Theb. X, 894.

gemit auctor Apollo,
Quas dedit ipſe, domos:

poſteriore, ut apud Propertium IV, 6.

Quam niſi defendes murorum *Romulus* auctor
Ire Palatinas non bene vidit aves.

Ita habet codex vetuſtus, non *augur*, teſte diſertiſſimo Broukhuſio ad locum, qui tamen & hic apud Horatium probat, *Ductore*, (ad Propertium I, 7.) & illic mavult *Romulus augur:* quod firmat ex Cicerone de Divin. I, 2. *Hujus urbis* parens *Romulus.* Fruſtra: nam illud ipſum aſtipulatur alterae lectioni, *Auctor.* Quippe *Auctor* idem plane, quod *Parens.* Ovidius Heroid. X.

Nec pater eſt Aegeus, nec tu Pittheidos Aethrae
Filius: auctores *ſaxa fretumque tui.*

hoc eſt, *parentes tui.* Ergo ut Cicero, *Parens Urbis*, ita Propertius *auctor* ſive *parens murorum.* Silius Italicus lib. II. de Sagunto:

Urbs habitata diu Fides, caeloque parentem
Murorum *repetens*,

i. e. Herculem. Nonne hoc idem plane, ac *auctorem murorum?* Sic idem alibi, *Sator murorum*, hoc eſt, parens, auctor, lib. XI. de Capua.

Laetus circumfert oculos, & ſingula diſcit;
Qui muris Sator, *& pubes ſit quanta ſub armis.*

Sic *auctor ſtatuae* & *Tabulae pictae.* Plinius XXXIV. cap. 8. Sect. 35. *In mentione ſtatuarum eſt & una non praetereunda, licet* auctoris *incerti.* Et XXXVI, 5, 8. *Multa in eadem Schola ſine* auctoribus *placent: Satyri quatuor* &c. Idem Praefat. ad lib. I. *Quo apparuit ſummam artis ſecuritatem* auctori *placuiſſe*; hoc eſt, pictori. Denique, ne nimiii ſimus, *auctor porticus*, ut Ovid. Art Amat. I.

Nec tibi vitetur quae priſcis ſparſa tabellis
Porticus auctoris *Livia nomen habet.*

69. NON HAEC JOCOSAE CONVENIUNT LYRAE] Ita Loſcherus anno 1498. *Haec conveniunt:* quod hodie editiones plures ſequuntur. Lambinus ex ſuis profert, *haec convenient.* At Cruquii omnes, Torrentiique, & Pulmanni, cum editione prima Veneta.

Non HOC *jocoſae* CONVENIET *lyrae.*

Recte: & ita noſtri univerſi, niſi quod Battelianus, Bodleianus, & Vigornienſis *conveniat*; Petrenſis autem *convenit.* Quid opus eſt in re nihili ab omnibus fere membranis diſcedere?

4. SEU FIDIBUS, CITHARAVE PHOEBI] Codex Graevianus magnae vetuſtatis CITHARAQUE habet, litera tamen Q jam eraſa. Neſcio certe, an rectius ſit illud *citharaque.* Nam quid VE ſibi velit, neque ego ſatis intelligo, nec Interpretes quidquam expediunt: cum *fides* aut per ſynecdochen ipſa *Cithara* ſit, aut proprie pars *Citharae*, nempe nervi ſive chordae. Feſtus; *Fides, genus Citharae.* Gloſſarium Latino-graecum: *Fidis, λύρα,* κι-

Digitized by Google

Auditis? an me ludit amabilis
Inſania? audire, & videor pios
Errare per lucos, amoenae
Quos & aquae ſubeunt, & aurae.

Me

κιθάρα, χορδαί. Graeco-latinum; Χορδαὶ λύρας, *fides.* Χορδὴ ἡ νευρά, *fides, chorda.* Νεῦρα, τὰ τῆς κιθάρας, *fides.* S. Ambroſius de obitu Theodoſii; *Unde arbitror, quod* fila chordarum citharae *ideo* fides *dicuntur, quoniam & mortuae ſonum reddunt.* Vide itaque, annon reducenda ſit lectio Graeviani codicis,

Seu fidibus citharaQUE Phoebi;

hoc eſt, Seu *voce* nunc mavis, Seu *chordis & cithara* Apollinis. Ita Noſter alibi *fides* pro *nervis Lyrae*, Carm. IV, 3.

Romanae fidicen Lyrae.

ubi *fidicen lyrae* nihil aliud eſt, quam *Qui cano fidibus lyrae.* Prudentius Cathem. III, 8.

Quae veterum tuba, *quaeve* lyra,
Flatibus *inclyta vel* fidibus?

ubi *lyra fidibus inclyta*, eſt chordis, nervis eximia.

6. ET VIDEOR PIOS ERRARE PER LUCOS] Vetus Scholiaſtes Acron, cum quibuſdam ex recentioribus, *pios lucos* interpretatur *amoenos lucos* ELYSII. Unde vir quidam eruditus ſic locum corrigendum autumat, & inſolentiam Epitheti eo pacto devitat,

audire & videor PIORUM
Errare per lucos:

ut ſyllaba ultima ad ſequentem verſum rejiciatur, quod ſaepe fit apud Noſtrum. Ingenioſe & docte. Nam *ſedes, luci, arva Piorum* in Elyſio notiſſima. Noſter ſupra Carm. II, 13.

ſedeſque diſcretas Piorum.

Claudianus Eutrop. v. 453.

tuque o ſi forte Piorum
Jugera, & Elyſias ſcindis, Serrane, novales.

Martialis Epig. XII, 52.

Accipient olim cum te loca laeta Piorum,
Non erit in Stygia notior umbra domo.

Nemeſianus Eclog. I, v. 20.

Quem nunc emeritae permenſum tempora vitae
Secreti pars orbis habet, munduſque Piorum.

Ovid. Metam. XI, 64.

quaerenſque per arva Piorum
Invenit Eurydicen, cupidiſque amplectitur ulnis.

Valerius Flaccus I, 650.

Nec jam merito tibi, Tiphy, quietum
Ulla parens volet Elyſium, maneſque Piorum.

& v. 843.

donec ſilvas *& amaena* Piorum
Deveniant, campoſque, ubi ſol totumque per annum
Durat aprica dies.

Silius Italicus II.

Elyſium, & caſtas ſedes decorate Piorum.

& iterum XIII.

His laeti rediere duces loca amaena Piorum.

Lucanus III, 11.

Sedibus Elyſiis campoque expulſa Piorum.

Virgil. Aen. V, 734.

ſed amaena Piorum
Concilia Elyſiumque colo.

Cicero Philippica XIV. cap. 12. *Vos vero qui extremum ſpiritum* in victoria *effudiſtis*, Piorum *eſtis ſedem & locum conſecuti.* Nemo itaque inficias iverit, quin, ſi codices aſſipulentur, & de Elyſio hic agatur, eleganter legi poſſit, *Et videor* Piorum *Errare per lucos.* Neque tamen, vel ſic, ego quidquam temere mutaverim; cum Epithetorum audaciam tantopere ſectetur Noſter, & potius figurate *pios lucos*, quam *Piorum*, data opera dixiſſe videatur. Sic enim & alii dixerunt; ut Auctor Elegiae De morte Druſi. v. 329.

Ille pio (*ſi non temere haec creduntur*) *in* arvo
Inter honoratos excipietur avos.

Virgilius Culice v. 38.

Et tibi ſede pia *maneat locus.*

& ibid. 373.

quo maxima Minos
Conſcelerata pia *diſcernit vincula* ſede.

Pio arvo, pia ſede; cum Ovidius, Silius aliique, locis jam citatis, *Piorum arva, Piorum ſedes* dixerint. At alibi Ovidius, eadem figura *Pia ſarcina* dixit, Epiſtola Didus:

Diva parens, Seniorque pater, pia ſarcina *nati:*

Currus pios Valerius Flaccus II, 411.

Illic ſervati genitoris conſcia ſacra
Preſſit acu curruſque pios:

& ſic alii alia. Recte igitur ſe habebit recepta apud Noſtrum lectio;

audire & videor pios
Errare per lucos, amaenae
Quos & aquae ſubeunt, & aurae:

etiamſi cum Acrone de Elyſio interpreteris. Sed omnino cum Acrone ſuo falluntur, qui ad Elyſios,

Me fabuloſae Volture in Appulo,
Altricis extra limen Apuliae,
Ludo fatigatumque ſomno,
Fronde nova puerum palumbes

Texe-

ſios lucos Horatium hic ablegant, tamquam aut ipſe mortuus, aut Eurydicen inde aliquam ad vivos reducturus eſſet. Quin nihil aliud vult niſi Lucos & nemora Muſarum, Liberi patris, Heliconis &c. quibus omnem paginam replent Poëtae, ubi vagari ſe & cum Diis verſari fabulantur. Ita Noſter Carm. III, 25.

Quo me, Bacche, rapis tui
Plenum, *quae* nemora *& quos ager in ſpecus?*

Statius Silv. V, 3. v. 210.

Me quoque vocales lucos *luſtrataque Tempe*
Pulſantem, cum ſtirpe tua deſcendere dixi,
Admiſere deae.

& ibid. V, 5. v. 6.

Numquid inacceſſo poſui veſtigia luco?
Num vetito de fonte bibi?

Silius XIV.

vatum
Ora excellentum, ſacras qui carmine ſilvas,
Quique Syracoſia reſonant Helicona camena.

Vide etiam quae attulimus ad Carm. I, 32. v. 1.

9. ME FABULOSAE VULTURE IN APPULO] Vix oculis meis fidem habeo, cum lego in ora codicis Heinſiani, *Forte Sabuloſae.* Omnino aliud agebat Vir in his rebus incomparabilis. Bis enim peccat; primo contra metri legem, quia *Sabuloſus* primam ſyllabam corripit: deinde adverſus conſtructionem: neque enim cum veteribus Scholiaſtis & Torrentio *fabuloſae Apuliae* copulandum eſt, ſed *fabuloſae Palumbes.* Vide nos ad Carm. I, 22. v. 6. Et potuerat quidem Horatius vitare ambiguum, ſi cum Lucilio, Plauto, Plinio aliiſque maſculino genere protuliſſet,

Me fabuloſi *Vulture in Appulo* ——
Fronde nova puerum palumbes *Texere.*

Sed obſtinate faemininum hic exhibent codices manuſcripti:

10. ALTRICIS EXTRA LIMEN APULIAE] *Altricis* habent codices noſtri vetuſtiores, Leidenſis, Graevianus, Reginenſis cum aliis: ſed multi & bonae quidem notae NUTRICIS; quod Editores aliquot, qui *Apuliae* nempe, non Regionis, ſed Faeminae nomen eſſe autumant, cupide arripuerunt, veriti ne illud alterum de Muliere dici non poſſit. Sed haec vana formido eſt. Statius Silv. II, 1.

Quid referam altricum *victos pietate parentes?*

Idem Theb. I, 530.

Natarum haec altrix, *eadem fidiſſima cuſtos.*

Seneca Hippolyto. 250. (Phaedra ad nutricem)

Paremus, altrix.

& 258.

Altrix, *profare.*

Propertius IV, 1.

Sanguinis altricem *nunc pudet eſſe lupam.*

Ovid. Metam. II, 683.

Altrici, *quae luctus cauſa roganti,*
Nulla eſt, Halcyone, nulla eſt, ait.

Poteris itaque cum vetuſtis membranis ALTRICIS; utcumque acceperis, ſeu pro muliere nutrice, ſeu pro terra altrice. Sed vide locum totum,

Me fabuloſae Vulture in Appulo,
Altricis extra limen Apuliae,
Ludo fatigatumque ſomno
Fronde nova puerum palumbes Texere.

ubi, ut jam dixi, in diverſa abeunt Interpretes. Pars enim exponunt, *extra limen*, ſive *finem, terminum* terrae *Apuliae*; ut *limen Aeoliae* dixit Valerius Flaccus VI, 364.

magno veluti cum turbine ſeſe
Ipſius Aeoliae *frangunt in* limine *venti.*

Sed quale illud quaeſo eſt, dormientem in Vulture *Appulo* extra limen *Apuliae?* nonne hoc ἀσύστατον eſt, & ſecum pugnat? Utique ſi in monte Appulo; tum *intra* Apuliae fines fuerit, neceſſe eſt. Sed, ut hoc modo ſe expediant, aiunt Vulturem montem in ipſis regionum confiniis ſitum, adeo ut pars ejus Apuliae, pars Lucaniae aſſcriberetur. Quod ex ipſo Horatio colligunt: qui Venuſium, oppidum monti huic proximum, neſcire ſe ait, utrum Lucaniae, an Apuliae adjudicet: Serm. II, 1.

ſequor hunc, Lucanus an Appulus, anceps:
Nam Venuſinus arat finem ſub utrumque colonus.

Dormiebat ergo, aiunt, in Vulture *Appulo* (ſic de parte, quae Apuliae erat, totum montem συνεκδοχῇ Appulum vocavit) in ea tamen montis parte, quae extra limen Apuliae erat, & ad Lucaniam pertinebat. Haec illi: ſed miſeret me Horatii, ſi tali auxilio & iſtis defenſoribus eget. Quid enim? quis in proletario quovis poëta hoc ferret, ut in unam ſententiam haec ἐναντιοφανῆ congere-

Texere: mirum quod foret omnibus,
Quicumque celſae nidum Acherontiae,
Saltuſque Bantinos, & arvum
Pingue tenent humilis Ferenti:
Ut tuto ab atris corpore viperis
Dormirem & urſis; ut premerer ſacra
Lauroque, conlataque myrto,
Non ſine Dîs animoſus infans.
Veſter, Camenae, veſter in arduos
Tollor Sabinos; ſeu mihi frigidum
Praeneſte, ſeu Tibur ſupinum,
Seu liquidae placuere Baiae.

Veſtris

ret? Eſto, ut pars Vulturis in Lucaniam pertigerit (quod tamen non probant) & hoc voluerit Horatius: certe in eodem loco & eodem pene verſu non totus mons dicendus fuerit *Appulus.* Si hoc ei condonamus; etiam quidvis quantumvis ineptum albo calculo probare poſſumus. Quid vero ad rem attinet? quem ſcopum ferit? quid tam dignum memoratu, ſi modo in Vulture dormiebat, utrum hac vel illa parte jacuit; cum in tota fortaſſe Roma vel duo vel nemo erat, qui in Vulture confinia illa agnoſceret. Imo vero, cum ne Venuſium quidem ipſum, oppidum ſatis celebre, utrum Appulorum an Lucanorum eſſet, ſcire ſe profiteatur: qui ſit, ut in montis avii ſaltibus tam peritus agrorum metator hanc partem Apuliae, illam Lucaniae adſignare ſciret? Ergo is ipſe locus, quem advocatum ſibi duxerunt, Serm. II, 1. *Lucanus an Appulus, anceps*, adverſus eos cauſam dicit, & interpretationem illam prorſus evertit. Proinde alia pars interpretum nomen Mulieris hic intelligunt, *cujus extra limen* evagatus puer Horatius in monte Vulture obdormierit. Melius profecto, quam illi alteri: ſi *Apulia* aut nomen aut cognomen eſſe poſſet. Sed nulla talis familia, neque cognomen uſquam occurrit. *Apuleias* quidem plurimae reperiuntur, ſed verſus eas recuſat. Poteramus quidem levi mutatione rem conficere.

Altricis extra limen Amuliae,
Altricis extra limen Aquiliae:

niſi ineptum plane & abſurdum foret, de nutricis nomine hic cogitare? Quid? ille ne *patre Libertino & pauperculo* natus, qui numquam Patrem ipſum aut Matrem in ſcriptis ſuis nomine appellavit, nutriculae ſuae nomen ingereret? qualem vero altricem in tam paupere domo? ancillulam ſcilicet ſole coctam, cui nomen *Phrygiae* credo, aut *Syrae.* Niſi potius, ſervulae inopia, eadem illa quae peperit, mammam dederit. Cave credas igitur, tam vanum & ſtolidum fuiſſe Noſtrum, ut ſicut Aeneas nutricem Caietam, ita hic *Damae aut Dionyſii filius* ſuam memoriae traderet. Quid itaque fiet? haeret profecto aqua: neque quicquam juvant aut enarratores aut codices. Periclitemur paululum, an conjectura aliqua non ſocordi laboranti poëtae ſuccurrere poſſimus. Gloriatur hic Noſter, ſe ab ipſis incunabulis Diis charum & dilectum fuiſſe: id eo argumento, quia *puer* olim, imo *infans*, ut verſu 20.

Non ſine Dis animoſus infans,

ludo fatigatus, obdormiiſſet ſolus in monte deſerto: ubi mirum, ni a viperis eſſet morſus, vel devoratus ab urſis, qui in iis regionibus frequentes, ut Ovidius Halieutico:

Foedus Lucanis *provolvitur* urſus *ab antris:*

at tandem a ſuis inventus eſt, adhuc ſomno devinctus, ſoſpes & incolumis a feris & ſerpentibus, quinetiam laurea myrteaque fronde a palumbibus tectus. Hoc miraculi inſtar de ſe narrat; unde jam tum per viciniam famam eſſe diditam, magnum aliquid de puero iſto deos poſtendere. Recte igitur & ex decoro addit, *extra limen altricis* vagatum eſſe; quippe de ſe *infante* hic loquitur, cum adhuc ſub nutrice eſſet. Idque auget

mi-

Digitized by Google

Veſtris amicum fontibus & choris,
Non me Philippis verſa acies retro,
Devota non extinxit arbor,
Nec Sicula Palinurus unda.
Utcumque mecum vos eritis; libens
Inſanientem navita Boſporum
Tentabo, & arentis arenas
Litoris Aſſyrii viator.
Viſam Britannos hoſpitibus feros,
Et laetum equino ſanguine Concanum:
Viſam Pharetratos Gelonos,
Et Scythicum inviolatus amnem.

Vos

miraculi vim, quod ſolus, a nutricis domo evagatus, ſoſpes tamen evaderet; ſi enim cum nutrice & domeſticis fuiſſet, nihil adeo admirandum eſſet. Omnia igitur belle haberent, ſi modo illud APULIAE removere aliquo poſſemus: neque enim nomen mulieris id eſt, neque nutrix hic nomine ſuo indigitari debuit. Equidem crediderim ſic ab Horatio ſcriptum eſſe; *Altricis*, ſive ut alii codices, *Nutricis ſedulae*

Me fabuloſae Vulture in Appulo,
Nutricis extra LIMINA SEDULAE:

Nam primo *Limina* de una domo dicitur, ut Virgilius Aen. I, 392.

Perge modo, atque hinc te reginae ad limina *perfer:*

& ſic idem alibi, aliique paſſim. Deinde *ſedulae* perpetuum eſt *nutricis* Epitheton, ut Noſter in Arte Poët. v. 116.

Maturuſne ſenex, an adhuc florente juventa
Fervidus; &, matrona potens, an ſedula nutrix.

Ovidius Epiſt. Cydippes.

Sedula *me* nutrix *alias quoque ducit in aedes.*

& Metam. X, 438.

Nacta gravem vino Cinaram male ſedula nutrix.

& paullo ante v. 409. ipſa nutrix loquitur,

& in hoc mea (*pone timerem*)
Sedulitas *erit apta tibi.*

Feſtus Avienus in Arateis:

Sique ſues lentae, ſi lanae ſedula nutrix.

Porro neque literae ipſae in LIMINA SEDULAE multum abeunt a LIMEN APULIAE: & praeterea credibile eſt Librarium in ultimam vocem prioris verſus *Appulo* conjeciſſe oculos, eoque errore in ſequenti repoſuiſſe *Apuliae.* Id vero quam ſollemniter peccent exſcriptores, probe ſciunt, quibus datum eſt membranas veteres triviſſe.

27. DEVOTA NON EXTINXIT ARBOS] *Arbos* jam ab annis plus centum in omnibus editionibus viſitur: cum & Loſcheri & Veneta & membranae meae omnes uno conſenſu exhibeant ARBOR. Sic & omnes Pulmannianae: ne de caeterorum codicibus dubites, etſi ipſi diſſimulent. Quae haec prurigo eſt, ut, nullo commodo, contumeliam facere aveant libris vetuſtis? Ita ſupra Carm. II, 11. *hones* pro *honor* contra omnium Mſſ. fidem ſuppoſuerunt; cum tamen verſus ipſe, *floribus eſt honos vernis*, talem correctionem ſibilo exploderet.

31. TENTABO ET ARENTES ARENAS LITORIS ASSYRII VIATOR] Editio Veneta 1478. ARENTES; at Loſcheri 1498. URENTES; eademque eſt varietas in libris ſcriptis: unde pro vario hominum captu etiam nuperiores editiones nunc hanc, nunc illam lectionem repraeſentant. Neque ſane multum intereſt; utraque enim proba eſt & fidejuſſores ſuos habet. *Urentes* Leidenſis noſter & Reginenſis, cum aliis inferioris notae. Seneca Nat. Quaeſt. II, 30. *Aetna aliquando multo igne abundavit, ingentem vim* ARENAE URENTIS *effudit.* Curtius VI, 18. de Bactriana regione: Arenas *vapor aeſtivi ſolis* accendit; *quae ubi* flagrare *coeperunt, haud ſecus quam continenti* incendio *cuncta terrentur.* Idem IV, 8. de Ammonitide: *Steriles* arenae

ja-

Digitized by Google

Vos Caeſarem altum, militia ſimul
Feſſas cohortes reddidit oppidis,
Finire quaerentem labores,
Pierio recreatis antro.

v. 38. Vulg. ABDIDIT.

Vos

jacent, quas *ubi vapor ſolis* accendit, fervido *ſole* exurente *veſtigia*, *intolerabilis aeſtus exiſtit*: & paullo poſt, *Et in arido ſolo & fervido ſabulo nulla erat aqua.* Sic *calida arena*; ut Silius Italicus, de Adyrmachidis Libyca gente, lib. III.

Sed menſis aſper populus, victuque maligno:
Nam calida *triſtes epulae torrentur* arena.

& Marius Victor lib. II.

Auſtralis Libye calidis *quod nutrit* arenis.

& Alcimus Avitus lib. V.

o terque quaterque beati,
Quos morte abſumtos calidis *Aegyptus* arenis
Condidit.

ſic *arena incenſa*, Claudianus II. Rufin. 241.

Te vel ad incenſas *Libyae comitabor* arenas.

Sic *fervens* & *ardens arena*, Plin. Hiſt. VII, 2. *Gymnoſophiſtas* ferventibus arenis *toto die alternis pedibus inſiſtere.* Boëtius Conſol. Philoſ. II, 6.

Quos Notus ſicco violentus aeſtu
Tollit ardentes *recoquens* arenas.

Seneca Nat. Quaeſt. IV, 2. de Aethiopia: *Saxa velut igni ferveſcunt, non tantum medio, ſed inclinato quoque die: ardens pulvis, nec humani veſtigii patiens.* Non male igitur, ſiquis URENTES *arenas* apud Horatium legerit. Neque tamen deterior eſt lectio altera, ARENTES; quam inter alios codex Graevianus magnae vetuſtatis exhibet, & praeter ſimilia Scriptorum loca, ſuavis ille ſyllabarum concurſus, *arentes arenas*, magnopere commendat. Silius Italicus lib. V.

Turbidus arentes *lento pede ſulcat* arenas
Bagrada.

quod a Lucano hauſit, lib. IV, 588.

Bagrada lentus agit, ſiccae ſulcator arenae.

Corippus Africanus, IV.

Cogit dura ſitis, cumulosque arentis arenae
Objiciunt, pinguiſque ſoli declivia claudunt.

Dracontius Hexaëmero.

Arida *vipereos angues ſuſcepit* arena.

Seneca Herc. Fur. 319.

Cum per arentem *plagam,*
Et fluctuantes more turbati maris
Abiit arenas.

Avienus in deſcriptione Orbis.

Aret *humus, caſſaeque ſole torrentur* arenae.

Claudian. Conſ. Honor. IV, 436.

Libyes arentis arenas
Audebit ſuperare pedes.

Ita codex vetus teſte Heinſio: vulgati, *Libyae ſqualentis.* Sulpicius Severus Dialogo I. de Libya: *Nulla ibi ſemina, germina nulla proveniunt: quippe inſtabili ſolo*, ARENTIBUS ARENIS *ad omnem motum ventorum cedentibus.* Caeterum, quid illud quaeſo eſt, *Literis Aſſyrii*, cum Aſſyria non ſit regio maritima, ſed mediterranea? Recte Scholiaſtes Acron: *Litus etiam camporum extremitatem veteres dicebant.* Proinde tu hic intellige arenoſos campos Aſſyriae, ubi Craſſus cum toto exercitu periit: ii erant in *confiniis* Arabiae & Aſſyriae, Ἀράβων καὶ Ἀσσυρίων μεθορίᾳ, ut in Craſſo Plutarchus. *Literis* ergo *Aſſyrii*; hoc eſt, extremitatis, marginis, orae, confinii. Sed & alia ratio eſt, cur *litus* vocet: quippe arenae illae ingenti planicie undique porrectae potius *literis* vel *aequoris* quam terreſtris regionis ſpeciem oſtentant; ut ibidem Plutarchus, Οὐ φυτὸν ὁρῶσιν, οὐ προβολὴν ὄρους καθιέντος, ἀλλ' ἀτεχνῶς ΠΕΛΑΓΙΟΝ ΤΙ ΧΕΥΜΑ, ΘΙΝΩΝ τινῶν ἐρήμων περιεχόντων τὸν στρατόν. Sic de arenis Bactrianis Curtius VI, 18. *Camporumque non alia quam vaſti & profundi maris ſpecies eſt.* Seneca loco ſupra citato:

Et fluctuantes more turbati maris
Abiit arenas.

38. FESSAS COHORTES ABDIDIT OPPIDIS] *Abdidit* habent Editiones principes Veneta & Loſcheri; unde in omnes ſequentes derivatum eſt. Quod defendunt Interpretes ex alio loco Epiſt. I, 1.

Veianius, armis
Herculis ad poſtem fixis, latet abditus *agro,*
Ne populum extrema toties exoret arena.

Atqui hoc aliud eſt, nempe *occultatus, abſconditus, latens*; ut Suetonius in Tiberio 12. *Enimvero tunc non privatum modo, ſed etiam obnoxium & trepidum egit, mediterraneis* agris abditus, *vitanſque praeternavigantium officia.* Certe, non metu, neque ut ibi laterent, cohortes ſuas in oppida miſit Auguſtus: ſed aut miſſionem eis & agros militiae praemia daturus, aut in hibernis eos collocaturus. Quare melior omnino lectio eſt, quam neque pauciores neque deteriores codices exhibent; REDDIDIT: ex meis certe Bodleiani duo, Galei, Battelianus, Colbertinus pro varia lectione.

Digitized by Google

Vos lene conſilium & datis, & dato
Gaudetis almae. ſcimus ut inpios
Titanas inmanemque turmam
Fulmine ſuſtulerit coruſco,

Qui

v. 44. Caduco.

ne. Atque his aſtipulantur Graevianus vetuſtus, qui a prima manu habuit REDDITIS, ut ad Muſas referatur; & Reginenſis, qui REDDITAS. Cohortes ſcilicet, quas ex *oppidis* deduxerat; cum dilectum inſtitueret militum, jam tandem *miſſione* facta *oppidis* ſuis *reddidit*. Nihil verius. Noſter Epiſtola I, 7. *Vitae me* redde *priori*. Tacitus Annal. I, 17. de re eadem. *An praetorias cohortes, quae binos denarios acciperent, quae poſt ſexdecim annos* penatibus ſuis reddantur, *plus periculorum ſuſcipere?* Et ſimiliter Hiſt. II, 69. *Cohortes Batavorum in Germaniam remiſſae*: reddita civitatibus *Gallorum auxilia*. Gellius denique I, 25. *Quid enim dicemus, ſi induciis menſum aliquot factis* in oppida caſtris concedatur, *nonne tum quoque induciae ſunt?* Caeterum non contemnenda eſt doctiſſimi Lambini conjectura, ubi pro *feſſas* reponit *feſſus*; adeo ut locus totus conſtituatur hunc in modum,

Vos Caeſarem altum, militia ſimul
Feſſus *cohortes* reddidit *oppidis*,
Finire quaerentem labores
Pierio recreatis antro.

Quippe ea quae ſequuntur, *quaerentem finire labores*, & *recreatis Caeſarem*, efflagitant potius, ut ipſe Caeſar, quam Cohortes, militia defatigari dicatur. Utinam accederet MStorum auctoritas! tamen, vel reclamantibus eis, vera emendatio eſt.

44. Fulmine sustulerit caduco] Nemo ex omnibus ſcriptoribus, praeter Noſtrum in hoc loco, *fulmen* vocavit *caducum*. Non indignus itaque nodus erat, in quo interpretum cura & induſtria ſe exerceret. Nihil tamen hic proferunt praeter unicum locum ex Carm. II, 13.

Te triſte lignum, te caducum
In domini caput immerentis.

Quaſi vero nihil diſcrepet, utrum *lignum* prae ſenio & carie ſponte ſua ruinoſum, an *fulmen* magna manu Tonantis miſſum & contortum, *caducum* appelletur. Nos verbum & ſententiam ipſam conſiderabimus diligentius. *Cadere* & *decidere* fulmen paſſim apud Auctores dicitur: neque exemplis in re manifeſta eſt opus. *Caducum* tamen *fulmen*, ut jam dixi, nemo quiſquam appellavit. Quid ita? nempe quia τὸ *Caducus*, etſi a *cadendo* ductum ſit, notioni tamen cadendi ſemper ſuperaddat infirmitatem, debilitatem, fragilitatem: adeo ut non quaecumque quoque modo cadant, *caduca* recte dicantur: ſed ea ſola, quae ſponte & ſuapte imbecillitate ad caſum & ruinam tendant. Ita *lignum caducum* apud Noſtrum, quia prae vetuſtate diutius ſtare non potuit; ita alii, *folia caduca, glandes, frondes, flores, guttas, rivos, lacrimas, ſpes, res caducas*, & ſimilia, dixerunt. Quid? anne hoc ſenſu fulmen in Gigantas actum *caducum* vocitandum eſt? Haud vidi magis. Sed praeterea vide modo hoc Senecae, de Fulgure ſine fulmine, Nat. Quaeſt. II, 23. *Credibile eſt*, ait, *& veriſimile*, ignem caducum *excuti, & cito interiturum, quia non ex ſolida materia oritur, nec in qua poſſit conſiſtere.* Differt igitur inane Fulgur a Fulmine, quia illud *ignis caducus* debiliſque ſit, *& cito interiturus*: hoc, aliud quid longe fortius & majus. Quid igitur? an bonus ille Juppiter, tum cum maxime caelo ſuo & imperio metuebat, tam *caduco igne* & debili fulmine contra Titanas uſurus erat? Porro autem tralatitium eſt, *Jovis telum* a poëtis nuncupari fulmen: ut, praeter alios, Ovidio in Ibide,

Aut Jovis infeſti telo *feriare triſulco:*

& Amor. II, 5.

Excutere irato tela *triſulca Jovi*,

atqui *telum caducum* eſt debile & caſſum, nullo impetu, & invalido brachio tortum; ut oſtendet tibi Propertius Horatii noſtri & Maecenatis Sodalis, IV, 2.

Vidi ego labentes acies, & tela caduca,
Atque hoſtes turpi terga dediſſe fugae.

Ergo laſſus, opinor, & viribus defectus Juppiter *caducum telum* & caſſum fulmen in Enceladum & fratres jaculatus eſt. Quin potius centum Librariis fides abroganda eſt, quam ut Horatium credamus hujus culpae affinem eſſe potuiſſe. Crediderim equidem, ſi res ipſa ſineret, ex Aeſchylo hoc expreſſiſſe Noſtrum, qui κεραυνὸν ΚΑΤΑΙΒΑΤΗΝ dixit, in Prometheo v. 358. ubi Typhoëa, ut hic Horatius, a Jove fulminatum narrat,

Ἀλλ' ἦλθεν αὐτῷ Ζηνὸς ἄγρυπνον βέλος,
Καταιβάτης κεραυνὸς, ἐκπνέων φλόγα.

quippe καταιβάτης venit a καταβαίνειν, *deſcendere, demittere:* quod a *Cadendo* non procul abeſt. Verum obſtat, ut dixi, auctoritas & ſermonis Latini

Qui terram inertem, qui mare temperat
Ventoſum; & umbras regnaque triſtia,
Divoſque, mortaliſque turbas
Imperio regit unus aequo.
Magnum illa terrorem intulerat Jovi
Fidens juventus horrida brachiis,
Fratreſque tendentes opaco
Pelion impoſuiſſe Olympo.
Sed quid Typhoeus & validus Mimas,
Aut quid minaci Porphyrion ſtatu,
Quid Rhoetus evolſiſque truncis
Enceladus jaculator audax,

v. 46. Et urbes. 55. Vulg. Rhoecus.

Con-

tini ratio, quae nihil quicquam *caducum* dicit, niſi quod infirmum & debile eſt. Quod ſi acrius contendat quiſpiam, potuiſſe Flaccum nove dicere *caducum fulmen* pro *cadente* ſive καταιβάτῃ; idem tamen fateatur neceſſe eſt, & incautum, & infelicem hic fuiſſe Noſtrum: cum & ridicule plane in Ambiguum inciderit, & neminem poſt ſe habuerit, qui ſequi & imitari vellet. Sed non ita eſt: neque dubitare poſſum, quin levi mutatione ſic locus ſit refingendus, qualis a poëtae manu primum profectus eſt;

ſcimus ut impios
Titanas immanemque turmam
Fulmine ſuſtuleris CORUSCO:

tam apto & forti & uſitato hoc epitheto, quam illo altero inepto, debili, & inaudito. Ipſe alibi Carm. I, 34.

namque Dieſpiter
Igni coruſco *nubila dividens.*

Virgil. Aen. VIII, 391.

Non ſecus atque olim tonitru *cum rupta* coruſco
Ignea rima micans percurrit lumine nimbos.

& Georg. I, 328.

Ipſe pater media nimborum in nocte coruſca
Fulmina *molitur* dextra.

Ovid. Faſt. VI.

Signa dedit genitor, tum cum caput igne coruſco
Contigit.

Lucret. VI, 236. de Fulmine,

uſque adeo pollens fervore coruſco.

Valerius Flaccus I, 622.

Cum picei fulſere poli, pavidamque coruſcae
Ante ratem cecidere faces.

& VI, 55.

Nec primus radios, miles Romane, coruſci
Fulminis, *&* *rutilas ſcutis diffunderis alas.*

Statius Theb. I, 216.

taedet ſaevire coruſco
Fulmine.

Silius Italicus VI.

quater inde coruſcum
Contorſit dextra fulmen.

Idem lib. VIII.

Axe ſuper medio, Libyes a parte, coruſcae
In Latium venere faces.

Et lib. XV.

bis terque coruſcum
Addidit augurio fulmen *pater.*

& iterum.

Ut terrens, ut tempeſtas, ut flamma coruſci
Fulminis.

Severus in Aetna, de Jove & Gigantibus;

Juppiter e coelo metuit, dextramque coruſca
Armatus flamma *removet caligine mundum.*

Auctor de Morte Druſi.

Hoc fuit Evadne, tunc cum ferienda coruſcis
Fulminibus *Capaneus impavida ora dedit.*

Petronius de Mutat. Reipubl.

Vix dum finierat, cum fulgure *rupta* coruſco
Intremuit nubes, eliſoſque abſcidit ignes.

Seneca

Contra ſonantem Palladis aegida
Poſſent ruentes? hinc avidus ſtetit
Volcanus, hinc matrona Juno, &
Numquam humeris poſiturus arcum,
Qui rore puro Caſtaliae lavit
Crinis ſolutos, qui Lyciae tenet
Dumeta, natalemque ſilvam,
Delius & Patareus Apollo.
Vis conſilî expers mole ruit ſua:
Vim temperatam Dî quoque provehunt
In majus: îdem odere vires
Omne nefas animo moventis.

Seneca Oedip. 1029.

Non ſi ipſe mundum concitans Divûm ſator
Coruſca *ſaeva* tela *jaculetur manu.*

Auſonius Epiſt. XXI.

Flammis coruſci fulminis *vibratior*,

Cicero Tuſcul. II, 9.

tuque caeleſtum ſator,
Jace, obſecro, in me vim coruſcam fulminis:

Sed jam nimii ſumus· i nunc, &, ſi potes, *caducum* potius *fulmen* ab invalida Jovis dextra, quam a terribili brachio *coruſcum* in Gigantas tortum crede.

46. ET URBES, REGNAQUE TRISTIA, DIVOSQUE MORTALESQUE TURBAS] Editio Veneta omnium princeps TURMAS, & ſic major pars Codicum: at Loiſcherus *Turbas*, cum Batteliano noſtro & Petrenſi. Recte. Nam jam praeceſſerat, *Immanemque Turmam*; neque ea vox bis inculcari debet. Verum ibi quoque codices aliquot, *Immanemque Turbam*, non *Turmam*. Nimirum hoc certum eſt, aut ibi eſſe legendum *immanemque turbam*, & hic *mortaleſque turmas*; aut ibi *turmam* & hic *turbas* poni oportere. Neque hilum fere intereſt. Sed jam totum locum videamus, ne inani forte verborum ſtrepitu pulſet potius aures, quam ſenſu animum tangat:

Qui terram inertem, qui mare temperat
Ventoſum & urbes, regnaque triſtia:
Divoſque mortaleſque turbas
Imperio regit unus aequo.

Jam dic, obſecro quid ſibi velit, *urbes & mortales turbas?* Enimvero hoc ineptum eſt, & Tautologia mera. Niſi forte *urbes*, non hominum coetus, ſed lapidum & lignorum congeriem ſtulte hic interpretari velis. Corrige vero mecum, & diſtingue cum vetere Scholiaſte:

Qui terram inertem, qui mare temperat
Ventoſum; & UMBRAS regnaque triſtia,
Divoſque, mortaleſque turbas
Imperio regit unus aequo.

Unus regit omnes, Deos, homines, inferoſque. *Umbras & regna triſtia*; ut Seneca Medea V, 10.

noctis aeternae chaos,
Averſa ſuperis regna, maneſque *impios*,
Dominumque regni triſtis.

Idem Oedipo, 869.

tuque tenebrarum potens,
In Tartara ima, rector umbrarum, *rape.*

Et Hercule Oetaeo, v. 1478.

hic tibi, emenſo freta
Terraſque & umbras, *finis extremus datur.*

Virgil. Aen. V, 735.

non me impia namque
Tartara *habent*, triſteſque umbrae.

& alii paſſim.

64. DELIUS ET PATAREUS APOLLO] Codex Noſter Vigornienſis, DELIOS; ut utrobique Graeca enunciatio ſit, *Delios & Patareus*, Δήλιος καὶ Πατερεύς; non, ut Latini, *Delius & Patarenſis.*

Teſtis mearum centimanus Gyges
Sententiarum, notus & integrae
    Tentator Orion Dianae,
        Virginea domitus ſagitta.
Injecta monſtris Terra dolet ſuis:
Maeretque partus fulmine luridum
    Miſſos ad Orcum: nec peredit
        Impoſitam celer ignis Aetnam:
Incontinentis nec Tityi jecur
Relinquit ales, nequitiae additus
    Cuſtos: amatorem trecentae
        Pirithoum cohibent catenae.

v. 69. Gigas vel Gyas.

V.

69. Centimanus Gyges] *Gygesne* an *Gyas* hic dicendus ſit, jam ſupra differuimus ad Carm. II, 17. ut & de *Rhoeto* verſu hic 55, diximus ad Carm. II, 19. Ceterum male hic in omnibus hoc & ſuperiore ſaeculo editionibus diſtinguitur, *Teſtis mearum centimanus Gyges Sententiarum notus*: tu vero interpunge:

Teſtis mearum Centimanus Gyges
Sententiarum, notus & integrae
    Tentator Orion Dianae.

Sic Carm. I, 37. *Fortis & aſperas Tractare ſerpentes*: ubi pari modo a pleriſque peccatum erat. In vulgata diſtinctione, & ſententiae vis perit, & collocationis gratia. Nam ſi *notus* adeo *teſtis*, quid opus ut hic citetur? *notus* vero *tentator Orion*, quippe quem Mythologi & Poëtae paſſim commemorant. Porro eodem, quo nos, modo interpungunt Editiones Principes Veneta & Loſcheri; tum MSti Graevianus, Reginenſis, Battelianus, Petrenſis, aliique, cum Porphyrione Scholiaſta.

8. Consenuit socerorum in armis] Ita omnes, credo, qui nunc extant, codices, armis. Non placet. Quomodo enim in *Socerorum armis*, ſub *rege Medo* erant? Certe non *soceri*, ſed *rex ipſe* militibus arma miniſtrabat. Deinde non queritur, Craſſi milites captivos contra patriam tuliſſe arma; quod & falſum & inauditum: ſed illud indignatur, quod verum erat, vivos captos in ſervitute apud Parthos conſenuiſſe, quin & uxores ibi duxiſſe, Romani nominis oblitos. Quare diu eſt, cum legendum vidi, *arvis*, non *armis*, ut & Tanaquil Faber:

Conſenuit ſocerorum in arvis:

quod & poſtea ſagaciſſimum Heinſium ſenſiſſe didici, cujus haec notula in exemplaris ſui margine, *Forte Arvis*. Rectiſſime: ſic enim Seneca Epiſt. XLVII. in re ſimili. *Variana clade, quam multos ſplendidiſſime natos fortuna depreſſit: alium ex illis* paſtorem, *alium* cuſtodem caſae *fecit*. Ergo ut poſt cladem Quintilii Vari, multi Romanorum per Germaniam; ita poſt cladem Craſſi, per Mediam in *arvis* conſenuerunt, hi paſtores facti, illi caſarum cuſtodes. Id autem ſollemne fere apud veteres, ut captivi ad *arva* colenda adhiberentur: ut Euripides in Rheſo v. 74.

Οἱ δ' ἐν βρόχοισι δέσμιοι λελημμένοι
Φρυγῶν ἀρούρας ἐμμαθῶσι γηπονεῖν.

& mox v. 175.

Oi

Digitized by Google

V.

CAELO tonantem credidimus Jovem
Regnare: praeſens Divos habebitur
Auguſtus, adjectis Britannis
Imperio, gravibuſque Perſis.
Mileſne Craſſi conjuge barbara
Turpis maritus vixit? & hoſtium
(Proh curia, inverſique mores!)
Conſenuit ſocerorum in arvis
Sub rege Medo Marſus & Appulus,
Anciliorum & nominis & togae
Oblitus, aeternaeque Veſtae,
Incolumi Jove & urbe Roma?
Hoc caverat mens provida Reguli
Diſſentientis conditionibus
Foedis, & exemplo trahenti
Perniciem veniens in aevum,

v. 8. Vulg. ARMIS. 10. Anciliorum, nominis.

Si

Οὐ μὴν τὸν Οἰνέως παῖδά μ' ἐξαιτεῖς λαβεῖν.
Κακαὶ γεωργεῖν χεῖρες εὖ τεθραμμέναι.
Noſter Epiſt. I, 16. v. 69.
Vendere cum poſſis captivum *occidere noli:*
Serviet utiliter: ſine paſcat *durus* aretque.
Quin & olim ARVIS legerunt veteres Scholiaſtae: quorum hic interpretatur, *Oblitos Romanae virtutis apud Parthos* RESEDISSE; alter, *Velut propriis in* SEDIBUS *omnem jam aetatem agerent.* Quae certe verba non cum *Armis*, ſed *Arvis* conveniunt.

10. ANCILIORUM, NOMINIS, ET TOGAE] Ita codices aliquot ſcripti, & jam pleraeque editiones. Sed conjunctionem ET inſerunt Loſcherus & Veneta,
Anciliorum, & *nominis*, & *togae:*
& ſic noſtrae Membranae, Graevianae, Reginenſis, cum pluribus aliis, quin & ſic legitur apud Chariſium pag. 46. Cledonium pag. 1898. & Servium ad Virgilii Aen. VII, 188. Recte: ut vitetur ambiguum, ne *nomen anciliorum*, non *nomen Romanum* forte intelligas. Imitatus eſt hunc locum Florus, IV, 9. de Antonio: *Sed patriae*, nominis, togae, *faſcium* oblitus, *totus in monſtrum illud deſciverat:* Quod & ante nos vidit optimus & doctiſſimus Torrentius.

15. ET EXEMPLO TRAHENTI] Ita primus ex conjectura repoſuit vir eruditus Gulielmus Canterus, in Novarum Lectionum VII, 30. ex quo tempore plerique in ipſum Verſum receperunt: cum in vetuſtis editionibus, & codicibus, credo, qui nunc extant, omnibus habeatur *trahentis*, hunc in modum:
Hoc caverat mens provida Reguli
Diſſentientis conditionibus
Foedis, & *exemplo* trahentis
Perniciem veniens in aevum.
Quae ineptam plane ſententiam efficiunt, & poëtae menti prorſus contrariam. Enimvero, ſtante hac lectione, ſic locus refingendus eſſet,
Foedis, NEC *exemplo trahentis:*
hoc eſt, repudiantis foedas conditiones, *neque*

malo

Si non periret inmiſerabilis
Captiva pubes. SIGNA ego Punicis
Adfixa delubris, & arma
Militibus ſine caede, dixit,
Derepta vidi: vidi ego civium
Retorta tergo brachia libero,
Portaſque non clauſas, & arva
Marte coli populata noſtro.
Auro repenſus ſcilicet acrior
Miles redibit; flagitio additis
Damnum: neque amiſſos colores
Lana refert medicata fuco;

Nec

malo ſuo exemplo trahentis perniciem in poſteros. Sed melius omnino Canterus, qui literula una ſemota clarum ſenſum reddidit, ita ut *conditiones illae foedae* ſint *exemplum* trahens perniciem. Livius II, 43. *Injuſſu ſigna referunt, maeſtique redeunt in caſtra: nec huic tam* peſtilenti exemplo *remedia ulla ab imperatore quaeſita ſunt.* Minime itaque ſua laude fraudandus eſt Canterus. Sed, cum mirum mihi viſum eſſet omnes ubique codices *Trahentis* exhibere; neque quicquam in Canteriana Lectione difficultatis appareret, quod Librarios poſſet offendere, ſi eam in ſuis codicibus umquam reperiſſent: ſubiit animum latuiſſe forte hic olim elegantis aliquid & reconditae conſtructionis, quod non intellectum in fraudem eos injecerit. Et e veſtigio ſuſpicionem noſtram res ipſa confirmavit; ſic enim ſcripſerat Horatius,

Diſſentientis conditionibus
Foedis, & EXEMPLI TRAHENTIS
Perniciem veniens in aevum:

hoc eſt, *Conditionibus, quae foedae erant & pernicioſi exempli.* Ita ſolebant hanc vocem genitivo caſu proferre: quam ſtructuram cum ignorarent boni Librarii, locum contaminarunt. Suetonius Aug. 32. *Pleraque* peſſimi exempli *correxit, quae in* perniciem *publicam extiterant.* Idem Vitell. 10. *Quicquid cohortium praetorianarum fuit, ut* peſſimi exempli, *uno exauctoravit edicto.* Plin. Nat. Hiſt. VII, 16. *In feminis ea res* inauſpicati *fuit* exempli. Quintilianus Declam. VI. *Illa* exempli *mulier, illa ſaeculi decus, virum redimi noluit.* Livius I, 28. *Primum ultimumque illud ſupplicium* exempli *parum* memoris *legum humanarum fuit.* II, 55. *Sub hac* peſſimi exempli *victoria delectus edicitur.* III, 44. *Vir* exempli recti *domi militiaeque.* IV, 48. *De ſeditione, quam Maecilius Metiliuſque largitione* peſſimi exempli *concirent.*

17. SI NON PERIRET] Glareanus vir ſua aetate doctus, ex conjectura olim repoſuit,

Si non perirent *immiſerabilis*
Captiva pubes:

ut Virgilius, *Pars in fruſta ſecant*; & ſimilia paſſim. Quippe, ait, in caeſura hac ſemper longam ſyllabam adhibet Horatius. De qua re dixi ad Carm. III, 2. v. 1. Tamen verſiculus hic ex memoria exciderat, cum ea typographo traderem. Hic autem, ſi Glareani ſententiae quis acceſſerit, corrigendus inſuper erit locus hunc in modum,

Si non perirent immiſerabiles
Captiva pubes.

33. QUI PERFIDIS SE CREDIDIT HOSTIBUS] Nemo uſquam ſic locutus eſt, *credidit ſe hoſtibus.* Scribe aut TRADIDIT, aut DEDIDIT; utrum velis, nihil intereſt: ſed hoc aliquanto propius accedit ad lectionem receptam. Silius Italicus lib. X.

Succinctque dolis fugerent ceu Punica caſtra,
Dediderant *dextras.*

Cicero de Officiis III, 29. *Quod ni ita eſſet, numquam claros viros Senatus vinctos* hoſtibus dedidiſſet. & paulo poſt, *Qua rogatione accepta*, eſt hoſtibus deditus. Pomponius, Digeſt. lib. 50. Tit. 7. Leg. 17. *Itaque eum, qui legatum pulſaſſet, Quintus Mucius* dedi hoſtibus, *quorum erant legati, ſolitus*

Nec vera virtus, cum ſemel excidit,
Curat reponi deterioribus.
Si pugnat extricata denſis
Cerva plagis, erit ille fortis,
Qui perfidis ſe dedidit hoſtibus:
Et Marte Poenos proteret altero,
Qui lora reſtrictis lacertis
Senſit iners; timuitque mortem
Hinc, unde vitam ſumeret aptius;
Pacem & duello miſcuit: ô pudor!
O magna Carthago, probroſis
Altior Italiae ruinis!

v. 33. Vulg. Credidit. 37. Hic—inscius. Fer-

litus eſt reſpondere. Cicero de Invent. II. *Imperatore* Samnitibus dedito, *quidam in Senatu eum quoque dicit, qui porcam tenuerit*, dedi *oportere.* & mox, Dedendus ne *ſit* hoſtibus, *nec ne.* Quintilianus Inſtit. III, 10. *Ut cum illis Opiterginis damus conſilium, Ne* ſe hoſtibus dedant. Livius XXII, 60. *Nunc autem cum prope gloriati ſint, quod* ſe hoſtibus dediderint. Ita ille & Caeſar paſſim: ut Bello Gallico VII, 26. *Ne ſe & communes liberos* hoſtibus *ad ſupplicium* dederent. VII, 71. *Neu ſe in cruciatum* hoſtibus dedant. Corrigendus Quintilianus Declam. 339. ubi hunc Horatii locum reſpexiſſe videatur: *Ille vero, qui ſe inter virtutem hoſti dedit* (lege, qui ſe in ſervitutem hoſti dedidit) *qui abjectis armis parata* (lege, paratas) *in vincula praebuit manus, quam tandem nobis ſpem in poſterum facit?* Multa ad hunc locum profert Lambinus, ut oſtendat *credere* idem interdum eſſe quod *committere:* quid tum? *committere ſe hoſtibus* dicetur, qui in medios hoſtes ardore pugnandi armatus irruit. Atqui de hoc non agitur. Nihil ſane ad rem attulit praeter hoc Ciceronis Epiſt. Fam. IV, 7. *Aut enim renovare bellum conati ſunt, hique ſe in Africam contulerunt; aut, quemadmodum nos, victori ſeſe crediderunt.* Sed cum omnes fere Codices ibi *eſſe* habeant, non *ſeſe*; *victores eſſe crediderunt:* vel, *ſe victos eſſe crediderunt:* apparet, poſtquam ſemel mendoſe ſcriberetur *eſſe*, tum poſtea interpolatum eſſe *crediderunt*, ut cum τῷ *eſſe* conveniret. Lego itaque etiam illic, *Aut, quemadmodum nos, victori ſeſe dediderunt*, vel, *tradiderunt.* Ipſe Cicero de officiis I, 31. *Num enim alia in cauſa M. Cato fuit, alia ceteri, qui ſe in Africa* Caeſari tradiderunt? Idem pro Sextio, 20. *Navem ſe oppreſſuros minitarentur, niſi me unum ſibi* dedidiſſent: *ſi id vectores negarent, & mecum ſimul interire, quam me* tradere hoſtibus *mallent*, &c. Valerius Max. V, 5. *Non erat dubium, quin Faliſci* tradituri ſe *noſtro imperatori eſſent.* Caeſar B. Gall. VII, 77. *Vitam toleraverunt, neque* ſe hoſti transdiderunt.

37. Hic unde vitam sumeret inscius] *Inſcius*, quia primas editiones Venetam & Loſcheri poſſederat, poſtea in omnes propagatum eſt; neque quicquam de Lectionis varietate monent Lambinus, Cruquius, Torrentius, Pulmannus. Primus adeo Henricus Stephanus ſe fando audiviſſe narrat, *aptius* legi non *inſcius* in vetuſto libro Antonii Contii. Poſt hunc Berſmannus ex tribus quos inſpexit codicibus unum habere *aptius* memorat. At ſancte teſtari poſſum, ex Noſtris Graevianum, Reginenſem, Regiae Societatis, Petrenſem, Bodleianum clare & ſine litura aptius exhibere: neque aliter a prima manu Magdalenenſem; & pro varia lectione Battelianum & Colbertinum. Quid ergo? an credibile eſt, ceteros Interpretes in nullis libris lectionem hanc reperiſſe; cum conſtet plane ex noſtris, qui e variis regionibus huc in Angliam allati ſunt, dimidiam fere librorum partem ei patrocinari. Sed ſollemne eſt iis hominibus, quod non probent aut non intelligant, diſſimulare ac ſupprimere. Nos totum locum, qui ſane impeditiſſimus eſt, evolvere & emendare conabimur.

Et Marte Poenos proteret altero,

Qui

Digitized by Google

Fertur pudicae conjugis oſculum,
Parvoſque natos, ut capitis minor,
Ab ſe removiſſe, & virilem
Torvus humi poſuiſſe voltum:
Donec labantis conſilio Patres
Firmaret auctor numquam alias dato;
Interque maerentis amicos
Egregius properaret exſul.
Atqui ſciebat, quae ſibi barbarus
Tortor pararet: non aliter tamen
Dimovit obſtantis propinquos,
Et populum reditus morantem;

Quam

v. 43. A ſe.

Qui lora reſtrictis lacertis
Senſit iners, timuitque mortem.
Hic, unde vitam ſumeret inſcius,
Pacem duello miſcuit. O pudor!

in quo illud, *timuitque mortem*, jure opinor redarguemus. Quid enim? minor certe culpa eſt *timere mortem*, quam, ea quae praeceſſerant, abjeciſſe arma, dedidiſſe ſe hoſtibus, & paratas ad lora manus praebuiſſe. *Timet* quidem *mortem* etiam fortiſſimus quiſque: atque ita ipſa natura comparati omnes ſumus. Is demum vir eſt, non qui omnino mortem non timet, ſed qui minus, quam turpem vitam & ſalutem flagitio quaeſitam. Noſter alibi Carm. IV, 9.

Pejuſque leto *flagitium* timet.
Non ille pro caris amicis,
Aut patria timidus perire.

Ergo praeter decorum minuit vim orationis, cum poſt caetera pudenda illud addit ut graviſſimum, *Timuitque mortem.* Deinde quid ſibi vult, HIC? *Hic unde vitam ſumeret inſcius.* Reſpondebunt, opinor, *Hic miles.* Atqui hoc coactum eſt plane, & Horatio indignum. Non enim de uno milite, ſed de multis agitur, ut ſupra. *Et arma* militibus *ſine caede, dixit, Derepta vidi.* Poſtea vero, cum in orationis curſu ait, *erit* ILLE *fortis, qui perfidis ſe dedidit hoſtibus:* ſi de *illo* homine vocabulum *hic* intelligi velis, dicendum utique fuerit,

Ille, *unde vitam ſumeret inſcius.*

Atque hanc, opinor, ob cauſſam non jam pronomen eſſe, *Hic*, ſed adverbium, etſi quantumvis inepte, credidit Scholiaſtes Acron. HIC, ait, *id eſt, in bello.* Quid multa? levi mutatione ſententiae ſubveniet, qui ſic legerit, & diſtinxerit,

Qui lora reſtrictis lacertis
Senſit iners, timuitque mortem
HINC, *unde vitam ſumeret* APTIUS;
Pacem ET *duello miſcuit.*

Hinc timuit mortem, *unde* aptius vitam ſumeret. Ut alibi Carm. III, 11.

Surge, ne longus tibi ſomnus, unde
Non times, *detur.*

hinc, id eſt, a pugna, ferro, manu: *unde* viri fortes aptius vitam quaerunt, quam deditione aut fuga. Homerus Iliad. O, 741.

Τῷ ἐν χερσὶ φόως, οὐ μειλιχίῃ πολέμοιο.

Saluſt. Jugurth. 39. *Ante omnes infeſti ac maxime, qui bello ſaepe praeclari fuerunt; quod armatus*, dedecore *potius*, *quam* manu, ſalutem quaeſierit. Paterculus I, 2. *Quis enim* (Codrum) *non miretur, qui iis artibus* mortem quaeſierit, *quibus ab ignavis* vita quaeri *ſolet.* Deinde addidimus ET: *pacem* & *duello*: facile enim a Librariis id omiſſum, ubi ſine verſus diſpendio fieri potuit; ut ſupra in hoc ipſo carmine,

Anciliorum, nominis, & togae:

pro *& nominis.*

38. O PUDOR] Notandum illud, *O pudor*; hinc enim defendi debet recepta lectio apud Ovidium Epiſt. Deianirae verſ. 111. de Hercule, cum apud

Digitized by Google

Quam ſi clientum longa negotia
Dijudicata lite relinqueret,
Tendens Venafranos in agros,
Aut Lacedaemonium Tarentum.

VI.

AD ROMANOS.

DELICTA majorum inmeritus lues,
Romane, donec templa refeceris
Aedeſque labentis Deorum, &
Foeda nigro ſimulacra fumo.
Dîs te minorem quod geris, imperas:
Hinc omne principium, huc refer exitum.
Dî multa neglecti dederunt
Heſperiae mala luctuoſae.

Jam

pud Omphalam deſidêret, & leonina pelle illam indueret:

O pudor! *hirſuti* coſtis *exuta leonis*,
Aſpera texerunt vellera molle latus.

ubi perperam praeſtantiſſimus Heinſius ex pauculis codicibus repoſuit *Pro pudor!* deinde multo infelicius *coſtas* edidit ex unico libro: *eleganti*, ut ait, *Graeciſmo.* Dolet virum inſignem alibi hic mentem habuiſſe. Certe cum Virgilius dixit Aen. IV, 517.

Unum exuta pedem *vinclis*,

exuta pedem *ſuum* ſubintelligimus; atque ita in omnibus ubicumque Graeciſmi hujus exemplis. Poteſne igitur dicere, *vellera exuta coſtas* ſuas; an vellera coſtas habent? Sed hoc obiter. Valerius Flaccus VIII, 269.

nobis,
O pudor, & muros & flamia tecta reliquis.

Ita edidit & ipſe Heinſius: neque variant codices.

43. A SE REMOVISSE.] *A ſe* habent recentiores & codices & editiones. At Veneta princeps, & membranae meliores, Graevianae, Leidenſis, Reginenſis, Zulichemianae, Battelianae cum aliis noſtris; crede & multis aliorum; AB SE. Recte.

51. DIMOVIT OBSTANTES PROPINQUOS] Loſcherus edidit, obſtantes *amicos*; & ſic ſane libri noſtri Graevianus, Reginenſis, cum quatuor aliis. Atqui hoc verſu abhinc quarto praeceſſerat, *Interque maerentes amicos.* Recte *propinquos*, ut editio Veneta cum bona parte membranarum. Cicero de Officiis I, 13. quem locum Horatius ante oculos videtur habuiſſe. *Primum, ut venit* (Regulus) *captivos reddendos non eſſe in Senatu cenſuit: deinde, cum retineretur* ab amicis & propinquis, *ad ſupplicium redire maluit, quam fidem hoſti datam fallere.* Idem de Amicitia c. 12. *Hunc etiam* (T. Gracchum) *poſt mortem ſecuti* amici & propinqui, *quid in P. Scipionem effecerunt, ſine lacrimis non queo dicere.* Quintilianus Decl. VI. *Peſſime de tua ſeritate ſentirem, ſi in quacumque filii curatione non adhiberes* propinquos, *non interrogares* amicos. Ita alibi haud ſemel ea verba ſic junguntur.

Digitized by Google

Jam bis Moneſes, & Pacori manus
Non auſpicatos contudit impetus
Noſtros, & adjeciſſe praedam
Torquibus exiguis renidet.
Paene occupatam ſeditionibus
Delevit Urbem Dacus & Aethiops;
Hic claſſe formidatus, ille
Miſſilibus melior ſagittis.

Fecun-

10. NON AUSPICATOS CONTUDIT IMPETUS NOSTROS] Scabrum profecto hoc eſt, *inauſpicatos impetus noſtros*, & pedeſtri orationi, quam carmini, ſimilius. Vix crediderim ab Horatio profectum eſſe. In Priſciano p. 891. ubi hunc verſiculum adducit, ſic hodie legitur,

Inauſpicatos contudit impetus
Noſtris.

Sed in duobus, quos verſavi, codicibus ibi quoque *Noſtros* habetur: in tertio tamen, eoque vetuſtiſſimo & optimo, *Noſtris*, & ſupra emendatum *Noſtros*. Imo vero rectiſſime habet *Noſtris*, caſu dativo, ut Serm. II, 7.

poſtquam illi *juſta cheragra*
Contudit *articulos*.

Noſtris autem, hoc eſt, *Romanis*; ut paſſim Hiſtorici Latini, ubi de Suis loquuntur. Hirtius Bello Gallico VIII, 10. *Quae res etſi mediocre detrimentum* Noſtris *afferebat.* & 12. Noſtri, *explorato hoſtium conſilio, ad proeliandum animo atque armis parati.* Poteris etiam legere NOSTRORUM; idque fortaſſe melius:

Non auſpicatos contudit impetus
Noſtrorum, & *adjeciſſe praedam.*

Impetus noſtrorum; ut iiſdem verbis Caeſar Bello Civili II, 25. *Neque vero primum* impetum noſtrorum *Numidae ferre potuerunt:* & ibidem 41. *Numidae integri celeritate* impetum noſtrorum *effugiebant.* Et III, 51. *Neque vero conſpectum aut* impetum noſtrorum *tulerunt.* Sic & alibi ipſe aliique. Certe hac correctione & verbis & ſententiae novus nitor accedit.

20. IN PATRIAM POPULUMQUE FLUXIT] Ita quidem codices ad unum omnes: numquam tamen a me impetrabunt, ut huic lectioni calculum apponam. Quid enim? Ex adulteriis, inquit, tamquam ex fonte, derivata clades in *patriam populumque* fluxit. Quid vero aliud eſt *patria*, quam *populus?* niſi forte in *patriam terram* & *ſolum* perditiſſimi illi mores fluxerint. Non adeo jejunus rerum, aut judicii vacuus erat Noſter, ut otioſum illud Synonymum, quaſi diverſum quid, ingereret. Vix dubito, quin ſic ſcripſerit Horatius,

Hoc fonte derivata clades
INQUE PATRES *populumque fluxit:*

in *patres & populum*, hoc eſt, in univerſos cives Romanos, tam patricios & Senatores, quam plebem. Ea ſollemnis formula eſt apud omne genus Scriptorum, quos hic pleno modio accumulabimus, ut audaciam hujus conjecturae numero ipſo denſiſque phalangibus ſuſtentemus. Virgil. Aen. IV, 682.

Extinxti me teque, ſoror, populumque patreſque
Sidonios, urbemque tuam.

IX, 192.

Aenean acciri omnes, populuſque patreſque,
Expoſcunt.

Georg. II, 509.

hunc plauſus hiantem
Per cuneos (geminatus enim) plebiſque patrumque
Corripuit.

Aen. VIII, 679.

Hinc Auguſtus agens Italos in proelia Caeſar
Cum patribus populoque, *penatibus & magnis dis.*

Ovidius Metam. XV.

Extinctum Latiaeque nurus, populuſque patreſque,
Deſlevere Numam.

Martialis VII, 5.

Si deſiderium, Caeſar, populique patrumque
Reſpicis, & Latiae gaudia vera togae.

VIII, 50.

Veſcitur omnis eques tecum populuſque patreſque.

IX, 49.

At tu continuo populumque patreſque *vocaſti.*

XII, 3.

Ille dabit populo patribuſque *equitique legendum.*

Statius Silv. I, 4.

Quis mihi tot coetus inter populique patrumque
Sit curae votique locus?

II,

Fecunda culpae ſaecula nuptias
Primum inquinavere, & genus, & domos:
Hoc fonte derivata clades
Inque patres populumque fluxit.

v. 20. Vulg. IN PATRIAM pop.

Motus

II, 5.

quod te maeſti populuſque patreſque
Ingemuere mori.

Theb. II, 443.

pudet heu plebiſque patrumque.

Silius Italicus lib. X.

Quod vero reduci tum ſe populuſque patreſque
Offerrent.

& XI.

Et ſenior manus & juxta populuſque patreſque.

Auſonius in Moſella, 409.

Quique caput rerum Romam, populumque patreſque
Tantum non primo rexit ſub nomine.

Prudentius contra Symmachum II, 310.

cum ſcita patrum populique *frequenter*
In tabulis placiti ſententia flexa novarit.

Lucilius apud Lactantium Div. Inſtit. V, 9.

Totus item pariterque dies, populuſque patreſque
Jactare indu foro ſe omnes, decedere nuſquam.

Cicero de Divinat. I, 12. ex II. lib. de ſuo Conſulatu,

ſi ſolis ad ortum
Converſa, inde patrum *ſedes* populique *videret.*

& mox ibidem,

Vocibus Allobrogum patribus populoque *patebat.*

Sidonius Apollinaris Epiſt. IX, 16.

Qui patrum ac plebis *ſimul unus olim*
Jura gubernat.

Claudian. Stilich. II, 116.

quos praeficit ipſe regendis
Rebus, ad arbitrium plebis patrumque *reducit.*

idem IV. Conſ. Honor. 332.

Acrior interea viſendi principis ardor
Accendit cum plebe patres.

idem Bello Gildonico, 46.

Armato quondam populo patriiſque vigebam
Conſiliis.

Ita edidit vir longe acutiſſimus Nicolaus Heinſius, cui Claudianus nitorem ſuum reſtitutum debet. Sed quid hic, obſecro, eſt *patriis conſiliis?* Sunt verba deae Romae, ex proſopopeia. Jam autem *patriis conſiliis* eſt *patris mei conſiliis*; neque alio ſenſu ea verba umquam accipi queunt. Ergo hic inepta & aliena ſunt: neque enim Roma patre quoquam nata eſt. Figurate quidem *urbis parens* Romulus dictus eſt: ſed non hic Romuli *conſilia* aut *caſam* intelligit, cum dicit verbis proxime ſequentibus,

domui terrae, urbeſque revinxi
Legibus, ad ſolem victrix utrumque cucurri.

Ipſo Heinſio teſte, longe plures codices, nempe ex triginta omnibus ſeptem & viginti, *patrum* habent non *patriis*; & omnes, uno excepto, *armatis populis* non *armato populo*; porro & duo optimi, *conciliis*, non *conſiliis*: Lego igitur, unica duntaxat litera ſepoſita,

Armatis quondam populi patrumque *vigebam*
Conciliis:

certiſſima emendatione; *armatis conciliis populi patrumque*; ut mox verſu 53. *bellatoremque Senatum*, & 97. *Ille diu miles populus.* Valerius Flaccus VIII, 281,

patriae veniam da quaeſo ſenectae;
Quin omnes alti pariter populique patreſque
Mecum adſunt.

ubi idem Heinſius ex conjectura *alto* i. e. *mari*. Ego vero ſic legerim:

Quin omnes alii, *pariter* populuſque patreſque.

hoc eſt, *excuſa modo patris abſentiam; alii omnes mecum adſunt.* Cicero de Legibus III, 4 *Cum* populo patribuſque *agendi jus eſto Conſuli.* Tacitus Annal. IV, 2. *Apud* patres & populum *celebraret.* XIII, 17. *Fovendum* patribus populoque *principem.* Livius I, 26. *Atrox viſum id facinus* patribus plebique. I, 40. *Apud* patres plebemque *longe maxime in honore Servius Tullius erat.* Sed jam ſatis ſuperque exemplorum eſt: quare finem hic faciemus, ne omnia cum ipſo pulviſculo corradere videamur. Id vero ingenuitatis eſt noſtrae, ut locum unum & item alterum non praetereamus, quae receptae apud Noſtrum lectioni prima fronte patrocinantur. Prior apud Ovidium eſt Metam. XV, 572. ubi Cipus loquitur civis Romanus;

Quicquid, ait, Superi, monſtro portenditur iſto,
Seu laetum eſt, patriae *laetum* populoque *Quirini*;
Sive minax, mihi ſit.

Quid nunc fiet? nonne magno conatu nihil egimus? Ecce enim tibi, plane ut apud Noſtrum; *patriae populoque.* Ego vero & hic corrigendum eſſe contendo,

Seu laetum eſt, patribus *laetum* populoque Quirini,

Motus doceri gaudet Ionicos
Matura virgo, & fingitur artibus:

Jam

hoc eſt, ut in Monumentis veteribus ſollemne habetur, *Id felix fauſtumque ſit Senatui Populoque Romano.* Quod & ipſe Cipus mox firmat, verſu 590.

Dixit, & extemplo populumque *gravemque* ſenatum
Convocat:

& Ovidius alibi totidem verbis, Faſt. I, 69.

Dexter ades, patribuſque *tuis* populoque Quirini.

Jam hoc telum feliciter evitavimus: poſterior locus extat apud Juvenalem XIV, 71.

Gratum eſt quod patriae *civem populoque dediſti:*
Si facis ut patriae *ſit idoneus, utilis agris,*
Utilis & bellorum & pacis rebus agendis.

Vah, quam inficeta & inconcinna repetitio eſt, *patriae, patriae.* Quin & hic etiam, tot teſtibus & auctoribus freti, fidenter reponimus,

Gratum eſt, quod patribus *civem* populoque *dediſti:*
Si facis ut patriae *ſit idoneus.*

Quod ſi demus in Ovidio & Juvenale recte ſe habere *Patriae*: nihilo minus in hoc Horatii loco vitioſum fuerit. Quippe *Patria* nomen reciprocum eſt, retroque ſemper ad praecedens verbum reſpicit, & ubique pronomen aliquod *mea, tua, ſua* &c. extrinſecus ſubaudiendum habet. Hoc veriſſimum eſſe, qui Latine ſciunt, agnoſcent. Ergo *clades fluxit in patriam ſuam*, ſive *ipſius cladis patriam:* quo nihil abſurdius fingi poteſt. Sed nondum tamen rem totam confecimus: ecce enim vir ſummus Jo: Frid: Gronovius ad Livium XXV, 6. & in Indice, rem ante nobis inauditam docet; nempe *Patriam* ſignificare *Magiſtratum & Senatum:* ut ipſi Senatores *Patres* vocantur. Quod ſi verum & certum probaverit, fruſtra ſane nos hunc Flacci locum ſollicitamus; quippe hoc pacto

In patriam populumque fluxit,

perinde erit, ac ſi dixiſſet, *In ſenatum populumque:* quod ipſum illud eſt, quo nos emendatione noſtra pervenire conamur. Sed videamus locum Livii: ubi milites, Cannenſis cladis reliquiae, in Siciliam ſenatuſconſulto relegati, Marcellum Conſ. alloquuntur; *Niſi hoc*, aiunt, *ſperaſſemus, in provinciam nos morte regum turbatam ad grave bellum adverſus Siculos ſimul Poenoſque mitti, & ſanguine noſtro* vulneribuſque nos patriae *ſatisfacturos eſſe.* Ubi *patriae* Gronovius interpretatur *Senatui*; (de quo mox dicemus) & teſtimonio citat alterum Livii locum, V, 4. ex oratione Appii Claudii: *Invitus in hac parte orationis, Quirites, moror: ſic enim agere debent, qui* mercenario *milite utuntur: at nos tamquam cum* civibus *agere volumus; atque tamquam* cum patria *nobiſcum aequum cenſemus. Cum patria*, hoc eſt, *cum ſenatu.* Sed, quod viri acutiſſimi pace dictum ſit, nihil tale ex his verbis excudi poteſt. Nam primo, non in Senatu, ſed in concione ad plebem haec loquitur Appius: deinde opponit *mercenarium* ſive extraneum militem domeſtico militi & *civi*, qui pro *patria* ſua & Republica ad bellum mittitur. Ergo *Patria* tam hic, quam alibi, eſt *civitas, ſedes natalis.* Pergit vir ſagaciſſimus & Tacitum allegat Annal. IV, 8. *Erepto Druſo preces ad vos converto, diiſque &* patria *coram obteſtor, Auguſti pronepotes ſuſcipite, regite.* Etiam hic *coram patria* vult eſſe *coram Senatu.* Fruſtra: nam Tiberii verba ſunt in Senatu, & ad Senatum, & idcirco, ſi *patria* hic eſt *ſenatus*, perinde foret ac ſi diceret, *Obteſtor vos coram vobis.* Quod cum ineptum inſulſumque ſit, etiam hic, ut ubique alias, *patria* eſt *Reſpublica & civitas.* Sed revertamur jam ad priorem Livii locum XXV, 6. *Niſi ſperaſſemus, ſanguine noſtro vulneribuſque* nos patriae *ſatisfacturos eſſe.* Ubi verba illa *nos patriae* ſola Gronovii conjectura nituntur, utcumque in contextum temere recepta. Nam ipſo teſtante, Codices Manuſcripti pro *nos patriae* habent *noſtratui.* Ergo omnes Gronovii copiae, quibus efficere voluit *patriam* eſſe *ſenatum*, jam ad nihilum redactae ſunt. Quin ſi conjecturam ſuam viro in hiſce rebus felici concedimus; nihil tamen cogit, ut *patria* ibi notet *ſenatum.* Quidni enim *patriae ſatisfacturos* ſit idem ac *reipublicae?* Ut Cicero alicubi in Philippicis: *C. Panſa aut* morte *ſua aut victoria ſe* ſatisfacturum reipublicae *ſpopondit:* Quid, quod Gronovius Filius aliam emendationis viam tentat; neque *nos patriae*, ſed *nos reatui ſatisfacturos* pro ſolita ſua εὐστοχίᾳ *vere*, ut ait, *reſtituit.* Haud vidi magis. Quintilian. Inſtit. VIII, 3. *Nam & quae vetera verba nunc ſunt, fuerunt olim nova: & quaedam in uſu perquam recentia; ut Meſſalla primus* reatum, muneranum *Auguſtus primus dixerunt.* Meſſalla iſte & Livius eodem anno nati ſunt, ut in Chronico Hieronymus. Ut proinde merito dubitandum ſit, an verbum illud procuderit Meſſalla, priuſquam haec ſcripſerit Livius. Sed eſto: ut prius procuderit. Illud non dubitandum, recenti tum & muſteo, dubiaeque adhuc auctoritatis vocabulo non uſurum fuiſſe in Hiſtoriis Livium. Sed quid, obſecro, eſt Reatus? an culpam, *crimen, commiſſum*

vo-

Digitized by Google

Jam nunc & inceſtos amores
De tenero meditatur ungui.

Mox

voluit Meſſalla, ut Jacobus hic interpretatur? minime gentium. *Reatus*, ut eruditis notum, erat ſtatus & conditio reorum & ſordidatorum, dum judicium in longum procedit; ut *caelibatus*, conditio caelibis & ſimilia. Reatus pro crimine, peccato, eſt barbarorum. Enimvero, etſi ſatis arrideat Gronovii Patris conjectura, ſed alio, quam is voluit, ſenſu; leviore tamen manu ſanari poteſt locus hunc in modum: *Niſi ſperaſſemus, ſanguine noſtro vulneribuſque* nos ſenatui *ſatisfacturos eſſe*. Quippe ſenatuſconſulto, non plebis ſcito in Siciliam relegati erant. Dixerant ii milites paullo ante, *Quum primum de nobis, etſi non iniquum, certe triſte* Senatus conſultum *factum eſt*. Ex compendio ſcriptionis pro *Nos ſenatui* factum eſt *Noſtratui*. Sed jam manum de tabula: quippe & nos, niſi fallimur, emendationi huic noſtrae cumulate ſatisfecimus.

22. Fingitur artibus] Mire variant hic codices ſcripti; alii enim *Fingitur artubus*, alii *frangitur artubus* habent. Quae omnes lectiones prima fronte ſatis ſpecioſae ſunt, ſuoſque patronos ſingulae ſunt nactae: ut ſubtilis judicii ſit, quae melior veriorque ſit, & ab Horatii manu fluxerit, dignoſcere.

Motus doceri gaudet Ionicos,
Matura virgo & FINGITUR ARTUBUS:

Hoc ſecuti ſunt Scholiaſtae, editiones veteres, & codicum pars major, mei certe quam plurimi; & defendi poſſe videtur aliorum Scriptorum exemplis. Fingere artus, ut fingere *corpora*, *membra*, *ora*, &c. Virgil. Aen. VIII, 634.

Mulcere alternos, & corpora fingere *lingua.*

Claudian. Rufin. I, 97.

linguiſque triſulcis
Mollia lambentes finxerunt ora *ceraſtae:*

ſive ut alii ibi codices, *Membra*. Sed illud obſtat (ut animadvertit quoque Lambinus) quod hoc ſenſu *fingitur artus* Graeca conſtructione dicendum foret, non *fingitur artubus*. Nam ablativus hic caſus non poteſt materiem notare, ſed inſtrumentum. Ut in locis Virgilii & Claudiani jam allatis, *fingere linguâ*; & Perſii Sat. III, 24.

nunc, nunc properandus, & aeri
Fingendus *ſine fine* rota.

Ut ergo aliud eſt, *fingitur lingua*, lambendo ſcilicet & tergendo; aliud *fingitur linguam*, nempe ad loquelam & orationis cultum: ita *fingitur artus* quid ſibi velit intelligo, *fingitur artubus* tamquam inſtrumento, ne Oedipus, quid ſit, deprehenderit. Itaque melius fortaſſe legeris Frangitur artubus, cum uno Torrentii codice, Pulmanni altero, & pluribus Lambini. Sane hanc lectionem ſolam tuetur & probat magnus Heinſius ad Claudian. Eutrop. I, 262, miraturque verbi hujus elegantiam interpretibus non intellectam: *frangitur artubus*; ut Petronius, *fracti greſſus*; Prudentius, *fracta membra*. Addidiſſe potuit & Ciceronis illud de Finibus, V, 12. *Flexi* fractique motus, *quales protervorum hominum aut mollium eſſe ſolent*. & Sidonii Epiſt. IX, 13.

Juvat & vago rotatu
Dare fracta membra *ludo,*
Simulare vel trementes
Pede, veſte, voce, Bacchas:

& plura loca ſimilia. Sed & haec lectio eodem, quo prior illa, vitio laborat. Quippe *frangitur artus*, non *artubus*, dictum oportuit; ut Noſter alibi Serm. I, 1.

Miles ait, multo jam fractus membra labore:

nam ablativus, ut ibi τὸ *labore*, cauſſam & inſtrumentum deſignaret. Reſtat igitur, ut Fingitur artibus, quod duo Codices Cruquii, Pulmanni tres, Lambini aliquot, & duo ex noſtris ſubminiſtrant, quo ſe pretio commendet videamus. Et meo quidem judicio nihil melius, elegantius, venuſtius dici potuit;

Motus doceri gaudet Ionicos
Matura virgo, & fingitur artibus:

artibus fingitur ad ſaltationem, geſtum, motum, cultumque corporis, ut adulteris placere poſſit. *Artibus*, ut Noſter Carm. IV, 13. de meretrice,

Felix poſt Cinaram, notaque & artium
Gratarum facies.

ubi eleganter Scholiaſtes Blandini Codicis apud Petrum Nannium Miſcellan. III, 17. *Quae motu oculorum, ſuperciliorum, cervicis placet.* Ovid. Amor. II, 10.

Utraque formoſa eſt: operoſae cultibus ambae:
Artibus *in dubio eſt haec ſit, an illa, prior.*

& ibid. II, 4.

Illa placet geſtu, numeroſaque brachia ducit,
Et tenerum molli torquet ab arte *latus.*

Propertius I, 4.

Sunt majora, quibus, Baſſe, perire juvat:
Ingenuus color, & multis decus artibus.

Seneca Epiſt. XC. *Itaque hinc textorum, hinc fabrorum officinae, hinc odores coquentium, hinc molles corporis motus* DOCENTIUM, *molleſque cantus & infractos.* Ita Noſter hic, *Doceri motus Ionicos,*

Mox juniores quaerit adulteros
Inter mariti vina: neque eligit,
Cui donet inpermiſſa raptim
Gaudia luminibus remotis:
Sed juſſa coram non ſine conſcio
Surgit marito; ſeu vocat inſtitor,
Seu navis Hiſpanae magiſter,
Dedecorum pretioſus emtor.
Non his juventus orta parentibus
Infecit aequor ſanguine Punico;
Pyrrhumque, & ingentem cecidit
Antiochum, Hannibalemque dirum:
Sed ruſticorum maſcula militum
Proles, Sabellis docta ligonibus
Verſare glebas, & ſeverae
Matris ad arbitrium reciſos

Portare

quod *artis* eſt. Recte vero *fingitur* artibus; ut Gratius V, 512.

ſed tamen illi
Eſt animus, fingitque *meas ſe juſſus in* artes.

Servius ad Virg. Aen. VIII, 534. Fingere *ſignificat, formare aliquid, & ad integram faciem* arte *perducere.* Seneca Controverſ. I, 2. *Excipitur meretricum oſculis:* docetur *blanditias, & in omnem motum corporis* confingitur. Ita codd. Palatini apud Gruterum: male nunc circumfertur, *Confringitur.* Ovid. Remed. Amor. 341.

Proderit & ſubito, cum ſe non finxerit *ulli.*
Ad dominam celeres mane tuliſſe gradus.

& Metam. IV, 319.

Quam ſe compoſuit, quam circumſpexit amictus,
Et finxit *vultum, & meruit formoſa videri.*

Virgil. Aen. VI, 81.

tanto magis ille fatigat
Os rabidum, fera corda domans, fingitque *premendo.*

Varius apud Macrobium Saturn. VI, 2.

Quem non ille ſinit lentae moderator habenae
Qua velit ire; ſed anguſto prius ore coërcens,
Inſultare docet campis, fingitque *morando.*

ubi pro *ore* certiſſime legendum *orbe:* de equo loquitur, quem ad greſſus inſtituit magiſter.

23. Jam nunc et incestos] Mala diſtinctio hic obtinuit in pleriſque editionibus;

fingitur artibus
Jam nunc; & inceſtos amores
De tenero meditatur ungui.

Imo vero, *Jam nunc de tenero ungui:* ut Noſter Epiſt. II, 1. v. 127.

Os tenerum *pueri balbumque poëta figurat,*
Torquet ab obſcaenis jam nunc *ſermonibus aurem.*

Sed cum de praeterito tempore, ut hic, loquuntur; uſitatius dicunt *Jam tunc.* Cicero Epiſt. Fam. III, 12. *Niſi* jam tunc *omnia negotia confeciſſem.* Virgil. Georg. IV, 137.

Ille comam mollis jam tum *tondebat acanthi.*

Aen. VII, 737.

late jam tum *ditione premebat*
Sarraſtis populos.

Sed hic reclamant MSti.

27. Cui donet impermissa] Pulmanni codex & Galeanus noſter, intermissa; alter Pulmanni, & Achillis Statii liber, improvisa. Sed recte habet priſcarum editionum & plurium codicum

Portare fuſtis; ſol ubi montium
Mutaret umbras, & juga demeret
Bobus fatigatis, amicum
Tempus agens abeunte curru.
Damnoſa quid non imminuit dies?
Aetas parentum, pejor avis, tulit
Nos nequiores, mox daturos
Progeniem vitioſiorem.

VII.

AD ASTERIEN.

QUID fles, Aſterie, quem tibi candidi
Primo reſtituent vere Favonii,
Thyna merce beatum,
Conſtantis juvenem fide
Gygen?

cum lectio, *inpermiſſa gaudia*; etſi nemo veterum, quod meminerim, hanc vocem uſurpaverit. *Impermiſſa*, hoc eſt, *inconceſſa*, *interdicta*. Virgil. Aen. I, 651.

Pergama cum peteret, inconceſſoſque *Hymenaeos.*

Ovid. Metam. X, 154. inconceſſiſque *puellas*
Ignibus attonitas meruiſſe libidine paenam.

IX, 637.
Jamque palam eſt demens, inconceſſamque *fatetur*
Spem Veneris.

& Amor. III, 4.
Indignere licet: juvat inconceſſa *voluptas.*

Noſter Serm. III, 4.
Ne ſequerer moechas, conceſſa *cum Venere uti*
Poſſem.

& I, 2.
Si interdicta *petes*, *vallo circumdata.*

Ovid. Metam. X, 336.
Spes interdictae *diſcedite: dignus amari*
Ille, ſed ut pater eſt.

36. HANNIBALEMQUE DIRUM] Torrentii quidam, & Pulmanni codices, & ex noſtris Vigornienſis, DURUM, neque aliter Loſcherus edidit, ut Carm. II, 12. *Nec durum Hannibalem*; ubi ſimiliter codices aliquot, & Editiones pleraeque *Dirum.* Nos ut eo loco *durum* cum majore membranarum parte probavimus: ita hic magis arridet *dirum*, quod codices plurimi repraeſentant. Quintilianus Inſtit. VIII, 2. *At illud jam non mediocriter probandum, quod hoc etiam laudari modo ſolet, ut proprie dictum id ſit, quo nihil inveniri poſſit ſignificantius: ut Cato dixit*, C. Caeſarem ad evertendam Remp. ſobrium acceſſiſſe; *ut Virgilius*, Deductum carmen: *&* *Horatius*, Acrem tibiam, Hannibalemque dirum.

4. CONSTANTIS JUVENEM FIDE] Editiones principes, Veneta & Loſcheri,
Conſtanti *juvenem* fide.
at membranae omnes ubicumque, *Conſtantis*; & plurimae *fidei*; noſtrae certe omnes; niſi quod Zulichemianae *fidi*. Recte vero Lambini aliquot, & Cruquii unus *fide*, caſu genitivo, more illius aevi. De quo vide A. Gellium IX, 14. Priſcianum fine libri VII, Voſſium de Analogia p. 770. Non placet hic ablativus, *conſtanti fide*; tum quod omnes codices refragentur, tum quod *conſtante* Noſter, non *conſtanti*, dicere voluiſſet; ut ſupra oſtendi ad Carm. I, 25. v. 17.

10. Fal-

Gygen? ille notis actus ad Oricum
Poſt inſana Caprae ſidera, frigidas
Noctes non ſine multis
Inſomnis lacrimis agit.
Atqui ſollicitae nuntius hoſpitae,
Suſpirare Chloen, & miſeram tuis
Dicens ignibus uri,
Tentat mille vafer modis.
Ut Proetum mulier perfida credulum
Falſis inpulerit criminibus, nimis
Caſto Bellerophonti
Maturare necem, refert.
Narrat paene datum Pelea Tartaro,
Magneſſam Hippolyten dum fugit abſtinens:
Et peccare docentis
Fallax hiſtorias movet;
Fruſtra: nam ſcopulis ſurdior Icari
Voces audit, adhuc integer. at tibi
Ne vicinus Enipeus
Plus juſto placeat, cave.

v. 20. Forte, PELLAX. 20. Vulg. MONET.

Quam-

20. FALLAX HISTORIAS MONET] Codices tres apud Torrentium, & ex noſtris Bodleianus, MOVET, non *monet*. Utrumque recte. Ovidius Art. III, 651.

Quid juvat ambages praeceptaque parva monere?

Illud tamen magis placet, ut figuratius & ποιητικώτερον, *Hiſtorias movet*; ut Virgilius bis,

Pandite nunc Helicona, deae, cantuſque movete;

Et Aen. I, 261.

Hic tibi (fabor enim, quando haec te cura remordet,
Longius & volvens fatorum arcana movebo)

Ovid. Metam. XIV. 20.

At tu, ſive aliquid regni eſt in carmine, carmen
Ore move *ſacro.*

& Faſt. III, 11.

Ilia veſtalis (quid enim vetat inde moveri)
Sacra lavaturas mane petebat aquas:

inde moveri, id eſt, inde initium *narrationis* ſumi. Ita Livius, *Mentionem movere, mentionem agitare.* Cicero in Oratore c. 12. *Primiſque ab his* (Herodoto & Thucydide) *ut ait Theophraſtus*, hiſtoria commota eſt, *ut auderet uberius, quam ſuperiores, & ornatius dicere.*

Porro illud FALLAX non levis mihi ſuſpicio eſt ex interpretatione in verſum irrepſiſſe, pro PELLAX; quod altero non paullo aptius & ſignificantius eſt. Virgil. Aen. II, 90.

invidia poſtquam pellacis *Ulixei:*

ubi Servius: *Pellacis, per blanditias decipientis: Pellicere enim eſt per blanditias illicere.* Multi tamen codices apud Pierium *Fallacis* ibi habent. Hieronymus Praefat. in VI. comment. Ezech. *Qui noſtra ſimulantes genetricis antiquae &* pellacis Ulixei *venena non deſerunt.* Lucretius.

Subdola

Digitized by Google

Quamvis non alius flectere equum ſciens
Aeque conſpicitur gramine Martio,
Nec quiſquam citus aeque
Tuſco denatat alveo:
Prima nocte domum claude, neque in vias
Sub cantu querulae deſpice tibiae:
Et te ſaepe vocanti
Duram, difficilis mane.

VIII.

AD MAECENATEM.

MARTIIS caelebs quid agam Calendis,
Quid velint flores & acerra turis
Plena, miraris, poſituſque carbo in
Ceſpite vivo,
Docte ſermones utriuſque linguae.
Voveram dulcis epulas, & album
Libero caprum, prope funeratus
Arboris ictu.

Hic

Subdola cum ridet placidi pellacia *ponti.*
Virgil. Georg. IV, 443.

Verum ubi nulla fugam reperit pellacia: ubi plures ex Scriptis *fallacia:* adeo proclive erat Librariis vocabulum illud corrumpere. Gloſſae Graecolatinae: *Επαγωγός. pellax, illex.* Martianus Capella lib. IV. *Circulatrix* pellaciſſima, *& metarum Marſicarum incola.* Arnobius lib. II. *Homo, qui ſit aut unde ſit anceps, varius, mobilis,* pellax, *multiplex, multiformis.* Et lib. V. *Quid pro cycnis & Satyris, quid pro aureis imbribus, in quos idem ſe* pellax (Juppiter) *fraude induit perfida, formarum varietatibus ludens.*

5. DOCTE SERMONES UTRIUSQUE LINGUAE] Tam veteres editiones, quam omnes fere codices, & mei & aliorum, habent

Docte ſermonis *utriuſque linguae.*

atque ita Acron Manuſcriptus in Bibliotheca Regiae Societatis: *Ordo eſt, Docte Sermonis utriuſque, id eſt, Graecè & Latinè.* Sane in caeſura, etiam ſyllaba brevis produci poteſt, ut Carm. I, 3.

Perrupit Acheronta Herculeus labor.

& III, 16.

Quam ſi quicquid arat impiger Appulus.

Doctus autem *Sermonis*, caſu genitivo, ut Statius Theb. II, 692.

ille haec praeviderat omnia, doctus
Aëris, *& nulla deceptus in alite Mopſon.*

& Noſter ipſe in Arte Poët. V, 380.

Indoctuſque pilae, *diſcive, trochive quieſcit.*

Sed eo minus placet haec lectio, quod vox alterutra, aut *ſermonis*, aut *linguae*, redundans plane & otioſa foret; cum ſatis ſit dicere, vel *docte ſermonis utriuſque*, vel *Docte linguae utriuſque.* Suetonius Claudio c. 42. *Cuidam barbare Graece & Latine diſſerenti, Cùm* utroque, *inquit*, ſermone *noſtro*

ſtro

Digitized by Google

Hic dies, anno redeunte, feſtus
Corticem adſtrictum pice dimovebit
Amphorae, fumum bibere inſtitutae
Conſule Tullo.
Sume, Maecenas, cyathos amici
Soſpitis centum; & vigiles lucernas
Perfer in lucem: procul omnis eſto
Clamor & ira.

Mitte

ſtro ſis paratus. Idem Illuſt. Gram. cap. 1. *Iidem & Poetae & Oratores ſemigraeci erant: Livium & Ennium dico, quos* utraque lingua *domi foriſque docuiſſe adnotum eſt.* Plinius Hiſt. XII, 1. *Et platanus una inſignis* utriuſque linguae *monumentis.* Plinius alter Epiſt. VII, 25. *Quam Graeca? quam Latina? nam tantum in* utraque lingua *valet.* Martialis X, 76.

Jucundus, probus, innocens, amicus,
Lingua *doctus* utraque.

Apuleius Floridis, 18. *Et vox mea* utraque lingua *jam veſtris auribus probe cognita.* Non ſum neſcius, extare alibi apud Noſtrum Serm. I, 10.

at ſermo lingua *concinnus* utraque
Suavior, ut Chio nota ſi commixta Falerni eſt.

Unde ſuſpicetur quis, eo exemplo poſſe dici *ſermo linguae utriuſque.* Sed aliud eſt. Certe ſermo utraque lingua *concinnus*, ſive compoſitus & commixtus tamquam *cinnus ambarum*, ut cum Cicerone loquar, recte dicitur. Poterit etiam dixiſſe, *ſermo utroque ſermone concinnus:* ſed non ideo quiſquam dixerit, *ſermo ſermonis utriuſque*, neque itidem, *ſermo linguae.* Quamobrem, ſi retinere libet *ſermonis*, vide annon ſic potius reſcribendum fuerit,

Docte ſermonis utriuſque, CILNI:

ut *C. Cilnium Maecenatem* intelligamus. Mirum enim, & propemodum inſolens videtur, ut ſic aliquem compellet, *Docte ſermonis utriuſque linguae*, neque tamen quis ille demum ſit, niſi octavo poſt verſu certiores nos faciat,

Sume, Maecenas, *cyathos amici.*

Atque hoc pacto primum, *Cilni*, Nomine ſcilicet eum appellaverit; deinde Cognomine, *Maecenas:* plane ut in Carm. IV, 2. ad Iulum Antonium, primo ſic infit,

Pindarum quiſquis ſtudet aemulari,
Iule, *ceratis ope Daedalea:*

& poſtea verſu 26.

Multa Dircaeum levat aura cycnum
Tendis, Antoni, *quoties in altos.*

Sed miſſis conjecturis, tutius ſatiuſque eſt lectionem alteram ſequi, quam duo Lambiniani, & Regiae Societatis codex ſubminiſtrant,

Docte SERMONES *utriuſque linguae:*

ut Carm. III, 9.

Dulces docta modos, *& citharae ſciens.*

Atque hanc confirmat Donatus ad Terentii Eunuchum III, 2.

quae liberum
Scire aequum eſt adoleſcentem, ſollertem dabo.

utrum HAEC *ſolertem, ut Horatius, Docte ſermones utriuſque linguae: an aſſumendum eſt* HIS *extrinſecus?* Equidem in vetere Donati editione anno 1503. & neſcio an in aliis, etiam hic reperias *Sermonis.* Sed inepte, & contra ipſius Donati propoſitum; qui ideo hoc citat, ut oſtendat *ſollertem* cum accuſativo *quae* vel *haec quae* poſſe jungi, ut apud Horatium *Doctus* eundem caſum recipit. Accedit huic & Conſentius vetus Grammaticus, p. 2035. *Accuſativum trahunt, ſed figurate, doctus ſermonem, exoſus bella, praeſcius futura.* Neque enim dubites, quin ad hunc Noſtri locum reſpexerit; pariter ut ad Virgilii illum Aen. XII, 517.

Et juvenem exoſum *nequicquam* bella *Menoeten.*

Eſto igitur vera lectio, *Docte ſermones:* nunc de ipſa ſententia videamus; quae, ſi omnes interpretes audis, nihil aliud erit quam hoc: *Tu, qui bene Graece Latineque loqueris, miraris, cur ego, cum caelebs ſim, Martiis Calendis rem divinam faciam.* Ubi libenter doceri velim, quid ad *Martias Calendas* attineat, aut quomodo *admirationem* Maecenatis aut minuat aut augeat, quod utramque eum linguam bene callere dicit? Quod ſi nihil ad rem illam occaſionemve pertineant ea verba, non video quin putide prorſus & ἀπροσδιονύσως hic ingerantur. Neque enim eximia quaedam Maecenatis laus erat Graece Latineque ſcire, cum Romae ea tempeſtate quivis Senatoris Equitiſve filius, imo & de plebe innumeri, libertini etiam & ſervi, Graece loquerentur. Enimvero aliud quid & majus hic ſignificant *Sermones*, nempe *Libros*,

Digitized by Google

Mitte civilis ſuper Urbe curas.
Occidit Daci Cotiſonis agmen:
Medus infeſtis ſibi luctuoſus
Diſſidet armis:
Servit Hiſpanae vetus hoſtis orae
Cantaber, ſera domitus catena:
Jam Scythae laxo meditantur arcu
Cedere campis.

v. 19. Vulg. INFESTUS SIBI LUCTUOSIS.

Ne-

bros, *Tractatus*, *Hiſtorias*, ut apud Graecos ΛΟΓΟΙ, Xenophontis Οἰκονομικὸς λόγος &c. inde Oratores, Philoſophi, Hiſtorici, Λογογράφοι appellati. Ita Horatius Satiras ſuas *Sermones* ſive *Λόγους* inſcripſit; & Carm. III, 21.

Non ille, quamquam Socraticis *madet*
Sermonibus, *te negligit horridus:*

id eſt, Σωκρατικοῖς λόγοις. Ergo hoc vult Horatius,

Docte ſermones utriuſque linguae, miraris
Martiis caelebs quid agam Calendis.

h. e. tu qui & Latinorum & Graecorum libros accurate legiſti, qui utriuſque gentis hiſtorias, ritus, ſacra probe intelligis, jure miraris, cur ego caelebs Calendis Martiis ſacra faciam; cum nihil aut in Graiorum aut in patriis monumentis ſit, quod feſtum illud ad caelibes quicquam pertinere, ſed ad matronas duntaxat & maritos, ſignificet. Scias itaque, me non publico inſtituto hodie, ſed privatim rem divinam facere, quod hoc quondam die ab interitu ex ruina arboris deorum beneficio conſervatus fuerim.

14. VIGILES LUCERNAS PERFER IN LUCEM] *Perfer* habent editiones veteres & pleraeque ex recentioribus. Nicolaus Heinſius in ora codicis ſui, Forte *Profer:* & ſic Georg. Fabricius, i. e. ut volunt, *protrahe*, *produc*; ut Noſter Carm. III, 21.

Te Liber & ſi laeta aderit Venus,
Vivaeque producent *lucernae,*
Dum rediens fugat aſtra Phoebus:

hoc eſt, producent, protrahent, extendent in lucem uſque. Sane codices noſtri Reginenſis & Magdalenenſis clare habent, PROFER; ceteri cum aliorum codicibus *Perfer*. Utrovis modo legeris; me lubente, facies. Tamen conſulto potius voce *Perfer* hic uſus videtur Horatius, ut ambigui culpam evitaret, quia notiſſimo loquendi genere *proferre in lucem* idem eſt ac palam facere, in medium, in apertum proferre: ut Noſter ipſe Epiſt. II, 2.

Obſcurata diu populo bonus eruet, atque
Proferet in lucem *ſpecioſa vocabula rerum.*

Cicero pro Archia c. 6. *Ut nihil poſſint ex his, neque ad communem afferre fructum, neque in adſpectum* lucemque proferre. Ita alibi bis vel ter locutus eſt, & alii non ſemel. Quare melius, credo, cum multo majore parte Codicum legemus hic *Perfer*. Porro pro SOSPITIS verſu praecedente, Graevianus noſter & Colbertinus, *Hoſpitis*. Sed nihil mutandum. *Soſpitis*, quia cadentis arboris ictum evaſerat. *Centum*, inquit, *cyathos ſume*, & totidem annos amico *ſoſpites* precare; ut Ovidius Faſt. III, 531.

Sole tamen vinoque calent: annoſque precantur,
Quot ſumant cyathos, *ad numerumque bibunt.*
Invenies illic, qui Neſtoris ebibat annos,
Quae ſit per calices facta Sibylla ſuos.

18. OCCIDIT DACI COTISONIS AGMEN] Torrentius memorat multo plures & meliores ex ſuis habere *Cotiſontis:* quod vix credibile eſt, cum mei ad unum omnes, & quantum intelligere datur, aliorum etiam, COTISONIS prae ſe ferant. Atque ita Suetonius in Auguſto. c. 63 *Primum eum Antonio filio ſuo deſpondiſſe Juliam, deinde* Cotiſoni *Getarum regi.* Neque ibi in terminatione variant Membranae. Lucius Florus IV, 12. *Daci montibus inhaerent*, Cotiſonis *regis imperio.* Frontinus Strateg. I, X, 4. *Scorylo dux Dacorum, cum ſciret diſſociatum armis civilibus populum Romanum* &c. ubi pro *Scorylo* reponendum fortaſſe *Coſiſo*. Utcumque ſit; ex eo quod *Scorylo* dixerit non *Scorylon* caſu recto, ſatis apparet in obliquis non *ontis* more Graeco, ſed *onis* inflectendum eſſe. Neque vero ulla cauſſa erat Romanis, cur Dacum nomen enunciatione Graeca efferrent. Eruditiſſimus tamen Broukhuſius ad Propert. IV, 10. *Cotiſontis* hic malle videtur.

19. MEDUS INFESTUS] Elegans eſt Nic. Heinſii conjectura, quam in margine exemplaris ſui adnotaverat;

Digitized by Google

Neglegens, ne qua populus laboret,
Parce privatus nimium cavere:
Dona praeſentis cape laetus horae, &
Linque ſevera.

v. 27. Rape.

IX.

Medus INFESTIS *ſibi* LUCTUOSUS
Diſſidet armis:

Atque ita clare & ſine ulla litura codex noſter Galeanus; cui aliquatenus accedunt Regiae Societatis membranae, a prima manu *luctuoſus* exhibentes. Propertius IV, 1.

Nec rudis infeſtis *miles radiabat in* armis.

Ovid. Epiſt. Oenones.

Tyndaris infeſtis *fugitiva repoſcitur* armis.

Seneca Phoeniſſis, 560.

Quin tuae cauſſae nocet
Ipſum hoc, quod armis *vertis* infeſtis *ſolum.*

Livius I, 25. *Datur ſignum*, infeſtiſque armis *concurrunt. Medus* autem *luctuoſus*, ut Carm. III, 6.

Di multa neglecti dederunt
Heſperiae *mala* luctuoſae.

Neque tamen ex toto damnari poteſt recepta lectio, quam & editiones, & praeter Galeanum codices omnes repraeſentant,

Medus INFESTUS *ſibi* LUCTUOSIS
Diſſidet armis.

Nam *luctuoſa arma* recte dicuntur, ut Vegetius IV, 12. *Mutuo utrinque periculo, ſed majore oppugnantium ſanguine, exercentur* luctuoſa certamina. Ita Tacitus, *Luctuoſum facinus*, Cicero *luctuoſum diem, perluctuoſum funus.* Tum autem *infeſtus ſibi*, erit ſibi adverſus, ſibi inimicus, ob diſcordiam nempe civilem. Sed in altera lectione & verborum collocatio venuſtior eſt, & ſonus ſyllabarum dulcior; ac non poteſt non iis placere, qui raras & eruditas aures habent.

26. PARCE PRIVATUS] Nullus eſt omnium interpretum, quin ad hunc locum, veluti ad ſcopulum, naufragium fecerit. Praefectus Urbis tum erat Maecenas, cum Horatius haec ſcriberet; unde illud ſupra v. 17.

Mitte civiles ſuper urbe curas,

& III, 29.

Tu civitatem *quis deceat ſtatus*
Curas, & urbi *ſollicitus times.*

Ergo hic litigant & turbas concitant, quo ſenſu idem & *Praefectus Urbis* fuerit, & potuerit dici *Privatus*; ſiquidem iſta inter ſe opponuntur. *In fortuna*, ait Cicero, *quaeritur, ſervus ſit an liber, pecunioſus an tenuis, privatus an cum poteſtate.* Torrentius, hoc pacto ſe expedire conatus, quod, ut ait, Praefectura Urbis duntaxat Officium erat, non Magiſtratus, jamdudum vapulavit. Rutgerſius, T. Faber, Dacieriuſque hic ſubintelligunt, *tamquam, quaſi: Ita parce nimium cavere*, tamquam ſi *privatus* fores. Quod quam coactum, durum, & ſine exemplo ſit, nemo non videt: & merito Rutgerſius in repetita Editione notulam hanc ſpongia delevit. Sed emendatione rem conficere vult Daniel Heinſius, pro *Parce* ſubſtituens *Parte*; quod & diu ante eum fecerat Matthaeus Bonfinis, homo ineptiſſimus:

Negligens, ne qua populus laboret
Parte *privatus, nimium cavere.*

Sane PARTE habet codex noſter Battelianus, & pro varia lectione Colbertinus: ut ordo ſit, *ne qua parte laboret:* plane ut Noſter alibi Serm. I, 2.

Audire eſt operae pretium, procedere recte
Qui moechos non vultis, ut omni parte laborent.

& favet Acron, qui ſic locum enarrat, *Quia non timeret*, ne qua *Reſpublica* parte *laboraret.* Sed quid tandem illud erit, *Populus privatus?* ſunt οἱ πολλοὶ, inquit Heinſius. Vellem exemplum ejus locutionis vel unum addidiſſet. Sed nullum erat: imo vero *privatus* plane opponitur *populo*: tantum abeſt, ut ita conjungi poſſit. Cicero in Verrinis: *Quod privatus a populo petit, aut populus a privato, Senatus ex aliqua civitate, qui judicet, datur.* Sed eſto, ut *populus privatus* ſint οἱ πολλοὶ; tamen non procedit oratio; neque ſententiae quicquam eſt, quod palato non fatuo placere poſſit. Nos totum locum aperire, & ex tenebris his in apertam lucem proferre, paucis conabimur. Invitaverat Maecenatem Noſter, ut Martiis Calendis ſecum biberet. Hortatur autem, ut animo veniat

Digitized by Google

IX.

Ad Lydiam.

Donec gratus eram tibi,
Nec quiſquam potior brachia candidae
Cervici juvenis dabat;
Perſarum vigui rege beatior.

Lyd.

veniat hilari, & a curis publicis privatiſque expedito: *Mitte*, inquit, *civiles ſuper Urbe curas:* quid enim? nihil eſt, cur ſollicitus ſis: victi praelio ſunt *Daci*, *Medi* bellis civilibus occupati, ſubacti *Cantabri*, *Scythae* repreſſi, tuta ſunt omnia. Quocircâ,

Neglegens, ne qua populus laboret,
Parce privatus nimium cavere:

hoc eſt, Cum jam *neglegens* ſis, *ſecurus* (ut bene Acron) *non timens* (ut Gloſſae codicis Petrenſis) ne qua populus laboret; cum, rebus tam proſperis, non ſollicitus ſis ne res publica detrimenti quid capiat; parce *privatus* cavere nimium, noli de privatis tuis & domeſticis negotiis nimium providere, noli de re familiari nimium attentus atque anxius eſſe. Proinde animo puro & defaecato ad me veni; & tam *civiles* quam *domeſticas* curas vel domi relinque, vel abjice. Haec ſine dubio loci hujus ſententia eſt; neque verba ipſa difficultatis quicquam jam habent, ſi modo ſtili Horatiani genium agnoveris. *Neglegens*, pro *ſecurus*, *non timens*, nove & eleganter ponitur, ut ſupra Carm. I, 28.

Neglegis *immeritis nocituram*
Poſtmodo te natis fraudem committere? fors &
Debita jura viceſque ſuperbae
Te maneant ipſum.

in quo ſimiliter, ut hic, lapſi ſunt Interpretes. *Neglegis committere?* hoc eſt, *non times* committere? *ſecurus* audes committere hanc fraudem; quia non tibi, ſed poſteris duntaxat tuis nocitura eſt? at fortaſſe *tu ipſe* commiſſum hoc magno tuo exitio lues. Neque vero in voce *Privatus* jam quiſquam haerebit amplius. Quippe rem ſuam familiarem *privatus* curat etiam Magiſtratus, etiam ſi non Praefectus modo Urbis, ſed Orbis Princeps fuerit.

27. Dona praeſentis rape laetus horae] *Cape* habent. Editiones principes Veneta & Loſcheri: atque ita multo major pars Codicum. Tamen aliquot habent *Rape*, ut ex Noſtris Graevianus, Battelianus, Bodleianus, & pro varia lectione Colbertinus. Atque hoc poſt Lambinum avide rapuerunt Interpretes; & ex eo alius poſt alium ad nauſeam uſque ingerunt Ciceronis illud ex Ennio, De Oratore III, 40.

vive, Ulixes; dum licet,
Oculis poſtremum lumen radiatum rape:

Non dixit cape, *non* pete: *haberet enim moram ſperantis diutius eſſe ſeſe victurum: ſed* rape. *Hoc verbum eſt ad id aptatum.* Quid tum? eſto, ut ibi Ennius efficacius dixerit *rape*, quam *cape:* an ideo ubicumque in aliis auctoribus *cape* occurrit, ſubſtituemus illico *rape?* Quin potius ex loci cujuſque indole & orationis filo ſtatuimus, hoc an illud magis aptum convenienſque ſit. Quemadmodum in his verbis,

Dona praeſentis cape *laetus horae*,

ex adjuncto illo *dona* perſpicue, ſi quid ſapimus, videmus retinendum hic eſſe *cape*; neque audiendos eſſe codices, qui *rape* ſupponunt. Quid enim opus eſt, obſecro vos, ut ea quae *donata* ſunt, *rapere* velimus? Rapiamus, ſi fas eſt, negata aut fugientia: quae oblata praeſto ſunt, capiamus & ſumamus. Nam ut noſter ait Epiſt. I, 17.

Diſtat ſumaſne *pudenter*,
An rapias.

hoc eſt, multum intereſt, capiaſne donatum, an non donatum rapias. Cicero de Legibus III, 4. Donum *ne* capiunto, *neve danto.* Virgil. Aen. III, 489.

cape dona *extrema tuorum.*

Corippus Africanus lib. I.

Rumpe moras, cape dona *dei.*

Caeterum a fine hujus verſiculi in omnibus meis Codicibus abeſt conjunctio et vel ac; itaque a prioris fine, unde itidem abeſt in Reginenſi noſtro & editionibus, huc eam reduximus.

Lyd. Donec non aliam magis
  Arſiſti, neque erat Lydia poſt Chloën;
Multi Lydia nominis
  Romana vigui clarior Ilia.
Hor. Me nunc Threſſa Chloë regit,
  Dulcis docta modos, & citharae ſciens:
Pro qua non metuam mori,
  Si parcent animae fata ſuperſtiti.
Lyd. Me torret face mutua
  Thurini Calais filius Ornyti:
Pro quo bis patiar mori,
  Si parcent puero fata ſuperſtiti.
Hor. Quid ſi priſca redit Venus:
  Diductoſque jugo cogit aëneo?

v. 5. ALIA. 14. Vulg. ORNITHI.

Si

5. DONEC NON ALIA MAGIS] *Alia* editiones priſcae, & plerique codices: ſed ex noſtris Leidenſis, Reginenſis, Galei, Bodleiani duo, ALIAM. ut Virgilius,

Formoſum paſtor Corydon ardebat Alexin.

Et Gellius VII, 8. *Sed* pueros *forma liberali*, *naviculis forte aut in vadis litorum conſpectos*, *miros & humanis modis* arſerunt *delphini*. Tamen alibi Horatius, *Arſit virgine*, *Arſiſſe Bathyllo*. Non hilum intereſt. Sed, quandoquidem ex duobus non niſi alterutrum a poëtae manu eſſe poteſt, veriſimilius eſt vulgarem hanc, quam figuratam illam conſtructionem, Librariis deberi: & facilius erat literam M in illis codicibus a ſequente abſorberi, quam in his addi.

10. ET CITHARAE SCIENS] A Priſciano p. 1177. ſic citatur hic verſus:

Me nunc Threſſa Chloë regit
Dulces docta modos, & citharam *ſciens*.

ubi *citharam* ineptum eſt; quippe eſſet, Sciens quid *cithara* ſit. Potuit eſſe *citharâ*; ut Terentius dixit *Scire fidibus*. Sed cum addit Priſcianus ſimile exemplum ex Homero, Πολέμοιο εὖ εἰδὼς, quod ex Iliad. Δ. 310.

Ὣς ὁ γέρων ὤτρυνε πάλαι πολέμοιο εὖ εἰδώς·

apparet apud ipſum Priſcianum ſcriptum fuiſſe CITHARAE: ut Noſter alibi I, 15. *Sthenelus ſciens pugnae*. Ceterum Petrenſis codex & Torrentiani duo cum editione Loſcheri CRESSA: quod Fabricius ideo amplectitur, quia *Cretenſes Muſicae periti*: potuiſſet addere quia *Chloë* nomen Graecum eſt, non Thracium. Sed haec parvi momenti ſunt; nam Libertinae, qualis haec Chloë, & nova nomina, dum ancillae erant, indebantur, & in Muſicis aliiſque artibus herili ſumtu inſtituebantur. Certe *Creſſa Chloë*, ob aſperitatem conſonantium duriſſime exit; & omnino, ſi nos legitimum ſonum aure callemus, inverſo potius ordine poſuiſſet Noſter,

Me nunc Creſſa regit Chloë,
Dulces docta modos,

Quod cum nulli uſquam codices exhibeant; melius eſt, ut *Threſſa Chloë* ſine controverſia recipiamus. *Pro Threſſa* autem Librarii veteres *Treſſa* ſoliti ſunt ſcribere, ut praeter Torrentianos aliquot Graevianus noſter hic habet: unde facilis lapſus erat ad *Creſſa*. Porro mira lectio eſt, quam veterrimi libri Leidenſis, Colbertinus, & a prima manu Graevianus praeferunt,

Me nunc Threſſa Chloë riget,

non *regit*: quam & ſic enarrat Gloſſator Graevianus, *Riget*, *indurat me*, *ne te amem*: quo nihil abſurdius fingi poteſt.

14. FILIUS ORNITHI] Miror, unde malis avibus ſe in omnes fere editiones intulerit hic *Ornithus*; cui ſi nomen ἀπὸ τοῦ ὄρνιθος impoſitum ſit

(ut

Si flava excutitur Chloë,
Rejectaeque patet janua Lydiae?
LYD. Quamquam ſidere pulchrior
Ille eſt; tu levior cortice, & inprobo
Iracundior Hadria:
Tecum vivere amem, tecum obeam libens.

X.

AD LYCEN.

EXTREMUM Tanain ſi biberes, Lyce,
Saevo nupta viro; me tamen aſperas
Projectum ante fores objicere incolis
Plorares Aquilonibus.

Audis

v. 3. PORRECTUM.

(ut certe volebat ille, qui primus introduxit) tum ſyllabam mediam produci oportuit. Tu vero cum libris meis omnibus & Editione Veneta lege ORNITI vel rectius ORNYTI, ut Graecis Ὄρνυτος nomen eſt notiſſimum. Apollonius in Argon. II, 65.

Τῷ δ' αὖ Ἄρητός τι καὶ Ὄρνυτος, οὐδέ τι ᾔδειν.

Virgil. Aen. XI, 677.

procul Ornytus *armis*
Ignotis, & equo venator Iapyge fertur.

Val. Flaccus III, 173.

Nec tibi Theſſalicos jam profuit, Ornyte, *reges.*

Statius Theb. XII, 143.

Squalidus ecce genas, & hianti vulnere pallens
Ornitus.

Silius Italicus XIV.

Innatas ecce ſuper tranſtris fumantibus aſper
Ornytos.

Calpurnius Eclog. I. bis, ter.

Ornite, *jam dudum velut ipſo numine plenus.*

1. EXTREMUM TANAIN] Pro *Tanaim*, quod editiones omnes occupavit, repone ex vetuſtiſſimis meis Leidenſi, Graeviano, Reginenſi, & aliis TANAIN, enunciatione Graeca.

3. PORRECTUM ANTE FORES] Neſcio quo malo fato evenit, ut omnes, quotquot extant, Horatii codices tribus quatuorve locis PORRECTUM habeant pro PROJECTUM: quod ſi in aliis auctoribus idem accidiſſet, jam diu eſt, cum vox *Projectum* extra Linguae Latinae pomoeria projiceretur. Tu vero hic repone, reclamantibus quantum queant & ſcriptis & editis,

me tamen aſperas
PROJECTUM *ante fores objicere incolis*
Plorares Aquilonibus:

Ovidius Amor. II, 19. de eadem re; & iiſdem pene verbis,

Et ſine me ante *tuos* projectum *in limine* poſtes
Longa pruinoſa frigora nocte pati.

Silius Ital. lib. I.

noctemque vigil ducebat in armis,
Interdum projectus humi.

& lib. VII.

Qua ſuper inſtratos projectus gramine *campi*
Presſerat ante toros.

& lib. XV.

Stramine projectus *duro patiens ſub aſtris*
Inſomnes noctes, friguſque famemque domabis.

Virgil. Aen. XI, 87.

Sternitur & toto projectus *corpore terrae.*

Statius Theb. I, 387.

hic artus imbri ventoque rigentes
Projicit, *ignotaeque acclinis poſtibus aulae*
Invitat tenues ad dura cubilia ſomnos.

& iterum V, 587.

viridi nam ceſpite terrae
Projectum *temere, & patulo caelum ore trahentem.*

Vide quae dicemus ad Epod. X, v. 22.

6. INTER

Audis quo ſtrepitu janua, quo nemus
Inter pulchra' ſatum tecta remugiat?

v. 6. Situm.

Con-

6. Inter pulchra situm tecta] *Situm* habent Editiones principes Veneta & Loſcheri: unde in ſequentibus locum ſemel poſſeſſum tenuit. Memorant quidem Interpretes ſe in nonnullis codicibus satum, non *ſitum* reperiſſe, ſed ea vox, ut variae lectiones pro vario captu hominum ſua fata ſortiuntur, ſpreta & rejecta eſt. Ex noſtris Leidenſis veterrimus, Galei, Colbertinus, & a manu ſecunda Graevianus agnoſcunt *Satum.* Atque ita Acron editus & manuſcriptus, *Inter tecta* Satum *nemus viridarium dicit.* Porro hanc lectionem probat praeſtantiſſimus Nic. Heinſius in ora ſui exemplaris, ubi mittit nos ad Annotata ſua in Propert. IV, 4. verſ. 3. & in Silium Ital. X. 534. quae utinam, ut jam pollicitus eſt, maturaret in lucem edere vir celeberrimus Petrus Burmannus. Interea vicem Heinſii optime ſupplet diſertiſſimus Broukhuſius ad dictum Propertii locum,

Lucus *erat felix hederoſo* conſitus *antro:*

& ad I, 14. verſ. 5.

Et nemus omne ſatas *intendat vertice* ſilvas:

ubi & *Satum* hic in Horatio defendit, & (poſt Torrentium & Marcilium) verba Senecae adducit ex Epiſt. 122. *Non vivunt contra naturam, qui pomaria in ſummis turribus* ſerunt, *quorum ſilvae in tectis domorum ac faſtigiis nutant, inde ortis radicibus, quo improbe cacumina egiſſent?* Porro verſus Silii, quo mittit nos Heinſius, ſic habet:

At ferale decus, maeſtas *ad buſta cupreſſos.*

ubi neſcio an codices MSti inter alias variationes *Satas* exhibeant. Verum id, cum prodibunt Heinſianae notae, videbimus. Interim non deſunt aliunde, quae ad evincendam hanc lectionem ſola ſufficiant. Varro de Re Ruſt: III, 5. *Extra eas columnas eſt* ſilva manu ſata, *grandibus arboribus tecta, ut infima perluceat, tota ſepta maceriis altis.* Alfenus in Digeſt. VIII, 5, 17. *Cum in domo Gaii Seii locus quidam aedibus Annii ita ſerviret, ut in eo loco poſitum habere jus Seio non eſſet, & Seius in eo* ſilvam ſeviſſet. Plinius Hiſt. XV. Sect. 20. *Colitur ficus arbor in foro ipſo: illic areſcit, rurſuſque cura ſacerdotum* ſeritur: —— *eadem fortuito* ſatu *vivit in medio foro:* —— *aeque fortuita eodem loco eſt vitis atque olea, umbrae gratia ſedulitate plebeia* ſatae. & ibid. Sect. 36. *Haud ſcio an prima omnium myrtus in locis publicis* Romae ſata, *fatidico quidem & memorabili augurio.* & Sect. 40. *Et quia manu* ſatarum *receptarumque in domos, laurus fulmine ſola non icitur.* Ex his clare conſtat, ſilvas, arbores, *inter tecta* & in domos vel loca urbis publica recepta, non *ſitas* duntaxat, quod omnibus ſilvis lociſque convenit, ſed satas fuiſſe; & proinde hic legendum eſſe,

quo nemus
Inter *pulchra* ſatum tecta *remugiat.*

7. Ventis et positas] Videamus totum locum:

Audis, quo ſtrepitu janua, quo nemus
Inter pulchra ſatum tecta remugiat
Ventis? & poſitas ut glaciet nives
Puro numine Juppiter?

ubi primo riſum jocumque movet Tanaquillus Faber, vir caetera ingenioſus & doctus; qui velut ſomno repente excitus clamat, *Mendum turpe, turpe*, quo ventis. *Iſthuccine vidiſſe neminem? lego*, Queis ventis. Sed bene eſt, quod errantem ſocerum in viam reduxit doctiſſimus Dacierius: nam *ſtrepitu* hic bis accipiendum eſſe, *quo ſtrepitu janua, quo ſtrepitu nemus remugiat ventis*, ante Fabrum natum omnes, puerique patreſque, viderunt. Illud & mihi, ſed meliore omine, mirari liceat, *vidiſſe neminem* abſurdum illud & ἀνακόλουθον, quod in hac ſententia non latet, ſed plane extat. Tu mecum ad calculum verba redige: *Audis*, quo ſtrepitu janua & nemus remugiat? & *Audis*, ut Juppiter glaciet nives? Quid audio? an gelu & frigus auditu percipiuntur? Nemo quiſquam mihi perſuaſerit, aut Horatium haec ſcripturum fuiſſe, aut amicos queis recitabat, tam facile condonaturos. Certe non adeo digna haec erant, quae *Jovis auribus ſervarentur.* Sed notior, opinor, eſt Horatii indoles, quam ut ipſum, & non Librarios potius, culpae hujus inſimulemus. Quippe leviſſima mutatione, nempe unius literulae, quae & ipſa plerumque omittebatur, melius, niſi fallor, procedet oratio, in hunc modum.

Audis, quo ſtrepitu janua, quo nemus
Inter pulchra ſatum tecta remugiat?
Sentis *& poſitas ut glaciet nives*
Puro numine Juppiter.

Sentis, ut ipſe alibi in re non abſimili Carm. III, 28.

Inclinare meridiem
Sentis *& veluti ſtet volucris dies,*
Parcis deripere horreo
Ceſſantem Bibuli conſulis amphoram.

Remugiat autem abſolute, ſine dativo *ventis:* ut Virgil. Aen. IX, 504.

Sequitur clamor, caelumque remugit.

XII,

Digitized by Google

Sentis & poſitas ut glaciet nives
Duro numine Juppiter?

v. 7. Remugiat VENTIS. 8. PURO. In-

XII, 928.

Conſnrgnnt gemitu Rutnli, totnſque remugit
Mons circum.

Claudianus Eutrop. II, 162.

reſponſat Athos, Haemnſque remugit.

idem Rapt. Proſerp. I, 10.

Auditur fremitus terris, templumqne remugit.

Prudentius Apotheoſ. 286.

Quicquid in aere cavo reboans tnba cnrva remugit.

Neque vero opus erat, ut *ventis* hic inculcaret Noſter; cum jam paullo ante *Aquilones* nominaſſet. Quid hoc neceſſe eſt, ſtante hac lectione, ablativo caſu efferri *ventis*; non ut vulgo creditum eſt, dativo: ut in illis Virgil. Aen. XII, 722.

gemitu *nemns omne* remugit;

Statii Theb. XII, 612.

alio ſi forte remugit
Bellatore *nemns:*

Martiani Cap. lib. 5.

raucuſque per aethram
Cantns, & ignoto caelum clangore remugit.

Jam autem quam inconcinne & pene inſulſe geminetur hic ablativus, *remngiat ventis ſtrepitu*, nemo eſt qui non videat. Equidem duo loca, neque plura, memini, ubi dubites, dativuſne ſit caſus, an ablativus; ut Virgilii illud de Sibylla, Aen. VI, 99.

Horrendas canit ambages, antroque remugit:

& Statii Theb. XII, 271. de Cerere & Encelado:

Illius inſanis ululatibus *ipſe* remugit
Enceladus, raptoqne vias illnminat igni.

ubi eſto, ſi ita vis, dativus; adeo ut *remugire* hic ſit *contra mugire:* tamen vides, opinor, multum intereſſe; & tam apte & ex vero dativum hic poni, quam apud Horatium ſtulte & inepte. Quippe *Sibylla* & *Enceladus* clamorem ex ſe edere, & contra mugire poſſunt: *nemus* autem atque *janua* nullum ſuapte vi faciunt ſtrepitum; ſed totum, quantus quantus eſt, ventis aeceptum referunt. Quod ſi, his ſpretis obſtinate adhuc quiſquam retinere velit *ventis*; is aliam viam inſiſtere poſſit, & pro ET legere EN: atque idem, cum vetuſto codice Fabricii, commodius tum leget, *Audi:*

AUDI, *quo ſtrepitn janua, quo nemus*
Inter pulcra ſatum tecta remugiat
Ventis! EN, *poſitas nt glaciet nives*
Puro numine Juppiter!

8. PURO NUMINE JUPPITER] Nondum ex ſalebroſo hoc loco evaſimus: quid enim ſibi vult, *puro numine?*

poſitas nt glaciet nivet
Puro numine Juppiter.

qua in lectione codices noſtri omnes conſentiunt. Et laborant quidem Interpretes, inque omnes partes ſe vertunt; nulla tamen certior eſt explicatio, quam quae olim a Porphyrione profecta eſt, *puro nnmine*, hoc eſt ſudo & ſereno caelo: *nam*, ut ait, *poſt nivem poſitam in Aquilone vento ſerena tum eſſe ſolent, praeſertim in Italia frequenter.* Atqui non una de cauſa non placet haec enarratio. Etenim primo, *numen Jovis* ſive aeris hic ponitur, tamquam *cauſſa* gelationis: ergo tale epitheton addi debuit, quale *cauſſam* illam intenderet & promoveret, ut *frigidum, vehemens, acre, acutum:* jam autem *pnrnm* otioſe hic ingeritur; neque enim puritas aëris, etſi gelu plerumque comitetur aut ſequatur, ulla ex parte gelationem efficit. Deinde *purum* illud non parum officit ſententiae, & conſilio poëtae. Tetra enim & pruinoſa illa nox verbis exaggeranda erat, ut Lyce citius miſereſceret amatoris ſub dio ante limen morantis. At *puro* & ſudo caelo ad fores excubare non adeo miſerum erat, quam foedo & ſordido. Male oravit igitur cauſſam ſuam, ſi *puro* hic praeter ſententiam addidit. Equidem, ut haec incommoda evitentur, ſic potius ab Horatio ſcriptum eſſe crediderim;

Sentis & poſitas ut glaciet nivet
DURO *numine Juppiter.*

D in P propter ſimilitudinem facile mutabatur; praeſertim, ut ſaepe dixi, in initio verſus. Ideo autem *duro* numine, quia *nives gelu* glaciaret & *duraret*, de quo vide nos ad Carm. III, 24. v. 39. Sic alibi I, 23.

Qnod latus mundi nebulae, maluſque
Juppiter *urget.*

& I, 1.

manet ſub Jove frigido *Venator.*

Claudian. Conſ. Olybr. verſ. 36.

Audiit & gelido ſiquem Maeotia paſcit
Sub Jove.

Silius Italicus XII.

Queis gelidas ſnetum noctes thorace gravatis
Sub Jove non aequo *trahere.*

Ergo, ad haec exempla, *duro* numine Juppiter nives glaciavit; & ſane olim in libris *duro* extitiſſe non leve eſt argumentum, quod in codice quodam alia lectio reperta eſt, memorantibus Cantero & Turnebo;

Ingratam Veneri pone ſuperbiam;
Ne currente rota funis eat retro.
Non te Penelopen difficilem procis
    Tyrrhenus genuit parens.
O, quamvis neque te munera, nec preces,
Nec tinctus viola pallor amantium,
Nec vir Pieria pellice ſaucius
    Curvat; ſupplicibus tuis
Parcas, nec rigida mollior aeſculo,
Nec Mauris animum mitior anguibus.
Non hoc ſemper erit liminis aut aquae
    Caeleſtis patiens latus.

v. 10. Ne c. retro f. e. rota.

XI.

& poſitas ut glaciet nives
Puro limine *Juppiter:*

in quo fruſtra ſunt, qui pro *limine* reponunt *lumine*, atque id pro genuina hujus loci ſcriptura venditant: nihil enim illo *lumine* ineptius, cum propter alia, tum quod noctu haec, non interdiu, agerentur. Imo vero, quicumque lectionis illius *limine* primus fuit auctor, ſic locum hunc concipiebat,

Duro limine *Juppiter:*

nives poſitas *duro limine*, ubi tunc Horatius *ante fores projectus* excubabat: ſic Epod. XI.

Limina dura, *quibus*
Lumbos & infregi latus.

Ovid. Remed. Amor. 508.

Nec dic blanditias, nec fac convitia poſti:
Nec latus in duro limine *pone tuum.*

10. Ne currente retro funis eat rota] Alius, &, niſi fallor, melior eſt verborum ordo in Petrenſi noſtro & Galei:

Ne currente rota *funis eat* retro.

ut in Arte Poët. currente rota *cur urceus exit?* Et *retro*, cum priorem ſyllabam corripit, ſuavius ponitur in fine verſus, atque ita ſemper Noſter, ut I, 35.

At vulgus infidum & meretrix retro.

II, 11.

Poſcentis aevi pauca: fugit retro.

III, 4.

Non me Philippis verſa acies retro.

adde, quod in recepto ordine ambiguum foret, utrum *currente retro rota*, an *funis retro eat*, conſtruendum ſit.

18. Nec Mauris animo mitior anguibus] Editiones primae Veneta & Loſcheri, animo; poſtea neſcio quis animum primus introduxit. Ab eo tempore in hunc uſque diem, ut cuique eruditorum viſum eſt, nunc hoc, nunc illud locum obtinuit. Lambinus, Cruquius, Torrentius de ſuis codicibus tacent. Ex quinque Pulmanni tres *animo*; duo reliqui *animum*, ut etiam ex tribus Berſmanni unus. Certe ex omnibus noſtris unicus Graevianus agnoſcit *animum*, idque manu recentiore mutatum eſt in *animo*. Rectum tamen illud, elegante & familiari Poëtis Graeciſmo. Statius Silv. IV, 6. de Hercule,

Sic mitis vultus, *veluti de pectore gaudens*
Hortetur menſas.

ubi *vultus* non rectus ſingularis eſt, ſed accuſativus pluralis; ut Claudian. Stil. II, 135.

Blanda quidem vultus.

9. Quae

XI.

Ad Mercurium.

MERCURI, (nam te docilis magiſtro
Movit Amphion lapides canendo)
Tuque Teſtudo reſonare ſeptem
Callida nervis,
Nec loquax olim neque grata, nunc &
Divitum menſis & amica templis;
Dic modos, Lyde quibus obſtinatas
Adplicet auris:
Quae, velut latis equa trima campis,
Ludit exſultim metuitque tangi,
Nuptiarum expers & adhuc protervo
Cruda marito.

Tu

9. Quae velut latis] Anacreon:
Πῶλε Θρῃκίη, τί δή με
Νηλεῶς φεύγεις. ——
Νῦν δὲ λειμῶνας τε βόσκεαι,
Κοῦφά τε σκιρτῶσα παίζεις.
Noſter:
Quae velut latis equa trima campis
Ludit exſultim, metuitque tangi.
Atque haec ex illis expreſſa eſſe, poſt Henricum Stephanum, multi annotarunt. Sed animadvertit ceteris acutior celeberrimus Dacierius, Anacreontis illud *λειμῶνας prata* non ad amuſſim reſpondere *latis campis*: & idcirco, ut propius inter ſe conveniant, contra omnes codices reponendum eſſe contendit, *laetis campis*: ita Carm. II, 5.
Circa virentes *eſt animus tuae* Campos *juvencae.*
Addidiſſe potuit Carm. III, 18.
Ludit herboſo *pecus omne* campo.
& IV, 4.
Qualemve laetis *caprea* paſcuis;
ut Ovidii illud Faſt. IV, 476.
Sacrorumque Melan paſcua laeta *boum.*
Jam ut concedamus Noſtrum Anacreonta illa ante oculos habuiſſe, quamquam hoc quidem incertum eſt; novimus tamen eum non multum amare *fidos* illos *interpretes*, & ſerviles imitatores, qui *verbum verbo* exprimendum curant. Equidem id de plano auſim affirmare, multo aptius loco huic & ſententiae convenire *Latis*, quam *Laetis*. Quippe cum addit, *metuitque tangi*, bene certe poſuit *latos campos*, ubi nimirum fugae erat locus & ſpatium, ne *tangi* & prehendi poſſet. Quid quod de more *latos campos* dixit, perpetuo apud Poëtas epitheto. Virgil. Aen. VI, 888.
Aëris in campis latis, *atque omnia luſtrant.*
& XI, 465.
latis *diffundite* campis.
& III, 537.
Quattuor hic, primum omen, equos *in gramine vidi*,
Tondentes campum late; *candore nivali.*
VII, 486.
cui regia parent
Armenta, *&* lati *cuſtodia credita* campi.
Stat. Silv. IV, 7.
Jam diu lato *ſpatiata* campo.
Silius Ital. VIII.
jam latis *obvia*, *credo*,
Stat campis *acies.*
& XVII.

Tu potes tigris comiteſque ſilvas
Ducere, & rivos celeris morari.
Ceſſit inmanis tibi blandienti
Janitor aulae
Cerberus; quamvis furiale centum
Muniant angues caput ejus, atque
Spiritus teter, ſanieſque manet
Ore trilingui.
Quin & Ixion, Tityoſque voltu
Riſit invito: ſtetit urna paullum
Sicca, dum grato Danai puellas
Carmine mulces.

v. 18. Forte, Caput, EXEATQUE.

Ne ſi miſcebit latis *fera praelia* campis.
Sic *lata arva* Ovid. Faſt. I, 546.

Dumque huic hoſpitium domus eſt Tegeaea; vagantur
Incuſtoditae lata *per* arva *boves:*

ubi dolet praeſtantiſſimum Heinſium, pari quo hic Dacierius errore, *laeta arva* ex pauculis codicibus ſubſtituiſſe; cum & major librorum pars & ipſa res alterum efflagitet. *Lata* enim ſine dubio, quia dixerat *vagantur*. Ipſe Ovidius Faſt. II, 210.

Non aliter, quam cum Libyca de rupe leones
Invadunt ſparſos lata per arva *greges*.

ubi recte *lata*, quia *ſparſos:* neque variant codices. Idem Amor. I, 7.

Stravit deprenſos lata per arva *greges*.

18. CAPUT EJUS ATQUE SPIRITUS] Nihil verius, quam quod Dacierius libere & candide hic adnotavit; *Totum*, inquit, *hoc Carmen dehoneſtat vocula* EJUS, *qua utinam Horatius non uſus fuiſſet*. Equidem jamdudum male oderam illud *ejus*, & hanc viri inſignis cenſuram magna cum voluptate poſtea legi:

Cerberus, quamvis furiale centum
Muniant angues caput ejus, *atque*
Spiritus teter ſanieſque manet
Ore trilingui.

Aufer enim hinc *ejus*, & integer tamen ſenſus manebit. Quippe cum *Cerberum* jam nominaſſet, ſatis erat dixiſſe *furiale caput:* neque opus erat τῶ *ejus*, ut cujus ſit caput certo ſcire poſſemus. In Sermonibus quidem, qui ad pedeſtrem orationem proxime accedunt, venia danda eſt Noſtro, cum II, 1. & II, 6. ait.

Scilicet uni aequus virtuti atque ejus *amicis:*
Et quae ſit natura boni, ſummumque quid ejus:

& Lucretio, cum in poëmate Philoſophico paſſim hanc voculam adhibet,

Quin etiam repetunt a caelo atque ignibus ejus.
Nec refert quibus adſiſtas regionibus ejus.

Neque vero peccavit Noſter in Carm. IV, 8.

Ejus, qui *domita nomen ab Africa*
Lucratus rediit, clarius indicant Laudes:

Tolli enim hic non poteſt τὸ *ejus*, niſi cum totius ſententiae diſpendio: ut neque apud Propertium. IV, 2. verſ. 35.

Eſt etiam aurigae ſpecies Vertumnus, & ejus
Trajicit alterno qui *leve pondus equo.*

Sed Poëtae Epici, magno ſane cum judicio, vocabulum hoc perpetuo mulctarunt exilio; ne Heroici carminis majeſtatem humi ſerpere cogeret; utpote ſingulis fere periodis recurſurum, ni ſtilo poëtico ſubintelligeretur extrinſecus, neque praeſentia ſua verſus inquinaret. Inde eſt, quod in toto Virgilio ne ſemel quidem occurrit *Ejus*. Bis duntaxat in Ovidio, ut Triſt. III, 4.

Non foret Eumedes orbus, ſi filius ejus
Stultus Achilleos non adamaſſet equos.

ubi ſublato *ejus*, nihil deeſt ſententiae: poſito autem, in proſam orationem verſus degenerat: plane ut hic apud Noſtrum. Eo tamen pejus Noſter, & quod in Carmine Lyrico longe ſupra Ovidii Elegos ſurgere debuerit; & quod ſtatim ſubjunxerit *atque*, Caput *ejus atque:* adeo ut bis tanto carminis ſublimitatem magis depreſſerit. Quin in verbis ſequentibus, eſt quod excuſari fortaſſe

poſſit,

Digitized by Google

Audiat Lyde ſcelus atque notas
Virginum poenas, & inane lymphae
Dolium fundo pereuntis imo,
Seraque fata,
Quae manent culpas etiam ſub Orco.
Inpiae, (nam quid potuere majus?)
Inpiae ſponſos potuere duro
Perdere ferro.
Una de multis, face nuptiali
Digna, perjurum fuit in parentem
Splendide mendax, & in omne virgo
Nobilis aevum:

SUR-

poſſit, probari certe & laudari minime mereatur:

Spiritus teter ſanieſque manet:

hoc eſt, *ſpiritus manet*, & *ſanies manet.* Atqui *ſpiritum* ſive halitum *manare* nemo uſquam dixit. *Sanies* quidem *manat*, atque omne genus humorum & liquorum, *lacrimae*, *ſanguis*, *ſudor*, *mel*, *aqua*, *pix* & ſimilia: ſpiritus nequaquam, ſi accurate loquimur. Nam cum Lucretius *ſonitum* & *frigus manare* dixit, illud nimirum vult, per *poros & priva foramina corporum permeare*; non ut hic Noſter de *ſpiritu*, cum aperta via per fauces prodeat. Quid igitur fiet? an Horatium hic captum & damnatum ſub cultro relinquemus? an potius,

O Tite, ſiquid ego adjûro curamque levaſſo,
Ecquid erit pretii?

Vide igitur, annon in Librarios potius culpam transferamus, & levi mutatione ab utroque Noſtrum crimine una opera liberemus. Sic ergo repone,

Cerberus: quamvis furiale centum
Muniant angues caput, EXEATQUE
Spiritus teter, ſanieſque manet
Ore trilingui.

Ovidius Metam. III, 75. de Dracone loquens:

plenis tumuerunt guttura venis:
Spumaque *peſtiferos* circumfluit *albida rictus:*
Terraque raſa ſonat ſquamis; quique halitus exit
Ore niger Stygio, vitiatas inficit auras.

ubi paria vides omnia: *ſpuma circumfluit*, plane ut *ſanies manet: halitus* autem *niger exit*, ita ut hic *exeat ſpiritus teter:* & utrobique quidem ex *ore trilingui:* nam & ſerpenti illi, verſu ibi. 34.

Tres *vibrant* linguae, *triplici ſtant ordine dentes.*

Iterum Ovidius Triſt. V, 6.

Spiritus *hic Scythica quem non bene ducimus aura;*
Quod cupio, membris exeant *ante meis.*

& ibid. IV, 3.

Spiritus *hic per te patrias* exiſſet *in auras.*

& Art. Amat. III, 745.

Exit, *& incauto paullatim pectore lapſus*
Excipitur miſeri ſpiritus *ore viri.*

Verum hic notandum eſt, quod in his locis *Spiritus exit* de iis duntaxat dicatur, qui moribundi animam expirant. Quare ad evitandum Ambiguum, utinam Noſter ſcripſiſſet potius, *Exeatque Halitus teter.*

30. IMPIAE, NAM QUID POTUERE MAJUS] *Nam quid*, & membranae & editiones. Solus codex Magdalenenſis a manu ſecunda,

Impiae, NUMQUID *potuere majus?*

Non male. Nihil tamen mutaverim, niſi a prima manu codex aliquis *numquid* exhibuerit.

35. ET IN OMNE VIRGO NOBILIS AEVUM] *Nobilis* habent omnes, quod ſciam, & Editi & Scripti. Bartius tamen ad Claudianum ſuum p. 1225. *Legendum*, inquit, NUBILIS *ex vetuſtiſſimis Membranis, non* Nobilis *ut vulgo. Dicere enim vult ingenioſiſſimus poëta, aeternae gloriae velut* nuptui *datam eam virginem, qui torum genialem noluit novi mariti ſanguine conſcelerare, quod tot ipſius ſorores fecerant.* Vide quanti ſit ſapere. Sibi certe bellus homo viſus eſt, cum inſulſum hoc & refutatione indignum protulit. Verum nimirum erat, quod ex puteo ſuo Democritus hauſit, τὴν πολυμαθίην

SURGE, quae dixit juveni marito,
Surge, ne longus tibi ſomnus, unde
Non times, detur: ſocerum & ſceleſtas
Falle ſorores;
Quae, velut nactae vitulos leaenae,
Singulos (eheu) lacerant: ego illis
Mollior nec te feriam, neque intra
Clauſtra tenebo.
Me pater ſaevis oneret catenis,
Quod viro clemens miſero peperci;
Me vel extremos Numidarum in agros
Claſſe releget.

v. 43. Vulg. NEC intra.

I,

νῦν ἐν διδάσκειν, multifariam lectionem nemini conferre mentem & judicium; quippe quae Dei & Naturae dona ſunt, non noſtrae operae & laboris.

43. NEC TE FERIAM NEC INTRA] Ita recentiores Editiones: at antiqua Veneta & Loſcheriana NEC te feriam, NEQUE intra. Quis primus mutaverit neſcio, neque ſcire quicquam intereſt; certe non eſt ſecutus meliores pluresve codices. Ex tribus Berſmanni, duo habuerunt NEQUE: & ſic ex noſtris Leidenſis, Graevianus, Reginenſis, Zulichemianus, optimi & vetuſtiſſimi quique, cum aliquot aliis. Ceteri interpretes tacent: quaſi credo nihil referret, *nec* an *neque* ſcripſeris, ubicumque verſus ratio utrumvis admittere poteſt. Equidem, ut in his minutiis nec linguae Latinae neque Flacci ſalutem ſitam eſſe confiteor, ita ſemel ſuſcepto hoc labore, mei jam muneris penſique eſſe exiſtimo, ne leviſſima quidem praeterire. Quamobrem illud animadverto, varietatis hic gratiam quaeſiviſſe Noſtrum, &, quoties liber erat a metri neceſſitate, *Nec*, *neque*, vel *Neque*, *nec*: non bis eandem particulam *nec*, *nec*, aut *neque*, *neque* poſuiſſe. ut Carm. I, 6.

Nos, *Agrippa*, neque *haec dicere*, nec *gravem*.

II, 16.

Greſphe non gemmis, neque *purpura ve-*
Nale, nec *aure*.

Ergo & hic ex MStis legendum; *nec* te feriam, *neque* intra. Et ſimiliter in toto opere decies opinor vel amplius ex melioribus membranis revocavimus: de quibus ſemel hic dixiſſe ſufficiat.

1. MISERARUM EST] Quales ſint in hoc Carmine verſus, & quomodo digerendi, non modo inter Interpretes, ſed inter vetuſtos Grammaticos magna controverſia eſt: quam ſi aliquando tandem dirimere, & rem extra dubium collocare poſſimus; & gratiam, niſi fallimur, inibimus a Lectore *φιλομούσῳ*; & eo pacto inſigne flagitium, quod per ducentos jam annos carmen hoc faediſſime luxavit, in poſterum cohibebimus. Principio, ſcriptor vitae Horatii a Jacobo Cruquio editus, hanc Oden *tricolon tetraſtrophon* eſſe vult, hoc eſt, ex *quattuor* verſibus conſtare, quorum *tres* diverſa habeant metra: duos autem priores eſſe *Sapphices trimetros acatalectos*, tertium *Anacreonteum dimetrum* (lege, trimetrum) *catalecticum*, quartum *Adonium*. Ergo ex hujus hominis ſententia ſic digerendi fuerint verſus;

Miſerarum eſt nec amori dare ludum,
Neque dulci mala vino lavere, aut ex-
Animari metuentes patruae
Verbera linguae.

Atque hanc formam ſecutus eſt in editione ſua Cruquius, quam & in tribus vetuſtis codicibus ſe reperiſſe narrat. Sane & in noſtris, Graeviano, Reginenſi, Batteliano, diſpoſitio fere eadem eſt; praeterquam quod vocabula in fine verſuum non in duas partes ſecant, more Cruquiano,

Studium aufert, *Neobule*, *Liparae-*
i nitor Hebri,
Celer alto latitantem frutice-
to excipere aprum:

ſed integra continuant hoc modo,

Stu-

I, pedes quo te rapiunt & aurae,
Dum favet nox & Venus: i ſecundo
Omine; & noſtri memorem ſepulcro
Scalpe querelam.

XII.

Ad Neobulen.

Miserarum eſt, nec amori dare ludum, neque dulci
Mala vino lavere; aut exanimari metuentis
Patruae verbera linguae.

v. 1. Vulg. Neque.

Tibi

Studium aufert Neobule, Liparaei
Nitor Hebri.
Celer alto latitantem fruticeto
Excipere aprum.

Quin & eandem normam tenuiſſe codices Cruquii nullus dubito; atque id ipſum eſt, quod eos dicit *nonnihil ſua ope adjutos fuiſſe in pedibus ordinandis.* Jam autem quam inepta, prava, diſtorta, deformia haec ſint, quid attinet dicere? Satis profecto ſuperque id conſtabit ex iis quae dicturi jam ſumus de vero metiendi modo. Pes metricus ex quatuor ſyllabis conſtans, quorum priores duae breves, poſteriores longae ſunt, ut *Diomedes, metuentes, Cythereae*, Graecis Ἰωνικὸς ἀπ' ἐλάσσονος, Latinis *Jonicus minor* appellatur. Hoc unico pede totum Carmen ab initio ad finem uſque decurrit: quale unum ab Alcmane olim compoſitum eſſe narrat Hephaeſtion p. 37. cujus hoc initium:

Ἕκατον μὲν Διὸς υἱοι τάδε μῶσαι κροκόπεπλοι:

& a Sappho alterum, quod ſic incepit,

Τί με Πανδιονὶς ὠράνα χελιδών;

ab Alcaeo vero πολλὰ *multa* conſcripta eſſe idem teſtatur. Praeterea & duo genera fuiſſe ait (pag. 66) horum carminum Ionicorum: unum (id ἐξ ὁμοίων vocat) quod nullo certo pedum numero claudebatur; ſed ubicumque auctori viſum eſt, vel pedem ſiſtebat, vel pari tenore ultra procedebat: quale crediderim Alcmanis illud & Sapphus fuiſſe, ſolis Ionicis conſtans, caetera legibus ſolutum. Atque hujus generis unum exhibet Terentianus Maurus, ſuumne an forte Septimii Sereni equidem neſcio; pag. 2428.

Diomedem modo magnum dea fecit, dea belli
Dominatrix, Phrygas omnes ut in armis ſuperaret:
Patulis agmina campis jacuerunt data leto:
Pavidi tergaque dantes petierunt trepidae moenia
Trojae.

ubi vides pedum numerum non eſſe definitum ſed carmen per ſynaphiam, ut vocant, quouſque velit, progredi. Quod & antea nos docuerat p. 2416.

Non verſibus *iſtud*, numero aut pedum, *coarctant:*
Sed continuo carmine, quia pedes gemelli
Urgent brevibus tot numero jugando longas:
Idcirco vocari voluerunt συνάφειαν.

Alterum Ionicorum genus, quod κατὰ σχέσιν vocat Hephaeſtion, certo eorundem pedum numero incedebat; quo ſimul ventum erat, claudebatur ſententia: atque inde rurſus exordiens pari iterum numero decurrebat: quae *redditio* & *revolutio* (ἀνταπόδοσις καὶ ἀνακύκλησις) toties iterabatur, quoties voluit auctor carminis: ea lege, ut neque pauciores neque plures pedes habuerit in clauſulis ſequentibus, quam in prima habuit. Tale, inquit, erat Alcaei carmen, cujus hoc initium;

Ἐμὲ δείλαν, ἐμὲ πασᾶν κακοτάταν πόδ' ἔχοισαν.

qui locus obiter corrigendus eſt: MSti, quos vidi, παιδ' habent, non ποδ'· ſolemni errore αι pro ε, quia eodem ſono efferebantur: lege igitur,

Ἐμὲ δείλαν, ἐμὲ πασᾶν κακοτάταν πεδέχοισαν.

Me miſeram, me omnium calamitatum expertam.

πεδέχοισαν Aeolenſium dialecto pro μετέχουσαν. Addit Hephaeſtion: Ἄπειρας μὲν οὖν τις φήσειεν ἂν αὐτὸ Ἐξ ὁμοίων εἶναι, ἐξ Ἰωνικῆς ἀπ' ἐλάσσονος συζυγίας καταμετρούμενον· ἡμεῖς δὲ, ἐπεὶ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑ ὁρῶμεν αὐτὸ συζυγίας γεγραμμένον, Κατὰ σχέσιν αὐ-

τὸ

Digitized by Google

Tibi qualum Cythereae puer ales, tibi telas
Operoſaeque Minervae ſtudium aufert, Neobule,
Liparei nitor Hebri;

τὸ γεγράφθαι φαμὲν. Hoc eſt, *Imperitus quidem aliquis hoc carmen Alcaei ſolutum legibus eſſe crediderit: nos vero, cum* DECEM *ubique pedibus decurrere videamus, lege id conſtrictum eſſe pronunciare poſſumus.* Ubi in primis obſervandum, omnes ejus carminis clauſulas fuiſſe DECEM PEDUM. Inde enim luce ipſa clarius conſtabit, ad Alcaei exemplar hanc, de qua agimus, Odam ab Horatio compoſitam eſſe. Quippe haec ſimiliter decem pedibus Ionicis decurrit: inde rurſus initio capto ſtadium idem metitur; & quattuor ejuſmodi decapodiis tota finitur. Porro & illud ex verbis Hephaeſtionis diſcimus, nullum verſiculi finem aut diviſionem eſſe, donec ad *decimum* pedem deventum ſit: & proinde nihil referre, utrum tribus, an duabus, aut unicâ, ſi fieri poſſet, lineâ decapodia quaeque ſcribatur: cum nulla pauſa aut inciſio ſit ante decimum pedem. Sed quandoquidem chartae paginaeque ſpatium tam longam lineam admittere & continere non poſſet; & proinde neceſſe eſſet, ut decempedalis verſus in partes divideretur: inde dubium ortum eſt, quibuſnam in locis commodiſſime fieri poſſet inciſio. Ubi ridiculum plane & inſulſum ſe praebuit Scriptor Cruquianus, qui in medio pede Ionico caeſuram poſuit, & praeterea ſexies in tam brevi carmine verſum exire fecit in dimidiatum verbum. At pleriſque placuit, ut in tria membra diſcerperetur, quorum duo priora trimetra Ionica eſſent, tertium tetrametrum; quo modo omnes hodie Editiones praeter Cruquianam exhibent,

Miſerarum eſt nec amori dare ludum,
Neque dulci mala vino lavere aut ex-
animari metuentes patruae verbera linguae.

Ita dividunt Marius Victorinus. p. 2618. Diomedes p. 510, & 524; Atilius Fortunatianus 2704; Plotius 2660; & Scholiaſtes Acron. Verum in ea diviſione illud incommodi accidit, quod in medio verbo ter fiat inciſio, inconcinne prorſus & odioſe;

Neque dulci mala vino lavere aut ex-
Simul unctos Tiberinis humeros la-
Vit in undis eques ipſo melior Bel-

quae deformitas nebuloni cuidam anſam porrexit, ut immane facinus aggrederetur, de quo mox plura dicemus. Nos potius in his Graecum Hephaeſtionem ſecuti ſumus, qui, ut jam vidimus, primam in Alcaeo caeſuram fecit *τετράμετρον*,

Ἔμε δείλαν, ἔμε πασᾶν κακοτάτων πεδέχοισαν.

Cui accedit Marius Victorinus pag. 2538, 2507, & 2496, ubi exemplum Ionici *ἀπ' ἐλάττονος* tetrametri acatalecti hoc adducit;

Miſerarum eſt neque amori dare ludum neque dulci.

Quorum exemplo priores duos in hac noſtra editione ſcripſimus tetrametros, tertium autem dimetrum, hoc modo:

Simul unctos Tiberinis humeros lavit in undis,
Eques ipſo melior Bellerophonte, neque pugno,
Neque ſegni pede victus.

Atque hoc pacto, ut in libro ipſo videre eſt, nulla linea dimidiato vocabulo clauditur: neque aliter ab Horatii manu profectum eſſe quovis pignore contenderim. Illud tamen ſemper memineris, utcumque ſcriptionis commodo verſus dividatur, unicum tamen revera eſſe, & continuato curſu properare uſque ad decimum pedem.

Caeterum ineptus eſt Scholiaſtes Acron, cum *metrum hoc Sotadicum dici* tradit; unde deceptus vir cetera pereruditus mirum ſomnium habet de ſcopo & propoſito Poëtae; quaſi Hebrus ille, quem tantopere laudare videtur Noſter, *turpis & vetulus moechus* eſſet, & *Sotadico hoc Satyricoque rhythmo* ironice ſugillaretur. Quippe numquam hoc verſu uſus eſſe traditur maledicus ille Sotades: Ionico quidem pede ſcripſit, unde lapſus eſt Acron; ſed Ionico *ἀπὸ μείζονος*, ſive majore, qui contrarius plane eſt hujus Carminis pedi, nempe Ionico minori. Hic poſt duas breves totidem longas habet ſyllabas: ut *Fruticeto*: ille vice verſa a duabus longis exit totitidem breves, ut *Contendere.* Sotadicorum haec exempla notiſſima ſunt (praeter eos Terentiani Mauri hic obiter citatos)

Σείων μελίην Πηλιάδα δεξιὸν κατ' ὦμον.
Εἰς οὐχ ὁσίην τρυμαλιὰν τὸ κέντρον ὠθεῖς.

ubi vides non Iambeum ab Heroico magis diſſonum eſſe, quam Sotadicum ab hoc Horatii. Neque levius falluntur ii, qui hanc Oden *pede parum elaborato procedere* dictitant, adeo ut bene factum ſit, quod ſemel duntaxat Noſter hoc metrum adhibuerit. Imo vero & in primis dulce eſt metrum, & longe omnium operoſiſſimum. Geminas enim breves & geminas longas, repetita identidem vice, pauciſſima verba ſuppeditabunt; ut agnoſcet, ſi quis Muſarum cliens in hoc metro periculum ſui fecerit. Unde magis credibile eſt, difficultate operis offenſum Horatium non amplius ſemel hoc conatum eſſe. Nam magiſter ejus Alcaeus *πολλὰ*, ut jam vidimus, *multa* carmina hoc metro detexuit,

Digitized by Google

Simul unctos Tiberinis humeros lavit in undis
Eques ipſo melior Bellerophonte, neque pugno
Neque ſegni pede victus:

Catus

xuit, & profecto, ſi ad lyram canatur, ut omnia haec chordis ſocianda erant, mirum quendam leporem habet Ionicus minor *κατὰ σχέσιν* iteratus & revolutus: ut jure de hac Oda dixerit Terentianus Maurus p. 2428.

Simili lege ſonantes numeros ad Neobulen
Dedit uno modulatus lepide *carmine* Flaccus.

6. Liparaei nitor Hebri, eques ipso] In editionibus priſcis, Veneta & Loſcheriana, hac forma & ordine verſus hi conſpiciuntur:

Studium aufert, Neobule, Liparaei nitor Hebri:
Simul unctos Tiberinis humeros la-
vit in undis, eques ipſo melior Bel-
lerophonte, neque pugno, neque ſegni pede victus.

Et ſic omnia ſcripta exemplaria, tam mea, quam aliorum, niſi quod verba non dividant in fine verſuum. Exortus tamen eſt ante annos ducentos ſceleratus neſcio quis, qui os ſublevit Aldo Manutio, mentitus *antiquum quendam codicem Viennae apud Staniſlaum Zaur* ſic verſus hos exhibere, nova ſpecie diſpoſitos;

Studium aufert, Neobule, Liparaei nitor Hebri,
Eques ipſo melior Bellerophonte,
Neque pugno, neque ſegni pede victus,
Simul unctos Tiberinis humeros lavit in undis.

Quo mendacio inductus Aldus, neque ſibi tum viſo eo codice nec cuiquam poſtea, verſus hos ad eam formam in Editionibus ſuis expreſſit; & ex eo tempore, quod indignandum magis an dolendum ſit neſcio, omnes omnium editiones praeter unam Cruquianam flagitium hoc commaculavit. Sed audiamus, quibus rationibus inductus hoc primum commentus eſt ille nebulo. Primo, *ut ſervarentur integrae dictiones*; neque tam deformiter in binos verſus divellerentur. Atqui ego, antiquo verborum ordine ſervato, mutatis tantummodo caeſurae locis, id melius praeſtiti. Deinde, ait, *ne claudicet verſus in dictione* BELLEROPHONTE, quam corripere ultimam putat, quia genitivum facit *Bellerophontis*. Plumbeum ſane pugionem, & facile retundendum! Quippe caſus huic rectus ut *Bellerophontes*, ut Graeci *Βελλεροφόντης*: Seneca Epiſt. 115. *Dabit in illa fabula poenas* Bellerophontes. Hyginus Fab. 273. *Ludis Acaſti, Zetbus dolichodromo vicit, Calais diaulo*, Bellerophontes *equo*. Jam autem notiſſimum eſt Graeca ejuſmodi nomina ablativos E longo ſaepe producere; ut Juvenalis XIII, 98.

ſi non eget Anticyra nec
Archigene: quid enim.

quamquam caſu genitivo *Archigenis* recte dixeris terminatione Latina. Quod ſi concedamus *Bellerophonte* eſſe ultima brevi: nihil tamen ei ſyllabae conſuluit homo imperitus, cum in verſus extremum eam trajecit. Quippe, ut jam ante oſtendi, verſus unus & non interruptus decurrit uſque ad decimum pedem: neque ulla hic ſyllabae communis, qualis in Hexametrorum aliorumve fine licentia eſt, niſi forte in decimo quoque pede. Pari modo, ac in Anapaeſtis nulla ſyllaba communis eſt, priuſquam ad ultimam clauſulam ſive verſum Paroemiacum devenerint, ut primus olim docui in Diſſertatione ad Joannem Antiochenum Malelam, & poſtea multo fuſius in Scripto Anglico de Epiſtolis Phalaridis. Caeterum quis riſum tenere poteſt, cum inter interpretes tot turbas concitaverit novus ordo a terrae filio inductus,

Liparaei nitor Hebri,
Eques ipſo melior Bellerophonte.

Quomodo enim *nitor Hebri* eſt *eques*? *Nitor Hebri*, inquiunt, eſt *περιφραστικῶς ipſe Hebrus*, ut *βίη Ἡρακληείη*, *ſententia Catonis*, *ſapientia Laeli*, hoc eſt, Hercules, Cato, Laelius. Hoc pleriſque obſtruebat os: & eo ipſo nomine pulchra dictio videbatur, quia Horatius ſic loqui voluit. At *non obtuſa adeo geſtabant pectora* ſagaciſſimi viri Torrentius & Tan. Faber, quin libere & fidenter clamitabant, *ſine exemplo & vitioſe locutum eſſe Horatium, peſſimam eſſe hanc & corruptiſſimam cacozeliam: nitor Hebri equitis*, non *eques* dictum oportuiſſe. Recte illi & vere; niſi quod pro illo tenebrione poëta vapulavit. Neque tamen hi ipſi ob prolatam libere ſententiam ſic impune abierunt. Ecce enim, qui eos in jus vocet, & *falſo pudore dejerare poſſit, hoc loco* Equitis *vitioſum fore*. Ain' vero, vir doctiſſime? Vide, quanta opinionis vis eſt! Dum ab Horatii partibus ſtare ſe credit, ea laudat & defendit, quae alioqui pro ſumma ſua eruditione cum primis damnaviſſet. *Nitor Hebri equitis* vitioſum hic foret? Quid illud ergo, Carm. I, 19.

Urit me Glycerae nitor
Splendentis *Pario marmore purius*?

An vitioſe ibi locutus eſt Noſter, quia *ſplendentis* dixit, non *ſplendens*? Quin potius is locus argu-

Catus idem per apertum fugientis agitato
Grege cervos jaculari, & celer arto latitantem
Fruticeto excipere aprum.

XIII.

Ad Fontem Bandusiam.

O fons Banduſiae, ſplendidior vitro,
Dulci digne mero, non ſine floribus,
Cras donaberis haedo;
Cui frons turgida cornibus

v. 11. Alto. De Carmine xii. vide Notas. 1. Vulg. Blandusiae.

Pri-

mento eſt, luxatos eſſe verſus; quippe *equitis* hic dixiſſet Horatius, ut ibi *ſplendentis*. Sed praeterea vide, ut ex uno abſurdo aliud ſequatur. Hoc enim dicit larvatus Horatius; Hebrum *equo*, *pugno*, *pede*, ſive campeſtribus exercitiis, *invictum eſſe*,

Simul unctos Tiberinis humeros lavit in undis:

id eſt, *poſtea quam lávit*. Atqui hoc plane eſt ἄνω ποταμῶν. Nam primum exercebant ſe in Campo Martio, & tum poſtea in Tiberi lavabantur: ut praeter alios Vegetius narrat, I, 3. *Sudorem curſu & campeſtri exercitio collectum nando juventus abluebat in Tiberi*: & ibidem 10. *Romani veteres Campum Martium vicinum Tiberi delegerunt; in quo juventus poſt exercitium armorum ſudorem pulveremque dilueret, ac laſſitudinem curſus natandi labore deponeret*. Quanto igitur melius verus Horatius, qui Neobulen perculſam eſſe dicit *Hebri nitore*, ſimul ac ille equitatione, pugilatu, & curſu laſſus in Tiberi ſe abluit, & inde domum rediens ſe ab exercitio rubentem & roſeum puellis viſendum praebuit. Quare, aut valde fallor, aut genuinus demum verſuum ordo, quem libri omnes uno conſenſu tuentur, editoribus Flacci in poſterum placebit.

10. Catus idem per apertum] *Catus* hoc loco habent codices univerſi: ſed tu totam clauſulam contemplare,

Catus *idem per apertum fugientes agitato*
Grege cervos jaculari, & celer *alto latitantem*
Fruticeto excipere aprum.

Catus, inquit, *jaculari*, & *celer excipere*. At amicus quidam meus, vir inſigni doctrina, potius vice verſa Noſtrum ſcripſiſſe autumat,

Celer *idem per apertum*—Catus *alto latitantem*.

Nam *celeritatis* eſt, inquit, *fugientes* cervos jaculo conſequi: *cati* hominis eſt excipere aprum latitantem. Atque hoc quidem valde ſpecioſum eſſe fateor, & prima fronte mire adblandiri. Sed videamus quid ſit *excipere aprum*. Curtius VIII, 2. *Cum* leo *magnitudinis rarae ipſum invaſurus incurreret, feram non* excepit *modo, ſed etiam uno vulnere occidit*. Quintilianus Inſtit. IV, 2. *Paſtorem, quod is* aprum, *quem ipſi muneri obtulerat*, exceptum *eſſe a ſe* venabulo *confeſſus eſſet; in crucem ſuſtulit*. Seneca de Ira I, 2. *Atqui &* venientes feras excipit *venator, & fugientes perſequitur*. Spartianus in Caracallo: Excepit apros *frequenter; contra leonem etiam ſtetit*. Iterum Seneca, de Providentia cap. 2. *Si adoleſcens conſtantis animi* irruentem feram venabulo excepit; *ſi leonis incurſum interritus pertulit*. Vides jam opinor *celeritate* & viribus ei opus eſſe, qui vel *venientem aprum exceperit*. Is vero ταχυχειρίᾳ inſigni eſſe debet, &, ut Achilles Homericus, πυρὶ χεῖρας ἐοικέναι, celeritatem manus quaſi igneam habere, qui aprum in fruticeto adhuc *latentem* venabulo occupare poterit, neque incurrendi & irruendi moram illi concedere. Quare placet, quod in Codicibus habetur, *Celer excipere:* neque minus arridet alterum, *Catus jaculari*, non *celer*. Quippe jam antea proximis verbis a *celeritate* ſatis Hebrum commendaverat, *Neque ſegni pede victus*. Ergo novam hic laudem memorat, *Catus jaculari fugientes*, quod & virtutem & artem notat. Qui enim *fugientes* cervos jaculo conſequitur, & valido lacerto torquere illud debet, & docta manu ad ſcopum dirigere.

11. Celer alto latitantem] *Alto* habet editio Veneta: at Loſcheriana arcto: quod inven-

Primis & Venerem & proelia deſtinat,
Fruſtra: nam gelidos inficiet tibi
Rubro ſanguine rivos,
Laſcivi ſuboles gregis.
Te flagrantis atrox hora Caniculae
Neſcit tangere: tu frigus amabile
Feſſis vomere tauris
Praebes, & pecori vago.

ventum in codicibus ſuis ſecutus eſt Lambinus: caeteri fere omnes *alto* retinuerunt. Utrumvis ſat bene habet, & bonis auctoribus defendi poteſt. *Alto fruticeto* i. e. profundo, ut ſaepe Homerus ΒΑΘΕΙΗΣ ὕλης, & in re ſimili Iliad. Λ. 415.

Ὡς δ' ὅτε κάπριον ἀμφὶ κύνες θαλεροί τ' αἰζηοὶ
Σεύονται, ὁ δέ τ' εἶσι βαθείης ἐκ ξυλόχοιο.

Lucret. V, 42.

Per nemora, ac montes magnos, ſilvaſque profundas.

Virgil. Aen. VII, 515.

Contremuit nemus, & ſilvae *intonuere* profundae.

Georg. II, 390.

Complentur valleſque cavae, ſaltuſque profundi.

Sed, ut vides, potius *profundus* hoc ſenſu dixerunt Latini, quam *altus*; ad evitandum credo ambiguum, cum de *ſilvis* loquantur. Quamobrem omnino verior eſt lectio altera, quam meliores codices ſubminiſtrant, ut ex Noſtris Bodleiani duo, Galei, Graevianus, & pro varia lectione Battelianus. Seneca Oedip. 277.

Frondifera ſanctae nemora Caſtaliae petens
Calcavit artis *obſitum* dumis *iter.*

Ita recte magnus Gronovius edidit ex omnium veterrimo Mediceo: caeteri libri pari, ut hic, errore *altis* habebant. Et ſane proclivis eſt ad errorem lapſus, quia *Artus* non *Arctus* perpetuo ſcribunt codices antiqui. Silius Italicus lib. X, 82.

Ut canis occultos agitat cum Belgicus apros,
Deprendit ſpiſſis *arcana cubilia* dumis.

Ovid. Metam. I, 123.

domus antra fuerunt,
Et denſi frutices, & *vinctae cortice virgae.*

Sic Homerus, de hac ipſa re, Λοχμῇ πυκινῇ, hoc eſt, verbum verbo, *Arto fruticeto*, Odyſſ. T. 439.

Ἔνθα δ' ἄρ' ἐν ΛΟΧΜΗ ΠΥΚΙΝΗ *κατέκειτο μέγας* ΣΥΣ.

1. O FONS BLANDUSIAE] Editio utraque, Veneta & Loſcheri, *Blanduſiae*: unde in caeteras propagatum eſt. Et ſic codices aliquot, praeſertim recentiores. At multo potiores & vetuſtate & numero BANDUSIAE; neque aliter Acron MStus in bibliotheca Regiae Societatis. Ita ſane ex noſtris Graevianus, Reginenſis, cum tribus aliis. Quare reſcribamus hic *Banduſiae*: cum enim nihil aliunde compertum ſit de fontis hujus nomine, neque quiſquam mentionem ejus fecerit; quae pervicacia eſt, ex iis codicibus quos ſolos hic auctores habemus, non vetuſtiſſimos atque optimos ſequi? *Blanduſiae* credo ſuppoſuerunt ingenioſi homines, quia fons bellus atque elegans *blando* nomine dignus videbatur.

6. NAM GELIDOS INFICIET TIBI] *Gelidos* habent omnia exemplaria: neque id loco nunc movendum eſt. Tamen cum de hoc ipſo Banduſiae fonte ſic narret alibi Noſter Epiſt. I, 16.

Fons etiam rivo dare nomen idoneus, ut nec
Frigidior *Thracam nec* purior *ambiat Hebrus*;

ubi vides eum non minus a *puritate*, quam a *frigore* commendari: demiror equidem, cur *gelidos rivos* hic maluerit, quam aliud Epitheton a *puritate* tractum. Ego vero, ſi pace tot Exemplarium fieri poſſet, ſic libens reponerem:

Fruſtra: nam LIQUIDOS *inficiet tibi*
Rubro ſanguine rivos
Laſcivi ſuboles gregis.

Hic certe venuſta antitheſis eſt; *liquidos* rivos *rubro* ſanguine inficiet; qui prius liquidi erant & *vitro ſplendidiores* rivi, nunc *rubro* colore inquinabuntur. *Liquidus* autem *rivus* Noſter ipſe Epiſt. I, 12. & *liquides fontes* paſſim poëtae, ut Virgilius ter quaterque. Sic Ecloga I, 59.

floribus auſtrum
Perditus, & liquidis *immiſi* fontibus *apros*;

apros ſcilicet, qui fontes prius liquidos volutando turbarent, & polluerent. Pone ibi *gelidis fontibus*, & omnem venerem, imo totam animam de ſententia ſuſtuleris. Atqui eodem modo jacet & languet recepta Flacci lectio. Quorſum enim hic *gelidos*? quid *frigus* aut obſtat aut proficit, aut quo-

Fies nobilium tu quoque fontium,
Me dicente cavis inpoſitam ilicem
Saxis, unde loquaces
Lymphae deſiliunt tuae.

XIV.

DE REDITU AUGUSTI.

HERCULIS ritu modo dictus, ô plebs,
Morte venalem petiiſſe laurum
Caeſar, Hiſpana repetit penatis
Victor ab ora.

Unico

quo modo pertinet ad *colorem rubrum?* Adde huc, quod in ſequentibus abunde ſatis laudat ob frigus & umbram,

Te flagrantis atrex hora Caniculae
Neſcit tangere, tu frigus amabile &c.

ut minime neceſſe fuerit, alieno loco hic *gelidos* inculcare.

15. UNDE LOQUACES LYMPHAE DESILIUNT TUAE] Princeps Veneta habet *Nymphae*, Loſcheriana autem *Lymphae*, quod poſterius obtinuit in editionibus ſequentibus. At non in Veneta tantum edita, ſed & ſcriptis nonnullis reperitur ea lectio, quantumvis hic muſſitent Interpretes: Certe ex meis Graevianus, Galei, Regiae Societatis, Bodleianus, & pro varia lectione Colbertinus, NYMPHAE clare exhibent: unde de aliorum membranis conjectura fieri poteſt. Atque hanc unice probat vir ſummo ingenio Janus Broukhuſius ad Propertium III, 14.

Et cadit in patulos Nympha *Aniena lacus.*

ubi pari atque hic inconſtantia membranae aliquot praeferunt *Lympha.* Idem etiam Epod. XV. verſ. 48. ubi nunc habetur,

montibus altis
Levis crepante lympha deſilit pede:

ex Codice Graeviano, quo nos τοῦ μακαρίτου beneficio nunc utimur, reponit *Nympha.* Certe ſic ibi habuerunt quattuor Torrentiani, & Gifanii unus; & ex noſtris, praeter Graevianus, pro varia lectione Petrenſis. Plura etiam exempla ſuggerit Nic. Heinſius ad Ovid. Heroid. V, 31. Equidem ut non negaverim *Nympham* aliquoties pro *aqua* poni, ut Martial. VI, 43.

Dum tibi felices indulgent, Caſtrice, Baiae;
Canaque ſulfureis Nympha *natatur aquis:*

& 47.

Nympha, *meo Stellae quae fonte domeſtica puro*
Laberis, & domini gemmea tecta ſubis:

ita utrobique apud Horatium praetulerim *Lymphae*: nam longe figuratius eſt & ποιητικώτερον *lymphae* ſive *aquae* dare *pedes*, quos non habet; quam *Nymphae*, quos habet, concedere. Atque ita Lucretius bis. V, 273. VI, 638.

Qua via ſecta ſemel liquido pede *detulit undas.*

& Virgilius Culice verſ. 17.

Caſtaliaeque ſonans liquido pede *labitur unda.*

Porro, cave hic cum vulgo verba conſtruas, *unde lymphae loquaces tuae deſiliunt*, quod proſam Orationem ſapit; & in hac ſtructura Poëta dixiſſet *tibi* non *tuae*: ſed in hunc modum colloces, *Unde lymphae tuae deſiliunt loquaces*, quod Horatiano ſtilo eſt pro *loquaciter.*

2. MORTE VENALEM PETIISSE LAURUM] Theodorus Marcilius: *In membranis pleriſque*, MARTE *venalem. Recte.* i.e. *pugna & contentione belli.* Ubi illud *pleriſque* indictum erat melius; nullae enim ex Noſtris, nec Interpretum aliorum, neque Editiones ullae agnoſcunt *Marte.* Quare habeat ſecum Marcilius & ineptiſſimam lectionem, & nuſquam, credo, niſi in ſomniis ſibi repertam. Quanto melius Scholiaſtes Acron, *Mortis contemptu laus Victoris quaeritur & triumphi*: ut Virgilius, Aen. IX, 205.

Eſt hic, eſt animus lucis contemtor, & iſtum
Qui vita bene credat emi, quo tendis, honorem.

Nam perinde eſt, ſive *morte venalem*, ſeu *vita* vena-

Unico gaudens mulier marito
Prodeat, caſtis operata ſacris;
Et ſoror clari ducis, & decorae
Supplice vitta

v. 6. Vulg. JUSTIS operata DIVIS.

Vir-

venalem dixeris: eodem utrumque recidit. Ut & illud, quod addit Acron, Aen. V, 230.

Vitamque *volunt pro laude* paciſci,

eodem plane ſenſu dicitur, quo Terentius Phorm. I, 3.

ut mihi liceat tam diu quod amo frui,
Jam depeciſci morte *cupio.*

Quintilianus Inſtit. IX, 3. *Melius atque acrius, quod, cum figurâ jucundum eſt, etiam ſenſu valet:* Emit morte *immortalitatem.*

6. JUSTIS OPERATA DIVIS] *Divis* Editio Veneta; at Loſcheriana SACRIS, ut & dimidia fere pars Codicum. Ex noſtris certe Leidenſis, Reginenſis, Bodleianus, Colbertinus, Vigornienſis, & pro varia lectione Petrenſis. Quid ab Horatii manu profectum hic fuerit, ſubtilis eſt judicii res & lubricae conjecturae. *Operata divis*, ut Curtius VIII, 33. *Per decem dies* Libero Patri operatum *habuit exercitum.* Tibullus II, 5.

Tunc operata deo *pubes diſcumbet in herba.*

Silius Ital. II.

Tartareo eſt operata Jovi, *poenaſque miniſtrat.*

Juſtis autem *Divis*, non, ut Lambinus, *patriis, & conſuetudine atque uſu receptis*, ſed cum Scholiaſta, *ſpecialiter* juſtis, *quia victoriam & reditum Caeſari* merenti *dederint.* Ovidius in Epiſt. Hypſipylae:

Juſtus *ades votis* Juppiter *ipſe meis.*

& Triſt. IV, 2.

Donaque amicorum *templis promiſſa* deorum
Reddere victores Caeſar uterque parent.

& mox,

Cumque bonis nuribus pro ſoſpite Livia *nato*
Munera det meritis, *ſaepe datura*, deis.

ut contra Noſter II, 4.

penates *maeret* iniquos.

& Silius Ital. XV.

quonam ſe fine minanei
Servitio eripiat, divoſque *evadat* iniquos.

Recte itaque habet recepta nunc in Editis Lectio,

Prodeat JUSTIS *operata* DIVIS.

Neque tamen temere rejiciendum SACRIS, quod tot ſcripta exemplaria, & in eis vetuſtiſſima aliquot ſubminiſtrant. *Operari* enim *ſacris* puriſſimae Latinitatis dictio eſt, ut Virgil. in Ciri, 142.

violaverat inſcia ſedem,
Dum ſacris operata *deae laſcivit.*

Valerius Max. VI, 6. *Ampliſſimi & integerrimi viri ſanctitatem, Reipubl. uſibus &* ſacris operatam. Livius I, 31. *Ipſum regem* (Tullum) *tradunt volventem commentarios Numae, cum ibi quaedam occulta ſollemnia ſacrificia Jovi Elicio facta inveniſſet*, operatum his ſacris *ſe abdidiſſe; ſed non* rite *initum aut curatum id ſacrum eſſe.* Ubi obiter pro *operatum* reſcribendum puto *operaturum.* Sed quid ſodes erit *juſtis ſacris?* an legitimis, &, ut modo Livius, *rite initis & curatis?* Non video, quid aliud denotare poſſit; & tamen friget admodum ſententia. Nullum enim periculum erat, ne ſacris, aut lege vetitis, aut contra caeremonias factis, operaretur Livia. Quamobrem, ſi retinendum erit illud *ſacris*, ſic potius levi mutatione locum conſtituerim,

Prodeat CASTIS *operata* SACRIS:

hoc eſt, prodeat jam Livia ad occurſum Auguſti ex Hiſpania in urbem revertentis, quae toto abſentiae ejus tempore *caſtis ſacris* operata eſt, & *pudica vota* fecit pro ſalvo mariti reditu. Non enim *prodeat operata*, ut Scholiaſtes vetus aliique perperam accipiunt, eſt *prodeat ut nunc operetur:* quippe eo ſenſu *operatura* dicendum fuerit; non *operata*, quod tempus jam praeteritum indicat. *Caſtis* autem *ſacris*; quia Liviam pudicitiae gloria celebrem omnis hiſtoria tradit, unde hic de ea Noſter,

Unico gaudens mulier marito.

Ovidius Amor. III, 13.

Caſta *ſacerdotes Junoni* feſta *parabant.*

Statius Achilleidos I, 370. de Virginibus;

Dehinc ſociare choros, caſtiſque *accedere* ſacris
Hortantur; cedantque locum, & contingere gaudent.

Hypſipyle Iaſoni verſ. 73.

Adde preces caſtas, *immiſtaque* vota *timori:*
Nunc quoque te ſalvo perſolüenda mihi.

preces & *vota* pro Iaſonis reditu: ut Liviae pro Auguſti. Deïanira Herculi verſ. 35.

Ipſa domo vidua, votis operata pudicis,
Torqueor; infeſto ne vir ab hoſte cadat.

7. ET SOROR CLARI DUCIS] Ea eſt Octavia. Sed veterrimus noſter Graevianus, CARI, non

Digitized by Google

Virginum matres, juvenumque nuper
Soſpitum. vos ò pueri, & puellae
Jam virum expertae, male inominatis
Parcite verbis.

v. 11. Vulg. Ominatis.

Hic

clari: ut de eodem Auguſto Ovidius Faſt. VI, 637.

Te quoque magnifica, Concordia, dedicat aede
Livia, quam caro *praeſtitis illa* viro.

Verum recte quidem *caro viro*, ut paſſim *carus genitor*, *cara nutrix*, *cari nepotes*, & cetera *neceſſitudinum* nomina: ſed *carus dux* non minus inepte diceretur, quam Carm. I, 20. *Carus eques.* Vide autem, ut incerta & caeca fortuna in exemplaribus dominetur: unus ibi codex Regiae ſocietatis *clare eques* recte habet, cum caeteri omnes *care*: unus hic Graevianus perperam *cari ducis*, cum alii ubique *clari*. Seneca Troad. 255.

Quid caede dira nobilem clari ducis
Aſpergis umbram?

& Octav. 677.

Ubi Romani vis eſt populi,
Fregit claros *quae ſaepe* duces?

11. Jam virum expertae] Non immerito miratur Torrentius, cur addat *jam virum expertae*; cum potius par erat, ut cum pueris *innuptae* puellae conjungerentur. Unde idem, quod rariſſime facit, a conjectura opem petere voluit, & ſic locum refingere:

vos o puerae *& puellae*
Jam virum expertae.

Infeliciter profecto: nam & *puerae* obſoletior vox eſt, quam ut Horatio ſub calamum veniret: & ridiculum eſt, in eodem verſu *pueras* dici, quae innuptae ſint, *puellas* (quod alterius diminutivum eſt, atque adeo minori aetati convenit) quae jam virum ſint expertae. Sed & aliam viam tentat vir doctiſſimus, non meliore ſucceſſu,

Vos o pueri, & puellae, ET
Jam virum expertae:

nam poſtremum illud *jam virum expertae*, ſi a *puellae* disjungatur, etiam *virginum matres* comprehendet, quas antea compellaverat: & praeterea verſus hoc pacto nimis aſper ſcaberque & rubiginoſus exibit. Equidem, ſi per codices liceret, ſic potius emendaverim,

Vos o pueri & puellae
Non *virum expertae:*

ut alibi Noſter Epiſt. II, 1. verſ. 132.

Caſtis cum pueris ignara puella mariti
Diſceret unde preces, vatem niſi Muſa dediſſet?

& Carm. III, 1.

Virginibus pueriſque *canto.*

I, 21.

Dianam tenerae dicite, virgines;
Intonſum pueri, *dicite*, *Cynthium.*

Carm. Saecul.

Virgines *lectas*, pueroſque *caſtos.*

IV, 6.

Virginum *primae*, puerique *claris Patribus orti.*

Nam Virgines eas innuptas & *non virum expertas* fuiſſe, oſtendit quod mox ſubſequitur,

Nupta *jam dices, ego dis amicum*
Reddidi carmen:

ergo eo tempore nondum nupta erat.

11. Male ominatis Parcite verbis] Editiones vetuſtae, Veneta & Loſcheri, nominatis: at Codices in diverſa diſtrahuntur: nam dimidia pars habent, *nominatis*, & totidem fere *ominatis*: adeo ut alteri alteris nec numero neque vetuſtate concedant. Diverſa etiam ſecuti ſunt Editores, pro ſuo quiſque judicio nunc hoc nunc illud praeferentes. Interea hoc pro comperto jam habetur, melius facere ad ſententiam *Ominatis*, niſi quod verſus menſuram hiatu ſuo labefacere videatur. Cui tamen opitulari conati ſunt Muretus & Schottus, interjecto D, ad hunc modum,

Jam virum expertae, maled *ominatis.*

In quo ridiculine ſint magis, an odioſi, in dubio eſt; cum rubiginem hanc noſtro affricare ſtudeant, quam in Ennio Naevioque & caſcis Opicorum carminibus vix aequis auribus accipimus. Itaque alii defendunt, *male ominatis*; ut neglectâ hic Synaloephâ vocalis E non elidatur; qualia multa occurrere putant in terſiſſimis etiam poëtis. In qua ſententia eſt ſagaciſſimus Heinſius ad Claudian. Sec. Conſ. Stilich. verſ. 167. ubi fuſe hanc lectionem tuetur. Sed illud non animadvertit vir inſignis, pleraque omnia, quae ibi profert, hiatuum exempla in Caeſuram ſive in primam pedis ſyllabam cadere: non, ut hic, in Dactyli tertiam, aut ſecundam. Atqui hoc multum intereſſe ſciunt rhythmorum & muſicae periti. Fateor equidem etiam extra caeſuram ſaepe negligi Synaloepham, ut apud Noſtrum, Epod. V.

Et Eſquilinae alites.

Et Serm. I, 9.

Si

Hic dies vere mihi feſtus atras
Eximet curas: ego nec tumultum,
Nec mori per vim metuam, tenente
Caeſare terras.
I pete unguentum, puer, & coronas,
Et cadum Marſi memorem duelli;
Spartacum ſi qua potuit vagantem
Fallere teſta.

Dic

Si me amas, inquit, paullum hic ades.
Sed imprimis notandum, non niſi in longis vocalibus hiatus illos admitti; cujus rei a Muſica ſimiliter petenda eſt ratio. Sic in illis Virgilianis;

Credimus, an qui amant, ipſi ſibi ſomnia fingunt?
Et longum, formoſe, vale, vale, inquit, Iola.
Clamarent, ut litus Hyla, Hyla, omne ſonaret.
Te Corydon, o Alexi —— Pelio Oſſam.
Inſulae Ionio —— Te amice, nequivi.
Glauco & Panopeae & Inoo Melicertae:
Implerunt montes, flerunt Rodopeiae arces.
Victor apud rapidum Simoenta ſub Ilio alto.

vides longam eſſe vocalem, quae hiatum faciat; non brevem, ut hic *male ominatis: male* enim ante conſonantem ſemper poſteriorem corripit. Nuſquam memini obſervaſſe, vocalem brevem extra caeſuram hiatum facere, praeterquam in duobus locis, uno Catulli, Virgilii altero: quorum ille Epigr. III.

O factum male, o miſelle Paſſer.

Verum is verſiculus in mendo cubat: omnes enim membranae ibi praeferunt,

Bonum factum male bonus ille paſſer:

ut teſtatur Achilles Statius, qui ex conjectura illud alteram repoſuit. Nihil itaque ex tam dubio loco concludi poterit. Virgilii verſus extat Aen. I, 405.

Et vera inceſſu patuit dea. Ille, ubi matrem
Agnovit.

Verum hic peculiaris hiatus ratio eſt, quae in Horatii verſu locum non habet. Quippe poſt *dea* plena diſtinctio eſt, & tum nova incipit oratio: & quia in pronunciando pauſa & morae ſpatium intercedit, *dea* & *illo* per Synaloepham coaleſcere minime debuerunt. Vitioſum ſiquidem foret, ſiquis hunc in modum verſum componeret;

Et veram inceſſu patuiſſe deam. Ille ubi matrem.

Atqui in Flacco longe aliter ſe res habet: & niſi fallor, ſine exemplo eſt, ut vocalis brevis, extra caeſurae locum, & in medio orationis tractu, non elidatur. Quare haeret haec res; & aut ſententia laborabit, ſi legeris *Nominatis*; aut verſus, ſi *Ominatis*. Sed bono animo eſſe poteris; nam leviſſima mutatione utrique vitio ſuccurrere licet: neque dubites, quin ſic profectum ſit ab Horatii manu;

Jam virum expertae, male INOMINATIS
Parcite verbis.

ut ipſe alibi Epod. XVI.

Inominata *perprimat cubilia.*

Gellius V, 17. *Ante diem quoque quartum Calendas, vel Nonas vel Idus, tamquam* inominalem *diem plerique vitant.* Ubi codex MStus in bibliotheca Regia Pariſiis, cujus excerpta habeo, *Nominalem* praefert: plane ut hic bona pars membranarum, *Nominatis.* Sed *inominalem* recte legitur etiam in Macrobio, qui Saturn. I, 16. celato, ut ſolet, auctoris nomine, haec ex Gellio ſublegit. Ceterum, etſi *Male* non raro minuat & tollat ſignificationem vocabuli adjuncti, ut *male ſanus, male fidus*, perinde eſt ac *inſanus, infidus:* interdum tamen auget eam atque intendit; praeſertim apud Noſtrum, ut Carm. I, 17. *male diſpari.* Serm. I, 3. *male parvus.* I, 4. *male rauci.* I, 9. *male ſalſus:* ut proinde *male inominatis* eandem vel majorem vim habeat, quam *male ominatis.*

20. SI QUA FALLERE TESTA] Videamus contextum orationis:

Et cadum Marſi memorem duelli,
Spartacum ſiqua potuit vagantem
Fallere teſta.

Ubi Torrentius *ſi qua teſta* caſu recto interpretatur, & poſteriorem in *ſiqua* contra Grammaticorum regulas productam eſſe autumat; ut in illo Terentii Heautont. Prologo.

Siqua laborioſa eſt, ad me curritur.

At in eo fruſtra eſt vir optimus: quippe ibi cum codice Faërni Bembino, longe omnium vetuſtiſſimo & optimo, legendum eſt, *Siquae laborioſa eſt.* Unde anſam arripit Philippus Pareus in Lexico Cri-

Dic & argutae properet Neaerae,
Murreum nodo cohibente crinem:
Si per inviſum mora janitorem
Fiet, abito.
Lenit albeſcens animos capillus
Litium & rixae cupidos protervae.
Non ego hoc ferrem calidus juventa,
Conſule Planco.

XV.

Ad Chlorin.

Uxor pauperis Ibyci,
Tandem nequitiae fige modum tuae,

v. 22. Vulg. Cohibere.

Fa-

Critico voce *Siquae*, etiam hoc in loco ſimiliter corrigendi. Sed uterque fallitur: etenim caſu haec ablativo proferenda ſunt,

Spartacum ſiquâ *petuit vagantem Fallere* teſtâ:

Siquâ teſtâ cadus fallere potuit, ut Phaedrus *amphora teſtâ*, III, 2.

Anus jacere vidit epotam amphoram,
Adhuc Falerna faece & teſtâ nobili
Odorem quae jucundum late ſpargeret.

22. Myrrheum nodo cohibere crinem] *Murreum*, non *myrrheum* veteres Blandinii apud Cruquium ſcribunt, & ita noſtri, Graevianus, Leidenſis, Reginenſis, cum aliis. Sed quid illud ſibi vult,

Dic & argutae properet *Neaerae*
Murreum nodo cohibere *crinem:*

Properet, inquit, crinem nodo redimire: quid tum poſtea? an ut domi maneat? imo vero, *properet* ut ad nos veniat; ut una accubet, potet, feſtum diem celebret, & quae cetera ſunt meretricis. Ergo *properet* abſolute, i. e. properet venire: ut Carm. I, 30.

Fervidus tecum puer, & ſolutis
Gratiae zonis, properentque *Nymphae:*

& ipſe aliique paſſim. Quamobrem, vel invitis exemplaribus, corrigendum,

Dic & argutae properet Neaerae,
Murreum modo COHIBENTE *crinem:*

ut alibi Carm. II, 12.

Lyden: eburna dic *age cum lyra*
Maturet, *incomtam Lacaenae*
More comam redimita *nodo.*

Seneca Herc. Octaeo. 1543.

Et comas *nullo* cohibente nodo,
Femina exertos feriat lacertos.

Properet huc Neaera, nodo duntaxat cohibente crinem, prae ſtudio feſtinandi. Certiſſima haec emendatio eſt: facilis autem Librariorum lapſus a *Cohibente* ad *Cohibere*.

3. Famosisque laboribus] *Forte*, *Caloribus*, inquit Daniel Heinſius: credo, quia meminerat illud Carm. IV, 9.

Spirat adhuc amor,
Vivuntque commiſſi calores
Aeoliae fidibus puellae.

Sed fruſtra: ut fere omnia quae in Horatio conatus eſt vir cetera ingenioſus & doctus. *Labores*, ut hic omnes libri praeferunt, idem quod *amores*; ut Carm. I, 17.

Dices laborantes *in uno*
Penelopen vitreamque Circen.

& I, 27.

Quanta laboras *in Charybdi*,
Digne puer meliore flamma.

9. Expugnat juvenum domos] Vigornienſis noſter, expungat: ſed hic dormitantis exſcriptoris eſt lapſus. Ceterum Lambinus, Torrentius, aliique figurate haec accipiunt; non quaſi revera

ex-

Famoſiſque laboribus:
  Maturo propior deſine funeri
Inter ludere virgines,
  Et ſtellis nebulam ſpargere candidis.
Non, ſi quid Pholoen ſatis,
  Et te, Chlori, decet: filia rectius
Expugnat juvenum domos,
  Pulſo Thyias uti concita tympano.
Illam cogit amor Nothi
  Laſcivae ſimilem ludere capreae:
Te lanae prope nobilem
  Tonſae Luceriam, non citharae decent,
Nec flos purpureus roſae,
  Nec poti vetulam faece tenus cadi.

v. 10. Vulg. THYAS.

XVI.

expugnet domos & fores effringat, ut vel invitos juvenes diripiat: ſed *amore ſui ſubvertat domos.* Sed quorſum illud, quod ſtatim ſequitur?

Expugnat juvenum domos,
Pulſo Thyias uti concita tympano.

Quid enim? an Bacchae inſtar furioſa meretrix magis illaqueat adoleſcentum animos, quam verſuta & callida & ineſcandi artifex? Quare recte Dacierius, qui proprie haec accipit, adeo ut Pholoë illa vectibus expugnaverit aedes amatorum. Sed nullum profert auctorem, qui de feminis tale quid narret; quod potius adoleſcentum eſt facinus erga amicas ſuas. Ego vero dabo auctorem, & quidem majorem omni exceptione, Senecam nempe in Praefat. ad IV. Nat. Quaeſt. *Criſpus Paſſienus ſaepe dicebat, Adulationi nos opponere, non claudere,* oſtium: *& quidem ſic, quemadmodum opponi* amicae *ſolet: quae, ſi impulit, grata eſt; gratior, ſi* EFFREGIT. Cui adde Plautum in Mil. Glor. IV, 6. ubi meretrix loquitur:

Immo opperiamur, dum exeat aliquis. Durare nequeo,
Quin eam intro. Occluſae ſunt fores. Effringam.
Sana non es.
Si amavit umquam, aut ſi parem hic ſapientiam
habet ac formam:
Per amorem *ſi quid fecero, clementi mi animo*
ignoſcet.

Inde explica Carm. III, 9.

Si flava excutitur *Chloë,*
Rejectaeque *patet* janua *Lydiae.*

hoc eſt, Si Chloë *ejicitur*, ut Terent. Eunuch. III, 2.

Homo quatietur *certe cum dono foras;*

& Lydia prius excluſa jam patente janua admittitur. De THYIAS diximus, II, 19, 9.

15. NEC FLOS PURPUREUS ROSAE] Reginenſis noſter, optimae notae codex,

Nec flos PURPUREAE *roſae:*

eadem conſtructione, qua illud Carm. II, 3.

Huc vina, & unguenta, & nimium breves
Flores amaenae *ferre jube* roſae.

& IV, 10.

Nunc & qui color eſt puniceae flore *prior* roſae.

Ubi vide & mirare variam librorum ſortem. Qui ſolus hic habet *purpureae*, idem ſolus illic praefert *puniceo:* ſed hoc poſterius a manu ſecunda. Neutro in loco quicquam mutaverim.

16. NEC POTI VETULAM FAECE TENUS CADI] Editio Veneta, VETULAM; Loſcheri autem, VETULA: atque eadem varietas in Scriptis, qui ab utraque lectione ſtant aeque viribus. Vetuſtiores certe noſtri, Leidenſis, Graevianus, & a manu prima Reginenſis, *vetula.* Utrumque probum eſt. *Vetula faece*, ut Catullus XXVII.

Miniſter vetuli *puer* Falerni;

& Martialis XI, 27.

Digitized by Google

XVI.

Ad Maecenatem.

Inclusam Danaën turris aënea,
Robuſtaeque fores, & vigilum canum
Triſtes excubiae munierant ſatis
Nocturnis ab adulteris:
Si non Acriſium virginis abditae
Cuſtodem pavidum Juppiter & Venus
Riſiſſent: fore enim tutum iter & patens,
Converſo in pretium Deo.
Aurum per medios ire ſatellites,
Et perrumpere amat ſaxa, potentius
Ictu fulmineo. concidit auguris
Argivi domus, ob lucrum

De-

Baſia da nobis vetulo, *puer, uda* Falerno.
Columella X. in fine.
Brachia jactantes vetulo *marcentia* vino.
Rectius tamen *vetulam:* Decet te vetulam abſtinere a conviviis adoleſcentium. Mutarunt Librarii, ut propiori verbo *faece* conveniret: quae ſollemnis eſt eorum hominum hallucinatio.

7. Juppitèr et Venus Risissent] Omnes quidem, quos viderim, ſcripti editique, risissent. Tamen ex ſtili Horatiani indole ſcribendum eſt, risisset; ut multis exemplis docui ad Carm. I, 24. v. 8. Favet Lactantius ad Statii Theb. VII, ubi hunc locum citat: nam ibi, etſi alias mendoſe, editum eſt misisset. Ceterum locum hunc *Incluſam Danaën turris aënea*, expreſſerunt Ovidius & Hieronymus: hic Epiſt. ad Gaudentium. *Quod didicerunt ſecreto, docent*, incluſamque Danaën *vulgi ſermonibus violant:* ille Amor. II, 19.
Si numquam Danaën *habuiſſet* aënea turris,
Non eſſet Danaë de Jove facta parens.

13. Demersa excidio] Et Veneta & Loſcheri exitio: neque aliter plures & potiores codices; ut ex noſtris Graevianus, Leidenſis, Battelianus cum aliis; atque ita laudat Priſcianus p. 890. *Demerſa exitio*; nec editus ſolum, ſed & MStus ſexcentorum annorum in Bibliotheca publica hic Cantabrigiae. Neſcio tamen quo fato pleraſque editiones occupavit excidio, quod codices quidem nonnulli praeferunt, & inter alios Reginenſis noſter paucis ſecundus. Sed omnino perperam. Quippe *Demerſa* & *excidio* contrariam plane tralationem habent, neque una conjungi poſſunt. *Excindere* enim eſt a ſtirpe & fundamentis *ſurſum* eruere: *demergere*, eſt in profundum *deorſum* trudere. Quamobrem, ſi retinendum foret *excidio*, non *Demerſa* dicerem, ſed parva mutatione eversa;
domus *ob lucrum*
Everſa excidio.
ut Virgil. Aen. X, 45.
per everſae, *genitor, fumantia Trojae*
Excidia *obteſtor.*
Ovid. Heroid. III.
Lesbides everſa *corpora capta* domo.
Juvenalis X.
Evertêre domos *totas, optantibus ipſis,*
Dii faciles.
atque alii non raro. Sed omnino vera lectio eſt, *Demerſa exitio.*

18. Majorumque fames] Offenſi adeo ſunt Librarii

Demerſa exitio. diffidit urbium
Portas vir Macedo, & ſubruit aemulos
Reges muneribus. munera navium
Saevos inlaqueant duces.
Creſcentem ſequitur cura pecuniam,
Majorumque fames. jure perhorrui
Late conſpicuum tollere verticem,
Maecenas, equitum decus.
Quanto quiſque ſibi plura negaverit,
Ab Dîs plura feret. nil cupientium
Nudus caſtra peto; & transfuga divitum
Partis linquere geſtio:
Contemtae dominus ſplendidior rei,
Quam ſi quicquid arat inpiger Appulus
Occultare meis dicerer horreis,
Magnas inter opes inops.

v. 13. Vulg. EXCIDIO. 22. A DIS. 26. NON PIGER.

Purae

brarii vocabulo iſto *majorum*, ut etiam verſus diſpendio mutare voluerint. Quippe codex Regiae Societatis ſic praefert,

Creſcentem ſequitur cura pecuniam,
Majorque fames:

& in vetere Graeviano duae literae eraſae ſunt, *major...que*, quae ex ſpatio *u*, *m* fuiſſe videntur. *Major fames*, plane ut Prudentius Hamartig. 257.

Auri namque fames *parto ſit* major *ab auro.*

Verum hanc emendationem ipſe verſus aſpernatur: at quid illud eſt, obſecro, *Majorum?* Notiſſimum eſt, pro libitu veteres dixiſſe *pecuniam*, vel *pecunias*. Quare aut hic legendum eſt,

Creſcentes *ſequitur cura* pecunias,
Majorumque fames:

aut,

Creſcentem ſequitur cura pecuniam,
Majoriſque *fames.*

Nam ut paſſim occurrunt *pecunia grandis*, *ingens*, *immanis*, *immenſa*, *nimia*, *mediocris*, *tenuis*, *ampliſſima*, *magna*, *maxima*; quidni & *major* pecunia dicatur? Sic & Scholiaſtes vetus: *Majorum*, *pecuniarum ſcilicet.* Atqui ſine ulla neceſſitate numerum mutare, neque vitio caret, nec Horatium ejus reum eſſe crediderim. Non incommode tamen tueri poteris *Majorum*, ſi genere neutro acceperis, τῶν μειζόνων, τῶν πλειόνων: ut Theocrit. Idyll. XVI.

ἀνήριθμος δέ οἱ εἴη
Ἄργυρος· αἰεὶ δὲ πλεόνων ἔχοι ἵμερος αὐτόν.
& immenſum ei ſit
Argentum: plurium *vero cupido ſemper eum habeat.*

22. A DIS PLURA FERET] Omnes fere Membranae cum editione Veneta AB DIS; ſic alibi, *Ab ſe*, *ab Jove* ex iiſdem revocavimus. Ita paſſim & alii ſcriptores, ad exemplaria vetera fideliter recenſiti. Plinius XXXIV, 9. *Tranſiit aes & ab diis ad hominum ſtatuas.*

25. CONTEMTAE DOMINUS SPLENDIDIOR REI] Codex unus & alter Torrentii Pulmannique CONTENTAE; atque ita mala manus in Reginenſi noſtro fecerat, eraſa veteri Lectione CONTEMPTAE, quam & priſcae Editiones, & Codices plerique omnes exhibent. Demiror equidem Canterum alioſque *contentae* hic maluiſſe, ſive *mediocris*, quod ne Latinum quidem eſt, neque ullo exemplo fulciri poteſt. Imo vero recte habet recepta Lectio: quam tamen male explicant Torrentius Dacieriuſque; *contemtae rei*, aiunt, quam poſſeſſor ipſe haud magni facit, vulgus vero divitum

Purae rivus aquae, ſilvaque jugerum
Paucorum, & ſegetis certa fides meae,
Fulgente imperio fertilis Africae
Fallit ſorte beatior.
Quamquam nec Calabrae mella ferunt apes,
Nec Laeſtrygonia Bacchus in amphora
Langueſcit mihi, nec pinguia Gallicis
Creſcunt vellera paſcuis;

v. 31. Fulgentem.

In-

pro nihilo ducit; quaſi *contemtae* eſſet *exiguae & contemnendae.* Enimvero aliud volunt ea verba, argutius multo & elegantius. Jam ante dixerat Noſter,

Nil cupientium *nudus caſtra peto:*

atque ea ratione, inquit, ſplendidior ero dominus *rei contemtae*, hoc eſt, *non cupitae*, quam ſi totam Apuliam poſſiderem, more divitum noſtrorum utendi & fruendi neſcius. Stoicorum ſcilicet effatum eſt, ſapientem omnia poſſidere, omnium dominum eſſe, quamvis nihil habeat: quia nil cupit, neque ullius indiget. Ergo duplex hic paradoxon eſt: *Ego ero poſſeſſor rei non poſſeſſae: Ille inter magnas opes inops.* Quod poſterius a multis poſtea expreſſum eſt; ut Seneca Epiſt. LXXIV. *Occurrent, quod genus egeſtatis graviſſimum eſt*, in divitiis inopes. Idem Herc. Furente 168.

hic nullo fine beatas
Componit opes, gazis inhians,
Et congeſto pauper in auro *eſt.*

Paullinus Natali, IX.

inter opes inopes, *quaſi Tantalus ille,*
Inter aquas ſitiunt, nec habent quod habere videntur.

26. Quicquid arat impiger Appulus] Editio Veneta, impiger; Loſcheri autem non piger, unde in ſequentes ea lectio derivata eſt. At membranae omnes & meae & aliorum, *impiger*; quod omnino retinendum. *Arat* in caeſura poſteriorem producit, ut jam aliquoties vidimus, Carm. I, 13. v. 6. III, 8. v. 5.

31. Fulgentem imperio] *Fulgentem* exhibent omnes ubique codices magna conſtantia. Neque vero inficior, quin recte dicatur *fulgens imperio*, ut Tacitus Hiſt. IV, 42. *Septuagies ſeſtertio ſaginatus, & ſacerdotio fulgens:* Vopiſcus in Probo. c. 2. *Cn. Pompeium tribus fulgentem triumphis.* Et Silius Italicus XIII.

Quam vellent numquam ſceptris fulſiſſe *ſuperbis!*

Neque porro negaverim, *fallit* (λανθάνει, eleganter ſane Graeciſmo) recte accuſativum poſt ſe trahere; *fallit beatior fulgentem*, ut Lucanus VI, 68.

Prima quidem ſurgens *operum ſtructura* fefellit
Pompeium: *veluti mediae qui tutus in arvis*
Sicaniae, rapidum neſcit latrare Pelorum:
Aut vaga cum Tethys Rutupinaque litora fervent,
Unda Caledonios fallit turbata Britannos.

ubi *fefellit ſurgens Pompeium*, & *fallit turbata Britannos*, eodem plane ſenſu & conſtructione ponuntur, ac apud Noſtrum, *fallit ſorte beatior fulgentem*; Graece dixeris, λέληθεν ἀνισταμένη τὸν Πομπήιον, λανθάνει ταραττομένη τοὺς Βρεττανοὺς, λανθάνει εὐδαιμονεστέρα οὖσα τὸν ἄρχοντα. Itaque dictio hujus loci optime ſe habet, ſed excutiamus ſententiam ipſam:

Purae rivus aquae, ſilvaque jugerum
Paucorum, & ſegetis certa fides meae
Fulgentem imperio fertilis Africae
Fallit ſorte beatior.

Ubi male rem geſſerunt interpretes, cum *Regem* aliquem Afrum, Syphacem, credo, vel Bocchum aut Jubam intelligunt. Atqui nemo ex illis regibus *imperium Africae* habuit, ſed partis ejus dumtaxat, Numidiae puta aut Mauritaniae. Quin magiſtratum Romanum voluit Noſter, Proconſulem ſcilicet Africae, cui tota Africa provincia obtigerat. *Africam* autem eo nominat, quia ea ampliſſima, & *omnium provinciarum arx* habebatur, ut narrat Cicero. *Imperium* praetorium, conſulare, pro *magiſtratu* paſſim occurrit apud Hiſtoricos: utique apud Poëtas. Neque perceperunt omnino, quid ibi notet *ſorte:* alludit enim ad morem Romanum, quo Provinciae *ſorte* ducebantur: Cicero ad Quintum Fratrem I, 1. *Quod ſi te* ſors Afris, *aut Hiſpanis, aut Gallis praefeciſſet.* Pro Ligario, 8. *Si reſponderit Tubero*, Africam *quo Senatus eum* ſorſque *miſerat, tibi patrem ſuum traditurum fuiſſe.* Suetonius Veſpaſ. IV. *Exin* ſortitus Africam, *integerrime, nec ſine magna dignatione adminiſtravit.*

Ta-

Inportuna tamen pauperies abeſt:
Nec, ſi plura velim, tu dare deneges.
Contracto melius parva cupidine
Vectigalia porrigam,
Quam ſi Mygdoniis regnum Alyatteï
Campis continuem. multa petentibus
Deſunt multa. bene eſt, cui Deus obtulit
Parca quod ſatis eſt manu.

v. 41. Vulg. Alyattici.

XVII.

Tacitus Agricola, 42. *Aderat jam annus, quo Proconſulatum Aſiae & Africae ſortiretur.* Ita *ſors Aſiae, ſors Macedoniae, ſors Provinciarum* paſſim occurrunt. Quamobrem, his recte conſtitutis, ea demum ſurgit ſententia, *Ager meus Sabinus paucorum jugerum fallit Proconſulem Africae ſorte beatior.* Quanto meliora ſunt haec, quam quae Interpretes in tenebris caligantes hic temere effuderunt! Neque tamen ea de cauſſa crediderim vel ab Horatii manu haec eſſe, vel digna quae ſub ejus nomine ferantur. Vide enim, quid in hac ſententia jure culpemus. Ager, inquit, *meus*, certa fides ſegetis *meae*, ignoratur ab Africae proconſule eſſe ſorte beatior: neſcit ille me in valle Sabina degere ſe beatiorem. Non places, Flacce. Unde enim tua ſeges, aut curtus ille agellus Proconſuli Africae notus ſit, nedum regulo Afro (ut volunt interpretes) ultra Garamantas ſeneſcenti? Deinde, quid ſibi vult *beatior?* ubi nomen eſt, cum quo comparatio inſtituatur; an *beatior ſorte?* nihil enim aliud eſt. Sorte ſcilicet *Africae*, aut conditione *Proconſulis.* Atqui ea extrinſecus ſubaudiri nequeunt, ſed pro Linguae Latinae indole diſertis verbis exprimenda erant. Quid multa? vide, annon una litera vel uno potius apice ſemoto, ſic melius legatur:

Purae rivus aquae, ſilvaque jugerum
Paucorum, & ſegetis certa fides meae
Fulgente *imperio fertilis Africae*
Fallit ſorte beatior.

perſpicuâ ſententiâ, *Fallit*, inquit, *ſorte* (ſive plene, in ſua ſorte) *beatior proconſulatu Africae:* revera felicior conditio eſt, quamvis id a pleriſque ignoretur. *Fallit* abſolute poſitum, ut λαθεῖν eodem ſenſu paſſim apud Graecos: ſic ipſe Epiſt. I, 18.

An ſecretum iter, & fallentis *ſemita vitae.*

Fulgente autem *imperio*, ut Silius Italicus XIII.

Sed caſtam ſervate fidem: fulgentibus *oſtro*
Haec potior regnis.

Seneca Troad. 272.

Ego eſſe quicquam ſceptra, *niſi vano putem*
Fulgore *tectum nomen, & falſo comam*
Vinclo decentem?

Aut ego valde fallor, aut haec emendatio non fallit melior eſſe & elegantior recepta lectione.

41. Regnum Alyattici] *Alyattici* habent Veneta & Loſcheriana, unde omnes omnium editiones tenuit. Quod ſi interroges, quis ſit iſte *Alyatticus*; Croeſum eſſe reſpondent, a patre Alyatte ſic dictum πατρωνυμικῶς. Mira vero, quae his hominibus placeant. At non adeo obeſae naris erat Tan. Faber: quin libere dicit *errorem eſſe Horatii, ſi ita ſcripſit: nam omnino dicendum* Alyattii; *hoc enim patronymicum eſſe, ut a Laërte Laërtius;* Alyattici *vero poſſeſſivum.* Non ſine laude dimittendus eſt vir acutus; etſi geminum in tam paucis verbis errorem admiſerit. Neque enim *Laërtius* eſt patronymicum, ut *Laërtiades*; ſed poſſeſſivum, ut *Laërtia regna*, *Laërtius heros.* Sic *Priamides* & *Priameïs* patronymica ſunt, *Priameïus* poſſeſſivum, ut *Priameïa conjunx*, *Priameïa virgo*, *Priameïa ſceptra:* ita *Semeleius Thyoneus*, *Semeleia proles*; *Laomedontia pubes*, *Laomedontius heros*, & ſimilia, quae numquam ſola ſine nomine ſubſtantivo ponuntur. Illud, opinor, moneri non neceſſe eſt; cum *Diogenes* dicitur *Laërtius*, non a Laërte patre πατρωνυμικὸν eſſe, ſed a Laërte oppido ἐθνικόν. Numquam ergo *Alyattius*, nude & per ſe poni poterit. Neque porro *Alyattici* poſſeſſivum eſt, ut autumavit Faber. Quin nihil omnino eſt, niſi barbarum & exſcriptore Monacho dignum. Ut enim ab Achilles Ἀχίλλειος Achillêus, ab Oreſtes Oreſtêus, a Bellerophontes Bellerophontêus ducitur, non Achillicus, Oreſticus, Bellerophonticus: ita ab Alyattes Alyattêus poſſeſſivum fuerit, numquam Alyatticus. Satius tamen eſt conantem aliquid cum Fabro excidere, quam ignave adeo cum ceteris in inſulſa lectione con-

XVII.

Ad Aelium Lamiam.

Aeli, vetuſto nobilis ab Lamo,
(Quando & priores hinc Lamias ferunt
Denominatos; & nepotum
Per memores genus omne faſtos
Auctore ab illo ducit originem,
Qui Formiarum moenia dicitur
Princeps, & innantem Maricae
Litoribus tenuiſſe Lirim

v. 5. Vulg. Ducis.

Late

quieſcere. Recte quidem reſcribere poteris in hunc modum,

Quam ſi Mygdoniis regnum Alyattium:

ut ſupra vidimus *Laertia regna* Virgil. Aen. III, 272. Sed vide hic Interpretum diligentiam: altum apud eos ſilentium eſt de varietate lectionis: & tamen vix unum eſſe crediderim codicem paullo vetuſtiorem, qui *Alyattici* praeferat: Leidenſis noſter, cum alio *Alyatthii*, Graevianus a prima manu, *Alyathii*, Regiae Societatis, *Haliati*, Bodleianus *Aliathii*. Quid multa; reſcribe vero illico,

Quam ſi Mygdoniis regnum Alyattei
Campis continuem.

Alyattes Alyattei; ut Noſter Epod. XVII.

Heu pervicacis ad pedes Achilleï.
Laborioſi remiges Ulixei.

Regnum autem *Alyatteï*, ut Carm. I, 12. *Pompili regnum.* I, 15. *Et regnum Priami vetus:* Serm. I, 6.

Ante poteſtatem Tulli *atque ignobile* regnum.

Sine dubio aut *Alyattium*, aut *Alyattei* reponendum: utrumvis autem feceris, mihi quidem perinde eſt.

4. Fastos] Jam inde a Priſciani temporibus variatum erat in Codicibus, quorum alii *Faſtus* habebant, alii *Faſtos*. p. 711. Faſtus, *quando a Faſtidio eſt verbo, quartae eſt: quando vero pro Annali accipitur, a Faſtis & Neſaſtis diebus ſic dictum, frequentius ſecundae eſt. Invenitur tamen & quartae. Lucanus in X.*

Nec meus Eudoxi vincetur faſtibus annus:

quod tamen errore Lucani prolatum dicit Servius in Comment. III. lib. Virgil. cum antiquiores quoque ſimiliter idem protuliſſe inveniantur. Ovidius Faſtorum *inſcripſit libros. Nam apud Horatium duplicem invenio ſcripturam &* Faſtos *&* Faſtus, *in III. Carm.*

Per memores genus omne faſtos:

& faſtus *in aliis codicibus.* Haec Priſcianus. Certe vetuſti noſtri Graevianus, & a prima manu Reginenſis hic praeferunt fastus: ubi emendatum poſtea *Faſtos*. At in Carm. IV, 14.

Per titulos memoreſque faſtos,

Reginenſis clare *Faſtos*; & Graevianus a prima manu: ſed correctum poſtea *Faſtus*. Utrum ab Horatii calamo fuerit, ſcire hodie non poſſumus, neque flocci quidem intereſt. Vide, ſi libet, Nic. Heinſium ad Claudian. IV. Conſ. Honor. verſ. 155.

5. Auctore ab illo ducis originem] *Ducis* habent omnes ubique libri, tam ſcripti quam editi. Ego vero jam olim praevideram corrigendum eſſe ducit, priuſquam in Danielis Heinſii notulam incidiſſem. Certe is jam ab annis prope centum emendavit hunc locum; neque tamen ullus poſtea ex Editoribus aut ſecutus eſt ejus correctionem, aut omnino mentione dignatus eſt. Quid eſt, ſi haec non infelicitas eſt? In toto Horatio vix iterum tertiumve bene conjecit vir magnus quidem, ſed iratis Muſis hic operatus: & tamen una haec capitalis emendatio probatorem non invenit. Quod eo, opinor, accidit, quia (quod jure mireris) ne verbulo quidem rationem ullam caſtigationis ſuae reddidit. Nos ejus vicem illud, ut poſſumus, explicare conabimur. Vide itaque totum locum, ut libri eum nunc exhibent:

Aeli,

Digitized by Google

Late tyrannus) cras foliis nemus
Multis, & alga litus inutili
Demiſſa tempeſtas ab Euro
Sternet; aquae niſi fallit augur
Annoſa cornix. dum potis, aridum
Conpone lignum: cras genium mero
Curabis, & porco bimeſtri,
Cum famulis operum ſolutis.

v. 13. Vulg. POTES.

XVIII.

Aeli, vetuſto nobilis ab Lamo,
(Quande & priores hinc Lamias ferunt
Denominatos. & nepotum
Per memores genus omnes faſtos)
Auctere ab illo ducis *eriginem*
Qui Fermiarum moenia dicitur
Princeps, & innantem Maricae
Litoribus tenuiſſe Lirin
Late tyrannus. Cras foliis nemus
Multis —— Dum potes, aridum
Compone lignum; cras genium mero
Curabis.

Conſidera nunc, ſodes, oeconomiam carminis: Tu, Aeli Lamia, a vetuſto Lamo denominate; *tu, inquam, eriginem ducis a Lamo ille Formiarum rege:* cras magna pluvia erit: ligna ſicca, dum licet hodie, ſub tecto repone: cras enim domi bibes otioſus, quia ob pluviam foras exire non poteris. Nonne jam vides abſurdum & ineptum eſſe, quod in medio inculcatur? Adeóne directo & in os laudandus erat ob nobilitatem Lamia, ut rem leviculam de *lignis* inferret? *Oh! tu antiquis regibus oriundus es: cura, obſecro, ut ligna componantur.* Hoccine ut laudemus hodie, & tamquam pulchrum & decorum admiremur? Vah, quam indignaretur Horatius, ſi ad vivos redire poſſet. Quin tu Heinſii lectionem jam contemplare; ut nova lux exoriatur; ut novus color ſententiae accedat:

Aeli vetuſte nobilis ab Lamo,
(Quando & priores hinc Lamias ferunt
Denominatos; & nepotum
Per memores genus omne faſtos
Auctore ab illo DUCIT *originem,*
Qui Fermiarum moenia dicitur
Princeps, & innantem Maricae
Litoribus tenuiſſe Lirin
Late tyrannus) cras foliis nemus &c.

Ubi *genus omne* eſt caſu recto: *& prieres Lamiae, & genus omne nepotum per longam faſterum ſeriem, ducis eriginem a Lamo illo, qui primus Formiis regnavit.* Sic autem ordo & conſtructio eſt: *Aeli,* inquit, *Lamia, cras pluvia erit tempeſtas; cura, ut ligna habeas in parato, quia domi manendum.* Non illa putida jam interveniunt: neque enim προηγουμένως & ex profeſſo, ſed obiter & per parentheſin inferuntur, quae ad genus & nobilitatem Lamiae ſpectant. Ceterum totam hujus emendationis laudem ſibi ſervet Heinſius; mihi forte aliunde ſupererit, quo nomen pretiumque hominis de Horatio non male meriti nanciſci & tueri poſſim.

7. ET INNANTEM MARICAE] Neſcio quid velit Heinſius, qui in utraque ſua editione MARICA reſcribi jubet: niſi forte a Typographo mendum eſt, quod auctoris oculos effugerit. Certe praeter omnes Codices, ita habet & Servius ad Virgil. Aen. VII, 407. Ceterum LIRIM non *Lirin* edidimus, cum editiones veteres ſecuti, tum & codices ſcriptos. Nam in Italicis nominibus amant potius terminationem Latinam; ut Virgilius,

Qui Tiberim Fabarimque bibunt:
Qui Tuſcum Tiberim, & Romana palatia ſervas.

13. DUM POTES] Tres veterrimi noſtri, Leidenſis, Graevianus, & a prima manu Reginenſis, POTIS, non *potes.* Sine dubio ab Horatii in-

Digitized by Google

XVIII.

Ad Faunum.

Faune, Nympharum fugientem amator,
Per meos finis & aprica rura
Lenis incedas, abeaſque parvis
Aequus alumnis:
Si tener pleno cadit haedus anno,
Larga nec deſunt Veneris ſodali
Vina craterae; vetus ara multo
Fumat odore.
Ludit herboſo pecus omne campo,
Cum tibi Nonae redeunt Decembres:
Feſtus in pratis vacat otioſo
Cum bove pagus:

Inter

incude: unde enim bonis illis Librariis nummum tam rarae notae? *Dum potis*, ἕως ἔξεστι, ἕως δυνατόν ἐστι, Virgilius Aen. III, 670.

Verum ubi nulla datur dextram adfectare poteſtas,
Nec potis *Ionios fluctus aequare ſequendo.*

Arnobius ſaepe, ut lib. I. *De quo* (deo) *nihil dici & exprimi mortalium* potis eſt *ſignificatione verborum.* & II. *Quantum* fieri potis *eſt.* — *Neque enim contrarium inſitum eſſe contrario* potis eſt. & VI. *Si quid fieri* potis eſt *injurioſius, contumelioſius, durius.* Vide Interpretes ad Lucretium & Catullum.

12. Cum bove pagus] *Pagus* habet Editio Veneta, at Loſcheriana *pardus.*

Feſtus in pratis vacat otioſo
Cum bove pardus.
Inter audaces lupus errat agnos.

Et ſane mirum eſt, ut per omnes fere Codices graſſatus ſit ille *pardus.* Ita Petrenſis noſter, Regiae Societatis, Magdalenenſis, Vigornienſis, Battelianus, a manu ſecunda Reginenſis, & pro varia lectione Leidenſis, Graevianus & Colbertinus. Vide autem, & ride Monachorum ingenium. Quia illud ſequebatur de *Lupo inter agnos innocuo*, faceti homines commutarunt *Pagus* in *Pardus*, ex Eſaiae capitulo XI, verſ. 6. *Habitabit* LUPUS *cum agno, &* PARDUS *cum hoedo accubabit: vitulus & leo & ovis ſimul morabuntur, & puer parvulus minabit eos.* Nullus dubita, quin ex ſacro hoc fonte derivata ſit ea lectio; & miror equidem neminem ex Interpretibus hoc animadvertiſſe. Quamquam autem inſulſe admodum & pene impie huc tranſlata ſit ea ſcriptura; mirifice tamen placuit commentum, & ex quo primum excogitatum eſt, membranas fere omnes pervolitavit, ut jam vidiſti. Eja vero: unde in Italia *Pardus*, qui extra Africam Aſiamque non naſcitur? quid porro eſt pardus *feſtus* & *vacans*, hoc eſt, feriatus & operum ſolutus? An *pardi* ad agros colendos & opus ruſticum adhibentur? Recte vero *Feſtus pagus* cum antiquioribus codicibus, ut Ovidius Faſt. I, 667.

Villice, da requiem terrae, ſemente peracta:
Da requiem, terram qui coluere, viris.
Pagus *agat* feſtum: *pagum luſtrate, coloni:*
Et date paganis annua liba focis.

Porro illud non omittendum, male rem gerere hic Interpretes, cum per totum carmen εἰ ἀπὸ

κοι-

Digitized by Google

Inter audacis lupus errat agnos:
Spargit agreſtis tibi ſilva frondes:
Gaudet inviſam pepuliſſe foſſor
Ter pede terram.

XIX.

Ad Telephum.

Quantum diſtet ab Inacho
Codrus, pro patria non timidus mori,
Narras, & genus Aeaci,
Et pugnata ſacro bella ſub Ilio:
Quo Chium pretio cadum
Mercemur, quis aquam temperet ignibus,
Quo praebente domum, & quota
Pelignis caream frigoribus, taces.
Da Lunae propere novae,
Da noctis mediae, da, puer, auguris
Murenae: tribus aut novem
Miſcentor cyathis pocula commodis.

v. 12. Vulg. Miscentur.

Qui

κοινοῦ a communi ſingulis ſententiis praeponunt: *Propitius ſis, O Faune;* si *baedus, & vinum, & ara rite tibi adſunt.* Hactenus recte habet, ſed pergunt & continuant; si *pecus ludit*, si *feſtus pagus eſt*, si *lupus inter agnos*, si *ſilva ſpargit frondes*, si *foſſor ſaltat.* Quae omnia prava & inepta ſunt. Vide enim:

Inter audaces lupus errat agnos:

Lenis eſto, O Faune, ſi pietate mea ita merui, ſi ſacra tibi ſollemnia feci, si *lupus inter agnos errat innocuus.* Quid? an hoc Horatii meritum erat? immo Fauni beneficium. Quamobrem, poſt verſiculum octavum *Fumat odore*, pleno puncto, ut in noſtra editione, diſtinctio facienda eſt: & quae deinceps ſequuntur, ſunt Fauni laudes; *Tibi* pecus ludit, *Tu facis*, ut lupus erret &c. Idem de Fauno praedicat Carm. I, 17.

7. Quo praebente domum et quota] *Quota* habent & ſcripti & editi: neque loco movendum eſt. *Quota hora* ad cenam veniam? octava, an nona, vel quando? Juvenal. I, 49.

Exul ab octava *Marius bibit, & fruitur diis*
Iratis.

Noſter Epiſt. I. 7.

Poſt nonam *venies; nunc i, rem ſtrenuus auge:*

Poterat tamen, ſi Manuſcripti accederent, aeque commode legi quotus, ut Epiſt. I, 5.

Tu quotus *eſſe velis, reſcribe.*

& Martialis XIV, 215.

Dic, quotus *& quanti cupias cenare; nec unum*
Addideris verbum: cena parata tibi eſt.

12. Miscentur cyathis] Recte hunc locum cepit Nic. Heinſius, qui in exemplaris ſui margine, *Lege*, inquit, miscentor. Quod & ante eum fecerat vir ingenioſus Janus Rutgerſius in Lectionibus Venuſinis cap. VII. Poſteriores tamen glande veſci maluerunt, quam repertas hic fruges agnoſcere. Vide vero integrum locum;

Qui Muſas amat inpares,
Ternos ter cyathos attonitus petet
Vates: tris prohibet ſupra
Rixarum metuens tangere Gratia,
Nudis juncta ſororibus.
Inſanire juvat: cur Berecyntiae

Ceſſant

Da Lunae propere novae,
Da Noctis mediae, da puer, auguris
Murenae: tribus aut novem
Miſcentor *cyathis pocula commodis.*

Omnia hic pro imperio jubet, *Da*, *da*, *da*, *miſcentor*, quaſi Magiſter, aut, ut Plautus ait, Strategus convivii. Quo etiam ducit nos gloſſa codicis Batteliani, *Miſcentur, propinentur.* Certe jacet languetque illud *miſcentur:* neque vero puer *injuſſus* tres vel novem cyathos miſcere auſus fuerit. Illud quoque recte Rutgerſius, *cyathis commodis*, id eſt, plenis. *Tribus* autem *cyathis* cave intelligas *tribus poculis*, quod ineptam orationem efficeret. *Cyathus* quippe hic *menſura* eſt, non poculum, ut ſaepe apud Graecos Latinoſque, praeſertim medicos. Miſceantur, inquit, pocula capientia vel tres vel novem cyathos, χωροῦνται ἢ τρεῖς ἢ ἐννέα κυάθους, quae uno ſpiritu a potoribus exhauriantur. Neque enim cyatho novies hauſto compotatio finita erat, ut male hic vulgo intelligunt; quippe Carm. III, 8. centum cyathi deplendi erant,

Sume, Maecenas, cyathos *amici*
Soſpitis centum;

imo trecenti & plures apud Ovidium in Faſtis, loco ibi citato. Ceterum, non male codex Magdalenenſis,

Murenae: aut *tribus aut novem.*

ut Carm. proximo,

Qualis aut *Nireus fuit*, aut *aquoſa*
Raptus ab Ida.

atque alibi paſſim. Saepiſſime prius *Aut* a Librariis omiſſum eſt; ubicumque ſcilicet verſus ratio ſinebat: ut ſuis locis indicabimus. *Aut* tres, inquit, *aut* novem cyathi uno hauſtu ebibantur; utrum vultis? Vos poëtae, Muſarum clientes, *novem*, credo, petetis: alii potius *tres* ad numerum Gratiarum. Digna autem ſunt, quae hic ponantur, verba Auſonii Praefat. ad Griphum. *In expeditione, quod tempus, ut ſcis, licentiae militaris eſt, ſuper menſam meam facta eſt invitatio; non illa de Rubrii convivio, ut Graeco more biberetur; ſed illa de* Flacci Ecloga, *in qua propter* mediam Noctem, & novam Lunam, & Murenae auguratum,

Ternos ter cyathos attonitus petit vates.

17. NUDIS JUNCTA SORORIBUS] *Juncta* habent & Editiones, & Scripti, quod ſciam, omnes. Theodorus tamen Marcilius, *Melius*, inquit, *habent Membranae,*

Nudis VINCTA *ſororibus:*

vinculum *enim ſive* nodus *Gratiarum eſt, ut mox Carm.* XXI.

Segneſque nodum *ſolvere Gratiae.*

Ubi vereor equidem, ne quod ipſe cupiit, id in membranis vidiſſe ſibi viſus ſit. Sed eſto, ut codex aliquis habuerit *vincta*; facilis enim eſt lapſus in tam obſcuro diſcrimine: tamen & inepta lectio eſt, & plumbeum Marcilii argumentum. Nam & *nodo* & *vinculo* JUNCTUS dicitur, aeque ac VINCTUS. Plinius Hiſt. XI, 67. *Cervix, ad circumſpectum, articulorum* nodis jungitur. Plinius alter Epiſt. X, 11. *Roſianum Geminum, domine, arctiſſimo* vinculo *mecum tua in me beneficia* junxerunt. Ita *jungi & copulari*, Cicero aliique. Quare recte habet *juncta*; ut Carm. I.

Junctaeque *Nymphis* Gratiae *decentes.*

24. ET VICINA SENI NON HABILIS LYCO] Codex Blandinius Cruquii omnium vetuſtiſſimus HABILI; ceteri cum editionibus priſcis, HABILIS. Illud *habili* placuit ſagaciſſimo Rutgerſio; ut Lycus inhabilis dicatur uxori, ſenex nempe juvenculae. Neque vero negandum eſt, etſi *habilis* ſit nomen relativum & quaſi reciprocum, illud tamen ex duobus *inhabile* plerumque dici, cujus culpa vel vitio habilitas mutua impeditur. Quandoquidem igitur per Lyci ſenectutem ſtetit, quo minus alter alteri habiles eſſent; non illa Lyco, ſed Lycus illi *non habilis* dicendus fuit. Ita Virgil. Georg. III, 62.

Cetera nec *feturae* habilis, *nec commoda Baccho:*

Martialis XIII, 19.

Non habilis *cyathis, & inutilis uva Lyaeo:*

ſuo ſcilicet vitio *non habilis.* Ovidius Amor. I, 8.

Forſitan immundae, Tatio regnante, Sabinae
Noluerint habiles *pluribus eſſe viris:*

id

Digitized by Google

Ceſſant flamina tibiae?
Cur pendet tacita fiſtula cum lyra?
Parcentis ego dexteras
Odi: ſparge roſas: audiat invidus
Dementem ſtrepitum Lycus,
Et vicina, ſeni non habilis Lyco.

Spiſſa

id eſt, ſua illuvie *non habiles.* Valer. Flaccus VII, 231.

Fas mihi non habiles, *fas & tibi linquere Colchos:* nempe ob caeli inclementiam & incolarum barbariem nobis *inhabiles.* At quia praeſtantiſſimus Nic. Heinſius *ſtabiles* ibi legit, non *habiles*, cum ad Ovidii Pont. II, 9. tum ad ipſum Valerium; pretium operae erit locum integrum deſcribere: ubi Circe, ſive Venus ſub Circes imagine, ſic ſuadet Medeae, ut Colchos relinquat.

Omnibus hunc potius communem animantibus orbem,
Communes & crede deos: patriam inde vocato,
Qua redit itque dies: nec nos dis *nata* malignis
Luſerit *hoc* crudo *ſemper ſub frigore* meſſis:
Fas mihi non ſtabiles *fas & tibi linquere Colchos.*

Ita praefertur in Heinſii editione poſthuma: temerarie ſane, & infeliciter. Quid enim *Meſſis* ad Medeam & Circen? an agricolarum uxores erant? quid autem *meſſis* ſub *frigore?* meſſis quidem & frigus plane contraria ſunt,

Ante focum, ſi frigus *erit; ſi* meſſis, *in umbra.*

Tum illa, *Luſerit*, *crudo*, *ſtabiles*, omnia nituntur ſolâ conjecturâ. Equidem ex variis Codicum ſcripturis, quas apud ipſum Heinſium videre eſt, ſic locum reſtituerim;

nec nos, ô *nata*, malignus
Cluſerit Arctoo *ſemper ſub frigore* Phaſis:
Fas mihi non habiles, *fas & tibi linquere Colchos.*

Clarâ per ſe ſententiâ: *O nata*, (ita Circe Medeam compellat, quippe ſoror Aeetae, Medeae patris: unde paullo poſt verſ. 242. Medea eam *Matrem* viciſſim vocat) *Omne*, inquit, *ſolum patriam voca: neque anguſtus invidusque hic Phaſis ſub gelida Arcto ſemper nos clauſerit; quin potius alias regiones petimus magis habiles, magis aptas nobis, & accommodas.* Nihil ingenio hic permiſimus; niſi quod pro *hoc uno*, quod Scripti exhibent, *Arctoo* dedimus. *Sub Arctoo frigore*, ut Lucanus X, 250.

Frigore ab Arctoo *medium revocata ſub axem.*

& VIII, 363.

Omnis in Arctois *populus quicumque* pruinis
Naſcitur.

Vel, ſi ita mavis, retinere licet *hoc uno*, & ſic verſum refingere:

Cluſerit hoc uno *ſemper ſub* cardine *Phaſis:*

ut Ovid. Pont. II, 10.

Ipſe quidem extremi cum ſim ſub cardine *mundi.*

& Silius IV.

io, conjux, quocumque in cardine *mundi*
Bella moves.

Poſſis quoque *hoc mundi* pro *hoc uno.* Sed haec obiter. Nunc ut ad Noſtrum revertamur: quamquam, ut vidiſti, uſitatius ſit, ut ex duobus id quod vitio laborat, *inhabile* alteri dicatur; tamen in illa lectione,

Et vicina ſeni non habili *Lyco*,

id erit incommodi, quod *vicina* nullo tum modo *uxorem* ſignificet: quod Rutgerſianae correctionis eſt unicum fundamentum. Ille quidem ex Juvenali id conatur, Sat. VI, 509. de mala uxore;

Nulla viri cura interea, nec mentio fiet
Damnorum; vivit tamquam vicina *marito.*

Sed tuam fidem, vir clariſſime! an quia *tamquam vicina* vivit rei familiaris neglegens uxor, ideone *vicina* abſolute *uxorem* ſignificaverit? quid ſi ſimili ſententia dixeris, *tamquam vipera*, vel *canis?* an ea nomina per ſe poſita *uxorem* notabunt? Quin omnino *vicina* apud Horatium eſt *vicina nobis*; adeo ut *ſtrepitum audire* poſſit ex vicinia: & cum addit, *non habilis ſeni Lyco*, inde demum colligimus, uxorem eam fuiſſe Lyci. Recte igitur ſe habet fere omnium codicum ſcriptura,

Et vicina, ſeni non habilis Lyco:

non habilis, hoc eſt non apta, non par, non conveniens; relativorum enim, ut dixi, reciproca ſignificatio eſt: ſi Lycus uxori non habilis eſt; tum viciſſim uxor non habilis eſt Lyco. Potes & *non habilis* explicare, non tractabilis; quae a ſene marito regi & gubernari non poteſt:

Δέσποινα γὰρ γίγνεται νυμφίῳ γυνή.

Viro enim ſeni nupta, non uxor, ſed domina eſt. Paterculus II, 113. *Cum eum* (exercitum) *majorem, quam ut temperari poſſit, neque* habilem gubernaculo *cerneret, dimittere ſtatuit.* Porro Acron, quem

ad

Spiſſa te nitidum coma,
Puro te ſimilem, Telephe, veſpero,
Tempeſtiva petit Rhode:
Me lentus Glycerae torret amor meae.

XX.

Ad Pyrrhum.

Non vides quanto moveas periclo,
Pyrrhe, Gaetulae catulos leaenae?
Dura poſt paullo fugies inaudax
Proelia raptor:
Cum per obſtantis juvenum catervas
Ibit Inſignem repetens Nearchum:
Grande certamen, tibi praeda cedat
Major, an illi.

v. 27. Vulg. Petit Chloe.

In-

ad partes ſuas trahere conatur Rutgerſius, in mendo cubat: *uxor quae ſeni puella* inhabili *conjuncta eſſet: unde & zelum ejus oſtendit*, *dum* inhabilem *dicit*. Pro *inhabilem* recte Cruquii Acron, & MStus Regiae Societatis *invidum*. Tum autem pro *inhabili* corrigendum eſſe *inhabilis* ipſe ordo & compoſitio ſatis oſtendit.

27. Tempestiva petit Chloe] Ita Veneta & Loſcheri, unde in ſequentes editiones eſt propagatum. At bona pars membranarum, non *Chloë*, ſed rhode. Sic ex noſtris Leidenſis, Reginenſis, Petrenſis, Regiae Societatis, Vigornienſis: Colbertinus autem cum Lambini quibuſdam, *Rhoda*. Sine dubio vera lectio eſt: unde enim Librariis in mentem venire potuit? At *Chloë* ex Carm. I, 23. III, 7, 9, 26. huc traducta eſt, quia *Rhode* aliunde iis ignota erat. *Rhode* Libertinarum cognomen non ſemel occurrit: Marmora Felſinea p. 415. D. M. T. OCTAVIUS. THALLUS. ET. VIBIA. RHODE. Gruterus. p. 716, 6. ULPIA. RHODE. Idem p. 475, 5. TITIA. RHOPE. MATER. corrige ibi, RHODE. Act. Apoſtol. XII, 13. *προσῆλθε παιδίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι* ΡΟΔΗ. Menander:

Ἀλλ' ἔςι τόλμης καὶ βίας ταῦτ' ὄργανα,
Ἐυρημέν' ἀνθρώποις ἀναιδέστω; ΡΟΔΗ,
Εἰς καταγέλωτα τῷ βίῳ πεπλασμένα.

1. Non vides quanto moveas periclo] Silent hic interpretes; ſed Bodleianus Noſter, pro *periclo*, tumultu habet; & pro varia Scriptura Leidenſis, Reginenſis, & Colbertinus. Neque aliter codex Henrici Stephani, ut in Praefatione ſua monuit. Utrumque probe. *Quanto tumultu moveas*, hoc eſt, quantum tumultum excites, dum moves. Sic infra Carm. III, 27.

Sed vides quanto *trepidet* tumultu
Pronus Orion.

ubi omnia fere paria ſunt & plane gemina. Sed non levis ſuſpicio eſt, ex poſteriore hoc verſu traductum eſſe a Studioſo quodam illud *tumultu*: quare nihil muto: nam & Diomedes p. 524. habet *Periclo*.

3. Dura post paullo] Primariae Editiones, Loſcheri & Veneta, *Poſt paullum*, non *Poſtpaullo*.

Digitized by Google

Interim, dum tu celeris ſagittas
Promis, haec dentis acuit timendos,
Arbiter pugnae poſuiſſe nudo
Sub pede palmam
Fertur, & leni recreare vento
Sparſum odoratis humerum capillis:
Qualis aut Nireus fuit, aut aquoſa
Raptus ab Ida.

XXI.

Ad Amphoram.

O Nata mecum conſule Manlio,
Seu tu querelas, ſive geris jocos,
Seu rixam & inſanos amores,
Seu facilem pia teſta, ſomnum:
5 Quocunque lectum nomine Maſſicum
Servas, moveri digna bono die;
Deſcende, Corvino jubente
Promere languidiora vina.

Non

lo. Atque ita Graevianus noſter, Galei, & Magdalenenſis. Sed recte habet, ut nunc editum. Ita Noſter alibi bis vel ter; ita Salluſtius, Caeſar, Tacitus, aliique. Vide Gronovium ad Livii XXII, 60. Porro verſum 14.

Sparſum odoratis humerum capillis,

ad ſe tranſtulit Ovidius Faſt. II, 309.

Ibat odoratis humeros *perfuſa* capillis
Moeonis, aurato conſpicienda ſinu.

5. Quocumque lectum nomine Massicum] Vix alius eſt locus, in quo infelicius ſe geſſerint Interpretes: expendamus modo ſententiam integram:

O nata mecum Conſule Manlio:

ubi diſertis verbis narrat vinum, quod jam poturus erat, preſſum & diffuſum eſſe Conſule Manlio Torquato, quo anno & ipſe natus eſt. Id enim in more erat, ut feſto & bono die cadum vini emerent biberentque ejuſdem qua ipſi aetatis; ut & Epod. XIII.

Tu vina Torquato move.
Conſule preſſa meo.

Sequitur hic deinde,

Seu tu querelas, ſive geris jocos,
Seu rixam & inſanos amores,
Seu facilem, pia teſta, ſomnum:

quae omnia plana ſunt, niſi quod epitheton illud non placeat, *pia teſta.* Quomodo enim *pia*, ſi *querelas* forte vel *rixam* geſſerit? Hoc tamen patienter admiſerunt nimis aequi Interpretes. Tu vero verba accipe, quaſi ſic interpungerentur,

Seu facilem pia, Teſta, ſomnum.

Pia enim non omnibus illis conditionibus ex aequo communicandum eſt, ſed ad ultimam illam reſtringendum. *Pia* quidem, ſi *facilem ſomnum* attuleris; ſin *querelas aut rixas*, *impia* potius. Jam ſequitur porro:

Quocumque lectum nomine Maſſicum
Servas, moveri digna bono die:

hoc eſt, ut nunc quidem explicatur, *cujuſcumque* *Con-*

Non ille, quamquam Socraticis madet
Sermonibus, te neglegit horridus.
Narratur & priſci Catonis
Saepe mero incaluiſſe virtus.

v. 10. Vulg. NEGLIGET. 12. CALUISSE.

Tu

Conſulis nomen & annum feras. Quid audio? nonne jam dixerat, *O nata mecum Conſule Manlio?* quomodo ergo nunc, *Quocumque Conſule nata?* quae haec inconſtantia eſt, & inepta vacillatio? At, inquiunt, corrigere quodammodo errorem videtur: temere enim affirmare viſus eſt, Manlio Conſule natam fuiſſe. Utinam vero ipſi ſuas chartulas corrigere vellent, neque tam frigidas excuſationes Horatio commodare. Certe non placuerunt celeberrimo Dacierio: ſed & ipſe ſuo acumine ludum riſumque praebet, cum prius de *amphora* interpretatur, poſterius de *vino:* adeo ut *teſta* quidem a figulo facta ſit, Manlio conſule: vinum autem teſtae infuſum, conſule alio neſcio quo. Quid, amabo? an tanti erat ſine vino amphora, ut quo anno a rota exierit, memoratu fuerit dignum! Certe non Teſtae, ſed Vini aetas inſcribi ſolebat cadis: ut Galenus, a Marcilio hic citatus, Οἶνον τῶν Φαλερίνων ἑκάστῃ τὴν ἡλικίαν ἀναγινώσκων ἐπιγεγραμμένην τοῖς κεραμίοις. Quid quod novis teſtis nova vina condebant, ut ineptum ſit alio conſule natam dicere Teſtam, alio Maſſicum. Sin aliter; unde tum noſter aetatem Teſtae ſcire potuiſſet? Quanto his meliora protulit Scholiaſtes Acron, ſi bene monenti obtemperaſſent: *Quocumque nomine; ex omnibus ſupradictis, ſive ad* jocos, *ſive ad* querelas, & cetera. Nihil verius: aut enim haec verborum ſententia eſt, aut nulla eſt. Dixerat; *ſeu querelas, ſive jocos, ſeu amores, ſive ſomnum geris, o Teſta;* deinde infert; *quocumque* ex his *nomine Maſſicum ſervas, digna* certe ob vetuſtatem & pretium *bono die moveri, deſcendo. Quocumque nomine,* hoc eſt, *quocumque titulo, quacumque conditione.* Sic *eo nomine* paſſim occurrit. Tacitus Annal. XIV, 59. *Decretae* eo nomine *ſupplicationes;* id eſt, *eo titulo, ea cauſſa.* Suetonius Galba, 16. *Subinde jactavit, Legere ſe militem, non emere conſueſſe: atque* eo *quidem* nomine *omnes, qui ubique erant, exacerbavit.* Fateor equidem exempla haec non ex omni parte ſimilia eſſe verbis Horatii: neque quicquam legiſſe memini, quod ad amuſſim iis reſpondeat. Nam Catulli illud Epig. XXXV. ad Dianam,

Sis quocumque *placet tibi*
Sancta nomine,

aperte & proprie dictum eſt; ſeu *Lucinae*, ait, nomine, ſeu *Triviae*, ſeu *Lunae*, ſive quocumque alio vocari mavis. Verum utcumque verba Flacci procedant, ſtentve cadantve: illud certum & compertum maneat, non aliam eſſe ſententiam, quam quae ab Acrone prodita eſt. Quod ſi quid in verbis mutatum velis; eſt in promptu & ad manum, quod commode ſubſtitui poſſit. Compellat enim *Teſtam* hic Noſter, tamquam ſi *Dea* quaepiam fuerit, ut vere obſervavit Dacierius; *ſeu geris querelas, ſive jocos*, vel aliud quid: unde ego ſic potius, quod ſequitur, intuliſſem, verbis quidem aliis, ſed ſenſu eodem:

Quocumque FAETUM NUMINE *Maſſicum*
Servas, moveri digna bono die.

quocumque numine faetum, hoc eſt, quacunque poteſtate praeditum, ſive quae *querelas* excitet, ſive quae *amores* &c. Et juſta, ni fallor, metaphora eſt, & ad audacem Flacci indolem accommodata. Paucis tamen, opinor, probabitur, quia conjecturae nomine nunc venit: quod ſi e Manuſcripto aliquo alicunde prodiret, quibus plauſibus exciperetur!

10. TE NEGLIGET HORRIDUS] *Negleget* habent Editiones, & codices plerique: at Leidenſis noſter veterrimus cum Petrenſi, NEGLEGIT. Quamquam non multum intereſt, tamen ex duobus hoc potius Horatii eſſe crediderim. *Non neglegit te Corvinus;* hoc eſt, non neglegere ſolet; ſed interdum genialiter ſe mero invitat. Inde & excuſatio: quod & ita Cato ille Cenſorius ſaepe ſolebat. At rogabis, quomodo *neglegit* ſive neglegere ſolet Teſtam, quam nondum viderat? Atqui hoc nihil eſt: animadvertis enim, jam de hac *teſta* ita loqui Noſtrum, quaſi de *vino* generatim loquatur. Tu *admoves*, ait, lene tormentum, non *admovebis:* tu *retegis* curas ſapientium:

Tu ſpem reducis *mentibus anxiis*
Vireſque, & addis *cornua pauperi.*

Quid autem? an *anxii* illi & *pauperes* cenaturi erant apud Horatium, ut vino ex hac ipſa Teſta depromto curas metuſque eluerent? nullus dixeris. Quamobrem, ut jam dixi, non de una hac teſta, ſed in univerſum de vino loquitur: quod non obſervatum bonis Librariis fraudi fuit, ut locum corrumperent.

12. SAEPE MERO CALUISSE] *Caluiſſe* praeferunt edi-

Tu lene tormentum ingenio admoves
Plerumque duro: tu ſapientium
Curas & arcanum jocoſo
Conſilium retegis Lyaeo:

Tu

editiones omnes, neque aliter, quod ſciam, Membranae. Et ferri quidem poteſt: ſic enim Ovidius Faſt. III, 531.

Sole tamen vinoque calent.

& Statius Theb. V, 263.

ſiquando profundo
Nubigenae caluere mero.

Tamen & ex conjectura prius emendaveram, & poſtea a vetere Grammatico Mario Victorino p. 2606. ſic clare citatum repperi,

Narratur & priſci Catonis
Saepe mero INCALUISSE *virtus.*

Omnino melius: nam & verſus ſic ſuavius ad aures accidit, & ea germanae Latinitatis dictio eſt. Livius I, 57. *Incaluerant vino.* Idem XXXIX, 42. *Forte epulantibus iis, cum jam vino incaluiſſent.* Tacitus Annal. XI, 37. *Claudius domum regreſſus, & tempeſtivis epulis, ubi vino incaluit.* Idem Hiſt. IV, 29. *ſimul epulantes, ut quiſque* vino incaluerat, *ad pugnam temeritate inani ferebantur.* Curtius V, 22. *Omnes* incaluerant mero: *itaque ſurgunt temulenti ad incendendam urbem, cui armati pepercerant.* Martial. IV, 66.

Incaluit *quoties ſaucia vena* mero.

Deinde & illud vide: ſi *caluiſſe* legis, tum *virtus Catonis* erit περιφραστικῶς *ipſe Cato*; ut hoc dicat duntaxat, Catonem ſaepe largiore vino uſum eſſe: at in altera lectione majus aliquid meliuſque dicit, *virtutem* nempe ejus *incaluiſſe*, ſive *excitatam & auctam eſſe*: quae & vini & Catonis amplior laus eſt. Ita Lucan. VI, 240.

Incaluit virtus; *atque una caede refectus,*
Solvas, ait, poenas &c.

Ovidius Pont. III, 4.

Plauſibus ex ipſis populi laetoque favore
Ingenium *quodvis* incaluiſſe *poteſt.*

Porro illud quod ſequitur,

13. TU LENE TORMENTUM ingenio *admoves*
Plerumque duro,

Interpretes ad Catones & ſeveriores illos referunt; ut rigida atque aſpera ingenia leniri vino & emolliri dicantur. Neque repugno, quin hoc voluerit Horatius. Nam & revera ea vini vis eſt, & eo ſenſu *ingenium durum* dixit Terentius, Phorm. III, 2.

Adeon' eſſe ingenio duro *te atque inexorabili?*

& contra, *ingenium lene*, Heautont. I, 1.

Ingenio *te eſſe in liberos* leni *puto.*

Poterit tamen & alia eſſe verborum ſententia, quae non ad Catones, ſed ad poëtas, atque adeo ipſum Horatium ſpectet. Quippe *ingenio duro* eſſe dicitur ſeu poëta ſeu orator, qui arida & difficili vena eſt, qui non εὑρετικὸς, non pollens inventione & copia. Seneca Epiſt. LVIII, ubi negat τὸ ὂν Latine verti poſſe: *Magis damnabis anguſtias Romanas, ſi ſcieris unam ſyllabam eſſe, quam mutare non poſſum,* τὸ ὄν. Duri *tibi videbor* ingenii; *in medio poſitum; poſſe ſic transferri, Quod eſt.* Ita *dura memoria* dicitur eodem plane ſenſu. Quintil. Inſtit. XII, 2. *Si vero aut* memoria *natura* durior *erit, aut non ſuffragabitur tempus, etiam inutile erit ad omnia te verba alligare.* Sic & Noſter *dura natura* de Lucilio, Serm. I, 10.

Quaerere, num illius, *num rerum* dura *negaris*
Verſiculos natura *magis factos & euntes.*
Mollius.

Jam ergo, ejuſmodi ingenium, durum plerumque & ſiccum, ubi liberiore vino immaduit, facile, fluens, copioſum fieri narrant; & hoc illud eſt *lene tormentum*, quod obſtructam ingenii venam laxat atque aperit. Ovidius Metam. VII, 432.

agitant convivia patres,
Et medium vulgus; nec non & carmina, vino
Ingenium faciente, *canunt.*

Vide Noſtrum Epiſt. I, 19. Ceterum digna ſunt, quae hic adſcribantur, verba Maecenatis ex opere quod Sympoſium inſcripſit, apud Servium Virgil. Aen. VIII, 310. *Phyſici dicunt ex vino mobiliores oculos fieri: hoc etiam Maecenas in Sympoſio, ubi Virgilius & Horatius interfuerunt, cum ex perſona Meſſallae de vino loqueretur*, aut id e m vinor (forte legendum, *ait; Id & in vino eſt;*) *miniſtrat faciles oculos: pulchriora reddit omnia, & dulcis juventae reducit bona.* Quem locum eo libentius adduxi, tum quod Noſter & Virgilius ibi nominentur, tum quod accuratiſſimi Meibomii in vita Maecenatis diligentiam effugerit.

2. NAS-

Digitized by Google

Tu ſpem reducis mentibus anxiis,
Vireſque; & addis cornua pauperi,
Poſt te nec iratos trementi
Regum apices, neque militum arma.
Te Liber, &, ſi laeta aderit, Venus,
Segneſque nodum ſolvere Gratiae,
Vivaeque producent lucernae,
Dum rediens fugat aſtra Phoebus.

XXII.

IN DIANAM.

MONTIUM cuſtos nemorumque, Virgo,
Quae laborantis utero puellas
Ter vocata audis, adimiſque leto,
Diva triformis;
Inminens villae tua pinus eſto,
Quam per exactos ego laetus annos,
Verris obliquum meditantis ictum
Sanguine donem.

v. 19. NEQUE.

XXIII.

2. NASCENTE LUNA, RUSTICA PHIDYLE] Editiones principes Venetae & Loſcheri, *Philyre.* Sed codices, praeſertim vetuſtiores, *Phidyle*, vel *Phidile.* Tu vide, annon reponendum ſit,

Naſcente Luna, ruſtica PHIDYLI:

ut ſit a recto *Phidylis*, Φιίδυλις, eadem forma, qua *Theſtylis*, *Xyſtylis*, *Erotylis*, *Archylis* apud Terentium, ut ad Ciceronis Tuſculanas correximus; *Hedylis* apud Martialem, ut jam corrigemus, I, 46.

Cum dicis, Propero, fac ſi facis, Hedyli —
Hedyli, *ſi properas, dic mihi, ne properem.*

Ubi Ramireſius *Aedila*, Gruterus & Scriverius *Hedyle*; ille nomine errans, hi ſexu. Quemadmodum autem ab Ἥδυλος femininum fit *Hedylis*, ita a Φιίδυλος erit *Phidylis.* Fatendum tamen eſt, ſi illud *Phidyle* analogiam ſervet, gratius libentiuſque in Creticum pedem hoc carmen exire, quam in Dactylum.

12. PONTIFICUM SECURES] Pulmanni codex, & Giſanii, quem vide in Indice Lucretii V. *Tinguere*, habent SECURIM: atque ita ex noſtris Graevianus, Reginenſis, Bodleianus, & a prima manu Magdalenenſis. Hoc placet, vel ob euphoniam; ne

Digitized by Google

XXIII.

AD PHIDYLEN.

CAELO ſupinas ſi tuleris manus,
Naſcente Luna, ruſtica Phidyle;
Si ture placaris & horna
Fruge Lares, avidaque porca;
Nec peſtilentem ſentiet Africum
Fecunda vitis, nec ſterilem ſeges
Robiginem, aut dulces alumni
Pomifero grave tempus anno.
Nam quae nivali paſcitur Algido
Devota quercus inter & ilices,
Aut creſcit Albanis in herbis,
Victima pontificum ſecurim
Cervice tinguet: te nihil attinet
Tentare multa caede bidentium,
Parvos coronantem marino
Rore deos, fragilique myrto.
Inmunis aram ſi tetigit manus;
Non ſumtuoſa blandior hoſtia
Mollivit averſos Penatis,
Farre pio, & ſaliente mica.

v. 12. Vulg. SECURES. 19. MOLLIBIT.

XXIV.

ne ter continenter in S exeant verſus, *ilicet*, *herbis*, *ſecures*, quod ſtudioſe cavere ſolet Noſter. Prudentius quidem Apotheoſ. 461.

Pontificum *feſtis ferienda* ſecuribus *illic*
Agmina vaccarum ſteterant:

Sed ibi erant plures *vaccae*; hic *victima* in ſingulati. Virgil. Aen. II, 223.

Quales mugitus, fugit cum ſaucius aram
Taurus, & incertam excuſſit cervice ſecurim.

19. MOLLIBIT AVERSOS PENATES] Loſcherus quidem *Mollibit*, & ex eo recentiores editiones. At Veneta MOLLIVIT, atque ita bona pars Codicum, ut ex Cruquianis tres, Berſmanni duo, Pulmanni & Gifanii unus, ex meis Magdalenenſis, & a prima manu Reginenſis, cum Acrone Manuſcripto. Certe nemo unus illius aevi Futuros quartae conjugationis in IBO protulit. Quod ſi ab Horatio hoc praeter morem factum fuiſſet, ſine dubio Grammaticorum veterum quiſpiam, ut inſolitum, adnotaſſet. Atqui altum apud illos ſilentium eſt; quia nimirum in ſuis codicibus MOLLIVIT tum legebant. Atque hoc profecto non mos

XXIV.

INTACTIS opulentior
  Theſauris Arabum & divitis Indiae,
Caementis licet occupes
  Tyrrhenum omne tuis, & mare Apulicum:
Si figit adamantinos
  Summis verticibus dira Neceſſitas
Clavos; non animum metu,
  Non mortis laqueis expedies caput.

Cam-

olum loquendi, ſed & ipſa ſententia poſtulat:

Immunis aram ſi tetigit manus;
Non ſumtuoſa blandior hoſtia
Mollivit *averſos penates,*
Farre pio & ſaliente mica.

Ubi Praeteritum ponitur in ſignificatione Praeſentis, vel potius Perpetui temporis: qualia paſſim occurrunt apud Graecos Latinoſque. Noſter Carm. III, 29.

Plerumque gratae divitibus vices,
Mundaeque parvo ſub lare pauperum
Cenae ſine aulaeis & oſtro
Sollicitam explicuere *frontem.*

Perpetui, inquam, hoc temporis eſt, perinde ac ſi dixiſſet, *explicant, explicuerunt, explicabunt,* Sic Epiſt. I, 2.

Non domus aut fundus, non aeris acervus & auri
Aegroto domini deduxit *corpore febres.*

& alibi: ſed verbo monere hoc ſatis eſt: plena enim ſunt omnia. Ergo ſententioſe haec proferuntur; neque ad Phidylen duntaxat, ſed ad omnes pertinent:

Immunis aram ſi tetigit manus,

immunis, non a ſcelere, ut male aliquot interpretes: quamquam Ovidius in Epiſt. Hypermneſtrae,

Non piget immunes *caedis habere* manus:

nuſquam enim reperitur *ea vox*, ἁπλῶς & per ſe poſita, pro *experte ſceleris:* ſed *immunis manus*, vacua muneris, ſine dono & ſumtu; ut Epiſt. I, 14.

Quem ſcis immunem *Cinarae placuiſſe rapaci.*

& Carm. IV.

non ego te meis
Immunem *meditor tinguere poculis.*

Si autem hic valet *etſi*, ut bene Theodorus Marcillus: *Etſi* vacua manus aram tetigit; *Eſto* ut vacua manus aram tetigerit: quid tum? quid inde incommodi?

Non ſumtuoſa blandior hoſtia
Mollivit averſos penates
Farre pio & ſaliente mica.

ubi ordo eſt, ſumtuoſa hoſtia non mollivit penates blandior farre pio, ſive, blandius quam far. Ita recte uterque Scholiaſtes *ſumtuoſa hoſtia* nominativi caſus eſſe monuerunt: quos tamen perperam hic deſerunt poſteriores, & miras turbellas tum in ſententia, tum inter ſe concitant. Quid autem? an quia verſus ſyllabam longam efflagitat? atqui iidem patienter brevem ferunt, Carm. III, 5.

Si non periret immiſerabilis.

& praeterea brevis ſyllaba producitur, quia *blandior* a duabus conſonantibus incipit; ut apud Catullum paſſim, & Martialem V, 69.

Quid gladium demens Romana ſtringis *in ora.*

Jam autem, non cum *manus*, ſed cum *hoſtia* conjungi illud *blandior*, vel Ovidius ſolus evincet, ubi Noſtrum imitatus eſt, Faſt. V, 300.

Saepe deos aliquis peccando fecit iniquos:
Et pro peccatis hoſtia blanda *fuit.*

5. SI FIGIT ADAMANTINOS] Difficilis & intricata ſententia eſt, ut mirum ſit, neminem ex Interpretibus vel verbulo ſignificaſſe, ſe non ſatis liquido poëtae mentem percipere. *Arabas*, ait, *& Indos divitiis antecedas licet, & utrumque mare aedificiis tuis occupes:* quid tum poſtea?

Si figit adamantinos
Summis verticibus dira neceſſitas
Claves: non animum metu,
Non mortis laqueis expedies caput?

hoc eſt, ſi neceſſitas figit clavos ſummis verticibus,

Digitized by Google

Campeſtres melius Scythae,
Quorum plauſtra vagas rite trahunt domos,
Vivunt, & rigidi Getae;
Inmetata quibus jugera liberas
Fruges & Cererem ferunt;
Nec cultura placet longior annua:
Defunctumque laboribus
Aequali recreat ſorte vicarius.
Illic matre carentibus
Privignis mulier temperat innocens:

Nec

bus, *in metu eris, & morieris.* Pulchre ſane philoſophatur. Quid enim? quid ſi non figat clavos neceſſitas, nonne *morietur* nihilo minus? Dura vero interpretum ilia, quae hoc concoquere potuerunt. Porro, quid ſibi illa volunt *ſummis verticibus?* Reſpondebunt, *verticibus hominum*; ut neceſſitatis clavus in divitis hujus caput adigatur. Fallitur ergo Horatius: nam ego ſpondere auſim, cui clavus per cerebrum adactus ſit, omni *metu* liberum & expeditum futurum. At ſubtilior ceteris Dacierius *aedificiorum* vertices intelligit; *ſi neceſſitas figit clavos ſummis verticibus aedificiorum, quae Tyrrheni & Apulici maris littora ſummovent.* Miror equidem, quid Neceſſitati negotii ſit in culminibus aedium. Sed quid deinde? nimirum dives, qui ea exſtruxit, *conſternabitur & morietur.* Itane vero? quin magis, opinor, laeto & tranquillo animo fuerit: nam ominandum potius erat, ſi clavo ſuo trabali aedificia fixiſſet neceſſitas, ea omnium firmiſſima fore neque umquam ruitura. Tu vide, annon *vertices ipſorum clavorum* interpretandum ſit: *figit clavos ſummis verticibus*, ſive, uſque ad ſummos vertices, ſumma ipſorum capita. *Clavulos capitatos* habes apud Varronem de Re Ruſt. II, 9. Deinde totum locum ſic corrigere, & diſtinguere poteris:

Intactis opulentior
Theſauris Arabum, & divitis Indiae,
Caementis licet occupes
Tyrrhenum omne tuis, & mare Apulicum;
(Sic *figit adamantinos*
Summis verticibus dira neceſſitas
Claves) *non animum metu,*
Non mortis laqueis expedies caput.

Licet, inquit, utroque littore villas nobiliſſimas aedifices, omniumque ſis ditiſſimus; non eo pacto aut vitam a metu immunem agere, aut mortem effugere poteris: ſic rerum fato conſtitutum eſt, ita natura comparatum, ſic clavos figit neceſſitas ſummis verticibus, ut nulla vi evelli poſſint. Eandem ſententiam habes Carm. II, 18. *Tu ſecanda marmora* &c. & Epiſt. I, 2.

Non domus & fundus, non aeris acervus & auri
Aegroto domini deduxit corpore febres,
Non animo curas.

Porro & Scholiaſtas veteres *ſic* olim legiſſe, non *ſi*, ſatis indicat eorum enarratio: *Quamvis*, aiunt, *multa poſſideas, non tamen ſincera voluptate his frui potes:* quippe cum *neceſſitate mortis aſtricta ſit humana conditio, nec poſſis inde te ullo remedio aut praemio redimere.* Rectiſſime: at illa *quippe cum* non *ſi*, ſed *ſic* exprimunt, prout nos emendavimus.

6. Dira necessitas] Et editi & ſcripti *Dira:* tamen vel reclamantibus iis reſcripſerim dura; quod proprium Neceſſitatis epitheton eſt, ut Graecis στεῤῥὰ ἀνάγκη, κρατερὴ, σκληρή. Quintilianus Declam. XII. *Fames animi tormentum, corporis tabes, magiſtra peccandi,* duriſſima neceſſitatum, *deformiſſima malorum.* Arnobius lib. III. *At rogo, quae ratio eſt, quae tam* dura neceſſitas, *quae cauſa* &c. Noſter Carm. I, 24.

Durum: *ſed levius fit patientia,*
Quicquid corrigere eſt nefas:

hoc eſt, quicquid *neceſſe* eſt. *Durum* & *dirum* in MStis ubique fere confunduntur; ut mirum ſit tam prave & perverſe hic congruere in pejore ſcriptura.

Nec dotata regit virum
    Conjunx, nec nitido fidit adultero.
Dos eſt magna parentium
    Virtus, & metuens alterius viri
Certo foedere caſtitas:
    Et peccare nefas, aut pretium eſt mori.
O quis, quis volet inpias
    Caedes, & rabiem tollere civicam?
Si quaeret pater urbium
    Subſcribi ſtatuis; indomitam audeat
Refrenare licentiam,
    Clarus poſtgenitis: quatenus, heu nefas,

v. 25. Vulg. O QUISQUIS.

Vir-

24. AUT PRETIUM EST MORI] Codex inter Pulmannianos optimus, PRETIUM EMORI: cui accedit Battelianus noſter & Berſmanni unus, *pretium mori.* Qua lectione admiſſa diſtinguendus eſt locus;

Dos eſt magna parentium
Virtus, & metuens alterius viri
Certo foedere caſtitas,
Et peccare nefas, aut pretium mori.

ut omnia ad *dos eſt* referantur. Non incommode: quamquam & vulgata lectio non eſt culpanda.

25. O QUISQUIS VOLET IMPIAS] Nihil moror & ſcriptos & editos, qui prava conſpiratione *quiſquis* hic exhibent,

O quiſquis volet impias
Caedes & rabiem tollere civicam.

Quiſquis volet: quaſi vero *multi* eſſent, qui id facere poſſent; quaſi rem factu facillimam poëta deſignaret; cum ex ſequentibus appareat, magis optandum fuiſſe, quam ſperandum, ut ab ullo mortalium id fieri poſſet. Quid autem, *ô quiſquis?* ſiquidem, ſtante hac lectione, exclamatio illa putida eſt, neque ullum habet pathos. Sed cave, Horatio id vitio vertas, ſed obeſis Librariis, qui nequiverunt capere elegantiſſimam conſtructionem,

O quis, quis *volet impias*
Caedes, & rabiem tollere civicam?

O ubi eſt, ſi uſquam eſt, qui perditiſſimos ſaeculi mores corrigere volet? Repetitio illa *quis, quis* mirificam vim & affectum addit ſententiae, ut alibi Carm. IV, 13.

quid habes illius, illius;
Quae ſpirabat amores?

Epod. IV.

Hoc, hoc *tribuno militum.*
Nunc nunc *adeſte*; nunc *in hoſtiles domos*
Iram atque numen vertite.

& VII.

Quo, quo *ſceleſti ruitis?*

Serm. II, 7.

liber, liber *ſum, dic age: non quis.*

Porro & Diomedem, Grammaticum veterem, non aliter olim legiſſe, quamquam hodie corruptus habetur, locus ipſe evincet pag. 317. *Pronomen finitum, vocativum habere non poteſt; quia nemo dicit,* O ego, *niſi O exclamatio ſit, ut apud Horatium* O QUIS VOLET. Scripſit, inquam, Diomedes, O *quis, quis volet,* & prius *quis* vocativo caſu proferri putavit. Quippe ſi legiſſet, *O quiſquis volet,* inepte prorſus exemplum hoc ad partes citaſſet: quia *quiſquis* foret nominativus, & referretur ad *volet:* non vocativus cum O copulandus. Fallit tamen acumen Grammatici; nam utrumque *quis* eſt caſus nominativi.

27. SI QUAERET PATER URBIUM] Praeter aliorum codices aliquot, ex meis Graevianus, Magdalenenſis, Battelianus habent QUAERIT, non *quaeret.* Utrumlibet legeris, perinde eſt. Noſter Carm. IV, 1.

Si *torrere jecur* quaeris *idoneum.*

Ovidius Epiſt. Hypſipyles V. 123.

Si quaeris, *cui ſint ſimiles; cognoſceris illis.*

Cor-

Virtutem incolumem odimus,
Sublatam ex oculis quaerimus invidi.
Quid triſtes querimoniae,
Si non ſupplicio culpa reciditur?
Quid leges ſine moribus
Vanae proficiunt; ſi neque fervidis
Pars incluſa caloribus
Mundi, nec Boreae finitimum latus,
Durataeque gelu nives
Mercatorem abigunt? horrida callidi
Vincunt aequora navitae.
Magnum pauperies opprobrium, jubet

v. 39. Vulg. SOLO nives.

Quid-

Contra, Terentius Hecyra I, 2.

Senex ſi quaeret *me*; *modo iſſe dicito.*

& Noſter Ep. I, 8.

ſi quaeret *quid agam.*

Quare receptam hactenus lectionem non ſollicitabimus

30. CLARUS POSTGENITIS] Gulielmus Canterus in ſuo codice ſe CARUS reperiſſe memorat; quod magis probant Lambinus, Faber, Dacierius aliique; quia mox ſequitur *Odimus*, cui *carus* apte opponitur:

Carus *poſtgenitis: quatenus heu nefas,*
Virtutem incolumen odimus,
Sublatam ex oculis quaerimus invidi.

Nos vero cum editis vetuſtis, & manuſcriptis, praeter Canterianum, omnibus CLARUS retinemus. Quid enim? nonne itidem ſequitur, *invidi?* Atqui tam bella antitheſis eſt inter *clarus* & *invidi*, quam inter *carus* & *odimus*. Quid enim eſt invidus, niſi obtrectator alienae *claritatis?* Cicero pro Flacco: *Aut beneficii hujus* obtrectator, *aut virtutis hoſtis*, *aut* laudis invidus *fuiſſet:* Pro Murena; *Quibus Lucullus tantum* laudis *impertit*, *quantum neque ambitioſus imperator neque* invidus *tribuere alteri in communicanda* gloria *debuit*. Tacitus in Agricola; cap. I, Clarorum *virorum facta moresque* poſteris *tradere* (habes hic *clarus poſtgenitis*) *antiquitus uſitatum*, — *quotiens magna aliqua ac nobilis virtus vicit ac ſupergreſſa eſt ignorantiam recti & invidiam*. Cicero pro Cornelio Balbo. 6. *Mors enim* cum extinxiſſet invidiam, *res ejus geſtae ſempiterna nominis* gloria *niterentur*. Seneca de Tranquillitate XIV, de Julio Cano. *Dabimus te* in omnem memoriam, clariſſimum caput, *Caianae caedis magna portio*. Quare recte habet CLARUS, neque audiendi ſunt, qui *carus* ſubſtitutum eunt. Clarus, inquit, poſt obitum: quoniam vivorum laudi & gloriae invidemus, obtrectamus, detrahimus. Nihil verius.

39. DURATAEQUE SOLO NIVES] Numquam mihi placuit *ſolo*, quamvis omnes ubique codices lectioni huic ſuffragantur. Primo enim, otioſe videtur additum, neque quicquam ſententiae confert. Ubi enim, niſi in *ſolo*, jacebunt nives? an periculum erat, ne ſub terris, vel in caelo aut mari duratas eſſe crederemus? Utique ſatis eſſet *duratae nives*, omiſſo *ſole*; ut Livius XXI, 36. *Ut pleraque*, *velut pedica capta*, *haererent in* durata *& alte concreta glacie:* & Seneca de Provid. IV, *Super* durata *glacie perſultant*. Idem Nat. Quaeſt. IV, 5. *Minus algere aiunt pedes eorum*, *qui fixam &* duram nivem calcant, *quam eorum*, *qui teneram & labefactam*. Avienus Fabula XXIX.

Cunctaque durato *ſtringeret arva* gelu.

Ovidius in Nuce.

Duratam *renovat non mihi foſſor humum.*

Deinde, ex linguae Latinae indole *duratae ſolo*, non *ſuper ſolo* (ut hic vulgo accipiunt) ſed *a ſolo* tamquam cauſſa & inſtrumento duritiei, interpretari oportet: quo nihil magis abſurdum. Certe quotieſcumque *duratus* ablativum poſt ſe trahit, ibi cauſſam ſignificari jam monitus deprehendes. Ita Curtius III, 6. *Haſtis igne duratis*. IX, 32. *Piſcibus ſole duratis*. Plin. Hiſt. VII, 1. *Solis vapore durari.*

Quidvis & facere & pati,
Virtutiſque viam deſerere arduae.
Vel nos in Capitolium,
Quo clamor vocat & turba faventium,
Vel nos in mare proximum
Gemmas & lapides aurum & inutile,

Sum-

v. 44. Deserit.

rari. Quintil. Inſtit. VIII, 1. *Duratos muria piſces.* Livius XXI, 11. *Caementa calce durata.* Sil. Ital. XI. *Bellis durata virorum pectora.* Auctor Moreti: *Durati ſale terga ſuis.* Quamobrem, aut valde fallor, aut ſic potius ſcripſit Horatius,

Durataeque GELU *nives.*

Non adeo magna mutatio eſt, quin majorem saepe admiſerint dormitantes Librarii. Potuit etiam *gelo* antiquitus ſcriptum eſſe, quod ad vulgatam propius accedit; quippe *gelus geli*, & *gelum geli* olim in uſu erat, apud Accium, Afranium, Lucretium, Varronem. Jam autem & ſententia, credo, commodior eſt; & verba ipſa adeo trita ſunt apud optimos quoſque Scriptores, ut vix credibile ſit, non ſponte ſua & *αὐτομάτως* ſub Horatii calamum veniſſe. Rem ipſam habes apud Curtium V, 21. *Ventum erat ad iter perpetuis obſitum* nivibus, *quas frigoris vis* gelu *adſtrinxerat:* & VII, 12. *Altae* nives *premunt terram*, gelu *& perpetuo rigore conſtrictas.* Ubi bis vides *nives gelu conſtrictas*, ut hic Noſter, *nives gelu duratas.* Verba autem ſaepius occurrunt; Virgil. Aen. IX, 604.

Durum ab ſtirpe genus; natos ad flumina primum
Deferimus, ſaevoque gelu duramus *& undis.*

Statius Achill. II, 394.

Et ferri properatus amor, durataque *multo*
Sole geluque *cutis.*

Valer. Flaccus II, 157.

jam lacte ferino,
Jam veniet durata gelu.

Gellius XVII, 8. *Cur fluviorum atque fontium aquae* gelu durentur, *mare autem incongelabile ſit.* Panegyricus ad Conſtantinum; *Quid immanem multitudinem, quam* duratus gelu *Rhenus illuſerat?* Ammianus Marcell. XV, 12. *Ad militandum omnis aetas* (Gallorum) *aptiſſima*, gelu duratis *artubus & labore aſſiduo.* Ita eodem ſenſu *duratus frigore, pruinis, glacie, rigore.* Columella lib. X.

Denſaque jam pluviis, durataque *ſumma* pruinis
Aequora dulcis humi.

Ovid. Pont. IV, 9.

Mentiar, an coëat duratus frigore *pontus.*

Silius Ital. III.

Tum qua durati *concreto* frigore *collis.*

Val. Maximus III, 3. *Modo Caucaſi montis glaciali* rigore *corpora ſua* durantes. Gellius XIX, 15. *Cum aqua* frigore *aëris* duratur *& coit.* Plinius Paneg. 12. *Quum Danubius ripas* gelu *jungit*, duratuſque glacie *ingentia tergo bella tranſportat.* Marcellinus XXX, 3. Durata pruinis *itinera penetrari non poſſe firmantes.* Verum omnem rem conficit inſignis Julii Firmici locus, Aſtrolog. I, 4. De Zonis: *Harum zonarum quae media eſt*, coruſci ſolis *incenſa luminibus*, *& ſempiterni ardoris aduſtione* torrida, *ignito colore perpetui* ruboris *inficitur: duae vero quae* extremas *mundi continent partes*, dextris laevisque *lateribus inhaerentes*, *caeruleo colore ſignatae*, atris *ſemper* nubibus (*lege* imbribus) *inundantur*, *&* concreta (*lege* concretae) glacie *& ſempiternis pruinis*, *&* DURATIS GELU NIVIBUS *obſidentur.* Quippe ut priora illa manifeſte de Virgilio ſumta ſunt, Georg. I, 233.

Quinque tenent caelum zonae, quarum una coruſco
Semper ſole rubens, *&* torrida *ſemper ab igni;*
Quam circum extremae dextra laevaque *trahuntur*,
Caerulea glacie concretae atque imbribus atris:

ita poſtrema iſta *Duratis gelu nivibus* ex hoc Horatii loco clare petita ſunt. I nunc, & nega nobis *εὐστοχίαν* adfuiſſe; quamvis, cum illa ſcriberemus, haec Firmici verba de memoria exciderant. Nam certe hinc tam compertum eſt de noſtra emendatione, quam ſi ex mille annorum codice nunc erueretur.

44. Deserit arduae] Vide modo ſententiam integram;

Magnum pauperies opprobium, jubet
Quidvis & facere & pati,
Virtutiſque viam deſerit arduae.

Quod tolerabile quidem eſt, praeſertim lectori non nimis difficili & faſtidioſo. Sed vide, quanto melius ſic concipi poſſit,

Virtutiſque viam DESERERE *arduae.*

Non enim paupertas *deſerit*, ſed jubet homines avaros quidvis *facere patique* & *deſerere* viam virtutis. Utique ipſi homines deſerunt; ut Noſter

alibi

Summi materiem mali,
Mittamus. ſcelerum ſi bene poenitet,
Eradenda cupidinis
Pravi ſunt elementa, & tenerae nimis
Mentes aſperioribus
Firmandae ſtudiis. neſcit equo rudis

v. 49. Vulg. MATERIAM. 54. FORMANDAE.

Hae-

alibi Epiſt. I, 16.

Perdidit arma, locum virtutis deſeruit, *qui*
Semper in augenda feſtinat & obruitur re.

Lactantius Inſtit. VII, 1. ex hoc loco Flacci; *Et virtutis viam deſerunt, cujus acerbitate offenduntur. Deſerere* hic in *deſerit* mutarunt Librarii, pari plane errore ac Carm. I, 1. *evehere* mutarunt in *evehit*. Neque vero tenellas aures offendat litera R ſaepius repetita, *deſerere arduae:* ſic enim infra III, 28.

Parcis deripere horreo:

& Virgilius aliquanto durius Aen. IV, 350.

& nos fas extera quaerere regna.

49. SUMMI MATERIAM MALI] Prima Veneta *materiem*; Loſcherus autem *materiam*, quod in ſequentibus editionibus plerumque obtinuit. Alterum tamen praeferunt & plures & potiores Manuſcripti; ut ex noſtris Leidenſis, Graevianus, Reginenſis, Zulichemianus, Battelianus, cum aliis. Recte; quippe dulcius hic ſonat E vocalis, quam A ter repetita.

54. FORMANDAE STUDIIS] Et in editis & in ſcriptis, quod ſciam, omnibus habetur *formandae*; neque quiſquam interpretum vel leviſſimam ſuſpicionem habuit mendi latentis:

Et tenerae nimis
Mentes aſperioribus
Formandae ſtudiis:

Recte enim dicitur *mentes formandae:* ut alibi Noſter Epiſt. II, 1.

Mox etiam pectus *praeceptis* format *amicis.*

Quintil. Inſtit. I, 1. de Philoſophis: *Ad* formandos animos *inſtituendaſque vitae leges regreſſi.* Ibidem II, 17. *Quin ipſa vitae praecepta, etiamſi natura ſunt honeſta, plus tamen ad* formandas mentes *valent, quoties* &c. Seneca Epiſt. XVI. Animum format *Philoſophia &* fabricat, *vitam diſponit.* Quin, quod amplius eſt, *tenerae* mentes peculiari ratione *formari* dicuntur; ut Seneca Epiſt. XXXIV. *Qui ingenia educaverunt & quae* tenera formaverunt, *adulta ſubito vident.* Idem Ep. XXV. *Reſpice aetatem ejus duram & intractabilem: non poteſt* reformari: tenera finguntur. Statius Achil. I, 477.

cujus ab ortu
Cruda rudimenta & teneros formaverat *annos.*

Marius Victor, poëta Chriſtianus, Praefat.

Dum teneros formare animos *& corda paramus*
Ad verae virtutis iter puerilibus annis.

Perſius III, 23.

Udum & molle *lutum es: nunc, nunc properandus, & acri*
Fingendus *ſine fine rota.*

Juvenalis VII: 237.

Exigit, ut mores teneros *ſeu pellice* ducat,
Ut ſi quis cera vultum facit.

Tamen, utcumque haec ſint, nihilo ſecius, ipſius ſententiae vi & neceſſitate ductus, aio affirmoque ſic ab Horatii manu fuiſſe ſcriptum,

& tenerae nimis
Mente aſperioribus FIRMANDAE *ſtudiis.*

Hanc emendationem poſtulat illud *nimis*. Quid enim? quorſum *nimis* tenerae, ſi *formandae* ſunt? cum, quo teneriores ſint, eo facilius fingi & formari poſſint. Certe ſi in eo vitium eſt, quod *nimis* tenerae ſint mentes; tum ejuſmodi remedium quaerendum eſt, quo *firmari, durari, roborari* queant. Quo etiam pertinet illud *aſperioribus*; cui longe aptius reſpondet *firmandae*, quam *formandae:* quippe & *mollibus* ſtudiis *formari* poterit animus; *firmari*, non niſi *aſperis*. Atque ita noſter alibi Carm. IV, 4.

Doctrina ſed vim promovet inſitam,
Rectique cultus pectora roborant.

& Serm. I, 4.

ſimul ac duraverit *aetas*
Membra animumque *tuum.*

Virgil. in Ciri, 42.

Sed quoniam ad tantas nunc primum naſcimur artes,
Nunc primum teneros firmamus *robore nervos.*

Ovid. Pont. I, 3.

Cum bene firmarunt animum *praecepta jacentem.*

Lucanus V, 797.

nam cetera damna
Durata *jam* mente *malis* firmaque *tulerunt.*

Auctor de Morte Druſi, 198.

Du-

Digitized by Google

Haerere ingenuus puer,
Venarique timet; ludere doctior,
Seu Graeco jubeas trocho,
Seu malis vetita legibus alea:
Cum perjura patris fides
Conſortem ſocium fallat & hoſpites,
Indignoque pecuniam
Heredi properet. ſcilicet inprobae
Creſcunt divitiae: tamen
Curtae neſcio quid ſemper abeſt rei.

v. 60. Vulg. Hospitem.

XXV.

Duravitque animum, *deſtituitque preces.*
Ovid. Remed. Amor. 245.
Si niſi firmata *properabis* mente *reverti.*
& Faſt. I, 497.
Vecibus Evander firmata mente *parentis.*
Statius Silv. I, 2.
Ipſa ego te tantos ſtupui duraſſe per aeſtus,
Firmavique animos.
Quintil. Declam. XVII. *Alia ſunt adverſa, quae de continuatione ſui patientiam parant, quae* durant *aſſiduitate* firmantque animum. Minucius Felix: Animus *enim, ut luxu ſolvitur, ita frugalitate* firmatur. Seneca Conſol. ad Helviam cap. 13. *Cum ſemel* animum *virtus* induravit, *undique invulnerabilem praeſtat.* Epiſt. CXVII. *Dic, quibus* animum *labantem ſtudiis* firmem. Idem de Tranquill. c. 1. *Non eſt quod dicas, omnium virtutum* tenera *eſſe principia, tempore ipſis* duramentum *& robur accedere.* Seneca alter Controv. IV, Praefat. *Nec ante in oratorem corroborantur, quam multis perdomiti contumeliis puerilem* animum *deliciis languidum vero labore* durarunt.

60. Consortem s. f. et hospitem] Editio Veneta hospites, atque ita melior pars Codicum, ut omnes Blandinii apud Cruquium, & ex meis Leidenſis, Graevianus, Colbertinus, cum multis aliis. Quare hic ſequamur potius vetuſtiores; cum aut nihil omnino interſit, *hoſpitem*ne an *hoſpites* legas: aut hoc potius praeferendum; tum ob varietatem numeri, tum quia *plures* uni homini hoſpites, etſi *unus* forte conſors aut ſocius. Ceterum, ſi annueret codex aliquis Manuſcriptus, ſic potius legerim,
Conſortem, et *ſocium fallat, & hoſpites.*
Aliud enim *Conſors*, aliud *Socius*. Conſortes erant cohaeredes, qui haereditatem non dividebant, ſed quicquid ex ea capiebatur, in commune conferebant: Socii, qui in quovis negotio aut re pecuniaria, contractum inibant, ut lucrum ex ea re vel damnum inter ſe commune foret. Haec nota ſunt, neque pluribus doceri poſtulant. Ergo ut omnis *Conſors* fortaſſe etiam *Socius* dici potuit: ita non vice verſa omnis *Socius*, *Conſors*. Quare haud, opinor, ſine vitio *conſortem ſocium* junctim hic legamus. *Fallere* autem *ſocium*, etiam qui non *Conſors* in hereditate fuerit, magno olim in crimine ponebatur. Cicero pro Roſcio Amerino. cap. 40. *In rebus minoribus* ſocium fallere *turpiſſimum eſt.* & mox; *Recte igitur majores eum, qui* ſocium fefelliſſet, *in virorum bonorum numere non putarunt haberi oportere. At vero T. Roſcius non unum rei pecuniariae* ſocium fefellit. &c. Idem pro Roſcio Comoedo cap. 6. *Aeque enim perfidioſum & nefarium eſt, fidem frangere, quae continet vitam; & pupillum fraudare, qui in tutelam pervenit;* & ſocium fallere, *qui ſe in negotie conjunxit.* Noſter Epiſt. II, 1.
Non fraudem ſocio, *puerove incogitat ullam Pupillo.*

2. Quae

Digitized by Google

XXV.

Ad Bacchum.

Quo me, Bacche, rapis tui
  Plenum? quae nemora, aut quos agor in ſpecus,
Velox mente nova? quibus
  Antris egregii Caeſaris audiar
Aeternum meditans decus
  Stellis inſerere, & concilio Jovis?
Dicam inſigne, recens, adhuc
  Indictum ore alio. non ſecus in jugis
Edonis ſtupet Euias,
  Hebrum proſpiciens, & nive candidam
Thra-

v. 9. Vulg. Exsomnis.

2. Quae nemora aut quos] Ita recte habent Veneta & Loſcheriana cum melioribus & pluribus Membranis. Neque aliter citat Servius ad Aen. VII, 568. & Priſcianus pag. 713. Poſtea tamen in pleraſque editiones irrepſit in,

Quo me Bacche rapis tui
Plenum? quae in *nemora aut quos ager in ſpecus.*

Crediderunt ſcilicet, in priore membro praepoſitionem ſubaudiri non poſſe; & recte quidem dici, *quae in nemora aut quos ſpecus*; ſed non viciſſim, *quae nemora aut quos in ſpecus.* Fruſtra: nam elegantius fere in priore membro ommittitur praepoſitio, quam in poſteriore. Virgilius Aen. VI, 692.

Quas ego te terras *& quanta* per aequora *vectum*
Accipio.

Statius Theb. VIII, 384.

Stat medius campis etiam nunc cuſpide ſicca
Bellipotens; *jamque* hos *clipeum*, *jam vertit* ad illos.

Inuſitata tamen haec viſa ſunt bonis Librariis: nam Virgilii quidam codices apud Pierium habebant, *Quas ego* per *terras*: & Statii membranae in Collegio Emanuelis, *Jamque* ad *hos.* Idem Achill. II, 390.

nec fracta ruentibus undis
Saxa *nec* ad *vaſtae trepidare* ſilentia *lunae.*

Ita Noſter Epiſt. II, 1. ex noſtra emendatione,

Nil intra eſt olea, *nihil extra eſt* in nuce *duri.*

Neque aliter Graeci; ut Anacreon Carm. IX.

Τί γάρ με δεῖ πέτεσθαι
Ὄρη τε καὶ κατ᾽ ἄγρους.

& XXXIII.

Χειμῶνι δ᾽ εἰς ἄφαντος
Ἢ Νεῖλον ἢ ᾽πὶ Μέμφιν.

Ceterum *aut quos* non *&* habent codices vetuſtiores, ut ex noſtris Leidenſis, Graevianus, Reginenſis cum aliis: neque aliter Servius & Priſcianus locis jam citatis. Codices tamen Priſciani, quos verſavi quattuor MStos, *& quos* praeterebant. Fruſtra: Virgilius Eclog. X.

Quae nemora aut *qui vos ſaltus habuere puellae.*

9. Exsomnis stupet Euias] Quid, ſodes, eſt *exſomnis Euias?* Reſpondebunt Interpretes, *ex ſomno experrecta*, *evigilans.* Atqui hoc ipſum ſomniculoſe proferunt. Numquam enim ea ſignificatione reperitur *exſomnis*; ſed ubique notat *inſomnis*, *ſine ſomno.* ut Virgil. Aen. VI, 555. de Tiſiphone:

Veſtibulum exſomnis *ſervat noctesque dieſque.*

Silius Ital. IX.

conſul traducere noctem
Exſomnis, *telumque manu vibrare per umbras.*

Velleius Paterculus II, 88. de Maecenate: *Vir, ubi res vigiliam exigeret, ſane exſomnis.* & 127. de Sejano: *Vultu vitaque tranquillum, animo exſom-*

Thracen, ac pede barbaro
Luſtratam Rhodopen; ac mihi devio

v. 11. Vulg. Ut mihi.

Ri-

nem. Sic & omnia ejus generis compoſita, *Excors*, *exes*, *exſanguis*, *exſuccus*, *exlex*, *exſpes*, *exſers*, *exanimis*, id eſt, *ſine anima* &c. Hoc ſemel conſtituto, jam libenter doceri velim, cur Baccham hic *exſomnem*, ſive inſomnem, ſomni expertem, Noſter appellet. Certe tantum abeſt, ut exſomnes manſerint Bacchae; ut prae nimia laſſitudine frequenter ſomnus iis obrepſerit; ut Propertius I, 3.

Nec minus aſſiduis Edonis *feſſa choreis*
Qualis in herboſo concidit *Apidano:*
Talis viſa mihi mollem ſpirare quietem
Cynthia non certis nixa caput manibus.

Statius Achill. I, 631. de ſacris Trietericis Bacchi:

Conſedere chori, paullumque exercita pulſu
Aera tacent.

& mox verſu 655.

At Bacchi comites, diſcuſſa nube ſoporis,
Signa choris indicta putant.

Sidonius Carm. V, 490.

Biſtonides *veluti Ciconum cum forte pruinas*
Ogygiis complent thyaſis; ſeu Strymonis arvis,
Seu ſe per Rhodopen, ſeu qua nimboſus in aequor
Volvit Hyperboreis in cautibus Iſmarus Hebrum,
Dat ſomno vaga turba; *ſimul laſſata quieſcunt*
Orgia, & ad biforem reboat nec tibia flatum.

Euripides in Bacchis 682.

Εὗδον δὲ πᾶσαι σώμασιν παρειμέναι,
Αἱ μὲν πρὸς ἐλάτης νῶτ' ἐρείσασαι φόβην,
Αἱ δ' ἐν δρυὸς φύλλοισι πρὸς πέδον κάρα
Εἰκῇ βαλοῦσαι.

Itaque nulla, ut jam vides, ratio eſt, cur quaſi perpetuo epitheto inſomnes vocentur Bacchae: nedum, cur haec ipſa Euias eo epitheto donanda ſit, quae non noctu, ſed interdiu jam bacchatur; quippe, ſtatim ſequitur, *proſpicit* Hebrum, & Thraciam, & Rhodopen: quod niſi die claro facere non potuit. Quid autem? an ideo *exſomnis* dicenda erat, quia de die vigilabat? immo vero ea demum exſomnis eſt, quae diem noctemque, vel noctem ſaltem integram, ſine ſomno tranſigit. Quid, quod illud *in jugis* prorſus aride & inornate ponitur,

non ſecus in jugis
Exſomnis ſtupet Euias.

In quibus, obſecro, vel qualibus *jugis*? certe, ſi jam Horatium novimus, numquam is ita nudum hoc & epitheto deſtitutum languere paſſus fuiſſet. Habes jam, cur recepta lectio mihi diſplicuerit: cum autem pro comperto haberem, non ab auctore, ſed a gente Librariorum eam profluxiſſe; verſans huc illuc animum, ſi forte ex conjectura opis aliquid arceſſere poſſem, e veſtigio in veram, ut opinor, ſcripturam incidi, levi unius literae mutatione; nam codices mei vetuſtiores *Exomnis* praeferunt ſine *ſ*, quod majore compendio *Exōnis* ſcribi ſolebat. Lego igitur,

non ſecus in jugis
EDONIS *ſtupet Euias,*
Hebrum proſpiciens, & nive candidam
Thracen.

ut Noſter alibi Carm. II, 7.

non ego ſanius
Bacchabor Edonis.

Edoni montes erant Thraciae, vel in confiniis Macedoniae, ubi Bacchi Orgia praecipue celebrabantur; unde ipſe *Edonus* vocitatur, & Bacchae *Edonides.* Ovid. Remed. Amor.

Ibat, ut Edono *referens trieterica* Baccho
Ire ſolet fuſis barbara turba comis.

Idem Metam. XI. de Orphei caede:

Non impune tamen ſcelus hoc ſinit eſſe Lyaeus;
Amiſſoque dolens ſacrorum vate ſuorum,
Protinus in ſilvis matres Edonidas *omnes,*
Quae fecere nefas, torta radice ligavit.

Propertius, ut ſupra,

Nec minus aſſiduis Edonis *feſſa choreis.*

Lucanus I, 675.

nam qualis vertice Pindi
Edōnis *Ogygio decurrit plena Lyaeo.*

Silius Italicus lib. IV.

Edōnis *ut* Pangaea *ſuper trieteride motâ*
It juga, *& incluſum ſuſpirat pectore Bacchum.*

ubi obiter notandum, etſi ab aliis id obſervatum ſit, Lucanum Siliumque perperam corripuiſſe ſyllabam ſecundam; cum Græci ſemper 'Ηδωνοὶ ſcripſerint, numquam 'Ηδόνιοι. Mirum tamen, ut velut agmine facto conſpiraverint Latini Librarii in partes Lucani & Silii. Nam apud Noſtrum II, 7. pleraeque membranae *Edoniis*, etiam verſu repugnante: apud Virgilium Aen. XII, 365. & Donatus Grammaticus, narrante Servio, & Pierii codices fere omnes *Edonii Boreae:* ſic apud Valer. Flaccum VI, 340. MSti *Edoniis ventis*; Statium Theb. V, 78. *Edonias hiemes*; XII, 743. *Edonios currus*; Solinum cap. IX. & Martianum Capellam lib. VI. p. 211. *Edonii.* Sed ut ad Noſtrum revertamur; illud maxime firmat hanc emendationem, quod ſtatim ſubjungitur;

non ſecus in jugis

Edo-

Digitized by Google

Rivos & vacuum nemus
Mirari libet. ô Naïadum potens,

v. 13. Vulg. Ripas.

Bac-

Edonis ſtupet Euias,
Hebrum *proſpiciens, & nive candidam*
Thracen, *& pede barbaro*
Luſtratam Rhodopen:

quippe ex jugis Edonis Hebrus, Thracia, & Rhodope commodiſſime proſpici poſſent. Nam Edoni *Thraciae* gens; & *Hebrus* atque *Rhodope* in Edonorum regione erant. Ovidius Epiſtola *Phyllidis* verſ. III.

Quae ſibi ſubjeci latiſſima regna Lycurgi,
Nomine femineo vix ſatis apta regi:
Qua patet umbroſum Rhodope *glacialis ad Haemum,*
Et ſacer admiſſas exigit Hebrus *aquas.*

Enimvero *Lycurgus* ille Ἠδωνὸς *Edonus* vocatur Straboni lib. X. p 471. & ipſa *Phyllis Edona* in Epigrammate Graeco Antipatri, quod ex Anthologia inedita primus in lucem dedit magnus Holſtenius, & nos poſtea in Notis ad Callimachum p. 428. Illud merito δυσνόητον καὶ ἐσφαλμένον *obſcurum & mendoſum* vocat Librarius; atque ita ſane compertum eſt nobis, cum emendare & explicare conaremur. Nunc autem, ut vineta noſtra noſmet caedamus, cum nemo alius id hactenus fecerit, ſic potius refingendum eſſe hariolamur:

Στρύμονι καὶ μεγάλῳ πεπολισμένη Ἑλλησπόντῳ,
Ἠρίον Ἠδωνῆς Φυλλίδος, Ἀμφίπολι.
Λοιπά τοι Αἰθοπίης Βραυρωνίδος ἴχνια νηῶ
Μίμνει, καὶ ποταμοῦ τἀμφιμάχητον ὕδωρ.
Τὴν δέ ποτ' Αἰγειδῶν μεγάλην ἔριν, ὡς ἁλιπηχὶς
Τρῦχος, ἐπ' ἀμφοτέραις δερκόμεθ' ἠιόσιν.

Non videtur Epigramma ἐπιτύμβιον *Sepulchrale*, ut falſo titulum dedit Librarius; ſed in Amphipolin Macedoniae urbem ab hoſtibus dirutam. Sententia eſt; *O Amphipoli, quae ſita es ad Strymonem & Helleſpontum, & monumentum es Phyllidos Edonae: nullum tui veſtigium nunc extat praeter Templum Dianae, & fluvium ipſum: illam autem urbem, de qua olim tot bella geſſerunt Athenienſes, nunc utraque ripa diſjectam videmus, tamquam laceros pannos poſt naufragium in littus ejectos.* Phyllis autem haec Edona eſt celebris illa Demophontis amica, Edonorum Regina, quae ſuſpendio vitam finivit, & ſepulta eſt in loco, qui mox Ἐννέα ὁδοὶ dictus eſt, poſtea Amphipolis: unde hic Antipatro vocatur, Ἠρίον *ſepulchrum Phyllidos.* Caeterum in loco Horatii, quem nunc tractamus, dubitari poteſt, utrum caſu recto *Edonis Euias*, an ablativo *Edonis jugis* ſit conſtruendum. Sed poſterius placet: tum quod, ut jam dixi, illud *jugis* epitheto dignandum ſit, tum quod ita plane Ovidius ſit locutus, Triſt. IV, 1.

Utque ſuum Bacchis *non ſentit ſaucia vulnus,*
Dum STUPET EDONIS *exululata* JUGIS.

Quid rei eſt? & ipſe, credo, obſtupeſcis: nam totidem, ut vides, verbis Horatium expreſſit Naſo, ut ſaepe alias;

Non ſecus in JUGIS EDONIS STUPET *Euias.*

I nunc, &, ſi priora illa ſurdis auribus accepiſti, tandem aliquando vel invitus emendationem agnoſce.

12. Ut mihi devio] Ita omnes Editiones *Ut mihi*, & pleraeque membranae: ſed in tribus Cruquii codicibus erat, AC *mihi:* nimirum ut haec cum ſuperioribus connectantur,

Non ſecus *in jugis*
Edonis ſtupet Euias — ac *mihi devio*
Ripas & vacuum nemus
Mirari libet.

Non ſecus ac, ut Noſter in Arte Poët.

& in medias res
Non ſecus ac *notas auditorem rapit.*

& Carm. II, 3.

Aequam memento rebus in arduis
Servare mentem, non ſecus ac *bonis* &c.

ubi plures itidem Codices mendoſe habent *in.* Virgil. Georg. III, 346.

Non ſecus ac *patriis acer Romanus in armis.*

Aen. XII, 856.

Non ſecus ac *nervo per nubem impulſa ſagitta.*

Et ſic alii paſſim: nihil enim vulgatius. Neque aliter hic olim legebat Acron Scholiaſtes; cum ſic locum enarrat, *non aliter Baccha proſpiciens Hebrum delectatur, quam ego videns nemora.* Quippe *non aliter quam* ad amuſſim reſpondent lectioni illi *non ſecus ac:* quam alteri praeferendam eſſe nullus dubita. Ubicumque enim occurrit *Non ſecus* vel *haud ſecus*, ſemper aliquid aut ante ſe aut poſt ſe habet, cum quo inſtituitur comparatio. Nihil autem hic praecedit apud Flaccum, cui referas *non ſecus.* Ergo adnectendum eſt illis quae ſequuntur, *Non ſecus ſtupet* (miratur) *Euias, ac ego nunc miror.* Adde huc, quod elegantior haec conſtructio eſt, quam ut a craſſis Librariis confingi potuerit.

13. Ripas et vacuum nemus] *Ripas* hic exhibent & Editiones veteres & quotquot extant membranae. Primus, ut perhibent, Muretus introduxit RUPES, quod poſtea multi ſecuti ſunt. Et merito quidem diſplicuit illud *ripas:* nuſquam e-

nim,

Baccharumque valentium
Proceras manibus vertere fraxinos.
Nil parvum, aut humili modo,
Nil mortale loquar. dulce periculum eſt,
O Lenaee, ſequi Deum
Cingentem viridi tempora pampino.

XXVI.

nim, ubi ſanus locus eſt, repereris abſolute ſic poſitum, nulla mentione fluminis vel aquarum habita. Neque tamen cum Mureto ſubſtituerim *rupes*; licet alibi habeat Noſter Carm. II, 19.

Bacchum in remotis carmina rupibus
Vidi docentem:

Sed in hunc potius modum reſcripſerim,

ac mihi devio
Rivos, *& vacuum nemus mirari libet.*

Rivi & *nemus* apte junguntur; ut Epiſt. I, 10.

Ego laudo ruris amaeni
Rivos, *& muſco circumlita ſaxa*, nemuſque.

Rivos autem & *ripas* ſaepiſſime a Librariis confunduntur, ut Carm. IV, 2.

Uvidique Tiburis ripas,

pro *rivos*, ut ibi pluribus oſtendam. *Rivos* autem commodiſſime, ubi Bacchus & *Naiades* rivorum nymphae. Sic apud Euripidem, in convalle Cithaeronis *rivis uvidâ* conſidebant Bacchae, verſ. 1049.

Ἦν δ' ἄγκος ὑψίκρημνον ὝΔΑΣΙ ΔΙΑΒΡΟΧΟΝ
Πεύκαισι συσκιάζον, ἔνθα Μαινάδες
Κάθηντο.

& 1091.

Πᾶσαί τε Βάκχαι· διὰ δὲ ΧΕΙΜΑΡΡΟΥ νάπης
Ἀγμῶν τ' ἐπήδων, θεοῦ πνοαῖσιν ἐμμανεῖς.

Idem Cyclope verſ. 63.

Οὐ τάδε Βρόμιος, οὐ τάδε χοροὶ,
Βάκχαι τε θυρσοφόροι.
Οὐ τυμπάνων ἀλαλαγμοὶ,
ΚΡΗΝΑΙΣΙ παρ' ὑδροχύτοις.

Quin etiam, quia *mirari* ſe profitetur, poteris rivos *lactis*, *mellis*, *vini*, vel *aquarum* intelligere, qui ſponte & miraculo profluebant, percuſſo a Bacchis ſolo; ut II, 19.

Vinique *fontem*, lactis *& uberes*
Cantare rivos.

Eurip. Bacch. 142.

Ῥεῖ δὲ γάλακτι πέδον,
Ῥεῖ δ' οἴνῳ, ῥεῖ δὲ μελισσᾶν νέκταρι.

& 703.

Θύρσον δέ τις λαβοῦσ' ἔπαισεν εἰς πέτραν,
Ὅθεν δροσώδης ὝΔΑΤΟΣ ἐκπηδᾷ νοτίς.
Ἄλλη δὲ νάρθηκ' εἰς πέδον καθῆκε γῆς,
Καὶ τῇδε κρήνην ἐξανῆκ' ΟἼΝΟΥ θεός.
Ὅσαις δὲ λευκοῦ πώματος πόθος παρῆν,
Ἄκροισι δακτύλοισι διαμῶσαι χθόνα,
ΓΑΛΑΚΤΟΣ ἑσμοὺς εἶχον.

& verſ. 764.

Πάλιν δ' ἐχώρουν, ὅθεν ἐκίνησαν πόδα,
ΚΡΗΝΑΣ ἐπ' αὐτάς, ἃς ἀνῆκ' αὐταῖς θεός.

ſic ibi legendum, κρήνας ἐπ' αὐτάς; non ut vulgò habetur, κρήναις ἐπ' αὐταῖς, & minus Graece, & inconcinne, cum ſtatim repetatur αὐταῖς. Porro verſu hic 16, pro *fraxinos* codex noſter vetuſtiſſimus Graevianus *fraxinus* praefert, quaſi quartae eſſet declinationis, de qua re vide nos ad Carm. II, 15. 6.

19. O Lenaee, sequi deum] Ita ſcripti editique: ſed videamus locum integrum.

dulce periculum eſt,
O Lenaee, ſequi deum,
Cingentem viridi tempora pampino.

ubi veteres Scholiaſtae, *Ambigue dictum*, inquiunt, *utrum ſibi tantum* cingentem, *an quoſcumque ſuo numine replere conſuevit.* Imo vero, non ideo ambiguum eſt, quod neſcias utrum velit *cingentem ſibi*, an *ſuis Myſtis:* poſterius enim hoc nullo modo ex verbis auctoris exſculpi poteſt. Sed id vere ambiguum eſt, utrumne ſic conſtruendum ſit, *Dulce eſt ſequi Deum cingentem*, &c. an, *Dulce eſt cingentem tempora pampino, ſequi Deum.* Quippe & Bac-

Digitized by Google

XXVI.

AD VENEREM.

VIXI puellis nuper idoneus,
Et militavi non ſine gloria:
Nunc arma defunctumque bello
Barbiton hic paries habebit,
Laevum marinae qui Veneris latus
Cuſtodit. hic, hic ponite lucida
Funalia, & vectis, & arcus
Oppoſitis foribus minaces.

O

Bacchus ipſe, & omnis Bacchantium chorus, caput pampino coronabant, ut vel pueris notum. Ceterum, utrolibet ordine verba conſtruxeris, illud interim inepte & putide videtur poſitum, O *Lenaee, ſequi deum:* nam perinde eſt ac ſi dixeris, *Dulce eſt, O Bacche, ſequi Bacchum.* Certe jam olim viderunt Librarii, neceſſum eſſe ut *Te* quovis modo in verſum recipiatur: unde Petrenſis noſter & Vigornienſis, etiam metri diſpendio, praeferunt,

O Lenaee ſequi te *deum.*

ſed & aliud eſt, quod minima mutatione multo melius venuſtiuſque reddi poterit; nempe ſi *deum* in *ducem* refinxeris,

Dulce periculum eſt
TE, *Lenaee, ſequi* DUCEM,
Cingentem viridi tempora pampino.

Bacchus enim erat *dux* Thiaſorum; & quo ipſe ducebat vocabatque, Bacchae ſequebantur: Euripides Bacchis 194.

Ο θεος ἀμοχθεὶ κεῖσε νῶν ΗΓΗΣΕΤΑΙ.

& 410.

Ἐκεῖσ' ΑΓΕ με, βρόμιε, βρόμιε.

517.

Σέβεται σ' Εὔιος, ἥξει τε χορεύσων,
Εἱλισσομένας τε Μαινάδας ΑΞΕΙ.

Porro, Codex Galei bonae notae, pro *Lenaee* habet *Iloe*, quod quid ſibi velit aliis divinandum relinquo.

7. ET ARCUS] Arma nominat, quibus aedes amicarum expugnare ſolitus eſt:

hic, hic ponite lucida
Funalia, & vectes, & arcus
Oppoſitis foribus minaces.

ubi illud libenter didicerim, quo ſine *Arcus* adhiberi poſſent ad fores effringendas. Silent hic Interpretes, quaſi nihil in nuce duri eſſet: at nos hoc omnino non capere candide profitemur. In margine codicis Reginenſis ſic repperi, *Arcus, quibus janitores terreant.* At Noſter ſuos arcus ipſis *januis*, non *janitoribus*, minaces eſſe dicit. Cur autem janitores terreantur, ſi poſt fores *oppoſitas* tuti conſiſtant? Quid, quod ſagittae non erant arma amantibus apta; cum ſine caedis periculo mitti non poſſent. Quamobrem vide, ne forte ſic ſcripſerit Horatius,

Funalia, & vectis, SECURESQUE
Oppoſitis foribus minaces:

ubi *Que* primo omiſſum erat a Librariis; utpote ultra metrum excurrens, & ſequenti verſui adjungendum: qui ſollemnis eorum error eſt, cum apud Hunc, tum apud Virgilium. Poſtea, cum alii deeſſe viderent conjunctionem; pro *vectis ſecures*, non adeo magna mutatione, *vectis & arcus* ex conjectura commenti ſunt. Jam autem *ſecures* cum *vectibus* & *funalibus* comiſſatores ebrios ſecum portare ſolitos, quibus domos amicarum expugnent, teſtis eſt Theocritus in Pharmaceutria.

Εἰ δ' ἄλλᾳ μ' ὠθεῖτε, καὶ ἁ θύρα εἴχετο μοχλῷ,
Πάντας καὶ ΠΕΛΕΚΕΙΣ καὶ ΛΑΜΠΑΔΕΣ ἦνθον
ἐφ' ὑμέας.

Plautus Bacch. V, I.

jube ſis, actutum aperiri fores,
Niſi mavoltis fores & poſtes comminui ſecuribus.

Lucilius apud Nonium V. *Anceps.*

Neme hos ancipites ferro effringat cardines.

ubi legendum, *ancipiti.* Idem ibidem:

O quae beatam Diva tenes Cyprum, &
Memphin carentem Sithonia nive,
Regina, ſublimi flagello
Tange Chloën ſemel arrogantem.

XXVII.

Ad Galateam.

Inpios parrae recinentis omen
Ducat, & praegnans canis, aut ab agro
Rava decurrens lupa Lanuvino,
Foetaque volpes.

Rum-

Vecte atque ancipiti ferro *effringam cardines.* ubi *ancipiti ferro* eſt *bipenni*, *ſecuri.* Virgil. Aen. II, 480.

Ipſe inter primos correpta dura bipenni
Limina perrumpit, poſteſque a cardine vellit.

Porro verſu 9. pro *tenes Cyprum* male praeferunt vetuſti quidam codices *regis*, ut ex noſtris Graevianus, Reginenſis, Battelianus, & Galei; nam *regis*, *Regina* putidum plane eſt. Recte vero iidem cum Leidenſi & editione Veneta, *Memphin*, non *Memphim.*

4. Foetaque vulpes] Olim a Librariis turbatum eſt in hoc vocabulo *Foeta.* Blandinius unus apud Cruquium, *Paeſtaque*, alter *Fertaque:* Leidenſis noſter pro varia Lectione *Fataque:* Graevianus *Feſtaque* & in margine *Foetaque.* Nicolaus Heinſius in ora exemplaris ſui, *Forte*, inquit, *Fordaque vulpes.* Nollem hoc a viro illuſtri profectum. *Forda* enim de *bove*, *vacca*, peculiariter dicitur; non de *vulpe* aut aliqua fera. Ovid. Faſt. IV, 630.

Pontifices forda *ſacra litate* bove.
Forda ferens bos eſt, foecundaque, dicta ferendo.

Columella VI, 24. *ubi poſt unum coitum* forda *non admittit taurum:* & mox, *Ne* forda *ſimul operis & uteri gravetur onere.* Deinde, *Forda* eſt *gavida*, *praegnans:* Varro de Ling. Lat. IV. *Bos forda*, *quae fert in ventre.* Feſtus; *Fordicidiis boves fordae, id eſt, gravidae immolabantur.* Varro iterum de Re Ruſt. II, 5. *Quae ſterilis eſt vacca*, *Taura appellata: quae praegnans*, *Horda.* Feſtus; *Horda*, *praegnans.* Atqui jam ante dixerat Noſter, *Praegnans canis*; neque ſtatim repetere voluiſſet, *Forda*, hoc eſt, *praegnans vulpes.* Non adeo duro & ſicco ingenio erat, quin Epitheton variare poſſet. Servemus igitur receptam in omnibus editis & pleriſque Scriptis lectionem *Foetaque vulpes:* neque tamen interpretemur *Gravida* cum Acrone; quippe eo pacto in idem, quod jam fugimus, vitium recideremus, ſed *enixa*, *partu liberata*, *onere levata*; vide Servium, & Nonium Marcellum.

5. Rumpat et serpens] Non injuria queſti ſunt Interpretes de hujus carminis difficultate: & noviſſime celeberrimus Dacierius, qui prae aliis hic ſapere ſibi viſus eſt, longiſſime omnium a vero aberravit. Videamus, ſiquid nos, tot aliis fruſtra expertis, meliore cum ſucceſſu conemur. Dixerat initio, *Impios ducant* mala auſpicia, *parra*, *canis*, *lupa*, *vulpes*; Impios, inquam, ducant; non te, O Galatea: ſic verſ. 21. *Hoſtium uxores puerique* malis tempeſtatibus conflictentur, non tu; Virgilius utrumque conjunxit, Georg. III, 513.

Di meliora piis, *erroremque* hoſtibus *illum.*

Tum continuo infert Noſter,

Rumpat & ſerpens iter inſtitutum;

hoc eſt, *rumpat* impiorum *iter.* Atqui hoc prorſus contrarium eſt illi, quod jam praeceſſerat. Bene enim erit Impiis, ſi rumpant iter infauſte ſuſceptum: ſi domum redeant, ubi contra auſpicia ſe exire intellexerint. Quin potius *ducat*, ut ſupra, dicendum hic fuerit, non *rumpat.* Sed nodum hunc ſolvit Graevianus codex inſigni vetuſtate,

Rumpit & ſerpens iter inſtitutum,
Si per obliquom ſimilis ſagittae
Terruit mannos. ego cui timebo
Providus auſpex,
Antequam ſtantis repetat paludes
Imbrium divina avis inminentum,
Oſcinem corvum prece ſuſcitabo
Solis ab ortu.
Sis licet felix ubicumque mavis,
Et memor noſtri, Galatea, vivas:
Teque nec laevus vetat ire picus,
Nec vaga cornix.

v. 5. Vulg. RUMPAT. 15. VETET.

Sed

ſtate, qui clare hic exhibet,

RUMPIT *& ſerpens iter inſtitutum.*

Vera profecto haec lectio eſt, & digna quae fuſius paullo explicetur. Galateam alloquitur Noſter, amicam, ut videtur, ſuam; quae Romam relinquere, & ad aliam terram navigare conſtituerat: Lente tamen, inquit, feſtina; & vide prius, ne malis avibus iter auſpiceris. Neque enim tam deſtinato es, opinor, ad navigandum animo, ut parra, vel cane, vel lupa, vel vulpe occurſante, peragas inceptum: Impios potius & hoſtes tam ſiniſtra auſpicia ducant. Quin & ſerpens, per viam oblique trajiciens, *rumpere ſolet* iter inſtitutum. Equidem neminem, *cujus ſaluti timeo*, ego providus auſpex navem conſcendere paterer; priuſquam oſcinem corvum ab oriente crocitantem bono & liquido augurio ſuſcitaſſem. Siſte itaque paulliſper; dum omina capimus. Et profecto fauſta concinuerunt aves. Salvis auſpiciis abire poteris, *& ubicumque mavis*, feliciter vitam agere. Nec *laevus picus*, neque *vaga cornix vetat te ire* quo libet. Sed illud interim non vides, quod omnibus auſpiciis majus eſt? non vides, inquam, anni tempeſtatem navigationi adverſam? Jam *pronus cadit Orion*, triſte ſidus, & nautis infeſtum: ille jam procellas meditatur & generat; quamvis adhuc mare tranquillum & *Iapyx albus* tibi blandiantur. Equidem expertus novi, quid inſidus Hadria, quid primus *Orientis Auſtri* ſibilus moliatur. Cave itaque te committas tam ſubdolae maris pellaciae. Sic enim & *Europa credidit* latus Tauro, planitie aequoris & caeli temperie primum delinita: mox ubi ſenſit ſe in mediis fluctibus deprenſam, tum ſero metu expalluit, & in inutiles queſtus erupit. Habes jam totum hujus carminis filum; neque, opinor, vel de ſententia vel de emendatione dubitandi locus eſt.

13. SIS LICET FELIX, UBICUMQUE MAVIS] *Mavis* habent editiones veteres, & ſcripti quos vidimus cuncti. Codex tamen Henrico Stephano viſus NAVIS praetulit. Unde Janus Rutgerſius reſcribere voluit,

Sis licet felix, ubicumque NABIS.

Quod & probavit Nic. Heinſius in libri ſui margine: atque addit inſuper aliud,

Sis licet felix, ubicumque AMABIS.

Nollem tam febriculoſas conjecturas viris magnis excidiſſe. Nihil muta. Poteris, inquit, addicentibus auſpiciis, felix degere, ubicumque *mavis*, quacumque terra tibi erit cordi. *Mavis*, ut Serm. I,4.

At tu concluſas hircinis follibus auras,
Ut mavis, *imitare.*

Perſius Sat. IV.

Ut mavis, *da verba, & decipe nervos.*

15. TEQUE NEC LAEVUS VETET IRE PICUS] Lambinus fide codicis Vaticani VETAT exhibuit, & recte explicavit: cum ceteri tam ſcripti quam editi perperam habuerint VETET. Nec diſplicuit res Torrentio; ſed nimia ſuorum exemplarium reverentia ductus, nihil mutare auſus eſt. Nobis & ratio & res ipſa centum codicibus potiores ſunt, praeſertim accedente Vaticani veteris ſuffragio. VETET enim ex vicinis verbis, *ſis*, *vivas*, refinxerunt Librarii; ut ſupra v. 5. RUMPAT interpo-

Sed vides quanto trepidet tumultu
Pronus Orion? ego quid ſit ater
Hadriae, novi, ſinus; & quid albus
Peccet Iapyx.
Hoſtium uxores puerique caecos
Sentiant motus orientis auſtri, &
Aequoris nigri fremitum, & trementis
Verbere ripas.
Sic & Europe niveum doloſo
Credidit tauro latus; at ſcatentem
Beluis pontum mediaſque fraudes
Palluit audax.

v. 26. Vulg. Et ſcat.

Nu-

polarunt, quia praeceſſerat *ducat*. Sententia autem hic clare eluceſcet, ex iis quae ibi diximus.

22. Sentiant motus orientis Austri] Hanc omnium codicum Lectionem primus immutavit Muretus, qui ex ſimili loco Carm. III, 1. verſ. 28. *orientis* hoedi hic ſubſtituit, atque inde in plures editiones labem propagavit. Jam ante dixerat Noſter; cum Galatea navem conſcenſura eſſet, *pronum* fuiſſe *Orionem*: quo ſidere in occaſum vergente, imperitiſſimus ſit oportet rerum caeleſtium, qui tum demum *oriri hoedum* opinetur: quod & pulchre adnotavit eruditiſſimus Dacierius. Contra veriſſimum eſt, Orione prono *Auſtrum* naſci, ut alibi Carm. I, 28.

Me quoque devexi *rapidus* comes Orionis
Illyricis Notus *obruit undis.*

recte igitur habet recepta in codicibus lectio: quamquam nove dictum videatur, *orientis* Auſtri, pro *naſcentis*, *ſurgentis*, *venientis*, ut alii loqui amant. Virgil. Eclog. V, 82.

Nam neque me tantum venientis *ſibilus* Auſtri:

cui verbo ſi Flacci codex aliquis faveret, etiam ipſe accederem.

23. Et trementes Verbere ripas] Codex Regiae Societatis, *Et trementis Verbera ripae.* Non placet. Quippe *ripae verbera* ea potius eſſent, quae ripa *dat*, quam quae *patitur*; ut Noſter alibi, *Patruae verbera linguae*, & Virgilius, *Alarum verbera*, &

Stupea torquentem Balearis verbera fundae.

Quamquam eo ſenſu Valerius Flaccus *Litoris ictus* vocavit, quos litori fluctus infligunt, I, 330.

quotiens raucos ad litoris ictus
Deficiam?

Id audaculum librarium decepit, quod pro veteris ſcripturae ratione, *trementis* caſu accuſativo (prout a manu prima habet codex Reginenſis & Editio princeps Veneta) genitivus ſingularis ei videretur. Ceterum, etſi facile conceſſerim ripas marinas *tremere* pulſu undarum; ut Seneca Hippol. v. 1013.

ſaxa cum fluctu tremunt,
Et cana ſummum ſpuma Leucaten ferit.

Vix tamen illud aequa aure acceperim, ut in alto (quemadmodum hic) navigantes talem litorum tremorem ſentire poſſint. Quare vide, annon facile mutatione gementes potius ſcripſerit Horatius: ſiquidem *gemitum* litorum vel e longinquo ſentiunt qui navibus praetervehuntur; tremorem vero nemo, niſi qui terra in ipſo litore conſiſtit. Quintilianus Declam. 6. *Navigat ergo per horridos fluctus*, & gementia litora, & *ſpumantes ſcopulos.* Noſter Carm. II, 20.

Viſam gementis litora *Boſpori.*

Sophocles Antig. v. 603.

ΣΤΟΝΩ βρέμουσι δ' ἀντιπλῆγες ἀκταί.

Silius Ital. XV.

Et ſpumante ruent per ſaxa gementia *fluctu.*

Virgil. XII, 334.

gemit *ultima* pulſu
Thraca pedum.

Seneca Agamemn. 468.

Tractuque longo litus *ac petrae* gemunt.

Claudianus Conſ. Mallii v. 205.

quie-

Digitized by Google

Nuper in pratis ſtudioſa florum, &
Debitae Nymphis opifex coronae,
Nocte ſubluſtri nihil aſtra praeter
Vidit & undas.
Quae ſimul centum tetigit potentem
Oppidis Creten, PATER ô relictum
Filiae nomen, pietaſque, dixit,
Victa furore!

Unde,

quicquid Tyrrhena tunditur unda,
Vel gemit *Ionia.*
Idem Bello Gildonico 220.
Aſſiduoque GEMENS *undarum* VERBERE *nutat.*

26. ET SCATENTEM BELUIS PONTUM] Non moror, quin ſiquis hoc bene ſe habere dicat, judicio ſuo per me fruatur. Melius tamen, opinor, erit, ſi AT pro ET legeris; cum inter bina haec orationis membra Antitheton eſſe debeat. Europa, inquit, in littore ludibunda ſe *audacter* tauro commiſit; AT mox in medias undas abrepta tum demum *metu* expalluit.

34. OPPIDIS CRETEN, PATER Ô RELICTUM FILIAE NOMEN] Codex noſter Vigornienſis,
Oppidis CRETAM, *O pater, ô relictum.*
Quam lectionem ſi admiſeris, tum *filiae* erit caſus genitivi; *O pater, ô nomen filiae a me relictum.* Sed omnes vetuſtiores Graevianus, Reginenſis &c. CRETEN, PATER O. *Pater ô*, ut illud Statii Silv. II, 7.
Et dixit, Puer ô *dicate Muſis*,
Longaevos cito tranſiture vates.
Atque hoc pacto *filiae* erit caſus dativi: *O pater, nomen relictum mihi filiae*, ſive *a me filia.* Utrovis modo bene ſibi conſtat oratio. Poſteriori favet locus Ovidii Torrentio Dacierioque citatus; ubi Ariadne loquitur, Heroid. X.
Nam pater & tellus juſto regnata parenti,
Prodita ſunt facto nomina *cara meo.*
hoc eſt, *prodidi patrem & patriam, duo caritatis* nomina. Tibullus III, 4.
Ah crudele genus, nec fidum femina nomen.
Priori aſtipulantur illa Ovidii Metam. VIII, 464.
pugnant materque ſororque,
Et diverſa trahunt unum duo nomina *pectus.*
& mox ibidem v. 508.
Nunc animum pietas maternaque nomina *frangunt.*
ubi *duo nomina matris & ſororis* ſunt ipſius Althaeae nomina & officia; ſicut hic *nomen filiae* eſt ipſius Europae. Idem Metam. I, 474.
Protinus alter amat, fugit altera nomen amantis.
Nonius in V. *Sanctitudo.* Afranius ſuſpecta:
Tuam majeſtatem, & nominis matronae *ſanctitudinem.*
Idem V. *Deintegrare, diminuere.* Caecilius:
Nomen virginis, *niſi mirum eſt, deintegravit.*
In dubio ſunt illa Hermiones ad Oreſtem, Heroid. VIII, 29.
Vir precor uxori; frater ſuccure ſorori;
Inſtant officio nomina *bina tuo.*
Neſcias enim, utra ea ſint *nomina, virne* & *frater*; an *uxor* & *ſoror*: priora tamen magis placent, quia continuo praeceſſerat illud,
Et ſi non eſſes vir *mihi*, frater *eras.*
Quamobrem, ſi haec magis tibi ſedet ſententia, ut *filiae* caſu genitivo proferatur; tum aut cum Vigornienſi codice legendum fuerit,
Quae, ſimul centum tetigit potentem
Oppidis Cretam; O pater, *O relictum*
Filiae nomen, Pietaſque, dixit,
Victa furore!
aut propius ad reliquorum exemplarium fidem,
Oppidis Creten; Pater ô, relictum ô
Filiae nomen!
hoc eſt, *O filiae officium, quod ego deſerui & prodidi*, ut Noſter Epiſt. II, 2. v. 69. *relictis Omnibus officiis.* Quod ſi receptam potius lectionem amplecteris,
pater ô relictum
Filiae nomen!
ea demum ſurget ſententia, *O pater, quem ego filia reliqui, a cujus domo aufugi*; ut poſtea v. 49.
Impudens liquidi patrios *penates.*
Et Moſchus de re eadem, in *Europa*, v. 142.
Οἴμοι, ἐγὼ μέγα δή τι δυσάμμορος, ἥ ῥά τε δῶμα
Πατρὸς ἀποπρολιποῦσα, καὶ ἑσπομένη βοῒ τῷδε.
Tu vero, utrivis interpretationi, me volente, accede: tantummodo illud memineris, ſic conſtruenda & diſtinguenda eſſe ſequentia, ut *Pietas* *ſu-*

Digitized by Google

Unde, quo veni? levis una mors eſt
Virginum culpae. vigilanſne ploro
Turpe commiſſum? an vitio carentem
Ludit imago
Vana, quae porta fugiens eburna
Somnium ducit? meliuſne fluctus
Ire per longos fuit, an recentis
Carpere flores?
Si quis infamem mihi nunc juvencum
Dedat iratae, lacerare ferro &
Frangere enitar modo multum amati
Cornua monſtri.

v. 39. Vulg. VITIIS. 48. TAURI.

Inpu-

furore victa intelligatur. Quamquam enim, ut plerique hic volunt interpretes, *Europa* ipſa *furore victa* non incommode alias dici poſſit; ut Dido apud Virgilium Aen. IV, 474.

Ergo ubi concepit furias evicta dolore:

& alia in Culice, v. 109.

quo quondam victa furore
Venit Nyctileum fugiens Cadmeis Agave:

praeſtat tamen, ne manca hic deſtituatur oratio (ſic enim ſupplere conantur, *Pietas, filiae relicta*) & ut ſimul argutior concinniorque ſenſus exſurgat, *Pietatem*, quam parenti praeſtare debuit Europa, *furore & temeritate victam* interpretari: quomodo ſaepius Ovidius: ut Metam. XV, 173.

Ergo ne pietas *ſit* victa cupidine *ventris.*

Et ibidem XIII.

Victa metu pietas *conſortia pectora poenae Dedit.*

Heroid. XIII.

Spes *bona ſollicito* victa timore *cadit.*

Et ibidem XV.

Sit procul inſano victus amore timor.

Amor. III, 10.

Hinc pudor, ex alia parte trahebat amor:
Victus amore pudor.

39. AN VITIIS CARENTEM LUDIT IMAGO] Quibuſnam obſecro, *vitiis?* tamen omnes, quod ſciam, codices huic lectioni patrocinantur; niſi quod Reginenſis vitioſe habeat, VECTUS. Sed Quantumvis ii reclament, ſine dubio corrigendum eſt VITIO. *Vigilans ne*, inquit, *ploro turpe commiſſum* ſive concubitum? an potius hoc ſomnium eſt, & adhuc pudicitiam ſalvam habeo? *Vitium* eſt *ſtuprum*: ut paſſim apud Plautum & Terentium, *Virgini vitium oblatum*, *Pudicitiae vitium allatum.* Gellius II, 23. *Ex eo* vitio gravida *menſibus exactis parturit.* Scholiaſtes Acron ad locum, *An ſum ſine* vitio, *& hoc potius ſomnio?* Pluralem numerum in hoc ſenſu adhibitum numquam invenies. Quin, ubi ſententia non eadem eſt, amant *vitio carentem* ſingulari numero efferre. Juvenalis XIV, 69.

Illud non agitas, ut ſanctam filius omni
Adſpiciat ſine labe domum, vitioque carentem.

Seneca Conſol. ad Marc. c. XXIII. *Victorem omnium voluptatum animum, emendatum*, carentem vitio.

48. CORNUA TAURI] Ita Loſcherus exhibuit 1498; quod a Cruquio, Lambino & Torrentio arreptum pleraſque jam editiones occupavit. At princeps Veneta 1478. cum melioribus codicibus Cruquii & Pulmanni, ut & noſtris Leidenſi, Graeviano, Reginenſi, Magdal. Galei, Regiae Societatis &c. multo elegantius praeferunt,

cornua MONSTRI.

Jam enim paullo antea, *infamem juvencum habes*; & mox verſu 72. *laceranda reddet cornua taurus:* ut non ſine faſtidio & nauſea tam putidam *tauri* repetitionem ferre poſſis. Ideo autem *Monſtri*, quia fictus ille Taurus, ut primum Cretam appulit, reſumſit continuo effigiem humanam, & ſic Europam vitiavit. Cave enim cum interpretibus credas, ſub tauri imagine id perpetratum eſſe. Moſchus in Europa v. 159.

φαίνετο μὲν δὴ

Κρήτη

Inpudens liqui patrios penatis:
Inpudens Orcum moror. ô Deorum
Si quis haec audis, utinam inter errem
    Nuda leones.
Antequam turpis macies decentis
Occupet malas, teneraeque ſuccus
Defluat praedae, ſpecioſa quaero
    Paſcere tigris.
Vilis Europe, pater urguet abſens,
Quid mori ceſſas? potes hac ab orno
Pendulum zona bene te ſecuta e-
    lidere collum.

v. 60. Vulg. LAEDERE.

Κρήτη· Ζεὺς δὲ πάλιν ἑτέρην ἀνελάζετο μορφήν,
Λῦσε δέ οἱ μίτρην, καὶ οἱ λέχος ἔντυνον ὧραι.

Ovidius Faſt. V. v. 615.

Litoribus tactis ſtabat ſine cornibus ullis
Juppiter; inque deum de bove verſus erat.

Sic & Lucianus in dialogo Zephyri & Noti. *Ταῦτα ἐκ Φοινίκης ἄχρι τῆς Κρήτης ἐγίνετο· ἐπεὶ δὲ ἐπέβη τῇ νήσῳ, ὁ μὲν ταῦρος οὐκ ἔτι ἐφαίνετο· ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς ὁ Ζεὺς ἀπῆγε τὴν Εὐρώπην ἐς τὸ Δικταῖον ἄντρον, ἐρυθριῶσαν καὶ κάτω ὁρῶσαν.* *Simul autem atque inſulam Cretam attigit*, taurus *quidem non amplius* comparebat. Juppiter *vero, manu Europae arrepta, deduxit eam in Dictaeum antrum erubeſcentem oculiſque in terram dejectis.*

60. LAEDERE COLLUM] Ita noſtra Exemplaria ſummo conſenſu: tamen *laedere collum*, pro *elidere*, *oblidere*, *frangere* nemo veterum dixit. Quare omnino legendum cum quibuſdam Lambini codicibus.

Pendulum zona bene te ſecuta E-
    LIDERE *collum.*

ut Carm. I, 2.

Labitur ripa, Jove non probante, u-
    Xorius amnis.

& II, 16.

Groſphe, non gemmis, neque purpura ve-
    Nale, nec auro.

Atque ſic in ora ſui libri correxerat praeſtantiſſimus Nic. Heinſius: Idem ad Ovidii Faſt. IV. v. 371. Reddendum, inquit, id verbum (*elidere*, Horatio opinor lib. III. od. XXVII. ubi nunc *laedere collum* circumfertur. Naſo Metam. XI.

Atque onus infelix eliſa fauce *pependit.*

Lucanus libro II.

Hic laqueo fauces eliſaque guttura *fregit.*

Haec Heinſius; quibus adde Metam. XII.

Vincla trahit galeae, quae preſſo ſubdita mento
Elidunt fauces.

& Heroid. IX.

Scilicet immanes eliſis faucibus *hydros.*

& in Ibide v. 569.

Utque loquax in equo eſt eliſus guttur *acerno*;
    Sic tibi claudatur pollice vocis iter.

Seneca Herc. Fur. 221.

Et tumida tenera guttura elidens *manu.*

Seneca de Providentia c. 6. *Sive* fauces *nodus* eliſit, *ſive ſpiramentum aqua praecluſit*: Idem Quaeſt. Nat. VI, 28. *Livent corpora, & non aliter quam per vim* eliſae fauces *tument.* Lactantius de Mort. Perſecut. c. XXX. *Ita* eliſo *& fracto ſuperbiſſimo* gutture *vitam deteſtabilem finivit.* Hieronymus contra Jovinianum lib. II. *Ibique Diogenes per noctem* eliſo gutture, *non tam mori ſe ait, quam febrem morte excludere*: ubi corrigendum opinor, *eludere.* Seneca Hercule Oetaeo v. 1235.

Hiſne ego lacertis COLLA *Nemeaei mali*
ELISA *preſſi?*

ut ex codice Mediceo recte edidit Gronovius pater; cum antea *ſpolia* per omnes libros graſſaretur. Prudentius Periſteph. v. 1108.

ELIDIT *illic fune* COLLUM *martyrie*
Lictor nefandus.

Sive te rupes, & acuta leto
Saxa delectant; age, te procellae
Crede veloci: niſi herile mavis
        Carpere penſum
Regius ſanguis, dominaeque tradi
Barbarae pellex. Aderat querenti
Perfidum ridens Venus, & remiſſo
        Filius arcu:
Mox, ubi luſit ſatis, ABSTINETO,
Dixit, irarum calidaeque rixae;
Cum tibi inviſus laceranda reddet
        Cornua taurus.
Uxor invicti Jovis eſſe neſcis?
Mitte ſingultus; bene ferre magnam
Diſce fortunam: tua ſectus orbis
        Nomina ducet.

v. 71. Forte, JAM tibi.

XXVIII.

71. CUM TIBI INVISUS] *Abſtine*, inquit, *irarum & rixae*, CUM inviſus *taurus laceranda tibi reddet cornua.* Equidem cum bona eruditiſſimi Dacierii venia fatebor hic tarditatem meam, qui nihil tam pulchrum & egregium in his verbis deprendere valeo, quae ille tantopere admiratur. *Tum* abſtine irarum, *cum* taurus redierit. Quid interea, quaeſo, faciet, dum redit ille? an in aeſtu & fermento tantiſper relinquenda erit? Jam nunc, opinor, pacanda potius & conſolanda erat miſella virgo, prae moerore & ira vix ſui compos. *Abſtineto* vero irarum, cum Taurus lacerandum ſe praebuerit. Metuendum ſcilicet erat, ne ſi vehementius tum commota eſſet, deum ſub bove latitantem obtruncaret! Haeccine ceu pulchre & decore dicta laudibus proſequimur? non, ſi ſapimus. Editio Veneta anno 1490, DUM *tibi inviſus;* non ut alii, CUM. Doctiſſimus vir Georg. Fabricius 1555. ſic edendum curavit, NON *tibi inviſus;* ſed nulla, quantum conjicere licet, codicum auctoritate. Utcumque ſit; facilis erat in illa vocula librariorum lapſus; quia, ut jam ſaepe monitum, literae verſuum initiales plerumque omittebantur. Mihi quidem totus locus ſic conſtituendus videtur;

Mox ubi luſit ſatis, Abſtineto,
Dixit, irarum calidaeque rixae:
JAM *tibi* INJUSSUS *laceranda reddet*
        Cornua taurus.

Reſpondet Venus ad ea, quae ſuperius ab Europa prolata ſunt.

Siquis infamem mihi nunc juvencum
Dedat iratae; lacerare ferro &
Frangere enitar modo multum amati
        Cornua monſtri.

Quid, inquit, irata optas, ut dedat tibi aliquis taurum ferro lacerandum & cornibus truncandum? Quin noli adeo excandeſcere, quod inultum hoc abſtulerit. Ecce tibi *injuſſus* & ſponte ſua ſe tradet, pro libitu tractandum & puniendum.

Ne-

Digitized by Google

XXVIII.

Ad Lyden.

Festo quid potius die
  Neptuni facias? prome reconditum,
Lyde, ſtrenua Caecubum;
  Munitaeque adhibe vim ſapientiae.
Inclinare meridiem
  Sentis; ac veluti ſtet volucris dies,
Parcis deripere horreo
  Ceſſantem Bibuli conſulis amphoram.
Nos cantabimus invicem
  Neptunum, & viridis Nereïdum comas:
Tu curva recines lyra
  Latonam, & celeris ſpicula Cynthiae:
Summo carmine, quae Cnidon
  Fulgentiſque tenet Cycladas, & Paphum
Junctis viſit oloribus,
  Dicetur; merita Nox quoque naenia.

v. 2. Vulg. Faciam. 14. Paphon.

XXIX.

Vetus enim & exercitatus eſt amator, & saevientis dominae verbera laetus lubenſque patietur; prorſus ad praeceptum & votum magiſtrorum Amoris,

Tu vero noſtros audax invade capillos,
Et mea formoſis unguibus ora nota.

Et,

Ille ego ſim, cujus laniet furioſa capillos:
Ille ego ſim, teneras cui petat ungue genas.

Haec, niſi fallor, non illepida Ironia eſt, nec Venuſino noſtro indigna. *Injuſſus* autem levi vel nulla mutatione repoſui, pro *inviſus*; quod durius acerbiuſque vocabulum eſt, quam ut aut tauro *modo multum amato*, aut Veneri jocanti conveniat. *Injuſſus* vero idem quod *ſponte & ultro*: ut Noſter Epod. XVI.

Illic injuſſae *venient ad mulctra* capellae.

Virgil. Georg. I, 55.

Arborei fetus alibi, atque injuſſa *vireſcunt*
Gramina.

1. Festo quid potius die Neptuni faciam] Apparet hanc Lyden non ancillam, ſed amicam fuiſſe Flacci; atque adeo in Lydae domo, non in Flacci, comiſſationem hanc habitam eſſe. Quare omnino ineptum eſt, quod omnes hic editiones exhibent, *Quid* faciam: quaſi ipſe ex ſuo penu *Caecubum* praeberet. Tu vero, vel centum codicibus invitis, non cunctanter repone,

Feſto quid potius die
Neptuni facias? *prome reconditum,*
Lyde, ſtrenua Caecubum.

Equidem miror tot interpretum aciem tam conſpicuum mendum effugere potuiſſe.

14. Cycladas et Paphon] Codices noſtri Leidenſis, Zulichem. Reginenſis, Petrenſis, Magdal. & alii cum melioribus Torrentii, paphum. Quod placet, ut evitetur ὁμοιοτέλευτον in fine verſuum, *Cnidon*, *Paphon*.

XXIX.

AD MAECENATEM.

TYRRHENA regum progenies, tibi
Non ante verſo lene merum cado,
Cum flore, Maecenas, roſarum, &
Preſſa tuis balanus capillis
Jamdudum apud me eſt. eripe te morae:
Ne ſemper udum Tibur & Aeſulae
Declive contempleris arvum, &
Telegoni juga parricidae.
Faſtidioſam deſere copiam, &
Molem propinquam nubibus arduis:
Omitte mirari beatae
Fumum & opes ſtrepitumque Romae.
Plerumque gratae divitibus vices,
Mundaeque parvo ſub lare pauperum
Cenae, ſine aulaeis & oſtro,
Sollicitam explicuere frontem.

Jam

17. ANDROMEDES PATER] Editiones veteres, cum codicibus Cruquii & Lambini & Noſtris, ANDROMEDAE. Recte. Vide Nic. Heinſium ad Ovidii Heroid. XVIII. v. 149.

22. ET HORRIDI DUMETA SILVANI] Battelianus, Bodleianus alter, cum duobus Lambini, & Pulmanni, HORRIDA *dumeta:* ut Seneca Hercule Oetaeo v. 135.

Ad Trachina vocor, ſaxa rigentia,
Et dumeta *jugis* horrida *torridis.*

Sed meliores codices HORRIDI, quod ſequimur. Martial. X, 92.

Et ſemidocta villici manu ſtructas
Tonantis aras, horridique Silvani.

28. TANAISQUE DISCORS] Non ſatis expediunt Interpretes, cur Tanais *diſcors* vocetur. An quia Europam ab Aſia diſterminet? Sed cur ea de cauſa *ſecum ipſe diſcors* ſit, non video: neque enim *terminus diſcors* dicitur, qui fines & limites diſcernit. An ideo *diſcors*, quia populi, per quos fluit, inteſtinis diſcordiis plerumque vexarentur; aut forte tunc temporis cum *Bactrianis* bellum gererent? Atqui utrumque hoc quam maxime repugnat rationibus Flacci. Neque enim Maecenas *ſollicite timere* potuit, quid contra Romanos *pararent* ii, qui domeſtico bello ſatis ſuperque occupati erant. Quin potius eam ipſam ob rem timor omnis abjiciendus erat; ut Noſter alibi Carm. III, 8.

Mitte civiles ſuper urbe curas;
Medus infeſtis ſibi luctuoſis
Diſſidet armis.

Equi-

Jam clarus occultum Andromedae pater
Oſtendit ignem; jam Procyon furit,
Et ſtella veſani Leonis,
Sole dies referente ſiccos.
Jam paſtor umbras cum grege languido
Rivumque feſſus quaerit, & horridi
Dumeta Silvani: caretque
Ripa vagis taciturna ventis.
Tu civitatem quis deceat ſtatus
Curas, & Urbi ſollicitus times,
Quid Seres & regnata Cyro
Bactra parent, Tanaiſque diſcors.
Prudens futuri temporis exitum
Caliginoſa nocte premit Deus;
Ridetque, ſi mortalis ultra
Fas trepidat. quod adeſt, memento
Conponere aequus: caetera fluminis
Ritu feruntur, nunc medio alveo
Cum pace delabentis Etruſcum
In mare, nunc lapides adeſos

v. 17. Vulg. ANDROMEDES.

Stir-

Equidem non tam explicandum hunc locum, quam ſuum poëtae verbum, a librariis parum intellectum, reſtituendum eſſe putaverim. Aut fallor enim, aut ſic ſcripſit Horatius;

Quid Seres & regnata Cyro
Bactra parent, Tanaiſque DISSORS.

Ideo autem *diſſors*, quia neque ad Europam, nec ad Aſiam pertineat, inter utramque medius, & quaſi extra ſortem poſitus. Ovidius Amorum II. 12.

At mea ſepoſita eſt, & ab omni milite diſſors
Gloria: nec titulum muneris alter habet.

Ita edidit illuſtris Heinſius ex codice optimo Puteaneo; cum ceteri omnes, ut hic, *diſcors* habuerint. Gloſſarium vetus: *Diſſortes*, διακληρωθέντες. *Diſſortium*, διαχωρισμὸς, διάστασις. Sed de hoc vocabulo vide ipſum Heinſium fuſe diſſerentem ad Sabini Epiſt. I. v. 35.

34. NUNC MEDIO ALVEO CUM PACE DELABENTIS] Quod Lambinus ex ſuis notavit, id in noſtris Graeviano & Galeano invenimus, *medio* AEQUORE, cui adſcriptum erat *alveo* pro varia lectione. In ceteris habetur ALVEO, fere cum *aequore* ſuperſcripto. Placet *Alveo*, quod Editiones ſecutae ſunt. Curtius lib. V. c. 13. *Quippe obumbratus amnis preſſo in ſolum dilabitur alveo:* ubi corrige ex Noſtro *delabitur*. Ovidius Amor. II, 13.

Quaque celer Nilus lato delapſus ab alveo
Per ſeptem portus in maris exit aquas.

ubi corrigendum *in alveo*, ex melioribus codicibus Heinſio viſis: & praeterea ex conjectura, *Per ſeptem portas*, id eſt, *oſtia*, ut poëtae paſſim.

43. Cus

Digitized by Google

Stirpiſque raptas & pecus & domos
Volventis una, non ſine montium
Clamore vicinaeque ſilvae;
Cum fera diluvies quietos
Irritat amnis. ille potens ſui
Laetuſque deget, cui licet in diem
Dixiſſe, Vixi: cras vel atra
Nube polum Pater occupato,
Vel ſole puro: non tamen irritum,
Quodcunque retro eſt, efficiet; neque
Diffinget, infectumque reddet,
Quod fugiens ſemel hora vexit.
Fortuna ſaevo laeta negotio, &
Ludum inſolentem ludere pertinax,
Tranſmutat incertos honores,
Nunc mihi, nunc alii benigna.

Laudo

43. Cui licet in diem Dixisse vixi] Ambiguum eſt, utrum velit poëta: *dixiſſe, in diem vixi*; an *in diem dixiſſe, Vixi.* Prior conſtructio pleriſque interpretibus placuit; ut ille *ſui potens laetuſque degere* hic dicatur, qui *in diem vivat*, ſive ultra unum & praeſentem diem nihil conetur aut conſulat. Quintilianus Declam. XIII. *Non ut ferae volucres, non praeſentis modo cibi memores*, in diem vivunt apes; *duraturus hiemi reponitur victus, & repletis vere cellis tutus annus eſt.* Cicero II. de Oratore: *Si barbarorum eſt* in diem vivere, *noſtra conſilia in ſempiternum tempus ſpectare debent.* Plinius Epiſt. V, 5. *Nam qui voluptatibus dediti quaſi* in diem vivunt, *vivendi cauſas quotidie finiunt.* Et ſic alii ſaepe. Vide Caſaubonum ad Perſii Sat. III. pag. 269. Sed in hac conſtructione illud, ſi aciem intenderis, clare videbis; non omnino *vixi*, ſed *vivo* dici oportuiſſe:

ille potens ſui
Laetuſque deget, cui licet, In diem,
Dixiſſe, vivo: *cras vel atra* &c.

Quare rectius eſt, ut poſteriorem conſtructionem ſequamur; unde etiam ſanior fortiorque ſententia naſcetur. Ille liber hilariſque deget, qui in *diem* ſive ſingulis diebus dixiſſe poteſt, *Vixi. In diem* enim eſt *quotidie*, quod alias *in dies* dicere ſolent. Noſter Serm. II, 8.

Per totum hoc tempus ſubjectior in diem & horam
Invidiae.

Plinius Hiſt. Nat. VII, 2. *Et ſingula quidem quae facit* in dies ac prope horas *quis enumerare valeat?* Juvenal. Sat. VI.

Horreat, inque diem *ſeptenis oderit horis.*

Vixi autem, hoc eſt, ſatis jam hodie vixi; de craſtino Deus conſtituat, ut volet. Martialis Epig. III, 15.

Non eſt, crede mihi, ſapientis dicere, Vivam:
Sera nimis vita eſt craſtina; vive hodie.

Dido apud Virgil. Aen. IV, 653.

Vixi, *& quem dederat curſum fortuna, peregi.*

Seneca de Beneficiis V, 17. *Quis extremo die* dicere *audet,*

Vixi, *& quem dederat curſum fortuna, peregi?*

quis non recuſans, quis non gemens exit? Idem Epiſt. XII. *In ſomnum ituri, laeti hilareſque* dicamus.

Vixi, *& quem dederat curſum fortuna, peregi:*

craſtinum ſi adjecerit deus, laeti recipiamus,

Ille

Laudo manentem. ſi celeris quatit
Pennas; reſigno quae dedit, & mea
Virtute me involvo, probamque
Pauperiem ſine dote quaero.
Non eſt meum, ſi mugiat Africis
Malus procellis, ad miſeras preces
Decurrere, & votis paciſci,
Ne Cypriae Tyriaeque merces
Addant avaro divitias mari.
Tum me biremis praeſidio ſcaphae
Tutum per Aegaeos tumultus
Aura ferat, geminuſque Pollux.

XXX.

EXEGI monumentum aere perennius,
Regalique ſitu pyramidum altius;
Quod non imber edax, non Aquilo inpotens

v. 62. Vulg. TUNC. 64. FERET.

Poſſit

Ille beatiſſimus *eſt*, *&* ſecurus ſui poſſeſſor, *qui craſtinum ſine ſollicitudine expectat. Quiſquis* dixit, VIXI, *quotidie ad lucrum ſurgit.*

54. AURA FERET GEMINUSQUE POLLUX] Neque interpretes ceteri, nec ipſe Dacierius, qui reprehendit ceteros, quicquam hinc extundunt, quod *Venuſina lucerna dignum* ſit. Corrigendus nimirum locus eſt, priuſquam recte explicari poſſit. Lege ergo:

Tum me biremis praeſidio ſcaphae
Tutum per Aegaeos tumultus
Aura FERAT *geminuſque Pollux.*

Tum libri meliores cum editione Loſcheri, non *tunc*: *ferat* autem clare habet codex Galei cum Bodleianis duobus. Si fortuna, inquit, quae dedit, auferre volet: aequo animo & libens reſigno. Neque ſi forte in navi magna tempeſtate deprenſus fuero, ea cauſa (quod alii ſolent) deos precibus & votis fatigabo, ut argentum & pretioſae merces ſalvae evadant; me vero in tali tempore *quid ſentire putas, quid credis, amice, precari? Tum me biremis* &c. Equidem de reculis meis minime ſollicitus, ſatis habebo, ſi vel in *ſcapha* nudus ad litus appellam, mercibus cum ipſa navi naufragio pereuntibus. Juvenalis Sat. XII. de amico ſuo, qui in ſimili periculo pretioſiſſimas res non invitus in mare projecit:

Fundite quae mea ſunt, dicebat, cuncta, Catullus;
Praecipitare volens etiam pulcherrima, veſtem
Purpuream —
Sed quis nunc alius, qua mundi in parte, quis audet
Argento praeferre caput, rebuſque ſalutem?

Ideo autem *ſcaphae praeſidio*, quia olim, ut hodie, in tales uſus ſcaphae navibus adjunctae erant: ut eleganter Statius Silv. I, 4.

immenſae veluti connexa carinae
Cymba minor, cum ſaevit hiems, pro parte furentes
Parva receptat aquas, & eodem volvitur auſtro.

Poſſit diruere, aut innumerabilis
Annorum ſeries & fuga temporum.
Non omnis moriar; multaque pars mei
Vitabit Libitinam. uſque ego poſtera
Creſcam laude recens; dum Capitolium
Scandet cum tacita virgine pontifex.
Dicar, qua violens obſtrepit Aufidus,
Et qua pauper aquae Daunus agreſtium

Regna-

11. Et qua pauper aquae] Jam diu eſt, cum ab aliis recte emendati ſunt hi verſus:

Dicar, qua violens obſtrepit Aufidus,
Et qua Daunus aquae pauper agreſtium
Regnavit *populorum, ex humili potens,*
Princeps Aeolium carmen ad Italos
Deduxiſſe modos.

ubi veteres editiones *Regnator* circumferebant; cum tamen Porphyrio, Servius, & codices Cruquiani ſine dubio veram lectionem exhibeant, *Regnavit populorum*; quibus accedunt ex noſtris Galeanus, Leidenſis, & a prima manu Reginenſis. Unum eſt, in quo plerique interpretes hic lapſi ſunt, alterum in quo omnes. Quippe *Daunum aquae pauperem* fluvium quendam intelligunt: cum rex fuerit Apuliae, regionis aridae & ſiticuloſae; iſque ea cauſa *pauper aquae* eleganter dicatur, ut Silius Italicus lib. III.

Tum chalybis pauper, *Bamurae cruda juventus,*
Contenti parca duraſſe haſtilia flamma.

Apuleius in Floridis: *Et frugum pauperes Ityraeos, & odorum divites Arabas.* Deinde illa verba, *ex humili potens*, perperam de ipſo Horatio accipiunt & veteres Enarratores & novi. *Gloriatur*, aiunt, *ſe libertino patre ad tantam claritatem ſtudiis perveniſſe.* Quod de Cicerone ſimiliter Vomanus in Epigrammate,

Doctrinae antiſtes, rerum mirabilis auctor
Tullius, exiſtens nobilis ex humili.

& Noſter de ſe Epiſt. I, 20.

Me libertino natum patre & in tenui re,
Maiores pennas nido extendiſſe loqueris;
Me primis Urbis belli placuiſſe domique.

At pace tantorum virorum, quantumvis ſtudiorum gloria & principum amicitia Noſter floruerit; numquam, ſi bene eum novi, tam invidioſo verbo *potentem* ſe dixiſſet. Quid enim? an qui uno agello in Sabinis contentus, *jure perhorruit Late conſpicuum tollere verticem* (Carm. III, 16.) quemque Maecenas ſuorum in numero habere dignatus eſt, *duntaxat ad hoc quem tollere rheda Vellet iter faciens, & cui concredere nugas*, (Sat. II, 6.) ſuo ipſe praeconio ſe *potentem* eſſe venditaret? Imo vero de rege Dauno, non de ſe ea protulit Horatius,

Et qua Daunus aquae pauper agreſtium
Regnavit populorum, ex humili potens:

Daunus ſcilicet, qui primus apud Apulos regnum capeſſivit, & proinde ex homine privato Princeps, ex exule Tyrannus, ex humili potens eſt factus. Feſtus Pompeius: *Daunia, Apulia appellatur a Dauno Illyricae gentis claro viro; qui eam, propter domeſticam ſeditionem excedens patria, occupavit.* Juvenalis Sat. III, v. 39.

Quales ex humili *magna ad faſtigia rerum*
Extollit, quoties voluit Fortuna jocari.

15. Et mihi Delphica Lauro] Tam bona occaſione corrigendus eſt obiter deploratus Ovidii locus, Pont. II, 5. ubi comparat inter ſe Oratoris & Poëtae ſtudia:

Diſtat opus noſtrum; ſed fontibus exit ab iſdem:
Artis & ingenuae cultor uterque ſumus.
[*Thyrſus enim vobis, geſtata eſt Laurea nobis:*
Sed tamen ambobus debet ineſſe calor.]
Utque meis numeris tua dat facundia nervos:
Sic venit a nobis in tua verba nitor.

ubi medium diſtichon, tanquam ſpurium, obelo confodit ingenioſiſſimus Nic. Heinſius; κακοφωνία enim illa *vobis, nobis, ambobus* mire offendit aures: & ubi, quaeſo, oratoribus *geſtatur Thyrſus*? Sed tres libri vetuſtiſſimi apud Heinſium ſic verba exhibent;

Delphica non aeque geſtata eſt laurea nobis.

Pro *nobis* repone *vobis*, Oratoribus ſcilicet: & ſic ſatis commoda erit ſententia. *Lauream* enim *Delphicam geſtabant*, qui Poëtae nomen & gloriam nacti erant, ut de ſe Noſter hoc ipſo in loco,

&

Digitized by Google

Regnavit populorum, ex humili potens,
Princeps Aeolium carmen ad Italos
Deduxiſſe modos. ſume ſuperbiam
Quaeſitam meritis, & mihi Delphica
Lauro cinge volens, Melpomene, comam.

& mihi Delphica
Lauro cinge volens, Melpomene, comam.
Verum altius in Naſone latet mendum; quo levi manu ſublato, ſpondere auſim verſum ſanum integrumque, & auctore Ovidio digniſſimum:

Delphica non aeque GUSTATA *eſt Laurea* VOBIS;
Sed tamen ambobus debet ineſſe calor.

Vos, inquit, Oratores non aeque guſtaſtis laurum, ac nos Poëtae; neque parem inde ac nos enthuſiaſmum concepiſtis: tamen & vobis, aeque ac nobis, *calor* quidem, quamvis non *furor*, ineſſe debet. Notiſſimum eſt, ex morſu Lauri Vates & Poëtas entheos fieri: Juvenalis Sat. VII, 19.

Nemo tamen ſtudiis indignum ferre laborem
Cogetur poſt hac, nectit quicumque canoris
Eloquium vocale modis, Laurumque momordit;

Q. HORATII FLACCI
CARMINUM
LIBER IV.
I.
AD VENEREM.

INTERMISSA, Venus, diu
  Rurſus bella moves? parce precor, precor.
Non ſum qualis eram bonae
  Sub regno Cinarae. deſine, dulcium
Mater ſaeva Cupidinum,
  Circa luſtra decem flectere mollibus
Jam durum imperiis: abi
  Quo blandae juvenum te revocant preces.

Tem-

1. INTERMISSA VENUS DIU] Puerilem hic errorem admiſerunt Interpretes; cum in his verbis,

Intermiſſa Venus diu,
  Rurſus bella moves?

intermiſſa ad *Venus* referunt. Quod, cum Venus deam hic, non rem veneream notet, ne Latine quidem dici poteſt. Tu vero, ſi ſapis, *intermiſſa* cum *bella* conjungens ſic locum diſtingue;

Intermiſſa, Venus, diu
  Rurſus bella moves?

ut ordo ſit, *O Venus, rurſum moves bella diu intermiſſa?* Petronius p. 379. Edit. Variorum. *Haec ut turbato clamore mulier effudit; haeſit paulliſper acies, revocataeque ad pacem manus* INTERMISERE BELLUM.

9. TEMPESTIVIUS IN DOMO] Graevianus, Reginenſis, Battelianus, Galei, Bodleiani duo, Lambini aliquot & Pulmanni, DOMUM. Quod recipiendum puto. *Camiſſari in domum*; ut Gellius IV, 14. *Apud eos dixit* comiſſatorem *Mancinum* ad aedes *ſuas veniſſe.* Livius XL, 7. *Quin* comiſſatum ad fratrem *imus.* Theocritus Idyll. III, v. 1. *Κωμάσδω ποτὶ τὰν Ἀμαρυλλίδα.* Noſter de eadem re, Carm. I, 30.

Sperne dilectam Cypron, & vocantis
Thure te multo Glycerae decoram
    Transfer in aedem.

18. LARGIS MUNERIBUS RISERIT AEMULI] Torrentiani duo & unus Berſmanni, LARGI; atque ita noſtri, Vigornienſis, Regiae Societatis, & a manu ſecunda Graevianus. Recte. Quamquam enim optime dicitur *largis muneribus*; ut Apuleio Metam. II. *Donec* muneribus largis *completa navis pelago redderetur:* & Boëtio de Conſol. II. Metr. 2.

Largis *cum potius* muneribus *fluens*
  Sitis ardeſcit habendi:

dulcior tamen compoſitio erit, ſi LARGI legeris; tum & ſententia fortior. *Largus* eſt liberalis, vel prodigus. Cicero de Officiis II, 16. *Omnino duo ſunt genera* largorum; *quorum alteri prodigi, alteri liberales.* Majus autem quid denotant *largi aemu-*

Digitized by Google

Tempeſtivius in domum
Paulli, purpureis ales oloribus,
Comiſſabere Maximi;
Si torrere jecur quaeris idoneum.
Namque & nobilis, & decens,
Et pro ſollicitis non tacitus reis,
Et centum puer artium,
Late ſigna feret militiae tuae:
Et, quandoque potentior
Largi muneribus riſerit aemuli,
Albanos prope te lacus
Ponet marmoream ſub trabe citrea.
Illic plurima naribus
Duces tura; lyraque & Berecyntia
Delectabere tibia
Mixtis carminibus non ſine fiſtula.
Illic bis pueri die
Numen cum teneris virginibus tuum

v. 9. Vulg. Domo. 18. Largis. 22. 23. Lyrae, Berecyntiae, Tibiae.

Lau-

aemuli munera, quippe quae ille prodigus iterum iterumque ingerere ſolet; quam *larga munera aemuli*, fortaſſe avari, & ſemel tantum atque invito animo donata.

22. Lyraeque et Berecyntiae Delectabere tibiae] Codex Cruquii Blandinius omnium vetuſtiſſimus cum Lambini quibuſdam & Berſmanni uno,

lyraque *&* Berecyntia
Delectabere tibia,
Mixtis carminibus, non ſine fiſtula.

Atque haec lectio potior eſt, judice Nic. Heinſio, cujus calculo & ipſe accedo. *Delectabere*, inquit, *lyra & tibia, carminibus mixtis*: qualis verborum conſtructio Poëtis valde familiaris eſt. Virgil. Aen. X, & XII:

aeſtuat ingens
Imo in corde pudor, mixtoque *inſania* luctu.

Lucretius, VI, 377.

Ancipiti quoniam bello turbatur utrimque,
Hinc flammis, illinc ventis, humoreque mixto.

Valerius Flaccus, V, 100.

Carmina quin etiam viſos placantia manes
Odryſius dux rite movet, mixtoque *ſonantem*
Percuſit ore *lyram.*

Prudentius Pſychom. 351.

Exſtimulans animos, nunc probris, nunc prece mixta.

In vulgata lectione intricatior paullo conſtructio eſt; *delectabere carminibus, mixtis lyrae & tibiae. Mixtis lyrae* autem, ut Ovid. Ep. Parid.

Laetitiae mixtos non habitura metus.

Verum & hoc modo *mixtis lyrâ* libentius, credo, dixiſſet Noſter, quam *mixtis lyrae*: ut Virgil. Aen. VIII.

Gnatum exhortarer, ni mixtus matre Sabella
Hinc partem patriae traheret.

& XII.

vel mixta *rubent ubi lilia multa*
Alba roſa.

& iterum,

Hinc genus Auſonio mixtum *quod* ſanguine *ſurget.*

&

Laudantes, pede candido
  In morem Salium ter quatient humum.
Me nec femina, nec puer
  Jam, nec ſpes animi credula mutui,
Nec certare juvat mero,
  Nec vincire novis tempora floribus.
Sed cur heu! Ligurine, cur
  Manat rara meas lacrima per genas?
Cur facunda parum decoro
  Inter verba cadit lingua ſilentio?
Nocturnis ego ſomniis
  Jam captum teneo, jam volucrem ſequor
Te per gramina Martii
  Campi, te per aquas, dure, volubilis.

II.

AD ANTONIUM IULUM.

PINDARUM quiſquis ſtudet aemulari,
Iule, ceratis ope Daedalea
Nititur pennis, vitreo daturus
  Nomina ponto.

Monte

& XI. .

permixti caede *virorum*
Semanimes volvuntur equi.

Caeterum v. 28. pro *quatient* codices magnae vetuſtatis Graevianus & Reginenſis, *quatiunt.*

37. NOCTURNIS TE EGO SOMNIIS] Illud TE, quod editiones Lambini & Torrentii obſedit, atque inde in plures derivatum eſt, non comparet in vetuſtis aut Cruquiana. Neque agnoſcunt ſcripta fere exemplaria. Graevianus, cum Bodleiano altero; *Nocturnis ego te ſomniis.* Reginenſis, *Nocturnis te ſomniis.* Apparet in paucos codices ex notis interlinearibus irrepſiſſe: in ceteris nec vola ejus nec veſtigium eſt.

6. VELUT AMNIS, IMBRES QUEM SUPER NOTAS ALUERE RIPAS] Fruſtra codices omnium veterrimi Blandinius Cruquii, Leidenſis & Graevianus, *Cum ſuper notas ſaliere ripas*, vel *ſaluere.* Seneca Herc. Fur. v. 933.

nullus hiberna nive
Nutritus *agros* amnis *everſos trahat.*

Statius Achill. II, 430.

rapidiſſimus ibat
Imbribus *aſſiduis* paſtus *nivibuſque ſolutis*
Sperchius.

Lucretius I, 282.

Flumine abundanti, quod magnis imbribus auget
Montibus *ex altis magnus* decurſus *aquai.*

Recte igitur ſe habet recepta lectio *aluere.*

13. SEU DEOS REGESQUE CANIT] Ita editi ubique; ſed repone ex Lambini quibuſdam, duobus Berſmanni, & Noſtris, Graeviano, Colbertino

Monte decurrens velut amnis, imbres
Quem ſuper notas aluere ripas,
Fervet, inmenſuſque ruit profundo
Pindarus ore;
Laurea donandus Apollinari,
Seu per audacis nova dithyrambos
Verba devolvit, numeriſque fertur
Lege ſolutis:
Seu Deos, regeſve canit Deorum
Sanguinem, per quos cecidere juſta
Morte Centauri, cecidit tremendae
Flamma Chimaerae:
Sive, quos Elea domum reducit
Palma caeleſtis, pugilemve equumve
Dicit, & centum potiore ſignis
Munere donat:

v. 13. Vulg. REGESQUE.

Fle-

no, Galeano & Bodleiano altero, REGESVE, ut infra, SIVE *quos Elea* — &, *Flebili ſponſae juvenemve raptum.* Neque enim uno carminis genere & *Deos* & *Reges* ſive Heroas cecinit Pindarus, ſed illos in ὕμνοις & παιᾶσιν, hos in aliis. Noſter Carm. I, 12.

Quem virum, aut *heroa lyra vel acri*
Tibia ſumis celebrare, Clio,
Quem Deum?

ipſe Pindarus Olymp. II.

Ἀναξιφόρμιγγες ὕμνοι,
Τίνα θεὸν, τίν᾽ ἥρωα,
Τίνα δ᾽ ἄνδρα κελαδήσομεν.

17. SIVE QUOS ELEA] Mala interpunctio libros omnes hic contaminavit: tu ita diſtingue:

Sive, quos Elea domum reducit
Palma caeleſtes, pugilemve equumve
Dicit.

hoc eſt, *ſive dicit pugilem aut equum, quos Elea palma nobilitat.* Cave, illud *quos* alio referas, ut vulgo faciunt. *Pugilem & equum* etiam alibi conjunxit, ut in Arte Poëtica v. 84.

Et pugilem *victorem, & equum certamine primum:*

& Carmine ſequenti,

Illum non labor Iſthmius
Clarabit pugilem, *non* equus *impiger*
Curru ducet Achaico.

Dio Chryſoſtomus De Regno II. Τὰ μὲν οὖν ἄλλα ποιήματα ἔγωγε ἡγοῦμαι, τὰ μὲν συμποτικὰ αὐτῶν, τὰ δὲ ἐρωτικὰ, τὰ δὲ ἐγκώμια ΑΘΛΗΤΩΝ ΤΕ ΚΑΙ ΙΠΠΩΝ νικώντων. Ergo hic & *Equum* dicit *caeleſtem* fieri, palma adepta. Equus enim victor & *encomio* & *corona* honeſtabatur. Plutarchus Sympoſiacôn II, 5. Καὶ τῶν ζώων μόνῳ τῷ ΙΠΠΩ μετουσία ΣΤΕΦΑΝΟΥ καὶ ἀγῶνός ἐστιν, ὅτι μόνος καὶ πέφυκε καὶ ἤσκηται μαχομένοις παρεῖναι καὶ συμπολεμεῖν. Theocritus Idyll. XVI, 46.

τιμὰς δὲ καὶ ὠκέες ἔλλαχον ΙΠΠΟΙ
Οἵ σφισιν ἐξ ἱερῶν ΣΤΕΦΑΝΗΦΟΡΟΙ ἦλθον ἀγώνων

Quae duo loca jam occupata video ab Illuſtriſſimo Viro, cui noſtra aetas nec parem quemquam in literis nec ſecundum habet, Ezechiele Spanhemio, obſervationibus ad Callimachum p. 716. Ceterum corrigendum puto Ovidium, in Triſtibus IV, 10. v. 95.

Poſtque meos ortus Piſaea vinctus oliva
Abſtulerat decies praemia victor eques.

Nullus dubito, quin Naſo ſic ſcripſerit,

Abſtulerat decies praemia victor EQUUS.

23. Au-

Digitized by Google

Flebili ſponſae juvenemve raptum
Plorat, & vires animumque moreſque
Aureos educit in aſtra, nigroque
Invidet Orco.
Multa Dircaeum levat aura cycnum,
Tendit, Antoni, quotiens in altos
Nubium tractus: ego, apis Matinae
More modoque
Grata carpentis thyma per laborem,
Plurimum circa nemus uvidique
Tiburis rivos operoſa parvus
Carmina fingo.
Concines majore poëta plectro
Caeſarem, quandoque trahet feroces
Per ſacrum clivom merita decorus
Fronde Sygambros:

v. 31. Vulg. RIPAS.

Quo

23. AUREOS EDUCIT IN ASTRA] *Reducit* vel *redducit* plerique habent codices, etiam vetuſti, ut ex noſtris Leidenſis, & a prima manu Reginenſis. Sed ferri nullo modo poteſt tam inficeta repetitio: cum paullo ante v. 18. jam ſemel habuimus.

Sive quos Elea domum reducit.

Quare cum Editione prima & Graeviano codice autiquiſſimo & aliis nonnullis retineamus EDUCIT. *Educit in aſtra ex orco*; ut infra Carm. VIII.

Ereptum *Stygiis fluctibus Aeacum*
Virtus, & favor & lingua potentium
Vatum divitibus conſecrat *inſulis.*

Seneca Herc. Fur. 95.

Diſcordem deam
Educam, *& imo Ditis e regno extraham.*

29. PER LABOREM PLURIMUM, CIRCA NEMUS] Sic olim & hodie diſtinguit quicquid eſt Interpretum: ut *plurimum* referatur ad *laborem*: mihi contra videtur convenientius, ut ad *nemus* pertineat. *Carpentis per laborem*, hoc eſt, laborioſe carpentis. Saluſtius in Catil. c. 7. *Juventus in caſtris* per laborem *uſu militiam diſcebat.* Ita loqui amant ſcriptores Latini, *per dolum, per iram, per otium, per jocum, per neceſſitatem, per vim*; numquam addito epitheto. Tum autem illud, *Plurimum circa nemus*, multo opinor nitidius & ποιητικώτερον erit, quam *circa nemus* nude arideque prolatum. Ovidius Metam. XIV, 361.

Plurima *qua* ſilva *eſt, & equo loca pervia non ſunt.*

Virgil. Aen. I.

Jamque aſcendebant collem, qui plurimus *urbi*
Imminet.

Statius Theb. I.

abrupta qua plurimus *arce Cithaeron*
Occurrit caelo:

Plurimum vero eſſe nemus circa Tibur, vel ex carmine ſequenti ſatis conſtat,

Sed quae Tibur *aquae fertile praefluunt,*
Et ſpiſſae *nemorum comae.*

adde Statium Silv. I, 3. de villa Tiburtina Vopiſci,

nemora alta *citatis*
Incubuere vadis; fallax reſponſat imago
Frondibus; & longas eadem fugit umbra per undas.

ubi obiter lege,

& longas *eadem fugit unda per* umbras.

Recte igitur *plurimum nemus*; potuiſſet tamen magis appoſite, ut comparatio cum *ape Matina* per omnia reſponderet: FLOREUM *circa nemus*: quod & a vulgata lectione non nimis abhorret.

Lu-

Digitized by Google

Quo nihil majus meliuſve terris
Fata donavere bonique Divi,
Nec dabunt, quamvis redeant in aurum
. Tempora priſcum.
Concines laetoſque dies, & Urbis
Publicum ludum ſuper inpetrato
Fortis Auguſti reditu, forumque
Litibus orbum.
Tum meae (ſi quid loquor audiendum)
Vocis accedet bona pars; &, O ſol
Pulcher, ô laudande, canam, recepto
Caeſare felix.
Iſque dum procedit, Io triumphe,
Non ſemel dicemus, Io triumphe,
Civitas omnis; dabimuſque Divis
Tura benignis.

v. 45. Vulg. LOQUAR. 49. TUQUE, PROCEDIS.

Te

Lucretius III, 1.
Floriferis *ut apes in* ſaltibus *omnia libant.*
Virgil. Aen. I, 430.
Qualis apes aeſtate nova per florea rura
Exercet ſub ſole labor.
Val. Flaccus V, 344.
Florea *per verni qualis juga duxit* Hymetti,
Aut Sicula ſub rupe choros.

31. UVIDIQUE TIBURIS RIPAS] Omnes quidem, quot vidi, ſcripti editique RIPAS: ſatis tamen inficete; cum nuſquam, opinor, *ripas* reperias, quin ibidem vel fluvii vel aquarum mentio fiat. Crediderim a Librariis corruptam eſſe lectionem, qui *Tiburis* hic pro amne *Tiberi* perperam acceperint. Et tamen alias *ripis* pro *rivis*, & viciſſim, frequenter abutuntur exſcriptores. Lege vero, vel ipſis omnibus invitis,
Plurimum circa nemus, uvidique
Tiburis RIVOS.
Noſter Carm. I, 7.
Et praeceps Anio, & Tiburni *lucus, & uda*
Mobilibus pomaria RIVIS.
Rivi autem *apibus* gratiſſimi; ut Virgil. Georg. IV, 19.
At liquidi fontes, & ſtagna virentia muſco
Adſint, & tenuis fugiens per gramina rivus.

45. SI QUID LOQUAR AUDIENDUM] Graevianus, Reginenſis, Magdalenenſis, Bodleianus cum quibuſdam Lambini, ſine dubio rectius;
Tum meae, (ſiquid LOQUOR *audiendum)*
Vocis accedet bona pars.
ſiquid loquor; hoc eſt, ſiquid *loqui ſoleo* Romanorum auribus dignum: quippe jam diu tres Carminum libros emiſerat, qui avidiſſime ab omnibus legebantur.

49. TUQUE DUM PROCEDIS, IO TRIUMPHE] Loſcheri editio cum codicibus quibuſdam inferioris aetatis, TUQUE: at prima Veneta cum ſcriptis omnibus vetuſtioribus, TEQUE. Si illud ſequeris; tum quaeſtio continuo movetur, quonam illud TU referri debeat. Sunt qui ad *ſolem* ſpectare credant, ut fiat, *Dum tu, O Sol ſive dies pulcher procedis:* quale Virgilii illud Eclog. IX.
Ecce Dionaei proceſſit *Caeſaris aſtrum.*
& Aen. III.
Jamque dies alterque dies proceſſit.
Verum hi faciles ſibi lectores & minime moroſos videntur expectaſſe. Quid enim? an a mane ad veſperam, *dum dies procedit*, uſque ad ravim clamandum erat, *Io triumphe?* Quod ſi maxime hic

Te decem tauri totidemque vaccae,
Me tener ſolvet vitulus, relicta
Matre qui largis juveneſcit herbis
In mea vota;

Fronte

Solem ſignificare vellet Noſter; certe non *dum tu procedis*, ſed *dum ille procedit*, dicendum fuiſſet, ut orationis ſeriem contemplanti ſole ipſo clarius patebit. *Tum*, inquit, *canam*, O SOL PULCHER; quae ſunt ipſa verba Carminis, quod tum canturum ſe pollicetur, & *materialiter* (ut Grammatici loquuntur) hic ſumi debent. Minime autem jam nunc *Solem* alloquitur; neque ullo modo *tu procedis* de *Sole* intelligi queunt, quem nullis adhuc verbis compellavit. Verum alii potius ad Antonium Iulum, cui carmen hoc inſcribitur, referenda haec opinantur; adeo ut *dum Antonius procedat*, civitas omnis Io triumphe iterare debuerit. Sed quo obſecro nomine *procedet* Antonius? an ut qui triumphum ipſe agat? nihil minus: ſpectant enim haec omnia ad Auguſti triumphum de Sicambris, quem aliquando futurum eſſe vaticinatur hic Noſter. An in alieno quidem triumpho, ſed tamen, utpote vir clarus & magnis honoribus functus, inter primos *procedet*, omnibus conſpiciendus? Sed & hoc nihil eſt: nemini enim, praeterquam ipſi Triumphant, *civitas omnis* Io Triumphe accinebat. Ovidius Amor. I, 2. de Cupidine triumphante;

Omnia te metuent: AD TE *ſua brachia tendens*
Vulgus, Io, *magna voce*, Triumphe, *canet.*

Idem in Triſt. IV, 2.

Hos ſuper in curru, Caeſar, victore veheris
Purpureus, populi rite per ora tui:
QUAQUE IBIS, *manibus circumplaudêre tuorum,*
Undique jactato flore tegente vias:
Tempora Phoebea lauro cingetur, Ioque,
Miles, Io, *magna voce*, Triumphe, *canet.*

Idem Amor. I, 7.

I nunc, magnificos victor molire triumphos,
Cinge comam lauro, votaque redde Jovi.
Quaeque TUOS *currus comitatrix turba ſequetur,*
Clamet, Io forti victa puella viro.

Neque *Sol* igitur recte procedit, neque *Antonius*: reſtat, ut ad illos demum Interpretes nos convertamus, quibus Poëta ad ipſum Triumphum converſus hoc dicere videtur. *Dum tu, Io* (ſive *o*) *Triumphe, procedis:* ut in Epodo IX. Triumphum tanquam Deum alloquitur:

Io Triumphe, tu moraris aureos
Currus & intactas boves:
Io Triumphe, nec Jugurthino parem
Bello reportaſti ducem.

Atque hanc expoſitionem neceſſario ſequuntur illi, qui cum meliore codicum parte TEQUE praeferunt. Verum & hic, ſi penitius excuſſeris, nihil ſani reperies. Si TUQUE magis tibi arridet, tum haec inde orietur conſtructio: *Dumque tu, Io* (id eſt, *o*) *Triumphe, procedis; non ſemel dicemus* haec verba, Io TRIUMPHE. Quis vero hoc iis condonabit, ut alio ſenſu exponant prius *Io Triumphe*, alio poſterius? quis in cultiſſimo poëta tale portentum admittet? Quod ſi mavis alteram lectionem TEQUE; jam illa exibit ſententia; *Dumque, o Triumphe, procedis, non ſemel te dicemus*, ſive carmine celebrabimus, *o Triumphe.* Ubi, ut mittam illud *o Triumphe* jam inepte prorſus & putide repetitum; ut mittam jam *civitatem omnem*, pueroſque patreſque, carmina in Triumphum illum ſcripturos, idque *non ſemel*; quo nihil fingi poteſt abſurdius: illud unice hanc interpretationem evertit, quod procul omni dubio cum Noſter ait, DICEMUS *Io triumphe*; illa ipſa verba ſic proferri & acclamari velit: quemadmodum & Naſo locis jam citatis;

Miles, Io, magna voce, Triumphe, CANET.
Vulgus, Io, magna voce, Triumphe, CANET.
CLAMET, *Io forti victa puella viro.*

& Tibullus II, 5.

lauro devinctus agreſti
Miles, Io, magna voce, Triumphe, CANET.

Quin & eam ob cauſam addit, NON SEMEL *dicemus*; nimirum quia eandem hic acclamationem bis poſitam habes,

Tuque dum procedis, Io triumphe,
Non ſemel dicemus, Io triumphe;

ut Ovidius in Arte Am. II, v. 1.

DICITE, *Io Paean, & Io*, BIS DICITE, *Paean.*

Satis, opinor, ſuperque jam refutata ſunt, quaecumque ad colorem aliquem huic loco inducendum protulerunt Interpretes: & tamen unicum illud, quod jam dicturus ſum, vel per ſe ſufficeret ad utramvis lectionem, ſeu TUQUE ſive TEQUE, funditus ſubruendam. Dico enim, & omnes in bonis ſcriptoribus tritos & ſubactos mecum habebo ſentientes, non aliter accipi poſſe, TUQUE, vel

TEQUE *dum procedis, Io triumphe,*

& illud altero abhinc commate,

TE

Fronte curvatos imitatus ignis
Tertium lunae referentis ortum,
Qua notam duxit, niveus videri,
Cetera fulvus.

III.

TE *decem tauri totidemque vaccae*,

quam de una eademque perſona. Nihil enim intervenit, quo TUQUE & TE ad diverſas ſpectare lector moneatur. Cum autem poſterius illud ad Antonium Iulum referri, & res ipſa clamitet, & omnes ubique conſentiant; prius vero ad eundem Antonium nullo pacto pertinere poſſe jam ſupra probaverim; id reſtat, ut prioris loci lectionem mendoſam eſſe neceſſe ſit: & proinde de emendatione vel certa vel commoda jam ſerio ſit cogitandum. Atque hunc in finem conjectura nos ſua impertire voluit vir inſignis Daniel Heinſius, qui fidentius pro more ſuo pronunciat, ſic ab Horatio certiſſime fuiſſe ſcriptum,

DUXQUE *dum procedit, Io triumphe.*

Quis enim, inquit, *praeter Imperatorem in triumpho procedit, cum in Capitolium vehitur? cui niſi Imperatori triumphus clamatur? cujus denique gratia populus rem ſacram facit, niſi ejus qui triumphat?* Bene quidem haec: & profecto rem ipſam quaſi per nebulam vidit; in verbis eruendis hallucinatus eſt. Quippe leviore, ni fallor, cicatrice ſanari poterit hoc ulcus. Dixerat Noſter,

&, O ſol
Pulcher, o laudande, canam, recepto
CAESARE *felix:*

quibus illa jam ſubjunge ex correctione noſtra:

ISQUE *dum procedit, Io Triumphe,*
Non ſemel dicemus, Io Triumphe.

ISQUE, is eſt CAESAR. Enimvero hoc vocabulum adeo commode rem & ſententiam conficit, adeo parum recedit a lectione vulgata, adeo notum denique & receptum eſt omnibus poëtis, quotieſcumque perſona aliqua jam ſemel ſuo nomine appellata rurſus indicatur; ut ſuo jure pro ſincera hic lectione omnino ſit admittendum. Virgilius Aen. IV, 203.

Protinus ad regem curſus detorquet Iarbam--
ISQUE *amens animi, & rumore accenſus amaro.*

& V, 708.

Tum ſenior Nautes —
ISQUE *his Aeneam ſolatus vocibus infit.*

& VI, 684.

At pater Anchiſes *penitus convalle virenti*–
ISQUE *ubi tendentem adverſum per gramina vidit Aenean.*

& IX, 549.

quorum primaevus Helenor —
ISQUE *ubi ſe Turni media inter millia vidit.*

& XI, 702.

Apenninicolae bellator filius Auni —
ISQUE *ubi ſe nullo jam curſu evadere pugna.*

Porro recte in Triumpho Caeſar *procedere* dicitur: ut Virgil. XI, 94.

Poſtquam omnis longe comitum proceſſerat *ordo.*

Ovid. Faſt. IV.

Omnis eques, mixtaque gravis cum plebe Senatus
Obvius ad Tuſci fluminis ora venit.
Procedunt *pariter matres nataeque nuruſque.*

58. TERTIUM LUNAE REFERENTIS ORTUM] ORBEM in nonnullis codicibus repererunt Interpretes; ut & nos in decem ex noſtris. Reginenſis tamen & Regiae Societatis ORTUM; quod in Leidenſi, Graeviano, Battelienſi pro varia lectione ponitur. Si illud ſequeris, tum tertium *menſem* intelliges; quod nihil facit ad poëtae ſententiam. Gellius I, 20. *Quod & Luna* orbem *ſuum luſtret ſeptem & viginti diebus.* Ovid. Faſt. I, 175.

Luna novum decies implerat cornibus orbem.

Idem Metam. II, 454.

Orbe *reſurgebant lunaria cornua nono.*

Tibullus II, 4.

& qualis, ut orbem
Complevit, verſis Luna recurrit equis.

Propertius II, 16.

Septima jam plenae deducitur orbita *lunae.*

Quamobrem cum libris editis retinendum eſt omnino *tertium* ORTUM, hoc eſt, diem tertium. Virgilius Georg. I, 431.

vento ſemper rubet aurea Phoebe:
Sin ortu *in* quarto *(namque is certiſſimus auctor)*
Pura, neque obtuſis per coelum cornibus ibit.

Val. Flaccus II, 367.

Ut lunam quarto *denſam videt imbribus ortu*
Theſpiades.

59. QUA NOTAM DUXIT] In codice Regiae Societatis TRAXIT, ut Ovid. Faſt. I, 596.

Ille Numantina traxit *ab urbe* notam:

Statius Theb. VII, 302.

ac primae genitorem in flore juventae.
Conſequitur, traxitque notas, *& miſcuit annos.*

Tamen & *notam duxit* aeque, ſi non magis, ele-

III.

Ad Melpomenen.

QUEM tu, Melpomene, ſemel
Naſcentem placido lumine videris,
Illum non labor Iſthmius
Clarabit pugilem; non equus inpiger
Curru ducet Achaico
Victorem, neque res bellica Deliis
Ornatum foliis ducem,
Quod regum tumidas contuderit minas,
Oſtendet Capitolio:
Sed quae Tibur aquae fertile praefluunt,
Et ſpiſſae nemorum comae,
Fingent Aeolio carmine nobilem.
Romae principis urbium
Dignatur ſuboles inter amabilis
Vatum ponere me choros:
Et jam dente minus mordeor invido.

O

gans locutio eſt, & omnium fere codicum ſuffragiis nititur. Propertius I, 5.

Et timor informem ducet *in ore* notam.

Plura vide apud Nicolaum Heinſium Notis ad Ovidii Faſt. VI, 649. Ita *ducere colorem*, *livorem*. Virgil. Eclog. IX, 49.

Duceret *apricis in collibus uva* colorem.

Juvenalis II, 81.

Uvaque conſpecta livorem ducit *ab uva*.

Seneca Herc. Fur. 347.

ducet *e genere inclyte*
Novitas colorem *noſtra*.

10. SED QUAE TIBUR AQUAE FERTILE PRAEFLUUNT] Sic clare habent veterrimi codices Graevianus, Reginenſis cum aliis: Leidenſis PROFLUUNT. Editio prima Veneta PERFLUUNT, quod nollem clariſſimos viros Fabricium & Dacierium calculo ſuo probaviſſe. Velleius Paterculus II, 106. *Ad flumen Albim, qui Semnonum Hermundorumque fines* praefluit. Noſter infra Carm. XIV. de Aufido,

Qui regna Dauni praefluit *Appuli*.

Livius, I, 45. *Infima valle* praefluit *Tiberis*. Sic *praelabi*, *praevehi*. Lucanus VI, 76.

Quoque modo Romae praelapſus *maenia Tibris*.
In mare deſcendit.

& X, 307. de Nilo:

Inde plagas Phoebi damnum non paſſus aquarum
Praeveheris.

Vide Gronovium patrem ad Livii XXIX, 32.

23. ROMANAE FIDICEN LYRAE] Reſpexit huc Ovidius Triſt. IV, 10.

Et tenuit noſtras numeroſus Horatius *aures*;
Dum ferit Auſonia *carmina culta* lyra.

Quod ſi in mentem praeſtantiſſimo Nic. Heinſio veniſſet, numquam ex conjectura tentaſſet ibi repo-

Digitized by Google

O teſtudinis aureae
Dulcem quae ſtrepitum, Pieri, temperas;
O mutis quoque piſcibus
Donatura cycni, ſi libeat, ſonum:
Totum muneris hoc tui eſt,
Quod monſtror digito praetereuntium
Romanae fidicen lyrae:
Quod ſpiro & placeo (ſi placeo) tuum eſt.

IV.

DRUSI LAUDES.

QUALEM miniſtrum fulminis alitem
(Cui rex Deorum regnum in avis vagas
Permiſit, expertus fidelem
Juppiter in Ganymede flavo)
Olim juventas, & patrius vigor
Nido laborum propulit inſcium;
Vernique, jam nimbis remotis,
Inſolitos docuere niſus

Venti

ponere, *Aeolia lyra.* Quamquam & hoc ſolertiſſimo viri ingenio minime indignum; ſic enim de Rufo homine Romano Ovidius Pont. IV, 16.

Pindaricae fidicen *tu quoque*, *Ruſe*, Lyrae.

7. VERNIQUE JAM NIMBIS REMOTIS] Vir incomparabilis Julius Caeſar Scaliger ſic in Hypercritico ſuo hunc locum trutina caſtigat:

Vernique jam nimbis remotis
Inſolites docuere niſus
Venti paventem.

Jam adultum, inquit, *aquilae pullum deſcribit, cum attribuis ei juventutem: praeterea cum demittis in agnos & in dracones. Quare non poteſt hic* veris *facere mentionem: nam primo ineunte vere aquila parit: incubat tricenis diebus: vix ſexto menſe* (Auguſto) *ad venationem apti ſunt pulli: quippe Septembri etiam ſunt invalidiuſculi.* Quae cum veris ſimilia ſint & tanti viri fide tradita; (nam Aldrovandus &c. nihil hic nos docent) videamus quo pacto Torrentius Dacieriuſque Flacci partes tutentur. *De adulto*, aiunt, *vero loquitur Horatius*, jam remotis nimbis, *hoc eſt*, *ineunte aeſtate: totum enim ver imbriferum eſt.* Mirifica ſane defenſio. Si enim *totum ver* imbriferum ſive nimboſum eſt, quomodo nimbis jam remotis venti adhuc *verni* dicuntur? Aut nihil videmus, aut *aeſtivi* potius dicendi erant. Quanto rectius fuerat non diſſimulaſſe complurium codicum lectionem, quae & Scaligeri experientiae non refragatur, & Horatium tamen ab omni culpa praeſtat immunem:

VERNISQUE *jam nimbis remotis*,
Inſolitos docuere niſus
Venti parentem.

Ita vetuſtiſſimus noſter Leidenſis, & Colbertinus, & Bodleianus alter, & unus Berſmanni: ita Petrenſis, cui VERNI pro varia lectione additum:

Venti paventem: mox in ovilia
Demiſit hoſtem vividus inpetus;
Nunc in reluctantis dracones
Egit amor dapis atque pugnae:
Qualemve laetis caprea paſcuis
Intenta, fulvae matris ab ubere
Jam lacte depulſum leonem,
Dente novo peritura, vidit:

Videre

ita optimi libri Graevianus & Reginenſis, in quibus litera S eraſa adhuc cernitur. Ut ne dubitandum quidem ſit, quin idem in nonnullis ſuis codicibus Interpretes invenerint: etſi id memoriae tradere non operae pretium videbatur. Profecto non aliter legiſſe Scholiaſtam veterem facile odorari poterant: VERNIQUE, ait, *ut ruit imbriferum ver.* Atqui exemplum illud ex Virgil. Georg. I, 313. petitum ſcripturae iſti prorſus repugnat: hic enim *ver imbriferum* ſive nimboſum eſt, illic *verni ſunt venti, remotis nimbis.* Sine dubio ſcripſerat Scholiaſtes; VERNISQUE NIMBIS) *ut, Ruit imbriferum ver.* Jam enim id exemplum adeo apposite citatur, ut nihil magis. Quippe in Italo caelo ver imbribus & nimbis plerumque infeſtum eſt. Juvenalis Sat. IV, 87.

Cum quo de pluviis, aut aeſtibus, aut nimboſo
Vere *locuturi fatum pendebat amici.*

Seneca Nat. Quaeſt. IV, 4. *Quare vere, jam frigore infracto, grande cadat? Cum ver coepit, major inclinatio aëris ſequitur, & calidiore caelo majora fiunt ſtillicidia. Ideo, ut ait Virgilius noſter,* Cum ruit imbriferum ver, *vehementier immutatio eſt aëris undique patefacti & ſolventis ſe, ipſo tempore* (forte, ipſo tepore) *adjuvante. Ob hoc* NIMBI *gravos magis vaſtique quam pertinaces deferuntur.* Statius Silv. IV, 4.

Jam terras volucremque polum fuga veris aquoſi
Laxat.

Virgil. Georg. III, 429.

Vere *madent* udo *terrae ac* pluvialibus Auſtris.

Lucanus V, 415.

Perfida nubiferi *vetat inconſtantia* veris.

Recte igitur habet vetuſtiorum codicum lectio, VERNIS NIMBIS REMOTIS, quam bene ſane explicavit manus antiqua in ora Codicis Graeviani; *vernali tempore tranſacto, quo plumeſcunt aves.* In recepta vero lectione, *verni venti, jam nimbis remotis*; ubi nimbi *hiberni* neceſſario intelligi debent, non video quid pro Flacco adverſus Scaligerum reponi poſſit. Ceterum, ſi cui illud IS ter repetitum delicatulas aures offendat; is primum ſic cogitet, ineptum eſſe Euphoniae conſulere cum totius ſententiae diſpendio; tum poſtea contempletur hos verſus, Virgilii & Naſonis; ubi verba ſingula litera S terminantur. Aen. XII, 708.

Ingentis genitos diverſis partibus orbis.

Metam. VII, 540.

Lanigeris gregibus balatus dantibus aegros.

10. VIVIDUS IMPETUS] Codex Regiae Societatis, FERVIDUS. Non placet. Statius de Equo Domitiani:

Cui rigidis ſtant colla jubis, VIVUSQUE *per armos* IMPETUS.

15. JAM LACTE DEPULSUM] Mihi quidem ſemper viſum eſt illud *Lacte* otioſum & ſuperfluum. *Leonem*, inquit, *jam depulſum lacte ab ubere fulvae matris.* Atqui ſatis erat alterutrum, aut *lacte depulſum*, aut *ubere depulſum.* Virgil. Eclog. VII.

Depulſos a lacte *domi quae clauderet agnos.*

Prudentius Periſteph. X, 663.

unum de caterva infantium
Parvum, nec olim lacte depulſum.

Suetonius in Tiberio c. 44. *Infantes firmieres, nec dum tamen* lacte depulſos. Virgil. Georg. III, 187.

Atque haec jam primo depulſus ab ubere *matris*
Audeat.

Varro de Re Ruſt. II, 4. *Porci* depulſi a mamma *a quibuſdam Delici appellantur.* Ibidem II, 2. *Cum* depulſi *ſunt agni* a matribus, *diligentia adhibenda eſt.* Vides utramvis dictionem ſatis per ſe valere: ſed utramque ſimul nemo, quod ſciam, adhibuit; neque adeo ſine verboſae garrulitatis nota adhibere poterit. Nam quod viri clariſſimi Xylander & Chabotius adjective hoc accipiunt, *lacte ubere* ſive copioſo, id abſurdius eſt, quam ut refelli mereatur. Equidem crediderim vocabulum *lacte* ex gloſſa huc irrepſiſſe; & extruſiſſe aliud quid, quod jam indagandum eſt. Vide an forte ſic

ſcripſe-

Digitized by Google

Videre Raetis bella ſub Alpibus
Druſum gerentem Vindelici; quibus
Mos unde deductus per omne
Tempus Amazonia ſecuri

v. 17. Vulg. RHOETI.

Dex-

ſcripſerit Noſter;

fulvae matris ab ubere
Jam MANE *depulſum leonem*
Dente novo peritura vidit.

hoc eſt, eo primum mane a lacte depulſum, atque inde ait *dente novo.* Mane autem eſurientes leones praedam quaeritant, ut Statius Theb. VII, 670.

Qualis ubi primam leo mane *cubilibus altis*
Erexit rabiem, & ſaevo ſpeculatur ab antro
Aut cervum, aut nondum bellantem fronte juvencum.

an potius hunc in modum;

Jam SPONTE *depulſum leonem.*

Id enim generoſae ferae proprium, ut non expectet dum a matre depellatur; ſed ſponte ſe a mamma abigat, ſuarum virium jam conſcia. Sic & *aquilam* pullum paullo ante non mater (ut ſcriptores narrant fieri ſolere) ſed *juventas & patrius vigor* de nido propulerunt. Iterum Statius Theb. IX, 740.

Ut leo, cui parvo mater Getula cruentos
Suggerit ipſa cibos, cum primum creſcere ſenſit
Colla jubis, torvuſque novos *reſpexit ad* ungues,
Indignatur ali; *tandemque effuſus apertos*
Liber amat campos.

Equidem ut non temere contenderim ſic ab Horatio profectum eſſe; ita libere dicam, non deterius, immo melius aliquanto hoc eſſe, quam quod vulgo jam circumfertur.

17. VIDERE RHAETI BELLA] Locus hic ab omnibus interpretibus diu multumque vexatus ſub noſtrum etiam ſtilum venire jam debet. In Editionibus vetuſtis ſic concipitur:

Videre Rhaeti bella ſub Alpibus
Druſum gerentem Vindelici:

neque aliter in recentioribus pleriſque; adeo ut gens illa a Druſo victa uno nomine appellata fuerit *Rhaeti Vindelici.* Ita quidem jam olim accepiſſe videntur Acron & Porphyrion: quorum hic, *Scripta eſt*, inquit, *haec ecloga in Neronem Druſum; qui Rhetos Vindelicos bello vicit:* ille, *Talem*, ait, *Druſum videre Rheti Vindelici, barbarorum gentes.* Servius quoque ad Virgil. Aen. I, 247. *Atque intima tutus Regna Liburnorum*) *Ideo* TUTUS, *quia Rhaetii Vindelici ipſi ſunt Liburni, ſaeviſſimi admodum populi, contra quos miſſus eſt Druſus. Illi autem ab Amazonibus originem ducunt, ut etiam Horatius dicit, Quibus Mos unde deductus per omne Tempus Amazonia ſecuri Dextras obarmet, quaerere diſtuli.* Codex Graevianus in margine: *Retii Vindelici Norici Baioarii unum ſunt.* Atque hanc interpretationem cum plerique alii jam ſequuntur, tum & ipſe Velſerus in Libris Rerum Vindelicarum. Nondum tamen a nobis ſic extorquebunt, unum populum coagmentato nomine *Rhaetos Vindelicos* vocari, quos inter ſe diverſos fuiſſe tot boni auctores tradiderunt. Velleius Paterculus II, 39. *Rhaetiam autem & Vindelicos & Noricos & Scordiſcos novas imperio noſtro ſubjunxit provincias.* Et II, 95. *Quippe uterque* (Tiberius & Druſus) *diviſis partibus* Raetos Vindelicoſque *adgreſſi.* Et 104. *Ego tecum, imperator, in Armenia, ego in* Rhaetia *fui; ego a te in* Vindelicis, *ego in Pannonia, ego in Germania donatus ſum.* Et 122. Vindelicorum Rhaetorumque *victor, curru urbem ingredi.* Suetonius Aug. c. 21. *Domuit autem partim ductu, partim auſpiciis ſuis Cantabriam — item* Rhaetiam, & Vindelicos, *ac Salaſſos gentes Inalpinas.* Idem Tib. c. 9. *Exin* Rhaeticum Vindelicumque *bellum, inde Pannonicum, inde Germanicum geſſit;* Rhaetico atque Vindelico *gentes Alpinas, Pannonico Breucos & Dalmatas ſubegit.* Plinius Nat. Hiſt. III, 24. *His* (Noricis) *contermini* Rhaeti & Vindelici, *omnes in civitates multas diviſi.* Tacitus Annal. II, 17. *Ni* Rhaetorum Vindelicorumque *cohortes ſigna objeciſſent.* Eutropius de Auguſto: *Romano adjecit imperio, Illyricum,* Raetiam, Vindelicos, *& Salaſſos in Alpibus.* Ita Graeci ſimiliter, Strabo, Ptolemaeus, Agathemerus ΡΑΙΤΟΥΣ ΚΑΙ ΟΥΙΝΔΕΛΙΚΟΥΣ ſemper diſtinguunt. Quid jam de Servio & Scholiaſtis fiet, ficulneis ſane copiis, ſi cum iſtis comparentur? Profecto non aliunde quam ex hoc ipſo loco ſic in menda cubante, commentum illud de Rhaetis Vindelicis hauſerunt. Quod & ex parte vidit celeberrimus Dacierius: atque ideo lectionem aliam revocatum iit, cui editiones codiceſque aliquot & in iis Battelianus noſter aſtipulantur,

Videre Rhaeti bella ſub Alpibus
Druſum gerentem ET *Vindelici.*

Multa tamen huic emendationi adverſa ſunt: nullus

Digitized by Google

Dextras obarmet, quaerere diſtuli:
Nec ſcire fas eſt omnia: ſed diu
Lateque victrices catervae
Conſiliis juvenis repreſſae

v. 24. Vulg. REVICTAE.

Sen-

lus liber paullo vetuſtior conjunctionem ET agnoſcit: tum & Hiſtoria ipſa refragatur. Non enim & Rhaeti & Vindelici videre Druſum bellantem; quippe Druſus Vindelicos tantum, Rhaetos Tiberius aggreſſus eſt. Paterculus loco jam laudato: *Quippe uterque* (Tiberius & Druſus) DIVISIS PARTIBUS *Raetos Vindelicoſque adgreſſi, multis urbium & caſtellorum oppugnationibus, nec non directa quoque acie feliciter functi, gentes locis tutiſſimas, aditu difficillimas, numero frequentes, feritate truces, majore cum periculo quam damno Romani exercitus, plurimo cum earum ſanguine perdomuerunt.* Quae verba toti huic carmini quaſi Commentarii vicem eſſe poſſunt. Noſter ipſe infra Carm. XIV.

MAIOR NERONUM *mox grave praelium*
Commiſit, immaneſque RAETOS
Auſpiciis pepulit ſecundis.

Quid ergo? vides in utraque lectione plane aquam haerere: neque ſane id mirum, neutra enim vera eſt. Nos jam olim certam hujus loci ſcripturam ex conjectura invenimus,

Videre RAETIS *bella ſub Alpibus*
Druſum gerentem Vindelici.

atque ad hanc nos deduxit Horatiani ſtili indoles: noveram enim Noſtrum numquam illud *ſub Alpibus* ſic inornate & nude prolaturum fuiſſe. Memineram etiam Alpes, ut pro variis regionibus varia ſortitae erant nomina, ita & Rhaeticas appellatas eſſe. Tacitus Hiſt. I, 70. *Ipſe paullulum cunctatus, num* Rhaeticis jugis *in Nericum flecteret.* Claudianus de IV. Conſ. Honorii, 442.

Aſpera nubiferas qua Rhaetia *porrigit* Alpes.

Iterum Tacitus de Mor. Germ. c. 1. *Rhenus* RHAETICARUM ALPIUM *inacceſſo ac praecipiti vertice ortus.* Porro *Raetis* Noſter ſuo more pro *Raeticis*; ut alibi *Venena Colcha*, *Mauris jaculis*, *Sulpiciis horreis*, *Aemilium ludum*, *Itale coelo*. Denique *ſub Alpibus Rhaeticis* Vindelici Druſum viderunt; quia Rhaeti Vindelicis contermini. Hactenus ex conjectura progreſſi ſumus: poſtea ſagaciſſimum virum Nic. Heinſium nobiſcum facere didicimus; qui in ora exemplaris ſui, FORTE, inquit, RHAETIS. Acceſſerunt huc ad partes codex optimus Torrentii & veterrimus noſter Graevianus, qui RETII habent; quod a RETIS ſcribarum errore fluxiſſe videatur; & magis adhuc Reginenſis, in quo RETI nunc habetur, litera quadam quae ſequebatur eraſa. Tandem in impreſſo codice ex Bibliotheca celeberrimi viri Petrii Francii, cui variae aliquot lectiones ex libris ſcriptis adnotabantur, reperimus manuſcriptum exemplar Rottendorphii RETIS exhibere: neque parum laetati ſumus divinationem noſtram membranarum auctoritate firmari; quod & in aliis multis olim eventurum auguramur, ſiquis poſt operam noſtram meliores codices hic illic latitantes diligenter excuſſerit.

24. CONSILIIS JUVENIS REVICTAE] Quod Lambinus in nonnullis emendatis codicibus repeiiſſe ſe narrat, REPRESSAE; id ego in veterrimo Graeviano vidi, ubi primo erat REVICTAE, & poſtea ſex poſterioribus literis per puncta ſubnotata (ut ſolet) deletis, ſupraſcriptum manu & atramento iiſdem PRESSAE. Et quantivis ſane pretii ea lectio eſt: nam vulgo recepta vix nobis placere poteſt, ſi vel aurem vel naſum adhibemus:

ſed diu
Lateque VICTRICES *catervae*
Conſiliis juvenis REVICTAE
Senſere, quid mens rite, quid indoles &c.

Imo vero REPRESSAE, ut & legit Scholiaſtes Porphyrion: *Conſiliis*, ait, *juvenis* REPRESSAE *eo pertinet, quod* LATE *victrices dixerat.* Nihil verius dici potuit. Qui antea *longe lateque* graſſabantur, jam *repreſſi*, cohibiti, & intra fines ſuos compulſi ſunt. Cicero de Provinciis Conſularibus c. 12. *Nationes eas, quae numero hominum ac multitudine ipſa poterant in provincias noſtras* REDUNDARE, *ita ab eodem eſſe partim reciſas, partim* REPRESSAS; *ut Aſia, quae imperium noſtrum ante terminabat, nunc tribus novis provinciis ipſa cingatur.* Et mox c. 13. *Ipſe ille C. Marius* INFLUENTES *in Italiam Gallorum maximas copias* REPRESSIT, *non ipſe ad eorum urbes ſedeſque penetravit.* Claudianus de Bello Getico, v. 400.

Hoc monitu pariter naſcentia bella repreſſit.

Val. Maximus VI, 9. 6. de Sylla. *Mithridatem compeſcuit, ſocialis belli fluctus* repreſſit. Illud deinde nota, CONSILIIS *juvenis:* nam & eo longe aptius referas *repreſſae*, quam *revictae*. Suetonius in Tiberio c. 37. *Reges infeſtos ſuſpectoſque* comminationibus *magis & querelis, quam vi,* repreſſit.

Con-

Senſere, quid mens rite, quid indoles
Nutrita ſanctis ſub penetralibus
Poſſet, quid Auguſti paternus
In pueros animus Nerones. .

For-

v. 26. Faustis.

Contra, quam inſulſa ſodes repetitio eſt, *Victrices revictae?* quam qui non odit, is & amatae ſuae polypum deperent. Sed *repreſſae*, inquiunt, multo minus dicit, quam par eſt: parum enim fuiſſet *reprimere* barbaros. Quid? annon ſatis hoc, quod repreſſit *juvenis*, non dux veteranus; quod *conſiliis*, non praeliis multo ſuorum ſanguine factis; quod *diu lateque victrices catervas*, non hoſtem numero ſpernendum & prioribus damnis fractum? Atqui *revictae* multo minus dicit, imo nihil dicit omnino. Nam *revictus* nihil aliud notat, quam *refutatus*, *convictus*; neque umquam de bellis & praeliis, ſed de calumniis, criminibus, & judiciis uſurpatur. Ovidius Faſt. VI, 432. de Minerva.

Ex quo judicio *forma* revicta *ſuo eſt*.

Gellius V, 2. *Qui, cum in culpa & maleficio* revicti *ſunt, perfugiunt ad fati neceſſitatem.* Ita Cicero, *judicio revinci*; Livius, *crimen revictum:* Lucretius IV, 489.

An poterunt oculos aures reprehendere? *an aures*
Tactus? an hunc porro tactum ſapor arguet *oris?*
An confutabunt *nares? oculive* revincent?

Vides, opinor, veram hujus vocabuli notionem; ab Horatii certe ſententia prorſus alienam. Nam quod ex Lucretio citant, I, 586.

nam ſi primordia rerum
Commutari aliqua poſſent ratione revicta:

& V, 410.

Inde cadunt vires aliqua ratione revictae:

hoc eſt, victae, labefactae, tentatae: id uti lubricum ſane incertumque eſt, cum varient ibi codices manuſcripti; ita quantumvis ſit ſincerum, tamen nonniſi a judiciis tralatum eſſe videatur; ut illud de iiſdem Primordiis, lib. I, 530.

Nec ratione *queunt* alia tentata *labare:*

quale illud Noſtri Epiſt. I, 18.

Ut penitus notum ſi tentent crimina:

& proinde illud revictae longe infra Horatii ſenſum, & Druſi laudes ſit exiſtimandum.

26. Nutrita faustis sub penetralibus] Scholiaſtes Porphyrion ad locum: *Quia non poteſt Druſum laudare nunc, ut filium Auguſti: ab eo educatum inſtitutumque dicit.* Bene ſane: verum illud demiror, cum in eo jam ſit Noſter, ut inſtitutionem & diſciplinam laudet familiae Auguſtae, aſſeratque pene plus *doctrinae & cultui* Druſum, quam naturae & *indoli* debuiſſe; quo tandem conſilio fausta *penetralia* dixerit. Nullum profecto epitheton vel data opera ſeligere potuit magis alienum. Quorſum enim *diſciplina & cultus*; ſi *fortunae* & *fauſtitati* adſcribenda erant omnia? Haec quidem ſe mutuo ſubvertunt, neque in uno eodemque loco poſſunt conſiſtere. Sed cave credas Horatium hujus culpae affinem eſſe; quanquam omnes quos viderim codices ſcripti editique in lectione hac conſpirent. Auctor enim ſponſorque eſſe auſim, ſic a poëtae manu locum profectum eſſe:

Senſere, quid mens rite, quid indoles
Nutrita sanctis *ſub penetralibus.*

Lippus aliquis librarius jam a multis ſaeculis hanc labem invexit, literarum ſimilitudine deceptus. Quippe *ſ* & *n* quam ſimillimas eſſe *f* & *u* nemo non videt: in vetuſtis autem membranis *ct* & *ſt*, ubi uno calami ductu ſcribuntur, vix inter ſe dignoſci poſſe fide optima affirmare poſſum. Ceterum *ſanctis penetralibus* nullum in omni Latio aptius vocabulum eſt, ubi de educatione & moribus, velut hoc in loco, agitur. Cicero Philippica II, c. 27. *O audaciam immanem! tu etiam ingredi illam domum* (Pompeii) *auſus es? tu illud* sanctissimum limen *intrare?* & mox c. 28. *Quid enim illa* domus *viderat niſi pudicum, niſi ex optimo more &* sanctissima disciplina? Juvenalis Sat. XIV, 68.

Illud non agitas, ut sanctam filius *omni*
Aſpiciat ſine labe domum, *vitieque carentem?*

Columella, lib. X.

Caſta fides colitur nobis, sanctique penates.

Porcius Latro Declam. in Catilinam. *Nec Druſe* sanctissimi *ſui* penates, *nec Saturnino jus ſacroſanctae dignitatis auxiliatum eſt.* Valerius Max. VI, 5, 1. *Tempus eſt Juſtitiae quoque* sancta penetralia *adire.* Idem II, 7, 6. *Tu, Poſtumi dictator, A. Poſtumium, quem ad generis* penetraliumque sacrorum *ſucceſſionem propagandam genueras.* Idem IX, 15, 3. de domo Octaviae ſororis Auguſti loquens: *Ut eodem tempore* sanctissimi penates, *& veri ſanguinis memoria ſpoliarentur, & falſi ſordida contagi ne inquinarentur.* Tacitus Annal. V, 1. de Livia Auguſti uxore, Druſi

Digitized by Google

Fortes creantur fortibus & bonis:
Eſt in juvencis, eſt in equis patrum
Virtus; neque inbellem feroces
Progenerant aquilae columbam.
Doctrina ſed vim promovet inſitam,
Rectique cultus pectora roborant:
Utcumque defecere mores,
Dedecorant bene nata culpae.
Quid debeas, ô Roma, Neronibus,
Teſtis Metaurum flumen, & Haſdrubal
Devictus, & pulcher fugatis
Ille dies Latio tenebris,

v. 31. Nec. Qui

hujus matre: SANCTITATE DOMUS *priſcum in morem, comis ultra quam antiquis feminis probatum.* Peculiari vero ratione penetralia Auguſti *ſancta* vocabantur; cum quia ipſum domini cognomen *ſanctum* ſignificat, ut Gloſſae Philoxeni; *Auguſtus*, ΙΕΡΟΣ, *ſanctus.* Ovid. Faſt. I, 607.

Sed tamen humanis celebrantur honoribus omnes:
Hic ſocium ſummo cum Jove nomen habet.
Sancta *vocant* auguſta *patres: auguſta vocantur*
Templa, ſacerdotum rite dicata manu.

Tum praeterea, quia in ipſo palatio duo templa erant, Veſtae & Apollini dedicata. Idem Metam. XV, 864.

Veſtaque Caeſareos inter ſacrata penates,
Et cum Caeſarea tu Phoebe domeſtice Veſta.

Vides jam quam multis nominibus SANCTA dici mererentur *penetralia* domus Palatinae; tum ob ſanctam diſciplinam, tum ob ſanctum Auguſti nomen, tum ob ſancta Deorum templa ibi aedificata, ut de vera hujus loci reſtitutione vix amplius, opinor, dubitare poſſis.

29. FORTES CREANTUR FORTIBUS ET BONIS] In principe editione Veneta & majore parte membranarum alia diſtinctio eſt;

Fortes creantur fortibus: & bonis
Eſt in juvencis, eſt in equis patrum Virtus:

quam viri inſignes Stephanus, Xylander, aliique amplectuntur. Quibus accedit fere praeſtantiſſimus Nic. Heinſius, ſic reponens ex conjectura;

Fortes creantur fortibus; UT *bonis*
Eſt in juvencis &c.

Multis tamen nominibus tam interpunctio illa, quam emendatio diſplicet. Principio enim, *fortibus & bonis* receptiſſima apud auctores formula nullo modo hic dividi & diſtrahi debet. Noſter Epiſt. I, 9.

Scribe tui gregis hunc, & fortem *crede* bonumque.

Gellius XV, 2. *Tamquam Plato laudes ebrietatis ſcripſiſſet, utilemque eſſe eam* bonis ac fortibus *viris cenſuiſſet.* Cicero Epiſt. Fam. III, 11. *Quae quidem, etiam in ſumma* bonorum ac fortium *civium copia, tueri tales viros deberet.* Ibidem V, 19. *Id quod omnes* fortes ac boni *viri facere debent.* Idem in Verrem III, 69. *Quem ego, judices, quamvis* bonum fortemque *facile paterer evadere.* Ita Cicero alibi ſexies, credo, decieſve diverſis locis. Deinde & ſententiae ipſi vim ac injuriam faciunt, qui *bonis* referunt ad *juvencis* & *equis.* Ea vero jam paucis explicanda eſt: quia pleroſque interpretes perperam haec cepiſſe video. Differit hic Noſter de commodis bonae educationis. Verum eſt, inquit, & concedimus, Fortes & bonos ſibi ſimiles procreare: generoſum equum etiam pullum generoſum gignere; neque ex aquilis columbas, verum aquilas naſci: doctrinâ tamen & inſtitutio naturalem indolem roborant promoventque; & quandocumque eae deficiant, quantumvis bene nata in culpas & vitia prolabuntur. Haec argumenti vis eſt, & orationis ſeries: ubi jam forte per te vides in *Fortes creantur fortibus* verbum poſtremum caſu dativo, non ablativo, proferri; & proinde activam hic ſignificationem efficere. Non enim id vult, *Fortes non niſi a fortibus creari*; verum *Fortes parentes non niſi fortes filios creare.*

Quam-

Qui primus alma riſit adorea;
Dirus per urbis Afer ut Italas,
Ceu flamma per taedas, vel Eurus
Per Siculas equitavit undas.
Poſt hoc ſecundis uſque laboribus
Romana pubes crevit, & inpio
Vaſtata Poenorum tumultu
Fana Deos habuere rectos.
Dixitque tandem perfidus Hannibal;
Cervi, luporum praeda rapacium,
Sectamur ultro, quos opimus
Fallere & effugere eſt triumphus.
Gens, quae cremato fortis ab Ilio
Jactata Tuſcis aequoribus ſacra
Natoſque maturoſque patres
Pertulit Auſonias ad urbis,

Duris

Quamobrem, ſi ſequentia ſic ordinas, *Virtus patrum eſt in* BONIS *juvencis & in* BONIS *equis*; corrumpis plane ſententiam, quae aliud quid & majus deſignat: *Virtus* ſcilicet *patrum eſt univerſe & generatim, in juvencis & equis*: virtus animalis generoſi numquam deficit & degenerat in ſobole. Illud igitur interpretes noſtros fefellit, & devios abripuit, quod paſſive & caſu ablativo acciperent illud *Fortibus*; *fortes* ſcilicet *filios non niſi a fortibus parentibus gigni*. Hoc enim poſito, recte tum & commode ſequeretur illud, *Eſt in* BONIS *juvencis patrum virtus*, ſive *boni pulli non niſi ab equis bonis generantur*. Sed hunc, ut jam diximus, ſenſum tum argumenti vis & ſeries reſpuit, tum & ſequentia prorſus refutant,

neque imbellem feroces
Progenerant aquilae columbam:

quippe eo pacto, inverſis verbis dicendum fuerit,

neque imbelles ferocem
Progenerant aquilam columbae.

Verum haec, quae alicujus forte ſunt ſubtilitatis, hactenus, nam ut ſagaci & vigilanti lectori ſatis diximus, ita tardo aut ſupino nimium.

36. DEDECORANT BENE NATA CULPAE] Diverſam ab hac lectionem ſecuti ſunt Scholiaſtae veteres; INDECORANT, aiunt, *id eſt*, *indecora faciunt*, *ac per hoc* DEDECORANT *ſignificat*. Eandem & codices aliquot adhuc ſervant, Lambini tres, & Pulmanni unus; ex noſtris Graevianus veterrimus, Galei, Bodleianus, a prima manu Magdalenenſis, & pro varia lectione Battelianus. Et mihi quidem vera videtur haec ſcriptura: licet alibi nuſquam ea vox jam reperiatur. Unde enim bonis illis Librariis ſubnaſci potuit; niſi in exemplaribus ſuis ita ſcriptam inveniſſent? Certe rite & legitime formata eſt: ut enim a *dedecore*, *dedecoro*; ita ab *indecore indecoro* deduci poteſt. Accius in Athamante apud Nonium:

Cuju' ſit vita indecoris, *mortem effugere turpem*
haut convenit.

Virgilius XII, 679.

nec me indecorem, *germana*, *videbis.*

qui & alibi quater eo vocabulo uſus eſt: Claudianus in Rufinum III, 58.

At nos indecores *longo torpebimus aevo.*

Tamen vetus Enarrator Juvenalis ad Sat. XIV. v. 1. citat in hoc Noſtri loco DEDECORANT: ſed & ibi conſulendae erunt membranae.

60. Du-

Duris ut ilex tonſa bipennibus
Nigrae feraci frondis in Algido,
Per damna, per caedis, ab ipſo
Ducit opes animumque ferro.
Non Hydra ſecto corpore firmior
Vinci dolentem crevit in Herculem;
Monſtrumve ſubmiſere Colchi
Majus, Echioniaeve Thebae.
Merſes profundo, pulchrior evenit:
Luctere, multa proruit integrum
Cum laude victorem; geritque
Proelia conjugibus loquenda.
Carthagini jam non ego nuntios
Mittam ſuperbos: occidit, occidit
Spes omnis, & fortuna noſtri
Nominis, Haſdrubale interemto.

v. 66. Vulg. PRORUET. 67. GERETQUE.

60. DUCIT OPES ANIMUMQUE FERRO] Magdalenenſis noſter & Bodleianus ANIMOSQUE: ita prorſus apud Virgilium Aen. II, 799.

Undique convenere animis opibuſque *parati.*

& Statium Silv. III, 1.

Macte animis opibuſque, *meos imitate labores.*

Tamen plures hic & antiquiores ſequimur, in quibus eſt ANIMUMQUE; ut Caeſar de Bello Gallico VII, 76. *Omneſque* & animo & opibus *in id bellum incumberent.* Sane Noſter varietatem numeri videtur ſtudio conſectatus eſſe, ut ſupra Carm. IV, 2.

& vires animumque *moreſque*
Aureos educit in aſtra.

ubi potuit pariter ANIMOSQUE: uti ſane a prima manu exhibet codex Petrenſis; neque aliter Virgilius Aen. II, 617.

Ipſe pater Danais animos vireſque *ſecundas*
Sufficit.

Valerius Flaccus I, 243.

Vos quoque nunc vires animoſque *adferte paternos.*

Idem IV, 621.

Sed te non animis, *nec ſolis* viribus *aequum.*

Maluit tamen VIRES ANIMUMQUE, & varietatis & Euphoniae gratia: ut Virgilius quoque Aen. IX, 717.

Hic Mars armipotens vires animumque *Latinis*
Addidit.

& ibidem 764.

Juno vires animumque *miniſtrat.*

Statius Silv. I, 4.

Ipſe veni, vireſque *novas* animumque *miniſtra.*

& Theb. VIII, 522.

Tum magis atque magis vires animuſque *recedunt.*

Severus in Aetna.

Tum vero, ut cuique eſt animus vireſque, *rapina*
Tutari conantur opes.

Caeſar de Bello Civ. I, 64. *Quorum aut* animus *aut* vires *videbantur ſuſtinere non poſſe.* Cicero in Partit. Orat. c. 35. *Si aut* vires, *aut* animum, *aut copias, aut opes abfuiſſe demonſtrabit.* Livius IV, 19. *A. Cornelius Coſſus*, animo *ac* viribus *par.* XXI I, 17. *Ceterum Acerranis plus* animi *quam* virium *erat.* XXIV, 8. *T. Manlium fidentem & animo &* viribus. Seneca Suaſoria V. *Functus eſt & animo & viribus.*

65. MERSES PROFUNDO, PULCHRIOR EVENIT]

NIL Claudiae non perficiunt manus;
Quas & benigno numine Juppiter
Defendit, & curae ſagaces
Expediunt per acuta belli.

V.

AD AUGUSTUM.

DIVIS orte bonis, optime Romulae
Cuſtos gentis, abes jam nimium diu:
Maturum reditum pollicitus Patrum
Sancto concilio, redi.
Lucem redde tuae, dux bone, patriae:
Inſtar veris enim voltus ubi tuus
Adfulſit populo; gratior it dies,
Et ſoles melius nitent.
Ut mater juvenem, quem Notus invido
Flatu Carpathii trans maris aequora
Cunctantem ſpatio longius annuo
Dulci diſtinet a domo,

Vo-

v. 73. PERFICIENT.

In Graeviano & Regiae ſocietatis recte MERSES: ceteri fere noſtri cum Lambini aliquot & Cruquii MERSUS; quod nullo modo ferri poteſt. Oportuit enim *merſa*, non *merſus*; cum referatur ad GENS *quae cremato fortis ab Ilio*. Mox v. 66. & 67. Galei codex, PRORUIT & GERITQUE; quorum prius etiam in veterrimo Graeviano eſt, poſterius in Zulichemiano. Utrumque placet; ut reſpondeant τῷ EVENIT. Et certe hic tempus praeſens, Haſdrubale jam tum victo & occiſo, fortiores & praeſentiores vires arguit. Denique & in v. 73.

Nil Claudiae non perficient *manus*,

praeſtat, opinor, cum vetuſtiſſimo omnium Blandinio, & altero inter Pulmannianos optimo, & quibuſdam Lambini, reponere PERFICIUNT. Gens Claudia, inquit, per omnes aetates rebus geſtis clariſſima, nihil non perficit, quodcumque aggreditur.

9. QUEM NOTUS INVIDO FLATU] Tres apud Torrentium fideliſſimi, ut ait, codices UVIDO habent; quod ſollemne eſt Noti epitheton: ut Noſter alibi Epod. X.

Jonius udo *cum remugiens ſinus*
Noto *carinam ruperit*.

Statius Silv. I, 6.

quas udo *Numidae rapuere ſub* Auſtro.

& iterum II, 4.

Nec quas humenti *Numidae rapuere ſub* Auſtro.

Virgil. Georg. I, 417.

& Juppiter uvidus Auſtris.

Avienus in Arateis:

nam craſſus deſuper aër
Cornua caeca premit, NOTUS UVIDUS *aëra cogit.*

Melior tamen eſt recepta lectio, quam & in omnibus noſtris invenimus,

quem notus INVIDO

Flatu

Votis ominibuſque & precibus vocat;
Curvo nec faciem litore demovet:
Sic deſideriis icta fidelibus
    Quaerit patria Caeſarem.
Tutus bos etenim rura perambulat:
Nutrit farra Ceres, almaque Fauſtitas:
Pacatum volitant per mare navitae:
    Culpari metuit fides:

v. 18. Vulg. Nutrit RURA.

Nul-

Flatu Carpathii trans maris aequora
    Dulci diſtinet a domo.

Uvido enim perpetuum & generale hic adjectivum eſſet, nihilque adderet ſenſui praeter poëticam dignitatem: at illud INVIDO non ornat modo, ſed & auget ſententiam; neque de communi petitum eſt, ſed ex ipſo loci ſolo enaſcitur. Sic Hero Leandro, apud Ovidium, v. 21.

Aut mare proſpiciens, ODIOSO *concita vento*
    Corripio verbis aequora paene tuis.

& ibidem, 120.

Quoque minus venias, INVIDA *pugnat hiems.*

Statius Silv. V, 1. v. 149.

ſic plena MALIGNO
Afflantur vinea NOTO: *ſic alta ſeneſcit*
Imbre ſeges nimio: rapidae ſic obvia puppi
INVIDET, *& velis adnubilat* AURA *ſecundis.*

13. VOTIS, OMINIBUSQUE ET PRECIBUS VOCAT] Turbant hic codices Manuſcripti: Reginenſis; *Votis omnibuſque & precibus advocat.* Galeanus: *Votis omnibus & cum precibus vocat:* Ceteri fere, *Votis omnibuſque & precibus vocat.* Editio Veneta 1478. *Votis omnibus atque precibus vocat.* Altera 1490. *Votis omnibus hunc & precibus vocat.* Illud OMNIBUS ſpecioſum eſt ſatis. Caeſar de Bello Gall. VI, 31. *Cativulcus* omnibus precibus *deteſtatus Ambiorigem.* Ibidem VII, 26. *Flenteſque projectae ad pedes ſuorum,* omnibus precibus *petierunt.* & 78. *Cum ad muniſiones acceſſiſſent, flentes,* omnibus precibus *orabant.* Seneca Oedip. V, 205.

Adeſt petitus omnibus votis *Creon.*

Quintilianus Declam. VI. *Et, ut cupiditas fecerat blandum, obſecravit* omnibus precibus. Cicero Caeſari, in Epiſt. ad Atticum IX, 11. *Quamobrem a te peto, vel potius* omnibus precibus *oro & obteſtor.* Idempr o Cn. Plancio c. 10. *Quod Marium linquentem terram eam, quam ſervaverat, lacrimis* votiſque omnibus *proſecuti ſunt:* ubi tamen doctiſſimus & mihi, dum vixit, amiciſſimus Graevius ὁ μακαρίτης ex membranis Erfurtenſibus edidit, *terram, quam ſervaverat,* votis, ominibus, lacrimiſque *proſecuti ſunt.* Recte hoc & pro ſolito ſuo judicio vir celeberrimus. Quin & in Noſtro ſola illa ſana eſt lectio, quae nunc ubique fere obtinet, & ex Acrone, codice Leidenſi & aliis ſtabilitur;

Votis OMINIBUSQUE *& precibus vocat:*

Livius Lib. I. in Praefatione. *Cum bonis potius* OMINIBUS, VOTISQUE, *&* PRECATIONIBUS *Deorum Dearumque (ſi ut poëtis, nobis quoque mos eſſet) libentius inciperemus.* Auſonius Epiſt. XXIV. ex manifeſta Noſtri imitatione,

Accurre, ô noſtrum decus, ô mea maxima cura,
VOTIS, OMINIBUSQUE *bonis,* PRECIBUSQUE
        vocatus
Adpropera.

18. NUTRIT RURA CERES] Vide modo totum diſtichon:

Tutus bos etenim RURA *perambulat:*
Nutrit RURA *Ceres, almaque Fauſtitas.*

& deinde tecum cogita, ecquam gratiam & venerem habeat iſta repetitio. Mihi quidem RURA RURA rus merum & librariorum ſtuporem ſapere videtur: quod & cenſuit excellente vir ingenio Tanaquillus Faber; & proinde priorem verſum ſic voluit refingere:

Tutus bos etenim PRATA *perambulat.*

Et ne dubium quidem eſt, quin, ſi ita libitum fuerit, ſic ſcribere potuerit Noſter, ut Carm. III, 18.

Feſtus in pratis *vacat otioſe*
    Cum bove *pagus.*

Seneca

Nullis polluitur caſta domus ſtupris:
Mos & lex maculoſum edomuit nefas:
Laudantur ſimili prole puerperae:
    Culpam poena premit comes.
Quis Parthum paveat? quis gelidum Scythen?
Quis Germania quos horrida parturit
Foetus? incolumi Caeſare, quis ferae
    Bellum curet Hiberiae?

Seneca Herc. Fur. v. 141.

Ludit prato *liber aperto*
Nendum rupta freute juvencus.

Verum ut in vitio detegendo ſagax, ita in medicina facienda infelix fuit Tanaquillus: ſanus enim & ſincerus eſt prior verſiculus; neque incruſtatione eſt opus. In poſteriore illo latet ulcus,

Nutrit rura Ceres almaque Fauſtitas:

Quid enim, amabo, eſt *nutrire rura? Rura* ſunt arva, prata, campi, ſaltus, &c. pro varia terrarum forma & ſitu. Quis vero mortalium *nutriri* dixit res ejuſmodi? Nihil *nutriri* dicitur, ne per metaphoram quidem, niſi quod augeri & incrementum capere poteſt, ut *arbores, ſegetes, fructus;* ut *odium, amor, bellum, incendium,* & id genus alia. Qui malum igitur Ceres *rura nutrire* poterit? an illa rus exiguum aut modicum reddet ingens, quale miluus pervolare nequeat? Quod ſi rura ipſa non *creſcunt*, neque proinde *nutriuntur.* Quid multa? numquam ab Horatio hoc profectum eſt, neque a quoquam veterum; ſed a caecutientibus librariis. Olim enim turbatum fuiſſe in hoc loco codex Graevii indicio eſt, in quo hodie ſic habetur,

Nutrit...ra Ceres,

& ſuperne ſcriptum eſt alia manu *ru.* Illud vero ingenue monendum eſt (ne lector plus aequo fortaſſe faveat conjecturae noſtræ) unicam modo literam eraſam eſſe, ut ex ſpatiolo conſtat: adeo ut a primo forte exaratum fuerit NUTRITURA. Sed utcumque hoc ſit; vix dubito, quin ſic locus exierit ab Horatii manu:

Tutus bos etenim RURA *perambulat:*
Nutrit FARRA *Ceres, almaque Fauſtitas.*

Omnia enim mirifice conveniunt, ſive ad ſcripturam reſpicias, ſeu ad ſententiam. Recte enim dixeris, NUTRIT *farra*, ut Ovidius Faſt. IV, 913. Robiginem alloquens,

Tu SATA *ſideribus caeli* NUTRITA *ſecundis*
Creſcere, dum fiant falcibus apta, ſinas.

ſic & *grandia farra:* quae autem grandeſcunt, *nutriuntur:* Servius ad Georg. I, 101. *carmen ruſticorum antiquum* memorat.

Hiberno pulvere, verno luto, grandia farra,
Camille, metes.

Idem habes apud Macrobium Saturn. V, 20. Contra *vegrandia farra* ſunt parva & exigua. Ovid. Faſt. III, 445.

Nunc vocor ad nomen: vegrandia farra *colonae,*
Quae male creverunt; veſcaque parva vocant.

Recte itidem *Nutrit farra* CERES: ea enim ſub Cereris tutela ſunt. Ovid. Faſt. I, 672.

Placentur matres frugum Telluſque Cereſque
Farre *ſuo, gravidae viſceribuſque ſuis.*

& mox v. 679. eaſdem ſic alloquitur,

Vos date perpetuos teneris ſementibus AUCTUS.

& ibidem II, 519.

Farra *tamen veteres jaciebant,* farra *metebant:*
Primitias Cereri farra *reſecta dabant.*

Atque inde explicandum eſt illud, *almaque Fauſtitas;* quod nove protulit Horatius, neque alibi hodie reperitur. *Fauſtitas* enim eſt *proſperitas,* & ad fruges ſive *farra,* non ad *rura,* referri debet; ut ipſe carmine ſequenti,

Rite creſcentem face Noctilucam,
Proſperam frugum.

Contra, in vulgato illo, *Nutrit rura Ceres,* etiamſi bene Latine dici poſſent *rura nutriri,* non enim illa omnem *ruris* proventum nutrit & tuetur; non vites, non olivas, non poma; ſed farra tantum & fruges: ut de vera hujus loci emendatione vix ambigendum eſſe videatur.

Digitized by Google

Condit quiſque diem collibus in ſuis,
Et vitem viduas ducit ad arbores:
Hinc ad vina venit laetus, & alteris
Te menſis adhibet Deum:
Te multa prece, te proſequitur mero
Defuſo pateris; & Laribus tuum
Miſcet numen, uti Graecia Caſtoris
Et magni memor Herculis.
Longas ô utinam, dux bone, ferias
Praeſtes Heſperiae; dicimus integro
Sicci mane die, dicimus uvidi,
Cum ſol Oceano ſubeſt.

VI.

Ad Apollinem.

Dive, quem proles Niobea magnae
Vindicem linguae, Tityoſque raptor
Senſit, & Trojae prope victor altae
Phthius Achilles,

v. 31. Vulg. Redit.

Ce-

31. Hinc ad vina redit* laetus] Veteres quidem editiones habent redit; idque locum ſemel poſſeſſum ſola Interpretum verecundia tenuit. Vetuſtiſſimi enim noſtri Graevianus & Reginenſis cum Bodleiano, & Lambini quibuſdam, & ex Pulmannianis optimo,

Hinc ad vina venit.

Quod & altero ſuavius eſt, & tutius ab exceptione. Nam qui *redit ad vina*, jam tum antea vino ſe invitaſſe videatur. At hic venit ſiccus ſobriuſque ab opere ruſtico.

37. Longas o utinam, dux bone, ferias] Iidem Codices optimae notae Graevianus & Reginenſis, cum duobus Berſmanni, & Vigornienſi noſtro ſequioris aetatis,

Longas o utinam, rex *bone*, *ferias*.

quod fortaſſe non contemnendum. Jam enim praeceſſerat *dux bone*, verſu quinto:

Lucem redde tuae, dux bone, *patriae*:

neque ſatis ſcio an decenter & ſine omni faſtidio hic repeti poſſit. Quorſum autem tum maxime *dux bonus* dicatur, cum *longas ferias* praeſtet: quando illud ad bellicam laudem, hoc ad pacem atque otium pertinet? Scimus quidem Auguſtum, ut & ſequentes Imperatores, Regium nomen averſatum eſſe: at hic non tam potentiae, quam familiaritatis appellatio erit; ut Epiſt. I. 7. etiam Maecenatem *regem* vocat,

rexque *paterque*
Audiſti coram; nec verbo parcius abſens;

ubi *Rex* eſt patronus, potens amicus. Porro *Rex bone*, nota formula eſt, & aliis uſitata. Virgil. Aen. XI, 344. de Latino.

Rem nulli obſcuram, noſtrae nec vocis egentem
Conſulis, o bone rex.

Statius Theb. II, 460. de Eteocle.

aſt horum miſeret, quos ſanguine viles
Projicit excidio, bone rex.

Quam-

Digitized by Google

Ceteris major, tibi miles inpar;
Filius quamvis Thetidis marinae
Dardanas turris quateret tremenda
Cuſpide pugnax.
Ille, mordaci velut icta ferro
Pinus, aut inpulſa cupreſſus euro,
Procidit late, poſuitque collum in
Pulvere Teucro.
Ille non incluſus equo Minervae
Sacra mentito, male feriatos
Troas & laetam Priami choreis
Falleret aulam;
Sed palam captis gravis, heu nefas heu!
Neſcios fari pueros Achivis
Ureret flammis, etiam latentem
Matris in alvo:

v. 19. Vulg. LATENTES.

Quamobrem de hoc loco ampliandum eſſe exiſtimo, dum vetuſtiores eodices hinc illinc eruantur.

17. SED PALAM CAPTIS GRAVIS] Editiones Italae veteres CAPTIS; at Germanica Loſcheri CAPTOS: quorum illud jam vulgo obtinuit; ſed neutrum placet. Sive enim *gravis* abſolute, ſive *gravis captis*, hoc eſt, iratus, infeſtus, elegeris: vix mediocris poëtae famam impleveris. Mire variant hic membranae; Reginenſes cum aliis CAPTIS; Petrenſes pro varia lectione CAPTOS; a Regiae ſocietatis eodice vox illa, quaecumque fuerit, exulat; ut & a Graeviano, ubi tamen ſuperne adſcriptum eſt CAPTIS. Et ſane ſuſpicio eſt jam olim vocabulum diſſyllabum ex verſu excidiſſe; & pro vario ſequentium librariorum captu variis modis ſubſtitutum eſſe. Nam Magdalenenſis & Bodleiani duo, cum Lambini aliquot & uno Torrentii, VICTOR: quod admitti forte mereretur, vel ob locum Virgilii Georg. III, 83.

dum GRAVIS *aut hos,*
Aut hos verſa fuga VICTOR *dare terga ſubegit:*

cui non abſimile eſt illud Accii in Philoctèta:

Gravis *Dardaniis gentibus* ultor *Laërtiade.*

niſi jam ſupra habuiſſemus, *Et Trojae prope* VICTOR *altae*; & mox, ex plurimorum quidem codicum lectione, *Ni tuis* VICTUS. Galeanus vero Noſter habet, RAPTOR; ut Plautus Epidico Act. II. Sc. 2.

Auro opulentus, magnus miles, Rhodius, RAPTOR *hoſtium.*

& Virgil. Aen. II, 374.

alii rapiunt *incenſa feruntque Pergama.*

ſed verſu ſecundo vox eadem tum recurret, *Tityoſque raptor.*

19. ETIAM LATENTES MATRIS IN ALVO] Ita jam paſſim circumfertur poſt Lambinum, & Cruquium, qui ſic in ſuis ediderunt, diſſimulata veterum codicum ſcriptura: quorum plerique cum omnibus antiquitus impreſſis LATENTEM habent. Ita Torrentius, Pulmannus Berſmannuſque in ſuis invenerunt: ita ipſe in Graeviano, Leidenſi, Zulich. Magd. Petrenſi, Galei, Vigorn. Quidni itaque recipiatur: pronum enim fuit librariis pluralem hic ex ſingulari facere, quia praeceſſerat *neſcios fari pueros*: contra ex plurali ſingularem facere & varietatis gratiam captare ſupra eorum captum erat. Expreſſit autem Noſter Homeri locum Iliad. Z. v. 60.

Ni tuis flexus Veneriſque gratae
Vocibus Divom pater adnuiſſet
Rebus Aeneae potiore ductos
Alite muros.
Doctor argutae fidicen Thaliae
Phoebe, qui Xantho lavis amne crinis,
Dauniae defende decus Camenae,
Levis Agyieu.
Spiritum Phoebus mihi, Phoebus artem
Carminis, nomenque dedit poëtae.
Virginum primae puerique claris
Patribus orti,

Deliae

V. 21. VICTUS.

μηδ᾽ ΟΝΤΙΝΑ γαστέρι μήτηρ
Κοῦρον ἐόντα φέροι, μηδ᾽ ΟΣ φύγοι· ἀλλ᾽ ἅμα ΠΑΝΤΕΣ
Ἰλίου ἐξαπολοίατ᾽, ἀκήδεστοι καὶ ἄθαπτοι.

Ceterum nunc Torrentii, & Pulmanni alter FACENTEM; ſed bene habet vox recepta. Seneca Epiſt. CXXIV. *Siquis diceret illum in materno utero* latentem, *tenerum & imperfectum & informem.* & paullo poſt, *Qui maternorum viſcerum* latens *onus eſt.* Tacitus Hiſt. II, 13. *Cum per cruciatus interrogarent, ubi filium occuleret; illa uterum oſtendens,* LATERE *reſpondit.*

21. NI TUIS VICTUS] Sine membranarum ope nemo hanc lectionem in dubium vocaverit: *vocibus* enim ſive *precibus victus* paſſim occurrit. Livius XXIII, 8. *Victus patris precibus lacrimiſque.* & XLII, 22. *Praetor Popilliae familiae precibus victus.* Tacitus Annal. IV, 57. *Auguſtus precibus uxoris evictus.* Noſter Epod. ult.

Caſtor
Fraterque magni Caſtoris victi prece.

Sed Blandiniae membranae Cruquii, omnium antiquiſſimae, ſuggerunt *flexus:*

Ni tuis FLEXUS *Veneriſque gratae*
Vocibus Divum pater adnuiſſet.

Valerius Flaccus III, 615.

Ergo animum flexus dictis *inſtantis,*

Virgil. Georg. IV, 399.

Nam ſine vi non ulla dabit praecepta, neque illum
Orando flectes.

ubi codex Mediceus apud Pierium, *Orando vinces*; ut Noſtri hic habent *victus.* Ovidius Epiſt. Helenae.

His ego blanditiis, ſic peccatura fuiſſem,
Flecterer.

Utram igitur lectionem praeferemus; cum utraque proba ſit; Mihi quidem FLEXUS arridet magis, cum ob venerandam Blandinii codicis auctoritatem, tum ob vocem quae ſequitur, ADNUISSET. Qui enim *adnuit*, eo ipſo *flectitur*; & venuſte continuatur metaphora. Quid quod Ovidius hunc ipſum locum videtur imitatus, Art. Amat. I, 441.

Hectora donavit Priamo prece motus Achilles:
FLECTITUR *iratus* voce *rogante deus.*

& Corippus Africanus lib. I.

VOCIBUS *his* FLEXUS *ceſſit.*

25. DOCTOR ARGUTAE FIDICEN THALIAE] Apollo *doctor* eſt Muſarum & Poëtarum: quis negat? Lucanus in Panegyrico:

Sive chelyn digitis & eburno verbere pulſas,
Dulcis Apollinea ſequitur teſtudine cantus:
Et te credibile eſt Phoebo didiciſſe magiſtro.

Quin & Muſae Poëtaeque *arguti* ſunt, ut Graecis Μοῦσαι λιγεῖαι; Noſter Epiſt. II, 2.

Qui minus argutos *vexat furor iſte poëtas?*

Martialis Epigr. VI, 34.

Nolo quot arguto *dedit exorata* Catullo
Lesbia.

& VIII, 73.

Fama eſt arguti *Nemeſis formoſa* Tibulli.

Bene itaque habent DOCTOR ARGUTAE, neque temere ſunt de loco movenda, quem a primis Typographiae initiis in editionibus cunctis poſſederunt. Manuſcripti tamen hic variant. In tribus ſuis invenit Torrentius. DUCTOR ARGIVAE:

atque

Digitized by Google

Deliae tutela Deae, fugacis
Lyncas & cervos cohibentis arcu,
Lesbium ſervate pedem meique
　　Pollicis ictum;
Rite Latonae puerum canentes,
Rite creſcentem face Noctilucam,
Proſperam frugum, celeremque pronos
　　Volvere menſis.
Nupta jam dices; Ego Dîs amicum,
Saeculo feſtas referente luces,
Reddidi carmen, docilis modorum
　　Vatis Horatî.

VII.

atque equidem *ductor* ipſe quoque reperi in Reginenſi & Vigornienſi; *Argivae* autem Leidenſis & Graevianus in margine exhibent pro varia lectione. Unde quadruplicem jam habemus ſcripturae differentiam,

Doctor argutae
Ductor argutae　} *fidicen Thaliae.*
Doctor Argivae
Ductor Argivae

Quaenam autem ex his quattuor una vera & ſincera ſit, conjectando aſſequi, res lubrica eſt & aleae plena. Placuit optimo Torrentio, quam ex libris ſuis protulit, *Ductor Argivae*. Et *ductor* quidem *Thaliae*, ut erudite ipſe explicat, erit *Apollo* ΜΟΥΣΑΓΕΤΗΣ *Muſarum ductor*, quod Phoebi cognomen apud Graecos notiſſimum eſt. Et ſic Euripidi in Medea v. 425. *Phoebus* eſt DUCTOR CARMINUM,

Φοῖβος ΑΓΗΤΩΡ ΜΕΛΕΩΝ.

Id tamen non nihil officit huic lectioni, quod continuo jam praeceſſerat,

meliore DUCTOS *Alite muros.*

Ductos enim & *ductor* ſic proxime poſita ingratum quiddam ſonant, ut & bene animadvertit Dacierius. *Doctor* itaque, ſi cui ea vox magis arridet, eadem prorſus notione ſubſtitui poteſt. Quippe Μουσηγέτης verti poterit *Doctor Muſarum*; ut χοραγὸς ſive ἡγεμὼν χοροῦ, *dux chori* eſt idem qui χοροδιδάσκαλος *chori doctor & magiſter.* Heſychius: Χοραγὸς, διδάσκαλος, ἔξαρχος. Pollux IX, 5. Ἐκάλουν δὲ διδασκαλεῖον καὶ χορὸν (lege χορήγιον) ὁπότε καὶ τὸν διδάσκαλον, χορηγὸν καὶ τὸ διδάσκειν, χορηγεῖν. Quod ad ARGIVAE attinet, id ſane mirifice placet; & *Argivae Thaliae* perinde fuerit, ac ſi *Graecae Muſae* dixiſſet: ut Carm. II, 16.

Spiritum Graiae *tenuem* Camenae.

IV, 8.

Calabrae Pierides.

IV, 9.

Ceae Camenae.

Ovidius Triſt. II.

Praecepit Lyrici Teïa muſa *ſenis.*

Martialis XII, 94.

Fila lyrae movi Calabris *exculta* Camenis.

Auſonius Epiſt. XII.

ΕΛΛΑΔΙΚΗΣ *μετέχων* ΜΟΥΣΗΣ Latiaeque
　　Camenae.

Virgilius Eclog. VI.

NOSTRA *nec erubuit ſilvas habitare* THALIA:

ubi Servius, *Noſtra*, id eſt, ROMANA. Atque his jam conſtitutis, vide quam pulchra & venuſta ſententia effulgeat,

Doctor Argivae *fidicen* Thaliae,
Phoebe, qui Xantho lavis amne crines,
Dauniae *defende decus* Camenae,
　　Levis Agyieu.

Tu, inquit, qui *Alcaeum & Sapphonem* tuo numine afflatos divina olim carmina pangere docuiſti, mihi quoque, qui in *Daunia* natus primus Italorum illos imitatus ſum, eundem jam ſpiritum & artem & honorem imperti. Porro ſub *Argivorum* nomine omnes Graecos, atque adeò *Leſbios*, comprehendi poſſe, facile ex multis poëtarum locis probaveris. Virgil. Aen. I, 44.

VII.

Ad Torquatum.

Diffugere nives: redeunt jam gramina campis,
Arboribuſque comae:
Mutat terra vices; & decreſcentia ripas
Flumina praetereunt:
Gratia cum Nymphis geminiſque ſororibus audet
Ducere nuda choros.
Inmortalia ne ſperes, monet annus, & almum
Quae rapit hora diem.
Frigora miteſcunt zephyris: ver proterit aeſtas,
Interitura, ſimul
Pomifer autumnus fruges effuderit: & mox
Bruma recurrit iners.

Damna

Pallaſne exurere claſſem Argivûm?
& II, 254.
Et jam Argiva *phalanx inſtructis navibus ibat.*
Propert. II, 19.
Vidiſtis quandam Argiva *prodire figura,*
Vidiſtis noſtras: utraque forma ſapit.
Martial. IV, 55.
Argivas *generatus inter urbes,*
Thebas carmine cantet & Mycenas —
Nos Celtis genitos & ex Iberis
Noſtrae nomina duriora terrae
Grato non pudeat referre verſu.
ubi *Argivi* clare deſignant Graecos quoſcumque; & proinde *Argiva Thalia* eadem erit ac *Graeca*; & ex oppoſito reſpondebit *Camenae Dauniae* ſive *Romanae.*

7. Et almum Quae rapit hora diem] Duo Torrentiani album; & ſimiliter Franekeranus; & Graevianus pro varia lectione. Sed *dies albus* eſſet *hilaris*, *laetus*, *fauſtus*, ut Graecis λευκὴ ἡμέρα, ἰδεῖα καὶ ἀγαθή. Quod ad Horatii mentem nihil facit: non enim quaelibet *hora* diem hilarem & candidum ſolem vehit. Silius Italicus lib. XV.
Sed current albusque dies, *horaeque ſerenae,*
Et molli dabitur victu ſperare ſenectam.
Quare retinendum eſt cum editis almum, perpetuum *Diei* epitheton. Virgil. Eclog. VIII.
Naſcere, praeque diem *veniens age, Lucifer,* almum.
& Aen. V, 64.
ſi nona diem *mortalibus* almum
Aurora extulerit.
Boëtius in Conſol. IV, 6.
Veſper feras nunciat umbras,
Revehitque diem *Lucifer* almum.
Ceterum Vigornienſis noſter abſurde polum pro *diem* ingerit.

15. Quo pius Aeneas] Ita jam in editis ubique circúmfertur: verum aliud ſuggerit melior pars membranarum. Codex antiquiſſimus Blandinius, *Quo* pater *Aeneas:* atque ita noſtri Reginenſis, Battelianus, Magdalenenſis, Bodleiani duo, & a prima manu Graevianus; neque aliter unus Torrentii & Lambini aliquot. Quod vel ob ſolam Blandinii auctoritatem reducendum eſt. Et ſane *pater Aeneas* vicies aut amplius apud Virgilium occurrit: idque ex more, quia Pater erat gen-

Digitized by Google

Damna tamen celeres reparant caeleſtia lunae:
Nos ubi decidimus
Quo pater Aeneas, quo Tullus, dives & Ancus,
Pulvis & umbra ſumus.
Quis ſcit an adjiciant hodiernae craſtina ſummae
Tempora Dî ſuperi?
Cuncta manus avidas fugient heredis, amico
Quae dederis animo.
Cum ſemel occideris, & de te ſplendida Minos
Fecerit arbitria;
Non, Torquate, genus, non te facundia, non te
Reſtituet pietas.
Infernis neque enim tenebris Diana pudicum
Liberat Hippolytum:
Nec Lethaea valet Theſeus abrumpere caro
Vincula Pirithoo.

v. 15. Vulg. PIUS Aen.

VIII.

gentis Romanae, unde Aeneadae vocabantur. Ennius Annal. I.

Te nunc ſancta precor Venus & genetrix
Patris noſtri.

Neque vero opus eſt, ut *pius* ideo aſſumatur, quo oſtendat nec *pietatem* neque *divitias* adverſus mortem valere. Eandem enim ſententiam ſine ullo epitheto poſuit Epiſt. I, 6.

Ire tamen reſtat, Numa quo devenit & Ancus.

Illud vero de *pietate* mox habemus verſu 23.

Non, Torquate, genus, non te facundia, non te
Reſtituet pietas.

Quod & ipſum maximo eſt argumento, rejiciendum eſſe τὸ PIUS; ne in tam brevi carmine bis eadem ſententia putide repetatur. Quin & illud demiror, quo nomine ſive Tullum ſive Ancum *divitem* appellaverit: quando uterque ſcriptoribus aliis inter antiquae paupertatis exempla memoretur. Juvenalis Sat. V. v. 57. de puero formoſo:

Flos Aſiae ante ipſum, pretio majore paratus,
Quam fuit & Tulli cenſus *pugnacis, &* Anci.

Claudianus de Bello Gildonico v. 110.

Ipſa nocet moles, utinam remeare liceret
Ad veteres fines, & moenia pauperis Anci.

Cur igitur hic *dives* ſit, ſane nequeo conjicere: niſi forte librariorum facinus eſt, & ſic a primo erat ſcriptum,

Quo pater *Aeneas, quo Tullus,* pauper *& Ancus.*

16. PULVIS ET UMBRA SUMUS] Battelianus noſter,

Pulvis & OSSA *ſumus.*

ut Auſonius Epitaph. XXXVIII.

Mutus in aeternum ſum CINIS, OSSA, *nihil.*

Idem tamen Epitaph. XVII. lectionem receptam confirmat, manifeſta imitatione:

Naſtes Amphimachuſque Nomionis inclyta proles,
Ductores quondam, pulvis & UMBRA ſumus.

19. CUNCTA MANUS AVIDAS] Meo quidem judicio ſuavior eſſet compoſitio, ſi ſic legeretur,

Cuncta manus AVIDI *fugient heredis, amico*
Quae dederis animo.

Ita Sat. II, 3. v. 151.

Ni tua cuſtodis, avidus *jam haec auferet* heres.

Sed membranae, quarum adhuc notitia eſt, repugnant: aliae ſunt e tenebris eruendae.

VIII.

Ad Censorinum.

DONAREM pateras grataque commodus,
Cenſorine, meis aera ſodalibus:
Donarem tripodas, praemia fortium
Graiorum: neque tu peſſima munerum
Ferres, divite me ſcilicet artium
Quas aut Parrhaſius protulit, aut Scopas;
Hic ſaxo, liquidis ille coloribus
Sollers nunc hominem ponere, nunc Deum.

Sed

9. NON TIBI TALIUM] Blandinius antiquiſſimus cum Graeviano noſtro, Reginenſi, & melioribus aliis, NEC. Quod etſi leve eſt, non ideo tamen neglegendum.

12. PRETIUM DICERE MUNERI] Editio Veneta MUNERI, Germanica Loſcheri MUNERIS. Inde in ſequentibus pro vario Interpretum judicio nunc hoc, nunc illud obtinuit & adhuc obtinet. Sed melioris notae Codices, in quibus Leidenſis noſter & Graevianus cum aliis MUNERI; atque id ſine dubio rectius. *Pretium dicere muneri*, i. e. *ſtatuere*, *ponere*. Terent. Prolog. Hecyrae.

Si numquam avare pretium ſtatui arti *meae*.

Seneca Epiſt. 87. *Quis pleno* ſaeculo *ullum* pretium ponit, *niſi quod pecuniae in eo conditae numerus effecit?* Sic *dicere alicui diem*, *nomen*, *mulctam* &c.

17. NON INCENDIA CARTHAGINIS] Omnino meretur hic locus, vel ipſius Horatii cauſa, cujus honos & doctrina hic maxime periclitantur, diligenter expendi:

Non celeres fugae
Rejectaeque retrorſum Hannibalis minae:
Non incendia Carthaginis impiae,
Ejus qui domita nomen ab Africa
Lucratus rediit, clarius indicant
Laudes, quam Calabrae Pierides.

ubi, ut hodie quidem exhibent omnes ubique codices, hoc clare dicitur, *Non Hannibal ex Italia fugatus, & retro in Libyam pulſus, non Carthago incenſa, clarius indicant laudes Scipionis Africani, quam Muſa Ennii Calabri, qui belli Punici hiſtoriam verſibus condidit.* In quibus horribilis ſane hallucinatio eſt, quae vix in ullum hominem de media plebe cadere potuit. Primo enim *Hannibalis fugam* & *Carthaginis incendium* uni & eidem Scipioni adſcribit. Atqui Hannibalem ex Italia retraxit P. Cornelius P. F. Scipio, anno ab Urbe condita DL; idemque diem ſuum obiit circa annum DLXVI. Carthaginem vero incendit P. Cornelius Scipio Aemilianus, filius quidem L. Paulli Aemilii naturalis, nepos vero ſuperioris Scipionis adoptivus, A. U. C. DCVII, plus annis XL ab alterius obitu. Deinde Ennium innuit in poëmate ſuo Carthaginis incendium attigiſſe; cum Ennius A. U. C. DLXXXIV. mortuus ſit, neque Annales ſuos ultra annum DLXVII deduxerit. Quid cum illo facias, qui talia portenta admittit; qui avum a nepote, Punicum bellum ſecundum a tertio neſcit diſtinguere; qui dimidii ſaeculi intervallum ſuſque deque habet? Tamen haec diſſimulant pierique Interpretes, prae verecundia magis, ut crediderim, quam ignorantia: ſoli Chabotius Dacieriuſque ingenue & aperte culpam arguunt; in eo tantum injurii, quod Horatio ipſi crimen impingant, non librariis potius omnia contaminantibus. Quid enim? an ille, re fere recente, tum id ignoraverit, quod hodie deci-

Digitized by Google

Sed non haec mihi vis; nec tibi talium
Res eſt aut animus deliciarum egens.
Gaudes carminibus: carmina poſſumus
Donare, & pretium dicere muneri.
Non inciſa notis marmora publicis,
Per quae ſpiritus & vita redit bonis
Poſt mortem ducibus; non celeres fugae
Rejectaeque retrorſum Hannibalis minae;
Non incendia Carthaginis inpiae,
Ejus qui domita nomen ab Africa
Lucratus rediit, clarius indicant
Laudes, quam Calabrae Pierides: neque

v. 9. Vulg. Non tibi.

Si

decimo & ſeptimo poſt ſaeculo pueri decennes ſciunt? Fidem hominum appellamus: apage tam veſanam ſuſpicionem: numquam hoc, o Flacce, de te credemus; Ἄλλοις ἐπ' ἐσθλοῖς τόνδ' ἀπωσθήσεις ψόγον. Quid enim vultis, o boni? nullumne habuit amicorum (recitare enim iis ſua omnia ante editionem ſolebat) qui tam conſpicuum errorem tollere poſſet aut vellet? qui tam reconditum arcanum proderet, duos fuiſſe Scipiones, cognomine Africanos? O rem ridiculam? ſed interea quid fiet, dices: quo tandem pacto Venuſinum tuum ex crimine evolves? Ego vero cum priſco Catone *Carthaginem delendam eſſe* cenſeo; & ſpurio illo verſu abolito, ſic ceteros continuandos eſſe,

non celeres fugae,
Rejectaeque retrorſum Hannibalis minae,
Ejus qui domita nomen ab Africa.

Agnoſco enim verſum Monachalis plane genii & coloris. Praeter enim [illegible] crimen, cujus jam enim damnavimus, peccat inſuper adverſus carminis menſuram & modulationem. Quippe metri hujus indoles & artificium requirit, ut ſyllaba ultima Choriambi, in qua caeſura & pauſa fit, vocem terminet: ut;

Dona | rem pateras | grataque commodus
Cenſo rine meis | aera ſodalibus.

Numquam ne ſemel quidem (ſciens hoc affirmo) diſceſſit ab hac regula Noſter, in verſu Aſclepiadeo. Captum itaque tenemus tenebrionem, qui modorum & artis imperitus caeſuram in media voce conſtituit,

Non in | cendia Car | thaginis impiae:

quod quale ſit flagitium, ii demum animadvertent, qui aurem habent, & quibus olim naſcentibus propitia Melpomene adfuit. Aliter autem ſe res habet (nequis forte hic erret ignarus) in verſu proxime antecedente,

Rejectaeque retrorſum Hannibalis minae.

Non enim (ut prima fronte videri poſſit) mediam ibi vocem diffindit caeſura. Quippe M litera cum vocali ſua rejicitur, & perinde eſt ac ſi ſic ſcriberetur,

Rejec | taeque retrorſ | Hannibalis minae:

cujuſmodi in toto opere ſunt hi duntaxat, qui ſequuntur, I, 21.

Hic bellum lacrimoſ | um hic miſeram famem.

24.

Auditam moderer | e arboribus fidem.

III, 24.

Pravi ſunt element | a & tenerae nimis.

30.

Exegi monument | um aere perennius.
Vitabis Libitin | am uſque ego poſtera.
Regnavit populor | um ex humili potens.

IV, 5.

Mos & lex maculoſ | um edomuit nefas.

Aliter

Digitized by Google

Si chartae ſileant quod bene feceris,
Mercedem tuleris. quid foret Iliae
Mavortiſque puer, ſi taciturnitas
Obſtaret meritis invida Romuli?
Ereptum Stygiis fluctibus Aeacum
Virtus, & favor, & lingua potentium
Vatum divitibus conſecrat inſulis.
Dignum laude virum Muſa vetat mori:
Caelo Muſa beat. ſic Jovis intereſt
Optatis epulis impiger Hercules:
Clarum Tyndaridae ſidus ab infimis
Quaſſas eripiunt aequoribus rates:
Ornatus viridi tempora pampino
Liber vota bonos ducit ad exitus.

IX.

Ad Lollium.

Ne forte credas interitura, quae
Longe ſonantem natus ad Aufidum
Non ante volgatas per artes
Verba loquor ſocianda chordis;

Non,

Aliter porro res ſe habet in unico illo verſiculo, Carm. II, 12.

Dum flagrantia de | torquet ad oſcula:

ubi caeſura in mediam vocem incidere cuipiam videatur. Cujus licentiae arcanam rationem, ne forte eandem veniam *Carthagini* dandam exiſtimes, jam tibi aperiam. Dico igitur praepoſitionem *De* quaſi ſeparari a verbo *Torquet:* quippe quae non nativa vocabuli ejus pars ſit, ſed adventitia & externa. Sine injuria itaque divelli poterit per caeſuram, & non incommode pauſam ſuſtinere. Quod & alio exemplo tibi confirmabo in verſu Alcaico, qui Choriambi acceſſione ex Aſclepiadeo naſcitur; ut

Nullam | Vare ſacra | vite prius | ſeveris arborem.

Cum enim & hujus metri ſuavitas in eo maxime conſiſtat, ut bini illi Choriambi ſemper deſinant in voce integra, ut jam vidiſti; idque ubique diligenter caverit Flaccus (Graeci enim hic negle-

gen-

Non, ſi priores Maeonius tenet
Sedes Homerus, Pindaricae latent
Ceaeque, & Alcaei minaces
Steſichorique graves Camenae:
Nec, ſi quid olim luſit Anacreon,
Delevit aetas: ſpirat adhuc amor,
Vivuntque conmiſſi calores
Aeoliae fidibus puellae.
Non ſola comtos arſit adulteri
Crinis & aurum veſtibus inlitum,
Mirata regaliſque cultus
Et comites, Helene Lacaena:
Primuſve Teucer tela Cydonio
Direxit arcu: non ſemel Ilios
Vexata: non pugnavit ingens
Idomeneus Stheneluſve ſolus
Dicenda Muſis proelia: non ferox
Hector, vel acer Deïphobus gravis
Excepit ictus pro pudicis
Conjugibus pueriſque primus:
Vixere fortes ante Agamemnona
Multi; ſed omnes inlacrimabiles
Urguentur ignotique longa
Nocte, carent quia vate ſacro.

gentiores erant) in uno duntaxat verſiculo praepoſitionem a ſuo verbo diſſolvere auſus eſt,

Arca | nique fides | prodiga per | lucidior vitro.

Eandem itaque veniam & ſperavit & impetravit hiç in *Perlucidior*, quam illic in *Detorquet*; ut praepoſitio ſcilicet caeſuram ſuſtineat, tamquam a verbo diviſa. Id quod fruſtra, opinor, expectaſſet; ſi invita Lyra & non ſine aurium vulnere illud abſonum concinuiſſet,

Non incendia Car | thaginis impiae,

Nullis enim fidiculis divelli poteſt ea ſyllaba; utpote non extrinſecus adducta, ſed inhaerens & inſita: & proinde ad pauſam ſuſtinendam inepta plane & inhabilis. Habeat itaque ſuum ſibi Falſarius, & hiſtoriae & artis ignariſſimus; neque candidis ſtellis maculam inſpergat: quem ſi omnibus veſtigiis indagare & comprendere conati ſumus; eruditus lector vel ipſius Horatii cauſa, cujus res hic agitur, votis ſuis favebit.

Paullum ſepultae diſtat inertiae
Celata virtus. non ego te meis
Chartis inornatum ſilebo,
Totve tuos patiar labores
Inpune, Lolli, carpere lividas
Obliviones. eſt animus tibi
Rerumque prudens, & ſecundis
Temporibus dubiiſque rectus;

v. 31 Vulg. SILERI.

Vin-

29. PAULLUM SEPULTAE DISTAT INERTIAE CELATA VIRTUS] Ego vero vix ſatis capio, qui ſibi velit aut quomodo ſententiam juvet illud *Sepultae:* immo vereor, ne officiat magis quam proſit. Et inde opinor eſt, quod Scholiaſta veteres ſic enarrant, *Non laudata virtus ſimilis eſt inertiae;* omiſſo illo emblemate *ſepultae.* Et quidem illud probe intelligo, *celata virtus paullum diſtat inertiae:* ſin autem *ſepultae* addidero, continuo ſententiae caligo neſcio quae oboritur. Quid enim vis; an *ſepultae* erit, ut vulgo interpretantur, extinctae, oblivione obrutae? Atqui celata virtus haud magis a viva & vigente inertia diſtat, quam ab extincta: quippe *virtus celata* habet ſpeciem *inertiae patentis:* ſicut inertia bene diſſimulata habere poſſit larvam virtutis. Et ut illud addam; *inertia ſepultus* recte quidem dici de ignavo homine & deſidioſo: verum ipſam *inertiam ſepelire* erit hominis ſe erigentis & ad bonam frugem evigilantis. Ita *Somno vinoque ſepultus* ſcimus quid velit: at ipſum *ſomnum ſepelire* perinde eſt ac abigere, excutere. Plaut. Moſt. V, 3. v. 1.

Ubi ſomnum ſepelivi *omnem & obdormivi crapulam.*

Ergo hoc ad exemplum *ſepulta inertia* valebit idem ac *excuſſa, depulſa;* quod loco huic alienum & prorſus contrarium eſt. Vide igitur, an levi immutatione ſanior ſic exeat verſus;

Paullum ſepultae diſtat INERTIA
Celatae virtus.

Ubi ordo eſt: *Virtus inertiâ* poëtarum, ſcriptorum, teſtium *celata, paullum diſtat* virtuti *ſepultae.* Atque hoc pacto novum ſibi colorem ſententia inducit, totique orationi, ni fallor, magis accommodatum. *Vixere,* inquit, *multi fortes ante bellum Troianum: ſed ignoti jacent & longa nocte urguentur,* eorumque *virtus* aeterna oblivione *ſepulta* eſt, *quia vate ſacro carent.* Quin & viva *virtus inertia* & neglegentia ſcriptorum *celata paullum diſtat ſepultae.* Quare ne *tot tuos labores* ſimilis olim *carpat oblivio, non ſilebo* &c. *Inertiâ celata,* ut Quintilianus Inſtit. I, 1. *Scidit deinde ſe ſtudium, & inertiâ factum eſt, ut artes eſſe plures viderentur.* Terentius Prol. Adelph.

Furtumne factum exiſtimetis, an locum
Reprehenſum, qui praeteritus neglegentiâ 'ſt.

Ita paſſim apud Claſſicos, ut & Juriſconſultos.

31. CHARTIS INORNATUM SILERI] Editiones veteres, Venetae duae & Loſcheri, ſic locum hunc exhibent,

neu ego te meis
Chartis inornatum SILEBO,
Totve tuos patiar labores
Impune, Lolli, carpere lividas
Obliviones.

Poſtea ſubſtituebat neſcio quis SILERI, atque id jam pleraſque editiones occupat. Ab utraque parte ſtant codices manuſcripti. Graevianus noſter, Zulich. Vigorn. Colbertinus, & a prima manu Magdalenenſis, SILERI. Contra, praeter plures Lambini (quem immerito hic mendacii poſtulat bonus Torrentius) & Pulmanni Canterique aliquot, SILEBO praeferunt Leidenſis noſter, Reginenſis, Battelianus, Petrenſis, Regiae Societatis, Bodleianus; & Galeanus a manu prima. Cum itaque hinc & hinc aequis ſtent viribus teſtimonia; reſtat, ut quid ipſa res & ratio dictet, examinemus. Quod ad SILEBO attinet, nihil eſt quod vel moroſiſſimus in eo culpet: ſententia recte procedit, dictio poëtis aliis & Flacco ipſi ſatis cognita; Carm. I, 12.

neque te ſilebo,
Liber.

Ovid. Faſt. III, 55.

Non ego te, *tantae nutrix Laurentia gentis,*
Nec taceam veſtras, Fauſtule pauper, opes.

Valerius Flac. VI, 135.

Non ego *ſanguineis geſtantem tympana bellis*
Thyn-

Vindex avarae fraudis, & abſtinens
Ducentis ad ſe cuncta pecuniae:
Conſulque non unius anni;
Sed, quotiens bonus atque fidus
Judex honeſtum praetulit utili &
Rejecit alto dona nocentium
Voltu, & per obſtantis catervas
Explicuit ſua victor arma.

Non

Thyrſageten, cinctumque vagis poſt terga ſilebo
Pellibus.

Virgil. X, 793.

Non *equidem nec* te, *juvenis memorande*, ſilebo.

Quod ſi SILERI reponis, ut conſtructio ſit, *Non ego patiar te ſileri inornatum meis chartis*; vide modo, quam inficetus & ineptus ſenſus enaſcitur. *Non* PATIAR, inquit, *te ſileri* MEIS *chartis.* Quorſum, amabo, illud *patiar?* quid tantopere laborandum erat? Quaſi vero *Lollius* interdixerit Flacco, ne quid de ſe ſcriberet: aut quaſi *Chartae ejus* invitae & reluctantes geſta Lollii referrent. Si illud modo dixiſſet, *Non patiar te chartis ſileri*; ut mox dicit, *Non patiar tuos labores oblivione carpi*; recte promiſiſſet ſe Lollii laudes ſcripturum, aliorum poëtarum neglegentia praeteritas. Nunc cum additum ſit, MEIS *chartis*; illud vero ſignificaret, ſe, repugnante & vetante vel Lollio, vel alio quopiam, id aggreſſurum eſſe. Quod cum abſurdum ſit & a vero abhorreat, apparet illa PATIAR & MEIS una conſiſtere non poſſe. Revocanda igitur eſt altera lectio SILEBO; ut quem in primis editionibus locum habuit, etiam in noviſſimis conſequatur.

39. CONSULQUE NON UNIUS ANNI] Locus hic perdifficilis eſt, & varia hominum judicia expertus. *Eſt tibi*, inquit, ANIMUS, *avarae fraudis* VINDEX, *non unius anni* CONSUL, *bonus atque fidus* JUDEX, *qui rejicit nocentium dona* ALTO VULTU, *& per obſtantes catervas* VICTOR. Haec omnia in periodi hujus curſu de Lollii *animo* praedicantur: quorum praeſertim illa, *animus Conſul*, *cum alto vultu*, celeberrimis viris Fabro & Daciero κακόζηλα & male affectata videntur, neque ullam juſtam excuſationem habere poſſe. Videamus tamen, cum bona eorum venia, ſiquid contra pro Horatio dici poſſit. Et imprimis obſervandum, optimos quoſque ſcriptores non aliter interdum de animo, quam de perſona quapiam loqui: qualia illa ſunt, *Animus* CONTEMTOR: ut apud Saluſtium in Bello Jugurth. c. 64. *Tamen inerat* contemtor animus, *& ſuperbia, commune nobilitatis malum.* Virgil. Aen. IX, 205.

Eſt hic, eſt animus *lucis* contemtor, *& iſtum*
Qui vita bene credas emi, quo tendis, honorem.

& Senecam Epiſt. XXIV. *Cato generoſum illum* contemtoremque *omnis potentiae* ſpiritum *non emiſit, ſed ejecit.* *Animus* VICTOR: plane ut hic apud Noſtrum. Seneca Conſol. ad Helviam c. 11. *Ut pudeat* animum, *tot miſeriarum* victorem, *aegre ferre unum vulnus in corpore tam cicatricoſo.* Et ad Marciam c. XXIII. *Cum videres* victorem *omnium voluptatum* animum, *emendatum, carentem vitio.* Sulpicius Severus Epiſt. III. *Eſt tamen* animus victor *annorum, & cedere neſcius ſenectuti.* Boëtius Praefat. in Arithmet. *Attuli non ignava opum pondera, quibus ad meritum nihil vilius, cum ea ſibi* victor animus *calcata ſubjecit.* Animus RECTOR, & REX, & DOMINUS. Seneca de Beneficiis I, 16. *Refert, quo ille* rector (animus) *impellat, a quo forma datur rebus.* Ibidem V, 25. *Paucis* animus *ſui* rector *optimus: proximi ſunt, qui admoniti in viam redeunt.* Idem Epiſt. CXIV. REX *noſter eſt* animus, *hoc incolumi, cetera manent in officio.* Idem Nat. Quaeſt. VII, 24. *Quid tamen ſit* animus *ille*, rector dominuſque *noſtri, non magis tibi quiſquam expediet, quam ubi ſit.* Animus LIBERATOR. Livius I, 56. *Ut ſub ejus obtentu cognominis,* liberator *ille populi Rom.* animus (Junius Brutus) *latens opperiretur tempora ſua.* Animus AESTIMATOR, DEPRECATOR. Seneca De Ira III, 5. *At ille ingens* animus *& verus* aeſtimator *ſui, non vindicat injuriam, quia non ſentit.* Ibidem 28. *Ubique enim cauſſae irarum ſuperſunt, niſi* deprecator animus *acceſſit.* Animus CONTEMPLATOR, ADMIRATOR, CORRUPTOR. Seneca Conſol. ad Helviam c. VIII. Animus contemplator admiratorque *mundi, pars ejus magnificentiſſima.* Tacitus Annal. III.

 54.

Digitized by Google

Non poſſidentem multa vocaveris
Recte beatum: rectius occupat
Nomen beati, qui Deorum
Muneribus ſapienter uti,
Duramque callet pauperiem pati,
Pejuſque leto flagitium timet;
Non ille pro caris amicis
Aut patria timidus perire.

X.

54. *Corruptus ſimul & corruptor*, *aeger ac flagrans* animus. Animus CARNIFEX, PROSCRIPTOR. Plinius Hiſt. Nat. VII, 7. *His principiis naſcuntur tyranni*, *his* carnifex animus. Ibidem 12. *Ut ille* proſcriptor animus, *modo & contumelia furens* (M. Antonius) *non aliud in cenſu magis ex fortuna ſua duceret.* Animus ADULTER. Alcimus Avitus, ad Sororem:

nec caſtam dicere carnem
Jure poteſt, animus *quem ſi corrumpat* adulter.

Animus SPECULATOR, CENSOR: Seneca de Ira III, 36. *Cum aut laudatus eſt* animus, *aut admonitus*, & ſpeculator *ſui* cenſorque *ſecretus cognoſcit de moribus ſuis.* Salvianus contra Avaritiam lib. I. *Sed ſatiſcente jam corpore*, *ubi exercebit diſtrictionis officium* cenſor animus? Atque his, ut vides, titulis, ceu perſonam quandam, *animum* ſignarunt, etiam in oratione ſoluta: quantillum autem hi diſtant ab illo Horatii? Si animus *Proſcriptor*, *Carnifex*, *Cenſor* recte appellatur; quidni & CONSUL? Credo equidem, ſi haec exempla ad manum habuiſſent doctiſſimi ſocer generque, parcius paullo & verecundius acturos fuiſſe. Nam quod exclamant, *Quid tandem illud eſt*, *Animus* tuus rejecit *alto vultu* dona nocentium? ſane nihil eſt, ut ait ille, quin male narrando poſſit depravari. Omittunt enim illud, quod interpoſuit Horatius, quo durities hujus metaphorae molliтur & temperatur. *Quoties*, ait, *animus tuus*, *bonus atque fidus* judex, *alto vultu rejecit dona nocentium.* Jam autem illud *vultu*, non ad *animus* proxime; ſed ad *judex* refertur. Quo verbo interveniente, quicquid de *judice* dici ſolet, etiam de *animo* commode dicetur. Quale illud Boëtii eſt, modo laudatum; *Cum ea ſibi victor animus calcata ſubjecit.* Non magis enim *calcare* quid poteſt animus, quam *vultu rejicere.* Sed quia Victoris eſt calcare rebelles; ut Judicis, rejicere dona alto vultu; idcirco & *animus*, ubi ſemel Victor aut Judex nominatur, ope ſumtae metaphorae ad omnia Victoris aut Judicis munera cooptari poteſt. Quidni enim recte dicamus, Ille *carnifex* animus tot innocentium hominum fauces eliſit, Ille *adulter* animus tot honeſtorum civium domos ſtupris polluit, & ſic de ceteris. Atque haec praeter morem noſtrum; ne Horatius, cujus honos nobis eſt cordi, κακοζηλίας poſtulatus ſic ſine patrono reus peragеretur. Illud magis ex inſtituto monebimus, particulam ET poſt *utili* & poſt *vultu*, neque in editionibus priſcis neque in ullo codice noſtro comparere: quod & Torrentius aliique de ſuis memorant: & tamen quicumque primus ex conjectura eam addidit, recte & neceſſario id feciſſe videtur.

2. PLUMA SUPERBIAE] Nondum inter interpretes convenit, quid ſibi in hoc loco velit *pluma*,

Inſperata tuae cum veniet pluma ſuperbiae.

Pluma, aiunt Scholiaſtae, eſt *prima barba*, *barba incipiens*; quos ſequuntur Lambinus, Cruquius, Torrentius. At nemo quiſquam poëtarum tranſlatione hac uſus eſt, ut barbam vocaret *plumam.* Neque vero ratio ulla excogitari poteſt; cur ſi id vellet Horatius, non proprio & ſuo nomine *barbam* appellaverit,

Inſperata tuae cum veniet barba ſuperbiae:

Non enim verbi humilitate offendi potuit, quod omnes fere poëtae, etiam in carmine Epico, non ſunt aſpernati. Sed, quod maximum eſt, paullo infra in verſu quinto *barbam* attingit; ubi, ait,

in faciem verterit hiſpidam:

ut putidum plane ſit bis eandem ſententiam continuo inculcare: ut ne addam abſurdum eſſe, quam barbam jam *plumam* hoc eſt *mollem* vocaverit, eandem e veſtigio *hiſpidam* fieri. Quare alia via inſiſtebat Theodorus Marcilius, ut *plumam*,

X.

Ad Ligurinum.

O crudelis adhuc, & Veneris muneribus potens,
Inſperata tuae cum veniet pluma ſuperbiae,
Et quae nunc humeris involitant, deciderint comae,
Nunc & qui color eſt puniceae flore prior roſae,
Mutatus, Ligurine, in faciem verterit hiſpidam:

v. 5. Vulg. Ligurinum.

Dices

mam hic interpretaretur *canitiem*; quale illud ait Naſonis eſſe, Triſt. IV, 8.

Jam mea cycneas imitantur tempora plumas.

Recte quidem cycnea pluma canitiem notat; quia cycni ſunt candidi: ſed dic ſodes, an omnis omnino pluma eſt alba? Quonam igitur pacto *pluma*, per ſe & nude poſita, alborem denotabit? Vidit, opinor, hanc abſurditatem eruditiſſimus Dacierius; at cum diverſum quid inveſtigaret, eo redactus eſt, ut, ne nihil diceret, omnibus his abſurdiorem ſenſum comminiſceretur. *Cum pluma veniet tuae ſuperbiae*; *hoc eſt*, inquit, *cum id quo ſuperbiebas avolarit & abierit*; *more loquendi Graecis & Orientalibus noto.* Quinam, amabo, illi ſunt Graeci? ut de Orientalibus concedam; qui tamen ipſi non *plumam*, ſed *pennas* ſive *alas* eo ſenſu uſurpant: & unde ii Horatio imitandi? Enim vero quid cum *pluma* illa fiet, nequeo divinare: ſed cum tot alii de ſcopo aberraverint, vide modo, an nos propius collimemus. Quid ſi igitur totus locus ſic concipiatur?

Inſperata tuae cum veniet BRUMA *ſuperbiae;*
Et, quae nunc humeris involitant, deciderint comae;
Nunc & qui color eſt puniceae flore prior roſae,
Mutatus, Ligurine, in faciem verterit hiſpidam.

Paſſim apud Scriptores adoleſcentia *veri*, provectior aetas *auctumno & brumae* comparatur. Et praeterea *bruma* pro tempore adverſo ponitur; ut Ovid. Epiſt. Oenones:

Illa dies fatum miſerae mihi dixit: ab illa
Peſſima mutati coepit amoris hiems.

Ergo, *Cum veniet bruma, inſperata tuae ſuperbiae,* perinde eſt ac ſi dixerit, *ubi natu grandior fueris:* ſive *ubi calamitas ſuperbiam tuam oppreſſerit.* Pergit vero in metaphora ab *hieme* traducta: *Cum comae*, inquit, *deciderint*; quod ad utramvis aeque refertur, ſive brumam, ſive aetatem. Quippe ut hieme *arborum comae* decidunt, unde illud Carm. IV, 7.

Diffugere nives; redeunt jam gramina campis,
Arboribuſque comae:

ita & poſtmodum Ligurino exoleto *comae* tondebuntur. Tum & illud demum, *In faciem verterit hiſpidam*, ad utramque pariter reſpicit. Ut enim in matura viri aetate *hiſpida barba* eſt, ita hieme *hiſpida* eſt *agrorum facies:* ut Carm. II, 9.

Non ſemper imbres nubibus hiſpidos
Manant in agros, *nec* glacies iners.

Quid jam videtur? nonne apte & concinne quadrant omnia? Levis a codicibus variatio eſt, ſententia aperta, metaphora pulcherrime continuata. Quamobrem rem ipſam fortaſſe divinando attigimus.

5. Ligurinum in faciem] Omnes editiones, & membranae, quas ipſe viderim, ſic locum hunc repraeſentant,

Nunc & qui color eſt puniceae flore prior roſae,
Mutatus Ligurinum in faciem verterit hiſpidam.

Tamen jam olim vidi neceſſario corrigendum eſſe,

Mutatus, LIGURINE, *in faciem verterit hiſpidam:*

idque ex illis verbis perſonae ſecundae, *Dices*, *Videris*, &c. Niſi enim, *Ligurine*, legeris; nullus alius reliquus eſt, quem ſic alloquatur. Poſtea vero didici, doctiſſimum Torrentium ſic clare in duobus ſuis vetuſtiſſimis reperiſſe. *Verterit* autem, ut ipſe recte explicat, idem hic eſt ac *verſus fuerit.* Sic enim paſſim ea vox neutraliter & abſolute uſurpatur. Virgilius Georg. III, 365.

Et totae ſolidam in glaciem vertere lacunae.

Suetonius Aug. c. 23. *Si reſpublica in meliorem ſtatum* vertiſſet. Tacitus Annal. VI, 46. *Ne memoriae*

Digitized by Google

Dices heu! quotiens te in ſpeculo videris alterum,
QUAE mens eſt hodie, cur eadem non puero fuit?
Vel cur his animis incolumes non redeunt genae?

XI.

AD PHYLLIDEM.

EST mihi nonum ſuperantis annum
Plenus Albani cadus; eſt in horto,
Phylli, nectendis apium coronis;
Eſt ederae vis

Multa,

Auguſti, ne nomen Caeſarum in ludibrium & contumelias verterent. Ibidem XI, 37. Verterat *pernicies in accuſatorem.* Exortus tamen eſt, qui Torrentio ſagacior neget poſſe dici, *Color* (roſeus genarum) *vertit*, ſive verſus eſt, *in faciem hiſpidam*, ſive barbam hirſutam. Mirum ſane faſtidium: cujus utinam rationem aliquam reddidiſſet. Idem vero eleganter dici credit, *Color mutatus Ligurinum vertit in faciem hiſpidam.* Haud vidi magis diſpar ſibi palatum. Qui modo tam nauſeabundus erat, nunc ferrum ipſum aut ſiquid eo durius poteſt concoquere. *Color*, inquit, *vertit Ligurinum in faciem hiſpidam:* ergo miſer ille Ligurinus jam totus facies erat, totus barba: quanto infelicior amico illo Catulli;

Quod tu cum olfacies; deos rogabis,
Totum te faciant, Fabulle, naſum.

6. TE SPECULO] Ita Veneta antiqua: Germanica Loſcheri TE IN SPECULO: & ſimiliter codices duo Blandinii, Leidenſis, Reginenſis, & alii. Placet, vel propter illud Virgilii Eclog. II.

Nec ſum adeo informis: nuper me IN *littore vidi.*

9. CUNCTA FESTINAT MANUS] Praeſtantiſſimus Nic. Heinſius in exemplaris ſui margine, *Malo*, inquit, *Feſtinant*;

Cuncta FESTINANT *manus.*

Sane amavit illum loquendi morem Heinſius, & quacumque data occaſione ſic in editionibus ſuis repoſuit. Sic in Ovidii Faſtis IV, 104.

Depoſita taurus ſequitur feritate juvencam,
Quem toti ſaltus, quem nemus omne TREMUNT.

& ibidem v. 156.

Supplicibus verbis illam placate: ſub illa
Et forma, & mores, & bona fama MANENT.

Ita ex unico codice Voſſiano edidit; cum centum, credo, alii exhibuerint TREMIT, MANET. Sic paſſim & ubique plurales numeros introduxit, prorſus contra morem Horatianum, ut fuſe oſtendimus in Notis ad Carm. I, 24. Neque melius ei ſucceſſit haec Flacci emendatio: proba enim codicum lectio eſt,

Cuncta FESTINAT *manus:*

ut Carm. III, 6.

Jam bis Moneſes & Pacori manus
Non auſpicatos contudit *impetus:*

& Serm. I, 4.

Multa poëtarum veniet manus, *auxilio quae*
Sit mihi:

ubi nullus erroris metus aut ſuſpicio eſt: nam locum priorem verſus ipſe tutatur; in poſteriore ſi *venient* repoſueris: tum & dicendum fuerit, *auxilio qui ſint mihi.*

11. FLAMMAE TREPIDANT] Ita omnes ſcripti editique cum veteribus Scholiaſtis,

Sordidum flammae TREPIDANT *rotantes*
Vertice fumum.

ubi *trepidant* erit, aut *tremulo motu feruntur*, ut Virgil. Eclog. VIII.

Aſpice, corripuit tremulis *altaria* flammis:

(verum iſti ſenſui exprimendo verbum *rotantes* ſatis per ſe ſuffecerit) aut potius *feſtinant*; ut id voluerit Noſter, *cunctam manum, mixtas pueris puellas*, etiam *ipſas flammas, feſtinare?* Sed vix crediderim tam inanem & frigidam figuram tam ſevero judicio placere potuiſſe. Quare vide, annon forte legendum ſit,

Sordidum flammae CREPITANT *rotantes*
Vertice fumum.

Certe

Digitized by Google

Multa, qua crinis religata fulges:
Ridet argento domus: ara caſtis
Vincta verbenis avet inmolato
Spargier agno:
Cuncta feſtinat manus: huc & illuc
Curſitant mixtae pueris puellae:
Sordidum flammae trepidant rotantes
Vertice fumum.
Ut tamen noris quibus advoceris
Gaudiis; Idus tibi ſunt agendae,
Qui dies menſem Veneris marinae
Findit Aprilem:

Jure

Certe ea vox & ſententiae novum aliquid addit, & poëtis aliis in ſimili deſcriptione mirifice placuit. Virgil. Georg. I, 85.

Atque levem ſtipulam crepitantibus *urere* flammis.

Aen. VII, 74.

Atque omnem ornatum flamma crepitante *cremari.*

Lucretius VI.

Nec res ulla magis, quam Phoebi Delphica laurus,
Terribili ſonitu flamma crepitante *crematur.*

Tibullus I, 5.

Ut ſuccenſa ſacris crepitet *bene laurea* flammis.

Nemeſianus Eclog. IV.

Incendens vivo crepitantes *ſulfure lauros.*

Propertius, IV. 3.

Et crepat *ad veteres herba Sabina focos.*

Plinius Hiſt. II, 22. *Ergo ut e flagrante ligno carbo cum* crepitu, *ſic a ſidere caeleſtis ignis expuitur.* Ovidius Faſt. IV.

Moxque per ardentes ſtipulae crepitantis *acervos.*

Prudentius Periſteph. III, 13.

Cum crepitante *pyra trepidos*
Terruit aſpera Carnifices.

& V, 156.

Flamma crepans *volat in faciem.*

Silius Italicus lib. IV.

Uritur omne nemus, lucoſque effuſus in altos
Immiſſis crepitat *victor Vulcanus habenis.*

Ibidem lib. V.

ſtipula crepitabat *inani*
Ignis iners, caſſamque dabat ſine robore flammam.

Idem lib. XVII.

Ipſius ingenti regis tentoria ſaltu
Lugubre increpitans *late circumvolat ardor.*

Idem lib. XIV.

Perque altam molem & teties creſcentia tecta
Scandit ovans, rapidiſque vorat crepitantia *flammis*
Robora.

Ita doctiſſimus Modius ex membranis, in Lect. Novantiq. cap. 44. cum antea circumferretur *trepidantia.* Saepius enim eae voces a Librariis confunduntur; ut in hoc Flacci loco credo eveniſſe. Idem Silius lib. XVI.

nam toncitus Hanno
Adventabat agens crepitantibus *agmina cetris.*

& hic etiam ante Modium Lect. Novant. c. 19. libri vulgati *trepidantibus.* Prudentius Periſteph. VI, 100.

Haec inter rapidis focos crepantes
Ire ant paſſibus, & minantur ipſis
Flammarum trepidantibus *caminis.*

Ita codices potiores apud Nic. Heinſium: ceteri *crepitantibus.* Sed notandum, ideo hic recte habere *trepidantibus*, quia praeceſſit *minantur:* ipſi enim camini prae metu & terrore *trepidare* hic finguntur. Quo modo & apud Senecam Oedipo v. 383.

Neque ipſa, quae te pepulit, armenti gravis
Vox eſt, nec uſquam territi reſonant greges:
Immugit aris ignis, & trepidant *foci.*

& Thyeſte v. 767.

impoſitas dapes
Tranſiliit ignis, inque trepidantes *focos*

Digitized by Google

Jure ſollemnis mihi, ſanctiorque
Pene natali proprio; quod ex hac
Luce Maecenas meus adfluentis
  Ordinat annos.
Telephum, quem tu petis, occupavit
Non tuae ſortis juvenem puella
Dives & laſciva, tenetque grata
  Compede vinctum.
Terret ambuſtus Phaëthon avaras
Spes: & exemplum grave praebet ales
Pegaſus, terrenum equitem gravatus
  Bellerophonten,
Semper ut te digna ſequare; &, ultra
Quam licet ſperare nefas putando,
Diſparem vites. age, jam meorum
  Finis amorum,
(Non enim poſthac alia calebo
Femina) condiſce modos, amanda
Voce quos reddas: minuentur atrae
  Carmine curae.

XII.

Bis ter regeſtus, & pati juſſus moram
Invitus ardet.

Ita recte Gronovius pater ex vetuſtiſſimo Mediceo: cum recentiores habuerint *Crepitant*, & *Crepitantes:* nimirum ipſi hic foci præ horrore diri ſacrificii *trepidabant.* Cum autem nihil ejuſmodi culinam Flacci perterrefecerit, ubi Maecenatis natalis luculento foco & laeto ſtrepitu tum celebrabatur; meo quidem judicio melius fuerit, ut *crepitent* ibi flammae, quam ut *trepident.*

35. MINUENTUR ATRAE CARMINE CURAE] Codex unus Berſmanni, & Acron Regiae Societatis manuſcriptus, MINUUNTUR. Quod ſi placet, tum ſententioſe dictum erit; ut illud Carm. II, 11.

diſſipat Evius
Curas edaces.

Sin potius arridet; quod reliquae membranae praeferunt, MINUENTUR: tum ad ſolam Phyllida reſpiciet, quae adverſo Telephi amore contriſtabatur. Atque hoc melius.

7. QUOD MALE BARBARAS] Liber Regiae Societatis, QUAE: ut ad *avis* referatur. Sed praeſtat recepta lectio. Ideo aeternum opprobrium, *quod* ſive *quia* male ulta eſt mariti libidines.

11. NIGRI COLLES ARCADIAE] Battelianus pro varia lectione;

Delectantque Deum, cui pecus & NIGRAE
Colles Arcadiae placent.

Eodem plane redit ſententia, & compoſitio eſt elegantior.

16. NARDO VINA MEREBERE] Ita editiones priſcae; unde locum ſemel occupatum hactenus tenuit.

Digitized by Google

XII.

Ad Virgilium.

Jam veris comites, quae mare temperant,
Impellunt animae lintea Thraciae:
Jam nec prata rigent, nec fluvii ſtrepunt
Hiberna nive turgidi:
Nidum ponit, Ityn flebiliter gemens,
Infelix avis, & Cecropiae domus
Aeternum opprobrium, quod male barbaras
Regum eſt ulta libidines
Dicunt in tenero gramine pinguium
Cuſtodes ovium carmina fiſtula;
Delectantque Deum, cui pecus & nigrae
Colles Arcadiae placent.
Adduxere ſitim tempora, Virgili:
Sed preſſum Calibus ducere Liberum
Si geſtis, juvenum nobilium cliens,
Nardo vina mereberis.
Nardi parvus onyx eliciet cadum,
Qui nunc Sulpiciis adcubat horreis,
Spes donare novas largus, amaraque
Curarum eluere efficax.

v. 11. Vulg. Et nigri. 16. Merebere.

nuit. Sed Lambini & Berſmanni aliquot, cum vetere noſtro Graeviano, Magdalenenſi, & Bodleiano mereberis; atque ita Battelianus pro varia lectione. Quod quare non recipiatur, nihil video: libentius enim hunc verſum pede Cretico, quam Dactylo, claudere ſolet Noſter: & ſane dulcius aurem ferit. Ceterum de verſu praecedente inanem litem agitant Interpretes,

Si geſtis, juvenum nobilium *cliens:* quorum alii Tiberium & Druſum & Marcellum, alii Caium & Lucium Caeſares interpretantur. Fruſtra utrique: nam *nobiles juvenes* quoſcumque hic intelligit, qui, ut ubique uſu venit, principem ſui aevi poëtarum clientem & ſodalem ſibi adſciſcebant. Valerius Max. IX, 16. *Siquidem forum noſtrum, & patris Curionis graviſſimum ſupercilium, & filii ſexcenties ſeſtertium aeris alieni aſpexit, contractum famoſa injuria* nobilium juvenum: & ibidem 17, de Clodio; *Noctes matronarum &* adoleſcentium nobilium *magna ſumma emtae.* Seneca de Clementia, I, 9. *Ego ſum* nobilibus adoleſcentibus *expoſitum caput, in quod mucrones acuant.*

Ad quae ſi properas gaudia, cum tua
Velox merce veni: non ego te meis
Inmunem meditor tinguere poculis,
Plena dives ut in domo.
Verum pone moras & ſtudium lucri;
Nigrorumque memor dum licet ignium,
Miſce ſtultitiam conſiliis brevem:
Dulce eſt deſipere in loco.

XIII.

Ad Lycen.

Audivere, Lyce, Dî mea vota, Dî
Audivere, Lyce. fis anus, & tamen
Vis formoſa videri,
Ludiſque & bibis inpudens:

Et

7. Doctae psallere Chiae] Reginenſis notae optimae codex clare habet, Thiae. Et *Thia* quidem dea eſt, Hyperionis uxor, mater Solis: Pindarus Iſthm. V.

Μᾶτερ ἀελίου πολυώνυμε Θεία·

unde nos olim inſignem Catulli locum feliciter emendavimus,

Ille quoque everſus mons eſt, quem maximum in oris
Progenies Thiae *clara ſupervehitur.*

Inde & in nomen mulieris adoptari potuit. Sed chiae tamen retinemus ceterorum codicum auctoritate; quae ab inſula Chio nomen nacta ſit, ut a Lesbo *Lesbia*, a Delo *Delia*. Gruterus in Inſcrip. xv, 5, p. vinia. chia. & dcxlii, 9. Caeciliae. c. l. chiae. Porro illa quae ſequuntur.

Pulchris excubat in genis,

ex Sophoclis Antigona verſa ſunt, ut notarunt jam Interpretes,

Ἔρως ἀνίκατε μάχαν, ὃς ἐν μαλακαῖς
Παρειαῖς νεάνιδος ἐννυχεύεις.

Unde obiter mutilus Plutarchi locus ſuppleri & reſtitui poteſt, in Erotico p. Ed. Steph. 1353. *Σκόπει τοίνυν αὖθις, τοῖς Ἀρηίοις ἔργοις ὅσον Ἔρως περίεστιν, οὐκ ἀργὸς ὤν, ὡς Εὐριπίδης, οὐδὲ ἀστράτευτος, οὐδ᾽ ἐν μαλακαῖσιν ... ον παρειαῖς νεανίδων.* Corrige, *μαλακαῖσιν* ΕΝΝΥΧΕΥΩΝ *παρειαῖς.*

14. Nec clari lapides] Ita Veneta vetus, & Loſcheriana; unde locum in recentioribus pleriſque ſervavit: monuerunt tamen Interpretes in bona codicum parte extare cari: inter quos eſt Blandinius vetuſtiſſimus, Graevianus noſter & Reginenſis. Et clari quidem facile defendi poteſt, cum ex re ipſa, tum ex aliis ſcriptoribus; Catullo Epig. LXX.

Non illam rarae labefactes munere veſtis,
Non perluciduli *deliciis* lapidis.

Tibullo, II, 4.

& Coa puellis
Veſtis, & e rubro lucida concha *mari.*

Seneca Epiſt. XC. *Illi quidem non aurum, nec argentum, nec* perlucidos lapides *ima terrarum faece quaerebant.* Et Nat. Quaeſt. III, 25. *Κρύσταλλον appellant Graeci hunc* perlucidum lapidem. Cari tamen lapides arridet magis, ut membranae habent potiores; & Scholiaſtes Acron, qui *veſtimentorum cultum & gemmarum pretia* interpretatur. Martialis X, 38.

O nox omnis & hora, quae notata eſt
Caris *litteris Indici* lapillis.

&

Digitized by Google

Et cantu tremulo pota Cupidinem
Lentum ſollicitas. ille virentis &
Doctae pſallere Chiae
Pulchris excubat in genis.
Inportunus enim tranſvolat aridas
Quercus, & refugit te, quia luridi
Dentes, te quia rugae
Turpant & capitis nives.
Nec Coae referunt jam tibi purpurae,
Nec cari lapides tempora, quae ſemel
Notis condita faſtis
Incluſit volucris dies.
Quo fugit Venus? heu! quove color? decens
Quo motus? quid habes illius, illius
Quae ſpirabat amores,
Quae me ſurpuerat mihi?

v. 14. Vulg. CLARI.

Felix

& I, 110.

Ipſa eſt blandior omnibus puellis,
Ipſa eſt carior *Indicis* lapillis.

Ovid. Art. Amat. III, 129.

Vos quoque non caris *aures onerate* lapillis,
Quos legit in viridi decolor Indus aqua.

Claudianus Epiſt. ad Serenam:

Ore legant rubri germina cara *maris.*

Seneca de Beneficiis: *Non ſatis muliebris inſania viros ſubjecerat, niſi bina ac terna patrimonia auribus pependiſſent.* Ceterum quod Tanaquillus Faber ex conjectura maluit REFERENT in verſu proximo, id nos invenimus in Colbertino pro varia lectione. Sed nihil mutandum. Si *Referent purpurae & gemmae* legis: tum eas intelliges, quas Lyde poſſidere cuperet aut poſſet; ſi *referunt*, tum eas quas jam poſſedit. Atque hoc veriſimilius.

17. QUOVE COLOR DECENS] Invaluit in omnibus editionibus ea interpunctio, ut *decens* ad *color* referatur:

Quo fugit Venus? heu! quove color decens?
Quo motus? quid habes illius, illius.

Quid vero ſit *color decens* equidem neſcio, qui *decorem* credideram in habitu, geſtu, motu conſiſtere: neque *quo fugerit* talis color, valde curandum; quem neſcias an fuerit fucatus, & proinde facile reparari potuerit. Ab aliis id potius requiri ſolet, ut ſit color *verus* & *ingenuus*, quam *decens*: Terent. Eunucho II, 3.

nova figura oris papae!
Color verus, *corpus ſolidum, & ſucci plenum:*

hoc eſt, *qui non de cura eſt ac de fuco, ſed naturalis*; ut recte ibi Donatus. Propertius I, 4.

Haec ſed forma mei pars eſt extrema furoris,
Sunt majora, quibus, Baſſe, perire juvat:
Ingenuus color, *& multis decus artibus:*

ubi obiter corrigendum credo, *multis* DECOR *artibus.* Sed in Horatio alium plane colorem induet ſententia, diſtinctione tantum mutata, in hunc modum;

Quo fugit Venus? heu! quove color? decens
Quo motus?

Enimvero non *omnis motus*, quod vulgata innuit lectio, jam Lycen reliquerat (quippe quae, invita licet Venere, *ludebat, bibebat, & cantabat*) ſed *motus decens.* Quod quale ſit ex Quintiliano diſces, Inſtit. I, 16. *Corporis quoque* DECENS *& aptus* MOTUS, *qui dicitur* Εὐρυθμία, *eſt neceſſarius.*

&

Felix poſt Cinaram, notaque & artium
Gratarum facies: ſed Cinarae brevis
Annos fata dederunt,
Servatura diu parem
Cornicis vetulae temporibus Lycen:
Poſſent ut juvenes viſere fervidi,
Multo non ſine riſu,
Dilabſam in cineres facem.

XIV.

Ad Augustum.

Quae cura Patrum, quaeve Quiritium,
Plenis honorum muneribus tuas,
Auguſte, virtutes in aevum
Per titulos memoreſque faſtus

Aeter-

& Tibullo IV, 2.

Illam quicquid agit, quoquo veſtigia MOVIT;
Componit furtim ſubſequiturque DECOR.

Ceterum, hac diſtinctione poſita, conſtructio Virgilianae illi ſimillima erit, Aen. VI, 122.

quid Theſea? magnum
Quid memorem Alciden?

21. ET ARTIUM GRATARUM FACIES] Planiſſima quidem haec prima fronte videntur, neque ullam difficultatem habere:

Felix poſt Cinaram, notaque, & artium
Gratarum facies.

Felix facies, quaſi per exclamationem, ut illud Terentii, Eunuch. II, 3.

O faciem pulchram! delee omnes dehinc ex animo
mulieres.

Ubi optime Donatus: *Faciem modo, non partem corporis dicit, ſed totam ſpeciem, quae apparet & cernitur.* Quo modo & hic Horatius integram formam, non os & vultum intelligit. *Facies* autem *gratarum artium*; ut Carm. IV, 1.

Namque & nobilis, & decens,
Et centum puer artium.

Eleganter Scholiaſtes Cruquii: *Artium gratarum facies dicitur, quae oculis, nutu ſuperciliorum, cervicis volubilitate, capitis gratia, totius denique corporis motu placet.* Quid videtur clarius? His tamen non contentus celeberrimus Dacierius ſic locum corrigere tentavit,

Felix poſt Cinaram, notaque & artium
Gratarum FACIE.

Nota facie artium, idem ait eſſe, ac *nota artibus*. Quis vero vel fando inaudivit, *facies artium*, pro *artes*? ubi locorum natus eſt iſte mos loquendi? Vereor, ut ne faciem quidem correctionis hoc habeat. Neque vero correctione ulla hic opus; diſtinctione tantum juvanda ſententia eſt, hunc in modum:

Felix poſt Cinaram, notaque & artium
Gratarum facies.

Tollenda, inquam, interpunctio poſt *Notaque*; quae omnes omnino editiones huc uſque obſedit & inquinavit. Quid enim eſſet *nota facies* per ſe poſitum? egregia vero laus Lyces, ſi *nota* omnibus, & Suburranarum meretricum tritiſſima erat. At ſublato illo commate, vide quanta ſenſus elegantia eſt. *Felix*, ait, *facies poſt Cinaram, & nota etiam artium gratarum.* Noſter Carm. II, 2.

Vivet extento Proculeius aevo,
NOTUS *in fratres* ANIMI *paterni.*

Ita

Aeternet? ô, qua ſol habitabilis
Inluſtrat oras, maxime principum,
Quem legis expertes Latinae
Vindelici didicere nuper,
Quid Marte poſſes. milite nam tuo
Druſus Genaunos, inplacidum genus,
Breunoſque velocis, & arces
Alpibus inpoſitas tremendis
Dejecit acer plus vice ſimplici.
Major Neronum mox grave proelium
Conmiſit, inmaniſque Raetos
Auſpiciis pepulit ſecundis:
Spectandus in certamine Martio
Devota morti pectora liberae
Quantis fatigaret ruinis,
Indomitus prope qualis undas

v. 20. Vulg. INDOMITAS.

Ita alii, *notus formae*, *notus militiae*, *notus operum*, hoc eſt, celebris ob formam &c. ut ad illum locum fuſius oſtendimus. ET autem valere ETIAM vel pueri ſciunt; ut, *Non ſi male nunc, & olim ſic erit: Non ſiquid Pholoën ſatis*, Et *te, Chlori, decet.*

28. DILAPSAM IN CINERES FACEM] Variant hic codices ſcripti & olim editi, ut in illa praepoſitione ubique ſolent. Veneta *Dilapſam*, Loſcheri *Delapſam*. Blandinius antiquiſſimus priorem lectionem ſervat, notante & probante Petro Nannio Miſcell. III, 17. atque ita noſtri Graevianus & Reginenſis & Acro Manuſcriptus. Leidenſis DELATUM habet: plures *delapſam*. Neque melius inter Interpretes convenit, quorum alii hoc, alii illud ſequuntur. Tamen de verborum vi & notione conſtat. *Dilabitur*, quod diſſipatur; *delabitur*, quod decidit. Atqui fax extincta non decidit in cineres; quippe qui nulli ſubjacent. Fax enim accenſa manu geſtatur, & ambulantibus vel currentibus inſervit; non poſita quieſcit, inſtar lucernae. Nulli ergo ſuberunt cineres, in quos poſſit delabi. Recte ergo habet DILAPSAM *in cineres:* conſumta enim fax, tota vertitur in cinerem, atque adeo dilabitur & diſſipatur. Ceterum Graevianus noſter cum uno Berſmanni,

Dilapſam in CINEREM *facem:*

ſic Ovidius Metam. II.

Cumque ſuis totas populis incendia gentes
In cinerem *vertunt.*

& in Epiſt. Penelopae.

Verſa eſt in cinerem *ſoſpite Troja viro.*

in quo loco ſequiores codices habent *cineres*, ut hic noſtri. Retinemus tamen CINERES, ut vitetur *κακοφωνία rem facem.*

19. QUANTIS FATIGARET RUINIS] Graevianus noſter & Reginenſis corrupte, FATIGARAT. Nicolaus Heinſius in ora ſui libri, *Forte*, inquit, FATIGARIT. Sed recepta lectio ſana eſt. Eo ipſo tempore *ſpectandus*, tum cum *fatigaret*. Si legeris *fatigarit*, tum hoc dices; *Nunc* ſpectandus, quantis ruinis *olim* fatigaverit. Quod priore illo deterius eſt.

20. INDOMITAS PROPE QUALIS] Tiberium victorem Auſtro comparat, Rhaetos undis. Vide itaque, quo conſilio id protulit,

Indomitas *prope qualis* undas
Exercet Auſter.

Scio equidem generali epitheto *mare indomitum* poetis dici, ut Ovidio Triſt. I, 12.

Exercet Auſter, Pleïadum choro
Scindente nubes; inpiger hoſtium
Vexare turmas, & frementem
Mittere equum medios per ignis.

Sic

Jactor in indomito *brumali luce* profundo.
Tibullo II, 3.
Claudit & indomitum moles mare.
& II, 5.
Prodigia indomitis *merge ſub* aequoribus.
Verum illud in hae comparatione diſplicet; quod Rhaetos, quos jam *ruinis fatigatos* dixerat, poſtea *indomitos* appellet. Quamobrem dubito, annon id, quod recepta lectio Rhaetis aſſignat, Tiberio potius tribuendum ſit, hunc in modum:
Devota morti pectora liberae
Quantis fatigaret ruinis,
INDOMITUS *prope qualis undas*
Exercet Auſter.
Quod & eo magis placet; quia geminus huic & germanus eſt Ovidii locus, Epiſtola Sapphûs, v. 9.
Uror, ut, indomitis ignem exercentibus Euris,
Fertilis accenſis meſſibus ardet ager.
Vides hic *indomitos Euros exercere ignem*, plane ut apud Flaccum ex noſtra correctione *indomitus Auſter exercet undas.* Et profecto cum haec ſcriberet Naſo, verba ipſa, de quibus agimus, in mente habuit. Quin & Porphyrion ita olim, ut nunc nos, legiſſe cenſendus eſt. Sic enim παρα-φράζει, *Qualis eſt Auſter, cum ortu Virgiliarum ſeu Pleiadum* CONCITATUS *exercet undas:* ubi *concitatus* reſpondêre videtur τῷ *indomitus*; *undas* vero epitheto caret. Porro Galeanus noſter mendoſe præfert INDOMITOS, quod forte ab *indomitus* natum eſſe videatur.

24. MEDIOS PER IGNES] Mallem, ſi ſcripti codicis auctoritas accederet,
impiger hoſtium
Vexare turmas, & frementem
Mittere equum medios per ENSES.
Enſes enim cum *hoſtium turmis* aptius conjungi videntur, quam *ignes.* Statius Theb. X, 709.
i, praelia miſce
Per Danaas acies; medioſque per *obvius* enſes.
Idem VII, 488.
excipiunt juſſi, medioſque per enſes
Dant iter.
& ibidem 280.
Macte animo juvenis: medios *parat ire* per enſes
Nudaque pro caris opponere pectora muris.
Silius Ital. III.
ruis ipſos *acer* in enſes,
Objectaſque caput tolit.
Virgil. Aen. IX, 400.
an ſeſe medios *moriturus* in enſes
Inferat, & pulchram properet per vulnera mortem.
Idem Eclog. X, 45.
Tela inter media, *atque adverſos detinet hoſtes.*
& Aen. X, 237.
muro foſſiſque tuetur
Tela inter media, *atque horrentis Marte Latinos.*
XII, 682.
Perque hoſtes, per tela *ruit.*
& ſic alibi. & Silius Ital. IV.
fertur per tela, *per hoſtes Intrepidus puer.*
Quod ſi receptam lectionem ſervas, omnino praeſtat *veros ignes* intelligere, quam metaphorice cum interpretibus *medium pugnae fervorem.* Virgil. VII, 296.
medias acies, medioſque per ignes
Invenere viam.
& II, 164.
quod me per tela, per ignes *Eripis.*
Utrobique loquitur de Trojae incendio, ſine metaphora. Noſter Serm. II, 3.
Alterum & huic varium & nihilo ſapientius, ignes
Per medios *fluvioſque ruentis.*
Silius Italicus XV.
Ni fugis hos ritus, virtus te ſaeva jubebit
Per medias volitare acies, medioſque per ignes.
qui alibi utrumque conjunxit, & *ignes* & *enſes*; lib. XIV.
Si tibi per medios ignes medioſque per enſes
Non dederis mea dextra viam.
Quamobrem, niſi fortaſſe veram hic hiſtoriam tangat Noſter, quae in ore hominum tunc fuerit, Tiberium nempe in bello Rhaetico per hoſtilem *ignem* equo perrupiſſe; vix aliter ſcribere potuit, quam *medios per enſes.*

26. QUI REGNA DAUNI] Quin & hic etiam, ſi codex ullus aſtipularetur, libentius legerim,
Sic tauriformis volvitur Aufidus,
QUA *regna Dauni praefluit Appuli.*
ut & infra fortaſſe verſ. 47.
Te belluoſus, QUA *remotis*
Obſtrepit Oceanus Britannis.
Non enim Geographum hic agit, ut ſitus fluviorum quaſi ex profeſſo doceat. Catullus Epig. XI.
Sive

Digitized by Google

Sic tauriformis volvitur Aufidus,
Qua regna Dauni praefluit Appuli,
Cum ſaevit, horrendamque cultis
Diluviem minitatur agris;

v. 26. Vulg. QUI. 28. MEDITATUR.

Ut

Sive in extremos penetrarit Indos,
Sive QUA *ſeptemgeminus celerat*
Aequora Nilus.

Tacitus Annal. II, 6. *Rhenus ſervat nomen & violentiam curſus*, QUA *Germaniam praevehitur*. Livius XXII, 2. *Per paludem*, QUA *fluvius Arnus per eos dies ſolito magis inundaverat.*

28. DILUVIEM MEDITATUR AGRIS] Ita Veneta editio princeps; ſed Loſcheri MINITATUR, quod omnes noſtri codices praeter tres ex recentiſſimis ſequuntur; neque aliter citat Nonius voce *Diluvies*. Utrumque probum eſt, ut neſcias fere utri palmam des. Falluntur enim, qui verbum *minitari* leve quid & ludicrum notare, neque ad rei hujus atrocitatem aut dignitatem carminis aſſurgere, putant. Livius II, 49. *Ibant Veienti populo perniciem minitantes.* Virgil. Aen. XII, 761.

terretque trementes
Exciſurum *urbem minitans.*

Cicero bis vel ter: *Urbi*, vel *patriae*, ferro flammaque *minitari*. Quin & hac lectione, melius, opinor, ſibi conſtabit, & ſui ſimilis procedet ſententia,

Cum SAEVIT, *horrendamque cultis*
Diluviem MINITATUR *agris.*

Aptiſſime enim haec duo inter ſe conjunguntur, *ſaevire* & *minari*. Ovidius in Remediis Amoris v. 664.

Horrebant ſaevis *omnia verba* minis.

Seneca Herc. Fur. v. 320.

Sed ecce ſaevus, *ac* minas *vultu gerens.*

Statius Thebaide I, 187.

Cernis, ut erectum torva ſub fronte minetur
Saevior *aſſurgens demto conſorte poteſtas?*

Pacuvius in Antiopa.

Minitabiliterque *increpare dictis* ſaevius *incipit.*

Recte denique *fluvii* exundantes *minitari* dicuntur; ut Claudianus de Mallii Conſ. 237.

Torrentes *immane fremant*, *laſſiſque* minentur
Pontibus: involvant ſpumoſo vortice ſilvas.

Contra, haud ita belle inter ſe conveniunt *ſaevire* & *meditari*: quippe *meditari* non eſt jam *ſaevientis*, ſed iram potius diſſimulantis & ſubdole occultantis, quo violentius poſtea erumpat. Idcirco & jam olim ſub ferula criticorum vapulavit hic locus. Porphyrio: *Male dixit*, MEDITATUR *diluviem*; *quia in ipſo actu eſt: nec debet cogitare ac condiſcere id, quod jam facit.* Excuſare conatur Servius; ita tamen, ut antiquum loquendi morem fuiſſe, poſtea deſiiſſe fateatur, ad bina illa Virgilii loca Georg. III, 153. Aen. IV, 171.

Inachiae Juno peſtem meditata juvencae.
Nec jam furtivum Dido meditatur amorem.

MEDITATA, ait, *inferens & exercens, accipiamus; ut Horatius*; Horrendamque cultis diluviem meditatur agris; *id eſt, infert, exercet. Nam in ipſa meditatione exercitium & actus eſt. Sciendum tamen eſt hoc hodie in uſu non eſſe.* Meo tamen judicio & fruſtra hoc accuſat Porphyrion, & perperam defendit Servius. Neque enim aut apud Virgilium aut Noſtrum *meditari* eſt *inferre*, & ipſam rem, quam meditatur aliquis, agere, ut voluit Servius; ſed cogitare, parare, deſignare; ut ubique alias: neque Aufidus jam *facit diluviem*, ut arguit Porphyrion. Eo enim poſito, utrumque vocabulum aeque culpandum eſſet. Nemo enim *minitatur* id quod jam *facit*; non magis, quam *meditatur*. Verum haec eſt, ni fallor, Horatii ſententia: *Qualis*, inquit, *Aufidus* volvitur; *cum aquis per pluvias adauctis* ſaevit ac fervet; *& tantiſper intra ripas ſe continens*, meditatur *ſive* minitatur *extra alveum exire, & late agros inundare.* Atque haec imago omnium efficaciſſima eſt ad Tiberii impetum exprimendum. Rapidiſſimus enim fiunt amnis, dum alveo adhuc cohibetur mox exiturus; at poſtquam in patentes agros effuſus ſtagnaverit, tum vero lentior & ſegnior incedit. Quamobrem, ut jam dixi, non adeo facile eſt dijudicare, utra verior meliorve ſit lectio. *Meditatur* agnoſcunt Scholiaſtae veteres & Servius: at Nonius his antiquior & potiores Horatii codices, *Minitatur.* Equidem, etſi Interpretes fere diſſentientes hic habeam, poſterius verbum praetulerim: cum quia melius quadret cum *ſaevit*; tum quia praeſentius quiddam fortiuſque ſignificet. *Minitamur* enim in praeſens, *meditamur* in longinquum. *Meditari* ergo diluviem etiam tenuis & ſicco fere alveo potuerit Aufidus: *minitari*, non niſi plenus & fervens. Jam autem, quod aiunt ideo ſe malle *meditari*, quia audacior metaphora eſt, & humanum affectum cum fluvio communicat; in eo judicium eorum deſidero. Quip-

pe

Digitized by Google

Ut barbarorum Claudius agmina
Ferrata vaſto diruit impetu,
Primoſque & extremos metendo
Stravit humum, ſine clade victor:
Te copias, te conſilium, & tuos
Praebente Divos. nam tibi, quo die
Portus Alexandrea ſupplex
Et vacuam patefecit aulam,
Fortuna luſtro proſpera tertio
Belli ſecundos reddidit exitus,
Laudemque & optatum peractis
Imperiis decus adrogavit.
Te Cantaber non ante domabilis,
Meduſque & Indus, te profugus Scythes
Miratur, ô tutela praeſens
Italiae dominaeque Romae.
Te fontium qui celat origines
Niluſque, & Iſter, te rapidus Tigris,
Te beluoſus qui remotis
Obſtrepit Oceanus Britannis,
Te non paventes funera Galliae,
Duraeque tellus audit Hiberiae:
Te caede gaudentes Sygambri
Conpoſitis venerantur armis.

v. 49. PAVENTIS.

XV.

pe & *minitari* aeque eſt affectus humanus: neque rei inanimatae niſi per tranſlationem poteſt competere.

49. TE NON PAVENTIS] Ita quidem editi omnes, & codices vetuſtiores. Ceterum in recentioribus duobus, uno Collegii Regii, & altero Epiſcopi Norvicenſis, ut & in Acrone Regiae Societatis manuſcripto diverſam lectionem reperi,

Te non PAVENTES *funera Galliae,*
Duraeque tellus audit Hiberiae.

Galliae autem numero plurali paſſim apud ſcriptores occurrit. Suetonius in Julio c. 49.

Gallias *Caeſar ſubegit, Nicomedes Caeſarem.*

ita Tacitus aliique ſaepiſſime. Conſtructio vero figurata erit, & plane Horatiana: Galliae, *& tellus Hiberiae* audit: ut Carm. I, 3.

Sic fratres *Helenae, lucida ſidera,*
Ventorumque regat *pater.*

Vide nos Carm. I, 24. & IV, 11. Jucundior etiam forte erit variatio caſuum, *Galliae non pa-*

vente

XV.

Augusti Laudes.

Phoebus volentem proelia me loqui
Victas & urbis increpuit lyra;
Ne parva Tyrrhenum per aequor
Vela darem. tua, Caeſar, aetas
Fruges & agris rettulit uberes,
Et ſigna noſtro reſtituit Jovi
Derepta Parthorum ſuperbis
Poſtibus, & vacuum duellis
Janum Quirini clauſit, & ordinem
Rectum evaganti frena licentiae
Injecit, emovitque culpas,
Et veteres revocavit artis;
Per quas Latinum nomen & Italae
Crevere vires, famaque, & imperî
Porrecta majeſtas ad ortum
Solis ab Heſperio cubili.

Cuſto-

ventes, & *Hiberiae tellus*; ut Carm. III, 6.

Jam bis Moneſes *&* Pacori manus
Non auſpicatos contudit impetus.

Expectamus tamen, dum codex aliquis vetuſtior ſcripturam hanc confirmet.

9. Janum Quirini clausit] Sic libri habent conſtanter: tamen viri doctiſſimi Paſſeratius & Gronovius pater corrigendum hic autumant,

Janum Quirinum *clauſit.*

Sic enim aliis *Janus* eſt *Quirinus*, non *Janus Quirini*, ut Suetonio Aug. c. 22. *Janum Quirinum ter cluſit*. Feſto v. *optima*. *Tertia ſpolia*, Jano Quirino *agnum marem caedito*. Macrobio Saturn. I, 9. *In ſacris quoque invocamus Janum Geminum, Janum Patrem, Janum Junonium, Janum Conſivium*, Janum Quirinum, *Janum Patulcium & Cluſivium*. Atque haec quidem Gronovius ad dictum Suetonii locum: quibus adde illa Servii ad Aen. VII, 610. *Alii Janum Cluſivium dicunt, alii Patulcium. Idem Junonius — idem* Quirinus, *unde trabeatum conſulem aperire portas dicunt, eo habitu quo Quirinus fuit.* Veruntamen ut *Janus Junonius* recte etiam *Junonis* dici poterit; ita nihil prohibet, quin *Janus Quirinus* itidem *Quirini* dicatur. *Quirinus* enim hic nomen adjectivum videtur, ut Propert. IV, 10.

Hic ſpolia ex humeris *auſus ſperare* Quirinis.

Quid, quod noſter κακοφωνίαν vitaſſe videtur in eadem terminatione, *Janum Quirinum*.

15. Ad ortum Solis] Veneta prima, & Loſcheri ortus, atque omnes fere codices noſtri praeter Graevianum, qui a manu prima habet ortum. Utrumque ſuos auctores habet. Virgilius Georg.

non Eure, tuos, neque ſolis ad ortus.

Plinius Nat. Hiſt. VII, 27. *Ad* ſolis ortus *miſſus.*

 Pru-

Digitized by Google

Cuſtode rerum Caeſare, non furor
Civilis aut vis exiget otium;
  Non ira, quae procudit enſis,
    Et miſeras inimicat urbes.
Non qui profundum Danubium bibunt,
Edicta rumpunt Julia; non Getae,
  Non Seres infidive Perſae,
    Non Tanain prope flumen orti.
Noſque & profeſtis lucibus & ſacris,
Inter jocoſi munera Liberi,
  Cum prole matroniſque noſtris
    Rite Deos prius adprecati,
Virtute functos more patrum duces,
Lydis remixto carmine tibiis,
  Trojamque & Anchiſen & almae
    Progeniem Veneris canemus.

Prudentius Apotheoſ. v. 424.
Audiit adventum domini, quem ſolis *Hiberi*
Veſper habet, roſeos & qui novus excipit ortus.
Ovidius Epiſt. Paridis:
Nec tibi par uſquam Phrygiâ, nec ſolis ab ortu.
Salluſtius Catil. c. 36. *Cui cum ad occaſus* ab ortus ſolis *omnia domita armis parerent.* Et Jugurth. c. 17. *Ab occidente fretum noſtri maris & Oceani*, ab ortu ſolis *declivem latitudinem.* Ac nos quidem, etſi major pars membranarum ORTUS exhibeant, ORTUM tamen cum paucioribus probamus; ne toties ſibilet litera S in *majeſtas ad ortus ſolis.*

18. EXIGET OTIUM] Scholiaſtes Porphyrion: *Exiget; nunc, excludet; ut ſit, quaſi extra aget; ut Terentius, ſpectandae an exigendae ſint vobis prius.* Atque hanc lectionem ſequuntur praeter aliquot Lambini Leidenſis noſter & Colbertinus, quibus in margine adſeriptum EXIMET pro varia lectione. Contra, Graevianus & Reginenſis EXIMET in ipſo verſu habent, & EXIGET ad oram ablegant. Ceteri omnes cum Acrone Manuſcripto & editionibus priſcis EXIMET retinent; nulla diverſae ſcripturae mentione facta. Utra jam harum retinenda erit? an *eximet otium*, hoc eſt, adimet, tollet? ut Ovidius Remed. Am.
Otia *ſi* tollas, *periere cupidinis artes.*
Statius Silv. I, 2. v. 182.
Ergo age junge toros, atque otia deme *juventae.*
Ovid. Pont. I, 2.
Hoſtibus in mediis interque pericula verſor,
Tamquam cum patria pax *ſit* ademta *mihi.*
Verum illud officit, quod *eximere* de re moleſta plerumque dicitur, ut *eximere curam, metum, famem, ſpinas, faſtum*, atque alia ejuſmodi, quae *intra* corpus aut animum verſantur; & proinde ex eo eximi, educi, extrahi, evelli poſſunt. *Otium* vero & *pacem* & caetera laeta, vel quae extra hominem conſiſtunt, non tam *eximi* quam *adimi* dixerim. Rectius igitur legemus,
Civilis aut vis EXIGET *otium*,
id eſt, excludet, expellet, exturbabit; ut Noſter alibi, *Exactos tyrannos.* Tacit. Annal. VI, 3. *Hoc pretium Gallio meditatae adulationis tulit, ſtatim curia, deinde Italia* exactus. Et XIV, 28. *Vibius ſecundus repetundarum damnatur, atque Italia* exigitur. Plautus Capt. V, 4.
Ubi labore laſſitudo eſt exigunda *ex corpore.*
Vide plura apud Nonium Marcellum v. *Exigere.*

Digitized by Google

Q. HORATII FLACCI
EPODON LIBER.

I.

Ad Maecenatem.

IBIS Liburnis inter alta navium,
Amice, propugnacula,
Paratus omne Caeſaris periculum
Subire, Maecenas, tuo?
Quid nos, quibus te vita ſi ſuperſtite
Jocunda; ſi contra, gravis?
Utrumne juſſi perſequemur otium,
Non dulce, ni tecum ſimul?
An hunc laborem mente laturi, decet
Qua ferre non mollis viros?

Fere-

v. 5. Vulg. Vita Sit.

5. Quibus te vita sit superstite] Sic hodie poſt Venetam principem pleraeque editiones. At Germanica Loſcheri aliam lectionem praefert,

Quid nos? quibus te vita si *ſuperſtite*
Jucunda; ſi contra, gravis.

Atque ita noſtri Graevianus, Battelianus, Galei, Leidenſis, & a prima manu Reginenſis & Regiae Societatis. Eandem ex ſuis protulerunt Pulmannus & Torrentius & Barthius in Adverſar. lib. XXXVII. c. 15. Neque aliter olim legit Scholiaſtes Porphyrion: *Bis*, inquit, *poſuit particulam* (male vulgo *periculum*) si; *ſemel abundat, melius enim ſic loqueretur.* Quibus te ſuperſtite vita jucunda eſt; ſi contra, gravis eſt: *ergo verbum extrinſecus accipiendum eſt* sit, *ut plena fiat elocutio.* Sic & annotator Graevianus; *Vacat* si: unde in Petrenſi, Magdalenenſi, & Bodleiano vox ea deſideratur; & habetur tantum, *Vita ſuperſtite.* Quid multa? Recipiendum eſt omnino si, cum ob tot codicum auctoritatem, tum ob ſingularem ſuam elegantiam. *Quibus vita*, ait, *jucunda; ſi te ſuperſtite* vivitur; *ſi contra, gravis.* Neque enim *vacat* si aut *abundat*, ut Enarratores crediderunt. Poſterius *ſi* pro *ſin* ponitur; ut alii ſcriptores loqui amant, numquam Horatius. Terent. And. I, 3.

Si *illum relinquo, ejus vitae timeo:* ſin *opitulor, hujus minas.*

Noſter contra Epiſt. I, 5.

Si *potes Archiacis conviva recumbere lectis* —
Si *melius quid habes, arceſſe.*

& Serm. I, 3.

Si *peteret per amicitiam patris atque ſuam; non Hilum proficeret:* ſi *collibuiſſet ab ovo.*

Carm. III, 29. *Laudo manentem* (hoc eſt, laudo, *ſi* manet) ſi *celeres quatit pennas, reſigno quae dedit.* Atque ita ſemper Noſter; in quibus locis *ſin* ponere aliis uſitatius eſt. Ceterum illud,

Ibis Liburnis inter alta navium,

per interrogationem efferendum putamus: id enim vehementius & παθητικώτερον.

Feremus: & te vel per Alpium juga
Inhoſpitalem & Caucaſum,
Vel occidentis uſque ad ultimum ſinum
Forti ſequemur pectore.
Roges, tuum labore quid juvem meo
Inbellis ac firmus parum?
Comes minore ſim futurus in metu,
Qui major abſentis habet:
Ut adſidens inplumibus pullis avis
Serpentium adlabſus timet
Magis relictis; non uti ſit auxilî
Latura plus praeſentibus.

v. 17. Vulg. Sum. 21. Non ut adsit.

Li-

17. Sum futurus in metu] Lege ex emendatione praeſtantiſſimi Nic. Heinſii:

Comes minore SIM *futurus in metu.*

ſim, ut reſpondeat τῷ *juvem.*

21. Non, ut adsit, auxili] Vide modo ſeriem verborum: Avis, inquit, incubans magis timet pullis ſuis abſentibus; *non latura plus auxilii praeſentibus, ut adſit*; hoc eſt, *quamvis adſit.* Nonne jam ſentis eandem rem bis dici? ſine dubio alterutrum ſupervacuum eſt, aut *praeſentibus*, aut, *ut adſit.* Satis per ſe rem exprimit, *Non latura plus auxilii, ut adſit*: demto *praeſentibus*; vel, *Non latura plus auxilii praeſentibus*; demtis, *ut adſit.* Haec tamen tot Interpretes patienter tulerunt; quia ſic invenerant in editionibus priſcis. At, ſi bonis ſuis uti noviſſent, meliora eos docere poterant codices ſcripti; quorum veterrimus Blandinius, & Pulmanni unus cum aliquot Lambini ſic verba repraeſentant,

Magis relictis; non UTI SIT *auxilî*
Latura plus praeſentibus.

Quibus fere accedunt Graevianus noſter & Galeanus cum ſex aliis, qui *ut ſit* exhibent, ex illo altero leviter corruptum. Et ſententia & dictio clariſſima eſt. *Plus timet pro pullis abſentibus, non uti* (id eſt, *non quo, non quod*) *praeſentibus plus auxilii latura ſit.*

26. Aratra nitantur meis] Scabies mera & rubigo eſt, quae in omnibus fere editionibus lectio circumfertur,

Non ut juvencis illigata pluribus
Aratra nitantur meis.

Omnino reponendum eſt ex codicibus Canteri, Lambini & Berſmanni,

Non ut juvencis illigata pluribus
Aratra nitantur MEA.

Sic & ex noſtris habet Bodleianus, & pro varia lectione Battelianus. Verum quidem eſt vetuſtiores membranas MEIS praeferre: ſed perperam. Poſſeſſivum enim *meus* cum propiore nomine conjungi debet: neque vero in *meis pluribus juvencis* aut duplex adjectivum, aut prava & luxata collocatio tolerari poteſt. Porro pro NITANTUR. Torrentii codices aliquot & unus Fabricii cum noſtris Galeano & Magdalenenſi NECTANTUR. Sic Avienus Fabula XXXII.

Haerentem luteo ſub gurgite ruſticus axem
Liquerat, & nexos ad juga tarda boves.

& XXVIII.

Cautus & immenſo cervicem innectit *aratro.*

Sed hoc in loco *illigata nectantur* eſſet βαττολογεῖν & bis idem dicere. Quare retinemus *nitantur*, ſive, luctentur, gemant, in dura tellure proſcindenda.

28. Lucana mutet pascua] Loſcherus quidem PASCUA edidit; ſed eo vetuſtior Veneta,

Pecuſve Calabris ante ſidus fervidum
Lucana mutet PASCUIS.

cui patrocinantur omnes Blandinii apud Cruquium, omnes Torrentii, plures Lambini, Pulmanni Berſmannique, & ex noſtris Graevianus, Reginenſis cum aliis quinque. Leidenſis tamen magnae vetuſtatis cum Batteliano & Regiae Societatis PASCUA; ut ratione potius quam auctoritate de-

cid-

Libenter hoc & omne militabitur
Bellum in tuae ſpem gratiae:
Non ut juvencis inligata pluribus
Aratra nitantur mea;
Pecuſve Calabris ante ſidus fervidum
Lucana mutet paſcuis:
Neque ut ſupini villa candens Tuſculi
Circaea tangat moenia.
Satis ſuperque me benignitas tua
Ditavit: haud paravero,
Quod aut avarus ut Chremes terra premam;
Diſcinctus aut perdam ut nepos.

v. 26. Meis. 28. Pascua. 29. Nec ut superni. II.

cidi haec lis debeat. Nos ideo PASCUIS praeferimus, ne in tribus continuis Epodis eadem exeat terminatio,

Aratra nitantur mea.
Lucana mutet paſcua.
Circea tangat moenia.

Quod vitium ſedulo evitare ſolet Noſter, ex reconditae artis praecepto. Ceterum figuratior erit locutio, *mutet Lucana Calabris paſcuis*, & Horatio familiaris, ut hoc ipſo in carmine,

Roges, tuum labore *quid juvem* meo?

& Art. Poët. v. 273.

ſi modo ego & vos
Scimus inurbanum lepido *ſeponere* dicto.

& Serm. II, 4. ex lectione codicis Regii.

Ante meum nulli *patuit quaeſita* palato.

29. Nec ut superni] Quantumvis conſpirent codices ſcripti editique in propaganda hac lectione,

Nec ut SUPERNI *villa candens Tuſculi*
Circea tangat moenia,

vix tamen extorquebunt, ut vocabulum *ſuperni* pro vera Horatii ſobole agnoſcamus. *Supernus* enim nomen eſt relativum; ſemperque aliud quid ſecum trahit, cujus reſpectu ſuperiorem locum occupare cenſetur: quod hic non fit. Quamobrem legendum potius exiſtimo.

Neque ut SUPINI *villa candens Tuſculi.*

Ideo enim *ſuperni* volunt, quia Tuſculum in *colle* poſitum erat. Atqui ob ipſam illam rationem legimus *Supini*; ut Noſter Carm. III, 4.

ſeu mihi frigidum
Praeneſte, ſeu Tibur SUPINUM,
Seu liquidae placuere Baiae.

ubi Acron Scholiaſtes: *Supinum*] *montuoſum, ut*, *Colleſque ſupinos: ſitum autem civitatis deſcripſit, quia in aſcenſu montis eſt conſtituta.* Porphyrion: *Supinum*, inquit, *Tibur, ad ſitum ejus reſpiciens; nam in latere montis eſt conſtitutum.* Virgil. Georg. II, 276.

Sin tumulis acclive ſolum, colleſque ſupinos.

& III, 555.

Arenteſque ſonant ripae, colleſque ſupini.

Statius Theb. IV, 238.

auget reſupina *maniplos*
Elis, *depreſſae populus ſubit incola Piſae.*

Dracontius Hexaëmero.

Et colles *tumidi cumulis juga celſa* ſupinant.

Tuſculum autem ſitum erat in clivo leniter aſſurgente, ut affirmat accuratiſſimus Cluverius, teſtis oculatus. Talis autem locus proprie *ſupinus* dicitur; quippe non praeceps & praeruptus; ſed molliter acclivis & aſcenſu facilis: unde etiam loca plana & undique aperta nonnunquam *ſupina* appellantur. Apuleius in Floridis: *Alibi montium vertices arduos extulit, alibi camporum* ſupinam planitiem *coaequavit.* Ammianus Marcellinus XVIII, 6. *Et* planities ſupina *camporum.* Plinius Nat. Hiſt. IX. 1. *In* mari *autem tam late* ſupino. Male igitur Scholiaſtes Juvenalis ad verſum Satirae III, 192.

Simplicibus Gabiis, aut proni Tiburis *arce.*

In praecipiti, ait, *poſita; ut Horatius, Clivumque ſupinum.* Immo vero, in declivi, non *in praecipiti*;

II.

VITAE RUSTICAE LAUDES.

BEATUS ille, qui procul negotiis,
Ut priſca gens mortalium,
Paterna rura bobus exercet ſuis,
Solutus omni fenore?
Neque excitatur claſſico miles truci,
Nec horret iratum mare;
Forumque vitat, & ſuperba civium
Potentiorum limina.
Ergo aut adulta vitium propagine
Altas maritat populos;
Aut in reducta valle mugientium
Proſpectat errantis greges;

v. 5. Vulg. NEC.

Inu-

piti; neque hodie in Horatio ea verba reperiuntur. Jam autem *ſupini Tuſculi* id abſolute ſignificat, quod *ſuperni* non niſi relative & comparate denotare poteſt.

13. INUTILESQUE FALCE RAMOS] Primus omnium vir doctiſſimus Georgius Fabricius anno MDLXX, & poſtea Henricus Stephanus aliique, horum verſuum ordinem inverterunt, in hunc modum:

Ergo aut adulta vitium propagine
Atlas maritat populos;
Inutileſque falce ramos amputans,
Feliciores inſerit:
Aut in reducta valle mugientium
Proſpectat errantes greges.

Idque ex ſola conjectura contra omnium codicum auctoritatem: nimirum, ne duo diſticha illa de arborum cultu, alterum de maritatione, alterum de putatione & inſitione, ſeparenrur, ut vulgo fit, ac divellantur, interveniente illo,

Aut in reducta valle mugientium
Proſpectat errantes greges.

Quod utrum recte atque ordine ab iis factum ſit necne, non cujuſvis eſt dijudicare. Poſſe quidem ejuſmodi errores exſcriptorum ſocordia furtim irrepere, & nonnunquam re ipſa irrepſiſſe, nemo dubitaverit, niſi qui in veteribus membranis hoſpes ſit. Equidem ſancte teſtari poſſum me nullum Horatii codicem verſaviſſe, qui non alicubi unum vel alterum verſum de ſede ſua luxaverit, ex aliis tamen facile corrigendus, & plerumque a manu ſecunda in ordinem reductus. Nihilominus haud temere contra omnium codicum fidem verſuum ſeriem invertendam eſſe, neque citra ultimam neceſſitatem, omnes cordati ſemper exiſtimarunt. Videamus igitur, quid in lectione recepta tantopere culpandum ſit, & quid tandem utilitatis apportet iſta immutatio. Poſt verſus, inquiunt, de maritatione vitis continuo ſequi debent alteri de inſitione, propter argumenti cognationem. Recte quidem, ſi eodem tempore vel continenter utrumque opus per ruſticos fieret. Atqui *maritatio* fit menſe Octobri, *putatio* & *inſitio* menſe Martio. Columella lib. XI, 2. *Per hos dies* (menſe Octobri) *ulmi vitibus recte* maritantur, *ipſaeque in arbuſtis ac vineis recte propagantur.* Et ibidem: Inſitio *quoque arborum atque vitium tepidis locis hoc tempore* (menſe Februario) *commode adminiſtratur.* Et paullo poſt: *Igitur a Calendis Martii eximia eſt vitium* putatio *uſque in decimum Calendarum Aprilium; ſi tamen ſe gemmae nondum moveant: ſurculi quoque ſilentes ad* inſitionem *nunc*

prae-

Inutiliſve falce ramos amputans,
Feliciores inſerit;
Aut preſſa puris mella condit amphoris;
Aut tondet infirmas ovis.
Vel, cum decorum mitibus pomis caput
Autumnus agris extulit,
Ut gaudet inſitiva decerpens pyra,
Certantem & uvam purpurae,
Qua muneretur te, Priape, & te, pater
Silvane tutor finium!
Libet jacere modo ſub antiqua ilice,
Modo in tenaci gramine:
Labuntur altis interim ripis aquae;
Queruntur in ſilvis aves;

v. 13. INUTILESQUE. 18. ARVIS.

Fon-

praecipue utiliterque leguntur; & ipſa inſitio *vitium atque arborum longe nunc eſt optima.* Similia habes apud Catonem & Palladium. Quid tam magnum itaque, ſi in carmine ſeparantur duobus verſiculis, quae in opere ipſo dividuntur toto quinque menſium intervallo? Deinde illud ipſum quod intervenit, quale tandem ſit, videamus:

Aut in reducta valle mugientium
Proſpectat errantes greges.

Enimvero nihil hic diutini operis eſt, ſed brevis tantum intermiſſio & voluptas, *proſpectus armentorum paſcentium*; qui non modo inter maritationem & inſitionem, ſed etiam in ipſis intervenire poteſt & ſolet. Aut igitur valde fallimur, aut melius eſt tantiſper manum abſtinere, dum codex aliquis alicunde (quod numquam forte eveniet) mutationi iſti patrocinetur. Nos interea lectionem vulgatam aliquantum adjuvimus, pro *inutileſque* reponentes

INUTILESVE *falce ramos amputans;*

prout caetera illa procedunt, *Ergo* aut *adulta*, Aut *in reducta*, Aut *preſſa puris*, Vel *cum decorum.* Et ſimiliter verſu 35.

*Pavidum*VE *leporem & advenam laqueo gruem.*

pro *pavidum*QUE ſubſtituimus. Graevianus hic *Pavidum leporem* ſine particula exhibet; & ubique fere in uno aut altero codice QUE & VE inter ſe commutantur.

18. AUCTUMNUS ARVIS EXTULIT] Ita Loſcherus & editio Veneta 1490. cum codicibus aliquot, quos inter Battelianus, Petrenſis & Vigornienſis noſtri. At editio prima 1478, cum omnibus fere Lambini & Cruquii, & Graeviano, Leidenſi, Reginenſi aliiſque & numero & vetuſtate potioribus,

Auctumnus AGRIS *extulit:*

quod & agnoſcit Scholiaſtes Porphyrion. Cur autem antiquiores & plures teſtes hic deſeramus? Virgilius Georg. II, 10.

tibi pampineo gravidus auctumno
Floret ager.

Tibullus I, 9.

Non tibi ſi Bacchi *cura Falernus* ager.

Illud *arvis extulit* videtur natum ex Virgiliano loco Georg. II, 541.

Cum primum lucem pecudes hauſere, virûmque
Ferrea progenies duris caput extulit arvis:

ubi obiter corrigendum ex Lactantio, TERREA *progenies*: quos Lucretius *Terrigenas* vocat, lib. V. v. 1410.

Quam ſilveſtre genus capiebat terrigenarum.

Quis enim omnium poëtarum *ferream* hominum aetatem *primam* fuiſſe finxit? ſed haec alibi fortaſſe fuſius.

25. LABUNTUR ALTIS INTERIM RIVIS AQUAE] RIPIS habent editiones veteres; ſed manuſcripti

ſu-

Fonteſque lymphis obſtrepunt manantibus,
Somnos quod invitet leves.
At cum tonantis annus hibernus Jovis
Imbris niveſque conparat,
Aut trudit acris hinc & hinc multa cane
Apros in obſtantis plagas;
Aut amite levi rara tendit retia,
Turdis edacibus dolos;
Pavidumve leporem, & advenam laqueo gruem,
Jocunda captat praemia.
Quis non malarum, quas amor curas habet,
Haec inter obliviſcitur?
Quod ſi pudica mulier in partem juvet
Domum atque dulcis liberos,
Sabina qualis aut peruſta ſolibus
Pernicis uxor Appuli;
Sacrum vetuſtis exſtruat lignis focum,
Laſſi ſub adventum viri;
Claudenſque textis cratibus laetum pecus,
Diſtenta ſiccet ubera;
Et horna dulci vina promens dolio,
Dapes inemtas adparet;

v. 35. Vulg. PAVIDUMQUE.

Non

In diverſa abeunt, alii RIPIS, alii RIVIS praeferentes, etiam antiquiſſimi. Placet *labitur ripis:* quippe *auctumno*, cum areſcunt flumina, non *alti* ſunt *rivi*, ſed *altae ripae*. Noſter Carm. I, 2. de Tiberi:

vagus & ſiniſtra
Labitur ripa.

Lucretius III, 362.

Fluminaque ulla queunt ſummis labentia ripis
Oblectare animum, ſubitamque avertere curam.

Ovid. Amor. II, 17.

Sed neque diverſi ripa labuntur *eadem*
Frigidus Eurotas populiferque Padus.

Quintilianus Inſtit. XII, 2. *Ut vis amnium major eſt* altis ripis *multoque gurgitis tractu fluentium, quam tenuis aquae & objectu lapillorum reſultantis.* Valerius Flaccus IV, 402.

inde per urbes
Raptatur Graias, atque ardua *flumina* ripis.

52. AD HOC VERTAT MARE] Illuſtriſſimus Nic. Heinſius in libri ſui margine, *Forte*, inquit, *legendum*,

Vel quos Eois intonata fluctibus
Hiems ad hoc VERRAT *mare.*

Sed praeterquam, quod omnes Flacci codices ſummo conſenſu VERTAT hic agnoſcunt; etiam apud Priſcianum bis ita legitur p. 863. & 930. neque variant ibi, quos conſului, quatuor ſcripti.

Anſam

Non me Lucrina juverint conchylia,
Magiſve rhombus aut ſcari,
Si quos Eois intonata fluctibus
Hiems ad hoc vertat mare.
Non Afra avis deſcendat in ventrem meum,
Non attagen Ionicus
Jocundior, quam lecta de pinguiſſimis
Oliva ramis arborum,
Aut herba lapathi prata amantis, & gravi
Malvae ſalubres corpori,
Vel agna feſtis caeſa Terminalibus,
Vel hoedus ereptus lupo.
Has inter epulas, ut juvat paſtas ovis
Videre properantis domum!
Videre feſſos vomerem inverſum boves
Collo trahentis languido;
Poſitoſque vernas, ditis examen domus,
Circum renidentis Lares!
Haec ubi locutus fenerator Alfius,
Jam jam futurus ruſticus,
Omnem redegit Idibus pecuniam;
Quaerit Calendis ponere.

v. 69. Vulg. RELEGIT.

III.

Anſam Heinſio correctionis illud videtur porrexiſſe, quod habetur Serm. II, 3. v. 235.

tu piſces hiberno *ex aequore* verris.

Verum aliud longe eſt, piſcatorem cum reti & everriculo piſces *ex mari verrere* (proprie enim hoc dictum eſt) aliud, *hiemem* & tempeſtatem piſces *ad mare verrere.* Talis enim locutio nullum, credo, habet auctorem. Quare nihil mutandum.

69. OMNEM RELEGIT IDIBUS PECUNIAM] Haec lectio eſt editionis primae & codicum aliquot ex recentioribus. Placuit autem pleriſque interpretibus, &, quod majus eſt, elegantiſſimo Nic. Heinſio ad Ovidii Faſt. II, 540. *Relegit*, aiunt, *pecuniam*, hoc eſt, *recollegit.* Et ſane *colligere* in ſimili ſenſu reperias; ut apud Lentulum Epiſt. Ciceronis ad Fam. XII, 15. *Ut & reliqua vectigalia exigerem, & quam depoſui* pecuniam colligerem: & Noſtrum Epiſt. I, 10.

Imperat aut ſervit collecta pecunia *cuique.*

Sed ne unicum quidem exemplum, ubi *relegere pecuniam* dicitur, aut ipſi afferunt, aut egomet obſervavi. Male autem colligunt, ex eo quod *colligere pecuniam* recte dicatur, idcirco & *relegere* bene dici. Ex *colligo* enim notiſſimum compoſitum eſt *recolligo*; neque *relego* & *recolligo* eandem habent notionem. Revocanda eſt igitur Loſcheriana olim lectio,

III.

Ad Maecenatem.

Parentis olim ſi quis inpia manu
Senile guttur fregerit;
Edit cicutis allium nocentius.
O dura meſſorum ilia!
Quid hoc veneni ſaevit in praecordiis?
Num viperinus his cruor
Incoctus herbis me fefellit, an malas
Canidia tractavit dapes?
Ut Argonautas praeter omnis candidum
Medea mirata eſt ducem,
Ignota tauris inligaturum juga
Perunxit hoc Iaſonem:
Hoc delibutis ulta donis pellicem,
Serpente fugit alite.
Nec tantus unquam ſiderum inſedit vapor
Siticuloſae Apuliae:

Nec

Omnem REDEGIT *idibus pecuniam:* quam firmant vetuſtiſſimi omnium Blandinij, & Torrentii plures potioreſque, cum noſtris Leidenſi, Graeviano, Reginenſi, Magdalenenſi &c. Neque aliter Acron in Regiae Societatis Bibliotheca MS. etſi *recollectam* in paraphraſi habeat. Sic enim & Graevianus annotator; *Redegit pecuniam; collegit.* Nimirum *redigere pecuniam* eſt, aut apud varios debitores collocatam exigere, cogere, colligere; aut domo vel mancipiis vel fundis divenditis aurum aut argentum recipere. Nihil uſitatius eſt hac locutione: ut demirer equidem viros eruditos adeo tranſverſos hic a vero abiiſſe. Plinius Epiſt. III, 9. *Io, io, liber ad te venio: jam ſeſtertium quadragies* redegi, *parte vendita Baeticorum.* Cicero Divinat. in Q. Caecilium c. 17. *Deinde bona vendit*, pecuniam redigit: & mox, *Cogit quaeſtorem ſuum* pecuniam, *quam ex Agonidis bonis* redegiſſet, *annumerare & reddere.* In Verr. I, 36. *Reliqua vendidit*, pecuniam exegit: *cum enim ad H-S vicies quinquies* redegiſſe *conſtaret:* & ibidem 38. *Pecuniae redactae.* Contra Rullum c. 36. *Cum omnem* pecuniam *ex aerario exhauſiſſetis, ex vectigalibus* redegiſſetis. Pro Flacco c. 36. *Quid ſi ita omnis* pecunia *reddita eſt? ſi petita? ſi* redacta? Pro Rabirio c. 11. *Soletne is dicere in eum, qui* pecuniam redegit, *qui in illum, cujus nomine ea* pecunia redigeretur, *non dixerit?* Philipp. V, 4. *Tanta* pecunia *una in domo coacervata eſt, ut ſi hoc genus in unum* redigatur, *non ſit pecunia Pop. Romano defutura.* Philipp. XIII, 5. *Decreviſtis tantam* pecuniam *Pompeio, quantam ex bonis patriis, ex praedae diſſipatione inimicus victor* redegiſſet. Livius II, 42. *Quicquid captum ex hoſtibus eſt*, vendidit *Fabius Conſul, ac* redegit *in publicum.* Idem XXVI, 49. *Non de pondere auri argentique &* redactae pecuniae *convenit.* Et XXXVIII, 59. *Tantum auri, quantum* venditis *omnibus bonis* redigi *non poſſet.*

Quin-

Nec munus humeris efficacis Herculis
Inarſit aeſtuoſius.
At ſi quid unquam tale concupiveris,
Jocoſe Maecenas, precor
Manum puella ſavio opponat tuo,
Extrema & in ſponda cubet.

IV.

Ad Maenam Pompeii libertum.

Lupis & agnis quanta ſortito obtigit,
Tecum mihi diſcordia eſt,
Hibericis peruſte funibus latus,
Et crura dura compede.
Licet ſuperbus ambules pecunia,
Fortuna non mutat genus.
Videſne, ſacram metiente te viam
Cum bis trium ulnarum toga,

Ut

v. 8. Vulg. Bis TER uln.

Quintilianus Declam. V. *Pater univerſis bonis in unum* redactis *profectus eſt.* Idem Declam. CCLXIX. *Si domum, ſi mancipia, ſi vendita eſſe omnia, ſi in* pecuniam redacta *conſtabit; ſupereſt ut deponendae pecuniae habuerim cauſſam.* Eutropius lib. VIII. *Inſtrumentum regii cultus diſtraxit, ac per duos continuos menſes* venditio *habita eſt, multumque auri* redactum. Digeſt. lib. III. tit. 5. ſect. 35. *Non enim e veſtigio in officio deliquit, ſi non protinus res ſuas diſtraxit ad* pecuniam redigendam. Ibid. V, 3, 20. Redactae *ex pretio rerum venditarum* pecuniae *uſuras non eſſe exigendas.* X, 2, 26. Pecuniam *ex pretio* redactam *ei numerari, cui legata ſit.* X, 2, 38. *Hic communes* pecunias *ex reditibus* redactas *ſingulis ſubminiſtraverat.* XX, 4, 2. *Quamvis ex ceteris* pecuniam *ſuam* redigere *poſſit.* Aſconius Pedianus ad Verr. I. c. 20. Quaeſtorem] *eum ad quem* rediguntur pecuniae *ex proſcripti bonis, & a quo ſociis adnumerantur.* Atque haec hactenus: quae eo fuſius accumulavimus, ut vera lectio, quae toties vi & injuria de loco ſuo pulſa eſt, tandem aliquando in ſedibus propriis ſecura requieſcat.

8. Cum bis ter ulnarum toga] Numquam vidi nequiorem lectionem tam impune omnes interpretes luſiſſe. Quid enim, amabo, *bis ter ulnae?* quis omnium mortalium ſic locutus eſt? Sine dubio legendum,

Cum bis TRIUM *ulnarum toga:*

hoc eſt, *cum ſex ulnarum toga*, (ut recte Porphyrion) *hanc autem juſtae togae menſuram intelligendum eſt.* Scholiaſtes Perſii ad Satiram V. v. 14. *Menſura togae juſtae ſenas ulnas habebat.* Iſidorus Orig. XIX, 24. *Menſura autem togae juſtae, ſi ſex ulnas habebat.* Atqui *ſex ulnae* ſunt *bis tres*, non *bis ter ulnae?* quae mera eſt barbaries. Lactantius in carmine De Phoenice:

Per bis ſex ulnas *eminet iſte locus.*

Silius Ital. XVII.

Perque bis octonos *primus fuit Hannibal* annos.

Prudentius Apotheoſi v. 1001.

Quam

Ut ora vertat huc & huc euntium
Liberrima indignatio?
SECTUS flagellis hic triumviralibus
Praeconis ad faſtidium,
Arat Falerni mille fundi jugera,
Et Appiam mannis terit?
Sedilibuſque magnus in primis eques,
Othone contemto, ſedet?
Quid attinet tot ora navium gravi
Roſtrata duci pondere

Contra

Quam bis terna *malis vexarunt* ſabbata *noxis.* atque ita alii paſſim. Ceterum diu poſtquam hanc emendationem feceram, etiam πολυμαθέστατον Barthium in Adverſariis LIV, 26. in eandem incidiſſe animadverti, quam proinde ei ingenue & libenter reſigno.

16. OTHONE CONTEMTO SEDET] Editio prima quae Venetiis prodiit anno 1478, aliud quid profert:

Sedilibuſque magnus in primis eques
Othone CONTENTO *ſedet:*

Quod, ſi admittatur, ita erit explicandum; adeo divitem ſcilicet fuiſſe Maenam, ut res ejus *ſuffecerit* & plene *ſatisfecerit* legi Othonis, qua ſancitum, ut nemo ſpectare in ſedilibus equitum, qui quadringenta millia nummum in cenſu non haberet. Sed ſcripti codices ad unum omnes, & editiones reliquae CONTEMTO habent, veram quidem lectionem, ſed hactenus perperam intellectam. *Quomodo*, inquit Julius Scaliger, contemnebat *Othonis legem? quae permittebat habenti quadraginta millia, ſedere in quattuordecim:* ſiquidem Maena multo plus in reditibus habuit. Huic ut objectioni occurrant Torrentius, Marcilius, Dacierius aliique, hoc comminiſcuntur: Lege illa Othonis hoc inter alia fuiſſe cautum, nequis *Libertus* aut *Libertinus* in quattuordecim ordinibus ſederet, quantumlibet dives eſſet. *Contemſit* itaque Othonem Maena, qui Libertus in iis gradibus ſpectare auſus eſt. Unde vero compertum hoc habent, lege iſta Libertis aut eorum filiis honorem eum interdictum eſſe? Ex hoc ipſo, aiunt, Horatii loco. Eja vero, ut errorem errore defendunt. Nam hic ipſe locus adhuc in obſcuro eſt; neque lucem, quam non habet, alteri commodare poteſt; ſed aliunde debet accipere. Tantum abeſt, ut libertinis lege Othonis Roſcia hoc interdictum ſit; ut ea ipſa lege tum primum juberetur, ut quocumque patre natus, modo quadringenta ſeſtertia poſſideret, in XIIII gradibus ſpectare poſſet. Hoc clare oſtendit locus ille Juvenalis Sat. III, 152.

Nil habet infelix paupertas durius in ſe,
Quam quod ridiculos homines facit. Exeat, inquit,
Si pudor eſt, & de pulvino ſurgat equeſtri,
Cujus res legi non ſufficit: & ſedeant hic
Lenonum pueri quocumque in fornice nati.
Hic plaudat nitidi praeconis filius, inter
Pinnirapi cultos juvenes, juveneſque laniſtae:
Sic libitum vano, qui nos diſtinxit, Othoni.

Ubi vetus Scholiaſtes: *Legi Othonis, qua juſſit eos, qui quadringentorum ſeſtertiorum haberent reditus, in numero Equitum eſſe.* Hinc patet vel τριδούλους Libertos, ſi ad CCCC millium cenſum ſemel perveniſſet, eo ipſo equites fuiſſe. Contra, per eandem legem ingenuos & ingenuis prognatos, ſi forte infra illum cenſum decidiſſent, plebi accenſeri ſolitos, Noſter ipſe clare docet Epiſt. I, 1.

Eſt animus tibi, ſunt mores & lingua fideſque:
Si quadringentis *ſex ſeptem millia deſunt,*
Plebs *eris.*
Roſcia, *dic ſodes, melior* lex, *an puerorum*
Naenia?

Adhuc igitur quaerendum eſt, quid ſibi iſta velint, *Othone contemto:* nullo enim fulta ſunt tibicine, quae docti interpretes hactenus attulerunt. Neque longe ea de cauſa proficiſcendum eſt: ecce enim tibi e media re & ipſis ex verbis naſcentem explicationem, quae omnem, ut opinor, numerum abſolvet:

Sedilibuſque magnus in primis eques,
Othone contemto, ſedet.

Si

Contra latrones atque ſervilem manum?
Hoc, hoc tribuno militum.

V.

In Canidiam veneficam.

At ô Deorum quicquid in caelo regit
Terras & humanum genus,
Quid iſte fert tumultus? & quid omnium
Voltus in unum me truces?

Per

Si jure, inquis, ut eques, in quattuordecim ſedit Maena; cur additur *Othone contemto?* Eam ipſam ob rationem, Quia jure ibi ſedit. Vetuerat enim L. Roſcius Otho, nequis infra CCCC M. cenſum in gradibus illis ſederet. Quiſquis igitur, ut Maena, ſupra illum cenſum longe evectus fuit, *contemnere* potuit Othonem, & legi ejus impune oppedere. Quid reditus meos, Otho, rimaris & exploras; ſi forte lege tua damnatus de quattuordecim gradibus deturbandus ſim? ego vero cenſus meos bene novi; & te tuamque legem *οἰμώζειν* jubeo. Jam tandem, opinor, perſpicis, qua fiducia fretus Maena Othonem contemſerit. Sed ea *contemnendi* ſignificatio latuit hic interpretes. Simile tamen quid Juvenalis habet de Marco Tullo, qui

Antoni gladios potuit contemnere, *ſi ſic*
Omnia dixiſſet.

17. Tot ora navium gravi] Julius Scaliger in Hypercritico hunc locum ſic caſtigat,

Quid attinet tot ORA *navium gravi*
Roſtrata duci pondere?

Neſcio, ait, *an* ora *dicamus navium recte, quia &* roſtrum: *nam ſane* roſtrum *triremibus eſt*, os *non eſt.* Muſſant hic Interpretes, quamquam alias libenter adverſus Scaligerum inſurgunt. Equidem fatebor me apud neminem Poëtarum *os navis* reperiſſe: neque tam inſolentem metaphoram excuſare, nedum admirari poſſum. Vide tamen, annon forte in librarios transferenda ſit ſiquae eſt culpa, qui oſcitanter pro *aera* legerint *ora*.

Quid attinet tot AERA *navium gravi*
Roſtrata duci pondere.

Ut *aera roſtrata* idem ſit ac *roſtra aerata:* ut illud Virgilii,

Quot prius aeratae *ſteterant ad litora* prorae.

Roſtra enim aere munita fuiſſe notiſſimum eſt; unde Graecis naves *χαλκέμβολοι aheniroſtrae* vocatae ſunt. *Aera* autem *navium*, ut Virgilius Aen. XI, 329.

jacet omnis ad undam
Materies: ipſi numerumque modumque carinis
Praecipiant: nos aera, *manus, navalia demus.*

1. At ô Deorum quicquid in caelo regit] Apud Diomedem p. 527. & Priſcianum p. 1105. ſic locus hic adducitur,

At ô deorum QUISQUIS *in caelo* REGIS:

quale illud Seneca in Oedipode v. 248.

Quiſquis deorum *regna placatus* vides.

& Ovidii Metam. I, 32.

Sic ubi diſpoſitam, quiſquis *fuit ille* deorum;
Congeriem ſecuit, ſectamque in membra redegit.

Verum illud *quiſquis* omnes membranae averſantur, ſummo conſenſu exhibentes QUICQUID: atque hoc melius eſt. *Quiſquis* enim unum aliquem deorum notat, *quicquid* ſimul omnes. Noſter Serm. I, 6.

Non quia, Maecenas, Lydorum quicquid *Etruſcos*
Incoluit fines, nemo generoſior eſt te.

& Livius XXIII, 9. *Paucae horae ſunt, intra quas jurantes per* quicquid deorum eſt, *dextrae dextras jungentes, fidem obſtrinximus.* Quae duo loca a doctiſſimo Lambino apposite citata ſunt. De altero illo, REGIS legendum ſit an REGIT, magna codicum diſſenſio eſt. Pauci quidem ex noſtris atque ii recentiores *Regis*: plures & potiores *Regit*, ut Leidenſis, Reginenſis, a manu prima Graevianus & Magdalenenſis, aliique cum Acrone manuſcripto. Contra, Blandini omnes apud Cruquium REGIT; atque ita citatur Servio ad Aen. VII, 363. & IX, 144; quin & Donato ad

Digitized by Google

Per liberos te, ſi vocata partubus
Lucina veris adfuit,
Per hoc inane purpurae decus precor,
Per inprobaturum haec Jovem:
Quid ut noverca me intueris, aut uti
Petita ferro belua?
Ut haec tremente queſtus ore conſtitit
Inſignibus raptis puer,
Inpube corpus, quale poſſet inpia
Mollire Thracum pectora:
Canidia brevibus inplicata viperis
Crinis & incomtum caput,

Jubet

v. 11. Vulg. TREMENTI.

Terentii Andriam Act. IV. Sc. 1. in veteribus editionibus ann. 1483, 1488, 1503: nam recentiores hic male habent *quiſquis* & *regis.* Quid igitur fiet? & cuinam parti accedemus? Torrentio quidem *Regis* magis abblanditur: mihi fixum firmumque eſt *Regis* ab Horatio profectum eſſe. Non enim puer ille, quicumque erat, deos hic precatur; ſed Canidiam & ſocias alloquitur; ut ex ipſo carmine patet. Alioqui, ſi deos hic precaretur, tum verſu quarto, *omnium vultus truces* de deorum vultibus accipiendum foret; quod ab omni ſenſu alienum. Lego igitur,

At ô deorum quicquid in caelo REGIT.

Neque vero invocatio deorum eſt, ſed exclamatio duntaxat, & obteſtatio: qualia iſta, *Di boni*, *Di magni*, *Proh Juppiter*, *Pro deûm atque hominum fidem.* Per omnes, ait, deos, per quicquid deorum in caelo eſt, quid tumultus iſte ſibi vult?

11. UT HAEC TREMENTI QUESTUS ORE] *Trementi* habent quotquot vidi codices, & Priſcianus p. 707. Legerem tamen potius,

Ut haec TREMENTE *queſtus ore conſtitit:*

ut purus ſit Iambicus, qualis iſte proxime antecedens,

Quid ut noverca me intueris, aut uti.

Nam ablativos hoſce in TE deſinere apud Noſtrum, fuſe oſtendi ad Carm. I, 25. v. 17. ubi & ter *ore tremente* ex Naſone laudavi: cui & Tibullum adde, III, 5.

Inficitur teneras ore rubente genas.

&,

Felices cantus ore ſonante dedit.

28. ECHINUS AUT CURRENS APER] Acron Scholiaſtes: *Currens, furens: ut, Inhorruit armos.* Quod varia potius lectio, quam interpretatio videatur:

Echinus, aut FURENS *aper.*

Sic & Apuleius Metam. VIII. *Nec diu & furens aper eum invadit jacentem.* Sane, quid CURRENS aper hic faciat, nullus video. Non enim dum *currit*, ſed cum *ſtat* & pugnae ſe aptat, ſetis maxime inhorreſcit. Id quod Virgilius optime expreſſit, Aen. X, 710.

Ac velut ille canum morſu de montibus altis
Actus aper, multos Veſulus quem pinifer annos
Defendit, multoſque palus Laurentia, ſilva
Paſtus arundinea, poſtquam inter retia ventum eſt,
Subſtitit, *infremuitque ferox, &* inhorruit *armos.*

Sic & Homerus, σάντα καὶ μένοντα, *ſtantem & manentem* aprum, non *currentem*, ſetas erigere facit, Iliad. N. v. 471.

Ἀλλ' ἔμεν', ὡς ὅτε τις σῦς οὔρεσιν ἀλκὶ πεποιθὼς,
Ὅς τε ΜΕΝΕΙ κολοσυρτὸν ἐπερχόμενον πολὺν ἀνδρῶν
Χώρῳ ἐν οἰοπόλῳ, ΦΡΙΣΣΕΙ δέ τε νῶτον ὕπερθεν.

& Odyſſ. V. v. 446.

Ἔνθα δ' ἄρ' ἐν λοχμῇ πυκινῇ κατέκειτο μέγας σῦς·
ὁ δ' ἀντίος ἐκ ξυλόχοιο
ΦΡΙΞΑΣ εὖ λοφιὴν, πῦρ δ' ὀφθαλμοῖσι δεδορκὼς,
ΣΤΗ ῥ' αὐτῶν σχεδόθεν.

& ſimiliter Silius Italicus lib. 1.

Cum ſilvam occurſu *venantem perdidit, hirto*
Horreſcit *ſaevus dorſo, & poſtrema capeſſit*
Praelia, candentem mandens aper ore cruorem.

Quam-

Digitized by Google

Jubet ſepulcris caprificos erutas,
Jubet cupreſſus funebris,
Et uncta turpis ova ranae ſanguine,
Plumamque nocturnae ſtrigis,
Herbaſque, quas Iolcos atque Hiberia
Mittit venenorum ferax,
Et oſſa ab ore rapta jejunae canis,
Flammis aduri Colchicis.
At expedita Sagana per totam domum
Spargens Avernalis aquas,
Horret capillis ut marinus aſperis
Echinus, aut Laurens aper.

Abacta

v. 28. Vulg. CURRENS aper.

Quamobrem *furens* libentius apud Noſtrum legerim, quam *currens:* ſed neutrum placet. Aliud enim melius veriuſque ſuppeditat acutiſſimi Nic. Heinſii conjectura,

Horret capillis ut marinus aſperis
Echinus, aut LAURENS *aper.*

Sic enim is in libri ſui margine: *Ferte legendum, Laurens. vide notas ad Naſonis Faſtos II.* Nihil ingenioſius, nihil certius dici poteſt. *Laurens aper*, perpetuum epitheton poëtis Italis. Praeter illum Virgilii locum jam citatum alia tibi indicat ipſe Heinſius ad Faſt. II, v. 23.

Sicut aper *ſilvis longe* Laurentibus *actus,*
Fulmineo celeres diſſipas ore canes.

ubi plures codices perperam, *latratibus.* Idem Metam. XIV.

Exierat tectis Laurentes *Picus in agros,*
Indigenas *fixurus* apros.

Horatius Serm. II, 4.

Umber & iligna nutritus glande, rotundas
Curvat aper *lances carnem vitantis inertem:*
Nam Laurens *malus eſt, ulvis & arundine pinguis.*

Martialis IX, 49.

Inter quae rari Laurentem *ponderis* aprum
Miſimus.

& X, 45.

Ilia Laurentis cum tibi demus apri.

& Catalecta Vet. Poët.

Vito Sabino, Lacon ſulco, ſue *cognito* Laurens.

Atque haec Heinſius: quibus nihil addam, praeterquam quod Virgilii verſus ſupra laudatos in tranſitu corrigam:

Actus aper, multos Veſulus quem pinifer annos
Defendit, multoſque palus Laurentia, ſilva
Paſtus arundinea &c.

ubi Servius: *Paſtus, pro paſtum: nam ſupra ait Quem: Ergo Antiptoſis eſt.* Recte quidem animadvertit *paſtum* hic dici oportere, non *paſtus.* Quid ergo? an ideo barbariſmi abſolvit Virgilium, quia *Antiptoſin* nominat? Quae, malum, illa Antiptoſis? aut unde ei tantum jus, ut communem loquendi morem pro libitu ſubvertat? ſed praeterea illud vide, *quem multos annos Veſulus defendit, multoſque palus Laurentia defendit*, quam inane, verboſum, invariatum, & a Virgilii more & genio prorſus alienum. Sine dubio igitur locus corruptus eſt, &, niſi valde decipior, ſic reſtitui debet:

Actus aper, multos Veſulus quem pinifer annos
Defendit, multoſque palus Laurentia ſilva
PASCIT *arundinea.* vel PAVIT.

Neque vero in re adeo clara plura verba conſumam: ſed aliud potius mendum in verſu hunc locum proxime antecedente tollam: neſcio enim quo fato pagina illa Virgilii jam ante Servii aetatem ſupra alias corrupta erat.

Nec non Euathen Phrygium, Paridiſque Mimanta
Aequalem comitemque; una quem nocte Theano
In lucem genitori Amyco dedit, & face praegnans
Ciſſeis regina Parim creat: urbe paterna
Occubat: ignarum Laurens habet ora Mimanta.

ubi iterum Servius: *Urbe paterna occubat: ſubaudit, Paris. Quod ut non diceret, metri eſt neceſſita-*

te

Digitized by Google

Abacta nulla Veia conſcientia,
Ligonibus duris humum
Exhauriebat, ingemens laboribus:
Quo poſſet infoſſus puer
Longo die bis terque mutatae dapis
Inemori ſpectaculo;

Cum

v. 33. TERVE.

re compulſus: nam deeſt Qui: ut ſit, Qui urbe paterna occubat. Recte & hic notavit Servius, deeſſe nominativum verbo *occubat:* ſed nulla *metri neceſſitas* poëtam excuſare poſſit; ſi id re ipſa omiſerit. Quin & illud quam redundans & ſupervacuum, Theano *in lucem dedit*, & Ciſſeïs CREAT? ut ne dicam, inconcinne tempora mutari, *dedit*, & *creat*. Quid multa? ſic credo olim fuiſſe a manu Virgilii.

una quem nocte Theano
In lucem, GENITORE *Amyco, dedit, & face praegnans*
Ciſſeis regina Parim. PARIS *urbe paterna*
Occubat: ignarum Laurens habet ora Mimanta.

Una, ait, *nocte Theano Mimanta, & Hecuba Parim in lucem dedit.* At quam diſpari fato? *Paris* in urbe patria ſepultus eſt; *Mimas* in terra longinqua ignotus jacet. Oſcitantes librarii (quod ſollemne eorum peccatum eſt) verbum bis poſitum, ſemel tantum ſcripſerunt: inde alii ad verſum fulciendum ineptum illud *creat* ſuppoſuerunt.

33. BIS TERVE MUTATAE DAPIS] Ab Aldo, ut opinor, deſluxit haec lectio in omnes, quae poſtea prodierunt, editiones. Sed veteres ante annum MD, & codices noſtri ad unum omnes cum Porphyrione Scholiaſta,

Longo die bis TERQUE *mutatae dapis*
Inemori ſpectaculo.

Quae duo contraria plane ſunt; nam *bis terque* ſignificat *ſaepe*; *bis terve*, *raro*. Cicero Epiſt. ad Fam. II, 1. *A te vero* bis terve, *ſummum, & eas perbreves litteras accepi.* Noſter Art. Poët. 440.

melius te poſſe negares
Bis terque *expertum fruſtra.*

Recte igitur hic, *Bis terque mutatae:* nam, ut optime Porphyrio, *Ut magis incitaretur puer, ait illi opponi epulas &* SAEPE *mutari.* Contra, apud Noſtrum Art. Poët. v. 358. ubi editiones habent,

Sic mihi qui multum ceſſat, fit Choerilus ille,
Quem bis terque bonum cum riſu miror;

corrigendum ex codice Regio,

Quem bis TERVE *bonum.*

Raro enim Choerilum, bis fortaſſe vel ter, bonum fuiſſe ſignificat.

37. EXSUCTA UTI MEDULLA] Mire variant hic codices ſcripti: major enim meliorque pars EXSECTA vel EXECTA cum editione Veneta, & Scholiaſtis. Graevianus noſter *Exſecta* cum interpretatione, *extracta*. Lambini quidam, & Berſmanni unus, EXSUCTA. Battelianus pro varia lectione, EXUCTA, Divaeus Cruquii, EXUCTA. Torrentianus unus, EXUSTA; ut a prima manu Magdalenenſis. Berſmanni unus, EXUTA, Barthii (in Adverſ. XXXVII, 15.) EXULTA. Zulichemianus, una litera eraſa, EXU..TA. Loſcheri editio, EXERTA, & pro varia lectione Bodleianus. Et plures quidem ex his ſatis commodae & probabiles ſunt; ut tanto ſit difficilius, quaenam ex omnibus pro vera & ſincera admittenda ſit, ſtatuere. Primo enim EXSUCTA magnis auctoritatibus defendi poteſt: Juvenalis Sat. VIII, 90.

Oſſa vides regum vacuis exſucta medullis:

ubi Scholiaſtes, *Exhauſta a rectoribus.* Ammianus Marcellinus XXX, 4. *In quas* (litium foveas) *ſi captus ceciderit quiſquam, non niſi per multa exiliet luſtra, aduſque ipſas* medullas exſuctus. Quintilianus Inſtitut. XII, 10. *Unde nunc quoque* (Atticorum imitatores) *aridi, &* exſucti, *& exſangues.* Gellius XX, 8. *Luna nunc videlicet ſeneſcit; ea re oſtrea quoque, ſicut quaedam alia, tenuis* exſuctaque *eſt.* Quamquam in duobus poſtremis locis corrigendum forte eſt EXSUCCI & EXSUCCA, hoc eſt, *ſine ſucco.* Onomaſticon vetus Vulcanii: *Exuccum*, ἄχυμον. Neque vero illud EXUSTA, quod duo codices praeferunt, ſuis auctoribus caret. Manilius lib. I.

Aut gravibus morbis & lenta corpora tabe
Corripit exuſtis *letalis flamma* medullis.

Petronius:

neque enim minor ira rebellat
Pectore in hoc, leviorque exurit *flamma* medullas;

Seneca Hercule Oetaeo v. 1219.

quis, fervida
Plaga revulſus, cancer infixus meas
Urit medullas?

Quin

Cum promineret ore, quantum exſtant aqua
Suſpenſa mento corpora:
Exeſa uti medulla, & aridum jecur
Amoris eſſet poculum;
Interminato cum ſemel fixae cibo
Intabuiſſent pupulae.

Non

v. 37. Exsucta.

Quin & exigua mutatione refingere etiam poteris,

Exhausta *uti medulla & aridum jecur:*

quod verbum jam ante habuiſti in Scholiaſte Juvenalis, tamquam interpretamentum *τῦ exſucta.* Ita enim Seneca Hercule Oetaeo v. 1227.

Exedit artus penitus, & totas malum
Hauſit medullas.

Paullinus de Vita S. Martini lib. II.

Arentes *penetrat praeſens benedictio venas,*
Et rigat exhauſtas *verborum rore* medullas.

& lib. V.

Nec prius abſiſtit, jugi cruciata labore,
Proterere exhauſtis arentia *membra* medullis:

hoc eſt, imminutis, ſiccatis, conſumtis. Quintilianus Declam. XII, de iis qui magna ſame cogente carnes humanas comedebant: *Nunc occurrunt effuſa praecordia, & lividae carnes, & expreſſum dentibus tabum, &* exhauſtae *oſſibus* medullae. Verum hoc in loco *exhauſtae* idem notat ac *extractae*; quo ſenſu plane convenit cum illa altera lectione, Exsecta *uti medulla.* Quae, etſi plurium & antiquiorum codicum teſtimonio nitatur, ideo tamen hic minus arridet, quia deſerit plane & deſtituit ſententiam. Longo, inquit, jejunio enecandus erat puer, ut *medulla exſecta* & arefactum jecur potionem amatoriam facerent. Atqui medulla *exſecari* & extrahi ex corpore pleno & pingui facilius & uberius poſſet, quam longa fame emaciato. Quare requiritur hic epitheton, quod diuturnae illius inediae cauſſam reddat, quale illud eſt quod ſequitur, *aridum jecur:* quo medulla quoque exſiccata pariter intelligi poſſit. Atque huic ſenſui longe aptius conveniunt illa, quae jam attigimus, exsucta, exusta, exhausta, quam exsecta. Nihil tamen tam ex omni parte quadrat, quam quod magnus Heinſius divinavit, in ora ſui exemplaris, *Lege*, inquit, exesa *vel* exesta; *ad verſum, Eſt mollis flamma medullas.* Ubi refert nos ad Annotationes ſuas in Virgilium, quae jam magno rei literariae damno furto ſurreptae, proh nefas, interciderunt. Verum & antea in Notis ad Ovidium conjecturam hanc propoſuerat, Metam. XIV. v. 208. Horat. Epod. V.

Exesa *uti medulla, & aridum jecur*
Amoris eſſet poculum.

,, Ita, ait, ſcribo. Nam vulgati *exerta.* Lambi-
,, nus, Faërnus, Cruquius, Torrentius, *Exſucta*,
,, ut in illo Juvenalis Sat. VIII.
,, *Oſſa vides regum vacuis* exſucta *medullis.*
,, Sed ibi allegorice locutus eſt. Scripti fere om-
,, nes *Exſecta* vel *Execta.* Niſi *exeſta* dixerit Ho-
,, ratius, ut *comeſto patrimonio* Salluſtius, quod
,, ex illo a Grammaticis citatur. Et ſane archaiſ-
,, mos hujuſmodi multos in Epodis Horatius ad-
,, hibuit. *Eſtrices* etiam dicit in Caſina Plautus,
,, & *urſas hominum ambeſtrices* Ammianus Mar-
,, cellinus lib. XIX. *Siccam* dixit *medullam* Pro-
,, pertius II, 12. quae *exeſta* eſt Horatio. Valerius
,, Flaccus lib. IV.
,, Exedit *labor, & miſeris feſtina ſenectus.*
,, Caſtigandus ejuſdem locus lib. V.
,, *Robur cura ducis magnique* edere *labores.*
,, Ineptiſſime & contra auctoris mentem *dedere*
,, nunc legitur. Apud eundem Valerium III. v.
,, 693.
,, *multuſque viri cunctantia corda*
,, Eſt *dolor.*
,, ubi *fert dolor* nunc legitur, minus bene. Quo-
,, modo & apud Naſonem Pont. I, 1.
,, Eſtur *ut occulta vitiata teredine navis.*
,, multi codices *fertur* agnoſcunt. *Odiis urbem exe-*
,, *dere* apud Maronem Aen. V. *Exedi cura, mae-*
,, *rore, inedia, ira, dolore*, familiare eſt optimis
,, auctoribus. *Exeſt angor* apud Lucretium. Haec

ibi vir illuſtriſſimus. Nos archaïſmis illis valere juſſis, retinemus hic exesa, quod praeter loca Heinſio citata confirmant amplius, Catullus in coma Berenices,

Quam penitus maeſtas exedit *flamma* medullas!

ut olim emendavimus notis ad Callimachum: vulgo, *Cum penitus.* Idem Epigr. XXXVI.

ex eo miſellae
Ignes interiorem edunt medullam.

& iterum LVI.

Non defuiſſe maſculae libidinis
  Ariminenſem Foliam,
Et otioſa credidit Neapolis,
  Et omne vicinum oppidum:
Quae ſidera excantata voce Theſſala
  Lunamque caelo deripit.
Hic inreſectum ſaeva dente livido
  Canidia rodens pollicem,
Quid dixit? aut quid tacuit? O rebus meis
  Non infideles arbitrae,
Nox, & Diana, quae ſilentium regis,
  Arcana cum fiunt ſacra;
Nunc, nunc adeſte: nunc in hoſtilis domos
  Iram atque numen vertite:
Formidoloſis dum latent ſilvis ferae,
  Dulci ſopore languidae:
Senem, quod omnes rideant, adulterum
  Latrent Suburanae canes,

Nar-

Deſeſſus tamen omnibus medullis,
Et multis languoribus pereſus.
Corippus Africanus lib. II.
Et contracta rigent arentibus *oſſa* medullis.
Paullinus de vita Martini lib. I.
Huic febris totas penitus depaſta medullas.
& mox ibidem,
Et cutis exeſis *dudum jam lurida* membris.
& lib. IV.
Exeſis *penitus vehementi febre* medullis.
Silius XIV.
membriſque *cutis tegit oſſa* pereſis.
Statius Silv. II, 1.
quod non mors lenta jacentis
Exedit *puerile decus.*
Seneca, ut ſupra,
Exedit artus *penitus*, *&* *totas malum*
Hauſit medullas.

Seneca Epiſt. CXIV. *Cum vero magis ac magis vires morbus* exedit, *&* *in* medullas *nervoſque deſcendêre deliciae.* Quintilianus Declam. XII. de *fame* confectis loquens: *Figura tibi* exeſos *vultus, decreſcentem populum, jam praemortuas vires.* S. Hieronymus Ep. ad Heliodorum: *Super nudam metuis humum* EXESA IEIUNIIS *membra collidere?* Seneca Epiſt. CXII. *Si vetus &* exeſa *eſt vitis, ſi infirma gracilisque, aut non recipiet ſurculum, aut non alet.* Silius lib. II.
jam lumina retro
Exeſis *fugere genis.*
Noſter Carm. III, 4.
nec peredit
Impoſitam celer ignis Aetnam.
Silius XII.
Mulciber immugit, lacerataque viſcera terrae
Mandit, *&* exeſos *labefactas murmure montes.*
& ibidem.
Depaſti *flammis ſcopuli.*
& lib. XIV.

Nam

Digitized by Google

Nardo perunctum, quale non perfectius
Meae laborarint manus.
Quid accidit? cur dira barbarae minus
Venena Medeae valent?
Quibus ſuperbam fugit ulta pellicem,
Magni Creontis filiam;
Cum palla, tabo munus inbutum, novam
Incendio nuptam abſtulit.
Atqui nec herba nec latens in aſperis
Radix fefellit me locis.
Indormit unctis omnium cubilibus
Oblivione pellicum.
Aha! ſolutus ambulat veneficae
Scientioris carmine.
Non uſitatis, Vare, potionibus
(O multa fleturum caput!)
Ad me recurres: nec vocata mens tua
Marſis redibit vocibus:

v. 71. Vulg. Ah, ah.

Nam Lipare, vaſtis ſubter depaſta *caminis,*
Sulfureum vomit exceſo *de vertice fumum.*
Ita *adedit ignis* familiare bonis auctoribus; de quo vide ipſum Heinſium ad Ovidii Amores I, 15.

55. FORMIDOLOSIS DUM LATENT SILVIS FERAE] Loſcheri editio *Formidoloſis ſilvis*; cui accedunt Torrentii aliquot, Blandinii veteres (ut ex verbis Cruquii patet, quamvis ſecus ſit editum) Leidenſis & Reginenſis noſtri, & Battelianus pro varia lectione. Ceteri cum editione prima FORMIDOLOSAE *ferae.* Utram jam lectionem mavis? *Formidoloſus* ambigue ſignificat, & qui formidat, & qui formidatur: quorum neutrum convenit *feris*, dum *ſopore languidae* ſunt. Placet igitur *formidoloſis*, ut perpetuum ſit ſilvarum epitheton. Virgil. Georg. IV, 468.
Et caligantem nigra formidine *lucum.*
& Aen. I, 169.
tum ſilvis ſcena coruſcis
Deſuper, horrentique *atrum nemus imminet umbra.*
Statius Theb. v. 577.
ſeu tu pavidi *ferus incola* luci,
Sive deus.
Lucanus III, 411.
Arboribus ſuus horror ineſt.

63. QUIBUS SUPERBAM FUGIT ULTA PELLICEM] Editiones veteres cum Acrone Scholiaſte, & dimidia parte codicum, in quibus Reginenſis & Leidenſis noſtri,
Quibus SUPERBA *fugit.*
ita & apud Senecam Chorus Medeam *ſuperbam* vocat, v. 855.
Vultus citatus ira Riget, & caput feroci
Quatiens ſuperba *motu, Regi minatur ultro.*
Rectius tamen SUPERBAM *pellicem* cum Blandiniis aliiſque legeris: Dulcior enim compoſitio eſt, & epitheton aptiſſimum. Auctor Octaviae v. 125.
Adice his ſuperbam pellicem, *noſtrae domus*
Spoliis nitentem.

Majus parabo: majus infundam tibi
Faſtidienti poculum.
Priuſque caelum ſidet inferius mari,
Tellure porrecta ſuper,
Quam non amore ſic mei flagres, uti
Bitumen atris ignibus.
Sub haec puer jam non ut ante mollibus
Lenire verbis inpias;
Sed dubius unde rumperet ſilentium,
Miſit Thyeſteas preces.
VENENA, magnum fas nefaſque, non valent
Convertere humanam vicem.
Diris agam vos: dira deteſtatio
Nulla expiatur victima.
Quin, ubi perire juſſus exſpiravero,
Nocturnus occurram furor;
Petamque voltus umbra curvis unguibus;
Quae vis Deorum eſt Manium:

v. 81. MEO.

Et

87. VENENA MAGNUM] Duriſſimus locus, neque quocumque modo vertas & excutias, ſententiam commodam praebens:

Venena, magnum fas nefaſque, non valent
Convertere humanam vicem.

Scio equidem, ut conati ſint explicare veteres novique Interpretes; ſed, ſiquid video, laterem laverunt. Neque rectius Rutgerſio proceſſit, qui ſic corrigebat;

Venena, MAGICUM *fas nefaſque, non valent.*

hoc eſt, ait, *Venena, quae totum magorum fas & nefas ſunt.* Nihil vidi infelicius: neque enim verba eum ſenſum, quem concipit, admittunt; neque ſenſus ipſe ullam hic venerem aut elegantiam habet. Multa quidem ipſe nequicquam tentavi, quae piget hic referre: tamen ne omnino aſymbolus veniam, dicam aliquid; quod, etſi ne mihi quidem placeat, Rutgerſiano haud deterius fore credo. Ergo ecce tibi correctionem, qualiſcumque eſt,

Venena MAGICA *fas nefaſque non valent*,

NON VERTERE HUMANAS VICES.

Venena, ait, *magica*; id enim epitheton neceſſarium hic videtur: quippe *venena*, per ſe & abſolute poſita, non poſſunt rem magicam denotare. Valerius Flaccus VII, 327.

Utque procul magicis *ſpirantia tecta* venenis,
Et ſaevae patuere fores.

Ea vero, inquit, *non valent vertere fas & nefas.* Ita Virgilius loquitur Georg. I, 505.

Quippe ubi fas verſum atque nefas; *tot bella per orbem*,
Tam multae ſcelerum facies.

Seneca de Ira II, 8. *Numquid enim ſinguli aut pauci rupere legem? undique, velut ſigno dato, ad* fas nefaſque miſcendum *coorti ſunt.* Negat itaque venena magica, quamvis poſſint

Siſtere aquam fluviis, & vertere *ſidera retro*,
Vertere *& in tacitos juvenilia corpora piſces*,
Fulminis & rapidi carmine vertere *iter*,

& alia id genus portenta facere; negat, inquam, naturam juſti & injuſti poſſe itidem *vertere.* Sed ob-

Et inquietis adſidens praecordiis,
Pavore ſomnos auferam.
Vos turba vicatim hinc & hinc ſaxis petens
Contundet obſcaenas anus.
Poſt inſepulta membra different lupi
Et Eſquilinae alites.
Neque hoc parentis heu mihi ſuperſtites
Effugerit ſpectaculum.

VI.

In Cassium Severum.

Quid inmerentis hoſpites vexas, canis,
Ignavus adverſum lupos?
Quin huc inanis, ſi potes, vertis minas,
Et me remorſurum petis?
Nam qualis aut Moloſſus aut fulvus Lacon,
Amica vis paſtoribus,

objicies fortaſſe cum Lambino & Dacierio, rem aliter ſe habere, & *veneficia* re ipſa fas nefaſque vertere, ut *bella* & *ſcelera* vertunt apud Virgilium. Verum illud viri docti non animadverterunt, diverſis nominibus utrumque verum eſſe, & quod vertant fas & nefas, & quod non vertant. Vertunt quidem, quod ad ipſas veneficas attinet: quippe quibus, ut Senecae verbis utar Controv. II. *omne fas nefaſque luſus eſt*; quae, ut Tacitus loquitur Hiſt. II, 56. *in omne fas nefaſque avidae ſunt & venales*;

Quae *fas atque nefas exiguo fine libidinum*
Diſcernunt avidae;

ut de Thracibus Noſter Carm. I, 18. Atque ita explicat Servius Virgilii illud, *Quippe ubi fas verſum atque nefas*] *Apud homines ſcilicet, qui ſpernunt licita, appetentes illicita.* Non tamen vertunt quoad naturam rerum, & divinam providentiam: ut Virgilius Aen. I, 547.

Si genus humanum & mortalia temnitis arma;
At ſperate deos memores fandi atque nefandi.

quemadmodum & puer hic humana ope deſtitutus ad deos ultores ſe convertit:

Diris agam vos; dira deteſtatio
Nulla expiatur victima.

Poſtremo negat veneficia *vertere vices humanas*, ſive effugere poſſe poenam, quae claudo licet pede ſceleſtos tandem conſequitur. *Vices*, ut optime hic Porphyrion, *appellantur poenae, quae in ſceleratos reguruntur*: ut Noſter Carm. I, 28.

ſors &
Debita jura, viceſque *ſuperbae*
Te maneant ipſum: precibus non linquar inultis;
Teque piacula nulla reſolvent.

& Ovidius Triſt. III, 11.

Humanaeque *memor ſortis, quae tollit eoſdem*
Et premit: incertas ipſe verere vices.

Atque haec quidem ideo diximus, ne nihil diceremus. Fruſtra tamen, opinor, labor omnis impenditur: & fortaſſe locum ſpurium & interpolatum curamus, qui ſola ſpongia ſanari poterit, nulla alia medicina.

Digitized by Google

Agam per altas aure ſublata nivis,
Quaecumque praecedet fera.
Tu cum timenda voce conpleſti nemus,
Projectum odoraris cibum.
Cave, cave: namque in malos aſperrimus
Parata tollo cornua:
Qualis Lycambae ſpretus infido gener,
Aut acer hoſtis Bupalo.
An ſi quis atro dente me petiverit,
Inultus ut flebo puer?

VII.

Ad Populum Romanum.

Quo, quo ſceleſti ruitis? aut cur dexteris
Aptantur enſes conditi?

Parum-

12. Unquam nisi in dispar feris] Ita prima Veneta Editio & Loſcheri, cum codicibus melioris notae, in quibus Graevianus & Reginenſis Noſtri. Leidenſis feras, unde Nicol. Heinſius ex conjectura,

Umquam niſi diſpari in fera.

Petrenſis Noſter,

Umquam niſi in diſparibus feris.

Editio Veneta anni 1490.

Numquam niſi in diſparibus feris.

Miror equidem tot viros eruditos, & praeſertim acutiſſimum Heinſium, non vidiſſe veritatem adeo in aperto & nudo poſitam. Quippe ſine dubio ſcripſit Noſter;

Neque hic lupis mos, nec fuit leonibus;
Numquam, *niſi in diſpar, feris.*

Cur, inquit, ô Romani, non adverſus Poenos aut Britannos, ſed civis contra civem arma geritis? *ne lupis quidem & leonibus hic mos eſt, qui* numquam *feri & ſaevi ſunt, niſi in* animal *diſpar.* Lupus enim in lupum, & leo in leonem mitis eſt & innocuus. *In diſpar*; ut Cicero Tuſcul. v. 13. *Atque earum* (beſtiarum) *quaeque ſuum tenens munus, cum in* diſparis animantis *vitam tranſire non poſſit, manet in lege naturae.* Eleganter Juvenalis Sat. XV.

Sed jam ſerpentum major concordia: parcit
Cognatis maculis ſimilis fera: quando leoni
Fortior eripuit vitam leo? quo nemore umquam
Expiravit aper majoris dentibus apri?
Indica tigris agit rabida cum tigride pacem
Perpetuam; ſaevis inter ſe convenit urſis.

Plinius Hiſt. Nat. VII, 1. *Denique cetera animantia in ſuo genere probe degunt: congregari videmus & ſtare contra* diſſimilia: *leonum feritas inter ſe non dimicat: ſerpentium morſus non petit ſerpentes: ne maris quidem beluae ac piſces, niſi in* diverſa genera, *ſaeviunt.* Seneca Epiſt. 95. *Non pudet homines, mitiſſimum genus, gaudere ſanguine alterno? bella gerere, gerendaque liberis tradere, cum inter ſe etiam mutis ac feris pax ſit.* Una omnium locorum ſententia eſt: ſed quo Horatius argumento utitur, ne Romanus contra Romanum; eodem illi φιλοσοφώτεροι utuntur, ne Homo contra Hominem bella gerat.

13. Furorne caecus] Recte quidem *furor caecus*; ut Seneca Herc. Furente v. 991.

quo ſe caecus *impegit* furor?

& Thyeſte, 27.

mentes caecus *infliget* furor.

& Oedipode 590.

Tum torva Erinnys ſonuit, & caecus Furor.

Sed elegans tamen lectio eſt, quam ſervat codex Regiae Societatis cum duobus Torrentii,

Furor-

Digitized by Google

Parumne campis atque Neptuno ſuper
  Fuſum eſt Latini ſanguinis?
Non ut ſuperbas invidae Carthaginis
  Romanus arcis ureret;
Intactus aut Britannus ut deſcenderet
  Sacra catenatus via:
Sed ut, ſecundum vota Parthorum, ſua
  Urbs haec periret dextera.
Neque hic lupis mos, nec fuit leonibus;
  Numquam niſi in diſpar feris.
Furorne caecos, an rapit vis acrior,
  An culpa? reſponſum date.
Tacent: & albus ora pallor inficit;
  Menteſque perculſae ſtupent.

Sic

v. 12. Vulg. UNQUAM. 13. CAECUS. 15. ORA PALLOR ALBUS.

Furorne CAECOS, *an rapit vis acrior,*
An culpa? reſponſum date.

Atque ita plane citat Scholiaſtes Porphyrio in Editione Veneta MCCCCXC; in recentioribus male mutatum eſt *caeces* in *caecus.* Vix dubites, quin ab Horatii manu fuerit; unde enim librariis tam non vulgarem conſtructionem? contra, receptam lectionem ex hac procudere proclive iis fuit. *Furorne rapit caecos?* ut Virgil. Aen. II, 357.

quos improba ventris
Exegit caecos rabies.

Statius Theb. III, 630.

arma
Quo rapitis? quae vos Furiarum *verbera* caecos
Exagitant?

Noſter Serm. II, 3. v. 44.

Q... n mala ſtultitia & quaecumque inſcitia veri
Caecum agit.

Livius XXVIII, 22. *Cum* caeci furore *in vulnera ac ferrum audaci vecordia ruerent.* Ceterum illud interpretes noſtros ſollicitos habet, quid proprie notent, & quomodo inter ſe differant *furor, vis acrior, & culpa.* Tu, ſi ſapis, ſic explicabis & diſtingues:

Furorne caecos, an rapit vis acrior,
An culpa?

hoc eſt, *utrumne furore & vecordia in bellum civile ruitis, an vi & ira deorum acti, an ſcientes prudentes & veſtra culpa?* Ita Ciris fere apud Virgilium dubitat, utrum fato an caſu an culpa in amorem inciderit; verſu 455.

Vel fato *fuerit nobis haec debita peſtis,*
Vel caſu *incepto,* merita *vel denique* culpa.

ubi obiter corrigendum, *Vel caſu* INCERTO. *Vis acrior* eadem eſt, quae *Vis major.* Gaius in Digeſt. XIX. Tit. II. leg. 25. ſect. 6. *Vis major, quam Graeci θεῦ βίαν, id eſt, vim divinam, appellant, non debet conductori damnoſa eſſe.* Vegetius I, 24. *Sed ubi* vis acrior *immineat hoſtium, tum legitima foſſa ambitum convenit munire caſtrorum.* Porro *vis* illa *major* opponitur *culpae:* ut hic, *An rapit vis acrior, an culpa?* Digeſt. XIII, 7, 13. *Venit in hac actione & dolus &* culpa, *venit & cuſtodia,* vis major *non venit.* Ibid. XIII, 7, 30. Culpam *dumtaxat ei praeſtandam, non* vim majorem. Tandem autem reſpondet Horatius,

Sic eſt: acerba fata Romanos agunt:

hoc eſt, *vi majore, divina ira, & fatali neceſſitate haec eveniunt.* Errant hic interpretes.

15. ET ORA PALLOR ALBUS INFICIT] Recte hoc quidem: ſed elegantius tamen Editio Loſcheri, alio verborum ordine,

Tacent, & ALBUS ORA PALLOR *inficit.*

Quod & firmant codices noſtri Reginenſis & Regiae ſocietatis, cum Acrone & edito & manuſcripto. Quidni ergo recipiamus?

17. It-

Sic eſt: acerba fata Romanos agunt,
Sceluſque fraternae necis;
Ut inmerentis fluxit in terram Remi
Sacer nepotibus cruor.

VIII.

In anum libidinosam.

Rogare longo putidam te ſaeculo,
Vires quid enervet meas?
Cum ſit tibi dens ater, & rugis vetus
Frontem ſenectus exaret;
Hietque turpis inter aridas nates
Podex, velut crudae bovis.
Sed incitat me pectus, & mammae putres,
Equina quales ubera;
Venterque mollis, & femur tumentibus
Exile ſuris additum.
Eſto beata: funus atque imagines
Ducant triumphales tuum:
Nec ſit marita quae rotundioribus
Onuſta baccis ambulet.
Quid, quod libelli Stoici inter ſericos
Jacere pulvillos amant?

Inli-

17. Illiterati num minus nervi] Infeliciter hunc locum tentavit Nic. Heinſius, hic in libri ſui margine, & ad Ovidii Amor. III, 7. v. 67. & infelicius multo Dacierius. Accedo ad Guieti ſententiam, qui notis ad Terentii Andriam IV, 1. ſic corrigebat:

Illiterati num minus nervi rigent?
Magisve *languet faſcinum?*

vel, illiteratis. Cur autem ſi interroges; non dicam: haud immemor verborum Quintiliani in Inſtitutionibus I, 13. *Utiles Tragoediae, alunt & Lyrici: ſi tamen in his non auctores modo, ſed etiam partes operis elegeris. Nam & Graeci licenter* multa; *& Horatium in* quibusdam *nolim interpretari.*

1. Quando repostum] Lege ex conjectura elegantiſſimi. Nic. Heinſii:

Quando O repoſtum Caecubum ad feſtas dapes.

Illud O facile a praecedente abſorberi poterat, & a librariis omitti: reſtitutum vero mirificam vim

&

Inliterati num minus nervi rigent?
Minuſve languet faſcinum?
Quot ut ſuperbo provoces ab inguine,
Ore adlaborandum eſt tibi.

IX.

Ad Maecenatem.

Quando ô repoſtum Caecubum ad feſtas dapes,
Victore laetus Caeſare,
Tecum ſub alta (ſic Jovi gratum) domo,
Beate Maecenas, bibam?
Sonante mixtis tibiis carmen lyra,
Hac Dorium, illis Barbarum:
Ut nuper; actus cum freto Neptunius
Dux fugit uſtis navibus,
Minatus Urbi vincla, quae detraxerat
Servis amicus perfidis.
Romanus (eheu poſteri negabitis)
Emancipatus feminae
Fert vallum & arma miles, & ſpadonibus
Servire rugoſis poteſt:
Interque ſigna turpe militaria
Sol aſpicit conopium.

v. 1. Vulg. Quando repoſt. 5. Mixtum.

& vehementiam ſententiae impertit.

5. Sonante mixtum tibiis] Duo codices notae optimae apud Lambinum habent,

Sonante mixtis *tibiis carmen lyra:*

quod ut ei non diſplicet, ita mihi quidem prae vulgata placet. Vide nos ad Carm. IV, 1, v. 22. Siquis tamen mixtum hic maluerit, non admodum pugnabo.

16. Sol aspicit conopeum] Ita quidem codices: ſed ſcribendum potius conopium. Graeci ſcilicet utrumque habuerunt; κωνώπειον & κωνώπιον; ut κηρύκειον & κηρύκιον, φοινίκειον & φοινίκιον, κυκλώπειον & κυκλώπιον & ſimilia. Ergo cum producta eſt penultima ſyllaba, ſcribendum *conopeum*; ut apud Juvenalem Sat. VI.

Ut teſtudineo tibi, Lentule, conopeo:

cum correpta eſt, *conopium*; ut hic & apud Propertium III, 9.

Foedaque Tarpeio conopia *tendere ſaxo.*

Atque hoc placuit etiam ſagaciſſimo Nic. Heinſio.

Ad hoc frementis verterunt bis mille equos
Galli, canentes Caeſarem:
Hoſtiliumque navium portu latent
Puppes ſiniſtrorſum citae.

v. 17. Ad HUNC. Io-

17. AD HUNC FREMENTES] Locus difficillimus:

Ad hunc frementes verterunt bis mille equos
Galli, canentes Caeſarem.

Loſcherus & ſequentium plerique AD HUNC, ut Graevianus, & Reginenſis noſtri cum ſex aliis. Editio Veneta ADHUC, ut Leidenſis a prima manu, Bodleianus, & Servius ad Aen. VI, 613. Cruquiani aliquot cum duobus Pulmanni & Zulichemiano ac Vigornienſi, AT HUC. In tanta varietate, omnium peſſime rem gerunt, qui *Ad hunc* retinent, & interpretantur *contra Antonium.* Neque enim *Hunc* de Antonio accipere poſſis, qui nuſquam antea hic nominatur aut deſcribitur: neque *Ad hunc verterunt equos* perinde eſt ac *adverſus hunc.* Omnino enim hic indicatur Gallos hoſce fuiſſe transfugas, & ad Auguſtum ab Antonio equos vertiſſe: ut proinde *ab hoc* dicendum fuerit, non *ad hunc.* Servius loco jam laudato: *Si culpat eos, qui contra fidem datae veniae dimicarunt, tangit Auguſtum. Nam tranſierunt* ad eum ab Antonio *duo millia equitum, per quos eſt victoriam conſecutus; ut Horatius, Adhuc frementes* &c. Velleius Paterculus de bello Actiaco loquens II, 84. *Hinc ad Antonium nemo, illinc ad Caeſarem quotidie aliquid transfugiebat.* Neque multo felicius ſe expediunt, qui alteram lectionem ſequuntur,

AT HUC *frementes verterunt bis mille equos.*

Huc, inquiunt, id eſt, *ad nos, ad Caeſaris partes.* Recte quidem; ſi carmen hoc in caſtris Caeſarianis praeſens ſcripſiſſet Noſter: is vero tum Romae erat cum Maecenate urbi praefecto. Jam autem quae reliqua eſt lectio ADHUC, nullum hactenus fautorem invenit; neque ſane ullum hic ſenſum parit. Ea tamen, ni fallor, omnium proxime ad veram ſcripturam accedit: ſic enim legendum arbitror:

Interque ſigna turpe militaria
Sol aſpicit conopium.
AD HOC *frementes verterunt bis mille equos*
Galli, canentes Caeſarem.

Ad hoc, id eſt, ad hoc conopium, ad hoc turpe ſpectaculum: vel forte, AD HAEC: hoc eſt, *ad has res*, nempe quod feminae & eunuchis parendum eſſet, quod inter ſigna conopeum viſeretur, prae indignatione transfugerunt. Noſter Epiſt. I, 19.

ad haec *ego naribus uti Formido.*

i.e. ad haec verba. Naſo Pont. I, 3.

Et jam deficiens, ſic ad tua verba *revixi,*
Ut ſolet infuſo vena redire mero.

Rem vero ipſam optume enarrat Porphyrion; atque ita quidem, ut plane, uti nos nunc legimus, legiſſe olim videatur. *Significat*, ait, *equitum Gallorum duo millia ab Antonii partibus ad Caeſarem transfugiſſe: quorum ideo mentio facta eſt, ut Romanos, qui ſub Praepoſitis ſpadonibus aequo animo militarent, magis onoraret per comparationem Gallorum, qui* hoc dedignati *ad Caeſarem ſe contulerunt.* Vix eſt, ut aut aliter ſcripſerit Horatius, aut legerit Porphyrio.

20. PUPPES SINISTRORSUM CITAE] Etiam hic locus omnium interpretum ingenia exercuit, & poſthac fortaſſe exercebit. Neque enim promittere audemus, nos expoſitione noſtra omnium dubitationibus ſatisfacturos: idque, quia rerum bello Actiaco geſtarum tenuem hodie notitiam habemus. Ut enim nullus jam extat auctor, qui illud equitum Gallorum transfugium memoret, praeter ipſum Horatium: ita & hoc loco rem aliquam tangi exiſtimo, de qua hodie nihil aliunde compertum habemus. Quare laudem aliquam, aut veniam ſaltem, merebimur; ſi tentando & divinando aut verum ipſum aut veri quid ſimillimum eruere poterimus. Accingamur itaque ad ipſa verba paullatim evolvenda:

Interque ſigna turpe militaria
Sol aſpicit conopium.
Ad hoc frementes verterunt bis mille equos
Galli, canentes Caeſarem:
Hoſtiliumque navium portu latent
Puppes, ſiniſtrorſum citae.

Ubi primo id noviſſima emendatione (AD HOC) conſecuti videmur, ut poëtae mentem jam eminus etiam hic odorari valeamus. Vix enim aliter eſſe poteſt, quin ut diſticho priore *terra*, ita hic *mari* defectionem ab Antonio ſignificet. *Ad hoc*, inquit, Galli defecerunt; *ad hoc* hoſtiles naves latuerunt in portu, ſiniſtram verſus actae. Quod quale ſit, mox videbimus. *Puppes*, ait, *navium portu latent*: id more ſollemni; puppes enim in lit-

Io Triumphe; tu moraris aureos
  Currus, & intactas boves.
Io Triumphe; nec Jugurthino parem
  Bello reportaſti ducem;
Neque Africanum, cui ſuper Carthaginem
  Virtus ſepulcrum condidit.

v. 25. Vulg. Africano.

Terra

littore ſtatuebantur, quo naves expeditius rectis proris e portu exirent; neque opus eſſet inhibendo remis eas convertere. Notum illud Virgilii:

Ancora de prora jacitur: ſtant litore puppes.

Citae autem participium eſt a *cieo* prima correpta; ut contra a *cio citus* primam producit; ab eo *concitus*, ab hoc *concitus* deducitur. Cum itaque *puppes navium citas* fuiſſe dicit; neceſſe eſt, ut intelligamus naves retrorſum fuiſſe actas, ita ut puppes praecederent, prorae ſequerentur: quod Graeci *πρύμναν κρούεσθαι*, *puppem ciere*; Latini *inhibere remis* & *retro navem inhibere* dicunt. Id quod plerumque fieri ſolebat, quoties aut jam claſſe hoſtium propinqua navale praelium detrectarent, aut poſt congreſſionem fugam pararent. Ita Themiſtocles apud Juſtinum II, 12. Ionas ad defectionem his verbis ſollicitat. *Quin vos in haec noſtra caſtra ex iſta obſidione tranſitis?* (ſive transfugitis) *Aut ſi hoc parum tutum eſt; at vos commiſſo praelio ite ceſſim, inhibete remis, & a bello diſcedite.* Ergo hoc tandem in Horatii verbis habemus; Naves aliquot hoſtium ex praelio vel paullo ante praelium receſſiſſe, & in portu aliquo ſe condidiſſe. Jam autem quid *ſiniſtrorſum* hic denotet, non ſatis liquido apparet. Neſcias enim, an forte nautica fuerit locutio, & perinde ſit ac *retrorſum inhibere*. Quod ſi admittatur, jam nulla reliqua erit difficultas. Tutius tamen eſt hic ſignificatione communi *ſiniſtrorſum* accipere; quia de illa, quae rei nauticae propria fuerit, nihil nunc conſtat. Ergo *ſiniſtrorſum citae* erunt ſiniſtram partem verſus remigio actae. Auctori autem haec Romae ſcribenti, & pugnae locum in oculis habenti, ad ſiniſtram erant litora Epiri, & promontorium Actium. Quidni ergo ſic totum locum interpretemur; ut Antonii aliquot naves ab eo deſciſcentes retrorſum in puppem remigando fugam capeſſiverint, & in portum aliquem Actio propinquum ad ſiniſtram ſe receperint. Nam quod vetus Scholiaſtes & recentiorum plerique *ſiniſtrorſum* Alexandriam verſus exponant, & de navibus Antonium ipſum vehentibus accipiant; id vero cum ſequentibus pugnat, neque hic poteſt conſiſtere. Neſciebat enim tum Horatius Antonium Alexandriam petiturum, nedum jam tum in *portu* Alexandrino *latere*. Sic enim mox loquitur:

Aut ille centum nobilem Cretam *urbibus*
  Ventis iturus non ſuis;
Exercitatas aut petit Syrtes *noto*,
  Aut fertur incerto mari.

Quare, aut valde fallor, aut melius eſt de parte claſſis Antonianae, quae ab illo transfugerit aut pugnam detrectaverit, verba haec accipere. At dices fortaſſe, quis Hiſtoricorum memoriae id tradidit? Nemo quidem, qui nunc extat: at quot ſunt deperditi? quis autem Gallorum equitum defectionem diſertis verbis memorat praeter ipſum Horatium? Nam Servius ex Horatio ſolo habuit, quod ea de re narrat. Satis eſt, ſi verba ipſa, quae jam excutimus, eo nos recta via ducunt, ut defectionem talem intelligamus: ſiquidem & Plutarchus refert in vita Antonii p. 1729. Edit. Steph. *τὸ ναυτικὸν ἐν παντὶ δυσπραγοῦν, καὶ πρὸς ἅπαντας ὑστερίζον βοηθεῖν*, *Claſſem Antonii paullo ante pugnam rem omnem male geſſiſſe, & ubique tarde nimis auxilio adfuiſſe.* Quod quantulum abeſt a detrectatione praelii? Ceterum quod ex Cruquii libris duobus afferunt, *ſiniſtrorſum* SITAE, id parvi momenti eſt; etſi magnos fautores habeat. Ipſe enim Cruquius fatetur a prima manu eos ipſos codices CITAE exhibuiſſe; ut ſane omnes noſtri & aliorum cum editionibus vetuſtis clare praeferunt.

22 CURRUS ET INTACTAS BOVES] Nic. Heinſius in margine exemplaris ſui, *Forte*, ait, INTACTOS. Sed vetat hoc vetuſtus Grammaticus Valerius Probus p. 1462. *Hic & haec bos hujus bovis: Horatius: Intactas boves.* Erudite Scholiaſtes Porphyrion: *Intactas boves, hoc eſt, indomitas. Non ſic dixit, quaſi feminis tantum triumphantes ſacrificent; ſed quia metro quid gratius feminino genere boves, quam maſculino.* Porro etiam *intactas* habent omnes ſcripti cum vetuſtis editionibus.

25. NEQUE AFRICANO] In priſcis Editionibus Veneta & Loſcheriana ſic locus hic exhibetur.

Ii

Digitized by Google

Terra marique victus hoſtis Punico
  Lugubre mutavit ſagum.
Aut ille centum nobilem Cretam urbibus
  Ventis iturus non ſuis,
Exercitatas aut petit Syrtis noto,
  Aut fertur incerto mari.
Capaciores adfer huc, puer, ſcyphos;
  Aut Chia vina aut Lesbia,
Vel, quod fluentem nauſeam coërceat,
  Metire nobis Caecubum.
Curam metumque Caeſaris rerum juvat
  Dulci Lyaeo ſolvere.

v. 34. Et Chia.

X.

Io Triumphe, nec Jugurthino parem
Bello reportaſti ducem;
Neque AFRICANUM, *cui ſuper Carthaginem*
Virtus ſepulchrum condidit.

Neque aliter praeterunt Pulmanni Berſmannique & Torrentii & noſtri codices. Primus, opinor, Aldus Manutius illud alterum invexit; quod deinceps propagatum ſilentio tranſmiſerunt Lambinus & Cruquius, diſſimulata membranarum ſcriptura: nullus enim dubito, quin illi in ſuis idem invenerint. Quid vero eſt *Africano bello?* annon & *Jugurthinum* etiam erat Africanum? Si id voluit Horatius, bello *Punico* dictum oportuit, non *Africano:* quo quidem nomine hoc ab illo diſtingui non poteſt. Sed eſto hoc: quid deinde erit, quo illud *cui* referatur? *cui bello* in ea conſtructione neceſſario accipiendum erit; quo nihil ineptius fingi poteſt. Recipienda igitur membranarum lectio: *Nec Marium*, ait, *parem Auguſto ducem reportaſti, nec Scipionem Africanum.* Illud interea dubium, & inter interpretes magnopere controverſum eſt; utrum hic velit Scipionem, avumne an nepotem? & quid iſta ſignificent,

cui ſuper Carthaginem
Virtus ſepulchrum condidit.

Eorum diſſidentes ſententias videat, cui animus & copia eſt. Ego vero, utrumcumque Scipionem hic intelligam, longe aliter atque illi faciunt, verba explicem. Si majorem, tum ſic velim enarrare: *Cui virtus ſua* a poëta Ennio decantata *ſepulchrum condidit, majus clariuſque ipſa Carthagine.* Quid vero, inquies, an Ennii poëma, utcumque Scipionem praedicet, ejus ſepulchrum dici poteſt, Quidni autem, ut Homeri Ilias ſepulchrum Hectoris dicitur in Epigrammate, Antholog. III, 14.

Μή με τάφῳ σύγκρινε τὸν Ἕκτορα, μηδ' ἐπὶ τύμβῳ
Μέτρει τὸν πάσης Ἑλλάδος ἀντίπαλον.
Ἰλιὰς, αὐτὸς Ὅμηρος ἐμοὶ ΤΑΦΟΣ, *Ἑλλὰς, Ἀχαιοὶ*
Φεύγοντες. τούτοις πᾶσιν ἐχωννύμεθα.

Ut Lucani Pharſalia Pompeii ſepulchrum, Statio in Silv. II, 7.

Tu Peluſiaci ſcelus Canopi
Deflebis pius, & Pharo ſuperba
Pompeio *dabis altius* ſepulchrum:

Ut Simonides carmen ſepulchrum naufragi cujuſdam Valerio Maximo dicitur, lib. I, 7. *Memor autem beneficii Simonides elegantiſſimo eum* carmine *aeternitati conſecravit, melius illi & diuturnius in animis hominum* ſepulchrum *conſtituens, quam in deſertis arenis ſtruxerat.* Ita metaphora non diſſimili *monumentum* paſſim occurrit, ut Noſter Carm. III, 30.

Exegi monumentum aere perennius.

Notes autem velim illa praecipue verba, *altius Pharo, melius & diuturnius quam:* illud enim ipſum eſt *ſuper* Carthaginem. Silius Italicus de eodem Scipione, lib. IV.

Nam tibi ſervantur, ni vano caſſa volatu
Mentitur ſuperos praepes, poſtrema ſubactae
Fata, puer, Libyae, & majus Carthagine nomen.

Quod ſi cui haec minus arrideant, tum is Scipionem Aemilianum majoris nepotem poterit hic intelligere: & deinde, ſi me audiet, ſic levi mutatione locum refinget,

Neque

Digitized by Google

X.

IN MAEVIUM.

MALA ſoluta navis exit alite
Ferens olentem Maevium.
Ut horridis utrumque verberes latus,
Auſter, memento fluctibus.
Niger rudentes Eurus, inverſo mari,
Fractoſque remos differat.
Inſurgat Aquilo, quantus altis montibus
Frangit trementis ilices.

Nec

Neque Africanum, QUO *ſuper Carthaginem*
Virtus ſepulchrum condidit.
ut ordo ſit, *Neque Aemilianum*, *ſuper que virtus Carthaginem ſepulchrum condidit*. Ipſa ſcilicet Carthago, quam funditus delevit Scipio, ſepulchrum ejus eleganter dicetur; ut Salamis Themiſtoclis ſepulchrum eſt in Germanici Epigrammate Antholog. III, 5.

Ἀντὶ τάφου λιτοῖο θὲς Ἑλλάδα. θὲς δ' ἐπὶ ταύτᾳ
Δούρατα βαρβαρικᾶς σύμβολα ναυφθορίας.
Καὶ τύμβῳ κρηπῖδα περίγραφε Περσικὸν Ἄρη,
Καὶ Ξέρξην. τούτοις θάπτε Θεμιστοκλέα.
Στάλα δ' ἁ ΣΑΛΑΜΙΣ ἐπικείσεται, ἔργα λέγουσα
Τἀμά. τί με σμικροῖς τὸν μέγαν ἐντίθετε;

Ut Europa & Aſia Alexandri magni, ibidem in Epig. Parmenionis;

Τύμβον Ἀλεξάνδροιο Μακηδόνος ἤν τις ἀείδῃ,
ΗΠΕΙΡΟΥΣ κείνου σῆμα λέγ' ἀμφοτέρας.

ubi pro ἀείδῃ *canat*, corrigendum obiter ἐρέῃ *quaerat*, *interroget*. Ut Graecia tota denique Euripidis ſepulchrum eſt, ibidem III, 25.

Μνᾶμα μὲν ΕΛΛΑΣ ἅπασ' Εὐριπίδου. ὀστέα δ' ἴσχει
Γῆ Μακεδών. ᾗ γὰρ δέξατο τέρμα βίου.

34. ET CHIA VINA AUT LESBIA] In vetuſtis codicibus Torrentii, & Galeano noſtro non poſtremae notae, alia lectio eſt; quae ſi diſtinctione adjuvetur, vulgatae facile palmam praeripiet:

Capaciores affer huc, puer, ſcyphos:
AUT *Chia vina*, *aut Lesbia*,
Aut, *quod fluentem nauſeam coërceat*,
Metire nobis Caecubum.

ubi conſtructio erit, *Metire aut Chia vina*, *aut Lesbia*, *aut Caecubum*: non, ut nunc circumfertur, *Affer Chia aut Lesbia*, *aut metire Caecubum*. Quis non videt illud elegantius eſſe? Quin, etiam ſi ET *Chia vina* cum majore codicum parte legeris, diſtinctio tamen poſt *ſcyphos* ponenda erit; ut ſane habet princeps editio Veneta.

1. MALA SOLUTA NAVIS EXIT ALITE] Apud Marium Victorinum p. 1252. maſculino genere effertur,

MALO *ſoluta navis exit alite.*

Sed, praeterquam quod omnes codices & uterque Scholiaſtes in altera lectione conſpirant, ita citatur & Servio ad Eclogam Virgilii III. & Diomedi p. 482. Lactantius ad Statii Theb. lib. III. *Et te mala protinus ales Qua redeo*] *id eſt*, *malum augurium. Quotieſcumque enim ales feminino genere dicitur*, *malum portendit augurium*; *ut Horatius*: *Malo ſoluta navis exit alite.* Retinendum ergo hic genus femininum, tot auctoritatibus fultum. Delirat tamen acumen Grammatici; nam eodem genere & bonum augurium ſignificat. Noſter ipſe Epod. XVI.

Sic placet? an melius quis habet ſuadere? ſecunda
Ratem occupare quid moramur alite?

Tamen codex optimus Reginenſis clare illic praefert, SECUNDO. Catullus Epigram. LXII.

bona cum bona
Nubat alite *virgo.*

8. FRANGIT TREMENTES ILICES] Plotio Grammatico veteri ſic locus hic citatur, p. 1647.

Inſurgat Aquilo, *quantus altis montibus*
FREGIT *trementes ilices.*

Et ſane dulcius quid apud Poëtas prae ſe ferunt

Prae-

Nec ſidus atra nocte amicum appareat,
Qua triſtis Orion cadit:
Quietiore nec feratur aequore
Quam Graia victorum manus;
Cum Pallas uſto vertit iram ab Ilio
In inpiam Ajacis ratem.
O quantus inſtat navitis ſudor tuis,
Tibique pallor luteus,

Et

Praeterita, quam Praeſentia: ut Carm. IV, 4.

Qualem miniſtrum fulminis alitem —
Egit *amor dapis atque pugnae.*

Virgilius:

Quales mugitus, fugit *cum ſaucius aram*
Taurus, *& incertam* excuſſit *cervice ſecurim.*

Neutrum tamen hic admiror, quia jam verſu proximo habuit,

FRACTOSQUE *remos differat.*

Equidem VERTIT vel STERNIT vel ſimile quid dixiſſem potius, quam bis continenter idem verbum inculcaſſem.

19. IONIUS UDO] Locus hic, ut in Loſcheri & pleriſque editionibus habetur,

Ionius udo cum remugiens ſinus
Noto carinam ruperit,

nihil videtur difficultatis habere. Recte enim *Ionius ſinus*, ut Propertius IV, 6.

Qua ſinus Ioniae *murmura condit* aquae.

& Servius ad Aeneid. III, 211. *Et ſciendum* Ionium ſinum *eſſe immenſum ab Ionia uſque ad Siciliam.* Recte etiam *udo noto*, ut Statius Silv. I, 6.

quas udo *Numidae rapuere ſub* Auſtro,

de quo vide plura ad Carm. IV, 5. verſ. 9. Editio tamen Veneta, quod & Cruquius ex Blandiniis ſuis profert & recipit,

Ionius udo cum remugiens SINU
NOTUS *carinam ruperit.*

Quo nihil umquam frigidius & inſulſius vidi. Quid enim eſt *Ionius Notus?* quis umquam *Notum* eo epitheto donavit? Quod ſi maxime *Ionius notus* diceretur; tamen ineptum plane eſſet hoc in loco, quia Maevius in *Ionio mari* jam navigabat. Nam & *Threicius* quidem *Boreas* dicitur; ſed non in Thracia verſantibus, & *Notus Libycus*; ſed non Afris ipſis, verum aliis inter Libyam & ſeptentrionem degentibus. Et quid jam erit *udo ſinu?* ſinu velorum, inquit; quid? an *vela* nominaverat antea Noſter; ut commode hic ſubintelligi poſſit? ut in illo Claudiani mox iterum citando,

Ionium tegitur velis, *ventique laborant*
Tot curvare ſinus.

Nugae merae. Tolerabilior longe eſt alia lectio,

Ionius udo cum remugiens SINU
Noto carinam ruperit:

quam Torrentius in quattuor codicibus inventam ſecutus eſt, ac poſtea Ianus Rutgerſius, & jam nuper eruditiſſimus Baxterus. Ubi conſtructio erit, *Cum Ionius udo ſinu remugiens noto ruperit carinam.* Et *Ionius*, aiunt, abſolute pro Ionio mari, ut Graecis ὁ Ἰόνιος. Recte quidem narrant de Graecis, qui & vincta oratione & ſoluta maſculinum hic uſurpant, ſubaudito πόντος. At Latini neutrum magis amant, quippe quibus *mare* ſubintelligitur. Ovidius Faſt. IV, 565. de Cerere:

Hinc init Aegaeum, quo Cycladas aſpicit omnes;
Ioniumque rapax *Icariumque legit.*

Lucanus VI, 27.

Ioniumque *furens rapido cum tellitur Auſtro.*

Claudianus IV. Conſ. Honorii v. 209.

Ionium *tegitur velis, ventique laborant*
Tot curvare ſinus.

& I. Stilich. v. 174.

Vexillum navale dares; ſub puppibus ibat
Ionium.

Nam quod ex Juvenali citant, ubi maſculino genere effertur, Sat. VI, 92.

Tyrrhenos igitur fluctus, lateque ſonantem
Pertulit Ionium:

aut refingi fortaſſe debet *lateque ſonorum*; aut ex verbo praecedente ſubſtantivum ſibi adſciſcere poteſt *fluctum*; aut certe ob raritatem non temere Horatio adfingendum eſt. Sed & aliud in hac lectione incommodum eſt & odioſum: quippe geminus hic ablativus *remugiens ſinu Noto* nauſeam plane movet. *Noto* enim ablativo caſu hic efferri, certo ſcire poteris ex iis quae ad Carm. III, 10. v. 7. adnotavimus. Retinenda ergo eſt altera lectio, in qua nihil eſt quod vel Momus ipſe culpet aut faſtidiat. Atque eam ſolam noſtri codices univerſi

verſi

Et illa non virilis ejulatio,
Preces & averſum ad Jovem;
Ionius udo cum remugiens ſinus
Noto carinam ruperit.
Opima quod ſi praeda curvo litore
Projecta mergos juveris;
Libidinoſus inmolabitur caper,
Et agna Tempeſtatibus.

v. 22. Vulg. PORRECTA.

XI.

verſi agnoſcunt; niſi quod in Petrenſi corrector neſcio quis, iratis Muſis, hoc inter lineas interſerit,

Ionio udus *cum remugiens ſinu*
Notus *carinam ruperit.*

22. PORRECTA MERGOS JUVERIS] Jam ſemel antea in hoc vocabulo librariorum incuriam experti ſumus, Carm. III, 10. v. 3. & ecce tibi iterum eadem chorda oberrantes. Quantumvis enim ii ſimul omnes reclament, meo periculo reſcribe,

Opima quod ſi praeda curvo litore
PROJECTO *mergos juveris.*

Quid enim, amabo, hic facit *Porrecta?* Tacent interpretes novi: ſed antiquus rem omnem expediet. *Porrecta*, ait, *eſt extenta: ut Virgilius*,

Quae jacet medium Rhodope porrecta *ſub axem.*

En cor Zenodoti! ſed dic, ſodes, quid mergorum intererat, utrum *extentus*, an incurvatus, & quidem quadrupes conſtrictus jaceret? Nam utcumque, opinor, poſiti cadaveris rimari & lacerare viſcera potuerunt. Sed, ut jam dixi, ab Horatii manu fuit, *Projecta litore praeda*; hoc eſt, quae inhumata, inſepulta, abjicitur, ut ſupra Epod. VI.

Projectum *adoraris cibum.*

Statius Theb. XII, 749.

Sic juvat exanimis projectaque praeda *caneſque*
Degenereſque lupos: magnos alit ira leones.

Lucretius III, 890.

Vivus enim ſibi cum proponit quiſque futurum,
Corpus uti volucres *lacerent in morte* feraeque;
Ipſe ſui miſeret; neque enim ſe vindicat hilum,
Nec removet ſatis a projecto *corpore.*

& V, 223.

Tum porro puer, ut ſaevis projectus ab undis
Navita, nudus humi jacet.

Ovid. Epiſt Phyllidis.

Ad tua me fluctus projectam littora *portent,*
Occurramque oculis intumulata tuis.

Propertius I, 22.

Tu projecta *mei perpeſſa es membra propinqui,*
Tu nullo miſeri contegis oſſa ſolo.

Statius Theb. XII, 328.

projectos *ceſpite nudo,*
Hoc patriae telluris habes.

Lucanus VI, 625.

pererrat
Corpora caeſorum, tumulis projecta *negatis.*

& VII, 565.

ubi latis projecta *cadavera campis.*

Cicero Tuſcul. I, 23. *Diogenes* projici *ſe juſſit inhumatum. Tum amici*, Volucribuſne *& feris?* Idem de Divinat. I, 27. *Unum de Simonide: qui cum ignotum quendam* projectum *mortuum vidiſſet, eumque humaviſſet.* Ibidem II, 69. *Alcibiades cum eſſet* projectus *inhumatus, ab omnibuſque deſertus jaceret.* Quintilianus Declam. VI. *Rurſuſque eum dicit lex, Inſepultus abjiciatur: non utique id ſignificat, ut non liceat eum ſepeliri, poſtquam* projectus *eſt.* Seneca Epiſt. XCII. *Utrum* projectum aves *differant, an conſumatur canibus data praeda marinis, quid ad illum? — Non conterret, inquit, me nec uncus, nec* projecti *ad contumeliam cadaveris lacerati, foeda viſuris — Quem ſaevitia* projecerit, *dies condet.* I nunc, & mirare tot eruditos interpretes tam neglegenter hic eſſe verſatos. Ceterum codices noſtri ad unum omnes JUVERIT, ut & Torrentii & aliorum cum editionibus vetuſtis. Solus Lambinus in octo ſuis, ſi credibile eſt, JUVERIS invenit. Sed undecumque hoc habuerit, ſine dubio rectum eſt; & a Barthii codice Adverſ. XXXVII, 15. & Adnotatore Cruquiano confirmatur. *Juveris*, ait, *paveris.* Et miror equidem illud alterum placuiſſe optimo Torrentio; non animadvertenti, ſi JUVERIT legamus, tum incertum fore, utrum ipſe Maevius, an quivis alius ex *navitis ſuis*; an ſimul omnes, hic *praeda mergorum* intelligendi ſint. Tollendum igitur illud ambiguum; neque ſane aliud ab indoctis librariis expectandum erat, quam ut JUVERIT hic ſubſtituerent; quod vi & lege ſyntaxeos neceſſario hic requiri pro eruditione ſua crediderunt.

PESSI-

Digitized by Google

XI.

AD PETTIUM.

PETTI, nihil me, ſicut antea, juvat
Scribere verſiculos, amore percuſſum gravi;

v. 2. PERCULSUM. Vide Notas.

Amo-

PESSIMUM hic flagitium fecit, alioqui de Flacco bene meritus, doctiſſimus Lambinus. Cum enim antea ubique ſic verſus hi ederentur,

Petti nihil me, ſicut antea, juvat
Scribere verſiculos, amore perculſum gravi:

& ſimiliter in Epodo XIII.

Horrida tempeſtas caelum contraxit, & imbres
Niveſque deducunt Jovem, nunc mare nunc ſiluae:

primus ille, partim, ut ait, Buchanani auctoritate motus, partim codices quoſdam antiquiſſimos ſecutus, alternum quemque verſum in binos diviſit hoc modo,

Scribere verſiculos,
Amore perculſum gravi:

&,

Niveſque deducunt Jovem,
Nunc mare, nunc ſiluae.

& deinceps idem mos in omnibus fere editionibus obtinuit, Dauniis, opinor, Muſis prae dolore lacrimantibus. De re ipſa mox videbimus: at quod codices hic nobis obtrudit bonus Lambinus, cras credo, hodie nihil. Cur enim *codices quoſdam* hic univerſe memorat male titubans & falſi conſcius? cur non ſingulatim, ut ſolet, vel Vaticanum, vel Faërni, vel alium nominat? certe in omnibus noſtris alternus ille verſus unicus eſt, non geminus: atque ita omnes praeter Lambinum in ſuis repererunt; ita exhibent Loſcherus, & editio princeps Veneta; ita denique Grammatici veteres citant, & Scholiaſtae confirmant. Rubrica codicum Leidenſis & Graeviani ſic habet: I. TERNARIUS IAMBUS. II. QUADRATUS COMPOSITUS A DACTYLO IN IAMBUM. Similiter fere Acron: *Metrum primo verſu ternarium iambicum. Secundus ex penthemimeri dactylica & iambica. Alii dicunt eſſe ternarium iambicum, & II. quadratum a dactylo & Iambico.* Eorundem & Reginenſis Rubrica ad Epod. XIII. I. SENARIUS EPICUS. II. QUADRATUS A IAMBO IN DACTYLON. At Rubrica Reginenſis ad Epodon hunc XI. paullo diverſa eſt: METRUM PRIMO VERSU IAMBICUS TERNARIUS, SECUNDUS E LONGA IAMBICUS SCANDITUR ITA,

Scribere | verſicu | los | amo | re per | culſum | gravi.

Ubi pro *e longa jambicus*, quod nullum ſenſum habet, corrigendum ELEGOIAMBICUS, ut Cruquius in ſuis invenit, compoſitus nempe & Elegiaco verſu & Iambico. *Elegiambum*, & viciſſim *Iambelegum* habes apud Marium Victorinum p. 2592. Ἰαμβέλεγον apud Hephaeſtionem p. 51. Porro quid in alteris Rubricis & Acrone QUADRATUS ſibi velit, non omnes, opinor, ſciunt. Equidem corruptum eſſe dico ex Graeco vocabulo per Latinos librarios vitioſe ſcripto, ΑΣΥΝΑΡΤΗΤΟΣ. Cruquius enim in Blandiniis ſuis Συναρτητῶς reperit, ſibi minime intellectum. Sed & illic & hic Ἀσυνάρτητος reponendum eſt; quod quid ſit, & totum ſimul hujus Epodi artificium, jam tibi elucidabo. Sub primis Poëticae artis initiis ſimplici pede verſus decurrebant, Heroicus dactylo, Trochaïcus & Iambicus uterque ſuo; niſi ubi, pes omnibus illis cognatus, Spondeus interponebatur, quo verſus, ut Noſter ait, *tardior paullo graviorque ad aures veniret.* Poſtea, ut varietatis gratiam aucuparentur, cola quaedam ſive partes Heroici verſus cum colis Trochaici generis vel Iambici, & viciſſim, in unum verſum miſcebant; unde magnus novorum verſuum numerus illico naſcebatur: quos Graeci magiſtri Ἀσυναρτήτους, hoc eſt, *inconnexos* vocabant; quia alterum colon altero diverſi generis connecti & coagmentari non poteſt, utcumque uno verſiculo utrumque ſit concluſum. Horum ἀσυναρτήτων numerum ad LXIV. uſque exſurgere narrant Scholiaſtes Hephaeſtionis p. 52. & Marius Victorinus p. 2552. Parens autem & inventor horum erat Archilochus. Πρῶτος ἀσυναρτήτοις Ἀρχίλοχος κέχρηται, ait Hephaeſtion p. 48. *Primus inconnexis verſibus Archilochus uſus eſt:* ubi & diverſa eorum genera profert; quorum ea tantum hic memorabo, quae Flaccus imitatus eſt. Unum ergo ait (pag. 50.) conſtare ἐκ δακτυλικῆς τετραποδίας καὶ τοῦ ἰθυφαλλικοῦ, hoc eſt, prius colon eſſe tetrametrum Heroicum: poſterius tres trochaeos: quale illud Archilochi;

Οὐκ ἔθ' ὁμῶς θάλλεις ἁπαλὴν χρόα | κάρφεται γὰρ ἤδη.

quod

quod ſemel duntaxat Flaccus expreſſit, Carm. I. 4.

Solvitur acris hiems grata vice | veris, & Favoni.

Ubi iterum Cruquius ex Blandiniis ſuis profert συναρτητοῖς pro ἀσυνάρτητος; atque idem inepte ex duobus colis duos verſus conſtituit in hunc modum,

Solvitur acris hiems grata vice
Veris & Favoni:

eodem plane errore, quo in hiſce Epodis peccavit Lambinus. Ea enim Ἀσυναρτήτων ratio ipſa & definitio eſt, ut δύο κῶλα ἀνθ' ἑνὸς μόνου παραλαμβάνονται στίχου, *duo cola pro unico verſu accipiantur:* p. 48. Alterum Archilochi ἀσυνάρτητον (p. 51.) conſtabat ἐκ δακτυλικοῦ πενθημιμεροῦς, καὶ ἰαμβικοῦ διμέτρου ἀκαταλήκτου, ſive prius colon erat pars Elegiaci, poſterius pars Iambici; quale illud,

Ἀλλά μ' ὁ λυσιμελὴς | ὦ 'ταῖρε δάμναται πόθος.

& ad hoc exemplum ſemel tantum decurrit Horatius in hoc ipſo Epodo. XI.

Scribere verſiculos | amore perculſum gravi.

Tertium autem Aſynarteti genus, quale nullum ex Archilocho profert Hephaeſtion, eſt illud Epodi XIII; ubi ordine inverſo, pars Iambici praecedit, & pars Elegiaci ſubſequitur; tamquam ſi ſcriberes,

Ὦ 'ταῖρε δάμναται πόθος | ἀλλά μ' ὁ λυσιμελής.
Niveſque deducunt Jovem | nunc mare nunc ſiluae.
Occaſionem de die | dumque virent genua.

Utrum autem hoc invenerit Horatius, an ex Archilocho acceperit, neſcias hodie; quandoquidem hujus opera ad noſtram aetatem non perennaverunt. Si Attilio Fortunatiano credis, Horatii inventum eſt, ſic enim ait p. 2684. *Omnia metra variantur — aut permutatione, tamquam*

Occaſionem de die | dumque virent genua.
Nam cum Archilochus Heroi partem priorem cum Iambici priore parte compoſuerit, ita ut antecederet Heroum, in hunc modum;
Scribere verſiculos | amore percuſſum gravi:
Horatius immutavit, ut antecederet Iambici pars, ſequeretur Heroi, ſic;
Occaſionem de die | dumque virent genua.

Eadem fere habes apud eundem p. 2699. Tamen, opinor, Horatio ipſi de ſe potior fides habenda eſt; qui clare negat ſe ullius carminis modos immutaſſe, Epiſt. II, 19.

Parios ego primus Iambos
Oſtendi Latio, numeros *animoſque ſecutus*
Archilochi, *non res & agentia verba Lycamben.*
Ac ne me foliis ideo brevioribus ornes,
Quod timui mutare modos *& carminis artem.*

Et certe hunc ipſum verſum *Archilochium* vocat Diomedes p. 515. & Scholiaſtes Blandinius de Metris apud Cruquium in fine libri. Sed utcumque hoc fuerit; utrumque Epodon, & hunc XI, & alterum XIII, alternos verſus Ἀσυναρτήτους habere, ex duobus colis conſtantes; atque ea cola intra unum verſiculum concludenda eſſe, non, ut Lambinus voluit, in binos diſſecanda, jam certo, puto, compertum tibi eſt, ex iis quae modo attulimus. Atque illis concinunt omnes ubique Grammatici, quotieſcumque de his metris agunt, ut Diomedes p. 511. & 528; Marius Victorinus p. 2549, 2619, 2622. & Attilius Fortunatianus p. 2706. Sic & auctor Carminis de Paſiphae (apud Blandinium de metris ſcriptorem, & Pithoeum) quo omnia Horatiana metra eleganter complexus eſt, ſingulis verſibus ſingula Aſynarteta exhibuit.

Cecropides juvenis | quem perculit fractum manu,
Filo reſolvens Cnoſſiae | triſtia tecta domus.

Denique diſertiſſimus ille de Metris ſcriptor, Terentianus Maurus, in ipſo fine operis, ex duobus colis *unum verſum fieri* bis clare teſtatur; cujus locum, ob ſingularem viri auctoritatem & elegantiam, integrum hic ſubjiciam; ubi de Flacco loquitur,

Nec non trimetro talem Epodum comparat.
Pentametri partem dactylicam ſubicit,
Atque dimetron ad hoc; | unumque verſum *reddidit:*
Petti, nihil me, ſicut antea, juvat
Scribere verſiculos | amore perculſum gravi.
Semelque & iſtud functus eſt.
Idemque Epodon non trimetro reddidit:
Sed verſum heroum voluit praemittere totum,
Dein dimetrum conlocat | commaque dactylicum;
Et hic, ut ante, verſus unus *ut foret:*
Horrida tempeſtas caelum contraxit, & imbres
Niveſque deducunt Jovem | nunc mare nunc ſiluae.

Quid ergo? jamne vides, in quanta harum rerum ignoratione verſati ſint, qui per integrum jam ſaeculum, duce Lambino, editiones ſuas hoc emblemate dehoneſtarunt. Nam quod arguit optimus Torrentius; ſi unico verſu duo cola illa concludantur, inverecunde nimis Flaccum nunc brevem ſyllabam produxiſſe, nunc vocalem ante vocalem non abjeciſſe, ut in illis,

Arguit & latere | petitus imo ſpiritus.
Fervidiore mero | arcana promorat loco.
Levare diris pectora | ſollicitudinibus,

in eo oſtendit ſe verſus Ἀσυναρτήτου indolem non omnino percepiſſe. Diſerte enim docet Hephaeſtion, optimus metrorum auctor, ſyllabam ultimam prioris coli perinde eſſe communem, ac ſi integrum Hexametrum vel Iambicum clauderet: unde & Archilochum ait in illo, de quo jam egimus, Aſynarteto,

Οὐκ ἔθ' ὁμῶς θάλλεις ἁπαλὸν χρόα, κάρφεται γὰρ ἤδη,

etiam Creticum pedem διὰ τὸ ἐπὶ τέλους ἀδιάφορον

Amore, qui me praeter omnis expetit
Mollibus in pueris aut in puellis urere.
Hic tertius December, ex quo deſtiti
Inachia furere, ſilvis honorem decutit.
Heu me, per Urbem (nam pudet tanti mali)
Fabula quanta fui! conviviorum ut poenitet,
In quis amantem & languor & ſilentium
Arguit, & latere petitus imo ſpiritus!
Contrane lucrum nil valere candidum
Pauperis ingenium, querebar adplorans tibi;
Simul calentis inverecundus Deus
Fervidiore mero arcana promorat loco.

v. 8. Et poen. Quod

pro dactylo poſuiſſe, ut in hoc,

Καὶ βήσσας ὀρέων δυσπαιπάλους | οἷος ἦν ἐφ' ἥβης.

Vides tamen nihilo minus, tam haec cola apud Archilochum, quam illa apud Flaccum, in unum verſum coaleſcere.

2. Amore perculsum gravi] Editio Loſcheri, & Veneta anni 1490. percussum. At Veneta princeps perculsum, quod poſtea in omnibus ferme obtinuit. Variant etiam & ſcripti codices: vetuſtiores noſtri ab hac parte ſtant; Petrenſis & Regiae Societatis a Loſchero; atque ita tres Torrentii, quorum unum longe optimum fuiſſe prædicat. Ceteri interpretes tacent; non quod in omnibus ſuis *perculſum* invenerint; cave iſtud credas: ſed quod aut neglegenter eos verſaverint, aut alteram lectionem crediderint memoratu indignam. Quippe haec duo vocabula nuſquam non confuderunt librarii; ut in Lucretii, Virgilii, Ovidii membranis eruditi viri adnotarunt. Quin & Grammaticis locus hic ambigue citatur. Apud Diomedem p. 527. habetur *perculſum*; at ibidem p. 511. *percuſſum*; ut & apud Marium Victorinum p. 2549, 2619, 2622. & Attilium Fortunatianum p. 2684, 2699. Rurſus tamen apud Attilium *perculſum* extat p. 2706. & Terentianum Maurum p. 2450. Utram jam harum praeferas? nam utraque aequali fere auctoritate nititur, utraque ſic ſatis apta ſententiae eſt; ut elegante aliquo formarum ſpectatore ſit opus, qui venuſtiorem ex iis ſeligere poſſit. Si Agroetio & Bedae credis, *percuſſum* ad corpus, *perculſum* ad animum refertur. Hanc differentiam pueri olim omnes in ludis docebantur; unde, ut opinor, hic & ubicumque de *animo* agitur, *perculſum* toties interſerunt eruditi Librarii. Sed hoc ineptum eſt, & trivialium magiſtrorum commentum. Utrumque enim de utroque dicitur, de *corpore* proprie, de *animo* *μεταφορικῶς*. *Percellere* tamen majus quid quam *percutere* ſignificat; tanta ſcilicet vi percutere, ut evertas & ſolo proſternas. Terentius Eunucho II, 3.

Quo trudis? perculeris *jam tu me.*

Cato apud Gellium II, 22. *Ventus Circius, cum loquare, buccam implet; armatum hominem, plauſtrum oneratum* percellit. Virgil. Aen. v. 374.

victorem immani corpore Buten
Perculit, *& fulva moribundum extendit arena.*

Ergo in re graviore *perculſus* aptius vocabulum eſt; *Perculſus terrore, metu, formidine, clade, ruina, damno, diſcordiis*, paſſim in auctoribus occurrunt. Contra, in leviore affectu *percuſſus* potius dixeris; ubi animus ſcilicet eſt *ictus, ſaucius*; non everſus tamen & conſternatus. Recte itaque apud Noſtrum Epod. VII.

Tacent, & albus ora pallor inficit:
Menteſque perculſae *ſtupent:*

etſi ibi quoque Battelianus codex, *percuſſae*. Et recte viciſſim in hoc loco,

Scribere verſiculos, amore percussum *gravi.*

Virgilius Georg. II, 476. de Muſis,

Quarum ſacra fero, ingenti percuſſus amore.

& Aen. IX, 197.

Obſtupuit magno laudum percuſſus amore.

ut utrobique praefert accuratiſſima Nic. Heinſii edi-

Digitized by Google

Quod ſi meis inaeſtuet praecordiis
Libera bilis, ut haec ingrata ventis dividat
Fomenta, vulnus nil malum levantia;
Deſinet inparibus certare ſubmotus pudor.
Ubi haec ſeverus te palam laudaveram;
Juſſus abire domum, ferebar incerto pede
Ad non amicos heu mihi poſtis & heu
Limina dura, quibus lumbos & infregi latus.
Nunc gloriantis quamlibet mulierculam
Vincere mollitie amor Lyciſci me tenet:
Unde expedire non amicorum queant
Libera conſilia, nec contumeliae graves;

Sed

v. 14. Vulg. MOLLITIA.

editio, & confirmant vetuſtiſſimi codices apud Pierium. Vulgo *perculſus* ibi circumfertur. Statius Thebaide IV. 260.

Proſilit audaci Martis percuſſus amore.

Lucretius I, 921.

ſed acri
Percuſſit *thyrſo laudis ſpes magna meum* cor.

Noſter Carm. IV, 5.

Sic deſideriis icta *fidelibus*
Quaerit patria Caeſarem.

Lucretius V, 1074.

Pinnigeri ſaevit calcaribus ictus amoris.

Ennius in Medea:

Medea, animo aegra, amore *ſaevo* ſaucia.

Lucretius IV, 1041.

Idque petit corpus mens, unde eſt ſaucia amore.

Virgilius Aen. IV, 1.

At regina, gravi jamdudum ſaucia cura,
Vulnus *alit venis, & caeco carpitur igni.*

4. MOLLIBUS IN PUERIS] Non placet illud *in pueris, in puellis:* ubi praepoſitio geminata otioſa & elumbis videtur. Scripſerat, opinor, Auctor,

Mollibus AUT *pueris, aut in puellis urere.*

quod mutarunt Librarii, quia in priore membro deſiderari praepoſitionem credebant; quae tamen eleganter abeſſe ſolet, ut oſtendi ad illud, Carm. III, 25.

quae nemora, aut quos agor in ſpecus.

7. HEU ME! PER URBEM] Theodorus Marcilius corrigebat, *Heu mi*, ſive *heu mihi.* Credo, quia alicubi apud Plautum ſic editum eſt. Sed nihil mutandum. Terent. And. IV, 1.

Heu me *miſerum, qui tuum animum ex animo*
ſpectavi meo.

Seneca in Troadibus 681.

Repellor? heu me! *rumpe fatorum moras.*

& Herc. Oetaeo v. 1761.

Anilis, heu me! *recipit Alciden ſinus.*

& Octavia v. 32.

Conjugis, heu me! *pater inſidiis*
Oppreſſe jaces.

Graeci tamen *οἴμοι* caſu dativo efferunt.

8. CONVIVIORUM ET POENITET] In Magdalenenſi deeſt ET; in Lambini quibuſdam ponitur ante *conviviorum.* Apud Plotium Grammaticum veterem p. 2662. ſic editum eſt, *Conviciorum penitet.* Nos unius literulae mutatione languentem & jacentem ſententiam ereximus in hunc modum:

Fabula quanta fui! conviviorum UT *poenitet!*

Neque dubites, quin auctor ita ſcripſerit, licet centum librarii vel jurati negaverint.

24. VINCERE MOLLITIA AMOR] Ita editi omnes: ſed Zulichemianus noſter, & a prima manu, ut videtur, Graevianus,

Vincere MOLLITIE *amor Lyciſci me tenet.*

quod recipimus, ut evitetur vaſtus ille & inconditus ſonus AA: ſic & alibi Serm. II, 2. mollitiem *dixit, non* mollitiam.

Digitized by Google

Sed alius ardor aut puellae candidae,
Aut teretis pueri longam renodantis comam.

XII.

QUID tibi vis, mulier nigris digniſſima barris?
Munera quid mihi, quidve tabellas
Mittis, nec firmo juveni, neque naris obeſae?
Namque ſagacius unus odoror,
Polypus, an gravis hirſutis cubet hircus in alis,
Quam canis acer, ubi lateat ſus.
Qui ſudor vietis, & quam malus undique membris
Creſcit odor! cum pene ſoluto
Indomitam properat rabiem ſedare; neque illi
Jam manet humida creta, colorque
Stercore fucatus crocodili; jamque ſubando
Tenta cubilia tectaque rumpit.
Vel mea cum ſaevis agitat faſtidia verbis:
INACHIA langues minus ac me:
Inachiam ter nocte potes; mihi ſemper ad unum
Mollis opus. pareat male, quae te

v. 2. CUR mihi. 7. QUIS ſudor. 9. Vulg. NEC.

Les-

2. MUNERA CUR MIHI, QUIDVE TABELLAS] Sic extat in editione prima Veneta & Loſcheri: at in altera anni 1490. eſt *cur mihi cúrve.* Acron manuſcriptus habet *quid mihi cúrve*; at editus *quid mihi quidve:* atque ita citat Marius Victorinus p. 2619. Neque aliter codices noſtri Reginenſis, Magdalenenſis, & Regiae Societatis, & unus Gulielmi Canteri. Revocamus ergo ut omnium ſimpliciſſimum & elegantiſſimum,

Munera QUID *mihi, quidve tabellas.*

7. QUIS SUDOR VIETIS] Lege QUI *ſudor*; ut praeter ſex Torrentii, Graevianus noſter, Leidenſis, Reginenſis cum tribus aliis. Praeterea in verſu proximo CRESCAT habet editio Loſcheri, & codex Galei, & a prima manu Graevianus; hoc eſt, *odoror, qui ſudor creſcat.* Sed taedet harum ſordium: & ſane hoc carmen indignum eſt, quod aut emendetur, aut legatur.

25. O EGO NON FELIX] Codices quidam tam aliorum quam noſtri, ſed ii non ultimae vetuſtatis, *O ego* INFELIX; & ſic hic verſus citatur Chariſio p. 131. Servio De ultimis ſyllabis p. 1802. & Martiano Capellae p. 64. Sed nihil mutandum. Auctor de morte Druſi v. 145.

Jamne ego non felix? *jam pars mihi rapta Neronum.*

Auſonius, de Ambiguitate vitae

ſic nempe pudicum
Perdidit Hippolytum non felix *cura pudoris.*

Sabinus, Epiſtola Demophoontis,

Ea

Lesbia quaerenti taurum monſtravit inertem:
Cum mihi Cous adeſſet Amyntas;
Cujus in indomito conſtantior inguine nervus,
Quam nova collibus arbor inhaeret.
Muricibus Tyriis iteratae vellera lanae
Cui properabantur? tibi nempe:
Ne foret aequalis inter conviva, magis quem
Diligeret mulier ſua, quam te.
O ego non felix, quam tu fugis, ut pavet acris
Agna lupos, capreaeque leones.

XIII.

AD AMICUM.

HORRIDA tempeſtas caelum contraxit; & imbres
Niveſque deducunt Jovem: nunc mare, nunc ſilüae
Threïcio Aquilone ſonant. rapiamus, amice,
Occaſionem de die: dumque virent genua,
Et decet, obducta ſolvatur fronte ſenectus.
Tu vina Torquato move conſule preſſa meo.
Cetera mitte loqui: Deus haec fortaſſe benigna
Reducet in ſedem vice. nunc & Achaemenio

v. 2. De Metro vide Notas. 3. AMICI. 8. Vulg. ACHAEMENIA.

Per-

Et jam non felix *omine Demophoon.*
Prudentius Periſteph. v. 42.
Audeſne non felix, *pie*,
Jus hoc deorum & principum
Violare verbis aſperis?

De hujus carminis metro vide quae jam diximus ad Epod. XI.

3. RAPIAMUS AMICI] Legendum apparet, quamvis magna pertinacia codices ſcripti refragantur,

rapiamus, AMICE,
Occaſionem de die.

Non enim plures, *ſed* unum *hic alloquitur*, cui adverſi aliquid acciderat; ut ex ſequentibus conſtat:

Tu *vina Torquato* move *Conſule preſſa meo:*
Caetera mitte *loqui. Deus haec fortaſſe* &c.

8. NUNC ET ACHAEMENIA] Primus, ut credo, Aldus Manutius *Achaemenia* edidit; a quo in poſteriores editiones receptum eſt. Vide autem hic ſupinam tot interpretum neglegentiam: quorum ne unus quidem ullam lectionis varietatem notat. Atqui praeter veteres ante Aldum editiones & Acronem Scholiaſtam, omnes noſtri codices ſine ulla litura *Achaemenio* hic exhibent. Neque fas eſt dubitare, quin in illorum codicibus idem haberetur, male ſilentio praetermiſſum. Recte autem *Achaemenio nardo* genere neutro, ut Noſter alibi Epod. V.

Nardo

Perfundi nardo juvat, & fide Cyllenea
Levare duris pectora ſollicitudinibus:
Nobilis ut grandi cecinit Centaurus alumno;
INVICTE, mortalis Dea nate puer Thetide,
Te manet Aſſaraci tellus, quam frigida parvi
Findunt Scamandri flumina, lubricus & Simois:
Unde

v. 10. DIRIS.

Nardo *perunctum*, quale *non perfectius*
Meae laborarint manus.

Tibullus II, 2.

Illius puro *diſtillant tempora* nardo.

Celſus lib. V. cap. 11. *Juncus quadratus*, nardum, *cinnamomum*: atque ita alii ſaepe. Ideo autem genus neutrum faeminino hic praetulit Auctor, ut vitaret inſuavem homocoteleuti ſonum in fine verſus;

Reduces in ſedem vice, nunc & ACHAEMENIO
Perfundi nardo juvat; & fide Cyllenea.

Scribe enim cum vulgatis, *Achaemenia*, *Cyllenea*; & aurem tuam, niſi hebes & ſtolida eſt, verberari & offendi ſenties.

10. LEVARE DIRIS PECTORA] *Dirus* pro *durus* non ſemel ſubſtituerunt oſcitantes librarii, ut ſupra Carm. III, 24. *dira neceſſitas*: & nunc quoque *diras ſollicitudines* nobis obtrudunt, pro *duris*, ut clare exhibet codex noſter Galeanus & editio Loſcheri:

Levare DURIS *pectora ſollicitudinibus*,

Sic Virgilius Aen. IV, 488.

aſt alias duras *immittere* curas.

Nemeſianus Eclog. I, 59.

duras *docuiſti fallere* curas.

Noſter Carm. II, 13.

dura *navis*,
Dura *fugae mala*, dura *belli.*

& Carm. I, 18.

Siccis *omnia nam* dura *Deus propoſuit*, *neque*
Mordaces aliter diffugiunt ſollicitudines.

12. INVICTE MORTALIS] Riſum hic movent Interpretes, cetera tamen eruditi; qui haec duo *Invicte mortalis* conſtructione jungunt: credo, ut Plautus olim *mortalem malum*, *mortalem catum*, aut *lepidum* dixit. Quo nihil hoc quidem in loco putidius ineptiuſve excogitari poteſt. Tu vero ſic divide verba & diſtingue,

Invicte, *mortalis dea nate puer Thetide.*

hoc eſt, *qui natus es mortalis matre licet immortali.* Quaeſitum eſt ab Horatio illud antitheton, & ſane elegantiſſimum eſt. Ita Lucretius III, 883.

Mortalem *vitam mors cui* immortalis *ademit.*

Sophocles apud Dicaearchum:

Θύβας λέγεις μοι, τὰς πύλας ἑπταστόμους,
Οὗ δὴ μόνον τίκτουσιν αἱ θνηταὶ θεούς.

Invicte autem per ſe abſolute poſitum erit; ut Virgilio Aen. VI, 365.

Eripe me his, invicte, *malis.*

& VIII, 293.

tu nubigenas, invicte, *bimembres*
Hylaeumque Pholumque manu.

& Claudiano de Nuptiis Honorii v. 336.

Quod gener eſt, invicte, *tuus.*

13. QUAM FRIGIDA PARVI] *Parvi* habent codices omnes, qui hodie extant. Sed Scholiaſtes Cruquii variantem lectionem ſuggerit, *Parvi*, ait, *id eſt*, *exigui*, *aut ſi* PRAVI *legas*, *id eſt*, *tortuoſi*, *non recti*, *ſinuoſi.* Ubi nimis quam ineptum illud *pravi*: ſed eo excitatus elegantiſſimus Nic. Heinſius, FLAVI ex conjectura reponebat. Et *flavus* quidem *Scamander*, ut *flavus Tiberis*: ſed *frigida flavi* ob ejuſdem literae concurſum ſcabre & dure exibit. Nos, ſi quid mutatum vellemus, ſic propius ad vulgatum reponeremus, *Quam frigida* PRONI *Findunt Scamandri flumina*; ut *pronus rivus*, *pronus amnis* paſſim. Sed nihil ſollicitandum.

15. CERTO SUBTEMINE PARCAE] Parcarum ſubtemen *certum* erat; id in confeſſo eſt: ut Auctor Conſolationis ad Liviam v. 240.

Quondam ego tentavi Clothoque duaſque ſorores,
Pollice *quae* certo *penſa ſevera trahunt.*

Illud tamen inquirendum eſt, an epitheton illud generale loco huic atque ſententiae apte & ad amuſſim reſpondeat. Singula itaque verba expende, & videbis forte ὕπουλον quiddam & inſincerum hic ſubeſſe. Quippe *rupere reditum ſubtemine* duriſſima videtur locutio; niſi *ſubtemine* epitheto quopiam juvetur, quod affinitatem aliquam cum *rupere* habeat. Atqui illud *certo* nihil omnino ad *abruptionem* facit. Quo, opinor, argumento inductus, vir eruditiſſimus Achilles Statius, in Notis ad Tibulli lib. III. Eleg. 3. *ſecto* reponebat pro *certo. Rupere ſecto ſubtemine*, id quidem epitheton ſententiam prius hiantem ſatis apte conglutinat; ve-

Digitized by Google

Unde tibi reditum certo ſubtemine Parcae
  Rupere; nec mater domum caerula te revehet.
Illic omne malum vino cantuque levato,
  Deformis aegrimoniae dulcibus alloquiis.

XIV.

verum illud habet incommodi, quod jam tum mortuum nobis Achillem exhibeat, priuſquam Trojam proficiſcatur. Quippe ſi jam *ſectum* erat ſubtemen, cum Chiron haec loquitur; apud inferos haec Achilli fabuletur, neceſſe eſt. Semel enim *ſecto* uniuſcujuſque filo, illico eundum eſt

Illuc, unde negant redire quemquam.

Quamobrem vide, ſi non alio vocabulo, quod neque a vulgata lectione tantum abſcedat, neque ullum ejuſmodi incommodum ſecum trahat, refingi poſſit locus in hunc modum:

Unde tibi reditum CURTO *ſubtemine Parcae*
Rupere.

In voce *curtus* ſaepius peccatum eſt a Librariis, dum modo *curvus*, modo *certus* pro eo ſubſtituunt; de quo vide Nic. Heinſium ad Ovidii Faſtos II, 408. & 645. *Unde Parcae*, ait, *rupere tibi reditum brevi vitae tuae ſtamine.* Contra Juvenalis Sat. X, 252. de Neſtore,

Attendas quantum de legibus ipſe queratur
Fatorum, & nimio de ſtamine.

Quod ſi ne hoc quidem tibi placeat; tum, ſi me audies, vulgatam lectionem ſic explicabis; ut *ſubtemine* non ad *rupere*, ſed ad *Parcae* referatur. *Parcae certo ſubtemine*, id eſt, *quae certum ſtamen nere ſolent*, abſolute & *per defectionem* dictum, ut Macrobius loquitur Saturnal. VI, 8. Sic Virgilius, Aen. III, 618.

domus ſanie dapibuſque cruentis.

VI, 187.

Ipſe Quirinali lituo.

I, 171.

Intus aquae dulces, vivoque ſedilia ſaxo.

atque alia id genus plura.

18. AEGRIMONIAE DULCIBUS ALLOQUIIS] Ita quidem exhibent codices ſcripti, tam aliorum quam noſtri; neque in ullo vidi conjunctionem *et* additam, niſi inter lineas, ut habent Battelianus, Regiae Societatis, Graevianus, Reginenſis. Solus Magdalenenſis in ipſo verſu perperam ſtatuit, *Dulcibusque alloquiis.* Ergo hac lectione admiſſa, neceſſario cum interpretibus explicandum erit, *Vino cantuque alloquiis* (ſive quae alloquia & ſolatia ſunt) *deformis aegrimoniae.* Et ſic quidem Graeci *παραμύθιον ἀτυχίας, παραμύθιον κακοπραγίας* &c. *alloquium infortunii, egeſtatis.* Sed non opinor tam quaerendum eſt, quid Graeci dicere auſi ſint, quam quid Romanorum aures ſeveriores propitie accipere poſſint. Neque vero unum hic adducunt locum Latini ſcriptoris, quo *aegrimoniae alloquium* aut ſimile quid reperitur. Sane *alloqui* eſt *ſolari*, & *alloquium* & *allocutio* eſt *conſolatio:* ſed ea ſemper ad perſonam aegram referuntur, numquam (ut hic volunt) ad aegritudinem ipſam. Sic in iis quae citant, Senecae & Catulli,

Alios parentes alloqui *in luctu decet,*
Tibi gratulandum eſt.
Quem tu quod minimum facillimumque eſt,
Qua ſolatus es allocutione?

& illo Statii Theb. VI, 46.

ſolatur Adraſtus
Alloquiis *genitorem ultro.*

& XI, 196.

Coeperat & leni genitor mulcere furentem
Alloquio.

in his, ut vides, non *alloqui luctum*, *alloqui furorem* dicitur; ſed perſonas lugentes & furentes. Ut profecto magis ex linguae Latinae uſu fuerit: ſi *et* vel *ac* interjecto ſic legeretur,

Illic omne malum vino cantuque levato
Deformis aegrimoniae, AC *dulcibus alloquiis.*

Et facile quidem *A c* a praecedentibus *A e* abſorberi poterant; & alioqui ſollemne eſt Librariis omittere particulas, ubi in verſus ſcanſione neceſſariae non ſunt. Jam autem conſtructio erit, *Illic levato omne malum aegrimoniae vino cantuque ac dulcibus alloquiis. Malum aegrimoniae*, ut Carm. II, 13.

dura navis,
Dura fugae mala, *dura* belli.

Dulcibus vero *alloquiis* quid hic denotent, jam conſiderandum. Et primo commode interpretari poſſis, *dulcibus* ſodalium *alloquiis*; neque enim ſolus, opinor, & ſine conviva *vino* ſe invitaverit Achilles. Quippe jocoſis ſodalium confabulationi-

Digitized by Google

XIV.

Ad Maecenatem.

Mollis inertia cur tantam diffuderit imis
Oblivionem ſenſibus,
Pocula Lethaeos ut ſi ducentia ſomnos
Arente fauce traxerim,
Candide Maecenas, occidis ſaepe rogando:
Deus, Deus nam me vetat.
Inceptos, olim promiſſum carmen, Iambos
Ad umbilicum adducere.
Non aliter Samio dicunt arſiſſe Bathyllo
Anacreonta Teïum,
Qui perſaepe cava teſtudine flevit amorem
Non elaboratum ad pedem.

Ureris

tionibus miſcenda & temperanda erant Bacchi munera: ut Noſter Carm. I, 27.

dicat Opuntiae
Frater Megillae, quo beatus
Vulnere, qua pereat ſagitta.
Ceſſat voluntas? non alia bibam
Mercede.

Atque ita Serm. I, 5. Sarmenti, ait, & Ciceri facetiis exhilarati,

Prorſus jucunde caenam producimus illam.

& Serm. II, 6. ſuaves ſermones intet vina ſpargebantur;

prout cuique libido eſt,
Siccat inaequales calices conviva, ſolutus
Legibus inſanis, ſeu quis capit acria fortis
Pocula, ſeu medicis uveſcit laetius. Ergo
Sermo *oritur, non de villis domibuſve alienis* &c.

Ergo praeter vinum & cantum, *dulcia* etiam *alloquia* in maeroris ſolatium bene hic advocat Chiron: plane ut Valerius Flaccus I, 250.

Hanc vere, o Socii, venientem in litore laeti
Dulcibus alloquiis *& ludo educite noctem.*

Nec multum abſimile illud Auſonii in Protreptico:

Sic neque Peliden terrebat Achillea Chiron
Theſſalico permixtus equo; nec pinifer Atlas
Amphitryoniaden puerum: ſed blandus uterque
Mitibus alloquiis *teneros mulcebat alumnos.*

& ejuſdem Valerii VII, 373.

Dat dextram vocemque Venus, blandiſque *paventem*
Alloquiis, *junctoque trahit per moenia paſſu.*

Vel ſecundo intelligere poteris, *dulcibus* mulierum *alloquiis*, blandis ſuſurris, εὐναίοις ΟΑΡΙΣΜΟΙΣ: ut Venerem ipſam verecunde his verbis obumbret. Ergo tria hic aegrimoniae remedia proponuntur, *vinum, cantus, & Venus.* Quae ſimiliter una jungit & Ovidius Amor. III, 10.

Cur ego ſim triſtis, *cum ſit tibi nata reperta,*
Regnaque, quam Juno, ſorte minore regat?
Feſta dies Veneremque *vocat*, cantuſque, merumque:
Haec decet ad dominos munera ferre deos.

Et quod majus eſt, ipſa Thetis hoc Achilli conſilium dedit, ut ad ſollicitudines levandas conviviis & Venere uteretur, Iliad. Ω. v. 130.

Τέκνον

Digitized by Google

Ureris ipſe miſer: quod ſi non pulchrior ignis
Accendit obſeſſam Ilion,
Gaude ſorte tua. me libertina, neque uno
Contenta, Phryne macerat.

XV.

Ad Neaeram.

Nox erat, & caelo fulgebat luna ſereno
Inter minora ſidera;
Cum tu magnorum numen laeſura Deorum
In verba jurabas mea,
Arctius atque edera procera adſtringitur ilex,
Lentis adhaerens brachiis:

Dum

Τέκνον ἐμὸν, τέο μέχρις ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων
Σὴν ἔδεαι κραδίην, μεμνημένος ὔτέ τι σίτου,
Οὔτ' εὐνῆς; ἀγαθὸν δὲ γυναικί περ ἐν φιλότητι
Μίσγεσθαι.

Sic & Noſter Carm. I, 9. amico ſuo conſulit, ut *Donec virenti canities abeſt moroſa* (plane ut hic, *Dumque virent genua, & decet*) non ſperneret *merum, nec choreas, nec dulces amores, nec lenes ſub noctem ſuſurros.* Tales intellexit Statius Silv. II, 1. de Glaucia Melioris puero, v. 230.

tu pectera mulce,
Tu prohibe manare genas; noctesque beatas
Dulcibus alloquiis, *& vivis vultibus imple.*

3. Ut si ducentia somnos] *Ut ſi* habent Editio princeps, codex Reginenſis a manu prima, Petrenſis, & Bodleianus. Sed Loſcherus cum Magdalenenſi, & Batteliano,

Pocula Lethaeos veluti *ducentia ſomnos:*

Graevianus perperam, *Lethaeos uti ducentia:* & Galeanus, *uti ſi duc.* Retinemus vulgatam ut si. Sic alibi Serm. I, 1. v. 46.

ut ſi
Reticulum panis venales inter onuſto
Forte vehas *humero.*

Et verſ. 90.

ut ſi *quis aſellum*
In campum doceat *parentem currere fraenis.*

& II, 8. v. 58.

Rufus poſito capite, ut ſi
Filius immaturus obiſſet, *flere.*

Ceterum verſum hic ſeptimum,

Inceptos olim promiſſum carmen Iambos,

de hoc toto libro accipe, qui nunc Epodôn inſcribitur: quod miror interpretes non animadvertiſſe. Sic Epiſt. I, 19.

Parios ego primus Iambos
Oſtendi Latio.

& Epiſt. II, 2. v. 59.

Carmine tu gaudes, hic delectatur Iambis.

Utrobique intelligit librum hunc Epodôn. Nam Iambos ſimplices diu ante oſtenderant Latio Tragici aliique. Porro, quod addubitat Porphyrion, utrum *olim inceptos*, an *olim promiſſum* conſtruendum ſit; equidem poſterius probo, ut Poët. Art. V. 45.

Hoc amet, hoc ſpernat promiſſi carminis *auctor.*

& ſignificat magnam fuiſſe hominum de his Epodis expectationem.

3. Numen laesura deorum] Doctiſſimus Nic. Heinſius, *Forte*, inquit, *Luſura.* Sed nihil eſt opus. *Ludere, fallere, laedere deos* aeque quidem apud Auctores occurrunt. Sed *laedere* hic, ut fortius verbum & atrocius, ſententiae magis convenit; & Neaeram perjurii ſui poena magis territat.

Dum pecori lupus, & nautis infeſtus Orion
 Turbarit hibernum mare,
Intonſoſque agitarit Apollinis aura capillos,
 Fore hunc amorem mutuum:
O dolitura mea multum virtute, Neaera.
 Nam ſi quid in Flacco viri eſt,
Non feret aſſiduas potiori te dare noctis;
 Et quaeret iratus parem.
Nec ſemel offenſi cedet conſtantia formae,
 Si certus intrarit dolor.
Et tu, quicumque es felicior, atque meo nunc
 Superbus incedis malo;

Sis-

v. 8. Vulg. Turbaret. 9. Agitaret. 15. Offensae. 17. At.

8. Turbaret hibernum mare] Vide modo totum locum:

Cum tu magnorum numen laeſura deorum,
 In verba jurabas mea,
Dum pecori lupus, & nautis infeſtus Orion
 Turbaret hibernum mare,
Intonſoſque agitaret Apollinis aura capillos,
 Fore hunc amorem mutuum.

ubi ordo eſt, *amorem hunc mutuum* fore, *dum Orion* turbaret, *&* *aura* agitaret. Et jam ſentis, opinor, male convenire haec, & futura praeteritis jungi. Quippe *fore* ad tempus futurum ſpectat; *turbaret & agitaret* ad praeteritum. Certe & ſenſus & Latinitas poſcit, ut *turbet* vel *turbaverit* hic reponatur:

Turbarit *hibernum mare,*
Intonſoſque agitarit *Apollinis aura capillos.*

ut infra Epod. XVI. *Sed juremus in haec, ſimul imis ſaxa renarint, Padus laverit, Apenninus procurrerit, amor junxerit.* Et ſic clare exhibet codex Bodleianus: cui adde alium Barthio viſum Adverſ. XXXVII, 15. & editionem Loſcheri anno MCCCCXCVIII.

15. Nec semel offensae] Oleum hic & operam perdunt Interpretes, dum colorem aliquem his verſibus inducere laborant,

Nec ſemel offenſae cedet conſtantia formae,
 Si certus intrarit dolor.

Offenſus, aiunt, interdum active ſignificat, non qui offenditur, ſed qui alium offendit; & tum idem valet, ac *ingratus*, *odioſus*, *inviſus*. Verum quidem hoc; & Ciceronem alioſque ſic eo verbo uſos non diffitemur. Ergo haec demum ſecundum ipſos exoritur ſententia: *Nec conſtantia mea cedet formae tuae ſemel offenſae vel inviſae mihi.* Sed rogo vos, quid cauſſae erat, cur *forma* Neaerae Horatio inviſa foret? non enim vetula jam facta erat, non morbo aliquo deturpata; nihil horum vel verbo ſignificatur. *Formam* quidem ejus nunc cum maxime amabat Noſter; ſed mores, nequitiam, inconſtantiam, perfidiam, averſum in ſe animum & rivali ſuo deditum, jam coeperat odiſſe. Quorſum autem illud *cedet*? enimvero id ſatis indicat magnam ejus formae potentiam, qua verendum erat, ne quantacumque Noſtri conſtantia etiamnum, labaſcere & vinci poſſet. Quid enim mirum, ſi *formae offenſae & inviſae* non cederet? ſi non illam deperiret, quam turpem jam & deformem eſſe crederet? Nunc vides, opinor, tot interpretes meram hic caliginem pro luce offudiſſe. Quid multa? Corrigendus eſt locus, librariorum audacia & ignorantia corruptus; qui lectionem veram *offenſi* ideo immutabant, ut cum *formae*, ſubſtantivo ut putabant ſuo, genere & caſu conveniret. Id quod ſexcenties iis male ceſſiſſe ſciunt, qui membranas veteres manibus verſarunt.

Nec ſemel offensi *cedet conſtantia formae,*
 Si certus intrarit dolor.

perſpicua ſententia; nec conſtantia mei ſemel *laeſi & irati* cedet formae tuae, ubi vere indoluero. Numquam alio ſenſu vocabulum hoc Noſter uſurpas; ut mox Carm. XVII.

Infamis Helenae Caſtor offenſus *vicem.*

Serm.

Sis pecore & multa dives tellure licebit,
  Tibique Pactolus fluat,
Nec te Pythagorae fallant arcana renati,
  Formaque vincas Nirea;
Eheu tranſlatos alio maerebis amores:
  Aſt ego viciſſim riſero.

XVI.

Ad Populum Romanum.

Altera jam teritur bellis civilibus aetas;
  Suis & ipſa Roma viribus ruit.

Quam

Serm. II, 1.

Ingenio offenſi, *aut laeſe* doluere *Metello*,

& Epiſt. I, 7.

Offenſus *damnis.*

Nondum itaque amori Neaerae nuntium remiſerat: ſed jam nunc in perpetuum facturum minatur; ſi pergat laedere. Nam quod illa forte prae formae fiducia ſperet, ſe una falſa lacrimula dolorem ejus facile reſtincturam eſſe: id eam fruſtra expectare. Quippe ſe, ubi ſemel perdoluerit, numquam poſtea in gratiam rediturum; ſed *conſtanter* in propoſito permanſurum: contra ac vulgo amatores ſolent; qualis Ovidius Amor. III, 12.

Luctantur, pectuſque leve in contraria tendunt,
  Hac amor, hac odium: ſed, puto, vincit amor.

Nequitiam fugio: fugientem forma *reducit.*
  Averſor morum crimina: corpus amo.

Porro & Acron Scholiaſtes non aliter, ac nunc nos, legiſſe olim videtur: ſic enim verba enarrat: *Tunc conſtantia amatoris cedit formae mulieris, quando* laeſus *non audet abſcedere. Et hoc eſt quod dicit: ſi* offenſus *fuero, non cedam formae tuae, id eſt, non tibi ſerviam, non perſeverabo, injuriam paſſus.* Rectiſſime. Si cui tamen haec non plene ſatisfaciunt: is per me licet vulgatam lectionem ſic interpretetur, ut *forma* figurate ipſam Neaeram ſignificet: & tum ſententia ſit; Nec conſtantia mea cedet *tibi*, o formoſa Neaera, ſemel mihi inviſae: ut illud Propertii II, 4.

Cynthia, forma *potens*; *Cynthia*, forma *levis.*

Sed hoc durius eſt; & prior, ni fallor, explicatio pluribus placebit.

17. At tu, quicumque es] Ita nunc ubique editur, at tu, Aldo ut opinor Manutio praeeunte. Sic Ovidius in Remed. Amor. v. 371.

At tu, quicumque es, *quem noſtra licentia laedit.*

& Art. Amat. III, 683.

Sed te, quaecumque es, *moderate injuria turbet.*

Lucanus IX, 538.

At tibi, quaecumque es, *Libyco gens igne dirempta.*

Tibullus I, 5.

At tu, *qui potior nunc es, mea fata caveto.*

Tamen, cum & veteres editiones, & membranae aliorum ac meae omnes praeter unam ex recentioribus et tu hic exhibeant, placet hic antiquam lectionem retinere. *Et tu*, etiam tu, quicumque es, maerebis amores alio tranſlatos, pariter atque *ego* nunc maereo. Sic infra XVII, 45.

Et tu (*potes nam*) *ſolve me dementia.*

2. Suis et ipsa] Doctiſſimus Barthius in Adverſ. XXXIX, 9. vix dubium ſibi ait eſſe, quin Flaccus ſic ſcripſerit,

Altera jam teritur bellis civilibus aetas,
  Suis ut *ipſa Roma viribus ruit.*

hoc eſt, altera jam aetas eſt, *ut*, ſive ex quo, Roma ſuis ipſa viribus ruit. Certe talis ejus particulae ſignificatio familiaris eſt bonis ſcriptoribus. Nihil tamen hic mutaverim; tum quia omnes codices & Grammatici veteres, qui ſaepe hunc verſum citant, ſic ubique exhibent; tum quia ſequentia refragantur. Non enim id dicit, quod Bar-

Quam neque finitimi valuerunt perdere Marſi,
  Minacis aut Etruſca Porſenae manus,
Aemula nec virtus Capuae, nec Spartacus acer,
  Noviſve rebus infidelis Allobrox;
Nec fera caerulea domuit Germania pube,
  Parentibuſve abominatus Hannibal;
Inpia perdemus devoti ſanguinis aetas:
  Feriſque rurſus occupabitur ſolum.
Barbarus heu cineres inſiſtet victor, & Urbem
  Eques ſonante verberabit ungula:
Quaeque carent ventis & ſolibus oſſa Quirini
  (Nefas videre) diſſipabit inſolens.
Forte quid expediat, communiter, aut melior pars,
  Malis carere quaeritis laboribus?

v. 6. Vulg. NOVISQUE. 8. PARENTIBUSQUE.

Nul-

Barthius autumat; ſed ideo Romam jam ſuis viribus ruere, quia altera etiam aetas civilibus bellis teratur: adeo ut non prior, ſed poſterior & ſua aetas ruinam rebus Romanis minaretur; ut verſ. 9.

Quam neque finitimi valuerunt perdere
  Marſi —
Impia perdemus *devoti ſanguinis* aetas.

6. NOVISQUE REBUS INFIDELIS] Lege hic & verſu octavo *ve* pro *que* in hunc modum;

Aemula nec virtus Capuae, nec Spartacus acer,
  NovisVE rebus infidelis Allobrox;
Nec fera caerulea domuit Germania pube,
  ParentibusVE abominatus Hannibal.

Quid enim Allobrogibus cum Spartaco, aut quid Hannibali cum Germanis? Anne hi una Romanis bellum intulerunt, ut particula QUE conjungendi fuerint? Immo vero lege VE, quod aeque disjungit, & perinde hic valet, ac *Neque*. *Nec Capua*, *nec Spartacus*, aut *Allobrox*. Ita Noſter Carm. III, 23.

Nec *peſtilentem ſentiet Africum*
Fecunda vitis, nec *ſterilem ſeges*
  Robiginem, aut *dulces alumni*
    Pomifero grave tempus anno.

& Serm. I, 6. v. 68.

Si neque *avaritiam*, neque *ſordes*, aut *mala*
  luſtra:

ut ibi legendum eſſe pluribus oſtendam ad ipſum locum. Vulgo circumferentur ibi *Nec* & *Ac*.

15. FORTE QUID EXPEDIAT] Ita omnes ſcripti editique. Sed valde laborant Interpretes in expedienda verborum conſtructione:

Forte quid expediat, communiter, aut melior pars,
  Malis carere quaeritis laboribus.

Julius Scaliger ad hunc modum verba ordinat. *Forte communiter quaeritis, quid expediat; aut melior pars quaeritis carere laboribus. Atqui hoc*, inquit, *idem eſt*. Et proinde cenſura ſua critica totum hunc locum damnat. Sane *quid expediat* nihil aliud notare poteſt, quam *quid utile ſit*; eodem autem recidunt quid utile ſit, & malis laboribus carere. Cicero Epiſt. ad Famil. V, 19. *Eſt enim res profecto maxima: quid rectum ſit, apparet:* quid expediat, *obſcurum eſt*; & pro Marcello c. 10. *Multi dubitant, quid optimum eſſet; multi*, quid ſibi expediret; *multi, quid deceret; nonnulli etiam, quid liceret*. Ovidius Pont. II, 2.

Cura, quid expediat, *prius eſt, quam quid ſit*
  honeſtum:
Et cum fortuna ſtatque caditque fides.

Alii hoc ordine verba contexunt; *Forte communiter aut melior pars quaeritis, quid expediat carere malis laboribus:* in quam ſententiam gregatim pedibus accedunt Lambinus, Torrentius, Dacerius aliique. Sed quod pace eorum dictum velim,

Nulla ſit hac potior ſententia: Phocaeorum
Velut profugit exſecrata civitas
Agros atque lares patrios, habitandaque fana
Apris reliquit & rapacibus lupis:
Ire, pedes quocumque ferent, quocumque per undas
Notus vocabit, aut protervus Africus.
Sic placet? an melius quis habet ſuadere? ſecunda
Ratem occupare quid moramur alite?
Sed juremus in haec: Simul imis ſaxa renarint
Vadis levata, ne redire ſit nefas:
Neu converſa domum pigeat dare lintea, quando
Padus Matina laverit cacumina;
In mare ſeu celſus procurrerit Apenninus,
Novaque monſtra junxerit libidine

lim, numquam ex illis verbis ſic poſitis excudent eum ſenſum, quem ſibi confingunt. Sic enim explicare volunt; *Quid expediat carere*, hoc eſt, *quid ſubveniat, promoveas, adjuvet; quid auxilio & adjumento ſit, ut careatis.* Enimvero aliud plane notarent ea verba, ab auctoris mente prorſus alienum. *Quaeritis, quid expediat carere malis laboribus*; hoc eſſet, *quid referat, quid attineat, quid juvet, quid commodi apportet.* Atqui valde expedit, permagni refert, permultum attinet malis laboribus liberari: ut ſtultum ſit de hoc *quaerere* & deliberare. Ut ne addam vitioſiſſimam fore hoc pacto verborum collocationem: nam *carere quaeritis*, ut loco ſe mutuo contingunt, ita in conſtructione non ſunt ſeparanda. Ergo vir egregius Janus Rutgerſius in Venuſinis Lectionibus aliam viam inſiſtit: ſic enim corrigendum eſſe pronuntiat;

Forte (QUOD *expediat*) *communiter, aut melior pars*
Malis carere quaeritis laboribus?

quod ſic explicat: *Forſaſſe vel communiter* (*quod optimum quidem erat*) *vel ſi id non poteſt, melior ſaltem pars laboribus carere quaeritis?* Atqui eo ſenſu *expediet* potius dicendum foret, quam *expediat.* Nos emendationem ipſam viro elegantiſſimo libenter acceptam referimus: ſed noſtra & nova interpretatione donatam proponimus. Sic enim precationis ſenſu verba enarranda ſunt; Forte, (*quod expediat*, hoc eſt, *quod proſit, quod utile & ſalutare ſit, quod bene eveniat, quod bene & feliciter vertat, quod bonum felix fauſtumque ſit*) aut omnes, aut certe major pars quaeritis malis laboribus carere, ſive de remedio civilibus bellis inveniendo conſultatis? Noli dubitare, quin veram hic Horatii manum, veramque adeo ſententiam habeas: ita omnia clara ſunt & conſpicua; & de ritu Romanorum ſollemni ſumta. Nam deliberationes & conſultationes, ut hic, fere ſemper ſimili precatione auſpicari mos erat. Livius I, 28. *Tullus Mettium benigne alloquitur:* quod bene vertat, *caſtra Albanos Romanis caſtris jungere jubet.* Et III, 26. *Rogatus, ut* (quod bene verteret *ipſi reique publicae*) *togatus ſenatus mandata audiret:* & ibidem 34. *Populum ad concionem advocaverunt; &* (quod bonum fauſtum felixque *reip. ipſis, liberiſque eorum eſſet*) *ire & legere leges propoſitas juſſere.* Cato de Re Ruſtica c. 142. *Impera ſuovetaurilia circumagi cum divis volentibus*, quodque bene eveniat. Vide plura apud eruditiſſimum Briſſonium de Formulis. Porro hanc loci hujus ſententiam eſſe eo magis apparet, quod mox ſequatur,

Sic placet? an melius quis habet ſuadere?

Placet enim illud ex formula ſollemni itidem petitum eſt: Cum enim conſulebant, ſic loquebantur, *Placetne? Quid fieri placet?* & in decernendo, *Placere ſenatui*, vel, *Non placere:* de quibus vide eundem Briſſonium. Nihil amplius addam in re certa; illud tantum moneo, per interrogatio-

Mirus amor; juvet ut tigris ſubſidere cervis,
Adulteretur & columba miluo;
Credula nec ravos timeant armenta leones;
Ametque ſalſa levis hircus aequora.
Haec & quae poterunt reditus abſcindere dulcis,
Eamus omnis exſecrata civitas;
Aut pars indocili melior grege: mollis & exſpes
Inominata perprimat cubilia.
Vos quibus eſt virtus, muliebrem tollite luctum,
Etruſca praeter & volate litora.
Nos manet Oceanus circumvagus arva beata;
Petamus arva, divites & inſulas:
Reddit ubi Cererem tellus inarata quotannis,
Et inputata floret uſque vinea;
Germinat & numquam fallentis termes olivae,
Suamque pulla ficus ornat arborem;
Mella cava manant ex ilice; montibus altis
Levis crepante lympha deſilit pede.

Illic

v. 33. Vulg. FLAVOS.

nem haec efferri debere, ut recte annotat Porphyrio,

Malis carere quaeritis laboribus?

quod tamen editiones perperam neglexerunt.

33. CREDULA NEC FLAVOS] Ita editiones veteres & major pars codicum. Leidenſis & Magdalenenſis SAEVOS, cum quibuſdam Lambini. Utrumque nempe corruptum erat ex vero, quod in quattuor Blandiniis longe optimis reperit Cruquius: cui tamen bene monenti nemo editorum hactenus obtemperavit.

Credula nec RAVOS *timeant armenta leones.*

ut *rava lupa* Carm. III, 27. Sic apud Ciceronem Acad. II, c. 33. ubi *mare nunc purpureum, nunc ravum* dicitur, citante Nonio Marcello; codices, qui nunc habentur, *flavum* pro *ravo* ſubſtituunt. Gloſſae Philoxeni, *Ravus*, *καρπός*: corrige *χαροπός*; quod & vidit doctiſſimus Vulcanus. Atqui *χαροπὸς* notiſſimum *leonis* epitheton eſt Homero & aliis Graecis.

39. VOS QUIBUS EST VIRTUS] Sic codices ubique: ſed in excerptis Bodleianis annorum CCCC. reperi ſine ulla litura,

Vos quibus eſt ANIMUS, *muliebrem tollite luctum.*

Utrumque probum eſt, ut neſcias utrum utrius gloſſema ſit. Noſter Epiſt. I, 1.

Eſt animus *tibi, ſunt mores, & lingua fideſque.*

Cicero Offic. II. *Deſpiciunt autem eos & contemnunt, in quibus nihil* virtutis, *nihil* animi, *nihil nervorum putant.* Virgil. Aen. V. 363.

Nunc ſi cui virtus, animuſque *in pectore praeſens.*

Aen. X, 712.

Non cuiquam iraſci propiuſve accedere virtus.

& mox de re eadem v. 715.

Non ulli eſt animus *ſtricto concurrere ferro.*

Valerius Flaccus III, 679.

Vos, quibus & virtus, *& ſpes in limine primo.*

Cicero de Conſulatu ſuo (Epiſt. ad Attic. II, 3.)

Interea curſus, quos prima a parte juventae,
Quoſque adeo Conſul virtute animoque *petiſti.*

48. LYMPHA DESILIT PEDE] Codices aliquot

NYM-

Illic injuſſae veniunt ad mulctra capellae,
Refertque tenta grex amicus ubera;
Nec veſpertinus circumgemit urſus ovile,
Nec intumeſcit alta viperis humus:
Pluraque felices mirabimur; ut neque largis
Aquoſus Eurus arva radat imbribus,
Pinguia nec ſiccis urantur ſemina glebis;
Utrumque rege temperante caelitum.
Non huc Argoo contendit remige pinus;
Neque inpudica Colchis intulit pedem:
Non huc Sidonii torſerunt cornua nautae,
Laborioſa nec cohors Ulixeï.
Nulla nocent pecori contagia: nullius aſtri
Gregem aeſtuoſa torret inpotentia.
Juppiter illa piae ſecrevit litora genti;
Ut inquinavit aere tempus aureum,
Aere dehinc ferro duravit ſecula: quorum
Piis ſecunda, vate me, datur fuga.

XVII.

NYMPHA; quod magnos patronos & fautores nactum eſt. Retinemus tamen hic LYMPHA, ut & ſupra Carm. III, 13. v. 12. quem locum vide.

63. SECREVIT LITORA GENTI] Tres codices Torrentii cum Galeano noſtro SACRAVIT. Quod eodem fere recidit: ſi enim *ſecrevit* ea litora piae genti, etiam *ſacravit*, ſive dicavit ei ut propria. Manilius III.

His regimen natura dedit, propriaſque ſacravit
Unicuique vices.

inde *ſecreta ſedes*, & *ſacrata ſedes* Virgilio, ſenſu fere eodem. Zulichemianus SECRERAT. Sed retinemus SECREVIT, ut & plurium membranarum auctoritate fultum, & omnibus editionibus receptum. Nemeſianus Eclog. I, v. 17.

Secreti *pars orbis habet, munduſque* piorum.

65. AERE, DEHINC FERRO] Sic libri editi. Sed codices noſtri Leidenſis, Reginenſis, Magdalenenſis, Battelianus, Petrenſis,

AEREA *dehinc ferro duravit ſaecula, quorum*
Piis ſecunda, vate me, datur fuga.

Quin & Galeanus habet *Aera*, cum *e* minuto ſupra ſcripto. *Dehinc* autem ſic unicam ſyllabam faciet, ut Virgil. Aen. IX, 480.

caelum dehinc *queſtibus implet.*

& Ovid. Faſt. VI, 788.

Dehinc *erit, Orion, aſpicienda mihi.*

Tolerari tamen non poteſt haec lectio, quia *quorum* eo pacto ad ſaecula *aerea* referretur: atqui haec ſcribente Horatio *ferrea* aetas jam diu proceſſerat. Huic tamen difficultati medetur eruditiſſimi Graevii emendatio; qui, ut Heinſius in libri ſui margine memorat, ſic olim legebat:

— QUORSUM

Piis ſecunda, vate me, datur fuga.

ubi *quorſum*, opinor, ſic explicabat, *Ad quae litora; ad quae beata arva & divites inſulas.* Et eodem ſenſu QUO NUNC, fortaſſe melius, reponere potuiſſet. Sed impedita & coacta erit conſtructio, ſi *quorſum* vel *quo nunc*, tot verbis intervenientibus, ad *litora* referantur: & multo quidem impeditior, niſi *aerea* ſcribas, non *aere*.

5. RE-

XVII.

HORATIUS: CANIDIA.

JAM jam efficaci do manus ſcientiae;
Supplex & oro regna per Proſerpinae,
Per & Dianae non movenda numina,
Per atque libros carminum valentium

Refixa

5. REFIXA CAELO DEVOCARE SIDERA] Editio Veneta princeps, & Loſcheriana DEFIXA habent; at Veneta altera anni 1490. REFIXA. Inde in ſequentibus nunc hoc, nunc illud receptum eſt, pro vario editorum palato & judicio. Sane praeter unum librum Torrentii & alterum Barthii Adverſ. XXXVII, 25. plures ex noſtris *defixa* habent, ut Leidenſis; Zulich. Graevianus, Galei, Petrenſis. Et de *defixionibus* magicis res nunc notiſſima eſt, & loca ſcriptorum jam ab aliis citata. Virgilius Ciri v. 375.

Pergit Amyclaeo ſpargens altaria thallo
Regis Iolciacis animum defigere *votis.*

Auctor Herculis Oetaei v. 524.

Tunc verba moriens addit: Hoc, inquit, magae
Dixere amorem poſſe defigi *malo.*

Plin. Hiſt. Nat. XXVIII, 4. Defigi *quidem diris deprecationibus nemo non metuit.* Seneca de Beneficiis VI, 35. *Execraris enim illum, & caput ſanctum tibi dira imprecatione* defigis. Sed in his omnibus quis non animadvertit, utut metaphorice hic accipiatur *defigere*, tamen ex propria & nativa ſignificatione adhuc aliquid retinere; *Defigi* enim *veneficiis* ſic vere dicitur, ut *defigi pavore, ſtupore, defixus malis animus.* Numquam itaque commiſiſſet Horatius, (neque quiſquam alius poëtarum id fecit) ut eadem in ſententia tam diverſas & contrarias ideas poneret; ut ſidera & *defixa* ſint, & ſimul *de caelo derepta & devocata.* Quare legendum cum Blandiniis codicibus, & noſtris Reginenſi, Batteliano, & Regiae Societatis,

REFIXA *caelo devocare ſidera;*

Et ſic plane Acron manuſcriptus in Bibliotheca Societatis Regiae: nam vulgati perperam habent *Defixa.* Neque aliter Cruquii commentator vetus: *Refixa*, ait, *detracta, evulſa, ut Virgilius Aen.* V, 360.

Neptuni ſacro Danais de poſte refixum.

cui addas alium locum magis appoſitum, ibidem 527.

caelo *ſeu ſaepe* refixa
Tranſcurrunt, crinemque volantia ſidera *ducunt.*

Ideo autem *refixa* incantationibus ſidera, quia alioqui naturaliter *affixa* ſunt. Plinius Hiſt. Nat. II, 8. *Hinc redeamus ad reliqua naturae.* Sidera, *quae* affixa *diximus mundo* &c. & ibidem, 14. *Sed altitudo cogit errantes ſtellas minores luna videri: ſicut* affixa caelo *ſolis fulgor interdiu non cerni.*

11. UNXERE MATRES ILIAE] Editio Veneta princeps, *unxere:* at altera anni 1490. cum Loſcheriana, FUXERE: poſteriores nunc hoc, at ſaepius illud pro captu editorum. Par quoque diverſitas in codicibus ſcriptis. Blandinii quattuor, cum pluribus Lambini & Torrentii, duobus Pulmanni, uno Barthii Adverſ. XXXVII, 15. & Noſtris Graeviano, Zulich. Batteliano, Regiae Societatis, Petrenſi, Bodleianis duobus, UNXERE. Contra, praeter Lambini aliquot, & Torrentii unum, duos Pulmanni & Berſmanni totidem, totidemque Lucenſes omnium vetuſtiſſimos, (ut ait Michael Brutus) Leidenſis noſter & Galeanus, & a prima manu Reginenſis, & pro varia lectione Petrenſis & Bodleianus alter, LUXERE. Atque hanc lectionem in priore Editione Lambinus ſecutus eſt, & egregie explicavit; poſtea pertinacia quorundam fatigatus & victus aut mutavit ſententiam, aut certe dubius haeſit. Neque vero mirum eſt illud *unxere*, utpote facilius & de medio petitum, plures advocatos reperiſſe. Notum enim illud Virgilii;

corpuſque lavant frigentis & unguunt.

& illud Ennii;

Tarquinii corpus bona femina lavit & unxit.

Ovidius Faſt. IV. 853. de Remi cadavere,

Arſuroſque artus unxit; *fecere quod ille,*
Fauſtulus & maeſtas Acca ſoluta comas.

& Epiſt. Ariadnae 123.

Nec poſitos artus unget *amica manus.*

Ego vero eam ipſam ob cauſſam hoc a Librariis, alterum ab Auctore profectum eſſe nullus dubito.

Unxere

Refixa caelo devocare ſidera;
Canidia, parce vocibus tandem ſacris,
Citumque retro ſolve, ſolve turbinem.
Movit nepotem Telephus Nereïum,
In quem ſuperbus ordinarat agmina
Myſorum, & in quem tela acuta torſerat.
Luxere matres Iliae addictum feris
Alitibus atque canibus homicidam Hectorem;

v. 11. Vulg. Unxere.

Poſt-

Unxere enim quivis de plebe literatorum reponere potuit, *Luxere* nemo niſi apprime eruditus. Deinde illud vide, *Matres Iliae unxere*, hoc eſt, *omnes matronae Iliades*. Id vero qui fieri potuit? aut quid attinuit tali officio tot manus adhiberi? Ungebant cadaver aut pollinctores, aut propinqui, aut certe pauci. Inde in Miſeni funere, Aeneid. XI, 218.

Pars *calidos latices & ahena undantia flammis*
Expediunt, corpuſque lavant frigentis, & unguunt.

At *omnes* Teucri ibi *luxere* Miſenum, ut hic omnes Iliades *luxere* Hectorem: v. 212.

Nec minus interea Miſenum in litore Teucri
Flebant, & *cineri ingrato ſuprema ferebant*,

& 220.

Fit gemitus: *tum membra toro* defleta *reponunt*.

Recta igitur & genuina lectio eſt.

Luxere *matres Iliae addictum feris*
Alitibus atque canibus homicidam Hectorem:

quod vocabulum ſatis ſignificat ſollemni funeris pompa Hectorem ſepultum eſſe. Recte enim animadvertit Lambinus, fruſtra id cavillante Torrentio, ſollennes illos ploratus & luctus, non niſi praeſente mortuo corpore, eſſe ſolitos uſurpari. Inde toties poëtis junctim proferuntur ea verba, ἄκλαυστος καὶ ἄταφος, *indefletus & inſepultus*: quia numquam *defletus* dicitur, qui ſepulchro caruit. Euripides Phoeniſſis.

Ἐᾶν δ᾽ ἄκλαυστον, ἄταφον, οἰωνοῖς βοράν.

Et ita bis terque alibi, citante Lambino. Quibus adde Homeri illud de Elpenore Odyſſ. Λ. v. 53.

Σῶμα γὰρ ἐν μεγάρῳ Κίρκης κατελείπομεν ἡμεῖς.
Ἄκλαυτον καὶ ἄθαπτον, ἐπεὶ πόνος ἄλλος ἔπειγε.

& v. 74.

Μή μ᾽ ἄκλαυτον, ἄθαπτον ἰὼν ὄπιθεν καταλείπειν.

Virgilius Aen. XI, 372.

Nos animae viles, inhumata infletaque *turba*.

Quid quod, ſi ex praecepto ſuo *famam* & hiſtoriam hic *ſecutus* eſt Flaccus, numquam dicere potuit, matres Ilias Hectorem *unxiſſe*. Lotus enim & unctus & nitidis veſtibus indutus eſt Hector in tentorio Achillis; priuſquam Ilium deportandus Priamo redderetur: Iliad. Ω. 582.

Δμῳὰς δ᾽ ἐκκαλέσας λοῦσαι κέλετ᾽ ἀμφί τ᾽ ἀλεῖψαι.
Τὸν δ᾽ ἐπεὶ οὖν δμωαὶ λοῦσαν καὶ χρῖσαν ἐλαίῳ,
Ἀμφὶ δέ μιν φᾶρος καλὸν βάλον ἠδὲ χιτῶνα.

Neque vero unctionem illam a Troadibus iteratam eſſe aut ulli uſui fuit, aut poëta vel verbulo indicavit. At *luxiſſe* eum matres Iliadas multis verſibus ibi memorat; primo enim praedicit Priamus ſollemnem *luctum* per novem dies extrahendum eſſe, v. 664.

Ἐννῆμαρ μὲν κ᾽ αὐτὸν ἐνὶ μεγάροις ΓΟΑΟΙΜΕΝ.

Deinde, ubi Trojam delatum eſt cadaver, & in *lecto* poſitum v. 720. (nihil hic de repetita lotione aut unctione aut veſtitu) ἀοιδοὺς θρήνων ἐξάρχους *poëtas ſive praeficos planctuum principes* conſtituebant, quibus adgementes reſponderent mulieres; v. 522.

Οἱ μὲν ἄρ᾽ ἐθρήνεον· ἐπὶ δὲ στενάχοντο γυναῖκες.

Deinceps vero Andromache, & poſtea Hecuba, & tertia tandem Helena, lamenta ceteris feminis ordiebantur:

Τῇσιν δ᾽ Ἀνδρομάχη λευκώλενος ἦρχε γόοιο.

& v. 745.

Ὡς ἔφατο κλαίουσ᾽· ἐπὶ δὲ στενάχοντο γυναῖκες.
Τῇσιν δ᾽ αὖθ᾽ Ἑκάβη ἁδινοῦ ἐξῆρχε γόοιο.

& v. 760.

Ὡς ἔφατο κλαίουσα· γόον δ᾽ ἀλίαστον ὄρινε.
Τῇσιν δ᾽ αὖθ᾽ Ἑλένη τριτάτη ἐξῆρχε γόοιο.

& v. 776.

Ὡς ἔφατο κλαίουσ᾽· ἐπὶ δ᾽ ἔστενε δῆμος ἀπείρων.

Quis ulterius dubitet, quin *luxerint* Hectorem matres Iliades, potius quam *unxerint*? Illud enim ex ritu ſollemni & hiſtoriae fide ductum: hoc & ſupervacuum, & nulli auctori memoratum. Elegantiſſimus ſcriptor Conſolationis ad Liviam, v. 429.

Poſtquam relictis moenibus rex procidit
Heu pervicacis ad pedes Achilleï.
Setoſa duris exuere pellibus
Laborioſi remiges Ulixeï,
Volente Circa, membra: tunc mens & ſonus

Re-

v. 17. CIRCE.

Hectora *tot fratres*, *tot* DEFLEVERE *ſorores*,
Et pater, *&* *conjux*, *Aſtyanaxque puer*,
Et longaeva parens: tamen ille redemtus ad ignes;
Nullaque per Stygias umbra renavit aquas.

Qui quidem locus vel ſolus ſufficeret ad lectionem noſtram ſtabiliendam. Accedat tamen Dictys Cretenſis IV, 1. *Dein exorto quam maximo ululatu*, *poſtrema funeri* (Hectoris) *peragunt*, *hinc feminis cum Hecuba* deflentibus, *hinc reclamantibus Trojanis viris*, *&* *poſtremo ſociorum gentibus. Quae per dies decem conceſſa bellandi requie*, *ab ortu ſolis uſque ad veſperam per Trojanos geſta*, *nuſquam remiſſo* lugendi *officio.* & Juvenalis X, 260.

Incolumi Troja Priamus veniſſet ad umbras
Aſſaraci magnis ſollemnibus, *Hectore funus*
Portante, *ac reliquis fratrum cervicibus*, *inter*
Iliadum lacrimas; *ut primos edere* planctus
Caſſandra inciperet, *ſciſſaque Polyxena palla.*

Sic apud Virgilium in funere Polydori Aen. III, 65.

Stant circum Iliades *crinem de more ſolutae*,

id eſt, *de more plangentium*, ut recte Servius. Et iterum in funere Pallantis XI, 37.

Circum omnis famulumque manus, *Trojanaque turba*,
Et maeſtum Iliades *crinem de more ſolutae.*

Ubique, opinor, vides in funere ſollemni matres Iliades, non ad *unctiones*, ſed ad *luctus* & *planctus* & *lacrimas* advocari.

17. VOLENTE CIRCE] Diſertiſſimus Janus Broukhuſius ad Propertii II, 7. ſic reponit,

Volente CIRCA, *membra: tunc mens & ſonus*;

idque, ut ait, ex optimo codice, quem ſaepe laudat, Graeviano. Ego vero eundem codicem jam nunc ante oculos habeo, & *circa* quidem ibi extare video; ſed *ca* illud a manu ſecunda eſt, & poſt raſuram; ut vel primo conſpectu apparet. Olim autem *circe* fuiſſe, ut in aliis omnibus, quos viderim codicibus, ex ſpatii anguſtia facile cognoſcas. Et vereor mehercle, ne a ſtolido quodam interpolatum ſit, qui *circa membra* ſic acceperit; quaſi ſi *circa* praepoſitio eſſet. Sed utcumque ceciderit haec ſuſpicio; etiam caecus ſcopum feriebat. Quippe jam olim Latina inflexione, *Volente Circa*, ſcriptum hic fuiſſe, teſtis eſt locuples Valerius Probus p. 1446. *E nomina terminata Graeca ſunt*, *ut Danaë*, *Euterpe*, *Circe*, *Agaue. In genitivo* ES *&* *in accuſativo* EN, *hujus Danaës*, *hanc Danaën. Ablativum enim*, *quia Graecum eſt*, *non habent*, *&* *convertuntur. Sic ex* E *litera* A *facit*, *&* *dicitur Circa*; *unde eſt illud Horatii*, *Volente Circa.* Ergo Valerii auctoritate, qui tanto antiquior eſt omnibus qui nunc extant Flacci codicibus, recipimus CIRCA. Et ſane obſervavi in Iambis, Sermonibus, & Epiſtolis Latinas declinationes libentius adhibere Noſtrum; in Carminibus Graecas. In illis *Cretam*, *Helenae*, *Penelopam* habes, in his *Creten*, *Helene*, *Penelopen.* Quippe in illis puram & nativam orationem ſectatus eſt; in his plus exotici nitoris & tranſmarinae elegantiae affectavit. *Circa* itaque Latine nunc extulit; ut Plautus in Epidico, *Circam*, *Solis filiam.* Sic & apud Virgilium Aen. III, 386.

Infernique lacus, *Aeaeaeque inſula* Circes,

omnes Pierii codices aut CIRCE ibi habebant, aut CIRCAE. Quin & magnus Cujacius Obſervat. XII, 18. ſe in veteribus Horatii codicibus *Circa* inveniſſe teſtatur.

18. TUNC MENS ET SONUS RELATUS] Editio Veneta princeps RELATUS; at altera cum Loſcheriana RELAPSUS, quod agnoſcunt codices noſtri Graevianus, & Reginenſis, cum quinque aliis: & Plotius Grammaticus p. 2643. Semper fere in hac voce variabant Librarii: ut Carm. IV, 13. *Dilapſam in cineres facem:* Leidenſis codex *Delatam.* & Serm. I, 10. v. 68.

Si foret hoc noſtrum fato dilatus *in aevum*;

major pars membranarum *dilapſus.* In loco autem, quem nunc tractamus, non permultum intereſt, *relatus* legas, an *relapſus.* In eo dumtaxat differunt, quod *relatus* externa vi reductum ſignificet, *relapſus* ultro & ſponte ſua reverſum. Atque hic opinor ſenſus commodior eſt, & rei convenientior. Simul enim ac Circe magicarum cantionum vim aboleverat; extemplo priſtina mens & vox & figura ſponte redierunt.

19. SATIS SUPERQUE POENARUM TIBI] Lego:

Dedi ſatis ſuperque poenarum tibi, O

Amat

Relabſus, atque notus in voltus honor.
Dedi ſatis ſuperque poenarum tibi,
Amata nautis multum & inſtitoribus.
Fugit juventas; & verecundus color
Reliquit ora, pelle amicta lurida.

v. 18. Relatus. 22. Ossa.

Tuis

Amata nautis multum & inſtitoribus.
Sic oratio, quae prius languida & hiulca erat, novas vires novamque juncturam acquirit. Ita verſu 46.

Et tu, potes nam, ſolve me dementia:
O *nec paternis obſoleta ſordibus.*

Ideo autem (ut ſolent) omiſerunt id Librarii; quia ſine eo menſura verſus plena & integra eſt.

22. Reliquit ossa] Vide modo integrum locum; & miraberis ſervile quorundam ingenium, qui melius pejus, jure injuria, quidvis defendunt, quod a magno auctore profectum credunt:

Fugit juventas, & verecundus color
Reliquit oſſa pelle amicta lurida.

Quibus verbis olim offenſus vir magnus Julius Scaliger, *Quis*, inquit, *dicat colorem reliquiſſe oſſa? non igitur debuit dicere oſſa amicta pelle, ſed reliquiſſe pellem amicientem oſſa.* Nihil hac cenſura juſtius clariuſve dici poteſt. Sed quid hic noſtri Interpretes? ſunt qui rem callide diſſimulent; & ſicco pede ſapienter tranſiliant: eſt qui Scaligerum *cavillari* hic dicat; & tandem exortus eſt, qui id ipſum, quod ille vituperat, in caelum ferat, & *admirabile* eſſe pronuntiet. En quo tandem pervenimus; ut miremur ſcilicet ea, quae nemo intelligit; imo quae probe intelligimus inepta eſſe, & falſa, & abſurda. Quid enim? *Verecundus color* eſt rubor. Id quidem ſine controverſia eſt. *Rubor* ergo *reliquit oſſa.* Qui pote, ut locum relinquat, ubi numquam fuit? quis *rubra oſſa* vel fando audivit? Quod ſi ſtulte contendat quiſpiam, oſſa vivi hominis rubere: at oſſa hominis aegroti, qualem hic ſe deſcribit Horatius, haud minus rubent, opinor, quam ſani. Andromache apud Virgilium Aen. III, 307. conſpecto derepente Aenea,

Diriguit viſu in medio, calor ossa reliquit.

& matri Euryali, Aen. IX, 475. audita filii ſui morte,

ſubitus miſerae calor ossa reliquit.

Recte quidem hoc: nam in conſternatione & animi deliquio ſubitum frigus per ipſa oſſa permanat, vitali calore totum corpus relinquente. *Calor* itaque tum *relinquit oſſa:* ſed ſcire velim, qua tandem animi corporiſve affectione *color oſſa relinquat.* Hic opinor moribus & Hippocratas omnes & Galenos effugit, ſoliſque Ariſtarchis compertus eſt. Quid quod *verecundus color* non quivis *rubor* eſt, nec in qualibet parte corporis; ſed proprius *genarum.* Nemo enim, cui ſanum eſt ſinciput, ſanguinem, aut vulnus, aut naſum, aut ſupercilia, aut capillum, aut quidvis praeter genas *verecundo colore* ſuffuſum dixerit. Quid ergo? an *rubor genarum reliquit oſſa?* Hoccine *admirari* nos jubetis, ut a divino poeta prolatum? Quanto melius erat, & ab illo & a vobis tam foedam maculam abſterſiſſe? quod quidem non ita magni negotii eſt: in aperto enim & facili poſita eſt vera emendatio:

Fugit juventas; & verecundus color
Reliquit ora, *pelle amicta lurida.*

Ora, inquam, reliquit, non *oſſa*; quippe in *ore* ſolo ſedem & locum habet. Ovidius Epiſt. Phyllidos.

Flava verecundus *tinxerat* ora rubor.

& Metamorph. I, 384.

Pulchra verecundo *ſuffunditur* ora rubore.

Seneca Hippolyto 376.

Non ora *tingens nitida* purpureus rubor.

Ergo queritur Horatius ſe Canidiae veneficiis pallidum & *luridum* factum eſſe, & ruborem priſtinum *ora reliquiſſe:* ut plane Canace apud Ovidium Epiſt. XI.

Fugerat ore color: *macies adduxerat artus:*

& Camilla moribunda Aen. XI, 819.

Labitur exſanguis, labuntur frigida leto
Lumina: purpureus *quondam* color ora reliquit.

Ceterum codices Reginenſis & Magdalenenſis, amictus, & Bodleianus amictas: quae neſcio equidem quid ſibi velint: alii ingenioſiores hic ſe exerceant. Ideo autem crediderim Librarios *oſſa* hic interpolaviſſe; quia *oſſa pelle tegi & amiciri* vulgari dicto notiſſimum erat. Plautus Captivis I, 2.

Oſſa atque pellis *ſum miſer a macritudine.*

Silius Ital. XIV.

ſanies immixta cruore
Expuitur, membriſque cutis tegit oſſa *pereſis:*

Idem

Tuis capillus albus eſt odoribus.
Nullum a labore me reclinat otium.
Urguet diem nox, & dies noctem: neque eſt
Levare tenta ſpiritu praecordia.
Ergo negatum vincor ut credam miſer,
Sabella pectus increpare carmina,
Caputque Marſa diſſilire naenia.

Quid

Idem libro II.

jam lumina retro
Exeſis fugere genis; *jam lurida* ſola
Tecta cute, *& venis male juncta trementibus* oſſa
Extans, conſumsis viſu deformia membris.

Ora vero dici *pelle amicta*, duriuſculum forte, aut certe novum iis videbatur. Atqui & *ora* & omnia corporis membra cute teguntur: & ſi *ora pelle nudata* bene dixeris; quidni itidem & *pelle amicta?*

.24. Nullum a labore] Graevianus cum duobus aliis,

Nullum ab *labore me reclinat otium.*

ut Terentius Hecyra Prolog. II.

Ab ſtudio, atque ab labore, *atque arte muſica*,

& Noſter Carm. III, 17.

Aeli vetuſto nobilis ab Lamo.

Sed parvi intereſt: neque tantillam ob cauſſam editiones convellendae ſunt.

30. O mare et terra, ardeo] Acron & editus, & manuſcriptus ſic exhibet,

O *mare*, O *terra*, *ardeo:*

quod explicat ex illo Terentiano, *O caelum, O terra, O maria Neptuni.* Recte: nam longe vehementius quid ſonat O repetitum. Plinius Epiſt. I, 9. *O mare, o litus, verum ſecretumque μουσεῖον.*

33. Virens in Aetna flamma] Editiones veteres urens, & major pars manuſcriptorum; ſane ex noſtris omnes, praeter Graevianum & Collegii Regii, qui virens habent. *Virens* etiam in quibuſdam ex ſuis invenerunt Lambinus, Torrentius, Pulmannus, Cruquius & Giſanius. Equidem, ſi alterutrum ex his neceſſario recipiendum eſſet, *virens* praetulerim. Quis enim *urens* abſolute & intranſitive dixit? Hoc quidem ſenſu ſine dubio *ardens* poſuiſſet, non *urens.* Sed eſto, ut *urens* idem ſit ac *ardens:* quae deinde ſententiae vis & venuſtas erit? *flamma urens in fervida Aetna.* Si *flamma*, ſi *fervida*; mirum certe, ſi non *ureret.* Quid ergo attinebat tam iners, tam redundans, tam invariatum epitheton infercire? At illud alterum *virens*, ſi nihil aliud, certe novam metaphoram orationi impertit: ideoque & pleriſque interpretum placuit, & elegantiſſimo Nic. Heinſio tam hic, quam ad Ovidii Faſt. VI, 234. Jam autem *flammam virentem* interpretantur *validam & inextinctam:* ferme ut *viridis ſenectus, virens genua, γόνυ χλωρόν.* Sed haec exempla ad ſcopum non pertingunt. Non enim ſi *aetas*, tranſlatione a vernis floribus ſumta, *virere* belle dicitur; idcirco etiam & *flamma*, quae toto genere diſpar eſt. Illa paullo validiora ſunt, *flos flammae, πυρὸς ἄνθος, igne & flammis florere*, ex Lucretio I, 898.

Donec flammai *fulſerunt* flore *coorto.*

& IV, 451.

Bina lucernarum florentia *lumina* flammis.

& Statio Theb. II, 276.

arcano florentes igne *Smaragdos.*

Sed rogo vos, ſi de levi aliqua flamma aut *lucernae*, aut *gemmae*, aut *fomitis* felici & audaci metaphora *florere* uſurpatur; an ideo de immani Aetnae incendio recte etiam procedet? An ſi auctor hic dixiſſet, *Florens in Aetna flamma*, propitiis auribus acciperetis? Vix crediderim; & tamen hoc magis illo veniam meretur: hoc enim, etſi in re plane diverſa, auctores ſuos habet; illud inductum prorſus & inauditum.. Nam quod Heinſius ad Ovidium *virens flamma* ex Martiali citat, in eo accuratiſſimum virum memoria fefellit. Ibi enim *aurum virens*, non *flamma* dicitur. Epigr. XII, 15.

Miratur Scythicas virentis auri
Flammas Juppiter.

Tum autem, quod quidam de colore flammae Aetneae, utpote ex ſulfure & bitumine ortae, *virens* interpretatur, id levi manu refelli poteſt. Flamma enim *in Aetna* nullum colorem habet; neque ex Aetna prorumpens, *viridem.* Quid multa? ſi illud volunt, ut *virens* hic pro valida & numquam moriente flamma accipiatur; miror

equi-

Quid amplius vis? ô mare, ô terra, ardeo,
Quantum neque atro delibutus Hercules
Neſſi cruore, nec Sicana fervida
Furens in Aetna flamma. tua, donec cinis
Injurioſis aridus ventis ferar,
Calet venenis officina Colchicis.
Quae finis? aut quod me manet ſtipendium?

v. 30. Mare ET terra. 33. VIRENS. TU. 35. CALES.

Effa-

equidem, quod nulla fere mutatione non ſic repoſuerint,

nec Sicana fervida
VIVENS *in Aetna flamma.*

quod ſane minime contemnendum eſſet, ſi libri accederent: Sic Noſter Carm. III, 21.

Vivaeque *producent* lucernae.

& Ovidius Faſt. VI, 291.

Nec tu aliud Veſtam, quam vivam *intellige* flammam,

& Faſt. IV, 553.

Inque foco pueri corpus vivente favilla
Obruit.

Severus in Aetna:

Proxima vivaces Aetnaei verticis ignes
Impia ſollicitat Phlegraeis fabula caſtris.

Sed quid opus eſt conjecturis? cum ipſi codices veram lectionem ſuppeditent, nempe ex Torrentianis aliquot, & Pulmanni unus, Berſmannique alter;

O mare, o terrâ, ardeo
Quantum neque atro delibutus Hercules
Neſſi cruore, nec Sicana fervida
FURENS *in Aetna flamma.*

Enimvero haec lectio omne aufert punctum: pulchram enim habet tranſlationem ab humano affectu; & ſimul, ut fieri hic oportet, ingentem flammae vehementiam oſtendit. Sic Virgilius Aen. V, 622.

furit *immiſſis* Volcanus *habenis*
Tranſtra per & remos, & pictas abiete puppes

& IV, 670.

flammaeque furentes
Culmina perque hominum volvantur perque deorum.

& Georg. III, 100.

Ut quondam in ſtipulis magnus ſine viribus ignis
Incaſſum furit.

& Aen. II, 759.

Ilicet ignis *edax ſumma ad faſtigia vento*
Volvitur: exſuperant flammae: furit aeſtus *ad auras.*

Seneca Medea, 885.

Avidus per omnem regiae partem furit
Ignis.

& Herc. Oet. 1958.

cum plurimus
In caelum fureret flammae *metus.*

Sed praecipue amant hoc verbum poëtae, ubi de *Aetna*, ut hic, loquuntur: ſic Lucretius II, 593.

Eximiis vere furit *ignibus impetus* Aetnae.

Severus in Aetna.

Aetnaei *montis fremitus, animumque* furentis;

Lucanus X, 447.

Non ſecus in Siculis fureret tua flamma *cavernis,*
Obſtrueret ſummam ſiquis tibi, Mulciber, Aetnam.

Seneca Herc. Fur. 106.

acrior montem excoquat,
Quam qui caminis ignis Aetnaeis furit.

& Hippolyto, 190.

Opifex triſulci fulminis ſenſit deus,
Et qui furentes *ſemper* Aetnaeis *jugis*
Verſat caminos.

& Herc. Oetaèo 285.

quis ignis *tantus in caelum* furit
Ardentis Aetnae?

Porro *furens*, initiali litera de more omiſſa aut minio notata, facile a Librariis mutabatur in *urens*, aut *virens*.

35. CALES VENENIS] Expedi mihi, ſi potes, hunc locum; & magnam gratiam a me inibis:

tu, donec cinis
Injurioſis aridus ventis ferar,
Cales venenis officina Colchicis.

Tu, inquit, *O Canidia, cales officina venenis Colchicis.* Quid hoc? aut quo pertinet? Dicet forte Porphyrion Scholiaſtes: *Ipſam mulierem officinam venenorum diſerte dixit.* Neque hilum praeterea habent interpretes novi. Sed vereor, ne aliud longe, ac illi exiſtimant, his verbis, ut nunc quidem extant, denotetur. Quippe (ſi ſic legis) Canidia ipſa ſive corpus Canidiae erat *officina venenorum*, & corpus Canidiae *calebat venenis.* Sequitur

Effare: juſſas cum fide poenas luam;
Paratus expiare, ſeu popoſceris
Centum juvencis, ſive mendaci lyra
Voles ſonari: tu pudica, tu proba
Perambulabis aſtra ſidus aureum.
Infamis Helenae Caſtor offenſus vicem,
Fraterque magni Caſtoris, victi prece,
Ademta vati reddidere lumina.

Et

v. 39. JUVENCOS. 42. VICE.

quitur ergo, ut ipſa Canidia veneficiis acta & faſcinata fuerit, non ut Horatium faſcinaverit. Qui enim *calet officina venenis*, ſive qui calida officina venenorum eſt, is profecto non veneficus eſt, ſed veneficia patitur. Qualem ipſe ſe hic deſcribit Horatius; nam *calebat*, & *ardebat: fugerat color, incanuerant capilli*; & praeterea *pectus, caput, praecordia*, & totum denique corpus dolebat; ut quaſi *officina* ſeu domicilium venenorum dici potuerit: eodem plane jure, quo variis morbis affecti *domicilia morborum* vocantur Arnobio lib. VII. *Nonne alios*, ait, *videmus ex illis* domicilia eſſe morborum; *extinctis luminibus, atque auribus obſeratis, pedum carere proceſſu, truncos ſine manibus degere.* Quare vide, ne non ita magna mutatione ad Horatium haec forte referenda ſint,

NUM, *donec cinis*
Injurioſis aridus ventis ferar,
CALEO *venenis officina Colchicis?*

Sic, inquam, potius legerim, ſi cum Porphyrione *officinam* de homine interpretarer: ſed mihi quidem dura & plebeia & Horatio indigna videtur metaphora; tantum abeſt, ut *diſerto* dictum exiſtimem. Quidni autem *officinam* accipiamus de loco, ubi omnis veneficiorum apparatus repoſtus erat? Qualia erant Medeae illa penetralia. Valer. Flacc. VII, 327.

Utque procul magicis ſpirantia tecta venenis.
Et ſaevae patuere fores; oblataque contra
Omnia, quae Ponte, quae manibus eruit imis.

Appuleius Metam. III. de Pamphila ſaga: *Apparatu ſolito inſtruit feralem* OFFICINAM, *omne genus aromatis, & ignorabiliter laminis literatis* &c. Seneca Controverſ. XXXIII. *Volo mehercules noſſe illud ſpecum tuum, illam humanarum calamitatum* officinam, *illud infantium ſpoliarium.* Ita Cicero *officinam nequitiae, officinam falſorum chirographorum*, Columella *contemtiſſimorum vitiorum officinas* dixit; ſed de loco & domo, non de perſona. Ergo & hic *officinam venenorum*, non de ipſa Canidia, ſed de ejus domo intelligendum eſt: atque eo magis, quod ea vero nomine Gratidia appellata *officinam* unguentariam Neapoli exercebat; ſi veteribus Scholiaſtis, ut ſane eſt, fides habenda eſt. Jam vero, ſi hanc ſententiam amplecteris, ſic locus erit conſtituendus;

Furens in Aetna flamma. TUA, *donec cinis*
Injurioſis aridus ventis ferar,
CALET *venenis officina Colchicis.*

ubi in primo verſu pes quartus erit Tribrachys; ut in verſu XII.

Alitibus atque canibus homicidam Hectorem.

& LXXIV.

Vectabor humeris tunc ego inimicis equos.

Et ſententia quidem hac nihil clarius videtur: vera autem ſit Horatii manus necne, penes alios judicium eſto.

39. CENTUM JUVENCOS] Elegans eſt ſcriptura, quam codex Battelianus pro varia lectione ſuppeditat,

Paratus expiare, ſeu popoſceris
Centum JUVENCIS.

hoc eſt, *ſeu popoſceris expiari juvencis centum*; ut Carm. I, 4. v. 11.

Seu poſcat agna, *ſive malis* haedo.

vide plura, quae ibi diximus.

40. VOLES SONARI] Codex Reginenſis, & duo Bodleiani, & a prima manu Graevianus,

ſive mendaci lyra
Voles SONARE.

quod eſt, *ſive voles me ſonare mendaci lyra, Tu pudica, tu proba.*

42. OFFENSUS VICE] Odioſa eſt cacophonia in clauſulis horum verſuum,

Infamis Helenae Caſtor offenſus vice,
Fraterque magni Caſtoris, victi prece.

quod homoeoteleuton, ſi bene eum novi, numquam auctor admiſit. Et opportune quidem abſolvit

Et tu (potes nam) ſolve me dementia,
O nec paternis obſoleta ſordibus,
Neque in ſepulcris pauperum prudens anus
Novendialis diſſipare pulveres.
Tibi hoſpitale pectus, & purae manus;
Tuuſque venter Pactumeius; & tuo
Cruore rubros obſtetrix pannos lavit,
Utcumque fortis exſilis puerpera.

CA-

v. 50. PARTUMEIUS.

ſolvit eum ab hac culpa codex unus Torrentii, qui ſic locum exhibet,

Infamis Helenae Caſtor offenſus VICEM.

Noli dubitare, quin genuina ſit haec lectio. Ita Livius VIII, 35. *Tribunos ſtupentes, & ſuam jam* vicem *anxios:* & XXVIII, 19. *Clamor undique ab ſollicitis* vicem *imperatoris militibus ſublatus:* & XXXIV, 32. *Remittimus hoc sibi, ne* vicem noſtram *iraſcaris:* & XLIX, 3. *Sollicito conſuli eorum* vieem, *quos paucos praemiſerat.* Curtius VII, 4. *Maeſtus, non ſuam* vicem, *ſed propter ipſum periclitantium fratrum:* & VII, 41. *Rex non cupidine magis potiundi loci, quam* vicem *eorum, quos ad tam manifeſtum periculum miſerat, ſollicitus.*

43. FRATERQUE MAGNI CASTORIS] Vide modo illud epitheton,

Infamis Helenae Caſtor offenſus vicem,
Fraterque magni *Caſtoris.*

Certe ſi hiſtoriam ſequimur, legemus potius, *Fraterquo* MAGNUS *Caſtoris*, vel, *Fraſerque* MAJOR, ut Terent. Phorm. I, 2.

Senis noſtri, Dave, fratrem majorem *Chremem Noſtin'.*

Quippe Pollux erat frater major Caſtoris; major & natu, & virtute. Sed Latini veteres etiam ipſum Pollucem nomine Caſtoris appellaſſe videntur.

50. TUUSQUE VENTER PARTUMEIUS] Nulla foedior ſordes uſquam Horatium inquinavit, quam hoc in loco; ubi ex malae notae codicibus *partumeius*, verbum ad ultimam Barbariam ablegandum, nobis obtrudunt. Quid autem eſt *venter partumeius?* Reſpondebunt tam lepidae mercis mangones, compoſitum eſſe a *partu* & *meiere*: qui tam facile ſcilicet & ſine ullo nixu pariat, ut potius meiere, quam parturire videatur. Quid autem; quiſquamne alius hac voce uſus eſt? Non. An ad analogiae regulas formatum eſt? ne hoc quidem. Sunt tamen, qui *ſubmeies* & *ſubmeiulus*, id eſt, *qui in lectulo mingit* (ſic enim loquuntur) ex infima corruptae Latinitatis faece depromant. Praeclare vero comparatum eſt, ſi Flaccus ex Marcello Empirico Latine loqui diſcet. Sed ignoſcendum fortaſſis eſſet tam plebeio & ſordido vocabulo, ſiquid urbani & arguti ſenſus inde exſurgeret. Jam autem id pro comperto eſt, auctorem hic, dum acerbiſſimis probris lacerare quaerit Canidiam, falſa tamen Ironia laudare eam videri. Ergo cum ait,

Tibi hoſpitale pectus, & purae manus,

quae vera laudatio eſt; contrarium tamen vult intelligi. Et ſimiliter, ubi ſtatim addit,

Tuuſque vonser partumeius, & tuo
Cruore rubros obſtetrix pannos lavit;

re ipſa quidem innuit, partus ſibi ſuppoſuiſſe; ſed verbo tenus *vera* puerperia enixam eſſe dicit. Male igitur hic convenit ſpurcum illud *partumeius*, quod & re & verbo ipſo contumelia, non *laudatio* eſt. Male quoque ſubjungit *cruore*, (quod & verum & non adeo facilem partum indicat) ſi *partumeius* Canidiae venter tam facile offas ſuas effunderet, quaſi emitteret urinam. Revocanda igitur eſt antiqua & vera lectio,

Tuuſque venter PACTUMEIUS, *& tuo*
Cruore rub-os obſtetrix pannos lavit:

quam ſolam agnoſcunt Scholiaſtes uterque, & editiones priſcae ante Aldum, & omnes opinor membranae paullo vetuſtiores, ut Blandiniae apud Cruquium, & ex noſtris omnes praeter codicem & notae & aetatis ſequioris Petrenſem. Nam in Reginenſi & Regiae Societatis a prima manu erat *Pactumeius*, quod poſtea immutatum eſt ab inſulſis correctoribus. Leidenſis & editio Loſcheri *Pactomeius*; Veneta 1490. *Patumeius.* Sed vera ſcriptura & pluribus codicibus confirmata, eſt *Pactumeius*; nomen ſcilicet Canidiae filii. Ita Digeſt. XXVIII, 6, 92. Pactumeius Androſthenes Pactumeiam Magnam *filiam* Pactumeii Ma-

gni

Digitized by Google

CANID. Quid obſeratis auribus fundis preces?
Non ſaxa nudis ſurdiora navitis
Neptunus alto tundit hibernus ſalo.
Inultus ut tu riſeris Cotyttia
Volgata, ſacrum liberi Cupidinis?
Et Eſquilini pontifex venefici
Inpune ut Urbem nomine inpleris meo?
Quid proderat ditaſſe Pelignas anus,
Velociuſve miſcuiſſe toxicum?
Sed tardiora fata te votis manent:

v. 60. PRODERIT. 62. SI tard.

Ingra-

gni *ex aſſe haeredem inſtituerat.* & ibidem XL, 7, 21. Pactumeius Clemens *aiebat.* Lampridius in Commodo c. 7. *Interemit ex Conſularibus Allium Fuſcum* — Pactuleium Magnum *cum ſuis.* Ubi recte eruditi interpretes *Pactumeium* reponunt; ut ſane hic eodem errore *Pactuleius* praefert Torrentii codex. Gruterus in Inſcriptionibus, DCCCXVI, 8. PACTUMEIAE. CAMPANAE. & DCCCLXXXII, 7. PACTUMEIAE. THEOPHILAE. DULCISSIMAE. Sententia autem eſt, *Pactumeius erat tuus venter*, hoc eſt, verus filius, non ſuppoſitus; *partus ventris tui*, ut exponit vetus Annotator Graevianus: & quidem ridiculum illud *Partumeius* a ſimili gloſſemate natum eſſe pro certo habendum eſt. *Venter* autem, ſive *uterus*, pro infante, qui in ventre eſt, non inuſitata bonis auctoribus locutio. Tacitus Annal. I, 59. *Arminium, ſupra inſitam violentiam, rapta uxor, ſubjectus ſervitio uxoris* uterus, *vecordem agebant:* & ibidem XV, 23. *Jam ſenatus* uterum *Poppaeae commendaverat diis.* Quintilianus Declam. CLXXVII. *Illa igitur prior damnavit* ventrem *ſuum:* victurus *autem fuit* ille, *ſi ego adulteram non occidiſſem.* Digeſt. XXXVII, 9. *Totiens autem mittitur in poſſeſſionem* venter. — *Si* venter *ab inſtitutis exhaeredatus ſit, a ſubſtitutis praeteritus.* — *Rationem non eſſe, cur* venter *repelli debeat.* — *Non in totum repelli* uterus *debet.* — *Solet mulier curatorem* ventri *petere.* & ibidem V, 5, 3. *Antiqui libero* ventri *ita proſpexerunt, ut in tempus naſcendi omnia ei jura integra reſervarent.*

60, & 63. QUID PRODERIT DITASSE] Ita nunc vulgo editur hic locus;

Quid proderit ditaſſe Pelignas anus,
Velociuſve miſcuiſſe toxicum,
Si tardiora fata te votis manent?

Quae ad verba jam olim adnotavit Porphyrio, *fallere hic ſenſum*, & ambiguum eſſe, utrum ad Canidiam haec, an ad Horatium referenda ſint. Concludit tamen, ad Horatium potius pertinere; ut ſic ſint intelligenda, *Quid tibi proderit, Horati, ditaſſe Pelignas anus*, ut te a meis incantationibus per potentiores incantationes liberarent? *aut quid proderit tibi miſcuiſſe velocius toxicum*, quo poenas tibi a me irrogatas cita morte effugeres? Atque in hanc ejus ſententiam omnis fere interpretum ſenatus pedibus accedit. Ego vero altera potius via inſiſtendum exiſtimo. Neque enim vel verbo indicavit Horatius in priore parte Carminis, ſe ab aliis veneficis antidota petiiſſe: neque vero par erat, ut qui vanitatem magicam tam falſe hic derideat, ad eaſdem artes ſe devolutum eſſe fateretur: multo minus mortem toxico ſibi arceſſere voluiſſe: id enim ipſius orationi plane repugnat. Omnibus enim precibus jam obſecraverat Canidiam, ut ſolveret ſe dementia, vitaeque ſpem & valetudinem ſibi reſtitueret. Ergo de Canidia, non de Horatio, haec verba accipienda ſunt: quae tamen prius emendare oportet. Quippe pro *proderit* veterrimus codex Leidenſis, & non infimae notae Magdalenenſis PRODERAT clare exhibent: & pro *ſi tardiora*, editiones vetuſtae Venetae, Porphyrio Scholiaſtes, Torrentii aliquot codices ex optimis, Pulmanni unus Berſmannique alter, & a prima manu Reginenſis noſter, SED *tardiora.* Sic igitur totus locus refingendus videtur:

Quid PRODERAT *ditaſſe Pelignas anus,*
Velociuſve miſcuiſſe toxicum?
SED *tardiora fata te votis manent.*

Cujus haec demum erit ſententia, & ſic ex praecedentibus colligenda. *Inultus* ut tu ſacra magica

de-

Ingrata miſero vita ducenda eſt, in hoc,
Novis ut uſque ſuppetas laboribus.
Optat quietem Pelopis infidi pater,
Egens benignae Tantalus ſemper dapis;
Optat Prometheus obligatus aliti:
Optat ſupremo conlocare Siſyphus
In monte ſaxum: ſed vetant leges Jovis.
Voles modo altis deſilire turribus,
Modo enſe pectus Norico recludere;
Fruſtraque vincla gutturi nectes tuo,

v. 64. DOLORIBUS. 65. INFIDUS. 72. INNECTES.

Fa-

deriſeris, & *impune* me famoſo carmine proſcideris? Numquam a me, ne ſpera, hanc veniam impetrabis. Quid enim *proderat* mihi, etiam plurium ſagarum auxilium magno pretio conciliaſſe, aut *velocius* potentiuſque toxicum tibi miſcuiſſe; ſi nunc te inultum & impunitum dimitto? Noli tamen, quia *velocius* dixi, brevem vitae exitum ſperare, qui cito te a tormentis eripiat. Vita enim tibi etiam invito producetur; ut diutius crucieris. Nihil quidem hac ſententia clarius aut ſimplicius. *Quid proderat* autem; ut Cicero III. in Verrem, Quid proderat *tibi te expenſum illis non* tuliſſe? Seneca Praefat. in lib. III. Controverſ. *Uni illi* proderat *excuti: melius ſemper fortuna, quam cura de illo merebat.* Salvianus De Gubernatione Dei lib. III. *Quod ſi ita eſſet*, quid proderat *tamen unum a ſcelere deſiſtere, & multos in ſceleribus permanere?* & alii ſaepe. Porro & plurium veneficarum opem ſibi adſciviſſe Canidiam, patet ex Epodo quinto & Serm. II, 7. ubi ejus conſciae Sagana, Veia, & Ariminenſis Folia nominantur.

64. SUPPETAS DOLORIBUS] Ita quidem editiones Venetae; ſed Loſcheriana LABORIBUS: cui accedunt Lambini codices aliquot, & vetus noſter Leidenſis. Utrumque probum eſt; ſed illud potius hujus interpretamentum videtur, & ex ſpatio interlineari in verſum irrepſiſſe.

65. PELOPIS INFIDUS PATER] Iterum Editiones Venetae INFIDUS; contra Loſcheriana INFIDI: quam tamen hic, ut & loco ſuperiore, recentiores fere deſeruerunt. Perperam. Nam, *infidi* etiam exhibent omnes fere aliorum codices, & noſtri. In Reginenſi quidem & Regiae Societatis, *infidus* nunc extat, ſed altera lectione prius eraſa. Soli id habent a prima manu Magdalenenſis & Bodleianus. Revocanda igitur eſt priſca lectio, & pluribus teſtimoniis firmata,

Optat quietem Pelopis INFIDI *pater,*
Egens benignae Tantalus ſemper dapis.

Uterque quidem *infidus*, & pater & filius; ut Ovid. Amor. III, 12.

Proditor *in medio* Tantalus *amne ſitit.*

Statius Theb. I, 246.

neque enim arcano de pectore fallax
Tantalus, *& ſaevae periit injuria menſae.*

Catullus de Nuptiis Pelei.

Troicaque obſidens longinquo moenia bello
Perjuri Pelopis *vaſtabit tertius heres.*

Sed hic potius filio donandum eſt epitheton: quia pater ſuum habet verſu ſequente. Qui poëtae ſunt, hoc ex more & decoro fieri facile agnoſcent.

72. GUTTURI INNECTES TUO] Sic editiones veteres, & recentiorum pleraeque: ſed bona pars codicum, ut ex noſtris Graevianus & Galei cum quattuor aliis, NECTES: quae vera & genuina lectio eſt:

Fruſtraque vincla gutturi NECTES *tuo.*

Sic enim loquuntur boni ſcriptores *nectere vincla gutturi*; minime autem *innectere vincla gutturi*, ſed (quod interpretibus noſtris non animadverſum eſt) *innectere guttur vinclis.* Noſter Epiſt. I, 19.

Nec ſponſae laqueum *famoſo carmine* nectit.

Auſonius Epigr. XXIII.

Qui laqueum collo nectebat, *repperit aurum.*

Plinius Epiſt. IX, 28. *Jam* tibi compedes nectimus; *quas perfringere nullo modo poſſis.* Contra, Virgilius Aen. V, 510.

& vincula *linea rupit,*
Quis innexa pedem *malo pendebat ab alto.*

& V, 425. de caeſtibus loquens,

Et

Faſtidioſa triſtis aegrimonia.
Vectabor humeris tunc ego inimicis eques;
Meaeque terra cedet inſolentiae.
An quae movere cereas imagines,
(Ut ipſe noſti curioſus) & polo
Deripere lunam vocibus poſſim meis,
Poſſim crematos excitare mortuos,
Deſiderîque temperare pocula;
Plorem artis in te nil agentis exitum?

v. 78. & 79. Possum. 80. Poculum.

Et paribus palmas *amborum* innexuit armis.
& VIII, 60.
tum lactea colla
Auro innectuntur.
Ovid. Triſt. V, 3.
Feſtaque odoratis innectunt tempora ſertis
Metam. X, 378.
laqueoque innectere fauces
Deſtinat.
& XI, 252.
Ignaram *laqueis* vincloque innecte *tenaci.*
Claudian. II. Stilich. 374.
Barbara ferratis innectunt colla catenis.
& VI. Conſ. Honorii 378.
Palladiaque comas innexus arundine *Triton.*
& II. de Raptu Proſerp. 369.
Mutuaque alternis innectite colla lacertis.
Prudentius Periſtephanon, X, 353.
Innexa crines vinculis *regalibus.*
& Pſychom. 357.
his rigidas nodis innectier ulnas.

Vides, opinor, ad haec exempla dicendum omnino fuiſſe,

Fruſtraque vinclis guttur innectes tuum,

non ut nunc circumfertur,

Fruſtraque vincla gutturi innectes tuo.

Haud enim temere ſic poſitum invenies apud bonos ſcriptores. In unum duntaxat vel alterum locum incidi: ut Arnobii lib. III. p. 146. Edit. Heraldi; *Innectuntur*, ait, *cervicibus laquei:* verum hujus levis eſt auctoritas, & fortaſſe ſcripſerat, *nectuntur.* Et Silii Italici XI, 250.

huic *agedum* (*nam cur indigna feramus*)
Magnanimo, miles, meritas innecte catenas.

Verum haec, opinor, haud Silii locutio eſt, ſed librariorum: ſic enim corrigo,

Magnanimo, miles; meritas i, necte *catenas.*

Sequitur enim mox verſu 258.

At Decius, dum vincla ligant, Necte *ocius, inquit,*
Nam ſic Hannibalem decet intraviſſe, catenas.

Denique & Statii Theb. IV, 26.

Haeret amica manus: certant innectere collo
Brachia: *mananteſque oculos hinc oſcula turbant,*
Hinc magni caligo maris.

Sed & hic forte corrigendum:

Haeret amica manus, certatim nectere *collo*
Brachia.

78. & 79. Vocibus possum meis, Possum crematos] Legendum cum editionibus antiquis, & pleriſque codicibus, noſtris certe ad unum omnibus,

Deripere caelo vocibus possim *meis,*
Possim *crematos excitare mortuos.*

80. Temperare poculum] Placet magis, quod in noſtris Leidenſi, Zulich. Reginenſi, Magdalenenſi, Bodleiano, Regiae Societatis, & pro varia lectione Petrenſi invenimus,

Deſiderique temperare pocula.

Norat enim Canidia plura philtrorum & potionum genera conficere: unde ipſa ſic Varo minatur Epod. V. v. 73.

Non uſitatis, *Vare*, potionibus
Ad me recurres.
Majus *parabo*, majus *infundam tibi*
Faſtidienti poculum.

Ergo hic, ubi de arte & potentia ſua gloriatur, *pocula* magis convenit. Tum & hoc pacto effugies odioſum homoeoteleuton verſus ſequentis, *poculum, exitum.* Ceterum ex hoc metiri poſſis Interpretum diligentiam; qui nullam variationem in ſuis codicibus memorant: credo, quia *poculum* jam in omnibus editionibus receptum erat.

Digitized by Google

Q. HORATII FLACCI
CARMEN SAECULARE.

Phoebe, ſilvarumque potens Diana,
Lucidum caeli decus, ô colendi
Semper & culti, date quae precamur
Tempore ſacro:
Quo Sibyllini monuere verſus
Virgines lectas pueroſque caſtos
Dîs, quibus ſeptem placuere colles,
Dicere carmen.
Alme Sol, curru nitido diem qui
Promis & celas, aliuſque & idem
Naſceris, poſſis nihil urbe Roma
Viſere majus.
Rite maturos aperire partus
Lenis Ilithyia, tuere matres;
Sive tu Lucina probas vocari;
Seu Genetyllis:

v. 16. Vulg. Genitalis.

Diva

16. Seu Genitalis] Oſtentant hic eruditionem ſuam docti Interpretes; nemo tamen ex illis, quod maxime conandum erat, Dianam ſive Lucinam proprio cognomine *Genitalem* Romanis eſſe dictam, ex ullo alio auctore probare potuit. Neque ſane mirum: aliud enim quid, & ab hujus loci ſententia plane diverſum ea vox ſignificat, & diis pluribus attribuitur. Ennius apud Servium ad Aen. VI, 764.

Romulus in caelo cum Dis Genitalibus *aevum Degit.*

Ubi Paullus Merula *deos genitales* Saturnum, Jovem, Venerem, Aeneam, Martem intelligit, quod ab iis Romulus divina quadam ſerie *genitus* fuerit. Eoſdem fere Hieronymus Columna: proprie tamen ait *Genitales deos* eoſdem eſſe ac Indigetes, qui ſcilicet prius homines fuerint, & poſtea in deorum numerum adſciti, quales erant Hercules, Caſtor, Pollux, & Aeneas. Nos plane contrarium ab Ennio notari credimus; quippe *deos genitales* ibi accipimus deos genitos & naturales; non adoptivos & adſcititios; qui ſtatim nati ſunt caeleſtes & immortales, non qui mortalitate exuta caelo poſtea donati ſint. Hi Genitales duodecim numero erant, ſex mares, & totidem feminae; Gentium ſcilicet majorum dii; quorum nomina idem Ennius hoc diſticho comprehendiſſe memoratur;

Ju-

Diva, producas ſubolem; Patrumque
Proſperes decreta ſuper jugandis
Feminis, proliſque novae feraci
Lege marita:

Certus

Juno, Veſta, Ceres, Diana, Minerva, Venus, Mars,
Mercurius, Jovi, Neptunus, Volcanus, Apollo.
Ergo hoc voluit Ennius, non mortuum eſſe Romulum, ſed cum diis immortalibus in caelo vivere. Neque aliter ejus mentem cepiſſe olim Ciceronem, vel inde patet, quod Tuſc. Quaeſt. I, 12. ſic locum hunc citaverit,
Romulus in caelo cum dis agit aevum,
ut famae aſſentiens dixit Ennius. Quippe perinde eſſe putavit, utrum poëtice *cum diis genitalibus*, an abſolute *cum diis* diceret. Atqui vox *dis*, cum abſolute & per ſe ponitur, deos immortales & ἀειγενέτας ſemper ſignificat. Eodem modo & Servius ad Virgil. Aen. VI, 777. *deos* univerſe in hoc Ennii loco interpretatur: *Romulus*, ait, *ſecundum Ennium refertur* inter deos *cum avo ſuo Aenea.* Sed adhuc clarius ex Auſonio diſcere poteris, quinam fuerint *dii genitales.* Is enim periocham IV. libri Iliados hoc diſticho concluſit,
Juppiter interea cum dis genitalibus *una*
Concilium cogit ſuperûm de rebus Achivis.
Non enim Indigetes, ſed Deos majores ibi intelligi, liber ipſe Homeri indicio eſt,
Οἱ δὲ θεοὶ πὰρ Ζηνὶ καθήμενοι ἠγορόωντο
Χρυσέῳ ἐν δαπέδῳ.
Undecim enim illi, quos jam ex Ennio memoravimus, Jovi erant a conſiliis: unde Ovidius Metam. VI, 72.
Bis ſex caeleſtes medio Jove ſedibus altis
Auguſta gravitate ſedent.
Et Plautus in Epidico, Act. V. Sc. 1.
Si undecim deos praeter ſeſe ſecum adducat Juppiter.
Denique & ex Feſto adhuc amplius conſtabit, *Genitales* Ennii *deos* majorum eſſe gentium, non deos ex hominibus factos. Sic enim ille: *Geniales* (lege, ut & alii viderunt, *Genitales*) *deos dixerunt Aquam, Terram, Ignem, Aerem, ea enim ſunt ſemina rerum, quae Graecorum alii* Στοιχεῖα, *alii* Σπέρματα *vocant. Duodecim quoque ſigna, Lunam & Solem inter hos deos computabant.* Haec autem ex ſententia Phyſicorum dicit, qui vulgarem Theologiam de Elementis & Aſtris allegorice exponebant. Numquam tamen Indigetes deos, ſed naturales duntaxat & aeternos allegoriis ſuis eo trahebant. Sed utcumque Ennii verba acceperis, ſive de his, ſeu de illis; illud inde recte colligas, vix fieri poſſe ut Diana proprio cognomine *Genitalis* appellata ſit. Quippe id vocabulum, ſi Indigetes notet, de Diana non omnino; ſi majores illos, quos Hetruſci Conſentes vocabant, de ea ſola dici non poteſt. Ut neque illud, quod in duobus Criſpinae nummis occurrit apud Mediobarbum, DIS GENITALIBUS; nam ſi Lucinam tantummodo & ejus comitatum eo nomine ſignaſſent Romani; non DIS, ſed DEABUS utique dixiſſent. Quid ergo fiet? & quo pacto ex tantis tenebris in lucem tandem emergemus? Equidem locum eſſe corruptum & contaminatum exiſtimo, vel potius certo ſcio. Leviſſima autem mutatione veram Horatii manum non dubitanter agnoſces:
Rite maturos aperire partus
Lenis, Ilithyia, tuere matres;
Sive tu Lucina probas vocari,
Seu GENETYLLIS.
Genetyllis enim apud Graecos *Dianae* cognomen, a γενέσει ei inditum, quia partubus praeſidebat: alii quidem id ad *Venerem* referebant; ſed priores ſecutus eſt auctor. Suidas: Γενετυλλὶς, δαίμων περὶ τὴν Ἀφροδίτην, γενέσεως αἴτιος, ἀπὸ τῆς γενέσεως τῶν παίδων ὀνομασμένη· πεποίηται δὲ τὸ ὄνομα παρὰ τὴν γένεσιν. Οἱ δὲ, περὶ τὴν ΑΡΤΕΜΙΝ φασὶ τὰς τῶν τοκετῶν ἐφόρους, καὶ πάλιν περὶ (lege παρὰ) τὴν γένεσιν· GENETYLLIS, *dea, Veneris comes, generationis auctor, a voce* γένεσις *dicta. Alii Genetyllidas* DIANAE *comites dicunt, partuum praeſides, a voce* γένεσις, *ut antea, appellatas.* Locus Ariſtophanis a Suida hic citatus extat Theſmophor. p. 515.
Ὡς ἡδὺ τὸ μέλος, ὦ πότνιαι Γενετυλλίδες,
Καὶ θηλυδριῶδες, καὶ κατεγλωττισμένον.
Idem iterum in Nubibus p. 62.
Οζων λαφυγμοῦ, Κωλιάδ', Γενετυλλίδος.
Et in Lyſiſtrata, ipſo principio:
Ἢ 'ς Πανὸς, ἢ 'πὶ Κωλιάδ', ἢ 'ς Γενετυλλίδος.
Porro ut quidam *Genetyllidas* Veneris vel Dianae, & *Ilithyias* Dianae *comites*; ita alii Genetyllidem eſſe ipſam Venerem vel Dianam, & Ilithyiam eſſe ipſam Dianam prodiderunt. Scholiaſtes ad locum Nubium: Γενετυλλὶς, ἡ τῆς γενέσεως ἔφορος Ἀφροδίτη. Etymol. Magnum. Εἰλείθυιαι, θεαὶ τῶν τικτουσῶν ἔφοροι, Διὸς καὶ Ἥρας θυγατέρες. At Horatio

Digitized by Google

Certus undenos decies per annos
Orbis ut cantus referatque ludos,
Ter die claro totienſque grata
Nocte frequentis.
Voſque veraces ceciniſſe Parcae;
Quod ſemel dictum ſtabilis per aevum
Terminus ſervet, bona jam peractis
Jungite fata.

v. 26. Vulg. Dictum EST, STABILISQUE RERUM.

ratio *Ilithyia* hic eſt ipſa Diana: & ſimiliter Genetyllis, non θεὰ περὶ τὴν Ἄρτεμιν, ſed ipſa Ἄρτεμις. Locus Heſychii de Genetyllide ſingularis plane eſt, & dignus qui emendationem accipiat. ΓΕΝΕΤΥΛΛΙΣ, γυναικεία θεὸς, πεποιημένη τοῦ ἐνσήματος παρὰ τὰς γενέσεις, ἐοικυῖα τῇ ἑορτῇ. διὸ καὶ ταύτῃ κείνας προστιθέασι. Ubi κείνας ſine dubio mendoſum, & idcirco a Scaligero & Meurſio mutatum in κύνας. Sed dic ſodes, quid illud ſibi velit, θεὰ ἐοικυῖα τῇ ἑορτῇ, *dea ſimilis feſto?* Ego vero ſic totum locum corrigendum exiſtimo. Γενετυλλὶς —— ἐοικυῖα τῇ ΕΚΑΤΗ, διὸ καὶ ταύτῃ ΚΥΝΑΣ ΠΡΟΣΕΤΙΘΕΣΑΝ. *Genetyllis —— dea Hecatae ſimilis; quamobrem & huic quoque canes attribuerunt.* Habes, opinor, emendationem claram & certam. Atqui *Hecate* eadem eſt ac *Diana*: unde Noſter Carm. III, 22.

Quae labotantes utero *puellas*
Ter vocata audis, adimiſque leto,
Diva triformis.

Recte igitur reſtituimus, cum Suidae, tum Heſychii auctoritate nixi,

Sive tu Lucina probas vocari,
Seu Genetyllis.

Favet autem huic emendationi, quod auctor in hoc Carmine Saeculari, & Illo IV, 6. quod hujus quaſi praefatio & commendatio eſt, Graeca nomina quaſi de induſtria ſectari videatur. Sic *lenis Ilithyia* dixit, & *levis Agyieu*; quae vocabula utique Latinis auribus tam inaudita tum erant, quam noſtrum *Genetyllis.* Neque vero aliter legiſſe olim credibile eſt Servium & Porphyrionem; quantum ex locis hodie contaminatis conjectura aſſequi datur. Sic enim ille ad Virgilii Eclogam IV. *Caſta fave Lucina*) *modo Lucinam Dianam accipimus. Sic Horatius: Sive te Lucinam probas vocari, ſeu te penitus Junonem.* Quae poſtrema in aperto mendo cubantia ſi ſic refingas ex lectione hodierna, *ſeu te Genitalem*; immane quantum a ſcriptura abſcedes: multo propius abiturus, ſi ſic a Servio profectum eſſe dicas, *ſeu te Genetyllidem.* Porphyrionis autem verba ſic habent ad hunc ipſum auctoris locum. *Oſtendit*, ait, *eandem Lucinam & Genitalem deam appellari.* Animadvertis, opinor, verba prave collocata, & ſede ſua divulſa. Quippe ſi id voluit, ſic omnino verba diſpoſuiſſet, *Oſtendit eandem deam Lucinam & Genitalem appellari.* Sed quid opus eſt *deam?* quaſi vero id quiſquam docendus erat, Lucinam *deam* fuiſſe. Vix aliter eſſe poteſt, quam ut ſic olim ſcripſerit; *Oſtendit eandem Lucinam & Genetyllidem appellari:* quae vox, utpote Librariis ignota & mendi ut putabant manifeſta, in *genitalem deam* reformabatur. Accedit huc codex noſter veterrimus Graevianus, ubi *genitalis* quidem nunc habetur; ſed litera quarta *i* alia manu inſerta eſt; & quattuor poſtremae poſt raſuram interpolatae. Videtur ergo a prima manu *gentilis* exaratum eſſe. Quod maximo indicio eſt in quibuſdam exemplaribus *genetillis* fuiſſe ſcriptum. Hoc enim ab ignaris correctoribus pro mendoſo habitum in *gentilis* immutari facile potuit: at vulgatam *genitalis* nemini offendiculo erat; neque quiſquam adeo inficetus, ut ex verbo facili & noto contra ipſum metrum *gentilis* excuderet.

26. STABILISQUE RERUM TERMINUS SERVET] Minime quidem mirandum eſt & veteres & novos interpretes in hoc loco caeſpitaſſe. Quocumque enim te vertas, nullum exitum invenies; adeo magnis undique difficultatibus obſeſſa & circumvallata haeret ſententia:

Voſque veraces ceciniſſe, Parcae,
Quod ſemel dictum eſt, ſtabiliſque rerum
Terminus ſervet, bona jam peractis
Jungite fata.

Principio enim, illa *dictum eſt*, & *ſervet*, in ſyntaxeos legem peccant: unde Aldus & complures eum ſecuti SERVAT ediderunt, tam manifeſto

Fertilis frugum pecoriſque tellus
Spicea donet Cererem corona:
Nutriant foetus & aquae ſalubres
Et Jovis aurae.
Condito mitis placiduſque telo
Supplices audi pueros, Apollo:
Siderum regina bicornis audi,
Luna, puellas:

Roma

vitio ire obviam conati; atque ita ſane inveni in Magdalenenſi, & a manu ſecunda in Regiae Societatis codice. Sed ceteri noſtri, meliores illis vetuſtioreſque, ut & Cruquii, Torrentii, Berſmanni, Pulmanni, Lambinique exemplaria SERVET retinent; quod a Scholiaſte etiam & Servio agnoſcitur. Et profecto Latini ſermonis ratio poſcit & efflagitat, ut poſt *ceciniſſe quod* verba modi ſubjunctivi, non indicativi, ſequantur; *Parcae veraces ceciniſſe, quod ſemel dictum* SIT, *ſtabiliſque rerum terminus* SERVET. Ita Carm. I, 32.

Luſimus tecum, quod & hunc in annum
Vivat *& plures.*

Epod. II.

Venteſque lymphis obſtrepunt manantibus,
Somnos quod invitet *leves.*

Epiſt. I, 17.

aſpice, ſi quid
Et nos, quod cures *proprium feciſſe, loquamur.*

Neque uſquam aliter boni auctores. Deinde & ipſa ſententia languet, nutat, & vacillat. *Quod ſemel*, ait, *dictum eſt*. Quorſum amabo illud *ſemel?* quam vim, quam elegantiam habet? nullam opinor, ut quidem hic nude poſitum & deſtitutum eſt: niſi ſequatur aliquod antitheton, quod jacentem ſenſum exſuſcitet, *Quod* ſemel *dictum ſit, &* ſemper *ſtabile permaneat.* Neque vero illud, ſi ſapiam, laudaverim, *ſtabilis rerum terminus ſervet.* Quidnam obſecro ille *ſervet?* Nihil. Nihil enim hic ſequitur, quod *ſervandum* eſſe intelligamus. Hiſce omnibus difficultatibus ſi levi verborum mutatione occurrere potero; ecquis eſt adeo duri & feri ingenii, ut conatibus noſtris, ſi non faveat & applaudat, aequum faltem & candidum ſe non praebeat? Sic itaque emendo:

Voſque veraces ceciniſſe, Parcae,
Quod ſemel dictum ſtabilis PER AEVUM
Terminus ſervet, bona jam peractis
Jungite fata.

Dictum hic jam vides caſus eſſe accuſativi. Et ſane EST in veterrimo noſtro Graeviano inter lineas tantum, non in ipſo verſu habetur; prorſus autem abeſt a Servio, ubi hunc locum laudat ad Virgilii Eclogam IV, 47. Recte ergo illud ejecimus: ſi tamen quovis pacto retinendum eſſe exiſtimas, tum, ſi me audis, hoc modo verſum refinges,

Quod, SIMUL *dictum eſt, ſtabilis per aevum*
Terminus ſervet.

Simul dictum eſt, hoc erit, *ſimul atque, ut primum dictum eſt: ſimul* autem & *ſemel* ubique fere a Librariis confunduntur, ut norunt qui vetera exemplaria manibus verſaverunt. Prius tamen illud & rectius eſt & elegantius. Jam autem ſi in iſtis *que rerum* & *per aevum* ductus literarum contempleris, fateberis, opinor, proclivem fuiſſe & facilem librariorum lapſum. Sententia vero mirum quantum ea ratione promovetur & attollitur: *ſemel* dictum, ſtabile ſervetur *per aevum*; hoc eſt, in perpetuum, in aeternum. Elegans loquendi modus, & optimis ſcriptoribus familiaris. Lucretius I, 549.

Nec ratione queant alia ſervata per aevum
Ex infinito jam tempore res reparare.

ubi & illud notes *ſervata* dici per *aevum*, plane ut hic *ſervet per aevum.* Iterum ibidem v. 634.

Diſcrepat aeternum tempus potuiſſe manere
Innumerabilibus plagis vexata per aevum.

& v. 950.

Sed quoniam docui ſolidiſſima materiaï
Corpora perpetuo volitare invicta per aevum.

& lib. V, 62.

Nec poſſe incolumes magnum durare per aevum.

Propertius IV, 2.

Sed facias, Divûm ſater, ut Romana per aevum
Tranſeat ante meos turba togata pedes.

Ovidius Metam. V, 227.

Quin etiam monumenta dabo manſura per aevum.

Manilius II, 100.

Deni-

Roma ſi veſtrum eſt opus, Iliaeque
Litus Etruſcum tenuere turmae,
Juſſa pars mutare lares & urbem
Soſpite curſu:
Cui per ardentem ſine fraude Trojam
Caſtus Aeneas patriae ſuperſtes
Liberum munivit iter, daturus
Plura relictis.
Dî, probos mores docilis juventae,
Dî, ſenectutis placidae quietem
Romulae genti date, remque prolemque
Et decus omne.

v. 45. Docili. 46. Senectuti.

Quae-

Denique ſic pecudes & muta animantia terris
Cum maneant ignara ſui legiſque per aevum.
& IV, 291.
Et celeres motus mutataque cuncta per aevum.
Statius Theb. I, 362.
nulliſque aſpecta per aevum
Solibus umbroſi patuere aeſtiva Lycaei.
& VII, 200.
videt axis, & iſta per aevum
Mecum aeterna domus.
Silius X, 421.
ſacreſque per aevum
Aetherio ramos populantur ſulfure flammae.
Claud. IV. Conſ. Honorii, 284.
nec vi connexa per aevum
Conſpirent elementa ſibi.
Prudentius Periſteph. VIII, 23.
Ut ſe per aevum *conſecrandos autument.*
& Hamartig. 660.
Excitat e tumulis homines, regnique per aevum
Participes jubet eſſe ſui.

Agnoſcis jam opinor emendationem noſtram recto talo inſiſtere: at contra, illud vulgatum *ſtabilis rerum terminus* diverſum, ac vulgo creditur, ſenſum parit, & ab auctoris mente prorſus alienum. *Rerum* enim *terminus* idem eſſet, ac rerum finis & extremitas. Quid autem hoc eſt, *Rerum extremitas ſervat effata Parcarum?* Nihil inſulſius vel fingi poteſt. Seneca Hercule Fur. 290. (ubi Megara Herculem obteſtans, ut e Tartaro diu expectatus tandem aliquando redeat, haec loquitur)

Talis parentes, liberos, patriam petens,
Erumpe, rerum terminos *tecum efferens*;

hoc eſt; *imas terrae radices tecum evellens.* Seneca Epiſt. XCIV. *Adjice nunc quod ſapientis praecepta* finita *eſſe debent, & certa: ſi qua* finiri *non poſſunt, extra ſapientiam ſunt: ſapientia* rerum terminos *novit.* Iterum Epiſt. CX. *Sed ipſum illud Cadere non habet in ſe mali quicquam: ſi exitum ſpectes, ultra quem natura neminem dejicit. Prope eſt* rerum omnium terminus, *prope eſt, inquam, & illud unde felix ejicitur, & illud unde infelix emittitur.* Jam vero *terminus* hic apud Noſtrum, non ea venit notione, qua *ultimum* & *extremum* ſignificat; ſed qua *fixum & immobile.* Unde dicitur *ſtabilis terminus*; atque hoc ſenſu abſolute poni ſolet, non ſequente genitivo *rerum.* Virgil. Aen. IV, 614.

Et ſic fata Jovis poſcunt: hic terminus haeret.

Lucretius, ter vel quater.

quid queat eſſe,
Quid nequeat: finita poteſtas denique cuique
Quanam ſit ratione, atque alte terminus haereat.

Quin & *fatorum terminum* dixit Attius in Hecuba apud Priſcianum p. 716.

Veter fatorum terminus *ſic juſſerat.*

45. & 46. Docili juventae, Di senectuti] Qui aut ipſe eſt poëta, aut alioqui ingenio & judicio valet, mirabor, ſi hanc ſtrophen aeque ac ceteras admirabitur:

Di, probos mores docili juventae,
Di ſenectuti placidae quietem,

R

Quaeque vos bobus veneratur albis
Clarus Anchiſae Veneriſque ſanguis,
Inpetret; bellante prior, jacentem
Lenis in hoſtem.
Jam mari terraque manum potentem
Medus, Albanaſque timet ſecuris:
Jam Scythae reſponſa petunt, ſuperbi
Nuper & Indi:

v. 49. QUIQUE. 51. IMPERET. 53. MANUS POTENTES.

Jam

Romulae genti date remque, prolemque,
Et decus omne.

Quid enim? Annon *juvenes* & *ſenes* Romanos intelligit? qui itaque fit, ut tertio demum verſu *Romulam gentem* inferat, tamquam ſi in prioribus pro alia gente precaretur? Praeterea autem hiulca eſt oratio, ac ſine nervis & articulis diſſoluta. *Date* enim extra ſedem ſuam male collocatur; & *dii* illud in hae quidem conſtructione tertia vice repetendum erat. Quid multa? jam olim ex conjectura veram lectionem divinaveram,

Di, probos mores DOCILIS *juventae,*
Di, SENECTUTIS *placidae quietem*
Romulae genti date, remque prolemque
Et decus omne.

Poſtea autem in Batteliano noſtro *docilis* inveni a manu prima: nunc enim litera *ſ* ab inepto correctore eraſa eſt; ita tamen ut intento oculo ſtatim ſe prodat. *Senectutis* vero clare extat in optimis noſtris codicibus Graeviano & Reginenſi, ut & Colbertino & duobus aliis inferioris notae. Idem repent in duobus ſuis Berſmannus: neque dubites quin in aliis pluribus habeatur, utcumque ab interpretibus neglectum. Quanto autem haec vulgatis meliora, rotundiora, & elegantiora ſint, quid attinet dicere? *Di*, inquit, *date Romanis probos juventae mores, placidae ſenectutis quietem, remque, prolem, & decus omne.* Ubi *juventa* & *ſenectus* non homines ipſos, ut in recepta lectione, ſed aetates ſignificant. Porro & in Batteliano ſic amplius variatum eſt,

Di, ſenectuti PLACIDAM *quietem:*

&, quod in ceteris omnibus extat, *placidae*, pro diverſa ſcriptura apponitur. Sane *placida* perpetuum fere *quietis* epitheton eſt. Virgil. Aen. I, 605.

At Venus Aſcanio placidam *per membra* quietem,

IV, 5.

placidam *membris dat cura* quitem.

V, 836.

placida *laxarunt membra* quiete.

IX, 187.

nec mens placida *contenta* quiete *eſt.*

Varro apud Senecas Controv. XVII, & Ep. LVI.

Omnia noctis erant placida *compoſta* quiete.

Boëtius Conſolat. III, 10.

Hic portus placida *manens* quiete,
Hoc patens unum miſeris aſylum.

Tamen & *ſenectus* etiam *placida* vocatur: ut Cicero de Senectute c. 5. *Eſt etiam quiete & pure & eleganter actae aetatis* placida *ac lenis* ſenectus. Seneca de Vita beata cap. 21. *Et in multa* ſenectute placidus *viret.* Quare ſatius eſt, quod ceteri codices & editiones amplectuntur, *placidae* retinere.

49. & 51. QUIQUE VOS BOBUS] Hic quidem poſt fruges repertas & palam poſitas glande veſci maluerunt plerique interpretes. Sic enim fere poſt Aldum ediderunt,

Quique vos bobus veneratur albis,
Clarus Anchiſae Veneriſque ſanguis,
Imperet.

At priſcae editiones, duae nempe Venetae & Loſcheriana, *Quaeque*; neque aliter codices meliores Cruquii, Pulmanni, Berſmanni & Torrentii cum noſtris Graeviano, Reginenſi a prima manu, & aliis duobus. Quin & Acron hanc lectionem agnoſcit, tam editus anno 1490, quam manuſcriptus: nam poſtea Fabricius male locum interpolavit. Priſcianus p. 774. *Bobus euphoniae cauſſa pro bovibus, Horatius: Quique vos bobus veneratur albis.* Ita quidem Putſchius verba exhibuit, ad vulgatas credo Flacci editiones refingens: verum tres ſcripti codices, quos data opera conſulum, clare ibi praeferunt *Quaeque.* Praeterea pro *imperet*, quod editiones etiam priſcas obſedit, iidem in pleriſque ſuis *impetret* repererunt: ut & ipſe in Petrenſi, Batteliano, & a manu prima in duobus aliis Reginenſi & Magdalenenſi. Sic ergo reponimus,

QUAE-

Jam Fides, & Pax, & Honos, Pudorque
Priſcus, & neglecta redire Virtus
Audet; adparetque beata pleno
Copia cornu.
Augur, & fulgente decorus arcu
Phoebus, acceptuſque novem Camenis,
Qui ſalutari levat arte feſſos
Corporis artus,

(Si

v. 57. Vulg. HONOR.

QUAEQUE *vos bobus veneratur albis*
Clarus Anchiſae Venerisque ſanguis,
IMPETRET, *bellante prior, jacentem*
Lenis in hoſtem.

Nihil clarius. *Et quae*, inquit, *vos veneratur, orat, precatur Auguſtus, impetret & conſequatur*; ut recte jam olim enarravit Scholiaſtes Blandinius; & poſtea pluribus explicuit doctiſſimus Torrentius. Hac ſcilicet occaſione pro re Romana, pro ſe & domo ſua preces & vota faciebat ipſe Auguſtus; quae omnia ut Dii rata habeant, jam verbis Horatii Chorus veneratur. At in vulgata lectione, quorſum attinebat orare, ut *imperaret* Auguſtus; id quod jam multos annos, amotis omnibus aemulis, ſecurus & tranquillus fecerat? Altera igitur lectio praeferenda eſt; & profecto ut ex illa vulgatam procuderent ſtolidi Librarii, longe erat facillimum, vixque aliter evenire poterat: contra, ut ex vulgata & facili tam reconditam & argutam comminiſci aut vellent aut poſſent, minime eſt credibile.

53. JAM MARI TERRAQUE MANUS POTENTES] *Subaudiendum utique eſt Romanorum*, ait Porphyrion. Neque aliter recentiores accipiunt. Equidem non repugno: quamquam ſi codex aliquis vetuſtus accederet, libentius legerim,

Jam mari terraque MANUM POTENTEM:

ut de Auguſto intelligatur. Sic alibi de eodem, Serm. II, 5. v. 62.

Tempore quo juvenis Parthis horrendus, *ab alto*
Demiſſum genus Aenea, tellure marique
Magnus *erit.*

Virgil. Aen. VII, 233.

Fata per Aeneae juro, dextramque potentem.

Ovid. Metam. I.

Parva mora eſt, alas pedibus, virgamque potenti
Somniferam ſumſiſſe manu; *tegimenque capillis.*

Claudianus Carm. XIII.

Junge potenti *pignora* dextra.

Prudentius Cathem. VI, 85.

Hujus manum potentem
Gladius perarmat anceps.

57. ET HONOR PUDORQUE] Tres Pulmanni codices, & ex noſtris Leidenſis, Graevianus, & Galei,

Jam fides, & pax, & HONOS, *puderque.*

quod euphoniae gratia merito recipimus.

65. SI PALATINAS VIDET AEQUUS ARCES] Praeter veterrimos Cruquii Blandinios, & aliorum aliquot, etiam Colbertinus noſter & Regiae Societatis codex, & pro varia lectione Graevianus cum Batteliano ARAS habent non *arces.* Atque illam lectionem agnoſcit Porphyrion: *Apparet*, inquit, *jam eo tempore ab Auguſto dedicatum fuiſſe in Palatio Apollinis templum: & ſenſus eſt, Si acceptas* aras *habet Apolle, quae in Palatio dedicatae ſunt.* Cetera exemplaria cum priſcis editionibus ARCES, vel, ut Leidenſis noſter, ARCIS retinent. Sane *aras* & *arcis* tam ſimiles habent ductus literarum, ut librarios, etiam minime lippientes, facile decipere poſſent. Sic in Ciceronis Orat. pro Balbo c. 17. *qui & veterem illam ſpeciem fœderis Marciani ſemper omni* arce *duxerunt ſanctiorem:* exſcriptores illud *arce* ſubſtituerunt pro *ara*, ut recte repoſuit Lambinus, fruſtra obnitentibus Gulielmio & Grutero. Contra apud Tacitum Annal. XI, 23. *Capitolio & ara Romana*, membranae praeferunt pro *arce*; ut jam viderunt eruditi ibi interpretes. Quod ad Flacci hunc locum attinet, utraque quidem lectio proba eſt & venuſta; ut neſcias fere, utri priores partes jure ſint deferendae. Verum enim eſt, in Palatio templum Apollini conditum eſſe, unde noſter Epiſt. I, 3.

Scripta Palatinus *quaecumque recepit* Apollo.

Propertius IV, 6.

Muſa, Palatini *referamus* Apollinis aedem.

& Ovidius Metam. 15, 865.

Veſtaque Caeſareos inter ſacrata Penates,
Et cum Caeſarea tu, Phoebe domeſtice, *Veſta.*

Digitized by Google

(Si Palatinas videt aequus arces
Remque Romanam Latiumque) felix
Alterum in luſtrum meliuſque ſemper
Prorogat aevum.

Quae-

v. 68. Vulg. Proroget.

& alii complures. Recte igitur habet *Palatinas aras.* Lectio tamen altera neſcio quomodo magis arridet; eum quia *arces* poëticum magis & figuratius videtur; tum quia praeter domum Auguſti Palatinam etiam ipſum Apollinis *templum* ſenſu comprehendit. Ita Virgil. Aen. XI, 477.

Nec non ad templum *ſummaſque ad* Pallados arces
Subvehitur magna matrum regina caterva.

Noſter antea verſu ſeptimo:

Dis, quibus ſeptem *placuere* colles.

Claudianus Bello Gildonico v. 119.

tuque ô, ſi ſponte per altum
Vecta Palatinis *mutaſti* collibus *Idam.*

Colles autem iſti paſſim apud Poëtas *arces* vocantur. Idem in VI. Conſ. Honorii. v. 617.

unaque totis
Intonat Auguſtum ſeptenis arcibus *Echo*,

& Carm. XII, 19.

Aurea ſeptemgeminas
Roma coronet arces.

& II. Conſ. Stilichonis v. 30.

Non alium certe Romanae *clarius* arces
Suſcepere ducem.

Virgil. Georg. II, 172.

Imbellem avertis Romanis arcibus *Indum.*

& Aen. X, 12.

Cum fera Carthago Romanis arcibus *olim*
Exitium magnum atque Alpes immittet apertas.

Statius Silv. III, 4.

tune Auſonias, *ait*, *ibis ad* arces?

& IV, 4.

Atque ubi Romuleas *velox penetraveris* arces.

66. Remque Romanam Latiumque felix] Ambiguus locus, & variarum conſtructionum capax:

Si Palatinas videt aequus arces,
Remque Romanam, Latiumque felix,
Alterum in luſtrum, meliuſque ſemper
Proroget aevum.

Ubi Scholiaſtes Cruquianus: *Felix*) *ſecundus: ut poëta* (Aen. I, 334.)

Sis felix, *noſtrumque leves quaecumque laborem.*

Erudite quidem: ſed cum in priore verſu *aequus Apollo* dicatur, non convenit, ut eodem plane ſignificatione *felix* continuo vocetur. Deterius tamen recentiores, qui ſic verba conſtituunt; *Proroget rem Romanam, Latiumque felix, in alterum luſtrum & in melius ſemper aevum.* Equidem non inficior, quin alio in loco *felix Latium* recte dici queat; ut Statius Silv. III, 3.

premit felix *regum diademata* Roma.

Verum hic quidem minus apte inculcaretur illud epitheton: id enim jam factum eſſe ſignificat, quod ab Apolline conatur precibus impetrare. Tum praeterea *felix* a *Latio* disjungendum eſſe oſtendit locus Ennii Annal. I. unde Noſter haec verba mutuatus eſt,

Audire eſt operae pretium, procedere recte
Qui rem romanam, latiumque *augeſcere vultis.*

Varro apud Nonium in Nutritur. *Natis, quos Menippea haereſis nutricata eſt, tutores do,*

Qui rem Romanam Latiumque *augeſcere veltis.*

Qualis autem precatio eſſet, *proroget Latium felix in alterum luſtrum?* quaſi vero ſatis eſſet, ſi non intra proximum quinquennium imperium Romanum everteretur. Enimvero aut valde fallor; aut diverſo plane ordine conſtruenda ſunt verba: *Si Apollo*, inquit, *aequus videt Palatinas arces & rem Romanam Latiumque; proroget aevum in alterum felix luſtrum meliuſque ſemper. Proroget*, inquit, non *rem Romanam*, ſed *aevum:* ea enim conjungenda eſſe declarat locus in Arte Poët. v. 364.

Hic meret aera liber Soſiis, hic & mare tranſit,
Et longum noto ſcriptori prorogat aevum.

ſic *prorogare horam, diem, annos, aetatem, tempus*, familiares ſunt locutiones. *Felix* autem *luſtrum*, ut *felix ſaeculum.* Quintilianus Inſtit. VIII, 6. de Tropis. *Sicut ex eo quod continet, id quod continetur, uſus recipit; ut Bene moratas urbes, & Poculum epotum & Saeculum felix.* Ovid. Triſt. I, 11.

Hoc duce, ſi dixi, felicia ſaecula; *proque*
Caeſare tura pius Caeſaribuſque dedi.

Seneca in Apocolocyntoſi; *Initio ſaeculi feliciſſimi;* & iterum,

felicia *laſſis*
Saecula *praeſtabit.*

Nummi antiqui ſaepe, felicia tempora, felicitas temporum. felicitas saeculi. Auctor Panegyrici ad Conſtantinum: *Praeclara fertur Catonis oratio de* lustri *ſui* felicitate. *Jam tunc enim in illa vetere republica ad Cenſorum laudem pertinebat, ſi* lustrum felix

con-

Digitized by Google

Quaeque Aventinum tenet Algidumque,
Quindecim Diana preces virorum
Curat; & votis puerorum amicas
Adplicat auris.

v. 71. Vulg. Curet. 72. Applicet.

Haec

condidiſſent, ſi horrea meſſis impleſſet, ſi vindemia redundaſſet, ſi oliveta larga fluxiſſent. Lucilius apud Gellium IV, 17.

Scipiadae magno improbus objiciebat Aſellus,
Lustrum *illo Cenſore malum* infelixque *fuiſſe.*

Vide autem elegantiam ſingularem: *Proroget*, inquit, ſive producat, propaget, continuet *aevum in felix alterum luſtrum. Felix alterum*: id enim Auguſti auribus donat, & alioqui verum & par erat, ut luſtrum elapſum pro felici haberetur. Optat tamen, ut currentibus luſtris, priore poſterius *melius meliuſque ſemper* evadat. Sic Ovid. Faſt. I, 87. de Calendis Januariis:

Salve laeta *dies*, meliorque *revertere* ſemper.

Tibullus I, 7. de natali Meſſallae:

At tu, natalis, multos celebrande per annos,
Candidior ſemper candidiorque *veni.*

ubi *redi* reponendum ex codice Achillis Statii; plane, ut Naſo, *revertere.*

68. Proroget aevum, & v. 71. Curet, & v. 72. Applicet aures] Hinc quoque, ut ex multis aliis locis, apparet permultum interpretis intereſſe, judicium ſimul afferat, an ſolam eruditionem. Quippe, cum in editionibus priſcis & quae eas excipiebant, ſic uno conſenſu poſitum invenirent, *Proroget, curet, applicet*; id alba linea ſignabant, & calculis ſuis comprobabant, omnis fere interpretum chorus. Nimium ſane patienter, ſiquid mihi judicii eſt. Neque enim inanis & putidae loquacitatis notam effugere poterit auctor; ſi ad eorum ſententiam ſub precationis formula haec protulit. Dixerat jam verſu 33.

Condito mitis placiduſque telo
Supplices audi pueros, Apollo:
Siderum regina bicornis audi,
Luna, puellas.

Nunc iterum tandem, quaſi aut priorum oblitus eſſet, aut deorum aures eadem ingerendo fatigare vellet & obtundere, ſub ipſo exitu denuo precatur,

Quindecim Diana preces virorum
Curet, & votis puerorum *amicas*
Applicet aures.

Praeterea jam ea *vota* facta & finita erant; neque poſtea ullum novum concipitur: adeo ut ineptum & praepoſterum ſit, cum tu vota nuncupare deſieris, tum demum deos ſollicitare, ut votis tuis aures aperiant. Hoc quidem in precum initio factum oportuit, in fine nimis ſero fit, in utroque loquaciter & ſtolide. Sed meliora ſuppeditabant veteres membranae; ſi modo ſagaces lectores nactae fuiſſent. Quattuor enim Blandinii apud Cruquium, Berſmanni unus, cum Leidenſi noſtro & a manu prima Reginenſi, *Prorogat, curat, applicat.* Porro & *curat, applicat*, praeter tres Berſmanni, Graevianus noſter, Regiae Societatis, Bodleianus, & pro varia lectione Battelianus. *Curat* etiam Galei codex, & *prorogat* a prima manu Magdalenenſis. Quid quod *curat* & *applicat* diſerte agnoſcunt Scholiaſtes uterque: quamvis abſurde quidem enarrant, *particula si ex ſuperiore ſenſu per Zeugma arceſſita*; ut ordo ſit: Si *Diana preces curat*, ſi *aures applicat, proroget aevum in melius.* Belle ſane, quod Zeugma illud, tamquam deum aliquem ex machina, introducunt: cujus ope & numine quibuslibet ſoloeciſmis & barbariſmis patrocinari queant. Tamen & ipſos aura quaedam veri afflaviſſe videatur. Sic enim annotant: *Proroget, dilatet, differat: & eſt tempus pro tempore*; *Prorogabit.* Certe quicumque haec ſcripſit; *prorogat, dilatat, differt* ſcripſiſſe videtur. Quippe ſi *proroget* precandi & optandi modo extuleris, ſtultum fuerit enallagen temporis ſomniare, & per *Prorogabit* explicare: contra, ſi *prorogat* legeris: non inconcinne id quidem, etſi non adeo neceſſario, per futurum tempus enarrabitur. Adde huc illud Porphyrionis: *Si propitius Romanos aſpicit Apollo, melius ſaeculum* tribuet *in futurum.* Sic enim ex ſuis membranis Cruquius edidit; non ut vulgo, *tribuat futurum.* Unde amplius conſtat nonnullos, (nam Scholia vetera centones ſunt ex variis conſuti) legiſſe olim, *prorogat.* Quid multa? tu tot auctoribus fretus non dubitanter reſtitue:

Alterum in luſtrum meliuſque ſemper
Prorogat *aevum.*

&

Quindecim Diana preces virorum
Curat, *& votis puerorum amicas*
Applicat *aures.*

Nihil verius decentiuſve dici potuit. Primo enim Chorus pro imperio & re Romana, pro principe

Haec Jovem ſentire Deoſque cunctos,
Spem bonam certamque domum reporto,
Doctus & Phoebi chorus & Dianae
Dicere laudes.

& civibus vota Apollini & Dianae nuncupat: tandem quaſi praeſenti numine afflatus toti coetui & coronae circumſtanti fidenter narrat, vota ſua ab diis exaudiri, preceſque ratas haberi. Unde continuo addit,

Haec Jovem ſentire *deoſque cunctos*
Spem bonam certamque domum reporto.

& Epiſt. II, 1. v. 134. ubi ad hoc ipſum carmen reſpicit Noſter,

Poſcit opem chorus, & praeſentia numina ſentit.

Ita Tireſias apud Senecam Hercule Furente. v. 571.

Graviore manes voce & attonita ciet,

& poſt aliquam moram,

Audior, *vates ait,*
Rata verba fudi.

& Statius Silv. III, 2.

ſoli Zephyre ſit copia caeli,
Solus agat puppes, ſummaſque ſupernatet undas.
Audimur: *vocat ipſe ratem.*

Id vero videtur fraudi fuiſſe librariis, ut priſcam lectionem *prorogat* interpolarent; quia praeceſſerat illud de Apolline,

Si *Palatinas* videt *aequus arces*
Remque Romanam Latiumque:

Autumabant enim poſt illud SI, obteſtandi particulam neceſſario ſequi debere modum verbi optativum, *Proroget* aevum: ut ſane paſſim apud Poëtas ſubſequi ſolet. Virgil. Aen. II, 536.

Di, ſiqua *eſt caelo pietas, quae talia curet,*
Perſolvant *grates dignas & praemia* reddant.

& V. v. 797.

liceat *Laurentem attingere Thybrim,*
Si *conceſſa peto*, ſi *dant ea moenia Parcae.*

In quo tamen eos opinio fefellit. Eam enim particulam uſurpare ſollemne eſt, non tantum cum deorum opem precantur, verum etiam cum deos propitios certo ſibi pollicentur; ut hic, *Prorogat*, inquit, *aevum in melius, ſi aequus rem Romanam videt.* Ovidius Pont. II, 11.

O referant grates, quoniam non poſſumus ipſi;
Di tibi: qui referent, ſi *pia facta vident.*

Ovid. Triſt. II.

Per ſuperos igitur, qui dent tibi longa, dabuntque
Tempora, Romanum ſi *modo nomen amant.*

75. Doctus et Phoebi] Codex Manuſcriptus Barthio memoratus Adverſ. XXXVIII, 18.

Doctus & PHOEBO chorus, & Dianae
Dicere laudes.

Utrumque probum eſt, & *Phoebo*, & *Phoebi.* Ovidius Art. Amat. II. in fine.

Me vatem celebrate, viri, mihi dicite laudes.

Tibullus I, 3.

Ut mea votivas perſolvens Delia voces
Ante ſacras lino tecta fores ſedeat;
Biſque die reſoluta comas, tibi dicere laudes
Inſignis turba debeat in Pharia.

Virgil. Georg. II, 393.

Ergo rite ſuum Baccho dicemus *honorem*
Carminibus patriis.

Et ſane fatendum eſt, ſi *Phoebo* ſcripſerit auctor, vix aliter evenire potuiſſe, quam ut *Phoebi* ſuppoſuerint plerique librariorum: contra ſi *Phoebi*, vix unum e multis *Phoebo* interpolaturum. Verumtamen, cum caeteri omnes ſcripti & editiones priſcae miro conſenſu *Phoebi* exhibeant, nihil mutandum cenſemus. Virgil. Aen. VIII.

Hic juvenum chorus, ille ſenum, qui carmine laudes
Herculeas *& facta ferunt.* *i.e.* Herculis.

Idem Eclog. VI.

namque ſuper tibi erunt, qui dicere laudes,
Vare, tuas *cupiant, & triſtia condere bella.*

Sidonius Apollinaris Carm. IX. v. 226.

Non quod per ſatiras Epiſtolarum,
Sermonumque ſales, novumque Epodon,
Libros Carminis, & Poëticam artem,
Phoebi laudibus *& vagae Dianae*
Conſcriptis, voluit ſonare Flaccus.

Q. HO-

Digitized by Google

Q. HORATII
FLACCI
PARS ALTERA.

Digitized by Google

Digitized by Google

Q. HORATII FLACCI

SERMONUM

LIBER I.

ECLOGA I.

QUI ſit, Maecenas, ut nemo, quam ſibi ſortem
Seu ratio dederit, ſeu ſors objecerit, illa
Contentus vivat; laudet diverſa ſequentis?
O fortunati mercatores, gravis annis
Miles ait, multo jam fractus membra labore.
Contra mercator, navem jactantibus Auſtris,
Militia eſt potior. quid enim? concurritur: horae
Momento aut cita mors venit, aut victoria laeta.
Agricolam laudat juris legumque peritus,
Sub galli cantum conſultor ubi oſtia pulſat.
Ille, datis vadibus qui rure extractus in urbem eſt,
Solos felices viventis clamat in urbe.
Caetera de genere hoc (adeo ſunt multa) loquacem
Delaſſare valent Fabium. ne te morer, audi
Quo rem deducam. ſi quis Deus, En ego, dicat,

Jam

8. MOMENTO CITA MORS] Ita quidem editiones veteres, & codices plerique; noſtri certe omnes. Neque aliter citat Johannes Sareſberienſis in Policratico VII, 16. Libri tamen Lambini quattuor,

Momento AUT *cita mors venit, aut victoria laeta.*

Quod elegantius & magis Horatianum: Sic Carm. III, 20.

Qualis aut *Nireus fuit*, aut *aquoſa*
Ruptus ab Ida.

IV, 8.

Quas aut *Parrhaſius pretulit*, aut *Scopas.*

Serm. II, 7.

Aut *inſanit homo*, aut *verſus facit.*

& ſaepe alibi. Librarii autem hic omiſerunt, quia; demto eo, verſui ſuum metrum conſtabat. Atqui illud animadvertere debuerunt, *Horae momento cita mors venit*, niſi particula disjunctiva inſeratur, ominoſum plane & infauſtum eſſe.

Jam faciam quod voltis: eris tu, qui modo miles,
Mercator; tu conſultus modo, ruſticus: hinc vos,
Vos hinc, mutatis diſcedite partibus. eia,
Quid ſtatis? nolint. atqui licet eſſe beatis.
Quid cauſae eſt, merito quin illis Juppiter ambas
Iratus buccas inflet, neque ſe fore poſthac
Tam facilem dicat, votis ut praebeat aurem?
Praeterea (ne ſic, ut qui jocularia ridens
Percurram: quamquam ridentem dicere verum
Quid vetat? ut pueris olim dant cruſtula blandi
Doctores, elementa velint ut diſcere prima:
Sed tamen amoto quaeramus ſeria ludo.)
Ille gravem duro terram qui vertit aratro,
Perfidus hic caupo, miles, nautaeque per omne
Audaces mare qui currunt, hac mente laborem
Seſe ferre, ſenes ut in otia tuta recedant,

Aiunt

38. Et illis utitur ante Quaesitis patiens] *Patiens*, quod editiones veteres occupaverat, primus expulit eruditiſſimus Lambinus; & in ejus locum ex quinque ſuis *ſapiens* repoſuit. Illud tamen repoſcunt non modo Douza, Torrentius, & Marcilius, Lambino ſemper iniqui: ſed, quod magis miror, acerrimi vir judicii Gronovius pater ad Senecae Thyeſtem v. 470. Nempe aiunt *formicam* recte dici *patientem*: ut illud de *mure*, Serm. II, 6. v. 91.

quid te juvat, inquit, amice,
Praerupti nemoris patientem *vivere dorſo?*

ſane quidem, ſine dubio formica eſt *patiens* laboris. Verum illud nunc non quaeritur, numquamne alias ea beſtiola *patiens* vocari poſſit; ſed an loco, ſenſui, & auctoris menti id epitheton conveniat. Id quod jam examinandum venit. Principio ſi legere velis *quaeſitis utitur ſapiens*, perinde erit, ac ſi hilariter, genialiter, non perparce & ſordide ut dixeris. Sic Carm. I, 11.

ſapias, vina liques, *& ſpatio brevi*
Spem longam reſeces.

& I, 7.

ſic tu ſapiens *finire memento*
Triſtitiam vitaeque labores
Molli, Plance, mero:

quae duo loca Lambinus apposite citavit: quibus adde Ep. I, 15. v. 45.

Vos ſapere, *& ſolos aio* bene vivere, *quorum*
Conſpicitur nitidis fundata pecunia villis.

& I, 10. v. 44.

Laetus *ſorte tua* vives ſapienter, *Ariſti.*

& Carm. IV, 9.

Neu poſſidentem multa *vocaveris*
Recte beatum: rectius occupat
Nomen beati, qui deorum
Muneribus ſapienter uti.

Quin & *uti* vel *frui* per ſe ſola idem ſignificant: ut Art. Poët. v. 170.

Quaerit, *& inventis miſer abſtinet, ac timet* uti.

Epiſt. I, 7. v. 57.

Et properare loco, & ceſſare, & quaerere, *&* uti.

& Epiſt. I, 4.

di tibi formam,
Di tibi divitias dederunt, artemque fruendi.

Haec ergo erit ſententia; Tu, avare, male te defendere & excuſare quaeris exemplo formicae: illa enim, laboribus per aeſtatem ſtrenue decurſis, hiemem in otio genialiter tranſigit: tu vero totam aetatem quaerendo & laborando conſumis: ne-

Digitized by Google

Aiunt, cum ſibi ſint congeſta cibaria: ſicut
Parvola, nam exemplo eſt, magni formica laboris
Ore trahit quodcumque poteſt, atque addit acervo
Quem ſtruit haud ignara ac non incauta futuri.
Quae, ſimul inverſum contriſtat Aquarius annum,
Non uſquam prorepit, & illis utitur ante
Quaeſitis ſapiens: cum te neque fervidus aeſtus
Demoveat lucro, nec hiems, ignis, mare, ferrum,
Nil obſtet tibi, dum ne ſit te ditior alter.
Quid juvat inmenſum te argenti pondus & auri
Furtim defoſſa timidum deponere terra?
Quod, ſi conminuas, vilem redigatur ad aſſem:
At, ni id fit, quid habet pulchri conſtructus acervus?
Millia frumenti tua triverit area centum:
Non tuus hoc capiet venter plus ac meus: ut ſi

v. 38. Vulg. Patiens. 39. Neque hiems. 46. Plus quam meus.

neque umquam ceſſas, aut quaeſitis uti vel acervum comminuere audes. Jam autem pro *ſapiens* ſubſtitue *patiens*; & totam ſententiam labefactas. *Patiens*, aiunt, *utitur quaeſitis formica*, hoc eſt, *parca*, *frugalis*, *paucis contenta*. Imo vero, non *pauco* victu, ſed *duro*, inopi, & ſordido contenta. Sic enim exponendum eſt, quod de *mure* dictum afferunt,

Praerupti nemoris patientem *vivere dorſo*;

hoc eſt; *lolio & adore* viliſſimo cibo patienter victitantem; cum in urbe ſuaviſſimis ferculis & bellariis ſatur quotidie eſſe poſſit. Ita Epiſt. I, 17.

Si pranderet olus patienter, *regibus uti*
Nollet Ariſtippus:

id eſt, ſi vilibus *herbis & urtica* patienter veſci poſſet; non menſas regias ſectaretur, mullorum & rhomborum nidore tractus. Ergo haec demum ſecundum ipſos exorietur ſententia: *Avari & formicae diverſa longe ratio eſt: haec enim quaeſitis* patiens *utitur*; *dureque & miſere ac ſordide victitans per totam hiemem ſub terra latitat: ille quaerendis ſemper inhias, neque tamen pro quaeſtus ratione ſumtum in ſe facis*; *ſed quaeſitis miſer abſtinet*, *& uti timet*. Bella vero antitheſis, quaeque magnis viris ſuo merito placet. Illud vero per ſe quale eſt, *acervo farris conſtructo*, *patiens utitur quaeſitis*? quemnam, amabo, cibum alium *farri* praetulerit formica? Qualis ergo ea *patientia* eſt; ſi & cibo gratiſſimo veſcitur, & de magno acervo ſine parſimonia tollit, & pingui otio ſine labore perfruitur? Quid quod nuſquam ſatis apte dixeris, *Patienter uti quaeſitis*? *Uti* enim, ut vidimus, ipſum per ſe geniale quid ſignificat: *patientis* autem eſt carere potius & abſtinere, quam uti. Recte ergo ſe habet Lambini lectio,

Non uſquam prorepit, *& illis utitur ante*
Quaeſitis SAPIENS;

illa, inquit, *ſapiens quaeſitis laete lauteque fruitur*; *tu miſer & ſtultus guſtare & tangere tua non audes*. Atque hanc ſolam agnoſcit Porphyrio Scholiaſtes: neque aliter omnes fere codices paullo vetuſtiores, ut praeter Lambini aliquot & Torrentii, Cruquiani omnes; & ex noſtris optimi Leidenſis, Graevianus, & Reginenſis a ſecunda ſed antiqua manu, cum aliquot aliis.

46. Non tuus hoc capiet, venter plus quam meus] Editiones quidem veteres *plus quam meus* in ſequentes propagarunt: idque ſilentio tranſmiſerunt interpretes omnes; excepto Berſmanno, qui ex duobus ſuis *plus ac meus* protulit. Ego vero in Graeviano, Reginenſi, & octo praeterea aliis eandem lectionem reperi, *quam* autem in duobus tantum, eiſque notae ſequioris: ut inde de aliorum codicibus conjecturam

Reticulum panis venalis inter onuſto
Forte vehas humero; nihilo plus accipias quam
Qui nil portarit. vel dic, quid referat intra
Naturae finis viventi, jugera centum an
Mille aret? At ſuave eſt ex magno tollere acervo.
Dum ex parvo nobis tantundem haurire relinquas,
Cur tua plus laudes cumeris granaria noſtris?
Ut, tibi ſi ſit opus liquidi non amplius urna,
Vel cyatho; & dicas, Magno de flumine malim
Quam ex hoc fonticulo tantundem ſumere. Eo fit,
Plenior ut ſi quos delectet copia juſto,
Cum ripa ſimul avolſos ferat Aufidus acer.
At qui tantuli eget, quantum eſt opus, is neque limo
Turbatam haurit aquam, nec vitam amittit in undis.
At bona pars hominum decepta cupidine falſo,
NIL ſatis eſt, inquit: quia tanti, quantum habeas, ſis.
Quid facias illi? jubeas miſeram eſſe libenter,
Quatenus id facit: ut quidam memoratur Athenis

v. 55. Vulg. MALLEM. 59. QUANTO. 60. NEQUE vitam. 63. MISERUM.

Sor-

capere poſſis. Revocanda igitur membranarum ſcriptura,

Non tuus hoc capiet venter plus, AC *meus.*

Plus ac, *minus ac*, *aliter ac* &c. notiſſimae locutiones. Serm. II, 3. v. 270.

nihilo plus *explicet*, ac *ſi*
Inſanire paret certa ratione modoque.

Ideo autem hoc in loco AC maluit auctor, quia mox verſu abhinc uno habetur,

nihilo plus *accipias*, quam:

Variare itaque ſermonem voluit, ut faſtidium evitaret.

55. MAGNO DE FLUMINE MALLEM] Etiam *mallem* de loco movere veriti ſunt Interpretes, quia in prioribus editionibus obtinuerat. Solus Lambinus, in quinque ſuis *malim* ſe inveniſſe memorat; ceteri tacent. At idem exhibet melior majorque pars noſtrorum, Graevianus, Leidenſis, Colbertinus, Galei, Battelianus aliique, & a prima manu Reginenſis. Lege igitur,

magno de flumine MALIM,
Quam ex hoc fonticulo tantundem ſumere.

Praeſentis enim temporis verbum hic requiritur. Si tibi *ſit* opus — & *dicas*, *Malim* ſumere. Si *mallem* legis; tum dicendum fuerit, *Si eſſet opus*, & *Dixeris.*

59. AT QUI TANTULI EGET, QUANTO EST OPUS] *Tantuli* habent meliores noſtri, Graevianus, & a prima manu Reginenſis, cum aliis: atque ita editiones vetuſtae; non *tantulo.* Porro & in iiſdem extat *Quanto eſt opus.* Nicolaus Heinſius ex conjectura, *Quantillo opus.* Mihi quidem magis arridet ea lectio, quam in ſuis quibuſdam Lambinus invenit,

At qui tantuli eget, QUANTUM *eſt opus.*

Nam & eo pacto ſententia fit paullo concinnior; & praeterea locutio ejuſmodi eſt, ut non temere a Librariis ſubſtitui poſſet; quibus ſollemne eſt reconditas & raras lectiones in familiares & tritas mutare; non viciſſim. Lactantius III, 5. *Nam vulgus interdum plus ſapit, quia tantum*, quantum opus eſt, *ſapit.* Quadrigarius apud Gellium XVII,

Digitized by Google

Sordidus ac dives, populi contemnere voces
Sic ſolitus: Populus me ſibilat; at mihi plaudo
Ipſe domi, ſimul ac nummos contemplor in arca.
Tantalus a labris ſitiens fugientia captat
Flumina. quid rides? mutato nomine, de te
Fabula narratur. congeſtis undique ſaccis
Indormis inhians, & tamquam parcere ſacris
Cogeris, aut pictis tamquam gaudere tabellis.
Neſcis quo valeat nummus, quem praebeat uſum?
Panis ematur, olus, vini ſextarius; adde
Quîs humana ſibi doleat natura negatis.
An vigilare metu exanimem, noctiſque dieſque
Formidare malos fures, incendia, ſervos,
Ne te compilent fugientes, hoc juvat? horum
Semper ego optarim pauperrimus eſſe bonorum.
At ſi condoluit tentatum frigore corpus,
Aut alius caſus lecto te adfixit; habes qui

Ad-

XVII, 2. *Nihil ſibi* divitias *opus eſſe*. Lucretius II, 1137.

Unde queat tantum ſuboriri ac ſuppeditare,
Quantum opus eſt; *& quod ſatis eſt, natura novare.*

Ita Cicero ſaepe, *Quod opus eſt*, *Quae opus erunt*, *Nummos opus eſſe*, *Dux nobis & auctor opus eſt*, & ſimilia.

62. JUBEAS MISERUM ESSE LIBENTER] Vide modo locum integrum.

At bona pars hominum decepta cupidine falſo,
Nil ſatis eſt, inquit, quia tanti, quantum habeas, ſit.
Quid facias illi? jubeas miſerum eſſe libenter.

ubi haec ſeries dictionis eſt, *Bona pars hominum inquit. — Quid facias illi* bonae hominum parti? *Jubeas miſerum eſſe libenter.* Quid audio? imo vero *miſeram*; niſi ſoloeciſmum facere velis. Lege igitur, invitis licet codicibus,

Quid facias illi? jubeas MISERAM *eſſe libenter.*

Quod poſtea Marcilium quoque animadvertiſſe vidi. Is tamen pro judicii ſui modulo *miſerum* nihilominus retinet. *Vertit*, inquit, *poëta filum orationis; ut ſi* hominem *dixiſſet*, *non* partem hominum. At quid opus erat, o bone? Annon *quid facias illi hominum parti*, aeque commode dicitur, ac *illi homini?* annon tam *pluribus* ea formula convenit, quam *uni?* Lactantius III, 20. Quid his facias, *qui inconceſſa ſcrutari volunt?* &, V, 12. Quid his facias, *qui jus vocant carnificinas veterum tyrannorum?* Quorſum itaque attinebat *filum vertere?* cum filum perducendo & ſententiae magis, & orationi aeque conſultum eſſet.

81. LECTO TE AFFIXIT] Editio prima Veneta, *Afflixit*; altera & Loſcheri *affixit*. Inde in partes itum eſt ab interpretibus: ita tamen ut pluribus placuerit *afflixit*, quod profecto & in pluribus membranis reperitur. Verior tamen ea lectio eſt, quae pauciores advocatos ſibi nacta eſt. Seneca Epiſt. LXVII. *Ago gratias ſenectuti, quod me lectulo affixit.* Ubi nulla in tot codicibus variatio eſt, praeterquam quod tres apud Gruterum Palatini *lecto* pro *lectulo* exhibeant; atque eo propius ad hanc Flacci lectionem accedant. Cicero in Verrem. V. c. 7. *Nam pater, grandis natu, jam diu*

Zz 3 *lecto*

Digitized by Google

Adſideat, fomenta paret, medicum roget, ut te
Suſcitet, ac natis reddat cariſque propinquis?
Non uxor ſalvum te volt, non filius; omnes
Vicini oderunt, noti, pueri atque puellae.
Miraris, cum tu argento poſt omnia ponas,
Si nemo praeſtet, quem non merearis, amorem?
An, ſi cognatos, nullo natura labore

v. 83. Vulg. AC REDDAT NATIS. 88. AT ſi.

Quos

lecto tenebatur; quod perinde eſt ac *affigebatur*. *Morbus* quidem *afflixit*, vel *caſus afflixit* recte dixeris; atque ita ſaepe Celſus aliique: minime vero, *caſus lecto afflixit*. *Affligere* enim, ſequente dativo, vim & impetum in illidendo ſignificat: atqui aegroti lecto decumbunt, non lecto illiduntur. Vide nos ad Serm. II, 2. v. 79.

83. SUSCITET, AC REDDAT NATIS] Quia ſemel in veteribus editis ſic conſtituta eſt lectio, veriti ſunt immutare plerique interpretes. At Cruquius in tribus Blandiniis, in uno ſuo Pulmannus, in Graeviano, Zulichemiano, Magdalenenſi, & Franekerano nos alio ordine *natis reddas* reperimus. Scribe igitur,

Suſcitet, ac NATIS REDDAT, *cariſque propinquis.*

quae verborum collocatio & dulcior & elegantior eſt.

88. AT SI COGNATOS] Salebroſus ſane locus, unde haud facile eſt pedem inoffenſum referre:

At ſi cognatos, nullo natura labore
Quos tibi dat, retinere velis ſervareque amicos,
Infelix operam perdas: ut ſiquis aſellum
In campo doceat parentem currere frenis.

ubi primo videndum erit, quo pertineant illa *nullo labore*. Et nos quidem cum veteribus Scholiaſtis ad *naturam* referenda eſſe cenſemus; *quos ſcilicet natura ſponte, ultro, & gratuito, tibi dat ſine ullo* tuo *labore*. Seneca in Apocolocyntoſi:

Sponte *ſua feſtinat opus*, nulloque labore
Mollia contorto deſcendunt ſtamina fuſo.

i. e. *nullo* Parcarum *labore*. Statius Theb. VIII, 315. de Tellure loquens,

aſtriferumque domos Atlanta ſupernas
Ferre laborantem nullo *vehis ipſa* labore.

i. e. *nullo* tuo. Seneca Epiſt. LXXXIV. *Deinde adhibita ingenii cura & facultate, in unum ſaporem varia illa libamina confundere: ut etiamſi apparuerit unde ſumtum ſit, aliud tamen eſſe quam unde ſumtum eſt appareat: quod in corpore noſtro videmus* ſine ulla opera *facere* naturam. Interdum pronomen exprimitur; non ſubintelligitur: Cicero II. contra Rullum c. 6. *Nobis traditam libertatem*, nullo veſtro labore, *conſule adjutore, defendere.* Plinius Hiſt. XXXII, 1. *Infrenat impetus Echeneïs, & domat mundi rabiem*, nullo ſuo labore, *non retinendo, aut alio modo quam adhaerendo.* Verum aliam hic conſtructionem inſtituunt viri doctiſſimi; quorum primus Torrentius rem dubius & paene diſſentiens propoſuit; mox ab illo arreptam Dacierius aliique tamquam certam & indubitatam fidenter obtruſerunt: ut ordo ſit, *At ſi velis nullo labore retinere cognatos, quos natura tibi dat.* In quo certe, praeter coactam & impeditam orationem, jocularem hominum errorem & ἀβλεψίαν ridere licet. Sic enim ſecundum ipſos procedet ſententia: *ſi nullo labore, ſive ſine ulla* opera, *cognatos retinere velis, infelix* operam *perdas.* Quid? an opera perditur, quae non omnino inſumitur? *Si nullum*, aiunt, *laborem impendere velis, operam perdas.* Haud vidi magis operam ſine ſudore & oleo navatam. Sed venia danda eſt viris eruditis ἄλλοις ἐπ' ἐσθλοῖς; quam & nos viciſſim petimus, ſiquid ſimile uſquam nobis incogitantibus obrepſerit. Illud jam porro inquirendum, quid ſibi velit & quo ſpectet tota haec oratio: quod in recepta quidem lectione deſperandum mihi videtur. *Tu avare*, inquit, *ſi cognatorum tuorum amicitiam ſervare & retinere velis, perdas operam infelix.* Hactenus quidem rem intelligere poſſe videor. Fruſtra enim avarus benevolentes ſibi cognatos ſperet, ſine ſumtu & largitione: omnis alia opera rogando, obteſtando, blandiendo, incaſſum ſumitur. Sed repudiant hunc ſenſum quae mox ſubjunguntur:

ut ſi quis aſellum
In campo doceat parentem currere frenis:

haec enim non in avarum ipſum, ſed in cognatos culpam transferunt. Quippe ſuperiore ſententia is ipſe eſt *aſinus ad lyram*, & indocilis recte utendi cognatis ſuis: hac, contra, cognati vituperantur, tamquam *aſelli frenorum impatientes*,

qui-

Quos tibi dat, retinere velis ſervareque amicos
Infelix operam perdas; ut ſi quis aſellum
In campo doceat parentem currere frenis?
Denique ſit finis quaerendi: cumque habeas plus,
Pauperiem metuas minus; & finire laborem
Incipias, parto quod avebas: ne facias quod
Ummidius, qui tam (non longa eſt fabula) dives.

v. 94. Nec facias. 95. Quidam.

Ut

quibus omnis cura cultuſque impenſus in irritum cadit. Vides jam, opinor, locum undique obſeptum eſſe; unde pedem aut proferre, aut referre nullo modo poſſis. Quid ergo? Mihi quidem omnino revocanda videtur lectio, quam uterque Scholiaſtes memorat, quam & Cruquii duo codices, Pulmanni quattuor, Torrentiique aliquot agnoſcunt, & pro varia lectione Leidenſis noſter,

An ſi cognatos, —— ?

ut ſententia ſit hujuſmodi? An miraris, quod te non ament cognati; quos tu nulla benignitate conciliare tibi ſtudeas? An potius nihil facis a cognatis amari; & omne, quod ad demerendos eos impendi debet, male locatum & perditum iri putas? quaſi ſi aſinum traderes magiſtro, qui in Campo eum inſtituat

Inſultare ſolo, & greſſus glomerare ſuperbos?

In quo tamen male tibi conſulis: quid enim?

Uni nimirum tibi recte ſemper eunt res?

Adveniet fortaſſe tempus, cum cognatorum ope & benevolentia indigeas. Vel *denique*, ſi eorum gratiam non ita magni aeſtimas; cave ſaltem, ne avaritia tua & ſordibus perniciale familiae odium in te concites: ne fortaſſis, ut miſer ille *Ummidius*, ſecuri vel toxico ſublatus digniorem haeredem locupletes.

94. Nec facias quod Umidius quidam] Primo pro *Nec facias*, quod ex priſcis editionibus male derivatum eſt, ſcribendum ne *facias*, ut omnes ubique codices & aliorum & noſtri exhibent ſummo conſenſu. Neque aliter citat Chariſius p. 202. Ne, *quoties pro eo quod eſt apud Graecos* ἵνα μὴ *accipitur, optativa recipit, ut apud Horatium; Ne facias quod Numidius.* Eadem plane habes apud Diomedem p. 388. Sententia autem aperta eſt, quam & ſupra illuſtravimus. Mox in avari divitis nomine valde in codicibus variatum eſt, *Unidius*, *Uvidius*, *Vinidius*, *Numidius*, *Umidius*, *Ummidius.* Placent duo poſtrema, quorum illud in Reginenſi noſtro eſt, hoc in Graeviano. Apud Gruterum occurrit c. umidius. c. l. optatus, apud Reineſium umidii aviti in Marmoribus Felſineis c. umidius actius. Iterum apud Gruterum habes ummidiae cale. &., mmidio hermetioni. & p. 432. 1. ummidio secundo. & 895, 10. ummidiae manes ummidiae c. f. et p. ummidio primigenio. — p. ummidius anoptes. Varro de Re Ruſtica, III, 3. *Non Philippus, cum ad Immidium hoſpitem Caſini diverſiſſet, & ei e ſuo flumine lupum piſcem formoſum appoſuiſſet, atque ille guſtaſſet & expuiſſet, dixit, Peream, ni piſcem putavi eſſe?* Ubi pro *Immidium*, quale nomen nuſquam alias habetur, reponendum credo *Ummidium*: & fortaſſe is ipſe eſt, de quo loquitur Horatius: ut & *Philippum* illum alibi memorat Epiſt. I, 7. nam ex dicto Philippi acerbo ſane & contumelioſo conjicias Ummidium illum pro avaro & ſordido habitum fuiſſe. Illud quod ſequitur ſubtilioris eſt diſquiſitionis,

ne facias, quod
Ummidius quidam (non longa eſt fabula) dives,
Ut metiretur nummos; ita ſordidus, ut ſe
Non umquam ſervo melius veſtiret; ad uſque
Supremum tempus, ne ſe penuria victus
Opprimeret, metuebat.

ubi animadverte ſodes, ut aliquantum ſcabrior & paene hiulca ſit oratio: *Ne facias, quod Ummidius quidam, dives & ſordidus: metuebat ſemper, ne victus inopia morcretur.* Certe ad ſententiam plene & diſerte efferendam qui particula requiritur: *Dives & ſordidus*, qui *metuebat*; aut, Qui *dives & ſordidus metuebat.* Unde nata mihi ſtatim conjectura eſt, quae minima mutatione ſcabritiem illam leviget, & hiantem dictionem coagmentet:

ne facias, quod
Ummidius; qui tam *(non longa eſt fabula) dives.*

Qui eam dives, ait, *ut pecuniam modio metiretur; ita ſordidus & parcus, ut honeſtum veſtitum ſibi gravaretur; metuebat tamen, ne* &c. Porro *Tam dives; ut*, plane ut ſupra verſu 20.

Tam

Ut metiretur nummos, ita ſordidus ut ſe
Non umquam ſervo melius veſtiret, ad uſque
Supremum tempus ne ſe penuria victus
Opprimeret metuebat: at hunc liberta ſecuri
Diviſit medium, fortiſſima Tyndaridarum.
Quid mî igitur ſuades? ut vivam Maenius aut ſic
Ut Nomentanus? Pergis pugnantia ſecum

Fron-

Tam facilem dicat, *votis* ut *praebeat aurem*.
Etſi alioqui *tam* vel *ita* interdum apud Noſtrum ſubaudiri non ignorem; ut Serm. 1, 7.

Ira fuit capitalis, ut *ultima divideret mors.*

Neque vero ineleganter inter *tam* & *dives* parentheſis interjicitur, licet in medio orationis curſu. Ovidius Faſt. II, 283.

Cur igitur currant, & cur (ſic currere mos eſt)
Nuda ferunt poſita corpora veſte, rogas.

Quintilianus Inſtit. IX, 2. *Utilis autem aliquando diſſimulatio eſt: ut in eo* (nota enim fabula eſt) *qui, cum eſſet contra eum dictum, Jura per patris tui cineres, paratum ſe eſſe reſpondit.* Poſtremo nihil opus erat quaſi de homine ignoto *quidam* ſubjungere, non magis quam mox de *Maenio* & *Nomentano.* Nam & *Ummidium*, vel luculentas illas divitias, vel etiam ipſam avaritiam, celebrem & famoſum reddidiſſe veri admodum ſimile eſt.

100. FORTISSIMA TYNDARIDARUM] Jam diu eſt, cum haec verba crucem Grammaticis fixerunt; quippe ſi maſculinum eſt genus *Tyndaridarum* a recto *Tyndarides*, ſententia impeditur; ſi femininum a *Tyndarida*, analogia violatur. Quem tamen nodum non ſolvere, ſed ſecare nuper conatus eſt vir & ingenio & eruditione celebris Joannis Clericus in opuſculo Gallico *Bibliotheque Choiſie* Tomo III. p. 256. Sic enim reponit, eodem, ut putat, ſenſu, literis non multum diverſis:

at hunc liberta ſecuri
Diviſit medium fortiſſima Tyndaris. Horum
Quid mi igitur ſuades? ut vivam Naevius? aut ſic
Ut Nomentanus?

Quod equidem nollem, viro ſagaci & ibidem de notulis meis ad Horatium promiſſis tam bene exiſtimanti, ſub calamum umquam veniſſet. Nam ut condonetur illud *fortiſſima Tyndaris*, quod tamen non una de cauſſa diſplicet: illa certe quae ſequuntur, *Quid igitur* horum *mihi ſuades*, nullo pacto poſſunt conſiſtere. Non enim *Naevius* pro avaro, & *Nomentanus* pro nepote hic proponitur; ut ſententia ſit, Utrum *horum* imitari me malis: ſed uterque prodigus erat & nebulo. Neque vero, poſtquam tot verſibus avaritiam inſectatus eſſet, ſic ſe interrogari fingeret Noſter, *Quid igitur? ſuadeſne, ut vivam avarus?* id enim ineptum plane & abſurdum eſſet. Sed is interrogationis ſenſus eſt, *Video te nolle, ut Ummidii more vivam: ſuadeſne igitur, ut in morem nepotis, Naevii aut Nomentani?* Cui apta ſtatim redditur reſponſio,

pergis pugnantia ſecum
Frontibus adverſis componere?

Ummidium nempe cum Naevio & Nomentano? Male igitur ceſſit conjectura viro alioquin ingenioſo. Imo vero nihil hic ſollicitandum eſſe monet omni exceptione major Quintiliani auctoritas. Is enim Inſtit. XI, 4. *Eſt in eo quoque*, inquit, *nonnihil, quod ſic ſingulis verbis bini pedes continentur, quod etiam in carminibus eſt permolle: nec ſolum ubi* quinae ſyllabae *nectuntur, ut in his*, FORTISSIMA TYNDARIDARUM; *ſed etiam ubi quaternae, cum verſus clauditur* Apennino, *&* Armamentis, *&* Oriona. Vides, opinor, adeo expreſſis ſignis notiſque haec citari; ut de lectionis ſinceritate nulla controverſia eſſe debeat. Quare adhuc integra Grammaticorum lis erit, quid de *Tyndaridarum* cauſſa ſit ſtatuendum. Et feminino quidem genere pro *Tyndaridum* accipit illuſtris Nic. Heinſius ad Ovidii Met. V, 268. quo exemplo & Auſonium ex conjectura corrigit Gripho numeri Ternarii,

Et Lyrici vates numero ſunt Mnemonidarum,

hoc eſt, *Mnemonidum*: Mnemonides enim Muſae. Membranae tamen *Mnemoſynarum* ibi praeferunt. Idem cum Heinſio de hoc Horatii loco ſentit magnus Scaliger ad Manilium; ut *Tyndaridarum* ſit haec Tyndarida hujus Tyndaridae; quo exemplo a *lampade*, *hebdomade*, Latinos in caſu recto *lampada*, *hebdomada*, formaviſſe narrat. Equidem non negaverim fieri potuiſſe, ut, priuſquam linguae Graecae uſus vulgo Romae

inole-

Digitized by Google

Frontibus adverſis conponere? non ego avarum
Cum veto te fieri, vappam jubeo ac nebulonem.
Eſt inter Tanain quiddam ſocerumque Viſelli:
Eſt modus in rebus; ſunt certi denique fines,
Quos ultra citraque nequit conſiſtere rectum.
Illuc, unde abii, redeo. nemon' ut avarus
Se probet, ac potius laudet diverſa ſequentis?

Quod-

inoleverit, veteres illi feminina Graeca in IS vel AS exeuntia terminatione Latina ſecundae declinationis efferrent. Illud tamen numquam conceſſerim, in mediis Athenis inſtitutum Horatium, & illo praeſertim ſaeculo, quod verba Graeco fonte deducta libentiſſime recepit, tam caſce & Opice locutum eſſe: niſi forte hoc hemiſtichion ab Ennio vel Accio vel Lucilio prius dictum & ore hominum celebratum in ſuos uſus tranſtulerit. Id quod, ut pro comperto haberi jam nequit, ita non admodum veriſimile eſt. Nam & illi ipſi, quantum ex eorum reliquiis conſtat, terminationes Graecas praetulerunt. Lucilius apud Nonium v. Unguentum;

Eumenidum ſanctiſſima Erinnys:

non *Eumenidarum:* & iterum v. Contendere:

Theſtiados Ledae atque Ἰξιονίης ἀλόχοιο:

non *Theſtiadae.* Sic *Ennii: Eumenidibus*, *Levii Alceſtis*, *Accius in Thebaido* & *Troadibus* citantur; non *Eumenidis*, *Alceſtida*, *Thebaida*, *Troadis.* Ita apud Accium *Tantalidarum*, apud Pacuvium *Pelopidarum* invenies, non a *Tantalida Pelopida* rectis faemininis deducta, ſed a *Tantalides*, *Pelopides.*

Quinam Tantalidarum *internecioni modus?*

Iidem adhuc citantur in *Antenoridis*, *Agamemnonidis*, *Phinidis*; ubi filii, non filiae, denotantur. Quare ſatius eſt, opinor, plebeiam illam, quam Horatio adfingunt, terminationem miſſam in praeſens facere: atque ita locum exponere (quod & olim tetigit Lambinus) ut *Tyndaridarum* genere quidem maſculino utriuſque ſexus liberos, tam filias quam filios, comprehendat. Liberta igitur illa Ummidii erat altera Clytemneſtra, *fortiſſima omnium liberorum Tyndari*; quo modo & ſalva erit ſententia, neque ulla ſcabies nitidiſſimo poëtae affricabitur. Syneſii Philoſophi Epigramma, Antholog. IV, 4.

Οἱ τρεῖς ΤΥΝΔΑΡΙΔΑΙ, Κάστωρ, ΕΛΕΝΗ, Πολυδεύκης.

Tres illi Tyndaridae, *Caſtor*, Helena, *& Pollux.* Helena ergo, ut vides, erat *una* & quidem pulcherrima *Tyndaridarum.* Quin & alias Maſculinum genus ſub ſe alterum concludit. Digeſt. II, 10, 38. *Lucius & Titia* fratres. & 14, 35. *Tres fratres Titius & Maevius & Seia.* Livius XXXVII, 3. *Legati ab Ptolemaeo & Cleopatra*, regibus *Aegypti, venerunt.* Tacitus Annal. XII, 4. Fratrumque *non inceſtum, ſed incuſtoditum amorem ad infamiam traxit:* hoc eſt, Silani & Juniae Calvinae. Ubi accuratiſſimus Gronovius pater & illa Senecae adducit, Medea v. 56. & 59.

Ad regum *Thalamos numine proſpero.*
Primo ſceptriferis colla Tonantibus.

regum, id eſt, Jaſonis & Creuſae; *Tonantibus*; id eſt, Jovi & Junoni. Atque haec ſcripſeram; cum in memoriam demum redii, eruditiſſimum Munckerum in commentario ad Hyginum *Tyndarida* in caſu recto multis exemplis adſtruere; qualia ſunt *Briſeïda* pro *Briſeis*, *Chryſeida* & *Tritonida* apud Hyginum; *Nereida* & *Aulida* apud Dictyn Cretenſem; *Heroïda* apud Fulgentium; *Titanida* apud Martianum Capellam, *Symplegada* apud Iſidorum, & alia plura ejus farinae. Quae omnia, ſive ipſis auctoribus, ut fieri poteſt, ſive delirantibus librariis imputanda ſint, meo quidem judicio nihil ad Horatium faciunt. Abſit enim, ut Auguſteo aevo & probatiſſimo quidem ſcriptori verba tribuamus, quibus poſt multa ſaecula, late tum graſſante barbarie, ſcriptores aliquot proletarii chartas inquinarunt.

101. UT VIVAM MAENIUS, AUT SIC UT NOMENTANUS] Plerique codices *Naevius* habent; Editiones veteres Mevius; ut & Galeanus noſter, & a prima manu codex Regiae Societatis. Unde recte videntur repoſuiſſe *Maenius*, qui ex Epiſtola I, 15. notus eſt luxuriae. Porro & Reg. Soc. liber,

ut vivam Mevius, AN *ſic*
Ut Nomentanus?

Nimirum hunc pro nebulone, Mevium pro avaro & ſordido cepit librarius: quam ſententiam ſu-

Quodque aliena capella gerat diſtentius uber,
Tabeſcat? neque ſe majori pauperiorum
Turbae comparet? hunc atque hunc ſuperare laboret?
Sic feſtinanti ſemper locupletior obſtat:
Ut cum carceribus miſſos rapit ungula currus;
Inſtat equis auriga ſuos vincentibus, illum
Praeteritum temnens extremos inter euntem.
Inde fit, ut raro, qui ſe vixiſſe beatum
Dicat, & exacto contentus tempore, vita
Cedat uti conviva ſatur, reperire queamus.
Jam ſatis eſt: ne me Criſpini ſcrinia lippum
Conpilaſſe putes, verbum non amplius addam.

ECLOGA II.

AMBUBAIARUM collegia, pharmacopolae,
Mendici, mimae, balatrones; hoc genus omne
Maeſtum ac ſollicitum eſt cantoris morte Tigellî:
Quippe benignus erat. contra hic, ne prodigus eſſe

v. 120. Vulg. LIPPI.

Dica-

ſupra refutavimus. Melius itaque cum ceteris leges, *ut vivam Naevius*, AUT *ſic*; aut quod adhuc minus ambigui habet, *ut vivam Naevius*, AC *ſic*, cum Leidenſi codice, & Collegii Trinitatis. *Aut* & *ac* ab exſcriptoribus confundi ſolere paſſim animadverti.

120. CRISPINI SCRINIA LIPPI] Ipſe quidem Horatius *lippus erat*, ut ipſe de ſe confitetur non ſemel. Serm. I, 5. v. 30.

Hic oculis ego nigra meis collyria lippus
Illinere.

& ibidem v. 49.

dormitum ego Virgiliusque:
Namque pila lippis *inimicum & ludere crudis.*

& Epiſt. I, 1. v. 29.

Reſtat, ut his ego me ipſe regam ſolerque elementis.
Non poſſis oculo quantum contendere Lynceus;
Non tamen idcirco contemnas lippus *inungi.*

Impudentis ergo hominis & ſtolidi eſſe videatur, imo communi plane ſenſu carentis, Criſpinum ob lippitudinem deridere, cum ipſe eodem oculorum vitio laboraret. Numquam equidem crediderim adeo ſui oblitum & decori inſcientem fuiſſe noſtrum, ut hoc faceret. Neque vero Scholiaſtae veteres vel verbulo indicant *lippiiſſe* Criſpinum: & tamen illi ex commentariis veterum non pauca didicerunt, praeſertim circa perſonas, quae hodie aliunde ſcire numquam potuimus: quale illud de *Tanai* & *Viſellii ſocero*, verſu 105. illum ſcilicet ſpadonem fuiſſe, hunc hernioſum. Imo inde potius ſanis eum fuiſſe oculis recte colligas: quippe Annotator Cruquianus *non oculorum ratione, ſed mentis, quod inſulſus fuerit poëta*, lippum hic vocatum memorat: alius vero Gloſſator, cognomen ei *Lippo* fuiſſe inditum. Quae cum abſurda ſint, & otioſorum hominum commenta; tanto magis tamen oſtendunt ab oculorum morbo immunem eum fuiſſe: quod ad has

in-

Dicatur, metuens, inopi dare nolit amico,
Frigus quo duramque famem depellere poſſit.
Hunc ſi perconteris, avi cur atque parentis
Praeclaram ingrata ſtringat malus ingluvie rem,
Omnia conductis coëmens obſonia nummis:
Sordidus, atque animi quod parvi nolit haberi,
Reſpondet. laudatur ab his, culpatur ab illis.
Fufidius vappae famam timet ac nebulonis,
Dives agris, dives poſitis in fenore nummis.
Quinas hic capiti mercedes exſecat; atque
Quanto perditior quiſque eſt, tanto acrius urguet:
Nomina ſectatur, modo ſumta veſte virili
Sub patribus duris, tironum. Maxime, quis non,
Juppiter, exclamat, ſimul atque audivit? At in ſe
Pro quaeſtu ſumtum facit hic. Vix credere poſſis
Quam ſibi non ſit amicus: ita ut pater ille, Terentî
Fabula quem miſerum gnato vixiſſe fugato
Inducit, non ſe pejus cruciaverit atque hic.
Si quis nunc quaerat, Quo res haec pertinet? Illuc:

Dum

ineptias deſcendere coacti ſint, quo rationem hujus epitheti pravam ſaltem & falſam eruerent. Quid ergo? mihi nulla quidem dubitatio eſt, quin auctor ſic ſcripſerit.

Jam ſatis eſt: ne me Criſpini ſcrinia LIPPUM
Compilaſſe putes, verbum non amplius addam.

Tam enim hoc urbane & facete de ſe dixerit, quam de Criſpino ſtolide & inhumane. Hoc ſcilicet Maecenatem dicturum ſibi fingit: *Quorſum haec tam putida? mirum, ni hic lippus Criſpini ſcrinia compilaverit.* Ecquid vero jam videtur? annon ſordet prae hac noſtra lectio illa vulgata? Ego quoque, utpote in re clara & certa, verbum non amplius addam.

6. FAMEM DEPELLERE POSSIT] Editiones veteres, Venetae duae & Loſcheriana, PROPELLERE: atque ita major pars codicum. Utrumque probum videtur. *Propellere* quidem *famem aut frigus* non memini legiſſe: at *propulſare*, quod proxime accedit, non ſemel occurrit. Cicero de Finibus IV, 25. *Vacemus, an cruciemur dolore;* frigus, famem propulſare *necne poſſimus.* Tacitus Annal. XIV, 24. *Carne pecudum* propulſare famem *adacti.* Praeſtat tamen retinere DEPELLERE, quod poſt Aldum omnes fere Editiones ſecutae ſunt; & ita nos in Graeviana, Magdalenenſi, Batteliano, & Coll. Trinitatis reperimus. Cicero de Oratore III, 38. *Ut veſtis* frigoris depellendi *cauſſa reperta.* Seneca Epiſt. IV. *Ut* famem *ſitimque* depellas. Quintilianus Declam. V. *Quid tam publicum, quam ut alicujus* famem *proximus quiſque* depellat? Tacitus Annal. XV, 12. *Ut ſimul hoſtem* famemque depelleret. Idem Hiſt. V, 4. *Effigies animalis, quo monſtrante errorem* ſitimque depulerunt. Sic denique hunc verſum citat Scholiaſtes Juvenalis ad Sat. XIV, 273.

Frigus quo duramque famem DEPELLERE *poſſit.*

25. MAL-

Digitized by Google

Dum vitant ſtulti vitia, in contraria currunt.
Malchinus tunicis demiſſis ambulat: eſt qui
Inguen ad obſcaenum ſubductis uſque facetus:
Paſtillos Rufillus olet, Gargonius hircum.
Nil medium eſt. ſunt qui nolint tetigiſſe, niſi illas,
Quarum ſubſuta talos tegat inſtita veſte:
Contra alius nullam, niſi olente in fornice ſtantem.
Quidam notus homo cum exiret fornice; Macte
Virtute eſto, inquit ſententia dia Catonis.
Nam ſimul ac venas inflavit tetra libido,
Huc juvenes aequum eſt deſcendere, non alienas

v. 25. Vulg. MALTHINUS. 27. GORGONIUS. 30. OLENTI.

Per-

25. MALTHINUS TUNICIS] Ita Editio Veneta prima: ſed altera cum Loſcheriana MALCHINUS. Par quoque in membranis diverſitas. Codex Graevianus, *Malthinus*, Leidenſis, Torrentianus & Barthianus Adverſ. XXXVIII, 6. *Maltinus*; Reginenſis cum pluribus aliis, *Malchinus*, duo *Malchimus*. Qui *Maltinus* ſcribunt, deductum volunt a vetere vocabulo *Malta*, quo *mollis* ſignificatur, ut Lucilius XXVII.

Inſanum vocant, quem maltam *ac feminam dici videbit.*

Ergo ſi *Malta* inter cognomina erat (quod non memini me legiſſe) erit a *Malta Maltinus*, ut ab *Agrippa Agrippinus.* Quibus autem *Malthinus* magis arridet, ii a μαλθακὸς *mollis* nomen formatum putant: verum haec ſententia vix ullam veri ſpeciem habet. Mihi quidem tutius hic videtur, in re adeo incerta plurimorum codicum veſtigiis inſiſtere; ut MALCHINUS cognomen ſit a *Malcho* derivatum. Gruterus 317, 7. T. AEL. MALCO. LICTORI. 93, 5. SUB. CURA. M. ULPII. MALCHI. unde & 627, 13. P. METTIO. MALCHIONI. 578, 2. T. STATILIUS. MALCHIO. A *Malcho* autem *Malchinus*, ut *a Paullo Paullinus, a Rufo Rufinus, a Balbo Balbinus*, & alia infinita.

27. GORGONIUS HIRCUM] Ita quidem Editiones veteres, *Gorgonius*, ut & verſu mox 35, *Cupennius.* Quorum poſterius ex melioribus codicibus, qui *Cupiennius* exhibent, recte reformarunt Interpretes. Ita Cicero in fine Epiſtolarum ad Atticum, CICERO C. CUPIENNIO S. *Hec te vehementer, mi Cupienni, etiam atque etiam rogo.* Reineſius in Inſcript. V, 23. C. CUPIENNIUS PRIMITIVUS. Prius tamen illud *Gorgonius* in ſedibus ſuis quietum reliquerunt, nihil ex codicibus proferentes. Solus Pulmannus ingenue fatetur, quattuor ſuos & hic & infra Sat. IV. v. 92. GARGONIUS exhibere: quibus aſtipulantur ex noſtris optimi Graevianus, Reginenſis cum Regio & Franekerano. Atque haec melior, me judice, lectio eſt. *Gorgonius* enim ἀπὸ τῆς Γοργόνος deductum ſecundam ſyllabam corripere debuit. Extat autem apud Gruterum 1031, 8. CAVIAE GORGONIAE: Symmach. Epiſt. I, 29. *Frater meus Gorgonius:* Ammian. Marc. XV, 2. *Gorgonius, cui erat thalami Caeſariani cura commiſſa.* Niſi forte ibi quoque, ut hic, exſcriptores erraverint. Nam & alibi ſaepe ita peccatum eſt. Cicero in Bruto c. 48. *Omnium rabularum acutiſſimum judico equeſtris ordinis C. Gorgonium.* Ita quidem libri typis impreſſi; ſed membranae *Gargonium* habent, teſte Grutero. Seneca Suaſoria VII. *Gargonius dixit duas res, quibus* ſtultiores *ne ipſe quidem umquam dixerat.* Ita membranae & editiones: ſunt tamen qui ex conjectura *Gorgonius* hic reponere geſtiant. Idem Controv. 34. *Gargius multo* ſtultius, *quare Promethei Parrhaſium ſupplicium finxiſſent: Ego, inquit, ardente Olyntho, non odiſſem ignium auctorem?* Etiam hic repone *Gargonius*, nam eundem eſſe res ipſa clamitat. Idem Controv. 24. *Gorgonius in hac controverſia foedo genere cacozeliae uſus, dixit, Iſtud publicum adulterium eſt ſub Milsiadis tropaeis concumbere.* Iterum Controv. 7. *Gorgonius fuit Buteonis auditor, poſtea Scholae quoque ſucceſſor, vocis obtuſae, ſed pugnaciſſimae, cui Baro Scurra rem venuſtiſſimam dixit: Centum rancorum*

vo-

Digitized by Google

Permolere uxores. Nolim laudarier, inquit,
Sic me, mirator cunni Cupiennius albi.
Audire eſt operae pretium, procedere recte
Qui moechos non voltis; ut omni parte laborent;
Utque illis multo corrupta dolore voluptas,
Atque haec rara, cadat dura inter ſaepe pericla.
Hic ſe praecipitem tecto dedit: ille flagellis
Ad mortem caeſus: fugiens hic decidit acrem
Praedonum in turbam: dedit hic pro corpore nummos:
Hunc perminxerunt calones; quin etiam illud
Accidit, ut cuidam teſtis caudamque ſalacem

v. 38. Vulg. MOECHIS.

De-

vocem habes. Hic putavit, varium colorem ſe excogitaſſe pro patre. Ego, inquit, dictavi, Duplum dabo, ſi manus non praecideritis. Librario una ſyllaba excidit, Non: & ſcripſit, ſi praecideritis. Digna res quae voce illa diceretur. Utrobique ſilet Gruterus: & tamen hic ipſe ſine dubio eſt, qui ſupra Suaſoria VII. *Gargonius* vocatus eſt. Atque haec loca eo libentius exſcripſimus; quia eundem hunc *Gargonium* eſſe credimus, quem Horatius *hircum olere* dicit. Aetas enim & cetera omnia pulchre conveniunt. Similiter & *Baro ille Scurra*, ſive ut codices Gruteri, *Baros*, idem mihi eſſe videtur, qui Horatio *Barrus* vel *Barus* dicitur, Serm. I, 7. v. 8.

adeo ſermonis amari
Siſennas, Barros *ut equis praecurreret albis.*

Porro *Gargonius* nomen erat Romanum: Gruterus Inſcript. 685, 3. CN. GARCONIO CN. FILIO PAULLINO: atque ei alia affinia, *Gargennius*, *Gargilius*, *Gargilianus*: Grut. 543, 5. Q. GARGENNIUS L. F. SCA. CELER. Martialis III, 96.

Si te prendero, Gargili, *tacebis.*

& III, 30.

Dic mihi, quid Romae, Gargiliane, *facis?*

30. OLENTI IN FORNICE STANTEM] Codices quidem, quos vidi, *olenti:* ſed ad morem Horatianum ſcribendum eſt, OLENTE. Vide nos ad Carm. I, 25. v. 17. Antiquitus videtur ſcriptum eſſe, *olentin fornice:* inde facilis Librariis anſa data eſt, ut *olenti in* reponerent.

33. TETRA LIBIDO] Novi virum ingenioſum, qui ex conjectura reponere voluit,

Nam ſimul ac venas inflavit tenta *libido:*

atque ejus emendationis Petronium ſponſorem dedit; *Ut pateretur ſatisfieri ſibi, & cetera quae* libido diſtenta *dictabat.* Satis quidem appoſite: retinemus tamen omnium codicum lectionem, TETRA. Porcius Latro in Catilinam; *Adjutore* teterrimarum libidinum, *ſocio maximorum periculorum.* & iterum, *In exercitatione* teterrimarum libidinum. Lactant. Div. Inſt. VI. *De iſtis loquor, quorum* teterrima libido *ne capiti quidem parcit.*

38. QUI MOECHIS NON VULTIS] Parodiam hanc eſſe ex verſibus Ennianis monent Scholiaſtae:

Audire eſt operae pretium, procedere recte
Qui moechis non vultis.

Ennii autem verba ſic citant:

Audire eſt operae pretium, procedere recte
Qui rem Romanam, Latium augeſcere vultis.

Unde facile erat divinare, quo propior eſſet & perfectior imitatio, ſic potius ſcripſiſſe Noſtrum,

procedere recte
Qui MOECHOS *non vultis.*

Atque ita poſtea reperi in codice Leidenſi, & in Excerptis Bodleianis, & Collegii Trinitatis Codice pro varia lectione, & in Reginenſi a manu ſecunda. Neque aliter legiſſe Acronem, ex ejus paraphraſi, quantumvis inepta & abſurda, licet animadvertere. *Operae*, ait, *pretium eſt audire* moechos, *qui non vultis procedere recte ad meretricem.* Porro, quod ad ſententiam attinet, eodem recidit, ſive *moechos recte procedere* dixeris, ſive *recte procedere moechis.* Terentius Adelph. Act. & Scen. ult.

Syre, proceſſiſti hodie pulchre:

quod perinde eſt, ac *pulchre tibi hodie proceſſit.*

46. De-

Demeterent ferro. jure omnes. Galba negabat.
Tutior at quanto merx eſt in claſſe ſecunda!
Libertinarum dico: Salluſtius in qua
Non minus inſanit, quam qui moechatur. at hic ſi,
Qua res, qua ratio ſuaderet, quaque modeſte
Munifico eſſe licet, vellet bonus atque benignus
Eſſe; daret quantum ſatis eſſet, nec ſibi damno
Dedecorique foret. verum hoc ſe amplectitur uno,
Hoc amat & laudat: Matronam nullam ego tango.

v. 46. DEMETERET FERRUM. 48. IN QUAS.

Ut

46. DEMETERET FERRUM] In vetuſtis editionibus ſic locus hic exhibetur,

quin etiam illud
Accidit, ut quidam teſtes caudamque ſalacem
Demeteret ferro.

Quae cum manca & imperfecta oratio ſit (deeſt enim nomen caſus dativi) cumque Lambinus in duobus ſuis *cuidam*, non *quidam*, invenerit; ille partim eos ſecutus, partim conjecturae ſuae fiſus, ſic edi curavit,

Accidit, ut cuidam *teſtes caudamque ſalacem*
Demeteret ferrum.

Quin & Cruquius in uno ſuo *cuidam* pro varia lectione adſcriptum reperit; in altero ultima ſyllaba τοῦ *ferro* in litura erat; ut a prima manu *ferrum* fuiſſe videatur. Henricus autem Stephanus utrumque, & *cuidam* & *ferrum*, ex veteribus codicibus edidiſſe ſe memorat; quem tamen non alios praeter Lambinianos & Cruquianos velle hic ſuſpicor. Mihi vero *demeteret ferrum* (praeterquam quod codices id abnegent) figuratius paullo & elatius videbatur, quam ut Sermonibus hiſce per humum repentibus conveniret: quale illud Virgilii, Aen. X, 394.

Nam tibi, Thymbre, caput Evandrius abſtulit enſis:

& praeterea *ferro demetere* receptam bonis ſcriptoribus phraſin, non temere mutandam eſſe cenſebam. Silius Ital. XVI.

Tantum acies, hominumque ferox diſcordia ferro
Demetit.

Lactantius V, 9. *Qui virilia ſua* ferro metant. Seneca Agam. v. 986.

Aegiſthe, ceſſas impium ferro *caput*
Demetere?

Ovid. Metam. V, 201.

Huic Chromis amplexo tremulis altaria palmis
Demetit enſe *caput.*

ubi plura vide apud Heinſium in notis. Quamobrem unius literulae vel apicis potius additione ſic locum refingebam, cum ſuperioribus connectens:

Hunc perminxerunt calones; quin etiam illud
Accidit, ut CUIDAM *teſtes caudamque ſalacem*
DEMETERENT *ferro:*

ſcilicet, *calones demeterent:* quibus enim potius ejuſmodi opus mandandum erat? Ita in Milite Plauti Glorioſo Scena ultima, Periplectomenes moechum deprenſum Carioni & Sceledro ſervis verberandum & caſtrandum committit:

Ducite iſtum: ſi non ſequitur, rapite ſublimem foras:
Vide ut iſtic tibi ſit acutus, Cario, culter probe.

Atque haec olim mihi in mentem veniebant; cum poſtea animadverti πολυμαθέστατον Barthium in Adverſar. XXXVIII, 6. in eandem plane conjecturam incidiſſe. Ille itaque hanc palmam ſibi habeat, qui prior occupavit.

48. SALLUSTIUS IN QUAS NON MINUS INSANIT] At potius caſus Ablativus hic requiri videtur, ut Epod. XI.

Hic tertius December, ex quo deſtiti
Inachia furere.

& Serm. I, 4. v. 49.

meretrice nepos inſanus amica.

& v. 27.

Hic nuptarum inſanit amoribus, *hic puerorum.*

& Carm. I, 17.

Dices laborantes in uno
Penelopen vitreamque Circen.

Unde acutiſſimus Nic. Heinſius in exemplaris ſui margine, *Forte*, inquit, IN QUIS *corrigendum* Recte quidem, quod ad dictionem attinet. Nos tamen, ni fallimur, verius propiuſque ad receptam lectionem;

Tutior at quanto merx eſt in claſſe ſecunda,

Liber-

Digitized by Google

Ut quondam Marſaeus amator Originis, ille
Qui patrium mimae donat fundumque laremque,
Nil fuerit mî, inquit, cum uxoribus umquam alienis.
Verum eſt cum mimis, eſt cum meretricibus: unde
Fama malum gravius, quam res, trahit. an tibi abunde
Perſonam ſatis eſt, non illud, quicquid ubique
Officit, evitare? bonam deperdere famam,
Rem patris oblimare, malum eſt ubicumque. quid inter-
Eſt in matrona, ancilla, peccesne togata?

Vil-

v. 63. PECCESVE.

Libertinarum dico: Salluſtius in QUA
Non minus inſanit, quam qui moechatur.

hoc eſt, in *qua claſſe libertinarum.* Atque ita poſtea invenimus clare & ſine ulla raſura in Codice Regio. Poteris tamen vulgatam defendere ex Seneca Her. Oet. v. 370.

Referam quid alias? nempe Theſpiades vacant,
Brevique in illas arſit *Atrides face.*

Ubi tamen idem Heinſius (referente Gronovio) *in illis arſit* repoſitum voluit; ut apud Ovidium Metam. VII, 21.

quid in hoſpite *regia virgo*
Ureris?

& VIII, 50.

merito deus arſit in illa.

Verum, utcumque de Senecae loco fiat; tot utique exemplis freti manuſcripti Regii auctoritatem tuto ſequemur. Quin & Joannes Saresberienſis ita olim videtur legiſſe: nam aperte huc alludit in Policrat. VIII, 3. *Dignus eſt ergo Thraſo, qui intromittatur ad Thaidem, excluſo Phaedria, qui in ea non minus inſanit.*

49. AT HIC SI] Optimus noſter Graevianus clare, *ut hic ſi.* Et in Reginenſi *at* quidem hodie extat, ſed alia manu & poſt raſuram: unde initio fuiſſe *ut* non falſo licet conjicere. Lege igitur, & diſtingue:

Tutior at quanto merx eſt in claſſe ſecunda;
Libertinarum dico: Salluſtius in qua
Non minus inſanit, quam qui moechatur: UT
hic ſi,
Qua res — vellet bonus atque benignus Eſſe.

Quanto tutior, inquit, *merx eſt: adeo ut ſi Salluſtius vellet &c.* vulgata quidem ferri poteſt; ſed haec verior & elegantior.

63. PECCESVE TOGATA] Sine dubio legendum, ut recte olim Lambinus conjecerat,

quid inter —
Eſt, in matrona, ancilla, peccesNE togata?

atque ita codices noſtri, Colbertinus, Battelianus, & Collegii Trinitatis. Ordo eſt, *Quid intereſt, in matrona, ancilla, togatáne pecces?* ſic infra v. 76.

tuo vitio, rerumne labores,
Nil referre putas?

Ne encliticum idem hic valet, ac *an*: & aut alterutrum aut utrumque in hac locutione neceſſarium eſt. Epiſt. II, 2. v. 166.

Quid refert, vivas numerato nuper, an *olim?*

Serm. II, 3. v. 157.

Quid refert, morbo, an *furtis pereamve rapinis?*

& v. 166.

quid enim differt, balatrone
Dones quicquid habes, an *numquam utare paratis?*

& II, 7. v. 8.

Quid refert, uri virgis ferroque necari
Auctoratus eas, an *turpi clauſus in arca?*

Carm. II, 3.

Dives ne *priſco natus ab Inacho*
Nil intereſt, an *pauper.*

Tibullus IV, 5.

Annue: quid refert, clamne palamne roget:

Vulgata itaque lectio ne Latina quidem eſt. Et ſi *ve* retinere malis, tum legendum, ut codex Regius habet, & pro varia lectione codex Regiae Soc.

quid inter —
Eſt, an *matrona, ancilla, peccesve togata.*

Et *pecces* quidem *matrona*, ſine praepoſitione; ut Carm. I, 33.

Quam turpi Pholoë peccet adultero.

Sed eo pacto ordo vitioſus erit; ſic enim dicendum erat: *Quid intereſt, matrona, an ancilla togatave pecces.* Quare lectio ſuperior ſola eſt ſincera.

64. VIL-

Villius in Fauſta Sullae gener, hoc miſer uno
Nomine deceptus, poenas dedit uſque ſuperque
Quam ſatis eſt; pugnis caeſus, ferroque petitus,
Excluſus fore, cum Longarenus foret intus.
Huic ſi, mutonis verbis, mala tanta videnti
Diceret haec animus: Quid vis tibi? numquid ego a te
Magno prognatum depoſco conſule cunnum,
Velatumque ſtola, mea cum conferbuit ira?
Quid reſponderet? Magno patre nata puella eſt.

At

64. Villius in Fausta Syllae gener] Scholiaſtae ad locum; *Villius*, inquiunt, pro *Annio* ponitur, ut Carm. II, 12. v. 13. *Licymnia* pro *Terentia*; *eodem numero ſyllabarum commutationem nominum fecit. Quippe Fauſta Syllae filia T. Annio Miloni nupta eſt.* Et quidem Fauſtam Miloni nuptam fuiſſe bona fide narrant Scholiaſtae; neque dubitare debuit optimus Torrentius. Aſconius in Argumento orat: Milon: *Milo*, inquit, *rheda vehebatur cum* uxore Fauſta *filia L. Syllae Dictatoris.* Et iterum: *Poſtulaverunt familiam Milonis, item* Fauſtae uxoris ejus, *exhibendam.* Servius ad Aeneïd. VI, 612. *Sallaſtium ſignificat, quem* Milo *deprehenſum ſub ſervi habitu verberavit in adulterio* uxoris ſuae, *quae fuerat* Fauſta *Syllae filia.* Idem Indicat & Cicero Epiſt. ad Atticum V, 8. Atqui eo ipſo, quod fides in hac re Scholiaſtis conſtat, in altera eis abneganda eſt, cum *Annium* tecto nomine *Villium* hic vocari volunt. Non enim hic de *maritorum*, ſed *Moechorum* incommodis periculiſque Noſter agit; ut bene animadvertit Lambinus. Ergo *Villius* iſte, quicumque fuerit, erat adulter Fauſtae, non conjux. *Villius in Fauſta Syllae gener*, eleganter dictum; ut Tacitus Annal. III, 24. *D. Silanus* in nepti *Auguſti adulter.* Quamobrem ſi fictum *Villii* nomen exiſtimarem, *Fulvium* potius, notum Fauſtae adulterum, perſtringi hic crederem: de quo Macrobius Saturn. II, 2. *Fauſtus Syllae filius*, *cum* ſoror ejus *eodem tempore duos moechos haberet*, Fulvium *Fullonis filium & Pompeium Maculam*; *Miror*, *inquit*, *ſororem meam habere maculam*, *cum fullonem habeat.* Sed quorſum opus erat, ut *moechum* falſo nomine celaret Noſter, cum *Fauſtam* ſuo & vero prodiderit? Hoc plane ineptum eſt. Quare aut Fulvius hic pro Villius reponi poterit; cum demta litera initiali proxime accedat ad ſcripturam receptam: aut fortaſſe ipſum *Villium* habemus, Cicer. Epiſt. Fam. II, 6. *Nondum erat auditum te ad Italiam adventare*, *cum Sextum* Villium, Milonis mei familiarem, *cum his ad te literis miſi.* Nota enim moechorum ars, in mariti ſe familiaritatem inſinuare, cum ad uxorem viam affectant.

68. Mala tanta videntis] *Videnti* habent tum veteres editiones, tum ſcripti codices ad unum omnes; certe quibus ego uſus ſum. Atque ita ſententia poſtulat, *Huic Villio videnti tanta mala*, *ſcilicet ſe pugnis caeſum*, *ferro petitum*, *& domo excluſum eſſe*, *ſi animus diceret.* Equidem miror, unde illud *videntis* in tot editiones malum pedem intulerit: cum nihil eo inſulſius abſurdiuſve fingi poſſit.

81. Sit licet hoc, Cerinthe, tuum] Locus implicatiſſimus, quemque fruſtra aggreſſi ſunt viri eruditi:

Nec magis huic inter niveos virideſque lapillos
(Sit licet hoc, Cerinthe, tuum) tenerum eſt femur, aut crus
Rectius: atque etiam melius perſaepe togatae.

Ne huic matronae, ait, *magis tenerum femur eſt*, *aut crus rectius.* Rectius quo; omnino deeſt aliquid, quocum comparatio fiat. Deinde illud vide, *Sit licet hoc*, *Cerinthe*, *tuum.* Quodnam, amabo, illud *tuum?* hic vero in anguſtiis ſe verſari probe ſentiunt Interpretes. Quidam enim ſic explicant, *hoc tuum*, Cerinthe, niveos lapillos geſtare: alii, *hoc tuum* matronas lapillos geſtantes deperire. Quae, ut ſine teſte & auctore dicuntur (quis enim de Cerintho talia prodidit) ita ex verbis auctoris nullis tormentis elici, nulloque jure ſubintelligi poſſunt. *Hoc tuum* enim ex vi conſtructionis nuſquam alio referri poteſt, quam ad *femur aut crus.* Id quod ſatis oſtendit Priſcia-

ni

Digitized by Google

At quanto meliora monet, pugnantiaque iſtis
Dives opis natura ſuae! tu ſi modo recte
Diſpenſare velis, ac non fugienda petendis
Inmiſcere. tuo vitio, rerumne labores,
Nil referre putas? quare, ne poeniteat te,
Deſine matronas ſectarier: unde laboris
Plus haurire mali eſt, quam ex re decerpere fructus.
Nec magis huic, inter niveos viridiſque lapillos
Sit licet, ô Cerinthe, tuo tenerum eſt femur, aut crus

v. 81. Vulg. Sit licet HOC, Cerinthe, TUUM. Re-

ni locus p. 701. *Hoc femur femoris: Horatius: Femur, o Cherinte, tuum*: ſive ut in Codd. MSS. extat, *Femur Cerinthe tuum.* Quae conſtructio cum ineptam aut nullam potius ſententiam efficiat; ideo ad coacta illa, & conſcii quidem abſurditatis, confugerunt interpretes. Nos locum ipſum prius emendabimus; deinde rerum ſingularum rationes reddemus: ſic itaque legimus & diſtinguimus;

Nec magis huic, inter niveos viridesque lapillos
Sit licet, O Cerinthe, TUO *tenerum eſt femur, aut crus*

Rectius: atque etiam melius perſaepe togatae EST.

ubi ordo eſt, *Nec huic*, cuicumque ſtolatae ſcilicet & diviti, *ſit licet inter niveos viridesque lapillos, magis tenerum femur aut crus rectius eſt tuo, O Cerinthe: imo vero perſaepe crus femurve melius eſt togatae, quam illi ſtolatae.* Cerinthus, ut recte hic veteres Scholiaſtae, puer erat ex delicatis, omnium iis temporibus formoſiſſimus; qualis Lyciſcus ille Epod. XI. qui *quamlibet mulierem mollitie vincere gloriari* poſſet. De hoc Cerintho & ejus eximia ſpecie multa habet Tibullus lib. IV. Ex ipſo certe cognomine apparet ſervum fuiſſe, etſi poſtea manumiſſum. Eſt enim a Graeco Κήρινθος; & ſcribendum eſt *Cerinthe*; non ut plerique codices & Flacci & Tibulli habent *Cherinte*, vel *Cherinthe*. Gruterus 838, 8. M. BLOSSIUS CERINTHUS. 944, 3. T. LARCII CERINTHI. 1129, 7. CERINTHUS. Marmora Felſinea p. 251. C. TERENTII CERINTHI. Eodem tamen, quo librarii, errore Lapidarius dedit apud Grut. 996, 7. T. ANNIO CHERINTO. Sententia itaque jam nunc ſatis aperta eſt: Nullius matronae margaritis & ſmaragdis onuſtae femur tenerius aut crus rectius eſt tuo, o formoſiſſime Cerinthe, qui ejuſmodi ornamentis cares. Porro, O *Cerinthe*, non *hoc*, praeferunt duo Cruquii & totidem Berſmanni codices, optimuſque noſter Reginenſis. Facile autem O in *hoc* a Librariis mutatum eſt, quia ſequens vocabulum a litera C inciperet. Sic Ovid. Triſt. III, 3. v. 27.

liquet, o cariſſima, nobis
Tempus agi ſine me non niſi triſte tibi.

plurimi codd. *hoc cariſſima*: & ita alibi paſſim. *Tuo* autem habent, non *tuum* Turnebi & Lambini aliquot cum Colbertino noſtro. Cave vero credas illud *tuum* Priſciani auctoritate firmari; cum citet ex Horatio, *Femur, Cerinthe, tuum.* Non enim, quod ipſe vides, eo ordine & modo, quo apud auctorem extant, verba laudavit; ſed ſuis uſibus variando accommodavit: idque jure ſuo; quippe & nos, qui *tuo* legimus, *Cerinthi femur* intelligimus. Denique poſt *togatae* EST exhibetur in Blandiniis Cruquianis. Ceterum Codex Coll. Trinitatis paullo ornatius verba collocat,

Nec magis huic NIVEOS INTER *viridesque lapillos.*

Imitatus vero eſt elegantiſſimus Boëtius Conſol. Philoſ. III, 10.

Aut Indus calido propinquus orbi
Candidis *miſcens* virides lapillos.

& III, 4.

Quamvis ſe Tyrio ſuperbus oſtro
Comeret, & niveis lapillis.

Seneca Hippol. 392.

nec niveus lapis
Deducat aures, Indici donum maris.

Poſtremo non aliter, quam nos, legiſſe veteres Scholiaſtas conſtabit ex ipſorum enarratione, quae ſic habet: *Nec femur aut crus magis tenerum eſt huic matronae, licet ſit inter niveos & virides lapillos, quam tuum, o Cerinthe: cum tenerius femur*

Rectius: atque etiam melius perſaepe togatae eſt.
Adde huc, quod mercem ſine fucis geſtat; aperte
Quod venale habet, oſtendit; neque ſi quid honeſti eſt,
Jactat habetque palam, quaerit quo turpia celet.
Regibus his mos eſt, ubi equos mercantur; opertos
In-

v. 82. Vulg. Deeſt EST. 84. NEC.

atque etiam melius crus perſaepe ſit togatae. Nihil verius. Certe *quam tuum, o Cerinthe*, liquidiſſima eſt paraphraſis noſtrae lectionis,

Sit licet, O Cerinthe, suo.

86. UBI EQUOS MERCANTUR, OPERTOS INSPICIUNT] Editio princeps Veneta *opertos:* ſed altera cum Loſcheriana *apertos.* Prius tamen in recentioribus magis obtinuit; utpote & a Scholiaſtis agnitum, & in pleriſque melioris notae codicibus inventum, ut in noſtris, Leidenſi, Graeviano, Reginenſi aliiſque. In margine Graeviano a manu vetere ſic annotatum eſt: *Divites prudentia callentes, cum equos emunt,* opertos *conſiderant; ne ſpecie & magnitudine illorum decipiantur: ac per hoc potius* ungulam *pedis conſiderant, utrumnam mollis habeatur.* Rectiſſime; & his gemina fere habes apud Acronem & Porphyrionem. Nempe hoc modo argumentatur Horatius: Amatores ſtulte rem ſuam gerere: quippe amati corporis pulchriora tantum membra conſiderare; cetera ſi qua ſint deformia praetermittere: in *brachiis*, ſi forte, candidis & pluma mollioribus, in *crure* recto & teretibus ſuris, defixos ſtupere: atque *naſum* interim pravum & nimium, *latus* breve & curtum, *pedem* longum & enormem minime animadvertere. Multo autem rectius ſapere principes, cum generoſos equos mercari eis opus ſit. Cavere enim, ne pulchriorum equi partium admiratione abrepti praviores non videant, aut videntes ignoſcant. Quonam autem pacto id ſibi cavent? Nempe reliquo equi corpore ſtragulis tantiſper tecto & operto, pedes (quorum praecipue habenda eſt ratio) diligenter inſpiciunt; ſi *ungula* alta ſit & concava, brevi & rotundo & ſolido cornu: tum demum his probatis, caetera nudant, & contemplantur *caput* breve & argutum, *cervicem* mollem & excelſam, *clunes* rotundos & toroſos, ceteraque quae in nobili equo pulchritudinem abſolvunt. Quid in hac expoſitione vituperandum ſit, equidem nullus video. Magnus tamen Lipſius ad Senecae Epiſt. LXXX. *apertos* hic apud Flaccum legit; Scilicet, ut ibi Seneca, *equum empturus, ſolvi jubes ſtratum; detrahis veſtimenta venalibus, ne qua vitia corporis lateant.* & iterum Ep. XLVII. *Stultus eſt, qui equum empturus, non ipſum inſpicit, ſed ſtratum ejus ac froenos:* quae verba & plura ibidem ſuo more ſuffuratus eſt Macrobius Saturn. I, 11. Apuleius de deo Socratis circa finem, Lipſio etiam laudatus; *Quippe non intelligit, aeque divites ſpectari ſolere, ut equos mercamur. Neque enim in emendis equis phaleras conſideramus, & baltei polimina inſpicimus, & ornatiſſimae cervicis divitias contemplamur: — ſed iſtis omnibus exuviis amolitis equum ipſum nudum, & ſolum corpus ejus & animum contemplamur.* Quid ergo? annon ubi equos mercantur reges, *apertos* inſpiciunt? Sine dubio id quidem: at nihilo tamen minus lectio altera ſola eſt ſincera. Primum enim *opertos* inſpiciunt, tantiſper dum pedes probantur: tum denique totos nudos & *apertos* conſiderant. Atque hunc ſenſum locus ipſe & auctoris propoſitum plane efflagitat. Non enim amatores hic redarguit, quod corporis amati *nihil omnino* videant (& tamen, ſi *apertos* legeris, id foret admittendum) ſed quod ſola *corporis optima* contemplentur, *O crus, o brachia,* exclamantes: in vitiis interim explorandis Hypſaea caeciores. Quos potius exemplo eorum, qui equos mercantur, facere hortatur. Ut enim illi ſpecioſas equi partes tegunt & operiunt, quo pedibus ejus ſcrutandis fideliorem dent operam: ita vos, ait, laudata illa *crura & brachia* tantiſper praetermittite; ut de *naſi* & *lateris* & *pedum* deformitate verius judicare poſſitis. Quid, quod abſurdam plane efficiunt ſententiam, qui *apertos* ſubſtituunt? *Apertos ſcilicet inſpiciunt equos, ne mollities pedum lateat & fallat empturos.* Atqui ea cautela nihil hic juvat. Ut enim ſtratum detraxeris, & apertum nudumque equum ſtiteris; non ideo occulta pedum vitia deprehendas. At ea exploranda alia arte opus eſt. Neque vero quiſquam venditor *pedes* equi occulere ſolet aut poteſt: ut ad hanc rem ſupervacuum prorſus conſilium ſit de equo *aperiendo.* Denique, ut jam ex Seneca & Apuleio vidimus, *ſtultus* omnino & bardus ſit oportet, qui equum empturus, non nudum & *apertum* inſpicit: *omnes*, quicumque equos mercamur, exuviis amolitis, *corpus ipſum* conſideramus. Quorſum itaque ſolis *regibus* tribuendus erat, qui omninm mos eſt? Enimvero *apertos* equos
in-

Inſpiciunt: ne ſi facies, ut ſaepe, decora
Molli fulta pede eſt; emtorem ducat hiantem,
Quod pulchrae clunes, breve quod caput, ardua cervix.
Hoc illi recte. tu corporis optima Lyncei
Contemplare oculis; Hypſaea caecior, illa

v. 88. Inducat. 90. Ne cor. opt. Lynceis. 91. Contemplere.

Quae

inſpiciunt omnes, *opertos* ſoli reges & principes: Quippe his non niſi pulcherrimi equi venales proponuntur,

Quis pulchrae clunes, breve quie caput, ardua cervix:

& proinde id praecipue eis cavendum eſt, ne facie illa decora capti & deliniti vitioſo pedi ignoſcant: aliis, qui pro re anguſta viliores ignobilioreſque mercari ſolent, non par eſt periculum. Atque haec quidem eo exactius proſecuti ſumus, cum ob ſummam Lipſii auctoritatem, tum quod nuperius duo viri inſignes Faber & Dacierius pro lectione altera *apertos* acerrime contenderunt. Quorum tamen rationes, ſi cum his noſtris componantur, inanes & pravas reperies. *Si* operti, inquiunt, *forent equi*, *certe* pulchrae *illae* clunes *in equis non apparerent, quod tamen ab Horatio poſitum eſt manifeſtiſſime.* Quomodo ſodes *poſitum?* imo vero contrarium prorſus. Opertos enim inſpiciunt, ne pulchrae clunes appareant, & emtorem hiantem ducant. Quid hoc manifeſtius? *At ſi equorum clunes apparent, qui tandem pedes ipſi* operti *erunt?* Iterum, o boni, eadem chorda, & quidem turpius. Clunes enim non *apparent*, ſed occuluntur: pedes vero *opertos* vel fingere ridiculum eſt. Cetera taedet ventilare & excutere: ex iis enim, quae jam diximus, ſponte ſua labaſcunt & corruunt.

88. Emtorem inducat hiantem] Ita quidem editi & ſcripti, quos vidimus. Pace tamen eorum, audebimus reponere,

Molli fulta pede eſt, emtorem DUCAT *hiantem:*

Elegantiſſimum certe in hac ſententia vocabulum. *Inducere* enim eſt univerſim perſuadere & illicere, ſive bene cedat, ſeu ſecus: *ducere* vero eſt male perſuadere, & in fraudem & damnum illicere. Perſius Sat. V. v. 176.

Jus habes ille ſui, palpo quem DUCIT HIANTEM
Cretata ambitio?

Quis ambigat, quin frequentiſſimus Flacci imitator ad hunc ipſum locum reſpexerit? Noſter ipſe Serm. II, 2. v. 35.

Ducit *te ſpecies, video.*

ſpecies te ducit & fallit, plane ut hic, *facies ducat emtorem.* Epiſt. II, 1. v. 75.

Injuſte totum ducit venitque *poëma.*

hoc eſt, ducit emtorem & venundatur; ut ibi corrigendum eſſe ſuo loco oſtendemus. Terentius And. I, 2.

Id voluit, nos ſic nec opinantes duci *falſo gaudio.*

& IV, 1.

Quid tandem? etiam nunc me ducere *iſtis dictis poſtulas?*

Ceterum facillime *in* adhaerere potuit τῷ *ducat* ex ultima litera *m* vocis praecedentis.

90. Ne corporis optima Lynceis] At interpretes non uſque adeo Lynceis hic uſos eſſe oculis, jam opinor manifeſtum erit. Videamus totum locum:

Hoc illi recte: ne corporis optima Lynceis
Contemplere oculis; Hypſaea caecior illa
Quae mala ſunt ſpectes. O crus, o brachia?

Ubi primo, *Lynceis* quidem *oculis* recte dicitur; ut Boëtio Conſ. Philoſoph. III, 8. *Quod ſi, ut Ariſtoteles ait*, Lynceis oculis *homines uterentur*: ſed loco huic minime convenit. Nam a *Λυγκεὺς, Λύγκειος Lyncêus* formatur, ſecunda ſyllaba producta: ut ab *Ἀχιλλεὺς Ἀχίλλειος Achillêus, Θησεὺς Θήσειος Thesêus* &c. & proinde per Craſin in diſyllabon coaleſcere non poteſt. Propertius III, 20.

Scandam ego Theſêae *brachia longa viae.*

Ovidius Triſt. I, 1.

Solus Achillêo *tollere more poteſt.*

Idem Faſt. V. v. 709.

Pectora trajectus Lyncêo *Caſtor ab enſe.*

Corrige ergo cum vetuſtiſſimo Blandinio apud Cruquium, & Graeviano noſtro, *Lyncei*, caſu genitivo a *Lynceus*; ut illud Virgilii Aen. I, 41.

Unius ob noxam & furias Ajacis Oïlei.

Dein vero & ſententiam perpende. *Hoc illi*, ait, *recte:* reges ſcilicet equos emturi opertos eos inſpiciunt; *ne tu*, amator, *optima corporis amicae tuae oculis Lyncei contempleris, mala autem oculis Hypſaeae.* Itane vero? an eo conſilio reges equos conſiderant, ne amatores in amicarum forma caecutiant? Tam comes & facetos reges non temere hodie, credo, inveneris. Sed dic, amabo: an tibi credibile eſt, tam ineptum hoc ab auctore profectum eſſe? cave, dixeris. Quin ignaros potius librarios incuſare jus & fas eſt; qui antitheſin

Digitized by Google

Quae mala ſunt, ſpectas. O crus, ô brachia! verum
Depugis, naſuta, brevi latere, ac pede longo eſt.
Matronae, praeter faciem, nil cernere poſſis;
Caetera, ni Catia eſt, demiſſa veſte tegentis.
Si interdicta petes, vallo circumdata, (nam te
Hoc facit inſanum) multae tibi tum officient res;
Cuſtodes, lectica, ciniflones, paraſitae;
Ad talos ſtola demiſſa, & circumdata palla
Plurima, quae invideant pure adparere tibi rem.
Altera nil obſtat: Cois tibi pene videre eſt
Ut nudam; ne crure malo, ne ſit pede turpi:
Metiri poſſis oculo latus. an tibi mavis
Inſidias fieri, pretiumque avellier, ante
Quam mercem oſtendi? LEPOREM venator ut alta
In nive ſectetur, poſitum ſic tangere nolit:

v. 92. Vulg. SPECTES. 106. SECTATUR.

Can-

ſin a Flacco hic poſitam interpolatione ſua perdiderunt. Sine dubio enim ſic ille ſcripſerat,

Hoc illi recte: TU *corporis optima* LYNCEI
CONTEMPLARE *oculis; Hypſaea caecior, illa*
Quae mala ſunt, SPECTAS,

Et *contemplare* quidem praeferunt, praeter Torrentianos aliquot, Reginenſis noſter & alter Collegii Trinitatis: unde anſa porrigitur ad cetera corrigenda. *Hoc quidem*, ait, *illi recte; tu contra inepte & ſtulte facis, qui corporis optima acutiſſime cernis, mala vero negligis & praetermittis.*

106. IN NIVE SECTATUR] At editiones vetuſtae, & membranae fére omnes, antiquiores praeſertim, tam aliorum, quam noſtrae, SECTETUR. Et miror equidem (cum Epigramma Callimachi, unde haec ad verbum ſunt traducta, jam editum & omnibus expoſitum ſit) veram lectionem conſtructionemque adhuc in incerto eſſe. Tu vero ſic ſcribe & diſtingue.

Leporem venator ut alta
In nive SECTETUR, *poſitum ſic tangere nolit*,
Cantat: & apponit, Meus eſt amor huic ſimili; nam
Tranſvolat in medio poſita, & fugientia captat.

ubi ordo eſt, *Cantat, ut venator ſectetur leporem.* Ita Virgilius Eclog. VI, 31.

Namque canebat, uti *magnum per inane coacta*
Semina terrarumque animaeque mariſque fuiſſent.

& verſ. 64.

Tum canit, *errantem Permeſſi ad flumina Gallum*
Aonas in montes ut duxerit *una ſororum.*

Vel illud *nolit* per ſe ſatis oſtendit legendum eſſe *ſectetur.*

110. CURASQUE GRAVES E PECTORE PELLI] Ita priſcae editiones, & codices noſtri Graevianus, Reginenſis cum aliis, ut Carm. I, 7.

nunc vino pellite curas.

Silius Ital. XIII.

Virius a Poeno nullam docet eſſe ſalutem,
Vociferans, pulſis *vivendi* e pectore curis.

Tamen alliteratio illa, *pectore pelli*, ingratum quiddam ſonat. Unde diſertiſſimus Nic. Heinſius e conjectura corrigebat, *e pectore* VELLI: quod in Collegii Trinitatis codice clare exhibetur. At omnium veterrimus Blandinius, cum codice Regio & Galei, & Regiae Societatis, & a prima manu Magdalenenſi, TOLLI habent. Et ex his quidem *velli* minus placet. Reliquorum utrumcunque legas, non flocci intereſt. Dabimus tamen Blandinii codicis honori, ut *tolli* reponamus.

III. NONNE CUPIDINIBUS STATUIT NATURA] Si vulgatam lectionem ab editionibus primis deri-

va-

Cantat, & adponit, MEUS eſt amor huic ſimilis: nam
Tranſvolat in medio poſita, & fugientia captat.
Hiſcine verſiculis ſperas tibi poſſe dolores,
Atque aeſtus, curaſque gravis e pectore tolli?
Nonne, cupidinibus ſtatuat natura modum quem,
Quid latura, ſibi quid ſit dolitura negatum,
Quaerere plus prodeſt; & inane abſcindere ſoldo?
Num, tibi cum faucis urit ſitis, aurea quaeris
Pocula? num eſuriens faſtidis omnia praeter
Pavonem rhombumque? tument tibi cum inguina, num, ſi
Ancilla aut verna eſt praeſto puer, impetus in quem
Continuo fiat, malis tentigine rumpi?
Non ego: namque parabilem amo venerem, facilemque.
ILLAM, Poſt paullo, Sed pluris, Si exierit vir,
Gallis: Hanc, Philodemus ait, ſibi, quae neque magno

Stet

v. 110. PELLI. 111. STATUIT.

vatam retines; vix erit, ut ſententiam expedire poſſis, adeo implicata & ſalebroſa eſt:

Nonne cupidinibus ſtatuit natura modum? quem,
Quid latura ſibi, quid ſit dolitura negatum,
Quaerere plus prodeſt, & inane abſcindere ſoldo.

hoc eſt, ut quidem enarrant, *Quem modum*, videlicet, *Quid latura ſibi, quid negatum dolitura ſit, quaerere plus prodeſt.* Ubi, praeterquam quod hoc modo claudicat oratio, & adſcititio illo *videlicet* tamquam baculo innitens non recte ambulat; illud inſuper attendendum eſt, *modum cupidinum* & *quod naturae negari poteſt vel non poteſt* non unam & eandem rem eſſe (quod illi arbitrantur) ſed alteram ex altera colligi. At quanto rotundius elegantiuſque eſt, quod in melioribus membranis exhibetur; modo recte interpungas?

Nonne cupidinibus STATUAT *natura modum quem,*
Quid latura, ſibi quid ſit dolitura negatum,
Quaerere plus prodeſt, & inane abſcindere ſoldo?

& *ſtatuat* quidem praeter Cruquianos omnes Pulmanni ſex, Lambini & Berſmanni aliquot, etiam ex noſtris Graevianus, Galei, Petrenſis, Battelianus clare praeferunt; neque aliter Scholiaſtae veteres, ut ex enarratione eorum conſtat: *Nonne ſatius eſt quaerere, quem cupiditatibus finem natura* ſtatuerit, *quid tolerare poſſit ſi denegetur, quid denegatum ſuſtinere non poſſit?* Recte hoc atque ordine: ſiquidem ea vera conſtructio eſt, *Nonne plus prodeſt quaerere, quem modum natura ſtatuat cupidinibus &c.* Ceterum *quaerere, quem ſtatuat* modo ſubjunctivo; ut Serm. II, 3. v. 20.

olim nam quaerere *amabam,*
Quo *vafer ille pedes* laviſſet *Siſyphus aere.*

& Epiſt. II, 1. 163.

quaerere *coepit,*
Quid *Sophocles & Theſpis & Aeſchylus utile* ferrent.

121. GALLIS HANC, PHILODEMUS AIT:] Mirari ſane licet interpretum aut incuriam aut tarditatem, qui toties haec recuderunt, pravam & ineptam diſtinctionem non animadvertentes:

Illam, Poſt paullo, Sed pluris, Si exierit vir;
Gallis hanc, Philodemus ait: ſibi quae neque magno.

Quis enim non videat, in hac conſtructione *illam* & *hanc* eidem orationis membro inepte aſſignari? Tolle itaque tam foedam maculam, & ſic interpunge:

Illam, Poſt paullo, Sed pluris, Si exierit vir,
Gallis: hanc, Philodemus ait, ſibi, quae neque magno

Sit

Stet pretio; nec cunctetur, cum eſt juſſa venire.
Candida rectaque ſit; munda hactenus, ut neque longa,
Nec magis alba velit, quam det natura, videri.
Haec, ubi ſuppoſuit dextro corpus mihi laevum,
Ilia & Egeria eſt: do nomen quodlibet illi.
Nec vereor, ne, dum futuo, vir rure recurrat;
Janua frangatur; latret canis; undique magno
Pulſa domus ſtrepitu reſonet: ne pallida lecto
Deſiliat mulier; miſeram ſe conſcia clamet;

v. 122. Vulg. NEQUE. 129. VEPALLIDA.

Cru-

Stet pretio, nec cunctetur, cum eſt juſſa venire. hoc eſt, *Illam, quae tot moras & conditiones ferat, Gallis: hanc ſibi, quae* &c. *Gallos* autem hic ſpadones & Cybeles ſacerdotes accipio; qui tam lentas ambages facile & patienter ferre queant. Si Philodemi Epigramma ex angulo aliquo erueretur, ut ex Anthologia inedita productum eſt illud Callimachi; tum certius ſcire poſſemus, utrum Γάλλως vellet an Γαλάτας.

129. VEPALLIDA LECTO DESILIAT MULIER] *Quidam putaverunt*, aiunt veteres hic Scholiaſtae, vepallida *nunc unam partem orationis eſſe, ut* Vegrandi ſubere coctum, *quod ait Perſius Flaccus, ut ſignificet* valde pallida: *ſed magis dividendum eſt, ut* vae *interjectio ſit.* Atqui quod illis diſplicuit, recentioribus mirifice placuit; adeo ut nunc in omnibus fere editionibus *vepallida* circumferatur. At recte an ſecus, paulliſper examinemus. *Vepallida*, inquiunt, eſt valde pallida. Mirum vero, aut neminem alium hoc uſum eſſe vocabulo, ſi in frequente hominum ſermone eſſet; aut, ſi adeo inſolitum, non Flaccum id tamquam ſcopulum effugiſſe. Sed eſto, ut novum verbum fingere voluerit *vepallida:* multo certe rectius erat, ut *parum*, imo *minime pallida*, imo *rubicunda* ſignificaret, quam quod volunt interpretes. *Ve* enim in compoſitione non minuit ſolum & negat, ſed contrarium etiam ponit. Ita *vecors* & *veſanus* non modo *parum cordis* aut *ſani* habens, ſed & *furioſus: vegrandis* non *parum grandis* modo; ſed & *parvus*. Ovid. Faſt. III, 445.

Nunc vecor ad nomen: vegrandia *farra colonae*
Quae male creverunt, veſcaque *parva vocant.*
Vis ea ſi verbi eſt: cur non ego Vejovis *aedem*
Aedem non magni ſuſpicer eſſe Jovis.

Auſonius Epiſt. XXII.

Hic ſaepe ſalſus meſſibus vegrandibus
Nomen peroſus villici.

Varro de Re Ruſtica II, 2. Vegrandes *fiunt oves & imbecillae.* Adde illud Martialis XI, 73. quod hic deſcribi non meretur. Ad haec exempla, ut jam vides, *vepallida* eſſet pallidae contraria, plane contra auctoris mentem. Sed *ve*, inquiunt, in compoſitione interdum *auget.* Eſto: tamen interea ineptum faciunt Horatium, qui nulla neceſſitate adactus & ſe & lectorem ambigua voce eluſit. Atqui ne illud quidem extorquebunt, particulam *ve* ſignificationem vocis, cui adjuncta eſt, uſquam augere. Quippe in illo Perſii loco, tam in editis quam ſcriptis, *praegrandi* exhibetur, non *vegrandi*. Sat. I, 96.

Arma virum *nonne hoc ſpumoſum & cortice pingui?*
Ut ramale vetus, praegrandi *ſubere coctum.*

Atque etiam ſi maxime hic *vegrandi* legeretur, non valde grandem, ut illi volunt, ſed minimum ſuberem notaret. Nimirum ſi *praegrandi* ſcripſit Perſius, jocoſe & per ironiam; ſi *vegrandi*, ſerio & vere reſpondit. Hoc enim vult, Virgilii ſtilum nihil inflatum & φλοιώδες, nihil corticis ſuberiſque habere; ſed totum eſſe de duro & ſolido robore. At ad Feſtum nos amandant, qui, *Vegrande*, inquit, *ſignificare alii aiunt male grande, alii parvum ſive minutum.* Optimum ſane advocatum, cui ipſi alio patrono opus eſt. Nam *male grande* & *parvum*, non contrarium neque adeo diverſum, ſed idem plane ſignificare ſolent. At Nonius diſerte ait: *Vegrande, valde grande. Lucilius libro* XXVI.

Non iccirco extollitur, nec vitae vegrandi datur.

Sed quoties fatuus ille turpiſſime ſe dat, & auctorum loca prave & ſiniſtre interpretatur? Fortaſſe etiam & hic lapſus eſt; & *vegrandis vita* Lucilio erat vita humilis & miſera; ut ſi talem verſum anteponas;

Nec

Digitized by Google

Cruribus haec metuat, doti haec deprenſa, egomet mî.
Diſcincta tunica fugiendum eſt, ac pede nudo;
Ne nummi pereant, aut puga, aut denique fama.
Deprendi miſerum eſt: Fabio vel judice vincam.

ECLOGA III.

OMNIBUS hoc vitium eſt cantoribus, inter amicos
Ut numquam inducant animum cantare rogati;

v. 31. Doti depr.

Injuſſi

Nec in adverſis rebus ſapiens concutitur, neque proſperis:
Non iccirco extollitur, nec vitae vegrandi datur.

Adde, quod idem Nonius ex meliore, ut videtur, exemplari verſum hunc aliter citet, V. Efferre:

Non iccirco extollitur, vel irae, vel gaudii dator.

Adeo ut & levis alioquin, & incerta ſit hac in re Nonii auctoritas. Sed quid A. Gellio facias? qui libro V, 12. & XVI, 5. *Particula* VE, ait, *& augendae rei & minuendae valet, ſicut aliae particulae plurimae; propter quod accidit, ut quaedam vocabula, quibus particula iſta praeponitur, ambigua ſint & utroqueverſum dicantur; veluti Veſcum, Vehemens, & Vegrande.* Haec quidem dici fateor, ſed nullo ſatis idoneo auctore. Quis enim ei conceſſerit, *vehemens* & acre & remiſſum ſignificare? *Veſcum* quidem exile & gracile notat: hoc agnoſcimus. At contrario ſenſu apud Lucretium poni volunt lib. I, 326. pro *edaci:*

Nec mare quae impendent, veſco *ſale ſaxa peresa.*

Sed quidni & hic quoque communi acceptione ſumatur, *veſce ſale*, id eſt, tenui & minutiſſimis partibus conſtante, atque ideo penetrabili? Ut verbo dicam, *ve* ſignificationem augere & intendere, non ſatis compertum eſt: & uicumque fuerit, in ambiguae vocis *vepallida* uſu ridendus foret Horatius. Ergo hac lectione miſſa, videamus, ſiquid melius ferat altera illa,

VAE *pallida lecto*
Deſiliat mulier, miſeram ſe conſcia clamet.

ut Ovidius Amor. III, 6.

Huic ego: vae *demens narrabam fluminum amores?*

Catullus Epithal. Pelei.

moas audite querelas,
Quas ego vae *miſera extremis proferre medullis.*
Coger inops.

& Virgil. Eclog. IX.

Mantua vae *miſera nimium vicina Cremonae.*

Sed & huic lectioni obſtat, quod in his & ſimilibus locis, *vae demens*, *vae miſera* junctim conſtruuntur; in *vae pallidis* id non poteſt, (ridiculum enim foret) ſed *vae* ſolum hic & incomitatum incedit. Indagandum igitur aliud quid: & ſane codices aliquot, etiam ex noſtris, *vel pallida* habent. Unde N. Heinſius in libri ſui margine, *Forte*, ait, *Reſonetve, & pallida:* quod quo pertineat, non equidem intelligo. Ne multis morer; pro *ve* corrigendum opinor *ne*, ut clare exhibent Petrenſis noſter & Zulichemianus: quod cum ſuperioribus ſic conjungendum: *Nec vereor*, inquit, NE *vir rure recurrat,*

Janua frangatur, latret canis, undique magno
Pulſa domus ſtrepitu reſonet: NE *pallida lecto*
Deſilias mulier, miſeram ſe conſcia clamet.

Ne illud in ſingulis orationis membris ſubauditur; & in illo venuſte repetitur: ut ſupra V, 102.

ne *crure malo*, ne *ſic pede turpi.*

& Serm. II, 8, 68.

ne *panis aduſtus*,
Ne *male conditum jus apponatur.*

& Epiſt. I, 5.

ne *turpe toral*, ne *ſordida mappa*
Corruget nares; ne *non & cantharus & lanx*
Oſtendat tibi te; ne *fidos inter amicos*
Sit, qui dicta foras eliminet.

Atque hoc, opinor, contenti, facile illo *vepallida* in poſterum carere poſſumus.

131. DOTI DEPRENSA] Lege cum ſagaciſſimo Nic. Heinſio;

Cruribus haec metuat, doti HAEC *deprenſa, egomet mi.*

hoc eſt, *cruribus haec* (ancilla) *metuat, doti haec* (matrona.) Neceſſarium quidem id pronomen eſt: neque enim *deprenſa* per ſe dominam ſignificare poterit: cum & conſcia, & adultera, & adulter ipſe *deprenſi* fuerint.

7. Ut-

Digitized by Google

Injuſſi numquam deſiſtant. Sardus habebat
Ille Tigellius hoc. Caeſar, qui cogere poſſet,
Si peteret per amicitiam patris atque ſuam, non
Quicquam proficeret: ſi conlibuiſſet, ab ovo
Uſque ad mala iteraret, Io Bacche, modo ſumma
Voce, modo hac, reſonat quae chordis quattuor ima:
Nil aequale homini fuit illi: ſaepe velut qui
Currebat fugiens hoſtem; perſaepe velut qui

Juno-

v. 7. Citaret.

7. Usque ad mala citaret, Io Bacche] *Io Bacche* videtur fuiſſe initium Cantici: ſic enim olim ſolebant & cantica & poëmata a primis vocabulis deſignare. Perſius Sat. I.

Arma virum, *nonne hoc ſpumoſum & cortice pingui?*

Ovid. Triſt. II.

Sumſerit Aeneadum genetrix *ubi prima; requiret,*
Aeneadum genetrix unde ſit alma Venus.

ubi illud Aeneïda, hoc Lucretii opus ſignificat. Ariſtophanes Equitibus p. 219.

Αδειν δ' οὐκ ἦν ἐν ξυμποσίῳ, πλὴν, Δωροῖ συκοπέδιλε,
Καὶ, Τέκτονες εὐπαλάμων ὕμνων· οὕτως ἤνθησεν ἐκεῖνος.

& Nubibus p. 108.

Εἶτ' αὖ προμαθεῖν ᾆσμ' ἐδίδασκεν, τὼ μηρὼ μὴ ξυνέχοντας,
Η, Παλλάδα περσέπολιν δεινὰν, ἤ, Τηλέπορόν τι βόαμα.

ubi recte notat Scholiaſtes illis Cratini, his Lamproclis & Cydidae cantica ex primis eorum verbis indicari. Ita & Heſiodi opus Ἠ οἷαι inſcribebatur, eo quod multi ibi verſus ab Ἠ οἵη inciperent; quorum aliquot reliquiae etiam hodie ſervantur,

Η οἵη διδύμους ἱεροὺς ναίουσα κολωνούς.
Η οἵη Φθίῃ χαρίτων ἄπο κάλλος ἔχουσα.
Η οἵη Υρίῃ πυκινόφρων Μηκιονίκη.

Ergo ad haec exempla *Io Bacche* notat canticum, quod ab his verbis eſt inchoatum; & eandem credo ob cauſam Poëma Archilocho adſcriptum *Iobacchi* vocabatur: Hephaeſtio p. 55. Οἷόν ἐστι τὸ ἐν τοῖς Ἀρχιλόχῳ ἀναφερομένοις ΙΟΒΑΚΧΟΙΣ,

Δημητρὸς ἁγνῆς καὶ κόρης τὴν πανήγυριν σέβων.

Proclus Chreſtomathia p. 342. *Εἰς θεοὺς ἀναφέρεσθαι ὕμνον —— Αδωνίδεια, Ιόβακχοι.* & 345. Ηδετο δὲ ὁ ἰόβακχος ἐν ἑορταῖς καὶ θυσίαις Διονύσου βεβαπτισμένος πολλῷ φρυάγματι. Ita & *Bacchebacchus* appellabatur Hymnus in Bacchum; quia frequenter ibi ingeminabatur, Βάκχε, Βάκχε, Βάκχε Ariſtoph. Equitibus p. 212.

Ηνθεῖτε καὶ παιωνίσαι καὶ Βακχέβακχον ᾆσαι.

Grammatici tamen narrant, deum ipſum Βακχέβακχον & Ιόβακχον vocatum eſſe. Ceterum apud Horatium *Io Bacche* ſyllabam ultimam producere poteſt, quia in caeſuram incidit. Sunt tamen, qui metro metuentes *Io Bacchae* reponant; uti ſane habet Editio prima Veneta, & Pulmanni codices quattuor, Berſmannique unus: quod confirmare volunt ex Euripidis Bacchis v. 83. & 152. Ω ἴτε βάκχαι, ὦ ἴτε βάκχαι. Magis tamen appoſite verſum ibidem 577. laudare potuiſſent;

Ἰὼ κλύετ', ἐμᾶς κλύετ' αὐδᾶς,
Ἰὼ βάκχαι, ἰὼ βάκχαι.

Sed utcumque hoc fuerit; illud jam videndum erit, quid ſibi velit *citaret*:

ſibi collibuiſſet, ab ovo
Uſque ad mala citaret, *Io Bacche, modo ſumma*
Voce, modo hac, reſonat quae chordis quattuor ima.

Citaret, aiunt Scholiaſtae, id eſt, *clamitaret* aut *recitaret*. Neque quidquam hic addunt novi interpretes. Atqui id erat ſedulo faciendum; ſi verbo, ut aiunt, aptiſſimo hic uſum eſſe Noſtrum perſuaſuros ſeſe ſperaverint. Quippe cum, ut jam vidimus, *Io Bacche* ſit canticum; apud quemnam quaeſo auctorem *citaro cantilenam* reperiemus? *Citaro* eſt vocabulum Juris, & ſignificat *vocare quempiam, ut ſe coram in loco aliquo ſiſtat*. Ita *citare ſenatum, reos, teſtes, judices*. *Citare* autem *Io Bacche* ne Latinum quidem eſt. Neque enim *citaret*: neque vero ipſum *recitaret* ad Horatii propoſitum quidquam faceret. *Cantor* enim fuit

Ti-

Digitized by Google

Junonis ſacra ferret: alebat ſaepe ducentos,
Saepe decem ſervos: modo reges atque tetrarchas,
Omnia magna loquens; modo, Sit mihi menſa tripes, &
Concha ſalis puri, & toga quae defendere frigus
Quamvis craſſa queat. decies centena dediſſes
Huic parco, paucis contento; quinque diebus
Nil erat in loculis. noctes vigilabat ad ipſum
Mane; diem totum ſtertebat. nil fuit umquam

v. 11. Vulg. HABEBAT.

Tigellius, & cantilenam hanc modo *ſumma* modo *ima voce* cecinit. Sed aliud opinor eſt *canere*, aliud *recitare*. Quid multa? jam diu eſt, cum ex conjectura vere divinabam, ſic eſſe corrigendum:

ſi collibuiſſet, ab ovo
Uſque ad mala ITERARET, *Io Bacche.*

Quod ideo interpolatum credidi, quia plerumque Librarii *ter* & *cer* & *ler* & ſimilia ſoliti eſſent compendioſe ſcribere, conſonantem tantum ponentes cum apice ſuperne adſcripto. Ergo *uſque ad mala itaret* tandem eſt lectum; apice illo prae vetuſtate evanido & oculos fugiente. Quod cum adverſus metri leges peccaret, laudabilem operam ſe navaſſe credidit, qui primus ad verſum fulciendum *citaret* repoſuit. Poſtea, ubi veterrimi codicis Reginenſis copia mihi contigit, *citaret* quidem ibi inveni, ſed ita ut tres priores literae *cit* alia manu ſcriptae ſint; *&* ex ſpatio conſtet quattuor literas eraſas fuiſſe, quae vix aliae quam *iter* eſſe potuerunt. Atque id quidem multis oſtendi, quorum nemo dubitavit, quin, ut ante viſum eum codicem correxeram, a prima manu *iteraret* fuerit ſcriptum. Quippe hoc vocabulum adeo apte, concinne, & quaſi ad amuſſim ſententiae & verbis convenit; ut ſine ullius codicis auctoritate merito foret recipiendum. *Ut ab ovo*, inquit, *ad mala iteraret, Io Bacche:* hoc eſt, *iterum iterumque cantaret:* neque enim per totam caenam protrahi potuit una cantilena, niſi ſaepe repetita. Noſter Carm. II, 19.

lactis & uberes
Cantare *rivos, atque truncis*
Lapſa cavis iterare *mella.*

Phaedrus lib. V. fab. 8.

Magnoque riſu canticum *repeti jubet:*
Iteratur *illud.*

Apuleius Metam. XI. *Sequebatur lectiſſimae juventutis Chorus*, carmen *venuſtum* iterantes. Sulpicius Severus Epiſt. II. *Cum inter Benedictionis verba ſollemnia familiare illud ori ſuo Crucis nomen* iteraret. Plautus Caſina V. 2.

Operam date, dum mea facta itero: *eſt operae, auribus percipere:*
Ita ridicula auditu, iteratu *ea ſunt, quae ego intus turbavi.*

Lucretius IV, 580.

ita colles, collibus ipſis
Verba repulſantes, iterabant *dicta referre.*

Noſter Epiſt. I, 8.

Sic iterat *voces, & verba cadentia tollit.*

10. HABEBAT SAEPE DUCENTOS SAEPE DECEM SERVOS] Voſſianus codex, cujus variantes lectiones ſerius ad me pervenerunt, pro *Habebat* corrupte habet *Halebat*; unde tamen fortaſſis emendandum eſt,

ALEBAT *ſaepe ducentos,*
Saepe decem ſervos.

Alere ſervos eleganter, ut Graeci ad verbum Βόσκειν οἰκέτας; Ariſtoph. Lyſiſtrata. v. 1205.

Εἰ δέ τῳ μὴ σῖτος ὑμῶν ἐστι, ΒΟΣΚΕΙ δ' ΟΙΚΕΤΑΣ
Καὶ σμικρὰ πολλὰ παιδία.

Quod ſi quis veſtrum pane caret, & ſervos alit
Multoſque parvos liberos.

Terent. Andr. I, 1. v. 30.

Ut animum ad aliquod ſtudium adjungant, aut equos
Alere, *aut canes ad venandum, aut ad philoſophos.*

& Heaut. IV, 3. v. 3.

Illanccine mulierem alere *cum illa* familia.

Plaut. Menaech. I, 1. v. 22.

Nam illic homo homines *non* alit, *verum educat*
Recreatque.

Sic impar ſibi. nunc aliquis dicat mihi, Quid tu?
Nullane habes vitia? Imo alia, & fortaſſe minora.
Maenius abſentem Novium cum carperet: Heus tu,
Quidam ait, ignoras te, an ut ignotum dare nobis
Verba putas? Egomet mî ignoſco, Maenius inquit.
Stultus & inprobus hic amor eſt, dignuſque notari.

v. 20. Vulg. HAUD fort.

Cum

20. IMO ALIA, HAUD FORTASSE MINORA] Et editiones priſcae & exemplaria ſcripta ad unum omnia longe aliter habent,

Nulla ne habes vitia? imo alia, ET *fortaſſe minora*,

Primus, opinor, Aldus Manutius ſincerum vas incruſtare voluit, & repoſuit *Haud minora*; quem deinceps plerique omnes nimium patienter ſecuti ſunt. Quid enim? an credibile eſt, hoc faſſum eſſe Horatium? ſua vitia non minora eſſe illis, quae in Tigellio tam acerbe notaverat? Cur itaque *Clodius accuſat moechos?* cur *ἄλλων ἰατρὸς, αὐτὸς ἕλκεσι βρύων?* Imo vero ſibi *mediocria* tantum vitia eſſe alibi gloriatur, non Tigellianis ſimilia. Serm. I, 4, 130.

ex hoc ego ſanus ab illis
Perniciem quaecumque ferunt; mediocribus & quîs
Ignoſcas vitiis *teneor*.

& 6, 65.

Atqui ſi vitiis mediocribus, *ac mea* paucis
Mendoſa eſt natura, alioqui recta; velut ſi
Egregio inſperſos reprehendas corpore naevos:
Si neque avaritiam, neque ſordes, aut mala luſtra
Objiciet vere quiſquam mihi; purus & inſons,
Ut me collaudem, ſi & vivo carus amicis.

Credat jam qui poterit, hunc Tigellio ſe aut poſtponere aut comparare. Immo enim modeſte reſpondet, ſe alia quidem vitia habere (neque enim Maenii exemplo ſuis ſe vitiis ignoſcere, dum alios carpat) *& tamen fortaſſe* Tigellianis illis leviora. Summa urbanitas eſt in *τῷ fortaſſe:* quaſi non pugnaturus foret, ſi quis vel aequalia eſſe diceret. Ceterum & Acron Scholiaſtes lectionem noſtram clare agnoſcit; cum ſic locum enarrat: *Confiteor me habere vitia, ſed leviora: nec ſum ſimilis Maenio, qui dicebat ſe ignoſcere peccatis ſuis.* Ita recte *nec ſum* Fabricius & Cruquius & codex manuſcriptus Reg. Soc. exhibent; non ut alii perperam, *ſed ſum.*

25. CUM TUA PERVIDEAS OCULIS MALA LIPPUS INUNCTIS] *Praevideas*, quod legendum hic ex conjectura contendit elegantiſſimus Rutgerſius, non improbante Nicolao Heinſio ad Ovidii Pont. I, 7. v. 43. clare & ſine ulla litura praefert codex Regiae Societatis: cui favet Acron manuſcriptus, in quo habetur *provideas*. Ergo in hac lectione quieſcendum tandem videtur: ut *praevideas* idem ſit ac *praetervideas*, *παραβλέπῃς*, *παρορᾷς*, *negligas*, *praetereas*. Quo pertinet locus ille Poëtae veteris, jam ab aliis ſaepius adductus,

Τί τἀλλότριον, ἄνθρωπε βασκανώτατε,
Κακὸν ὀξυδορκεῖς, τὸ δ᾽ ἴδιον παραβλέπεις;

Illud tamen fatendum eſt, ſi *pervideas* nihil amplius ſignificaret quam ſimplex *videas*; ad ſtili Horatiani genium propius hoc acceſſurum eſſe, quam illud alterum. *Cum lippus inunctis oculis tua mala videas*, hoc eſt, *non videas*, non magis quam lippi ſolent: qui loquendi modus Noſtro fere peculiaris eſt. Ita ſupra Serm. I, 2. v. 91.

tu corporis optima Lyncei
Contemplare oculis; Hypſaea caecior, *illa*
Quae mala ſunt, ſpectas:

hoc eſt, *non omnino ſpectas.* Carm. III, 7.

Fruſtra: nam ſcopulis ſurdior *Icari*
Voces audit *adhuc integer.*

quod perinde eſt, ac *non audit.* Quomodo enim audit, ſi ſcopulis ſurdior eſt? Unde duo Pulmanni codices & Berſmanni unus ſic locum ibi interpolant,

Voces ſpernit *adhuc integer.*

Sed & illi fruſtra: quippe Euripidis locum fideliter imitatus eſt ex Medea v. 28.

ὡς δὲ ΠΕΤΡΟΣ, ἢ θαλάσσιος
Κλύδων, ΑΚΟΥΕΙ νουθετουμένη φίλων.

Recta igitur & plane Horatiana locutio foret, *Cum tua mala lippus* VIDENS; quo vocabulo uterque Scholiaſtes in enarratione ſua utitur. Sed certum interim & indubitatum eſt, compoſitum illud *pervideas* non poſſe hic conſiſtere. Quippe *pervidere* ubique ſignificat, *acute & perſpicue & penitus rem videre:* & proinde inexcuſabile prorſus & intolerabile hic eſſet cacozelon. Neque enim quicquam proficit cum *Oxymoro* ſuo Dacierius: quaſi vero magnam rem faceret, qui Oxymoron

&

Cum tua praevideas oculis male lippus inunctis;
Cur in amicorum vitiis tam cernis acutum,
Quam aut aquila, aut ſerpens Epidaurius? at tibi contra
Evenit, inquirant vitia ut tua rurſus & illi.
Iracundior eſt paullo: minus aptus acutis
Naribus horum hominum: rideri poſſit, eo quod

Ruſti-

v. 25. PERVIDEAS OC. MALA.

& Enallagen & cetera Grammaticorum emplaſtra quibuſcumque ulceribus adhiberet. Equidem potius ſic reponerem,

Cum tua TU *videas oculis mala lippus inunctis:*

& pronomen illud dicerem a voce praecedente abſorptum eſſe: poſteaque ad verſum ſupplendum *pervideas*, *praevideas*, *provideas* pro vario librariorum ingenio conficta eſſe. Ceterum pro *mala* Cruquii aliquot codices *male*; & ſic *in bonis exemplaribus legi* a Mureto didicit Hercules Cioſanus, ad Ovidii Metam. p. 80. Ergo totus locus ad hunc modum conſtituendus eſt:

Cum tua PRAEVIDEAS *oculis* MALE *lippus inunctis,*
Cur in amicorum vitiis tam cernis acutum?

ubi *tua vitia* ſubaudiendum eſt ex altero orationis membro *in amicorum vitiis*. Neque aliter olim legiſſe videtur Acron Scholiaſtes: *Ordo*, ait, *Cum tua oculis inunctis lippus videas, id eſt, cum tua vitia cernas quaſi caecus.* Ita exemplar ſcriptum, & editio Veneta 1490: male autem Fabricius edidit, *Cum tua mala oculis — pervideas.* Eleganter vero *male lippus*, i. e. admodum & valde lippus, ut alibi *male ſalſus*, *male parvus*, *male raucus*. *Mala* autem pro *male* paſſim a Librariis poni, docebit te praeſtantiſſimus N. Heinſius ad Ovid. Faſt. II, 170.

29. MINUS APTUS ACUTIS NARIBUS HORUM HOMINUM] Quid hic ſibi velint *minus aptus naribus acutis*, non adeo liquidum eſt. Scholiaſtae veteres ſic explicant: *paullo iracundior eſt, ut non poſſit deridentium urbanitatem ſuſtinere.* Neque ab hoc recedunt interpretes novi. Et profecto interpretationem hanc ſententia poſtulare videtur; verba tamen ipſa aut invita eam recipiunt, aut plane recuſant. Nam *acutae nares*, non ſannae & deriſionis, ſed morbi & mortis jam inſtantis ſignum. Lucretius in deſcriptione peſtis, VI, 1191.

item ad ſupremum denique tempus
Compreſſae nares, naſi primoris acumen
Tenue, *cavati oculi*, *cava tempora*, *frigida pellis.*

Cornelius Celſus II, 6. *Ad ultima vero jam ventum eſſe teſtantur* NARES ACUTAE, *collapſa tempora*, *oculi concavi.* Quae ex Hippocrate verſa ſunt, Prognoſt. c. 2. ῬΙΣ ΟΞΕΙΑ, *ὀφθαλμοὶ κοῖλοι, κρόταφοι ξυμπεπτωκότες.* Ergo fieri poteſt, ut librariorum hic error ſit, qui *acutis* pro *aduncis* ſcripſerint;

Iracundior eſt paullo: minus aptus ADUNCIS
Naribus horum hominum:

ut ipſe alibi, Serm. I, 6.

Ut plerique ſolent, naſo ſuſpendis adunco
Ignotos.

& Perſius, perpetuus noſtri imitator Sat. I, 54.

rides, ait, & nimis UNCIS
NARIBUS *indulges.*

Cui ſuſpicioni favet, quod codex Collegii Trinitatis in poſteriore Flacci loco pro *adunco* habet *acute.* Alioqui *acutae nares* ingenioſum & ſagacem denotare poſſunt; ut contra *obeſa naris* ſtolidum & nihil ſentientem, Epod. XII. Verum hoc ad auctoris mentem nihil facere videtur. Poſſunt & iracundum ſignificare; nam ut Ariſtoteles, in Phyſiognomonicis c. 6. *Οἱ τὴν ῥῖνα ἄκραν ὀξεῖαν ἔχοντες δυσόργητοι*; *Quibus nares acutae ſunt, ad iram ſunt proniores.* Quo ſenſu & illud Auſonii videtur accipiendum, Praefatione ad Griphum: *Neque me fallit fore aliquem, qui hunc jocum* acutis naribus *& caperata fronte condemnet.* Sed & iracundiae notio huic Flacci loco minus apta eſt: & erit fortaſſe qui *acutis naribus* tam apud Flaccum, quam apud Auſonium pro deriſoribus & ſannionibus poni exiſtimet. Atque hoc quidem in medio relinquo. Ceterum non Virgilium hic deſcribit & *χαρακτηρίζει*, ut & olim & hodie a multis creditum eſt, ſed ſeipſum. Primo enim ipſe ſe compellat,

Cum tua praevideas oculis MALE LIPPUS *inunctis.*

Lippus enim fuit Horatius; vide nos ad Serm. I, 1. v. 120. Sequitur mox:

Evenit, inquirant vitia *ut* tua *rurſus & illi.*

id eſt, tua, o Flacce, vitia: & te abſentem his verbis carpant: IRACUNDIOR EST PAULLO. Hoc unum ex Horatii vitiis, ut ipſe de ſe Serm. II, 3. v. 323.

Non dico horrendam rabiem.

&

Ruſticius tonſo toga defluit, & male laxus
In pede calceus haeret. at eſt bonus, ut melior vir
Non alius quiſquam: at tibi amicus: at ingenium ingens
Inculto latet hoc ſub corpore. denique teipſum
Concute, numqua tibi vitiorum inſeverit olim
Natura, aut etiam conſuetudo mala. namque
Neglectis urenda filix innaſcitur agris.
Illuc praevertamur, amatorem quod amicae
Turpia decipiunt caecum vitia, aut etiam ipſa haec

Dele-

& Epiſt. I, 20.

Iraſci facilem, tamen ut placabilis eſſem.

RUSTICIUS TONSO. Hoc etiam ad Horatium pertinet: ut Epiſt. I, 1.

Si curatus inaequali tonſore *capillos*
Occurri, ——
—— *&* prave ſectum *ſtomacharis ob unguem.*

TOGA DEFLUIT; & hoc quoque ibidem de ſe fatetur:

ſi forte ſubucula pexae
Trita ſubeſt tunicae, vel ſi toga diſſidet impar.

Mox virtutes quaſdam addit, ut cum vitiis compenſentur: & hae quoque virtutes ad Horatium ipſum referendae ſunt. AT EST BONUS, ut Carm. I, 22.

Integer vitae *ſceleriſque purus.*

& Serm. II, 1. v. 85.

ſi quis
Opprobriis dignum laceraverit, integer ipſe.

& ſaepe alibi. AT TIBI AMICUS. Serm. I, 6. v. 70.

purus & inſons,
Ut me collaudem, ſi & vivo carus amicis.

vide & I, 4. v. 101. AT INGENIUM INGENS. Carm. II, 18.

At fides & ingeni
Benigna vena eſt.

Sed haec obiter, & praeter morem noſtrum; qui emendationes ſcribimus, non commentarium. Quis enim eſſet modus? Doluit tamen locum hunc tam prave ab interpretibus acceptum eſſe, & in tranſitu eos tribus ſaltem verbis admonendos eſſe cenſuimus.

34. SUB CORPORE] Lambini aliquot codices & Pulmanni Torrentiique,

at ingenium ingens
Inculto latet hoc ſub pectore.

atque ita quattuor ex noſtris. Quod miror equidem Lambinum non improbaſſe, & Torrentium amplius etiam vulgato praetuliſſe. Nihil enim abſurdius: & perinde eſſet ac *ingens ingenium ſub inculto hoc ingenio,* ut Epiſt. I, 3.

non tibi parvum
Ingenium, *non* incultum *eſt, nec turpiter hirtum.*

Pectus enim ipſum ingenium notat: ut Epiſt. I, 2.

Non tu corpus eras ſine pectore.

i. e. ſine mente, ſine ingenio. Ovid. Metam. XIII, 290.

Artis opus tantae rudis & ſine pectore *miles*
Indueret?

Recte ergo cum melioribus membranis & priſcis editionibus *ſub inculto corpore:* ut ad *ruſticiorem tonſuram, togam defluentem, & laxos calceos* referatur. Porro ſaepius haec duo vocabula a Librariis permutantur; ut apud Virgil. Aen. VII, 349.

Ille inter veſtis & levia pectora *labſus:*

Pieriani aliquot codices *corpora* habuerunt.

40. POLYPUS AGNAE] Si *Agnae* hic legimus; non femineum, ut eſſe debet, ſed virile cognomen erit: ut *Aſina, Scrofa, Pica, Panthera, Ovicula, Capella, Vaccula,* etſi ipſa feminini ſint generis, virorum tamen ſunt cognomenta. Quare legendum cum duobus Torrentii codicibus,

Delectat, veluti Balbinum polypus HAGNAE.

Hagna ſive *Hagne* Graecorum eſt ΑΓΝΗ, *caſta*; unde Libertinam fuiſſe recte colligas. Gruterus, 957, 8. DIS MANIBUS VETTIAE HAGNAE. 820, 4. ULPIAE HAGNE CONIUGI. 955, 5. TURRANIAE HAGNE. 754, 13. NUMITORIA HAGNE. Reineſius, XVI. 16. CLAUDIA HAGNE. XIV, 152. VIDIAE HAGNAE. Marmora Felſinea, p. 378. HAGNAE CONSERVAE MEAE.

47. ILLUM BALBUTIT SCAURUM] Locus elegantiſſimus; in quo tamen interpretes, dum nimium ingenioſi eſſe volunt, nubes & inania nobis venditant:

ſtra-

Delectant; veluti Balbinum polypus Hagnae.
Vellem in amicitia ſic erraremus, & iſti
Errori nomen virtus poſuiſſet honeſtum.
At, pater ut gnati, ſic nos debemus, amici
Si quod ſit vitium, non faſtidire. ſtrabonem
Adpellat Paetum pater; & Pullum, male parvus
Si cui filius eſt, ut abortivus fuit olim
Siſyphus: hunc Varum, diſtortis cruribus; illum
Balbutit Scaurum, pravis fultum male talis.

Par-

40. Vulg. AGNAE.

ſtrabonem
Appellat Paetum pater; & Pullum, male parvus
Si cui filius eſt, ut abortivus fuit olim
Siſyphus: hunc Varum, diſtortis cruribus; illum
Balbutit Scaurum, pravis fultum male talis.

Paetus, *Pullus*, *Varus*, *Scaurus* cognomina ſunt, ut recte vidit diſertiſſimus Rutgerſius, a formae vitiis pueris impoſita; ita tamen ut ὑποκοριστικῷ quodam vitia illa extenuentur. Sic qui ſtrabis & diſtortis oculis eſt, non *ſtrabo* a parentibus, ſed *Paetus* vocatur; quod in cognatis oculorum vitiis multo leviſſimum eſt, & Veneri ipſi aſſignatur. Appoſite Ovidius Art. Amat. 659.

Nominibus mollire licet mala; fuſca vocetur,
Nigrior Illyrica cui pice ſanguis erit.
Si paeta eſt, Veneri ſimilis; ſi flava, Minervae:
Sit gracilis, macie quae male viva ſua eſt.

ubi verſum tertium ex vetuſtis codicibus, qui *Si craſſa eſt v. ſ. ſi parva, Minervae*, exhibent, ſic refingit ſagaciſſimus Nic. Heinſius;

Si qua ſtraba *eſt*, *Veneri ſimilis*; *ſi* rava, *Minervae.*

Optime ad ſententiam; niſi quod verſus paullo ſcabrior ſit, quam ut Ovidianus eſſe videatur. Nos levi emendatione ſic veram poëtae manum praeſtabimus;

Si ſtraba, ſit *Veneri ſimilis*; *ſi rava*, *Minervae.*

hoc eſt, *ſi ſtraba eſt*, *molliore nomine vocetur Paeta:* plane ut hic Horatius. Ceterum *Pullus* cognomen notat *parvulum*, & eſt nani & pumilionis ὑποκοριστικός. *L. Junius Pullus* in Faſtis occurrit A. U. C. 504. quod obſervavit Rutgerſius; cui adde *Q. Numiterium Pullum* apud Ciceronem De Invent. II, 34. quem alibi *Pullum Numitorem* vocat De Finibus, V, 22. Male itaque D. Heinſius *Putum* hic reponit. Porro idem Rutgerſius magno apparatu conjecturam ſuam ſtabilire conatur, qua verſum ſequentem ſic interpolat,

Siſyphus; hunc Varum, diſtortis cruribus: HILLUM,
Balbutit; Scaurum, pravis fultum male talis.

ubi ſic verba explicat, particula SI ex prioribus repetita: *Pullum vocat pater, ſi filius eſt male parvus; Hillum vocat, ſi balbutit.* Et mirifice quidem hic ſibi placuit vir celeberrimus: ſed numquam vidi doctiorem operam infelicius collocatam. *Hillum*, ait, balborum more qui R literam per L efferunt, poſuit pro *Hirrum*. Unde vero *Hirrus* eſt balbutientis pueri cognomen, ut Pullus nani, & Paetus ſtrabonis? Imo ait, C. Lucium Hirrum hic tangit, qui balbus fuit, ut ex joco Ciceronis conjicere licet, Epiſt. Fam. II, 10. *De te, quia quod ſperabam; de Hillo* (*balbus enim ſum*) *quod non putaram.* Lubrica ſane & periculoſa ratio, quae unam conjecturam ſuper alia ſtruit: neque enim ulli ſcripti codices de *Hillo* habent, ſed *de nihile*. Sed eſto: cur idcirco ipſum Hirrum balbum fuiſſe credemus? Tota, inquit, joci elegantia jacet, niſi hoc ſtatuamus. Mihi alia longe ſententia eſt. Ut enim, qui R literam pronunciare non poterant, Balbi & Blaeſi cognominabantur; ita (ut mihi videtur) ab *hirriendo* Hirri vocabantur, qui R nimis crebro & nimis duriter efferebant: quales olim fuerint Eretrienſes & Lacedaemonii, qui σκληροτὴρ, & τὼρ βασιλέαρ, τὼρ ῥήτοραρ, & ſimilia pronunciabant, pro ſigma identidem rho ponentes. *Hirrus* itaque & *Balbus* contraria linguae vitia notant: unde Cicero, utpote Hirro competitor & inimicus, Balbum ſe eſſe jocoſe dicit, atque adeo pro *Hirro Hillum* pronunciat. Sed utcumque hoc fuerit; illud quaeſo quam incredibile eſt, Hirrum illum, jam ut veriſimile eſt mortuum, ab Horatio hic ſugillari. Scripſit enim Epiſtolam eam Cicero A. U. C. 702. Horatio tum puero quindecenni. Quid autem? nulline tum balbi in vivis erant Romae, quos

Parcius hic vivit: frugi dicatur. ineptus
Et jactantior hic paullo eſt: concinnus amicis
Poſtulat ut videatur. at eſt truculentior atque
Plus aequo liber: ſimplex fortiſque habeatur.
Caldior eſt: acris inter numeretur. opinor,

Haec

honeſtius nominare poterat, ſi homo lippus balbum deridere geſtiret? Quid quod non Horatii haec verba ſunt, ſed parentum: quos mollioribus ait nominibus filiorum vitia ſolari & excuſare ſolitos. Atqui, ſi filium balbutientem facetus pater Hillum cognominet, non tam Hirrum, quam Filium ipſum deridendum propinet. Valeat itaque conjectura, ſententiae auctoris prorſus contraria: neque vero, ſi cetera omnia recte procederent, conſtructio ipſa ſtare poſſet. *Hillum, balbutit:* i. e. *ſi balbutit.* Nego vero *ſi illud* ſubintelligi hic poſſe: repeti enim oportuit: niſi ipſum quoque Flaccum data opera balbutire & incondite loqui exiſtimemus. Atque haec quidem contra Rutgerſium paullo accuratius, propter ſummam viri famam & auctoritatem. Alioqui nodum in ſcirpo quaerat, qui tam clara & perſpicua ſollicitare velit,

hunc varum, diſtortis cruribus; illum
Balbutit Scaurum, pravis fultum male talis.

illum enim ad *hunc* ex oppoſito refertur, & erudite Scholiaſtae, *Suaviter*, aiunt, *dixit* Balbutit Scaurum: *ſic enim blandientes infantibus infingere* (lege, *infringere*) *linguam ſolent, ut quaſi eos imitentur.* Quid amplius deſideres? Celeberrimus tamen Dacierius, ut balborum vitium urbanius & ſalſius exprimatur, ſic emendandum eſſe pronunciat,

Balbutit SCAULUM.

ubi miror, cur non itidem VALUM pro *Varum* repoſuerit; quippe verbum *balbutit* utrique commune eſt. Sed fruſtratur ſe & lectorem vir cetera ingenioſus. Neque enim, ſi Ariſtophanes ſic Alcibiadem introducit blaeſe loquentem, in Veſpis p. 312.

Ολᾷς, Θέωλος τὴν κεφαλὴν κόλακος ἔχει,

ut in voce κόλακος pro κόρακος jocum captaret: idcirco & Horatius hoc blaeſe efferre debuit. ubi nulla ſimilis joci materia eſt: quid enim ſignificat *Scaulus?* In Ariſtophane quidem urbanum erat: in noſtro putidum foret & inſulſum. Neque vero *balbus*, & *balbutire* unum idemque ſunt ac Graeca illa τραυλὸς & τραυλίζειν; id quod ſatis indicat Lucretii locus, IV, 1157. ubi amatores ridet, quod Venerum ſuarum vitia mollioribus nominibus occulere ſtudent,

Balba, *loqui non quit*, τραυλίζει: *muta, pudens eſt.*
At flagrans, odioſa, loquacula, Λαμπάδιον *fit.*

Balbus itaque gravius vitium Latine notat, quam Graece τραυλός. Tamen ut interdum eadem eſſe fateamur: nihil in recepta lectione movendum erit. Iterum Lucretius, & ſuaviſſime quidem, de primo hominum ſaeculo, V, v. 1021.

Et pueros commendarunt, muliebreque ſaeclum;
Vocibus & geſtu cum balbe *ſignificarent,*
Imbecillorum eſſe aequum miſererier omnium.

An & hic blaeſe reponet Dacierius,

Imbecillolum eſſe aequum miſeleliel omnium?

Quid, cum Cicero de Divinatione I, 3. *Reliqui*, ait, *omnes praeter Epicurum*, balbutientem *de natura Deorum, divinationem probaverunt:* an & hic quoque leget, *De natula deolum?* Non equidem memini hoc inter Jocos Ciceronis a veteribus relatum eſſe.

57. MULTUM DEMISSUS HOMO ILLI] Hic locus quaſi ſcopulus eſt, Interpretum omnium naufragiis infamis. Videamus, ſi nos ſalvi eum praetervehi poſſumus.

At nos virtutes ipſas invertimus, atque
Sincerum cupimus vas incruſtare. probus quis
Nobiſcum vivit; multum demiſſus homo: illi
Tardo cognomen pingui damus.

hoc eſt, ex communi interpretum ſententia, Si *probus* quis eſt, nos per contumeliam *demiſſum* vocamus; ſi *tardus* eſt, *pinguem.* In eo tantum a veteribus Novi diſcedunt, quod illi inverſis verbis enarrant, Si *pinguis* eſt, *tardum* vocamus: hi contra, ſi *tardus* eſt, *pinguem:* quia dubium eſt ſcilicet, utrum utro verbum ſit contumelioſius. Mirum vero eſt, nec hos neque illos diligentius attendiſſe animos ad verba auctoris. *Virtutes*, inquit, *ipſas invertimus: Cautum* hominem & prudentem, fictum & aſtutum vocamus; *ſimplicem*, communi ſenſu carere dicimus: *probum*, alio nomine traducimus. Vides, opinor, *virtutes* hic poni, *prudentiam, ſimplicitatem, probitatem*; quas ſub cognatorum vitiorum nominibus deprimi & infuſcari ſolitas auctor indignatur. Jam autem, cum exponunt Interpretes, *ſi tardus eſt, pinguem*

voca-

Digitized by Google

Haec res & jungit, junctos & ſervat amicos.
At nos virtutes ipſas invertimus, atque
Sincerum cupimus vas incruſtare. probus quis
Nobiſcum vivit, multum demiſſus homo ille:
Tardo ac cognomen pingui damus. hic fugit omnis

Inſi-

57. Ille. 58. Tardo, cog.

vocamus, vel viciſſim *ſi pinguis eſt*, *tardum:* ſcire velim, utrum ex his nomen pro *virtute* hic haberi cenſeant? *tarditatemne* ingenii, an *pinguitudinem?* Quid jam haeſitant, & muſſant? Diſpudet ſane tot viros doctrina & ingenio excellentes tam neglegenter hic verſatos eſſe; neque enim ipſos *tardorum pinguiumve* nomen hic ſibi quaeſiviſſe fas nobis eſt dicere. Sine dubio & *tardi* & *pinguis* cognomina contumeliae loco hic poſita ſunt: ut Terentius Eunucho V, 8.

Fatuus eſt, *inſulſus*, tardus, *ſtertit noctesque & dies.*

ubi Donatus, *Intellectu tardos vocamus*, *qui ſtulti ſunt.* *Pingue* autem *ingenium* pro *ſtupido* Noſter & Ovidius dixerunt. Quaerendae itaque jam ſunt, ex mente auctoris, virtutes illae, quas aegre ille fert ſub horum vitiorum larva traduci & derideri. Neque vero diu indagandae ſunt: ſic enim in promptu eſt vera hujus loci lectio:

prebus quis
Nobiſcum vivit, *multum demiſſus homo* ILLE;
Tardo AC *cognomen pingui damus.*

hoc eſt, ſi *probus* quis & *demiſſus* nobiſcum vivit, *tardum* ac *pinguem* nominamus. *Illo* autem extat in Blandinio Cruquii omnium vetuſtiſſimo: *Ac* ex conjectura addidimus, quod facile per Librarios elidi potuit, cum propter orationis hyperbaton, tum ob conſonantem C proxime ſequentem. Jam vero, quod ad ſententiam attinet, *probus & demiſſus* propinquas & cognatas virtutes notant, ideoque hic conjunguntur, ut apud Ciceronem de Oratore II. c. 43. *Facilitatis*, *liberalitatis*, *manſuetudinis*, *pietatis*, *grati animi*, *non appetentis*, *non avidi*, *ſigna proferri perutile eſt: eaque omnia*, *quae* PROBORUM, DEMISSORUM, *non acrium*, *non pertinacium*, *non litigioſorum*, *non acerborum ſunt*, *valde benevolentiam cenciliant.* Iterum Cicero pro Murena c. 40. *Sit apud vos modeſtiae locus*, *ſit* demiſſis hominibus *perfugium*, *ſit auxilium pudori.* Ex his facile intelligis, *Probum*, *demiſſum*, *manſuetum*, *modeſtum*, *pudentem*, virtutes inter ſe affines ſignificare; ut apud Graecos, ἐπιεικῆ, πρᾶον, μέτριον, χρηστόν. Quid itaque hic faciunt, qui omnia in pejus interpretantur? nempe ejuſmodi hominem, quia *non acer eſt*, non vehemens & fervidus, pro *tardo & pingui* traducunt: idque *ex more*, ut ait Noſter alibi, *cognata vocabula rebus imponentes.* Exigua enim ſunt virtutum vitiorumque confinia; & omnino paullum intereſt inter *non acrem* & *tardum:* facile itaque probitatem qui calumniari vult, *tarditatem* appellat; ut viciſſim cum laudare ſtudet, *probitatis* nomen & patrocinium *tarditati* praetexit. Plutarchus vita Artoxerxis p. 1852. Ἦν δέ τις καὶ ΜΕΛΛΗΣΙΣ ἐν τῇ φύσει τοῦ βασιλέως, ΕΠΙΕΙΚΕΙΑ φαινομένη τοῖς πολλοῖς. *Erat autem &* Tarditas *quaedam in regis indole*, *quae a multis* Probitas *putabatur.* Quintilianus Inſtit. VI, 5. *Nam eſt res animi jacentis*, *& mollis ſupra modum frontis*; *fallitque plerumque*, *quod* Probitas *vocatur*, *quae eſt* Imbecillitas. Recte itaque explicavimus auctoris ſententiam: Probus enim & demiſſus, tamquam tardus & pinguis, facile vituperatur; ut *homo minime malus*, qui idem eſt ac probus, pro *hebete* ponitur. Et miror equidem Lambinum, qui in priore editione verum ex parte viderat, poſtea in curis ſecundis ſeque & illud deſeruiſſe. Ceterum illud in conſtructione ambiguum eſt; utrumne *vivit multum*, an *multum demiſſus*, inter ſe conjungenda ſint. Ita Cicero, *Vivam tecum multum*, *Multum uti aliquo*, *Multum eſſe cum aliquo:* contra idem, *Vir multum bonus*, & Noſter, *Multum facilis*, *multum celer atque fidelis.* Et poſterius quidem placet; ut diſtinguendum ſit,

Nobiſcum vivit, *multum demiſſus homo ille.*

nobiſcum vivit, id eſt, amicus, ſodalis eſt nobis. Terentius: *Imo ſic homo eſt perpaucorum hominum: imo nullorum arbitror*, *ſi* tecum vivit. Martialis: *Nec* tecum *poſſum* vivere, *nec ſine te.* Porro eleganter, *demiſſus homo* ILLE: Plinius Paneg. c. 30. Nilus *cunctanter alveo ſeſe & languide extulerat*, *ingentibus quoque tunc quidem* ille *fluminibus conferendus.* Denique ſynchyſis iſta ſive hyperbaton Horatio familiare eſt: ut Serm. I, 6. v. 65.

Atqui ſi vitiis mediocribus ac mea paucis
Mendoſa eſt natura.

& VIII. v. 34.

Serpentes atque videres
Infernas errare canes.

60. Cum

Digitized by Google

Inſidias, nullique malo latus obdit apertum;
Cum genus hoc inter vitae verſemur, ubi acris
Invidia, atque vigent ubi crimina: pro bene ſano
Ac non incauto, fictum aſtutumque vocamus.
Simplicior quis & eſt; (qualem me ſaepe libenter
Obtulerim tibi, Maecenas) ut forte legentem
Aut tacitum inpediat quovis ſermone moleſtus:
Communi ſenſu plane caret, inquimus. eheu
Quam temere in noſmet legem ſancimus iniquam!
Nam vitiis nemo ſine naſcitur: optimus ille eſt,
Qui minimis urguetur. amicus dulcis, ut aequum eſt,

v. 60. Versetur. 63. At eſt. 65. Impellat.

Cum

60. Cum genus hoc inter vitae versetur] Ita quidem editiones, & noſtri codices. Sed veterrimus Cruquii Blandinius, versemur, Quod me quidem judice, verius altero & elegantius eſt. Sententia enim haec univerſim ſaeculi mores temporumque conditionem tangit. Neque enim vult *cautum* hunc in pejore vitae genére, quam alios verſari; neque huic magis, quam aliis, inſidias calumniaſque vitandas; ſed ejuſmodi cautelam & prudentiam in omni vitae genere maxime probandam eſſe. Adde huc, quod proclive ſuit librariis pro *verſemur*, ob conſtructionis facilitatem, ſubſtituere *verſetur:* contra, non item.

63. Simplicior quis at est] Primus Lambinus at repoſuit, codices ſuos, ut ait, ſecutus. Ego vero & in priſcis editionibus & ſcriptis, quos viderim, omnibus repperi,

Simplicior quis et *eſt.*

Atque idem de ſuis teſtantur Cruquius, Pulmannus, & Torrentius. In ſolo Reginenſi *at* habetur pro varia lectione, a manu recenti. Sed nihil cauſſae eſt, ut membranas veteres hic deſeramus. Nam ideo, ut videtur, mutarunt; quia haec omnia per interrogationem efferri voluerunt. Quod non modo non neceſſe eſt, ſed etiam ſententiam aliquanto deteriorem facit.

65. Ut forte legentem Aut tacitum impellat] Haec quidem omnium membranarum lectio eſt; atque ita editi vetuſti. Nullo tamen modo conſiſtere hanc poſſe, judicavit Lambinus. Quippe *impellere*, cum ad corpus refertur, eſt ictu quodam urgere, trudere, percellere: cum ad animum, ſuadere, movere, incitare: quorum utrumvis a loci hujus ſenſu alienum credidit. Quare idem repoſuit appellet, ingenioſe quidem & docte: in quo ab uno codice ſcripto ſe adjutum narrat, utpote qui habuerit *appellat*. De codice autem (non enim nominat) fides penes auctorem eſto: ceterum valde favet huic correctioni Acron Scholiaſtes, cujus verba ſunt; *Si quis libere & ſine obſervatione temporis* appellaverit *amicum ſuum — ſiquis eſt ſimplex, ut legentem, aut cogitantem moleſtus* interpellet; *ſtatim eum carere communi ſenſu dicimus.* Recte ergo & appoſite ad ſententiam Lambinus. Vide tamen, ſiquid & nos afferamus, quod aut melius aut certe non deterius eſſe videatur. Lego itaque,

ut forte legentem
At tacitum impediat, *quovis ſermone moleſtus.*

Enimvero hoc commodi habet noſtra conjectura, quod a recepta lectione minimum abſcedit: neque vero precario admitti poſtulat, ſed ſuo jure & magnis auctoribus ſe tuetur. Chariſius lib. V. p. 261. ubi *idiomata accuſativi caſus* recenſet, impedio legentem, exempli loco profert. Id autem ex hoc Flacci loco deſumtum eſſe videatur,

ut forte legentem
Aut tacitum impediat, *quovis ſermone moleſtus:*

ut quod ibidem adducit, commeio lectum, ex hac ipſa Ecloga petitum eſt v. 90.

Comminxit lectum *potus, menſave catinum* &c.

Adde huic Diomedem p. 297. qui ſimiliter *incuſativi idiomata* memorans, impedio lectorem, ha-

Digitized by Google

Cum mea compenſet vitiis bona: pluribus hiſce
(Si modo plura mihi bona ſunt) inclinet, amari
Si volet. hac lege, in trutina ponetur eadem.
Qui, ne tuberibus propriis offendat amicum,
Poſtulat; ignoſcet verrucis illius. aequum eſt,
Peccatis veniam poſcentem reddere rurſus.
Denique, quatenus excidi penitus vitium irae,
Caetera item nequeunt ſtultis haerentia; cur non
Ponderibus moduliſque ſuis ratio utitur; ac, res
Ut quaeque eſt, ita ſuppliciis delicta coërcet?
Si quis eum ſervom, patinam qui tollere juſſus

v. 74. Vulg. IGNOSCAT.

Se-

habet. *Impedit* vero *legentem* aut *meditantem*, qui quovis ſermone moleſtus interpellat & obturbat. Porro quam proclive fuerit Librariis *Impellat* pro *Impediat* ſubſtituere; vel inde diſcas, quod alias vice verſa *Impedit* ſuppoſuere pro *Impellit*, apud Senecam De conſtantia Sapientis, c. 9. *Adjice nunc, quod injuriam nemo immota mente accipit, ſed ad ſenſum ejus perturbatur: caret autem perturbatione vir erectus, moderator ſui, altae quietis & placidae. Nam ſi illum tangit injuria; & movet, & impedit.* Ubi liquido legendum eſt, *Et movet, &* IMPELLIT. Ceterum penes lectorem ſit judicium, cuinam ex his lectionibus priores partes deferat. Illud tantum moneo; ſi cui ab exemplaribus ſcriptis diſcedere hic religio eſt, is, ſi me audiet, *τὸ impellat* ſic explicabit; ut *ſimplicior* ille, qui hic deſcribitur, legentem ſiquem aut meditantem offenderit, manu vel cubito prius feriat & *impellat*, & deinde ſic excitatum verbis appellet: qui hodie ruſticiorum & agreſtiorum hominum mos eſt. Porro quid ſibi hic velit *ſenſus communis*, non ſatis viderunt Interpretes: varie enim apud varios accipitur. Vide Ciceronem pro Planco c. 13. & 14. de Oratore I, 3. Juvenalem III, 73. Senecam Epiſt. 5. & 105; Phaedrum Fab. VIII: Lucretium, I, 422. Quintilianum Inſtit. I, 2: Arnobium IV. p. 160. & 166. Editionis Heraldi: Gellium XII, 12. ubi *ἀκοινονόητοι communi ſenſu carentes* verti debet. Niſi potius in loco Gellii legendum ſit cum Henrico Stephano, *ἀνοικονόμητοι, oeconomiae imperiti.* Adi & Marcum Antonium I, 16; & ibi doctiſſimum Gatakerum, ubi *κοινονοημοσύνην* enarrat. Certe haec omnia loca, in quibus *ſenſus communis* occurrit, non ſunt uno & communi ſenſu explicanda. Iſte homo ab Horatio hic denotatur; qui cetera bono ſenſu praeditus, tempus, locum, perſonas obſervare & diſtinguere neſcit. Seneca de Beneficiis I, 12. *Sit in beneficio* ſenſus communis: *tempus, locum, perſonas obſervet: quia momentis quaedam grata & ingrata ſunt.* Cicero de Oratore II, 16. *Quae verſantur in conſuetudine vitae, in ratione reipublicae, in hac ſocietate civili*, in ſenſu hominum communi, *in natura, in moribus, comprehendenda eſſe oratori puto.* Communi igitur ſenſu ideo hic carere dicitur, quia legentem aut tacitum, alieno cum maxime tempore, ſermone ſuo obturbat. Quales & illi, quos Sermone proximo v. 76. ſugillat;

inanes
Hoc juvat, haud illud quaerentes, num ſine ſenſu;
Tempore *num faciant* alieno.

hoc eſt, *ſine ſenſu communi*, quia *tempore alieno.*

74. IGNOSCAT VERRUCIS ILLIUS] Ita editiones credo omnes poſt Aldum exhibuerunt. At vetuſtiores Venetae duae cum Loſcheriana, IGNOSCET; quod Pulmannus in ſuis omnibus, Berſmannus in duobus repperit. Ceteri tacent. At quam bona fide, ex meis quoque diſcere potes; quorum melior majorque pars *ignoſcet* clare praeferunt. Atque id altero lenius & urbanius. Civile enim magis eſt, Futuris quam Imperativis praecipere, idque Horatio ſollemne: ut Epiſt. I, 18. v. 37.

Arcanum neque tu ſcrutaberis *ullius umquam:*
Commiſſumque teges, *& vino tortus & ira:*
Nec tua laudabis *ſtudia, aut aliena* reprendes.

Sic alibi paſſim. Ut Arte Poët. 385.

Tu nihil invita dices facieſve *Minerva.*

Semeſos piſcis tepidumque ligurrierit jus,
In cruce ſuffigat; Labeone inſanior inter
Sanos dicatur. quanto hoc furioſius atque
Majus peccatum eſt? paullum deliquit amicus,

82. Forte, LABIENO.

Quod

82. LABEONE INSANIOR INTER SANOS DICATUR] Porphyrio ad locum: *M. Antiſtius Labeo, praetorius, juris etiam peritus, memor libertatis, in qua natus erat, multa contumaciter adverſus Caeſarem dixiſſe & feciſſe dicitur: propter quod nunc Horatius adulans Auguſto inſanum eum dixit.* Quibus gemina habet Acron; & eandem cantilenam iterant interpretes novi. Ego vero, ſi uſquam alias, judicium hic in iis deſidero. Videamus enim verba ipſa:

Siquis eum ſervum, patinam qui tollere juſſus
Semeſos piſces tepidumque ligurrierit jus,
In cruce ſuffigat, Labeone inſanior inter
Sanos dicatur:

hoc eſt, ab omnibus *ſanis* Labeone *inſanior* habeatur. Perperam enim Dacierius accipit, ſic verba conſtruens; *Cum inſanior ſit Labeone, illéne inter ſanos dicatur, ſive numeretur?* Quo quidem nihil infelicius dici potuit. Ergo hoc pro comperto habendum eſt, *Labeonem*-illum, quicumque fuerit, jam tum priuſquam haec ſcriberet Horatius, à ſanis hominibus pro inſano fuiſſe habitum. Videant igitur, qui Antiſtium Labeonem inter veteres Juriſconſultos facile principem a Flacco hic traduci exiſtimant. Quid enim? illéne ut virum Senatorem, dignitate, opibus, ſapientiae gloria, & gratia apud cives florentiſſimum, multis denique rebus ſeſe meliorem, tam vecordi contumelia laceraret? Eſto enim, ut in gratiam Auguſti laedere eum geſtiret: quo tamen ore, non ſibi ſolum, ſed *omnibus ſanis* inſanum eum videri, dicere potuit? Hoc certe convitio, ſibi ipſe cognomen inſani & furioſi merito inveniſſet. Audiamus enim Tacitum Annal. III, 75. *Conſulatum Capitoni Ateio acceleraverat Auguſtus, ut* Labeonem Antiſtium *iiſdem artibus* (eloquentiae & juriſprudentiae) *praecellentem dignatione ejus magiſtratus anteiret. Namque illa aetas duo pacis decora ſimul tulit. Sed* Labeo *incorrupta libertate, & ob id fama celebratior: Capitonis obſequium dominantibus magis probabatur.* Illi, *quod praeturam intra ſtetit, commendatio ex injuria: huic, quod conſulatum adeptus eſt, odium ex invidia oriebatur.* Idem eſt, qui toties quaſi juris quoddam oraculum, in Digeſtis laudatur. Pomponius I, 2, 47. *Poſt hunc maximae auctoritatis fuerunt Ateius Capito, &* Antiſtius Labeo, *qui omnes hos audivit: inſtitutus eſt autem a Trebatio. Ex his Ateius Conſul fuit:* Labeo *noluit, cum offerretur ei ab Auguſto conſulatus, quo ſuffectus fieret, honorem ſuſcipere. Sed plurimum ſtudiis operam dedit — itaque reliquit quadringenta volumina; ex quibus plurima inter manus verſantur —* Labeo *ingenii qualitate, & fiducia doctrinae, qui & ceteris operis ſapientiae operam dederat, plurima innovare inſtituit.* Juſtinianus Inſtit. II, 25. de Codicillorum uſu & origine diſſerens, *Poſt quae tempora*, inquit, *cum &* Labeo *codicillos feciſſet; jam nemini dubium erat, quin codicilli jure optimo admitterentur.* Quid jam videtur? An qui *pacis togaeque decus* & ſuo aevo & apud poſteros eſt habitus, idem tum mente captus vulgo habebatur? Sed gratificatur, aiunt, Flaccus Auguſto, cui Labeo propter nimiam libertatem offenſus erat. Quî malum *gratificatur?* An credibile eſt, tam foeda & abſurda adulatione aut Auguſtum capi potuiſſe, aut Flaccum captare auſum eſſe? Quî autem *offenſus?* Nempe (ut ejus aemulus Ateius Capito apud Gellium XIII, 12.) *agitabat hominem libertas quaedam nimia & vecors*; tamquam, *Divo Auguſto jam principe & rempublicam obtinente, ratum tamen penſumque nihil haberet, niſi quod* juſſum *ſanctumque eſſe in Romanis antiquitatibus legiſſet.* Ita obiter corrigendum; illud ex codice Regio Lutetiae omnium optimo; hoc ex conjectura: vulgo edunt *uſque eo ut*, & *juſtum.* Et *Libertatis* quidem ejus exemplum afferunt Suetonius Auguſto c. 54. & Dion l. LIIII. Quam tamen negant uterque fraudi aut detrimento ei fuiſſe apud Auguſtum; apud cives autem maximo honori fuiſſe, jam ex Tacito audivimus. Nam & Praetura & proconſulatu provinciae Narbonenſis functus eſt; & ab ipſo Auguſto inter Triginta nominatus eſt, quorum arbitratu Senatus legeretur. Enimvero qui tali viro cognomen *Inſano* poſuerint, ii ipſi multo magis furere & deſipere videantur. Quamobrem, ſi receptam ſequimur lectionem, alius opinor intelligendus erit Labeo, cujus hodie licet ignoti famoſa tum fuerit inſania. Frequens enim Labeonum cognomen, & in nullis non familiis locum habuit. Fabius Labeo, Atinius Labeo, Aſconius Labeo, Segutius Labeo, Cethegus Labeo, Pomponius Labeo, aliique prae-

ter

Digitized by Google

Quod niſi concedas, habeare inſuavis: acerbus
Odiſti & fugis, ut Ruſonem debitor aeris;
Qui niſi, cum triſtes miſero venere Calendae,
Mercedem aut nummos unde unde extricat, amaras

Por-

86. Drusonem.

ter Antiſtium, apud auctores occurrunt. Aut ſi conjecturae locus hic concedatur, equidem leviſſima mutatione pro *Labeone Labienum* repoſuerim: ut vera forte lectio fuerit,

In cruce ſuffigas; LABIENO *inſanior inter*
Sanos dicatur.

Quis autem & qualis Labienus iſte fuerit, quóque jure inſani nomen hic ferre poſſit, ex Seneca cognoſces, Praefat. ad lib. V. Controverſiarum: *De* LABIENO *interrogatis? — magnus orator, qui per multa impedimenta eluctatus, ad famam ingenii confitentibus magis hominibus pervenerat, quam volentibus. Summa egeſtas erat, ſumma infamia, ſummum odium. — Libertas tanta, ut libertatis nomen excederet; & quia paſſim homines ordineſque laniaret,* RABIENUS *vocaretur. Animus per vitia ingens, & ad ſimilitudinem ingenii ſui violentus; & qui Pompeianos ſpiritus nondum in tanta pace poſuiſſet. In hunc primum excogitata eſt nova poena. Effectum eſt enim per inimicos, ut omnes ejus libri incenderentur. Res nova & inſueta, ſupplicia de ſtudiis ſumi. — Non tulit hanc Labienus contumeliam, nec ſuperſtes eſſe ingenio ſuo voluit; ſed in monumenta ſe majorum ſuorum ferri juſſit, atque ita includi. Veritus ſcilicet, ne ignis, qui nomini ſuo ſubjectus erat, corpori negaretur; non finivit tantum ſe ipſo, ſed etiam ſepelivit. Meminî aliquando cum recitaret hiſtoriam, magnam partem convolviſſe, & dixiſſe: Haec quae tranſeo, poſt mortem meam legentur. Quanta in illis libertas fuit, quam etiam Labienus extimuit? Caſſii Severi, hominis Labieno junctiſſimi, belle dicta res ferebatur. Illo tempore, quo libri Labieni ex SC urebantur: Nunc me, inquit, vivum uri oportet, qui illos edidici.* Haec de Labieno Seneca: ex quibus illud, opinor, conſtat, nullum potius hominem, quam hunc, Inſaniae cognomine hic taxari a Flacco noſtro debuiſſe. Tempus enim convenit: cum Lambienus ſub Auguſto vixerit & deceſſerit. Idem vulgo *Rabienus* ab inſania & rabie vocitatus: idem in *ſummo odio* tum apud Cives, tum apud Principem: idem *Caſſio Severo junctiſſimus*, quem Horatius virulentiſſimis Iambis laceravit, Epod. VI. Huc accedit, quod exemplum hic a Noſtro ponitur, non cujuſvis mente capti & delirantis, verum hominis prae iracundia & rabie inſanientis;

Si quis eum ſervum — In cruce ſuffigat:

quo nullum aptius pertinet, quam hoc Labieni, qui eo ipſo furoris genere Rabieni nomen eſt conſecutus. Qualis & ille *Domitius* erat, *cui*, ut narrat Gellius XVIII, 7. *cognomentum* INSANO *factum eſt, quoniam erat natura intractabilior & moroſior.* Haec quidem omnia me facile inducunt, ut de hoc, & non alio, locutum eſſe Flaccum exiſtimem: ſaltem abſit, ut Antiſtius ille Labeo, *flos delibatus populi, ſuadaeque medulla*, ab homine quoquam, qui ipſe ſanus ſit, pro inſano habeatur.

86. FUGIS, UT DRUSONEM DEBITOR AERIS] Ita poſt Aldum plerique ediderunt; cum prima Veneta *Ruſonem*, altera *Riſſonem*, Loſcheriana *Ruſſonem* exhibeat. Lege vero RUSONEM, quod membranae fere omnes tam noſtrae, quam aliorum, agnoſcunt. Atque ita Acron & MStus, & Venetiis olim editus. *Ruſo* ſatis frequens apud Romanos cognomen. Gruterus 64, 9. P. CALVISIO RUSONE COS. 302, I. M. OCCIUS RUSO. 464, 9. RUSP. ASTROPHILI RUSON. Martialis V, 28.

Pietate fratres Curtios licet vincas,
Probitate Macros, comitate Ruſones.

Cn. Octavius Ruſo, apud Salluſtium in Jugurth. c. 104. *Abudius Ruſo*, Tacitus Annal. VI, 30. *Cremutius Ruſo*, Plin. Epiſt. VI, 23. vide & IX, 19. In tribus quidem noſtris Magdalenenſi, Petrenſi, & Batteliano *Druſonem* clare habetur: ſed nuſquam alibi illud verbum legiſſe meminimus. Ceterum in hujus loci interpunctione non leviter ab interpretibus peccatum eſt:

paullum deliquit amicus,
Quod niſi concedas, habeare inſuavis; acerbus
Odiſti, & fugis, ut Ruſonem debitor aeris.

Sic, inquam, diſtinguendum: *Habeare inſuavis, niſi conceſſeris: at tu acerbus odiſti.* At vulgo *ἀσυνδέτως* conjungunt, *habeare inſuavis, acerbus:* quod quanto vilius deteriuſque ſit noſtro, nihil opus eſt dicere. Non concedere & condonare, *inſuavis* eſt; at odiſſe & fugere, *acerbi.* Porro & illud vide, annon & vetere ſcribendi ratione error irrepſerit, *quod* pro *quoi:*

paulum deliquit amicus,
QUOI *niſi concedas, habeare inſuavis.*

id

Porrecto jugulo hiſtorias, captivus ut, audit.
Conminxit lectum potus, menſave catillum
Evandri manibus tritum dejecit: ob hanc rem,
Aut poſitum ante mea quia pullum in parte catini
Suſtulit eſuriens, minus hoc jucundus amicus
Sit mihi? quid faciam, ſi furtum fecerit, aut ſi
Prodiderit conmiſſa fide, ſponſumve negarit?
Quîs paria eſſe fere placuit peccata, laborant,
Cum ventum ad verum eſt: ſenſus moreſque repugnant,
Atque ipſa utilitas, juſti prope mater & aequi.
Cum prorepſerunt primis animalia terris,
Mutum & turpe pecus, glandem atque cubilia propter
Unguibus & pugnis, dein fuſtibus, atque ita porro
Pugnabant armis, quae poſt fabricaverat uſus:
Donec verba, quibus voces ſenſuſque notarent,

No-

v. 91. Forte, TORTUM.

id eſt, *cui delicto:* ut Ecloga proxima. v. 140.]

hoc eſt mediocribus illis
Ex vitiis unum, cui *ſi* concedere *noles.*

& v. 130.

mediocribus, *&* quîs
Ignoſcas, *vitiis teneor.*

91. CATILLUM EVANDRI MANIBUS TRITUM] Diſſident inter ſe veteres novique interpretes, de hujus loci explicatione. Hi fere in ea ſunt ſententia, ut Evander Rex intelligatur, & ideo catillus tum ob vetuſtatem, tum ob tantum olim poſſeſſorum jam pretioſior ſit. Favet his imprimis Martialis Epigramma, VIII, 6.

Archetypis vetuli nihil eſt odioſius Eucti:

ubi Euctus ille gloriatur ſua pocula olim fuiſſe Laomedontis, Lapitharum, Neſtoris, Achillis, Didûs:

Hi duo longaevo cenſentur Neſtore fundi:
Pollice *de Pylio* TRITA *columba nitet.*

Verum obſtat magis, quod Evander ille antiqua erat paupertate, neque nobilium artificum pocula in ſupellectile habere potuit. Tum autem *catillus* hic, quia *dejectus* frangebatur, ſine dubio fictilis erat: at incredibile eſt, ut vas fictile ab Evandri uſque aetate ad Horatii tempora ſervari poſſet integrum & ſincerum. Adde, quod figlina opera non *trita* fiunt uſu & in manibus habendo; ſed metalla tantum. Audiendi ergo jam Veteres Scholiaſtae, qui Evandrum hunc, non Regem, ſed plaſtem & caelatorem accipiunt: *Qui de perſonis*, inquiunt, *Horatianis ſcripſerunt, aiunt Evandrum hunc caelatorem & plaſten ſtatuarum; quem Marcum Antoninum ab Athenis Alexandriam tranſtuliſſe; inde inter captivos Romam perductum, multa opera mirabilia feciſſe.* Enimvero haec non ſunt temere repudianda: quippe prolata a fidis auctoribus, qui ab aetate Flacci proxime vixerunt. Idem ille videtur, cujus meminit Plinius Hiſt. XXXVI, 5. *Timothei manu Diana Romae eſt in Palatio, Apollinis delubro: cui ſigno caput repoſuit Aulanius Evander.* Et ſententia quidem aptiſſima eſt; ut *catillus* hic ob artificis celebre nomen in majore pretio haberetur. Sed interea quid faciemus illo TRITUM? Membranae quidem noſtrae ſic inter lineas fere enarrant, *Tritum, factum vel fabricatum?* ut annotator Cruquianus, *perfectum, caelatum.* Virgil. Georg. II, 444.

Hinc radios trivere *rotis, hinc tympana plauſtris.*

Ubi Servius; *Trivere: tornavere, compoſuere de torno.* Gloſſarium Philoxeni: *Tritor*, τορευτής. Plinius Hiſt. XXVI, 36. *Vitrum aliud flatu figuratur, aliud* torno teritur. Vide Salmaſium fuſius haec proſequentem ad Solinum & Lampridium. Ergo recte ſatis procedet illud *Evandri manibus tritum*,

hoc

Nominaque invenere: dehinc abſiſtere bello,
Oppida coeperunt munire; & ponere leges,
Ne quis fur eſſet, neu latro, neu quis adulter.
Nam fuit ante Helenam cunnus teterrima belli
Cauſſa: ſed ignotis perierunt mortibus illi,
Quos venerem incertam rapientis more ferarum
Viribus editior caedebat, ut in grege taurus.
Jura inventa metu injuſti fateare neceſſe eſt,
Tempora ſi faſtoſque velis evolvere mundi.
Nec natura poteſt juſto ſecernere iniquum,
Dividit ut bona diverſis, fugienda petendis:
Nec vincet ratio hoc, tantundem ut peccet idemque,
Qui teneros caulis alieni infregerit horti,
Et qui nocturnus ſacra Divûm legerit. adſit
Regula, peccatis quae poenas irroget aequas:

v. 116. FREGERIT. 117. DIVUM ſacra.

hoc eſt, tornatum, caelatum, fabricatum. Tamen codex Collegii Trinitatis SCULPTUM clare praefert, non *tritum:* ſed ille & aetatis & notae ſequioris eſt. Et ſatis apparet, ex gloſſa quadam hoc irrepſiſſe, quae *tritum* enarraverat *ſculptum.* At codex Regius egregie,

menſave catillum
Evandri manibus TORTUM *dejecit:*

cui voci pro explicatione ſuperne adſcribitur, *tornatum.* *Tortum* etiam a manu ſecunda exhibet codex alter Magdalenenſis. Et *tortum* quidem interpretamur, *rota figuli fabrefactum.* Statius Silv. V, 9.

Ollares, rogo, non licebat uvas,
Cumano patinas *in orbe* tortas.
Aut unam dare ſynthefin (quid horres?)
Alborum calicum, atque caccaborum?

hoc eſt, *patinas Cumana rota fictas:* ut Tibullus II, 3.

At tibi laeta trahant Samiae convivia teſtae,
Fictaque Cumana lubrica terra rota.

Martialis in Xeniis, XIII, 25. VAS COCTANORUM.

Haec tibi quae torta *venerunt condita* meta,
Si majora ferent coctana, ficus erant:

hoc eſt, *vaſe figlino ad metae formam torto & ficto.*

116. ALIENI FREGERIT HORTI] Acutiſſimus Heinſius ex conjectura, *Forte*, inquit, *legendum*,

Qui teneros flores alieni INFREGERIT *horti.*

Recte, opinor: quod & ipſe ante viſum ejus codicem de meo excogitaram. Syllaba *in* abſorpta eſt ab ultima vocis praecedentis. Ovidius Metam. X, 19.

Ut ſi quis violas, *riguove* papaver *in horto,*
Liliaque infringat, *fulvis haerentia virgis.*

Cicero pro Cornelio Balbo c. 6. *Eſt enim hujus ſaeculi labes quaedam & macula, virtuti invidere, velle ipſum* florem *dignitatis* infringere. At *frangere flores* non memini legiſſe: adde, quod verſus ex hac correctione dulcior & numeroſior incedit.

117. DIVUM SACRA LEGERIT] Ita dederunt poſt Aldum Manutium interpretes omnes,

Et qui nocturnus divûm ſacra *legerit:*

neque quiſquam de varia lectione monuit, praeter Berſmannum, qui in omnibus ſuis inverſo ordine reperit,

Et qui nocturnus SACRA DIVUM *legerit.*

Quod & ipſe in plus decem inveni; alterum autem ne in uno quidem. Revocetur igitur antiqua lectio; praeſertim, cum in priſcis etiam editioni-

Digitized by Google

Ne ſcutica dignum horribili ſectere flagello.
Nam, ut ferula caedas meritum majora ſubire
Verbera, non vereor: cum dicas eſſe pares res
Furta latrociniis, & magnis parva mineris
Falce reciſurum ſimili te, ſi tibi regnum
Permittant homines. ſi dives, qui ſapiens eſt,
Et ſutor bonus & ſolus formoſus & eſt rex:
Cur optas quod habes? Non noſti quid pater, inquit,
Chryſippus dicat. ſapiens crepidas ſibi numquam
Nec ſoleas fecit: ſutor tamen eſt ſapiens. Quî?
Ut, quamvis tacet Hermogenes, cantor tamen atque
Optimus eſt modulator; ut Alfenus vafer, omni
Abjecto inſtrumento artis clauſaque taberna,
Tonſor erat: ſapiens operis ſic optimus omnis
Eſt opifex ſolus, ſic rex. Vellunt tibi barbam

v. 128. Vulg. QUO? 132. SUTOR erat. 133. EST op., ſic rex ſolus.

Laſci-

nibus compareat, Venetis binis, & Loſcheriana. Certe nova illa radit vulneratque aures ſua aſperitate: haec ut lenior molliorque eſt, ita ſine dubio verior. Magdalenenſis tamen longius abſcedit,

Et qui ſacra deûm nocturnus *legerit:*

ut Virgilius in Georgicis, II, 473.

Sacra deûm, *ſanctique patres.*

& IV, 521.

Inter ſacra deûm, *nocturnique orgia Bacchi.*

Verum hoc ornatius paullo eſt, & altius aſſurgit quam pro humilitate Satirae Horatianae. Quare plurium vetuſtiorumque auctoritatem hic ſequemur.

128. SUTOR TAMEN EST SAPIENS. QUO?] Ita quidem editi: ſed lege cum Blandinio Cruquii, & Cod. Collegii Trinitatis:

Nec ſoleas fecit: ſutor tamen eſt ſapiens. QUI?

Qui, id eſt, quomodo, quo pacto, qua ratione? Terent. Andria V, 4.

Dave ego iſthuc dedam jam negoti. Non poteſt.
Qui? *Quia habes aliud magis ex ſeſe & majus.*

Ita Comici paſſim, & noſter ipſe ſaepius:

Quî *fit, Maecenas, ut nemo* &c.

Sic & *Qui dum* iidem Comici ſenſu eodem. At *Quo* numquam valet *quo pacto*, ſed *quem ad finem:* quod ab hoc loco alienum eſt.

131. CLAUSAQUE TABERNA SUTOR ERAT] Ita editi ad unum omnes, & codices noſtri, SUTOR. Sed ſi ſententiae filum ſequaris; occurret tibi credo, quod nonnihil diſplicebit. *Sapiens*, inquit, *quamvis ſoleas ſibi non facit, eſt tamen ſutor: plane ut Hermogenes, quamvis tacet, eſt* cantor; *& Alfenus, etiam cum clauſerat tabernam, erat* Sutor. Aufer quaeſo illud *ſutor?* Certe exemplum non ex eodem artificii genere, ſed ex diverſo petendum erat: Sapiens, etſi ſoleas non facit, eſt *ſutor:* ut Cleon, etiam cum exercitui imperaret, *coriarius* erat; ut Agathocles, etiam poſtquam regnaret, *figulus.* Inconcinnum eſt utique, ſi ad idem opificium revertatur oratio: ſaltem concinnius eſſe, ſi per varia diſcurrat, vel invitus fatebere. Quid ergo? Placetne ut amplectamur vetuſtiſſimis omnium Blandinii lectionem? qui *eraſis characteribus*, id eſt, opinor, a prima manu, teſtante Cruquio, ſic habuit,

ut Alfenus vafer, omni
Abjecto inſtrumento artis, clauſaque taberna
TONSOR *erat:*

Cui accedit Acron MStus Regiae Societatis; *Urbane*, inquit, *ſatis Alfenum Varum Cremonenſem deridet, qui abjecta* TONSTRINA, *quam in municipio*

Digitized by Google

Laſcivi pueri; quos tu ni fuſte coërces,
Urgueris turba circum te ſtante, miſerque
Rumperis & latras, magnorum maxime regum.
Ne longum faciam: dum tu quadrante lavatum
Rex ibis; neque te quiſquam ſtipator, ineptum
Praeter Criſpinum, ſectabitur; & mihi dulces
Ignoſcent, ſi quid peccâro ſtultus, amici:
Inque vicem illorum patiar delicta libenter,
Privatuſque magis vivam te rege beatus.

ECLOGA IV.

Eupolis, atque Cratinus, Ariſtophaneſque poëtae,
Atque alii, quorum comoedia priſca virorum eſt,
Si quis erat dignus deſcribi, quod malus ac fur,

v. 134. Nisi. 140. Peccavero. 3. Aut fur.

Quod

nicipio ſuo exercuerat, Romam venit: magiſtroque uſus Sulpitio Juriſconſulto, ad tantum pervenit ſcientia, ut & Conſulatum gereret. Edinones habent, *abjecta ſutrina.* Quin &, notante eodem Cruquio, Alexander ab Alexandro, qui ferme ducentis abhinc annis vixit, Genialium Dierum VI, 23. *Alfenum hunc ab adoleſcentia* TONSTRINAM *exercuiſſe*, aliaque narrat, quae non niſi a ſcripto quodam Acronis vel Porphyrionis codice haberi potuerunt. Certe utrum *ſutor* an *tonſor* fuerit Alfenus, non aliunde jam datur cognoſcere; malim tamen Horatii cauſſa, ut pro *Tonſore* potius habeatur.

133. Est opifex, sic rex solus] Etiam hic quoque Aldum male ſecuti ſunt poſteriorum plerique. Quippe editiones Aldo priores, & membranae opinor omnes, hoc ordine verba collocant,

Eſt opifex ſolus, ſic rex.

quæ terſior & elegantior lectio eſt.

140. Si quid peccavero stultus] Hoc a priſcis editionibus propagatum in omnibus hodie circumfertur. Perperam: neque enim O finale in verbis temere invenies correptum, apud ejus aevi ſcriptores; & adhuc durius eſt, ubi ſequens vocabulum a duabus mutis conſonantibus inchoatur. Melius itaque Leidenſis noſter, Reginenſis, Franekeranus, cum Lambini & Pulmanni nonnullis,

Ignoſcent, ſi quid PECCARO *ſtultus, amici.*

Cicero ad Atticum X, 8. *Ab illis eſt periculum, ſi peccaro: ab hoc, ſi recte fecero.* Porro v. 142. pro *privatuſque* codex Leidenſis PRIVATIMQUE; & pro varia lectione Reginenſis. Mutatum videtur, ut evitetur cacophonon illud *Privatus*, *beatus.* Verum nihil eſt opus: nam in pronunciatione non cadit accentus in medias utriuſque ſyllabas, *privátus*, *beátus*; ſed efferendus eſt verſus in hunc modnm;

Privatúſque magis vivam te rege beátus.

ubi latet plane & fallit τὸ ὁμοιοτέλευτον: ut etiam in illo Virgilii,

Cornua *velátarum obvertimus antennárum.*

3. Quod malus aut fur] Illud *Aut* ex editionibus antiquis profluxit: nos in uno tantum codice invenimus, eoque infimae notae. Ceteri ſummo conſenſu,

Siquis erat dignus deſcribi, quod malus AC *fur.*

Berſmannus quoque in ſuis idem reperit: nec mihi dubium eſt, quamvis notare praetermiſerint, ceteros quoque interpretes ita in ſuis offendiſſe. *Malus* quidem utique non abſolute hic ponitur;

ma-

Digitized by Google

Quod moechus foret, aut ſicarius, aut alioqui
Famoſus; multa cum libertate notabant.
Hinc omnis pendet Lucilius, hoſce ſecutus,
Mutatis tantum pedibus numeriſque; facetus,
Emunctae naris, durus conponere verſus:
Nam fuit hoc vitioſus; in hora ſaepe ducentos,
Ut magnum, verſus dictabat ſtans pede in uno:

Cum

malus, aut fur, aut moechus, aut ſicarius; quaſi & ii ipſi non ſint *mali*: ſed de eodem homine dicitur, *malus ac fur*, hoc eſt, *vafer, aſtutus, malus*, ac proinde *fur*. Terent. Andria IV, 3.

Myſis, nunc opus eſt tua
Mihi ad hanc rem expromta malitia atque aſtutia.

Noſter Serm. I, 1. v. 75.

Formidare malos fures, *incendia*, *ſervos*.

14. CRISPINUS MINIMO ME PROVOCAT] Quid ſit *minimo provocare* jam diu in controverſia eſt. Scholiaſtae veteres: *Senſus ex proverbiali conſuetudine ductus. Solemus enim dicere*, Minimo digito provocat, *cum volumus quem intelligi tantum valere minimo digito, quantum alius totis viribus.* Atque his fere aſtipulantur recentiores interpretes, & in Adagiis Eraſmus. Sed neque ullum exemplum afferunt iſtius locutionis, *Minimo digito provocare*: neque ſermonis Latini indoles, aut vita adeo communis pati poterit, ut *digito* per Ellipſin ſubintelligatur. Qualis enim perturbatio & confuſio, ſi lingua interpres animi tam ambiguos mutiloſque ſenſus efferret? Vidit hoc, opinor, perſpicaciſſimus N. Heinſius; & iccirco tanquam loco mendoſo medicinam ferre conatus eſt, ſic ex conjectura reponens,

Criſpinus MIMO *me provocat.*

ubi *mimo*, ni fallor, voluit, cum riſu & contemtu & geſticulatione mimica. Sed & hoc parum ſatisfacit; & ſine auctore profertur. Aliud porro ſuppeditat Acron Fabricii (nam in editionibus priſcis & codice ſcripto verba ea deſiderantur) *Minimo provocare dicuntur hi, qui in reſponſione plus ipſi permittant, quam exigant ab adverſario.* Quae corrupta ſic reſtitue, *Qui in* SPONSIONE *plus ipſi* PROMITTANT, *quam exigant ab adverſario.* Hoc nimirum voluit annotator, Criſpinum cum Horatio ſponſionem feciſſe, Ni plures verſus citius componeret: idque inaequali pignore; ut ſuo ſi forte talento, Horatii mina. Quo oſtendere voluit Criſpinus victoriam ſibi non dubiam fore, & prope in manibus haberi, ſi auderet Noſter ſponſionem ſuſcipere. Et ſententia quidem egregia eſt: ſed nullus video, quibus demum tormentis *minimo provocare*, id quod vult annotator, exprimere & ſignificare poſſit. Tamen is videtur quaſi per tranſennam, veram poëtae ſententiam vidiſſe: certum enim eſt, ex ipſa loquendi formula, de ſponſione (quod noſtrates dicunt *a Wager*) hic agi. *Criſpinus minimo me* PROVOCAT. Ita Valerius Maximus, II, 8, 2. *Valerius* ſponſione Lutatium provocavit, *Ni ſuo ductu Punica claſſis eſſet oppreſſa.* Petronius Tragurii repertus: *Et coepit ſubinde* dominum ſuum ſponſione provocare, *Ni praſinus proximis Circenſibus primam palmam.* Recte, opinor, haec procedunt: ſed quid faciamus illo *minimo*? Deeſt ſiquidem pecuniae ſumma, quam perderet is, qui ſponſione vinceretur. Aſconius Pedianus in Verrinam de Praetura Urbana p. 100. *Sponſione ipſe provocatur ab adverſario*, certae pecuniae aut aeſtimationis, *quam amittat, Ni ſua ſit haereditas de qua contendit.* Cicero ipſe in Verrem de Frumento, c. 58. *P. Scandilius eandem ſponſionem de ſocietate fecit: facta eſt ſponſio Seſtertium quinque millibus.* Idem in eundem de Suppliciis c. 54. *Cogere eum coepit, Seſtertium duobus millibus ſponſionem facere cum lictore ſuo, Ni furtis quaeſtum faceret.* Vides, opinor, certam pecuniae ſummam in ſponſionibus exprimi ſolere. Quid ergo? Leviſſima vel plane nulla mutatione (totidem enim ſunt literarum ductus) novam lectionem ex conjectura affero; atque adeo ipſe quavis ſponſione laceſſere auſim, Ni vera & indubia ſit:

Criſpinus NUMMO *me provocat.*

Nihil clarius argutiuſve dici poteſt. Oblique enim Criſpinum tangit, quaſi egenum & mendicum: qui non majore pignore, quam uno nummo, certare voluerit. Servorum enim & pauperculorum erat, nummo ſponſiones facere. Plautus Epidico Act. V. Sc. 2. Loquuntur Herus Periphanes, & Epidicus ſervus:

P. Qua

Cum flueret lutulentus, erat quod tollere velles:
Garrulus, atque piger ſcribendi ferre laborem;
Scribendi recte: nam, ut multum, nil moror. ecce
Criſpinus nummo me provocat: Accipe, ſi vis,
Accipe jam tabulas: detur nobis locus, hora,
Cuſtodes: videamus uter plus ſcribere poſſit.
Dî bene fecerunt, inopis me quodque puſilli

v. 14. Vulg. MINIMO. 15. ACCIPIAM tab.

Fin-

P. Qua fiducia auſus primum, quae emta eſt nudius tertius
Filiam meam dicere eſſe? E. Libuit: ea fiducia.
P. Ain tu? Libuit? E. Aio: vel da pignus, Ni ea ſit filia.
P. Quam negat noviſſe mater? E. Ni ergo matris filia eſt,
In meum NUMMUM, *in tuum Talentum, pignus da.*

Ita & ſupra Criſpino egeſtatem exprobravit, Serm. I, 3. v. 138.

Ne longum faciam: dum tu quadrante *lavatum*
Rex ibis; neque te quiſquam ſtipator ineptum
Praeter Criſpinum *ſectabitur.*

Porro *minimo* & *nummo* facile a Librariis confundi oſtendet locus Suetonii, in Caeſ. c. 50. *Ampliſſima praedia ex auctionibus haſtae* minimo *addixit:* ubi plures codices *nummo* exhibent, alii *minimo.* Et Torrentius quidem Caſaubonuſque poſterius ſequuntur: ego vero, ſi a tantis viris diſſentire licet, prius praetulerim; ut Noſter plane Serm. II, 5. in fine,

Dic ex parte tua, ſeu fundi, ſive domi ſit
Emtor, gaudentem nummo *te* addicere.

Valerius Max. V, 2, 10: *Ut exequiarum apparatus* ſeſtertio nummo ipſis addicerentur. Quintilianus Inſtit. XI, 3. *Et cum bona C. Rabirii* uno ſeſtertio addicit, *O meum miſerum acerbumque praeconium.* Ubi pro *uno* itidem legendum eſt *nummo.* Quippe ex Cicerone haec petita ſunt, Pro Rabirio Poſtumo, c. 17. *Ecquis eſt ex tanto populo, qui bona C. Rabirii Poſtumi* nummo ſeſtertio ſibi addici *velit? — tua, Poſtume,* nummo ſeſtertio a me addicuntur? *O meum* &c. Seneca Epiſt. XCV. *Divitiae, gratia, potentia,* ſeſtertio nummo *aeſtimanda ſunt.* Gruterus 308, 9. H. S. N. L. DONATIONIS CAUSA MANCIP....... Quae ſic extricanda & ſupplenda ſunt, *Seſtertio nummo donationis cauſa mancipio dedit.* Vitruvius I, 4. *Conſtituitque moenia, & areas diviſit,* nummoque ſeſtertio *ſinguli municipibus mancipio dedit.* Recte ergo apud Suetonium, *nummo addixit:* nam quod ex Digeſtis Torrentius objicit, XIX, 2, 46. & XLI, 2, 10. *Conductionem, quae uno nummo fit, nullam eſſe, quia donationis inſtar inducit;* id levioris momenti eſt. Certum eſt enim, temporibus iſtis emtiones, quae nummo ſeſtertio fierent, ratas firmaſque fuiſſe. Ceterum ſi quis obſtinate apud Flaccum retinere velit, *minimo me provocat;* is ſaltem non de *digito* accipiet, ſed de *viliſſimo pignore,* quale ſeſtertius nummus eſt. Ita Digeſt. II, 15, 3. *Debitor, cujus pignus creditor diſtraxit, cum Maevio, qui ſe legitimum creditoris haeredem eſſe jactabat,* minimo *tranſegit.* Sed aut valde fallor, aut qui vel minimum judicii habet, veram Horatii manum in conjectura noſtra agnoſcet.

15. ACCIPE, SI VIS, ACCIPIAM TABULAS] Ita Editio Veneta princeps, cum majore parte codicum; quod interpretes pleique amplexi ſunt. At altera cum Loſcheriana, & membranis etiam non paucis,

accipe, ſi vis,
ACCIPE JAM *tabulas: detur nobis locus, hora,*
Cuſtodes: videamus, uter plus ſcribere poſſit.

Cui cur alteram praetulerint, non poſſum non demirari. Haec enim lectio μιμητικῷ *charactere provocantem ad ſcribendum Criſpinum* pulchre oſtendit. *Accipe, jam accipe tabulas.* Ex repetitione enim conjicias, quam acer ſit ad contentionem. *Jam nunc,* ait, accipe: jactat enim extemporalem carminis facultatem; & veretur, ne Horatius certamen effugiat, ſi in aliud tempus differatur. Neque vero opus eſt illo *Accipiam:* Criſpinus enim, utpote provocator, domo ſecum tabulas extuliſſe, & in ſinu paratas habuiſſe cenſendus eſt. Porro & plures codices habent DENTUR; quia ſequebatur, credo, nominativus pluralis, *cuſtodes.* Sed retinemus DETUR cum editionibus priſcis; idque ex ſtili Horatiani genio; ut videbis in Notis ad Carm. I, 24. v. 8.

Finxerunt animi, raro & perpauca loquentem:
At tu concluſas hircinis follibus auras,
Uſque laborantis dum ferrum emolliat ignis,
Ut mavis, imitare. beatus Fannius, ultro
Delatis capſis & imagine: cum mea nemo
Scripta legat volgo recitare timentis, ob hanc rem,
Quod ſunt quos genus hoc minime juvat; utpote pluris
Culpari dignos. quemvis media elige turba;
Aut ab avaritia; aut miſera ambitione laborat.
Hic nuptarum inſanit amoribus, hic puerorum:

v. 18. Vulg. LOQUENTIS. 20. MOLLIAT. 25. ERUE. 26. OB AVARITIAM. Hunc

18. RARO ET PERPAUCA LOQUENTIS] Dura & coacta oratio, citra ullam neceſſitatem:

Di bene fecerunt, inopis me *quodque puſilli*
Finxerunt animi, *raro perpauca* loquentis.

Quamobrem Lambino facile aſſentior, qui emendavit, LOQUENTEM, ut Aen. II, 79.

nec ſi miſerum *fortuna Sinonem*
Finxit, vanum *etiam* mendacemque *improba* finget.

Multo enim ſimplicius hoc, atque ideo & verius. Mutarunt autem Librarii, ut *loquentis* ad proximum Nomen *animi* referretur. Id quod nuſquam non faciunt, quotieſcumque commode poſſunt: ut Carm. IV, 1.

Largis muneribus riſerit aemuli,

largis interpolarunt pro *largi*, propioris ſubſtantivi gratia. & III, 9.

Medus infeſtus ſibi luctuoſis
Diſſidet armis;

pro *infeſtis* & *luctuoſus*. Adde quod in codice Jannoctiano Michaëlis Bruti, & Faërniano Lambini LOQUENTES habebatur; in quo verae lectionis ſervantur veſtigia.

20. DUM FERRUM MOLLIAT IGNIS] Vix a me impetrare poſſum, ut hoc ipſo in loco, quo Lucilianos verſus ceu ſcabros & impolitos taxat Noſter, in eandem culpam, quam in illo exagitat, ipſum incidiſſe credam. Vide enim quam durum exit, & quanto labiorum conatu,

Uſque laborantes, dum ferrum molliat *ignis*.

Quanto autem mollius leniuſque fluit, literula interjecta?

Uſque laborantes, dum ferrum EMOLLIAT *ignis*.

Plinius Hiſt. XXVI, 14. *Plantago* igni emollita *melior*. Librarii autem particulas paſſim ejicere ſolent; ubi ſine metri diſpendio fieri poteſt. Codex Leidenſis, *ferrum dum molliat ignis:* quod etiam vulgato aſperius & horridius eſt.

25. QUEMVIS MEDIA ERUE TURBA] Illud *erue* ab Aldo, opinor, in poſteriores editiones propagatum eſt. Priores cum Acrone Scholiaſte ELIGE. Quin & ſcripti plerique *Elige*; *erue* pauciſſimi, ut Pulmanni unus, Leidenſis noſter, & a manu ſecunda Reginenſis. Jam vero in *Elige* nihil eſt quod quiſquam reprehendat: niſi quod ob ipſam facilitatem ſuſpicantur aliqui ex gloſſa irrepſiſſe. *Elige, excerpe, quemvis è media turba: ne unus quidem ſine vitio eſt.* At *erue* (quamvis jam pluribus placeat, & inter ipſos ſagaciſſimo N. Heinſio) mihi quidem nullo modo admittendum videtur. Quippe *eruere* eſt, latentem aliquem, auſugientem, invitum, extrahere & in medium proferre. Cicero Epiſt. Fam. *Profecto tibi illum reperiam, niſi in Dalmatiam auſugerit; & inde tamen aliquando* eruam. Tacitus Hiſtor. III, 83. *Abditos in tabernis, aut ſiquam in domum perfugerant*, erui *jugularique expoſtulant*. Quid ergo? An Horatius *eruere* jubet quemvis media turba, quaſi occultantem ſe aut fugam meditantem? cave dixeris; nam abſurdiſſimum quidem foret. Sine dubio enim alterutrum vult, aut obvium quemvis *prehendere*, aut unum quem libet de multis *eligere*. Facile itaque contenti eſſe poſſumus & priſcarum editionum & plurium Membranarum lectione. Tamen ut, quod ſentio, libere dicam, & *erue* & *elige* ex Librariorum officina eſſe arbitror. Veterrimi enim apud Cruquium Blandinii, & Pulmannianus unus, ERIPE, habent: ex quo, quia non injuria improbatum erat, alii *erue*, alii *elige* confinxiſſe videantur. Et profecto *eripere turba* eſſet, diſtinguere a turba, & ſupra vulgus tollere: ut Cicero in Bruto c. 97. *Et te* eripias *ex ea, quam ego congeſſi in*

hunc

Hunc capit argenti ſplendor: ſtupet Albius aere:
Hic mutat merces ſurgente a ſole, ad eum quo
Veſpertina tepet regio: quin per mala praeceps
Fertur, uti pulvis collectus turbine; ne quid
Summa deperdat metuens, aut ampliet ut rem.
Omnes hi metuunt verſus, odere poëtam.
Foenum habet in cornu: longe fuge. dummodo riſum
Excutiat ſibi, non hic cuiquam parcet amico:
Et quodcumque ſemel chartis inleverit, omnis
Geſtiet a furno redeuntis ſcire lacuque,

v. 33. POETAS.

hunc ſermonem, turba *patronorum*. Quod ab auctoris mente toto caelo hic diſtat. Veruntamen ex mendoſa hac lectione melius quid, ut ſpero, veriuſque excudere licebat; quam quae librarii de ſuo dederunt. Sic enim Horatium ſcripſiſſe autumo:

quemvis media ARRIPE *turba.*

Ac primo, pro more veteri ſcriptum fuit *Mediarripe*; altero *A* extrito, ut non raro in Pandectis Florentinis, & membranis vetuſtioribus: poſtea ex priore *R* effinxerunt *E*. *Quemvis media turba arripe*, hoc eſt, *comprehende*, *occupa*, *interroga*, *excute*; *invenies aut avarum aut ambitioſum*, *aut alio aliquo vitio laborantem.* Cicero de Oratore, I. c. 34. *Effudi vobis omnia, quae ſentiebam; quae fortaſſe, quemcumque patrem familias* ARRIPUISSETIS EX ALIQUO CIRCULO, *eadem vobis percunctantibus reſpondiſſet.* Seneca Epiſt. XXII. *Nemo non ita exit e vita, tamquam modo intraverit.* QUEMCUMQUE VIS, OCCUPA, *adoleſcentem, ſenem, medium: invenies aeque timidum mortis, aeque inſcium vitae.* Idem de Brevitate vitae, c. 3. *Libet itaque ex ſeniorum* TURBA COMPREHENDERE *aliquem: Perveniſſe te ad ultimum aetatis humanae videmus; agedum ad computationem aetatem tuam revoca.* Noſter Arte Poët. in fine:

Indoctum doctumque fugat recitator acerbus:
Quem vero ARRIPUIT, *tenet occiditque legendo.*

hoc eſt, quem ex turba arripuit, nactus eſt, comprehendit, occupavit.

26. AUT OB AVARITIAM] Ita quidem libri habent Sed inſigni vir ingenio Janus Douza pater ſic olim corrigebat ex conjectura,

Aut AB AVARITIA, *aut miſera ambitione laborat.*

Poſtea idem dedit Theodorus Marcilius, tamquam *ex membranis.* Deinde & Daniel Heinſius idem quaſi de ſuo protulit: & poſt omnes Tanaquillus Faber, uti novum quid & prius inauditum ſibi id adſcripſit. Et de auctore quidem emendationis lector videbit; illud indignandum plane, quod editores toties admoniti pus merum & ſcabiem impune adhuc prodire patiantur. Neque enim Latine dicere poſſis *laborare ob avaritiam*; aut ſi maxime poſſis, tum & *miſeram ambitionem* eodem caſu dicas neceſſe eſt. Recte igitur *ab avaritia*; ut Cicero aliique *laborare ex invidia*, *ex inſcitia* &c. At repugnat vir quidam doctiſſimus, additque *ſe ſemper ab Horatii partibus ſtare.* Quaſi vero qui emendare locum tentant, non ipſum *auctorem*, ſed *librarios* errantes & ceſpitantes corrigere ſe non exiſtiment. Porro Leidenſis Petrenſiſque noſtri cum Torrentianis aliquot, MISER. Sed nihil mutamus. Noſter Serm. I, 6. v. 129.

Vita ſolutorum miſera ambitione *gravique.*

33 ODERE POETAS] Quod pace omnium codicum dicere liceat: ſingulari numero hoc efferendum eſt,

Omnes hi metuunt verſus, odere POETAM:

idque verba ſequentia ita clare oſtendunt; ut ab interpretibus non viſum eſſe merito mireris:

Foenum habet *in cornu*; *longe fuge: dummodo riſum*
Excutiat *ſibi*, *non hic cuiquam* parcet *amico:*
Et quodcumque ſemel chartis illeverit, *omnes*
Geſtiet *a furno redeuntes ſcire lacuque.*

Interpolarunt boni Librarii; quia non *certum* quendam poëtam, ſed *omnes* his hominibus odio eſſe intelligebant. Quaſi vero non & numero ſingulari omnes comprehenderentur. Noſter Epiſt. I. 18. v. 89.

Et pueros & anus. Agedum, pauca accipe contra.
Primum ego me illorum, dederim quibus eſſe poëtis,
Excerpam numero: neque enim concludere verſum
Dixeris eſſe ſatis; neque ſi qui ſcribat, uti nos,
Sermoni propiora, putes hunc eſſe poëtam.
Ingenium cui ſit, cui mens divinior, atque os
Magna ſonaturum, des nominis hujus honorem.
Idcirco quidam, Comoedia necne poëma
Eſſet, quaeſivere: quod, acer ſpiritus ac vis
Nec verbis nec rebus ineſt; niſi quod pede certo
Differt ſermoni, ſermo merus. At pater ardens
Saevit, quod meretrice nepos inſanus amica
Filius, uxorem grandi cum dote recuſet;
Ebrius & (magnum quod dedecus) ambulet ante
Noctem cum facibus. Numquid Pomponius iſtis
Audiret leviora, pater ſi viveret? ergo
Non ſatis eſt puris verſum perſcribere verbis;
Quem ſi diſſolvas, quivis ſtomachetur eodem.

v. 39. Vulg. POETAS. 41. SI QUIS.

Quo

Oderunt hilarem *triſtes*, triſtemque *jocoſi*,
Sedatum *celeres*, agilem gnavumque *remiſſi*:
Potores bibuli media de luce Falerni
Oderunt porrecta negantem *pocula*.

39. DEDERIM QUIBUS ESSE POETAS] Etiam hic invitis licet codicibus repone:

Primo ego me illorum, dederim quibus eſſe POETIS.

ita infra Serm. I, 6. v. 25.

que tibi, Tilli,
Sumere depoſitum clavum, ſierique tribuno:

ubi Acron Scholiaſtes; *Fieri tribuno, figuratè per dativum: ut ſupra, Dederim quibus eſſe* POETIS. Quid videtur? Nonne monſtri ſimile eſt, lectionem hanc tam diu in propatulo fuiſſe, neque a quoquam interpretum animadverſam? Atqui & notiſſima eſt bonis ſcriptoribus locutio, & Noſtro perquam familiaris: ut Serm. I, 1. v. 19.

Quid ſtatis? nolint. Atqui licet eſſe beatis.

& I, 2. v. 50.

quaque modeſte
Munifico *eſſe licet*.

& Art. Poët. v. 372.

mediocribus *eſſe poëtis*
Non homines, non di, non conceſſere columnae.

Neque vero nimium mireris univerſos codices in mendo hic conſentire: nam & *tribunum*, *munificum* pars eorum major, accuſativos pro dativis, ponunt. Ceterum, poſtquam haec commentatus eſſem, animadverti accuratiſſimum N. Heinſium & in libri ſui ora, & in Notis ad Naſonis Heroid. XIV. v. 64. veram lectionem ante nos prodidiſſe.

41. NEQUE SI QUIS SCRIBAT, UTI NOS] Repone ex codicibus noſtris Leidenſi & Franckerano,

neque SI QUI *ſcribat, uti nos*:

quod dulcius quiddam ſonat. *Si qui* in vetuſtiſſimis exemplaribus paſſim apparet, ubi hodie in editis *ſi quis* circumfertur. Saepius in Horatio ita peccatum eſt, ut ſuis locis indicabimus.

68. ET PURIS VIVAT MANIBUS] Neſcio, unde hoc in Lambinianam & ſequentes editiones venerit,

Digitized by Google

Quo perſonatus pacto pater. his, ego quae nunc,
Olim quae ſcripſit Lucilius, eripias ſi
Tempora certa modoſque, & quod prius ordine verbum eſt,
Poſterius facias, praeponens ultima primis;
Non (ut ſi ſolvas, POSTQUAM DISCORDIA TETRA
BELLI FERRATOS POSTIS PORTASQUE REFREGIT)
Invenias etiam disjecti membra poëtae.
Hactenus haec: alias juſtum ſit necne poëma,
Nunc illud tantum quaeram; meritone tibi ſit
Suſpectum genus hoc ſcribendi. Sulcius acer
Ambulat & Caprius, rauci male, cumque libellis;
Magnus uterque timor latronibus: at bene ſi quis
Et vivat puris manibus; contemnat utrumque.
Ut ſis tu ſimilis Caelî Birrîque latronum;
Non ego ſim Caprî neque Sulcî: cur metuas me?
Nulla taberna meos habeat neque pila libellos,
Quîs manus inſudet volgi Hermogeniſque Tigellî:
Nec recitem quicquam, niſi amicis, idque coactus;

v. 68. Vulg. Et puris vivat. 69. BYRRHIQUE. 70. CAPRI. 73. NON RECITO CUIQUAM.

Non

nerit, cum vetuſtiores omnes, & codices quos viderim univerſi, alio ordine praeferant,

at bene ſi quis,
Et VIVAT PURIS *manibus.*

Mutavit aliquis, qui Horatio nitoris & ornatus pluſculum de ſuo largiri voluit; quo tamen Sermones, utpote ſimplices munditiis, facile carere poſſunt, & ſine eo placere.

69. CAELI BYRRHIQUE LATRONUM] Acroni ſunt *Caelius & Byrrius*, Porphyrioni *Caelius & Byrrhus.* Nos cum vetuſtioribus & pluribus membranis edidimus,

Ut ſis tu ſimilis Caeli BIRRIQUE *latronum.*

Ut enim *Caelius* ſive *Coelius*, ita & *Birrius* familiae Romanae nomen apud Gruterum.

70. NON EGO SIM CAPRI] Editiones quidem veteres *Capri*: quod in recentioribus haeſit. At codices noſtri Magdalenenſis, Battelianus, & a prima manu Reginenſis,

Non ego ſim CAPRII.

Sed *Capri* melius hic quam *Caprii*, ut, mutata priori ſententia, docui ad Terent. Andr. II, 3, 20.

Neque pol conſilî *locum habeo, neque ad auxilium copiam.*

73. NON RECITO CUIQUAM] Primus, ut opinor, Aldus Manutius *Non recito* dedit; cum ſuperiores editiones habeant *Nec recito*: atque ita codices fere omnes tam aliorum, quam noſtri. Porro amplius Lambini aliquot, *Non recitem*: idque, ut videtur, rectius: ut eodem modo verba continuentur, *ſim, habeat, recitem.* Denique ex noſtris Magdalenenſis *quicquam* habet, non *cuiquam*: unde ſic totum locum refingere oportet:

Nulla taberna meos habeat *neque pila libellos:*
NEC RECITEM QUICQUAM, *niſi amicis, idque coactus.*

Certe dativus ille *cuiquam* omnino ſupervacuum eſt: quippe *non recito, niſi amicis* tantundem ſignificat, quantum *non recito cuiquam, niſi amicis.* At accuſativus *quicquam* ſententiam auget: *nihil* enim, ne breviſſimum quidem poëmation, ſe vulgo recitare dicit. Sic & alibi accuſativum huic verbo ſubjunxit; ut hic v. 75.

in

Non ubivis, coramve quibuſlibet. in medio qui
Scripta foro recitent, ſunt multi; quique lavantes:
Suave locus voci reſonat concluſus. inanis
Hoc juvat, haud illud quaerentis, num ſine ſenſu,
Tempore num faciant alieno. Laedere gaudes,
Inquit, & hoc ſtudio pravus facis. Unde petitum
Hoc in me jacis? eſt auctor quis denique eorum
Vixi cum quibus? abſentem qui rodit amicum;
Qui non defendit, alio culpante; ſolutos
Qui captat riſus hominum, famamque dicacis;
Fingere qui non viſa poteſt; commiſſa tacere
Qui nequit; hic niger eſt: hunc tu, Romane, caveto.
Saepe tribus lectis videas cenare quaternos;
E quibus unus amet quavis aſpergere cunctos,
Praeter eum qui praebet aquam: poſt hunc quoque potus,
Condita cum verax aperit praecordia Liber.

79. Vulg. INQUIS. 87. AVET.

Hic

in medio qui
Scripta *foro* recitent, *ſunt multi, quique lavantes.*
Epiſt. I, 19.
ſpiſſis indigna theatris
Scripta *pudet* recitare.
& Arte Poët. 438.
Quintilio ſi quid recitares.

78. LAEDERE GAUDES, INQUIS] Galeanus noſter, cum duobus Torrentii, INQUIT. Ita Serm. II, 2. v. 99.
jure, inquis, *Tranſius iſtis*
Jurgatur verbis:
meliores ibi codices ſimiliter, INQUIT. Rectiſſime. Quippe *Inquit* perpetua formula eſt, ubi aliquid ex adverſo nobis objici & opponi fingimus; ſive id ab uno, ſeu pluribus: ſive ab abſente, ſeu praeſente fiat. Cicero pro Cluentio c. 34. *Hoc* vos *Cluentio judicium* putatis *obeſſe oportere? Quam ob cauſſam? ſi ex lege ſubſortitus non erat Junius, aut ſi in legem aliquando non juraverat, idcirco illius damnationis aliquid de Cluentio judicabatur? Non*, inquit; *ſed ille idcirco his legibus condemnatus eſt, quod contra aliam legem commiſerat.* Hic *inquit* perinde eſt ac ſi *inquietis* dixiſſet. Idem pro Flacco c. 23. *Nunc tantum a Trallianis requiro, quam pecuniam a ſe ablatam querantur, ſuamne dicant, ſibi a civitatibus collatam in uſum ſuum, cupio audire. Non*, inquit, *dicimus. Quid igitur? delatam ad nos, creditam nobis, L. Flacci patris nomine, ad hujus dies feſtos atque ludos. Quid tum? hanc te*, inquit, *capere non licuit.* Hic *inquit* idem eſt ac *inquiunt*. Seneca Controverſia XXVII. *Tyrannum*, inquit, *occidi. At patrem quantulo minus quam* occidiſti? —— *Pater*, inquit, *adeſt. Malo. Non enim tantum patrem, etiam patronum* occidiſti? — *Pater*, inquit, *juſſit. Ergo frater* tuus *impius fuit, qui patri non paruit.* — *Pater*, inquit, *voluit. Ita* tu *non tyranno tantum, ſed patri dignus parricidio* viſus es. Hic *inquit* tantundem valet, ac *inquis*. Ita centies ſexcentieſque apud Senecas & Quintilianum. Et eodem modo *φησί inquit* uſurpat Arrianus in Epictetis. Vide & Gronovium patrem ad Livium XXXIV, 3.

87. AVET QUAVIS ASPERGERE CUNCTOS] Quid tum, ſi *avet* aſpergere? modo *reapſe* non aſpergat, nihil eſt cur *comis urbanus liberque videatur.* Quanto majus & ſignificantius, quod in vetere Blandinio extat, *Amet aſpergere?*
Saepe tribus lectis videas caenare quaternos,
Ex quibus unus AMET *quavis aſpergere cunctos*

Prae-

Hic tibi comis & urbanus liberque videtur,
Infeſto nigris: ego ſi riſi, quod ineptus
Paſtillos Rufillus olet, Gargonius hircum,
Lividus & mordax videor tibi? mentio ſiqua
De Capitolini furtis injecta Petillî
Te coram fuerit; defendas, ut tuus eſt mos:
Me Capitolinus convictore uſus amicoque
A puero eſt, cauſaque mea permulta rogatus
Fecit; & incolumis laetor quod vivit in Urbe:
Sed tamen admiror, quo pacto judicium illud
Fugerit. Hic nigrae ſuccus loliginis, haec eſt
Aerugo mera: quod vitium procul afore chartis,
Atque animo prius, ut ſi quid promittere de me
Poſſum aliud vere, promitto. liberius ſi
Dixero quid, ſi forte jocoſius; hoc mihi juris
Cum venia dabis. inſuevit pater optimus hoc me,

v. 92. Vulg. GORGONIUS.

Ut

Praeter enim, qui praebet aquam.
amet, id eſt, *ſoleat*; prae quo illud *avet* languidum plane & debile eſt. Serm. II, 3. v. 214.
Siquis lectica nitidam geſtare amet *agnam.*
& I, 10. v. 60.
amet *ſcripſiſſe ducentos*
Ante cibum verſus.
Quid quod ipſa conſtructio requirit modum ſubjunctivum? *Videas* quaternos caenare, e quibus unus *amet*. Reponatur igitur praeſtantiſſimi codicis lectio.

92. GORGONIUS] Reginenſis cum Magdalenenſi GARGONIUS. Vide notas ad Serm. I, 2. v. 27.

105. INSUEVIT PATER OPTIMUS HOC ME] Nicolaus Heinſius in codicis ſui margine, *Lege*, inquit, INSEVIT MI *eum Lambino.* Nollem factum: etſi, quod Lambinus ex conjectura protulit *inſevit*, id a prima manu in Reginenſi extet, & inter lineas in codice Collegii Trinitatis. Non enim hoc ex natura & indole *inſitum* fuit Horatio, ſed ex inſtitutione & doctrina quaeſitum. *Inſueſcere* autem & *aſſueſcere*, *conſueſcere*, *deſueſcere* actionem ſaepe notant, perinde ac *conſuefacere*. Nonius Marcellus: *Deſuevi illum*, *pro deſueſeci illum, id eſt, conſuetudinem abſtuli: Titinnius Gemina:*
Paraſitos amovi, lenonem aedibus abſterrui;
Deſuevi, *nequo ad caenam iret extra conſilium meum.*
Lucretius VI, 396.
An tum brachia conſueſcunt, *firmantque lacertos?*
Prudentius contra Symmachum I, 541.
Clara tropaea refert ſine ſanguine, remque *Quirini*
Adſueſcit *ſupero pollere in ſaecula regno.*
Columella VI, 2. *Nam ubi ploſtro aut aratro* juvencam conſueſcimus. & XI, 1. Conſueſcatque ruſticos, *circa larem domini focumque familiarem ſemper epulari.* Idem VI, 2. *Maxime tamen habetur ſalutaris amurca, ſi tantundem aquae miſceat, & ea* pecus inſueſcas. Virgil. Aen. VI, 833.
Ne pueri, ne tanta animis aſſueſcite bella.
Noſter Serm. II, 2. v. 109.
Pluribus aſſuevit mentem *corpuſque ſuperbum.*
Jam autem, quod praecipue urget Lambinus; utcumque unum accuſativum regat, at geminum tamen regere non poſſe, *inſuevit hoc me:* id levis eſt momenti. Quid enim vetat, quo minus geminum poſt ſe trahat, ut cetera verba cogna-

tae

Digitized by Google

Ut fugerem exemplis vitiorum quaeque notando.
Cum me hortaretur; parce, frugaliter, atque
Viverem uti contentus eo quod mî ipſe paraſſet:
Nonne vides, Albî ut male vivat filius, utque
Barus inops? magnum documentum, ne patriam rem
Perdere quis velit. a turpi meretricis amore
Cum deterreret: Scetani diſſimilis ſis.
Ne ſequerer moechas, conceſſa cum venere uti
Poſſem: Deprenſi non bella eſt fama Treboni,
Aiebat: ſapiens, vitatu quidque petitu
Sit melius, cauſſas reddet tibi: mî ſatis eſt, ſi
Traditum ab antiquis morem ſervare, tuamque,

v. 109. Forte, UT QUI PANIS INOPS. 112. SECTANI.

Dum

tae ſignificationis, *Docuit me hoc*, *Erudiit me hoc*, *Monuit me hoc:* quae vel pueris notiſſima ſunt? Ne illud addam, fieri poſſe ut alius ſit verborum ordo; *Inſuevit me pater*, *ut* hoc fugerem, *notando vitiorum quaeque exemplis. Hoc fugerem*, hoc ſcilicet, de quo jam locutus ſum, *livoris & aeruginis vitium.* Atque ita plane enarrat Porphyrio: *In eam me conſuetudinem induxit*, *ut neque cogitarem quid* maligne *neque dicerem.* Atque haec quidem conſtructio ſententiae videtur aptior.

108. QUOD MI IPSE PARASSET] Codex Leidenſis eximiae vetuſtatis, PARASSEM. Sed Priſcianus p. 1034. Atque *poëtice poſtponitur. Horatius in I. Sermonum*,

Cum me hortaretur, parce, frugaliter atque,
Viverem uti contentus eo, quod mi ipſe paraſſet.

ubi *paraſſet* itidem inveni in tribus codicibus ſcriptis. Ceterum delirat acumen Grammatici; cum *atque* hic poſtponi exiſtimat. Ordo enim eſt, *Uti viverem parce*, *frugaliter*, *atque contentus eo quod ipſe mi paraſſet:* ut ſciunt etiam qui nondum aere lavantur.

110. UTQUE BARUS INOPS] *Male vivere* & *inopem eſſe* unum idemque ſignificant: ut *bene vivere*, eſt in re lauta & bene uncta eſſe. Ergo ubi Noſter dicit,

Nonne vides, *Albi ut* male vivat *filius*, *utque*
Barus inops? *magnum documentum*, *ne patriam rem*
Perdere quis velit:

brevius utique potuiſſet dicere, *ut Albi filius & Barus male vivant.* Hoc primum. Deinde in ſequentibus unicum cujuſque vitii exemplum ponit; amoris meretricii, *Scetanium*; adulterii, *Trebonium:* ut incongruum ſit, prodigentiae bina exempla dari, *Albi filium & Barum.* Adde huc, quod continuo infert, *magnum documentum*; quod de uno exemplo commode dicitur: de pluribus *documenta* potius dixiſſet. Poſtremo in nomine *Barus* mira membranarum diſcordia eſt, *Barrus*, *Barus*, *Rarus*, *Bartus*, *Varus*, *Baius* exhibentium; ita tamen ut in pluribus *Baius* compareat. Ob haec omnia, vide, annon conjecturae locus ſit concedendus hunc in modum:

Nonne vides, *Albi ut male vivat filius*, UT QUI
PANIS *inops? magnum documentum.*

Et quidem *ut qui* clare habet codex noſter Galeanus, qui non ſemel, ceteris aberrantibus, egregio nobis eſt auxilio. *Male vivit*, *ut qui inops panis.* Serm. I, 8. v. 32.

Cerea ſuppliciter ſtabat, *ſervilibus* ut quae
Jam peritura modis:

ubi ſimiliter editiones & codices aliquot perperam habent, *utque.* Serm. I, 1. v. 23.

Praeterea ne ſic, ut qui *jocularia ridens*,
Percurram.

& I, 3. v. 9.

Nil aequale homini fuit illi: ſaepe velut qui
Currebat fugiens hoſtem; perſaepe velut qui
Junonis ſacra ferret.

Plinius Ep. IX, 22. *Amat* ut qui *veriſſime*; *dolet* ut qui *impatientiſſime*; *laudat* ut qui *benigniſſime*; *ludit* ut qui *facetiſſime. Inops panis* autem *mendicus.* Juvenalis X, 277. de Mario:

Et

Digitized by Google

Dum cuſtodis eges, vitam famamque tueri
Incolumem poſſum. ſimul ac duraverit aetas
Membra animumque tuum, nabis ſine cortice. Sic me
Formabat puerum dictis: & ſive jubebat
Ut facerem quid, Habes auctorem, quo facias hoc:
Unum ex judicibus ſelectis objiciebat:
Sive vetabat; An hoc inhoneſtum & inutile factu
Necne ſit, addubites, flagret rumore malo cum
Hic atque ille? Avidos vicinum funus ut aegros
Exanimat, mortiſque metu ſibi parcere cogit:
Sic teneros animos aliena opprobria ſaepe
Abſterrent vitiis. ex hoc ego ſanus ab illis,

v. 119. Vulg. POSSIM.

Per-

Et mendicatus *victa Carthagine* panis.

Poteris etiam legere FARRIS *inops.* Furius Bibaculus de Catone poëta,

Quem ſex coliculi, ſelibra farris,
Racemi duo tegula ſub una
Ad ſummam prope nutriunt ſenectam.

Juvenalis IX, 122. de ſervis;

Quorum animas & farre *ſuo cuſtodit & aere.*

Noſter Serm. I, 5. v. 69.

Denique cur umquam fugiſſet, cui ſatis una
Farris *libra foret gracili ſic tamque puſillo.*

Juvenalis VII, 60. *Maeſta paupertas atque aeris inops:* ſed adhuc maeſtior eſt, quae *panis* vel *farris* eſt inops, & proinde *magno* eſt *documento*, ne quis rem paternam luxuria profundat.

112. SECTANI DISSIMILIS SIS] Retentum eſt hoc nomen ex editionibus priſcis: neque in membranis apparet niſi in uno codice Cruquii. Ceteri fere omnes SCETANI. Et neutrum quidem horum alibi legiſſe memini. Tutius tamen eſt in incertis plurium exemplarium auctoritatem ſequi.

119. INCOLUMEM POSSIM] Et hoc quoque, quia ſemel editiones priſcas occupaverat, patienter tulerunt Interpretes; etſi in omnibus fere membranis POSSUM reperiri ultro fateantur. Atqui uſus loquendi indicativum modum hic poſtulat: *ſatis eſt mihi, ſi* poſſum *vitam & famam tuam tueri incolumem.* Terent. Phorm. V, 6.

Satin' eſt, ſi te delibutum gaudio reddo.

& I, 4.

Quid? ſi adſimulo, *ſatin eſt?*

& IV, 5.

Non ſatis eſt, *tuum te officium facere, ſi non id*
fama adprobat?

& ita paſſim ipſe aliique.

126. AVIDOS VICINUM FUNUS UT AEGROS] Pro *avidos* Leidenſis noſter, Battelianus, Galei, Colbertinus VIDES habent; & ſic aliorum aliquot. Quod, etſi quibuſdam non diſpliceat, ſenſumque pariat ſatis commodum, merito tamen receptae lectioni poſtponimus:

Avidos *vicinum funus ut* aegros
Exanimat, mortiſque metu ſibi parcere cogit:

avidos, hoc eſt, *intemperantes*, ut recte Scholiaſtae. Celſus II, 16. *Neque ulla res magis adjuvat laborantem, quam tempeſtiva abſtinentia.* Intemperantes *homines apud nos ſibi cibi tempora, modum curantibus dant. Rurſus alii, tempora medicis pro dono remittunt, ſibi ipſis modum vendicant.* Idem in Praefat. Aegrorum *enim qui ſine medicis erant, alios propter* aviditatem *primis diebus protinus cibum aſſumſiſſe.* Seneca Epiſt. LXV. *Donec intervenerunt amici, qui mihi vim afferrent, & tamquam* aegrum intemperantem *coërcerent.* & Epiſt. XCIV. *Quid quod habent* aegri *ſanique quaedam communia, de quibus admonendi ſunt? tamquam ne* avide *cibos appetant.* Plinius Epiſt. II, 8. *Quae ſic* concupiſco, ut aegri *vinum, balnea, fontes.* Porro quod ſequitur, *Sibi parcere*, eſt *valetudinem curare.* Noſter Epiſt. I, 7. v. 11.

Ad mare deſcendet vates tuus, & ſibi parcet,
Contractuſque leget.

Perniciem quaecumque ferunt: mediocribus, & quîs
Ignoſcas vitiis, teneor. fortaſſis & iſtinc
Largiter abſtulerit longa aetas, liber amicus,
Conſilium proprium. neque enim, cum lectulus aut me
Porticus excepit, deſum mihi: Rectius hoc eſt:
Hoc faciens vivam melius: ſic dulcis amicis
Occurram: hoc quidam non belle: numquid ego illi
Imprudens olim faciam ſimile? Haec ego mecum
Conpreſſis agito labris. ubi quid datur otî,
Inludo chartis hoc eſt mediocribus illis
Ex vitiis unum: cui ſi concedere noles,
Multa poëtarum veniet manus, auxilio quae
Sit mihi (nam multo plures ſumus) ac veluti te
Judaei, cogemus in hanc concedere turbam.

ECLOGA V.

EGRESSUM magna me accepit Aricia Roma
Hoſpitio modico: rhetor comes Heliodorus,
Graecorum longe doctiſſimus: inde Forum Appî,

Differ-

v. 140. Vulg. NOLIS. 141. VENIAT.

140. & 141. CUI SI CONCEDERE NOLIS] Totus hic locus ad hunc modum conſtitui debet:

cui ſi concedere NOLES,
Multa poëtarum VENIET *manus, auxilio* QUAE
Sit mihi.

At Editio prima Veneta cum codicibus aliquot, *auxilioque:* Veneta altera cum Loſcheriana *auxiliumque.* Ubi autem *que* ſemel admiſſum eſt loco *quae*; reſtabat ut *veniat* reponeretur, quo aptius conveniret cum *ſit*. *Veniet* tamen recte habetur in Zulichemiano, & uno Berſmanni. *Veniet* manus poëtarum & *cogemus.* Si *veniat* retines, utique dicendum erit *cogamus.* Joannis Saresberienſis III, 13. *Illico multa adulatorum* veniet *manus, & velut i te Judaei cogent in ſuam concedere turbam.* Recte autem *veniet quae ſit*: ut Seneca loco paullo ante laudato Epiſt. LXV. Intervenerunt *amici, qui mihi vim* afferrent, *& tamquam aegrum intemperantem* coërcerent. Supereſt igitur, ut pro *nolis* reſcribamus *noles:* nam pro *noles, nolis*, pro *voles, velis* paſſim ſubſtituunt Librarii.

7. PROPTER AQUAM, QUOD ERAT DETERRIMA] Codex Pulmannianorum optimus TETERRIMA: quod placet: etſi & alterum bene ſe habeat. Ita Propertius & Lucretius, *tetra venena, tetra abſinthia.* Idem VI, 21.

Partim quod tetro *quaſi conſpurcare* ſapore.

& II, 509.

Namque aliis aliud retro quoque tetrius *eſſet*
Naribus, auribus, atque oculis, oriſque ſapori.

teterrima igitur, quia & malo ſapore, & inſalubris.

15. ABSENTEM CANTAT AMICAM] Torrentiani codices non pauci *abſentem* UT *cantat*, quod quid

ſit

Diſſertum nautis, cauponibus atque malignis.
Hoc iter ignavi diviſimus, altius ac nos
Praecinctis unum: minus eſt gravis Appia tardis.
Hic ego, propter aquam, quod erat teterrima, ventri
Indico bellum, cenantis haud animo aequo
Exſpectans comites. jam nox inducere terris
Umbras, & caelo diffundere ſigna parabat.
Tum pueri nautis, pueris convicia nautae
Ingerere. Huc adpelle: trecentos inſeris: ohe
Jam ſatis eſt. Dum aes exigitur, dum mula ligatur,
Tota abit hora. mali culices, ranaeque paluſtres
Avertunt ſomnos. abſentem ut cantat amicam
Multa prolutus vappa nauta, atque viator
Certatim: tandem feſſus dormire viator
Incipit; ac miſſae paſtum retinacula mulae
Nauta piger ſaxo religat, ſtertitque ſupinus.
Jamque dies aderat, nil cum procedere lintrem
Sentimus: donec cerebroſus proſilit unus,
Ac mulae nautaeque caput lumboſque ſaligno
Fuſte dolat. quarta vix demum exponimur hora.

v. 7. Vulg. DETERRIMA. 15. Abſentem cantat. 20. Cum nil.

Ora

ſit neſcire ſe confitetur. At e ſex Pulmanni haud pauciores quinque idem praeferunt. Quin etiam ex noſtris Leidenſis, Galeanus, Magdalenenſis, Franekeranus, & a prima manu Petrenſis in eadem lectione conſpirant. Neque vero quid ſibi velit ſcire difficile eſt: continuanda enim ſententia eſt in hunc modum,

abſentem UT *cantat amicam*
Multa prolutus vappa nauta atque viator
Certatim: tandem feſſus dormire viator &c.

hoc eſt, *Ut*, ſive *dum cantat nauta*, *& viator amicas; tandem viator ſomno opprimitur.* Terent. Adelph. III, 3.

Nam ut *numerabatur forte argentum*, *intervenit*
Homo de improviſo.

Plaut. Menaech. Prol.

Nam rus ut *ibat*, *forte* ut *multum pluverat*,
Ingreſſus fluvium rapidum ab urbe haud longule;
Rapidus raptori pueri ſubduxit pedes.

Quanto melius hoc concinniuſque ſit vulgato, quivis opinor videat. Ceterum extritum eſt *Ut* a Librariis quibuſdam; tum quia (quod Torrentius paſſus eſt quid eſſet neſciebant; tum quia eo ejecto menſura verſûs incolumis adhuc manebat.

20. CUM NIL PROCEDERE LINTREM.] Etiam hoc, ut opinor, ab Aldi editione eſt. Superiores enim omnes, & Membranae Pulmanni, Berſmanni, meaeque alio & meliore ordine verba conſtituunt,

Jamque dies aderat, NIL CUM *procedere lintrem.*
Neque aliter credo in ſuis Lambinus, Cruquius, Torrentiuſque, quamvis taceant, invenerunt.

Ora manuſque tua lavimur, Feronia, lympha.
Millia tum pranſi tria repimus; atque ſubimus
Inpoſitum ſaxis late candentibus Anxur.
Huc venturus erat Maecenas, optimus atque
Cocceius, miſſi magnis de rebus uterque
Legati; averſos ſoliti conponere amicos.
Hic oculis ego nigra meis collyria lippus
Inlinere. interea Maecenas advenit, atque
Cocceius, Capitoque ſimul Fonteius, ad unguem
Factus homo; Antonî, non ut magis alter, amicus.
Fundos Aufidio Luſco praetore libenter
Linquimus, inſani ridentes praemia ſcribae,
Praetextam, & latum clavom, prunaeque batillum.
In Mamurrarum laſſi deinde urbe manemus,
Murena praebente domum, Capitone culinam.
Poſtera lux oritur multo gratiſſima: namque
Plotius & Varius Sinueſſae, Virgiliuſque
Occurrunt; animae, qualis neque candidiores
Terra tulit, neque quîs me ſit devinctior alter.

24. Lavimus.

O

24. Ora manusque tua lavimus] Praeſtantiſſimus N. Heinſius in codicis ſui margine; *Forte*, inquit, lavimur. Nihil veriſimilius: nam in his & ſimilibus Paſſiva potius uſurpant boni ſcriptores. Ita Arte Poët. v. 302.

Qui purgor *bilem ſub verni temporis horam.*

ubi codices non pauci mendoſe habent *purgo*. Quintil. Inſtit. I, 11. *At* lavimur, *& tondemur*, *& convivimus ex conſuetudine.* C. Gracchus apud Gellium X, 3. *Uxor edixit ſe in balneis virilibus* lavari *velle: datum eſt negotium, uti balneis exigerentur, qui* lavabantur. Plinius Epiſt. II, 14. Lavabatur *Largius Macedo in villa Formiana — Cum in publico Romae* lavaretur. Ovidius Faſt. II, 167.

Hac, ait, in ſilva, virgo Tegeaea, lavemur.

Epigramma vetus apud Pithoeum p. 3.

Parce meum, quiſquis tangis cava marmora, ſomnum
Rumpere: ſive bibas, ſive lavere, *tace.*

Ita & Graeci *Λούομαι* uſurpant. Apud Eutychen quidem Grammaticum *Lavimus* hodie legitur, p. 2186. *Lavo lavis tertiae conjugationis: ut Horatius II. Carm. Villaque flavus quam Tiberis* lavit. *Idem Serm. lib. I. Ora manuſque tua* lavimus *Feronia limpha. Quod & primae conjugationis invenitur: Juvenalis lib. I. Nec pueri credunt, niſi qui nondum aere* lavantur. Neque tamen inde colligas, ipſum Eutychen ſic legiſſe. Poterat enim paſſive proferre, ut ex Juvenalis loco conſtat. Ceterum Terentius & activum & paſſivum ſimul adhibuit. Eunuch. III, 5.

Cape hoc flabellum, ventulum huic ſic facito, dum lavamur:
Ubi nos laverimus, *ſi voles*, lavato: *accipio triſtis.*

Ubi *lavamur* acceptum referimus Donato, & codicibus Faerni Bembino & Victoriano. Ceteri omnes perperam *Lavamus*; ut hic Horatii codices *lavimus.*

27. Mar-

Digitized by Google

O qui conplexus, & gaudia quanta fuerunt!
Nil ego contulerim jocundo ſanus amico.
Proxima Campano ponti quae villula, tectum
Praebuit, & parochi, quae debent, ligna ſalemque.
Hinc muli Capuae clitellas tempore ponunt.
Luſum it Maecenas, dormitum ego Virgiliuſque:
Namque pila lippis inimicum & ludere crudis.
Hinc nos Cocceii recipit pleniſſima villa,
Quae ſuper eſt Caudî cauponas. nunc mihi paucis
Sarmenti ſcurrae pugnam Meſsîque Cicirri,
Muſa, velim memores: & quo patre natus uterque
Contulerit lites. Meſsî clarum genus Oſci:
Sarmenti domina exſtat. ab his majoribus orti
Ad pugnam venere. prior Sarmentus; Equi te
Eſſe feri ſimilem dico. Ridemus: & ipſe
Meſſius, Accipio: caput & movet. O, tua cornu
Ni foret exſecto frons, inquit, quid faceres; cum
Sic mutilus miniteris? at illi foeda cicatrix
Setoſam laevi frontem turpaverat oris.

52. Vulg. Cicerri. 60. Minitaris.

27. Maecenas optimus] Melior, opinor, diſtinctio erit, ſi ſic interpunges:

Huc venturus erat Maecenas, optimus atque
Cocceius.

ut ſupra v. 4.

Diſſersum nautis, cauponibus atque malignis.

Optimus enim eſt compellatio paullo familiarior, quam ut Maecenati, regi ejus & patrono, decore tribui poſſit. Sic Epiſt. I, 16.

Ne perconteris, fundus meus, optime Quinti.

Serm. I, 6. v. 56.

optimus *olim*
Virgilius, *poſt hunc Varius, dixere quid eſſem.*

& I, 10. v. 82.

Valgius & probet haec Octavius, optimus *atque*
Fuſcus; *& haec utinam Viſcorum laudet uterque.*

ſic & ibi diſtinguendum puto; non, *Octavius optimus.*

52. Messique Cicerri] Primus, ut puto, Aldus *Cicerri* invexit. Vetuſtiores, duae ſcilicet Venetae & Loſcheriana, cicirrhi. Sic & Torrentii, Pulmanni, Berſmannique aliquot cum Regio cicirri. Revocanda eſt utique lectio antiqua. *Cicirrus* eſt *κικιῤῥος, gallus.* Heſychius: Κικιῤῥος, ἀλεκτρυών.

60. Cum sic mutilus minitaris] Etiam hoc, opinor, Aldi facinus eſt: antiquiores enim miniteris, cum majore parte membranarum. Recte. Quid *faceres* ſalvo cornu, cum ſic mutilus *miniteris?* Quidni enim plures codices ſequimur; ubi utralibet lectio bene ſe habet? Virgilius Eclog. III, 16.

Quid domini faciant, audent *cum talia fures?*

Terent. Eunuch. III, 5.

Quid ego ejus tibi nunc faciem praedicem *aut* laudem, *Antipho*,
Cum ipſum me noris, quam elegans formarum ſpectator ſiem?

Campanum in morbum, in faciem permulta jocatus,
Paſtorem ſaltaret uti Cyclopa, rogabat:
Nil illi larva aut tragicis opus eſſe cothurnis.
Multa Cicirrus ad haec: Donaſſet jamne catenam
Ex voto Laribus, quaerebat: ſcriba quod eſſet,
Nihilo deterius dominae jus eſſe. rogabat
Denique, cur umquam fugiſſet; cui ſatis una
Farris libra foret, gracili ſic, tamque puſillo.
Prorſus jocunde cenam producimus illam.
Tendimus hinc recta Beneventum; ubi ſedulus hoſpes
Pene, macros, arſit, turdos dum verſat in igni.
Nam vaga per veterem dilabſo flamma culinam
Volcano, ſummum properabat lambere tectum.
Convivas avidos cenam, ſervoſque timentis
Tum rapere, atque omnis reſtinguere velle videres.

v. 65. Vulg. CICERRUS. 67. DETER: NIHILO. 70. PRODUXIMUS. 72. PE. ARS. MAC. DUM TUR. V. IN IGNE.

Inci-

67. DETERIUS NIHILO] Ita quidem editi: at membranae omnes, quae paullo vetuſtiores ſunt, tam aliorum quam noſtrae, aliter verba collocant,

NIHILO DETERIUS *dominae jus eſſe.*

Recte; & pronunciandum eſt, quaſi ſcriptum fuerit *Nilo*, ut plane habent duo Berſmanni: Sic Epiſt. II, 2.

Vehemens & liquidus, puroque ſimillimus amni.

ubi codices nonnulli mendoſe, ut hic, *Et vehemens liquidus.* Sic in Epigrammate veteri:

Ad partem veniet ſalax aſellus,
Nihilo deterius *mutoniatus.*

Quin & illud animadverti, quotieſcumque apud Noſtrum occurrit *nihilo*, comparativo ſuo ſemper praeponi: ut Serm. I, 1.

nihilo plus *accipias*, *quam*

& II, 3. v. 56.

nihilo ſapientius, *ignes.*

& ibidem 52.

nihilo *ut* ſapientior *ille.*

& 270.

nihilo plus *explicet*, *ac ſi.*

& Epiſt. I, 22.

cum ſis nihilo ſapientior.

Ergo ad haec exempla legendum eſt hic quoque, *Nihilo deterius.*

70. CENAM PRODUXIMUS ILLAM] Haeſit hoc ex priſcis editionibus. Meliores enim codices Fabricii, Pulmanni, Torrentii, Berſmannique PRODUCIMUS: quibus conſentiunt ex noſtris optimi Leidenſis, Reginenſis cum pluribus aliis. Rectiſſime. Ita ſupra v. 25.

Millia tum pranſi tria repimus *atque* ſubimus.

& 35.

Fundos libenter linquimus.

& 50.

Hinc nos Coccei recipit *pleniſſima villa.*

& 71.

Tendimus *hinc recta Beneventum.*

& 86.

Quattuor hinc rapimur *viginti & millia.*

ubi, ut vides, omnia verba praeſenti tempore efferuntur.

72. PENE ARSIT MACROS DUM TURDOS] Hunc verborum ordinem primus ex uno, ut ait, codice induxit Lambinus; quam & ego in uno reperi, ſed eo chartaceo & infimae notae atque aetatis. Ceteri omnes tam aliorum quam noſtri, *Pene macros arſit*, atque ita legerunt Acron & Porphyrion,

Digitized by Google

Incipit ex illo montis Appulia notos
Oſtentare mihi, quos torret Atabulus; & quos
Numquam erepſemus, niſi nos vicina Trivici
Villa recepiſſet, lacrimoſo non ſine fumo,
Udos cum foliis ramos urente camino.
Hic ego mendacem ſtultiſſimus uſque puellam
Ad mediam noctem exſpecto: ſomnus tamen aufert
Intentum veneri: tum inmundo ſomnia viſu
Nocturnam veſtem maculant, ventremque ſupinum.
Quattuor hinc rapimur viginti & millia rhedis,
Manſuri oppidulo, quod verſu dicere non eſt,
Signis perfacile eſt. venit viliſſima rerum
Hic aqua; ſed panis longe pulcherrimus, ultra
Callidus ut ſoleat humeris portare viator:
Nam Canuſî lapidoſus; aquae non ditior urna.
[Qui locus a forti Diomede eſt conditus olim.]

Flen-

rion. Scholiaſtes Perſii ad Sat. VI. v. 24. *Turdarum dixit abuſive, cum turdorum debuerat; ut Horatius ponit:*

Pone macros arſit, dum turdos verſat in IGNI.

ubi notandum illud *igni*; ſic enim & Berſmanni codex, & Regius, & a prima manu Reginenſis. Idque recte; ut Carm. I, 4.

Ac neque jam ſtabulis gaudet pecus, aut arator igni.

& I, 34.

Igni *coruſco nubila dividens.*

Ita & alibi *ungui*, & *imbri*, caſu ablativo: ſic & Lucretius, Virgilius, Ovidius aliique aureae aetatis. Ceterum Berſmanni unus & Battelianus noſter, *In ignem.*

92. QUI LOCUS A FORTI DIOMEDE] Locus ab interpretibus multum vexatus, quique viciſſim eos multum vexavit. Videamus integrum:

Manſuri oppidulo, quod verſu dicere non eſt,
Signis perfacile eſt: venit viliſſima rerum
Hic aqua; ſed panis longe pulcherrimus, ultra
Callidus ut ſoleat humeris perferre viator:
Nam Canusî lapidoſus: aquae non ditior urna:
Qui locus a forti Diomede eſt conditus olim.
Flentibus hinc Varius diſcedit maeſtus amicis.

ubi oppiduli nomen, quod verſus hexametrus non recipit, *Equum Tuticum* intelligit, ut recte Scholiaſtae veteres. Doctiſſimus tamen Cluverius p. 1217. ex ſitu locorum conjicit *Arpos*, quae & *Argyrippa* dicitur, ab Horatio hic deſcribi. Vix tamen id perſuadebit, cum utrumvis vocabulum verſus facile admittat; auctore Virgilio Aen. XI, 246.

Ille urbem Argyripam *patriae cognomine gentis.*

& Silio IV, 556.

Allius Argyripa *Dannique profectus ab arvis.*

Ab Equo Tutico igitur panem portare ſolent viatores Canuſium uſque, quia ibi panis lapidoſus eſt, *aquae non ditior urna:* hoc eſt, aquae copia non uberior eſt Canuſii, quam Equi Tutici. *Ditior*, abundantior, copioſior; non ut quidam codices perperam hic habent, *dulcior.* Auſonius Epigramm. IV. de Danubio:

Et qua dives aquis *Scythico ſolvo oſtia ponto.*

Contra Noſter Carm. III, 30.

Et qua pauper aquae *Daunus agreſtium*
Regnavit populorum.

Ergo oppidum Canuſium & aquae inopia & panis vitio laborabat. Aquae tamen penuriae ſubveniebat poſtea Herodes Sophiſta. Philoſtratus in ejus vita p. 550. Ὤικισε καὶ τὸ ἐν Ἰταλίᾳ Κανύσιον, ἱμε-

Flentibus hic Varius diſcedit maeſtus amicis.
Inde Rubos feſſi pervenimus; utpote longum
Carpentes iter, & factum corruptius imbri.
Poſtera tempeſtas melior, via pejor, ad uſque
Barî moenia piſcoſi. dein Gnatia lymphis
Iratis exſtructa dedit riſuſque jocoſque:
Dum flamma ſine tura liqueſcere limine ſacro
Perſuadere cupit. credat Judaeus Apella,
Non ego. namque Deos didici ſecurum agere aevum;
Nec, ſi quid miri faciat natura, Deos id
Triſtis ex alto caeli demittere tecto.
Brundiſium longae finis chartaeque viaeque.

v. 93. Vulg. HINC. 97. DEHINC.

ECLO-

κωμούσας ὕδατι, μάλα τούτου δεόμενον: *Canuſium in Italia, inducta aqua, cujus vehementer indigebat, habitabile reddidit.* Ceterum eruditiſſimus Lambinus, & ex eo Dacierius conſtructionem verborum aliam hic inſtituunt, in hunc modum:

aquae non ditior urnâ
Qui locus a forti Diomede eſt conditus olim;

ubi ordo erit, *Qui locus*, Canuſium ſcilicet, (*non ditior urnâ aquae*, quam Equus Tuticus,) *a Diomede olim conditus eſt.* Ego vero multum ab iis diſſentio; cum ob coactam conſtructionem, tum quia ineptum & putidum fuerit conditorem Canuſii hic memorare, more Geographorum; cum obiter tantum ejus oppidi mentionem faciat Noſter. Mihi nulla eſt dubitatio, quin auctor hujus verſiculi *Equum Tuticum* intellexerit, a Diomede itidem conditum: idque ut unum e *ſignis* hic poſuerit, quibus perfacile erat nomen oppidi non expreſſum colligere. Servius ad Virgil. Aeneid. VIII, 9. de Diomede: *Nam & Beneventum &* Equum Tuticum *ipſe condidit*, *& Arpos quae & Argiripa dicitur.* Hoc, inquam, cogitavit verſiculi hujus, quicumque fuit, auctor: de ſuo ſcilicet largiri voluit aliud ſignum, quo Equus Tuticus agnoſceretur. Non tamen a me impetrare poſſum, ut Flaccum noſtrum tam illepidi verſus parentem fuiſſe credam. *Locum* quippe *condere*, ne Latinum quidem videtur: certe nuſquam quemquam ſic locutum eſſe memini. Urbes quidem & arces & oppida conduntur: loca ipſa condi neque dicuntur neque poſſunt: Ovid. Faſt. II, 280.

Hic ubi nunc urbs eſt, *tum* locus urbis *erat.*

Idem Metam. XV, 18.

Atque ita diſcedens, *Aevo*, *dixiſſe*, *nepotum*
Hic locus urbis *erit.*

Virg. Aen. VIII, 53.

Delegêre locum, *& poſuere in montibus* urbem.

Adde, quod quocumque haec verba retuleris, ſive ad *Equum Tuticum*, ſive ad *Canuſium*; parum aut nihil profeceris. Si ad prius, vitioſa erit conſtructio: nullo enim jure ad remotius nomen referenda ſunt, propiore neglecto: ſin ad poſterius; nihil, ut dixi, putidius fuerit, quam Canuſinas Origines hic obiter inculcare. Denique ad haec verba nihil quicquam adnotatum eſt, neque ab Acrone, nec Porphyrione: magnum utique ſignum, in illorum olim exemplaribus ea non comparuiſſe.

93. FLENTIBUS HINC VARIUS DISCEDIT] *Hinc*, quod in libris aliquot extat, pleraſque jam editiones occupavit. At principes illae, binae ſcilicet Venetae & Loſcheriana, HIC; quibus accedunt codex noſter Reginenſis cum duobus aliis, duo Berſmanni, & Torrentii ſex. Atque haec lectio mihi etiam poſt Torrentium magis arridet.

97. DEHINC GNATIA LYMPHIS] Franekeranus cum tribus Pulmanni DEIN; quod ideo praetulimus; ut evitetur aſperrimus ille concurſus quattuor conſonantium.

4. LE-

Digitized by Google

ECLOGA VI.

NON, quia, Maecenas, Lydorum quicquid Etruſcos
Incoluit finis, nemo generoſior eſt te;
Nec quod avus tibi maternus fuit atque paternus,
Olim qui magnis legionibus imperitarent;
Ut plerique ſolent, naſo ſuſpendis adunco
Ignotos, ut me libertino patre natum.
Cum referre negas, quali ſit quiſque parente
Natus, dum ingenuus: perſuades hoc tibi vere,
Ante poteſtatem Tullî atque ignobile regnum,
Multos ſaepe viros nullis majoribus ortos
Et vixiſſe probos, amplis & honoribus auctos:
Contra, Laevinum, Valerî genus, unde Superbus
Tarquinius regno pulſus fugit, unius aſſis

v. 4. Vulg. IMPERITARINT. 13. FUIT.

4. LEGIONIBUS IMPERITARINT] Ita Venetae & Loſcheriana, unde in ſequentes editiones derivatum eſt. Favent autem huic lectioni Magdalenenſis codex & Battelianus. At multo plures tam aliorum, quam noſtri, in quibus veterrimi duo Leidenſis & Reginenſis, IMPERITARENT. Eſt & tertia lectio, quae in uno Berſmanni alteroque Pulmanni extat, IMPERITARUNT. Lego:

Nec quod avus tibi maternus fuit atque paternus,
Olim qui magnis legionibus IMPERITARENT.

Nempe in hac & ſimili locutione *Fuit qui*, *Fuerunt qui*, uterque quidem modus tam indicativus, quam ſubjunctivus admittitur; tempus vero imperfectum in utroque, ut apud bonos Scriptores paſſim obſervabis. Salluſt. Cat. XXIII. Fuere *ea tempeſtate*, qui dicerent *Caſilinam*, &c. Noſter Epiſt. II, 2. v. 128.

Fuit *haud ignobilis Argis*,
Qui *ſe* credebat *miros audire tragoedos*;
Cetera qui *vitae* ſervaret *munia recto*
More; *bonus ſane vicinus*, *amabilis hoſpes*;
Comis in uxorem, poſſet qui *ignoſcere ſervis*.

13. TARQUINIUS REGNO PULSUS FUIT] Ita libri & olim editi & nuperi. Enimvero indignor tot eruditos Interpretes lectionem veram in codicibus ſuis inventam tam imperite ſpreviſſe. Ea ſic habet;

Contra, Laevinum, Valerî genus; unde ſuperbus
Tarquinius regno PULSUS FUGIT, *unius aſſis*, &c.

Hanc in quattuor optimis Blandiniis Cruquius, in ſuis aliquot Lambinus Berſmannuſque repererunt: noſque itidem in veterrimo Leidenſi, & aliis duobus, & pro varia lectione in Magdalenenſi. Quanto hoc, niſi plane deſipimus, elegantius pleniuſque illo altero, quod hactenus editiones occupavit? Id ſolum, credo, ad corrumpendum locum Librarios impulit; quod *fūgit*, praeterito tempore & priore ſyllaba producta, vi ſententiae hic requiri arbitrarentur: atqui illud minime metuendum erat. Auctor de obitu Maecenatis:

Sic illi vixere, quibus fuit aurea Virgo;
Quae bene praecinctos poſtmodo pulſa fugit.

Virgil. Aen. III, 121.

Fama volat pulſum *regnis* ceſſiſſe *paternis*
Idomenea ducem.

Idem, in Catalectis:

Cujus & ob raptum pulſi liquere *penates*
Tarquinii patrios filius atque pater.

Aen. XI, 366.

Non umquam pretio pluris licuiſſe, notante
Judice, quo noſti, populo: qui ſtultus honores
Saepe dat indignis, & famae ſervit ineptus;
Qui ſtupet in titulis & imaginibus. quid oportet
Vos facere, a volgo longe longeque remotos?
Namque eſto: populus Laevino mallet honorem
Quam Decio mandare novo: Cenſorque moveret
Appius, ingenuo ſi non eſſem patre natus:
Vel merito, quoniam in propria non pelle quieſſem.

v. 15. Vulg. QUEM NOSTI. 18. Nos. LONGE LATEQUE.

Sed

Pone animos, & pulſus abi.

Lactantius I, 13. *Nimirum ſenex* (Saturnus) *a juvene facile victus eſt, ac ſpoliatus imperio.* Fugit *igitur* expulſus, *& in Italiam navigio venit.* Et mox: *Cenſetne aliquis deum eſſe, qui* pulſus eſt, *qui fugit, qui latuit?* Ovid. Metam. VII, 290.

Pulſa fugit *macies: abeunt pallorque ſitusque.*

Haec quidem nitida ſunt, culta ſunt, & auctoribus ſuis digna: at vulgatum illud *pulſus, fuit*, quam iners & languidum?

15. NOTANTE, JUDICE, QUEM NOSTI, POPULO] Ita nunc paſſim editum reperies; cum tamen & vetuſtae Editiones, & quicquid uſquam eſt codicum manu ſcriptorum, ſic clare exhibeant,

Judice, QUO noſti, populo, qui ſtultus honores, &c.

Hoc certe de omnibus ſuis praedicant Cruquius, Pulmannus, Berſmannus, Torrentiuſque; hoc in meis univerſis reperi. Et Torrentius quidem Cruquiuſque libenter hanc lectionem reciperent: ſi per interrogationem efferatur, *Judice: quo? noſti: populo:* vel hoc modo: *Judice: quo, noſti? populo:* metuebant ſcilicet, ne parum Latine dictum eſſet, niſi diſtinctionibus illis ſublevaretur. Ponite vero, ô boni, iſtos metus: elegantiſſima enim locutio eſt, a fonte Graeco hauſta, *Judice, quo noſti, populo:* ubi Pronomen eodem caſu ponitur, quo Nomen antecedens. Terentius Heaut. I, 1.

Scire hoc vis? Hac quidem cauſſa, qua dixi *tibi.*

Cicer. Epiſt. Fam. V, 14. *Cum ſcribas, & aliquid agas eorum*, quorum conſueſti, *gaudeo.* Ovidius Triſt. V, 6.

Elige noſtrorum minimum minimumque laborum,
Illo, quo retis, *grandius illud erit.*

Gellius I, 3. *Theophraſtus autem, in eo*, quo dixi, *libro differit.* Et I, 15. *Iccirco ex his*, quibus dixi, *vocibus nomen induciarum connexum eſt.* Et II, 26. *Sed id iis tamen coloribus*, quibus modo dixiſti, *denominandis.* Ceterum Graeca exempla paſſim feruntur. Vide Nos ad Ciceronis Tuſculanas, V, 14.

17. QUID OPORTET NOS FACERE A VULGO LONGE LATEQUE REMOTOS?] Id primo hic animadvertendum, male ex vetuſtis Editionibus retentum eſſe LONGE LATEQUE; cum omnes fere omnium codices habuerint, LONGE LONGEQUE. Primus ex ſuis Cruquius veram lectionem repoſuit, Ciceronis loco fretus De Finibus II, 21. *Plurimum ſe, &* longe longeque *plurimum, tribuere honeſtati.* Cui tamen bene monenti nemo, quod ſciam, obtemperavit, praeter Baxterum noſtratem in nupera ſua editione: adeo difficile eſt homines diuturno errore palantes in viam rectam reducere. Poſthac tamen, ut ſpero, veritati manus dabunt, & corrigi ſe patientur. Ovid. Met. IV, 325.

Sed longe *cunctis* longeque *potentior illis.*

Gellius XIII, 27. *Ego quidem ſic exiſtimo*, longe longeque *eſſe amplius, prolixius, fuſius, multos mortales, quam multos homines dixiſſe.* Idem IV, 1. *Ac multo etiam antequam naſcerentur, & ſupra* longe atque longe *per infinitum.* Digeſt. IV, 4, 39. *Vendentibus curatoribus minoris fundum, emptor extitit Lucius Titius, & ſex fere annis poſſedit, &* longe longeque *rem meliorem fecit.* Mamertinus in Genethliaco Maximiani p. 308. *Etenim quod ait ille Romani criminis primus auctor* (lege, *carminis*, nam Ennium intelligit) *A ſole exoriente aduſque Maeotidas paludes, id nunc* longius longiuſque *protendere licet.* Germanam Latini Sermonis indolem haec ſpirant: ita paſſim, *Magis magiſque, Minus minuſque, Etiam etiamque, Iterum iterumque, Nimium nimiumque, Minimum minimumque, Candidior candidiorque*, & alia ſimilia. Atque hae, opinor, ſatis juſtae ſunt cauſſae, cur lectionem hanc, quam codices fere ad unum omnes agnoſcunt,

Sed fulgente trahit conſtrictos gloria curru
Non minus ignotos generoſis. quo tibi, Tilli,
Sumere depoſitum clavom, fierique tribuno?
Invidia adcrevit, privato quae minor eſſet.
Nam ut quiſque inſanus nigris medium inpediit crus
Pellibus, & latum demiſit pectore clavum;
Audit continuo; Quis homo hic, aut quo patre natus?
Ut ſi qui aegrotet quo morbo Barrus, haberi
Ut cupiat formoſus; eat quacumque, puellis
Inji-

v. 24. Tulli. 29. Hic est? 31. Et cup.

cunt, in ſedes avitas denuo revocemus. Eſt tamen adhuc majus, & in quo magis etiam deſidero judicium Interpretum. Fatemur quidem *Longe lateque* frequentiſſime apud Scriptores occurrere; *Longe lateque patere*, *ſpargi*, *diffundi* &c. nempe ubi res ipſae, de quibus ſermo eſt, tam in latum diffunduntur, quam protenduntur in longum. Iidem tamen pernegamus, *Longe lateque removeri*, aut dictum eſſe a quoquam veterum, aut ſane dici potuiſſe. Quippe vox *Remotus* longitudinem ſolam denotat, latitudinis ſenſum plane reſpuit. Et quod *longe* vel *longiſſime* a re quapiam *remotum* eſt; idem ex omni parte & quaque verſus ab eadem re remotum ſit neceſſe eſt. Ut ineptum plane fuerit *late remotum* dicere quid; ubi ſemel dixeris *longe*. Illud deinde excute, quod omnes codices & editiones maculavit,

quid oportet

Nos *facere a vulgo longe longeque remotos?*

Nihil profecto pravius tetriuſque vidi. Quid enim narrat? Nos, hoc eſt, cum aliis se tam longe a vulgo remotum? quemne hoc ipſo Sermone confitetur *libertino* eſſe *patre*, & *nullis majoribus?* quo vero nomine tam remotum? non genere, non re, non loco & conditione. At ingenio fortaſſe dices & virtute atque doctrina: apage ſodes inanem jactantiam. Non cognoſco Noſtrum tam ſuperbum & glorioſum. Quin, ſi oculos animumque advertis, videbis hoc pugnare cum totius orationis filo & contextu. Non ideo, inquit, ô Maecenas, quia ipſe ſummo genere natus es, contemnis homines novos & ignobiles, ut ego sum: quorum multos recte tibi perſuades & privatim probos & egregio publico vixiſſe: contra aliquot praeclaris parentibus, ut Laevinum Valerium, non uno propterea aſſe pluris habitos eſſe, vel populo ipſo judice, qui ceteroqui genus & proavos, imagines & titulos, maxime admirari ſolet. Quod ſi vulgus tam recte judicat; quanto magis id oportet

Vos *facere a vulgo longe longeque remotos?*

Vos dico *Auguſtos*, *Maecenates*, *Pelliones*, *Meſſallas*, &c. non quali quiſque ſit natus parente, ſed quo ingenio, qua virtute ſit, quaerere oportet. Sentis, opinor, emendationem, quam orationis ductu abreptus, priuſquam conſtitueram, inſciens poſui. Quod ſi nos ſubſtituatur, peſſum ibit tota ſententia: quippe haud se inter generoſos numerat, qui de hominibus novis candide & aeque judicent; ſed ſe iſtis novis accenſet, qui aequa nobilium judicia ſperare ſibi & polliceri audeant.

24. Quo tibi, Tulli] Quod editiones hactenus poſſedit, Tulli, ex verſu non videtur irrepſiſſe. At ibi de Servio Tullio rege ſermo eſt: hic de homine alio neſcio quo. Quidni igitur revocamus plurium codicum lectionem, Tilli? ut de ſuis teſtantur Berſmannus, Pulmannus, Torrentiuſque: in noſtris hic quidem duobus duntaxat apparet, Regio & Petrenſi: at infra verſu 107, in Leidenſi, Zulich. Magd. & Batteliano extat. Cicero Philip. II. cap. 11. *Tillius Cimber*. Idem Ep. Fam. VI, 12. Seneca de Ira, III, 12. & Epiſt. LXXXIII. Suetonius Jul. c. 85. *Cimber Tillius*: quibus omnibus in locis eadem ac hic variatio eſt in ſcriptis codicibus. Gruterus in Inſcript. AFER TILIUS. &, Q. TILLIUS, &, M. TILLIUS, M. L. PHANIAS. TILLIA M. L. LUCCEIA.

29. Quis homo hic est? quo patre natus?] Ita libri aliquot: alii, *Quis homo hic?* Et *quo patre natus?* Editiones vetuſtae, *Quis homo hic?* Aut *quo:* ut etiam codex Regius, & optimus Reginenſis.

31. Et cupiat formosus] Ita Cruquius Torrentiuſque ex ſuis, quos poſteriores fere ſecuti ſunt: At Venetae editiones & Loſcheri, una cum pluribus Lambini Codicibus, & veterrimo no-

Digitized by Google

Injiciat curam quaerendi ſingula; quali
Sit facie, ſura, quali pede, dente, capillo:
Sic qui promittit, civis, Urbem ſibi curae,
Imperium fore, & Italiam, & delubra Deorum;
Quo patre ſit natus, num ignota matre inhoneſtus,
Omnis mortalis curare & quaerere cogit.
Tune Syri, Damae, aut Dionyſî filius, audes
Dejicere e ſaxo civis, aut tradere Cadmo?
At Novius collega gradu poſt me ſedet uno:
Namque eſt ille, pater quod erat meus. Hoc tibi Paullus,
Et Meſſalla videris? at hic, ſi ploſtra ducenta,
Concurrantque foro tria funera, magna ſonabit

Cor-

noſtro Leidenſi aliiſque tribus,

Ut ſi qui aegrotet, quo morbo Barrus, haberi
U T *cupiat formoſus.*

Atque hanc lectionem alteri illi praeferimus. *Morbus* enim ſive vitium Barri erat, quod formoſus haberi cuperet; morbus utique mentis, non corporis. Sed ſi ET legeris; de morbo etiam corporis ſuſpicari poſſis; quaſi is ſcabie vel polypo fortaſſe laboraret, *& tamen* formoſus haberi magnopere vellet: quod ab Horatii mente alienum eſſe exiſtimo.

38. DIONYSI FILIUS] Scribe hic *Dionysi*, (non ut pleraeque editiones *Dionyſi*) a recto *Dionyſius*. *Syrus*, *Dama*, & *Dionyſius* nomina ſervilia. Cicero Ep. Fam. XIII, 77. *Dionyſius ſervus meus aufugit.* Sic alibi ibidem, & Ep. ad Atticum ſaepius. Suetonius vita Horatii: *Pertulit ad me* Dionyſius *libellum tuum.* Plin. Ep. X, 105. *C. Valerius Dionyſius.* Gruterus, 1036, 2. PUBLICIO DIONYSIO. 845, 7. Μ. ΑΥΡ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΝ. Marm. Felſin. p. 425. M. ULPIUS DIONYSIUS. M. JULIUS DIONYSIUS.

47. NUNC QUIA, MAECENAS, TIBI SIM CONVICTOR] Editio prima Veneta alium verborum ordinem ſtatuit;

Nunc, quia ſum tibi, Maecenas, convictor; at olim,
Quod mihi pareret legio Romana tribuno.

quem etiam agnoſcunt caeterae editiones priſcae, & noſtri codices praeter unum recentem omnes; praeterquam quod plures ex iis SIM habeant, non SUM. Idem de ſuis perhibent Pulmannus Berſmannuſque; ne de caeterorum libris, etſi ipſi taceant, dubites. Quis primus contra veterum exemplarium fidem mutaverit, neſcio: ſed id, ut opinor, auſus eſt, quo verſus numeroſior evaderet. Nos vero, tam faſtidioſis auribus valere juſſis, ipſa ſimplicitate compoſitionis capimur. Neque vero numeri viliores hic ſunt, quam ſaepe alias in his Sermonibus.

53. FELICEM DICERE NON HOC ME POSSUM] De interpunctionis loco jam, opinor, hic convenit inter interpretes; non *felicem hoc caſu* diſtinguendum eſſe; ſed *hoc* ſive hac re *felicem*, *quod caſu ſortitus*. Quin & Danielis Heinſii non felix conjectura, qui *hic* pro *hoc* ſubſtituere voluit, jam ab omnibus exploſa eſt. Sic ergo locum conſtituunt,

felicem dicere non hoc
Me poſſum, caſu quod te ſortitus amicum:
Nulla etenim tibi me ſors obtulit.

Et *poſſum* quidem, ſive quod in pluribus eſt *poſſim*, omnes quos viderim libri exhibent, & veteres editiones. Tamen, ſi verum dicendum eſt, arrogantiae quid prae ſe ferre videtur illud, *Non* POSSUM *eo me felicem dicere, quod nactus ſim te amicum.* Itane vero? Non cognoſco tuum, O Flacce, tam ſuperbum. Ut enim hoc vere dici poſſet; tu tamen non idoneus qui id diceres. Neque vero, ſi bene te novimus, dicere unquam voluiſti. Ecce enim, quam Commentator vetus memoriae tradidit, ſaniorem lectionem:

felicem dicere non hoc
Me POSSUNT, *caſu quod te ſortitus amicum.*

hoc

Cornua quod vincatque tubas: ſaltem tenet hoc nos.
Nunc ad me redeo libertino patre natum:
Quem rodunt omnes libertino patre natum:
Nunc, quia ſum tibi, Maecenas, convictor; at olim,
Quod mihi pareret legio Romana tribuno.
Diſſimile hoc illi eſt: quia non, ut forſit honorem
Jure mihi invideat quivis, ita te quoque amicum;
Praeſertim cautum dignos adſumere, prava
Ambitione procul. felicem dicere non hoc
Me poſſunt, caſu quod te ſortitus amicum:
Nulla etenim tibi me fors obtulit. optimus olim
Virgilius, poſt hunc Varius, dixere quid eſſem.
Ut veni coram; ſingultim pauca locutus,

v. 47. Quia, Maecenas, tibi SIM. 53. POSSUM. 54. MIHI TE.

(In-*hoc eſt*, ut verba ſunt Scholiaſtae Cruquiani, *non iccirco me felicem nominare* DEBENT, *quod caſu aliquo aut fortunae beneficio tibi ſim factus amicus; cum nulla fors me tibi obtulerit, ſed amicorum & virorum bonorum commendatio, qui me noverant.* Agnoſcis, opinor, hunc, quiſquis erat, enarratorem non *poſſum*, ut nunc habetur, ſed *poſſunt* in ſuis olim exemplaribus reperiſſe. Quinam autem illi, qui hoc non poſſunt vere dicere? invidi nempe & obtrectatores, qui quotidie *rodunt me libertino patre natum*; qui felicitate me quadam, & nullo meo merito, ad amicitiam tuam perveniſſe mentiuntur. Sic enim Garrulus ille, Serm. IX, 45. de hac ipſa re,

Nemo dexterius fortuna *eſt uſus.*

& VI. lib. II. verſ. 49.

Fortunae filius, *omnes* ſecum muſſitabant.

Certe ſi ex illorum perſona *poſſunt* legeris, verecunde dictum eſt; ſin ex Horatii *poſſum*, inſolenter & glorioſe.

54. NULLA ETENIM MIHI TE FORS OBTULIT] Diſquirunt hic Interpretes, utrumne *Tors* an *fors* legendum ſit; quorum illud in principe Veneta, hoc in Loſcheri editione comparet. Certe in vetuſtioribus noſtris codicibus clare exhibetur FORS; ne hac de cauſa Lambini fidem labefactet ſemper erga illum iniquior Torrentius. Tacitus Annal. XIV, 5. *Contis, & remis, &, quae* fors obtulerat, *navalibus telis conficitur.* Ibidem II, 42. *Straxitque cauſſas, aut* forte oblatas *arripuit.* At Hiſt. IV, 1. *Paſſim trucidatis, ut quemque fors obtulerat:* ubi tamen, ut antea, *fors* reponendum eſt. Sed, dum leviculum hoc ſollicitos eos habet, illud interim, quod longe gravius eſt, impune hic graſſari patiuntur,

Nulla etenim mihi te *fors obtulit.*

Ita omnes ubique dederunt editores: neque ſentiunt illud *mihi te* quam inſcite & ſtolide hic dictum ſit, ut nihil magis. Quid enim? An patrono & rege ſuo Maecenate, cui vitam, opes, omnia debuit, majorem hic ſe gerit coactoris Graeculi filius? *Tibi* vero, ô noſter, *Maecenatem* fors obtulerit? quod ſodes ex te verbum audio? Immo *te Maecenati:* niſi omnium quotcumque fuerunt, ſunt, eruntve, Suffenorum primus es. Certe ſic alibi ſolebas, ut Serm. I, 3. v. 64.

Simplicior quis & eſt? qualem me *ſaepe libenter*
Obtulerim tibi, Maecenas.

Recte hoc quidem, & verecunde: & bene factum, quod tam turpem maculam effugiſti. Sic enim & hoc in loco nullus dubitabam, quin ſic a principio fuerit;

Nulla etenim TIBI ME *fors obtulit.*

Atque ſic poſtea latentem hanc lectionem deprendi in Scholiaſte Cruquiano, loco paullo ante laudato: *Cum nulla fors*, inquit, ME TIBI *obtulerit, ſed amicorum commendatio.* Denique ita clare extare vidi in codice manuſcripto, quem nuper adeo Bibliothecae Collegii noſtri donavit vir inſigni eruditione & humanitate Thomas Rud.

(Infans namque pudor prohibebat plura profari)
Non ego me claro natum patre, non ego circum
Me Satureiano vectari rura caballo,
Sed, quod eram, narro: reſpondes (ut tuus eſt mos)
Pauca: abeo: & revocas nono poſt menſe, jubeſque
Eſſe in amicorum numero. magnum hoc ego duco,
Quod placui tibi, qui turpi ſecernis honeſtum,
Non patre praeclaro, ſed vita & pectore puro.
Atqui ſi vitiis mediocribus ac mea paucis
Mendoſa eſt natura, alioqui recta; (velut ſi
Egregio inſperſos reprendas corpore naevos)
Si neque avaritiam, neque ſordis, aut mala luſtra
Objiciet vere quiſquam mihi; purus & inſons,
(Ut me collaudem) ſi & vivo carus amicis;
Cauſa fuit pater his: qui macro pauper agello
Noluit in Flavî ludum me mittere; magni
Quo pueri magnis e centurionibus orti,

v. 68. Ac mala.

Laevo

68. NEQUE SORDES, NEC MALA LUSTRA] Editiones veteres; & codices quos viderim omnes AC MALA habent: Perabſurdum tamen videtur, *ſordes ac luſtra* una inter ſe jungere; cum vitia prorſus contraria ſint, neque in unum hominem eodem tempore poſſint recidere. Lambinus quidem ita loqui debuiſſe Noſtrum putat;

Si neque avaritiam, neque ſordes, nec *mala luſtra.*

Poſtea autem Cruquius, non ut ille ex conjectura, ſed ex vetuſtiſſimo ſuo Blandinio NEC illud protulit. Sane vir probus videtur fuiſſe Cruquius; neque temere fides ei detrahenda eſt: ſed vereor, ne non fuerit a prima ſcriptoris manu τὸ NEC, ſed a correctore interpolatum: qua in re, quae maximi quidem momenti eſt, ſubinde annotanda nimium ille ſecurus & indiligens erat. Equidem haud dubito, quin ſic ſcripſerit ipſe auctor,

Si neque avaritiam, neque ſordes, AUT *mala luſtra.*

Aut enim & *Ac* paſſim a Librariis alterum pro altero ſubſtituuntur: & ſolet alias Noſter poſt duas particulas negativas *Aut* tertio loco ſubjungere: ut Carm. III, 12.

Miſerarum eſt, neque *amori dare ludum*, neque *dulci*
Mala vino lavere, aut *exanimari metuentes.*

III, 23.

Nec *peſtilentem ſentiet Africum*
Fecunda vitis, nec *ſterilem ſeges*
Robiginem, aut *dulces alumni*
Pomifero grave tempus anno.

Serm. II, 2. 22.

neque *oſtrea*,
Nec *ſcarus*, aut *poterit peregrina juvare lagoïs.*

I, 9, 31.

nec *hoſticus auferet enſis*,
Nec *laterum dolor*, aut *tuſſis*, nec *tarda podagra*

II, 1, 15.

neque *enim quivis horrentia pilis*
Agmina, nec *fracta pereuntes cuſpide Gallos*,
Aut *labentis equo deſcribat vulnera Parthi.*

Virgil. Aen. IV, 339.

neque *ego hanc abſcondere furto*

Spe-

Digitized by Google

Laevo ſuſpenſi loculos tabulamque lacerto,
Ibant octonis referentes Idibus aera:
Sed puerum eſt auſus Romam portare, docendum
Artis, quas doceat quivis eques atque ſenator
Semet prognatos. veſtem ſervoſque ſequentis,
In magno ut populo, ſi qui vidiſſet; avita
Ex re praeberi ſumtus mihi crederet illos.
Ipſe mihi cuſtos incorruptiſſimus omnis
Circum doctores aderat. quid multa? pudicum
(Qui primus virtutis honos) ſervavit ab omni
Non ſolum facto, verum opprobrio quoque turpi:
Nec timuit, ſibi ne vitio quis verteret olim,
Si praeco parvas, aut (ut fuit ipſe) coactor
Mercedes ſequerer; neque ego eſſem queſtus. ad haec nunc
Laus illi debetur, & a me gratia major.
Nil me poeniteat ſanum patris hujus: eoque
Non, ut magna dolo factum negat eſſe ſuo pars,

v. 79 Vulg. SI QUIS. 87. OB HOC NUNC.

Quod

Speravi, ne finge, fugam; nec *conjugis umquam*
Praetendi taedas, aut *haec in foedera veni.*

Sed quid multis opus? cum AUT clare habeat Scholiaſtes Acron, cum in Bibliotheca Societatis Regiae manuſcriptus, tum Venetiis olim editus anno MCCCCXC: recentiores enim locum contaminarunt.

79. IN MAGNO UT POPULO SIQUIS VIDISSET] Quia a vetuſtis editionibus demiſſum erat SIQUIS, veriti ſunt id ejicere recentiores interpretes: atqui fatentur in Blandiniis aliiſque melioris notae codicibus SIQUI haberi; ut & ego reperi in veterrimis meis Leidenſi & Reginenſi Apage ergo ſtultam clementiam: & ſibilantem illam literam exſecemus. Lenius certe eo pacto ſuaviuſque procedit verſus; neque aliter ſcribit Noſter Verſu hic 30.

Ut ſi qui aegrotet, quo morbo Barrus:

Ceterum quod Lambinus ait, neſcio quos verborum ordinem turbare, quem ipſe ſic conſtituit, *Ut ſiquis magno in populo vidiſſet*; in ea re multum fallitur, & plerique omnes, qui eum ſequuntur. Sic enim diſtinguenda ſunt verba; *Siqui, ut in magno populo, veſtem vidiſſet.* Ovid. Pont. IV, 5.

Siquis, ut in populo, *qui ſitis, & unde requiret.* Idem Triſt. I, 1.

Siquis, ut in populo, *noſtri non immemor illic.* Sulp. Severus I, 84. *Ninive, alens virorum millia* C. *&* XX. *atque*, ut in magno populo, *abundans vitiis.*

87. OB HOC NUNC LAUS ILLI DEBETUR] Ita editiones veteres, & ex Manuſcriptis recentiores aliquot. At priſci codices uno fere conſenſu AD HOC vel AD HAEC. Acron Scholiaſtes: *Ad hoc nunc*) *Alii* AD HAEC *legunt, ut ſit, Ad haec quae praeſtitit: alii* AD HOC, *ſcilicet ne me poeniteret, quia patrem habui operarium & libertum, qui bonus vir fuit.* Prius magis arridet; *ad haec* ſcilicet; quippe multa praeſtitit in educatione filii; non ſummus ſolum, ſed ſtudium pene ſupra facultates plane ſingulare. *Ad* ſaepe idem fere valet, quod *ob* vel *propter*: ut Epod. 9.

Ad hoc *frementes verterunt bis mille equos.* Epiſt. 9.

ad haec, *ego naribus uti Formido.*

307. Quas

Google

Quod non ingenuos habeat claroſque parentes,
Sic me defendam. longe mea diſcrepat iſtis
Et vox & ratio. nam ſi natura juberet
A certis annis aevum remeare peractum,
Atque alios legere ad faſtum quoſcumque parentes
Optaret ſibi quiſque: meis contentus, honeſtos
Faſcibus & ſellis nollem mihi ſumere; demens
Judicio volgi, ſanus fortaſſe tuo: quod
Nollem onus, haud umquam ſolitus, portare moleſtum.
Nam mihi continuo major quaerenda foret res,
Atque ſalutandi plures; ducendus & unus
Et comes alter, uti ne ſolus ruſve peregreve
Exirem; plures calones atque caballi
Paſcendi; ducenda petorrita. nunc mihi curto
Ire licet mulo, vel ſi libet uſque Tarentum,
Mantica cui lumbos onere ulceret, atque eques armos.
Objiciet nemo ſordis mihi, quas tibi, Tilli,
Cum Tiburte via praetorem quinque ſequuntur

Te

v. 107. Vulg. TULLI.

107. QUAS TIBI, TULLI] Scribe potius TILLI, ut ſupra docui ad verſum 24.

126. FUGIO RABIOSI TEMPORA SIGNI] Omnium, quotquot ſuperiore ſaeculo extitiſſe novimus, vetuſtiſſimum optimumque codicem ex Bibliotheca Blandinia Gandavi nactus eſt Cruquius: quod exemplar utinam adhuc ſalvum eſſet (periiſſe enim opinor) & in manus noſtras incidiſſet; multa, ni fallor, & praeclara inde erueremus, quae illius aut oculos aut captum effugerunt. Eſt tamen utcumque quod gaudeamus, non pauca ab ipſo Cruquio depromta eſſe ex eo libro; quae, abſque illo fuiſſet, fruſtra in ceteris omnibus quaereremus. Cujuſmodi hoc eſt, quantivis ſane pretii, quod his verbis memorat: *Codex*, ait, *Blandinius antiquiſſimus habet*, FUGIO CAMPUM LUSUMQUE TRIGONEM: *ſed ſuppoſita ſunt puncta, vulgataque lectio eſt adnotata, Fugio rabioſi tempora ſigni.* Haec tantum Cruquius: neque verbum praeterea addit: &, quod magis mirum eſt, nemo omnium interpretum, qui tot tantique poſt illum manus Horatio admoverunt, vel mentione dignum judicarunt variantem hanc lectionem. Bene vero factum, quod interpolator ille punctis ſubnotatis (ut Librariis, qui ſcripta ſua lituris turpari nolebant, facere ſollemne erat) delenda ea verba ſignificaverit; ac non ipſe ſcalpello ſuo penitus eraſerit. Aut enim egregie fallor, aut ea ſola ſincera lectio eſt, & Venuſina lucerna digna. Videamus locum integrum.

Ad quartam jaceo: poſt hanc vagor aut ego lecto,
Aut ſcripto, quod me tacitum juvet: ungor olivo,
Non quo fraudatis immundus Natta lucernis.
Aſt ubi me feſſum ſol acrior ire lavatum
Admonuit, fugio CAMPUM LUSUMQUE TRIGONEM.
Pranſus non avide —
domeſticus otior.

Haec jam ſingula examinanda ſunt. *Ad quartam jaceo:* quod cave accipias pro *dormio*, ut vulgo faciunt Interpretes: quippe non niſi otioſi hominis erat, vel ad horam uſque primam ſomno indul-

Digitized by Google

Te pueri, laſanum portantes oenophorumque.
Hoc ego commodius, quam tu, praeclare ſenator,
Millibus atque aliis vivo. quacumque libido eſt,
Incedo ſolus: percontor quanti olus, ac far:
Fallacem Circum, veſpertinumque pererro
Saepe forum: adſiſto divinis: inde domum me
Ad porri & ciceris refero laganique catinum.
Cena miniſtratur pueris tribus: & lapis albus
Pocula cum cyatho duo ſuſtinet: adſtat echinus
Vilis, cum patera guttus, Campana ſupellex.
Deinde eo dormitum; non ſollicitus, mihi quod cras
Surgendum ſit mane, obeundus Marſya, qui ſe
Voltum ferre negat Noviorum poſſe minoris.
Ad quartam jaceo: poſt hanc vagor, aut ego lecto,
Aut ſcripto quod me tacitum juvet. unguor olivo,
Non quo fraudatis inmundus Natta lucernis.
Aſt ubi me feſſum ſol acrior ire lavatum
Admonuit, fugio Campum luſumque trigonem.

Pran-

v. 126. Vulg. FUGIO RABIOSI TEMPORA SIGNI.

dulgere: ut Epiſt. I, 17.

Si te grata quies & primam ſomnus in horam
Delectat.

& Epiſt. I, 18.

Dormies in lucem, ſcorto poſtpones honeſtum
Officium, nummos alienos paſces.

Ergo ad quartam ſtertere, deſidioſi plane fuerit, & Nomentani nepotis, potius quam Flacci. Quid ergo? *Jacere* hic perinde eſt ac *ſtudere*, in *lectulo* ſcilicet lectioni aut ſcriptioni vacare: qui mos erat antiquorum, jam notiſſimus. Noſter ſupra, Sat. I, 4. v. 133.

neque enim cum lectulus *aut me*
Porticus excepit, deſum mihi.

Seneca Epiſt. LXXII. *Quaedam ſunt, quae poſſis & in ciſio ſcribere: quaedam* lectum *& otium & ſecretum deſiderant.* Plinius Epiſt. V, 5. *Viſus eſt ſibi C. Fannius per nocturnam quietem* JACERE IN LECTULO *ſuo compoſitus in habitum* ſtudentis, *habere ante ſe* ſcrinium, *ita ut ſolebat.* Atque haec quidem interpretatio ex ſequentibus verbis magis adhuc conſtabit;

poſt hanc vagor aut ego lecto,
Aut ſcripto, quod me tacitum juvet.

ubi ordo eſt, *Poſt hanc*, horam ſcilicet quartam, quae nobis nunc decima eſt antemeridiana, *ego vagor; aut lecto, aut ſcripto, quod me tacitum juvet.* Ubi ſine dubio *lecto* & *ſcripto*, ſunt ablativi participiorum *lectus* & *ſcriptus.* Cujuſmodi jam paſſim obſervata eſt a Grammaticis conſtructio. Tacitus Annal. II, 7. *Caeſar*, audito *caſtellum Lupiae obſideri, ſex legiones eo duxit.* IV, 36. *Fonteius Capito abſolvitur*, comperto *ficta in eum crimina per Vibium Serenum:* & alibi paſſim. Hoc quidem recte olim Janus Douſa: adeo ut me illorum miſereat, qui *lecto* hic & *ſcripto* Verba eſſe volunt, pro *lectito* & *ſcriptito*; verba utique inaudita, & in ultimam Barbariam releganda. Decepit, credo, eos pronomen *Ego*, cum id extra locum ſuum hic poſitum videatur: quod tamen minime mirari debent, qui aut hunc Noſtrum aut Terentium umquam verſarunt. Noſter loco jam citato:

Neque

Digitized by Google

Pranſus non avide, quantum interpellet inani
Ventre diem durare, domeſticus otior. haec eſt
Vita ſolutorum miſera ambitione gravique.
His me conſolor, victurum ſuavius, ac ſi
Quaeſtor avus, pater atque meus, patruuſque fuiſſet.

v. 131. Vulg. FUISSENT.

ECLO-

Neque enim cum lectulus aut me *Porticus excepit.* Nihil uſitatius: atque adeo elegantiam quandam prae ſe fert. Ergo hoc dicit Horatius, *Poſt horam quartam vagor; cum jam tunc aut legerim aut ſcripſerim quid, quod me tacitum juvet.* Sine dubio itaque non *ad quartam dormivit*, qui ante eam horam *ſcripſit aliquid aut legit.* Sed pergamus porro: & inveſtigemus *quo vagari* ſit ſolitus: atque id quidem ſcire dabitur, ex iis quae ſequuntur,

unger olivo:
Poſt ubi me feſſum ſol acrior me lavatum
Admonuit, fugie campum luſumque trigonem:

Nimirum in Campum Martium, ubi homines beatiores aut ſpatiari & alios ludentes viſere, aut ipſi ludere & exercere ſe ſolebant. Deſcribit hic ſcilicet quotidianae ſuae vitae conſuetudinem, quo pacto diem integrum tranſigere ſoleret. „ *Veſpere*, inquit, Circum & Forum pererro; „ inde ad cenam domum redeo: tandem eo dormitum; & mane experrectus, uſque ad quartam ſtudiis vaco; inde in Campum me confero, & olivo unctus (non rancido quidem foetidoque, ut Natta) pila ludo, & ludentes alios ſpecto. Demum, ubi Solis aeſtus moleſtior eſt, relinquo Campum ac Trigonem, & lavatum eo: poſtque prandium, tenue id quidem & parcum, domi otior uſque ad *verſperem.* Jam autem exercitia campeſtria prius oleo perunctos obiiſſe, res pervulgata eſt, neque hic adeo probanda. Unde noſter de Sybari Carm. I, 8. *Cur* olivum *ſanguine viperino cautius vitat*; ſaepe diſco, *ſaepe trans finem* jaculo *nobilis expedito?* Ovid. Metam. X, 176.

Corpora veſte levant, & ſucco pinguis olivi
Splendeſcunt, latique ineunt certamina diſci.

Porro in Campo pila luſitare ſolitum eſſe Noſtrum, atque una interdum cum Maecenate, teſtis ipſe de ſe eſt optimus, Serm. II, 6. v. 49.

ludos ſpectaverit una,
Luſerit in campo: *Fortunae filius, omnes.*

Quod erudite ſic enarrat Scholiaſtes Cruquianus: *Siquis me una cum Maecenate in Campo videbat, ſtatim dicebat me eſſe fortunae filium. Solebant autem Romani in Campo Martio ludere* PILA TRIGONALI. Quibus, opinor, verbis jam, ſi minus antea, perſentiſcere incipis, quid ſibi illa velint,

fugio CAMPUM LUSUMQUE TRIGONEM.

Trigonis enim *luſus* pilao ludum ſignificabit, ideo, ut creditur, ſic dictus, quod luſores paribus inter ſe ſpatiis ad Trigoni ſive trianguli formam diſtabant. Martialis in Apophoretis, XIV, 44.

PILA TRIGONALIS.
Si me mobilibus ſcis expulſare ſiniſtris,
Sum tua: ſi neſcis, ruſtice, redde pilam.

Idem IV, 19.

Seu lentum ceroma teris, tepidumve TRIGONA;
Sive harpaſta manu pulverulenta trahis.

& XII, 81.

Captabit tepidum dextra laevaque TRIGONEM,
Imputet exceptas ut tibi ſaepe pilas.

& VII, 72.

Sic palmam tibi de TRIGONE nudo
Unctae *det favor arbiter* coronae:
Nec laudet Polybi magis ſiniſtras.

Quo poſtremo loco inductus, equidem libenter apud Noſtrum pro illo *Luſum* vel *Ludum* repoſuerim NUDUM,

fugio CAMPUM NUDUMQUE TRIGONEM;

Uncti enim, & proinde *nudi*, *pila* & *diſco* aliiſque id genus ludis certabant, ut jam vidimus. Atque haec omnia magis magiſque confirmantur ex eo, quod Noſter continuo addit, ſe tum *lavatum ire* ſolitum. Quippe a Pilae luſu ſtatim balnea adibant, aut, ſi ſerius ludum inciderant Thermis jam clauſis, in Tiberi vel Aqua Virgine lavabantur; ut iterum Martialis, XIV, 161.

TINTINNABULUM.
Redde pilam: ſonat aes Thermarum. ludere pergis?
Virgine vis ſola lotus abire domum.

Vides jam, opinor, ut apte inter ſe cohaereant omnia: quae cum minime intelligeret interpolator ille; ſpongia, ut erat audacia, emendare voluit. At enimvero, quam egregia atque illis, ut par erat, meliora de ſuo nobis largitus ſit, operae pretium erit cognoſcere:

Aſt ubi me feſſum ſol acrior ire lavatum

Ad-

Digitized by Google

ECLOGA VII.

PROSCRIPTI Regis Rupilî pus atque venenum
Hybrida quo pacto ſit Perſius ultus, opinor
Omni-

Admonuit, fugio rabioſi tempora ſigni.

Nempe *aeſtuoſos dies caniculares* intelligit, ut recte enarrant Scholiaſtae veteres; veteres, inquam, nam diu eſt, quod haec macula fere omnes codices inquinavit. Ego vero *aeſtus Caniculae*, *rabiem*, *calores* ſub umbra *vitari* poſſe probe noveram; ut noſter Carm. I, 17.

Hic in reducta valle Caniculae
Vitabis aeſtus:

ipſa Caniculae *tempora* quo pacto effugerit noſter, equidem neſcio; niſi forte ſub umbras illas ſe ſubduxerit,

unde negant redire quemquam,
Pallentes umbras Erebi, *noctemque profundam.*

Sed ut hoc ei condonemus; quippe & Tibullus haud multo minus improprie locutus eſt; Eleg. I, 1.

Sed canis *aeſtivos* ortus vitare *ſub umbra*
Arboris, *ad rivos praetereuntes aquae*;

ſi ſanus utique locus eſt, & non *ictus* potius quam *ortus* erit legendum: illud potius conſideremus, quam concinne atque apte cum orationis ſerie & auctoris inſtituto congruat hoc, quod dedit, Emblema. *Ab hora quarta*, inquit, *ſoras prodeambulo; tum ungor: & ubi appetente fere meridie Solis ardor ingraveſcit; fugio tempora Caniculae.* Quid, malum, Caniculam nobis narras? Deſcribit utique poëta, quid quotidie facere ſoleat, communibus anni temporibus, Romae, ubi *Forum* & *Circus*: non quid diebus tantum Canicularibus, quorum intemperiem ruri plerumque in ſilva Sabina abditus fallere & ſolari conſueverat. Jamne ſentis, quam indignis modis impoſtor ille nobis illuſerit? Quaſi vero ſub caelo Italo ſol meridianus, non niſi ardente Sirio, moleſtus eſſet ſub divo morantibus? Et profecto ineptum eſſe hoc abſurdumque quaſi per caliginem vidiſſe ii videntur; qui *rabioſi tempora ſigni*, non *anni* tempus, ſed *diei* interpretantur. Unde vero petitum, tam pulchrum commentum nobis propinant? Ex Perſio nempe, cujus illud eſt, Sat. III.

ſiccas inſana Canicula meſſes
Jam dudum coquit, & patula pecus omne ſub umbra eſt:

ubi *Canicula*, ut putant, improprie pro quovis die aeſtuoſo ponitur. Bene ſane: & eſt quod Perſius gratiam iis habeat. At non videre interea, *ſiccas* illas *meſſes*, tam bellam interpretationem prorſus evertere? Sed mittamus hos; quos merito ſane caſtigat celeberrimus Dacierius: ipſe interim majoris culpae reus, cum ex contaminato hoc Flacci loco illud nobis ut obſervatione dignum excudit, Veteres ſcilicet, niſi diebus Canicularibus, balneis non uſos eſſe. Veſtram fidem, Quirites! Satius profecto fuerat, non veteribus adeo omnibus, ſed poëtis ſolis (& in eis Flacco) illuviem illam exprobraſſe, quorum, ut ipſe ait,

** bona pars non ungues ponere curat*,
Non barbam, *ſecreta petit loca*, balnea vitat.

Rides: ſed tamen recte id colligas, quantumvis falſum ſit & inhoneſtum, ſi vulgatam hic lectionem ſemel admiſeris. Vel furcis itaque expellenda eſt, quae tam lepidas enarrationes nobis procudit. Certe quocunque te verteris, ſive *diei* tempus, ſive *anni* tibi finxeris; laterem profecto laveris, ex ipſo lavacro ſordes colligentem.

131. PATRUUSQUE FUISSENT] Per ſaeculum, credo, & amplius editionibus omnibus inſedit illud *Fuiſſent*: Et Interpretes omnes quaſi compacto ſilentium agunt. At Venetae illae antiquae cum Loſcheriana;

ſuavius, *ac ſi*
Quaeſtor avus, *pater atque meus*, *patruuſque* FUISSET:

Neque aliter codices ex noſtris, Batteliianus, Regius, Galeanus cum aliis duobus. Enimvero bis peccavit, quicumque ex libris ſuis pluralem hic numerum primus repoſuit. Quippe primo ignarus erat ſtili Horatiani; Noſter enim pluribus licet Nominativis, modo ultimus ſit numero ſingulari, etiam Verbum eodem numero ſemper ſubnectit; ut multis oſtendit ad Carm. I, 24. Deinde, quod multo gravius eſt, etiam Latinitatis ignarus erat; ut videbis, ſi ſic verba ſolvas, *Ac ſi avus meus & pater patruuſque* FUISSENT QUAESTOR. Quid jam videtur? Utique, ſi *fuiſſent* legeris, dicendum fuerit *Quaeſtores*. Vah, quam multa prava & abſurda nos effugiunt; dum quae pueri admirari ſolebamus, poſtea ſecure & ſupine grandiores natu percurrimus.

Digitized by Google

Omnibus & lippis notum & tonſoribus eſſe.
Perſius hic permagna negotia dives habebat
Clazomenis, etiam litis cum Rege moleſtas;
Durus homo, atque odio qui poſſet vincere Regem;
Confidens, tumiduſque; adeo ſermonis amari,
Siſennas, Barros ut equis praecurreret albis.
Ad Regem redeo. poſtquam nihil inter utrumque

Con-

3. Omnibus et lippis notum et tonsoribus esse] Tanaquillus Faber acutiſſimo vir ingenio, *Si res*, inquit, *& omnibus lippis & tonſoribus nota eſt, quid igitur attinet illam narrare? Ridiculus foret Horatius. Lego itaque*,

Omnibus HAUD *lippis notum & tonſoribus eſſe.*

Ubi non dico, invitis omnibus libris repoſuiſſe hoc Fabrum; idem enim & nos non ſemel fecimus & poſthac faciemus, ſed melioribus, ni valde fallimur, argumentis freti. Quorſum enim *ridiculus?* adeone oblitus eſt Faber, quod in Ovidio olim legerat, Arte I, 681.

Fabula nota quidem, ſed non indigna relatu?

Celebris quidem tum vulgo erat Perſii jocus: ſed Horatius, qui Rupilium male oderat, omnibus eum ſaeculis traductum & laceratum voluit. Ergo literis mandat perennaturis; quod alioqui, licet per ora hominum volitaret, tamen intercideret. Neque vero *Haud notum lippis* melius huc aptiuſve convenit. Quomodo enim tam arcanum & paucis notum eſſe potuit; quod publice in Praetorio actum eſt, & populo & milite audiente? Quare optimum eſt, ut receptam lectionem tutemur: illud duntaxat quaeſituri, quo conſilio Noſter *Lippis* hoc & tonſoribus notum eſſe dixerit. De *Tonſoribus* quidem res clara eſt: cum in tonſtrinis homines otioſi & rumigeruli deſidere & tempus terere ſolerent; ut recte ex Plutarcho aliiſque Lambinus poſt Eraſmum obſervavit. At quamobrem quaeſo *Lippis?* Unde illis datum, ut magis aliis quibuſvis rumores conſectentur? Lippi, aiunt, loquaces & curioſi eſſe ſolent; quia prae oculorum vitio nihil aliud, quod agant, habent: unde & proverbium eſſe natum de re pervulgata, *Lippis omnibus & tonſoribus notum.* Haec quidem recentiores: at quanto melius Vetus Scholiaſtes locum enarrat! *Adeo ait divulgatum eſſe, quibus modis inſectatus ſit Perſius Rupilium, ut & in* Tonſtrinis *haec & in* Medicinis *narrata ſint. Fore autem in his officinis otioſi ſolent conſidere, ac res rumoribus frequentatas fabulis celebrare.* Recte quidem & erudite. *Medicinis* autem hic poſuit pro officinis medicorum; ubi non minor, quam in *Tonſtrinis*, hominum erat frequentia: unde illa Plauti in Amphit. IV, 1.

Nam omnis plateas perreptavi, gymnaſia & myropolia:
Apud emporium, atque in macello, in palaeſtra atque in foro:
In medicinis, *in* tonſtrinis, *apud omnis aedis ſacras:*
Sum defeſſus quaeritando; nuſquam invenio Naucratem.

Sine dubio haec Flacci ſententia eſt: & rectum quidem erat, ut ſic potius verſum conſtitueret,

Omnibus & medicis *notum & tonſoribus eſſe.*

Ut enim *tonſores*, ita & *medici*, quorum plerique tum liberti erant & in vilibus tabernis degebant, omnia illa audire poterant, quae adventores ibi garriebant. Hallucinantur itaque, qui adagium hinc nobis extundunt, *Lippis & Tonſoribus:* quod certe, ſi ullum eſt, ſic omnino efferri debet, *Medicis & Tonſoribus.* Quorſum itaque hic *Lippis* ab Horatio poſitum? Urbane quidem id ab eo factum: ut, cum inimicum ſuum Rupilium inſectari hic & proſcindere voluit, à ſe primo inciperet, & quod haberet vitii ridens agnoſceret: idque Vatinii illius noto exemplo; quem (verba ſunt Senecae de Conſtantia cap. XVII.) *ſcurram fuiſſe venuſtum & dicacem memoriae proditum eſt. In pedes ſuos* (ob podagram) *ipſe plurima dicebat, & in fauces conciſas:* (ob ſtrumam) *ſic inimicorum, quos plures habebat quam morbos, & in primis Ciceronis urbanitatem effugit.* Pari itaque conſilio, non *medicos* hic Noſter cum tonſoribus junxit, ſed *Lippos*, qui inter alios curationis cauſſa ad Medicinas confluebant; atque ibi, ut fit, dum mora trahitur, & audiebant fabulas & narrabant.

4. Negotia dives habebat Clazomenis] Servius ad Aen. IV, 345. pro *habebat* citat hic AGEBAT. Quamquam autem & *Negotium agere* & *Litem agere* recte dicitur: nihil tamen hic mutandum

dum

Convenit: hoc etenim ſunt omnes jure moleſti,
Quo fortes, quibus adverſum bellum incidit. inter
Hectora Priamiden, animoſum atque inter Achillem
Ira fuit capitalis, ut ultima divideret mors:
Non aliam ob cauſam, niſi quod virtus in utroque
Summa fuit. duo ſi diſcordia verſet inertis;
Aut

v. 15. Vulg. VEXET.

dum, adverſus omnium Codicum fidem. Cicero Epiſt. Fam. I, 3. *Aulo Trebonio, qui in sua provincia* magna negotia *&* *ampla & expedita* habet. XIII, 30. *Sed quum* habet *praeterea* negotia *vetera in Sicilia ſua.* XIII, 57. *Ut ſuum* negotium, *quod* habet *cum populo Sardiano conficias.* Et alibi ſaepe.

7. CONFIDENS TUMIDUSQUE] Ita Editiones antiquae, & manu ſcriptorum pars longe maxima. Quid itaque attinet QUE ejicere? quamnam lucrabimur elegantiam?

11. INTER HECTORA PRIAMIDEN] Vitioſum ſane loquendi genus & *ἰδιωτικόν*· quodque magni emerim numquam ab Horatio prolatum:

inter
Hectora Priamiden, animoſum atque inter *Achillem*
Ira fuit capitalis.

ut alibi Epiſt. I, 2.

Neſtor componere lites
Inter *Peliden feſtinat, &* inter *Atriden.*

Quivis alius ſcriptor *τὸ Inter* ſemel tantum poſuerit; ut Terent. Andr. III, 3.

Irae ſunt inter Glycerium & gnatum.

ut & Graeci, *Μεταξὺ κύλικος καὶ χείλεος ἄκρου. Μεταξὺ Κορίνθου καὶ Σικυῶνος.* Et ſic alii ubique omnes. Neque vero magis ab uſu, quam a ratione receſſit Noſter. Quomodo enim ſodes *inter Peliden?* cum praepoſitio illa duos hinc & hinc terminos vi ſua & notione deſignet. Non ergo *inter Hectorem* fuit ira, atque iterum *inter Achillem;* ſed ſemel & ſimul *inter utrumque.* Hebraiſmus quidem eſt; quem Septuaginta expreſſerunt, *Ἀνὰ μέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σκότους*: at Latinus interpres noluit dicere, *Inter lucem & inter tenebras,* utpote ſermone Latino alienum. Cum haec autem ſcripſiſſem; ſero animadverti, virum longe doctiſſimum, Gatakerum noſtratem Adverſar. II, 2. de Hebraiſmo hoc plura adnotaſſe; quem neque Latinis prorſus inſolentem fuiſſe ex priore hoc Flacci loco conatus eſt oſtendere; cui & addidit Livii illud, XXII, 35. *Romae juri dicundo urbana ſors Pomponio:* inter *cives Romanos &* inter *peregrines P. Furio Philo evenit.* Ita quidem olim ferebatur: at jamdudum eſt, cum meliorum codicum juſſu poſterius illud *Inter* de Livio exulavit. Aliud vero ſuggerit Marcilius, ex Cicer. Paradox. I. *Sic te ipſe abjicies atque proſternes, ut nihil* inter *te atque* inter *quadrupedem aliquam putes intereſſe?* Equidem neſcio, ex qua cloaca foetorem hunc excitaverit; cum & editiones quas viderim omnes, & codices Graevio viſi rite habeant, *Inter te atque quadrupedem.* Quid igitur? inquis: duras & indignas Horatii vices praedicas; ſi ex omnibus aliis eluetur, in illo ſolo macula reſidet? Ego vero, ſi Horatio contra Librarios faves, facile ſuppeditare poſſum, quod & huic tam inhoneſtam labem abſtergat: in priore loco, ſi ſic legas,

Hec etenim ſunt omnes jure moleſti,
Quo fertes, quibus adverſum bellum incidit. OLIM
Hectora Priamiden animoſum atque inter Achillem
Ira fuis capitalis, ut ultima divideret mors.

In poſteriore vero, ſi ſic refingas:

Neſtor componere lites
PRIMUS *Peliden feſtinat & inter Atriden.*

At haec nimium quantum, inquies, a vulgata lectione recedunt. Fateor equidem; verum haud una eſt mendorum origo: alia literarum ſimilitudini, alia interpretamentis debentur. Et, ſi tu diſcis cauſſa mihi concedes OLIM & PRIMUS ab Horatio prodiiſſe; qui evenire potuerit, ut *Inter* & *Inter* interpolatum ſit hodie, jam ego tibi oſtendam. Cum enim iſta legerent olim, *Hectora atque inter Achillem, Peliden & inter Atriden;* novitate conſtructionis attoniti, prioribus illis accuſativis *Inter* inter lineas apponebant: quo factum, ut ab aliis demum exſcriptoribus in verſum reciperetur *Inter*, quia forte fortuna cum metri rationibus apte quadraret. Ita alibi bis terque peccatum eſt; vide nos ad Carm. III, 25. v. 2. Epod. XI, 4. Epiſt. II, 1. v. 31.

15. DUO SI DISCORDIA VEXET INERTES] Lambinus in ſuis nonnullis VERSET invenit: quod rectius puto. Sic alibi Serm. II, 3, 249.

Si quem delectet barbatum; amentia verſet.

ubi ſimiliter codices nonnulli *vexet.* Paſſim haec verba inter ſe commutantur a Librariis.

Digitized by Google

Aut ſi diſparibus bellum incidat, ut Diomedi
Cum Lycio Glauco: diſcedat pigrior, ultro
Muneribus miſſis. Bruto praetore tenente
Ditem Aſiam, Rupilî & Perſî par pugnat, uti non
Conpoſiti melius cum Bitho Bacchius. in jus
Acres procurrunt; magnum ſpectaculum uterque.
Perſius exponit cauſam: ridetur ab omni
Conventu: laudat Brutum, laudatque cohortem:
Solem Aſiae Brutum adpellat, ſtellaſque ſalubris
Adpellat comites, excepto Rege: Canem illum,
Inviſum agricolis ſidus, veniſſe: ruebat
Flumen ut hibernum, fertur quo rara ſecuris.
Tum Praeneſtinus ſalſo multoque fluenti
Expreſſa arbuſto regerit convicia; durus
Vindemiator, & invictus, cui ſaepe viator
Ceſſiſſet magna conpellans voce cuculum.

v. 20. Vulg. Compositus. 28. Multumque.

20. Compositus melius cum Bitho Bacchius] Hic, ut fere ſemper in nominibus propriis, variant codices: *Bubo*, *Bito*, *Bico*, & *Bacchius*, *Bachius*, &c. Sed bene habent receptae lectiones: Gruterus 701, 12. Bithus crescens. Marm. Felſinea p. 21. Cn. Pompeius Bithus. Gruterus iterum: L. Bacchius. & 961, 1. A. Appuleius A. L. bitus. Ceterum quod editiones omnes praeferunt,

Rupilî & Perſî par pugnat, uti non
Compositum *melius cum Bitho Bacchius.*

dimidia fere pars codicum ſic exhibent,

Compositum *melius cum Bitho Bacchius.*

Et utrumque quidem ſat bene habet, quantum ad conſtructionem attinet: illud defenditur ex Seneca Praefat. ad IV. Nat. Quaeſt. *Quamvis ſtaturam habeas Threcis cum Threce compoſiti:* hoc ſic conſtituitur; *Par ita compoſitum*, uti non melius Bacchius cum Bitho. Cicero Acad. Quaeſt. II, 46. *Unum igitur par, quod depugnet, reliquum eſt, Voluptas cum Honeſtate.* Auctor ad Liviam v. 301.

Par bene compoſitum, *juvenum fortiſſimus alter,*
Altera tam forti mutua cura viro.

Sed omnium, ni fallor, optime codex Magdalenenſis:

Compositi *melius cum Bitho Bacchius.*

Ea vetus & vera lectio eſt; quam cum non caperent Librarii, partim *compoſitum*, *partim compoſitus* nobis dederunt. At elegantiſſima eſt illa Syllepſis, *Bithus cum Bacchio compoſiti:* ut Ovid. Faſt. IV, 54.

Ilia cum Lauſo de Numitore ſati.

& V, 330.

Conſul cum conſule ludos
Poſtumio Laenas perſoluere *mihi.*

& Metam. II, 257.

Fors eadem Iſmarios *Hebrum cum Strymone ſiccat.*

& ita alii ſaepe. Certe hoc pacto evitabis ſibilum illum auribus ingratum, *Compoſitus melius.*

28. Salso multumque fluenti] Ita editiones, & major pars codicum. Torrentiani tamen aliquot melioris, ut ait, notae, multoque: quibus accedunt Berſmanni duo, & ex noſtris Petrenſis, Galei, & Franekeranus, & Scholiaſtes quoque Porphyrion. Agnoſco veram Horatii manum:

Tum Praeneſtinus ſalſo multoque *fluenti*
Expreſſa arbuſto regerit convitia, durus
Vindemiator, &c.

ubi ordo eſt: *Tum Praeneſtinus* Rupilius, *durus vin-*

Digitized by Google

At Graecus, poſtquam eſt Italo perfuſus aceto,
Perſius exclamat: Per magnos, Brute, Deos te
Oro, qui reges conſueſti tollere, cur non
Hunc Regem jugulas? operum hoc, mihi crede, tuorum eſt.

ECLOGA VIII.

OLIM truncus eram ficulnus, inutile lignum:
Cum faber, incertus ſcamnum faceretne Priapum,
Maluit eſſe Deum. Deus inde ego, furum aviumque
Maxima formido: nam fures dextra coërcet,
Obſcaenoque ruber porrectus ab inguine palus:
Aſt inportunas volucres in vertice arundo
Terret fixa, vetatque novis conſidere in hortis.
Huc prius anguſtis ejecta cadavera cellis
Conſervus vili portanda locabat in arca.

v. 34. Vulg. CONSUERIS.

Hoc

vindemiator, expreſſa arbuſto convitia regerit Perſio *ſalſo multoque fluenti*; qui ſcilicet, hiberno flumini modo comparatus, ſalſus multuſque contra Rupilium fluebat. *Multo fluenti*, πολλῷ ῥέοντι, ut ait Demoſthenes, cujus profecto locum in animo habuit Noſter, ex Oratione de Corona: Τότε μὲν ἐγὼ τῷ Πύθωνι θρασυνομένῳ καὶ ΠΟΛΛΩ ΡΕΟΝΤΙ καθ' ὑμῶν οὐχ ὑπεχώρησα: *Tunc quidem ego Pythoni rhetori, ferocienti & MULTO FLUENTI adverſus vos, minime ceſſi.* Ita Graeci alibi, Λάβρος ῥέων, Λάβρος ἐπαιγίζων: & adjectivum hic omnino elegantius eſt adverbio. Virgil. Georg. III, 23.

Atque hic undantem bello, magnumque fluentem
Nilum, ac navali ſurgentis aere columnas.

i. e. μέγαν ῥέοντα, non genere neutro *magnum* pro *magnè*; ut male vulgo accipiunt. Porro & illud notandum, *ſalſo* cum *fluenti* connectendum eſſe, itidem ut *multo*: ἁλμυρῷ ῥέοντι καὶ πολλῷ: multo enim venuſtius hoc, quam ſi *ſalſo* ſeparatum efferas. Quid jam clarius & apertius toto hoc loco? Quam inepta jam tibi videbitur Dan. Heinſii conjectura? quae tamen ipſi ne dubitanda quidem viſa eſt, & magnos ſibi fautores reperit;

ſalſo MUSTOQUE *fluenti*
Expreſſa arbuſto.

Scilicet in eodem errore verſatus eſt Heinſius, quo ceteri ante eum interpretes & veteres & novi: quibus id unum denſiſſimam hic caliginem offudit, quod *ſalſo* & *fluenti* non ad *Perſium*, verum ad *arbuſtum* referrent. Atqui ea conſtructio nullo modo procedere poteſt: & laudandus utique eſt Dacierius, qui (ut nunc video, poſtquam haec commentatus ſum) primus iſta ad Perſium ſpectare animadvertit, eo duntaxat infelix, quod partem aliquam veri attigit, integrum non potuit adſequi.

34. QUI REGES CONSUERIS TOLLERE] Editio Veneta cum Acronis & Porphyrionis Scholiis MCCCCXC, tam in verſu ipſo, quam in utriuſque Enarratione CONSUESTI habet; atque ita ſine ulla litura codex noſter Galeanus. Zulichemianus vero, *Conſueras.* Illud placet: modus enim Indicativus aptius hic convenit; & *Conſueſti* potius dicere ſolebant, quam *conſueviſti.* Cicero Ep. Fam. XV, 3. *Tu velim, ut* conſueſti, *nos abſentes diligas & defendas.* Ad Attic. XII, 37. *Etſi tu meam ſtultitiam* conſueſti *ferre.*

15. Quo

Hoc miſerae plebi ſtabat commune ſepulcrum,
Pantolabo ſcurrae, Nomentanoque nepoti.
Mille pedes in fronte, trecentos cippus in agrum
Hic dabat: heredes monumentum ne ſequeretur.
Nunc licet Eſquiliis habitare ſalubribus, atque
Aggere in aprico ſpatiari; qua modo triſtes
Albis informem ſpectabant oſſibus agrum.
Cum mihi non tantum fureſque feraeque ſuetae
Hunc vexare locum curae ſunt atque labori,
Quantum carminibus quae verſant atque venenis
Humanos animos. has nullo perdere poſſum
Nec prohibere modo; ſimul ac vaga luna decorum
Protulit os, quin oſſa legant herbaſque nocentis.
Vidi egomet nigra ſuccinctam vadere palla
Canidiam, pedibus nudis, paſſoque capillo,
Cum Sagana majore ululantem. pallor utraſque

v. 15. Vulg. Quo.

Fe-

15. Quo modo triſtes] Lege, invitis licet codicibus;

Aggere in aprico ſpatiari; QUA *modo triſtes*
Albis informem ſpectabant oſſibus agrum.

Quo enim neque ut adverbium, nec ut pronomen huc quadrat: tum autem ambigue & neglegenter cum *modo* conjungitur: *Quo modo* enim aliud prorſus plerumque ſignificat. More autem ſollemni corruperunt locum Librarii, ut pro eruditione ſua ſyntaxi conſulerent, *Aggere in aprico, quo.*

32. Servilibus utque jam peritura modis] Lege ex duobus Torrentii, Pulmanni tribus, Giſanſi uno, quem laudat in Indice Lucretiano V. *Commune ſepulcrum*; & noſtris denique Galeano & Magdalenenſi:

Cerea ſuppliciter ſtabat, ſervilibus UT QUAE
Jam peritura modis.

ſuppliciter ſtabat, ut quae peritura: hoc eſt, *utpote quae* peritura eſſet. Sed inſurgit hic doctiſſimus Lambinus: *Errant*, inquit, *vehementer, atque adeo plane caecutiunt, qui legi volunt*, UT QUAE. *Nam ſi ita eſſet, deeſſet verbum* erat *ſeu* eſſet. Atque haec quidem tam acerba in re levi Giſanii, ut videtur, cauſſa protulit, quem cane & angue pejus oderat propter editum ab illo Lucretium: at eadem opera ceteros, opinor, a lectione illa deterruit. Ne ſaevi vero tantopere, o bone. Quaſi enim quicquam facilius aut familiarius, quam ut *eſſet* ſubintelligatur? Noſter Serm. I, 1, 23.

Praeterea ne ſic, ut qui *jocularia* ridens,
Percurram.

& I, 3, 9.

Nil aequale homini fuit illi: ſaepe, velut qui,
Currebat, fugiens *hoſtem.*

ubi nunc, ſodes, error ille & caecitas, quae exprobraſti? Enimvero *ut quae* longe hic elegantius eſt, quam *utque:* Terent. Andr. I, 1.

Ita tum diſcedo ab illo, ut qui *ſe filiam*
Neget daturum.

Vide nos ad Serm. I, 4. 110.

38. Veniant mictum atque cacatum] Jam bis terque, opinor, Horatii morem indicavimus: ſcilicet is, etſi poſt plures Nominativos, ſingulari tamen numero Verbum amat efferre. Recte itaque hic olim dederunt Editiones Venetae & Loſcheri,

atque in me VENIAT *mictum atque cacatum*

Ju-

Digitized by Google

Fecerat horrendas aſpectu. ſcalpere terram
Unguibus, & pullam divellere mordicus agnam
Coeperunt: cruor in foſſam confuſus, ut inde
Manes elicerent, animas reſponſa daturas.
Lanea & effigies erat, altera cerea: major
Lanea, quae poenis conpeſceret inferiorem.
Cerea ſuppliciter ſtabat, ſervilibus ut quae
Jam peritura modis. Hecaten vocat altera, ſaevam
Altera Tiſiphonen. ſerpentis atque videres
Infernas errare canes; lunamque rubentem,
Ne foret his teſtis, poſt magna latere ſepulcra.
Mentior at ſi quid, merdis caput inquiner albis
Corvorum; atque in me veniat mictum atque cacatum
Julius, & fragilis Pediatia, furque Voranus.
Singula quid memorem? quo pacto alterna loquentes
Umbrae cum Sagana reſonârint triſte & acutum?

v. 32. Vulg. UTQUE. 38. VENIANT. 41. RESONARENT.

Ut-

Julius, & fragilis Pediatia, furque Voranus. Et diſerte hoc exhibent, praeter ſex Pulmannianos, noſtri etiam codices, Leidenſis, Reginenſis cum aliis quattuor. Cruquius Torrentiuſque tacent. Videat itaque Lambinus, qui VENIANT hic repoſuit, idque ait habere omnes fere libros veteres. Utinam meliore fide in his rebus ageretur: jam non hic ceteros poſt ſe omnes in errorem induxiſſet. Priſcianus quidem pag. 875. ubi locum hunc adducit, *veniant* habet hodie: at correctorum id facinus eſt, qui loca ex auctoribus illic citata ad vulgatas eorum editiones refingunt. Tria enim Priſciani ſcripta vidi exemplaria; quorum duo *venias* ibi praeferunt, tertium *veniet*. Revocetur itaque vetus lectio numero Singulari; & vide nos ad Carm. I, 24. & alibi.

41. RESONARENT TRISTE ET ACUTUM] Videamus totum locum:

Singula quid memorem? quo pacto alterna loquentes
Umbrae cum Sagana reſonarent *triſte & acutum?*
Utque lupi barbam variae cum dente colubrae
Abdiderint *furtim terris, & imagine cerea*
Largior arſerit *ignis? & ut non teſtis inultus*
Horruerim *voces furiatum & facta duarum?*

Quis jam illud non videat, reclamantibus quantumvis codicibus, RESONARINT hic reponendum eſſe; ut cum ſequentibus congruat, *Abdiderint*, *Arſerit*, *Horruerim?* Hoc ab Horatio fuiſſe mea fide & periculo auſim contendere; illud a correctoribus, qui ex analogia opinati ſunt non *reſonarint*, ſed *reſonuerint* dici oportere. Atqui & alibi Noſter *ſono ſonavi* protulit, Serm. I, 4. v. 44.

Magna ſonaturum: *des nominis hujus honorem:*

& ſimiliter *tono tenavi:* Epod. II.

Si quos Eois intonata *fluctibus.*

Maniſius lib. V.

Aura per extremas reſonavit *flebile rupes.*

Prudentius in fine Cathemerinôn.

Juvabit ore perſonaſſe *Chriſtum.*

Sane illud *reſonarent* ne Latinum quidem hic eſt: quippe tempus perfectum neceſſario requiritur, *Quid memorem, ut abdiderint, ut arſerit, ut horruerim, quo pacto reſonarint.* Virgil. Eclog. VI.

Tum canit, errantem Permeſſi ad flumina Gallum
Aonas in montes ut duxerit *una ſororum;*
Utque *viro Phoebi chorus* adſurrexerit *omnis*,

Ita alii ſemper in locis ſimilibus.

Iii   1. IBAM

Utque lupi barbam variae cum dente colubrae
Abdiderint furtim terris, & imagine cerea
Largior arſerit ignis? & ut non teſtis inultus
Horruerim voces Furiarum & facta duarum?
Nam, diſploſa ſonat quantum veſica, pepedi
Diffiſſa nate ficus. at illae currere in Urbem:
Canidiae dentes, altum Saganae caliendrum
Excidere, atque herbas, atque incantata lacertis
Vincula, cum magno riſuque jocoque videres.

ECLOGA IX.

IBAM ut forte via Sacra, ſicut meus eſt mos,
Neſcio quid meditans nugarum, totus in illis:
Adcurrit quidam notus mihi nomine tantum;
Arreptaque manu, Quid agis, dulciſſime rerum?
Suaviter, ut nunc eſt, inquam; & cupio omnia quae vis.
Cum adſectaretur; Numquid vis? occupo. at ille,
Noris nos, inquit: docti ſumus. Hic ego, Pluris
Hoc, inquam, mihi eris. Miſere diſcedere quaerens,
Ire modo ocius, interdum conſiſtere, in aurem

v. 1. Vulg. IBAM FORTE.

Di-

1. IBAM FORTE VIA SACRA] Etiam hic venia mihi impetranda eſt a lectore nimis religioſo; quod ſine ullius codicis auctoritate particulam UT verſui ingeſſerim. Diſplicebant enim iſta conciſa, & diſſoluta, & hiantia, *Ibam via ſacra. Accurrit mihi quidam.* Quae & vinculo melius continentur, & nitorem quoque lucrantur, ſi ſic refinxeris:

Ibam UT *forte via ſacra, ſicut meus eſt mos,*
Neſcio quid meditans nugarum, totus in illis:
Accurrit quidam notus mihi.

hoc eſt, *Ut ibam, dum ibam, accurrit mihi quidam.* Sic Terentius Phorm. IV, 3.

Ut *abii abs te, fit forte* obviam *mihi Phormio.*

Et Eunuch. II, 3.

Et, dum *hanc ſequor, fit mihi* obviam.

Ita ſupra Serm. V. v. 15. ex codicibus reſtituimus,

abſentem UT *cantat amicam.*

ubi vide quae adnotavimus.

11. O TE, BOLLANE, CEREBRI FELICEM] Neſcio cur editiones *Bollane* jam nobis obtrudant; cum vetuſtae & codices fere omnes BOLANE cum unica L habeant. Ita Ciceroni Ep. Fam. XIII, 77. M. *Bolanus*, Statio Silv. V, 2. ter quaterque *Bolanus*; Tacito ſaepius *Vettius Bolanus*: Grutero 128, 5. M. VETTIO BOLANO COS. & 363, 7. M. VETTII BOLANI COS.

16. PERSEQUAR. HINC QUO NUNC ITER EST TIBI?] Hoc quidem in omnibus editis viſitur: at quanto melius eſt, quod in pluribus codicibus comparet?

Pae-

Dicere neſcio quid puero. cum ſudor ad imos
Manaret talos; O te, Bolane, cerebri
Felicem, aiebam tacitus. cum quidlibet ille
Garriret; vicos, urbem laudaret; ut illi
Nil reſpondebam: Miſere cupis, inquit, abire,
Jamdudum video: ſed nil agis; uſque tenebo:
Proſequar hinc, quo nunc iter eſt tibi. Nil opus eſt te
Circumagi: quendam volo viſere non tibi notum:
Trans Tiberim longe cubat is, prope Caeſaris hortos.
Nil habeo quod agam, & non ſum piger; uſque ſequar te.
Demitto auriculas, ut iniquae mentis aſellus,
Cum gravius dorſo ſubiit onus. incipit ille:
Si bene me novi, non Viſcum pluris amicum,
Non Varium facies: nam quis me ſcribere pluris
Aut citius poſſit verſus? quis membra movere
Mollius? invideat quod & Hermogenes, ego canto.
Interpellandi locus hic erat: Eſt tibi mater,
Cognati, quîs te ſalvo eſt opus? Haud mihi quiſquam:
Omnis conpoſui. Felices! nunc ego reſto.
Confice: namque inſtat fatum mihi triſte, Sabella
Quod puero cecinit mota divina anus urna:

v. 11. Vulg. Bollane. 16. Perſequar. 30. Divina mota.

Hunc

Proſequar *hinc, quo nunc iter eſt tibi:* Ita duo Blandinii apud Cruquium, tres Berſmanni, ex noſtris Leidenſis, Reginenſis, Galeanus, Petrenſis, Battelianus, cum aliis duobus. Sententia eſt, *Proſequar & comitabor te hinc, ad locum quo nunc tibi eſt iter; proſequar te honoris cauſſa.* Paſſim eo ſenſu occurrit vox *Proſequor* apud Ciceronem, Livium, Tacitum, alioſque. Martialis XI, 25.

Dum te proſequor, *& domum reduco.*

Propertius III, 7.

Proſequar *& currus utroque ab littore ovantes.*

Ovid. Amor. I, 4.

Qua licet, ad ſaevas proſequar *uſque fores.*

ubi pariter codices deteriores *Perſequar.* Ceterum *comitandi* hic ſenſum poſtulant ea, quae ſequuntur,

nil opus eſt te
Circumagi: quendam volo viſere non tibi notum:

hoc eſt, *Non opus eſt, ut una mecum eas; viſo quendam tibi ignotum, & perlonga eſt via. Perſequar* autem aliud quid notat, a ſententia poëtae alienum.

30. Divina mota anus urna] Ambigua ſane oratio, ut annotavit Scholiaſtes Acron;

namque inſtat fatum mihi triſte, Sabella
Quod puero cecinit divina mota anus urna:

Neſcias enim, utrum caſu recto *mota anus*, an caſu ablativo *mota urna divina*, dicatur. Mihi quidem neutrum placet. Etſi enim *urna divina* facile in poëta placere poſſit; ut in Silio Italico *flammae divinae*, lib. III.

Fibrarum, & pennae, divinarumque *ſagacem*

Flam-

HUNC neque dira venena, nec hoſticus auferet enſis,
Nec laterum dolor, aut tuſſis, nec tarda podagra:
Garrulus hunc quando conſumet cumque: loquacis,
Si ſapiat, vitet, ſimul atque adoleverit aetas.
Ventum erat ad Veſtae, quarta jam parte diei
Praeterita: & caſu tunc reſpondere vadatus

v. 32. Vulg. VADATO.

De-

Flammarum *miſit dives Gallaecia pubem:*
tamen ſi tertium illud addis, *divinâ urnâ motâ*; adeo ſcabrum atque horridum exit, ut ne proletario quidem vate, nedum Horatio, dignum ſit. Vel illud alterum tolerabilius eſt, *mota anus*, hoc eſt, *commota, agitata, furore percita:* qualis Manto apud Naſonem Metam. VI, 158.

Per medias fuerat, divina concita motu,
Vaticinata vias.

Et illa apud Tibullum I, 7.

Sic fieri jubet ipſe deus: ſic magna ſacerdos
Eſt mihi divino *vaticinata* ſono.
Haec ubi Bellonae motu eſt agitata; *nec acrem*
Flammam, non amens verbera torta timet.

Sed vel hoc pacto haeret ſordetque tota oratio: quid enim illis facias, mota *anus urnâ divinâ?* an illa ab urna in furorem acta eſt? Vel illud vis potius, mota anus *cecinit urnâ divinâ*, ſive *ex urna?* an illa in urnam reſpexerat? adde, quod ſine praepoſitione ipſa dictio eſt utrobique vitioſa. Quare nihil, opinor, melius eſt veriuſve, quam ut duo vocabula locum inter ſe permutent, hunc in modum:

namque inſtat fatum mihi triſte, Sabella
Quod puero cecinit MOTA DIVINA *anus urna:*

hoc eſt, *fatum, quod Sabella anus, divina ſive ſortilega, mihi puero cecinit, poſtquam urnam moverat.* Urna enim mota, ſortes ejiciebantur; unde Seneca Troad. v. 974.

Verſata *dominos* urna *captivis dedit.*

Virgil. Aen. VI, 432.

Quaeſitor Minos urnam movet.

Claud. II. Rapt. Proſerp. 332.

Urna *nec incertas* verſat *Minoïa ſortes.*

Noſter Carm. III, 1.

Omne capax movet urna *nomen.*

Sane hac parvula mutatione omnia expedita fiunt, &, ſiquid ego judico, multo meliora. Neque vero duplex epitheton timeas *Sabella anus divina*; facile enim hoc admittitur, cum alterutrum nomen eſt proprium: ut Noſter Carm. I, 4.

Et domus exilis Plutonia.

& Virgil. Aen. X, 408.

Horrida per latos acies Vulcania *campos.*

Ceterum & divinare licet, cur hanc lectionem, ſic, ut jam dedimus, ab Horatio profectam, immutaverit Librarius: quanquam haud dedita fortaſſis opera, ſed forte fortuna, & aliud agens, mutare aliquis potuit. Is igitur, quicumque erat, *divina* hic non pro *hariola & conjectrice*, ſed notiore ſenſu pro *caeleſti* accepiſſe videatur: ut proinde non delirae aniculae, ſed *urnae* potius convenire crediderit. Atque haec quidem mihi olim in mentem venerant, poſtea apud bonum Cruquium eandem conjecturam reperi. Is ergo, quando haec ei rara avis eſt & fere unica, gloriam hanc me volente obtineat. Mihi ſatis erit, ſi, cum nemo hactenus monenti ei obtemperaverit, poſthac me adjutore magis morigeros Editores habuerit.

33. GARRULUS HUNC QUANDO CONSUMET CUMQUE] Ecquid erit pretii, ſi ſpinam hinc eximam, quae interpretes noſtros diu male habuit?

Hunc neque dira venena, nec hoſticus auferet enſis,
Nec laterum dolor, aut tuſſis, nec tarda podagra:
Garrulus hunc quando *conſumet* cumque.

Quorum verborum haec ſententia ſit neceſſe eſt: *Neque venenum, nec gladius, nec morbus hunc occidet; ſed garrulus aliquando hunc enecabit.* De ſententia, inquam, conſtat: de verbis non itidem liquet. Negant enim Lambinus Torrentiuſque (at qui viri?) *τὸ quandocumque* uſquam alibi inveniri in ſignificatione *τοῦ aliquando:* neque ſane quiſquam hactenus exemplum aliud protulit. Ergo hanc viam inſiſtunt, ut *quando* hic (ut ſaepe alias) valeat *quoniam, quandoquidem, ſiquidem:* & illud *cumque* abſolute accipiatur pro *quovis tempore*; ut Carm. I, 32.

mihi cumque *ſalve Rite vocanti.*

unde haec oritur conſtructio, *Non venenum, neque morbus hunc interimet: quoniam garrulus hunc quovis tempore conſumet.* At quorſum, obſecro, illud *quovis tempore?* cum ſemel duntaxat emori quis poſſit. Si *quovis tempore* hic admittunt; tum neceſſe eſt, ut *conſumet* perinde ſit ac *conſumere* po-

Digitized by Google

Debebat; quod ni feciſſet, perdere litem.
Si me amas, inquit, paullum hic ades. Inteream, ſi
Aut valeo ſtare, aut novi civilia jura:
Et propero, quo ſcis. Dubius ſum, quid faciam, inquit;
Tene relinquam, an rem. Me ſodes. Non faciam, ille:
Et praecedere coepit. ego, ut contendere durum
Cum victore, ſequor. Maecenas quomodo tecum,

v. 42. Durum EST.

Hinc

poterit. Atqui eo pacto ipſam ſententiam labefactant: falſum enim erit illud effatum, *Non venenum hunc tollet; quoniam garrulus quovis eum tempore poterit conſumere.* Neque enim ideo a veneno tutus eſt, quod alteri etiam morti obnoxius & expoſitus eſt. Quare haeret etiamnum aqua: ſed bono animo eſtote; dabimus auctorem optimum, quo ſpondente *quandocumque* idem erit atque *aliquando.* Ovid. Metam. VI, 544.

Si tamen haec ſuperi cernunt; ſi numina Divûm
Sunt aliquid; ſi non perierunt omnia mecum:
Quandocumque *mihi poenas dabis.*

hoc eſt, ut res ipſa indicat, *olim, tandem aliquando, aliquo tempore.* Idem Triſt. III, 1. v. 57.

Quandocumque, *precor, noſtro placata parenti,*
Iſdem ſub dominis aſpiciare domus.

Ergo ad haec exempla, quae tamen rariſſima eſſe fateor, ſic locum hunc interpretor: *Quandocumque hunc garrulus conſumet;* hunc *olim* conſumet garrulus; *erit tempus, cum* hunc conſumet garrulus.

36. ET CASU TUNC RESPONDERE VADATO DEBEBAT] *Vadato*, quod omnes libri agnoſcunt ſcripti editique, active hic ſumendum erit, *homini qui ipſum vadatus erat ſive vadimonio obſtrinxerat.* Quippe *vador* verbum commune eſt, notante Diomede p. 445. & nunc active, nunc paſſive accipitur. Livius III, 13. *Tot vadibus accuſator vadatus eſt reum:* & ſic alii ſaepe. Atque ſic ſatis commode, ut arbitrantur, rem enarrant interpretes. Ego vero nullus dubito, quin ſic dederit Horatius;

& caſu tunc reſpondere VADATUS
Debebat, quod ni feciſſet, perdere litem.

hoc eſt, *ipſe vadimonio obſtrictus debebat reſpondere. Reſpondeo* enim in hac formula abſolute poni ſolet. Digeſt. IV, 1. 7. *Itaque ſi citatus non* reſpondit, *& ob hoc more pronuntiatum eſt.* Cicero in Verrem I, 1. *C. Verrem altera actione* reſponſurum non eſſe, *neque ad judicium affuturum.* Et mox: *Praeſto eſt,* reſpondet, *defenditur.* & II, 40. *Citat reum*, non reſpondet, *citat accuſatorem — citatus accuſator, neſcio quo caſu, non* reſpondit, *non affuit.* Livius XXXIX, 17. *Diem certam finituros, ad quam niſi citatus* reſpondiſſet, *abſens damnaretur.* Aſconius in fine Comment. ad Milon. *Multi praeterea, & praeſentes, & cum citati non* reſpondiſſent, *damnati ſunt.* Phaedrus IV, 17.

Profecti ſunt legati non celeri pede:
Citati non reſpondent.

Ubi illud toties iteratum animadverte, CITATUS *reſpondit:* ſimilis enim & hic conſtructio eſt, VADATUS *reſpondere debuit. Vadatus* ſcilicet, quod jam oſtendendum eſt, paſſivam quoque ſignificationem obtinuit. Plautus in Bacchid. II, 2.

Ita me vadatum *amore vinctumque attines.*

Lucilius Sat. XI. apud Nonium in *Tricae:*

Nec mihi amatore hoc opus, nec tricone vadato.

Fulgentius Planciades: VADATUS, *obſtrictus, vel ſub fidejuſſione ambulans, ſicut Feneſtella ait: Apud quem* vadatus *amicitiae nodulo tenebatur.* Latinus Pacatus in Panegyr. *Pythiam etiam dicat & Damona: quorum alter in amici morte ſe vadem obtulit, alter ad diem* vadatae *mortis occurrit.* Apuleius Metam. II. *Memineris mihi reliqua vitae tuae curricula aduſque terminos ultimi ſpiritus* vadata. Symmachus Epiſt. I, 31. *Sic* vadatum *me honorabili more tenuiſti.* II, 45. *Frater meus*, vadatus *optimo teſtimonii tui munere.* IV, 35. Vadatum *me tibi hoc munere velim credas.* V, 45. *Neque hac tantum gratia* vadatum *me eſſe ſentio.* VIII, 65. *Cujus rei nomine* vadari *me tibi in majoris gratiae modum fateor.* IX, 12. *Ego tamen fateor ita me* vadatum *gratia, ut ſi ſperata perfeceris.* Atque haec eo fuſius deduximus; quia perſuaſiſſimum habemus ideo hoc a Librariis eſſe corruptum: cum quod *reſpondere* dativum poſt ſe exigere, tum quod *vadatus* non niſi active ſumi poſſe, pro doctrina ſua arbitrati ſint.

42. UT CONTENDERE DURUM EST CUM VICTORE] Meliores codices, tam alieni, quam noſtri, in

Hinc repetit, paucorum hominum, & mentis bene ſanae?
Nemo dexterius fortuna eſt uſus: haberes
Magnum adjutorem, poſſet qui ferre ſecundas,
Hunc hominem velles ſi tradere: diſpeream, ni
Submôſſes omnis. Non iſto vivitur illic,
Quo tu rere modo: domus hac nec purior ulla eſt,
Nec magis his aliena malis: nil mî officit, inquam,
Ditior hic, aut eſt quia doctior: eſt locus uni-
Cuique ſuus. Magnum narras, vix credibile. Atqui
Sic habet. Accendis, quare cupiam magis illi
Proximus eſſe. Velis tantummodo, quae tua virtus,
Expugnabis: & eſt qui vinci poſſit; eoque
Difficilis aditus primos habet. Haud mihi deero:
Muneribus ſervos corrumpam; non, hodie ſi
Excluſus fuero, deſiſtam; tempora quaeram;
Occurram in triviis; deducam. nil ſine magno

Vita

v. 48. Vulg. VIVIMUS.

in quibus Leidenſis & Reginenſis, non agnoſcunt EST; quod elegantius omittitur. Terent. Phorm. II, 1.

Etiamne id lex coëgit? illud durum. *Ego expediam: ſine.*

48. NON ISTO VIVIMUS ILLIC QUO TU RERE MODO] Eodem ſenſu, ſed paullo venuſtius, Zulichemianus, Galeanus, & codex Collegii Trinitatis,

non iſto VIVITUR *illic:*

Ita Noſter Carm. II, 16.

Vivitur *parvo bene, cui paternum*
Splendet in menſa tenui ſalinum.

Terent. Heaut. I, 1.

hoc fit, ubi non vere vivitur.

Perſius Sat. IV.

Vivitur *hoc pacto; ſic novimus.*

Vulgata lectio eſt hujus interpretamentum. Claudianus IV. Conſ. Honorii v. 266.

tum durius irae
Conſulitur, *cum poena patet;*

Sic ex melioribus libris edidit Nic. Heinſius; cum antea vulgo ibi ferretur, *Conſulimus.*

50. NIL MI OFFICIT UNQUAM] Haeret etiamnum hoc ex editionibus priſcis; cum tamen omnes fateantur in melioribus codicibus ſic haberi,

nil mi officit, INQUAM,
Ditior hic, aut eſt quia doctior.

Ita certe ex noſtris Leidenſis, Reginenſis cum aliis ſeptem. Revocetur itaque vetus lectio, quae & verior eſt & elegantior.

55. ET EST QUI VINCI POSSIT] Primus hanc lectionem, quae in libris omnibus compâret, ſollicitavit Janus Douſa, vir & nobilitate & eruditione inſignis:

Expugnabis: & eſt qui vinci POSSIT, *eoque*
Difficiles aditus primos habet.

Apage, inquit, POSSIT *iſtud: Quis enim dixerit, eo facilius expugnabilem videri Maecenatem, quod aſper & exoratu difficilis ſit in principio? Quare omnino opus eſt, ut* POSCIT *emendemus; hoc eſt, poſtulat ſe pertinaci ac indefeſſa ſollicitatione vinci, eoque primos aditus ſe prenſantibus ſolet occludere.* Haec fere Douſa; non cogitans ſe ſententiam poëtae prorſus invertere. Non enim id voluit Noſter, *Maecenatem ideo vinci poſſe, quia difficiles primos aditus habet*; hoc enim ineptum & abſurdum eſſet: ſed contra, *Ideo difficiles habere primos aditus, quia*

ſcit

Vita labore dedit mortalibus. Haec dum agit, ecce
Fuſcus Ariſtius occurrit, mihi carus, & illum
Qui pulchre noſſet. conſiſtimus. Unde venis? &
Quo tendis? rogat, & reſpondet. vellere coepi,
Et prenſare manu lentiſſima brachia, nutans,
Diſtorquens oculos, ut me eriperet. male ſalſus
Ridens diſſimulare: meum jecur urere bilis.
Certe neſcio quid ſecreto velle loqui te
Aiebas mecum. Memini bene; ſed meliore
Tempore dicam: hodie triceſima ſabbata. Vis tu
Curtis Judaeis oppedere? nulla mihi, inquam,
Relligio eſt. At mî: ſum paullo infirmior, unus
Multorum: ignoſces: alias loquar. Hunccine ſolem
Tam nigrum ſurrexe mihi? fugit inprobus, ac me
Sub cultro linquit. caſu venit obvius illi
Adverſarius, &, Quo tu, turpiſſime? magna
Inclamat voce, &, Licet anteſtari? ego vero

v. 50. Vulg. Unquam. 69. Vin' tu. 76. Exclamat.

Op-

ſcit ſe vinci poſſe. Rectiſſime. Conſcius ſcilicet ſuae facilitatis Maecenas, ſe vel invitum expugnari poſſe ab improbis flagitatoribus, aditum adverſus tales intercludit, janitori, nomenclatori, cubiculario, duris & moroſis ſervulis, mandando, ne quem niſi ex intima amicitia ad ſe intromittant. Haec ſine dubio mens Flacci eſt; quam firmant & declarant ea quae ſtatim ſequuntur:

haud mihi deero:
Muneribus ſervos *corrumpam: non, hodie ſi*
Excluſus *fuero, deſiſtam; tempora quaeram.*

Recta igitur & ſana eſt recepta lectio: at illa Douſae quot ſecum fert incommoda? *Maecenas*, ait, *poſcit vinci.* Quo ore de Maecenate Noſter hoc dixerit? *Poſcere* enim *ſe vinci*, & per lenta obſequia tardaſque moras expugnari denique, hominis eſt vani & ſtolide ſuperbi. Adde huc, quod, vel ex Douſae conjectura, non utique *Poſcit* dicendum fuerit; ſed quod longius a libris recedit, *Poſcat. Eſt qui vinci poſcat*; ut Cic. ad Att. VII, 5. *Nam ego is ſum*, qui *illi concedi* putem *utilius eſſe quod poſtulat, quam ſigna conferri.* X, 10. *Sed ego is non ſum*, qui *ſtatuere* debeam. Ep. ad Brutum XV. *Ego vero is ſum*, qui *non modo non* ſupplicem, *ſed etiam* coërceam *poſtulantes ut ſibi ſupplicetur.*

68. Sed meliori Tempore dicam] Loſcheri editio & Veneta MCCCCXC. habent meliore; quo modo Pulmanni codices quattuor, & unus alterque ex noſtris. Idque recte, ut opinor; ſic enim ſolet Noſter: *Concines* majore *Poeta plectro. Digne puer* meliore *flamma.* Meliore *ductos alite muros. Quicquid vita* meliore *paraſti. Ut ſtudio* majore *petant. Et centum* potiore *ſignis Carmine donat.* Cicero ad Atticum X, 7. *Quod ut* meliore tempore *poſſimus, facit Dolabella.*

69. Vin' tu Curtis Judaeis oppedere?] Lege hic, vis tu; vide quae dicemus ad Serm. II, 6. v. 92.

Vis tu *homines urbemque feris praeponere ſilvis?*

75. Quo tu, turpiſſime? magna Exclamat voce] Sic editiones: neque quidquam ex libris ſuis proferunt Interpretes, excepto Berſmanno: is vero in duobus ſe teſtatur inveniſſe,

quo tu, turpiſſime? magna
Inclamat voce

Et

Oppono auriculam. rapit in jus: clamor utrimque,
Undique concurſus. ſic me ſervavit Apollo.

ECLOGA X.

NEMPE inconpoſito dixi pede currere verſus
Lucilî. quis tam Lucilî fautor inepte eſt,
Ut non hoc fateatur? at idem, quod ſale multo
Urbem defricuit, charta laudatur eadem.
Nec tamen hoc tribuens, dederim quoque caetera: nam ſic
Et Laberî mimos, ut pulchra poëmata, mirer.
Ergo non ſatis eſt riſu diducere rictum
Auditoris: & eſt quaedam tamen hic quoque virtus:
Eſt brevitate opus, ut currat ſententia, neu ſe
Inpediat verbis laſſas onerantibus auris:
Et ſermone opus eſt modo triſti, ſaepe jocoſo;

De-

Et ſic plane codices noſtri, Galeanus, Regius, Societatis Regiae, & Collegii Trinitatis, & pro varia lectione Reginenſis. Rectius ſine dubio: *Inclamat & increpat hominem his verbis, Quo tu, turpiſſime?* Lucret. III, 967.

Non merito inclamet *magis, & voce increpet acri,*
Aufer abhinc lacrimas, barathro, & compeſce querelas.

Vide Plautum, Ciceronem, Livium, alios.

21. QUINE PUTETIS DIFFICILE ET MIRUM] Manuſcripti quidam, tam aliorum, quam noſtri PUTATIS: ſed plures & meliores PUTETIS; & ſic editiones quoque priſcae, & Priſcianus p. 1032. ubi tria quae vidi exemplaria lectionem confirmant. Recte igitur habet,

o ſeri ſtudiorum, quine putetis
Difficile & mirum, Rhodio quod Pitholeonti
Contigit?

Terent. Adelph. II, 3.

Quid eſt? Quid ſit? illius opera, Syre, nunc vivo: feſtivum caput,
Quin' *omnia ſibi* poſtputarit *eſſe prae meo commodo?*

Ita ibi legendum, ex Donato, & codicibus Faërni, & duobus Britannicis notae optimae: & hic quidem locus Horatiano geminus plane & germanus eſt. Ovid. Faſt. II, 45.

Ah nimium faciles, qui *triſtia crimina caedis*
Fluminea tolli poſſe putetis *aqua.*

ubi codices non pauci, ut hic apud Noſtrum, PUTATIS. Atque hic etiam locus germaniſſimus eſt; unde illud quoque diſcere licet, τὸ NE apud Terentium & Noſtrum aut παρέλκον eſſe, ut ubi cenſet Donatus, aut, ut mihi potius videtur, interrogativum; certe non, ut Priſciano, confirmativum. Ceterum in Rhodii illius nomine variant codices: alii *Phitoleunti*, alii *Pitoleonti*, alii denique, ut nunc editum, atque hoc rectum, *Pitholeon*, Πειθολέων. Scholiaſtes Acron: *Dicitur Pitholeon Epigrammata ridicule ſcripſiſſe, in quibus Graeca verba mixta erant cum Latinis.* Is ipſe eſt, ni fallor, qui Julium Caeſarem famoſis carminibus laceravit; ut narrat Suetonius cap. LXXV. *Auli*, ait, *Caecinae criminoſiſſimo libro & PITHOLAI carminibus maledicentiſſimis laceratam exiſtimationem ſuam civili animo tulit. Pitholaus* enim iſte, quia in Hexametrum verſum non veniret, *Pitholeon* dictus eſt Noſtro: quod nomen unum idemque ac illud alterum: Πειθόλαος, Πειθόλεως, Πειθολέων; ut Τιμόλαος, Τιμολέων, Μενέλαος, Μενέλεως; Ἀγησίλαος,

Digitized by Google

Defendente vicem modo rhetoris atque poëtae;
Interdum urbani parcentis viribus, atque
Extenuantis eas conſulto. ridiculum acri
Fortius & melius magnas plerumque ſecat res.
Illi, ſcripta quibus Comoedia priſca viris eſt,
Hoc ſtabant, hoc ſunt imitandi: quos neque pulcher
Hermogenes umquam legit, neque ſimius iſte,
Nil praeter Calvom & doctus cantare Catullum.
At magnum fecit, quod verbis Graeca Latinis
Miſcuit. O ſeri ſtudiorum! quîne putetis
Difficile & mirum, Rhodio quod Pitholeonti
Contigit? At ſermo lingua concinnus utraque
Suavior, ut Chio nota ſi conmixta Falerni eſt.
Cum verſus facias: teipſum percontor, an & cum
Dura tibi peragenda rei ſit cauſſa Petillî?
Scilicet oblitus patriaeque patriſque Latini,

v. 27. Vulg. LATINE.

σίλαος, Ἀγησίλας, Ἀγησίλεως. Dictum ejus non inficetum memorat Macrobius, Saturn. II, 2. *Marcus*, inquit, *Otacilius* Pitholaus, *cum Caninius Rebilus uno tantum die Conſul fuiſſet*, *dixit*, *Ante Flamines*, *nunc Conſules diales fiunt*. Pitholaus ergo iſte, ſive Pitholeon, natione Rhodius, ſub domino Otacilio Romae ſerviebat, a quo demum manumiſſus, pro recepto more libertorum, nomine herili & cognomine ſervili, Marcus Otacilius Pitholaus eſt dictus.

27. OBLITUS PATRIAEQUE PATRISQUE, LATINE] Multum hic locus negotii interpretibus faceſſit;

. . . *an & cum*
Dura tibi peragenda rei ſit cauſſa Petilli?
Scilicet oblitus patriaeque patriſque, LATINE
Cum Pedius cauſſas exſudet Poplicola atque
Corvinus, *patriis intermiſcere petita*
Verba foris malis, *Canuſini more bilinguis?*

Ita primus repoſuit Lambinus, ex duobus, ut ait, codicibus; quem ſecuti Cruquius, Torrentiuſque pleroſque omnes ſua auctoritate in hanc partem traxerunt. Male vero ab iis factum & prave: quippe, ſi verum libere dicendum eſt, χάλκεα hic ἀντὶ χρυσείων nobis dederunt. Quale enim illud, *oblitus patriae patriſque?* quorſum adeo *patris?* cur non & *averum majorumque* omnium? Qualia etiam illa, *Cum Pedius & Corvinus Latine cauſſas agunt?* Quaſi vero alias ſolerent Graece agere? Jam vero non dicit *cauſſas agere*; ſed, qua Satiram decet metaphora, *cauſſas exſudare*. At vero quicquid verbo proprio convenit, non idem quoque verbo tranſlato. *Latine cauſſas orare* recte dicitur; *Latine exſudare*, portentum plane eſt; & in ignotas terras deportandum, ubi incolae Latine vomunt & Latine ventrem exonerant. Haeccine tam eruditis viris tantopere placuiſſe? Pudet profecto taedetque; & revocemus illico lectionem veterem, quam indigne adeo Lambinus amovit, quamque omnes aliorum codices, noſtri certe univerſi, uno conſenſu exhibent,

Scilicet oblitus patriaeque patriſque LATINI.

Latinus autem *pater*, is eſt ſocer Aeneae, poniturque hic tamquam vetuſtiſſimus Latini nominis. Virgil. Aen. VII, 61.

Quam pater *inventam*, *primas cum conderet arces*,
Ipſe ferebatur Phoebo ſacraſſe Latinus.

92.

Hic & tum pater *ipſe potens reſponſa* Latinus.

Cum Pedius cauſſas exſudet Poplicola atque
Corvinus, patriis intermiſcere petita
Verba foris malis, Canuſini more bilinguis?
Atqui ego cum Graecos facerem, natus mare citra,
Verſiculos; vetuit tali me voce Quirinus
Poſt mediam noctem viſus, cum ſomnia vera:
In ſilvam non ligna feras inſanius, ac ſi
Magnas Graecorum malis inplere catervas.
Turgidus Alpinus jugulat dum Memnona, dumque
Defingit Rheni luteum caput; haec ego ludo,
Quae neque in Aede ſonent, certantia judice Tarpa,
Nec redeant iterum atque iterum ſpectanda theatris.

v. 32. Vulg. Me tali. 38. Nec.

Ar-

XI, 469.

Concilium ipſe pater *& magna incepta* Latinus.

Vel *pater Latinus* adjective ſumi poteſt, ut *pater Romanus*. Virgil. Aen. IX, 448.

Dum domus Aeneae Capitoli immobile ſaxum
Accolet, imperiumque pater Romanus *habebit*.

Utrovis modo acceperis, perinde eſt: ſed prior magis arridet. Elegantiſſime vero dictum; quaſi quis Attico alicui dixiſſet, *Tune, oblitus Athenarum & Cecropis, ex Graeculo Tuſcus factus es?* Quemadmodum autem hic in ipſo ſcirpo nodum invenerunt interpretes; ita mox in ipſa nuce nihil duri repererunt. Sic enim ſequentia conſtituunt & enarrant: *An cum Petillii cauſſa tibi peragenda eſt, tu patrii ſermonis oblitus Latinis Graeca intermiſcere vis, cum Pedius & Corvinus contra Petillium cauſſas exſudent?* Quot, obſecro, *cauſſas?* ſiquidem unicam litem habuit Petillius, furti ſcilicet reus, quod ex Capitolio coronam abſtulerit. Id quod ſatis indicat verſus praecedens,

Dura tibi peragenda rei ſit cauſſa *Petilli*.

Quare & hic *cauſſam exſudent* dicendum fuerit; ſi de actione contra Petillium in his verbis agitur. At *cauſſam* hic reponi vel metri ratio prohibet. Quid multa? Mihi quidem totus locus levi mutatione ſic videtur refingendus:

Cum verſus facias: te ipſum percontor, an & cum
Dura tibi peragenda rei ſit cauſſa Petilli?
Scilicet OBLITOS *patriaeque patriſque* LATINI,
Cum Pedius cauſſas exſudet Poplicola atque
Corvinus, patriis intermiſcere petita
Verba foris malis, Canuſini more bilinguis?

Vel, ut Reginenſis & Petrenſis habent, EXSUDAT. Quorum verborum hic ordo, haec ſententia eſt: *Probas verba Graeca Latinis miſceri: nempe in verſibus faciendis. Rogo, an & in cauſſis agendis? Scilicet, cum Pedius & Corvinus, clari oratores, cauſſas orant, malis eos oblitos patrii ſermonis verba foris petita orationibus ſuis inſerere?* Hoc certe pacto evitantur omnia incommoda; quae utrinque hunc locum premunt, ſeu *Latini*, ſive *Latine* legeris. Nam *Latine* quidem hic legi, non Latinitas, non ratio, non codices conceſſere. Quod ſi *Latini* legeris; niſi tamen *oblitos* pro *oblitus* ſubſtitueris; neſcias ſane quid hic faciant aut quorſum pertineant Pedius & Corvinus cum *cauſſis* ſuis.

32. Vetuit me tali voce Quirinus] Codex Collegii Trinitatis commodius verba haec collocat,

Verſiculos: vetuit TALI ME *voce Quirinus*.

Porro in verſu praecedente ATQUI cum Cruquio & Lambino dedimus, eundem codicem & vetuſtiſſimum Leidenſem ſecuti. Alii habent *Atque*.

37. Defingit Rheni luteum caput] *Defingit* hic habent cum editiones veteres, tum codicum pars melior. Quin & libri, qui *diffingit* exhibent, id ex vitioſa ſcribendi ratione facere cenſendi ſunt: ut nobis obſervatum ad Carm. I, 35. v. 39. Perperam itaque agunt, qui DIFFINGINT hic in ſuis editionibus reponunt. Hoc enim non *male fingere*, ut quidem putant, ſed *fictum corrumpere* notat; ut Carm. III, 29.

Diffinget, infectumque reddet.

Recte itaque *defingit*; hoc eſt, verſibus deſcribit

lui-

Arguta meretrice potes, Davoque Chremeta
Eludente ſenem, comis garrire libellos
Unus vivorum, Fundani: Pollio regum
Facta canit pede ter percuſſo: forte epos acer,
Ut nemo, Varius ducit: molle atque facetum
Virgilio adnuerunt gaudentes rure Camenae.
Hoc erat, experto fruſtra Varrone Atacino,
Atque quibuſdam aliis, melius quod ſcribere poſſem,
Inventore minor: neque ego illi detrahere auſim
Haerentem capiti cum multa laude coronam.
At dixi fluere hunc lutulentum, ſaepe ferentem
Plura quidem tollenda relinquendis. age, quaeſo,

v. 49. Vulg. MULTA CUM.

luteum caput Rheni fluminis. Sunt etiam codices, qui DEFINGIT hie habeant: ſed perperam. Caput enim *luteum* formare, Fictoris eſt ſive Plaſtae, non Pictoris. Sed peſſime omnium exemplaria illa, quae DEFIGIT hic repraeſentant: quod nollem (referente Nic. Heinſio in libri ſui margine) noſtro Graevio placuiſſet, *ut ad defixiones magicas referatur.* Quid enim negotii aut Poëtae aut Rheno cum defixionibus magicis eſſe poſſet, equidem nullus video. Ceterum quinam fuerit iſte *turgidus Alpinus*, docere nos voluit Scholiaſtes Acron: *Vivalium quendam*, inquit, *poëtam Gallum tangit.* Ubi vero gentium quaeramus iſtum *Vivalium?* Cruquius ex conjectura edidit, *Rivalem quondam:* & ea occaſione dara mirificum ſomnium venditat. Tu vero pro *Vivalium* repone *Vivaculum.* Sic enim Librarii ſolent ſcribere apud Macrobium, Plinium, alios: quem fideliores codices *Bibaculum* vocant. Eundem alibi ſugillat Noſter Serm. II, 5. v. 41.

ſeu pingui tentus omaſo
Furius *hibernas cana nive conſpuit Alpes.*

ubi optime idem Acron: *Furius Bibaculus in pragmateia belli Gallici,*

Jupiter hibernas cana nive conſpuit Alpes.

De eo vide Catullum, Suetonium, Tacitum, Quintilianum. Plinius Praefat. Hiſt. Natur. *Noſtri craſſiores, Antiquitatum, Exemplorum, Artiumque* (libros inſcripſerunt) *facetiſſimi, Lucubrationum, ut qui* Bibaculus *erat & vocabatur.* Ita recte dederunt Harduinus, & ad Catullum Iſ. Voſſius: ſcripti ibi codices *Vivaculus.* Ergo Furius ille *Bibaculi* cognomen lucratus eſt, quia bibax erat: idem erat *pingui tentus omaſo:* utpote non minus cibi appetens, quam vini. Atque ex his omnibus facile equidem ab Acrone perſuaderi me patior, non alium quam Bibaculum hic ab Horatio perſtringi. *Turgidus* enim ille, quia pingui omaſo tentus: *Alpinus* autem, vel quia *Gallus*, vel quia *Bellum Gallicum* verſibus ſcripſit, vel (quod ego potius exiſtimo) ob male natum iſtum verſiculum, CONSPUIT ALPES; quo riſus jocoſque dedit illius aevi poëtis, ipſe alias & ingenio & fama non incelebris.

38. QUAE NEC IN AEDE SONANT] Pro NEC repone NEQUE ex Leidenſi, Reginenſi & multis aliis, de quo jam ſupra dixiſſe meminimus.

49. MULTA CUM LAUDA CORONAM] Ita Editio Loſcheri, & Veneta MCCCCXC: at altera his prior, anno nempe MCCCCLXXVIII, alio verborum ordine,

Haerentem capiti CUM MULTA *laude coronam:*

quem & ipſe in plus decem codicibus vidi. Amat Noſter quotidiani ſermonis inornatam ſimplicitatem. Sic Serm. I, 8, 50.

Vincula cum magno *riſuque jocoque videres.*

II, 3. 112.

Correctus vigiles cum longo *fuſte.*

II, 7, 35.

cum magno *blateras clamore, fugiſque.*

Art. Poët. 260.

In ſcenam miſſus cum magno pondere *verſus.*

Plinius Epiſt. VII, 9. *Multos videmus ejuſmodi certamina ſibi* cum multa laude *ſumſiſſe.*

Tu nihil in magno doctus reprehendis Homero?
Nil comis tragici mutat Lucilius Accî?
Non ridet verſus Ennî gravitate minores?
Cum de ſe loquitur, non ut majore reprenſis.
Quid vetat & noſmet Lucilî ſcripta legentis
Quaerere, num illius, num rerum dura negarit
Verſiculos natura magis factos & euntis
Mollius, ac ſi quis, pedibus quid claudere ſenis
(Hoc tantum) contentus, amet ſcripſiſſe ducentos
Ante cibum verſus, totidem cenatus? Etruſci
Quale fuit Caſsî rapido ferventius amni
Ingenium; capſis quem fama eſt eſſe libriſque
Ambuſtum propriis. fuerit Lucilius, inquam,
Comis & urbanus; fuerit limatior idem,
Quam rudis & Graecis intacti carminis auctor,
Quamque poëtarum ſeniorum turba: ſed ille,

Si

59. MOLLIUS AC SIQUIS] Veneta princeps AC *ſiquis*: altera cum Loſcheriana & Scholiaſte Acrone, AT *ſiquis*: unde nunc in hanc, nunc in illam partem trahuntur Interpretes. Dacierius vero neutram ſecutus, ex conjectura emendat, AN *ſiquis*. In quia, ut neque in altera AT, nullum orationis exitum invenias. *At ſiquis*, vel *An ſiquis, contentus modo Hexametros facere, ducentos verſus ante cenam, & totidem a cena ſcribere ſoleat?* Quid tum? quid ſequitur? Nihil enim. Tu vero lege cum pluribus & melioris notae codicibus, & ſic diſtingue:

Quaerere, num illius num rerum dura negarit
Verſiculos natura magis factos & euntes.
Mollius, AC *ſi quis, pedibus quid claudere ſenis*
(Hoc tantum contentus, amet ſcripſiſſe ducentes
Ante cibum verſus, totidem cenatus?

Mollius, ac ſi, hoc eſt, *mollius, quam ſi*; ut paſſim apud Scriptores, ita Serm. I, 6, 130.

victurum ſuavius, ac ſi
Quaeſtor avus, pater atque meus, patruuſque fuiſſet.

Sententia autem clara & luculenta: Quid vetat & nos quaerere, num Lucilii ingenium, num argumentum ipſum negaverit verſus politiores & molliores, quam ſiquis ſine cura & lima extemporales hexametros fundat? Scilicet Lucilius ipſe, ſi majorem diligentiam adhibuiſſet, etiam in Satiris (argumento licet duro & ornari fere negante) cultiores utique verſus dare potuiſſet, quam quales nunc dedit ipſe & Caſſius Parmenſis, extemporales, impolitos, ſcabros & incomptos. Haec profecto mens Horatii eſt; quam nunc video & Theodorum Marcilium ex parte aſſecutum eſſe.

77. EXPLOSA ARBUSCULA DIXIT] Codex vetuſtus Reginenſis ARBUSTULA, quaſi ab *Arbuſto*. Battelianus AURICULA. Sed recte habet recepta Lectio: quam & firmat Servius ad Virgil. Eclogam. X. Cicero ad Attic. IV, 15. *Quaeris nunc de* Arbuſcula. *Valde placuit. Ludi magnifici & grati.* Ea ipſa eſt, quam hic memorat Horatius: Marmor Praeneſtium apud Fabricium p. 89. SEX. NAEVIUS SEX. L. PHILEMO. NAEVIA SEX. LIBERTA. ARBUSCULA. Unde tamen male colligit vir ille doctiſſimus huic mimae nomen fuiſſe *Naeviam*; atque adeo hoc ejus monumentum eſſe. Plures enim libertae erant eo cognomine. Reineſius XIX, 28. GRANIA P. L. ARBUSCULA. Gruterus 593. 2. VOLUSIAE ARBUSCULAE. 1041, 5. FLAVIAE ARBUSCU-

Digitized by Google

Si foret hoc noſtrum fato dilatus in aevum,
Detereret ſibi multa: recideret omne, quod ultra
Perfectum traheretur: & in verſu faciendo
Saepe caput ſcaberet, vivos & roderet unguis.
Saepe ſtilum vertas, iterum quae digna legi ſint
Scripturus: neque, te ut miretur turba, labores,
Contentus paucis lectoribus. an tua demens
Vilibus in ludis dictari carmina malis?
Non ego: nam ſatis eſt equitem mihi plaudere: ut audax,
Contemtis aliis, exploſa Arbuſcula dixit.
Men' moveat, cimex Pantilius, aut cruciet, quod
Vellicet abſentem Demetrius? aut quod ineptus
Fannius Hermogenis laedat conviva Tigellî?
Plotius, & Varius, Maecenas, Virgiliuſque,
Valgius, & probet haec Octavius, optimus atque
Fuſcus; & haec utinam Viſcorum laudet uterque:

v. 78. Vulg. CRUCIER.

Am-

BUSCULAE CONJUGI. Ceterum ſervile nomen eae ſunt nactae ab *arbuſcula* ſive *parva arbore*. Valer. Max. IX, 1. *Si decem* arbuſculas *inde ſuccidero:* & mox, *Decem* arbuſcularum *umbram*. Plin. Epiſt. I, 24. *Omneſque viticulas ſuas neſſe & numerare* arbuſculas *poſſint*. II, 11. *Quid* arbuſculae *suae, quid vineae, quid ſegetes agunt?* Quintil. Declam. XIII. *conſitas manibus meis* arbuſculas.

78. MEN' MOVEAT CIMEX PANTILIUS, AUT CRUCIER] In nullo, opinor, codice invenias CRUCIER; quippe omnes cum vetuſtis editionibus CRUCIET clare exhibent. Mutatum eſt ab aliquo, qui conſtructionis hic modum ignoraret; quae ſic inſtituenda:

Men' moveat, cimex Pantilius, aut CRUCIET *quod*
Vellicet abſentem Demetrius:

ubi ordo eſt, *Men' moveat, quod cimex Pantilius; aut men' cruciet, quod Demetrius abſentem vellicet?* *Men' moveat* abſolute hic ponitur, non ad *Pantilius* refertur. Sic Perſius, qui hunc ipſum locum in animo habuit, Sat. I, 88.

doctus poſuiſſe figuras
Laudatur; bellum hoc, hoc bellum? an Romule ceves?
Men' moveat? *quippe &, cantes ſi naufragus, aſſem*
Protulerim?

Lucanus VII, 281.

Armeniosne movet, *Romana potentia cujus*
Sit ducis?

Digeſt. XIII, 1. 17. *Nec* me movet, *praeſens homo fuerit, necne*. XXXIX, 2. 32. *Et hoc pleriſque placet: ſed* movet me, *quod ipſo meas aedes reficere poſſim*. Ceterum illud hic advertendum; prius *Quod* hic omiſſum eſſe: plena enim oratio eſt; *Quod cimex Pantilius, quod Demetrius vellicent abſentem*. Idque more plane Horatiano; ut Serm. II, 8. v. 15.

Hic herus; Albanum, Maecenas, ſive Falernum
Te magis appoſitis delectat, habemus utrumque.

pro *ſive Albanum, ſive Falernum:* & hac ipſa Ecloga. v. 90.

Demetri, teque, Tigelli,
Diſcipularum inter jubeo plorare cathedras,

pro, *Te, Demetri, teque, Tigelli*. Severus in Aetna.

Minos, tuaque, Aeace, in umbris
Jura canunt.

pro, *Tua, Minos, tuaque, Aeace*. Equidem his fretus rationibus vulgatam lectionem eſſe ſanam, & minime ſollicitandam exiſtimo.

86. Vos

Digitized by Google

Ambitione relegata, te dicere poſſum,
Pollio; te, Meſſalla, tuo cum fratre; ſimulque
Vos Bibule, & Servi; ſimul his te, candide Furni;
Conpluris alios, doctos ego quos & amicos
Prudens praetereo: quibus haec, qualiacumque,
Adridere velim; doliturus, ſi placeant ſpe
Deterius noſtra. Demetri, teque, Tigelli,
Diſcipularum inter jubeo plorare cathedras.
I puer, atque meo citus haec ſubſcribe libello.

v. 86. Vulg. BIBULI. 88. SINT.

86. VOS, BIBULI ET SERVI] Ergo plures hic alloquitur *Bibulos & Servios*, ut ſupra *Viſcos* duos? Sed illud repugnat, quod *Servii* in vocativo plurali contractionem non admittit. Atqui illud extra dubitationem eſt, *Servi* hic a recto *Servius* fluere, non a *Servus*. Quare & elegantiſſima eſt & certiſſima Nicolai Heinſii emendatio,

Vos, BIBULE & SERVI; *ſimul his te, candide Furni.*

88. QUIBUS HAEC, SINT QUALIACUMQUE] Olim in vetuſtis editionibus dederunt,

quibus haec, SUNT *qualiacumque:*

nunc a ſaeculo & amplius ubique obtinuit, SINT. Codices quoque alii hoc habent, alii aliud. In re levicula quid potius ſequemur? Suetonius Aug. c. LXXXVII. *Et cum hortatur ferenda eſſe praeſentia*, qualiacumque ſint: *contenti ſimus hoc Catone.* Cicero De Oratore XXXVII. *Quae*, qualiacumque *in me* ſunt, *me ipſum poenitet quanta ſint.* Sed haec & ſimilia ex dubia librariorum fide pendent: in Poëtis vel ex metri neceſſitate certius quid explorabimus. Ovid. Pont. IV, 13.

Qualis *enim* cumque eſt, *non latet eſſe meam.*

Amor. III, 15.

Quantulacumque eſtis, *vos ego magna voco.*

Martialis Epigr. I, 70.

Sic licet excuſes: quia qualiacumque leguntur
Iſta, ſalutator ſcribere non potuit.

Quid ergo opus erat, Venetarum editionum & Loſcherianae lectionem loco movere?

Q. HORA-

Q. HORATII FLACCI
SERMONUM
LIBER II.
ECLOGA I.

SUNT quibus in Satira videar nimis acer, & ultra
Legem tendere opus: ſine nervis altera, quicquid
Conpoſui, pars eſſe putat, ſimiliſque meorum
Mille die verſus deduci poſſe. Trebati,
Quid faciam, praeſcribe. Quieſcas. Ne faciam, inquis,
Omnino verſus? Aio. Peream male, ſi non
Optimum erat: verum nequeo dormire. Ter uncti
Tranſnanto Tiberim, ſomno quibus eſt opus alto;
Inriguumque mero ſub noctem corpus habento.

Aut

1. SUNT QUIBUS IN SATIRA VIDEAR] Dimidia fere codicum pars VIDEOR, altera VIDEAR. Utrumque probum: ut Carm. I, 7.

> Sunt quibus *unum opus* eſt *intactae Palladis urbem.*

& I, 1.

> Sunt quos *curriculo pulverem Olympicum*
> *Collegiſſe* juvat.

Serm. I, 4, 24.

> *Quod* ſunt quos *genus hoc minime* juvat.

Serm. II, 4, 47.

> Sunt quorum *ingenium nova tantum cruſtula* promit.

Perſius Sat. I.

> Sunt quos *Pacuvius & verrucoſa* moretur
> *Antiopa.*

& Sat. VI.

> *Solis natalibus eſt qui*
> Tingat *olus.*

Seneca Controv. XVI. *Sunt qui caſtra timeant; ſunt qui cicatricibus gaudeant.* Et alii paſſim. Quare VIDEAR, quod hactenus editiones occupavit, poſſeſſione ſua depellere & iniquum foret & inutile.

2. ET ULTRA LEGEM TENDERE OPUS] Praeſtantiſſimus Nic. Heinſius mavult,

> *& ultra*
> *Legem* INTENDERE *opus:*

quod & in libris quibuſdam extare prodidit Lambinus. In noſtris omnibus eſt *Tendere.* Sane *in* a praecedente litera *m* abſorptum videri poteſt; *Intendere* enim pro augere, provehere, promovere paſſim occurrit; *tendere* in eo ſenſu legiſſe non memini. Lucanus tamen, VI, 39.

> *Franguntur montes, planumque per ardua Caeſar*
> Ducit opus:

ubi Codex Collegii Trinitatis, notae ſane optimae, TENDIT OPUS.

10. Si

Digitized by Google

Aut, ſi tantus amor ſcribendi te capit, aude
Caeſaris invicti res dicere, multa laborum
Praemia laturus. Cupidum, pater optime, vires
Deficiunt: neque enim quivis horrentia pilis
Agmina, nec fracta pereuntis cuſpide Gallos,
Aut labentis equo deſcribit volnera Parthi.
Attamen & juſtum poteras & ſcribere fortem,
Scipiadam ut ſapiens Lucilius. Haud mihi deero,
Cum res ipſa feret: niſi dextro tempore, Flacci
Verba per attentam non ibunt Caeſaris aurem:
Cui male ſi palpere, recalcitret undique tutus.

v. 10. Vulg. RAPIT. 15. DESCRIBAT. 20. RECALCITRAT.

Quan-

10. SI TANTUS AMOR SCRIBENDI TE RAPIT] Mira hic pertinacia lectionem malam propugnant codices; ſolus Colbertinus recte dedit,

Aut, ſi tantus amor ſcribendi te CAPIT.

Amor te capit, odium capit, ubique ſe legentibus ingerunt; ut ineptum ſit exempla hic adducere. *Amor te rapit* nimium plane & affectatum eſſet, &, quod me movet maxime, Trebatii perſonae incongruens. Extat quidem hodie apud Naſonem Faſt. II, 762.

Interea juvenis furiatos regius ignes
Concipit, & caeco raptus amore *ruit.*

Quod etſi in Ovidio praetulerim, quia praecedit *concipit*: decem tamen codices, referente ibi Heinſio, habent *captus amore*: ut Virgil.

Singula dum capti *circumvectamur* amore:

& alibi:

ſiquis tamen haec quoque, ſiquis
Captus amore *leget.*

Verum utcumque de Ovidii loco decernas; in Horatiano certe CAPIT longe aptius & familiarius eſt.

15. DESCRIBAT VULNERA PARTHI] Haeſit hoc ex editionibus vetuſtis. Plures enim codices, in quibus Blandinii veteres, DESCRIBET vel DESCRIBIT. Placet poſterius, quod agnoſcunt ex noſtris Reginenſis, Regiae Societatis, Battelianus, Magdalenenſis cum Petrenſi. Sic Noſter Arte Poët. 263.

Non quivis videt *immodulata poëmata judex.*

Martialis VIII, 48.

Non quicumque capit *ſaturatas murice veſtes:*
Nec niſi deliciis convenit iſte color.

20. CUI MALE SI PALPERE, RECALCITRAT UNDIQUE TUTUS] Vel lege cum codice Petrenſi,

Cui male ſi PALPARE, *recalcitrat undique tutus*;

vel potius cum Batteliano,

Cui male ſi palpere, RECALCITRET *undique tutus.*

Melius enim eſt, ut utrumque Verbum eodem Modo efferatur, Sic Serm. II, 3, 214.

Si quis *lectica nitidam geſtare* amet *agnam*,
interdicto huic omne adimat *jus*
Praetor, & ad ſanes abeat *tutela propinquos.*

& 249.

Si quem delectet *barbatum, amentia* verſet.

& 259.

Sume, catelle; negat: ſi non des, optet.

Cum autem tranſlatio hic ſit ab equo calcitroſo, & de Caeſare ſit ſermo; mollior ſane honeſtiorque eſt Subjunctivus modus, *Recalcitret ſive recalcitrare velit*, quam *Recalcitrat*; quod de Caeſare nimis familiariter dictum foret, & pene contumelioſe. Digeſt. IX, 1, 1. *Ideoque ſi equus dolore concitatus, calce petierit, ceſſare actionem: — at ſi, cum equum permulſiſſet quis, vel* palpatus eſt, [&] *calce eum percuſſerit, erit actioni locus.* Ubi pro *palpatus eſt &*, ſine dubio corrigendum, *palpatus eſſet.*

22. NOMENTANUMQUE NEPOTEM] Rectius codex Reginenſis, Colbertinus, Regiae Societatis, Petrenſis, Collegii Trinitatis, cum duobus Berſmanni;

Pantelabum Scurram, NOMENTANUMVE *nepotem.*

24. SALTAT MILONIUS] Codex Regius, MILLONIUS. Gruterus 54, I. M. MILLONIUS M. L. AUCTUS.

31. NE-

Quanto rectius hoc, quàm triſti laedere verſu
Pantolabum ſcurram, Nomentanumve nepotem?
Cum ſibi quiſque timet; quamquam eſt intactus, & odit.
Quid faciam? ſaltat Milonius, ut ſemel icto
Acceſſit fervor capiti, numeruſque lucernis.
Caſtor gaudet equis; ovo prognatus eodem,
Pugnis quot capitum vivunt, totidem ſtudiorum
Millia. me pedibus delectat claudere verba,
Lucilî ritu, noſtrum melioris utroque.
Ille velut fidis arcana ſodalibus olim
Credebat libris; neque, ſi male ceſſerat, uſquam
De-

v. 22. Vulg. NOMENTANUMQUE. 31. GESSERAT.

31. NEQUE SI MALE GESSERAT, USQUAM] *Geſſerat* quidem omnes quos vidi codices uno conſenſu exhibent; ut & Torrentii, Cruquii, & aliorum:

Ille velut fidis arcana ſodalibus olim
Credebat libris; neque ſi male geſſerat, *uſquam*
Decurrens alio, neque ſi bene.

Quod, cum ne Latinum quidem eſſe recte videtur eruditiſſimus Lambinus; (deeſſe enim *rem*; *ſi male rem geſſerat*) lectionem in quibuſdam editis inventam repoſuit, CESSERAT. Hic vero reclamare illico Torrentius Cruquiuſque; violari omnium codicum fidem; etiam *Gerere* interdum abſolute poni, ut *A ſpe bene gerendi abeſſe* dixit Cicero lib. V. de Finibus. Quorum auctoritate factum eſt, ut, ſpreto jam Lambino, illud *Geſſerat* in nuperis editionibus denuo compareat. Operae autem pretium eſt cognoſcere, quali teſtimonio freti τὸ *Gerere* abſolute poni praedicent. Locus integer Ciceronis ſic ſe habet De Finibus V, 19. *Quid, quod homines infima fortuna, nulla ſpe* rerum gerendarum, *opifices denique, delectentur hiſtoria? maximeque eos videre poſſumus* res geſtas *audire & legere velle, qui a ſpe* gerendi *abſunt confecti ſenectute.* Quid jam videtur? quis non videat *Gerendi* non abſolute hic poni; ſed *Res* e commate praecedente repeti hic & ſubintelligi? Quale cum nihil in hoc Flacci loco contingat; bene Latine hoc dictum eſſe, *ſi male geſſerat*, fidenter negamus. Reviviſcet itaque, credo, altera lectio, ex conjectura fortaſſe nata: quam ſane tuetur ſagaciſſimus Nic. Heinſius, tam hic in libri ſui margine, quam ad Faſtos Naſonis, II, 380. notiſſimam ſcilicet locutionem, & ex germana Latinitate. Ovid. Met. X, 80.

omnemque refugerat Orpheus
Femineam Venerem; ſeu quod male ceſſerat *illi*;

& Heroid. X, 141.

Non te per meritum, quoniam male ceſſit, *adoro.*

Plinius Paneg. c. 44. *Pauci adeo ingenio valent, ut non turpe honeſtumque prout*, bene ac (lege *aut*) ſecus ceſſit, *expetant fugiantve.* Vegetius III, 10. *Illa autem ante tentanda ſunt, quae* ſi male ceſſerint, *minus noceant; ſi bene, plurimum proſint.* Seneca de Benef. I, 1. *Dignus eſt decipi, qui de recipiendo cogitavit, cum daret. At* male ceſſit. *Et liberi, & conjuges ſpem fefellerunt.* Ibidem IV, 33. *Exſpecta, ut niſi* bene ceſſura *non facias, & niſi comperta veritate nihil moveris.* Agnoſcis, opinor, phraſin cum primis legitimam: diſquiramus porro, an loco ſerviat, & orationis filo apte conveniat:

Ille velut fidis arcana ſodalibus olim
Credebat libris, neque ſi male ceſſerat, *uſquam*
Decurrens alio, neque ſi bene.

hoc eſt, ut aiunt, *ſive quid ei male evenerat, ſive proſpere, chartis ſuis committebat.* Nempe hoc pacto eadem redit ſententia, quam Cruquius Torrentiuſque volunt, cum ſic legunt, *Seu male* (rem) *geſſerat, ſive bene.* Atqui aut nihil hic videmus, aut aliud prorſus hic cogitavit Horatius. Quid enim? Nihilne aliud in Satiris agebat Lucilius, quam ut de rebus propriis, ſeu adverſis, ſive proſperis loqueretur? Extant hodie reliquiae earum ſatis luculentae, quas Franciſcus Douſa collegit & digeſſit: ubi plerumque nihil minus quam res ſuas narrat Lucilius. Quin & Noſter mox v. 34. ſe *Lucilium ſequi* & in argumentis Satirarum imitari profitetur: at vero in his Sermoni-

Decurrens alio, neque ſi bene: quo fit ut omnis
Votiva pateat veluti deſcripta tabella
Vita ſenis. ſequor hunc, Lucanus an Appulus, anceps:
Nam Venuſinus arat finem ſub utrumque colonus,
Miſſus ad hoc, pulſis (vetus eſt ut fama) Sabellis,
Quo ne per vacuum Romano incurreret hoſtis;
Sive quod Appula gens, ſeu quod Lucania bellum
Incuteret violenta. ſed hic ſtilus haud petet ultro
Quemquam animantem, & me veluti cuſtodiet enſis
Vagina tectus: quem cur deſtringere coner,
Tutus ab infeſtis latronibus? ô pater & rex

Jup-

bus quotuſquiſque eſt, qui de Horatii rebus agit? qui non locum aliquem moralem & communem tractat? Quid multis opus? Equidem nova via inſiſtens tam verba, quam ſententiam, extra omnem reprehenſionis aleam ſic conſtituo;

neque ſi male CESSERAT, *uſquam*
Decurrens alio, neque ſi bene:

hoc eſt, *Nuſquam alio praeterquam ad libros decurrens, ſeu bene ei ceſſerat* in ſcribendo, *ſeu male.* Scilicet quovis ille die ſcribere amabat, ſive aptus tum ad ſtudium, ſeu, ut ſaepe uſu venit, ineptior; ſeu Muſis faventibus, ſive averſis. Suetonius in Vita Terentii: *Nepos auctore certo comperiſſe ſe ait, C. Laelium quondam in Puteolano Kal. Martiis admonitum ab uxore, temporibus ut diſcumberet, petiiſſe ab ea, ne interpellaretur: ſerius tandem ingreſſum triclinium, dixiſſe, Non ſaepe* in ſcribendo magis ſucceſſiſſe ſibi: *deinde rogatum ut ſcripta illa proferret, pronuntiaſſe verſus, qui ſunt in Heautontimorumeno,*

Satis pol proterve me Syri promiſſa huc induxerunt.

Seneca Praef. ad Controv. lib. II. *Nec eſt quod inſidias putes tibi fieri, quaſi id agam, ut te* bene cedentis ſtudii *labor teneat.* Idem Controv. XXVIII. *Nam & Ovidius neſcit, quod* bene ceſſit, *relinquere.* Ovid. Pont. IV, 2.

At tu, cui bibitur felicius Aonius fons,
Utiliter ſtudium *quod tibi* cedit, *ama.*

Idem Triſt. V, 12.

An quia ceſſerunt *primo* bene carmina, *ſuades*
Scribere, ſucceſſus ut ſequar ipſe meos?

37. QUO NE PER VACUUM ROMANO] Fruſtra Lambini aliquot codices, QUA NE. *Quo ne* idem eſt ac *ut ne.* Digeſt. XXI, 1, 17. *Si celandi cauſſa,* quo ne *ad dominum reverteretur, fugiſſet; fugitivum eſſe.*

Miſſus ad hoc, pulſis (vetus eſt ut fama) Sabellis,
Quo ne per vacuum Romano incurreret hoſtis,
Sive quod Appula gens, ſeu quod Lucania bellum
Incuteret violenta.

Romano autem, non *populo*, ut vulgo hic Interpretes; ſed *agro: Ne hoſtis incurreret Romano*; hoc eſt, *ne incurſionem faceret in agrum Romanum*; ut verba ſunt Livii I, 32. *Romano* abſolute, *agro* ſubaudito: ut Cicero, *In Volaterrano, Ex Leontino*; Caeſar, *In Thurinum*; & ſimilia paſſim. Porro illud *Quod* ut pronomen ſit, non conjunctio, neceſſe eſt: *bellum quod, bellum aliquod.* Sententia enim eſt, quam Acron Scholiaſtes recte olim accepit: *Miſſus ad hoc*, ne cum Appuli aut Lucani bellum forte inferrent, per locum illum praeſidio vacuum facile in agrum Romanum incurſionem facerent. Fortaſſe tamen ſic ſcripſit Horatius, & diſerte magis, & minus ambigue:

Sive QUID *Appula gens, ſeu* QUID *Lucania* BELLI
Incuteret violenta.

ut mox infra v. 80.

Sed tamen ut monitus caveas, ne forte negoti
Incutiat tibi quid *ſanctarum inſcitia legum.*

Quin, ſi codicis alicujus auctoritas accederet, etiam amplius libens reponerem,

Sive quid Appula gens, ſeu quid LUCANA DUELLI.

Gens *Appula*, aut gens *Lucana.* *Duellum* autem amavit Noſter, ut qui maxime: ſaepius enim is unus vocabulum illud uſurpavit, quam ceteri omnes ſcriptores, qui nunc quidem extant. Ceterum

Digitized by Google

Juppiter, ut pereat poſitum robigine telum,
Nec quiſquam noceat cupido mihi pacis! at ille,
Qui me conmorit, (melius non tangere, clamo)
Flebit, & inſignis tota cantabitur urbe.
Cervius iratus leges minitatur & urnam;
Canidia Albucî, quibus eſt inimica, venenum;
Grande malum Turius, ſi quid ſe judice certes.
Ut, quo quiſque valet, ſuſpectos terreat; utque
Imperet hoc natura potens, ſic collige mecum.
Dente lupus, cornu taurus petit; unde, niſi intus
Monſtratum? Scaevae vivacem crede nepoti

v. 49. Vulg. SI QUIS. CERTET.

terum peſſime hic totus locus tractatur a recentioribus interpretibus.

45. QUI ME COMMORIT] Elegantiſſimus Rutgerſius, *Non inepte quis*, ait, COMMORDIT *legendum ſuſpicari poſſit: verum nihil equidem muto.* Hoc ſic timidiuſcule vir ingenioſus: ſed, opinor, confidentior paullo fuiſſet, ſi reſciviſſet codicem Regium clare & a prima manu COMMORDIT hic exhibere; quod ipſe oculatus teſtis vere affirmare poſſum. Nihil tamen hoc eſt: & recepta lectio omnino retinenda. Priſcianus p. 885. *Invenio*, ait, *Horatium auctoritate feciſſe in quibuſdam conciſionem, quamvis poſitio Verbi habeat* V *conſonantem, Moveo movi moviſti; ex quo* Commorit *pro* Commoverit *ponit in* II *Serm. at ille Qui me commorit, melius non tangere, clamo.* Idem fere iterum habet Priſcianus p. 1037. Recte Scholiaſtes Acron; *Commorit) commoverit, laceſſerit, provocarit.* Illud alterum & verbo ipſo & ſententia minus placet.

49. GRANDE MALUM TURIUS] Cruquius & Marcilius, ex Aſconio Pediano, qui de *L. Furio Praetore* eandem fere hiſtoriam habet, quam hic de *Turio* memorant veteres Scholiaſtae, ſic verſiculum hunc refingunt,

Grande malum Furius, *ſi quis ſe judice certet:*

obliti ſcilicet nomen *Furius* primam ſyllabam productam habere. Noſter Serm. II, 5. v. 4.

Furius *hibernas cana nive conſpuit Alpes.*

Catullus Epigr. IX.

Furi *& Aureli Comites Catulli,*
Sive in extremos penetrarit Indos.

Naſo in Epigrammate,

Cur ego non dicam, Furia, *te furiam?*

Rejiciatur itaque *Furius*; etſi id agnoſcat codex Regiae Societatis. *Turius* autem occurrit apud Gellium XIV, 2. *L. Turius* apud Ciceronem in Bruto c. 67. *Q. Turius* Epiſt. Fam. XII, 26. Ceterum in editionibus priſcis, utraque Veneta & Loſcheriana, habetur, SI QUID *ſe judice certes:* etiam in Reginenſi codice *ſiquid* pro varia lectione ponitur. Veſtigium ſane hoc eſt verae lectionis. Scribe enim, ut clare exhibent Galeanus noſter & Battelianus, & olim a prima manu Magdalenenſis,

Grande malum Turius, SIQUID *ſe judice* CERTES.

hoc eſt, *ſi quam rem certes, ſiquam litem habeas.* Noſter Serm. II, 5. v. 27.

Magna minorve fore ſi res certabitur *olim.*

Vulcatius Sedigitus apud Gellium XV, 23.

Multos incertos certare hanc rem *vidimus*;
Palmam poëtae comico cui deferant.

Noli de hac lectione dubitare; quam paullatim corruperunt Librarii, primo *certet*, deinde *ſiquis* ſubſtituentes: quod crederent *certare* non poſſe regere caſum accuſativum. Extabat quidem apud Martialem XIII, 89. in vilioribus ſcilicet editionibus,

Inter aves Turdus, ſiquis me judice certet,
Inter quadrupedes gloria prima Lepus.

At ex vetuſtis codicibus ſic poſtea dedit diligentiſſimus Gruterus,

Inter aves Turdus, ſiquid me judice certum eſt,
Inter quadrupedes mattea prima Lepus.

Adeo ut nihil ex hoc Martialis loco petere poſſis, quo receptam Flacci lectionem jure defendas.

Digitized by Google

Matrem; nil faciet ſceleris pia dextera: mirum
Ut neque calce lupus quemquam, neque dente petit bos:
Sed mala tollet anum vitiato melle cicuta.
Ne longum faciam: ſeu me tranquilla ſenectus
Exſpectat, ſeu mors atris circumvolat alis;
Dives, inops; Romae, ſeu, fors ita juſſerit, exſul;
Quiſquis erit vitae, ſcribam, color. O puer, ut ſis
Vitalis metuo; & majorum ne quis amicus
Frigore te feriat. Quid? cum eſt Lucilius auſus
Primus in hunc operis conponere carmina morem,
Detrahere & pellem, nitidus qua quiſque per ora
Cederet, introrſum turpis; num Laelius, & qui
Duxit ab oppreſſa meritum Carthagine nomen,

v. 65. Vulg. AUT qui.

In-

55. UT NEQUE CALCE LUPUS QUEMQUAM] Sic locum hunc exhibent codices plerique & editiones omnes:

Scaevae vivacem crede nepoti
Matrem; nil faciet ſceleris pia dextera: mirum:
Ut neque calce lupus quemquam, neque dente petit bos:
Sed mala tollet anum vitiato melle cicuta.

Ubi *mirum* ad ſuperiora refert Scholiaſtes Acron: *Miraris; quia dixi, non utitur dextera ſua ad occidendum matrem: noli mirari, nam eam occidit veneno.* Atque eodem modo recentiores. Quid autem? Adeone *mirum* eſt, matrem a filio ſuo non occidi? dii meliora. Certe melius ſententiae conſulas, ſi *mirum* ad ſequentia referas,

mirum,
Ut neque calce lupus quemquam, neque dente petit bos.

quaſi dicas εἰρωνικῶς, *Mirandum vero eſt, quod lupus calce non petit, neque bos dente.* Ad quam interpretationem clarius non ducunt veterrimus Codex Leidenſis, & Regius, & Regiae Societatis; in quibus ſic habetur,

mirum,
Ut neque calce lupus quemquam; neque dente PETAT *bos.*

Mirum, ut petat: Sic Carm. III, 4.

mirum *quod foret omnibus,*
Ut *tuto ab atris corpore viperis*
Dormirem *& urſis*, ut premerer *ſacra Lauro.*

Tacitus Hiſt. I, 79. Mirum *dictu*, ut ſit *omnis Sarmatarum virtus velut extra ipſos.* Atque hanc lectionem equidem alteri praetulerim. Poteſt tamen altius latere mendum: ut fortaſſe ſic ſcripſerit Horatius,

nil ſceleris faciet pia dextera: mirum
NI *neque calce lupus quemquam, neque dente petit bos:*

vel, quod in hac locutione aeque locum habet, *petat. Mirum ni* perinde eſt ac *nimirum. Pia*, inquit, *dextra nil ſceleris faciet. Nimirum neque lupus dente, neque bos petit calce; Nempe neque lupus* &c. Ita Plautus & Terentius paſſim. Eunuch. II, 3.

Mirum ni *hanc dicis modo huic quae data eſt dono.*

Andria III, 4.

Age igitur, ubi nunc eſt ipſus? Mirum ni *domi eſt:*

Amphit. I, 1.

Mirum ni *hic me quaſi muraenam jam exoſſare cogitat.*

Sulpicius Lupercus in Catalectis Pithoei p. 23.

Mirum ni *pulchras artes Romana juventus*
Diſcat, & egregie ſudet in eloquio.

Ovid. Triſt. III, 12.

Ille quidem mirum ni *de regione propinqua*
Non niſi vicinas tutus ararit aquas.

ubi illud obiter adnotandum, male ab optimo Nic. Heinſio *cautus* hic ex unico codice reponi; cum caeteri omnes *tutus* agnoſcant. *Tutus* enim ſaepe idem eſt qui *cautus*, qui tutus eſſe cupit & laborat. Noſter in Arte:

Ser-

Digitized by Google

Ingenio offenſi? aut laeſo doluere Metello,
Famoſiſque Lupo cooperto verſibus? atqui
Primores populi arripuit populumque tributim;
Scilicet uni aequus virtuti atque ejus amicis.
Quin ubi ſe a volgo & ſcena in ſecreta remorant
Virtus Scipiadae & mitis ſapientia Laeli;
Nugari cum illo, & diſcincti ludere, donec
Decoqueretur olus, ſoliti. quicquid ſum ego, quamvis
Infra Lucilî cenſum ingeniumque; tamen me
Cum magnis vixiſſe invita fatebitur uſque
Invidia; & fragili quaerens illidere dentem,
Offendet ſolido: niſi quid tu, docte Trebati,
Diſſentis. Equidem nihil hinc diffingere poſſum.

v. 79. Vulg. HIC DIFFINDERE.

Serpit humi tutus nimium, timiduſque procellae.

Vel denique, praeter *Mirum ut*, vel *Mirum ni*, etiam tertium quid ſubſtitui poterit,

mirum,
SI *neque calce lupus quemquam, neque dente petit bos.*

Sic Propertius II, 7, v. 28.

Inferior multo cum ſim vel matre vel armis,
Mirum ſi *de me jure triumphat amor.*

Quintil. Declam. XIII, de Apibus. *At extra imperia poſitum eſt.* Mirum *hercle*, ſi *negato commercio ſermonis humani ſunt in ceterorum animalium forma.*

64. NITIDUS QUA QUISQUE PER ORA CEDERET] Nicolaus Heinſius in libri ſui ora, *Lege, ait,*

nitidus qua quiſque per ora IN-
CEDERET, *introrſum turpis.*

Sane *incederet* vocabulum eſt hoc ſenſu maxime proprium. Ita Salluſtius Jugurth. XXXI. *Sed* INCEDUNT PER ORA *veſtra magnifici, ſacerdotia & conſulatus, pars triumphos ſuos oſtentantes.* Virgil. Aen. I, 50.

Aſt ego, quae Divûm incedo *regina.*

& alii paſſim. Tamen cum *cedere* hic poni pro *incedere* diſerte notent Scholiaſtae; & repetitio ejuſdem Syllabae *incedere, introrſum* ingrata ſit auribus; melius fuerit lectionem receptam non movere. Siquidem ex Plauto locum adducunt Lambinus Torrentiuſque, ubi *cedere* itidem eſt pro *incedere.* Pſeud. IV, 1.

Non prorſus, verum ex tranſverſo cedit, *quaſi cancer ſolet.*

Poſſent quoque & aptiorem citaſſe ex Caſina II, 8.

At candidatus cedit *hic maſtigia.*

Candidatus cedit, plane ut hic Noſter, *nitidus cederet.* Porro in poſteriore loco Plautino nulla mendi ſuſpicio eſt; quia *incedit* ibi rationi carminis repugnat.

65. NUM LAELIUS AUT QUI] Scribe ex vetuſtis editionibus, & melioribus libris, noſtris certe Reginenſi, Magdalenenſi & Colbertino,

num Laelius ET *qui*
Duxit ab oppreſſa meritum Carthagine nomen
Ingenio offenſi, aut laeſo doluere Metello:
Num Laelius ET *Scipio Africanus offenſi doluere?*

AUT enim, quod editiones jam obſidet, ex pejoris notae codicibus male petitum, ne Latinum quidem eſt: quippe tum verba ſingulari numero ponenda forent, *Num Laelius* AUT *Scipio offenſus doluit?*

79. EQUIDEM NIHIL HIC DIFFINDERE POSSUM] Miris modis in hoc vocabulo indulſerunt ſibi Librarii, *Diffigere, Deſtringere, Diffindere, Diffidere.* Cuinam ex his lectionibus palmam dabis? Jam a ſaeculo & quod excurrit DIFFINDERE hic maluerunt Interpretes, Acronem Scholiaſten ſecuti, qui hic adnotat *Juris verbo uſum eſſe Trebatium. Praetor enim dicere ſolebat, Hic dies diffiſſus eſt.* Praeterea ex Feſto in voce *Reus*, ex Ulpiano Di-

Sed tamen ut monitus caveas, ne forte negotî
Incutiat tibi quid ſanctarum inſcitia legum:

Si

geſt. II, 11, 2. ex Livio IX, 38. ex Gellio XIV, 2. oſtendunt, *Diem diffindere* perinde eſſe ac *diem preferre: prolatare:* quod in judiciis fieri ſolebat, quoties aut judex aut actor aut reus ob cauſſam ſonticam adeſſe non poterat; aut quoties de re controverſa judici nondum liquebat. Eſto ſane hoc: at quam deinde ſententiam ex Flacci loco ſic conſtituto poſſunt excudere?

equidem nihil hic DIFFINDERE *poſſum:*
Sed tamen ut monitus caveas &c.

hoc ſcilicet reſpondet Trebatius: *Equidem nihil hic poſſum ampliare, non poſſum in aliud tempus rejicere.* Quid ergo? cur non ſententiam fers? quid Horatium fruſtraris? At inquiunt; eo ipſo ſe oſtendit pro Horatio *pronunciare*, quo ſe fatetur *ampliare* non poſſe. Itane vero? an quotieſcunque judex non *ampliat*; continuo tibi compertum eſt, pro *reo*, & non pro actore, ſententiam eum laturum eſſe? Duras ſane actorum partes praedicas. Quinam autem hic *diffiſſioni* locus? Solius enim praetoris ſive judicis erat diem diffindere. At neque Trebatius tamquam judex hic introducitur, neque Horatius tamquam reus: ſed iſle ut juris peritus, hic ut conſultor. Quod ſi ille quantumvis perſonam judicis ſuſtineret; ineptus tamen foret, & putidus, qui diceret, *ſe non diffindere:* hoc enim ſatis innoteſceret ex ipſa ſententiae latione. Illud vero quale eſt, *Non poſſum* diffindere? Dicere utique debuit, *Nolo*; utpote non vi & neceſſitate compulſus, ſed opinione permotus. Poſtremo illud omnium obſcuriſſimum eſt, ſe *nihil* poſſe diffindere. *Dies* enim duntaxat, non *res ipſa* ſive *lis*, *diffindi* dicebatur; quantum hodie compertum habere poſſumus. Sic Feſtus, *Dies diffiſſus eſto*; Ulpianus, *Jubet diem eſſe diffiſſum*; Livius, *Triſte omen diem diffidit*; Gellius, *Juſſi igitur diem diffindi.* Haec ſola jam extant loca, in quibus haec formula comparet. Quae ad exempla etiam hic dictum oportuit, *Equidem diem hic diffindere non poſſum.* Ille vero ſe *nihil diffindere* ait; quaſi non *dies* tantummodo, ſed cauſſae ipſae & earum partes diffindi dicerentur. Legimus quidem hodie apud Gellium, capite jam citato, *Atque in* RERUM *quidem* DIFFISSIONIBUS *comperendinationibusque & aliis quibuſdam legitimis ritibus.* Verum hic locus lubricus ſane eſt: neque temere ad partes vocandus. Certe adeo inſolens olim viſa eſt haec locutio, *In rerum diffiſſionibus*; ut codex omnium qui nunc extant veterrimus & optimus DIFFINITIONIBUS hic dederit. Offenſus ſcilicet aliquis inſolita phraſi, in exemplari quo uſus eſt Librarius, ſic ex conjectura correxerat: in eo tamen falſus, quod vocem in mendo cubantem praeteriit, alteram, quae recta & ſana erat, corrigendo depravavit. Sic enim verba illa refingere debuit; *Atque in* DIERUM *quidem diffiſſionibus:* cui quidem emendationi non dubie etiam favent iſta quae ſequuntur, *Comperendinationes*, & *ritus legitimi.* Ne multis morer; neque ſententia, neque verba ipſa apud Flaccum procedent, ſi DIFFINDERE hic legeris. Ut mirer equidem enarrationem tot vitiis ſcatentem tot interpretibus placuiſſe. Solus ex his Dacierius verbum hoc Juris non habere hic locum vidit; quod ipſe melius ſequeretur, non vidit. Nempe hoc modo, diſtinctione ſublata, defungi ſe poſſe credit,

Niſi quid tu, docte Trebati,
Diſſentis, equidem nihil hic diffindere poſſum.

Quod totum ex Horatii perſona ſic interpretatur: *Niſi tu, Trebati, diſſentis; ego quidem nihil hic dividere, ſive reſecare, auferre poſſum.* Sed ut ne dicam, *diffindere* in eo ſenſu nuſquam reperiri, atque adeo vel prima fronte pravum & ineptum videri: illud certe adhuc pejus eſt, quod totum hoc Horatio tribuit: cum tamen & hoc ipſum & ea quae ſequuntur neceſſario flagitent, ut Trebatii reſponſio ab illo *Equidem* inchoetur. Quam ob rem, cum hac via minime ſucceſſit, jam tempus eſt, ut aliam inſtituamus. Et quidem illud in promptu eſt, quod nobis offerunt tam editiones vetuſtae omnes, quam codicum major pars;

niſi quid tu, docte Trebati,
Diſſentis. Equidem nihil HINC DIFFINGERE
poſſum:
Sed tamen ut monitus caveas &c.

HINC, inquam, habent, non HIC, codices meliores. Clara utique ſententia, niſi nodum in ſcirpo quaerere cupimus. *Equidem*, inquit Trebatius, *nihil ex his, quae dixiſti, diffingere*, hoc eſt, *infirmare, refellere, refutare, convellere, labefactare poſſum. Poteris igitur in Satiris ſcribendis pergere; neque vereri, ne in magnorum amicorum offenſionem incurras. Nam & Lucilii exemplum bono animo te eſſe jubet. Illud tamen vide, ut intra jus & leges licentiam Satyrarum coërceas: ſiquis enim malum carmen & famoſum in aliquem ſcribat, lege agere contra eum licebit.* Quis tam moroſus & difficilis, ut haec carpere audeat? *Diffingere* & verbum Horatianum eſt, & ſententiae huic aptiſſimum. Carm. III, 29.

ren

Si mala condiderit in quem quis carmina, jus eſt
Judiciumque. Eſto: ſi quis mala. ſed bona ſi quis
Judice condiderit laudatus Caeſare? ſi quis

v. 84. Vulg. LAUDATUR.

Op-

non tamen irritum
Quodcumque retro eſt, efficiet; neque
Diffinget *infectumque reddet,*
Quod fugiens ſemel hora vexit.

ubi *diffinget*, plane ut hic, eſt *labefactabit*, & in Serm. I, 10. v. 37.

Turgidus Alpinus jugulat dum Memnona, dumque
Diffingit *Rheni luteum caput:*

ſi cui ea lectio placuerit, neceſſe eſt ut intellegat, *corrumpit, labefactat.* Quare in hac ſcriptura & interpretatione licet acquieſcamus. Neque tamen illud ſpreverim, certe receptae lectioni *diffindere* longe praetulerim, quod Codex Cruquii Tonſanus exhibet;

Equidem nihil hinc DEFRINGERE *poſſum:*

quod ad illa, quae proxime antecedunt, referam,

& fragili quaerens illidere dentem,
Offendet ſolido.

Es vere, inquit Trebatius, *ſolidus, & firmior, quam ut dentem tibi imprimere quis poſſit. Ego quidem, quantum ad me attinet, nihil hinc poſſum defringere.* Sic auctor ad Herennium IV, 55. *Subſellii pedem defringit:* Suetonius Claudio XLI. *Defractis compluribus ſubſelliis.* Virgil. Aen. XI, 747.

tum ſumma ipſius ab haſta
Defringit *ferrum.*

Appulejus metaphorice, ut hic, in Floridis: *Sed ut integrum & intemeratum veſtrum eſſet beneficium, ſi nihil ex gratia ejus peticio mea defregiſſet.* Sic & alii poëtae & Noſter de Leonis morſu *Frangere* uſurpant: Carm. I, 23.

Atqui non ego te, Tigris ut aſpera,
Gaetulusve leo, frangere *perſequor.*

Quin & illud denique, quod codices aliquot praeferunt, & pro varia lectione Porphyrion appoſuit, ſic ſatis commode explices; praeſertim ſi pro *Hinc* vel *Hic* ſubſtituas *His:*

Equidem nihil HIS DIFFIDERE *poſſum:*

hoc eſt: *nequeo a dictis tuis diſſentire, non poſſum non fidem iis habere; accede, ut in Satiris ſcribendis fidenter pergas.* Lucretius I, 267.

Ne qua forte tamen coeptes diffidere dictis,
Quod nequeunt oculis rerum primordia cerni;
Accipe praeterea &c.

& v. 333.

Nec ſinet errantem dubitare & quaerere ſemper
De ſumma rerum, & noſtris diffidere dictis.

ubi ſane *diffidere* eſt *prae dubitatione & metu diſſentire:* quod appoſite quidem huic Flacci loco convenit. Dixerat enim Trebatius;

O puer, ut ſis
Vitalis, metuo; *& majorum ne quis amicus*
Frigore te feriat:

jam vero ex Horatii reſponſo confirmatior factus & fiducia plenior, *Equidem*, inquit, *nihil his, quae dicis, diffidere poſſum.* Vides jam, opinor, quamvis ex variis lectionibus potiorem eſſe illa, quam Interpretes arripuerunt: Si tamen me audies, illam unicam amplexaberis, DIFFINGERE, quam editiones olim Venetae & Loſcheriana exhibuerunt, priuſquam altera illa ex Juriſconſultorum decreto in ejus ſedem intruderetur.

84. SED BONA SIQUIS JUDICE CONDIDERIT LAUDATUR CAESARE] Ita quidem editiones; ſed reſcribe ex quattuor Cruquii Codicibus, Pulmanni uno, Berſmanni altero, & noſtro a prima manu Magdalenenſi;

eſto; ſi quis mala: ſed bona ſiquis
Judice condiderit LAUDATUS *Caeſare?*

Eſto, inquit; *lege agere liceat adverſus eum, qui* MALA *carmina condiderit: ſed ſiquis* BONA *condiderit, laudatus Caeſare judice? ſi ipſe integer hominem nequam perſtrinxerit? quid tum? Ille quidem*, ait Trebatius, *impune abibit.* Illud recte tam a veteribus, quam novis Interpretibus obſervatum eſt, ludere Noſtrum in varia acceptione verbi. Trebatius *mala carmina* accepit pro *criminoſis, famoſis*; Noſter pro *vitioſis, male factis, ineptis. Siquis ergo*, inquit, *ut ego, bona carmina fecerit, a Caeſare probata?* Vides jam, opinor, lectionem illam *Laudatus* multis rebus recepta meliorem eſſe. Primo enim, non quicumque bona carmina fecerit, *laudabatur* judice Caeſare: non enim omnibus datum erat tam felicibus eſſe, ut Caeſarem lectorem & judicem nanciſcerentur: Id Virgilio & Noſtro cum paucis aliis conceſſum. Deinde in hac Synchyſis eſt, quae venia ſane indiget; in illa nitida ſunt omnia, & per planum ſine obice fluentia. Poſtremo in hac lectione turbata ſententia eſt; neque habes, quo referas Trebatii illud reſponſum;

Solventur riſu tabulae, tu miſſus abibis:

adeo ut hinc decepti interpretes aliquot totum hoc Horatio perperam adſcripſerint. Contra in illa noſtra lectione continuatur pulchre oratio, ſic per interrogationem efferenda,

Eſto;

Digitized by Google

Opprobriis dignum laceraverit, integer ipſe?
Solventur riſu tabulae: tu miſſus abibis.

v. 85. Vulg. LATRAVERIT.

ECLO-

Eſto: ſi quis mala. Sed bona ſi quis
Judice condiderit laudatus Caeſare? ſi quis
Opprobriis dignum laceraverit, integer ipſe?
Quid tum fiet, Trebati? an etiam, ſi ſic ſit, dabitur injuriarum actio? Immo enim, reſpondet Trebatius, alia jam cauſſa eſt, & diſſimilis ratio;

Solventur riſu tabulae: tu miſſus abibis:
ſi nebulo iſte ſale nigro perfrictus in jus te vocaverit; ſubvenient tibi cum riſu judices, & te impunitum dimittent.

85. SI QUIS OPPROBRIIS DIGNUM LATRAVERIT, INTEGER IPSE] Jam diu eſt, cum Lambinus in ſuis aliquot codicibus invenit, LACERAVERIT: alterum tamen illud LATRAVERIT omnes ubique editores ut melius elegantiuſque amplexi ſunt: mihi vero, quod bona eorum venia dictum ſit, aliud plane videtur. *Latraverit*, inquiunt, poſitum eſt pro *allatraverit*. Eſto ſane hoc: nam & alibi Noſter active uſurpavit, Epod. V. *Senem adulterum latrant.* Epiſt. I, 2. *Cervinam pellem latravit:* de conſtructione non litigabimus. Verum illud negamus vel *latrare* vel *allatrare* vel ulla hujus verbi compoſita ſententiae huic & loco convenire:

ſi quis
Opprobriis dignum latraverit, integer ipſe.
ubi hoc dici manifeſtum eſt, *ſi quis vitae integer, puris moribus, latraverit alium quendam, hominem infamem & impurum.* Jam primum ajo metaphoram hanc a canibus ignavis traductam, qui *latrant* ſcilicet, non mordent, nullo pacto hic locum habere. Recte quidem dixeris, *ſi homo malus & nequam latraverit virum integrum:* minime vero vice verſa, *ſi vir integer latraverit hominem nequam.* Idque tum ratio ipſa, tum bonorum ſcriptorum auctoritas ſatis te docebit. Nuſquam enim quemquam hac metaphora uſum reperies; niſi ubi ſignificet, homines invidos vel ignavos obtrectare aliis ſeſe melioribus. Livius XXXVIII, 34. *Morte Africani crevere inimicorum animi: quorum princeps fuit M. Porcius Cato, vivo quoque eo* allatrare *ejus magnitudinem ſolitus:* ad quem locum reſpexit Quintilianus Inſtit. VIII, 6. ubi de Tropis agens, *Et ut Livius,* ait, *Scipionem a Catone* adlatrari *ſolitum refert.* Columella in Praefat. *Sed ne* caninum *quidem, ſicut dixere veteres, ſtudium praeſtantius, locupletiſſimum quemque* adlatrandi, *& contra innocentes pro nocentibus latrocinium.* Martialis Epigr. V, 62.

Allatres *licet uſque nos & uſque,*
Et gannitibus improbis laceſſas.

Suetonius in Veſpaſ. c. 13. *Demetrium Cynicum in itinere obvium ſibi poſt damnationem, ac neque aſſurgentem, neque ſalutare ſe dignantem,* oblatrantem *etiam neſcio quid, ſatis habuit Canem appellare.* Seneca de Vita beata XVII. *Siquis ex iſtis, qui Philoſophiam* conlatrant, *quod ſolent, dixerit.* Vides jam, opinor, *allatrare, oblatrare, collatrare,* contumeliae loco ubique poni; adeo ut turpiſſime peccaverit Horatius, ſi partes homini *integro* dederit, quae ſunt *invidi* aut *ignavi*. Ergo & ipſe *allatraſti* Pantolabum ſcurram, & Pantilium cimicem? Nempe tu homo nihili tunc obtrectabas civi optimo,

Qui melior multis, quam tu, fuit, improbe, rebus.
Quis autem tibi fidem habeat, de te tam male & abſurde loquenti? Equidem a me impetrare hoc numquam potero; neque dubito, quin ſic olim a te profectum fuerit,

ſiquis
Opprobriis dignum LACERAVERIT, *integer ipſe:*
quod vocabulum unice huic loco aptum & appoſitum eſt. Suetonius de Illuſt. Grammat. c. XV. *Lenaeus tanto amore erga Pompeii memoriam exſtitit, ut Salluſtium Hiſtoricum, quod eum oris probi, animo inverecundo ſcripſiſſet, acerbiſſima* SATIRA LACERAVERIT. Idem in Julio c. LXXVI. CARMINIBUS *maledicentiſſimis* LACERATAM *exiſtimationem ſuam civili animo tulit.* Tiberio c. LXVI. *Artabani Parthorum regis* laceratus eſt *literis, parricidia & caedes & ignaviam & luxuriam objicientis.* Domitiano XXIII. *Contra Senatus adeo laetatus eſt, ut repleta certatim curia non temperaret, quin mortuum contumelioſiſſimo atque acerbiſſimo acclamationum genere* laceraret. Livius XXXI, 6. *Aegre eam rem paſſi Patres;* laceratuſque probris *in ſenatu tribunus plebis.* XXXII, 22. *Hoc tractus vinculo quum rediſſet, ingenti cum invidia in Senatum venit: ibi quum* laceratus jurgiis *multorum eſſet.* XLIII, 4.
Lu-

Digitized by Google

ECLOGA II.

QUAE virtus & quanta, boni, ſit vivere parvo,
(Nec meus hic ſermo eſt; ſed quae praecepit Ofellus
Ruſticus, abnormis Sapiens, craſſaque Minerva)

v. 2. Vulg. QUEM.

Diſci-

Lucretium tribuni plebis abſentem concionibus *aſſiduis* lacerabant. Tacitus Annal. IV, 42. *Audivit Tiberius* probra, *quibus per occultum* lacerabatur. Attilius Fortunatianus p. 2692. *Iambica maledica carmina appellans, quod hoc metro olim* lacerare *&* *laedere ſolebant.* Sed haec ſatis ſuperque: plena enim exemplorum ſunt omnia. Illud, credo, in his jam animadvertis, *Lacerare concionibus, literis, jurgiis, probris, Carminibus, Jambis, Satira*, plane apud illos dici, ut apud Noſtrum *lacerare opprobriis.* Cave enim, *opprobriis* eum vulgo ad *dignum* retuleris. Ordo enim eſt, *ſiquis, ipſe integer, opprobriis laceraverit dignum.* Multo utique elegantius hoc eſt, ut *dignum* abſolute ſine adjuncto ponatur. Sic Noſter alibi, Serm. II, 2. v. 103.

Cur eget indignus *quiſquam, te divite?*

Cicero apud Servium ad Aen. VI, 611. Dignis *igitur largiendum eſt.* Incertus apud Scholiaſtem Juvenalis Sat. V.

Digna dignis: *ſic Sarmentus habeat craſſas compedes.*

Plautus Curcul. IV, 2. v. 27.

Indignis *ſi male dicitur, maledictum id eſſe duco:*
Verum ſi dignis *dicitur, benedictum eſt meo quidem animo.*

Si male dicitur, inquit, *dignis:* prorſus ut apud Noſtrum conſtruenda ſunt verba; *ſi opprobriis laceraverit dignum.* Atque hinc etiam recte colligas, ſpurium eſſe & interpolatum illud *Latraverit.* Quippe *latrare opprobriis* ne fando quidem auditum eſt; ut vel Interpretibus noſtris abſonum & abſurdum videatur. Itaque eo confugiant neceſſe eſt, ut *opprobriis* ad *dignum* referant; quo tamen inſignis, ut dixi, hujus loci elegantia perditur. Denique haec legas velim S. Hieronymi in Epitaphio Nepotiani: *Cave, ne committas, quod aut qui reprehendere volunt,* DIGNE LACERASSE *videantur; aut qui imitari, cogantur delinquere.* Equidem nullus dubito, quin cum haec ſcriberet Patrum doctiſſimus, hunc ipſum Flacci locum in mente habuerit, DIGNUM LACERAVERIT.

2. SED QUEM PRAECEPIT OFELLUS] Tres codices Torrentii;

Nec meus hic ſermo eſt: ſed QUAE *praecepit Ofellus.*

Quod & elegantius eſt, & caſtigatius. Sic alibi Noſter Epiſt. I, 10.

HAEC *tibi* dictavi *poſt fanum putre Vacunae.*

& Serm. II, 7.

Dum QUAE *Criſpini* docuit *me janiter, edo.*

Terent. Heaut III, 3.

Clitipho, haec *ego* praecipio *tibi?*

Adelph. III, 3.

Ubi ſiquid *bene* praecipias, *nemo obtemperet.*

& V, 9.

Docui, monui, bene praecepi *ſemper*, quae *potui omnia.*

Equidem, *praecepit ſermonem*, quod vulgata lectio exhibet, nollem dicere. Ceterum pro OFELLUS legendum eſſe videatur OFELLA; ut & v. 53. *Ofella*, pro *Ofello*; & v. 112. *Ofellam* pro *Ofellum.* Quippe *Ofella* cognomen erat Romanis notum, ut Lucretiorum. Velleius Paterculus II, 27. *Ofella Lucretius.* Aurelius Victor in C. Mario: *Lucretius Ofella.* Livii Epitome lib. LXXXVIII. *C. Marius Praeneſte obſeſſus ab Lucretio Ofella*, & LXXXIX. *Q. Lucretium Ofellam, contra voluntatem ſuam conſulatum petere auſum, juſſit* (Sylla) *interimi in foro.* At *Ofellus* nuſquam legiſſe memini. *Ofellius* quidem & *Ofilius* habes apud Gruterum & Reineſium: ſic Plin. Hiſt. VII, 49. *Claudia Ofilii:* & ibidem 54. *M. Ofilius Hilarus:* Appianus de Bello Civili lib. V. Ὁ χιλίαρχος Ὀφίλλιος. Johannes tamen Saresberienſis a vulgata lectione ſtat, Policrat. II, 1. *Ruſticanum & fente* Ofelli *proverbium eſt, Qui ſomniis & auguriis credit, numquam fore ſecurum.* Quamobrem ſine codicis ſcripti auctoritate nihil mutabimus.

3. ABNORMIS SAPIENS, CRASSAQUE MINERVA] Nullus eſt interpretum, qui non prodiderit in ſuis aliquot ABNORMI haberi: in quibus ſunt tres Blandinii apud Cruquium omnium veterrimi. Idem nos invenimus in Leidenſi, Batteliano, & tribus aliis: Quaeritur jam, utrum ſit praeferendum, *Abnormi & craſſa Minerva*, an *Abnormis ſapiens.* Mihi quidem poſterius magis placet. *Sapiens* hic idem eſt, ac *Philoſophus.* Quemadmodum

Diſcite, non inter lances menſaſque nitentis;
Cum ſtupet inſanis acies fulgoribus, & cum
Adclinis falſis animus meliora recuſat:
Verum hic inpranſi mecum diſquirite. Cur hoc,
Dicam, ſi potero. male verum examinat omnis
Corruptus judex. leporem ſectatus, equove
Laſſus ab indomito; vel (ſi Romana fatigat
Militia adſuetum graecari) ſeu pila velox,
Molliter auſterum ſtudio fallente laborem,
Seu te diſcus agit, pete cedentem aëra diſco:
Cum labor expulerit faſtidia; ſiccus, inanis
Sperne cibum vilem: niſi Hymettia mella Falerno,
Ne biberis, diluta: foris eſt promus, & atrum

v. 14. Vulg. EXTUDERIT.

De-

dum autem *Stoicus ſapiens*, *Academicus ſapiens*, pro ſectae ratione dicitur: ita Ofellus erat *abnormis ſapiens*, hoc eſt, ſapiens nullius normae, nullius ſectae & diſciplinae, *αὐτοδίδακτος*, natura & moribus, non doctrina & diſciplina ſapiens. Cicero in Laelio c. 5. a Lambino hic olim citatus: *Numquam ego dicam C. Fabricium, M. Curium, T. Coruncanium, quos Sapientes noſtri majores judicabant, ad iſtorum (Graecorum)* NORMAN *fuiſſe* SAPIENTES. Ergo *abnormis ſapiens* recte dicitur & eleganter: *abnormis* vero *Minerva* non ita concinne, meo quidem judicio.

14. CUM LABOR EXTUDERIT FASTIDIA] *Extuderit*, inquit Acron Scholiaſtes, *id eſt, excuſſerit, delicias tibi ejecerit.* Recte quidem hoc ad mentem Horatii, *excuſſerit faſtidia:* ut Seneca Ep. CXIX. *Inter reliqua hoc nobis natura praeſtitit praecipuum, quod neceſſitati faſtidium excuſſit.* Sed illud valde dubito, an *extuderit faſtidia* poſſit idem eſſe ac *excuſſerit & ejecerit:* immo alterum ab altero immane quantum diſcrepare contendo. *Extundere* enim *aliquid*, non eſt excutere, ut *ejicias & expellas*, ſed ut *invenias & obtineas.* Virgil. Georg. I, 133.

Ut varias uſus meditando extunderet *artes:*

hoc eſt, ut recte Servius exponit, *ſtudioſe reperiret & coleret.* Ibidem IV, 315.

Quis deus hanc, Muſae, quis nobis extudit *artem?*

id eſt, ut iterum Servius, *ſtudioſe reperit:* & v. 326.

En etiam, hunc ipſum vitae mortalis honorem,
Quem mihi vix frugum & pecudum cuſtodia ſollers
Omnia tentanti extuderat, *te matre, relinquo.*

id eſt, *invenerat & acquiſiverat.* Plautus Moſtell. I, 3. v. 64.

Atque olim, priuſquam id extudi, *quom illi ſubblandiebar:*

id eſt, *obtinui, impetravi, extorſi.* Et eodem plane ſenſu Suetonius Veſpaſ. cap. 11. *Nec compelli niſi a matre potuit: ea demum* extudit, *magis convicio quam precibus vel auctoritate:* & Valerius Max. I, 4, 4. *Vixque* extuderunt, *ut domum rediret.* Gellius XVII, 20. *Exiſtimant eloquentiae unius* extundendae *gratia Athenas veniſſe:* hoc eſt, *quaerendae, comparandae.* Auctor dialogi De cauſſis corruptae eloquentiae c. 9. *Ut cum toto anno unum librum* extudit *& elucubravit.* Ne multa; id polliceri tibi auſim, ubicumque hoc vocabulum occurrit, eodem quo in his locis ſenſu inveniendi, acquirendi, impetrandi, extorquendi venire. Jam ergo ſi ad haec exempla locum Flacci examines; *Extundere faſtidia alicui*, erit homini cuidam, nimium ſimplici & circa victum indifferenti, & ne immunda quidem aſpernanti, tandem aliquando debitum faſtidium creare & excitare. Quod quam alienum ſit & quidem contrarium menti poëtae, nihil opus eſt dicere. Quid nunc agimus? Ceteri quidem interpretes tacent: ſolus hic Torrentius ingenue lectorem monet, ſuos codices pene omnes habere EXTULERIT, non EXTUDERIT;

quod,

Digitized by Google

Defendens piſcis hiemat mare: cum ſale panis
Latrantem ſtomachum bene leniet. unde putas, aut
Quî partum? non in caro nidore voluptas
Summa, ſed in teipſo eſt. tu pulmentaria quaere
Sudando. pinguem vitiis albumque neque oſtrea,
Nec ſcarus, aut poterit peregrina juvare lagoïs.
Vix tamen eripiam, poſito pavone, velis quin
Hoc potius quam gallina tergere palatum,
Corruptus vanis rerum; quia veneat auro
Rara avis, & picta pandat ſpectacula cauda
Tamquam ad rem attineat quicquam. num veſceris iſta,
Quam laudas, pluma? cocto num adeſt honor idem?
Carne tamen quamvis diſtat nihil, hac magis illa;

In-

v. 21. Vulg. Nec.

quod, inquit, *alji affirmanti vix crediderim*. Quid ita vero, vir optime? quaſi incredibile aut mirum ſit veſtigia ſanae lectionis in ullis codicibus extare? Quin & noſtri, Reginenſis, Galeanus, Petrenſis, clare itidem habent *extulerit*; & a prima manu Magdalenenſis. Unde minima mutatione mihi facile fuit ſic locum reconcinnare,

Cum labor EXPULERIT *faſtidia.*

Idque poſtea Excerpta Bodleiana, annis, opinor, abhinc CCCC ſcripta, ſine litura mihi exhibuerunt. *Faſtidium expellere*, plane ut Plinius, *faſtidium abigere*; Seneca, *faſtidium excutere*. Noſter Epiſt. II, 2. v. 137.

Expulit *helleboro morbum bilemque merace.*

Sane & ipſum *extulerit* ſatis commode ferri poteſt, id eſt, *abſtulerit*, *deduxerit*, ut alii ſunt locuti.

21. Nec ostrea, Nec scarus] Lege ex ſcriptis & olim editis, neque *oſtrea*. Semel antea de his monui, quod ſatis eſt.

28. Cocto num adest honor idem] Vocula *num* non eliditur hic in ſcanſione, ſed pronunciatur; ut frequenter apud Comicos, etiam vocali ſequente. Sic Terentius. Dūm *erit commodum*: Cūm *ego poſſim in hac re medicari mihi*: Quām *ego argentum effecero*. Id duntaxat obſervandum, numquam hoc fieri in ultima pedis ſyllaba, cujus rei rationem ſoli Muſici intelligent, Lucretius III, 1069.

Sed dūm *abeſt quod avemus, id exſuperare videtur.*

Nihil ergo opus eſt ſagaciſſimi Nic. Heinſii conjectura, qui ad Claudiani II. Conſ. Stil. V. 167. fortaſſis ait legendum: *Coctóne adeſt honor idem*; ſine vocalis eliſione. Hoc enim multo adhuc durius eſt & horridius: quippe vocalis brevis nuſquam hiatum facit, ſed ſemper eliditur, ut docui ad Carm. III, 14. v. 11. Equidem, ſiquid mutatum vellem, ſic potius legerem,

Coctóne etiam eſt *honor itidem?*

Etiamne cocto honor idem eſt? Sane codex Battelianus, *Cocto num eſt honor*: Galeanus vero & alter, *Cocto nec adeſt.*

29. Carne tamen quamvis] Quam ſudent hic & omnia moliantur interpretes, quo verborum constructionem explicent & evolvant, vide, ſi vacat aut copia eſt, apud ipſos. Nos ſic in vulgata lectione, quam omnes fere exhibent ſcripti editique libri, ſimpliciſſime verba ordinamus:

Carne tamen quamvis diſtat nihil, hac magis illa;
Imparibus formis deceptum te patet. Eſto.
Unde datum ſentis, lupus hic, Tiberinus an alto
Captus hiet?

Quamvis, ait, nihil diſtat, nihil excellit carne hac pavonis, magis illa gallinae; tamen patet te, deceptum imparibus formis avium, hanc carnem illi praeponere. *Eſto hoc*: concedo, permitto tibi, do veniam tuae ſtultitiae, ut forma hic decipiatis. *At unde* ſodes dignoſcis & diſcernis, hic lupus piſcis utrumne in Tiberi an in alto mari captus ſit? Certe eadem utrobique eſt forma:

ne-

Digitized by Google

Inparibus formis deceptum te patet. eſto.
Unde datum ſentis, lupus hic, Tiberinus, an alto
Captus hiet? pontiſne inter jactatus, an amnis
Oſtia ſub Tuſci? laudas, inſane, trilibrem
Mullum; in ſingula quem minuas pulmenta neceſſe eſt.
Ducit te ſpecies; video. quo pertinet ergo
Proceros odiſſe lupos? quia ſcilicet illis
Majorem natura modum dedit, his breve pondus.
Jejunus raro ſtomachus volgaria temnit.
Porrectum magno magnum ſpectare catino
Vellem, ait Harpyiis gula digna rapacibus. at vos
Praeſentes, Auſtri, coquite horum obſonia. quamquam
Putet aper rhombuſque recens, mala copia quando

Aegrum

neque idem in lupo, quod in pavone, poteris praetendere. *Hac magis illa* quod perinde eſt atque *hac magis quam illa:* ut Serm. II, 8. v. 17.

Albanum Maecenas, ſive Falernum
Te magis appoſitis *delectat.*

Lucret. V, 729.

Aut minus hoc illo *ſit cur amplectier auſis.*

Jam, opinor, in hac expoſitione tranſitio ad ſequentia plana eſt & a proximo petita: tum & tota ſententia ſerieſque orationis clare elucescit. Nihil ergo opus eſt Xylandri hariolatione, ſic locum refingentis; quam & Chabotius non improbat:

Carne tamen, quam vis, *diſtat nihil hac magis illa.*

ubi praeter alia jure culpanda vocabulum *hac* prorſus redundabit. Multo minus opus illa Marcilii correctione, carioſa ſane & rancida:

Carni tamen (quamvis diſtat nihil hac magis illa)
Imparibus formis deceptum te patet.

Neque enim indigna illa veterum licentia Noſter uſquam abuſus eſt, ut S in fine vocis elideret: neque vero *carnis*, ſed *plumarum* forma deceptus eſt iſte ganeo. Denique etiam libenter carere poſſumus Torrentii opera, qui ex neſcio quibus in uno & altero codice variis lectionibus ſic locum conſtituit,

Carne tamen quamvis diſtat nihil; hac magis illam
Imparibus formis deceptum te petere *eſto.*

ubi potius ſcribendum fuerit, *hanc magis illa* Quippe ſi *hac magis illam* legeris; ſic fiet, ut caro gallinae pavonis carni praeferatur, prorſus contra poëtae mentem. Sed quod hanc emendationem funditus evertit, illud eſt; quod *Eſto*, vox concedentis, ſemper orationem inchoet; numquam, ut hic, claudat.

31. UNDE DATUM SENTIS] Hoc eſt, *Unde tibi datum, quod ſentis; Unde tibi conceſſum, ut ſentias.* Doctiſſimus tamen Nic. Heinſius in ora ſui codicis, *Forte*, ait, *legendum*,

Unde RATUM *ſentis, lupus hic, Tiberinus an alto*
Captus hiet?

Nollem factum: vulgata enim lectio, quam omnes ubique libri firmant, facile ſe tuetur loco illo Ovidii, Faſt. VI, 103.

Prima dies tibi, Carna, datur: Dea cardinis haec eſt.
Numine clauſa aperit, claudit aperta ſuo.
UNDE DATAS *habeat vires, obſcurior aevo*
Fama: ſed e noſtro carmine certus eris.

Sed & hic quoque vir idem praeſtantiſſimus emendat RATAS, quamvis fatetur omnes ibi codices a recepta lectione ſtare. Scire equidem vellem, quid vitio vertat: ipſe enim tacet. Atqui, aut plane nihil video, aut uterque locus, tam Horatii, quam Naſonis, firmo talo poſtea ſtabit, utpote a Perſio fultus, cujus hoc eſt in Sat. V. v. 124.

Libri

Digitized by Google

Aegrum ſollicitat ſtomachum; cum rapula plenus
Atque acidas mavolt inulas. necdum omnis abacta
Pauperies epulis regum: nam vilibus ovis,
Nigriſque eſt oleis hodie locus. haud ita pridem
Galloni praeconis erat acipenſere menſa
Infamis. quid? tum rhombos minus aequora alebant?
Tutus erat rhombus, tutoque ciconia nido;
Donec vos auctor docuit praetorius. ergo
Si quis nunc mergos ſuavis edixerit aſſos;
Parebit pravi docilis Romana juventus.
Sordidus a tenui victu diſtabit, Ofello
Judice. nam fruſtra vitium vitaveris illud;
Si te alio pravus detorſeris. Avidienus,

Cui

v. 48. Vulg. AEQUOR ALEBAT. 55. PRAVUM.

Liber ego. UNDE DATUM *hoc ſumis, tot ſubdite rebus?*

Neque enim dubites, quin perpetuus Noſtri imitator hunc ipſum locum in animo habuerit; praeſertim ubi ſcias in codice ſcripto Galeano, quem ipſe olim verſavi, ſic clare haberi;

Liber ego. Unde datum *hoc* SENTIS, *tot ſubdite rebus?*

Datum igitur hic valet *conceſſum*: Unde conceſſum tibi, ut diſcernas, Lupus hic marinus ſit, an fluviatilis? natura & guſtu, an prava opinione? Sic Martialis Epigr. I, 42.

Non cuicumque datum *eſt habere naſum.*

Terentius Eunucho III, 1.

eſt illuc datum
Profecto, ut grata mihi ſint, quae facio omnia.

Lucret. II, 302.

& creſcent, inque valebunt,
Quantum cuique datum *eſt per foedera naturaï.*

40. VELLEM, AIT HARPYIIS GULA DIGNA RAPACIBUS] Nic. Heinſius, *Lege*, inquit, AIS. Sed recte habet perſona tertia, AIT; etiamſi aliquem ex adverſo reſpondentem fingimus; ut docui ad Serm. I, 4. v. 79.

48. AEQUOR ALEBAT] Plurali haec efferunt numero Editiones Venetae & Loſcheriana,

quid? tum rhombos minus AEQUORA ALEBANT?

quibus accedunt bona pars codicum, ut inter noſtros Reginenſis, Battelianus, Petrenſis, Lambethanus, & a prima manu Magdalenenſis. Quo igitur pertinebat, receptam in vetuſtis editionibus lectionem e loco ſuo ejicere? Certe, ſiquid intereſt, hanc potius praetulerim. Neque enim unum aequor, ſed *plura alebant* rhombos: & *minus aequor* in fronte gerit neſcio quid ambigui, quod in altera lectione penitus evitatur.

53. SORDIDUS A TENUI VICTU DISTABIT, OFELLO JUDICE] Sic extat in editionibus priſcis: at meliores Cruquii, Pulmanni, Berſmannique, & ex noſtris optimi Leidenſis, Reginenſis cum quattuor aliis, DISTABAT: quod fortaſſe nihilo deterius. Haec enim jam olim ab Ofello praecepta. Si *diſtabat* hic legis, tum Horatii verba ſunt, de Ofello hoc narrantis: ſin *diſtabit*, ipſe Ofellus haec loquitur: & *Ofello judice* perinde eſt ac *me judice*. Sic Phaedra apud Naſonem Heroid. IV. v. 74.

Quemque vocant aliae vultum rigidumque trucemque.
Pro rigido, Phaedra judice, *fortis erat.*

Porro alius poëta ſic potius ſcripſiſſet,

Sordidus a tenui VICTUS *diſtabit.*

Sed ſic alibi noſter Epod. I.

Roges, tuum labore *quid juvem meo?*

& Art. Poët. v. 273.

Scimus inurbanum *lepido ſeponere* dicto.

55. SI TE ALIO PRAVUM DETORSERIS] Elegantiſſima certiſſimaque eſt Berſmanni codicis lectio: noſtri enim omnes a vulgata ſtant:

Si.

Cui Canis ex vero ductum cognomen adhaeret,
Quinquennis oleas eſt, & ſilveſtria corna;
Ac, niſi mutatum, parcit defundere vinum; &
Cujus odorem olei nequeas perferre (licebit
Ille repotia, natalis, alioſve dierum
Feſtos albatus celebret) cornu ipſe bilibri
Caulibus inſtillat, veteris non parcus aceti.
Quali igitur victu ſapiens utetur, & horum
Utrum imitabitur? hac urguet lupus, hac canis, aiunt.
Mundus erit, qua non offendat ſordibus, atque
In neutram partem cultûs miſer. hic neque ſervis,
Albucî ſenis exemplo, dum munia didit,

v. 65. Vulg. QUI NON OFFENDIT.

Sac-

Si te alio PRAVUS *detorſeris.*
qualis adjectivorum conſtructio ſollemnis eſt Noſtro, ut ſtudioſus lector paſſim notabit. Ita Serm. II, 7. v. 71.

quae bellua ruptis,
Cum ſemel effugit, reddit ſe prava *catenis?*

& Serm. I, 4. v. 79.

Laedere gaudes,
Inquit, & hoc ſtudio pravus *facis.*

ubi, ſi ita viſum foret, *ſtudio pravo* dicere potuiſſet; ut Livius XLII, 63. *Non ob aliam cauſſam, quam* pravo ſtudio; *quo etiam in certaminibus ludicris vulgus utitur, deteriori atque infirmiori favendo.* Ceterum hoc in loco non conſtructio ſolum figuratior, ſed & ipſa ſententia melior efficitur:

nam fruſtra vitium vitaveris illud:
Si te alio pravus *detorſeris:*

ideo ſcilicet pravus, *quod* te alio detorqueas. Atqui ſi *pravum* legeris; *jam tum* fuiſſe pravum criminaberis, *priusquam* ad aliud vitium ſe detorſerit: quod falſum eſt.

56. CUI CANIS EX VERO DUCTUM COGNOMEN ADHAERET] Editiones veteres dederunt, *Ex vero dictum*; & ſic codices multo plures, noſtri certe ad unum omnes: ſic Graeci: 'Ετυμολογούμενον, quod ad verbum reddas, *ex vero dictum.* Livius I, 1. *Stirps virilis, cui Aſcanium parentes* dixere nomen. Noſter Epiſt. I, 7. v. 92.

pol me miſerum, patrone, vocares,
Si velles, inquit, verum mihi dicere nomen:

ut ibi habent tum editi antiqui; tum veterrimi aliquot codices, Graevianus, Leidenſis, & alii. Salluſtius Jugurth. c. 78. *Ceterum ſitum inter duas Syrtis, quibus nomen* ex re inditum —— *Syrtes a tractu nominatae.* Ovid. Faſt. II, 859.

Ex vero poſitum *permanſit Equiria nomen.*

Sane *ex re inditum*, *ex vero poſitum* propius accedunt ad *dictum*, quam ad *ductum*. Tolerabilis itaque ea lectio eſt; ut mirum adeo non ſit, ſi adhuc nonnullis placeat. DUCTUM tamen hic jure repoſuerunt ex vetuſtiſſimo codice Blandinio. Sic Naſo Faſt. I, 467.

Ipſa mone, quae nomen habes a carmine ductum.

& Faſt. III, 387.

Jam dederat Saliis: a ſaltu nomina ducunt:

ubi vide Heinſium. Idem ibidem v. 733.

Nomine ab auctoris ducunt *Libamina nomen.*

Noſter Serm. II, 1. v. 65.

num Laelius & qui
Duxit *ab oppreſſa meritum Carthagine nomen.*

Cicero de Nat. Deor. II, 27. *Nec longe abſunt ab hac vi dii Penates, ſive a penu nomine* ducto &c. Et ibidem III, 24. *Nullum eſt nomen, quod non poſſis una litera explicare, unde* ductum *ſit.* Ceterûm codex vetuſtus Pulmanni,

Cui canis ex vero dictum cognomen ADHAESIT:

Sic Serenus Sammonicus c. 65. ubi hunc locum imitatus eſt,

Interdum exiſtit turpi verruca papilla;
Hinc quondam Fabio verum cognomen adhaeſit.

Sed in Flacco recte habet *Adhaeret.* Hic enim

de

Saevus erit; nec ſic ut ſimplex Naevius, unctam
Convivis praebebit aquam: vitium hoc quoque magnum.
Accipe nunc, victus tenuis quae quantaque ſecum
Adferat. in primis valeas bene: nam variae res
Ut noceant homini, credas, memor illius eſcae
Quae ſimplex olim tibi ſederit. at ſimul aſſis
Miſcueris elixa, ſimul conchylia turdis;
Dulcia ſe in bilem vertent, ſtomachoque tumultum
Lenta feret pituita. vides, ut pallidus omnis
Cena deſurgat dubia? quin corpus onuſtum
Heſternis vitiis animum quoque praegravat una,

Atque

de Avidieno vivo, Sammonicus de Verrucoſo mortuo locutus eſt.

59. CUJUS ODOREM OLEI] Vide modo locum:

Cujus odorem olei nequeas perferre (licebit
Ille repotia, natales, alioſve dierum
Feſtos albatus celebret) cornu ipſe bilibri
Caulibus inſtillat.

Quid? anne *inſtillat odorem olei?* immo *oleum* ipſum. Ergo tres Torrentii codices cum noſtro Colbertino lectionem eam praeferunt:

Cujus odorem OLEUM *nequeas perferre.*

Quid agimus? ſane utra harum potior ſit, dictu difficile eſt. Quippe ſi *oleum* legis, Synchyſis illa Horatio eſt familiaris: Sin *olei*, figurata eſt locutio, haud minus Noſtro uſitata. *Cujus olei odorem perferre nequeas, inſtillat.* Hoc eſt, *Oleum, cujus odorem.* Caſum ſcilicet Nominis ad pronomen retulit, non ad verbum: ut in illis Terentii;

Populo ut placerent, quas *feciſſet* fabulas.
Quas *credit eſſe* has, *non ſunt verae nuptiae.*

Sententia igitur utrobique eadem redit: & dabimus id tot editionibus, ut *olei* retineamus.

65. MUNDUS ERIT, QUI NON OFFENDET SORDIBUS] Locus hic & interpretes male habuit, & ab illis viciſſim male habitus eſt:

Quali igitur victu ſapiens utetur, & horum
Utrum imitabitur? hac urget lupus, hac canis, aiunt.
Mundus erit, qui non offendet ſordibus, atque
In neutram partem cultus miſer.

ubi in diverſas partes trahuntur; alii ex praecedentibus *victus* huc repetunt; *Mundus victus erit*, qui non offendet ſordibus: alii ex ſequentibus *cultus* huc retrahunt, *Mundus cultus erit*, qui non offendet ſordibus, atque miſer in neutram partem: plures denique *Homo* ſubintelligunt, *Mundus homo is erit*, qui non offendet &c. Perperam omnes: neque enim Ofellus hic definit aut ſtatuit, Quinam *homo*, vel quinam *cultus victuſve* ſit mundus: id in vita communi notum erat omnibus. Quid igitur reſtat? Nimirum & in editionibus priſcis & codicibus prope omnibus habetur OFFENDAT. Hoc recte: deinde in Blandiniis Cruquii & Scholiaſte Acrone QUA, non QUI. Lege ergo,

Mundus erit, QUA *non* OFFENDAT *ſordibus.*

Nempe ſupra quaeſiverat, *Quali victu ſapiens utetur:* nunc autem reſpondet; *Mundus erit*, hoc eſt, *Sapiens mundus erit, qua non offendat ſordibus.* Qua hic abſolute eſt poſitum, pro *Eatenus qua* ut paſſim apud bonos auctores. *Eatenus mundus erit, qua non offendat ſordibus*; qua non ſordibus offenſam & faſtidium moveat: non affectabit cultum juſto mundiorem: *in neutram partem cultûs miſer erit*; neque inclinans in nimiam & ſupervacuam munditiem, neque in victum immundum & ſordidum. Noſter Serm. I, 2. v. 123.

Candida rectaque ſit, munda hactenus, *ut neque longa,*
Nec magis alba velit, quam det natura videri.

Seneca Controv. XV. *Matrona prodeat in tantum ornata, ne immunda ſit.* Varro apud Gellium XIII, 11. *Dominum autem convivii eſſe oportet non tam lautum, quam ſine ſordibus.*

79. Ar-

Atque adfligit humo divinae particulam aurae.
Alter, ubi dicto citius curata ſopori
Membra dedit, vegetus praeſcripta ad munia ſurgit.
Hic tamen ad melius poterit tranſcurrere quondam;
Sive diem feſtum rediens advexerit annus,
Seu recreare volet tenuatum corpus: ubique

Am-

* v. 79. Vulg. AFFIGIT.

79. ATQUE AFFIGIT HUMO DIVINAE PARTICULAM AURAE] *Affigit* & veteres editiones habent, & omnes omnium codices; praeterquam quibus uſus eſt Lambinus, quorum duodecim, ſi fides eſt, ADFLIGIT praeferebant. Nos ſane in nullo id vidimus. Neque vero id multum refert, utrum ulli qui nunc quidem extant, ita habeant necne: cum ſatis conſtet tam ex alio Flacci loco Serm. I, 1. v. 81. quam ex multis aliorum auctorum, voces *Affigere* & *Affligere* paſſim a Librariis confundi ſolere. Hoc igitur hic agamus.; non utra lectio plures codices ſponſores habeat, ſed utra melior, loco aptior, & ad ſententiam convenientior. Et de hoc quidem litigant Interpretes; neque ullus litigandi finis erit, niſi ſi auctor ab umbris excitatus controverſiam ipſe dirimat. Quippe utraque lectio proba eſt; ut neceſſe ſit hanc illi, illam alteri pro vario hominum guſtu magis placere. Ceterum *affigere humo* quid ſit, norunt omnes; *affligere humo* eſt cum vi & impetu terrae illidere. Ovidius XII, 139.

Quem ſuper impulſum reſupine pectore Cygnum
Vi multa vertit, terraeque adflixit *Achilles.*

& XIV, 206.

que vidi bina meorum
Ter quater affligi *ſociorum corpora* terrae.

Auctor Octaviae v. 685.

AFFLIGAT HUMO *violenta manus*
Similes nimium vultus dominae.

Florus IV, 12. *Mulieres, deficientibus telis, infantes ipſos* AFFLICTOS HUMO *in ora militum adverſa miſere.* Valerius Max. IX, 2. 4. *Infanteſque alios in conſpectu parentum* HUMO INFLIGI *juſſit.* Tacitus Hiſt. I, 41. *Dereptam Galbae imaginem* ſolo afflixit. Sueton. Domit. C. XXIII. *Clypeos & imagines ejus coram detrahi, & ibidem* ſolo affligi *juberet.* Silius Italicus lib. VII.

trepideque levantem
Membra afflicta ſolo, *preſſa violentius haſta*
Implicuit terrae.

Lucanus II, 31.

Hae lacrimis ſparſere deos, hae pectora duro
Adflixere ſolo.

Ubi tamen acutiſſimus Jo. Frid. Gronovius, Obſerv. IV, 8. ex Manuſcriptis ſuis reponit *Adfixere:* neque enim, ait, impetu ſe humi proſternebant, ſed procumbebant duntaxat. Nollem hoc a viro ſagaciſſimae naris profectum. Recte enim ibi habet, *Adflixere*; idque vel epitheton *duro* ſatis oſtendit. Id enim rem exaggerat, quod etiam *duro* & marmoreo templorum ſolo pectora adflixerint. Frigebit autem epitheton, ſi placide & lente procubuerint: nihil enim tum intererit, *durone* dixeris an *molli*. Quid quod in magno luctu ſollemne erat humo corpora affligere, & capite & pectoribus ſolum tundere, ut pluribus probare facile foret, ſi id nunc ageremus. Sic de ſene Amphitryone Seneca in Herc. Fur. v. 1317.

Vivamus: artus alleva afflictos ſolo,
Theſeu, parentis:

Et Hypſipyle apud Statium Theb. V. 602.

huc magno curſum rapit effera luctu;
Agnoſcitque nefas; terraeque illiſa *nocentis*
Fulminis in morem, non verba in fune primo;
Non lacrimas habet.

& de ſene Gordiano Capitolinus in Maximinis c. XIV. *Gordianum, reclamantem & ſe* terrae affligentem, *opertum purpura imperare coëgerunt.* Unde & in illo Silii de legatis Saguntinis, lib. 1. ſub finem,

Tandem ut finitae voces; (miſerabile viſu)
Affigunt *proni ſquallentia corpora* terrae.

non dubitem reponere *Affligunt*, repugnante licet Dauſqueio, & eo multo majore Gronovio. Atque ſatis jam, opinor, ſuperque Lambino tulimus ſuppetias, qui copioſe hunc locum enarrans eo maxime ad incitas redactus eſt, quod *affligere ad terram* compluribus exemplis, *affligere terrae* vel *humo* ne uno quidem confirmare potuit. Jam autem, ſi locutio tam bene ſe tuetur, haud minus, puto, & ſententia ipſa ſe commendabit. *Corpus*, inquit, *heſterna crapula onuſtum, animum quoque divinae aurae particulam una ſecum praegravat, & humo affligit.* Certe nihil hic reprehendas; niſi illud forte, quod *humo affligere*, ſive in ſolum dejicere, non ſatis morae denotet, qua animus,

Digitized by Google

Accedent anni, & tractari mollius aetas
Inbecilla volet. tibi quidnam accedet ad iſtam,
Quam puer & validus praeſumis, mollitiem? ſeu
Dura valetudo inciderit, ſeu tarda ſenectus.
Rancidum aprum antiqui laudabant: non quia naſus
Illis nullus erat; ſed, credo, hac mente, quod hoſpes

Tar-

mus, etſi ſua natura caeleſtis, vitiis tamen praegravatus humi teneatur. Quod enim *humo affictum* eſt, cito forte ſe erigere & ſublevare poteſt; quod *humo* ſemel *affixum*, vix aut ſero poteſt reſurgere. Recte quidem: ſed contra reponent, Non requiri hic diuturnam moram, quae per totam vitam perduret; agi hic de *heſternis* tantum *vitiis*, de *caena dubia*, de una adeo crapula, quae proinde animum ad terram *deprimat*, ſed minime *defigat*: qua ſcilicet vel labore vel abſtinentia vel denique ſomno diſcuſſa, animus ſe ſtatim recuperet, & humo tollat. Recta igitur, ni fallor, & extra omnem reprehenſionem poſita eſt lectio illa Lambini. Neque tamen hilo minus tibi arrideat illa altera, quam aliorum codices tanto conſenſu ſubminiſtrant,

Atque ADFIGIT *humo divinae particulam aurae.*

Sic enim Seneca Epiſt. LVIII. *Quaedam animantia impetum habent, incedunt, tranſeunt: quaedam* ſolo affixa *radicibus aluntur & creſcunt.* Livius VIII. 7. *Quem Manlius ab jugulo, ita ut per coſtas ferrum emineret*, terrae affixit. & XXIX, 2. *Poſtquam ii, qui circa regem, ſeminecem reſtantem, deinde pilo* terrae affixum, *pugnabant.* Ergo *adfigere humo animum* perinde erit, ac clavo vel fibula vel alio quodam vinculo, terrae adnectere. Id quod in re fere eadem Plato habet in Phaedone, Ἑκάστη ἡδονὴ καὶ λύπη, ὥσπερ ἧλον ἔχουσα, προσηλοῖ τὴν ψυχὴν πρὸς τὸ σῶμα καὶ προσπερονᾷ: *Omnis voluptas ac dolor animum corpori, quaſi clavo & fibula, affigit.* Quo alludit Plutarchus Sympoſiacis VIII, 2. Ὁ γὰρ ἡδονῆς καὶ ἀλγηδόνος ἧλος, ὃς πρὸς τὸ σῶμα τὴν ψυχὴν προσηλοῖ, μέγιστον κακὸν ἔχειν ἔοικε: *Doloris enim & voluptatis clavus, qui corpori animum adfigit, magnum malum eſſe videtur.* Itaque hoc dicit Horatius, *Corpus cibi vinique onere gravatum una animum deprimere*, & quaſi clavo *terrae affigere*, προσπερονᾷν καὶ προσηλοῦν τὴν ψυχὴν τῇ γῇ. Quo in primis pertinent illa Sancti Hieronymi contra Jovinianum Libro II. *Porro* ciborum *aviditas, quod animum quaſi quibuſdam compedibus* degravatum in terra teneat, *quis ignorat?* Sane ut Horatius fortaſſe ad illum Platonis locum, ita ad hunc Horatii Hieronymus probabiliter admodum reſpexiſſe videatur.

85. ACCEDENT ANNI, ET TRACTARI] In omnibus Pulmanni & Berſmanni Codicibus, & in pluribus Torrentii deſideratur particula ET; adeo ut locus ſic conſtituatur,

Hic tamen ad melius poterit tranſcurrere quondam;
Sive diem feſtum rediens advexerit annus,
Seu recreare volet tenuatum corpus: ubique]
Accedent anni, tractari mollius aetas
Imbecilla volet.

Abeſt etiam ET ab editionibus vetuſtis, & a Libris meis praeter Reginenſem omnibus. Si tollis τὸ ET, tum clauditur oratio poſt illa *tenuatum corpus*; & reliqua ſententioſe proferuntur; *Ubi autem ſenectus ingraveſcet, ea aetas imbecilla lautius & delicatius tractari poſtulabit.* Atque haec quidem lectio ſic ſatis commoda eſt, & libris pleriſque omnibus fundata. Nequaquam tamen ambigo, quin altera illa, quam clare habet Codex Reginenſis, ſola vera & ſincera ſit; dummodo pro QUE ex conjectura reponas VE:

Sive *diem feſtum rediens advexerit annus:*
Seu *recreare volet tenuatum corpus; ubi* VE]
Accedent anni, ET *tractari mollius aetas*
Imbecilla volet.

Quo pacto orationis curſus ſic continuabitur; Hic poterit ad melius tranſcurrere, *ſive* dies feſtus ſit; *ſeu* labore exhauſtus recreare ſe volet; *ubive*, vel *ſive ubi* ſeneſcere ſe ſentit. *Ve* enim particula disjunctiva cum *ſeu* & *ſive* tertium locum obtinere ſolet. Sic Noſter Carm. IV, 2.

Seu *per audaces nova dithyrambos.*
Seu *deos regeſ*ve *canit deorum.*
Sive *quos Elea domum reducit.*
*Flebili ſponſae juvenem*ve *raptum.*

Et Arte Poët. v. 63. Sive *receptus terra Neptunus* — *ſterilis*ve *diu palus* — ſeu *curſum mutavit.* & Carm. III, 4.

Seu *voce nunc mavis acuta*
Seu *fidibus cithara*ve *Phoebi.*

Tardius adveniens vitiatum commodius, quam
Integrum edax dominus conſumeret. hos utinam inter
Heroas natum tellus me prima tuliſſet.
Das aliquid famae, quae carmine gratior aurem
Occupet humanam? grandes rhombi, patinaeque
Grande ferunt una cum damno dedecus. adde
Iratum patruum, vicinos, te tibi iniquum,
Et fruſtra mortis cupidum; cum deerit egenti
As, laquei pretium. Jure, inquit, Trauſius iſtis
Jurgatur verbis: ego vectigalia magna,
Divitias habeo tribus amplas regibus. Ergo,
Quod ſuperat, non eſt melius quo inſumere poſſis?

v. 95. Vulg. OCCUPAT. 99. INQUIS, TRASIUS.

Cur

& I, 2.

Sive *per Syrtes iter aeſtuoſas*,
Sive *facturus per inhoſpitalem*
Caucaſum, vel *quae loca*.

Recte igitur hic habet *Ubive*: atque hoc modo evitabitur ambiguitas vocabuli *Ubique*; quae legentem continuo offendit.

95. AUREM OCCUPAT HUMANAM] Plures vetuſtioreſque codices OCCUPET; & ſic noſtri Reginenſis, Leidenſis cum aliis quinque; atque hoc Lambino & Cruquio Torrentioque placuit;

Das aliquid famae, quae carmine gratior aurem
Occupet *humanam?*

Fama eſt vox τῶν μέσων, nunc *bonam* nunc *malam* ſignificans: itaque haec erit conſtructio; *Das aliquid famae, quae bona & jucundiſſima ſit?* Verum hoc pacto non *aurem humanam*, ſed *aurem tuam* rectius dixiſſet. Quare malim hic ſequi alios codices, licet numero & antiquitate inferiores, in quibus ſunt Magdalenenſis & Collegii Trinitatis cum editionibus priſcis;

Das aliquid famae? quae carmine gratior aurem
OCCUPAT *humanam:*

Ubi *famae* abſolute poſitum eſt pro *bonae famae*. Sic Seneca de Clementia lib. I, 15. *Quilibet noſtrum debuiſſet adverſus opiniones malignas ſatis fiduciae habere in bona conſcientia: principes multa debent etiam* FAMAE DARE. Tacitus Annal. I, 7. DABAT & FAMAE; *ut vocatus electuſque potius a Rep. videretur.* Jam autem *bona fama*, exiſtimatio, laus, *humanas aures* jucundiſſime afficit. Plinius Epiſt. VII, 32. *Eſt enim, ut Xenophon ait*, ἥδιστον ἄκουσμα ἔπαινος. Locus extat in Hierone, ubi Simonides loquitur; Τοῦ μὲν ἡδίστου ἀκροάματος ἐπαίνου οὔποτε σπανίζετε· τοῦ δ' αὖ χαλεπωτάτου, λοιδορίας ἀνήκοοί ἐστε. Cicero pro Archia c. 9. *Themiſtoclem dixiſſe aiunt, cum ex eo quaereretur, Quod* acroama *aut cujus vocem libentiſſime audiret: Ejus, a quo ſua virtus optime praedicaretur.* Eleganter hic Porphyrio: *Hoc Antiſthenes dixiſſe traditur: Is enim cum vidiſſet adoleſcentem luxurioſum Acroamatibus deditum, ait, Miſerum te, adoleſcens, qui numquam audiſti ſummum acroama, laudem tuam.* Ergo *occupat* elegantius hic & verius quam *occupet*.

99. AS LAQUEI PRETIUM] Editiones quidem veteres, & codicum major pars AES, i. e. ut Petrenſis inter lineas enarrat, *Obolus*. Lucianus in Timone: Ἐγὼ δὲ καὶ πολλοὺς ἂν εἰπεῖν ἔχοιμί σοι, χθὲς μὲν οὐδὲ ὀβολὸν ὥστε πρίασθαι βρόχον ἐσχηκότας, ἄφνω δὲ τήμερον πλουσίους: hoc eſt, *Ego vero multos tibi memorare poſſum, hodie repente divites, qui heri ne* Obolum quidem, quo laqueum emerent, *habuerint.* Placet tamen potius AS ex Blandiniis & noſtris aliquot, ut unum nummulum indicet; quam AES, quod ſummae incertae eſt. Lucianus itaque *obolum*, Noſter *aſſem*, Plautus *drachmam*, certum omnes nummulum, pro laquei pretio nominarunt. Pſeud. I, 1. v. 83.

CA. *Actum hodie de me eſt. Sed potes nunc mutuam*
Drachmam *dare mi unam, quam cras reddibo tibi?*
PS. *Vix hercle opinor, ſi me opponam pignori.*

Sed

Cur eget indignus quiſquam, te divite? quare
Templa ruunt antiqua Deûm? cur, inprobe, carae
Non aliquid patriae tanto emetiris acervo?
Uni nimirum tibi recte ſemper eunt res.
O magnus poſthac inimicis riſus! uterne
Ad caſus dubios fidet ſibi certius? hic qui
Pluribus aſſuerit mentem corpuſque ſuperbum;
An qui contentus parvo metuenſque futuri,
In pace, ut ſapiens, aptarit idonea bello?
Quo magis his credas: puer hunc ego parvus Ofellum
Integris opibus novi non latius uſum,

v. 106. RECTE TIBI. ſemper ERUNT.

Quam

Sed quid de drachma facere vis? CA. Reſtim *volo*
Mihi emere. PS. *Quamobrem?* CA. *Qui me fa-*
ciam penſilem:
Certum eſt mihi ante tenebras tenebras perſequi.

Ita ille Plauti locus eſt legendus.

Ibid. JURE, INQUIS, TRASIUS ISTIS JURGATUR VERBIS] Primo INQUIT hic legendum cum editionibus vetuſtis & codicibus melioris notae, ut Leidenſi & Reginenſi cum aliis. Vide nos ad Serm. I, 4. v. 79. Deinde in nomine illo mire variant, ut ſolent, exemplaria; *Traſius*, *Tranſius*, *Rauſius*, *Traxius*, *Toſius*, *Tralius*, *Traulius*, *Trallius*, *Travius*. Nos TRAUSIUS, ſive TROSIUS quod idem eſt, ut *Claudius Clodius*, *Plauſtrum ploſtrum* &c. ex Blandiniis Cruquii, & noſtris quibuſdam, & editione prima Veneta praeferimus. Gruterus 744, 3. C. TRAUSIO LUCRIONI. TRAUSIUS PARIS. TRAUSIA AUGR LIB. & 64, 2. IN HONOREM M. TROSII DAPHNI ET M. TROSII CIESI M. TROSIUS MODESTUS. & 170, 3. C. AVILIUS LICINIUS TROSIUS. Reineſius XVI. 40. P. TROSIUS P. F. PORTIO. TROSIA C. F. TERTIA. Apud eoſdem & TRAVIUS habes; uti hic apud Flaccum exhibent Leidenſis & Reginenſis. Capitolinus in Marco c. 11. *Uſus eſt Grammaticis Latinis*, *Troſio Apro*, *&c.*

106. UNI NIMIRUM RECTE TIBI SEMPER ERUNT RES] Alio ordine Codices noſtri, Leidenſis, Zulicheinianus, Galeanus, & Reg. Societatis, TIBI RECTE; niſi quod nonnulli male praeferant RECTAE. *Uni nimirum tibi*, id eſt, *Soli tibi*: ita haec melius conjunguntur. Deinde pro *erunt* legendum ex ingenioſa Nic. Heinſii conjectura *eunt*.

Uni nimirum tibi recte ſemper EUNT *res.*

Ita Cicero ad Atticum XIV, 15. *Incipit* res melius ire, *quam putaram.* & XIV, 20. *Dolabellae & prima illa actio, & haec contra Antonium concio mihi profeciſſe permultum videtur: prorſus* ibat res. Tacitus Annal. XII, 68. *Crebroque vulgabat*, Ire in melius *valetudinem principis.* Ita *res procedere*, *bene cedere*, *peſſum ire*, *retro ire*, *redire* dicuntur. Ceterum facilis erat Librariorum lapſus ab EUNT ad ERUNT. Sic Serm. II, 7, 59. *Auctoratus eas:* duo Cruquiani & Reginenſis noſter *Eras.* Porro hic verſus non, ut vulgo, per interrogationem efferendus eſt: ſed affirmative & εἰρωνικῶς. Qui in bonis ſcriptoribus verſati ſunt, id ex ipſo verbo *Nimirum* verum eſſe intellegent.

113. INTEGRIS OPIBUS NOVI NON LATIUS USUM] Scripti omnes editique *Latius:* at Henricus Stephanus ex conjectura, plaudente Cruquio, *Lautius:* acutiſſimus Nic. Heinſius in libri ſui margine, *Laetius.* Dolet dictum hoc a viro praeſtantiſſimo. Siquidem melior longe eſt Stephani correctio. Ulpianus Digeſt. V, 3, 25. *Si quis re ſua* lautius uſus ſit *contemplatione delatae ſibi hereditatis.* & infra ibidem. *Si quid* lautius *contemplatione hereditatis impendit.* & iterum, *Utique enim, etſi non tam* laute *erogaſſet*, *aliquid tamen ad victum cottidianum erogaſſet.* Sed nihil in Noſtro mutandum: accederem potius ad Duareni ſententiam, qui in Ulpiano *Latius* ſubſtituit. Juvenalis Sat. XIV, 234.

Nemo ſatis credit tantum delinquere, quantum
Permittas: adeo indulgent ſibi latius *ipſi.*

Recte igitur *Latius uti*; ut contra *Anguſte uti.* Caeſar de Bello Civili III, 16. *Rem frumentariam expediendam*, *qua* anguſte utebatur. Sic *res anguſti*,

Quam nunc acciſis. videas metato in agello
Cum pecore & gnatis fortem mercede colonum,
Non ego, narrantem, temere edi luce profeſta
Quicquam, praeter olus fumoſae cum pede pernae.
Ac mihi ſeu longum poſt tempus venerat hoſpes,

Sive

v. 118. Vulg. Ac m. cum.

ſta, res arcta. Eodem redeunt *largius uti, laxius uti.* Salluſtius Catil. XVI. *Plerique Sullani milites,* largius ſuo uſi, *rapinarum & victoriae veteris memores, civile bellum exeptabant.* Seneca de Brevitate Vitae c. VIII. *Nemo aeſtimat tempus:* utuntur illo laxius, *quaſi gratuito.*

118. Ac mihi, cum longum] Miror, unde malum huc pedem intulerit illud cum, cum omnes codices & editiones vetuſtae habeant seu. *Seu hoſpes, ſive conviva.* Quid manifeſtius?

123. Post hoc ludus erat culpa potare magistra] Locus omnium difficillimus, quique Interpretibus ſummam moleſtiam creavit. Nobis quoque pro penſi noſtri ratione jam eadem adeunda eſt alea: quae ſi poſt tot & tantos viros melius forte aut ſaltem non deterius ceſſerit, erit quod ab aequo lectore vel gratiam vel veniam impetremus. Jam primum id ab omnibus teſtatum eſt, univerſos qui adhuc viſi ſunt codices uno conſenſu habere, culpa magistra. Id quid ſibi velit, & an huic ſententiae poſſit adaptari, jam diſquirendum erit. Cato in Diris:

Iſtius atque utinam facti mea culpa magistra
Prima foret: letum vita mihi dulcius eſſet.

ubi *magiſtra iſtius facti*, ſive Veneris ſurtivae, eſt *dux, inventrix, auctor.* Eodem ſenſu Curtius III, 5. *Adhuc illa diſciplina* paupertate magiſtra *ſtetit:* Cicero, *Natura ipſa magiſtra ac duce.* Virgilius ſemel atque iterum, *Arte magiſtra.* Silius Italicus IV.

Exclamat Ligur; huic ſuperos ſentire monentes
Ars fuit, at penna *monſtrare futura* magiſtra.

Quid ergo? an *culpa* hic erit *magiſtra*, dux, & inventrix *potandi?* Atqui ex hac ſignificatione nullus hujus loci ſenſus elici poteſt, qui ſit paullo tolerabilis. Sed praeter hanc laxiorem ſignificationem alia propria eſt ad compotationes pertinens; ut proinde illam ab Horatio hic innui ſit veri ſimillimum. Quippe in conviviis moris erat vel jactu talorum vel coronae impoſitione Magiſtrum aliquem bibendi arbitrum conſtituere, qui poculorum modum & numerum omnibus praeſcriberet. Perſaepe autem femina ad id munus delecta, ſi forte ſcorta in convivio aderant. Catullus Epigr. XXVII.

Miniſter vetuli puer Falerni
Inger mi calices amariores,
Ut lex Poſtumiae *jubet* magiſtrae.

Plautus Perſa IV, 1.

De hanc tibi florentem florenti, tu hic eris dictatrix *nobis.*

Atque ad hunc morem ſine dubio reſpicit Horatius; ſi modo tam felix eſſe poterit quiſpiam, ut latentem hic ſententiam extundat:

Poſt hoc ludus erat culpa *potare* magiſtra.

Sunt qui, duce Turnebo, ſic exponant; ludum ſcilicet hunc fuiſſe, ut ſiquis convivarum in aliqua re culpam admiſerat, is calicem vice poenae exhaurire juberetur: atque ideo *culpam* hic vocari bibendi *magiſtram.* Unde vero tam bellum ludum nobis comminiſcuntur? nimirum ex Plautino illo. Stich. V, 4.

Agedum, Stiche, uter demutaſſit, poculo multabitur:

hoc eſt, ut aiunt, *poculum unum ebibet extra ordinem.* Atqui contrarium plane ibi eſt *poculo multari:* id enim *privari* denotat: ut *multari agris, pecunia, dote, fortunis, regno*, paſſim apud auctores: id quod ex verſu ſequente clare apparet:

Age ergo obſerva: ſi peccaſſis, multam hic retinebo illice.

Ergo ad hoc exemplum, id potius voluerit Ofellus; Ut ſiquis quid peccaverit, is culpa ſua magiſtra cyatho plecteretur, neque prius biberet, quam rurſum ad ſe cyathus per menſam rediiſſet. Sed utrovis modo acceperis, dura ſane & coacta haec expoſitio eſt; ut pleraeque magni illius Turnebi, dum falſis lectionibus ſupra modum adhaeret. Quale enim illud convivium; ubi ſingula verba captanda & torquenda erant, ſiquam *culpam* faterentur? cenſura utique foret, non *ludus:* citiuſque rixae inde & jurgia, quam joci & hilaritas naſcerentur. Quod ſi optime & ſuaviſſime haec ceſſerint: putidum tamen & κακόζηλον eſſet, ideo *culpam* nominare *magiſtram*, ut alii *Poſtumiam* aut *Lydiam.* Equidem quidvis potius quam hoc ab Horatio profectum crediderim. Et recte ſane Lambinus, qui ſtribligine hac non contentus melius quiddam ex conjectura indagandum ſibi putavit,

Sive operum vacuo gratus conviva per imbrem
Vicinus; bene erat, non piſcibus urbe petitis,
Sed pullo atque hoedo: tum penſilis uva ſecundas
Et nux ornabat menſas, cum duplice ficu.
Poſt hoc ludus erat cupa potare magiſtra.

Ac

v. 123. Vulg. CULPA.

tavit. Is igitur leviſſima mutatione ſic defungi ſe poſſe credidit,

Poſt hoc ludus erat CUPPA *potare magiſtra:*

id eſt, ut ipſe explicat, nullo alio bibeudi magiſtro adhibito, niſi ipſa cuppa; ſuo ſcilieet arbitratu quiſque potabat, ſeu grandia mallet pocula, ſive modica. *Cuppam* itaque pro poculo, ealice, cyatho accepit Lambinus. Atqui illud virum eximium fefellit, Cuppam, non poculum eſſe, ſed ingens vas vinarium inſtar ſeriae, vel dolii. Ita tribus locis uſurpat Varro apud Nonium Marcellum. Inde ad frumentum conſervandum & ad pontium fabricam adhiberi ſolita. Lucanus IV, 420.

Namque ratem vacuae ſuſtentant undique cuppae.

Vegetius III, 7. *Navigeri amnes, colligatis inanibus* cuppis *additiſque trabibus, tranſitum praebent.* Capitolinus in Maximinis C. XXIV. *Ponte itaque* cuppis *facto, Maximinus fluvium tranſivit.* Frontinus Strateg. III, 14. *Hircius Coſ. ſalem* cuppis *conditum per amnem intromiſit.* Caeſar Bel. Civ. II, 11. Cupas *taeda ac pice refertas incendunt, eaſque de muro in muſculum devolvunt.* De iiſdem vide Catonem & Palladium de Re Ruſtica, Gloſſaria Labbaei, Ulpianum Digeſt. VII, 1, 15. XXXIII, 6, 3. XXXIII, 7, 8. & 12. Scaevolam XXXII, 1, 93. Alfenum XIV, 2, 31. Auguſtinus Confeſſ. lib. IX. c. 8. *Nam cum de more puella juberetur a parentibus*, de cuppa vinum *depremere ſubmiſſo poculo.* Ex his, opinor, abunde conſtat *Cuppam* ſive *Cupam*, grande vas eſſe; cujus quidem *aedificandae* rationem docet Cato cap. XXI. Quod autem viri eruditi tradunt, cuppam etiam poculum notare, ut in linguis hodiernis *Cup*, & apud Heſychium Κύββα, ποτήριον; id ſane gratis dicunt & ſine ullo auctore. Ipſum enim Heſychii Κύββα mendoſum eſt pro κύμβα. Athenaeus XI, 9. Κύμβα ποτήριον· Ἀπολλόδωρος Παφίοις. Hoc ipſum voluit Heſychius; ſed deceptus eſt, ut ſaepe alias, ſimilitudine literarum μ & μ: ſic enim τό β ante aliquot ſaecula ſcribere ſolebant. Tum autem, quod ex Naevio citant, *Qui duas cuppas mero plenas exhauſit*, id ſpurium eſt, & ex turbidis Huguitionis lacunis petitum. Et, ſi maxime genuinum foret, nihil tamen colligas ex hoc fragmento, quo minus cupa hic, ut alibi, ſit dolii ſpecies, non poculi. Denique quod ex Epigrammate laudat Turnebus, *Sunt cupae, calices, cyathi*; id quidem olim ferebatur in Virgilii Copa:

Sunt cupae, calices, *cyathi, roſa, tibia, chordae;*
Et trichila umbriferis frigida arundinibus:

ſed in ſcriptis codicibus alia longe eſt lectio,

Sunt topia & calybae, *cyathi* &c.

quam ſolam veram eſſe jam diu eſt quod oſtenderunt viri maximi Joſ. Scaliger ad locum, & Salmaſius ad Hiſtoriam Auguſtam. Quid ergo? Jam plane concidit Lambini enarratio: neque enim *cuppa* bibebant, tamquam calice, ut ejus modulus pro magiſtro inſervire poſſet: ut ne dicam, eandem hic ineptiam & κακοζηλίαν redire, quam in Turnebi expoſitione jam antea faſtidivimus. Ut enim *cuppa* notaverit calicem; quis tamen illud tulerit, calicem bibendi magiſtrum & modimperatorem dici? In eodem luto haerent Danielis Heinſii, & Theodori Marcilii interpretationes; quas proinde non eſt operae pretium hic ventilare. Erit etiam fortaſſe, qui *cupam* hic pro cado vel dolio accipiat, & ideo *cupam magiſtram* dici velit; quaſi ea bibendi lex & conditio eſſet, ut tota cupa exhauriretur: quemadmodum apud Noſtrum *Pholoen decebant* Carm. III, 15.

Epoti vetula faece tenus cadi;

& Serm. II, 8. *Vibidius Balatroque vinaria tota invertebant.* Hoc ſane, quantum ad dictionem attinet, ſpecioſius illis prioribus eſſe videatur: ſed in re ipſa & decori ratione peccat. Non enim convenit, adeo damnoſe bibere Sapientem noſtrum ruſticum, ut integram cupam una caena invertat & capite ſiſtat. Hoc non eſt parci illius & ſobrii Ofelli, ſed Trauſii & Nomentani nepotum. Vir ſummus Nic. Heinſius in libri ſui ora; *Forte*, ait, PULPA. *Pulpa* autem proprie eſt caro ſine oſſibus; at apud Perſium per tranſlationem uſurpatur, Sat. II, 63.

Quid juvat hoc, templis noſtros immittere mores?
Et bona dis ex hac ſcelerata ducere pulpa?

Sed nequeo equidem divinare, quo ſenſu vir ingenioſus hoc verbum huc intruſerit: neque enim caelum nec terram tangere videtur. Dicis, opinor, cauſa & aliud agens hoc adnotabat; magis

Ac venerata Ceres, ita culmo ſurgeret alto,
Explicuit vino contractae ſeria frontis.
Saeviat atque novos moveat fortuna tumultus;
Quantum hinc inminuet? quanto aut ego parcius, aut vos,
O pueri, nituiſtis, ut huc novus incola venit?
Nam propriae telluris herum natura neque illum,
Nec me, nec quemquam ſtatuit. nos expulit ille;
Illum aut nequities aut vafri inſcitia juris,

v. 124. Vulg. Ut culmo.

Poſtre-

ut de eo poſtea deliberaret, quam quod tum ſerio probaret. Me quod attinet, (his enim repudiatis mea jam proferenda ſunt) duplex mihi huc illuc mentem verſanti conjectura incidit. Primo haud ita magna mutatione *nulla* ſubſtituebam pro *culpa*;

Poſt hoc ludus erat NULLA *potare magiſtra*,

hoc eſt, nullis ἀναγκοποσίας legibus obſtrictos, ſuo quemque, non bibacis alicujus magiſtrae arbitrio, potare. Hoc ipſum eſt, quod in rure ſuo Sabino beatum praedicat Noſter Serm. II, 6. v. 67.

prout cuique libido eſt,
Siccat inaequales calices conviva, ſolutus
Legibus inſanis: *ſeu quis capit acria fortis*
Pocula, *ſeu modicis uveſcit laetius*.

Nulla autem *magiſtra*; ut Ovidius Triſt. I, 5. licet nihil ibi de convivio,

Sive tibi hoc debes, nulla *pia facta* magiſtra.

& in Arte amandi, II, 479.

Quid facerent, *ipſi* nullo *didicere* magiſtro.

Prudentius Hamartigenia v. 204.

qui ſe corrumpere primum,
Mox hominem didicit, nullo *informante* magiſtro.

Quis hoc auſit reprehendere, ſi codex aliquis aſtipularetur? Sed & aliud mihi in mentem veniebat, & vulgatae lectioni propius, & adhuc, ni fallor, ad ſententiam convenientius;

Poſt hoc ludus erat CUPA *potare magiſtra*.

Ubi *Cupa* eadem erit, quae *Copa*, *Caupona*, Καπηλίς, mulier quae vinum e taberna vendit. Vox *Cupa* eo ſenſu occurrit apud Ciceronem, & Virgilium. Quippe poëmation illud Virgilio inſcriptum, quod *Copa* hodie dicitur, olim *Cupa* vocabatur. Soſipater Chariſius p. 47. *Communia*, Cupo cuponis, *Fullo fullonis*; *quamvis Virgilius librum ſuum* Cupam *inſcripſerit*. Caupo, copo, cupo; & copa, cupa: ſic plauſtrum ploſtrum, claudo cludo, & ſimilia. Lege igitur apud Virgilium,

CUPA *Syriſca*, *caput Graia redimita mitella*.

Copa tamen eſt apud Suetonium in Nerone c. 27. *Inſignes ganeas*, *& matronarum inſtitoria* copas *imitantium atque hinc inde hortantium*, *ut appelleret*. Porro illud hinc intellegas, Ofellum noſtrum non domi e cella ſua, ſed foris e taberna venale vinum petiiſſe. Id enim apud veteres ſollemne erat hominibus modico cenſu. Unde Noſter Epiſt. I, 14. ideo angulum illum ruris Sabini diſplicere villico ſuo memorat, quia, ait,

Non vicina ſubeſt, *vinum praebere* taberna
Quae poſſit tibi; *nec meretrix tibicina*, *cujus*
Ad ſtrepitum ſalias, *terrae gravis*.

Quippe vini expers & prorſus abſtemius ibi Villicus degebat: nulla enim domi cella, nulla foris taberna. Qui tenui, inquam, cenſu erant, de cupa vinum emebant: nam ditiores domi de ſuo habebant. Unde illud in Claudio tamquam extremi ſtuporis arguit Suetonius; quod jam imperator, in ipſa Curia, faſſus eſt ſe olim e tabernis vinum ſibi paraviſſe; cap. XL. *Cum de laniis*, ait, *ac vinariis ageretur*, *Exclamavit in curia*, *Rogo vos*, *quis poteſt ſine offula vivere? deſcripſitque abundantiam veterum* tabernarum, *unde ſolitus eſſet* vinum *olim & ipſe petere*. Et L. Piſoni Cicero inelegantem luxuriam & ſordidam gulam exprobrat, Orat. c. 27. quod *piſtor ei domi nullus*, *nulla cella*; *panis & vinum a propola*, *atque de* CUPA. Itaque Ofellus noſter, quo hoſpitem ſuum lautius & menſis demum remotis ipſam *Cupam*, τὴν καπηλίδα, ut Horatius ſuam Lyden aut Phyllidem, accerſivit, qua & *potandi magiſtra*, & ſaltatrice, & crotaliſtria, & ſiquid amplius vellent, convivae uterentur. Omnia enim illa praeſtiuit Cupa Virgilii,

Criſ-

Poſtremum expellet certe vivacior heres.
Nunc ager Umbreni ſub nomine, nuper Ofelli
Dictus erat: nulli proprius; ſed cedit in uſum
Nunc mihi, nunc alii. quocirca vivite fortes,
Fortiaque adverſis opponite pectora rebus.

v. 132. Vulg. POSTREMO. 134. ERIT. CEDET.

ECLO-

Criſpum ſub crotalo *docta movere latus.*
Candida formoſae decerpes ora *puellae:*
Ah pereat, cui ſunt priſca ſupercilia.
Pone merum & talos: *pereat qui craſtina curat:*
Mors aurem vellens, Vivite, ait, venio.

Habes jam meam conjecturam; quae, ſi omne punctum tulerit, gratus accipies: ſin minus; ipſe, me plaudente, meliorem excogitabis. Certe idem error in Pandectis Florentinis haeſit, XIX, 2, 31. *Quod ſi ſeparatim tabulis aut heronibus aut in alia* culpa *cluſum uniuſcujuſque triticum fuiſſet.* Ubi pro *culpa* reponendum eſſe *cupa* jam pridem viderunt juris periti. Palma in medio poſita eſt; detur optimo conjectori.

124. AC VENERATA CERES; UT CULMO SURGERET ALTO] *Ut* jam in editionibus fere obtinet, ſed ſine codicum auctoritate. Cruquius & Lambinus ſic dederunt,

Ac venerata Ceres, uti *culmo ſurgeret alto.*

& nuper vir eruditus,

Ac venerata Ceres, ita *culmo* uti *ſurgeret alto:*

obliti ſcilicet vocabulum *uti* poſteriorem ſyllabam ſemper producere. Editiones priſcae, & membranae, opinor, omnes, certe noſtrae exhibent,

Ac venerata Ceres, ITA *culmo ſurgeret alto.*

Rectiſſime: *ut* enim hic abeſſe, tralatitium eſt *Ita ſurgeret*; ita ſcilicet, ut jam nunc ſurgit. Nempe *per imbrem* convivium hoc actum eſt; caelo autem pluvio, & Ceres creſcit, & ruſtici otiantur ac bibunt. Ariſtophanes in Pace; p. 477. Edit. Baſ.

Οὐ γὰρ ἔσθ' ἥδιον, ἢ τυχεῖν μὲν ἤδη 'σπαρμένα,
Τὸν θεὸν δ' ἐπιψεκάζειν, καί τιν' εἰπεῖν γείτονα,
Εἰπέ μοι, τί τηνικαῦτα δρῶμεν, ὦ Κωμαρχίδη;
'Εμπιεῖν ἐμοί γ' ἀρέσκει, τοῦ θεοῦ δρῶντος καλῶς.

132. POSTREMO EXPELLET] Neſcio quare poſt Lambinum & Cruquium jam omnes fere editiones POSTREMO hic praeferant; Venetae enim & Loſcheriana, & membranae omnes notae melioris POSTREMUM.

134. ERIT NULLI PROPRIUS, SED CEDET IN USUM] Ita omnes & olim & nuper editi: neque quidquam ex libris ſuis afferunt magni Interpretes. Solus Berſmannus in duobus ERAT, in uno CEDIT reperiſſe ſe teſtatus eſt. Lege ergo, & diſtingue;

Nunc ager Umbreni ſub nomine, nuper Ofelli
Dictus ERAT: *nulli proprius, ſed* CEDIT *in uſum*
Nunc mihi, nunc alii.

Et *cedit* quidem Battelianus noſter; *erat* cum ille, tum Galeanus, Magdalenenſis, Societatis Regiae, & Collegii Trinitatis habent. Quae ſine dubio vulgata lectione meliora ſunt. Si *cedit* hic admittis, perpetui temporis erit; & *cedit mihi* etiam praeteritum tempus includet, cum Ofellus agri dominus erat. At ſi *cedet* legis, tum non recte addideris *mihi Ofello*, utpote jam poſſeſſione depulſo. Dicendum utique fuerit, *Nunc huic, nunc alii*; huic ſcilicet Umbreno. Quare recte habent *erat* & *cedit*. Ceterum & alio modo ordinare verba & conſtruere potes;

Nunc ager Umbreni ſub nomine, nuper Ofelli,
Dictus erat nulli proprius; ſed cedit &c.

ubi *dictus erat proprius* perinde erit ac *datus, donatus, dicatus, conſtitutus.* Virgil. Aen. I. 77.

Connubio jungam ſtabili, propriamque dicabo.

ubi notat Servius, tam a dico dicas, *dicatus*, quam a dico dicis *dictus* eodem ſenſu uſurpari; ut in illo Aen. VI, 138.

Aureus & foliis & lento vimine ramus
Junoni infernae dictus *ſacer.*

dictus, inquit, *dicatus.* Sic agrum, pecuniam, vel aliud quid doti *dicere*, eſt conſtituere. Ergo, ait, hic ager nunc ſub Umbreni, nuper ſub Ofelli nomine, nulli proprius & perpetuus a natura dicatus, conſtitutus erat.

1. SIC

ECLOGA III.

SI raro ſcribes, ut toto non quater anno
Membranam poſcas, ſcriptorum quaeque retexens,
Iratus tibi, quod vini ſomnique benignus
Nil dignum ſermone canas: quid fiet? at ipſis
Saturnalibus huc fugiſti ſobrius. ergo
Dic aliquid dignum promiſſis. incipe. nil eſt.
Culpantur fruſtra calami, immeritusque laborat
Iratis natus paries Dîs atque poëtis.

v. 1. Vulg. SIC raro SCRIBIS. 4. AB ipſis.

Atqui

1. SIC RARO SCRIBIS] Permanſit hoc ex editionibus priſcis. Tres Blandini & alter apud Cruquium, SI *raro ſcribis:* duo Pulmanni, SI *raro* SCRIBES; *ſcribes* etiam tertius habet. Repone igitur,

SI raro SCRIBES, *ut toto non quater anno*
Membranam poſcas, ſcriptorum quaeque retexens,
Iratus tibi, quod vini ſomnique benignus
Nil dignum ſermone canas: quid fiet?

Atque hoc eſt quod voluit Acron Scholiaſtes; *Quid fiet? Hyperbaton*, inquit, *a ſuperioribus, ſi raro ſcribis —— quid fiet?* Ita Terentius Phorm. IV, 4.

cedo nunc porro, Phormio
Dotem ſi *accipiet, uxor ducenda eſt domum:*
Quid fiet?

Rare ſcribes, ut non quater poſcas membranam; hoc eſt, *adeo ut;* ut ſaepe Noſter alibi: Serm. I, 7. v. 13.

Ira fuit capitalis, ut ultima divideret mors.

Quod cum non intelligerent boni Librarii, SIC ſubſtituerunt, quia deeſſe videbatur particula comparandi. Quod ſi SIC retinere velis, tum per interrogationem efferas cenſeo,

Sic raro ſcribes, ut toto non quater &c.
Nil dignum ſermone canas? quid fiet?

4. AB IPSIS SATURNALIBUS HUC FUGISTI] Neglegenter ſane hic verſati ſunt interpretes; ut nuſquam magis: Cruquius in vetuſtiſſimo Blandinio AT *ipſis* invenerat; ſed fortuna ſua uti neſcivit. Idem & nos reperimus in optimo Leidenſi, & a prima manu in Reginenſi. Agnoſco veram Horatii manum:

Quid fiet? AT *ipſis*
Saturnalibus huc fugiſti.

Saturnalibus abſolute poſitum, ut paſſim apud alios: Catull. XV.

Miſti, continuo ut die periret,
Saturnalibus, optimo dierum.

Martialis VI, 24.

Nil laſcivius eſt Chariſiano:
Saturnalibus ambulat togatus.

At in vulgata lectione ne ſententia quidem conſiſtit: Quomodo enim *ab Saturnalibus* fugere potuit? quid, malum, annon tam rure, quam in urbe, dies Saturnalium erant? an ad villam abeundo, triduum de menſe decembri ſuſtulit? Mirum vero, tot enarratoribus tam ſpiſſum & abſurdum mendum placere potuiſſe. Neque vero in ſequentibus felicius rem geſſerunt,

Sobrius ergo
Dic aliquid dignum promiſſis.

Quid hoc eſt, obſecro, niſi palam inſimulare, Noſtrum plerumque fuiſſe ebrium? Quanto melior ea diſtinctio eſt, quae in pluribus membranis apparet?

at ipſis
Saturnalibus huc fugiſti ſobrius. Ergo
Dic aliquid dignum promiſſis.

Tu, inquit, ſobrius in villam te abdidiſti, dum alii feſtos dies Romae luxurioſe celebrant. Seneca Epiſt. XVIII. de Saturnalibus loquens: *Hoc multo fortius eſt, ebrio ac vomitante populo, ſiccum ac ſobrium eſſe.* Juvenalis Sat. VII, 96.

Tunc par ingenio pretium, tunc utile multis
Pallere, & vinum toto neſcire decembri.

De poëtis loquitur, qui ipſis Saturnalibus, ut Noſter,

Digitized by Google

Atqui voltus erat multa & praeclara minantis,
Si vacuum tepido cepiſſet villula tecto.
Quorſum pertinuit ſtipare Platona Menandro,
Eupolin Archilocho? comites educere tantos?
Invidiam placare paras, virtute relicta?
Contemnêre, miſer. vitanda eſt inproba Siren
Deſidia; aut quicquid vita meliore paraſti
Ponendum aequo animo. Dî te, Damaſippe, Deaeque
Verum ob conſilium donent tonſore. ſed unde
Tam bene me noſti? Poſtquam omnis res mea Janum
Ad medium fracta eſt; aliena negotia curo,

Ex-

v. 12. Vulg. ARCHILOCHUM.

ſter; turba & epulis abſtinebant, & carminibus ſcribendis operam dabant. Ceterum in uno Cruquii Blandinio pro ERGO erat ESTO: ut ſane haec a Librariis confundi ſolere non ſemel animadverti. Venuſta ſane lectio:

Quid fiet? AT *ipſis*
Saturnalibus huc fugiſti ſobrius. ESTO:
Dic aliquid dignum promiſſis.

Caſtigaverat Noſtrum Damaſippus ut deſidioſum: *Si toto*, inquit, *anno vix quater ſcriptioni vacabit; quid fiet?* Mox illa ſubjungit, tanquam occupante & reſpondente Horatio: *At dices*, ait, *Ipſis Saturnalibus huc fugi ſobrius.* Agnoſco hoc: *eſto: dic igitur aliquid dignum hoc ſeceſſu atque otio.* Sane utrumvis, tam *eſto* quam *ergo*, tuto poteris admittere: ſed illud *At* prorſus neceſſarium eſt.

10. CEPISSET VILLULA TECTO] Nihil quidem hic muto, quandoquidem omnia exemplaria in hac lectione conſentiunt. Sic alibi Serm. I, 5. v. 45.

Proxima Campano ponti quae villula tectum
Praebuit.

Nolo tamen hic diſſimulare, quod in conjecturam mihi venerat: ne quis forte poſthac in eandem incidens me tardiuſculum fuiſſe criminetur, qui illam non viderim. Quid ſi igitur legas?

Si vacuum tepido cepiſſet villula LECTO:

lecto ſcilicet lucubratorio: ut Serm. I, 4. v. 133.

neque enim cum lectulus *aut me*
Porticus excepit, deſum mihi.

Seneca Epiſt. LXXII. *Quaedam ſunt, quae poſſis & in ciſio ſcribere: quaedam* lectum, *& otium, & ſecretum deſiderant.* Catullus XXXII.

O quid beatis eſt ſolutius curis?
Cum mens onus reponit; ac peregrino
Labore feſſi venimus larem *ad noſtrum;*
Deſideratoque acquieſcimus lecto.

12. EUPOLIN, ARCHILOCHUM, COMITES] Venuſta lectio eſt in codice Reginenſi, etſi a manu ſecunda:

Quorſum pertinuit ſtipare Platona Menandro,
Eupolin ARCHILOCHO? *comites educere tantos?*

Certe iratis Muſis natus ſit oportet, qui vulgata elegantiorem hanc eſſe non perſentiſcat. *Tantos* autem, *tam grandes*, tot ac tantis voluminibus: ut recte Acron; *Tantos, ad codices retulit.* Sed fortaſſis altius hic mendum latet: vetus enim Perſii Scholiaſtes ad Sat. III. ſic locum hunc profert, *Quin tu invidiam placare paras:* quam eandem ſcripturam inveni etiam in alio quodam Perſii enarratore MSto, qui habetur in Bibliotheca Regia. Unde ex doctiſſimi Rutgerſii conjectura totus hic locus ſic concinnari poterit:

Quorſum pertinuit ſtipare Platona Menandro?
Eupolin, Archilochum, comites educere? QUID, TU
Invidiam placare paras, virtute relicta?
Contemnere miſer.

ut illud Terentii Eun. II, 2.

Quid, tu *his rebus credis fieri? tota erras via.*

Sane apte ſatis hoc & commode exire, nemo poteſt inficiari: contenti tamen erimus lectione illa, quam hodie ſuppeditant Flacci exemplaria. Ceterum quam ſecundo loco conjecturam protulit idem Rutgerſius, QUINCTE; ut Horatium hic praenomine compellet blandiens Damaſippus; eam, etſi auctori mirifice placuit, multo deteriorem eſſe judico.

Excuſſus propriis. olim nam quaerere amabam,
Quo vafer ille pedes laviſſet Siſyphus aere;
Quid ſculptum infabre, quid fuſum durius eſſet:
Callidus huic ſigno ponebam millia centum:
Hortos egregiaſque domos mercarier unus
Cum lucro noram: unde frequentia Mercuriale
Inpoſuere mihi cognomen compita. Novi;
Et miror morbi purgatum te illius. Atqui
Emovit veterem mire novus; ut ſolet, in cor
Trajecto lateris miſeri capitiſve dolore:
Ut lethargicus hic cum ſit pugil, & medicum urguet.
Dum ne quid ſimile huic, eſto ut libet. O bone, ne te
Fruſtrere: inſanis & tu, ſtultique prope omnes,
Si quid Stertinius veri crepat; unde ego mira
Deſcripſi docilis praecepta haec, tempore quo me
Solatus juſſit ſapientem paſcere barbam,
Atque a Fabricio non triſtem ponte reverti.
Nam, male re geſta, cum vellem mittere operto
Me capite in flumen; dexter ſtetit, &, Cave faxis
Te quicquam indignum: pudor, inquit, te malus angit,
Inſanos qui inter vereare inſanus haberi.
Primum nam inquiram, quid ſit furere: hoc ſi erit in te

v. 27. Vulg. Et morbi miror. 29. Capitisque. 39. Urget.

So-

27. Et morbi miror purgatum te illius] Miror equidem, unde hoc malo pede ſe in omnes ſuperiore ſaeculo editiones intulerit. Alium enim verborum ordinem ſervant, & antiquitus excuſi libri, & ſcripti credo univerſi, noſtri certe ad unum omnes,

Et miror morbi *purgatum te illius.*

Quod & ſoni ſuavitate, & compoſitionis ſimplicitate, altero praeſtat.

29. Lateris miseri capitisque dolore] Etiam hic per interpretum neglegentiam impune graſſata eſt ſciolorum hominum audacia. Cum enim Venetae & Loſcheriana editio recte habuiſſent ve;

ut ſolet in cor
*Trajecto lateris miſeri capitis*ve *dolore:*

neſcio quomodo jam per ſaeculum & amplius illud que in excuſis omnibus locum obtinuit. Atqui non illud vult Horatius, eundem hominem & latere & capite dolore, atque utrumque dolorem in cor una trajici. Nam ex comparatione, *Et miror morbi purgatum te illius*, de uno hic morbo, non de pluribus agi manifeſtum eſt. Ergo ve huc reſtituendum; in alio ſcilicet *capitis* dolor, in alio *lateris*, in *cor* trajici ſolet. *Ve* etiam habet Battelianus & Regius, cum uno Berſmanni;

Solo; nil verbi, pereas quin fortiter, addam.
Quem mala ſtultitia, & quemcumque inſcitia veri
Caecum agit, inſanum Chryſippi porticus & grex
Autumat. haec populos, haec magnos formula reges,
Excepto ſapiente, tenet. nunc accipe quare
Deſipiant omnes, aeque ac tu, qui tibi nomen
Inſano poſuere. velut ſilvis, ubi paſſim
Palantis error certo de tramite pellit,
Ille ſiniſtrorſum, hic dextrorſum abit; unus utrique
Error, ſed variis inludit partibus: hoc te
Crede modo inſanum; nihilo ut ſapientior ille,
Qui te deridet, caudam trahat. eſt genus unum
Stultitiae, nihilum metuenda timentis; ut ignis,
Ut rupis fluvioſque in campo obſtare queratur:
Alterum & huic varium & nihilo ſapientius, ignis
Per medios fluvioſque ruentis. clamet amica
Mater, honeſta ſoror, cum cognatis pater, uxor,
HIC foſſa eſt ingens, hic rupes maxima; ſerva:
Non magis audierit, quam Fufius ebrius olim,
Cum Ilionam edormit; Catienis mille ducentis,
MATER, TE ADPELLO, clamantibus. huic ego volgus
Errori ſimilem cunctum inſanire docebo.

v. 60. Vulg. FUSIUS. 62. VULGUM.

In-

ni: quin & Scholiaſtes Acron clare agnoſcit; ubi ſic locum enarrat; *Qui lateris* AUT *capitis dolore correpti ſunt.*

39. PUDOR, INQUIT, TE MALUS URGET] Reducenda eſt Blandiniorum codicum lectio, ANGIT, quam Torrentius, Berſmannus, Pulmannus in compluribus ſuis invenerunt. Ex noſtris ſolus habet Battelianus. Similis librariorum lapſus alibi occurrit: ut in Virg. Aen. IX, 89.

nunc ſollicitam timor anxius urget.

In melioribus membranis *angit* reperit Pierius, & ſic in ſua editione dedit Nic. Heinſius. Ceterum *urget* paullo ante habuimus v. 30; ut inconcinne hic repetatur.

60. QUAM FUSIUS EBRIUS OLIM] Melius Torrentii codices quinque, Pulmannique unus, FUFIUS. Et ſic a prima manu noſter Reginenſis. *Fuſios* ſaepe habes apud Gruterum & Reineſium, ſed nullos *Fuſios*. *Fuſii* etiam apud Ciceronem, Caeſarem, Tacitum, alios occurrunt: ſed deteriores libri paſſim ibi *Fuſios* obtrudunt.

62. HUIC EGO VULGUM] Repone VULGUS ex duobus Pulmanni & Galeano noſtro. Nuſquam alibi *vulgus* maſculino genere uſurpat Horatius; ſemper neutro. Adde, quod *vulgum ſimilem cunctum* ingratam κακοφωνίαν habent.

Inſanit veteres ſtatuas Damaſippus emendo:
Integer eſt mentis Damaſippi creditor? eſto:
Accipe, quod numquam reddas mihi, ſi tibi dicam;
Tum inſanus eris, ſi acceperis? an magis excors
Rejecta praeda, quam praeſens Mercurius fert?
Scribe decem a Nerio: non eſt ſatis: adde Cicutae
Nodoſi tabulas centum, mille adde catenas:
Effugiet tamen haec ſceleratus vincula Proteus.
Cum rapies in jus malis ridentem alienis;
Fiet aper, modo avis, modo ſaxum, &, cum volet, arbor.
Si male rem gerere inſani, contra bene ſani eſt;
Putidius multo cerebrum eſt (mihi crede) Perillî
Dictantis, quod tu numquam reſcribere poſſis.
Audire, atque togam jubeo conponere, quiſquis
Ambitione mala, aut argenti pallet amore;
Quiſquis luxuria, triſtive ſuperſtitione,
Aut alio mentis morbo calet: huc propius me,
Dum doceo inſanire omnis, vos ordine adite.
Danda eſt ellebori multo pars maxima avaris:
Neſcio an Anticyram ratio illis deſtinet omnem.

v. 74. Vulg. Inſani eſt, c. b. ſani.

He-

74. Si male rem gerere insani est, contra bene sani] Duo ex noſtris, Galeanus & Regiae Societatis,

Si male rem gerere inſani, contra bene ſani EST.

Et ſic credo in pluribus aliorum, etſi ipſi taceant. Res quidem parvula eſt: ex duabus tamen lectionibus hanc praetulerim; quia hoc pacto clare magis oratio ad ſequentia continuatur.

76. Quod tu numquam rescribere possis.] Praeſtantiſſimus Nic. Heinſius in libri ſui margine, *Forte*, ait, *legendum*, QUOI. Perperam, ut opinor. *Reſcribere* enim eſt, *reddere*, *ſolvere*; & accuſativum poſt ſe trahit. Terentius Phorm. V, 7.

Sed tranſi ſodes ad forum, atque illud mihi
Argentum *rurſum jube* reſcribi, *Phormio.*
Quadne ego diſcripſi porro illis quibus debui!

ubi Donatus: *Quoniam ad numerationem pecuniae antecedit ſcriptura*, reſcribere *dicebant pro* renumerare. Servius ad Virgilii Aen. VII, 422. *Scribi eſt dari*, *Reſcribi reddi*; Horatius:

Dictantis, quod *tu numquam reſcribere poſſis.*

Vide nos ad Epiſt. II, 1. v. 105. ubi illud etiam ad examen revocabimus, *Scribe decem a Nerio.*

86. Arbitrio Arri, Frumenti quantum] Lego,

atque epulum arbitrio Arri, ET
Frumenti quantum metit Africa.

Centum paria, *atque epulum*, *& frumentum.* Id Librariis perpetuum eſt, ut voculam vel ſyllabam, ſiqua ultra ſenos verſiculi pedes excurrit, penitus omittant. *Et* vero omnium facillime intercipi ſolebat, quia non literis, ſed punctis duntaxat, olim notabatur.

93. Uno-

Heredes Staberî ſummam incidêre ſepulcro;
Ni ſic feciſſent, gladiatorum dare centum
Damnati populo paria, atque epulum arbitrio Arrî, &
Frumenti quantum metit Africa. Sive ego prave,
Seu recte; hoc volui: ne ſis patruus mihi. Credo
Hoc Staberî prudentem animum vidiſſe. Quid ergo
Senſit, cum ſummam patrimoni inſculpere ſaxo
Heredes voluit? Quoad vixit, credidit ingens
Pauperiem vitium, & cavit nihil acrius: ut, ſi
Forte minus locuples uno quadrante periret,
Ipſe videretur ſibi nequior. omnis enim res,
Virtus, fama, decus, divina humanaque, pulchris
Divitiis parent; quas qui conſtruxerit, ille
Clarus erit, fortis, juſtus. Sapienſne? Etiam & rex,
Et quicquid volet. hoc, veluti virtute paratum,
Speravit magnae laudi fore. Quid ſimile iſti
Graecus Ariſtippus? qui ſervos projicere aurum
In media juſſit Libya; quia tardius irent
Propter onus ſegnes. uter eſt inſanior horum?
Nil agit exemplum, litem quod lite reſolvit.

v. 86. Vulg. ET *deeſt.*

Si

93. UNO QUADRANTE PERIRET] Ita editiones priſcae, & pleraeque ex recentioribus. Sed codices Blandinii, & ex noſtris vetuſtiores Leidenſis, Reginenſis, PERISSET.

ut, ſi
Forte minus locuples uno quadrante periſſet,
Ipſe videretur *ſibi nequior.*

Subſtituebant, credo, *periret*; quia utrumque verbum, & *periret* & *videretur*, eodem tempore efferendum eſſe autumabant. Atqui hoc minime neceſſe eſt. Terent. Phorm. I, 1.

Non, ſi rediſſet, *ei pater veniam* daret?

Adelph. II, 2.

Si attigiſſes, ferres *infortunium.*

Noſter Serm. I, 6. v. 79.

In magno ut populo ſi qui vidiſſet, *avita*
Ex re praeberi ſumtus mihi crederet *illos.*

96. DIVITIIS PARENT, QUAS QUI CONSTRUXERIT] Sic priſcae editiones dederunt, unde in ceteras derivatum eſt. Bona tamen pars codicum, in quibus noſtri Leidenſis, Reginenſis cum quattuor aliis, CONTRAXERIT: neque aliter Scholiaſtes Fabricii. Quod nuper adeo a docto Editore in Textum receptum eſt, altero rejecto. Sane ſic uſurpat Apuleius Metam. IX. *Ad iſtum modum, divinationis aſtu captioſo, non parvas* contraxerant *pecunias.* Verius tamen elegantiuſque eſt CONSTRUXERIT: ut Noſter alibi Serm. I, 1. v. 44.

At ni id fit, quid habet pulchri conſtructus *acervus?*

Carm. II, 3.

& exſtructis *in altum*
Divitiis *potietur heres.*

Cicero I. contra Rullum: *Videtis omnibus rebus commodis* conſtructam *& coacervatam pecuniam decemvira-*

Si quis emat citharas, emtas conportet in unum,
Nec ſtudio citharae, nec Muſae deditus ulli;
Si ſcalpra & formas non ſutor; nautica vela
Averſus mercaturis: delirus & amens
Undique dicatur merito. quî diſcrepat iſtis,
Qui nummos aurumque recondit, neſcius uti
Conpoſitis, metuenſque velut contingere ſacrum?
Si quis ad ingentem frumenti ſemper acervum
Projectus vigilet cum longo fuſte; neque illinc
Audeat eſuriens dominus contingere granum;
Ac potius foliis parcus veſcatur amaris:
Si, poſitis intus Chii veteriſque Falerni
Mille cadis, nihil eſt, tercentum millibus, acre
Potet acetum: age, ſi & ſtramentis incubet unde-
Octoginta annos natus, cui ſtragula veſtis,

v. 108. Vulg. QUID. 112. PORRECTUS.

Blat-

viralem. Phil. II, 38. *Itaque tanti acervi nummorum apud iſtum* conſtruantur. Perſius Sat. II, 44.

Rem ſtruere *exoptas, caeſo bove.*

Nihil igitur hic immutandum.

108. QUID DISCREPAT ISTIS?] Miror pleraſque editiones QUID hic obtrudere; cum Venetae antiquae & Loſcheriana QUI recte dediſſent: quibus aſtipulantur quicquid uſquam fere eſt codicum ſcriptorum. *Qui*, i. e. *quomodo:* ut Acron Scholiaſtes. Ita infra v. 260. *Amator excluſus qui diſtat?*

112. PORRECTUS VIGILET CUM LONGO FUSTE] Jam antea, Carm. ſcilicet III, 10. & Epod. XI. pro *porrectus*, quod omnes ibi codices quaſi de compacto perperam exhibeant, ſubſtituimus *projectus*. Atque hic quoque vox eadem reponenda erit, quantumvis reclamantibus Librariis, quorum paucis datum erat habere naſum.

Si quis ad ingentem frumenti ſemper acervum
PROJECTUS *vigilet cum longo fuſte.*

Quid enim hic facit *porrectus?* An tu credis avarum hunc, ſordidum & triparcum, in molli lectulo & culcitra plumea ad acervum frumenti decubuiſſe? atque adeo prae deliciis membra ſibi exporrexiſſe? Certe id denotat *porrectus*, ut Serm. II, 6, v. 106.

Ergo ubi purpurea porrectum *in veſte locavit.*

& ibidem v. 88.

Cum pater ipſe domus palea porrectus *in horna:*

molliter enim tum & delicate recubuit mus ille ruſticus, cui recens palea pro cubili erat. Prudentius Hamartig. v. 856.

Illic purpureo latus exporrecta *cubili*
Floribus aeternis ſpirantes libat odores.

Immo vero nudo, opinor, ſolo vel vili ſtramine *projectus* vigilabat ille, Euclionum omnium miſerrimus. Silius Italicus lib. XV.

Stramine projectus *duro patiere ſub aſtris*
Inſomnes noctes.

Statius Theb. V, 587.

viridi nam ceſpite terrae
Projectum *temere, & patulo caelum ore trahentem.*

Vide plura ad Carm. III, 10. v. 3. Ceterum *porrectus* & *projectus* paſſim a Librariis confundi teſtantur, qui Catullum, Ovidium, alios ad ſcriptorum codicum fidem ediderunt.

127. SI QUIDVIS SATIS EST] Codex Petrenſis, QUODVIS: Excerpta Bodleiana, QUOD HS cum virgula ſuperne poſita; id eſt, *Si quod habes ſatis eſt*. Ex compendioſa ſcribendi ratione orta eſt variatio. Ceterum, etſi illud *quod habes* arridere cuipiam poſſit, tamen recte habet QUIDVIS, ut editiones dederunt. Plautus Mil. III, 1. v. 155.

Com-

Digitized by Google

Blattarum ac tinearum epulae, putreſcat in arca:
Nimirum inſanus paucis videatur; eo quod
Maxima pars hominum morbo jactatur eodem.
Filius aut etiam haec libertus ut ebibat heres,
Dîs inimice ſenex, cuſtodis? ne tibi deſit:
Quantulum enim ſummae curtabit quiſque dierum,
Unguere ſi caulis oleo meliore, caputque
Coeperis inpexa foedum porrigine? quare,
Si quidvis ſatis eſt, perjuras, ſurripis, auſers
Undique? tun' ſanus? populum ſi caedere ſaxis
Incipias, ſervoſve tuo quos aere pararis;
Inſanum te omnes pueri, clamentque puellae.
Cum laqueo uxorem interimis, matremque veneno,
Incolumi capite es? quid ni? neque enim hoc facis Argis,

v. 129. Vulg. TUOS. 132. Quid ENIM? neque TU hoc.

Nec

Commodulum obſona, ne magno ſumtu: mihi quidvis ſat eſt.

Turpilius Lindia, apud Priſcianum de Metris Comicis:

Profecto ut quiſque minimo contentus fuit,
Ita fortunatam vitam vixit maxime,
Ut philoſophi aiunt, iſti quibus quidvis ſat eſt.

129. SERVOSVE TUOS, QUOS AERE PARARIS] Recte quidem *aere paráris*, ut Salluſtius Jugurth. c. XXXI. *Servi*, aere parati, *injuſta imperia dominorum non perferunt.* Sed illud inconcinne admodum,

ſervoſve *tuos*, quos aere pararis.

Si enim ſemel *tuos* dixeris, nihil attinet illa adjicere, *quos aere pararis:* ut ne addam *ſervos tuos quos κακοφωνίᾳ* ſua aures offendere & vulnerare. Equidem auſim quavis ſponſione contendere numquam hoc ab Horatio profectum eſſe. Quid multa? leviſſima ſane mutatione locum integrum olim praeſtiti; quod poſtea vidi ab elegantis ingenii viro Tanaquillo Fabro occupatum, & a celeberrimo Dacierio comprobatum:

Servos ve, TUO *quos aere pararis.*

Nihil vel e tripode verius dici potuit. Terent. Phorm. III, 2. v. 26.

Vendidit. Quam indignum facinus, ancillam aere *emtam* ſuo.

Noſter Epiſt. II, 2. v. 12.

meo *ſum pauper in* aere.

Sic *aere de ſuo monumentum poſuit.* Gruter. pag. 549. 10. C. LANIUS C. L. EROS AERE DE SUO.

132. QUID ENIM? NEQUE TU HOC FACIS ARGIS] Locus ſane difficilis & interpretibus moleſtus:

Cum laqueo uxorem interimis matremque veneno,
Incolumi capite es? quid enim? neque tu hoc facis Argis,
Nec ferro, ut demens genetricem occidit Oreſtes.

Ubi *quid enim* matricidae verba eſſe volunt, negantis ſe ideo inſanire. Atqui *quid enim* non negantis eſt oratio, ſed confirmantis. Ita Serm. I, 1.

Militia eſt potior: quid enim? *concurritur: horae*
Momento aut cita mors venit, aut victoria laeta.

Probat hic, ut vides, colligitque, militiam eſſe potiorem. Atque ita paſſim uſurpant boni auctores. Sine dubio igitur ſunt verba haec Stoici, in argumentatione pergentis. Atque adeo priora illa ſine interrogatione per Ironiam proferenda ſunt, *Incolumi capite es. Quid enim?* Sic enim recte procedet oratio, & *Quid enim* hoc pacto confirmantis erit, quod poſt interrogationem eſt negantis. Quae autem ſequuntur, *Neque tu hoc facis Argis.* Stoicus quidem loquitur, ſed ex matricidae perſona: & perinde eſt ac ſi diceret, *Dices, neque hoc Argis facio, neque ferro matrem occido: cur itaque, ut Oreſtes, inſanus voces? Quid?* reſpondet Stoi-

Nec ferro ut demens genetricem occidis Oreſtes.
An tu reris eum occiſa inſaniſſe parente?
Ac non ante malis dementem actum Furiis, quam
In matris jugulo ferrum tepefecit acutum?
Quin, ex quo eſt habitus male tutae mentis Oreſtes,
Nil ſane fecit quod tu reprehendere poſſis:
Non Pyladen ferro violare, auſuſve ſororem eſt
Electram: tantum maledicit utrique, vocando
Hanc furiam, hunc aliud, juſſit quod ſplendida bilis.
Pauper Opimius argenti poſiti intus & auri,
Qui Veientanum feſtis potare diebus
Campana ſolitus trulla vappamque profeſtis,

v. 133. Vulg. OCCIDIT. 139. EST *deeſt.*

Quon-

Stoicus, *An tu Argis demum, occiſa ibi matre, tum primum inſaniſſe Oreſtem putas? Quin multo ante, dum peregre fuit, inſanivit, priuſquam matrem occidiſſet. Nihil itaque attinet, quo loco, aut quo modo id ſcelus perpetres: ſiquidem matrem interimis, certe inſanus haberi debes.* Nullam aliam, ſi ſapis, in recepta lectione ſententiam quaeres. Sane quattuor apud Pulmannum codices pro *quid enim* QUID NI exhibent. Quippe *enim* in ſcriptis exemplaribus hoc fere modo (*n.*) compendioſe notatur; unde proclivis erat Librariis lapſus a *quid ni* ad *quid enim*, & viciſſim. Porro & *tu* in illis quae ſequuntur, *Neque tu hoc facis Argis*, facile pro *n* ſive *enim* decipere potuit; quin & a codice Reginenſi omnino abeſt. Levi igitur brachio ſic verſum concinnare poteris,

Incolumi capite es? QUID NI? *neque* ENIM *hoc facis Argis.*

quorum alterum a ſcriptis codicibus venit, alterum ab eruditiſſimi Lambini conjectura. *Quidni incolumi?* ait Stoicus, urbane & εἰρωνικῶς: *neque enim aut Argis aut ferro matrem jugulas; ut pro Oreſte habendus ſis.* Eadem facetia, Noſter alibi Art. Poët. 382.

Qui neſcit, verſus tamen audet fingere. quid ni?
Liber & ingenuus, praeſertim cenſus equeſtrem
Summam nummorum, vitioque remotus ab omni.

Equidem, ut vulgatam lectionem, demta interrogatione, non improbo: ita hanc fortiorem & elegantiorem eſſe plures, opinor, cenſebunt.

133. UT DEMENS GENETRICEM OCCIDIT ORESTES] Ita ſane: quia in proximo erat nominativus *Oreſtes*, tertiam in verbo *occidit* perſonam nobis dederunt, ut ſupra Epod. X. *Juverit* ſubſtituerunt pro *Juveris*; nempe quia *praeda* id flagitare videbatur. At quanto melius Pulmanni codices duo, Berſmanni unus, ex noſtris Regius & Magdalenenſis & Lambethanus & a prima manu optimus Reginenſis,

neque tu hoc facis Argis,
Nec ferro, ut demens, genetricem OCCIDIS, *Oreſtes.*

Sententia quidem eadem utrobique eſt: at orationem hoc modo nitidiorem venuſtioremque fieri, hoſpes plane in poëtis ſit, qui non ultro agnoſcat.

137. MALE TUTAE MENTIS ORESTES] Non placuit hoc ſummo viro Nic. Heinſio: *Forte*, ait, *male* MOTAE, *ut infra* v. 278. *commotae crimine mentis.* Scilicet haud meminerat medicorum verbum eſſe *Tutus*, perinde fere ac *ſanus*, *incolumis.* Celſus II, 3. *Haec valetudo, ut ſpatium aliquod habebit, ſic* tuta *erit.* II, 8. *Alvus in hac valetudine ea* tuta *eſt, quae quotidie coacta, eaque convenientia his quae aſſumuntur reddit.* & ibidem: *In quo omnia haec ſunt, is ex toto* tutus *eſt.* Ergo eleganter dictum eſt, *male tutae mentis*, ut *male ſanae*: neque quidquam hic immutandum.

139. AUSUSVE SORORUM ELECTRAM] Pulmanni liber optimus cum Regio addunt *eſt*: *auſuſve ſororem* EST *Electram.* Recte. Librarii pro more ſuo omiſerunt; quia Hexameter citra id integer eſt.

151. AVIDUS JAM HAEC AUFERET HERES] Nic. Heinſius ex conjectura emendat:

Ni

Quondam lethargo grandi eſt oppreſſus; ut heres
Jam circum loculos & clavis laetus ovanſque
Curreret. hunc medicus multum celer atque fidelis
Excitat hoc pacto: menſam poni jubet, atque
Effundi ſaccos nummorum, accedere pluris
Ad numerandum: hominem ſic erigit. addit & illud;
Ni tua cuſtodis, avidus jam haec auferet heres.
Men' vivo? Ut vivas igitur, vigila: hoc age. Quid vis?
Deficient inopem venae te, ni cibus atque
Ingens accedit ſtomacho fultura ruenti.
Tu ceſſas? Agedum, ſume hoc ptiſanarium oryzae.

Quan-

v. 154. Vulg. ACCEDAT.

Ni tua cuſtodis, avidus jam JAM *auferet heres.*

Satis quidem probabiliter: neque tamen recepta lectio temere eficienda.

154. INGENS ACCEDAT STOMACHO] Vide modo hos duos verſiculos:

Deficient inopem venae te, ni cibus atque
Ingens accedat ſtomacho fultura ruenti.

Ubi primo ACCEDIT reponendum eſt, fide codicum multo plurium, novem ſcilicet ex noſtris, quinque ex ſex Pulmannianis, trium ex Berſmannianis quattuor. Ceteri interpretes, editiones veteres patienter ſecuti, variantem hic lectionem diſſimulant. *Ni accedit*; ut paullo ante v. 151. *Ni tua cuſtodis.* Serm. I, 2. 95. *Ni Catia eſt.* II, 7. v. 118. *Ocius hinc te Ni rapis.* Illud deinde mecum conſidera, *Ni cibus atque ingens fultura accedit ſtomacho ruenti.* Quid ſodes ſibi illa volunt *cibus atque ingens fultura?* Sane *cibus* ſtomachi fultura eſt; ut Lucret. II.

Et fulcire cibis *atque omnia ſuſtentare.*

IV, 865.

Propterea capitur cibus, ut ſuffulciat artus.

Columella VI, 24. *Quae vacca, cum partum edidit, niſi* cibis fulta eſt, *quamvis bona nutrix, labore fatigata nato ſubtrahit alimentum.* Vinum quoque potentiſſime reficit & *fulcit venas deficientes.* Seneca Epiſt. XCV. *Antiqui medici neſciebant dare* cibum *ſaepius, &* VINO fulcire venas cadentes. Idem De Beneficiis III, 9. *Quid aſſediſſe aegro, & cum valetudo ejus ac ſalus momentis conſtaret, excepiſſe idonea* cibo *tempora, &* cadentes venas VINO refeciſſe, *& medicum adduxiſſe morienti?* Naſo in Pont. I, 3.

Et jam deficiens *ſic ad tua verba revixi,*
Ut ſolet infuſo vena redire MERO.

Recte ergo & eleganter hic habet *fultura:* locum tamen integrum & ſanum eſſe nondum auſim praeſtare. Quippe illud *ingens* fultura, ut quovis loco non optimum foret epitheton, ita hic peſſimum eſſe videtur. Non enim ideo deficiunt venae, ſi non *ingenti* fultura ſuſtinentur: modica utique & quantulacumque fultura praecaveri id malum poteſt. *Deficient*, inquit, *venae, niſi ingens fultura accedit*; quod perinde eſt ac ſi diceret, *Morieris; niſi ex toto incolumis es*: cui enim ingens fultura ſuppetit, is ex toto tutus eſt. Quare facile inducor; ut illud *ingens* in mendo cubare exiſtimem. Quid ſi ſic corrigamus?

Deficient inopem venae te; ni cibus, atque
PRAESENS *accedit ſtomacho fultura ruenti.*

Ni fultura praeſens accedit: unde aegrotus, maturandum eſſe auxilium ratus, continuo infert, *Tu ceſſas?* Sic *praeſens auxilium, praeſens remedium, praeſens medicina* paſſim apud auctores. Certe *praeſens* vel ſimile quid neceſſarium videtur ſententiae. Non enim de moribundo duntaxat, ſed de quovis etiam ſaniſſimo id verum erit, *Deficient te venae, niſi cibus accedit:* fame enim tandem morietur. Sed illud intereſt, quod alteri *praeſens* auxilio opus eſt; alter ſine periculo differre poteſt aliquantiſper. Qui melius quid conjecerit, cum ego vatem optimum libens perhibebo.

Quanti emtae? Parvo. Quanti ergo? Octuſſibus. Eheu!
Quid refert, morbo, an furtis pereamve rapinis?
Quiſnam igitur ſanus? Qui non ſtultus. Quid avarus?
Stultus & inſanus. Quid? ſi quis non ſit avarus;
Continuo ſanus? minime. Cur, Stoice? Dicam.

Non

v. 156. Vulg. OCTO ASSIBUS. 157. PEREAMQUE.

156. QUANTI ERGO? OCTO ASSIBUS] Lambini hoc facinus eſt; qui exploſa vetere lectione OCTUSSIBUS, primus hanc quae nunc paſſim circumfertur in ejus ſedem intruſit: *ineptam* ſcilicet alteram & *corruptam* clamitans, quippe *octuſſe* numero ſingulari, non *octuſſibus* numero multitudinis dictum oportuiſſe. Hunc ſequuntur Cruquius Torrentiuſque, etſi inviti quodammodo & repugnantes. Ita demum evenit, ut quod germaniſſimae Latinitatis & nativae elegantiae eſt, indignis modis quaſi furca hinc ejiceretur. Nos pro more & penſo noſtro pergemus de Horatio bene mereri; & veram lectionem, neglegentia interpretum proditam, poſtliminio revocabimus:

Quanti emtae? parvo. quanti ergo? OCTUSSIBUS.

Utrumvis quidem recte dixeris, *Ptiſanarium oryzae vênit octuſſe*, vel *vênit octuſſibus*: magis tamen amabant veteres in hac locutione numerum pluralem. Cicero De Officiis II, 17. *Ne Marco quidem Seio vitio datum eſt, quod in caritate* ASSE *modium populo dedit.* Vides hic numerum ſingularem; ſed Livius, Plinius aliique pluralem maluerunt. Livius IV, 16. *L. Minucius bove aurato donatus eſt, ne plebe quidem invita, quia frumentum Maelianum* ASSIBUS *in modios aeſtimatum plebi diviſit.* Plinius Hiſt. XVIII, 3. *Manius Marcius aedilis plebis primum* (lege *primus*) *frumentum populo in modios* ASSIBUS *donavit.* Et mox, *Trebius in aedilitate* ASSIBUS *populo frumentum praeſtitit.* Et iterum, *M. Varro auctor eſt, cum L. Metellus in triumpho plurimos duxit elephantos,* ASSIBUS *ſingulis* (lege *ſingulos*) *farris modios fuiſſe.* Feſtus in voce Peculatus: *Poſtquam aere ſignato uti coepit populus R. Tarpeia lege cautum eſt, ut bos* CENTUSSIBUS, *ovis* DECUSSIBUS *aeſtimaretur.* Animadvertis, opinor, non modo *aſſibus modios* gemino plurali dici; ſed & *aſſibus frumentum, bovem centuſſibus, ovem decuſſibus* altero ſingulari: plane ut apud Noſtrum, *ptiſanarium octuſſibus.* Quod perinde eſt, ac ſi diceret, *ſingula id genus ptiſanaria de medicorum officinis octuſſibus emi ſolere.* Sic itaque loquebantur; *Hoc quidem, quod in manibus fero, ptiſanarium* octuſſe *ſive octonis aſſibus emtum eſt: hoc genus ptiſanarium* octuſſibus *emitur.* Poſteriorem autem phraſin hic uſurpavit medicus; quia non unico ptiſanario ingeſto ſanari potuit Opimius; ſed pluribus quotidie opus habuit, donec paullatim integre convaleſceret. Itaque uno reſponſo & pretium ptiſanarii indicavit Medicus; & illud inſuper ſignificavit, plura id genus ſumi oportere. Quo damno exanimatus ille avarus, continuo exclamat, *Eheu, quid refert, morbone an medendi ſumptibus peream.* Rectius igitur OCTUSSIBUS hic legemus; quod & editiones veteres & omnes omnium codices exhibuerunt. Nam quod Lambinus ſuſpicatur, olim hic extitiſſe *oct' aſſibus*: quia *U* litera in libris aliquot litura non vacabat; in ea re, credo, fallitur: & potius eſt, ut *octoſſibus* fuerit; quod in codice Regio habetur, litera *U* ſuperne adſcripta. Tum autem quod Cruquius memorat, in vetuſtiſſimo Blandinio eſſe *oct. aſſibus*, id quidem a manu ſecunda interpolatum fuiſſe veri ſimillimum eſt: nam in ea re ſubinde annotanda nimium is indiligens erat. Sic in Magdalenenſi noſtro nunc quidem *octoaſſibus* praefertur; at a principio erat *octuſſibus*, ut raſura & literae veſtigia manifeſte indicant.

157. AN FURTIS PEREAMQUE RAPINIS] Ita olim dederunt editiones priſcae: mox exorta eſt interpolatorum natio, qui NE pro *que* paſſim ediderunt;

Quid refert morbo, an furtis, pereamne rapinis?

Quod ne Latinum quidem eſt: *ne* enim in hac locutione ſemper antecedit *τὸ an*, numquam ſubſequitur; ut Carm. II, 3.

Diveſne priſco natus ab Inacho
Nil intereſt, an *pauper.*

Hoc igitur, ut ſane meritum erat, repudiato, veterem lectionem QUE in ſedes priſtinas reſtituerunt Lambinus & Cruquius. Sed cum codices ex noſtris aliquot, Regius ſcilicet. Galeanus, & Magdalenenſis clare habeant VE; idque ipſum voluiſſe videantur, qui NE hic exhibeant; nulla mihi dubitatio eſt, quin ea ſola vera ſit Horatii ſcriptura,

Quid refert morbo, an furtis pereamVE rapinis?

Quid refert, *morbo* peream, *an furtis* medici, *rapiniſve* heredis? Ceterum *ve* & *octuſſibus* probavit

Digitized by Google

Non eſt cardiacus, Craterum dixiſſe putato,
Hic aeger. recte eſt igitur; ſurgetque? negabit:
Quod latus, aut renes morbo tentantur acuto.
Non eſt perjurus, neque ſordidus. inmolet aequis
Hic porcum Laribus. verum ambitioſus & audax.

v. 163. Vulg. TENTENTUR.

Na-

vit etiam doctiſſimus Baxterus. Si NE admittis, tum tollendum erit *an:*

Quid refers, morbo, furtis, pereamne rapinis?

158. QUISNAM IGITUR SANUS? QUI NON STULTUS] Non animadvertunt Interpretes elegantiam hujus loci; cum ſic verba illa accipiunt, *Qui non* eſt *ſtultus.* Tu vero ſic potius interpretare, *Qui* eſt *non ſtultus.* Haec autem quam non prorſus eadem ſint, aut jam, opinor, ſentis, aut mox perſentiſces. Cicero pro Fonteio cap. VI. *Quid opus eſt* ſapiente *judice? quid eratere* non ſtulto? Idem in Oratore c. 7. *Ut ea qui utantur*, non ſtulti *homines haberi poſſint, etiam plerumque* prudentes. Seneca Controv. XXI. *Servus* non ſtultus *tergum & caput ſuum deliciis praeſentibus praetulit.* Controv. XXXII. *Ego* ſanitatis *meae, ſi potuero, argumenta colligam. Dicam in Senatu* non ſtulte *ſententiam.* Plautus Moſtell. I, 3.

Equidem pol miror te non ſtultam *ſtulte facere.*

Terent. Heaut. II, 3.

Tuum eſſe in potiuinde periclum non vis: haud ſtulte *ſapis.*

Reſtituenda ea lectio Naſoni, perſpicaciſſimo Nic. Heinſio non intellecta, Triſt. lib. V. Eleg. 5. ubi poëta inter Getas uxoris natalem celebrans & rem divinam faciens, miratur fumos e ture aſcendentes Italiam verſus ferri:

Aſpice, ut aura tamen fumos e ture coortos
In partes Italas & loca dextra ferat.

Igitur prope eſt, ut ſenſu eos praeditos eſſe credat; quales olim in funere Eteoclis & Polynicis in duas partes ſe ſcidiſſe, tamquam odiis ardentium fratrum ipſi eſſent animati, Callimachus tradidit:

Senſus ineſt igitur nebulis, quas exigit ignis.

Et ſe quidem antea pro fabula habuiſſe illud Callimachi; nunc tamen fidem ei habere, cum huic ipſi fumo ſenſum ineſſe videat:

Hoc memini quondam fieri non poſſe loquebar:
Et me Battiades judice falſus erat.
Omnia nunc credo: cum tu CONSULTUS *ab Arcto*
Terga, Vapor, dederis, Auſoniamque petas.

Ita ex conjectura edidit Heinſius, & *conſultus* ad *καπνομάντειαν* refert. Perperam profecto; neque pro ſolita ſua ſagacitate: nulla enim hinc omina aut praeſagia captabat Ovidius: ne unicum verbum eſt, quod illo trahi poſſit. Enimvero reponenda eſt elegantiſſima ſcriptorum codicum lectio, quam *nihil eſſe* vir ſummus pronuntiat, ipſe mirum in modum deceptus & falſus animi:

Omnia nunc credo: cum tu NON STULTUS *ab Arcto*
Terga, Vaper, dederis, Auſoniamque petas.

Non ſenſu modo praeditus erat ille fumus, ſed *non ſtulte* ſapuit, Naſone judice; cum relictis regionibus Geticis Italiam verſus volaret, ab horrido illo caelo ad beatiores tractus migraturus: ipſo ſcilicet poëta idem facturo, ſi copia daretur. Quid, rogo te, hac lectione verius? quid venuſtius? Sic idem alibi in Arte Am. III, 253.

Aut Helene: quam non ſtulte, *Menelae, repeſcis;*
Tu quoque non ſtulte, *Troice raptor, habes.*

& ibidem 357.

Cantaque non ſtulte *Latronum praelia ludat.*

Propertius III, 21.

Et quaecumque volens reperit non ſtulta *puella.*

Iterum Cicero de Oratore II, 68. *Ut vel* non ſtultus *quaſi ſtulte cum ſale dicat aliquid.*

163. MORBO TENTENTUR ACUTO] Venetae priſcae & Loſcheriana, TENTANTUR, atque ita major pars codicum; ex noſtris octo: neque aliter citat Priſcianus p. 691. ubi & tres manuſcriptos in eadem lectione conſentire vidi,

Quod latus aut renes morbo TENTANTUR *acuto.*

Quod indicativum modum hic recipit, ut ſupra v. 120.

eo quod
Maxima pars hominum morbo jactatur *eodem.*

Revocetur itaque antiqua ſcriptura, nullo ſuo merito de avitis ſedibus depulſa. Ceterum imitatus eſt Serenus Sammonicus cap. III.

Portio ſi capitis morbo tentetur acuto.

& XXIII.

Si latus immeritum morbo tentatur acuto.

Naviget Anticyram. quid enim differt, balatrone
Dones quicquid habes, an numquam utare paratis?
Servius Oppidius Canuſî duo praedia, dives
Antiquo cenſu, gnatis divîſſe duobus

v. 166. Vulg. Barathrone.

166. Barathrone Dones quicquid habes] Jam olim, ut ex Scholiaſtis diſcere licet, locus hic ambiguae erat lectionis. Plures quidem codices, & editiones omnes habent, *Barathrone dones*: quod erit, in ventrem & ingluviem profundere: ut Epiſt. I, 15. Maenius ille helluo *macelli barathrum* dicitur. Atque hanc enarrationem ſecuti ſunt Treſviri Interpretes. Quam tamen ſi admittis; vide annon elegantius reponere poſſis *damnes* pro *dones*?

quid enim differt, barathrone
Damnes *quicquid habes, an numquam utare paratis?*

ut Sidonius Apollinaris Carm. V. verſ. 325.

poſt quina Vitelli
Millia, famoſi ventris damnata barathro.

Illud tamen lectionem hanc penitus evertit, quod nondum *helluones & nepotes* perſtringit noſter (quos verſu demum 224. inſectatur) ſed *ambitioſos & audaces* hic ſugillat, ut recte vidit vir egregius Dan. Heinſius. Conſideranda itaque eſt alia, quam ſuppeditant codices noſtri Reginenſis & Galeanus, & Scholiaſtae quoque agnoſcunt;

quid enim differt, balatro ne
Dones quicquid habes, an numquam utare paratis?

hoc eſt, *dones ne & profundas quicquid habes, ut balatro.* Balatro autem eſt homo nihili, decoctor, qui ſua ſtulte prodigit. Gloſſae Labbaei: Ἄσωτος, *ganearius, luxurioſus, prodigus, profuſus, ſumtuoſus, balatro.* Varro de Re Ruſt. II, 5. *Videbo jam vos, inquit,* balatrones, *& huc afferam meum corium & flagra.* Lucretius III, 968.

Auſer abhinc lacrimas, balatro, *& compeſce querelas.*

Ita veriſſime emendavit Nic. Heinſius ad Ovidii Amor. III, 3. cum ſcripti codices ibi *barathro* habeant, ut hic apud Flaccum. Profecto ſua ſe facilitate & bonitate ſatis commendat haec lectio, *Balatrone*: atque illud haud levem ei gratiam conciliat, quod Nic. Heinſio placuerit: adhuc tamen reſtat altera, in duobus codicibus a Berſmanno reperta, quae fortaſſis omnibus palmam praeripere ſuo jure mereatur.

quid enim differt, balatroni
Dones quicquid habes, an numquam utare paratis?

Certe particula disjunctiva *Ne* tuto hinc abeſſe poteſt; ut Epiſt. II, 2. v. 166.

Quid refert, vivas numerato nuper, an olim?

& Serm. II, 7. v. 58.

Quid refert, uri virgis ferroque necari
Auctoratus eas, an *turpi clauſus in arca?*

Jam autem ſententiâ erit, Quid differt, utrumne avarus numquam rebus partis utare, an ambitioſus & *audax* ſive turbulentus, ſeditioſus, bona omnia profundas in aucupanda plebis gratia & ſuffragiis venandis? *Dones balatroni,* ut Serm. I, 2. v. 56.

Qui patrium mimae donat *fundumque laremque.*

Balatrones autem & ejuſmodi nebulones nullius bonae frugis ſectari & comedere ſolebant ambitioſos, qui muneribus ludiſque exhibendis, & pauperibus ſportula deliniendis, aliiſque id genus ſumtibus, largos ſe benignoſque eſſe & haberi ſtudebant. Unde illud initio Sermonis I, 2.

Mendici, mimae, balatrones, *hoc genus omne*
Moeſtum ac ſollicitum eſt cantoris morte Tigelli;
Quippe benignus *erat.*

Favent quoque huic lectioni appoſitiſſima loca Vopiſci in Carino c. 20. & 21. ubi Junium quendam Meſſaliam, plane *ambitioſum* hunc Horatianum, culpat; quod popularis aurae gratia patrimonium omne in balatrones & hiſtriones prodegerat. *Legas,* inquit, *hunc locum Junius Meſſalla, quem ego libere culpare audeo: ille enim patrimonium ſuum* Scenicis dedit; *heredibus abnegavit: matris tunicam dedit* mimae, *lacernam patris* mimo, &c. *Et haec quidem idcirco in literas retuli, quo futuros editores* (munerum) *pudor tangeret, ne patrimonia ſua, proſcriptis legitimis haeredibus,* mimis et balatronibus deputarent. Sane Vopiſcus hunc ipſum Flacci locum reſpexiſſe videatur. Et res enim & verba utrobique ſunt eadem. Nam inter alia de impenſis *munerum & ludorum* hic agi, vel ex verſu 182. conſtiterit,

In cicere atque faba bona tu perdaſque lupinis?

Donare autem *balatroni* id ipſum eſt quod *deputare balatronibus*: ſingularem enim hic numerum vim pluralis habere, vulgatum eſt & tralatitium. Ceterum debita laude fraudandus non eſt Heinſius pater; qui hoc ipſum ex conjectura, ut videtur, feliciter protulit; in eo tantum ſe fruſtra-

Fertur, & hoc moriens pueris dixiſſe vocatis
Ad lectum: Poſtquam te talos, Aule, nuceſque
Ferre ſinu laxo, donare, & perdere vidi;
Te, Tiberi, numerare, cavis abſcondere triſtem:

v. 170. Vulg. Haec. 172. Ludere.

Ex-

tus, quod *balatronem* de uno quodam paraſito, non de tota nebulonum & ſcurrarum turba interpretatus eſt.

170. Et haec moriens] Editiones vetuſtae, & manuſcripti fere omnes, *Hoc moriens pueris dixiſſe*. Quod altero rectius: ſic infra v. 190. Dicere *quod* ſentit; non ut vulgo, *Quae*.

172. Donare et ludere vidi] Sic quidem Librarii quaſi conjurati in omnibus codicibus tradiderunt: quaero, an ipſe Auctor? Equidem cras fortaſſis id credere poſſim, hodie certe nihil. Expendamus paulliſper locum integrum:

poſtquam te talos, Aule, nuceſque
Ferre ſinu laxo, donare & ludere vidi;
Te, Tiberi, numerare, cavis abſcondere triſtem.

Donare, inquit Scholiaſtes, *ad Nuces refertur, ludere ad Talos.* Nihil potuit ineptius: *Ludere* enim tam ad nuces, quam talos refertur; & *donare* etiam ad utrumque. Suetonius Auguſto c. 83. *Animi laxandi cauſſa modo piſcabatur hamo, modo* talis *aut ocellatis* nucibuſque ludebat *cum pueris minutis.* Ergo vitio hic dat pater Aulo filiolo, quod *talis nucibuſque* LUDERET. Nimium profecto iracunde, atque, ut illud addam, ſtulte. Quorſum enim datos eſſe talos aut nuces, niſi ut iis *luderetur?* Hoccine ut in puerulo quis criminetur? Quin & alter ille Tiberius, qui jam tum avaritiae ſemina oſtendebat, *ludebat* ſine dubio cum fraterculo. Illud etiam vide, quam praepoſtere iſta ſocientur, *Donare & ludere:* qui enim ſemel talos *donaverit*, quomodo ſodes *ludere* iis poſtea potuerit? Haec ſane abſurditatem omnem ſuperant. Quid ergo hic reprehendit pater Oppidius? Non utique quod talis *luderet* filius; ſed quod *ſinu laxo* & neglegenter eos ferret, ut ſaepe exciderent & *perderentur*; temere etiam cuivis eos *donaret*; finito luſu, ſic projectos relinqueret, neque in poſterum ſervandos reponeret; atque adeo negligentis & prodigi olim hominis ſpecimen exhiberet. In fratre vero contraria indoles elucebat, avaritiae ſcilicet & ſordium; cum ſtatim a luſu ſtudioſe talos *numeraret*, quin & in cavis anguliſque *abſconderet*, metuens & ſollicitus ne a quoquam ſurriperentur. *Sinu laxo*, ut eleganter Seneca de Beneficiis IV, 24. *Non recipit* ſordidum *Virtus amatorem*, ſoluto *ad illam* ſinu *veniendum eſt.* Quid ergo? Equidem, vel centum Librariis obnitentibus, aio & contendo ſic Horatium dediſſe;

Ferre ſinu laxo, donare & PERDERE *vidi.*

Sententiam, opinor, jam vidiſti: verba ipſa ſic inter ſe conveniunt, ut nequeant ſine injuria divelli, Martialis IV, 40.

Jam donare *potes, jam* perdere; *plenus honorum,*
Largus opum. Expecto, Poſtume, quid facias.

VI, 30.

Sex ſeſtertia ſi ſtatim dediſſet,
Cum dixti mihi, Sume, tolle, dono:
Deberem tibi, Paete, pro ducentis.
At nunc cum dederis *diu moratus,*
Sex ſeſtertia, Paete, perdidiſti.

Seneca de Benef. VI, 4. *Si cum daret, ſuſpiravit, vultum adduxit*, perdere *ſe credit, non* donare. VII, 32. *Non eſt magni animi* dare & perdere: *hoc eſt magni animi* perdere & dare. De Vita Beata XXIV. *Quid tu, inquit, recepturus* donas? *immo, non* perditurus. Tacitus Hiſt. I, 30. *Falluntur, quibus luxuria ſpecie liberalitatis imponit:* perdere *iſte ſciet, non* donare. Ceterum *perdere talos* non ſolum extra luſum, ſed in ipſo etiam luſu potuit Aulus; cum frater ſcilicet Tiberius, ludo lucroque attentior, omnes illius talos victor auferret. Elegantiſſimus locus eſt apud Apollonium Rhodium, ubi Cupidinem & Ganymedem inducit talis aureis ludentes; quorum ille aſtutus & nequam ſimplici Ganymedi manum adierit, & os ſubleverit; hic omnes talos, duobus exceptis, mox & iſtos quoque moerens *perdiderit*. Digni ſane ſunt verſus, qui & hic legantur: lib. III. v. 117.

ἀμφ' ἀστραγάλοισι δὲ τώγε
Χρυσείοις ἅτε κοῦροι ὁμήθεες ἑψιόωντο·
Καί ῥ' ὁ μὲν ἤδη πάμπαν ἐνίπλεον ᾧ ὑπὸ μαζῷ
Μάργος Ἔρως λαιῆς ὑποΐσχανε χειρὸς ἀγοστῷ
Ὀρθὸς ἐφεστηώς· γλυκερὸν δέ οἱ ἀμφὶ παρειὰς
Χροιῇ θάλλεν ἔρευθος. ὁ δ' ἐγγύθεν ὀκλαδὸν ἧστο
Σῖγα κατηφιόων, δοιὼ δ' ἔχεν, ἄλλον ἴδ' αὔτως
Ἄλλῳ ἐπιπροϊεὶς, κεχόλωτο δὲ καγχαλόωντι.
Καὶ μὴν τούς γε παρᾶσσον ἐπὶ προτέροισιν ΟΛΕΣΣΑΣ
Βῆ κενεαῖς σὺν χερσὶν ἀμήχανος.

Digitized by Google

Extimui, ne vos ageret veſania diſcors;
Tu Nomentanum, tu ne ſequerere Cicutam.
Quare per Divos oratus uterque Penatis,
Tu cave ne minuas, tu ne majus facias id,
Quod ſatis eſſe putat pater, & natura coërcet.
Praeterea, ne vos titillet gloria, jure-
Jurando obſtringam ambo: uter aedilis, fueritve
Veſtrum praetor, is inteſtabilis & ſacer eſto.

In

Quare omnino reponendum eſt *perdere*; ſeu in luſu id factum eſſe malis, ſeu extra luſum: certe de Horatii corio & fama ludebant, qui primi hic ſubſtituebant *ludere*.

174. AGERET VESANIA DISCORS] Nic. Heinſius in libri ſui margine, *Forte*, inquit, *legendum*, *Veſania* DISSORS. De quo vocabulo conſule ipſum, ſi vacat, ad Epiſtolam Sabini primam, verſ. 35. & nos ad Carm. III, 29. v. 28. Ceterum hic potius retineo vulgatam lectionem: Avaritia quippe & Luxuria diſſident inter ſe & diſcordant.

183. LATUS UT IN CIRCO SPATIERE, AUT AENEUS UT STES] Editiones Venetae & Loſcheriana, & aliae credo omnes ante Lambinum LAETUS. Quod & ſcriptis codicibus repugnat, & manifeſte vitioſum eſt. Heinſius filius ex conjectura, *Forte*, inquit, LENTUS; quod & mihi in mentem venerat. Sane *lentus* & *ſpatiari* aptiſſime junguntur, ut apud Ovidium Art. I, 67.

Tu modo Pompeia lentus ſpatiare *ſub umbra*.

Metam. II, 572.

nam dum per litora lentis
Paſſibus, *ut ſoleo*, *ſumma* ſpatiarer *arena*.

Sed illud huic emendationi incommode accidit, quod non *Aedilis* & *Praeteris* duntaxat, ſed cujuſvis hominis otioſi erat, *lente in circo ſpatiari*: quid enim vetuit? Noſter, cum a negotiis vacuus *Fallacem* Circum *veſpertinumque pererrabat Saepe forum*, lente, opinor, & tardo gradu incedebat, non quaſi hoſtem fugiens currebat. Quare ſatius erit, ut lectionem omnium codicum auctoritate nixam, LATUS, retineamus. Ut enim *ſublimis incedere*, pro faſtuoſe & magnifice, ſaepius occurrit: Auctor Octaviae v. 704.

Sublimis *inter civium laeta omina* Inceſſit:

ita eodem ſenſu, & pari metaphora, *latus incedere* vel *ſpatiari* dictum eſſe videatur. Cicero certe & *erigi* & *latiorem fieri* eadem tranſlatione pro *animos tollere* poſuit; Acad. II, 41. *Eſt enim animorum ingeniorumque naturale quoddam quaſi pabulum conſideratio contemplatioque naturae*: erigimur, latiores *fieri videmur*, *humana deſpicimus*. Et ut Graeci ἄκροις ποσὶ βαίνειν, ἐπ' ἄκρων ὀνύχων βαδίζειν, *ſummis pedibus ingredi*, de homine ſublimiter & ſuperbe incedente uſurpant: ita qui alis ſubnixis & cubitis anſatis faſtuoſe ambulant, neſcio cur non *lati incedere* recte dicantur. Plautus Perſa II, 5.

Subnixis alis *me inferam*, *atque amicibor* glorioſe:
Sed quis hic anſatus *ambulat?* Magnifice *conſcreabor*.

Seneca Epiſt. LXXVI. de Hiſtrionibus: *Cum praeſente populo* elati inceſſerunt *& cothurnati*: *ſimul exierunt*, *excalceantur*, *& ad ſtaturam ſuam redeunt*, ubi MSti omnes LATI, teſte Grutero. Iterum de iiſdem Epiſt. LXXX. *Ille qui in ſcena* elatus incedit, *& haec reſupinus dicit*, *En impero Argis*. Etiam hic plerique apud Gruterum codices LATUS vel LATIUS. Et iterum de divitibus & nobilibus Epiſt. CXV. *Omnium iſtorum*, *quos* incedere altos *vides*, *bracteata felicitas eſt*. Silet hic Gruterus: tu perpende, annon hic olim fuerit LATOS. Ovid. Heroid. IX, 127.

Ingreditur late *lato ſpectabilis auro*.

Verum hic potius τὸ *late* referendum erit ad *ſpectabilis*; ut noſter Carm. III, 16.

Late conſpicuum *tollere verticem*.

Ceterum, pro *aut aeneus*, repono ex veterrimo Leidenſi & Colbertino,

Latus ut in circo ſpatiere, ET AENEUS *ut ſtes*:

ut non alteruter tantum honos, ſed uterque ei obtingat. Neceſſaria eſt ſane haec emendatio: nuſquam enim *aeneus* triſyllabon apud veteres poëtas invenias (niſi forte ubi prave ediderunt pro *aeneus*) ſed ubique aut *aëneus* aut *aënus*.

187. ATRIDA, VETAS CUR] Ita recte Editiones: at perperam codices aliquot notae deterioris, ATRIDE: hoc enim ultimam producit, ut Ἀτρείδη. Sane inſignis injuria facta eſt optimo Priſciano; cum vel in celebri illa Putſchii editione ſic

ejus

Digitized by Google

In cicere atque faba bona tu perdaſque lupinis,
Latus ut in circo ſpatiere, & aëneus ut ſtes;
Nudus agris, nudus nummis, inſane, paternis?
Scilicet ut plauſus, quos fert Agrippa, feras tu,
Aſtuta ingenuum volpes imitata leonem.
Ne quis humaſſe velit Ajacem, Atrida, vetas cur?
Rex ſum: nil ultra quaere plebeius: & aequam

v. 183. Vulg. AUT AENEUS. 188. QUAERO.

Rem

ejus verba exhibentur p. 731. *Latina vero proportio in E correptam vult Vocativum primae declinationis terminari, etiam in Graecis; unde Horatius in* II. *Sermonum*;

Nequis humaſſe velit Ajacem, Atride, *vetas cur?*

Quattuor enim manuſcripti, quibus uſus ſum, clare ibi habent, *in A correptam*, & poſtea, *Atrida.* Servius ad Aen. III, 475. *Anchiſa Vocativus Graecus: ſic Atrides, Atrida facit*, ut Horatius;

Nequis humaſſe velit Ajacem, Atrida, *vetas cur?*

188. NIL ULTRA QUAERO PLEBEIUS] *Quaero* & in editionibus & in pleriſque omnibus ſcriptis habetur; tam aliorum, quam noſtris; niſi quod in uno Collegii Trinitatis, QUAERAM. Agnoſcit quoque eam lectionem Acron Scholiaſtes. At vetuſtiſſimus Cruquii Blandinius a prima manu habuit QUAERE; quomodo, vel contra omnium exemplarium fidem, ex conjectura legendum cenſuit Gul. Canterus Novar. Lect. IV, 12. Quid hic agimus? Certe ſubtili hic, ſi uſquam alias, judicio opus eſt; quo Bonum a Meliore diſcernamus, exiguo ſane fine ſeparatum. Utraque quidem lectio ſatis commoda; ſed utraque vera & genuina eſſe nequit. Prior illa, quam pluribus placuiſſe video,

Rex ſum. Nil ultra quaero *plebeius. Et aequam*
Rem imperito, &c.

verba haec vult eſſe ejus, qui ſupra ex Agamemnone quaeſiverat, *Cur Ajacem ſepeliri vetuiſſet.* Si hoc, inquit, tamquam rex, & pro imperio duntaxat jubes: ego unus de plebe nihil amplius quaero. Similis fere locus eſt Juvenalis Sat. X, 72. de nece Sejani;

ſed quo cecidit ſub crimine? quiſnam
Delator? quibus indicibus, quo teſte probavit?
Nil horum: verboſa & grandis epiſtola venit
A Capreis, Bene habet: nil plus interrogo.

Poſterior autem lectio totam hanc orationem Agamemnoni tribuit;

Rex ſum: nil ultra QUAERE *plebeius: & aequam*
Rem imperito: ac ſi cui videor, non juſtus; inulto
Dicere, quod ſentit, permitto.

Rex, inquit, ſum; hoc ſatis eſt tibi plebeio, cujus non eſt in regem tuum, quid aut quare faciat, curioſius inquirere: & praeterea etiam aequum bonumque eſt, quod jubeo: ac ſi tibi vel alii cuicumque injuſtum hoc & iniquum videtur, impune contradicere & redarguere licebit. Mihi quidem, pace tot interpretum qui aliter ſentiunt, poſterior haec enarratio melior & concinnior videtur. Quippe in altera id, opinor, jure reprehendas; quod, ut primum Agamemnon dixerat, *Rex ſum*; continuo ille reſpondet, *Nil ultra quaero.* Atqui jam *plus quaeſiveras* in verſu ſuperiore,

Ne quis humaſſe velit Ajacem, Atrida, vetas CUR?

Cur, inquit, *vetas?* quam ob rem, qua de cauſa, quibus rationibus inductus, hoc vetas? Deſerit ergo orationem inceptam; ſi ſtatim, audito illo *Rex ſum*, contentus & mutus abiturus eſt. Siquidem illud *Rex ſum* non omnino ſatisfacit interrogationi *Cur vetas:* immo reſponſionem potius abnegat. Hoc primum: quod vel ſolum, niſi fallor, perſpicaci lectori ſuffecerit. Sed & alterum etiam eſt, quo ſi non aeque, aliquatenus tamen peccat ea lectio. Quippe vox *plebeius* inclementius paullo ac convitii loco hic dicitur; & Agamemnoni quidem aptiſſime convenit; qui ſubiratus & indigne ferens a percontatore interpellari, conditionis eum ſuae verbo illo admonere voluit: ut Ulixes Iliad. B. v. 200.

Ὃν δ' αὖ ΔΗΜΟΥ *τ' ἄνδρα ἴδοι, βοόωντά τ' ἐφεύροι,*
Τὸν σκήπτρῳ ἐλάσασκεν, ὁμοκλήσασκέ τε μύθῳ,
Δαιμόνι', ἀτρέμας ἧσο, &c.

At contra, percontatoris hoc perſonae non ita belle aptatur: cur enim ipſe ſe ultro vili pendendum indicaret? Jam autem, quod hic objiciunt viri eruditi, Si Agamemnoni illud tribuas, *Nil ultra quaere plebeius*, pugnaturum eſſe cum iis quae ſequuntur,

ac

Rem imperito. at ſi cui videor non juſtus; inulto
Dicere, quod ſentit, permitto. Maxime regum,
Dî tibi dent capta claſſem deducere Troja.
Ergo conſulere, & mox reſpondere licebit?
Conſule. Cur Ajax heros ab Achille ſecundus
Putreſcit, totiens ſervatis clarus Achivis:
Gaudeat ut populus Priami Priamuſque inhumato,
Per quem tot juvenes patrio caruere ſepulcro?
Mille ovium inſanus morti dedit, inclutum Ulixen
Et Menelaum una mecum ſe occidere clamans.

v. 190. Vulg. QUAE. 191. REDUCERE.

Tu

ac ſi cui videor non juſtus, inulto
Dicere quod ſentit permitto:
quomodo enim, aiunt, & vetat quaerere; & permittit? in eo certe valde falluntur, neque totius-orationis oeconomiam percipiunt. Primo enim oſtendit Agamemnon, ſe, ſi regium decus & faſtigium tutari vellet, nullum reſponſum eſſe daturum: tamen, quod apud omnes gratioſus eſſe cuperet, & edicti ſui aequitati fideret, paratum eſſe cuicumque rationem ejus reddere. Quid, amabo, aut indecorum hic, aut ſibi ipſi repugnans? Quin & eadem prorſus redit, ſiqua eſt quam volunt, repugnantia; ſive Agamemnoni verba illa tribuas, ſive plebeio. Qui enim dicit, *Rex ſum*; etiam, cum tacet, praedicat *nihil ultra quaerendum eſſe* ſeu plebeio, ſeu nobili. Ita apud Naſonem ipſe Agamemnon, ubi Briſeïda ſibi arrogat, Remed. Amor. v. 475.

Eſt, ait Atrides, illi quam proxima forma;
Et, ſi prima ſinat ſyllaba, nomen idem:
Hanc mihi, ſi ſapiat, per ſe concedat Achilles:
Si minus; imperium ſentiat ille meum.
Quod ſi quis veſtrum factum hoc incuſat, Achivi;
Eſt aliquid, valida ſceptra tenere manu.
Nam, ſi REX EGO SUM, *nec mecum dormiet illa,*
In mea Therſites regna licebit eat.

Enimvero Sulmonenſis ille ad hunc ipſum Flacci locum reſpexiſſe videatur. Unum tantummodo huc addam; quod, qui uſu & diligenti ſcriptorum codicum lectione Librariorum ingenium bene noverit, facile credet illud QUAERE interpolari potuiſſe ab illis ſciolis, ut laboranti verſui mederentur: ignaris ſcilicet & virtute Caeſurae & ob duplicem conſonantem *τὸ quaere* hic poſteriorem ſyllabam producere: contra, ſi QUAERO ab Horatii manu fuiſſet, nuſquam quemquam inventum iri, qui *τὸ quaere* vel ſomnio ſubſtitueret.

189. AT SI CUI VIDEOR NON JUSTUS]. Ita nuper ediderunt, AT SI, ex codice omnium veterrimo Blandinio. Sed rectius eſt AC SI, ut alii omnes, ſcripti editique, ſummo conſenſu exhibent.

190. DICERE QUAE SENTIT PERMITTO] Cum Venetae antiquae & Loſcheriana QUOD *ſentit* olim dediſſent, poſtea exorti ſunt neſcio qui, qui QUAE *ſentit* ſubſtituerent. Idque per interpretum negligentiam paſſim nunc obtinet, contra omnium fere codicum fidem, quorum plurimi *quod* habent, pauci *quid*. Revocetur vetus lectio,

Dicere, QUOD *ſentit*, *permitto.*

Cicero Philip. II, 15. *Ego autem*, dicendum *enim eſt*, *Patres conſcripti*, quod ſentio. Ibidem, V, 2. *Non jam levitatis eſt*, *ſed ut* quod ſentio dicam, *dementiae.* De Oratore, I, 40. *Fremant omnes licet*, dicam quod ſentio. Et II, 90. Dicam *enim vere*, *amiciſſimi homines*, quod ſentio. In Bruto c. 41. *De Servio autem & tu probe dicis*, *& ego* dicam, quod ſentio. Et c. 85. Dicam, *opinor*, quod ſentio. Paradox. I. Dicam *tamen*, quod ſentio. Seneca Controv. I, 5. Dicam quod ſentio, *magis iraſceretur*, *ſi unam tantum rapuiſſet.* Quintil. Declam. VI. Dicam *tamen* quod ſentio: *excuſatius odiſſet virum*, *quam filium.* Seneca Epiſt. LXXV. Quod ſentimus, *loquamur*; quod loquimur, *ſentiamus.* Ceterum illud *quid* ſtare non poteſt, niſi modus Subjunctivus ſequatur, *Dicere*, *quid ſentiat.*

191. CLASSEM REDUCERE TROJA] Veneta princeps REDUCERE, altera anni MCCCCXC. cum Loſcheriana DEDUCERE. Prius, ut video, inter-

Tu cum pro vitula ſtatuis dulcem Aulide natam
Ante aras, ſpargiſque mola caput, inprobe, ſalſa;
Rectum animi ſervas? quorſum inſanus, quid enim Ajax
Fecit? cum ſtravit ferro pecus; abſtinuit vim
Uxore & gnato; mala multa precatus Atridis:
Non ille aut Teucrum, aut ipſum violavit Ulixen.
Verum ego, ut haerentis adverſo litore navis
Eriperem, prudens placavi ſanguine Divos.
Nempe tuo, furioſe. Meo, ſed non furioſus.
Qui ſpecies alias, veri ſceleriſque tumultu

Per-

terpretibus placuit; qui id ſatagunt, ut oſtendant *reducere* primam ſyllabam interdum habere productam. Quaſi vero illud potiſſimum hic ageretur; ac non ipſa potius ſententia in conſiderationem veniret. Quam ſi attendiſſent; vidiſſent utique *τὸ deducere*, quod & codex Zulichemianus exhibet, ſolum eſſe ſincerum & ab Horatio profectum. Quippe in Aſia haec dicuntur, ubi in agro Trojano inſepultus jacuit Ajax: *deduci* igitur inde debuit claſſis, ut poſtea ad Graeciam appelleretur. *Reduci* vero eam rurſus in Aſiam, qui deos oret; is ſane malam peſtem & magnum infortunium Agamemnoni precatur. Recte igitur habet,

Di tibi dent capta claſſem DEDUCERE *Troja.*: Virgil. Georg. I, 255.

Conveniat quando armatas deducere claſſes. Aen. III, 71.

Deducunt *ſocii* naves, *& litora complent.* & IV, 398.

& litore celſas
Deducunt *toto* naves: *natat uncta carina.*

194. CUR AJAX PUTRESCIT] Scriptorum codicum bona pars PUTESCIT. Quam ſcripturam ſunt qui alteri praeferant; ſunt qui nihil intereſſe dicant, hanc an illam ſequaris. Ego vero neutris accedo: quippe *puteſcit* nuſquam alibi legitur, non magis quam *foeteſcit*. Tum autem, etſi legeretur alicubi, ambigue tamen hic & prave poneretur; quia *putere & foetere* etiam de hominibus *vivis* dicuntur. *Putreſcit* igitur, atque id ſolum, recipimus: quod eſt ipſum illud Homeri, Πύθεται. Iliad. Λ. 395.

ὁ δὲ θ' αἵματι γαῖαν ἐρεύθων
ΠΥΘΕΤΑΙ· οἰωνοὶ δὲ περὶ πλέες ἠὲ γυναῖκες.

& Odyſſ. A. 162.

Ἀνέρος, οὗ δή που λεύκ' ὀστέα ΠΥΘΕΤΑΙ ὄμβρῳ.

Seneca de Tranquill. c. XIV. *Nam quod ad ſepulturam attinet, ô te ineptum, ſi putas intereſſe, ſupra terram an infra* putreſcam. Quintilianus Declam. IV. de projecto cadavere: Putreſcit *interim corpus, nec totum in ſicco jacet.*

208. QUI SPECIES ALIAS VERI SCELERISQUE TUMULTU PERMIXTAS CAPIET] Locus lubricus, quem nullus Interpretum non attigit, nullus dubium adhuc & incertum non reliquit. *Veri* quidem & codices & veteres editiones exhibent; niſi quod unus Cruquianus a prima manu *veris* habuit, alter a ſecunda *vero*. Sane Lambinus, nondum viſa Cruquiani codicis lectione, ex conjectura repoſuit *alias veris*, id eſt, *alienas* & diverſas *a veris*, ſive falſas: ut Noſter alibi, *alius Lyſippo, alium ſapiente bonoque*: & Phaedrus III, 1.

Quod ſi accuſator alius Sejano *foret.*

Contra hunc inſurgunt Xylander Torrentiuſque; qui *alias vere* ſenſu non diſpari pro *alias a vero* ſtare poſſe exiſtimant; ut *alienus* tam cum genitivo, quam ablativo ſociant Latini, *alienum majeſtate, officio, exiſtimatione*; *alienum ſalutis, aſſenſionis, naturae Deorum*: Graeci autem ἄλλα ἐπιστήμης, ἕτερος τοῦ κόλακος & alia id genus paſſim uſurpant, ipſo Lambino plura exempla ſuggerente. Equidem ex his duobus prius illud Lambini praetulerim: concinnius enim eſt, ſiquid judico, *alias ſpecies a veris*, ſcil. ſpeciebus, quam *alias a vero*, ubi in diverſum genus tranſitur. Sic Curtius IV, 59. *Sive ludibrium oculorum, ſive* vera ſpecies *fuit.* Sed in neutra, opinor, lectione pede recto procedit oratio; ſive legeris,

Qui ſpecies alias veris, *ſceleriſque tumultu*
Permixtas capiet;

ſive *alias veri*, quod in hac conſtructione eandem

ſen-

Digitized by Google

Permixtas, capiet, commotus habebitur: atque
Stultitiane erret, nihilum diſtabit, an ira.
Ajax, cum inmeritos occidit, deſipit, agnos:
Tu, prudens ſcelus ob titulos cum admittis inanes,
Stas animo? & purum eſt, vitio tibi cum timidum eſt cor?
Si quis lectica nitidam geſtare amet agnam;
Huic veſtem, ut gnatae, paret ancillas, paret aurum;
Rufam aut Poſillam adpellet, fortique marito
Deſtinet uxorem; interdicto huic omne adimat jus
Praetor, & ad ſanos abeat tutela propinquos.

Quid?

v. 211. Vulg. Ajax imm. DUM OCC. 212. CUM p. ſ. ob t. adm.
216. PUSAM AUT PUSILLAM.

ſententiam parit. Quid enim illo fiet, *ſceleriſque tumultu permixtas?* Non cognoſco illum *ſceleris tumultum.* Certe tumultus eſt, ubi res diverſae & contrariae miſcentur inter ſe & confunduntur; ut Noſter Serm. II, 2. v. 75.

at ſimul aſſis
Miſcueris elixa, *ſimul* conchylia turdis,
Dulcia ſe in bilem vertunt, ſtomachoque tumultum
Lenta feret pituita.

Quare vide, annon ſic potius diſtinguenda ſint verba,

Qui ſpecies alias, veri ſceleriſque tumultu
Permixtas, capiet.

Quae enarratio & olim Scholiaſtae Acroni, & nuperius Xylandro-Torrentioque placuit. Jam enim recte *tumultum* dixeris, ubi verum & ſcelus permiſcentur. *Verum* autem hic erit *rectum, aequum, bonum*, ut ſaepius apud Noſtrum alioſque uſurpatur. Quod divos placaverit Agamemnon, ut propitiis eis claſſem deduceret, hoc *verum* & rectum erat: quod ea de cauſa filiam immolaverit, illud *ſcelus.* Itaque ſcelus & verum tumultu permixta; ut Virgil. Georg. I, 505.

Quippe ubi fas verſum atque nefas.

Catullus Epithalamio Pelei prope finem,

Omnia fanda nefanda malo permixta furore.

Alias autem *ſpecies* abſolute, pro alienis a veritate, aliis ac ipſe opinatus eſt, quidni cum Xylandro accipere poſſimus? aut levi mutatione, *falſas* vel *vanas* non incommode ſubſtituere? quemadmodum initio Art. Poët.

velut aegri ſomnia vanae
Fingentur ſpecies:

& apud Livium III, 5. *Portentaque alia, aut obverſata oculis, aut vanas exterritis oſtentavere ſpecies:* & Celſum III, 18. *Aut cum aeger, quamvis adhuc ſapiat, tamen quaſdam* vanas imagines *accipit.* Ubi animadverte etiam illud *accipit.* Recte enim inde colligas, *ſpecies* CAPIET, hic legendum; non ut codices quidam habent, CUPIET. Quippe & Seneca Epiſt. LIV. *Nam qui leviter dormit, & ſpecies ſecundum quietem* capit. Et De Ira, II, 1. *Nam ſpeciem capere acceptae injuriae, & ultionem ejus concupiſcere.* Et II, 3. *Sed ille ſequens impetus, qui ſpeciem injuriae non tantum* accepit, *ſed approbavit.* Ceterum ſatis mihi erit, diverſas hic ſententias propoſuiſſe, nova aliqua luce perfuſas: quaenam autem ex his palmam auferre debeat, id lectoris judicio permittendum cenſeo.

211. AJAX IMMERITOS DUM OCCIDIT] Derivatum eſt hoc ab Editionibus priſcis; inde in pleriſque nunc circumfertur. At ſolus ex noſtris Reginenſis DUM; ceteri CUM, ut plerique aliorum, habent; & id verſus ſequens confirmat, *Cum prudens admittis.* Ceterum aliter verba ordinantur, cum in Cruquianis, tum in noſtris, Zulichemiano, Magdalenenſi, & Regiae Societatis;

Ajax cum immeritos occidit, deſipit, agnos.

Quod altero concinnius cultiuſque exire, qui aurem habet, facile ſentiet; & merito viris eruditis Cruquio Baxteroque placuiſſe.

212. CUM PRUDENS SCELUS OB TITULOS ADMITTIS INANES] Pro *admittis* Cruquiani plures, unus Pulmanni, & duo noſtri COMMITTIS. Id, opinor, ortum eſt ex veteri lectione, *cum admittis.* Sic enim lego;

Tu *prudens ſcelus ob titulos* CUM *admittis inanes.*

Tu

Quid? ſi qui gnatam pro muta devovet agna,
Integer eſt animi? ne dixeris. ergo ubi prava
Stultitia, hic ſumma eſt inſania: qui ſceleratus,
Et furioſus erit: quem cepit vitrea fama,
Hunc circumtonuit gaudens Bellona cruentis.
Nunc, age, luxuriam & Nomentanum arripe mecum:
Vincet enim ſtultos ratio inſanire nepotes.
Hic ſimul accepit patrimonî mille talenta,
Edicit, piſcator uti, pomarius, auceps,
Unguentarius, ac Tuſci turba inpia vici,
Cum ſcurris fartor, cum Velabro omne macellum
Mane

Tu vim hic & venuſtatem affert ſententiae; ut ſupra v. 199:

Tu *cum pro vitula ſtatuis dulcem Aulide natam.*

& Serm. II, 7. v. 40.

Tu *cum ſis quod ego & fortaſſis nequior.*

& 53.

Tu *cum projectis inſignibus, annulo equeſtri.*

Noli dubitare, quin ſic Horatius ſcripſerit.

215. HUIC VESTEM, UT GNATAE, PARET] Eleganter codex Magdalenenſis,

Huic veſtem, NATAE UT, *paret.*

ut alibi Noſter Serm. I, 3. v. 89.

Porrecto jugulo hiſtorias, captivus ut, *audit.*

Ovid. Amor. III, 11.

Excubui clauſam, ſervus ut, *ante domum.*

216. PUSAM AUT PUSILLAM APPELLET] Exemplum hic ponit cujuſdam, qui *imaginibus, non mente, falſus*, ut Celſi verbis utar III, 18, agnam ſub humana ſpecie viderit, & filiam eſſe ſuam crediderit, veſtem illi & ancillas paraverit, nomen muliebre ei indiderit, & marito uxorem deſtinaverit; Ajaci ſimilem errorem inſaniens, qui tres arietes jugulavit Atridas & Ulixen ſe credens occidere. Videamus auctoris verba:

Siquis lectica nitidam geſtare amet agnam;
Huic veſtem, ut natae, paret ancillas, paret aurum;
Puſam aut Puſillam *appellet, fortique marito*
Deſtinet uxorem:

Ubi Manuſcriptorum quantum ubique eſt, & editiones priſcae habent *Rufam aut Puſillam*; niſi quod nonnulli *&* pro *aut*, & vetuſtiſſimus Blandinius *Poſillam.* Ceterae quae circumferuntur lectiones, ſunt febriculoſae conjecturae, quae per vanas imagines auctoribus ſuis illudebant. *Puſam aut puſillam* Cruquius dedit, *Pupam aut pupillam* Lambinus; *Putam aut putillam*, Scaliger; *Pupam aut puſinnam*, Nic. Heinſius: quae omnia, cum nomina ſint appellativa & ὑποκοριστικά, minime hic locum habere poſſunt. Quivis enim ſine ulla dementiae ſuſpicione vel *agnam* vel *catellam* vel *dorcada* vel ſimile aliud delicium iſtis vocabulis appellare poterit. Prudentius certe illi faciunt, qui *Rufam aut Rufillam* legunt; ipſa nimirum ſententia flagitante non blanda verba & ὑποκοριστικά, ſed vera faeminarum nomina: quale ſiquis *agnae* imponat, faeminam eam eſſe credens, proque filia nuptum daturus, is ſine dubio ad agnatos & gentiles erit deducendus. Sed quid opus *Rufillam* hic, invitis codicibus, reponere? Vera ſola & genuina lectio eſt, quam ipſi ſuppeditant,

RUFAM *aut* POSILLAM *appellet.*

Ita, ut dixi, codex veterrimus Blandinius; ſed eodem redit, quod in ceteris libris extat, PUSILLAM. Et *Rufa*, & *Poſilla* ſive *Puſilla*, frequens mulierum cognomen. Gruterus DCCCLIX, 1. ATILIAE. M. F. POSILLAE. & CCCCLXX, 8. MELENSIA SEX. F. POSILLA. & DCCXXXVII, 8. T. POMPEIUS T. F. REGINUS POSILLAE UXORI SUAE. Reineſius XVII, 178. CASTRICIAI POSILLAI. Iterum Gruterus DCLXI, 11. OCTAVIAE C. L. PUSILLAE. CXV, 5. PRO SE ET IVLIA PUSILLA VOTUM SOLVIT. DCI, 6. JULIAE PUSILLAE CON. SUAE. Marmora Felſin. pag. 438. L. JULIUS. ARISTEAS ET AELIA PUSILLA. Porro *Rufae* cognomen paſſim habes apud Gruterum & Reineſium, in gentibus Apuſtia, Aurelia, Calpurnia, Eppia, Flavia, Manlia, Maria, &c.

Mane domum veniant. qui cum venere frequentes,
Verba facit leno: Quicquid mihi, quicquid & horum
Cuique domi eſt, id crede tuum; & vel nunc pete, vel cras.
Accipe, quid contra juvenis reſponderit aequus.
Tu nive Lucana dormis ocreatus, ut aprum
Cenem ego: tu piſcis hiberno ex aequore verris:
Segnis ego, indignus qui tantum poſſideam. aufer;
Sume; tibi decies: tibi tantundem: tibi triplex,
Unde uxor media currit de nocte vocata.

v. 230. Vulg. QUID TUM. 234. IN nive. 238. CORRAT.

Filius

230. QUID TUM? VENERE FREQUENTES] Locus integer ita ſe habet:

Edicit, piſcator uti, pomarius, auceps &c.
Mane domum veniant. Quid tum? venere frequentes,
Verba facit leno.

Ubi recte illud *venere frequentes*: ſic enim & Cicero pro Quintio c.6. *Ipſe ſuos neceſſarios corrogat, ut ad tabulam Sextiam ſibi adſint hora ſecunda poſtridie:* veniunt frequentes. *Teſtificatur ille* &c. Livius I, 50. *In diem certam ut ad lucum Ferentinae conveniant, indicit: eſſe, quae agere de rebus communibus velit:* conveniunt frequentes *prima luce.* Atqui his, opinor, exemplis animadvertis, illud *Quid tum* ultra perfectum trahi; atque adeo, ſi commode poteſt, recidi debere. Quorſum enim pertinuit, orationem incidere & interturbare, quaſi res inexpectata ſequeretur? Cui perſonae convenit *quid tum?* Damaſippo narranti, an Horatio interloquenti? neutri certe: neque enim mirum erat, ſi turba illa nebulonum de re & commodo ſuo convocati *venirent frequentes.* Torrentii duo codices QUID ENIM hic habent; quod, etſi illi diſplicuit, mihi quidem prae vulgato probatur: & plena oratio erit, *Quid enim aliud facerent? venere frequentes.* Sed Codex noſter Battelianus, QUI TUM; quod levi mutatione ſic potes refingere:

Mane domum veniant, QUI CUM *venere frequentes,*
Verba facit leno.

Certe hoc pacto leniter fluit oratio, quae, ut nunc habet, ſcabra eſt & interciſa. *Qui cum*, ut paſſim boni auctores. Terentius:

Qui cum *hunc accuſant, Naevium, Plautum, Ennium.*
Accuſant.

Cicero pro Sextio c. XLVI. Qui cum *auctores ſunt & duces ſuorum ſtudiorum vitiorumque nacti, in rep. fluctus excitantur.* Et LXVII. Qui cum *L. Saturninum cenſor notaſſet, de civitate maluit, quam de ſententia dimoveri.* Et alii paſſim.

234. IN NIVE LUCANA DORMIS] Quis non hic quoque, ut ſupra v. 212. TU deſiderari videat?

Tu *nive Lucana dormis ocreatus, ut aprum*
Caenem ego: tu *piſces hiberno ex aequore verris.*

Praepoſitio IN facile abeſſe poteſt; ut Noſter Epodis, *Projecta curvo litore.* Virgilius: *Jacet ingens litore truncus.* Vel legere etiam poteris,

Tu *in nive Lucana dormis ocreatus:*

qualis ſynaloepha apud Noſtrum non eſt infrequens: ut infra v. 291.

Mane die quo tu *indicis jejunia nudus.*

Epiſt. I, 14.

Horum tu in *numerum voto ruis.*

235. TU PISCES HIBERNO EX AEQUORE VERRIS] Duplex jam olim hic ferebatur ſcriptura, Scholiaſtae quoque obſervata, VERRIS & VELLIS. Et *vellis* quidem Editiones priſcae exhibent, ac dimidia fere pars codicum: ceteri ab altera lectione ſtant. Si *vellis* hic admittitur, tum ad arundinem piſcatoriam & hamum; ſin *verris*, tum ad rete & everriculum referri debet. Atque hoc placet. Auſonius Moſella, v. 244.

Hic medio procul amne trahens humentia lina,
Nodoſis decepta plagis examina verrit.

& 281.

Ille hamis & rete potens, ſcrutator operti
Nereos, aequoream ſolitus converrere *Tethyn.*

Apuleius Apologia: *Ut faber mihi piſcem* everreret, *ut piſcator mutuo lignum dedolaret.* Silius Italicus XIV, 264.

Tergemino venit numero fecunda Panormus,
Seu ſilvis agitare feras, ſeu retibus aequor

Ver-

Filius Aeſopi detractam ex aure Metellae
(Scilicet ut decies ſolidum abſorberet) aceto
Diluit inſignem baccam: quî ſanior, ac ſi
Illud idem in rapidum flumen jaceretve cloacam?
Quinti progenies Arrî, par nobile fratrum,
Nequitia & nugis pravorum & amore gemellum,
Luſcinias ſoliti inpenſo prandere coëmtas:
Quorſum abeant? ſanin' creta, an carbone notati?
Aedificare caſas, ploſtello adjungere mures,

v. 240. Vulg. EXSORBERET. 246. SANI. NOTANDI.

Lu-

Verrere, *ſeu caelo libeas traxiſſe volucrem.*
Ita legendum puto: *agitare*, non *ſectare*: unde enim *ſecte* pro *ſector* in illius aevi poëta?

238. CURRAT DE NOCTE VOCATA] Editiones antiquae CURRIT, & codices fere omnes. Sed *currat*, quod poſtea per Typographos irrepſerat, & a Lambino intactum permanſerat, nunc paſſim circumfertur. Si *currat*, erit pactum de ſtupro uxoris futuro: ſi *currit*, erit ſtupri jam conſueti pretium: quae probabilior ſententia eſt. Ceterum Torrentii unus, & alter Collegii Trinitatis, SURGIT: etiam eleganter; ut Carm. III, 6.

Sed juſſa coram non ſine conſcio
Surgit *marito.*

Tamen recepta lectio placet: *currere* enim dicit, ut oſtendat, quam officioſa & morigera ſit. Ob eandem rem aliae *venire* dicebantur, haec vero *currere*. Noſter Serm. I, 2. v. 122.

Neque cunctetur, cum eſt juſſa venire.

Martialis I, 71.

Et quia nulla venit, *tu mihi, ſomne, veni.*

Vide plura apud elegantiſſimum Nic. Heinſium ad Naſon. II. Art. v. 11. Porro & CITATA allegat Porphyrion pro *vocata*: ſed hoc rectius, ut Carm. III, 6. *Seu* vocat *inſtitor.*

240. SCILICET UT DECIES SOLIDUM EXSORBERET] Ita quidem editiones veteres; unde, diſſimulantibus Lambino, Cruquio, & Torrentio, jam in omnibus obtinet. At in pluribus ſuis Pulmannus Berſmannuſque ABSORBERET; idemque ego in meorum meliore parte reperi: quo accedunt nonnulli, qui nimis antique *obſorberet* exhibent. Placet illud alterum, utpote plurium exemplarium ſuffragiis munitum. Macrobius de re ſimili Saturn. II, 13. *Cleopatra unionem demtum ex aure & aceto diſſolutum* abſorbuit. Et Plinius Hiſt. IX, 35. *Itaque expectante quidnam eſſet actura* (Cleopatra) *detractum alterum* (ex aure unionem aceto) *merſit, ac liquefactum* abſorbuit. Et paullo poſt, de hac ipſa re, quam hic narrat Horatius: *Prius id fecerat Romae in unionibus magnae taxationis Clodius tragoedi Aeſopi filius; ut experiretur in gloria palati, quid ſaperent margaritae: atque ut mire placuere, ne ſolus hoc ſciret, ſingulos uniones convivis quoque* abſorbendos *dedit.* Unde & illud forte colligi poſſit, ſic olim dediſſe Horatium;

CLODIUS *Aeſopi detractam ex aure Metellae:*

& illud *filius* ex gloſſemate & interpretatione fluxiſſe.

246. QUORSUM ABEANT SANI? CRETA, AN CARBONE NOTANDI?] Principio, diſtinctione prava jam vulgo laborat hic locus; *Quorſum abeant ſani?* ſi enim *ſani* ſunt, nulla jam dubitatio eſt, *quorſum*, hoc eſt, *quo abeant*: nempe ad partes ſanorum. Sic Terentius Eunucho II, 3.

Neſcio hercle, neque unde eam, neque quorſum eam.

Interpungendum itaque poſt *abeant*, *Quorſum abeant?* ut & Acron aliique viderunt. Deinde & codices aliquot tam aliorum, quam noſtri, *Sani ut, creta*: quod elegantia non caret, ut alibi Serm. I, 3.

Porrecto jugulo hiſtorias, captivus ut, audit.

Vide quae ſupra diximus ad v. 215. Sed praeterea ſunt codices, qui *ſani creta* habent; codex Regius *ſani an creta*, ut & editiones veteres, Veneta utraque & Loſcheriana. Inter utraſque has lectiones quae media venit correctio, veriſſima mihi videtur:

Quorſum abeant? Sanin' creta, an carbone notati?

Sanin' autem ut paſſim apud Comicos, *Dixin'*, *Noſtin'*. Virgilius; *Pyrrhin' connubia ſervas?*

Mortalin' decuit violari vulnere Divum?

Denique NOTATI habent plures melioreſque codices.

Ludere par inpar, equitare in arundine longa,
Si quem delectet barbatum; amentia verſet.
Si puerilius his ratio eſſe evincet amare;
Nec quicquam differre, utrumne in pulvere, trimus
Quale prius, ludas opus, an meretricis amore
Sollicitus plores: quaero, faciaſne quod olim
Mutatus Polemon? ponas inſignia morbi,
Faſciolas, cubital, focalia? potus ut ille
Dicitur ex collo furtim carpſiſſe coronas,
Poſtquam eſt inpranſi correptus voce magiſtri.
Porrigis irato puero cum poma, recuſat:
Sume, Catelle; negat: ſi non des, optet. amator
Excluſus quî diſtat? agit ubi ſecum, eat, an non,
Quo rediturus erat non arceſſitus; & haeret
Inviſis foribus: Ne nunc, cum me vocat ultro,

v. 259. Vulg. OPTAT. 262. NEC VOCET.

Ac-

dices; non quod ex editionibus priſcis nunc paſſim obtinet, *Notandi.* Atque illud, opinor, melius: non enim *abeunt* ablegati ad inſanos, *notandi* carbone; ſed jam tum *notati* illuc deportantur. Sed mira ſane lectio eſt in codice Colbertino, & a manu ſecunda in Reginenſi, *Samii creta:* quod annotator in margine ſic enarrat, *Creta Pythagorae Samii: is enim invenit, ut mala notarentur nigro lapillo, bona albo.* Nugae merae, & indoctorum hominum ſomnia. Certe, ſiquid in hac lectione bonae frugis eſt, ſic locum potius diſtinguendum & interpretandum cenſuerim:

Quorſum abeant Samii? *creta, an carbone notati?*

ubi *Samii* erunt *ἐστιγμένοι, ſtigmatibus notati:* ut alluſum ſit ad celebrem Ariſtophanis verſum, ubi conſpiciens quis Babylonios e piſtrino prodire notis compunctos, *Samios* eos appellavit, quia Samii captivi ab Athenienſibus notis inuri in fronte ſolebant;

Σαμίων ὁ δῆμός ἐστιν, ὡς πολυγράμματος.

Vide de hoc Suidam, Heſychium, & Plutarchum in Pericle. Sed nihil omnino ſani eſt in hac ſcriptura; quae, ut facile licet conjicere, a *ſanin'* profluxit; ubi enim punctum ſupra literam *i* abeſt, ut abeſſe ſolet a ſcriptis vetuſtis, vix poteris *Sanin* & *Samii* inter ſe dignoſcere. *Sanin'*, ut jam video, etiam Marcilius dedit.

259. SUME, CATELLE, NEGAT: SI NON DES, OPTAT] Editio prima Veneta, *Catello*; altera cum Loſcheriana *Citelle*, quod & codices aliquot agnoſcunt. Petrenſis, *Catille:* Nic. Heinſius ex conjectura, *Catulle.* Placet, quod & meliores codices & editiones pleraeque exhibent, CATELLE. Eſt *verbum blandientis*, ut recte accepit Scholiaſtes; & puer ipſe eo *ὑποκορίσματι* compellatur; contra ac nuper ſenſit interpres eruditus. *Agnellus, hoedillus, vitellus, catellus*, & ſimilia plura, blanditiae erant amantium. Plautus Aſin. III, 3. v. 76.

Dic igitur me paſſerculum, gallinam, coturnicem;
Agnellum, hoedillum, me tuum dic eſſe, vel vitellum.

& v. 103.

Dic igitur me anaticulam, columbulam, catellum,
Hirundinem, monedulam, paſſerculum, putillum.

Hieronymus Epiſt. ad Euſtoch. Torrentio etiam laudatus: *Iſtius modi mulierculae ſcortari ſolent & dicere*, Mi Catelle, *rebus tuis utere, &, Vive dum vivis; &, Numquid filiis tuis ſervas?* Praeterea, pro OPTET, quod editiones veteres repraeſentant, neſcio cur in omnibus fere nunc appareat,

OP-

Digitized by Google

Accedam? an potius mediter finire dolores?
Excluſit; revocat: redeam? non, ſi obſecret. ecce
Servus non paullo ſapientior: O here, quae res
Nec modum habet neque conſilium, ratione modoque
Tractari non volt. in amore haec ſunt mala: bellum,
Pax rurſum. haec ſi quis tempeſtatis prope ritu
Mobilia, & caeca fluitantia ſorte laboret
Reddere certa ſibi; nihilo plus explicet, ac ſi
Inſanire paret certa ratione modoque.
Quid? cum Picenis excerpens ſemina pomis,
Gaudes, ſi cameram percuſti forte; penes te es?
Quid? cum balba feris annoſo verba palato,
Aedificante caſas qui ſanior? adde cruorem
Stultitiae, atque ignem gladio ſcrutare. modo, inquam,
Hellade percuſſa, Marius cum praecipitat ſe,

Cer-

OPTAT. Quo admiſſo, legendum inſuper fuerit, *ſi non* DAS: quod tamen in nullo codice viſum eſt hactenus. Vide nos ad Serm. II, 1. v. 20. Revocanda eſt igitur lectio antiqua,

Sume, Catelle; negat: ſi non des, OPTET:

atque hanc agnoſcit multo melior majorque pars membranarum veterum.

262. NEC NUNC, CUM ME VOCET ULTRO] Inolevit hoc ex editionibus vetuſtis: Tu reſcribe NE NUNC ex codice Leidenſi, Zulichemiano, Batteliano, Collegii Trin. & a manu ſecunda Reginenſi: & praeterea VOCAT pro *vocet*, etiam invitis membranis:

NE *nunc, cum me* VOCAT *ultro,*
Accedam, an potius mediter finire dolores?

Expreſſit ſcilicet Terentium in Eunucho I, 1.

Quid igitur faciam? non eam, NE *nunc quidem,*
Cum ADCERSOR *ultro?*

Seneca de Benef. VII, 26. *Semper illum poenitebit, ſi te* ne nunc *quidem poenitet.* Salluſt. Jugurth. 31. *Qui* ne nunc *quidem obnoxiis inimicis exſurgitis.* Cicero Epiſt. ad Quintum Fratrem III, 1. *Hippodamus* ne nunc *quidem quid velim rogavit.* Paradox. IV. *Ergo ego ſemper civis; tu* ne nunc *quidem.* Epiſt. ad Fam. III, 6. *Quod* ne nunc *quidem deſpero.* XIV. 9. *Sed multa me impedierunt, quae* ne nunc *quidem expedita ſunt.* Eundem Terentii locum expreſſit etiam Perſius Sat. V, 172.

Quidnam igitur faciam? NE *nunc, cum accerſat, & ultro*
Supplicet, accedam? ſi totus & integer illinc
Exieras, nec nunc.

Ita ediderunt viri maximi Pithoeus & Caſaubonus: unde quivis colligat, VOCET in Horatio legendum; ut hic *accerſat* & *ſupplicet.* Sed & Perſius in mendo cubat, eodem modo corrigendus:

ne nunc, cum accerſor, *& ultro*
Supplicat, *accedam? ſi totus & integer illinc*
Exieris, ne nunc.

Accerſor habent tres manuſcripti, Galeanus, Regius, & Collegii Trinitatis: *ſupplicat*, Galeanus: *ne nunc* Coll. Trin. & veterrimus Pithoei. Porro pro NE paſſim in quibuſvis ſcriptoribus Librarii dederunt NEC: ut Virgil. Georg. I, 124.

Nec ſignare quidem aut partiri limite campum.

Ita habet & caſtigatiſſima Nic. Heinſii editio: ſed repone ex veterrimo codice Romano apud Pierium, & ex Lactantio Divin. Inſtit. V, 5.

NE *ſignare quidem.*

Plura hoc genus errata detexerunt viri ſummi Gronovius pater & Graevius ad Sueton. Tiberium C. XV. quos ibi vide.

283. QUID

Cerritus fuit? an conmotae crimine mentis
Abſolves hominem, & ſceleris damnabis eundem,
Ex more inponens cognata vocabula rebus?
Libertinus erat, qui circum compita ſiccus
Lautis mane ſenex manibus currebat, &, Unum
(Quid tam magnum? addens) unum me ſurpite morti,
Dîs etenim facile eſt, orabat; ſanus utriſque
Auribus atque oculis. mentem, niſi litigioſus,
Exciperet dominus, cum venderet. hoc quoque volgus
Chryſippus ponit fecunda in gente Menenî.
JUPPITER, ingentis qui das adimiſque dolores,
Mater ait pueri menſis jam quinque cubantis,
Frigida ſi puerum quartana reliquerit; illo

Mane

283. QUID TAM MAGNUM? ADDENS] Cum in editionibus priſcis haberetur *Quiddam magnum*; recte hic viri eruditi ex melioribus codicibus, quibus accedunt Zulichemianus, Colbertinus, Lambethanus, & a prima manu Reginenſis, repoſuerunt *Quid tam magnum? Non magnam*, ait, *rem poſtulo; ut unum ſaltem ex tot millibus morti eripiatis: vobis certe, o di, hoc factu facillimum eſt.* Poterat quidem eodem plane ſenſu dixiſſe, *Quid tam parvum?* ut Perſius Sat. V. verſ. 120.

Nil tibi conceſſit ratio: digitum exſere, peccas.
Et quid tam PARVUM? *ſed nullo ture litabis,*
Haereat in ſtultis brevis ut ſemuncia recti.

Et appoſite admodum Seneca, Conſol. ad Polyb. XXII. QUANTULUM erat tibi, *O fortuna, immunem ab hac injuria praeſtare eum hominem, in quem videbatur indulgentia tua ratione certa perveniſſe, & non ex tuo more temere incidiſſe?* Sed maluit Noſter, *Quid tam magnum?* quod εἰρωνικῶς dictum eodem recidit. Virgilius Aen. XI, 705.

quid tam egregium, *ſi femina forti*
Fidis equo?

Stat. Theb. X, 871.

Et quidnam egregium, proſternere moenia molli
Structa lyra?

Ubi, vel ex ipſo Virgilio, corrigendum, *Et quid tam egregium:* etſi tres codices ſcripti, quorum copia mihi obtigit, vulgatam ibi lectionem tutentur. Perperam itaque fecit Theodorus Marcilius, qui *Quidnam magnum*, apud Noſtrum repoſuit: ſed pejus adhuc nuperrime doctus interpres, qui vulgatum illud, *Quiddam magnum*, inauſpicato revocavit, non magis membranis vetuſtioribus, quam ſententiae ipſi injuriam faciens.

301. QUA ME STULTITIA] Recte, opinor, Cruquius ex codice Martinio, & Lambinus ante eum ex conjectura, dederunt,

QUAM *me* STULTITIAM, *quoniam non eſt*
genus unum,
Inſanire putas?

ut Noſter ſupra v. 63.

huic ego vulgus
Errori ſimilem *cunctum* inſanire *docebo.*

& Epiſt. I, 1. v. 101.

Inſanire *putas* ſollemnia *me, neque rides.*

Certe plus fidei vel uni codici habendum eſt in ſervando Helleniſmo, quam centum in interpolando.

303. QUID? CAPUT ABSCISSUM DEMENS CUM PORTAT AGAVE] Non hic cum quoquam litigabimus, utrum cum editionibus ABSCISSUM legendum ſit, an cum codicibus pleriſque omnibus ABSCISUM; quorum illud ex *ab* & *ſcindo*, hoc ex *abs* & *caedo* componitur: ut *recido*, *concido* pariter dicunt, ac *reſcindo*, *conſcindo.* Vide viros doctiſſimos, Gronovium patrem ad Livium & Senecam Tragicum, Heinſium filium ad Prudentium, & Munckerum ad Scriptores Mythologos. Sane, etſi membranae *abſciſos* plerumque apud quoſvis ſcriptores, non *abſciſſos* exhibent; utrumque

Digitized by Google

Mane die, quo tu indicis jejunia, nudus
In Tiberi ſtabit. Caſus medicuſve levarit
Aegrum ex praecipiti; mater delira necabit
In gelida fixum ripa, febrimque reducet.
Quone malo mentem concuſſa? timore Deorum.
Haec mihi Stertinius, ſapientum octavus, amico
Arma dedit, poſthac ne conpellarer inultus.
Dixerit inſanum qui me, totidem audiet; atque
Reſpicere ignoto diſcet pendentia tergo.
Stoice, poſt damnum ſic vendas omnia pluris;
Quam me ſtultitiam (quoniam non eſt genus unum)
Inſanire putas? ego nam videor mihi ſanus.
Quid? caput abſciſſum manibus cum portat Agave
Gnati

v. 301. Vulg. QUA me STULTITIA. 303. DEMENS cum.

que tamen in uſu fuiſſe ex praeteritis verborum conſtat. Martialis III, 66.

Par ſcelus admiſit Phariis Antonius armis:
Abſcidit *vultus enſis uterque ſacros:*

quod a praeſente *Abſcido* deducitur. Seneca Thyeſte, 1062.

illa lentis ignibus
Stillare juſſi: membra nervoſque ábſcidi:

hoc a praeſente *abſcindo*. Verum haec leviora ſunt; illud majoris momenti, quod in vetuſtiſſimo Blandinio invenit Cruquius, in optimo ſuorum Pulmannus, ego denique in Regio & Zulichemiano, & pro varia lectione in codice Regiae Societatis:

Quid? caput abſciſum MANIBUS *cum portat Agave*
Gnati infelicis, ſibi tum furioſe videtur?

Equidem judicium Interpretum hic deſidero; qui quantivis pretii lectionem jam a ſeſquiſaeculo projectam neglectamque reliquerunt. Certe illud *demens* non modo otioſum hic eſt (id enim aliquo modo eſſet ferendum) ſed ſententiam plane onerat & gravat, immo putidam reddit & inficetam. *Ego*, inquit Horatius, *videor mihi pulchre ſanus. Tibi nempe*, regerit Damaſippus: *quid tum poſtea? an, putas, cum Agave filii caput avulſum geſtaret vituli eſſe credens, ſibi tum furioſa eſſe videbatur?* Pone jam in priore orationis membro *demens Agave*; & ſententiae vim diminuis addendo: ut lector emunctae naris facile agnoſcet. Satis enim eſt, ſi in poſteriore membro τὸ *furioſa* compáret; in utroque vitioſe ponitur. At contra, illud MANIBUS PORTAT, quod liber omnium optimus ſuppeditat, non iners hic ſtat & aures laſſat, ſed atrocitatem foeditatemque facinoris mirifice auget: unde & ab aliis poëtis eſt inculcatum. Sic Euripides Bacchis, v. 967; de hac ipſa re,

Φερόμενος ἥξεις ἐν ΧΕΡΣΙ ΜΗΤΡΟΣ.

& v. 1137.

κρᾶτα δ᾽ ἄθλιον,
Ὅπερ λαβοῦσα τυγχάνει ΜΗΤΗΡ ΧΕΡΟΙΝ,
Πήξασ᾽ ἐπ᾽ ἄκρον θύρσον.

& 1275.

Τίνος πρόσωπον δῆτ᾽ ἐν ΑΓΚΑΛΑΙΣ ἔχεις;
Ἔα, τί λεύσσω; τί φέρομαι τόδ᾽ ἐν ΧΕΡΟΙΝ;

Seneca, ſive alius potius, in Phoeniſſis v. 363.

Felix Agave facinus horrendum manu,
Qua fecerat, geſtavit: *& ſpolium tulit*
Cruenta nati Maenas in partes dati.

& v. 18. ibidem:

qua per obſcurum nemus,
Silvamque opacae vallis inſtinctas deo
Egit ſorores mater; & gaudens malo,
Vibrante fixum praetulit thyrſo *caput.*

Ovid. Metam. III, 725.

viſis ululavit Agave,
Collaque jactavit, movitque per aëra crinem,
Avulſumque caput digitis complexa *cruentis*
Clamat, Io &c.

Aſconius Pedianus de re non diſſimili, ad Cice-

Gnati infelicis, ſibi tum furioſa videtur?
Stultum me fateor (liceat concedere veris)
Atque etiam inſanum: tantum hoc ediſſere, quo me
Aegrotare putes animi vitio. Accipe: primum
Aedificas; hoc eſt, longos imitaris, ab imo
Ad ſummum totus moduli bipedalis: & idem
Corpore majorem rides Turbonis in armis

Spi-

ronis Orationem In toga candida: *M. etiam Marii Gratidiani* caput abſciſſum *per urbem* SUA MANU *Catilina tuleras*: ubi ipſius Ciceronis verba ſunt haec: *Quod caput, etiam tum plenum animae & ſpiritus, ad Sullam uſque ab Janiculo ad aedem Apollinis*, MANIBUS *ipſe ſuis detulit.*

310. TURBONIS IN ARMIS] Codex Zulichemianus TREBONIS; unde, credo, inductus praeſtantiſſimus Nic. Heinſius, *Forte*, inquit, TUBERONIS. Sed receptam in ſcriptis editiſque lectionem vel ſolus ſatis tuetur Priſcianus p. 683. *Turbo turbinis, quando de vi ventorum loquimur: nam ſi ſit proprium, ſervat O in genitivo, hic Turbo, nomen proprium gladiatoris, Turbonis. Sic Horatius in II. Sermonum:*

Corpore majorem rides Turbonis *in armis*
Spiritum.

Cui adde Servium ad Virgilii Aen. VII, 378. *Hic turbo, unde turbinis facit: nam ſi turbonis ſit, erit a proprio nomine genitivus, ut Horatius, Turbonis in armis.* Ceterum *Turbo* cognomen Romanis haud ignotum. *Martius Livianus Turbo* ſaepe laudatur Spartiano in Vita Hadriani: idem Xiphilino Τούρβων vocatur. Gruterus CCCCXXXVII, 1. Q. MARIO TURBONI: ubi aut MARTIO corrigendum; aut apud Spartianum *Marius* reponendum erit: de uno enim eodemque utrobique agi videtur.

313. TANTO DISSIMILEM, ET TANTO CERTARE MINOREM] Turpiſſimum hic mendum inſedit; dum lectionem ex antiquis derivatam ſecure tranſmittunt Interpretes. Atqui Cruquius in Blandinio veterrimo ut & altero bonae notae Tonſano, TANTUM invenit: quod non tam ipſum, quam alios poſtea doctiores neglexiſſe miror & indignor. *Tantum diſſimilis*; non *tanto*, quod ne Latinum quidem eſt: ſic *multum ſimilis* aut *diſſimilis*, non *multo*; Serm. II, 5. v. 92.

Stes capite obſtipo, multum ſimilis *metuenti*.

Epiſt. I, 10. v. 3.

hac in re ſcilicet una

Multum diſſimiles, *at cetera pene gemelli.*

Ergo *tantum diſſimilem* perinde eſt, ac *tam diſſimilem*; ut mox v. 317. *tantum magna* pro *tam magna*. Sic alibi Serm. II, 5, 80.

Nec tantum Veneris, quantum ſtudioſa culinae;

id eſt, *tam*, *quam ſtudioſa*. Ceterum pro CERTARE Nic. Heinſius ex conjectura ponit CAPTARE. Vir egregius, ut video, non recte accepit loci hujus conſtructionem: & neſcio ſane an alius quiſquam: tacent enim omnes quos noverim; ſolo Cruquio excepto, qui in errore hic verſatur.

An quodcumque facit Maecenas, te quoque verum eſt,

TANTUM *diſſimilem, & tanto certare minorem?*

ubi ordo eſt: *An verum* & par *eſt*, *te* facere, *quodcumque Maecenas facit?* te, inquam, *tantum* ei *diſſimilem, & tanto minorem certare* cum illo? *Tanto minor certare*, tam impar certamini; Helleniſmus Noſtro valde amatus; de quo conſule nos ad Carm. I, 1. Sic alibi Carm. III, 3. v. 50.

Aurum irrepertum ſpernere fortior.

& III, 24.

Ludere doctior.

Perſius Sat. IV, 16.

Deſinis, Anticyras melior ſorbere *meracas*.

Minor autem hic valet *inferior*; ut Epiſt. I, 10. v. 35.

Equus minor *in certamine longo.*

Eleganter imitatus eſt hunc locum Silius Italicus lib. V. v. 76.

Heu vani monitus; fruſtraque morantia Parcas
Prodigia! heu fatis ſuperi certaſſe minores!

317. NUM TANDEM SE INFLANS, SIC MAGNA FUISSET?] Locus hic in vulgatis editionibus foede interpolatus, jam olim a Cruquio ex melioribus membranis recte conſtitutus eſt: cui tamen certiſſimam facem praeferenti nemo hactenus fidem habuit. Sic autem vulgo exhibent:

illa rogare,

Quan-

Digitized by Google

Spiritum & inceſſum: quî ridiculus minus illo?
An quodcumque facit Maecenas, te quoque verum eſt,
Tantum diſſimilem; & tanto certare minorem?
Abſentis ranae pullis vituli pede preſſis,
Unus ubi effugit, matri denarrat, ut ingens
Belua cognatos eliſerit. illa rogare,
Quantane? num tantum, ſufflans ſe, magna fuiſſet?

v. 313. Vulg. TANTO diſſ. 317. Num TANDEM, SE INFLANS, SIC.

Quantane? num tandem, ſe inflans, ſic *magna fuiſſet?*
Major dimidio. num tanto? *tum magis* &c.

Cruquius vero ex ſuis ſic repoſuit:

num TANTUM, SUFFLANS SE, *magna fuiſſet?*
Major dimidio? num TANTUM?

Ubi primo, *num tantum* praeferunt vetuſtiſſimus Blandinius cum Tonſano, & codex Coll. Trinitatis. Agnoſcit etiam Porphyrion, ſi modo verba ejus leviter emendentur: *Num* TANDEM] *Adnotandum* TANDEM *pro* TAM *poſitum, id eſt, tam magna.* Quis enim non videt *tandem* hic pro *tantum* ex contextu irrepſiſſe? *Tantum* pro *tam*; hoc quidem recte habet, & ſatis frequenter occurrit: at illud *Tandem* pro *tam* quis umquam vel fando inaudivit? Ergo olim hic *num tantum* legebat Porphyrion: & recte quidem. Quorſum enim *tandem:* cum jam *prima vice* rana ſe inflaverit; poſtea iterum & tertio, *magis magiſque?* Certe *tandem* poſtremo conatui, non primo convenit. Jam autem, quod ſequitur, SUFFLANS SE in pluribus Cruquii & aliorum exſtat; in aliis & in priſcis editionibus SUFFLANS SI; in nonnullis SUFFLANS SIC; in nullo, quod ſciam, *ſe inflans*, quod a correctore neſcio quo prolatum videtur, ex verſu ſequente, *Cum magis atque ſe magis* inflaret: & ex Phaedro fortaſſe, Fab. I, 25.

dum vult validius
Inflare ſeſe, *rupto jacuit corpore.*

Atque vocabulum *ſufflans* ſententiae non minus aptum eſt. Plin. Hiſt. XI, 18. *Verum & rubetae veniunt ultro, adrepenteſque foribus per eas* ſufflant. Idem VIII, 28. *Alia ſolertia in metu Molibus:* ſufflatae cutis diſtentu *ictus hominum & morſus canum arcent.* Plautus Bacchid. IV, 2.

Sufflatus *ille huc veniet.* Diruptum *velim.*

& Sticho, V, 4.

age tibicen,
Suffla *celeriter tibi buccas; quaſi proſerpens beſtia.*

Perſius perpetuus Horatii imitator, Sat. IV, 19.

Dinomaches ego ſum: ſuffla: *ſum candidus. Eſto.*

Ordo autem hic eſt: *Illa rogare, Quantane? & ſufflans ſe*, rurſum rogare, *num tantum magna fuiſſet? Tantum magna* perinde eſt ac *tam magna*, ut ſupra, *tantum diſſimilis, tantum ſtudioſa:* Catullus Epigr. 87.

Nulla in tam magno *eſt corpore mica ſalis.*

Lucanus III, 83.

gaudet tamen eſſe timori
Tam magno *populis.*

ubi *tam magno*, ut etiam hic *tantum magna*, majus quiddam ſonat & ſignificat; quam ſi brevius *tanto* & *tanta* dixiſſent. Quippe rana etiam ſuam ſufflatae molem admirari intelligitur; cum dicit, *Num tantum magna?* Quod ſi horum loco poſueris, *Num tanta fuiſſet*; perit praecipua narrationis gratia & venuſtas, neque intumeſcentis ranae ſuperbia tam pulchre innoteſcit. Jam illud deinceps, quod in vulgatis circumfertur,

Major dimidio. num TANTO?

quam non abſurditatem intus habet? *Bellua illa*, inquit ranae pullus, *dimidia major erat. Num* TANTO *major?* reſpondet mater, in ampliorem molem ſe diſtendens. Quid, obſecro, ſibi vult illud *tanto?* an quanto magis ſe rana ſufflaret, *tanto* ea major erat vitulus? quid ſtultius dici poteſt? certe ſi antea *dimidio* tantum *major* erat; jam poſt repetitam inflationem *tantillo* major eſſe debuit. Praeterea totum illud, *Num tanto*, comparationem aliquam inſtituat, neceſſe eſt. Dic ergo, qua cum re comparatum eſt. *Num tanto me major*, quanto, quid? quanto ego ſum toto corpore; quanto ego ſum major titivilitio. Nihil enim eſt praeterquam ipſius ranae corpus, quo cum fiat comparatio. Ergo rana, quae poſt primam inflationem *dimidio* ſolum *minor* erat vitulo, poſt iteratam inflationem minor jam minorque fit, &, quod portentoſum plane eſt, creſcendo minuitur. Haeccine tot interpretes tam patienter tuliſſe? haeccine nos tamquam pulchra & exacta in ſcholis admirari? Quin reponatur illico, quod codices Cruquiani exhibent, & ex

Major dimidio. Num tantum? cum magis atque
Se magis inflaret; Non, ſi te ruperis, inquit,
Par eris. haec a te non multum abludit imago.
Adde poëmata nunc; hoc eſt, oleum adde camino;
Quae ſi quis ſanus fecit, ſanus facis & tu.
Non dico horrendam rabiem. Jam deſine. Cultum
Majorem cenſu. Teneas, Damaſippe, tuis te.
Mille puellarum, puerorum mille furores.
O major tandem parcas inſane minori.

ECLOGA IV.

Unde, & quo Catius? Non eſt mihi tempus aventi
Ponere ſigna novis praeceptis; qualia vincant Py-

v. 318. Vulg. Tanto. 2. Vincunt.

noſtris Leidenſis & Collegii Trinitatis liber,

Major dimidio. num TANTUM?

num tantum *magna* ſcilicet: ut ſupra ſe inflans rogaverat, *Num tantum magna fuiſſet?* Hoc profecto tam recte ſe habet, quam illud alterum prave & perverſe. Atque hactenus quae culpavimus, Librariis merito imputando ſunt: illud quod jam dicturus ſum, neſcio an auctori ipſi ſit vitio vertendum. Qua enim veri ſpecie aut decori ratione, reſpondet hic ranula, *Major* DIMIDIO? An credibile hoc aut memorabile eſt, ranam vel prima ſufflatione dimidio duntaxat minorem bove viſam eſſe? Certe, ut Noſter bene alibi, vel ipſa Fabula non quidvis ſibi credi poſtulet, ſed veris proxima & fidem aliquatenus habitura proferat. Quid, quod ſi primo conatu dimidium bovem rana exaequaverat; non deerat ſpes, ut iteratis inflationibus integri magnitudinem tandem aſſequeretur. Ergo non a vero ſolum abhorret haec narratio, ſed & ſibi ipſa diſconvenit. Et tamen omnes, credo, ubicumque codices in lectione hac conſentiunt. Quid fiet? an ipſum Flaccum hujus culpae damnabis? an ob magnas multaſque ejus virtutes quidlibet potius in quemvis impinges, quam ut tantae incogitantiae reus peragatur? Equidem ſic potius ſcripſiſſem,

Quantane? num tantum, ſufflans ſe, magna fuiſſet?
Major PERNIMIO. *num tantum?*

Lucretius lib. V. v. 565.

Nec nimio major *ſolis rota, nec minor ardor.*

Terent. Adelph. III, 4. v. 30.

nimium inter vos, Demea, ac
Non quia ades praeſens dico hoc, pernimium *intereſt.*

Certe hoc vocabulum & ſententiae aptiſſime congruit; &, ſi compendioſam ſcripturam *pnimio* contempleris, haud ita multum abludit a recepta lectione. Quod ſi ejuſmodi eſt, ut Horatio non tam dari, quam reddi & reſtitui videatur, equidem ejus cauſſa gaudebo: ſin ita eſt, ut τὸ *dimidio* nullo pacto poſſit ab auctore abjudicari; id tamen noſtrum omnium intereſt, ut in veterum ſcriptis non omnia aeque ſine cura diſcriminis probare videamur.

2. Praeceptis qualia vincunt Pythagoran] Ex membranis aliae *vincunt* habent, aliae *vincent*, aliae denique *vincant*. Primum nunc fere obtinet, ex priſcis editionibus ductum; at ſecundum ei facile praetulerim; *novis* enim praeceptis futurum tempus magis convenit. Sed vera & ſincera lectio eſt, quae tertio loco venit; Lambino etiam & Cruquio probata. Sic Joannes Saresberienſis in Policrat. VIII, 8. *In uſus iſtorum licet & Catio,*

Ponere ſigna novis praeceptis, qualia VINCANT
Pythagoran, Anytique reum, doctumque Platona.

Sic ibi & codex MStus Bibliothecae publicae Cantabrigienſis. Noſter Epiſt. I, 4. v. 3.

Scri-

Digitized by Google

Pythagoran, Anytique reum, doctumque Platona.
Peccatum fateor, cum te ſic tempore laevo
Interpellarim: ſed des veniam bonus, oro.
Quod ſi interciderit tibi nunc aliquid, repetes mox:
Sive eſt naturae hoc, ſive artis, mirus utroque.
Quin id erat curae, quo pacto cuncta tenerem;
Utpote res tenuis, tenui ſermone peractas.
Ede hominis nomen; ſimul &, Romanus an hoſpes.
Ipſa memor praecepta canam: celabitur auctor.
Longa quibus facies ovis erit, illa memento,
Ut ſucci melioris, & ut magis alma rotundis,
Ponere: namque marem cohibent calloſa vitellum.
Caule ſuburbano, qui ſiccis crevit in agris,

Dul-

v. 10. Vulg. AN Rom. 13. ALBA.

Scribere, quod Caſſi Parmenſis opuſcula vincat.

10. SIMUL AN ROMANUS AN HOSPES] Editiones veteres,

ſimul ET, *Romanus an hoſpes.*

Sed ſtatim, ab Aldo, opinor, inductum, AN paſſim obtinuit; &, quamvis alterum dederint Lambinus Cruquiuſque, in nuperis editionibus iterum regnat. Revocetur vetus ſcriptura, quam omnes fere omnium codices tuentur. *An* enim vitioſe hic bis ponitur: in priore membro aut *ne* poni debet, aut nihil. Sic in Arte Poët. verſ. 114.

Intererit multum, Divuſne loquatur, an *heres*;
Maturuſne ſenex, an *adhuc florente juventa*
Fervidus; *&*, *matrona potens*, an *ſedula nutrix*;
Mercatorne vagus, *cultorne virentis agelli*;
Colchus, an *Aſſyrius*; *Thebis nutritus*, an *Argis*:

Ubi mendoſe vulgo, ut hic, editur *an matrona*; contra codicum meliorum fidem, ut ibi docebimus.

13. ET UT MAGIS ALBA ROTUNDIS] Videamus, quo pacto ſuas hic partes tutati ſint Interpretes:

Longa quibus facies ovis erit, illa memento,
Ut ſucci melioris & ut magis alba *rotundis*,
Ponere; namque marem cohibent calloſa vitellum.

Haec illi albo calculo ſignant; nempe quia nihil variant codices. Atqui ſi ea diligentius paullo excuſſeris, quantum hic furfuris invenies. *Longa*, inquit, *ova ſunt magis* alba *rotundis.* Primo, hoc falſiſſimum eſt: alia enim aliis in utroque genere candidiora ſunt, nulla figurae ratione habita. Ponatur tamen hoc verum eſſe: pulchrum ſane praeceptum, & Pythagoricis omnibus Socraticiſque palmam, ut gloriatur, praerepturum. Quid, malum? nonne quivis coquus, qui oculis recte utitur, tam facile ovorum colores dignoſcet, quam ſummus Philoſophorum? *Ova longa rotundis albiora*: magnum mehercule ſecretum; cujus addiſcendi cauſſa *remotos fontes adire*, & vel vadimonium deſerere, par eſt. Sed ut hoc quoque condonemus; illud, quod ſequitur, vincit omnem omnium ſtultitiam:

namque *marem cohibent calloſa vitellum.*

Vide ſodes illud *namque*: eo enim cauſſa & ratio praecepti explicatur. *Idcirco*, inquit, longa ova *candidiora* ſunt rotundis, *quia* marem foetum, ſi incubantur, excludunt. Veſtram fidem, interpretes! cui ſano credibile eſt, vel ex aliena Noſtrum perſona tam ſtolida effutiiſſe? Deridet ſane hic Apitios & gulae philoſophos; ſed minime eos tam fatuos & plumbeos eſſe fingit, neque caetera praecepta ad hoc exemplum ſenſu caſſa & abſurda ſunt. Quid multis opus? ſcribe leviſſima mutatione,

Ut ſucci melioris & ut magis ALMA *rotundis*
Ponere; namque marem cohibent calloſa vitellum.

Alma hic accipio (ab *alo*) *bene alentia*, *valide nutrientia*, *τρόφιμα*, *εὔτροφα*, *πολύτροφα*, *multum & firmum alimentum praeſtantia.* Conjunxit hic duo

illa,

Dulcior: inriguo nihil eſt elutius horto.
Si veſpertinus ſubito te oppreſſerit hoſpes;
Ne gallina malum reſponſet dura palato,
Doctus eris vivam muſto merſare Falerno:
Hoc teneram faciet. pratenſibus optima fungis
Natura eſt: aliis male creditur. ille ſalubris
Aeſtates peraget, qui nigris prandia moris
Finiet, ante gravem quae legerit arbore ſolem.
Aufidius forti miſcebat mella Falerno,
Mendoſe: quoniam vacuis committere venis
Nil niſi lene decet. leni praecordia mulſo

v. 19. Vulg. MISTO.

Pro-

illa, quae in ciborum natura inquiri & conſiderari ſolent; quaeque pariter conjunxit Celſus lib. II. cap. 19. & 20. ſcilicet ut & ſint *boni ſucci*, quae εὔχυμα Graeci vocant; & *firmi robuſtique alimenti*, quae εὔτροφα. Ergo ova oblonga melioris eſſe ſucci & magis alentia dicit, quam rotunda: cur iſtud? *namque calloſa ſunt, & marem vitellum cohibent.* Jam certe recto pede procedit argumentum: quippe ſecundum medicorum placita, in quovis genere mares valentioris ſunt materiae, femellae contra leviorem & imbecilliorem cibum praeſtant. Tum autem *oblonga ova mares edere*, quantumvis ſit falſum & ineptum, graviſſimi tamen auctores tradiderunt, Columella VIII, 5. & Plinius Hiſt. X, 74. cujus verba ſunt, *Quae oblonga ſunt ova, gratioris ſaporis putat Horatius Flaccus. Feminam edunt, quae rotundiora gignuntur, reliqua marem.* De colore, ut vides, ne verbum quidem. Fallitur tamen hic ſcriptor egregius, cum *melioris ſucci* interpretatur *gratioris ſaporis.* Alia enim res eſt: *ſapor* ad palatum duntaxat ſpectat; *ſuccus* ad totum corporis habitum: vide Celſum loco laudato, & alios. Ceterum dices fortaſſis, vix alibi occurrere *alma* pro *alentibus*, *nutrientibus.* Ob eam ipſam cauſſam, inquam ego, Librarii *alba* ſubſtituerunt. At ea vocabuli vis & ſenſus eſt, ut eleganter huic ſignificationi aptari queat: at alii, quorum ſcripta perierunt, ſic forte uſurparunt. *Alma*, inquit Feſtus, *ſancta ſive pulchra, vel* ALENS *ab alendo ſcilicet. Alma proprie tellus eſt*, ait Servius, *ab eo quod nos* alat. *Lux alma dicta, quod* alat *univerſa; unde alma Ceres, quod nos* alat. Quin & Acron Scholiaſtes ita olim legiſſe videatur: cujus verba ſic habent in editione prima Veneta & codice MSto Regiae Societatis: *Quia meliora ſunt longiora ova, quam rotunda; & albiora aut fortiora.* Equidem ſcripſiſſe credo, *Almiora aut fortiora.* Quippe *magis alma* perinde eſt ac *fortiora, firmiora, robuſtiora, valentiora*, ad nutriendum ſcilicet. At qui *albiora* (ut nunc editum eſt) per *fortiora* enarrat; nae ille dignus eſt, quem vel pueri ſub ferula adhuc militantes albis, quod aiunt, dentibus derideant.

16. IRRIGUO NIHIL EST ELUTIUS HORTO] Ita omnes ſcripti editique uno conſenſu:

Caule ſuburbano, qui ſiccis crevit in agris
Dulcior: irriguo nihil eſt elutius horto.

Summo tamen vir ingenio Daniel Heinſius, *Scripſerat*, inquit, *abſque dubio poëta, Irrigui nihil eſt elutius horti*; ut *caule* a ſuperioribus repetatur. Vide, quo provectus ſit prurigine corrigendi. Certe, ſi bene hominem novi, in ſuis ipſe carminibus prius longe praetuliſſet. Dictum quippe eſt, ut illud Plinii Hiſt. XVIII, 5. *Nihil eſt damnoſius deſerto agro.* Neque ullam venerem habet Heinſii lectio, quam non altera majorem in modum poſſideat.

19. DOCTUS ERIS VIVAM MISTO MERSARE FALERNO] Quid, rogo, ſibi vult *miſto Falerno*; cum nihil quicquam hic ſit, quo cum miſceatur? Ergo ſubintelligi hic volunt interpretes, *cum aqua.* Unde hoc iis compertum? Cur magis *cum aqua*, quam cum *melle, oleo*, vel alio quovis liquore? Oedipus enim aut hariolus ſit oportet; qui, cum auctor nihil dicat, mentem ejus aſſequi conjectando profiteatur. Quod ſi is recte conjecerit; auctor tamen haud minore in culpa eſt, cui, ut ſcias quid velit, conjectore eſt opus. Certe Noſter,

ſi

Prolueris melius, ſi dura morabitur alvus;
Mitulus & viles pellent obſtantia conchae,
Et lapathi brevis herba; ſed albo non ſine Coo.
Lubrica naſcentes inplent conchylia lunae.
Sed non omne mare eſt generoſae fertile teſtae.
Murice Baiano melior Lucrina peloris:
Oſtrea Circaeis, Miſeno oriuntur echini:
Pectinibus patulis jactat ſe molle Tarentum.
Nec ſibi cenarum quivis temere arroget artem,
Non prius exacta tenui ratione ſaporum.
Nec ſatis eſt cara piſcis averrere menſa,

Igna-

v. 37. Vulg. AVERTERE.

ſi Suetonio fides, *obſcuritatis vitio minime tenebatur:* numquam ergo crediderim obſcurum hoc, incertum, mancum ab Horatio profectum eſſe. Chriſtophorus quidem Landinus ante annos ducentos *Mulſo Falerno* hic edidit, ex conjectura, ut opinor. Sed nemo poſtea in ejus ſententiam conceſſit. Nos meliore, niſi fallimur, auſpicio ſic locum refingimus:

Ne Gallina malum reſponſet dura palato,
Doctus eris vivam MUSTO *merſare Falerno:*
Hoc teneram faciet.

Teneritatem, inquit, gallinae conciliabis, ſi vivam ſuffocaveris in muſto Falerno, capite ejus in liquorem demerſo. *Muſtum* autem per totum annum ſervari ſolebat: quod qua ratione fieret, docet Cato de Re Ruſt. cap. CXX. Columella XII, 29. Plinius XIV, 11. & tandem Gallienus imperator, referente Pollione c. XVI. *muſtum quemadmodum toto anno haberetur, edocuit.* Ergo lepide hic ſugillat helluonum divitum *περιεργίᾳ* & ineptam diligentiam; quod *vino* gallinam ſuffocarent, non *aqua*; quod non quovis vino, ſed *Falerno*; quod non quovis Falerno, ſed *muſto*. Prudentius contra Symmachum I, 26. de Baccho loquens,

Atque avidus vini multo ſe proluit hauſtu,
Gemmantis paterae ſpumis MUSTOQUE FALERNO
Perfundens bijugum rorantia terga ferarum.

Ceterum Gallinas a coquis ſuffocatione occidi ſolitas, vel illud Ciceronis oſtendit pro Muraena cap. 29. *Nec minus delinquere eum; qui* gallum gallinaceum, *cum opus non fuerit, quam eum, qui patrem* ſuffocaverit.

37. NEC SATIS EST CARA PISCES AVERTERE MENSA] Editiones veteres aliaeque ante Lambinum AVERTERE; atque ita uterque Scholiaſtes. Primus ille ex codicibus ſuis dedit AVERRERE, quem ſecutus eſt Cruquius & ex eo tempore nunc hoc, nunc illud editoribus placuit pro diverſo hominum ſenſu & palato. In eo ſane jactare ſe poteſt lectio prior, quod acutiſſimo Gronovio patri ſe probavit Obſervat. lib. IV. c. 5. ubi *avertere cara menſa piſces* ait eſſe *fraudare menſam alicujus delicati obſonio illo; comparare piſces caros & pretioſos, quibus aliquam nepotinam menſam defraudes.* Haec ibi vir eximius; & eadem fere ante ipſum quidam apud Lambinum, ſic verba enarrantes, *Piſces divitibus deſtinatos praeripere pretio perſoluto, & ita ab eorum menſis averſos in tuam transferre.* Recte quidem; & nos quoque ab ea parte ſtamus; ſi modo *avertere* veram hic lectionem eſſe ſemel admittimus. Sed pace tanti viri, liceat nobis alteri illi lectioni fidem & auctoritatem adjungere,

Nec ſatis eſt cara piſces AVERRERE *menſa:*

quam Cruquiani codices ſuppeditant, praeter unum omnes; & bona etiam pars eorum, quos Lamblnus, Torrentius, Pulmannus, Berſmannuſque viderunt; & denique ex noſtris mellores, Leidenſis, Reginenſis, Zulichemianus, & Battelianus. Liceat etiam in veteri lectione novam explicationem promere. Non ut hic *menſam piſcatoriam* in macello cum veteribus noviſque intelligamus; ſed menſam ejus, cui haec praecepta traduntur. Sunt, inquit, qui in cenis prachendis ſe officio ſuo ſatisfeciſſe credant, ſi ingentes ſumtus in cibos fecerint; ignari interea, quid elixum, quid aſſum pro varia ſaporum ratione gratius me-

Ignarum quibus eſt jus aptius, & quibus aſſis
Languidus in cubitum jam ſe conviva reponet.
Umber, & iligna nutritus glande, rotundas
Curvet aper lances carnem vitantis inertem:
Nam Laurens malus eſt, ulvis & arundine pinguis.
Vinea ſubmittit capreas non ſemper edulis.
Fecundae leporis ſapiens ſectabitur armos.
Piſcibus atque avibus quae natura & foret aetas,
Ante meum nulli patuit quaeſita palatum.
Sunt quorum ingenium nova tantum cruſtula promit.

v. 41. Vulg. CURVAT. 44. FECUNDI.

Ne-

meliuſque ſit:

Nec ſatis eſt cara piſces averrere *menſa*,
Ignarum, quibus eſt jus aptius, & quibus aſſis
Languidus in cubitum jam ſe conviva reponet:

hoc eſt, Neque ſufficit piſces impenſo pretio coëmtos in menſa ſua exhibere, qui pro reliquiis *averrantur*; utpote quos nemo convivarum tangere velit, propterea quod aptum cuique condimentum deſit. Opera potius danda eſt, ut & piſces pretioſi ponantur, & ita ſuaviter conditi, ut vel languido convivae appetitum renovent; adeo ut nihil demum ex iis reliquum ſit, quod a miniſtrantibus pueris *averri* poſſit. Non ſatis eſt piſces intactos *cara menſa averrere*, & ſolo ſumtu te oſtentare: ſi artem cenarum tibi arrogas, id potius effice, ut prae ſuavitate omnia conſumantur, nihil ſuperſit. Haec, ni fallor, enarratio & ſententiae & verbo appoſite congruit. Cicero ad Caſſium Epiſt. XII, 4. *Vellem idibus Martiis me* ad cenam *invitaſſes:* reliquiarum *nihil fuiſſet*. Priſcianus p. 900. Verro *ſecundum Chariſium in praeterito* Verri *facit, quod & uſus comprobat: Licinius Macer pro Tuſcis; Quis oportuit amiſſa reſtituere, hiſce etiam* RELIQUIAS AVERRERUNT. Seneca Controv. XXV. *Inter temulentas ebriorum* reliquias *humanum* everritur *caput*. Et iterum, *Inter purgamenta & jactus cenantium, & ſparſam in convivio ſcobem, humanus ſanguis* everritur. Non deerunt, opinor, qui huic, quam primi nunc proponimus, ſententiae accedent. Sed & alterae duae, tam Gronovii, quam veterum, fautores adhuc ſuos ſine dubio habebunt. Quid mirum? ubi quaevis ex tribus, pari probabilitatis ſpecie certans, dubiam duabus ceteris palmam facit.

41. CURVAT APER LANCES] Veteres quidem Editiones cum multo majore parte codicum CURVAT: poſtea fere obtinuit altera lectio CURVET, quam ſuppeditant Torrentii libri aliquot, unus Pulmannii, & codex Collegii Trinitatis. Utramvis tuto ſequi poteris: ſi *curvet*, erit vox praecipientis, quid fieri oportet; ſi *curvat*, erit approbantis, quod recte fit.

44. FECUNDI LEPORIS] Sic editiones priſcae cum codicibus pleriſque, noſtris quidem omnibus: neque aliter nunc extat apud Donatum ad Terentii Eunuchum, III, 1. verſ. 36. Scio etiam *leporem* maſculino genere dici ſolere, etiam *fecundum* & *praegnantem*. Varro de Re Ruſt. III, 12. QUI *lepus dicitur, cum praegnans ſit, etiam concipere*. Plinius Hiſt. VIII, 55. *Lepus* SOLUS *praeter daſypedem ſuperfetat, aliud educans, aliud in utero gerens*. Vulgatam igitur lectionem tantis auctoribus, qui volet, facile tuebitur. Vide virum ſummum Gerardum Voſſium de Analogia lib. I. cap. 16. Mirifice tamen placet, quod in omnium optimo Blandinio, & in altero non contemnendo codice Tonſano Cruquius invenit,

FECUNDAE *leporis ſapiens ſectabitur armos*.

Unde enim hoc Librariis, niſi ab ipſo auctôre profectum eſſet? Ignoſcendum quidem eſt iis, qui cum vulgo loquuntur: ſed rationi naturaeque magis congruum hic femininum genus eſſe quis negabit? Sapit etiam, ſiquid ego judico, morem Horatianum, & ingenium novandi ſermonis cupidiſſimum. Priſcianus pag. 658. *hic & haec lepus* priſca auctoritate dici memorat: quod fortaſſis ex hoc ipſo loco petitum habuit; vel ſi ex alio ſcriptore neſcio quo, at certe vel ſic, novo demum tibicine haec lectio fulcitur. Quod ſi ſpernis iſta, quae Priſcianus nullo teſte producit; imo vero,

ſi

Nequaquam ſatis in re una conſumere curam:
Ut ſi quis ſolum hoc, mala ne ſint vina, laboret;
Quali perfundat piſcis ſecurus olivo.
Maſſica ſi caelo ſubpones vina ſereno;
Nocturna, ſi quid craſſi eſt, tenuabitur aura,
Et decedet odor nervis inimicus: at illa
Integrum perdunt lino vitiata ſaporem.
Surrentina vafer qui miſcet faece Falerna
Vina, columbino limum bene colligit ovo:
Quatenus ima petit volvens aliena vitellus.

Toſtis

v. 51. Vulg. Supponas.

ſi nuſquam quemquam *hanc leporem* dixiſſe concedimus: nihilo tamen minus *fecundae* & doctior & probabilior hic lectio erit, quam *fecundi.* Ita Plautus in Sticho I, 3. v. 14.

audivi ſaepe hoc vulgo dicier,
Solere elephantum gravidam *perpetuos decem*
Eſſe annos:

noluit dicere *gravidum*, quamvis nemo alias *hanc elephantum* vel fando audivit. Ita ipſe Plinius IX, 13. *Cordylae appellantur* Thynnorum *partus, qui* foetas *redeuntes in mare auctumno comitantur.* Et X, 55. *Generatio* murium *lambendo conſtare, non coitu, dicitur: ex* una *genitos* CXX. *tradiderunt: apud Perſas vero, praegnantes & in ventre parentis* repertas. Vides de Thynnis & Muribus feminis *foetas, una, repertas*, dixiſſe: licet nemo alias Thynnum aut Murem feminino genere extulerit. Demus itaque hoc venerandae antiquitatis codici, ut ex duabus lectionibus, quarum utraque quidem tuta eſt, altera & erudita, hanc potius ſequamur, quam ipſe ſubminiſtrat. Quin & obſervatione dignum eſt, eoſdem illos codices, Blandinium dico & Tonſanum Cruquii, *anſeris albae* exhibere Serm. II, v. 88. ubi ceteri fere omnes, ut hic, maſculinum genus ſuppoſuerunt.

48. Nequaquam satis in re una] Nimium hic argutatur Dan. Heinſius, cum hoc modo diſtinguere jubet;

Sunt quorum ingenium nova tantum cruſtula promit;
Nequaquam ſatis in re una conſumere curam:

& τὸ *ſatis* explicat non ἅλις, ſed ἅλις ὄν hoc eſt, *Cum non ſit ſatis*, vel *Quandoquidem nequaquam eſt ſatis.* Sed quis, obſecro, ſic locutus eſt? nam profecto exempla, quae ibi profert, nihil ad rem faciunt. Immo enimvero *ſatis* hic eſt ἅλις ἐστί: quippe hoc ad ſequentes verſus potius, quam ad praecedentem refertur. Unde factum, ut τὸ *eſt* in nonnullis codicibus verſui inſeratur: in duobus Cruquianis ſic,

Nequaquam ſatis in re una eſt *conſ. curam.*

in Regio,

Nequaquam ſatis in re una conſ. curam eſt.

Equidem ſic potius conſtituerim,

Nequaquam est *ſatis in re una conſ. curam.*

vel ſic,

Neq. ſatis est *in rem unam* insumere *curam:*

Nam Lambethanus codex, etſi is recentior eſt,

Neq. ſatis eſt *in re una* abſumere *curam.*

Certe, etſi hac locutione Noſter vehementer delectari & ſaepiſſime uſus eſſe deprehenditur, numquam tamen τὸ *ſatis* nudum & incomitatum poſuit ſine verbo *eſt*, ut Carm. III, 1. *Deſiderantem quod ſatis eſt.* III, 16. *Parca quod ſatis eſt manu.* Serm. I, 1. *Nil ſatis eſt, inquit.* Et, *Jam ſatis eſt, ne me.* I, 2. *An tibi abunde Perſonam ſatis eſt.* Et, *Uſque ſuperque Quam ſatis eſt.* I, 4. *Non ſatis eſt puris.* &, *Mi ſatis eſt, ſi.* I, 5. *Ohe, jam ſatis eſt.* I, 10. *Ergo non ſatis eſt.* &, *Non ego, nam ſatis eſt.* II, 3. *Scribe decem a Nerio: non eſt ſatis.* &, *Si quidvis ſatis eſt.* II, 4. *Nec ſatis eſt cara.* II, 5. *Non ſatis eſt Ithacam revehi.* Epiſt. I, 2. *Quod ſatis eſt, cui contingit.* I, 6. *Ultra quam ſatis eſt.* I, 7. *Jam ſatis eſt.* &, *Ultra quam ſatis eſt.* I, 10. *Ubi plura Cogere quam ſatis eſt.* I, 18. *Haec ſatis eſt orare Jovem.* Art. Poet. *Non ſatis eſt pulchra eſſe poëmata.* &, *Nec ſatis eſt dixiſſe.* Ergo ad haec exempla etiam hunc locum liceat refingere.

51. Massica si caelo supponas vina sereno] Editiones veteres, duae Venetae & Loſcheriana

riana

Toſtis marcentem ſquillis recreabis & Afra
Potorem cochlea: nam lactuca innatat acri
Poſt vinum ſtomacho: perna magis, ac magis hillis
Flagitat in morſus refici: quin omnia mavolt,

v. 61. Vulg. Malit.

Quae-

riana SUPPONES. Poſtea Typographi Aldum, opinor, ducem ſecuti SUPPONAS paſſim dederunt: quod per interpretum indiligentiam etiamnum obtinet. Revocetur lectio antiqua, cui plures Lambini & Berſmanni codices aſtipulantur: ceteri Editores ſilentio hoc male tranſeunt. Equidem in plus decem exemplaribus *ſuppones* inveni, *ſupponas* in ſolo Magdalenenſi.

61. FLAGITAT IN MORSUS REFICI] *Refici in morſus*, ait Lambinus, *ita dictum eſt*, ut Virgil. Aen. XI, 731. *Reficitque in praelia pulſos.* Haud vidi magis. Quiſnam, obſecro, hic reficitur in morſus? videamus locum integrum:

Toſtis marcentem ſquillis recreabis & Afra
Potorem cochlea: nam lactuca innatat acri
Poſt vinum ſtomacho: perna magis ac magis hillis
Flagitat in morſus refici: quin omnia malit
Quaecumque immundis fervent allata popinis.

Quis, inquam, hic *flagitat refici? potor*, an *ſtomachus?* Equidem hic *ſtomachum* intelligo: is ſcilicet *flagitat*, is *malit* a popinis allata: ut Serm. II, 2. v. 44.

mala copia quando
Aegrum ſollicitat ſtomachum: *cum rapula plenus*
Atque acidas mavult *inulas.*

Quod ſi ita ſit, nihil jam hac lectione ſtultius: qui enim ſtomachus refici poteſt in morſus? an ſtomachus dentes habet? Immo enimvero, licet *potorem* hoc flagitare dixeris, quam tamen malam eſſe conſtructionem puto, ineptum hoc nihilominus erit ac putidum. Perna ſcilicet & hillis *comeſtis*, reficitur potor *in morſus:* quid magis praepoſterum? utique in morſus debet refici, *priuſquam* quidquam poſſit comedere. Nihil certe *in morſus refici* tolerabiliter dici poteſt, niſi *dentes* hebetati & inſtabiles, qui jam morſibus inhabiles ſunt; non *potor*, non *ſtomachus:* & abſit, ut cultiſſimo poetae tam illepidum dictum affingamus. Neque vero audiendi ſunt Cruquius & Chabotius, qui *morſus* hic *minuta fruſtula* interpretantur; *morſus* enim & *morſellus* pro offa, fruſto, non niſi barbarorum eſt. At editio priſca Loſcheri, cui illa Roberti Stephani accedit, IMMORSUS hic exhibet. Neque aliud volunt codices noſtri Reginenſis, Petrenſis, Regius, Galeanus, Magdalenenſis, Battelianus, Collegii Trinitatis; qui uno vocabulo ex priſca ſcribendi ratione INMORSUS clare praeſerunt. Atque haec lectio eruditiſſimis viris placuit, Bonaventurae Vulcanio, Petro Scriverio, Danieli Heinſio. *Immorſus* autem exponunt ex Gloſſario Iſidori, *jejunus:* & ſic etiam codex Regius inter lineas enarrat, *immorſus, jejunus. Sane ſenſu optimo*, ait Heinſius: *ante oſtendit, quomodo marcentem reficere; jam vero, quomodo jejunum excipere oporteat.* Ego vero neque ſenſum orationi, neque verbum ſenſui convenire dico. De *marcente* enim ſtomacho, non *jejuno* & famelico, hic agi tam manifeſtum eſt, quam quod uſquam manifeſtiſſimum. Cui autem credibile eſt, *immorſus* activam ſignificationem habere, *qui non momordit, qui nihil comedit?* Quis auctor, quis ſponſor rei tam inauditae? Gloſſographus neſcio quis, ſemibarbarus; cujus ex turbidis lacunis pudeat quicquam haurire, quod Horatio impertiatur. Paſſivam ſignificationem huic verbo donat Cyrillus apud Labbaeum, Ἄδηκτος, *immorſus*; hoc eſt, qui non eſt morſus. Ego vero contra *immorſus* ſic accipio, ut *admorſus, demorſus*, pro eo qui morſus eſt. Statius Theb. II, 628. ubi Chromis quidam

Dum clamat, ſubis ore cavo Theumeſia cornus,
Nec prohibent fauces — tranſmiſſa morte per artus
Labitur, immorſaque *cadens obmutuit haſta.*

Ubi, ut hic apud Noſtrum, *inmorſa* habet vetus codex Collegii Petrenſis, Propertius III, 6. v. 2.

Immorſo *aequales videant mea vulnera collo:*
Me doceat livor mecum habuiſſe meam.

Ita ex conjectura dederunt viri & eruditione & ingenio praeſtantes Nic. Heinſius & Janus Broukhuſius; cum in vulgatis ſit *In morſo*, diviſo, ut hic, vocabulo. Quid ergo hinc extundemus? profecto levi mutatione ſic ſatis commode conſtitui locus poterit;

perna magis ac magis hillis
Flagitat inmorſis *refici.*

perna ac hillis immorſis, hoc eſt, admorſis, commanducatis, deguſtatis: quippe, *mordere*, etſi id rarius, eſt ubi *mandere & comedere* ſignificat. Juvenalis Sat. VI, 301.

Grandia quae mediis jam noctibus oſtrea mordet.

IV.

Quaecumque inmundis fervent adlata popinis.
Eſt operae precium duplicis pernoſcere juris
Naturam. Simplex e dulci conſtat olivo.
At pingui miſcere mero muriaque decebit,

Non

v. 65. Vulg. Quod pingui miſc.

IV, 142.

Lucrinum ad ſaxum Rutupinove edita fundo
Oſtrea, callebas prime deprendere morſu.

Sed quid opus eſt ulla mutatione? ſine dubio ſincera lectio eſt, quam diſerte exhibent manuſcripti,

perna magis ac magis hillis
Flagitat INMORSUS *refici.*

Stomachus flagitat refici *immorſus perna & hillis*, aliiſque id genus ſalſis cibis atque acribus, qui *in popinis* ſcilicet vendi ſolent; ut praeter Noſtrum Martialis I, 41.

Quod fumantia qui tomacla raucus
Circumfert tepidis coquus popinis.

Immorſus hic eſt *vellicatus*, *excitatus*, *punctus*, *pervulſus*. Acria enim & ſalſa *mordere* dicuntur Latinis, ut Graecis *δάκνειν*: inde *mordax acetum* Perſio, *δακνώδεις*, *δηκτικόν*, Sat. V, 86.

Stoicus hic aurem mordaci *lotus* aceto.

Martialis VII, 24.

Nec cibus ipſe juvat morſu *fraudatus* aceti.

Plinius Hiſt. XII, 25. *Balſami ſemen*, mordens *guſtu*, *ferventſque in ore.* & ibid. 19. *Caſia lente tepore leniter* mordens. XV, 29. *Folia myrti*, *leniter* mordaci *pulvere.* XXVII, 13. *Radix ſmyrnii guſtu acri* mordet. XXI, 18. *Odoratus juncus*, *vinoſae* mordacitatis *ad linguam.* Et ſic alibi ſaepe. Ergo hoc vult Catii magiſter, Marcentem & reſolutum ſtomachum eo pacto optime refici, ſi cibis acribus *immorſus* & vellicatus fuerit; quales Serm. II, 8. Naſidienus ille in eodem, ut videtur, ludo edoctus appoſuit;

acria circum
Rapula, *lactucae*, *radices*, qualia laſſum
Pervellunt ſtomachum, *ſiſer*, *allec*, *faecula Coa.*

Ibid. v. 61. Quin omnia malit] Rectius codex Galeanus & unus Berſmanni,

Flagitat immorſus refici: quin omnia MAVULT.

Flagitat & *mavult*, eodem modo efferri debent. Ita Serm. I, 4. v. 30.

Hic mutat *merces ſurgente a ſole*, *ad eum quo*
Veſpertina tepet regio: quin *per mala praeceps*
Fertur, *uti pulvis collectus turbine.*

Carm. II, 13.

& intorti capillis
Eumenidum recreantur *angues:*
Quin *& Prometheus & Pelopis parens*
Dulci laborem decipitur *ſono.*

Et alibi paſſim, cum apud hunc, tum apud alios.

62. Quaecunque immundis fervent allata popinis] Cruquii codices, uti affirmat, omnes *in mundis* quibus ipſe aſſentitur. Ita & noſtri unus & alter ex deterioribus: ceteri uno verbo *inmundis*, ex priſca orthographiae ratione, ut paullo ante *inmorſus*. *Immunda popina* perpetuo epitheto, ut Martiali *nigra*. VII, 60.

Occupat aut totas nigra popina *vias.*

Porro, ait Lambinus, *quidam libri excuſi habent* illata (ita editio Simonis Colinaei) *qua ex ſcriptura ſuſpicatus ſum aliquando legendum* illota. *Sed codices omnes* allata, *quos ſequor.* Unde nuper vir eruditus etiam in contextu dedit *illota*; quippe, ait, *auctore Lambino*, *alii codices* illata, *alii* illota *habent.* Vide, incuria & feſtinatio quid facit. Conjectura mera, ipſi quoque auctori ſpreta & repudiata, jam pro codicum ſcriptorum lectione venditatur. Quorſum autem *illota?* an *ferventia* tomacula, & jam convivis ponenda, lavari debuerunt poſtea? Nullus quidem ex noſtris codicibus aut *illata* aut *illota*; unus & alter ex vilioribus *ablata*, ceteri cum editionibus ALLATA habent; quod rectiſſimum eſt. *Fervent allata*, perinde eſt ac ſi dixiſſet, *ferventia afferuntur*, a coquis ſcilicet vel miniſtris. Noſter Serm. II, 8. v. 42.

Affertur *ſquillas inter muraena natantes.*

& v. 86.

diſcerpta ferentes
Membra gruis.

Martialis, loco jam ante laudato, I, 41.

Quod fumantia *qui tomacla raucus*
Circumfert *tepidis coquus popinis.*

Petronius in Cena Trimalchionis: Adlata *eſt tum guſtatio valde lauta:* & mox, *Guſtantibus adhuc nobis*, *repoſitorium* adlatum *eſt cum corbe.* Et iterum, *Statim* adlatae *ſunt amphorae vitreae diligenter gypſatae.*

65. Quod pingui miscere mero] Locus intricatus & moleſtus:

Eſt operae pretium duplicis cognoſcere juris
Naturam. Simplex e dulci conſtat olivo:
Quod pingui miſcere mero muriaque decebit,
Non alia, quam qua Byzantia putruit orca.

ubi

Non alia quam qua Byzantia putuit orca:
Hoc ubi confuſum ſectis inferbuit herbis,
Cory-

v. 66. Vulg. Putruit.

Ubi principio, ſunt qui longe melius, mutatis hinc & hinc partibus, *pingui olivo* & *dulci mero* dictum fore putent; ut aut ſic legendum fuerit,

ſimplex e pingui *conſtat olivo:*
Quod dulci *miſcere mero muriaque decebit*;

aut conſulto poëta ſic prave locutus ſit, quo Catium magis deridendum lectori propinet. Ita ſane *pingue oleum* & *pinguis olivi* Virgilius; *dulci vino* & *dulci mero* Noſter alibi dixit. Haec quidem illi: in quibus, ut plerumque alias, judicium magis quam eruditionem deſideres. Quippe illud hic non vident, *oleum pingue* & *merum dulce* generalia & perpetua epitheta eſſe, & idcirco huic Catii orationi, qua juris compoſitionem tradit, inepta prorſus & aliena. Quid enim attinet *pingue olivum* praeſcribere; cum omne oleum pingue ſit? aut *dulce merum*, cum merum quodcumque eo nomine vocent poëtae, *amara curarum eluere efficax?* Quod ſi merum *dulce*, non cum poëtis, ſed cum medicis & rei ruſticae ſcriptoribus, *auſtero* hic opponas: tamen vel ſic ambiguum eſſet praeceptum; quot enim & quam diverſa meri dulcis genera ſunt? Satius ergo eſt receptam omnium codicum lectionem ſequi,

ſimplex e dulci conſtat olivo:

hoc eſt, non rancido, non foetido: ut in ſimplici jure munditiem, in compoſito artem & ſapientiam praeceptor hic oſtentet. Iſta vero quae ſequuntur,

Quod pingui miſcere mero muriaque decebit.

crucem ſane figunt interpretibus. Quodnam enim eſt *pingue merum?* Porphyrioni *mulſum* eſt. At qui, quaeſo, fieri poteſt, ut idem & *merum* ſit & *mulſum*; & ἄκρατον & μελίκρατον; & nulla re mixtum, & melle temperatum? Hoc abſurdiſſimum eſt: unde ſunt qui pro mulſo *muſtum* apud Scholiaſtem reponunt: idque jure factum eſſe videatur: muſtum enim *pingue* dicitur. Tibullus I, 1.

Nec ſpes deſtituat, ſed frugum ſemper acervos
Praebeat, & pleno pinguia muſta *lacu.*

Columella libro X, ipſo fine:

Ferveat ut lacus, & multo completa Falerno
Exſudent pingui *ſpumantia dolia* muſto.

Itaque, ſi hoc voluit Noſter, recte utique dixiſſet,

Quod pingui muſto & muria miſcere decebit.

Verum aliud longe eſt *pingue muſtum* dicere, aliud *pingue merum* pro muſto ponere: illud elegans & poëticum; hoc putidum, κακόζηλον, & Horatio prorſus indignum. An *pingue* ergo *merum* cum Lambino & Torrentio interpretabimur *craſſum, non defaecatum, non ſacco colatum?* An potius *pingue* hic opponetur *tenui?* Celſus I, 6. *Numquam vinum ſalſum bibere expedit, ne* tenue *quidem, aut dulce: ſed auſterum, &* plenius, *neque id ipſum pervetus.* Idem itaque fortaſſis erit *pingue* vinum, quod *plenum.* Iterum Celſus II, 18. *Id vinum, quod paucorum annorum, vel auſterum, vel* pingue *eſt, in media materia eſt.* Ita edidit erudítiſſimus Lindenius: Ronſaeus in contextu *Lene* dederat, *pingue* ad marginem ablegaverat. Habemus igitur *merum pingue:* ſed haeret hic nihilominus aqua: quo enim referemus illud *Quod?*

Eſt operae pretium duplicis cognoſcere juris
Naturam. Simplex e dulci conſtat olivo:
Quod *pingui miſcere mero muriaque decebit.*

Quod jus hic accipiemus, an *quod olivum?* Prius placuit Torrentio; qui, ut conſtructio apertior fiat, verba illa (*ſimplex e dulci conſtat olivo*) parentheſi includi velit. Bene ſane: ſed nullis parentheſeos hamis aut uncis (qui in veteribus membranis nuſquam comparent) id clarum aut elegans efficietur; quod vel ſine illis nativam perſpicuitatem nitoremque non habeat. Recentiorum haec inventa ſunt, & utiliter ſane excogitata: ſed non ut quovis in loco cuicumque ulceri ſanando efficaciter adhiberi queant. Sane illud *quod* nullis machinis aut technis divelli poteſt ab *olivo:* & non leviter peccavit Horatius, ſi, his verbis interjectis, *jus* ſuum jam frigidum & ἕωλον, huc transferre voluit. Ergo alii, ut ſane ordo & conſtructio flagitat, *quod olivum* hic intelligunt, atque ad *jus duplex* condiendum, *oleum* hic mero muriaque miſcendum praeſcribi volunt. Sed illud interea non animadvertunt, non hic, ſed verſu abhinc quarto, *oleum* in hanc mixturam venire;

inſuper addes
Preſſa Venafranae quod bacca remiſit olivae.

Jus quidem hoc mixtum erat *vino, muria, ſectis herbis, croco, & oleo:* ut Naſidieni illud non abſimile, *oleo, garo, vino, pipere, & aceto.* At certe eidem juri bis oleum praeſcribi & ingeri, abſurdiſſimum eſt. Quid ergo? videamus, an codices aliqui ſuppetias nobis adveniant. Liber Collegii Trinitatis cum pingui habet: ſed ille mendis ubique ſcatet, neque is eſt, cui confidere poſſis. Simeo Boſius, vir tam ingenio quam doctrina praeſtans, in antiquo ſuo invenit, at pin-

Corycioque croco ſparſum ſtetit; inſuper addes
Preſſa Venafranae quod bacca remiſit olivae.

Pice-

PINGUE IMMISCERE: unde ſic locum conſtituit:

Quod pingue immiſcere *mero muriaeque decebit:*

& *pingue* interpretatus eſt *jus duplex.* Nihil vidi deterius. Profecto ipſa codicis lectio longe potior eſt emendatione Boſii: tollit enim ſcrupulum illum *Quod*, qui jam diu nos male habuit. Sed in eo utraque vitioſa eſt, quod jus illud compoſitum *pingue* appellat. Quî, malum, *pingue?* cum *ſimplex* eo longe ſit pinguius, utpote ex ſolo olivo conſtans: alterum, quod mero & muria miſcetur, eo macrius profecto & minus unctum ſit. Ne multis morer (jam enim tempus eſt, ut ſuſpiciones meas proferam) *jus* illud, cui nomen *duplici* male indiderunt Interpretes, *quintuplex* potius dicendum erat; utpote quinque rebus conſtans, oleo, vino, muria, herbis, & croco. Quorſum enim *duplex?* Equidem *duplicis juris naturam* non ſic interpretor, quaſi jus aliquod *duplex* hic vocetur; ſed *duorum jurium* naturam, quorum alterum *ſimplex*, alterum *mixtum* ſit: ſimplex ſolo oleo, mixtum variis rebus conſtet. Ergo ſic fortaſſe reponendum fuerit, vocula ex Boſii codice petita;

ſimplex e dulci conſtat olivo.
AT *pingui miſcere mero muriaque decebit.*

Hoc certe Librarios fefellit, & interpolatoribus anſam dedit, quod neſciebant *miſcere* abſolute hic poſitum eſſe; ut κεράσαι paſſim apud Graecos. Juvenal. V. v. 60.

neſcit tot millibus emptus
Pauperibus miſcere *puer.*

Miſcere igitur perinde eſt ac *miſcere jus*, *jus mixtum facere*; ut Serm. II, 8. v. 40.

His mixtum jus *eſt*; *oleo, quod prima Venafri* &c.

Atque haec quidem lectio, quae tota in membranis extat, vulgatae longe antecellere videtur. Veruntamen, cum tot & tam vetuſti codices in vocabulo *Quod* conſentiant, neque de Boſiani libri bonitate quidquam mihi aliunde compertum ſit; equidem altius mendum latere ſuſpicor, a literarum ſimilitudine ortum, & pro *quod pingui* Horatium *quinquenni* dediſſe:

QUINQUENNI *miſcere mero muriaque decebit:*

ut infra in Naſidieni cena,

His mixtum jus *eſt*; *oleo, quod prima Venafri*
Miſit cella; *garo de ſuccis piſcis Iberi*;
Vino quinquenni, *verum citra mare nato.*

Certe ubi ſemel Librariis perſuaſum erat, τὸ *miſcere* caſum accuſativum poſt ſe requirere; nihil propius erat, quam ut *quinquenni* in *quod pingui* commutarent. Quamobrem omnes rogatos velim, quibus codicum vetuſtorum copia eſt, ut in hoc loco aliiſque pariter ſuſpectis videant, annon aliud olim fuerit a primo ſcriptore, aliud nunc poſt raſuram vel lituram ab altera manu feratur; idque inventum in commune conferant. Auguror enim, neque id opinor vane, multa poſt cineres noſtros in codicibus repertum iri, quae nos nunc ſola, ſed non ſocordi, conjectura indagavimus.

66. QUAM QUA BYZANTIA PUTRUIT ORCA] Illud *putruit* in tribus priſcis editionibus habetur, & Lambino patrocinante, adhuc fere in recentioribus obtinet. *Orcam* igitur hic *piſcem* interpretatur, & quidem *thynnum*: nihil pejus potuit. *Orcynus* quidem thynni ſpecies eſt; ſed *orca* eſt bellua ingens balaenis fere par, & in pugna ſuperior: (vide Plinium IX, 6.) quae, cum in Oceano ſe contineat, ac rariſſime in mari mediterraneo viſatur, unde nobis *Byzantia* dicta? Quis porro ex tali bellua *muriam* fieri memoravit? Sed condonemus ei haec omnia; eſto *orca*, quam velit: quis eum docuit, piſces *in muria putreſcere?* enimvero ea de cauſſa in muria condiuntur, ne computreſcant. Quod ſi forte ibi putruerint; jam muria nulli uſui eſt, nedum ut Catii magiſtro tam eleganti homini placere poſſit. Scio equidem putreſcentium piſcium pretioſam ſaniem *muriam* quandoque dici, ut ſaepius *garum*; atque hoc ipſo Flacci loco ſic accipi debere: nemo tamen eo ſenſu ſic loqueretur, *Muria, quâ piſcis putruit* (quomodo enim in ea putreſcat, in quam numquam poſitus eſt?) ſed potius *quam putruit*, quam computreſcens & liquefactus exhibuit. Vides jam, quot & quanta incommoda lectionem hanc ſequantur; quamque indigne ferendum ſit tam diu eam circumlatam eſſe: praeſertim cum jam olim Cruquius Torrentiuſque veram ſcripturam ex ſuis dederint, recteque interpretati ſint:

muriaque decebit
Non alia, quam qua Byzantia PUTUIT *orca.*

Ita etiam noſtri codices fere omnes. Ubi *orca* notat vas, teſtam, in qua ſalſamenta, garum, muria ſervabantur; ab Ὄρχη verbo Aeolico, ut pleraque Latinorum nomina ex ea dialecto ducuntur. Suidas & alii, Ὄρχαι, κεράμια ἀγγεῖα, ὑποδεκτικὰ ταρίχων, *vaſa fictilia, quibus ſalſamenta reconduntur.* Perſius Sat. III, 76.

Mae

Picenis cedunt pomis Tiburtia ſucco:
Nam facie praeſtant. Venucula convenit ollis:
Rectius Albanam fumo duraveris uvam.
Hanc ego cum malis, ego faecem primus & allec,
Primus & invenior piper album cum ſale nigro
Incretum puris circumpoſuiſſe catillis.
Inmane eſt vitium, dare millia terna macello,
Auguſtoque vagos piſcis urguere catino.
Magna movet ſtomacho faſtidia; ſeu puer unctis
Tractavit calicem manibus, dum furta ligurrit:
Sive gravis veteri craterae limus adhaeſit.
Vilibus in ſcopis, in mappis, in ſcobe, quantus
Conſiſtit ſumtus? neglectis, flagitium ingens.
Ten' lapides varios lutulenta radere palma,
Et Tyrias dare circum inlota toralia veſtis;

v. 78. Vulg. Movent.

Obli-

Maenaque *quod prima nondum defeceris* orca. Haec quidem nota ſunt: ſed & hic erant attingenda. Orca autem *Byzantia*, eſt Byzantio advecta; quia Thynni piſces, unde muria confici ſolebat, ibi optimi erant. Archeſtratus apud Athenaeum VII, 14. de Thynno;

Ἔςι δὲ γενναῖος ΒΥΖΑΝΤΙΩ ἔντι Καρύςῳ.

& iterum.

Καὶ θύννης ὡραῖον ἔχειν, ἣν θυννίδα φωνῶ
Τὴν μεγάλην, ἧς μητρόπολις ΒΥΖΑΝΤΙΟΝ ἐςιν.

& Antiphanes ibidem:

Τῆς τε βελτίςης μεσαῖον θυννίδος ΒΥΣΑΝΤΙΑΣ
Τέμαχος ἐν τεύτλῳ λευκίςοις κρύπτεται ςεγάσματι.

& idem apud eundem, III, 32.

ΒΥΖΑΝΤΙΑΣ δὲ θυννίδος ὡραῖσι χάρει.

Jam autem *muriam* ex Thynnorum ſanie fieri, & in teſtis ſive orcis recondi, res notiſſima eſt: Martialis XIII, 103.

MURIA.

Antipolitani fateor ſum filia Thynni;
Eſſem ſi Scombri, non tibi miſſa forem.

& IV, 89.

Antipolitani nec quae de ſanguine Thynni
Teſta *rubet, nec quae coctana parva gerit.*

Quin & non *Thynnis* duntaxat, ſed & *Scombris* etiam nobilitatum erat Byzantium: ibi enim omnium piſcium captura erat, qui in Pontum quotannis intrabant. Plinius IX, 15. *Cum* thynnis *amia & pelamides in Pontum ad dulciora pabula intrant gregatim cum ſuis quaeque ducibus, & primi omnium* SCOMBRI. Heſiodus, vel alius potius apud Athenaeum III, 30.

Θύννων δ' ἀρχαίων ΒΥΖΑΝΤΙΟΝ ἔπλετο μήτηρ,
Καὶ ΣΚΟΜΒΡΩΝ βυθίων τε.

Ut fortaſſe nobilior illa Scombrorum ſanies, non Thynnorum hic intelligatur. Utcumque tamen hoc ſit, iterum vides curioſam gulam praeceptoris Catiani, qui noluit *muriam* de propinquo ex Antipoli petitam, ſed a diſſito loco vel a Byzantio uſque. Jam autem, quod reſtat, garum & muriam graviter olere & *putere* quis neſcit? magiſque adeo vaſa, in quibus ſervantur? Unde Perſius III, 72.

nec invideas, quod multa fidelia putet
In locuplete penu.

Ergo plana jam ſunt omnia; *Muria*, inquit, *utendum eſt, qua orca Byzantia*, ſive teſta a Byzantio per mercatores allata, *putuit*. Ceterum doleo virum eruditum in nupera ſua editione ſic perperam exhibuiſſe.

Non

Oblitum, quanto curam ſumtumque minorem
Haec habeant, tanto reprehendi juſtius illis,
Quae niſi divitibus nequeant contingere menſis?
Docte Cati, per amicitiam Divoſque rogatus,
Ducere me auditum, perges quocumque, memento.
Nam quamvis memori referas mihi pectore cuncta;
Non tamen interpres tantundem juveris. adde
Voltum habitumque hominis; quem tu vidiſſe beatus
Non magni pendis, quia contigit: at mihi cura
Non mediocris ineſt, fontis ut adire remotos,
Atque haurire queam vitae praecepta beatae.

v. 87. Vulg. NEQUEUNT. 90. REFERAS MEMORI.

ECLO-

Non alia, quam quae Byzantia putuit orcâ.

Qua enim, non *quae*, habent omnes ſcripti melioris notae. Quid autem in hac lectione boni eſt, quod non in recepta longe melius ſit? Certe *orca putere* multo honeſtius dicitur, quam ipſa *muria* in jus ingerenda. Tum autem diva illa *Synaereſis*, verſui foede claudicanti e machina ſubveniens, in malam rem ire & ſuas ſibi res habere poſſit: neque enim ullum hic ulcus eſt, quod tam deformem medicinam poſtulet.

78. MAGNA MOVENT STOMACHO FASTIDIA] Sic veteres editiones: neque Cruquius Lambinuſve quicquam diverſi ex codicibus ſuis proferunt. At Torrentius in quinque ſuorum MOVET reperit: idque recte vulgatae lectioni praetulit, & poſt eum doctiſſimus Baxterus. Equidem in ſex meis idem inveni, Galeano, Petrenſi, Batteliano, Vigornienſi, Societatis Regiae, & Collegii Trinitatis: quae ſine dubio melior ſcriptura eſt,

Magna MOVET *ſtomacho faſtidia, ſeu puer* &c.

Movet hic abſolute & imperſonaliter poſitum eſt: vide Nos ad Serm. I, 10. v. 78. Et praeterea, cum *ſeu* & *ſive* disjunctiva ſint; ſingularem utique numerum, non pluralem, hic requirunt.

87. NEQUEUNT CONTINGERE MENSIS] Editiones quidem priſcae, *nequeunt*. Lambinus & Cruquius *nequeant* in contextu dederunt, codices ſuos ſecuti. Ego quoque in optimo Reginenſi & quattuor aliis idem reperi: idque placet. *Nequeant*, ut prius *habeant*.

90. NAM QUAMVIS REFERAS MEMORI MIHI PECTORE CUNCTA] Ita ſane: quia in primis editionibus ſic ſemel obtinuit, nemo omnium de loco ſuo hoc movere vel cogitavit, vel ſuſtinuit. Atqui in omnibus tam Berſmanni, quam noſtris codicibus (adde, ſi vis, & aliorum, qui hic tacent) alio ordine verba collocantur,

Nam quamvis memori referas *mihi pectore cuncta.*

Quin & eodem modo haec citat Priſcianus p. 772: atque ibi ſic exhibent quattuor Priſciani exemplaria manuſcripta, quae conſulendi mihi copia erat. Ceterum, qui hanc lectionem vulgata elegantiorem eſſe non ſtatim perſentiſcit; is, moneo, ut poëtarum ſcripta diligentius legat: hoſpes enim jam in iis ſit neceſſe eſt.

3. Jas-

Digitized by Google

ECLOGA V.

Hoc quoque, Tireſia; praeter narrata, petenti
Reſponde: quibus amiſſas reparare queam res
Artibus atque modis. quid rides? Jamne, doloſe,
Non ſatis eſt Ithacam revehi, patrioſque penatis
Aſpicere? O nulli quicquam mentite, vides, ut
Nudus inopſque domum redeam, te vate: neque illic
Aut apotheca procis intacta eſt, aut pecus. atqui
Et genus & virtus, niſi cum re, vilior alga eſt.
Quando pauperiem miſſis ambagibus horres;
Accipe, qua ratione queas diteſcere. turdus,
Sive aliud privum dabitur tibi; devolet illuc,
Res ubi magna nitet domino ſene. dulcia poma,
Et quoſcumque feret cultus tibi fundus honores,
Ante Larem guſtet venerabilior Lare dives:
Qui quamvis perjurus erit, ſine gente, cruentus
Sanguine fraterno, fugitivus; ne tamen illi
Tu comes exterior, ſi poſtulet, ire recuſes.
Utne tegam ſpurco Damae latus? haud ita Trojae
Me geſſi, certans ſemper melioribus. Ergo

v. 3. Vulg. Doloso.

Pau-

3: Jamne doloso Non satis est Ithacam revehi] Ita editiones, & membranae fere omnes. *Non ſatis eſt* tibi *doloſo?* Ut Serm. I, 2, v. 59. *An* tibi *abunde perſonam* ſatis eſt *evitare?* & I. 4. v. 16. *Mi ſatis eſt*. Ergo hic dativus *doloſo* ſatis commode ſtare poteſt. Mirifice tamen placet Danielis Heinſii conjectura: *Scribe*, inquit, Doloſe; *ut lepidiſſime illi alteri reſpondeat, O nulli quicquam mentite.* Recte quidem, ſiquid judico: & ita clare habet codex Petrenſis, *doloſe*; alterum autem illud *doloſo* pro varia lectione.

jamne, DOLOSE
Non ſatis eſt Ithacam revehi, patrioſque penates
Aſpicere? O *nulli quicquam mentite, vides* &c.

Alter alterum, ut vides, vocativo caſu compellat. *Non ſatis eſt* abſolute ponitur, ſine dativo ſequente; ut ſaepe alias. Noſter Serm. I. 10. v. 97.

Non ego: nam ſatis eſt, equitem mihi plaudere.]
Terent. Phorm. V, 6. v. 17.

Satin' eſt, ſi te delibutum gaudio reddo?

38. Fi cognitor ipse: Persta atque obdura] Quinam ſit *cognitor*, vide hic apud Interpretes, & acutiſſimum Gronovium patrem de Pecunia veterum. Ceterum pro *Fi* editio Veneta princeps *Si*; altera & Loſcheriana *Sis*, unde in ſequentes editiones propagatum eſt. Sed recte Lambinus Cruquiuſque ex membranis dederunt, FI *cognitor*: atque ita ex noſtris Leidenſis, Zulichemianus, Battelianus & Magdalenenſis. Sic Livius XXXIX, 5. *Alienarum vero ſimultatum tribunum*

Pauper eris. Fortem hoc animum tolerare jubebo:
Et quondam majora tuli. tu protenus, unde
Divitias aeriſque ruam, dic, augur, acervos.
Dixi equidem, & dico. captes aſtutus ubique
Teſtamenta ſenum: neu, ſi vafer unus & alter
Inſidiatorem praeroſo fugerit hamo,
Aut ſpem deponas, aut artem inluſus omittas.
Magna minorve foro ſi res certabitur olim;
Vivet uter locuples ſine natis, inprobus, ultro
Qui meliorem audax vocet in jus, illius eſto
Defenſor: fama civem cauſaque priorem
Sperne; domi ſi natus erit, fecundave conjunx.
Quinte, puta, aut Publi (gaudent praenomine molles
Auriculae) tibi me virtus tua fecit amicum:
Jus anceps novi: cauſas defendere poſſum:
Eripiet quivis oculos citius mihi, quam te
Contemtum caſſa nuce pauperet: haec mea cura eſt,
Ne quid tu perdas, neu ſis jocus. ire domum, atque
Pelliculam curare jube: ſi cognitor: ipſe
Perſta, atque obdura, ſeu rubra Canicula findet
Infantis ſtatuas, ſeu pingui tentus omaſo

Furius

num plebis cognitorem fieri, *turpe*. Quintilianus Inſtit. III, 8. *Non licet tibi agere mecum*; cognitor *enim* fieri *non potuiſti*. Cicero pro Q. Roſcio Comoedo, c. 18. *Qui per ſe litem conteſtatur, ſibi ſoli petit: alteri nemo poteſt, niſi qui* cognitor *eſt* factus. —— *Quod ſi quiſquam petere poteſt alteri, qui* cognitor *non eſt* factus. —— *Tu in eam litem Roſcii* cognitor *ſis* factus. *Quoniam tuus* cognitor *non eſt* factus. Idem in Verrem II, 43. *Invenire neminem Siculum potuit, qui pro ſe* cognitor fieret? — *Cedo, cui Siculo, cum is reus fieret, civis Romanus* cognitor factus *umquam ſit*. Porro elegantius, opinor, veriuſque ſic verba interpunxeris:

Pelliculam curare jube: ſi cognitor: ipſe
Perſta atque obdura.

Illum locupletem reum jube ire domum, & genio indulgere: ipſe vero perfer & obdura, nec frigus neque aeſtum flocci faciens.

40. Seu rubra canicula findet Infantes statuas] Statuas *infantes* tam veteres quam novi Interpretes *mutas, quae fari non poſſint*, hic intelligunt. Sane ita Noſter Epiſt. II, 2. v. 83. *Statua taciturnius.* & Serm. I, 6. v. 57.

Infans *namque* pudor *prohibebat plura profari.*

Ita Cicero *infans*, pro infacundo, indiſerto; *Scipionem accepimus non* infantem *fuiſſe. Nihil accuſatore Lentulo* infantius. *Si nihil dixiſſem, ne* infantiſſimus *exiſtimarer*. Haec quidem recte habent: ſed quid tum poſtea? an quia homo ſtupidus & elinguis *ſtatua infantior* vel taciturnior recte dicitur; idcirco & ipſae ſtatuae *infantes* dicentur? credo, quia hae ſtatuae magis mutae erant, quam

Ttt aliae:

Digitized by Google

Furius hibernas cana nive conſpuet Alpis.
Nonne vides (aliquis cubito ſtantem prope tangens
Inquiet) ut patiens, ut amicis aptus, ut acer?
Plures adnabunt thunni, & cetaria creſcent.
Si cui praeterea validus male filius in re
Praeclara ſublatus aletur, ne manifeſtum
Caelibis obſequium nudet te, leniter in ſpem
Adrepe officioſus, ut & ſcribare ſecundus
Heres: &, ſi quis caſus puerum egerit Orco,
In vacuum venias. perraro haec alea fallit.
Qui teſtamentum tradet tibi cumque legendum,
Abnuere, & tabulas a te removere memento:
Sic tamen, ut limis rapias, quid prima ſecundo
Cera velit verſu: ſolus, multiſne coheres,
Veloci percurre oculo. plerumque recoctus
Scriba ex quinqueviro corvum deludet hiantem;
Captatorque dabit riſus Naſica Corano.

Num

aliae: & cum ceterae magna voce opem Quiritium implorarent contra aeſtum caniculae, hae mutae & elingues impune fundebantur. Senſit hanc abſurditatem celeberrimus Dacierius; & hoc a poëta quodam ſumtum comminiſcitur, quem Horatius derideat. Sed unde hoc ei compertum? quibus ſignis & indiciis? Certe illud quod ſequitur, *conſpuit Alpes*, palam Noſter aſcribit Furio Bibaculo: hoc, cum adeo tecte & occulte neſcio cui ſurripiat, *incipit eſſe ſuum*. Quam vellem, non a Poëta ſumtum diceretur, ſed a poëtria, cui nomen *Canicula*: ſcilicet ut eodem jure haec *infantes ſtatuas findere* dicatur, quo Furius *Alpes conſpuere*. Sed miſſo joco, equidem Dacierii ſuſpicionem tutari malim, quam frigidum eorum commentum, qui *mutos Cauſſidicos* perſtringi hic exiſtimant. Certe obmuteſcere multo ſatius eſt, quam talia proferre. Quid ergo? Ut homo recens natus *infans* dicitur, ita ſtatuae recentes, novellae, nuper factae, nuper natae, eleganter *infantes* appellantur: eoque magis, quia forma ſunt humana:

ſeu rubra canicula findet

Infantes ſtatuas:

ligneas intellige, quae aeſtivo calore rimas plerumque agunt & finduntur, praeſertim recente & viridi materia. Etſi & *aereas* hic accipere poteris cum Servio, qui ad illa Virgilii Georg. III, 363. *Aeraque diſſiliunt vulgo*, haec habet: *Paſſim crepant; nam tam nimio frigore, quam calore aera rumpuntur: Perſius*, FINDIT INFANTES STATUAS. Hunc ipſum locum reſpexit, etſi vel memoriae vel Librarii culpa Perſius pro Horatio auctor citetur. *Infans ſtatua*, ut Plinio *infans boletus* lib. XXII. c. 22. *Nec tunicae minor gratia in cibo infantis boleti.* Ovidius Faſt. VI, 145.

Pectoraque exſorbent avidis infantia linguis.

& alibi, *infantia ora*, *infantia guttura*, *infantes umbras* Vide Nic. Heinſium ad Heroid. IX, 86. Ceterum, poſtquam haec ſcripſiſſem, didici etiam ante me virum ſummum Franciſcum Junium, in libro de Pictura veterum p. 284. recte hic *infantes ſtatuas* pro novellis accepiſſe.

59. QUICQUID DICAM, AUT ERIT AUT NON] Torrentii codices, ut ipſe ait, meliores DICO habent: noſtri omnes cum editionibus priſcis,

DI-

Digitized by Google

Num furis, an prudens ludis me, obſcura canendo?
O Laërtiade, quicquid dicam, aut erit, aut non:
Divinare etenim magnus mihi donat Apollo.
Quid tamen iſta velit ſibi fabula, ſi licet, ede.
Tempore quo juvenis Parthis horrendus, ab alto
Demiſſum genus Aenea, tellure marique
Magnus erit; forti nubet procera Corano
Filia Naſicae, metuentis reddere ſoldum.
Tum gener hoc faciet: tabulas ſocero dabit, atque
Ut legat orabit: multum Naſica negatas
Accipiet tandem, & tacitus leget; invenietque
Nil ſibi legatum, praeter plorare, ſuiſque.
Illud ad haec jubeo: mulier ſi forte doloſa,
Libertuſve ſenem delirum temperet; illis
Accedas ſocius: laudes, lauderis ut abſens.
Adjuvat hoc quoque: ſed vincit longe prius ipſum
Expugnare caput. ſcribet mala carmina vecors?

Lau-

DICAM. Neque aliter hunc locum citat Priſcianus p. 730. etiam in tribus, quos conſului, ſcriptis. Boët. Conſol. V, 3. *Quae haec eſt praeſcientia, quae nihil certum, nihil ſtabile comprehendit? aut quid hoc refert* (lege, *differt*) *vaticinio illo ridiculo Tireſiae, Quicquid* dicam, *aut erit, aut non?* Ceterum, ut hoc obiter dicam, recte hujus loci ſententiam cepit Boëtius: & ipſi ſe deridendos praebent, qui nihil ridiculi his verbis ineſſe volunt. Tamen in his magna nomina habes, Turnebos, Torrentios, Marcilios, alioſque. Neque vero novum hoc eſt recentiorum acumen: ſed & in codicum veterum marginibus haec legimus adſcripta: *Quicquid dicam, aut erit, ſi dixero fore; aut non, ſi dixero non fore. Quicquid dicam futurum, erit: quicquid dicam non futurum, non erit.* Atqui, ô boni, nullis umquam fidiculis hanc ſententiam ex verbis auctoris extorquebitis. Nihil ex iis extundi poteſt, praeterquam hoc: *quicquid dicam, aut eveniet, aut non eveniet.* Itaque deridet Noſter & tollit omnem divinationem, utpote Epicureus. Facetum autem eſt, & Schema, ut Grammatici vocant, παρὰ προσδοκίαν, *praeter expectationem*, tanto apparatu nihil dicere:

O Laërtiade, quicquid dicam, aut erit, aut non:
Divinare etenim magnus mihi donat Apollo.

Quale illud Plauti, ſed multo minus lepidum, in prologo Captivorum:

Hos quos videtis ſtare hic captivos duos,
Illi qui aſtant, hi ſtant ambo, non ſedent:
Vos vos mihi teſtes eſtis me verum loqui.

Contra, ſi ex illorum ſententia verba enarrantur, nihil frigidius, aut propoſito minus conducens excogitari poteſt. Porro in codice Reginenſi & illo Regiae Societatis, non *magnus mihi* habetur, ſed *mihi magnus:* unde ſuſpicetur quis τὸ *mihi*, cum locum certum non ſit nactum, ſpurium eſſe & ex gloſſa petitum: atque adeo legendum eſſe cum codice Collegii Trinitatis, etſi is notae ſit non optimae,

Divinare etenim magnus DONAVIT *Apollo.*

Certe jam olim divinationis munus permanens & perpetuum ei donaverat vel Phoebus, vel, ut alii, Minerva, vel, ut alii denique, Juppiter: at ſi *donat* admittis, jam tum Phoebi numine afflatum & novo allapſu entheum intelliges.

76. Pa-

Laudato. ſcortator erit? cave te roget: ultro
Penelopam facilis potiori trade. Putaſne,
Perduci poterit tam frugi tamque pudica,
Quam nequiere proci recto depellere curſu?

Venit

76. PENELOPEN FACILIS POTIORI TRADE] Editiones quidem veteres *Penelopen*, idque nunc paſſim obtinet. At Lambinus Cruquiuſque, ex codicibus, opinor, dederunt PENELOPAM; in annotationibus tacent. Noſtri ſane Reginenſis & Franekeranus Latina terminatione *Penelopam* exhibent: eaque vera lectio eſt. Nempe in Carminibus, ubi Alcaeum & Sappho imitatur, graeciſſat magis; in Sermonibus, ubi Lucilium ſequitur, Latinus eſt. Vide nos ad Epod. XVII. v. 17. Sic Epiſt. I, 2. v. 23. & 28.

Sirenum voces, & Circae pocula noſti.
Sponſi Penelopae, *nebulones, Alcinoique.*

ut ibi habent codices meliores. Plautus Sticho I, 1.

Credo ego miſeram fuiſſe Penelopam.

Lucilius in VII. apud Priſcianum p. 864.

ad Penelopam *converſus ait ſic,*
Nupturum te nupta negas, quia vivere Ulixen
Speras.

Auſonius Epiſt. IX.

Qualem Penelopae *nebulonum menſa procorum.*

Porro & verſu mox 81. *Sic tibi* Penelope *frugi eſt*, & Lambini Cruquiique editiones, & noſtri codices habent, inflexione Graeca. At eodem exemplo *Penelopa* ibi poſuit Horatius, quo antea *Penelopam.* Syllaba autem ſuſtentatur, cum caeſurae virtute, tum ob duas, quae ſtatim eam excipiunt, conſonantes. Quod cum Librarii neſcirent; mirum foret, ni verbum interpolaviſſent. Seneca Epiſt. LXXXVIII. *Quid quaeris, an* Penelopa *impudica fuerit, & verba ſuo ſaeculo dederit?*

79. VENIT ENIM MAGNUM DONANDI PARCA JUVENTUS] Sic ſane habent omnes, quos noverim, ſcripti editique. Et nimium quidem patienter hoc admittunt Interpretes, more ſuo, ubi nihil in codicibus variae lectionis eſt. Neque poſthac, opinor, deerunt, alii qui excuſabunt, alii qui defendent & admirabuntur. Equidem *magnum donandi*, ſi alio comitatu veniret, libens admitterem: ut Propert. II, 8.

Quamvis magna daret, *quamvis* majora daturus.

& Perſ. Sat. V. v. 66.

quid quaſi magnum,
Nempe diem donas?

At illud totum *parca donandi magnum* vix poſſum a me impetrare, ut a Venuſino noſtro profectum eſſe credam. Quippe res contrarias in unam ſententiam conglomerat, & κλώθει quod aiunt τὰ ἀσύγκλωστα, parſimoniam & prodigentiam. *Parcus donandi magnum* perinde eſt ac ſi dixeris, *parcus largitatis, garrulitatis modicus*, aliaque ejuſmodi, quae ipſa ſecum pugnant, & mutuo ſe tollunt. Mihi quidem non vana, credo, ſuſpicio eſt τὸ *magnum* in mendo cubare, & *parca donandi* abſolute hic poni; ut apud Lampridium in Alexandro cap. XXXVII. *Spectacula frequentavit cum ſummâ* DONANDI PARSIMONIA. Hoc ſemel poſito fundamento, videamus ſiquid huc auxilii ex conjectura peti poſſit. Elegans ſane & concinna, ac Tanaquillo Fabro judice *admirabilis* eſt Simeonis Boſii emendatio, quam cum Lambino is communicavit,

Venit enim MAGNO: *donandi parca juventus:*
Nec tantum Veneris, quantum ſtudioſa culinae.

Venit magno tua Penelope, hoc eſt, magno ſe emi poſtulat: illi vero parci & ſordidi, ac ventri magis quam Veneri ſtudentes: caſta eſt itaque, quia nemo eam pretio ſuo praeſtinavit. Certe vel a diſſentientibus laudem meretur haec egregii viri conjectura: mihi tamen, ut quod ſentio dicam, ingenioſior videtur quam verior. Principio enim, nimium ſane & pernimium ſali nigro indulſit Noſter, ſi pro Penelopa Thaidem quandam aut Bacchidem nobis depinxit. Non omnia vel ipſi Satirae licent. Hactenus quidem fas erat, Caſtam eam nunc eſſe, adeo tamen ut ingentibus muneribus expugnari tandem poſſit ejus pudicitia: hoc ſcilicet mulieris eſt: at illud *venire* &, licet quamplurimo, venalem ſe habere, meretricis eſt plane, & quidem procacis. Hoc igitur vult Tireſias, *perduci* demum poſſe Penelopam, ſi donis uſque & uſque cumuletur: at ultro ſe *venalem* proſtituere, atque adeo quaeſtum meretricium ſponte occipere, quis ea calumniantem ferat? Illud quoque in hac conjectura diſplicet, quod verba ea, *Donandi parca juventus*, abſolute jam poſita, non procos illos nebulones qui ad Penelopam acceſſerant, ſed omnem omnino juventutem ſignificare debent. Ergo hoc nunc dicit, *Omnes juvenes donandi parcos eſſe, & culinae quam Veneris ſtudioſiores:* quorum utrumque falſiſſimum eſſe Comoedia omnis clamitat. Noſter ipſe in characte-

re

Digitized by Google

Venit enim (indignum) donandi parca juventus,
Nec tantum Veneris, quantum ſtudioſa culinae.
Sic tibi Penelopa frugi eſt: quae, ſi ſemel uno
De ſene guſtarit tecum partita lucellum,

v. 79. Vulg. Venit enim MAGNUM.

Ut

re Juvenis Art. Poët. v. 164.

Utilium tardus proviſor, prodigus aeris,
Sublimis, cupiduſque, *& amata relinquere pernix.*

Ariſtoteles Rhetor. II, 12. Οἱ μὲν οὖν νέοι, τὰ ἤθη εἰσὶν ἐπιθυμητικοί· καὶ τῶν περὶ τὸ σῶμα ἐπιθυμιῶν, μάλιστα ἀκολουθητικοί εἰσι ταῖς (lege τῇ) περὶ τὰ ἀφροδίσια, καὶ ἀκρατεῖς ταύτης. *Juvenes*, ait, *rebus Venereis maxime ſunt dediti, & in iis intemperantes.* Denique & illud *venit*, a *Venio*, aptiſſimum huic loco vocabulum, non pati poſſum, ut ad alteram ſignificationem detorqueatur. *Venerunt*, ait, *proci*; ut Terentius, *amans acceſſit*, Andria I, 1.

Sed poſtquam amans acceſſit, *pretium pollicens.*

Sic *commeare ad mulierem* idem Heaut. III, 1. v. 35.

Primum olim potius quam paterere filium
Commeare *ad mulierculam, quae paullulo*
Tum erat contenta.

ubi verſum claudicantem, qui tot viros doctiſſimos fruſtra exercitos habuit, ſic levi manu obiter ſanare, erit parvae opellae pretium: lego enim,

Commétare *ad mulierculam, quae paullulo.*

Comméto eſt verbum frequentativum a *commeo: commeo, comméito*, ut jacto jactito, dicto dictito & ſimilia, & deinde per craſin *comméto.* Plautus Captivis I, 2. v. 82.

Nam meus ſcrupoſam victus commetat *viam.*

Ita codex vetuſtiſſimus Camerarii cum aliis Palatinis apud Paraeum. Vulgo *commeat* (ut hic apud Terentium) perperam: raro enim aut nuſquam in ſede quinta Iambum pedem uſurpant Comici Latini. Nonius Marcellus, COMMETARE, *commeare: Afranius Virgine:*

Quo tu commétas? *ubi cenſixus deſides?*

Novius Bubulco cerdone:

Quum ad lupam noſtram tam multi crebro commétant *lupi.*

Sed haec pluribus, ſi a majoribus negotiis otium erit, ad ipſum Terentium: illud animadvertas velim, loca illa Afranii & Novii appoſite ad Horatium facere: ibi enim *commetant* ad mulierem amatores, plane ut apud Noſtrum *veniunt.* Quid ergo? Quamquam periculoſa alea eſt poſt Boſii emendationem quicquam tentare; vide annon haec noſtra jure non reformidet ſe illi comparari:

Venit enim (INDIGNUM) *donandi parca juventus,*
Nec tantum Veneris, quantum ſtudioſa culinae.

Tireſias ſcilicet male ſalſus haec loquitur, quaſi & Penelopae & Ulixei vicem indignabundus; Quid tu mihi *frugi & pudicam* narras? quippe *venerunt* ad eam neſcio qui nebulones & ventres meri, culinae magis nidore qnam amoris aura conciiati, qui neſciunt donare & profundere, ut veri amatores ſolent: facinus hercle *indignum:* nam ſi alii veniſſent, ad largiendum alacres & potentes; jam abſens ex uxoris quaeſtu dives factus eſſes, & rem tuam conſtabiliviſſes; hi contra, tantum abeſt ut donent, ut ipſi aſymboli tua comedant: quid mirum autem, ſi inter tales pudica eſt? Sed bono eſto animo: tu domum redux locupletes & ſcottatores ſenes conquire; quorum unum ineſcatum ſi ſemel uxor emunxerit, numquam poſtea illius praedae obliviſcetur. Haec quidem ſententia totius Sermonis filo videtur aptiſſima: verbum autem ita appoſitum, ut nihil magis. Sic Noſter Epiſt. I, 6. v. 22.

Ne plus frumenti dotalibus emetat agris
Mutus, & (INDIGNUM) *qui ſit pejeribus ortus,*
Hic tibi ſit potius, quam tu mirabilis illi.

Ovidius Amorum I, 6.

Janitor (INDIGNUM) *dura religate catena,*
Difficilem moto cardine pande forem.

& Metam. V. v. 37.

Pectora rupiſſet: niſi poſt altaria Phineus
Iſſet: & (INDIGNUM) *ſcelerato profuit ara.*

Jam autem, quam prope abſcedat a vulgata ſcriptura, quid attinet dicere? *in* & *m* in codicibus eandem ſpeciem habent; *di* & *a* non valde diſſimilem. Certe qui emendationem hanc reſpuent, id vel inviti fatebuntur; ſi Horatius, ut nos quidem credimus, *indignum* ſcripſerat, vix tamen in hac ſententia evenire aliter potuiſſe, quam ut Librarii *magnum* ſubſtituerent. Quare aut hoc nobiſcum utantur, aut ipſi aliquid rectius de ſuo imperiiant. Nam qui pro recepta lectione contendere & depugnare parati erunt, nihil interea novi in medium proferentes, tales equidem nihil morabor.

Ut canis a corio numquam abſterrebitur uncto.
Me ſene quod dicam factum eſt. anus inproba Thebis
Ex teſtamento ſic eſt elata: cadaver
Unctum oleo largo nudis humeris tulit heres:
Scilicet, elabi ſi poſſet mortua; credo,
Quod nimium inſtiterat viventi. cautus adito:
Neu deſis operae, neve inmoderatus abundes.
Difficilem & moroſum offendes garrulus ultro.
Non etiam ſileas. Davus ſis comicus; atque
Stes capite obſtipo, multum ſimilis metuenti.
Obſequio graſſare: mone, ſi increbruit aura,

v. 90. Vulg. OFFENDET.

Cau-

90. DIFFICILEM ET MOROSUM OFFENDET GARRULUS ULTRO] Ita omnes ubique, niſi quod Leidenſis habeat *offendit*. Mendoſus tamen eſt locus, & non multo labore ſic reſtituendus:

cautus adito:
Neu deſis *operae*, *neve immoderatus* abundes:
Difficilem & moroſum OFFENDES *garrulus ultro*:
Non etiam ſileas: *Davus* ſis *comicus*.

Caecus ſit oportet, qui emendationem hanc non agnoſcat: nam ni ita ſit, videbit & advertet omnia haec ſecunda perſona efferri. More autem ſuo tertiam hic ſuppoſuerunt Librarii, quia *garrulus* eam flagitare videbatur. Ita alibi Epod. X. *praeda juverit* dederunt, pro *juveris*; & Serm. II, 3. v. 133. *Occidit Oreſtes*, pro *occidis*. Offendes autem *garrulus*, hoc eſt, ſi garrulus fueris; locutione huic Noſtro valde familiari.

100. QUARTAE SIT PARTIS ULIXES] Lege ex noſtris Magdalenenſi & Colbertino, & Lambini quibuſdam:

Et certum vigilans, *Quartae* ESTO *partis Ulixes*,
Audieris, *heres*.

Imitatus eſt ſcilicet Teſtamentorum formulam; Seneca Controv. XV. *Sola mihi heres* ESTO. — *Omnis pecuniae meae ſola heres* ESTO. — *Uxor mea heres* ESTO. Juſtin. Inſtit. II, 13, 14, 15, 16. *Titius filius meus exheres* ESTO. — *Uſque ad calendas illas heres* ESTO. Digeſt. L, 16. 142. *Titius & Maevius ex parte dimidia heredes* SUNTO. — *Sempronius ex parte dimidia heres* ESTO. Et alibi ſaepe. Porro *certum vigilans* quid ſibi velit, non aliunde melius ſciveris quam ex contraria locutione *incertum vigilans*. Ovidius Epiſt. Ariadne:

Incertum vigilans, *a ſomno languida*, *movi*
Theſea prenſura ſemiſupina manus.

Statius Theb. V, v. 212.

Turbidus, incertumque *oculis* vigilantibus, *hoſtem*
Occupat.

104. GAUDIA PRODENTEM VULTUM CELARE] Locus ſane ſcaber & moroſus; etſi interpretes ſecure illum praetervolent:

Spargo ſubinde: & ſi paullum potes, illacrimare,
Eſt
Gaudia prodentem vultum celare.

Ita nunc vulgo diſtinguunt, ut *illacrimare* ſit modi imperativi ab *illacrimor*: tum autem *Eſt* valebit *licet*, ἔξεστι, δυνατόν ἐστι: Quidni autem *poſſibile* eſt *vultum celare*? dubiumne id cuiquam eſt? putida quidem ſententia & Horatio indigna. Quare aliae editiones ſic interpungunt,

&, *ſi paullum potes*, *illacrimare*, *eſt*
Gaudia prodentem vultum celare.

ut ordo ſit, Et illacrimare, ſi paullum potes, eſt celare vultum prodentem gaudia. Ita *illacrimo* uſurparunt Livius, Virgilius, Valerius Flaccus aliique. Melius profecto hoc quam alterum. Fictis enim lacrimis commodiſſime celantur incluſa mentis gaudia. Lucanus IX, 1040. de Caeſare loquens, Pompeii caput abſciſum ſpectante,

lacrimas non ſponte cadentes
Effudit, *gemituſque expreſſis pectore laeto*;
Non aliter manifeſta putans abſcondere mentis
Gaudia, quam lacrimis.

Tamen, vel hac ſententia, ſic potius ſcripſerim, nitidius paullo & clarius;

Spargo ſubinde: & SIC *paullum potes illacrimare*, ET
Gaudia prodentem vultum celare.

Sed

Cautus uti velet carum caput: extrahe turba
Oppoſitis humeris: aurem ſubſtringe loquaci.
Inportunus amat laudari? donec Ohe jam!
Ad caelum manibus ſublatis dixerit, urgue; &
Creſcentem tumidis infla ſermonibus utrem.
Cum te ſervitio longo curaque levarit;
Et certum vigilans, Quartae eſto partis Ulixes,
Audieris, heres: Ergo nunc Dama ſodalis
Nuſquam eſt? unde mihi tam fortem, tamque fidelem?
Sparge ſubinde: &, ſi paullum potes inlacrimare, eſt
Gaudia prodentem voltum celare. ſepulcrum

Per-

v. 100. Vulg. QUARTAE SIT.

Sed quid illud demum eſt, *celare vultum gaudia prodentem?* haec videntur ἀσύστατα & ſecum pugnantia. Quippe ſi vultus *celatur*, quomodo *prodit?* Vultus quidem ſaepe *prodit* ſecretos animi affectus; ut Seneca Hippol. 362.

& incluſus quoque,
Quamvis tegatur, prodjtur vultu *furor.*

Lucanus III, 356.

cum turbato jam prodita vultu
Ira ducis, tandem teſtata eſt voce dolorem.

Silius Italicus VI, 384.

Servabam vultus *ducis, &* prodentia ſenſum
Lumina, *& obtutu perſtabam intentus eodem.*

Auctor Conſolationis ad Liviam, v. 87.

Vidimus attonitum fraterna morte Neronem
Squallida promiſſa flere per ora coma,
Diſſimilemque ſui vultu profitente dolorem.
Hei mihi, quam toto luctus in ore fuit!

Ubi Heinſius ὁ πάνυ malit *profitente colorem* vel *prodente colorem.* Quid enim eſt *dolor diſſimilis ſui? laetus*, credo. quid poteſt abſurdius? Neque enim quicquam nos adjuvat vir ingenioſus & celebris, ſub ficto Goralli nomine editionis nuperae auctor; qui, quamvis fatetur *vultum* hic *diſſimilem ſui* dici debuiſſe, non *dolorem*, tamen hoc per *Metatheſin* excuſari poſſe credit. Placetne vero? ergo omnis opera, recenſendis libris impenſa, fruſtra & incaſſum erit. Quidvis enim & quantumvis ineptum ſic poterit defendi: *omnia protinus alba* erunt, & favente modo Figurae alicujus numine,

Scire licet gigni poſſe ex non ſenſibus ſenſus.

Quin nihil hic opus eſt aut hujus excuſatione, aut illius correctione. Quippe *diſſimilem ſui* neque ad *dolorem*; nec ad *colorem* refertur, verum ad Neronem: *vidimus*, inquit, *Neronem attonitum fraterna morte,*

Diſſimilemque ſui; vultu profitente dolorem.

Sic verba diſtingue. Ovidius Metam. XI, 273.

Lucifero genitore ſatus, patriumque nitorem
Ore ferens Ceyx; illo qui tempore maeſtus
Diſſimiliſque ſui, *fratrem lugebat ademtum.*

Nimirum alter alterutrum hic compilavit; adeo gemina ſunt loca. Porro *profitente* hic lege, non cum Heinſio *prodente.* Nero enim non *invitus* prodebat dolorem, ſed *volens* profitebatur. Sed, his miſſis, qui fiat, ut jam dixi, ut & vultus *prodat* affectus, & tamen *celetur*, nullus equidem video. Mutila, ut videtur, oratio eſt, & ita ſuppleri debet; *Celare vultum*, alioqui *prodentem gaudia.* Sed quo jure, qua venia, vox ſententiae tam neceſſaria deſiderari & ſubintelligi poteſt? Quin & illud *celare vultum* vix videor intelligere. Non enim jubet pallio vultum obtegere & velare. Vultus itaque non *celatur* niſi alio vultu ſimulato: ſed & ſic, non *celatur*, ſed *mutatur:* ut Noſter Serm. II, 8. v. 84.

Naſidiene, redis mutatae frontis.

& Terentius Hec. III, 3. v. 9.

Sed continuo vultum earum ſenſi immutari *omnium.*

Equidem *vultu celare, tegere, abſcondere* aliquid, ſaepe memini legere; ipſum *vultum celare* hac quidem ſententia numquam. Quare vide, annon melius forte hic quadret illa ſcriptura, quam ὁ χαλκέντερος & infinitae vir lectionis Barthius ex veterrimo, ut ait, codice depromit, Adverſ. XXVII. 1. quamque ille tanti facit, ut *prorſus textui inſerendam putet:*

&,

Permiſſum arbitrio, ſine ſordibus exſtrue. funus
Egregie factum laudet vicinia. ſi quis
Forte coheredum ſenior male tuſſiet; huic tu
Dic, ex parte tua ſeu fundi, ſive domus ſit
Emtor, gaudentem nummo te addicere. ſed me
Imperioſa trahit Proſerpina; vive, valeque.

E C L O G A VI.

Hoc erat in votis: modus agri non ita magnus,
Hortus ubi, & tecto vicinus jugis aquae fons,
Et paullum ſilvae ſuper his foret. auctius atque
Dî melius fecere. bene eſt. nil amplius oro,

v. 4. Vulg. NIHIL.

Maia

&, ſi paullum potes, illacrimare. eſt
Gaudia PRUDENTUM VULTU *celare.*

Prudentum eſt officium, ut illud Livii, XLII, 62. *Modum imponere ſecundis rebus, nec nimis credere ſerenitati praeſentis fortunae*, prudentis *hominis & merito felicis eſt.* Vultu *autem* celare, ut Apuleius Metam. VIII. Vultu *tamen* gaudium tegit, *& frontem aſſeverat, & dolorem ſimulat.* Contra, Ovid. Art. Amat. I, 678.

Ut ſimulet vultu gaudia, *triſtis erit.*

Cicero pro Sextio c. 10. *Animus ejus* vultu, *flagitia parietibus* tegebantur. Idem in Verrem I, 8. *Cupiebam animi dolorem* vultu tegere, *& taciturnitate* celare, Lucan. IX, 1106.

abſcondunt gemitus & pectora laetâ
Fronte tegunt.

Nemeſianus Ecloga IV.

Quid vultu *mentem* premis, *& ſpem fronte ſerenas?*

Virgil. Aen. VI, 477.

Conſilium vultu tegit, *& ſpem fronte ſerenat*,

Ergo ad hanc faciem, praeclare quidem codex Barthianus, *vultu gaudia celare:* totum tamen illud, *Prudentum eſt celare gaudia vultu*, neſcio qui minus placet. Neque enim convenit, Tireſiam, qui per totam hanc Satiram ſcurrae perſonam ſuſtinet, jam *ſententias loqui*; praeſertim hanc, quae tantum abeſt ut in univerſum vere dicatur, ut plerumque falſa ſit. Raro enim *prudentibus* uſu venit, ut gaudia vultu *celare*; ſaepe contra, ut aperte *profiteri*; ſaepius ut *ſimulare* debeant: utpote quibus plura ſecundis adverſa ſoleant contingere. Aeneas itaque viri *prudentis* officio fungitur, cum

Spem vultu ſimulat, *premit altum corde dolorem.*

Quid multa? neque haec Barthii lectio, neque illa vulgata placet: alios libros excutiant, quibus copia eſt, & qui de Horatio bene mereri ſtudent. Simplicius quidem, me judice, clariuſque ſic ſcribere potuiſſet,

Sparge ſubinde: & ſic paullum potes illacrimare, et
Gaudia prudenter vultu *celare.*

106. FUNUS EGREGIE FACTUM LAUDET VICINIA] Ita omnes, quos noverim, codices: ſed Nic. Heinſius in margine ſui libri, *Lege*, ait, LAUDENT. Nempe quia *vicinia* eſt nomen collectivum, ideo numero ſingulari verbum hic plurale ſubjungi voluit. Amavit ſane vir ſummus hanc figuram, quam Syntheſin vel Syllepſin vocant; eamque fere omnibus in locis inculcat, quo jure, qua injuria. Vide ipſum ad Ovidii Faſt. III, 189. Metamorph. II, 688. Remed. Amor. 164. At Noſter ſingularem numerum praetulit, tam hic, quam alibi: Epiſt. I, 17. v. 62.

Quaere peregrinum, vicinia rauca reclamat.

& Epiſt. I, 16. v. 44.

Sed videt *hunc omnis domus & vicinia tota.*

ubi non codices tantum, ſed & metri ratio lectionem certam facit. Perſius IV, 45.

egregium cum me vicinia dicat.

Ita

Digitized by Google

Maia nate, niſi ut propria haec mihi munera faxis.
Si neque majorem feci ratione mala rem,
Nec ſum facturus vitio culpave minorem:
Si veneror ſtultus nihil horum, O ſi angulus ille
Proximus accedat, qui nunc denormat agellum!
O ſi urnam argenti fors quae mihi monſtret! ut illi,
Theſauro invento qui mercenarius agrum
Illum ipſum mercatus aravit, dives amico
Hercule: ſi, quod adeſt, gratum juvat: hac prece te oro;
Pingue pecus domino facias, & cetera praeter
Ingenium; utque ſoles, cuſtos mihi maximus adſis.
Ergo ubi me in montis & in arcem ex Urbe removi,
Quid prius inluſtrem Satiris Muſaque pedeſtri?

v. 10. Vulg. Fors QUA.

Ita praeter editos habent tria ſcripta, quibus uſus ſum, exemplaria. Idem Heinſius poſt duos nominativos, quorum propior eſt ſingularis, verbum tamen plurale ubique ingerit, contra plurium & meliorum codicum fidem, ut Faſt. IV, 104. & 156.

Quem toti ſaltus, quem nemus omne tremunt.
Et forma, & mores, & bona fama manent.

Sic ille ex unico dedit codice, eoque non adeo vetuſto: cum ceteri magno numero *tremit* & *manet* habeant, idque meis auribus gratius. Certe aliter in Virgilio ſuo reperit, Aen. V, 343.

Tutatur *favor Euryalum, lacrimaeque decorae.*

Horatius vero nuſquam plurali uſus eſt in ſimili locutione, ſed ſemper ſingulari, ut docui ad Carm. I, 24. v. 8. & alibi.

4. NIHIL AMPLIUS ORO] Scribe ex plus decem noſtris codicibus, NIL *amplius oro*: & ſic quinque Pulmanni.

10. O SI URNAM ARGENTI FORS QUA MIHI MONSTRET] Ita libri poſt Aldum excuſi; QUA, id eſt, *ſiquo pacto, ſiqua ratione*: unde dormitantibus hic interpretibus, etiamnum circumfertur. At priſcae editiones tres, & Pulmanni Berſmannique plures, omnes denique a nobis viſi codices;

O ſi urnam argenti fors QUAE *mihi monſtret*:

praeterquam quod Regius habet QUAM: *O ſi quam urnam argenti fors mihi monſtret* Sed placet *Quae*, quod plurium auctoritate fulcitur. O *ſiquae fors urnam argenti mihi monſtret. Siquae fors*, ut alibi *ſiquis caſus*. Serm. II, 5. v. 49.

ſiquis caſus *puerum egerit orco.*

Terentius Hecyra III, 3. v. 26.

Quaeque fors *fortuna eſt, inquit, nobis quae te hodie obtulit.*

Virgilius Aen. II, 94.

& me, fors ſiqua *tuliſſet*;
Promiſi ultorem.

& VII, 559.

Cede locis. ego, ſiqua *ſuper* fortuna *laborum eſt*.

IX, 41.

ſiqua *interea* fortuna *fuiſſet.*

& 214.

ſiqua *id* fortuna *vetabit.*

XI, 128.

Et te ſiqua *viam dederit fortuna.*

ad quae exempla forte & illud X, 458.

Ire prior Pallas; ſi quà *fors adjuvet auſum*
Viribus imparibus;

ſic refingendum erit,

ſiquae fors *adjuvet auſum*:

ut Terentius Prologo Heautont.

Siquae *laborioſa eſt, ad me curritur.*

Nam & hic, praeter vetuſtiſſimum Bembinum; ceteri omnes codices *ſiqua* habent, licet verſu ipſo repugnante. Sic & apud Ciceronem multis locis *ſiquae*, *nequae* in membranis veteribus extant, ubi hodie *ſiqua* & *nequa* circumferuntur. Vide Franciſcum Fabritium ad Cic. Offic. II, 21.

Nec mala me ambitio perdit, nec plumbeus Auſter,
Autumnuſque gravis, Libitinae quaeſtus acerbae.
Matutine pater, ſeu Jane libentius audis,
Unde homines operum primos vitaeque labores
Inſtituunt (ſic Dis placitum) tu carminis eſto
Principium: Romae ſponſorem me rapis: Eia,
Ne prior officio quiſquam reſpondeat, urgue:
Sive Aquilo radit terras, ſeu bruma nivalem
Interiore diem gyro trahit, ire neceſſe eſt.
Poſtmodo, quod mî obſit, clare certumque locuto,
Luctandum in turba, & facienda injuria tardis.
Quid tibi vis, inſane, & quam rem agis? inprobus urguet
Iratis precibus. tu pulſes omne quod obſtat,
Ad Maecenatem memori ſi mente recurras.
Hoc juvat, & melli eſt; non mentiar. at ſimul atras

v. 28. Vulg. Turba, fac. 29. Quid vis, inſane, & QUAS RES agis.

Ven-

28. LUCTANDUM IN TURBA; FACIENDA] Scribe ex Berſmanni Pulmannique codicibus, noſtriſque ad unum omnibus, & tribus editionibus vetuſtis;

Luctandum in turba, ET *facienda injuria tardis.*

Piget ſane tam minuta memorare: ſed quid facies? Jam penſi ſemel ſuſcepti ratio exigit, ut vel parva menda cum magnis ſimili falce recidantur.

29. QUID VIS INSANE, ET QUAS RES AGIS] In noſtris omnibus membranis, (adde ſi vis, & aliorum, etſi ipſi taceant) verſus hic ſic ultra menſuram excurrit:

Quid TIBI *vis inſane, & quas res agis? improbus urget:*

Unde pro vario correctorum captu variis modis interpolatus eſt. Tres priſcae editiones ſic dederunt, τῷ *agis* ejecto,

Quid tibi vis, inſane, & quas res? improbus urget.

At editi poſt Aldum retinuerunt τὸ *agis*, & *tibi* potius excluſerunt,

Quid vis, inſane, & quas res agis, improbus urget.

eaque jam lectio per interpretum patientiam impune circumfertur. Tu vero, ſi me audies, ſic poſthac locum refinges:

Quid TIBI *vis, inſane, &* QUAM REM *agis? improbus urget.*

Quid tibi vis paſſim apud Comicos occurrit, & τὸ *tibi* nullo pacto hinc poteſt abeſſe; praeſertim ubi *inſane* ei adhaeret. Cicero de Oratore, II, 67. *Quid* tibi vis, *inquit, inſane? tanta eſt malorum multitudo civium, ut paucis annis ad maximas pecunias ſis venturus.* Propertius, I, 5. v. 3.

Quid tibi vis inſane? *meos ſentire furores?*

Perſius V, v. 143.

quo deinde, inſane, *ruis? quo?*
Quid tibi vis?

Illud vero *quam rem agis*, noli dubitare, quin ab Horatii manu fuerit: quod corruperunt, credo, illi, quibus durior eſſe viſa eſt ſyllabae eliſio. Atqui eodem modo eliditur Sermone II, 8. v. 67.

Committes rem *omnem & vitam, & cum corpore famam.*

Neque aliter Poëtae Comici; ut Terentius Adelph. III, 2. v. 45.

Non faciam. Quid agis? Proferam. Hem, mea Soſtrata, vide quam rem agas.

Heautont. I, 1. v. 37.

raſtros interea tamen
Appone; ne labora. Minime. Quam rem agis?

&

Ventum eſt Eſquilias; aliena negotia centum
Per caput & circa ſaliunt latus. Ante ſecundam
Roſcius orabat ſibi adeſſes ad Puteal cras.
De re communi ſcribae magna atque nova te
Orabant hodie meminiſſes, Quinte, reverti.
Inprimat his cura Maecenas ſigna tabellis.
Dixeris, Experiar: Si vis, potes, addit, & inſtat.
Septimus octavo propior jam fugerit annus,
Ex quo Maecenas me coepit habere ſuorum
In numero: dumtaxat ad hoc, quem tollere rheda
Vellet, iter faciens; & cui concredere nugas
Hoc genus, Hora quota eſt? Threx eſt Gallina Syro par;
Matutina parum cautos jam frigora mordent:
Et quae rimoſa bene deponuntur in aure.
Per totum hoc tempus, ſubjectior in diem & horam

In-

& IV, 4. v. 18.

Et traducenda eſt. Quam rem agis, *ſcelus? Egen'? argentum cudo.*

& V, 1. v. 69.

Me mea omnia bona doti dixiſſe illi. Quam rem agis?

Plautus Menaech. I, 2. v. 6.

Quo ego eam, quam rem agam, *quid negoti geram.*

Plura ſunt in promtu exempla; ſed haec ſatis: unde de tribus Torrentii codicibus judicium ferre poſſis; qui ſic habebant:

Quid tibi vis? quas res agis, inſane? improbus urget.

Profecto, ſi haec eorum lectio erat, & non ipſius potius hominis emendatio; multo omnium peſſimi erant & contaminatiſſimi.

30. IMPROBUS URGET IRATIS PRECIBUS] Daniel Heinſius, *Omnino*, ait, *ſcribendum eſt*, *Improbus urget*, Iratus, *precibus:* infeliciter ſane, neque pro cetera ingenii & eruditionis fama. Nihil ejus correctione deterius, nihil recepta lectione elegantius. Sic Tacitus, *preces contumaces.* Annal. II, 57. *Reſponſum a Piſone* precibus contumacibus; *diſceſſeruntque apertis odiis.* *Iratis* autem figurate dictum; ut Martialis *iracundis unguibus*, Juvenalis *irato ſiſtro*, Propertius *irata manu*, *iratam ſitim*; & alii alia.

32. HOC JUVAT, ET MELLI EST; NON MENTIAR] Magdalenenſis, Colbertinus, Lambethanus, cum uno Berſmanni, NON MENTIOR. Sic Apuleius in Apologia: *Reliquit Rufino huic* (non mentior) HS XXX *devorandum*. Plautus Menaech. V, 7. v. 37.

Me herum tuum non eſſe. Non taces? Non mentior.

Sed codex Petrenſis paullo rectius, NE *mentiar*. Cicero Epiſt. ad Famil. III, 4. *Quod ſcribis, tibi manendi cauſſam eam fuiſſe, ut me convenires; id mihi*, ne mentiar, *gratum eſt.* Plautus Prologo Caſinae:

Eſt ſervus ei quidam, qui in morbo cubat;
Immo hercle vero in lecto, ne quid mentiar.

Terent. Adelph. III, 3.

Quid agatur? veſtram nequeo mirari ſatis
Rationem. Eſt hercle inepta, ne dicam dolo.

Placet tamen recepta lectio, NON MENTIAR. Plautus Menaech. II, 1.

Nulla eſt voluptas navitis, Meſſenio,
Major, meo animo; quam quom ex alto procul
Terram conſpiciunt. Major, non dicam dolo,
Si adveniens terram videas, quae fuerit tua.

 48. No-

Invidiae noſter. ludos ſpectaverit una:
Luſerit in campo: Fortunae filius, omnes.
Frigidus a Roſtris manat per compita rumor:
Quicumque obvius eſt, me conſulit; O bone, (nam te
Scire, Deos quoniam propius contingis, oportet)
Numquid de Dacis audiſti? Nil equidem. Ut tu
Semper eris deriſor! At omnes Dî exagitent me,
Si quicquam. Quid? militibus promiſſa Triquetra
Praedia Caeſar, an eſt Itala tellure daturus?
Jurantem me ſcire nihil miratur, ut unum
Scilicet egregii mortalem altique ſilentî.
Perditur haec inter miſero lux; non ſine votis,
O rus, quando ego te aſpiciam? quandóque licebit,
Nunc veterum libris, nunc ſomno & inertibus horis,
Ducere ſollicitae jocunda oblivia vitae?
O quando faba Pythagorae cognata, ſimulque

v. 48. Vulg. SPECTAVERAT. 49. LUSERAT. 57. MIRANTUR.

Un-

48. NOSTER LUDOS SPECTAVERAT UNA, LUSERAT] Locum hactenus male acceptum ſic lego & diſtinguo:

Per totum hoc tempus ſubjectior in diem & horam
Invidiae noſter. ludos SPECTAVERIT *una:*
LUSERIT *in campo: Fortunae filius, omnes.*

Ubi primo, *ſubjectior invidiae*, ut Juvenalis, X, 56.

Quoſdam praecipitat ſubjecta *potentia magnae*
Invidiae.

Deinde *noſter* ad *ſubjectior* referendum; alioquin ambiguum foret, utrum ſe an (quod ineptum eſt) Maecenatem dicat invidiae obnoxium. Eleganter autem *noſter* cum verbo tertiae perſonae perinde eſt ac *ego*. *Ego*, inquit, *per totum hoc tempus ſubjectior ſum invidiae: ſi ludos una cum Maecenate ſpectavero, ſi in Campo Martio una luſero: omnes illico qui adſtant, Fortunae filius, ſecum aiunt taciti.* Plautus Rudente IV, 7. v. 19.

Egone ut quod ad me adlatum eſſe alienum ſciam,
Celem? minime iſtuc faciet noſter Daemones.

At ibi Daemones ipſe loquitur, ut hic ipſe Horatius: ergo *noſter faciet* eſt idem plane quod *ego faciam*. Idem Epidico I, 2. v. 44.

Facile tu iſtuc, ſine periclo & cura, corde libero,
Fabulare: novi ego noſtros: *mihi dolet, cum*
ego vapulo.

ubi *noſtros* recte, opinor, interpretantur *me:* niſi potius emendandum ſit, *Novi ego noſtrum*, id eſt, *me:* ut in ſimili fere periculo Antipho ait apud Terent. Phorm. I, 4. *Egomet me novi & peccatum meum.* Ceterum pro *ſpectaverat*, *luſerat*, quae in vulgatis hactenus obtinuerunt, repoſuimus ex Galeano noſtro, Lambethano, & Collegii Trinitatis codice, SPECTAVERIT; & ex poſtremo eorum, LUSERIT. *Ludos ſpectaverit una*, hoc eſt, *Si ſpectaverit*; ut ſupra v. 39. *Dixeris, experiar*, pro *ſi dixeris:* & Serm. ſequente, v. 32. *Juſſerit ad ſe Maecenas*, pro *Si juſſerit.* I, 3. v. 55. *Decies centena dediſſes Huic parco*, pro *Si dediſſes.* Perſius Sat. V. in fine:

Dixeris *haec inter varicoſos centuriones.*

Virgil. Aen. VI. v. 31.

tu quoque magnam
Partem opere in tanto, ſineret *dolor*, *Icare*, *haberes.*

Omnia, opinor, jam plana ſunt & extra aleam conſtituta. Aliorum hic explicationes in tenebris

ceſpi-

Digitized by Google

Uncta ſatis pingui ponentur oluſcula lardo?
O noctes, cenaeque Deûm! quibus ipſe meique
Ante Larem proprium veſcor, vernaſque procacis
Paſco libatis dapibus: cum, ut cuique libido eſt,
Siccat inaequalis calices conviva, ſolutus
Legibus inſanis: ſeu quis capit acria fortis
Pocula; ſeu modicis uveſcit laetius. ergo
Sermo oritur, non de villis domibuſve alienis,
Nec male necne Lepos ſaltet: ſed quod magis ad nos
Pertinet, & neſcire malum eſt, agitamus; utrumne
Divitiis homines, an ſint virtute beati:
Quidve ad amicitias, uſus rectumne, trahat nos:
Et quae ſit natura boni, ſummumque quid ejus.
Cervius haec inter vicinus garrit anilis
Ex re fabellas. ſi quis nam laudat Arellî
Sollicitas ignarus opes; ſic incipit: Olim

v. 67. Vulg. PROUT. 78. NAM SI QUIS. Ru-

ceſpitantium parco exagitare: tute jam facile per te videris, ut omnes in nervum denique erumpant.

57. MIRANTUR UT UNUM SCILICET] Praeceſſerat, *Quicumque obvius eſt, me convenit:* nunc ſequitur numero mutato, *Mirantur:* quod etſi multis aliorum exemplis defendi poteſt, placet tamen magis Batteliani codicis lectio, MIRATUR. Quippe *convenit* ſupra dixerat; non, ut potuit, *convenirunt.* Et neſcio quomodo ſingulari numero delectatur Horatius, ut ſaepe diximus, & praeſertim ad Carm. I, 24. v. 8.

64. UNCTA SATIS PINGUI LARDO] *Pingue lardum* dixit Plinius, & *pinguia larda* Ovidius. Sed non ſatis placet illud *ſatis* pingui: quod ignavum hic & verſui duntaxat ſuſtentando natum videtur. An legendum *Fotis? Faba & oluſcula & lardum ponentur* focis. Juvenalis XI, 79.

Curius, parvo quae legerat horto,
Ipſe focis *brevibus* ponebat oluſcula.

Alioqui *ponentur* hic de *menſa* accipe; ut Martial. V, 80.

Ponetur *digitis tenendus unctis*
Nigra colitulus virens patella, —
Et pallens faba *cum rubente* lardo.

Ceterum Noſtri imitatione, ut ſolet, Serenus Sammonicus c. XL. de Faba loquens;

Pythagorae cognata *levi condita cumino*
Proderit, & madida fermentum polline turgens.

67. PROUT CUIQUE LIBIDO EST] Illud *Prout* ſententiae quidem ſatis convenit; ſed durioris eſt ſoni, cum in unam ſyllabam coaleſcit; ut vel hebetes, credo, aures offendat. Certe in nullo poëta, ne in Comico quidem, hoc verbum legiſſe memini. Quamobrem libens hic accipio Colbertini codicis lectionem,

Paſco libatis dapibus: CUM, *ut cuique libido eſt,*
Siccat inaequales calices conviva.

Quin & in optimo Reginenſi PRO eſt a manu ſecunda, poſt manifeſtam raſuram: quod vero eraſum nunc eſt, CUM fuiſſe videtur. Continuatur autem orationis filum, *O cenae deum;* CUM *conviva, ut cuique libido eſt, ſiccat calices.*

78. NAM SI QUIS LAUDAT ARELLI] Sic editiones priſcae: unde diſſimulata ab Interpretibus lectionis varietate, perpetuum obtinuit. At enim, quod in ſuis invenit Berſmannus, ego etiam reperi in Leidenſi, Reginenſi, Batteliano, Petrenſi, Magdalenenſi, Regio, Regiae Societatis, aliiſque, SIQUIS NAM LAUDAT: duo ſoli eique om-

Ruſticus urbanum murem mus paupere fertur
Accepiſſe cavo, veterem vetus hoſpes amicum;
Aſper, & attentus quaeſitis; ut tamen artum
Solveret hoſpitiis animum. quid multa? neque ille
Sepoſiti ciceris, nec longae invidit avenae:
Aridum & ore ferens acinum, ſemeſaque lardi
Fruſta dedit, cupiens varia faſtidia cena
Vincere tangentis male ſingula dente ſuperbo:
Cum pater ipſe domus palea porrectus in horna
Eſſet ador loliumque, dapis meliora relinquens.
Tandem urbanus ad hunc, Quid te juvat, inquit, amice,
Praerupti nemoris patientem vivere dorſo?
Vis tu homines urbemque feris praeponere ſilvis?
Carpe viam (mihi crede) comes: terreſtria quando
Mortalis animas vivunt ſortita, neque ulla eſt

v. 83. Vulg. ILLI. 92. VIN' tu.

Aut

omnium recentiſſimi habent *Nam ſi quis.* Egregii ſcilicet correctores conjunctionem illam non niſi primo loco ſtare poſſe crediderunt. Atqui & ſecundum interdum locum ſortita eſt, ut Sat. II, 3. v. 20. *Olim nam quaerere amabam.* v. 41. *Primum nam inquiram.* v. 302. *Ego nam videor mihi ſanus.* Epiſt. II. 1, v. 186. *His nam plebecula gaudet.* & alibi. Ergo & hic in ſecunda ſede eſt collocanda, ſic enim lenior fluit verſus; & numquam tam rarum hoc dediſſent Librarii, niſi de manu auctoris accepiſſent.

83. NEQUE ILLI SEPOSITI CICERIS] Lectio haec Lambino debetur, quam poſteriores nimis temere ſecuti ſunt. At veteres Editiones, plures Pulmanni & Torrentii, Berſmannique codices, noſtri autem, quot manibus propriis verſare licuit, duodecim, ILLE habent, non *illi.* Rectius ſane, ſiquid judico;

Aſper & attentus quaeſitis; ut tamen artum
Solveret hoſpitiis animum. quid multa? neque ILLE
Sepoſiti ciceris, nec longae invidit avenae.

Ille ruſticus ſcilicet, cujus ingenium jam narraverat. Sic Serm. II, 3. v. 204.

quid enim Ajax
Fecit, cum ſtravit ferro pecus? abſtinuit vim
Uxore & gnato, mala multa precatus Atridis:
Non ille *aut Teucrum, aut ipſum violavit Ulixem.*

& Carm. IV, 9.

qui deorum
Muneribus ſapienter uti,
Duramque callet pauperiem pati,
Pejusque leto flagitium timet:
Non ille *pro caris amicis*
Aut patria timidus perire.

Peculiarem haec elegantiam habent; qualem tamen aſſequi & intelligere paucis conceſſum eſt. Ergo ſiquis adhuc a Lambini partibus ſtabit, ſuo judicio per me fruatur. Fruſtra de ſaporibus diſputatio eſt, ubi alteruter aut nullum palatum habet aut diverſum.

92. VIN' TU HOMINES URBEMQUE] *Sic habent,* inquit Lambinus, *ſex codices, quos ſecutus ſum: vulgati,* VIS TU, *minus concinne.* Hinc adeo eſt, quod *vin' tu* in pleriſque editionibus hodie comparet. At de codicibus ipſe viderit: nos in omnibus noſtris, ut & Cruquius, Pulmannus, Berſmannuſque in ſuis, VIS TU reperimus: neque aliter habent Venetae & Loſcheriana. Utra autem lectio *minus concinna* ſit, jam poteris judicare. Siquidem *Vis tu* elegantiſſimus Idiotiſmus eſt, acutiſſimo Gronovio patri obſervatus & copioſe enarratus ad Senecam De Ira III, 38. & Epiſt. LVIII.

Aut magno aut parvo leti fuga. quo, bone, circa,
Dum licet, in rebus jocundis vive beatus:
Vive memor, quam ſis aevi brevis. Haec ubi dicta
Agreſtem pepulere; domo levis exſilit: inde
Ambo propoſitum peragunt iter, urbis aventes
Moenia nocturni ſubrepere. jamque tenebat
Nox medium caeli ſpatium; cum ponit uterque
In locuplete domo veſtigia: rubro ubi cocco
Tincta ſuper lectos canderet veſtis eburnos;
Multaque de magna ſupereſſent fercula cena,
Quae procul exſtructis inerant heſterna caniſtris.
Ergo ubi purpurea porrectum in veſte locavit
Agreſtem; veluti ſuccinctus curſitat hoſpes,
Continuatque dapes: necnon verniliter ipſis
Fungitur officiis, praelibans omne quod adfert.

v. 108. Vulg. VERNALITER. 109. PRAELAMBENS.

Ille

LVIII. & Praefat. ad IV. Natur. Quaeſt. Martialis X, 83.

Raros colligis hinc & hinc capillos —
Vis tu *ſimplicius ſenem fateri?*

Juvenalis V. v. 74.

Vis tu *conſuetis, audax conviva, caniſtris*
Impleri, paniſque tui noviſſe colorem?

Seneca de Conſtantia XV. Vis tu *fortius loqui, & illam Fortunam ex toto ſubmovere?* De Brevitate Vitae XIX. Vis tu, *relicto ſolo, mente ad iſta caeleſtia reſpicere?* Vide multo plura apud Gronovium. In illis omnibus τὸ VIS non interrogantis modo eſt ut VIN; ſed orantis, hortantis, flagitantis, jubentis. *Vis tu homines urbemque feris praeponere ſilvis?* hoc eſt, *an dubitas praeponere? non pudet non praeponere? praepone, amabo, ſi ſapis.* Et ad haec exempla, etiam invitis codicibus, repoſuimus Serm. I, 9. v. 69. VIS *tu curtis Judaeis oppedere?* hoc eſt, *Non tu vis oppedere? an tu metuis oppedere?* Quare valeat Lambinus, cumque ſuis *codicibus*, cumque ſua *concinnitate*.

108. NEC NON VERNALITER IPSIS] Ita quidem editiones, & major pars codicum. Sed Blandinii quattuor apud Cruquium omnium veterrimi, & Pulmanniani tres VERNILITER: quod Nicolao Heinſio hic placet. Nonius Marcellus, *Verniliter, adulatorie. Caecilius Venatore: Credo, nimis tandem hoc fit verniliter.* Seneca de Beneficiis II, 11. *Velle me ſcio omnia illi praeſtare; & haec ipſa non verniliter.* Idem alibi & Quintilianus *Vernilitatem*; Tacitus *vernile dictum* & *verniles blanditias* habent. Utraque tamen lectio ſatis commode admitti poteſt. Nam & in laudato Senecae loco Manuſcripti quidam *Venaliter* habent, teſte Grutero; quod interpolatum eſſe credo a *Vernaliter:* & Onomaſticon vetus Labbaei: *Vernalis*, οἰκοτριβικός. *Vernilis*, πολιτικός, οἰκετικός. Quin & in vetuſtis membranis Virgilii, Pierio teſtante, *juvenali in corpore* ſemel iterumque ſcribitur, non ut vulgo *juvenili:* & ſic habet caſtigatiſſima Nic. Heinſii editio.

109. PRAELAMBENS OMNE QUOD AFFERT] Vide mihi locum integrum:

nec non verniliter ipſis
Fungitur officiis, praelambens omne quod affert.

Sic quidem libri; neque quidquam hic Interpretes offendit. Atqui hoc parum *officioſe* & *verniliter* facit, ſi *praelambit* quodcumque affert. Quippe colapho vel ſcutica caſtigandus fuerit verna, qui id facere auſus ſit. Notum illud Juvenalis IX, 5.

Nos colaphum incutimus lambenti *cruſtula ſervo.*

Quo

Digitized by Google

Ille cubans gaudet mutata ſorte, boniſque
Rebus agit laetum convivam: cum ſubito ingens
Valvarum ſtrepitus lectis excuſſit utrumque.
Currere per totum pavidi conclave; magiſque
Exanimes trepidare, ſimul domus alta Moloſſis
Perſonuit canibus. tum ruſticus, Haud mihi vita
Eſt opus hac, ait, & valeas: me ſilva cavuſque
Tutus ab inſidiis tenui ſolabitur ervo.

ECLO-

Quo trahendum videtur Lucilii fragmentum apud Priſcianum p. 884.

Jocundaſque puer qui lamberat *ore placentas.*

Non igitur, quod Scholiaſtes voluit, *praelambere* perinde eſt ac *praeguſtare:* poſterius aperte & per officium fieri ſolitum; prius clam & domino ignaro, ac, ſi reſciverit, punituro. Adde quod *praelambere* nuſquam, opinor, alibi occurrit, niſi cum de fluvio dicitur alveum lambente & radente. Prudentius Hamart. v. 347.

Sed dum liventes liquor incorruptus arenas
Praelambit.

& Cathem. V, v. 120.

Spirant & folium, fonte quod abdito
Praelambens *fluvius portat in exitum.*

Avienus in Deſcript. Orbis:

Per quos flaventes Tybris pater explicat undas,
Romanoſque lares lapſu praelambit *alumno:*

& mox:

& glauci praelambitur *aequoris undâ.*

Quid ergo? quantivis ſane pretii lectio eſt, quam ſubminiſtrat codex Regius, & alter Magdalenenſis, ab eodem, ut videtur, Librario ſcriptus:

Fungitur officiis, PRAELIBANS *omne quod affert.*

Non potuit melius: ſiquidem *praelibare* id ipſum eſt, quod Scholiaſtes fruſtra in altero quaeſivit, *praeguſtare.* Ovidius Amor. I, 4. v. 34.

Si tibi forte dabit, quos praeguſtaverit *ipſe,*
Rejice libatos *illius ore cibos.*

Noſter paullo ante v. 67. *vernaſque procaces*
Paſco libatis *dapibus.* Et Virgil. Aen. V, 92.
Libavitque dapes. Statius Silv. III, 4. v. 60.

Care puer, ſuperis qui praelibare *verendum*
Nectar, & ingentem toties contingere dextram
Flectus.

& figurate Achill. II, v. 88.

Tum vero intentus vultus ac pectora Ulixes
Praelibat *viſu.*

Ceterum facilis & proclivis erat Librariorum lapſus: ſimilis enim occurrit apud eundem Statium Silv. II, 1. v. 171.

Tu modo fuſus humi lucem averſaris iniquam;
Nunc torvus pariter veſtes & pectora rumpis;
Dilectoſque premis viſus, & frigida lambis
Oſcula.

Apage illud *lambis:* foedum enim & inhoneſtum. Sine dubio legendum,

& frigida LIBAS
Oſcula.

quod illud Virgilii Aen. I, 260. *Oſcula libavit natae,* vel ſolum ſatis oſtendit.

1. JAMDUDUM AUSCULTO] Hunc verſum & ſequentes mire exagitant Interpretes, quorum hic tot fere ſententiae, quot capita:

Jamdudum auſculto, & cupiens tibi dicere ſervus
Pauca reformido. Davuſne? Ita Davus, amicum
Mancipium domino, & frugi, quod ſit ſatis, hoc
eſt,
Ut vitale putes.

Abrupta, aiunt, oratio more Comicorum. Bene ſane: ſed quale illud principium eſt, quod Davus hic dedit, *Jamdudum auſculto?* Quid, obſecro, auſcultavit, cum herus nihil adhuc dixerit? At, inquiunt, intelligitur is vehementius paullo ſervos inclamaſſe; quorum unus ſe jamdudum auſcultare dicit. At enimvero, ſi ita eſſet, non utique *auſculto* diceret Davus, ſed *audio:* ut qui Latine ſciunt, ſtatim agnoſcent. At, ait alius, longum ſermonem habuerat Flaccus, in quo mala multa ingeſſerat ſervis: quorum Davus ceteris argutior, par pari referre, & vernilibus herum ſalibus defricare geſtit. Atqui & hoc nihilo felicius: nam ipſis Saturnalibus, dierum optimo, ſervis tantopere iraſci incivile prorſus & importunum erat. Sed condonemus haec: fuerit ſervis locutus, quicquid hi ſomniare poſſunt; putidum tamen & ineptum eſſet ab illis initium ſumere, quae qualiacumque fuerint nullo modo ad Sermonem ſequentem pertinent. Neque vero illud huic ſimile eſt Serm. II, 5.

Hoc

Digitized by Google

ECLOGA VII.

JAMDUDUM auſculto; & cupiens tibi dicere ſervus
Pauca, reformido. Davuſne? Ita, Davus, amicum
Mancipium domino, & frugi: quod ſit ſatis, hoc eſt,
Ut vitale putes. Age, libertate Decembri
(Quando ita majores voluerunt) utere: narra.

Pars

Hos quoque, Tireſia, praeter narrata, petenti
Reſponde:

Illa enim *narrata*, quae ibi tacentur, quivis ex Homero reſcire poſſit: & duobus illis verbulis, *praeter narrata*, tempus, locus, & ſcena ſequentis dramatis pulcherrime lectori indicantur. Contra, quae hic ſervulis ſuis locutus eſt Horatius, neque lectori poſſunt innoteſcere, neque quicquam ad rem faciunt, quae poſtea agitur. Quorſum igitur *auſculto?* Melius profecto ſic ſermonem inchoaſſet Davus;

Jamdudum hic adſto, *& cupiens tibi dicere ſervus*
Pauca, reformido.

Senſit, opinor, abſurditatem ingenioſiſſimus Rutgerſius; & ut illam evitaret, non Davo, ut vulgo ſolet, ſed Horatio haec verba tribuit; deinde autem Davi verba leviter immutat & corrigit, hunc in modum:

H. *Jamdudum auſculto.* D. At *cupiens tibi dicere*
ſervus
Pauca reformido. H. *Davuſne?* D. *Ita Davus.*

Sed quamvis haec meliora ſunt fortaſſis, quam quae vulgo afferuntur; peccant tamen & ipſa, neque inter ſe cohaerent. Qui enim *jamdudum auſcultavit*, ſine dubio interpellandi ſui poteſtatem jam antea fecerat: at hic quinto demum poſt verſu *narrandi* dat veniam. Mitto alia brevitatis ſtudio, quae merito hic reprehendi poſſent. Rem ipſam potius dicam; qua ſemel conſpecta, caeterae omnium opiniones, quaſi majore luce obrutae, ſtatim evaneſcent. *Jamdudum auſculto*, ait Davus; *tibi nempe Sermonem ſuperiorem tecum recitanti: ſi pace tua liceat, pauca habeo quae contra reponam. Id modo dixiſti tibi in votis eſſe, ut rure procul a turbis & negotiis degas, tibique & Muſis vacans, quieto illic otio & modicis opibus ſuaviter fruaris. Recte quidem; ſi modo naviter pertendere, & in eodem voto conſtanter ac perpetuo manere poſſis. Tu vero, incertus animi & propoſiti, alternis quaſi fluctibus huc illuc agitaris. Jam cum in Urbe es, ſic quotidie tuto tecum, O rus, quando ego te aſpiciam? quando licobit nunc libris incumbere, nunc ſomno & ludo jucunde tempus fallere? quando oleribus & lardo ſobriiſque poculis, antiquo more, cenas inſtruere? His quotidie votis deorum aures obtundis: tamen*

Siquis ad illa deus ſubito te agat, uſque recuſes:

Romae enim rus optas; at abſentem ruſticus urbem tollis ad aſtra levis: Si nuſquam ad cenam vocatus es, tum laudas ſecurum domi olus: at ſi Maecenas te vocaverit; tum, ſpreto domicenio, tota domus abiturientis clamore completur. Haec & ſimilia Davus; ex quibus jam clare, opinor, vides, Sermonem hunc ad ſuperiorem referri debere; aut fortaſſe una cum eo connecti. Quicquid enim ibi de ſe dixerat Horatius, illud omne hic Davus refellit: adeo ut uterque Sermo Dialogi plane ſpeciem exhibeat. Atque inde, opinor, eſt, quod in optimis Blandiniis & Buſlidiano apud Cruquium, uti & in noſtris Petrenſi & Regiae Societatis, haec a ſuperioribus indiviſa ſint, & unam Satiram conſtituant. Parvi tamen intereſt, unamne an binas eſſe velis: modo illud exploratum ſit, inde Davum incipere, in quo dominus finem fecerat; atque adeo vulgatam hic lectionem; ſententia jam comperta, ſanam & perſpicuam eſſe. Ceterum cave tibi a Gronovii patris explicatione, qui Obſerv. IV, 24. multis verbis efficere conatur, ut illa *Hoc eſt, ut vitale putes*, non Davo, ſed Horatio tribuantur. *Tun' frugi?* ſubjicit Flaccus: *ita vero frugi, ut ubi poſſis, vitale putes*; hoc eſt, *vitalia mihi amputes, ſanguinem mihi exſugas, arrodas & exedas viſcera rei meae familiaris.* Dolet ſane tam coactam, tam pravam interpretationem tanto ingenio excidiſſe. Quis enim *vitale* numero ſingulari pro *vitalibus* dixit? quis autem *putare* pro *exedere, mandere, rodere?* Neque vero ſententia, quam affingit, minus dira eſt, quam ipſa verba. Nimis profecto iracun-

Pars hominum vitiis gaudet conſtanter, & urguet
Propoſitum: pars multa natat, modo recta capeſſens,
Interdum pravis obnoxia. ſaepe notatus
Cum tribus annellis, modo laeva Priſcus inani,
Vixit inaequalis, clavum ut mutaret in horas:
Aedibus ex magnis ſubito ſe conderet, unde
Mundior exiret vix libertinus honeſte:
Jam moechus Romae, jam mallet doctus Athenis
Vivere: Vertumnis, quotquot ſunt, natus iniquis.
Scurra Volanerius, poſtquam illi juſta cheragra
Contudit articulos, qui pro ſe tolleret atque
Mitteret in phimum talos, mercede diurna
Conductum pavit: quanto conſtantior idem
In vitiis, tanto levius miſer, ac prior ille
Qui jam contento, jam laxo fune laborat.

Non

de hoc & inclementer: neque ad hanc faciem tam triſtem cetera, quae ſequuntur, ullo modo reſpondent. Quid multa? recte fere hunc locum acceperunt Torrentius, Marcilius, Rutgerſius, aliique. *Frugi mancipium, quod ſit ſatis, hoc eſt, ut vitale eſſe exiſtimes.* Quae enim ſupra modum ſunt, ante diem, ut vetus querela eſt, plerumque moriuntur. Seneca Controv. I. de Alfio Flavio loquens: *Semper dè illius ingenio Ceſtius & praedicavit & timuit: aiebat, tam immaturo magnum ingenium non eſſe* VITALE. Martialis VI, 29.

Immodicis brevis eſt aetas, & rara ſenectus:
Quicquid ames, cupias non placuiſſe nimis.

Statius Silv. II, 7. de Lucano:

O ſaevae nimium graveſque Parcae!
O numquam data feſta longa ſummis!
Cur plus ardua caſibus patetis?
Cur ſaeva vice magna non ſeneſcunt?

Urbane igitur Davus, & facete, ut nihil ſupra: *In tantum*, ait, *ſum fidelis & frugi, quantum ſatis ſit*, pro captu & modulo ſervulorum: gloriari enim non eſt meum; neque talem me haberi poſtulo, cui prae immodicis virtutibus metuant homines, *ne vitalis eſſe non poſſim.* Mihi quidem per mores meos a Parcarum invidia tuto eſſe & licet, opinor, & libet.

13. JAM MALLET DOCTUS ATHENIS VIVERE] Sic veteres editiones: at ex codicibus alii *doctus*, & totidem fere DOCTOR. Quorum quid verius ſit, neſcire contenti erimus; cum nihil nunc aliunde de Priſco hoc diſcere liceat. Si *doctor* potius arridet; erit aut Grammaticae, aut Rhetoricae, aut Philoſophiae praeceptor. Si *doctus*; tum ſic accipies, Inconſtantem hunc & inaequalem homuncionem nunc Romae voluptatibus & libidini, nunc Athenis *doctrinae* & ſtudiis operam dediſſe.

15. POSTQUAM ILLI JUSTA CHIRAGRA CONTUDIT ARTICULOS] Recte codex optimus Reginenſis, CHERAGRA, χειράγρα & ſic ubique ſcribendum, quoties primam ſyllabam corripit, ut apud Perſium & Martialem. Nam *chiragra*, ſive χειράγρα primam producere debet. Ceterum vetuſtiſſimus Blandinius & Torrentiani aliquot CONTIGIT habent, pro *contudit*. Quod etſi ferri fortaſſe poſſit; ſequimur tamen vulgatam lectionem, quam & noſtri codices praeferunt. Ita Perſius, ubi hunc ipſum locum expreſſit, Sat. V, v. 61.

ſed cum lapidoſa cheragra
Fregerit articulos, *veteris ramalia fagi.*

Macrobius Saturn. II, 4. *Vatinius confuſus podagra; volebat tamen videri diſcuſſiſſe jam vitium, & mille paſſus ambulare ſe gloriabatur.* Emenda, CONTUSUS *podagra.*

34. Ne-

Non dices hodie, quorſum haec tam putida tendant,
Furcifer? Ad te, inquam. Quo pacto, peſſime? Laudas
Fortunam & mores antiquae plebis; & idem,
Si quis ad illa Deus ſubito te agat, uſque recuſes:
Aut quia non ſentis, quod clamas, rectius eſſe;
Aut quia non firmus rectum defendis, & haeres,
Nequicquam coeno cupiens evellere plantam.
Romae rus optas: abſentem ruſticus Urbem
Tollis ad aſtra levis. ſi nuſquam es forte vocatus
Ad cenam, laudas ſecurum olus; ac, velut uſquam
Vinctus eas, ita te felicem dicis amaſque,
Quod nuſquam tibi ſit potandum. juſſerit ad ſe
Maecenas ſerum ſub lumina prima venire
Convivam; Nemon' oleum fert ocius? ecquis
Audit? cum magno blateras clamore, fugiſque.

v. 34. Vulg. FERET.

34. NEMON' OLEUM FERET OCIUS? Illud *feret*, quia ſemel in editionibus priſcis locum obtinuit, veriti ſunt Interpretes ex eo dejicere. At iidem in dimidia ferme codicum parte FERT invenerunt, ut & nos in Leidenſi, Magdalenenſi, & aliis quattuor: quod efficacius & velocius quiddam prae ſe fert. Sic infra verſu ultimo; Ocius *hinc te Ni* rapis. Quin & in v. 35. *Cum multo blateras clamore fugiſque*, hoc malim quam quod alii codices praeferunt, FURISQUE; etſi id pleriſque Interpretum placuiſſe video. Quorſum enim *fureret?* nempe omnis more impatiens magno clamore ſervos vocaverat. Illi vero, ut par eſt, illico accurrere, & quiſque pro ſe ſedulo juſſa domini capeſſere. Certe nulla *furendi* cauſſa erat; niſi ſi vocati non obtemperaverunt: quod neque per ſe veriſimile eſt, neque Davus id ultro faſſus eſſet. Ergo *fugit*, opinor, prae feſtinationis ſtudio; ut alibi, ad Maecenatem memori mente *recurrebat*. Praeterea verſu abhinc tertio MULVIUS repono ex codice Vigornienſi & Reginenſi; pro *Milvius*, quod hactenus editiones occupavit. Ita *Pons Mulvius* in potioribus Membranis apud Ciceronem Catil. III. & ad Attic. XIII, 33. Salluſtium Cat. XLV; Trebellium in Gallieno XVIII; Ammianum Marcellinum XXVII, 3; Lactantium De Mort. Perſec. XLIV; Prudentium contra Symm. I, 483. Ita Cicero ad Atticum II, 15. *Controverſia Mulviana*. Plinius XV, 10. *Cotoneum Mulvianum*. Val. Max. VIII, 1. *M. Mulvius Triumvir*. Quin & apud Gruterum in Inſcript. tres MULVIOS & totidem MULVIAS habes; nullum *Milvium*. 989. 5. OPTATAE MULVIAE. Quinetiam illud obiter monendum, in verſu 35. *Dixerit ille*, non quemvis hominem, τὸν δεῖνα, ſed Mulvium illum, intelligi; qui expectata cena fraudatus haec ſecum muſſitare fingitur; *Cur, malum, ad Maecenatem fugis, & me domo tua famelicum ejicis? Equidem fateor me ventris cauſſa ad te accedere; idque mihi quotidie exprobare ſoles. Qui tu me melior, qui tam Maecenatis caenas ſectaris, quam ego tuas?* Illa vero verſu 42. *Quid ſi me ſtultior ipſo*, Davi jam verba ſunt: *Quid ſi, non Mulvio ſolum, ſcurra quidem illo & popinone, ſed me quoque ſervulo drachmis pauculis emto ſtultior deprenderis?* Denique illa v. 39. *ſiquid vis, adde, popino*, ſic enarrare oportet; *imbecillus ſum, iners, & adde, ſi vis, popino.* Sic Cicero ad Atticum VII, 2. *Tironem Patris aegrum reliqui, adoleſcentem, ut noſti; & adde, ſi quid vis, probum: nihil vidi melius.* Haec, quia vulgo male accipi ſolent, tribus verbis explicare, non praeter rem eſſe videbatur.

Mulvius & ſcurrae, tibi non referenda precati;
Diſcedunt. etenim fateor me, dixerit ille,
Duci ventre levem: naſum nidore ſupinor:
Inbecillus, iners, ſi quid vis, adde, popino.
Tu, cum ſis quod ego, & fortaſſis nequior, ultro
Inſectere, velut melior? verbiſque decoris
Obvolvas vitium? quid, ſi me ſtultior ipſo
Quingentis emto drachmis deprenderis? aufer
Me voltu terrere: manum ſtomachumque teneto,
Dum, quae Criſpini docuit me janitor, edo.
Te conjunx aliena capit, meretricula Davum:
Peccat uter noſtrum cruce dignius? acris ubi me
Natura incendit; ſub clara nuda lucerna
Quaecumque excepit turgentis verbera caudae,
Clunibus aut agitavit equum laſciva ſupinum,
Dimittit neque famoſum, neque ſollicitum, ne
Ditior aut formae melioris meiat eodem.
Tu, cum projectis inſignibus, annulo equeſtri
Romanoque habitu, prodis ex judice Dama
Turpis, odoratum caput obſcurante lacerna;
Non es quod ſimulas? metuens induceris, atque
Altercante libidinibus tremis oſſa pavore.
Quid refert, uri virgis ferroque necari
Auctoratus eas; an turpi clauſus in arca,

Quo

68. EVASTI? CREDO, METUES] Alio verborum ordine codex Regiae Societatis,

Evaſti? METUES, CREDO, *doctuſque cavebis.* quod & elegantius & clarius: nam in vulgata lectione neſcias prima fronte, utrum ad *evaſti* an ad *metues* referendum ſit illud *credo:* & praeterea medium clauſulae libentius occupat, quam initium. Cicero pro Deiotaro: cap. 9. *Speravit*, credo, *difficiles tibi Alexandriae fore exitus.* Philip. V. cap. 13. *Dubitaret*, credo, *homo amentiſſimus bellum inferre nobis?* & VIII, 9. *Nucula hoc*, credo, *admonuit.* Nat. Deor. I, 24. *Sed ubi eſt veritas? in mundis*, credo, *innumerabilibus.*

78. ADDE SUPRA DICTIS, QUOD NON LEVIUS VALEAT] Nemo hanc lectionem mendi incuſare poſſet, niſi aliam ſubminiſtrarent codices. Quippe quattuor Pulmanni, totidemque ex noſtris, Petrenſis, Galeanus, Vigornienſis, & a prima manu Reginenſis SUPER habent, non *ſupra.* Lege ergo, & diſtingue:

Adde SUPER, *dictis quod non levius valeat:* hoc eſt, *ſuperadde, adde inſuper, quod valeat non levius*

Quo te demiſit peccati conſcia herilis,
Contractum genibus tangas caput? eſtne marito
Matronae peccantis in ambo juſta poteſtas?
In corruptorem vel juſtior. illa tamen ſe
Non habitu, mutatve loco, peccatve ſuperne;
Cum te formidet mulier, neque credat amanti.
Ibis ſub furcam prudens, dominoque furenti
Conmittes rem omnem & vitam & cum corpore famam.
Evâſti? metues, credo, doctuſque cavebis:
Quaeres, quando iterum paveas, iterumque perire
Poſſis: ô totiens ſervus! quae belua ruptis,
Cum ſemel effugit, reddit ſe prava catenis?
Non ſum moechus, ais. neque ego, hercule, fur, ubi vaſa
Praetereo ſapiens argentea. tolle periclum,
Jam vaga proſiliet frenis natura remotis.
Tune mihi dominus, rerum imperiis hominumque
Tot tantiſque minor? quem ter vindicta quaterque
Inpoſita haud umquam miſera formidine privet?
Adde ſuper, dictis quod non levius valeat: nam
Sive vicarius eſt, qui ſervo paret, uti mos
Veſter ait; ſeu conſervus: tibi quid ſum ego? nempe
Tu, mihi qui imperitas, aliis ſervis miſer; atque
Duceris, ut nervis alienis mobile ſignum.

v. 68. Vulg. CREDO, METUES. 78. SUPRADICTIS. 82. LIGNUM.

Quiſ-

leviis iis quae dixi. Plinius Hiſt. XXIII, 2. *Acetum prodeſt*, ſuper ea quae diximus, *aceſcentibus cibis.* Virgil. Aen. II, 592.

roſeoque haec inſuper addidit *ore.*

XI, 107.

& verbis haec inſuper addit.

Super idem ac *inſuper*. Vide Servium. Noſter Epiſt. II, 2. v. 33.

Accipis & bis dena ſuper *ſeſtertia nummûm.*

Phaedrus IV, 23.

Super *etiam jactas, tegere quod debet pudor.*

82. DUCERIS, UT NERVIS ALIENIS MOBILE LIGNUM] *Lignum* & omnes omnium codices agnoſcunt, & veteres Scholiaſtae, qui *ſimulachra de ligno facta* interpretantur. Primus ex conjectura SIGNUM repoſuit nobiliſſimus Douza pater, & poſt illum Theodorus Marcilius. Recte, ſiquid judico; etſi nemini Editorum hactenus id perſuaſerint, Non, quod neſciam *Neuroſpaſta* illa plerumque *lignea* fuiſſe; ut Apul. de Mundo: *Etiam illi, qui in* ligneolis hominum figuris *geſtus movent, quando filum membri, quod agitare ſolent* (lege, *volunt*) *traxerint; torquebitur cervix, nutabit caput, oculi vibrabunt, manus ad miniſterium praeſto erunt,* nec

Quiſnam igitur liber? Sapiens: ſibi qui imperioſus;
Quem neque pauperies, neque mors, nec vincula terrent;
Reſponſare cupidinibus, contemnere honores

For-

nec invenuſte totus videbitur vivere. & Lucian. de Dea Syria: Φαλλοὺς Ἕλληνες τῷ Διονύσῳ ἐγείρουσι, ἐπὶ τῶν καὶ τοιόνδε τι φέρουσι, ἄνδρας μικροὺς ἐκ ΞΥΛΟΥ πεποιημένους μεγάλα αἰδοῖα ἔχοντας· καλέονται δὲ τάδε Νευρόσπαστα. Sed nihilominus *ſignum* hic magis arridet, quam *lignum*. Neque enim illi ſimpliciter *ligna* dixerunt; ſed *ligneolas hominum figuras*, *homunculos ex ligno factos*; quod perinde eſt ac ſi *ſigna* dixiſſent. Quae & ex alia materia fiebant, non ex ligno ſolo: Petronius in Cena Trimalchionis: *Potantibus ergo* larvam argenteam *attulit ſervus ſic aptatam, ut articuli ejus vertebraeque laxatae in omnem partem verterentur.* Quorſum igitur *Lignum*, cum aeque fiat ex metallo vel ebore? cui etiam ligno niſi *effigiem* addas, pro Neuroſpaſto accipi jure non poteſt: ſiquidem trabs quaevis aut truncus fune ductus *nervis alienis mobile lignum* eſt. Recte ergo cum Douza legemus,

Duceris, ut nervis alienis mobile SIGNUM.

Sic & Herodotus ἀγάλματα *ſigna* appellavit, II, 48. Ἀντὶ δὲ φαλλῶν, ἄλλα σφι ἐςι ἐξευρημένα ὅσοντε πηχυαῖα ΑΓΑΛΜΑΤΑ ΝΕΥΡΟΣΠΑΣΤΑ, τὰ περιφορέουσι κατὰ κώμας ταὶ γυναῖκες. Et Marcus Antonius VII, 3. Σιγιλλάρια νευροσπαστούμενα, *ſigna parva nervis ducta*. Gloſſae Philoxeni: *Sigillari*, νευρόσπαστοι; quod recte emendat popularis noſter, magnus Gatakerus, *Sigillaria*, νευρόσπαστα. Vide plura ad hanc rem facientia apud eundem in eximio Commentario ad Antoninum. Ceterum facilis erat librariorum lapſus, *lignum* pro *ſignum*; ut Epiſt. II, 2. v. 134.

Et ſigno *laeſo non inſanire lagenae:*

codex Leidenſis *ligno* habet. Sic & Ovid. Amor. III, 7.

Truncus iners jacui, ſpecies & inutile ſignum:

ſcriptus codex apud Heinſium, *lignum*. Qui locus etiam ob ſententiam huic noſtro valde appoſitus eſt, ut & alter Metam. II, 831.

Oraque duruerant, ſignumque *exſangue ſedebat.*

Signo enim hic comparantur homines, etſi illi minime νευροσπαστουμένων.

83. SAPIENS, SIBIQUE IMPERIOSUS] Ita poſt Lambinum omnes, credo, editiones dederunt. At Antiquiores, Venetae & Loſcheriana, cum pleriſque Codicibus, ex noſtris certe novem, QUI habent non QUE:

Quiſnam igitur liber? Sapiens: ſibi QUI *imperioſus?*
Quem neque pauperies, neque mors, nec vincula terrent;
Reſponſare cupidinibus, contemnere honores
Fortis; & in ſe ipſo totus teres atque rotundus,
Externi nequid valeat per leve morari;
In quem manca ruit ſemper fortuna.

Rectiſſime: non enim *Que* hic locum habet; quaſi *imperioſus ſui* alius eſſet a *ſapiente*. Davus, a Criſpini janitore doctus, Stoicorum hic doctrinam ſequitur. *Quiſnam liber? Sapiens ille Stoicus:* cetera autem, quae ſequuntur, deſcriptio eſt Sapientis, quantum ad libertatem illam attinet. Sapiens, inquit, ſolus eſt liber: quippe *qui* imperioſus ſibi, *quem* nihil terret, *qui* fortis reſponſare cupidinibus &c. *Imperioſus* autem *ſibi* eſt, qui ſibi imperat, qui ſui poteſtatem habet, vel qui ſe habet in poteſtate. Seneca de Beneficiis, V, 7. *Quem magis admiraberis, quam* qui imperat ſibi, *quam* qui ſe habet in poteſtate? Idem Epiſt. LXXV. de ſummo Sapientiae gradu loquens, *Quaeris quae ſint iſta? non homines timere, non deos; nec turpia velle, nec nimia;* in ſe ipſum habere maximam poteſtatem: *inaeſtimabile bonum eſt* ſuum fieri. Epiſt. XC. *Feliciſſimum eſſe cui felicitate opus non eſt; potentiſſimum eſſe*, qui ſe habet in poteſtate. Ep. XCIII. *Cum animus ſibi bonum ſuum reddidit, & ad ſe poteſtatem ſui tranſtulit.* Ceterum dictione hac utuntur & alii, ſed ſententia paullum diverſa: Statius Silv. II, 6. de Phileto Flavii Urſi puero:

ne comprime fletus,
Ne pudeat: rumpat fraenos dolor iſte (deiſque
Si tam dura placent) hominem gemit (hei mihi) ſubdo
Ipſe faces) hominem, Urſe, tuum cui dulce volenti
Servitium; cui triſte nihil; qui *ſponte* ſibique
Imperioſus *erat.*

Quem locum, nulli hactenus intellectum, fruſtra ſollicitant viri doctiſſimi, Gevartius & Gronovius pater. Excuſat nempe Urſum poëta, quod in *famuli* morte tam *acerbe* lugeret: *Famulum*, inquit, *gemis, ſed pium, ſed mente ingenuum:*

Famulum (quoniam rerum omnia caeca
Sic miſcet fortuna manu, nec pectora novit)
Sed famulum gemis, Urſe, pium — cui ſtemmate major
Libertas ex mente fuit.

Eſto igitur famulus; (*ſi deiſque tam dura placent;* hoc eſt, ut tam liberalis puer indolis vel naſcendi conditione vel captivitatis ſorte foret ſervus) *at hominem gemis*; quid hic pudendum? quanto hoc juſtius, quam quod *Perſae equum fortem, Moloſſi*

Fortis; & in ſeipſo totus; teres atque rotundus,
Externi ne quid valeat per leve morari;
In quem manca ruit ſemper fortuna. poteſne

Ex

loſſi canem fidum lugent extinctum? Haec Statii ſententia eſt; & notum eſt illud Senecae; *Servi ſunt? immo* homines. *Servi ſunt? immo contubernales. Servi ſunt? immo humiles amici.* Illud quoque iidem infeliciter, *Hominem, Urſe, tuum;* ut *homo* hic *ſervum* notet, quemadmodum ſaepe apud Juriſconſultos: immo vero *tuum*, non ad *hominem*, ſed ad *ſervitium* refer; ut ſupra interpunximus: *hominem, cui tuum, Urſe, ſervitium erat volenti dulce*: ut paullo infra,

vidi ipſe animoſque notavi
Te tantum cupientis herum?

quippe cui in univerſum *dulce ſervitium eſt*, is non modo non *pectore liber* cenſendus, ſed Cappadocum omnium poſtremus. Atque haec obiter, non quaeſita, ſed ſponte oblata elucidavimus. Ut illuc redeam, unde diſceſſi; Seneca quoque, ſed alio plane ſenſu, eandem phraſin uſurpavit, Praef. ad IV. Nat. Quaeſt. *Tibi tecum optime convenit; nec mirum paucis id contingere:* imperioſi nobis ipſis *& moleſti ſumus.* Propius ad Flacci mentem accedit Plinius Hiſt. XXXIV, 8. *Mire gratum Tiberio principi, qui non quivit temperare ſibi in eo, quamquam* imperioſus ſui *in initio principatus.* Porro & in verſu ſequente ſuccurrendum eſt Horatio contra Interpretes, qui ignari & nihil mali cogitantes ſententiam pulcherrimam ſtrangulant & eliſdunt,

& in ſe ipſo totus teres atque rotundus.

Quid enim, amabo, eſt *totus rotundus?* utique qui ſimpliciter rotundus eſt, totus ſit rotundus neceſſe eſt, quid autem *rotundus in ſeipſo?* quaſi aliquis *extra ſe* rotundus eſſe poſſit. Tu, ſi ſapis, ſic diſtingue,

& in ſe ipſo totus; teres atque rotundus,
Externi nequid valeat per leve morari:

ut ex una non bona ſententia duae exoriantur longe optimae. Primo enim, *ſapiens in ſe ipſo totus eſt*, hoc eſt, in ſe uno ſua ponit omnia; non quaerit ſe extra ſe; nihil ſuum, niſi ſe, eſſe exiſtimat. Cicero Paradox. II. *Non poteſt non beatiſſimus eſſe*, qui totus aptus eſt ex ſeſe, qui in ſe uno ſua ponit omnia. Idem Tuſcul. V. *Nec dolore neque paupertate terreri*, omniaque ſibi in ſeſe eſſe poſita. Et ibidem: *Cui viro* ex ſe ipſo apta ſunt omnia, *quae ad beate vivendum ferunt.* Seneca Conſol. ad Helviam XIII. *Ignominia tu putas quemquam Sapientem moveri poſſe, qui* omnia in ſe repoſuit? De Conſtantia cap. V. *Sapiens autem nihil perdere poteſt*, omnia in ſe repoſuit. Et cap. VI. *Nec* quicquam ſuum, niſi ſe, putet eſſe, *ea quoque parte qua melior eſt.* De Vita beata XVI. *Quid enim deeſſe poteſt extra omne deſiderium poſito? quid extrinſecus opus eſt ei, qui* omnia ſua in ſe collegit? Epiſt. CXXIV. *Animus ſupra humana ſe extollens*, nihil extra ſe ſui ponens. Secundo, *Sapiens teres eſt & rotundus, ne quid externi per leve morari valeat:* alterum hoc Stoicorum effatum. Auſonius Idyll. XVI.

Vir bonus & ſapiens, qualem vix repperit unum
Millibus e multis hominum conſultus Apollo,
Judex ipſe ſui totum ſe explorat ad unguem;
Quid proceres vanique ferat quid opinio vulgi,
Securus; mundi inſtar habens, teres atque rotundus,
Externae nequid labis per levia ſidat.

Qui locus pene ad verbum ex Horatio expreſſus, vel ſolus admonere potuit Interpretes, haec a prioribus disjungenda eſſe. Sapiens *totus in ſe ipſo eſt:* idem eſt *rotundus, & teres*, hoc eſt, levis & minime ſcaber, adeo ut nihil vitii aut labis adhaerere ei poſſit extrinſecus. Erudite autem Auſonius, *mundi inſtar habens;* quippe ex ſphaerica Mundi figura haec metaphora traducta eſt. Quod Empedocles de Mundo dixerat, id Sapienti adaptarunt Stoici, Σφαῖρον κυκλοτερῆ, *Sphaeram eum eſſe rotundam.* Inde Marcus Antonin. VIII, 41. *Mentem nihil impedit aut attingit*, ὅταν γένηται Σφαῖρος κυκλοτερὴς, *ubi facta fuerit, ſphaerae inſtar, teres & rotunda.* Et XII, 3. *Tranquille generoſeque vitam tranſiges*, ἐὰν ποιήσῃς σεαυτὸν, οἷος ὁ Ἐμπεδόκλειος

Σφαῖρος κυκλοτερὴς, δίνῃ περιηγέϊ γαίων:

ſi feceris te talem, qualis mundus hic Empedocli dicitur,

Orbis habens inſtar, jugi vertigine gaudens.

ubi δίνῃ repoſuerunt viri magni ex conjectura. Antonini exemplar κοιῇ: alii citant μοιῇ vel μονῇ. Omnino δίνῃ περιηγέϊ non placet: neque enim dixeris *motu rotundo:* quod *rotundum* eſt, aut figura erit aut corpus. Quid, quod nollet, credo, Marcus ſapientem ſuum infortunio mactare, ut perpetua vertigine Ixionis inſtar rotaretur. Quare vide, annon ζώνῃ περιηγέϊ *zona rotunda*, vel κώνῳ, *trocho, rhombo, turbine*, vel μορφῇ *figura*, vel ſimile quid rectius ſubſtitui poſſit.

[106. Cum

Ex his, ut proprium, quid noſcere? quinque talenta
Poſcit te mulier, vexat, foribuſque repulſum
Perfundit gelida: rurſus vocat. eripe turpi
Colla jugo: Liber, liber ſum, dic age. non quis:
Urguet enim dominus mentem non lenis, & acris
Subjectat laſſo ſtimulos, verſatque negantem.
Vel cum Pauſiaca torpes, inſane, tabella;
Qui peccas minus atque ego, cum Fulvî Rutubaeque
Aut Placideiani contento poplite miror
Praelia, rubrica picta aut carbone, velut ſi
Re vera pugnent, feriant, vitentque moventes
Arma viri? nequam & ceſſator Davus: at ipſe
Subtilis veterum judex, & callidus audis.
Nil ego, ſi ducor libo fumante: tibi ingens
Virtus atque animus cenis reſponſat opimis?
Obſequium ventris mihi pernicioſius eſt cur?
Tergo plector enim: quî tu inpunitior illa,
Quae parvo ſumi nequeunt, obſonia captas?

Nem-

v. 106. Vulg. Cum obſonia.

106. Cum obsonia captas] Ejice conjunctionem illam cum, & lege:

qui tu impunitior illa,
Quae parvo ſumi nequeunt, obſonia captas?

Ita & veteres editiones exhibent, & codices noſtri ad unum omnes; non, ut editi aliquot, *Quid tu*, neque *Cum obſonia.* Ordo autem eſt, *Qui tu impunitior captas illa obſonia, quae nequeunt parvo ſumi?* Utramque lectionem firmat unus Perſii locus de Noſtro expreſſus, Sat. V, v. 130.

ſed ſi intus & in jecore aegro
Naſcantur domini; quî tu impunitior exis,
Atque hic, quem ad ſtrigiles ſcutica & metus egit herilis?

109. Sub noctem qui puer uva Furtivam mutat strigilem] Peſſimo facinore corrupit haec, & in alias editiones propagavit Lambinus, alioqui de Horatio praeclare meritus. Nam & editiones veteres & omnes fere omnium codices ſic praeferunt:

an hic peccat, ſub noctem qui puer uvam
Furtiva *mutat* strigili.

Quo autem conſilio mutatum iverit Lambinus; nequeo conjicere: ipſe enim ad Carm. I, 16. varia hujus locutionis exempla profert, inque iis hunc ipſum locum, *uvam mutat ſtrigili:* quod vulgo ſic potius efferret quis, *uva mutat ſtrigilem.* Sic Carm. III, 1.

cur valle permutem Sabina
Divitias operoſiores?

Et Epod. IX.

Punice.
Lugubre mutavit ſagum.

Quod autem novem Codices mutationis hujus auctores citat, de hoc ipſe viderit. Certe ab alia parte ſtant Torrentiani, Cruquiani & omnes quos ipſe verſavi. Quin extra omnem dubitationis aleam ponit Priſcianus p. 767. *Strigilis*, ait, *rationabiliter in I terminavit ablativum. Horatius in II. Serm.*

an hic peccat, ſub noctem qui puer uvam
Furtiva mutat strigili?

1. Ut

Nempe inamareſcunt epulae ſine fine petitae;
Inluſique pedes vitioſum ferre recuſant
Corpus. an hic peccat, ſub noctem qui puer uvam
Furtiva mutat ſtrigili? qui praedia vendit,
Nil ſervile gulae parens habet? adde, quod idem
Non horam tecum eſſe potes, non otia recte
Ponere; teque ipſum vitas fugitivus & erro,
Jam vino quaerens, jam ſomno fallere curam:
Fruſtra: nam comes atra premit, ſequiturque fugacem.
Unde mihi lapidem? Quorſum eſt opus? Unde ſagittas?
Aut inſanit homo, aut verſus facit. Ocius hinc te
Ni rapis, accedes opera agro nona Sabino.

ECLOGA VIII.

Ut Naſidieni juvit te cena beati?
Nam mihi convivam quaerenti, dictus here illic
De medio potare die. Sic, ut mihi numquam

v.2. Vulg. Quaerenti convivam.

1. UT NASIDIENI JUVIT TE CENA BEATI?] Cum *Naſidienus* ſyllabam ſecundam corripiat, (ut oſtendunt verſus 75. & 84.

Naſidienus ad haec: tibi di quaecumque preceris:
Naſidiene, redis mutatae frontis, ut arte:

& illud Martialis VII, 54.

Aut vigila aut dormi, Naſidiene, *tibi:*

& Lucani IX, 790.

Naſidium *Marſi cultorem terridus agri*)

miras hic turbas dederunt Librarii, ut pro peritia ſua verſui conſulerent. Quidam ſic interpolarunt,

Ut te Naſidieni juvit cena beati?

alii ſic:

Naſidieni qui te juvit cena beati?

& alii aliter: ſed omnes inepte & abſone prae illo, quod & priſcae editiones & membranae meliores exhibent, & Priſcianus p. 1055. Nimirum I litera, ut alias U, conſonantis hic vice fungitur; quaſi more hodie uſitato ſic ſcribas,

Ut Naſidjeni *juvit te cena beati?*

Sic apud Virgilium, *labat ariete crebro; Arjetat in portas; Abjetibus juvenes patriis; Parjetibuſque premunt artis; Fluvjorum rex Eridanus; Genva labant; Tenvia nec lanae:* & Propertium, III, 17.

Induit abjegnae cernua falſa bovis.

& Silium VI, 226.

Cetera ſinvatis glomerat ſub pectore gyris.

& ita paſſim apud alios.

2. NAM MIHI QUAERENTI CONVIVAM] Ita libri, opinor, omnes, tam ſcripti quam editi: ſed alio verborum ordine Priſcianus p. 1011. *Heri*, inquit, *adverbium; dicitur tamen & Here. Horatius in II. Sermonum*,

Nam mihi CONVIVAM QUAERENTI *dictus here illic*
De medio potare die.

Atque ita quattuor ibi codices, quorum copia mihi obtigit. Quod qui vulgato venuſtius & κοινότερον eſſe non per ſe videt, is ne me quidem dicente credere volet.

In vita fuerit melius. Dic (ſi grave non eſt)
Quae prima iratum ventrem placaverit eſca.
In primis Lucanus aper: leni fuit Auſtro
Captus, ut aiebat cenae pater; acria circum
Rapula, lactucae, radices, qualia laſſum
Pervellunt ſtomachum, ſiſer, allec, faecula Coa.
His ubi ſublatis, puer alte cinctus acernam
Gauſape purpureo menſam perterſit, & alter
Sublegit quodcumque jaceret inutile, quodque
Poſſet cenantis offendere; ut Attica virgo
Cum ſacris Cereris, procedit fuſcus Hydaſpes
Caecuba vina ferens; Alcon, Chium maris expers.
Hic herus; Albanum, Maecenas, ſive Falernum
Te magis adpoſitis delectat; habemus utrumque.

Divi-

4. DA, SI GRAVE NON EST] Omnes omnium codices DIC habent, non *da*: neque aliter editiones principes, Venetae binae cum Loſcheriana. At pexus neſcio quis magiſtellus, qui Virgilii credo Bucolica pueris praelegerat, interpolare hoc auſus eſt ex Ecloga prima,

Sed tamen iſte deus qui ſit, da, *Tityre*, *nobis*.

Quid ergo? an, quia ſemel apud Virgilium *Da* occurrit pro *dic*; ut ſaepe alias *accipe* pro *audi*, idcircone, vel invitis codicibus, illud ſubſtituere licebit; ubicumque in hoc incidimus? jocularem ſane audaciam. Et tamen per bina ferme ſaecula editiones omnes impune contaminavit. Quouſque tandem ignoti homuncionis temeritatem graſſari hic patiemur?

18. DIVITIAS MISERAS!] In diverſa hic abeunt Interpretes; hi Naſidieni verba eſſe volunt, reculas ſuas extenuantis; quod, ut libere dicam, ineptiſſimum eſt: alii Horatio tribuunt; de ſenſu tamen ambigunt. At Daniel Heinſius, *Siquid*, inquit; *Horatium intelligo & ejus naſum*; *ſcripſit*, DIVITIAS MIRAS: *& hoc verum eſt*. Haud vidi magis. Certe Heinſianum hoc non convenit, ſive εἰρωνικῶς dixerit Horatius, ſive ex animo. Neque enim cujuſvis erat *Chium*, *Caecubum*, *Albanum* & *Falernum* una praebere; ut hoc Horatius ſanna exceperit: neque tam rarum erat & inauditum, ut admirationem excitarit homini divitioribus menſis aſſueto. Enimvero recte habet, *Divitias miſeras!* ideo ſcilicet miſeras, quod nactae fuerint dominum fatuum, & indignum qui eas poſſideret. Sic Martialis I, 37.

Ventris onus miſero, *nec te pudet*, *excipis* auro.

nempe quod ad ſpurcos & contumelioſos uſus damnaretur. Idem Heinſius v. 25. ſic corrigit,

Nomentanus ad hoc, QUO *ſiquid forte lateret*,
Indice monſtraret.

Sed recepta lectio ſana eſt, *ad hoc*, QUI *monſtraret*, ut Serm. II, 6. v. 42.

duntaxat ad hoc, quem *tollere rheda*
Vellet iter faciens.

24. RIDICULUS TOTAS SIMUL ABSORBERE PLACENTAS] Ita ſane libri excuſi, & major pars membranarum. Sunt tamen codices qui SEMEL habeant, non *ſimul*, ut ex noſtris Zulichemianus & Leidenſis. At Franekeranus SEMUL, priſca ſcribendi ratione, quae paſſim comparet in veterrimo Plauti codice Camerariano: unde anſa librariis tradita nunc *ſemel*, nunc *ſimul* effingendi. Et utrumvis quidem hic probum eſt, tam *ſimul* quam *ſemel*, hoc eſt, *uno hauſtu abſorbere*; niſi quod neſcio qui poſterius magis arridet,

Ridiculus totas SEMEL *abſorbere placentas*.

Seneca Nat. Quaeſt. IV, 2. *Quod ſi e mari ferretur Atlantico Nilus*, ſemel *oppleret Aegyptum: at nunc per gradus creſcit*. Et ibidem VII, 31. *Non* ſemel *quaedam ſacra traduntur: Eleuſin ſervat, quod oſtendat reviſentibus; rerum natura ſacra ſua non* ſi-

Digitized by Google

Divitias miſeras! ſed quîs cenantibus una,
Fundani, pulchre fuerit tibi, noſſe laboro.
Summus ego, & prope me Viſcus Thurinus, & infra
(Si memini) Varius; cum Servilio Balatrone
Vibidius, quos Maecenas adduxerat umbras:
Nomentanus erat ſuper ipſum; Porcius infra,
Ridiculus totas ſimul abſorbere placentas:
Nomentanus ad hoc, qui, ſi quid forte lateret,
Indice monſtraret digito. nam cetera turba,
Nos inquam, cenamus avis, conchylia, piſcis,
Longe diſſimilem noto celantia ſuccum:
Ut vel continuo patuit, cum paſſeris aſſi, &
Inguſtata mihi porrexerat ilia rhombi.
Poſt hoc me docuit melimela rubere, minorem

v. 29. Vulg. Paſſeris, ATQUE. . 30. PORREXERIT.

ſimul *tradit*. Idem Epiſt. LXXI. *Quemadmodum lana quoſdam colores* ſemel *ducit*, *quoſdam*, *niſi ſaepius macerata & recocta*, *non perbibit*. Idem Conſol. ad Helviam, c. 13. *Non ſingula vitia*, *ſed pariter omnia proſternit: in univerſum* ſemel *vincitur*. Quintil. Declam. XII. *Hic ipſa vitalia feriuntur*, *ubi populus ruit*, *ubi continuis funeribus omnis ſexus atque aetas* ſemel *ſternitur*. Idem CCCXLVIII. *An liberi veſtri conjugeſque traditam a majoribus per manus in hoc uſque tempus libertatem* ſemel *perderent*. Vopiſcus Aureliano, 29. *Tabulas publicas ad privatorum ſecuritatem exuri in foro Trajano* ſemel *juſſit*. Cicero de Officiis III, 15. *Scaevola*, *cum poſtulaſſet*, *ut ſibi fundus*, *cujus emtor erat*, ſemel *indicaretur*. Digeſt. VII, 3. 1. *Quamquam uſusfructus ex fruendo conſiſtat*, *hoc eſt*, *facto aliquo ejus qui fruitur & utitur*, *tamen* ſemel *cedit dies*. —— *Unde quaeri poteſt*, *ſi uſusfructus cui per dies ſingulos legetur*, *vel in annos ſingulos*, *an* ſemel *cedat? Et puto non cedere* ſimul, *ſed per tempora adjecta*, *ut plura legata ſint*.

29. & 30. CUM PASSERIS ATQUE INGUSTATA MIHI PORREXERIT ILIA RHOMBI] Plures quidem codices cum vetuſtis editionibus PORREXERIT: ſex tamen Lambini, Cruquianus unus, & noſter Magdalenenſis PORREXERAT; quod jure, opinor, Lambinus aliique aliquot in textum receperunt. Non enim tum *ſapor patuit*, cum ille *porrexerit*; ſed poſtquam *porrexerat*, atque alter acceptum guſtaverat. Ceterum pro *paſſeris atque*, quod & noſtri omnes agnoſcunt, Lambinus in ſuis quibuſdam reperit,

cum paſſeris ASSI, ET
Inguſtata mihi PORREXERAT *ilia rhombi*.

Noli dubitare, quin ab Horatii manu ſit: unde enim indoctis Librariis tam elegantem lectionem? at illud *atque* facile obrepere potuit dormitantibus. Nempe paſſerem piſcem & rhombum, non elixos, ſed *aſſos* exhibuit Naſidienus: idque pro hujus Sermonis indole minime hic tacendum erat. Quippe ex praecepto Catii, Naſidieni credo hujus aſſeclae, Serm. II, 4. v. 38.

Non ſatis eſt cara piſces *averrere menſa*,
Ignarum quibus eſt jus aptius, *& quibus* aſſis
Languidus in cubitum jam ſe conviva reponet.

Apuleius in Apologia. *Alios etiam* piſces *multis verſibus decoravit Ennius*; *&*, *ubi gentium quiſque eorum inveniatur*, *oſtendit*; *qualiter* aſſus *aut jurulentus optime ſapiat*. Plautus Aſinaria I, 3. v. 28.

Quaſi piſces, *itidem eſt amator lenae*, *nequam eſt niſi recens*;
Is habet ſuccum, *is ſuavitatem*, *eum quovis pacto condias*;
Vel patinarium; *vel* aſſum *verſes*, *quo pacto lubet*.

Inde Pſeudapicius de re Culinaria C. X. *Jus in Mullos aſſos* —— *in Pelamidem aſſum* —— *in Muraenam*

Digitized by Google

Ad lunam delecta. quid hoc interſit, ab ipſo
Audieris melius. tum Vibidius Balatroni;
Nos, niſi damnoſe bibimus, moriemur inulti:
Et calices poſcit majores. vertere pallor
Tum parochi faciem, nil ſic metuentis ut acris
Potores: vel quod maledicunt liberius; vel
Fervida quod ſubtile exſurdant vina palatum.
Invertunt Allifanis vinaria tota
Vibidius Balatroque, ſecutis omnibus: imi
Convivae lecti nihilum nocuere lagenis.
Adfertur ſquillas inter muraena natantis
In patina porrecta. ſub hoc herus, Haec gravida, inquit,
Capta eſt; deterior poſt partum carne futura.
His mixtum jus eſt; oleo, quod prima Venafri
Preſſit cella; garo de ſuccis piſcis Hiberi;
Vino quinquenni, verum citra mare nato,
Dum coquitur; cocto Chium ſic convenit, ut non
Hoc magis ullum aliud; pipere albo, non ſine aceto,
Quod Methymnaeam vitio mutaverit uvam:
Erucas viridis, inulas ego primus amaras
Monſtravi incoquere; inlotos Curtillus echinos,
Ut melius muria, quam teſta marina remittit.
Interea ſuſpenſa gravis aulaea ruinas
In patinam fecere, trahentia pulveris atri
Quantum non Aquilo Campanis excitat agris.
Nos majus veriti, poſtquam nihil eſſe pericli
Senſimus, erigimur. Rufus poſito capite, ut ſi

Fi-

raenam aſſam —— *pro Dentice aſſo* —— *in Auratam aſſum.* Et Platina de tuenda valetudine: Paſſeri *piſci*, *elixo petroſelinum*, aſſo *malaurantii ſuccum indes.*

75. TIBI DI QUAECUMQUE PRECERIS] Editiones priſcae PRECARIS, atque ita ſcripti ex noſtris quinque, ſed recentiores. Martialis VI, 87.

Di tibi dent, & tu, Caeſar, quaecumque mereris:
Di mihi dent, & tu, quae volo, *ſi merui.*

& X, 34.

Di-

Filius inmaturus obiſſet, flere. quis eſſet
Finis, ni ſapiens ſic Nomentanus amicum
Tolleret? Heu, Fortuna, quis eſt crudelior in nos
Te Deus? ut ſemper gaudes inludere rebus
Humanis! Varius mappa conpeſcere riſum
Vix poterat. Balatro ſuſpendens omnia naſo,
HAEC eſt conditio vivendi, aiebat: eoque
Reſponſura tuo numquam eſt par fama labori.
Tene, ut ego accipiar laute, torquerier omni
Sollicitudine diſtrictum; ne panis aduſtus,
Ne male conditum jus adponatur; ut omnes
Praecincti recte pueri comtique miniſtrent?
Adde hos praeterea caſus; aulaea ruant ſi,
Ut modo; ſi patinam pede labſus frangat agaſo.
Sed convivatoris, uti ducis, ingenium res
Adverſae nudare ſolent, celare ſecundae.
Naſidienus ad haec: Tibi Dî, quaecumque preceris,
Commoda dent; ita vir bonus es, convivaque comis:
Et ſoleas poſcit. tum in lecto quoque videres
Stridere ſecreta diviſos aure ſuſurros.
Nullos his mallem ludos ſpectaſſe: ſed illa
Redde, age, quae deinceps riſiſti. Vibidius dum
Quaerit de pueris, num ſit quoque fracta lagena,
Quod ſibi poſcenti non dentur pocula; dumque
Ridetur fictis rerum, Balatrone ſecundo:
Naſidiene, redis mutatae frontis, ut arte
Emendaturus fortunam. deinde ſecuti

Ma-

Di tibi dent quicquid, Caeſar Trajane, mereris.: Recte tamen PRECERIS repoſuerunt viri docti ex melioribus membranis. Bene quidem Martialis, *mereris*; non *merearis*; quod contumeliae loco foret: jam tum enim bona merebatur Caeſar. At Balatroni optat Naſidienus, non quae nunc deos *precatur* (nihil enim) ſed quaecumque alias *precetur*. Plaut. Aſin. I, 1.

Di tibi dent quaecumque optes: *redde operam mihi.* Pſeudolo IV, 1. *Tantum tibi boni di immortales duint, Quantum tu tibi* opies. Mil. Glor. IV, 2. *Di tibi dent, quae* optes: & ſaepe alibi.

88. Je-

Mazonomo pueri magno diſcerpta ferentes
Membra gruis, ſparſi ſale multo non ſine farre,
Pinguibus & ficis paſtum jecur anſeris albi,
Et leporum avolſos, ut multo ſuavius, armos.
Quam ſi cum lumbis quis edit. tum pectore aduſto
Vidimus & merulas poni, & ſine clune palumbis;
Suavis res, ſi non cauſas narraret earum, &
Naturas dominus: quem nos ſic fugimus ulti,
Ut nihil omnino guſtaremus; veluti ſi
Canidia adflaſſet, pejor ſerpentibus atris.

v. 94. VELUT ILLIS. 95. AFRIS.

88. JECUR ANSERIS ALBI] Non contemnenda lectio eſt vetuſtiſſimi Blandinii, & alterius codicis apud Cruquium, & unius ex Pulmannianis optimi.

Pinguibus & ficis paſtum jecur anſeris ALBAE.

Videtur enim hoc ineptam Naſidieni περιεργίαν belle exprimere, quod anſer *femina* eſſet, quod colore *albo*; quarum rerum cauſſas ſubtilis palati dominus narrabat, tamquam magni intereſſent ad ſuavem ſaporem. Vide nos ad Serm. II, 4. v. 44.

94. VELUT ILLIS CANIDIA AFFLASSET PEJOR SERPENTIBUS AFRIS] *Illis* ſummo conſenſu habent codices; tamen in hac ſententia caſus accuſativus requiri videtur. Sic Naſo Metam. V.

Crinales vittas afflabat *anhelitus oris.*

& VIII, de ſerpente:

Seque viro inſpirat, fauceſque & pectus & ora
Afflat.

Prudentius Cathem. VII.

Ne de propinquo ſordium contagio
Dirus propinquum mundus afflaret virum.

Aen. II. v. 649.

ex quo me *divûm pater atque hominum rex*
Fulminis afflavit *ventis, & contigit igni.*

Ergo ſic potius legendum fuerit,

velut ILLAS
Canidia afflaſſet, pejor ſerpentibus Afris.

Sed elegantius, ni fallor, hinc aberit pronomen; quia τὸ *nihil* antecedit. Scribo igitur, non magna mutatione,

Ut nihil omnino guſtaremus; VELUTI SI
Canidia adflaſſet.

ut Serm. I, 6. v. 66.

Mendoſa eſt natura, alioqui recta; velut ſi
Egregio inſperſos reprehendas corpore naevos.

Et II, 7. v. 98.

velut ſi
Revera pugnent, feriant.

& Epiſt. II, 1. 90.

Sub nutrice puella velut ſi *luderet infans.*

Virgil. Aen. XII, 67.

Indum purpureo veluti *violaverit oſtro*
Si *quis ebur.*

Tum praeterea pro *ſerpentibus Afris* Lambini aliquot codices & noſter Vigornienſis *Atris.* Quarum lectionum utraque quidem proba eſt; ſic enim alibi Carm. III, 10.

Nec Mauris *animum mitior* anguibus:

& ſerpentes Libyae cum aliunde, tum ex ſolo Lucano ſatis noti ſunt. Tamen neſcio qui altera magis arridet, quippe quam recepit & quodammodo ſacravit optimorum poëtarum conſuetudo. Noſter ipſe Carm. III, 4.

Ut tuto ab atris *corpore* viperis.

Silius Italicus III, 191.

Ater *letifero ſtridebat turbine* ſerpens.

Virgil. Georg. I, 224.

nigris *exeſa* chelydris.

& ibidem 129.

Ille malum virus ſerpentibus *addidit* atris.

Et Aen. IV, 472.

Armatam facibus matrem & ſerpentibus atris.

Juvenalis Sat. V. v. 90.

Quod tutos etiam facit a ſerpentibus atris.

Prudentius in Diptycho v. 45.

Fervebat via ſacra eremi ſerpentibus atris.

Hoc autem dicit Fundanius: *Nihil ex dapibus guſtaſſe convivas, perinde ac ſi viperae, aut illis pejor Canidia eas halitu ſuo infeciſſet.* Ergo rectius credo, *Atris*, quam *Afris.* Unde enim Mauri ſerpentes tanto intervallo nocere hic poſſent ſuo afflatu?

Q. HORA-

Digitized by Google

Q. HORATII FLACCI EPISTOLARUM

LIBER I.

EPISTOLA I.

Ad Maecenatem.

Prima dicte mihi, ſumma dicende camena,
Spectatum ſatis, & donatum jam rude, quaeris,
Maecenas, iterum antiquo me includere ludo.
Non eadem eſt aetas, non mens. Veianius, armis
Herculis ad poſtem fixis, latet abditus agro;
Ne populum extrema totiens exoret arena.
Eſt mihi purgatam crebro qui perſonet aurem;
Solve ſeneſcentem mature ſanus equum, ne
Peccet ad extremum ridendus, & ilia ducat.
Nunc itaque & verſus & cetera ludicra pono:
Quid verum atque decens, curo & rogo, & omnis in hoc ſum:
Condo, & conpono, quae mox depromere poſſim.
Ac ne forte roges, quo me duce, quo lare tuter:
Nullius addictus jurare in verba magiſtri,
Quo me cumque rapit tempeſtas, deferor hoſpes.
Nunc agilis fio, & merſor civilibus undis,
Virtutis verae cuſtos, rigiduſque ſatelles:
Nunc in Ariſtippi furtim praecepta relabor,
Et mihi res, non me rebus, ſubjungere conor.

Digitized by Google

Ut nox longa, quibus mentitur amica; dieſque
Lenta videtur opus debentibus: ut piger annus
Pupillis, quos dura premit cuſtodia matrum:
Sic mihi tarda fluunt ingrataque tempora, quae ſpem
Conſiliumque morantur agendi gnaviter id, quod
Aeque pauperibus prodeſt, locupletibus aeque;
Aeque neglectum pueris ſenibuſque nocebit.
Reſtat, ut his ego me ipſe regam ſolerque elementis:
Non poſſis oculos quantum contendere Lynceus;
Non tamen idcirco contemnas lippus inungui:
Nec, quia deſperes invicti membra Glyconis,
Nodoſa corpus nolis prohibere cheragra.
Eſt quadam prodire tenus, ſi non datur ultra.
Fervet avaritia, miſeroque cupidine pectus?
Sunt verba & voces, quibus hunc lenire dolorem
Poſſis, & magnam morbi deponere partem.

v. 21. Vulg. LONGA vid. 28. OCULO. 32. QUODAM.

Lau-

21. DIESQUE LONGA VIDETUR OPUS DEBENTIBUS] Satis ineoncinna repetitio, *Nox longa, dies longa*. Quamobrem libens amplector, quod ex vetuſto codice protulit Barthius Adverſ. XXXVII. 19.

Ut nox longa quibus mentitur amica, dieſque
LENTA *videtur opus debentibus, ut piger annus.*

Elegantius enim hoc eſt, quam ut librario cuipiam acceptum referri debeat. Variavit autem Noſter dedita opera, Dies *longa*, nox *lenta*, annus *piger*. Dies lenta hic eſt, quae lente ſive tarde procedere videtur. Ovid. Heroid. I, v. 8.

Nec quererer tardos ire *relicta* dies.

Silius Ital. XIII, 487.

At gente in Scythica ſuffixa cadavera truncis
Lenta dies *ſepelit, putri liquentia tabo.*

Solleminis autem ſcribarum lapſus a *lentus* ad *longus*. Sic Ovid. Faſt. II, 722.

Et patitur lentas *obſidione* moras.

Ita Nic. Heinſius ὁ πάνυ ex melioribus membranis repoſuit; cum prius *longas* circumferretur, Sic Martialis Spectac. XXIII.

I nunc, & lentas *corripe, turba*, moras.

Idem tamen alibi inconſulte, ex pluribus licet codicibus, *longa* in contextu edidit, ubi antea recte habebatur *lenta*, Triſt. IV, 1. v. 86.

Hic ego ſollicitae jacee novus incola ſedis:
Heu nimium fati tempora lenta *mei.*

Queritur poëta diem mortis, quae ſe tantis malis eriperet, nimis lente & tarde accedere; aut certe, verbis Suetonii in Caeſare c. 87. *lentum hoc genus mortis* (exilium) *aſpernatus, ſubitam ſibi celeremque optat.*

28. NON POSSIS OCULO QUANTUM CONTENDERE LYNCEUS] Lambini codex a prima manu OCULOS; quod ille admiſit: ceteri omnes, ut noſtri & aliorum, OCULO. Utrumque recte dici videtur. *Contendere oculo*, ut *voce contendere:* Cicero pro Ligario cap. III. *Quantum potero* voce contendam, *ut populus hoc Romanus exaudiat.* Sed & hic *vocem* ex conjectura dedit Lambinus, invitis membranis. Atqui eo pacto & Celſi locus interpolandus fuerit, I, 4. *Scribere, legere*, voce contendere, *huic minime opus eſt; utique poſt cenam.* Neque tamen dubito, *quin vocem contendere* probe dicatur; unde *vox contenta* eidem Ciceroni in Oratore c. XVII. *Et* contenta voce *atrociter dicere; & ſummiſſa*,

Laudis amore tumes? ſunt certa piacula, quae te
Ter pure lecto poterunt recreare libello.
Invidus, iracundus, iners, vinoſus, amator;
Nemo adeo ferus eſt, ut non miteſcere poſſit,
Si modo culturae patientem commodet aurem.
Virtus eſt, vitium fugere; & ſapientia prima,
Stultitia caruiſſe. vides, quae maxima credis
Eſſe mala, exiguum cenſum, turpemque repulſam,
Quanto devites animi capitiſque labore.
Inpiger extremos curris mercator ad Indos,
Per mare pauperiem fugiens, per ſaxa, per ignis:
Ne cures ea, quae ſtulte miraris & optas,
Diſcere, & audire, & meliori credere non vis?
Quis circum pagos & circum compita pugnax
Magna coronari contemnat Olympia, cui ſpes,
Cui ſit conditio dulcis ſine pulvere palmae?

Vilius

miſſa, *leniter*. Sic & *oculi contenti* Suetonio in lib. VII. *Et ſemel omnino ex occurſu viſam Agrippinam adeo* contentis *&* *tumentibus* oculis *proſecutus eſt*. Et *acies oculorum contenta* Lucretio, I, 324.

Nulla poteſt oculorum acies contenta *tueri*.

Unde etiam rite colligas, *contendere oculos* legitimam eſſe locutionem. Poëta vetus apud Nonium in Derepente:

Contendit oculos: *derepente abiit celox*.

Seneca Epiſt. CX. *Tanti putemus* oculos intendere: *jam apparebit quam brevis res*, *quam incerta*, *quam tuta timeatur*. Lucretius IV, 806.

Nonne vides oculos *etiam*, *cum tenvia quae ſint*
Cernere ceperunt, contendere ſe *atque parare*.

Idem I, 66. ut Nonio Marcello citatur,

Primum Grajus homo mortales tendere *contra*
Eſt oculos *auſus*.

Virg. Aen. V, 508.

Alta petens, *pariterque* oculos *telumque* tetendit.

Sic utrumque apud ſcriptores invenias, *contendere animum*, & *animo*; *contendere nervos*, & *nervis*. Quare utramlibet lectionem tuto poſſis admittere. Pluralis tamen hic numerus arridet magis; quia Noſter utrumque oculum collyrio inungere ſolebat, ut Serm. I, 6.

Hic oculis *ego nigra meis collyria lippus*
Illinere. Nollet ergo ſingulari ambigue uti.

32. EST QUODAM PRODIRE TENUS] Editiones priſcae *quoddam*; codices plerique *quodam*; quod & plures editiones occupavit. At in vetuſtiſſimo Blandinio alteroque notae optimae libro QUADAM invenit Cruquius: idque recte in contextum recepit; ut prior illo Lambinus ex conjectura. Germana ſine dubio haec lectio eſt; ceterae ne Latinae quidem ſunt. *Tenus* enim, ubi pronominibus jungitur, ablativum femininum ſemper exigit; *Hactenus*, *Eatenus*, *Quatenus*, *Aliquatenus*, *Quadamtenus*. Ergo hoc vult, *Eſt*, ἔξεστι, *licet*, *quadamtenus*, ſive *aliquatenus prodire*; *ſi non datur ultra*: *Aliquantum ſaltem in philoſophia proficere licet*, *ſi non plurimum*. Plinius XIII, 7. *Huic ſimilis* quadamtenus *quae vocatur Cypria ficus*. XV, 28. *Citreis odor acerrimus*, *ſapor aſperrimus*, quadamtenus *&* *Coteneis*. XXIV, 14. *Alterum Rhamni genus eſt ſilveſtre*, *nigrius*, *&* quadamtenus *rubens*. Et alibi.

52. VI-

Vilius eſt auro argentum, virtutibus aurum.
O cives, cives, quaerenda pecunia primum eſt;
Virtus poſt nummos: haec Janus ſummus ab imo
Prodocet; haec recinunt juvenes dictata ſeneſque,
Laevo ſuſpenſi loculos tabulamque lacerto.
Eſt animus tibi, ſunt mores, eſt lingua fideſque:
Sed quadringentis ſex ſeptem millia deſint;
Plebs eris. at pueri ludentes, Rex eris, aiunt,
Si recte facies. Hic murus aëneus eſto,
Nil conſcire ſibi, nulla palleſcere culpa.
Roſcia, dic ſodes, melior lex, an puerorum eſt
Naenia, quae regnum recte facientibus offert,

v. 51. Vulg. Vilius arg. eſt auro. 55. PERDOCET. 57. ET lin. 58. SI quad—DESUNT. *Et praecedit Verſum* 57. 62. EST *deeſt.*

Et

52. VILIUS ARGENTUM EST AURO] Meliores codices Torrentii,

Vilius eſt argentum *auro*, *virtutibus aurum.*

Liber Collegii Trinitatis,

Vilius eſt auro argentum, *virtutibus aurum.*

quod dulcius neſcio quid & numeroſius in ſe habet.

54. HAEC JANUS SUMMUS AB IMO PERDOCET] Editiones veteres PRAEDOCET; inde PERDOCET paullatim obtinuit. At Membranae fere omnes PRODOCET, ut praeter alias veterrimae noſtrae Graevianae, Leidenſes, Reginenſes. Quod, etſi haud alibi quod ſciam occurrat, recte tamen admiſiſſe videntur Lambinus Cruquiuſque, ob unanimem tot priſcorum codicum conſenſionem. Ceterum falluntur, qui *Janos* tres hinc ſibi fingunt, *ſummum*, *medium*, *imum*: cum unus fuerit vicus, Jani nomine inſignitus. Ovidius Ibide v. 181. de Tityo,

Jugeribuſque novem qui ſummus *diſtat* ab imo,
Viſceraque aſſiduae debita praebet avi.

An & tres Tityos hinc comminiſcentur? Noſter Serm. II, 3. v. 308. de ſeipſo:

ab imo
Ad ſummum *totus moduli bipedalis:*

& Art. Poët. 154. Primus ad extremum *ſimilis ſibi.* Ergo Janus *ſummus ab imo* eſt *totus*, *univerſus.* *Medius* autem *Janus* dicitur, quemadmodum *media mulier* Terentio, & alia ſexcenta.

57. EST ANIMUS TIBI SUNT MORES] Vel hic locus documento eſſe poteſt, quam aegre homines ab errore ſemel admiſſo & per manus tradito ad verum revocentur. Et libri vulgati & ſcripti plerique hoc ordine verſus exhibent;

Si quadringentis ſex ſeptem millia deſunt;
Eſt animus tibi, ſunt mores, & lingua fideſque;
Plebs eris.

Ubi quis non, vel ſola conjectura fretus, poſteriorem verſiculum loco ſuo motum, atque adeo priori praeponendum eſſe pronunciaverit? Cum ſententia ſatis ſit manifeſta, *Quantumvis animi dotibus excellas, ingenio, virtute, eloquentia, fide; ſi tamen ſex vel ſeptem millia nummorum de quadringentis millibus tibi deſunt, ſi non integram quadringentorum ſummam in cenſu habes, Plebeius eris, lege Roſcia id ſanciente.* Hoc, inquam, vel ipſius vi ſententiae, pro explorato eſſe poterat cuivis lectori non adeo naris obeſae. Sed ecce tibi Cruquius, qui in vetuſtiſſimo codice Buſlidiano ſic plane ſcriptum invenit, idquo optimo jure in contextum recepit: idem poſtea ex duobus ſuis Pulmannus, ex uno ſuo Berſmannus prodidit, neque tamen quiſquam adhuc exortus eſt, qui Cruquium audire & recte monenti auſcultare vellet. In Magdalenenſi noſtro prior ille verſus ultra alium qui abhinc quartus eſt rejicitur, hoc exemplo:

Nil conſcire ſibi, nulla palleſcere culpa,
Sed quadringentis ſex ſeptem millia deſunt.
Roſcia, dic ſodes melior lex, an puerorum.

Unde palam, opinor, fit, jam olim ab oſcitante Librario

Et maribus Curiis & decantata Camillis?
Iſne tibi melius ſuadet, qui, Rem facias; rem,
Si poſſis, recte; ſi non, quocumque modo rem;
Ut propius ſpectes lacrimoſa poëmata Pupî:
An qui, fortunae te reſponſare ſuperbae
Liberum & erectum, praeſens hortatur & aptat?
Quod ſi me populus Romanus forte roget, cur
Non, ut porticibus, ſic judiciis fruar îſdem;
Nec ſequar aut fugiam, quae diligit ipſe vel odit:
Olim quod volpes aegroto cauta leoni
Reſpondit, referam; Quia me veſtigia terrent,
Omnia te adverſum ſpectantia, nulla retrorſum.

Belua

brario verſiculum hunc omiſſum fuiſſe; poſteaque in margine, ut fit, appoſitum, per ignorantiam eorum qui exemplar illud deſcripſerunt, in ſedes non ſuas tranſiiſſe. Sed & alia non deſunt argumenta, quae omnem ſcrupulum eximant & nullum dubitationi locum relinquant. Pro SI *quadringentis* meliores ſcripti SED habent, octo Lambini, plerique Torrentii, tres Pulmanni, Berſmannique totidem, ex noſtris veterrimi Leidenſis, Graevianus, Reginenſis. Unde hoc, ſi iſte verſiculus, quem nunc tenet, locum ſemper occupavit? Nihil utique abſurdius hac lectione; nemo omnium librariorum tam plumbeus, qui hanc comminiſceretur. At eadem longe aptiſſima eſt, ſi modo verſus ad ſedem vetuſtam reducatur; praeſertim ſi pro *deſunt*, cum Leidenſi & Reginenſi noſtris multiſque aliorum ſubſtituas *deſint*. Ne multis morer; ſic totus locus ex membranis legendus eſt,

Eſt animus tibi, ſunt mores, EST *lingua, fideſque:*
SED *quadringentis ſex ſeptem millia* DESINT,
Plebs eris.

Eſt lingua in Lambini quibuſdam extat, in uno Pulmanni optimo, & altero Collegii Trinitatis. *Eſto*, inquit, *Vir probus es, & prudens, & diſertus: quis hoc poteſt negare? ſed deſit modo tantillum tibi ad cenſum equeſtrem, ſex puta vel ſeptem millia de quadringentis millibus; plebeius eris.* Quis non videat, SI illud a librariis loco SED tum demum ſubſtitutum eſſe; poſtquam verſibus ſemel luxatis SED nullo ſenſu ſententiam inchoaret?

62. AN PUERORUM NAENIA] Lege ex membranis potioribus,

Roſcia, dic ſodes, melior lex, an puerorum EST
Naenia.

Ita uno demto omnes Cruquiani, Lambini ſex, Berſmanni quattuor; Pulmanni omnes, ex noſtris Graevianus, Leidenſis, Zulichemianus. Deinde verſu 65. ſcribe, *Qui, rem facias, rem*; ejecto illo UT, quod neque in editionibus priſcis, nec in membranis comparet. Quin & in v. 67. PUPI lege, non *Puppi*: ſic enim libri vetuſtiores, Leidenſis, Graevianus, Reginenſis. Ita *L. Pupius primipili centurio*, Caeſ. Bell. Civil. I, 13. *Cn. Pupius duumvir*, Liv. XXII, 33. *P. Pupius quaeſtor*, IV, 53. *L. Pupius aedilis*, XXXIX, 44. & XL, 19. Male vero editum *Puppius*, XXXIX, 39. *Cn. Pupius*, Cic. Ep. Fam. XIII, 9. *Pupius Piſo*, Aſcon. ad Orat. in Piſonem. Inde *lex Pupia*, & IMP. CAES. PUPIENUS in nummis & hiſtoriis; in inſcriptionibus multi PUPII & PUPIAE, nulli *Puppii*. Denique & v. 69. lege, *Hortatur & aptat*, non *optat*. *Aptat*, ſcilicet *se reſponſare fortunae*; ſive, *aptat ſe certamini cum fortuna.* Sic Virg. Aen. X, 588.

projecto dum pede laevo
Aptat ſe pugnae.

Quintil. Declam. IV. *Arma ipſe circumdedit, & ſuis* ad pugnam *manibus* aptavit. Seneca Epiſt. CI. *Qui hoc modo* ſe aptabit, *cui vita ſua quotidie fuit tota, ſecurus eſt.* Et CVII. *Ad hanc legem animus noſter* aptandus eſt; *hanc ſequatur, huic pareat.* Statius Achill. II, 415.

Jamque & ad enſiferos vicina pube tumultus
Aptabar.

Belua multorum eſt capitum. nam quid ſequar, aut quem?
Pars hominum geſtit conducere publica: ſunt qui
Cruſtis & pomis viduas venentur avaras,
Excipiantque ſenes, quos in vivaria mittant:
Multis occulto creſcit res fenore. verum
Eſto, aliis alios rebus ſtudiiſque teneri:
Iidem eadem poſſunt horam durare probantes?
Nullus in orbe ſinus Baiis praelucet amoenis,
Si dixit dives; lacus & mare ſentit amorem
Feſtinantis heri: cui ſi vitioſa libido
Fecerit auſpicium; cras ferramenta Teanum.

v. 76. Vulg. Es.

Tol-

In his omnibus plerique Interpretes hallucinati ſunt.

76. BELUA MULTORUM ES CAPITUM] Corrige, vel invitis librariis,

Belua multorum EST *capitum.* —

Es autem pro EST ideo ſuppoſuerunt; quod continuo praeceſſerant iſta, *Omnia* TE *adverſum* &c. Inepte quidem & prave. Non enim & hoc ex Aeſopi fabula deſumptum eſt; neque ullo modo aptari ei poteſt. Leo certe non eſt *multorum capitum belua.* Conſtat itaque non ex vulpis Aeſopicae hoc, ſed auctoris perſona eſſe. Tolle igitur ambigui vitium; & repone, *Belua eſt*, perſona tertia. Duplex enim habes reſponſum & ſententiae plane diverſae. Prius oſtendit, imitationem vulgi periculoſam eſſe; poſterius, ſtultam eſſe & vanam. *Nam quid ſequar aut quem?* cum quot homines, tot ſint ſententiae.

91. QUID PAUPER? RIDE. MUTAT CENACULA] Oſtenderat per exempla aliquot inconſtantiam divitum; jam idem in pauperibus redarguit:

Quid pauper? ride. *Mutat cenacula, lectos,*
Balnea, tonſores; conducto navigio aeque
Nauſeat, ac locuples quem ducit priva triremis.

Sic editiones praeferunt conſtanter; ut & manuſcripti: niſi quod unus & alter notae ſequioris, RIDES: quibus accedit Scholiaſtes Cruquianus; *Fingit*, ait, *Maecenatem ridere quaſi praeſentem.* Profecto ſi *rides* poſuit Horatius, *fingit* Maecenatem ridere; ſi *ride*, jubet, non fingit. Atqui ſi his modo verbis prolatis, *Quid pauper?* continuo *fingit* Maecenatem ſuum ridere, priuſquam, quid noſter dicturus foret, reſciſceret; ineptum ſane eum & inſulſum fingit; *Nam riſu inepto res ineptior nulla eſt.* Abſit itaque, ut huic lectioni accedamus. Neque tamen multo melior eſt illa altera, qua *jubetur* Maecenas, ut rideat. Quid enim hic riſu dignum? Certe nec in verbis quae ſequuntur, nec in re quidquam eſt ridiculi. Nam Ridicula utique ſunt ſingulorum aut paucorum, non quae ad omne genus humanum pertinent: qualia illa ſunt, loci mutatione gaudere, & in navigatione nauſeare. Illud quoque mecum conſidera, quod paullo poſt ſequitur; *Si occurro tibi inaequaliter tonſus, aut togam habens tunicae diſſidentem,* RIDES, *o Maecenas: at cum ſententia mea ſecum pugnat, & toto vitae ordine ſibi diſconvenit,* NON RIDES. Cur non, ſodes? *quia hoc* ſollemne *& commune omnium vitium eſſe exiſtimas.* Negat ergo Maecenas rem ſollemnem & omnibus innatam riſu excipiendam eſſe. Quid ergo? an minus ſollemnia erant, quae Noſter in pauperibus caſtigat, *mutare domos & balnea?* nulla igitur neque illic materia riſus: & ſtulte profecto jubet ridere, quem minime riſurum fore probe intelligit. Quare habeant ſibi ſuum RIDE faceti illi Librarii; tu, ſi ſapis, ſic locum corriges,

Quid pauper? VIDEN' UT *mutat cenacula, lectos,*
Balnea, tonſores?

Nulla fere a recepta ſcriptura variatio eſt, N' UT enim abſorpta ſunt a ſyllaba ſequente MUT: at in ſententia mirum quantum novae lucis exoritur. Silius Italicus XII, 713.

viden' ut *Latonia virgo*
Accenſas quatiat Phlegethontis gurgite taedas?

Tibullus II, 1.

viden' ut *felicibus extis*
Significet placidos nuntia fibra deos?

&c.

Tolletis, fabri. lectus genialis in aula eſt?
Nil ait eſſe prius, melius nil caelibe vita:
Si non eſt, jurat bene ſolis eſſe maritis.
Quo teneam voltus mutantem Protea nodo?
Quid pauper? viden', ut mutat cenacula, lectos,
Balnea, tonſores; conducto navigio aeque
Nauſeat, ac locuples quem ducit priva triremis?
Si curatus inaequali tonſore capillos
Occurro; rides. ſi forte ſubucula pexae
Trita ſubeſt tunicae, vel ſi toga diſſidet inpar;
Rides. quid, mea cum pugnat ſententia ſecum;

v. 91. Vulg. Ride. mutat. 94. Curtatus. 95. Occurri.

& II, 2.

viden' ut *trepidantibus advolet alis,*
Flavaque conjugio vincula portet Amor?

At animadvertis, credo, verba hic apponi modo ſubjunctivo: ut ad haec exempla corrigendum etiam teſtet, Mutet & nauseet. Atque id quidem, ſi opus eſſet, ſine crimine, opinor, facere liceret; ſed nihil neceſſe eſt. Catullus Ep. LXII.

Virgo adeſt. Viden' ut *faces*
Splendidas quatiunt *comas?*

& LXIII.

Sic certe. viden' ut *perniciter* exiluere?

Virgil. Aen. VI, 78.

viden' ut *geminae* ſtant *vertice criſtae,*
Et pater ipſe ſuo ſuperûm jam ſignat *honore?*

Idem Culice 215.

viden' ut *flagrantia taedis*
Lumina collucent *infeſtis omnia templis?*

94. Si curtatus inaequali tonsore capillos] In antiquis Venetis curatus; in Loſcheriana curtatus. Quorum poſterius, etſi in Codicibus ſcriptis vix uſquam extare fateantur, (in meorum ne uno quidem reperi) admiſerunt tamen magni Interpretes; rejecto altero & priſcarum editionum & Manuſcriptorum auctoritate nixo. Nollem factum; nam aut nihil hic video, aut *curtatus inaequali tonſore* tam inter ſe diverſa ſunt, ut nullo pacto in eandem ſententiam compingi queant. *Inaequalis* eſt *tonſor*, qui tam prave capillum ſecat, ut ab una parte brevior ſit, ab altera longior: nec ideo culpatur, quod laevam partem *curtaverit*; ſed quod pariter non curtaverit dextram. Nec vero ridiculum erat *curto capillo* incedere; id enim erat hominum ſeveriorum: ſed ſola inaequalitas, cum tonſoris imperitiâ vel incuriâ crinis hinc quam inde promiſſior erat, riſu excipiebatur. Ergo *curtatus inaequali tonſore* plane ἀσύστατος eſt, & conjungit diſſociabilia. Revocanda igitur priſca lectio curatus *capillos*; quae quid ſibi velit, primus ex recentioribus docuit acutiſſimus Gronovius pater. Nempe idem hìc loci notat ac *tonſus, ſectus.* Petronius, *Voluerunt enim, antequam conſcenderent, exonerare capita moleſto & ſupervacuo* (capillorum) *pondere: ſed celerior ventus diſtulit* curationis *propoſitum.* Vide ipſum Gronovium fuſius hoc enarrantem Obſervat. lib. I. c. 23. ut & Janum Broukhuſium ad Propertii III, 12. Julius quidem Rufinianus, inter Rhetoras Pithoei p. 32. *Curtatus* ex hoc loco exhibet: *Epiſtrophe eſt*, inquit, *cum in eadem verba plures ſententiae deſinunt; ut Horatius,*

Si curtatus inaequali tonſore capillos
Occurri, rides. *Si forte ſubucula pexae*
Trita ſubeſt tunicae, rides.

Sed hoc nihil moror: cum vix dubitem, quin Pithoeus, non ad ſcripti exemplaris fidem hoc ediderit; ſed ad vulgatas Horatii editiones refinxerit.

95. Occurri, rides.] Reginenſis noſter & Zulichemianus, occurro, & ſic aliquot aliorum. Placet: nam & praeſens tempus magis idoneum; & ſonus auribus gratior.

97. Quid, mea cum pugnat sententia secum] Tres Torrentiani, & noſtri aliquot, etiam ex optimis, mecum. Sed recepta lectio eſt pòtior. Ovidius Metam. XV, 27.

Surgit Alemonides, tacitaque recentia mente.
Viſa refert: pugnatque diu ſententia ſecum.

Quod petiit, ſpernit; repetit quod nuper omiſit;
Aeſtuat, & vitae diſconvenit ordine toto;
Diruit, aedificat, mutat quadrata rotundis?
Inſanire putas ſollemnia me, neque rides,
Nec medici credis, nec curatoris egere
A praetore dati; rerum tutela mearum
Cum ſis, & prave ſectum ſtomacheris ob unguem
De te pendentis, te ſuſpicientis amici.
Ad ſummam, ſapiens uno minor eſt Jove, dives,
Liber, honoratus, pulcher, rex denique regum;
Praecipue ſanus, niſi cum pituita moleſta eſt.

v. 105. Vulg. RESPICIENTIS.

EPI-

105. DE TE PENDENTIS, TE RESPICIENTIS AMICI] Ita ſcripti editique; neque quidquam hic interpretes offendit. Solus, quod ſciam, Chabotius vir eruditus candide profitetur, ſe nuſquam alibi verbum *Reſpicere* in hoc ſenſu legiſſe. Recte hoc: nam profecto *Reſpicere* eſt actio ſuperioris erga inferiorem, potentis verſus inopem. Terent. Adelph. III, 2. *Nam hercle alius nemo reſpicit nos.* Et V, 8. *Nec qui eam* reſpiciat, *quiſquam eſt: ſola eſt.* Noſter Carm. I, 2.

Sive neglectum genus & nepotes
Reſpicis auctor.

Martialis X, 10.

Qui me reſpiciet, *dominum regemque vocabo.*

Et ſic alibi paſſim. Atqui hic Noſter plane *ἄνω ποταμῶν* cliens *reſpicis* patronum, pauperculus amicus dominum. Dices fortaſſis, in utroque ſenſu uſurpari potuiſſe. Cras credo; ſed illud hodie ſcire videor, non tam vacui capitis fuiſſe Noſtrum, ut in erubeſcendum hoc ambiguum vel inſciens vel prudens incurreret. Quid igitur fiet? inquis: ſed bono animo es: nam & auctori & loco ſuus honos conſtabit, ſi cum praeſtantiſſimo Nic. Heinſio ſic corrigas levi mutatione,

De te pendentis, te SUSPICIENTIS *amici:*

id eſt, admirantis, colentis, venerantis; ut infra Epiſt. VI.

I nunc argentum & marmor vetus aeraque & artes
Suſpice; *cum gemmis Tyrios mirare colores.*

Ovid. Ep. Helenae.

Cumque ſuo Priamum Laomedonte refer.
Quos ego ſuſpicio: *ſed qui tibi gloria magna eſt*
Quintus, is a noſtro nomine primus erit.

Sed exempla obvia ſunt, & ſine numero. Certe qui *de aliquo pendes*, non *reſpicias* eum unde pendet, ſed *ſuſpicias* neceſſe eſt.

4. PLENIUS AC MELIUS CHRYSIPPO] Vide incertas lectionum viciſſitudines. Editiones principes, tam Venetae, quam Germanica PLANIUS AC MELIUS; & ſic dimidia fere pars Codicum; neque aliter Acron Scholiaſtes, ut ex his ejus verbis manifeſtum eſt: *In hac*, inquit, *Epiſtola vult oſtendere* melius & APERTIUS *ſe diſcere praecepta Philoſophiae ab Homero, quam a Philoſophis.* Nam *apertius* illud ſine dubio ad *planius* ſpectat, ad *plenius* nequaquam. Ita Cicero haec conjungere ſolet, *planius & apertius, apertiſſime ac planiſſime.* Tamen neſcio quomodo, rejecta hac priorum editionum ſcriptura, jam plus ſaeculo in omnibus libris dominatur illa altera PLENIUS. Quid nos, qui non tam auctoritate, quam ratione duci ſolemus? Enimvero aut nihil ſapimus, aut prior illa huc revocanda eſt poſtliminio, ſola ſcilicet auctori agnoſcenda. Hoc enim hic praedicat; ſe honeſtum & turpe, utile & damnoſum, melius diſcere ex Homeri *exemplis*, quam ex Crantoris & Chryſippi *praeceptis.* Atqui ea vis & virtus

Exem-

Digitized by Google

EPISTOLA II.

Ad Lollium.

Trojani belli ſcriptorem, maxime Lolli,
Dum tu declamas Romae, Praeneſte relegi:
Qui, quid ſit pulchrum, quid turpe, quid utile, quid non,
Planius ac melius Chryſippo & Crantore dicit.
Cur ita crediderim, niſi quid te detinet, audi.
Fabula, qua Paridis propter narratur amorem
Graecia Barbariae lento colliſa duello,
Stultorum regum, & populorum continet aeſtus.
Antenor cenſet belli praecidere cauſſam:
Quod Paris, ut ſalvus regnet vivatque beatus,

v. 4 Vulg. Plenius. 10. Quid Paris?

Cogi

Exempli eſt, ut rem apertius & *planius* explicet; non utique *plenius* & copioſius. Auctor ad Herennium IV, 49. *Exemplum rem* apertiorem *facit, cum id quod ſit obſcurius magis* dilucidum *reddit: ante oculos rem ponit, cum exprimit omnia* perſpicue, *ut res dicta prope manu tentari poſſit.* Ergo huc convenit planius dicit; & ſic alii frequenter. Cicero in Verrem III, 85. *Dic, dic, inquit, planius.* De Oratore II, 80. *Poſſit, ſemel ſi obſcurius dixeris, dicere alio loco planius.* & III, 13. *Ita nos plerumque ipſi docent, ut non deſideres planius dici:* Tuſcul. IV, 5. *Tu tamen, ut ſoles, dices iſta ipſa obſcura planius, quam dicuntur a Graecis.* Lactantius de Opificio Dei c. 21. *Tunc & ego te ad verae Philoſophiae doctrinam & planius & verius cohortabor.*

10. Quid Paris? ut salvus regnet] Expendamus paulliſper locum integrum:

Antenor cenſet belli praecidere cauſſam.
Quid Paris? ut ſalvus regnet vivatque beatus,
Cogi poſſe negat.

Ubi primum interrogatio illa *Quid Paris?* coactum quid & affectatum prae ſe fert: illa vero ſequentia,

Negat poſſe cogi, ut ſalvus regnet, vivatque beatus,

abſurda plane ſunt & naturae repugnantia. Non enim vi opus eſt, ut ſalvus quis & beatus velit vivere: ſponte ſiquidem & motu animi voluntario ad beatitatem ferimur, ipſa nos Natura ducente & docente:

Οὐδεὶς ἑκὼν πόνηρος, οὐδ᾽ ἄκων μάκαρ.

Non ſum neſcius ſudare hic interpretes, & omnem lapidem vertere, ut alium ſenſum ex his verbis extorqueant; qualem ſcilicet vis ipſa ſententiae monſtrare videbatur. Sed fruſtra: pugnat enim conſtructio, & *cogi poſſe negat, ut* aliud quicquam dicat, quam quod modo memoravimus. Utinam exemplaria ſua ſcripta diligentius paullo excuſſiſſent, potius quam in corrupta lectione explicanda laborem inanem ſumerent. Noſtri enim libri veterrimi, Graevianus, Reginenſis, Leidenſis, Voſſianus, Colbertinus, Regius, & unus e Collegio Sanctae Trinitatis quod clare exhibent, non quid. Sic igitur locum reſtitue, & interpunge:

Antenor cenſet belli praecidere cauſſam:
Quod *Paris, ut ſalvus regnet vivatque beatus,*
Cogi poſſe negat.

Omnia jam clara & perſpicua. *Quod* (ut *belli* ſcilicet *cauſſam praecidat*, & Helenam ſuis reddat) *negat ſe poſſe* ulla mercede *cogi* aut induci; etiam *ut ſalvus regnet vivatque beatus:* quippe ipſa vita & ſalute cariorem ducit Helenam. *Quod cogi*, ut *Quae nunc condonabitur*, accuſativus cum paſſivo; ut vel pueri probe norunt. *Negat poſſe*; hoc eſt

ple-

Cogi poſſe negat. Neſtor conponere litis
Inter Peliden feſtinat & inter Atriden:
Hunc amor, ira quidem communiter urit utrumque:
Quicquid delirant reges, plectuntur Achivi.
Seditione, dolis, ſcelere, atque libidine, & ira,
Iliacos intra muros peccatur & extra.
Rurſum, quid virtus, & quid ſapientia poſſit,
Utile propoſuit nobis exemplar Ulixen:
Qui domitor Trojae, multorum providus urbis
Et mores hominum inſpexit; latumque per aequor,
Dum ſibi, dum ſociis reditum parat, aſpera multa

v. 17. Vulg. Rursus.

Per-

plene, *negat ſe poſſe:* ut

Ait fuiſſe navium celerrimus.

Virgil. Georg. II, 234.

Sin in ſua poſſe negabunt *Ire loca.*

12. Inter Peliden] 'Ἰδιωτικῶς hic locutus eſt Noſter, *Inter Peliden & inter Atriden.* Diximus ad Serm. I, 7. v. 11.

17. Rursus quid virtus] Reginenſis noſter a prima manu,

Rursum *quid virtus, & quid ſapientia poſſit.*

Recte. Idem profecto ſenſus eſt; ſed, ſi aurium judicio ſtandum eſt, aliquid intereſt, hoc an illud verbum uſurpes. Suavius hic ſonat *Rurſum*, & evitatur homoeoteleuton *Rurſus virtus.*

23. Et Circes pocula nosti] Meliores ex noſtris, Circae, & infra v. 28. Penelopae; ut recte ex ſuis Lambinus edidit; vide quae diximus ad Epod. XVII, v. 17.

25. Sub domina meretrice] Reginenſis noſter notae optimae codex,

Sub diva *meretrice fuiſſet turpis & excors.*

Quod non contemnendum. Circe enim *Diva*, ut cum ex poëtis, tum & aliunde notum eſt. Livius I, 49. *Octavius Mamilius Tuſculanus ab Ulixe Deaque Circe oriundus.* Plin. Hiſt. XXV, 5. *Imprimis Itala Circe Diis etiam aſcripta.* Ergo *Diva meretrix*, ut Propertius III, 9.

Scilicet inceſti meretrix regina *Canopi.*

Juvenalis Sat. VI, 118.

Sumere nocturnos meretrix Auguſta *cucullos.*

Plin. Hiſtor. IX, 58. *Cleopatra, ſuperbo ſimul & procaci faſtu, ut* regina meretrix. Vera tamen lectio eſt domina: cui praeter codices ceteros ad unum omnes etiam Servius ad Aen. VII, 19. & Johannes Saresburienſis Policrat. I, 4. patrocinantur. Quae cum ſic compendioſe ſcriberetur dn͞a, lineolâ ſuperne ducta; a Librario dormitante diva legebatur.

31. Ad strepitum citharae cessatum ducere curam] Miror eos, qui hoc eleganter dictum exiſtimant, ut nihil ſupra. Mihi contra nec dictio placet, nec ſententia. Scio equidem *Ceſſare* eſſe ludo, amori & genio indulgere: ut Noſter alibi *Ceſſare & ludere, Nequam & ceſſator:* Eſto: ſed an ipſa cura ducetur ceſſatum? an Cura otiabitur, ludet, vino & epulis ſe invitabit? Apage tam pravum & putidum ſchema. Non amplius Cura fuerit, ſi hoc fecerit. Quis Somnum ad Pervigilia invitaverit? quis Inertiam ad certamen Olympicum? Alius poëta dixiſſet, *Lenire, laxare, ſolari curam ad ſtrepitum citharae:* nemo, opinor, id, quod hic Horatio adfingitur. Sed ut ignoſcamus locutioni, quis ipſam ſententiam vindicaverit? Nam luxurioſi hi nebulones, otio & vino marcentes, quid Cura ſit, neſciebant: unde ergo illis Curam, quam ceſſatum ducerent? Illud praeterea vide; quaecunque de illis memorat, in vitio & vituperio eſſe: ſic *in medios dies dormire, in cute curanda* totam operam ponere. Cur igitur addit, quaſi grave crimen fuerit, *ad citharam curas lenire?* Hoc utique & honeſtorum hominum & laborioſorum eſt: neque ſolis nebulonibus conceſſum. Quoties hoc profitetur ipſe de ſe & ſuis? ut Carm. IV, 11.

condiſce modos, amanda
Voce quos reddas: minuentur atrae
Carmine curae.

Sc

Pertulit, adverſis rerum inmerſabilis undis.
Sirenum voces, & Circae pocula noſti:
Quae ſi cum ſociis ſtultus cupiduſque bibiſſet;
Sub domina meretrice fuiſſet turpis & excors:
Vixiſſet canis inmundus, vel amica luto ſus.
Nos numerus ſumus, & fruges conſumere nati,
Sponſi Penelopae, nebulones, Alcinoique
In cute curanda plus aequo operata juventus;
Cui pulchrum fuit in medios dormire dies, &
Ad ſtrepitum citharae ceſſantem ducere Somnum.

Ut

v. 31. Vulg. CESSATUM duc. CURAM.

& Epod. IX.

Curam *metumque Caeſaris rerum juvat*
Dulci Lyaeo ſolvere.

Jure ergo diſplicet recepta lectio: & potius omnia tentanda ſunt, quam ut Horatii nomen & famam periclitari hic ſinamus. Joſephus Scaliger, Princeps Literatorum, ſic locum refinxit,

Ad ſtrepitum citharae CESSATAM *ducere curam:*

quae conjectura, licet Dan. Heinſio diſplicere non potuit, mihi quidem parum placet. Nam praeterquam, quod iiſdem, quibus recepta lectio, difficultatibus laborat, etiam illud inſuper vitii habet; quod cura, quae jam *ceſſata* eſt, *duci* ad citharam non poteſt. Videtur ſane locus jam a multis ſaeculis mendo inquinatus eſſe, & a librariis interpolatus. Blandinii enim quattuor apud Cruquium, notae optimae, SOMNUM praeferunt, non CURAM. Graevianus Noſter veterrimus CURAM quidem in verſu habet, ſed in margine ab eadem manu SOMNUM pro varia lectione. Magdalenenſis nunc quidem CURAM; verum aliud quid olim praeferebat, ut ex raſura conſtat. Suſpicari quis poſſit NOCTEM illic a prima manu fuiſſe; ut Serm. II, 7. v. 114.

Jam vino quaerens, jam ſomno fallere curam,

Codex vetus Pulmanni, *fallere noctem.* Unde ſtatim non magna mutatione conjectura naſcitur non inelegans;

Cui pulchrum fuit in medios dormire dies, &
Ad ſtrepitum citharae CERTATIM *ducere* NOCTEM.

Vides concinnam oppoſitionem, *in medios dies dormire*, & *totas noctes vigilare.* Ceterum *ducere noctem* frequentiſſima Poëtis dictio eſt; *certatim* autem & ad vulgatum quam proxime accedit, & ſententiae apprime convenit. Statius Theb. I, 73.

Tyriis ea cauſſa colonis
Inſomnem ludo CERTATIM EDUCERE NOCTEM
Suaſerat.

Virg. Aen. IX, 166.

noctem *cuſtodia* ducit
Inſomnem ludo.

Georg. III, 379.

Hi noctem *ludo* ducunt.

Sil. Ital. XI, 411.

Aut noſtro vigiles ducat *ſub numine* noctes.

Martial. II, 89.

Quod nimio gaudes noctem producere *vino.*

Val. Flaccus I, 251.

Dulcibus adloquiis & vino educite noctem.

I, 277.

Thracius hic noctem *dulci* teſtudine *vates*
Extrahit.

Seneca Thyeſte v. 466.

nec ſomno dies,
Bacchoque nox ducenda *pervigili datur.*

Ubi perperam ex Etruſco codice, cetera praeſtantiſſimo, Gronovius pater reponit, *Nox jungenda.* Quid enim clarius ceterorum codicum lectione? *dies ſomno ducitur, nox contra pervigili Baccho*; plane, ut hic Horatius, ſi hanc conjecturam admittis. Utcumque tamen blandiatur; cave ſodes, fidem habeas: nullo enim pacto cum ſequente verſu aptari poteſt,

Ut jugulent hominem ſurgunt de nocte *latrones.*

Certe *noctem* & mox *nocte* repetitio foret odioſa; &, quod majus eſt, niſi *Somnum* hinc potius, quam *Pervigilium* expreſſeris, illud *Ut jugulent* &c. plane ex abrupto inchoabitur, neque ad praecedentia quidquam ſpectabit. Quamobrem, aut omnia me fallunt, aut antiquorum codicum le-

Digitized by Google

Ut jugulent hominem, ſurgunt de nocte latrones:
Ut teipſum ſerves, non expergiſceris? atqui
Si noles ſanus, curres hydropicus: & ni
Poſces ante diem librum cum lumine; ſi non
Intendes animum ſtudiis & rebus honeſtis;

Invi-

v. 32. Vulg. HOMINES.

ctio, ſi levi mutatione adjuvetur, omne punctum tollet;

Cui pulchrum fuit in medios dormire dies, &
Ad ſtrepitum citharae CESSANTEM *ducere* SOMNUM.

Ceſſantem reponimus loco *ceſſatum*; Nam Editio Loſcheriana, & Veneta 1490. & Chriſt. Landinus CESSANTUM habent, quod exponunt *Otioſorum. Ceſſantem ſomnum ducere* perinde erit, ac *tardantem, morantem allicere, invitare.* Noſter Carm. III, 28.

Parcis deripere horreo
Ceſſantem *Bibuli conſulis amphoram.*

Virg. Georg. IV, 138.

Aeſtatem increpitans ſeram, zephyroſque morantes.

Ducere autem *ſomnos*, etſi frequenter apud Poëtas pro *dormire* accipitur, ut in illo,

Nate dea, potes hoc ſub caſu ducere ſomnos?

interdum tamen & pro *ſomnum facere*, ut hic, ponitur. Noſter Epod. XIV.

Pocula Lethaeos ut ſi ducentia ſomnos
Arente fauce traxerim.

Seneca Herc. Oetaeo v. 645.

Ceſpes Tyrio mollior oſtro
Solet impavidos ducere ſomnos.

Jam autem *ad ſtrepitum citharae* conciliari poſſe ſomnum res vulgatiſſima eſt; unde Noſter, de Tyrannorum miſeria loquens, Carm. III, 1.

Non avium citharaeque cantus
Somnum reducent.

Seneca de Providentia c. III. *Feliciorem ergo tu Maecenatem putas? cui amoribus anxio & moroſae uxoris quotidiana repudia deflenti* ſomnus per ſymphoniarum cantum *ex longinquo lene reſonantium quaeritur.* Acron ad locum, *Ad ſtrepitum Quia adhibemus ſonitum citharae ac lyrae, ut facilius ſopiamur.* Apparet, credo, hunc Scholiaſten in exemplari ſuo SOMNUM repperiſſe. Hoc itaque in nebulonibus illis culpat auctor, Quod in medios uſque dies ſomnum protraherent; quin & fugientem citharae cantu revocarent. Unde capta occaſione, tranſit ad praecepta quaedam contra Ignaviam & Deſidiam tradenda,

Ut jugulent hominem ſurgunt de nocte latrones:
Ut te ipſum ſerves, non expergiſceris? &c.

32. UT JUGULENT HOMINEM] Quod alii de ſuis codicibus narrant, idem ego de meis praedico; Antiquiores omnes HOMINEM praeferre, non *homines.* Quouſque igitur ex ſede ſua exulabit & ſuavior lectio, & majoribus teſtibus probata? Ovid. Amor. III, 8.

Forſitan & quoties hominem jugulaverit, ille
Indicet: hoc faſſas tangis, avara, manus?

34. SI NOLES SANUS, CURRES HYDROPICUS] Locus acri judicio expendendus:

Ut jugulent hominem, ſurgunt de nocte latrones:
Ut te ipſum ſerves, non expergiſceris? atqui
Si noles *ſanus*, curres *hydropicus: & ni*
Poſces ante diem librum cum lumine, ſi non
Intendes animum ſtudiis & rebus honeſtis,
Invidia vel amore vigil torquebere.

Ita nunc paſſim editiones *Noles, Curres*, ex quo tempore magni interpretes Lambinus, Cruquius, & Torrentius lectionem hanc in codicibus nonnullis repertam, ſuis calculis approbarunt: at principes illae Venetae & Loſcheriana ſic olim dederunt;

Si NOLIS *ſanus*, CURES *hydropicus.*

quibus aſtipulantur veterrimi noſtri ſcripti, Leidenſis, Graevianus, Voſſianus, Reginenſis, & ſane omnes praeter unum alterumve ex recentioribus. Quid agimus? Utraque ſane defendi poteſt, utraque ſuum locum aliquatenus tenere: utra vero praeferenda ſit, & ſola parenti ſuo agnoſcenda, ſtatuere & declarare, non proletarii eſt interpretis. Prioris haec erit ſententia, *Si noles ſanus currere, hydropicus curres*; ſi non ſponte te curſu exercebis, ut bene valeas; at ingratiis id facies, cum in hydropem per ignaviam incideris. Recte hoc: nam eo morbo laborantibus curſu olim medebantur. Notus eſt Celſi locus de Hydropicis, III, 21. *Multum ambulandum*, currendum *aliquando eſt.* Porphyrio Scholiaſtes: *Curres hydropicus) Quia hydropici jubentur a medicis* currere*: ita enim morbus eorum ſolet extenuari labore.* Verum illud in hac lectione diſplicet; quod cum prima illa, *Ut te ipſum ſerves, non expergiſceris*, & poſtrema etiam, *Et ni poſces ante diem librum cum lumine*, de Somno & Vigilan-

tia

Digitized by Google

Invidia vel amore vigil torquebere. nam cur,
Quae laedunt oculum, feſtinas demere; ſi quid
Eſt animum, differs curandi tempus in annum?
Dimidium facti, qui coepit, habet; ſapere aude:

In-

v. 38. Vulg. Oculos.

tia tractent; haec media plane *ἀπροσδιόνυσα* ſunt; non, uti par erat, cum extremis connexa & congruentia; ſed a re prorſus aliena, Curſu ſcilicet, huc traducta & prave interpoſita. Quid, quod ne per ſe quidem veri ſpeciem habeat, *Si noles ſanus, curres hydropicus?* An omnibus *ſanis* quotidie currendum eſt, ut ab hydrope ſibi caveant? quis e medicorum filiis hoc praecepit? Hac lege, ne ipſe quidem Horatius ab hydrope immunis fuerit: qui Serm. I, 6. ubi vitae ſuae conſuetudinem deſcribit, ſingulis ſe diebus *vagari* quidem, & poſtea *domeſticum otiari* ſolere commemorat; de *curſu* ne verbum quidem. Vides jam, opinor, lectionis hujus incommoda: quae ut evitentur, jam alteram illam inſpiciamus; ſi forte melius quid & ſententiae aptius in ſe continet. *Atqui*, inquit, *ſi nolis ſanus expergiſci, cures expergiſci hydropicus.* Haec verba ſic plene efferenda & ſupplenda eſſe quivis, opinor, videat: ordo hoc ipſe & conſtructio flagitat. *Cures* autem *expergiſci* Horatiana plane dictio: ut Epiſt. I, 17.

Et nos, quod cures *proprium* feciſſe, *loquamur.*

Ep. II, 2.

Sunt qui non habeant, eſt qui non curat habere.

Art. Poët. v. 98.

Si curat *cor ſpectantis* tetigiſſe *querela.*

v. 133.

Nec verbum verbo curabis reddere.

& alibi non ſemel. Jam autem haec pulcherrime cum prioribus & ſequentibus convenire, plane in aperto eſt. Haec enim ſeries eſt totius orationis.
„ Nos ſponſi Penelopae & nebulones, in medios
„ dies ſtertimus; etiam arte ſomnum concilia-
„ mus. Stulte profecto & prave. Nonne vides,
„ ut latrones de nocte ſurgant, hominem jugu-
„ laturi? tu contra, ut te ipſum ſerves, non
„ expergiſceris? atqui ſi nolis ſanus expergiſci
„ (adhuc enim ſanitate frueris) at poſtea per ſom-
„ nolentiam iſtam Hydropicus factus, cures ſal-
„ tem expergiſci juſſu medici, ne morbus evadat
„ letalis. Quin & expergefactus aut aliquid agas
„ neceſſe eſt, aut dabis ſupplicium: nam ſi non
„ honeſto alicui ſtudio vacabis, ſi non librum ad
„ lucernam leges, invidia vel amore vel alia ani-
„ mi poena vigil torquebere. Sentis, opinor, ſilum orationis quam aptiſſime continuari: ut nihil hic deſideretur, praeter id unicum, quo compertum fiat ſomnolentos ad Hydropem ſaepe tranſire, & Hydropicos *vigilare* oportere, non minus quam ambulare vel *currere.* Atqui illud omnium ſaeculorum experientia comprobatum eſt: adeo ut Latinis uterque morbus, & quem *Lethargum* Graeci, & quem *Hydropem* nominabant, uno *Veterni* nomine indicetur. Feſtus Pompeius: *Veternoſus dicitur, qui gravi premitur ſomno: Cato veternoſum* hydropicum *intelligi voluit, cum ait, Veternoſus, quam plurimum bibis, tam maxime ſitis.* Idem Cato apud Gellium I, 16. *Nunquam tacet; quem morbus tenet loquendi, tamquam* Veternoſum bibendi *atque dormiendi.* Servius ad Georg. I, 124. *Veterno,*) *Pigritia, otio; quia plerumque otioſos ſolet hic morbus inceſſere; ut Plautus in Addicto:*

Opus facere nimio, quam dormire, mavolo:
Veternum metuo.

Veternus autem dicitur morbus intercutis, hydrops, *qui homines efficit pigros.* Donatus ad Eunuchum IV, 4. *Veternoſus morbo vetere conflictus, id eſt, veterno: quales ſunt, qui* hydropem *patiuntur.* Gloſſae veteres. *Veternoſus, ὑδρωπικός. Ὕδρωψ, veternum.* Plautus Menaechmis, V, 4.

Quid eſſe illi morbi dixeras? narra ſenex.
Num larviatus, aut cerritus? fac ſciam.
Num eum veternus, *aut* qua intercus *tenet?*

Quid jam videtur? enimvero, ſi pace tot Interpretum fieri poteſt, me volente haec lectio rurſum recipietur in textum. Nam, ut opinor, non carebimus poſthac Danielis Heinſii correctione,

Si NON IS *ſanus, curres hydropicus.*

Unum addam, fortius & nervoſius ſic ſcribi poſſe v. 33.

TU, *ſeipſum* UT *ſerves, non expergiſceris?*

Vide nos ad Serm. II, 3. v. 212. & 234.

38. QUAE LAEDUNT OCULOS FESTINAS DEMERE] Meliores noſtri; Graevianus, Reginenſis, Leidenſis, Voſſianus OCULUM: quod cum & caeteri interpretes de ſuis teſtantur, quid dubitamus in verſum recipere? nam & hic ut ſupra v. 32. numerus ſingularis eſt elegantior.

Incipe. qui recte vivendi prorogat horam,
Ruſticus expectat dum defluat amnis: at ille
Labitur, & labetur in omne volubilis aevum.
Quaeritur argentum, puerisque beata creandis
Uxor; & incultae pacantur vomere ſilvae.
Quod ſatis eſt cui contingit, nihil amplius optet.
Non domus & fundus, non aeris acervus & auri.
Aegroto domini deduxit corpore febris,
Non animo curas. valeat poſſeſſor oportet,
Si conportatis rebus bene cogitat uti.
Qui cupit aut metuit; juvat illum ſic domus & res,
Ut lippum pictae tabulae, fomenta podagrum,
Auriculas citharae collecta ſorde dolentis.

v. 52. Vulg. Podagram.

Sin-

41. Incipe vivendi recte qui prorogat horam] Codices plerique alio ordine,

Incipe. Vivendi qui recte *prorogat horam.*

Sed in hac lectione ambiguum eſt, utrum *recte vivendi* velit, an *recte prorogat.* In aliis quibuſdam ſic habetur; *vivendi recte qui.* Simpliciſſimum videtur, quod in vetuſto Codice Pulmanni, in Berſmanni altero, & in Petrenſi & Regiae Societatis extat,

Incipe. qui recte vivendi *prorogat horam.*

Sic enim alibi Noſter ſolet praeponere: ut Epiſt. I, 16.

Tu recte vivis, *ſi curas eſſe quod audis.*

& I, 16. *Si bene qui cenat*, bene vivit. I, 11. *Navibus atque Quadrigis petimus* bene vivere. I, 15. *Vos ſapere & ſolos aio* bene vivere. I, 6. *Vis* recte vivere? *quis non?* Serm. I, 4. *Nonne vides, Albi ut* male vivat *filius?* Carm. II, 10. Rectius vives, *Licini.*

52. Ut lippum pictae tabulae, fomenta podagram] Equidem ſcio *juvare podagram*, pro *levare, lenire*, recte poſſe dici: ut Seneca Hippolyto v. 120.

quis meas miſerae deus,
Aut quis juvare *Daedalus* flammas *queat?*

Sed ſi ſeriem orationis contempleris, non ſatis venuſte hic dicitur,

Juvat illum *ſic domus & res,*
Ut lippum *pictae tabulae, fomenta* podagram.
Auriculas *citharae collecta ſorde dolentes.*

In illis aut perſonam, aut membrum corporis dicit, *illum, lippum, auriculas*; in hoc ipſum morbum, *podagram.* Et ferrem quidem, ſi ex manu auctoris ſic profectum eſſe conſtaret; nunc cum melius quid ex conjectura ſuppetat, cur non hoc potius Horatio aſcribemus?

Ut lippum pictae tabulae, fomenta podagrum.

Podager idem eſt qui podagricus vel podagroſus. Priſcianus p. 829. *Poëtor verbum, ut Ennius: Nunquam poëtor, niſi podager.* Ita & editi, & ſcripti codices, quorum quattuor mihi viſi. Claudianus Epigr. XXIX.

In podagrum

Atque nihil prorſus ſtare putas podager.

Lampridius in Heliog. XXIX. *Habuit & hanc conſuetudinem, ut octo calvos rogaret ad caenam, & item octo luſcos, & item octo* podagros. Sic codex veterrimus Palatinus, teſte Salmaſio, ubi vulgo *Podagroſos.* Idem ait in priſco Sympoſii codice, lemmate xci. miles podager haberi; ubi editi *Podagricus.*

60. Dolor quod suaserit et mens] Henricus Stephanus corrigebat, Exmens, ſive *demens, amens.* Non abſurde quidem: ſed nihil opus eſt correctore: *Mens* ſiquidem hic eſt θυμὸς, *ira, ſive irae ſedes:* ut mox v. 62. *Ira furor brevis eſt:* animum *rege*; id eſt, τὸν θυμόν. Carm I, 16.

Compeſce mentem: *me quoque pectoris*
Tentavit in dulci juventa
Fervor, *& in celeres Iambos*

Miſſe

Digitized by Google

Sincerum eſt niſi vas; quodcumque infundis, aceſcit.
Sperne voluptates: nocet emta dolore voluptas.
Semper avarus eget: certum voto pete finem.
Invidus alterius macreſcit rebus opimis:
Invidia Siculi non invenere tyranni
Majus tormentum. qui non moderabitur irae,
Infectum volet eſſe, dolor quod ſuaſerit & mens,
Dum poenas odio per vim feſtinat inulto.
Ira furor brevis eſt. animum rege. qui, niſi paret,
Imperat; hunc frenis, hunc tu conpeſce catena.
Fingit equum tenera docilem cervice magiſter
Ire, viam qua monſtret eques: venaticus, ex quo

v. 65. Vulg. IRE VIAM, QUAM MONSTRAT.

Miſit furentem.
Catullus Epig. XV.
Quod ſi te mala mens furorque *vecors*
In tantam impulerit, ſceleſte, culpam.
Tibullus IV, 3.
Quis furor eſt, quae mens *denſos indagine ſaltus*
Claudentem teneras laedere velle manus?
Virg. Aen. II, 519.
— *quae* mens *tam dira, miſerrime conjunx,*
Impulit his cingi telis?

62. QUI NISI PARET, IMPERAT:] Rurſum Henricus Stephanus ex vetuſto, ut narrat, codice legendum eſſe praecipit
animum rege: qui niſi pares,
IMPERA, ET *hunc frenis, hunc tu compeſce catena.*
Nimirum eo adactus eſt ex prava vulgatorum librorum interpunctione;
Ira furor brevis eſt, animum rege: qui niſi paret,
Imperat: hunc frenis, hunc tu compeſce catena.
Sic vulgo diſtinguunt & interpretantur, magno utique ſententiae diſpendio; quae ad hoc exemplum nihil Veneris in ſe habet, nihil rotundi. Tu, ſi ſapis, ſic mecum repones:
Ira furor brevis eſt, animum rege Qui niſi paret,
Imperat; hunc frenis, hunc tu compeſce catena.
Ubi rationem vides, cur frenis & catena compeſcendus tibi ſit animus; nam ni ita fiat, te ipſe catena vinctum ducet; quippe aut paret aut imperat, aut ſervus eſt aut dominus: nihil eſt tertium. Eadem fere ſententia paullo infra Ep. X.
Imperat aut ſervit *collecta pecunia cuique,*
Tortum digna ſequi *potius quam* ducere funem.
Ducas tu potius fune pecuniam, quam ut ab ea fune ducaris: nam aut ſerviet tibi aut imperabit.

65. IRE VIAM QUAM MONSTRAT EQUES] Et huic quoque loco multum elegantiae deperiit, negligentia interpretum; qui cum in pluribus codicibus QUA & MONSTRET inveniſſent, receptam tamen priorum editionum lectionem ſollicitare vel veriti ſunt vel obliti. Sane & nos in Petrenſi QUA offendimus, *Monſtret* in pluribus eiſque optimis, Reginenſi, Graeviano, Voſſiano & aliis; quae ſine dubio vera lectio eſt:
Fingit equum tenera docilem cervice magiſter
Ire, viam QUA MONSTRET *eques.*
Sic diſtingue; ut non ſit *ire viam* (etſi Virgilius; *Itque reditque viam toties*) ſed *viam monſtret.* Ennius apud Cicer. Offic: I, 16.
Homo, qui erranti comiter monſtrat viam.
Et ipſe Cicero, Off. III, 13. *Quid enim eſt aliud, erranti* viam *non* monſtrare?
Ovid. Triſt. I, 1.
Qui mihi monſtraret *vix fuit unus* iter.
Qua autem lege; ut Virgil. Aen. I, 418.
Corripuere viam interea, qua *ſemita* monſtrat.
Varius apud Macrob. Sat. VI, 2. itidem de *Equo*:
Quem non ille ſinit lentae moderator habenae
Qua velit ire; *ſed anguſto prius orbe coërcens.*
Inſultare docet campis fingitque morando.
Utrumque denique & *Qua* & *Monſtret*; ut Livius XXXII, 11. *Pedites jubet*, QUA *dux* MONSTRARET VIAM, IRE.

Digitized by Google

Tempore cervinam pellem latravit in aula,
Militat in ſilvis catulus. nunc adbibe puro
Pectore verba puer; nunc te melioribus offer.
Quo ſemel eſt inbuta recens, ſervabit odorem
Teſta diu. quod ſi ceſſas, aut ſtrenuus anteis;
Nec tardum opperior, nec praecedentibus inſto.

EPISTOLA III.

AD JULIUM FLORUM.

JULI Flore, quibus terrarum militet oris
Claudius Auguſti privignus, ſcire laboro.
Thracane vos Hebruſque nivali compede vinctus;
An freta vicinas inter currentia terras;
An pingues Aſiae campi colleſque morantur?

v. 4. Vulg. TURRES.

Quid

4. AN FRETA VICINAS INTER CURRENTIA TURRES] Editiones quidem univerſae TURRES; & codices plerique cum veteribus Scholiaſtis, qui *turres Herûs & Leandri*, ſive *Seſton & Abyden* accipiunt. Sane in Seſto turris erat, Lucernâ Herûs nobilitata; in Abydo vero ſimilem turrim nemo veterum memorat. Ovidius Epiſt. Leandri v. 31.

Lumina quin etiam ſumma vigilantia turre,
Aut videt, aut acies noſtra videre putat.

v. 105.

Cetera nox, & nos, & turris *conſcia novit.*

Muſaeus v. 24.

Δίζεο μοί τινα ΠΥΡΓΟΝ, *ὅπη ποτὲ Σηστιὰς Ἡρὼ*
Ἵστατο λύχνον ἔχουσα, καὶ ἡγεμόνευε Λεάνδρῳ.

Et 30.

ΠΥΡΓΟΝ *ἀπὸ προγόνων παρὰ γείτονι ναῖε θαλάσσῃ.*

Lucanus IX, 955.

Threïciaſque legit fauces, & amore natatum
Aequor & Heroas *lacrimoſo litore* turres.

Statius Theb. VI, 546.

Contra autem fruſtra ſedet anxia turre *ſuprema*
Seſtias in ſpeculis.

Haec omnia de turre Seſtia: de Abydena ne verbum quidem. Equidem ex triſtiſſima hac Leandri hiſtoria, ſuppoſitam eſſe lectionem hanc ſuſpicor Librariorum facinore. Nam Blandinius apud Cruquium omnium veterrimus cum altero iidem bono TERRAS praeferunt: quibus aſtipulantur ex noſtris optimi Graevianus & Reginenſis, qui TERRES habent, & v alia manu ſuperſcriptum. Quidni igitur reponimus,

Et freta vicinas inter currentia TERRAS?

Aſiam ſcilicet & Europam: Ovidius de Tanai fluvio, Pont. IV, 10.

Quique duas terras, *Aſiam Cadmique ſororem,*
Separat, & curſus inter utramque *facit.*

Hero ipſa apud eundem, v. 141. ubi ventum alloquitur;

Parce ferox, latoque mari tua praelia miſce.
Seducit terras *haec brevis unda duas.*

Leander quoque v. 127.

Vel tua me Seſtos, vel te mea ſumat Abydos:
Tam tua terra *mihi, quam tibi noſtra placet.*

Auſonius Moſella. v. 290.

Quis Chalcedonio conſtratum ab littore pontum,
Regis opus magni: mediis euripus ubi undis
Europaeque Aſiaeque vetat concurrere terras.

Pomponius Mela II, 2. *Eſt & regio, in qua Perſarum exercitus diviſas ſpatio pelagoque* terras *auſus pontibus jungere.* Lucanus loco jam citato,

& Heroas lacrimoſo litore turres,
Qua pelago nomen Nepheleias abſtulit Helle:

Non

Digitized by Google

Quid ſtudioſa cohors operum ſtruit? hoc quoque curo.
Quis ſibi res geſtas Auguſti ſcribere ſumit?
Bella quis & paces longum diffundit in aevum?
Quid Titius, Romana brevi venturus in ora?
Pindarici fontis qui non expalluit hauſtus,
Faſtidire lacus & rivos auſus apertos:
Ut valet? ut meminit noſtri? fidibuſne Latinis
Thebanos aptare modos ſtudet, auſpice Muſa?
An tragica deſaevit & ampullatur in arte?
Quid mihi Celſus agit? monitus, multumque monendus,
Privatas ut quaerat opes, & tangere vitet
Scripta, Palatinus quaecumque recepit Apollo:
Ne, ſi forte ſuas repetitum venerit olim
Grex avium plumas, moveat cornicula riſum
Furtivis nudata coloribus. ipſe quid audes?

v. 6. Vulg. HAEC.

Quae

Non Aſiam *brevioris aquae diſterminat uſquam*
Fluctus ab Europa.

Valerius Flaccus II, 615, etiam de Helleſponto loquens,

Qua brevibus furit aeſtus aquis; Aſiamque *prementem*
Effugit abruptis Europa *immanior oris.*
Has etiam terras *conſortaque gentibus arva*
Sic pelago pulſante, reor, Neptunia quondam
Cuſpis, & adverſi longus labor abſcidit aevi.
Ut Siculum Libycumque latus: ſtupuitque fragorem
Janus & occiduis regnator montibus Atlas.

Ubi in verſu poſtremo *Janus* manifeſte vitioſum eſt. Nic. Heinſius ad Ovid. Faſt. V, 83. *canus* ex conjectura repoſuit; & poſtea, cum Valerium ederet, in ipſum textum recepit. Miror equidem; nam, ut *canus* ſit Atlas, perpetua ſcilicet nive obſitus; & *Pangaea cana* Lucano I, 680. *Video Pangaea nivoſis Cana jugis*: illa tamen quo pacto conjungi poſſunt, *Canus, & regnator?* Quis tulerit ſic loquentem, *Horatius canus, & princeps Lyricorum?* Hoccine ut laudet Heinſius, & critica & poëtica laude nobilis? Saltem & illud addidiſſe oportuit, IN reponendum eſſe pro ET,

Canus in *occiduis regnator montibus Atlas.*

hoc enim aliquo modo ferri poſſet. Sed cur ſodes unus Atlas fragorem audiebat, ceteri montes Helleſponto propiores ſurdi erant? Quid ſi ſic corrigendum ſit?

ſtupuitque fragorem
Aemus, *& occiduis regnator montibus Atlas.*

Et Haemus, inquit, Helleſponto primum irrumpenti propinquus, & ultimus etiam Atlas ſtupuit. Vel, ſi a monte diſcedere velis, ſic legas,

ſtupuitque fragorem Indus, *& occiduis* &c.

tantus videlicet fragor erat, ut ab ortu ſolis ad occaſum, ab omnibus terris audiretur.

6. QUID STUDIOSA COHORS] Editiones principes ſic dederunt,

Quid ſtudioſa cohors operum ſtruit? HAEC *quoque curo.*
Quis ſibi res geſtas Auguſti ſcribere ſumit? &c.

Unde per omnes ſequentes ea lectio propagata eſt. Atqui, quod in ſuis Pulmannus & Berſmannus (ceteri enim animum non adverterunt) ego etiam in meis omnibus reperi;

—— HOC quoque curo.

Rectiſſime: quippe ad unam rem reſpicit, *Quid operum ſtruat cohors ſtudioſa.* Fruſtra enim ſunt, qui HAEC ad ſequentia referunt. *Quis res Auguſti, Quis bella & paces ſcribit? Quid Titius, quid Celſus agit?* Quippe vetat hanc interpunctionem illud *Quoque.* Haec enim, quae memorat, ſunt ipſa opera ſtudioſae cohortis, non aliquid diverſum.

22. In-

Quae circumvolitas agilis thyma? non tibi parvum
Ingenium, non incultum eſt & turpiter hirtum.
Seu linguam cauſis acuis; ſeu civica jura
Reſpondere paras; ſeu condis amabile carmen:
Prima feres ederae victricis praemia. quod ſi
Frigida curarum fomenta relinquere poſſes;
Quo te caeleſtis ſapientia duceret, ires.
Hoc opus, hoc ſtudium parvi properemus & ampli;
Si patriae volumus, ſi nobis vivere cari.
Debes hoc etiam reſcribere, Si tibi curae eſt,
Quantae conveniat, Munatius; an male ſarta
Gratia nequicquam coit, & reſcinditur; ac vos
Seu calidus ſanguis, ſeu rerum inſcitia vexat,
Indomita cervice feros? ubicumque locorum

v. 22. Vulg. NEC turp. 30. SIT tibi curae. 32. AT vos.

Vi-

22. INGENIUM, NON INCULTUM EST] Editi quidem omnes jam inde ab incunabulis Typographiae,

non tibi parvum
Ingenium, non incultum eſt, NEC *turpiter hirtum.*

At in melioribus noſtris Graeviano, Voſſiano, Reginenſi, cum aliis pluribus, elegantius & verius extat,

non incultum eſt ET *turpiter hirtum.*

Neque enim *incultum* & *hirtum* diverſas res ſignificant, ut ſint disjungenda: ſed quia unam eandemque rem amplificant & exaggerant, ſunt copulanda.

30. DEBES HOC ETIAM RESCRIBERE] Videamus locum integrum.

Debet hoc etiam reſcribere, SIT *tibi curae*
Quantae conveniat Munatius; an male ſarta
Gratia nequicquam coit & reſcinditur.

Diſſident hic & libri & interpretes: alii SI TIBI, alii SIT TIBI exhibent; ab illa parte ſtant Leidenſis noſter & Graevianus, ab hac Reginenſis cum Voſſiano; ne de recentioribus memorem. Et utrumque quidem probe, ſi per ſe ſpectetur. *Sit tibi curae*, ἐλλειπτικῶς, hoc eſt plenè, *An ſit, ſi ſit, Sit ne tibi curae:* nihil vulgatius; atque hanc ſcripturam Nic. Heinſius in libri ſui margine amplectitur. Atqui illud non animadvertit Vir ſummus; poſita hac lectione, tum ſequentia forte vitioſa *coit & reſcinditur.* Nam dicendum utique fuerit, *Sit tibi curae Munatius, an nequicquam coeat & reſcindatur gratia.* Retinemus igitur, SI *tibi curae*, quod pro AN paſſim accipitur etiam ſequente verbo modi indicativi; ut Noſter Epiſt. I, 7. v. 39.

Inſpice, ſi poſſum *donata reponere laetus.*

Terent. Heaut. I, 1. v. 118. *ibo, viſam* ſi *domi eſt.* Nos, ut ambiguum evitetur, *Eſt* addidimus: quod cum in ſcriptis vel ſimplici *e* vel notula plerumque ſcribatur, & praeterea ultra Verſum excurrat, facile a praecedente litera in CURAE abſorberi potuit.

32. & 33. AT VOS HEU CALIDUS SANGUIS HEU RERUM] Venetae & Loſcheriana ſic olim,.

Gratia nequicquam coit & reſcinditur? AT *vos*
SEU *calidus ſanguis,* SEU *rerum inſcitia verſat*
Indomita cervice feros.

Et interpretes quidem hoc diligenter notant, alios codices HEU HEU, alios SEU SEU exhibere; quod & de noſtris affirmamus; illud diſſimulant, non AT ſed AC in vetuſtiſſimis extare; ſic certe Graevianus noſter, & Reginenſis, & cum Voſſiano Petrenſis & Regius. Nimirum connectenda ſunt haec cum praecedentibus uno orationis ductu:

an male ſarta
Gratia nequicquam coit & reſcinditur; AC *vos*

SEU

Vivitis, indigni fraternum rumpere foedus,
Paſcitur in veſtrum reditum votiva juvenca.

EPISTOLA IV.

AD ALBIUM TIBULLUM.

ALBI, noſtrorum ſermonum candide judex,
Quid nunc te dicam facere in regione Pedana?
Scribere quod Caſſî Parmenſis opuſcula vincat?
An tacitum ſilvas inter reptare ſalubris,
Curantem quicquid dignum ſapiente bonoque eſt?
Non tu corpus eras ſine pectore. Dî tibi formam,
Dî tibi divitias dederunt, artemque fruendi.
Quid voveat dulci nutricula majus alumno?
Qui ſapere, & fari poſſit quae ſentiat; & cui

Gra-

v. 9. Vulg. QUAM ſap.

SEU calidus ſanguis, SEU rerum inſcitia vexat
Indomita cervice feros?

Quae adeo plana ſuht, ut explicatione non egeant. Quod ſi AT cum vulgatis retineas; interrumpis ſententiae filum, & arenam relinquis ſine calce. Ceterum, repudiato illo *Heu* (cur enim tam putide hic exclamet) alterum admiſimus: quippe duas fraternae inimicitiae cauſſas diverſas ponit, *Seu* calidum ſanguinem, *ſeu* rerum inſcitiam: ſive, inquit, fervore & iracundia ſcientes peccetis, ſive ignorantia officii inſcientes. Illud denique conſidera (quamquam receptam lectionem ſine codicis auctoritate non ſollicito) annon *Veri* potius quam *Rerum* ab auctoris manu fuerit,

Seu calidus ſanguis, ſeu VERI *inſcitia vexat.*

Ubi *veri* accipies *recti*, ut paſſim apud Noſtrum. Serm. II, 3. v. 43.

Quem mala ſtultitia & quemcunque INSCITIA VERI
Caecum agit.

Ovid. Metam. VII, 92.

—— *nec me* ignorantia veri
Decipiet; ſed amor.

Tacitus Agric. c. I. *Vitium parvis magniſque civitatibus commune*, ignorantiam recti *&* *invidiam.*

9. QUAM SAPERE ET FARI UT POSSIT] Digladiantur hic Interpretes, in loco; ut mihi quidem videtur, non adeo difficili, qui ſic vulgo editur,

Quid voveat dulci nutricula majus alumno?
QUAM *ſapere & fari* UT *poſſit, quae ſentiat;*
& cui
Gratia, fama, valetudo contingat abunde.

At illud *ut* neque in priſcis editionibus, neque in ullo noſtrorum codicum invenitur. *Quam* autem cum ſequentibus *Et cui* nullo pacto coaptari poteſt; aut enim CUI tum redundabit, aut in EI mutandum fuerit. Unde recte Lambinus, dum ſcripturae illi *Quam* adhaereret pro *Et cui* ex conjectura repoſuit UTQUE; non procedente, niſi hoc fiat, conſtructione. Atqui illud *Et cui* in omnibus ubique codicibus viſitur; neque opus eſt ut interpoletur; cum Blandinii quattuor apud Cruquium & veterrimus noſter Graevianus cum Voſſiano QUI habeant, non QUAM: quibus aſtipulantur alii QUIN praeferentes. Lege igitur optimorum codicum auctoritate,

QUI *ſapere, & fari poſſit quae ſentiat, &* CUI.

Ubi nihil eſt, quod difficultatem aut moram lectoribus facit. Quid enim his clarius, *Alumno, qui poſſit ſapere & quae ſentiat fari, & cui gratia, fama, valetudo abunde contingat, quid majus voveat nutricula?* Vides, opinor, orationis ſeriem ſa-

Gratia, fama, valetudo contingat abunde,
Et domus, & victus, non deficiente crumena?
Inter ſpem curamque, timores inter & iras,
Omnem crede diem tibi diluxiſſe ſupremum.
Grata ſuperveniet, quae non ſperabitur, hora.
Me pinguem & nitidum bene curata cute viſes,
Cum ridere voles, Epicuri de grege porcum.

v. 11. Vulg. Et mundus victus.

EPI-

ſatis expeditam. Illud, ut videtur, Interpretibus librariiſque turbas dedit; quod nutriculae vota de alumno *infante* hic acciperent; unde iis proclive erat *Quam* ſubſtituere; quo tempus, non ut hic praeſens, ſed *futurum* indicetur. Atqui etiam adultis alumnis bene precantur nutriculae; etiam tum ſaepe ſuperſtites, ut & in vita ipſa & in ſcena videre eſt. Id quoque Librariis anſam porrexit, ut *Quam* interpolarent; quia praeceſſerat *Majus*; neſcientibus abſolute hic poni; ut Epiſt. XII.

Si ventri bene, ſi lateri eſt pedibuſque tuis; nil
Divitiae poterunt regales addere majus.

11. Et mundus victus,] Editi omnes cum majore parte codicum,

& cui
Gratia, fama, valetudo contingat abunde,
Et mundus *victus, non deficiente crumena.*

Neque aliter citat Joannes Saresb. Metalog. I, 7. cujus etiam ſcriptum exemplar inſpeximus. Quis lectionem tam idoneam & commodam in jus vocare auſit, niſi veterum exemplarium patrocinio fretus? *Mundus victus*, ut contra Noſter Serm. II, 2.

Sordidus *a tenui* victus *diſtabit*.

Et Gellius XII, 7. *Cum dicere vellet* inopi *quendam* miſeroque victu *vivere*. Amm. Marcellinus XXIX, 5. mundiore victu *ſtipendiòque milite recreato*. Verumtamen cum, praeter aliquot Lambino & Berſmanno viſos, vetuſtiſſimi noſtri Graevianus, Leidenſis, Voſſianus una cum Petrenſi *Et* modus et *victus* exhibeant; non poſſum non ſuſpicari ſic ab Horatio profectum eſſe,

Et domus et *victus, non deficiente crumena.*

Certe vix omitti potuit *Domus* inter vota nutriculae; ne forte cum omnibus iſtis naturae & fortunae bonis alumnus ſuus vel incerto lare vel nullo vagaretur. Noſter Epiſt. I, 2.

Non domus *& fundus, non aeris acervus & auri*, &c.

Qui cupit aut metuit, juvat illum ſic domus *& res*, &c.

Ovid. Epiſt. Helenae. 160. *reſque* domuſque,

Et tibi ſit curae Troïus hoſpes, ait.

Vides inter bona externa principem locum tenere *domum*. Quin & cum *victu* commodiſſime jungitur; ut Cic. de Amicitia c. 27. *Una* domus *erat, idem* victus *iſque communis*. Gellius I, 14. *Quod viderent multa ad ſplendorem* domus atque victus *defieri, neque pro magnitudine dignitateque lautum paratum eſſe*. Ceterum cum addit, *non deficiente crumena*, eo ipſo ſatis oſtendit ſine ullius epitheti ope & domum ſplendidam atque magnificam, & victum lautum atque elegantem.

1. Si potes Archaicis] Quibus hic verbis interpretes compellem? Pudet hercle tot viros praeſtantes in re clara & manifeſta tam turpiter ſe dediſſe. Editiones Venetae & Loſcheri ſic olim,

Si potes Archaicis *conviva recumbere lectis.*

Inde, etſi ſe aliud in omnibus fere ſcriptis repeꝛiſſe fateantur, certatim hoc arripiunt Editores, & *archaïcos lectos* intelligunt ἀρχαϊκοὺς, *antiqui* operis ſcilicet & rudis. Eſto autem, ut Graeci dixerint, ἀρχαϊκὰς τραπέζας, ἀρχαϊκοὺς ἀνδριάντας, & alia ſimilia; unde tamen illud verbum in Scriptore Latino? Numquid apud alium quemvis id reperiunt? Remittent nos fortaſſis ad auctorem illum ferreum, Fulgentium Pianciadem Mytholog.

EPISTOLA V.

AD TORQUATUM.

Si potes Archiacis conviva recumbere lectis,
Nec modica cenare times olus omne patella;
Supremo te ſole domi, Torquate, manebo.
Vina bibes, iterum Tauro diffuſa paluſtris
Inter Minturnas Sinueſſanumque Petrinum.
Si melius quid habes, arceſſe; vel imperium fer.
Jamdudum ſplendet focus, & tibi munda ſupellex.
Mitte levis ſpes, & certamina divitiarum,

v. 1. Vulg. ARCHAICIS.

log. I. p. 27. *Quamvis enim quidam ſint, qui ſpreta capitis generoſitate, aricinis atque* archaïcis *ſenſibus glandium quippiam ſapiant, atque eorum altiori ſtultitiae nubilo ſoporata caligentur ingenia.* Ita poſtremùm edidit vir doctiſſimus Thom. Munckerus; & illud *Archaicis* ex hoc ipſo Flacci loco tutari conatur. Bene ſane, & ſic manus manum lavabit: ſed quid ſodes ſibi illud vult, *ſpreta capitis generoſitate?* neque Munckerus, opinor, nec alius quiſquam hoc explicaverit. Equidem ex uno illo vocabulo *Glandium* continuo veram lectionem ſubodoratus ſum, quae ſic ſe habet: *Quamvis enim quidam ſint, qui ſpreta* CERERIS *generoſitate Ariciuis atque* ARCADICIS *ſenſibus glandium quippiam ſapiant.* Quid jam manifeſtius? ſane in quinque libris ſcriptis *Arcadicis* haberi ipſe teſtatur. Ergo ſtultos illos hic ſugillat Fulgentius: qui *frugibus Cereris neglectis glande veſcuntur*; quales erant *Arcades*, proverbio Graeco ob eam rem notati,

Πολλοὶ ἐν Ἀρκαδίᾳ βαλανηφάγοι ἄνδρες ἔασι.

Aricinis autem addidit eodem ſenſu: nota enim eſt *nemoralis Aricia*, ubi ſues ſcilicet *glande* saginabantur. Quid ergo? Solus ne Flaccus tam putide hic graeciſſare voluit; ut de Venuſino *Canuſinus bilinguis* repente nobis factus ſit? cum in promptu ei eſſet bene Latine ſic verſum facere,

Si potes antiquis *conviva recumbere lectis.*

Saltem id, opinor, curaviſſet, ne contra legem metri peccaret; nam *Archaïcus*, quod utinam noſſent interpretes noſtri, ſecundam ſyllabam longam habet; ut cetera ejuſdem generis. Sic ab ἀχαιὸς, ἀχαϊκὸς, *Achaïcus*; Carm. I, 15.

Poſt certas hiemes uret Achaïcus
Ignis Iliacas domos.

a τροχαῖος, *trochaicus*; ut Terentianus de metris;

Ergo qui verſus paratur integer Trochaïcus.

ab ἀρχαῖος, ἀρχαϊκός. Ariſtoph. Nub. p. 103. Edit. Baſil.

Ὅτι παιδάριον εἶ, καὶ φρονεῖς ΑΡΧΑΙΚΑ.

Quid? jamne ſatis exploſum eſt inficetum illud *Archaïcis*; quod nulla formae gratia neque dote praeditum tot tamen amatores invenit? Enimvero revocanda eſt priſcorum quantum ubique eſt codicum lectio,

Si potes ARCHIACIS *conviva recumbere lectis.*

Recte Scholiaſtes Porphyrion: ARCHIAS *brevos lectos fecit, unde* Archiaci, *ſicut a Boëtio Boëtios dicimus.* Graevianus adnotator manu antiqua: *Archiaci lecti, id eſt breves, ab artifice Archiate* (leg. Archia) *qui breves lectes ſtuduit facere; & per hoc brevem domum intellige.* Acron. Schol. *Lecti humiles ab Archaico* (leg. Archia) *fabro, qui non magnae ſtaturae dicitur fuiſſe.* His auctoribus contenti erimus: quid enim mirum, ſi nemo alius tam ignobilem artificem mentione dignatus eſt? Quis *Soterichi lectes* noverit, niſi ex uno Senecae dicterio, apud Gellium XII, 2? Ceterum *Archias* nomen, vel ex Cicerone notiſſimum: & ſicut a *Pauſia* pictore *Pauſiaca tabella* apud Noſtrum Serm. II, 7. ut a *Phidia* ſculptore *Phidiaca manus*, *Phidiacum ebur*: ita ab *Archia* fabro recte atque de more *Archiaci lecti.*

Digitized by Google

Et Moſchi cauſſam. cras nato Caeſare feſtus
Dat veniam ſomnumque dies. inpune licebit
Aeſtivam ſermone benigno tendere noctem.
Quo mihi fortunam, ſi non conceditur uti?
Parcus ob heredis curam nimiumque ſeverus
Adſidet inſano. potare & ſpargere flores
Incipiam, patiarque vel inconſultus haberi.
Quid non ebrietas deſignat? operta recludit:
Spes jubet eſſe ratas: ad proelia trudit inertem:
Sollicitis animis onus eximit: addocet artis.
Fecundi calices quem non fecere diſertum?
Contracta quem non in paupertate ſolutum?
Haec ego procurare & idoneus imperor, & non
Invitus: ne turpe toral, ne ſordida mappa
Corruget naris; ne non & cantharus & lanx
Oſtendat tibi te; ne fidos inter amicos
Sit, qui dicta foras eliminet; ut coëat par,
Jungaturque pari. Butram tibi Septiciumque,
Et, niſi cena prior potiorque puella, Sabinum,
Detinet, adſumam. locus eſt & pluribus umbris:

v. 12. Vulg. FORTUNA. 26. BRUTUM tibi SEPTIMIUMQUE.

Sed

11. AESTIVAM SERMONE BENIGNO TENDERE NOCTEM] Editiones Venetae & Loſcheri cum aliis ſuperioris ſaeculi EXTENDERE. Seneca de Beneſ. IV, 13. *Mundus in quid vices ſuas abſolvit? in quid Sol* diem extendit *& contrahit.* De Vita beata. c. 21. *Tamen ſi nihil prohibet*, extendit aetatem, *& in multa ſenectute placidus viret.* Epiſt. CX. *Nos utraque* extendimus, *& longa ea ſpe ac metu facimus.* Noſter Carm. II, 2.

Vives extento *Proculeius* aevo.

Rejecerunt tamen hoc Interpretes; & quod in ſcriptis repererunt TENDERE, ejus vice ſubſtituerunt. Sane noſtri omnes *Tendere*; praeterquam quod in vetere Reginenſi ſyllaba ſcalpello eraſa ſit, ut olim aut fuerit *extendere*, aut *intendere*. In Voſſiano recentiore plene ſcribitur *Extendere*. Ceterum ſimplex potius quam compoſitum a poëtae manu eſſe vel unus oſtendat Hieronymi locus, Ep. ad Demetriadem: *Numquam*, inquit, *dies tibi longi erunt; ſed quamvis* AESTIVIS TENDANTUR *ſolibus*, *breves videbuntur.* Fallor, an hunc ipſum locum in memoria habuit, quem imitatus eſt ſane eleganter.

12. QUO MIHI FORTUNA, SI NON CONCEDITUR UTI] Ita cum editionibus priſcis codices plerique, FORTUNA. Unde quidam conjectura FORTUNAS. Sed ſine dubio illud veriſſimum, quod in duobus Cruquius, in uno Berſmannus, in ſuis aliquot Lambinus, nos in Leidenſi, & a prima manu in Graeviano & Reginenſi invenimus,

Quo mihi FORTUNAM, *ſi non conceditur uti?*

Ovid. Amor. II, 19.

Quo mihi fortunam, *quae numquam fallere curet?*

Ita

Sed nimis arta premunt olidae convivia caprae.
Tu, quotus eſſe velis, reſcribe; & rebus omiſſis
Atria ſervantem poſtico falle clientem.

EPISTOLA VI.

AD NUMICIUM.

NIL admirari, prope res eſt una, Numici,
Solaque quae poſſit facere & ſervare beatum.
Hunc ſolem, & ſtellas, & decedentia certis
Tempora momentis, ſunt qui formidine nulla
Inbuti ſpectent. quid cenſes, munera terrae?
Quid, maris extremos Arabas ditantis & Indos?
Ludicra, quid, plauſus & amici dona Quiritis?
Quo ſpectanda modo, quo ſenſu credis & ore?
Qui timet his adverſa, fere miratur eodem
Quo cupiens pacto: pavor eſt utrobique moleſtus:
Inproviſa ſimul ſpecies exterret utrumque:
Gaudeat, an doleat; cupiat, metuatne; quid ad rem:
Si, quicquid vidit melius pejuſve ſua ſpe,

De-

Ita ex vetuſto Puteaneo dedit Nic. Heinſius; cum antea vulgo ferretur *Quid mihi fortuna eſt*; vel *Quid fortuna mihi*; ut plane apud Flaccum ſequiores libri exhibent. Ibidem III, 7.

Quo mihi fortunae tantum, *quo regna ſine uſu?* Seneca Controv. 1, 2. *Quo mihi ſacerdotem, cujus precaria eſt caſtitas?* Natur. Quaeſt. I, 16. *Quo nequitiam meam, ſi ad naturae modum pecco?* Vide Gronovium patrem ad dicta Senecae loca, & Nic. Heinſium ad Ovid. Heroidas II, v. 53. *Fortunam* autem ſingulari numero mallem, quia ſequitur *uti*: Ita Livius XXXIII, 12. *Quae utraque proclivia eſſe, ſi* fortunâ uti *vellet*. Virg. Aen. IX, 240.

ſi fortuna *permittitis* uti.

Noſter Serm. 1, 9.

Nemo dexterius fortuna eſt uſus.

26. BRUTUM TIBI SEPTIMIUMQUE] Aufer iſtos *Brutum* & *Septimium*, qui invocati in convivium irrumpunt. Alios invitaverat Horatius; ſi, ut ſane par eſt, veteribus membranis fides habetur. Pulmanni Berſmannique codices, *Butram* & *Septicium* vel *Septitium* nominant; *Butram* etiam Torrentiani. Neque aliter noſtri meliores, Reginenſis *Butram* & *Septitium*, Graevianus cum Petrenſi, Regio, Galeano *Butram & Septicium*; Voſſianus, *Brutram & Septicium*. Lege igitur,

Jungaturque pari. BUTRAM *tibi* SEPTICIUMQUE.

Butra viri eſt cognomen. Gruterus Inſcript. MLXXI, 4. PRO SALUTE ITU ET REDITU BUTRAE. *Septicios* autem habes apud Cicer. in Verrem III, 14. apud Plinium in Epiſtolis. Spartianum in Hadriano, Scaevolam in Digeſt. IF, 15, 3. denique apud Gruterum & Reineſium.

22. Mu-

Defixis oculis, animoque & corpore torpet?
Inſani ſapiens nomen ferat, aequus iniqui;
Ultra quam ſatis eſt, virtutem ſi petat ipſam.
I nunc, argentum & marmor vetus, aeraque & artis
Suſpice: cum gemmis Tyrios mirare colores:
Gaude, quod ſpectant oculi te mille loquentem:
Gnavus mane forum, & veſpertinus pete tectum;
Ne plus frumenti dotalibus emetat agris
Mutus, & (indignum; quod ſit pejoribus ortus)
Hic tibi ſit potius, quam tu mirabilis illi.
Quicquid ſub terra eſt, in apricum proferet aetas:
Defodiet condetque nitentia. cum bene notum
Porticus Agrippae, & via te conſpexerit Appî;
Ire tamen reſtat, Numa quo devenit & Ancus.
Si latus aut renes morbo tentantur acuto,
Quaere fugam morbi. vis recte vivere? quis non?
Si virtus hoc una poteſt dare; fortis omiſſis
Hoc age deliciis. virtutem verba putes, &

v. 22. Vulg. MUCIUS, INDIGNUM. 31. PUTAS, UT.

Lu-

22. MUCIUS; INDIGNUM] Ut in loco ſuperiore, ſic & hic peccant Interpretes, dum nomina virorum rariora in trita & communia permutant: hic tamen eo gravius eſt delictum, quo cum majore ſententiae detrimento admittitur. Sic enim vulgo edunt,

Ne plus frumenti dotalibus emetat agris
MUCIUS: *indignum, quod ſit pejoribus ortus:*
Hic tibi ſit potius, quam tu mirabilis illi.

Apage haec diſſoluta & hiantia, ſine caemento, immo ſine ſenſu. Viderat haec inconcinna eſſe & abſurda Marcilius; viderat Dacierius; & idcirco uterque emendationem tentavit; ille quidem non malam, hic tam coactam & duram, ut vel recepta lectione deterior ſit. Aliam viam inſiſtebat Daniel Heinſius. Atqui haud opus erat correctore; cum & omnes melioris notae codices tam aliorum quam noſtri, & editiones principes Veneta cum Loſcheriana ſic recte verba exhibeant,

Ne plus frumenti dotalibus emetat agris
MUTUS, ET (*indignum; quod ſit pejoribus ortus*)
Hic tibi ſit potius, quam tu mirabilis illi.

Tu, inquit, quotidie a mane ad veſperem quaere, parce, rem auge; ne Mutus te ditior ſit, & hic tibi potius mirabilis ſit propter opes, quam tu illi: quod indignum fuerit, cum ille pauperioribus parentibus ortus ſit. Nihil, opinor, hic difficile aut ſalebroſum. *Mutus*, ut ſuperius *Butra*, viri cognomen: & ſane in pleriſque codicibus *nomen proprium* eſſe inter lineas adnotatum eſt; quod cum credere nollent Interpretes, in diverſa abierunt, & nebulas pro Junone captarunt. Gruterus Inſcript. CCCII, 1.

M. OCCIUS RUSO.
P. ALBURIUS P. F. MUTUS.

Ceterum illa, ut vides, parentheſi incluſimus: ſic enim poëtae ſolent. Ovid. Metam. V, v. 37.

niſi poſt altaria Phineus
Iſſet; & (indignum) ſcelerato profuit ara.

Vide, quae diximus ad Serm. II, 5 v. 79. Unum tantummodo addam; omnes codices mihi viſos QUOD SIT diſerte exhibere: neque vero repre-

hen-

Lucum ligna? cave ne portus occupet alter:
Ne Cibyratica, ne Bithyna negotia perdas:
Mille talenta rotundentur, totidem altera, porro &
Tertia ſuccedant, & quae pars quadret acervum.
Scilicet uxorem cum dote, fidemque, & amicos,
Et genus, & formam, regina Pecunia donat;
Ac bene nummatum decorat Suadela Venuſque.
Mancipiis locuples, eget aeris Cappadocum rex.
Ne fueris hic tu. chlamydes Lucullus, ut aiunt,
Si poſſet centum ſcenae praebere rogatus,
Quî poſſum tot? ait: tamen & quaeram, & quot habebo,
Mittam. poſt paullo ſcribit, ſibi millia quinque
Eſſe domi chlamydum: partem, vel tolleret omnis.
Exilis domus eſt; ubi non & multa ſuperſunt,
Et dominum fallunt, & proſunt furibus. ergo,
Si Res ſola poteſt facere & ſervare beatum;
Hoc primus repetas opus, hoc poſtremus omittas.
Si fortunatum ſpecies, & gratia praeſtat;

Mer-

hendo. Tamen aut fallor, aut elegantius paullo exiret, hoc exemplo:

Ne plus frumenti dotalibus emetat agris.
MUTUS, ET (*indignum*) QUI *ſit pejoribus ortus*,
Hic tibi ſit potius, quam tu mirabilis illi.

Excutiant, quibus mens & copia eſt, codices vetuſtiores.

31. VIRTUTEM VERBA PUTAS, UT LUCUM LIGNA?] Ita quidem codices recentiores, & editiones principes PUTAS UT; unde in ceteras omnes propagatum eſt. Saresber. Policrat. VII, 12. *Errant, qui virtutem verba* putant, ut *lucum ligna*; & ſic ibi codex ſcriptus. At antiquiora exemplaria ET, non UT; notantibus Pulmanno, Berſmanno, Torrentioque. PUTES autem, non PUTAS, in ſuis reperit Cruquius. Nos quidem *Putes* & in optimis noſtris Graeviano, Reginenſi, Voſſiano vidimus; *Putas* & in mediocribus; *Putas ut* in recentiſſimis. Revocemus ergo, quod & auctoritas & ratio jubet,

Virtutem verba PUTES, ET *Lucum ligna?*

Ubi ſententia eſt; Poteſne exiſtimare, virtutem verba eſſe, & Lucum conſecratum a quavis ſilva non differre? hoc eſt, Poteſne & virtutem & religionem exuere? Apparet igitur, mollius & verecundius dici *Putes*, quam *Putas*? Ovid. Heroid. XIX, 41.

Jamne putes *exiſſe domo mea gaudia, Nutrix?*
Pallade jam pingui fingere membra putes?

Ita codices probiores, teſte Heinſio: ubi recentiores ut hic, *putas*. Nec vero parum intereſt, ET an UT legas: prius indicabit aeque aut magis eſſe difficile religionem abnegare quam virtutem; poſterius, virtutem quidem veri ſpeciem habere; religionem vero & Flacco & pleriſque aliis inter fabulas numerari. Quod & probe animadvertit Torrentius: qui, *Omnino*, inquit, *legendum eſt* ET LUCUM: *nam retenta vulgari lectione videri poſſit Horatius de Luco id ſentire, quod alterum negat: & ſenſiſſe quidem credo; ſed ita ſentire videri hoc loco noluit.* Haec ſenex doctiſſimus acute & vere ſed poſteriores interpretes ea minime aſſecuti ſunt.

51. Qua

Digitized by Google

Mercemur ſervum, qui dictet nomina, laevum
Qui fodicet latus, & cogat trans pondera dextram
Porrigere: Hic multum in Fabia valet, ille Velina:
Cui libet is faſcis dabit; eripietque curule
Cui volet inportunus ebur: Frater, Pater, adde:
Ut cuique eſt aetas, ita quemque facetus adopta.
Si bene qui cenat, bene vivit; lucet: eamus
Quo ducit gula: piſcemur, venemur, ut olim

v. 51. Vulg. FODIAT. 53. CUILIBET HIC.

Gar-

51. QUI FODIAT LATUS] Manſit hoc, ex vetuſtis Editionibus acceptum. At membranae vetuſtiores FODICET, ut ab omnibus notatum. Ita noſtri Leidenſis & Graevianus habent cum Magdalenenſi. In Reginenſi & Voſſiano *Fodiet*, proxime ad verum: in ſequioribus *Fodiat*. *Fodicare* habes apud Plautum, Ciceronem; alios.

53. CUILIBET HIC FASCES DABIT] Ita codices proletarii cum editionibus: neque quidquam adnotant Interpretes; niſi quod ſolus Berſmannus in uno ſuo IS pro HIC extitiſſe memorat. At nos in veteribus noſtris, Graeviano, Reginenſi, & Voſſiano ſic invenimus.

hic multum in Fabia valet, ille Velina:
CUI LIBET IS *faſces dabit, eripietque curule*
Cui volet importunus ebur.

Rectiſſime. *Hic*, *ille*, IS; ubi *Is* tertium quendam ſignificat: at *Hic* idem erit qui primus, prorſus contra mentem auctoris. Illud deinde *Cuilibet* ineptum plane eſt & abſurdum. An is *cuilibet*, hoc eſt, *cuivis*, *cuicumque obvio*, *τῷ τυχόντι*, dabit faſces? an omnibus aeque favet, & neminem habet eximium? Immo disjunge voces; ut *cui libet* perinde ſit, ac ſequente verſu *cui volet*. Ovidius Triſt. III, 7.

Nempe dat id cuicumque libet *Fortuna, rapitque.*

59. DIFFERTUM TRANSIRE FORUM] Locus hic nec interpretem oſcitantem, nec lectorem ſupinum patienter feret:

Gargilius, qui mane plagas, venabula, ſervos,
Differtum tranſire forum populumque *jubebat;*
Unus ut e multis, populo *ſpectante, referret*
Emtum mulus aprum.

Codices nihil hic variant; ultra quos vix audent ſapere commentatores. Unus Tanaquillus Faber, vir acri judicio, errorem hic latere ſagaciter animadvertit. Quorſum enim inhoneſta illa repetitio, *populumque* & *populo?* caviſſet hoc poëtarum diligentiſſimus. Hoc Faber; cujus ſententiae accedit eruditiſſimus gener Dacierius. Verum aliud eſt & majus, quod in recepta lectione jure caſtiges. Quid enim illud, *Differtum forum populumque?* quo differtum erat forum, niſi populo? an pecudibus, ut quaſi aliud quid populum hic ſuperadderet? Deinde utrique verbo commune epitheton eſt *Differtum*; hoc ipſa conſtructio flagitat. Quisquamne autem dixerit *populum differtum? Confertum* quidem de ipſa *turba* dici paſſim invenies: *differtum* & *refertum* tantummodo ad *locum* pertinent turba plenum. Noſter Serm. I, 5.

. inde forum *Appi*
Differtum *nautis, cauponibus atque malignis.*

Cicero Philipp. III, 13. *Videmus* refertum forum; *populumque R. ad ſpem recuperandae libertatis erectum.* & VII, 8. *Qui pleno ac* referto foro *bis me una mente atque voce in concionem vocavit.* Ergo abeat in malam rem tam inficeta lectio *Populumque*: nos, ſi fieri poteſt, meliorem & ſuam Venuſino noſtro recuperemus. Dacierius quidem poſt ſocerum *Pontemque* ex conjectura reponit: *quippe Gargilio in Tuſcos ad venandum tendenti iter erat per pontem Sublicium.* Sed bis hic peccatum eſt a viris cetera perſpicacibus. Neque enim venatum *exibat* per forum, ſed a venatione *redibat*: id ex ipſis verbis pro comperto habendum; *Jubebat*, inquit, *ſervos per forum tranſire, ut populo ſpectante mulus aprum* REFERRET. Ergo ante lucem pro ſolito venatorum more exierat: & *mane* ſive ante meridiem pleno tum foro redibat. Neque vero recta via domum tendebat Gargilius; ut ea de cauſſa *Pontem* reponere debeas, *quia iter ei erat per Sublicium*: hoc quoque verba ipſa demonſtrant. JUBEBAT, inquit, *ſervos forum plenum tranſire*: atqui, opinor, *injuſſi* recta domum ituri erant: *juſſu* domini opus erat, ut recta via diverterent, & flexo circuitu per forum irent, ut populo ibi conferto oſtentarent aprum, non captum ut credi volebat, ſed emtum. Ergo aut aliis rationibus

de-

Gargilius: qui mane plagas, venabula, ſervos
Differtum tranſire Forum Campumque jubebat;
Unus ut e multis populo ſpectante referret
Emtum mulus aprum. crudi tumidique lavemur,
Quid deceat, quid non, obliti; Caerite cera
Digni; remigium vitioſum Ithacenſis Ulixei:
Cui potior patria fuit interdicta voluptas.
Si, Mimnermus uti cenſet, ſine amore jociſque

Nil

v. 59. Vulg. Forum POPULUMQUE.

defendendum eſt illud *Pontem*; aut iſta conjectura de ponte dejicienda eſt. Omnino quidem veriſimile eſt, praeter *Forum* hic commemorari alium locum celebrem, & multitudine hominum frequentem. Duo certe hic loca legiſſe olim videtur Scholiaſtes Cruquii; *Per* LOCA, ait, *frequentiora tranſire volebat, ut a pluribus cerneretur.* Et *Pons* quidem ſatis frequens erat, ſed mendicorum turbâ, qui a tranſeuntibus ſtipem petebant. Seneca de Vita beata c. XXV. *In ſublicium pontem me transfer, & inter egentes abjice: non ideo tamen me deſpiciam, quod in illorum numero conſideo, qui manum ad ſtipem porrigunt.* Vide Ovidii Ibin v. 418; Martialem X, 5; Juvenalem Sat. IV. & XIV. His, opinor, mendicis non ſtudebat ſe oſtentare Gargilius: ergo alius locus inquirendus eſt, honeſtiorum civium frequentia celebris. Et ecce tibi ipſum illum, quem ab Horatio olim hic poſitum eſſe ne dubitare quidem fas eſt: Lege igitur,

Differtum tranſire forum CAMPUMQUE *jubebat.*

Neque vero id te abſterreat, quod *campum* a recepta lectione *populum* recedere longius videtur: error enim ex compendioſa ſcriptura ortus eſt; dum illud *cpum*, hoc *pplum* lineolis ſuperductis librarii exararent. Unde & in aliis auctoribus idem error inolevit, ut Statio Theb. VII, 775.

vade diu populis *promiſſa voluptas Elyſiis.*

Ita editi omnes, & ſcripti plerique: ſed vetus codex ex collegio Emmanuelis clare ibi exhibet, & recte opinor,

CAMPIS *promiſſa voluptas.*

Scis illud Virgilii,

Quamvis Elyſios *miretur Graecia* campos.

Jam autem *Forum Campumque* celeberrima loca eſſe, & ob eam rationem plerumque una memorari ſolita, multi te auctores docebunt. Ovid. Amor. III, 8.

Omnia poſſideant: illis Campuſque Forumque
Serviat: hi pacem crudaque bella gerant.

Pont. I, 8.

Te modo Campus *habet, denſa modo Porticus umbra;*
Nunc, in quo ponis tempora rara, Forum.

Auctor de morte Druſi, v. 49.

Nec vires erraſſe tuas Campoque Foroque.

Cicero Catil. IV, 1. *Ego ſum ille conſul; cui non* Forum *in quo omnis aequitas continetur, non* Campus *conſularibus auſpiciis conſecratus, non Curia* &c. Cat. II, 1. *Non in* Campo, *non in* Foro, *non in Curia, non denique inter domeſticos parietes pertimeſcemus.* Pro Murena c. 21. *Petitorem ego, praeſertim Conſulatus, & in* Forum *& in* Campum *deduci volo.* Ibidem c. 37. *Quorum ego ferrum & audaciam rejeci in* Campo, *debilitavi in* Foro, *compreſſi etiam domi.* Et 39. *Verſabitur in caſtris furor, in curia timor, in* Foro *conjuratio, in* Campo *exercitus, in agris vaſtitas.* Pro Sulla c. 17. *ut victi in* Campo, *in* Foro *vinceretis.* ibid. c. 31. *Huic miſere notiora ſunt judiciorum itinera &* Fori, *quam* Campi *& diſciplinarum.* Seneca de Conſtantia c. 12. *Hi eadem in* Campo Foroque *& in Curia ſerio ludunt:* Plinius Paneg. c. 77. *Iter illi ſaepius in* Forum, *frequenter tamen & in* Campum. Tertullianus de Pallio c. 5. *Ego, inquit, nihil* Foro, *nihil* Campo, *nihil Curiae debeo.* Cicero pro Quintio c. 18. *Natura triſti ac recondita fuit: non ad* Solarium, *non in* Campo, *non in conviviis verſatus eſt.* Solarium autem in Foro ſitum fuiſſe notiſſimum eſt. Seneca de Ira II, 7. *Quid ſingula perſequor? cum videris* Forum *multitudine refertum, &* ſepta *concurſu omnis frequentiae plena, & illum Circum, in quo maximam ſui partem populus oſtendit; hoc ſcito, iſtic tantundem eſſe vitiorum, quantum hominum.* Ubi *Septa* intellige *Campum*; quippe in Campo Martio extitiſſe Septa ſive Ovilia vel pueri ſciunt. Jam vides, opinor, cur oſtentator ille Gargilius per Forum Campumque deportari aprum juſſerit; ut aut de hac emendatione conſtet, aut nihil omnino in literis certi ſit.

Nil eſt jocundum; vivas in amore jociſque.
Vive, vale. ſi quid noviſti rectius iſtis;
Candidus inperti: ſi non, his utere mecum.

EPISTOLA VII.

AD MAECENATEM.

QUINQUE dies tibi pollicitus me rure futurum,
Sextilem totum mendax deſideror. atqui,
Si me vivere vis ſanum recteque valentem;
Quam mihi das aegro, dabis aegrotare timenti,
Maecenas, veniam: dum ficus prima calorque
Deſignatorem decorat lictoribus atris:
Dum pueris omnis pater, & matercula pallet;
Officioſaque ſedulitas, & opella forenſis
Adducit febris, & teſtamenta reſignat.
Quod ſi bruma nives Albanis inlinet agris;
Ad mare deſcendet vates tuus, & ſibi parcet,

Con-

22. VIR BONUS ET SAPIENS DIGNIS AIT ESSE PARATUM] Indignor, cum in tot editionibus video illud PARATUM; quod ne Latinum quidem eſt. Recte Cruquius ex vetuſtiſſimis Blandiniis expreſſit,

Vir bonus & ſapiens dignis ait eſſe PARATUS.

Ita quoque in uno ſuo Berſmannus. ego in Graeviano reperi. Neque vero membranae tantum, ſed & veteres Grammatici lectionem hanc confirmant. Chariſius Lib. IV. p. 239. *Soloeciſmus per Caſus, ut Vir bonus & ſapiens dignis ait eſſe paratus, pro Paratum ſe eſſe.* Servius ad Aen. II, 377. *Senſit medios delapſus in hoſtes. Nominativum pro accuſativo poſuit; ut Horatius: Vir bonus & ſapiens dignis ait eſſe paratus.* Sed valeant Grammatici cum Soloeciſmo ſuo: neque enim aliter loqui debuit. Catulli illud noſti;

Ait *fuiſſe navium* celerrimus.

Pone hic accuſativum; &, niſi SE addideris, tum demum vere in Soloeciſmum incides.

29. FORTE PER ANGUSTAM TENUIS VULPECULA RIMAM] Arrige aures, lector, & intento fac ſis animo; dum locum hunc excutimus, & ad vivum ſecamus.

Forte per anguſtam tenuis vulpecula *rimam*
Repſerat in cumeram frumenti; paſtaque rurſus
Ire foras pleno tendebat corpore fruſtra:
Cui muſtela procul, Si vis, ait, effugere iſtinc;
Macra cavum repetes arctum, quem macra ſubiſti.

Sic locum & editi omnes & ſcripti, quod ſciam, exhibent: noſtri certe ſine ulla litura VULPECULA: neque aliter legit Iſidorus Orig. I, 39. *Ad mores*, inquit, *ſpectat Fabula: ut apud Horatium mus loquitur muri*, muſtela vulpeculae, *ut per narrationem fictam ad id quod agatur verax ſignificatio referatur.* Sic ibi & codex manuſcriptus. Reſpicit autem ad Serm. II, 6. ubi mus loquitur muri; & ad hunc de quo agimus locum, ubi muſtela vulpeculae. Jam autem ſi receptam hanc lectionem, tot licet codicibus tantaque temporis longinquitate munitam, non Librariis potius dormitantibus, quam auctori ipſi adſcribimus: vereor equidem,

ne

Digitized by Google

Contractuſque leget: te, dulcis amice, reviſet
Cum Zephyris, ſi concedes, & hirundine prima.
Non, quo more pyris veſci Calaber jubet hoſpes,
Tu me feciſti locupletem. Veſcere ſodes.
Jam ſatis eſt. At tu quantumvis tolle. Benigne.
Non inviſa feres pueris munuſcula parvis.
Tam teneor dono, quam ſi dimittar onuſtus.
Ut libet: haec porcis hodie comedenda relinques.
Prodigus & ſtultus donat quae ſpernit & odit:
Haec ſeges ingratos tulit & feret omnibus annis.
Vir bonus & ſapiens dignis ait eſſe paratus?
Nec tamen ignorat, quid diſtent aera lupinis?
Dignum praeſtabo me, etiam pro laude merentis.
Quod ſi me noles uſquam diſcedere; reddes
Forte latus, nigros anguſta fronte capillos:
Reddes dulce loqui: reddes ridere decorum, &
Inter vina fugam Cinarae maerere protervae.
Forte per anguſtam tenuis nitedula rimam

v. 22. Vulg. PARATUM. 29. VULPECULA.

Re-

ne ex Horatio Bavius nobis Maeviuſve repente prodeat. Quid enim? *Vulpecula*, inquit, *repſerat in cumeram frumenti*; *unde paſta* (frumento ſcilicet) *redire non potuit.* Veſtram fidem, Venatores, Ruſtici, Phyſici! Frumento veſcitur Vulpecula? Quis vel fando hoc audivit, quis prodidit? Nulla profecto fame adigas vulpem; ut comedat frumentum: neque enim poteſt; cum planos latoſque dentes non habeat, quibus grana comminuat, cum ventriculus id cibi genus natura non appetat. Crediſne autem tam ſtolidum, tam vacuo capite fuiſſe Noſtrum, ut hoc neſciverit? neminem ſaltem amicorum, quibus recitare ſua conſueverat, aut ſciviſſe; aut ſcientem erroris admonuiſſe? Incredibile prorſus: & tamen, quod jure mireris, ſolus omnium interpretum Dacierius ulcus hoc detexit; quóque ejus foetorem officioſe ab Horatio abigat, hanc lectionem comminiſcitur;

Forte per anguſtam tenuis Vulpecula rimam
Repſerat in CAMERAM *frumenti.*

Et ſic ſane Loſcherus edidit, & interpretatur *Granarium.* Sed, praeterquam quod omnes ubique codices repugnant, *cameram frumenti* ne Latinum quidem eſſe facile eſt evincere. *Camera* quippe eſt *fornix*, *arcus*, *teſtudo*; quis autem dixerit *fornicem frumenti*? ſiquidem ea non *capere* poteſt frumentum, ſed duntaxat *tegere.* Dacierius quidem ex Columella rem conficere conatur; I, 6. *Neque me praeteris ſedem* frumentis *optimam quibuſdam videri horreum* Camera *contectum.* Poterat & Frontinum ad partes vocare, Stratag. III, 4, 6. *Simulato foedere* frumenta *apud eos depoſuit: deinde data opera, ut tectorum* camerae, *in quibus id conferebatur, reſciſſae pluviam reciperent.* Quid vero ex his proficiat, non video: *cameram* quidem *horrei*, & *cameram tecti* recte hinc dixeris; *cameram frumenti* minime: ut *operculum vaſis* probe dicimus, *operculum vini aut tritici* prave & inepte: quippe, ut jam dixi, camerae, fornices, opercula tantummodo tegunt, non capiunt quidquam & continent. Sed ut hoc Dacierio condonemus; videamus quo rem deducere ſtudeat. *Si cameram*,

in-

Repſerat in cumeram frumenti; paſtaque, rurſus
Ire foras pleno tendebat corpore fruſtra.
Cui muſtela procul, Si vis, ait, effugere iſtinc;
Macra cavum repetes artum, quem macra ſubiſti.
Hac ego ſi conpellor imagine, cuncta reſigno:

Nec

inquit, *reponimus*; *ſalva erit Flacci exiſtimatio: non enim is vulpem intromittit, ut frumentum ibi comedat; ſed ut pullos & columbas captet.* Vah commentum facetum & callidum! Frugi ſane ruſticus, qui in horreum pullos admiſerit: ſarta tecta ſine dubio camera, & arcendae pluviae idonea, quae etiam columbis patuerit. Atqui, o bone, quocumque te verteris, haerebit haec Horatio macula, toto oceano non eluenda. Ipſa enim vis conſtructionis flagitat, cogit, imperat, ut vulpecula vel in camera tua frumento veſcatur. Quid enim attinebat *frumentum* hic memorare, niſi alimenti & pabuli cauſſa? An quia vera hiſtoria erat, & ſic, ut res erat, narranda? Atqui fabulam ſcimus eſſe Aeſopicam, ad arbitrium auctoris confictam: ut haud neceſſe eſſet res alienas & ad exitum fabulae non ſpectantes contra decorum immiſcere. Maneat ergo, quod in omnibus ubique codicibus viſitur, CUMERA *frumenti*: quod quid ſit, recte explicat Acron ad Serm. I, 1. *Cumera vas eſt ingens vimineum; vel fictile ſimile doliis, ubi frumentum ſuum reponebant agricolae: vel vas minus, capiens quinque ſive ſex modios.* Jam autem in hujus moduli vaſe *rima*, inquit, erat *anguſta*: certe; nam per *laxam & hiantem* rimam ipſum frumentum efflueret; dominuſque quantumvis negligens mature obturandam curaret. Atqui, ait, per hanc rimam anguſtam *macra Vulpecula* irrepſit. Quid audio? per tantillam rimulam Vulpes? vix equidem crediderim, etiamſi eſſet

Oſſa atque pellis miſera macritudine.

neque enim, cum *Vulpeculam* dicit Noſter, tu parvum vulpis pullum accipies; ſed vulpem adultam. Ita Cicero de Offic. I, 13. *Fraus quaſi vulpeculae, vis Leonis videtur.* Quod ſi catulum vulpis hic intelligis, ipſa tum fabula non poterit recte procedere. Catulus enim, non pinguior ſolum in cumera ſed & *grandior* factus, non poterat rurſus ire per arctum cavum; etiamſi tam macer eſſet, quam cum primum intraverat. Talem igitur tu vulpem, adultam, grandem, per anguſtam cumerae rimam introducis? Quid vero nobis *cumeram* narras; qua ſodes via in ipſam domum, ubi cumera ſita erat, vulpes inſinuavit? cur hoc ſiles? de domeſtico potius & κατοικιδίῳ animalculo, quam de vulpe ſilveſtri, fabulari videris. Sed ecce & majus portentum: ubi ſemel penetraverat in cumeram, ibi ſecure habitare coepit, ſilvarum & prioris vitae prorſus oblita. Non enim, ne id forte neſcias, pleno ventre, ſed *pleno corpore*, non ſatura, ſed *pinguis* tum primum exire tendebat. Quid Aeſopus, primus hujus fabulae auctor, ſecutus ſit, equidem neſcio. *Plenum* tamen *ventrem* ille potius; ſi Sto. Hieronymo fides. Quo fortaſſis alludens, Cleonem exagitat Comicus, *quod vacuo ventre in Prytaneum curreret, pleno excurreret*:

ὅτι κενῇ τῇ κοιλίᾳ
Ἐνδραμὼν ἐς τὸ πρυτανεῖον, εἶτα πάλιν ἐκθεῖ πλέᾳ.

Sed in Horatiana hac fabula non ſaturatam modo vulpem, ſed & pinguefactam eſſe conſtat. Id quod verba ipſa declarant: *macra* enim & *tenuis* irrepſerat, *pleno corpore* exire fruſtra conabatur. Quid ſit *corpus plenum* Celſus te docebit, nempe macro & tenui contrarium, pingue, obeſum. VIII, 9. *Id agendum cibis uberioribus eſt, ut corpus quam pleniſſimum fiat, quo melius os veſtiat.* I, 3. Tenuis *vero homo implere ſe debet*, plenus *extenuare.* Quot igitur dies noctesque commorata eſt in cumera Vulpes; dum ex macra & ſtrigoſa corpulentior atque habitior facta eſt? Nonne monſtri ſimile eſt, intra hoſtium parietes, inter familiae ſtrepitum, tamdiu ſecure eam veſci & dormire potuiſſe? Enimvero omnibus modis portentoſa erat ea Vulpes: cum enim Aeſopicae illae beſtiarum omnium aſtutiſſimae fuerint & callidiſſimae; haec contra ſtultitiae & fatuitatis exemplo eſt; ut vel Muſtela, beſtiola illa ignobilis, quacum vulpes illae Aeſopicae vel fabulari numquam dignatae ſunt, haud paullo ſapientior inducatur. Appello jam te, quicumque es, qui vel de limine umquam Horatium ſalutaſti: poteſne in animum inducere, tam indecora haec, tam abſurda, tam incredibilia Venuſino noſtro imputanda eſſe? ut vulpes comedat frumentum; ea gratia in cumeram ſe inſinuet per anguſtum foramen vix muribus pervium: quae ipſa cumera intra ruſticum larem & clauſos parietes ſita erat; ut in ipſo pariete vel janua rima alia opus

ſue;

Nec ſomnum plebis laudo ſatur altilium, nec
Otia divitiis Arabum liberrima muto.
Saepe verecundum laudaſti: Rexque, Paterque
Audiſti coram, nec verbo parcius abſens:
Inſpice, ſi poſſum donata reponere laetus.
Haud male Telemachus proles patientis Ulixei;

Non

fuerit, qua ad cumeram penetraverit: ibi vero, bis licet captiva, tam in cumera, quam in domo, ſecure tamen genio litaverit, donec in rebus bonis obeſula evaſerit; denique tam inops conſilii, tam aſtutiarum veterum oblita fuerit, ut qua arte egrederetur neſciverit, niſi muſtela, ſi Muſis placet, quid facto opus, irridens ſubmonuiſſet. Quin jam ipſe per te, opinor, intelligis, de *Vulpecula* minime hic agi poſſe: ſed de animalculo domeſtico, quod frumento victitare ſoleat, quod per rimulam repere poſſit, & in cumera facile latere; &, ut clare dicam, non cum *Vulpe* hic muſtelam, ſed cum MURE fabulari oportere. Sane, ut in recepta lectione prava omnia & abſurdiſſima ſunt: ita contra, ſi MUS aliquo pacto ad partes hic vocari poterit; nihil non erit argutum, ſpecioſum, venuſtum. Utrumque enim animal in domibus verſari ſolet: ut rite hic & decore Sermonem inter ſe conferant. Cicero de Nat. Deorum II, 6. *Si domum magnam pulchramque videris; non poſſis adduci, ut, etiamſi dominum non videas*, muribus *illam & muſtelis aedificatam putes.* Plautus in Sticho III, 2.

Muſtela murem *mi abſtulit praeter pedes.*

Unde & in pluribus apud Aeſopum fabulis mus cum muſtela loquebatur: ut Ariſtoph. Veſpis p. 354. Edit. Baſ.

Ἐγῷδα τοίνυν τῶνγε πάνυ κατ' οἰκίαν
Ἐκεῖνον, ὡς οὕτω ποτ' ἦ ΜΥΣ ΚΑΙ ΓΑΛΗ.

Novi, inquit, *ex domeſticis fabulis illam*, *Ut erat* MUS ET MUSTELA. Denique hanc ipſam fabulam, quam ab Aeſopo Horatius tranſtulit, de *Muſtela & Mure*, non *Vulpecula*, confictam olim eſſe, teſtem tibi dabo exceptione omni majorem, S. Hieronymum Ep. ad Salvinam De Virginitate ſervanda: *Doces*, inquit, *& Aeſopi fabula plenum* MURIS *ventrem per anguſtum foramen egredi non valere.* Hic igitur nobis Mus e latibulo ſuo excitandus eſt; ut Horatio periclitanti ſuppetias ferre poſſit. Sed unde, inquies, talem, qui verſum biantem implere poſſit & labantem ſuſtinere? Ecce igitur tibi, qui & id facere queat, & Librariis ignotus facile eis pro Mure *Vulpecula* videri poſſit. Lege enim,

Forte per anguſtam tenuis NITEDULA *rimam*
Repſerat in cumeram frumenti.

Nitedula, ſive *Nitela* eſt mus agreſtis, μῦς ἀρουραῖος; frumento victitans, & areas & cumeras agricolarum infeſtans. Virgil. Georg. I, 181.

Tum variae illudunt peſtes, ſaepe exiguus mus
Sub terris poſuitque domos atque horrea fecit.

ubi Servius ad locum: *Exiguus mus*, NITELA; *mus agreſtis rubens; cujus Cicero meminit in Seſtiana.* Extat is locus Ciceronis, Pro Publio Sextio. c. 33. *Quoniam id etiam fatum civitatis fuit, ut illa ex vepreculis extracta* NITEDULA *rempublicam conaretur arrodere.* Sic libri ſcripti editique: & ne de lectione dubites, faciet Priſcianus p. 613. *Vepres*, ait, *veprecula, ut Cicero pro Seſtio: Vepreculis extracta* NITEDULA. Arnobius lib. II. p. 95. Edit. Heraldi: *Non enim ſi negemus muſcas, ſcarabees, & cimices*, NITEDULAS, *curculiones, & tineas omnipotentis eſſe Dei opus.* Plin. Hiſt. VIII, 57. *Senium (glirium) finitur hiberna quiete: conditi enim & hi cubant: ſimili &* NITELIS *quiete:* ubi priſca editio, NITEDULIS. Gloſſae Philoxeni: NITELA, δενδροβάτης. Quid amplius vis; niſi forte ut *nitedulam* priores duas ſyllabas producere oſtendam? atqui illud quoque in promtu eſt. Prima in verſu producta eſt, apud Martialem V, 39.

Quae crine vincit Baetici gregis vellus,
Rhenique nodos, aureamque NITELAM.

Quod ad ſecundam attinet; cum *Nitedula* eâdem terminatione ſit, qua *Acredula*, *Monedula*, *Ficedula*, *Querquedula*; eaſdem cum illis menſurae leges habere debet: atqui illa verba ſecundam longam habent. Ovid. Metam. VII, 468.

Nigra pedem, nigris velata Monedula *pennis.*

Cicero Divin. I, 8.

Et matutinis acredula *vocibus inſtat.*

Martialis XIII, 5.

Cerea quae patulo lucet ficedula *lumbo.*

Non eſt aptus equis Ithace locus, ut neque planis
Porrectus ſpatiis, nec multae prodigus herbae:
Atride, magis apta tibi tua dona relinquam.
Parvum parva decent. mihi jam non regia Roma,
Sed vacuum Tibur placet, aut inbelle Tarentum.
Strenuus & fortis, cauſſiſque Philippus agendis
Clarus, ab officiis octavam circiter horam
Dum redit, atque foro nimium diſtare Carinas
Jam grandis natu queritur; conſpexit, ut aiunt,
Adraſum quendam vacua tonſoris in umbra

v. 41. Vulg. Ithacae.

Cul-

41. Non est aptus equis Ithacae locus] Ubi *locus Ithacae* erit regio Ithacae. Eſto: etſi id quoque dubitem: ſed ſaltem ambigui vitio male laborat; quippe *locus Ithacae* idem potius fuerit, ac locus in Ithaca: ut Ovid. Metam. XV, 332.

Eſt locus Arcadiae, *Pheneon dixere priores.*

Vide igitur, annon Caſu recto ſcribendum ſit, terminatione Graeca, Ἰθάκη,

Non eſt aptus equis ITHACE *locus; ut neque planis*
Porrectus ſpatiis, nec multae prodigus herbae.

Ita Ovid. Triſt. I, 4.

Nec mihi Dulichium domus eſt Ithacéve *Saméve.*

& Metam. XIV, 169.

Hac mihi ſi potior domus eſt Ithaceque *carina.*

Porphyrion ad locum: *Equis minus apta convenienſque* Ithace, *& agri anguſti & ſteriles ſunt.* Satin' certum eſt, Scholiaſten illum in ſuis codicibus *Ithace* reperiſſe?

56. Praeconem tenui censu, sine crimine notum] Sic habent omnes typis cuſi, & codices plerique. *Sine crimine notum*; id eſt, notae hominem probitatis & innocentiae. Ovid. Amor. I, 3.

Et nulli ceſſura fides, ſine crimine *mores*,
Nudaque ſimplicitas, purpureuſque pudor.

& Triſt. IV, 3.

Denique &, ut vixi, ſine crimine *mortuus eſſem.*

Seneca Phoeniſſ. 513.

Sine crimine *exul.*

Quintil. Declam. CCCXXXI. *Non ſum quidem locuples; ſed quotus quiſque?* Inops cenſu, *ſed integer*, ſine crimine, *ſine fabula: non indignus aliquando huic diviti viſus, qui amicus vocarer.* Capitolinus in Marco c. 10. *Multis* pauperibus, ſine crimine, *dignitates conceſſit.* Recte ergo defendi poteſt lectio recepta. Sed cum vetuſtus Georgii Fabricii liber & alter Henrici Stephani ſic praeferant,

Praeconem tenui cenſu, ſine crimine NATUM;

hoc eſt, certo patre, honeſtis parentibus: Hoc potius amplecti videtur vir egregius: cum, ut ait, his verbis reſpondeatur ad quaeſtionem Philippi, *Quo ſit patre?* cui alias nihil reſponſi dabitur. Iterum Ovidius Amor. III, 4.

In qua Martigenae non ſunt ſine crimine nati,
Romulus Iliades, Iliadeſque Remus.

Triſt. II, 293.

Pallade conſpecta, natum de crimine *virgo*
Suſtulerit quare, quaeret, Erichthonium.

Metam. IX, 24.

Nam quod te jactas Alcmena matre creatum,
Juppiter aut falſus pater eſt, *aut* crimine *verus.*

Silius VI, 439.

veſtigia noſtri
Caſta tori domus, & patrium ſine crimine *ſervat*
Inviolata larem.

Livius IV, 3. *Servium Tullium, captiva Corniculana natum, patre nullo.* & XXXIX, 53. *Illum, ut ex vulgato corpore genitum, nullam certi patris notam habere.* Cicero pro Roſcio c. 16. *Si tibi fortuna non dedit, ut patre certe naſcerere.* In Verrem III, 24. *Homine in dedecore nato, ad turpitudinem educato.* Hoc igitur & nos ſequamur; etſi, utrum ex duobus ab Horatii manu fuerit, ſcire hodie non datur; & Interpretes, opinor, ſemper inter ſe diſſidebunt.

58. Gaudentem parvisque sodalibus, et lare certo] Et de hac quoque lectione ſemper ſub judice lis erit. Libri editi cum maxima parte membra-

Cultello proprios purgantem leniter unguis.
Demetri, (puer hic non laeve juſſa Philippi
Accipiebat) abi, quaere, & refer; unde domo, quis,
Cujus fortunae, quo ſit patre, quove patrono.
It, redit, & narrat, Volteium nomine Menam,
Praeconem, tenui cenſu, ſine crimine natum,
Et properare loco & ceſſare, & quaerere & uti,
Gaudentem parviſque ſodalibus & lare curto,
Et ludis & poſt deciſa negotia Campo.
Scitari libet ex ipſo, quodcumque refers. dic

v. 56. Vulg. NOTUM. 58. CERTO.

Ad

branarum LARE CERTO; Cruquiani duo codices, LARE CURTO. Utrumvis probum eſt; ut neſcias utrum utri ſit praeferendum. Seneca Medea v. 478.

Per ſpes tuorum liberûm, *&* certum larem.

& ibid. v. 19.

Vivat, per urbes erret ignotas egens,
Exul, pavens, inviſus, incerti laris.

Virgil. Georg. IV, 155.

Et patriam ſolae & certos *novere* penates.

Aen. VI, 673.

Nulli certa domus, *lucis habitamus opacis.*

Petronius:

Nulla eſt certa domus, *nullum ſine pignore corpus.*

Salluſt. de Rep. Ord. *Sed ubi eos paullatim expulſos agris inertia atque inopia* incertas domos *habere ſubegit.* Et in Catil. c. 20. *Illos binas aut amplius domos continuare; nobis* larem familiarem nuſquam ullum *eſſe.* Contra & LARE CURTO, hoc eſt, *parvo, exiguo, gracili, anguſto* eleganter quoque legeris. Lucan. V, 528.

o vitae tuta facultas
Pauperis anguſtique lares.

Noſter Carm. III, 29.

Mundaeque parvo ſub lare *pauperum Cenae.*

Silius VII, 173.

Nec piguit parvoſque lares *humiliſque ſubire*
Limina caelicolam tecti.

Seneca Phoen. 595.

liceat exiguo lare
Penſare regnum.

Tacitus Annal. II, 84. *Quod, rarum laetumque etiam* modicis penatibus, *tanto gaudio principem adfecit, ut* &c. Capitolinus in Albino: *Hic tamen natus* lare modico, *patrimonio pertenui.* Apuleius Metam. I. Exiguo lare *incluſus, & aerugini ſemper intentus.* & iterum; *Si contentus* lare parvulo, *Theſei virtutes aemulaveris.* & V. *Et* lares pauperes *noſtros, ſed plane ſobrios reviſamus.* & in Apolog. *Sed quod vivo* gracili lare, *quod pauciores ſervos habeo.* Arnobius lib. VII. *Honeſtus unus & locuples; alter* anguſto lare. Noſter denique Carm. I, 12.

& avitus apto
Cum lare *fundus.*

ubi *apto* erit modico, commodo; niſi forte *Arto* ibi potius legendum ſit, ut ibi admonuimus. Jam autem CURTO LARE ad hanc ſententiam probe & venuſte dici, quis auſit negare? Sic Noſter Carm. III, 24.

Curtae *neſcio quid ſemper abeſt* rei.

Perſius Sat. IV.

Tecum habita, ut noris quam ſit tibi curta ſupellex.

Et Sat. VI.

Iratus, quod rem curtaveris.

Ovid. Amor. II, 2.

Sic tibi ſemper honos, ſic curta peculia *creſcent:*

ut recte edidit acutiſſimus Heinſius, cum libri veteres habeant *ſic alta, ſic orta.* Vide ipſum & ibi & ad Faſt. II, 408, & 645. fuſe de hoc vocabulo differentem: ubi & lectionem hanc apud Flaccum memorat, *lare curto.* Nos certe in hanc partem potius propendemus; cum quia parum veriſimile eſt tam reconditum epitheton a Librariis ſuppoſitum eſſe, tum quia ſententiae & verbis adjunctis convenire aptius videtur, *Gaudentem*, hoc eſt, contentum, laetum *parvis ſodalibus & lare exiguo.* Parvi ſodales cum parvulo lare bene congruunt: contentus autem *curto* & parvo, potius quam *certo:* quippe certo lare etiam locupletiſſimi gaudent.

63. Na-

Ad cenam veniat. non ſane credere Mena:
Mirari ſecum tacitus. quid multa? Benigne,
Reſpondet. Neget ille mihi? Negat inprobus, & te
Neglegit, aut horret. Volteium mane Philippus,
Vilia vendentem tunicato ſcruta popello,
Occupat, & ſalvere jubet prior. ille Philippo
Excuſare laborem & mercenaria vincla,
Quod non mane domum veniſſet; denique quod non
Providiſſet eum. Sic ignoviſſe putato
Me tibi, ſi cenas hodie mecum. Ut libet. Ergo
Poſt nonam venies: nunc i, rem ſtrenuus auge.
Ut ventum ad cenam eſt; dicenda, tacenda locutus
Tandem dormitum dimittitur. hic ubi ſaepe
Occultum viſus decurrere piſcis ad hamum,
Mane cliens, & jam certus conviva; jubetur
Rura ſuburbana indictis comes ire Latinis.
Inpoſitus mannis, arvum caelumque Sabinum
Non ceſſat laudare. videt, ridetque Philippus:

v. 63. Vulg. NEGAT.

Et

63. NEGAT ILLE MIHI? NEGAT IMPROBUS] Ita & olim & nuper excuſi. Plaut. Moſtell. 3, 1.

TR. *Etiam fatetur de hoſpite?* TH. *Immo pernegat.*
TR. Negat? TH. Negat *inquam.*

Terent. Phorm. II, 3.

PH. *Hanc Demiphe* negat *eſſe cognatam?* C. Negat.

Sed antiquiſſimi ex noſtris Graevianus, Reginenſis, Voſſianus cum Berſmanni uno, *Neget.*

NEGET *ille mihi? Negat improbus.*

Etiam & ceteros Interpretes in vetuſtioribus ſuis ſic reperiſſe ſuſpicor; ſed neglexiſſe & ſuſque deque habuiſſe. Atqui, aut valde fallor, aut fortius hoc eſt meliuſque vulgato: *Neget ille mihi?* Illene mihi *negare poteſt*, pauperculus diviti & potenti? Vide ſupra ad Epiſt. I, 6. v. 31.

73. HIC UBI SAEPE OCCULTUM VISUS] Graevianus veterrimus ſic habet, ſyllaba deficiente;

Tandem dormitum dimittitur. ubi ſaepe.

Eam pro ingenii modulo varie ſupplebant Librarii. Codex Leidenſis cum altero, AST *ubi ſaepe*, Voſſianus, ERGO *ubi ſaepe.* Codex Trin. HUC *ubi ſaepe:* Reginenſis cum pluribus aliis HIC *ubi ſaepe.* Aut retinendum eſt HIC, aut ERGO. Noſter Serm. II, 6. v. 16.

Ergo ubi *me in montes & in arcem ex urbe removi.*

& 106.

Ergo ubi *purpurea porrectum in veſte locavit.*]

Epiſt. II, 2. 136.

Hic ubi *cognatorum opibus curiſque refectus.*

75. MANE CLIENS, ET JAM CERTUS CONVIVA.] Variant & codices & olim cuſi; alii enim ET JAM, alii ETIAM. De cetero omnes conveniunt: neque ego quidquam ſollicito. Si quis tamen alicunde codex accederet; vide annon eleganter ſic poſſes reponere,

Mane cliens, etiam SERUS *conviva.*

ubi oppoſito, opinor, venuſta eſt; *mane* cliens, *veſpere* conviva. Noſter Serm. II, 8. 33.

juſſerit ad ſe
Maecenas ſerum *ſub lumina prima venire*
Convivam.

96. Qui

Et ſibi dum requiem, dum riſus undique quaerit,
Dum ſeptem donat ſeſtertia, mutua ſeptem
Promittit; perſuadet, uti mercetur agellum.
Mercatur. ne te longis ambagibus ultra
Quam ſatis eſt morer; ex nitido fit ruſticus, atque
Sulcos & vineta crepat mera: praeparat ulmos:
Inmoritur ſtudiis, & amore ſeneſcit habendi.
Verum ubi oves furto, morbo periere capellae;
Spem mentita ſeges, bos eſt enectus arando;
Offenſus damnis, media de nocte caballum
Arripit, iratuſque Philippi tendit ad aedis.
Quem ſimul aſpexit ſcabrum intonſumque Philippus;
Durus, ait, Voltei, nimis attentuſque videris
Eſſe mihi. Pol me miſerum, patrone, vocares;
Si velles, inquit, verum mihi ponere nomen.
Quod te per Genium dextramque Deoſque Penatis
Obſecro, & obteſtor; vitae me redde priori.
Qui ſemel aſpexit, quantum dimiſſa petitis

Prae-

v. 96. Vulg. SIMUL.

96. QUI SIMUL ASPEXIT, QUANTUM] Turpiſſime ſe dederunt hic Interpretes; dum vitioſorum codicum turbae potius, quam uni alterive recte monenti fidem habent,

Quod te per genium, dextramque, deoſque penates
Obſecro & obteſtor; vitae me redde priori.
Qui ſimul *aſpexit, quantum dimiſſa petitis*
Praeſtent; mature redeat repetatque relicta.

Metiri ſe quemque ſuo modulo & pede verum eſt. Ubi haeret ſententia, neque exitum ſibi invenit. *Qui*, inquit, *ſimul* (hoc eſt, *ſimul ac*) *aſpexit.* Quo referetur illud *Qui?* eſtne Philippus an Vulteius? ſi poſterior; tum utique *rediit repetiitque* dicendum fuerit: ſi prior, junguntur gryphes equis; nam poſterius periodi membrum nullo modo ad Philippum attinet. Vide tamen ut Lambinus incruſtare conetur: *Qui* (inquit) Philippus, *ſimul ac aſpexit, quantum dimiſſa praeſtent petitis,* dixit, *Mature redeat* Vulteius *repetatque relicta.* Papae! ſi hoc eſt interpretari, nihil erit poſthac in nuce duri: vaniſſima quaeque fatuorum Librariorum ſomnia jam bene ſe habebunt; & tamen inventus eſt qui in hujus ſententiam pedibus iret Dacierius. Atqui, o boni, ut cetera vobis condonemus; vel ex ipſa narratione conſtat, jam ab initio probe cognitum eſſe Philippo, Vulteio vitam urbanam optabiliorem eſſe ruſtica: unde iſta, *Videt* ridetque *Philippus*, &, Occultum *viſus decurrere piſcis* ad hamum. Quid igitur ſibi vult, SIMUL *aſpexit?* quaſi tum demum ex Vulteii oratione hoc intellexiſſet. Piget ſane in his refutandis morari: neque tamen eis meliora ſunt, quae Marcilius profert; *ſimul*, ſive ſimiliter, *qui*, ſive quicumque *aſpexit* mutationem in pejus, *mature redeat*, ut fecit Vulteius. Recte quidem vidit, quaſi ἐπιμυθίου loco haec dici ſententioſe; ſed ubi gentium natus eſt, qui *ſimul* pro *ſimiliter* poſuit? reſtat etiam, ut pro *Simia* poni poſſit. Sed aufer haec; & tu, ſi ſapis, cum veterrimo Cruquii codice alteroque Berſmanni ſic locum reſtitue,

Qui SEMEL *aſpexit, quantum dimiſſa petitis*

Prae-

Praeſtent; mature redeat, repetatque relicta.
Metiri ſe quemque ſuo modulo ac pede, verum eſt.

EPISTOLA VIII.

AD CELSUM ALBINOVANUM.

CELSO gaudere & bene rem gerere Albinovano,
Muſa rogata, refer, comiti ſcribaeque Neronis.
Si quaeret, quid agam; dic, multa & pulchra minantem,
Vivere nec recte, nec ſuaviter: haud quia grando
Contuderit vitis, oleamve momorderit aeſtus;
Nec quia longinquis armentum aegrotet in agris:
Sed quia mente minus validus quam corpore toto,
Nil audire velim, nil diſcere, quod levet aegrum:
Fidis offendar medicis, iraſcar amicis,
Cur me funeſto properent arcere veterno:
Quae nocuere ſequar, fugiam quae profore credam:
Romae Tibur amem, ventoſus, Tibure Romam.
Poſt haec, ut valeat; quo pacto rem gerat & ſe;

v. 5. Vulg. OLEAMQUE.

Ut

Praeſtent, mature redeat repetatque relicta.
ubi *ſemel*, notiſſima hujus verbi ſignificatione, perinde fere eſt ac *Primùm*. *Qui primum aſpexit*, ſive, *Ut primum quis aſpexit*. Noſter in Arte Poët.

haec animos aerugo & cura peculi
Cum ſemel *imbuerit, ſperamus carmina fingi?*

Epiſt. I, 10.

momenta Leonis,
Cum ſemel *accepit ſolem furibundus acutum.*

Ita paſſim, Cicero, Terentius, Plautus, & omnes ubique Scriptores. Poſtquam haec ſcripſeram, ſeio animadverti eruditum Britannum Interpretem, Gulielmum Baxterum, recte illud SEMEL in textum recepiſſe.

5. OLEAMQUE MOMORDERIT AESTUS] Editiones ſic praeferunt,

haud quia grando
Contuderit vites, oleamque momorderit aeſtus.

Quid? an uno eodemque tempore & *grando vitibus* nocet, *& aeſtus oleae?* Immo optime codex Reginenſis a prima manu.

OLEAMVE *momorderit aeſtus.*

Aut hoc, aut illud: non ſimul utrumque. Sollemniter in hac vocula peccant Librarii.

12. ROMAE TIBUR AMEM VENTOSUS, TIBURE ROMAM] Quod in quattuor Blandiniis omnium praeſtantiſſimis Cruquius

Romae Tibur amem, VENTURUS *Tibure Romam;*

idem ego in vetuſtioribus meis, Leidenſi, Voſſiano, Reginenſique reperi: nam Graevianus a verſu VII. hujus Epiſtolae deficit. Neque aliter habent *perveteres*, ut ait, membranae Barthio inſpectae, Adverſ. XXXVII, 22. Lectio certe non contemnenda; etſi alii Interpretes praeter Cruquium inventam ſibi, ut videtur, in libris antiquioribus ne memorare quidem dignati ſunt. Plus enim quiddam eſt, *venturus Tibure Romam*, quam

Amem

Digitized by Google

Ut placeat Juveni, percontare, utque cohorti.
Si dicet, Recte, primum gaudere, ſubinde
Praeceptum auriculis hoc inſtillare memento;
Ut tu fortunam, ſic nos te, Celſe, feremus.

EPISTOLA IX.

AD CLAUDIUM NERONEM.

SEPTIMIUS, Claudi, nimirum intellegit unus,
Quanti me facias. nam cum rogat, & prece cogit
Scilicet, ut tibi ſe laudare & tradere coner,
Dignum mente domoque legentis honeſta Neronis;
Munere cum fungi propioris cenſet amici;
Quid poſſim, videt ac novit me valdius ipſo.
Multa quidem dixi, cur excuſatus abirem:
Sed timui, mea ne finxiſſe minora putarer,
Diſſimulator opis propriae, mihi commodus uni.
Sic ego, majoris fugiens opprobria culpae,
Frontis ad urbanae deſcendi praemia. quod ſi

De-

Amem Tibure Romam: hoc ſe loca relicta *laudare modo & optare*, illud *repetere & reviſere*, quod majoris impatientiae eſt, indicat. Sic Ennius apud Gellium XIX, 10.

Imus huc, hinc illuc, *cum illuc ventum eſt*, ire illinc lubet:

Incerte errat animus; praeterpropter vitam vivitur.
Lucret. III, 1077.

Currit agens mannos ad villam hic *praecipitanter,*
Auxilium tectis quaſi ferre ardentibus inſtans:
Oſcitat extemplo, tetigit cum limina villae;
Aut abit in ſomnum gravis atque oblivia quaerit;
Aut etiam properans urbem petit atque reviſit.
Hoc ſe quiſque modo fugitat.

Tamen, ſi ad orationis ſeriem paulliſper attenderis,

Fidis offendar medicis, iraſcar amicis,
Cur me funeſto properent arcere veterno:
Quae nocuere, ſequar; fugiam, quae profore credam:

Romae Tibur amem, venturus *Tibure Romam:* videbis, opinor, epitheton quoddam commodiſſime huc induci; quo alius animi morbus, levitas ſcilicet & inconſtantia, a prioribus illis diverſus ſignificetur: niſi enim hoc ſit; id videbitur dicere Horatius, ſe *Tibur amare & ſequi*, quod ei nocuerat; *Romam fugere*, quae profuerat: quod & per ſe ineptum eſt, & ab ejus mente alienum. Recte igitur VENTOSUS; atque ita olim legit Servius, membranis quae hodie ſuperſunt omnibus aetate prior; ad Aen. IV, 224. *Tyria Carthagine qui nunc Expectas) Carthagine dixit pro Carthagini, & pro adverbio in loco, de loco poſuit: ſic Horatius: Romae Tibur amem*, VENTOSUS, *Tibure Romam.* Ubi nulla ſuſpicio eſſe poteſt de lectionis integritate. Si enim *venturus* hic reponis;. jam illud *Tibure* non erit *in loco*, ſed *de loco*, plane contra Servii ſententiam; qui ea gratia locum citat, ut oſtendat *Tibure* apud Flaccum eſſe *in loco*, ut apud Maronem *Carthagine.*

Depoſitum laudas ob amici juſſa pudorem;
Scribe tui gregis hunc, & fortem crede bonumque.

EPISTOLA X.

Ad Fuscum Aristium.

Urbis amatorem Fuſcum ſalvere jubemus
Ruris amatores; hac in re ſcilicet una
Multum diſſimiles: at cetera pene gemelli,
Fraternis animis: quicquid negat alter, & alter:
Adnuimus pariter: vetuli notique columbi,
Tu nidum ſervas, ego laudo ruris amoeni
Rivos, & muſco circumlita ſaxa, nemuſque.
Quid quaeris? vivo & regno, ſimul iſta reliqui
Quae vos ad caelum fertis rumore ſecundo.
Utque ſacerdotis fugitivus, liba recuſo;

Pa-

v. 3. Vulg. Ad cetera.

3. Ad cetera pene gemelli] Meliores codices at *cetera*, ut Torrentii duo totidemque Berſmanni, Voſſianus noſter, & Blandiniorum vetertimus apud Cruquium; qui & recte in ipſum contextum recepit;

hac in re ſcilicet una
Multum diſſimiles, at *cetera pene gemelli.*

Ubi *Cetera* abſolute ponitur. Sic Noſter alibi Carm. IV, 2.

Qua notam duxit, niveus videri;
Cetera *fulvus.*

& hac ipſa Epiſt. v. 50.

Excepto quod non ſimul eſſes, cetera *laetus.*

Virgil. Aen. III, 594.

immiſſaque barba,
Conſertum tegumen ſpinis; at cetera *Graius.*

Prudentius Apoth. v. 812.

His animam ſimilem ſibi conditor effigiavit,
Cetera *diſſimilem.*

Plin. Hiſt. VIII, 16. *Feram, quae Bonaſus vocetur, equina juba*, cetera *tauro ſimilem.* Et ita alii paſſim. Vidit hoc, & pluribus exemplis firmavit acutiſſimus Nic. Heinſius ad Ovid. Metam. IX, 99.

19. Deterius Libycis olet aut nitet herba lapillis?] Ita libri & typis cuſi & manu ſcripti. *Libycos* autem *lapillos* recte accipiunt teſſelata & ſectilia pavimenta, *λιθόστρωτα*, ex variis Libyci marmoris fruſtis elaborata. Ergo haec erit ſententia, Nonne jucundius eſt ſuper herbam rure *incedere & deambulare*, quam urbe ſuper pavimenta marmorea? Recte hoc: neque quicquam de loco moveo, praeſertim cum omnes ubique codices obnitantur. Tamen, cum in verſu priore de *ſomno* ſit facta mentio, ſuſpicio inde mihi ſuborta eſt, pro *lapillis* ab auctoris manu *tapetis* forte extitiſſe, non magna mutatione;

Eſt ubi divellat ſomnos minus invida cura?
Deterius Libycis olet aut nitet herba tapetis?

hoc eſt, Cum meridiari voles, ſuavior rure lectulus eſt herba virens, & florida, quam urbe Libyca tapetia. Noſter de ſe loquens Epiſt. XIV, 35.

Cena brevis juvat, & prope rivum ſomnus in herba.

Claudianus in ſimili plane comparatione Ruf. I, 208.

rapiunt Tyrios ibi vellera fucos,
Et picturatae ſaturantur murice veſtes.

Hic

Pane egeo, jam mellitis potiore placentis.
Vivere naturae ſi convenienter oportet,
Ponendaeque domo quaerenda eſt area primum;
Noviſtine locum potiorem rure beato?
Eſt, ubi plus tepeant hiemes? ubi gratior aura
Leniat & rabiem Canis, & momenta Leonis,
Cum ſemel accepit ſolem furibundus acutum?
Eſt, ubi divellat ſomnos minus invida cura?
Deterius Libycis olet aut nitet herba lapillis?
Purior in vicis aqua tendit rumpere plumbum,
Quam quae per pronum trepidat cum murmure rivum?
Nempe inter varias nutritur ſilva columnas,
Laudaturque domus, longos quae proſpicit agros.
Naturam expelles furca; tamen uſque recurret,
Et mala perrumpet furtim faſtidia victrix.
Non, qui Sidonio contendere callidus oſtro

v. 24. Vulg. EXPELLAS.

Hic radiant flores, *&* prati *viva voluptas*
Ingenio variata ſuo. Fulgentibus illic
Surgunt ſtrata *toris: hic mollis panditur* herba,
Sollicitum curis non abruptura ſoporem.

Seneca Herc. Oet. 644.

Ceſpes *Tyrio mollior* oſtro
Solet impavidos ducere ſomnos.

Calpurnius Ecloga VI, 70.

Venimus, & tacito ſonitum tutabimur antro,
Seu reſidere libet, dabit ecce ſedilia tophus:
Ponere ſeu cubitum, melior viret HERBA TAPETIS.

Qui locus Horatiano huic adeo ſimilis & geminus eſt; ut alter ab altero expreſſus eſſe videatur: neque illud praetereundum eſt, vetuſtas Calpurnii editiones, notante id Jano Ulitio, LAPILLIS hic exhibere pro TAPETIS; nullo quidem ibi ſenſu, ſed proclivi tantummodo Librariorum lapſu. Jam vero ſuper ſtratis tapetis ditiores dormire ſolitos quis eſt qui neſciat? Virgil. Aen IX, 325.

Rhamnetem aggreditur, qui forte tapetibus altis
Exſtructus toto proflabat pectore ſomnum.

Libyca vero *tapetia* & fama & pretio celebrata eſſe res eſt notiſſima. Plautus Pſeud. I, 2.

Neque Alexandrina *belluata conchyliata* tapetia.

Martialis XIV, 150.

CUBICULARIA POLYMITA.

Haec tibi Memphitis *tellus dat munera: victa eſt*
Pectine Niliaco *jam Babylonis acus.*

Hermippus apud Athenaeum lib. I. p. 28. ubi varias merces memorat ex variis regionibus petitas;

Καρχηδὼν δάπιδας καὶ ποίκιλα προσκεφάλαια.

Carthago, ait, *mittit tapetas & varia cervicalia.* Plin. VIII, 48. *Plurimis vero liciis intexere, quae* Polymita *appellant*, Alexandria *inſtituit.* Vopiſcus in Aureliano c. 12. TAPETIA AFRA *decem, ſtragula Maura decem.*

24. NATURAM EXPELLAS FURCA] Et libri primitus cuſi & membranae fere omnes tam noſtrae, quam aliorum, EXPELLES. Unde ergo in tot editiones irrepſit EXPELLAS? Quid autem & quantum interſit, hanc an illam lectionem ſequaris, dicam tibi, ſi potero. *Expellas* perinde erit ac *poſſis expellere*; *Expelles* vero idem, ac *vis*, *cupis*, *conaris expellere.* Cum autem Natura minime expelli *poſſit*; ſtulti tamen & faſtidioſi ſaepe id *fruſtra conentur*; utra utri lectio praeferenda ſit, jam tardus es, ſi non probe intelligis.

Digitized by Google

Neſcit Aquinatem potantia vellera fucum,
Certius accipiet damnum, propiuſve medullis;
Quam qui non poterit vero diſtinguere falſum.
Quem res plus nimio delectavere ſecundae,
Mutatae quatient. ſi quid mirabere, pones
Invitus. fuge magna. licet ſub paupere tecto
Reges & regum vita praecurrere amicos.
Cervus equum pugna melior communibus herbis
Pellebat; donec minor in certamine longo
Inploravit opes hominis, frenumque recepit:
Sed poſtquam violens victo diſceſſit ab hoſte,
Non equitem dorſo, non frenum depulit ore.
Sic qui pauperiem veritus potiore metallis
Libertate caret, dominum vehit inprobus; atque
Serviet aeternum, quia parvo neſciet uti.

v. 37. Vulg. VICTOR VIOLENS. 40. VEHET.

Cui

34. CERVUS EQUUM PUGNA MELIOR] Nic. Heinſius in libri ſui ora, *Forte*, ait, PUGNAE. Figuratius quidem eſſet *melior pugnae:* ſed codicibus obtemperandum. Sic enim alibi Noſter Carm. III, 6.

Hic claſſe formidatus, ille
Miſſibus melior ſagittis.

Novârunt poſteriores, Statius, Silius, aliique. Tacitus Annal. III, 74. *Robore exercitûs impar*, furandi melior. At Virgil. Aen. X, 735.

haud furto melior, *ſed fortibus armis.*

37. SED POSTQUAM VICTOR VIOLENS DISCESSIT AB HOSTE] De hoc Apologo vide Ariſtotelem II. Rhet. Cononem Narrat. XLII. & Phaedrum IV, 62. Ceterum illud *victor violens* in mendo cubare facile ſentio; medicinam tamen polliceri vix audeo.

Sed poſtquam victor violens *diſceſſit ab hoſte,*
Non equitem dorſo, non frenum depulit ore.

Primum enim id libere pronunciare poſſum, & qui poëtae ſunt mecum ſentient, illud *victor* nullo hic Epitheto donandum fuiſſe: quod & recta ratio ſenſuſque communis, & magnorum poëtarum mos in locis huic ſimilibus clare oſtendunt. Noſter Carm. III, 14.

Caeſar Hiſpana repetit *penates* Victor *ab ora.*

Virg. Aen. II, 95.

Si patrios unquam remeaſſem victor *Ad Argos.*

Valerius Flaccus IV, 589.

Proxima regna Lyci, remeat *qui* victor *ab oris Bebryciis.*

Lucanus II, 553.

Parthorum utinam poſt praelia ſoſpes
Et Scythicis victor remeaſſet *Craſſus ab oris.*

Martialis VII, 7.

Victor *ab Odryſio* redditur *orbe Deus.*

Plura ejuſmodi loca ſciens praetereo; quorum ad exemplum *Poſtquam victor diſceſſit ab hoſte* caſtigatius preſſiuſque dictum oportuit; rejecto illo Epitheti onere, & ſupervacuo & moleſto. Ergo alterutrum ſaltem ex duobus repudiandum videtur, aut *Violens*, aut *Victor*; cum ſine foeda ſcabie & macula conſiſtere unà non poſſint. Et ad receptam quidem lectionem quam proxime accedi poteſt, poſteriore illo *Victor* una literula mutilato, in hunc modum;

Sed poſtquam violens VICTO *diſceſſit ab hoſte.*

Hoc ſane rotundius aptiuſque exire, quam quod vulgo circumfertur, niſi aut imperitus aut lividus, nemo opinor negaverit. Ita plane Lucanus V, 238.

Interea domitis *Caeſar* remeabat *Iberis.*

& auctor Conſolationis ad Liviam, 381.

Quod ſemper domito rediit *tibi Caeſar ab orbe.*

Non

Cui non conveniet ſua res, ut calceus olim
Si pede major erit, ſubvertet; ſi minor, uret.
Laetus ſorte tua vives ſapienter, Ariſti:
Nec me dimittes incaſtigatum, ubi plura
Cogere quam ſatis eſt, ac non ceſſare videbor.
Imperat aut ſervit collecta pecunia cuique,
Tortum digna ſequi potius quam ducere funem.
Haec tibi dictabam poſt fanum putre Vacunae;
Excepto, quod non ſimul eſſes, cetera laetus.

EPISTOLA XI.

AD BULLATIUM.

Quid tibi viſa Chios, Bullati, notaque Lesbos?
Quid concinna Samos? quid Croeſi regia Sardis?
Smyrna quid, & Colophon? majora minorane fama?

Cun-

Non flocci autem intereſt, *violens victo* an viciſſim *victo violens* apud Flaccum ſubſtituas: cum in aliis codicibus *victer violens*, in totidem fere aliis mutato ordine *vielens victer* habeatur. Sed, ut candide quod ſentio dicam, illud *vielens* nequaquam mihi placet; & atrociorem mendam hic olim inoleviſſe facile mihi perſuadeo. Cur enim equus hic *violens* appelletur? qui & per ſe impar erat Cervo, & nulla demum ſua ſed vehentis equitis virtute victoriam adeptus eſt. Equidem ſic potius ſcripſiſſem,

Sed poſtquam victe SONIPES *diſceſſit ab hoſte:*

ubi *ſonipes* idem erit ac *equus:* ut & eleganter nomen hic varietur, & poſt victoriam laetantis, inſultatio & greſſus ſuperbi quodammodo exprimantur. Virgil. Aen. XI, 600.

fremit aequore toto
Inſultans ſonipes, *& preſſis pugnat habenis.*

Sed cum in editione Cadomenſi Epiſtolarum Horatii anno MCCCCLXXX, ex ſcripto ut veriſimile eſt exemplare mira prorſus habeatur lectio,

Sed poſtquam victor victo *diſceſſit ab hoſte;*

Subiit animum ſuſpicio, illud *victe* ex gloſſemate primum irrepſiſſe, & poſtea a Librariis, qui repetitione illa *victor victo* jure offendebantur, interpolatum eſſe *vielens*, quod a ductu literarum non procul abſcedit. Huic ſiquis ſuſpicioni indulgere volet, ſic locum poterit refingere:

Sed poſtquam domito victor *diſceſſit ab hoſte.*

Ovid. Metam. XV, 569.

Reſtitit, ut victor domito *remeabat ab hoſte.*

& Triſt. II, 177.

Hic tibi ſic redeat ſuperato victor *ab hoſte.*

Auctor Conſol. ad Liviam 338.

Quod ſolus domito victor *ab hoſte tulit.*

Martialis IX, 44.

Qui cito perdomito victor *in orbe jacet.*

Sed hoc hariolari eſſe fateor: ita tamen, ut neuter verſus ſic reſtitutus ſit Horatio erubeſcendus.

40. DOMINUM VEHET IMPROBUS] Sic editi ubique praeferunt; rectene an ſecus, jam videbimus.

Sic qui pauperiem veritus potiore metallis
Libertate caret, dominum vehet *improbus; atque*
Serviet aeternum, quia parvo neſciet uti.

Qui, inquit, *caret* libertate, *vehet* dominum: immo vero jam VEHIT (ut plane exhibet veterrimus noſter Reginenſis, cum altero Collegii Trinitatis) &, quia parvo uti neſciet, *aeternum* vehit eique *ſerviet*. Si admiſeris *vehet:* reliquum erit, ut *carebit* ſubſtituas, non *caret.*

23. Nio-

Cunctane prae Campo & Tiberino flumine ſordent?
An venit in votum Attalicis ex urbibus una?
An Lebedum laudas, odio maris atque viarum?
Scis, Lebedus quid ſit: Gabiis deſertior atque
Fidenis vicus: tamen illic vivere vellem;
Oblituſque meorum, obliviſcendus & illis,
Neptunum procul e terra ſpectare furentem.
Sed neque qui Capua Romam petit imbre lutoque
Aſperſus, volet in caupona vivere; nec qui
Frigus collegit, furnos & balnea laudat,
Ut fortunatam plene praeſtantia vitam:
Nec ſi te validus jactaverit Auſter in alto,
Idcirco navem trans Aegaeum mare vendas.
Incolumi Rhodos & Mitylene pulchra facit, quod
Penula ſolſtitio, campeſtre nivalibus auris,
Per brumam Tiberis, Sextili menſe caminus.
Dum licet, ac voltum ſervat fortuna benignum,
Romae laudetur Samos, & Chios, & Rhodos abſens.
Tu, quamcumque Deus tibi fortunaverit horam,
Grata ſume manu; neu dulcia differ in annum:
Ut, quocumque loco fueris, vixiſſe libenter
Te dicas. nam ſi ratio & prudentia curas,
Non locus effuſi late maris arbiter, aufert;
Caelum, non animum, mutant qui trans mare currunt;
Strenua nos exercet inertia: navibus atque
Quadrigis petimus bene vivere. quod petis, hic eſt,
Eſt Ulubris; animus ſi te non deficit aequus.

v. 23. Vulg. NEC dulcia.

EPI-

23. NEC DULCIA DIFFER IN ANNUM] Hanc in editionibus priſcis receptam lectionem pergunt nobis obtrudere recentiores. Cum tamen & noſtri & aliorum codices NEU habeant, non NEC; quid moramur iis auſcultare:

Grata ſume manu, NEU *dulcia differ in annum.*

2. CON-

EPISTOLA XII.

AD ICCIUM.

FRUCTIBUS Agrippae Siculis, quos colligis, Icci,
Si recte frueris; non eſt ut copia major
Ab Jove donari poſſit tibi. tolle querelas:
Pauper enim non eſt, cui rerum ſuppetit uſus.
Si ventri bene, ſi lateri eſt, pedibuſque tuis; nil
Divitiae poterunt regales addere majus.
Si forte in medio poſitorum abſtemius, herbis
Vivis & urtica; ſic vives protenus, ut te
Confeſtim liquidus fortunae rivus inauret:
Vel quia naturam mutare pecunia neſcit,
Vel quia cuncta putas una virtute minora.
Miramur, ſi Democriti pecus edit agellos
Cultaque, dum peregre eſt animus ſine corpore velox?
Cum tu inter ſcabiem tantam & contagia lucri
Nil parvum ſapias, & adhuc ſublimia cures:
Quae mare conpeſcant cauſſae: quid temperet annum:
Stellae ſponte ſua, juſſaene vagentur & errent:
Quid premat obſcurum lunae, quid proferat orbem:
Quid velit & poſſit rerum concordia diſcors:
Empedocles, an Stertinium deliret acumen.
Verum ſeu piſcis, ſeu porrum & caepe trucidas,
Utere Pompeio Groſpho; &, ſi quid petet, ultro
Defer: nil Groſphus niſi verum orabit & aequum.

Vilis

9. CONFERTIM LIQUIDUS FORTUNAE RIVUS INAURET] Membranae omnes ubique LIQUIDUS. Eutyches tamen vetus Grammaticus p. 2160. *Ab aurum*, ait, *Inauro.* Horat. *ut te Confeſtim* LARGUS *fortunae rivus inauret.* Non placet.

Vilis amicorum eſt annona, bonis ubi quid deeſt.
Ne tamen ignores, quo ſit Romana loco res:
Cantaber Agrippae, Claudî virtute Neronis
Armenius cecidit: jus imperiumque Phraates
Caeſaris accepit, genibus minor. aurea fruges
Italiae pleno defundit Copia cornu.

EPISTOLA XIII.

AD VINIUM.

Ut proficiſcentem docui te ſaepe diuque,
Auguſto reddes ſignata volumina, Vini;
Si validus, ſi laetus erit, ſi denique poſcet:
Ne ſtudio noſtri pecces, odiumque libellis
Sedulus inportes, opera vehemente miniſter.

Si

v. 29. Vulg. DIFFUDIT.

29. ITALIAE PLENO DIFFUNDIT COPIA CORNU] Variant hic libri, alii *diffudit*, alii, *diffundit*, *defundit*, *defudit*. Ex poſtremis his alterutrum probamus: ſi *Defudit* cum Voſſiano & Leidenſi legeris, poſt meſſem ſcripta erit Epiſtola; ſi *defundit* cum Blandiniis & Reginenſi, ipſo meſſis tempore.

2. SIGNATA VOLUMINA, VINNI] Repone VINI, ut recte adnotavit Torrentius; *Vinius* enim Romanae familiae nomen; non *Vinnius*. Tacitus in Hiſtoriis paſſim, *Titus Vinius*; & Suetonius in Galba, c. 14. Gruterus in Inſcriptionum opere p. 189. SER. GALBA. II. T. VINIO. COS. Vide Panvinium ad Faſtos ann. MDCCCXXII.

6. SI TE FORTE MEAE GRAVIS URET SARCINA CHARTAE] Henricus Stephanus ex libro ſcripto profert, URGET; atque ita unus codex Pulmanni, & alter Coll. Trinitatis pro varia lectione. Haud male ſane dixeris, *Sarcina urget:* ut Plautus Poenulo IV, 2. *At* onus urget. *At tu appone, & reſpice ad me. Fecero.* Ovid. Faſt. IV, 515.

Reſtitit & ſenior, quamvis onus urget; *& orat*
Tecta ſuae ſubeat quantulacumque caſae.

Placet tamen communis fere omnium membranarum lectio, URET: utpote figuratior & ποιητικωτέρα: quam & firmat Priſcianus p. 1132. Horat. *Si te forte meae gravis* uret *ſarcina chartae?* ubi quattuor mihi inſpecti codices URAT; ut & hic habet Codex Coll. Trin. quod ab *urget* magis abſcedit. Livius XXXVI, 25. *Aetolos propter paucitatem eoſdem dies noctesque aſſiduo labore urente:* ubi liber Sigonii *urgente*. Nimirum ea vocabula ſollemniter a Librariis confunduntur, de quo conſule Nic. Heinſium ad Amor. Ovidii I, 2.

8. CLITELLAS FERUS IMPINGAS] Nic. Heinſius in libri ſui ora. *Alii*, inquit, Feſſus. *Forte*, SERO. Videtur eo inductus, quod Aſini ſint *tardi*. Sed nollem hoc viro ſagaciſſimo excidiſſe. Cum enim *ferus* dicit Noſter, eo ipſo ad Aſinae cognomen alludit: *Ferus* enim de aſino recte dicitur; ut alibi de equo, & cervo. Commodiſſime autem junguntur *Ferus impingas:* nimirum id Vinium hortatur & monet, ne libellos intempeſtive & importune Auguſto porrigat, quaſi abjicere velle videatur; ſed commodo tempore, & verecunde, & rogatus denique ei tradat. Ceterum Loſcheri editio & Veneta anni 1490. FESSUS quidem habent; ſed nimis abſurde. In omnibus membranis FERUS, & ſic Priſciani codices quattuor loco jam citato. p. 1132.

12. SIC POSITUM SERVABIS ONUS] Daniel Heinſius pro ſolita ſua infelicitate, *Poſtulat*, inquit, *lepor poëtae, qui eſt incredibilis in hac Epiſtola, reſcribi*,

SEPOSITUM *ſervabis onus.*

quod

Si te forte meae gravis uret ſarcina chartae;
Abjicito potius, quam quo perferre juberis
Clitellas ferus inpingas, Aſinaeque paternum
Cognomen vertas in riſum, & fabula fias.
Viribus uteris per clivos, flumina, lamas.
Victor propoſiti ſimul ac perveneris illuc,
Sic poſitum ſervabis onus: ne forte ſub ala
Faſciculum portes librorum, ut ruſticus agnum,
Ut vinoſa glomus furtivae Pyrrhia lanae,
Ut cum pileolo ſoleas conviva tribulis.
Neu volgo narres te ſudaviſſe ferendo
Carmina, quae poſſint oculos auriſque morari
Caeſaris, oratus multa prece, nitere. porro
Vade, vale: cave ne titubes, mandataque frangas.

v. 14. Vulg. GLOMOS. 16. NE.

EPI-

quod & temere in textum receptum editiones nonnullas infecit. Non enim advertit vir cetera egregius leporem hujus dictionis, *Sic poſitum ſervabis onus:* quem tamen ex Martiale diſcere potuit, qui Epig. V, 6. Parthenium rogat, ut Domitiano libellum velit tradere; eodem prorſus modo, quo Noſter hic Vinium,

Nec porrexeris iſta, ſed teneto
SIC, *tamquam nihil offeras agaſque.*
Si novi dominum novem ſororum,
Ultro *purpureum* petet *libellum.*

Ubi omnia plane gemina vides, ut ex Horatio petita jure videantur. *Sic teneto*; ut Noſter, *Sic poſitum ſervate: Ultro petet*; ut Noſter, *ſi denique poſcet.* Ceterum & alias *ſic poſitum* non raro occurrit. Noſter Serm. I, 2, 106.

Leporem venator ut alta
In nive ſectetur, poſitum ſic *tangere nolit.*

Virgil. Eclog. II.

Sic poſitae *quoniam ſuaves miſcetis odores.*

Georg. IV, 203. Sic poſitum *in clauſo linquunt.* Aen. II. 644.

Sic o ſic poſitum *adfati diſcedite corpus.*

14. UT VINOSA GLOMOS] Codices in diverſa abeunt, hi *globos*, illi *glomos*, alii *glomus*, unus Fabricii *glomen.* Tu, ſi ſapis, tertium ex his elige, & reſcribe,

Ut vinoſa GLOMUS *furtivae Pyrrhia lanae.*

Ita Blandinius Cruquii, Reginenſis, & Markianus. *Glomus* enim *glomeris* neutro eſt genere, unde *glomero* &c. Lucret. I, 360.

Nam ſi tantundem eſt in lanae glomere, *quantum*
Corporis in plumbo eſt, tantundem pendere par eſt.

Plin. Hiſt. XXXVI, 13. *Labyrinthum extricaberis, quo ſiquis improperet ſine* glomere *lini, exitum invenire nequeat.* Aiunt quidem & *glomus glomeris* dici, & *glomus glomi*; ſed nullo auctore idoneo; ſi hunc ipſum locum, de quo quaeſtio eſt, excipias. Priſcianus lib. V. p. 658. *Neutra quaedam ſolebant etiam maſculino genere proferre, vel e contrario, ut hic & hoc guttur, murmur, hic & hoc globus, quod etiam hoc glomus hujus glomeris dicitur, hic fretus & dorſus pro hoc fretum & dorſum.* Ubi hoc vult Priſcianus, *Hic globus* dici, & *Hoc glomus:* nimirum idem eſſe utrumque credidit B mutato in M: Ita lib. I. p. 559. B *tranſit in* M, *ut ſubmitto, ſummitto, globus glomus.* Unde igitur nobis *glomos lanae?* Satis profecto erit Pyrrhiae, ſi unum furtivae lanae glomus ſub ala recondat: ex pluribus enim hoc vel illud excidet, & furti eam manifeſto arguet.

16. NE VULGO NARRES] Zulichemianus & alius NEC; ſed recte codex Galeanus, NEU *vulgo narres.*

EPISTOLA XIV.

AD VILLICUM.

VILLICE ſilvarum & mihi me reddentis agelli,
Quem tu faſtidis habitatum quinque focis, &
Quinque bonos ſolitum Variam dimittere Patres;
Certemus, ſpinas animone ego fortius, an tu
Evellas agro; & melior ſit Horatius, an res.
Me quamvis Lamiae pietas & cura moratur
Fratrem maerentis, rapto de fratre dolentis
Inſolabiliter; tamen iſtuc mens animuſque
Fert, & avet ſpatiis obſtantia rumpere clauſtra.
Rure ego viventem, tu dicis in Urbe beatum.
Cui placet alterius, ſua nimirum eſt odio ſors.
Stultus uterque locum inmeritum cauſſatur inique.
In culpa eſt animus, qui ſe non effugit umquam.
Tu mediaſtinus tacita prece rura petebas:
Nunc Urbem & ludos & balnea villicus optas.

Me

v. 9. Vulg. AMAT.

1. VILICE SILVARUM ET MIHI ME REDDENTIS AGELLI] Barthius Adverſ. XV, 3. ex vetuſtiſſimo, ut ait, codice reſcribit,

mihi me REDIMENTIS *agelli.*

Perperam: nam recepta lectio longe elegantior eſt. Noſter Epiſt. I, 18. v. 101.

Quid minuat curas, quid te tibi reddat *amicum.*

& contra Carm. IV, 13.

Quae me ſurpuerat mihi.

Seneca de Brevitate vitae c. VIII. *Nemo reſtituet annos; nemo iterum* te tibi reddet.

5. MELIOR SIT HORATIUS AN RES] Videamus orationis ſeriem;

Certemus, ſpinas animo*ne ego fortius, an tu*
Evellas agro; *& melior ſit* Horatius, *an res.*

Ubi eleganter ſane reponit Daniel Heinſius,

melior ſit Horatius, an RUS.

Quam ei conjecturam ipſa oppoſitorum ratio, *animo & agro, dominus & rus*, facile ſubminiſtrabat. Fallitur tamen, cum receptam lectionem adeo damnat ſpernitque, tamquam quae nullo modo locum tueri poſſit. Utraque enim proba eſt & commoda; ut quae melior ſit vix poſſis dijudicare. Digeſt. IV, 4, 39. *Vendentibus curatoribus minoris* fundum, *emptor extitit Lucius Titius, & ſex fere annis poſſedit, & longe longeque* REM MELIOREM *fecit.* Ubi vides ipſa Flacci verba *meliorem rem* de fundo itidem dici, ut hic de agro. Velleius Paterculus, II, 68. *Quippe pejor illi* res *familiaris*, *quam* mens *erat.* Et mox, 91. *Nec melior illi* res *familiaris quam* mens *feret.* Contra, Heinſianum illud *Rus* ex Sidonio Apollinari Epiſt. VIII, 4. firmari videtur: *Ubi ipſe*, inquit, *dum non minus ſtilo quam vomeri incumbis; difficile diſcernitur, domini pluſne ſit cultum* RUS *an* INGENIUM. Quid? non videtur tibi Sidonius hunc ipſum Flacci locum tum in animo habuiſſe? *Rus* autem accipies, non *agrum* tantummodo, ſed & hortum, ſilvas, villam, jumenta, pecora, inſtrumenta ruſtica, omnia denique quae ad villici cu-

Me conſtare mihi ſcis; & diſcedere triſtem,
Quandocumque trahunt inviſa negotia Romam.
Non eadem miramur: eo diſconvenit inter
Meque & te. nam quae deſerta & inhoſpita teſqua
Credis, amoena vocat mecum qui ſentit; & odit
Quae tu pulchra putas. fornix tibi & uncta popina
Incutiunt Urbis deſiderium, video; & quod
Angulus iſte feret piper & tus ocius uva;
Nec vicina ſubeſt vinum praebere taberna
Quae poſſit tibi; nec meretrix tibicina, cujus
Ad ſtrepitum ſalias terrae gravis: & tamen urgues
Jampridem non tacta ligonibus arva, bovemque
Disjunctum curas, & ſtrictis frondibus exples:
Addit opus pigro rivus, ſi decidit imber,
Multa mole docendus aprico parcere prato.
Nunc age, quid noſtrum concentum dividat, audi.
Quem tenues decuere togae nitidique capilli,
Quem ſcis inmunem Cinarae placuiſſe rapaci,
Quem bibulum liquidi media de luce Falerni,

Cena

curam pertinebant. *Melior* dominus, an *rus*; ut Terent. Heaut. I, 1.

agrum *in his regionibus*
Meliorem, *neque preti majeris nemo habet.*

Seneca de vita beata, c. XVII. *Quare* cultius rus *tibi eſt, quam naturalis uſus deſiderat?* Quidni autem de *rure*, quod tantopere diligebat, hic verba faceret Horatius? Scis, opinor, iſta; *O rus, quando ego te aſpiciam? Rure meo quidvis poſſum perferre patique.* Nolim tamen receptae lectioni dicam impingere, ſine codicis alicujus teſtimonio.

9. FERT ET AMAT SPATIIS OBSTANTIA RUMPERE CLAUSTRA] *Amat* hic accipiendum eſt *cupit*; ut ipſa flagitat ſententia. Verum *amat rumpere* aliud quid potius ſignificaverit, ut Carm. III, 15.

Aurum per medios ire ſatellites,
Et perrumpere amat *ſaxa*;

hoc eſt, *ſolet*, φιλεῖ. Vide nos ad Serm. I, 4. v. 87. Quamobrem, ne aliud auctor in mente habeat, aliud verbis dicat, nos cum bona Librariorum venia ſic locum reſtituemus:

tamen iſtuc mens animuſque
Fert, & AVET *ſpatiis obſtantia rumpere clauſtra.*

Catullus Epig. XLVII.

Jam mens praetrepidans avet *vagari.*

Lucret. II, 265.

Nonne vides etiam, patefactis tempore puncto
Carceribus, non poſſe tamen prorumpere *equorum*
Vim cupidam tam deſubito, quam mens avet *ipſa.*

Cicero Philip. V, 5. Avet animus *apud conſilium illud pro reo dicere.* Arnob. lib. V. Avet animus *ſcire, quibus ſitis eloquiis tam periculoſa negotia defenſuri.* Ceterum fruſtra Barthius Adverſ. XV, 3. ex vetuſto ſuo codice laudat,

tamen iſtuc mens ME *animuſque*
Fert.

Quid? ne illud quidem ex diſcipulorum cathedris in mentem veniſſe, *In nova fert animus?*

Cena brevis juvat, & prope rivum ſomnus in herba.
Nec luſiſſe pudet, ſed non incidere ludum.
Non iſtic obliquo oculo mea commoda quiſquam
Limat, non odio obſcuro morſuque venenat:
Rident vicini glebas & ſaxa moventem.
Cum ſervis tu urbana diaria rodere mavis.
Horum tu in numerum voto ruis: invidet uſum
Lignorum & pecoris tibi calo argutus & horti.
Optat ephippia bos: piger optat arare caballus.
Quam ſcit uterque libens, cenſebo, exerceat artem.

EPISTOLA XV.

AD C. NUMONIUM VALAM.

QUAE ſit hiems Veliae, quod caelum, Vala, Salerni,
Quorum hominum regio, & qualis via: (nam mihi Baias
Muſa

v. 40. Vulg. Tu *abeſt.*

40. CUM SERVIS URBANA DIARIA RODERE MAVIS] Repone, ut diſtinctius & efficacius procedat comparatio,

Cum ſervis TU *urbana diaria rodere mavis.*

Vide quae diximus ad Serm. II, 3. v. 212. & 234.

43. OPTAT EPHIPPIA BOS] In verſiculo iſto,

Optat ephippia bos piger: optat arare caballus,

dilogia eſt; & ambiguum manet, *pigérne bos*, an *piger caballus* voluerit auctor. Unde in codicibus ſcriptis varie interpungitur: alii cum editis poſt *piger* inſerunt punctum; alii poſt *bos*. Si priores ſequeris, *bos piger* perpetuum erit epitheton, neque quicquam ſententiae addet: immo demet potius, cum ephippia optare ſit impigri magis, quam pigri. At ſi poſterioribus accedis, *piger caballus* e re nata & occaſione dicetur: pigerrimus enim fuerit, qui ephippia detrectet, aratrum & jugum oppetat.

5. SANE MYRTETA RELINQUI] Vetuſtiores codices MURTETA ſcribunt more ſaeculi Horatiani; ad cujus exemplum nos toto opere orthographiam inſtituimus. Ceterum *ſulſura* illa in *murtetis Baiarum* cave cum magnis Interpretibus *aquas ſulſuratas* accipias aut Thermas naturales: ſicca enim ſudatoria erant inſtar Laconicorum. Celſus de his ipſis loquens III, 21. *Maxime*, ait, *utiles* (in hydrope) *naturales & ſiccae ſudationes ſunt, quales ſuper* BAIAS *habemus in* MURTETIS. & iterum clariuſque ibidem c. 17. *Siccus calor eſt & arenae calidae, & laconici, & clibani, & quarundam naturalium ſudationum, ubi a terra profuſus calidus vapor aedificio includitur, ſicut ſuper* BAIAS *in* MURTETIS *habemus.* Murtetorum etiam horum meminit & Martialis III, 58.

Baiana *noſtri villa, Baſſe, Fauſtini,*
Non otioſis ordinata myrtetis,
Sed rure vero barbaroque laetatur.

13. SED EQUI FRENATO EST AURIS IN ORE] Tacent hic interpretes, neque quicquam ex codicibus ſuis proferunt: Videamus tamen locum integrum:

Mutandus locus eſt, & diverſoria nota
Praeteragendus Equus. *Quo tendis? non mihi Baias*
Eſt iter aut Cumas, laeva ſtomachoſus habena
Dicet eques: ſed equi *frenato eſt auris in ore.*

Ubi qui Latine ſciunt, id primum mirabuntur, *equi* caſu genitivo hic efferri: cum caſtigati ſermonis ratio dativum poſtulet: Sed *equo auris eſt in*

Digitized by Google

Muſa ſupervacuas Antonius: & tamen illis
Me facit inviſum, gelida cum perluor unda
Per medium frigus. ſane murteta relinqui,
Dictaque ceſſantem nervis elidere morbum
Sulfura contemni, vicus gemit; invidus aegris,
Qui caput & ſtomachum ſubponere fontibus audent
Cluſinis, Gabioſque petunt & frigida rura.
Mutandus locus eſt, & deverſoria nota
Praeteragendus equus. Quo tendis? non mihi Cumas
Eſt iter aut Baias; laeva ſtomachoſus habena
Dicet eques: ſed equis frenato eſt auris in ore.)
Major utrum populum frumenti copia paſcat;
Collectoſne bibant imbris, puteoſne perennis
Jugis aquae: (nam vina nihil moror illius orae:
Rure meo poſſum quidvis perferre patique:

v. 13. Vulg. Equi. 16. Dulcis.

Ad-

in ore frenato. Ita boni auctores ſemper loquuntur. Plinius: *Cervis vita in confeſſo longa: Equo fere, qui homini, morbi ſunt: Bubus Indicis camelorum altitudo: Tauris minora, quam bubus, cornua.* Hanc igitur labem eluunt codices noſtri optimi Voſſianus, & Reginenſis; quibus accedit & alter recentior: Sic enim exhibent,

Dicet eques: ſed EQUIS *frenato eſt auris in ore.*

Sententioſe hoc dictum eſt; non de hoc tantum equo, ſed de omnibus. Quod cum non animadverterent Librarii, ideo corrumpebant locum, quia ex prioribus verbis de uno equo hic agi exiſtimabant. Inde eſt, quod in Reginenſi S a mala manu pene eraſa conſpicitur.

16. Puteosne perennes Dulcis aquae] In editionibus priſcis olim hic legebatur, JUGIS *aquae*: poſtea magnorum Interpretum juſſu illud *jugis* de ſede ſua dejectum eſt, & in ejus locum eſt adſcitum DULCIS *aquae*. Sane in membranis utrumque viſitur & *jugis* & *dulcis*: ita tamen ut in vetuſtioribus noſtris Leidenſi, Voſſiano, Reginenſi, Zulichemiano *jugis* compareat, alterum non niſi in recentioribus reperiatur. Idem crediderim & de aliorum codicibus dici poſſe. Utros igitur ſequemur? ſine dubio antiquitati id dabimus, ut in veterem locum reſtituamus illud *jugis*;

Collectoſne bibant imbres, puteoſne perennes
JUGIS *aquae.*

Et *jugis aqua* & *jugis puteus* recte dicitur. Noſter Serm. II, 6.

Hortus ubi & tecto vicinus jugis aquae fons.

ubi neſcias *jugiſne aquae* voluerit, an *jugis fons.* Cicero de Nat. Deor. II, 9. *Atque etiam ex* puteis jugibus *aquam calidam trahi.* De Divin. I, 50. *Pherecydes, cum vidiſſet hauſtam aquam de* jugi puteo, *terrae motus dixit inſtare.* & II, 13. *Etiamne futurum eſſe* (terrae motum) aquae jugis *colore praeſentiunt?* At, inquiunt, cum *perennes puteos* dixerat, ſupervacaneum erat addere *jugis aquae.* Concedendum vero eſt hoc poëtis & oratoribus, ut rem verbis orment & amplificent non ita diſſimilis ſignificationis; modo non ſint plane ejuſdem. Ita Cicero, *Perennes & perpetui curſus*; Arnobius, *Perpetuae & juges calamitates.* Quidni igitur & *perennes putei jugis aquae.* Quorſum autem, quod illis tantopere placet, *Dulcis aquae?* Quaſi vero & *collecti imbres* non itidem dulces fuerint? Quaſi puteos aquae *ſalſae & amarae* quiſquam biberit, cui aqua pluvialis ſuppetat?

17. Rure meo quidvis possum perferre patique] Heinſius in libri ſui margine, *Lege Quodvis, ut dixi in Obſervationibus.* Recte quidem & ne-

Digitized by Google

Ad mare cum veni, generoſum & lene requiro,
Quod curas abigat, quod cum ſpe divite manet
In venas animumque meum, quod verba miniſtret,
Quod me Lucanae juvenem commendet amicae.)
Tractus uter pluris lepores, uter educet apros;
Utra magis piſcis & echinos aequora celent;
Pinguis ut inde domum poſſim Phaeaxque reverti:
Scribere te nobis, tibi nos adcredere, par eſt.'
Maenius, ut rebus maternis atque paternis
Fortiter abſumtis urbanus coepit haberi;
Scurra vagus, non qui certum praeſepe teneret;
Inpranſus non qui civem dignoſceret hoſte;

Quae-

neceſſario; ſi ad *vinum* modo ſpectes. *Quodvis* enim *vinum* dicendum erat, non *quidvis*. Sed & *vinum* hic & alia omnia reſpicit; Rure, ait, meo, tam liquido & defaecato ſum animo, ut omnia mihi ſapiant placeantque. Cicero Offic. I, 30. *Itemque alii*, qui quidvis perpetiantur, *cuivis deſerviant, dum quod velint conſequantur.*

30. QUAELIBET IN QUEMVIS OPPROBRIA FINGERE SAEVUS] Heinſius in ora libri, *Forte Stringere.* Ingenioſe quidem. Sed recepta lectio non eſt ſollicitanda. Cicero in Verrem I, 5. *Ut mihi magis timendum ſit, ne multa* crimina *praetermittere, quam nequa* in iſtum fingere *exiſtimer.* Ammianus Marcellinus XVII, 11. *Legimus* in veteres *quoque magnifices duces* vitia criminaque finxiſſe *malignitatem.* Fingere crimen in aliquem, ut, fingere opprobria in quemvis. Deinde & ſaevius atrociuſque eſt fingere opprobria, quam ſtringere; *Stringere* enim & vera opprobria poterit quis, *fingere* non niſi falſa: adde quod eo ipſo quo fingit, itidem & ſtringit.

31. QUICQUID QUAESIERAT, VENTRI DONABAT AVARO] Haeſit illud *donabat* ex editionibus primis, quae ſic dederunt. At Membranae, praeſertim vetuſtiores, aliud crepant; ex noſtris quidem Voſſianus, Leidenſis, Reginenſis cum aliis pluribus DONARAT. Lege unius literae mutatione,

Quicquid quaeſierat, ventri DONARET *avaro.*

Continuatur ſcilicet orationis ſeries, *Qui non* teneret *certum praeſepe; non civem hoſte* dignoſceret; *quicquid quaeſierat, ventri* donaret.

38. DICERET URENDOS CORRECTUS BESTIUS] Locus, qualis hodie circumfertur, obſcurus & perdifficilis:

Hic ubi nequitiae fauteribus & timidis nil
Aut paullum abſtulerat, patinas cenabat omaſi
Vilis & agninae, tribus urſis quod ſatis eſſet,
Scilicet ut ventres lamna candente nepotum
Diceret urendos correctus Beſtius.

Ubi editiones priſcae habent, CORREPTUS *Beſtius*, ut & codices aliquot: ſed CORRECTUS plures & meliores. Qui pro *Beſtio Maenium* hic ſubſtituerunt; & ſententiam peſſundant, & a ſcriptis omnibus recedunt. Ordo autem orationis hujuſmodi eſt: *Hic Maenius, ubi nihil uncti & opipari habuit, vilibus cibis ſe avide implebat; ſcilicet ut diceret* (Maenius) *nepotum ventres lamna candente urendos eſſe*, CORRECTUS BESTIUS. Sine dubio illud *diceret* a nominativo *Maenius* regitur; quod & ſententiae indoles & orationis tenor omnino poſtulant. Quippe ſi alio modo conſtruxeris, *Scilicet ut Beſtius diceret nepotum ventres*, &c. & orationi vim facies, & ſententiae meras tenebras offundes. Cur enim tum maxime Beſtius ille in nepotes declamaret, cum Maenius minime nepotem ageret, vulgari cibo contentus? Hoc plane intempeſtivum & ineptum. Ergo *Maenius* ipſe, cum nepotes puniendos diceret, per epexegeſin, nominatur *Beſtius*; ſicuti cum aliquem appellamus *tertium Catonem, Achillem alterum.* Vellejus Paterc. II, 18. *Mithridates, ſemper animo maximus, conſiliis dux, miles manu, odio in Romanos* Hannibal. Quo poſito, ſcire aveo quid ſibi velit aut poſſit illud CORRECTUS? Nihil inde extuderis,

quod

Digitized by Google

Quaelibet in quemvis opprobria fingere ſaevus;
Pernicies & tempeſtas barathrumque macelli,
Quicquid quaeſierat, ventri donaret avaro:
Hic, ubi nequitiae fautoribus & timidis nil
Aut paullum abſtulerat, patinas cenabat omaſi,
Vilis & agninae; tribus urſis quod ſatis eſſet:
Scilicet ut ventres lamna candente nepotum
Diceret urendos corrector Beſtius. idem
Si quid erat nactus praedae majoris; ubi omne
Verterat in fumum & cinerem, Non hercule miror,
Aiebat, ſi qui comedunt bona: cum ſit obeſo
Nil melius turdo, nil volva pulchrius ampla.

v. 32. Vulg. DONABAT. 37. CORRECTUS. 38. QUICQUID.

Ni-

quod cum verbis adjunctis quadret aut quoquo modo congruat; ut vel ex ineptis & prorſus abſurdis Interpretum opinationibus erit videre. Repone ergo non magna mutatione;

Scilicet ut ventres lamna candente nepotum
Diceret urendos, CORRECTOR *Beſtius.*

Ita in antiquiſſimo, ut ait, codice Lambinus reperit: & quaſi per tranſennam veritatem hujus lectionis agnovit; eo ſolo infelix, quod dum pro Beſtio *Maenium* cum vitioſis editionibus obtrudit, totam ſententiam ponere non potuit. Nihil autem feſtivius & urbanius hac lectione. Maenius, cum prae inopia nepotari ipſe non potuit, in cenas nepotum acriter elatrat, tamquam alter *corrector Beſtius.* Nimirum εἰρωνικῶς & invidioſe *Corrector* dicitur, qui, ut hic Maenius, aut alios caſtigat ipſe ejuſdem culpae reus, de quo Davi illud recte uſurpes, Serm. II, 7.

Tu cum ſis quod ego & fortaſſis nequior, ultro
Inſectere, velut melior?

aut qui id in aliis reprehendit, quod ipſe prae re domi anguſta imitari non poteſt, in quem verba illa Micionis jure competunt, Adelph. I, 2.

haec ſi neque ego neque tu fecimus,
Non ſiit egeſtas facere nos. tu nunc tibi
Id laudi ducis, quod tum feciſti inopia?
Injurium eſt, nam ſi eſſet unde id fieret,
Faceremus.

Cicero Philip. II, 17. *Jam enim, quoniam criminibus ejus ſatis reſpondi, de ipſo emendatore &* CORRECTORE *noſtro quaedam dicenda ſunt.* In Oratore c. 56. *Sed tamen hic* corrector, *in eo ipſo loco, quo reprehendit, immittit imprudens ipſe ſenarium.* Pro C. Balbo. c. 8. *O praeclarum interpretem juris, auctorem antiquitatis,* correctorem atque emendatorem *noſtrae civitatis.* Plin. Ep. V, 21. *Invenimus qui curva* corrigeret. *Quid? ante hunc Praetores non fuerunt? quis autem hic eſt, qui* emendet *publicos mores?* Terent. Adelph. IV, 7.

Corrector! *nempe tua arte viginti minae*
Periere.

Caeterum *Beſtium* illum oportet fuiſſe notum hominem, antiquae frugalitatis, aut ſaltem ſeveritatis fictae, qui, ut ille ait, *in mores, in luxum, & prandia regum* frequenter & libere intonaret. Atque hinc, opinor, Beſtii nomen correctori ejuſmodi imponit Perſius Sat. VI, 37.

Tune bona incolumis minuas? & BESTIUS *urget*
Doctores Graios: Ita fit, poſtquam ſapere urbi
Cum pipere & palmis venit hoc veſtrum maris expers;
Foeniſecae craſſo vitiarunt unguine pultes.

ubi *venit hoc veſtrum* reſcripſimus ex codice antiquo; cum perperam in vulgatis feratur, *Venit noſtrum hoc.*

38. IDEM, QUICQUID ERAT NACTUS PRAEDAE MAJORIS] Et in editis omnibus & in membranis pleriſque QUICQUID. At codices aliquot Torrentii habent,

SI QUID *erat nactus praedae majoris.*

Rectiſſime: hoc enim & juſtius vulgato eſt, & ſignificantius. *Si forte majoris praedae quid nactus erat*; quo oſtenditur, tam largam fortunam & rarius & difficilius ei obtigiſſe.

3. Po-

Nimirum hic ego ſum: nam tuta & parvula laudo,
Cum res deficiunt; ſatis inter vilia fortis:
Verum ubi quid melius contingit & unctius; idem
Vos ſapere & ſolos aio bene vivere, quorum
Conſpicitur nitidis fundata pecunia villis.

EPISTOLA XVI.

AD QUINTIUM.

Ne perconteris, fundus meus, optime Quinti,
Arvo paſcat herum, an baccis opulentet olivae,
Pomiſne, an pratis, an amicta vitibus ulmo;
Scribetur tibi forma loquaciter & ſitus agri.
Continui montes; ni diſſocientur opaca
Valle: ſed ut veniens dextrum latus aſpiciat Sol,

v. 3. Vulg. ET pratis.

Lae-

3. POMISNE ET PRATIS] Illud ET editiones omnes obſedit, ex Veneta & Loſcheriana tractum. Sed corrige ex tribus codicibus Cruquii, totidem Torrentii, Pulmanni uno, alteroque Berſmanni, & ex noſtris aliquot,

Pomiſne, AN *pratis, an amicta vitibus ulmo.*

Pomaria quippe & *prata* ſunt diverſa agri genera, & proinde non erant copulanda per ET, ſed per AN disjungenda: quod & Cruquius Torrentiusque recte animadverterunt. AN autem geminatur, ut ſaepe alibi. Epod. VII.

Furorne coecos, an *rapit vis acrior*,
An *culpa? reſponſum date.*

Epiſt. I, 3.

Thraca ne *vos Hebruſque nivali compede vinctus,*
An *freta vicinas inter currentia terras*,
An *pingues Aſiae campi colleſque morantur?*

Epiſt. I, 11.

Cunctane prae campo & Tiberino flumine ſordent,
An *venit in votum Attalicis ex urbibus una*,
An *Lebedum laudas, odio maris atque viarum?*

Epiſt. I. 18.

Quid pure tranquillet, honos, an *dulce lucellum*,
An *ſecretum iter, & fallentis ſemita vitae?*

7. LAEVUM DISCEDENS] Ita praeferunt Editiones, praeter Loſcherianam quae DESCENDENS exhibet; cui aſtipulantur libri aliquot ſcripti, tam noſtri, quam aliorum. Repone,

——— *ſed ut veniens dextrum latus aſpiciat Sol*,
Laevum DECEDENS *curru fugiente vaporet.*

Virgil. Georg. IV, 466.

Te veniente *die, te* decedente *canebat.*

Eclog. II, 67.

Et Sol *creſcentes* decedens *duplicat umbras.*

Georg. I, 222.

Gnoſſiaque ardentis decedat *ſtella coronae.*

Noſter Epiſt. I, 6.

Hunc ſolem, & ſtellas, & decedentia *certis*
Tempora momentis.

Lactantius, VI, 2. *Quibus aut eſurientibus opus eſt cibo, aut ſitientibus potu, aut veſte algentibus, aut cum* ſol deceſſerit, *lumine.* Tria illa, *diſcedere, decedere, deſcendere* paſſim a Librariis permutantur.

8. QUID SI RUBICUNDA BENIGNE] Ita jam a primis uſque editionibus hic locus praefertur;

——— *quid ſi rubicunda* benigne
Corna vepres & pruna ferant, *ſi quercus & ilex*
Multa fruge pecus, multa dominum juvet *umbra?*

Et quidem facile ferri poſſet recepta haec lectio; niſi aliam & meliorem ſuppeditarent veteres membranae. Principio, codex Leidenſis clare habet BENIGNAE, ut & a prima manu Reginenſis: At unus Pulmanni, tres Cruquii, unus Markii, alter-

Digitized by Google

Laevum decedens curru fugiente vaporet.
Temperiem laudes. quid, ſi rubicunda benigni
Corna vepres & pruna ferunt? ſi quercus & ilex
Multa fruge pecus, multa dominum juvat umbra?
Dicas adductum propius frondere Tarentum.
Fons etiam rivo dare nomen idoneus, ut nec
Frigidior Thracam nec purior ambiat Hebrus,
Infirmo capiti fluit utilis, utilis alvo.
Hae latebrae dulces, & (jam ſi credis) amoenae,
Incolumem tibi me praeſtant Septembribus horis.
Tu recte vivis, ſi curas eſſe quod audis.
Jactamus jampridem omnis te Roma beatum:
Sed vereor, ne cui de te plus quam tibi credas;
Neve putes alium ſapiente bonoque beatum:
Neu, ſi te populus ſanum recteque valentem

v. 8. Vulg. BENIGNE. 9. FERANT. 10. JUVET. 15. ETIAM (ſi credis)

alterque Voſſii, cum Petrenſi & Regiae Societatis, BENIGNI. Sane adjectivum hic elegantius quid & ποιητικώτερον in ſe habere, quam adverbium, facile pronunciabunt harum rerum periti. Sic Ovidius Amor. I, 10.

Praebeat Alcinoi poma benignus *ager.*

Tibullus, III, 3.

Et magnas meſſes terra benigna *daret.*

Plinius Hiſt. XVIII, 1. *Quaeque alia praeter arbores aut frutices* benigna tellure *proveniunt.* Ita & hic *benigni vepres ferant*; non *benigne ferant.* Ceterum utrumvis recte habet; ſeu *benignae* mavis, ſive *benigni*: nam *vepres* utriuſque generis eſſe & veterum Grammaticorum decreta & ſcriptorum loca declarant: Lucret. IV, 60.

— *nam ſaepe videmus*
Illorum ſpoliis vepres *volitantibus* auctas.

Virgil. Georg. III, 444.

& hirſuti *ſecuerunt corpora* vepres.

Aen. VIII, 645.

& ſparſi *rorabant ſanguine* vepres.

Maſculinum autem hic praetulimus, cum ob plurium codicum conſenſum, tum ob Virgilii auctoritatem. Porro codex Petrenſis & alter e Collegio Trinitatis JUVAT clare exhibent, non *juvet.* Recte: modo & legas FERUNT pro *ferant*:

quid ſi rubicunda benigni
Corna vepres & pruna ferunt? *&c.*

Noſter Carm. III, 9.

Quid ſi *priſca* redit *Venus?*

& Serm. II, 7.

quid ſi *me ſtultior ipſo*
Quingentis empto drachmis deprenderis?

Terent. Heaut. IV, 3.

Quid ſi redeo *ad illos qui aiunt*, Quid ſi *nunc caelum* ruat?

Modus indicativus in hac phraſi eſt oratio affirmantis; ſubjunctivus optantis tantum vel metuentis: iſte igitur cum loci hujus ſententia melius congruit.

15. ETIAM (SI CREDIS) AMOENAE] Languet profecto ſententia, ut vulgo locus hic concipitur:

Hae latebrae dulces, etiam (ſi credis) amoenae.

Quid enim, aut quantillum intereſt, inter *dulce* & *amoenum*; ut de priore Noſter facile ſe apud amicum fidem inventurum ſperet, de altero dubitet? Sed erigetur & ſana erit; ſi, nulla litera mutata, ſic verba interpunxeris,

Hae latebrae dulces & (jam ſi credis) amoenae.

Si *iam* credis dulces eſſe & amoenas; poſtquam ſcilicet, ut pollicitus ſum,

Deſcripta eſt tibi forma loquaciter & ſitus agri.

Dictitet, occultam febrem ſub tempus edendi
Diſſimules; donec manibus tremor incidat unctis.
Stultorum incurata pudor malus ulcera celat.
Si quis bella tibi terra pugnata marique
Dicat, & his verbis vacuas permulceat auris;
TENE magis ſalvum populus velit, an populum tu,
Servet in ambiguo, qui conſulit & tibi & Urbi,
Juppiter; Auguſti laudes agnoſcere poſſis.
Cum pateris ſapiens emendatuſque vocari;
Reſpondeſne tuo, dic ſodes, nomine? nempe:

Vir

36. IDEM SI CLAMET FUREM] Nullus, quod ſciam, Interpretum filum & ductum hujus orationis recte accepit:

Cum pateris ſapiens emendatuſque videri,
Reſpondeſne tuo dic ſodes nomine? nempe.
Vir bonus & prudens dici delector ego ac tu.
Qui dedit hoc hodie, cras ſi volet, auferet: ut ſi
Detulerit faſces indigno, detrahet idem.
Pone, meum eſt; inquit: pono, triſtiſque recedo.
Idem, ſi clamet furem, neget eſſe pudicum,
Contendat laqueo collum preſſiſſe paternum,
Mordear opprobriis falſis mutemque colores.

Ubi hic ordo, haec ſententia eſt: *Qui hodie dedit hoc*, nomen ſc. ſapientis & emendati, mihi indigno: *cras auferet, ſi volet. Pone*, inquit, iſtud nomen, quo tibi adulatus ſum: *meum eſt*, quod eo nomine tibi places. Ego vero *pono*; *& triſtis recedo. Idem* ego, qui falſis prius laudibus criſtas erigebam, *mordear etiam opprobriis falſis, ſi clamet me furem eſſe, impudicum, parricidam.* Ejuſdem enim eſt, *falſo honore juvari*, & *mendaci infamia terreri.* IDEM igitur primae hic perſonae eſt; *Pono triſtiſque recedo: Idem mordear opprobriis falſis.* Ita Noſter paſſim; ut Epiſt. II, 2. v. 104.

Multa fero, ut placem genus irritabile vatum,
Cum ſcribo, & ſupplex populi ſuffragia capto:
Idem, *finitis ſtudiis & mente recepta,*
Obturem *patulas impune legentibus aures.*

& in Arte v. 358.

Quem bis terve bonum cum riſu miror; & idem
Indignor, *quandoque bonus dormitat Homerus.*

Cicero Epiſt. Fam. IV, 4. *Et ego ipſe me non eſſe verborum admodum inopem agnoſco: ſed tamen* idem facile cedo *tuorum ſcriptorum ſubtilitati.* At Interpretes τὸ *Idem* tertiae hic perſonae eſſe arbitrantur, & ultima illa *mutemque colores* per interrogationem efferunt: quo omnis ſententiae vis corrumpitur, & orationis filum interciditur.

38. MUTEMQUE COLORES] Unus & alter ex noſtris recentioribus COLOREM; ut tres Cruquii, quos ſe ſequi profitetur. Sane in hac ſententia Latini ſingularem plerumque numerum adhibent. Plautus Merc. II, 3.

Quid eſt tibi, quod commutatu'ſt color?

Cicero pro Cluentio cap. 19. *Suſpenſus incertuſque vultus, crebra* coloris *mutatio.* Aurelius Victor in Nerva: *Perinde trepidavit, ut* mutato colore, *verbis amiſſis, vix conſiſteret.* Recte tamen ſe habet COLORES, quod in omnibus paullo vetuſtioribus extat. Propertius I, 16.

Quis te cogebat multos *pallere* colores,
Et fletum invitis ducere luminibus?

Lucianus in Eunucho: *Καὶ παντοῖος ἦν, εἰς μυρία τρεπόμενος* ΧΡΩΜΑΤΑ, *καὶ ψυχρῷ τῷ ἱδρῶτι ῥεόμενος.* Significat, non ſemel, ſed crebro pallorem ruboremque ire & redire.

40. QUEM NISI MENDOSUM ET MENDACEM] Quod in priſcis editionibus ſic exhibetur,

Falſus honor juvat, & mendax infamia terret
Quem, niſi mendoſum & mendacem?

vetuſtiores plerique codices ad hunc modum variant,

Quem niſi mendoſum & MEDICANDUM?

Ita quattuor Blandini cum tribus aliis apud Cruquium, ita unus Berſmanni & bini Pulmanniani; ita ex noſtris optimi Leidenſis & Reginenſis. Et Cruquius quidem ſic edidit, ſuorum auctoritate fretus, quem tamen nemo imitari auſus eſt praeter Baxterum noſtratem. Torrentius vero illud *Medicandum, ut inſulſum plane & inſipidum, rejicit.* Quo magis elaborandum eſt nobis, qui Cruquianam quidem lectionem ſequimur, licet alio

pror-

Vir bonus & prudens dici delector ego, ac tu.
Qui dedit hoc hodie, cras, ſi volet, auferet: ut ſi
Detulerit faſcis indigno, detrahet idem.
Pone, meum eſt; inquit: pono, triſtiſque recedo.
Idem, ſi clamet furem, neget eſſe pudicum,
Contendat laqueo collum preſſiſſe paternum,
Mordeat opprobriis falſis, mutemque colores.
Falſus honor juvat, & mendax infamia terret
Quem, niſi mendoſum & medicandum? vir bonus eſt quis?
Qui conſulta Patrum, qui leges juraque ſervat;

v. 40. Vulg. ET MENDACEM.

Quo

proſus modo interpretemur; ut ſententiae noſtrae ratio conſtare, & a poſterorum cavillationibus immunis aetatem ferre poſſit. Quis igitur eſt *medicandus?* is profecto, cui medicina, emendatione, correctione opus eſt. Nam ut *morbi*, ita & *medicinae* vocabulum ad animum transferri ſolet, apud optimos quoſque ſcriptores. Terent. And. v. 1.

Ejus labore atque ejus dolore gnato ut medicarer *tuo.*

Noſter Epiſt. I, 8.

Sed quia mente *minus validus, quam corpore toto*
Nil audire velim, nil diſcere, quod levet aegrum;
Fidis offendar medicis, *iraſcar amicis.*

Seneca Epiſt. L. *Nemo ſe eſſe avarum intelligit, nemo cupidum. Caeci tamen ducem quaerunt, nos ſine duce erramus: & ideo difficulter ad* ſanitatem *pervenimus, quia nos aegrotare neſcimus; nec quaerimus quidem* medicum; *erubeſcimus diſcere bonam mentem.* Ita apud Graecos θεραπεία & θεραπεύεσθαι de mente paſſim uſurpantur. Plutarchus Περὶ Ἀοργησίας p. 806. Ed. Steph. Τὸ τοῦ Μουσωνίου, Δεῖν ἀεὶ θεραπευομένους βιοῦν τοὺς σώζεσθαι μέλλοντας. Marcus Antoninus I, 7. Παρὰ Ῥουστίκου, τὸ λαβεῖν φαντασίαν τοῦ χρήζειν διορθώσεως καὶ θεραπείας τοῦ ἤθους. Ergo hoc vult Horatius: Qui falſo honore delinitur, aut falſa infamia cruciatur; is certe mendoſus eſt, & medicinae indiget; quantumvis ſe ſanum & ab omnibus animi morbis liberum eſſe opinetur. Nihil profecto aptius ad totam orationis ſeriem vel fingi poterit. Sic enim antea dixerat, eadem qua hic tralatione:

Jactamus jampridem omnis te Roma beatum:
Sed vereor, ne cui de te plus quam tibi credas;
Neve putes alium ſapiente bonoque beatum:
Neu, ſi te populus ſanum recteque valentem
Dictitet, occultam febrem *ſub tempus edendi*
Diſſimules; donec manibus tremor incidat unctis.
Stultorum incurata pudor malus ulcera *celat.*

Haec omnia μεταφορικῶς de animi morbis accipienda eſſe quivis videat. Ergo ubi in verſibus ſequentibus quaeſiverat, an amicus ille ſuus & falſis laudibus non delectari, & infamia falſa non concuti didiciſſet, tandem eadem metaphora ſic argumentum claudit,

Falſus honor juvat, & mendax infamia terret
Quem niſi mendoſum & MEDICANDUM?

Si his, inquit, rebus concuteris, morbo utique laboras & *medicandus* es, quantumvis *ſanum te & recte valentem* & populus dictitet, & tu credulus ſic exiſtimes. Noſter Serm. I, 6. v. 65.

Atqui ſi vitiis mediocribus & mea paucis
MENDOSA *eſt natura, alioqui recta.*

& iterum I, 4, 130.

Ex hoc ego SANUS *ab illis*
Perniciem quaecumque ferunt, mediocribus & queis
Ignoſcas vitiis teneor.

Ex his locis inter ſe collatis facile perſpectu eſt, quam vere apteque vocabula illa hic conjungantur, MENDOSUM & MEDICANDUM. Mendoſi ſiquidem ſumus ob *vitia*: & vitia illa *ſanatione* & *medicina* indigent. Omnis itaque mendoſus propterea eſt *medicandus*: at non omnis mendoſus neceſſario eſt *mendax*: poterit enim quis menda ſua cognoſcere & confiteri: ut Noſter loco jam laudato, Serm. I, 4, 130. De qua re vide egregie diſſerentem Senecam De Tranquillitate cap. 1. Quid quod *Medicandum* olim legit Porphyrio Scholiaſtes? *Mendoſum*, inquit, *Vitioſum. Mendacem, hoc eſt, non ſanum.* Ita quidem Georgii Fa-

Quo multae magnaeque ſecantur judice lites;
Quo res ſponſore, & quo cauſſae teſte tenentur.
Sed videt hunc omnis domus & vicinia tota
Introrſus turpem, ſpecioſum pelle decora.
Nec furtum feci, nec fugi; ſi mihi dicit
Servus: Habes pretium; loris non ureris, aio.
Non hominem occidi: Non paſces in cruce corvos.
Sum bonus, & frugi: renuit negitatque Sabellus.
Cautus enim metuit foveam lupus, accipiterque
Suſpectos laqueos, & opertum miluus hamum.
Oderunt peccare boni, virtutis amore:
Tu nihil admittes in te, formidine poenae.
Sit ſpes fallendi, miſcebis ſacra profanis.

v. 43. Vulg. Quo Responsore. 45. Introrsum. 46. Dicat. 49. Negat atque.

Nam

bricii editio praefert: ſed naris eſſe obeſae debet, qui illud *Non ſanum* minime ad *Mendacem*, ſed ad *Medicandum* ſpectare non ſubodoretur. Atque ita clare exhibet Editio Veneta anni MCCCCXC. *Medicandum, hoc eſt, non ſanum.* Valeant itaque, qui *Mendacem* hic ſupponunt, magno ſententiae diſpendio: quamquam in iis eſt Joannes Sariſburienſis vir ſuae aetatis eruditiſſimus, qui ante annos plus quingentos ſic in ſuis codicibus legebat,

Quem niſi mendoſum & mendacem?

ut videbis Policrat. II, 14. nam & ſic ibi codex ſcriptus in Bibliotheca hujus Academiae publica. Sed hujus auctoritati praeponderant & codices qui octingentos annos facile ſuperant, & Scholiaſtes his omnibus prior, &, quod maximum eſt, ipſa ratio & ſeries orationis.

43. Quo responsore] Conſpirant fere in hanc lectionem & noſtri codices & aliorum omnes:

Vir bonus eſt quis?
Qui conſulta patrum, qui leges juraque ſervat;
Quo multae magnaeque ſecantur judice lites;
Quo reſponſore, *& quo cauſſae teſte tenentur.*

Ubi ſi interroges, quis iſte *reſponſor* eſt, reſpondebunt tibi Interpretes *jure conſultum* hic intelligi. Audio: verum, etiamſi *reſponſa prudentum* appellatae fuerint interpretationes juris a conſultis profectae; nego tamen apud ullum ſcriptorem conſultos dici *Reſponſores.* Adde, quod ipſa loci ſententia ab hac interpretatione abhorret. Quaerit enim Flaccus, Quis apud vulgus *vir bonus* audiat? Qui leges, inquit, & jura ſervet, qui teſtis gravis habeatur, qui arbiter litium exceptione major, qui *reſponſor?* Quid, ſodes, *reſponſor?* annon haec ad omne vitae inſtitutum attinent; intra certum aliquod minime coërcenda? an ſoli, an omnes juris prudentiae profeſſores *viri boni* tum habebantur? an excludendi erant ceteri omnes, ſeu Senatores, ſive Equites; ne Populum dicam, & Philoſophos, & noſtrum ipſum Poëtam? Nemone uſquam vir bonus, niſi qui *de jure reſpondere* noverit? Quid ergo? ſolus laboranti loco hic conſuluit codex veterrimus Blandinius, qui hanc lectionem exhibet,

Quo res sponsore, *& quo cauſſae teſte tenentur.*

Rectiſſime: *Quo*, inquit, *ſponſore res tenentur; quo teſte cauſſae.* Cornelius Nepos in Attico: *Ut nullum illa ſtiterit vadimonium ſine Attico: hic* sponsor *omnium* rerum *fuerit.* Ita *ſponſor* & *teſtis* una veniunt apud Cic. de Prov. Conſ. c. 18. *Si denique Cn. Pompeius idem mihi* teſtis *de voluntate Caeſaris, &* ſponſor *eſt illi de mea.* Stultus autem fuerit creditor, qui *ſponſorem* aliquem acceperit, niſi *virum probum* & exiſtimationis integrae. Eleganter Perſius Satira Quinta:

Verterit hunc dominus? momento turbinis exit
Marcus Dama. Papae! Marco ſpondente, *recuſas*
Credere tu nummos? Marco ſub judice *palles?*
Marcus dixit: *ita eſt. adſigna, Marce, tabellas.*
Haec mera libertas: hoc nobis pilea donant.

Ubi

Nam de mille fabae modiis cum ſubripis unum;
Damnum eſt, non facinus, mihi pacto lenius iſto.
Vir bonus, omne forum quem ſpectat & omne tribunal,
Quandocumque Deos vel porco vel bove placat,
Jane pater, clare, clare cum dixit, Apollo:
Labra movet metuens audiri; Pulchra Laverna,
Da mihi fallere, da juſto ſanctoque videri:
Noctem peccatis, & fraudibus objice nubem.
Quî melior ſervo, quî liberior ſit avarus,
In triviis fixum cum ſe demittit ob aſſem,
Non video. nam qui cupiet, metuet quoque: porro
Qui metuens vivit, liber mihi non erit umquam.
Perdidit arma, locum virtutis deſeruit, qui

v. 61. Vulg. JUSTUM SANCTUMQUE.

Sem-

Ubi vides tria illa, quae Horatius memorat, hic recenſeri; *ſponſorem*, *judicem*, *teſtem*. Recte igitur Cruquius ex ſuo codice RES SPONSORE edidit; etſi ante nos nullum ſibi comitem invenerit.

45. INTRORSUM TURPEM] Silent hic Interpretes: ſed veterrimi noſtri Leidenſis, Voſſianus, & a prima manu Reginenſis,

INTRORSUS *turpem*, *ſpecioſum pelle decora.*

Vere ſine dubio & concinne: ne tria verba continua in eandem literam exeant.

46. SI MIHI DICAT] Editi quidem libri, *Dicat*; ſed Reginenſis & Voſſianus cum duobus recentioribus, & Berſmanni tribus, DICIT: codex Regiae Societatis DICET. Lege igitur,

Nec furtum feci, nec fugi; ſi mihi DICIT
Servus: habes pretium; loris non ureris; aio.

Omnino reponendum eſt *Dicit*, ob verbum ſequens *Aio*: ſi enim *Dicat* admiſeris; tum certe ſubjungendum fuerit, non *aio*, ſed modus ſubjunctivus *dicam* vel *dixerim*.

49. RENUIT, NEGAT ATQUE SABELLUS] Vitioſa ſane collocatio τῦ *atque*; & a tam puro poëta furcillis eliminanda. Quod veterrimus Blandinius Cruquii, id quoque a prima manu praetulit optimus Reginenſis,

Sum bonus & frugi: renuit NEGITATQUE *Sabellus.*

Eo frequentativo uſi ſunt Plautus, Lucretius, Cicero, Salluſtius. Neque de lectionis fide dubitandum: etſi id quoque non inelegans ſit, quod codex Berſmanni exhibet,

Renuitque negatque Sabellus.

56. DAMNUM EST NON FACINUS] Codices plerique & typis excuſi,

Damnum eſt, non facinus, mihi pacto lenius iſto.

At Magdalenenſis, cum Excerptis in Bibliotheca Bodleiana,

Damnum eſt, non facinus, pacto mihi lenius iſto.

Quod aliquanto rotundius eſt, & numeroſius.

61. DA JUSTUM SANCTUMQUE VIDERI] Sic editiones veteres, ſic novae pleraeque *juſtum ſanctumque*: at quanto elegantius eſt, quod Cruquius Torrentiuſque dederunt,

Da mihi fallere, da JUSTO SANCTOQUE *videri:*

Ita duo codices apud Canterum Var. Lect. IV, 12. totidem apud Lambinum & Pulmannum, Blandiniorum veterrimus apud Cruquium, cum aliquot Torrentianis. Noſtri vero omnes mendoſe hic accuſativos agnoſcunt. *Da mihi videri juſto*; ut Serm. I, 4. v. 39.

Primum ego me illorum, dederim quibus eſſe poëtis,

Excerpam numero:

Ubi vide quae adnotavimus. Plane hoſpes in his literis ſit, qui hanc lectionem ab auctore eſſe, illam ſcribis librariis deberi, non ſtatim agnoverit.

67. PERDIDIT ARMA, LOCUM VIRTUTIS DESERUIT] Erat, cum hunc locum ſic reſingendum eſſe opinarer,

P.ro-

Semper in augenda feſtinat & obruitur re.
Vendere cum poſſis captivum, occidere noli:
Serviet utiliter: ſine paſcat durus aretque:
Naviget, ac mediis hiemet mercator in undis:
Annonae proſit, portet frumenta penuſque.
Vir bonus & ſapiens audebit dicere, Pentheu
Rector Thebarum, quid me perferre patique
Indignum coges? Adimam bona. Nempe pecus, rem,
Lectos, argentum: tollas licet. In manicis &
Compedibus ſaevo te ſub cuſtode tenebo.
Ipſe Deus, ſimul atque volam, me ſolvet. opinor,
Hoc ſentit; Moriar. mors ultima linea rerum eſt.

EPI-

PRODIDIT *arma, locum virtutis* deſeruit, *qui Semper in augenda feſtinat & obruitur re.*

Quippe memineram *Prodere* & *Deſerere* paſſim apud veteres Scriptores jungi ſolere. Cicero pro Flacco: *Quem ego ſum ſecutus, is me* deſeruit, *&* prodidit. Epiſt. ad Q. Fratrem I, 3. *Amici partim* deſeruerunt *me, partim etiam* prodiderunt. Orat. poſt reditum in Senatu, cap. 4. *Non modo* deſeruerunt, *in cauſſa praeſertim publica & conſulari, ſed* prodiderunt. Ibid. 13. *Ut me & Remp. non modo* deſererent, *ſed etiam hoſtibus reip.* proderent. Et iterum: *Me a magiſtratibus partim oppugnatum, partim* proditum, *partim* derelictum. Pro Domo ſua cap. 1. *Quae in Rep. ab aliis oppreſſa, ab aliis* deſerta, *ab aliis* prodita, *geſta ſunt.* Pro Sextio c. 23. *Nonne ſi meam vitam* deſeruiſſem, *remp.* prodidiſſem? Philip. XI, 9. *At vero ita decernunt, ut liberato Bruto: id enim reſtabat*, ut relicto, deſerto, prodito. De Finibus, III, 19. *Nec magis vituperandus eſt* proditor *patriae; quam communis utilitatis aut ſalutis* deſertor. Caeſar Bello Civili, II, 32. Deſertos *enim ſe ac* proditos *a vobis dicunt.* Livius II, 57. *Rempublicam* prodi *per motum ac* deſeri. Idem XXVI, 13. *Et Hannibal fortes ſocios ſcientes ſe* deſertos *ac* proditos *eſſe.* Seneca de Beneficiis IV, 27. *Quid ergo. Decius mortem timet? Mucius* proditor? *Camillus* deſertor? Ob ſollemnem, inquam, hanc & ubique obviam verborum horum conjunctionem, eo ferebat animus, ut pro *perdidit* ſubſtituerem PRODIDIT. Neque enim Librarios multum morabar, cum probe ſcirem haec vocabula paſſim ab illis confuſa, & plerumque illud in hujus locum temere eſſe inductum: de quo conſule Nic. Heinſium ad Ovidii Faſt. II, 46. & 454. IV, 715. Remed. Amor. 453. Poëta ipſe Faſt. III, 114. de veteribus Romanis loquens, philoſophiae tum ignaris;

Non illi coelo labentia ſigna *movebant,*
Sed ſua: quae magnum prodere *crimen erat.*

Ita fidenter repone ex uno codice apud Heinſium; ceteri omnes *Perdere.* Sic *prodere aquilam*, Caeſar de Bello Gallico, IV, 25. *Deſerite, commilitones, ſi vultis, aquilam, atque hoſtibus* prodite. Veruntamen re attentius penſitata, nunc in ea ſum ſententia, ut vulgatam lectionem minime ſollicitandam cenſeam. *Prodere* enim *ſigna* publica recte dixeris; privata cujuſque *arma* non item; ſed *tradere arma, projicere, abjicere, amittere, perdere.*

Vir-

EPISTOLA XVII.

AD SCAEVAM.

QUAMVIS, Scaeva, ſatis per te tibi conſulis, & ſcis
Quo tandem pacto deceat majoribus uti;
Diſce, docendus adhuc quae cenſet amiculus: ut ſi
Caecus iter monſtrare velit: tamen aſpice, ſi quid
Et nos, quod cures proprium feciſſe, loquamur.
Si te grata quies & primam ſomnus in horam
Delectat; ſi te pulvis ſtrepituſque rotarum,
Si laedet caupona; Ferentinum ire jubebo.
Nam neque divitibus contingunt gaudia ſolis;
Nec vixit male, qui natus morienſque fefellit.
Si prodeſſe tuis, paulloque benignius ipſum
Te tractare voles; accedes ſiccus ad unctum.
Si pranderet olus patienter; regibus uti
Nollet Ariſtippus. Si ſciret regibus uti;
Faſtidiret olus, qui me notat. utrius horum
Verba probes & facta, doce: vel junior, audi

Cur

Virgilius Aen. I, 478.

Parte alia fugiens amiſſis *Troilus* armis.

Modeſtinus Digeſt. XLIX, 16, 3. *Miles qui in bello* arma amiſit, *vel* alienavit, *capite punitur.* Paulus ibidem 14. Arma alienaſſe *grave crimen eſt, & ea culpa deſertioni exaequatur.* Marcellus Digeſt. XLIX, 15, 2. *Non idem in armis juris eſt: quippe nec ſine flagitio* amittuntur: *arma enim poſtliminio reverti negatur, quod turpiter* amittantur. Appuleius Metam. IX. de milite cui ereptus erat gladius: *Nam praeter propriam contumeliam militaris etiam ſacramenti genium ob* amiſſam ſpatham *verebatur.* Plautus Epidico Act. I. Sc. I. v. 28.

—— ubi arma ſunt Stratippocli?
Pol iſta ad hoſtes transfugerunt. Armane?
Et quidem cito.
Quid eſt, Epidice? Perdidit me. Quis?
Ille qui perdidit arma.

3. DISCE DOCENDUS ADHUC] Ineptiſſima interpunctio eſt, quae editiones pleraſque maculat,

Diſce docendus adhuc, quae cenſet amiculus: ut ſi
Caecus iter monſtrare velit.

Tu vero ſic diſtingue,

Diſce, docendus adhuc quae cenſet amiculus:

ubi ordo eſt, Diſce, quae amiculus cenſet ipſe adhuc docendus, ipſe praeceptoris indigens. Conſtat hoc ex verbis ſequentibus, *Ut ſi caecus iter monſtrare velit:* ſed jam alii hoc occuparunt. Ipſe tibi primus indicabo, Auſonium bis haec Flacci verba expreſſiſſe: Praefat. ad Centonem: *Et ſi pateris, ut* doceam docendus ipſe; *Cento quid ſit abſolvam.* & Epiſt. XVII. *Ego te* docebo, docendus adhuc, *ſi eſſem id aetatis ut diſcerem.*

Gggg

20. SPLEN-

Cur ſit Ariſtippi potior ſententia. namque
Mordacem Cynicum ſic eludebat, ut aiunt;
Scurror ego ipſe mihi, populo tu: rectius hoc &
Splendidius multo eſt. equus ut me portet, alat rex,
Officium facio: tu poſcis vilia rerum,
Dante minor; quamvis fers te nullius egentem.
Omnis Ariſtippum decuit color & ſtatus & res,
Tentantem majora, fere praeſentibus aequum:
Contra, quem duplici panno patientia velat,
Mirabor, vitae via ſi converſa decebit.
Alter purpureum non exſpectabit amictum;
Quidlibet indutus celeberrima per loca vadet;
Perſonamque feret non inconcinnus utramque.
Alter Mileti textam cane pejus & angui
Vitabit chlamydem; morietur frigore, ſi non
Rettuleris pannum: refer, & ſine vivat ineptus.
Res gerere & captos oſtendere civibus hoſtis,
Attingit ſolium Jovis & caeleſtia tentat.
Principibus placuiſſe viris, non ultima laus eſt.
Non cuivis homini contingit adire Corinthum.
Sedit, qui timuit ne non ſuccederet: eſto:
Quid? qui pervenit, fecitne viriliter? atqui
Hic eſt, aut nuſquam, quod quaerimus. hic onus horret,

Ut

20. SPLENDIDIUS MULTO EST] Et hic quoque locus in omnibus quot vidi editionibus à prava interpunctione laborat:

Scurror ego ipſe mihi, populo tu: rectius hoc &
Splendidius multo eſt, equus ut me portet, alat rex.
Officium facio: tu poſcis vilia rerum.

Immo tu contra ſic divide orationem; ut τὸ *rectius* ad praecedentia referatur; non, ut vulgo, ad ſequentia:

Scurror ego ipſe mihi, populo tu: rectius hoc &
Splendidius multo eſt. Equus ut me portet, alat rex,
Officium facio: tu poſcis vilia rerum.

Rectius, inquit, *hoc eſt*; ſcurrari ſcil. mihi, quam, quod tu facis, populo. Ego *officium facio, ut equus me portet*, &c. ut grande operae pretium conſequar: *tu* tuis officiis *vilia rerum* captas. At in vulgata illa diſtinctione prava ſunt omnia: neque ſanam inde ſententiam ullo modo exſculpere poteris.

30. CANE PEJUS ET ANGUE] Scripti quidem & excuſi omnes ANGUE hic repraeſentant: at ab auctoris manu aliam ea vox terminationem habuit.

Alter Mileti textam cane pejus & ANGUI
Vitabit chlamydem.

Fidem

Ut parvis animis & parvo corpore majus:
Hic ſubit, & perfert. aut virtus nomen inane eſt,
Aut decus & pretium recte petit experiens vir.
Coram rege ſua de paupertate tacentes
Plus poſcente ferent. diſtat, ſumaſne pudenter,
An rapias. atqui rerum caput hoc erat, hic fons.
Indotata mihi ſoror eſt, paupercula mater,
Et fundus nec vendibilis nec paſcere firmus,
Qui dicit; clamat, Victum date. ſuccinit alter,
Et mihi dividuo findetur munere quadra.
Sed tacitus paſci ſi poſſet corvus, haberet
Plus dapis, & rixae multo minus invidiaeque.
Brundiſium comes aut Surrentum ductus amoenum,
Qui queritur ſalebras & acerbum frigus & imbris,
Aut ciſtam effractam & ſubducta viatica plorat;
Nota refert meretricis acumina, ſaepe catellam,
Saepe periſcelidem raptam ſibi flentis: uti mox
Nulla fides damnis veriſque doloribus adſit.
Nec ſemel inriſus triviis attollere curat
Fracto crure planum. licet illi plurima manet
Lacrima; per ſanctum juratus dicat Oſirin,
Credite, non ludo; crudeles, tollite claudum:
Quaere peregrinum, vicinia rauca reclamat.

v. 43. Vulg. Suo.

EPI-

Fidem tibi faciet Priſcianus p. 766. *Anguis, ab Angue, vel Angui. Horatius in I. Epiſt.*

Alter Mileti textam cane pejus & angui
Vitabit chlamydem.

Sic & quattuor ſcripta Priſciani Exemplaria: ſic alibi in fine verſiculi *angui*, *imbri*, *igni*: Vide quae diximus ad Serm. I, 5. v. 72.

43. Coram rege suo] Vide modo quod omnes ubique editiones prae ſe ferunt,

Coram rege ſuo de paupertate tacentes
Plus poſcente ferent.

Regem hic recte accipies, amicum divitem & potentem. Quid ergo? an nemo coram ejuſmodi rege de paupertate loqui poteſt honeſte? non de aliena paupertate? non ut inopi amico per alterius liberalitatem ſubveniat? periit itaque gratiſſimum officii genus, & utiliſſimus amicitiae fructus. Ego vero vel ex conjectura corrigendum eſſe vidi:

Coram rege sua de paupertate tacentes.

Recte hoc & prudenter praecipit: atque ita poſtea in Codice Petrenſi ſine litura offendi.

EPISTOLA XVIII.

Ad Lollium.

Si bene te novi, metues, liberrime Lolli,
Scurrantis ſpeciem praebere, profeſſus amicum.
Ut matrona meretrici diſpar erit atque
Diſcolor, infido ſcurrae diſtabit amicus.
Eſt huic diverſum vitio vitium prope majus,
Aſperitas agreſtis & inconcinna graviſque:
Quae ſe commendat tonſa cute, dentibus atris;
Dum volt libertas dici mera, veraque virtus.
Virtus eſt medium vitiorum, & utrimque reductum.
Alter in obſequium plus aequo pronus, & imi
Deriſor lecti, ſic nutum divitis horret,
Sic iterat voces, & verba cadentia tollit;
Ut puerum ſaevo credas dictata magiſtro
Reddere, vel partis mimum tractare ſecundas:
Alter rixatur de lana ſaepe caprina, &
Propugnat nugis armatus: Scilicet, ut non

v. 8. Vulg. Mera dici. 15. Et deeſt.

Sit

8. Dum vult libertas] Ita libri typis editi,

Dum vult libertas mera dici, *veraque virtus.*

Sed melius & concinnius omnes ubique membranae,

Dum vult libertas dici mera, *veraque virtus.*

Equidem in plus duodecim ita repperi, ne uno quidem diſſentiente: atque itidem in ſuis Torrentius, Pulmannus, Berſmannus, & in Adverſar. XXXVII, 22. Barthius. Qui autem eruditam habet, quid interſit, facile percipiet.

11. Sic nutum divitis horret, Sic iterat voces] Codex Collegii Trinitatis,

—— *ſic* vultum *divitis horret.*

Utrumque ſane junxit Livius XXXIX, 5. *Suo quemque judicio & homines odiſſe aut diligere, & res probare aut improbare, debere: non pendere ex alterius* vultu ac nutu, *nec alieni momentis animi circumagi.* Praeſtat tamen nutum retinere cum ceteris codicibus. Cicero Parad. V. *Hereditatis ſpes quid iniquitatis in ſerviendo non ſuſcipit? quem* nutum *locupletis orbi ſenis non obſervas? loquitur ad voluntatem.* Sic & alibi: *Ad voluntatem nutumque; Ad Arbitrium nutumque.* Plutarchus de Educatione Puerorum. Κόλακες, οἱ πρὸς τὸ τῶν πλουσίων ΝΕΥΜΑ ζῶντες; *Aſſentatores, qui* ad nutum divitum *vivunt.* Porro pro iterat voces, quod in membranis omnibus reperi, Barthius ex vetuſtiſſimo, ut narrat, codice Adverſ. XXXVIII, 22. ſic verba exhibet,

Sic verat *voces, & verba cadentia tollit.*

hoc eſt, ait, *Veras voces eſſe jubet, calculo ſuo veri-*

Digitized by Google

Sit mihi prima fides? &, vere quod placet, ut non
Acriter elatrem? pretium aetas altera ſordet.
Ambigitur quid enim? Caſtor ſciat an Docilis plus;
Brundiſium Minucî melius via ducat, an Appî.
Quem damnoſa Venus, quem praeceps alea nudat,
Gloria quem ſupra vires & veſtit & unguit,
Quem tenet argenti ſitis inportuna fameſque,
Quem paupertatis pudor & fuga; dives amicus,
Saepe decem vitiis inſtructior, odit & horret:
Aut ſi non odit, regit; ac, veluti pia mater,
Plus quam ſe ſapere & virtutibus eſſe priorem
Volt: & ait prope vera; Meae (contendere noli)
Stultitiam patiuntur opes: tibi parvula res eſt:
Arta decet ſanum comitem toga: deſine mecum
Certare: Eutrapelus, cuicumque nocere volebat,
Veſtimenta dabat pretioſa. beatus enim jam
Cum pulchris tunicis ſumet nova conſilia & ſpes;
Dormiet in lucem; ſcorto poſtponet honeſtum
Officium; nummos alienos paſcet; ad imum
Threx erit, aut olitoris aget mercede caballum.

Arca-

rificat. Bellum ſane hominem, qui tam caſco & opico vocabulo poëtam noſtrum impertit. Atqui & apud cinctutos illos *verare* abſolute dictum erat pro *vera dicere*. Gellius XVIII, 2. *Quaeſitum eſt, verbum* Verant, *quod ſignificat* vera dicunt, *quiſnam veterum poëtarum dixerit? — nemo enim commeminerat dictum eſſe a Q. Ennio id verbum in* XIII. *Annalium in iſto verſu,*

— ſatin' vates verant *aetate in agunda?*

Nequeas itaque tranſitive dicere, *verare voces*: ut ne dicam ſententiam ipſam clare τὸ *iterat* flagitare.

15. ALTER RIXATUR DE LANA] Noſtri omnes Codices cum editionibus priſcis,

Alter rixatur de lana ſaepe caprina,
Propugnat nugis armatus.

Quae cum hiulca & inconnexa editores merito offenderent, Muretus ex conjectura dedit,

Alter RIXATOR.

Cruquius ex duobus, ut ait, codd.

Alter RIXATUS.

Nos addita conjunctione, quae in fine verſus, ſi ſalvo ſit metro, facillime ſolet excidere, ſic locum refinximus,

Alter rixatur de lana ſaepe caprina, ET
Propugnat nugis armatus.

Neque enim nomen *Rixator* apud quemquam veterem reperimus; nec *Rixatus* admittere potuimus ſine labe ſententiae; quae, ſi participio opus foret, *Rixans* omnino poſtulat, temporis praeſentis.

37. Ar-

Arcanum neque tu ſcrutaberis illius umquam;
Commiſſumque teges, & vino tortus & ira.
Nec tua laudabis ſtudia, aut aliena reprendes:
Nec, cum venari volet ille, poëmata panges.
Gratia ſic fratrum geminorum Amphionis atque
Zethi diſſiluit; donec ſuſpecta ſevero
Conticuit lyra. fraternis ceſſiſſe putatur
Moribus Amphion: tu cede potentis amici
Lenibus imperiis: quotienſque educet in agros
Aetolis onerata plagis jumenta caneſque;

v. 37. Vulg. Ullius.

Sur-

37. Arcanum neque tu scrutaberis ullius umquam] Ita quidem exhibent omnes ubique editiones: ſed ſi hoc Noſter conſilium dedit viro ut Lollius erat πολιτικῷ, equidem in eo judicium ejus & prudentiam requiro. Quid enim? *Nullius* arcanum ſcrutandum eſſe praecipit? non hoſtis? non inimici? non aemuli? Tantum abeſt, ut hoc ſit vetitum; ut vel ſcelera & adulteria magnorum principum eo nomine excuſari ſoleant, tamquam ratione commiſſa, quo facilius adverſariorum arcana poſſint exquirere. Quare dudum eſt; cum vidi emendandum eſſe,

Arcanum neque tu ſcrutaberis illius *umquam*:

quod poſtea clare expreſſum reperi in Collegii Regalis codice, & a prima manu in Magdalenenſi. *Illius* autem intellige *amici potentis*, Tiberii ſcilicet, in cujus comitatu tum, ut videtur, erat Lollius. Ita mox,

Nec cum venari volet ille, *poëmata panges.*

Hoc ſcilicet Epiſtolae hujus unicum argumentum eſt, praecepta dare Lollio, quibus obtemperans Tiberio gratior & acceptior fieret, & amicitia ejus in rem ſuam uteretur. Huc ſpectant & illa v. 44.

tu cede potentis amici
Lenibus imperiis.

& 73.

Non ancilla tuum jecur ulceret ulla, puerve
Intra marmoreum venerandi *limen* amici.

Recte igitur illius, patroni nempe & domini, arcanum ſcrutari vetat; quippe nihil illo clientum genere magis exoſum eſt, qui clauſa omnia rimantur, &

Scire volunt ſecreta *domus, atque inde timeri.*

46. Aetolis onerata plagis jumenta] Voſſianus codex, *Aethelis*; ſed plurimi habent *Aetholiis* vel *Aetoliis*; ut ubique perperam *Edonis* iidem Librarii dederunt pro *Edoni*. Hinc arrepta occaſione, vir ſummus Janus Ulitius ad Gratium p. 104. hunc locum ſic emendatum ibat;

quotieſque educet in agros
Aeoliis *onerata plagis jumenta, caneſque.*

Aeolias autem *plagas* Cumanas explicat, ex Plinio Hiſt. XIX, 1. & Gratio v. 35. de Lino Cumano;

Optima Cinyphiae, nequid cunctere, paludes
Lina dabunt: bonus Aeoliae *de valle Sibyllae*
Faetus, & aprico Tuſcorum ſtupea campo
Meſſis.

Ubi revocanda eſt obiter editionum priorum lectio, quam, dum corrigere ſtudet, corrupit inſciens vir egregius;

bonus Aeolia *de valle Sibyllae.*

Aeoliam vallem *Cumas* intellige, quae Aeolenſium colonia. Scymnus Chius;

Κύμη, πρότερον ἣν Χαλκιδεῖς ἀπῴκισαν.
Εἶτ' Αἰολεῖς.

Aeolia Sibyllae valle; ut ſimili plane conſtructione Virgilius,

Et tandem Euboïcis Cumarum *allabitur* oris.
Qualis in Euboïco Bajarum litore *quondam.*

Quod ad Flacci lectionem attinet, durius profecto eſſet *Aeoliis plagis*, quam ut vel Gratii vel Virgilii locis excuſari poſſet: & omnino, ſi quid in nobis judicii eſt, ſimpliciter potius & ſine figura Noſter dixiſſet,

Cumanis *onerata plagis jumenta, caneſque.*

Retinemus igitur *Aetolis*, cum membranis & vetere Scholiaſta, ob Meleagrum & aprum Calydonium.

56. Sub

Surge, & inhumanae ſenium depone Camenae,
Cenes ut pariter pulmenta laboribus emta:
Romanis ſollemne viris opus, utile famae,
Vitaeque, & membris: praeſertim cum valeas, &
Vel curſu ſuperare canem, vel viribus aprum
Poſſis. adde, virilia quod ſpecioſius arma
Non eſt qui tractet. ſcis quo clamore coronae
Proelia ſuſtineas campeſtria: denique ſaevam
Militiam puer & Cantabrica bella tuliſti
Sub duce, qui templis Parthorum ſigna refigit

v. 56. Vulg. REFIXIT.

Nunc

56. SUB DUCE, QUI TEMPLIS PARTHORUM SIGNA REFIXIT] Haeſit haec lectio ex editionibus priſcis; omnes tamen Interpretes in pleriſque codicibus REFIGIT ſe reperiſſe clare teſtati ſunt: ita ſane in veterrimis noſtris extat, Leidenſi, Reginenſi, & Voſſiano. Quid ergo dubitamus, in ſedem priſtinam poſtliminio revocare?

Sub duce, qui templis Parthorum ſigna REFIGIT
Nunc: & ſiquid abeſt Italis adjudicat armis.

Scripta ſcilicet haec Epiſtola eſt, ſub ipſo tempore, quo Phraates Perſarum rex ſigna & captivos reſtituit, Auguſto tum in Bithynia agente; Tiberio in Armenia; M. Appuleio, P. Silio Nerva Coſſ. cum Horatius annum aetatis XLVI. ingrederetur. *Nunc refigit*; ſic enim diſtinguunt potiora exemplaria, ut ſcias praeſens tempus hic denotari & requiri. Porro & illud mecum contemplare,

Nunc, & ſiquid abeſt, Italis adjudicat ARMIS:

quod calide ſatis diſſimulant Interpretes, & intactum fere praetereunt. Atqui hujus orationis aut haec ſententia, aut nulla eſt; *Non a Parthis ſolum ſigna recuperat, ſed ab aliis gentibus, ſiqua per totum terrarum orbem Romanis erepta ſunt.* Quo poſito, bis in Hiſtoriam peccatur: neque enim eo tempore aut ab ulla gente praeter Parthos ſigna repoſcebantur; aut uſquam gentium erant praeterea, unde repeti poſſent. Equidem ex vi & notione verbi *Adjudicat*, ſic locum concinnandum & reſtituendum cenſeo:

Nunc, & ſiquid abeſt, Italis adjudicat ARVIS.

Quippe id vocabulum proprie uſurpatur in controverſiis De Finibus conſtituendis. Digeſt. X, 1, *Judici finium regundorum permittitur, ut, ubi non poſſit dirimere fines*, adjudicatione *controverſiam dirimat.* Et mox, *Si alter fundus duorum, alter trium ſit; poteſt judex uni parti* adjudicare locum, *de quo quaeritur, licet plures dominos habeat: quoniam magis* fundo *quam perſonis* adjudicari fines *intelliguntur.* Cicero Offic. I, 10. de Q. Fabio Labeone loquens, qui arbiter de Finibus datus eſt; *Itaque illorum fines, ſicut ipſi dixerunt, terminavit; in medio relictum quod erat, populo Romano* adjudicavit. Valerius Max. de eodem Labeone, VII, 3. *Conſtitutis deinde finibus, ut ipſi terminaverant; quicquid reliqui ſoli fuit, populo Romano* adjudicavit. Cicero De Lege Agraria, 22. *Audivit, poſſidere agros in ora maritima regem Hiempſalem, quos P. Africanus populo Romano* adjudicarit. Suetonius Aug. XXXII. *Loca in urbe publica juris ambigui poſſeſſoribus* adjudicavit. Frontinus de Coloniis. *Caudinum oppidum muro ductum a Caeſare coloniae Beneventanae cum territorio ſuo eſt* adjudicatum. Seneca Hippolyto v. 109.

Nec adire caſtis precibus aut ritu pio
Adjudicatae *praeſidem* terrae *deam.*

Recte igitur & proprie Noſter, *Italis adjudicat* ARVIS; quandoquidem *fundo* magis, ut Paullus loco jam dicto, quam *perſonae* adjudicari fines intelliguntur. Unde haec demum hujus loci ſententia naſcitur; *Sub eo duce militaſti, qui jam nunc ſigna Romana a Parthis recipit, Imperiique fines profert & conſtituit, Provinciis ordinatis, & Armenia, quae ditioni noſtrae deerat, populo Romano adjudicata.* Quippe eodem hoc anno & ſigna recepta ſunt, & Armenia capta eſt. Velleius Paterc. II, 94. *Nec multo poſt miſſus ab eodem vitrico Tiberius cum exercitu ad viſendas ordinandaſque quae ſub oriente ſunt provincias, cum legionibus ingreſſus* Armeniam, redacta ea in poteſtatem Populi Romani, *regnum ejus Artavaſdi* (Tigrani) *tradidit.* Suetonius Tiberioq.

Nunc; &, ſi quid abeſt, Italis adjudicat armis.
Ac ne te retrahas, & inexcuſabilis abſtes;
Quamvis nil extra numerum feciſſe modumque
Curas, interdum nugaris rure paterno.
Partitur lintris exercitus: Actia pugna,
Te duce, per pueros hoſtili more refertur:
Adverſarius eſt frater; lacus Hadria: donec
Alterutrum velox victoria fronde coronet.
Conſentire ſuis ſtudiis qui crediderit te,
Fautor utroque tuum laudabit pollice ludum.
Protenus ut moneam; (ſi quid monitoris eges tu)
Quid de quoque viro, & cui dicas, ſaepe videto.

v. 58. Vulg. ABSIS.

Per-

rio, XI. *Deinde ducto in Orientem exercitu, regnum* Armeniae *Tigrani reſtituit, ac pro tribunali diadema impoſuit: recepit & ſigna, quae M. Craſſo ademerant Parthi.* Noſter de eadem re Epiſt. I, 12.

Ne tamen ignores, quo ſit Romana loco res;
Cantaber Agrippae, Claudi virtute Neronis
Armenius cecidit: *jus imperiumque Phraates*
Caeſaris accepit, genibus minor.

Ubi, cum omnino falſum eſſe clamitent, *Phraaten* flexis genibus ab Auguſto accepiſſe imperium, neque tam foedae adulationi (ſi id ſcripſerit Horatius) ullum colorem aut excuſationem dari poſſe; videndum erit, ne interpolatori potius quam poetae tam turpe & inſignitum contra hiſtoriae fidem mendacium imputandum ſit. Certe aliud quid a Flacci manu profectum eſſe, fas erit ſuſpicari,

jus imperiumque TIGRANES
Caeſaris accepit genibus minor.

Tigranem quidem *jus & imperium Caeſaris accepiſſe* ſuper Armenios, praeter Suetonium, etiam Tacitus, Joſephus, & Dio confirmant: *genibus* autem *flexis* coronatum fuiſſe a Tiberio, ideo nobis perſuaſum eſt, quod Suetonius memorat *pro tribunali diadema impoſitum.* Illum enim morem ſervavit poſtea Nero, cum alium Armeniae regem Tiridatem coronaret; *quem primo per devexum pulpitum ſubeuntem* ADMISIT AD GENUA, *allevatumque dextra exoſculatus eſt: dein precanti, tiara deducta, diadema impoſuit.* Sueton. Ner. c. 13. Ceterum ut cum hiſtoriae, ita & cum metri rationibus belle convenit *Tigranes*, ſecundam ſcilicet ſyllabam producens. Lucanus II, 637.

Pharios hinc concute reges,
Tigranemque *meum; nec Pharnacis arma relinquas.*

Prima autem ſyllaba, praeſertim in nomine barbaro, vel corripi vel produci ad libitum poteſt ob liquidam ſequentem: ut *Mithridates* prima brevi effertur, Manilio, Martiali, & Juvenali: ut idem Manilius *Tigrim*, tam cum fluvium, quam cum beſtiam notat, corripit; quam vocem alii ſolent producere: IV, 804.

Et Tigris, *& rubri radiantia litora ponti.*

IV, 235.

Exorare tigres, *rabiemque auferre leoni.*

Sed de hoc quiſque ſentiat, ut volet: illud utique, quod de ARVIS modo propoſui, egregie illuſtratur & pene evincitur ex Naſonis loco, Art. Amat. I, 177.

Ecce parat Caeſar domito, quod defuit, orbi
Addere; nunc, Oriens ultime, noſter eris.

nam profecto, *Quod defuit, domito orbi addere*, geminum plane & germanum eſt huic, de quo agimus, *Quod abeſt, Italis arvis adjudicare. Armis* denique pro *Arvis* jam ante Librarii ſubſtituerant Carm. III, 5.

Conſenuit ſocerorum in armis.

ubi vide quae adnotavimus.

58. ET INEXCUSABILIS ABSIS] Ita quidem libri, ABSIS; ſed aliquanto elegantius poterat dixiſſe, & dixit, ſiquid judico,

Sed ne te retrahas, & inexcuſabilis ABSTES.

Qui enim *retrahit* ſe, accuratius & juſtius eſt ut

cum

Percontatorem fugito: nam garrulus idem eſt:
Nec retinent patulae conmiſſa fideliter aures;
Et ſemel emiſſum volat inrevocabile verbum.
Non ancilla tuum jecur ulceret ulla puerve,
Intra marmoreum venerandi limen amici:
Ne dominus, pueri pulchri caraeve puellae
Munere te parvo beet, aut incommodus angat.
Qualem conmendes, etiam atque etiam aſpice: ne mox
Incutiant aliena tibi peccata pudorem.
Fallimur, & quondam non dignum tradimus: ergo,
Quem ſua culpa premet, deceptus omitte tueri.
At penitus notum ſi tentent crimina, ſerves

v. 80. Vulg. Ut pen.

Tu-

eum *abſtare* ſive abſiſtere dicas, quam *abeſſe*. Adde, quod *abeſt* in praecedente verſu venit; ut inconcinna ſit repetitio. Noſter in Arte Poëtica:

Ut pictura, poëſis: erit quae ſi propius ſtes,
Te capiet magis, & quaedam ſi longius abſtes.

68. Quid de quoque viro, et cui dicas saepe videto.] Hoc ita vulgo accipitur, ut de *quoque* viro perinde ſit, ac *quocumque*. Sed vide, an dividenda potius & intercidenda ſit oratio,

Quid, de quóque viro, & cui dicas, ſaepe videto.

ubi *de quoque* intelliges *& de quo*. Certe hoc pacto novum praeceptum exoritur, *vide de quo dicas:* ne forte, de potenti, de gratioſo: nam de *quocumque* homunculo quid dicas tantopere circumſpicere, nimis anxia cautio eſt, & timiditas plus quam ſervilis. Porphyrio Scholiaſtes: *Tria dixit, quid dicas, de quo dicas, cui dicas.* Cicero Orat. in Piſonem c. 31. *Tu* quid, *tu* apud quos, *tu* de quo *dicas, intelligis?* Vides, opinor, & enarratorem veterem & Ciceronem ipſum plane nobiſcum facere.

80. Ut penitus notum si tentent crimina] Perplexa haec oratio eſt & obſcura, *quo vitio*, ſi Suetonio fides, *minime tenebatur Horatius.* Videamus, quorſum tendat, & quid velit:

Fallimur & quondam non dignum tradimus. ergo
Quem ſua culpa premet, deceptus omitte tueri;
Ut *penitus notum ſi tentent crimina, ſerves*
Tuteriſque tuo fidentem *praeſidio.*

Mitte, inquit, *illum*, ut *hunc ſerves & tuteris.* Turbat ſententiam illud ut; & argumentationem vitioſam reddit. Quid enim? ſi a te traditus & commendatus quis falſis criminibus petitur; noles hunc penitus notum tutari, niſi alterum quendam omiſeris? Quid ergo, ſi hic ſolus, aut prior, falſo accuſetur? non hic tibi ſervandus eſt, niſi alter praeeat, qui deſerendus? Illud praeterea quale ſit vide, *Tuteris*, inquit, *fidentem tuo praeſidio.* Recte quidem dixeris, *Fidentem praeſidio*: ut Livius XL, 49. *Diffiſi praeſidio urbis.* De verbis igitur querela nulla eſt; at ipſa ſententia non placet. Quid enim ſi diffidit tuo praeſidio? ſi alterius quoque opem advocat? ſi fiducia ſui fretus eſt, & innocentiam pro muro habet? ideone eſt deſerendus tibi? immo vero, ſi ſapis, tanto magis adjuvandus. Gemina itaque, ni fallor, menda laborat haec oratio: ſed utrique medicina in promtu eſt, partim ex libro vetere, partim conjectura. Quippe ita lego, & diſtinguo:

Fallimur & quondam non dignum tradimus: ergo
Quem ſua culpa premet, deceptus omitte tueri.
At *penitus notum ſi tentent crimina, ſerves*
Tuteriſque tuo fidenter *praeſidio.*

Fidenter extabat in vetuſtiſſimo codice Barthii; quem vide Adverſ. XXXVII, 22. Amat autem hujuſmodi adverbia Noſter, *pudenter, potenter, ſapienter.* Si falſus es, inquit, in commendatione hominis indigni, ſine hunc ſuae culpae poenas luere: *at* ſi quis a te traditus, quem intus & in cute noviſti purum & inſontem, criminationibus falſis per aemulos petatur, tutare hunc tuo praeſidio *fidenter*; non timide & dubitanter, ne ipſe forte ut ejuſdem criminis conſcius arguaris. *Tuteris*, inquit, *tuo praeſidio*: jam enim alia verborum conſtructio

eſt;

Tuteriſque tuo fidenter praeſidio: qui
Dente Theonino cum circumroditur, ecquid
Ad te poſt paullo ventura pericula ſentis?
Nam tua res agitur, paries cum proximus ardet:
Et neglecta ſolent incendia ſumere vires.
Dulcis inexpertis cultura potentis amici:
Expertus metuit. tu, dum tua navis in alto eſt,
Hoc age, ne mutata retrorſum te ferat aura.
Oderunt hilarem triſtes, triſtemque jocoſi,
Sedatum celeres, agilem gnavumque remiſſi:
Potores liquidi media de luce Falerni
Oderunt porrecta negantem pocula; quamvis
Nocturnos jures te formidare tepores.
Deme ſupercilio nubem. plerumque modeſtus

v. 81. Vulg. FIDENTEM. 91. Pot. BIBULI m. de NOCTE.

Occu-

eſt: ita Cicero pro P. Sextio c. 42. *Ut aliquo* praeſidio *caput & cervices & jugulum ac latera* tutetur. Et c. 35. *Vitamque ſuam noctis & fugae* praeſidio, *non juris judiciorumque*, defendit. AT autem pro UT ſubſtitui literulae quidem unius damno, ſed magno compendio ſententiae, quae conjunctionem hic diſcretivam, non cauſſalem, neceſſario exigit. Et UT quidem eam vim habere poteſt, ſi addideris TAMEN. *Illum indignum omitte tueri; Ut tamen penitus notum ſerves & tueris*; vel, *Ita tamen ut*, *Sed tamen ut*. Noſter Epiſt. I, 20.

Iraſci celerem, tamen ut *placabilis eſſem.*

Serm. II, 6, 82.

Aſper & attentus quaeſitis, ut tamen *artum*
Solveret hoſpitiis animum.

II, 1, 80.

equidem nihil hinc diffingere poſſum:
Sed tamen ut *monitus caveas.*

Adde huc igitur *Tamen*, & ipſum illum ſenſum efficies, quem nos ut conſequamur, AT pro UT ſubſtituimus. *At ſerves tuteriſque* imperativi modi vim habet, ut paſſim: neque aliter olim, ut videtur, legebant Scholiaſtae, qui *defende*, *tuere*, *protege* in enarratione hujus loci uſurpant. Quod ſi argutetur quiſpiam UT per ſe poſitum perinde eſſe ac *ut tamen*, me quidem aſſentientem non habet; & interea eam ipſam interpretationem mihi referet acceptam. Vide tamen nos ad v. 107.

91. POTORES BIBULI MEDIA DE NOCTE FALERNI] Vereor equidem, ne interpolatoris liberalitati hic verſiculus debeatur: in veterrimis enim noſtris Voſſiano & Reginenſi marginem tantum occupat & a manu recentiore: quo modo & in aliis antiquioribus haberi crediderim, quamvis Interpretes ſileant. Expreſſus autem eſt ex altero iſto Epiſt. XIV, 34.

Quem ſcis immunem Cinyrae placuiſſe rapaci;
Quem bibulum liquidi media de luce Falerni:

nam & illic NOCTE, non LUCE; quattuor ex recentioribus noſtris praeferunt. Utcumque ſit, ſive ab auctore profectus, ſive, cum verſus forte hinc exciderat, a neſcio quo interpolatus; mendoſiſſimus hodie circumfertur, & re & dictione foediſſime peccans. Quo enim referes illud BIBULI? an ad *potores?* atqui hoc ineptum: perinde enim eſt ac ſi *potores potantes* dixeris: an ad *Falerni*, ut ſane vocum ordo & compoſitio Poëtis uſitata neceſſario flagitat? hoc vero jam ineptius: *bibulus* enim eſt qui bibit, non qui bibitur. Illud deinde quale eſt, *media de* NOCTE? mirum quantum hic fallebantur boni Librarii: *media nocte* quidem, & vel ad lucem uſque potabant ganeones & nepotes: at *media* DE *nocte* nemo omnium, niſi cum maxime negotioſus, cui dies

ſoli-

Digitized by Google

Occupat obſcuri ſpeciem, taciturnus acerbi.
Inter cuncta leges & percontabere doctos,
Qua ratione queas traducere leniter aevum;
Ne te ſemper inops agitet vexetque cupido,
Ne pavor, & rerum mediocriter utilium ſpes:
Virtutem doctrina paret, naturane donet:
Quid minuat curas, quid te tibi reddat amicum:
Quid pure tranquillet; honos, an dulce lucellum,
An ſecretum iter & fallentis ſemita vitae.
Me quotiens reficit gelidus Digentia rivus,
Quem Mandela bibit, rugoſus frigore pagus;
Quid ſentire putas, quid credis, amice, precari?
Sit mihi, quod nunc eſt; etiam minus: & mihi vivam
Quod ſupereſt aevi, ſi quid ſupereſſe volunt Dî:

Sit

v. 107. Vulg. UT mihi.

ſolidus non ſatis erat ad res agendas: quod hujuſce loci ſententiae prorſus contrarium eſt. Nimirum *media de nocte* fit, non quod eo uſque producitur, ſed quod tum primum incipitur. Noſter Epiſt. I, 88.

Offenſus damnis, media de nocte *caballum*
Arripit.

Serm. II, 3, 238.

Unde uxor media *curris* de nocte *vocata.*

Juvenal. XIV, 190.

Poſt finem autumni media de nocte *ſupinum*
Clamoſus juvenem pater excitat.

Plaut. Rud. IV, 2.

Nam ut de nocte multa *impigreque exſurrexi.*

Ergo qui *media de nocte* potare incipit, non inter nepotes, ſed inter ſiccos & ſobrios & occupatiſſimos numerandus fuerit. Quid multa? tu ocius reſcribe,

Potores LIQUIDI *media de* LUCE *Falerni:*

plane ut in Epiſt. XIV.

Quem bibulum liquidi *media de* luce *Falerni.*

Nam & *Liquidi* habent MSti aliquot, ſi Fabricio fides, & Reginenſis codex *Luce* ponit pro varia lectione. Quippe ut hora cenae apud homines frugi nona erat vel decima, die jam mortuo; ita luxurioſi & voluptarii *de die*, immo *de medio die* cenas auſpicabantur. Noſter Serm. II, 8.

Ut Naſidieni juvit te cena *beati?*
Nam mihi convivam quaerenti dictus here illic
De medio potare die.

Silius Italicus de Capuae luxu, XI, 41.

medioque dierum
Regales Epulae.

Catullus Epigr. XLVIII.

Vos convivia lauta ſumtuoſe
De die *facitis.*

Ter. Adelph. V, 9.

Scortum adducere, apparare de die *convivium:*

quod acutiſſimus Donatus perperam accepit.

107. UT MIHI VIVAM QUOD SUPEREST AEVI] Turbant hic codices ſcripti, quorum variantes lectiones operae pretium erit ſemel referre:

Sit mihi quod nunc eſt, etiam minus, UT *mihi vivam*
Quod ſupereſt aevi, ſi quid ſupereſſe volunt di.
Sit bona librorum & proviſae frugis in annum
Copia, NE *fluitem dubiae ſpe pendulus horae.*
SED *ſatis eſt orare Jovem,* QUI DONAT *&* *aufert:*
Det vitam, det opes: AEQUUM *mi animum ipſe parabo.*

Principio, omnes libri paullo vetuſtiores ET *mihi vivam*; in his Leidenſis, Voſſianus, Reginenſis, ut nova hic prece utatur. *Sit mihi*, inquit, *quod nunc eſt*; ſatis enim habeo: *etiam*, ſi ita fors ferat, *minus*; abunde enim habeo, & cui aliquid

demi

Sit bona librorum & proviſae frugis in annum
Copia: neu fluitem dubiae ſpe pendulus horae.
Sed ſatis eſt orare Jovem, quae ponit & aufert:
Det vitam, det opes: aequum mî animum ipſe parabo.

v. 110. Vulg. NE. 111. QUI DONAT.

EPI-

demi facile patiar; cum enim, ut Serm. II, 6.

Hoc erat in votis, modus agri non ita magnus;

auctius atque di melius fecere. Quod ſupereſt autem aevi, mihi & meo modo *vivere* contingat. Recte hoc, ut opinor: nam in recepta lectione conjunctio cauſſalis UT ſententiam labefactat. *Opto*, tum inquiet, minorem mihi rem fieri, *ut* mihi reliquum vitae exigam. Atqui hoc minime volebat Noſter: neque enim tam ampla res erat, ut oneri & moleſtiae fuerit. Porphyrion, ut videtur, diſcretive UT accipit, pro *Dummodo: Etiam minus ſit, dummodo mihi vivam.* Recte quidem quoad ſententiam, ſi verba paterentur: ſed illius ſignificationis exemplum requiro: tu tamen conſulas licet, quae ad v. 80. adnotavi. Porro, pro NE *fluitem*, vetuſtiores & plures codices NEU praeferunt. Et hic quoque haud nihil intereſt, utram lectionem ſequaris. SINE; rationem voti reddit, cur annuae frugis bonam copiam precetur: ſi NEU; nova jam precatio eſt: *Sit librorum, ſit frugis bona copia*, NEVE *dubius ſpei pendeam.* Jam vero in verſu ſequente, pro SED *ſatis eſt orare Jovem* QUI DONAT, ſunt libri, ſed ex recentioribus, qui exhibeant HAEC *ſatis eſt*; & in illo altero majores turbae fiunt; ſiquidem & QUI DONAT, & QUAE DONAT, & QUI PONIT, & QUAE PONIT paribus fere ſingula teſtimoniis comprobantur. Denique verſu ultimo pro ANIMUM MI AEQUUM mirifica ſane lectio eſt in Codice Coll. Trinitatis, ANIMUM MIHI EGO IPSE PARABO; cui aſtipulatur Joannes Sariſburienſis Policr. III, 9. Ex his omnibus, quanto minutiora eſſe videantur, tanto majoris ſubtilitatis eſt quid melius veriuſque ſit dijudicare: ut vel ex Interpretibus patere poteſt, qui haec breviter memoraſſe contenti ſine criſi & diſquiſitione tranſmittunt. Nobis integer hic locus ſic videtur refingendus:

Sit mihi quod nunc eſt; etiam minus: ET *mihi vivam*
Quod ſupereſt aevi, ſiquid ſupereſſe volunt Di:
Sit bona librorum & proviſae frugis in annum
Copia: NEU *fluitem dubiae ſpe pendulus horae.*
SED *ſatis eſt orare Jovem*, QUAE PONIT *& aufert.*

Poſt vota de *vita* & librorum frugiſque *bona copia*, jam aliam precem addiderat, *Neve*, inquit, *fluitem dubiae ſpe pendulus horae*, hoc eſt, ut verſu 99. dixerat,

Neu pavor *& rerum mediocriter utilium* ſpes
vexet me agitetque: quod cum τι τῶν ἐφ' ἡμῖν & in ſua poteſtate eſſet, utpote non ad bona externa ſed ad animum ſpectans, revocat illud votum ut ex vulgi opinione magis quam ex vera ratione conceptum, & ſe corrigens; Sed ſatis eſt, inquit, in duobus illis votis ſubſiſtere, quorum penes deos poteſtas eſt; neque id eos rogare, quod in mea ſolius manu eſt, ut conſequar:

SED *ſatis eſt orare Jovem, quae ponit & aufert:*
Det vitam, det opes: animum mihi ego ipſe parabo.

Det modo *ſanum vivere*, det *bonam copiam*; ego me ita parabo, *ut ne dubius fluitem.* Vides jam, opinor, cur NEU & SED merito amplectamur; & proinde QUAE hic locum ſibi vindicare, non QUI. *Orare quae*, ut Carm. I, 31.

Quid dedicatum poſcit Apollinem
Vates? quid orat?

& Carm. Saecul.

Quaeque *vos bubus* veneratur *albis:*

ubi pariter ac hic deteriores codices *Qui* exhibent. PONIT autem pro *Donat*, etſi parum interſit, eo nobis arridet, quod & in antiquiſſimis Cruquii libris conſpicitur, & Librariorum nationi minus obvium erat, quam illud alterum. *Ponit & aufert* antitheta ſunt; ut Carm. I, 34.

Fortuna cum ſtridore acuto
Suſtulit, *hic* poſuiſſe *gaudet.*

Jam vero de verſu poſtremo quid fiet? ex unone codice, neque eo melioris notae, tot vetuſtiores redarguentur? an ſarta tecta ſervabitur ſua priſcis membranis auctoritas?

Det vitam, det opes: aequum mi animum *ipſe parabo.*

Equidem, cum ad illa reſpicio, *Neu fluitem dubiae ſpe pendulus horae*, ſatis apte huc quadrare videtur *aequus animus*, inter ſpem ſcilicet & pavorem minime fluctuans: contra, cum ad *opes* & *bonam copiam* oculos adverto, quid hoc in loco *animus aequus* ſibi velit, parum perſpicio. Ubi

enim.

Digitized by Google

EPISTOLA XIX.

AD MAECENATEM.

PRISCO ſi credis, Maecenas docte, Cratino;
Nulla placere diu nec vivere carmina poſſunt,
Quae

enim *opes* ſunt; non tam animus qui *aeque*, quam qui *modeſte* eas ferat, requiritur: contra in te anguſta vel adverſa vel dubia aequus animus cernitur. Noſter Carm. II, 3.

Aequam *memento rebus in* arduis
Servare mentem.

Epiſt. I, 11.

quod petis hic eſt;
Eſt Ulubris: animus *ſi te non deficit* aequus.

Plautus Caſina, II, 6.

Poſtremo, ſi illuc quod volumus eveniet, gaudebimus:
Sin ſecus, patiemur aequis animis.

Rud. II, 3.

Ergo animus aequus *optimum eſt aerumnae condimentum.*

Stich. I, 2.

Et illa, *quae* aequo animo *patietur ſibi eſſe pejus, quam fuit.*

His, opinor, exemplis jam ſatis compertum eſt, in *opibus* & *bona copia* mentem aequam jactitare ſubabſurdum quiddam eſſe & [illegible]. Quod ſi obtinetur, tum certe recurrendum tibi erit ad lectionem alteram,

Det vitam, det opes: animum mihi ego *ipſe parabo.*
ubi *animum* virtutem intelliges, & omnia mentis bona. Det mihi Deus bona corporis & externa, bona animi quae penes me ipſum ſunt egomet mihi parabo. Multa ſane in hanc ſententiam e Latinis & Graecis corradere facillimum eſt; ſed uno Ciceronis loco contenti erimus, De Natura Deorum, III, 36. *Atque hoc quidem omnes mortales ſic habent: Externas commoditates —— a diis ſe habere: virtutem autem nemo umquam acceptam deo retulit. Nimirum recte. propter virtutem enim jure laudamur, & in virtute recte gloriamur: quod non contingeret, ſi id donum a Deo non a nobis haberemus, — Numquis quod vir bonus eſſet, gratias diis egit umquam? at quod dives, quod honoratus, quod incolumis. Jovemque optimum maximum ob eas res appellant; non quod nos juſtos, temperatos, ſapientes efficiat, ſed quod ſalvos, incolumes, opulentos, copioſos. Neque Herculi quiſquam decimam vovit umquam, Si ſapiens factus eſſet. — Ad rem autem ut redeam, judicium hoc omnium mortalium eſt, Fortunam a Deo petendam, a ſe ipſo ſumendam eſſe ſapientiam.* Sariſburienſis loco jam dicto: *Hoc autem eſſe arbitror, quicquid in moribus egregium de naturae beneficio & exercitio mentis cura gratiam Philoſophi ſibi repromittunt, eo ipſo evanuerunt in cogitationibus ſuis de libero confiſi arbitrio; & dicentes ſe eſſe ſapientes, ſtulti facti ſunt ſtultique apparuerunt: unde Ethicus,*

Satis eſt orare Jovem qui donat & aufert,
Det vitam, det opes: animum mihi ego ipſe parabo.

Sanius quidem veriuſque ex Chriſtiano dogmate hic philoſophatur; verum hinc liquido conſtat (qua gratia in partes eum citavimus) non de animo *aequo*, ſed de mente & moribus in univerſum jam olim loqui viſum eſſe Horatium. Quamobrem, ſi huic demum lectioni accedis, *Animum*, inquit, ſive virtutem mihi parabo. Sic Epiſt. I, 1.

Eſt animus tibi, *ſunt mores, & lingua fideſque.*

Epod. XVI, 39.

Vos, quibus eſt animus, *muliebrem tollite luctum.*
prout codex ſcriptus illic exhibet, cum ceteri *virtus* habent; ad quem locum plura congeſſimus. *Animum* autem *parabo*; ut verſu hic 100,

Virtutem *doctrina paret, naturane donet.*

vel *praeparabo, excolam*, ut *parare ſe* apud Terentium ſaepe. Eun. II, 2.

Itan' paraſti te, *ut ſpes nulla relliqua in te eſſet tibi?*
ubi appoſite Donatus: *Objurgatur, tamquam in illo ſit quod miſer eſt:* ut Noſter in ſe eſſe & a ſe ſumendum eſſe dicit, ut animum colat. Cicero aliique ſaepe, *Paratus animo, Paratiſſimo animo*. Virgil. Aen. II, 799.

Undique convenere, animis *opibuſque* parati.

Illud denique *mihi ego ipſe parabo*; ut Noſter Carm. I, 20.

—— *Graeca quod* ego ipſe *teſta*
Conditum levi.

Et Epiſt. I, 1.

Reſtat, ut his ego me ipſe *regam ſolerque elementis.*

Utcumque hoc fuerit; illud certe veri eſt ſimillimum, cum codices aliquot hoc ordine verba praeferant,

Det vitam, det opes: animum mi aequum *ipſe parabo.*

Quae ſcribuntur aquae potoribus. ut male ſanos,
Adſcripſit Liber Satyris Fauniſque poëtas.
Vina fere dulces oluerunt mane Camenae.
Laudibus arguitur vini vinoſus Homerus.
Ennius ipſe pater numquam niſi potus ad arma
Proſiluit dicenda. Forum putealque Libonis

Man-

alter autem ille cum Sarisburienſi ſic exhibeat,

Det vitam, det opes: animum mihi ego *ipſe parabo;*

aut pro *ego τὸ aequum*, aut contra pro *aequum τὸ* ego *ab* indiligente librario caſu ſubſtitutum eſſe.

10. Hoc SIMUL EDIXIT] Locus hic permultum negotii jam dudum faceſſit doctis Interpretibus:

Priſce ſi credis, Maecenas docte, Cratino;
Nulla placere diu nec vivere carmina poſſunt,
Quae ſcribuntur aquae potoribus, ut maleſanos,
Adſcripſit Liber Satyris Fauniſque poëtas.
Vina fere dulces oluerunt mane Camenae.
Laudibus arguitur vini vinoſus Homerus.
Ennius ipſe pater numquam niſi potius ad arma
Proſiluit dicenda, Forum putealque Libonis
Mandabo ſiccis, adimam cantare ſeveris.
Hoc ſimul EDIXIT, *non ceſſavere poëtae*
Nocturno certare mero, putere diurno.

Ubi principio, quod Noſter de Cratino narrat, ejus verbis ſic ferebatur;

Ὕδωρ δὲ πίνων χρηστὸν οὐδὲν ἂν τέκοις,

vel ut alii habent,

Ὕδωρ δὲ πίνων καλὸν οὐ τέκοις ἔπος.

Extat Epigramma nobile, ſed auctoris incerti; quippe quod alii Nicerato, alii Demetrio Halicarnaſſenſi, alii Aſclepiadae, alii Theaeteto tribuunt: id hic deſcribere operae pretium fuerit, ut & Horatium illuſtret, & ipſum illuſtretur:

Οἶνός τοι χαρίεντι πέλει ταχὺς ἵππος ἀοιδῷ.
Ὕδωρ δὲ πίνων χρηστὸν οὐδὲν ἂν τέκοις·
Ταῦτ᾽ ἔλεγεν, Διόνυσε, καὶ ἔπνεεν, οὐχ ἑνὸς ἀσκοῦ
Κρατῖνος, ἀλλὰ παντὸς ὀδωδὼς πίθου.
Τοιγάρτοι στεφάνων δόμος ἔβρυεν, εἶχε δὲ κιττῷ
Μέτωπον, οἷα καὶ σύ, κεκροκωμένον.

Vinum velox equus eſt poëtae ingenioſo:
Aquam vero bibens nihil boni pepereris:
Haec Cratinus dicebat, o Bacche; & magna ſpirabat,
Non unum vini utrem, ſed integrum dolium olens.
Quamobrem coronis domus referta erat; & frontem ipſe habebat,
Sicut tu, ab edera croceo colore tinctam.

Pro κεκροκωμένον magnus Caſaubonus ad Athenaeum repoſuit, κεκρικωμένον quod exponit *annulo cinctam.* Infeliciter: neque enim κεκρικωμένον eſt annulo *cincta*, ſed *trajecta:* & recte ſe habet κεκροκωμένον, quod non Athenaei modo, ſed Anthologiae codices praeferunt: Hoc ſcilicet vult; Cratino, quemadmodum Bacchi ſtatuis, ob perpetuam geſtationem coronae ederaceae frontem colore croci infectam fuiſſe. Certe ederae nigrae, qua olim Bacchus, Pan, & Poëtae coronabantur, crocei ſunt corymbi: unde Theocrito in Epigram. III. *crocea* vocatur:

Ἀγρεῦσει δέ τυ Πάν, καὶ ὁ τὸν κροκόεντα Πρίηπος
Κισσὸν ἐφ᾽ ἱμερτῷ κρατὶ καθαπτόμενος.

Plin. Hiſt. XVI, 34. *Alicui ederae ſemen nigrum; alii* CROCATUM, *cujus coronis* Poëtae *utuntur, foliis minus nigris; quam quidam Nyſiam, alii* Bacchicam *vocant.* Dioſcorides II, 210. Ὁ δὲ μέλας κισσὸς φέρει τὸν καρπὸν μέλανα ἢ κροκίζοντα, ὃν δὴ καὶ ἰδιῶται Διονύσιον καλοῦσι. Quod ſi quis non *tinctam*, ſed *cinctam* crocea edera frontem interpretari hic volet, ea de re nullam litem movebo. Illa deinde quae ſequuntur, quae cave Cratini verba eſſe cum Cl. Dacierio credas, ſunt enim Flacci;

ut maleſanos,
Adſcripſit Liber Satyris Fauniſque Poëtas;

plerique ita jam explicant, ut τὸ UT ſignificet *Poſtquam, Ex quo,* Non accedo, *ſemper* enim & a primis Poëticae incunabulis Poëtas ſibi vindicavit Bacchus; ut nullum hic locum habeat τὸ *Poſtquam.* Tu igitur ſic accipe: Poëtas comitatui & choro ſuo adſcripſit Liber, *tamquam* maleſanos. Quomodo autem aut quare Satyris eos adſcripſit? interrogat Daniel Heinſius: reſpondetque, Poſt inventas Fabulas Satyricas, quas ſcilicet non ſcribebant modo, ſed & agebant olim poëtae Scenici, Satyris aſſimulati. Fruſtra hoc: nam & veteres illi Homerus, Archilochus, Anacreon aliique ante Comoediam inventam, & poſtea omne genus Poëtarum in Bacchi tutela erant: unde Romae quotannis menſe Martio feſto die Bacchi Liberalibus rem divinam faciebant Poëtae. Ovid. Triſt. V, 3.

Illa

Digitized by Google

Mandabo ſiccis, adimam cantare ſeveris.
Hoc ſimul edixi; non ceſſavere poëtae
Nocturno certare mero, putere diurno.
Quid? ſi quis voltu torvo ferus, & pede nudo,
Exiguaeque togae ſimulet textore Catonem;
Virtutemne repraeſentet moreſque Catonis?

Ru-

v. 10. Vulg. EDIXIT.

Illa dies haec eſt, qua te celebrare Poëtae,
Si modo non fallunt tempora, Bacche, ſolent;
Feſtaque odoratis innectunt tempora ſertis,
Et dicunt laudes ad ſua vina tuas:
Inter quos memini, dum me mea fata ſinebant,
Non invisa tibi pars ego ſaepe fui.

Noſter Epiſt. II, 2. v. 77.

Scriptorum chorus omnis *amat nemus, & fugit urbes,*
Rite cliens Bacchi *ſomno gaudentis & umbra.*

Sed veniamus demum ad locum illum, qui maximas jam olim lites concitàvit,

Hoc ſimul EDIXIT, &c.

Quaerunt enim, quis ille ſit qui hoc edixerit, *Cratinuſ*ne an *Maecenas*, an *Ennius*, an *Liber*? ſinguli enim ex his aſſertores ſuos habuerunt. Et feſtivi oppido ſunt qui pro *Cratino* & *Ennio* digladiantur: quaſi vero aut hic aut ille de *Puteali Libonis* quicquam edicere poſſet, quorum uterque plus 1oto ſaeculo ante occiderant, quam Libo iſte naſceretur; ille vero Athenis natus morienſque ne Romae quidem ipſius nomen fando audiverat. Neque minus, etſi minus turpiter, peccant Simeo Boſius & Dacierius, qui *Libero* edictum hoc vindicant. Quid enim? Non ante Puteal illud conditum licebat poëtis vino ſe invitare? cur igitur injuſſi & ſine edicto quos hic memorat omnes, Homerus, Cratinus, Ennius, & ipſae Camenae vina mane oluerunt? Parum profecto liberaliter egit Liber, qui poëtis Graecis nihil tale edixerat. Theodorus quidem Marcilius, ut *Cratino* hoc edictum aſſereret, luxatos eſſe verſus ſomniabat, & decimum undecimumque verſum poſt quartum inſerebat; oblitus illud EDIXIT omnino referendum eſſe ad verba illa quaſi ex formula edicti,

Mandabo *ſiccis*, adimam *cantare ſeveris.*

Longe ſanius Daniel Heinſius, qui ad Maecenatem hoc refert, levi immutatione corrigens, *Hoc ſimul* EDIXIT: nihil enim eſt quod in hac lectione jure vituperes, praeterquàm quod ſequentia aliò nos ducunt, & Horatio ipſi, non Maecenati, edictum hoc adjudicant. Legendum enim;

Hoc ſimul EDIXI; *non ceſſavere poëtae*
Nocturno certare mero, putere diurno.

Ita clare habet Reginenſis noſter, cui accedunt duo Berſmanni, Torrentii unus, & a manu ſecunda unus Lambini. Suos enim, non alterius cujuſquam imitatores hic ſale perfricat Horatius; ut ex toto Epiſtolae filo conſtat. Verſu 18.

quod ſi
Pallerem *caſu, biberent exangue cuminum.*

Quo ſodes illud *Pallerem*, niſi de ſe & ſuo edicto jam fuerit locutus? utique, ſi Maecenatis edictum ſupra intellexit, *Palleres* hic dicere voluiſſet: ſin autem dei Liberi, aut mortuorum Cratini vel Ennii; jam totum hoc de *pallore* fuerit abſurdiſſimum. Fixum igitur & conſtitutum eſto, lectionem illam *Edixi* ſolam eſſe ſinceram & Horatio agnoſcendam: quod & viderant Viri ſummi Torrentius Heinſiuſque, ſed ſententiis fluctuantes non auſi ſunt clare aſſerere. Ceterum cave credas tum primum hoc edixiſſe Horatium, cum hanc Epiſtolam edolaret: unde enim tot e veſtigio imitatores naſcebantur, dum unum aut alterum verſiculum pangeret? Immo jam olim & in ſcriptis & in vita profeſſus erat, ſine Libero Muſam ſuam nihil magni poteſſe: Epiſt. I. 5.

Quid non ebrietas deſignat? — addocet artes.
Fecundi calices quem non fecere diſertum?

Carm. III, 25.

Quo me, Bacche rapis tui
Plenum? quae nemora aut quos agor in ſpecus,
Velox mente nova? ——
Dicam inſigne, recens, adhuc
Indictum ore alio.

Sed & inter convictores, cum *homuncio lepidiſſimus* ab Auguſto vocari metuit, ſine dubio *ſiccos & ſeveros* Helicone ſaepe excluſerat, unde pravi & inepti imitatores, quem *vini ſomnique benignum* noverant, vitiis imitati, idcirco & virtutes ejus & ſpiritum & artem ſe conſequi poſſe ſtulte crediderunt.

19. Ut

Digitized by Google

Rupit Iarbitam Timagenis aemula lingua;
Dum ſtudet urbanus, tenditque diſertus haberi.
Decipit exemplar vitiis imitabile. quod ſi
Pallerem caſu, biberent exſangue cuminum.
O imitatores, ſervum pecus; ut mihi ſaepe
Bilem, ſaepe jocum veſtri movere tumultus!
Libera per vacuum poſui veſtigia princeps,
Non aliena meo preſſi pede. qui ſibi fidit,

Dux

19. Ut mihi saepe Bilem, saepe jocum] Idem ille codex e Collegio Trinitatis, qui ſuperioris Epiſtolae verſu ultimo habebat,

animum mihi ego ipſe parabo,

etiam hic lectionem ſubminiſtrat haud minus ſingularem:

O imitatores, ſervum pecus; ut mihi bilem,
Ut mihi ſaepe *jocum veſtri movere tumultus!*

Quae quamvis elegantia ſua non careat; noli tamen, ſi me audis; receptae anteponere; quod vir eruditus perperam volebat. Illud enim *ſaepe* & alibi geminare ſolet Noſter; ut Carm. I, 8.

ſaepe *diſco*,
Saepe *trans finem jaculo nobilis expedito.*

Sermon. I, 3.

ſaepe *velut qui*
Currebat fugiens hoſtem, perſaepe *velut qui*
Junonis ſacra ferret: alebat ſaepe *ducentos*,
Saepe *decem ſervos.*

Epiſt. XVII, 55.

ſaepe *catellam*,
Saepe *periſcelidem raptam ſibi flentis.*

Virgil. Eclog. VIII.

His ego ſaepe *lupum fieri & ſe condere ſilvis*
Moerin, ſaepe *animas imis excire ſepulchris.*

Aen. III, 185.

Et ſaepe *Heſperiam*, ſaepe *Itala regna vocare.*

Quae ad exempla etiam hic retine, ut vulgo fertur;

ut mihi ſaepe
Bilem, ſaepe *jocum veſtri movere tumultus!*

29. Sed rebus et ordine dispar] Difficilis locus, unde expedire ſe nemo hactenus potuit Interpretum; ac neſcio an ipſe mihi meliores ſucceſſus auſim polliceri; faciendum tamen periculum eſt:

Parios ego primus Iamboe
Oſtendi Latio, numeros animoſque ſecutus
Archilochi, non res & agentia verba Lycamben.
Ac ne me foliis ideo brevioribus ornes,
Quod timui mutare modos & Carminis artem;
Temperas Archilochi muſam pede maſcula Sappho,
Temperat Alcaeus: ſed rebus & ordine diſpar,
Nec ſocerum quaerit, quem verſibus oblinat atris,
Nec ſponſae laqueum famoſo carmine nectit.
Hunc ego non alio dictum prius ore Latinus
Vulgavi fidicen.

Ubi hoc primum vult, ſe imitatorem fuiſſe Archilochi, non interpretem; modos quidem & argumenti acerbitatem ſecutum eſſe, non res ipſas & verba verbis reddidiſſe. Ac ne ideo, inquit, me minoris aeſtimes, quod non, ut res, ita & metrum immutavi & novavi, (Lucilii ritu, qui Comoediae veteris ſcriptores *mutatis tamen numeris & pedibus* expreſſit)

Temperat Archilochi muſam pede maſcula Sappho,
Temperat Alcaeus, ſed rebus & ordine diſpar.

Quid vero haec ſibi volunt? In partes hic diſcedunt Interpretes: quorum alii ſic accipiunt, Miſcemus Pariis Iambis Alcaïca & Sapphica; ſive, Praeter Epodon librum etiam & Carminum libros edidimus: alii autem ſic, In ipſis Epodis acerbitatem & fel Archilochi cum Alcaei & Sapphus lenitate temperamus. Quarum ſententiarum ſi utramvis amplectaris; eo res veniet, ut pro sed, cui nihil loci relictum erit, et neceſſario reponendum ſit.

Temperat Alcaeus, et *rebus & ordine diſpar:*

Et fuit profecto, cum ipſe priori ſententiae addictus ſic emendandum arbitrarer: levis enim mutatio fuerit, et pro set (ut olim ſcribebant) praeſertim cum S litera a verbo praecedente poſſet abſorberi: ſyllaba vero brevis recte ſuſtineretur ratione Caeſurae. Sed re & verbis accuratius aeſtimatis, neutram ex his enarrationibus recto talo ſtare poſſe continuo deprehendi. Qualis enim, amabo, haec excuſatio eſt? Noli, inquit, id mihi vitio vertere, quod Archilochi numeros non mutaverim. Cur ſodes? Quia alia opuſcula numeris Alcaïcis & Sapphicis poſtea confeci. Hoc

quo

Digitized by Google

Dux regit examen. Parios ego Primus Iambos.
Oſtendi Latio; numeros animoſque ſecutus
Archilochi, non res & agentia verba Lycamben.
Ac ne me foliis ideo brevioribus ornes,
Quod timui mutare modos & carminis artem:
Temperat Archilochi Muſam pede maſcula Sappho;
Temperat Alcaeus, ſed rebus & ordine diſpar:
Nec ſocerum quaerit, quem verſibus oblinat atris;

Nec

quo valeat nullus video; aut quomodo illorum, ſiqua eſt, pravitas horum bonitate excuſetur. Immo ſic potius me defendam: Ideo numeros non mutavi, quia in Epodis virus & rabiem Archilochi Alcaicae humanitatis condimento mitigavi. Atqui hoc & falſum eſt, & cauſſae inimicum; falſum, quia in Epodis *animos* Archilochi te ſecutum profiteris, & hoc ſuo malo ſenſerunt Canidia, Mena, Caſſius Severus aliique: cauſſae autem ideo nocet, quia tanto hercle magis immutandi erant numeri, ſi acerbitas, numeris fere iſtis propria, a chartis exulabat. Sentis jam, opinor, neutram ex his interpretationibus poſſe conſtare. Quid igitur fiet? Enimvero & ex ipſius argumentationis vi, & ex vocum ordine ac conſtructione veram tandem ſententiam eruebam. Quippe haec ſeries eſt orationis. *Sappho muſam temperat pede Archilochi*: non ut vulgo accipiunt, *Sappho muſam Archilochi temperat pede.* Ceterum hanc vocum ordinationem lege verſus & collocationis norma flagitari, nemo, uti credo, praeter Poëtas aut in Poëtis verſatiſſimos agnoscet; illud quivis mox fatebitur ſenſum ipſum hanc vocabulorum ſeriem clare dictare. Quippe haec totius loci, ſententia eſt: Ne mireris, inquit, aut queraris, quod numeros Archilochi non mutaverim; ſcias & Sapphonem & Alcaeum (quos poëtis!) *muſam ſuam illius pede temperare*; ſcias utrumque Archilocheos numeros ſuis Lyricis immiſcere. Quos igitur illi tantopere probabant, egone ut faſtidirem & repudiarem? Juſtam jam habes defenſionem & cauſſam vincibilem atque optimam. *Pedem* itaque hic verſiculum integrum intellige; ut Carm. IV, 6.

Lesbium *ſervate* pedem, *meique*
Pollicis ictum.

pes ibi Lesbius eſt integer Tetracolos. Arte Poët. v. 80.

Archilochum proprio rabies armavit Iambo:
Hunc ſocci cepere pedem, *grandeſque cothurni.*

Non ſimplicem pedem hic accipe, ſed totum Senarium. Jam vero rem ſic ſe habere, & Lyricos iſtos adoptaſſe numeros Archilochi, res ipſa fidem tibi faciet: neque enim id, opinor, ignoras hunc illis omnibus aetate multo priorem fuiſſe; neque id quoque, nullum metri genus, quod in Flacci Carminibus habetur, non a biga illa Lyricorum petitum eſſe. Iſte igitur, qui hexametro ſubjicitur, Carm. IV, 7.

arboribuſque comae,

Archilocheus verſus erat, teſte Hephaeſtione,

Ἐν δὲ Βατουσιάδης.

& alter itidem Carm. I, 7. hexametro etiam ſuccinens,

Aut Epheſum bimariſve Corinthi,

ejuſdem erat, teſte eodem.

Φαινόμενον κακὸν οἴκαδ' ἄγεσθαι.

& ille denique Carm. I, 4. ab eodem petitus eſt,

Solvitur acris hiems grata vice veris & Favoni.
Οὐκ ἔθ' ὁμῶς θάλλεις ἁπαλὸν χρόα, κάρφεται
γὰρ ἤδη.

Atque haec quidem ex pauculis Archilochi Fragmentis agnoſcuntur; plura fortaſſis futura, ſi plura ejus hodie extarent. Muſam itaque, ut jam vides, Archilochi pede & Sappho temperat, &

Temperat Alcaeus, ſed rebus & ordine diſpar,
Nec ſocerum quaerit, quem verſibus oblinat atris.

Ubi recte habet τὸ SED, ſi hanc noſtram enarrationem ſequeris; in aliis turbat & ſenſum evertit; *Numeros* quidem adhibet, *ſed* argumento & ordine diſpar eſt. Quid autem, rogo vos, per ORDINEM hic denotatur? Ne per ſomnium quidem hoc viderunt commentatores. Adſcivit, inquit, Alcaeus metra quaedam Archilochi; ſed *ordine* variavit, ſed aliis, ac ille fecerat, metris aptavit ea & connexuit; ut Dactylicum illud *Arboribuſque comae* cum Hexametro junxit Alcaeus.

Diffugere nives, redeunt jam gramina campis,
Arboribuſque comae;

At eundem Iambo comitem dedit Archilochus:

Nec ſponſae laqueum famoſo carmine nectit.
Hunc ego, non alio dictum prius ore, Latinus
Volgavi fidicen. Juvat inmemorata ferentem
Ingenuis oculiſque legi, manibuſque teneri.
Scire velis, mea cur ingratus opuſcula lector
Laudet ametque domi, premat extra limen iniquus?
Non ego ventoſae plebis ſuffragia venor
Inpenſis cenarum, & tritae munere veſtis:
Non ego nobilium ſcriptorum auditor & ultor,
Grammaticas ambire tribus & pulpita dignor.
Hinc illae lacrimae. Spiſſis indigna theatris
Scripta pudet recitare, & nugis addere pondus,
Si dixi; Rides, ait, & Jovis auribus iſta
Servas: fidis enim manare poëtica mella

Te

Εὖτε πρὸς ἄεθλα δῆμος ἠθροίζετο,
Ἐν δὲ Βατουσιάδης.

&

Ἐρέω τιν' ὑμῖν αἶνον, ὦ Κηρυκίδη,
Ἀχνυμένη σκυτάλη.

Hoc, opinor, illud eſt, quod Alcaeum *ordine diſparem* Archilocho facit, etiam cum numeros ejus mutuos ſumeret. Illud denique quod ſequitur;

Hunc ego non alio dictum prius ore Latinus
Vulgavi fidicen,

perperam omnino ad *Archilochum* referunt quicquid hodie eſt interpretum. Atqui illud jam ſupra dixerat, v. 23.

Parios ego primus Iambos
Oſtendi Latio;

ut ineptum & putidum fuerit intra paucos verſiculos bis idem ingerere. Quo accedit, quod *hunc*, quiſquis eſt, Lyricum fuiſſe clare ſignificent illa, *Latinus fidicen*, ut Carm. IV, 3. *Romanae fidicen Lyrae*: ſi *fidicen*, ſi Lyricus ſit Noſter, quia vulgaverit: ſequitur, ut Lyricus itidem ſit, quem vulgaverit. Archilochum vero nemo omnium poëtis Lyricis adſcripſit. Pindarus, Bacchylides, Anacreon; Steſichorus, Ibycus, Simonides; Alcman, Alcaeus, Sappho novenarium Lyricorum numerum & conſtituunt & claudunt. Sine venia igitur peccant Interpretes, cum *Latini fidicinis* nomen meruiſſe Noſtrum ſomniant, quod Archilochi Epodos primus Latio oſtenderit. Immo vero ad *Alcaeum* haec pertinent, quod & ordo orationis & res ipſa clamitant. Praeter Parios Iambos, *Alcaei* etiam, inquit, numeros primus Latine vulgavi: quod & alibi profitetur. *Dicar*, ait Carm. III, 30.

Princeps Aeolium *carmen ad Itales*
Deduxiſſe modos.

& IV, 9.

Ne forte credas interitura, quae
Longe ſonantem natus ad Aufidum
Non ante vulgatas per artes
Verba loquor ſocianda chordis.

Cur autem *Alcaeum* ſe primum vulgaviſſe memorat, non etiam *Sapphonem*? Quia Catullus & alii jam Sapphica quaedam ediderant, nemo Alcaica.

39. NON EGO NOBILIUM SCRIPTORUM AUDITOR ET ULTOR] Gulielmus Canterus Nov. Lect. IV, 12. ex ſcripto codice ſubſtituit *Auditor & ACTOR*. Voſſius filius ad Paterculum p. 21. ex conjectura, *Auditor & ALTOR*. Perperam uterque. Negat ſe Horatius nobilium poëtarum auditorem & ultorem eſſe; *Auditorem*, dum alios audit ſcripta ſua recitantes; *Ultorem*, dum ipſe viciſſim ſua illis recitat. Idem negavit Serm. I, 4.

Non recito *quicquam niſi amicis, idque coactus,*
Non ubivis, coramve quibuſlibet:

& hac ipſa Epiſtola,

ſpiſſis indigna Theatris
Scripta pudet recitare, *& nugis addere pondus.*

Recte

Te ſolum tibi, pulcher. Ad haec ego naribus uti
Formido; &, luctantis acuto ne ſecer ungui,
Diſplicet iſte locus, clamo, & diludia poſco.
Ludus enim genuit trepidum certamen, & iram;
Ira truces inimicitias, & funebre bellum.

EPISTOLA XX.

AD LIBRUM SUUM.

VERTUMNUM Janumque, liber, ſpectare videris:
Scilicet ut proſtes Soſiorum pumice mundus.
Odiſti clavis, & grata ſigilla pudico;
Paucis oſtendi gemis, & communia laudas;
Non ita nutritus. fuge quo deſcendere geſtis:

v. 5. Vulg. DISCEDERE.

Non

Recte vero & urbane *Ultor.* Juvenalis Sat. I.

Semper ego auditor *tantum: numquamne* reponam,
Vexatus toties rauci Theſeide Codri?

Ubi *reponere* perinde eſt ac *ulciſci.* Noſter Ep. II, 2. v. 96. de poëtis ſcripta invicem recitantibus:

Caedimur, & totidem plagis conſumimus hoſtem,
Lento Samnites ad lumina prima duello.

hic ſalſe & facete *ultorem* expreſſum vides. Plinius Epiſt. I, 13. *Poſſum jam repetere ſeceſſum, & ſcribere aliquid quod non* recitem; *ne videar quorum recitationibus aſſui, non* auditor *fuiſſe, ſed* creditor. Eleganter hic *creditorem* dixit, pari metaphora ac Noſter *ultorem.*

5. FUGE QUO DISCEDERE GESTIS] Loſcheri quidem editio & Veneta anni MCCCCXC. DISCEDERE, quod omnes deinceps neſcio quo fato obſedit. At illa Princeps MCCCCLXXVIII. cum omnibus fere quicquid uſquam eſt codicibus DESCENDERE. Rectiſſime, & ita reponendum. Fuge, inquit, ad Janum Vertumnumque, hoc eſt, ad Forum, quo geſtis *deſcendere.* Nempe Forum in loco plano atque humili erat; quo ituris *deſcendendum* erat ex collibus propinquis; Libro huic ex Eſquiliis ubi Noſter habitabat. Seneca de Providentia c. 3. *Quid ergo? felix eſt L. Sylla, quod illi* deſcendenti ad forum *gladio ſubmovetur?* Idem De Benef. III, 27. *Uſus conſilio*, deſcendenti *Caeſari occurrit:* de Palatio ſcilicet ad Forum. Ibidem IV, 39. *Sponſum* deſcendam; *quia promiſi:* hoc eſt, in Forum. Cicero de Oratore II, 66. *Ita ſibi ipſum magnum videri Memmium, ut* in Forum deſcendens *caput ad fornicem Fabii demitteret* Q. Cicero de Pet. Conſ. c. 1. *Prope quotidie* ad Forum tibi deſcendenti *meditatum hoc ſit, Novus ſum,* Et iterum c. 14. *Quod tibi quotidie* ad forum deſcendenti *meditandum eſſe dixeramus.* Ita *Sacra via deſcendere*: ea enim ad Forum ducebat. Noſter Epod. VII.

Intactus aut Brittannus ut deſcenderet
Sacra catenatus via.

Cicero ad Atticum IV, 3. *A. d.* III. *Idus Novemb. cum* ſacra via deſcenderem: ubi vide quae Graevius noſter erudite adnotavit. Sic & *in Campum deſcendere.* Noſter Carm. III, 1.

hic generoſior
Deſcendat in Campum *petitor.*

Cicero de Fato c. 15. *Nec quod* in campum deſcenderim, *id fuiſſe cauſſae, cur pila luderem.* Denique *Deſcendere* ſimpliciter idem ſaepe eſt, ac in publicum prodire, ut pluribus dicto loco Graevius oſtendit. Vicimus ergo, ni fallimur, ut poſtea reponamus,

Fuge, quo DESCENDERE *geſtis.*

Digitized by Google

Non erit emiſſo reditus tibi. Quid miſer egi,
Quid volui? dices; ubi quid te laeſerit, & ſcis
In breve te cogi, plenus cum languet amator.
Quod ſi non odio peccantis deſipit augur,
Carus eris Romae, donec te deſerit aetas.
Contrectatus ubi manibus ſordeſcere volgi
Coeperis; aut tineas paſces taciturnus inertis,
Aut fugies Uticam, aut vinctus mitteris Ilerdam.
Ridebit monitor non exauditus: ut ille,
Qui male parentem in rupis protruſit aſellum
Iratus. quis enim invitum ſervare laboret?
Hoc quoque te manet, ut pueros elementa docentem
Oc-

v. 6. Vulg. Quis te. 8. Cum plenus. 13. Unctus.

7. Ubi quis te laeſerit, et scis In breve te cogi] Illud quis ex vetuſtis editionibus locum ubique tenuit; at in omnibus fere membranis, Pulmanni, Berſmanni, & noſtris (adde ſi vis aliorum, etſi ſileant & diſſimulent) clare exhibetur,

ubi quid *te laeſerit.*

Rectius, ſine dubio, ut rem, non hominem, intelligamus. Ita paſſim boni ſcriptores. Noſter in Arte, v. 203.

Tunc tua me infortunia laedent.

Epiſt. I, 17. v. 8.

Si laedet *caupena.*

& II, 2. v. 16.

Excepta nihil te ſi fuga laedit.

8. Cum plenus languet amator] Codex Berſmanni, *Cum languet plenus amator*; alter e Collegio Trinitatis, *Plenus cum languet*; quod ut rotundius & numeroſius admittendum puto; repone ergo;

Quid miſer egi?
Quid volui? dices; *ubi* quid *te laeſerit, & ſcis*
In breve te cogi, plenus cum *languet amater.*

Plenus autem eſt ſatur, faſtidiens, laſſus lectione vel tui vel aliorum poëmatum. Ovid. Pont. III, 4. v. 55.

Cetera certatim de magno ſcripta Triumphe
Jam pridem populi ſuſpicer ore legi
Illa bibit ſitiens lector, mea pocula plenus:
Illa recens pota eſt, noſtra tepeſcit aqua.

Martialis IV, 29.

Obſtat, care Pudens, noſtris ſua turba libellis:
Lectoremque frequens laſſas & implet *opus.*

Ceterum mirificum eſt Dacierii acumen, cui *amater*, non lector eſt, ſed ipſe Horatius: quod ſi ita eſſet, dignus ſane erat Noſter,

Qui ſine rivali ſeque & ſua ſolus amaret:

ut & ii itidem digni ſunt, qui tam bellis explicationibus poſſunt applaudere.

13. Aut unctus mitteris Ilerdam] Omnes, puto, tam aliorum quam noſtri Codices vinctus habent; pleraeque tamen editiones unctus, à primis Venetis & Loſchero tranſmiſſum. Videamus locum integrum:

Carus eris Romae, donec te deſerit aetas.
Contrectatus ubi manibus ſordeſcere vulgi
Coeperis; aut tineas paſces taciturnus inertes,
Aut fugies Uticam, aut unctus mitteris Ilerdam.

Ubi qui *unctus* malunt (in quibus nollem fuiſſe N. Heinſium) de involucro mercium, olivarum ſcilicet, ſive aromatum interpretantur, nimirum ut deferendus ſit miſellus Liber

in vicum vendentem tus & odores;
Et piper, & quicquid chartis amicitur ineptis.

Unctus igitur, ut *madida papyrus* Martiali, III, 2.

Cujus vis fieri, Libelle, munus?
Feſtina tibi vindicem parare.
Ne nigram cito raptus in culinam
Cordylas madida *tegas* papyro,
Vel turis piperiſve ſis cucullus.

& XIII, 1.

Ne toga cordylis, ne penula deſit olivis,
Aut inopem metuat ſordida blatta famem,

Per-

Digitized by Google

Occupet extremis in vicis balba ſenectus.
Cum tibi ſol tepidus pluris admoverit auris;
Me libertino natum patre, & in tenui re,
Majores pennas nido extendiſſe loqueris;
Ut quantum generi demas, virtutibus addas;
Me primis Urbis belli placuiſſe domique;
Corporis exigui, praecanum, ſolibus aptum;
Iraſci celerem, tamen ut placabilis eſſem.
Forte meum ſi quis te percontabitur aevum;
Me quater undenos ſciat inpleviſſe Decembris,
Collegam Lepidum quo duxit Lollius anno.

Perdite Niliacas, Muſae, mea damna, papyres.
Statius Silv. IV, 9.
Eſt ſane jocus iſte, quod libellum
Miſiſti mihi Griphe, pro libello. ——
Tu roſum tineis ſituque putrem,
Quales aut Libycis madent *olivis,*
Aut tus Niliacum piperve ſervant,
Aut Byzantiacos colunt lacertos.
Numquam tamen a me impetrabunt, ut huic ſententia accedere velim. Neque enim eo res reciderat, ut metuendum fuerit Horatio, ne libelli ſui ad ſalſamentarios damnarentur. Hoccine ut vel joco ſe vereri fingeret, qui Epiſtola praecedente tam magnifiee ſua extulerat; qut annum jam agens XLVI. poſt tres Carminum libros editos per totum orbem Romanum poëta à Virgilio proximus ferebatur? Illud quoque vide, *Mitteris*, inquit, *Ilerdam, aut fugies Uticam.* Atqui aromatarii Romae degentes non merces ſuas alio exportabant, ſed aliunde convectas in urbe vendebant. Adde quod libellorum chartulae in ſolidis mercibus trans mare devehendis nullum uſum praebere poterant; ſed quae particulatim & domi inter vicinos diſtrahebantur, eae ſolum merces chartis involvebantur, ab emptore manibus deferendae. Quorſum itaque, ſi *unctus* fuerit hie liber, aut *Uticam* ablegandus erat aut *Ilerdam?* Romae utique & domi patiendum hoc ei fuerat, non ea gratia peregre abeundum. Sed alia prorſus hujus loci ſententia eſt; ROMAE, inquit, carus eris, quamdiu eris novus. Ubi vero in vulgi manus veneris & novitatis gratiam amiſeris, quid tum fiet? Si ROMAE adhue manſeris, tineas blattaſque paſces nulli amplius legendus. Quod ſi evitare voles, in provincias tibi eundum erit, *Africam* puta aut *Hiſpaniam*, ubi iterum novitatis cauſſa paulliſper placere poſſis, Romae jam vetus & obſoletus. Noli aliam quaerere interpretationem, nec membranarum omnium lectionem ſollicitare. Hane poſtulat illud ROMAE, quod minime attenderunt Interpretes: hanc flagitat antitheton illud,

Aut fugies *Uticam*, aut vinctus mitteris *Ilerdam.*
fugies ſcilicet ſponte, *vinctus mitteris* invitus nempe & coactus à Bibliopola. Noſter Epiſt. II, 7. v. 30.
ac velut uſquam
Vinctus eas, *ita te felicem dicis amaſque,*
Quod nuſquam sibi ſit potandum.
Facete fingit, malle librum, ſi Roma abeundum ſit, Africam petere quam Hiſpaniam. Ceterum in more fuiſſe Bibliopolis, ubi Romae annona jam refrixerat, venales libros in provincias mittere, quid opus eſt dicere? Martialis XII, 3.
Ad populos mitti qui nuper ab Urbe ſolebas,
Ibis tu Romam, nunc peregrine Liber.

Q. HORATII FLACCI
EPISTOLARUM
LIBER II.
EPISTOLA I.
Ad Augustum

Cum tot ſuſtineas & tanta negotia ſolus,
Res Italas armis tuteris, moribus ornes,
Legibus emendes; in publica commoda peccem,

Si

2. Moribus ornes, Legibus emendes] Ita omnes omnium, quos noverim, codices, moribus: neque vero quicquam hac lectione ſimplicius ſinceriuſve eſſe videatur. *Leges* & *Mores* paſſim apud veteres conjunguntur; neque in re obvia opus eſt exemplis. *Morum* autem corrigendorum praefecturam perpetuam jamdudum receperat Auguſtus. Sueton. Aug. XXVII. *Recepit & morum legumque regimen aeque perpetuum; quo jure, quamquam ſine Cenſurae honore, cenſum populi ter egit.* Neque auctoritate ſolum, ſed & exemplo mores publicos emendavit. Ovid. Metam. XV, 833. de Auguſto loquens,

Legeſque *feret juſtiſſimus auctor*,
Exemploque ſuo mores *reget*.

Ecquis eſt igitur; qui lectionem ab omnibus Librariis traditam, & hiſtoriae fide firmatam, in dubium vocare auſit? Nequeo tamen diſſimulare, quod mihi ſingula rimanti & ad amuſſim exigenti venit in mentem. Fieri enim poteſt, ut ſic a poëta profectum ſit,

Res Italas armis tuteris, MOENIBUS *ornes*,
Legibus emendes.

Apud Latinum Pacatum in panegyrico, Reſpublica Romana Theodoſium Seniorem his verbis alloqui fingitur; *Quando me Nerva tranquillus, amor generis humani Titus, pietate memorabilis Antoninus teneret; quum* MOENIBUS *Auguſtus* ORNARET, legibus *Hadrianus imbueret, finibus Trajanus augeret, parum mihi videbar beata, quia non eram tua.* Quid? annon verba haec ex ipſo hoc Flacci loco expreſſa & delineata videantur. Alter *rem publicam*, alter *res Italas* ait moenibus ornari. Illud vero praecipuum fere in Auguſti laudibus, quod urbem aedificiis magnifice adornaverit, ut in monumento Ancyrano ſuis verbis videre eſt. Suetonius Aug. XXIX. *Urbem neque pro majeſtate imperii ornatam, & inundationibus incendiiſque obnoxiam, excoluit adeo, ut jure ſit gloriatus, Marmoream ſe relinquere, quam lateritiam accepiſſet.— Sed & ceteros principes viros ſaepe hortatus eſt, ut pro facultate quiſque monumentis vel novis vel refectis & excultis urbem* adornarent. Ubi id obiter notabis τὸ *Ornare* proprium ac legitimum eſſe in hac ſententia vocabulum. Idem in Julio XLIV. *Jam de* ornanda *inſtruendaque urbe, item de* tuendo *ampliandoque imperio, plura ac majora indies deſtinabat.* Ubi pariter juncta vides, *urbem ornare*, & *imperium tueri.* Ibidem, XXVIII. *Aſiae quoque & Graeciae potentiſſimas urbes* operibus exornans. Tacitus Annal. I. 9. ubi laudes Auguſti congerit, *Jus apud cives, modeſtiam apud ſocios, Urbem ipſam magnifico* ornatu. Idem III, 72. *Nec Auguſtus arcuerat Taurum, Philippum, Balbum, hoſtiles exuvias aut exundantes opes* ornatum ad urbis *& poſterum gloriam conferre.* MOENIA vero non muros urbis hic accipe, ſed tecta & aedificia intra urbem. Suetonius Nerone XXXVIII. *Sed nec populo*

aut

Si longo ſermone morer tua tempora, Caeſar.
Romulus, & Liber pater, & cum Caſtore Pollux,
Poſt ingentia fata Deorum in templa recepti,

v. 6. Vulg. FACTA.

Dum

aut MOENIBUS *patriae pepercit: —— nam quaſi offenſus deformitate veterum aedificiorum, incendit urbem.* Vide hoc fuſe docentem Gronovium patrem Obſerv. II, 12. Quod? jamne videtur ſatis belle procedere? Enimvero ſiquis ex angulo codex lectionem hanc proderet, multos ea, ni fallor, amatores inveniret. Quin & ſine codicis praeſidio ſuas forte partes tutabitur. Quod enim de *moribus* hic narratur, levis eſt jactura, ſi abſit: quippe quod altero illo *Legibus* ſat percipitur & comprehenditur: mores ſiquidem ipſi legibus emendantur, & amborum regimen ſimul recepit Auguſtus. At ſi MOENIBUS huc adſciveris, nova nec temere omittenda laude Auguſtum mactas. Ipſe enim apud Senecam in Apocolocyntoſi haec de ſe in coetu Deorum: *In hoc terra marique pacem peperi? ideo civilia bella compeſcui? ideo* LEGIBUS *urbem fundavi*, OPERIBUS ORNAVI? Quid aliud quaeſo ſunt *opera*, quam *moenia* ſive aedificia? ut proinde, ſi *moenia* hic reponas, idem prorſus de Auguſto Noſter, quod ille de ſe, dixerit. Tria enim uterque poneret; *Armis tutari* ſive *terra marique pacem parere*; *Legibus emendare*, ſive *fundare*; *Operibus*, ſive *moenibus ornare.* Certe *moribus ornare* nuſquam alibi legiſſe me memini.

6. POST INGENTIA FACTA] Moleſtus ac difficilis locus, quamtumvis Interpretes levi pede prætereant:

Romulus & Liber pater & cum Caſtore Pollux,
Poſt ingentia facta *deorum in templa recepti*, &c.

ubi hoc velle videtur, ut ex ſequentibus patet, Romulum, Bacchum, Herculem, &c. poſt obitum denique neque ante finem vitae in deorum numerum adſcitos fuiſſe. Quod & ex hiſtoria notiſſimum, & diſerte narrat Calliſthenes apud Curtium VIII. 5. *Herculem modo & patrem Liberum conſecratae immortalitatis* (forte *conſecrata immortalitati*) *exempla referebas. Credisne illos unius convivii decreto deos factos?* prius eos ab oculis mortalium amolita natura eſt, *quam in caelum fama perveheret.* Unde in pluribus, quos verſavi, codicibus ad verba illa *Poſt ingentia facta* ſic inter lineas adnotatum eſt, *Poſt mortem. Poſt finem vitae.* Atqui ex illis verbis numquam id efficies, quod & hi volunt, & auctor ipſe, ut videtur. Nullis, inquam, tormentis exprimes, ut *poſt ingentia facta* perinde ſit ac *poſt mortem.* Quid enim? annon ipſe Auguſtus *praeſens*, ut ait, & *vivus* inter Divos relatus eſt? at non niſi *poſt facta ingentia.* Florus IV, 12. de Auguſto. *Ob haec tot* facta ingentia *dictator perpetuus; & Pater Patriae dictus.* Annon in vivis erat, cum id cognomen eſt conſecutus? Claudianus in II. Conſ. Stil. v. 38.

nulli pars aemula deſuit umquam,
Quae gravis obſtreperet laudes; ſtimuliſque maligni
Facta *ſequebatur quamvis* ingentia *livor.*

Vivos utique deſignat, cum nominat *livorem*, qui in vivis ſolummodo paſcitur. Seneca Herc. Fur. v. 441.

Poſt tot ingentis viri
Memoranda facta, *poſtque pacatum manu*
Quodcumque Titan ortus & labens videt,
Nondum liquet de patre? mentimur Jovem?

Atqui ab eo, qui haec loquitur, Hercules in vivis eſſe, ut erat, credebatur. *Facta* quidem *ingentia* recte alias dixeris, quod & jam vidiſti; neque phraſin moveo aut vitupero: nam ſic etiam Ammianus Marc. XXII, 2. de Juliano loquens; *Adultum adhuc juvenem, exiguo corpore*, facta *praeſtantem* ingentibus. Et Alcimus Avitus lib. V.

Et quos depoſcent ingentia facta *labores.*

Sed in hac Flacci ſententia, manca quantum video & debilis eſt oratio, cum huc ſolum perveniat: *Romulus & Liber*, poſt ſive propter *facta ingentia inter deos recepti, dum res gerunt, queſti ſunt ſe minorem meritis gratiam apud homines conſequi.* Nondum ex his intelligimus, poſt mortem demum pro Diis habitos: quidni enim poſt res geſtas, poſt facta ingentia, placidam degentibus ſenectutem divini honores, ut poſtea Auguſto, vivis obtigerint? Tollunt quidem hanc difficultatem, qui illa quae ſequuntur,

Dum terras hominumque colunt genus,

ſic enarrant, ut Interpres Gallus nuper adeo fecit, *Dum in terris inter homines vivunt*: quo pacto, quod in priore orationis membro deficit, in poſteriore ſuppletur. Atqui eos fugit ratio, cum *colere terras* perinde accipiunt ac *terras habitare*: quid enim? an *habitabant* quoque genus hominum? Immo vero *colere terras & humanum genus* eſt curam eorum habere, *bella* ſcilicet *componendo, agros aſſignando, oppida condendo.* Virgil. Eclog. III, 60.

Ab jove principium Muſae: Jovis omnia plexs ::
Ille colit terras; *illi mea carmine curae.*

Hac-

Digitized by Google

Dum terras hominumque colunt genus, aſpera bella
Conponunt, agros adſignant, oppida condunt;
Ploravere ſuis non reſpondere favorem
Speratum meritis. diram qui contudit Hydram,
Notaque fatali portenta labore ſubegit,

Con-

Haerebit itaque, quocumque te vertas, ſententia; niſi aliquid alicunde ſubſidii inveniatur. Enimvero omne punctum tuliſſet, ſi POST FATA, non utique *facta*, in deorum templa receptos tradidiſſet, *Poſt fata* ſiquidem eſt, cum vivere deſiimus. Propertius IV, 2. v. 64.

Tu Lepide, & tu Paulle, meum poſt fata *levamen*;
Condita ſunt veſtro lumina noſtra ſinu.

Martialis in ſimili plane querela, ac hic Noſter v. 10,

Vos tamen ô noſtri ne feſtinate Libelli:
Si poſt fata *venit gloria*, *non propero*:

Et Ovidius quoque, Amor. I, 15.

Paſcitur in vivis Livor; poſt fata *quieſcit*:
Cum ſuus ex merito quemque tuetur honos.

Facta pro *Fata* ſolemnis Librariorum error eſt: & fuit quidem, cum in hanc correctionem pronus propenderem: etſi terruit tum me, ut adhuc terret, epitheton illud *Ingentia*, non niſi dure ut videtur & invite ad ſententiam hanc pertrahendum;

Poſt ingentia fata *Deorum in templa recepti.*

Tentemus tamen, an exemplis fortaſſis & argumentorum ductu paullatim flecti & allici queat. Ergo ubi *poſt fata* paſſim dicitur pro *poſt obitum*, manifeſtum eſt ſubintelligi *poſt fata completa*: ſic Ovidius Triſt. IV, 10.

Et jam complerat *genitor* ſua fata;

hoc eſt, *mortem obierat.* Quidni igitur recte dicatur, *Poſt ingentia fata*, completa ſcilicet & peracta? ſi modo uſpiam *fatum ingens* recte itidem dicitur, & hi ipſi, de quibus agit Noſter, *ingentibus fatis* ad ſuperos pervenerunt. De utroque jam videbimus. Martialis Epig. I, 51. de Lepore, cui Leo pepercit:

Deſperanda tibi eſt ingentis *gloria* fati:
Non poteſt hoc tenuis praeda ſub hoſte mori.

Rutilius Itin. I, de Roma:

Quod regnas minus eſt, quam quod regnare mereris:
Excedis factis grandia fata *tuis*

Ita liquido emendandum eſt; vulgo ineptiſſime fertur, *grandia facta.* Pothinus apud Lucanum, X, 384.

non ſanguine clari,
(Quid refert?) nec opes populorum ac regna movemus:
Ad ſcelus INGENTIS FATI *ſumus.*

Ubi iterum, ut codices quidam Berſmanni, ita & in Collegio Trinitatis unus, *Ingentes facti* pro ſolito ſtupore exhibent. Valerius Flaccus VIII, 389.

Reſpiceret plures animas majoraque fata
Tot comitum, qui non furtis nec amore nefando
Per freta, ſed ſola ſeſe virtute ſequantur.

Unde idem lucem accipiet lib. V, 687. ubi Juppiter de Medea & Medo filio:

Donec & Aeaeten inopis poſt longa ſenectae
Exilia (heu magnis, *quantum libet impia*, fatis!)
Nata juvet; Graiuſque nepos in regna reponat.

Ita cum codicibus legendum: neque audiendi ſunt viri eximii Nic. Heinſius & Gronovius pater, qui conjecturis ſuis locum corrumpunt. Medea *magnis fatis* nata erat, quantumlibet impia fuerit. Poteris & *magni fati* legere, ſicut ſupra Lucanus, *Ad ſcelus ingentis fati ſumus*: ſed nihil eſt opus. Virgilius de Turno XII, 149.

Nunc juvenem imparibus *video concurrere* fatis:

& ibidem de eodem & Aenea v. 795.

Juppiter ipſe duas aequato examine lances
Suſtinet, & fata *imponit* diverſa duorum;
Quem damnet labor, & quo vergat pondere letum.

Ergo Aeneae fata *majora* erant, quam Turni; & ſimpliciter *ingentia.* Atque is per haec *Fata*, quod ad rem de qua agimus non parum facit, in caelum receptus eſt prorſus ut Hercules; Romulus, & ceteri, dei facti, non nati. Virgil. XII, 795. Juppiter ad Junonem;

Indigetem Aenean ſcis ipſa & ſcire fateris
Deberi caelo, fatiſque *ad ſidera tolli.*

Hercules apud Propertium IV, 9. v. 65.

Angulus hic mundi nunc me mea fata *trahentem*
Accipit: haec feſſo vix mihi terra patet.

Unde illud Noſtri explicandum, quod v. 11, hic habetur, de Hercule;

Notaque fatali *portenta labore ſubegit.*

Certe vix aliter hoc *fatali* te expedies, quam ut ſuperiori conjecturae faveas. Virgilius VIII, 292. de Hercule:

ut duros mille labores
Rege ſub Euryſtheo fatis *Junonis iniquae*
Pertulerit.

De

Conperit invidiam ſupremo fine domari.
Urit enim fulgore ſuo, qui praegravat artis
Infra ſe poſitas: extinctus amabitur idem.
Praeſenti tibi maturos largimur honores,
Jurandaſque tuum per numen ponimus aras,

Nil

v. 16. Vulg. NOMEN.

De eodem Hercule, & Romulo Livius I, 7. *Jove nate Hercules, ſalve: te mihi mater* veridica interpres deum *auctorum caeleſtium numerum cecinit, Dextra Hercules data, Accipere ſe omen, impleturumque* fata, *ara condita atque dicata, ait.* —— *Haec tum ſacra Romulus una ex omnibus peregrina ſuſcepit; jam tum immortalitatis virtute partae, ad quam eum* ſua fata *ducebant, fautor.* Vides jam, opinor, Romulum, Herculem & ceteros Indigetes *fatis*, & *poſt fata*, & quidem *poſt fata ingentia* in caelum eſſe receptos. Ceterum an haec emendatio in album recipienda ſit, nihil pronunciamus; ſed id totum lectori docto, ſagaci, ſuſpicaci, difficili, qualem ſane optamus, relinquimus. Multa ſiquidem in hac ſtudiorum alea vera & certa cadunt, quae fidenter aſſerimus: multa quoque veris non abſimilia, quaeque ſine fraude & damno lectoris minime ſunt praetereunda, pro quibus tamen ſpondere ac vadari nolumus.

16. JURANDASQUE TUUM PER NOMEN PONIMUS ARAS] Pro *Nomen*, antiquiſſimus Blandinius Cruquii cum duobus Berſmanni, & editio Cadomenſis anno C. 1480.

Jurandaſque tuum per NUMEN *ponimus aras.* Noſtri quidem omnes *Nomen*; quod per editiones impune graſſatum eſt: adeo pigri timidique ſumus in amovendis, quae ſemel inſederunt: nos, quantum in nobis eſt, non patiemur haec lolia diutius dominari. *Jurandas per numen*, ut Virgil. VI, 323.

Cocyti ſtagna alta vides, Stygiamque paludem,
Di cujus jurare *timent & fallere* numen.

Ovid. Heroid. XII.

Per *reditus corpuſque tuum mea* numina Juro.

& XV.

Perque *novum* juro numina *noſtra deas.*

Metam. IX.

Si qua fides miſeris, hoc me per numina juro.
Non meruiſſe nefas.

NUMEN autem Auguſti, & Auguſtus DEUS; etiam dum inter homines ageret. Noſter hoc ipſo loco,

Praeſenti *ſibi divinos largimur* honores.

Carm. III, 5.

Praeſens divus *habebitur Auguſtus.*

& IV, 5.

& Laribus tuum
Miſcet NUMEN, *uti Graecia Caſtoris,*
Et magni memor Herculis.

Marmor Narbonenſe apud Gruterum p. 229. NUMINI AUGUSTI *votum ſuſceptum a plebe Narbonenſium in perpetuum.* Dedicatum hoc eſt anno V. C. 764. Auguſto adhuc vivente; ut docebit te Illuſtriſſimus Noriſius Cenotaph. Piſan. p. 52. quem conſule multa poëtarum loca congerentem, in quibus DEUS indigitatur: nos, iis omiſſis, nova loca proferemus, ubi *Numen* ejus memoratur. Ovid. Triſt. III, 8.

Si ſemel optandum eſt, Auguſtum numen *adora;*
Et quem laeſiſti, rite precare deum.

Ibid. V, 3.

Sunt Dis *inter ſe communia: flectere tenta*
Caeſareum numen *numine, Bacche, tuo.*

V, 10.

Quid loquor ah demens? ipſam quoque perdere vitam
Caeſaris *offenſo* numine *dignus eram.*

V, 11.

Utque aliis, numerum quorum comprendere non eſt,
Caeſareum numen *ſic mihi mite fuit.*

Pontic. I, 2.

Magna tenens illud rerum molimina numen:
Haec eſt caeleſti *pectore cura minor.*

III, 1.

E quibus ante omnes Auguſtum numen *adora;*
Progeniemque piam, participemque tori.

Haec omnia, Naſo, vivente Auguſto: unde jam conſtat recte feciſſe viros eruditos Freinshemium & Ryckium; qui apud Tacitum reponunt, Annal. I, 73. *Rubrio crimini dabatur violatum perjurio* NUMEN *Auguſti:* ubi vulgati habent *Nomen.* Valer. Max. IX, 15, 3. *Ne divi quidem Auguſti etiamnum terras regentis excellentiſſimum* NUMEN *intentatum ab hoc injuriae genere exſtitit.* Eant nunc editores, & *Nomen* hic apud Flaccum deinceps ſubſtituant: etſi & Servius Eclog. I. & Georg. I, 24. *nomen* legebat, niſi hunc quoque Librarii calumnientur.

Nil oriturum alias, nil ortum tale fatentes.
Sed tuus hoc populus ſapiens & juſtus in uno,
Te noſtris ducibus, te Graiis anteferendo,
Cetera nequaquam ſimili ratione modoque
Aeſtimat; & niſi quae terris ſemota ſuiſque
Temporibus defuncta videt, faſtidit & odit:
Sic fautor veterum, ut Tabulas peccare vetantis,
Quas bis quinque viri ſanxerunt, Foedera regum
Vel Gabiis vel cum rigidis aequata Sabinis,
Pontificum libros, annoſa volumina Vatum,
Dictitet Albano Muſas in monte locutas.
Si, quia Graiorum ſunt antiquiſſima quaeque
Scripta vel optima, Romani penſantur eadem

v. 18. Vulg. TUUS HIC. 28. GRAECORUM.

Scri-

18. SED TUUS HIC POPULUS SAPIENS] Editiones quidem omnes, & codices quoque quot novi praeter unum,

Sed tuus HIC *populus ſapiens & juſtus in uno*
Te noſtris ducibus, te Graiis anteferendo.

Satis Recte; ut ordo ſit, *In uno te, in te ſolo anteferendo* Graecis Romaniſque ducibus. *Tuus hic populus*, ut Terentius Heaut. Act. V. Sc. I.

Sed hic adjutor meus *& moniter* & *praemonſtrator Chremes.*

& in Epigrammate;

patria multaber; & olim
Ille tuus civis, *Lampſace, Gallus erc.*

Verum, utut haec ſpecioſa ſunt, mirifice tamen adblanditur lectio, quam unus ille ex Collegio Trinitatis codex ſubminiſtrat,

Sed tuus HOC *populus ſapiens & juſtus in uno,*
Te noſtris ducibus te Graiis anteferendo.

Ubi alius ordo & diſtinctio exoritur; *In hoc uno*, in hac una re ſapiens, Te omnibus anteferendo, *cetera* nequaquam tam juſte aeſtimat. Quin & ita olim legerunt Porphyrion & Acron; quorum hic ſic locum enarrat; *Pop. Rom. in* HAC RE SOLA *juſtus & ſapiens eſt, quod te praefert omnibus:* ille ſic; HAC SOLA RE SAPIT, *quod te omnibus praeponit.* Sine dubio HOC in hac expoſitione agnoſcitur; non *Hic.* Noſter Serm. II, 3, 53.

verum hoc *ſe amplectitur* uno,
Hoc amat & laudat.

Hac ipſa Epiſt. v. 120.

verſus amat, hoc *ſtudet* unum.

Ovid. Pont. III, 2.

Extitit hoc unum, *quo non convenerit illis.*

Iterum noſter Epiſt. I, 10.

hac in re *ſcilicet* una
Multum diſſimiles; at cetera pene gemelli.

Ubi eandem vides antitheſin, *in has una re* —— *cetera*; quam hic habes, *In hoc uno* ſapiens; *cetera* non aeque judicat. Quid multis opus? tam elegans verborum collocatio numquam a Librariis provenire potuit; contra autem miraculo fuiſſet, niſi *tuus hoc populus* a pluribus depravaretur. Rem vero ipſam ſi aeſtimes; quorſum *Hic populus* δεικτικῶς? tamquam digito monſtrari poſſet totus populus Rom. aut potius gens humana, quae univerſa fere Auguſto principi pro populo fuit.

28. SI QUIA GRAECORUM] Duo codices Torrentii, & egregius noſter Reginenſis,

Si quia GRAIORUM *ſunt antiquiſſima quaeque.*

quod ſine controverſia admittendum eſt.

31. NIL INTRA EST OLEAM] Vide modo ſcabiem dictionis,

Nil intra eſt oleam, nihil extra eſt in nuce duri.

ubi haec constructio erit, Nil duri eſt *intra oleam*, nihil *extra in nuce.* Poteſne vero tam foedam porriginem patienter ferre, ut in priore membro *Intra* ſit praepoſitio, *Extra* autem in poſteriore adverbium? Immo ocius repone, ſi ſapis,

Nil intra eſt OLEA, *nihil extra eſt in nuce duri.*

ubi *Intra* & *Extra* utrinque ſunt adverbia. Fraudi

au-

Digitized by Google

Scriptores trutina; non eſt quod multa loquamur:
Nil intra eſt olea, nil extra eſt in nuce duri:
Venimus ad ſummum fortunae: pingimus, atque
Pſallimus, & luctamur Achivis doctius unctis.
Si meliora dies, ut vina, poëmata reddit;
Scire velim, chartis pretium quotus arroget annus,
Scriptor ab hinc annos centum qui decidit, inter
Perfectos vetereſque referri debet, an inter
Vilis atque novos? excludat jurgia finis.
Eſt vetus atque probus, centum qui perficit annos.
Quid? qui deperiit minor uno menſe vel anno,
Inter quos referendus erit? vetereſne poëtas,
An quos & praeſens & poſtera reſpuat aetas?

v. 31. Vulg. OLEAM. 42. RESPUET.

Iſte

autem fuit Librariis elegantior illa rariorque praepoſitionis collocatio, de qua vide nos ad Carm. III, 25, 2. ne eadem bis nobis dicenda ſint.

42. AN QUOS ET PRAESENS ET POSTERA RESPUET AETAS] Editiones principes, Loſcheriana & Venetae, cum aliquot codicibus,

An quos & praeſens & poſtera RESPUIT *aetas.*

Quod cum manifeſto vitioſum eſſet, & tigribus agnos, *Poſtera reſpuit*, futura cum praeſentibus conjungeret; recentiores ex codice uno tantum vel altero ſic dederunt:

An quos & praeſens & poſtera RESPUET *aetas.*

Atqui par fere hic recurrit inconcinnitas, *Praeſens reſpuet*; dumque alteri medicinam quaerunt, alteri venenum miſcent. Utrique ſalutarem opem feres, ſi cum pluribus & potioribus ſcriptis, antiquiſſimo nempe Cruquii, tribus Torrentii totidemque Berſmanni, ac noſtris Voſſiano, Reginenſi aliiſque reſtituis,

An quos & praeſens & poſtera RESPUAT *aetas.*

Hoc enim utrique tempori, & praeſenti & poſtero, ex aequo convenit. Ceterum integrum locum attentius conſideremus:

Eſt vetus atque probus, centum qui perficit annos.
Quid? qui deperiit minor uno menſe vel anno,
Inter quos referendus erit? vetereſne POETAS,
An quos & praeſens & poſtera reſpuat aetas?

Enimvero illud *Poëtas* multis mihi nominibus diſplicet. Quas enim aures non offendit odioſum illud ὁμοιοτέλευτον, *vetereſne* POETAS, *reſpuat* AETAS? Deinde & ſententia mutila eſt, priuſque membrum eſt impar poſteriori: in priore *Veteres* tantummodo habes, in poſteriore *novos* & *reſpuendos*: nihil igitur eſt, quod τῷ *reſpuat* opponatur & reſpondeat. Atqui ſupra v. 37. recte dixerat,

inter
Perfectos vetereſque *referri debet*, *an inter*
Viles atque novos;

ubi *veteres* & *novos*, *perfectos* & *viles*, adverſis frontibus componit. Jam vero & ſupervacuum prorſus eſt, fruſtraque verſum onerat illud POETAS; quippe ſi *veteres* ſimpliciter dixiſſet, utique nomen ſubſtantivum neceſſario & elegantius ſubaudiretur. Neque ſupervacuum modo, ſed quod omnium turpiſſimum eſt, ineptum denique & incommodum, & ſuperioribus repugnans. Non enim de ſolis *Poëtis* hic agit Noſter, ſed de quibuſvis auctoribus, tam qui verſibus, quam qui proſa oratione ſcripſerunt. Ergo & numquam antea *poëtas* aut *poëmata*, ſed *ſcriptores* & *ſcripta* nominaverat; & in his v. 24. 25. 27. *Leges* XII. *Tabularum*, *Commentarios Pontificum*, *Foedera vetuſta*: quae omnia ſermone ſoluto concepta eſſe & novimus & res ipſa indicat. Haec omnia ſi evitare cupis, & a poëta nitidiſſimo tam foedam maculam abſtergere, vide an ſic locum ex conjectura mecum reſtituas:

Inter quos referendus erit? vetereſne PROBOSQUE,
An quos & praeſens & poſtera reſpuat aetas.

Cum ſciolus quidam inter lineas *Poëtas* pro inter-

Iſte quidem veteres inter ponetur honeſte,
Qui vel menſe brevi, vel toto eſt junior anno.
Utor permiſſo, caudaeque pilos ut equinae
Paullatim vello: & demo unum, demo & item unum;
Dum cadat eluſus ratione ruentis acervi,
Qui redit in faſtos, & virtutem aeſtimat annis,
Miraturque nihil, niſi quod Libitina ſacravit.
Ennius & ſapiens, & fortis, & alter Homerus,
Ut critici dicunt, leviter curare videtur
Quo promiſſa cadant, & ſomnia Pythagorea.
Naevius in manibus non eſt, & mentibus haeret
Pene recens? adeo ſanctum eſt vetus omne poëma.

v. 46. Vulg. ETIAM unum. 48. AD.

Am-

pretamento ſcripſerat: eo poſtea factum eſt, ut illud alterum quod nunc revoco ex verſu ejiceretur. Noſter paullo ante,

Eſt vetus atque probus *centum qui perficit annos.*
Certe hoc uno remedio cuncta quae jam tetigimus ulcera facile ſanaveris.

46. DEMO UNUM, DEMO ETIAM UNUM] Illud ETIAM, cum in editionibus primis ſemel inſederat; haud mirum, ſi per omnes deinceps locum ſuum tutatum eſt. Quis enim tam bonam probamque lectionem in jus vocaverit? Perſius Sat. VI.

adde etiam unum,
Unum etiam; *terrae eſt jam filius.*

Nihilominus, cum in veterrimis noſtris, Leidenſi, Voſſiano, Reginenſi, quin & Regiae Societatis codice, quibus accedunt duo Pulmanni & Berſmanni totidem, lectionem magis reconditam minuſque obviam repererim; non dubitavi eam afferere & auctori ſuo adjudicare,

Paullatim vello; & demo unum, demo ET ITEM *unum.*

Haec cum rarior & vulgo ignotior eſſet, illam tritam & quotidianam ſubſtituerunt ſcribae. Terentius Andria, I, 1.

Sed poſtquam amans acceſſit, pretium pollicens,
Unus & item *alter.*

Lucret. IV, 553.

Aſperitas autem vocis fit ab aſperitate
Principiorum, & item *levor levore creatur.*

Gellius in Praefatione. *Alius Antiquarum lectionum inſcripſit, atque alius* Ἀνθηρῶν, & item *alius* Εὑρημάτων.

48. QUI REDIT AD FASTOS] Ita editi omnes quidem AD praeferunt: ſed ſcripti vetuſtiores univerſi, plerique etiam ex recentioribus,

Qui redit IN *faſtos, & virtutem aeſtimat annis.*

Noſter Carm. I, 3. *Serus in caelum redeas*: & IV, 2. *Quamvis* redeant in aurum *Tempora priſcum.* Virgil. Georg. III, 316. de Capris:

Atque ipſae memores redeunt in tecta.

Aen. XII, 424. *novae* rediere in priſtina *vires.* Parum, inquies, refert, hanc an illam lectionem ſequamur. Recte quidem: ſed ea ipſa cauſſa, quod parum interſit, ab antiquiſſimis quibuſque codicibus religio eſt abſcedere.

50. NAEVIUS IN MANIBUS NON EST.] Omnes fere de hujus loci obſcuritate queſti ſunt Interpretes; qui vero ſe lucis aliquid afferre gloriantur, ii omnium maxime in caligine ac tenebris ſunt verſati. Videamur, quid rei ſit,

Ennius, & ſapiens & fortis & alter Homerus,
Ut Critici dicunt, leviter curare videtur
Quo promiſſa cadant, & ſomnia Pythagorea.
Naevius in manibus non eſt, & mentibus haeret,
Pene recens; adeo ſanctum eſt vetus omne poëma.

Ubi illa primo, *Leviter curare videtur quo promiſſa cadant*, ut in Ennii contumeliam dicta jam ab omnibus accipiuntur; quaſi is nihil ingentibus illis promiſſis dignum praeſtitiſſet. Quod a loci hujus ſententia tam alienum eſt, ut plane contrarium ſit. Siquidem omnia, quae hinc ad verſum uſque 62. de poëtis veteribus habentur, non Horatii judicio dicta ſunt, ſed ex vulgi opinione, qui Ennium reliquoſque antiquos unice mirabatur &

in

Ambigitur quotiens, uter utro ſit prior; aufert
Pacuvius docti famam ſenis, Accius alti:
Dicitur Afranî toga conveniſſe Menandro:
Plautus ad exemplar Siculi properare Epicharmi:
Vincere Caecilius gravitate, Terentius arte:
Hos ediſcit, & hos arto ſtipata theatro
Spectat Roma potens; habet hos numeratque poëtas
Ad noſtrum tempus Livî ſcriptoris ab aevo.
Interdum volgus rectum videt: eſt ubi peccat.
Si veteres ita miratur laudatque poëtas,
Ut nihil anteferat, nihil illis conparet; errat:
Si quaedam nimis antique, ſi pleraque dure
Dicere cedit eos, ignave multa fatetur;

Et

v. 67. Vulg. CREDIT.

in caelum ferebat. Laudatio igitur Ennii, non utique reprehenſio nec vituperatio in his quaerenda erat. Solus adeo hoc vidit Scholiaſtes vetus Porphyrio, cui bene monenti auſcultare debuerunt recentiores. *Leviter curare*, hoc eſt, inquit, *Securus eſſe: ſecurus jam de proventu laudis ſuae eſt Ennius, propter quam ante ſollicitus fuerat.* Et mox, *Quo promiſſa cadant, id eſt, quem ſucceſſum habeant: oſtendit enim ſine difficultate veteres poëtas ſolere laudari.* Nihil verius, nihil doctius. Leviter enim curamus, quae extra aleae diſcrimen poſita eſſe videmus, de quibus jam ſecuri ſumus, per quae jam neglegentibus eſſe licet. Hoc voluit Horatius, ex *Criticorum* mente, qui Ennium Homerum alterum vocitabant. Jam vero illa quae ſequuntur,

Naevius in manibus non eſt, & mentibus haeret
Pene recens,

quibus & quot ſententiarum diſſidiis agitata ſunt? Sunt enim, qui *Nunc eſt* pro *Non eſt* ſubſtituant, alii cum nupero interprete Gallo AT loco *Et* reponunt, qui & dialogum hic neſcio quem eſſe hariolatur, ut priora illa Flaccus dicat, *Naevius in manibus non eſt*: cui alter continuo obganniat, *At mentibus haeret, Pene recens:* alii id ſcire laborant, & in eo ſe plurimum torquent, quo pacto mentibus haerere poſſet Naevius, qui in manibus non eſſet amplius; aut cur deſcribi & legi indignus eſſet, qui dignus erat ediſci & memoriter recitari. Hi motus & hae tantae diſcordiae levi pulveris ſparſione conquieſcent. Tolle modo quod editiones occupat Punctum, & Interrogationis notam repone:

Naevius in manibus non eſt, & mentibus haeret
Pene recens? adeo ſanctum eſt vetus omne poëma.

Quid de Ennio, inquit, loquor? nonne & Naevius Ennio vetuſtior atque durior in manibus adhuc eſt, & haeret mentibus, ut pene recens videatur? Ubi, ut vides, *in manibus eſſe* & *mentibus haerere* non contrariorum nec oppoſitorum vim habent, ut de hoc aiat, de illo neget Horatius; ſed utrumque de Naevio affirmatur, ſic ut creſcat ſententia, cum majus ſit mentibus haerere, quam eſſe in manibus. Suetonius Caligula XVI. *Labieni ſcripta ſenatusconſultis abolita requiri, & eſſe in manibus lectitarique permiſit.* Plinius Epiſt. I, 1. *Libelli, quos emiſimus, dicuntur* in manibus eſſe, *quum jam gratiam novitatis exuerint.* Plinius Praef. ad Hiſt. Nat. *Panaetium de Officiis; quae volumina ejus ediſcenda, non modo in manibus quotidie habenda neſti.* Cicero Tuſcul. III, 2. *Accedunt etiam poëtae, qui audiuntur*, leguntur, *ediſcuntur, &* inhaereſcunt *penitus* in mentibus. Seneca Conſol. ad Marciam cap. 1. *Legitur Cremutius Cordus, floret*, in manus *hominum*, in pectora *receptus vetuſtatem nullam timet.*

67. SI PLERAQUE DURE DICERE CREDIT EOS] Omnes quidem editiones CREDIT, quod ferri facile poteſt: quis neget? Verum, cum in Regiae Societatis codice ſingularem lectionem repe-

Et ſapit, & mecum facit, & Jove judicat aequo.
Non equidem inſector, delendave carmina Laevî
Eſſe reor, memini quae plagoſum mihi parvo
Orbilium dictare; ſed emendata videri
Pulchraque, & exactis minimum diſtantia, miror:
Inter quae verbum emicuit ſi forte decorum,
Si verſus paullo concinnior unus & alter;
Injuſte totum ducit venitque poëma.
Indignor quicquam reprehendi, non quia craſſe

v. 69. Vulg. LIVI. 73. Decor. ET. 75. VENDITQUE.

Occu-

rerim, eam ego lectoribus invidere nolui:

Si veteres ita miratur laudatque poëtas,
Ut nihil anteferat: nihil illis comparet, errat:
Si quaedam nimis antique, ſi pleraque dure
Dicere CEDIT *eos, ignave multa fatetur;*
Et ſapit, & mecum facit, & Jove judicat aequo.

Me quidem, ut primum viſa eſt, elegantia ſua ita perculit & cepit, ut vel in contextum eam admittere non dubitaverim. Apte ſane haec juncta ſunt, *ſi concedit, ſi* FATETUR: ut Noſter alibi, Serm. II, 3. v. 305.

Stultum me fateor, *liceat* concedere *veris*:

& quod plus eſt, magis morate hic ponitur *concedit*. Quippe ille veterum *mirator & laudator*, non niſi invitus & coactus & veris victus *concedere haec faterique* cenſendus eſt. Belle autem hoc exprimitur CEDIT huc aſſumis; nullum contra hujus indicium eſt in lectione vulgata: *credit* enim, & facilius quidem, etiam calumniator & contemtor veterum. *Cedere* autem hic pro *Concedere*, ſicut alibi pro *Incedere*, ſimplex loco compoſiti; Serm. II, 1. v. 65.

nitidus qua quiſque per ora
Cederet.

ubi vide quae ex Plauto attulimus, & eis adde locum Bacchid. IV, 9. v. 146.

Hoc eſt incepta efficere pulchre, uti mihi
Evênit, ut ovans praeda onuſtus cederem:

Ita certo & neceſſario legendum, ex metri ratione: vulgo ibi *Incederem* circumfertur. *Cedere* vero & *concedere* paſſim eodem ſenſu feruntur apud Juris conſultos veteres. Digeſt. VIII, 2, 20. *Si tu mihi per aream tuam demum meam ire agere* CESSISTI. VIII, 3, 20. *Si mihi eodem tempore* CONCESSERIS *& ire agere per ſuum locum, & uti frui jus eſſe: ſi tibi* conceſſero, *jus eſſe aedificare.* VIII, 3, 3. *Vicino poſſe te* CEDERE, *jus ei eſſe terram, rudus, ſaxa jacere.* VIII, 3, 10. *Si ut quaerere liceat*, cedere *poſſumus; etiam ut inventa ducatur*, cedi *poteſt.* VIII, 2, 21. *Si tibi* conceſſero, *jus eſſe invito me altius tollere aedificia ſua.* Vides ex his, nam ibi plura & infinita ſunt, nihil intereſſe *cedere* an *concedere* dicas. Ita illud Noſtri *concedere veris*, frequentius dicitur *cedere*. Igitur hoc vult; *Si cedit*, ſi concedit, ſi dat, veteres iſtos pleraque dure dicere; mecum ſentit & recte judicat.

69. DELENDAQUE CARMINA LIVI ESSE REOR] Ita quidem editi ferunt: ſed inſpiciamus locum:

Neu equidem inſector delendaque carmina Livi
Eſſe reor, memini quae plagoſum mihi parvo
Orbilium dictare, ſed emendata videri
Pulchraque & exactis minimum diſtantia miror.

Livius ille cognomine Andronicus primus omnium Latine verſibus ſcripſit; unde minime mirum, ſi, quod Cicero ait in Bruto, *ejus fabulae non ſatis dignae erant, quae iterum legerentur*: unde & Noſter ſupra, cum poëtas veteres recenſeret ab Ennio incipiens, ita Livium tandem memorat, ut ex eorum numero ceu nimis vetuſtum excerpere videatur:

habet hos numeratque poëtas
Ad noſtrum tempus Livi *ſcriptoris ab aevo.*

Vix igitur crediderim Orbilium illum (utcumque acerbum & plagoſum, magni certe tum nominis Grammaticum, Suetonio teſte, cui ſtatua publice poſita eſt, quippe & filium & ſervum, a ſe inſtitutos, profeſſores poſt ſe reliquit) tam pravo & perverſo fuiſſe judicio, ut opica illa Livii *Nequinont, Duſmoſo, Noegum, Topper*, & cetera portenta, nobilibus pueris praelegeret, Hoc omnem ſuperat fidem: ut & illud aeque, repertos tum eſſe, qui Liviana, etiam ipſi Ennio pro obſoletis & rancidis ſpreta, pulchra eſſe atque emendata, & exactis minimum diſtare contenderent.

Quam-

Conpoſitum inlepideve putetur, ſed quia nuper:
Nec veniam antiquis, ſed honorem & praemia poſci.
Recte necne crocum floreſque perambulet Attae
Fabula, ſi dubitem; clament periiſſe pudorem
Cuncti pene patres: ea cum reprehendere coner,
Quae gravis Aeſopus, quae doctus Roſcius egit.
Vel quia nil rectum, niſi quod placuit ſibi, ducunt;
Vel quia turpe putant parere minoribus, & quae

In-

Quamobrem lectionem aliam LAEVI libens accipio, quam ſuppeditat codex egregius Reginenſis.

*Non equidem inſector delenda*VE *carmina* LAEVI
Eſſe reor.

VE etiam adſciſco, non QUE, ex Leidenſi vetere atque aliis Cruquii & Torrentii. *Laevius* autem Erotopaegnion libros ſcripſit, argumento captandis pueris accommodato, unde verſus aliquot non invenuſti citantur: de eo vide Scaligerum & Scriverium ad Auſonii Centonem Nuptialem. *Livium* autem pro *Laevio* & paſſim in Nonio ac Priſciano ſubſtituebant Librarii, & hic eo facilius, quod is paullo ante nominabatur. Atqui jam Noſter diverſum a ſupra recenſitis introducit *Laevium*, ut paullo poſt *Attam*, v. 79.

75. INJUSTE TOTUM DUCIT VENDITQUE POEMA] Sic omnes editiones, neque ſuſpicio latentis mendi a quoquam injecta eſt:

Inter quae verbum emicuit ſi forte decorum, &
Si verſus paullo concinnior unus & alter,
Injuſte totum ducit venditque poëma.

Ubi primum τὸ ET a fine verſus reſcindimus, auctoritate duorum codicum Collegii Trinitatis, & totidem Torrentii. Elegantius repetitur *Si* ſiue conjunctione, *Si* verbum decorum, *Si* verſus paullo concinnior. Ita Noſter Epiſt. I. 17.

Si *te grata quies & primam ſomnus in horam*
Delectat; ſi *te pulvis ſtrepitusque rotarum*,
Si *laedet caupona*; *Ferentinum ire jubebo.*

& hic ſupra v. 66.

Si *quaedam nimis antique*, ſi *pleraque dure.*

Jam vero quod mox ſequitur, *ducit venditque*, interpretes graviter exercet. Quid enim eſt, *ducit poëma*? producit, inquiunt, oſtentat, ut mangones ſolebant greges venalium. Mirum vero & monſtri ſimile, ſi verſiculus in libro ſcriptus librum ipſum in pompa producere poteſt. Immo, inquiunt; *ducit librum totum*, ut pulchri pueri venalitiam mangonum familiam ducebant, quo vendibiliorem redderent. Hoc ſi verum eſſet; melius procederet oratio, & minor eſſet metaphorae licentia. Sed vereor, ut e re mangonum magis fuerit, formoſos pueros a deformioribus mancipiis ſecludere, ne hi conſpectu & comparatione pulchriorum magis evileſcerent; quod ab eis factitatum eſſe Martialis indicat IX, 60. de Mamurra:

Inſpexit molles pueros, oculiſque comedit,
Non hos quos primae proſtituere caſae:
Sed quos arcanae ſervant tabulata cataſtae,
Et quos non populus, nec mea turba videt.

Singularem vero lectionem hic ſuggerit quantivis pretii codex Reginenſis,

Injuſte totum ducit VENITQUE *poëma.*

Ubi Poëma caſu recto effertur; Si verbum inquit, decorum, ſi unus & alter verſus paullo concinnior emicuit; totum poëma injuſte *ducit* emtorem & *venit*. Cicero de Finibus II, 31. de Epicuro: *Ita redarguitur ipſe a ſeſe*, VENEUNTQUE *ſcripta ejus probitate ipſius & moribus. Ducit* autem, decipit, fuco fallit, palpo percutit, appoſitiſſimum in re venali & mala merce vocabulum. Noſter Serm. I. 2. v. 88.

ne ſi facies, ut ſaepe, decora
Molli fulta pede eſt, emtorem ducat *hiantem.*

ubi vide plura, quae ad firmandam illam lectionem citavimus: vulgati enim libri *Inducat*. Illis adde & Plauti locum Moſtel. III, 2. v. 26.

Hoc habet: repperi qui ſenem ducerem,
Quo dolo a me dolorem procul pellerem.

& captiv. IV, 2. v. 7.

Quom extemplo ad forum venero; omnes loquentur,
Hic ille eſt ſenex ductus, *quoi verba data ſunt.*

Habes egregii codicis lectionem: tu utram earum malis, tecum conſtitue.

85. In-

Inberbi didicere, ſenes perdenda fateri.
Jam Saliare Numae carmen qui laudat, & illud
Quod mecum ignorat, ſolus volt ſcire videri;
Ingeniis non ille favet plauditque ſepultis,
Noſtra ſed inpugnat, nos noſtraque lividus odit.
Quod ſi tam Graiis novitas inviſa fuiſſet,
Quam nobis; quid nunc eſſet vetus? aut quid haberet,
Quod legeret tereretque viritim publicus uſus?
Ut primum poſitis nugari Graecia bellis
Coepit, & in vitium fortuna labier aequa;

v. 85. Vulg. IMBERBES. 90. GRAECIS.

Nunc

85. IMBERBES DEDICERE] Ita noſtri Codices. at Cruquius ex vetuſtiſſimis ſuis recte edidit,

IMBERBI *didicere, ſenes perdenda fateri.*

ut & Art Poët. v. 161. ex optimo omnium quotquot ſunt Blandinio reponendum eſt,

IMBERBUS *juvenis tandem cuſtode remote.*

Ubi hebeti aure eſt, quem vulgatum illud *Imberbis juvenis* ſibilante ſuo homoeoteleuto non offendit & vulnerat. Ceterum nota haec ſunt eruditis, neque crambe recoquenda eſt. Vide Nonium in *Imberbi*, & Chariſium p. 74.

90. QUOD SI TAM GRAECIS NOVITAS] Pro *Graecis* iterum repono GRAIIS, etſi nondum in codice quoquam reperi: nam & ſupra v. 28. unus Reginenſis GRAJORUM nobis ſervavit. Paſſim illud ut vulgo notius intruſerunt Librarii. Hic vero eo certior correctio eſt, quod verſu adhinc tertio rurſus occurrit GRAECIA; inconcinna repetitione, ſi receptam hic ſcripturam ſequaris.

105. CAUTOS NOMINIBUS CERTIS EXPENDERE NUMMOS] Variant hic codices ſcripti; SCRIPTOS *nominibus* Barthii codex veterrimus Adverſ. XXXVII, 18. quo accedere videtur Pulmanni unus & alter ex Collegio Trinitatis, qui mendoſe habent CAPTOS.° Deinde pro *Certis* omnes fere vetuſtiores tam aliorum quam noſtri, RECTIS. Eodem pene redeunt haec omnia, ſive legeris,

Cautos *nominibus* certis *expendere nummos.*

ſive,

Cautos *n.* rectis *expendere nummos.*

ſive,

Scriptos *n.* certis *expendere nummos.*

ſive,

Scriptos *n.* rectis *expendere nummos.*

Nos pro ſuſcepti operis ratione & exemplis haec illuſtrare, & ſi quid interſit diſcernere & dijudicare conabimur. Principio CAVERE *pecuniam* dicitur debitor, qui ſe chirographo obligat, Digeſt. L, 8, 3. inde *Cautiones pecuniarum.* Cicero Pro domo c. 50. Rarius quidem eſt, ut *Cautus* participium in ea ſententia occurrat: Quintilianus tamen Declam. CCCXVIII. *Ante omnia, teſtamento* tempus *non eſt* cautum *quo ſolvam; ac ne* caveri *quidem potuit.* Diocletianus Cod. IV, 7, 5. *Et* cautae quantitatis *ob turpem cauſam exactioni locum non eſſe.* Ulpianus Digeſt. L, 13, 1. *Si cui* cautum eſt honorarium, *videamus an petere poſſis.* Et ibidem, *Si* cauta *eſt honoraria* ſumma. Scaevola Dig. XLVI, 3, 89. *An ex ceteris chirographis, quae non Stichus cavit, ſed ipſe debitor, integra manet actio ex reliquis* chirographis *per ipſum debitorem* cautis. Ex his, opinor, vides, ut cautum tempus, cautam ſummam, cautum chirographum, ita & *cautos nummos* recte dici. Rurſus & SCRIBERE dicitur debitor, hoc eſt, mutuum ſumere, chirographo ſe debitorem agnoſcere. Plautus Aſinaria II, 4. v. 34.

Adducit domum etiam ultro, & ſcribit nummos.

Idem Curcul. III. v. 40.

Novi edepol nomen: nam mihi iſtoc nomine
Dum ſcribo, *explevi totas ceras quattuor.*

& Truc. I, 1. v. 53

Ubi aera perſcribantur *uſuraria.*

Cicero pro Q. Roſcio c. 1. Scripſiſſet *ille, ſi non juſſu hujus* expenſum *tuliſſet? Non* ſcripſiſſet *hic, quod ſibi* expenſum *ferri juſſiſſet?* Ad Atticum IX, 2. *Viri boni* uſuras perſcribunt? *ego ipſe ſedeo?* Suetonius Caeſ. XLII. *Siquid uſurae nomine numeratum aut* perſcriptum *fuiſſet.* Appuleius in Apolog.

Qui

Nunc athletarum ſtudiis, nunc arſit equorum:
Marmoris aut eboris fabros aut aeris amavit:
Suſpendit picta voltum mentemque tabella:
Nunc tibicinibus, nunc eſt gaviſa tragoedis:
Sub nutrice puella velut ſi luderet infans,
Quod cupide petiit, mature plena reliquit.
Quid placet, aut odio eſt, quod non mutabile credas?
Hoc paces habuere bonae, ventique ſecundi.
Romae dulce diu fuit & ſollemne, recluſa
Mane domo vigilare, clienti promere jura:
Scriptos nominibus rectis expendere nummos:

v. 105. Vulg. CAUTOS nom. CERTIS.

Majo-

Qui inaniores venere, ſigno dato pro adulteris deprehenduntur; & quaſi ad diſcendum venerint, non prius abeunt, quam aliquid ſcripſerint. Digeſt. XXVI, 7, 9. *Non tantum autem ſibi ſolvere tutor, verum etiam ſibi debitam* pecuniam ſcribere *poteſt.* Et XII, 1, 40. *Lucius Titius* ſcripſi *me accepiſſe* a Publico Maevio *quindecim mutua numerata mihi de domo.* Ubi illud nota *a Publio Maevio quindecim*; inde enim Noſtri illud pulchre explicatur, Serm. II, 3. v. 69.

Scribe decem a Nerio.

ſic enim legendum cum ſcriptis vetuſtioribus; non ut alii *decem Nerio.* Operam autem ludit acutiſſimus Gronovius pater De Pecun. Vet. p. 643. ubi acriter contendit Nerium hunc Juriſconſultum induci, non Foeneratorem. Scholiaſtes vetus Perſii ad Sat. II. *Nerius morte conjugum locupletatus* foenerator *eſt factus notiſſimus, de quo Horatius*, Scribe decem Nerio. Porphyrion ad Serm. II, 3. *Juris verbo* ſcribere *eſt mutuum ſumere*; Reſcribere, *reſtituere.* Noſter ibidem v. 76.

Dictantis, quod tu numquam reſcribere *poſſis:*

Utroſque hos verſus laudat Servius ad Aen. VII, 422; ubi *Scribi*, ait, *eſt dari*, *Reſcribi reddi.* Terent. Phorm. V, 7. v. 29.

Sed tranſi ſodes ad forum, atque illud mihi
Argentum rurſum jube reſcribi, *Phormio.*
Quodne ego diſcripſi *porro illis quibus debui?*

Ubi Donatus, *Reſcribi, reddi, renumerari.* Auſonius Epiſt. V.

Ergo aut praedictos jam nunc reſcribe *Daries,*
Et redime, ut mora ſit libera deſidiae:
Aut alios a me *totidem dabo.*

Ubi rurſus notandum *a me*, ut apud Noſtrum *a Nerio.* Jam autem tute per te animadvertes, eodem ut dixi redire ſeu *Cautos* ſive *Scriptos nummos* dixeris, illud tamen Juriſconſultis fere proprium, hoc populari & vulgari uſu magis tritum & receptum eſſe. Reſtat, ut illud jam diſquiramus, CERTISne *nominibus* hic retinendum ſit, ut fere libri editi, an RECTIS, ut ſcripti omnes paullo vetuſtiores. Cicero pro Quintio, c. XI. *Moritur C. Quintius; qui tibi, ut ais:* certis nominibus *grandem pecuniam debuit.* In Verrem III, 78. *Ex omni pecunia, quam aratoribus ſolvere debuiſti*, certis nominibus *deductiones fieri ſolebant; primum pro ſpectatione & collybo, deinde pro neſcio quo cerario.* Aſconius in I. in Verrem c. 49. *Tabulas protulit, per quas probavit abiſſe a ſe pecunias* certis nominibus *inſcriptas.* Digeſt. XIV, 6, 1. *Qui pecuniam, ne quid amplius diceretur*, incertis nominibus *crederet.* Ex his locis facile intelligi poteſt, *certis nominibus* haud aliud denotare, quam certis cauſſis, praetextis, titulis; ſicuti cum paſſim dicitur, *eo nomine, alio nomine, multis nominibus*: *Certis* quoque non aliud eſſe ac *quibuſdam*, vel *certis quibuſdam.* Atqui hoc, opinor, haud pertingit ad ſententiam Horatii; cui non eſt ſatis *certis quibuſdam nominibus* pecuniam mutuam dare, ſed *nominibus bonis* ſive locupletibus & bonae fidei debitoribus. Columella I, 7. *Vel* optima nomina *non appellando fieri* mala, *foenerator Alfius dixiſſe veriſſime fertur.* Seneca De Benef. V, 22. *Multi ſunt, qui nec tam boni ſunt quam grati, nec tam mali quam ingrati, ſegnes & tardi*, lenta nomina, non mala. Ibidem VII, 20. *Quaedam* nomina, bona *lentus ac ſapiens creditor fecit, qui ſuſtinuit ac mora fovit.* Ubi pro *ſapiens* lege *Lentus ac patiens*, ut

LIII bis

Digitized by Google

Majores audire, minori dicere, per quae
Creſcere res poſſet, minui damnoſa libido.
Mutavit mentem populus levis, & calet uno
Scribendi ſtudio: puerique patreſque ſeveri
Fronde comas vincti cenant, & carmina dictant.
Ipſe ego, qui nullos me adfirmo ſcribere verſus,
Invenior Parthis mendacior; & prius orto
Sole vigil, calamum & chartas & ſcrinia poſco.
Navem agere ignarus navis timet: abrotonum aegro
Non audet, niſi qui didicit, dare: quod medicorum eſt,
Promittunt medici: tractant fabrilia fabri:
Scribimus indocti doctique poëmata paſſim.
Hic error tamen & levis haec inſania quantas
Virtutes habeat, ſic collige: vatis avarus
Non temere eſt animus: verſus amat, hoc ſtudet unum:
Detrimenta, fugas ſervorum, incendia ridet:
Non fraudem ſocio, puerove incogitat ullam

Pu-

v. 109. Vulg. PUERI PAT.

bis terque ea jungit Cicero. Contrarium plane dicit ac ſupra Alfius foenerator. Cicero ad Fam. V, 6. *Ego autem meis rebus geſtis hoc ſum conſecutus, ut* bonum nomen *exiſtimer.* Cicero ad Atticum V, 21. *Nam aut* bono nomine *centeſimis contentus erat*; *aut* non bono *quaternas centeſimas ſperabat.* In his locis *Nomen* ipſe Debitor accipitur; alibi vero Debitum, ut Cicer. pro Q. Roſcio c. 3. *Nomen magnum, parvum, tenue, leve, falſum* & ſaepe in Digeſt. *Nomen dubium, confeſſum, idoneum, deperditum.* Quidni igitur & *Nominibus rectis?* idoneis ſcilicet, legitimis, recte & rite factis, *recte cauta pecunia*; Cod. II, 4, 2.

109. PUERI PATRESQUE SEVERI] Ita nunc paſſim fertur, neque aliter ſcripti noſtri. Cruquius vero ex ſuis, & editiones principes, ambae Venetae cum Loſcheriana,

Scribendi ſtudio. PueriQUE patreſque ſeveri.

quod ſuavius eſt & modulatius. Etſi ſemel quidem iterumve priorem ſyllabam in *patres* producunt & Noſter & Virgilius.

115. QUOD MEDICORUM EST, PROMITTUNT MEDICI] Nulla lectionis varietas eſt, nec in editis, neque in Membranis: quin & bis hic locus a S. Hieronymo citatus eſt lib. 1. in Ruffinum, & epiſtola ad Paulinum; & item a Joanne Sariſburienſi Polic. 1, 4. quorum neuter aliter laudat, quam hodie circumfertur. Vix tamen aberit mendi ſuſpicio, ſi locum penitius inſpexeris:

Navem agere ignarus navis timet: abrotonum aegro
Non audet, niſi qui didicit, dare: quod medicorum *eſt,*
Promittunt medici*: tractant fabrilia fabri.*

Certe ſi hoc modo ſcripſit Noſter,

Δὶς ταυτὸν ἡμῖν εἶπεν ὁ σοφὸς Αἰσχύλος.

Jam enim ſatis indicaverat *medicos*, cum priora illa poſuit, *Abrotonum aegro non audet, niſi qui didicit, dare.* Nam profecto *qui id didicit* medicus eſt. Ergo hoc perinde eſt, ac ſi dixiſſet: nemo niſi *medicus* abrotonum aegroto dat: *medici* promittunt quod medicorum eſt. Sentis, opinor, ταυτολογίαν garrulam & ineptam. Atqui facillimum fuerat alios artifices nominare, quorum in hujusmodi exemplis copia eſt ubertima. Vide, an literulae mutatione melius procedat oratio,

abrotonum aegro

Non

Digitized by Google

Pupillo: vivit ſiliquis, & pane ſecundo:
Militiae quamquam piger & malus, utilis urbi;
Si das hoc, parvis quoque rebus magna juvari;
Os tenerum pueri balbumque poëta figurat:
Torquet ab obſcaenis jam nunc ſermonibus aurem:
Mox etiam pectus praeceptis format amicis,
Aſperitatis & invidiae corrector & irae:
Recte facta refert: orientia tempora notis
Inſtruit exemplis: inopem ſolatur & aegrum.
Caſtis cum pueris ignara puella mariti
Diſceret unde preces, vatem ni Muſa dediſſet?
Poſcit opem chorus, & praeſentia numina ſentit:
Caeleſtis implorat aquas, docta prece blandus:
Avertit morbos, metuenda pericula pellit:
Inpetrat & pacem, & locupletem frugibus annum:
Carmine Dî ſuperi placantur, carmine Manes.
Agricolae priſci, fortes, parvoque beati,

Con-

Non audet, niſi qui didicit, dare: quod MELICORUM *eſt,*
Promittunt MELICI*: tractant fabrilia fabri.*

Melici ſunt muſici, organici, citharoedi. Lucretius V, 535.

Quare etiam quaedam nunc artes expoliuntur,
Nunc etiam augeſcunt: nunc addita navigiis ſunt
Multa; modo organici melicos *peperere ſonores.*

Idem II, 412.

At muſea mele, *per chordas* organici *quae*
Mobilibus digitis expergefacta figurant.

Ita *melicos modos* Auſonius dixit, *melicum poëtam* Gellius, *melicum poëma* Cicero. Ergo hoc dicit Horatius; Navem agere timet, niſi qui *navicularius* eſt; abrotonum dare, niſi qui *medicus*; cithara canere, niſi qui *melicus*; fabrilia tractare, niſi qui *faber*. *medicos* vero & *muſicos* in ſimili argumentatione jungit & Cicero De Divinatione II, 3. *Etenim ad aegros non vates aut hariolos, ſed* medicos *ſolemus adducere: nec vero qui fidibus aut tibiis uti volunt, ab haruſpicibus accipiunt earum tractationem, ſed a* muſicis. Et Boetius de Conſol. Philoſ. II, 6. *Sic* muſica *quidem* muſicos, medicina medicos, *rhetorica rhetoras facit. Navicularios* autem & *Muſicos* Dio Chryſoſtomus Orat. X. p. 148. Τί δαὶ οὐκ ἐπὶ τοῖς σκεύεσιν ὁ αὐτὸς λόγος, ἀλλὰ ΚΙΘΑΡΑι χρήσαιτο ἂν ὁ ἄμυσος; ἢ ἐπιχειρῶν οὐκ ἂν εἴη καταγέλαστος, πρὸς τῷ μηδὲν ἐργάζεσθαι καὶ τὴν κιθάραν διαφθείρας καὶ ἀποῤῥήξας τοὺς φθόγγους; Τί δαὶ, εἴ τις ΑΥΛΟΙΣ οὐκ ὢν αὐλητικὸς ἐθέλῃ χρῆσθαι, καὶ πυριῶν εἰς τὰ θέατρα αὐλεῖν; οὐκ αὐτός τε δώσει δίκην βαλλόμενος, καὶ τοὺς αὐλοὺς ἂν πιέσας συντρίψειεν; ὃς δ' ἂν ἐπιχειρῇ ΠΗΔΑΛΙΩι χρῆσθαι, οὐκ ἐπιστάμενος κυβερνᾷν, ἔστιν ὅπως οὐκ ἂν τάχιστα ἀνατρέψας τὴν ναῦν αὐτόν τε ἀπολέσειε καὶ τοὺς ἐμπλέοντας; Perſius vero, ubi ut ſolet Noſtrum imitatus eſt, & *medicos* & *naucleros* & *muſicos* advocavit in comparatione ſimili, Sat. V, 100.

Diluis helleborum, *certo compeſcere puncto*
Neſcius examen? vetat hoc natura medendi.
Navem *ſi poſcat ſibi peronatus arator,*
Luciferi rudis: exclamet Melicerta periſſe
Frontem de rebus.

Hic *medicos*, & *navium gubernatores* habes: *muſicos* vero paullo ante induxerat v. 95

Sambucam *citius caloni aptaveris alto.*

142 Cum

Condita poſt frumenta, levantes tempore feſto
Corpus & ipſum animum ſpe finis dura ferentem,
Cum ſociis operum pueris & conjuge fida,
Tellurem porco, Silvanum lacte piabant,
Floribus & vino Genium memorem brevis aevi.
Feſcennina per hunc invecta licentia morem
Verſibus alternis opprobria ruſtica fudit;
Libertaſque recurrentis accepta per annos
Luſit amabiliter: donec jam ſaevus apertam
In rabiem coepit verti jocus, & per honeſtas
Ire domos inpune minax. doluere cruento
Dente laceſſiti: fuit intactis quoque cura
Conditione ſuper communi: quin etiam lex
Poenaque lata, malo quae nollet carmine quemquam

v. 141. Vulg. Operum ET. 145. INVENTA. 149. VERTI COEPIT.

De-

142. CUM SOCIIS OPERUM ET PUERIS ET CONJUGE FIDA] Et priſcae editiones & codices noſtri omnes praeter duos ex recentioribus omittunt conjunctionem,

levantes tempore feſto
Corpus & ipſum animum ſpe finis dura ferentem,
Cum ſociis operum, pueris *& conjuge fida.*

Recte vero abeſſe vidit Torrentius, qui & ſuos codices laudat ſex, e quibus τὸ ET exulabat. Fugit autem ratio Dacierium, cum virum doctiſſimum, a quo pleraque vel accepit vel ſurripuit, redarguere hic conatus eſt. Quid enim? annon pueri & conjunx erant *ſocii operum?* an illi otioſi domi ſedebant? ſi hoc dixeris, niſi dum per aetatem opus facere non poſſent, vel Ofello teſte poſſis refutari, Serm. II, 3. v. 115. quem

videas metato in agello
Cum pecore & gnatis *fortem mercede colonum;*

qui & mox ſic filios compellat,

quanto aut ego parcius aut vos,
O pueri, *nituiſtis, ut huc novus incola venit?*

Quin & *fida conjux* partem laborum ſibi vindicat; ut Epod. II.

Quod ſi pudica mulier *in partem juvet*
Domum atque dulces liberos,
Sabina qualis aut peruſta ſolibus
Pernicis uxor Appuli, &c.

Atqui ſi ET illud huc adſciſcis; neceſſario tum ſequetur, ut *pueros & conjugem* a ſocietate operum excludas: *Cum ſociis operum*, ET *pueris:* alii quippe in hac oratione ſocii erunt operum, pueri conjunxque minime. Faceſſat itaque conjunctio: neque hic aut *famulos* quaeramus, quos pauperes illi agricolae non alebant, aut *amicos*; qui, ut opinor, meſſis tempore *cum frumenta conderentur* domi habebant quod agerent. Ceterum eadem phraſi utitur & Varro de Re Ruſt. III, 5. de Tauro: *Hic* ſocius *hominum in ruſtico* opere *& Cereris miniſter.* Et III, 16. *Veſpa, quae ſimilitudinem habet apis*, ſocia *eſt* operis. Ovidius Metam. III, 147. de Actaeone:

Cum juvenis placido per devia luſtra vagantes
Participes operum *compellat Hyantius ore.*

145. FESCENNINA PER HUNC INVENTA LICENTIA MOREM] Sic codices & editiones: durius tamen exit, & inſolens prorſus eſt *inventa licentia.* Servius quidem ad Aen. VII, 695. *Feſcenniam*, ait, *oppidum eſt, ubi nuptialia* inventa *ſunt carmina.* Verum aliud eſt *invenire carmina*, aliud *invenire licentiam:* neque de Feſcennii incolis loquitur Flaccus, ſed de totius Romani agri cultoribus. Quamobrem legebam ex conjectura,

Feſcennina per hunc INVECTA *licentia morem.*

Feſtus: *Feſcennina verſus, qui canebantur in nuptiis, ex urbe Feſcennina dicuntur* ALLATI. Scholiaſtes uterque ad hunc locum: *Dicta ſunt Feſcennina carmina,*

Deſcribi. vertere modum, formidine fuſtis
Ad bene dicendum delectandumque redacti.
Graecia capta ferum victorem cepit, & artis
Intulit agreſti Latio. ſic horridus ille
Defluxit numerus Saturnius, & grave virus
Munditiae pepulere: ſed in longum tamen aevum
Manſerunt, hodieque manent, veſtigia ruris.
Serus enim Graecis admovit acumina chartis;
Et poſt Punica bella quietus quaerere coepit,
Quid Sophocles & Theſpis & Aeſchylos utile ferrent:
Tentavit quoque rem, ſi digne vertere poſſet:
Et placuit ſibi, natura ſublimis & acer.
Nam ſpirat tragicum ſatis, & feliciter audet;
Sed turpem putat inſcitus metuitque lituram.

v. 167. Vulg. IN SCRIPTIS.

mina, ab oppido unde primum PROCESSERUNT. Valerius Max. II, 5. *Tibicinum collegium ſolet in foro vulgi oculos in ſe convertere: inde* TRACTA LICENTIA. Poſtea animadverti πολυμαθέστατον Barthium ad Claudianum p. 765. ſic hunc locum citare, neſcio utrum ex libris, an ex ingenio: neque enim verbo de varietate lectionis nos commonefecit.

149. IN RABIEM VERTI CAEPIT JOCUS] Alio haec ordine ferunt, & editiones vetuſtae, & codices quos vidi omnes;

donec jam ſaevus apertam
In rabiem caepit verti *jocus.*

Plenius hoc certe & ſonantius, quam illud alterum; & quo conſilio, quiſquis erat, primus verborum ſeriem contra librorum fidem mutaverit, nequeo divinare.

158. ET GRAVE VIRUS MUNDITIAE PEPULERE] Infelix ſane acumen Aurati & Rutgerſii, qui pro *virus*, diviſis ſyllabis, VI RUS ſubſtituere voluerunt: ideo quia *agreſte Latium* hic nominat, & mox ſubjungit *veſtigia ruris.* Atqui ob hoc ipſum abſtinere manus debebant, ne putida & ipſo *rure* inficetior repetitio fieret. Recte vero ſe habet lectio recepta:

& grave VIRUS
Munditiae pepulere.

Ubi foetorem figurate ponit, τὸν γράσον, *virus alarum* &c. quod *immundos*, & illuvie ſordidos comitatur. *Grave* autem huic proprium Epitheton. Plinius Hiſt. XXVIII, 23. *Aes contactum* grave virus *odoris accipere & aeruginem.* IX, 60. *Sed unde conchyliis pretia? queis* virus grave *in fuco.* XI, 115. *Animae leonis* virus grave, *urſi peſtilens.* XXVII, 8. *Floris Aſclepiadis* virus grave.

167. SED TURPEM PUTAT IN SCRIPTIS] Manſit illud *In ſcriptis* ex editionibus priſcis: at quod omnes Interpretes de libris ſuis teſtati ſunt, idem nos in veterrimis noſtris Voſſiano, Leidenſi, Reginenſi invenimus INSCITE: quod & Scholiaſtae agnoſcere videntur, qui ſic enarrant, STULTE *erubeſcit & timet.* Quidam codices mendoſe habent INSCITIAE, pauci illud IN SCRIPTIS, unus ex Collegio Trinitatis IN LIBRIS. Lego,

Nam ſpirat Tragicum ſatis, & feliciter audet,
Sed turpem putat INSCITUS *metuitque lituram.*

Noſter amat adjectiva vice adverbiorum: ut ſupra v. 161.

Serus *enim Graecis admovit acumina chartis.*

& alibi, *Ludiſque & bibis* impudens, *Si vincerer* ſtultus *nihil horum*, *Nunc i, rem* ſtrenuus *auge.* Qualia ſingulis fere paginis obſervari poſſunt. Plautus Truculento I, 1.

Si illud quod volumus dicitur, palam cum mentiuntur,
Verum eſſe inſciti *credimus.*

Creditur, ex medio quia res arceſſit, habere
Sudoris minimum; ſed habet Comoedia tanto
Plus oneris, quanto veniae minus. aſpice, Plautus
Quo pacto partis tutetur amantis ephebi;
Ut patris attenti, lenonis ut inſidioſi:
Quantus ſit Doſſennus edacibus in paraſitis:
Quam non adſtricto percurrat pulpita ſocco.
Geſtit enim nummum in loculos demittere; poſt hoc
Securus, cadat an recto ſtet fabula talo.
Quem tulit ad ſcenam ventoſo gloria curru,
Exanimat lentus ſpectator, ſedulus inflat.
Sic leve, ſic parvum eſt, animum quod laudis avarum
Subruit ac reficit. valeat res ludicra, ſi me
Palma negata macrum, donata reducit opimum.

v. 180. Vulg. Aut.

Sae-

Bacch. IV, 10.

Quam ſe ad vitam, quos ad mores praecipitem in-
ſcitus *capeſſat.*

Moſtell. V, 3.

confugiſti in aram inſcitiſſimus.

Porro ex *Inſcitus* tacile corrupta illa naſcebantur, *in ſcriptis, inſcitiae:* quin & adjectivum pari facilitate in adverbium reſolvebatur. Jam vero hujus vocis acceſſione praeclare adjuvatur ſententia; nec interea metuendum; ne alibi quam in *ſcriptis* & *libris* lituras illas extitiſſe credamus, etſi aperte id non dictum ſit. Sic in Arte v. 293. ſine mentione librorum,

carmen reprehendite, quod non
Multa dies, & multa litura *coërcuit.*

180. Subruit aut reficit] Codex noſter Reginenſis cum duobus aliis,

Sic leve, ſic parvum eſt animum quod laudis avarum
Subruit ac *reficit.*

Quod verius juſtiusque eſt: alias nempe ſubruit, *atque* alias reficit. Ita noſter oppoſita ſolet connectere. Epiſt. I, 18.

Sed ſatis eſt orare Jovem, quae ponit & aufert,

Serm. II, 3. v. 288.

Juppiter, ingentes qui das adimiſque *dolores.*

Arte Poët. 160.

& iram
Colligit ac ponit *temere, & mutatur in horas.*

Et praeterea, cum *Reficit* dicit, jam ante *ſubrutum* fuiſſe indicat: neque enim quiſquam reficitur, recreatur, reſtituitur, niſi qui antea mali quid paſſus eſt. Ergo *ac* legendum non *aut*: Parvum eſt, quod animum laudis avidum ſubruit; *ac* alias ſubrutum reficit.

187. 188. Verum equitis quoque jam.] Libri omnes, tam manu ſcripti, quam formis impreſſi,

Verum equitis *quoque jam migravit ab aure voluptas*
Omnis ad incertos *oculos & gaudia vana.*

ubi primo, fruſtra reclamantibus Librariis, repone *Equiti*; quod caſtigati ſermonis ratio poſtulat; ut vel pueri ſcient jam commonefacti. Nota ſunt illa & ſimilia,

Haud tamen audaci ceſſit fiducia Turno.
Haud ſecus accenſo gliſcit violentia Turno.

Mirum vero, quod prae auribus *incertos* hic oculos dicat, cum alibi contrarium doceat, oculos eſſe auribus *fideliores*; Art. Poet. v. 180.

Segnius irritant animum demiſſa per aurem,
Quam quae ſunt oculis *ſubjecta* fidelibus, *& quae*
Ipſe ſibi tradit ſpectator.

Scio equidem ebriis, morientibus, furentibus incertos eſſe oculos, ut Seneca Epiſt. LXXXIII. ubi ebrium deſcribit: *Adjice illam ignorationem ſui,*

dubia

Digitized by Google

Sæpe, etiam audacem, fugat hoc terretque poëtam;
Quod numero plures, virtute & honore minores,
Indocti, ſtolidique, & depugnare parati
Si diſcordet eques, media inter carmina poſcunt
Aut urſum aut pugiles: his nam plebecula gaudet.
Verum equiti quoque jam migravit ab aure voluptas
Omnis, ad ingratos oculos, & gaudia vana.
Quattuor aut pluris aulaea premuntur in horas;
Dum fugiunt equitum turmae, peditumque catervae:
Mox trahitur manibus regum fortuna retortis:
Eſſeda feſtinant, pilenta, petorrita, naves:
Captivum portatur ebur, captiva Corinthus.
Si foret in terris, rideret Democritus; ſeu
Diverſum confuſa genus panthera camelo,

v. 187. Vulg. EQUITIS. 188. INCERTOS.

dubia & parum explanata verba, INCERTOS OCULOS, *gradum errantem*, *vertiginem capitis*, *&c.* Sed quid hoc ad ſententiam Flacci? Quare olim haerebant hic Interpretes, dubitationis offenſionisque manifeſti. Porphyrion: *Incertos dicit ſecundum Academicos, qui contendunt oculos noſtros in multis falli, & ideo viſis quoque non eſſe credendum.* Bene ſane: quaſi vero non iidem & auribus quoque fidem ſimiliter abnegarent. Recentiores: *Quia mobiles ſunt & vagi, & varietate ſpecierum cogitationem diſtrahunt.* Jam vero multum profecimus: quaſi non & aures itidem hebeſcere, obtundi, vocum ambiguitate decipi, ſonorum diverſitate diſtrahere mentem ſolerent. Quorſum itaque *incertos* oculos? Cum in pompa hic tarde & claro die procederent *eſſeda*, *pilenta*, *petorrita*, *naves*, *reges catenati*, *elephas albus*, *camelopardalis*; annon haec tam certis oculis cerni poterant, quam vox Tragoedi certis auribus percipi? Enimvero aut nos mentis oculos incertos obtuſoſque gerimus, aut ſic ſcripſit Horatius, non magna mutatione,

Verum EQUITI *quoque jam migravit ab aure voluptas*
Omni ad INGRATOS *oculos & gaudia vana.*

Ingratos vero oculos vocat, quod cito voluptatis obliviſcantur, nullumque ex ea fructum percipiant aut reddant. Sic eodem ſenſu *ingratam ingluviem*, Serm. I, 2. v. 8.

Hunc ſi percontaris, avi cur atque parentis
Praeclarum ingrata *ſtringat malus* ingluvie *rem.*

Utrumque autem locum ex his Callimachi videtur expreſſiſſe;

Καὶ γὰρ ἐγὼ τὰ μὲν ὅσσα καρήατι τῆμος ἔδωκα,
Ἐνθάδε σὺν εὐόδμοις ἀβραλιπῆ στεφάνοις,
Ἄπνοα πάντ' ἐγένοντο παραχρῆμ'· ὅσσα τ' ὀδόντων
Ἐνδόθι νειαίρην τ' εἰς ἀχάριστον ἴδυν.
Καὶ τῶν οὐδὲν ἔμεινεν ἐς αὔριον· ὅσσα δ' ἀκουαῖς
Εἰσεθέμην, ἔτι μοι μοῦνα πάρεστι τάδε.

Etenim quaecumque ego capiti tum dedi
Unguenta cum ſuaveolentibus corollis,
Inodora omnia ſtatim facta ſunt; quaecumque etiam
Intra dentes & INGRATAM INGLUVIEM *ierunt,*
Horum quoque nihil manſit in craſtinum: quae vero
AURIBUS *indidi, haec ſola nunc mihi adſunt.*

Nihil magis oppoſitum dici potuit. Quae *oculis*, quae *ventri* data ſunt,

omnia pertuſum congeſta quaſi in vas
Commodo perfluxere atque ingrata *interiere;*

contra quae *auribus* commiſſa ſunt, memoria cuſtodiuntur, & praecepta formando animo vitaeque excolendae ſemper ſubminiſtrant.

Digitized by Google

Sive elephas albus volgi converterit ora:
Spectaret populum ludis attentius ipſis,
Ut ſibi praebentem mimo ſpectacula plura:
Scriptores autem narrare putaret aſello
Fabellam ſurdo. nam quae pervincere voces
Evaluere ſonum, referunt quem noſtra theatra?
Garganum mugire putes nemus, aut mare Tuſcum.
Tanto cum ſtrepitu ludi ſpectantur, & artes,
Divitiaeque peregrinae: quibus oblitus actor
Cum ſtetit in ſcena, concurrit dextera laevae:
Dixit adhuc aliquid? nil ſane. quid placet ergo?
Lana Tarentino violas imitata veneno.
Ac ne forte putes me, quae facere ipſe recuſem,
Cum recte tractent alii, laudare maligne:
Ille per extentum funem mihi poſſe videtur
Ire poëta; meum qui pectus inaniter angit,
Inritat, mulcet, falſis terroribus inplet,
Ut magus; & modo me Thebis, modo ponit Athenis.
Verum age & his, qui ſe lectori credere malunt,
Quam ſpectatoris faſtidia ferre ſuperbi,
Curam impende brevem: ſi munus Apolline dignum
Vis conplere libris; & vatibus addere calcar,

v. 196. Vulg. CONVERTERET. 216. REDDE.

Ut

196. SIVE ELEPHAS ALBUS VULGI CONVERTERET ORA] Priſcianus bis hunc verſum laudat pag. 612, & 649. ubi vetuſtus & eximius codex in Bibliotheca publica Cantabrigiae ſic verba exhibet;

Si foret in terris rideret Democritus, ſeu
Diverſum confuſa genus panthera camelo,
Sive elephas albus vulgi CONVERTERIT *ora.*

Placet hic praeteritum tempus, magis quam imperfectum: ſic alibi Serm I, 1.

Qui fit, Maecenas, ut nemo quam ſibi ſortem
Seu ratio dederit, *ſeu fors* objecerit, *illa*
Contentus vivat,

Quamquam utrumvis ſat commode admitti poteſt; hac levi ſenſus differentia: Rideret, ſi forte *converteret*, Rideret, ſi jam *converterit.*

216. CURAM REDDE BREVEM] Videamus locum:

Verum age & his, qui ſe lectori credere malunt,
Quam ſpectatoris faſtidia ferre ſuperbi,
Curam REDDE *brevem.*

ubi ſententia quidem ex adjunctis ſatis conſtat: *De his curam aliquam adhibe:* verba vero nulla vi, nullis tormentis coges, ut ſenſum eum fundant. Nuſquam enim dictum eſt, *reddere curam alicui* pro *curam alicujus agere:* neque adeo per Latini ſermonis indolem recte dici poteſt. Quod & Interpretes ſenſiſſe palam eſt, cum coacti & inviti novas & duras explicationes hic quaerunt. Alii

enim

Ut ſtudio majore petant Helicona virentem.
Multa quidem nobis facimus mala ſaepe poëtae,
(Ut vineta egomet caedam mea) cum tibi librum
Sollicito damus, aut feſſo: cum laedimur, unum
Si quis amicorum eſt auſus reprendere verſum:
Cum loca jam recitata revolvimus inrevocati:
Cum lamentamur non adparere labores
Noſtros, & tenui deducta poëmata filo:
Cum ſperamus eo rem venturam, ut, ſimul atque
Carmina reſcieris nos fingere, commodus ultro
Arceſſas, & egere vetes, & ſcribere cogas.
Sed tamen eſt operae pretium cognoſcere, qualis
Aedituos habeat belli ſpectata domique
Virtus, indigno non conmittenda poëtae.
Gratus Alexandro regi Magno fuit ille
Choerilos, incultis qui verſibus & male natis
Rettulit acceptos, regale nomiſma, Philippos.
Sed veluti tractata notam labemque remittunt
Atramenta, fere ſcriptores carmine foedo
Splendida facta linunt. idem rex ille, poëma
Qui tam ridiculum tam care prodigus emit,
Edicto vetuit; ne quis ſe praeter Apellen

Pin-

enim ſic enarrant, *Redde his curam*, fatiga eos cura, redde eos magis ſollicitos & diligentes: alii contra in hunc modum, *Brevem redde his curam*, effice ut his cura brevis vel nulla ſit, fac ut ne diſtrahantur curis a verſibus ſcribendis. Quae quam febriculoſa ſint & plane aegrotorum ſomnia, neque digna quae refellantur, res ipſa clamat. Quid igitur? Deus utique ex machina prodit, ac laboranti loco ſubvenit Codex Collegii Trinitatis, qui clare & ſine litura exhibet,

curam INPENDE *brevem.*

Quod cum olim ſcriptum eſſet, *Inpende*; tute per te vides, ut ſyllaba *in* a praecedente litera facile abſorberi, & *pĕde* item in *redde* permutari poſſet. Ceterum *curam*, *laborem*, *operam alicui impendere* vulgatiſſima ſunt apud quoſvis ſcriptores. Virgilius Georg. II, 433.

Et dubitant homines ſerere, atque inpendere curam?

III, 73.

Praecipuum jam inde a teneris inpende laborem

124.

inſtant ſub tempus, & omnes
Inpendunt curas *denſo diſtendere pingui.*

Ovid. Art. Amat. 297.

Omnibus his, quoniam proſunt, inpendite curam.

240. Aut

Pingeret, aut alius Lyſippo cuderet aera
Fortis Alexandri voltum ſimulantia. quod ſi
Judicium ſubtile videndis artibus illud
Ad libros & ad haec Muſarum dona vocares;
Boeotum in craſſo jurares aëre natum.
At neque dedecorant tua de ſe judicia, atque
Munera, quae multa dantis cum laude tulerunt,
Dilecti tibi Virgilius Variuſque poëtae:
Nec magis expreſſi voltus per aënea ſigna,
Quam per vatis opus mores animique virorum
Clarorum adparent. nec ſermones ego mallem
Repentis per humum, quam res conponere geſtas,
Terrarumque ſitus & flumina dicere, & arcis
Montibus inpoſitas, & barbara regna, tuiſque
Auſpiciis totum confecta duella per orbem,
Clauſtraque cuſtodem pacis cohibentia Janum,
Et formidatam Parthis, te principe, Romam:
Si quantum cuperem, poſſem quoque. ſed neque parvum
Carmen majeſtas recipit tua; nec meus audet
Rem tentare pudor, quam vires ferre recuſent.
Sedulitas autem ſtulte, quem diligit, urguet;
Praecipue cum ſe numeris conmendat & arte.
Diſcit enim citius, meminitque libentius illud

v. 240. Vulg. DUCERET.

Quod

240. AUT ALIUS LYSIPPO DUCERET AERA] Cum membranae hic omnes DUCERET prae ſe ferant; Lambinus ex conjectura propoſuit, CUDERET, Virgilii loco inductus Aen. VI, 848.

Excudent *alii ſpirantia mollius* aera.

Quae emendatio tantopere Fabricio placuit, ut eam in contextum receperit. Contra alii in Lambinum inſurgunt, & cum ex ipſo illo Virgilii loco, tum ex Plinio, & Appuleio vulgatam Lectionem firmare contendunt. Videamus, quo perveniant:

Excudent alii ſpirantia mollius aera,
Credo equidem, & vivos ducent *de marmore vultus.*

Plinius Hiſt. VII, 38. *Idem hic imperator* (Alexander) *edixit, nequis ipſum alius quam Apelles pingeret, quam Pyrgoteles ſculperet, quam Lyſippus ex aere* duceret. Appuleius Floridis: *Edixit Alexander univerſo orbi ſuo, nequis effigiem regis temere aſſimularet aere, colore, caelamine; quin ſolus eam Polycletus aere* duceret, *ſolus Apelles coloribus delinearet, ſolus Pyrgoteles caelamine excuderet.* His teſtimoniis armati Lambinum impugnant: atqui aliud eſt *ducere aera*, aliud *ducere vultus de aere*, *ducere.*

Quod quis deridet, quam quod probat & veneratur.
Nil moror officium, quod me gravat: ac neque ficto
In pejus voltu proponi cereus uſquam,
Nec prave factis decorari verſibus opto:
Ne rubeam pingui donatus munere, & una
Cum ſcriptore meo capſa porrectus operta,
Deferar in vicum vendentem tus & odores,
Et piper, & quicquid chartis amicitur ineptis.

EPISTOLA II.

AD JULIUM FLORUM.

FLORE, bono claroque fidelis amice Neroni,
Si quis forte velit puerum tibi vendere natum
Tibure vel Gabiis, & tecum ſic agat; HIC &
Candidus, & talos a vertice pulcher ad imos,
Fiet eritque tuus nummorum millibus octo;
Verna miniſteriis ad nutus aptus herilis:
Literulis Graecis inbutus, idoneus arti
Cuilibet: argilla quidvis imitaberis uda:
Quin etiam canet indoctum, ſed dulce bibenti:
Multa fidem promiſſa levant, ubi plenius aequo
Laudat venalis, qui volt extrudere, merces:

Res

ducere Alexandrum ex aere, ducere aere effigiem: ſiquidem in his forma ducitur, in illo materies ipſa. Seneca Epiſt. LXV. *Aes prima ſtatuae cauſſa eſt: numquam enim facta eſſet, niſi fuiſſet id, ex quo ea funderetur* ducereturve. Et hic quoque ſtatua *ex aere duci* dicitur; nempe ex materia effigies. Virgilius iterum, VII, 634.

alii thoracas aënos,
Aut leves ocreas lento ducunt *argento.*

Quin & hic figuram habes *thoracas & ocreas* ex materia *argentea*. Servius quidem ad locum, *Ducunt*, ait, *id eſt Extendunt.* Quomodo fortaſſis accipiendum eſt illud Tibulli I, 3. v. 48.

Non acies, non ira fuit, non bella: nec enſem
Immiti ſaevus duxerat *arte faber.*

Quippe ſic plane Juvenalis XV, 168.

Neſcierint primi gladios extendere *fabri.*

Utcumque hoc fuerit; certe non nuda hic materia *ducitur*; ſed enſis e materia formatus. Quare locum hunc in medio relinquimus; hoc prius admonentes, ſi *cuderet* apud Flaccum reponis, omnia plana ac tuta eſſe; ſi *duceret*, vix ſatis probabiliter poſſe defendi. *Ducere* porro & *cudere* confuderunt Librarii, in Art. Poet. v. 59.

Mmmm 2 16. Ex-

Res urguet me nulla: meo ſum pauper in aere:
Nemo hoc mangonum faceret tibi: non temere a me
Quivis ferret idem: ſemel hic ceſſavit, & (ut fit)
In ſcalis latuit metuens pendentis habenae:
Des nummos, excepta nihil te ſi fuga laedit.'
Ille ferat pretium, poenae ſecurus, opinor.
Prudens emiſti vitioſum: dicta tibi eſt lex:
Inſequeris tamen hunc, & lite moraris iniqua.
Dixi me pigrum proficiſcenti tibi, dixi
Talibus officiis prope mancum: ne mea ſaevus
Jurgares ad te quod epiſtola nulla veniret.
Quid tum profeci, mecum facientia jura
Si tamen attentas? quereris ſuper hoc etiam, quod
Exſpectata tibi non mittam carmina mendax?
Luculli miles collecta viatica multis
Aerumnis, laſſus dum noctu ſtertit, ad aſſem
Perdiderat: poſt hoc vehemens lupus, & ſibi & hoſti
Iratus pariter, jejunis dentibus acer,
Praeſidium regale loco dejecit, ut aiunt,
Summe munito, & multarum divite rerum:
Clarus ob id factum, donis ornatur honeſtis,
Accipit & bis dena ſuper ſeſtertia nummûm.
Forte ſub hoc tempus caſtellum evertere praetor
Neſcio quod cupiens, hortari coepit eundem
Verbis, quae timido quoque poſſent addere mentem:
I, bone, quo virtus tua te vocat: i pede fauſto,
Grandia laturus meritorum praemia: quid ſtas?
Poſt haec ille catus, quantumvis ruſticus, Ibit,

v. 16. Vulg. LAEDAT.

Ibit

16. EXCEPTA NIHIL TE SI FUGA LAEDAT] Editiones quidem *Laedat:* ſed antiquiſſimus Cruquii Blandinius cum uno ex noſtris, *Des nummos, excepta nihil te ſi fuga* LAEDET. magis ex more Horatiano.

63. Rx.

Ibit eo quo vis, qui zonam perdidit, inquit.
Romae nutriri mihi contigit, atque doceri
Iratus Graiis quantum nocuiſſet Achilles.
Adjecere bonae paullo plus artis Athenae:
Scilicet ut poſſem curvo dignoſcere rectum,
Atque inter ſilvas Academi quaerere verum.
Dura ſed emovere loco me tempora grato;
Civiliſque rudem belli tulit aeſtus in arma,
Caeſaris Auguſti non reſponſura lacertis.
Unde ſimul primum me dimiſere Philippi,
Deciſis humilem pennis, inopemque paterni
Et laris & fundi, paupertas inpulit audax
Ut verſus facerem: ſed, quod non deſit, habentem
Quae poterunt umquam ſatis expurgare cicutae,
Ni melius dormire putem, quam ſcribere verſus?
Singula de nobis anni praedantur euntes;
Eripuere jocos, venerem, convivia, ludum;
Tendunt extorquere poëmata. quid faciam vis?
Denique non omnes eadem mirantur amantque.
Carmine tu gaudes: hic delectatur iambis:
Ille Bioneis ſermonibus, & ſale nigro.
Tres mihi convivae prope diſſentire videntur,
Poſcentes vario multum diverſa palato.
Quid dem? quid non dem? renuis quod tu, jubet alter:
Quod petis, id ſane eſt inviſum acidumque duobus.
Praeter cetera, me Romaene poëmata cenſes

Scri-

v. 63. Vulg. RENUIS TU, QUOD.

63. RENUIS TU, QUOD JUBET ALTER] Codex veterrimus Leidenſis, & Regius, & alter Regiae Societatis cum uno Berſmanni, vocabulis inverſis exhibent,

Quid dem, quid non dem? renuis quod tu, *jubet alter:*
Quod petis, id ſane eſt inviſum acidumque duobus.

Ubi ordo eſt, *Quod tu renuis, alter jubet; quod petis, alteris inviſum eſt:* Simplicius certe & elegantius, quam quod vulgo circumfertur.

Scribere poſſe, inter tot curas totque labores?
Hic ſponſum vocat, hic auditum ſcripta, relictis
Omnibus officiis: cubat hic in colle Quirini,
Hic extremo in Aventino, viſendus uterque:
Intervalla vides humane commoda. verum
Purae ſunt plateae, nihil ut meditantibus obſtet.
Feſtinat calidus mulis geruliſque redemtor:
Torquet nunc lapidem, nunc ingens machina tignum:
Triſtia robuſtis luctantur funera plauſtris:
Hac rabioſa fugit canis, hac lutulenta ruit ſus.
I nunc, & verſus tecum meditare canoros.

Scri-

80. VIS CANERE ET CONTACTA SEQUI VESTIGIA VATUM] Turbant hic mirum in modum codices ſcripti; quorum plures CONTACTA habent, CONTRACTA non pauci, unus apud Cruquium CANTATA, alter CUNCTATA, Galeanus ex noſtris CINCTURA. Ex his poſteriora illa, tamquam manifeſte mendoſa, rejiciunt Interpretes, de prioribus litigant & in partes diſcedunt. Qui *contacta* Flacco adjudicant, ſic verba enarrant, *Vis me ſequi contacta vatum veſtigia*, Vis me ita ſequi, ut tangam, & pedem pede premam. Qui vero fieri poteſt, ut *ſequaris contacta?* ut ſequaris quae jam contigeris & aſſecutus ſis? haec plane pugnant, & a ſenſu uſuque abhorrent. At alii *contracta* hic adſciſcunt, hoc eſt, aiunt, anguſta, exigua. Quorſum autem *exigua?* quaſi vero poëtae, quo nobiliores, non eo majora & clariora veſtigia poſt ſe relinquant; quae quidem a longinquo facile videas, propius attingere fruſtra coneris. Quid multis te moror? Lege minima mutatione:

Tu me inter ſtrepitus nocturnos atque diurnos,
Vis canere, & NON TACTA ſequi veſtigia vatum.

Hoc eſt, Tu, Lolli, qui *carmine ſive Odis gaudes* (v. 59.) vis me *canere*, ſive carmina ſcribere, & ſequi *veſtigia* Lyricorum Latinis ante me *intacta*. Hoc quippe eſt, quo ſaepe gloriatur, ut Epiſt. I, 19.

Libera *per vacuum poſui* veſtigia *princeps*,
Non aliena meo preſſi pede.

& mox,

Parios ego primus *Iambos*
Oſtendi Latio.

& iterum de Alcaeo:

Hunc ego non alio dictum prius ore Latinus
Vulgavi fidicen.

ubi nos plura ad hanc ſententiam produximus. Quae *intacta* ſint *veſtigia*, jam, opinor, vides. Noſter de Ennio Serm. I, 10. v. 66.

Quam rudis & Graecis intacti carminis *auctor*.

Manilius appoſite, lib. III, 1.

In nova ſurgentem majoraque viribus auſum,
Nec per inacceſſos *metuentem vadere ſaltus*
Ducite, Pierides. ——
Non annoſa canam Meſſanae bella nocentis, —
Non reges magnos, ſpatio majore canenda,
Quam ſi TACTA *loquar.*

Haec quidem pulchre ad Flaccum faciunt; ſed, ut ingenue fatear, mendoſa ſunt, ſicut infinita alia in illo opere a librariis peſſime accepto: ſic autem emendanda ſunt e libris melioribus:

Non Regis Magni ſpatio majore canenda,
Quam SINT ACTA, *loquar.*

Argute, ut ſolet Manilius; *Non Alexandri Magni geſta loquar, majore ſpatio canenda, quam acta ſint:* ſiquidem ille paucis annis ſtupenda celeritate totam Aſiam ſubegit. Statius Silv. I, 2.

Quaerit Hymen thalamis intactum *dicere* carmen.

& ibidem III, 1.

Aſſidue moreſque viri, pacemque, noveſque
Pieridum flores, intactaque carmina *diſcens.*

Juvenalis Sat. VII. de ipſo Statio;

ſed cum fregit ſubſellia verſu;
Eſurit, intactam *Paridi niſi vendat* Agaven.

NON TACTA autem, ut Noſter Epiſt. I, 14. v. 27.

& tamen urget
Jam pridem non tacta *ligonibus arva.*

Mar-

Scriptorum chorus omnis amat nemus, & fugit urbis,
Rite cliens Bacchi ſomno gaudentis & umbra:
Tu me inter ſtrepitus nocturnos atque diurnos
Vis canere, & non tacta ſequi veſtigia vatum.
Ingenium, ſibi quod vacuas deſumſit Athenas,
Et ſtudiis annos ſeptem dedit, inſenuitque
Libris & curis, ſtatua taciturnius exit
Plerumque, & riſu populum quatit: hic ego rerum
Fluctibus in mediis, & tempeſtatibus Urbis,
Verba lyrae motura ſonum connectere digner?
Frater erat Romae conſulti rhetor; ut alter

v. 80. Vulg. CONTACTA.

Al-

Martialis II, 19.

Et toga non tactas *vincere juſſa nives.*

& V, 37.

Niveſque primas liliumque non tactum.

87. FRATER ERAT ROMAE CONSULTI RHETOR] Celeberrimus Daniel Heinſius, praeſtante vir ingenio, quattuor hos & quinquaginta verſus, nimirum ab 87. uſque ad 140, ex ſede ſua, quam per tot ſaecula Librarii eis aſſignarunt, pro imperio ejicit; & in Epiſtolam priorem ad Auguſtum poſt verſum 229. transducit & collocat; ubi, ſi Heinſio fides, tam opportunus eis & debitus locus eſt, quam hic incommodus, alienus, & nullus. Poſt autem exortus eſt Cl. Boivinus, qui in Heinſii ſententiam hactenus concedit, ut nullam eis in hac Epiſtola ſedem eſſe pronunciet; ceterum ut poſt verſum ſuperioris Epiſtolae 118, non ut Heinſius 229, tamquam in amiſſam poſſeſſionem reponat. Uterque temere & perperam. Quod enim hos LIV nulla ratione huc facere, ſed ab Epiſtolae argumento alienos eſſe clamitant, fugit eos ratio. Summa ſiquidem argumenti eſt, excuſationes & defenſiones ad Lollium parare, cur carmina quae promiſerat Lyrica mendax non miſerit. In his prima eſt, ſe jam *divitem* eſſe (v. 26.) ut melius nunc dormire ſit quam verſus ſcribere: altera, ſe jam *ſenem* eſſe (v. 55.) nec quae olim juvenis ſecerat nunc per aetatem poſſe; tertia, neſcire quae potiſſimum ſcribat (v. 58.) alios alia poſcere: quarta, Romae inter tot curas & ſtrepitus (v. 65.) otium & ſilentium ſibi deeſſe: quinta, quae his LIV. verſibus continetur, duram ac miſeram eſſe poëtarum omnium conditionem: rideri enim qui male ſcribunt, utcumque ſtulte ſibi placeant, (v. 87.) & mutuo ſe ut muli ſcabant; ringi autem & torqueri (v. 109.) qui exactum quid & legitimum pariunt; ſe quidem ex his conditionibus vel priorem malle (v. 126.) ut delirus aliis videatur, dum ſibi placeat, quam angi & cruciari, ut aliis placeat: qui vero ſapit (v. 141.) nihil omnino ſcripturum eſſe.

Nimirum ſapere eſt abjectis utile nugis,
Et tempeſtivum pueris concedere ludum.

Eant nunc, & haec optime cohaerere negent. Videamus jam porro, quid in priore Epiſtola lacerum & hiulcum eſſe praedicent, quo hi LIV. tam commode (ſi Muſis placet) ab his Duumviris ut nova colonia deducantur. *Verum age*, inquit, o Auguſte (v. 214.) & poëtis Epicis, Lyricis, aliiſque qui lectori, non Scenae ſcribimus, curam aliquam impende. *Multa quidem nobis mala facimus*, (v. 220.) cum librum tibi tradimus feſſo vel occupato, tempore alieno; cum amicis recitantes tepide ac neglegenter audiri querimur (v. 224.) vel offendimur, ſi unum quis verſum reprehendat; cum ſperamus fore, (v. 226.) ut cum primum nos ſcribere audieris, arceſſas ultro, & pecunia vel fundo locupletes. Utcumque autem haec inepte & inſcite ſaepe faciamus: intereſt tamen eorum, qui res memoria dignas gerunt (v. 229.) ut praeſtantiora ingenia honore praemiiſque ad ſcribendum excitentur:

Sed tamen eſt operae pretium cognoſcere, quales
Aedituos habeat belli ſpectata domique
Virtus, indigno non committenda poëtae.

Quid jam videtur? enimvero tam arcte haec cohaerent, tam apte coagmentantur; ut ſi intra

com-

Alterius ſermone meros audiret honores:

Grac-

commiſſuras verſus illos LIV. cum Heinſio intrudere velis, maximam Epiſtolae labem & ruinam intuleris. Boivinus vero vel ipſo Heinſio infelicior eſt, cum ante verſum 118. inſerendos eſſe contendit. Dixerat paullo ante Noſter, totum fere populum Romanum, pueros patreſque, doctos pariter & indoctos uno ſcribendi poëmata ſtudio calere: ridiculum quidem hoc eſſe, cum nemo vel navem agere, vel medicamenta miſcere, vel quaecunque id genus tractare auſit, niſi prius didicerit. Ubi haec dixerat, continuo infert,

Hic error tamen & levis haec inſania quantas
Virtutes habeat, ſic collige: vatis avarus
Non temere eſt animus, &c.

ubi palam eſt, *errorem* eum & *inſaniam* inſanum illud ſcribendi ſtudium denotare. Inſere jam cum Boivino verſus illos LIV; & eorum extremi, qui de Argivo illo agunt in vacuo theatro miros ludos imaginante, ſic cum primis his coaleſcent;

pol me occidiſtis, amici,
Non ſervaſtis, ait; cui ſic extorta voluptas,
Et demtus per vim mentis gratiſſimus error,
Hic error *tamen & levis haec inſania quantas*
Virtutes habeat, ſic collige.

ubi jam *error*, quem tantopere hic laudat Horatius, erit error commotae mentis, in vacuo theatro tragoedos & hiſtriones, ut ſibi videbatur, ſpectantis & audientis. Hoccine ut obtrudat nobis Boivinus? enimvero qui jam monitus in ea ſententia obſtinate perſtiterit, vix illo Argivo ſanior videatur. Vidimus, quam incommode atque infeliciter uterque ſibi locum ſelegerit, ubi hos verſus infereret. Nunc ſemel demonſtrabimus, minime eos ad Auguſtum rerum dominum, ſed ad amicum familiarem, qualis erat Lollius, omnino eſſe ſcriptos. Quippe in his illi ſunt, v. 95.

Mox etiam ſi forte vacas ſequere, *& procul audi,*
Quid ferat & quare ſibi nectat uterque coronam.

Si Lollio hoc dicit, bene habet: ſi Auguſto, rus merum eſt, neque dignitatis ejus, quocum loquitur, rationem ullam habet. Quid enim jubet? ut Auguſtus ſequatur poëtas otioſos, & pone a tergo ſermones eorum captet? apage ab urbano homine & aulico tam ruſticam ſimplicitatem. Faceſſant itaque, qui hos verſus a poſſeſſione ſua exturbare & extorres agere conantur; quorum Heinſius cum hic tum alibi & praeſertim in Arte Poëtica miras ſibi luxationes fingit, prava ut videtur Scaligeri ſui aemulatione ductus, cui in aliis ſcriptoribus periculoſus iſte aleae jactus nonnunquam bene ceciderat, interdum & male. Ceterum eas Heinſii hariolationes, cum ejuſdem plane ſolertiae ſint, lectorum acumini relinquemus.

87. Frater erat Romae consulti rhetor] Nondum ex hoc loco diſcedere licet, qui iterum negotium faceſſit. Diſertiſſimus quippe Heinſius, inſolentia dictionis offenſus, *Quis ita loquatur*, inquit, Romae rhetor frater Juriſconſulti erat, ut alter alterum laudaret, & honores meros attribueret? *Aut ne a verbis recedamus,*

Frater erat Romae conſulti rhetor, ut alter
Alterius ſermone meros audiret honores.

Quis Latinus ſcriptor umquam ita eſt locutus? Quis ſanus dicat, Ego orator, frater meus erat poeta, ut alter alterum ſemper laudaremus? *Et tamen idem eſt, quod hic ſcripſit Flaccus. Ex quo cuivis jam appareat neceſſe eſt, nihil minus quam integram ſententiam eſſe. Quare ut efficeret, quod voluit, hoc aut aliquo ſaltem ſimili modo fuerat ſcribendum;*

inſani ita dement
Frater erat Romae conſulti rhetor, —

Manifeſtus igitur hiatus eſt, & ſententiae defectus. Enimvero non hoc de nihilo eſt, quod vir doctiſſimus iraſcitur: & miror equidem Interpretes, tam qui ante quam qui poſt Heinſium ſcriptori huic operam impenderunt, altiſſimo haec ſilentio praeterire. Sed hoc ſapere eſt; quae neque emendare potes nec ullo exemplo defendere, tranſilire tamquam ſana neque in ſuſpicionem vocanda. Ut quidem pro *Ita ut* & alibi Noſter adhibet, ſatis inuſitate: Serm. I, 7. v. 13.

Ira fuit capitalis, ut *ultima divideret mors.*

Et Epiſt. I, 16. v. 12.

Fons etiam rivo dare nomen idoneus, ut *nec*
Frigidior Thracam nec purior ambiat Hebrus.

quae perinde ſunt, ac ſi plene dixiſſet, *Ita* capitalis ut; *Ita* idoneus ut. Verum in hoc de quo agimus loco ipſum illud Adjectivum deficit, ſententiae ſane neceſſarium, Frater erat conſulti rhetor ita *dement* (ut commode ſupplet Heinſius) ita *ſtultus & ſtolidus*, ut alter alterum magnificis nominibus compellarent. Sed nec hoc emplaſtro totum ulcus contegitur, ut vidit quoque Heinſius: requiritur ſiquidem ut ambo fuerint ſtolidi; *Erat Romae ſtolidus rhetor ſtolidi itidem conſulti frater*, &c. Quid ergo? magni ſane emerim interpretem, qui locum hunc expedire poſſit: nam, ut nunc vulgo circumfertur, non id efficit quod voluit Horatius:

Frater erat Romae conſulti rhetor, ut alter
Alterius ſermone meros audiret honores.

Quid tum poſtea? quid in hoc vituperas? quid prolubet, cur non, ut meros, ita & meritos honores

Digitized by Google

Gracchus ut hic illi, foret huic ut Mucius ille.

v. 89. Vulg. HIC ut Mu. ILLI.

Quî

nores audirent? nihil enim dicis, quo minus exiſtimemus alterum rē ipſa conſultiſſimum fuiſſe, alterum diſertiſſimum. Jam vero quod *fratres* fuiſſe narras; tanto hercle minus derſui ſunt, cum vel fraternae neceſſitudinis cauſſa aut defendi aut ſaltem excuſari poſſint. Haeret profecto haec res; niſi quis Hercules ſubveniat: interea vide, quid mihi in mentem venerit, qui ſic ab Horatio profectum eſſe ſuſpicor.

PACTUS *erat Romae* CONSULTO *rhetor, ut alter*
Alterius ſermone meros audiret honores;
Gracchus ut hic illi foret, huic ut Mucius ille.

Enimvero, ſi hanc lectionem adſciveris, ſententia clara erit & egregia: quippe eo ipſo ridiculi & vecordes erant, quod *paciſcerentur*, ut alter alterum magnifice laudarent; quaſi gloriam & rem ex alternis laudibus apud populum aucupaturi. Quae ſtulta calliditas nec noſtri temporis quibuſdam deeſt; quorum mutuas quaſi ex pacto convento laudationes vident ridentque naſutiores. Hujus ſimilis, inquit, furor etiam nos poëtas agitat, qui *non puro vero ſed mutua aſſentatione* (Porphyrionis verba ſunt) alter alterum in caelum efferimus: hic me *Alcaeum alterum* praedicat, ea nundinatione, ut ipſe a me viciſſim *Callimachus*, vel, ſi id non ſatis eſt, *Mimnermus* appelletur; cum alias domi & intra limen, καὶ τέκτων τέκτονι καὶ ἀοιδὸς ἀοιδῷ, uterque utrique invidemus & male volumus. Atque hinc maxime confirmatur emendatio noſtra PACTUS ERAT; abſque qua eſſet, Conſultus ille & Rhetor non compoſito, ſed vere & ex animo laudaviſſe invicem merito crederentur. Neque vero tam longe abſcedit a vulgata lectione, quam harum rerum imperitis poteſt videri: cum ſi literam initialem demſeris, & terminationes notis pro Librariorum more, non literis ſcripſeris, reſiduae erunt hae tantum literae RAT & ACT, lippientem ſcribam facile decepturae. Livius XLIV, 26. *Hi* PACTI ERANT, *equites denos praeſentes aureos, pedes quinos.* Cicero pro Sextio c. 25. *Ut Gabinio pro illa ſua Cilicia, quam ſibi ſi remp. prodidiſſet* PACTUS ERAT, *Syria daretur* Digeſt. II, 14, 17. *Hoc Julianus ſcribit in Patre, qui* PACTUS ERAT, *ne a ſe neve a filia peteretur.* Recte autem *Pactus, ut audiret.* Ovid. Metam. IV.

Ut *mea ſit, virtute mea ſervata*, paciſcor.

& Faſt. IV, 613.

Pactus *niſi Juppiter eſſet*,
Bis tribus ut *coelo menſibus illa* foret.

Suetonius Caeſare XIX: Pactus, ut *is nummos de ſuo communi nomine per centurias* pronuntiaret. Atque ita paſſim ſcriptores. Quin & illud recte *Pactus conſulto* caſu dativo; etſi frequentius ſit *cum conſulto.* Ovid. Heroid. XVI, 35.

Te peto quam lecto pepigit *Venus aurea noſtro.*

& XX, 157.

Haec mihi *ſe* pepigit; *pater hunc* tibi, *primus ab illa.*

Digeſt. II, 14, 27. *Servus* heredi *poſt adituro nominatim* paciſci *non poteſt*; *quia nondum is dominus ſit: ſed ſi in rem pactum conventum factum ſit, heredi adquiri poteſt.*

89. GRACCHUS UT HIC ILLI FORET, HIC UT MUCIUS ILLI] Apage iſtam loquendi ſtribliginem & fatuitatem; Ut *hic illi* Gracchus foret, *hic illi* Mucius. Nimirum haec eadem eſt, quam Epicharmus olim joco fecerat, ταυτολογία·

Τόκα μὲν ἐν τήνοις ἐγὼν ἦν, τόκα δὲ παρὰ τήνοις ἐγών.

Recte vero Lambinus, qui ringentibus fruſtra Librariis ſic in editione ſua repoſuit,

Gracchus ut hic illi foret, HUIC *ut Mucius* ILLE:

quem tamen vel duo vel nemo ſecutus eſt, receptis lectionibus quantumlibet ineptis pertinaciter adhaerentes. Cicero pro Milone c. 12. *Numquid igitur aliud in judicium venit, niſi uter utri inſidias fecerit? profecto nihil. Si* HIC ILLI, *ut ne ſit impune; ſi* ILLE HUIC, *tum nos ſcelere ſolvamur* Sed & aliud hic majus eſt, & Lambino & aliis omnibus intactum, quod nefas eſt praeterire. Siquidem mihi pene perſuaſum eſt, non GRACCHUM hic, ſed CRASSUM ab Horatio memorari;

CRASSUS *ut hic illi foret, huic ut Mucius ille.*

ubi P. Licinium Craſſum *eloquentium juriſperitiſſimum*, & Q. Mucium Scaevolam *juriſperitorum eloquentiſſimum* mecum intelliges. Hi enim aequales erant, & in omnibus magiſtratibus collegae, praeter Tribunatum & Cenſuram, una Conſules A. V. C. 659. At Caius Gracchus & aetate Mucio prior, & in oratoria laude Craſſo inferior. Autor Dialogi De Oratoribus c. 18. *Sicut Catoni ſeni comparatus* C. Gracchus *plenior & uberior*; *ſic* Graccho *politior & ornatior* Craſſus. Rectius itaque Craſſus, quam Gracchus, cum Mucio Scaevola componitur. Vide modo Ciceronis librum de Oratore primum, ubi dialogi partes ſuſtinent Craſſus hic & Mucius, & De claris Oratoribus c. 39. 40, 43; & mecum ſenties, ut polliceri auſim. Unum inde locum hic tibi delibabo. *Noli exiſtimare his duobus quidquam fuiſſe in noſtra civitate praeſtantius. Nam, ut paullo ante dixi conſultorum alterum diſertiſſimum, diſertorum alterum con-*

 ſul-

Quî minus argutos verſat furor iſte poëtas?
Carmina conpono, hic elegos: mirabile viſu
Sacratumque novem Muſis opus, aſpice primum

v. 90. Vulg. Vexat. 92. Caelatumque.

Quan-

ſultiſſimum fuiſſe: ſic in reliquis rebus ita diſſimiles erant inter ſeſe, ſtatuere ut tamen non poſſet utrius te malles ſimiliorem. Craſſus *erat elegantium parciſſimus*, Scaevola *parcorum elegantiſſimus.* Craſſus *in ſumma comitate habebat ſeveritatis ſatis:* Scaevolae *multa in ſeveritate non deerat tamen comitas.* Et *Gracchum* quidem pro *Craſſo* fortaſſe Librarii ſubſtituerunt, fortaſſis & Horatius dedit: neque enim illud damno, ſed hoc ei praefero. Seneca Epiſt. CXIV. Gracchus *illis & Craſſus & Curio nimis culti & recentes ſunt: ad Appium uſque & Coruncanium redeunt.* Ammianus Marc. XXX, 4. de priſcis Oratoribus loquens: *Conſulares multi & triumphales*, Craſſi *atque Antonii, & cum Philippis* Scaevolae *aliique numeroſi.*

90. Qui minus argutos vexat furor iste poëtas] *Vexat* quidem hic exhibent ſcripti editique: minus apte meo quidem judicio; cum juvet potius & delectet, quam vexet. Quare repono ex conjectura,

Qui minus argutos VERSAT *furor iſte poëtas?*

Noſter Serm. II, 3. v. 249.

Ludere par impar, equitare in arundine longa
Si quem delectet barbatum, amentia verſet.

ubi ſimiliter unus ex noſtris *vexet*, alter *vexat* vitioſe praeferunt, & paſſim ſane haec a Librariis confunduntur. Sic & ſpes, timor, pavor, pudor, amor, cura *verſare* dicuntur. Ennius apud Ciceronem,

curamque levaſſo,
Quae nunc te coquit & verſat *ſub pectore fixa.*

Propert. III, 15.

Speſque timorque animum verſat *utroque meum.*

Seneca tamen Epiſt. XXXIX. *Quorum impotentiae atque inſanae libidini ob hoc unum poſſis ignoſcere, quod quae fecere, patiuntur: nec immerito hic illos* FUROR VEXAT. Sed hos apud Senecam vere furor *vexat* & male habet; illos apud Noſtrum *verſat* quidem, ſed voluptate & lucro afficit.

92. Caelatumque novem Musis opus] Locus & olim & nunc cum maxime doctorum virorum diſceptationibus celebris:

Carmina compono, hic elegos; mirabile viſu,
Caelatumque novem Muſis opus, aſpice primum,
Quanto cum faſtu, quanto molimine circum —
Spectemus vacuam Romanis vatibus aedem.

ubi primo ſcire velim, quid ſit & quo referendum illud *mirabile viſu*. Eſt qui ad utrumque opus & *Carmina* & *Elegos* referat, ne id quidem videns, pluralem eo pacto numerum neceſſario hic exigi, *mirabilia & caelata opera.* Quare alii de ſolis *Elegis* accipiunt: ſed & hos interrogatos velim, quo ſpectet illud *viſu:* certe non ad bonitatem & virtutem poëmatis: haec enim non viſu ſed mente cernitur; neque vero ad ornatum libri, umbilicis ſcilicet & purpureo croceove tegmine ſuperbi. Ut enim in libro nondum publicato, ſed intra privatos parietes adhuc latente lituriſque ut ſit maculoſo, talis ornatus locum non habet: ita nihil eſſe potuit in eo genere *viſu mirabile*, vel ſi *Soſiorum pumice mundus proſtaret.* Illa porro vereor ut recte accipiant Interpretes, *Caelatumque novem Muſis opus:* hoc eſt, ut aiunt, ipſis Muſarum manibus factum & elaboratum. Atqui ſi ex animo hoc dicit Noſter, ipſe abſurdus atque impudens eſt, qui hoc opus poſtea deridet & ſugillat: ſi falſe & per Ironiam, vel non ex ſua ſed ex ſcriptoris φιλαύτου ſententia, ſtulte profecto & inepte id jam occupat & docet, quod poſtea multis verſibus ceu nondum intellectum perſequitur. Sed & errant omnino, cum *Muſis caelatum* enarrant, a Muſis elaboratum: etſi probe ſciam γλυπτὸν καὶ τορευτὸν ἔπος, *ſculptum & tornatum poëma* recte alias dici. Quippe *novem Muſis caelatum opus* nihil aliud Latine notat, quam quod novem Muſas caelatas ſive inſculptas habet. Ovid. Metam. XIII, 110. de Clypeo Achillis;

Nec clypeus vaſti caelatus imagine *mundi*
Conveniet timidae nataeque ad furta ſiniſtrae.

& ibidem 684. de Cratere,

Miſerat hunc illi Therſes, fabricaverat Alcon
Myleus, & longo caelaverat argumento.

Atqui hoc in libelli corio manibus ſordeſcentis impendere, plane incredibilis vanitas & oſtentatio eſt; ne dicam per voluminis formam id fieri non poſſe. Quare haerent Interpretes, & pluribus quidem hic erroribus implicantur; quos tum melius redarguemus, cum ſententiam noſtram in medium protulimus. Sic autem diſtinguimus locum, & correctiuncula refingimus:

Carmina compono, hic elegos. Mirabile viſu
SACRATUMQUE *novem Muſis opus, aſpice primum*
Quanto cum faſtu, quanto molimine circum —
Spectemus; vacuam Romanis vatibus aedem.

Ubi

Quanto cum faſtu, quanto molimine circum-
Spectemus; vacuam Romanis vatibus aedem.
Mox etiam (ſi forte vacas) ſequere, & procul audi,
Quid

Ubi ordo erit; *Aſpice, cum quanto faſtu circumſpectemus opus viſu mirabile & novem Muſis ſacratum, aedem Romanis vatibus vacuam.* *Opus* illud intellige, vel Bibliothecam Apollinis Palatini ab Auguſto conditam, vel aedem Herculis Muſarum a Philippo inſtauratam & exſtructam: utrumque quidem opus mirabile & Muſis conſecratum. De priore Noſter clare Epiſt. I, 3.

Et tangere vitet
Scripta Palatinus *quaecumque recepit* Apollo.

De alterutro & hic & Serm. I, 10. v. 38.

haec ego ludo,
Quae nec in aede *ſonent, certantia judice Tarpa.*

Quibus in locis *Aedem Muſarum* acceperunt veteres Scholiaſtae: nam & illa, credo, in bibliothecae uſum cedebat, & ſtudioſis hominibus vacabat. Juvenalis Sat. VII, 37. ubi poëtam alloquitur,

Accipe nunc artes, ne quid tibi conferat iſte
Quem colit, & Muſarum *&* Apollinis aede *relicta.*

ubi palam eſt, & Muſarum aedem poëtis frequentatam eſſe. Ovidius Triſt. III, 1. v. 69. ubi Liber ejus queſtus erat ſe Bibliotheca Apollinis excluſum eſſe, mox addit,

Altera templa peto vicino juncta Theatro:
Haec quoque erant pedibus non adeunda meis.
Nec me, quae doctis patuerunt prima libellis,
Atria Libertas tangere paſſa ſua eſt.

Ubi *Templa* recte, opinor, interpretantur, Templum Herculis Muſarum, Theatro vel Pompeii vel Balbi vel Marcelli vicinum: nam trina illa in eadem Urbis regione erant ac Templum Muſarum. Ideo autem facilius ad Scholiaſtes accedo, quia *Novem Muſas* hic memorat Noſter: nam in templo illo Herculis Fulvius Nobilior NOVEM SIGNA, *hoc eſt, omnium* CAMAENARUM *ex Ambracienſi oppido tranſlata ſub tutela fortiſſimi numinis conſecravit*, ut narrat Eumenius in Panegyrico; tangit quoque & Plinius Hiſt. XXXV, 10. Inde aedes illa Muſarum vocitata eſt, vel Herculis Muſarum. Jam autem, ni fallor, etiam per te ſubodoraris, cur pro illo CAELATUM, ut ſcripti editique exhibent, SACRATUM repoſuerim. Quorſum enim *caelatum*, aut qua ſententia? Vicimus jam antea multis argumentis, non poſſe ad Librum hoc referri: quibus adde, abſurdum eſſe ut *Novem* Muſae *unius* & ejuſdem operis caelatrices fuerint. Unde, ni fallor, eo redactus eſt Porphyrion, ut figurate exponeret *Novem Muſis, hoc eſt, omni metrorum genere variatum & quaſi pictum.* Belle ſane & cogitate: cum hic de *Elegis* ſermo ſit, qui uno metro alternis verſibus brevioribus decurrunt. Enimvero, etiamſi de Libro, ut volunt, hic ageretur, SACRATUM, hoc eſt, conſecratum, dedicatum reponerem; ut Ovid. Triſt. II, 55. de Faſtis ſuis loquens,

Idque tuo nuper ſcriptum ſub nomine, Caeſar,
Et tibi ſacratum *ſors mea rupit* opus.

ubi & *opus* quoque appoſite venit. Sic Herodoti Hiſtoria Novem Muſis, quarum nomina prae ſe fert, *ſacrata* recte dicetur: *caelatam* nemo dixerit, niſi ludibrium debiturus. Ergo alterutrum certe obtinebo; ut aut, ſi Librum hic intelligis, *ſacratum* mecum reponas; aut, ſi *caelatum* hic quovis modo retines, de Aedificio mecum interpreteris. Fieri enim poteſt, ut utraque ex illis aedibus *Novem Muſis caelata* fuerit: id enim argumentum Bibliothecae parietibus vel faſtigio commodum eſt. Sic autem loquitur Martialis X, 19.

Illic parva tui domus *Pedonis*
Caelata eſt *aquilae minore penna.*

Verum, cum Apollinis aedes *Danaidum*, Herculis autem *Muſarum* ſtatuis maxime inſignes eſſent: neque quiſquam in illa Muſarum iconas memoret, in hac autem & nobiliſſimas Muſarum ſtatuas & earundem caelaturas una fuiſſe incredibile ſit; ſupereſt ut, obſtrepentibus licet Librariis, legamus,

mirabile viſu
SACRATUMQUE *Novem Muſis opus.*

Quippe *ſacratum* eo quo diximus ſenſu paſſim apud ſcriptores venit. Virgilius de Auguſto, VIII, 715.

votum immortale ſacrabat,
Maxima tercentum totum delubra *per orbem.*

Ovid. Art. Amat. III, 389.

Viſite laurigero ſacrata palatia *Phoebi.*

Faſt. I, 290.

Sacravere *patres hac duo* templa *die.*

Tacitus Annal. II, 49. *Spei* aedes *a Germanico* ſacratur. Jam vero *Opus* & *Opera* de aedificiis dici, nemini ignotum eſt. Ovidius de porticu Octaviae. Art. I, 70.

Aut

Quid ferat, & quare ſibi nectat uterque coronam.
Caedimur, & totidem plagis conſumimus hoſtem,
Lento Samnites ad lumina prima duello.
Diſcedo Alcaeus puncto illius: ille meo quis?
Quis, niſi Callimachus? ſi plus adpoſcere viſus;
Fit Mimnermus, & optivo cognomine creſcit.
Multa fero, ut placem genus inritabile vatum,
Cum ſcribo; & ſupplex populi ſuffragia capto:
Idem, finitis ſtudiis, & mente recepta,
Obturem patulas inpune legentibus auris.
Ridentur mala qui conponunt carmina: verum

Gau-

Aut ubi muneribus nati ſua munera mater
Addidit, externo marmore dives opus.

Sacratum autem, ſi utrinque literam initialem tollas, haud ita multum a *caelatum* diſtabat; ut non facile neglegens Librarius ſimilitudine deciperetur. Multa quidem diximus; verum adhuc reſtant dicenda: niſi nova doctiſſimi amiciſſimique Viri commentatione haec omnia ſubrui & ſubverti patiamur. Is locum hunc non de Aede vel Templo, ſed de privatis aedibus interpretatur: multaque operoſe congerit; & acute, ut ſolet, eo pertrahit, ut ſententiae ſuae aſtipulentur. Dolet tamen, ipſa ei fundamenta tam male poſita eſſe: fallitur enim graviſſimeque errat, cum AEDEM numero ſingulari pro privata domo accipit: ubique enim Templum, vel aedificium ſacratum aut auguratum ſignificat. Hoc ſanciunt veteres Grammatici; hoc omnium Scriptorum auctoritas decernit & conſtituit; hoc belle oſtendit Juvenalis loco jam citato, Sat. VII, 40.

Quem colis, & Muſarum & Apollinis aede *relicta,*
Ipſe facit verſus atque uni cedit Homero
Propter mille annos: aut ſi dulcedine famae
Succenſus recites, Maculonis commodat aedes.

ubi vides Dei *aedem* dici, civis & privati *aedes.* Unde illud Noſtri Carm. I, 30. ad Venerem,

& vocantis
Thure te multo Glycerae decoram
Transfer in Aedem.

recte Scholiaſtae & Lambinus *Sacellum* accipiunt, quod in parte aedium Veneri dicarat: & fruſtra obloquitur optimus Torrentius, dum nimio contradicendi ſtudio Lambino iniquior eſt. Uno ſcilicet Gellii loco & is & alii ſe tuentur, qui *Aedem* de quavis domo recte dici contendunt: eum vero locum jam nos inſigni (praefiſcine dixerim) emendatione ſic eis eripiemus, ut poſtea, ſi ſapiant, ne hiſcere quidem velint. Lib. IV, 14. *A. Hoſtilius Mancinus aedilis curulis fuit: is Mamiliae meretrici diem ad populum dixit, quod de tabulato ejus noctu lapide ictus eſſet, vulnuſque ex eo lapide oſtendebat. Mamilia ad Tribunos plebei provocavit: apud eos dixit comeſſatorem Mancinum* ad aedes ſuas *veniſſe: eum ſibi fas recipere non fuiſſe* in aede ſua: *ſed, cum vi irrumperet, lapidibus depulſum.* Ubi illud continuo ferit oculos, primo *aedes ſuas*, at mox *aede ſua* & ſuperflue & prave iterari; ut vel inde de menda jure oriatur ſuſpicio. Sagaciſſimus quidem Gronovius pater pro *In aede ſua* mavult *In aedes ſuas.* Sed in codice Regio Lutetiae vetuſtiſſimo omnium atque optimo deſunt illud FAS & IN. Unde unius literae mutatione vere reſtituo, *Eum ſibi recipere non fuiſſe* E RE SUA. Non *e re ſua fuit*, non utile ſibi, non commodum; quippe quae aut aegra forte erat, aut religionis cauſſa ſecubabat, aut alium tum amatorem intus habebat. Jam vero illud ad rem ſuam contorquet Vir egregius,

Quanto cum faſtu, quanto molimine circum-
Spectemus *vacuam Romanis vatibus aedem.*

hoc eſt, ait, undique per urbem quaeramus nobis domum vel conductitiam vel gratuitam, ubi recitemus. Non agnovit ſcilicet, quid eſſet *Cum faſtu circumſpectare*; nec quanto cum lepore geſtum motumque hominum faſtuoſorum Noſter hic deſcripſerit. Cicero pro Q. Roſcio c. 2. *Uſque adeone te diligis,* & magnifice circumſpicis, *ut pecuniam non ex tuis tabulis ſed ex adverſariis petas?*

ſuum

Digitized by Google

Gaudent ſcribentes, & ſe venerantur, & ultro,
Si taceas, laudant; quicquid ſcripſere, beati.
At qui legitimum cupiet feciſſe poëma,
Cum tabulis animum cenſoris ſumet honeſti:
Audebit quaecumque parum ſplendoris habebunt,
Et ſine pondere erunt, & honore indigna ferentur,
Verba movere loco; quamvis invita recedant,
Et verſentur adhuc intra penetralia Veſtae:
Obſcurata diu populo bonus eruet, atque
Proferet in lucem ſpecioſa vocabula rerum,
Quae priſcis memorata Catonibus atque Cethegis

Nunc

ſuum codicem teſtis loco recitare, arrogantiae *eſt: ſuarum perſcriptionum & liturarum adverſaria proferre non* amentia *eſt?* Vides, opinor, arrogantium eſſe magnifice circumſpicere: at nullus opinor *faſtus* erat, circumire vicos ut domum hic illic emendicarent. Hoc non faſtuoſi eſt, ſed humilis potius & demiſſi. Illud vero, quod ſequitur,

Mox etiam (ſi forte vacas ſequere *& procul audi*, quo pacto ad ſuos ſenſus alliciet vir eruditus? Quid enim? jubetne ut ſequatur per urbem diſcurrentes? an in ipſa domo ſequatur, poſtquam aliquam nacti fuerint? unde vero domum quae ſit ſcire poſſit, niſi ab iis certior factus? aut quomodo *ſequatur* in domo ſcamnis & ſubſelliis pro publice recitantium more ſtipata & referta? Immo aliud longe vult Horatius; Si ipſe forte in eadem Bibliotheca es, & a legendo *vacas*, *ſequere* nos in aedis angulum concedentes, ut alter alteri recitemus. Nam profecto quod ille ſtrenue negat, poëtas in Apollinis aut Muſarum aede publice recitare ſolitos, ut illi id concedamus, nihil huc faciet. Non enim hic publicam recitationem narrat Horatius; neque Aedem cathedris & anabathris completam nos imaginamur. Ipſa verba nos alio ducunt, quae privatim hoc agi oſtendunt; non publice ubi non *alter alteri* ſed unus omnibus recitabat. Quo & ipſo penitus concidit doctiſſimi viri interpretatio. Quo enim opus domo conductitia, cum *unus* tantum auditor eſſet? Illa denique, quae locum hunc claudunt,

vacuam Romanis vatibus aedem,

cave obſecro cum Dacierio & ejus anteceſſoribus explices, *vacuam & inanem, niſi per nos eſſet:* immo vero *vacantem*, *liberam*, *apertam* vatibus Romanis, ut vere olim Porphyrion, & nuper Daniel Heinſius ex Salluſtio & Livio. Salluſt. Cat. XV. *Pro certo creditur Catilina, necato filio*, vacuam domum *ſceleſtis nuptiis feciſſe*. Cicero Cat. I, 6. *Nuper cum morte ſuperioris uxeris, novis nuptiis* domum vacuam *feciſſes*. Ubi nollem Graevium noſtrum edidiſſe *vacuefeciſſes*. Livius I, 46. *Cum* domos vacuas *novo matrimonio feciſſent*. Haec loca, licet ab aliis animadverſa, produxi; quo hanc pravam interpretationem per editiones nobiles propagatam tandem aliquando ſubmoveam. His adde illa Plautina, Pſeud. I, 5,

Fac ſis vacivas, *Pſeudole*, aedes *aurium*,
Mea ut migrare dicta poſſint, quo volo.

Idem Caſina III, 4.

Ut bene vacivas aedes *feciſti mihi!*

Dixerat de re eadem III, 1.

Fac vacent aedes. *Quin edepol ſervos, ancillas domo*
Certum eſt omnes mittere ad te.

& III, 2.

Liberae aedes *ut ſibi eſſent;*

& ibidem,

Liberi loci poteſtas,

&

Liberum praebet locum.

Atque hinc iterum revincitur viri celeberrimi interpretatio: ut enim domus privata, ſeu procerum alicujus gratuita, ſive alterius conductitia, *vacua fieri* poëtis occaſione aliqua poſſet, *vacua* tamen *eſſe* perpetuoque libera & aperta nulla praeterquam Aedes publica & eorum uſibus dicata potuit.

Nunc ſitus informis premit & deſerta vetuſtas:
Adſciſcet nova, quae genitor produxerit uſus:
Vehemens, & liquidus, puroque ſimillimus amni,
Fundet opes, Latiumque beabit divite lingua:
Luxuriantia conpeſcet: nimis aſpera ſano
Levabit cultu: virtute carentia tollet:
Ludentis ſpeciem dabit, & torquebitur, ut qui
Nunc Satyrum, nunc agreſtem Cyclopa movetur.
Praetulerim ſcriptor delirus inerſque videri,
Dum mea delectent mala me, vel denique fallant,
Quam ſapere, & ringi. fuit haud ignobilis Argis,
Qui ſe credebat miros audire tragoedos,
In vacuo laetus ſeſſor plauſorque theatro:
Cetera qui vitae ſervaret munia recto
More; bonus ſane vicinus, amabilis hoſpes,
Comis in uxorem, poſſet qui ignoſcere ſervis,
Et ſigno laeſo non inſanire lagenae:
Poſſet qui rupem & puteum vitare patentem:
Hic ubi cognatorum opibus curiſque refectus
Expulit elleboro morbum bilemque meraco,
Et redit ad ſeſe: Pol me occidiſtis, amici,
Non ſervaſtis, ait; cui ſic extorta voluptas,

Et

152. AUDIERAS, CUI REM DI DONARENT] Plurimi ex ſcriptis DONARENT, Berſmanni unus DONARUNT, unus ex Collegio Trinitatis DONARANT. Lege, quod omnes hos Librarios ſefellit & latuit,

audieras, cui
Rem Di DONARINT, *illi decedere pravam*
Stultitiam.

Audieras illi ſtultitiam decedere, cui Dii rem *donaverint*. Ita loquuntur, qui pure ſcribunt.

161. CUM SEGETES OCCAT, TIBI MOX FRUMENTA DATURUS] Quod in vetuſtiſſimis Blandiniis Cruquius, in duobus ſuis Torrentius, in uno Berſmannus, idem ego in potioribus noſtris Graeviano, Leidenſi, Reginenſi, Voſſiano reperi,

& Villicus Orbi,
Cum ſegetes occat tibi mox frumenta DATURAS,
Te dominum ſenſit.

Atque hoc probant quidem Torrentius Cruquiuſque; cur autem ita ſentiant (nam ſubtile id & difficile eſt) non dicunt. Dacierius contra *τὸ Daturus* tuetur, hoc ſcilicet argumento, quod eo pacto *propoſitum Villici indicatur, non domino laborantis, ſed emtori.* Vah, quantuli laboris eſſet ſic chartas meas complere mulierculis & centurionibus legendas. Nam *propoſitum*, quod narrat, & non ita eſt; & ſi eſſet, per utramvis lectionem aeque monſtraretur. Nobis nullum dubium eſt, quin

Et demtus per vim mentis gratiſſimus error.
Nimirum ſapere eſt abjectis utile nugis,
Et tempeſtivum pueris concedere ludum:
Ac non verba ſequi fidibus modulanda Latinis,
Sed verae numeroſque modoſque ediſcere vitae.
Quocirca mecum loquor haec, tacituſque recordor:
Si tibi nulla ſitim finiret copia lymphae;
Narrares medicis. quod quanto plura paraſti,
Tanto plura cupis, nulline faterier audes?
Si volnus tibi monſtrata radice vel herba
Non fieret levius; fugeres radice vel herba
Proficiente nihil curarier. audieras, cui
Rem Dî donarint, illi decedere pravam
Stultitiam: &, cum ſis nihilo ſapientior, ex quo
Plenior es, tamen uteris monitoribus îſdem?
At ſi divitiae prudentem reddere poſſent,
Si cupidum timidumque minus te; nempe ruberes,
Viveret in terris te ſi quis avarior uno.
Si proprium eſt, quod quis libra mercatus & aere eſt,
Quaedam (ſi credis conſultis) mancipat uſus;
Qui te paſcit ager, tuus eſt: & villicus Orbî,
Cum ſegetes occat tibi mox frumenta daturas,

v. 152. Vulg. DONARENT. 161. DATURUS.

Te

quin *Daturas* Horatius ſcripſerit; & experiamur, an quod animo concipere videmur, eloqui poſſimus. Utraque quidem lectio ſatis proba eſt, & eodem ferme recidit: ac tanto difficilius eſt rationes reddere, cur hanc illi praetuleris. At primo id in propatulo ſitum eſt, codices vetuſtiores DATURAS agnoſcere, qui, ubi hinc & illinc aequa pondera ſunt, omnino ſunt audiendi; & illud quoque, ſi *Daturas* legeris, rotundiorem & elegantiorem fore conſtructionem; verique eſſe ſimilius ut pro *Daturas* Librarii *Daturus*, quam contra, ſubſtituerint. Jam autem *ſegetes*, non fruges, verum ipſa arva hic denotare vel ex adjuncto *occat* manifeſtum eſt. Ergo, inquit, *Orbii villicus, cum occat agrum tibi mox frumenta daturum*; tibi revera occat, & *te dominum ſentit*. *Dare* hic eſt, ferre, gignere, parere, praebere. Sic ſaepe ſcriptores rei Ruſticae. Virgil. Georg. II, 442.

Dant *alios aliae foetus*: dant *utile lignum*
Navigiis pinos.

& 520.

Dant *arbuta Silvae.*

Omnia utique in hac lectione recte procedunt: Villicus ille, ſi occat ſegetes frumenta tibi *daturas*; utique tum, *cum occat*, te dominum habet. At, ſi occat, frumenta tibi *daturus*, non idcirco, *cum occat* hunc vel illum agrum, te habet dominum; quia fortaſſis in alio agro nata frumenta

Digitized by Google

Te dominum ſentit. das nummos; accipis uvam,
Pullos, ova, cadum temeti. nempe modo iſto
Paullatim mercaris agrum, fortaſſe trecentis,
Aut etiam ſupra, nummorum millibus emtum.
Quid refert, vivas numerato nuper an olim?
Emtor Aricini quondam Veientis & arvi
Emtum cenat olus; quamvis aliter putat: emtis
Sub noctem gelidam lignis calefactat aënum.

Sed

ta tibi venditurus eſt. Adde quod *Daturus*, parum proprie & accurate pro *venditurus* hic poneretur. Siquidem *emtor* dat, quippe prior & ultro praeſtinatum veniens. In verſu ſequente:

das *nummos, accipis uvam.*

& Serm. II, 4. v. 76.

dare *millia terna macello.*

171. LIMITIBUS VICINA REFUGIT JURGIA] Libri quidem fere omnes *Refugit*. Et ſic hodie apud Servium fertur, ad Aen VI, 603. ubi *Adſita* exponit *ſata*, τῷ *Ad* vacante; ut apud Virgilium *Adſimilis.*

qua populus adſita certis
Limitibus vicina refugit *jurgia.*

Quorſum autem *refugit*, tempore praeterito? id ſic intellige, tamquam ea olim cauſſa manu ſata eſſet populus, ut litem de finibus inter vicinos ortam ſedaret. *Refugit* autem morate accipies, quaſi dominus *fugitans litium* cederet finibus vicino, ut vel periculum litis vel impendia evitaret. Sed Lambini aliquot codices & a manu ſecunda Petrenſis aliud quid ſuppeditant,

Limitibus vicina REFIGIT *jurgia.*

Et ſane tempus praeſens huic loco magis videtur accommodatum; praeſertim cum non unam aliquam litem, ſed plurative *jurgia* dixerit. *Refigit jurgia*, quae quovis tempore inter vicinos de finibus conſtituendis exercitari poſſint. *Refigere* idem hic quod *Reſolvere:* ut Noſter Serm. II, 3. v. 103.

Nil agit exemplum, litem *quod lite* reſolvit.

Jurgia enim ſunt *Lites.* Cicero De Leg. II, 8. *Feriis* jurgia *amovento.* & 14. *Feriarum feſtorumque dierum ratio in liberis requietem habet* litium & jurgiorum; *in ſervis operum & laborum.* Digeſt. X, 2. 57. *Licet arbiter ſententiam* jurgio peremto *non dixerit.* Varro de Re Ruſt. I, 15. *Fines praedii notis* arborum *tutiores fiunt, ne familiae* rixentur cum vicinis, *ac limites ex* litibus *judicem quaerant.*

173. NUNC VI, NUNC SORTE SUPREMA] Editiones priſcae Venetae & Loſcheri MORTE habent; at illud SORTE ab Aldo ſubſtitutum omnes poſtea editiones occupavit: cum tamen compertum ſit codices Torrentii, Pulmanni, Berſmanni, Noſtros (adde, ſi vis, Lambini & Cruquii, qui hic tacent) miro conſenſu exhibere,

Nunc prece, nunc pretio, nunc vi, nunc MORTE SUPREMA,
Commutet dominos, & cedat in altera jura.

Utra vero ex his melior ſit & Flacco adjudicanda, non cujuſvis eſt pronuntiare. Virgil. Aen. V, 190.

Hectorei ſocii, Troiae quos SORTE SUPREMA
Delegi comites:

Hinc, opinor, accepit, qui primus apud Horatium repoſuit *ſorte.* Prudentius Peri Steph. I, 53.

Stans parati ferre, quicquid ſors *tuliſſet* ultima.

Lucan. VII, 172.

Omne malum victi, quod ſors *feret* ultima *rerum,*
Omne nefas victoris erit.

Avienus Arateis in Ophiucho:

In Styga decurſis parcarum ab origine fuſis
Merſerat Hippolytum ſors ultima.

Quintilianus Decl. V. *Paullisper aeger vidit propinquos: & quamvis* ſuprema ſorte *collabens, prius tamen luce caeli libera ſatiatus eſt.* Amm. Marcell. XXVIII, 5. *Stetere tamen mox conglobati*, extremaque ſorte *vires licet non integras ſuggerente, confligere cogebantur.* Atque his quidem exemplis defendi poteſt lectio, quae nunc circumfertur: contra non deſunt quae & membranarum omnium ſcripturam ſuſtentare queant. Noſter Serm. I, 7. v. 13.

Hectora Priamiden animoſumque inter Achillem
Ira fuit capitalis, ut ULTIMA *divideret* MORS.

Silius Ital. V, 417.

Flaminium imploraſſe tamen jam MORTE SUPREMA
Haud fruſtra fuit.

Boëtius Conſol. Phil. II, 7. *Quid autem eſt, quod ad praecipuos viros, qui virtute gloriam petunt; quid,*

in-

Digitized by Google

Sed vocat uſque ſuum, qua populus adſita certis
Limitibus vicina refigit jurgia: tamquam
Sit proprium quicquam, puncto quod mobilis horae
Nunc prece, nunc pretio, nunc vi, nunc morte ſuprema
Permutet dominos, & cedat in altera jura.
Sic, quia perpetuus nulli datur uſus, & heres
Heredem alternis, velut unda ſupervenit undam;
Quid vici proſunt, aut horrea? quidve Calabris

v. 171. Vulg. REFUGIT. 173. SORTE. 176. ALTERIUS. Sal-

inquam, eſt quod ad hos de fama poſt reſolutum morte ſuprema *corpus attineat?* Ibidem IV, 6.

Eadem rapiens tendit & auſert
Obitu *mergens orta* ſupremo.

Ovidius Metam. III, 136.

dieique beatus
Ante obitum nemo ſupremaque funera *debet.*

Ita *ſuprema buſta*, *noviſſima fata*, *ultima fata* paſſim Poëtae. Alcimus Avitus lib. V.

Sentiat Aegyptus, *ſapiens vel* morte ſuprema,
Quam nihil invitis proſit contendere divis.

& mox ibidem:

Quo monſtraſſet iter Phario mors ultima *regi.*

Idem tamen libro ad Sororem;

Quam licet hinc celeri tulerit ſors ultima *leto.*

Petronius de Troiae Haloſi,

hic graves alius mero
Obtruncat, *& continuat in* mortem ultimam
Somnos.

Quid jam fiet? nam utrinque vides paria fere teſtimonia. Meo quidem judicio *morte ſuprema* hic retinendum; cum quia quicquid eſt ſcriptorum codicum hanc lectionem tutantur; tum quia ex pleriſque omnibus locis illud licet animadvertere, non mortem ipſam *ſuprema ſorte* denotari, ſed periculum, diſcrimen, neceſſitatem ante mortem: plane ut Tacitus Hiſt. I, 72. *Accepto* ſupremae neceſſitatis *nuntio*. Atqui non ſupremo diſcrimine, ſed ſuprema demum morte novus heres ſuccedit. Adde huc, quod in his Flacci locis non tam perpetuum ac otioſum epitheton eſt, quam ex adjunctis natum eiſque connexum; adeo ut pro more quaſi in adverbium reſolvi debeat; *Aut prece*, inquit, *aut pretio*, *aut vi*, *aut ſupremò*, poſtremò, denique, *morte:* & iterum, *Ira fuit capitalis*, tam implacabilis, *ut ultimò*, vix tandem, *mors eam divideret*. Ita Serm. II, 2, 132.

nos expulit ille:
Illum aut nequities aut vafri inſcitia juris,
Poſtremo *expellet certe vivacior heres.*

Hanc elegantiam non ceperunt, qui alterum illud *ſorte* per tot editiones propagarunt.

176. ET HERES HEREDEM ALTERIUS] Semper mihi iners & inconcinnum viſum eſt illud *Alterius:*

Sic quia perpetuus nulla datur uſus; & heres
Heredem alterius *velut unda ſupervenit undam.*

Heres, inquit, *ſupervenit heredem* [*alterius*] *velut unda undam.* Oneratur profecto & polluitur ſententia; non paullo cultior & rotundior exitura, ſi τὸ *Alterius* auferatur. Omnis quidem heres eſt *alterius* heres, ut nihil opus fuerit tam ſupervacuo emblemate. Quid quod ambiguum quid hoc pacto legentibus obverſatur; dum incerti ſunt quo tendat oratio, *Heres heredem* ALTERIUS; quod prima fronte eſſet, Heres *Titii* heredem *Maevii*, ex alia gente & familia. Vide igitur, an ſic corrigendus ſit locus, puſilla & prope nulla mutatione;

& heres
Heredem ALTERNIS, *velut unda ſupervenit undam.*

Alternis, abſolute, fieri paſſim dicitur, quod vicibus & certa viciſſitudine fit. *Alternis* heres expellit & expellitur, *alternis* unda ſupervenit & ſupervenitur. Ovidius. Met. XV, 180.

ſed ut unda impellitur unda,
Urgeturque prior venienti, *urgetque priorem:*
Tempora ſic fugiunt, *pariter pariterque ſequuntur.*

hoc eſt, *Alternis urget & urgetur unda:* urget priorem, urgetur ſequente. Neque enim neceſſe eſt, ut *alternatio* reciproca ſit, ut unda ſequentem viciſſim urgeat, aut heres ſuum heredem ſuperveniat. Paſſim eo ſenſu *Alternis* apud ſcriptores uſurpatur, ubi viciſſitudo illa non reciprocatur, ſed progreditur. Ita credo olim hic legerat Porphyrion Scholiaſtes, cum ſic locum enarrat; *Si temporalis* viciſſitudo *ſervetur* (lege verſetur) *in*

Saltibus adjecti Lucani? ſi metit Orcus
Grandia cum parvis, non exorabilis auro.
Gemmas, marmor, ebur, Tyrrhena ſigilla, tabellas,
Argentum, veſtis Gaetulo murice tinctas;
Sunt qui non habeant; eſt qui non curat habere.
Cur alter fratrum ceſſare, & ludere, & ungui
Praeferat Herodis palmetis pinguibus; alter
Dives & inportunus, ad umbram lucis ab ortu
Silveſtrem flammis & ferro mitiget agrum:
Scit Genius, natale comes qui temperat aſtrum,
Naturae deus humanae, mortalis in unum-
Quodque caput, voltu mutabilis, albus & ater.
Utar, & ex modico, quantum res poſcet, acervo
Tollam: nec metuam, quid de me judicet heres,
Quod non plura datis invenerit. & tamen idem
Scire volam, quantum ſimplex hilariſque nepoti
Diſcrepet, & quantum diſcordet parcus avaro.
Diſtat enim, ſpargas tua prodigus, an neque ſumtum

v. 182. Vulg. CURET.

In-

tur homines: ut fluctus ſuper ſe invicem *veniunt, cum ex immenſo volvuntur mari.* Enimvero cum *viciſſitudinem* & *invicem* dicit, omnino interpretari videtur *Alternis*, non *Alterius.* Facillima vero erat Librariis erratio. Lactantius De Ira Dei c. 5. *Ut ira flatum mentis immutet, ardeſcant oculi, os tremat, lingua titubet, dentes concrepent*, alternis *vultum maculet nunc ſuffuſus rubor, nunc pallor albeſcens.* Ita recte nunc editum fertur; at in vetuſtis, ut Juntina MDXIII, *alterius* mendoſe extat.

182. SUNT QUI NON HABEANT; EST QUI NON CURET HABERE] Neſcio unde aut quam ob cauſſam jam plures editiones occupet CURET; cum & editiones vetuſtae & ſcripti omnes melioris notae, in quibus Graevianus, Leidenſis, Reginenſis, Voſſianus, magno conſenſu habeant,

Sunt qui non habeant; eſt qui non CURAT *habere.*

Volebant ſcilicet eodem modo utrumque efferri, *habeant, curat.* Atqui latuit eos ſententiae energia; ſunt, inquit, qui non *habeant*, hoc eſt, *habere nequeunt*, cum tamen deſiderent: eſt qui non *curat habere*, non deſiderat. Recte igitur CURAT, ut Carm. I, 1.

Eſt qui *nec veteris pocula Maſſici*
Spernit.

199. PAUPERIES IMMUNDA DOMUS PROCUL ABSIT] Locus elegans, ſed in omnibus editionibus male acceptus & depravatus:

Pauperies immunda domus *procul abſit: ego, utrum*
Nave ferar magna an parva, ferar unus & idem.

ubi quorſum obſecro *Domus*, cum de *Nave* hic ſermo ſit? abſurdum utique, ut nihil ſupra, in eadem comparatione primo *demum*, poſtea *navem* ingerere. Nimirum hoc bellum emblema Librariorum liberalitas ſubminiſtravit. Vetuſtiſſimi noſtri Graevianus Voſſianuſque non agnoſcunt τὸ *Domus*; ſed mutilum verſum exhibent,

Pauperies immunda procul abſit: ego utrum.

Editiones autem priſcae cum libro e Collegio Trinitatis inverſa verba collocant,

Pau-

Invitus facias, nec plura parare labores;
Ac potius, puer ut feſtis Quinquatribus olim,
. Exiguo gratoque fruaris tempore raptim.
Pauperies inmunda procul procul abſit: ego, utrum
Nave ferar magna an parva, ferar unus & idem.
Non agimur tumidis velis Aquilone ſecundo;
Non tamen adverſis aetatem ducimus Auſtris:
Viribus, ingenio, ſpecie, virtute, loco, re,
Extremi primorum, extremis uſque priores.
Non es avarus: abi. quid? cetera jam ſimul iſto
Cum vitio fugere? caret tibi pectus inani
Ambitione? caret mortis formidine & ira?
Somnia, terrores magicos, miracula, ſagas,
Nocturnos lemures, portentaque Theſſala rides?
Natalis grate numeras? ignoſcis amicis?
Lenior & melior fis accedente ſenecta?
Quid te exemta levat ſpinis de pluribus una?

v. 199. Vulg. DOMUS PROCUL. 212. JUVAT.

Pauperies immunda procul domus abſit.
ut vel hinc ſubodoretur, qui naſum habet, illud *Domus* a mala manu interpolatum eſſe. Tollit omnem dubitationem codex eximius inter Pulmannianos, in quo ſic verbum geminatur,

Pauperies immunda procul PROCUL *abſit; ego utrum*
Nave ferar magna an parva, ferar unus & idem.
Rectiſſime: quippe ubique fere, cum geminandum erat vocabulum, alterum omittebant Librarii; unde poſtea pro lectorum captu hiatus explebatur. Infinita hujus exempla tibi ſuppeditabit Nic. Heinſius in notis ad Ovidium & alios. *Procul procul*, eleganter, & ex formula; ut Graecis Ἑκὰς ἑκάς. Callimachus Hymno in Apollinem, v. 2.

Οἷον ὁ τῶ 'πόλλωνος ἐσείσατο δάφνινος ὄρπηξ,
Οἷα δ' ὅλον τὸ μέλαθρον. ἑκὰς ἑκὰς ὅστις ἀλιτρός.

Ovid. Faſt. II, 623.
Innocui veniant, procul *hinc* procul *impius eſto*.
Virgil. Aen. VI, 258.
procul *o* procul *eſte profani*.
Statius Silv. III, 3.
procul *hinc* procul *ite nocentes*.
Ovid. Metam. VIII, 589.
procul *en* procul *una receſſit*
Inſula grata mihi.
& XV, 587.
procul *ab* procul *omnia*, *dixit*,
Talia di pellant.
Arnobius lib. I. p. 23. *Diſcedat haec longe atque a nobis* procul procul, *inquam*, *ut dicitur*, *averruncetur amentia*. Poteris etiam ſic refingere,

Pauperies immunda procul, PRECOR, *abſit.*
Haec enim a Librariis ſaepe confunduntur. Ovid. Heroid. XVII, 220.

Delicti fies idem reprehenſor & auctor:
Terra, precor, *vultus obruat ante meos.*
ubi codex veterrimus Puteanus aliique *Procul* pro *precor* ſubſtituunt, teſte Heinſio.

212. QUID TE EXEMTA JUVAT] Repone ex tribus Blandiniis apud Cruquium,

Quid te exemta LEVAT *ſpinis de pluribus una.*
quod & aptius eſt ſententiae, & Horatio familiare: ut Epiſt. I, 8.

Nil audire velim, *nil diſcere*, *quod* levet *aegrum.*

Vivere ſi recte neſcis, decede peritis:
Luſiſti ſatis, ediſti ſatis, atque bibiſti:
Tempus abire tibi eſt: ne potum largius aequo
Rideat & pulſet laſciva decentius aetas.

Serm. II, 3. v. 292.

caſus medicuſve levarit
Aegrum ex praecipiti.

Epod. XI, 17.

Fomenta vulnus nil malum levantia.

& XVII, 26.

Levare *tenta ſpiritu praecordia.*

Carm. Saec. v. 63.

Qui ſalutari levat *arte feſſos*
Corporis artus.

Scribonius Largus, 6. *Comitiali morbo correptos & caligine impeditos ex magna parte* levat. Plin. Hiſt. XXVIII, 4. *Capillus puerorum, qui primus deciſus eſt, podagrae impetus dicitur* levare *circumligatus*; & ſic alibi paſſim. Perperam igitur codices noſtri omnes JUVAT: operae quippe pretium eſſet, unam de pluribus ſpinam eximi, ſi *levares*; etiamſi non *juvares*, quod altero majus quid & amplius eſt.

216. Lasciva decentius aetas] Codex Colbertinus LICENTIUS; & ſic vetuſtiſſimus Barthii Adv. XXXVIII, 18. quam ipſe lectionem amplectitur. Ita ſane Noſter, Carm. I, 19.

Et laſciva Licentia.

Sagaciſſimus autem Nic. Heinſius in ora codicis fui, Forte, inquit, FREQUENTIUS. Immo vero & ſana & egregia lectio eſt, quam editi ſcriptique praeferunt,

ne potum largius aequo
Rideat & pulſet laſciva decentius *aetas.*

Decentius laſciva, quam magis *decet* laſcivire & ludere, quam ſenectutem ſub vitae occaſu. Noſter Epod. XIII.

dumque virent genua,
Et decet, *obducta ſolvatur fronte ſenectus.*

Carm. III, 5.

Non ſi quid Pholoen ſatis,
Et te, Chlori, decet: *filia rectius*
Expugnat juvenum domos.

Juvenal. XI.

ſpectent juvenes, quos clamor & audax
Sponſio, quos cultae decet *aſſediſſe puellae.*

Terent. Adelph. I, 2.

& tu illum suum, ſi eſſes homo,
Sineres nunc facere, dum per aetatem licet:
Potius quam ubi te exſpectatum ejeciſſet foras.
Alieniore aetate *poſt faceres tamen.*

Ubi Micio modeſtius *Licet*; noluit enim dicere *Decet*; ne ſeverum & iracundum fratrem gravius offenderet.

Q. HORA-

Q. HORATII FLACCI ARS POETICA.

Epiſtola ad Piſones.

HUMANO capiti cervicem pictor equinam
Jungere ſi velit, & varias inducere plumas

Un-

2. Et varias inducere plumas] Sic in omnibus editionibus fertur; ſcriptique aſtipulantur, uno excepto. Videamus locum integrum :

Humano capiti cervicem pictor equinam
Jungere ſi velit, & varias inducere PLUMAS
Undique collatis membris, ut turpiter atrum
Deſinat in piſcem mulier formoſa ſuperne.

Ubi vereor, ne illud *varias inducere plumas* aliud prorſus Latinis auribus ſonet, quam vulgus interpretum opinatur. Plerique enim ſic accipiunt, *Si pictor quis capiti mulieris cervicem equi &* alas volucris, *& caudam piſcis velit jungere:* quae quidem ſententia ſic ſatis commode admitti poſſet, ni ipſa verba reluctarentur & repugnarent. Alarum quippe *pennae* ſunt; *plumis* autem reliquae corporis partes velantur. Ovid. Met. II, 374. de Cycno transformato:

Cum vox eſt tenuata viro, canaeque capillos
Diſſimulant plumae: *collumque a pectore longum*
Porrigitur: digiteſque ligat junctura rubentes:
Penna *latus veſtit: tenet os ſine acumine roſtrum.*

& XIV, 500.

Vox pariter vociſque via eſt tenuata, comaeque
In plumas *abeunt:* plumis *nova colla teguntur,*
Pectoraque & tergum: majores brachia pennas
Accipiunt; cubitique leves ſinuantur in alas.

Ergo *inducere plumas membris* perinde erit, ac ipſum caput, cervicem, caudam, & cetera membra undique collata plumis obducere & tegere. id enim eſt *Inducere.* Ovid. Met. X, 271:

& pandis inductae *cornibus aurum*
Conciderant ictae nivea cervice juvencae.

& IX, 391.

ſine, numine veſtro
Contegat inductus *morientia lumina cortex.*

Jam vero illud omnia portenta & omnium aegrorum ſomnia longe exſuperet, ſi *mulieris* facies, ſi *equi* cervix, ſi cauda *piſtricis* plumis veſtiantur. Veſtram fidem, pictores; ubi terrarum, in qua uſquam pergula tam prodigioſa tabula proſtabat? Ipſe vero poëta, ſi quid ſapio, non levius exiſtimationis diſcrimen ſubit, qui tam abſurda fingere voluit, quam ille ſiquis eſt qui velit pingere. Quî, malum, *formoſa ſuperne* mulier, cui caput & tota facies plumis obducta erat? Elegans ſane formarum ſpectator, dignuſque cui talis Glycera vel Inachia cum plumeis genis de nocte veniat. Unde porro ſciet ſpectator, *piſcem* eſſe in tabula, ſi non ſquamis, ſed plumis totus obtegatur? Quî divinabit *atrum* eſſe *piſcem*, cui *variae* & diverſis coloribus *plumae* inductae ſunt? Id enim, ne neſcias, *variae plumae* tibi ſignificabunt: Propertius III, 11.

Aut variam *plumae verſicoloris avem.*

Plinius Hiſt. X, 38. *Meleagrides Africae, hoc eſt, gallinarum genus, gibberum,* variis ſparſum plumis. Varro de Re Ruſt. III, 9. *Gallinae Africanae ſunt grandes,* variae, *gibberae.* Tot, ut vides, abſurda, tot incredibilia vel Iſiacis pictoribus abneganda vulgatam lectionem ſequuntur. Levius quidem peccat codicis Regii ſcriptura, qui clare & ſine litura exhibet,

varias inducere PENNAS:

ſed nec haec ſagaci lectori fucum facere poterit. Cur enim *varias* obſecro? Non ſatis monſtroſum erat, ſi unius cujuſvis coloris *pennae* ſive alae appingerentur? Quis ferat in ipſis ineptiis tam ineptam & putidam diligentiam? Numquam, mihi crede, ſic deſpuit Horatius; etſi jam olim in ejus libris haec menda inoleverit: ſic enim hunc locum citat Joannes Sareſberienſis Polic. II, 8. *Disjuncta,* inquit, *conjungit, ut ſi Humano capiti cervicem jungat equinam, varias inducens undique* plumas, *ut juxta Poetam, turpiter atrum Deſinat*

Undique collatis membris, ut turpiter atrum
Deſinat in piſcem mulier formoſa ſuperne;
Spectatum admiſſi riſum teneatis amici?
Credite, Piſones, iſti tabulae fore librum
Perſimilem, cujus, velut aegri ſomnia, vanae
Fingentur ſpecies; ut nec pes, nec caput uni
Reddatur formae. Pictoribus atque poëtis
Quidlibet audendi ſemper fuit aequa poteſtas:
Scimus, & hanc veniam petimuſque damuſque viciſſim:
Sed non ut placidis coëant inmitia; non ut
Serpentes avibus geminentur, tigribus agni.
Inceptis gravibus plerumque & magna profeſſis,

Pur-

in piſcem mulier formoſa ſuperne. Ubi *plumas* habet & codex ſcriptus Cantabrigienſis. Enimvero cui fama & ſalus Venuſini noſtri cordi erit, ſic, opinor, mecum non invitus reponet:

Humano capiti cervicem pictor equinam
Jungere ſi velis, & varias inducere FORMAS
Undique collatis membris, ut turpiter atrum
Deſinat in piſcem mulier formoſa ſuperne.

Levis eſt in recepta ſcriptura aberratio; quam ſi ſomniculoſis librariis imputabis, cetera tibi praeſtare poſſum. Omnia enim, quaecumque non ſtulte fingere velis, in ſe continet haec noſtra lectio; & plura utique, quam vulgatum illud *Plumas* vel *Pennas.* Quippe ex *variis formis* & *alas* ſi vis, & pedes, & dorſum, & ventrem adjungere poteris; ut omnes Scyllas & Chimaeras varietate naturatum facile antecellat. Siquis, inquit, humano capiti cervicem equinam addat, & ſic porto varias formas inducat membris undique collatis, ita ut in piſcem deſinat, quae capite mulier erat. Recte autem *inducere formas membris*, ut Ovid. Metam. VII, 624. de Formicis in homines mutatis;

Et maciem numerumque pedum nigrumque colorem
Ponere, & humanam membris inducere formam.

Sic *inducere faciem.* Met. IV, 374.

Vota ſuos habuere deos. nam mixta duorum
Corpora junguntur; facieſque inducitur *illis*
Una.

Sic & *trahere formas* Prudent. Apotheos. 1037.

omnia juſſu
Imperitante novas traxerunt *edita* formas.

Varias autem *formas*; ut Idem Hamartig. 291.

Additur ars, ut fila herbis ſaturata recoctis
Inludant varias *diſtincto ſtamine* formas.

Ovid. Met. XI, 613. de Somno deo:

Hunc circa paſſim varias *imitantia* formas
Somnia vana jacent.

XV, 137.

animam ſic ſemper eandem
Eſſe, ſed in varias *doceo migrare* figuras.

& in Ibide:

Utque pater ſolitae varias *mutare* figuras.

Porro Quintilianus VIII, 3. *Vitium eſt*, inquit, *ſiquis ſublimia humilibus, vetera novis, poëtica vulgaribus miſceat. Id enim tale eſt monſtrum, quale Horatius in prima parte libri de Arte Poëtica fingit, Humano capiti cervicem pictor equinam Jungere ſi velit, & cetera ex diverſis naturis ſubjiciat.* Adverte animum, ut *diverſis naturis* dicat: magnum utique argumentum, non aliter eum olim legiſſe, quam nos hodie emendamus: ſiquidem perinde id eſt ac ſi dixiſſet, *Et cetera ex variis formis ſubjiciat.* Ipſe denique Flaccus, cum apodoſin ſeu redditionem ſententiae facit, v. 8. *cujus vanae*, inquit, *fingentur ſpecies.*

ut nec pes, nec caput UNI
Reddatur FORMAE.

Utique cum in poſteriore orationis κώλῳ *uni* dicit *formae*; vix aliter in priore membro dicere potuit, quam *varias formas.* Ceterum in verſu tertio pro *atrum piſcem* Gronovius pater Obſerv. I, 18. & Nic. Heinſius in codicis ſui margine ſic po-

Purpureus, late qui ſplendeat, unus & alter
Adſuitur pannus: cum lucus & ara Dianae,
Et properantis aquae per amoenos ambitus agros,
Aut flumen Rhenum, aut pluvius deſcribitur arcus.
Sed nunc non erat his locus: & fortaſſe cupreſſum
Scis ſimulare: quid hoc, ſi fractis enatat exſpes
Navibus, aere dato qui pingitur? amphora coepit
Inſtitui, currente rota, cur urceus exit?
Denique ſit quidvis; ſimplex dumtaxat & unum.
Maxima pars vatum, pater & juvenes patre digni,
Decipimur ſpecie recti. brevis eſſe laboro,
Obſcurus fio: ſectantem lenia nervi

v. 23. Vulg. QUOD VIS. 26. LEVIA.

Defi-

potius legendum ſuſpicantur,

ut turpiter ATRAM
Deſinat in PRISTIM *mulier formoſa ſuperne.*

Quippe ita Virgilius & Claudianus de Tritone; ille Aen. X, 211; hic de Nuptiis Honorii v. 147.

cui laterum tenus hiſpida nanti
Frons hominem praefert, in priſtim *deſinit alvus.*
Hiſpida tendebat biſido veſtigia cornu,
Qua priſtis *commiſſa viro.*

Verum, cum eodem pacto decem amplius aliorum poëtarum loca contra fidem codicum immutanda ſint, melius eſt manum abſtinere: de quo conſule, cum vacas, diſertiſſimum Broukhuſium ad Tibullum I, 5.

23. DENIQUE SIT QUOD VIS SIMPLEX DUNTAXAT ET UNUM] Ubi *quod vis* interpretantur, *quod inſtituis, quod componis.* Recte: ſed & friget ea lectio, & in ambiguitatem incidit, & immodulatum reddit verſum. Ego vero ex tribus noſtris, Vig. Bat. & Moreti codice, & ex uno Statii, certiſſimam tibi lectionem promo; quae vel ſine ope Membranarum & facile inveniri poterat, & admitti merebatur:

amphora coepit
Inſtitui, currente rota cur urceus exit?
Denique ſit QUIDVIS, *ſimplex duntaxat & unum.*

Pergit in ſimilitudine: Amphoram incepiſti, cur non amphora exit; ſed partim amphora, partim urceus? denique *quidvis* ſit, amphora, vel urceus, vel obba, vel cadus, vel dolium; modo unum ſit & ſimplex.

26. SECTANTEM LEVIA NERVI DEFICIUNT ANIMIQUE] Codex Achillis Statii, mutatâ literula,

Sectantem LENIA *nervi*
Deficiunt animique.

Utram jam utri praeferemus? quippe haud minus ſenſu quam ſcriptura altera alteri propinqua eſt. LEVIA *carmina* Terentianus Maurus p. 2419.

Creticus in noſtris, ſi levia carmina *pangas,*
Rare invenitur: qualis hic Maronis eſt,
Inſulae Ionio in magno quas dira Celaeno:
Creticus offendit pes primus, & aſperat *aures.*

Ita quidem editiones: ſed ne ex adjunctis quidem ſciveris, *levia*ne an *lenia* dederit auctor: cum *aſperum* apud Latinos & *levi* & *leni* opponatur. Terent. Heaut. III, 51. v. 50.

aſperum,
Pater, hoc eſt: aliud lenius *ſodes vide.*

Lucretius V, 1379.

At liquidas avium voces imitarier ore
Ante fuit multo, quam levia carmina *cantu*
Concelebrare homines poſſent aureſque juvare.

Propertius I, 9.

Plus in amore valet Mimnermi verſus Homero:
Carmina *manſuetus* lenia *quaerit amor.*

Verum utrobique turbant codices nonnulli, illic *lenia*, hic *levia* exhibentes; ut ad neutram partem haec loca facere queant. Favet illud magis, quod eadem metaphora Graeci Rhetores τὸ γλαφυρὸν & τὸ λεῖον, cui τὸ τραχὺ contra ſtatuunt, ſaepe praedicent; nam λεῖον utique *leve* eſt, non *lene*. Latinos tamen in hac ſententia *lene* & *lenitatem* paſſim alias maluiſſe pro comperto mox habebis:

Digitized by Google

Deficiunt animique: profeſſus grandia turget:
Serpit humi tutus nimium timiduſque procellae:
Qui variare cupit rem prodigialiter unam,
Delphinum ſilvis adpingit, fluctibus aprum.
In vitium ducit culpae fuga, ſi caret arte.
Aemilium circa ludum faber, unus & unguis
Exprimet, & mollis imitabitur aere capillos;
Infelix operis, ſumma: quia ponere totum

v. 32. Vulg. FABER IMUS, ET.

Ne-

bebis: in hoc vero Horatii loco LENIA omnino legendum eſſe vel oppoſitionis ratio clare evincet,

ſectantem lenia nervi
Deficiunt.

Ubi vides in orationis genere *Lene* opponi *Nervoſo:* recte hoc; at ineptus ſit, qui τῷ *levi* nervoſum oppoſuerit. Cicero in Bruto. c. 48. de C. Julio: *Sunt ejus aliquot orationes, ex quibus, ſicut ex ejuſdem tragoediis,* LENITAS *ejus* SINE NERVIS *conſpici poteſt.* Noſter Serm. II, 1.

Sunt quibus in ſatira videar nimis acer, *& ultra*
Legem intendere opus: ſine nervis *altera, quicquid*
Compoſui, pars eſſe putat.

Vides τὸ *acre* hic oppoſi τῷ *ſine nervis*; atqui *acre* eſt contrarium *leni*, non *levi*. Cicero in Bruto c. 25. *Hoc in oratore Latino primum mihi videtur* lenitas *illa apparuiſſe Graecorum.* Ibidem c. 44. *Multa in ea oratione graviter, multa* leniter, *multa* aſpere, *multa facete dicta ſunt.* In Oratore c. 6. *Elaborant alii in* lenitate *& aequabilitate, & puro quaſi quodam & candido genere dicendi.* Ibidem c. 18. *Qui enim nihil poteſt tranquille, nihil* leniter, *nihil partite, definite, diſtincte, facete dicere.* Ibid. c. 30. *Nihil enim ample Cotta, nihil* leniter *Sulpicius, non multa graviter Hortenſius.* Ibid. c. 31. *Demoſthenes nihil Lyſiae ſubtilitate cedit, nihil argutiis & acumine Hyperidi, nihil* lenitate *Aeſchini & ſplendore verborum.* De optimo genere Orat. c. 2. *Sed & verborum eſt ſtructura quaedam duas res efficiens, numerum &* lenitatem. De Legibus I, 4. *Ut jam oratio tua non multum a Philoſophorum* lenitate *abſit.* Ad Herennium I, 7. *In exordienda cauſſa ſervandum eſt, ut* lenis *ſit ſermo, & uſitata verborum conſuetudo.* De Oratore II, 15. *Verborum autem ratio & genus orationis fuſum atque tractum, & cum* lenitate *quadam aequabili profluens, ſine hac judiciali* aſperitate, *& ſine ſententiarum forenſium aculeis perſequendum eſt.* Ibid. c. 29. *Harum trium partium prima* lenitatem *orationis, ſecunda acumen, tertia* vim *deſiderat.* Ubi vides *vim*, ſimiliter ac *nervos*, lenitati opponi. Caeſar de Terentio:

Lenibus *atque utinam ſcriptis adjuncta foret* vis,
Comica ut aequato virtus polleret honore
Cum Graecis, neque in hac deſpectus parte jaceres.

Sic diſtingue, ut ſit *virtus Comica*, non *vis Comica*; de qua quae & qualis ſit fruſtra quaeſiverunt viri eruditi. Quintilianus IX, 4. *In Herodoto vero, cum omnia* leniter *fluant, tum ipſa dialectos habet eam jucunditatem, ut latentes etiam numeros complexa videatur.* Ibidem: *Haec enim* lenis *& fluens contextus decet.* Iterum: Lenia *ſpatium, ſublimia & ornata claritatem quoque vocum poſcunt.* Et mox, *Quo minus id mirum in pedibus orationis; cum debeant ſublimia ingredi,* lenia *duci,* acria *currere, delicata fluere.* Et rurſus: Aſpera *contra Iambis maxime concitantur, non ſolum quod ſunt e duabus ſyllabis, eoque frequentiorem quaſi pulſum habent, quae res* lenitati *contraria eſt.* Et denique: *Et certe nullum verbum aptum atque idoneum praetermittemus gratia* lenitatis. Idem X, 1. *Quoſdam elatior ingenii vis & magis concita & plena ſpiritus capit: ſunt &* lenis *& nitidi & compoſiti generis non pauci amatores.* Et X, 2. *Etiam hoc ſolet incommodi accidere his qui ſe uni alicui generi dediderunt; ut ſi* aſperitas *his placuit alicujus, hanc etiam in* leni *ac remiſſo cauſſarum genere non exuant.* Et mox: *Sintque alia* leniter, *alia* aſpere; *alia concitate, alia remiſſe; alia docendi, alia movendi gratia dicenda.* Idem XII, 10. *Nam & ſubtili plenius aliquid atque ſubtilius, & vehementi remiſſius atque vehementius invenitur: ut illud* lene *aut aſcendit ad* fortiora *aut ad tenuiora ſubmittitur.* Seneca Epiſt. XLVI. *Compoſitio virilis & ſancta; nihilominus interveniebat dulce illud & loco* lene. Epiſt. C. *Eſt decor proprius orationis* leniter *lapſae.* CXV. *Apte verba contexta, & oratio fluens* leniter. Seneca Controv. III, 19. *Compoſitio quoque Calvi in actionibus ad exemplum Demoſthenis*

Neſciet. hunc ego me, ſi quid conponere curem,
Non magis eſſe velim; quam naſo vivere pravo,
Spectandum nigris oculis nigroque capillo.
Sumite materiam veſtris, qui ſcribitis, aequam
Viribus; & verſate diu, quid ferre recuſent,
Quid valeant humeri. cui lecta potenter erit res,
Nec facundia deſeret hunc, nec lucidus ordo.
Ordinis haec virtus erit & venus, aut ego fallor;

v. 36. Vulg. PRAVO v. NASO.

nis riget: nihil in illa placidum, nihil lene *eſt, omnia & citata & fluctuantia. hic tamen in epilogo, non tantum* leniter *componit, ſed & infracte.* Appuleius in Apologia: *Ut in illa oratione neque Cato gravitatem requirat, neque Laelius* lenitatem, *neque Gracchus impetum, nec Caeſar calorem, nec Hortenſius diſtributionem, nec Calvus argutias, nec parſimoniam Salluſtius, nec opulentiam Cicero.* Quid ergo? Satis jam opinor ſuperque fidem fecimus, non *levia*, verum LENIA deinceps hic reponendum eſſe; ſi ſapere tandem audebunt editores.

32. AEMILIUM CIRCA LUDUM FABER IMUS, ET UNGUES EXPRIMET] Crucem interpretibus fixit ſceleratus ille *Faber imus:* ita in omnes partes ſe vertunt, in cauſſa vel nominis vel epitheti exquirenda. *Imum* inquit Porphyrion, *hoc eſt, in angulo ludi tabernam habentem.* Acron *nomen proprium* hic accipit; quod & in membranis ſaepe inter lineas adnotatum vidi: *alii tamen*, inquit, *dicunt Imum, brevem; alii, in extrema parte ludi poſitum.* Extra hos cancellos non egredi audent recentiores: nec id mirum; cum neque de homine neque de angulo illo ludi nunc quicquam amplius datur reſciſcere. Tu vero, contemtis his naeniis, ſic veram & veterem lectionem huc revoca; minima mutatione;

Aemilium circa ludum faber, UNUS *& ungues*
Exprimet, & molles imitabitur aere capillos,
Infelix operis ſumma.

Unus omnium optime capillos & ungues exprimet, cetera vero membra & totam adeo ſtatuam ponere non poterit. Quid clarius certiuſve? Eleganter illud *unus* ſic poni ſolet. Noſter Serm. I, 10. v. 42.

Arguta meretrice potes, Davoque Chremeta
Eludente ſenem comis garrire libellos,
UNUS *vivorum, Fundani.*

Epod. II, 3. v. 24.

Hortos egregiaſque domos mercarier UNUS
Cum lucro noram.

Epod. XII.

Namque ſagacius UNUS *odoror.*

Nepos in Cimone: *Cum* UNUS *in civitate maxime floreret.* Virgil. Aen. II, 426.

cadit & Ripheus, juſtiſſimus UNUS
Qui fuit in Teucris, & ſervantiſſimus aequi.

Ubi recte Servius: UNUS, *non ſolus, ſed praecipuus.* Ergo faber iſte, omnium optime, praecipue, unice ungues & crines exprimebat, in ceteris deficiebat. Tolle vero vocabulum UNUS; & ſententiam ipſam una opera ſuſtuleris. Quid enim eſt *Exprimet ungues?* Qui ſcias ex iſto, utrum affabre & eleganter, an craſſe illepideque, an mediocriter expreſſerit? Atqui in exprimendis unguibus *praeſtantiam artificii* hic commemorari, vel ſententiae redditio fidem facit, ubi ex adverſo ponit in quibuſdam corporis partibus *formae excellentiam,*

Spectandum nigris oculis nigroque capillo.

Ceterum UNUS clare exhibet codex Oxonienſis, qui Digbeanus vocatur; & a prima manu, prout ex litura conjicere licet, Graevianus & Regiae Societatis. Et ſic quoque locum citat Joannes Sareſberienſis praefatione Libri VI. Viderat hunc Theodorus Marcilius: *Sed melius*, inquit, IMUS. Ita quidem: ſi *faber unus* idem eſſet ac *faber aliquis.* Sed elegantiam vocis non aſſecutus eſt.

36. QUAM PRAVO VIVERE NASO] Reſtitue ex omnibus codicibus tam noſtris quam aliorum, verborum ordine mutato,

Non magis eſſe velim, quam NASO *vivere* PRAVO.

Illud vero, cum in editionibus priſcis, utraque Veneta & Loſcheriana, ſemel inſederat, patienter nimis ne dicam ignave perpeſſi ſunt interpretes. Siquidem, praeterquam quod codices abjudicant, etiam invenuſtus ille trium ſyllabarum concurſus VOVIVE pravitatem ejus redarguit.

Ut jam nunc dicat, jam nunc debentia dici
Pleraque differat & praeſens in tempus omittat.

In

46. Hoc AMET, HOC SPERNAT] Difficilis locus, quique integer apponi debet, ut accuratius excutiatur;

Ordinis haec virtus erit & Venus, aut ego fallor,
Ut jam nunc dicat; jam nunc debentia dici
Pleraque differat, & praeſens in tempus omittat;
Hoc amet, hoc ſpernat promiſſi carminis auctor.
In verbis etiam tenuis cautusque ſerendis,
Dixeris egregie, notum ſi callida verbum
Reddiderit junctura novum.

Diſtinguunt plerique hodie & ſuſpendunt orationem a verſu medio, *ut jam nunc dicat:* deinde illud ordiuntur, quod cuivis magnam admirationem moveat: *Jam nunc debentia dici pleraque differat.* Enimvero ſi jam nunc dici *debent*, recte & ordine jam nunc *dicentur.* An jubes, ut quae in hac adnotatione jam nunc a me dici oportet, ea differam & omittam? Ergo aut tacendum mihi eſt, aut alia quaedam dicenda ſunt, quae nunc dici non debebant. Bellum ſane praeceptum, cui mihi illi cum maxime obtemperare videntur, qui hunc locum tam prave enarrare ſuſtinent. Ego vero, quam ut tam abſurda & ἀνόητα commentarer, ſic potius diſtinguerem, quemadmodum olim Lambinus,

Ut jam nunc dicat jam nunc debentia dici;
Pleraque differat; & praeſens in tempus omittat.

Servatur, inquit, rectus ordo & lucidus; ſi jam dicas quae locus poſtulat ut jam dicantur; pleraque vero, quibus ſcilicet praeſens locus non eſt, in tempus aliud & locum commodiorem differas. Atqui haec Ordinis fuerit quaſi definitio generalis: Noſter vero *virtutem* hic quandam & arcanam ordinis *venerem* indicat, reconditam ſcilicet gratiam & venuſtatem, caute nec ſine periculo tentandam: inde eſt quod addit, *Aut ego fallor.* Atqui, ſi Lambinum ſequeris, haud verendum erat ut falleretur: immo adeo planum certumque eſt, ut ne praeceptione quidem opus ſit. Quid igitur? Enimvero falluntur hic Interpretes in tritiſſimis illis vocabulis *Jam nunc*: quae ubi ſemel veniunt, praeſens tempus denotant; ubi vero repetuntur, idem valent ac *Interdum.* Et in ſimplicibus quidem *Jam* & *Nunc*, vel pueris hoc notiſſimum eſt: Noſter Serm. II, 2. & Epiſt. II, 1.

Qui jam *contento*, jam *laxo fune laborat.*
Nunc *athletarum ſtudiis*, nunc *arte equorum.*

Sed & compoſito *Jam nunc* ſic utitur Perſius, perpetuus Noſtri imitator: Sat. V, 110.

Et modicus voti, preſſo lare, dulcis amicis?
Jam nunc *adſtringas*, jam nunc *granaria laxes?*

Quod ad exemplum, hunc de quo agimus locum interpretaberis;

Ut jam nunc *dicat*, jam nunc *debentia dici*
Pleraque differat, & praeſens in tempus omittat.

hoc eſt, ut *interdum* dicat omnia, *interdum* pleraque quae debebant dici & ad locum pertinebant differat in aliud tempus; ne mole ſcilicet τῶν περιάτων obruatur lector, & narrationis filum amittat. Hoc ſi cum judicio fiet, ſingularem gratiam veneremque conciliabit. Jam vero illud quorſum obſecro pertinebit?

Hoc amet, hoc ſpernat promiſſi carminis auctor.

Promiſſum carmen eſt, nam & ſunt qui hoc male accipiunt, quod magnam ſui exſpectationem movit: Juvenalis VII, 82.

Curritur ad vocem jucundam & carmen amicae
Thebaidos, laetam cum fecit Statius urbem
Promiſitque diem.

Alibi hoc appellat Noſter *poëma legitimum:* Epiſt. II, 2. v. 109.

At qui legitimum cupiet feciſſe poëma.

Jam autem talis poëmatis auctor *Hoc*, inquit, *amet, hoc ſpernat*; Quaenam vero iſta ſunt *hoc* & *hoc?* nam ſunt qui ad praecedentia referre volunt. *Amet* igitur, ſi vis, jam dicere jam dici debentia: ſed quid eſt ſodes, quod *ſpernat?* An ſpernat *pleraque differre?* Atqui id non vetuerat Noſter, ſed praeceperat: non ut *ſpernendum*, verum ut *amandum* propoſuerat. Praeterea vide modo ſeriem & conſtructionem: *Ordinis virtus & venus erit, ut* auctor promiſſi carminis *amet hoc, ſpernat illud*; non perſentiſcis illud *promiſſi carminis* ſententiam labefactare? Quid enim? nullus erit ordo, nulla ejus norma vel ratio, niſi carmen *promiſſum* ſit? Nimirum hic opera luditur; neque ullo pacto verſiculum hunc cum prioribus poſſis connectere. Senſerunt hoc Interpretes quidam & nuper & olim: unde inviti licet & coacti eo demum recurrerunt, ut integrum hinc praeceptum formarent & cuderent, per ſe conſtans & a reliquis omnibus abſciſum:

Hoc amet, hoc ſpernat promiſſi carminis auctor.

Ita certe Servius ad Georg. II, 475. ME vero primum dulces ante omnia Muſae] *Suam perſonam pro quocumque ponit: ſic paullo poſt:* Rura MIHI placeant, *pro cuilibet. Sic in primo:* Non illa quiſquam ME nocte per altum ire. *In tertio:* Ne MIHI tunc molles ſub divo carpere ſomnos: *Et hoc*

In verbis etiam tenuis cautuſque ſerendis,
Hoc amet, hoc ſpernat, promiſſi carminis auctor.

v. 46. 45. *ordine inverſo.*

hoc eſt quod dicit Horatius in Arte Poëtica, Hoc amet, hoc ſpernat promiſſi carminis auctor. Et ad Aen. IV, 412. Improbe amor, quid non] *Exclamatio a* POETA *contra amorem: & hoc eſt quod Horatius dicit*, Hoc amet, *&c.* Et ad v. 415. Fruſtra moritura] *Fruſtra, ex judicio* POETAE *dictum eſt, ut Horat.* Hoc amet, *&c.* Ergo ex Servii ſententia hoc praecipit Horatius, ut poëta nonnumquam ex perſona ſua loquatur, ſe rebus intermiſceat, ſuum judicium interponat. Vides, quo redactus ſit, ut ſenſum aliquem extunderet. Nam profecto neque ex his verbis praeceptum illud enaſcitur; nihil minus: neque quiſquam ſanus id generatim praecepti loco tradiderit. Quid enim in Comoedia Tragoediave fiet, ubi numquam Poeta ſe intermiſcet? Quin & in Epico carmine aliiſque fieri quidem poteſt; praecipi niſi inutiliter & ſtulte non poteſt. Deſerunt itaque Servium recentiores, & *delectum rerum ipſarum* hic intelligunt, *Hoc amandum, hoc ſpernendum eſt*; aliud probandum, aliud rejiciendum. Enimvero cum Chaerea exclamare libet,

Dixti pulchre: numquam vidi melius conſilium
dari.

Hoc amato, inquit, *hoc ſpernito*: an tu in Poëtica ut ſingulare quiddam mones, quod in omnibus negotiis, in omni vitae genere notiſſimum eſt, quaedam fugienda eſſe, quaedam petenda?

Hoc facito: *recte ſane. Hoc* fugito: *callide.*

Quin & in culina aeque ac in libris locum habet:

Hoc ſalſum eſt, hoc aduſtum eſt, hoc lautum eſt
parum:
Illud recte eſt: iterum ſic memento.

Multo ſcilicet doctiores & ad Poëticam inſtructiores diſcedimus, hoc arcano praecepto onuſti. At nuper Cl. Dacierius, qui locum hunc ante ſuas Notas difficillimum & obſcuriſſimum fuiſſe confitetur, ſic pulchre rem expedire ſibi viſus eſt, cum ita enarrat; *ſpernat hoc, vel illud*, neque omnia ſingillatim exequatur, quae quovis modo in argumentum & narrationem *incidunt.* Novam rem, ſi Muſis placet, & intactam aliis dixit, cum *Incidentia* nominavit: quid hoc ſodes aliud eſt quam *delectus rerum?* quid aliud, quam quod verſu demum 150 habetur,

& quae
Deſperat tractata niteſcere poſſe, relinquit?

At neque bis idem diceret Noſter; neque tam mutus aut verborum pauper erat, ut praecepto illo de Incidentibus tam breviter leviterque defungeretur, *Hoc amet, hoc ſpernat.* Quid multa? Reſtituo huic verſui ſuum locum & ordinem jam plus mille annos, ut ex Servio paret, amiſſum; eoque indignius, quod de Ordine jam nunc tractatum erat.

Ordinis haec virtus erit & venus, aut ego fallor;
Ut jam nunc dicat jam nunc debentia dici;
Pleraque differat & praeſens in tempus omittat.
In verbis etiam tenuis cautuſque ſerendis,
Hoc amet, hoc ſpernat promiſſi carminis auctor.
Dixeris egregie, notum ſi callida verbum
Reddiderit junctura novum.

Vides, unius verſiculi trajectio quas turbas dederit, quot coactas & ineptas Commentationes pepererit. Subtilis, inquit, & cautus ac difficilis in verbis admittendis, Hoc (verbum) amet, hoc ſpernat: hoc ut probum recipiat, illud ut κακοῦ κόμματος repudiet atque abjiciat, utcumque populari uſu quaſi civitate donetur. Sic & Epiſt. ad Florum II, 2. v. 109.

At qui legitimum cupiet feciſſe poëma,
Cum tabulis animum cenſoris ſumet honeſti:
Audebit quaecumque parum ſplendoris habebunt,
VERBA *movere loco, quamvis invita recedant,*
Et verſentur adhuc intra penetralia Veſtae:
Obſcurata diu populo bonus eruet, atque
Proferet in lucem ſpecioſa VOCABULA *rerum, &c.*

Sentis, opinor, in promiſſo & legitimo carmine haec verba poëtae *amanda*, haec *ſpernenda* eſſe. Quin & ſequentia illa, *Dixeris egregie* jam cultius & concinnius poſt hanc emendationem feruntur: nam antea, cum ſic juncta ponerentur,

In verbis *etiam tenuis cautuſque ſerendis.*
Dixeris egregie notum ſi callida verbum;

Verbis utique & *verbum* tam propinqua repetitione meram ſcabiem & ſordes prae ſe ferebant. Jam autem ſimilis plane in pleriſque libris trajectio eſt Epiſt. I, 1. v. 57. illic tamen unus & alter codex rectam ſeriem ſervavit, hic nullus. Nempe prior & antiquior luxatio haec eſt, quam altera. Ceterum illud ſancte affirmare poſſum, me nullum uſquam aut Horatii aut cujuſvis poëtae veteris manuſcriptum exemplar verſaviſſe, in quo ſcriba verſum aliquem caſu non omiſerit. Qui error, ubi aliquandiu latuit, in margine demum corrigitur: ubi ſtatim deprehenſus eſt, verſus extra ſeriem ſcribitur; & literulis AB ad ſuam ſedem re-

Dixeris egregie, notum ſi callida verbum
Reddiderit junctura novum. ſi forte neceſſe eſt
Indiciis monſtrare recentibus abdita rerum;
Fingere cinctutis non exaudita Cethegis
Continget: dabiturque licentia ſumta pudenter.
Et nova factaque nuper habebunt verba fidem; ſi
Graeco fonte cadent, parce detorta. quid autem

Cae-

v. 52. Vulg. FICTA.

vocandus notatur; ſcilicet ne librum venalem aut mercede ſcriptum litura dehoneſtet. Ubi vero hae in margine literulae negleguntur aut evaneſcunt; eo tandem res venit, ut longo temporis tractu Librarii unius erratio per omnia deinceps apographa propagetur.

52. ET NOVA FICTAQUE NUPER HABEBUNT VERBA FIDEM] *Ficta verba* habent codices noſtri, ut editiones omnes; recte quidem, ſi alio loco eſſet. At nunc verſu abhinc altero praeceſſerat eodem ſenſu *Fingere*. Quamobrem ne tam putida repetitione nitidiſſimum carmen maculetur, adſciſcimus certiſſimam lectionem, quam Fabricii codices ſubminiſtrarunt,

Et nova FACTA*que nuper habebunt verba fidem, ſi*
Graeco fonte cadent.

Cicero in Oratore c. 20. *Ego autem etiam ſi quorundam grandis & ornata vox eſt poëtarum, tamen in ea licentiam ſtatuo majorem eſſe* faciendorum *jungendorumque* vocabulorum. Et c. 24. *Ergo ille tenuis orator, modo ſit elegans, nec in* faciendis verbis *erit audax, & in transferendis verecundus, & parcus in priſcis.* Et c. 52. *Eſt enim Iſocrates, ut in transferendis* faciendiſque verbis *tranquillior, ſic in ipſis numeris ſedatior.* Idem de Oratore III, 38. Novantur *autem* verba, *quae ab eo qui dicit ipſo gignuntur ac* fiunt. De Partir. Orat. c. 21. *Utendum erit iis in oratione ſingulorum verborum inſignibus, quae habent plurimum ſuavitatis; id eſt, ut* factis verbis *aut vetuſtis aut tranſlatis frequenter utamur.* De Finibus III, 15. *Cum uteretur Zeno in lingua copioſa* factis tamen nominibus ac novis. Et iterum: *Sed non alienum eſt, quo facilius vis verbi intelligatur, rationem hujus* verbi faciendi *Zenonis exponere.* Gellius XIII, 15. *Qui* verba *Latina* fecerunt, *quique his probe uſi ſunt*, Humanitatem *appellaverunt id propemodum quod Graeci παιδείαν vocant.* Ita Graeci dicunt, ὀνόματα ποιεῖν & πεποιημένα.

59. SIGNATUM PRAESENTE NOTA] Etiam hic locus deſcribi meretur;

ego cur acquirere pauca
Si poſſum invideor? cum lingua Catonis & Enni
Sermonem patrium ditaverit, & nova rerum
Nomina protulerit. *Licuit ſemperque licebit*
Signatum praeſente nota producere nomen.

Mirificum ſane epiphonema: *Licuit ſemperque licebit nomen producere.* Cur igitur, ſi hoc ita certum & conceſſum erat, tot verſibus defenſionem paraſti, quod *pauca* nomina produxeris. Vides, opinor, vitium; cum in hac acclamatione, ut nunc quidem fertur, nihil arguti ſit, neque quidquam, quod non in ipſa κατασκευῇ ſive narratione iiſdem verbis continebatur. Illud etiam vide, *nomina protulerit* & continuo rurſus *producere nomen:* quis ferat tam inficetam repetitionem tam brevi intervallo? neque enim aliud eſt *producere* quam *proferre.* Quamobrem, aut valde fallor, aut ſic ſcripſit Horatius,

licuit ſemperque licebit
Signatum praeſente nota PROCUDERE NUMMUM.

Et *procudere* quidem firmatur ex ſcriptis, apud Lambinum, Achillem Statium, Jaſonem de Nores, & Franciſcum Luiſinum; quorum noviſſimus & *Nummum* ſe libentius legere ait, ſequentibus tamen editoribus non potuit hoc perſuadere. Atqui ut lectio recepta, prout jam vidimus, inanis eſt & putida; ita quae nunc a nobis adſciſcitur egregia prorſus & perquam venuſta eſt. Claudit nempe argumentationem nota illa ſimilitudine a Nummo petita. Verba ſiquidem ut nummus ſunt, cui forma publica eſt. Cum igitur nummum praeſente nota ſignare ſemper licuit & licebit; quidni & idem jus erit verbis procudendis? Notiſſima, ut dixi, comparatio eſt ſermonis cum Moneta; adeo ut nude apud Noſtrum poſita neque probatione neque accommodatione indigeret. Symmachus Epiſt. I, 4. *Unus aetate noſtra* monetam *Latiaris eloquii Tulliana* incude finxiſti. Quintilianus I, 9. *Conſuetudo certiſſima loquendi magiſtra: utendumque plane ſermone, ut* nummo cui publica forma eſt.

Cu-

Digitized by Google

Caecilio Plautoque dabit Romanus, ademtum
Virgilio Varioque? ego cur adquirere pauca,
Si poſſum, invideor? cum lingua Catonis & Ennî
Sermonem patrium ditaverit, & nova rerum
Nomina protulerit. licuit, ſemperque licebit
Signatum praeſente nota procudere nummum.
Ut ſilvis folia privos mutantur in annos;

v. 59. Vulg. PRODUCERE NOMEN. 60. SILVAE FOLIIS PRONOS.

Pri-

Curius Fortunatianus lib. III. *Vir perfectiſſimus dixit, Utendum eſt verbis, ut* nummis publica moneta ſignatis. Et iterum: *Aperta quomodo erit elocutio? ſi utemur verbis propriis, uſitatis, ſicut* nummis, *ut dixi*, publica moneta ſignatis. Juvenalis VII, 55.

Sed vatem egregium, cui non ſit publica vena,
Qui nihil expoſitum ſoleat deducere, nec qui
Communi feriat carmen triviale moneta.

Seneca de Benef. III, 35. *Jam tempus eſt quaedam ex noſtra, ut ita dicam,* moneta *proferri*. Recte autem NUMMUM SIGNATUM: ita Minucius Felix c. 22. *Literas imprimere*, nummos ſignare, *inſtrumenta conficere*. Tertullianus Apolog. c. 10. *Imagine* ſignatus nummus. Prudentius Peri Steph. XI, 100.

Ni fallor, haud ullam tuus
Signat *deus* pecuniam.

Cicero in Topic. c. 13. Si pecunia ſignata *argentum eſt, legata eſt mulieri: eſt autem* pecunia ſignata *argentum; legata igitur*. Gellius II, 10. *Non rude aes argentumque, ſed flata & ſignata pecunia.* S. Hieronymus in vita Pauli Eremitae: *In quibus ſcabrae jam incudes & mallei, quibus* pecuniae olim ſignatae, *viſebantur*. Seneca de Tranquill. c. 11. *Ego vero factum* ſignatumque argentum, *domum familiamque meam reddo, reſtituo*. Recte itidem & SIGNATUM NOTA. Aurelius Victor in Aureliano: *Monetae opifices delet, quod nummariam* notam *corrupiſſent*. Varro de Re Ruſt. II, 1. *Et quod aes antiquiſſimum pecore eſt* notatum. Plinius Hiſt. XVIII, 68. figurate: *Dicebat hoc diſcrimen indubitatis* notis ſignaſſe *naturam*. *Nota* igitur in nummis idem eſt ac *forma*, cum in locis ſupra citatis, tum & illo Senecæ de Benef. V, 29. *Non eſt malus denarius, quem barbarus & ignarus* formae publicae *rejecit*. Ergo, inquit Flaccus, ut cuivis aetati licuit & licebit, vel *nummos* ex nova materia cudere, vel veteres jam tritos & obſoletos conflare ac praeſente nota denuo ſignare; ita *Verba* quoque licuit & licebit vel nova prorſus fingere & facere, vel antiquata & deſita recenti incude reformare, nova terminatione vel modulatione variare, nova junctura alio declinare & flectere.

60. UT SILVAE FOLIIS PRONOS MUTANTUR IN ANNOS] Inſolens profecto loquendi genus, *Silvae foliis mutantur*; quodque nullo, ut opinor, exemplo defendi aut excuſari poteſt. In hac conſtructione legerim potius, mutatione minima,

Ut ſilvae foliis pronos NUDANTUR *in annos.*

Cicero in Arateis:

Denudant foliis *ramos, & vertice truncos.*

Claudianus de Bello Getico. v. 166.

Frigida ter decies nudatum frondibus *Haemum*
Tendit hiems veſtire gelu.

Sen. Hippol. 966.

Ut nunc canae frigora brumae
Nudent ſilvas: *nunc arbuſtis*
Redeant umbrae.

Severus, poëta Chriſtianus;

Quam multis foliis ſilva *cadentibus*
Nudatur, *gelidis tacta aquilonibus.*

Vel eadem prorſus ſententia legerim, levi item mutatione,

Ut ſilvae foliis pronos VIDUANTUR *in annos.*

Plane ut Noſter Carm. II, 9.

Aut foliis viduantur *orni.*

Virgil. Georg. IV. 518.

Arvaque Riphaeis numquam viduata *pruinis.*

Silius Ital. III, 601.

Nec Stygis ille lacus, viduataque *lumine regna.*

& XII, 370.

Serpentum tellus pura, & viduata *venenis.*

Et ſunt quidem, ni fallor, qui utramvis ex his conjecturis plauſu excipere velint: ſed ubi contextum orationis accuratius conſidero, plane alia via incedendum eſſe video. Cum enim *Folia* hic, non Silvae, cum *Verbis* comparentur; oportet utique, ut id vocabulum caſu recto efferatur, & ducat ſententiam. Atque ita ſane locus hic citatur a Diomede p. 394. *Sed injecit*, inquit, *poſtera aetas manum; & veluti diſciplinam priſtini ſaeculi*,

ita

Prima cadunt: ita verborum vetus interit aetas,
Et juvenum ritu florent modo nata vigentque.
Debemur morti nos, noſtraque: ſive receptus

Ter-

ita & ſermonem faſtidire coepit, & nova parturire verba, quae juvenum ritu ipſa modo florent & vigent, ut ait Horatius,

Ut FOLIA IN SILVIS *pronos mutantur in annos,*
Prima cadunt; ita verborum vetus interit aetas,
Et juvenum ritu florent modo nata vigentque.

Adde & illud, quod dure admodum & inconcinne illa ſubnectuntur, *Prima cadunt*; niſi nominativum *Folia* in praecedentem verſum adſciveris. Qualis enim ſodes oratio eſt, *ſilvae mutantur foliis: prima cadunt?* Immo *folia mutantur ſilvis*, & tum demum apte commodeque ſubjunxeris, *Prima cadunt.* Heinſius quidem Daniel *non dubitaverit*, ut ait, *praeferre, quod a Diomede adducitur.* Utinam vero manuſcripti mihi codicis copia eſſet; veram opinor lectionem apud illum Grammaticum deliteſcentem reperirem. Nunc quia res conjecturis agenda eſt, non crediderim ab Horatii manu eſſe, quod profert Diomedes: quippe quod ita clarum ac facile eſt, ut incredibile ſit a Librariis noſtris interpolari potuiſſe. Illi etenim difficilia & recondita facilioribus, non contra, ſolent mutare: neque quiſquam inauditum illud *Ut ſilvae foliis mutantur* perverſe ſubſtitueret, ſi in exemplari ſuo inveniſſet quod extra omnem exceptionem eſt, *Ut folia in ſilvis.* Virgil. VI, 309.

Quam multa in ſilvis *auctumni frigore primo*
Lapſa cadunt folia.

Manilius lib. V.

Quot delapſa cadunt foliorum *millia* ſilvis.

Quamobrem, aut valde fallor, aut ſic dedit Horatius;

Ut SILVIS FOLIA *pronos mutantur in annos.*

ubi ſyllaba brevis ſuſtentatur, tum Caeſurae ratione, tum ob binas quae ſequuntur conſonantes: qualia paſſim apud Virgilium & alios occurrunt. Hanc porro licentiam cum Librarii datam eſſe neſcirent; quid magis in proclivi, quam ut *ſilvae foliis* officioſe reponerent? Sed & aliud, opinor, hic mendum latet, in lucem jam protrahendum. Quid enim eſt *in annos pronos?* an vergentes, declinantes, ſub auctumno ſcilicet; ut *prona dies*, decedens, apud Statium Theb. II, 41.

Aſt ubi prona dies.

Hoc quidem Dacierius voluit: verum haud patitur hanc ſententiam indoles locutionis, ubicumque enim dicunt, *In horas, in dies, in menſes, in annos*; totos & integros neceſſario denotant, non aliquam eorum partem. Ergo alii cum Acrone *pronos* in univerſum annos accipiunt, *volubiles* ſcilicet, *declives, cito labentes, & inſtabiles.* Ita Seneca *praecipitem annum* appellat, Herc. Fur. v. 180.

properat curſu
Vita citato, volucrique die
Rota praecipitis *volvitur* anni.

Atqui apud Senecam morata oratio eſt: ubi enim de vitae brevitate querimur, belle ſane praecipitem annum & volucrem diem incuſamus: at alias iidem ut lenti nimis & morantes increpantur,

Et queritur tardos *ire relicta* dies.

Atqui nullus hic apud Flaccum moratae orationi locus eſt; & profecto cum *In annos* dicit, inepte prorſus utrumvis addidiſſet, ſeu *celeres*, ſive *tardos*, neque enim quiſquam in ſimili phraſi moratum epitheton uſquam adjunxit. Equidem ſic locum reſtituo:

Ut SILVIS FOLIA PRIVOS *mutantur in annos.*

Amavit hoc vocabulum Noſter, qui & alibi habet *priva triremis*, & *Turdus, ſive aliud privum.* Feſtus: *Privos privaſque antiqui dicebant pro Singulis.* Gellius X, 20. *Veteres Priva dixerunt, quae nos Singula dicimus.* Ut folia, inquit, *mutantur in ſingulos annos*; ita verborum vetus aetas interit, nova exoritur. Lucretius V, 275.

Aëra nunc igitur dicam, qui corpore toto
Innumerabiliter privas mutatur in horas.

Quid autem? nonne gemina plane & germana ſunt, *Privas mutatur in horas*, & *Privos mutantur in annos?* Iterum V, 732.

Inque dies privos *aboriſci quaeque creata.*

Ceterum unum idemque eſt, utrum *in horas privas ſeu ſingulas*, an brevius *in horas* dixeris. Noſter infra in Arte v. 160.

geſtis paribus colludere, & iram
Colligit ac ponit temere, & mutatur in horas.

Serm. II, 7, 10.

modo laeva Priſcus inanē
Vixit inaequalis, clavum ut mutaret in horas.

Ingere huc, ſi vis, quodcumque epitheton, praeterquam *privas* aut *ſingulas*: & putidiſſimam orationem efficies. Porro *in dies ſingulos, in menſes ſingulos, in ſingulos annos* paſſim apud Ciceronem, Livium, alioſque occurrunt; nec in tam notis exemplis eſt immorandum. *Privus* autem, & *Primus*, & *Pronus* ob compendioſam ſcribendi

ra-

Terra Neptunus claſſis Aquilonibus arcet,
Regis opus; ſterilisve palus prius aptaque remis
Vicinas urbis alit, & grave ſentit aratrum:

v. 90. Vulg. STERILISQUE DIU PALUS.

Seu

rationem facillime a Librariis permutabantur. Sic Epiſt. II, 2. v. 98.

Lento Samnites ad lumina prima *duello.*

Duo Blandinii apud Cruquium *prona.* Virgil. X, 242.

Primus *in arma jube.*

ubi Pieriani aliquot codices *Prenus.* Lucret. III, 373.

Illud in his rebus nequaquam ſumere poſſis
Democriti, quod ſancta viri ſententia ponit;
Corporis atque animi primordia ſingula primis
Adpoſita, alternis variare & nectere membra.

Ita nunc ſcripti editique: ſed ſine dubio corrigendum eſt;

Corporis atque animi primordia ſingula PRIVIS
Adpoſita.

hoc eſt, *Singula corporis primordia ſingulis animi appoſita.* His argumentis freti *privos in annos* apud Flaccum adſcivimus, non *pronos.* Nam quod *pronos annos* hic dictum opinantur, ut *pronos menſes* Carm. IV, 6; in eo judicium eorum & acumen deſidero:

Rite Latonae puerum canentes,
Rite creſcentem face Noctilucam,
Proſperam frugum, celeremque pronos
Volvere menſes.

Recte ſiquidem ubi *celerem* addidit & *volvere,* PRONOS hic menſes finxit, quaſi a capite ſummo ad imum per prona devolvendos. Silius Ital. XV, 235.

paſſim per prona voluti
Truncato inſtabiles fundebant corpore vitam.

Gellius II, 30. *Fluctus excitatos quaſi* per prona volvi. *Celer* enim Luna eſt comparatione Fratris, ut & ipſe Sol comparatione Saeculi, Seneca Oedip. 250.

Tuque, o ſereni maximum mundi decus,
Qui tarda celeri *ſecula evolvis* rota.

Haec omnia, ut vides, morate dicuntur, prout locus, cauſſa, perſona, ſententia variat: atqui idem Noſter ſi *In menſes* vel *In annos* dixerat, ubi *privos* vel *ſingulos* tacite ſubauditur, numquam, mihi crede, *pronos* addidiſſet. Quamquam & hoc loco ſuſpicio eſt ſcholiaſtas veteres legiſſe olim,

celeremque PRIVOS *Volvere menſes:*

quippe uterque ſic enarrat, *Quia* SINGULIS *menſibus Zodiacum circulum Luna pertranſit.* Verum de hoc quiſque ſentiat, ut volet. Recte vero PRIMA *cadunt:* neque hanc quiſpiam lectionem ſollicitet, aut *priva* ſubſtituat. Hieronymus Praefat. ad II. Librum Oſeae: *Poſtquam alia venerit generatio*, primiſque foliis cadentibus *virens-ſilva ſuccreverit.*

65. STERILISQUE DIU PALUS APTAQUE REMIS] Cum ex analogia & pronunciationis lege *Palus* poſteriorem ſyllabam producat; ut Virgilio,

Limoſoque palus *obducat paſcua junco.*
Cocyti tardaque palus *inamabilis unda.*
Dicitur & tenebroſa palus *Acheronte refuſo.*
Atque hinc vaſta palus, *hinc ardua moenia cingunt:*

gravat profecto Flacci manes ſceleratus hic verſiculus, *atque ignoratae premit artis crimine turpi:* ubi ſyllaba iſta Muſis indignantibus corripitur:

Regis opus: ſteriliſque diu palus *aptaque remis*
Vicinas urbes alit, & grave ſentit aratrum.

Neque vero ullum in codicibus ſubſidium eſt: hi omnes & Grammatici etiam veteres jam a mille ânnis lectionem hanc & notarunt & propagarunt. Servius ad Aen. II, 65. *Sane Tellus* US *longa eſt, & pauca ſunt, quae* US *producunt, ut Senectus, Juventus, Salus, Virtus, Palus, Servitus, Incus, Tus, Rus, Mus, Pus. Palus tamen brevis nonnumquam invenitur, quia in* DIS *exit genitivus: ut Horatius*, Steriliſque diu palus aptaque remis. Idem Aen. VI, 107. *In Palus bene Virgilius produxit* LUS, *quia Paludis facit; quod ſupra plenius diximus. Horatius corripuit: ut*, Steriliſque diu palus aptaque remis. Idem De ultimis ſyllabis p. 1813. US *vero, cum in genitivo creſcento longa permanſerit, producitur, excepto uno Palus, ut eſt hoc*, Steriliſque diu palus aptaque remis: Quae totidem verbis habentur apud Bedam De metris p. 2360. Denique & Priſcianus p. 718. *Palus tamen etiam correpta* US *invenitur apud Horatium de Arte Poëtica*, Steriliſque diu palus aptaque remis. Vides hoc Noſtri loco omnes inniti, quodque pejus eſt, hoc uno; neque quemquam alium ſcriptorem ad partes vocare. Doluerunt itaque recentiores Horatii vicem, nullumque non lapidem moverunt, ut tam foedum a caro capite dedecus amolirentur. Alciatus hoc effugium reperit, ut *Palus* in unam ſyllabam coaleſcat, & quaſi *Plus* efferatur; quemadmodum apud Comicos *Meum*, *Tuum*, *Novum* ad monoſyllaba ſaepe rediguntur; cujus animum quidem laudes, commen-

Seu curſum mutavit iniquum frugibus amnis,
Doctus iter melius: mortalia cuncta peribunt;
Nedum ſermonum ſtet honos, & gratia vivax.
Multa renaſcentur, quae jam cecidere; cadentque,
Quae nunc ſunt in honore vocabula: ſi volet uſus,
Quem penes arbitrium eſt, & jus, & norma loquendi.
Res geſtae regumque ducumque, & triſtia bella

v. 68. Vulg. FACTA PERIBUNT.

Quo

meritum ut futile vituperes. Erythraeus vero cachinno excipiendus eſt, qui literam S abjiciendam putat, *palu' aptaque remis*, more veterum poëtarum, qui *Hibernis paſtibu' pulſi*, *Subito ex infantibu' parvis*, & alia ad id exemplum paſſim uſurpabant; ignarus, hoc ante conſonantes ſolum, & ubi US natura breve erat, vel veteribus illis licuiſſe. Jam autem ſtrenue frontem perfricat Theodorus Marcilius, qui *ex veteribus* Horatii Priſcianique *membranis* veram, ut ait, lectionem profert, *Sterilisque palus aptataque remis.* Ubi enim gentium ſunt tales membranae? aut qui ſodes credibile eſt apud Priſcianum produci, qui ideo citat ut corripi oſtendat? quid quod *aptata remis*, minime quidem *palus*, ſed *navis* vel *ratis* recte dicitur: *Palus* vero *apta remis.* Ovidius Art. Amat. II, 126.

O quoties illum doluit properare Calypſo;
Remigioque aptas *eſſe negavit aquas.*

Claudianus Bello Get. v. 339. de Rheno & Danubio:

Ambo habiles remis, *ambo glacialia ſecti*
Terga rotis.

Quid igitur fiet? favebunt, ut bene ominor, qui Horatio bene volunt; ſi & ipſe in re jam deplorata & depoſita quid poſſim tentavero. Principio igitur nemo a me impetrabit, quin Grammaticos illos vitioſis exemplaribus deceptos eſſe credam: qualia pleraque Virgilii erant, teſte Gellio, diu ante quam illi naſcerentur. Incredibile enim eſt, ut *palus* corripuerit Flaccus, contra ſermonis genium & normam, omniumque aliorum morem, tam profecto quam ſi *Virtus* aut *Tellus* breviter eum extuliſſe contenderis. Poſito igitur & conceſſo, locum, ut hodie fertur, in mendo cubare; ſic reſtituendum & reponendum arbitror:

*Regis opus: ſterilis*VE *palus* PRIUS *aptaque remis*
Vicinas urbes alit & grave ſentit aratrum.

ubi illud VE ex Voſſiano, Graeviano, & Batteliano adſciſcimus; *Sive* Neptunus — ſterilis*ve* palus — *ſeu* annis curſum mutavit: ut Carm. IV, 2.

Seu *deos regeſque canit*, ——
Sive *quos Elea domum reducit* ——
*Flebili ſponſae juvenem*ve *raptum Plorat.*

Que vero nullum hic locum habet; ut miror hic tot editoribus ſomnum obrepſiſſe. Jam autem ut DIU in PRIUS mutaremus, & vocum ſimilitudo, praeſertim ubi *Prius* compendioſe ſcribitur, & ipſa ſententia monuerunt. Hoc enim ſine dubio voluit Flaccus, Quae *ab omni aevo* ſterilis palus fuerat, nunc exſiccata ſegetes fert. Atqui in hac ſententia rectius *prius palus* dixeris, quam *diu.* Noſter Carm. I, 3.

Semetique prius *tarda neceſſitas*
Leti corripuit gradum.

Prius ſemeti, nempe ab ipſis humani generis primordiis. Ovid. Metam. I, 135.

Communemque prius, *ceu lumina ſolis & auras*,
Cautus humum longo ſignavit limite menſor.

& II, 174.

Quaeque polo poſita eſt glaciali proxima ſerpens,
Frigore pigra prius, *nec formidabilis ulli,*
Incaluit.

Pone jam in his locis *Diu* pro *prius*; verſus quidem aeque utrumque recipiet, ſententia non item. Quippe *Diu* fuiſſe dicuntur, quae a longo tempore ſic erant; vix quae ab omni: *Prius* vero utrique ſenſui ex aequo convenit. Virgil. Georg. III, 362.

Concreſcunt ſubitae currenti in flumine cruſtae,
Undaque jam tergo ferratos ſuſtinet orbes,
Puppibus illa prius *patulis, nunc hoſpita plauſtris.*

& Aen. X, 123.

innabant pariter, fluctuſque ſecabant,
Quot prius *aeratae ſteterant ad litora prorae.*

Cum autem PRIUS a dormitante Librario in DIU mutatum eſſet, *ſterilisque palus diu aptaque remis*; reliquum erat, ut proximus exſcriptor ipſius, ut putabat, verſus gratia verba illa inverteret.

68. MORTALIA FACTA PERIBUNT, NEDUM SERMONUM] Spondere tibi auſim me inhoneſtiſſimam

labem

Quo ſcribi poſſent numero, monſtravit Homerus.
Verſibus inpariter junctis querimonia primum,
Poſt etiam incluſa eſt voti ſententia compos.
Quis tamen exiguos elegos emiſerit auctor,
Grammatici certant, & adhuc ſub judice lis eſt.
Archilochum proprio rabies armavit iambo.
Hunc ſocci cepere pedem grandeſque cothurni,

Al-

labem ex hoc loco abſterſurum: in quo, ubi Noſter magnifica & praeclara Regum opera enumeraſſet, hoc epiphonemate ſententiam claudit,

mortalia FACTA *peribunt*,
Nedum ſermonum ſtet honos & gratia vivax.

Belle ſane, o Librarii; nimirum ut antitheſis illa venuſte exeat, *Facta* & *Sermonum*. Portus, inquit, invitis Neptuno & Tellure facti, paludes ſiccatae, flumina in novos alveos deducta, hae moles ſtupendae longo aevo fatiſcent: denique, ut verbo dicam, mortalia *facta*, hoc eſt, ſtrigiles, opinor, & calcei, peribunt. Quid mirum ſi *voces* ore & ſpiritu in auras difflatae pereant, cum manibus *facta* nempe ollae & cacabi intereant? Satin' hoc tibi placet? putaſne Noſtrum tam nullius judicii; ut poſt illa ingentia quaſi majus aliquid & mirabilius *facta* ingereret? Quid quod *Facta* ne Latinum quidem in hac ſententia eſt; ſed *Opera*. Livius I, 2. *Secundum inde praelium Latinis, Aeneae etiam ultimum* operum mortalium *fuit*. Lactantius VII, 15. *Nihil eſt humanis laboratum, quod non ab humanis aeque viribus deſtrui poſſit: quoniam* mortalia ſunt opera mortalium. Seneca Epiſt. XCI. *Enumerare omnes fatorum vias longum eſt: hoc unum ſcio:* OMNIA MORTALIUM OPERA *mortalitate damnata ſunt: inter peritura vivimus.* Nota illud *Omnia* apud Senecam, & meo periculo hic ſcribe;

mortalia CUNCTA *peribunt*,
Nedum ſermonum ſtet honos & gratia vivax.

Quid in ſingulis memorandis moror? uno verbo *cuncta* mortalia peribunt; nedum ut ſermones ſint vivaces. *Mortalia* autem abſolute & quaſi ſubſtantive ponitur, ut Virgil. Eclog. VIII.

Nec curare deum credis mortalia *quemquam.*

& Aen. I, 466.

Sunt lacrimae rerum, & mentem mortalia *tangunt.*

Ovid. Metam. XIII, 70.

Aſpiciunt oculis ſuperi mortalia *juſtis.*

Recte quoque *mortalia cuncta*; ut Prudentius Pſychom. v. 493.

Omne hominum rapit illa genus, mortalia cuncta
Occupat.

Idem contra Symm. I, 429.

& orbi
Imperitas, & cuncta *potens* mortalia *calcas.*

& contra Symmachum II, 601.

Miſcebat Bellona potens mortalia cuncta.

& 657.

nam cum mortalia cuncta *vetuſtas*
Imminuat; mihi longa dies aliud parit aevum.

Ubi ipſam plane Flacci ſententiam habes, *Vetuſtas cuncta mortalia imminuet.* Ammianus Marcell. XXIII, 6. De Abiis loquens: *Abii, genus piiſſimum, calcare* cuncta mortalia *conſuetum.* Et XXV, 4. de Juliano, *Opum contemtor*, mortalia cuncta *deſpiciens.* Tacitus Annal. XIV, 54. *Quae quidem, ut* omnia mortalia, *infra tuam magnitudinem jacet.* Et ibidem I, 72. Cuncta mortalium *incerta, quantoque plus adeptus foret, tanto ſe magis in lubrico.* Ceterum jamdudum hoc ex conjectura emendaveram, & cum amicis nonnullis communicaveram; cum poſtea in manus meas venit codex Galeanus, qui CUNCTA ſine ulla litura ſex literis exaratum habet. Ceteri quidem omnes cum vulgatis faciunt, neque adeo mirum ſi *cũcta* compendioſe ſcriptum in *facta* tranſiret, praeſertim cum arrideret naſutulis interpolatoribus bellum illud, ut videbatur, antitheton, *Facta* & *Verba*. Cave autem cum Achille Statio *Debemus* ex ſcripto Priſciani codice ſubſtituas v. 63. ubi ſcripti editique recte exhibent,

DEBEMUR *morti nos noſtraque.*

Sic & Ovidius Metam. X, 32. ubi Manes alloquitur:

Omnia debemur *vobis: paullumque morati,*
Serius aut citius ſedem properamus ad unam.

Debemur etiam Servius habet ad Aen. IX, 95. & ſcriptus Priſciani codex Cantabrigiae, Statiano melior.

Alternis aptum ſermonibus, & popularis
Vincentem ſtrepitus, & natum rebus agendis
Muſa dedit fidibus Divos, pueroſque Deorum,
Et pugilem victorem, & equum certamine primum,
Et juvenum curas, & libera vina referre.
Deſcriptas ſervare vices operumque colores,
Cur ego, ſi nequeo ignoroque, poëta ſalutor?
Cur neſcire, pudens prave, quam diſcere malo?
Verſibus exponi tragicis res comica non volt:
Indignatur item privatis ac prope ſocco

Dignis

92. SINGULA QUAEQUE LOCUM TENEANT SORTITA DECENTER.] Codex inter Blandinios vetuſtiſſimus cum altero apud Cruquium, & Vigornienſis noſter,

Singula quaeque locum teneant ſortita DECENTEM.

Elegantius meliuſque. Sic alibi Noſter, *Decens Venus*, *decens juvenis*, *decens metus*, *decentes Gratiae*, *decentes malae.* Certe & hoc pacto compoſitio dulcior eſt & *τὸ ſortita*, prout par eſt, active ſumetur; cum, ſi *decenter* legeris, vix eſt ut non paſſive contra morem accipiatur.

96. TELEPHUS ET PELEUS, CUM PAUPER] Locus hic ab omnibus Interpretibus perperam intellectus eſt;

Interdum tamen & vocem Comoedia tollit,
Iratuſque Chremes tumido delitigat ore:
Et Tragicus plerumque dolet ſermone pedeſtri.
Telephus & Peleus, cum pauper & exſul uterque,
Projicit ampullas & ſeſquipedalia verba.

In hac certe diſtinctione *Tragicus* eſt ipſe Poëta; & ſic enarrat Scholiaſtes Cruquii, *Scriptor Tragoediarum.* Atqui inepte quiſpiam dixerit, Poëtam in Tragoedia dolere; quippe qui numquam ex perſona ſua loquitur. Vidit hoc, ut opinor, Cl. Dacierius: & idcirco *actorem* hic interpretatur, non *ſcriptorem.* Livius quidem Ariſtonem quendam *Tragicum actorem* memorat; verum nemo actorem abſolute *Tragicum* dixit, ſed *Tragoedum.* Tu lege & diſtingue,

Et tragicus plerumque dolet ſermone pedeſtri
Telephus AUT *Peleus: cum pauper & exſul uterque,*
Projicit ampullas & ſeſquipedalia verba.

Ubi conſtructio eſt, *Tragicus Telephus*, aut *Tragicus Peleus* plerumque humili ſermone dolet. Noſter Serm. II, 5. v. 91. *Davus ſis comicus.* Cicero in Piſonem c. 20. *Ego te non vecordem, non furioſum, non mente captum, non* tragico illo Oreſte aut Athamante *dementiorem putem?* Appuleius in Apologia: *Quamquam teterrimum os tuum minime a* Thyeſta tragico *demutet:* ubi fruſtra ſunt, qui *Theſpi* aut aliud neſcio quid reponunt. Ita *Comici ſervi*, *Comici ſenes*, apud Plautum. Propertius IV, 5. v. 44.

Sed potius mundi Thais pretioſa Menandri,
Cum ferit aſtutos comica moecha *Getas.*

Caecilius Epiclero apud Ciceronem in Laelio c. 26.

Hodie me ante omnes comicos *ſtultos* ſenes
Verſaris atque luſeris lautiſſime.

ubi pro *luſeris* Palatinus primus codex habet *unxeris:* unde corrigo certiſſime,

Verſaris atque emunxeris *lautiſſime.*

Litera M virgula tantum ſuperne notabatur, E a praecedente abſorbebatur: vides inde mendi initium & progreſſum. Recte igitur apud Noſtrum conjunximus, *Tragicus Telephus*: & agnoſcis credo pulchram oppoſitionem, In Comoedia iratus *Chremes* tumido, in Tragoedia *Telephus* pauper humili ſermone utitur. AUT vero pro ET adſcivimus, ſententia jubente, licet abnuant Librarii: ſic infra v. 104. *Telephe* VEL *Peleu:* & Cicero, ut jam vidiſti, *Oreſte* AUT *Athamante.*

99. NON SATIS EST PULCHRA ESSE POEMATA, DULCIA SUNTO] Anxios & ſollicitos merito habuit hic locus Interpretes; cum obſcura ſit, quam ponit, oppoſitio inter *Pulchra & Dulcia.* Pulchrum enim quaſcumque carminis virtutes, etiam ipſam dulcedinem in ſe continere jure videatur. Noſter Serm. I, 10. de Lucilio:

Nec tamen hoc tribuens dederim quoque cetera: *nam ſic*

Et

Digitized by Google

Dignis carminibus narrari cena Thyeſtae.
Singula quaeque locum teneant ſortita decentem.
Interdum tamen & vocem Comoedia tollit,
Iratuſque Chremes tumido dilitigat ore.
Et tragicus plerumque dolet ſermone pedeſtri
Telephus aut Peleus: cum pauper & exſul uterque
Projicit ampullas & ſeſquipedalia verba,
Si curat cor ſpectantis tetigiſſe querela.
Non ſatis eſt pulchra eſſe poëmata; dulcia ſunto,
Et quocumque volent, animum auditoris agunto.

v.92.Vulg. DECENTER. 96.ET PEL.

Ut

Et Laberi mimos, ut pulchra poëmata *mirer.*

Ubi vides *pulchra*, & facetum quod Lucilio tribuit, & *cetera* omnia comprehendere. Epiſt. II, I. v. 72.

ſed emendata videri,
Pulchraque, *& exactis minimum diſtantia miror.*

Plerique *pulchra* ita *dulcibus* opponunt, ut illa ſint alta, elata, ſplendidis & magnificis verbis micantia. Quid autem? annon & exiles Elegi in ſuo genere pulchri eſſe poterunt? Neque vero de cothurno ſolum Tragico, ſed de Comoediae ſocco & ſermone pedeſtri jam verba fecerat Noſter; ut τὸ *pulchra* utrique ſtilo tam tenui quam grandi ex aequo convenire oporteat. Achilles Statius, qui huic libello eruditam operam impendit, *pulchra* accipit, quibus vis boni in ipſa forma eſt, ſed nullus adeſt cultus & ornatus: deinde & Dionyſium Halicarnaſſenſem in partes citat, qui τὸ ἡδὺ in oratione ſeparat ἀπὸ τοῦ καλοῦ, plane ut Noſter dulce a pulchro. Vix tamen ſe extricat; neque ego Lectori, quid ex his ſequatur & praeferat, praecipere volo. Novam tantummodo lectionem ex Vigomienſi codice producam, quae ſic habet:

Non ſatis eſt PURA *eſſe poëmata: dulcia ſunto:*
Et quocumque volent animum auditoris agunto.

A prima manu, in contextu erat *Pulchra*; poſtea per raſuram *Pura* repoſitum eſt, & *pulchra* inter lineas pro varia lectione relegatum. Ergo hic, quicumque fuit, in alio exemplari *Pura* invenerat, & priori lectioni praetulit. Videamus quid ſit, & quam apte cum praecedentibus cohaereat. Dixerat jam Noſter, Telephum & Pelea, qui pauperes & exules inducuntur, non poëticis & ſeſquipedalibus verbis, ſed pedeſtri & civili ſermone uti. Recte hoc & ex decoro: ſed addit tamen continuo:

Non ſatis eſt pura eſſe poëmata: dulcia ſunto.

Nondum autem de iiſdem loqui deſiiſſe, ſequentia perſuadent; ubi eoſdem compellat v. 104.

Telephe vel Peleu, *male ſi mandata loqueris.*

Ergo hoc vult, Non ſatis eſt, ut puris & civilibus verbis utatur Telephus; etiam dulcibus loquatur, quae affectus moveant, quae auditoris animum quocunque volent ad miſericordiam, indignationem, dolorem, fletum rapiant. Jam autem *Pura* perinde eſſe ac civilia, popularia, quotidiana, locus inſignis apud Noſtrum tibi oſtendet, quem neſcio an ullus Interpretum recte aſſecutus ſit, Serm. I, 4. 54. ubi de ſtilo Comoediae agit,

numquid Pomponius iſtic
Audiret leviora, pater ſi viveret? ergo
Non ſatis eſt puris *verſum perſcribere* verbis,

(Nota illud, *Non ſatis eſt puris*, plane ut hic, *Non ſatis eſt pura eſſe*)

Quem ſi diſſolvas, quivis ſtomachetur eodem
Quo perſonatus pacto pater.

Ubi liquido accipiendum eſt, *Puris*, uſitatis, non poëticis, quibus quivis de plebe pater, ubi filium ſtomachans objurgat, pariter utatur. Apud Gellium XIII, 28. ſugillaverat quidam illud Claudii Quadrigarii *Mortalibus multis* pro *Hominibus multis*, tamquam *nimis poëtico* dictum: cui Fronto ibi reſpondet, *Nihil autem arbitrare cauſſae fuiſſe, quod vir* modeſti atque puri ac prope quotidiani ſermonis *Mortalibus maluit quam Hominibus diceret* Auctor ad Herennium IV, 8. ubi de tribus orationis generibus ſive figuris agit: *Gravis eſt*, inquit, *quae conſtat ex verborum gravium laevi ac*

Ut ridentibus adrident, ita flentibus adflent
Humani voltus. ſi vis me flere, dolendum eſt
Primum ipſi tibi: tunc tua me infortunia laedent.
Telephe, vel Peleu, male ſi mandata loqueris,
Aut dormitabo, aut ridebo. triſtia maeſtum
Voltum verba decent; iratum, plena minarum;
Ludentem, laſciva; ſeverum, ſeria dictu.
Format enim natura prius nos intus ad omnem

v. 101. Vulg. ADSUNT.

For-

ornata conſtructione: *Mediocris eſt, quae conſtat ex humiliore, neque tamen ex infima & pervulgatiſſima verborum dignitate: Attenuata eſt, quae demiſſa eſt uſque ad uſitatiſſimam* puri ſermonis *conſuetudinem.* Caeſar de Terentio:

Tu quoque, tu in ſummis, o dimidiate Menander,
Poneris & merito; puri ſermonis *amator:*
Lenibus *atque utinam ſcriptis adjuncta foret vis.*

ubi *puri* & *lenis* accipies, non tumidi, non inflati, non poëtici. Sic *lene* & *purum* conjunxit ipſe Terentius, Prologo Heaut.

Si quae laborioſa eſt ad me curritur;
Si lenis *eſt, ad alium defertur gregem.*
In hac eſt pura *oratio.*

Quam hic *puram* vocat orationem, alibi *tenuem* ac *levem* appellat, Prolog. Phorm.

Qui ita dictitat, quas antehac fecit fabulas
Tenui *eſſe oratione ac ſcriptura* levi.

Verum illic ex ſua, hic ex adverſarii perſona loquitur; qui, ut aemuli & invidi ſolent, virtutem orationis finitimi & propinqui vitii nomine traducit. Satis tamen oſtendit, quid *purum* ſit, cui confine & proximum vitium eſt *tenue* ac *leve.* Hanc ergo, cui recepta non ſatisfacit, Vigornienſis codicis lectionem ſequatur: nos, ut nihil pronuntiamus, ita non poenitebit in medium eam protuliſſe, & pro modulo illuſtraſſe.

101. UT RIDENTIBUS ARRIDENT, ITA FLENTIBUS ADSUNT] Legendum ſine dubio, ut jam olim Michaël Piccartus, Theodorus Marcilius, Tanaquillus Faber viderant,

Ut ridentibus adrident, ita flentibus ADFLENT
Humani vultus.

Mendum in vulgata lectione ſatis produnt Reginenſis & duo alii ex noſtris qui ADSINT habent; magis illi, qui, teſte Marcilio, ADFLANT. Ego vero, cum manuſcriptos varii generis in bibliotheca Vigornienſi juvenis verſarem, in Grammatico quodam anonymo verſum hunc citatum obiter reperi, & clare habebatur ADFLENT. Ut, inquit, *adrident* ridentibus, ita *adflent* flentibus. Nihil certius: ut aut pervicaces ſint, aut quod dicere nolo, qui ineptum illud *Adſunt* ulterius tueantur. Plautus Paenulo V, 2. 149.

Ut adflet, *quo illud geſtu faciat facilius.*

Et Perſa I, 3. v. 71.

Et ut adflet, *cum ea memoret.*

Sic *Adgemere*, *adſtupere*, *attremere.* Statius Theb. XI, 247.

Flent moeſti retro comites, & uterque loquenti
Adgemit.

& III, 406.

cui fida manus proceresque, ſocerque
Adſtupet *oranti.*

& ibid. 309.

terras, caelum, fretumque
Attremere *oranti.*

Ovid. Metam. III, 459.

Cum riſi, arrides: lacrimas *quoque saepe notavi,*
Me lacrimante, *tuas.*

Seneca de Ira II, 2. *Inde eſt, quod* arridemus ridentibus, *&* contriſtat *nos turba* maerentium, *& efferveſcimus ad aliena certamina.*

113. ROMANI TOLLENT EQUITES PEDITESQUE CACHINNUM] Vitioſa & inepta lectio, quamvis ab omnibus Librariis recepta & propagata: quippe quae & ſententia & dictione peccat. Nuſquam enim *pedites* dicebantur niſi militiae; vel in triumpho forte vel pompa: domi *populus* vel *plebs* appellabantur. Nemo, inquam, ſcriptorum aliter locutus eſt; niſi Plautus ſemel, opinor, in perſona ſervuli riſum captantis, Poenulo II, 4. v. 10. de aedibus lenoniis:

Quodvis genus ibi hominum videas, quaſi Acheruntem veneris:
Equitem, peditem, *libertinum, furem, an fugitivum velit.*

Nihil igitur iſte ad Noſtrum facit, qui & alias ver-

Digitized by Google

Fortunarum habitum; juvat, aut inpellit ad iram,
Aut ad humum maerore gravi deducit, & angit:
Poſt effert animi motus interprete lingua.
Si dicentis erunt fortunis abſona dicta,
Romani tollent equiteſque patreſque cachinnum.
Intererit multum, Divuſne loquatur, an heros;
Maturuſne ſenex, an adhuc florente juventa
Fervidus; & matrona potens, an ſedula nutrix;

v. 113. Vulg. EQUITES PEDITESQUE. 116. AN mat. Mer-

verniles facetias ſpernit, & nunc cum maxime rem ſeriam agit. Martialis VIII, 50.

Veſcitur omnis eques *tecum* populuſque *patreſque.*

Vides *populum* dicere, non *pedites*; etſi verſus hoc admittat: neque aliter quiſquam. Peccat deinde, ut dixi, in ſententiam: non enim id voluit Noſter, neque tam bene de populo exiſtimavit, extemplo eum cachinnos ſublaturum eſſe, ſiquid actor loqueretur perſonae ſuae inconveniens. Immo vero ſemper eum ab Equitibus ſecernit; hos cum Senatoribus ſolos poëtarum arbitros praedicat, Plebem ut ineptam & indoctam procul arcet & ſubmovet. Serm. I, 10. v. 76.

Non ego: nam ſatis eſt equitem *mihi plaudere, ut audax*
Contemtis aliis exploſa Arbuſcula dixit.

Epiſt. II, 1. v. 182.

Saepe etiam audacem fugat hoc terretque poëtam,
Quod numero plures virtute & honore minores,
Indocti ſtolidique *& depugnare parati,*
Si diſcordet eques.

Hoſne tu ſtolidos tam acres & peritos fabularum judices credis, ut riſum repente tollant, ſi minimum quid contra τὸ πρέπον a poëta peccatum fuerit? Immo vero fidenter repone, Librariorum populo valere juſſo,

Romani tollent equiteſque PATRESQUE *cachinnum.*

Vel, ſi id mavis, *Equites Patreſque.* Non ita magna mutatio eſt; & proclive erat, ut poſt equites *Pedites* inducerent. Noſter infra v. 248.

Offenduntur enim quibus eſt equus *&* pater *& res:*
Nec ſiquid fricti ciceris probat & nucis emtor,
Aequis accipiunt animis donantve corona.

Vides, opinor, *equites* & *patres*, ut locis in theatro, ita & judiciis, a populo diſcriminari: illos ſolos in his Muſarum donis legitimos & honeſtos cenſores eſſe; plebeculam cum cicere ſuo nihil hic ſapere.

116. AN MATRONA POTENS, AN SEDULA NUTRIX]. Impune jam per tot editiones nimis diu graſſata eſt inficeta lectio. AN *matrona* habent primae Venetae & Loſcheriana; inde per reliquas dominata eſt. At in ſuis pleriſque codicibus Achilles Statius, Pulmannus, Berſmanuſque ET *matrona* repererunt; contenti tamen id indicaſſe modo, quaſi nihil intereſſet hoc an illud legeris. Nos ne in uno quidem τὸ AN vidimus, niſi quod Reginenſis utrumque habet ET AN *matrona.* Poſtea igitur ſic, opinor, legemus:

Intererit multum, Divuſne loquatur an heros;
Maturuſne ſenex, an adhuc florente juventa
Fervidus; ET *matrona potens, an ſedula nutrix;*
Mercatorne vagus, cultorne virentis agelli;
Colchus an Aſſyrius; Thebis nutritus, an Argis.

Praecipit hic, ut decorum in perſonis ſervetur pro varietate naturae, aetatis, conditionis, vitae generis, nationis, gentis. Ergo bina hic inter ſe opponuntur, Deus & heros, ſenex & juvenis, matrona & nutrix, mercator & agricola, Colchus & Aſſyrius, Thebanus & Argivus. Recte hoc; & ſic quidem procedet oratio, ſi ET adſciveris: nam unum idemque eſt, ut hic vides, utrum NE in priore membro ponatur necne. Atqui ſi AN legeris, tum inter quattuor iſta fiet oppoſitio, *Multum intererit, ſenexne an juvenis an matrona an nutrix loquatur. An* ſiquidem non dividit, ſed continuat: ut Carm. I, 12.

Romulum poſt hos prius, an *quietum*
Pompili regnum memorem, an *ſuperbos*
Tarquini faſces dubito, an *Catonis*
Nobile letum.

ubi vides quattuor iſtos Romulum, Numam, Tarquinium, Catonem inter ſe hic comparari. Jam autem putidiſſimus fuerit Noſter, ſi ſcriptori ut ſingulare quiddam cavendum praeceperit, ne fervidus adoleſcens eodem modo loquatur ac matrona vel nutrix: quis enim tam vacui capitis, ut hoc neſciat? Vides jam, quantum haec ab illa lectio-

Digitized by Google

Mercatorne vagus, cultorne virentis agelli;
Colchus, an Aſſyrius; Thebis nutritus, an Argis.
Aut famam ſequere, aut ſibi convenientia finge,
Scriptor. Homereum ſi forte reponis Achillem;

v. 120. Vulg. HONORATUM.

In-

lectione diſtet: neque dubitabis!, utra utri praeferenda ſit. Conſule quae diximus ad Serm. I, 2. v. 63. & II, 4. v. 10.

120. SCRIPTOR, HONORATUM SI FORTE REPONIS ACHILLEM] Videamus locum integrum:

Aut famam ſequere, aut ſibi convenientia finge,
Scriptor, HONORATUM *ſi forte reponis Achillem;*
Impiger, iracundus, inexorabilis, acer,
Jura neget ſibi nata, nihil non arroget armis.
Sit Medea ferox invictaque, flebilis Ino,
Perfidus Ixion, Io vaga, triſtis Oreſtes.

Ubi multum ſe torquent recentiores (Scholiaſtae enim nihil de hoc verbo annotant) cur Achillem *Honorati* epitheto poëta donaverit. Expreſſit, aiunt quidam, Homericum illud ΔΙΟΣ Ἀχιλλεὺς, quod ſingulis fere paginis occurrit. Bene ſane: quaſi non alii quivis eodem titulo ibi honeſtentur, etiam ipſe adulter *Paris*, & bonus ille *Subulcus*, δῖος Ἀλέξανδρος & δῖος ὑφορβός. At Cl. Dacierius, *Latine*, inquit, *vertit epitheton τετιμένον, quod ubique Achilli ab Homero datur.* Enimvero, ſi ſic agemus, facillime & nullo negotio curva omnia corrigentur: cum ter quaterve, non ſaepius, in toto Homero compareat id vocabulum, neque ſemel ad Achillem pertineat. Immo, ait Lambinus, idcirco *Honoratus* Achilles; quod Thetis Jovem oraverit, ut filium *honoraret*, Il. I, 508.

Ἀλλὰ σύ πέρ μιν ΤΙΣΟΝ, *Ὀλύμπιε μητίετα Ζεῦ.*

atque id ſub exitu Iliados a Jove conceſſum eſt. Vide quo devenimus, in quas anguſtias compulſi. Quippe tota Ilias ob Μῆνιν illam Ἀχιλλῆος, quod in *nullo honore* haberetur, compoſita & ſcripta eſt; nulla omnino futura, niſi *contumelia* Achilli facta materiam & argumentum ſuppeditaviſſet. Ipſe Achilles jam a principio queritur, nec Jovem nec Agamemnonem ſe vel hilum *honoraviſſe*. I, 354. & 412.

Τιμήν πέρ μοι ὄφελλεν Ὀλύμπιος ἐγγυαλίξαι
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης· νῦν δ' οὐδέ με τυτθὸν ἔτισε.
Γνῷ δὲ καὶ Ἀτρείδης εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων
Ἣν ἄτην, ὅτ' ἄριστον Ἀχαιῶν οὐδὲν ἔτισεν.

Immo adhuc indignatur libro IX, ſe ut *nullius pretii* homunculum & *inhonoratum exſulem* ignominioſe tractatum eſſe: v. 642.

Ἀλλά μοι οἰδάνεται κραδίη χόλῳ, ὁππότ' ἐκείνων
Μνήσομαι, ὥς μ' ἀσύφηλον ἐν Ἀργείοισιν ἔρεξεν
Ἀτρείδης, ὡσεί τιν' ἀτίμητον μετανάστην.

hoc eſt, vertente Cicerone Tuſcul. III, 9.

Corque meum penitus turgeſcit triſtibus iris,
Cum decore *atque omni me* orbatum laude *recordor:*

Neque id ſolum in cauſſa Briſeidos, quam Agamemnon vi abduxerat: verum etiam cum in lento illo novem annorum bello tres & viginti urbes ſua manu jam cepiſſet, meliorem ait praedae partem abſtuliſſe Agamemnonem; ſibi nihil eximii ceſſiſſe, non magis quam ſi in caſtris otioſus ſediſſet. v. 319. 333.

Ἐν δὲ ἰῇ τιμῇ ἠμὲν κακὸς, ἠδὲ καὶ ἐσθλός.
Δεξάμενος διὰ παῦρα δασάσκετο, πολλὰ δ' ἔχεσκε.

Eant igitur, & novas hujus vocabuli rationes excogitent. Ego vero, quantumvis *honoratus* ſit Achilles, utcumque alias juſtum aptumque fuerit epitheton, hoc tamen loco prave abſurdeque poni contendo. *Famam*, inquit, *ſequere, & ſi reponis honoratum Achillem; ſit impiger, iracundus, inexorabilis.* Atqui & illud *Honoratus*, uti cetera quae ſequuntur, *fama* acceptum eſt, & partem characteris conſtituit. Ergo ſtulte in priore ſententiae colo ponit, quod in poſteriore dicendum erat, hoc exemplo, *Si Achillem reponis, ſit* honoratus, *impiger*, &c. At nunc perinde eſt, ac ſi dixerit, Si *impigrum* Achillem deſcribis, ſit *iracundus.* Quis ferat ὕστερα πρότερα tam praepoſtere narrantem? & quis non ſentiat, nullum in priore membro moratum & χαρακτηρίζον epitheton eſſe collocandum? Ita recte in ceteris; *Medea ſit ferox, Ino ſit flebilis, Ixion ſit perfidus, Io ſit vaga, Oreſtes ſit triſtis*; nuda hic vides nomina. Pone jam adjectiva χαρακτηρίζοντα, *Impudica Medea ſit ferox, Fidus Oreſtes ſit triſtis*; & ridicule in protaſi id anticipas, quod in apodoſi demum venire debebat. Atque hoc quidem adeo certum eſt, & ſua luce clarum, ut Cl. Dacierius, utcumque in notis fruſtra incruſtare conatus ſit, in verſione tamen Gallica ſciens prudenſque τὸ *Honoratus* omiſerit. Recte tamen dicere poteris, *Medea* Colchis *ſit ferox*, Agamemnonius *Oreſtes ſit triſtis*; quia haec & ſimilia morem, [illegible], ingenium, condi-

Digitized by Google

Inpiger, iracundus, inexorabilis, acer,
Jura neget ſibi nata, nihil non arroget armis.
Sit Medea ferox invictaque, flebilis Ino,
Perfidus Ixion, Io vaga, triſtis Oreſtes.

Si

ditionem, characterem perſonae non monſtrant neque formant. Quid multa? reſtituo tibi ſinceram lectionem jam a multis ſaeculis deperditam:

Scriptor, HOMEREUM *ſi forte reponis Achillem.*

Hoc cum Librariis nuſquam lectum nec auditum eſſet, non mirum adeo ſi quod proxime accedebat *Honoratum* interpolaverint. Famam, inquit, ſequere, & *ſi reponis Achillem Homericum*; talem tu illum exhibe, qualem Homerus memoriae prodidit. Recte autem *Homereus* ſive Homericus: ſic enim & ceteri heroes. Ulixes, Agamemnon, Neſtor aliique, qui Homero ſoli nomen & famam apud poſteros debent, paſſim nominantur. Cicero de Legibus I, 1. *Aut quod* Homericus Ulixes *Deli ſe proceram & teneram palmam vidiſſe dixit.* De Divinatione I, 30. *Ex quo & illud* Homerici Hectoris, *qui moriens propinquam Achilli mortem denuntiat.* Tuſcul. Quaeſt. III, 26. *Hinc ille* Agamemnon Homericus, *idemque Accianus*,

Scindens dolore identidem intonſam comam.

Et ibidem IV, 23. *Quid* ACHILLE HOMERICO *foedius, quid Agamemnone in jurgio?* Seneca De Tranquillitate c. 2. *Qualis ille* HOMERICUS ACHILLES *eſt, modo pronus, modo ſupinus, in varios habitus ſe ipſe componens.* Appuleius De deo Socratis. *Species quam ſolus Socrates cerneret, ita ut* HOMERICUS ACHILLES *Minervam.* Quintilianus II, 3. *Sit ergo tam eloquentia quam moribus praeſtantiſſimus, qui ad* Phoenicis Homerici *exemplum dicere ac facere doceat.* Gellius IX, 9. *Atque illud impenſe Probum eſſe demiratum in Virgilio dicebant, quod* Homerica quidem *Αντὸ gaudium gaudeat* (lege ex codice Lutetiae regio *gaudebat*) *genuinum & intimum.* Ammianus Marc. XXVII, 8. *Ut* Ulixes Homericus *apud Phaeacas ob difficultatem nimiam replicare formidat.* Et XXVIII, 1. *Ut inter innumera multa* Ajax quoque Homericus *docet, optans perire potius luce, quam pati formidinis augmenta nocturnae.* Juvenalis XIII, 113.

Tu miſer exclamas, ut Stentora vincere poſſis,
Vel potius quantum Gradivus Homericus.

At Noſter, quia *Homericum* verſu dicere non potuit, ad Graecam & rariorem inflexionem confugit, ut HOMEREUM diceret. Epigrammate in Catalectis LXVIII. hortorum Deus loquitur:

Ruſticus indocte ſiquid dixiſſe videbor,
Da veniam: libros non lego, poma lego.
Sed rudis hic dominum toties audire legentem
Cogor, HOMEREAS *edidicique notas.*

ubi in ſcriptis codicibus cum mendoſe *meracas* ſit (teſte Heinſio ad Naſonem Epiſt. Sabini tertia) quaedam olim editiones *Hemeracas*, aliae *Homeriacas* praeferunt. Utrum voles ab auctore ſit (nam alterutrum ut ſit neceſſe eſt) aeque huic Noſtri loco conveniet: *Scriptor Homereum*, vel, ſi forte mavis, *Scriptor Homeriacum*, ut ab Helleſponto *Helleſpontiacus*, a Tarteſſo *Tarteſſiacus* & alia ſimilia. Nos *Homereum* ideo praetulimus, quod Graecis Ὁμήρειος magis placuiſſe comperimus. Inde Latine *Homerēus*, ut ab Ἀχίλλειος Ὀρέστειος *Achillēus*, *Oreſtēus* & alia infinita Poëtis familiaria. Sic Arati Phaenomena a ſe verſa Cicero ARATEA inſcripſit. Callimachus Epigr. VI.

ΟΜΗΡΕΙΟΝ δὲ καλεῦμαι
Γράμμα. Κρεωφύλῳ, Ζεῦ φίλε, τοῦτο μέγα.

Ita legunt Euſtathius ad Iliad. p. 250. & auctor Etymologici p. 240. At apud Sextum Empiricum I, 2. Ὁμήρου νῦν δὲ hodie fertur. Anthologia III, 14. Acerati.

Ἕκτορ ΟΜΗΡΕΙΗΣΙΝ ἀεὶ βεβοημένε βίβλοις.

& IV, 9. in Ulixen.

Τί πλέον, εἰ ἐπίστευ ΟΜΗΡΕΙΟΙΣ γὰρ ἐπείων
Εἰκὼν ἀφθάρτοις ἐγγράφεται σελίσι.

& alibi,

Τίν γὰρ ΟΜΗΡΕΙΟΙΣ ἀντιφέροιτο λόγοις;

&

Μηδ' ἐς ΟΜΗΡΕΙΗΝ σελίδ' ἔμβλεπε, μηδ' ἐλεγείην.

Stetimus, opinor, promiſſis, & revocatam ex oblivione veram lectionem ſatis firme conſtabilivimus; unum modo adjiciemus, idque haud levis momenti, vix aliter olim legiſſe veteres Scholiaſtas. Sic enim enarrant: *Reponis*, inquiunt; *iti- dem ſcribis. Si ergo Achillem, de quo ſemel* HOMERUS *ſcripſit, velis ſcribere; talem debes ſcribere, qualem* HOMERUS *oſtendit. Aut Reponis, ad imitationem* HOMERI *deſcribis.* Quorſum ſodes haec pertinent, niſi ad *Scriptor* HOMEREUM? At iidem, quod ad *Honoratum* faciat, nihil omnino habent.

133. Nec

Digitized by Google

Si quid inexpertum ſcenae conmittis, & audes
Perſonam formare novam; ſervetur ad imum
Qualis ab incepto proceſſerit, & ſibi conſtet.
Difficile eſt proprie communia dicere: tuque
Rectius Iliacum carmen deducis in actus,
Quam ſi proferres ignota indictaque primus.
Publica materies privati juris erit, ſi
Non circa vilem patulumque moraberis orbem;
Nec verbum verbo curabis reddere fidus
Interpres; nec deſilies imitator in artum,
Unde pedem proferre pudor vetet aut operis lex.

Nec

133. NEC VERBUM VERBO CURABIS REDDERE] Ita nunc paſſim editores, *verbum verbo*; & eodem ordine bis profert Servius ad Aen. I, 227. & XI, 1. Hieronymus ad Pammachium de optimo genere interpretandi: *Sed & Horatius vir acutus & doctus hoc idem in Arte Poëtica erudito interpreti praecipit, Nec* verbum verbo *curabis reddere fidus interpres.* Ubi obiter notandum, falli hic eruditiſſimum Patrem; ac male accepiſſe, quemadmodum & multi hodie, verba Flacci. Non enim praecipit Interpreti; verum praecipit Scriptori Tragico, *ne interpres velit eſſe.* Huc alludit & Boëthius in Porphyrium I, p. 46. *In quo quidem vereor, ne ſubierim fidei* (lege *fidi*) *interpretis culpam, cum* verbum verbo *expreſſum comparatumque reddiderim.* Alio tamen ordine verba collocant editiones principes, Venetae ambae & Loſcheriana, quibus accedunt veterrimi codices, Voſſianus, Graevianus, Leidenſis, Reginenſis cum aliis Noſtris, ut & pluribus aliorum,

Nec VERBO VERBUM *curabis reddere.*

Utrum ex his auctor dederit, arbitrio aurium dijudicandum eſt. Claudius Quadrigarius apud Gellium IX, 13. *Manlius animo magis quam arte confiſus* ſcutum ſcuto *percuſſit, atque ſtatum Galli conturbavit* Ita nunc quidem fertur: ſed Regius Lutetiae codex cum altero Morelli *ſcuto ſcutum* ibi habent; & ſic opinor alii. Livius de eadem pugna VII, 10. *Romanus, mucrone ſurrecto, cum* ſcutum ſcuto *imum perculiſſet.* Sic hodie editores: verum olim dederant, *cum ſcuto ſcutum imum:* quod & compoſitio videtur poſcere. Cicero Tuſcul. IV, 35. *Etiam novo quodam amore veterem amorem, tamquam* clavo clavum *ejiciendum putant.*

135. UT SCRIPTOR CYCLICUS OLIM] Reginenſis a manu prima, & Voſſianus ſecundus,

Nec ſic incipies, ut ſcriptor CYCLIUS *olim.*

Recte: quippe Graecis κύκλιοι ſcriptores illi dicuntur. Euripides Helena v. 1329.

ΚΥΚΛΙΩΝ χορῶν ἔξω παρθενίων.

Ariſtophanes Nubibus:

ΚΥΚΛΙΩΝ τε χορῶν ἀσματοκάμπτας.

& Ranis:

ΚΥΚΛΙΟΙΣΙ χοροῖσιν ὑπᾴδων.

& Avibus, ΚΥΚΛΙΑ μέλη, & Κυκλιοδιδάσκαλος. Atque haec quidem ad *Cyclios Melicos* ſpectant: alii erant *Cyclii Epici*, qualem unum hic memorat Flaccus. Epigramma in Apollodori Bibliothecam:

Μὴ ΚΥΚΛΙΩΝ ζήτει πολύθρουν στίχον. εἰς με γαρ ἀθρῶν
Εὑρήσεις ἐν ἐμοὶ πάνθ' ὅσα κόσμος ἔχει.

Anthologia II, 40. In Poëtas:

Τοὺς ΚΥΚΛΙΟΥΣ τούτους, τοὺς αὐτὰρ ἔπειτα λέγοντας
Μισῶ λωποδύτας ἀλλοτρίων ἐπέων.

Et hi quidem interdum Κυκλικοὶ vocantur apud Graecos Scholiaſtas, ſi non mendoſa ſunt exemplaria, ſed tutius eſt vetuſtiores ſequi; & ſuavius ſonat *Cyclius olim*, quam *Cyclicus.*

139. PARTURIENT MONTES] Ita codices noſtri cum editis, excepto Regio, qui ſine litura exhibet, ut & duo Pulmanniani,

PARTURIUNT *montes, naſcetur ridiculus mus.*

Valerius quidem Probus p. 1468. & Servius ad Aen. VIII, 83. *Parturiunt*, ut nunc quidem feruntur.

Nec ſic incipies, ut ſcriptor Cyclius olim:
F o r t u n a m Priami cantabo, & nobile bellum.
Quid dignum tanto feret hic promiſſor hiatu?
Parturiunt montes: naſcetur ridiculus mus.
Quanto rectius hic, qui nil molitur inepte:
D i c m i h i, Muſa, virum, captae poſt moenia Trojae,
Qui mores hominum multorum vidit, & urbis.
Non fumum ex fulgore, ſed ex fumo dare lucem
Cogitat, ut ſpecioſa dehinc miracula promat,
Antiphaten, Scyllamque, & cum Cyclope Charybdin.
Nec reditum Diomedis ab interitu Meleagri,

v. 136. Vulg. Cyclicus. 139. Parturient. 141. Post tempora.

Nec

runtur. Contra, S. Hieronymus contra Jovinianum lib. 1. *Non eſt contentus noſtro, id eſt, humano more loqui: altius quiddam aggreditur.* Parturiunt *montes, naſcetur ridiculus mus.* Recte, & ita hic reponendum. Quippe illa omnia quae in URIO deſinunt, *parturio, nupturio, micturio, eſurio*, quae Meditativa recte vocant Grammatici, etiam in primo tempore Futuri vim habent. *Parturio* perinde eſt ac ſi dicas, *meditor parere, inibi eſt ut pariam.* Ita quae Graeci *ἐπιθυμητικὰ Deſiderativa* vocant in ΣΙΩ exeuntia, qualia *γαμησείω, βρωσείω, πολεμησείω, χεσείω*, habere dicuntur *ἔμφασιν τοῦ μέλλοντος ſignificationem futuri.* Perperam igitur & indocte Librarii noſtri, quia *Naſcetur* continuo ſequitur, *Parturient* eadem forma interpolarunt. Nam id ipſum, o boni, quod quaeritis, jam habetis. *Parturiunt* enim idem eſt, ac *jam parient:* & ſic mus *naſcetur.* At ſi *Parturient* ſubſtituitis, hoc eſt, olim meditabuntur parere; quando erit obſecro, ut mus iſte naſcatur?

140. Captae post tempora Trojae] Codex pervetus Achillis Statii MOENIA, non *Tempora*; & ita noſter Vigornienſis *Moenia* in contextu, *Tempora* inter lineas pro varia lectione ponit. Auſonius in Periocha I. Libri Odyſſeae:

Dic mihi, Muſa, virum, capta poſt MOENIA *Trojae*
Qui mores hominum multorum vidit & urbes.

Ita codices Auſoniani; quod ex vulgatis Horatii libris Mariangelus Accurſius primus interpolavit. Recte vero *Mœnia*, quod figuratius & *ποιητικώτερον* & *Captae* Trojae moenia, pro *capta*: qua locutione nihil poëtis frequentius. Unde vero talis lectio, niſi auctor dediſſet, a Librariis excogitari potuit? *Poſt moenia capta*, ut Virgil. XI, 279.

Nec mihi cum Teucris ullum poſt eruta *bellum*
Pergama.

Sabinus Epiſt. II.

Quicquid mite fuit poſt diruta Pergama.

Ovidius Faſt. III, 438.

Fulmina poſt auſos *caelum affectare* gigantas
Sumta Jovi: primo tempore inermis erat.

Claud. Eutrop. II, 11.

veteri poſt obruta *morbo*
Corpora, *Paeonias nequicquam admoveris herbas*

Equidem ſiquid hic mutatum vellem, *Funera* potius dicerem quam *Tempora*, ut Noſter Carm. I, 8.

Sub lacrimoſa Trojae Funera.

Lucretius V, 337.

Cur ſupera bellum Thebanum & funera Trojae
Non alias alii quoque res cecinere poëtae?

Sabinus Ep. I.

Nunc primum Pallas verſae poſt funera Trojae
Viſa mihi · medium temporis ira tulit.

145. Antiphaten, Scyllamque, et cum Cyclope Charybdin] Non ita belle disjungitur Scylla a Charybdi; & ſatis erat Charybdin ponere, ut Scylla agnoſceretur. Quare nequeo non ſuſpicari ſic potius ab auctore fuiſſe;

Antiphaten CIRCAMque, *& cum Cyclope Charybdin.*

Nam nulla ibi *miracula tam ſpecioſa* ſunt quam *Circae*; quae homines in brutorum formas virga magica vertebat. Quaerant, quibus antiquorum codicum eſt copia.

Nec gemino bellum Trojanum orditur ab ovo:
Semper ad eventum feſtinat; & in medias res,
Non ſecus ac notas, auditorem rapit: & quae
Deſperat tractata niteſcere poſſe, relinquit:
Atque ita mentitur, ſic veris falſa remiſcet,
Primo ne medium, medio ne diſcrepet imum.
Tu, quid ego & populus mecum deſideret, audi;

Si

154. SI PLAUSORIS EGES AULAEA MANENTIS] Vide modo locum:

Si plauſoris *eges aulaea manentis, & uſque*
Seſſuri, donec cantor, vos plaudite, *dicat.*

Numquam quiſquam a me impetrabit, ut hanc inhoneſtam ſcabiem Horatio imputem: *Plauſoris*, qui ſedeat uſque ad *Plaudite.* Sentis, opinor, ruſticam inconcinnitatem. Et ſane in pleriſque codicibus illud *Plauſoris* correctoris manum paſſum eſt. Graevianus primum habuit *plus oris*; Voſſianus *Pluſoris*: unus Oxonienſis *Plaſoris*: in Reginenſi integrum verbum in litura demerſum eſt, & ſuppoſitum alia manu *Plauſoris.* Repone, eadem quidem ſententia, verbo tamen hic commodiore,

Si FAUTORIS *eges aulaea manentis, & uſque*
Seſſuri, donec cantor, Vos plaudite, dicat.

Noſter Epiſt. I, 18. v. 66.

Fautor *utroque tuum laudabit pollice ludum.*

& alibi, *Fautor Lucilii, Fautor veterum.* Utrumque junxit Epiſt. II, 1. v. 88.

Ingeniis non ille favet plauditque *ſepultis.*

Quin in theatro *Fautor*, pariter ac *Plauſor.* Plautus Prol. Amphit. v. 67.

Nunc hoc me orare a vobis juſſit Juppiter,
Ut conquiſitores ſinguli in ſubſellia
Eant per totam caveam ſpectatoribus;
Si cui FAUTORES *delegatos viderint,*
Ut iis in cavea pignus capiatur togae. —
Virtute ambire oportet, non FAVITORIBUS.
Sat habet FAVITORUM *ſemper, qui recte facit.*

Tacitus Annal. XIII, 25. *Ludicram quoque licentiam &* fautores hiſtrionum *velut in proelia convertit.* Et iterum 28. *Quod immodeſtos* fautores hiſtrionum *& a praetore in vincula ductos tribunus omitti juſſiſſet.* Cicero pro Roſcio Comoedo c. 10. *Quod ſtudium, & quem* favorem *ſecum in ſcenam attulit Panurgus? Quod Roſcii fuit diſcipulus, qui diligebant hunc, illi* favebant. Appuleius in Floridis: *Cum primis hoc ſpectandum eſſe, quid in Theatro deprehendas: nam ſi Mimus eſt, riſeris; ſi Funerepus, timueris; ſi Comoedia eſt,* faveris; *ſi Philoſophus, didiceris.*

715. MOBILIBUSQUE DECOR NATURIS DANDUS ET ANNIS] Ego vero quaenam illae ſint *mobiles naturae*, parum intelligo:

Aetatis cujuſque notandi ſunt tibi mores,
Mobilibuſque decor naturis dandus, & annis.

Quippe variae hominum naturae, unde fit ut alii aliis iracundiores, audaciores, tardiores ſimus, adeo non ſunt *mobiles*, hoc eſt, facile mutabiles; ut nulla quidem induſtria mutari poſſint. Eleganter Lucretius III, 308.

Sic hominum genus eſt: quamvis doctrina polites
Conſtituat pariter quoſdam, tamen illa relinquit
Naturae *cujuſque animi veſtigia prima.*
Nec radicitus evelli mala poſſe putandum eſt;
Quin proclivius hic iras decurrat in acres,
Ille metu citius paullo tentetur; at ille
Tertius accipiat quaedam clementius aequo.
Inque aliis rebus multis differre neceſſe eſt
Naturas *hominum varias, moreſque ſequaces.*

Vides naturarum ſingularum veſtigia nulla doctrina nec inſtitutione penitus deleri poſſe; tantum abeſt ut *mobiles* ſint & ſe ipſae identidem mutent. Ovidius Epiſt. Hypermneſtrae v. 55.

Femina ſum & virgo, natura *mitis &* annis:
Non faciunt molles ad fera tela manus.

mitis annis, quia *virgo*; mitis natura, quia *femina*: ut non magis natura; quam ipſe ſexus ſit mobilis. Infinita ſunt apud Philoſophos, Ciceronem praeſertim, huc facientia; unde ſcias naturas & ingenia per totam vitam manere, ſtudia & cupiditates pro aetate variare. Quorſum igitur *Naturae* hic apud Noſtrum, ubi varios tantum *aetatum mores* commemorat? Phidippus ſenex, Terent. Hec. II, 2.

Aliud fortaſſe alii vitii eſt: ego ſum animo leni natus;
Non poſſum adverſari meis.

Antipho adoleſcens, demiſſus & timidus. Phorm. I, 4.

Non.

Digitized by Google

Si fautoris eges aulaea manentis, & uſque
Seſſuri, donec cantor, Vos plaudite, dicat:
Aetatis cujuſque notandi ſunt tibi mores,
Mobilibuſque decor, maturis dandus & annis.
Reddere qui voces jam ſcit puer, & pede certo
Signat humum; geſtit paribus colludere, & iram
Colligit ac ponit temere, & mutatur in horas.

v. 154. Vulg. SI PLAUSORIS. 157. Decor NATURIS. In-

Non ſum apud me: Non poſſum immutarier. Ea Phidippo lenitas, Antiphoni timiditas a *natura* erat. An tu omnes ideo ſenes in ſcenam induxeris *lenes* & obſequentes? juvenes autem, *modeſtes*, & meticuloſos? Immo hoc ipſo in loco praecipit Noſter, ut *difficiles*, *queruli* inducantur ſenes, juvenes autem *ſublimes*, *cupidi*, feroces. *Oſtendit Antipho*, ait Donatus, NATURAE *ſuae timiditatem nullis adhortationibus ejici poſſe.* Vides jam aliud eſſe vitium *aetatis*, aliud *naturae*: & tam falſo *naturas mobiles* hic dici, quam inepte cum *annis* & *aetatum moribus* conjungi. Et ſenſiſſe quidem haec incommoda videntur ſagaciores Interpretum; dum ſollicite quaerunt & reſpondent, quid hic *Naturae* ſibi velint. At Cl. Dacierius ita nulla hic difficultate offenſus eſt, ut *bellum eſſe verſum* exclamet, *Naturas* autem hic eſſe *Aetates*. Belle ſane: tu tamen, ſi me audis, hoc bellum admiratori ſuo relinque, & ſic ocius repone:

Aetatis cujuſque notandi ſunt tibi mores;
Mobilibuſque decor, MATURIS *dandus & annis.*

Maturis annis, hoc eſt ſeniorum, *Mobilibus*, hoc eſt juniorum, ſuus quibuſque decor tribuendus eſt: quod quomodo fiat, per ſingulos aetatum gradus fuſe mox perſequitur. *Maturi*, inquam, anni ſunt ſeniles & viriles. Noſter ſupra v. 115.

Maturuſne ſenex, *an adhuc florente juventa*
Fervidus.

& Carm. IV, 4.

Natoſque maturoſque patres.

Virgil. Aen. V, 73.

Hoc Helymus facit, hoc aevi maturus *Aceſtes.*

Ovid. Met. VIII, 617.

Lelex animo maturus *&* aevo.

XIV, 617.

Remulus maturior annis.

XV, 210.

Excipit Auctumnus, poſito fervore juventae
Maturus *mitiſque inter juvenemque ſenemque.*

Tacitus Ann. I, 4. *Tiberium Neronem*, maturum annis, *ſpectatum bello.* Sic *matura aetas*, *maturitas aetatis*, *matura ſenectus*, paſſim. Cicero de Senectute c. 10. *Sua cuique parti aetatis tempeſtivitas eſt data: ut & infirmitas puerorum, & ferocitas juvenum, & gravitas* jam conſtantis *aetatis*, *& ſenectutis* maturitas *naturale quiddam habeat, quod ſuo tempore percipi debeat.* Ubi obiter nota illud *Conſtantis aetatis*; ut & infra c. 20. *Sunt & ineuntis adoleſcentiae ſtudia; num ea* conſtans *jam requirit* aetas, *quae* media *dicitur? ſunt etiam hujus aetatis: ne ea quidem quaeruntur a ſenectute.* Inde enim diſcas, quae & quamobrem *mobilis aetas* dicatur: *conſtans* enim & *mobilis* ſunt Oppoſita. Cicero pro Q. Roſcio. c. 16. *Venit ad Cluvium: quem hominem? levem? immo graviſſimum:* mobilem? *immo* conſtantiſſimum: *familiarem? immo alieniſſimum.* Ergo ut *maturi anni* conſtantem & ſenilem aetatem, ita *mobiles* puerilem juvenilemque denotant. Virgil. Georg. III, 165.

Jam vitulos hortare, viamque inſiſte domandi,
Dum faciles animi juvenum, *dum* mobilis aetas.

Atque hanc equidem emendationem jam olim ex conjectura feceram; poſtea vero nactus Vigornienſem codicem, ut vidi, ut delectatus ſum, cum inter lineas ibi pro varia lectione adſcriptum reperi, *Aliter* MATURIS. Codici igitur huic fidem habeat, qui argumentis & rationibus duci non poteſt. Quin & olim inter Scholiaſtas erant qui ſic legerent, ut ex laceris illis reliquiis divinare poſſis. Enarrator Cruquianus: *Naturis*] *aliud enim puerum decet, aliud adoleſcentem, aliud* MATURUM *ſenem.* Acron: *Puero, adoleſcenti, &* MATURO *ſeni* (ſic MS. non ſene) τὸ πρέπον, *id eſt, decorum cuique proprium tribuendum eſt.* Profecto qui haec commentati ſunt, non *naturis*, ſed *maturis* interpretari jure videantur. Jam autem praeter ſententiae virtutem, etiam compoſitionem hoc pacto dulciorem & nitidiorem eſſe, qui aurem purgatam habet facile agnoſcet.

Inberbus juvenis, tandem cuſtode remoto,
Gaudet equis canibuſque & aprici gramine campi;
Cereus in vitium flecti, monitoribus aſper,
Utilium tardus proviſor, prodigus aeris,
Sublimis, cupiduſque, & amata relinquere pernix.
Converſis ſtudiis, aetas animuſque virilis

Quae-

172. Dilator, spe longus, iners, avidusque futuri] Quid illud *ſpe lengus* hic ſibi velit, anxie quaerunt, neque ſe expediunt Interpretes. Experiamur & nos, ſi majorem forte lucem obſcuriſſimae dictioni poſſimus affundere. Principio illud pro comperto habendum eſt, in his aetatum characteribus ut Ariſtotelem Naturae, ita Noſtrum Ariſtotelis veſtigiis inſtitiſſe. Is igitur Rhet. II, 13. ſenes *δυσέλπιδας* eſſe tradit, hoc eſt, *deſperantes, vix & tarde & tenuiter ſperantes*; idque cum ob *experientiam*, quod pleraque in vita male cecidiſſe meminerunt, tum ob *timiditatem*. Idem ſenectutis vitium & Cicero perſtringit, Epiſt. ad Fam. II, 16. *Recordor enim* deſperationes *eorum, qui* ſenes *erant, adoleſcente me. Eos ego fortaſſe nunc imitor, & utor* aetatis vitio. *Spe lengus* itaque idem apud Noſtrum notare debet, quod apud Graecum *δύσελπις*; id vero qui fieri poſſit, aut non contrarium potius ſignificet, haud ita manifeſtum eſt. Phraſi quidem hac *ſpe longus* nemo quiſquam qui hodie extant veterum uſquam eſt uſus: id tamen quodammodo aut pene certo quid ſibi velit ſcire poſſumus, ſi *ſpes longa* quae ſit ſemel reſcierimus. Noſter Carm. I, 4.

Vitae ſumma brevis ſpem *nos vetat inchoare* longam.
Jam te premet nox, fabulaeque Manes.

& I, 11.

ſapias, vina liques, & ſpatio brevi
Spem longam *reſeces: dum loquimur, fugerit invida*
Aetas.

Seneca Epiſt. XXII. *Facile eſt occupationes evadere; ſi occupationum praemia contemſeris: illa ſunt, quae nos morantur & detinent. Quid ergo? tam* longas ſpes *relinquam? ab ipſa meſſe diſcedam?* Idem alibi: *O dementiam in brevi aetate* ſpes longas *inchoantium?* Sic Ἐλπίδες μακραὶ Plutarcho Περὶ τῆς εἰς ἔκγονα φιλίας. p. 881. De muliere infantem alente. Τίνας ταῦτα μισθῶν ἢ χρειῶν ἐκείνοις; ἀλλ' οὐδὲ τοῖς νῦν· αἱ γὰρ ἐλπίδες ἄδηλοι καὶ μακραί. Statius Theb. II, 321.

excedère animum dolor iraque demens,
Et qua non gravior mortalibus addita cura,
Spes *ubi* longa *venit.*

& I, 322. eleganter;

ſpes *anxia mentem*
Extrahit, & longo *conſumit gaudia voto:*

quod pari elegantia expreſſit & variavit Claudianus in Prob. & Olyb. v. 65.

non anxia mentem
Spes *agit, &* longo *tendit praecordia voto.*

Juvenalis I, 133.

Veſtibulis abeunt veteres laſſique clientes,
Votaque deponunt: quamquam longiſſima *cenae*
Spes *homini: caulis miſeris atque ignis emendus.*

Salluſtius apud Servium: *Et Metello procul agente* longa ſpes *auxiliorum.* In his omnibus locis *ſpes longa* eadem eſt quae *ſera, longinqua*, quae in longinquum extenditur. Tacitus Annal. XIII, 37. *Poſſe illi regnum ſtabile contingere, ſi omiſſa* ſpe longinqua & ſera, praeſentem *potioremque ſequeretur.* Livius V, 6. *Inſueſcere militem noſtrum, non ſolum parta victoria frui; ſed, ſi res etiam lentior ſit, pati taedium, & quamvis* ſerae ſpei *exitum expectare.* Statius Silv. II, 1. v. 52.

O ubi venturae ſpes non longinqua *juventae?*

& Theb. XII, 339.

gratum eſt fortuna: peracta eſt
Spes longinqua *viae.*

Quamobrem, ſi *ſpe longus* (id quod ne dubitandum quidem eſt) is demum recte dicitur, qui *ſpes longas*, longinquas, ſeras ſolet concipere; minime omnium hoc ſenibus competit, qui in extremo vitae curriculo non niſi *praeſentes* & propinquas audent aſſumere. *Spe longus* igitur alterius aetatis vitium notabit, minime ſenilis. Virgilius de juvene: X, 547.

Dixerat ille aliquid magnum, vimque adfore verbo
Crediderat, caeloque animum fortaſſe ferebat;
Canitiemque ſibi & longos *promiſerat annos.*

At ſenibus contra ſpes curtae breveſque ſunt, in certae & neceſſariae mortis confinio poſitis: ἐλπὶς γὰρ τοῦ μέλλοντός ἐστι, τὸ δὲ τοῦ βίου τοῖς γέρουσι τὸ μέλλον ὀλίγον, ait Graecus; *Spes ſiquidem futuri eſt; at in vita* ſenum *quod futurum eſt, parvum*

Quaerit opes & amicitias, inſervit honori;
Conmiſiſſe cavet quod mox mutare laboret.
Multa ſenem circumveniunt incommoda; vel quod
Quaerit, & inventis miſer abſtinet, ac timet uti;
Vel quod res omnis timide gelideque miniſtrat,
Dilator, ſpe lentus, iners, pavidusque futuri;

Diffi-

v. 172. Vulg. SPE LONGUS, AVIDUSQUE.

vum eſt. Ubi nunc ſunt, qui imperioſe jubent *ſpe longus δύσελπις* accipere? ſententia quidem hoc & natura ipſa jubet; verba vero refragantur & reclamant, immo contraria prorſus ſunt; cum, ut ſatis jam vidimus, *ſpe longi* juvenes merito dicendi erunt, ſenes autem *ſpe breves.* Quid ergo? Hoccine ut Horatio credamus excidere potuiſſe? Tentandum certe aliquid eſt, ſi forte damnatum hominem & ſub furca caedendum calumnia periculoque liberemus. Id quidem in propatulo eſt, LONGUS & LENTUS paſſim a Librariis permutari ſolere. Noſter, ut vulgo nunc fertur, Epiſt. I, v. 21. *Dies longa*; ſed ibi Barthii codex *lenta* praefert. Ovid. Faſt. II, 722. *lentas moras*; ubi alii codices *longas*. Triſt. IV, 1. v. 86. *Tempora lenta*; ſed plures ibi membranae *longa*. In Claudiani loco jam citato,

& longo tendit praecordia voto:

ſunt ibi, quae *lento* exhibent, teſte Heinſio: & pari modo variatum eſt in ſcriptis quibuſcumque. Tu igitur, ſi Horatio faves, idem hoc in loco facinus admiſſum crede, & ſic mecum reſtitue:

Dilator, ſpe LENTUS, *inops, aviduſque futuri.*

Lentus ſiquidem tardus eſt, & *ſpe lentus* recte dicetur δύσελπις, qui tarde, aegre, difficulter ad ſpem erigi poteſt. Et *lenta* quidem *ſpes* utramque ſignificat, & *longam ſpem* & *tardam*; & quae longe porrigitur, & quae diuturna mora trahitur, & quae tarde aſſumitur, & quae timide fovetur. Livius V, 5. *Brevis enim profecto res eſt, ſi uno tenore peragitur; nec ipſi per intermiſſiones has intervallaque* lentiorem ſpem *noſtram facimus.* Idem VI, 8. *Quae poſtquam nulla eruptione impediri videt; minus eſſe animi ratus in hoſte, quam ut in eo tam* lentae ſpei *victoriam exſpectaret.* Idem XXX, 28. *Quum aſſueſſent per aliquot annos bellum ante oculos aliis atque aliis Italiae partibus* lenta ſpe *in nullum propinquum debellandi finem gerere.* Ovid. Heroid. II, 9.

Spes *quoque* lenta *fuit: tarde quae credita laedunt,*
Credimus: invita nunc & amante nocent.

In his locis *ſpes lenta* eſt, quae longa mora extrahitur: at alibi eſt, quae lente, ſegniter, & cunctanter inchoatur. Idem Heroid. XVII, 107. ubi Helena Paridi:

Si te vidiſſem, primus de mille fuiſſet.
Judicio veniam vir dabit ipſe meo.
Ad poſſeſſa venis praeceptaque gaudia ſerus.
Spes *tua* lenta *fuit; quod petis, alter habet.*

Ubi palam eſt, *ſpem lentam* eſſe, aut quae ſero nimis & tarde incepta eſt, aut quae timide frigideque nutrita; ut ſit aut *Priuſquam* tu tardus ſpem mei aliquam cepiſti, aut *Dum* dubitas, cunctaris, & ceſſas, alius te praevenit, & me uxorem duxit. Utrovis autem ſenſu, ſive potius utroque, *ſpe lentus* erit δύσελπις, & ad ſenes pertinebit; qui & *tarde & timide* ſperant omnia. LENTUS SPE, caſu auferendi, vel *Lentus ſpei* caſu patrio; *ſpe* enim, ne id forte neſcias, genitivi caſus poterit eſſe, ut alibi apud Noſtrum *Conſtantis fide*, & ſic apud alios. Silius Italicus III, 136.

Dum lentus coepti *terra cunctâris Ibera.*

Ita *Pronus ſpei*, Appul. Metam. III. & VIII. Ita *felix operum*, *laetus laborum*, & alia id genus Poëtis frequentiſſima. Verbo ut dicam, *Lentus ſpe* erit & tardus & timidus; *Longus* vero neutrum.

Ibidem v. 172. INERS, AVIDUSQUE FUTURI] Nondum nobis conceſſum eſt, pedem hinc proferre: quid enim illud obſecro eſt?

Dilator, ſpe lentus, iners, AVIDUSQUE *futuri.*

Interpretes quidem tam veteres quam novi, *futuri avidum* vitae cupidum accipiunt, ut idem ſit quod Ariſtoteles dixerat, *φιλόζωοι, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῇ τελευταίᾳ ἡμέρᾳ, ſenes vitae appetentes, & praeſertim ſub ſupremo vitae die*; atque hoc dicto probe & egregie rem explicuiſſe ſe arbitrantur. Atqui, o boni, unde nobis *futuri* perinde erit ac *vitae?* Certe qui *avidus futuri* eſt; & odit praeſentia, & ſperat in poſterum meliora. An igitur *ſupremo die* ſenex eſt futurorum cupidus, cum mors adeſt prae foribus. & januam pulſat? quomodo igitur φιλόζωος? an ideo futuri cupidus, quia craſtina ſemper meliora ſperat? quomodo ergo δύσελπις? Haec inepta ſunt & plane ἀσύστατα. Ego vero jam olim vidi legendum;

Difficilis, querulus, laudator temporis acti
Se puero, caſtigator cenſorque minorum.
Multa ferunt anni venientes commoda ſecum,
Multa recedentes adimunt: ne forte ſeniles
Mandentur juveni partes; pueroque viriles.
Semper in adjunctis, aevoque morabimur aptis.
Aut agitur res in ſcenis, aut acta refertur:
Segnius irritant animos demiſſa per aurem;
Quam quae ſunt oculis ſubjecta fidelibus, & quae
Ipſe ſibi tradit ſpectator. Non tamen intus
Digna geri promes in ſcenam: multaque tolles
Ex oculis, quae mox narret facundia praeſens:
Ne pueros coram populo Medea trucidet;

v. 158. Vulg. Nec.

Aut

Dilator, ſpe lentus, iners, PAVIDUSQUE *futuri.*

poſtea in eximio codice Reginenſi literam unam animadverti ante τὸ *avidus* jam eraſam eſſe; quae nulla alia praeterquam P eſſe potuit. Noſter Serm. II, 2. v. 110.

An qui contentus parvo, metuenſque futuri,
In pace ut ſapiens, aptaris idonea bello.

Evander ſenex apud Virgilium VIII, 580.

Dum curae ambiguae, dum ſpes incerta futuri.

Lucretius III, 847. de Anima loquens:

Praeter enim quam quod morbis cum corporis aegret,
Advenit id quod eam de rebus *ſaepe* futuris
Macerat, inque metu *male habet*, curiſque *fatigat.*

Ovid. Metam. VI, 137.

ne ſis ſecura futuri.

IX, 423.

Venerem quoque cura futuri
Tangit.

& XIII, 363.

Tu vires ſine mente geris; mihi cura futuri *eſt.*

Noſter Serm. I, 1.

haud ignara ac non incauta futuri.

Omnia haec, ut vides, ad curam & metum futuri ſpectant. *Pavidus* ergo *futuri*, id ipſum quod Ariſtoteles de Senibus tradit, δειλοὶ καὶ πάντα προφοβητικοὶ, *meticuloſi & de omnibus futuris paventes.* Attende autem, ut pulchre jam omnia ſibi conveniant, & eodem colliment: *dilator, lentus ſpe, iners, futuri pavidus:* nempe hic habes, cunctationem, ſegnitiem, timiditatem, deſperationem, propinqua & cognata vitia. At illa quam incommode conjunguntur, *iners* & *avidus!* ſiquidem inertis eſt, nihil cupere. Poſtremo ipſa, ni fallor, dictio a natura & ſenſu abhorret, *Avidus futurorum* fortaſſe dici poteſt, qui rerum novarum cupidus eſt, cui praeſentia diſplicent aut in faſtidio ſunt: at *avidus futuri*, ubi *Temporis* opinor ſubauditur, nemo hominum aut fuit aut dictus eſt. Quod ſi idem eſſe *futuri* ac *futurorum* contenderis; at non aetatis demum id vitium erit, verum indolis aut conditionis: neque ſenibus magis, immo minus conveniet, quam natu minoribus.

185. NEC PUEROS CORAM POPULO] Ita hodie NEC paſſim circumfertur; at editiones veteres, Berſmanni codices tres, noſtrique praeter duos ex recentiſſimis omnes, NE; quam veram eſſe lectionem locus ipſe demonſtrabit;

multaque tolles
Ex oculis, quae mox narret facundia praeſens;
N E *pueros coram populo Medea trucidet.*

Tolles, inquit, ex oculis: *ne*, ἵνα μὴ, coram populo nefaria illa & atrocia & incredibilia oſtendantur. Ut paullo ante v. 176.

Multa ferunt anni venientes commoda ſecum,
Multa recedentes adimunt; NE *forte ſeniles*
Mandentur juveni partes.

Vide

Digitized by Google

Aut humana palam coquat exta nefarius Atreus;
Aut in avem Procne vertatur, Cadmus in anguem.
Quodcumque oſtendis mihi ſic, incredulus odi.
Neve minor, neu ſit quinto productior actu
Fabula, quae poſci volt, & ſpectata reponi.
Nec Deus interſit, niſi dignus vindice nodus
Inciderit: nec quarta loqui perſona laboret.
Actoris partes chorus, officiumque virile
Defendat: neu quid medios intercinat actus,
Quod non propoſito conducat & haereat apte.
Ille bonis faveatque & conſilietur amice,
Et regat iratos, & amet pacare tumentis:
Ille dapes laudet menſae brevis, ille ſalubrem

v. 197. Vulg. PECCARE TIMENTES.

Juſti-

Vide Serm. I, 1. v. 94. Amat hanc conjunctionem Horatius.

v. 197. ET REGAT IRATOS, ET AMET PECCARE TIMENTES] Sic quidem editiones omnes, ſed, aut valde fallimur, aut gemino mendo laborat locus hic de Choro:

Ille bonis faveatque & conſilietur amice,
Et regat iratos, & amet peccare timentes:
Ille dapes laudet menſae brevis, ille ſalubrem
Juſtitiam legeſque, & apertis otia portis.

Qui Graecos Tragicos & Senecam verſaverunt, nihil in his haerebunt, quantum ad rem attinet: eſt vero quod in dictione jure vituperemus. Quinam enim illi ſunt *peccare timentes?* non a bonis, opinor, diverſi ſunt. At jam dixerat *faveat bonis*, quod aut idem aut plus eſt, quam *amet bonos.* Quid igitur novi ad ſententiam haec conferunt? Noſter Epiſt. I, 16. v. 52.

Oderunt peccare boni, virtutis amore:
Tu nihil admittes in te, formidine poenae.

Ubi boni, ut vides, *oderunt peccare:* prava vero & ſervilia ingenia *timent peccare:* illos *amor virtutis* retinet, hos *poenae formido* coercet. Quid ergo? Jubeſne ut hos chorus amet & laudet? Quid, quod ipſum illud *Amet* nimis inops & languidum videtur; neque attingit ad felicitatem Horatianam. Praecipit enim, quid chorus dicat, non quid ſentiat; quid laudet, cui faveat & conſilium det, non quem *amet:* quod, cum intra pectus verſetur, nihil ad ſpectatores attinet. Faceſſant igitur haec; & meliora illa reponantur,

Et regat iratos, & amet PACARE TUMENTES.

Pacare Manuſcripti aliquot Statii, unuſque Cruquii exhibet: Graevianus *Pecare*, prope verum. At Pulmanni liber utrumque praefert, *Pacare tumentes.* Regat, inquit, iratos, & *amet*, ſive ſoleat, tumentes lenire, *pacare*, ſive *placare*; nam haec unum fere idemque ſunt, & variant plerumque codices ſcripti. Noſter Serm. II, 8. 5.

Quae prima iratum *ventrem* placaverit *eſca.*

ubi quinque ex noſtris *placaverit* habent, ſeptem *pacaverit.* Virgil. Aen. I, 142.

Sic ait, & dicto citius tumida *aequora* placat.

Claudianus IV. Conſ. Hon. v. 225. de Virtute:

Hanc tamen haud quiſquam, qui non agnoverit ante
Semet, & incertos animi pacaverit aeſtus,
Inveniet.

Recte vero *Irati* & *Tumentes* junguntur. Virgil. VIII, 40.

Nec belli terrere minis, tumor *omnis & irae*
Conceſſere deûm.

ubi vett. edd. male *timor.* Expreſſit hic Virgilium Statius, Theb. V, 435. de Minyis Lemnum advenientibus.

Eminus abrupto quatiunt nova litora ſaltu,
Magnorum decora alta patrum, jam fronte ſereni,
Noſcendique habitu, poſtquam tumor iraque *ceſſit*
Vultibus.

Ita legendum, non *timor*, quod & editi & quattuor

Juſtitiam, legeſque, & apertis otia portis:
Ille tegat conmiſſa, Deoſque precetur & oret,
Ut redeat miſeris, abeat fortuna ſuperbis.
Tibia non, ut nunc, orichalco juncta, tubaeque
Aemula; ſed tenuis ſimplexque foramine pauco,
Aſpirare & adeſſe choris erat utilis, atque
Nondum ſpiſſa nimis conplere ſedilia flatu:
Quo ſane populus numerabilis, utpote parvus
Et frugi caſtuſque verecunduſque coibat.
Poſtquam coepit agros extendere victor, & urbem
Laxior amplecti murus, vinoque diurno
Placari Genius feſtis inpune diebus;
Acceſſit numeriſque modiſque licentia major.

v. 202. Vulg. VINCTA. 209. LATIOR.

In-

tuor noſtri codices exhibent. Virgilius VI, 407. de Charonte:

tumida ex ira *tum corda reſidunt.*

& ibidem 49. de Sibylla:

Sed pectus anhelum, Et rabie *fera corda* tument.

Noſter ſupra v. 64.

Iratuſque *Chremes* tumido *delitigat ore.*

Seneca Thyeſte. 519.

Ponatur omnis ira, *& ex animo* tumor
Eraſus abeat.

& Phoeniſſ. 352.

Tumet *animus* ira, *fervet immenſum dolor.*

Capitolinus in Pertinac. c. 11. *Sed cum unus e Tungris* in iram & tumorem *milites loquendo adduxiſſet.* Ita recte emendavit Salmaſius, cum vulgo eſſet *timorem.* Livius XXXI, 8. *Multis in Italia contactis gentibus Punici belli ſocietate*, iraque *inde* tumentibus. Lactantius De ira Dei c. 18. *Dediſſet* irae *ſpatium; ut reſidente per intervallum temporis* animi tumore, *haberet modum caſtigatio.* Arnobius lib. I. *Nullus* tumor indignationis *in diis eſt.* Quintilianus Declam. XIII. *Etiamſi diverſis regibus* (apum) *coorta ſeditio ad bellum inflammavit* iras, *exiguo pulvere vel unius poena ducis reſedit omnis* tumor. Seneca de Ira III, 2. Rabies *infanda civitatem tulit, nec datum tempus, quo reſideret* tumor *publicus.* Statius Theb. IX, 79. de Polynice manus ſibi illaturo.

exuerat vagina turbidus enſem,
Aptabatque neci: comites tenuere, ſocerque
Caſtigat, bellique vices ac fata revolvens,
Solatur tumidum.

Ubi *ſolari tumidum* plane idem eſt ac *pacare tumentem:* &, ut iterum diſcas quam proclive eſſet Librariis locum hunc Flacci interpolare, codex Statii Petrenſis *timidum* nobis & hic obtrudit. Jure igitur, opinor, lectionem hanc adſcivimus: quam ne forte incuſes ut nimis prope ad *iratos* accedentem, & bis fere idem dicentem (etſi & hoc inique feceris) ſcias *tumentes* hic non *ira* modo, ſed dolore ac quavis recenti animi commotione recte accipi; immo ubi varius & mixtus eſt aeſtus iraſcentis, dolentis, pudentis, dedignantis: ubi, ut in Turno Mezentioque,

aeſtuat ingens
Uno in corde pudor, mixtoque inſania luctu.

Ita *tumor* de dolore & luctu Cicero Tuſcul. III, 12. *Et quidem inveterato malo, cum* tumor animi *reſediſſet.* Et 31. *Erat enim in* tumore *animus, & omnis in eo tentabatur curatio.* Et IV, 29. *In Conſolationis libro, quem in medio moerore & dolore conſcripſimus: quodque vetat Chryſippus ad recentes quaſi* tumores animi *remedium adhibere, id nos fecimus.* Hos igitur *pacare* amat Chorus, non iraſcentes modo ſed & *dolentes:* Claudianus XLIX. de fonte Apono:

Pacaturque *aegro luxuriante* dolor;

immo & *metuentes* quoque; ut qui velit, etiam illud vindicare poſſit, *Et amet pacare timentes*, quod plures codices agnoſcunt. Seneca Epiſt. LIX.

Digitized by Google

Indoctus quid enim ſaperet liberque laborum,
Ruſticus urbano confuſus, turpis honeſto?
Sic priſcae motumque & luxuriem addidit arti
Tibicen, traxitque vagus per pulpita veſtem:
Sic etiam fidibus voces crevere ſeveris,
Et tulit eloquium inſolitum facundia praeceps:
Utiliumque ſagax rerum, & divina futuri,
Sortilegis non diſcrepuit ſententia Delphis.
Carmine qui tragico vilem certavit ob hircum,
Mox etiam agreſtis Satyros nudavit, & aſper
Incolumi gravitate jocum tentavit: eo quod
Inlecebris erat & grata novitate morandus
Spectator functuſque ſacris, & potus, & exlex.

Ve-

LIX. *Nil ſtultitia* pacatum *habet; tam ſuperne illi* metus eſt, *quam infra: utrumque trepidat latus.* Et huc trahi forte poteſt illud Manilii, IV, 182.

Et pacare metu *ſilvas, & vivere rapto.*

202. TIBIA NON, UT NUNC, ORICHALCO VINCTA] Illud VINCTA recentioribus magis placuit; at editiones vetuſtae cum majore parte membranarum JUNCTA praeferunt: quorum utrumque, tam ſenſu conſimile, quam literarum ductu videtur. Tibia vero haec, quam *ſimplici* opponit, ex variis materiis *compoſita* vel inde exiſtimanda eſt. Malumus igitur JUNCTA; ſive ferruminatam, ſive alio modo aptam & compactam intelligis. Plinius Hiſt. XXXIII, 5. *Plumbum nigrum albo* jungitur, *ipſumque album ſibi oleo.* Et iterum XXXIV, 16. Jungi *inter ſe plumbum nigrum ſine albo non poteſt, nec hoc ei ſine oleo.* Ubi *Jungi* accipe, ferruminari. Digeſt. VI, 1. 23. *Caſſius dicit, ſi ſtatuae ſuae* ferruminatione junctum *brachium ſit, unitate majoris partis conſumi.* Virgil. Eclog. II.

Pan primus calamos cera conjungere *plures*
Inſtituit.

Et Eclog. III.

aut umquam tibi fiſtula cera
Juncta *fuit.*

Joannes Saresb. Prologo VI. Polic. *Nam quis a ſemipagano* tibiam orichalco junctam & aemulam tubae *grandioris exſpectet?* Vide ad Carm. III, 19, v. 17.

209. ET URBEM LATIOR AMPLECTI MURUS] Ita editi ſcriptique LATIOR; ſed id perinde eſt ac *Craſſior*, quod minime hic vult Horatius. Curtius lib. V. de muro Babylonis: *Spatium triginta & duorum pedum* in latitudinem *amplectitur.* Hyginus Fab. CCXXIII, de eodem: Murus *in Babylonia, quem fecit Semiramis,* latum *pedes* XXV, *altum pedes* LX. Juvenalis XII, 59.

Confiſus ligno, digitis a morte remotus
Quattuor; aut ſeptem, ſi ſit latiſſima *teda.*

Repono igitur, minima mutatione;

Poſtquam coepit agros extendere victor, & urbem
LAXIOR *amplecti murus.*

Latus pro *Laxus* paſſim interpolarunt Librarii: Ovidius Faſt. II, 456. & Amor. II, 10. v. 18.

Carceris Aeolii janua laxa *patet.*
Et medio laxe *ponere membra toro.*

Ubi major pars codicum *lata* & *late* exhibent. Aurelius Victor in Aureliano: Muris *urbem quam validiſſimis* laxiore ambitu *circumſepſit.* Victor Schotti in eodem: *Hic* muris *validioribus &* laxioribus *urbem ſepſit.* Quintilianus Declam. XII. *Exhauſta eſt civitas funeribus, & deſolatae domus, triſte florentis quondam fortunae indicium,* LAXI MURI. Seneca de Beneficiis VII, 10. *Aedificia privata* laxitatem *urbium magnarum vincentia.* Conſol. ad Marciam, c. 17. *Videbis Syracuſas, ipſam ingentem civitatem,* laxius *turritam, quam multarum urbium fines ſunt.* Ita Cicero, Laxe *habitare:* Velleius Paterc. II, 8. *Quo* laxior *fieret ipſius domus.* Plinius Hiſt. VI, 27. *Charax, oppidum Perſici ſinus intimum* — III. *mill. paſſ.* laxitate. Recte igitur, *Laxior murus amplecti coepit,* hoc eſt, amplior, ſpatioſior.

260. IN

Verum ita riſores, ita commendare dicacis
Conveniet Satyros, ita vertere ſeria ludo;
Ne quicumque Deus, quicumque adhibebitur heros
Regali conſpectus in auro nuper & oſtro,
Migret in obſcuras humili ſermone tabernas:
Aut, dum vitat humum, nubes & inania captet.
Effutire levis indigna Tragoedia verſus,
Ut feſtis matrona moveri juſſa diebus,
Intererit Satyris paullum pudibunda protervis.
Non ego inornata & dominantia nomina ſolum
Verbaque, Piſones, Satyrorum ſcriptor amabo:
Nec ſic enitar tragico differre colori;
Ut nihil interſit, Davuſne loquatur & audax
Pythias emuncto lucrata Simone talentum,
An cuſtos famuluſque Dei Silenus alumni.
Ex noto fictum carmen ſequar: ut ſibi quivis
Speret idem; ſudet multum, fruſtraque laboret
Auſus idem. tantum ſeries juncturaque pollet:

Tan-

260. IN SCENAM MISSOS MAGNO CUM PONDERE VERSUS] *Hic locus, ſiquis alius in hoc auctore, non parum*, ut ait ipſe, *D. Heinſium exercuit:*

Hic & in Acci
Nobilibus trimetris apparet rarus, & Enni.
In ſcenam miſſos magno cum pondere verſus,
Aut operae nimium celeris curaque carentis,
Aut ignoratae premit artis crimine turpi.

Rem tandem expedire ſibi viſus eſt, mutata diſtinctione,

apparet rarus: & Enni
In ſcenam miſſos magno cum p. &c.

Ego vero, quid proſit, aut ut laboranti loco medeatur haec diſtinctio, nullus video. Ligat quidem & coagmentat orationem, diſſolutam alioquin & hiantem: ipſam vero difficultatem intactam relinquit. *Hic*, inquit, pes Iambus, *rarus apparet in Accii trimetris; & premit verſus Ennii crimine ignoratae artis.* Quid narras? An *verſus* aut ſciunt, aut ignorant artem metricam? Quis ita ſenſit, quis umquam ſic locutus eſt? Illud quoque quale eſt? *premit verſus crimine operae celeris & neglegentis.* An *verſus* ſe ipſi faciunt, & metri curam habent; ut crimen incuriae ipſis, non auctori impingatur? *Iambus* vero, inquit, *accuſat verſus cum magno pondere miſſos:* quomodo ſodes is accuſat aut *crimine premit*, qui non *apparet*? Haec & in vulgata & in Heinſiana diſtinctione vitia ſunt; qualia quidem nec defendi nec excuſari poſſunt. Tu vero lege mecum & diſtingue,

Hic & in Acci,
Nobilibus trimetris apparet rarus & Enni.
In ſcenam MISSUS CUM MAGNO *pondere verſus*
Aut operae nimium celeris, &c.

Cum Iambus, inquit, ex artis & muſicae ratione ter in unoquoque trimetro apparere debeat, in ſecunda ſcilicet & quarta & ſexta ſede; neglexerunt hoc poëtae veteres Accius, Ennius ceterique; contenti enim ſextum modo pedem Iambum facere (ſine quo nullum verſus veſtigium eſſet) in ceteris ſuſque deque habuerunt: adeo ut Iambus extra pedem ultimum rarus apud illos appa-

Tantum de medio ſumtis accedit honoris.
Silvis deducti caveant, me judice, Fauni,
Ne velut innati triviis, ac pene forenſes,
Aut nimium teneris juvenentur verſibus umquam,
Aut inmunda crepent ignominioſaque dicta.
Offenduntur enim, quibus eſt equus, & pater, & res;
Nec, ſi quid fricti ciceris probat & nucis emtor,
Aequis accipiunt animis, donantve corona.
Syllaba longa brevi ſubjecta vocatur Iambus,
Pes citus: unde etiam Trimetris adcreſcere juſſit
Nomen iambeis, cum ſenos redderet ictus
Primus ad extremum ſimilis ſibi: non ita pridem,
Tardior ut paullo graviorque veniret ad auris,
Spondeos ſtabilis in jura paterna recepit
Commodus & patiens; non ut de ſede ſecunda
Cederet aut quarta ſocialiter. hic & in Accî
Nobilibus trimetris apparet rarus, & Ennî.
In ſcenam miſſus cum magno pondere verſus,

v. 260. Vulg. MISSOS MAGNO CUM p.

Aut

apparcat. Sic in his Ennii Acciique apud Ciceronem:

Argo, qua vecti Argivi delecti viri:
Colchis imperio regis Peliae per dolum:
Fremebunda ex alto ingenti ſonitu & ſpiritu:
Ita dum Interruptum credas nimbum volvier:

in his inquam, omnibus nullus eſt Iambus, praeterquam in loco ſexto. At, inquit Noſter, hujuſmodi *verſus, cum magno* ſpondeorum vel Anapaeſtorum *pondere in ſcenam miſſus, premit* ſcriptorem aut incuriae crimine, aut ignorantiae. Verum quidem hoc eſt: non tamen ignorantia, ſed neglegentia & ſpe veniae peccabant veteres. Cum enim Latinus ſermo pauciores habeat breves ſyllabas, quam Graecus: qui primi Graeca verterunt, labore & difficultate territi, ſimulque & ſpectatorum imperitia fidentes atque abutentes, ſpondeos paſſim pro Iambis intruſerunt. Cumque in re nova nemo eſſet qui correctius ſcriberet; ſine comparatione pulchriorum vel deformia illa ſatis pulchra videbantur,

Et data Romanis venia eſt indigna poëtis.

Poſtea tamen ſub Horatii aetate, cum Graeca paſſim in manibus eſſe coeperunt, non ulterius aequis auribus accipiebantur tarde volventes ſpondei, ſed coacti ſunt poëtae ad artis legem & normam Graecorum modulatius ſcribere. Quod cum ex Senecae Tragoediis jam licet cognoſcere, tum ex Fragmentis quae ex Ovidii, Varii, Gracchique Fabulis hodie ſuperſunt. Ovidius Medea, apud Quintil. VIII, 5.

Servare potui, perdere an poſſim rogas?

Varius Thyeſte, ibid. III, 8.

Jam fero infandiſſima,
Jam facere cogor.

Gracchus Thyeſte, apud Priſcianum VI. p. 719.

Merſit ſequentis humidum plantas humum.

Ita legendum arbitror, non *plantis. Humum* nominativus eſt, generis neutrius. Idem Atalanta, ibidem p. 683.

O grata cardo, regium egreſſum indicans.

Hi trimetri, qui ſoli nunc reſtant ex Horatio ſupari-

Aut operae celeris nimium curaque carentis,
Aut ignoratae premit artis crimine turpi.
Non quivis videt inmodulata poëmata judex:
Et data Romanis venia eſt indigna poëtis.
Idcircone vager, ſcribamque licenter? ut omnis

v. 265. Vulg. AN OMNES.

Vi-

paribus Tragicis, exactiſſime ſervant leges Graecorum; ut ex his de integris Fabulis idem exiſtimare liceat. Vides jam, opinor, claram liquidamque eſſe quam dedimus emendationem,

In ſcenam miſſus cum magno pondere *verſus.*

Ubi inſuper *cum magno pondere* ex omnibus ſcriptis & noſtris & Berſmanni adſcivimus. *Minus ſcite codices*, CUM MAGNO PONDERE, inquit Berſmannus: non advertit ſcilicet & alias ſic ſolere Noſtrum (vide Serm. I, 10. v. 49.) & hic Venerem quandam in ipſa pronuntiatione ſtudio quaeſitam eſſe: *Cum magno pondere*; quae dum profers, ipſum illud pondus & lente ambulantes ſpondeos voce & ſpiritu perſentiſcis. Lapſus autem graviter eſt optimus Victorius ad Ciceronis Fam. V, 2. ubi ex manuſcriptis quibuſdam reponi hic jubet,

hic & in Acci
Mobilibus *trimetris apparet rarus & Enni.*

Nihil infelicius dici potuit. Eſto enim ut Iambi ſive Trimetri, ubi puri ſunt, citi, celeres, mobiles, praepetes appellentur: at hic utique, ubi rarus iſte pes Trimetros ingreditur, ſed ſtabilibus ſpondeis loco cedere cogitur; tantum abeſt ut *mobiles* & incitati fiant Trimetri Enniani, ut tarde, lente, graviter, ponderoſe incedant, quod ipſum hic queritur & vituperat Flaccus. Recte igitur *Nobilibus*; εἰρωνικῶς; quos iſti fautores & admiratores veterum in caelum ferebant. Ceterum hunc locum diu correxeram; cum poſtea deprehendi, & Theodorum Marcilium illud MISSUS priorem ex conjectura dediſſe, & Cl. etiam Dacierium in illius ſententiam recte & prudenter conceſſiſſe.

265. SCRIBAMQUE LICENTER, AN OMNES VISUROS PECCATA] Difficilis locus, & ab Interpretibus vexatus; quique eos viciſſim multum torſit & fruſtratus eſt:

Et data Romanis venia eſt indigna poëtis.
Idcircone vager, ſcribamque licenter? an omnes
Viſuros peccata putem mea, tutus & intra
Spem veniae cautus? vitavi denique culpam,
Non laudem merui.

Ubi Griſolus, Luiſinus, & Marcilius aliam diſtinctionem inducunt,

an omnes
Viſuros peccata putem mea; tutus & intra
Spem veniae cautus, vitavi denique culpam.

Rectior quidem haec, quam quae hodie circumfertur: neque tamen difficultatem tollit. Nimirum legendum erat UT pro AN, quod & codex Statii exhibet, & Battelianus noſter pro varia lectione profert:

Idcircone vager, ſcribamque licenter? UT *omnes*
Viſuros peccata putem mea, tutus & intra
Spem veniae cautus?

Quod Statius in hanc ſententiam explicat; *Itane licenter ſcribam, contemtis omnino & disjectis numeris, ut omnes id & ſentiant & ignoſcant tamen.* Non perſenſit vir eruditus UT poni hic pro *Quamvis, licet, poſito & conceſſo:* quo ſenſu infinitis locis apud ſcriptores occurrit: Ovid. Epiſt. Didûs v. 15.

Ut *terram invenias, quis eam tibi tradet habendam?*

Ergo hoc voluit Horatius: Indigna venia data eſt immodulatis Trimetris; non omnes auditores peccatum ſentiunt, & qui ſentiunt, ignoſcunt. quid tum? *Ideone* ſciens prudenſque ab artis praeceptis *vager, & ſcribam licenter? tutus* nimirum futurus, *& intra ſpem veniae cautus*, quam *omnes putem peccata mea viſures?* minime vero: nam, utcumque haec metri vitia condonari & ignoſci ſoleant, at certe eo pacto *culpam* tantummodo *vitavi*, veniam modo impetravi; *non laudem merui. Vos* vero, O Piſones, quibus virtus eſt animuſque ad laudem erectus, *exemplaria Graeca ſtudioſe legite* atque imitamini. Clara profecto haec eſt, & egregia ſententia; unde & Griſoli ceterorumque interpunctio facile redarguitur; & Lambini gravis error refutatur, qui fidenter interpolabat,

an *omnes*
Viſuros peccata putem mea, tutus & EXTRA
Spem veniae cautus?

Et ſane, ſi AN hic legeris, & oppoſitionem in his eſſe finxeris, *Scribamne licenter: an* contra *non peccabo ſpe veniae; quandoquidem omnes mea peccata viſuros putem*, ſpeciem veri habebit Lambini

core

Digitized by Google

Viſuros peccata putem mea; tutus & intra
Spem veniae cautus? vitavi denique culpam,
Non laudem merui. vos exemplaria Graeca
Nocturna verſate manu, verſate diurna.
At veſtri proavi Plautinos & numeros &
Lau-

v. 270. Vulg. NOSTRI.

correctio. Verum haec interpretatio cum ſequentibus pugnat: qui enim accurate ſcribit, omni peccatorum venia ſibi praeciſa, non *culpam* modo *vitat*, ſed & *laudem meretur*. Nimirum ea, quam jam adſciſcimus, lectio ſola rem omnem expedit: *Tutus &* in tantum, eatenus, hactenus *cautus*, ut veniam non deſperem, *etſi* omnes mea peccata animadverſuros exiſtimem. Vides jam, quid ſibi velit *Intra ſpem veniae cautus*. At mirificus plane eſt Dacierius, qui Lambini quidem enarrationem ſequitur, retinet tamen INTRA; contenditque *Intra ſpem*, perinde eſſe ac *Extra ſpem*, ſive *ſine ſpe veniae*. Arrigamus aures: ut novum hoc & inauditum vel ſero diſcamus. Sic, inquit, apud Florum *intra gloriam* idem eſt ac *ſine gloria*. Hoc vero vix minus admirandum eſt, quam illud alterum. Videamus locum I, 3. ubi de Horatio agitur, qui ſororem poſt ejus victoriam flentem ferro occiderat; *Citavere leges nefas: ſed abſtulit virtus parricidam; & facinus* INTRA GLORIAM *fuit*. Quid ergo? an hoc *ſine gloria* interpretabimur? haud vidi magis. Immo idem hic *Intra*, quod ubique alias ſignificat. Facinus *intra gloriam* fuit, non exceſſit victoriae gloriam, obruebatur & extinguebatur a gloria, ſic ut reus abſolveretur. At ſi *ſine gloria* erat facinus; mirum adeo ni reus damnaretur. Faceſſant igitur febriculoſae explicationes; & vera lectione reperta conquieſcamus: quam & Scholiaſtae olim Acroni cognitam & probatam conjicere licet. Sic enim ille enarrat: *An debeo ſecurus eſſe, data venia*, QUAMVIS *palam erunt peccata mea?* Certe qui haec commentabatur, non AN, verum UT, ſicut nos hodie, legebat.

270. AT NOSTRI PROAVI PLAUTINOS] Ita nunc fere editores, *Noſtri proavi:* cum & editiones principes & omnes fere omnium membranae, noſtrae certe meliores, Graevianae, Voſſianae, Leidenſes, Reginenſes cum aliis habeant,

> *At* VESTRI *proavi Plautinos & numeros &*
> *Laudavere ſales; nimium patienter utrumque,*
> *Ne dicam ſtulte, mirati.*

Quid autem attinet a codicum auctoritate diſcedere; ut lectionem, ſi non deteriorem, at certe nihilo meliorem adoptemus? *Veſtri proavi, ô Piſones*; nam hos jam compellaverat:

> Vos *exemplaria Graeca*
> *Nocturna verſate manu, verſate diurna.*
> *At* veſtri *proavi Plautinos &c.*

Nihil profecto hic eſt, quod quempiam offendat. At illud *Noſtri proavi* magna circumveniunt incommoda. Quippe omnium ſe cachinnis expoſuiſſet Noſter; ſi patre libertino, homine Graeculo, ut equidem puto, vel Syro forte aut Afro natus, *Noſtros* proavos ſeu incaute ſive glorioſe dixiſſet: quaſi ipſe Paulus vel Meſſalla vel Pompilius ſanguis eſſet. Id quod olim Victorius Lambinuſque recte judicarunt. At manum injicit Theodorus Marcilius, qui, *Perperam*, ait, *correxere* VESTRI: *nam civi & equiti & tribuno militum fas erat dicere* Noſtri proavi; *quemadmodum Seneca, quamquam Iberici generis*, Noſtris majoribus *dixit*. Atqui, o bone, non *veſtri*, ſed illud tuum *Noſtri* a correctoribus eſt; cum & ſcripti libri & primitus cuſi prius agnoſcant. Senecae vero dictum huc pertrahere, & ut par vel ſimile huic proponere, cujus eſt judicii? Epiſt. I. ad Lucilium: *Tu tamen male ſerves tua, & bone tempore uti incipias: nam, ut viſum eſt* majoribus noſtris, *ſera parſimonia in fundo eſt*. Quinam hic *Majores*? an dictum hoc vetus, ex Heſiodo ductum, ad ſolos *Romanos* attinebat? verum, eſto ut ad eos ſolos: Seneca, ut notum eſt, equeſtri genere eſt ortus, Cordubae, coloniae veteris Romanae, ob primorum colonorum nobilitatem Patriciae cognominatae; ut nihil obſtet, quin Senecae majores vel a Regibus uſque Romani fuerint. Hunc tu in Familiae quaeſtione Noſtro comparas, qui, *nullis majoribus ortus*, primus ſuorum ingenuus erat? Immo ut ſcias quo hominum riſu, quo ſuo ſtupore *Noſtri proavi* dicturus hic eſſet Flaccus; vide modo Vopiſci locum in Caro Cap. 4. ubi contra eos qui Carum Mediolanenſem fuiſſe tradiderant, *Ipſe*, inquit, *ut epiſtola ejus indicat, Romanus vult videri*. Verba Epiſtolae ſunt, *Majores* NOSTRI *Romani illi principes* &c. Et mox, *Fac igitur majoribus* NOSTRIS, *id eſt Romanis non diſcrepemus viris:* ad quae Vopiſcus, *Vides*, ait, *quod tota epiſtola majores ſuos Romanos vult intelligi*. Hoc, opinor, exemplo, ſi

Digitized by Google

Laudavere ſales; nimium patienter utrumque,
Ne dicam ſtulte, mirati: ſi modo ego & vos
Scimus inurbanum lepido ſeponere dicto,
Legitimumque ſonum digitis callemus & aure.
Ignotum Tragicae genus inveniſſe Camenae
Dicitur, & plauſtris vexiſſe poëmata Theſpis
Qui canerent agerentque, peruncti faecibus ora.
Poſt hunc perſonae pallaeque repertor honeſtae
Aeſchylos & modicis inſtravit pulpita tignis,
Et docuit magnumque loqui, nitique cothurno.
Succeſſit vetus his Comoedia, non ſine multa
Laude: ſed in vitium libertas excidit, & vim
Dignam lege regi: lex eſt accepta: chorusque
Turpiter obticuit, ſublato jure nocendi.

v. 277. Vulg. QUAE can.

Nil

noſtros proavos Flaccus appellaſſet, qui olim in ſcena Plautinas fabulas admirati ſunt, utique *majores ſuos Romanos* voluiſſet intelligi. Sed totam hanc quaeſtionem ut inutilem reſcindit Dacierius: nimirum *Neſtri* legendum eſſe; non tamen Horatii haec, ſed Piſonum eſſe verba, qui priora illa de exemplaribus Graecis evolvendis impugnant: quibus ille continuo reſpondet, *Nimium patienter utrumque &c.* Atque hoc demum ille pacto miram quandam huic loco venerem accreſcere putat. Suum ſcilicet cuique eſt judicium. Nam quod huic tam venuſtum eſt, a Gritolo olim excogitarum, Victorio duriuſculum viſum eſt, Var. Lect. XV, 13. Adde vero, ſi vis, & abſurdiuſculum videri; praeter cetera enim, quae mitto, vide modo illa quae ſequuntur,

nimium patienter utrumque
Ne dicam ſtulte, mirati; ſi modo ego & vos
Scimus inurbanum lepide ſeponere dicte, &c.

Attende ſodes ad illud *Vos*, o Piſones. Perquam ſcilicet venuſte reſpondet Noſter; ſi eos qui (ut vult Dacierius) jam Plautum Graecis oppoſuerant, eos inquam ipſos ſtatim appellat, ut ſecum ſentientes & Plautum haud magni aeſtimantes.

277. VEXISSE POEMATA THESIS QUAE CANERENT] Locus hic ab annis amplius mille turpiſſimo mendo inquinatus, ſi mea opera tandem emaculetur priſtinumque & ſanum colorem recipiat, ecquid erit a lectore pretii? Contemplemur, qualis hodie circumfertur;

Ignotum Tragicae genus inveniſſe Camenae
Dicitur, & plauſtris vexiſſe poëmata Theſpis,
Quae canerent agerentque peruncti faecibus ora.

Ita omnes ubique ſcripti editique exhibent: ita citat Diomedes Grammaticus p. 485. ita Donatus Prolegomenis ad Terentium, ubi tres vetuſtas ante annum MD editiones conſulens nihil a recepta lectione diverſum reperi. Quale tamen obſecro illud eſt, *vexiſſe plauſtris* POEMATA? hoc eſt, ut enarrat Acron, *Tam multa ſcripſiſſe, quae poſſet plauſtris advehere.* Mirum hoc profecto: poteratque Theſpis, ut poſtea Caſſius Hetruſcus, capſis libriſque propriis comburi ac funerari, quo heres ligna lucraretur. Verum eſto, ut tot poëmata ſcripſerit: quid opus, ut ea plauſtris circumveherentur? an ex libro tum recitabant actores fabularum? Ridiculum: ne poſtea quidem hoc factum eſt, cum poëtae ſuas Tragoedias ſcripto vulgarent. At nihil quicquam literis mandaſſe Theſpin, quaeque illi tribuunt Plutarchus, Pollux, Clemens Alexandrinus, & Noſter adeo ipſe Epiſt. II, 1. v. 163. ubi populum narrat Romanum poſt Punica demum bella coepiſſe quaerere,

Quid Sophocles & Theſpis *& Aeſchylus utile ferrent,*

omnia iſta ſpuria & ab Heraclide Pontico ſuppoſita eſſe, multis argumentis oſtendi in Diſſertatione ad Phalaridis Epiſtolas; quam qui poteſt aut

va-

Nil intentatum noſtri liquere poëtae:
Nec minimum meruere decus, veſtigia Graeca
Auſi deſerere, & celebrare domeſtica facta,
Vel qui Praetextas, vel qui docuere Togatas.
Nec virtute foret clariſve potentius armis,
Quam lingua, Latium; ſi non offenderet unum-
Quemque poëtarum limae labor & mora. vos, ô
Pompilius ſanguis, carmen reprehendite, quod non
Multa dies & multa litura coërcuit, atque
Praefectum decies non caſtigavit ad unguem.
Ingenium miſera quia fortunatius arte
Credit, & excludit ſanos Helicone poëtas
Democritus; bona pars non unguis ponere curat,
Non barbam: ſecreta petit loca, balnea vitat.

v. 294. Vulg. PERFECTUM.

Nan-

vacat poterit conſulere. Quid ergo? an plauſtris vehebantur *poëmata*, quae ſub illa Tragoediae infantia vix domi quidem ſcribebantur? vel, ut ſcripta fuerint, domi certe relinquebantur, & de plauſtris memoriter canebantur? Et ſenſiſſe quidem abſurditatem hanc videntur melioris notae Interpretes. *Poëmata*, inquit Luiſinus, *pro ſcena nominavit, caſſam ut aiunt pro cauſſato.* Dignus utique ſua laude eſt. qui non tam obeſae naris erat, ut receptae interpretationis foetores toleraret. Tu vero ſic mecum repone meliora longe ac certiora,

Dicitur, & plauſtris vexiſſe poëmata Theſpis
QUI *canerent agerentque, peruncti faecibus ora.*

Ubi ordo eſt, *Vexiſſe plauſtris* [eos] *qui canerent agerentque poëmata, peruncti ora faecibus.* Hiſtriones igitur in plauſtris vehebat, non ut ſtulte vulgo creditum, poëmata. Ceterum elegantior paullo locutio, quamquam eruditis hodie notiſſima, qua pronomen accuſativum non exprimitur ſed ſubauditur, fraudi hic fuit bonis Librariis: & ſane vix aliter eveniſſe potuit, quam ut QUAE interpolaverint: ita hoc aptum & neceſſarium, ita illud male Latinum & ἀσύντακτον grammaticaſtris illis videbatur. *Vexiſſe qui canerent*: ut Terentius Heaut. III, 2.

Eho quaeſo laudas, qui *heros fallunt? In loco Ego vero laudo.*

Ovid. Faſt. III, 533.

Invenies *illic*, qui *Neſtoris ebibat annos*,
Quae *ſit per calices facta Sibylla ſuos.*

Sed putidum eſt in re trita exempla corradere.

294. PERFECTUM DECIES NON CASTIGAVIT AD UNGUEM] Sic olim editi; & major pars membranarum. At vetuſtiſſimus Blandinius Cruquii cum altero, probiores aliquot Statii, Mureti unus & Vaticanus apud Lambinum.

PRAESECTUM *decies non caſtigavit ad unguem.* Rectiſſime: & miror extitiſſe editores, qui hoc reperto alterum amplecterentur. Unde enim Librariis tam non communis monetae vocabulum? Ipſa quoque conſtructio, ſi advertis animum, pene flagitat, ut hoc quodcunque eſt adjectivum ad illud *Unguem* referatur. Ideo autem *praeſectum* unguem; ut ipſe non ſcaber, non inaequalis, ſed docta manu pene ad vivum reſectus, aut fallentis juncturae levorem, aut minimam ſiqua exſtet ſalebram lapſu morave perſentiat. Tracta autem a marmorariis ſimilitudo eſt; ut interpretes notarunt, qui pluria ad rem illuſtrandam loca produxere. Quibus unum addam Sidonii Apollinaris, Epiſt. IX, 7. *Tota denique verborum ſtructura liquida prorſus & ductilis: veluti cum cryſtallinas cruſtas aut onychintinas non impacto digitus ungue perlabitur: quippe ſi nihil eum rimoſis obicibus exceptum tenax fractura remoretur.*

318. ET

Nanciſcetur enim pretium nomenque poëtae,
Si tribus Anticyris caput inſanabile numquam
Tonſori Licino conmiſerit. ô ego laevus,
Qui purgor bilem ſub verni temporis horam!
Non alius faceret meliora poëmata: verum
Nil tanti eſt. ergo fungar vice cotis, acutum
Reddere quae ferrum valet, exſors ipſa ſecandi.
Munus & officium, nil ſcribens ipſe, docebo;
Unde parentur opes; quid alat formetque poëtam;
Quid deceat, quid non; quo virtus, quo ferat error.
Scribendi recte, ſapere eſt & principium & fons.
Rem tibi Socraticae poterunt oſtendere chartae:
Verbaque proviſam rem non invita ſequentur.
Qui didicit patriae quid debeat, & quid amicis;
Quo ſit amore parens, quo frater amandus & hoſpes;

Quod

318. ET VERAS HINC DUCERE VOCES] Et veteres editiones, & omnes Statii, Cruquii, Pulmanni, Berſmanni, noſtrique codices

Reſpicere exemplar vitae morumque jubebo
Doctum imitatorem & VIVAS hinc ducere voces.

Acron MS. & editionis Venetae. VIVAS, *veras.* Poſtea vero in contextum recepta eſt vox *Veras*; & inverſo ordine Acron Fabricianus, VERAS, *vivas. Veras* quidem *voces* ſaepius apud ſcriptores legas: Lucretius III, 57.

Quo magis in dubiis hominem ſpectare periclis
Convenit, adverſiſque in rebus noſcere qui ſit.
Nam verae voces *tum demum pectore ab imo*
Eliciuntur; & eripitur perſona, manet res.

Lucanus I, 360.

Si licet, & jus eſt veras *exprimere* voces.

Ovid. Rem. Amor. 125.

Aggrediar melius, tunc cum ſua vulnera tangi
Jam ſinet, & veris vocibus *aptus erit.*

Ammianus Marcellinus XXV, 7. *Exploratorum perfugarumque* veris vocibus *docebatur.* Manilius lib. III.

Huc ades, o quicumque meis advertere coeptis
Aurem oculoſque potes, veras *& percipe* voces.

Virgil. Aen. I, 413.

Quid natum toties crudelis tu quoque falſis
Ludis imaginibus? cur dextrae jungere dextram
Non datur, ac veras *audire & reddere* voces?

In his locis palam eſt, *veras* accipi non falſas, non fictas, non compoſitas, non fucatas, non mendaces. Atqui hoc minime hic voluit Horatius. Qui enim vitae & morum exemplar reſpicit, ut cuique perſonae convenientia ſciat reddere; ſaepe ei uſu veniet, ut non *veras voces*, ſed falſas, fraudulentas promat, ubi aut ſycophantae Phormionis, aut veteratoris Syri vel Davi perſonam inducit. Quare melius eſt, ut membranarum lectionem ſervemus, *vivas voces*; quales ſcilicet ipſe Syrus aut Phormio, vel cujuſcumque conditionis alius, vivus loqueretur. Noſter Serm. I, 4. v. 53.

Numquid Pomponius iſtis
Audiret leviora, pater ſi viveret?

Ergo ardens ſtomachanſque in Comoedia pater ſimilibus verbis in ſcena iraſcetur; ac cum in vita verus, non perſonatus pater, non poëtae ſed ſua & *viva voce* filium objurgat. Quintilianus II, 2. *Licet enim ſatis exemplorum ad imitandum ex lectione ſuppeditet, tamen* viva illa ut dicitur vox *alit plenius; praecipueque ejus praeceptoris quem diſcipuli & amant & verentur.* Seneca Controv. I. de Cicerone loquens: *Et quod vulgo de alio dici ſolet, ſed de illo proprie debet, potui* vivam vocem *audire.* Sic Luciano ἔμψυχος λόγος, *vivus animatuſque ſermo.*

Quod ſit conſcripti, quod judicis officium; quae
Partes in bellum miſſi ducis; ille profecto
Reddere perſonae ſcit convenientia cuique.
Reſpicere exemplar vitae morumque jubebo
Doctum imitatorem, & vivas hinc ducere voces.
Interdum ſpecioſa locis, morataque recte
Fabula, nullius veneris, ſine pondere & arte,
Valdius oblectat populum meliuſque moratur,
Quam verſus inopes rerum nugaeque canorae.
Graiis ingenium, Graiis dedit ore rotundo
Muſa loqui, praeter laudem nullius avaris.
Romani pueri longis rationibus aſſem
Diſcunt in partis centum diducere. Dicas,
Filius Albini, ſi de quincunce remota eſt
Uncia, quid ſuperet. poterat dixiſſe, Triens? Eu!

v. 318. Vulg. VERAS. 326. DICAT. 328. SUPERAT? POTERAS.

Rem

ſermo. Cum autem *Exemplar* & *Imitatorem* & *Ducere* dicit Noſter, a Pictura ſimilitudinem ducit; Virgil. VI, 849.

Credo equidem, vivos ducent *de marmore vultus.*

Statius Silv. I, 3.

Vidi artes, veterumque manus, variiſque metalla
Viva *modis.*

Scio equidem in Pictura *verum* perinde fere eſſe ac *vivum*. Plinius XXXV, 33. *Gladiatorum omnium* veris imaginibus *redditis.* Et 35. *Plaſtem Peſim, a quo facta poma & uvas, ut non poſſet diſcernere a* veris. Et c. 8. *Tabula paſtoris ſenis cum baculo; de qua Teutonorum legatus reſpondit, interrogatus quanti eam aeſtimaret, ſibi donari nolle talem* vivum verumque. Nolim tamen ad hoc exemplum *veras voces* hic adoptare; cum quia in ambiguum, ut vidimus, incidit oratio, tum quia ſcripti quos ſciverim omnes reclamant.

326, 328. DICAT FILIUS ALBINI, SI DE QUINCUNCE] Locus non admodum difficilis, pluribus tamen mendis obſitus.

Romani pueri longis rationibus aſſem
Diſcunt in partes centum diducere. dicat
Filius Albini, ſi de quincunce remota eſt
Uncia, quid ſuperat? poteras *dixiſſe, Triens. Eu,*
Rem poteris ſervare tuam. redit uncia: quid fit?

Morata eſt oratio, & magiſtrum inducit ſic pueros interrogantem: ubi primo DICAS repono, pro *Dicat:* illud enim ſequentia poſtulant. *Dicas filius Albini*, hoc eſt, Dicas tu qui Albini filius es. Mutavere Librarii, quia *Filius*, non *Fili*, hic haberetur. Atqui & ſupra ſic loquitur, v. 292.

Vos o
Pompilius *ſanguis, carmen reprehendite.*

& ſic alii frequenter. Deinde pro *ſuperat*, unus & alter ex noſtris *ſupereſt*, Zulichemianus SUPERET. Probiſſime. *Dicas*, quid de quincunce *ſuperet* ſive ſuperſit, ſi uncia remota eſt. Sic Serm. I, I. v. 49.

vel dic, *quid* referat *intra*
Naturae fines viventi, jugera centum an
Mille aret.

Virgil. Eclog. III.

Dic, *quibus in terris inſcripti nomina regum*
Naſcantur *flores, & Phyllida ſolus habeto.*

Porro pro *poteras* quattuor Berſmanni, & quinque ex noſtris POTERAT. Nimirum Horatius jam loquitur, non Magiſter. *Poteras*, inquit, *dixiſſe, Triens?* continuo infit Magiſter, *Euge, rem tuam ſervare poteris.* Unde jam paret, & *dicas* ſupra corrigendum fuiſſe. Si enim *Dicas* admiſeris;

Digitized by Google

Rem poteris ſervare tuam. redit uncia: quid fit?
Semis. an, haec animos aerugo & cura peculî
Cum ſemel inbuerit, ſperamus carmina fingi
Poſſe linenda cedro, & levi ſervanda cupreſſo?
Aut prodeſſe volunt, aut delectare poëtae;
Aut ſimul & jocunda & idonea dicere vitae.
Quicquid praecipies, eſto brevis: ut cito dicta
Percipiant animi dociles, teneantque fideles.
[Omne ſupervacuum pleno de pectore manat.]
Ficta voluptatis cauſſa ſint proxima veris:
Ne, quodcumque volet, poſcat ſibi fabula credi;
Neu pranſae Lamiae vivum puerum extrahat alvo.
Centuriae ſeniorum agitant expertia frugis:

v. 330. Vulg. AD HAEC. 339. NEC quodc.

Celſi

ris; conſequens erit, ut perſona itidem tertia ſubjungas, *Rem poterit ſervare ſuam.* Ceterum qui *Poteras dixiſſe* legunt, & Magiſtri verba eſſe volunt, diſcipulum corripientis quod haeſitanter & tardiuſcule reſponderet; ii quid urbanum ſit in narratione, quid putidum, haud ſatis dignoſcere videntur.

330. AD HAEC ANIMOS AERUGO ET CURA PECULI] AD HAEC Editiones; una tamen & altera AT HAEC. Lege cum tribus vetuſtiſſimis Blandiniis, quod & Statius ex conjectura protulerat,

> AN, *haec animos aerugo & cura peculî*
> *Cum ſemel imbuerit, ſperamus carmina fingi*
> *Poſſe linenda cedro, & levi ſervanda cupreſſo?*

Ubi ordo eſt, *An ſperamus carmina* &c. *cum haec aerugo ſemel animos imbuerit?* Ceterum SPERAMUS habet eximius codex Reginenſis cum aliis quinque; Graevianus vero, & Leidenſis, & Voſſianus cum aliis itidem quinque SPEREMUS. Sic & in tribus ſuis Pulmannus reperit; ceteri Interpretes tacent: Utrumque probum eſt, ut neſcias utrum utri praeferendum ſit: niſi quod, ubi aequae utrinque ſunt lances, locum ſervare ea lectio debet, quae prior occupavit. Si *An ſperamus* adſciſcis, ſpem habitam ſed inanem reprehendis; ſi *An ſperemus*, ſpem omnino omnem vetas & abſcindis.

337. OMNE SUPERVACUUM PLENO DE PECTORE MANAT] Verſus ſuſpectus. Solebant olim ſententioſa hujuſmodi in margine allinere, quae poſtea in contextum irrepſerunt:

> *Omne ſupervacuum pleno de pectore manat.*

Ubi *corpore* habet codex Digbeanus Oxonii. Sammonicus c. XXXV. de Haemorrhagia:

> *Si modicus* pleno manat de corpore *ſanguis*,
> *Subvenit: at nimius cum vita funditur ipſa.*

Certe & nullius eſt veneris hic verſiculus, & ab ambiguitate male laborat. Si enim *ſupervacua* tantum effluunt; quid pericli erit, ſi in *praecipiendo* longior prolixiorque fueris? Ergo nocet magis ſententiae, quam auxiliatur. Deinde illud vide Epiſt. I, 19. v. 44.

> *fidis enim* manare *poëtica mella*
> *Te ſolum, tibi pulcher:*

& videbis te contrariis verbis recte dicere poſſe; *Omne* eximium & egregium *de pleno pectore manat.* Nam & poëtis ipſis, Noſtro puta & Virgilio, ubi e divite vena fundunt opes, iuculenta illa carmina *de pleno* & fecundo pectore *manare* dicentur. Vereor igitur, ne monacho potius quam Flacco verſiculus debeatur. Ejuſdem quoque commatis videtur ille, Serm. II, 2. v. 38. de quo dicere, ubi locus erat, neſcio quo caſu oblitus ſum:

> *Jejunus rare ſtomachus vulgaria temnit.*

Quippe ibi & orationis curſum male intercipit; & in ambigui vitium incidit. Jam olim enim a Scho-

Digitized by Google

Celſi praetereunt auſtera poëmata Ramnes.
Omne tulit punctum, qui miſcuit utile dulci,
Lectorem delectando, pariterque monendo.
Hic meret aera liber Soſiis, hic & mare tranſit,
Et longum noto ſcriptori prorogat aevum.
Sunt delicta tamen, quibus ignoviſſe velimus:
Nam neque chorda ſonum reddit, quem volt manus & mens;
Poſcentique gravem perſaepe remittit acutum:
Nec ſemper feriet, quodcumque minabitur, arcus.
Verum ubi plura nitent in carmine, non ego paucis
Offendar maculis, quas aut incuria fudit,
Aut humana parum cavit natura. quid ergo eſt?
Ut ſcriptor ſi peccat idem librarius uſque,

Quam-

v. 353. Vulg. Est *deeſt.*

Scholiaſtis dubitatum eſt, utrum *rare jejunus* an *rare temnis* ſit accipiendum. Nimirum aut fallor, aut hae ſententiae ex libris trivialibus, qui tum pueris praelegebantur, nunc perierunt, deſumtae ſunt: & cum in exemplaris ora velut loco appoſitae & conſimiles a quopiam notarentur, poſterioribus Librariis fucum fecerunt. Eadem mihi ſuſpicio eſt de Juvenalis loco XII, 50. ubi narrat, ut Catullus ſuus in ſummo naufragii diſcrimine, quo navem levaret, pretioſiſſimam ſupellectilem in mare projecerit:

Sed quis nunc alius, qua mundi parte, quis audet
Argento praeferre caput, rebuſque ſalutem?
[*Non propter vitam faciunt patrimonia quidam,*
Sed vitio caeci propter patrimonia vivunt.]
Jactatur rerum utilium pars maxima: ſed nec
Damna levant.

Vides hic in mediam narrationem ſententiolas has intrudi, putide prorſus & perquam inſcite. Quorſum enim hic *Quidam?* cum jam dixerat, ne unum quidem ulla mundi parte vitam patrimonio praeferre. Quale autem illud, *facere patrimonia?* quae ſcabies locutionis? Quam alienum & pannoſum illud *Vitio caeci?* quod eo tantum aſſuitur, ut verſiculi cento farciatur. Ergo obelo configendos hos verſus cenſeo; etiamſi vetus ibi Scholiaſtes, ut hic quoque apud Noſtrum, pro genuinis agnoverit. Denique, ut magis ſcias ſententias illas paſſim mala manu inferciri; narro jam tibi diſticha Epimythia, quae ſingulis Avieni fabulis ſubjunguntur, omnia ſuppoſitia eſſe καὶ καινοῦ κόμματος, & in Galeano quo uſus ſum codice nulla comparere.

339. Nec quodcumque velit poscat] Nec editiones jam ab annis amplius centum: at principes illae cum pluribus codicibus, vetuſtioribus certe omnibus, Graeviano, Leidenſi, Reginenſi, (Voſſianus hic deficit)

Ficta voluptatis cauſſa ſint proxima veris:
Ne *quodcumque volet, poſcat ſibi fabula credi.*

Ita loqui amat Noſter: vide ſupra v. 185.

453. Aut humana parum cavit natura. quid ergo? Codices & noſtri omnes & aliorum, ut etiam editiones principes Loſcheriana & Venetae, verbum ſubſtantivum hic adſciſcunt;

Aut humana parum cavit natura. quid ergo est?

Neque video, cur a recentioribus ejici meruerit. Livius XLIV, 22. Quid ergo eſt? *primum a prudentibus monendi imperatores ſunt.* Cicero pro Quintio: Quid ergo eſt? *primum magnitudo periculi &c.* Iterum: Quid ergo eſt? *Cum ei natura nihil melius &c* Et mox. Quid ergo eſt? *vereor mehercule &c.* Et rurſus: Quid ergo eſt? *homines erant ab hoc omnes alieniſſimi.* Ita hic, & alii paſſim.

Digitized by Google

Quamvis eſt monitus, venia caret; ut citharoedus
Ridetur, chorda qui ſemper oberrat eadem:
Sic mihi qui multum ceſſat, fit Choerilos ille,
Quem bis terve bonum, cum riſu miror; & idem
Indignor, quandoque bonus dormitat Homerus.
Verum operi longo fas eſt obrepere ſomnum.
Ut pictura, poëſis: erit quae, ſi propius ſtes,
Te capiat magis; & quaedam, ſi longius abſtes:
Haec amat obſcurum; volet haec ſub luce videri,
Judicis argutum quae non formidat acumen:
Haec placuit ſemel; haec decies repetita placebit.
O major juvenum, quamvis & voce paterna
Fingeris ad rectum, & per te ſapis; hoc tibi dictum
Tolle memor: certis medium & tolerabile rebus
Recte concedi: conſultus juris, & actor
Cauſſarum mediocris; abeſt virtute diſerti
Meſſallae, nec ſcit quantum Caſcellius Aulus;

v. 355. Vulg. ET cith. 358. TERQUE. 360. OPERE IN L.

Sed

355. ET CITHAROEDUS RIDETUR] Non ET, ſed UT habent Lambini quidam codices, & ex noſtris Colbertinus, Battelianus, & pro varia lectione Vigornienſis:

Ut ſcriptor ſi peccat idem librarius uſque,
Quamvis eſt monitus, venia caret; UT *citharoedus*
Ridetur, chorda qui ſemper oberrat eadem.

Miror neminem ex editoribus hanc lectionem praeripuiſſe. Ut *ſcriptor librarius*, Ut *citharoedus*. Quis non ſentiat ſuaviorem & vividiorem fieri orationem, ſi UT repetatur? Sic alibi Epiſt. I, 13.

ne forte ſub ala
Faſciculum portes librorum, ut *ruſticus agnum*,
Ut *vinoſa glomus furtivae Pyrrhia lanae*,
Ut *cum pileolo ſoleas conviva tribulis.*

Et Epiſt. I, 2.

Ut *nox longa quibus mentitur amica, dieſque*
Lenta videtur opus debentibus; ut *piger annus*
Pupillis, quos dura premit cuſtodia matrum.

Pone in his ET pro UT, & magna ex parte vis & venus orationis evaneſcit.

358. QUEM BIS TERQUE BONUM CUM RISU MIROR] Codex Regius, & ſolus quod ſciam, rectiſſime habet,

Quem bis TERVE *bonum cum riſu miror, & idem*
Indignor, quandoque bonus dormitat Homerus.

Nam ſine dubio hoc vult, Choerilum *raro* evigilare & bonum eſſe, contra raro dormitare Homerum: ergo ridere ſe, quandocumque ille bonus eſt; indignari vero, quandocumque hic dormitat. Atqui & ratio & uſus te docebit, *Bis terque*, ut *Terque quaterque*, ſemper habere ſignificationem crebritatis; raritatis autem *Bis terve.* Quamobrem omnino hic legendum, *Quem* bis terve *bonum.* Vide quae diximus ad Epod. V. v. 33. atque iis adde locum Senecae Epiſt. LXXXVI. *Parum eſt ſumere unguentum; ni* bis *die* terque *renovetur, ne evaneſcat in corpore*: ubi indicat, ſaepe, crebro, frequenter renovari.

360 VERUM OPERE IN LONGO FAS EST OBREPERE SOMNUM] Ita malunt hodie, & ſic ſcriptis aliquot, in quibus Reginenſis noſter. At vetuſtae editiones, & multo melior pars membranarum,

Cru-

Sed tamen in pretio eſt: mediocribus eſſe poëtis
Non homines, non Dî, non conceſſere columnae.
Ut gratas inter menſas ſymphonia diſcors,
Et craſſum unguentum, & Sardo cum melle papaver
Offendunt; poterat duci quia cena ſine iſtis:
Sic animis natum inventumque poëma juvandis,
Si paullum ſummo deceſſit, vergit ad imum.
Ludere qui neſcit, campeſtribus abſtinet armis;
Indoctuſque pilae, diſcive, trochive, quieſcit;
Ne ſpiſſae riſum tollant inpune coronae:
Qui neſcit verſus, tamen audet fingere. quid ni?
Liber & ingenuus, praeſertim cenſus equeſtrem
Summam nummorum, vitioque remotus ab omni.
Tu nihil invita dices facieſve Minerva:
Id tibi judicium eſt, ea mens. ſi quid tamen olim
Scripſeris, in Maecî deſcendat judicis auris,
Et patris, & noſtras; nonumque prematur in annum,
Mem-

Cruquiani libri omnes, Leidenſis, Graevianus a manu prima &c. *operi longe* exhibent. Utrumque quidem probe: nam *obrepere* & abſolute ponitur. Ovidius Epiſt. Herus:

Sed movet obrepens ſomnus *anile caput.*

Lactantius De opificio Dei C. XVIII. *Dum intenta eſt mens in ea de quibus cogitat, repente* ſomnus obrepit. Et dativo quoque jungitur. Ovid. Faſt. III, 19.

Blanda quies furtim victis obrepit ocellis.

Seneca Troad. 441.

Breviſque feſſis ſomnus obrepſit genis.

Quare, cum utrumvis legitimum ſit, ob codicum auctoritatem retinemus hic dativum:

Verum OPERI LONGO *fas eſt obrepere ſomnum.*

At ſomnus, inquies, non *operi*, ſed auctori ſubrepit. Recte quidem: & idcirco cum hoc figuratius ſit & dictu inſolentius, a Librariis immutatum eſſe credibile eſt; illud tam planum & facile numquam ſollicitaturis, ſi a principio in codicibus reperiſſent. Ceterum ſimili figura Statius Theb. VIII, 218.

nox addita curas

Obruit, & facilis lacrimis irrepere *ſomnus.*

lacrimis, ut *operi*, *obrepere*; hoc eſt, dum flemus; dum opus facimus: nam *lacrimae* utique non magis dormiunt, quam *opus* dormit. Hieronymus ad Pammachium & Oceanum: *Quod ſiquis Judas Zelotes appoſuerit nobis errores ejus, audiat libere, Interdum magnus dormitat Homerus; Verum* OPERI LONGO *fas eſt obrepere ſomnum.* Ita omnes doctiſſimi patris editiones, & codex ſcriptus in Collegio Emmanuelis Cantabrigiae.

387. IN METII DESCENDAT JUDICIS AURES] Editiones recentes *Metii*. Et *Metius* quidem ſive *Mettius* paſſim in Hiſtoricis, & nummis, Marmoribuſque occurrit. Nos tamen maluimus,

in MAECI *deſcendat judicis aures.*

Ita plane Graevianus *Maecii*, Leidenſis *Mecii*; Reginenſis *Meci*, licet a manu ſecunda; prout ex ſuis Lambinus & Cruquius ediderunt. Is ipſe eſt, quod & viderunt Manutius Lambinuſque, de quo Cicero Epiſt. Fam. VII, 1. *Reliquas vero partes diei tu conſumebas his delectationibus quas tibi ipſe ad arbitrium tuum comparas: nobis autem erant ea perpetienda, quae* Sp. Maecius *probaviſſet.* Quod ſi ita

eſt:

Membranis intus poſitis. delere licebit
Quod non edideris: neſcit vox miſſa reverti.
Silveſtris homines ſacer interpreſque Deorum
Caedibus & victu foedo deterruit Orpheus;
Dictus ob hoc lenire tigris rabidoſque leones.
Dictus & Amphion, Thebanae conditor arcis,
Saxa movere ſono teſtudinis, & prece blanda
Ducere quo vellet. fuit haec ſapientia quondam,
Publica privatis ſecernere, ſacra profanis;
Concubitu prohibere vago; dare jura maritis;
Oppida moliri; leges incidere ligno.
Sic honor & nomen divinis vatibus atque
Carminibus venit. poſt hos inſignis Homerus
Tyrtaeuſque mares animos in Martia bella
Verſibus exacuit. dictae per carmina ſortes,

Et

eſt; oportet ut *Maecius* hic non verus & vivus, ſed figurate quivis alius legitimus & peritus judex accipiatur. Quippe ſcripta eſt Epiſtola illa Ciceronis quadraginta prius annis, quam Ars haec Poëtica. Cetèrum prava hic interpunctio editores omnes decepit;

nonumque prematur in annum.
Membranis intus poſitis, delere licebit
Quod non edideris: neſcit vox miſſa reverti.

Nam hac utique diſtinctione, bis idem dicitur in eodem orationis colo. Quid enim aliud eſt *Membranis intus poſitis*, Quam *Quod non edideris?* alterutrum ſententiae ſatisfacit, utrumque onerat polluitque. Tu vero ſic tolles hanc maculam, pauſa immutata:

in Maeci deſcendat judicis aures,
Et patris & noſtras; nonumque prematur in annum,
Membranis intus poſitis. Delere licebit,
Quod non edideris: neſcit vox miſſa reverti.

402. TYRTAEUSQUE MARES ANIMOS IN MARTIA BELLA VERSIBUS EXACUIT] Hic quidem locus ſaniſſimus. eſt facillimuſque: verum hac occaſione fas erit depravatiſſimum L. Ampelii locum emendare, c. XIV. de Ducibus Lacedaemoniorum: *Othryades vir bellator —— tropaeum ſuo ſanguine ſcripſit*, tertiuſque *Meſſenio bello, ex oraculo Apollinis dux ab Athenienſibus per ludibrium miſſus*, poenateas vota, *militum animos concitavit, ut tam diuturnum praelium victoria conſummarent.* Corrige, TYRTAEUSQUE —— *dux per ludibrium miſſus*, POEMATE SUO ITA *militum animos concitavit*, ut *tam* &c. Vide rem apud Juſtinum III, 5.

410. NEC RUDE QUID PROSIT VIDEO INGENIUM] Veteres aliquot apud Lambinum codices & unus apud Franciſcum Luiſinum, *Quid* POSSIT; atque ſic locus citatur a Joanne Saresb. Metal. I, 8. ubi & editi & MS. *poſſit*. Rectiſſime. Sic Carm. I, 26.

Pimploï dulcis, nil ſine te mei
Poſſunt *honores.*

ubi vide quae adnotavimus; & eis adde Carm. IV, 14.

didicere nuper,
Quid *Marte* poſſes.

Et Epiſt. I, 9.

Quid poſſim, *videt & novit me valdius ipſo.*

Plaut. Aſin. III, v. 46.

Videtin' viginti minae quid pollent, quidve poſſunt?

Quid poſſit, *τί δύναιτ' ἄν*, quid laudabile, quid egregium pariat. At *quid proſit*, *τί ἂν ὠφελοῖ*, minus

Et vitae monſtrata via eſt, & gratia regum
Pieriis tentata modis, luduſque repertus,
Et longorum operum finis: ne forte pudori
Sit tibi Muſa lyrae ſolers, & cantor Apollo.
Natura fieret laudabile carmen, an arte,
Quaeſitum eſt. ego nec ſtudium ſine divite vena,
Nec rude quid poſſit video ingenium: alterius ſic
Altera poſcit opem res, & conjurat amice.
Qui ſtudet optatam curſu contingere metam,
Multa tulit fecitque puer; ſudavit & alſit;
Abſtinuit venere & vino. qui Pythia cantat
Tibicen, didicit prius, extimuitque magiſtrum.
Nec ſatis eſt dixiſſe, Ego mira poëmata pango:
Occupet extremum ſcabies: mihi turpe relinqui eſt,
Et, quod non didici, ſane neſcire fateri.

v. 410. Vulg. PROSIT. 416. NUNC ſatis.

Ut

nus eſt humiliuſque, quam quod poſcit ſententia. Nam & Choerilo, cum incultis verſibus aureos Philippos abſtulerat, *profuit* quidem rude ingenium; quantillum vero erat, quod *potuit*, vidit optima judex Poſteritas.

416. NUNC SATIS EST DIXISSE, EGO MIRA POEMATA PANGO] Percipe ſodes intento animo filum ductumque orationis:

Qui ſtudet optatam curſu contingere metam,
Multa tulit fecitque puer; ſudavit & alſit;
Abſtinuit venere & vino; qui Pythia cantat
Tibicen, didicit prius, extimuitque magiſtrum.
NUNC *ſatis eſt dixiſſe, Ego mira poëmata pango:*
Occupet extremum ſcabies: mihi turpe relinqui eſt,
Et quod non didici ſane neſcire fateri.

Qui, inquit, Olympia certat Curſor, qui Pythia cantat Tibicen, non audet in certamen deſcendere ſine longa & aſſidua ſub magiſtro exercitatione; NUNC *ſatis eſt dixiſſe* &c. NUNC vero ſine ulla doctrina vel uſu quivis Poëticam ſibi arrogat. Quorſum obſecro illud *Nunc?* cum nulla hic temporum, ſed ſtudiorum duntaxat oppoſitio eſt. Non enim praeſentes poëtas cum antiquis in ſtudio curſoribus, cum priſcis tibicinibus comparat: nam & qui nunc, inquit, STUDET *metam contingere*, quique nunc CANTAT *Pythia*, prius arte ſe & labore formant praeparantque. Vides jam, opinor, τὸ ἀνακόλουθον; vides illud NUNC & nihil ad rem facere, & ſententiam ſubvertere. Enimvero, ſi NUNC *ſatis eſt* voluiſſet Horatius; conſequens erat, ut non in diverſis Artibus, ſed in una eademque comparatio inſtitueretur, hoc modo: Olim quidem homines non ſine magno apparatu, ſine multo doctrinae inſtrumento & ſupellectile *Poëticam* attingere auſi ſunt; *Nunc* ſatis eſt dixiſſe, Ego Poëta ſum, & ſic illotis pedibus ad Muſarum fores accedere. Quid ergo fiet? Sine dubio mendoſum erit illud NUNC; & ſane codex Digbeanus Oxonii NON; at Vigornienſis noſter, alterque ex bibliotheca Epiſcopi Elienſis NEC clare exhibent. NUNC vero pro NEC proclive erat, ut Librarii ſubſtituerent; cum minimum ſcriptione differant *nc* & *nec*. Certiſſima igitur emendatio eſt;

qui Pythia cantat
Tibicen, didicit prius, extimuitque magiſtrum.
NEC *ſatis eſt dixiſſe, Ego mira poemata pango.*

In nulla, inquit, arte ſine labore & ſtudio nomen nanciſcéris: Nemo aut curſu aut cantu palmam ſibi ſpondere audet ſine legitima exercitatione: NEC in Poëſi *ſatis eſt dixiſſe*, &c.

423. Et

Ut praeco, ad merces turbam qui cogit emendas;
Aſſentatores jubet ad lucrum ire poëta
Dives agris, dives poſitis in fenore nummis.
Si vero eſt, unctum qui recte ponere poſſit,
Et ſpondere levi pro paupere, & eripere artis
Litibus implicitum; mirabor, ſi ſciet inter-
Noſcere mendacem verumque beatus amicum.
Tu ſeu donâris, ſeu quid donare voles cui;
Nolito ad verſus tibi factos ducere plenum
Laetitiae: clamabit enim, Pulchre, bene, recte;
Palleſcet; ſuper his etiam ſtillabit amicis
Ex oculis rorem; ſaliet; tundet pede terram.

v. 423. Vulg. ATRIS.

Ut

423. ET ERIPERE ATRIS LITIBUS IMPLICITUM] *Atrae* quidem *lites* ſatis bene dici poſſunt, ut *atrae curae*, *atri luctus*, & ſimilia. Atqui eo pacto vagum tantummodo perpetuumque erit epitheton: cum tamen in promtu erat aliud aptius & ſingularius, quod ex ipſo ſolo enaſcitur, & quod adjunctis vocabulis vim mutuam donat debetque. Neque enim dubito, quin ſic dederit Horatius;

Si vere eſt unctum qui recte ponere poſſit,
Et ſpondere levi pro paupere, & eripere ARTIS
Litibus implicitum.

Ideo *Artis litibus* (ſic enim olim ſcribebant, non ut prave nunc *Arctis*) quia dixerat *Implicitum:* haec enim ſe mutuo reſpiciunt: ſtrictis, nodoſis litibus, unde eripi & liberari cute ſalva difficile eſt, implicatum & irretitum. Prudentius Peri Steph. X, 202.

Qui ſi citetur legibus veſtris reus
Laqueis *minacis* implicatus *Juliae.*

Lucretius V, 1146.

Sponte ſua cecidit ſub leges artaque jura.

Statius Silv. III, 5.

Nulla foro rabies, aut ſtrictae jurgia legis.

Juvenalis VIII, 50.

Qui juris nodos *& legum aenigmata ſolvat.*

Plinius Hiſt. XVI, 5. *Additae* leges artae, *& ideo ſuperbae.* Cicero pro Sextio c. 41. *Ut illum exſultantem & tripudiantem* legum, *ſi poſſet*, laqueis *conſtringeret.* Pro Coelio c. 70. *Eo maleficio erant* implicati, *ut ex nullius* legis laqueis *emittendi viderentur.* In Vatinium c. 5. *Cum homines negotia gerentes judiciis iniquiſſimis* irretires. Et rem & verba habes apud Ammianum Marcell. XXX, 4. de Rabulis forenſibus: *Qui inter ſollicitudines judicum per multa diſtentas* irreſolubili nexu vincientes *negotia, laborant ut omnis quies* litibus implicetur, & nodoſis quaeſtionibus *de induſtria judicia circumſcribunt: quae cum depravantur,* foveae *ſunt fallaces & caecae, in quas ſi* captus *ceciderit quiſquam, non niſi per multa exiliet luſtra, aduſque ipſas medullas exſuctus.*

435. QUEM PERSPEXISSE LABORENT] Et veteres Editiones, & plerique omnes codices, *Laborant.* Revocetur itaque; & deinceps ſcribamus:

Reges dicuntur magnis urgere culullis,
Et torquere mero, quem perſpexiſſe LABORANT.
An ſit amicitia dignus.

In duobus ſolis reperi *Laborent*; quorum in uno emendatum erat, *Laborant.* Sane quid modus ſubjunctivus hic faciat, non video.

441. ET MALE TORNATUS INCUDI REDDERE VERSUS] *Tornatos* quidem *verſus*, notiſſima & aptiſſima tranſlatione, recte alias dici numquam negaverim. Sic enim & Propertius II, 25. v. 43.

Incipe jam anguſte verſus includere torno.

Lucanus in Panegyrico Piſonis:

hinc exornata figuris
Advolat excuſſo velox ſententia torno.

Gellius IX, 8. *Hanc ſententiam memini a Favorino inter ingentes omnium clamores* detornatam incluſamque *verbis his pauciſſimis.* Ubi obiter nota illud *Incluſam:* inde enim firmatur recepta lectio in ſuperiore Propertii loco, contra Scaligeri ſententiam, qui *verſus includi torno* recte poſſe dici negabat.

Digitized by Google

Ut qui conducti plorant in funere, dicunt
Et faciunt prope plura dolentibus ex animo: ſic
Deriſor vero plus laudatore movetur.
Reges dicuntur multis urguere culullis,
Et torquere mero, quem perſpexiſſe laborant,
An ſit amicitia dignus. ſi carmina condes,
Numquam te fallant animi ſub volpe latentes.
Quintilio ſi quid recitares, Corrige ſodes
Hoc, aiebat, & hoc. melius te poſſe negares,
Bis terque expertum fruſtra? delere jubebat,
Et male ter natos incudi reddere verſus.

Si

v. 435. Vulg. LABORENT. 441. TORNATOS.

bat. Appuleius in Floridis, IX. *Meum vere unumquodque dictum acriter examinatis, ſedulo penſiculatis, ad limam & lineam certam redigitis, cum* torno *& cothurno iterum comparatis.* Sic & Graeci eadem metaphora *ἀποτορνεύειν tornare periodum.* Philoſtratus in Polemonis vita: Καὶ ὅτι ἀποτορνεύοιτο περίοδον, τὸ ἐπὶ πᾶσιν αὐτῇ κῶλον σὺν μειδιάματι ἔφερεν, *Et cum* detornaret *periodum, poſtremum ei colon renidente vultu inferebat.* Plutarchus Περὶ τοῦ ἀκούειν; *in Lyſiae*, inquit, *oratione De Amore laudat id Plato*, ὅτι τῶν ὀνομάτων σαφῶς καὶ στρογγύλως ἕκαστον ἀποτετόρνευται, *quod verborum unumquodque clare & rotunde* detornaretur. Platonis ipſius verba in Phaedro habentur: Ὅτι σαφῆ καὶ στρογγύλα καὶ ἀκριβῶς ἕκαστα τῶν ὀνομάτων ἀποτετόρνευται. Quin & figura fere ſimili γλυπτοὺς καὶ τορευτοὺς λόγους *ſculptas & caelatas orationes* bis dixit Dionyſius Halicarnaſſenſis; De Compoſitione Verborum p. 30. Ἄλλως τε καὶ τῶν τότε ἀνθρώπων οὐ γραπτοῖς, ἀλλὰ γλυπτοῖς καὶ τορευτοῖς ἐοικότας ἐκφερόντων λόγους. & De Demoſthene p. 194. Ὁρῶν τοὺς κρατίστους λόγων ποιητὰς νομιζομένους, Ἰσοκράτην καὶ Πλάτωνα, γλυπτοῖς καὶ τορευτοῖς ἐοικότας ἐκφέροντας λόγους. Crinagorae Epigramma in Callimachum:

Καλλιμάχου τὸ τορευτὸν ἔπος τόδε.

Ariſtophanes Theſmoph. v. 995.

Ἀλλ' εἶ' ἐπ' ἄλλ' ἀνάστρεφ' εὐρυθμῷ ποδί,
Τόρευε πᾶσαν ᾠδήν.

Ubi tamen Τόρνευε reponendum arbitror, ut loco convenientius: *Verum age, alio te converte compoſito pede*; Torna *totam cantilenam.* Idem in ſimili ſententia pluria de fabrili opificio ſumſit vocabula, verſu ibidem 58.

Κάμπτει δὲ νέας ἁψῖδας ἐπῶν
Τὰ δὲ ΤΟΡΝΕΥΕΙ, τὰ δὲ κολλομελεῖ,
Καὶ γνωμοτυπεῖ, κἀντονομάζει,
Καὶ κηροχυτεῖ, καὶ γογγυλίζει,
Καὶ χοανεύει.

Ubi obiter ob Anapaeſti legem emendandum erit, Καὶ γογυλίζει: ut Φάρυγος correpte pro Φάρυγγος & ſimilia dixerunt: *Flectit autem novas verſuum curvaturas; Nunc* tornat, *nunc conglutinat; Nunc ſententias ponit, nunc antonomaſias; Nunc incerat, nunc rotundat, nunc conflat.* Quod vero hic particulatim dixit, ſingula fere fabrilis officinae memorans inſtrumenta; ſummatim alii dixerunt, *Fabros* carminum Poëtas appellantes: ut Cratinus in Eumeniſi Comoedia, apud Schol. Ariſtoph. Equit. v. 527. Τέκτονες εὐπαλάμων ὕμνων. & Pindarus Nem. III. Μελιγαρύων τέκτονες κώμων σοφίας. Porro ex eadem officina traducta ſunt, quae paſſim occurrunt, *Opus limatum, politum, expolitum,* & alia id genus: ut ineptus plane ſit & in veterum ſcriptis hoſpes, qui *verſus tornatos*, quod apud Noſtrum nunc circumfertur, in univerſum ſigno atro notaverit. Nihilo tamen minus jam diu eſt, cum elegantioris ingenii homines Horatium culpant; non quod *tornatos verſus* dixerit, ſed quod *incudi reddere* parum caute addiderit; reſque plane diverſas, *Tornum* & *Incudem*, una conjunxerit;

Et male tornatos incudi reddere verſus.

Recte illi quidem & vere: quid enim torno cum incude? Siquidem hoc eſt, quod ipſe jam dixerat,

Delphinum ſilvis appingere, fluctibus aprum.

Digitized by Google

Si defendere delictum, quam vertere, malles;
Nullum ultra verbum, aut operam inſumebat inanem,
Quin

Ego vero Venuſinum noſtrum, ſubtili ſiquis alius & caſtigato judicio poëtam, extra culpam eſſe dico; codices autem a dormitantibus Librariis eſſe depravatos. Videamus locum integrum:

Quintilio ſiquid recitares, Corrige ſodes
Hoc, aiebat, & hoc. melius te poſſe negares,
Bis terque *expertum fruſtra? delere jubebat,*
Et male tornatos *incudi reddere verſus.*

Enimvero corrigendum aio,

Et male TER NATOS *incudi reddere verſus.*

Ubi leviſſima ſane mutatio eſt, ſententia vero jam clara & perſpicua. Quereris, inquit Quintilius, te bis TERque fruſtra conatum eſſe verſus iſtos lambendo & fingendo meliores reddere? Tu vero, qui TER male exierunt verſus prorſus abjice: neque jam limam amplius adhibe ad eos fruſtra poliendos, ſed incude potius utere formandis & fabricandis novis. Recte autem, *Verſus ter* MALE NATOS: ita Noſter alibi, Epiſt. II, 1. v. 233.

Gratus Alexandro regi Magno fuit ille
Choerilus, incultis qui verſibus & MALE NATIS
Rettulit acceptos regale nomiſma Philippos.

Haec ubi ante ſedecim ferme annos in Notis ad Callimachum, & iiſdem pene verbis, dixeramus: niſi quod plura nunc Veterum loca producimus; cum ibi obiter tantum, hic rem ex induſtria agamus: diverſis, ut fieri ſolet, hominum judiciis conjectura haec excepta eſt. Plures & in his omnes χαριέστεροι & honeſtiores aſſentire & plaudere; GRAEVIUS praecipue ὁ μακαρίτης, & natura & diuturno uſu judex acerrimus, ut quantivis eam pretii ſodalibus laudare; literis ad me datis IV. Non. Dec. MDCCII, *non conjecturam* dicere, *ſed certam emendationem; quam qui videat & non probet, eum in his rebus caeciorem eſſe quavis talpa.* Recte ſane natura comparatum eſt, ut in re literaria ſemper vilis annona ſit iſtiuſmodi Talparum; qui doctis atque oculatioribus & oblectamento ſint, & comparatione pretium ſamamque augeant.

In his Gronovius *nomen profitetur ſuum*, qui Notis ad A. Gellium IX, 8. contra hanc emendationem cornicari aliquid voluit; quodque jam a decennio conſueverat, contumelioſis me verbis accipere. Videamus, an forte per obſcurae & faeculentae orationis nebulas, quid demum ſibi velit, perſpicere valeamus. Ergo id primum velle dicere videtur (nam de mente ejus hariolandum eſt) perperam a nobis fundamenti loco poſitum, *Res plane diverſas eſſe Tornum & Incudem:* quippe ejuſdem officinae utrumque inſtrumentum eſſe; torni uſum eſſe in ferro & ceteris metallis; & ferramenta quae ſub torno male proceſſerunt, ad incudem denuo revocari ſolere. Sane in hoc & alios ſe multo ſagaciores ſecum habet ſentientes. Dacierius quidem hoc eviciſſe ſibi viſus eſt ex Strabonis loco ſub finem lib. XIII: Ἴδιον δ' ἐστὶ Κιβύρᾳ, τὸ τὸν σίδηρον ΤΟΡΕΥΕΣΘΑΙ ῥᾳδίως: *Id Cibyra habet peculiare, quod ferrum facile apud eos* TORNATUR. Ita verſio Latina, quae vulgo circumfertur, Strabonis. Nimirum evellendus eſt ex animis hominum communis ille error, qui Lexica omnia tam vetera quam recentia occupavit, quique & mihi ipſi dum ſcribo & mentem forte aliis intentam habeo, cum res iſta non agatur, ſemel iterumve ſubrepſit. Omnes enim a prima adoleſcentia falſo docemur, ΤΟΡΕΥΕΙΝ Latine eſſe TORNARE, atque idem eſſe quod ΤΟΡΝΕΥΕΙΝ: cum tamen certiſſimum ſit, τορεύειν apud Graecos nuſquam aliud ſignificare, quam *caelare, ſculpere:* inde *Toreutae*, & *Toreutice* Plinio; *Toreumata* Ciceroni & Martiali: Clemens Strom. I. ὁ τῶν ἐν ταῖς σφραγῖσιν ἐντυπωμάτων τορευτικός: Τορνεύειν contra, nihil aliud eſſe, quam *tornare, rotundare.* Quod ita fuſe eruditeque oſtendit Salmaſius in Plinianis, ut vix quidquam addi poſſit, atque eo lectorem remittimus. Ergo locus ille Strabonis ſic erat vertendus; *Quod ferrum facile apud eos* CAELATUR. Neque vero vel unus apud veteres Scriptores locus extat, quo Τόρνος vel *Tornus* metallis elaborandis adhibetur: ſed lignis tantum, & lapidibus, ebori, vitro, *&c.* idque ſola *rotundatione* vel circulari ſculptura. Etymologicon Magnum: Δινωτοῖσι λέχεσσι, τετορνευμένοις, τορνευτοῖς ἢ στρογγύλοις· δῖνος γὰρ ὁ τόρνος. Appuleus De Mundo: *Ut in* tornando *artifex ſolet forcipe materiam comprehenſam* reciproco volumine rotundare. Plinius Hiſt. XVI, 40. *Thericles calices ex* Terebintho *ſolitus facere* torno. XIII, 9. Lignum (Cuci) *firmae duritiae, ex quo velares* detornant *anulos.* XI, 39. *Hippopotami* corii *craſſitudo talis, ut inde* tornentur *haſtae.* XXXVI, 13. *Turbines ita librati pependerunt, ut* puero circumagente tornarentur *columnae.* Ibidem 18. *Albos* lapides torno *duriores, quam Parios.* Et 22. *In Siphno* lapis *eſt, qui cavatur* tornaturque *in vaſa coquendis cibis utilia.* Et 26. *Vitrum aliud flatu figuratur, aliud* torno teritur, *alind argenti modo caelatur.* Virgilius Georg. II.

Nec

Quin ſine rivali teque & tua ſolus amares.
Vir bonus & prudens verſus reprehendet inertis,
Cul-

Nec tiliae leves & torno raſile buxum.
Idem Eclog. III. de poculis faginis:
Lenta quibus torno facili *ſuperaddita vitis:*
Diffuſos edera veſtit pallente corymbos.

Quem locum egregie explicabat idem Salmaſius: *Superaddita facili torno*, caſu dativo: hoc eſt, ligno prius torni ope excavato, vitis & edera caeli arte ſuperaddebantur. Fruſtra ſunt, qui aliam interpretationem huc quaerunt. Quid ergo? Num aut lignea vitreave pocula, aut columnae lapideae, aut haſtae coriaceae incudibus parabantur? An jam tandem ſentire incipis, *diverſas plane eſſe res* Tornum & Incudem? Nam ſuavis ſane eſt Dacierius; qui ideo Tornum ad incudem & folles pertinere contendit, quod Propertius loco dicto *Tornum* & *Ignes* conjungit,
Deſine Achilleo componere verba cothurno:
Deſine, & ad molles membra reſolve choros.
Incipe jam anguſto verſus includere torno:
Inque tuos ignes, *dure poeta, veni.*

Ubi *In tuos ignes veni* interpretatur, *Remitte tuos verſus in fornacem, ut molliores inde exeant.* Obſtupebam equidem, cum haec primum legerem. Quis enim neſcit *ignes* perinde eſſe ac *Amores*, notiſſima Poëtis figura, ut *Meus ignis Amyntas?* Praecipit igitur Lynceo, poëtae Epico qui in amorem nuper inciderat, ut relicto Heroico & grandi carmine, *choros* & *amores* anguſtis Elegis ſcribat. Quid hoc facit ad *fornacem?* Immo vero, ut concedamus illis, & Tornum fabricando ferro olim inſerviiſſe, & τορνεύειν *tornare* idem eſſe nonnumquam ac τορεύειν *caelare*, *ſculpere*; quorum illud inauditum eſt, hoc falſum: numquam tamen efficient, rectum probumque eſſe quod in Flacco nunc habemus, *Male tornatos verſus incudi reddendos eſſe.* Nam ſi id accipiunt, *Ferrum tornari ſolitum:* at numquam uſu venire poteſt, ut ferrum tornatum ad incudem revocandum ſit. Quippe tornus *facilis* eſt, ut jam apud Virgilium habuimus, inſtrumentum omnium certiſſimum, quod ipſius turbinis ratione ſemper paret artifici, nulli errori obnoxium. Numquam igitur a torno & turbinibus ad incudem reverti opus erat; ut vel Fabrorum pueris riſum deberet Noſter, ſi ex eorum officina tam prave & imperite ſimilitudinem traheret. Quod ſi alterum jam malunt, ut *Tornatus* idem fuerit ac *ſculptus*, *caelatus:* pari vel majore potius incommodo mactabuntur. Ain' tu? tune praeceperis Polycleto aut Pyrgoteli vel Myroni aut Mentori, ut ſiquid iis ſub manu non ad votum ſucceſſerit, incudi redderetur? Quid, malum, ſculptoribus cum incude? quorum opus materiam licet cariſſimam longo intervallo ſuperabat. At ſi opus, inquis, male ceſſerit, quidni incudi materia reddatur? Gemmam ne reddes aut argentum incudi? immo ferrum vel aes. Quantum vero lucellum in tantula aeris materia? Quae tam inepta parſimonia, quae exiguum ſigillum vel annullum denuo conflaverit? In tenui illis labor erat: & infeliciſſimus omnium artifex fuerit, cui vel aberrantis manus tam incaſſum ceciderit opus, ut nihil prorſus nudae materiae precii accederet. Stultus itaque ſit, qui ſculptorem ſibi parum ſatisfacientem ad folles & incudem ire jubeat; praeſertim cum ea domi inſtrumenta non habeat, utpote alterius artis & officinae. Ergo, ut omnia illis dederimus, nihil tamen rei erit ſeu torno ſive caelo & γλυφάνῳ cum incude. Satis, opinor, liberales fuimus; ut tamen plus eis largiamur, eſto ut opus aliquod tornatum revocari queat ad incudem: multum tamen aberit, [illegible] defendi queat totum illud,
Et male *tornatos incudi reddere verſus.*

Illud enim a me accipe, & in imum pectus demitte; Quamquam in ipſis operibus fabrilibus & *infabre ſculptum* & *durius fuſum*, & *neglegentius limatum*, & contra εὔξεστον, & εὐγράμμωτον ſaepe memorantur; fore tamen omnium abſurdiſſimum, ἀσύστατον plane & ſecum pugnans, ſi quis in metaphoris a Fabrili arte petitis MALE TORNATOS ſive *male Limatos* verſus appellet, quos incultos & male factos ſignificare velit. Quippe omnia illa per eandem ſimilitudinem huc tracta, *Tornatus*, *Limatus*, *Politus*, *Expolitus*, *Raſus*, habent in ſe notionem Perfecti, abſoluti, ſuis partibus ac numeris expleti: adeo ut *male tornatus* dicere, perinde fuerit, ac *male bonus*, *mutile perfectus.* Atque inde eſt, quod non modo non *male tornatus*, *male limatus* (πολλοῦ γε καὶ δεῖ) ſed ne *bene* quidem *tornatus*, *bene limatus* μεταφορικῶς dictum apud quemquam ſcriptorem invenias; quippe & hoc aeque putidum & otioſum foret, ac *bene abſolutus.* Et idcirco in locis ſuperius citatis, τὸ τορευτὸν ἔπος, γλυπτοῖς καὶ τορευτοῖς λόγοις, &c. ipſum illud per ſe τορευτὸν virtutem operis ſatis deſignabat, abſque τῷ Εὖ vel τῷ Καλῶς, vel ullo alio adverbio. Sic & ubi *Lima* vel *Limatus* in hac tranſlatione occurrit; nudum id & ſolum ſine ope adverbii perfectionem indicat. Noſter ſupra v. 291.
ſi non offenderet unum

Quem-

Digitized by Google

Culpabit duros, incomtis adlinet atrum
Tranſverſo calamo ſignum; ambitioſa recidet
Or-

Quemque poëtarum limae *labor & mora.*
Et Serm. I, 10. v. 65. de Lucilio:
fuerit limatior *idem,*
Quam rudis & Graecis intacti carminis auctor.
Ovid. Pont. I, 5.
Scilicet incipiam lima *mordacius uti:*
Et ſub judicium ſingula verba vocem.
II, 4.
Usque meus lima *raſus liber eſſet amici.*
IV, 6.
Quae tibi tam tenui cura limantur.
I, 5.
Cur ego ſollicita poliam *mea carmina cura?*
Martial. V, 82.
Quem tenſoria cum meo Severo
Docti lima *momorderit Secundi.*
X, 2.
Nota leges quadam, ſed lima *raſa recenti.*
VI, 64.
Sed tibi plus mentis, tibi cor limante *Minerva*
Acrius, & tenues finxerunt pectus Athenae.
Perſius Sat. I, 85.
Fur es, ait Pedio. Pedius quid? crimina raſis
Librat in antithetis.
Gellius XIX, 9. *Verſus, quibus mundius, venuſtius,* limatius, *terſius, Graecum Latinumve nihil quicquam reperiri puto.* Verum omnium maxime metaphoris hiſce delectatus eſt Cicero; apud quem paſſim habes, *Limatus oratione, Limatulum judicium, Limatum dicendi genus, Perpolita, polita, expolita oratio;* & alia id genus ἄνη κόνις. Sic & Graecis in hac tranſlatione, κατεῤῥινημένα, ἀπεξεσμένα, ἀποσμιλευμένα, ipſa per ſe excellentiam ſignificant. Ariſtoph. Ranis de Euripide v. 930. Τὸν μὲν ἀστεῖόν τι λέξειν καὶ κατεῤῥινημένον, *Feſtivum quid & limatum.* Syneſius in Dione: Καὶ τὸ λέξιν καθῆραί τε καὶ ἀποσμιλεῦσαι, *Dictionem purgare & ſcalpro polire.* Dioſcorides Epigram. in Aeſchylum;
Αἰσχύλος ἐξύψωσε, νεοσμίλευτα χαράξας
Γράμματα.
Sic olim recte emendavimus νεοσμίλευτα, *nove ſculpta verba.* Quin & ſimiliter a fabris Lignariis accepta, ſed traducta alio verba, *Edolatus, Exaſciatus,* nativam poteſtatem ubique ſervant, neque uſquam τὸ *Bene* aut *Male* ſibi aſſumunt. Plautus Aſin. II, 2. *Jam hoc opus eſt* exaſciatum. Cicero ad Attic. XIII, 47. *Ea quae in manibus habebam, abjeci: quod juſſeras,* edolavi. Varro Bimarco, apud Nonium. *Quum Quinsipor Clodianus tot comoedias ſine ulla fecerit Muſa; ego unum libellum non* edolem, *ut ait Ennius?* Denique in ejuſmodi Metaphoris a quavis re ſumtis & tranſlatis, *Enucleatus, Defaecatus,* &c. ut Cicero ſaepe, *Acre, acutum,* enucleatum; Enucleate *& polite; Eleganter* enucleateque; *Subtiliter, preſſe,* enucleate; Plautus quoque, ut Aulul. I, 2.
Nunc defaecato *demum animo egredior domo:*
in his, inquam, omnibus τὸ *Bene* per ſe ineſt, ut vides; neque opus eſt adverbiis, quibus τὸ illud indicetur: nedum ut uſquam gentium fuerit quis, qui *male enucleatus, male defaecatus, male edolatus* dixerit. Uſus enim ſenſuſque repugnant, neque talem loquendi ſartaginem verborumque chaos patiuntur, ut contraria prorſus inter ſe,
Frigida jungantur calidis, humentia ſiccis.
Sentis itaque jam tandem, aut nihil ſentis, hujuſmodi verba non eſſe τῶν μέσων, ut Grammatici vocant, quae in utramvis partem ſeu bonam ſive malam flecti poſſint: & ut nimius, putiduſque fuerit, qui *Bene tornatum* verſum diceret, ita ſtultum plane ac dementem fore, qui *Male tornatum.* Faceſſat igitur hoc, unde malum pedem promoverat; & revocemus tandem lectionem, ſolam utique Horatio dignam,
Et male TER NATOS *incudi reddere verſus.*
Contenti enim erimus *incude* ex officina fabrili petita, ſine bello illo emblemate *Tornatos.* Sic & Ovidius Triſt. I, 7.
Ablatum mediis opus eſt incudibus *illud:*
Defuit & ſcriptis ultima lima *meis.*
Sidonius Apoll. IX, 13. *Praeter hoc poſcis, ut* Horatiana incude *formatos Aſclepiadeos tibi quoſpiam, quibus inter bibendum pronunciandis exerceare, tranſmittam.* Et IV, 1. *Cujus* Philoſophica incude *formatus, nunc varias nobis rerum ſermonumque rationes, ipſo etiam qui docuerat probante, pandebas.* Ubi nota ſodes illud *Formatos* & *Formatus.* Idem verbum habet Acron ad locum: *Ferramentum male ductum redditur incudi, & bene ibi* formatur. Et Porphyrion: *Incudi reddere; hoc eſt, Denuo verſus ſcribere, quomodo ferramentum* male formatum *incudi redditur, ut ibi reformetur.* Et vetus Annotator in Graevii codice: *Tractum eſt a fabris, qui ferramentum* non bene formatum *iterum incudi committunt.* Hinc jam tibi facillimam correctionem promam: quam mirabor equidem, ſi Gronovius & Gronoviani noſtrae illi non anteferant,
Et male FORMATOS *incudi reddere verſus.*
Auſcultabimus quid ſentiant muſſitentque, pone tabulam latentes; & ſi ſimiles ament labra lactucas,

Ornamenta; parum claris lucem dare coget;
Arguet ambigue dictum; mutanda notabit;

Fiet

cas, non invidebimus. Interea delectat nos homo comis & facetus; qui, quod ipſe in proſa explicatione, non *male ter nates*, ſed *ter male nates* uſurpaveram, a me petitum telum in me torquet; negatque ſecundum Latinorum & Flacci ipſius morem τὸ *Male* a Participio, Verbo, Adjectivo ſuo vel in verſu poſſe ſejungi; & idcirco inter *male* & *natos* male interponi *ter*: cum Flaccus alibi *male diſpari*, *male ominatis*, *male pertinaci*, *male feriates* & alia, junctim ubique proferat. Numquam profecto, niſi hoc monitore, tam ridiculo argumento ſponte occurreram: itaque eo nomine me demeretur, quia neſcio an alios lectores habeam nihilo naſutiores. Ain' igitur, τὸ *male* non poſſe a verbo, cui ſenſu cohaeret, verſu ſeparari? Quid ergo illud Serm. II, 3. *Nam* male *re* geſta *cum vellem mittere?* & II, 1. *Cui* male *ſi* palpere, *recalcitret?* Quid & illud Carm. III, 27. *Pendulum zona* bene *te* ſecuta *elidere collum?* & IV, 12. *Quod* male *barbaras Regum eſt* ulta *libidines?* Et ne hoc ultimum tu *male barbarus* cavilleris, quid illud Naſonis Amor. II, 1.

Cum male *ſe tellus* ulta *eſt*, *ingeſtaque Olympo?*

& iterum Arte II.

Et male *peccantem Tyndaris* ulta *virum?*

Sic hi ſcriptores aliique, ſingulis fere paginis. Pudet quidem talibus immorari: ſed quid facias? Ut adverſarii ſunt; ita morem geras, & infra te nonnumquam deſcendas, neceſſe eſt. Idem iterum in ſuo Gellio IV, 11. ſugillare me voluit, quod in Callimachi verſu,

Καὶ κυάμων ἀπὸ χεῖρας ἔχειν ἀνίαντον ἴδεσθαι.

repoſui ἀβιωτά τ' ἴδεσθαι. *Quae*, inquit, *vel exigua propinquitas eſt inter* ἀβιωτά τ' & ἀνίαντον? *Si ſcribas* ἄπνευστον, *videre potes viciniam literarum.* Ita ſemper literas apiceſque crepat; has penſando & comparando correctiones venatur, ſententiae interim ſecurus ignaruſque: velut hic, cum ἄπνευστον ſubſtituit, & eo pacto *piſces*, qui ἄπνευστοι ſunt, Pythagoreis comedendos ſtolide apponit. Sed ain' vero ſerio, ἄπνευστον tuum receptae lectioni vicinius eſſe, quam illud noſtrum? ΠΝΕΥΣ prope accedere ad ΝΙΩΝ? Os durum. Sed mitto hoc; & ad illud potius, quod in proximo eſt, IX, 5. oculos converto; ubi in caelum laudibus effert *viri maximi Pearſoni* conjecturam; (ipſum quidem jure merito, conjecturam vero *renuit negitatque Sabellus*) quod Hieroclis Stoici rotundum & tornatum in Epicureos dictum ſic refinxerit, Ἡδονὴ τέλος, πόρνης δόγμα· οὐκ ἐστὶ πρόνοια οὐδὲν, πόρνης δόγμα (*Voluptas ſummum bonum, meretricis dogma: non eſt providentia nihil, meretricis dogma*) cum antea pro πρόνοια inepte haberetur πορνεία. Atqui ſcias, ô Zenodote, jam ab annis tredecim in ſcripto Anglico verius hoc concinniuſque a me emendatum eſſe. Nam ut ſcabiem dictionis condonem, οὐκ ἐστὶ πρόνοια οὐδέν; cum paſſim οὐκ εἶναι πρόνοιαν Epicureorum dogma veniat, neque caudam trahat οὐδὲν: falſum omnino eſt Meretrices providentiam tollere; cum in omnibus Comœdiis Veneri ceteriſque Diis, pariter ut Matronae ſolent, vota & rem divinam faciant. Quid quod in tota hac, vel ut nunc corrigitur, ſententia nihil argutum, nihil acre ſit; ut *in ore eam atque lingua* ſemper haberet philoſophus Taurus. Quid multis opus? tu, ſi capis, mecum corrige; &, ut ſoles, *literarum viciniam* contemplare; Ἡδονὴ τέλος, πόρνης δόγμα· οὐκ ἐστὶ πρόνοια, οὐδὲ πόρνης δόγμα: *Voluptas ſummum bonum, meretricis dogma: Non eſt providentia, ne meretricis quidem dogma.* Nimirum bina ſimul Epicureorum decreta belliſſime confodit; illud meretrice dignum eſſe, hoc vel infra meretricem eſſe. Sentis jam aculeum? confiteberis hoc rite excogitatum? an perges, uti coepiſti, quaecumque mea ſunt rodere; limamque miſer, ut in fabula eſt, ſibilante quidem lingua, ſed & dolente lambere? Pergat vero, ſi volet, & quod ultimum invidiae & telum & perfugium eſt, plagiarium me inſimulet, ut & Heroa τὸν μακαρίτην EZECHIELEM SPANHEMIUM. Et fas quidem hic eſſet indignari; niſi jam utrique noſtrum ſatis ſupplicii dediſſet. Nam quod rurſus nupero libello me oblique impetivit, ut & alter neſcio quis; uterque ſane operam & oleum perdiderunt: nondum enim eorum ictus tanti facio, ut iterum a me vapulent:

Multo majoris colaphi mecum veneunt.

Praeſertim cum eos corio eſſe videam ſupra omnes Comicos ſervos craſſo & ad plagas exercitato; ſic ut ab ipſis flagris animos ducere videantur, & ferociores mox prodeant. Adeo aut nihil ſentiunt, aut, quod haud minor eſt virtus, nihil ſentire prae ſe ferunt. Hos igitur mittam, & terminum hic ſtatuam. Fuſius quidem prolixiuſque hanc annotationem deduximus: cum quia primum hoc ſpecimen & quaſi pignus noſtrarum in Flaccum emendationum accuratius mihi tuendum erat; tum ut vel hinc ſciant, ſiqui in his noſtris examinandis ingenii alcam ſubibunt, adhuc plures nobis ſagittas, κατὰ τὸν Πίνδαρον, in pharetra ſupereſſe,

 qui-

Fiet Ariſtarchus: non dicet, Cur ego amicum
Offendam in nugis? hae nugae ſeria ducent
In mala deriſum ſemel, exceptumque ſiniſtre.
Ut mala quem ſcabies aut morbus regius urguet,
Aut fanaticus error, & iracunda Diana;
Veſanum tetigiſſe timent fugiuntque poëtam,
Qui ſapiunt: agitant pueri, incautique ſequuntur.
Hic, dum ſublimis verſus ructatur, & errat,
Si veluti merulis intentus decidit auceps
In puteum, foveamve; licet, Succurrite, longum
Clamet, io cives: non ſit qui tollere curet.
Si curet quis opem ferre, & demittere funem;
Quî ſcis, an prudens huc ſe projecerit, atque
Servari nolit? dicam: Siculique poëtae

v. 450. Vulg. Nec dicet. 461. Si quis curet. 462. Dejecerit.

Nar-

quibus recte dicta, ſi uſus ferat, defendere valeamus: quae enim prava invenientur, ut peccare ſane & hominis eſt & praeſertim aliud ſaepe agentis, ea primus ipſe projicio, cuilibetque impune redarguenda vel rodenda deſtituo.

450. Nec dicet, cur ego amicum Offendam in nugis] *Nec dicet* propagatum eſt huc uſque ex editionibus priſcis. At codices ſcripti, ut apud Pulmannum Berſmannumque videre eſt, ex noſtris certe decem, & in his omnes vetuſtiores;

Fiet Ariſtarchus: NON *dicet, cur ego amicum*
Offendam in nugis.

Quod, ſi aures conſulis, plenius fortiuſque exit; quin & ſententiae quoque ponderis nonnihil gravitatiſque addit.

461. Si quis curet opem ferre] Neſcio quis fuerit, qui primus contra veterum editionum omniumque codicum fidem lectionem hanc induxit. Lege ut illi jubent, noſtri certe omnes, & Berſmanni Pulmannique, ut de reliquis conjectare poſſis,

non ſit, qui tollere curet.
Si curet quis *opem ferre & demittere funem.*

Eandem tmeſin alibi habet Noſter: Serm. I, 4.

magnum documentum, ne *patriam rem*
Perdere quis *velit.*

& I, 16.

Nec timuit ſibi ne *vitio* quis *verteret.*

II, 8.

Quam ſi *cum lumbis* quis *edit.*

Ceterum, cum ad ſcanſionem hic nihil interſit, ad ſuavitatem tamen & varietatem non nihil refert. Siquidem hac lectione prius *cúret* accentum in prima habet, poſterius *curét* in ſecunda. Sed in vulgata, priorem utrobique ſyllabam occupat accentus; quod evitare voluit Noſter.

462. Qui scis, an prudens huc se dejecerit] Sic editiones principes Loſcheri & Venetae; unde omnes poſteriores haec lectio perambulavit. Atqui & multo plures codices, & omnes paullo vetuſtiores habent:

Si curet quis opem ferre & demittere funem:
Qui ſcis an prudens huc ſe PROJECERIT, *atque*
Servari nolit, dicam.

Dejecerit hic interpolarunt, quia de *puteo foveave* agitur. Atqui & *projicere* illic uſurpatur, ubi per pronum vel in praeceps quis decidit. Ita Virgil. V, 859. Somnus Palinurum,

cum puppis parte revulſa,
Cumque gubernaclo liquidas projecit *in undas*
Praecipitem, *ac ſocios nequicquam ſaepe vocantem.*

Noſter Epiſt. I, 20.

Qui male parentem in rupes protruſit *aſellum.*

Ubi eodem errore irretiti primi editores Veneti & Loſcherus *Detruſit* ſuppoſuerunt. Jam autem, ideo hic praeferendum erat *Projecerit*; quia *proji-*

cere

Digitized by Google

Narrabo interitum. Deus inmortalis haberi
Dum cupit Empedocles, ardentem frigidus Aetnam
Inſiluit. ſit jus, liceatque perire poëtis.
Invitum qui ſervat, idem facit occidenti.
Nec ſemel hoc fecit; nec ſi retractus erit jam,
Fiet homo, & ponet famoſae mortis amorem.
Nec ſatis adparet, cur verſus factitet; utrum
Minxerit in patrios cineres, an triſte bidental
Moverit inceſtus: certe furit, ac velut urſus
Objectos caveae valuit ſi frangere clathros,
Indoctum doctumque fugat recitator acerbus.
Quem vero arripuit, tenet, occiditque legendo,
Non miſſura cutem, niſi plena cruoris, hirudo.

cere animam, *projicere ſe*, quae in bonis Scriptoribus crebro occurrunt, ubique habent ſignificationem *voluntarii diſcriminis*, deque eo dicuntur, qui *ſervari* aut *nolit* aut deſperet. Loco itaque & ſententiae hoc aptius eſt, quam *Dejecerit*. Quin & illud in tam culto poëmate non eſt nihili faciendum; quod in recepta lectione *Démittere funem*; *Déjecerit atque*, duobus verſibus continuis eadem ſyllaba *De* eandem metri ſedem & ſtationem occupat. Qui naevus hic, ubi omnia nitent, curioſis oculis deprehenditur; quamvis alibi fortaſſis inter plures ejuſmodi maculas facile latere poſſit.

F I N I S.

EPI-

EPIGRAMMA VETUS,

OMNIA METRA

H O R A T I A N A

Continens.

1 *Filia Solis*
2 *Aeſtuat igne novo,*
3 *Et per prata juvencum*
4 *Mentem perdita quaeritat:*
5 *Non illam thalami pudor arcet,*
6 *Non regalis honos, non magni cura mariti:*
7 *Optat in formam bovis*
8 *Convertier vultus ſuos,*
9 *Et Proetidas dicit beatas:*
10 *Ióque laudat, non quod Iſis alta eſt,*
11 *Sed quod juvencae cornua in fronte elevat.*
12 *Siquando miſerae copia ſuppetit;*
13 *Brachiis ambit fera colla tauri,*
14 *Floreſque vernos cornibus inligat,*
15 *Oraque jungere quaerit ori.*
16 *Audaces animos efficiunt tela Cupidinis,*
17 *Inlicitiſque gaudent.*
18 *Corpus includit tabulis efficiens juvencam;*
19 *Et amoris pudibundi maleſuadis*
20 *Obſequitur votis, & procreat (heu nefas!) Bimembrem:*
21 *Cecropides juvenis quem perculit fractum manu,*
22 *Filo reſolvens Cnoſſiae triſtia tecta domus.*

EADEM

Digitized by Google

EADEM METRA
HORATIANA,
ARCHILOCHI, ALCAEI, & SAPPHUS
Verſibus expreſſa.

1 Πότνια θυμόν. Sapp.
2 Ἀχνυμένη σκυτάλη. Arch.
3 Νῦν δ' ἄβρως ἐρόεσσαν. Alc.
4 Οἴνου δ' ἐξέπιον κάδον. Alc.
5 Φαινόμενον κακὸν οἴκαδ' ἄγεσθαι. Arch.
6 Ἕσπερε πάντα φέρων, ὅσα φαίνολις ἐσκέδασ' αὔως. Sapp.
7 Ἔκ με λάσας ἀλγέων. Alc.
8 Τίς σὰς παρήειρε φρένας; Arch.
9 Λαῖφος δὲ πᾶν ἄδηλον ἤδη. Alc.
10 Χαίροισα νύμφα, χαιρέτω δ' ὁ γάμβρος. Sapp.
11 Τῷδ' ἄρ' ἀλώπηξ κερδαλῆ συνήντετο. Arch.
12 Ἄνδρες γὰρ πόλιος πύργος ἀρήϊος. Alc.
13 Ποικιλόφρον ἀθάνατ' Ἀφροδίτα. Sapp.
14 Τὸ μὲν γὰρ ἔνθεν κῦμα κυλίνδεται. Alc.
15 Ναΐ φορήμεθα σὺν μελαίνᾳ. Alc.
16 Μηδὲν ἄλλο φυτεύσῃς πρότερον δένδρεον ἀμπέλω. Alc.
17 Οὐκ ἔτος ὦ γυναῖκες. Ariſtoph.
18 Δεῦτε νῦν ἄβραὶ Χάριτες καλλίκομοί τε Μοῖσαι. Sapp.
19 Ἐμὲ δείλαν, ἐμὲ πασᾶν κακοτάτων [πεδέχοισαν.] Alc.
20 Τοῖος γὰρ φιλότητος ἔρως ὑπὸ καρδίην ἐλυσθείς. Arch.
21 Ἀλλά μ' ὁ λυσιμελὴς, ὦ 'ταῖρε, δάμναται πόθος. Arch.
22 Ὦ 'ταῖρε δάμναται πόθος ἀλλά μ' ὁ λυσιμελής. Vide Notas,pag. 321.

L E C T O R I.

NE paginae hae prorſus vacarent, exhibuimus tibi ex Cruquio & Pithoeo Epigramma veteris Grammatici in PASIPHAEN, quo omnes verſus Horatianos non ineleganter expreſſit. Porro, quia ſemel iterumque uſu venerat, ut ea de re in Notis ageremus, eadem Metra eodemque ordine ex reliquiis trium Scriptorum, quos Noſter ſequi profitetur, undique collecta dedimus; ut re ipſa videas qua fide ille dixerit, Ep. I. ult.

Quod timui mutare modos & Carminis artem.

Verſum vero illum XVII. *Illicitiſque gaudent*, cui Flacci iſte reſpondet *Lydia dic per omnes*, ex Ariſtophane penſavimus, cum apud iſtos hodie non reperiatur. Neque tamen dubium eſt, quin Alcaicus ſit, fide Grammaticorum Latinorum; etſi ex Ariſtophane potius citaverit Hephaeſtio p. 29. ideo, ut videtur, quia apud Lyricos Proödi duntaxat vicem egit, apud illum continenter & jugiter uſurpatus eſt. Illud vero majoris eſt momenti, quod verſu XVIII conſulto νῦν circumflexum repoſuimus,

Δεῦτε νῦν ἀβ | ραὶ Χάριτες καλλίκομοί τε Μοῖσαι,

ut cum Flacci metro congrueret,

Te deos, o | ro, Sybarin cur properes amando.

Quippe apud Sapphonem, (Hephaeſt. p. 30.) νυν breve & Encliticon eſt; adeo ut pes primus, pariter ac duo ſequentes, Choriambus ſit;

Δεῦτέ νυν ἀβ | ραι Χάριτες | καλλίκομοί | τε Μοῖσαι.

Quare Choriambici exemplum adducunt Diomedes p. 510. & Terentianus Maurus p. 2424. Atque inde eſt, quod litem Horatio intendit Marius Victorinus p. 2614. ob immutatum in verſus principio pedem: *Quod metrum*, inquit, *ſive errore ſeu ſtudio poëtae, ſecus quam ratio eſt, proceſſit. Etenim ſi imitatus eſſet Alcaeum; ita protuliſſet*, Te deus o, *non* Te deos o. *Tamen, ſi non ſtudio factum eſt, habet excuſationem, quod legem quam ipſe ſibi caſu aliquo dixerat, uſque ad ultimam Aſmatis partem obſervando produxit.* Atrocius vero in Noſtrum invehitur Attilius Fortunatianus p. 2683. *ignorantiam, ſalebram, errorem, duriſſimumque pedem* increpitans. Confitendum quidem eſt, non jam amplius Choriambicum eſſe Verſum Flacci; ſed in aliud metri genus migrare, Πολυσχηματιστον puta vel Ἀσυνάρτητον. Studio tamen, non errore, id feciſſe Noſtrum, nulla mihi dubitatio eſt; & in hoc quoque Alcaeum & Sapphonem magiſtros ſibi ac duces habuiſſe crediderim, etſi in tam paucis Fragmentis nullum hodie exemplum extet. Quippe hoc metrum, ex gemino jam colo conſtans,

Te deos oro Sybarin | cur properes amando,

& ſuave numeroſumque eſt; priuſque ejus membrum, quod ſolum in Noſtro redarguunt Grammatici, ſaepe apud Eupolin & Ariſtophanem habetur: ut in Parabaſi Nubium v. 508. & ſeq.

Ὦ θεώμενοι, κατερῶ | πρὸς ὑμᾶς ἐλευθέρως.

Τοῖς σοφοῖς ἂν ὕνεκ' ἐγὼ | ταῦτ' ἐπραγματευσάμην.

& cum diverſo colo junctum apud Euphorionem Cherſoneſtotam, Hephaeſt. p. 60.

Οὐ βέβηλος, ὦ τελεταὶ | τῶ νέω Διονύσω.

Jam autem Aeolica haec metra eſſe, & proinde de Sapphone atque Alcaeo petita, vel illud indicio eſt, quod primus pes diſſyllabus utriuſque coli (ſeu Spondeus ſit, ſive Trochaeus aut Iambus) indiſcriminatim ponitur arbitrio Poëtae: qui proprius eſt Aeolici carminis character: ut in illis Ariſtophanis & Eupolidis,

Ὅς μέ | γιστον ὄντα Κλέων' | ἔπαισ' | ἐς τὴν γαστέρα.

Ὦ σο | φώτατοι χῶ κατακύ | γων ἀ | στοὶ ἀκουσάτω.

Praeterea quoque, cum hoc metrum nihil aliud ſit quam Trochaicus Archilocheus ſecunda ſede fractus & inverſus; quemadmodum ille quem jam dedimus, ſi ἄγε ponis vice ἐγὼ, rotundiſſimus exit Tetrametrus,

Τοῖς σοφοῖς ἂν ὕνεκ' ἄγε ταῦτ' ἐπραγματευσάμην,

vel inde etiam conjicias Aeolicum fuiſſe metrum. Amabant enim Aeolenſes recepta metra ſic infringere & variare; ſicut Heroicum verſum Alcaeus & Sappho nunc primo pede per Trochaeum, Iambum, aut Pyrrichium; nunc quarto pede per Anapaeſtum infuſcabant;

Ὕψι | δὴ τὸ μέλαθρον ἀέρρετε, τέκτονες ἄνδρες.

Κέλο | μαί τινα τὸν χαρίεντα Μένωνα καλέσσαι.

Κατθνάσκει, Κυθέρη', ἀ | βρὸς Ἄδω | νις· τί κε θεῖμεν;

Καττύπτεσθε, κόραι, καὶ | καταρέκ | νυσθε χιτῶνας.

Ergo, pace tandem Grammaticorum, neque errore Noſter, neque immodulate, nec ſine duce & auctore hoc metrum adhibuit.

INDEX

INDEX SCRIPTORUM,

qui in his NOTIS obiter emendantur.

A.

Alcaeus apud Athenaeum. 146
apud Hephaeſtionem. 191
Ampelius Lucius. 698
Anacreon. 59.132
Anthologia Epigrammatum. 63. 132.227.317.610.701
Marcus Antoninus. 531
Apollodorus. 139
Appuleius. 529.670
Ariſtophanes. 12.701.bis.
Ariſloteles Rhet. 513
Athenaeus. 146
Avieni Feſti, verſus ſpurii. 695

B.

Boëthius De Conſolat. Philoſ. 511

C.

Caper Grammaticus. 40
Catullus. 282.305
Cicero de Nat. Deor. 86
Epiſt. Fam. 167. expl. 385
Laelio. 670
Claudianus. 66.171
Curtius. 239

D.

Digeſta, ſive Pandect. 43.444

E.

Empedocles apud Antoninum. 531
Ennius. expl. 347.348
Euripides Bacchis. 228

F.

Firmicus Julius. 222
Fulgentius Planciades. 558

G.

Gellius. 390.450.648.705
Gratius in Cyneget. 602

H.

Hephaeſtio. 191
Heſychius. 12.29.349.465
Hyginus. 140

I.

Inſcriptiones Gruteri. 79.109. 494
Juvenalis exp. 137. em. 172. 318
verſus ſpurii. 695

L.

Latinus Pacatus. 147
Livius. 172.197
Lucanus. 3.4.139.460
Lucianus. 12
Lucilius apud Nonium. 229
Lucretius. 11.39.135
Lycophron. 12

M.

Macrobius. 174.526
Maecenas in Sympoſio. 215
Mamertinus in Panegyrico. 414
Manilius. 20.152.642
Martialis. 120.216

N.

Naevius apud Priſcianum. 140
Nonius. 81.229

O.

Oppianus. 12
Ovidius. 26.27.30.80.118. 143.169.171.187.239.242. 247.252.278.385.448.456. 479.516.596. expl. 56
Auctor Conſol. ad Liviam. 515

P.

Perſius. 3.5.137.456.491.589. expl. 378
Pindarus. 2
Plautus. 463.513.626. expl. 464
Plinius Hiſt. Nat. 104. 478. bis. notatus. 498
Plinius Panegyr. 445
Plotius Grammat. 15.16
Plutarchus. 282
Pollux. 267
Priſcianus. 140.182.352.482.687
Propertius. 25.38.105.155. 283.700

Q.

Quintilianus. 167.397

R.

Rutilius Itiner. 620

S.

Scholiaſtes Heſiodi. 140
Horatii. 190.211.321.350. 386. 396. 494. 495. 497. 558.559.653.679.680
Statii. 25
Seneca, Hercule Oetaeo. 44,45. 106.107
Oedipode. 19
Thyeſt. 549
de Beneficiis. 83.629
de Conſtantia. 389
Controverſ. 174.368
Nat. Quaeſt. 254
Servius. 84.215.349
Sextus Empiricus. 2
Silius Italicus. 87.120.346.460. 488
Spartianus. 494
Statius, Silvis. 91.248.524
Theb. 154. 346.492.565. 683
expl. 530.531
Suetonius. 397
Suidas. 348

T.

Tacitus. 417
Terentius, Adelph. 436
Heaut. 513
Tibullus. 355.423

V.

Valerius Flaccus, expl. 58. emend. 171.211.555.610
Varius apud Macrobium. 174
Varro apud Nonium. 81
De Re Ruſtica. 363
Velius Longus. 138
Virgilius, Aen. 34.81.138.303.304
Georg. expl. 125. 427. emend. 491
Ciri. 64

INDEX VERBORUM

quae in his Notis explicantur.

A.

Ablativus in I *exit*, igni, ungui *&c.* 411. 599
Ablativus Comparativorum in RE *exit.* 435
Ablativus Participiorum in NE *exeuntium per* NTE *profertur.* 65. 302. 369.
Ab Dis. 203
Ab labore. 340
Ab ſe. 169
Abnormis ſapiens. 453. 454
Abſorbere. 489
Ac ne. 51
plus Ac, i. e. quam. 359. 360
Acrior vis. 311
Acroceraunia. 12. 13
Acutae, aduncae, nares. 383
Ad haec. 419
Ad hoc. 314
Adflere flentibus. 672
Adjudicare arvis. 603
Aedes *ſing.* templum; *plur.* privatae. 648
Aeneas pius, Aeneas pater. 268 269
Aequus animus. 608. 609
Aera ducere, cudere. 638
Aere ſuo, meo. 475
Aetolae, Aeoliae plagae. 602
Aevo occulto. 38. 39
Affigere, affligere humo. 460. 461
Affigere lecto. 361. 362
Afflare. 538
Ait eſſe paratus. 566
Alere ſervos. 381
Alite malo, mala. 317
Alloquia dulcia. 327. 328
Alma, alentia, τρόφιμα. 497. 498
Almus, albus dies. 268
Alpinus turgidus. 439
Alternis. 653. 654
Altis ripis, rivis. 296
Altrix, nutrix. 157
Aiyatteï regnum, Ἀλυάττειον. 205. 206
Amat, ſolet. 403
Amicus Baccho. 106
Amor capit, rapit. 444
Amore percuſſus, non perculſus. 322
Amphipolis Phyllidos ſepulchrum. 227
An & ne. 497. 590. 673
Ancus pauper, *an* dives. 269
Angit malus pudor. 471
Animus opeſque, Animus vireſque. 260
Animus contemtor, victor, rector, rex, dominus, liberator, aeſtimator, deprecator, contemplator, admirator, corruptor, carnifex, proſcriptor, adulter, ſpeculator, cenſor, conſul. 275. 276
Animus, virtus. 334
Anſer alba. 538
Antrum Muſarum. 77. 78
Aper, furens, currens, Laurens. 302. 303
Appias, Appiades. 56. 57
Apricus Aulon. 108
Apta, aptata remis. 667. 668
Aptare. 543
Aqua jugis, dulcis. 587
Arbuſcula. 440
Arcana Ceres, ſacra. 149
Arces Pallados. 22
Archiaci, *non* archaïci lecti. 558. 559
Arctoum frigus. 211
Ardere aliam, aliâ. 182
Arenae, arentes, urentes, ardentes. 159. 160
Argiva, arguta, Thalia. 267. 268
Arto lare. 37
Artum fruticetum. 195
Arvo occulto. 38. 39
As, aes, obolus, drachma, *laquei pretium.* 462
Aſclepiadei verſus ratio. 272
Ἀσυνάρτητοι verſus, Archilochei. 320. 321
Ἀτέρμυκτος, ἀτυκαρδάμυκτος. 12
Attollere oculos. 11. 12
Auctor murorum. 155
Avertere, averrere menſa. 499
Avet mens, animus. 585
Avida auris. 122. 123
Avidi, intemperantes aegri. 405
Avidum mare. 71
Aura arbores fovet. 58
Auſpice Phoebo. 27. 28
Auſpice Teucro, *male.* 28
Aut, aut. 210. 317. 323. 357

B.

Balatroni donare. 480
Balbus. 385. 386
Barathro donare, damnare. 480
Barine, *nomen ſuſpectum.* 109
Belus genitor. 87
Bibaculus Furius. 439
Bis terve, bis terque. 304. 696
Bis trium ulnarum, *non* Ter. 299
Biſtonis, Βιστωνὶς, media longa. 64
Bolanus. 430
Bone dux, bone rex. 264
Bruma ſuperbiae inſperata. 277
Butra, *nomen propr.* 561
Byzantia orca, thynni, ſcombri. 506. 507

C.

Caecus furor, caecus furore. 310. 311
Caelatum opus. 646
Caeſura ſyllabam brevem producit. 41. 177. 204
Calena vitis, non falx. 75
Calor oſſa reliquit. 339
Candentes humeri. 6. 7
Capere dona. 181
Cari lapides. 282

Caſta

Digitized by Google

Caſta ſacra. 197
Catus jaculari cervum. 194
Cauti nummi. 629
Cedere male, bene. 445.446
Cedere, pro incedere. 449. concedere. 626
Κεχαρισμένον. 610
Celer excipere aprum. 194
Celeris fuga. 120.121
Cerea brachia, *male.* 40
Cheragra. 526
Chia, Libertina. 282
Cicirrus. 409
Circa volente. 338.512.548
Citae ſiniſtrorſum puppes. 315
Clari lapides. 282
Clarus dux. 197.198
Clarus eques. 53
Clarus poſtgenitis. 221
Colcha venena. 119. 120
Colores mutare. 592
Color ora reliquit. 339
Colubrae. 49
Comes fortunae fides. 65
Comiſſari in domum. 244
Commetare. 513
Compoſitum par. 416
Conópium, conopéum. 313
Conſequitur mors fugacem. 147
Conſortem fallere. 224
Conſtruere divitias. 473
Contemta res. 203.204
Contemto Othone. 300
Contendere oculos, oculo. 540. 541
Contundere articulos. 526
Conviva certus, ſerus. 572
Corrector. 589
Coruſcum fulmen. 162.163
Cotiſo, Cotiſonis. 179
Craſſus (Gracchus) & Mucius. 645. 646
Crepitant flammae. 278.279.280
Creſſa nota. 89.90
Creticum paſſum. 89
Κύββα pro Κύμβα. 465
Cum multâ, cum magno. 439
Cumera frumenti. 568
Cupa, copa. 466
Cupreſſus *IV. declinationis.* 125
Cura, *amor.* 111
Curam reddere, impendere. 636. 637
Curatus capillos. 545
Curtii nobile letum. 37
Curtum, certum, parcarum ſubtemen. 327
Cyathus, menſura. 209.210
Cyclius, Cyclicus ſcriptor. 636
Cytherea Venus. 14.15

D.

DAunia, *non* Daunias. 56.57
unde Datum ſentis? 457
Decedens ſol. 590
Decens motus, *non* color. 283
Decentius laſciva. 656
Decipitur laborem. 123
Dedere ſe hoſtibus. 166.167
Demerſa exitio, *non* excidio. 202
Demetere ferro. 370
Demiſſus homo. 386.387
Denſeri. 71.72
Depellere, propellere, famem. 367
Deprenſa navis. 43.44
Depulſus lacte, ab ubere. 254.255
Deſcendere in forum. 615
Deſcriptae ſedes. 121.122
Deſtinata ſedes, finis. 134.135
Dicere pretium muneri. 270
Dies alba nota ſignandus. 89.90. 91
Differtus, confertus, refertus. 564. 565
Diffingere, diffindere, deſtringere, diffidere. 449.450.551
Dignus, indignus. 453
Dii, Sic Di voluere. 36
Dilapſa in cineres fax. 285
Dionyſius Libertus. 416
Dirus Hannibal. 175
Diſcretae ſedes. 121.122
in Diſpar ferus. 310
Diſſidens plebi, *an* plebis. 101
Diſſimilis ſui. 515
Diſſociabiles terrae. 13.14
Diſſociabilis Oceanus, *male. ibid.*
Diſſors Tanais, *an* Diſcors. 238. 239
Divina anus. 431.432
Divulſus amator, amor, 41
Doctor, ductor Thaliae Phoebus. 266.267
Doctus ſermonis, ſermones. 177. 178.179
Domina, diva meretrix. 548
Donare & perdere. 481.482
Ducere, diſcere, ſuccos. 151.153
Ducere emtorem. 375.627
Ducere noctem. 549. ſomnum. 550
Ducere notam. 251.252
Ductor murorum. 155
Ductum, dictum, nomen. 458
Ducuntur Thebae, *male.* 25
Duplex Ulixes, duplex Amathuſia, duplex Hylaeus. 19.20
Dura neceſſitas, *non* dira. 219
Durae ſollicitudines. 326
Durare aequor. 43
Duratae gelu nives. 221.222
Durum ingenium. 215
Durus Hannibal. 116

E.

EArine. 109.110
Edonis, *ſecundâ brevi, Statio & Lucano.* 226.227
Edónis Euïas. 227
Ejus, *humile verbum in Carmine.* 188
Elidere collum, fauces. 235
Ellipſis particulae, Quod, Te, Tua, Sive. 441
Emirari. 17.18
Eniſus. 150
Equites patreſque, eq. pediteſque. 672.673
Equus victor coronatus. 247
Erubeſcendus amor quis. 69.70
Eſſe, *cum dativo.* 400. Videri. 595
Et item, etiam. 624
Eunt res recte. 463
Excidium genti. 45.46
Exempli, *caſ. gen.* 166
Exeſa medulla. 305.306
Exigere, eximere, otium. 290
Exilis domus Plutonia. 17
Exit halitus, ſpiritus. 89
Exitium gentis. 45
Expeditus curis. 56
Expugnare domos, & effringere fores meretricum mos. 200.201
Exſomnis Euias, *male.* 225.226

F.

FAbulae manes. 77
Fabuloſae palumbes. 157
Fabuloſus Hydaſpes. 55.56
Facilis janua, cardo. 62
Facta, ficta verba. 664
Fallit, λανθάνει. 204
Fama, famae dare. 462
Farra nutrit Ceres. 263

Fas eſt, fas ſit. 137.138
Faſtidia expulit, extulit, extudit. 454.455
Faſtus, *&* Faſtos. 206
Fautor, plauſor, in Theatro. 678
Felix, luſtrum, ſaeculum. 355
Fertilis Baccho. 106.107.108
Fervidi aeſtus, ictus. 126.127
Fi cognitor. 508.509
Fide conſtantis. 175
Fidenter tutari. 605.606
Fides, lyra, chordae. 155.156
Fingere opprobria. 588
Fingitur artibus. 173.174
Firmandae ſtudiis mentes. 223.224
Flamma, furens, virens, vivens. 340.341
Flexus precibus. 266
Floreum nemus. 248
Fodicare latus. 564
Forda bos, bacca. 230
Formandae ſtudiis mentes. 223
Formicolae ſilvae, ferae. 307
Fors obtulit. 417
Fortes bonique. 258.259
Forum campuſque. 564.565
Frequens populus, an fremens. 83.84
Fuſius. 471
Fulgens imperium, imperio. 204.205
Fulgur, *fulmen.* 112
Fulmen coruſcum, non caducum. 162.163
Fultura, fulcire cibis. 477
Furens in Aetna flamma. 341
Futuri pavidus, avidus. 681.682

G.

G*Alliambi verſus.* 59
Galliae non paventes. 288
Gargonius. 368
Gementes ripae. 232
Genetyllis, Lucina, Diana. 348.349
Genitales dii. 347.348
Glomus, Glomeris. 583
Gorgonius, Gargonius. 368
Grex ſpadonum. 92
Gyges, Gigas, centimanus. 131

H.

HAbilis. 211.212
Haeduleae. 49
Hagna, non Agna, libertina. 384
Heu me! 323
Hirrus. 385.386
Homeréus, honoratus, Achilles. 674.675
Homericus Hector, Ajax, *&c.* 675
Horribiles catenae. 37
Horrida dumeta, Horridus Silvanus. 238
Hydropicis currendum, vigilandum. 551
Hymettiae trabes, columnae. 133

I.

JAceol ad quartam. 421.422
Jam nunc, jam nunc. 662
Janus Quirinus, Quirini. 289
Janus ſummus ab imo. 542
Ictus crebri. 62
Ilios, Ilion, *gen. fem.* 151
Ille. 522
Immorſus. 502.503
Immunis manus. 218
Impedire, impellere, legentem. 388.389
Incaleſcere vino. 215
Inclamare. 435.436
In diem vivere, dicere. 240
Indignum. 513.562
Indomitus Auſter, indomitum mare. 285.286
Inducere formas, plumas. 657.658
Infantes ſtatuae, novellae. 509.510
Infeſta arma. 180
Infinitiva poſt Adjectiva. 3.494
Infringere flores. 393
Ingentia facta, fata. 619.620
Injuſſus reddet. 236
Innixus. 150
Inominata verba. 199
Inquit, inquis. 402.458.463
Inſanire in aliqua. 370
Inſanire ſtultitiam. 492
Inſcitus. 633.634
Inſigis humerum. 54
Inſuevit hoc me. 403.404
Intaminatus, incontaminatus. 148.149
Inter & inter, *Idiotiſmus.* 425.548
Intermiſſa bella, non Venus. 244
Introrſus, introrſum. 595
Invecta, inventa, licentia. 632.633
Inverecundus Bacchus. 69
Invidus notus. 261.262
Inultae preces. 72
Io Triumphe. 250.251
Iobacchi Archilochi. 380
Ionicus verſus. 191
Iratae preces, ungues *&c.* 519
Iſque. 251
Iterare, Io bacche. 381
Ithace, Ithaca. 570
Juncta orichalco tibia. 685
Juncta ſororibus Gratia. 210
Jurare numen. 621
Juſti Dei. 197

L.

LAbeo *juriſconſultus.* 390
Labienus orator. 391
nullo Labore. 362
Laborare ab avaritia. 399
Laborat in Charybdi. 70
Labores, *id eſt* amores. 200
Lacerare opprobriis. 453
Lactea brachia. 40
Laetus animi. 130
Laevius, Livius. 626.627
Lare curto, certo. 571
Largus aemulus. 244.245
Lapides cari, clari. 282.283
Lapilli, nivei, virides. 373
Latens in alvo. 265.266
Lati campi. 187.188
Latius, lautius, laxius, largius uti. 463.464
Latrare, allatrare. 452
Latus, lentus ſpatiari. 482
Latus orbis. 39
Lavimus, lavimur. 408
Laurens aper. 303
Laurum guſtare. 242.243
Laxior, latior murus. 685
Lenis, levis oratio. 659.660
Lenis, levis, ruina. 138.139
Lenis riſus, lentus. 129.130
Lenta, longa dies. 540
Lepus fecunda. 500.501
Levare aegrum, &c. 655.656
Leviore lyra, chorda, plectro. 99
Libentia *Dea.* 52.53
Licentia *Dea.* 52.53
Licymnia, *vero nomine* Terentia. 117.118. *Sic* Lesbia, *pro* Clodia; Cynthia, *pro* Hoſtia; Delia *pro* Plania, Perilla *pro* Me-

Metella, *pari numero & quantitate ſyllabarum.*
Lippis & tonſoribus notum. 424
Lippus, Horatius, *non* Criſpinus. 366.367
Liquidi rivi. 195
Lites artae, atrae. 700
Littus Aſſyrium. 160
Locum condere, *male.* 412
Longa nox. 63
Longe longeque. 415
Luctuoſus Medus. 180
Lugubres cantus. 60
Lunae orbis, lunae ortus. 251
Luſtrum claudere, condere. 104
Luxére Hectorem. 337.338
Lymphati metus. 93
Lymphae deſiliunt, an Nymphae. 196
Lyncei, Lynceis oculis. 375.376
Lynces timidi, timidae. 123.124
Lyra Romana, Auſonia. 253.254

M.

MAecius, Metius, judex. 697. 698
Magica venena. 308
Magiſtra culpa, cuppa, cupa, nulla. 465.466
Malchinus, Malthinus. 368
Male inominatis. 199
Male uati, male ter nati verſus. 700.701
Male pertinax. 30
Male tornati verſus, *male.* 700. 701
Manibus portare. 493.494
in Manibus eſſe. 624.625
Marſi pedites. 7.8.9
Maturi anni. 679
Mauri jaculi. 54.55
Mauri imbelles. 8
Media de nocte, luce. 606.607
Medicandus. 592.593
Medios per enſes, medios per ignes. 286
Meditatur, minitatur diluviem. 287.288
Medulla exſucta, exſucca, exuſta, exhauſta, exſecta, exeſa. 305
Melici. 631
Mens, θυμὸς, ira. 552
Minimo provocare. 397
Mirum ut, Mirum ni. 448.449
Mirum ſi. 449
Miſcere. 505
Mitis animum. 186
Mixtis lyrâ carminibus. 245.313
Mobiles anni, naturae. 678.679
Mobiles Quirites. 3
Monſtrare viam. 553
Morboſi. 92
Mors ſuprema. 652.653
Mortalia cuncta, facta, opera. 669
Morte, vita, venalis. 196.197
Mos palaeſtrae. 31
Mota urna. 432
Movere, monere hiſtorias. 176
Movet me. 441.507
Multum facilis. 62. multum demiſſus. 387
Mulvius. 527
Murorum, auctor, ductor, ſtructor, augur, ſator, parens. 155
Muſa citharae. 112.113
Muſtela & Mus, fabula. 569
Muſtum Falernum. 409
Mutare terras, *&c.* 128.129.532
Myrtale libertina. 79
Myrtus *IV. declinationis.* 125.126

N.

NArdum Achaemenium, nardus Achaemenia. 325.326
Naſidienus, πτερωνυλλαῖος. 533
Natus, notus, ſine crimine. 570
Nivium aera, ora. 301
Ne, *encliticon.* 371
Ne, *ἵνα μή.* 363.682.695
Ne nunc quidem. 491
Nec, nec, ve. Nec, nec, aut. 146.332.418.419
Nec, neque. 190
Neceſſitas, ſaeva, *an ſerva.* 84
Nectere vincla gutturi, Innectere vinclis guttur. 345.346
Nefas ſcire. 32
Negitare. 595
Negligens. 181
Nigra Arcadia. 280
Nihilo deterius. 410
Nitedula, mus agreſtis. 569
Nobiles juvenes. 281
Nobilis evehere. 3
Nobilis, Panaetius, *an* liber. 73. 74
Nodo cohibere. 200
Nodo religare, in Nodum colligere. 115
Nomen filiae relictum. 233
Nomina certa, recta, bona, *&c.* 629.630
Non felix. 324.325
Non ſecus ac. 227
Non ſtultus. 479
Noſter. 520
Noſtri, *id eſt* Romani. 170
Nota artium facies. 284
Notam ducere, trahere. 251.252
Notus animi, operum, militiae. 101
Nudari foliis. 655
Numen, nomen, Auguſti. 621
Nummi cauti, ſcripti. 618
Nummo provocare, addicere. 396
Nutrit farra Ceres. 262
Nutus, vultus, divitis. 600

O.

O Pudor, Prô pudor. 168.169
O quis, quis volet. 220
Obrepit operi ſomnus. 697
Octuſſibus emtum. 478
Oculi incerti, ingrati. 635
Ofellus, Ofella. 453
Offenſus. 330.331
Officina venenorum. 342
Omnibus, votis, precibus. 262
Omnibus precibus. *ibid.*
Onus urit, urget. 582
Operata divis, ſacris. 197
Opertos equos inſpicere. 374
Opprobria, probroſi. 92.93
quantum Opus eſt. 360.361
Opus intendere, tendere. 443
Ora Orientis. 39
Orcus rapax, capax. 135
Ordinare, ſcribere, συντάττειν. 97
Ornare moenibus, moribus. 618. 619
Ornytus, non Ornithus. 182.183
Ὀρθοὶ ἐφεστῶτες. 11
ad Ortum ſolis, ad Ortus ſolis. 289.290
Oſcula fragrantia, flagrantia. 118
Othonis lex Roſcia. 300

P.

PAcare tumentes, timentes. 683. 684
Pactumeius, non Partumeius. 343
Pactus erat. 645
Pagus feſtus. 208.209
Palatinae arces, arae. 354

Pallas

Digitized by Google

Pallas Jovi proxima. 34.35
Palumbi, columbae. 5.6
Palus, *ultimâ longâ, brevi.* 667. 668
Panis inops, farris inops. 404.405
Parare animum. 608.609
Pardus cum bove, *Monachorum commentum.* 208
Paſſer aſſus. 235
Pater Latinus. 437.438
Patres populuſque. 170.171
Patria, *numquam pro* Senatu. 172. 173
Pavidus futuri. 682
Pauper aquae. 242
Pellax. 176
Penelopa. 512
Penetrare oras claſſe. 94
Per aevum. 350.351
Per laborem. 248
Percuſſus amore. 323
Perdere arma. 596.597
Perferre in lucem. 179
Pernimio major. 496
Phidyle, Phidylis. 216
Pii luci, pia arva. 156
Pimpleis Muſa, *non* Pimplea. 68
Pingue muſtum, merum. 504
Piorum ſedes, luci, arva. 156
Pitholeon, Pitholaus. 436.437
Placida, ſenectus, quies. 352
Planius ac melius. 546.547
Plenum corpus. 568
Plenus amator, lector. 616
Plerumque. 82.83
Plurimum nemus. 248
Podager, podagroſus. 552
Poëtae in Bacchi tutela. 611
Pomaria Tiburtina. 26
Populuſque patreſque. 170.171
Poſilla, Puſilla. 487
Poſt moenia Trojae. 677
Potens, manus, dextra. 353
Potis, ἔξεστι, δυνατὸν. 208
Praefluere. 252
Praelibare, Praelambere. 524
Praeponere olivam fronti. 23.24
Praepoſitio in priore orationis membro omittitur. 225.323.622
Praefectum ad unguem. 691
Praevidere, pervidere. 382.383
Preſſa malo navis. 43.44
Privatus. 180
Privos in annos, dies, horas. 667
Procedere. 251.269
Procudere nummum. 664
Procul procul. 654.655
Prodere & deſerere. 596
Proelis audax, *Pallas, non Bacchus.* 35
Projectus. 163.319.474
Projicere. 706
Promiſſum carmen. 662
Pronomen, caſu antecedentis, Quo noſti, Quorum conſueſti, Quibus dixti. 414
Pronus dies, menſis. 667
Proſequi. 431
Pulſus fugit. 413.414
Pupius, *non* Puppius. 543
Pura, pulchra, poëmata. 671
Pura verba, pura oratio. 671.672
Purpureum os. 150
Purum Jovis numen, *an* Durum. 185.186
Putuit orca, muria. 505.536

Q.

QUA. 286.287.428.459
Quacumque. 19
Quadam prodire tenus. 541
Qualiacumque ſunt, *an* Sint. 442
Quam rem agis. 518
Quandocumque, aliquando. 432. 433
Quî, quo. 394
Quicquid, quiſquis, Deorum. 301.302
Quid ergo eſt? 695
Quid tam magnum, parvum, egregium? 492
Quid tibi vis? 518
Quidvis ſatis eſt. 474.475.587. 588
Quirini populus, Quirinus. 9
Quo mihi fortunam. 560.561
Quod expediat. 332.333
Quod ſentio, quid ſentiam. 484
Quotus, quota. 209
Quumcumque. 19

R.

RAeti & Vindelici. 255
Raetis Alpibus. 256
Ravi leones. 334
Recoctum, recuſum, retuſum ferrum. 88
Recti oculi. 11
Reddere oppidis cohortes. 161
Redigere ad verum, in verum. 93
Redigere pecuniam. 298
Redit in, ad faſtos. 624
Reducis Ulixei. 21
Redux fuga. 121
Refigere, refugere jurgia. 652
Refixa caelo ſidera. 336
Relecti curſus, *non* relicti. 80
Remotus in auras. 70
Remugit nemus, ſinus. 184.185. 318
Reparare oras, *male.* 93.94
Repreſſus. 256.257
Res melior, *an* Rus. 584
Reſcribere nummos. 472.629
Reſonarint. 429
Reſpicere. 546
Reſpondere. 433
Reſponſor. 594
Revictus. 256.257
Rhode, *libertina.* 212
Rhoetus, Rhoecus, Rhuncus. 139.140
Rivi & nemus. 228
Rivi Tiburis, *non* ripae. 249
Ruſo, non Druſo. 391

S.

SAcratum opus. 647
Samii ἰεργμένοι. 490
Sancta paupertas. 37
Sancta penetralia. 257.258
Sapiens Stoicus, imperioſus ſibi, totus in ſe ipſo, teres & rotundus. 531
Sapiens utitur quaeſitis. 358
Satis eſt. 501
Satum nemus. 184
κατὰ Σχίον verſus. 191.192
Sceleſta plebs. 104
Sciens citharae, cithara. 182
Scribere, reſcribere nummos. 629
Secures ad januas effringendas. 229
Securis Pontificum. 216.217
Sedula nutrix. 159
Semel, ſimul. 534.535.573.574
Senſus communis. 388.389
Sepulchrum Carthago. 316.317
Sepulta inertia, virtus. 274
Sermones, λόγοι. 178.179
Serpentes atri, Afri. 538
Seu, ſive, ve. 461.462
Si, *in precibus.* 76.77
Si, ſi; Si, ſin. 291
Si *deficit.* 520. *pro* An. 556

Sic poſitum. 582.583
Sicci oculi. 10
Signatus nummus, ſignatus notâ. 564.565
Signum *στυρόσπαρτοι*. 530
Silüa, prima brevi. 58
Singularis numeri verbum poſt duos vel tres nominativos. 61. 202. 288. 289. 398. 423. 428. 429. 516. 517
Siquae fors, ſiqua fors. 517
Siqui, ſiquis. 400.419
Socii operum. 632
Socium fallere. 224
Sodalis hiemis Eurus, *non* Hebrus. 66.67
Sors ſuprema. 652
Sotadicus verſus. 192
Spes longa, lenta; Spe longus, lentus. 680.681
Sponſor. 594.595
Stricti ungues. 22
Structor murorum. 154
Sufflare. 495
κατὰ Συνάφειαν verſus. 191
Super adde. 528.529
Superba pellex. 307
Superbum merum, pavimentum. 124
Superna, ſuperne, mutor. 142
Supinum Tuſculum, ſupernum. 293.294
Suſpicere. 546
Sunt-quos, erit-quae, *ὑφ' ἕν*. 2

T.

TAcens Muſa, cithara. 112.113
Tacens regia. 94
Tantum diſſimilis. 494
Tautum magnus. 495
Tapeta Libyca. 577
Tardus, pinguis. 386.387
Ταρμύσσειν. 12
Tendere, extendere noctem. 560
Tendere opus. 443
Terrae, *an* Turres, viciuae. 554.555
Tetra, tenta libido. 369
Thia. 282
Threſſa nota. 89
Thyiades, Thyades, *Θυιάδες*. 138
Tigranes. 604
Tillius, Tullius. 415
Tincta cruoribus. 96.97
Tithonus an mortuus ſit. 70.71
Τορνεύειν. 702
Tornati verſus. 700. &c.
Tornus, *τορνεύειν*. 700.1.2.3.4
Totum nemus. 48.49
Tragicus Peleus. 670
Trauſius, Troſius. 463
Trepidant flammae. 278.279
Trigonis pila, luſus. 422
Trimetri nobiles. 688
Tritus, tortus, ſculptus. 392.393
Trochaeum in Alcaio & Sapphico ſpondeo mutavit Hor. 139. 146.166
Turba media eruere, eligere, eripere, arripere. 398.399
Turbidum laetatur. 136.137
Turbidum mare. 12
Turbo, *nom. prop.* 494
Turgidum mare. 12
Tuta oppidi. 4
Tutus, cautus. 448
Tutus, ſanus. 476
Tyndaridarum fortiſſima. 364

V.

VAcuae aedes. 648.649
Vadatus. 433
Variae plumae. 657
Varii racemi, variae uvae. 104.105
Uda Pleias. 30.31
Ve, *an in compoſitione augeat.* 378
Venire ad vina. 264
Venit poëma. 627
Venter, infans. 344
Vepallidus, *male.* 378
Vepris inhorruit. 59.60. *com. gen.* 591
Verare. 600.601
Vernaliter, verniliter. 523
Verni nimbi. 253.254
Veri Inſcitia. 557
Verrere, vellere piſces. 488
Vertere, *neutrale.* 277
Vertere humanas vices. 308.309
Veſtigia contracta, contacta, non tacta. 642
Verſat, vexat diſcordia. 425.646
Verſus, tornati, limati, edolati, &c. 700.1.2.3.4
Verſus luxati. 543.644.662
Verſus ſpurii. 271.272.273.694. 695
Veternus, hydrops. 551
Vetula faex. 201.202
Vexiſſe qui canerent. 690.691
Victa furore pietas. 233.234
Victus precibus. 266
mundus Victus, domus & Victus. 558
Vicem, vice. 342.343
Viden' ut. 544.545
Videre videor. 98
Viduari foliis. 665.666
Villius in Fauſta adulter. 372
Virus grave. 633
Vis tu? 435.522.523
Viſit officinas. 16
Vitale. 525.526
Vitio carere. 234
Vivae, verae voces. 692.693
Vivet, *abſolute.* 100
Vividus, vivus, impetus. 254
Vivitur. 434
Ultimi Britanni. 86.87
Ultimus orbis. *ibid.*
Ummidius, Umidius. 363
Uncta cruoribus. 96
Unctus, vinctus. 616.617
Unus, praecipuus, unicus. 661
Uret officinas, *male.* 16
in URIO *meditativa verba.* 677
ſervus Ut, captivus ut. 487.489
Ut in populo. 419
Ut, *pro* adeo ut, ita ut. 363.364. 371.468.644
Ut ſi. 329
Ut cantat, dum cantat. 406.407. 430
Ut qui. 404.428
Ut, Ut tamen. 606
Ut, ut. 696
Utriuſque linguae, ſermonis. 178
Uvidus Notus. 261.318
Vultu prodente, profitente. 515
Vultu celare, tegere, premere, ſimulare. 514.515

F I N I S.

Digitized by Google

INDEX

IN

Q. HORATIUM FLACCUM

Olim quidem collectus a THOMA TRETERO, deinde omnibus editionibus accommodatus a

DANIELE AVEMAN,

Nunc vero,

Additis etiam V. Cl. RICHARDI BENTLEJI variantibus lectionibus, pluribus quam mille & quingentis locis auctus & emendatus

ab

ISAACO VERBURGIO.

Digitized by Google

LECTORI

S. P. D.

ISAACUS VERBURGIUS.

QUam neceſſarium adjumentum iis, qui capiuntur lectione Veterum, ſint Indices, quibus tanquam à fidis ducibus ad locum aliquem ducimur, notius eſt, quam ut neceſſe ſit hoc loco illud monere. Teſtes ſunt omnes, quibus literæ cordi ſunt, quique non ſine ſuo malo nequicquam totas horas aliquando inſumſerunt in requirendo locum, quem legiſſe ſe meminerant, nec tamen poterant reminiſci quâ libri parte. Huic malo jam ante duo ferè ſecula quiſque pro ſuâ virili cœperunt mederi, qui, dum auctoris alicujus dulcedine capti ſingula in proprium uſum ſeligunt, nobis tot egregios indices, quibus non ſine uberrimo fructu utimur, confecerunt. Non potuerunt Horatii amatores diu eſſe deſtituti tam neceſſario adjumento, quippe cujus lectio immenſâ utilitate compenſet laborem in legendo collocatum, cujuſque ſcripta decies ad unguem caſtigata ultro alliciant lectorem ad optima quaeque excerpenda. Eâ certè ratione *Thomas Treterus* natus Poſnaniæ (Poloniæ majoris ea eſt urbs) collegit primus Indicem in Horatium adjutus a *Staniſlao Drozinio*, quum uterque Romæ in ædibus *Staniſlai Hoſii* R. E. Cardinalis verſabantur anno 1573. nullam enim aliam fuiſſe cauſſam, niſi ut ſcriptorem, quo plurimum delectabatur, redderet ſibi familiarem, teſtatur ipſe Treterus; hujus materiam poſtea polivit *Daniel Aveman* Brunopolitanus. Quum enim Treterus, ut qui ſcripſerat ſibi, non aliis uſus eſſet numeris, quam paginarum ſui exemplaris, aggreſſus eſt *Aveman* maximi laboris, ſed majoris tædii opus revolvendo omnes voces, quas Treterus in Indicem retulerat, & numeros paginarum mutando in numeros librorum, minorum opuſculorum, ex quibus libri conſtant, atque adeo ipſorum verſuum; idque tam accuratè præſtitit, ut ſæpe hominis diligentiam fuerim admiratus, & veriſſimum eſſe compererim, quod ipſe affirmat, numeros vocum indices nunquam fallere, ſi exceperis Odam XI. & XIII. in libro Epodôn, quæ eundem verſuum numerum in omnibus editionibus non habent pro diverſa ratione dimenſionis earum Odarum. Egregiam plane operam a Clariſſimo Viro RICHARDO BENTLEJO in illuſtrando Horatio poſitam, quum Fratres *Wetſteinii* denuo

Digitized by Google

typis deſcriberent, viſum fuit etiam fore e Re literaria, ſi Avemanni Index præſtantiſſimus editioni præſtantiſſimæ, tanquam corollarium ultra pactum additum, ſubjiceretur, additis etiam Illuſtris Viri Lectionibus variis, ut & præclara Viri merita eo magis eluceſcerent, & Tu non poſſis queri aliam in Indice, aliam in ipſo Horatio Lectionem exhiberi. Hujus rei curam eo ſuſcepi lubentius, quo mihi ſemper ante omnia dulcius fuit occaſionem mihi dari navandi non inutilem literatis operam. Poſtquam autem manus operi admoveram, videbar mihi non male meriturus de ipſo Horatio, ſi, præter Lectiones Viri Reverendi, etiam adderem ea, quæ ad dictionem Horatianam propius noſcendam egregiè videbantur facere, multa enim, ex Græco præſertim fonte hauſta, non legebantur in Indice, quorum tamen ſplendor & majeſtatem addit huic Auctori & dignitatem, quæque adeo ut noſcerentur omnium intererat, qui ab arte & elegantiâ inſtructiores volebant redire ab Horatii lectione.

Relecto igitur cum curâ Horatio, atque ſepoſitis iis, quæ uſui fore ſperabam, videbam adeo creviſſe obſervationes meas, ut penè abjecerim conſilium addendi quidquam, ne ſcilicet Index nimium auctus mole ſua laboraret, ſed vicit tamen utilitas publica, quæ certè major videbatur fore in iis, quæ addere conſtitueram, quam in enumeratione vocum nullius in Indice uſus, niſi ſi adhibeantur cum elegantia ſingulari, quales ſunt *ac*, *et*, *ſi*, *que* & *ne* encliticæ, & quæ aliæ ejuſdem ſunt generis, quarum maximam partem reſecui; partem, ut earum uſus pateret, retinui; partem, quæ non vulgarem uſum præ ſe ferebat, retentis ſubjeci. Quæ neceſſaria ſcitu ſunt de dimenſione unius atque alterius Odæ ex mente Bentleji, ipſe ſuo loco monuit, ut hoc loco repetere nihil attineat. Quod ſi forte, ut homines non ſemper eàdem mentis acie omnia dignoſcimus, alicubi erravero, Tuum eſt ignoſcere homini huic de Literis bene mereri cupienti. Vale.

IN-

INDEX
IN HORATIUM.

Od. *Odas*: Ep. *Librum Epodôn*: C. S. *Carmen Seculare*: S. *Libros Sermonum*: Epl. *Epiſtolas*: A. P. *Artem Poëticam: numerus Romanus Librum deſignat; Odæ, Epodæ, Satyræ, & Epiſtolae indicantur numero Arabico ſequente commate; ſequente vero puncto verſum monſtrat.*

A.

A *vel* Ab *præpoſitio omiſſa.*
abacta epulis regum. II. S. 2, 45.
abeſt virtute. A. P. 370.
abſint neniæ funere. II. Od. 20, 21.
abſterrent vitiis. I. S. 4, 129.
abſtinet armis. A. P. 379.
abſtinuit vim uxore. II. S. 3, 203.
acies retro verſa Philippis. III. Od. 4, 26.
alius Lyſippo. II. Epl. 1, 240.
alius ſapiente. I. Epl. 16. 20.
civem hoſte dignoſcere. 15, 29.
cor purum vitio. II. S. 3, 220.
curtatus inæquali tonſore. I. Epl. 1, 94.
curvum dignoſcere recto. II. Epl. 2, 44.
data fatis. I. Od. 12, 51.
decede peritis. II. Epl. 2, 213.
defendet æſtatem capellis. I. Od. 17, 3.
dimoveat lucro. I. S. 1, 39.
diſcrepat iſtis. 6, 92. II. 3, 108.
diſcrepat vino. I. Od. 27, 5.
diſſentiens conditionibus fœdis. III. Od. 5, 14.
faciem dimovet curvo littore. IV. Od. 5, 14.
flentibus Varius diſcedit. I. S. 5, 93.
liberat Hippolitum tenebris. IV. Od. 7, 26.
novo divelletur adultero. I. Od. 36, 18.
Pegaſus expediet Chimæra. 27, 24.
pignus dereptum lacertis. 9, 23.
procul negotiis. Ep. 2, 1.
procul prava ambitione. I. S. 6, 51.
prohibere chiragra. I. Epl. 1, 31.
prohibete Bacchum rixis. I. Od. 27, 4.
recto depellere curſu. II. S. 5, 78.
repulſus foribus. 7, 90.
ſecernere publica privatis. A. P. 397.
ſecernis honeſtum turpi. I. S. 6, 63.
ſemota terris. II. Epl. 1, 21.
ſimplex munditiis. I. Od. 2, 5.
ſolvere Theſſalis venenis. 27, 21.
ſolutus omni fœnore. Ep. 2, 4.
undæ retortæ littore Etruſco. I. Od. 2, 13.
A. I. Od. 21, 14. III. 5, 43. IV. 5, 12. Ep. 17, 24. &c.
Ab. I. Od. 9, 22. 28, 29. 36, 4. 37, 13. 16. II. Od. 3, 3. 21. III. Od. 5, 43. *Bentl.* 14, 4. 16. 22. *Bentl.* 20, 16. 27, 2. 12. 58. IV. Od. 4, 14. 63. &c.
Ab equo indomito laſſus. II. S. 2, 10.
Ab avaritia laborat. *Bentl.* I. S. 4, 26.
Ab Achille ſecundus heros. II. S. 3, 193.
Ab imo ad ſummum totus moduli bipedalis. II. S. 3, 308, 309.
Ab ipſo ferro opes & animum ducit. IV. Od. 4, 59.
Ab inſolenti lætitia temperata mens. II. Od. 3, 3.
Ab Lamo ducis originem. III. Od. 17, 1.
Ab orno pendulus. *ibid.* 58.
Ab ignibus ſoſpes. I. Od. 37, 13.
Ab *pro* poſt. Domita nomen ab Africa. IV. Od. 8, 18. Ab ipſis Saturnalibus. II. S. 3, 4.
Ab ovo uſque ad mala. I. S. 3, 6. 7.
Abacta. Ep. 5, 29. II. S. 2, 44.
Abdiderint. I. S. 8, 43.
Abdidit. III. Od. 4, 38.
Abdita. A. P. 49.
Abditæ (abdito *Bentl.*) II. Od. 2, 2. III. 16, 5.
Abditus. I. Epl. 1, 5.
Abeo. I. S. 6, 61.
Abeat. II. S. 3, 218.
Abes. IV. Od. 5, 2.
Abeſt. I. Od. 9, 17. 35, 20. III. 16, 37. 24, 64. I. Epl. 18, 57. A. P. 370.
Abeunte. III. Od. 6, 44.
Abſore. I. S. 4, 101.
Abhinc. II. Epl. 1, 36.
Abi. IV. Od. 1, 7. I. Epl. 7, 53. II. 2, 205.
Abibis. II. S. 1, 86.
Abjectis. II. Epl. 2, 141.
Abjecto. I. S. 3, 131.
Abigat. I. Epl. 15, 19.

Digitized by Google

Abigunt. III. Od. 24, 40.
Abii. I. S. 1, 108.
Abjicito. I. Epl. 13, 7.
Abire. Ep. 11, 20. I. S. 9, 14. II. Epl. 2, 215.
Abirem. I. Epl. 9, 7.
Abit. I. S. 5, 14.
Abito. III. Od. 14, 24.
Ablativus abſolutus.
  Excepto, quod &c. I. Epl. 10, 50.
  Mente ſolidâ. III. Od. 3, 4.
  Neglectis. II. S. 4, 82.
Ablativus participiorum in dus.
  æſtimat anteferendo. II. Epl. 1, 19. 21.
  maledicit vocando furiam. II. S. 3, 140.
  nefas putando. IV. Od. 9, 30.
Abludit. II. S. 4, 320.
Abnegat. I. Od. 35, 22.
Abnormis ſapiens. II. S. 2, 3.
Abnuere. II. S. 5, 52.
Abominatus parentibus Annibal. Ep. 16, 8.
Abortivus. I. S. 3, 46.
Abrotanum ægro dare. II. Epl. 1, 114, 115.
Abrumpere. IV. Od. 7, 27.
Abſcidit. I. Od. 3, 21.
Abſcindere. Ep. 16, 35.
Abſciſſum. II. S. 3, 303.
Abſcondere. *ibid.* 173.
Abſens II. S. 5, 72. I. Epl. 7, 38.
Abſentem. I. S. 3, 21. 4, 81. 5, 15. 10, 79. II. 7, 28.
Abſentes. Ep. I, 18.
Abſentis. II. S. 3, 314.
Abſint. II. Od. 20, 21.
Abſis. I. Epl. 18, 58.
Abſiſtere. I. S. 3, 104.
Abſit. II. Epl. 2, 199.
Abſolves. II. S. 3, 279.
Abſona fortunis dicta. A. P. 112.
Abſorbere placentas. II. S. 8, 24.
Abſorberet decies ſolidum. *Bentl.* II. S. 3, 240.
Abſtemius in medio poſitorum. I. Epl. 12, 7.
Abſterrebitur. II. S. 5, 83.
Abſterrent. I. S. 4, 129.
Abſtes. A. P. 362.
Abſtes inexcuſabilis. *Bentl.* I. Epl. 18, 58.
Abſtinens. III. Od. 7, 18. IV. 9, 37.
Abſtinet. A. P. 170. 379.
Abſtineto. III. Od. 27, 69.
Abſtinuit Venere & vino. A. P. 414.
  vim uxore & gnato. II. S. 3, 202. 203.
Abſtractum pro concreto.
  facundia *pro* facundo. A. P. 184.
Abſtulerat. I. Epl. 15, 34.
Abſtulerit. I. S. 4, 132.
Abſtulit. II. Od. 16, 29. Ep. 5, 66.
Abſumet. II. Od. 14, 25.
Abſumptis. I. Epl. 15, 27.
Abunde ſatis eſt. I. S. 2, 59.
Abunde *cum nominativo.* Valetudo contingat abunde. I. Epl. 4, 10.
Ac. I. Od. 4, 3. 7, 13. *Bentl.* 12, 14. 14, 6. 28, 19, 31, 18. *Bentl.* II. 3, 2. 20, 23. III. 8, 27. 25, 11. 25, 12. 28, 6. Ep. 1, 16. 12, 14. I. S. 1, 35. 46. *Bentl.* 65. 67. 104. 109. 2, 3. 12. 75. 132. 3, 58. *Bentl.* 62. 78. 4, 3. *Bentl.* 46. 142. A. P. 90. 149. 245. 472.
Ac *pro* ſicut. I. Epl. 16, 32.
Ac *poſt* ſimul. I. S. 2, 18. 4, 119. 8, 21. 9, 34. I. Epl. 13, 11.
Academi ſylvas. II. Epl. 2, 45.
Accedam. II. S. 3, 263.
Accedas. 5, 72.
Accedat. 3, 154. 6, 9.
Accedent pro quo alii legunt Accedunt. II. S. 2, 85.
Accedente. II. Epl. 2. 211.
Accedere. II. S. 3, 149.
Accedes. II. S. 7, 118. I. Epl. 17, 12.
Accedet. IV. Od. 2, 46.
Accedit. A. P. 243.
Accedit ſtomacho. *Bentl.* II. S. 3, 154.
Accendit. Ep. 14, 14.
Acceperis. II. S. 3, 67.
Accepiſſe. 6, 81.
Accepit. 3, 226. I. Epl. 10, 17. 12, 28.
Acceptos. II. Epl. 1, 234.
Acceptus C. S. 62.
Accerſas. II. Epl. 1, 228.
Accerſe. I. Epl. 5, 6.
Accerſit. II. Epl. 1, 168.
Acceſſit. A. P. 211.
Acci. I. S. 10, 53. A. P. 258.
Accidit. Ep. 5, 61.
Accipe. I. S. 4, 14. 15. *Bentl.* 38. II. 3, 46. 66. 233. 307. 5, 10.
Accipiar. II. S. 8, 67.
Accipias. I. S. 1, 48.
Accipiebat. I. Epl. 7, 53.
Accipiet. II. S. 5, 68. I. Epl. 10, 28.
Accipio. I. S. 5, 58.
Accipis. II. Epl. 2, 162.
Accipit. *ibid.* 33.
Accipiter adurget molles columbas. I. Od. 37, 17. 18.
Accipiter laqueos timet. I. Epl. 16, 50. 51.
Accipiunt. A. P. 250.
Acciſis. II. S. 2, 114.
Accius. II. Epl. 1, 56.
Acclivis. II. S. 2, 6.
Accredere. I. Epl. 15, 25.
Accreſcere. A. P. 252.
Accrevit. I. S. 6, 26.
Accubat. IV. Od. 12, 18.
Accuſativus græcus, qui ſuppletur per κατα.
  amictus humeros. I. Od. 2, 31.
  cætera fulvus. IV. 2, 60.
  cætera lætus. I. Epl. 10, 50.
  concuſſa mentem. II. S. 3, 295.
  confuſa genus. II. Epl. 1, 195.
  coronatus nitentes capillos. II. Od. 7, 7.
  curtatus capillos. I. Epl. 1, 94.
  fractus membra. I. S. 1, 5.
  implicata crines viperis, & incomptum caput. Ep. 5, 15.
  inquiner caput. I. S. 8, 37.
  inſignis humerum. I. Od. 21, 11.
  mitior animum. III. 10, 18.
  mutor ſuperna. II. 20, 10.
  ornatus tempora. IV. 8, 33.
  perunɑti ora fæcibus. A. P. 277.
  peruſtus latus & crura. Ep. 4, 3. 4.
  religata comam. II. Od. 11, 24.
  religatus crines. IV. 11, 5.
  ſtratus membra. I. 1, 21.
  ſupinor naſum. II. S. 7, 38.
  ſuſpenſi loculos & tabulam. I. S. 6, 74. I. Epl. 1, 56.
  Tempe agitata umbroſam ripam. III. Od. 1, 23.
  tremis oſſa. II. S. 3, 57.
  vincti comas. II. Epl. 1, 110.
Accuſativus perſonæ omiſſus.
  ſe. I. Epl. 2, 11.

te.

te. III. Od. 27, 73. I. S. 3, 22. I. Epl. 10, 4.
vos. A. P. 347.
Acer. II. S. 5, 43. II. Epl. 1, 165.
Achilles. A. P. 121.
Aufidus. I. S. 1, 58.
canis. Ep. 12, 6.
Deiphobus. IV. Od. 9, 22.
Druſus. 14, 13.
epos. I. S. 10, 43.
hoſtis. Ep. 6, 14.
ſpartacus. 16, 5.
ſpiritus I. S. 4, 46.
ſulcius. *ibid.* 65.
vultus. I. Od. 2, 39. 40.
Acer nimis videor. II. S. 1, 1.
Acer jejunis dentibus. II. Epl. 2, 29.
Acerba fata. Ep. 7, 17.
Acerbæ Libitinæ. II. S. 6, 19.
Acerbi. I. Epl. 18, 95.
Acerbus. I. S. 3, 85.
recitator. A. P. 474.
Acernam menſam. II. S. 8, 10.
Acerra thuris. III. Od. 8, 2.
Acervi. II. Epl. 1, 47.
Acervo. I. S. 1, 34. 51. II. 2, 105.
Acervos. II. Od. 2, 24. II. S. 5. 22.
Acervum. II. S. 3, 111. I. Epl. 6, 35.
Acervus. I. S. 1, 44. I. Epl. 2, 47.
Aceſcit. I. Epl. 2, 54.
Aceti. II. S. 2, 62.
Aceto. I. S. 7, 32. II. 3, 240. 8, 49.
Italo perfuſus. I. S. 7, 32.
Acetum. II. S. 3, 117.
Achaico. IV. Od. 3, 5.
Achaicus. I. Od. 15, 35.
Achæmenes. II. Od. 12, 21.
Achæmenia (Achæmenio *Bentl.*) Ep. 13, 8.
Achæmenium. III. Od. 1, 44.
Acheronta. I. Od. 3, 36.
Acherontiæ. III. Od. 4, 14.
Achille. II. S. 3, 193.
Achillei. I. Od. 15, 34. Ep. 17, 14.
Achillem. II. Od. 4, 4. 16, 29. I. S. 7, 12. A. P. 120.
Achilles. IV. Od. 6, 4. II. Epl. 2, 42.
Achivi. I. Epl. 2, 14.
Achivis. IV. Od. 6, 18. II. S. 3, 194. II. Epl. 1, 33.
Achivos. III. Od. 3, 27.
Acidas. II. S. 2. 44.
Acidum. II. Epl. 2, 64.
Acies. III. Od. 4, 26. II. S. 2, 5.
Acinaces. I. Od. 27, 5.
Acinum. II. S. 6, 58.
Acipenſere. 2, 47.
Acquirere. A. P. 55.
Acre. II. S. 3, 116.
Acres apros. Ep. 2, 31. 32.
inter numeretur. I. S. 3, 60.
in jus procurrunt. 7, 20. 21.
lupos. Ep. 12, 25. 26.
potores. II. S. 8, 36. 37.
ſtimulos. 7, 93. 94.
Acrem. I. Od. 29, 2. I. S. 2, 42.
Acri. I. Od. 12, 1. III. 2, 2. I. S. 10, 14. II. 4, 59.
Acria. II. S. 6, 69. 8, 7.
Acrior. I. Od. 33, 15. III. 5, 25. Ep. 7, 13. I. S. 6, 125.
Acris. I. Od. 4, 1. I. S. 3, 60. II. 7, 47.
Acriſium. III. Od. 16, 5.
Acriter. I. Epl. 18, 18.
Acrium. I. Od. 6, 18.
Acrius. I. S. 2, 15. II. 3, 92.
Acroceraunia. I. Od. 3, 20.
Acta. A. P. 179.
Actæ. I. Od. 36, 8.
Acti. A. P. 173.
Actia. I. Epl. 18, 361.
Actor. II. Epl. 1, 204. A. P. 369.
Actu. A. P. 189.
Actum. II. S. 3, 135.
Actus *pro* fugatus. III. Od. 7, 5. Ep. 9, 7.
Actus pro partibus fabularum. A. P. 189. 194.
Acuens. II. Od. 8, 15.
Acuis linguam cauſis. I. Epl. 3, 23.
Acuiſſe. I. Od. 2, 21.
Acuit dentes timendos. III. Od. 20, 10.
Acumen Stertinii deliret. I. Epl. 12, 20.
Acumen argutum judicis. A. P. 364.
Acumina. I. Epl. 17, 55.
Acumina chartis admovit. II. Epl. 1, 161.
Acuta æra. I. Od. 16, 7. 8.
bella. IV. 4, 76.
letho ſaxa. III. 27, 61. 62.
tela. Ep. 17, 10.
voce. III. Od. 4, 3.
Acutas. II. Od. 19, 4.
Acutis. I. S. 3, 29.
Acutum ferrum. II. S. 3, 136. A. P. 304. 305.
cernis. I. S. 3, 26.
reſonarunt. 8, 41.
ſonum. A. P. 348. 349.
ſolem. I. Epl. 10, 17.
Ad. I. Od. 2, 6. 22. 17, 15. 35. 15. bis. II. 12, 25. III. 4, 75. &c.
Ad cætera penè gemelli. I. Epl. 10, 3.
Ad imum *pro* ad finem. A. P. 126.
Ad hæc laus illi debetur. *Bentl.* I. S. 6, 87.
Ad lumina prima. II. Epl. 2, 101.
Ad unguem caſtigavit. A. P. 294.
Ad ventum inhorruit vepres. *Bentl.* I. Od. 23, 5.
Ad *pro* adverſus. Ep. 9, 17.
Ad *omiſſum*. Ventum eſt Eſquilias. II. S. 6, 32.
Adamantina. I. Od. 7, 13.
Adamantinos. III. Od. 24, 5.
Addam. I. S. 1, 121. II. S. 3, 42.
Addant. III. Od. 29, 61.
Addas. I. Epl. 20, 22.
Adde II. Od. 8, 17. I. S. 1, 74. 2, 83. II. 2, 96. 3, 69. 70. 275. 321. 4, 91. 7, 39. 78. 111. 8, 71. I. Epl. 6, 54. 18, 52.
Addens. II. S. 3, 283.
Addere. I. Od. 16, 13. I. Epl. 12, 6. 19, 42. II. 2, 36.
Addes. II. S. 4, 68.
Addicere. II. S. 5, 109.
Addictum. Ep. 17, 11.
Addictus. I. Epl. 1, 14.
Addidit. III. Od. 2, 30. A. P. 214.
Addis. III. Od. 21, 18.
Addit. I. S. 1, 34. II. 3, 150. 6, 39. I. Epl. 14, 29.
Additis. III. Od. 5, 26.
Additum. II. Od. 9, 21. Ep. 8, 10.
Additus. III. Od. 4, 78.
Addocet. I. Epl. 5, 18.
Addubites. I. S. 4, 125.
Adducere. Ep. 14, 8.
Adducit. I. Epl. 7. 9.
Adductum. I. Epl. 16, 11.
Adduxerat. II. S. 8, 22.
Adduxerit (*alii legunt* Advexerit) II.

Digitized by Google

II. S. 2, 83.
Adempta Ep. 17, 44.
Ademptum. II. Od. 9, 10. A. P. 54.
Ademptus. II. Od. 4, 10.
Adeo. I. S. 1, 13. 7, 7. I. Epl. 1, 39.
Adeo omiſſum ante ut. I. S. 1, 95. II. 7, 10.
Aderat. III. Od. 27. 66. I. S. 5, 20. 6, 82.
Aderit. III. Od. 21, 21.
Ades. I. S. 9, 38.
Adeſt. I. Od. 15, 9. III. 29, 32. II. S. 2, 28. 6, 13.
Adeſte. Ep. 5, 53.
Adflent humani vultus flentibus. *Bentl.* A. P. 101.
Adhærens Ep. 15, 6.
Adhæret. II. S. 2, 56.
Adhæſit. 4, 80..
Adhibe. III. Od. 28, 4. I. Epl. 2, 67. ubi rectius legitur adbibe.
Adhibebitur. A. P. 227.
Adhibet. IV. Od. 5, 32.
Adhuc. III. Od. 7, 22. 11, 11. 25, 7. IV. 10, 1. I. Epl. 12, 15. 17, 3.
Adhuc *pro* jam. II. Epl. 1, 206.
Adjecere. II. Epl. 2, 43.
Adjeciſſe. III. Od. 6, 11.
Adjecti. II. Epl. 2, 178.
Adjectis. III. Od. 5, 3.
Adjectiva adverbialiter ſumta.
audax in jus vocet. II. S. 5, 29.
bibis impudens. IV. Od. 13, 4.
cernis acutum, I. S. 3, 26.
diſſipabit inſolens. Ep. 16, 14.
dulce ridens, dulce loquens. I. Od. 22, 24.
frequens. III. Od. 1, 34.
indoctum canit. II. Epl. 2, 9.
libens exerceat artem. I. Epl. 14, 44.
lucidum fulgentes oculi. II. Od. 12, 14.
malum reſponſet. II. S. 4, 18.
molle & facetum annuerunt. I. 10, 44.
perfidum ridens Venus. III. Od. 27, 67.
prudens abſcidit. I. Od. 3, 22.
admittis ſcelus. II. S. 3, 212.
ibis ſub furcam. 7, 66.
placavi Divos. II. S. 3, 206.
ſe dejecerit. A. P. 462.
ſapiens prætereo. II. S. 7, 73.
ſerum venire. *ibid.* 33.
ſimile faciam. I. 4, 137.
ſuave reſonat. *ibid.* 76.
tragicum ſpirat. II. Epl. 1, 166.
triſte & acutum reſonarent. I. S. 8, 41.
turbidum lætatur. II. Od. 19, 6.
utitur ſapiens quæſitis. I. S. 1, 38.
Adjectiva cum ablativo.
acer dentibus. II. Epl. 2, 29.
blandus docta prece. 1, 135.
clarus cauſſis agendis. I. Epl. 7, 46.
diſpar rebus & ordine. 19, 29.
ferus vultu torvo. *ibid.* 17.
imitabile vitiis. *ibid.*
lætus fluviis. I. Od. 21, 5.
mundus pumice. I. Epl. 20, 2.
nitens albo humero. II. Od. 5, 18.
pauper macro agello. I. S. 6, 71.
rugoſus frigore. I. Epl. 18, 105.
ſanus utriſque auribus atque oculis. II. S. 3, 284.
vacuus duellis Janus. IV. Od. 15, 8.
validus mente. I. Epl. 8, 7.
viduus pharetrâ. I. Od. 10, 11.
Adjectiva cum genitivo.
abſtemius poſitorum in medio. I. Epl. 12, 7.
abſtinens pecuniæ. IV. Od. 9, 37.
alii dierum. II. S. 2, 60.
avarus nullius. A. P. 324.
avidus futuri. *ibid.* 172.
benignus vini, & ſomni. II. S. 3, 3.
bibulus Falerni. I. Epl. 14, 34. 18, 91.
canidia Albutii. II. S. 2, 48.
cupidus mortis. *ibid.* 98.
damnatus longi laboris. II. Od. 14, 19.
Dapis meliora. II. S. 6, 89.
dives artium. IV. Od. 8, 5.
rerum. II. Epl. 2. 31.
docilis modorum. IV. Od. 6, 43.
pravi. II. S. 2, 52.
dolium inane lymphæ. III. Od. 11, 26.
egens deliciarum. IV. Od. 8, 10.
dapis. Ep. 17, 66.
expers frugis. A. P. 341.
legis Latinæ. IV. Od. 14, 7.
maris. II. S. 8, 15.
exſors ſecandi. A. P. 305.
felix cerebri. I. S. 9, 11.
fertilis frugum tellus. C. S. 29.
ignara puella mariti. II. Epl. 1, 132.
ignarus navis. *ibid.* 114.
incautus futuri. I. S. 1, 35.
immemor ſepulcri. II. Od. 18, 18.
indoctus pilæ. A. P. 380.
inops paterni laris, & fundi. II. Epl. 2, 50.
inſcius laborum. IV. Od. 4, 6.
integer animi. II. S. 3, 220.
mentis. *ibid.* 65.
laſſus maris, viarum, militiæ. II. Od. 6, 8.
major juvenum. A. P. 366.
medius pacis & belli. II. Od. 19, 28.
metuens alterius viri. III. Od. 24, 22.
metuens futuri. II. S. 2, 110.
rixarum. III. Od. 19, 16.
mille ovium. II. S. 3, 197.
minor capitis. III. Od. 5, 42.
Noviorum. I. S. 6. 121.
neſcia virtus repulſæ. III. Od. 2, 17.
parca donandi. II. S. 5, 79.
parcus aceti. 2, 62.
patiens culturæ. I. Epl. 1, 40.
patiens cæleſtis aquæ. III. Od. 10, 20.
pauperrimus bonorum. I. S. 5, 79.
peſſima munerum. IV. Od. 8, 4.
piger militiæ. II. Epl. 1, 124.
plus dapis. I. 18, 51.
potens Naïadum. III. Od. 25, 14.
ſylvarum. C. S. 1.
prodiga arcani. I. Od. 18, 16.
prodigus æris. A. P. 164.
animæ. I. Od. 12, 37.
proſpera frugum. IV. 6, 39.
prudens futuri temporis. III. 29, 29.
rerum. IV, 9, 35.
purus ſceleris. I. 21, 1.
quæ vitiorum. I. S. 3, 35.

quæ-

quæque ſcriptorum. II. S. 3, 2.
vitiorum. I. 4, 106.
quantulum ſummæ. II. 3, 123.
quidquid Lydorum. I. 6, 1.
quiſque dierum. II. 3, 123.
rudis agminum. III. Od. 2, 9.
ſæcula fœcunda culpæ. 6, 17.
ſagax rerum. A. P. 218.
ſciens citharæ. III. Od. 9, 10.
pugnæ. I. 15, 24.
ſecurus pœnæ. II. Epl. 2, 17.
ſeri ſtudiorum. I. S. 10, 21.
ſolers lyræ. A. P. 407.
ſolutus operum. III. Od. 18, 16.
ſuperi & imi Deorum. I. 10, 19.
timidus procellæ. A. P. 28.
unus multorum. I. S. 9, 71.
vivorum. 10, 42.
uterque Viſcorum. *ibid.* 83.
vacuus operum. II. 2, 114.
vana rerum. *ibid.* 25.
verba plena minarum. A. P. 106.

Adjectiva cum infinitivo.

atrox reperire. I. Od. 15, 27.
audax omnia perpeti. 3, 25.
callidus condere. 10, 7.
catus jaculari cervos. III. 12, 10.
celer excipere aprum. *ibid.* 12.
iraſci. I. Epl. 20, 25.
ſequi. I. Od. 15, 18.
volvere. IV. 6, 39.
dignus culpari. I. S. 4, 25.
deſcribi. *ibid.* 3.
docta pſallere. IV. Od. 13, 7.
doctus cantare. I. S. 10, 19.
dicere laudes. C. S. 75.
tendere ſagittas. I. Od. 29, 9.
verſare glebas. III. 6, 38.
doloſus ferre jugum. I. 35, 28.
durus componere verſus. I. S. 4, 8.
efficax eluere. IV. Od. 12, 20.
fortior ſpernere. III. 3, 5.
fortis reſponſare. II. S. 7, 86.
tractare ſerpentes. I. Od. 37, 26.
idoneus dare nomen. I. Epl. 16, 12.
impiger verſare &c. IV. Od. 14, 22.
impotens ſperare. I. 37, 10.
indigna effutire. A. P. 231.
indigni rumpere fœdus. I. Epl. 3, 35.
largus donare. IV. Od. 12, 19.
lenis aperire partus. C. S. 13.
recludere. I. Od. 24, 17.
lubricus adſpici. 19, 18.
metuens audiri. I. Epl. 16, 60.
neſcius dicere. I. Od. 6, 6.
fari. IV. 6, 18.
nobilis ſuperare. I. 12, 26.
paratus ſubire periculum. Ep. 1, 3.
pernix relinquere. A. P. 165.
pertinax ludere. III. Od. 29, 50.
piger ferre laborem. I. S. 4, 12.
prudens diſſipare pulveres. Ep. 18, 47.
ridiculus abſorbere placentas. II. S. 8, 24.
ſævus fingere oppobria. I. Epl. 15, 34.
ſegnes nodum ſolvere gratiæ. III. Od. 21, 22.
ſolers ponere nunc hominem, nunc Deum. IV. 8, 8.
ſoliti componere amicos. I. S. 5, 29.
timidus mori. III. Od. 19, 2.
perire. IV. 9, 52.
valens devocare ſydera. Ep. 17, 4.
vertere fraxinos. III. Od. 25, 15.

Adjectiva ſubſtantive ſumta.

abdita rerum. A. P. 49.
acuta belli. IV. Od. 4, 76.
adverſa rerum. I. Epl. 2, 22.
Afrum *pro* Africa. III. Od. 3, 47.
altum *pro* mari. II. 10, 1.
amara curarum. IV. 12, 19.
amor pravorum. II. S. 3, 244.
cuncta terrarum. II. Od. 1, 23.
dura navis, dura fugæ mala, dura belli. 13, 27, 28.
ficta rerum. II. S. 8, 83.
inſigne recens, adhuc indictum. III. Od. 25, 7.
intra præſcriptum equitare. II. 9, 23.
magnum fecit. I. S. 10, 20.
minimum ſudoris. II. Epl. 1, 169.
negatum credam. Ep. 17, 27.
non eſt meum. III. Od. 29, 57.
obſcurum Lupæ. I. Epl. 12, 18.
per arduum ſcandere. II. Od. 19, 21.
per obliquum. III. 27, 6.
rectum animi. II. S. 3, 201.
ſeria mala. A. P. 451. 452.
Adjiciant. IV. Od. 7, 17.
Adimam. I. Epl. 16, 75.
cantare. 19, 9.
Adimat. II. S. 3, 217.
Adimis puellas letho. III. Od. 22, 3.
& das dolores. II. S. 3, 288.
Adimunt. A. P. 176.
Adire. II. S. 4, 94. I. Epl. 17, 36.
Adite. II. S. 3, 81.
Adito. 5, 88.
Aditum (*alii legunt* additum) II. Od. 19, 13.
Aditure. 6, 1.
Aditus. I. S. 9, 56.
Adytis. I. Od. 16, 5.
Adjudicat. I. Epl. 18, 57.
Adjunctis. A. P. 178.
Adjungere. II. S. 3, 247.
Adjutorem. I. 9, 46.
Adjuvat. II. 5, 73.
Admirari. I. Epl. 6, 1.
Admiror. I. S. 4, 99.
Admiſſi. A. P. 5.
Admittes. I. Epl. 16, 53.
Admittis. II. S. 3, 212.
Admonuit ſol me ire *pro* ut irem. I. 6, 126.
Admoverit. I. Epl. 20, 19.
Admoves. III. Od. 21, 13.
Admovit. II. Epl. 1, 161.
Adoleverit ætas. I. S. 9, 34.
Adopta. I. Epl. 6, 55.
Ador. II. S. 6, 89.
Adorea. IV. Od. 4, 41.
Adpoſcere. II. Epl. 2, 100.
Adraſum. I. 7, 50.
Adria. II. Od. 11. 2. III. 9, 23. I. Epl. 18, 63.
Adriæ. I. Od. 3, 15. 33, 15. II. 14, 14. III. 3, 5. 27, 16. *Bentl.* Hadriæ.
Adriano. I. Od. 16, 4.
Adſciſcet. II. Epl. 2, 119.
Adſcribi. III. Od. 3, 35.
Adſcripſit. I. Epl. 21, 4.
Adſis. II. S. 6, 15.
Adſit. Ep. 1, 21. I. S. 3, 117. I. Epl. 17, 57.
Adſita. II. Epl. 2, 170.
Adſtricto. 1, 174.
Adſtrictum. III. Od. 8, 10.

Advenam. Ep. 2, 35.
Adveniens. II. S. 2, 91.
Advenit. I. 5, 31.
Adventum. Ep. 2, 44.
Adventus. I. Od. 23. 6.
Adverſa. I. Epl. 6, 9.
Adverſæ. II. S. 8, 74.
Adverſam (*alii legunt* averſam) II. Od. 4, 19.
Adverſarius. I. S. 9, 75. I. Epl. 18, 63.
Adverſis auſtris. II. Epl. 2, 202.
  frontibus. I. S. 1, 103.
  rebus. II. 2, 136.
  undis. I. Epl. 2, 22.
Adverſo. II. S. 3, 205.
Adverſum. Ep. 6, 2. I. S. 7, 11. I. Epl. 1, 75.
Adulta. III. Od. 2, 8. Ep. 2, 9.
Adulter. I. S. 3. 106.
Adulteræ. III. Od. 3, 25.
Adulteretur. Ep. 16, 32.
Adulteri. IV. Od. 9, 13.
Adulteris. III. 16. 4.
Adultero. I. Od. 33, 9. 36, 19. III. 24, 20.
Adulteros. I. 15, 19. III. 6, 25.
Adulterum. Ep. 5, 57.
Adunco. I. S. 6, 5.
Advoceris. IV. Od. 11, 13.
Adurgens. I. 37, 17.
Aduri. Ep. 5. 24.
Adurit. I. Od. 27, 15.
Aduſque. I. S. 1, 97. 5, 96.
Aduſto. II. S. 8, 90.
Aduſtus. *ibid.* 68.
Æaci. III. Od. 19, 3.
Æacum. II. Od. 13, 22. IV. 8, 25.
Æde. I. S. 10, 38.
Ædem. I. Od. 30, 4. II. 17, 31. II. Epl. 2, 94.
Ædes. III. Od. 6, 3. I. Epl. 7, 89.
Ædibus. II. S. 7, 11.
Ædificante. 3, 275.
Ædificare. *ibid.* 247.
Ædificas. *ibid.* 308.
Ædificat. I. Epl. 1, 100.
Ædilis. II. S. 3, 180.
Æditues. II. Epl. 1, 230.
Ægæo. II. Od. 16, 2.
Ægæos. III. 29, 63.
Ægæum. I. Epl. 11, 16.
Ægida. I. Od. 15, 11. III, 4, 57.
Ægri. A. P. 7.
Ægrimonia. Ep. 17, 73.
Ægrimoniæ. 13, 18.
Ægris. I. Epl. 15, 7.
Ægro. II. 1, 114.
Ægros. I. S. 4, 126.
Ægrotare. II. S. 3, 307. I. Epl. 7, 4.
Ægrotet. I. S. 6, 30. I. Epl. 8, 6.
Ægroto. I. Epl. 1, 73. 2, 48.
Ægrum. II. S. 2, 44. 3, 293. I, Epl. 8, 8. II. 1, 131.
Æli. III. Od. 17, 2.
Æmilium. A. P. 32.
Æmula. Ep. 16, 5. I. Epl. 19, 15. A. P. 103.
Æmulari. IV. Od. 2, 1.
Æmuli. 1, 18.
Æmulos. III. 16, 14.
Ænæa. II. S. 5, 63.
Ænææ. IV. Od. 6, 13.
Ænæas. 7, 15. C. S. 41.
Æeneus. II. S. 3, 183.
Æoliæ. IV. Od. 9, 12.
Æolides. II. 14, 20.
Æoliis fidibus. 13, 24.
Æolio. IV. 3, 12.
Æolium. III. 30, 13.
Æqua fortuna *pro* favens. II. Epl. 1, 94.
  poteſtas *pro* æqualis. A. P. 10.
Æquâ lege. III. Od. 1, 14.
Æquale. I. S. 3, 9.
Æquales. I. Od. 8, 6. Ep. 12, 23.
Æquali. III. 24, 16.
Æquam. II. 3, 1.
  materiam viribus ſumere *pro* æqualem. II. S. 3, 188, A. P. 38.
Æquare. II. Od. 5, 3.
Æquas pœnas peccatis irroget *pro* æquales. I. S. 3, 118.
Æquata. II. Epl. 1, 25.
Æque. I. Od. 16, 7. II. 17, 7. III. 7, 26. 27. II. S. 3, 47. I. Epl. 1, 21. bis 26. 92.
Æqui. I. S. 3, 98.
Æquis. II. 3, 164.
Æquo animo. I. 5, 8.
  imperio. III. Od. 4, 48.
  jove judicat *pro* favente. II. Epl. 1, 68.
  largius. 2, 215.
  pede. I. Od. 4, 13.
  plenius. II. Epl. 2, 10.
  plus. I. S. 3, 52. I. Epl. 2, 29.
Æquor. III. Od. 6, 34.
  Atlanticum. I. 31, 14.
  imperioſius. 14, 8. 9.
  ingens. 7, 42.
  latum. I. Epl. 2, 20.
  Tyrrhenum. IV. Od. 15, 3.
Æquora. I. 14, 20. IV. 5, 10. II. S. 2, 47. ubi *alii legunt* æquor. I. Epl. 15, 23.
  aſpera. I. Od. 5, 6. 7.
  contracta. III. 1, 33.
  horrida. 24, 40. 41.
  falſa. Ep. 16, 34.
Æquore. I. Od. 2, 12. 9, 10. Ep. 10, 11. II. S. 3, 235.
Æquoribus. IV. Od. 4, 54. 8, 32.
Æquoris. I. 35, 6. III. 27, 23.
Æquum. I. S. 2, 74. I. Epl. 12, 23.
Æquus. I. Od. 12, 57. III. 18, 4. 29, 33. C. S. 65. II. S. 1, 70. I. Epl. 6, 15.
  animus *pro* tranquillus. I. Epl. 1, 30.
  juvenis *pro* favens. II. S. 3, 233.
Æra. I. S. 6, 75. I. Epl. 6, 17.
  acuta. I. Od. 16, 7. 8.
  fortis Alexandri vultum ſimulantia. II. Epl. I, 240. 241.
  grata. IV. Od. 8, 1. 2.
  meret liber. A. P. 345.
  quid diſtent Lupinis. I. Epl. 7, 23.
Aëra vacuum. I. Od. 3, 34.
  cedentem diſco. II. S. 2, 13.
Ærata. III. Od. 1, 39.
Æratas. II. 16, 21.
Ære. III. 30, 1. Ep. 16, 64. 65. I. S. 4, 28. II. 3, 21. 129. II. Epl. 2, 12. 158. A. P. 21.
Aëre craſſo. II. Epl. 1, 244.
  denſo. II. Od. 7, 14.
Aërias domos tentaſſe. I. 28, 5.
Æris acervos ruam. II. S. 5, 22.
  acervus. I. Epl. 2, 47.
  debitor. I. S. 3, 86.
  eget rex Cappadocum. I. Epl. 6, 39.
  fabros amavit. II. Epl. 1, 96.
  prodigus. A. P. 164.
Ærugo mera hæc eſt. I. S. 4, 101.
  animos imbuerit. A. P. 330. 331.
Æs exigitur. I. S. 5, 13.
  laquei pretium. II. 2, 99.

Digitized by Google

Æs triplex circa pectus erat. I. Od. 3, 9.
Æſchylus. II. Epl. 1, 163. A. P. 279.
Æſculo rigidâ mollior. III. Od. 10, 17.
Æſopi. II. S. 3, 239.
Æſopus gravis. II. Epl. 1, 82.
Æſtas ver proterit. IV. Od. 7, 9.
Æſtatem defendit capillis. I. 17, 3.
Æſtates ſalubres peraget. II. S. 4, 22.
Æſtimat. II. Epl. 1, 21. 48.
Æſtivâ aurâ arbor recreatur. I. Od. 22, 18.
Æſtivam noctem benigno ſermone tendere. I. Epl. 5, 11.
Æſtuat. II. Od. 6, 4. I. Ep. 1, 99.
Æſtum gravem fluviis ſolantem. II. Od. 5, 6. 7.
Æſtuoſa impotentia torret gregem. Ep. 16, 62.
Æſtuoſæ Calabriæ armenta non grata. I. Od. 31, 5, 6.
Æſtuoſas Syrteis. 22, 5.
Æſtuoſis fretis. II. 7, 16.
Æſtuoſius. Ep. 3, 18.
Æſtus caniculæ vitabis. I. Od. 17, 17. 18.
  fervidus te lucro demoveat. I. S. 1, 38.
  graveſque curas è pectore pelli. 2, 100.
  oleam momorderit. I. Epl. 8, 5.
  regum ac populorum. 2, 8.
Ætas. IV. Od. 15, 4. I. S. 9, 34. II. 4, 45. I. Epl. 1, 4. 6, 55. 18, 18. 20, 10. A. P. 166.
  altera bellis teritur. Ep. 16, 1.
  delevit, ſi Anacreon olim quid luſit. IV. Od. 9, 9. 10.
  dura. I. 35, 34. 35.
  ferox currit. II. 5, 13. 14.
  imbecilla mollius volet tractari. II. S. 2, 85. 86.
  impia ſanguinis devoti. Ep. 16, 9.
  invida. I. Od. 11, 7. 8.
  laſciva. II. Epl. 2, 216.
  longa abſtulerit largiter. I. S. 4, 132.
  parentum avis pejor. III. Od. 6, 46.
  poſtera reſpuet. II. Epl. 1, 42.
  ſimulac membra duraverit. I. S. 4, 119. 120.
trepidavit luſtrum claudere. II. Od. 4, 23. 24.
Ætatem adverſis Auſtris ducimus. II. Epl. 2, 202.
Ætatis cujuſque mores notandi. A. P. 156.
Æternæ Veſtæ oblitus. III. Od. 5, 11.
Æternet. IV. 14, 5.
Æternis conſiliis animum fatigas. II. 11, 11, 12.
Æternos honores peperit. 1, 15. 16.
Æternum exilium. 3, 27.
Æternum. III. 25, 5. IV. 12, 7. I. Epl. 10, 41.
Æthera liquidum. II. Od. 20, 2.
Ætheria. I. 3, 29.
Æthiops. III. 6, 14.
Ætna. Ep. 17, 33.
Ætnam. III. Od. 4, 76.
Ætolis. I. Epl. 18, 46.
Ævi. II. Od. 11, 5. II. S. 6, 97. I. Epl. 18, 108. II. 1, 144.
Ævum. I. Epl. 20, 26.
  longum. 3, 8. II. 1, 159. A. P. 346.
  remeare peractum. I. S. 6, 94.
  ſecurum agere. 5, 101.
  traducere leniter. I. Epl. 18, 97.
In ævum. III. Od. 5, 16. 11, 35, 36. IV. 14, 4. C. S. 67. 68. I. S. 10, 68. I. Epl. 2, 43.
Afer. IV. Od. 4, 42.
Affatus. I. Od. 7, 24.
Affer. (Adfer *Bentl.*) Ep. 9, 33.
Afferat. II. S. 2, 70.
Afferet. II. Od. 14, 42.
Affert. II. S. 6, 109.
Affertur. 8, 42.
Affigit humo divinæ particulam auræ. (affligit *Bentl.*) 2, 79.
Affirmo. II. Epl. 1, 111.
Affixa. III. Od. 5, 19.
Affixit, *alii legunt* afflixit. I. S. 1, 81.
Afflaſſet illis Canidia. II. 8, 95.
Affluentes. IV. Od. 11, 19.
Afra Ep. 2, 53. II. S. 4, 58.
Afrani. II. Epl. 1, 57.
Africa. II. Od. 18, 5. IV. 8, 18. II. S. 3, 87.
Africæ. III. Od. 16, 31.
Africano (Africanum *Bentl.*) Ep. 9, 25.
Africis. III. Od. 29, 57.
Africo. I. Od. 14, 5.
Africum luctantem fluctibus Icariis. 1, 15.
  peſtilentem. III. 23, 5.
  præcipitem. I. 3, 12.
Africus. Ep. 16, 22.
Afris. II. Od. 1, 26. II. S. 8, 95.
Afro. II. Od. 16, 35.
Afro *pro* Africâ. Secernis Europa ab Afro. III. 3, 47.
Affuit. Ep. 5, 6.
Affulſit. IV. Od. 5, 7.
Agam III. 8, 1. Ep. 5, 89. I. S. 9, 19. I. Epl. 8, 3.
Agam per altas nives *pro* perſequar. Ep. 6, 7.
Agamemnona. IV. Od. 9, 25.
Agat. III. 2, 5. II. S. 7, 24. II. Epl. 2, 3.
Agave. II. S. 3, 303.
Age. I. Od. 27. 17. 32, 3. II. 11, 22. III. 4, 1. 27, 62. IV. 12, 31. I. S. 10, 51. III, 3, 117. 152. 224. II. 7, 4, 92. 8, 80. I. Epl. 6, 31. 14, 31. 18, 88. II. 1, 214.
Agedum. I. S. 4, 38. II. 3, 155.
Agelli. I. Epl. 14, 1. A. P. 117.
Agello. I. S. 6, 71. II. 2, 114.
Agellos. I. Epl. 12, 12.
Agellum. II. S. 6, 9. I. Epl. 7, 81.
Agendæ IV. Od. 11, 14.
Agendi. I. Epl. 1, 24.
Agendis. 7, 46. A. P. 8.
Agens. III. Od. 6, 44.
Agente. II. 16, 23.
Agentia. I. Epl. 19, 25.
Ager. II. S. 2, 133. II. Epl. 2, 160.
Aggere. I. S. 8, 15.
Agilem. I. Epl. 18, 90.
Agilis. 1, 16. 3, 21.
Agimur. II. 2, 201.
Agis. I. Od. 14, 1. I. S. 9, 4. II. 6, 29.
Agit. III. Od. 7, 8. I. S. 9, 60. II. 2, 13. 3, 44. 103. 6, 111. I. Epl. 3, 15.
Agitamus. II. S. 6, 73.
Agitant. A. P. 341. 456.
Agitantur. I. Od. 9, 12.
Agitare, *verbum venaticum*. II. 13, 40.
Agitaret. (Agitarit *Bentl.*) Ep. 15, 9.
Agitat. 12, 13. *quidam legunt* agitet.

Agitata. III. Od. 1, 24.
Agitato. 12, 11.
Agitatur. II. 10, 9.
Agitatus. I. 12, 29.
Agitavit. II. S. 7, 50.
Agitet. I. Epl. 18, 98.
Agito. I. S. 4, 138.
Agitur. I. Epl. 18, 84. A. P. 179.
Agmen. III. Od. 8, 18.
Agmina. IV. 14, 29. Ep. 17, 9. II. S. 1, 14.
Agminum. III. Od. 2, 9.
Agna. I. 4, 12. *alii legunt* agnam. Ep. 2, 59. 10, 24. 12, 27. II. S. 3, 219.
Agnæ. I. S. 3, 40,
Agnam. I. Od. 4, 12. II. 17, 32. I. S. 8, 27. II. 3, 214.
Agni. A. P. 13.
Agnini. I. Epl. 15, 35.
Agnis. Ep. 4, 1.
Agno. IV. Od. 11, 8.
Agnos. III. 18, 13. II. S. 3, 211.
Agnoſcere. I. Epl. 16, 29.
Agnum. I. Epl. 13, 13.
Agor. III. Od. 25, 2.
Agreſtes. 18, 14. A. P. 221.
Agreſtem. II. S. 6, 98. 107. II. Ep. 2, 125.
Agreſti. II. Epl. 1, 157.
Agreſtis. I. 18, 6.
Agreſtium. III. Od. 1, 21. III. 30, 11.
Agri. II. 18, 24. II. S. 6, 1. I. Epl. 16, 4.
Agricolæ priſci. II. Epl. 1, 139.
Agricolam. I. S. 1, 9.
Agricolis. 7, 26.
Agrippa. I. Od. 6, 5. II. S. 3, 185.
Agrippæ. I. Epl. 6, 26. 12, 1. 26.
Agris autumnus caput extulit. *Bentl.* Ep. 2, 18.
Albanis. I. Epl. 7, 10.
Campanis. II. S. 8, 56.
cultis. IV. Od. 14, 27, 28.
dives. A. P. 421.
dotalibus. I. Epl. 6, 21.
fruges rettulit. IV. Od. 15, 5.
neglectis. I. S. 3, 37.
nudus. II. 3, 184.
ſiccis. 4, 15.
Agro evellas ſpinas. I. Epl. 14, 5.
Lanuvino. III. Od. 27, 3. 4.
latet abditus. I. Epl. 1, 5.
Sabino. II. S. 7, 118.
Agros amœnos. A. P. 17.
apris reliquit. Ep. 16, 19. 20.
aſſignant. II. Epl. 1, 18.
educet in agros. I. Epl. 18, 45.
extendere cœpit. A. P. 208.
extremos Numidarum. III. Od. 11, 47.
hiſpidos. II. 9, 1. 2.
longos domus proſpicit. Epl. 10, 23.
patrios findere. I. Od. 1, 11. 12.
torrentia ſidera. III. 1. 31, 32.
Venafranos. 5, 55.
Agrum. I. S. 8, 12.
aravit. II. 6, 11. 12.
informem albis oſſibus. I. 8, 16.
mercaris. II. Epl. 2, 164.
ſylveſtrem ferro & flammis mitiget. 2, 186.
Agunt. Ep. 7, 17.
Agunto. A. P. 100.
Agyieu. IV. Od. 6, 28.
Ah. I. 27, 18. Ep. 5, 71. *bis.*
Aha. *Bentl.* Ep. 5, 71.
Ahena. I. Od. 35, 19.
Ahenea. 33, 11. III. 16, 1. II. Ep. 1, 248.
Aheneo. III. Od. 9, 18.
Aheneus. 3, 65. I. Epl. 1, 60.
Ahenum. II. Epl. 2, 169.
Ajacem. I. Od. 15, 12. II. 4, 5. II. S. 3, 187.
Ajacis. Ep. 10, 14.
Ajax. II. S. 3, 193. 201. 211.
Ajebam. I. 9, 12.
Ajebas. 9, 68.
Ajebat. 4, 115. II. 8, 7. 65. I. Epl. 15, 40. A. P. 439.
Ajo. II. S. 1, 6. I. Epl. 15. 45. 16, 47.
Ais. II. S. 7, 72.
Ait. I. 1, 5. 2, 121. 3, 22. II. 2, 40. 3, 260. 289. 6, 116. I. Epl. 1, 88. 6, 42. 7, 22. 32. 91. 18, 28. 19, 43. II. 2, 139.
Ajunt. I. S. 1, 32. I. Epl. 1, 59. 6, 40. 7, 49. 17, 18. II. 2, 30.
Ala. I. 13, 12.
Alas. II. Od. 17, 25.
Alat. I. Epl. 17, 20. A. P. 307.
Alba. I. S. 2, 121.
Alba populus. II. Od. 3, 9.
ſtella. I. 12, 27. 28.
Albanam. II. S. 4, 72.
Albanas. C. S. 54.
Albani plenus cadus *pro* vino Albano. IV. Od. 2, 2.
Albanis III. 23, 11. I. Epl. 7, 10.
Albano. II. 1, 27.
Albanos. IV. Od. I, 19.
Albanum. II. S. 8, 16.
Albatus. 2, 61.
Albeſcens. III. Od. 14, 25.
Albi. I. S. 2, 36. II. 8, 88.
Albi *propr.* I. Od. 33, 1. I. S. 4, 109. I. Epl. 4, 1.
Albis. C. S. 49. I. S. 7, 8. 8, 16. 37.
Albius. I. S. 4, 28.
Albicant. I. Od. 4, 4.
Albini. A. P. 327.
Albinovano. I. Epl. 8, 1.
Albo panno. I. Od. 35, 21. 22.
Coo. II. S. 4, 29.
corpore. II. Od. 2, 15. 16.
humero. 5, 18.
pipere. II. S. 8, 49.
Album. 2, 21.
alitem. II. Od. 20, 10.
caprum. III. 8, 6. 7.
piper. II. S. 4, 74.
Albuneæ. I. Od. 7, 12.
Albus capillus. Ep. 17, 15.
elephas. II. Epl. 1, 196.
& ater. 2, 189.
Japyx. III. Od. 37, 19. 20.
lapis. I. S. 6, 116.
notus. I. Od. 6, 15. 16.
pallor. Ep. 7, 15.
Albuti. II. S. 1, 48. 2, 67.
Alcæe. II. Od. 13, 27.
Alcæi. IV. 9, 7.
Alcæus. I. Epl. 19, 29. II. 3, 99.
Alciden. I. Od. 12, 25.
Alcinöi. I. Epl. 2, 28.
Alcon. II. S. 8, 15.
Alea legibus vetita. III. Od. 24, 58.
præceps. I. Epl. 18, 21.
Aleæ periculoſæ plenum opus. II. Od. 1, 6.
Alebant. II. S. 2, 48. *alii* alebat.
Alebat ſæpe ducentos, ſæpe decem ſervos. *Bentl.* I. S. 3, 11.
Alec. II. 4, 73. 8, 9.
Ales. I. Od. 2, 42. III. 4, 78.
canorus. II. 20, 15. 16.
Pegaſus. IV. 11, 26. 27.
puer. III. 12, 4.
Aletur. II. S. 5, 46.
Alexandria. IV. Od. 14, 35.

Digitized by Google

Alexandri. II. Epl. 1, 241.
Alexandro. *ibid.* 232.
Alfenus. I. S. 3, 130.
Alga inutili. III. Od. 17, 10.
vilior. II. S. 5, 8.
Algido. I. Od. 21, 6. III. 23, 9. IV. 4. 58.
Algidum. C. S. 69.
Alia. I. Od. 27, 13. IV. 11, 33. I. S. 3, 20. II. 4, 66.
Aliam. III. Od. 9, 5. I. S. 7, 14.
Alias *nom.* II. S. 3, 208.
Aliàs *adv.* III. Od. 5, 46. I. S. 4, 63. 9, 72. II. Epl. 1, 17.
Aliena. I. S. 1, 110. 4, 128. 9, 50. II. 3, 19. 4, 57. 6, 33. 7, 46. I. Epl. 18, 39. 77, 19, 22.
Alienas. I. S. 2, 34.
Alieni. 3, 116.
Alienis. 2, 57. II. 3, 72. 6, 71. 7, 82.
Alieno. I. S. 4, 78.
Alienos. I. Epl. 18, 35.
Alii *ſing.* III. Od. 29, 52. II. S. 2, 135.
Alii *plur.* I. Od. 7, 1. I. S. 4, 2. II. Epl. 1, 209.
Aliis. I. Od. 3, 4. I. S. 6, 111. 10, 47. 77. II. 4, 21. 7, 81. I. Epl. 1, 81.
Alio. I. Od. 36, 8. III. 25, 8. I. S. 4, 82. II. 3, 80. I. Epl. 19, 32.
Alio *adv.* Ep. 15, 23. II. S. 1, 32. 2, 55.
Alioqui. I. S. 6, 4. 66.
Alios. I. Od. 28, 17. I. S. 6, 95. 10, 87. II. 2, 60. I. Epl. 1, 81.
Aliquid. II. S. 2, 94. 105. 3, 6. II. Epl. 1, 206.
Aliquis. I. S. 3, 19. II. 5, 42.
Alis *nom. plur.* Ep. 12, 5. II. S. 1, 58.
Alit. I. Od. 22, 14. A. P. 66.
Alite. I. Od. 6, 2. III. 3, 61. IV. 6, 24. Ep. 10, 1. 16, 24.
ſerpente. Ep. 3, 14.
Aliter. I. Od. 18, 4. III. 5, 50. Ep. 14, 9. II. Epl. 2, 168. *ubi quidam legunt* alter.
Alitem. II. Od. 20, 10. IV. 4, 1.
Alites. Ep. 5, 100.
Aliti. 17, 67.
Alitibus. *ibid.* 12.
Aliud. I. S. 4, 103. II. 3, 141. 5, 11. 8, 49.
Alium. I. Epl. 16, 20.
Aliunde. II. Od. 13, 16.
Alius. III. 7, 25. Ep. 11, 27. C. S. 10. I. S. 2, 30. 3, 33. II. Epl. 1, 240. A. P. 303.
Allaborandum. Ep. 18, 20.
Allabores. I. Od. 38, 5.
Allapſus *ſubſtant.* Ep. 1, 20.
Allata. II. S. 4, 62.
Allinet. A. P. 446.
Allium. Ep. 3, 3.
Allobrox. 16, 9.
Alma. IV. Od. 4, 41. 5, 18.
magis. *Bentl.* II. S. 4, 2.
Almæ. I. Od. 2, 42. III. 4, 42. IV. 15, 31.
Alme Sol: C. S. 9.
Almum. IV. Od. 7, 7.
Alpes. II. S. 5, 41.
Alphius. Ep. 2, 67.
Alpibus. IV. Od. 4, 17.
tremendis arces impoſitas. 14, 11. 12.
Alpinus. I. S. 10, 36.
Alpium. Ep. 1, 11.
Alſit. A. P. 413.
Alta domo. Ep. 9, 3.
domus. II. S. 6, 114.
humus. Ep. 16, 52.
nive. I. Od. 9, 1. I. S. 2, 105.
platano. II. Od. 11, 13.
propugnacula. Ep. I, 2.
Altæ Trojæ victor. IV. Od. 6, 3.
Altas. Ep. 2, 10. 6, 7.
Alte. II. S. 8, 10.
Alter. I. S. 5, 33. 42. 6, 102. II. 2, 80. 5, 24. 8, 11. I. Epl. 6, 32. 10, 4. bis. 17, 27. 48. II. 1, 50. 74. 2, 63. 184. A. P. 15.
Alter *pro* alius *comparativo poſtpoſ.* ditior alter. I. S. 1, 40.
Altera. I. Od. 15, 29. II. 17, 6. Ep. 16, 1. I. S. 2, 101. 8, 30. 33. 34. II. 1, 2. I. Epl. 6, 34. 18, 18. II. 2, 174. A. P. 411.
Alteram. II. Od. 10, 14.
Altercante. II. S. 7, 57.
Alteris menſis *pro* ſecundis. IV. Od. 5, 31.
Alterius. III. 24, 22. I. Epl. 2, 57. 14, 11. II. 2, 176. A. P. 410.
Alterna. I. S. 8, 40.
Alternis. II. Epl 1, 146. 2, 176. *Bentl.* A. P. 81.
Alterno. I. Od. 4, 7.
Altero. III. Od. 5, 34.
Alterum. IV. 10, 6. C. S. 67. II. S. 3, 56.
Alterutrum. I. Epl. 18, 64.
Alti. II. S. 6, 58. II. Epl. 1, 56.
Altilium. I. Epl. 7, 35.
Altis. I. Od. 16, 18. Ep. 2, 25. 10, 7. 16, 47. 17, 70.
Altius. III. Od. 30, 2. I. S. 5, 5.
Alto Ænea *pro* veteri. II. S. 5, 62. 63.
culmo. 2, 124.
fruticeto. III. Od. 12, 12. *pro quo alii legunt* Arcto.
ſalo. Ep. 17, 55.
ſomno. II. S. 1, 8.
tecto. I. 5, 103.
vultu rejecit dona. IV. Od. 9, 42. 43.
Alto i. e. mari. II. S. 2, 31. I. Epl. 11, 15. 18, 87.
Altos. I. Od. 2, 7. IV. 2, 26.
Altricis. III. 4, 10.
Altum. II. 3, 19. III. 1, 34. 4, 37. I. S. 8, 48.
Alveo. III. 7, 28. 29, 34.
Aluere. IV. 2, 6.
Alumni. III. 23, 7. A. P. 239.
Alumnis. III. Od. 18, 4.
Alumno. Ep 13, 11. I. Epl. 4, 8.
Alvo. IV. Od. 6, 20. Epl. 16, 47. A. P. 340.
Aliphanis, *vel, ut alii ſcribunt,* Aliſanis. II. S. 8, 39.
Alyattei regnum. *Bentl.* III. Od. 16, 41.
Amabam. II. S. 3, 20.
Amabile. III. Od. 13, 10. I. Epl. 3, 24.
Amabiles. IV. Od. 3, 14.
Amabilem. I. 5, 10. II. 9, 13.
Amabilis. III. 4, 5. II. Epl. 2, 132.
Amabiliter. II. Epl. 1, 148.
Amabitur. *ibid.* 14.
Amabo. I. Od. 22, 23. A. P. 235.
Amanda. IV. Od. 11, 34.
Amando. I. 8, 2.
Amandus. A. P. 313.
Amant. II. Od. 3, 10. Ep. 8, 16. II. Epl. 2, 58.
Amantem. Ep. 11, 9.
Amanti. II. S. 7, 65.
Amantis. Ep. 2, 57. II. Epl. 1, 171.

Digitized by Google

Amantium. III. Od. 10, 14.
Amara. II, 16, 26. IV. 12, 19.
Amaras. II. S. 8, 51. *ubi alii legunt*, amaris.
Amare *pro* amicam habere. 3, 250.
Amares. A. P. 444.
Amari ſermonis. I. S. 7, 7.
Amari. 3, 71.
Amaris foliis. II. 3, 114.
  inulis. 8, 51. *ubi quidam legunt* amaras inulas.
Amas. I. 9, 38. II. 7, 31.
Amat. I. Od. 25, 3. III. 16, 10. I. S. 2, 54. II. 5, 96. I. Epl. 14, 9. II. 1, 120. 2, 77. A. P. 363.
Amata. Ep. 17, 20. A. P. 165.
Amati. III. Od. 27, 47.
Amator. 18, 1. I. S. 2, 55. II. 3, 259. I. Epl. 1, 38. 20, 8.
Amatorem. III. Od. 4, 79. I. S. 3, 38. I. Epl. 10, 1.
Amatores. I. Epl. 10, 2.
Amavit. II. 1, 96.
Amazonia. IV. Od. 4, 20.
Ambagibus. II. S. 5, 9. I. Epl. 7, 82.
Ambas. I. S. 1, 20.
Ambiat. I. Epl. 16, 13.
Ambigitur. 18, 19. II. 1, 55.
Ambiguo. II. Od. 5, 24. I. Epl. 16, 28.
Ambigue. A. P. 449.
Ambire. I. Epl. 19, 40.
Ambit. I. Od. 35, 5.
Ambitione. I. S. 4, 26. 6, 52. 129. 10, 84. II. 3, 78. II. Epl. 2, 207.
Ambitio. II. S. 6, 18.
Ambitioſior hederâ. I. Od. 36, 20.
Ambitioſius. II. S. 3, 165.
Ambitus. A. P. 17.
Ambo. II. S. 6, 99.
Ambo jurejurando obſtringam. 3, 179, 180.
Ambos. 7, 62.
Ambubajarum. I. 2, 1.
Ambulat. Ep. 5, 71. I. S. 2, 25. 4, 51. *ubi alii legunt* ambulet, & 66.
Ambules. Ep. 4, 5.
Ambulet. 8, 14.
Ambuſtum. I. S. 10, 64.
Ambuſtus. IV. Od. 11, 25.
Amem. III. Od. 9, 24. I. Epl. 8, 12.
Amens. II. S. 3, 107.
Amentia. *ibid.* 249.
Ames. I. Od. 2, 50.
Amet. Ep. 16, 34. I. S. 10, 60. II. 3, 214. I. Epl. 19, 36. A. P. 45. 197.
  unus quavis aſpergere cunctos. *Bentl.* I. S. 4, 87.
Amica. I. Od. 16, 27. III. 11, 6. Ep. 6, 6. I. S. 4, 49. II. 3, 57. I. Epl. 1, 20. 2, 26.
Amicæ. I. S. 3, 38. I. Epl. 15, 21.
Amicam. I. S. 5, 15.
Amicas aures adplicare. C. S. 71.
Amice. II. Od. 9, 5. 14, 6. Ep. 1, 2. 13, 3. *Bentl.* II. S. 6, 90. Epl. 7, 12. 18, 106. II. 2, 1.
Amice *adv.* A. P. 411.
Amici *ſing.* II. Od. 6, 24. III. 8, 13. I. S. 3, 43. I. Epl. 6, 7. 9, 5. 12. 18, 44. 73. 86.
Amici *plur. num.* I. Od. 35, 27. III. 2, 1. Ep. 13, 3. I. Epl. 1, 105. II. 2, 138. A. P. 5.
Amicis. IV. Od. 9, 51. I. S. 3, 50. 4, 73. 135. 6, 70. II. 1, 70. 5, 43. I. Epl. 8, 9. II. 1, 128. A. P. 196. 312.
  oculis. A. P. 429. 430.
Amicior. II. Od. 1, 25.
Amicitia. I. S. 3, 41. A. P. 436.
Amicitiam. 3, 5. II. 4, 88.
Amicitias. II. Od. 1, 4. II. S. 6, 75. A. P. 167.
Amicitur. II. Epl. 1, 270.
Amico. II. Od. 7, 28. IV. 7, 19. I. S. 2, 5. 4, 35. 96. II. 3, 296. 6, 12.
Amicorum. Ep. 11, 25. I. S. 3, 26. 6, 62. I. Epl. 12, 24. II. 1, 222.
Amicos. I. Od. 7, 24. Ep. 11, 21. I. S. 3, 1. 54. 5, 29. 10, 87. I. Epl. 5, 24. 6, 36. 10, 33.
Amicta. Ep. 17, 22. I. Epl. 16, 3.
Amictum. Epl. 17, 27.
Amictus. I. Od. 2, 31.
Amiculus. I. Epl. 17, 3.
Amicum. II. Od. 18, 12. III. 4, 25. 6, 43. IV. 6, 41. Ep. 10, 9. I. S. 3, 73. 6, 50. 53. 9, 22. II. 5, 33. 6, 81. 7, 2. 8, 60. I. Epl. 18, 101. A. P. 425, 450.
Amicum *pro* gratum. II. Od. 17, 2.
Amicus. Ep. 9, 10. I. S. 3, 84. 5, 33. II. 1, 60.
Amicus Aulon. II. Od. 6, 18.
  diſcolor. I. Epl. 18, 4.
  dives. 18, 24.
  dulcis. I. S. 3, 69.
  grex. Ep. 16, 50.
  liber. I. S. 4, 132.
  minus jucundus. 3, 93.
  Muſis. I. Od. 26, 1.
  ſibi. I. S. 2, 20. *alii legunt*, ſi. tibi. 3, 33.
Amiſſas. II. 5, 2.
Amiſſos. III. Od. 5, 27.
Amiſtide. I. 36, 14.
Amite. Ep. 2, 33.
Amittit. I. S. 1, 60.
Amne. IV. Od. 6, 26.
Amneis. II. 19, 17.
Amnem. III. 4, 36.
Amni. I. S. 10, 62. II. Epl. 2, 120.
Amnis. IV. Od. 2, 5. II. S. 2, 32. A. P. 67.
  taciturnus. I. Od. 31, 8.
  volubilis. I. Epl. 2, 43.
  uxorius. I. Od. 2, 20.
Amo. I. S. 2, 119.
Amœna. I. Epl. 14, 20.
Amœnæ aquæ & auræ. III. Od. 4, 7, 8.
  latebræ. I. Epl. 16, 15.
  roſæ. II. Od. 3, 14.
Amœnis Bajis. I. Epl. 83.
Amœnos agros. A. P. 17.
Amœnum Lucretilem. I. Od. 17, 1.
  Surrentum. I. Epl. 17, 52.
Amor. I. Od. 13, 20. 33, 6. II. 4, 1. III. 15, 11. IV. 4, 12. 9, 10. Ep. 11, 24. I. S. 2, 107. II. 1, 10. I. Epl. 2, 13.
  cæcus. I. Od. 18, 14.
  flagrans. 25, 13.
  habet curas. Ep. 2, 37.
  lentus. III. Od. 19, 28.
  mirus. Ep. 16, 31.
  ſtultus & improbus. I. S. 3, 24.
Amore. II. S. 3, 252. 267. I. Epl. 6, 65. 66. A. P. 313. Ep. 11, 3.
  argenti pallet. II. S. 3, 78.
  flagres. Ep. 5, 81.

gra-

Digitized by Google

gravi. Ep. 11, 2.
ingenuo. I. Od. 27, 16. 17.
laudis tumes. I. Epl. 1, 36.
ſeneſcit habendi. 7, 85.
torquebere. 2, 37.
turpi. I. S. 4, 111.
virtutis oderunt peccare boni. I. Epl. 16, 52.
Amorem. Ep. 15, 10. Epl. 2, 6.
famoſæ mortis ponit. A. P. 469.
flevit cava teſtudine. Ep. 14, 11.
præſtet. I. S. 1, 87.
ſentit. I. Epl. 1, 84.
Amores decedunt. II. Od. 9, 11.
dulces. I. 9, 15.
inceſtos. III. 6, 23.
inſanos. 21, 3.
laſcivos. II. 11, 7.
ſpirabat. IV. 13, 19.
translatos mœrebis. Ep. 15, 23.
Amori dare ludum. III. Od. 12, 1.
Amoribus finitis animum reddere. I. 19, 4.
mutuis fidum pectus. II. 12, 15, 16.
nuptarum inſanit. I. S. 4, 27.
Amoris poculum. Ep. 5, 38.
Amorum finis. IV. Od. 11, 32.
Amotus. I. 10, 10.
Amoto. I. S. 1, 27.
Amovere. II. Epl. 2, 46. *alii legunt* Emovere.
Amovit. IV. Od. 15, 11. *alii legunt* Emovit.
Amphion dictus ſaxa movere ſono teſtudinis. A. P. 394, 395.
fraternis putatur ceſſiſſe amoribus. I. Epl. 18, 43.
movit lapides canendo. III. Od. 11, 2.
Amphionis. I. Epl. 18, 41.
Amphora. A. P. 21.
Amphora in Læſtrygonia Bacchus. III. Od. 16, 34.
Amphoræ. I. 36, 11. III. 8, 11.
Amphoram Bibuli conſulis deripere horreo. III. 28, 8.
Amphoris. Ep. 2, 15.
Ampla. I. Epl. 15, 41.
Amplas tribus regibus divitias *pro* ſatis magnas. II. S. 2, 101.
Amplecti. A. P. 209.
Amplectitur. I. S. 2, 53.
Ampli *pro* magni. I. Epl. 3, 28.
Ampliet. I. S. 4, 31.
Amplis. 6, 11.
Amplius. I. Od. 13, 17. Ep. 17, 30. I. S. 1, 54. 121. II. 6, 4. I. Epl. 2, 46.
Amplum. II. Od. 14, 7.
Ampullas. A. P. 97.
Ampullatur. II. Epl. 3, 14.
Amputans. Ep. 2, 13.
Amyntas. 12, 18.
AN *dubitandi, ter repetitum.* I. Od. 12, 33. 34. 35.
AN. II. 3, 22. 4, 13. III. 4, 5. 20, 8. 27, 39. 43. IV. 7, 17. Ep. 1, 9. 3, 7. 6, 15. I. S. 1, 50. 76. 83. *Bentl.* 2, 59, 103. 4, 124. 9, 41. 10, 74. II. 1, 34. *&c.*
Anacoluthon. Frater erat Romæ conſulti rhetor, ut alter *&c.* II. Epl. 2, 87.
Anacreon. IV. Od. 9, 9.
Anacreonta. Ep. 14, 10.
Anadiploſis. III. Od. 3, 60. 61.
Anceps. II. S. 1, 34. 5, 4.
Anchiſæ. C. S. 50.
Anchiſen. IV. Od. 15, 31.
Anciliorum. III. 5, 10.
Ancilla. I. S. 2, 63. 117. I. Epl. 18, 72.
Ancillæ. II. Od. 4, 1.
Ancillas. II. S. 3, 215.
Ancus. IV. Od. 7, 15. I. Epl. 6, 27.
Andromedes (Andromedæ. *Bentl.*) III. Od. 29, 17.
Anellis. II. S. 7, 9.
Angat. I. Epl. 18, 75.
Angiportu. I. Od. 25, 10.
Angit. II. S. 2, 64. II. Epl. 1, 211. A. P. 110.
te malus pudor. *Bentl.* II. S. 3, 39.
Anguem. A. P. 187.
Angues. II. Od. 13, 36. III. 9, 18.
Angue. I. Epl. 17, 30.
Anguibus. III. Od. 10, 18.
Angulo. I. 9, 22.
Angulus. II. 6, 14. II. S. 6, 8. I. Epl. 14, 23.
Anguſta. I. Epl. 7, 26.
Anguſtam. III. Od. 2, 1. I. Epl. 7, 29.
Anguſtis. II. Od. 10, 21. I. S. 8, 8.
Anguſto. II. S. 4, 77.
Anhelitu. I. Od. 15, 31.
Aniles. II. S. 6, 77.
Animæ *ſing.* I. Od. 3, 8. 12, 37. II. 17, 5.
plur. III. 9, 12. I. S. 5, 41.
Thraciæ *pro* venti. IV. Od. 12, 2.
vox blandientis. Si parcent animæ fata ſuperſtiti. III. 9, 12.
Animalia. I. S. 3, 99.
Animantem. II. 1, 40.
Animas. I. Od. 10, 17. I. S. 8, 29. II. 6, 94.
Animi *ſing.* II. Od. 2, 6. IV. 1, 30. I. S. 2, 10. 4, 18. II. S. 3, 201. 220. 307. I. Epl. 1, 44. A. P. 27. 111.
plur. II. Epl. 1, 249.
dociles. A. P. 336.
ſub vulpe latentes. *ibid.* 437.
Animis IV. Od. 10, 8. I. Epl. 5, 18. 10, 4. 17, 40. A. P. 250. 377.
Animo. IV. Od. 7, 20. I. S. 4, 102. I. 5, 8. II. 3, 16. I. Epl. 14, 4.
deduxit curas I. Epl. II. 48, 49.
nefas omne moventes. III. Od. 4, 68.
percurriſſe polum. I. Od. 28. 6.
ſtas. II. S. 3, 213.
torpet. I. Epl. 6, 14.
Animos. I. S. 4, 128. 8, 20. I. Epl. 19, 24.
ærugo & cura peculi cum ſemel imbuerit. A. P. 330. 331.
in Martia bella verſibus exacuit. A. P. 402. 403.
irritant. *ibid.* 180.
lenit. III. Od. 14, 25.
ſub juga mittere. I. 33, 11.
Animoſum. I. Od. 19, 11. I. S. 7, 12.
Animoſus. II. Od. 10, 21.
Animum. III. 10, 18. IV. 2, 22. 4, 60. I. S. 4, 120. II. 3, 89. I. Epl. 11, 27. A. P. 100.
atrocem. II. Od. 1, 24.
conſiliis fatigas. 11, 12.
eſt *pro* rodit. I. Epl. 2, 39.
fortem hoc tolerare jubebo. II S. 5, 20.
inducant cantare. I. S. 3, 2.
intendes ſtudiis & rebus honeſtis. I. Epl. 2, 36.
laudis avarum. II. 1, 179.

meta

Digitized by Google

metu expedias. III. Od. 24, 7. 8.
prægravat. II. S. 2, 78.
reddas. I. Od. 16, 28.
reddere amoribus. 19, 4.
rege. I. Epl. 2, 62.
ſolveret hoſpitiis. II. S. 6, 83.
Animus. II. Od. 5, 5. I. S. 2, 69. II. 7, 103. I. Epl. 1, 58. 14, 8. 13.
æquus. I. Epl. 11, 30.
avarus. II. 1, 119. 120.
deliciarum egens. IV. Od. 8, 10.
lætus. II. 16, 25.
paternus. IV. 4, 27. 28.
prudens, rectus, vindex fraudis, abſtinens pecuniæ. 9, 34. 35. 36. 37.
velox. I. Epl. 12, 13.
virilis. A. P. 166.
Anio præceps. I. Od. 7, 13.
Annabunt. II. S. 5, 44.
Annellis. 7, 9.
Anni *ſing.* IV. Od. 9, 39.
Anni *plur.* II. S. 2, 85.
euntes. II. Epl. 2, 55.
fugaces. II. Od. 14, 1.
venientes. A. P. 175.
Annibal parentibus abominatus. Ep. 16. 8.
perfidus. IV. Od. 4, 49.
Annibalem dirum. II. Od. 12, 2. III. 6, 36.
Annibalis. IV. 8, 16.
Annis. I. S. 1, 4. I. Epl. 7, 21. II. 1, 48.
certis. I. S. 6, 94.
mobilibus. A. P. 157.
Anno. I. Od. 31, 14. II. S. 3, 1. II. Epl. 1, 40. 44.
pleno. III. Od. 18, 5.
pomifero. 23, 8.
redeunte. 8, 9.
Annona. I. Epl. 12, 24.
Annonæ. 16, 27.
Annorum. III. Od. 30, 5.
Annos. II. 5, 15. 9, 15. IV. 13, 23. C. S. 21. II. S. 3, 118. II. Epl. 1. 36 39. 2, 82.
affluentes. IV. Od. 14, 19. 20.
exactos. III. 22, 6.
pronos. A. P. 60.
recurrentes. II. Epl. 1, 147.
Annoſa cornix. III. Od. 17, 13.
volumina vatum. II. Epl. 1, 26.
Annoſo palato. II. S. 3, 274.
Annua cultura. III. Od. 24, 14.
Annuerunt. I. S. 10, 45.
Annuimus. Epl. 10, 5.
Annuiſſet muros *pro* conceſſiſſet. IV. Od. 6, 22.
Annum. I. 32, 2. IV. 11, 1. I. Epl. 2, 39. 11, 23. 12, 16. 18. 109.
Annum locupletem frugibus. II. Epl. 1, 137.
Annumerant. I. S. 10, 45. *alii legunt* annuerunt.
Annuo ſpatio. IV. Od. 5, 11.
Annulo. II. S. 7, 53.
Annus. IV. Od. 7, 7. II. S. 6, 40. II. Epl. 1, 35.
hibernus *pro* hieme. Ep. 2, 1. 29.
piger. I. Epl. 1, 21.
rediens. II. S. 2, 83.
Anormis. 2, 3. *alii* abnormis.
Anſeris albi. 8, 88.
Ante. I. Od. 29, 3. III. 10, 3. 27, 9. 53. 29, 2. IV. 9, 3. 25. 14, 41. Ep. 1, 27. 5, 83. I. S. 1, 37. 2, 104. 3, 92. 107. 4, 51. 6, 9. 10, 61. II. 3, 135. 4, 23. 5, 14. 6, 34. 66. I. Epl. 2, 35.
Antea. Ep. 11, 1.
Antecedens ex prioribus repetendum. 11, 28.
Antecedens omiſſum. III. Od. 5, 49. 16, 43. I. S. 2, 37. II. 3, 196. 6, 42. I. Epl. 1, 20.
Antecedens relativo poſtpoſitum. Quæ loca. I. Od. 22, 7. Quod latus. *ibid.* 19. III. 7. 1.
Antecedentem. III. Od. 2, 31.
Anteferat. II. Epl. 1, 65.
Anteferendo. *ibid.* 19.
Antehac. I. Od. 37, 5.
Antëis. I. Epl. 2, 70.
Antëit. I. Od. 35, 17.
Antennæ. 14, 6.
Antenor. I. Epl. 2, 9.
Anteſtari. I. S. 9, 76.
Anticyram. II. 3, 83. 166.
Anticyris. A. P. 300.
Antilochum. II. Od. 9, 14.
Antiochum. III. 6, 36.
Antiphatem. A. P. 145.
Antiquâ ilice. Ep. 2, 33.
Antiqua templa. II. S. 2, 104.
Antiquæ. 7, 23.
Antique. II. Epl. 1, 66.
Antiqui. II. S. 2, 89.
Antiquis. I. 4, 117. II. Epl. I, 78.
Antiquiſſima. Epl. II. 1, 28.
Antiquo. II. S. 3, 169. I. Epl. 1, 3.
Antium. I. Od. 35, 1.
Antoni. I. S. 5, 33.
Antonius. I. Epl. 15, 3.
Antris. III. Od. 25, 4.
Antro Dionæo. II. 1, 39.
grato. I. 5, 3.
Pierio. III. 4, 40.
ſub antro luſimus tecum. *Bentl.* I. 32, 1.
Annum. II. S. 1, 56.
Anus *ſing.* I. Od. 25, 9. IV. 13, 2. I. S. 9, 30.
improba. II. 5, 84.
prudens. Ep. 17, 47.
Anus *plur.* Ep. 17, 60. I. S. 4, 38.
Anus obſcœnas. Ep. 5, 98.
Anxiis. III. Od. 21, 17.
Anxur. I. S. 5, 26.
Anyti. II. 4, 3.
Apella. I. 5, 100.
Apellem. II. Epl. 1, 239.
Apenninus. Ep. 16, 29.
Aper. 5, 28. II. S. 2, 42. 3, 73. 4, 41.
Lucanus. 8, 6.
Marſus. I. Od. 1, 28.
Aperire. C. S. 13.
Aperit. I. S. 4, 89.
Apertam. II. Epl. I, 148.
Aperte. I. S. 2, 83.
Apertis. A. P. 199.
Apertos. I. Epl. 3, 11.
Apertum. III. Od. 12. 10. I. S. 3, 59.
Apes Calabræ. III. Od. 16, 33.
Apicem. I. 34, 14.
Apices. III. 21, 20.
Apio udo. II. 7, 23. 24.
Apium. IV. 11, 3.
vivax. I. 36, 16.
Apollinari laurea. IV. 2, 9.
Apolline. I. 7, 3. II. Epl. 1, 216.
Apollinem. I. Od. 31, 1.
Apollinis. 21, 10. Ep. 15, 9.
Apollo. I. Od. 10, 12. II. 10, 20. I. S. 9, 78. I. Ep. 16, 59.
augur. I. Od. 2, 32.
cantor. A. P. 407.
certus. I. Od. 7, 28.
Delius & Patareus. III. 4, 64.

magnus. II. 5,60.
mius placiduſque telo. C. S. 33. 34.
Palatinus. I. Epl. 3,17.
Apoſiopeſis. Inachiam ter nocte potes. Ep. 12,15.
Apotheca. II. S. 5,7.
Appare. II. Od. 10,22.
Appareat. Ep. 10,9.
Apparent. II. Epl. 1,250.
Apparere. I. S. 2,100. II. Epl. 1, 224.
Apparet. C. S. 59. A. P. 259. 470.
Apparet. Ep. 2,48.
Appellat. I. S. 3,45. 7,25.
Appelle. 5, 12.
Appellet. II. 3,216.
Appello. *ibid.* 62.
Appi. I. 5,3. I. Epl. 6,26.
Appia. I. S. 5,6.
Appiam. Ep. 4,14.
Appingit. A. P. 30.
Appius. I. S. 6,21.
Applicat aures amicas votis. C. S. 72.
Applicet. III. Od. 11,8.
Applorans. Ep. 11,12.
Apponatur. II. S. 8,69.
Appone. I. Od. 9,15.
Apponet. II. 5,15.
Apponit. I. S. 2,107.
Appoſitis. II. 8,17.
Appoſuiſſe. I. Od. 16,16.
Apprecati. IV. 15,28.
Appula. II. S. 1,38.
Appuli. IV. Od. 14, 26. Ep. 2, 42.
Appulia. I. S. 5,77.
Appulis. I. Od. 33,7.
Appulo. III. 4,9.
Appulus. 5,9. 16,26.
Aprica. 18,2.
Aprici campi. A. P. 162.
Aprico. I. S. 8, 15. I. Epl. 14, 30.
Apricos flores. I. Od. 26,7.
Apricus Aulon. *Bentl.* II. 6,18.
Apricum. I. 8,3. I. Epl. 6,24.
Aprilem. IV. Od. 11,16.
Apris. Ep. 16,20.
Apros. 2,32. I. Epl. 15,22.
Aprum. III. Od. 12,12. II. S. 2, 89. 3,234. I. Epl. 6,61. 18,51. A. P. 30.
Apta. II. Od. 16,35. I. Epl. 7,43. A. P. 65.
Aptantur. Ep. 7,2.
Aptare. I. Epl. 3,13.
Aptari. II. Od. 12,4.
Aptarit. II. S. 2,111.
Apte. A. P. 195.
Aptior. II. Od. 19,25.
Aptis. A. P. 178.
Aptius. II. S. 4,38.
Aptius vitam ſumere. *Bentl.* III. Od. 5,37.
Apto. I. Od. 12,43.
Aptum. 7,9. I. Epl. 20,24. A. P. 81.
Aptus. I. S. 3,29. II. 5,43. I. Epl. 7,41. II. 2,6.
Apud. III. Od. 29,5.
Apuliæ. 4,10. Ep. 3,16.
Aqua purior. I. Epl. 10,20.
quieta. I. Od. 31,7. 8.
viliſſima rerum. I. S. 5,88, 89.
Aquæ. III. Od. 30,11. IV. 3,10. Ep. 2, 25. 5,35. I. S. 5,91. I. Epl. 19,3.
amœnæ. III. Od. 4,7. 8.
augur annoſa cornix. 17, 12. 13.
cæleſtis patiens latus. 10, 19. 20.
jugis fons. II. S. 6,2.
properantis ambitus. A. P. 17.
puræ rivus. III. Od. 16,29.
puteos perennes. I. Epl. 15,15. 16.
ſacræ. I. Od. 1,22.
ſalubres. C. S. 31.
Aquam. III. Od. 19,6. I. S. 4,88. 5,7. II. 2,69.
turbatam. I. S. 1,60.
Aquarius. *ibid.* 36.
Aquas. III. Od. 1,30. IV. 1, 40. Ep. 5,26.
Aquila. I. S. 3,27.
Aquilæ feroces. IV. Od. 4, 31. 32.
Aquilo. Ep. 10,7. II. S. 8,56.
impotens. III. Od. 30,3.
terras radit. II. S. 6,25.
Aquilone. Ep. 13,3. II. Epl. 2,201.
Aquilonibus. I. Od. 3,13. II. 9, 6. III. 10,4. A. P. 64.
Aquinatem. I. Epl. 10,27.
Aquoſa Ida. III. Od. 20,15. 16.
Aquoſus languor. II. 2,15. 16.
Aquoſus Eurus. Ep. 16,54.
Ara caſtis vincta verbenis. IV. Od. 11,6.7.
Ara Dianæ. A. P. 16.
vetus. III. Od. 18,7.
Arabas. I. Epl. 6,6.
Arabum. I. Od. 29, 1. II. 12,24. III. 24,2. I. Epl. 7,36.
Aram. III. Od. 23,17.
Arando. I. Epl. 7,87.
Arare. 14,43.
Aras. II. S. 3,200. II. Epl. 1,16.
Arat. III. Od. 16,26. Ep. 4,13. II. S. 1, 35. *alii tamen legunt* erat.
Arator. I. Od. 4,3.
Aratra. Ep. 1,26.
Aratro. II. Od. 15,1.
Aratrum. I. 16,21. A. P. 66.
Aravit. II. S. 6,12.
Arbitrer Adriæ. I. Od. 3,15.
locus effuſi maris. I. Epl. 11, 26.
pugnæ. III. Od. 20,11.
Arbitræ infideles rebus meis. Ep. 5,49. 50.
Arbitria ſplendida fecerit Minos de te. IV. Od. 7,22.
Arbitrium. III. 6,40. A. P. 72.
Arbitrum. II. Od. 7,25.
Arbor. I. 12,45. II. S. 3,73.
Arbore. III. Od. 1, 30. II. S. 4, 23.
Arborem. I. Od. 18,1. Ep. 16, 46.
Arboribus. I. Od. 24, 14. IV. 7,2.
Arboris. III. 8,8.
Arborum. II. 14,22. Ep. 2,56.
Arbos. II. Od. 13,3. III. 4,27.
Arbuſcula. I. S. 10,77.
Arbuſta. III. Od. 1,10.
Arbuſto. I. S. 7,29.
Arbuto. I. Od. 1,21.
Arbutos. 17,5.
Arca. I. S. 1,67. 8,9. II. 3, 119. 7, 59.
Arcadiæ. IV. Od. 12,12.
Arcana credebat. II. S. 1,30.
promôrat. Ep. 11,14.
Pythagoræ. 15,21.
ſacra. 5,52.
Arcanæ. III. Od. 2,27.
Arcani. I. 18,16.
Arcanis. 28,9.
Arcanum. III. 21,15. I. Epl. 18, 37.
Arcem. II. S. 6,16.
Arceo. III. Od. 1,1.

Digitized by Google

Arcere. I. Epl. 8, 10.
Arces Alpibus impoſitas. IV. Od. 14, 11. 12.
beatæ. II. 6, 21. 22.
intactæ Palladis. *Bentl.* I. 7, 5.
igneas. III. 3, 10.
montibus impoſitas. II. Epl. 1, 252. 253.
Palatinas. C. S. 65.
ſacras. I. Od. 2, 3.
ſuperbas. Ep. 7, 6.
Arceſſas. II. Epl. 1, 228.
Arceſſe. I. 5, 6.
Arceſſit. II. 1, 168. A. P. 211.
Arceſſitus. II. S. 3, 261.
Arcet. A. P. 64.
Archaicis (Archiacis *Bentl.*) I. Epl. 5, 1.
Archilochi. 19, 25. 28.
Archilochum (Archilocho *Bentl.*) II. S. 3, 12. A. P. 79.
Archita. I. Od. 28, 2.
Arcis. A. P. 394.
Arcta convivia. I. Epl. 5, 28.
toga. 18, 30.
vite. I. Od. 38, 7. 8.
Arctius. Ep. 15, 5.
Arcto. I. Od. 16, 3.
Arcton. II. 15, 16.
Arctum. II. S. 6, 82. I. Epl. 7, 33. A. P. 134.
Arcturi. III. Od. 1, 27.
Arcu. I. 22, 2. 29, 10. III. 8, 23. 27, 68. IV. 6, 34. 9, 18. C. S. 61.
Arcum. II. Od. 10, 19. III. 4, 60.
Arcus pluvius. A. P. 18.
minaces oppoſitis foribus. III. Od. 26, 7. 8.
Nec ſemper feriet quodcunque minabitur Arcus. A. P. 350.
Ardens. I. Od. 4, 8. I. S 4, 48.
Ardentes. II. Od. 8, 15.
Ardentem. C. S. 41.
Ardentis. II. Od. 11, 19.
Ardeo. Ep. 17, 30.
Ardet. I. Epl. 18, 84.
Ardor. III. Od. 3, 2. Ep. 11, 27.
Ardua. I. S. 2, 89.
Arduæ. III. Od. 24, 44.
Arduis. I. 29, 10. II. 3, 1. III. 29, 10.
Arduos. III. 4, 21.
Arduum (ardui. *Bentl.*) I. 3, 37. II. 19, 21.
Area. I. S. 1, 45. I. Epl. 10, 13.
Areæ. I. Od. 9, 18.
Areis. 1, 10.
Arelli. II. S. 6, 78.
Arena. I. Epl. 1, 6.
Arenæ. I. Od. 28, 1. 23.
Arenas. III. 4, 31.
Arente. Ep. 14, 4.
Arentes. III. Od. 4, 31.
Aret. I. S. 51. I. Epl. 16, 70.
Argentea. II. S. 7, 73.
Argenti. 3, 141.
pallet amore. *ibid.* 78.
pondus. I. 1, 41.
ſitis importuna fameſque. I. Epl. 18, 23.
ſplendor. I. S. 4, 28.
urnam. II. 6, 10.
Argento. II. Od. 2, 1. IV. 11, 6. I. S. 1, 86.
Argentum. I. Epl. 2, 44. 6, 17. 16, 76. II. 2, 181.
Argentum vilius eſt auro. I. 1, 52.
Argeo. II. Od. 6, 5.
Argilla. II. Epl. 2, 8.
Argis. II. S. 3, 132. II. Epl. 2, 128. A. P. 118.
Argivi. III. Od. 16, 12.
Argivis. 3, 67.
Argonautas. Ep. 3, 9.
Argoo. 16, 57.
Argos. I. Od. 7, 9.
Arguens. 13, 7.
Arguet. A. P. 449.
Arguit. Ep. 11, 10.
Arguitur. I. Epl. 19, 6.
Arguta. I. S. 10, 40.
Argutæ. III. Od. 14, 21. IV. 6, 25.
Argutos. II. Epl. 2, 90.
Argutum. A. P. 364.
Argutús. I. Epl. 14, 42.
Aricini. II. 2, 167.
Arida. I. Od. 22, 16. II. 11, 6.
Aridas. I. 25, 19. IV. 13, 9. Ep. 8, 5.
Aridis. I. Od. 25, 19.
Aridum. III. 17, 13. Ep. 5, 37. II. S. 6, 85.
Aridus. Ep. 17, 34.
Ariminenſem. 5, 42.
Aris. I. Od. 35, 38.
Ariſtarchus. A. P. 450.
Ariſti. I. Epl. 10, 44.
Ariſtippi. 1, 18. 17, 17.
Ariſtippum. 17, 23.
Ariſtippus. II. S. 3, 100. I. Epl. 17, 14.
Ariſtius. I. S. 9, 61.
Ariſtophanes. 4, 1.
Aritia. I. S. 5, 1.
Arma ceſſantes ad arma concitet. I. Od. 35, 15.
direpta. III. 5, 19. 21.
fert. Ep. 9, 13.
hæc mihi dedit. II. S. 3, 296. 297.
hic paries habebit. III. Od. 26, 3. 4.
inter arma. I. 32, 6.
militum. III. 21, 20.
perdidit. I. Epl. 16, 67.
potus proſiluit ad arma dicenda. 19, 7. 8.
rudem belli tulit æſtus in arma. II. 2, 47.
tractas. II. Od. 1, 4. 7.
victor ſua explicuit. IV. 9, 44.
virilia non eſt, qui tractet ſpecioſius. I. Epl. 18, 52. 53.
vitent moventes viri. II. S. 7, 99. 100.
Armatus. I. Epl. 18, 16.
Armavit. A. P. 79.
Armeniis. II. Od. 9, 4.
Armenius. I. Epl. 12, 27.
Armenta. I. Od. 31, 6. Ep. 16, 33.
Armentum. III. Od. 3, 41. I. Epl. 8, 6.
Armis ad poſtem Herculis fixis. I. Epl. 1, 5.
campeſtribus abſtinet. A. P. 479.
claris. *ibid.* 289.
compoſitis. IV. Od. 14, 52.
conſenuit in armis. III. 5, 8.
corpore majorem rides in armis ſpiritum. II. S. 3, 310. 311.
Italis adjudicat. I. Epl. 18, 57.
livida geſtat brachia. I. Od. 8, 10. 11.
luctuoſis ſibi diſſidet. III. 8, 19. 20.
nihil non arroget. A. P. 122.
pugnabant. I. S. 3, 102.
res Italas tuteris. II. Epl. 1, 2.
tangat hunc. III. Od. 3, 54.
Armos. I. S. 6, 106. II. 4, 44. II. 8, 89.
Armorum. II. Od. 1, 19.
Arrepta. I. S. 9, 4.
Arri. II. 3, 86. 243.
Arrident. A. P. 101.
Arridere. I. S. 10, 89.
Arripe. II. 3, 224.

Arripere. II. S. 5, 58. (*alii legunt* arrepere)
Arripit. I. Epl. 7, 89.
Arripuit. II. S. 1, 69. A. P. 475.
Arrogantem. III. Od. 26, 12.
Arrogantes. I. 25, 9.
Arrogavit. IV. 14, 40.
Arroget. II. S. 4, 35. A. P. 122.
Arſerit. I. S. 8, 44.
Arſiſſe. Ep. 14, 9.
Arſiſti aliam. *Bentl.* (*alii* aliâ.) III. Od. 9, 6.
Arſit. II. 4, 7. IV. 9, 13. I. S. 5, 72.
Arte. III. Od. 3, 9. II. Epl. 1, 59. 161. A. P. 310.
caret. A. P. 31.
emendaturus fortunam. II. S. 8, 84. 85.
maternâ. I. Od. 12, 9.
miſera. A. P. 295.
ſalutari. C. S. 63.
Tragica. I. Epl. 3, 14.
Artes addocet. I. 5, 18.
docendum puerum. I. S. 6, 76. 77.
& ludi ſpectantur. II. Epl. 1, 203.
intulit agreſti Latio. *ibid.* 156, 157.
non ante vulgatas. IV. Od. 9, 3.
prægravat. II. Epl. 1, 13.
ſuſpice. I. 6, 17.
veteres revocavit. IV. Od. 15, 12.
Artem Carminis. 6, 29, 30.
cœnarum ſibi arroget. II. S. 4, 14.
exerceat quam ſcit. I. Epl. 14, 44.
fruendi tibi dederant Dii. 4, 7.
illuſus omittas. II. S. 5, 26.
Arti. II. Epl. 2, 7. A. P. 214.
Artibus. II. S. 5, 3. II. Epl. 1, 242.
Articulos. II. S. 7, 16.
Artis. Ep. 17, 81. I. S. 3, 131. II. 4, 7. II. Epl. 2, 43. A. P. 262.
Artis litibus implicitum. *Bentl.* A. P. 423.
Artium. IV. Od. 1, 15. 8, 5. 13, 21.
Arto fruticeto. *Bentl.* III. 12, 11.
Artubus. 6, 22.
Artus. C. S. 64.
Arva. Ep. 16, 41. 42.
Marte populata. III. Od. 5, 24.
non tacta ligonibus. I. Epl. 14, 27.
radat aquoſus Eurus imbribus. Ep. 16, 54.
rigat Nilus. III. Od. 3, 48.
Arvi. II. Epl. 2, 167.
Arvis. *Bentl.* III. Od. 5, 8. Ep. 2, 18. (*alii legunt* agris) I. Epl. 8, 6.
Arundine. II. S. 3, 248. II. 4, 42.
Arundo. I. 8, 6.
Arvo. I. Epl. 16, 2.
Arvum. 7, 77.
declive. III. Od. 29, 7.
pingue. 4, 15.
Aſello. II. Epl. 1, 199.
Aſellum. I. S. 1, 90.
Aſellus iniquæ mentis. 9, 20.
Aſiæ. 7, 24. I. Epl. 3, 5.
Aſiam. I. S. 7, 19.
Aſinæ. I. Epl. 13, 8.
Aſpectu. I. S. 8, 26.
Aſper. I. Od. 35, 9. II. S. 6, 82. A. P. 163. 221.
Aſpera. I. Epl. 2, 21. II. 2, 122.
æquora. I. Od. 5, 6. 7.
bella. II. Epl. 1, 7.
tigris. I. Od. 23, 9.
Aſperæ. II. 20, 9.
Aſperam. I. 33, 6.
Aſperas fores. III. 10, 2. 3.
ſerpentes. I. 37, 26. 27.
Aſpergere. I. S. 4, 87.
Aſperioribus. III. Od. 24, 53.
Aſperis. Ep. 5, 27.
Aſperitas agreſtis & inconcinna graviſque. I. Epl. 18, 6.
Aſperitatis. II. 1, 129.
Aſperrimus. Ep. 6, 11.
Aſperſus. I. Epl. 11, 12.
Aſperum. III. Od. 2, 10.
Aſpexit. I. Epl. 7, 90. 96.
Aſpice. 17, 4. 18, 76. II. 1, 170. 2, 92.
Aſpicere. II. S. 5, 5.
Aſpici. I. Od. 19, 8.
Aſpiciam. II. S. 6, 60.
Aſpiciat. I. Epl. 16, 6.
Aſpicit. II. Od. 17, 17. Ep. 9, 16.
Aſpirare. A. P. 204.
Aſſaraci. Ep. 13, 13.
Aſſectaretur. I. S. 9, 6.
Aſſem. 1, 43. I. Epl. 16, 64. A. P. 325.
Aſſentatores. A. P. 420.
Aſſi paſſeris ilia. *Bentl.* II. S. 8, 29.
Aſſideat. I. 1, 82.
Aſſidens. Ep. 1, 19. 5, 95.
Aſſidet. I. Epl. 5, 14.
Aſſiduas. Ep. 15, 13.
Aſſignant. II. Epl. 1, 8.
Aſſis miſcueris elixa. II. S. 2, 73. 74.
Aſſis. 4, 38.
Aſſiſto. I. 6, 114.
Aſſos. II. 2, 51.
Aſſuerit. *ibid.* 109.
Aſſuetum. *ibid.* 11.
Aſſuitur. A. P. 16.
Aſſumam. I. Epl. 5, 28.
Aſſumere. I. S. 6, 51.
Aſſyria nardo. II. Od. 11, 16.
Aſſyrii. III. 4, 32.
Aſſyrius. A. P. 118.
Aſt. Ep. 15, 24. I. S. 6, 125. 8, 6.
Aſtat. I. S. 6, 117.
Aſterie. III. Od. 7, 1.
Aſtra. 27, 31.
deducit in aſtra. IV. 2, 23.
fugat Phœbus. III. 21, 24.
perambulabis. Ep. 17, 41.
ad aſtra urbem tollis. II. S. 7, 28, 29.
Aſtri. Ep. 16, 61.
Aſtringitur. 15, 5.
Aſtrum. II. Od. 17, 22. II. Epl. 2, 187.
Aſtuta. II. S. 3, 62.
Aſtutum. I. 3, 62.
Aſtutus. II. 5, 23.
Aſyndeton. Dicam inſigne, recens, adhuc indictum. III. Od. 25, 7.
AT. I. Od. 28, 23. 31, 18. 35, 25. II. 9, 13. 18, 9. III. 7, 22. 27, 26. *Bentl.* Ep. 3, 19. 5, 25. 15, 17. I. S. 1, 44. 51. *&c.*
At *in initio orationis.* Ep. 5, 1.
Atabulus. I. S. 5, 78.
Atacino. 10, 46.
Atavis. I. Od. 1, 1.
Ater. II. Epl. 2, 189.
cocytus. II. Od. 14, 17.
dens. Ep. 8, 3.
ſinus Adriæ. III. Od. 27, 18.
Athenæ. II. Epl. 2, 43.
Athenas. *ibid.* 81.
Athenis. I. S. 1, 64. II. 7, 13. II. Epl. 1, 213.

Digitized by Google

Athletarum. II. Epl. 1, 95.
Atlanteus. I. Od. 34, 11.
Atlanticum. 31, 14.
Atlantis. 10, 1.
Atque. 2, 1. 50. 8, 4. 12, 49. 18, 10. 21, 15. 25, 18. 28, 13. I. S. 1, 34. 85. 112. 2, 7. 10. 14. 22. 40. 51. 82. 110. 3, 5. 12. 51.
Atqui. I. Od. 23, 9. III. 5, 49. 7, 9. Ep. 5, 67. I. S. 1, 19. 6, 65. 9, 52. II. 1, 68. 3, 9. 27. 5, 7. I, Epl. 2, 33. 7, 2. 17, 38. 45.
Atra comes. II. S. 7, 115.
cura. III. Od. 1, 40.
ſila trium ſororum. II, 3, 16.
nocte. Ep. 10, 9.
nube. III. Od. 29, 43. 44
nubes. II. 16, 2.
Atræ. I. 28, 13. IV. 11, 35.
Atramenta. II. Epl. 1, 236.
Atras. II. Od. 13, 34.
Atreidas. I. 10, 13.
Atreus. A. P. 186.
Atri. II. S. 8, 55.
Atria. I. Epl. 5, 31.
Atrida. II. S. 3, 187.
Atride. I. Epl. 7, 43.
Atriden. 2, 12.
Atridis. II. S. 3, 203.
Atris alis. 1, 58.
dentibus. I. Epl. 18, 7.
ignibus. Ep. 5, 82.
lictoribus. I. Epl. 7, 6.
litibus. A. P. 423. 424.
ſerpentibus. *Bentl.* II. S. 8, 95.
verſibus. I. Epl. 19, 30.
viperis. III. Od. 4, 17.
Atrium. 1, 46.
Atro. Ep. 6, 15. 17, 31.
Atrocem. II. Od. 1, 24.
Atrox. I. 15, 27.
Atrum. II. S. 2, 16. A. P. 3. 446.
Attæ. II. Epl. 1, 79.
Attagen. Ep. 2, 54.
Attali. II. Od. 18, 5.
Attalicis. I. 1, 12. I. Epl. 11, 5.
Attamen. II. S. 1, 16.
Attentam. *ibid.* 19.
Attentas. II. Epl. 2, 24.
Attenti. 1, 172.
Attentius. *ibid.* 197.
Attentus. II. S. 6, 82. I. Epl. 7, 91.
Attenuat. I. Od. 34, 13.
Atterens. II. Od. 19, 30.
Attica. II. S. 8, 13.
Atticis. I. Od. 3, 6.
Attigit. III. 3, 10.
Attineat. II. S. 2, 27.
Attinent *perſonaliter*. Quæ nihil attinent. I. Od. 19, 12.
Attinet. III. 23, 13. Ep. 4, 17.
Attingit. I. Epl. 17, 34.
Attollens. I. Od. 18, 15. *alii legunt* Et tollens.
Attollere. I. Epl. 17, 58.
Attonitus. III. Od. 19, 14.
Avaræ. IV. 9, 37.
Avaras. 11, 25.
Avarior. II. Epl. 2, 157.
Avaris. II. Od. 2, 1. II. S. 3, 82. A. P. 324.
Avaritia. I. Epl. 1, 33.
Avaritiam. I. S. 4, 26. 6, 68.
Avaro. III. Od. 29, 61. I. Epl. 15, 32. II. 2, 194.
Avarum. I. S. 1, 103. II. Epl. 1, 179.
Avarus. II. Od. 18, 26. Ep. 1, 33. I. S. 1, 108. II. 3, 159. I. Epl. 16, 63. II. 1, 119. 2, 205.
Avarus ſemper eget. I. Epl. 2, 56.
Auceps. II. S. 3, 227. A. P. 458.
Auctius. II. S. 6, 3.
Auctos honoribus. I. 6, 11.
Audaces. III. Od. 18, 13. IV. 2, 10. I. S. 1, 30.
Audacem. II. Epl. 1, 182.
Audax. I. Od. 3, 25. 27. 12, 21. III. 4, 56. 27, 28. I. S. 10, 76. II. 3, 165. 5, 29. II. Epl. 2, 51. A. P. 237.
Audes. I. S. 6, 38. I. Epl. 3, 20. II. 2, 148. A. P. 125.
Audet. IV. Od. 7, 5. C. S. 59. II. Epl. 1, 115. 166. 258. A. P. 382.
Audi. C. S. 35. I. S. 1, 14. I. Epl. 2, 5. 14, 31. 17, 16. II. 2, 95. A. P. 153.
Audiar. III. Od. 25, 4.
Audias. I. 13, 13.
Audiat. III. 11, 25. 19, 22.
Audiendum. IV. 2, 45.
Audientem. I. 2, 27.
Audieras. II. Epl. 2, 151.
Audieris. II. S. 5, 101. 8, 33.
Audierit. 3, 60.
Audiet. I. Od. 2, 21. 23. II. S. 3, 298.
Audire. II. Od. 1, 21. 23. III. 4, 6. I. S. 2, 37. II. 3, 77. I. Epl. 1, 48. 8, 8. II. 2, 129.
Audiret. I. S. 4, 53. II. Epl. 2, 88.
Audiri. I. Epl. 16, 60.
Audis. I. Od. 25, 6. III. 10, 5. 22; 3. 27, 51.
Audis *pro* diceris. II. S. 6, 20. 7, 101. I. Epl. 16, 17.
Audiſti. II. S. 6, 53. I. Epl. 7, 38.
Audit. II. Od. 18, 40. III. 7, 22. IV. 14, 50. I. S. 3, 89. 6, 29. II. 7, 35.
Audita. III. Od. 1. 3.
Auditam. I. 24, 14.
Auditis. III. 4, 5.
Auditor. I. Epl. 19, 93.
Auditorem. A. P. 149.
Auditoris. I. S. 10, 8. A. P. 100.
Auditum. II. Od. 1, 31. II. S. 4, 89. II. Epl. 2, 67.
Audivere. IV. Od. 13, 1. 2.
Audivit. I. S. 2, 18.
Avebas. 1, 94.
Aves. IV. Od. 4, 2.
Avellier. I. S. 2, 104.
Avem. A. P. 187.
Avenæ. II. S. 6, 84.
Aventes. *ibid.* 99.
Aventino. II. Epl. 2, 69.
Aventinum. C. S. 69.
Avernales. Ep. 5, 26,
Averſos Penates. III. Od. 23, 19.
Averſos amicos. I. S. 5, 29.
Averſum. Ep. 10, 18.
Averſus mercaturis *pro* alienus a mercaturâ. II. S. 3, 107.
Avertere (averrere. *Bentl.*) 6, 37.
Avertit. II. Epl. 1, 136.
Avet. IV. Od. 11, 7. I. S. 4, 87.
rumpere clauſtra obſtantia. *Bentl.* I. Epl. 14, 9.
Aufer. II. S. 3, 236. 7, 43.
Auferam. Ep. 5, 96.
Auferet. I. S. 9, 31. II. 3, 152. I. Epl. 16, 33.
Aufers. II. S. 3, 127.
Aufert. II. Od. 16, 16. III. 12, 6. I. S. 5, 83. I. Epl. 11, 26. 18, 111. II. 1, 55.
Auſidio. I. S. 5, 34.
Auſidius. II. 4, 24.
Auſidum. IV. Od. 9, 2.
Auſidus acer. I. S. 1, 58.

Au-

Aufidus tauriformis. IV. Od. 14, 25.
violens. III. 30, 10.
Auge. I. Epl. 7, 71.
Augenda. 16, 68.
Augur. II. S. 5, 22. I. Epl. 20, 9.
Apollo. I. Od. 2, 32.
aquæ annoſa cornix. III. 17, 11. 12.
Phœbus. C. S. 61.
Auguris. III. Od. 16, 11.
Auguſte. IV. 14, 3.
Auguſti. II. 9, 19. IV. 2, 43. 4, 27. I. Epl. 3, 2. 7. 16, 29. II. 2, 48.
Auguſto. I. Epl. 13, 2.
Auguſtus. III. Od. 5, 3.
Avi. I. 15, 5. I. S. 2, 7.
Avibus. II. S. 4, 45. A. P. 13.
Avida. III. Od. 23, 4.
Avidas. IV. 7, 19.
Avide. I. S. 6, 127.
Avidi. I. Od. 18, 11.
Avidienus. II. S. 2, 55.
Avidis nautis (avidum mare. *Bentl.*) I. Od. 28, 18.
Avidos. I. S. 4, 126. 5, 75.
Avidum. II. Od. 2, 9.
Avidus. III. 4, 58. II. S. 3, 151. A. P. 172.
Aviis montibus. I. Od. 23, 2.
Avis. II. S. 2, 26. 3, 73.
Afra. Ep. 2, 53.
aſſidens pullis implumibus. 1, 19.
divina. III. Od. 27, 10.
infelix. IV. 12, 6.
Avis pejor ætas parentum. III. 6, 46.
Avita. I. S. 6, 79.
Avitæ. III. Od. 3, 59.
Avitis. I. 37, 6.
Avitus. 12, 43.
Avium. III. 1, 20. I. S. 8, 3. I. Epl. 3, 19.
Aula. I. Od. 29, 7. II. 10, 8. 18, 31. I. Epl. 1, 87. 2, 66.
Aulæ. III. Od. 11, 16.
Aulæa. II. S. 8, 54. 71. II. Epl. 1, 189. A. P. 154.
Aulæis. III. Od. 29, 15.
Aulam. IV. 6, 16. 14, 36.
Aule. II. S. 3, 171.
Aulide. *ibid.* 199.
Aulon. II. Od. 6, 18.
Aulus. A. P. 371.
Aura. II. Od. 8, 24. III. 20, 64. IV. 2, 25. II. S. 5, 93. I. Epl. 18, 88.
æſtiva. I. Od. 22, 18.
Apollinis *pro* vento. Ep. 15, 9.
gratior. I. Epl. 10, 15.
ocyor. I. Od. 2, 48.
nocturna. II. S. 4, 52.
Auræ. I. Od. 5, 11. III. 2, 20. 4, 8. C. S. 32. II. S. 2, 78.
Aurarum. I. Od. 23, 4.
Auras. 28, 8. I. S. 4, 19.
Aure. Ep. 6, 7. II. S. 3, 239. 8, 78. A. P. 254.
bibit. II. Od. 13, 32.
in rimoſa bene deponuntur. II. S. 6, 46.
Aurea. I. Od. 5, 9. 10, 19. I. S. 1, 114. I. Epl. 12, 28.
Aureæ. IV. Od. 3, 17.
Auream. II. 10, 5.
Aureis. I. 31, 10.
Aureo. II. 13, 26.
Aureos. IV. 2, 23. Ep. 9, 21.
Aurem. Demiſſa per aurem. A. P. 180.
in aurem dicere. I. S. 9, 9.
occupat carmine. II. 2, 94. 95.
patientem commodet culturæ. I. Epl. 1, 40.
per aurem attentam non ibunt verba. II. S. 1, 19.
purgatam perſonet. I. Epl. 1, 7.
ſubſtringe loquaci. II. S. 5, 95.
torquet ab obſcœnis ſermonibus. II. Epl. 1, 127.
votis præbeat. I. S. 1, 22.
Aures acutas. II. Od. 19, 3. 4.
amicas. C. S. 71. 72.
applicet obſtinatas. III. Od. 11, 7. 8.
dimittit. II. 13, 34. 35.
in judicis deſcendat. A. P. 387.
laſſas impediunt verbis onerantibus. I. S. 10, 10.
morari. I. Epl. 13, 17.
patulæ non retinent commiſſa fideliter. 18, 70.
patulas II. 2, 105.
perſtringis murmure. II. Od. 1, 18.
veniret ad aures. A. P. 255.
Aureum. II. Od. 18, 1. Ep. 16, 64. 17, 41.
Auri. II. S. 3, 142.
acervus. I. Epl. 2, 47.
Auri pondus. I. S. 1, 41.
Auribus. II. 3, 285.
Jovis iſta ſervas. I. Epl. 19, 43. 44.
obſeratis fundis preces. Ep 17, 53.
tutis depone. I. Od. 27, 18.
Auriculæ. II. S. 5, 33.
Auriculam. I. 9, 77.
Auriculas *ibid.* 20. I. Epl. 2, 53.
Auriculis. I. Epl. 8, 16.
Auriga. I. Od 15, 26.
Auris equi eſt in ore frenato. I. Epl. 15, 13.
Auris nivalibus. 11, 18.
Auro. II. Od. 16, 8. 18, 36. III. 5, 25. II. S. 2, 25. I. Epl 1, 52. II. 2, 179. A P. 228.
Aurum. I. Od. 31, 6 III. 3, 49. 16, 9. 24, 48. IV. 2, 39. II. S. 3, 100. 109. 215. I. Epl. 1, 52.
veſtibus illitum. IV. Od. 9, 14.
Auſa. I. 37. 25.
Auſculto. II. S. 7, 1.
Auſi A. P. 287.
Auſim I. S. 10, 48.
Auſonias. IV. Od 4, 56.
Auſpex providus. III. 27, 8.
Auſpicatos. 6, 10.
Auſpice. I. 7, 27. I Epl. 3, 13.
Auſpiciis. II. Od 15, 12. IV. 14, 16. II. Epl 1, 2. 4.
Auſus. I. S. 6, 76. II S 1, 62. 3, 39 I Epl. 3, 11. II. 1, 222. A. P. 242.
Aut. I. Od. 4, 3, 9. 10. 6, 3. 7, 1. 24 9, 24. 12, 1. 5. 6. 18. 18, 5. 21, 6. 7. 8. I. S. 1, 8. 72. 81. 101. 2, 81. 117. 133. 3, 27, 36. 39 65. 88 92. 94 *&c.*
Autem. II. Epl. 1, 199. 260. A. P. 53.
Autor. I. Od. 1, 36. 28. 14. III. 5, 46. I. S. 4, 80. 10, 66. II. 2, 50. 4, 11. A. P. 45.
Autoratus II. S. 7, 59.
Autore. III. Od 3, 66.
pro generis principe 17, 5.
Autorem. I. S. 4, 122.
Autoris (*alii legunt* actoris) A. P. 193.
Autumat II. S 3, 45.
Autumnos. II. Od. 14, 15.
Autumnus purpureo varius colore. 5, 11. 12.

Autumnus decorum mitibus pomis caput extulit arvis. Ep. 2,17,18.
gravis Libitinæ quæſtus acerbæ. II. S. 6,19.
Pomifer. IV. Od. 7,11.
Avulſos. I. S. 1,58. II. 8,89.
Avus. I. 6,3. 131.
Auxili. Ep. 1,21.
Auxilio. I. S. 4,141.

B.

BAbylonios numeros. I. Od. 11. 2. 3.
Bacca. II. 6,16. II. S. 4,69.
Baccam. II. S. 3,241.
Bacchabor. II. Od. 7,27.
Bacchante. I. 25,11.
Baccharum. III. 25,15.
Bacche. 25,1. I. S. 3,7.
Pater. I. 18,6. III. 3,15.
Bacchi. II. 19,6. II. Epl. 2,78.
Bacchius. I. S. 7,20.
Baccho. I. Od. 7,3. II. 6,19.
Bacchum. I. 27,3. II. 19,1.
Bacchus langueſcit in amphora. III. 16,34.
Baccis. I. Epl. 16,2.
rotundioribus ambulet *pro* margaritis. Ep. 8,14.
Bactra. III. Od. 29,28.
Bajæ liquidæ. 4,24.
Bajano. II. S. 4,32.
Bajas. I. Epl. 15,2.12.
Bajis. II. Od. 18,20.
amœnis nullus ſinus in orbe prælucet. I. Epl. 1,83.
Balanus. III. Od. 29,4.
Balatro. II. S. 8,40.64.
Balatrone. 8,21.83. *Bentl.* 3,166.
Balatrones. I. 2,2.
Balatroni. II, 8,33.
Balba. I. Epl. 20,18.
Balbinum. I. S. 3,40.
Balbum. II. Epl. 1,126.
Balbutit. I. S. 3,48.
Balnea. I. Epl. 1,92. 11,13. 14,15. A. P. 298.
Banduſiæ fons. *Bentl.* III. Od. 13,1.
Barbam. I. S. 3, 133. 8,42. II. 3, 35. A. P. 298.
Barbara. I. Od. 29, 6. III. 5,5. II. Epl. 1,253.
Barbaras. II. Od. 6,3. IV. 12,7.
Barbaræ. II. 4,9. III. 27,66. Ep. 5,61.
Barbare. I. Od. 13,14.
Barbariæ. I. Epl. 2,7.
Barbaro. III. Od. 25,11.
Barbarorum. I. 35, 11. IV. 14, 29.
Barbarum. II. 19, 17. Ep. 9, 6. I. Od. 27,2.
Barbarus. III. 5,49. Ep. 16,11.
Barbatum. II. S. 3,249.
Barbite. I. Od. 32,4.
Barbiton Leſboum. 1,34.
defunctum bello. III. 26,3.4.
Bari mœnia piſcoſi. I. S. 5,97.
Bariam. I. Epl. 14,3.
Barine. II. Od. 8,2.
Barris. Ep. 12,1.
Barros. I. S. 7,8.
Barrus. 4,110. 6,30.
Baſſareu. I. Od. 18,11.
Baſſum. 36,14.
Batillo. Ep. 14,9.
Batillum. I. S. 5,36.
Batinos. III. Od. 4,15.
Beabit. II. Epl. 2,121.
Bearis. II. Od. 3,5.
Beat. IV. 8,29.
Beata. Ep. 8, 11. 16,41. C. S. 59. I. Epl. 1,44.
Beatæ. II. Od. 6,21. 19,13. III. 29,11. II. S. 4,95.
Beatam. III. Od. 26,9.
Beate Mecænas. Ep. 9,4.
Beati. II. Od. 4,13. 3,39. IV. 9, 47. II. S. 6,74. 8,1. II. Epl. 1, 139. 2,108.
Beatior. III. Od. 9,4. 16,32.
Beatis. I. 29,1. I. S. 1,19.
Beato. I. Epl. 10,14.
Beatorum. II. Od. 2,18.
Beatum. 16, 28. III. 7,3. IV. 9, 46. I. S. 1,117. I. Epl. 6,2.47. 14,10. 16,18.
Beatus. I. Od. 27,11. II. 18,14. Ep. 2,1. I. S. 3,142. 4,21. II. S. 4,92. 6,96. I. Epl. 2, 10. A. P. 425.
Beet. I. Epl. 18,75.
Bella fama. I. S. 4,114.
Bella. II. Od. 12,1. IV. 1,2.
acuta. IV. 4,76.
aſpera. II. Epl. I,7.
Cantabrica. I. 18,55.
Martia. A. P. 402.
matribus deteſtata. I. Od. 1,24.25.
pugnata ſub Ilio. III. Od. 19,4.
Punica. II. Epl. 1,162.
terra pugnata marique. I. 16, 25.
triſtia. A. P. 73.
Bellante. C. S. 51.
Bellantis. III. Od. 2,7.
Belle. I. S. 4,136.
Bellerophonte. III. Od. 12,7.
Bellerophontem. IV. 11,28.
Bellerophonti. III. 7,15.
Belli. II. 1,2. 34. 13,28. 19,28. IV. 14,38. I. S. 3,107. 4,61. I. Epl. 2, 1.9. 20,23. II. 1, 230. 2,47.
Bellica res. IV. Od. 3,6.
Bellicoſis. III. 3,57.
Bellicoſus. II. 11,1.
Bellis. Ep. 16,1. II. Epl. 1,93.
Bello. I. Od. 12,42. 32,6. II. 16, 5. III. 26,3. Ep. 9,24. I. S. 3, 104. II. 2,111.
Bellona. II. S. 3,223.
centiceps. II. Od. 13,34.
ingens. II. S. 3,315.316.
multorum capitum. I. Epl. 1, 76.
petita ferro. Ep. 5,10.
prava. II. S. 7,70.71.
Belluis. III. Od. 27,27.
ſævis. I. 12,22.23.
Bellum. II. 7,15. IV. 5;27. I. S. 5,8. 7,11.16. II. 3,267. A. P. 315.
ductum ſeditionibus reſedit. III. Od. 3,30.
funebre. I. Epl. 19,19.
hoc libenter militabitur in ſpem tuæ gratiæ Ep. I, 23.24.
incuteret Lucania. II. S. 1,38. 39.
indico ventri. I. 5,7.8.
lacrymoſum. I. Od. 21,13.
nobile. A. P. 137.
Trojanum. A. P. 147.
Bene. II. Od. 7,10. 10,14. I. S. 4,17.67. 9,22. 44.68. &c.
Bene *pro* valde. Bene fidum pectus. II. Od. 12,15. Bene ſano. I. S. 3,61.
Beneventum. I. S. 5,71.
Benigna. II. Od. 18,10. III. 29, 52.
Benigne. I. Epl. 7,16.62. 16,8.
Benigni vepres. 16,8.
Benignis. IV. Od. 2,52.

Digitized by Google

Benignitas. Ep. 1, 31.
Benignius. I. Od. 9, 6. I. Epl. 17, 11.
Benigno. I. Od. 17, 15. IV. 4, 74. I. Epl. 5, 11.
Benignum. I. Epl. 11, 20.
Benignus. I. S. 2, 4. 51. II. 3, 3.
Berecynthiâ tibiâ delectabere. *Bentl.* IV. Od. 1, 22.
Berecynthiæ. III. 19, 18. IV. 1, 22.
Berecynthio. I. 18, 13.
Bibam. 27, 13. Ep. 9, 4.
Bibant. I. Epl. 15, 15.
Bibendi. II. Od. 7, 26.
Bibendum. I. 37, 1.
Bibentem. 38, 8.
Bibenti. II. Epl. 2, 9.
Bibere. III. Od. 8, 11.
Biberent. I. Epl. 19, 18.
Biberes. III. Od. 10, 1.
Bibens. II. S. 2, 16.
Bibes. I. Od. 20, 10. I. Epl. 5, 4.
Bibimus. II. S. 8, 34.
Bibis. IV. Od. 13, 4.
Bibiſſet. I. Epl. 2, 24.
Bibiſti. II. 2, 214.
Bibit. II. Od. 13, 31. III. 3, 12. I. Epl. 18, 105.
Bibuli. III. Od. 28, 8. I. S. 10, 86. (Bibule. *Bentl.*) I. Epl. 18, 91.
Bibulum. I. Epl. 14, 34.
Bibunt. IV. Od. 15, 21.
Bicornis. C. S. 35.
Bidental. A. P. 471.
Bidentium. III. Od. 23, 14.
Biformis. II. 20, 2.
Bile. I. 13, 4.
Bilem. II. S. 2, 75. I. Epl. 19, 20. II. 2, 137. A. P. 301.
Bilibri. II. S. 2, 61.
Bilinguis. I. 10, 30.
Bilis. 9, 66.
 libera inæſtuet præcordiis. Ep. 11, 15. 16.
 ſplendida. II. S. III, 141.
Bimaris. I. Od. 7, 2.
Bimeſtri. III. 17, 15.
Bimi. I. 19, 15.
Bioneis. II. Epl. 2, 60.
Bipedalis. II. S. 3, 309.
Bipennibus. IV. Od. 4, 57.
Biremis. III. 29, 62.
Birrhi (Birrique. *Bentl.*) I. S. 4, 69.
Bis. II. Od. 16, 35. III. 6, 9. 9, 15. IV. 1, 25. Ep. 4, 8. 5, 33. 9, 17. II. Epl. 1, 24. 2, 33. A. P. 358. 440.
Bis trium ulnarum toga. *Bentl.* Ep. 4, 8.
Biſtonidum. II. Od. 19, 20.
Bitho. I. S. 7, 20.
Bithyna. I. Od. 35, 7. I. Epl. 6, 33.
Bitumen. Ep. 5, 82.
Blanda. A. P. 395.
Blandienti. III. Od. 11, 15.
Blandior. 23, 18.
Blandius. I. 24, 13.
Blandus. II. Epl. 1, 135.
Blanduſiæ. III. Od. 13, 1.
Blateras. II. S. 7, 35.
Blattarum. 3, 119.
Bobus fatigatis juga demeret. III. Od. 6, 42. 43.
Bobus ſuis paterna excercet rura. Ep. 2. 3.
Bobus albis veneratur. C. S. 49.
Bœotum. II. Epl. 1, 244.
Bollane. (Bolane. *Bentl.*) I. S. 9, 11.
Bona. C. S. 27. I. S. 3, 70. 114. II. 1, 83. I. Epl. 18, 109.
Bona pars *pro* magna. IV. Od. 2, 46. I. S. 1, 61. A. P. 297.
Bona i. e. facultates. II. S. 3, 182. I. Epl. 15, 40. 16, 75.
Bonæ. IV. Od. 1, 3. II. Epl. 1, 102. 2, 43.
Bonam. C. S. 74. I. S. 2, 61.
Bone. IV. Od. 5, 5. 37. II. S. 3, 31. 6, 95. II. Epl. 2, 37.
Boni. IV. Od. 1, 38. II. S. 6, 76. I. Epl. 16, 49.
Bonis. II. Od. 3, 2. IV. 4, 29. 5, 1. 8, 14. II. S. 2, 1. 6, 110. I. Epl. 12, 24.
Bono. 4, 5. 16, 20. II. 2, 1.
Bonorum. I. S. 1, 79.
Bonos. IV. Od. 8, 34. I. Epl. 14, 3.
Bonum. 9, 13. A. P. 358.
Bonus. I. S. 2, 51. 3, 32. 125. II. 4, 5. I. Epl. 7, 22. 16, 31. 49. 57. 73. II. 2, 115. 132. IV. Od. 9, 40. A. P. 445.
Boreæ. III. Od. 24, 38.
Bos dente non petit. II. S. 1, 55.
 eſt enectus arando. I. Epl. 7, 87.
 piger optat ephippia. I. Epl. 14, 43.
 tutus rura perambulat. IV. Od. 5, 17.
Boſphori. II. 20, 14.
Boſphorum. 13, 14. III. 4, 30.
Bove. 18, 12. I. Epl. 16, 58.
Bovem. 14, 27.
Boves. I. Od. 10, 9. Ep. 2, 63. 9, 22.
Bovis. Ep. 8, 6.
Brachia. II. Od. 4, 21. III. 9, 2. I. S. 2, 91.
 cerea Telephi laudas. I. Od. 13, 23.
 dare virginibus. II. 12, 18. 19.
 geſtat armis livida. I. 8, 10. 11.
 lentiſſima prenſare manu. I. S. 9, 64.
 tergo retorta. III. Od. 5, 22.
Brachiis. 4, 50. Ep. 14, 6.
Brennos. IV. Od. 14, 11.
Breve. I. 36, 16. I. S. 2, 89. I. Epl. 20, 8.
Breve pondus *pro* exiguum. II. S. 2, 37.
Breves. II. Od. 3, 13. IV. 13, 22.
Brevem. 12, 27. II. Epl. 1, 216.
 ſtultitiam *pro* brevis temporis. II. Od. 14, 24.
Brevi. I. 11, 6. II. 16, 17. I. S. 2, 93. I. Epl. 3, 9. A. P. 251.
Brevibus. Ep. 5, 15.
Brevioribus. I. Epl. 10, 26.
Brevis. I. Od. 4, 15. II. 15, 13. II. S. 2, 29. 6, 97. II. Epl. 1, 144. A. P. 198.
Brevitate. I. S. 10, 9.
Briſeis. II. Od. 4, 3.
Britannis. III. 5, 3. IV. 14, 48.
Britannos. I. 21, 15. 35, 30. III. 4, 33.
Britannus. Ep. 7, 7.
Bruma nives illinet agris. I. Epl. 7, 10.
 recurrit iners. IV. Od. 7, 12.
 trahit interiore gyro nivalem diem. II. S. 6, 25. 26.
Brumam. I. Epl. 11, 19.
Brumas. II. Od. 6, 18.
Brundiſium. I. S. 5, 104. I. Epl. 18, 20. 17, 52.
Bruta. I. Od. 34, 9.
Brute. I. S. 7, 33.
Bruto. II. Od. 7, 2. I. S. 7, 18.

Bru-

Digitized by Google

Brutum. I.S.7,23. 24. I. Epl. 5, 26.
Bubalo. Ep.6,14.
Buccas. I.S.1,21.
Bullati. I.Epl.11,1.
Buſto. III.Od.3,40.
Butram. *Bentl.* I.Epl.5,26.
Byzantia. II.S.4,6,

C.

CAballi. I.S.6,103.
Caballo. 6,59.
Caballum. I.Epl.7, 88. 18,36.
Caballus. 14,43.
Cacatum. I.S. 8,38.
Cachinnum tollent. A.P. 113.
Cacumina. Ep.16,28.
Cadant. II. Epl. 1, 52. A. P. 53. *alii legunt* cadent.
Cadat. I. S. 2, 40. II. Epl. 1, 47. 176.
Cadaver. II.S.5,85.
Cadavera. I.8,8.
Cadent. A.P. 70.
Cadi. III.Od.15,16.
Cadis. *nom.* II.S.3,116.
  nec parce tibi deſtinatis. II.Od. 7,20.
  ſiccatis cum fæce diffugiunt amici. I.35,26,27.
Cadmo. I.S.6,39.
Cadmus. A.P.187.
Cado. III. Od.29,2.
Caduco. 4,44.
Caducum. II.13,11.
Cadit. III. Od. 18,5. IV. 1, 36. Ep.10,10.
Cadum. III. Od. 14, 18. 19, 5. IV. 12,17.
  temeti. II.Epl.2.163.
Cadunt. A.P.61.
Cadus. IV.Od.11,2.
Cæca. II. Od. 13, 16. II. S. 3, 269.
Cæcilio. A.P.54.
Cæcilius. II. Epl. 1,59.
Cæcior. I.S.2,91.
Cæcos. III. Od.27,21.
  rapit furor. *Bentl.* Ep.7,13.
Cæcuba. II. Od. 14, 25. II. S. 8, 15.
Cæcubam. I. Od.20,9.
Cæcubum. 37, 5. III. 28, 3. Ep. 9, 36.
Cæcum. I.S.3,39. II.3,44.
Cæcus. I. Od. 18, 14. Ep. 7, 13. I. Epl.17,4.
Cædam. II.Epl.1,220.
Cædas. I.S.3,120.
Cæde. III.Od.5,20. 23,14.
Cædebat. I.S.3,110.
Cædem. I.Od.8,16.
Cædere ſaxis populum. II. S. 3, 128.
Cædes. II. Od. 1, 35. III. 2, 12. 24,26. IV.4,59.
Cædibus. A.P.392.
Cædimur. II.Epl.2,97.
Cælatum novem Muſis opus. 2, 92.
Cæmenta. III.Od.1,35.
Cæmentis. 24,3.
Cæpe. I. Epl.12,21.
Cærula. Ep.13,16.
Cæruleæ. 16,7.
Cæſa. 2,59.
Cæſar. I. Od. 2, 52. 37, 16. III. 14, 3. IV. 15, 4. I. S. 3, 4. II. Epl. 1, 4.
Cæſare. I. Od. 12. 52. 21, 14. III. 14, 16. IV. 2, 48. 5, 27. 15,17. Ep.9,2. II. S. 1, 84. I. Epl.5,9.
Cæſarem. I. Od.35,29. III.4,37. IV.2,34. 5,16. Ep.9,18.
Cæſariem. I.Od.15,14.
Cæſaris. 2, 44. 6, 11. 12, 51. II. 9, 20. 12, 10. III. 25, 4. Ep. 1, 3. 9, 37. I. S. 9, 18. II. S. 1,11.19. I. Epl. 12, 28. 13, 18. II.2,48.
Cæſus. I.S.2,42.66.
Cætera. I. Od. 9,9. III. 29, 33. IV. 2, 60. Ep. 13, 7. I. S. 1, 13. 2,95. 3, 77. 10, 5. II. 6, 14. 8,26. I.Epl.1,10. 10,3.50. II. 1,20. 2,65. 131.205.
Cæteris. IV. Od.6,5.
Calaber. I.Epl.7,14.
Calabræ. III. Od. 16, 33. IV. 8, 20.
Calabriæ. I.31,5.
Calabris.Ep.1,27. II.2,177.
Calabros. I.Od.33,16.
Calais. III. 9,14.
Calami. I.15,17. II.S.3,7.
Calamo. A. P. 447.
Calamum. II.Epl.1,113.
Calcanda. I. Od. 28,16.
Calcar. II.Epl.1, 217.
Calce. II.S.1,55.
Calceus. I.3,32. I.Epl.10,42.
Caldior. I.S.2,53.
Calebo. IV. Od.11,33.
Calefactat II.Epl 2,169.
Calenam vitem falce premere. I. Od.31,9.
Calendæ. I.S.3,87.
Calendis. III. Od. 8, 1. Ep.2,70.
Calentem. II. Od.6,22.
Calentes. 16,18.
Calentis. Ep. 11,13.
Cales (calet. *Bentl*) Ep.17,35.
Calet. I. Od. 4,19.
Calet morbo mentis. II.S.3,80.
Calet ſcribendi ſtudio. II. Ep. 1, 108. 109.
Calibus. IV.Od.12,14.
Calicem. II.S.4,79.
Calices. 8,35.
  fœcundi quem non fecere diſertum. I.Epl. 5,19.
  ſiccat. II. S.6,68.
Calidæ. III. Od.27,70.
Calidus. 14, 27. I. Epl. 3,33. II. 2,71.
Caliendrum *triſyl.* I. S.8,48.
Caliginoſa. III. Od.29,30.
Callemus. A P. 274.
Callida. III.Od.11,4. A.P.47.
Callidi. III.Od.24,40.
Callidum. I. 10, 7. II.18,35.
Callidus. II. S.3,23.
Callimachus. II.Epl.2,100.
Calliope. III. Od 4,2.
Calo argutus. I.Epl.14,42.
Calena. I.Od.31,9.
Caleno. 20,9.
Calones. I.S.6,103.
Calor. I.Epl.7,5.
Calores. IV.Od.9,11.
Caloribus. III.24,37.
Caluiſſe. 21,12.
Calvum. I.S.10,19.
Camelo. II. Epl.1,195.
Cameram. II.S.3,273.
Camillis. I. Epl.1,64.
Camillum. I.Od.12,42.
Camino. I.S.5,81. II. 3,321.
Caminus. I. Epl.11,19.
Camœna. I. Od. 12, 39. I. Epl. 1, 1.
Camœnæ. III.Od.4,21.
  Dauniæ. IV. 6,27.
  dulces. I. Epl.19,5.
  gaudentes rure. I.S. 10,45.

gra-

Digitized by Google

Grajæ. II. Od. 16, 38.
graves. IV, 9, 8.
inhumanæ. I. Epl. 18, 47.
Tragicæ. A. P. 275.
Camœnis. C. S. 62.
Campana ſupellex. I. S. 6, 118.
trulla. II. 3, 144.
Campanis. 8, 56.
Campano. I. 5, 45.
Campanum. *ibid.* 62.
Campeſtre. I. Epl. 11, 18.
Campeſtres. III. Od. 24, 9.
Campeſtria. I. Epl. 18, 54.
Campeſtribus. A. P. 379.
Campi pingues Aſiæ. I. Epl. 3, 5.
Campi *genit.* IV. Od. 1, 40. A. P. 162.
Campis. I. Od. 22, 17. 37, 19. II. 9, 24. III, 8, 24. 11, 9. 16, 42. IV. 7, 1. Ep. 7, 3.
Campo. III. Od. 18, 9. II. S. 3, 55. 6, 49. I. Epl. 7, 59. 11, 4.
Campos. II. Od. 5, 6. 20, 16.
Campum. I. 8, 4. III. 1, 11. I. S. 1, 91.
differtum tranſire. *Bentl.* I. Epl. 6, 59.
fugio. *Bentl.* I. S. 6, 126.
Campus. I. Od. 7, 11. 9, 18. II. 1, 30.
Cana nive conſpuet alpes. II. S. 5, 41.
Canam *verb.* IV. Od. 2, 47. II. S. 4, 11.
Canas *verb.* II. S. 3, 4.
Candens. Ep. 1, 29.
Candente. I. Epl. 15, 36.
Candentes. I. Od. 2, 31.
Candentibus. I. S. 5, 26.
Canderet. II. 6, 103.
Candida. I. 2, 123.
Candidæ. III. Od. 9, 2. Ep. 11, 27.
Candidam. III. Od. 25, 10.
Candide. I. 18, 11. Ep. 14, 5. I. S. 10, 86. I. Epl. 4, 1.
Candidi. III. Od. 7, 1.
Candidiores. I. S. 5, 41.
Candidis. III. Od. 15, 6.
Candido. IV. 1, 27.
Candidos. I. 13, 9.
Candidum. 9, 1. Ep. 11, 11.
Candidus. I. Epl. 6, 68. II. 2, 4.
Cane multa trudit apros in obſtantes plagas. Ep. 2, 31. 32.
pejus & angue. I. Epl. 17, 30.
Canebat. I. Od. 32, 10.
Canem. I. S. 7, 25. I. Epl. 18, 51.
Canemus. IV. Od. 15, 32.
Canendo. III. 11, 2. II. S. 5, 58.
Canentes. IV. Od. 6, 37.
Canere. II. Epl. 2, 80.
Canerent. A. P. 277.
Caneret. I. Od. 15, 4.
Canes. I. Epl. 18, 46.
infernæ. I. S. 8, 35.
Suburranæ. Ep. 5, 58.
Canet. II. Epl. 2, 9.
Canibus. Ep. 17, 12. II. S. 6, 115. A. P. 162.
Canicula rubra. II. S. 5, 39.
Caniculæ flagrantis atrox hora. III. Od. 13, 9.
Canidia. Ep. 3, 8. 5, 15. 48. 17, 6. II. S. 8, 95.
Albutii. II. S. 1, 48.
Canidiæ. I. 8, 48.
Canidiam. *ibid.* 24.
Canis acer. Ep. 12, 6.
animal domeſticum. I. S. 2, 128. II. 2, 64. 5, 83.
jejunæ. Ep. 5, 23.
ignavus. 6, 1. 2.
immundus. I. Epl. 2, 26.
prægnans. III. Od. 27, 2.
pro ſidere. I. Epl. 10, 16.
rabioſa. II. Epl. 2, 75.
Canis *propr.* II. S. 2, 56.
Caniſtris. II. S. 6, 105.
Canit. IV. Od. 2, 13. I. S. 10, 43.
Canitie. II. Od. 11, 8.
Canities moroſa. I. 11, 17. 18.
Canoræ. A. P. 322.
Canoris. I. Od. 12, 11.
Canoros. II. Epl. 2, 76.
Canorus. II. Od. 20, 15.
Cantaber. III. 8, 22. IV. 14, 41. I. Epl. 12, 26.
Cantaber bellicoſus. II. Od. 11, 1.
Cantabimus. III. 28, 9.
Cantabitur. II. S. 1, 46.
Cantabo. A. P. 137.
Cantabrica. I. Epl. 18, 55.
Cantabrum. II. Od. 6, 2.
Cantamus. I. 6, 19.
Cantare. I. S. 10, 19.
inducant animum. 3, 2.
rivos. II. Od. 19, 11.
Cantat. I. S. 2, 107. 5, 15. A. P. 414.
Cantemus. II. Od 9, 19.
Cantharis. I. 20, 2.
Cantharus. I. Epl. 5, 23.
Canto. III. Od. 1, 4. I. S. 9, 25.
Lalagen. I. 22, 10.
Cantor. I. S. 3, 129. A. P. 155. 407.
Cantoribus. I. S. 3, 1.
Cantoris. 2, 5.
Cantu. III. Od. 7, 30.
Cantu levato omne malum. Ep. 13, 7.
tremulo ſollicitas Venerem. IV. Od. 13, 5. 6.
Cantum. I. S. 1, 10.
Cantus. I. Od. 24, 3. II. 12, 14. III. 1, 20. C. S. 22.
Canum vigilum excubiæ. III. Od. 16, 2. 3.
Canuſi. I. S. 5, 91. II. 3, 168.
Canuſini. I. 10, 30.
Capacibus. II. Od. 7, 22.
Capaciores. Ep. 9, 33.
Capax. III. Od. 1, 16.
Cape. *Bentl.* 8, 27.
Capella. I. S. 1, 110.
Capellæ. Ep. 16, 49. I. Epl. 7, 86.
Capellis æſtatem defendit. I. Od. 17, 3.
Caper. Ep. 10, 23.
Capeſſens. II. S. 7, 7.
Capiet. I. 1, 46. II. 3, 209. A. P. 362.
Capilli nitidi. I. Epl. 14, 32.
Capillis. II. Od. 13, 35. III. 29, 4.
aſperis. Ep. 5, 27.
incomptis. I. Od. 12, 41.
odoratis. III. 20, 14.
unctis. I. 29, 7. 8.
Capillo. I. S. 6, 33.
nigro. A. P. 37.
paſſo. I. S. 8, 24.
Capillos. I. Epl. 1, 94.
canos. II. Od. 11, 15.
intonſos. Ep. 15, 9.
molles. A. P. 33.
nigros. I. Epl. 7, 26.
nitentes coronatus Malabatro Syrio. II. Od. 7, 7. 8.
Capillus albeſcens. III. 14, 25.
Albus. Ep. 17, 23.
Capit. I. S. 4, 28. II. 6, 69. II. 7, 46.
te tantus amor ſcribendi. *Bentl.* II. 1, 10.
Capitalis. I. 7, 13.
Capite *Nomen.* II. 3, 38. 132. 5, 92. 8, 58.

(d) Ca-

Capiti. I. Od. 28, 24. I. S. 3, 14. 10, 49. II. 1, 25. I. Epl. 16, 14. A. P. 1.
Capitis. I. Od. 24, 2. III. 5, 42. IV. 13, 12. II. S. 3, 29. I. Epl. 1, 44.
Capito. I. S. 5, 32.
Capitolini. 4, 94.
Capitolinus. *ibid.* 96.
Capitolio. I. Od. 37, 6. IV. 3, 9.
Capitolium. III. 3, 42. 24, 45. 30, 8.
Capitone. I. S. 5, 38.
Capitum. II. 1, 27. I. Epl. 1, 76.
Cappadocum rex. I. Epl. 6, 39.
Capræ inſanæ ſidera. III. Od. 7, 6.
olidæ convivia. I. Epl. 5, 29.
Caprea lætis paſcuis intenta. IV. Od. 4, 13. 14.
Capreæ. I. 33, 8. Ep. 12, 26.
Capreæ laſcivæ. III. 15, 12.
Capreas. II. S. 4, 43.
Capri (Caprii. *Bentl.*) I, 4. 70.
Capricornus. II. Od. 17, 20.
Caprina. I Epl. 18, 15.
Capripedum. II. Od. 19, 4.
Caprius. I. S. 4, 66.
Caprum. III. Od. 8, 7.
Capſa. II. Epl. 1, 268.
Capſis. I. S. 4, 22. 10, 63.
Capta. III. Od. 3, 68. II. S. 3, 191. 8, 44. II. Epl. 1, 156.
Captæ. A. P. 141.
Captas obſonia. II. S. 7, 106.
Captat. Ep. 2, 36. I. S. 1, 68. 2, 108. 4, 83.
Captator. II. S. 5, 57.
Captes. 5, 23.
Captet. A. P. 230.
Captis, *ubi alii legunt* victor. IV. Od. 6, 17.
Captiva. III. 5, 18. II. Epl. 1, 193.
Captivæ. II. Od. 4, 6.
Captivum. I. Epl. 16, 69. II. 1, 193.
Captivus. I. S. 3, 89.
Capto populi ſuffragia. II. Epl. 2, 103.
Captos. I. 17, 33.
Captum. IV. Od. 1, 38.
Captus. II. S. 2, 32. 8, 7.
Capua. I. Epl. 11, 11.
Capuæ. Ep. 16, 5. I. S. 5, 47.
Caput. II. Od. 13. 12. Ep. 17, 29. I. S. 2, 89. 5, 58. 8, 37. 10, 71. II. S. 3, 125. 200. 203. 7, 61. II. Epl. 2, 189. A. P. 8.
ad caput lene aquæ ſtratus. I. Od. 1, 22.
charum. II. S. 5, 94.
decorum. Ep. 2, 17.
furiale. III. Od. 11, 17. 18.
impedire myrto. I. 4, 9.
incomptum. II. 11, 23.
inſanabile tribus Anticyris. A. P. 300.
laqueis mortis expedies. III. Od. 24, 8.
lumboſque fuſte dolat. I. S. 5, 22. 23.
luteum Rheni. I. S. 10, 37.
nullum Proſerpina fugit. I. Od. 28, 19. 20.
odoratum. II. S. 7, 55.
per caput & circa latus ſaliunt aliena negotia centum. 6, 33. 34.
perfidum votis obligaſti. II. Od. 8, 5. 6.
rerum hoc erat, hic fons. I. Epl. 17, 45.
Cara. II. S. 4, 37.
Caræ. 2, 104. I. Epl. 18, 74.
Carbone. II. S. 3, 246. 7, 98.
Carceribus. I. 1, 114.
Cardiacus. II. 3, 161.
Cardines. I. Od. 25, 6.
Carè emit. II. Epl. 1, 238.
Care Mæcenas. I. Od. 20, 5.
Caream. III. 19, 8.
Careat. I. 36, 10.
Carebimus. II. 14, 13.
Carent. IV. 9, 28.
Carentem. I. 31, 20. III. 26, 10. 27, 39.
Carentes. II. 8, 12.
Carentia. II. Epl. 2, 123.
Carentibus. III. Od. 24, 17.
Carentis. I. 28, 1. A. P. 261.
Carere. Ep. 16, 16.
Caret. II. Od. 1, 36. 10, 7. III. 29, 23. I. S. 3, 66. I. Epl. 10, 40. II. 2, 206. 207. A. P. 31. 355.
Cari. I. Od. 24, 2. I. Epl. 3, 29.
lapides. *Bentl.* IV. Od. 13, 14.
Carina pelagus laceſſit. I. 35, 7. 8.
Carinæ. 14, 7.
Carinam. Ep. 10, 20.
Carinas. I. Od. 4, 2. I. Epl. 7, 48.
Caris. I. Od. 36, 5. IV. 9, 51. I. S. 1, 83.
Carmen. IV. Od. 6, 43. A. P. 240. 292.
ad umbilicum adducere. Ep. 14, 8.
Æolium. III. Od. 30, 13.
amabile. I. Epl. 3, 24.
deducis in actus. A. P. 129
dic Latinum barbite. I. Od. 32, 3. 4.
dicere. C. S. 8.
Iliacum. A. P. 129.
laudabile. *ibid.* 408.
miſtum tibiis. Ep. 9, 5.
parvum. II. Epl. 1, 257. 258.
ſaliare. *ibid.* 86.
Carmina. I. Od. 2, 28. II. 19, 1. IV. 8, 11. I. Epl. 13, 17. II. 1, 185.
componere. II. S. 1, 63.
compono. II. Epl. 2, 91.
componunt. *ibid.* 106.
condes. A. P. 436.
condiderit. II. S. 1, 82.
dictant. II. Epl. 1, 110.
dictari malis. I. S. 10, 75.
dicunt fiſtulâ paſtores. IV. Od. 12, 9, 10.
fingere. II. Epl. 1, 227.
grata feminis divides imbelli cithara. I. Od. 15, 14. 15.
linenda cedro. A. P. 331. 332.
mala ſcribet vecors. II. S. 5, 74.
non prius audita canto. III. Od. 1, 2. 3. 4.
operoſa fingo. IV. 2, 31. 32.
per ſortes dicta. A. P. 403.
placere diu nec vivere poſſunt. I. Epl. 19, 2.
Sabella increpare. Ep. 17, 28.
ſervanda cupreſſo fingi poſſe. A. P. 331. 332.
Carmine. II. S. 2, 94. II. Epl. 1, 153.
certavit ob hircum. A. P. 220.
curæ minuentur atræ. IV. Od. 11, 35. 36.
famoſo nectit laqueum ſponſæ I. Epl. 19, 31.
fœdo ſplendida facta linunt. II. 1, 236. 237.
fingent nobilem. IV. Od. 3, 12.
gaudes *præ* verſu heroico. II. Epl. 2, 59.

grato

Digitized by Google

grato puellas mulces. III. Od. 11,13.14.
nitent in carmine. A.P. 351.
perpetuo celebrare. I. Od. 7,6.
placantur Dii ſuperi & manes. II. Epl. 1,138.
remiſto tibiis canemus. IV. Od. 15,30.32.
ſolutus veneficæ. Ep. 5,71.72.
ſummo recines. III. Od. 28,11. 13.
Carminibus. II. Od. 13,33. IV. 1,24. 8,11. I. S. 8, 19. A.P. 91. 401.
Carminis. I. Od. 6, 2. IV. 6, 30. I. S. 10, 66. II. 8, 22. I. Epl. 19,27. A.P. 45.
Carminum. Ep. 17,4.
Carne. II. S. 2,29. 8,44.
Carnem. 4, 41.
Charo. IV. Od. 7, 27. II. S. 2, 19.
Carpathii. IV. Od. 5,10.
Carpathium pelagus. I. 35,8.
Carpe. 11, 8. II. S. 6,93.
Carpentes. I. S. 5, 95.
Carpere. III. Od. 27,44. 64. IV. 9,33.
carpere iter ſupremum *pro* mori. II. 17,12.
Carpentis. IV. 2, 29.
Carperet. I. S. 3,12.
Carpſiſſe. II. 3,256.
Carthagine. 1,66.
Carthaginem. Ep. 9,25.
Carthagini. IV. Od. 4,69.
Carthaginis. 8, 17. Ep. 7,5.
Carthago. III. Od. 5, 39.
Caruere. II. S. 3, 196.
Caruiſſe. I. Epl. 1,42.
Carum. II. S. 5,94.
Carus vel cum, vel ſine aſpiratione. I. Od. 31, 13. II. 17, 7. I. S. 6, 70. 9, 61. I. Epl. 26, 10.
Caſas. II. S. 3,247.275.
Caſpium. II. Od. 9,2.
Caſſa nuce. II. S. 5, 36.
Caſſelius, *alii ſcribunt* Caſcellius. A. P. 371.
Caſſi. I. S. 10, 62. I. Epl. 4, 3.
Caſta. IV. Od. 5,21.
Caſtæ. III. 3,23.
Caſtaliæ. 4, 61.
Caſtellum. II. Epl. 2, 34.
Caſtigator. A.P. 174.
Caſtigavit. A. P. 294.
Caſtis. I. Od. 12,59. IV. 11, 6. II. Epl. 1,132.
operata ſacris. *Bentl.* III. Od. 14,6.
Caſtitas. 24,23.
Caſto. 7, 15.
Caſtor. Ep. 17, 42. II. S. 1, 26. I. Epl. 18, 19.
Caſtore. II. 1, 5.
Caſtoris. IV. Od. 5,35. Ep. 17, 43.
Caſtos. C. S. 6.
Caſtra. III. Od. 16,23. I. 1, 23.
fulgentia ſignis. I. 7,19.
iniqua. 10,15.16.
Caſtus. C. S. 52. A. P. 207.
Caſu. II. Od. 10,10. I. S. 6, 53. 9, 36, 74. I. Epl. 19,18.
Caſus. I. S. 1, 81. II. 3, 192. 5, 49.
Caſus *pl. numeri.* 2, 108. 8, 71.
Catellam. I. Epl. 17,55.
Catelle. II. S. 3, 259.
Catenâ domitus. III. Od. 8,22.
hunc tu compeſce. I. Epl. 2, 63.
Catenæ. III. Od. 4,80.
Catenam. I. S. 5,65.
Catenas. II. Od. 13,18. II. S. 3, 70.
Catenas nectis. I. Od. 29, 5.
Catenatus. Ep. 7,8.
Catenis daret monſtrum. I. Od. 37,20. 21.
onerat me. III. 11,45.
reddit ſe prava. II. S. 7, 71.
Catervæ. IV. Od. 4,23. II. Epl. 1, 190.
Catervas. I. Od. 8, 16. III. 3, 63. 20, 5. IV. 9, 43. I. S. 10, 35.
Cathedras. 10, 91.
Cati II. 4, 88.
Catia. 2,95.
Catienis. II. 3, 61.
Catilli, *alii per* y *alii legunt* Catili. I. Od. 18,2.
Catillis. II. S. 4,75.
Catillum. I. 3,90.
Catino. II. 2, 39. 4. 77.
Catinum lagani. I. 6,115.
Catius. II. 4, 1.
Catonem. I. Epl. 19,13.
Catonibus. II. Epl. 2,117.
Catonis. I. Od. 12,35. A. P. 56.
Catulis. I. Od. 1, 27.
Catulos. III. Od. 3, 41. 20, 2.
Catulus. I. Epl. 2, 67.
Catullum. I. S. 10, 19.
Catus *Adj.* I. Od. 10, 3. III. 12, 10. II. Epl. 2, 39.
Cavâ ilice. Ep. 16, 47.
teſtudine. 14, 11.
Caucaſum inhoſpitalem. I. Od. 22, 6. 7.
Caudæ. II. S. 7, 49. II. Epl. 1, 45.
Caudam. II. Od. 19, 31. I. S. 2, 45. II. 3, 53.
Caudi *alii legunt* Claudi. I. S. 5, 51.
Cave. I. Od. 14,16. III. 7, 24. Ep. 6, 11. bis. II. S. 3, 38. 177. 5, 75. I. Epl. 6, 32. 13, 19.
Caveæ. A. P. 473.
Caveant. A. P. 244.
Caveas. II. S. 2, 80.
Cavebis. 7, 68.
Caventes. Ep. 9, 18.
Caverat. III. Od. 5, 13.
Cavet. A. P. 168.
Caveto. I. S. 4, 85.
Cavis. II. 3, 173.
truncis. II. Od. 19, 11. 12.
ſaxis. III. 13, 14. 15.
Cavit. II. S. 3, 92. A. P. 353.
Caule. II. S. 4, 15.
Caules. I. 3, 116. II. 3, 125.
Caulibus. 2, 62.
Cavo. 6, 81.
Caupo. I. 1, 29.
Caupona. I. Epl. 11, 12. 17, 8.
Cauponas. I. S. 5, 51.
Cauponibus. 5, 4.
Cauſa. II. Od. 2, 14. I. S. 4, 97. 6, 71. 10, 26. II. 5, 30. A. P. 338.
Cauſæ. I. Od. 16, 19. I. S. 1, 20. I. Epl. 12, 16. 16, 43.
Cauſam. I. S. 7, 14. 22. I. Epl. 2, 9. 5, 9.
Cauſarum. A. P. 370.
Cauſas. II. Od. 1, 2. I. S. 4, 116. 10, 28. II. 5, 34. 8, 92.
Cauſatur. I. Epl. 14, 12.
Cauſis. 3, 23. 7, 46.
Cauta. 1, 73.
Cautius. I. Od. 8, 10.
Cautos. II. Epl. 1, 105. II. S. 6, 45.
Cautum. II. Od. 13, 14. I. S. 6, 51.

Cautus. II. Od. 10,3. II. S. 5, 88. 94. I. Epl. 16, 50. A. P. 46. 267. II. S. 5,94.
Cavum. I. Epl. 7, 33.
Cavus. II. S. 6, 116.
Ceæque. IV. Od. 9, 17.
Cecidere. IV. Od. 2, 14. 4, 9. A. P. 70.
Cecidit *penult. producta.* III. Od. 6, 35.
Cecidit *penult. brevi.* IV. 2, 15. I. Epl. 12, 27.
Ceciniſſe. C. S. 25.
Cecinit. Ep. 13, 11. I. S. 9, 30.
Cecropiæ. IV. Od. 12, 6.
Cecropio. II. 1, 12.
Cedat. III. 20, 7. I. S. 1, 119. II. Epl. 2, 174.
Cede. I. Epl. 18, 44.
Cedentem. II. S. 2, 13.
Cedere. III. Od. 8, 24.
Cederet. II. S. 1, 65. A. P, 258.
Cedes. II. Od. 3, 17. 19.
Cedet. Ep. 15, 15. 17, 75. II. S, 2, 134.
Cedit. I. Od. 35, 26. II. Epl. 1, 67. *Bentl.*
ager mihi in uſum. *Bentl.* II. S. 2, 134.
Cedro. A. P. 332.
Cedunt. II. S. 4, 70.
Celabitur. 4, 11.
Celantia. 8, 28.
Celare. 5, 104. 8, 74.
Celas. C. S. 10.
Celat. III. Od. 3, 50. IV. 14, 45. I. Epl. 16, 24.
Celata. IV. Od. 9, 30.
Celeberrima. I. Epl. 17, 28.
Celebrare. I. Od. 7, 6. 12, 2. A. P. 287.
Celebret. II. S. 2, 61.
Celebris. II. Od. 12, 20.
Celent. III. 3, 42. I. Epl. 15, 23.
Celer. II. Od. 7, 13. III. 4, 76. 12, 12.
Celerem. I. Epl. 20, 25. IV. Od. 6, 39.
Celeres. I. Od. 12, 10. 15, 3. 16, 24. III. 11, 14. 20, 9. 29, 53. IV. 7, 12. 8, 15. I. Epl. 18, 90.
Celeri. I. Od. 14, 5.
Celeris. III. 28, 12. A. P. 261.
Celet. I. S. 2, 85.
Cella. II. 8, 46.
Cellis. I. Od. 37. 6. I. S. 8, 8.
Celſæ. II. Od. 10, 10. III. 4, 14.
Celſe. I. Epl. 8, 17.
Celſi. A. P. 342.
Celſo *propr.* I. Epl. 8, 1.
Celſus Apenninus. Ep. 16, 29.
Celſus *propr.* I. Epl. 3, 15.
Cenſebo. I. Epl. 14, 44.
Cenſes. I. Epl. 6, 5.
Cenſet. 2, 9. 6, 65. 9, 5. 17, 3.
Cenſor. I. S. 6, 20. A. P. 174.
Cenſorine. IV. Od. 8, 2.
Cenſoris. II. Epl. 2, 110.
Cenſu. II. S. 3, 169. 324. I. Epl. 7, 56.
Cenſum. II. S. 1, 75. I. Epl. 1, 43.
Cenſus. II. Od. 15, 13.
Cenſus *pro* in cenſu profeſſus. Cenſus equeſtrem ſummam. A. P. 383.
Centaurea. I. Od. 18, 8.
Centauri. IV. 2, 15.
Centaurus. Ep. 13, 11.
Centena. I. S. 3, 15.
Centiceps bellua. II. Od. 13, 34.
Centimanus gigas. 17, 14. *alii legunt* Gyas.
Centum. 14, 26. 16, 33. III. 8, 14. 11, 17. 27, 33. IV. 1, 15. 2, 19. Ep. 9, 29. 17, 32. I. S. 1, 45. 50. II. S. 3, 23. 70. 85. 6, 31. I. Epl. 6, 41. II. 1, 36. 39. A. P. 326.
Centuriæ. A. P. 341.
Centurionibus. I. S. 6, 73.
Cepere. A. P. 80.
Cepiſſet. II. S. 3, 10.
Cepit. 3, 222. II. Epl. 1, 156.
Cera. II. S. 5, 54. I. Epl. 6, 62.
Ceratis. IV. Od. 2, 2.
Cerberus immanis janitor aulæ. III. 11, 15. 16. 17.
inſons. II. 19, 29.
Cerea. I. 13, 2. I. S. 8, 30. 32.
Cerea imagine. I. S. 8, 43.
Cereas. Ep. 17, 16.
Cerebri te felicem. I. S. 9, 11. 12.
Cerebro truncus illapſus. II. Od. 17, 27.
Cerebroſus *pro* facile iraſcens. I. S. 5, 21.
Cerebrum. II. 3. 75.
Cererem jugera immetata ferunt. III. Od. 24, 12. 13.
Cererem tellus inarata reddit. Ep. 16. 43.
Cererem ſpicea corona donet. C S. 30.
Cereris arcanæ ſacrum III. Od. 2, 26. 27.
Cereris ſacris. II. S. 8, 14.
Ceres nutrit rura. IV. Od. 5, 18.
venerata ut culmo ſurgeret alto. II. S. 2, 124.
Cereus II. Epl. 1, 265.
in vitium flecti. A. P. 163.
Cera cerite digni. I. Epl. 6, 62.
Cerinthe. I. S 2, 81.
Ceritus *alii legunt* cerritus. II. S. 3, 278.
Cernere. I. 2, 94.
Cernis. 3, 26.
Certa. I. Od. 12, 23. 13, 6. II. 16, 3. III. 16, 30. I. S. 4, 58. II. 3, 270. 271. I. Epl. 1, 36.
Certabitur. II. S. 5, 27.
Certam. C. S 74.
Certamen grande. III. Od. 20, 7.
trepidum I. Epl. 19, 48.
Certamina divitiarum *pro* de divitiis. I. Epl. 5, 8.
Certamine equum primum. A. P. 84.
In certamine Martio ſpectandus. IV. Od 14 17
In certamine longo minor. I. Epl. 10, 35.
Certans *cum dativo.* Certans melioribus. II. S. 5, 19.
Certant. A. P 78.
Certantem *cum dativo.* Certantem uvam purpuræ. Ep. 2, 20.
Certantia. I. S. 10, 38.
Certare *cum dativo.* Deſine mecum. I. Epl. 18, 30. 31.
imparibus Ep 11. 18.
joco. II. Od. 12, 18.
mero. IV. 1, 31. I. Epl 19, 11.
tanto. II. S. 3, 313.
Certas hiemes. I. Od. 15, 35.
Certat. 1, 8. II. 6, 15.
Certatim. I. S. 5, 17.
Certavit A. P. 220.
Certe. II. Od. 4, 15. I. S 9, 67. II. 2, 132.
Certe *pro* ſaltem. Certe furit. A. P. 472.
Certemus. I. Epl. 14, 4.
Certet (certes *Bentl.*) II. S. 1, 49.
Certi. I. 1, 106.
Certior. II. Od 18, 29.

Certis annis. I. S. 6, 94.
limitibus. II. Epl. 2, 170. 171.
momentis. I. 6, 3. 4.
nominibus. II. 1, 105.
rebus. A. P. 368.
Certius. II. S. 2, 108. I. Epl. 10, 28.
Certo fœdere. III. Od. 24, 23.
lare. I. Epl. 7, 58.
pede. A. P. 158. I. S. 4, 47.
ſubtemine. Ep. 13, 15.
tramite. II. S. 3, 49.
Certum. II. S. 5, 100. 6, 27.
finem. I. Epl. 2, 5. 6.
præſepe. 15, 28.
Certus Apollo *pro* verax. I. Od. 7, 28.
conviva. I. Epl. 7, 75.
dolor. Ep. 15, 16.
orbis. C. S. 21. 22.
Cerva. I. Od. 1, 27.
Cervi luporum præda rapacium. IV. Od. 4, 50.
Cervice ſubacta ferre jugum. II. 5, 1.
Cervos fugaces cohibentis arcu. IV. 6, 33. 34.
fugientes jaculari. III. 12, 10. 11.
Cervus. I. 15, 29. I. Epl. 10, 34.
Ceſpite vivo. III. Od. 8, 4.
Ceſpitem. I. 19, 13. II. 15, 17.
Ceſſant flamina tibiæ. II. 19, 10.
Ceſſantem. III. 28, 8. I. Epl. 15, 6.
ſomnum ad ſtrepitum citharæ. ducere. I. Epl. 2, 31.
Ceſſare. I. Epl. 7, 57. 10, 46. II. 2, 183.
Ceſſantes. I. Od. 35, 15.
Ceſſas. III. 27, 58. II. S. 3, 155. I. Epl. 2, 70.
Ceſſat. I. Od. 27, 13. I. Epl. 7, 78. A. P. 357.
Ceſſator. II. S. 7, 100.
Ceſſatum. I. Epl. 2, 31.
Ceſſavere. 19, 10.
Ceſſavit. II. 2, 14.
Ceſſerat. II. Od. 1, 26.
malè. *Bentl.* II. S. 1, 31.
Ceſſiſſe. I. Epl. 18, 43.
Ceſſiſſet. I. S. 7, 31.
Ceſſit. III. Od. 11, 15.
Cetaria. II. S. 5, 44.
Cethegis. II. Epl. 2, 117. A. P. 50.
Ceu. IV. Od. 4, 43.
in Charybdi laboras. I. Od. 27, 19.
Charybdim. A. P. 145.
Charta. I. S. 10, 4.
Chartæ *gen. ſing.* 5, 104. I. Epl. 13, 6.
Chartæ *nom. plur.* IV. Od. 8, 21. A. P. 310.
Chartas. II. Epl. 1, 113.
Chartis. IV. Od. 9, 31. I. S. 4, 36. 101. 139. II. Epl. 1, 35. 161. 270.
Chœrilus. II. Epl. 1, 233. A. P. 357.
Chia. Ep. 9, 34.
Chiæ. IV. Od. 13, 7.
Chii. II. S. 3, 115.
Chimæra. I. Od. 27, 24.
Chimæræ. II. 17, 13. IV. 2, 16.
Chio. I. S. 10, 24.
Chios. I. Epl. 11, 1. 21.
Chiragra juſta contudit articulos. II. S. 7, 15. 16.
nodoſa. I. Epl. 1, 31.
Chium. III. Od. 19, 5. II. S. 8. 15. 48.
Chlamydem. I. Epl. 17, 31.
Chlamydes. 6, 40.
Chlamydum. *ibid.* 44.
Chloë. I. Od. 23, 1. III. 9, 9. 19. 19, 27.
Chloën III 7, 10. 9, 6. 26, 12.
Chlori. 15, 8.
Chloris. II. Od. 5, 18.
Chorda ſemper oberrat eadem. A. P. 356.
ſonum reddit. *ibid.* 348.
Chordis. I. S. 3, 8.
verba ſocianda loquor. IV. Od. 9, 4.
Choreas. I. 9, 16.
Choreis. II. 19, 25. IV. 6, 15.
Chori leves. I. 1, 31.
Choris. III. 4, 25.
nec ferre pedem dedecuit. II. 12, 17.
Choro Pleiadum ſcindente nubes. IV. 14, 21. 22.
puellarum inſereres. II. 5, 21. 22.
Choros ducit. I. 4, 5.
inter amabiles vatum ponere. IV. 3, 14. 15.
Chorus. C. S. 75. II. Epl. 1, 134. 2, 77. A. P. 193. 283.
Chremes. Ep. 1, 33. A. P. 94.
Chremeta. I. S. 10, 40.
Chryſippi. II. 3, 44.
Chryſippo. I. Epl. 2, 4.
Chryſippus. I. S. 3, 127. II. 3, 287.
Cibaria. I. 1, 32.
Cibo. Ep. 5, 39.
Ciboria lævia Maſſico exple. II. Od. 7, 21. 22.
Cibum projectum odoraris. Ep. 6, 10.
Cibus. II. S. 3, 153.
Cicatricum. I. Od. 35, 33.
Cicatrix fœda. I. S. 5, 60.
Cicere. II. 3, 182.
Ciceris. I. 6, 115. II. 6, 84.
Ciceri (Cicirri. *Bentl.*) I. 5, 52.
Cicerrus (Cicirrus. *Bentl.*) *ibid.* 69.
Ciconia. II. 2, 49.
Cicorea. I. Od. 31, 16.
Cicuta. II. S. 1, 56.
Cicutæ. II. Epl. 2, 53.
Cicutæ *propr.* II. S. 3, 69.
Cicutam *propr. ibid.* 175.
Cicutis allium nocentius. Ep. 3, 3.
Cimex. I. S. 10, 78.
Cinctus. II. 8, 10.
Cinctutis. A. P 50.
Cinerem I. Epl. 15, 39.
Cineres. II. Od. 8, 9. IV. 13, 28. Ep. 16, 11. A. P. 471.
Cineri. II. Od. 1, 8.
Cinge. III. 30, 16.
Cingentem. 25, 20.
Ciniflones. I. S. 2, 98.
Cinis. Ep. 17, 33.
Cippus. I. S. 8, 12.
Circa. I. Od. 3, 10. 18, 2. 25, 15. II. 5, 5. IV. 1, 6. 2, 30. II. S. 6, 34. A. P. 132.
Circæa. Ep. 1, 30.
Circæis. II. S. 4, 33.
Circe (circa. *Bentl.*) Ep. 17, 17.
Circen. I. Od. 17, 20.
Circes. I. Epl. 2, 23.
Circiter. 7, 47.
Circo. II. S. 2, 183.
Circum. I. Od. 2, 34. II. 16, 11. Ep. 2, 66. I. S. 3, 135. 6, 58. 82. II. 3, 146. 281. 4, 84. 8, 7. I. Epl. 1, 49. bis. II. 2, 93.
Circumagi. I. S. 9. 17.
Circumdata. 2, 96. 99.
Circumgemit. Ep. 16, 51.

Circumlita. I. Epl. 10, 7.
Circumpoſuiſſe. II. S. 4, 75.
Circumroditur. A. P. 428.
Circumtonuit. II. S. 3, 223.
Circumvolat. I. Od. 2, 34. II. S. 1, 58.
Circumvolitas. I. Epl. 3, 21.
Ciſtam effractam plorat. 17, 54
Citâ claſſe. I. Od. 37, 24.
Cita mors. II. 16, 29. I. S. 1, 8.
Citæ. Ep. 9, 20.
Citaret. I. S. 3, 7.
Cithara. I. Od. 21, 4. 31, 20.
imbelli carmina divides. I, 15, 15.
Citharæ. I. Epl. 2, 31. 53.
ad ſtrepitum ceſſatum ducere curas. 2, 31.
cantus. III. Od. 1, 20.
modis aptare. II. 12, 4.
Muſa. *Bentl.* 10, 18.
ſciens. III. 9, 10.
ſtudio deditus. II. S. 3, 105.
te non decent. III. Od. 15, 14.
Citharas. II. S. 3, 104.
Citius. I. Od. 13, 20. II. S. 2, 80. 5. 35. II. Epl. 1, 262.
Cito. A. P. 335.
Citra. I. S. 1, 107. 10, 31. II. 8, 47.
Citum. Ep. 17, 7.
Citus. I. Od. 37, 18. III. 7, 27. A. P. 252.
pro citò. I. S. 10, 92.
Civem. II. 5, 30. I. Epl. 15, 29.
Cives. I. Od. 2, 21. I. S. 6, 34 39. I. Epl. 1, 53. A. P. 460.
Civi. I. Od. 32, 5.
Civibus. I. Epl. 17, 33.
Civica jura. 3, 23.
Civicam rabiem. III. Od. 24, 26.
Civicum motum. II. 1, 1.
Civiles. III. 8, 17.
Civilia. I. S. 9, 39.
Civilibus. Ep. 16, 1.
Civilis. IV. Od. 15, 18. II. Epl. 2, 47.
Civitas. IV. Od. 2, 51. Ep. 16, 18. 36.
Civitatem. III. Od. 29, 25.
Civium. 3, 2. 5, 21. Ep. II, 7.
Clade triſti fortuna iterabitur. III. Od. 3, 62.
ſtravit humi ſine Clade victor. IV. 14, 32.
Clades hoc fonte derivata in patriam populumque fluxit. III. Od. 6, 19. 20.
Clamabit. A. P. 428.
Clamans. II. S. 3, 198.
Clamantibus. *ibid.* 62.
Clamas. 7, 25.
Clamat. I. 1, 12. I. Epl. 17, 48.
Clament. II. S. 3, 130. II. Epl. 1, 80.
Clamet. I. S. 2, 130. II. 3, 57. I. Epl. 16, 36. A. P. 460.
Clamo. II. S. 1, 45. I. Epl. 19, 47.
Clamor. I. Od. 2, 38. III. 8, 16. 24, 46. I. S. 9, 77.
Clamore coronæ prælia ſuſtineas. I. Epl. 18, 53. 54.
magno blateras. II. S. 7, 35.
montium. III. Od. 29, 38. 39.
Clamorem compeſce. II. 20, 23.
lenite ſodales. I. 27, 7.
Clara. II. S. 7, 48.
Clarabit hunc. IV. Od. 3, 4.
Claram. I. 7, 1.
Clare. II. S. 6, 27. I. Epl. 16, 59. bis.
Mæcenas. I. Od. 20, 5.
Clari. III. 1, 7. 14, 7. IV. 13, 14.
Clarior. III. 1, 42. 9, 8.
Claris. IV. 6, 31. A. P. 289. 448.
Claro. C. S. 23. I. S. 6, 58. II. Epl. 2, 1.
Clarorum. II. Epl. 1, 250.
Claros. I. S. 6, 91.
Clarum. IV. Od. 8, 31.
Clarus. III. 24, 30. 29, 17. C. S. 50. II. S. 3, 97. 194. II. Epl. 2, 32.
cauſſis agendis. I. Epl. 7, 47.
Claſſe. I. S. 2, 47. III. Od. 11, 41.
cita reparavit oras. I. Od. 37, 24.
formidatus. III. 6, 15.
Claſſem capta deducere Troja. II. S. 3, 191.
Claſſes aquilonibus arcet. A. P. 64.
Claſſico trucii Ep. 2, 5.
Claſſis. I. Od. 15, 34.
Clathros. A. P. 473.
Claude domum. III. Od. 7, 29.
Claudens. Ep. 2, 45.
Claudere. II. Od. 4, 24. I. S. 10, 59. II. 1, 28.
Claudi *propr.* I. Epl. 9, 1. 12, 26.
Claudiæ. IV. Od. 4, 73.
Claudius. IV. Od. 14, 29. I. Epl. 3, 2.
Claudo pede. III. Od. 2, 32.
Claudum. I. Epl. 17, 61.
Claves. II. S. 3, 146. I. Epl. 20, 3.
Clavibus. II. Od. 14, 26.
Clavos Adamantinos. III. 24, 5. 6.
trabales. I. 35, 18.
Clauſa. I. S. 3, 131.
Clauſas. III. Od. 5, 23.
Clauſit. IV. 15, 9.
Clauſtra. III. 11, 44. I. Epl. 14, 9. II. 1, 255.
Clauſus. II. S. 7, 59.
Clavum depoſitum ſumere. I. 6, 25.
latum. I. 5, 36. 6, 28.
mutaret in horas. II. 7, 10.
Clazomenis. I. 7, 5.
Clemens. III. Od. 11, 46.
Cliens. IV. 11, 15. I. Epl. 7, 75. II. 2, 78.
Clientem. I. Epl. 5, 31.
Clientes. II. Od. 28, 8.
Clienti. II. Epl. 1, 104.
Clientium. II. Od. 18, 25. III. 1, 13.
Clio. I. 12, 2.
Clitellas. I. S. 5, 47. I. Epl. 13, 8.
Clivos. I. Epl. 15, 10.
Clivum. IV. Od. 2, 35.
Cloacam. II. S. 3, 242.
Clune. 8, 91.
Clunes. I. 2, 89.
Clunibus. II. 7, 50.
Cluſinis. I. Epl. 15, 9.
Clypeo. I. Od. 28, 11.
Cnidon. III. 28, 13.
Coa. II. S. 8, 9.
Coactor. I. 6, 86.
Coactus. I. Od. 16, 14
Coæ. IV. 13, 13.
Cocceji. I. S. 5, 50.
Coccejus. *ibid.* 28. 32.
Cocco. II. 6, 102.
Cochlea. 4, 59.
Cocto. 2, 28.
Cocytus ater. (Cocytos *Bentl.*) II. Od. 14, 17. 18.
Codrus. III. 19, 2.
Coëant. A. P. 12.
Coëat. I. Epl. 5, 25.
Cœlebs. II. Od. 15, 4.
Cœleſtes. II. Epl. 1, 135. IV. Od. 2, 18. *ubi alii legunt* cœleſtis.

Cœleſtis. IV. Od. 7,13. I. Epl. 17,34.
Cœleſtis. III. Od. 10,20. IV. 2, 18. I. Epl. 3,27.
Cœli decus lucidum. C. S. 2.
ex alto demittere tecto. I. S. 5, 103.
tenebat nox cœli medium ſpatium. II. 6. 101.
Cœlibe. I. Epl. 1,88.
Cœlibis. II. S. 5,47.
Cœlitum. Ep. 16,56.
Cœlo. II. Od. 7,4. 8,11. III. 4, 1. 5,1. 23,1. Ep. 5,1.
fulgebat luna ſereno. Ep. 15,1.
lunam deripit. 5,46.
Muſa beat. IV. Od. 8,29.
nox diffundere ſigna parabat. I. S. 5,10.
obſcuro detergit nubila notus. I. Od. 7,15.
refixa devocare ſidera. Ep. 17,5.
ſupponas vina ſereno. II. S. 4, 51.
Cœlum. 5,97. I. Epl. 7,77. 15,1.
contraxit tempeſtas. Ep. 13,1.
effertis rumore ſecundo. I. Epl. 10,9.
in cœlum ſerus redeas. I. Od. 2,45.
non animum mutant. I. Epl. 11,27.
petimus ſtultitia. I. Od. 3,38.
recludens virtus. III. 2,21. 22.
ſidet inferius mari. Ep. 5,79.
Coëmens. I. S. 2,9.
Coëmptas. II. 3,245.
Coëmptis. II. Od. 3,17.
Coëmptos. I. 19,13.
Cœna. I. S. 6, 116. II. 2,77. 6, 86. 104. 8,1. I. Epl. 5,27. 14, 35. A. P. 91. 376.
Cœnabat. I. Epl. 15,34.
Cœnacula. 1,91.
Cœnæ. III. Od. 29,15. II. S. 6, 65. 8, 7.
Cœnam. I. S. 5, 57. II. 7, 30. I. Epl. 7,61. 72. II. 1,177. *alii legunt* Scenam.
jucunde pro duximus illam. I. S. 5,70.
Cœnamus. II. 8,27.
Cœnant. II. Epl. 1, 119.
Cœnantes. I. S. 5,8.
Cœnantibus. II. 8,18.
Cœnare. I. S. 4,86. I. Epl. 5,2.
Cœnarum. II. S. 4,35. I. Epl. 19, 38.
Cœnas *verb.* I. Epl. 7,70.
Cœnat. 6,56. II. 2,168.
Cœnatus. I. S. 10,61.
Cœnem. II. 3,235.
Cœnes. I. Epl. 18,48.
Cœnis. II. Od. 14,28. II. S. 7, 103.
Cœno cupiens evellere plantam. II. S. 7,27.
Cœperunt. I. 3,105. 8,28.
Cœpi. 9,63.
Cœpit. I. 9,42. II. 6,41. I. Epl. 2,40. 15,27. II. 1,94. 149. 162. 2,35. A. P. 108.
Coërceat. Ep. 9,35.
Coërces. I. Od. 10,18. II. 19,19. I. S. 3,134.
Coërcet. II. Od. 18,38. I. S. 3,79. 8,4. II. 3,178.
Coërcuit. A. P. 293.
Cœtus. III. Od. 2,23.
Cogas. II. Epl. 1,228.
Cogat. I. 6,51.
Cogemus. I. S. 4,143.
Cogere. III. Od. 3,51. I. S. 3,4. I. Epl. 10,46.
Coges. I. Epl. 16,75.
Coget. A. P. 448.
Cogi. I. Epl. 2,11. 20,8.
Cogimur. II. Od. 3,25.
Cogit. III. 9,18. 15,11. I. S. 4, 127. 6,37. I. Epl. 9,2.
Cogit. A. P. 419. *pro* colligit in unum.
Cogitat. I. Epl. 2,50. A. P. 144.
Cogitet. II. Od. 11,2.
Cognata. II. S. 3,280. 6,63.
Cognati. I. S. 9,27.
Cognatis. II. 3,58.
Cognatorum. II. Epl. 2,136.
Cognatos. I. S. 1,88. II. 8,316.
Cognitor. 5,38.
Cognomen. I. 3,58. II. 2,56. 3, 26. I. Epl. 13,9.
Cognomine. II. 2,101.
Cognoſcere. 1,229.
Cogor. I. Od. 34,5.
Cohæredum. II. S. 5,107.
Cohæres. 5,54.
Cohibebor. II. Od. 20,8.
Cohibent. I. 28,2. III. 4,80. II. S. 4,14.
Cohibente nodo crinem. *Benth.* III. Od. 14,22.
Cohibentia. II. Epl. 1,255.
Cohibentis. IV. Od. 6,34.
Cohibere. III. 14,22.
Cohibet. I. 1,33.
Cohors febrium. 3,31.
Gigantum. II. 19,22.
laborioſa Ulyſſei. Ep. 16,60.
operum ſtudioſa. I. Epl. 3,6.
Cohortes feſſas abdidit. III. Od. 4,38.
Cohortem. I. S. 7,23.
Cohorti. I. Epl. 8,14.
Cohortis. II. Od. 20,18.
Coibat. A. P. 207.
Cois *alii legunt* Chlorin. I. S. 2, 101.
Coit. I. Epl. 3,32.
Colcha venena. *Bentl.* II. Od. 13,8.
Colchi. IV. 4,63.
Colchica. II. 13,8.
Colchicis. Ep. 5,24. 17,35.
Colchis. 16,58.
Colchos. 5,21. *alii legunt* Iolchos.
Colchus. II. Od. 20,17. A. P. 118.
Colendi. C. S. 2.
Coli. III. Od. 5,24.
Colis. II. 14,22.
Colit. I. 35,21.
Colla. II. 12,12.
Colla eripe turpi jugo. II. S. 7, 91. 92.
Collata. III. 4,19.
Collatis. A. P. 3.
Collaudem. I. S. 6,70.
Colle. II. Epl. 2,68.
Collecta. I. 2,53. 10,47. II. 2, 26.
Collectos. I. 15,15.
Collectus. I. S. 4,31.
Collega. 6,40.
Collegam. I. Epl. 20,28.
Collegia. I. S. 2,1.
Collegiſſe. I. Od. 1,4.
Collegit. I. Epl. 11,13.
Colles. I. Od. 20,12. IV. 12,12. C. S. 7. I. Epl. 3,5.
Collibuiſſet. I. S. 3,6.
Collibus. IV. Od. 5,29. Ep. 12, 20.
Collige. II. S. 1,51. II. Epl. 1, 119.
Colligis. I. Epl. 12,1.
Colligit. II. S. 4,56.
Collines. I. Od. 15,20.

Colli-

Digitized by Google

Colliſa. I. Epl. 2, 7.
Collo indocili jugum trahentes. III. Od. 3, 14. 15.
languido vomerem trahentes. Ep. 2, 63. 64.
ex collo rurtim carpſiſſe coronas. II. S. 3, 256.
Collocare. Ep. 17, 68.
Colludere. A. P. 159.
Collum contendat laqueo preſſiſſe. I. Epl. 16, 37.
pendulum zonâ lædere. III. Od. 27, 59. 60.
poſuit pulvere. IV. 6, 11. 12.
Colyria. I. S. 5, 30.
Coloni. II. Od. 14, 12.
Colono. II. 6, 5.
Colonum. II S. 2, 115.
Colonus. I. Od. 35, 6. II. S. 1, 35.
Colophon. I. Epl. 11, 3.
Color. I. Od. 13, 5. II. 2, 1. IV. 12, 4. 13, 17. Ep. 12, 10. 17, 21. II. S. 1, 60. I. Epl. 17, 23.
Colore. II. Od. 4, 3. 5, 12.
Colori. A. P. 236.
Coloribus. IV. Od. 8, 7. I. Epl. 3, 20.
Colores. III. Od. 5, 27. I. Epl. 6, 18. 16, 38. A. P. 86.
Colubræ. I. S. 8, 42.
Colubros virides. I. Od. 17, 8.
Columba. Ep. 16, 32.
Columbam. IV. Od. 4, 32.
Columbas. I. 37, 18.
Columbi. I. Epl. 10, 5.
Columbino. II. S. 4, 56.
Columbis. I. Od. 2, 10.
Columen. II. 17, 4.
Columnas. 18, 4. I. Epl. 10, 22.
Colunt. II. Epl. 1, 7.
Coma ſpiſſa. III. Od. 19, 25.
Comæ. IV. 7, 2.
ſpiſſæ nemorum. 3, 11.
Comam flavam. I. 5, 4.
lauro cinge. III. 30, 16.
longam renodantis. Ep. 11, 28.
nemorum. I. Od. 21, 5.
nodum religata. II. 11, 24.
Comas vincti fronde. II. Epl. 1, 110.
virides Nereïdum. III. Od. 28, 10.
Combiberet. I. 37, 28.
Comedenda. I. Epl. 7, 19.
Comes. I. Od. 28, 21. IV. 5, 24. Ep. 1, 17. I. S. 5, 2. 6, 102. II. 5, 17. 6, 93. 7, 115. I. Epl. 7, 76. 1, 52. II. 2, 187.
Comeſſabere. IV. Od. 1, 1.
Comica. A. P. 89.
Comicus. II. S. 5, 91.
Comis. I. Od. 30, 7. I. S. 4, 90. 10. 41. 53. 65. II. 8, 76. II. Epl. 2, 133.
Comitem. I. Od. 35, 22. I. Epl. 18, 30.
Comitis. II. Od. 17, 12. III. 11, 13. IV. 9, 16. 12, 1. I. S. 5, 9. 7, 25.
Comiti. I. Epl. 8, 2.
Commendare. A. P. 225.
Commendat. I. Epl. 18, 7. II. 1, 261.
Commendes. I. Epl. 18, 76.
Commendet. I. 15, 21.
Comminuas. I. S. 1, 43.
Comminxit. I. 3, 90.
Commiſerit. A. P. 301.
Commiſit. I. Od. 3, 11. IV. 14, 15.
Commiſſa I. S. 3, 95. 4, 84. I. Epl. 18, 70. A. P. 200.
Commiſſi. IV. Od. 9, 11.
Commiſſum. III. 27, 39. I. Epl. 18, 38.
Commiſſum arbitrio. II. S. 5, 105.
Commiſta. I. 10, 24.
Committenda. II. Epl. 1, 231.
Committere. I. Od. 28, 31. II. S. 4, 25.
Committes. 7, 67.
Committis. A. P. 125.
Commoda. II. S, 8, 76. I. Epl. 14, 7. II. 1, 3. 2, 70. A. P. 175.
Commodet. I. Epl. 1, 40.
Commodis. III. Od. 19, 12. IV. 8, 1.
Commodius. I. S. 6, 110. II. 2, 91.
Commodus. I. Epl. 9, 9. II. 1, 227. A. P. 257.
Commôrit. II. S. 1, 45.
Commotæ. 3, 278.
Commotus. 3, 209.
Commune. II. Od. 15, 14.
Communia. A. P. 128.
pro publica. Communia laudas. I. Epl. 20, 4.
Communibus. 10, 31.
Communiter. Ep. 16, 15. I. Epl. 2, 13.
Comœdia. I. S. 4, 45. 10, 16. II. Epl. 1, 169. A. P. 93. 281.
Comparat. Ep. 2, 30.
Comparatio collativa meri cum cœna. I. Od. 14, 26. 27. 28.
Comparationis collativa altera pars omiſſa. II. Od. 10.
Comparativus cum genitivo minor capitis. I. Od. 5, 42.
Comparativus rarior.
impunitior captas. II. S. 7, 105.
inſtructior decem vitiis. I. Epl. 18, 25.
puerilius eſſe his. II. S. 3, 47.
ſcientioris veneficæ Ep. 5, 72.
rusticius toga defluit. I. S. 3, 31.
Comparet. 1, 112. II. Epl. 1, 65.
Comparis. II. Od. 5, 2.
Compede. IV. 11, 24. Ep 4, 4.
Compedibus. I. Epl. 16, 77.
Compellans I. S. , 31.
Compellar, *alii legunt* compeller. I. Epl. 7, 34.
Compellarer. II S. 3, 297.
Comperit. II. Epl. 1, 12.
Compeſcant. I. 12, 16
Compeſce. I Od. 16, 22. II. 20, 23. I. Epl 2, 63.
Compenſet. I. S 3, 70.
Compeſceret. I. 8, 31.
Compeſcet II Epl. 2, 122.
Compeſcit II Od 14, 9.
Compilaſſe I. S. 1, 121.
Compilent. 1, 78.
Compita. II. 3, 26. 281. 6, 50. I. Epl 1, 49.
Compleſti. Ep 6, 9.
Complere. II. Epl. 1. 217. A. P. 205.
Complexus. I. S. 5, 43.
Complures. 10, 87.
Compone III. Od. 17, 14.
Componere. 29, 33. I. S 1, 103. 4, 8. 5, 29. II. 1, 63. 3, 77. I. Epl 2, 11. II. 1, 251. A P 35.
Compono. I. Epl 1, 12. II. 2, 91.
Componunt 1, 8. 2, 106.
Comportatis I 2, 50.
Comportet. II. S. 3, 104.
Compos A P 76
Compoſita I. Od. 9, 20.
Compoſitis IV. 14, 52. II. S. 3, 110
Compoſitum. II. Epl 1, 77.
Compoſitus (compoſiti. *Bentl.*) I. S, 7, 20.

Com-

Compoſui. I. S. 9, 28. II. 1, 3.
Compreſſis. I. 4, 138.
Compti. II. 8, 70.
Comptos. IV. Od. 9, 13.
Compulerit Mercurius nigro gregi. I. 24, 18.
Conamur. 6, 9.
Concanum. III. 4, 34.
Concedas. I. S. 3, 85.
Concedere. 4, 140. 143. II. Epl. 2, 142.
Concedes. I. Epl. 7, 13.
Concedi. A. P. 369.
Conceditur. I. Epl. 5, 12.
Concentum. 14, 31.
Conceſſa. I. S. 4, 113.
Conceſſerat. I. Od. 28, 13.
Conceſſere. A. P. 373.
Concha. I. S. 3, 14.
Conchæ. II. 4, 28.
Conchis. II. Od. 7, 23.
Conchylia. Ep. 2, 49. II. S. 4, 30. 8, 27.
Concidit. III. Od. 16, 11.
Concidunt. I. 12, 30.
Concilietur. A. P. 196.
Concilio. III. Od. 25, 6. *alii legunt hoc loco* conſilio. IV. 5, 4.
Concines. IV. 2, 33. 41.
Concinna. I. Epl. 11, 2.
Concinnior. II. 1, 74.
Concinnus. I. S. 3, 50.
Concipitur. II. Od. 13, 9.
Concita. III. 15, 10.
Concitet. I. 35, 16.
Conclave. II. S. 6, 113.
Concludere. I. 4, 40.
Concluſas. *ibid.* 19.
Concluſus. *ibid.* 76.
Concordia. I. Epl. 12, 19.
Concredere. II. S. 6, 43.
Concubitu. A. P. 398.
Concupiveris. Ep. 3, 19.
Concurrant. I. S. 6, 43.
Concurrit. II. Epl. 1, 205.
Concurritur. I. S. 1, 7.
Concuſſa. II. 3, 295.
Concute. I. 3, 35.
Concutitur. I. Od. 34, 12.
Condere. 10, 8.
luſtrum. *Bentl.* II. 4, 24.
Conderet. II. S. 7, 11.
Condes. A. P. 436.
Condet. I. Epl. 6. 25.
Condiderit. II. S. 1, 82. 84.
Condidit. I. Od. 1, 9. II. 16, 3. Ep. 9, 26.
Condis. I. Epl. 3, 24.
Condiſcat. III. Od. 2, 3.
Condiſce. IV. 11, 34.
Condit. 5, 29.
Condita. 13, 15. I. S. 4, 89. II. Epl. 1, 140.
Conditi. Ep. 7, 2.
Conditio. II. S. 8, 65.
Conditione. II. Epl. 1, 152.
Conditionibus. I. Od. 1, 12. III. 5, 14.
Conditor. C. S. 33. *alii hoc loco legunt* condito. A. P. 394.
Conditum *penult. producta.* II. S. 8, 69.
Conditum *penult. brevi.* I. Od. 20, 3.
Conditus. I. S. 5, 92.
Condo. I. Epl. 1, 12.
Condoluit. I. S. 1, 80.
Conducat. A. P. 195.
Conducere. I. Epl. 1, 77.
Conducti. A. P. 431.
Conductis. I. S. 2, 9.
Conducto. I. Epl. 1, 92.
Conductum. II. S. 7. 18.
Condunt. II. Epl. 1, 8.
Coner. I. 9, 3. II. 1, 81. II. S. 1, 41.
Confecta duella *pro* finita. II. Epl. 1, 254.
Conferbuit. I. S. 2, 71.
Confeſtim. I. Epl. 12, 9.
Confice. I. S. 9, 29.
Confidens. 7, 7.
Confundet. I. Od. 17, 23.
Confuſa. II. Epl. 1, 195.
Confuſum. II. S. 4, 67.
Confuſus. I. 8, 28. A. P. 213.
Congeris. I. S. 1, 72. *alii legunt* cogeris.
Congeſta. *ibid.* 32.
Congeſtis. *ibid.* 70.
Conjuge. III. Od 3, 64. 5, 5. II. Epl. 2, 142.
Conjugibus. IV. Od. 4, 68. 9, 24.
Conjugis. I. 1, 26. II. 19, 13. III. 5, 41.
Conjurat. A. P. 411.
Conjurata. I. Od. 15, 7.
Conjux. III. 24, 20. II. S. 5, 31. 7, 46.
Connecte. II. Epl. 2, 86.
Conopeum. Ep. 9, 16.
Conor. I. Epl. 1, 19.
Conſcia. II. S. 7, 60.
Conſcientia. Ep. 5, 29.
Conſcio. III. Od. 6, 29.
Conſcire. I. Epl. 1, 61.
Conſcripti. A. P. 314.
Conſecrat. IV. Od. 8, 27.
Conſentire. I. Epl. 18, 65.
Conſentit. II. Od 17, 22.
Conſenuit. III. 5, 8.
Conſequitur mors virum fugacem. *Bentl.* 2, 14.
Conſervus. I. S. 8, 9. II. 7, 80.
Conſidere. I. 8, 7.
Conſili expers vis. III. Od. 4, 65.
Conſilia libera. Ep. 11, 26.
nova. I. Epl. 18, 33.
Conſiliantibus. III. Od. 3, 17.
Conſiliis æternis animum fatigas. II. 11, 12.
juvenis catervæ revictæ. IV. 4, 23. 24.
ſtultitiam miſce. 12, 27.
Conſilio firmaret patres. III. 10, 45. 46.
Conſilium. IV. 14, 33. I. S. 4, 133. II. 3, 17. I. Epl. 1, 24.
arcanum retegis. III. Od. 21, 15, 16.
lene datis. 4, 41.
Conſiſtere. I. S. 1, 107. 9, 9.
Conſiſtimus. 9, 62.
Conſiſtit. II. 4, 82.
Conſociare. II. Od. 3, 10.
Conſolor. I. S. 6, 130.
Conſortem. III. Od. 24, 60.
Conſpectus. A. P. 228.
Conſpexerit. I. Epl. 6, 26.
Conſpexit. 7, 49.
Conſpicitur. III. Od. 7, 26.
Conſpicuum. I 6, 19.
Conſpuet. II. S. 5, 41.
Conſtanter. 7, 6.
Conſtanti. III. Od. 7, 4.
Conſtantia. Ep. 15, 15.
Conſtantior. 12, 19. II. S. 7, 18.
Conſtare. I. Epl. 14, 16.
Conſtat. II. S. 4, 64.
Conſtet. A. P. 127.
Conſtiterint. I. Od. 9, 4.
Conſtrictos. I. S. 6, 23.
Conſtructus. 1, 44.
Conſtruxerit. II. 3, 96.
Conſueris (conſueſtii *Bentl.*) I. 7. 34.
Conſuetudo. 3, 36.
Conſul. IV. Od. 9, 39.
Conſularis. II. 16, 9.

Digitized by Google

Conſule *nom.* II. Od. 1, 1. III. 8, 12. III. 14, 28. 21, 1. Ep. 13, 6. I. S. 2, 70.
Conſule *verb.* II. S. 3, 193.
Conſulenti. II. Od. 1, 14.
Conſulere. II. S. 3, 192.
Conſulis *nom.* III. Od. 28, 8.
Conſulis *verb.* I. Epl. 17, 1.
Conſulit. II. S. 6, 51. I. Epl. 16, 28.
Conſulta. I. Epl. 16, 41.
Conſulti. II. 2, 87.
Conſultis. *ibid.* 159.
Conſulto. I. S. 10, 14.
Conſultor. 1, 10.
Conſultus. I. Od. 34, 3. I. S. 1, 17. A. P. 369.
Conſumere. II. S. 4, 48. I. Epl. 2, 27.
Conſumeret. II. S. 2, 92.
Conſumet. I. 9, 32.
Conſumimus. II. Epl. 2, 97.
Contagia lucri. I. 12, 14.
pecori nocent. Ep. 16, 61.
Contaminato. I. Od. 37, 9.
Contemnas. I. Epl. 1, 29.
Contemnat. I. S. 4, 68. I. Epl. 1, 50.
Contemnere honores. II. S. 7, 85.
voces populi. I. 1, 65.
Contemnêre miſer. II. 3, 14.
Contemni. I. Epl. 15, 7.
Contemplere optima corporis. (contemplare. *Bentl.*) I. S. 2, 91.
Contempleris. III. Od. 29, 7.
Contemplor. I. S. 1, 67.
Contemptæ. III. Od. 16, 25.
Contemptis. I. S. 10, 77.
Contempto. Ep. 4, 16.
Contemptum. II. S. 5, 36.
Contendat. III. Od. 1, 13. I. Epl. 16, 37.
Contendere. I. S. 9, 42. I. Epl. 1, 18.
Contendit. Ep. 16, 57.
Contenta. 14, 16.
Contento fune. II. S. 7, 20.
paucis. I. 3, 16.
poplite. II. 7, 97.
Contentus. I. 1, 3. 118. 4, 108.
Conticuit. I. Epl. 18, 43.
Contigit. I. S. 10, 23. II. 4, 93. II. Epl. 2, 41.
Continente. II. Od. 18, 22.
Contingat. I. Epl. 4, 10.
Contingere. II. S. 3, 110. 113. 4, 87.
Continget. A. P. 51.
Contingis Deos propius. II. S. 6, 52.
Contingit. I. Epl. 2, 46. 17, 36. 15, 44.
Contingunt. 17, 9.
Continuat. II. S. 6, 108.
Continuem. III. Od. 16, 42.
Continui montes. I. Epl. 16, 5.
Continuit. I. Od. 35, 37.
Continuo. I. S. 2, 118. 6, 29. 100. II. 3, 160. 8, 29.
Contra. III. Od. 4, 57. Ep. 1, 6. 4, 19. 11, 11. I. S. 1, 6. 2, 4. 30. 3, 27. 4, 38. 6, 12. II. 3, 74. 233. I. Epl. 17, 25.
Contracta. III. Od. 1, 33. I. Epl. 5, 20. II. 2, 80.
Contractæ. II. S. 2, 125.
Contracto. III. Od. 16, 39.
Contractum. II. S. 7, 61.
Contractus. I. Epl. 7, 12.
Contrahes II. Od. 10, 23.
Contraria. I. S. 2, 24.
Contraxit. Ep. 13, 1.
Contrectatus. I. Epl. 20, 11.
Contremuit. II. Od. 12, 8.
Contriſtat. I. S. 1, 36.
Contuderit. IV. Od. 3, 8. I. Epl. 8, 5.
Contudit. III. Od. 6, 10. II. S. 7, 16.
Contulerim. I. S. 5, 44.
Contulerit. *ibid.* 54.
Contumeliæ. Ep. 11, 26.
Contundet. 5, 98.
Conveniat. I. Epl. 3, 31.
Convenienter naturæ vivere. I. Epl. 10, 12.
Convenientia. A. P. 119. 316.
Conveniet. I. Epl. 10, 42. A. P. 226. *alii hoc loco legunt* convenit.
Conveniſſe. II. Epl. 1, 57.
Convenit. I. S. 7, 10. II. 4, 71. 8, 48. A. P. 226. *alii legunt hoc loco* conveniet.
Conveniunt. III. Od. 3, 69.
Conventu. I. S. 7, 23.
Converſa. Ep. 16, 27. I. Epl. 17, 26.
Converſis. A. P. 166.
Converſo. III. Od. 16, 8.
Convertere. Ep. 5, 88.
Converteret ora vulgi (converterit *Bentl.*) II. Epl. 1, 196.
Convitia ingerere. I. S. 5, 11. 12.
regerit. 7, 29.
Convictor. 6, 47.
Convictore. 4, 96.
Conviva. I. Od. 28, 7. Ep. 12, 23. I. S. 1, 119. 10, 80. II. 8, 76. I. Epl. 7, 75. 13, 15.
Convivæ. II. S. 8, 41. II. Epl. 2, 61.
Convivam. II. S. 6, 111. 7, 34.
Convivas. I. 5, 74.
Convivatoris. II. 8, 73.
Convivia. I. Od. 6, 17. II. Epl. 2, 56.
Convivia arcta. I. Epl. 5, 29.
Convivis. II. S. 2, 69.
Conviviorum. Ep. 11, 8.
Coo. II. S. 4, 29.
Cooperto. 1, 68.
Copia. I. Od. 17, 14. II. 15, 6. C. S. 60. I. S. 1, 57. II. 2, 42. I. Epl. 12, 2. 29.
Copiam. III. Od. 29, 9.
Copias. IV. 14, 33.
Copula irrupta tenet. I. 13, 18.
Coquat. A. P. 186.
Coquite. II. S. 2, 41.
Coquitur. 8, 48.
Cor. 3, 28. 213. A. P. 98.
Coram. III. Od. 6, 29. I. S. 4, 74. 95. 6, 56. I. Epl. 7, 38. 17, 43. A. P. 185.
Corano. II. S. 5, 57. 64.
Corde tremit. I. Od. 23, 8.
Cordi eſt Muſa. 17, 14.
Corinthi. 7, 2.
Corinthum. I. Epl. 17, 36.
Corinthus. II. 1, 193.
Corio. II. 5, 83.
Corna. 2, 57. I. Epl. 16, 9.
Cornibus. III. Od. 12, 4.
Cornicis. IV. 13, 25.
Cornicula. I. Epl. 3, 19.
Cornix. III. Od. 27, 16.
Cornu. I. 17, 16. II. 19, 30. C. S. 60. I. S. 4, 34. 5, 58. II. 1, 52. 2, 61. I. Epl. 12, 29.
Cornua. III. Od. 21, 18. 27, 48. 72. Ep. 6, 12. 16, 59. I. S. 6, 44.
Cornuum. II. Od. 1, 17.
Corona. A. P. 250.
populea vinxiſſe tempora. I. Od. 7, 23.
ſpicea Cererem donet. C. S. 30.

Digitized by Google

Coronæ clamore prælia ſuſtineas. I. Epl. 18. 53, 54.
nexæ Philyra. I. Od. 38, 2.
opifex. III. 27, 30.
ſpiſſæ riſum tollant. A. P. 381.
Coronam hærentem crinibus ſcindat. I. Od. 17, 27. 28.
hærentem capiti detrahere. I. S. 10, 48. 49.
nectat. II. Epl. 2, 96.
necte. I. Od. 26, 8.
Coronantem. III. 23, 15.
Coronari. I. Epl. 1, 50.
Coronas. II. Od. 7, 24. III. 14, 17. II. S. 3, 256.
Coronatus. II. Od. 7, 7.
Coronet. I. Epl. 18, 64.
Coronis. IV. Od. 11, 3.
Corpore. II. S. 3, 310. 7, 67. I. Epl. 8, 7. 12, 13.
albo. III. Od. 2, 15.
ægroto. I. Epl. 2, 48.
combiberet venenum. I. Od. 37. 28.
egregio. I. S. 6, 67.
inculto. 3, 34.
parvo. I. Epl. 17, 40.
pleno. 7, 31.
pro corpore dedit nummos. I. S. 2, 43.
fecto. IV. Od. 4, 61.
torpet. I. Epl. 6, 14.
tuto. III. 4, 17.
Corpori ſalubres malvæ. Ep. 2, 58.
Corporibus. II. Od. 14, 16.
Corporis. C. S. 64. I. S. 2, 90. I. Epl. 10, 24.
Corpus. I. Epl. 1, 31. 4, 6. II. 1, 141.
impube. Ep. 5, 13.
irriguum mero. II. S. 1, 9.
lævum. I. 2, 125.
mortale. I. Od. 35, 3.
onuſtum. II. S. 2, 77.
ſuperbum. 2, 109.
tentatum frigore. I. 1, 80.
tenuatum. II. 2, 84.
vitioſum. 7, 108. 109.
Corrector Beſtius. *Bentl.* I. Epl. 15, 37. II. 1, 129.
Correctus. I. 15, 37.
Correptus. II. S. 3, 257.
Corrigi. A. P. 438.
Corrigere. I. Od. 24, 20.
Corripuit. I. Od. 3, 33.
Corruget. I. Epl. 5, 23.
Corrupta. I. S. 2, 39.
Corruptam. 9, 57. *alii legunt* corrumpam.
Corruptius. 5, 95.
Corruptorem. II. 7, 63.
Corruptus. 2, 9. 25.
Cortice. III. Od. 9, 22. I. S. 4, 120.
Corticem. III. Od. 8, 10.
Corvino. 21, 7.
Corvinus. I. 8. 10, 29.
Corvorum. 8, 38.
Corvos in cruce paſces. I. Epl. 16, 48.
Coruſco igni. I. Od. 34, 6.
fulmine. *Bentl.* III. 4, 44.
Corvum oſcinem. 27, 11.
deludet hiantem. II. S. 5, 56.
Corvus. I. Epl. 17, 50.
Corybantes. I. Od. 16, 8.
Corycio croco. II. S. 4, 68.
Coſtam Achæmenium. III. Od. 1, 44.
Cote cruenta. II. 8, 16.
Cothurnis. I. S. 5, 64.
Cothurno. II. Od. I, 12. A. P. 280.
Cotis. A. P. 304.
Cotiſonis. III. Od. 8. 18.
Cotyttia. Ep. 17, 56.
Crantore. I. Epl. 2, 4.
Cous Amyntas. Ep. 12, 18.
Cras. I. Od. 7, 32. 9, 13. III. 17, 9. 14. 29, 43. II. S. 3, 232. 6, 35. I. Epl. 1, 86. 5, 9. 16, 33.
Craſis. Deinde *diſyl.* I. S. 5, 37. cerea *diſyl.* 8, 42. caliendrum. *triſyl. ibid.* 48. Oſtrea. *diſyl.* II. S. 2, 21. deerit. *diſyl.* 2, 108. iiſdem *diſyl.* I. Epl. 1, 71.
Craſſa. I. S. 3, 15. II. 2, 3.
Craſſe. II. Epl. 1, 76.
Craſſi. II. S. 4, 52.
Craſſi *nom. propr.* III. Od. 5, 5.
Craſſo. II. Epl. 1, 244.
Craſſum. A. P. 375.
Crateræ. III. Od. 18, 7.
Craterum dixiſſe putato. II. S. 3, 161.
Cratibus. Ep. 2, 45.
Cratino. I. Epl. 19, 1.
Cratinus. I. S. 4, 1.
Creandis. I. Epl. 2, 44.
Creantur. IV. Od. 4, 29.
Crebris. I. Od. 25, 2.
Crebro. I. Epl. 1, 7.
Credam. 8, 11.
Credas. IV. Od. 9, 1. II. S. 2, 71. 112. I. Epl. 16, 19. II. 1, 101.
Credat. I. S. 5, 100. II. 7, 65. II. Epl. 1, 67. *alii hoc loco legunt* credit.
Crede. II. Od. 4, 17. III. 27, 63. I. S. 7, 35. II. 1, 53. 3, 75. 232. 7, 93. I. Epl. 4, 13. 9, 13.
Credebat. II. S. 1, 31. II. Epl. 2, 129.
Credere. I. S. 2, 19. I. Epl. 1, 48. 7, 61. II. 1, 214.
Crederem. II. Od. 8, 5.
Credi. A. P. 339.
Credibile. I. S. 9, 52.
Crediderim. II. Od. 13, 5. I. Epl. 2, 5.
Credidimus. III. Od. 5, 1.
Credidit. *ibid.* 33. 27, 26. Ep. 5, 43. II. S. 3, 91.
Credis. I. Epl. 1, 42. 102. 6, 8. 14, 20. 16, 15. 18, 106. 19, 1. II. 2, 159.
Credit. A. P. 296.
Credite. II. Od. 19, 2. I. Epl. 17, 61. A. P. 6.
Creditor. II. S. 3, 65.
Creditur. 4, 21. II. Epl. 1, 168.
Creditum. I. Od. 3, 5. 24, 11.
Credo. II. S. 2, 90. 3, 88. 5, 87. 7, 68.
Credula. I. Od. 11, 8. IV. 1, 30. Ep. 16, 33.
Credulus. I. Od. 5, 9.
Cremato. IV. 4, 53.
Crematos. Ep. 17, 79.
Creontis. 5, 64.
Crepante. 16, 48.
Crepat. II. S. 3, 33. I. Epl. 7, 84.
Crepent. A. P. 247.
Crepidas. I. S. 3, 127.
Crepuit. II. Od. 17, 26.
Creſcam. III. 30, 8.
Creſcent. II. S. 5, 44.
Creſcentem. III. Od. 16, 17. IV. 6, 38. II. S. 5, 98.
Creſcere. II. Epl. 1, 107.
Creſcit. I. Od. 12, 45. II. 2, 13. III. 23, 11. Ep. 12, 8. I. Epl. 1, 80. II. 2, 101.
Creſcunt. III. Od. 16, 36. 24, 63.

Creſſa. I. Od. 36, 10.
Creta. Ep. 12, 10. II. S. 3, 246.
Cretam. Ep. 9, 29.
Creten. III. Od. 27, 34.
Creticum. I. 26, 2.
Crevere. IV. 15, 14. A. P. 216.
Crevit. IV. Od. 4, 46. 62. II. S. 4, 15.
Crimina. I. S. 3, 61. I. Epl. 18, 80.
Crimine. I. Epl. 7, 56. A. P. 262.
Criminibus. III. Od. 7, 14.
Criminoſis. I. 16, 2.
Crine. II. 12, 23.
Crine nigro decorum. I. 32, 11. 12.
Crinem myrrheum nodo cohibere. III. 14, 22.
Crines. I. 15, 20. III. 4, 62. IV. 6, 26.
comptos. IV. 9, 13. 14.
implicata brevibus viperis. Ep. 5, 15.
nodo coërces. II. Od. 19, 19.
religata fulges. IV. 11, 5.
Crinibus. I. 17, 28. II. 5, 24.
Criſpe Salluſti. II. 2, 3.
Criſpini. I. S. 1, 120. II. 7, 45.
Criſpinum. I. 3, 139.
Criſpinus. 4, 14.
Critici. II. Epl. 1, 51.
Croco. II. S. 4, 68.
Crocodili. Ep. 12, 11.
Crocum. II. Epl. 1, 70.
Crœſi. I. 11, 2.
Cruce. II. S. 7, 47.
in cruce ſuffigat. I. 3, 82.
paſces in cruce corvos. I. Epl. 16, 48.
Cruciaverit. I. S. 2, 22.
Crucier. 10, 78.
Cruda. III. Od. 11, 12.
Crudæ. Ep. 8, 6.
Crudeles. I. Epl. 17, 61.
Crudelior. II. S. 8, 61.
Crudelis. IV. Od. 10, 1.
Crudi. I. Epl. 6, 61.
Crudis. I. S. 5, 49.
Cruenta. II. Od. 8, 16. III. 2, 11.
Cruentis. II. S. 3, 223.
Cruento dente laceſſiti. II. Epl. 1, 150. 151.
Marte. II. Od. 14, 13.
Cruentum. I. 2, 39.
Cruentus. II. S. 5, 15.
Crumena. I. Epl. 4, 11.
Cruor. I. S. 8, 28.
ſacer. Ep. 7, 20.
viperinus. 3, 6.
Cruore. II. Od. 1, 36. 13, 7. Ep. 17, 32. 51.
Cruorem. II. S. 3, 275.
Cruoribus. II. Od. 1, 5.
Cruoris. A. P. 476.
Crura. II. Od. 19, 32. Ep. 4, 4.
Crure. I. Epl. 17, 59. I. S. 2, 102.
Cruribus. II. Od. 20, 9. I. S. 2, 131. 3, 47.
Crus. I. S. 2, 81. 92. 6, 27.
Cruſtula. 1, 25. II. 4, 47.
Cubans. II. 6, 110.
Cubantis. I. Od. 17, 11. II. S. 3, 289.
Cubat. I. S. 9, 18. II. Epl. 2, 68.
Cubet. Ep. 3, 22. 12, 5.
Cubili. IV. Od. 15, 16.
Cubilia. I. S. 3, 100.
inominata. Ep. 16, 38.
tenta. 12, 12.
Cubilibus indormit. 5, 69.
Cubitale. II. S. 3, 255.
Cubito remanente preſſo. I. Od. 27, 8.
tangens. I. S. 5, 42.
in cubitum ſe conviva reponet. II. S. 4, 39.
Cucullum. I. 7, 31.
Cuderet æra ſimulantia vultum Alexandri. *Bentl.* II. Epl. 1, 240.
Cui. I. Od. 2, 29. 5, 4. 24, 3. 6. 33, 10. II. 1, 15. 16, 13. III. 1, 17. 6, 27. 13, 4. 16, 43. 26, 7. 29, 42. IV. 4, 2. 12, 11. Ep. 9, 25. 12, 22. I. S. 3, 46. 4, 43. bis. 140. 5, 60. 6, 106. 7, 30. II. 1, 20. 2, 56. 3, 118. 189. 5, 45. 6, 43. I. Epl 1, 50. 51. 85. 2, 30. 46. 4, 9. 6, 94. 64. 7, 32. 10, 42. 12, 4. 14, 11. 16. 19. 18, 68. II. 2, 139. 151. A. P. 40. 426.
Cuicunque. I. Epl. 18, 31.
Cuilibet. 6, 53. II. 2, 8.
Cuiquam. I. S. 4, 35, 73.
Cuique. I. S. 9, 52. II. 6, 67. I. Epl. 6, 55. 10, 47. A. P. 316.
Cuivis. I. Epl. 17, 36.
Cujus. I. Od. 12, 3. II. 4, 23. Ep. 12, 19. II. S. 2, 59. I. Epl. 7, 54. 14, 25. A. P. 7.
Cujuſque. A. P. 156.
Culices mali. I. S. 5, 14.
Culinæ ſtudioſa. II. S. 5, 80.
Culinam. I. 5, 38. 73.
Culmo ſurgeret alto Ceres. II. S. 2, 124.
Culpa. Ep. 7, 14.
in culpa eſt animus. I. Epl. 14, 13.
ingeni deterere. I. Od. 6, 12. *alii legunt* deterrere.
palleſcere nulla. I. Epl. 1, 61.
potare magiſtra. II. S. 2, 123.
quem ſua culpa premet. I. Epl. 18, 79.
ſupplicio reciditur. III. Od. 24, 34.
Culpabit. A. P. 446.
Culpæ dedecorant bene nata. IV. Od. 4, 36.
fœcunda ſecula. III. 6, 17.
fuga in vitium ducit, ſi caret arte. A. P. 31.
fugiens opprobria. I. Epl. 9, 10.
virginum levis una mors eſt. III. Od. 27, 37. 38.
Culpam denique vitavi. A. P. 267.
pœna premit comes. IV. Od. 5, 24.
Culpante. III. 1, 31. I. S. 4, 82.
Culpari. IV. Od. 5, 20. I. S. 4, 25.
Culpas amovit. IV. Od. 15, 11.
manent fata ſub orco. III. 11, 28. 29.
Culpatur. I. S. 2, 11.
Culta. I. Epl. 12, 13.
Cultello. 7, 51.
Culti. C. S. 3.
Cultis. IV. Od. 14, 27.
Cultor. I. 34, 1.
Cultro. I. S. 9, 74.
Cultu. II. Epl. 2, 123.
Cultum. II. S. 3, 323.
Cultura annua. III. Od. 24, 14.
potentis amici. I. Epl. 18, 86.
Culturæ patientem præbeat aurem. 1, 40.
Cultus feros. I. Od. 10, 2.
miſer. II. S. 2, 66.
recti. IV. Od. 4, 34.
regales. 9, 15.
virilis. I. 8, 16.
Cultus fundus. II. S. 5, 13.
Culullis. I. Od. 31, 11. A. P. 434.
Cum *adverb.* I. Od. 2, 7. 7, 12. 13, 1. 15, 1. 18, 8. 10. 20, 4. 25, 13. 29, 13. 33, 13. I. S. 1, 32. 38. 58. 86. 104. 114. 2, 31. 67.

Digitized by Google

67. 71. 114. 116. 122. 3, 21. 25.60.70.87.97.99.121.*&c.*
Cum *præpoſitio.* I. Od. 1,31. 12, 44. 17. 23. 18, 8. 19, 15. 24, 4. 31. 19. 33, 12. 34, 15. 35, 27. 37, 9. I. S. 2,57. 58. 4, 5. 50. 52. 66. 105. 5,81. 6, 117. 118. 7, 5.17. 8,25. 41. 42. 50. 9, 43. 10, 49. 85. II. 1, 73. 76. 2, 17. 96. *&c.*
Cum *præpoſ. abundans.* Animos ſub juga mittere ſævo cum joco. I. Od. 33, 12. Fortuna cum ſtridore apicem ſuſtulit. 34, 15. Multa cum libertate notabat. I. S. 4, 5.
Cum *præpoſ. omiſſa.* Miles Craſſi conjuge barbara turpis maritus vixit. III. Od. 5, 5. Fidibus voces crevere. A. P. 216.
Cum fide *pro* fideliter. Ep. 17,37.
Cum *in copula.* Patet dedit illi vocem cum cithara. I. Od. 24, 3.
rege lites habebat. I. S. 7, 5.
Cumas. I. Epl. 15, 11.
Cumeram frumenti. 7, 30.
Cumeris. I, S. 1, 53.
Cuminum. I. Epl. 19, 28.
Cuncta. II. Od. 1, 23. III. 1, 8. IV. 7, 19. 9, 38. 11, 9. II. S. 4, 8. 90. I. Epl. 11, 4. 12, 11. 18, 96.
mortalia peribunt. *Bentl.* A. P. 68.
Cunctantem. IV. Od. 5, 11.
Cunctetur. I. S. 2, 122.
Cuncti. II. Epl. 1, 81.
Cunctos. C. S. 73. I. S. 4, 87.
Cunctum. II. S. 3, 63.
Cuneos. I. Od. 35, 18.
Cunni. I. S. 2, 36.
Cunnum. *ibid.* 70.
Cunnus teterrima belli cauſa. I. S. 3, 107. 108.
Cunque *pro* quandocunque. I. Od. 32, 15.
Cupâ potare magiſtrâ. *Bentl.* II. S. 2, 123.
Cupiennius. I. 2, 36.
Cuperem. II. Epl. 1, 257.
Cupiam. I. S. 9, 53.
Cupiat. 6, 31. I. Epl. 6, 12.
Cupide. II. Epl. 1, 100.
Cupidine contracto. III. Od. 16, 39.
falſo. I. S. 1, 62.
miſera fervet pectus. I. Epl. 1, 33.
Cupidinem immitis uvæ tolle. II. Od. 5, 9. 10.
lentum ſollicitas. IV. 13, 5. 6.
Cupidinibus reſponſare. II. S. 7, 85.
ſtatuit natura modum. I. 2, 111.
Cupidinis. Ep. 17, 57.
pravi eradenda ſunt elementa. III. Od. 24, 51. 52.
Cupidinum mater ſæva. I. 19, 1.
Cupido *nom. ſubſt.* 2, 34.
ferus. II. 8, 14.
inops. I. Epl. 18, 98.
ſordidus. II. Od. 16, 15. 16.
Cupido *adj.* II. S. 1, 44.
Cupidos. III. Od. 14, 26.
Cupidum. II. S. 1, 12. 2, 98. II. Epl. 2, 156.
Cupidus. I. Epl. 2, 24. A. P. 165.
Cupiens. II. S. 6, 86. 7, 1. 27. I. Epl. 6, 10. II. 2, 35.
Cupientium. III. Od. 16, 22.
Cupiet. I. Epl. 16, 65. II. 2, 109.
Cupimus. I. S. 3, 56.
Cupio. 9, 5.
Cupis. 9, 14. II. Epl. 2, 148.
Cupit. I. S. 5, 100. I. Epl. 2, 51. A. P. 29. 465.
Cupreſſi. I. Od. 9. 11.
Cupreſſo levi. A. P. 332.
Cupreſſos inviſas. II. Od. 14, 23.
funebres. Ep. 5, 18.
Cupreſſum. A. P. 19.
Cupreſſus. IV. Od. 6, 10.
Cur. I. 8, 2. 3. 5. 8. 16, 19. 33, 3. II. 11, 13. 17, 1. III. 1, 45. 47. 19, 18. 20. IV. 1, 33. bis. 35. I. S. 3, 26. 77. 126. 4, 70. *&c.*
Cur *pro* propterea quod. I. Epl. 8, 10.
Cur *pro relativo* quibus. 9, 7.
Cura. *nom.* I. Od. 12, 50. III. 16, 17. IV. 14, 1. II. S. 5, 36. I. Ep. 14, 6. II. Epl. 1, 151. A. P. 261.
Cura invida. I. Epl. 10, 18.
non levis. I. Od. 14, 18.
non mediocris. II. S. 4, 93. 94.
peculi. A. P. 330.
publica. II. Od. 8, 8.
te levarit. II. S. 5, 99.
vitioſa. II. Od. 16, 21. 22.
Cura *verb.* I. Od. 38, 6. *Bentl.* II. S. 6, 38.
Curabis. III. Od. 17, 15. A. P. 133.
Curæ. I. S. 6. 34. 8, 18. II. 4, 8. I. Epl. 3, 30.
atræ. IV. Od. 11, 35. 36.
ſagaces 4, 75.
Curam. I. Epl. 4, 12. 5, 13.
conſumere II. S. 4, 48.
ducere ceſſatum. I. Epl. 2, 31.
fallere ſomno. II S. 7, 14.
injiciant quærendi. I. 6, 32.
Lyæo ſolvere. Ep. 9, 37 38.
redde brevem. II. Epl. 1, 216.
ſumtumque minorem hæc habeant. II. S. 4, 85. 86.
Curanda. I Epl. 2, 29.
Curandi 2, 39.
Curantem. 4, 5.
Curare cogit. I S. 6, 37.
leviter videtur. II. Epl 1, 51.
oderit quod ultra eſt. II. Od. 16, 25. 76.
pellicum. II. S 5, 38.
Curarier. II. Epl. 2, 151.
Curarum eluere efficax amara. IV. Od. 12, 19 20.
fomenta relinquere frigida. I. Epl. 3, 26.
Curas *nom.* Abigat. 15, 19.
amor habet. Ep 2. 37.
animo non deducit. I. Epl. 2, 48. 49.
atras eximat. III Od. 14, 13. 14.
civiles mitte. 8, 17.
edaces diſſipat Euius. II. 11, 17. 18.
graves è pectore tolli. I. S. 2, 110.
juvenum referre A P. 85.
minuat. I Epl. 18, 101.
prudentia non locus aufert. I. Epl. 11, 25. 26.
ſapientum retegis Lyæo. III. Od. 21, 14. 15. 16.
ſcribere tot inter curas. II. Epl. 2, 66.
vino pellite. I. 7, 31.
volantes ſummovet. II. Od. 16, 10 11.
Curas *verb* Civitatem. III. Od. 29, 25 26.
bovem diſjunctum I. Epl. 14, 27. 28.
eſſe quod audis. 16, 17.
nil extra numerum modumque feciſſe. 18, 59.
Curat. II. Od. 7, 25. III 5, 30. I. Epl. 17, 58. II. 2, 182. *alii*

hoc loco legunt curet. A. P. 98. 297.
Diana preces. *Bentl.* C. S. 71.
Orion leones agitare. II. Od. 13, 39.
Curata. II. S. 2, 80. I. Epl. 4, 15.
Curatoris. I. Epl. 1, 101.
Curatius capillos. *Bentl.* 1, 94.
Currit de media nocte. *Bentl.* II. S. 3, 218.
Curem. A. P. 35.
Cures. I. Epl. 1, 47. 2, 34. 17, 5. ſublimia. 12, 15.
Curet. IV. Od. 5, 28. C. S. 71. A. P. 461.
Curia. III. Od. 5, 7.
Curiæ. II. 1, 14.
Curiis. I. Epl. 1, 64.
Curioſus. Ep. 17, 77.
Curis expeditus. I. Od. 22, 11.
& libris inſenuit. II. Epl. 2, 82. 83.
refectus. 2, 136.
Curium. I. Od. 12, 41.
Curo. 38, 6. II. S. 3, 19. I. Epl. 1, 11. 3, 6.
Curras. I. Od. 28, 36.
Currat. I. S. 10, 9. II. 3, 238.
Currebat. I. 3, 10. II. 3, 282.
Currens. Ep. 5, 28.
Currente. III. Od. 10, 10. A. P. 22.
Currentia. I. Epl. 3, 4.
Currere. I. S. 1, 91. 8, 47. 10, 1. II. 6, 113.
Curreret. 3, 147.
Curriculo. I. Od. 1, 3.
Currit. II. 5, 13. I. Epl. 1, 45.
de media nocte. *Bentl.* II. S. 3, 238.
Curru abeunte. III. Od. 6, 44.
Achaico. IV. 3, 5.
Solis. I. 22, 21. 22.
fugiente. I. Epl. 16, 7.
fulgente. I. S. 6, 23.
gravi quaties Olympum. I. Od. 12, 58.
nitido. C. S. 9.
ventoſo. II. Epl. 1, 177.
Currum volucrem egit. I. Od, 34, 8.
Currunt. I. S. 1, 30. 2, 24. I. Epl. 11, 27.
Currus. I. Od. 15, 12. Ep. 9, 22. I. S. 1, 114.
Curſitant. IV. Od. 11, 10.
Curſitat. II. S. 6, 107.
Curſu contingere metam. A. P. 412.
recto depellere. II. S. 5, 78.
ſoſpite. C. S. 40.
ſuperare canem. I. Epl. 18, 51.
Curſum. A. P. 67.
Curſus. I. Od. 6, 7.
iterare. 34, 4.
Curtabit. II. S. 3, 124. *alii legunt* curabit.
Curtæ. III. Od. 24, 64.
Curtatus. I. Epl. 1, 94. *alii legunt* curatus.
Curtillus. II. S. 8, 52.
Curtis. I. S. 9, 70.
Curto lare gaudens. *Bentl.* I. Epl. 7, 58.
Curva lyra. III. Od. 28, 11.
Curvantis. I. 33, 16.
Curvat. III. 10, 16.
Curvatos ignes. IV. 2, 57.
Curvet (*alii* curvat) II. S. 4, 41.
Curvis unguibus. Ep. 5, 93.
Curvo dignoſcere rectum. II. Epl. 2, 44.
littore. IV. Od. 5, 14.
Curule. I. Epl. 6, 53.
Cuſpide fracta. II. S. 1, 14.
tremenda pugnax. IV. Od. 6, 7. 8.
Cuſtode remoto. A. P. 161.
rerum Cæſare. IV. Od. 15, 17.
ſub cuſtode tenebo. I. Epl. 16, 77.
Tarenti. I. Od. 28, 29.
Cuſtodem pacis Janum cohibentia clauſtra. II. Epl. 1, 255.
pavidum virginis abditæ. III. Od. 16, 5. 6.
Cuſtodes. I. S. 2, 98. 4, 16.
Deos. I. Od. 36, 3.
ovium. IV. 12, 10.
Cuſtodia. I. Epl. 1, 22.
Cuſtodiet. II. S. 1, 40.
Cuſtodis eges. I. 4, 118.
Cuſtodis *verb.* II. 3, 123. 151.
Cuſtodit. III. Od. 26, 6.
Cuſtos. I. S. 6, 81.
Dei. A. P. 239.
gentis humanæ. I. Od. 12, 49.
mihi maximus adſis. II. S. 6, 15.
montium. III. Od. 22, 1.
Romulæ gentis. IV. 5, 1. 2.
virorum Mercurialium. II. 17, 29. 30.
virtutis veræ. I. Epl. 1, 17.
Cute bene curata. 4, 15.
in curanda plus æquo operata juventus. I. Epl. 2, 29.
tonſa. 18, 7.
Cutem morti conceſſerat. I. Od. 28, 13.
non miſſura niſi plena cruoris hirudo. A. P. 476.
Cyathis miſcentur pocula. III. Od. 19, 12.
Cyatho. I. S. 1, 55. 6, 117.
Cyathos. III. Od. 8, 13. 19, 14.
Cyathum. I. 29, 8.
Cybiratica. I. Epl. 6, 33. *alii* Cibyratica.
Cycladas fulgentes. III. Od. 28, 14. nitentes. I. 14, 19. 20.
Cyclicus (Cyclius. *Bentl.*) A. P. 136.
Cyclopa. I. S. 5, 63.
Cyclopa agreſtem. II. Epl. 2, 125.
Cyclope. A. P. 145.
Cyclopum. I. Od. 4, 7.
Cydonio. IV. 9, 17.
Cygni. 3, 20.
Cygnum. 2, 25.
Cyllenia fide. Ep. 13, 9.
Cymbæ. II. Od. 3, 28.
Cynaræ. IV. 1, 4.
Cynaram. 13, 21.
Cynicum. I. Epl. 17, 18.
Cynthiæ celeris ſpicula. III. Od. 28, 12.
Cynthium intonſum. I. 21, 2.
Cypri. 3, 1.
Cypria trabe. 1, 13.
Cypriæ merces. III. 29, 60.
Cypron. I. 30, 2.
Cyprum. 19, 10. III. 26, 9.
Cyri. I. 33, 6. II. 2, 17.
Cyro. III. 29, 27.
Cyrus. I. 33, 6.
Cytherea choros ducit Venus. I. 4, 5.
Cythereæ pueriles. III. 12, 4.

D.

DA. III. Od. 19, 9. 10. bis. I. Epl. 16, 61. bis.
Da *pro* dic. II. S. 8, 4.
Dabat. III. Od. 9, 3. I. S. 8, 13. I. Epl. 18, 32.
Dabimus. IV. Od 2, 51.
Dabis. I. S. 4, 105. I. Epl. 7, 4.
Dabit. I. Od. 2, 29. 9, 14. II. S. 5, 57. 66. II. Epl. 2, 124. A. P. 54.

Da-

Digitized by Google

Dabitur. II. S. 5, 11. A. P. 51.
Dabunt. IV. Od. 2, 39.
Daci. III. 8, 18.
Dacis. II. S. 6, 53.
Dacus. I. Od. 35, 9. II. 20, 18. III. 6, 14
Dædalea. IV. 2, 2.
Dædaleo. II. 20, 13.
Dædalus. I. 3, 34.
Dalmatico. II. 1, 16.
Dama judice. II. S. 7, 54.
  ſodalis. 5, 101.
Damæ pavidæ. I. Od. 2, 11. 12.
Damæ *propr.* I. S. 6, 38. II. 5, 30.
Damalim. I. Od. 36, 17.
Damalis. 36, 13. 18.
Damaſippe. II. S. 3, 16.
Damaſippi. *ibid.* 65.
Damaſippus. *ibid.* 64.
Damna. IV. Od. 4, 59.
  repararunt. 7, 13.
Damnabis. II. S. 3, 279.
Damnati. *ibid.* 86.
Damnatum. III. Od. 3, 23.
Damnatus. II. 14, 19.
Damnis nulla fides adſit. I. Epl. 17, 57.
  offenſus. 7, 88.
Damno ſibi foret. I. S. 2, 52. 53.
  una cum damno dedecus grande ferunt. II. 2, 96.
Damnoſa libido. II. Epl. 1, 107.
  Venus. 18, 21.
Damnoſe bibimus. II. S. 8, 34.
Damnum additis flagitio. III. Od. 5, 26. 27.
  certius accipiet. I. Epl. 10, 28.
  poſt damnum omnia vendas pluris. II. S. 3, 300.
Damus. I. S. 3, 58. II. Epl. 1, 221.
  petimuſque viciſſim veniam. A. P. 11.
Danaën. III. Od. 16, 1.
Danai genus infame. II. 14, 18. 19.
  puellas carmine mulces. III. 11, 23. 24.
Danda. II. S. 3, 82.
Dandus. A. P. 157.
Dant. I. Od. 28, 17. I. S. 1, 25.
Dante. I. Epl. 17, 22.
Dantis. II. Epl. 1, 246.
Danubium profundum. IV. Od. 15, 21.
Dapem obligatam redde Jovi. II. 7, 17.
Dapes continuat. II. S. 6, 108.
  feſtas. Ep. 9, 1.
  inemptas apparet. 2, 48.
  malas tractavit. 3, 7. 8.
  menſæ brevis. A. P. 198.
  Siculæ. III. Od. 1, 18.
Dapibus grata teſtudo. I. 32, 13.
  paſco libatis. II. S. 6, 67.
  Saliaribus ornare pulvinar Deorum. I. Od. 37, 2. 3. 4.
Dapis amor. IV. 4, 12.
  benignæ egens Tantalus. Ep. 17, 66.
  meliora relinquens. II. S. 6, 89.
  mutatæ inemori ſpectaculo. Ep. 5, 33. 34.
  plus haberet corvus tacitus. I. Epl. 17, 50.
Dardanæ genti. I. Od. 15, 10. 11.
Dardanas turres quateret. IV. 6, 7.
Dare. III. 16, 38. I. S. 2, 5. II. 3, 85. 4, 76. I. Epl. 6, 30. II. 1, 115.
  brachia virginibus. II. Od. 12, 18. 19.
  jura maritis. A. P. 397.
  jura Medis. III. Od. 3, 44.
  lintea converſa domum. Ep. 16, 27.
  lucem parum claris. A. P. 448.
  lucem ex fumo. A. P. 143.
  millia terna macello. II. S. 4, 76.
  noctes potiori. Ep. 15, 13.
  particulam arenæ oſſibus & capiti inhumato. I. Od. 28, 23. 24. 25.
  rivo nomen. I. Epl. 16, 12.
  vela retrorſum. I. Od. 36, 3. 4.
  verba. I. S. 3, 22, 23.
Darem. IV. Od. 15, 4.
Daret. I. 37, 20. I. S. 2, 52.
Das. II. S. 2, 94. 3, 288. I. Epl. 7, 4. II. 1, 125. 2, 162.
Dat. I. S. 1, 89. *alii legunt* dant. 6, 16. I. Epl. 5, 10.
Data. I. Od. 12, 51. A. P. 264.
Date. Ep. 7, 14. C. S. 3, 47. I. Epl. 17, 48.
Dati. I. Epl. 1, 103.
Datis. I. Od. 3, 35. III. 4, 41. I. S. 1, 11. II. Epl. 2, 192.
Dato. III. Od. 4, 41. 5. 46. A. P. 21.
Datur. Ep. 16, 66. I. S. 4, 138. I. Epl. 1, 32. II. 2, 175.
Daturas. I. S. 8, 29.
  frumenta ſegetes occare. *Bentl.* II. Epl. 2, 161.
Daturos. III. Od. 6, 47.
Daturus. IV. 2, 3. C. S. 43. II. S. 6, 56. II. Epl. 2, 161.
Datus. I. Od. 20, 3.
Dauni. IV. 14, 26.
Daunia. I. 22, 14.
Dauniæ. II. 1, 33. IV. 6, 27.
Daunus. III. 30, 11.
Davo. I. S. 10, 40.
Davum. II. 7, 46.
Davus. 5, 91. A. P. 114. 237. II. S. 7, 2. bis. 100.
De. I. Od. 1, 10. 35, 2. 35, 2. II. 3, 23. 7, 23. 13, 25. I. Epl. 1, 105. 2, 32. 4, 16. 7, 88. *&c.*
  aliquo arbitria facere. IV. Od. 7, 21. 22.
  conchis capacioribus funde. II. 7, 23.
  die occaſionem rapiamus. Ep. 13, 5.
  die ſolido partem demere. I. Od. 1, 20.
  luce media. *Bentl.* I. Epl. 18, 19.
  mediâ luce bibulus. 14, 34.
  mediâ nocte bibuli. 18, 91.
  medio potare die. II. S. 8, 3.
  medio ſumtis accedit. A. P. 243.
  nobis anni euntes prædantur. II. Epl. 2, 55.
  nocte ſurgent latrones. I. Epl. 2, 32.
  paterâ fundens liquorem. I. Od. 31, 2.
  pectore manat. A. P. 337.
  pinguiſſimis ramis oliva lecta. Ep. 2, 55.
  pluribus ſpinis una. II. Epl. 2, 212.
  pueris quærit. II. S. 8, 81.
  rapto fratre dolens. I. Epl. 14, 7.
  tenero ungui meditari. III. Od. 6, 24.
Deâ nate puer. Ep. 13, 12.
Debacchentur. III. Od. 3, 55.
Debeat. A. P. 312.
Debebat. I. S. 9, 37.
Debellata. I. Od. 18, 9.
Debemur. A. P. 63.
Debemus. I. S. 3, 43.
Debent. 5, 46.
Debentia dici differat. A. P. 43.

De-

Digitized by Google

Debentibus. I. Epl. 1, 21.
Debeas. IV. Od. 4, 37.
Debes. I. 3, 6. 14, 16. I. Epl. 3, 30.
Debet. II. Epl. 1, 37.
Debetur. I. S. 6, 88.
Debilitat. I. Od. 11, 5.
Debita. 28, 32. II. 6, 23.
Debitæ. III. 27, 30.
Debito. I. 36, 2.
Debitor æris. I. S. 3, 86.
Decantata. I. Epl. 1, 64.
Decantes. I. Od. 33, 3.
Deceat. III. 29, 25. I. Epl. 6, 62. 17, 2. A. P. 308.
Decebit. II. S. 4, 65. I. Epl. 17, 26.
Decedentia. I. Epl. 6, 3.
Decedere. II. 2, 152.
Decedet. II. S. 4, 53.
Decedit. III. Od. 1, 39.
Decedunt. II. 6, 15. 9, 11.
Decem. IV. 1, 6. 2, 53. I. S. 3, 12. II. 3, 69. I. Epl. 18, 25.
December. Ep. 11, 5.
Decempedis. II. Od. 15, 14.
Decens. I. 18, 6. IV. 1, 13. 13, 17. I. Epl. 1, 11.
Decent *perſonaliter.* Decent parva parvum. I. Epl. 7, 44.
te lanæ tonſæ. III. Od. 15, 14.
verba triſtia mœſtum vultum. A. P. 105, 106.
Decentem locum ſortita. *Bentl. alii legunt* decenter. A. P. 92.
Decentes. I. Od. 4, 6. III. 27, 53.
Decentius. II. Epl. 2, 216.
Decepta. I. S. 1, 61.
Deceptum. II. S. 2, 30.
Deceptus. I. Epl. 18, 79.
Decerpens. Ep. 2, 19.
Decerpere. I. S. 2, 79.
Decerptæ (decerptam. *Bentl.*) I. Od. 7, 7.
Decertantem. 3, 13.
Decet *omiſſum.* II. S. 4, 83. 8, 67. I. Epl. 1, 61.
Decet. I. Od. 4, 9. 11. 26, 12. III. 15, 8. Ep. 1, 9. 13, 5. II. S. 4, 26. I. Epl. 18, 30.
Deciderint. IV. Od. 10, 3.
Decidimus. 7, 14.
Decidit. I. S. 2, 42. I. Epl. 14, 29. A. P. 458.
pro mortuus eſt. II. Epl. 1, 36.
Decidunt. II. Od. 10, 11.
Decies. C. S. 21. I. S. 3, 15. II. S. 3, 237. 240. A. P. 294. 365.
Decio. I. S. 6, 20.
Decipit. I. Epl. 19, 17.
Decipitur laborum (laborem. *Bentl.*) II. Od. 13, 38.
Decipiunt. I. S. 3, 39.
Deciſa. I. Epl. 7, 59.
Deciſis. II. 2, 50.
Declamas. I. 2, 2.
Declive. III. Od. 29, 7.
Decoloravere. II. 1, 35.
Decoqueretur. II. S. 1, 74.
Decor. II. Od. 11, 6. A. P. 157.
Decora. I. S. 2, 87. I. Epl. 16, 45.
Decoræ. I. Od. 10, 3. III. 14, 7.
Decoram. I. 30, 3.
Decorare. II. 15, 20.
Decorari. II. Epl. 1, 266.
Decorat. I. 6, 38. 7, 6.
Decorent. II. Od. 4, 14.
Decori. 16, 6.
Decoris. II. S. 7, 41.
Decoro. IV. Od. 1, 35.
Decorum. I. 32, 12. II. 19, 30. III. 2, 13. Ep. 2, 17. I. S. 8, 21. I. Epl. 7, 27. II. 1, 73.
Decorus. IV. Od. 2, 35. C. S. 6.
Decreſcentia. IV. Od. 7, 3.
Decreta. C. S. 18.
Decuere. I. Epl. 14, 32. *alii legunt* docuere.
Decuit. 17, 23.
Decurrens. III. Od. 27, 3. IV. 2, 5. II. S. 1, 32.
Decurrere. III. Od. 29, 59. I. Epl. 7, 74.
Decus. IV. Od. 6, 27. C. S. 48. II. S. 3, 95. I. Epl. 17, 42.
æternum. II. Od. 25, 5.
dulce. I. 1, 2.
equitum. III. 16, 20.
grande. II. 17. 4.
imperiis arrogavit. IV. 14, 40.
inane. Ep. 5, 7.
lucidum. C. S. 2.
minimum. A. P. 286.
Phœbi. I. Od. 32, 13.
Decutit. Ep. 11, 6.
Dedat. III. Od. 27, 46.
Dedecet. I. 38, 7.
Dedecorant. IV, 4, 36. II. Epl. 1, 245.
Dedecori. I. S. 2, 53.
Dedecorum pretioſus emptor. III. Od. 6, 32.
Dedecuit. II. Od. 12, 17.
Dedecus grande. II. S. 2, 96.
magnum. I. 4, 51.
Dederant. I. Epl. 4, 7.
Dederim. I. S. 4, 39. 10, 5.
Dederint. I. Od. 11, 2.
Dederis. IV. 7, 20.
Dederit. I. S. 1, 2.
Dederunt. III. Od. 6, 7. IV. 13, 23.
Dedi. Ep. 17, 19.
Dedicatum. I. Od. 31, 1.
Dedicet. 25, 20.
Dedidit ſe hoſtibus. *Bentl.* III. 5, 33.
Dediſſes. I. S. 3, 5.
Dediſſet. II. Epl. 1, 133.
Dedit. I. Od. 24, 4. 31, 9. II. 16, 39. III. 29, 54. IV. 6, 30. I. S. 2, 41. 43. 65. 5, 98. 9, 60. II. 2, 37. 81. 3, 197. 297. 6, 86. I. Epl. 16, 33. II. 2, 82. A. P. 83. 323.
Deditus. II. S. 3, 105.
Dedocet. II. Od. 2, 20.
Deducam. I. S. 1, 15.
Deducere (*alii* Reducere.) II. 3, 191
Deduci. I. Od. 37, 31. II. S. 1, 4.
Deducis carmen in actus. A. P. 129.
Deducit. IV. Od. 2, 23. A. P. 110.
Deducta. II. Epl. 1, 225.
Deducte. II. Od. 7, 2.
Deducti. A. P. 244.
Deductus. IV. Od. 4, 19.
Deducunt. Ep. 13, 2.
Deduxit corpore febres. I. Epl. 2, 48
Deerit. II. S. 2, 98.
Deero. I. 9, 56. II. 1, 17.
Deeſt. I. Epl. 11, 24.
Defecere. IV. Od. 4, 35.
Defendam. I. S. 6, 92.
Defendas. 4, 95.
Defendat. A. P. 194.
Defende. IV. Od. 5, 27.
Defendens. II. S. 2, 17.
Defendente. I. 10, 12.
Defendere. 3, 14. II. 5, 34. A. P. 442.
Defendis. II. S. 7, 26.
Defendit. I. Od. 17, 3.
Defenſor. II. S. 5, 30.
Defer. I. Epl. 12, 23.
Deferar. II. 1, 269.

De-

Digitized by Google

Deferor. I. Epl. 1, 15.
Deficient. II. S. 3, 153.
Deficiente crumena. I. Epl. 4, 11.
Deficit. 11, 30.
Deficiunt. II. S. 1, 13. I. Epl. 15, 43. A. P. 27.
Defigit. I. S. 10, 37.
Defingas ferrum retuſum. *Bentl.* I. Od. 35, 39.
Defixis. I. Epl. 6, 14.
Defluat. I. Od. 28, 28. III. 27, 55. I. Epl. 2, 42.
Defluit. I. Od. 12, 29. I. S. 3, 31.
Defluxit. II. Epl. 1, 158.
Defodiet. I. 6. 25.
Deformat. II. S. 6, 9.
Deformis, Ep. 13, 18.
Defoſſa. I. S. 1, 42.
Defricuit. 10, 4.
Defuiſſe. Ep. 5, 41.
Defuncta. II. Epl. 1, 22.
Defunctum laboribus. III. Od. 24. 15.
Defundit fruges. *Bentl.* I. Epl. 12, 29.
Degens. III. Od. 29, 42.
Degere. I. 31, 20.
Dehinc. Ep. 16, 65. I. S. 3, 104. 5, 97. A. P. 144.
Dei. A. P. 239.
Dejecerit. *ibid.* 462.
Dejecit acer. IV. Od. 14, 13.
catillum menſâ. I. S. 3, 90. 91.
præſidium regale loco ſumme munito. II. Epl. 2, 30. 31.
Dejectum ire monumenta regum. I. Od. 2, 15.
Dejicere. I. S. 6, 39.
Dein. 3, 101. 5, 97. *Bentl.*
Deinceps. II. 8, 80.
Deinde. I. 5, 37. 6, 119. II. 8, 85.
Deiphobus. IV. Od. 9, 22.
Delaſſare. I. S. 1, 14.
Delatis. 4, 22.
Delecta. II. 8, 32.
Delectabere. IV. Od. 1, 23.
Delectam. II. 4, 18.
Delectando. A. P. 344.
Delectandum. II. Epl. 1, 155.
Delectant. III. Od. 27, 62. IV. 12, 11. I. S. 3, 40.
Delectare. A. P. 333.
Delectat. II. S. 1, 28. 3, 249. 8, 17. I. Epl. 17, 7.
Delectatur. II. Epl. 2, 59.
Delectavere. I. 10, 30.
Delectent. II. Epl. 2, 127.
Delectet. I. S. 1, 57.
Delector. I. Epl. 16, 32.
Delenda. II. 1, 69.
Delere. A. P. 389. 440.
Delevit. III. Od. 6, 14. IV. 9, 10.
Deli. II. 3, 4.
Deliæ. IV. 6, 33.
Deliberata. I. 37, 29.
Delibutis. Ep. 3, 13.
Delibutus. 17, 31.
Deliciarum. IV. Od. 8, 10.
Deliciis. I. Epl. 6, 31.
Delicta. I. S. 3, 141. A. P. 347.
majorum lues. III. Od. 6, 1.
ſuppliciis coërcet. I. S 3, 79.
Delictum. A. P. 442.
Deliis foliis. IV. Od. 3, 6.
Delinit. III. 1, 43.
Deliquit. I. S. 3, 84.
Delira. II. 3, 293.
Delirant. I. Epl. 2, 14.
Deliret. 12, 20.
Delirum. II. S. 5, 71.
Delirus. II. S. 3, 107. II. Epl. 2, 126.
Delitigat. A. P. 94.
Delius. III. Od. 4, 64.
Delon. I. 21, 10.
Delphica. III. 30, 15.
Delphinum. A. P. 30.
Delphis. *ibid.* 219.
Delphos. I. Od. 7, 3.
Delubra. I. S. 6, 35.
Delubris. III. Od. 5, 19.
Deludet. II. S. 5, 56.
Dem. II. Epl. 2, 63. bis.
Demas. I. 20, 22.
Deme. 18, 94.
Demens. I. S. 6, 97. 10, 74. II. 3, 133. 303.
Dementem. III. Od. 19, 23. II. S. 3, 135.
Dementes. I. Od. 37, 7.
Dementia. Ep. 17, 45.
Demere. I. Od. 1, 20. I. Epl. 2, 38.
Demeret. III. Od. 6, 42.
Demerſa. 16, 13.
Demeteret ferrum (demeterent ferro. *Bentl.*) I. S. 2, 46.
Demetri. 10, 90. I. Epl. 6, 52.
Demetrius. I. S. 10, 79.
Demiſit. IV. Od. 4, 10. I. S. 6, 29. II. 7, 60.
Demiſſa. III. Od. 17, 11. I. S. 2, 99. I. Epl. 7, 96. A. P. 180.
Demiſſis. I. S. 2, 25.
Demiſſum. I. Od. 28, 11. II. S. 5, 63.
Demiſſus. I. S. 3, 57.
Demittere. A. P. 461.
Demittit. II. Od. 13, 34. III. 1, 35. I. Epl. 16, 64.
Demitto. I. S. 9, 20.
Demo. II. Epl. 1, 46. bis.
Democriti. I. 12, 12.
Democritus. II. 1, 194. A. P. 297.
Demſerit. II. Od. 5, 14.
Demtus. II. Epl. 2, 140.
Demum. I. S. 5, 23.
Dena. II. Epl. 2, 33.
Denarrat. II. S. 3, 315.
Denatat. III. Od. 7, 28.
Deneges. 16, 38.
Denique. I. S. 1, 92. 106. 2, 133. 3, 76. 4, 80. 5, 68. I. Epl. 1. 107. 7, 68. 18, 54. II. 2, 58. A. P. 23. 267.
Denominatos. III. Od. 17, 3.
Denormat agellum angulus. II. S. 6, 9.
Denos. C. S. 21.
Dens. Ep. 8, 3.
Denſa. I. Od. 7, 20.
Denſantur. 28, 19.
Denſis. III. 5, 31.
Denſo. II. 7, 14.
Denſum. 13, 32.
Dent. II. S. 3, 191. 8, 76.
Dente atro. Ep. 6, 15.
cruento. II. Epl. 1, 150. 151.
invido. IV. Od. 3, 16.
livido. Ep. 5, 47.
nigro. II. Od. 8, 3.
notam impreſſit. I. 13, 12.
novo. IV. 4, 16.
petit. II. S. 1, 51, 55.
ſuperbo. 6, 87.
theonino. I. Epl. 18, 82.
Dentem illidere. II. S. 1, 77.
Dentes. I. S. 8, 48.
acuit timendos. III. Od. 20, 10.
luridi. IV. 13, 10. 11.
Dentibus atris. I. Epl. 18, 7.
jejunis. II. 2, 29.
Dentur. II. S. 8, 82.
Deo. I. Od. 5, 16.
Deorum. I. 10, 5. 19. 12, 14. 31, 37. II. 1, 25. III. 3, 36. 27, 50. IV. 2, 13. Ep. 5, 1. II. S. 3, 295. A. P. 83.

Deorum ædes. III. Od. 6, 3.
conviva. I. 18, 7.
cultor parcus & infrequens. 34, 1.
delubra. I. S. 6, 35.
in templa recepti. II. Epl. 1, 6.
inanium vis. Ep. 5, 94.
interpres. A. P. 391.
muneribus uti. IV. Od. 9, 47. 48.
numen. Ep. 15, 3.
pulvinar. I. Od. 37, 3.
rex. IV. 4, 2.
ſermones. III. 3, 71.
templa. II. 15, 19. 20.
Deos. I. 5, 6. 8, 1. 24, 11. II. 18, 12. 27. III. 3, 21. IV. 2, 13. 15, 28. I. S. 5, 101. 102. A. P. 200.
cunctos. C. S. 73.
cuſtodes Numidæ. I. Od. 56, 3.
magnos. I. S. 7, 33.
parvos. III. Od. 24, 15. 16.
penates. I. Epl. 7, 94.
placat porco. 16, 58.
propius contingis. II. S. 6, 52.
rectos. IV. Od. 4, 48.
terrarum dominos. I. 1, 6.
Depellere famem. I. S. 2, 6.
recto curſu. II. 8, 78.
Deperdat. I. 4, 32.
Deperdere. 1, 61.
Deperiit. II. Epl. 1, 40.
Deponas ſpem. II. S. 5, 26.
Depone. I. Od. 27, 18. II. 7, 19. I. Epl. 18, 47.
Deponent oculos. I. Od. 36, 18.
Deponere. I. S. 1, 42. I. Epl. 1, 35.
Deponuntur. II. S. 6, 46.
Depoſitum. I. 6, 25. I. Epl. 9, 12.
Depoſco. I. S. 2, 70.
Deprælianteſ. I. Od. 9, 11.
Deprenderis. II. S. 7, 43.
Deprendi. I. 2, 134.
Deprenſa. *ibid.* 131.
Deprenſi. 4, 114.
Deprome. I. Od. 9, 7.
Depromere. 37, 5. I. Epl. 1, 12.
Deproperare apio coronas. II. Od. 7, 24.
Depugnare. II. Epl. 1, 184.
Depulit. I. 10, 38.
Depulſum lacte. IV. Od. 4, 15.
Depygis. I. S. 2, 93.
Deridet. II. 3, 53. II. Epl. 1, 263.
Deripere. Ep. 17, 78.
Deripit. 5, 46.
Deriſor. II. S. 6, 54. I. Epl. 18, 11. A. P. 433.
Deriſum. A. P. 452.
Derivata. III. Od. 6, 19.
Des. I. S. 4, 44. II. 3, 159. 4, 5. II. Epl. 2, 16.
Deſævit. I. Epl. 2, 14.
Deſcendat. III. Od. 1, 11. Ep. 2, 51. A. P. 387.
Deſcende. III. Od. 4, 1. 21, 7.
Deſcendere. I. S. 2, 34.
geſtis. *Bentl.* I. Epl. 19, 5.
Deſcendet. 7, 11.
Deſcendi. 9, 11.
Deſcribet (deſcribit. *Bentl.*) II. S. 1, 15.
Deſcribi. I. 4, 3. II. Epl. 1, 154.
Deſcribitur. A. P. 18.
Deſcripſi. II. S. 3, 34.
Deſcripta. 1, 33.
Deſcriptas. A. P. 86.
Deſectam. I. Od. 16, 15.
Deſerat. I. Epl. 20, 10.
Deſere. III. Od. 29, 9.
Deſerere. A. P. 287.
Deſeret. *ibid.* 41.
Deſerit (deſerere. *Bentl.*) III. Od. 24, 9.
Deſerta. I. Epl. 14, 19. II. 2, 118.
Deſertior. I. 11, 7.
Deſeruit. I. Od. 19, 10. III. 2, 32. I. Epl. 16, 67.
Deſiderantem. III. Od. 1, 25.
Deſideret. A. P. 153.
Deſiderii temperare poculum. Ep. 17, 80.
Deſideriis icta fidelibus. IV. Od. 5, 15.
Deſiderio ſit pudor aut modus. I. 24, 1.
Deſiderium cari capitis. 24, 2.
incutiunt urbis. I. Epl. 14, 22.
Deſideror. 7, 2.
Deſidia Siren improba. II. S. 3, 14. 15.
Deſignatorem. I. Epl. 7, 6.
Deſiliat. I. S. 2, 130.
Deſilies. A. P. 134.
Deſilire. Ep. 17, 70.
Deſilit. 16, 48.
Deſiliunt. III. Od. 13, 16.
Deſinat. A. P. 4.
Deſine. I. Od. 23, 11. III. 3, 70. 15, 4. IV. 1, 4. II. S. 3, 313. I. Epl. 18, 30.
Deſine mollium querelarum. II. Od. 9, 17.
Deſinet. Ep. 11, 18.
Deſint. I. Od. 31, 15.
ſex ſeptem millia. *Bentl.* I. Epl. 1, 58.
Deſipere dulce eſt in loco. IV. Od. 12, 28.
Deſipiant. II. S. 3, 47.
Deſipit. 2, 211. I. Epl. 20, 9.
Deſis. II. S. 5, 89.
Deſiſtam. I. 9, 58.
Deſiſtant. 3, 2.
Deſit. II. Od. 1, 10. II. S. 3, 123. II. Epl. 2, 52.
Deſperandum. I. Od. 7, 27.
Deſperat. A. P. 150.
Deſperes. I. Epl. 1, 30.
Deſpice. III. Od. 7, 30.
Deſtinat prælia. 13, 5.
Deſtinato. II. 18, 30.
Deſtinatis. 7, 20.
Deſtinet. II. S. 3, 83. 217.
Deſtiti. Ep. 11, 5.
Deſtituit. III. Od. 3, 21.
Deſtringere. II. S. 1, 41.
Deſum. I. 4, 131.
Deſumſit. II. Epl. 2, 81.
Deſunt. III. Od. 16, 43. 18, 6. I. Epl. 1, 57. *aut* 58.
Deſurgat. II. S. 2, 77.
Det. I. 2, 124. I. Epl. 18, 112. bis.
Deterere acta Cæſaris culpâ ingeni. I. Od. 6, 12.
Detereret. I. S. 10, 69.
Detergit nubila cœlo notus. I. Od. 7, 15. 16.
Deterior. II. S. 8, 44.
Deterioribus. III. Od. 5, 30.
Deterius. I. S. 5, 67.
Deterius *pro* minus. 10, 90. I. Epl. 10, 19.
Deterret. I. Od. 16, 10.
Deterrima. I. S. 5, 7.
Deterruit. A. P. 392.
Deteſtata. I. Od. 1, 25.
Detinet. IV. 5, 12. I. Epl. 2, 5. 5, 28.
Detinuit. I. Od. 33, 14.
Detorquet. II. 12, 25.
Detorſeris. II. S. 2, 55.
Detorta. A. P. 53.
Detractam. II. S. 3, 239.
Detrahere. I. S. 10, 48. II. 1, 64.
Detrahet. I. Epl. 16, 34.

Detraxerat. Ep. 9,9.
Detrimenta. II. Epl. 1,121.
Detruſit. I. 20,15.
Detulerit. 16,34.
Detur. III. Od. 11, 39. I. S. 4, 15.
Devenit. I. Epl. 6,27.
Devexi. I. Od. 28,21.
Deviæ. 17,6.
Devictis. 29,3.
Devictus. IV. Od. 4,39.
Devinctior. I. S. 5,42.
Devio. III. 25,12.
Devires. I. Epl. 1,44.
Devium. II. Od. 11,21.
Deum. I. 12,3. IV. 8,8. 12,11. I. S. 8,13.
noctes cœnæque. II. S. 6,65.
ſequi duce periculum. III. Od. 25,18.19.
Deûm menſis adhibet alteris. IV. 5,31.32.
templa ruunt. II. S. 2,104.
Devocare. Ep. 17,5.
Devolet. II. S. 5,11.
Devota. III. Od. 4,27. 23,10. IV. 14,18.
Devoti. Ep. 16,9.
Devovet. II. S. 3,219.
Deus. I. Od. 18,3. 27,22. 34,13. III. 16,43. 29,30. Ep. 13,7. 14,6. bis. I. S. 1,15. 8,3. II. 7,24. I. Epl. 11,22. 16,78. A. P. 191. 127.
crudelior quis eſt in nos, *de Fortunâ loquens*. II. S. 8,61.62.
humanæ naturæ. II. Epl. 2, 188.
immortalis. A. P. 464.
inverecundus. Ep. 11,13.
prudens. I. Od. 3,21.22.
Dexter ſtetit. II. S. 3,38.
Dextera. Ep. 7,10. II. S. 1,54. II. Epl. 1,205.
Dexterâ arces ſacras jaculatus. I. Od. 2,3.
Dexteras parcentes odi. III. 19,21.
Dexterius. I. S. 9,45.
Dextra. II. Od. 17,29. III. 3,52. I. S. 8,4.
Dextram. I. Epl. 6,51. 7,94.
Dextras. IV. Od. 4,21.
Dextris. Ep. 7,1.
Dextro. I. S. 2,125. II. 1,18.
Dextrorſum. 3,50.
Dextrum. I. Epl. 16,6.
Dia ſententia Catonis. I. S. 2,32.
Diadema tutum. II. Od. 2,21.
Diæreſis Siluæ. Ep. 13,3.
ſuetæ. I. S. 8,17.
Diana. IV. Od. 7,25. Ep. 5,51. C. S. 70.
iracunda. A. P. 454.
ſylvarum potens. C. S. 1.
Dianæ ara. A. P. 16.
dicere laudes. C. S. 75.76.
integræ tentator Orion. III. Od. 4,70.71.
numina non movenda. Ep. 17,3.
Dianam. I. Od. 21,1.
Diaria urbana rodere. I. Epl. 14, 40.
Dic. I. Od. 8,1. 32,3. II. 11,22. III. 4,1. 11,7. 14,21. I. S. 1, 49. II. 3,6. 5,22. 108. 7,92. I. Epl. 1,62. 7,60. 8,3. 16,31. A. P. 141.
Dicaces Satyros. A. P. 225.226.
Dicacis. I. S. 4,83.
Dicam. I. Od. 12,13. II. S. 3,66. 160. 5,59. 84. I. Epl. 4,2. A. P. 272.
Alciden. I. Od. 12,25.
inſigne, recens. III. 25,7.
interitum Siculi Poëtæ. A. P. 463. 464.
meliori tempore. I. S. 9,68.69.
ſi potero. II. S. 2,8.
Dicar. III. Od. 30,10.
Dicas. I. S. 1,55. 3,121. I. Epl. 16,11. 18,68. A. P. 326. *Bentl.*
Dicat. I. Od. 27,10. I. S. 1,15. 22. 118. 3,19.127. I. Epl. 16, 26. 46. 17,60. A. P. 43. 155. 326.
Dicatur. I. S. 2,5. 3,49. 83. II. 3,108.
Dicemus. IV. Od. 2,50.
Dicenda. 9,21. I. Epl. 7,72. 19,8.
Dicende. 1,1.
Dicendum. II. 1,15.
Dicens. III. Od. 7,11.
Dicente. 13,14.
Dicentis. A. P. 112.
Dicere. II. Od. 13,30. I. S. 6,52. 10,84. II. 3,190. 7,1. I. Epl. 16,73. II. 1,67.106.
antique, dure. II. Epl. 1,66.67.
carmen. C. S. 8.
communia proprie difficile eſt. A. P. 128.
in aurem. I. S. 9,9.10.
jucunda & idonea. A. P. 334.
laudes. C. S. 76.
lucidum fulgentes oculos, fidum pectus. II. Od. 12,14. 15.16.
Parthum. I. 19,12.
pretium muneri. IV. 8,12.
res Cæſaris invicti. II. S. 1,11.
terrarum ſitus, flumina & arces. II. Epl. 1,252.
verſu. I. S. 5,87.
verum nomen. I. Epl. 7,93. *alii legunt* ponere.
verum ridentem quid vetat. I. S. 1,24.25.
Dicerer. III. Od. 16,27.
Diceret. I. S. 2,69. I. Epl. 15,37.
Dices. IV. Od. 6,41. 10,6. II. S. 7,21. I. Epl. 10,7.
Dices fide Tëia. I. Od. 17,18.19.
hiſtoriis prælia Cæſaris. II. 12, 10.
nil invita Minerva. A. P. 385.
Dicet. II. Od. 7,26. I. Epl. 8,15. 15,13. A. P. 450.
Dicetur. III. Od. 28,16.
Dici. I. 2,50. I. Epl. 16,32.18, 8. A. P. 43.
Dicimus. IV. Od. 5,38.39.
Dicis. II. S. 7,31. I. Epl. 14,10.
Dicit (dicet. *Bentl.*) I. Od. 7,9.
Dicit. IV. 2,19. I. Epl. 2,4. 17, 48. I. 16,46. *Bentl.*
Dicite. I. Od. 21,1.2.
Dicitur. III. 17,6. II. S. 3,256. II. Epl. 1,57. A. P. 276.
Dico. III. Od. 3,58. I. S. 2,48. II. 3,323. 5,23.
Dicta. II. S. 6,97. II. Epl. 2,18. A. P. 385.
abſona fortunis. A. P. 112.
foras eliminet. I. Epl. 5,25.
ignominioſa. A. P. 247.
ſulphura elidere morbum. I. Epl. 15,6.
Dictabam. I. Epl. 10,49.
Dictabat. I. S. 4,10.
Dictæ per carmina ſortes. A. P. 403.
Dictant. II. Epl. 1,110.
Dictantis. II. S. 76.
Dictare. II. Epl. 1,71.
Dictari. I. S. 10,75.
Dictata. I. Epl. 1,55. 18,13.
Dicte. 1,1.
Dictet. 6,50.

Digitized by Google

Dictis formabat puerum. I. S. 4, 121.
Dictis adde. II. 7, 78.
Dictitet. I. Epl. 16, 22. II. 1, 27.
Dicto citius. II. S. 2, 80.
lepido. A. P. 273.
Dictu. A. P. 107.
Dictum. C. S. 26. II. S. 2, 56. I. Epl. 19, 32. A. P. 367. 449.
Dictus. II. Od. 19, 26. III. 14, 1. II. S. 2, 134. 8, 6. A. P. 393. 394.
Dicunt. I. Od. 8, 14. IV. 12, 9. Ep. 14, 9. II. Epl. 1, 51. A. P. 431.
Dicuntur. A. P. 434.
Didicere. IV. Od. 14, 8. II. Epl. 1, 85.
Didici. A. P. 418. I. S. 5, 101.
Didicit. II. Epl. 1, 115. A. P. 312. 415.
Didit munia. II. S. 2, 67.
Diducere. A. P. 326. I. S. 10, 7.
Diductos. III. Od. 9, 18.
Die. II. 18, 15. IV. 1, 25. 14, 34. Ep. 11, 4. II. S. 3, 291.
bono. III. Od. 21, 6.
claro. C. S. 23.
feſto. III. Od. 28, 1.
integro. IV. 5, 38. 39.
longo. Ep. 5, 33.
medio. II. S. 8, 3.
nefaſto. II. Od. 13, 1.
ſacro. 12, 19. 20.
ſolido. I. 1, 20.
ſuprema. 13, 20.
Diebus. I. S. 3, 16.
feſtis. II. 3, 143.
Diei quarta parte. I. 9, 35.
Diem. 3, 128. II. 2, 83. 6, 47. I. Epl. 2, 35.
carpe. I. Od. 11, 8.
in diem dixiſſe. III. 29, 42. 43.
morantem mero fregi. II. 7, 6, 7.
nivalem bruma trahit interiore gyro. II. S. 6, 25. 26.
nox urget. Ep. 17, 25.
promis nitido curru. C. S. 9.
quiſque condit in ſuis collibus. IV. Od. 5, 29.
rapit hora. 7, 8.
totum ſtertebat. I. S. 3, 18.
Dierum. I. Od. 9, 14. II. S. 2, 60. 3, 124.
Dies *ſing. num.* II. Od. 8, 9. 17, 8. IV. 4, 40. 11, 15. I. S. 5, 20. II. Epl. 1, 34.
feſtus. III. Od. 14, 13. I. Epl. 5, 9. 10.
gratior it. IV. Od. 5, 7.
longa. I. Epl. 1, 20. 21.
multa. A. P. 293.
pulchra. I. Od. 36, 10.
truditur die. II. 18, 15.
volucris. III. 28, 6. IV. 13, 16.
urget noctem. Ep. 17, 25.
Dies *plur. num.* I. S. 1, 76. II. 2, 4. I. Epl. 7, 1.
eunt. II. Od. 14, 5.
feſtos. III. 4, 6.
lætos. IV. 2, 41.
medios. I. Epl. 2, 30.
ſiccos. III. Od. 29, 20.
Dieſpiter. 2, 29.
igni coruſco nubila dividens. I. 34, 5. 6.
Differ. I. Epl. 11, 23.
Differat. Ep. 10, 6. A. P. 44.
Different. Ep. 5, 99.
Differre. II. S. 3, 251.
Differre tragico colori. A. P. 236.
Differs. I. Epl. 1, 39.
Differt. I. S. 4, 48. II. 3, 166.
Differtum. I. S. 5, 4. I. Epl. 6, 59.
Difficile. I. S. 10, 22.
Difficilem. III. Od. 10, 11. II. S. 5, 90.
Difficiles. I. S. 9, 56.
Difficili. I. Od. 13, 4.
Difficilis. III. 7, 32. A. P. 173.
Diffidit. 16, 13.
Diffingas. I. 35, 39.
Diffingere. II. S. 1, 79.
Diffinget. III. Od. 29, 47.
Diffiſſa. I. S. 8, 47.
Diffuderit. Ep. 16, 1.
Diffudit. I. Epl. 12, 29.
Diffugere. IV. Od. 7, 1.
Diffugiunt. I. 18, 4.
cum fæce amici ſiccatis cadis. 35, 26. 27.
Diffundere. I. S. 5, 10. II. 2, 58.
Diffundit. I. Epl. 3, 8.
Diffuſa. 5, 4.
Diffuſo. IV. Od. 5, 34.
Digentia. I. Epl. 18, 104.
Digitis. A. P. 274.
Digito male pertinaci dereptum pignus. I. Od. 9, 23. 24.
Digito prætereuntium monſtror. IV. 3, 22.
Digito indice monſtraret. II. S. 8, 26.
Digitos. II. Od. 20, 12.
Digna face nuptiali. III. 11, 33. 34.
gula Harpyis rapacibus. II. S. 2, 40.
moveri bono die. III. Od. 21, 6.
ſequi tortum funem. I. Epl. 10, 48.
Digna geri intus. A. P. 182. 183.
legi. I. S. 10, 72.
ſacro ſilentio. II. Od. 13, 29.
te ſemper ſequare. IV. 11, 29.
Dignam. A. P. 283.
Dignatur. IV. Od. 3, 14.
Digne. *nomen.* I. 27, 20.
Digne *adverb.* 6, 14. II. Epl. 1, 164.
Digner. II. Epl. 2, 86.
Digni cærite cera. I. 6, 63.
Digni patre juvenes. A. P. 24.
Dignior. II. Od. 14, 25.
Dignis. I. Epl. 7, 22. A. P. 91.
Digniſſima. Ep. 12, 1.
Dignius. II. S. 7, 47.
Dignor. I. Epl. 19, 40.
Dignos. I. S. 4, 25.
Dignoſceret. I. Epl. 15, 29.
Dignum. IV. Od. 8, 28. I. S. 3, 119. II. 1, 48. 3, 4. 6. I. Epl. 4, 5. 7, 24. 9, 4. 18, 78. II. 1, 216. A. P. 138.
Dignus. I. S. 3, 24. 4, 3. A. P. 191. 436.
Dii. I. Od. 11, 2. 12, 31. 14, 10. 17, 13. III. 4, 66. 6, 7. IV. 13, 1. bis. C. S. 45. 46. I. S. 4, 17. II. 3, 16. 191. 6, 4. 54. 8, 75. I. Epl. 4, 6. 7. 18. 108. II. 2, 152. A. P. 373.
Dii ſuperi. IV. Od. 7, 18. II. Epl. 1, 138.
Diis. I. Od. 1, 30. 17, 13. 31, 13. II. 7, 4. 17, 2. III. 4, 20. 6, 5. 16, 22. IV. 6, 41. C. S. 7. II. S. 3, 123. 284. 6, 22.
Dijudicata. III. Od. 5, 54.
Dilabentis. 29, 35.
Dilapſam. IV. 13, 28.
Dilapſo. I. S. 5, 73.
Dilator. A. P. 172.
Dilatus. I. S. 10, 68.
Dilecta. II. Od. 5, 17.
Dilectam. I. 21, 4. 30, 2. II. 4, 18. *Bentl.*
Dilecte. II. 20, 7.
Dilecti. II. Epl. 1, 247.

Dili-

Diligerent. Ep. 12, 24.
Diligit. II. Od. 10, 6. I. Epl. 1, 72.
Diludia. I. Epl. 19, 47.
Diluit. II. S. 3, 241.
Diluta. 2, 16.
Diluviem minitatur agris. IV. Od. 14, 28.
Diluvies fera quietos amnes irritat. III. 29, 40. 41.
Diluxiſſe. I. Epl. 4, 13.
Dimidio. II. S. 3, 318.
Dimidium. I. Od. 3, 8. I. Epl. 2, 40.
Dimiſere. II. Epl. 2, 49.
Dimittar onuſtus dono. I. 7, 18.
Dimittere. I. S. 5, 103. I. Epl. 14, 3. II. 1, 175.
Dimittes. I. Epl. 10, 45.
Dimittit. I. S. 7, 51.
Dimittitur. I. Epl. 7, 73.
Dimoveas. I. Od. 1, 13.
Dimoveat. I. S. 1, 39.
Dimovebit. III. Od. 8, 10.
Dimovere. I. 23, 7.
Dimovet. IV. 5, 51.
Dindymene. I. 16, 5.
Dio. ſub dio moreris. II. 3, 23.
ſub dio vitam agat. III. 2, 5.
Diomedis. A. P. 146.
Dionæo. II. Od. 1, 39.
Dionyſi. I. S. 6, 38.
Dira deteſtatio. Ep. 5, 89.
neceſſitas. III. Od. 24, 6.
venena. Ep. 5, 61. 62.
Diræ grandinis. I. Od. 2, 1. 2.
Diram hydram. II. Epl. 1, 10.
Dircæum cygnum. IV. Od. 2, 25.
Direpta. III. 5, 21. IV. 15, 7.
Direptum. I. 9, 23.
Direxit. IV. 9, 18.
Diripere. III. 28, 7.
Diris ſollicitudinibus. Ep. 13, 10.
vox agam. 5, 89.
Diruit. IV. Od. 14, 30. I. Epl. 1, 100.
Diruere. III. Od. 30. 4.
Dirum Annibalem. II. 12, 2. III. 6, 36.
Dirus Afer. IV. 4, 42.
hydrops. II. 2, 13.
Diſce. III. 27, 75. I. Epl. 17, 3.
Diſcedens. I. Epl. 16, 7.
Diſcedere. I. S. 9, 8. I. Epl. 7, 25.
Diſcedit. I. S. 5, 93.
Diſcedite. 1, 18.
Diſcedo. II. Epl. 2, 99.
Diſcedent. II. S. 7, 37. *alii legunt* diſcedunt.
Diſcentes. II. Od. 19, 3.
Diſcere. I. S. 1, 26. I. Epl. 1, 48. 8, 8. A. P. 88.
Diſceret. II. Epl. 1, 133.
Diſcernunt. I. Od. 18, 11.
Diſcerpta. II. S. 8, 86.
Diſceſſit. I. Epl. 10, 37. A. P. 378.
Diſcet. II. Od. 20, 20. II. S. 3, 299.
Diſci. A. P. 380.
Diſcincta. I. S. 2, 132.
Diſcincti. II. 1, 73.
Diſcinctus. Ep. 1, 34.
Diſcipulorum. I. S. 10, 91.
Diſcit. II. Epl. 1, 262.
Diſcite. II. S. 2, 4.
Diſco. I. Od. 8, 11. II. S. 2, 13.
Diſcolor I. Epl. 18, 4.
Diſconvenit. I. 1, 99. 14, 18.
Diſcordet. II. 1, 185.
parcus avaro. 2, 194.
Diſcordia. Ep. 4, 2. I. S. 4, 60. 7, 15.
Diſcors concordia. I. Epl. 12, 19.
ſymphonia. A. P. 374.
Tanais. III. Od. 29, 28.
veſania. II. S. 3, 174.
Diſcrepat. I. Od. 27, 6.
iſtis. I. S. 6, 92. II. 3, 108.
Diſcrepet ſimplex nepoti. II. Epl. 2, 194.
imum medio. A. P. 152.
Diſcrepuit. *ibid.* 219.
Diſcretas. II. Od. 13, 23.
Diſcrimen. 5, 23.
Diſcunt. A. P. 326.
Diſerti. *ibid.* 370.
Diſertum. I. Epl. 5, 19.
Diſertus. 19, 16.
Diſſecta. II. Od. 19, 15.
Disjecti. I. S. 4, 62.
Disjunctum. I. Epl. 14, 28.
Diſpar. Ep. 7, 12. I. Epl. 18, 3. 19, 29.
Diſparem. IV. Od. 11, 31.
Diſpari. I. 17, 25.
Diſparibus. I. S. 7, 16.
Diſpenſare. 2, 75.
Diſpeream. 9, 47.
Diſplicent. I. Od. 28, 2.
Diſplicet. I. Epl. 19, 47.
Diſploſa. I. S. 8, 46.
Diſquirite. II. 2, 7.
Diſſentientis. III. Od. 5, 14.
Diſſentire. II. Epl. 2, 61.
Diſſentis. Niſi quid diſſentis. II. S. 1, 79.
Diſſidens plebi. II. Od. 2, 18.
Diſſidet ſibi. III. 8, 20.
toga impar. I. Epl. 1, 96.
Diſſilite. Ep. 17, 29.
Diſſiluit. I. Epl. 18, 42.
Diſſimile. I. S. 6, 49.
Diſſimilem. II. 3, 313. 8, 28.
Diſſimiles. I. Epl. 10, 3.
Diſſimilis. I. S. 4, 112.
Diſſimulare. 9, 66.
Diſſimulat. II. Od. 20, 17.
Diſſimulator. I. Epl. 9, 9.
Diſſimules. 16, 23.
Diſſipabit. Ep. 16, 14.
Diſſipare. 17, 48.
Diſſipat. II. Od. 11, 17.
Diſſociabili (diſſociabilis. *Bentl.*) I. Od. 3, 22.
Diſſocientur. I. Epl. 16, 5.
Diſſolvas. I. S. 4, 55.
Diſſolve. I. Od. 9, 5.
Diſtabit. II. S. 2, 53. 3, 210.
infido ſcurræ amicus. I. Epl. 18, 4.
Diſtantia. II. 1, 72.
Diſtare. I. 7, 48.
Diſtat. II. S. 3, 260. I. Epl. 17, 44. II. 2, 194.
paullum inertiæ celata virtus. IV. Od. 9, 29.
Diſtent. I. Epl. 7, 23.
Diſtenta. Ep. 2, 46.
Diſtentius. I. S. 1, 110.
Diſtet ab Inacho. *de tempore.* III. Od. 19, 1.
Diſtinguere. I. Epl. 10, 29.
Diſtinguet. II. Od. 5, 11.
Diſtorquens. I. S. 9, 65.
Diſtortis. I. 3, 47.
Diſtrictum. II. 8, 68.
Diſtrictus. III. Od. 1, 17.
Diſtuli. IV. 4, 21.
Diſtantis. I. Epl. 6, 6.
Ditaſſe. Ep. 17, 60.
Ditaverit. A. P. 57.
Ditavit. Ep. 1, 32.
Ditem. I. S. 7, 19.
Dites Mycenas. I. Od. 7, 9.
Diteſcere. II. S. 5, 10.
Dithyrambos. IV. Od. 2, 10.
Ditior. I. S. 1, 40. 5, 91. 9, 51. II. 7, 52.

Ditis *adject.* Ep.2,65.
Diu. I. Od.2,45. IV.1.1. 4, 22. 5,1. 13,24. I.Epl. 2, 70. 13, 1. 19, 2. II. 1, 103. 2, 115. A.P.39. 65.
Diva. I.Od.3,1. 35,1. III. 22,4. 26,9. C.S.17.
Dive. IV. Od.6,1.
Divellat. I. Epl.10, 18.
Divellere. I.S.8,27.
Divellet. II.Od. 17,15.
Divelletur. I.36,19.
Diverſa. I.S. 1, 3. 109. II. Epl. 2, 62.
Diverſis. I. S. 3, 114.
Diverſoria. I. Epl. 15,10.
Dive…um. 18,5. II.1,195.
Dives. II. Od.3,21. 18, 10. IV. 12, 24. I. S. 1, 65. 3, 124. II. 1, 59. 5,14. 6, 11. I.Epl. 1,84. 106. II.2,185.
Achæmenes. II.Od. 12,21.
agris, & poſitis in fœnore nummis. A.P.421.
amicus. I. Epl. 18,24.
antiquo cenſu. II.S.3,168.169.
mercator. I.Od.31, 10.11.
multa tellure. Ep.15,19.
opis naturæ ſuæ. I.S.2,74.
Perſius. 7, 4.
Priamus. I. Od.10,14.
puella. IV. 11,22.23.
Tullus. 7,15.
Uvidius. I.S. 1,95.
Divi. IV. Od.2,38.
Dividat. Ep. 11,16. I. Epl. 14,31.
Dividens. I. Od. 34, 6.
Divideret. I.S.7,13.
Divides. I. Od.15,15.
Dividit. 36,6. I.S. 3,114.
Dividuo. I.Epl.17,49.
Divina. III.Od.27,10. A.P.218.
Divinæ. II.S.2,79.
Divinare. 5,60.
Divinior. I.4,43.
Divinis. 6,114. A.P.400.
Divis. I. Od. 9,9. III.3,18. 14, 6. IV. 2.51. 5,1.
Diviſimus. I.S.5,5.
Diviſit. 1,100.
Diviſos. II.8,78.
Diviſſe, *alias* didiſſe. 3,169.
Diviſus. II. Od. 11,3.
Divite. IV. 8,5. II.S.2,103. I. Epl.15,19. II. 2,31.121. A.P. 409.
Divitem. II. Od. 18,31.
Divites. Ep. 16,42.
Divitiæ. II.Epl.2,155.
improbæ. III.Od.24,61.63.
peregrinæ. II.Epl.1,204.
regales. I. 12,6.
Divitiarum. 5,8.
Divitias. III. Od.29,61. II.S.5, 22.
amplas. II.S.2,101.
miſeras. 8,18.
operoſiores. III. Od.1,48.
Divitibus. 29, 13. IV. 8, 27. II. S.4,87. I.Epl.17,9.
Divitiis. II.S.6,74.
Arabum otia liberrima muto. I.Epl.7,36.
exſtructis in altum. II. Od. 3, 19.
pulchris. II. S.3,95.96.
Divitis. III.Od.24,2. I.Epl. 18, 11.
Divitum. III.Od.11,6,16,23.
Dium. ſub dium rapiam. I.18,13.
Divos. II.16, . IV.14,34. II.S. 3,206. II.4,88.
gelida morte carentes. II. Od. 8,11. 12.
penates. II.S.3,176.
Diurna. 7,17. A.P.269.
Diurno. I.Epl.19,11. A.P.209.
Diurnos. II.Epl.2,79.
Divulſus querimoniis. I.Od.13, 19.
Divum. 2,25. IV.6,22. I. S. 3, 117.
Divus. III. Od.5,2.
Dixere. I.S.6,55.
Dixeris. 4, 41. II. 3, 220. 6, 39. A. P. 47.
Dixerit. II. S. 3, 298. 5,97. 7, 37.
Dixero. I. 4,104.
Dixi. II. Od. 17, 10. I.S.10,1, 50. II. 5,23.
Dixiſſe. III. Od. 29,43. II. S.3, 161. 170. A. P.328.416.
Dixit. III. Od.5,20. 11,37. 27, 35. IV. 4, 49. Ep. 5, 49. I. S. 10, 77. I. Epl. 1, 84. 16, 59. II. 1, 206.
Do. Ep.17,1. I.S.2,126.
Doce. I.Epl.17.16.
Doceat. I.S.1,91. 6,77.
Docebo. II.3,63. A.P.306.
Docendum. I.6,76.
Docendus. I.Epl.14,30. 17,3.
Docentes. III.Od.7,19.
Docentem. II.19,2. I. Epl. 20, 17.
Doceo. II. S. 3,81.
Doceri. III. Od.6,21. II. Epl. 2,41.
Docilem. I. Epl. 2,64.
Dociles. A.P.396.
Docili (docilis *Bentl.*) C.S.45.
Docilis. III. Od. 11,1. IV. 6,43. II. S. 2,52. 3,34.
Docilis *propr.* I.Epl.18, 19.
Docta. III. Od. 9,10. II. Epl. 1, 135.
verſare glebas. III. Od.6,38.
Doctæ. IV. Od.13,7.
Docte. II. S. 1,78. 4,88. I. Epl. 20, 1.
ſermonis utriuſque linguæ. III. Od. 8, 5.
Docti. I. S. 9,7. II. Epl. 1, 56, 117.
Doctior. III. Od.24,56. I. S. 9, 51.
Doctiſſimus. I.S.5,3.
Doctius *pro* melius. II. Epl.1,33.
Doctor. IV.Od.6,25.
Doctores. I.S.1,26. 6,82.
Doctos. 10,87. I.Epl.18,96.
Doctrina. I. Epl.18,100.
pro diſciplina *aut* inſtitutione. IV.Od.4,33.
Doctum. II. S. 4, 3. A.P. 318. 474.
Doctus. I. Od. 29, 9. C. S. 75. I. S. 10,19.52.
Docuere. IV. Od.5,8.
togatas *pro* ſcripſere. A. P.288.
Docui. I.Epl.13,1.
Docuit. II. S. 2, 50. 7,45. 8,31. A.P.208.
Documentum. I.S.4,110.
Dolat fuſte lumbos. 5,22.23.
Doleas. I.Od.33,1.
Doleat. I.S.1,75. I.Epl.6,11.
Dolendum. A.P.102.
Dolentem. III. Od. 1,41. IV. 4,62.
Dolentes. I. Epl. 2,53.
Dolentibus. A.P.432.
Dolentis. I.Epl.14,7.
Dolet. III.Od.4,73. A.P.95.
Dolio. Ep.2,47.
Dolis. I.Epl.2,15.
Dolitura. Ep.15,11. I.S.2,112.

Digitized by Google

Doliturus. I. S. 10, 89.
Dolium. III. Od. 11, 27.
Dolo. I. S. 6, 90.
Dolor. I. Epl. 2, 60.
Dolor certus. Ep. 15, 16.
Dolor laterum. I. S. 9, 32.
Dolore. II. 3, 29.
multo corrupta voluptas. I. 2, 39.
empta voluptas nocet. I. Epl. 2, 55.
Dolorem lenire. I. Epl. 1, 34.
Dolores das adimiſque. II. S. 3, 288.
è pectore pelli. I. 2, 109, 110.
finire. II. 3, 263.
Doloribus. Ep. 17, 64. I. Epl. 17, 57.
Dolos tendit. EP. 2, 33. 34.
Doloſa mulier. II. S. 5, 70.
Doloſe. *vocat. Bentl.* 5, 3.
Doloſi amici. I. Od. 35, 27, 28.
Doloſo cineri. II. 1, 8.
tauro niveum latus credidit. III. 27, 25, 26.
Doluere. II. S. 1, 67. II. Epl. 1, 150.
Dolum. I. Od. 10, 10.
Domabilis Cantaber. IV. 14, 41.
Domando. II. 2, 9.
Domari. II. Epl. 1, 12.
Domat. I. Od. 27, 14.
Domeſtica. A. P. 287.
Domeſtieus. I. S. 6, 128.
Domi. 1, 67. II. 3, 232. 5, 31. I. Epl. 5, 3. 6, 44. 19, 36. 20, 23.
Domibus. I. Od. 22, 22. II. S. 6, 71.
Domina. I. S. 5, 55. I. Epl. 2, 25.
Dominæ. I. S. 5, 67.
Barbaræ. III. Od. 27, 65, 66.
dulcis. II. 12, 13.
impiæ. 8, 10.
Romæ tutela. IV. 14, 44.
Dominam. I. 35, 6.
Dominantia. A. P. 234.
Domini. II. Od. 13, 12. I. Epl. 2, 48.
Domino. II. Od. 15, 8. II. S. 5, 12. 6, 14. 7, 3. 66.
Dominos. I. Od. 1, 6. II. Epl. 2, 174.
Dominum. II. Od. 4, 6. 14, 24. I. Epl. 6, 46. 10, 40. 16, 10. II. Epl. 2, 162.
Dominus. III. Od. 1, 36. II. S. 2, 91. 3, 113. 286. 7, 75. 8, 93. I. Epl. 18, 74.
Domita. IV. Od. 8, 18.
Domitam. I. 20, 9.
Domitor Trojæ. I. Epl. 2, 19.
Domitos. I. Od. 12, 54. II. 12, 6.
Domitus. III. 8, 22. 4, 71.
Domo. II. 3, 17. 11, 21. 18, 2. IV. 1, 9. II. S. 6, 98. I. Epl. 7, 53. 9, 4. 10, 13. II. Epl. 1, 104.
ætheria. I. Od. 3, 29.
alta. Ep. 9, 3.
dulci. IV. Od. 5, 12.
locuplete. II. S. 6, 102.
plena. IV. Od, 12, 24.
Domos. II. 18, 19. III. 29, 37.
aërias. I. 28, 5.
egregias. II. S. 3, 24.
expugnat. III. Od. 15, 9.
honeſtas. II. Epl. 1, 149. 150.
hoſtiles. Ep. 5, 53.
Iliacas. I. Od. 15, 36.
inquinavere. III. 6, 18.
non humiles. 1, 22.
plenas. II. 12. 24.
potentes. I. 35, 23. 24.
vagas. III. 24, 10.
Domuit. Ep. 16, 7.
Domum. I. Od. 15, 5. III. 7, 29. 19, 7. IV. 1, 9. *Bentl.* 2, 17. Ep. 2, 40. 62. 11, 20. 13, 16. 16, 27. I. S. 5, 38. 6, 114. II. 3, 230. 5, 6. 37. I. Epl. 7, 68. 15, 24.
certam. C. S. 74.
ſævam. I. Od. 6, 8.
Socraticam. 29, 14.
totam. Ep. 5, 25.
Domus. II. Od. 15, 21. I. S. 2, 129. I. Epl. 2, 47. 51.
Albuneæ reſonantis. Od. 7, 12.
alta. II. S. 6, 114.
caſta. IV. Od. 5, 21.
concidit demerſa excidio. III. 16, 11. 12.
et victus. *Bentl.* I. Epl. 4, 11.
exilis. I. Epl. 6, 45.
exilis Plutonia. I. Od. 4, 17.
fulgens. II. 12, 8.
immunda. II. Epl. 2, 199.
omnis. I. 16, 44.
perjura. III. Od. 3, 26. 27.
purior. I. S. 9, 49.
quæ proſpicit agros. I. Epl. 10, 24.
ridet argento. IV. Od. 11, 6.
Domûs Cecropiæ opprobrium. II. 12, 6. 7.
Ditis examen. Ep. 2, 65.
emtor. II. S. 5, 108. 109.
pater. 6, 88.
Dona amici. I. Epl. 6, 7.
apta. 7, 43.
Muſarum. II. 1, 243.
nocentium. IV. Od. 9, 42.
præſentis horæ. III. 8, 27.
Donabat ventri. I. Epl. 15, 32. 14.
Donaberis hœdo. III. Od. 13, 3.
Donandi parca juventus. II. S. 5, 79.
Donandus. IV. Od. 2, 9.
Donant. A. P. 250.
Donare. II. S. 3, 72. A. P. 426.
Donare carmina. IV. Od. 8, 11. 12.
Donare ſpes novas. 12, 19.
Donarem. 8, 1. 3.
Donarent (donarint. *Bentl.*) II. Epl. 2, 152.
Donaret ventri quidquid quæſierat. *Bentl.* I. 15, 31.
Donari. 12, 3.
Donaris. A. P. 426.
Donaſſem. I. S. 5, 65.
Donat. I. Epl. 18, 111.
fundumque Laremque. I. S. 2, 56.
munere. IV. Od. 2, 20.
pecunia formam & genus. I. Epl. 6, 37.
quæ ſpernit & odit. I. Epl. 7, 20.
ſeſtertia ſeptem. 7, 80.
Donata. 7, 39. II. 1, 181.
Donatum. I. 1, 2.
Donatura. IV. Od. 3, 20.
Donatus. II. Epl. 1, 267.
Donavere. IV. Od. 2, 38.
Donec. I. Od. 9, 17. III. 5, 45. I. S. 3, 103. 5, 21. II. 1, 73. 2, 50. A. P. 155. *&c.*
Donem. III. Od. 22, 8.
Donent. II. S. 3, 17.
Dones. I. Od. 31, 18. II. S. 3, 167.
Donet. III. Od. 6, 27. C. S. 30. I. Epl. 18, 100.
Donis delibutis ulta pellicem. Ep. III. 13.
Donis ornatur honeſtis. II. Epl. 2, 32.

Dono

Dono teneor. I. Epl. 7, 18.
Dorium carmen. Ep. 9, 6.
Dormiet. I. Epl. 18, 34.
Dormire. I. S. 5, 17. II. 1, 7. I. Epl. 2, 30. II. 2, 54.
Dormirem. III. Od. 4, 18.
Dormis. I. 25, 8. II. S. 3, 234.
Dormitabo. A. P. 105.
Dormitat. *ibid.* 359.
Dormitum. I. S. 5, 48. 6, 119. I. Epl. 7, 73.
Dorſennus. II. Epl. 1, 173.
Dorſo. II. S. 6, 91.
Dorſo equitem non depulit. I. Epl. 10, 38.
ſubiit onus. I. S. 9, 21.
Dos eſt magna parentium virtus. III. Od. 24, 21. 22.
Dotalibus. I. Epl. 6, 21.
Dota. III. Od. 24, 19.
Dote. 29, 56. I. S. 4, 50. I. Epl. 6, 36.
Doti. I. S. 2, 131.
Dracones reluctantes. IV. Od. 4, 11.
Druſonem. I. S. 3, 86.
Druſum. IV. Od. 4, 28.
Druſus. 14, 10.
Drachmis quingentis empto. II. S. 7, 43.
Duarum. I. 8, 45.
Dubia. II. 2, 77.
Dubiæ. I. Epl. 18, 110.
Dubiis. IV. Od. 9, 36.
Dubios. II. S. 2, 108.
Dubito. I. Od. 12, 35.
Dubius. Ep. 5, 85. I. S. 9, 40.
Ducant. Ep. 8, 12.
Ducat. III. Od. 27, 2. I. Epl. 1, 9. 18, 20.
emtorem hiantem. *Bentl.* I. S. 11, 88.
Duce. I. Od. 2, 52. 6, 4. 7, 27. 10, 13. II. 7, 2. III. 3, 24. I. Epl. 1, 13. 18, 56. 62.
Ducem. Ep. 9, 24.
candidum. 3, 9. 10.
ornatum foliis. IV. Od. 3, 7.
Ducenda. Ep. 17, 63. I. S. 6, 104.
Ducendus. I. S. 6, 101.
Ducent. A. P. 451.
Ducenta. I. S. 6, 42.
Ducente. III. Od. 3, 63.
Ducentia. Ep. 14, 3.
Ducentis. II. S. 3, 61.
ad ſe cuncta pecuniæ. IV. Od. 9, 38.
Ducentos. I. S. 3, 11. 4, 9. 10, 60.
Ducere. II. 4, 89.
choros. IV. Od. 7, 6.
curam ceſſatum. I. Epl. 2, 31.
funem. 10, 48.
liberum. IV. Od. 12, 14.
oblivia vitæ. II. S. 6, 62.
plenum lætitiæ. A. P. 427. 428.
prece blanda quo vellet. *ibid.* 395 396.
quercus fidibus. I. Od. 12, 11. 12
ſuccos nectaris. III. 3, 34 35.
tigres, ſylvas. 11, 13.
voces. A. P. 318.
Duceret. I. Epl. 3, 27. II. 1, 240.
Duceris. II. S. 7, 82.
Duces pocula I. Od. 17, 21. 22.
thura naribus. IV. 1, 21. 22.
Duces *nom.* Magnos. II. 1, 21.
navium ſævos illaqueant. III. 16, 16.
virtute functos. IV. 15, 29.
Ducet. I. 17, 9. III. 27, 76. IV. 3, 5.
Duci. Ep 4, 18. II. S. 7, 38. A P. 376.
Ducibus. IV. Od. 8, 15. II. Epl. 1, 19.
Ducimus. II. Epl. 2, 202.
Ducis *à Dux.* II. S. 8, 73.
clari. III. Od 14, 7.
in bellum miſſi A. P. 315.
Ducis *verb.* I. Od. 15, 5.
originem ab Auctore illo. III. 17, 5.
Ducit. I. S. 10, 44. II. 2, 35. I. Epl 1, 93. 6, 57.
Choros I. Od. 4, 5.
in vitium. A. P. 31.
opes. IV. Od. 4, 60.
originem. *Bentl.* III. 17, 5.
poëma. II. Epl. 1, 75.
ſomnium. III. Od 27, 42.
vitem ad arbores. IV. 5, 30.
vota ad exitus. 8, 34.
Duco. I. S. 6, 62.
Ducor. II. 7, 102.
Ducta. II. Od. 12, 11.
Ductos. IV. 6, 23.
Ductum ſeditionibus bellum reſedit. III. 3, 29. 30.
Ductus. I. Epl. 17, 52.
Ducum. A P. 73.
Ducunt. II. Epl 1, 83.
Duella. *ibid* 254.
Duelli. III. Od. 14, 18.
Duellis. IV. 15, 8.
Duello. III. 5, 38. I. Epl. 2, 7. II. 2, 99.
Dulce. I. Od. 22, 23. 24. II. 7, 28. III. 2, 13. IV. 12, 28. I. Epl. 7, 27. II. 1, 103. 2, 9.
decus. I. Od. 1, 2.
flumen. II 6, 10. 11.
lenimen. I. 32, 15.
lucellum. I. Epl. 18, 102.
periculum. III. 25, 18.
non dulce otium. Ep. 1, 7. 8.
Dulces alumni. III. Od. 23, 7.
amici. I. S. 3, 139. 140.
amores. I. Od 9, 15.
Camœnæ. I. Epl. 19, 5.
epulas. III. Od 8, 6.
latebræ. I. Epl. 16, 15.
liberos. Ep. 2, 40.
modos. III. 9, 10.
reditus. Ep. 16, 35.
Dulcem. II. S. 3, 199.
ſaporem. III. Od. 1, 19.
ſtrepitum. IV. 3, 18.
Dulci. I. 36, 7. A. P. 343.
alumno. I. Epl. 4, 8.
dolio. Ep 2, 47.
domo. IV. Od 5, 42.
fiſtula. I. 17, 10.
fortuna. I. 37, 11.
juventa. 16, 22.
Lyæo ſolvere curam. Ep. 9, 38.
mero. III. Od. 13, 2.
olivo. II. S. 4, 64.
ſono. II. Od. 13, 38.
ſopore. Ep 5, 56.
vino III. Od. 12, 2.
Dulcia. II. S. 2, 75. I. Epl. 11, 23.
oſcula I. Od 13, 14. 15.
poëmata ſunto. A. P. 99.
poma. II. S. 5, 12.
Dulcibus alloquiis. Ep. 13, 18.
Dulcior. II. S 4, 16.
Dulcis. I. S. 4, 135.
amice. I. Epl. 7, 12.
amicus. I. S. 3. 69.
conditio. I. Epl. 1, 51.
Muſa. II. Od 12, 13.
Pimplea. I. Od. 26, 9.
Dulciſſime. I. S. 9, 4.
Dulcium Cupidinum mater. IV. Od. 1, 4. 5.
Dumeta Lyciæ. III. 4, 62. 63.
Dumeta Sylvani. 29, 23.

Dun-

Digitized by Google

Duntaxat. II. S. 6, 42. A. P. 23.
Dum. I. Od. 2, 17. 4, 7. 6, 9. 11, 7. 16, 26. 22, 10. 34, 2. I. S. 2, 24. 3, 137. 4, 20. 34. 118. 5, 13. 99. 6, 8. 9, 60. 10, 36. bis. *&c.*
Dum *pro* dummodo. Dum ne ſit ditior alter. I. S. 1, 40.
Duo. 6, 117. 7, 15.
  prædia. II. 3, 168.
Duobus. *ibid.* 169. II. Epl. 2, 64.
Duplice. II. S. 2, 122.
Duplici. I. Epl. 17, 25.
Duplicis. I. Od. 6, 7. II. S. 4, 63.
Dura. I. Od. 18, 3. II. Epl. 1, 141.
  ætas. I. Od. 35, 34. 35.
  alvus. II. S. 4, 27.
  cauſſa. I. 10, 26.
  crura. Ep. 4, 4.
  cuſtodia matrum. I. Epl. 1, 22.
  gallina. II. S. 4, 18.
  ilia meſſorum. Ep. 3, 4.
  limina. 11, 22.
  natura. I. S. 10, 57. 58.
  navis, dura fugæ, dura belli. II. Od. 13, 27. 28.
  pericula. I. S. 2, 40.
  prælia. III. Od. 20, 3. 4.
  tempora. II. Epl. 2, 46.
  valetudo. II. S. 2, 88.
Duræ tellus Iberiæ. IV. Od. 14, 50.
Duram. III. 7, 32.
  famem depellere. I. S. 2, 6.
  pauperiem callet pati. IV. Od. 9, 49.
Durare. I. 14, 7. I. S. 6, 128. I. Epl. 1, 82.
Duratæ ſolo nives. III. Od. 24, 39.
Duraveris uvam fumo. II. S. 4, 7?.
Duraverit ætas. I. 4, 119.
Duravit ferro ſecula. Ep. 16, 65.
Dure. IV. Od. 1, 40. II. Epl. 1, 66.
Duri. II. Epl. 1, 31.
Duris bipennibus. IV. Od. 4, 57.
  ligonibus. Ep. 5, 30.
  patribus. I. S. 2, 17.
  pellibus. Ep. 17, 15.
  ſollicitudinibus. *Bentl.* 13, 10.
Durius. II. S. 3, 22.
Duro ferro. III. Od. 11, 31. 32.
  ingenio. 21, 13. 14.
  numine. *Bentl.* 10, 8.
Durum. I. 24, 19. II. 12, 2. IV. 1, 7.
Durus. I. Epl. 16, 70. 7, 91.
  componere verſus. I. S. 4, 8.
  homo. 7, 6.
  vindemiator. *ibid.* 29. 30.
Dux. I. Epl. 19, 23.
  bone. IV. Od. 5, 37.
  Neptunius. Ep. 9, 7. 8.
  turbidus Adriæ. III. Od. 3, 5.
Duxit. IV. 2, 59. II. S. 1, 66. I. Epl. 20, 28.
Dyota. I. Od. 9, 8.

E.

E *aut* Ex *præpoſitio omiſſa.*
  adytis quatit templa Pythius. I. Od. 16, 5.
  altis deſilire turribus. Ep. 17, 70.
  arcum humeris poſiturus. III. Od. 4, 60.
  cauſſa morbi fugit venis. II. 2, 15.
  cura non decedit æratâ triremi. III. 1, 39.
  depromere Cæcubum cellis avitis. I. 37, 6.
  deripere horreo. III. 28, 8.
  excludit Helicone. A. P. 296.
  fugiens portâ eburnâ. III. Od. 27, 41.
  Græco fonte cadant. A. P. 53.
  imbres nubibus manant. II. Od. 9, 1.
  inulta tellure ceſſerat. 1, 26.
  latere imo petitus ſpiritus. Ep. 11, 14.
  legerit arbore. II. S. 4, 23.
  ovo prognatus eodem. 1, 26.
  pellebat communibus herbis. I. Epl. 10, 34.
  piſces urbe petiti. II. S. 2, 120.
  ponit ſecures arbitrio popularis auræ. III. Od. 2, 20.
  potabis modicis cantharis. I. 20, 1.
  præſidium loco dejecit. II. Epl. 2, 30.
  ſanies manat ore trilingui. III. Od. 11, 20.
  vina promens dolio. Ep. 2, 47.
E. I. S. 2, 110. 4, 87. 6, 39. II. 4. 64. I Epl. 6, 60. 11, 10.
Ea. I. Epl. 1, 47. II. 1, 81. A. P. 386.
Eâdem. I. S. 3, 72. 10, 4. II. Epl. 1, 29. A. P. 356.
Eadem. IV. Od. 10, 7. I. Epl. 1, 4. 82. 14, 18. II. 2, 58.
Eamus. Ep. 16, 36. I. Epl. 6, 56.
Earum. II. S. 8, 92.
Eas *pronom.* I. 10, 14.
Eas *verb.* II. 7, 31.
Eat. III. Od. 10, 10. I. S. 6, 31. II. 3, 260.
Ebibat. II. S. 3, 121.
Eboris. II. Epl. 1, 96.
Ebria. I. Od. 37, 12.
Ebrietas. I. Epl. 5, 16.
Ebrius. I. S. 4, 51. II. 3, 60.
Ebur. II. Od. 18, 1. I. Epl. 6, 54. II. 2, 180.
  captivum. II. Epl. 1, 193.
  Indicum. I. Od. 31, 6.
Eburna. III. 27, 41.
Eburno. II. 11, 21.
Eburnos lectos. II. S. 6, 103.
Ecce. I. Od. 15, 27. I. S. 4, 13. 9, 60. II. 3, 264.
Echini. II. S. 4, 33.
Echinos. 8, 52. I. Epl. 15, 23.
Echinus. Ep. 5, 28. I. S. 6, 117.
Echioniæ. IV. Od. 4, 64.
Ecquid. I. Epl. 18, 82.
Ecquis. II. S. 7, 34.
Edaces curas. II. Od. 11, 17.
Edacibus paraſitis. II. Epl. 1, 173.
  turdis. Ep. 2, 34.
Edat. 3, 3. II. S. 8, 90.
Edax dominus. II. S. 2, 92.
Ede. 4, 10. 5, 61.
Edendi tempus. I. Epl. 16, 22.
Edi. II. S. 2, 116.
Edicit. 3, 227.
Edicta. IV. Od. 15, 21.
Edicto. II. Epl. 1, 239.
Edideris. A. P. 390.
Ediſcere. II. Epl. 2, 144.
Ediſcit. 1, 60.
Ediſſere. II. S. 3, 306.
Ediſti. II. Epl. 2, 214.
Edit agellos pecus. I. 12, 12.
Edite. I. Od. 1, 1.
Editior. I. S. 3, 110.
Edixerit. II. 2, 51.
Edixit edixi. *Bentl.*) I. Epl. 19, 10.
Edo. II. S. 7, 45.
Edomuit. IV. Od. 5, 22.
Edonis. II. 7, 27.
  jugis ſtupet Euias. *Bentl.* III. 25, 9.

Edormit. II. S. 3, 61.
Educere. *ibid.* 12.
Educet *penult. longa.* I. Epl. 18,45.
Educet *penult. brevi.* 15,22.
Edules capreas *i. e.* eſui aptas. II. S. 4,43.
Effare. Ep. 17, 37.
Effert. A. P. 111.
Effertis. I. Epl. 10,9.
Efficaci. Ep. 17, 1.
Efficacis. 3, 17.
Efficax. IV. Od. 12,20.
Efficient. 4,73.
Efficiet. III. 29,46.
Effigies. I. S. 8,30.
Effractam. I. Epl. 17,54.
Effuderit fruges. IV. Od. 7, 11.
Effugere. 4, 52.
Effugerit. Ep. 5, 2.
Effugiet. II. S. 3, 71.
Effugit. *ibid.* 315. 7, 71.
Effugit *penult. brevi.* I. Epl. 14, 13.
Effundi. II. S. 3,149.
Effuſi. I. Epl. 11,26.
Effutire. A. P. 231.
Egens. IV. Od. 8, 10.
Egentem. I. Epl. 17,22.
Egenti. II. S. 2,98.
Egeo. I. Epl. 10,11.
Egere. 1,102. II. 1,228.
Egeria. I. S. 2,126.
Egerit. I. Od. 12,54.
Orco *pro* ad Orcum. II. S. 5,49.
Eges. I. 4, 118. I. Epl. 18,67. A. P. 154.
Eget. I. Epl. 2, 56.
æris. 6, 39.
jaculis. I. Od. 22,2.
tantuli, quanto eſt opus. I. S. 1, 59.
Egi. I. Epl. 20,6.
Egit. I. Od. 2,7. 34,8. IV. 4, 12. II. Epl. 1,82.
Ego. I. Od. 16,25. 18, 11. 20,2. 23, 9. II. 7,26. 17,9. I. S. 1, 15. 79. 103. 2, 54. 69, 119. 4, 39. 56. 70. 91. 129. 136. 137. &c.
Egomet. I. S. 2, 131. 3,23. 8,23. II. Epl. 1,220.
Egregias. II. S. 3,24.
Egregie. 5,106. A. P. 47.
Egregii. I. Od. 6, 11. III. 25, 4. II. S. 6,58.
Egregio. I. S. 6,67.
Egregius. III. Od. 5,48.
Egreſſum. I. S. 5, 1.
Eheu. I. Od. 35,33. II. 14,1. III. 2,9. 11,42. Ep. 15,23. I. S. 3, 66. II. 3,156.
Eja. I. S. 1,18. II. 6,23.
Ejulatio non virilis. Ep. 10,17.
Ejus. III. Od. 11, 18. IV. 8, 18. II. S. 1,70. 6,76.
Elabi. II. S. 5,87.
Elaborarunt. III. Od. 1,19.
Elaboratum. Ep. 14, 12.
Elata. II. S. 5,85.
Elatrem acriter. I. Epl. 18,18.
Elea palma. IV. Od. 2,17.
Electram. II. S. 3, 140.
Elegos. II. Epl. 2, 91.
Exiguos. A. P. 77.
miſerabiles. I. Od. 33,2. 3.
Elementa. I. Epl. 20,17.
diſcere prima. I. S. 1,26.
pravi cupidinis eradenda. III. Od. 24,51. 52.
Elementis. I. Epl. 1,27.
Elephas albus. II. 1, 196.
Elicerent animas manes. I. S. 8, 29.
Eliciet. II. Od. 11,21. IV. 12,17.
Elidere. III. 27,60. *Bentl.* I. Epl. 15,6.
Elige quemvis. *Bentl.* I. S. 4,25.
Eligit. III. Od. 4,26.
Eliminet. I. Epl. 5,26.
Eliſerit. II. S. 3,316.
Elixa. 2, 74.
Ellipſis verbi perſonalis in indignatione. IV. Od. 4,44.
Elocuta. III. Od. 3,17.
Eloquium. A. P. 217.
Eludebat. I. Epl. 17,18.
Eludente. I. S. 10,41.
Eluere. IV. Od. 12,20.
Eluſus. II. Epl. 1,47.
Elutius. II. S. 4,16.
Emancipatus. Ep. 9,12.
Emat. II. S. 3,104.
Ematur. I. 1,7[illegible]
Emendas merces. A. P. 419.
Emendata. II. Epl. 1,71.
Emendaturus. II. S. 8,85.
Emendatus. I. Epl. 16,30.
Emendes. II. 1, 3.
Emendo ſtatuas inſanit. II. S. 3, 64.
Emetat. I. Epl. 6,21.
Emetiris. II. S. 2, 105.
Emicuit. II. Epl. 1,73.
Emirabitur. I. Od. 5,8.
Emiſerit. A. P. 77.
Emiſſo. I. Epl. 20,6.
Emiſſum. 18,71.
Emiſti. II. 2, 18.
Emit. 1,238.
Emolliat ignis ferrum. *Bentl.* I. S. 4,20.
Emovit. II. 3,28.
Empedocles. I. Epl. 12, 20. A. P. 465.
Emta. I. Epl. 2,55. 18,48.
Emtæ. II. S. 3,156.
Emtas. *ibid.* 104.
Emtis. II. Epl. 2, 168.
Emto. II. S. 7,43.
Emtor. 5, 109. II. Epl. 2, 167. A. P. 249.
dedecorum pretioſus. III. Od. 6, 32.
Emtorem. I. S. 2,88.
Emtum. I. Epl. 6, 61. II. 2,165. 168.
Emunctæ naris. I. S. 4,8.
Emuncto. A. P. 238.
Enatat expes. *ibid.* 20.
Enaviganda. II. Od. 14,11.
Enceladus jaculator audax. III. 6, 56.
Enectus arando bos. I. Epl. 7,87.
Enervet. Ep. 8,2.
Enim. I. Od. 7,28. II. 5,13. 16, 9. IV. 5, 6. 7, 25. 11, 33. II. S. 7,93. 105. I. Epl. 12,4. 16, 50. &c.
Enipeus. III. Od. 7,23.
Eniſus arte. *Bentl.* 3, 10.
Enitar. 27,47. A. P. 236.
Eniteſcis. II. Od. 8,6.
Enni. I. S. 10, 54. A. P. 56. 259.
Ennius. I. Epl. 19,7. II. 1,50.
Enſe pectus recludere Norico. Ep. 17,71.
Enſem. I. Od. 37,23.
Enſes conditi aptantur dexteris. Ep. 7,1. 2.
procudit ira. IV. Od. 15, 19.
Enſis diſtrictus. III. 1,17.
hoſticus auferet. I. S. 9,31.
Noricus deterret. I. Od. 16,9. 10.
vagina tectus. II. S. 1, 40. 41.
Ego *pronom.* I. 4,108.
Eo *verb.* 6, 119.
Eo *pro* ideo. 1,56. 3, 30. 6,89. 9,55.

9, 55. II. 3, 120. 8, 65. I. Epl. 14, 18. A. P. 222.
Eo *pro* uſque illuc. II. Epl. 1, 126.
Eodem. II. Od. 3, 25. III. 1, 38. II. S. 7, 52.
morbo. II. S. 3, 121.
ovo. 1, 26.
pacto. I. 4, 55. 56. I. Epl. 6, 9. 10.
Eois. I. Od. 35, 31. Ep. 2, 51.
Eorum. I. S. 4, 80.
Eos. II. Epl. 1, 67.
Ephebi. *ibid.* 171.
Epheſum. I. Od. 7, 2.
Ephippia. I. Epl. 14, 44.
Epicharmi. II. 1, 58.
Epicuri. I. 4, 16.
Epidaurius. I. S. 3, 27.
Epiſtola. II. Epl. 2, 22.
Epizeuxis. Ah, ah! Ep. 5, 71.
cave, cave. 6, 11.
Deus, Deus nam me vetat. 14, 6.
hoc, hoc tribuno militum. 4, 20.
jam jam do manus. 17, 1.
jam jam reſidunt cruribus aſperæ pelles. II. Od. 20, 9.
ibit, ibit. II. Epl. 2, 39. 40.
liber, liber ſum. II. S. 7, 92.
nunc nunc adeſte. Ep. 5, 53.
o cives, cives. I. Epl. 1, 53.
quo, quo ſceleſti ruitis. Ep. 7, 1.
ſolve, ſolve turbinem. 17, 7.
Epos acer. I. S. 10, 43.
Epulæ blattarum ac tinearum. II. 3, 19.
ſine fine petitæ. 7, 107.
Epulas. Ep. 2, 61.
dulces. III. Od. 8, 6.
Epulis. I. 36, 15.
optatis. IV. 8, 30.
regum. II. S. 2, 45.
Epulum. 3, 86.
Equa quadrigis apta. II. Od. 16, 35.
trima. III. 11, 9.
Eques. I. 20, 5. Ep. 16, 12. 17, 74. I. S. 6, 77, 106.
magnus. Ep. 4, 55.
melior. III. Od. 11, 7.
metuendus haſtâ. 2, 4.
ſtomachoſus. I. Epl. 15, 12. 13.
Equeſtrem. A. P. 383.
Equeſtri. II. S. 7, 53.
Equi. I. Epl. 15, 13.
feri. I. S. 5, 56. 57.
Equidem. II. 1, 78. 5, 23. 6, 53. II. Epl. 1, 69.
Equina. Ep. 8, 8.
Equinæ. II. Epl. 1, 45.
Equinam. A. P. 1.
Equino ſanguine lætum Concanum. III. Od. 4, 34.
Equis. I. 6, 3. 19, 11.
adeſt ſudor. 15, 9. 10.
aptum Argos. 7, 9.
frenato eſt auris in ore. *Bentl.* I. Epl. 15, 13.
gaudet. II. S. 1, 26. A. P. 162.
imperitare. I. Od. 15, 25.
inſtat auriga. I. S. 1, 115.
Martis Acheronta fugit. III. Od. 3, 16.
non eſt aptus locus Ithacæ. I. Epl. 7, 71.
patrum ineſt virtus. IV. Od. 4, 30.
præcurreret albis. I. S. 7, 8.
ſuperare. I. Od. 12, 26.
Equitare. 2, 51. II. 9, 24.
in arundine longa. II. S. 3, 248.
Equitavit flamma per tædas, vel Eurus per undas. IV. Od. 4, 44.
Equitem. III. 1, 40. IV. 11, 27. I. S. 10, 56.
non depulit dorſo. I. Epl. 10, 38.
Equites Romani. A. P. 113.
Equitet (equitat. *Bentl.*) I. Od. 8, 6.
Equitis migravit ab aure voluptas. *Bentl.* II. Epl. 1, 187.
Equitum. II. Od. 1, 20.
Equo indomito. II. S. 2, 10.
labentis. 1, 15.
Minervæ incluſus. IV. Od. 6, 13.
neſcit hærere ingenuus puer. III. 24, 54. 55.
Equorum. I. 25, 14.
ſtudiis arſit. II. Epl. 1, 95.
Equos. I. Od. 34, 8. II. 1, 20. Ep. 9, 17. I. S. 2, 86.
Equum. IV. Od. 2, 18. I. Epl. 10, 34.
agitavit. II. S. 7, 50.
certamine primum. A. P. 84.
docilem fingit. I. Epl. 2, 64.
flectere. III. Od. 7, 25.
frementem mittere per ignes medios. IV. 14, 23. 24.
ſeneſcentem ſolve. I. Epl. 1, 8.
Equus. A. P. 248.
impiger. IV. Od. 3, 4.
me portet. I. Epl. 17, 20.
præteragendus. 15, 11.
Eradenda cupidinis pravi elementa. III. Od. 24, 51. 52.
Eram. 9, 1. IV. 1, 3. I. S. 6, 60. 8, 1.
Eras. II. Od. 19, 28. I. Epl. 6, 6.
Erat. I. Od. 3, 10. 37, 4. II. 15, 13. III. 9, 6. Ep. 15, 1. I. S. 2, 4. II. 2, 47. 49. 90. 120. 123. 134. *Bentl.* 3, 9. 261. 261. A. P. 19. 204. 223. *&c.*
Erectum. I. Epl. 1, 69.
Erepſemus *pro* erepſiſſemus. I. S. 5, 79.
Ereptum Stygiis fluctibus. IV. Od. 8, 25.
Ereptus. Ep. 2, 60.
Ergo. II. Od. 7, 17. Ep. 2, 9. 17, 27. I. S. 10, 7. II. 2, 35. 50. 101. 3, 5. 89. 156. 192. 220. 5, 19. 6, 16. 70. 106. I. Epl. 6, 46. 7, 70. 18, 78. A. P. 304.
Ergo *Particula indignationi & interrogationi inſerviens.* I. Od. 24, 5. II. S. 5, 101. II. Epl. 1, 206. A. P. 353.
Erigimur. II. S. 8, 58.
Erigit. 3, 150.
Erimus. II. Od. 14, 12.
Eripe. III. 29, 5. II. S. 7, 91.
Eripere. A. P. 323.
Eriperem. II. S. 3, 206.
Eriperet. I. 9, 65.
Eripi. II. Od. 12, 27.
Eripiam. II. S. 2, 23.
Eripias. I. 4, 57.
Eripiet. II. 5, 35. I. Epl. 6, 53.
Eripiunt. IV. Od. 8, 32.
Eripuere. II. Epl. 2, 56.
Eripuit. II. Od. 17, 24.
Eris. I. S. 1, 16. 9, 8. II. 3, 67. 320. 4, 19. 5, 20. 6, 54. I. Epl. 1, 59. bis.
Erit. I. Od. 11, 3. II. 10, 18. III. 5, 32. 10, 19. II. S. 1, 60. 2, 65. 68. 134. 3, 41. 97. 222. 4, 11. 5, 15. 31. 59. 64. 75. I. Epl. 10, 43. 16, 66. 18, 3. 36. 20, 6. 10. II. 1, 41. 2, 5. A. P. 40. 42. 131. 468.
Eritis. III. Od. 4, 29.
Errans. II. 14, 18.

Digitized by Google

Errantes. Ep. 2,12.
Erraie. III. Od. 4,7. I. S. 8,35.
Erraremus. I. S. 3,41.
Errat. III. Od. 18,13. II. Epl. 1, 65. A. P. 457.
Errem. III. Od. 27,51.
Errent. I. Epl. 12,17.
Erret. II. S. 3,210.
Erro *ſubſtant.* 7, 113.
Erro *verb.* I. Od. 34,3.
Error. II. S. 3,49,51. II. Epl. 1, 118. 2,140. A.P.308.
phanaticus. A.P. 454.
Errori. I.S. 3,42. II. 3,63.
Erubeſcendis. I. Od. 27,15.
Erucas virides. II.S. 8,51.
Erue. I. 4,25.
Eruet. II. Epl. 2,115.
Erunt. II. S. 2, 106. II. Epl. 2, 112. A.P. 112.
Ervo *genus leguminis.* II. S. 6, 117.
Erutas. Ep. 5,17.
Erycina ridens. I. Od. 2,33.
Erymanthi nigris ſilvis. 21,7.8.
Es. Ep. 15, 17. II. S. 3, 132. 273. 7,29.56. 8,76. I. Epl. 1, 76. 17,21. II. 2,154.205.
Eſca. II. S. 8,5.
Eſcæ. 2, 72.
Eſculetis. I. Od. 22,14.
Eſquilias atras. II. S. 6,32.33.
Eſquiliis ſalubribus. I. 8,14.
Eſquilinæ alites. Ep. 5,110.
Eſquilini venefici. 17,58.
Eſſe. III. Od. 27,73. I.S. 1, 19. 63.79. 2,4. 51.52. 3,96.121. 4,39. 41.42. &c.
Eſſe *omiſſum.* Ep. 15,23. I. Epl. 9, 13. 16,45. &c.
Eſſeda. II. Epl. 1,192.
Eſſem. I. S. 6,21. 55. 87. I. Epl. 20,25.
Eſſes. I. Epl. 10,50.
Eſſet *pro* comederet. II. S. 6,89.
Eſſet. Ep. 5,38. I.S. 2,52. 3,106. 4,46. 5,66. 6,26. II. 3,22.8, 59. I. Epl. 15,35. II. 1,91.
Eſt. I. Od. 1,19.27. 3, 37. 7, 5. 15, 25. 17, 14. 24, 20. 27, 2. 28,18. 35. 37,1. II. 2,1. 5,5. I.S. 1,7. 11.20.33.51. 59. 62. 95. 101. 106. 120. 2,3.15. 25. 28. 34. 37. 47. 58. 60. 66. 72. 79.81.82. *Bentl.* 84.86.88.95. &c.
Eſt animum. I. Epl. 2,39.
oleas & ſilveſtria corna *pro* comedit. II. S. 2, 57.
Eſt celare gaudia prodentem vultum. 5, 103.
haurire plus laboris. I. 2,79.
levare præcordia ſpiritu. Ep. 17, 25.
melli. II. S. 6,32.
prodire quodam tenus. Ep. 1,32.
qui *pro* quidam. I. S. 2,25.
quod. II. Epl. 1,30.
videre pene, ut nudam. I. S. 2,101.
ut viro vir latius ordinet arbuſta. III. Od. 1,9.
ut poſſit donari. I. Epl. 12,2.3.
Eſto *Concedendi.* II. S. 1,83. 2, 30. 3,31. 65. 5,100. *Bentl.* I. Epl. 1,81. 17,37.
Eſto. II. Od. 8, 15. III. 22, 5. Ep. 8,11. I.S. 2,32. II. 3,181. 5,29. 6,22. I. Epl. 1,60.
Eſulæ. III. Od. 29,6.
Eſuriens. I. S. 2,115. 3,93. II. 3, 113.
Et. I. Od. 1, 16.23. II. 1, 7. 14. III. 1,1.15. IV. 1, 13. 14. 15. Ep. 1, 11. 12. 23. I.S. 1, 37. I. Epl. 1.2.9.12.16. &c.
Et *Copulativa & Completiva in eodem verſu iterata.* I. Od. 1,2. 7,13. 9,18. 14,13. 23,8. 32, 9. III. 4, 8. 41. 5, 10. *Bentl.* 6,18. 13,5. 14,7. II. Epl. 1,5. 42. 50. 68. 113. 129. 137. 142. 163. 228. 252. 270. 2, 3. 28. 107.112.183. A. P. 116. *Bentl.* &c.
Et *cum vi & indignatione.* II. Od. 3,19.
Et *omiſſum.* III. 1,8.
Et *poſtpoſitiva.* I. 2,9. 18.39. 13, 6. 28,31. 29,14. II. 19,10.13. IV. 4,4. Ep. 16,42. I.S. 5,51. 8,45. 9, 25. 61.
Et *pro* etiam. I. Od. 4,11. 9,21. II. 10,17. II. S. 8,91.
Et *pro* quin. II. Od. 9,18.
Et *pro* præterea. A.P. 264.
Etenim. IV. Od. 5,17. I.S. 6,54. 7,10. II. 3,284. 5,60.
Etiam. III. Od. 11,29. IV. 6,19. I. S. 2, 44. 3,36.39. 4,62. 7, 5. II. 3,97. 112.306. &c.
Etiamſi *omiſſum.* I. Epl. 1,28.
Evaluere ſonum pervincere voces. II. Epl. 1,200.201.
Evandri manibus tritum catillum. I.S. 3,90.91.
Evaſti *pro* evaſiſti. II. 7,68.
Evehit ad Deos (evehere. *Bentl.*) I. Od. 1,6.
Evellas agro ſpinas. I. Epl. 14,4.5.
Evellere plantam cœno. II. S. 7,7.
Evenit at tibi contra. I. 3,27.28.
pulchrior. IV. Od. 4,65.
Ad eventum feſtinat. A. P. 148.
Evertere caſtellum. II. Epl. 2,34.
Euias exſomnis ſtupet. III. Od. 25,9.
Evincet ulmos platanus cœlebs. II. 15,4.5.
Evitare bonam deperdere famam. I.S. 1,61.
Evitata meta fervidis rotis. I. Od. 1,4.5.
Euius curas diſſipat. II. 11,17.18.
non levis. I. 18,9.
Evoë. II. 19,5.7.
Eum. I.S. 3,80. 4,29. 88. II. 3, 134. I. Epl. 7,69.
Eumenidum angues. II. Od. 13, 36.
Eundem. II. S. 3, 279. II. Epl. 2,35.
Euntium. Ep. 4,9.
Eunt dies. II. Od. 14,5.
res rectè. *Bentl.* II. S. 2,106.
Euntes anni ſingula de nobis prædantur. II. Epl. 2,55.
mollius verſiculos. I. S. 10,58. 59.
Euntem. 1,118.
Evolvere faſtos mundi. 3, 112.
Eupolin. II. 3,12.
Eupolis. I. 4,1.
Euro agente nimbos ocior. II. Od. 16,23.24.
aridas frondes hiemis dedicare. *Bentl.* I. 25,20.
cupreſſus impulſa. IV. 6,10
ab Euro demiſſa tempeſtas. III. 17,11.
Europe tauro doloſo credidit niveum latus. 27,25.26.
vilis. 27,57.
Europen. 3,47.
Eurus aquoſus arva radat largis imbribus. Ep. 16,54.
equitavit per Siculas undas. IV. Od. 4,44.

mina-

Digitized by Google

minabitur fluctibus. I. Od. 28, 25. 26.
niger rudentes fractoſque remos differat. Ep. 10, 5. 6.
Euterpe tibias cohibet. I. Od. 1, 32, 33.
Eutrapelus. I. Epl. 18, 31.
Ex. I. Od. 29, 7. II. 1, 1. III. 2, 6. 3, 21. I. S. 1, 51. 52. 56. 2, 79. 4, 123. 129. 140. *&c.*
Ex *ad tempus ſignificandum*. II. Od. 1, 1.
aula puer *pro* aulicus. I. 29, 7.
humili potens. III. 30, 13.
noto fictum carmen. A. P. 240.
Exacta ratione. II. S. 4, 36.
Exactis diſtantia *pro* perfectis. II. Epl. 1, 72.
Exacto contentus tempore vitæ. I. S. 1, 118.
Exactos tyrannos. II. Od. 13, 31.
Exacuit animos verſibus in Martia bella. A. P. 402. 403.
Exagitent me Dii. II. S. 6, 54.
Examen ditis domus. Ep. 2, 65.
dux reget. I. Epl. 19, 23.
recens juvenum. I. Od. 35, 30. 31.
Examinat verum male omnis corruptus judex. II. S. 2, 8. 9.
Exangue cuminum. I. Epl. 19, 18.
Exanimari. III. Od. 2, 3.
Exanimas me querelis. II. 17, 1.
Exanimat. II. Epl. 1, 178.
avidos ægros vicinum funus. I. S. 4, 126.
Exanimem vigilare metu. 1, 76.
Exanimes. II. 6, 114.
Exaret ſenectus frontem rugis. Ep. 8, 3. 4.
Exaudita. A. P. 50.
Exauditus. I. Epl. 20, 14.
Excantata ſidera voce Theſſala lunamque cœlo deripit. Ep. 5, 45. 46.
Excepit graves ictus pro pudicis conjugibus. IV. Od. 9, 23. 24.
hoſpitio Aricia modico. I. S. 5, 1. 2.
me porticus aut lectulus. 4, 133. 134.
turgentis verbera caudæ. II. 7, 49.
Excepta. II. Epl. 2, 16.
Excepto. I. 10, 50.
Excepto rege. I. S. 7, 25.
ſapiente. II. 3, 46.
Exceptum ſiniſtre. A. P. 452.
Excerpam me illorum numero. I. S. 4, 39, 40.
Excerpens ſemina pomis. II. 3, 272.
Excidere. I. 8, 49.
Excidi vitium iræ. 3, 79.
Excidio demerſa domus. III. Od. 16, 12. 13.
Excidit. 5, 29.
libertas in vitium. A. P. 282.
Excipere aptum latitantem celer. III. Od. 12, 12.
Exciperet. II S. 3, 286.
Excipiant. I. Epl. 1, 79.
Excipiebat arcton opacam porticus. II. Od. 15, 15. 16.
Exciſus murus meis Argivis pereat. III. 3, 65. 66. 67.
Excitare crematos mortuos. Ep. 17, 79.
Excitat. II. S. 3, 148. 8, 56.
Excitatur claſſico miles truci. Ep. 2, 5.
Exclamat. I. S. 2, 18.
Excludat jurgia finis. II. Epl. 1, 38.
Excludet ictus fervidos ſpiſſa ramis laurea. II. Od. 15, 9. 10.
ſanos Helicone Poëtas. A. P. 296.
Excluſit. II. S. 3, 264.
Excluſus. I. 2, 67. 9, 58. II. 3, 260.
Excors. II. 3, 67. I. Epl. 2, 25.
Excubat in pulchris genis. IV. Od. 13, 8.
Excubiæ triſtes vigilum canum. III. 16, 2. 3.
Excuſare. I. Epl. 7, 67.
Excuſatus. 9, 7.
Excuſſit ſtrepitus valvarum utrumque lectis. II. S. 6, 112.
Excuſſus propriis aliena negotia curo. 3, 19. 20.
Excutiat riſum ſibi. I. 4, 34. 35.
Excutitur. III. Od. 9, 19.
Exeat ſpiritus teter. *Bentl.* 11, 18.
Execrata civitas. Ep. 16, 18.
Execto cornu frons. I. S. 5, 59.
Exegi monumentum ære perennius. III. Od. 30, 1.
Exemplar Siculi Epicharmi. II. Epl. 1, 58.
vitæ morumque reſpicere. A. P. 317.
vitiis imitabile. I. Epl. 19, 17.
utile propoſuit. 2, 18.
Exemplaria Græca verſare manu. A. P. 268. 269.
Exemplis inſtruit. II. Epl. 1, 131.
vitiorum quæque notando. I. S. 4, 106.
Exemplo. II. 2, 67.
eſt. I. 1, 33.
trahentis perniciem. III. Od. 5, 15. 16.
Exemplum grave præbet. IV. 11, 26.
nil agit. II. S. 3, 103.
Exemta. II. Epl. 2, 212.
Exerceat artem. I. 14, 44.
Exercet bobus ſuis paterna rura. Ep. 2, 3.
nos ſtrenua inertia. I. Epl. 11, 28.
undas Auſter. IV. Od. 14, 20. 21.
Exercitatas Syrtes Noto petit. Ep. 9, 31.
Exercitus. I. Epl 18, 61.
inſolens. I. Od. 16, 21.
Exerta medula. Ep. 5, 37. *alii legunt* exſucta.
Exeſa medulla. *Bentl.* Ep. 5, 37.
Exhauriebat duris ligonibus humum. Ep. 5, 30, 31.
Exierit. I. S. 2, 120.
Exigit mercedes. *ibid.* 14.
Exigitur æs. 5, 13.
Exiguæ togæ. I. Epl. 19, 13.
Exigui pulveris munera te cohibent. I. Od. 28, 1. 2. 3.
Exiguis equitare campis. II, 9, 24.
torquibus adjeciſſe prædam renidet. III. 6, 11. 12.
Exiguo. I. 18, 10.
Exiguos Elegos emiſerit autor. A. P. 77.
Exiguum cenſum. I. Epl. 1, 43.
Exile ſemur. Ep. 8, 9. 10.
Exilis domus. I. Od. 4, 17. I. Epl. 6, 45.
puerpera. Ep. 17, 52.
Exilit. II. S. 6, 98.
Exilium in æternum nos ſors impoſitura cymbæ. II. Od. 3, 27. 28.
Eximet dies feſtus atras curas. III. 14, 13. 14.
otium vis non ira. IV. 15, 18. 19.

Eximit numero beatorum virtus. II. Od. 2, 18, 19.
onus ſollicitis animis. I. Epl. 5, 18.
Exirem. I. S. 6, 103.
Exiret. 2, 31. II. 7, 12.
Exit. Ep. 10, 1.
ſtatua taciturnius. II. Epl. 2, 83.
urceus. A. P. 22.
Exitio demerſa domus. *Bentl.* III. Od. 16, 13.
eſt avidis nautis mare. I. 28, 18.
ſtravere gravi Thyeſten iræ. 16, 17. 18.
Exitium Thracis Lycurgi. II. Od. 19, 16.
tuæ gentis. I. 15, 21. 22.
Exitura. II. 3, 27.
Exitus ad bonos vota ducit. IV. 8, 34.
belli reddidit ſecundos. 14, 38.
Exlex. A. P. 224.
Exorabilis auro. II. Epl. 2, 179.
Exorberet. II. S. 3, 240.
Exoret. I. Epl. 1, 6.
Exors ſecandi. A. P. 305.
Expalluit hauſtus Pyndariei fontis. I. Epl. 3, 10.
Expavit enſem muliebriter. I. Od. 37, 22. 23.
Expectabit amictum purpureum. I. Epl. 17, 27.
Expectans. I. S. 5, 9.
Expectat. II. S. 1, 58. I. Epl. 2, 42.
Expectata. II. Fpl. 2, 25.
Expecto. I. S. 5, 83.
Expediat. Ep. 16, 15.
Expedies caput mortis laqueis. III. Od. 24, 8.
Expediet te vix illigatum Chimæræ triformi Pegaſus. I. 27, 23. 24.
Expedire. Ep. 11, 25.
Expedit. II. Od. 8, 9.
Expedita Sagana. Ep. 5, 25.
Expedito. I. Od. 8, 12.
Expeditus curis. 22, 11.
Expediunt. IV. 4, 76.
Expelles naturam furca. *Bentl.* I. Epl. 10, 24.
Expellet. II. S. 2, 132.
Expendere nummos. II. Epl. 1, 105.
Expergiſceris. I. 2, 33.
Experiar. II. S. 6, 39.
Experiens. I. Epl. 17, 42.
Expers conſili vis. III. Od. 4, 65.
maris. II. S. 8, 15.
nuptiarum. III. Od. 11, 11.
Expertæ. 14, 11.
Expertes legis. IV. 14, 7.
Expertia frugis. A. P. 341.
Experto. I. S. 10, 46.
Expertum. A. P. 440.
Expertus vacuum aëra Dædalus. I. Od. 3, 34.
Expertus fidelem. IV. 4, 3.
Expetit me præter omnes. Ep. 11, 3.
Expiandi. I. Od. 2, 29.
Expiare. Ep. 17, 38.
Expiatis uncta cruoribus. II. Od. 1, 5.
Expiatur nulla victima. Ep. 5, 90.
Expiravero. *ibid.* 91.
Exple ciboria oblivioſo Maſſico. II. Od. 7, 21.
Exples ſtrictis frondibus. I. Epl. 14, 28.
Explicet. II. S. 3, 270.
Explicuere frontem ſollicitam. III. Od. 29, 16.
Explicuit ſua victor arma. IV. 9, 44.
Explicuit vino contractæ ſeria frontis. II. S. 2, 125.
Exploſa. I. 10, 77.
Exponi. A. P. 89.
Exponit cauſam. I. S. 7, 22.
Exponimur. 5, 23.
Expreſſa. 7, 29.
Expreſſi vultus per ahenea ſigna. II. Epl. 1, 248.
Exprimet. A. P. 33.
Expugnabis. I. S. 9, 55.
Expugnare caput. II. 5, 74.
Expugnat domos juvenum. III. Od. 15, 9.
Expulerit labor faſtidia. *Bentl.* II. S. 2, 14.
Expulit. 2, 130.
Expulit Helléboro morbum bilemque meraco. II. Epl. 2, 137.
Expurgare. II. Epl. 2, 53.
Exſiccet. I. Od. 31, 11.
Exſpes fractis navibus enatat. A. P. 20. 21.
Exſudet cauſſas Publicola. I. S. 10, 28.
Exſurdant vina palatum. II. S. 9, 38.
Exta. A. P. 186.
Extant. Ep. 5, 35.
Extat. I. S. 5, 55.
Extendat nomen in ultimas oras. III. Od. 3, 45. 46.
Extendere agros. A. P. 208.
Extendiſſe majores nido pennas. I. Epl. 20, 21.
Extenta. II. Od. 15, 3.
Extento vivet ævo. 2, 5.
Extentum per funem ire. II. Epl. 1, 210.
Extenuantis. I. S. 10, 14.
Exterior. II. 5, 17.
Externi. 7, 87.
Exterret. I. Epl. 6, 11.
Extimui. I. S. 3, 174.
Extimuit. A. P. 415.
Extinctus. II. Epl. 1, 14.
Extinxit. III. Od. 4, 27.
Extorquere poëmata tendunt. II. Epl. 2, 57.
Extorta voluptas. 2, 139.
Extra in nuce nil eſt duri. II. Epl. 1, 31.
limen. III. Od. 4, 10.
numerum feciſſe modumque. I. Epl. 18, 59.
Extractus. I. S. 1, 11.
Extrahat alvo puerum. A. P. 340.
Extrahe turba. II. S. 5, 94.
Extrema arena populum exoret. I. Epl. 1, 6.
in ſponda cubet. Ep. 3, 22.
Extremi primorum. II. Epl. 2, 204.
Extremis. I. 20, 18. II. 2, 204.
Extremo in Aventino. 2, 69.
Extremos. I. S. 1, 116.
ad Indos currit mercator. I. Epl. 1, 45.
Arabas. 6, 6.
metendo ſtravit humum. IV. Od. 14, 31. 32.
Numidarum in agros claſſe releget. III. Od. 11, 47. 48.
Extremum. 10, 1. I. Epl. 1, 9. A. P. 254. 417.
Extruat ſacrum focum lignis. Ep. 2, 43.
Extructa. I. S. 5, 98.
Extructis in altum divitiis potietur hæres. II. Od. 3, 19, 20.
Extructis inerant heſterna fercula caniſtris. II. S. 6, 105.
Extrudere. II. Epl. 2, 11.
Extrue. II. S. 5, 105.

Extuderit labor faſtidia. II. S. 2, 14.
Extulit arvis autumnus caput. Ep. 2, 17. 18.
Exuere duris pellibus. 17, 15.
Exul. II. S. 1, 59. A. P. 96.
egregius. III. Od. 5, 48.
patriæ. II. 16, 19.
Exules. III. 3, 38.
Exultim ludit.

F.

FAba. II. S. 3, 182.
Pythagoræ cognata. 6, 63.
Fabæ. I. Epl. 16, 55.
Fabellam ſurdo narrare putaret aſello. II. Epl. 199. 200.
Fabellas aniles garrit. II. S. 6, 77, 78.
Faber. I. S. 8, 2.
imus. A. P. 32.
Fabia. I. Epl. 6, 52.
Fabio. I. S. 2, 134.
Fabium. 1, 14.
Fabri. I. Epl. 1, 87.
Fabri fabrilia tractant. II. Epl. 1, 116.
Fabros eboris. 1, 96.
Fabula. I. S. 1, 95. 2, 21. II. 5, 61. I. Epl. 2, 6. II. 1, 80. 176. A. P. 190. 320. 339.
de te narratur. I. S. 1, 69. 70.
fias. I. Epl. 13, 9.
quanta fui. Ep. 11, 8.
Fabulæ. I. Od. 4, 16.
Fabuloſæ altricis. III. 4, 9, 10.
Fabuloſus Hydaſpes lambit loca. I. 22, 7. 8.
Face creſcentem noctilucam. IV. 6, 38.
mutua me torret Calais. III. 9, 13. 14.
nuptiali digna. 11, 33. 34.
Facem in cineres dilapſam. 13, 28.
Facere. III. 24, 43. I. S. 6, 18. I. Epl. 4, 2. 6, 2. 47. II. 1, 208.
Facerem. I. S. 4, 122. 10, 31. II. Epl. 2, 52.
Faceres. I. S. 5, 59.
Faceret. I. S. 8, 2. II. Epl. 2, 13. A. P. 303.
Facetum. I. S. 10, 44.
Facetus. 2, 26. 4, 7. I. Epl. 6, 55.
Faciam (facias *Bentl.*) III. Od. 28, 2. I. S. 1, 16. 3, 94. 137. 4, 137. 9, 40. 41. II. 1, 5. bis. 24. 57. II. Epl. 2, 57.
Faciant. I. S. 4, 78.
Facias. *ibid.* 59. 122. 10, 25. II. 3, 177. 253. 6, 14. I. Epl. 1, 65. 9, 2. II. 2, 196.
quid illi. I. S. 1, 63.
Faciat. 5, 102.
Facibus. 4, 32.
Facie præſtant. II. 4, 71.
Facie. I. 6, 33.
Faciem. 2, 94. II. 8, 36.
dimovet litore curvo. IV. Od. 5, 14.
verterit in hiſpidam. 10, 5.
in Faciem permulta jocatus. I. S. 5, 62.
Facienda. II. 6, 28.
Faciendo. I. 10, 70.
Faciens. I. 4, 135. II. 6, 43.
Facientia mecum jura. II. Epl. 2, 23.
Facientibus recte offert regnum puerorum nænia. I. Epl. 1, 62. 63.
Facies *nom.* II. S. 4, 12.
artium gratarum. IV. Od. 13, 21. 22.
decora. I. S. 2, 87.
Facies *Verb.* 9, 23. I. Epl. 1, 60. A. P. 385.
Faciet. II. S. 1, 54. 4, 20. 5, 66.
Facile. 3, 184.
Faciles. I. Od. 25, 5.
Facilem. II. 11, 8. III. 21, 4. I. S. 1, 22. 2, 119.
Facili. II. Od. 12, 26.
Facilis. II. S. 5, 76.
Facimus. II. Epl. 1, 219.
Facinus. I. Epl. 16, 56.
Facio. 17, 21.
Facis. I. S. 4, 79. II. S. 3, 132. 322.
Facit. 1, 64. 2, 19. 97. II. 3, 231. 312. 7, 117. I. Epl. 11, 17. 15. 4. II. 1, 68. A. P. 467.
Faciunt. A. P. 432.
Facta rectè refert. II. Epl. 1, 130.
domeſtica celebrare. A. P. 287.
& verba probes. I. Epl. 17, 16.
Furiarum horruerim. I. S. 8, 45.
ingentia. II. Epl. 1, 6.
mortalia peribunt. A. P. 68.
nuper verba. *Bentl. ibid.* 52.
regum canit. I. S. 10, 42. 43.
ſplendida. II. Epl. 1, 237.
Facti dimidium habet, qui cœpit. I. Epl. 2, 40.
Factis prave verſibus decorari. II. 1, 266.
Factitet. A. P. 470.
Facto. I. S. 6, 84.
Factos. 10, 58. A. P. 427.
Factu inutile. I. S. 4, 124.
Factum corruptius imbri. 5, 95.
dolo eſſe negat. 6, 90.
egregie laudat vicinia. II. 5, 106.
eſt me ſene. *ibid.* 84.
ob id clarus. II. Epl. 2, 32.
Facturus. I. Od. 22, 6. II. S. 6, 7.
Facunda lingua parum decoro inter verba cadit ſilentio. IV. Od. 1, 35. 36.
Facunde Mercuri nepos Atlantis. I. 10, 1.
Facundia. IV. 7, 23.
deſerit hunc. A. P. 41.
narret præſens. *ibid.* 184.
præceps inſolitum eloquium tulit. *ibid.* 217.
Fæce. I. Od. 35, 27.
Surrentina miſcet Falerna vina. II. S. 4, 55.
tenus poti cadi. III. Od. 15, 16.
Fæcem. II. S. 4, 73.
Fæcibus ora peruncti. A. P. 277.
Fæcula Coa. II. S, 8, 9.
Falce Calœna premant vitem. I. Od. 31, 9. 10.
mineris te reciſurum. I. S. 3, 122. 123.
ramos inutiles amputans. Ep. 2, 11.
Falerna fæce. II. S. 4, 55.
Falernæ vites. I. Od. 20, 10.
vitis. III. 1, 49.
Falerni ardentis pocula reſtinguet prætereunte lympha. II. Od. 11, 10. 20.
bibuli potores. I. Epl. 18, 91.
fundi arat mille jugera. Ep. 4, 13.
liquidi. I. Epl. 14, 34.
nota Chio commiſta. I. S. 10, 24.
ſeveri ſumere partem. I. Od. 27, 9. 10.
veteris. II. S. 3, 115.
Falernis invidet uvis. II. Od. 6, 19. 20.
Falerno diluta mella Hymettia ne biberis. II. S. 2, 15. 16.

miſto

Digitized by Google

miſto merſare vivam gallinam. II. S. 4, 19.
Falernum. 8, 16.
Fallacem. I. 6, 113.
Fallacis. I. Od. 5, 12.
Fallant. Ep. 15, 21, II. Epl. 2, 127.
Fallat. III. Od. 24, 60.
Fallax. 7, 20.
Falle. 11, 40. I. Epl. 5, 31.
Fallendi ſpes. I. Epl. 16, 54.
Fallente ſtudio laborem. II. S. 2, 12.
Fallentis nunquam termes olivæ. Ep. 16, 45.
ſemita vitæ. I. Epl. 18, 103.
Fallere. II. Od. 8, 10. III. 14, 20. IV. 4, 52. I. Epl. 16, 61.
ſomno curam. II. S. 7, 114.
Falleret aulam lætam Priami choreis. IV. Od. 6, 15. 16.
hoſpites mire fagaces. II. 5, 22.
Fallimur. I. Epl. 18, 78.
Fallit. III. Od. 16, 32. 17, 12.
hæc alea perraro. II. S. 5, 50.
Fallor. A. P. 42.
Fallunt. I. Epl. 6, 46.
Falſis. II. Od. 2, 19. III. 7, 14. II. S. 2, 6. I. Epl. 16, 38. II. 1, 212.
Falſo cupidine decepta. I. S. 1, 61.
Falſum. I. Epl. 10, 29.
Falſus. 16, 39.
Fama. IV. Od. 15, 14. I. S. 2, 133. 10, 63. II. 3, 95. 5, 30. I. Epl. 4, 10. 11, 3.
creſcit occulto velut arbor ævo. I. Od. 12, 45. 46.
malum gravius quam res trahit. I. S. 2, 59.
melior contendat. III. Od. 1, 12. 13.
non bella. I. S. 4, 114.
par nunquam reſponſura labori. II. S. 8, 66.
ſuperſtes illum aget penna metuente ſolvi. II. Od. 2, 7. 8.
vetus. II. S. 1, 35.
vitrea. 3, 221.
Famæ das aliquid. 2, 94.
ſervit ineptus. I. 6, 16.
utile. I. Epl. 18, 49.
Famam. I. S. 4, 83. II. 7, 67.
aufert docti ſenis. II. Epl. 1, 55. 56.
bonam evitare deperdere. I. S. 2, 61.
incolumem tueri. 4, 118. 119.
ſequere. A. P. 119.
vappæ timet. I. S. 2, 12.
Famem durum depellere. *ibid.* 6.
miſeram à populo in Perſas aget. I. Od. 21, 13. 14. 15. 16.
Fames. III. 16, 18. I. Epl. 18, 23.
Famoſæ ponet mortis amorem. A. P. 469.
Famoſis laboribus fige modum. III. Od. 15, 2. 3.
verſibus Lupo cooperto. II. S. 1, 68.
Famoſo carmine laqueum nectit ſponſæ. I. Epl. 19, 31.
Famoſum. II. S. 7, 51.
Famoſus. I. 4, 5.
hoſpes Lacænæ adulteræ. III. Od. 3, 25. 26.
Famulis. 3, 36. 17, 16.
Famulus. A. P. 239.
Fana habuere rectos Deos. IV. Od. 4, 48.
reliquit apris habitanda. Ep. 16, 19. 20.
Fanaticus error. A. P. 454.
Fannius. I. S. 4, 21. 10, 80.
Fanum Vacunæ putre. I. Epl. 10, 49.
Far. I. S. 6, 112.
Fari neſcios pueros. IV. Od. 6, 18.
ut poſſit. I. Epl. 4, 9.
Farra nutrit Ceres. *Bentl.* IV. Od. 5, 18.
Farre. II. S. 8, 87.
pio mollibit averſos penates. III. Od. 23. 19. 20.
Farris. I. S. 5, 69.
Fartor. II. 3, 229.
Fas. II. Od. 19, 9. 13.
atque nefas exiguo fine libidinum ſecernunt avidi. I. 18, 10. 11.
eſt obrepere ſomnum. A. P. 360.
magnum nefaſque. Ep. 5, 87.
non eſt omnia ſcire. IV. Od. 4, 22.
ultra trepidat mortalis. III. 29, 31. 32.
Faſces dabit cuilibet eripietque curule. I. Epl. 6, 53.
indigno detulerit. 16, 34.
ſuperbos Tarquinii memorem. I. Od. 12, 34. 35.
Faſcibus. I. S. 6, 97.
Faſciculum portes librorum. I. Epl. 13, 13.
Faſcinum languet minus. Ep. 8, 18.
Faſciolas. II. S. 3, 255.
Faſtidia agitat ſævis verbis. Ep. 12, 13.
labor extuderit. II. S. 2, 14.
magna movent ſtomacho. 4, 78.
mala furtim perrumpet victrix. I. Epl. 10, 25.
ſpectatoris ſuperbi ferre. II. 1, 215.
Faſtidienti tibi infundam majus poculum. Ep. 5, 77. 78.
Faſtidioſa triſtis ægrimoniâ. 17, 73.
Faſtidioſam deſere copiam. III. Od. 29, 9.
Faſtidioſus dominus. 1, 36. 37.
Faſtidire. I. S. 3, 44.
lacus. I. Epl. 3, 11.
Faſtidiret olus. 17, 15.
Faſtidis habitatum quinque focis agellum. I. Epl. 14, 2.
omnia eſuriens. I. S. 2, 115.
Faſtidit. III. Od. 1, 23.
& odit. II. Epl. 1, 22.
Faſtidium. Ep. 4, 12.
Faſtis notis condita. IV. Od. 13, 15.
Faſtos evolvere mundi. I. S. 3, 112.
memores. III. Od. 17, 4 IV. 14, 14.
ad Faſtos rediit. II. Epl. 1, 48.
Faſtu. 2, 93.
Faſtum. I. S. 6, 95.
Fata acerba Romanos agunt. Ep. 7, 17.
bona peractis jungite. C. S. 27. 28.
breves annos Cynaræ dederunt. IV. Od. 13. 22. 23
cæca timet. II. 13, 16.
dico Quiritibus. III. 3, 57, 58.
donavere nil majus meliuſve terris. IV. 2, 37. 38.
fera caneret Nereus. I. 15, 4. 5.
ingentia. *Bentl.* II. Epl. 1, 6.
recludere. I. Od. 24, 17.
ſera. III. 11, 28.
ſi parcent. 9, 12. 16.
tardiora te votis manent. Ep. 17, 62.

Fatale monſtrum daret catenis. I. Od. 37, 20. 21.
Fatali labore portenta ſubegit. II. Epl. 1, 11.
Fatalis inceſtuſque judex. III. Od. 3, 19.
Fateare. I. S. 3, 111.
Fateatur. 10, 3.
Fatebitur. II. 1, 76.
Fatentes. II. Epl. 1, 17.
Fateor. II. S. 3, 305. 4, 4. 7, 37.
Fateri. II. Epl. 1, 85. A. P. 418.
Faterier. II. Epl. 2, 148.
Fatetur. 1, 67.
Fati volucris tardavit alas. II. Od. 17, 22. 23. 24. 25.
Fatigaret ruinis pectora morti devota. IV. 14, 18. 19.
Fatigas animum conſiliis æternis minorem. II. 11, 11. 12.
Fatigat Romana militia aſſuetum Græcari. II. S. 2, 10. 11.
Fatigatis bobus juga demeret. III. Od. 6, 42. 43.
Fatigatum ludo ſomnoque. 4, 11.
Fatigent prece virgines Veſtam. I. 2, 26. 27.
Fatis. 12, 51.
Fato dilatus in ævum noſtrum. I. S. 10, 68.
Fatum triſte mihi inſtat. 9, 29.
Fauce arente traxerim pocula. Ep. 14, 3. 4.
Fauces urit ſitis. I. S. 2, 114.
Faventium turba vocat. III. Od. 24, 46.
Favet non ingeniis ille. II. Epl. 1, 88.
nox & Venus. III. Od. 11, 50.
Favete linguis. 1, 2.
Favillam lachrymis ſparges. II. 6, 23.
Faune Nympharum fugientum amator. III. 18, 1.
Fauni ſylvis deducti. A. P. 244.
Faunis Satyriſque Liber poëtas adſcripſit. I. Epl. 19, 4.
Fauno in umbroſis decet immolare lucis. I. Od. 4, 11.
Faunus Mercurialium cuſtos virorum. II. 17, 28. 29. 30.
velox. I. 17, 1. 2.
Favoni. 4, 1.
Favonii. III. 7, 1. 2.
Favor. IV. 8, 26.
Favorem ſperatum ploravere ſuis non reſpondere meritis. II. Epl. 1, 9. 10.
Fauſta *propr.* I. S. 2, 64.
Fauſtis penetralibus nutrita indoles. IV. Od. 4, 25. 26.
Fauſtitas alma. 5, 18.
Fauſto i pede. II. Epl. 2, 37.
Fautor. I. 18, 66. II. 1, 23.
ineptè eſt *pro* favet ineptè. I. S. 10, 2.
Fautoribus nequitiæ. I. Epl. 15, 33.
Fautoris eges. *Bentl.* A. P. 154.
Faxis cave. II. S. 3, 38.
hæc mihi propria munera. 6, 5.
Febrem diſſimules ſub tempus edendi. I. Epl. 16, 22. 23.
reducat. II. S. 3, 294.
Febres adducit opella forenſis. I. Epl. 7, 8. 9.
deduxit ægroto domini corpore. 2, 48.
Fecerat horrendas aſpectu pallor. I. S. 8, 25. 26.
Fecere Dii melius. II. 6, 4.
quem non diſertum fœcundi calices. I. Epl. 5, 19.
ruinas aulæa ſuſpenſa. II. S. 8, 54. 55.
Feceris bene. IV. Od. 8, 21.
Fecerit arbitria ſplendida de te Minos. 7, 21. 22.
furtum. I. S. 3, 94.
Fecerunt Dii bene. 4, 17.
Feci furtum. I. Epl. 6, 46.
malam rem. II. S. 6, 4.
Feciſſe. I. Epl. 17, 5.
nil extra numerum. 18, 59.
poëma. II. 2, 109.
Feciſſent. II. S. 3, 85.
Feciſſet. I. 9, 37.
Feciſti me locupletem. I. Epl. 7, 15.
Fecit. II. S. 3, 202. 322. A. P. 468.
magnum. I. S. 10, 20.
me tua virtus tibi amicum, II. 5, 33.
multa. A. P. 413.
nil quod reprehendere poſſis. II. S. 3, 138.
permulta cauſa mea. I. 4, 97. 98.
ſoleas. 3, 128.
viriliter. I. Epl. 17, 38.
Fecundæ leporis armi. *Bentl.* II. S. 4, 44.
Fefellit caſtra. I. Od. 10, 16.
me cruor herbis. Ep. 3, 7.
natus morienſque. I. Epl. 17, 10.
radix latens in aſperis locis. Ep. 5, 67. 68.
Felicem. I. S. 6, 52. II. 7, 31.
cerebri te ajebam. I. 9, 11. 12.
Felices mirabimur. Ep. 16, 53.
omnes compoſui. I. S. 9, 28.
ter & amplius. I. Od. 13, 17.
viventes clamat in urbe. I. S. 1, 12.
Felicior. Ep. 15, 17.
Feliciores ramos inſerit. Ep. 2, 13. 14.
Feliciter audet. II. Epl. 1, 166.
Felix Latium. C. S. 66.
ô ego non. Ep. 12, 25.
poſt Cynaram. IV. Od. 13, 21.
recepto Cæſare. 2, 47. 48.
ſis. III. 27, 13.
Femina. IV. Od. 1, 29.
calebo. 11, 33. 34.
Feminæ emancipatus. Ep. 9, 12.
Feminis grata carmina. I. Od. 15. 14. 15.
ſuper jugandis decreta. C. S. 18. 19.
Femur exile tumentibus ſuris additum. Ep. 8, 9. 10.
tenerum. I. S. 2, 81.
Feneſtras junctas quatiunt. I. Od. 25, 1.
Fer imperium. I. Epl. 5, 6.
Fera diluvies irritat quietos amnes. III. Od. 29, 40. 41.
Germania. Ep. 16, 7.
quæcunque præcedet. 6, 8.
Fera fata. I. Od. 15, 4. 5.
Feræ Iberiæ bellum quis curet. IV. Od. 5, 27. 28.
Numantiæ bella. II. 12, 1.
Feræ inultæ catulos celent. III. 3, 41. 42.
ſuetæ vexare locum. I. S. 8, 17. 18.
ſilvis latent formidoloſis dulci ſopore languidæ. Ep. 5, 55. 56.
Feraci in Algido. IV. Od. 4, 58.
lege marita. C. S. 19. 20.
Feracis Sardiniæ ſegetes. I. Od. 31, 4.
Ferant vepres corna & pruna. I. Epl. 16, 9.
Ferat cinis aridus injurioſis ventis. Ep. 17, 33. 34.
magna nave an parva, ferat unus & idem. II. Epl. 2, 200.
penna per liquidum aëra. II. Od. 20, 1. 2.

Digitized by Google

Ferarum more rapientes. I. S. 3, 109.
Feras ligna in ſilvam. I. S. 10, 34.
plauſus. II. 3, 185.
Ferat *pro* proferat. *Bentl.* III. Od. 29, 64.
Aufidus acer cum ripa ſimul avulſos. I. S. 1, 58.
pretium ſecurus pœnæ. II. Epl. 2, 17.
quo error. A. P. 308.
ſapiens inſani nomen. I. Epl. 6, 15.
te aura mutata retrorſum. 18, 88.
Feratur æquore quietiore. Ep. 10, 11.
Ferax venenorum Iberia. 5, 21. 22.
Fercula. II. S. 6, 104.
Ferebar incerto pede. Ep. 11, 20.
Fere I. S. 3, 96. I. Epl. 6, 9. 17, 21.
Fere *pro* plerumque. I. Epl. 19, 5. II. 1, 236.
Ferebaris pugnæ non ſat idoneus. II. Od. 19, 26. 27.
Feremus laborem. Ep. 1, 9. 11.
te, ut tu fortunam. I. Epl. 8, 17.
Ferendo narres te ſudaviſſe. 13, 16.
Ferens Cœcuba vina. II. S. 8, 15.
Deos in ſinu. II. Od. 18, 27.
olentem Mævium navis. Ep. 10, 1. 2.
ore acinum. II. S. 6, 85.
Ferent plus poſcente. I. Epl. 17, 44.
Ferentem dura. II. Epl. 1, 141.
immemorata. I. 19, 33.
Ferentes diſcerpta membra Mazonomo. II. S. 8, 86. 87.
Ferenti humilis arvum pingue. III. Od. 4, 15. 16.
Ferentinum. I. Epl. 17, 8.
Ferentur indigna honore. II. 2, 112.
Feres præmia victriceſq; hederæ. I. 3, 25.
pueris munuſcula. 7, 17.
Feret. II. S. 5, 13. 7, 34.
aura tutum per tumultus. III. Od. 20, 63. 64.
hæc ſeges ingratos omnibus annis. I. Epl. 7, 21.
perſonam. 17, 29.
piper iſte angulus. 14, 23.
quid feret hic dignum tanto promiſſor hiatu. A. P. 138.
ſigna militiæ tuæ. IV. Od. 1, 16.
ſtomacho pituita tumultum. II. S. 2, 75. 76.
Feret *pro* permittet. Ep. 15, 13.
Feri equi te ſimilem dico. I. S. 5, 56. 57.
Feriam. III. Od. 11, 43.
ſidera ſublimi vertice. I. 1, 36.
Feriant. II. S. 7, 99.
Ferias longas præſtes Heſperiæ. IV. Od. 5, 37. 38.
Feriat te frigore. II. S. 1, 62.
Feriatos male Troas. IV. Od. 6, 14. 15.
Feriemus agnam humilem. II. 17, 32.
Ferient impavidum ruinæ. III. 3, 8.
Feriet non ſemper quodcunque arcus minabitur. A. P. 350.
Feris addictum alitibus atque canibus. Ep. 17, 11. 12.
annoſo verba palato. II. S. 3, 274.
leonibus. Ep. 7, 11. 12.
occupabitur ſolum. 16, 10.
ſilvis præponere urbem. II. S. 6, 92.
Feriunt fulmina ſummos montes. II. Od. 10, 11. 12.
Fero multa. II. Epl. 2, 102.
Feroces aquilæ. IV. Od. 4, 31. 32.
Ferocior. I. 37, 29.
Ferocis Parthos. III. 2, 3.
Sygambros. IV. 2, 34. 36.
Feronia. I. S. 5, 24.
Feros Britannos hoſpitibus. III. Od. 4, 33.
cultus hominum voce formaſti. I. 10, 2. 3.
indomita cervice. I. Epl. 3, 34.
Ferox ætas currit. II. Od. 5, 13. 14.
bello. I. 32, 6.
Hector. IV. 9, 21. 22.
Latium. I. 35, 10.
Medea. A. P. 123.
miles. I. Od. 6, 3. 4.
præſidio Veneris. 15, 13.
Roma. III. 3, 44.
Ferramenta. I. Epl. 1, 86.
Ferrata diruit agmina vaſto impetu. IV. Od. 14, 29. 30.
Ferratos belli poſtes refregit. I. S. 4, 61.
Ferre faſtidia ſpectatoris ſuperbi. II. Epl. 1, 215.
Ferre fortunam magnam bene diſce. III. Od. 27, 74. 75.
jube flores roſæ. II. 3, 14.
juga. 6, 2.
jugum. I. 35, 28. II. 5, 1.
nuces ſinu laxo. II. S. 3, 171. 172.
opem. A. P. 461.
pedem choris. II. Od. 12, 17.
recuſant pedes vitioſum. II. S. 7, 108.
recuſent humeri & quid valeant. A. P. 39. 40
ſecundas res. I. S. 9, 46.
vires recuſant. II. Epl. 1, 259.
vultum. I. S. 6, 121.
Ferrem. III. Od. 14, 27.
Ferrent. II. Epl. 1, 163.
Ferres. IV. Od. 8, 5.
Ferret. I. S. 3, 11.
Ferro ab ipſo ducit opes animumque. IV. Od. 4, 59. 60.
demeteret caudam ſalacem. I. S. 2, 45. 46.
duro perdere. III. Od. 9, 32.
genitricem occidit Oreſtes. II. S. 3, 133.
lacerare. III. Od. 27, 46.
mitiget agrum. II. Epl. 2, 186.
mordaci pinus icla. IV. Od. 6, 9. 10.
necari. II. S. 7, 58.
petita bellua. Ep. 5, 10.
petitus. I. S. 2, 66.
ſecula duravit. Ep. 16, 65.
ſtravit pecus. II. S. 3, 202.
violare. *ibid.* 139.
Ferrum acuiſſe. I. Od. 2, 21.
acutum tepefecit in matris jugulo. II. S. 3, 136.
acutum valet reddere cos. A. P. 304. 305.
molliat ignis. I. S. 4, 10.
nil obſtet tibi. 1, 39. 40.
retuſum. I. Od. 35, 39. 40.
Fers te nullius egentem. I. Epl. 17, 22.
Fert. Ep. 5, 3. 9, 13. II. S. 3, 68. 185. I. Epl. 11, 5.
nemo ocius oleum. *Bentl.* II. S. 7, 34.
Fertile mare generoſæ teſtæ. 4, 31.
Tybur. IV. Od. 3, 10.
Fertili Baccho (fertilis. *Bentl.*) II. 6, 19.

Fer-

Fertilibus olivetis. II. Od. 15, 7. 8.
Fertilis Africæ. III. 16, 31.
frugum tellus. C. S. 29.
Fertur incerto mari. Ep. 9, 32.
numeris lege ſolutis. IV. Od. 2, 11. 12.
præceps per mala. I. S. 4, 30. 31.
quo rara ſecuris. 7, 27.
Fertur *pro* dicitur. I. Od. 7, 23. 16, 13. III. 5, 41. 20, 13. II. S. 3, 170. 6, 80.
Fervens jecur bile tumet. I. Od. 12, 4.
Fervent allata popinis. II. S. 4, 62.
Ferventius amni rapido ingenium. I. 10, 62.
Fervet. IV. Od. 2, 7.
avaritia miseraque cupidine pectus. I. Epl. 1, 33.
Fervida flamma urens in Ætna. Ep. 17, 32. 33.
Fervida vina. II. S. 8, 38.
Fervidi juvenes. IV. Od. 13, 26.
Fervidiore mero. Ep. 11, 14.
Fervidis caloribus incluſa mundi pars. III. Od. 24, 36. 37.
rotis evitata meta. I. 1, 4. 5.
Fervido æquore depræliantes ventos ſtravere divi. 9, 10. 11.
Fervidos ictus laurea ſpiſſa ramis excludet. II. 15, 9. 10.
Fervidum ſidus. Ep. 1, 27.
Fervidus æſtus. I. S. 1, 38.
florente juventa. A. P. 115. 116.
puer. I. Od. 30, 5.
Ferula cædes meritum ſubire majora. I. S. 3, 120.
Ferum victorem cepit Græcia. II. Epl. 1, 156.
Ferunt anni multa commoda. A. P. 175.
dedecus grande. II. S. 1, 96.
florem terræ ſolutæ. I. Od. 4, 10.
jugera fruges. III. 24, 12. 13.
mella apes. 16, 33.
perniciem. I. S. 4, 130.
quocunque pedes ire. Ep. 16, 21.
vepres corna & pruna. *Bentl.* I. Epl. 16, 16.
Ferunt *pro* ajunt. III. Od. 17, 2.
Feruntur fluminis ritu. 19, 33. 34.
Fervor acceſſit icto capiti. II. S. 1, 25.
pectoris me tentavit in dulci juventa. I. Od. 16, 22. 23.
Ferus Cupido. II. 8, 14.
eſt adeo. I. Epl. 1, 39.
impingas clitellas. 13, 8.
vultu torvo. 19, 12.
Feſcennina licentia. II. 1, 145.
Feſſas cohortes abdidit oppidis. III. Od. 4, 38.
Feſſi pervenimus. I. S. 5, 94.
Feſſis. II. Od. 4, 11.
vomere tauris. III. 13, 11.
Feſſo. II. Epl. 1, 221.
Feſſos boves. Ep. 2, 63.
corporis artus levat ſalutari arte. C. S. 63. 64.
Feſſum longa militia latus. II. Od. 7, 18.
me ſol acrius admonuit ire lavatum. I. S. 6, 125. 126.
Feſſus paſtor rivum quærit. III. Od. 29, 21. 22.
viator dormire incipit. I. S. 5, 16. 17.
Feſtas dapes. Ep. 9, 1.
ſeculo referente luces. IV. Od. 6, 42.
Feſtinant. II. Epl. 1, 192.
Feſtinanti. I. S. 1, 113.
Feſtinantis. I. Epl. 1, 85.
Feſtinas. I. Od. 28, 35. I. Epl. 2, 38.
Feſtinat ad eventum. A. P. 148.
calidus mulis gerulisque redemtor. II. Epl. 2, 72.
cuncta manus. IV. Od. 11, 9.
in augenda re. I. Epl. 16, 68.
lites componere. 2, 11. 12.
pœnas per vim odio inulto. 2, 61.
Feſtis diebus. II. S. 3, 143. A. P. 210. 232.
quinquatribus. II. Epl. 2, 197.
terminalibus. Ep. 2, 59.
Feſto die. III. Od. 28, 1.
tempore. II. Epl. 1, 140.
Feſtos alioſve dierum albatus celebret. II. S. 2, 60. 61.
per dies. II. Od. 3, 6. 7.
Feſtam diem adduxerit rediens annus. II. S. 2, 83.
Feſtus dies dat veniam ſomnumque. I. Epl. 5, 10.
dies anno redeunte corticem adſtrictum pice dimovebit. III. Od. 8, 9. 10.
dies atras mihi eximet curas. III. Od. 14, 13. 14.
in pratis vacat otioſo cum bove pagus. 18, 11. 12.
Fias. I. 16, 27.
fabula. I. Epl. 13, 9.
Fiat. I. S. 2, 118.
Ficis pinguibus paſtum jecur anſeris albi. II. 8, 88.
Ficta ſint proxima veris. A. P. 338.
verba. *ibid.* 52.
Fictis. II. S. 8, 83.
Ficto in pejus vultu. II. Epl. 1, 264. 265.
Fictum. I. S. 3, 62.
carmen ex noto ſequar. A. P. 240.
Ficu cum duplice nux ornabat menſas. II. S. 2, 122.
Ficulnus truncus eram inutile lignum. I. 8, 1.
Ficus. *ibid.* 47.
prima calorque Deſignatorem decorat lictoribus atris. I. Epl. 7, 5. 6.
pulla ſuam ornabat arborem. Ep. 16, 46.
Fida conjuge. II. Epl. 1, 142.
Fide conſtanti juvenem. III. Od. 7, 4.
læſa præniteat. I. 33, 4.
cum Fide pœnas luant. Ep. 17, 37.
Fide *pro* fidei. Fide commiſſa prodiderit. I. S. 3, 95.
Fide Cyllenia. Ep. 13, 9.
Teïa dices Penelopen. I. Od. 17, 18. 19. 20.
Fidelem. II. 4, 8.
alitem expertus Jupiter. IV. 4, 3. 4.
Fideles animi teneant. A. P. 336.
Fideli ſilentio eſt tuta merces. III. Od. 2, 25. 26.
Fidelibus catulis viſa cerva. I. 1, 27.
deſideriis icta patria. IV. 5, 15. 16.
oculis ſubjecta. A. P. 181.
Fidelis. II. S. 3, 137.
Amice. II. Epl. 2, 1.
Fideliter. I. 18, 70.
Fidem. 6, 36.
habebunt verba. A. P. 52.

Digitized by Google

multa promiſſa levant. II. Epl. 2, 10.
mutatoſque Deos flebit. I. Od. 5, 5. 6.
Fidem moderere blandius Orpheo. 24, 13. 14.
Fidenis. I. Epl. 11, 8.
Fidens juventûs horrida brachiis. III. Od. 4, 50.
Fidentem tuo præſidio tuteris (fidenter. *Bentl.*) I. Epl. 18, 81.
Fidentes rebus. III. Od. 3, 59.
Fides. II. 18, 9. I. Epl. 1, 58. 18, 17.
arcani prodiga. I. Od. 18, 16.
audet jam redire. C. S. 56. 57.
certa ſegetis meæ. III. Od. 16, 30.
culpari metuit. IV. 5, 20.
juſtitiæ ſoror incorrupta. I. 24, 6. 7.
nulla damnis. I. Epl. 17, 57.
perjura fallat ſocium. III. Od. 24, 59. 60.
rara albo velata panno. I. 35, 21. 22.
Fidet ſibi certius ad caſus duros. II. S. 2, 108.
Fidibus Æoliis querentem Sappho. II. Od. 13, 24. 25.
canoris auritas quercus ducere. I. 12, 11. 12.
commiſſi Æoliæ puellæ calores vivunt. IV. 9, 11. 12.
dedit Muſa Divos. A. P. 83.
dic melos. III. Od. 4, 1. 2.
juvat placare Deos. I. 36, 1. 3.
novis hunc ſacrare decet. 26, 10. 11. 12.
Latinis aptare modos Thebanos. I. Epl. 3, 12. 13.
Latinis ſequi verba modulanda. II. 2, 143.
ſonoris voces crevere. A. P. 216.
Fidicen. I. Epl. 19, 33.
Romanæ lyræ. IV. Od. 3, 23.
Thaliæ. 6, 25.
Fidis *verb.* I. Epl. 19, 44.
Fidis *nom. adj.* II. S. 1, 30. 31.
Fidit nec nitido conjux adultero. III. Od. 24, 20.
nil pictis navita puppibus. I. 14, 14. 15.
ſibi dux. I. Epl. 19, 23. 24.
Fidos inter amicos. 5, 24.
Fidum pectus amoribus mutuis. II. Od. 12, 15. 16.
Fidus interpres. A. P. 133. 134.
judex. IV. Od. 9, 40. 41.
Fieres. II. 8, 3.
Fieret. II. Epl. 2, 150. A. P. 408.
Fieri. I. S. 1, 104. 6, 25.
Fies. III. Od. 13, 13.
Fiet. 14, 24. II. S. 3, 4. A. P. 450. 469.
Fige modum nequitiæ tuæ. III. Od. 15, 2.
Figit adamantinos clavos ſummis verticibus dira neceſſitas. 24, 5. 6. 7.
Figura mutata. I. 2, 41.
Figurat os tenerum pueri balbumque Poeta. II. Epl. 1, 126.
Fila trium ſororum patiuntur atra. II. Od. 3, 15. 16.
Filia expugnat juvenum domos. III. 15, 8. 9.
Naſicæ. II. S. 5, 65.
pulchrior matre pulchra. I. Od. 16, 1.
ſilvæ nobilis pinus Pontica. 14, 11. 12.
Filiæ relictum nomen. III. 27, 34. 35.
Filiam magni Creontis ulta. Ep. 5, 63. 64.
Filium Thetidis marinæ. I. Od. 8, 13. 14.
Filius. I. S. 1, 84. 3, 46. 4, 50. II. 3, 122. 239. 5, 45.
Albi. I. 4, 109.
Albini. A. P. 327.
Dionyſi. I. S. 6, 38.
Fortunæ. II. 6, 49.
immaturus. 8, 59.
Majæ. I. Od 2, 43.
Ornithi. III. 9, 14.
Thetidos marinæ. IV. 6, 6.
Veneris. III. 27, 68.
Filix urenda agris neglectis inaſcitur. I. S. 3, 37.
Filo tenui poëmata deducta. II. Epl. 1, 225.
Findere ſarculo patrios agros. I. Od. 1, 11.
Findet canicula rubra ſtatuas. II. S. 5, 39. 40.
Findetur dividuo munere mihi quadra. I. Epl. 17, 49.
Findit dies menſem. IV. Od. 11, 15. 16.
Findunt flumina frigida tellurem. Ep. 13, 14.
Fine exiguo libidinum fas atque nefas avidi diſcernunt. I. Od. 18, 10. 11.
deſtinata rapacis Orci. II. 18, 30.
fine petitæ Epulæ inamareſcunt. II. S. 7, 107.
ſupremo invidiam domari comperit *pro* morte. I. Epl. 1, 12.
Fines intra Naturæ viventi. I. S. 1, 49. 50.
denique certi ſunt in rebus. I. S. 1, 106.
Hetruſcos incoluit. 6, 1. 2.
per meos lenis incedas. III. Od. 18, 2. 3.
Finem certum voto pete. I. Epl. 2, 56.
jaculo nobilis expedito. I. Od. 8, 12.
quem tibi Dii dederint. 11, 1. 2.
Finge ſibi convenientia. A. P. 119.
Fingent carmine nobilem Æolio. IV. Od. 3, 12.
Fingentur vanæ ſpecies. A. P. 7. 8.
Fingere carmina. II. Epl. 1, 227.
non exaudita Cethegis cinctutis. A. P. 50.
opprobria in quemvis. I. Epl. 15, 30.
qui non viſa poteſt. I. S. 4, 84.
verſus. A. P. 382.
Fingeris ad rectum voce paterna. *ibid.* 366. 367.
Fingi ſperamus carmina. *ibid.* 331.
Fingit equum docilem. I. Epl. 2, 64.
Fingitur artibus Virgo. III. Od. 6, 22.
Fingo operoſa carmina. IV. 2, 31. 32.
Finibus Atticis reddas incolumem. I. 3, 6. 7.
Finiet prandia nigris moris. II. S. 4, 22. 23.
Finire dolores. 3, 263.
laborem. I. 1, 93.
laborem vitæ triſtitiamque mero. I. Od. 7, 17. 18.
labores quærentem. III. 4, 39.
Finiret ſitim nulla copia lymphæ. II. Epl. 2, 146.
Finis. II. S. 8, 60.
amorum. IV. Od. 11, 32.
Atlanteus. I. 34, 11.
aut quod manet me ſtipendium? Ep. 17, 35.

char-

Digitized by Google

chartæque viæque. I. S. 5, 104.
excludat jurgia. II. Epl. 1, 38.
longorum operum repertus. A. P. 406.
quærendi. I. S. 1, 92.
ſpe dura ferentem animum. II. Epl. 1, 141.
Finitimi. Ep. 16, 3.
Finitimum latus Boreæ. III. Od. 24, 38.
Finitis amoribus animum reddere. I. 19, 4.
ſtudiis. II. Epl. 2, 104.
Finium tutor Sylvanus. Ep. 2, 22.
Finxerunt me Dii animi puſilli. I. S. 4, 17. 18.
Finxiſſe. I. Epl. 9, 8.
Fio obſcurus. A. P. 26.
agilis. I. Epl. 1, 16.
Firmandæ mentes ſtudiis. *Bentl.* III. Od. 24, 54.
Firmaret patres labentes conſilio. 5, 45. 46.
Firmior Hydra ſecto corpore. IV. 4, 61.
Firmo juveni. Ep. 12, 3.
Firmus. 1, 16. II. S. 7, 26.
paſcere *pro* valens. I. Epl. 17, 47.
Fis anus. IV. Od. 13, 2.
melior accedente ſenecta. II. Epl. 2, 211.
Fiſtula cum tacita lyra pendet. III. Od. 19, 20.
dicunt carmina paſtores. IV. 12, 10.
dulci perſonuere ſaxa. I. 17, 10. 12.
Fit. 24, 19. I. S. 1, 44. 56. 117. II. 1, 32. I. Epl. 7, 83. II. 2, 14. 101. A. P. 329. 357.
Fiunt ſacra arcana. Ep. 5, 52.
Fixa arundo in vertice terret volucres. I. S. 8, 6. 7.
Fixæ pupulæ. Ep. 5, 39. 40.
Fixis armis ad poſtem Herculis. I. Epl. 1, 4. 5.
Fixum. II. S. 3, 294. I. Epl. 16, 64.
Flacci. II. S. 1, 18.
Flacco. Ep. 15, 12.
Flagellis ad mortem cæſus. I. S. 2, 41. 42.
ſectus præconis ad faſtidium. Ep. 4, 11. 12.
Flagello horribili ſectere. I. S. 3, 119.
ſublimi tange Chloën. III. Od. 26, 11. 12.
Flagitat. II. S. 4, 61.
Flagito. II. Od. 18, 13.
Flagitio additis damnum. III. 5, 26. 27.
Flagitium ingens. II. S. 4, 82.
pejus letho timet. IV. Od. 9, 50.
Flagrantis hora caniculæ. III. 13, 9.
Flagres amore mei uti bitumen ignibus. Ep. 5, 81. 82.
Flagrantia ad oſcula detorquet. II. Od. 12, 25.
Flagrans amor. I. 25, 13.
Flamina tibiæ ceſſant. III. 19, 19.
Flagret rumore malo. I. S. 4, 125.
Flamma. I. Od. 16, 3.
Chimæræ cecidit. IV. 2, 15. 16.
exſtructa. I. S. 5, 98.
in Ætna furens, *alii legunt* virens. Ep. 17, 33.
meliore digne puer. I. Od. 27, 20.
per tædas equitavit. IV. 4, 43, 44.
properabat lambere tectum. I. S. 5, 73. 74.
Flammæ rotantes vertice ſordidum fumum trepidant. IV. Od. 11, 21. 21.
Flammis aduri Colchicis. Ep. 5, 24.
& ferro mitiget agrum. II. Epl. 2, 186.
ureret. IV. Od. 6, 19.
Flatu complere ſedilia. A. P. 205.
invido Notus detinet à domo trans maris æquora. IV. Od. 5, 9. 10. 12.
Flava Chloë. III. 9, 19.
Flavæ Phyllidis parentes. II. 4, 14.
Flavam religas comam. I. 5, 4.
Flavi *propr.* I. S. 6, 72.
Flavo Ganymede. IV. Od. 4, 4.
Flavos leones. Ep. 16, 33. *alii legunt* Fulvos.
Flavum Tiberim tangere. I. Od. 8, 8.
Tiberim vidimus ire. 2, 13. 15.
Flebili ſponſæ. IV. 2, 21.
Flebilibus modis urges ademptum Myſten. II. 9, 9. 10.
Flebilior nulli quam tibi. I. 24, 10.
Flebilis Ino. A. P. 123.
multis occidit. I. Od. 24, 9.
Flebiliter gemens Ityn. IV. 12, 5.
Flebis mœchos arrogantes anus. I. Od. 25, 9. 10.
Flebit. II. S. 1, 46.
mutatos Deos. I. Od. 5, 6.
Flebo inultus ut puer. Ep. 6, 16.
Flectere durum mollibus imperiis. IV. Od. 1, 6. 7.
equum ſciens. III. 7, 25.
Flecti in vitium cereus. A. P. 163.
Flectis amnes. II. Od. 19, 17.
Flentibus adſunt humani vultus. A. P. 101.
amicis diſcedit. I. S. 5, 93.
Flentis. I. Epl. 17, 56.
Flere. II. S. 8, 59. A. P. 102.
Fles. III. Od. 7, 1.
Fleturum multa caput. Ep. 5, 74.
Flevere. II. Od. 9, 17.
Flevit amorem cava teſtudine. Ep. 14, 11.
Flexus tuis vocibus annuit Divum pater. *Bentl.* IV. Od. 6, 21.
Flore impedire caput. I. 4, 9. 10.
roſarum. III. 29, 3.
roſæ puniceæ. IV. 10, 4.
Flore. *propr.* I. Epl. 3, 1. II. 2, 1.
Florent juvenum ritu. A. P. 62.
Florente juventa. *ibid.* 115.
Flores amœnæ roſæ. II. Od. 3, 14.
apricos nocte. I. 26, 7.
perambulat Attæ. II. Epl. 1, 79.
quid velint. III. Od. 8, 2.
recentes carpere. 27, 43. 44.
ſpargere. I. Epl. 5, 14.
Floret vinea inputata. Ep. 16, 44.
Floribus. III. Od. 13, 2.
genium piabant memorem brevis ævi. II. Epl. 1, 143. 144.
non ſemper idem honos. II. Od. 11, 9.
novis tempora vincire. IV. 1, 31.
Florum ſtudioſa. III. 27, 29.
Flos purpureus roſæ. 15, 15.
Fluat tibi Pactolus. Ep. 15, 20.
Fluctibus aprum appingit. A. P. 30.
Eois intonata hyems. Ep. 2, 51.
fractis rauci Adriæ. II. Od. 14, 14.
horridis utrumque latus verberes. Ep. 10, 3. 4.
Heſperiis minabitur Eurus. I. Od. 28, 25. 26.
Icariis luctantem Africum. 1, 15.

Digitized by Google

in mediis rerum. II. Epl. 2,84. 85.
Stygi's ereptum Æacum. IV. Od. 8,25.
Fluctus novi te referent in mare. I. 14, 1.2.
per longos ire. III. 27, 42. 43.
Fluentem nauſeam coërcet. Ep. 9,35.
Fluenti arbuſto regerit expreſſa convicia. I. S. 7,28.29.
Fluere. I. 10, 50.
Fluit utilis infirmo capiti fons. I. Epl. 16,12. 14.
Fluitantia. II. S. 3,269.
Fluitem ſpe dubiæ horæ pendulus. I. Epl. 18, 110.
Flumen. II. S. 3,38.
dulce. II. Od. 6, 10. 11.
hibernum. I. S. 7, 27.
Medum. II. Od. 9, 21.
Metaurum. IV. 4, 38.
rapidum. II. S. 3, 242.
Rhenum. A. P. 18.
Tanaim. IV. Od. 15, 24.
Flumina. I. Epl. 13, 10.
conſtiterint acuto gelu. I. Od. 9, 3. 4.
decreſcentia prætereunt ripas. IV. 3, 4.
dicere. II. Epl. 1, 252.
frigida. Ep. 13, 13.
fugientia captat Tantalus. I. S. 1, 68. 69.
ignara belli. II. Od. 1, 33. 34.
vaga. I. 34, 9.
Flumine languido Cocytus errans II. 14, 17.
magno. I. S. 1, 55.
Tiberino. I. Epl. 11, 4.
Fluminis paterni ripæ. I. Od. 20. 5. 6.
ritu feruntur. III. 29, 33. 34.
Fluminum lapſus rapidos morantem. I. 12, 9. 10.
Fluvii ſtrepunt. IV. 12, 3.
Fluviis lætam Dianam. I. 21, 5.
gravem ſolantis æſtum. II. 5, 6, 7.
Fluvios in campo obſtare queratur. II. S. 3, 55.
per Fluvios ruentis. *ibid.* 57.
Fluunt tarda ingrataque tempora. I. Epl. 1, 23.
Fluxit cruor Remi in terram. Ep. 7, 19. 20.
hoc fonte derivata clades in patriam populumque. III. Od. 6, 19. 20.
Focalia, faſciolas, cubital, inſignia morbi. II. S. 3, 255.
Focis quinque habitatum. I. Epl. 14, 2.
Foco ſuper large ligna reponens. I. Od. 9, 5. 6.
Focum ſacrum lignis vetuſtis exſtruat. Ep. 2, 43.
Focus ſplendet jam dudum. I. Epl. 5, 7.
Fodiat latus (fodicet. *Bentl.*) I. Epl. 6, 51.
Fœcunda conjux ſi domi erit. II. S. 5, 31.
culpæ ſecula nuptias inquinavere. III. Od. 6, 17.
in gente Meneni. II. S. 3, 287.
Fœcundi calices. I. Epl. 5, 19.
leporis. II. S. 4, 44.
Fœda cicatrix. I. 5, 60.
ſimulachra fumo. III. Od. 6, 4.
Fœdera regum. II. Epl. 1, 24.
Fœdere certo caſtitas. III. Od. 24, 23.
Fœdis conditionibus. III. 5, 14. 15.
Fœdo carmine ſplendida facta linunt. II. Epl. 1, 236. 237.
victu Orpheus deterruit homines ſilveſtres. A. P. 391, 392.
Fœdum caput. II. S. 3, 125. 126.
Fœdus rumpere fraternum. I. Epl. 3, 35.
Fœnerator Alphius jam jam futurus ruſticus. Ep. 2, 67.
Fœnore occulto res creſcit. I. Epl. 1, 80.
omni ſolutus. Ep. 2, 4.
poſitis nummis dives. I. S. 2, 13. A. P. 421.
Fœnum habet in cornu. I. S. 4, 34.
Fœta vulpes *pro* enixa. III. Od. 27, 4.
Fœtus nutriant. C. S. 31.
parturit. IV. Od. 5, 26. 27.
Folia ſilvis mutantur. *Bentl.* A. P. 60.
Foliam Ariminenſem. Ep. 5, 42.
Foliis amaris veſcatur parcus. II. S. 3, 114.
brevioribus me ornes. I. Epl. 19, 26.
mobilibus. I. Od. 23, 5. 6.
multis tempeſtas ſternet nemus. III. 17, 9. 10. 11. 12.
ornatum ducem. IV. Od. 3, 7.
ſilvæ mutantur pronos in annos. A. P. 60.
viduantur orni. II. Od. 9, 8.
Follibus hircinis concluſas auras. I. S. 4, 19.
Fomenta. Ep. 11, 17.
frigida curarum relinquere. I. Epl. 3, 26.
paret. I. S. 1, 82.
podagram juvant. I. Epl. 2, 52.
Fons & principium. A. P. 309.
hic, hoc caput rerum erat. I. Epl. 17, 45.
jugis aquæ. II. S. 6, 2.
nomen rivo dare idoneus. I. Epl. 16, 12.
ſplendidior vitro. III. Od. 13, 1.
Fonte Græco cadant. A. P. 53.
hoc derivata clades. 6, 19.
jus. I. S. 5, 32.
Fontem vini. II. Od. 19, 10.
Fontes lymphis manantibus obſtrepunt. Ep. 2, 27.
Fontes remotos adire. II. S. 4, 94.
Fontibus. III. Od. 4, 25.
integris gaudes. I. 26, 6. 7.
ſtomachum ſupponere. I. Epl. 15, 8.
Fonticulo. I. S. 1, 56.
Fontis Pindarici hauſtus. I. Epl. 3, 10.
Fontium nobilium fies. III. Od. 13, 13.
origines celat Nilus. IV. 14, 45. 46.
Foramine pauco aſpirare. A. P. 203. 204.
Foras. I. Epl. 7, 31. 5, 25.
Fore. Ep 15, 10. I. S. 1, 21. 2, 67. A. P. 6.
iter tutum. *ſine verbo antecedente.* III. Od. 16, 7.
magnæ laudi. II. S. 3, 99.
Fore. *Ablativus.* I. 2, 67.
Forenſes. A. P. 245.
Forenſis opella. I. Epl. 7, 8.
Fores ante porrectum objicere aquilonibus. III. Od. 10, 3. 4.
robuſtæ munierant. 16, 2. 3.
Foret. 4, 13. IV. 8, 22. Ep. 12, 23. I. S. 2, 53. 4, 4. 5, 59. 69. 6, 100. 8, 36. 10, 68. II. 4, 45. 6, 3.

Digitized by Google

6, 3. II. Epl. 1, 194. 2, 89. A.P. 259.
Foribus invіſis hæret. II. S. 3, 261. 262.
oppoſitis arcus minaces. III. Od. 26, 7. 8.
repulſum perfundit gelida. II. S. 7. 90. 91.
Foris. I. 10, 30.
Forma Tecmeſſæ movit Achillem. II. Od. 4, 4. 5. 6.
tibi loquaciter, & ſitus agri ſcribetur. I. Epl. 16, 4.
vincas Nirea. Ep. 15, 22.
Formabat puerum dictis. I. S. 4, 121.
Formæ melioris. II. 7, 52.
offenſæ cedit conſtantia. Ep. 11, 15.
reddatur uni. A.P. 8. 9.
Formam Dii tibi dederant. I. Epl. 4, 6. 7.
donat pecunia. I. 6, 37.
Formandæ mentes ſtudiis. III. Od. 24, 53. 54.
Formare perſonam novam. A.P. 126.
Formas & ſcalpra non ſutor emat. II. S. 3, 106.
impares ſub juga mittere. I. Od. 33, 10. 11. 11.
Formaſti voce cultus hominum. 10, 2. 3.
Format nos Natura prius intus. A. P. 108.
præceptis amicis pectus. II. Epl. 1, 128.
Formet Poëtam. A. P. 307.
Formiani. I. Od. 20, 11.
Formiarum mœnia. III. 17, 6.
Formica magni laboris exemplo eſt. I. S. 1, 33.
Formidare fures. *ibid.* 77.
nocturnos vapores. I. Epl. 18, 93.
Formidat acumen judicis. A. P. 364.
Formidatam Romam Parthis. II. Epl. 1, 256.
Formidatus claſſe. III. Od. 6, 17.
Formidet te mulier. II. S. 7, 65.
Formidine fuſtis vertere modum. II. Epl. 1, 154.
miſera privet. II. S. 7, 77.
mortis caret. II. Epl. 2, 207.
nulla imbuti. I. 6, 4. 5.
pœna nihil in te admittes. I. 16, 53.
Formido avium furumque maxima. I. S. 8, 3. 4.
Formido. *Verb.* I. Epl. 19, 46.
Formidoloſis ſilvis latent feræ. Ep. 5, 55.
Formidoloſus ſcorpius aſpicit me II. Od. 17, 17. 18.
Formis imparibus deceptum. II. S. 2, 30.
Formoſa mulier ſuperne. A.P. 4.
vis videri. IV. Od. 13, 3.
Formoſus. I. S. 3, 125.
cupiat haberi. 6, 30. 31.
Formula hæc reges tenet. II. 3, 45. 46.
Fornice exiret. I. 2, 31.
olenti. *ibid.* 30.
Fornix. I. Epl. 14, 21.
Foro concurrant tria funera. I. S. 6, 43.
in medio ſcripta recitent. 4, 74. 75.
queritur diſtare carinas. I. Epl. 7, 48.
res certabitur. II. S. 5, 27.
Fors. 6, 10.
Forſan. I. Od. 28, 31. II. 16, 31.
Forſit *pro* forſan. I. S. 6, 49.
Fortaſſe. Ep. 13, 7. I. S. 3, 20. 6, 98. II. Epl. 2, 164. A. P. 19.
Fortaſſis. I. S. 4, 131. II. 7, 40.
Forte latus. I. Epl. 7, 26.
Forte. IV. Od. 9, 1. Ep. 16, 15. I. S. 1, 48. 3, 64. 4, 104. 9, 1. *&c.*
Fortem. II. S. 5, 102. I. Epl. 9, 13.
animum hoc tolerare jubebo. II. S. 5, 20.
colonum. 2, 115.
Scipiadam ſcribere. 1, 16. 17.
Fortes. I. Od. 7, 30. II. 16, 17. I. S. 7, 11. II. Epl. 1, 139.
creantur fortibus. IV. Od. 4, 29.
vivite. II. S. 2, 135.
vixere ante Agamemnona. IV. Od. 9, 25.
Forti Corano. II. S. 5, 64.
Diomede. I. 5, 91.
falerno. II. 4, 24.
marito. 3, 216.
pectore. Ep. 1, 14.
Fortia pectora opponite rebus adverſis. II. S. 2, 136.
Fortibus creantur fortes. IV. Od. 4, 29.
Fortis. I. Od. 6, 1. III. 5, 32. I. S. 3, 52. II. 3, 97. 6, 69. 7, 86. I. Epl. 7, 46. II. 1, 50.
Alexandri. II. Epl. 1, 241.
appare. II. Od. 10, 22.
Auguſti. IV. 2, 43.
gens. 4, 53.
utcunque. Ep. 17, 52.
vultu ſereno. I. Od. 37, 20.
Fortiſſima Tyndaridarum. I. S. 1, 100.
Fortiter. I. Od. 14, 2. II. S. 3, 41. I. Epl. 15, 27.
Fortium Grajorum. IV. Od. 8, 3. 4.
Fortius. I. S. 10, 15.
Fortuitum ſpernere ceſpitem. II. Od. 15, 17.
Fortuna dulci ebria. I. 37, 11. 12.
heu quis te crudelior in nos Deus eſt? II. S. 8, 61. 62.
in vitium labier æqua. II. Epl. 1, 92.
manca ruit. II. S. 7, 88.
manibus retortis regum trahitur. II. Epl. 1, 191.
melior quo nos cunque feret ibimus. IV. Od. 7, 25. 26.
nominis noſtri occidit. 4, 70. 71. 72.
non mutat genus. Ep. 4, 6.
novos moveat tumultus. II. S. 2, 126.
proſpera. IV. Od. 14, 37.
quibus dedit vitem. I. 31, 9. 10.
rapax. 34, 14. 15.
redeat miſeris abeat ſuperbis. A.P. 201.
ſævo negotio læta. III. Od. 29. 49.
ſervat vultum benignum. I. Epl. 11, 20.
Trojæ renaſcens triſti clade iterabitur. III. Od. 3, 61. 62.
uſus nemo dexterius. I. S. 10. 45.
Fortunæ. I. Epl. 7, 54.
ad ſummum venimus. II. 1, 32.
filius. II. S. 6, 49.
ludum. II. Od. 1, 3.
quo mihi ſi uti non conceditur. I. Epl. 5, 12.
reſponſare ſuperbæ. 1, 68.
rivus te inauret. 12, 9.
Fortunam arte emendaturus. II. S. 8, 84. 85.

hau-

Digitized by Google

laudas. II. S. 7, 22. 23.
magnam diſce bene ferre. III. Od. 27, 74. 75.
Priami cantabo. A. P. 137.
quo mihi, ſi non conceditur uti. *Bentl.* I. Epl. 5, 12.
ut tu, ſic nos te feremus. 8, 17.
Fortunatam vitam plene præſtantia. II, 14.
Fortunati mercatores. I. S. 1, 4.
Fortunatius arte ingenium. A. P. 295.
Fortunatum ſpecies & gratia præſtat. I. Epl. 6, 49.
Fortunaverit Deus horam. 11, 22.
Fortunis abſona dicta. A. P. 112.
Forum. I. Epl. 19, 8.
Appi. I. S. 5, 3.
diſſertum tranſire. I. Epl. 6, 59.
litibus orbum. IV. Od. 2, 43. 44.
omne ſpectat. I. Epl. 16, 57.
pete. 6, 20.
veſpertinum pererro. I. S. 6, 113. 114.
vitat. Ep. 2, 7.
Foſſa hic eſt ingens. II. S. 3, 59.
Foſſam. I. 8, 28.
Foſſor. III. Od. 18, 15.
Foveam. A. P. 459.
cautus lupus metuit. I. Epl. 16, 50.
Fracta cuſpide. II. S. 1, 14.
lagena. 8, 81.
res mea. 3, 18. 19.
virtus. II. Od. 7, 11.
Fracti ciceris emptor. A. P. 249.
Fractis fluctibus. II. Od. 14, 14.
navibus. A. P. 20. 21.
Fracto crure planum triviis attollere curat. I. Epl. 17, 58. 59.
Fractos remos differat Eurus. Ep. 10, 5. 6.
Fractus membra multo labore. I. S. 1, 5.
orbis illabatur. III. Od. 3, 7.
Frena vaganti licentiæ injecit. IV. 15, 10. 11.
Frenati equi auris eſt in ore. I. Epl. 15, 13.
Frenis compeſce. 2, 63.
ora temperet. I. Od. 8, 7.
parentem currere aſellum doceat. I. S. 1, 90. 91.
remotis proſiliet. II. 7, 74.
Frenum depulit ore. I. Epl. 10, 38.
recepit. 10, 36.
Fragilem phaſelum ſolvat. III. Od. 2, 28. 29.
ratem pelago commiſit. I. 3, 11.
Fragili myrto. III. Od. 23, 16.
quærens illidere dentem. II. S. 1, 77.
Fragilis Pedatia. I. 8, 39.
Frangas mandata *pro* violes. I. Epl. 13, 9.
Frangat imperium. I. Od. 35, 16.
patinam. II. S. 8, 72.
Frangatur janua. I. 2, 128.
Frangere clathros objectos caveæ. A. P. 473.
enitar cornua tauri. III. Od. 27, 47. 48.
perſequor. I. 23, 10.
Frangit ilices trementes Aquilo. Ep. 10, 7. 8.
Frater. I. Epl. 6, 54. II. 2, 87. A. P. 313.
adverſarius eſt. I. Epl. 18, 63.
Caſtoris. Ep. 17, 43.
Opuntiæ. I. Od. 27, 10. 11.
Fraterna lyra. 21, 12.
Fraternæ necis ſcelus. Ep. 7, 18.
Fraternis animis. I. Epl. 10, 4.
moribus. 18, 43. 44.
Fraterno ſanguine. II. S. 5, 16.
Fraternum rumpere fœdus. I. Epl. 3, 35.
Fratre. I. S. 10, 85.
de rapto dolentis. I. Epl. 14, 7.
Fratrem mœrentis cura moratur. *ibid.* 6. 7.
Fratres Helenæ. I. Od. 3, 2.
in Fratres animi paterni. II. 2, 6.
Fratres tendentes opaco Pelion impoſuiſſe Olympo. III. 4, 51. 52.
Fratrum. I. 35, 34. II. Epl. 2, 183.
geminorum gratia diſſiluit. I. Epl. 18, 41. 42.
nobile par nequitia & nugis. II. S. 3, 243. 244.
Fraudatis lucernis. I. 6, 124.
Fraude mala. I. Od. 3, 28.
fine. II. 19, 20. C. S. 41.
Fraudem committere. I. Od. 28, 31.
ſocio non incogitat ullam. II. Epl. 1, 122.
Fraudes medias palluit. III. Od. 27, 27. 28.
Fraudibus objice nubem. I. Epl. 16, 62.
Fraudis avaræ vindex. IV. Od. 9, 37.
Fraudulento duce. III. 3, 24.
Fraxinos proceras manibus vertere. 25, 16.
Fregerit caules alieni horti. I. S. 3, 116.
guttur parentis impia manu. Ep. 3, 1. 2.
Fregiſſe cervicem parentis. II. Od. 13, 5. 6.
Fregit diem mero. 7, 6. 7.
Frementem equum mittere per ignes. IV. 14, 21.
Frementes equos verterunt. Ep. 9, 17.
Fremitum æquoris nigri. III. Od. 27, 23.
Frequens populus. I. 35, 14.
redemtor. III. 1, 34. 35.
Frequentes venere. II. S. 3, 230.
Frequentes ludos. C. S. 22. 24.
Frequentia compita. II. S. 3, 25. 26.
Freta inter turres vicinas currentia. I. Epl. 1, 3.
per freta navibus traheret. I. Od. 15, 1.
vult ponere. 3, 16.
Fretis acrior Adriæ. 33, 15.
æſtuoſis unda tulit. II. 7, 16.
Freto actus dux Neptunius. Ep. 9, 7. 8.
Frigida fomenta curarum. I. Epl. 3, 26.
flumina findunt. Ep. 13, 13. 14.
quartana. II. S. 3, 290.
rura. I. Epl. 15, 9.
Frigidas noctes inſomnis agit. III. Od. 7, 6. 7. 8.
Frigidior Hebrus. I. Epl. 16, 13.
Frigido ſub Jove manet venator. I. Od. 1, 25. 26.
Frigidum Præneſte. III. 4, 22. 23.
Frigidus Empedocles. A. P. 465.
rumor. II. S. 6, 50.
Frigora matutina mordent parum cautos. *ibid.* 45.
miteſcunt Zephyris. IV. Od. 7, 9.
Frigore morietur. I. Epl. 17, 31.
rugoſus pagus. 18, 105.
te feriat. II. S. 1, 62.
tentatum corpus condoluit. I. 1, 80.
Frigoribus Pelignis caream. III. Od. 19, 8.

Frigus acerbum. I. Epl. 17; 53.
amabile feſſis tauris præbes. III. Od. 13, 10. 11. 12.
collegit. I. Epl. 11, 13.
defendere. I. S. 3, 14.
diſſolve. I. Od. 9, 5.
per medium. I. Epl. 15, 5.
quo depellere poſſit. I. S. 2, 6.
Fronde cœnant comas vincti. II. Epl. 1, 110.
merita decorus. IV. Od. 2, 35. 36.
nova palumbes texere. III. 4, 12. 13.
victoria coronet. I. Epl. 18, 64.
Frondes agreſtes ſilva ſpargit. III. Od. 18, 14.
hiemis ſodali Hebro dedicet. I. 25, 19. 20.
Frondi undique decerptæ præponere olivam. 7, 7.
Frondibus ſtrictis expleſ. I. Epl. 14, 28.
variis obſita. I. Od. 18, 12.
Frondis nigræ ilex. IV. 4, 57. 58.
Fronte. I. S. 8, 12.
anguſta. I. Epl. 7, 26.
curvatos imitatus ignes. IV. Od. 2, 57.
obducta ſolvatur ſenectus. Ep. 13, 5.
proterva. II. Od. 5, 15. 16.
tenui inſignem. I. 33, 5.
Frontem ſenectus exaret rugis. Ep. 8, 3. 4.
ſollicitam explicuere. III. Od. 29, 16.
Frontibus adverſis pugnantia ſecum componere. I. S. 1, 102, 103.
Frontis ad urbanæ deſcendis præmia. I. Epl. 9, 11.
contractæ ſeria vino explicuit. II. S. 2, 125.
mutatæ redis. 8, 84.
Frontium doctarum hederæ præmia. I. Od. 1, 29.
Fruar judiciis non ut porticibus. I. Epl. 1, 71.
Fruaris raptim grato tempore. II. 2, 198.
Fructibus Siculis frueris. I. 12, 1. 2.
Fructus ex re decerpere. I. S. 2, 79.
Fruendi artem & divitias Dii dederunt. I. Epl. 4, 7.
Frueris fructibus. I. Epl. 12, 1. 2.
Frugaliter viverem. I. S. 4, 107. 108.
Fruge Lares placaris. III. Od. 23, 3. 4.
Fruges conſumere nati. I. Epl. 2, 27.
Italiæ diffudit copia pleno cornu. 12, 28. 29.
liberas ferunt jugera. III. Od. 24, 12. 13.
pomifer Autumnus effuderit. IV. 7, 11.
uberes ætas tua rettulit agris. 15, 4. 5.
Frugi. I. S. 3, 49. II. 7, 3. I. Epl. 16, 49.
Penelope. II. S. 5, 81.
Penelopen. *ibid.* 76. 77.
populus. A. P. 206. 207.
Frugibus. *ibid.* 67.
locupletem annum. II. Epl. 1, 137.
Frugis expertia. A. P. 341.
proviſæ copia in annum. I. Epl. 18, 109.
Frugum proſperam. IV. Od. 6, 39.
tellus fertilis. C. S. 29.
Frui paratis. I. Od. 31, 17.
Fruitur te credulus. 5, 9.
Frumenta condita. II. Epl. 1, 140.
daturus ager. 2, 160. 161.
portet. I. 16, 72.
Frumenti acervum ingentem. II. S. 3, 111.
centum millia tibi area triverit. I. 1, 45.
copia paſcat populum. I. Epl. 15, 14.
in cumeram. 7, 30.
plus dotalibus emetat agris. 6, 21.
quantum metit Africa. II. S. 3, 87.
Fruſta lardi ſemeſa. 6, 85. 86.
Fruſtis. I. Epl. 1, 78.
Fruſtra. I. Od. 24; 11. II. 14, 13. 15. III. 7, 21. 13, 6. Ep. 17, 72. I. S. 10, 46. II. 2, 54. 98. 3, 7. 7, 115. I. Epl. 7, 31. A. P. 241. 440.
Fruſtrere. II. S. 3, 32.
Fruticeto alto latentem aprum excipere. III. Od. 12, 12.
Fucatus color Crocodili ſtercore. Ep. 12, 10. 11.
Fucis. I. S. 2, 83.
Fuco lana medicata. III. Od. 5, 28.
Fucum vellera potantia. I. Epl. 10, 27.
Fudit maculas incuria. A. P. 352.
verſibus opprobria. II. Epl. 1, 146.
Fuerat. I. Od. 2, 10.
Fueris. I. Epl. 6, 40. 11, 24.
Fuerit. I. S. 2, 57. 4, 95. 10, 64. 65. II. 3, 180. 8, 4. 19.
Fuero excluſus. I. 9, 58.
Fuerunt. 5, 43.
Fuſius. *Bentl.* II. 3, 60.
Fuga. I. Epl. 18, 24. II. 2, 16.
culpæ fuga in vitium ducit. A. P. 31.
lethi. II. S. 6, 95.
ſecunda. Ep. 16, 66.
temporum. III. Od. 30, 5.
Fugacem comes atra premit ſequiturque. II. S. 7, 115.
virum mors perſequitur. III. Od. 2, 14.
Fugaces anni labuntur. II. 14, 1. 2.
equos. 1, 19. 20.
lyncas cohibentis arcu. IV. 6, 33. 34.
Fugæ celeres. 8, 15.
dura mala. II. 13, 28.
Fugam celerem. 7, 9.
inter vina mærere. I. Epl. 7, 28.
morbi quærere *pro* à morbo. 6, 29.
Fugas ſervorum ridet. II. 1, 121.
Fugat aſtra rediens Phœbus. III. Od. 21, 24.
audacem terretque Poëtam. II. Epl. 1, 182.
doctum indoctumque recitator acerbus. A. P. 474.
Fugatis tenebris. IV. Od. 4, 39. 40.
Fugato nato. I. S. 2, 21.
Fugax lympha. II. Od. 3, 12.
Pholoë. 5, 17.
Fuge longe. I. S. 4, 34.
magna. I. Epl. 10, 32.
quærere. I. Od. 9, 13.
ſuſpicari. II. 4, 22.
Fugere *penult. producta.* II. Epl. 2, 206.
Fugere *infinit.* I. 1, 41.
Fugerem. I. S. 4, 106.
Fugeres. II. Epl. 2, 150.
Fugeret. I. Od. 7, 22.
Fugerit ætas invida. 11, 7. 8.

Fugerit annus. II. S. 6, 40.
inſidiatorem hamo præroſo. 5, 25.
judicium. I. 4, 99. 100.
venis cauſa morbi. II. Od. 2, 14. 15.
Fugi. I. Epl. 16, 46.
Fugiam. 1, 72. 8, 11.
Fugienda. I. S. 2, 75. 3, 114.
Fugiendum. 2, 132.
Fugiens decidit in turbam prædonum. 2, 42. 43.
hora. III. Od. 28, 48.
hoſtem currebat. I. S. 3, 10.
opprobria culpæ. I. Epl. 9, 10.
pauperiem. 1, 46.
porta eburna. III. Od. 27, 41.
Fugient. IV. 7, 19.
Fugiente curru. I. Epl. 16, 7.
penna. III. Od. 2, 24.
ſolem rapidum. II. 9, 12.
Fugientes cervos jaculari. III. 12, 10. 11.
ſervos. I. S. 1, 77. 78.
Fugientia captat. 2, 108.
flumina captat. 1, 68. 69.
Fugientum Nympharum amator. III. Od. 18, 1.
Fugies. I. 15, 31. III. 20, 3. I. Epl. 20, 13.
Fugimus. II. S. 8, 93.
Fugio. I. 6, 126.
Fugis. Ep. 12, 25. I. S. 3, 86. II. 7, 35.
Fugiſſet. I. S. 5, 68.
Fugiſti. II. 3, 5.
Fugit. Ep. 5, 63. 9, 8.
Acheronta Martis Equis. III. Od. 3, 16.
alite ſerpente. Ep. 3, 14.
Canis rabioſa. II. Epl. 2, 75.
improbus. I. S. 9, 73.
inermem. I. Od. 22, 12.
inſidias. I. S. 3, 58. 59.
juventas & verecundus color. Ep. 17, 21.
juventas levis retro. II. Od. 11, 5. 6.
Magneſſam. III. 7, 18.
nullum caput Proſerpina. I. 28, 20.
ſe quoque. II. 16, 20.
Tarquinius pulſus regno. *Bentl.* I. S. 6, 13.
Venus. IV. Od. 13, 17.
nubes. II. Epl. 2, 77.
Fugitivus. II. S. 5, 16. 7, 113. I. Epl. 10, 10.
Fugito. I. Epl. 18, 69.
Fugiunt equitum turmæ. II. 1, 190.
nubes. I. Od. 12, 30.
Poëtam veſanum. A. P. 445.
Fui. Ep. 11, 8.
Fuiſſent. I. S. 6, 131.
Fuiſſet. II. 3, 317. I. Epl. 2, 25. II. 1, 90.
Fuit. III. Od. 11, 34. 20, 15. 27, 43. IV. 10, 7. Ep. 7, 11. I. S. 3, 9. 18. 46. 107. 4, 9. 6, 3. 13. 71. 86. 7, 13. 10, 62. II. 3, 278. I. Epl. 2, 30. 5, 64. II. 1, 103. 151. 232. 2, 128. A. P. 10. 396.
Fulgebat cœlo ſereno luna. Ep. 15, 1.
Fulgens Capitolium. III. Od. 3, 42. 43.
domus. II. 12, 8.
Fulgent certa ſidera nautis. 16, 3. 4.
Fulgente arcu decorus. C. S. 61.
curru. I. S. 6, 23.
Fulgentem imperio (fulgente. *Bentl.*) III. Od. 16, 31.
Fulgentes Cycladas. 28, 14.
oculos. II. 12, 15.
Fulgentia ſignis caſtra. I. 7, 19. 20.
Fulges religata crines. IV. 11, 5.
Fulget honoribus. III. 2, 18.
Fulgor armorum. II. 1, 19.
ex Fulgore non fumum, ſed ex fumo dare lucem. A. P. 143.
ſuo urit. II. Epl. 1, 13.
Fulgoribus inſanis ſtupent acies. II. S. 2, 5.
Fulgura feriunt montes. *Bentl.* II. Od. 10, 12.
Fulmina feriunt montes. *ibid.*
inimica mittes lucis. I. 12, 59. 60.
iracunda ponere Jovem non patimur. 3, 39. 40.
Fulminantis Jovis magna manus. III. 3, 6.
Fulmine caduco ſuſtulerit immanem turmam. 4, 43. 44.
miſſos ad orcum. 4, 44. 45.
Fulmineo ictu potentius. 16, 10. 11.
Fulminis alitem miniſtrum. IV. Od. 4, 1.
Fulta molli pede. I. S. 2, 88.
Fultum pravis talis. 3, 48.
Fultura ruenti ſtomacho accedat. II. 3, 154.
Fulvæ matris. IV. Od. 4, 15.
Fulvi. II. S. 7, 96.
Fulvus cætera. IV. Od. 2, 60.
Lacon. Ep. 6, 5.
Fumante libo ducor. II. S. 7, 102.
Fumat odore vetus ara. III. Od. 18, 7. 8.
ex Fumo dare lucem. A. P. 143.
Fumo lacrymoſo. I. S. 5, 80.
nigro. III. Od. 6, 4.
uvam duraveris Albanam. II. S. 4, 72.
Fumoſo cum pede pernæ. 2, 117.
Fumum bibere. III. Od. 8, 11.
ex fulgore dare. A. P. 143.
Romæ mirari. III. Od. 29, 11. 12.
ſordidum rotantes flammæ. IV. 11, 11. 12.
verterat in fumum & cinerem. I. Epl. 15, 39.
Funalia lucida. III. Od. 26, 6. 7.
Functos virtute duces. IV. 14, 29.
Functum laboribus levare. II. 18, 38. 39.
Functus ævo. 9, 13.
ſacris. A. P. 224.
Fundani. I. S. 10, 42. II. 8, 19.
Fundata pecunia villis. I. Epl. 15, 45.
Funde unguenta de conchis capacibus. II. Od. 7, 22. 23.
Fundens liquorem novum de patera. I. 31, 2. 3.
Fundet opes. II. Epl. 2, 121.
Fundi emtor. II. S. 5, 108. 109.
mille jugera arat. Ep. 2, 13.
paterni inopem. II. Epl. 2, 50. 51.
Fundis auribus obſeratis preces. Ep. 17, 53.
Funditus. I. Od. 16, 20.
Fundo imo pereuntis. III. 11, 27.
Fundos linquimus. I. S. 5, 34. 35.
Fundum patrium mimæ donat. 2, 56.
Fundus. I. Epl. 2, 47. 16, 1.
avitus. I. Od. 12, 43. 44.
cultus. II. S. 5, 13.
mendax. III. Od. 1, 30.

Digitized by Google

nec vendibilis; nec firmus paſcere. I. Epl. 17, 47.
Fune jam contento jam laxo laborat. II. S. 7, 20.
Funebre bellum. I. Epl. 19, 49.
Funebres Cupreſſus. Ep. 5, 18.
Funem demittere. A. P. 461.
per extentum ire. II. Epl. 1, 210.
rectum ducere. I. 10, 48.
Funera lacrymoſa Trojæ. I. Od. 8, 14. 15.
miſta denſantur ſenum ac juvenum. 28, 19.
moves Dardanæ genti. 15, 10. 11.
paventis Galliæ. IV. 14, 49.
tria concurrunt foro. I. S. 6, 43.
triſtia luctantur plauſtris. II. Epl. 2, 74.
Funeratus arboris ictu *pro* occiſus. III. Od. 8, 7. 8.
Funere inani abſint næniæ. II. 20, 21.
in Funere conducti plorant. A. P. 431.
Funeri maturo propior. III. Od. 15, 4.
Funeribus vertere triumphos. I, 35, 4.
Funeſto veterno arcere properent. I. Epl. 8, 10.
Fungar vice cotis. A. P. 364.
Fungi munere amici propioris. I. Epl. 9, 5.
Fungis pratenſibus optima eſt natura. II. S. 4, 20.
Fungitur officiis vernaliter. 6, 108. 109.
Funibus Ibericis latus peruſte. Ep. 4, 3.
fine. I. Od. 14, 6.
Funis retroeat. III. 10, 10.
Funus egregie factum. II. S. 5, 105. 106.
imperio parabat. I. Od. 37, 8.
ſub ipſum marmora ſecanda locas. II. 18, 17. 18.
tuum ut imagines ducant triumphales. Ep. 8, 11. 12.
vicinum ægros exanimat. I. S. 4, 126. 127.
Fur. I. S. 3, 106. 4, 3. 8, 39. II. 7, 72.
Furca expellas naturam. I. Epl. 10, 24.
Furcam ſubibis prudens. II. S. 7, 66.
Furcifer. *ibid.* 22.
Furem. I. Epl. 16, 36.
Furens. I. Od. 13, 11.
in Ætna flamma. *Bentl.* Ep. 17, 33.
Furentem. I. Od. 16, 25.
Neptunum à terra ſpectare. I. Epl. 11, 10.
Furenti domino omnem rem committes. II. S. 7, 66. 67.
Fures. I. 8, 4. 17.
formidare malos. 1, 77.
Furere dulce eſt recepto amico. II. Od. 7, 28.
Inachiâ. Ep. 11, 6.
Furiæ. I. Od. 28, 17.
Furiale caput muniant centum angues. III. 11, 17. 18.
Furiam. II. S. 3, 141.
Furiare ſolet amor matres equorum. I. Od. 25, 13. 14.
Furiarum voces horruerim. I. S. 8, 45.
Furibundus. I. Epl. 10, 17.
Furibus proſunt. 6, 46.
Furiis malis actum. II. S. 3, 135.
Furioſa Agave. 3, 303. 304.
Thrace. II. Od. 16, 5.
Furioſe. II. S. 3, 207.
Furioſius. I. 3, 83.
Furioſus. II. 3, 207. 222.
Furis. 5, 58.
Furit. I. Od. 15, 27. III. 29, 18. A. P. 472.
Furius. II. S. 5, 41.
Furni. I. 10, 86.
Furno. 6, 37.
Furnos. I. Epl. 11, 13.
Furor brevis. 2, 62.
civilis. IV. Od. 15, 17. 18.
cæcus. Ep. 7, 13.
minus arguтos Poëtas vexat. II. Epl. 2, 90.
nocturnus occurram. Ep. 5, 92.
Furore victa pietas. III. Od. 27, 35. 36.
Furorem minuit. I. 37, 12.
Furores puerorum & puellarum mille. II. S. 3, 325.
Furta latrociniis pares res. I. 3, 121. 122.
ligurit. II. 4, 79.
Furtim defoſſa terra. I. 1, 42.
ex collo carpſiſſe coronas. II. 3, 256.
faſtidia perrumpet. I. Epl. 10, 25.
humor in genas labitur. I. Od. 13, 6. 7.
relabor in præcepta Ariſtippi. I. Epl. 1, 18.
terris abdiderint. I. S. 8, 43.
Furtis. 4, 94. II. 3, 157.
Furtiva mutat ſtrigili. II. 7, 110.
Furtivæ lanæ faſciculum portes. I. Epl. 13, 13. 14.
Furtivis nudata coloribus cornicula. 3, 19. 20.
Furto jocoſo condere. I. Od. 10, 7. 8.
oves periere. I. Epl. 7, 86.
Furtum feci. 16, 46.
fecerit. I. S. 3, 94.
Furvæ regna Proſerpinæ. II. Od. 13, 21.
Furum aviumque maxima formido. I. S. 8, 3. 4.
Fuſce. I. Od. 22, 4.
Fuſcum jubemus ſalvere. I. Epl. 10, 1.
Fuſcus. I. S. 9, 61. 10, 83.
Hydaſpes. II. 8, 14.
Fuſidius. I. 2, 12.
Fuſius ebrius. II. 3, 60.
Fuſte coërces. I. 3, 134.
cum longo vigilet. II. 3, 112.
ſaligno lumbos dolat. I. 5, 22. 23.
Fuſtes reciſos ad arbitrium matris portare. III. Od. 6, 40. 41.
Fuſtibus pugnabant. I. S. 3, 101. 102.
Fuſtis formidine vertere modum. II. Epl. 1, 154.
Fuſum eſſet durius. II. S. 3, 22.
Fuſumne parum Latini ſanguinis. Ep. 7, 3. 4.
Futuo. I. S. 2, 127.
Futura. II. 8, 44.
Futuram. I. Od. 7, 29.
Futuri ſubjunctivi uſus.
juverint *pro* poſſint juvare. Ep 2, 49.
paravero *pro* velim parare. 1, 32.
Futuri avidus. A. P. 172.
divina ſententia. *ibid.* 218. 219.
metuens in pace. II. S. 2, 110. 111.
non incauta formica. I. 1, 35.
temporis exitum nocte caliginoſa premit Deus. III. Od. 29. 29. 30.

Futurum. I. Epl. 7, 1.
Futurus. Ep. 1, 17. 2, 68.

G.

GAbiis. I. Epl. 11, 7. II. 1, 25. 2, 3.
Gablos. I. 15, 9.
Gades. II. Od. 6, 1.
Gadibus. 2, 11.
Galatea. III. 27, 14.
Galba. I. S. 2, 46.
Galeæ leves. I. Od. 2, 38.
Galeam & ægida curruſque & rabiem parat Pallas. 15, 11. 12.
Galeſi flumen. II. 6, 10. 11.
Galli frementes. Ep. 9, 17. 18.
ſub cantum ubi conſultor pulſat oſtia. I. S. 1, 10.
Galliæ paventis funera. IV. Od. 14, 49.
Gallica ora nec temperet frenis lupatis. I. 8, 6. 7.
Gallicis paſcuis creſcunt vellera. III. 16, 35. 36.
Gallina dura malum reſponſet palato. II. S. 4, 18.
tergere palatum. 2, 24.
Thrax par Syro. 6, 44.
Gallis. I. 2, 24.
Galloni. II. 2, 47.
Gallos cuſpide pereuntes deſcribet. 1, 14. 15.
Ganymede flavo. IV. Od. 4, 4.
Gargani querceta Aquilonibus laborant. II. 9, 6. 7.
Garganum nemus mugire putes. II. Epl. 1, 202.
Gargilius. I. 6, 58.
Gargonius hircum olet. *Bentl.* I. S. 2, 27. 4, 92.
Garo. II. 8, 46.
Garrire libellos comis. I. 10, 41.
Garriret ille quidlibet. 9, 12. 13.
Garrit aniles fabulas. II. 6, 77.
Garrulus. I. 1, 12. 9, 33. II. 5, 90. I. Epl. 18, 69.
Gaude. I. Epl. 6, 19.
ſorte tua. Ep. 14, 15.
Gaudeat an doleat. I. Epl. 6, 12.
eripi oſcula. II. Od. 12, 27.
hedera virenti. I. 25, 17. 18.
populus Priami. II. S. 3. 195.
Gaudens cruentis Bellona. 3, 223.
mulier marito. III. Od. 14, 5.
Gaudent molles auriculæ prænomine. II. S. 5, 32. 33.
ſcribentes. II. Epl. 2, 107.
Gaudentem agros ſarculo findere. I. Od. 1, 11. 12.
nummo te addicere. II. S. 5, 109.
parvis ſodalibus & certo Lare. I. Epl. 7, 58.
Gaudentes cæde Sygambri. IV. Od. 14, 51.
Camœnæ rure. I. S. 10, 45.
Gaudentis ſomno Bacchi cliens. II. Epl. 2, 78.
Gaudere. I. 8, 1. 15.
pictis tabellis. I. S. 1, 72.
Gaudes carmine. II. Epl. 2, 59.
carminibus. IV. Od. 8, 11.
excerpens pomis ſemina. II. S. 3, 272. 273.
fontibus. I. Od. 26, 6. 7.
lædere. I. S. 4, 78.
rebus humanis illudere. II. 8, 62.
Gaudet decerpens pyra inſitiva. Ep. 2, 19.
doceri motus Ionicos. III. Od. 6, 21.
equis. A. P. 162.
foſſor terram inviſam pede pepuliſſe. III. Od. 8, 15. 16.
his plebecula. II. Epl. 1, 186.
mutata ſorte. II. S. 6, 110.
poſuiſſe apicem. I. Od. 34, 14. 16.
ſtabulis pecus. 4, 3.
vitiis. II. S. 7, 6.
Gauderis dato conſilio. III. Od. 4, 41. 42.
Gaudia impermiſſa donat raptim. 6, 27. 28.
non contingunt ſolis divitibus. I. Epl. 17, 9.
prodentem vultum celare. II. S. 5. 104.
quanta fuerunt. I. 5, 43.
vana. II. Epl. 1, 188.
ad Gaudia properas. IV. Od. 12, 21.
Gaudiis advoceris. 11, 13. 14.
Gaviſa Tragœdis. II. Epl. 1, 98.
Gauſape purpureo perterſit menſam. II. S. 8, 11.
Gazæ tumultus mentis non ſubmovent. II. Od. 16, 9. 10. 11.
Gazis beatis Arabum invides. I. 29, 1. 2.
Gelida fixum ripa. II. S. 3, 294.
morte divos carentes. II. Od. 8, 11. 12.
perfundit foribus repulſum. II. S. 7, 90. 91.
unda perluor. I. Epl. 15, 4.
Gelidæ rex metuatur oræ. I. Od. 26, 4.
Gelidam ſub noctem. II. Epl. 2, 169.
Gelide miniſtrat. A. P. 171.
Gelido Algido prominet. I. Od. 21, 6.
Hæmo. 12, 6.
Gelidos rivos inficiet ſanguine. III. 13, 6. 7.
Gelidum nemus. I. 1, 30.
Gelidus rivus Digentia. I. Epl. 18, 104.
Geloni ultimi. II. Od. 20, 18. 19.
Gelonos. 9, 23.
pharetratos. III. 4, 35.
Gelu acuto conſtiterunt flumina. I. 9, 3. 4.
duratæ nives. *Bentl.* III. 24, 39.
Gemant antennæ. I. 14, 6.
Gemelli ad cætera. I. Epl. 10, 3.
Gemellum. II. S. 3, 244.
Gemens flebiliter Ityn. IV. Od. 12, 5.
Gementis littora Boſphori. II. 20, 14.
Geminant æra Corybantes. I. 16, 8.
Geminentur ſerpentes avibus *pro* generentur. A. P. 13.
Geminis. IV. Od. 7, 5.
Gemino ab ovo. A. P. 47.
Geminorum. I. Epl. 18, 41.
Geminus. III. Od. 29, 64.
Gemis. I. Epl. 20, 4.
Gemit. 15, 7.
Gemmas. II. 2, 180.
mittamus. III. Od. 24, 48. 50.
Gemmis venale. II. 16, 7. 8.
cum Gemmis Tyrios mirare colores. I. Epl. 6, 18.
Genæ incolumes. IV. Od. 10, 8.
in Genas humor labitur. I. 13, 6. 7.
per Genas rara lacryma manat. IV. 1, 34.
Genaunos. 14, 10.
Gener. II. S. 5, 66.
ſpretus. Ep. 6, 13.
Syllæ. I. S. 2, 64.

Digitized by Google

Generat tellus portentum. I. Od. 22, 13. 15.
Generatur nil majus ipſo. 12, 17.
Genere. I. S. 1, 13.
Generi quantum demas virtutibus addas. I. Epl. 20, 22.
Generoſæ teſtæ non omne mare eſt fertile. II. S. 6, 31.
Generoſior petitor deſcendat in campum. III. Od. 1, 10. 11.
te eſt nemo. I. S. 6, 2.
Generoſis ignotos. *ibid.* 24.
Generoſius perire quærens. I. Od. 37, 21. 22.
Generoſum & lene requiro. I. Epl. 15, 18.
Generum. II. Od. 4, 13.
Genetyllis. *Bentl.* C. S. 16.
Genialis lectus in aula. I. Epl. 1, 87.
Genibus caput tangas. II. S. 7, 61.
& corde tremit. I. Od. 23, 8.
minor. I. Epl. 12, 28.
Genis in pulchris excubat. IV. Od. 13, 8.
Genitalis. C. S. 16.
Genitis. III. Od. 24, 30.
Genitivi uſus rarior.
Amphora Bibuli conſulis. III. Od. 28, 9.
cadus temeti. II. Epl. 2, 163.
catinus lagani. I. S. 6, 115.
certamina divitiarum. I. Epl. 5, 8.
cumera frumenti. 7, 30.
fuga morbi. 6, 29.
herba lapathi. II. S. 4, 29.
medius pacis & belli. II. Od. 19, 28.
opifex coronæ. III. 27, 30.
patera meri bimi. I. 19, 5.
patinæ omaſi. I. Epl. 15, 34.
Genitivus pro accuſativo.
invidit illi ciceris, nec longæ avenæ. II. S. 6, 84.
Genitivus rei diverſæ activè.
metus Marſæ cohortis. II. Od. 20, 17.
Genitivus rei diverſæ paſſivè.
ardor puellæ candidæ. Ep. 11, 40.
cupido immitis uvæ. II. Od. 5, 10.
cura rerum Cæſaris. Ep. 9, 37.
deſiderium cari capitis. I. Od. 24, 1. 2.
formido fuſtis. II. Epl. 1, 154.
mortis. 2, 207.
honor ſepulcri. II. Od. 20, 24.
metus aurarum & ſilvæ. I. 23, 4.
Deorum. 35, 27.
mortis. I. S. 4, 127.
ſitis argenti. I. Epl. 18, 23.
ſtudia athletarum. II. 1, 95.
timor Deorum. II. S. 3, 295.
Genitor Pelopis. I. Od. 28, 7.
produxerit uſus. II. Epl. 2, 119.
Genetricem occidit Oreſte. II. S. 3, 133.
Genium memorem brevis ævi floribus & vino piabant. II. Epl. 1, 143. 144.
mero curabis. III. Od. 17, 14. 15.
per Genium dextramque Deosque Penates obſecro. I. Epl. 7, 94. 95.
Genius diurno vino placari cœpit. A. P. 209. 210.
ſcit, qui comes natale aſtrum temperat. II. Epl. 2, 187.
Gens Appula. II. S. 1, 38.
fortis jactata æquoribus Tuſcis. IV. Od. 4, 53. 54.
humana per vetitum nefas ruit. I. 3, 26.
priſca mortalium. Ep. 2, 2.
Gente de infima ſub Dio moreris. II. Od. 3, 22. 23.
fœcunda Meneni. II. S. 3, 287.
ſine Gente erit. 5, 15.
Gentes rapuit rapietque vis improviſa lethi. II. Od. 13, 19. 20.
te metuunt. I. 35, 10. 12.
terruit. 2, 5.
Genti Dardanæ moves funera. 15, 10. 11.
piæ ſecrevit littora. Ep. 16, 63.
Romulæ date remque prolemque. C. S. 47.
Gentibus intulit ignem. I. Od. 3, 28. 29.
victis flumen additum. II. 9, 21. 22.
Gentis humanæ pater. I. 12, 49.
Romulæ cuſtos. IV. 5, 1. 2.
tuæ exitium. I. 15, 21. 22.
Genua dum virent obducta ſolvatur ſenectus fronte. Ep. 13, 4. 5.
Genuit ludus trepidum certamen. I. Epl. 19, 48.
parens Tyrrhenus. III. Od. 10, 12.
Genus Æaci. 19, 3.
audax Japeti. I. 3, 27.
clarum. I. S. 5, 54.
Danai. II. Od. 14, 18. 19.
demiſſum ab Ænea. II. S. 5, 62. 63.
diverſum confuſa camelo Panthera. II. Epl. 1, 193.
& formam regina pecunia donat. I. 6, 37.
& virtus. II. S. 5, 8.
fortuna non mutat. Ep. 4, 6.
hoc minime juvat. I. S. 4, 24.
nugas concredere vellet. II. 6, 43.
omne. I. 2, 2.
vitæ. 3, 60.
hominum colunt. II. Epl. 1, 7.
humanum. Ep. 5, 2.
jactas. I. Od. 14, 13.
ignotum. A. P. 275.
implacidum. IV. Od. 14, 10
inquinavere. III. 6, 18.
neglectum. I. 2, 35.
nepotum. III. 17, 3. 4.
non eſt unum. II. S. 3, 301.
te reſtituet. IV. Od. 7, 23. 24.
Piſcium. I. 1, 9.
placem irritabile vatum. II. Epl. 2, 102.
Regium. II. Od. 4, 15.
ſuſpectum ſcribendi. I. S. 4, 65.
Tantali. II. Od. 18, 37. 38.
Valeri. I. S. 6, 12.
unum ſtultitiæ. II. 3, 53. 54.
Gerat capella diſtentius uber. I. 1, 110.
rem. I. Epl. 8, 13.
Gerentem bella. IV. Od. 4, 17. 18.
Gerere rem male inſani eſt. II. S. 3, 74.
rem bene. I. Epl. 8, 1.
res. 17, 33.
Geret prælia conjugibus loquenda (geritque. *Bentl.*) IV. Od. 4, 67. 68.
Geri digna intus. A. P. 183.
Geris jocos. III. Od. 22, 2.
te minorem Diis. 5, 5.
Germania fera. Ep. 16, 7.
horrida quos fœtus parturit incolumi Cæſare. IV. Od. 5, 26. 27.

Digitized by Google

Germinat. Ep. 16, 45.
Gerulis. II. Epl. 2, 72.
Geryonem. II. Od. 14, 8.
Geſſerat. II. S. 1. 31.
Geſſerit miles rem te duce. I. Od. 6, 3. 4.
Geſſi. II. S. 5, 19.
Geſta re male. 3, 37.
Geſtæ res. A. P. 73.
Geſtans manu aliena cuneos. I. Od. 35, 18. 19.
Geſtare agnam lectica. II. S. 3, 214.
Geſtas res componere. II. Epl. 1, 251.
res ſcribere ſibi ſumit. I. 3, 7.
Geſtat brachia armis livida. I. Od. 8, 10. 11.
mercem ſine fucis. I. S. 2, 83.
Geſtiens viſere. III. Od. 3, 54.
Geſtiet. I. S. 4, 37.
Geſtio partes divitum linquere. III. Od. 16, 23. 24.
Geſtis diſcedere. I. Epl. 20, 5.
Liberum ducere. IV. Od. 12, 14. 15.
Geſtit conducere publica. I. Epl. 1, 77.
nummos in loculos dimittere. II. 1, 175.
paribus colludere. A. P. 159.
Getæ. IV. Od. 15, 22.
rigidi. III. 24, 11.
Getulæ leænæ catulos. 20, 2.
Getulo murice veſtes tinctæ. II. Epl. 2, 181.
Getulus leo. I. Od. 23, 10.
Giganteo triumpho clari Jovis. III. Od. 1, 6. 7.
Gigantum cohors impia. II. 19, 22.
Gigas centimanus. 17, 14.
Glacies iners ſtat per omnes menſes. 9, 5. 6.
Glaciet nives poſitas Jupiter puro numine. III. 10, 7. 8.
Gladiatorum centum paria. II. S. 3, 85. 86.
Gladio ignem ſcrutare. *ibid.* 176.
Glande iligna nutritus. 4, 40.
Glandem. I. 3, 100.
Glauco. 7, 17.
Glebas ligonibus verſare. III. Od. 6, 38.
vicini rident. I. Epl. 14, 39.
Glebis ſiccis urantur ſemina. Ep. 16, 55.
Glomus lanæ. *Bentl.* I. Epl. 13, 14.
Gloria conſtrictos trahit fulgente curru. I. S. 6, 23.
ne vos titillet. II. 3, 179.
non ſine militavi. III. Od. 6, 2.
plus nimio attollens verticem vacuum. I. 18, 15.
quem ventoſo curru tulit ad cœnam. II. Epl. 1, 177.
quem veſtit & ungit ſupra vireis. I. 18, 22.
Gloriantis. Ep. 11, 23.
Glyceræ immitis memor. I. Od. 33, 1. 2.
me lentus torret amor. III. 19, 28.
nitor me urit. I. 19, 5.
te thure multo vocantis. 30, 2. 3.
Glyconis invicti. I. Epl. 1, 30.
Gnatam. II. S. 3, 219.
Gnatæ. *ibid.* 215.
Gnatia. I. 5, 97.
Gnatis. II. 2, 115.
Gnato. 3, 203.
Gnatus. 5, 31.
Gnaviter. I. Epl. 1, 24.
Gnavum. 18, 90.
Gnavus. 6, 20.
Gnidi regina. I. Od. 30, 1.
Gnidius. II. 5, 20.
Gnoſii. I. 15, 17.
Gorgonius hircum olet. I. S. 2, 27. 4, 92.
Gracchus. II. Epl. 2, 89.
Gracili. I. S. 5, 69.
Gradu de imo tollere mortale corpus. I. Od. 35, 2. 3.
uno ſedet poſt me. I. S. 6, 40.
Gradum lethi corripuit. I. Od. 3, 33.
mortis timuit. *ibid.* 17.
Græca exemplaria verſate manu. A. P. 268. 269.
teſta conditum. I. Od. 20, 2. 3.
veſtigia deſerere. A. P. 286. 287.
Græcari aſſuetum. II. S. 2, 11.
Græcia capta. II. Epl. 1, 156.
conjurata rumpere nuptias. I. Od. 15, 6. 7.
duello colliſa. I. Epl. 2, 7.
memor. IV. Od. 5, 35. 36.
poſitis bellis nugari cœpit. II. Epl. 1, 93. 94.
Græcis. I. S. 10, 66. II. Epl. 1, 90.
chartis acumina admovit. II. Epl. 1, 161.
literulis imbutus. 2, 7.
Græco cadant fonte. A. P. 53.
trocho ludere. III. Od. 24, 56. 57.
Græcorum antiquiſſima quæque ſcripta. II. Epl. 1, 28. 29.
catervas malis implere. I. S. 10, 35.
doctiſſimus Heliodorus. 5, 2. 3.
Græcos verſiculos facerem. 10, 31. 32.
Græcus Ariſtippus. II. 3, 100.
Italo aceto perfuſus. I. 7, 32.
Gragi viridis *alii legunt* Cragi. I. Od. 21, 8.
Graja manus victorum. Ep. 10, 12.
Grajæ tenuem ſpiritum Camœnæ mihi non mendax Parca dedit. II. Od. 16, 38. 39.
Grajis dedit Muſa ore rotundo loqui. A. P. 323. 324.
ducibus anteferendo. II. Epl. 1, 19.
feſſis leviora Pergama tradidit tolli. II. Od. 4, 11. 12.
iratus Achilles nocuiſſet. II. Epl. 2, 42.
ſi novitas invisa fuiſſet. *Bentl.* 1, 90.
Grajorum fortium. IV. Od. 8, 3. 4.
quæque antiquiſſima ſcripta. *Bentl.* II. Epl. 1, 28.
Gramina Martii campi. IV. Od. 1, 39. 40.
redeunt campis. 7, 1.
Gramine aprici campi. A. P. 162.
in remoto te reclinatum bearis. II. Od. 3, 6. 7.
in tenaci jacere. Ep. 2, 23. 24.
Martio. III. Od. 7, 26.
tenero. IV. 12, 9.
Graminis immemor. I. Od. 15, 30.
Grammaticas tribus ambire. I. Epl. 19, 40.
Grammatici certant. A. P. 78.
Granaria plus laudes cumeris. I. S. 1, 53.
Grande certamen. III. Od. 20, 7.
decus. II. 17, 4.
dedecus. II. S. 2, 96.
malum. 1, 49.

:mu;

munus. II. Od. 1, 11.
Grandes cothurni. A.P. 80.
rhombi. II. S. 2, 95.
Grandi cecinit. Ep. 13, 11.
cum dote uxorem recuſat. I. S. 4, 50.
lethargo oppreſſus. II. S. 3, 145.
Grandia animi profeſſus turget. A.P. 27.
conamur tenues. I. Od. 6, 9.
cum parvis metit Orcus. II. Epl. 2, 178. 179.
meritorum præmia laturus. II. 2, 38.
Grandine verberatæ vineæ. III. Od. 1, 29.
Grandinis ſatis pater miſit terris. I. 2, 1. 2.
Grandis natu. I. Epl. 7, 49.
Grando vites contuderit. I. Epl. 8, 4. 5.
Granum audeat eſuriens contingere. II. S. 3, 113.
Graſſare obſequio. 5, 93.
Grata *nom. ſing.*
hora ſuperveniet. I. Epl. 4, 14.
nec loquax. III. Od. 11, 5.
protervitas urit. I. 19, 7.
quies. I. Epl. 17, 6.
tenet. IV. Od. 11, 23.
teſtudo dapibus Jovis. I. 32, 13. 14.
Grata *abl. ſing.*
detinuit compede. I. Od. 33, 14.
nocte. C. S. 23. 24.
novitate morandus. A. P. 223.
ſume manu horam quamcunque Deus fortunaverit. I. Epl. 11, 22. 23.
vice Veris ſolvitur hiems acris. I. Od. 4, 14.
Grata *plur.* armenta. I. Od. 31, 5. 6.
æra. IV. 8, 1. 2.
carmina fæminis. I. 15, 14. 15.
ſigilla. I. Epl. 20, 3.
thyma carpentis. IV. Od. 2, 29.
Gratæ divitibus vices. III. 29, 19.
Veneris. IV. 6, 21.
Gratarum artium facies. 13, 21. 22.
Gratas inter menſas diſcors ſymphonia. A.P. 374.
Grate natales numeras. II. Epl. 2, 210.
Gratia contingat. I. Epl. 4, 10.
cum Nymphis. IV. Od. 7, 5.
fratrum diſſiluit. I. Epl. 18, 41. 42.
major à me debetur illi. I. S. 6, 68.
male ſarta nequicquam coit. I. Epl. 3, 31. 32.
nudis ſororibus juncta. III. Od. 19, 16. 17.
præſtat fortunatum. I. Epl. 6, 49.
regum. A.P. 404.
vivax. *ibid.* 69.
Gratiæ decentes Nymphis junctæ. I. Od. 4, 6.
in tuæ ſpem omne bellum militabitur. Ep. 1, 23. 24.
ſegnes nodum ſolvere. III. Od. 21, 22.
ſolutis zonis. I. 30, 5. 6.
Gratior aura leniat. I. Epl. 10, 15. 16.
it dies populo. IV. Od. 5, 7.
occupat aurem humanam. II. S. 2, 94. 95.
Graviſſima lux oritur. I. 5, 39.
Grato loco me dura tempora amovere. II. Epl. 2, 46.
mulces carmine. III. Od. 11, 23. 24.
ſub antro. I. 5, 3.
tempore fruaris raptim. II. Epl. 2, 198.
Gratum Antium. I. Od. 35, 1.
elocuta. III. 3, 17.
juvat. II. S. 6, 13.
ſic Jovi. Ep. 9, 3.
Gratus Chœrilus. II. Epl. 1, 232. 233.
conviva. II. S. 2, 119.
eram tibi. III. Od. 9, 1.
referam inſigni Camœna. I. 12, 39.
riſus. 9, 22.
ſuperis & imis Deorum. 10, 19. 20.
Gravat me officium. II. Epl. 1, 264.
Gravatus terrenum equitem *pro* indignatus. IV. Od. 11, 27.
Grave aratrum. A.P. 66.
exemplum. IV. Od. 11, 26.
non eſt. II. S. 8, 4.
prælium. IV. Od. 14, 14.
Pyrrhæ ſeculum. I. 2, 5. 6.
tempus. III. 23, 8.
virus. II. Epl. 1, 158.
Gravem æſtum. II. Od. 5, 6. 7.
militiam. I. 18, 5.
ſolem. II. S. 4, 23.
ſonum. A. P. 348. 349.
ſtomachum. I. Od. 6, 5. 6.
terram. I. S. 1, 28.
Graves amicitias principum. II. Od. 1, 3. 4.
Camœnæ Steſichori. IV. 9, 8.
contumeliæ. Ep. 11, 26.
curas. I. S. 1, 110.
haſtas. I. Od. 15, 16. 17.
ictus excepit. IV. 9, 23. 24.
iras. III. 3, 30. 31.
officinas Cyclopum urit Vulcanus. I. 4, 7. 8.
Perſæ. 2, 22.
ruinas. II. S. 8, 54.
Gravi ambitione. I. 6, 129.
amore perculſum. Ep. 11, 2.
corpori ſalubres malvæ. Ep. 2, 57. 58.
exitio ſtravere. I. Od. 16, 17. 18.
mœrore ad humum deducit. A. P. 100.
pondere. Ep. 4, 17. 18.
thyrſo metuende. II. Od. 19, 8.
Gravibus inceptis. A.P. 14.
Perſir. III. Od. 5, 4.
Gravior ad aures veniret. A. P. 255.
Graviore caſu. II. Od. 10, 10.
Gravida. II. S. 8, 43.
pharetra fagittis. I. Od. 22, 3. 4.
Gravis Æſopus. II. Epl. 1, 82.
aſperitas. I. Epl. 18, 6.
Autumnus. II. S. 6, 19.
captis. IV. Od. 6, 17.
hircus cubet in alis. Ep. 12, 52.
limus. II. S. 4, 80.
miles annis. I. 1, 4. 5.
minus eſt Appia tardis. 5, 6.
ſarcina. I. Epl. 13, 6.
terræ. 12, 26.
vita. Ep. 1, 5. 6.
Gravitate incolumi jocum tentavit. A. P. 222.
minores. I. S. 10, 54.
vincere. II. Epl. 1, 59.
Gravius malum fama. I. S. 2, 59.
onus ſubiit dorſo. 9, 21.
Grege agitato cervos jaculari. III. Od. 12, 11.
contaminato turpium virorum morbo. I. 37, 9. 10.
cum languido. III. 29, 21.
de Epicuri porcum. I. Epl. 4, 16.

indo-

indocili melior pars. Ep. 16, 37.
taurus. I. S. 3, 110.
Gregem torret nullius aſtri impotentia. Ep. 16, 61. 62.
Greges. II. Od. 16, 33.
in proprios regum imperium. III. 1, 5. 6.
mugientium errantes proſpectat. Ep. 2, 11. 12.
Gregi nigro. I. Od. 24, 11.
Gregis. III. 13. 8.
tui hunc ſcribe. I. Epl. 9, 13.
Grex. II. S. 3, 44.
Grex amicus tenta ubera refert. Ep. 16, 50.
avium. I. Epl. 3, 29.
Grex *pro* hircis *ſive* ovibus.
centum greges. II. Od. 16, 33.
laſcivi ſoboles gregis. III. 8, 8.
Groſphe. II. 16, 7.
Groſpho. I. Epl. 12, 22.
Groſphus. *ibid.* 23.
Gruem advenam laqueo captat. Ep. 2, 35. 36.
Gruis membra ſparſi ſale. II. S. 8, 87.
Gula digna Harpyis rapacibus. 2, 40.
Gula quo ducit eamus. I. Epl. 6, 56. 57.
Gulæ parens nihil ſervile habet. II. S. 7, 111.
Gurges. II. Od. 1, 33.
Guſtaremus. II. S. 8, 94.
Guſtarit de ſene ſi ſemel uno. 5, 81, 82.
Guſtet. *ibid.* 14.
Guttur ſenile fregerit. Ep. 3, 2.
Gutturi vincula innectes tuo. Ep. 17, 72.
Guttus cum patera. I. S. 6, 118.
Gygen juvenem conſtanti fide. III. Od. 7, 4. 5.
Gyges centimanus. *Bentl.* II. 17, 14. III. 4, 69.
Gnidius. II. 5, 20.
Gyro bruma diem trahit inferiore. II. S. 6, 26.

H.

HAbeant hæc minorem ſumptum. II. S. 4, 85. 86.
Habeare inſuavis. I. 3, 85.
Habeas plus. 1, 92.
quantum. *ibid.* 62.
Habeat æditiuos virtus. II. Epl. 1, 230. 231.
non ingenuos parentes. I. S. 6, 91.
nulla taberna meos libros. 4, 71.
virtutes levis hæc inſania. II. Epl. 1, 118. 119.
Habeatur fortis. I. S. 3, 52.
Habebat. *ibid.* 3.
permagna negotia. 7, 4.
ſervos ſæpe ducentos, ſæpe decem. 3, 11. 12.
Habebit hic paries barbiton. III. Od. 26, 4.
Habebitur commotus. II. S. 3, 209.
præſens divus. III. Od. 5, 2.
Habebo. I. Epl. 6, 42.
Habebunt parum ſplendoris. II. Epl. 2, 111.
verba fidem. A. P. 52.
Habemus. II. S. 8, 17.
Habenâ lævâ ſtomachoſus. I. Epl. 15, 12. 13.
Habenæ pendentis metuens. II. 2, 15.
Habendi amore ſeneſcit. I. 7, 85.
Habent tartara Panthoiden. I. Od. 28, 9. 10.
Habentem. II. Epl. 2, 52.
Habentis artis exitum. Ep. 17, 81.
Habento corpus irriguum mero. II. S. 1, 9.
Habeo divitias amplas tribus regibus. 2, 101.
nil quod agam. I. 9, 19.
Habere cœpit me in ſuorum numero. II. 6, 41.
minimum ſudoris. II. Epl. 1, 168. 169.
non curat. 2, 182.
Haberes. I. S. 9, 45.
Haberet plus dapis. I. Epl. 17, 50. 51.
Haberet quod legeret. II. 1, 91. 92.
Haberi cœpit urbanus. I. Epl. 15, 27.
cupit Deus immortalis. A. P. 464. 465.
diſertus tendit. I. Epl. 19, 16.
incipiat formoſus. I. S. 6, 30. 31.
inſanus inter inſanos vereare. II. 3, 40.
parvi animi nolit. I. 2. 10.
patiar inconſultus. I. Epl. 5, 15.
Habes autorem. I. S. 4, 122.
pretium. I. Epl. 16, 47.
qui aſſideat. I. S. 1, 81. 82.
quicquid. I. Od. 27, 17. II. S. 3, 167.
quid illius? IV. Od. 13, 18.
quod, cur optas. I. S. 3, 126.
ſi melius quid. I. Epl. 5, 6.
vitia. I. S. 3, 20.
Habet abſentes. Ep. 1, 18.
aditus primos difficiles. I. S. 9, 56.
amor curas. Ep. 2, 37.
dimidium facti, qui cœpit. I. Epl. 2, 40.
fœnum in cornu. I. S. 4, 34.
hos Roma Poëtas. II. Epl. 1, 61.
nec modum neque conſilium. II. S. 3, 266.
nil ſervile gulæ parens. 7, 111.
palam. I. 2, 85.
plus oneris. II. Epl. 1, 169. 170.
quid pulchri conſtructus acervus. I. S. 1, 44.
ſic. 9, 53.
ſuadere quis melius. Ep. 16, 23.
venale. I. S. 2, 84.
Habilis. III. Od. 19. 24.
Habitabiles oras ſol illuſtrat. IV. 14, 5. 6.
Habitanda fana reliquit apris. Ep. 16, 19. 20.
Habitare Eſquiliis ſalubribus. I. S. 8, 14.
Habitatum quinque focis. I. Epl. 14, 2.
Habitu Romano. II. S. 7, 54.
vel loco non mutat. *ibid.* 64.
Habitum ad omnem nos natura intus format. A. P. 108.
vultumque hominis. II. S. 4, 92.
Habitus mentis male tutæ Oreſtes. 3, 137.
Habuere fana Deos rectos. IV. Od. 4, 48.
hoc bonæ paces. II. Epl. 1, 102.
Hac. II. Od. 11, 13. III. 3, 9. 13. 15. 58. 27, 58. IV. 11, 18. Ep. 9, 6. 16, 17. I. S. 1, 30. 3, 8. 72. 9, 49. II. 2, 90. 6, 13. 116. I. Epl. 7, 34. 10, 2.
Hac *Adverb.* II. S. 2, 64, bis. II. Epl. 2, 75. bis.
Hactenus. I. S. 2, 123. 4, 63.
Hæ. A. P. 451.

Hæc

Digitized by Google

Hæc *ſing.* I. Od. 6, 5. III. 20, 10. 27, 51. IV. 8, 9. Ep. 2, 38. 5, 11. 7, 10. 16, 35. I. S. 2, 23. 40. 125. 131. (*ita etiam Bentl.*) 3,54. 4, 100. 6, 128. II. 3, 45. bis. 320. 5, 36. 50. 8, 43. I. Epl. 7, 21. II. 1, 118. A. P. 42. 363. 365. bis. 396.
Hæc *Plur.* Ep. 2, 67. 5, 8. 83. 11, 16. 19. 13, 7. I. S. 2, 69. 3, 39. 4, 63. 137. 5, 65. 6, 87. *Bentl.* 9, 60. 10. 37. 82. 83. 88. 92. II. 3, 71. 267. 268. 296. 4, 86. 5, 70. 6, 5. 59. 77. 97. 7, 21. I. Epl. 1, 55. 3, 6. 5, 21. 7, 19. 10, 49. 19, 45. II. 1, 243. 2, 39. 145. A. P. 330.
Hædo cras donaberis. III. Od. 13, 3.
Hæduleæ metuunt martiales lupos. *Bentl.* I. 17, 9.
Hæmo gelido. 12, 6.
Hæmoniæ nivalis campus. I. 37, 19, 20.
Hæreat apte. A. P. 195.
Hæredem. II. Epl. 2, 176.
Hæredes. I. S. 8, 13.
Hæredes Staberi. II. 3, 84. 91.
Hæredi. III. Od. 24, 62.
Hæredis avidas manus fugient. IV. 7, 19.
ob curam parcus. I. Epl. 5, 13.
Hærentes naves litore adverſo. II. S. 3, 205.
Hærentem coronam capiti detrahere. I. 10, 48. 49.
coronam ſcindat. I. Od. 17, 27.
Veneri puerum canebat. 32, 10.
Hærentia ſtultis. I. S. 3, 77.
Hærere equo ingenuus puer neſcit. III. Od. 24, 54. 55.
Hæres abſumet Cæcuba. II. 14, 25.
avidus auferet. II. S. 3, 151.
curreret circum loculos. *ibid.* 145. 146.
divitiis potietur. II. Od. 3, 20.
ebibat. II. S. 3, 122.
ignotus occupavi regiam Attali. II. Od. 18, 5. 6.
quartæ partis. II. S. 5, 100. 101.
ſecundus ſcribare. *ibid.* 48.
tulit nudis humeris. *ibid.* 86.
vivacior. 2, 132.
Hæredem alterius ſupervenit. II. Epl. 2, 176.
Hæres de me judicet. II. Epl. 2, 191.
Hæret calceus in pede. I. S. 3, 32.
Hæret foribus inviſis. II. 3, 261. 262.
Hæſit ulmo ſummâ piſcium genus. I. Od. 2, 9.
Hagnæ. *Bentl.* I. S. 3, 40.
Halyattici regnum Mygdoniis campis continuem. III. Od. 16, 41. 42.
Hamo præroſo inſidiatorem fugerit. II. S. 5, 25.
Hamum ad occultum piſcis viſus decurrere. I. Epl. 7, 74.
opertum metuit milvius. 16, 50. 51.
Hanc. I. S. 2, 121. 3, 91. 4, 23. 143. 6, 122. II. 3, 141. A. P. 11.
Harpyis rapacibus digna gula. II. S. 2, 40.
Harum. II. Od. 14, 22.
Has. Ep. 2, 61. I. S. 8, 20.
Haſdrubal devictus. IV. Od. 4, 38. 39.
Haſdrubale interemto. *ibid.* 72.
Haſta metuendus eques. III. 2, 4.
Haſtas graves vitabis. I. 15, 16. 17.
Haud. Ep. 1, 32. I. S. 1, 35. 3, 20. 4, 77. 5, 8. 6, 99. 9, 27. 56. II. 1, 17. 39. 2, 46. 5, 18. 6, 115. 7, 77. I. Epl. 7, 40. 8, 4. II. 2, 128.
Haurire ex parvo. I. S. 1, 52.
plus laboris mali. 2, 78. 79.
vitæ beatæ præcepta. II. 4, 95.
Haurit aquam limo turbatam. I. 1, 59. 60.
Hauſtus Pyndarici fontis non expalluit. I. Epl. 3, 10.
Hebri Liparæi nitor. III. Od. 12, 6.
Hebro hiemis ſodali (Euro. *Bentl.*) I. 25, 19. 20.
Hebrum proſpiciens. III. 25. 10.
Hebrus purior ambiat. I. Epl. 16, 13.
vinctus nivali compede. 3, 3.
Hector ademtus. II. Od. 4, 10.
ferox. IV. 9, 21, 22.
Hectora Priamiden. I. S. 7, 12.
Hectorem homicidam. Ep. 17, 12.
Hectores opibus refringit pugnaces Achivos domus Priami. III. Od. 3, 26. 27. 28.
Hedera procera ilex aſtringitur. Ep. 15, 5.
virenti læta pubes gaudet. I. Od. 25, 17. 18.
Hederæ præmia doctarum frontium. 1, 29.
victricis præmia feres prima. I. Epl. 3, 25.
vis. IV. Od. 11, 4.
Hederis laſcivis ambitioſior. I. 36, 20.
Helenæ fratres lucida ſidera. 3, 2.
infamis vice offenſus Caſtor. Ep. 17, 42.
Lacenæ. IV. Od. 9, 16.
Helenam. I. S. 3, 107.
Helenen hoſpitam traheret per freta. I. Od. 15, 1. 2.
Helicona virentem majore ſtudio petant. II. Epl. 1, 218.
Helicone excludit ſanos Poëtas. A. P. 296.
Heliconis in umbroſis oris. I. Od. 12, 5.
Heliodorus Græcorum longe docttiſſimus. I. S. 5, 2. 3.
Hellada percuſſa præcipitat Marius. II. 3, 278.
Hellebori multo maxima pars danda avaris. *ibid.* 82.
Helleboro morbum expulit. II. Epl. 2, 137.
Herba. Ep. 5, 67.
Lapathi amantis prata. 2, 57.
nihil proficiente curarier. II. Epl. 2, 150. 151.
nitet lapillis. I. 10, 19.
non fieret levius vulnus. II. 2, 149. 150.
ſomnus in. I. 14, 35.
Herbæ non multæ prodigus locus. 7, 41. 42.
Herbas. I. S. 8, 49.
nocentes. *ibid.* 22.
quas Jolchus atque Iberia mittit. Ep. 5, 21, 22.
Herbis communibus cervus equum pellebat. I. Epl. 10, 34. 35.
& urtica vivis. 12, 8.
largis juveneſcit. IV. Od. 2, 55.
in Albanis creſcit victima. III. 23, 11. 12.

incoctus cruor viperinus. Ep. 3,6.7.
fectis inferbuit. II. S.4,67.
Herboſo campo ludit pecus. III. Od. 18,9.
Hercule *adverb.* II. S.7,72.
dives amico. 6,12.13.
Herculea manu domitos. II. Od. 12,6.
Herculem. IV. 4,62.
Hercules atro cruore Neſſi delibutus. Ep. 17,31.32.
impiger. IV. Od. 8,30.
vagus. III. 3,9.
Herculeus labor Acheronta perrupit. I. 3,36.
Herculis ad poſtem fixis armis. I. Epl. 1,5.
efficacis munus inarſit. Ep. 3, 17.18.
magni memor. IV. Od. 5,36.
ritu. III. 14,1.
Here. II. S.3,265. 8,2.
Heri feſtinantis amorem ſentit. I. Epl. 1,84.85.
Herile penſum carpere. III. Od. 27,63.64.
Heriles ad nutus aptus. II. Epl. 2,6.
Herilis peccati conſcia. II. S. 7, 60.
Hermogenes. I. 3,129. 9,25.
Heroa. I. Od. 12,1.
Heroas. II. S.2,93.
Herodis palmetis præferat. II. Epl. 2,84.
Heros. A.P. 114.227.
ſecundus ab Achille. II. S. 3, 193.
Herum divitem manet Orci aula. II. Od. 18,30.31.
paſcat arvo an baccis olivæ opulenter. I. Epl. 16,2.
Herus. II. S. 8,16.43.
Heſperia ab ultima ſoſpes. I. Od. 36,4.
Heſperiæ ferias præſtes. IV. 5, 37.38.
luctuoſæ Dii multa mala dederunt. III. 6,7.8.
minæ. II. 1,32.
undæ Tyrannus capricornus. 17,19.20.
Heſperiis fluctibus minabitur Eurus. I. 28,25.26.
Heſperio à cubili ſolis. IV. 15,16.
Heſterna fercula. II. S. 6, 104. 105.
Heſternis vitiis onuſtum corpus. 2, 77.78.
Heteroſis caſûs. Animæ, quales neque candidiores terra tulit. I. 5,41.
Heteroſis generis. Mammæ, equina quales ubera. Ep. 8,8.
Hetruſca manus Porſenæ. Ep. 16,4.
Hetruſci Caſſi ingenium. I. S. 10, 62.63.
Hetruſco littore. I. Od. 2,14.
Hetruſcos fines incoluit. I. S. 6, 1. 2.
Hetruſcum littus. C. S. 38.
mare. III. Od. 29,35.36.
Heu. I. 2,37. 5,5. 15,9. bis. 19. 24,11. III. 24,30. Ep. 5,101. 11,7. 21. &c.
Heus. I. S.3,21.
Hi. 4,33.
Hiantem corvum deludet. II. 5,56.
emtorem inducat. I. 2,88.
Hiatu tanto dignum. A.P. 138.
Hiberis loricis. I. Od. 29,15.
Hic. 21, 13. bis. II. 18, 36. 38. III. 1,10.12. 5,37. I. S. 1,29. 2, 4. 14. 19. 22.41.42. 43. 49. bis. 86. 3, 24. 49. 50. 58. 4, 27. bis. 29. 35. 85.90. 100. 126. &c.
Hic *pro* tum. Ep. 5,47. I. S. 9,7. II. 8,16.
Hic *adverb.* I. Od. 2,49. 50. 17, 14. *Bentl.* 17. 21. 19. 13. bis. 34,16. III. 26,6. bis. Ep. 5,47. I. S. 5, 7. 30.82.89.93. *Bentl.* &c.
Hic *demonſtrativè in prima perſona.*
hunc hominem velles ſi tradere. I. S. 9,47.
Hic *pro* talis. Ni fueris hic tui. I. Epl. 6,4.
hunc me non eſſe velim. A.P. 35.
Hiberna nive fluvii turgidi. IV. Od. 12,3.4.
Hibernas Alpes cana nive conſpuit. II. S. 5,41.
Hiberno ex æquore vellis piſces. 3, 235.
Hibernum mare turbaret Orion. Ep. 15,7.8.
Hibernum ut flumen ruebat. I. S. 7,26.27.
Hibernus annus Jovis tonantis *pro* hieme. Ep. 2,29.
Neptunus. 17,55.
Hiemat mare defendens piſces. II. S. 2,17.
Hiemes informes Jupiter idem reducit. II. Od. 10,15.16.
iniquas. III. 1,32.
plures. I. 11,4.
poſt certas. 15,35.
ubi plus tepeant. I. Epl. 10,15.
Hiemet mercator in mediis undis. 16,71.
Hiemis ſodali Hebro. I. Od. 25, 19.20.
Hiems acris ſolvitur. 4, 1.
Eois fluctibus intonata. Ep. 2, 51.52.
nil obſtet tibi. I. S. 1,39.40.
Veliæ quæ ſit. I. Epl. 15,1.
Hict captus lupus alto. II. S. 2, 31.32.
turpis podex inter nates aridas. Ep. 8,5.
Hilarem oderunt triſtes. I. Epl. 18,89.
Hilaris. II. 2,193.
Hillis. II. S. 4,60.
Hinc. I. Od. 17, 14. 34, 14. III. 4, 58. 59. 5, 37. *Bentl.* 17, 2. IV. 5,31. Ep. 2,31. 5,97. bis. I. S. 1,17.18. 5, 47. 50. 71,86. 93. 9,16. 44. II. 1, 79. *Bentl.* 7,17. I. Epl. 19,41. A.P. 318.
Hinc *pro* ab hâc. I. S. 4,6.
Hinnitum tollit equa. II. Od. 16, 34.35.
Hinnuleo Chloë ſimilis me vitas. I. 23, 1.
Hippolyten Magneſſam abſtinens fugit. III. 7,18.
Hippolytum pudicum Diana infernis tenebris non liberat. IV. 7,25.26.
Hircinis follibus concluſas auras imitare. I. S. 4,19.21.
Hircum ob vilem certavit carmine Tragico. A. P. 220.
olet Gorgonius. I. S. 2,27. 4,92.
Hircus gravis. Ep. 12,5.
levis. Ep. 16,34.
Hirſutis in alis. Ep. 12,5.
Hirudo cutem non miſſura. A. P. 476.

Digitized by Google

Hirundine prima. I. Epl. 7, 13.
His. III. Od. 6, 33. IV. 10, 8. Ep. 3, 6. I. S. 2, 11. 4, 56. 5, 55. 6, 71. 130. 8, 36. 9, 50. II. 2, 37. 11. 3, 250. 6, 3. 38. 8, 10. 45. 79. I. Epl. 1, 27. 6, 9. 68. 16. 26. II. 1, 186, 214. A. P. 19. 181. 429.
Hiſce. I. S. 2, 109. 3, 70.
Hiſpana ab ora victor. III. Od. 14, 3. 4.
Hiſpanæ navis magiſter. 6, 31.
  oræ vetus hoſtis. 8, 21.
Hiſpidam in faciem verterit. IV. 10, 5.
Hiſpidos imbres. II. 9. 1.
Hiſtorias amaras audit. I. S. 3, 88. 89.
  docentes peccare monet. III. Od. 7, 19. 20.
Hiſtoriis pedeſtribus. II. 12, 9. 10.
Hoc. I. 15, 32. II. 8, 13. III. 5, 13. 6, 19. 10, 19. 14, 27. IV. 3, 21. 4, 45. Ep. 2, 52. 3, 5. 12. 13. 4, 20. bis. 5, 7. 101. 9, 17. *Bentl.* I. S. 1, 13, 56. 78. 2, 2. 53. 54. 64. 81. 90. 97. 3, 1. 4. 35. 60. 83. 93. 115. 4, 9. 24. 65. 77. 79. 80. 104. 105. 124. 129. 134. 135. 136. 139. 5, 5. 6, 8. 41. 44. 52. 62. 87. 110. 7, 10. 35. 8, 10. 10, 5. 17. bis. 46. 60. 68. II. 1, 21. 36. 51. 2, 7. 24. 69. 123. 3, 41. 51. 88. 89. 98. 132. 148. 151. 152. 155. 170. *Bentl.* 286. 306. 308. 321. 4, 7. 20. 49. 67. 5, 1. 20. 66. 73. 6, 1. 32. 42. 44. 47. 7, 3. 8, 25. 31. 32. 43. 49. I. Epl. 1, 11. 3, 6. *Bentl.* 28. bis. 30. 6, 31. 48. bis. 8, 16. 16, 33. 79. 17, 19. 45. 18, 88. 19, 10. 20, 17. II. 1, 18. *Bentl.* 102. 120. 125. 182. 2, 13. 24. 28. 34. A. P. 20. 45. bis. 367. 393. 439. bis. 468.
Hoc *pro* Ideo. I. S. 9, 8. 10, 17.
Hodie. IV. Od. 10, 7. I. S. 9, 57. 69. II. 2, 46. 6, 37. 7, 21. I. Epl. 7, 19. 70. 16, 33. II. 1, 160.
Hodiernæ. IV. Od. 7, 17.
Hœdi orientis impetus. 1, 28.
Hœdilia Martiales lupos non metuunt. I. 17, 8. 9.
Hœdo donabere, cui frons turgida cornibus. III. 13, 3. 4.
Hœdo immolare. I. Od. 4, 11, 12.
Hœdus ereptus lupo. Ep. 2, 60.
  tener cadit pleno anno. III. Od. 18, 5.
Homereum ſi reponis Achillem. *Bentl.* A. P. 120.
Homero magno. I. S. 10, 52.
Homerus alter. II. Epl. 1, 50.
  bonus quandoque dormitat. A. P. 350.
  inſignis. *ibid.* 401.
  Mæonius. IV. Od. 9, 5. 6.
  monſtravit quo numero res geſtæ regum ſcribi poſſent. A. P. 73. 74.
  vinoſus. I. Epl. 19, 6.
Homicidam Hectorem. Ep. 17, 12.
Hominem. IV. Od. 8, 8. I. S. 9, 47.
  abſolves. II. S. 3, 279.
  erigit. *ibid.* 150.
  non occidi. I. Epl. 16, 48.
Homines. II. S. 6, 74. 92. A. P. 373.
  inſtituunt operum vitæque primos labores. II. S. 6, 21. 22.
  regnum tibi permittant. I. 3, 123. 124.
  ſilveſtris cædibus & fœdo victu Orpheus deterruit. A. P. 391. 392.
  ut jugulent latrones de nocte ſurgunt (hominem. *Bentl.*) I. Epl. 2, 32.
Homini. I. Od. 3, 35. I. S. 3, 9. II. 2, 72.
  non cuivis Corinthum adire contingit. I. Epl. 17, 36.
  nunquam ſatis in horas cautum eſt. II. Od. 13, 13. 14.
Hominis nomen ede. II. S. 4, 10.
  opes imploravit. I. Epl. 10, 36.
  vultum habitumque adde. II. S. 4, 91. 92.
Hominum recentum cultus voce formaſti. I. Od. 10, 2. 3.
  genus dum colunt terras. II. Epl. 1, 7.
  horum. I. S. 3, 30.
  mores inſpexit. I. Epl. 2, 20.
    vidit. A. P. 141.
  pars falſo cupidine decepta. I. S. 1, 61.
    geſtit conducere publica. I. Epl. 1, 77.
    morbo eodem jactatur. II. S. 3, 121.
  pars vitiis gaudet. II. S. 7, 6.
  regio. I. Epl. 15, 2.
  res. I. Od. 12, 14.
  riſus captat. I. S. 4, 83.
  tot imperiis minor. II. 7, 75. 76.
Homo durus. I. 7, 6.
  factus ad unguem. 5, 32. 33.
  fiet jam. A. P. 468. 469.
  inſanit. II. S. 7, 17.
  multum demiſſus. I. 3, 57.
  notus. 2, 31.
  quis hic? 6, 29.
Honeſta legentis Neronis. I. Epl. 9, 4.
Honeſta ſoror. II. S. 3, 58.
Honeſtæ clientes. II. Od. 18, 8.
Honeſtæ pallæ repertor. A. P. 278.
Honeſtas per domos jocus ire cœpit. II. Epl. 1, 149. 150.
Honeſte. II. S. 7, 12. II. Epl. 1, 43.
Honeſti. I. S 1, 84.
  cenſoris animum ſumet. II. Epl. 2, 110.
Honeſtis donis ornatur. 2, 32.
  rebus intendes animum. I. 2, 36.
Honeſto turpis confuſus. A. P. 213.
Honeſtos *pro* honeſtatos. I. S. 6, 96.
Honeſtum nomen virtus poſuit errori. 3, 42.
  prætulit judex utili. IV. Od. 9, 41.
  ſcorto poſtponet. I. Epl. 18, 34.
  ſecernis turpi. I. S. 6, 63.
Honor falſus juvat. I. Epl. 16, 39.
  idem adeſt. II. S. 2, 78.
  notus relapſus in vultus. Ep. 17, 18.
  priſcus redire audet. C. S. 57. 58.
  venit carminibus. A. P. 400. 401.
Honoratum Achillem. *ibid.* 120.
Honoratus. I. Epl. 1, 107.
Honore indigna ferentur. II. Epl. 2, 112.
  minores. 1, 183.
in Honore ſunt. A. P. 71.
in Honorem Junonis plurimus. I. Od. 7, 8.
Honorem additum ſtellis. II. 19, 13. 14.
  des hujus nominis. I. S. 4, 44.
  jure mihi quivis invideat. 6, 49. 50.

Digitized by Google

mandare Decio. I. S. 6, 19. 20.
& præmia poſci. II. Epl. 1, 78.
ſilvis decutit. Ep. 11, 6.
Honores meros audiret alter ſermone alterius. II. Epl. 2, 88.
æternos laurus peperit. II. Od. 1, 15. 16.
dat ſæpe indignis. I. S. 6, 15. 16.
fortis contemnere. II. 7, 85. 86.
fundus cultus feret tibi. I. 5, 13.
incertos tranſmutat fortuna. III. Od. 29. 49. 51.
maturos largimur tibi. II. Epl. 1, 15.
mei nil ſine te proſunt. I. Od. 26, 9. 10.
proximos illi occupavit. 12, 19. 20.
ſupervacuos ſepulchri. II. 20, 23. 24.
Honori inſervit. A. P. 167.
Honoribus amplis auctos. I. S. 6, 11.
intaminatis fulget. III. Od. 2, 18.
tergeminis tollere. I. 1, 8.
Honoris tantum accedit. A. P. 243.
Honorum muneribus æternet. IV. Od. 14, 2. 5.
ruris copia hic manabit. I. 17, 15. 16.
Honos floribus non ſemper idem (honor. *Bentl.*) II. 11, 9.
pure tranquillet. I. Epl. 18, 102.
ſermonum ſtet. A. P. 69.
virtutis primus. I. S. 6, 83.
Hora atrox flagrantis caniculæ. III. Od. 13, 9.
detur nobis. I. S. 4, 15.
diem rapit. IV. Od. 7, 8.
fugiens ſemel vexit. III. Od. 29, 48.
grata ſuperveniet quæ non ſperabitur. I. Epl. 4, 14.
mihi porriget quod tibi negarit. II. Od. 16, 31. 32.
quota eſt. II. S. 6, 44.
tota abit. I. 5, 14.
Horâ compoſita ſuſurri repetantur ſub noctem. I. Od. 9, 19. 20.
ducentos verſus dictabat. I. S. 4, 9. 10.
quartà vix exponimur. 5, 23.
Hora *pro tempore natali.* Horæ natalis pars violentior. II. Od. 17, 18. 19.
Hora *pro anni tempeſtate.* Sub verni temporis horà. A. P. 302.
Horæ dubiæ ſpe fluitem pendulus. I. Epl. 18, 110.
momento. I. S. 1, 7. 8.
præſentis dona cape lætus. III. Od. 8, 27.
puncto mobilis. II. Epl. 2, 172.
Horam circiter octavam. I. 7, 47.
durare poſſunt. 1, 82.
idem tecum eſſe non potes. II. S. 7, 112.
in primam te ſomnus delectat. I. Epl. 17, 6. 7.
invidiæ. II. S. 6, 47. 48.
quamcunque Deus tibi fortunaverit ſume grata manu. I. Epl. 11, 22. 23.
vivendi recte prorogat. 2, 41.
in Horas aulæa premuntur. II. 1, 189.
in Horas mutaret clavum. II. S, 7. 10.
in Horas mutatur. A. P. 160.
in Horas nunquam homini ſatis cautum eſt. II. Od. 13, 13. 14.
Horatî vatis. IV. 6, 44.
Horatius. I. Epl. 14, 5.
Horis inertibus vitæ oblivia ducere. II. S. 6, 61. 62.
Septembribus me dulces latebræ præſtant incolumem. I. Epl. 16, 15. 16.
variis temperat mundum. *Ubi hora pro anni tempeſtatibus ponuntur.* I. Od. 12, 15. 16.
Horna fruge lares placaris. III. 23, 3. 4.
in palea porrectus domus pater. II. S. 6, 88.
Horna vina dulci promens dolio. Ep. 2, 47.
Horrea quid proſunt? II. Epl. 2, 177.
Horreis occultare quicquid inpiger Appulus arat. III. Od. 16, 26. 27.
Sulpitiis accubat. IV. 12, 18.
Horrenda Roma. III. 3, 44. 45.
Horrendam diluviem agris Auſidus minitatur. IV. 14, 25. 28.
rabiem. II. S. 3, 323.
Horrendas aſpectu fecerat pallor. I. S. 8, 25. 26.
Horrendus Parthis juvenis. II. 5, 62.
Horrentia pilis agmina. 1, 13, 14.
Horreo parcis ceſſantem amphoram diripere. III. Od. 28, 7. 8.
proprio condidit. I. 1, 9.
Horres. II. S. 5, 9.
Horret aſperis capillis ut echinus marinus. Ep. 5, 27. 28.
divitis nutum. I. Epl. 18, 11.
& odit. *ibid.* 25.
iratum mare. Ep. 2, 6.
onus. I. Epl. 17, 39.
te aut negligit. 7, 63. 64.
Horribili flagello ſectere. I. S. 3, 119.
malà Rhœtum retorſiſti. II. 19, 24.
Medo (horribilis. *Bentl.*) I. Od. 29, 4.
Horrida æquora vincunt nautæ. III. 24, 40. 41.
Germania. IV. 5, 26.
juventus brachiis. III. 4, 50.
Tænari ſedes. I. 34, 10. 11.
tempeſtas. Ep. 13, 1.
virga. I. Od. 24, 16.
Horridi Sylvani dumeta. III. 29, 22. 23.
Horridis fluctibus verberes latus Ep. 10, 3.
Horridus. III. Od. 21, 10.
numerus Saturnius defluxit. II. Epl. 1, 157. 158.
Horruerim voces furiarum. I. S. 8, 45.
Hortaretur. 4, 107.
Hortari. II. Epl. 2, 35.
Hortatur. I. 1, 69.
Horti alieni caules fregerit. I. S. 3, 116.
uſum invidet. I. Epl. 14, 41. 42.
Hortis in novis conſidere vetat. I. S. 8, 7.
Horto. IV. Od. 11, 2.
irriguo nihil eſt elutius. II. S. 4, 16.
Hortos. 3, 24.
Hortus. 6, 2.
Horum. I. S. 1, 78. 3, 30. II. 2, 41. 63. 3, 102. 231. 6, 8. I. Epl. 14, 41. 17, 15.
Hos. I. Od. 12, 33. II. S. 2, 92. 8, 71. II. Epl. 1, 60. bis. 61. A. P. 401.

Hoſ-

Hoſpes. II. S. 2, 118. 4, 10. I. Epl. 1, 15. A. P. 313.
amabilis. II. Epl. 2, 132.
Calaber. I. 7, 14.
famoſus Lacænæ. III. Od. 3, 25. 26.
ſedulus. I. S. 5, 71.
ſuccinctus. II. 6, 107.
tardius adveniens. 2, 90. 91.
veſpertinus te oppreſſerit. 4, 17.
vetus. 6, 81.
Hoſpitæ ſollicitæ nuntius. III. Od. 7, 9.
Hoſpitale pectus. Ep. 17, 49.
Hoſpitalem umbram. II. Od. 3, 10.
Hoſpitam Helenem. I. 15, 2.
Hoſpitem (hoſpites. *Bentl.*) III. 24, 60.
Hoſpites immerentes. Ep. 6, 1.
ſagaces. II. Od. 5, 22.
Hoſpitibus feros Britannos viſam. III. 4, 33.
Hoſpitiis animum ſolveret. II. S. 6, 83.
Hoſpitio modico me excepit. I. 5, 1. 2.
Hoſpitis. II. Od. 13, 8.
Hoſte. I. Epl. 10, 37. 15, 29.
Hoſtes. II. Od. 7, 13.
Hoſtes captos oſtendere civibus. I. Epl. 17, 33.
Hoſtem conſumimus plagis. II. 2, 97.
cruentum. I. Od. 2. 39. 40.
fugiens currebat. I. S. 3, 10.
in jacentem lenis. C. S. 51. 52.
in ovilia hoſtem demiſit vividus impetus. IV. Od. 4, 9. 10.
Hoſti iratus. II. Epl. 2, 28. 29.
Hoſtia mactata levior veniet. I. Od. 19, 16.
ſumtuoſa penates averſos mollibit. III. 23, 18. 19.
Hoſtibus perfidis ſe credidit. 5, 33.
Hoſticis mœnibus. 2, 6.
Hoſticus enſis auferet. I. S. 9, 31.
Hoſtile aratrum. I. Od. 16, 21.
Hoſtiles in muros iram atque numen vertite. Ep. 5, 53. 54.
Hoſtili more. I. Epl. 18, 61.
Hoſtilium navium puppes. Ep. 9, 19. 20.
Hoſtis. II. S. 1, 37.
acer. Ep. 6, 14.
vetus. III. Od. 9, 21.
victus terra marique. Ep. 9, 27.
Hoſtium. I. Od. 6, 1.
Huc. II. 3, 13. III. 1, 34. 6, 6. IV. 11, 9. Ep. 4, 9. bis. 6, 3. 9, 33. 16, 57. 59. I. S. 2, 34. 83. 5, 12. 27. 8, 8. II. 2, 128. 3, 5. 80. A. P. 462.
Huic. I. S. 2, 68. 80. 107. 3, 16. II. 1, 79. *alii legunt* hinc. 3, 23. 31. 56. 62. 215. 217. 5, 107. I. Epl. 18, 5. II. 2, 89. *Bentl.*
Hujus. I. S. 6, 89.
Humana divinaque. II. 3, 95.
natura. A. P. 353. I. S. 1, 75.
Humana exta coquat Atreus. A. P. 186.
Humanam aurem gratior carmine occupat. II. S. 2, 94. 95.
vicem convertere. Ep. 5, 88.
Humane *pro* modo rerum humanarum. II. Epl. 2, 70.
Humani vultus *pro* mutabiles. A. P. 102.
Humanis rebus gaudes illudere. II. S. 8, 62. 63.
Humanos animos verſant carminibus atque venenis. I. 8, 19. 20.
in uſus cogere. III. Od. 3, 51.
Humanum genus quiſquis in cœlo regis. Ep. 5, 1. 2.
Humaſſe. II. S. 3, 187.
Humeri quid valeant, quid ferre recuſent. A. P. 39. 40.
Humeris denſum vulgus bibit aure. II. Od. 13, 32.
Herculis inarſit munus. Ep. 3, 17. 18.
involitant comæ. IV. Od. 10, 3.
nudis. II. S. 5, 86.
oppoſitis turba extrahe. *ibid.* 94. 95.
poſiturus arcum. III. Od. 4, 60.
ſoleat viator portare. I. S. 5, 90.
vectabor. Ep. 17, 74.
Humero albo nitens. II. Od. 5, 18.
onuſto vehas panis reticulum. I. S. 1, 47. 48.
Humeros candentes nube. I. Od. 2, 31.
candidos rixæ turparunt. 13, 9. 10. 11.
unctos lavit in Tyberinis undis. III. 12, 7.
per Humeros naſcuntur leves plumæ. II. Od. 20, 11. 12.
Humerum inſignem pharetra. I. 21, 11. 12.
odoratis capillis ſparſum. III. 20, 14.
Humeſcit poculis modicis lætius. II. S. 6, 70.
Humi ſerpit. A. P. 28.
victor ſtravit. IV. Od. 14, 32.
vultum poſuiſſe. III. 5, 42.
Humida creta jam manet. Ep. 12, 10.
veſtimenta. I. Od. 5, 14. 16.
Humiles domus ſomnus agreſtium non faſtidit. III. 1, 21. 22. 23.
Humilem agnam feriemus. II. 17, 32.
pennis deciſis dimiſere. II. Epl. 2, 49. 50.
Humili modo loquar. III. Od. 25, 17. 18.
ſermone. A. P. 229.
ex Humili potens. III. Od. 30, 12.
Humilis Ferenti arvum. 4, 15. 16.
non Humilis mulier. I. 37, 32.
Humo affigit particulam divinæ auræ (adfligit. *Bentl.*) II. S. 2, 79.
Humor furtim labitur in genas. I. Od. 13, 6. 7.
ſaxis agitatus defluit. I. 12, 29.
Humum ligonibus exhauriebat. Ep. 5, 30. 31.
quatient candido pede. IV. Od. 1, 27. 28.
ſignat pede certo. A. P. 158. 159.
udam virtus fugiente penna ſpernit. III. Od. 2, 23. 24.
vitat. A. P. 230.
ad Humum deducit mœrore gravi. *ibid.* 110.
per Humum repentes. II. Epl. 1, 251.
Humus alta viperis intumeſcit. Ep. 16, 52.
Hunc. I. Od. 1, 7. 12, 26. 41. 26. 10. 11. 32, 2. III. 3, 64. Ep. 1, 9. 9, 17. 15, 10. I. S. 1, 99. *&c.*
Hunc atque hunc ſuperare laboret. I. S. 1, 112.
Hunccine. 9, 72.
Hyadas triſtes non timuit. I. Od. 3, 14.

Hyarbitam. I. Epl. 19, 15.
Hybrida. I. S. 7, 2.
Hydaſpes fabuloſus quæ loca lambit. I. Od. 22, 7. 8.
 fuſcus. II. S. 8, 14.
Hydra firmior ſecto corpore. IV. Od. 4, 61.
Hydram diram contudit. II. Epl. 1, 10.
Hydropicus. I. 2, 34.
Hydrops ſibi indulgens dirus creſcit. II. Od 2, 13.
Hylæum nimium mero nolis aptari citharæ modis. 12, 5. 6.
Hymettia mella. II. S. 2, 15.
Hymettiæ trabes premunt columnas. II. Od. 18, 3. 4.
Hymetto mella decedunt. 6, 13. 14.
Hyberboreos campos. 20, 16.
Hyphen. Late tyrannus. III. 17, 9.
 poſtgenitis clarus. 24, 3.
Hypſea cæcior. I. S. 2, 91.
Hyrpine. II. Od. 11, 2.

I

I *corripitur in penultima vocis græca.* Symphonia. A. P. 371.
I nunc. I. Epl. 6, 17. 7, 71. II. 2, 76.
I pete unguentum. III. Od. 14, 17.
I puer. I. S. 10, 92.
I quo te pedes & auræ rapiunt. III. Od. 11, 49.
I quo te virtus tua vocat, i pede fauſto. II. Epl. 2, 37.
I ſecundo omine. III. Od. 11, 50. 51.
Jacentem in hoſtem lenis. C. S. 51. 52.
 regiam auſam viſere. I. Od. 37, 25.
Jacentes ſub pinu potamus. II. 11, 13. 14. 17.
Jaceo ad quartam. I. S 6, 122.
Jacere inter ſericos pulvillos. Ep. 8, 15. 16.
 libet ſub antiqua ilice. Ep. 2, 23.
Jaceret in cloacam. II. S. 3, 242.
Jaceret quodcunque inutile ſublegit. 8, 12.
Jacis hoc in me. I. 4, 80.
Jactantibus auſtris navem. 1, 6.
Jactantior eſt paulo. I. S. 3, 50.
Jactat omnis Roma te beatum. I. Epl. 16, 18.
 palamque habet. I. S. 2, 85.
 ſe ultorem Iliæ. I. Od. 2, 17. 18.
Jactata gens æquoribus Tuſcis. IV. Od. 4, 53. 54.
Jactatam navem udo littore religarat. I. 32, 7. 8.
Jactatur. II. S. 3. 121.
Jactatus inter pontes. 2, 32.
Jactaverit te Auſter validus in alto. I. Epl. 11, 15.
Jactes & nomen & genus inutile. I. Od. 14, 13.
Jactis molibus in altum. III. 1, 34.
Jaculamur ævo brevi. II. 16, 17.
Jaculator audax Enceladus. III. 4, 56.
Jaculatus ſacras arces dextera. I. 2, 3.
Jaculo trans finem expedito nobilis. 8, 12.
Jam. 2, 1. 15, 11. 1, 3. 5. 16. 8, 10. 9, 2. 25, 6. III. 3, 25. 6, 9. 23. 8 23. 14, 11. 27, 71. *ex conjectura Bentl.* 29, 17. 21. IV. 1, 7. 30. 37. bis.
Jam jam. II. Od. 20, 9. Ep. 2, 68.
Jam nunc. 1, 17.
Jambëis trimetris accreſcere nomen juſſit. A. P. 252. 253.
Jambis criminoſis pones modum. I. Od. 16, 2. 3.
 delectatur. II. Epl. 2, 59.
Jambo rabies Archilochum armavit. A. P. 9.
Jambos celeres. I. Od. 16, 24.
 inceptos ad umbilicum adducere. Ep. 14, 7. 8.
 oſtendi Latio. I. Epl. 19, 23. 24.
Jambus pes citus. A. P. 251. 252.
Jamdudum. III. Od. 29, 5. I. S. 9, 15. II. 7, 1. I. Epl. 5, 7.
Jampridem. I. Epl. 16, 18.
Jane audis libentius. II. S. 6, 20.
 pater. I. Epl. 16, 59.
Janitor immanis aulæ. III. Od. 11, 15. 16.
Janua amat limen. I. 25. 3. 4.
 frangatur. I. S. 2, 128.
 pater. III. Od. 9, 20.
 quo ſtrepitu remugiat. 10, 5. 6.
Janum ad medium res mea fracta eſt. II. S. 3, 18. 19.
 cuſtodem pacis clauſtra cohibentia. II. Epl. 1. 255.
 Quirini duellis vacuum clauſit. IV. Od. 15, 8. 9.
 videris liber ſpectare. I. Epl. 20, 1.
Janus ſummus. 1, 54.
Japeti audax genus. I. Od. 3, 27.
Japyga. 3, 4.
Japyx albus quid peccet. III. 27, 19. 20.
Jaſonem. Ep. 3, 12.
Ibam ſacra via. I. S. 9, 1.
Ibant. 6, 75.
Iber peritus me diſcet. II. Od. 20, 19. 20.
Iberi piſcis. II. S. 8, 46.
Iberia ferax venenorum. Ep. 5, 21. 21.
Iberiæ duræ tellus audit. IV. Od. 14, 50.
 feræ bellum curet. 5, 28. 19.
Ibericis funibus peruſte latus. Ep. 4, 3.
Ibi. II. Od. 6, 22.
Ibici pauperis uxor. III. 15, 1.
Ibimus quocunque nos fortuna feret. I. 7, 25. 26.
 quocunque præcedes. II. 17, 10. 11.
Ibis Liburnis. Ep. 1, 1.
 rex. I. S. 3, 138.
 ſub furcam. II. 7, 66.
Ibit eo, quo vis. II. Epl. 2, 40.
 per obſtantes catervas juvenum. III. Od. 20, 5. 6.
Ibunt verba per non attentam aurem. II. S. 1, 19.
Icariis fluctibus luctantem Africum. I. Od. 1, 15.
Icari ſcopulis ſurdior. III. 7, 21.
Icaro Dædaleo ocior. II. 20, 13.
Icci. I. 29, 1.
Icta deſideriis fidelibus. IV. 5, 15.
 pinus mordaci ferro. 6, 9. 10.
Ictibus crebris parcius feneſtras quatiunt. I. 25, 1. 2.
Icto capiti acceſſit fervor. II. S. 1, 24. 25.
Ictu arboris funeratus. III. Od. 8, 7. 8.
 fulmineo potentius. 16, 10. 11.
Ictum levaſſet dextra. II. 17, 28. 29.
 obliquum meditantis. III. 22, 7.
 pollicis. IV. 6, 36.

Digitized by Google

Ictus fervidos excludet laurea. II. 15, 9. 10.
graves excepit pro conjugibus pudicis. IV. 9, 23. 24. 25.
redderet. A. P. 253.
Id. I. S. 1, 44. 64. 4, 73. 5, 102. II. 3, 177. 232. 4, 8. I. Epl. 1, 24. II. 2, 32. 64. A. P. 386.
Ida aquoſa. III. Od. 20, 15. 16.
Idæis navibus. I. 15, 1. 2.
Idcirco. I. S. 4, 45. I. Epl. 1, 29. 11, 16. A. P. 265.
Idem *Maſcul.* II. Od. 10, 16. 22. 11, 9. 19, 27. III. 12, 10. C. S. 10. I. S. 10, 3. 65. II. 2, 28. 3, 309. 7, 18. 23. 111. I. Epl. 15, 37. 44. 16, 34. 36. 18, 69. II. 1, 14. 237. 2, 104, 192. 200. A. P. 358.
Idem *Neutr.* I. S. 3, 115. II. 3, 242. II. Epl. 2, 14. A. P. 241, 242. 354. 467.
Ideo. I. Epl. 19, 26.
Idibus. Ep. 2, 69. I. S. 6, 75.
Idomeneus ingens. IV. Od. 9, 19. 20.
Idonea bello aptarit. II. S. 2, 111.
vitæ dicere. A. P. 334.
Idoneum jecur torrere. IV. Od. 1, 12.
Idoneus arti cuilibet. II. Epl. 2, 7. 8.
fons nomen rivo dare. I. 16, 12.
hæc procurare. 5, 21.
puellis vixi. III. Od. 26, 1.
pugnæ. II. 19, 26. 27.
Idus. IV. 11, 14.
Jecur albi anſeris. II. S. 8, 88.
aridum. Ep. 5, 37.
bile difficili tumet. I. Od. 13, 4.
bilis urere. I. S. 9, 66.
idoneum quæris torrere. IV. Od. 1, 12.
Tityi. III. 4, 77.
ulceret ancilla tuum. I. Epl. 18, 88.
ulceroſum. I. Od. 25, 15.
Jejunæ canis ab ore rapta oſſa. Ep. 5, 23.
Jejunia indicis. II. S. 3, 291.
Jejunis dentibus acer. II. Epl. 2, 29.
Jejunus ſtomachus. II. S. 2, 38.
Igitur. I. 1, 101. II. 2, 63. 3, 152. 158. 162. 7, 83.
Ignara belli flumina. II. Od. 1. 33. 34.
haud futuri. I. S. 1, 35.
mariti puella. II. Epl. 1, 132.
Ignarum. II. S. 4, 38.
Ignarus navis navim timet agere. II. Epl. 1. 114.
opes laudat. II. S. 6, 68. 79.
Ignave. II. Epl. 1, 67.
Ignavi hoc iter diviſimus. I. S. 5, 5.
Ignavus canis. Ep. 6, 1. 2.
in Igne turdos verſat. (Igni *Bentl.*) I. S. 5, 72.
Igneæ Chimæræ ſpiritus. II. Od. 17, 13. 14.
Igneam æſtatem defendit capellis. I. Od. 17. 2. 3.
Igneas arces attigit. III. 3, 10.
Ignes curvatos fronte imitatus. IV. 1, 57.
& per ſaxa mercator currit. I. Epl. 1, 45. 46.
incedis per ſuppoſitos doloſo cineri. II. Od. 1, 7. 8.
per medios equum mittere. IV. 14, 27.
qua parte debacchentur viſere. III. 3, 44. 55.
queratur obſtare. II. S. 3, 54. 55.
Theſſalos fefellit. I. Od. 10, 15. 16.
velut inter minores luna micat ſidus Iulium. 12, 46. 47. 48.
Ignem gladio ſcrutare. II. S. 3, 276.
intulit gentibus. I. Od. 3, 28.
occultum jam Andromedes pater oſtendit. III. 29, 17. 18.
poſt ſubductum ætheria domo. I. 3. 29.
Igni arator gaudet. 4, 3.
coruſco nubila dividens. 34, 5. 6.
Ignibus aquam temperet. III. 19, 6.
atris flagres. Ep. 5, 81. 82.
lentis macerer. I. Od. 13, 8.
non erubeſcendis adurit. 27, 15. 16.
uri. III. 7, 11.
ab Ignibus ſoſpes. I. 37, 13.
Ignis Achaicus Iliacas domos uret. 15, 35. 36.
celer peredit Ætnam. III. 4, 75. 76.
ferrum molliat. I. S. 4, 20.
largior arſerit. 8, 44.
lucro te non dimoveat. I. S. 1, 39.
pulchrior Ilion accendit. Ep. 14, 13. 14.
ſævus. I. Od. 16, 11.
Ignium nigrorum memor. IV. 12, 26.
Ignobile regnum Tulli. I. S. 6, 9.
Ignobilis. II. Epl. 2, 128.
Ignominioſa dicta crepent. A. P. 247.
Ignoras. I. S. 3, 22.
Ignorat. I. Epl. 7, 23.
Ignoratæ artis crimine turpi premir. A. P. 262.
Ignores. I. Epl. 12, 25.
Ignoro. A. P. 87.
Ignoſcas vitiis. I. S. 4, 131.
Ignoſcat verrucis illius (ignoſcet. *Bentl.*) 3, 74.
Ignoſcent mihi amici. *ibid.* 140.
Ignoſcere. II. Epl. 1, 133.
Ignoſces. I. S. 9, 72.
Ignoſcis. II. Epl. 2, 210.
Ignoſco egomet mihi. I. S. 3, 23.
Ignota juga tauris illigaturum Jaſonem. Ep. 3, 11. 12.
primus proferres. A. P. 130.
Ignotâ matre. I. S. 6, 36.
Ignoti longa nocte urgentur. IV. Od. 9, 27. 28.
Ignotis mortibus perierunt. I. S 3, 108.
Ignoto. II. 3, 299.
Ignotos. I. 6, 6. 24.
Ignotum. 3, 22. A. P. 275.
Ignotus hæres. II. Od. 18, 6.
Ignoviſſe. I. Epl. 7, 69. A. P. 347.
Iidem. III. Od. 4, 67. I. Epl. 1, 81.
Iiſdem. III. Od. 2, 27. I. Epl. 1, 71. II. 2, 154.
Ilerdam. I. Epl. 20, 13.
Ilex. I. 16, 9.
duris bipennibus tonſa. IV. Od. 4, 57.
procera adſtringitur hedera. Ep. 15. 5.
Ilia ducat. I. Epl. 1, 9.
dura meſſorum. Ep. 3, 4.
inguſtata rhombi mihi porrexerit. II. S. 8, 30.
Iliacas domos ignis ureret Achaicus. I. Od. 15, 35. 36.

Ilia-

Digitized by Google

Iliacos intra & extra muros peccatur. I. Epl. 2, 16.
Iliacum carmen. A. P. 129.
Iliæ matres unxere Hectorem homicidam. Ep. 17, 11. 12.
quid foret. IV. Od. 8, 22.
turmæ. C. S. 37. 38.
ultorem ſe jactat. I. Od. 2, 17. 18.
Ilice ex cava manant mella. Ep. 16, 47.
ſub antiqua jacere libet. Ep. 2, 23.
Ilicem. III. Od. 13, 14.
Ilices. 23, 10.
trementes Aquilo frangit. Ep. 10, 6. 7.
Iligna nutritus glande. II. S. 4, 40.
Ilio. I. Od. 10, 14. 15, 33. III. 19, 4. IV. 4, 53. Ep. 10, 13.
Ilion. III. Od. 3, 18. bis. 37. Ep. 14, 14.
Ilionam. II. S. 3, 61.
Ilios. IV. Od. 9, 18.
Ilithyia levis maturos partus aperire. C. S. 13. 14.
Illa. III. Od. 1, 14. 4, 49. Ep. 10, 17. 17, 63. I. S. 1, 2. 2, 91. II. 2, 29. 3, 316. 4, 12. 53. 7, 24. 63. 105. 8, 79.
Illabatur fractus orbis. III. Od. 3, 7.
Illacrimabilem Plutona. II. 14, 6. 7.
Illacrimabiles urgentur. IV. 9, 26. 27.
Illacrimare. II. S. 5, 103.
Illæ. I. 8, 47. I. Epl. 19, 41.
Illam. II. Od. 4, 17. III. 15, 11. I. S. 1, 120. 5, 70.
Illapſus truncus cerebro. II. Od. 17, 27.
Illaqueant munera duces. III. 16, 15. 16.
Illas. I. S. 2, 28.
Ille. I. Od. 12, 53. 24, 9. II. 6, 13. 21. 13, 1. 8. 17, 8. III. 5, 32. 6, 15. 7, 5. 9, 22. 21, 9. 29, 41. IV. 4, 40. 6, 9. 13. 8, 7. 9, 51. 13, 6. Ep. 2, 1. 9, 29. I. S. 1, 11. 28. 2, 20. 41. 55. 3, 4. 57. *Bentl.* 68. 4, 126. 6, 41. 9, 6. 12. 21. 41. *&c.*
Ille *omiſſum poſt* qui. III. Od. 1, 18.
Illecebris morandus. A. P. 223.
Illepide. II. Epl. 1, 77.
Illeverit chartis. I. S. 4, 36.
Illi *dat. ſing.* I. Od. 3, 9. 12, 19. 32, 9. II. 5, 14. III. 1, 13. 20, 8. Ep. 12, 9. I. S. 1, 63. 2, 90. 126. 3, 9. 28. 57. 5, 60. 64. 6, 49. 98. 9, 13. 53. 74. 10, 48. II. 5, 16. 6, 10. 7, 15. I. Epl. 6, 23. 17, 59. II. 2, 89. 152.
Illi *nom. plur.* I. S. 3, 108. 10, 16.
Illic. III. Od. 24, 17. IV. 1, 21. 25. Ep. 13, 17. 16, 49. I. S. 9, 48. II. 8, 2. I. Epl. 11, 8.
Illidere fragili dentem. II. S. 1, 77.
Illigata aratra juvencis pluribus. Ep. 1, 25. 26.
Illigarum Chimæræ triformi. I. Od. 27, 23. 24.
Illigaturum tauris juga. Ep. 3, 11.
Illinc *pro* ex eo loco. II. S. 3, 112.
Illinere oculis collyria nigra. I. 5, 30 31.
Illinet nives bruma Albanis agris. I. Epl. 7, 10. 11.
Illis. II. Od. 13, 33. 15, 13. III. 11, 42. Ep. 9, 6. I. S. 1, 20. 37. 2, 11. 39. 4, 129. 139. 9, 2. II. 2, 36. 90. 3, 83. 4, 86. 5, 71. 8, 94. I. Epl. 11, 9. II. 1, 65.
Illiterati nervi num minus rigent. Ep. 8, 17.
Illitum aurum veſtibus. IV. Od. 9, 14.
Illius. IV. 13, 18. I. S. 3, 74. 10, 57. II. 2, 72. 3, 27. 5, 29. I. Epl, 15, 16. II. 2, 99.
Illius arcanum non ſcrutaberis. *Bentl.* I. Epl. 18, 37.
Illo. III. Od. 17, 5. I. S. 5, 77. II. 1, 73. 3, 290. 311.
Illorum. I. S. 3, 141. 4, 39.
Illos. 6, 80.
Illota toralia. II. 4, 84.
Illuc. IV. Od. 11, 9. I. S. 1, 108. 2, 23. 3, 38. II. 5, 11. I. Epl. 13, 11.
Illud. I. S. 2, 44. 60. 4, 64. 77. 99. II. 2, 54. 3, 150. 242. 5, 70. II. Epl. 1, 86. 242. 262.
Illudere rebus humanis gaudet fortuna. II. S. 8, 61. 62. 63.
Illudit variis partibus. 3, 51.
Illudo chartis ſi quid otii datur. I. 4, 138. 139.
Illum. I. Od. 1, 9. 12, 26. II. 2, 7. 13. (1. *Bentl.*) 5. III. 2, 6. 3, 33. IV. 3, 3. I. S. 1, 115. 3, 47. 7, 25. 9, 61. II. 2, 129. 131. 6, 12. I. Epl. 2, 51.
Illuſi pedes recuſant vitioſum ferre. II. S. 7, 108.
Illuſtrat Sol oras habitabiles. IV. 14, 5. 6.
Illuſtrem. II. S. 6, 17.
Illuſus. 5, 26.
Illutos echinos. 8, 52.
Illyricis undis notus obruit. I. Od. 28, 22.
Ima petit. II. S. 4, 57.
ſummis mutare. I. Od. 34, 12. 13.
voce. I. S. 3, 7. 8.
Imagine. 4. 22.
cerea. 8, 43.
hac ego compellar. I. Epl. 7, 34.
Imagines cereas movere. Ep. 17, 76.
triumphales ducunt funus tuum. Ep. 8, 11. 12.
Imagini vanæ ſanguis redeat *pro* cadaveri. I. Od. 24, 15.
in Imaginibus & titulis ſtupet. I. S. 6, 17.
Imago abludit. II. 3, 320.
jocoſa. I. Od. 12, 34.
ludit. III. 27, 40.
Vaticani montis. I. 20, 7. 8.
Imbecilla ætas. II. S. 2, 85. 86.
Imbecillus. 7, 39.
Imbelle Tarentum. I. Epl. 7, 45.
Imbellem columbam aquilæ feroces non progenerant. IV. Od. 4, 31. 32.
Imbelli cithara divides carmina. I. 15, 15.
Imbellis ac parum firmus. Ep. 1, 16.
juventæ. III. Od. 2, 15.
lyræ. I. 6, 10.
Imber decidit. I. Epl. 14, 29.
edax. III. Od. 30, 3.
Imberbes. II. Epl. 1, 85.
Imberbis juvenis. A. P. 161.
Imbre aſperſus. I. Epl. 11, 11. 12.
Imbres perpetuos parturit. I. Od. 7, 16. 17.
Imbres aluère amnem ſuper notas ripas. IV. 2, 5. 6.
bibant collectos. I. Epl. 15, 15.

com-

Digitized by Google

comparatannus hibernus Jovis. Ep. 2, 19. 30.
hiſpidos nubibus. II. Od. 9, 1.
niveſque deducunt Jovem. Ep. 13, 2.
queritur. I. Epl. 17, 53.
Imbrem. II. S. 2, 119.
Imbri factum corruptius. I. S. 5, 95.
Imbribus Eurus aquoſus arva radat. Ep. 16, 54.
Imbrium imminentum divina avis. III. Od. 27, 10.
Imbuerit animos cura peculî. A. P. 330. 331.
Imbuit parte ſui nectaris. I. Od. 13, 16.
Imbuta teſta. I. Epl. 2, 69. 70.
Imbuti nulla formidine. 6, 4. 5.
Imbutum munus tabo Ep. 5, 65.
Imbutus Græcis literulis. II. Epl. 2, 7.
Imi lecti deriſor. I. 18, 10. 11.
Imis & ſuperis gratus. I. Od. 10, 19. 20.
omnibus ſequutis. II. S. 8, 40.
ſenſibus. Ep. 14, 1. 2.
vadis ſaxa levata. 16, 25. 26.
Imitabile vitiis exemplar. I. Epl. 19, 17.
Imitabitur molles capillos ære. A. P. 33.
quidvis argilla uda. II. Epl. 2, 8.
utrum horum. II. S. 2, 63. 64.
Imitandi hoc ſunt. I. 10, 17.
Imitare ut mavis. 4, 21.
Imitaris juvenem. I. Od. 2, 41. 42.
longos. II. S. 3, 308.
Imitata luna violas Tarentino veneno. II. Epl. 1, 207.
vulpes leonem. II. S. 3, 186.
Imitator deſilies in arctum. A. P. 134.
Imitatorem morum reſpicere. *ibid.* 317. 318.
Imitatores ſervum pecus. I. Epl. 19, 19.
Imitatus fronte ignes. IV. Od. 2, 57.
Immane quantum diſcrepat. I. 27, 6.
vitium. II. S. 4, 76.
Immanes Rhætos. IV. Od. 14, 15.
Immanem turmam. III. 4, 43.
Immanis janitor aulæ. II, 15. 16.
Immaturus filius. I. S. 8, 59.
Immemor conjugis. I. Od. 1, 26.
graminis. 15, 30.
ſepulchri. II. 18, 18. 19.
Immemorata legi ferentem juvat. I. Epl. 19, 33. 34.
Immenſum argenti pondus. I. S. 1, 41.
Immenſus Pindarus. IV. Od. 2, 7. 8.
Immerentes hoſpites. Ep. 6, 1.
Immerentis domini caput. II. Od. 13, 12.
Remi cruor. Ep. 7, 19. 20.
Immeritis mori cœlum recludens virtus *pro* non merentibus. III. Od. 2, 21. 22.
nocituram fraudem committere. I. 28, 30. 31.
Immeritos occidit *pro* immerentes. II. S. 3, 211.
Immeritum locum inique cauſatur. I. Epl. 14, 12.
Immeritus *active*. Immeritam veſtem ſcindat. I. Od. 17, 27. 28.
Immeritus laborat. II. S. 3, 7.
lues delicta majorum *pro* non merens. III. Od. 6, 1.
Immerſabilis rerum undis adverſis. I. Epl. 2, 22.
Immetata jugera. III. Od. 24, 12.
Imminens villæ pinus. 22, 5.
Imminente luna. I. 4, 5.
Imminentes Latio Parthos. I. 12, 53.
Imminentum imbrium divina avis. III. 27, 10.
Imminuet. II. S. 2, 127.
Immiſcere fugiendis petendis. I. 2, 75. 76.
labores vitio rerum. I. 2, 76.
Immiſerabilis captiva pubes. III. Od. 5, 17. 18.
Immitia placidis coëant. A. P. 12.
Immitis Glyceræ memor. I. Od. 33, 1. 2.
Immitis uvæ cupidinem tolle. II. 5, 9. 10.
Immoderatus abundes. II. S. 5, 89.
Immodicæ rixæ. I. Od. 13, 10. 11.
Immodulata poëmata. A. P. 263.
Immolabitur caper libidinoſus. Ep. 10, 23.
Immolare agnum Fauno decet. I. Od. 4, 11. 12.
Immolato agno. IV. Od. 11, 7. 8.
Immolet porcum Laribus. II. S. 3, 164. 165.
Immoritur ſtudiis. I. Epl. 7, 85.
Immortalia ne ſperes. IV. Od. 7, 7.
Immortalis Deus. A. P. 464.
Immunda crepent dicta. *ibid.* 247.
domus. II. Epl. 2, 199.
Immundis popinis fervent allata. II. S. 4, 62.
Immundo viſu ſomnia. I. 4, 84.
Immundus canis. I. Epl. 2, 26.
Natta. I. S. 6, 124.
Immunem poculis tingere meditor. IV. Od. 12, 23.
ſcis Cynaræ rapaci placuiſſe. I. Epl. 14, 33.
Immunis manus aram tetigit. III. Od. 23, 17.
Imo fundo dolium. III. 11, 27.
latere petitus ſpiritus. Ep. 11, 10.
tollere de gradu. I. Od. 35, 2.
ab Imo ad ſummum. II. S. 3, 308. 309.
ab Imo ſummus. I. Epl. 1, 54.
Imo *adverb.* I. S. 3, 20.
Imos ad talos manaret ſudor. 9, 10. 11.
ad talos à vertice pulcher. II. Epl. 2, 4.
& inſignes ſortitur neceſſitas æqua. III. Od. 1, 14. 15.
Impar ludere. II. S. 3, 248.
ſic tibi nil fuit unquam. I. 3, 18. 19.
tibi miles. IV. Od. 6, 5.
toga diſſidet. I. Epl. 1, 96.
Impares formas. I. Od. 33, 10. 11.
Muſas amat. III. 19, 13.
Impariter junctis verſibus querimonia incluſa. A. P. 75. 76.
Impavidi te urgent. I. Od. 15, 23.
Impavidum ruinæ ferient. III. 3, 8.
Impediat aures laſſas verbis onerantibus. I. S. 10, 10.
tacitum moleſtus. *Bentl.* 3, 65.
Impediit crus pellibus. 6, 27. 28.
Impedire caput myrto. I. Od. 4, 9.
Impellat. I. S. 3, 65.
Impellit ad iram. A. P. 109.
Impellunt lintea. IV. Od. 12, 2.
Impende curam brevem. *Bentl.* II. Epl. 1, 216.

Digitized by Google

Impenſis cœnarum. venor plebis ſuffragia. I. Epl. 19, 37.
Impenſo ſoliti coemtas luſcinias prandere. II. S. 3, 245.
Imperas quod te Diis minorem geris. III. Od. 6, 5.
Imperat aut ſervit. I. Epl. 10, 47.
 niſi paret. 2, 62. 63.
Imperet. C. S. 51.
 hoc natura potens. II. S. 1, 51.
Imperfectum pro pluſquam perfecto.
 crederet *pro* credidiſſet. I. S. 6, 80.
 ferrem *pro* tuliſſem. III. Od. 14, 27.
 poſſet, haberet *pro* potuiſſet, habuiſſet. I. Epl. 17, 50.
Imperi porrecta majeſtas. IV. Od. 15, 14. 15.
 ruentis. I. 2, 25. 26.
Imperiis lenibus amici potentis cede. I. Epl. 18, 44. 45.
 mollibus flectere. IV. Od. 1, 6. 7.
 peractis decus arrogavit. 14, 39. 40.
 tot tantiſque minor. II. S. 7, 75. 76.
Imperio adjectis Britannis. III. Od. 5, 3. 4.
 æquo mortales regit turmas. 4, 47. 48.
 Africæ fulgentem. 16, 31.
 funus parabat. I. 37, 8.
Imperioſa Proſerpina trahit. II. S. 5, 110.
Imperioſius æquor. I. Od. 14, 8. 9.
 ſibi. II. S. 7, 83.
Imperitare equis. I. Od. 15, 25.
Imperitarint legionibus magnis (imperitarent. *Bentl.*) I. S. 6, 4.
Imperitas mihi. II. 7, 81.
Imperito rem æquam. 3, 188. 189.
Imperium Cæſaris accepit Phraates. I. Epl. 12, 27. 28.
 fer. 5, 6.
 frangat. I. Od. 35, 16.
 Jovis eſt in ipſos reges. III. 1, 6.
 ſibi curæ fore promittit. I. S. 6, 34. 35.
Impermiſſa gaudia raptim donat. III. Od. 6, 27. 28.
Imperor idoneus. I. Epl. 5, 21.
Imperti candidus. 6, 68.
Impetrat pacem. II. 1, 137.
Impetrato reditu. IV. Od. 2, 42. 43.
Impetu faſto diruit agmina ferrata. 14, 29, 30.
Impetus in quem continuo fiat, I. S. 2, 117. 118.
 non auſpicatos contudit. III. Od. 6, 10.
 ſævus Arcturi cadentis. 1, 27. 28.
 vividus hoſtem demiſit in ovilia. IV. 4, 9. 10.
Impexa porrigine ſœdum caput. II. S. 3, 125. 126.
Impia ætas. Ep. 16, 9.
 cervice ſuper pendet diſtrictus enſis. III. Od. 1, 17. 18.
 cohors gigantum. II. 19, 22.
 manu fregerit guttur parentis. Ep. 3, 2. 3.
 prælia. II. Od. 1, 30.
 Thracum pectora mollire. Ep. 5, 13. 14.
 turba vici Tuſci. II. S. 3, 228.
Impiæ Carthaginis incendia. IV. Od. 8, 17.
 Danaides. III. 11, 30. 31.
 dominæ tectum relinquunt. II. 8, 19.
 rates. I. 3, 23. 24.
Impiam in ratem Ajacis iram vertit. Ep. 10, 14.
Impias cædes tollere. III. Od. 24, 25. 26.
 lenire verbis mollibus. Ep. 5, 84.
Impiger Achilles. A. P. 121.
 equus. IV. Od. 3, 4.
 Hercules. 8, 30.
 Mercator. I. Epl. 1, 45.
 turmas hoſtium vexare. IV. Od. 14, 23. 24.
Impingas clitellas ferus. I. Epl. 13, 8.
Impio Saturno. II. Od. 17, 22. 23.
 tumultu. IV. 4, 46. 47.
Impios ducat omen parræ. III. 27, 1. 2.
 Titanas. 4, 42. 43.
Implacidum genus. IV. 14, 10.
Implent naſcentes lunæ conchylia. II. S. 4, 30.
Implere Græcorum catervas. I. 10, 35.
Implens urbem meo nomine. Ep. 17, 59.
Implet ſalſis terroribus. II. Epl. 1, 212.
Impleviſſe Decembres undenos quater. I. 20, 27.
Implicata crines brevibus viperis. Ep. 5, 15. 16.
Implicitum litibus eripere. A. P. 423. 424.
Implorat cœleſtes aquas. II. Epl. 1, 135.
Imploravit opes hominis. I. 10, 36.
Implumibus pullis aſſidens avis. Ep. 1, 19.
Imponens vocabula cognata. II. S. 3, 280.
Importes odium libellis. I. Epl. 13, 4. 5.
Importuna argenti ſitis. 18, 23.
 pauperies. III. Od. 16, 37.
Importunas volucres. I. S. 8, 6.
Importunus. III. Od. 13, 9. II. Epl. 2, 185.
Importunus laudari amat. II. S. 5, 26.
Importunus curule ebur eripiet. I. Epl. 6, 53. 54.
Impoſita vindicta. II. S. 7, 76. 77.
Impoſitam Ætnam peredit celer ignis. III. Od. 4, 75. 76.
 ilicem cavis ſaxis. 13, 14. 15.
Impoſitas arces Alpibus tremendis. IV. 14, 11. 12.
 arces montibus. II. Epl. 1, 252. 253.
Impoſitum Anxur ſaxis late candentibus. I. S. 5, 26.
Impoſitura ſors in æternum exitium. II. Od. 3, 27. 28.
Impoſitus mannis. I. Epl. 17, 77.
Impoſuere mihi cognomen. II. S. 3, 26.
Impoſuiſſe Pelion Olympo. III. Od. 4, 52.
Impotens aquilo. 30, 3.
 ceſſerat tellure. II. 1, 26. 27.
 quodlibet ſperare. I. 37, 10.
Impotentia nullius aſtri æſtuoſa torret gregem *pro* nimis vehemens potentia. Ep. 16, 61. 62.
Impranſi mecum diſquirite. II. S. 2, 7.
Impranſi magiſtri voce correptus. 3, 257.
Impranſus non dignoſceret civem hoſte. I. Epl. 15, 29.

Im-

Impreſſit notam labris dente. I. Od. 13, 12.
Imprimat tabellis ſigna. II. S. 6, 38.
Imprimeret aratrum muris. I. Od. 16, 20. 21.
Improba anus. II. S. 5, 84.
Siren deſidia vitanda eſt. 3, 14. 15.
Improbæ divitiæ creſcunt. III. Od. 24, 62. 63.
Improbaturum Jovem. Ep. 5, 8.
Improbe. II. S. 2, 104. 3, 200.
Improbo Adria iracundior. III. Od. 9, 22. 23.
Improbus. II. S. 5, 28. 6, 29. I. Epl. 10, 40.
amor. I. S. 3, 24.
fugit. 9, 73.
Improviſa lethi vis rapuit *pro* ante non viſa. II. Od. 13, 19. 20.
ſpecies utrumque exterret. I. Epl. 6, 11.
Imprudens. I. S. 4, 137.
Impube corpus. Ep. 5, 13.
Impubem Troilon. II. Od. 9, 15. 16.
Impudens bibis. IV. 13, 4.
liqui patrios penates. III. 27, 49.
orcum moror. *ibid.* 50.
Impudica Colchis. Ep. 16, 58.
Impugnat noſtra. II. Epl. 1, 89.
Impulerit falſis criminibus. III. Od. 7, 14.
Impulit paupertas audax. II. Epl. 2, 51.
Impulſa Euro cupreſſus procidit. IV. Od. 6, 10. 11.
Impune. I. 17, 5. 31, 15. IV. 9, 33. Ep. 17, 59. I. Epl. 5, 10. II. 1, 150. 2, 105. A. P. 381.
Impunitior. II. S. 7, 105.
Imputata vinea floret. Ep. 16, 44.
Imum ne diſcrepet medio. A. P. 152.
ad Imum ſervetur *pro* ad finem. *ibid.* 126.
ad Imum vergit. *ibid.* 378.
ad Imum Thrax erit. I. Epl. 18, 35. 36.
Imus faber. A. P. 32.
In. I. Od. 2, 40. 42. 45. 4, 11. 5, 1. 7, 8. 8, 16. 12, 5. 6. 13, 6. I. S. 1, 11. 12. 31. 60. 67. 91. 106. 2, 13. 24. 30. 43. 47. 48. 63. 64. 106. 108. 3, 17. 26. 32. 41. 72. 82. 91. 110. 141. 4, 9. 10. 34. 74. 98. *&c.*
IN *omiſſum.*
appare animoſus rebus anguſtis. II. Od. 10, 21.
aquilo Campanis agris. II. S. 8, 56.
arcto ſtipata theatro. II. Epl. 1, 60.
bonis rebus. II. S. 6, 110.
Cois videre eſt. I. 2, 101.
color manet ſede certâ. I. Od. 13. 6.
columnæ ultimâ reciſæ Africâ. II. 18, 4.
concurrunt foro. I. S. 6, 43.
condiſcat puer acri militiâ. III. Od. 2, 2.
conditum teſtâ Græcâ. I. 20, 2.
conſecrat inſulis divitibus. IV. 8, 27.
daturus prædia tellure Italâ. II. S. 6, 56.
depone tutis auribus. I. Od. 27, 18.
figere clavos ſummis verticibus. III. 24, 5.
geminis mirari colores. I. Epl. 6, 18.
hærere equo. III. Od. 24, 54.
imperî rebus. I. 2, 26.
iturus Cretam. Ep. 19, 29.
liqueſcere limine ſacro. I. S. 5, 99.
manſuri oppidulo. *ibid.* 87.
merum defuſum pateris. IV. Od. 5, 34.
pecunia villis fundata. I. Epl. 15, 46.
pecus ludit herboſo campo. III. Od. 18, 9.
præda curvo littore. Ep. 10, 21.
properare loco. I. Epl. 7, 57.
quærens montibus matrem. I. Od. 23, 2.
quibus oris militet. I. Epl. 3, 1.
recreare aliquem antro Pierio. III. Od. 4, 40.
reponi deterioribus. 5, 30.
retorta tergo brachia. *ibid.* 22.
ſpargent olivetis odorem. II. 15, 7.
thalamo vitabis. I. 15, 16.
velut ſilvis. II. S. 3, 48.
In *in compoſitis ſignificationem intendens.*
impotentia. Ep. 16, 62.
inunctis oculis. I. S. 3, 25.
In *pro* ad. I. Od. 30, 4. 33, 6. II. 7, 15. 9, 2. 13, 3. 12. III. 3, 45. IV. 2, 23. 26. Ep. 17, 18. I. S. 4, 143. 7, 20. II. 1, 71. 4, 15. I. Epl. 18, 34. 45. A. P. 402.
In *pro* adverſus. I. Od. 6, 18. 19, 9. 21, 14. 35, 29. 39. III. 4, 21. IV. 4, 11. Ep. 5, 53. 6, 11. 10, 14. 17, 9. 10. C. S. 52. I. S. 2, 117. 3, 67. 4, 80.
In *pro* contra.
artis nil habentis in te. Ep. 17, 81.
nihil admittes in te formidine pœnæ. I. Epl. 16, 53.
In *pro* erga.
in ſe ſumtum facit. I. S. 2, 18.
In actus carmen deducis. A. P. 129.
ære meo pauper ſum. II. Epl. 2, 12.
ævum. III. Od. 5, 16.
ævum omne virgo nobilis. II. 35. 36.
ævum fato dilatus. I. S. 10, 68.
ævum labetur volubilis amnis. I. Epl. 2, 42. 43.
ævum longum manſerunt. II. Epl. 1, 159. 160.
altera jura cedat. 2, 174.
altum jactis molibus. III. Od. 1, 34.
altum exſtructis divitiis. II. 3, 19. 20.
annum. I. 32, 2.
annum dulcia differ. I. Epl. 11, 23.
annos pronos ſilvæ mutantur foliis. A. P. 60.
arctum deſilies imitator. *ibid.* 134.
arma me æſtus belli tulit. II. Epl. 2, 47.
armis conſenuit. III. Od. 5, 8.
aure rimoſa deponuntur. II. S. 6, 46.
aurem dicere. I. 9, 9. 10.
aurum priſcum tempora redeunt. IV. Od. 2, 39. 40.
breve te cogi ſcis. I. Epl. 10, 8.
cædem proriperet. I. Od. 8, 16.

Digitized by Google

In celeres Iambos me furentem miſit fervor pectoris. I. Od. 16,22.24.25.
comtum modum. II. 11,23.
contraria currunt. I.S.2, 24.
cubitum ſe reponet conviva. II. 4, 39.
culpa eſt animus. I. Epl. 14, 13.
Damalim deponent. I. Od. 36, 17. 18.
diem vixi. III. 29, 42. 43.
diem ſubjectior. II. S. 6, 47.
dies medios dormire. I. Epl. 2, 30.
diſpar. Ep. 7, 12.
faciem jocatus permulta. I. S. 5, 62.
faſtos redire. *Bentl.* II. Epl. 1, 48.
fratres animi paterni. II. Od. 2, 6.
hæc juremus. Ep. 16, 25.
hoc ſum. I. Epl. 1, 11.
honorem. I. Od. 7, 8.
hora. I. S. 4, 9.
horam. I. Epl. 17, 6.
horas. II. S. 7, 10. II. Epl. 1, 189.
horas mutatur. A. P. 160.
horas nunquam homini ſatis cautum eſt. II. Od. 13, 14.
jura rapies. II. S. 3, 72.
jus vocet. 5, 29.
jus rapit. I. 9, 77.
lucem lucernas perfer. III. Od. 8, 14. 15.
luſtrum. C. S. 67.
majus provehunt Dii. III. Od. 4, 66. 67.
manibus non eſt. II. Epl. 1, 53.
Martia bella animos exacuit. A. P. 402.
medias res auditorem rapit. *ibid.* 148.
morem Salium ſit pedum requies. I. Od. 36, 12.
nonum annum prematur. A. P. 388.
numero ſuorum habere. II. S. 6, 41. 42.
numerum horum voto ruis. I. Epl. 14, 41.
otia recedant tuta. I. S. 1, 31.
parentem mendax. III. Od. 11, 34. 35.
partem juvet *pro* viciſſim. Ep. 2, 39.
In patriam clades fluxit. III. Od. 6, 19. 20.
pede hæret calceus. I. S. 3, 32.
pejus vultu ficto. II. Epl. 2, 264. 265.
præſens animus lætus. II. Od. 16, 25.
præſens tempus omittat. A. P. 44.
pretio eſt. *ibid.* 372.
pueros paternus animus. IV. Od. 4, 27. 28.
pulverem vertit. III. 3, 20. 21.
qua Salustius inſanit. *Bentl.* I. S. 11, 48.
rabiem verti. II. Epl. 1, 153.
re curam conſumere. II. S. 4, 48.
ſcenam promes. A. P. 183.
ſeria mala ducent hæ nugæ. *ibid.* 452.
ſpem tuæ gratiæ. Ep. 1, 24.
ſpem arripere. II. S. 5, 47.
templa Deorum recepti. II. Epl. 1, 6.
tempus ultimum deducte. II. Od. 7, 1. 2.
timores redegit veros. I. 37, 15.
titulis ſtupet. I. S. 6, 17.
Venerem ruentis. II. Od. 5, 3. 4.
verba jurabas. Ep. 15, 4.
verba jurare. I. Epl. 1, 14.
vitiis conſtantior. II. S. 7, 18. 19.
vitium ducit fuga culpæ. A. P. 31.
vitium libertas excidit. *ibid.* 282.
vitium cereus. *ibid.* 163.
vitium fortuna æqua labier. II. Epl. 1, 94.
uno laborantes. I. Od. 17, 19.
votis erat. II. S. 6, 1.
votum venire. I. Epl. 11, 5.
unumquodque caput mutabilis genius. II. 2, 188.
uſum ævi poſcentis pauca. II. Od. 11, 4. 5.
uſum lætitiæ. I. 27, 1.
uſum nunc mihi nunc alii cedet. II. S. 2, 134. 135.
uſus humanos facrum cogere. III. Od. 3, 51. 52.
uxorem comis. II. Epl. 2, 133.
Inachia furere deſtiti. Ep. 11, 5. 6.
langues minus. 12, 14.
Inacho ab priſco natus. II. Od. 3, 21.
quantum diſtet Codrus. III. 19, 1. 2.
Inæquales calices. II. S. 6, 68.
procellæ vexant mare. II. Od. 9, 2. 3.
Inæquali tonſore capillos curatus. I. Epl. 1, 94.
Inæqualis vixit. II. S. 7, 10.
Inæſtuet bilis præcordiis meis. Ep. 11, 15. 16.
Inamareſcunt epulæ petitæ ſine fine. II. S. 7, 107.
Inane decus purpuræ. Ep. 5, 7.
dolium lymphæ. III. Od. 11, 26. 27.
nomen. I. Epl. 17, 41.
ſoldo abſcindere. I. S. 2, 113.
Inanem operam ſumebat. A. P. 443.
Inanes hoc juvat. I. S. 4, 76. 77.
minas. Ep. 6, 3.
ob titulos admittis ſcelus. II. S. 3, 212.
Inani funere abſint Næniæ. II. Od. 20, 20.
læva Priſcus vixit. II. S. 7, 9. 10.
ventre diem durare. I. 6, 127. 128.
Inania captat. A. P. 230.
Inanis. II. S. 2, 14.
Inaniter angit pectus. II. Epl. 1, 211.
Inarata tellus Cererem angit. Ep. 16, 43.
Inarſit humeris Herculis munus. 3, 17. 18.
Inaudax fugies prælia *pro* timidus. III. Od. 20, 3. 4.
Inauret te fortunæ liquidus rivus. I. Epl. 12, 9.
Inberbi didicere. *Bentl.* II. 1, 85.
Incaluiſſe. *Bentl.* III. Od. 21, 12.
Incantata vincula. I. S. 8, 49. 50.
Incaſtigatum me dimittis. I. Epl. 10, 45.
Incauta non futuri. I. S. 1, 35.
Incauti ſequuntur. A. P. 456.
Incauto. I. S. 3, 62.
Incedas lenis. III. Od. 18, 3.
Incedis per ignes ſuppoſitos doloſo cineri. II. Od. 1, 7. 8.
ſuperbus meo malo. Ep. 15, 17. 18.
Incedo ſolus. I. S. 6, 112.
Incendia Carthaginis impiæ. IV. Od. 8, 17.
formidare. I. S. 1, 77.
neglecta ſolent vires ſumere. I. Epl. 18, 85.

Digitized by Google

Incendia ridet. II. Epl. 1, 121.
Incendio abſtulit nuptam. Ep. 5, 66.
Incendit me acris natura. II. S. 6, 47. 48.
Inceptis gravibus. A. P. 14.
Incepto. *ibid.* 127.
Inceptos Jambos ad umbilicum adducere. Ep. 14, 7. 8.
Incertam Venerem more ferarum rapientes. I. S. 3, 109.
Incerto mari fertur. Ep. 9, 32.
pede ferebar. 11, 20.
Incertos honores transmutat. III. Od. 29, 51.
oculos. II. Epl. 1, 188.
Incertus faber *pro* dubius. I. S. 8, 2.
Inceſſum rides Turbonis. II. 3, 310.
Inceſto addidit integrum. III. Od. 2, 30.
Inceſtos amores. 6, 23.
Inceſtus. A. P. 472.
judex. III. Od. 3, 19.
Inchoare ſpem longam nos vetat vitæ brevis ſumma. I. 4, 15.
Incidat diſparibus bellum. 7, 15.
manibus tremor. I. Epl. 16, 23.
Incidere ligno leges. A. P. 399.
ludum. I. Epl. 14, 36.
ſepulchro ſummam. II. S. 3, 83.
Inciderit dura valetudo. 2, 88.
nodus dignus vindice. A. P. 191. 192.
Incidit bellum. I. 7, 11.
Incipe. II. 3, 6. I. Epl. 2, 4.
Incipiam flores ſpargere. I. Epl. 5, 14. 15.
Incipias laborem finire. I. S. 1, 93. 94.
ſaxis populum cædere. II. 3, 128. 129.
Incipies. A. P. 136.
Incipit. II. S. 6, 79.
ille. 1. 9, 21.
montes Appulia mihi notos oſtentare. 5, 77. 78.
viator dormire. *ibid.* 17.
Inciſa marmora publicis notis. IV. Od. 8, 13.
Incitat me pectus. Ep. 8, 7.
Inclamat magna voce. *Bentl.* I. S. 9, 76.
Inclinare meridiem ſentis. III. Od. 29, 5. 6.
Inclinet amari. I. S. 3, 71.
Includere me antiquo ludo quæris. I. Epl. 1, 2. 3.
Incluſa caloribus pars mundi. III. Od. 24, 37. 38.
verſibus ſententia voti compos. A. P. 76.
Incluſam Danaën. III. Od. 15, 1.
Incluſit dies volucris notis faſtis condita tempora. IV. 13, 15. 16.
Incluſus equo Minervæ. 6, 13.
Inclytum Ulyſſem. II. S. 3, 197.
Incoctus cruor viperinus herbis. Ep. 3, 6. 7.
Incogitat fraudem puero. II. Epl. 1, 122.
Incola novus. II. S. 2, 128.
Pythius. I. Od. 16, 6.
Incolis Aquilonibus. III. 13, 3. 4.
Incoluit fines Hetruſcos. I. S. 6, 1. 2.
Incolumem famam tueri. I. S. 4, 118. 119.
me præſtant tibi hæ latebræ Septembribus horis. I. Epl. 16, 15. 16.
reddas precor. I. Od. 3, 7.
virtutem odimus. III. 24, 31.
Incolumes genæ non redeunt. IV. 10, 8.
Incolumi. I. Epl. 11, 17.
Cæſare. IV. Od. 5, 27.
capite es. II. S. 3, 132.
gravitate tentavit jocum. A. P. 222.
Jove & urbe. III. Od. 5, 12.
Incolumis in urbe vivit. I. S. 4, 98.
Incommoda multa circumveniunt ſenem. A. P. 169.
Incommodus. I. Epl. 18, 75.
Incompoſito pede dixi verſus currere. I. S. 10, 1.
Incomptis capillis Curium. I. Od. 12, 41.
verſibus atrum ſignum allinet. A. P. 446. 447.
Incomptum caput. Ep. 5, 16.
nodum comam religata (incomptam. *Bentl.*) II. Od. 11, 23. 24.
Inconcinna aſperitas. I. Epl. 18, 6.
Inconcinnus. 17, 29.
Inconſultus haberi patiar. 5, 15.
Incontinentes manus injiciat. I. Od. 17, 26.
Incontinentis Tityi jecur. III. Od. 4, 77.
Incoquere inulas monſtravi. II. S. 8, 51. 52.
Incorrupta fides. I. Od. 24, 7.
Incorruptiſſimus cuſtos. I. S. 6, 81.
Increbuit aura. II. S. 5, 93.
Incredibili modo. II. Od. 17, 21.
Incredulus odi. A. P. 188.
Increpare carmina. Ep. 17, 28.
Increpet pauperiem. I. Od. 18, 5.
Increpuit lyra. IV. 15, 2.
Incretum album piper cum ſale nigro. II. S. 4, 74. 75.
Incruſtare ſincerum vas. I. 3, 56.
Incubuit terris nova cohors febrium. I. Od. 3, 30. 31.
Incude nova diffingas retuſum ferrum. 35, 39. 40.
Incudi reddere male tornatos verſus. A. P. 441.
Incultæ ſilvæ pacantur vomere. I. Epl. 2, 45.
Incultis verſibus & male natis rettulit Philippos acceptos regale numiſma. II. 1, 233. 234.
Inculto ſub corpore hoc latet. I. S. 3, 34.
Incultum ingenium. I. Epl. 3, 22.
Incurata ulcera celat malus pudor. 16, 24.
Incuria maculas fudit. A. P. 352.
Incurreret hoſtis. II. S. 1, 37.
Incuteret bellum Lucania. *ibid.* 38. 39.
Incutiant tibi pudorem aliena peccata. I. Epl. 18, 77.
Incutiat tibi quid negoti. II. S. 1, 80. 81.
Incutiunt urbis deſiderium. I. Epl. 14, 22.
Inde. I. S. 1, 117. 5, 3. 94. 6, 114. 8, 3. 28. II. 6, 98. I. Epl. 15, 24.
Indecoro pulvere ſordidos. II. Od. 1, 22.
Indi ſuperbi petunt reſponſa. C. S. 55. 56.
Indiæ divitis. III. Od. 24, 2.
Indicant clarius. IV. 8, 19.
Indicat. I. 5, 14.
Indicativus pro ſubjunctivo.
niſi ſuſtulerat *pro* ſuſtuliſſet. II. 17, 28.
Indice digito monſtraret. II. S. 8, 26.

Indiciis recentibus rerum abdita monſtrare. A.P. 49.
Indicis jejunia. II. S. 3, 291.
Indico bellum ventri. I. S. 5, 7. 8.
Indicta primus proferres. A.P.130.
Indictis. I. Epl. 7, 76.
Indictum dicam ore alio. III. Od. 25, 7. 8.
Indicum ebur. I. 31, 6.
Indigna Tragœdia. A. P. 231.
Indigna honore ferentur. II. Epl. 2, 112.
ſcripta. I. Epl. 19, 41. 42.
Tragœdia. A.P. 231.
venia. *ibid.* 264.
Indignatio liberrima. Ep. 4, 10.
Indignatur privatis. A.P. 90.
Indigni fraternum fœdus rumpere. I. Epl. 3, 35.
Indignis honores dat. I. S. 6, 15. 16.
Indigno faſces detulerit. I. Epl. 16, 34.
hæredi. III. Od. 24, 61. 62.
Poetæ non committenda. II. Epl. 1, 231.
Indignor. II. Epl. 1, 76. A.P. 359.
Indignum. *exclam. Bentl.* II. S. 5, 79.
Indignum pati coges. I. Epl. 16, 74. 75.
quicquam cave faxis. II. S. 3, 38. 39.
quod ortus ſit pejoribus. I. Epl. 6, 22.
Indignus. II. S. 3, 236.
Indocili collo trahente jugum. III. Od. 3, 14. 15.
Indocili grege pars melior. Ep. 16, 37.
Indocilis pauperiem pati. I. Od. 1, 18.
Indocti. II. Epl. 1, 117.
Indoctum canet. 2, 9.
doctumque acerbus recitator fugar. A. P. 473.
juga ferre Cantabrûm. II. Od. 6, 2.
Indoctus pilæ, diſcive trochive. A.P. 380.
quid ſaperet. *ibid.* 212.
Indoles nutrita ſub fauſtis penetralibus. IV. Od. 4, 25. 26.
Indomita cervice. I. Epl. 3, 34.
Indomitæ morti. II. Od. 14, 4.
Indomitam licentiam refrenare. III: Od. 24, 28. 29.
rabiem ſedare. Ep. 12, 9.
Indomitas undas auſter exercet. IV. Od. 14, 20, 21.
Indomito ab equo laſſus. II. S. 2, 9. 10.
inguine. Ep. 12, 19.
Indomitus auſter. *Bentl.* IV. Od. 14, 20.
Indormis ſaccis inhians. I. S. 1, 70. 71.
Indormit unctis cubilibus. Ep. 5, 69.
Indos extremos. I. Epl. 1, 45. 6, 6.
domitos. I. Od. 12, 54. 56.
Indotata ſoror eſt mihi. I. Epl. 17, 46.
Inducant animum rogati cantare. I. S. 3, 2.
Inducat emptorem hiantem. 2, 88.
Inducere plumas. A.P. 2.
terris umbras. I. S. 5, 9. 10.
Induceris metuens. II. 7, 56.
Inducit fabula. I. 2, 21. 22.
Indulgens ſibi hydrops creſcit. II. Od. 2, 13.
Indus ante non domabilis. IV. 14, 41. 42.
Indutus quidlibet per loca celeberrima vadet. I. Epl. 17, 28.
Inemori ſpectaculo dapis. Ep. 5, 33. 34.
Inemptas apparet dapes. Ep. 2, 48.
Ineptis amicitur chartis. II. Epl. 1, 270.
Inepte fautor eſt. I. S. 10, 2.
nil molitur. A. P. 140.
Ineptum Criſpinum. I. S. 3, 138.
Ineptus eſt. *ibid.* 49. 50.
famæ ſervit. 6, 16.
Fannius. 10, 79. 80.
Rufillus. 4, 91, 92.
ſine vivat. I. Epl. 17, 32.
Inerant fercula caniſtris. II. 6, 105.
Inermem fugit. I. Od. 22, 12.
trudit in prælia. I. Epl. 5, 17.
Iners. II. S. 7, 39. I. Epl. 1, 38. A.P. 172.
bruma. IV. Od. 7, 12.
glacies ſtat per omnes menſes. II. 9, 5. 6.
ſenſit lora. III. 5, 35. 36.
videri. II. Epl. 2, 126.
Inertem carnem vitans. II. S. 4, 41.
taurum. Ep. 12, 17.
terram. III. Od. 4, 45.
Inertes tineas paſces taciturnus. I. Epl. 20, 12.
verſus reprehendet. A. P. 445.
vexat diſcordia. I. S. 7, 15.
Inertia mollis. Ep. 14, 1.
nos exercet ſtrenua. I. Epl. 11, 28.
Inertiæ ſepultæ celata virtus paulum diſtat. IV. Od. 9, 29. 30.
Inertibus horis. II. S. 6, 61.
Ineſt mihi non mediocris cura. 4, 93. 94.
rebus nec verbis vis ac ſpiritus. I. 4, 46. 47.
Inexcuſabilis. I. Epl. 18, 58.
Inexorabilis. A.P. 121.
Inexpertis amici potentis cultura dulcis. I. Epl. 18, 86.
Inexpertum. A.P. 125.
Infabre ſculptum. II. S. 3, 22.
Infame genus Danai. II. Od. 14, 18. 19.
Infamem juvencum. III. 27, 45.
Infames Acroceraunia ſcopulos. I. 3, 20.
Infamia mendax terret. I. Epl. 16, 39.
Infamis Helenæ vice offenſus Caſtor. Ep. 17, 42.
menſa acipenſere. II. S. 2, 47. 48.
Infans animoſus. III. Od. 4, 20.
pudor profari plura prohibebat. I. S. 6, 57.
puella ſi luderet. II. Epl. 1, 99.
Infantes ſtatuas canicula findet rubra. II. S. 5, 39. 40.
Infecit æquor Punico ſanguine. III. Od. 6, 34.
Infectum reddet. 29, 47.
Infectum dolor volet eſſe. I. Epl. 2, 60.
Infelicis gnati. II. S. 3, 304.
Infelix avis. IV. Od. 12, 6.
operam perdas. I. S. 1, 90.
ſumma operis. A.P. 34.
Inferbuit. II. S. 4, 67.
Inferias. II. Od. 1, 28.
Inferiorem compeſcere pœnis, *pro* minorem. I. S. 8, 31.
Inferius mari cœlum ſidet. Ep. 5, 79.
Infernas canes videres errare. I. S. 8, 34. 35.
Infernis tenebris. IV. Od. 7, 25.
Infeſtis. II. 10, 13.
à latronibus tutus. II. S. 1, 42.
armis. *Bentl.* III. Od. 8, 19.

In-

Infeſto. I. S. 4, 91.
Infeſtus Medus. III. Od. 8, 19.
nautis Orion. Ep. 15, 7.
Inficiet rivos rubro ſanguine. III. Od. 13, 6. 7.
Inficit pallor albus ora. Ep. 7, 15.
Infideles arbitræ rebus meis nox & Diana. Ep. 5, 50. 51.
Infidelis Allobrox. Ep. 16, 6.
Infidi Perſæ. IV. Od. 15, 23.
Infido Lycambæ ſpretus gener. Ep. 6, 13.
ſcurræ amicus diſtabit. I. Epl. 18, 4.
Infidum vulgus. I. Od. 35, 25.
Infidus pater Pelopis (infidi *Bentl.*) Ep. 17, 65.
Infima de gente. II. Od. 3, 22. 23.
Infimis ab æquoribus quaſſas rates eripiunt. IV. 8, 32.
Infinita oratio ſupplenda per ſciebant *aut* dicebant. III. Od. 16, 7.
Infinitivus præſens pro participio in dus.
cenſet præcidere belli cauſſam. I. Epl. 2, 9.
Infinitivus pro gerundio in di.
Tempus abire. II. Epl. 2, 215.
Infinitivus pro imperfecto indicativi.
currere *pro* currebant. I. S. 8, 47. II, 6. 113.
diſſimulare *pro* diſſimulabat. I. 9. 66.
excuſare *pro* excuſabat. I. Epl. 7, 67.
ire *pro* ibam. I. S. 9, 9.
trepidare *pro* trepidabant. II. 6, 114.
urere *pro* urebat. I. 9, 66.
vertere *pro* vertebat. II. 8, 35.
Infinitivus pro ſupino poſteriore.
cereus flecti. A. P. 136.
proponi. II. Epl. 1, 265.
digna geri. A. P. 183.
dignus notari. I. S. 3, 24.
leviora tolli Pergama. II. Od. 4, 11.
niveus videri. IV. 2, 59.
Tradam portare. I. 26, 2.
Infinitivus pro ſupino priore.
conjurata Græcia rumpere nuptias. I. Od. 15, 7.
egit viſcere. 298.
natus conſumere fruges. I. Epl. 2, 27.
perſequor frangere. I. Od. 23, 10.
properat ſedare rabiem. Ep. 12, 9.
relinquas haurire. I. S. 1, 52.
ſumes celebrare. I. Od. 12, 2.
Infinitivus pro ut cum ſubjunctivo.
admonuit ſol me ire. I. S. 6, 125.
vocatus levare. II. Od. 18, 38.
Infirmas oves tondet. Ep. 2, 6.
Infirmior. I. S. 9, 71.
Infirmo capiti. I. Epl. 16, 14.
Infla ſermonibus tumidis utrem creſcentem. II. S. 5, 98.
Inflans. 3, 317.
Inflaret. *ibid.* 319.
Inflat ſedulus ſpectator. II. Epl. 1, 178.
Inflavit venas libido tetra. I. S. 2, 33.
Inflet ambas buccas iratus. I. S. 1, 20. 21.
Informes hyemes. II. Od. 10, 15.
Informem agrum albis oſſibus. I. S. 8, 16.
Informis ſitus premit. II. Epl. 2, 118.
Infortunia tua me lædent. A. P. 103.
Infoſſus puer. Ep. 5, 32.
Infra. II. S. 1, 25. II. 8, 20. 23. II. Epl. 1, 14.
Infregerit teneros caules alieni horti. I. S. 3. 116.
Infregi latus. Ep. 11, 22.
Infrequens. I Od. 34, 1.
Infundam tibi faſtidienti majus poculum. Ep. 5, 77. 78.
Infundis. I. Epl. 2, 54.
Ingemens laboribus. Ep. 5, 31.
Ingenii culpâ deterere. I. Od. 6, 12.
Ingenii benigna vena. II. 18, 9. 10.
Ingeniis ille non favet. II. Epl. 1, 88.
Ingenio lene tormentum admoves. III. Od. 21, 13.
offenſi doluere. II. S. 1, 67.
primorum extremi. II. Epl. 2, 204.
Ingenium arte fortunatius. A. P. 295.
candidum pauperis. Ep. 11, 11. 12.
cui ſit. I. S. 4, 43.
Grajis dedit Muſa. A. P. 323. 324.
incuſtum parvum hirtum turpiter. I. Epl. 3, 21. 21.
ingens. I. S. 3, 33.
Lucili. II. S. 1, 74.
præter. 6, 14. 15.
promit cruſtula nova. 4, 45.
quod ſibi deſumpſit vacuas Athenas. II. Epl. 2, 81.
rapido amni ferventius. I. S. 10, 62. 63.
res adverſæ ſolent nudare. II. 8, 73. 74.
rude. A. P. 410.
Ingens æquor. I. Od. 7, 32.
bellua. II. S. 3, 315. 316.
flagitium. 4, 82.
foſſa. 3. 59.
fultura ſtomacho ruenti. 3, 154.
Idomeneus. IV. Od. 9, 19. 20.
ingenium. I. S. 3, 33.
machina. II. Epl. 2, 73.
pinus. II. Od. 3, 9.
valvarum ſtrepitus. II. S. 6, 111 112.
virtus. 7, 102. 103.
vitium credidit pauperiem. 3, 91. 92.
Ingentes acervos ſpectat irretorto oculo. II. Od. 2, 23. 24.
dolores das adimiſque. II. S. 3, 288.
Ingentem acervum frumenti. *ibid.* 111.
Antiochum cecidit. III. Od. 6, 35. 36.
Ingentia facta. II. Epl. 1, 6.
Ingenuis ferentem immemorata legi juvat. I. Epl. 19, 33. 34.
Ingenuo amore peccas. I. Od. 27, 16. 17.
patre natus. I. S. 6, 21.
Ingenuos claroſque parentes habeat. *ibid.* 91.
Ingenuum leonem imitata vulpes. II. 3, 186.
Ingenuus. I. 6, 8. A. P. 383.
puer. III. Od. 24, 55.
Ingerere nautis convitia. I. S. 5, 11. 12.
Ingluvie ingrata rem ſtringat. 2, 8.
Ingrata tempora. I. Epl. 1, 23.
Ingratam Veneri ſuperbiam pone. III. Od. 10, 9.
Ingrato otio ventos obruit. I. 15, 3. 4.

In-

Ingratos hæc ſeges tulit. I. Epl. 7, 21.
oculos. *Bentl.* II. Epl. 1, 188.
Ingratus lector. 19, 35.
Inguen obſcœnum. I. S. 2, 26.
Inguina tument. 2, 116.
Inguine indomito. Ep. 12, 19.
obſcœno. I. S. 8, 5.
ſuperbo. Ep. 8, 19.
Inguſtata rhombi ilia. II. S. 8, 30.
Inhæret nova arbor collibus. Ep. 12, 20.
Inhians indormis ſaccis. I. S. 1, 70. 71.
Inhoneſtum & factu inutile. 4, 124.
Inhoneſtus ignota matre. 6, 36.
Inhorruit veris adventus mobilibus foliis. (inhorruit vepris ad ventum *Bentl.*) I. Od. 23, 5. 6.
Inhoſpita teſqua. I Epl. 14, 19.
Inhoſpitalem Caucaſum. I. Od. 22, 6. 7. Ep. 1, 12.
Inhumanæ Camœnæ ſenium depone. I. Epl. 18, 47.
Inhumato. II. S. 3, 195.
capiti particulam dare. I. Od. 28, 24. 25.
Injecit frena licentiæ rectum evaganti. IV. 15, 10. 11.
Injecta monſtris ſuis terra dolet. III. 4, 73.
ſi qua mentio coram te fuerit. I. S. 4, 93. 94.
Injiciat curam ſingula quærendi. 6, 32.
manus incontinentes. I. Od. 17, 26.
Inimica domos linquis. 35, 24.
fulmina parum caſtis lucis mittere. 12, 59. 60.
quibus eſt Canidia. II. S. 1, 48.
virgo belluis. I. Od. 12, 22. 23.
Inimicat ira urbes miſeras. IV. 15, 20.
Inimice Diis ſenex. II. S. 3, 123.
lamnæ. II. Od. 2, 2.
Inimicis. Ep. 17, 74. II. S. 2, 107.
Inimicitias truces genuit ira. I. Epl. 19, 48. 49.
Inimicum. I. S. 5, 49.
Inimicus odor nervis decedet. II. 4, 53.
Iniqua caſtra Trojæ fefellit. I. Od. 10, 15. 16.
moraris lite. II. Epl. 2, 19.
Iniquæ mentis aſellus. I. S. 9, 20.
Parcæ prohibent. II. Od. 6, 9.
Iniquam ſancimus in noſmet legem. I. S. 3, 67.
Iniquis hiemes æquora ſentiunt. III. Od. 1, 32. 33.
Inique immeritum cauſatur. I. Epl. 14, 12.
Iniqui nomen æquus ferat. 6, 15.
Iniquis Vertumnis natus. II. S. 7, 14.
Iniquos penates mœret. II. Od. 4, 15. 16.
Iniquum frugibus curſum mutavit amnis. A. P. 67.
juſto ſecernere. I. S. 3, 113.
littus. II. Od. 10, 4.
noſtris vitiis. I. 2, 47.
Iniquus. I. Epl. 19, 36.
Inire ſedes lucidas. III. Od. 3, 33. 34.
Injuria tardis facienda. II. S. 6, 28.
Injurioſis ventis ferar cinis aridus. Ep. 27, 33. 34.
Injurioſa pede columnam ſtantem ne proruas. I. Od. 35, 13. 14.
Injuſſæ capellæ ad mulctra veniunt. Ep. 16, 49.
Injuſſi deſiſtant. I. S. 3, 3.
Injuſte vendit *i. e.* nimio pretio, II. Epl. 1, 75.
Injuſti metu inventa jura. I. S. 3, 111.
Innantem Lyrim littoribus. III. Od. 17, 8.
Innaſcitur urenda filix agris neglectis. I. S. 3, 37.
Innatat lactuca ſtomacho poſt vinum. II. 4. 59, 60.
Innati triviis. A. P. 245.
Innectes gutturi tuo vincula. Ep. 17, 72.
Innixus arte hac vagus Hercules attigit arces igneas. III. Od. 3, 9, 10.
Innocens mulier. 24, 18.
Innocentis Lesbii pocula. I. 17, 21.
Innumerabilis annorum ſeries. III. 30, 4. 5.
Ino flebilis. A. P. 123.
Innominata cubilia perprimat. Ep. 16, 38.
Inominatis verbis parcere. *Bentl.* III. Od. 14, 12.
Inopem & Laris & fundi paterni. II. Epl. 2, 50. 51.
ſolatur. 1, 131.
te venæ deficient. II. S. 3, 153.
Inopes coloni erimus. II. Od. 14, 22.
rerum verſus. A. P. 322.
Inopi amico nolit dare. I. S. 2, 5.
Inopis animi me finxerunt Dii. 4, 17. 18.
Inops Barrus (Inops panis *in genit. ex conj. Bentl.*) *ibid.* 110.
Cupido agitet vexetque. I. Epl. 28, 98.
inter magnas opes. III. Od. 26, 28.
redeam domum. II. S. 5, 6.
Inornata nomina. A. P. 234.
Inornatum te chartis ſileri ego non patiar *pro* illaudatum. IV. Od. 9, 30. 31. 32.
Inperet. *Bentl.* C. S. 51.
Inpiger Appulus. *Bentl.* III. Od. 26, 26.
Inprimis. II. S. 8, 6.
Inquam. II. Od. 8, 13. I. S. 9, 5. 8. 70. 10, 64. II. 3, 276. 7, 22. 8, 27.
Inquieti Adriæ turbidus dux auſter. III. Od. 3, 4. 5.
Inquietis præcordiis aſſidens. Ep. 5, 95.
Inquimus. I. S. 3, 66.
Inquinavere nuptias. III. Od. 6, 17. 18.
Inquinavit ære aureum tempus. Ep. 16, 64. 65.
Inquiner caput albis merdis. I. S. 8, 37.
Inquiram. II. S. 3, 41.
Inquirant vitia. I. 3, 28.
Inquis (inquit *Bentl.*) 4, 79. II. 1, 5. 2, 99.
Inquit. I. 1, 62. 2, 32. 35. 57. 3, 23. 126. 5, 59. 9, 7. 14. 38. 40. II. 2, 99. 3, 39. 319, 6, 90. 8, 43. I. Epl. 7, 93. 16, 35. II. 2, 40.
Inquiet. II. S. 5, 43.
Inſana ſidera Capræ. III. Od. 7, 6.
Inſanibile caput tribus Anticyris. A. P. 300.
Inſane. II. S. 2, 33. 3, 184. 326. 6, 29. 7, 95.
Inſani leonis. I. Od. 16, 15.
nomen ſapiens ferat. I. Epl. 6, 15.

In-

Digitized by Google

Inſani ſcribæ. I. S. 5, 35.
Inſania amabilis me ludit. III. Od. 4, 5. 6.
levis. II. Epl. 1, 118.
ſumma. II. S. 3, 221.
Inſanientem Boſphorum tentabo. III. Od. 4, 30. 31.
Inſanientis ſapientiæ. I. 34, 2.
Inſanior horum uter eſt. II. S. 3, 102.
Labione. I. S. 3, 82.
Inſanire doceo. II. 3, 81.
docebo. 3, 63.
juvat. III. Od. 19, 18.
læſo ſigno lagenæ. II. Epl. 2, 134.
nepotes ſtultos vincit ratio. II. S. 3, 225.
parat ratione certa modoque. 3, 271.
putas qua ſtultitiâ (quam ſtultitiam *Bentl.*) 3, 30.
ſolennia. I. Epl. 1, 101.
Inſanis & tu. II. S. 3, 32.
fulgoribus acies ſtupet. 2, 5.
legibus ſolutus. 6, 68. 69.
Inſaniſſe occiſa parente. 3, 134.
Inſanit amica. I. 4, 49.
emendo ſtatuas. II. 3, 64.
homo. 7, 117.
non minus. I. 2, 49.
nuptarum amoribus. 4, 27.
Inſanius in ſilvam ne feras ligna. 10, 34.
Inſano aſſidet. I. Epl. 5, 14.
tibi nomen poſuere. II. S. 3, 47. 48.
Inſanos amores. III. Od. 21, 3.
inter haberi. II. S. 3, 40.
Inſanum atque ſtultum me fateor. *ibid.* 305. 306.
autumat. *ibid.* 44. 45.
dixerit. *ibid.* 298.
hoc modo te crede: *ibid.* 51. 52.
hoc te facit. I. 2, 96. 97.
te omnes pueri puellæque clamant. II. 3, 130.
Inſanus. I. 6, 27. II. 3, 40. 67. 120. 159. 197, 201.
Inſcitia juris vafri. II. 2, 131.
legum. 1, 81,
rerum vexat. I. Epl. 3, 33.
veri cœcum agit. II. S. 3, 43. 44.
Inſcitus metuit lituram. *Bentl.* II. 1, 167.
Inſcium laborum nido propulit. IV. Od. 4, 6.
Inſcius unde vitam ſumeret. III. 5, 37.
Inſculpere patrimoni ſummam ſaxo. II. S. 3, 90.
Inſectere. 7, 41.
Inſector. II. Epl. 1, 69.
Inſecutæ ſilvæ Orphea. I. Od. 12, 7. 8.
Inſedit ſiderum vapor Appuliæ. Ep. 3, 15. 16.
Inſenuit curis & libris. II. Epl. 2, 82. 83.
Inſepulta membra lupi different. Ep. 5. 99.
Inſequeris. II. Epl. 2, 19.
Inſerere ſtellis. III. Od. 25, 6.
Inſereres puellarum choro. II. 5, 21.
Inſeris. I. S. 5, 12.
me vatibus. I. Od. 1, 35.
Inſerit ramos feliciores. Ep. 2, 13. 14.
Inſervit honori. A. P. 167.
Inſeverit tibi vitiorum natura. I. S. 3, 35. 36.
Inſidias omnes fugit. *ibid.* 58. 59.
tibi fieri mavis. 2, 103. 104.
Inſidiatorem fugerit præroſo hamo. II. 5, 25.
Inſidis. 6, 117.
Inſidioſi lenonis. II. Epl. 1, 172.
Inſigne dicam. III. Od. 25, 7.
præſidium mœſtis reis. II. 1, 13.
Inſignem attenuat Deus (inſigne. *Bentl.*) I. 34, 13.
baccam aceto diluit. II. S. 3, 240. 241.
fronte. I. Od. 33, 5.
Nearchum repetens. III. 20, 6.
pharetra. I. 21, 11.
Inſignes Delphos Apolline. 7, 3. 4.
& imos ſortitur *pro* claros ſive ſummos. III. 1, 15.
Inſigni Camœna referam. I. 12, 39.
Inſignia morbi ponas. II. S. 3, 254.
Inſignibus projectis. 7, 53.
raptis. Ep. 5, 12.
Inſignis Homerus. A. P. 401.
tota urbe cantabitur. II. S. 1, 46.
Inſiluit frigidus ardentem Ætnam. A. P. 465. 466.
Inſiſtet victor barbarus cineres. Ep. 16, 11.
Inſitam vim doctrina promovet. IV. Od. 4, 33.
Inſitiva pyra decerpens. Ep. 2, 19.
Inſolabiliter de fratre rapto dolentis. I. Epl. 14, 7. 8.
Inſolens diſſipabit Quirini oſſa. Ep. 16, 13. 14.
emirabitur. I. Od. 5, 8.
exercitus. 16, 20.
Inſolentem Achillem *pro* non ſolitum. II. 4, 2. 4.
ludum pertinax ludere *pro* non ſolitum. III. 29, 50.
Inſolenti à lætitia mentem temperatam ſervare. II. 3, 2. 3. 4.
Inſolentiæ meæ terra cedet. Ep. 17, 75.
Inſolitos niſus docuere. IV. Od. 4, 8.
Inſolitum eloquium præceps facundia tulit. A. P. 217.
Inſomnis agit frigidas noctes non ſine lacrymis. III. Od. 7, 6. 7. 8.
Inſons Cerberus. II. 19, 29.
& purus. I. S. 6, 69.
Inſperata pluma tuæ ſuperbiæ cum veniet. IV. Od. 10, 2.
Inſperſos nævos corpore reprendas. I. S. 6, 67.
Inſpexit mores hominum. I. Epl. 2, 20.
Inſpice. 7, 39.
Inſpiciunt. I. S. 2, 87.
Inſtanti ſenectæ nec pietas moram affert. II. Od. 14, 2. 3. 4.
Inſtantis Tyranni vultus. III. 3, 3.
Inſtar veris vultus tuus affulſit. IV. 5, 6. 7.
Inſtat auriga equis. I. S. 1, 115.
& addit. II. 6, 39.
fatum mihi triſte. I. 9, 29.
ſudor navitis. Ep. 10, 15.
Inſtillare auriculis præceptum. I. Epl. 8, 16.
Inſtillat. II. S. 2, 62.
Inſtita. I. 2, 29.
Inſtitor. III. Od. 6, 30.
Inſtitoribus multum amata. Ep. 17, 20.
Inſtitui. A. P. 22.
Inſtitutæ amphoræ fumum bibere Tullo conſule *pro* amphoræ cœptæ. III. Od. 8, 11. 12.
Inſtitutum iter ſerpens rumpat. 27, 5.

Inſtituunt vitæ labores. II. S. 6, 21. 22.
Inſto præcedentibus. I. Epl. 2, 71.
Inſtravit modicis tignis pulpita. A. P. 279.
Inſtructior decem vitiis. I. Epl. 18, 25.
Inſtruit exemplis. II. 1, 131.
Inſtrumento artis abjecto. I. S. 3, 131.
Inſuavis habeare. *ibid.* 85.
Inſudet vulgi manus. 4, 72.
Inſuevit pater optimus hoc me. *ibid.* 105.
Inſulas divites. Ep. 16, 42.
Inſulis divitibus. IV. Od. 8, 22.
Inſultet armentum buſto Paridis. III. 3, 40. 41.
Inſumere. II. S. 2, 102.
Inſuper addes. 4, 68.
Inſurgat Aquilo. Ep. 10, 7.
Intabuiſſent pupulæ. 5, 40.
Intacta apotheca procis. II. S. 5, 7.
Intactæ Palladis urbem carmine celebrare. I. Od. 7, 5. 6.
Intactas boves moraris. Ep. 9, 21. 22.
Intacti carminis autor. I. S. 10, 66.
Intactis. II. Epl. 1, 151.
thesauris Arabum opulentior. III. Od. 24, 1. 2.
Intactum quid nefaſti linquimus. I. 35, 35. 36.
Intactus Britannus. Ep. 7, 7.
Intaminatis honoribus fulget. III. Od. 2, 18.
Integer audit. 7, 22.
eſt animi. II. S. 3, 220.
eſt mentis. *ibid.* 65.
ipſe. 1, 85.
laudo. II. Od 4, 22.
ſuperſtes. 17, 7. 8.
vitæ. I. 22, 1.
Integrâ cum mente. 31, 18. 19.
Integra lintea. 14, 9.
Integræ Dianæ tentator Orion. III. 4, 70. 71.
Integris fontibus gaudes. I. 26, 6. 7.
opibus hunc novi. II. S. 2, 113.
Integro die. IV. Od. 5, 38. 39.
Integrum dominus edax conſumeret. II. S. 2, 92.
inceſto addidit. III. Od. 2, 30.
ſaporem perdunt. II. S. 4, 54.
victorem. IV. Od. 4, 66. 67.
Intelligit unus quanti me facias. I. Epl. 9, 1. 2.
Intendes ſtudiis animum & honeſtis rebus. 2, 36.
Intenta caprea lætis paſcuis. IV. 4, 13. 14.
Intentata nites. I. 5, 13.
Intentatum Poëtæ noſtri nil liquere. A. P. 285.
Intentum Veneri ſomnus aufert. I. S. 5, 83. 84.
Intentus merulis auceps decidit. A. P. 458.
Inter. I. Od. 8, 6. 12, 46. 47. 32, 6. III. 3, 21. 37. 5, 47. 6, 26. 10, 6. 15, 5. 16, 28. I. S. 1, 105. 116. 2, 40. 80. 3, 1. 53. 82. 7, 9. 11. 12. 10, 91. II. 2, 4. 32. 92. *&c.*
Inter *caſui poſtpoſitum.*
extremos inter. I. S. 1, 116.
genus hoc inter. 3, 60.
hæc inter. Ep. 2, 38.
venales inter. I. S. 1, 47.
veteres inter. II. Epl. 1, 43.
Inter cuncta leges. I. 18, 96.
errare leones. III. Od. 27, 51.
ludere virgines. 15, 5.
Interciderit tibi nunc aliquid. II. S. 4, 6.
Intercinat medios actus. A. P. 194.
Interdicta ſi petes. I. S. 2, 96.
voluptas. I. Epl. 6, 64.
Interdicto huic omne jus adimat. II. S. 3, 217.
Interdum. II. Od. 12, 28. I. S. 9, 9. 10, 13. II. 7, 8. I. Epl. 18, 60. II. 1, 63. A. P. 93. 319.
Interea. I. S. 5, 31.
Interea m. 9, 38.
Interemto Haſdrubale. IV. Od. 4, 72.
Intererit multum. A. P. 114.
Satyris protervis paulum pudibunda. *ibid.* 233.
Intereſt Hercules epulis Jovis. IV. Od. 8, 29. 30.
in matrona ancillave togata pecces. I. S. 2, 62. 63.
nil. II. Od. 3, 22.
Interfuſæ æquora nitentes Cycladas vites *pro* fuſæ inter æquora. I. 14, 19. 20.
Interim. III. 20, 9. Ep. 2, 25.
Interimis uxorem laqueo. II. S. 3, 131.
Interiore nota. II. Od. 3, 8.
Interiore gyro diem trahit bruma. II. S. 6, 25. 26.
Interire novæ lunæ pergunt. II. Od. 18, 16.
Interit verborum vetus ætas. A. P. 61.
Interitu Meleagri. *ibid.* 146.
Interitum Poëtæ Siculi narrabo. *ibid.* 463. 464.
Interitura æſtas ver poterit. IV. Od. 7, 9. 10.
ne credas. 9, 1.
Interlunia. I. 25, 11. 12.
Interminato cibo. Ep. 5, 39.
Intermiſcere verba petita foris. I. S. 10, 29. 30.
Intermiſſa Venus diu bella rurſum moves. IV. Od. 1, 1. 2.
Interpellandi locus hic erat. I. S. 9, 26.
Interpellarim te lævo tempore. II. 4, 4. 5.
Interpellet. I. 6, 127.
Interpres. II. 4, 91.
Deorum. A. P. 391.
fidus. *ibid.* 133. 134.
Interprete lingua. *ibid.* 111.
Interreptare ſilvas ſalubres. I. Epl. 4, 4.
Interſis lætus populo. I. Od. 2, 46.
Interſit hoc ab ipſo. II. S. 8, 32.
nec Deus. A. P. 191.
nihil. *ibid.* 237.
Intervalla. II. Epl. 2, 70.
Inteſtabilis & ſacer. II. S. 3, 181.
Intimo ab angulo. I. Od. 9, 21. 22.
Intonata hiems Eois fluctibus. Ep. 2, 51. 52.
Intonſi Catonis. II. Od. 15, 11.
Intonſos capillos Apollinis aura agitaret. Ep. 15, 9.
Intonſum. I. Epl. 7, 90.
Cynthium pueri dicite. I. Od. 21, 2.
Intorti angues Eumenidum capillis. II. 13, 35. 36.
Intra. 9, 23. III. 11, 43. I. S. 1, 49. I. Epl. 2, 16. 18, 73. II. 1, 31. 2, 114. A. P. 266.
Intrarit dolor. Ep. 15, 16.
Introrſum cederet. II. S. 1, 65.
turpem videt (introrſus. *Bentl.*) I. Epl. 16, 44. 45.
Intueris me ut noverca. Ep. 5, 9.

Intu-

Digitized by Google

Intulerat magnum terrorem. III. Od. 4, 49.
Intulit ignem gentibus fraude mala. I. Od. 3, 28.
Latio artes. II. Epl. 1, 156. 157.
pedem. Ep. 16, 58.
Intumeſcit humus alta viperis. Ep. 16, 52.
Intus cadis poſitis. II. S. 3, 115. 116.
digna geri. A. P. 182, 183.
foret. I. S. 2, 67.
monſtratum. 1, 52. 53.
nos natura format. A. P. 108.
poſiti auri. II. S. 3, 142.
poſitis membranis. A. P. 389.
Invecta licentia. *Bentl.* II. Epl. 1, 145.
Invenere nomina. I. S. 3, 104.
Tyranni non majus tormentum invidia. I. Epl. 2, 58. 59.
Invenerit plura datis. II. Epl. 2, 192.
Inveni primus piper album. II. S. 4, 74.
Invenias Poëtæ disjecti membra. I. S. 4, 62.
Inveniant quando ullum parem. (invenient *Bentl.*) I. Od. 24, 8.
Invenior mendacior Parthis. II. Epl. 1, 112.
Inveniſſe Tragicæ Camœnæ genus. A. P. 275.
Inventa Feſcennina licentia. II. Epl. 1, 145.
jura metu injuſti. I. S. 3, 111.
Inventis miſer abſtinet. A. P. 170.
Invento theſauro. II. S. 6, 11.
Inventore minor. I. 10, 48.
Inventum poëma animis juvandis. A. P. 377.
Inverecundus Deus. Ep. 15, 13.
Inverſi mores. III. Od. 5, 7.
Inverſo mari. Ep. 10, 5.
Inverſum annum Aquarius contriſtat. I. S. 1, 36.
vomerem trahentes boves videre. Ep. 2, 63. 64.
Invertimus virtutes. I. S. 3, 55.
Invertunt tota vinaria. II. 8, 39.
Invicem. I. Od. 25, 9. III. 28. 9.
Invicta Medæa. A. P. 123.
Invicte. Ep. 13, 12.
Invicti Cæſaris res dicere. II. S. 1, 11.
Glyconis membra. I. Epl. 1, 30.
Jovis uxor. III. Od. 27, 73.
Invictus vindemiator. I. S. 7, 30.
Invida ætas fugerit. I. Od. 11, 7. 8.
cura. I. Epl. 10, 18.
taciturnitas. IV. Od. 8, 23. 24.
Invidæ Carthaginis. Ep. 7, 5.
Invideant pure tibi rem apparere. I. S. 2, 100.
Invideat quivis mihi jure. I. S. 6, 50.
Invideat quod ego canto Hermogenes *pro* invidere poſſit. 9, 25.
Invidendâ aulâ caret ſobrius. II. Od. 10, 7. 8.
Invidendis poſtibus. III. 1, 45.
Invidens deduci. I. 37, 30. 31.
Invideor. A. P. 56.
Invides Arabum Gazis. I. Od. 29, 1. 2.
Invidet Falernis uvis. II. 6, 19. 20.
nigro orco. IV. 2, 23. 24.
uſum lignorum. I. Epl. 14, 41. 42.
Invidi quærimus ſublatam ex oculis virtutem. III. Od. 24, 31. 32.
Invidia accrevit. I. S. 6, 26.
acris. 3, 60. 61.
invita fatebitur. II. 1, 76. 77.
major relinquam urbes. II. Od. 20, 4. 5.
torquebere. I. Epl. 2, 37.
Tyranni Siculi non invenere majus tormentum. I. Epl. 2, 58. 59.
Invidiæ corrector. II. Epl. 1, 129.
haberet minus. I. 17, 50. 51.
in horam & diem ſubjectior. II. S. 6, 47. 48.
Invidiam comperit domari ſupremo fine. II. Epl. 1, 12.
paras placare virtute relicta. II. S. 3, 13.
Invidit illi ciceris nec longæ avenæ. 6, 84.
Invido dente mordeor minus. IV. Od. 3, 16.
flatu Notus detinet. 9, 10.
Invidus. I. Epl. 1, 38.
ægris. 17, 7.
Lycus. III. Od. 19, 22. 23.
macreſcit opimis alterius rebus. I. Epl. 2, 57.
Inviolatus amnem Scythicum viſam. III. Od. 4, 35. 36.
Inviſa negotia me Romam trahunt. I. Epl. 14, 16. 17.
non feres pueris munuſcula. 7, 17.
Inviſam terram pede pepuliſſe. III. Od. 18, 15. 16.
Inviſas cupreſſos. II. 14. 23.
Inviſi horridas ſedes Tænari. I. 34, 10. 11.
Inviſis foribus hæret. II. S. 3, 261. 262.
Inviſum eſt quod petis. II. Epl. 2, 64.
janitorem. III. Od. 14, 23.
illis me facit. I. Epl. 15, 3. 4.
nepotem. III. Od. 3, 31.
ſidus agricolis. I. S. 7, 26.
Inviſus taurus. III. Od. 27, 71. 72.
Invita invidia uſque fatebitur. II. S. 1, 76. 77.
Minerva nihil dicas faciaſve. A. P. 385.
verba non ſequentur rem præviſam. A. P. 311.
verba recedant. II. Epl. 2, 113.
Invitet leves ſomnos. Ep. 2, 28.
Invito vultu riſit. III. Od. 11, 21. 22.
Invitum laboret ſervare. I. Epl. 20, 16.
quatiam. I. Od. 18, 12.
ſervat. A. P. 467.
Invitus facias ſumptum. II. Epl. 2, 195. 196.
non. I. 5, 21. 22.
pones. 10, 31. 32.
Inulas acidas mavult. II. S. 2, 44.
amaras incoquere. 8, 51. 52.
Inulta tellure. II. Od. 1, 26. 27.
Inultæ feræ catulos celent. III. 3, 41. 42.
Inulti moriemur. II. S. 8, 34.
Inultis precibus non linquar. I. Od. 28, 33.
Inulto dicere permitto. II. S. 189. 190.
odio. I. Epl. 2, 61.
Inultos Medos equitare non ſinas. I. Od. 2, 51.
Inultus compellarer. II. S. 3, 297.
riſeris. Ep. 17, 56.
teſtis. I. S. 8, 44.
ut puer flebo. Ep. 6, 16.
Inunctis oculis. I. S. 3, 25.
Inungi lippus contemnas. I. Epl. 1, 29.

Involitant comæ humeris. IV. Od. 10, 3.
Involvo me mea virtute. III. 29, 54. 55.
Inurbanum ſeponere lepido dicto. A.P. 273.
Inutile aurum. III. Od. 24, 48.
facta. I. S. 4, 124.
lignum. 8, 1.
nomen. I. Od. 14, 13.
quod jaceret, ſublegit. II. S. 8, 12.
Inutiles ramos falce amputans. Ep. 2, 13.
Inutili alga. III. Od. 17, 10.
Iö Bacche. I. S. 3, 7.
cives. A.P. 460.
triumphe. IV. Od. 2, 49. 50. Ep. 9, 21. 23.
vaga. A.P. 124.
Jocatus permulta in faciem. I. S. 5, 62.
Jocis aptior. II. Od. 19, 25.
relictis retractes næniæ munera. 1, 37. 38.
ſine nil eſt jucundum. I. Epl. 6, 65. 66.
ſpecioſa fabula. A.P. 319. 320.
vivas. I. Epl. 6, 66.
Joco certare. II. Od. 12, 18.
cum ſævo ſub juga mittere. I. 33, 11. 12.
& cum riſu videres. I. S. 8, 50.
Jocos dedit. 5, 98.
eripuere anni. II. Epl. 2, 55. 56.
geris. III. Od. 21, 2.
Jocoſa imago. I. 12, 3. 4.
Jocoſæ lyræ hoc non conveniet. III. 3, 69.
Jocoſe Mæcenas. Ep. 3, 10.
Jocoſi Liberi munera. IV. Od. 15, 26.
oderunt triſtem. I. Epl. 18, 89.
Jocoſius dixero. I. S. 4, 104.
Jocoſo furto condere. I. Od. 10, 7. 8.
Lyæo arcanum conſilium retegis. III. 21, 15. 16.
ſermone opus eſt. I. S. 10, 11.
Jocularia percurram ridens. 1, 23. 24.
Jocum tentavit gravitate incolumi. A. P. 221.
tumultus veſtri movere. I. Epl. 19, 20.
Jocundis in rebus beatus vive. II. S. 6, 96.
Jocus circumvolat. I. Od. 2, 34.
cœpit in rabiem verti. II. Epl. 1, 149.
ille te poſtulat. II. Od. 6, 21. 22.
neu ſis. II. S. 5, 37.
Ionicos motus doceri gaudet. III. Od. 6, 21.
Ionius attagen. Ep. 2, 54.
ſinus. 10, 19.
Jove ab æquo tibi multa merces defluit. I. Od. 28, 27. 28. 29.
æquo judicat. II. Epl. 1, 68.
copia major donari poſſit. I. 12, 2. 3.
incolumi. III. Od. 5, 12.
non probante. I. 2, 19.
ſub frigido manet venator. 1, 25. 26.
uno ſapiens eſt minor. I. Epl. 1, 106.
Jovem ad averſum preces. Ep. 10, 18.
hæc ſentire ſpem bonam reporto. C. S. 73. 74.
nives deducunt *pro* cœlum in nubes contractum. Ep. 13, 2.
per improbaturum hæc. 5, 8.
ponere fulmina per noſtrum ſcelus non patimur. I. Od. 3, 39. 40.
ſatis eſt orare qui donat & aufert. I. Epl. 18, 111.
tonantem cœlo regnare credidimus. III. Od. 5, 1. 2.
Jovi intulerat magnum terrorem. 4, 49.
redde dapem obligatam. II. 7, 17.
ſic gratum. Ep. 9, 3.
ſigna noſtro reſtituit. IV. Od. 15, 6.
ſupremo dilectam Latonam. I. 21, 3. 4.
Jovis admiſſus arcanis Minos. 28, 9.
auræ. C. S. 32.
auribus iſta ſervas. I. Epl. 19, 43. 44.
concilio. III. Od. 25, 6.
conjuge & ſorore. 3, 64.
epulis Hercules intereſt. IV. 8, 29. 30.
fulminantis manus magna. III. 3, 6.
imperium in reges. 1, 6.
invicti uxor. III. Od. 27, 73.
leges vetent. Ep. 17, 69.
magni. I. Od. 10, 5.
ſolium attingit. I. Epl. 17, 34.
ſupremi. I. Od. 32, 13. 14.
tonantis annus hibernus. Ep. 2, 29.
tutela. II. Od. 17, 22. 23.
Ipſa. 8, 13. Ep. 16, 2. I. S. 3, 39. 98. II. 1, 18. 4, 11. A. P. 305.
Ipſam. I. Epl. 6, 16.
Ipſas. I. S. 3, 55.
Ipſe. I. Od. 16, 12. 20, 2. Ep. 14, 13. 17, 77. I. S. 1, 67. 4, 108. 5, 57. 6, 86. II. 1, 85. 2, 61. 3, 94. 5, 38. 6, 65. 88. 7, 42. I. Epl. 1, 27. 72. 16, 78. 18, 112. 19, 7. II. 1, 111. 208. A. P. 182. 306.
Ipſi. A. P. 103.
Ipſis à Saturnalibus fugiſti. II. S. 3, 4. 5.
Diis charus. I. Od. 31, 13.
ludis attentius populum ſpectaret. II. Epl. 1, 197.
officiis fungitur. II. S. 6, 108. 109.
Ipſo. I. Od. 12, 17. III. 12, 7. IV. 4, 59. II. S. 2, 20. 8, 32. I. Epl. 7, 60. 9, 6.
Ipſos. III. Od. 1, 6.
Ipſum. I. 3, 38. 28, 33. 33, 13. II. 18, 18. I. S. 3, 17. 34. II. 3. 204. 5, 73. 6, 12. 7, 113. 8, 23. I. Epl. 17, 11. II. 1, 141.
Ira capitalis. I. S. 7, 13.
caret. II. Epl. 2, 107.
conferbuit. I. S. 2, 71.
cruenta per medias cædes rapit. III. Od. 2, 11. 12.
enſes procudit & miſeras urbes inimicat. IV. 15, 19. 20.
erret. II. S. 3, 210.
furor brevis. I. Epl. 2, 62.
genuit inimicitias & funebre bellum. 18, 48. 49.
omnis procul eſto. III. Od. 8, 15. 16.
peccatur. I. Epl. 2, 15. 16.
tortus. 18, 38.
utrumque urit. 2, 13.
Iracunda Achillei claſſis. I. Od. 15, 33. 34.
Diana. A. P. 454.
fulmina. I. Od. 3, 40.
Iracundior improbo Adria. III, 9, 22. 23.

Iracundior paulo. I. S. 3, 29.
Iracundus. I. Epl. 1, 38. A. P. 121.
Iræ corrector. II. Epl. 1, 129.
non moderabitur. 2, 59.
Thyeſten ſtravere. I. Od. 16, 17.
triſtes. *ibid.* 9.
vitium excidi. I. S. 3, 76.
Iram colligit temere ac ponit. A. P. 160.
impellit. *ibid.* 109.
ludus genuit. I. Epl. 19, 48. 49.
vertite in hoſtiles domos. Ep. 5, 53. 54.
Irarum calidæque rixæ abſtineto. III. Od. 27, 69. 70.
Iras graves. 3, 30. 31.
inter tibi ſupremum diem diluxiſſe crede. I. Epl. 4, 12. 13.
Iraſcar amicis. 8, 9.
Iraſci celerem. 20, 25.
Iratæ mihi juvencum dedat. III. Od. 27, 45. 46.
Iratis Diis. II. S. 3, 8.
lymphis extructa Gnatia. I. 5, 97. 98.
precibus. II. 6, 30.
Irato puero. 3, 258.
Iratos regat. A. P. 197.
regum apices. III. Od. 29, 21.
Iratum mare. Ep. 2, 6.
patruum. II. S. 2, 97.
ventrem eſca placaverit. 8, 5.
vultum verba minarum plena decent. A. P. 106.
Iratus Achilles. II. Epl. 2, 42.
ad ædes tendit. I. 7, 89.
aſellum in rupes detruſit. 20, 15. 16.
Chremes. A. P. 94.
& ſibi & hoſti. II. Epl. 2, 28. 29.
Juppiter. I. S. 1, 20. 21.
quæret parem. Ep. 15, 14.
Servius. II. S. 1, 47.
tibi. 3, 3.
Ire ad lucrum. A. P. 420.
aurum amat per medios ſatellites. III. Od. 16, 9. 10.
curto mulo. I. S. 6, 104. 105.
domum. II. 5, 37.
foras tendebat fruſtra pleno corpore. I. Epl. 7, 31.
jubebo. 17, 8.
jubetur. 7, 75. 76.
lavatum. I. S. 6, 125.
neceſſe. II. S. 6, 26.
ocyus. I. 9, 9.
per domos honeſtas. II. Epl. 1, 149. 150.
per funem extentum. *ibid.* 210. 211.
per fluctus longos. III. Od. 27, 42. 43.
quocunque pedes ferunt. Ep. 16, 21.
recuſes. II. S. 5, 17.
reſtat quo Numa & Ancus devenit. I. Epl. 6, 27.
viam. 2, 65.
vidimus Tiberim. I. Od. 2, 13. 15.
vetet lævus picus. III. 27, 15.
Irent tardius. II. S. 3, 101.
Ires quo te ſapientia duceret. I. Epl. 3, 27.
Irrepertum aurum. III. Od. 3, 49.
Irreſectum pollicem dente rodens. Ep. 5, 47. 48.
Irretorto oculo ſpectat ingentes acervos. II. Od. 2, 24.
Irrevocabile verbum ſemel emiſſum volat. I. Epl. 18, 71.
Irrevocari revolvimus loca jam recitata. II. 1, 223.
Irriguo horto nihil eſt elutius. II. S. 4, 16.
Irriguum corpus mero. 1, 9.
Irriſus triviis. I. Epl. 17, 58.
Irritabile genus vatum placem. II. 2, 102.
Irritant animos ſegnius. A. P. 180.
Irritat amnes quietos diluvies fera. III. Od. 29, 40. 41.
pectus. II. Epl. 1, 211. 212.
Irritum tamen non efficiet. III. Od. 29, 45. 46.
Irroget peccatis æquas pœnas. I. S. 3, 118.
Irrupta copula quos tenet. I. Od. 13, 18.
Is *pronom.* (*Bentl.* IV. 2, 49.) I. S. 1, 59. 9, 18. II. 3, 181. I. Epl. 1, 65.
Iſta. II. S. 2, 27. 5, 61. I. Epl. 10, 8. 19, 43.
Iſtam. II. S. 2, 86.
Iſte. Ep. 5, 3. I. S. 10, 18. I. Epl. 14, 23. 19, 47. II. 2, 90.
Iſter. IV. Od. 14, 46.
Iſthic. I. Epl. 14, 37.
Iſthinc. I. S. 4, 131. I. Epl. 7, 32.
Iſthmius labor. IV. Od. 3, 3.
Iſthuc. I. Epl. 14, 8.
Iſti. I. S. 3, 41. II. 3, 99. A. P. 6.
Iſtis. I. S. 2, 73. 4, 52. 6, 92. II. 2, 99. 3, 108. I. Epl. 6, 67. A. P. 376.
Iſto. I. S. 9, 48. I. Epl. 16, 56.
alii legunt eſto. II. Epl. 2, 163.
It dies gratior. IV. Od. 5, 7.
It Mæcenas luſum. I. S. 5, 48.
It redit. I. Epl. 7, 55.
Ita. I. Od. 24, 11. II. 15, 10. I. S. 1, 96. 2, 20. 3, 79. 101. 6, 50. II. 1, 59. 2, 46. 124. *Bentl. &c.*
Ita *aut* adeò *omiſſum ante* ut.
ad unguem factus, ut non magis alter. I. S. 5, 3.
ex noto fictum carmen, ut quivis ſperet idem. A. P. 240.
ira fuit capitalis, ut mors divideret. I. S. 7, 13.
jungere velit, ut deſinat in piſcem. A. P. 2. 3.
Itala tellure. II. S. 6, 56.
Italæ vires crevere. IV. Od. 15, 13. 14.
Italas res tuteris armis. II. Epl. 1, 11.
tædas. IV. Od. 4, 41. 43.
Italia volantem. I. 37, 16.
Italiæ fruges diffudit copia pleno cornu. I. Epl. 12, 92.
præſens tutela. IV. Od. 14, 43. 41.
ruinis Carthago altior. III, 5, 39. 40.
Italiam curæ promittit ſibi fore. I. S. 6, 34. 35.
Italis armis adjudicat. I. Epl. 18, 57.
Italo aceto perfuſus. I. S. 7, 32.
cœlo. II. Od. 7, 4.
Italos ad modos carmen deduxiſſe. III. 30, 13. 14.
Italum robur. II. 13, 18. 19.
Itaque. I. Epl. 1, 10.
Item. I. S. 3, 77. II. Epl. 1, 46. *Bentl.* A. P. 90.
Iter cæcus velit monſtrare. I. Epl. 17, 4.
faciens vellet rheda tollere. II. S. 6, 42. 43.
facturus per Syrtes æſtuoſas. I. Od. 22, 5. 6.
hoc ignavi diviſimus. I. S. 5, 5.

inſtitutum rumpat ſerpens. III. Od. 27, 5.
liberum munivit. C. S. 43.
longum carpentes. I. S. 5, 94. 95.
melius doctus iniquum curſum mutavit. A. P. 67. 68.
nunc quo tibi eſt. I. S. 9, 16.
peragunt propoſitum ambo. II. S. 6, 99.
ſecretum & vitæ fallentis ſemita. I. Epl. 18, 103.
ſupremum carpere parati. II. Od. 17, 11. 12.
tentat negata via. III. 2, 22.
tutum & patens. 16, 7.
Iterabimus ingens æquor. I. 7, 32.
Iterabitur fortuna clade triſti. III. 3, 62.
Iterare cogor curſus relictos. I. 34, 4. 5.
mella cavis truncis lapſa. II. 19, 11. 12.
Iteraret ab ovo uſque ad mala. *Bentl.* I. S. 3, 7.
Iterat voces. I. Epl. 18, 11. 12.
Iteratæ lanæ vellera Tyriis muricibus. Ep. 12, 21.
Iterum. I. Od. 14, 10. 28, 10. I. S. 10, 39. bis. II. 7, 69. bis. I. Epl. 1, 3. 5, 4.
Ithacam revehi. II. S. 5, 4.
Ithacæ locus equis non eſt aptus (Ithace. *Bentl.*) I. Epl. 7, 41.
Ithacenſis Ulyſſi remigium vitioſum. 6, 63.
Iturum in ultimos orbis Britannos Cæſarem ſerves. I. Od. 35, 29. 30.
Iturus Cretam ventis non ſuis. Ep. 9, 29. 30.
Ityn gemens flebiliter avis. IV. Od. 12, 5. 6.
Jubæ tellus. I. 22, 15.
Jube amœnæ roſæ flores ferre. II. 3, 14.
pelliculam curare. II. S. 5, 38.
Jubeas Græco trocho ludere. III. Od. 24, 56. 57.
libenter eſſe miſerum. I. S. 1, 63.
Jubebat deſere. A. P. 440.
ſervos forum tranſire. I. Epl. 6, 58. 59.
ut facerem. I. S. 4, 121. 122.
Jubebo Ferentinum ire. I. Epl. 17, 8.
hoc animam fortem tolerare. II. S. 5, 20.
reſpicere exemplar vitæ morumque. A. P. 317.
Jubemus ſalvere Fuſcum. I. Epl. 10, 1.
Jubente Corvino. III. Od. 21, 7.
Jubentium civium. 3, 2.
Jubeo audire atque togam componere. II. S. 3, 77.
illud ad hæc. 5, 70.
plorare inter diſcipulorum cathedras. I. 10, 91.
te fieri vappam. 1, 104.
Juberet natura. 6, 93.
Juberis proferre. I. Epl. 13, 7.
Jubes in amicorum numero eſſe. I. S. 6, 61. 62.
Jubet ad lucrum ire. A. P. 420.
aduri caprificos & cupreſſos funebres. Ep. 5, 17. 18.
cupidinum ſæva mater animum amoribus finitis reddere. I. Od. 19, 1. 2. 4.
eſſe ſpes ratas. I. Epl. 5, 17.
menſam poni. II. S. 3, 148.
pauperies quidvis facere & pati. III. Od. 24, 42. 43.
pyris veſci. I. Epl. 7, 14.
quod alter, renuis. II. 2, 63.
ſalvere prior. I. 7, 66.
Jubetur ire. *ibid.* 75. 76.
Jucunda præmia captat. Ep. 2, 36.
vita. 1, 5. 6.
vitæ dicere. A. P. 334.
vitæ oblivia ducere. II. S. 6, 62.
Jucunde cœnam illam produximus. I. 5, 70.
Jucundior attagen Ionicus. Ep. 2, 54. 55.
Jucundo amico. I. S. 5, 44.
Jucundum ſine amore jociſque nihil eſt. I. Epl. 6, 65. 66.
Jucundus amicus. I. S. 3, 93.
Judæi. 4, 143.
Judæis curtis oppedere. 9, 70.
Judæus Apella. 5, 100.
Judex bonus atque fidus. IV. Od. 9, 40. 41.
candide ſermonum. I. Epl. 4, 1.
corruptus omnis male examinat verum. II. S. 2, 8. 9.
fatalis inceſtuſque. III. Od. 3, 19.
qui vis. A. P. 263.
ſubtilis. II. S. 7, 101.
Judicantem Æacum vidimus. II. Od. 13, 22.
Judicat æquo Jove. II. Epl. 1, 68.
Judice Cæſare. II. S. 1, 84.
Dama. 7, 54.
Fabio. I. 2, 134.
me. A. P. 244.
notante. I. S. 6, 14. 15.
Ofello. II. 2, 53. 54.
quo multæ magnæque lites ſecantur. I. Epl. 16, 42.
ſe certet. II. S. 1, 49.
ſub lis eſt. A. P. 78.
Tarpa. I. S. 10, 38.
te. I. Od. 28, 14.
Judicet hæres de me. II. Epl. 2, 191.
Judicibus ex ſelectis unum objiciebat. I. S. 4, 123.
Judiciis iiſdem fruar. I. Epl. 1, 71.
Judicio vulgi demens fanus tuo. I. S. 6, 97. 98.
Judicis argutum acumen non formidat. A. P. 364.
in aures deſcendat. *ibid.* 387.
officium. *ibid.* 314.
Judicium eſt. II. S. 1, 82. 83.
id tibi eſt. A. P. 386.
illud fugerit. I. S. 4, 99. 100.
vocares ſubtile ad libros & ad hæc Muſarum dona. II. Epl. 1, 242. 243.
Juga alpium. Ep. 1, 11.
bobus fatigatis demeret. III. Od. 6, 42. 43.
ignota illigaturum tauris. Ep. 3, 11.
noſtra ferre indoctum Cantabrum. II. Od. 6, 2.
ſub ahenea animos mittere. I. 33, 11. 12.
Telegoni parricidæ. III. 29, 8.
Jugandis ſuper fœminis patrum decreta proſperes. C. S. 17. 18. 19.
Jugera centum an mille aret. I. S. 1, 50. 51.
immetata fruges liberas & Cererem ferunt. III. Od. 24, 12. 13.
mille fundi Falerni arat. Ep. 4, 13.
pauca relinquunt moles regiæ aratro. II. Od. 15, 1. 2.

Jugerum paucorum ſilva. III. Od. 16, 29. 30.
Jugis aquæ fons. II. S. 6, 2.
aquæ perennes puteos (*alii* dulcis aquæ.) I. Epl. 15, 15.
in Jugis exſomnis ſtupet Euhyas. III. Od. 25, 8. 9.
in Jugis ſeparatis crines nodo coërces. II. 19, 18. 19. 20.
Jugo aheneo cogit. III. 9, 18.
turpi colla eripe. II. S. 7, 91. 92.
Jugulas regem. I. 7, 35.
Jugulat Alpinus Memnona. 10, 36.
Jugulent homines. I. Epl. 2, 32.
Jugulo in matris ferrum tepefecit. II. S. 3, 136.
porrecto hiſtorias audit. I. 3, 89.
Jugum ferre. I. Od. 35, 28.
trahentes collo. III. 3, 14. 15.
Jugurthæ inferias rettulit. II. 1, 28.
Jugurthino bello. Ep. 9, 23. 24.
Jule. IV. Od. 2, 2.
Juli. I. Epl. 3, 1.
Julia edicta. IV. Od. 15, 22.
Julius *adjective: ut*, Julium ſidus. I. 12, 47.
Julius. I. S. 8, 39.
Jumenta plagis onerata in agros educet. I. Epl. 18, 45. 46.
Juncta gratia nudis ſororibus. III. Od. 19, 16. 17.
Orichalco tibia. *Bentl.* A. P. 202.
Junctæ Gratiæ decentes Nymphis. I. Od. 4, 6.
Junctas feneſtras parcius quatiunt. 25, 1.
Junctis impariter verſibus. A. P. 75.
oloribus Paphon viſit. III. Od. 28, 14. 15.
Junctos amicos hæc res ſervat. I. S. 3, 54.
Junctura callida novum verbum reddiderit. A. P. 47. 48.
tantum pollet. *ibid.* 242.
Jungas Libyam remotis Gadibus. II. Od. 2, 10. 11.
Jungatur par pari. I. Epl. 5, 25. 26.
Jungentur capreæ lupis. I. Od. 33, 8.
Jungere equinam cervicem capiti humano. A. P. 1. 2.
Jungit hæc res amicos. I. S. 3, 54.
Jungite peractis bona fata. C. S. 28. 29.
Junior audi. I. Epl. 17, 16.
tibi præniteat. I. Od. 33, 3. 4.
toto anno. II. Epl. 1, 44.
Juniores adulteros quærit. III. Od. 6, 25.
Juno impotens. II. 1, 25. 26.
matrona. III. 4, 59.
Junone elocuta gratum. 3, 17. 18.
Junonis in honorem. I. 7, 8.
ſacra ferret. I. S. 3, 11.
Junxerit monſtra libidine. Ep. 16, 30.
Jupiter alitem fidelem expertus in Ganymede. IV. Od. 4, 1. 3. 4.
cui dabit partes expiandi ſcelus. I. 2, 29. 30.
defendet benigno numine. IV. 4, 74.
& tibi & urbi conſuluit. I. Epl. 16, 28. 29.
exclamet. I. S. 2, 18.
illa littora piæ genti ſecrevit. Ep. 16, 63.
informes hiemes reducit. II. Od. 10, 15. 16.
iratus ambas buccas inflet. I. S. 1, 20. 21.
malus urget. I. Od. 22, 19. 20.
pater & rex. II. S. 1, 42. 43.
puro numine glaciet nives. III. Od. 10, 7. 8.
qui das adimiſque ingentes dolores. II. S. 3, 288.
riſiſſet cuſtodem virginis abditæ. III. Od. 16, 5. 6. 7.
ruens tremendo tumultu. I. 16, 11. 12.
ſeu plures hiemes ſeu ultimam tribuat. 11, 4.
tepidas brumas præbet. II. 6, 17. 18.
Jura. In Jura civica paras reſpondere. I. Epl. 3, 23. 24.
dare maritis. A. P. 398.
dare Medis. III. Od. 3, 44.
debita te maneant. I. 28, 32. 33.
in altera cedat. II. Epl. 2, 174.
inventa injuſti metu. I. S. 3, 111.
mecum facientia. II. Epl. 2, 23.
nata ſibi neget. A. P. 122.
paterna recepit. *ibid.* 256.
promere clienti. II. Epl. 1, 104.
rapies. II. S. 3, 72.
Jurabas in mea verba. Ep. 15, 4.
Jurandas aras per nomen tuum ponimus. II. Epl. 1, 16.
Jurantem me nihil ſcire. II. S. 6, 57.
Jurare addictus in nullius verba. I. Epl. 1, 14.
Jurares natum in craſſo aëre. II. Epl. 1, 244.
Jurat ſolis maritis bene eſſe. I. Epl. 1, 89.
Juratus per Oſirim ſanctum dicat. I. Epl. 17, 60.
Jūre nocendi ſublato obticuit. A. P. 284.
Jure. III. Od. 16, 18. IV. 11, 17. I. S. 2, 46. 6, 50. II. 2, 99.
hoc omnes ſunt moleſti. I. S. 7, 10.
jurando obſtringam. II. 3, 179. 180.
Juremus in hæc. Ep. 16, 25.
Jures te formidare nocturnos vapores. I. Epl. 18, 93.
Jurgares. II. Epl. 2, 22.
Jurgatur verbis. II. S. 2, 100.
Jurgia excludat finis. II. Epl. 1, 38.
refugit vicina. 2, 171.
Juris conſultus. A. P. 369.
duplicis naturam pernoſcere *pro* condimenti. II. S. 4, 63. 64.
hoc mihi dabis cum venia. I. 4, 104. 105.
pejerati pœna. II. Od. 8, 1. 2.
peritus. I. S. 1, 9.
privati erit. A. P. 131.
vaſri inſcitia. II. S. 2, 131.
Jus anceps novi. 5, 34.
eſt. 1, 82.
imperiumque Cæſaris accepit. I. Epl. 12, 27. 28.
nihilo deterius. I. S. 5, 67.
omne interdicto adimat. II. 3, 217.
quibus aptius. 4, 38.
ſit liceatque. A. P. 466.
Jus *pro* condimentum.
male conditum. II. S. 8, 69.
miſtum oleo. 8, 45.
tepidum liguerierit. I. 3, 81.
in Jus procurrunt. 7, 20. 21.
in Jus vocet. II. 5, 29.

Juſſa Lares mutare. C. S. 29.
mereri. A. P. 232.
non læve accipiebat. I. Epl. 7, 52.
ob amici pudorem depoſitum laudas. I. Epl. 9, 12.
ſurgit. III. Od. 6, 29. 30.
venire. I. S. 2, 122.
Juſſæ vagentur ſtellæ. I. Epl. 12, 17.
Juſſas pœnas luam. Ep. 17, 37.
Juſſerit ita fors. II. S. 1, 59.
venire ad ſe. 7, 32. 33.
Juſſi perſequemur otium. Ep. 1, 7.
Juſſit accreſcere nomen. A. P. 252. 253.
aurum projicere. II. S. 3, 100. 101.
barbam paſcere. *ibid.* 35.
quod bilis ſplendida. *ibid.* 141.
Juſſus domum abire. Ep. 11, 20.
perire. 5, 9.
tollere patinam. I. S. 3, 80.
Juſta Chiragra articulos contudit. II. 7, 15. 16.
in ambos poteſtas. 7, 62.
morte cecidere. IV. Od. 2, 14. 15.
Juſti mater utilitas. I. S. 3, 98.
Juſtior eſt poteſtas marito in corruptorem. II. 7, 61. 62. 63.
Juſtis divis operata. III. Od. 14, 6.
Juſtitiæ potenti ſic placitum. II. Od. 17, 15. 16.
ſoror fides incorrupta. I. 24, 6. 7.
Juſtitiam ſalubrem tegat. A. P. 198. 199. 200.
Juſtius reprendi. II. S. 4, 86.
Juſto iniquum ſecernere. I. 3, 113.
plenior copia ſi quos delectet. 1, 57.
plus placeat. III. Od. 7, 24.
triumpho domitos. I. 12, 54.
Juſtum & fortem ſcribere. II. S. 1, 16.
poëma. I. 4, 63.
ſanctumque videri (juſto ſanctoque videri *Bentl.*) I. Epl. 16, 61.
virum. III. Od. 3, 1.
Juſtus. II. S. 3, 180.
erit. *ibid.* 97.
populus. II. Epl. 1, 18.
Juvandis animis natum poëma. A. P. 377.
Juvant caſtra multos. I. Od. 1, 23.
Juvare poterit. II. S. 2, 20.
Juvari parvis rebus magna. II. Epl. 1, 125.
Juvat auri & argenti pondus. I. S. 1, 41.
brevis cœna. I. Epl. 14, 35.
clamor galeæque leves. I. Od. 2, 38.
collegiſſe Olympicum pulverem. 1, 3. 4.
dominum multa umbra. *Bentl.* I. Epl. 16, 20.
ferentem immemorata. 19, 33.
fidibus & thure placare. I. Od. 36, 1. 2.
genus hoc minime. I. S. 4, 24.
gratum, ſi quod adeſt. II. 6, 13.
hoc & melli eſt. *ibid.* 32.
hoc fugientes. I. 1, 78.
hoc inanes. 4, 76. 77.
honor falſus. I. Epl. 16, 39.
illum ſic res aut domus. 2, 51.
inſanire. III. Od. 19, 18.
Lyæo dulci curam ſolvere. Ep. 9, 37. 38.
mero certare. IV. Od. 1, 31.
nardo perfundi. Ep. 13, 9.
natura. A. P. 108. 109.
quid te una exempta de ſpinis pluribus. II. Epl. 2, 212.
te. II. S. 6, 90.
verſiculos ſcribere. Ep. 11, 1. 2.
videre. 2, 61. 62.
Juvem meo labore tuum. 1, 15.
Juvenca votiva paſcitur. I. Epl. 3, 36.
Juvencæ tuæ animus eſt circa campos virentes. II. Od. 5, 5. 6.
Juvencis pluribus illigata aratra. Ep. 1, 25. 26.
in bonis virtus patrum. IV. Od. 6, 30. 31.
ſuis matres metuunt. II. 8, 21.
Juvencos centum popoſceris (juvencis *Bentl.*) Ep. 17, 38. 39.
Juvencum infamem. III. Od. 27, 45.
Juvenem fide conſtanti. 7, 4.
imitaris. I. 2, 41. 42.
puella occupavit. IV. 11, 21. 22.
ſponſæ raptum. 2, 21.
vocat votis mater. 5, 9, 13.
Juvenentur Fauni verſibus. A. P. 244. 246.
Juvenes digni patre. A. P. 24.
fervidi. IV. Od. 13, 26.
huc deſcendere æquum eſt. I. S. 2, 37.
protervi. I. Od. 25, 2.
ſeneſque recinunt dictata. I. Epl. 1, 55.
telluris *pro* filii. II. Od. 12, 7.
tot ſepulchro patrio caruere. II. S. 3, 196.
in Juvenes virginum prælia. I. Od. 6, 17. 18.
Juveneſcit herbis largis. IV. 2, 55.
Juveni amicæ commendet. I. Epl. 15, 21.
mandentur partes ſeniles. A. P. 176. 177.
marito. III. Od. 11, 37.
nec firmo. Ep. 12, 3.
placeat. I. Epl. 8, 14.
Juvenis æquus. II. S. 3, 233.
cervici dabat brachia. III. Od. 9, 2. 3.
conſiliis catervæ victrices revictæ. IV. 4, 23. 24.
horrendus Parthis. II. S. 5, 62.
imberbis. A. P. 161.
Juventa calidus. III. Od. 14, 27.
dulci. I. 16, 23.
florente. A. P. 115.
Juventæ docili. C. S. 45.
imbellis. III. Od. 2, 15.
Juventas fugit. Ep. 17, 21.
levis fugit retro. II. Od. 11, 5. 6.
nido propulit inſcium. IV. 4, 5, 6.
parum comis. I. 30, 7.
Juventus continuit manus metu Deorum. 35, 36. 37.
his parentibus non orta. III. 6, 33.
horrida. 4, 50.
in curando cure plus æquo operata. I. Epl. 2, 29.
quo omnis calet. I. Od. 4, 19. 20.
rara. 2, 24.
Romana docilis pravi. II. S. 2, 52.
Juvenum cura publica prodis. II. Od. 8, 7. 8.
curas referre. A. P. 85.
domos expugnat. III. Od. 15, 9.
examen recens. I. 35, 30. 31.
funera denſantur. 28, 19.
ma-

Digitized by Google

major. A.P.366.
matres ſoſpitum. III. Od. 14, 9. 10.
nobilium cliens. IV. 12, 15.
per catervas obſtantes. III. 20,5.
preces. IV. 1, 8.
ritu florent modo nata. A. P. 62.
Juverint me non conchylia Lucrina *pro* poſſint juvare. Ep. 2, 49.
Juveris. II. S. 4, 91.
Juverit mergos opima præda. Ep. 10, 21. 22.
Juvet amor tigres ſubſidere cervis. Ep. 16, 31.
me tacitum. I. S. 6, 123.
pudica mulier in partem. Ep. 2, 39.
umbra multa dominum. I. Epl. 16, 10.
Juvit te Naſidieni cœna. II. S. 8, 1.
Ixion perfidus. A. P. 124.
vultu invito riſit. III. Od. 11, 21. 22.

L.

LAbantes patres firmarent conſilio. III. Od. 5, 45. 46.
Labentes Deorum ædes refeceris. 6, 2. 3.
Labem remittunt atramenta. II. Epl. 1, 235. 236.
Labentis Parthi equo vulnera deſcribes. II. S. 1, 15.
Labeone (Labieno. *conjicit Bentl.*) I. 3, 82.
Laberi mimos. 10, 6.
Labetur volubilis in omne ævum. I. Epl. 2, 43.
Labier fortuna æqua in vitium. II. 1, 94.
Labitur amnis. I. 2, 42. 43.
in genas humor. I. Od. 13, 7.
ſiniſtrâ ripâ. 2, 18. 19.
Labor extuderit faſtidia. II. S. 2, 14.
Herculeus Acheronta perrupit. I. Od. 3, 36.
Iſthmius. IV. 3, 3.
Poëtarum limæ. A. P. 291.
Laborant Aquilonibus querceta Gargani. II. Od. 9, 6. 7.
cum ad verum ventum eſt. I. S. 3, 96. 97.
perſpexiſſe. *Bentl.* A. P. 435.
Laborantes auras concluſas follibus imitare. I. S. 4, 19. 20.
dices Penelopen Circenque vitream. I. Od. 17, 19. 20.
puellas utero. III. 22, 2.
ſilvæ. I. 9, 3.
Laborarunt meæ manus. Ep. 5, 60.
Laboras in quanta Charibdi. I. Od. 27, 19.
Laborat fugax lympha obliquo trepidare rivo. II. 3, 11. 12.
jam contento jam laxo fune. II. S. 7, 20.
immeritus. 3, 7.
miſera ambitione ob avaritiam. I. 4, 26.
a Labore nullum otium me reclinet. Ep. 17, 24.
Labore capitis vites repulſam. I. Epl. 1, 43. 44.
fatali ſubegit portenta. II. 1, 11.
nullo tibi dat natura. I. S. 1, 88. 89.
ſine magno nil vita mortalibus dedit. 9, 59. 60.
tuo meum juvem. Ep. 1, 15.
Laborem auſterum fallente ſtudio. II. S. 2, 12.
excuſare. I. Epl. 7. 67.
ferre piget. I. S. 4, 12.
finire incipias. 1, 93. 94.
laturi mente. Ep. 1, 9.
mente ferre. I. S. 1, 30. 31.
per plurimum thyma carpentis. IV. Od. 2, 29. 30.
Laborent omni parte. I. S. 2, 38.
perſpexiſſe. A. P. 435.
Labores vitæ molli mero finire. I. Od. 7, 17. 18. 19.
Labores *nom.*
finire quærentem. III. 4, 39.
inter tot ſcribere. II. Epl. 2.
non patior tuos carpere obliviones lividas. IV. Od. 9, 32. 33. 34.
noſtros lamentamur non apparere. II. Epl. 1, 224. 225.
vitæ inſtituunt. II. S. 6, 21. 22.
Labores *verb.*
parare plura. II. Epl. 2, 196.
retum vitio. I. S. 2, 76.
ut miretur turba. 10, 73.
Laboret fruſtra. A. P. 241.
loqui. *ibid.* 192.
mutare. *ibid.* 168.
ne qua populus. III. Od. 8, 25.
reddere fluitantia certa. II. S. 3, 269. 270.
ſervare invitum. I. Epl. 20, 16.
ſolum hoc. II. S. 4, 49.
ſuperare. I. 1, 112.
Labori ſunt. 8, 18.
tuo nunquam par fama eſt reſponſura. II. 8, 66.
Laboribus defunctum recreat. III. Od. 24. 15. 16.
empta pulmenta cœnes. I. Epl. 18, 48.
famoſis fige modum. III. Od. 15, 2. 3.
functum levare. II. 18, 38. 39.
ingemens humum exhauriebat. Ep. 5, 30. 31.
malis quæritis carere. Ep. 16, 16.
novis uſque ſuppetas. *Bentl.* Ep. 17, 64.
ſecundis crevit. IV. Od. 4, 45. 46.
Laborioſa Ulyſſei cohors. Ep. 16, 60.
Laborioſi Ulyſſei remiges. 17, 16.
Laboris longi damnatus Siſyphus. II. Od. 14, 19. 20.
magni formica. I. S. 1, 33.
plus mali eſt haurire. 2, 78. 79.
Laboro brevis eſſe. A. P. 25.
noſſe. II. S. 8, 19.
ſcire. I. Epl. 3, 2.
Laborum inſcium nido propulit. IV. Od. 4, 6.
lenimen teſtudo. I. 32, 14. 15.
liber. A. P. 212.
præmia laturus. II. S. 1, 11. 12.
ſono dulci decipitur. II. Od. 13, 38.
Labra movet. I. Epl. 16, 60.
Labris compreſſis hæc mecum agito. I. S. 4, 137. 138.
flumina fugientia Tantalus captat. 1, 68. 69.
impreſſit notam dente. I. Od. 13, 12.
Labuntur anni fugaces. II. 14, 1. 2.
aquæ altis ripis. Ep. 2, 25.
Lacænæ adulteræ hoſpes famoſus. III. Od. 3, 25. 26.

Lacænæ Helenæ. IV. Od 9, 16.
more comam religata. II. 11, 23. 24.
Lacedæmon patiens. I. 7, 10.
Lacedæmonium Tarentum. III. 5, 56.
Laceranda cornua tibi taurus reddet. 27, 71. 72.
Lacerant vitulos leænæ. 11, 41. 42.
Lacerare ferro. 27, 46.
Laceraverit dignum opprobriis. I. S. 1, 85.
Lacerna caput totum obſcurante. II. 7, 55.
Lacertæ virides dimovere rubum. I. Od. 23, 6. 7.
Lacertis Auguſti non reſponſura. II. Epl. 2, 47. 48.
excidere incantata vincula. I. S. 8, 49.
lora ſenſit. III. Od. 5, 35. 36.
pignus dereptum. I. 9, 23.
Lacerto lævo ſuſpenſi loculos. I. S. 6, 74. I. Epl. 1, 56.
Laceſſet tactu leonem aſperum. III. Od. 2, 10. 11.
Laceſſit Bithyna carina Carpathium pelagus. I. 35, 7. 8.
Laceſſiti cruento dente. II. Epl. 1, 150. 151.
Laceſſo Deos. II. Od. 18, 12.
Lacon fulvus. Ep. 6, 5.
Laconi Phalanto regnata rura. II. Od. 6, 11. 12.
Laconicas purpuras. II. 18, 7. 8.
Lacrima debita ſparges favillam calentem. 6, 22. 23.
illi plurima licet manet. I. Epl. 17, 59. 60.
rara per meas genas manat. IV. Od. 1, 34.
Lacrimæ hinc illæ. I. Epl. 19, 41.
Lacrimis non ſine multis inſomnis agit noctes. III. Od. 7, 7. 8.
Lacrimoſæ Trojæ funera. I. 8, 14. 15.
Lacrimoſa Puppi poëmata. I. Epl. 1, 67.
Lacrimoſo non ſine fumo. I. S. 5, 80.
Lacrimoſum bellum. I. Od. 21, 13.
Lacte depulſum leonem. IV. 4, 15.
Silvanum piabant. II. Epl. 1, 143.
uberes rivos cantare. II. Od. 19, 10. 11.
Lactea Telephi. *Bentl.* I. Od. 13, 2.
Lactuca ſtomacho acri innatat poſt vinum. II. S. 4, 59. 60.
Lactucæ. 8, 8.
Lacu Lucrino latius extenſa ſtagna viſentur. II. Od. 15, 2. 3. 4.
a Lacu redeuntes. I. S. 4, 37.
Lacunar aureum in mea domo renidet. II. Od. 18, 1. 2.
Lacus adverſarius. I. Epl. 18, 63.
ſentit heri feſtinantis amorem. 1, 84. 85.
Lacus Albanos. IV. Od. 1, 19.
faſtidire. I. Epl. 3, 11.
Lædat. I. S. 10, 80. II. Epl. 2, 16.
Lædent me inſortunia. A. P. 103.
Lædentem. I. Od. 13, 15.
Lædere gaudes. I. S. 4, 78.
pendulum collum zona. III. Od. 27, 59. 60.
triſti verſu. II. S. 1, 21.
Lædimur. II. Epl. 1, 221.
Lædit. I. 17, 8. II. 2, 16. *Bentl.*
Læli. II. S. 1, 72.
Lælius. *ibid.* 65.
Laërtiade. 5, 59.
Laërtiadem. I. Od. 15, 21.
Læſa fide. 33, 4.
Læſo Metello doluere. II. S. 1, 67.
ſigno. II. Epl. 2, 134.
Læſura numen Deorum. Ep. 15, 3.
Læta fortuna. III. Od. 29, 49.
pubes. I. 25, 17.
Venus. III. 21, 21.
victoria. I. S. 1, 8.
Lætam aulam Priami. IV. Od. 6, 15. 16.
fluviis. I. 21, 5.
Lætatur. II. 19, 7.
Lætis paſcuis intenta caprea. IV. 4, 13. 14.
ſedibus pias animas reponis. I. 10, 17.
ab Lætitia inſolenti mentem ſervare. II. 3, 2. 3. 4.
Lætitiæ in uſum natis ſcyphis pugnare. I. 27, 1. 2.
plenum ducere. A. P. 427. 428.
Lætius humeſcit poculis modicis. II. S. 6, 70.
Læto riſu temperet amara. II. Od. 16, 26. 27.
Lætor quod in urbe vivit. I. S. 4. 98.
Lætos dies concines. IV. Od. 2, 41.
Lætum Concanum equino ſanguine. III. Od. 4, 34.
convivam. II. S. 6, 111.
pecus. Ep. 2, 45.
ſonum theatris ter crepuit. II. Od. 17, 26.
Lætus animus in præſens. 16, 25.
cape dona horæ præſentis. III. 8, 27.
Cæſare victore. Ep. 9, 2.
cætera. I. Epl. 10, 50.
curreret. II. S. 3, 146. 147.
deget. III. Od. 29, 42.
donata reponere. I. Epl. 7, 39.
ego. III. Od. 22, 6.
erit. I. Epl. 13, 3.
in vacuo. II, 2, 130.
populo interſis. I. Od. 2, 46.
redit ad vina. IV. 5, 31.
ſpatiere in circo. II. S. 3, 183.
vives forte tua. I. Epl. 10, 44.
Lævâ inani. II. S. 7, 9.
Læva habena ſtomachoſus. I. Epl. 15, 12.
Lævæ dextera concurrit. II. Epl. 1, 205.
Læve accipiebat juſſa. I. Epl. 7, 52.
Lævii carmina. *Bentl.* II. Epl. 1, 69.
Lævi frontem oris turpaveris. I. S. 5, 61.
Lævo lacerto. 6. 74. I. Epl. 1, 56.
Lævo tempore *pro* inopportuno. II. S. 4, 4.
Lævum corpus mihi dextro ſuppoſuit. I. 2, 125.
latus. I. Epl. 16, 6. 7.
latus marinæ Veneris. III. Od. 26, 5.
Lævus ego. A. P. 301.
picus vetet ire. III. Od. 27, 15.
Lagani catinum. I. S. 6, 115.
Lagena fracta. II. S. 8, 81.
Lagænæ ſigno læſo. II. Epl. 2, 134.
Lagenis conviæ nil nocuere. II. S. 8, 41.
Lagois peregrina. 2, 22.
Lalage proterva. II. Od. 5, 15. 16.
Lalagen amabo. I. 22, 23.
canto. *ibid.* 10.
Lamas. I. Epl. 13, 10.
Lambere rectum properabat flamma. I. S. 5, 73. 74.
Lambit fabuloſus Hydaſpes loca. I. Od. 22, 7. 8.

La-

Digitized by Google

Lamentamur non apparere noſtros labores. II. Epl. 1, 224. 225.
Lamiæ. A. P. 340.
dulci. I. Od. 36, 7.
meo. 26, 8.
pietas & cura me moratur. I. Epl. 14, 6.
Lamias. III. Od. 17, 2.
Lamna candente. I. Epl. 15, 36.
Lamnæ inimicæ. II. Od. 2, 2.
Lamo vetuſto. III. 17, 1.
Lana de caprina rixatur. I. Epl. 18, 15.
fuco medicata colores amiſſos non refert. III. Od. 5, 27. 28.
violas imitata Tarentino veneno. II. Epl. 1, 207.
Lanæ bis tinctæ murice Afro. II. Od. 16, 35. 36. 37.
furtivæ glomos portes. I. Epl. 13, 13. 14.
iteratæ vellera Tyriis muricibus. Ep. 12, 21.
tonſæ prope Luceriam nobilem. III. Od. 15, 13. 14.
Lances. II. S. 2, 4.
Lancis aper curvet. 4, 41.
Lanea effigies. I. 8, 30. 31.
Langues minus Inachiâ. Ep. 12, 14.
Langueſcit Bacchus in amphora. III. Od. 16, 34. 35.
Languet amator. I. Epl. 20, 8.
faſcinum. Ep. 8, 18.
Languidæ feræ dulci ſopore. Ep. 5, 55. 56.
Languidiora vina promere. III. Od. 21, 8.
Languido collo boves trahentes vomerem. Ep. 2, 63. 64.
cum grege umbras quærit paſtor. III. Od. 29, 21. 22.
flumine errans Cocytus. II. 14, 17. 18.
Languidus conviva in cubitum ſe reponet. II. S. 4, 39.
Languor aquoſus. II. Od. 2, 15. 16.
arguit amantem. Ep. 11, 10.
Lanuvino ab agro lupa decurrens. III. Od. 27, 2. 3.
Lanx oſtendat te tibi. I. Epl. 5, 23. 24.
Laomedon deſtituit Deos pacta mercede. III. Od. 3, 21. 22.
Lapathi brevis herba. II. S. 4. 29.
Lapathi herba prata amantis. Ep. 2, 57.
Lapidem. II. S. 7, 116.
torquet. II. Epl. 2, 73.
Lapides adeſos. III. Od. 29, 36.
Amphion canendo movit. III. 11, 2.
clari (cari. *Bentl.*) IV. 13, 14.
in mare mittamus. III. 24, 47. 48. 50.
varios lutulenta palma radere. II. S. 4, 83.
Lapidoſus. I. 5, 91.
Lapillis Lybicis. I. Epl. 10, 19.
Lapillos niveos virideſque. I. S. 2, 80.
Lapis albus. 6, 116.
Phrygius. III. Od. 1, 41.
Lapithas ſævos. II. 12, 5.
cum Lapithis rixa centaurea. I. Od. 18, 8.
Lapſa mella truncis cavis. II. 19, 11. 12.
Lapſus fluminum. I. 12, 10.
pede. II. S. 8, 72.
Laqueata circum tecta curas volantes. II. Od. 16, 11. 12.
Laquei pretium. II. S. 2, 99.
Laqueis mortis caput non expedies. III. Od. 24, 8.
Laqueo collum preſſiſſe contendat. I. Epl. 16, 37.
gruem captat. Ep. 2, 35. 36.
uxorem interimis. II. S. 3, 131.
Laqueos ſuſpectos accipiter metuit. I. Epl. 16, 50. 51.
Laqueum nectit ſponſæ. I. Epl. 19, 31.
Lardi ſemeſa fruſta. II. S. 6, 86. 87.
Lardo uncta oluſcula. *ibid.* 64.
Lare certo gaudentem. I. Epl. 7, 58.
cum apto fundus. I. Od. 12, 43. 44.
quo me tuter. I. Epl. 1, 13.
ſub parvo. III. Od. 29, 14.
venerabilior. II. S. 5, 14.
Lares horna fruge placaris. III. Od. 23, 3. 4.
mutare. C. S. 39.
proprios. Ep. 16, 19.
renidentes. Ep. 2, 66.
Larem patrium mimæ donat. I. S. 2, 56.
ante Larem proprium. II. 6, 66.
Larga vina. III. Od. 18, 6. 7.
Large ligna ſuper foco reponens. I. 9, 5. 6.
Largi æmuli. *Bentl.* IV. 1, 18.
Largimur tibi honores maturos. II. Epl. 1, 15.
Largior ignis arſerit. I. S. 8, 44.
Largiora flagito. II. Od. 18, 13.
Largis herbis. IV. 2, 55.
imbribus Eurus radat arva. Ep. 16, 54.
muneribus. IV. Od. 1, 18.
Largiter. I. S. 4, 132.
Largius æquo potum rideat. II. Epl. 2, 215. 216.
Largus ſpes novas donare. IV. Od. 12, 19.
Laribus æquis porcum immolet. II. S. 3, 164. 165.
ex voto catenam donaſſet. I. 5, 65. 66.
numen tuum miſcet. IV. Od. 5. 34. 35.
Laris paterni inopem. II. Epl. 2, 50. 51.
Lariſſæ opimæ campus. I. Od. 7, 11.
Larvâ nil opus. I. S. 5, 64.
Laſanum pueri portantes. 6, 109.
Laſciva decentius ætas. II. Epl. 2, 216.
licentia. I. Od. 19, 3.
meretricula. II. S. 7, 46. 50.
puella. IV. Od. 11, 22. 23.
Laſciva verba. A. P. 106. 107.
Laſcivæ capreæ ſimilem. III. Od. 15, 12.
Laſcivi gregis ſoboles. 13, 8.
Laſcivi pueri barbam vellant. I. S. 3, 133. 134.
Laſcivis hederis ambitioſior. I. Od. 36, 20.
Laſcivos amores. II. 11, 7.
Laſſas aures onerantibus impediat verbis. I. S. 10, 10.
Laſſi in urbe Mamurrarum manemus. 5, 37.
viri. Ep. 2, 44.
Laſſo acres ſtimulos ſubjectat. II. S. 7, 93. 94.
ſit modus maris & viarum. II. Od. 6, 7.
Laſſum ſtomachum pervellunt. II. S. 8, 8. 9.
Laſſus ab equo indomito. 2, 9. 10.
ſtertit noctu. II. Epl. 2, 27.

Digitized by Google

Lata pœna. II. Epl. 1, 153.
Late. III. Od. 3, 45. 16, 19. 17, 9. IV. 1, 16. 4, 23. 6, 11. I. S. 5, 26. 6, 18. I. Epl. 11, 26. A. P. 15.
Lateat ſus. Ep. 12, 6.
Latebræ dulces incolumem me horis Septembribus præſtant. I. Epl. 16, 15. 16.
Latens radix in locis aſperis. Ep. 5, 67. 68.
Latent Camœnæ Pindaricæ. IV. Od. 9, 6. 8.
ferae formidoloſis ſilvis. Ep. 5, 55.
puppes hoſtilium navium portu. 9, 19. 20.
Latentes animi ſub vulpe. A. P. 437.
in alvo matris (latentem. *Bentl.*) IV. Od. 6, 19, 20.
oras reparavit cita claſſe. I. 37, 23. 24.
uxores quærunt. 17, 6. 7.
Latentis puellæ proditor riſus. 9, 21. 22.
Latere brevi. I. S. 2, 93.
imo ſpiritus petitus. Ep. 11, 10.
poſt ſepulchra magna. I. S. 8, 36.
Lateret. II. 8, 25.
Lateri eſt bene. I. Epl. 12, 5.
Lateris miſeri. II. S. 3, 29.
Laterum dolor. I. 9, 32.
Latet agro abditus. I. Epl. 1, 5.
quid? I. Od. 8, 13.
ſub hoc inculto corpore ingenium ingens. I. S. 3, 33. 34.
Latinæ legis Vindelici expertes. IV. Od. 14, 7. 8.
Latini patris oblitus. I. S. 10, 27.
ſanguinis parumne fuſum. Ep. 7, 3. 4.
Latinis fidibus modos Thebanos aptare. I. Epl. 3, 11. 12.
fidibus verba modulanda ſequi. II. 2, 143.
indictis comes ire. I. 7, 76.
verbis Græca miſcuit. I. S. 10, 20. 21.
vulgavi. I. Epl. 19, 32. 33.
Latino ſanguine pinguior campus. II. Od. 1, 29. 30.
Latinum carmen dic barbite. I. 32, 3. 4.
nomen. IV. 15. 13.
Latio agreſti artes intulit. II. Epl. 1, 156. 157.
fugatis tenebris. IV. Od. 4, 39. 40.
Jambos oſtendi. I. Epl. 19, 23. 24.
imminentes Parthos. I. Od. 12, 53.
Latior murus urbem cœpit amplecti. A. P. 208. 209.
Latis campis. III. Od. 11, 9.
eſculetis. I. 22, 14.
Latitantem aprum fruticeto excipere celer. III. 12, 12.
Latium armis potentius. A. P. 289. 290.
felix. C. S. 66.
ferox. I. Od. 35, 10.
lingua divite beabit. II. Epl. 2, 122.
Latius opibus uſum. II. S. 2, 113.
regnes. II. Od. 2, 9.
ſulcis ordinet arbuſta. III. 1, 9. 10.
viſentur extenta. II. 15, 2. 3.
Latoë. I. 31, 18.
Latonæ canentes puerum. IV. 6, 37.
Latonam curva lyra recines. III. 28, 11. 12.
dilectam ſupremo Jovi. I. 21, 3. 4.
Latrantem ſtomachum panis leniet cum ſale. II. S. 2, 17. 18.
Latras. I. 3, 137.
Latraverit dignum opprobriis. II. 1, 85.
Latravit catulus. II. Epl. 1, 66. 67.
Latrent canes Suburranæ. Ep. 5, 58.
Latret canis. I. S. 2, 128.
Latro. 3, 106.
Latrociniis furta res pares dicas. *ibid.* 121. 122.
Latrones. Ep. 4, 19.
ſurgent de nocte ut homines jugulent. I. Epl. 2, 32.
Latronibus ab infeſtis tutus. II. S. 1, 42.
magnus timor. I. 4, 67.
Latronum Cœli Pyrrhique ſimilis. *ibid.* 69.
Latuit in ſcalis. II. Epl. 2, 15.
Latum clavum. I. S. 5, 36. 6, 28.
orbem reget æquus. I. Od. 12, 57.
per æquor. I. Epl. 2, 20.
Latura plus auxilii. Ep. 1, 21, 22.
quid. I. S. 2, 112.
Laturi laborem mente. Ep. 1, 9.
Laturus laborum præmia. II. S. 1, 11. 12.
meritorum præmia. II. Epl. 2, 38.
Latus Boreæ finitimum. III. Od. 24, 38.
circa ſaliunt. II. S. 6, 34.
dextrum. I. Epl. 16, 6.
feſſum longa militia. II. Od. 7, 18.
fodiat. I. Epl. 6, 51.
forte. 7, 26.
Ibericis funibus peruſte. Ep. 4, 3.
infregi. 11, 22.
lævum Veneris marinæ. III. Od. 26, 5.
morbo acuto tentetur. II. S. 3, 163. I. Epl. 6, 28.
mundi. I. Od. 22, 19.
niveum credidit tauro. III. 27, 25. 26.
nudum remigio. I. 14, 4.
oculo metiri. I. S. 2, 103.
opertum abdit malo. 3, 59.
patiens aquæ cœleſtis. III. Od. 10, 19. 20.
utrumque verberes. Ep. 10, 3.
Lavantes. I. S. 4, 75.
Lavatum ibis. 3, 137. 138.
ire ſol acrior admonuit. 6, 125. 126.
Laudabant antiqui rancidum aprum. II. 2, 89.
Laudabile carmen. A. P. 408.
Laudabis. I. Epl. 18, 39.
Laudabit. *ibid.* 66.
Laudabunt. I. Od. 7, 1.
Laudande. IV. 2, 47.
Laudant. II. Epl. 1, 108.
Laudantes tuum numen. IV. Od. 1, 26, 27.
Laudantur puerperæ ſimili prole. 5, 23.
Laudare maligne. II. Epl. 1, 209.
non ceſſat. I. 7, 78.
ſe tibi coner. 9, 3.
Laudaret urbem. I. S. 9, 13.
Laudari amat importunus. II. 5, 96.
Laudarier. I. 2, 35.
Laudas brachia. I. Od. 13, 3.
communia. I. Epl. 20, 4.

L

for-

Digitized by Google

fortunam. II. S. 7, 22. 23.
Lebedum. I. Epl. 11, 6.
mullum trilibrem. II. S. 2, 33. 34.
olus ſecurum. 7, 30.
plumam. 2, 28.
pudorem depoſitum. I. Epl. 9, 12.
Laudat agricolam. I. S. 1, 9.
balnea. I. Epl. 11, 13.
Brutum. I. S. 7, 23.
carmen Numæ Saliare. II. Epl. 1, 86.
cohortem. I. S. 7, 23.
hoc. 2, 54.
merces venales. II. Epl. 2, 11.
Poëtas. 1, 64.
opes ſollicitas. II. S. 6, 78. 79.
rura. I. Od. 1, 17.
Laudato mala carmina. II. S. 5, 74. 75.
Laudator acti temporis. A. P. 173.
Laudatore vero plus movetur deriſor. *ibid.* 433.
Laudatur ab his. I. S. 2, 11.
Cæſare judice (laudatus. *Bentl.*) II. 1, 84.
chartâ eâdem. I. 10, 4.
domus. I. Epl. 10, 23.
Laudaveram te palam. Ep. 11, 19.
Laudavere Plautinos ſales. A. P. 270. 271.
Laude creſcam recens. III. Od. 30, 8.
cum multa. IV. 4, 66. 67. I. S. 10, 49. II. Epl. 1, 246.
dignum virum vetat mori. IV. Od. 8, 28.
non ſine multa. A. P. 281. 282.
pro Laude merentis. I. Epl. 7, 24.
Laudem imperiis arrogavit. IV. Od. 14, 39. 40.
non merui. A. P. 268.
præter nullius avaris Grajis. A. P. 323. 324.
Lauderis. II. S. 5, 73.
Laudes ut abſens lauderis. *ibid.*
Laudes Auguſti agnoſcere. I. Epl. 16, 29.
Dianæ dicere. C. S. 75. 76.
dicere Cæſaris. I. Od. 6, 5. 11.
indicant clarius. IV. 8, 19. 20.
redderet. I. 20, 7.
temperiem. I. Epl. 16, 8.
Laudes tua granaria. I. S. 1, 53.
Laudet dapes brevis menſæ. A. P. 198.
egregie factum vicinia. II. S. 5, 106.
hæc uterque. I. 10, 83.
lector opuſcula. I. Epl. 19, 35. 36.
ſequentes diverſa. I. S. 1, 109.
Laudetur Samos Romæ. I. Epl. 11, 21.
Laudi magnæ fore ſperavit. II. S. 3, 99.
Laudibus ſolitis parentum. I. Od. 12, 13. 14.
totidem Tempe tollite. 21, 9.
vini arguitur Homerus vinoſus. I. Epl. 19, 6.
Laudis avarum animum. II. 1, 179.
tumes amore. I. 1, 36.
Laudo manentem fortunam. III. Od. 29, 53.
parvula rura. I. Epl. 15, 42.
rivos amœni ruris. 10, 6. 7.
ſomnum. II. 7, 35.
teretes ſuras. II. Od. 4, 21. 22.
Lavemur. I. Epl. 6, 61.
Lavere dulci vino mala *pro* lavare. III. Od. 12, 2.
Laverit Padus Matina cacumina. Ep. 16, 28.
Laverna pulchra. I. Epl. 16, 60.
Lavimur ora manuſque. *Bentl.* I. S. 5, 24.
Lavis Xantho amne crines. IV. Od. 6, 26.
Laviſſet Siſyphus pedes ære. II. S. 3, 21.
Lavit humeros unctos in Tyberinis undis. III. Od. 12, 9.
pannos rubros tuo cruore. Ep. 17, 50. 51.
ſolutos crines rore Caſtaliæ. III. Od. 4, 61. 62.
Tiberis. II. 3, 18.
Laurea Apollinari donandus. IV. 2, 9.
ramis ſpiſſa fervidos ictus excludet. II. 15, 9. 10.
Laurens. II. S. 4, 42.
aper. *Bentl.* Ep. 5, 28.
Lauro Delphica cinge Melpomene comam. III. Od. 30, 15. 16.
ſub Lauru mea depone latus feſſum militia. II. 7, 18. 19.
Laurum propriam uni deferens. II. Od. 2, 22.
venalem morte petiiſſe. III. 14, 2.
Laurus æternos honores Dalmatico triumpho peperit. II. 1, 15. 16.
Laus eſt non ultima principibus viris placuiſſe. I. Epl. 17, 35.
illi debetur. I. S. 6, 88.
Laute accipiat. II. 8, 67.
Lautis manibus currebat. 3, 282.
Laxior murus. *Bentl.* A. P. 209.
Laxo arcu meditantur Scythæ campis cedere. III. Od. 8, 23. 24.
& contento fune laborat. II. S. 7, 20.
ſinu nuces ferre. 3, 171. 172.
Laxus calceus in pede hæret. I. 3, 31. 32.
Leænæ Getulæ catulos fugies. III. Od. 20, 2. 3.
nactæ vitulos. 11, 41.
Lebedum laudas. I. Epl. 11, 6.
Lebedus Gabiis deſertior. *ibid.* 7.
Lecta cui erit res potenter. A. P. 40.
oliva de ramis pinguiſſimis arborum. Ep. 2, 55. 56.
Lectas virgines. C. S. 6.
Lecti convivæ. II. S. 8, 41.
imi deriſor. I. Epl. 18, 10. 11.
Lectica. I. S. 2, 98.
agnam geſtare. II. 3, 214.
Lectis Archaicis recumbere. I. Epl. 5, 1.
tribus quaternos cœnare. I. S. 4, 86.
utrumque excuſſit valvarum ſtrepitus. II. 6, 112.
Lecto. 8, 77.
deſiliat. I. 2, 129. 130.
libello. I. Epl. 1, 37.
te caſus affixit. I. S. 1, 81.
Lecto *verb. freq.* I. S. 6, 122.
Lector. I. Epl. 19, 35.
Lectorem. A. P. 344.
Lectori. II. Epl. 1, 214.
Lectoribus. I. S. 10, 74.
Lectos eburnos. II. 6, 103.
mutat. I. Epl. 1, 91.
tollas. 16, 76.
Lectulus me excepit. I. S. 4, 133. 134.
Lectum Maſſicum. III. Od. 21, 5.

Digitized by Google

Lectum potus comminxit. I. S. 3, 90.
veſpertinus pete. I. Epl. 6, 20.
ad Lectum vocatis pueris. II. S. 3, 170, 171.
Lectus genialis. I. Epl. 1, 87.
Ledæ pueros. I. Od. 12, 25.
Legant oſſa. I. S. 8, 22.
Legat ſcripta. 4, 23.
tabulas. II. 5, 66. 67.
Legati miſſi de rebus magnis. I. 5, 28. 29.
Legatum ſibi nil inveniet. II. 5, 68. 69.
Lege hac dico. III. Od. 3, 58.
hac in eadem trutina ponetur. I. S. 3, 72.
prolis novæ feraci. C. S. 19. 20.
regi. A. P. 283.
ſolutis numeris fertur. IV. Od. 2, 11. 12.
Legem iniquam in nos ſancimus. I. S. 3, 67.
ultra tendere. II. 1, 1. 2.
Legendo occidit. A. P. 475.
Legendum tradit teſtamentum. II. S. 5, 51.
Legentem. I. 3, 64.
Legentes Lucili ſcripta. 10, 56.
Legentibus. II. Epl. 2, 105.
Legentis. I. 9, 4.
Legere. I. S. 6, 95.
Legeret. II. Epl. 1, 92.
Legerit arbore ante ſolem. II. S. 4, 23.
divum ſacra. I. 3, 117.
Leges & doctos percontabere. I. Epl. 18, 96.
incidere ligno. A. P. 399.
Jovis vetant. Ep. 17, 69.
minitatus. II. S. 1, 47.
ponere. I. 3, 105.
ſervat. I. Epl. 16, 41.
finebant. II. Od. 15, 18.
tegat ille. A. P. 199. 200.
vanæ quid proficiunt. III. Od. 24, 35. 36.
Leget. II. S. 5, 68. I. Epl. 7, 12.
Legi digna. I. S. 10, 72.
oculis juvat. I. Epl. 19, 33. 34.
Legibus alea vetita. III. Od. 24, 58.
inſanis ſolutus. II. S. 6, 68. 69.
res Italas emendes. II. Epl. 1, 2. 3.
Legio Romana. I. S. 6, 48.
Legionibus magnis imperitarint. I. S. 6, 4.
Legis Latinæ expertes Vindelici. IV. Od. 14, 7. 8.
Legit. I. S. 10, 18.
Legitimum poëma cupiet feciſſe. II. Epl. 2, 109.
ſonum digitis & aure callemus. A. P. 274.
Legum peritus. I. S. 1, 9.
ſanctarum inſcita. II. 1, 81.
Lemures nocturnos rides. II. Epl. 2, 209.
Lenæe. III. Od. 25, 19.
Lene caput aquæ ſacræ. I. 1, 22.
conſilium datis. III. 4, 41.
decet vacuis venis committere. II. S. 4, 25. 26.
merum. III. Od. 29, 2.
tormentum. 21, 13.
vinum requiro. I. Epl. 15, 18.
Leni auſtro. II. S. 8, 6.
mulſo. 4, 26.
riſu. *Bentl.* II. Od. 16. 26.
vento recreare. III. 20, 13.
Lenia ſectantem nervi deficiunt. *Bentl.* A. P. 26.
Leniat aura rabiem canis. I. Epl. 10, 15. 16.
Lenibus imperiis amici potentis cede. 18, 44. 45.
Leniet panis cum ſale ſtomachum latrantem. II. S. 2, 17. 18.
Lenimen laborum dulce. I. Od. 32, 14. 15.
Lenior fis ſenecta accedente. II. Epl. 2, 211.
veniet. I. Od. 19, 16.
Lenite dolorem. I. Epl. 1, 34.
mollibus verbis. Ep. 5, 83. 84.
tigres rapidoſque leones. A. P. 393.
Lenis Ilithya. C. S. 14.
in hoſtem jacentem. *ibid.* 51. 52.
incedas. III. Od. 18, 3.
recludere fata precibus. I. 24, 17.
ſomnus. III. 1, 21. 22.
non Lenis dominus. II. S. 7, 93.
Lenit animos capillus albeſcens. III. Od. 14, 25.
Lenite clamorem impium. I. 27, 6. 7.
Leniter atterens caudam. II. 19, 30. 31.
in ſpem officioſus arrepe. II. S. 5, 47. 48.
purgantem ungues cultello. I. Epl. 7, 51.
traducere ævum. 18, 97.
Lenius facinus. 16, 56.
Leno. II. S. 3. 231.
Lenonis inſidioſi. II. Epl. 1, 172.
Lenta dies videtur opus debentibus. *Bentl.* I. 1, 21.
pituita. II. S. 2, 76.
Lentis brachiis adhærens. Ep. 15, 6.
ignibus macerer. I. Od. 13, 8.
Lentiſſima brachia. I. S. 9, 64.
Lento duello colliſa. I. Epl. 2, 7. II. 1, 98.
Lentum Cupidinem ſollicitas. IV. Od. 13, 5. 6.
Lentus amor me torret. III. 19, 28.
ſpe. *Bentl.* A. P. 172.
ſpectator. II. Epl. 1, 178.
Leo Getulus. I. Od. 23, 10.
Leonem aſperum. III. 2, 10. 11.
depulſum lacte. IV. 4, 15.
ingenuum vulpes imitata. II. S. 3, 186.
Leones agitare. II. Od. 13, 39. 40.
flavos armenta timeant. Ep. 16, 33.
inter errem. III. Od. 27, 51. 52.
pavent capreæ. Ep. 12, 25. 26.
rapidos lenire. A. P. 393.
Leoni ægroto. I. Epl. 1, 73.
Leonibus feris hic mos non fuit. Ep. 7, 11.
Leonis inſani. I. Od. 16, 15.
momenta. I. Epl. 10, 16.
veſani ſtella. III. Od. 29, 19, 20.
unguibus Rhœtum retorſiſti. II. 19, 23. 24.
Leonum nutrix Jubæ tellus arida. I. 22, 15. 16.
Lepido dicto inurbanum ſeponere. A. P. 273.
Lepidum. I. Epl. 20, 28.
Leporem adurgens citus venator. I. Od. 37, 17. 18. 19.
in alta nive ſectatur. I. S. 2, 105. 106.
pavidum. Ep. 2, 35.
ſectatus. I. S. 2, 9.
Lepores plures uter tractus educet. I. Epl. 15, 22.
Leporis fœcundi armos ſapiens ſectabitur. II. S. 4, 44.

Lepos

Lepos ſaltet. II. S. 5, 72.
Lesbia. Ep. 12, 17.
  vina. 9, 34.
Lesbii innocentis pocula. I. Od. 17, 21.
Lesbio civi primum modulate. 32, 5.
  plectro ſacrare. 27, 11.
Lesbium pedem ſervate. IV. 6, 35.
Lesbos nota. I. Epl. 11, 1.
Lesboum Barbiton tendere. I. Od. 1, 34.
Leſtrygonia in amphora Bacchus. III. 16, 34.
Lethæa vincula abrumpere. IV. 7, 27.
Lethæos ſomnos pocula ducentia. Ep. 14, 3.
Lethargicus pugil. II. S. 3, 30.
Lethargo grandi oppreſſus eſt. 3, 145.
Lethi fuga. 6, 95.
  gradum corripuit. I. Od. 3, 33.
  via ſemel calcanda. 28, 16.
  vis improviſa. II. 13, 19. 20.
Letho adimis. III. 22, 3.
  delectant acuta ſaxa. 27, 61. 62.
  pejus timet flagitium. IV. 9, 50.
Lethum nobile Catonis. I. 12, 35. 36.
Levabit ſano cultu nimis aſpera. II. Epl. 2, 122. 123.
Lavant fidem promiſſa multa. 2, 10.
Levantes corpus feſto tempore. 1, 140. 141.
Levantia fomenta vulnus. Ep. 11, 17.
Levare functum laboribus. II. Od. 18, 38. 39.
  pectora diris ſollicitudinibus. Ep. 13, 10.
  præcordia tenta ſpiritu. 17, 26.
Levarit medicus ægrum ex præcipiti. II. S. 3, 292. 293.
  ſervitio longo curaque. 5, 99.
Levaſſet dextra ictum. II. Od. 17, 28. 29.
Levat. *Bentl.* II. Epl. 2, 212.
  cygnum aura. IV. Od. 2, 25.
  ſalutari arte feſſos artus corporis. C. S. 63, 64.
Levata ſaxa vadis. Ep. 16, 25. 26.
Levato omne malum vino cantuque. Ep. 13, 17.
Leuconoe. I. Od. 11, 2.
Leve. II. Epl. 1, 179.
  morari. II. S. 7, 87.
Levem me dixerit. II. S. 7, 37. 38.
  turbam coërces virga. I. Od. 10, 18. 19.
Leves chori Nympharum cum Satyris. 1, 31.
  digitos. II. 20, 11. 12.
  galeæ. 2, 38.
  malvæ. 31, 16.
  non præter ſolitum. 6, 20.
  ſomnos invitet. Ep. 2, 28.
  ſpes. I. Epl. 5, 8.
  verſus. A. P. 231.
Levet ægrum. I. Epl. 8, 8.
Levi *nomen.*
  amite. Ep. 2, 32.
  cupreſſo. A. P. 332.
Levi pro paupere ſpondere. *ibid.* 423.
  non Levi ruina. II. Od. 19, 15.
Levi *verbum.*
  ipſe conditum teſtâ. I. Od. 20, 2. 3.
Levia perſonuere ſaxa. 17, 12.
  ciboria. II. 7, 21. 22.
  ſectantem nervi deficiunt. A. P. 26.
Levino. I. S. 6, 19.
Levinum. *ibid.* 12.
Levior cortice. III. Od. 9, 22.
Leviora audiret. I. S. 4, 53.
  tolli Pergama. II. 4, 11. 12.
Leviore plectro modos quære. I. Od. 2, 40.
Levis Agyieu. IV. 6, 28.
  anus. I. 25, 9. 10.
  domo exilit. II. S. 6, 98.
  Euius. I. Od. 18, 9.
  hircus. Ep. 16, 34.
  inſania. II. Epl. 1, 18.
  juventas. II. Od. 11, 6.
  lympha. Ep. 16, 48.
  mors. III. Od. 27, 37.
  non levis cura. I. 14, 18.
  populus. II. Epl. 1, 108.
  urbem ad aſtra tollis. II. S. 7, 28. 29.
Levius miſer *pro* minus miſer. 7, 19.
Liba recuſo. I. Epl. 10, 10.
Libatis dapibus paſco vernas. II. S. 6, 66. 67.
Libeat. IV. Od. 3, 20.
Libelli Stoici amant jacere inter ſericos pulvillos. Ep. 8, 15.
Libellis. I. S. 4, 66.
  importes odium. I. Epl. 13, 4. 5.
Libello meo citus hæc ſubſcribe. I. S. 10, 92.
  pure lecto. I. Epl. 1, 37.
Libellos comis garrire. I. S. 10, 41.
  meos nulla taberna neque pila habeat. 4, 71.
Libens amem tecum vivere, tecum obeam. III. Od 9, 24.
  artem exerceat. I. Epl. 14, 44.
  tentabo inſanientem Boſphorum. III. Od. 4, 30. 31.
Libenter illorum delicta patiar. I. S. 3, 141.
  jubeas miſerum eſſe. 1, 63.
  linquimus fundos. 5, 34. 35.
  me tibi ſæpe obtulerim. 3, 63. 64.
  vixiſſe. I. Epl. 2, 24.
Libentius audis. II. S. 6, 20.
  illud meminit. II. Epl. 1, 262.
Liber *pro* Baccho. I. Od. 16, 7.
  adſcripſit Poëtas Faunis Satyriſque. I. Epl. 19, 4.
  audax præliis. I. Od. 12, 21. 22.
  ornatus pampino viridi tempora. IV. 8, 33.
  parce metuende gravi Thyrſo. II. 19, 7 8.
  pater. II. Epl. 1, 5.
  verax condita præcordia aperit. I. S. 4, 89.
Liber *Adject.* I. Epl. 1, 107.
  amicus. I. S. 4, 132.
  & ingenuus. A. P. 383.
  laborum. *ibid.* 212.
  non mihi erit unquam. I. Epl. 16, 66.
  plus æquo. I. S. 3, 52.
  quiſnam. II. 7, 83.
  ſum. *ibid.* 92.
Liber *pro* codice. I. Epl. 20, 1. A. P. 345.
Libera bilis. Ep. 11, 16.
  conſilia amicorum. *ibid.* 25. 26.
  veſtigia. I. Epl. 19, 21.
  vina referre. A. P. 85.
Liberæ morti pectora devota. IV. Od. 14, 18.
Liberas fruges ferunt jugera. III. 24, 12. 13.
Liberat tenebris Hippolytum. IV. 7, 25. 26.

Li

Digitized by Google

Liberi Cupidinis ſacrum. Ep. 17, 57.
jocoſi. IV. Od. 15, 26.
modici munera ne quis tranſiliat. I. 18, 7.
Liberior ſervo. I. Epl. 16, 63.
Liberius dixero. I. S. 4, 103. 104.
maledicunt. II. 8, 37.
Libero pede pulſanda tellus. I. Od. 37, 122.
tergo brachia retorta. III. 5, 22.
Liberos dulces. Ep. 2, 40.
per Liberos te precor. 5, 5. 7.
Liberrima indignatio. 4, 10.
otia divitiis Arabum muto. I. Epl. 7, 36.
Liberrime Lolli. 18, 1.
Liberta. I. S. 1, 99.
Libertas in vitium excidit. A. P. 282.
per annos recurrentes accepta. II. Epl. 1, 147.
vult dici veraque aſperitas virtus. I. 18, 6. 8.
Libertate cum multa notabant. I. S. 4, 5.
Decembri utere. II. 7, 4.
metallis potiore caret. I. Epl. 10, 39. 40.
Libertina Myrtale. I. Od. 33, 14. 15.
Phryne. Ep. 14, 15. 16.
Libertinarum. I. S. 2, 48.
Libertino patre natum. 6, 6.
Libertinus. II. 3, 281. 7, 12.
Libertus. 3, 122. 5, 71.
Liberum canebat. I. Od. 32, 9. 10.
hortatur. I. Epl. 1, 69.
iter munivit. C. S. 43.
preſſum Calibus ducere. IV. Od. 12, 14.
Libet jacere ſub antiqua ilice. Ep. 2, 23.
mirari nemus. III. Od. 25, 13. 14.
ſcitari ex ipſo. I. Epl. 7, 60.
ſi ire uſque Tarentum. I. S. 6, 105.
ſive. I. Od. 16, 4.
ut. I. Epl. 7, 19. 70.
cui Libet is faſces dabit. *Bentl.* I. Epl. 6, 53.
Libidine nova junxerit monſtra. Ep. 16, 30.
Libidine peccatur. I. Epl. 2, 15. 16.
Libidines barbaras regum ulta. IV. Od. 12, 7. 8.
Libidinibus altercante pavore oſſa tremis. II. S. 7, 57.
Libidinis maſculæ. Ep. 5. 41.
Libidinoſus caper. 10, 23.
Libido damnoſa. II. Epl. 1, 107.
prout cuique eſt. II. S. 6, 67.
quacunque eſt incedo. I. 6, 111. 112.
quæ ſolet matres equorum furiare. I. Od. 25, 13. 14.
terra venas inflavit. I. S. 2, 33.
vitioſa. I. Epl. 1, 85.
Libitina ſacravit. II. Epl. 1, 49.
Libitinæ acerbæ quæſtus autumnus. II. S. 6, 19.
Libitinam vitabit multa mei pars III. Od. 30, 6. 7.
Libo fumante ducor. II. S. 7, 102.
Libonis. I. Epl. 19, 8.
Libra & ære mercatur. II. 2, 158.
farris. I. S. 5, 69.
me aſpicit. II. Od. 17, 17.
Librarius. A. P. 354.
Libris credebat. II. S. 1, 31.
inſenuit. II. Epl. 2, 82. 83.
propriis ambuſtum. I. S. 10, 63. 64.
veterum. II. 6, 61.
vis munus dignum Apolline complere. II. Epl. 1, 216. 217.
Librorum copia. I. 18, 109. 110.
faſciculum portes. 13, 13.
Libros ad ſubtile judicium vocares. II. 1, 242. 243.
carminum. Ep. 17, 4.
nobiles Panæti. I. Od. 29, 13. 14.
Pontificum. II. Epl. 1, 26.
Librum ante diem poſces. I. 2, 35.
damus ſollicito. II. 1, 220. 221.
tabulæ perſimilem. A. P. 6. 7.
Liburnis ibis. Ep. 1, 1.
ſævis. I. Od. 37, 29, 30.
Libya in media juſſit aurum projicere. II. S. 3, 100. 101.
Libyam jungas remotis Gadibus. II. Od. 2, 10. 11.
Libycis de areis quicquid verritur. I. 1, 10.
lapillis olet deterius. I. Epl. 10, 19.
Liceat poëtis perire. A. P. 466.
veris concedere. II. S. 3, 305.
Licebit æſtivam noctem benigno ſermone impune tendere. I. Epl. 5, 10. 11.
celebrare feſtos dierum. II. S. 2, 59. 60. 61.
curras. I. Od. 28, 35. 36.
delere. A. P. 389.
dives ſis. Ep. 15, 19.
libris, ſomno & horis inertibus vitæ oblivia ducere. II. S. 6, 60. 61. 62.
nomen producere. A. P. 58. 59.
reſpondere. II. S. 3, 192.
Licenter ſcribam. A. P. 265.
Licentia Feſcennina. II. Epl. 1, 145.
laſciva. I. Od. 19, 3.
major acceſſit modis. A. P. 211.
pudenter ſumpta dabitur. *ibid.* 51.
Licentiæ evaganti rectum injecit frena. IV. Od. 15, 10. 11.
Licentiam indomitam refrenare. III. 24, 28. 29.
Licet ambules ſuperbus. Ep. 4, 5.
anteſtari. I. S. 9, 76.
beatis eſſe. 1, 19.
clamet. A. P. 459. 460.
ede. II. S. 5, 61.
eſſe munifico. I. 2, 51.
habitare Eſquiliis. 8, 14.
hoc ſit tuum. 2, 81.
illi manet plurima lacrima. I. Epl. 17, 59. 60.
in diem dixiſſe vixi. III. Od. 29, 42. 43.
mulo ire. I. S. 6, 105.
occupes mare cæmentis. III. Od. 24, 3. 4.
ſis felix. 27, 13.
ſub tecto paupere vita reges præcurrere. I. Epl. 10, 32. 33.
tollas. 16, 76.
ultra ſperare. IV. Od. 11, 29. 30.
dum Licet. II. 11, 16.
Licini. 10, 1.
Liciniæ crine permutare opes Mygdoniæ. 12, 21. 23.
dominæ cantus dicere. *ibid.* 13. 14.
Lictor conſularis. 16, 9. 10.
Lictoribus atris. I. Epl. 7, 6.
Licuiſſe unius aſſis pretio. I. S. 6, 13. 14.

Licuit.

Digitized by Google

Licuit ſemperque licebit. A. P. 58.
Ligatur mula. I. S. 5, 13.
Ligna in ſilvam non feras. I. S. 10, 34.
large repones ſuper foco. I. Od. 9, 5. 6.
Parochi. I. S. 5, 46.
ut lucum virtutem putas verba. I. Epl. 6, 31. 32.
Lignis ahenum calefactat. II. 2, 169.
vetuſtis exſtruas ſacrum focum. Ep. 2, 43.
Ligno leges incidere. A. P. 399.
Lignorum uſum invidet. I. Epl. 14, 41. 42.
Lignum aridum. III. Od. 17, 13. 14.
inutile. I. S. 8, 1.
mobile. II. 7, 82.
triſte. II. Od. 13, 11.
Ligonibus jampridem non tacta arva. I. Epl. 14, 27.
Sabellis glebas verſare. III. Od. 6, 38. 39.
Ligurierit jus tepidum. I. S. 3, 81.
Ligurine. IV. Od. 1, 33.
Ligurinum. 10, 6.
Ligurrit furta. II. S. 4, 79.
Lilium breve. I. Od. 36, 16.
Limæ labor. A. P. 291.
Limat obliquo oculo mea commoda. I. Epl. 14, 37 38.
Limatior. I S. 10, 65.
Limen janua amat. I. Od. 25, 3. 4.
marmoreum. I. Epl. 18, 73.
extra Limen. III. Od. 4, 10.
Limina dura. Ep. 11, 27.
ſuperba civium potentiorum vitat. 2, 7. 8.
Limine ſacro. I. S. 5, 99.
Liminis patiens latus. III. Od. 10, 19. 20.
Limis rapias. II. S. 5, 53.
Limites ultra. II. Od. 18, 24. 25.
Limitibus certis populus adſita. II. Epl. 2, 170. 171.
Limo aquam turbatam haurit. I. S. 1, 59. 60.
principi particulam undique deſectam addere coactus Prometheus. I. Od. 16, 13. 14. 15.
Limum bene ovo columbino colligit. II. S. 4, 56.
Limus gravis crateræ adhæſit. 4, 80.
Linea ultima rerum mors. I. Epl. 16, 79.
Linenda cedro carmina. A. P. 331. 332.
Lingua æmula. I. Epl. 19, 15.
Catonis & Enni. A. P. 56.
divite beabit Latium. II. Epl. 2, 121.
eſt tibi. I. 1, 58.
facunda cur cadit inter verba parum decoro ſilentio. IV. Od. 1, 35. 36.
interprete animi motus effert. A. P. 111.
Latium potentius. *ibid.* 289. 290.
potentum vatum. IV. Od. 8, 26. 27.
Linguâ utrâque concinnus ſermo. I. S. 10, 23.
Linguæ magnæ vindicem. IV. Od. 6, 1. 2.
patruæ verbera. III. 12, 3.
utriuſque ſermonis docte. 8, 5.
Linguam cauſis acuis. I. Epl. 3, 23.
Linguis favere. III. Od. 1, 2.
Lino vitiata perdunt ſaporem. II. S. 4, 54.
Linquar non inultis precibus. I. Od. 28, 33.
Linque ſevera. III. 8, 28.
Linquenda tellus. II. 14, 21.
Linquere partes divitum geſtio. III. 16, 23. 24.
Linquimus fundos. I. S. 5, 34. 35.
quid nefaſti intactum. I. Od. 35, 35. 36.
Linquis domos. *ibid.* 24.
Linquit me ſub cultro. I. S. 10, 73. 74.
Lintea converſa domum dare. Ep. 16, 27.
impellunt animæ Thraciæ. IV. Od. 12, 2.
tibi non ſunt integra. I. 14, 9.
Lintrem nil procedere ſentimus. I. S. 5, 20. 21.
Lintres exercitus partitur. I. Epl. 18, 61.
Linunt facta ſplendida fœdo carmine. II. Epl. 1, 236. 237.
Liparæi Hebri nitor. III. Od. 11, 6.
Lippi ſcrinia compilaſſe (lippum. *Bentl.*) I. S. 1, 120. 121.
Lippis & tonſoribus notum. 7, 3.
inimicum pila ludere. 5, 49.
Lippum me ne credas compilaſſe ſcrinia Criſpini. *Bentl.* I. S. 1, 120.
pictæ tabulæ juvant. I. Epl. 2, 51.
Lippus collyria illinere oculis. I. S. 5, 30. 31.
inunctis oculis pervideas tua male. 3, 25.
Liquere noſtri Poëtæ nil intentatum. A. P. 285.
Liques vina. I. Od. 11, 6.
Liqueſcere thura ſacro limine. I. S. 5, 99.
Liqui impudens patrios penates. III. Od. 27, 49.
Liquidæ Bajæ. 4, 24.
Liquidam vocem. I. 24, 3. 4.
Liquidi Falerni potores. *Bentl.* I. Epl. 14, 34.
non amplius urna. I. S. 1, 54.
Liquidis coloribus. IV. Od. 8, 7.
odoribus perfuſus. I. 5, 2.
Liquidum æthera. II. 20, 2.
plumbum. I. 35, 20.
Liquidus fundet opes. II. Epl. 2, 120. 121.
rivus fortunæ inauret. I. 12, 9.
Liquor medius ſecernit Europem ab Afro. III. Od. 3, 46. 47.
Liquorem novum de patera fundens. I. 31, 2. 3.
Lirim innatantem Maricæ littoribus. III. 17, 7. 8.
Lis adhuc ſub judice eſt. A. P. 78.
Lite dijudicata negotia clientum. III. Od. 5, 53. 54.
hunc iniqua moraris. II. Epl. 2, 16.
reſolvit litem. II. S. 3, 103.
Litem perdere. I. 9, 37.
reſolvit lite. II. 3, 103.
Lites componere. I. Epl. 2, 11.
contulerit. I. S. 5, 54.
moleſtas habebat cum rege. 7, 4. 5.
quo multæ magnæque judice ſecantur. I. Epl. 16, 42.
Litibus atris implicitum eripere. A. P. 423. 424.
forum orbum. IV. Od. 2, 43. 44.
Litigioſus dominus. II. S. 3, 285. 286.
Litium cupidos animos lenit albeſcens capillus. III. Od. 14, 25. 26.

Litterulis Græcis imbutus. II. Epl. 2, 7.
Littora gementis Boſphori. II. Od. 20, 14.
Hetruſca prætervolare. Ep. 16, 14.
illa Jupiter piæ genti ſecrevit. 16, 63.
maris obſtrepentis Bajis. II. Od. 18, 20. 21.
Littore adverſo. II. S. 3, 205.
curvo. IV. Od. 5, 14. Ep. 10, 21.
Hetruſco. I. Od. 2, 14.
udo. 32, 7. 8.
Littoribus Maricæ innantem Lirim. III. 17, 7. 8.
Littoris Aſſyrii arentes arenas viator tentabo. 4, 31. 32.
Littus Hetruſcum turmæ tenuere. C. S. 38.
iniquum premendo. II. Od. 10, 3. 4.
Marinum. I. 28, 3.
tempeſtas ſternet alga inutili. III. 17, 10. 11. 12.
Litui ſtrepunt. II. 1, 18.
Lituo ſonitus tubæ permiſtus. I. 1, 23. 24.
Litura multa coërcuit carmen. A. P. 292. 293.
Lituram metuit. II. Epl. 1, 167.
Livî carmina. 1, 69.
ſcriptoris. *ibid.* 62.
Livida brachia armis geſtat. I. Od. 8, 10. 11.
Lividas obliviones. IV. 9, 33. 34.
Livido dente pollicem irreſectum rodens. Ep. 5, 47. 48.
Lividos racemos. II. Od. 5, 10. 11.
Lividus & mordax videor tibi. I. S. 4, 93.
noſtra odit. II. Epl. 1, 89.
Loca jam recitata irrevoluti revolvimus. *ibid.* 223.
per celeberrima vadet. I. 17, 28.
quæ fabuloſus Hydaſpes lambit. I. Od. 22, 7. 8.
ſecreta petit. A. P. 298.
Locabat in arca. I. S. 8, 9.
Locas marmora ſub ipſum funus. II. Od. 18, 17. 18.
Locavit. II. S. 6, 106.
Locis in aſperis. Ep. 5, 67. 68.
Loco dejecit regale præſidium. II. Epl. 2, 30.
extremi primorum. *ibid.* 203. 204.
grato me dura tempora amovere. II. Epl. 2, 46.
mutat. II. S. 7, 64.
promorat. Ep. 11, 14.
properare. I. Epl. 7, 57.
quo fit res. I. Epl. 12, 25.
quocunque fueris. 11, 24.
verba movere. II. 2, 113.
in Loco dulce eſt deſipere. IV. Od. 12, 28.
quo Locorum moretur. I. Od. 38, 3. 4.
ubicunque Locorum vivitis. I. Epl. 3, 34. 35.
in Loculis nil erat. I. S. 3, 17.
Loculos circumcurreret. II. 3, 146. 147.
lacerto ſuſpenſi. I. 6, 74. I. Epl. 1, 56.
in Loculos nummum demittere geſtit. II. Epl. 1, 175.
Locum immeritum inique cauſatur. I. 14, 12.
potiorem rure. 10, 14.
teneant. A. P. 92.
vexare. I. S. 8, 18.
virtutis deſeruit. I. Epl. 16, 67.
Locuples. 1, 93.
mancipiis. 6, 39.
minus. II. S. 3, 93.
parum. II. Od. 18, 22.
vivet. II. S. 5, 28.
Locuplete in domo ponit veſtigia. 6, 101. 102.
Locupletem annum frugibus. II. Epl. 1, 137.
Locupletibus. I. 1, 25.
Locupletior. I. S. 1, 113.
Locus concluſus. 4, 76.
conditus à Diomede. 5, 92.
effuſi maris late arbiter. I. Epl. 11, 26.
eſt hodie nigris oleis. II. S. 2, 46.
eſt umbris pluribus. I. Epl. 5, 28.
& hora nobis detur. I. S. 4, 15.
his nunc non erat. A. P. 19.
interpellandi hic erat. I. S. 9, 26.
iſte diſplicet. I. Epl. 19, 47.
mutandus eſt. 15, 10.
non eſt equis aptus. 7, 41.
ſuus eſt unicuique. I. S. 9, 51. 52.
Locutas Muſas in monte Albano. II. Epl. 1, 27.
Locutus. Ep. 2, 67. I. S. 6, 56.
dicenda tacenda. I. Epl. 7, 72.
Loliginis nigræ ſuccus. 4, 100.
Lolium. II. 6, 89.
Lolli. IV. Od. 9, 33. I. Epl. 2, 1. 18, 1.
Lollius. I. Epl. 20, 28.
Longa militia feſſum latus. II. Od. 7, 18.
mora non eſt. I. 28, 35.
ſenectus. II. 16, 30.
Longa bella. 12, 1.
negotia clientum. III. 5, 53.
Longa ætas. I. S. 4, 132.
dies. I. Epl. 1, 20. 21.
fabula. I. S. 1, 95.
facies. II. 4, 12.
nocte. IV. Od. 9, 27. 28.
nox. I. Epl. 1, 20.
ſyllaba. A. P. 251.
Longæ avenæ. II. S. 6, 84.
viæ finis. I. 5, 104.
Longam comam renodantis. Ep. 11, 28.
ſpem inchoare. I. Od. 4, 15.
ſpem reſeces. 11, 7.
Longarenus. I. S. 2, 67.
Longas ferias. IV. Od. 5, 37.
noctes dormis (longam noctem. *Bentl.*) I. 25, 7.
Longe. IV. 9, 2. I. S. 4, 34. 5, 3. 89. 6, 18. 92. 9, 18. II. 5, 73. 8, 28.
Longe longeque remotus à vulgo. *Bentl.* I. S. 6, 18.
Longi laboris damnatus. II. Od. 14, 19. 20.
Longinquis arvis. I. Epl. 8, 6.
Longior cultura. III. Od. 24, 14.
Longis ambagibus. I. Epl. 7, 82.
rationibus. A. P. 325.
Longius abſtes. A. P. 362.
morabor. II. Od. 20, 3. 4.
ſpatio annuo cunctantem *pro* diutius. IV. 5, 11.
Longo certamine. I. Epl. 10, 35.
die. Ep. 5, 33.
fuſte. II. S. 3, 112.
ludo fatiate. I. Od. 2, 37.
opere. A. P. 360.
pede. I. S. 2, 93.
ſeculo. Ep. 8, 1.
ſermone morer. II. Epl. 1, 4.
ſervitio. II. S. 5, 90.
Longorum operum finis. A. P. 106.
Longos agros proſpicit domus. I. Epl. 10, 23.
imitaris. II. S. 3, 308.

Digitized by Google

per fluctus ire. III. Od. 27, 42. 43.
Longum ævum. I. Epl. 3, 8. II. 1, 159. A. P. 346.
Longum dic melos tibia. III. Od. 4, 1. 2.
faciam. I. S. 3, 137.
iter. 5, 94. 95.
tempus. II. 2, 118.
ver. II. Od. 6, 17.
Longum clamet io *pro* diu. A. P. 459.
Longus dilator ſpe (lentus. *Bentl.*) *ibid.* 172.
pontus. III. Od. 3, 37. 38.
ſomnus. 11, 38.
Loquacem Fabium delaſſare. I. S. 1, 13. 14.
Loquaces lymphæ. III. Od. 13, 15. 16.
vitet. I. S. 9, 33. 34.
Loquaci aurem ſubſtringe. II. 5, 95.
Loquaciter tibi ſcribetur ſitus agri. I. Epl. 16, 4.
Loquamur. 17, 5.
multa. II. 1, 30.
Loquar alias. I. S. 9, 72.
nil mortale. III. Od. 25, 18.
ſi quid audiendum. IV. 2, 45.
Loquatur Davus. A. P. 114. 237.
Loquax teſtudo. III. Od. 11, 3. 5.
Loquenda prælia conjugibus. IV. 4, 68.
Loquendi norma. A. P. 72.
Loquens magna. I. S. 3, 13.
Loquentem dulce. I. Od. 22, 24.
raro & perpauca finxerunt. I. S. 4, 18.
te oculi mille ſpectant. I. Epl. 6, 19.
Loquentes alterna. I. S. 8, 40.
perpauca. 4, 18.
Loqueris male mandata. A. P. 104.
pennas nido majores extendiſſe. I. Epl. 20, 21.
Loqui cætera mitto. Ep. 13, 7.
dedit Grajis rotundo ore. A. P. 323. 324.
dulce reddes. I. Epl. 7. 27.
laboret quarta perſona. A. P. 192.
magnum. *ibid.* 280.
prælia. IV. Od. 15, 1.
ſecreto. I. S. 9, 67.
Loquimur. I. Od. 11, 7.
Loquitur de ſe. I. S. 10, 55.
Loquor. *Bentl.* IV. Od. 2, 45.
mecum. II. Epl. 2, 145.
verba ſocianda chordis. IV. Od. 9, 4.
Loquuto certum. II. S. 6, 27.
Lora ſenſit reſtrictis lacertis. III. Od. 5, 35. 36.
Loricis Hiberis. I. 29, 15.
Loris non ureris. I. Epl. 16, 47.
Luam pœnas. Ep. 17, 37.
Lubrica conchylia. II. S. 4, 30.
Lubricus nimirum vultus aſpici. I. Od. 19, 8.
Simois. Ep. 13, 14.
Lucana in nive ocreatus dormis. II. S. 3, 234.
paſcua. Ep. 1, 28.
Lucanæ amicæ me commendet. I. Epl. 15, 21.
Lucani ſaltibus Calabris adjecti. II. 2, 177. 178.
Lucania bellum incuteret. II. S. 1, 38. 39.
Lucanus. *ibid.* 34.
aper captus. 8, 6. 7.
ex Luce hac annos ordinet. IV. Od. 11, 18. 19. 20.
ſub Luce videri. A. P. 363.
in Luce profeſta edi. II. S. 2, 116.
de Luce media. I. Epl. 14, 34.
Lucellum dulce. 18, 102.
tecum partita. II. S. 5, 82.
Lucem ex fumo dare. A. P. 143.
parum claris dare. *ibid.* 448.
patriæ tuæ redde. IV. Od. 5, 5.
in Lucem vigiles lucernas perfer. III. 8, 14. 15.
Lucernis. I. 27, 5.
acceſſit numerus. II. S. 1, 25.
fraudatis. I. 6, 124.
Luces feſtas referente ſeculo. IV. Od. 6, 42.
Lucet. I. Epl. 6, 56.
Lucibus profeſtis. IV. Od. 15, 25.
Lucida funalia. III. 26, 6. 7.
ſidera. I. 3, 2.
Lucidas ſedes inire. III. 3, 33. 34.
Lucidum decus cœli. C. S. 2.
pectus. II. Od. 12, 14. 16.
Lucidus ordo. A. P. 41.
Lucili cenſum. II. S. 1, 75.
fautor. I. 10, 2.
ritu verba claudere. II. 1, 28. 29.
ſcripta. I. 10, 56.
verſus. *ibid.* 1. 2.
Lucilius comis. I. S. 10, 64. 65.
hinc omnis pendet. 4, 6.
primus auſus in hunc morem carmina componere. II. 1, 62. 63.
quæ olim ſcripſit. I. 4, 57.
ut ſapiens. II. 1, 17.
Lucina probas vocari. C. S. 15.
vocata affuit partubus. Ep. 5, 5. 6.
Lucis ab ortu. II. Epl. 2, 185.
Lucis parum caſtis mittes fulmina. I. Od. 12, 59. 60.
umbroſis. 4, 11.
Lucos per pios errare. III. 4, 6. 7.
Lucrata talentum Pythias Simone emuncto. A. P. 238.
Lucratus nomen domita ab Africa. IV. Od. 8, 18. 19.
Lucretilem amœnum mutat Faunus Lycæo. I. 17, 1. 2.
Lucri contagia. I. Epl. 12, 14.
ſtudium pone. IV. Od 12 25
Lucrina conchylia non juverint me. Ep. 2, 49.
peloris. II. S. 4, 32.
Lucrino lacu latius extenſa ſtagna. II. Od. 15, 2. 3. 4.
Lucro adverſum. 4, 19.
æſtus dimoveat. I. S. 1, 38. 39.
appone. I. Od. 9, 14. 15.
cum Lucro domos mercarier noram. II. S. 3, 24. 25.
Lucrum contra ingenium pauperis querebar nil valere. Ep. 11, 11. 12.
ob Lucrum Argivi auguris domus concidit. III. Od. 16, 11. 12.
ad Lucrum jubet ire adſentatores. A. P. 420.
Luctamur doctius Achivis unctis. II. Epl. 1, 33.
Luctandum in turba. II. S. 6, 28.
Luctantis ungui acuto ne fecer. I. Epl. 19, 46.
Luctantur funera plauſtris. II. 2, 74.
Luctere. IV. Od. 4, 66.
Luctum muliebrem tollite. Ep. 16, 39.
Luctuoſæ Heſperiæ mala. III. Od. 6, 8.
Luctuoſis armis Medus ſibi diffidet (luctuoſus. *Bentl.*) 8, 19. 20.
Luctus turpes abſint. II. 20, 21. 22.

Digitized by Google

Luculli. II. Epl. 2, 26.
Lucullus rogatus chlamydes ſcenæ præbere. I. 6, 40. 41.
Lucum. 6, 32.
Lucus Dianæ. A. P. 16.
Tiburti. I. Od. 7, 13.
Ludas opus. II. S. 3, 252.
Ludentem decent verba laſciva. A. P. 106. 107.
virginibus dare brachia. II. Od. 12, 18. 19.
Ludentes pueri. I. Epl. 1, 59.
Ludentis dabit ſpeciem. II. ·, 124.
Ludere cum vitulis. II. Od. 5, 8.
cur alter fratrum præferat. II. Epl. 2, 183. 184.
diſcincti. II. S. 1, 73.
doctior ſeu trocho ſeu alea jubeas. III. Od. 24, 56. 57. 58.
illam ſimilem capreæ laſcivæ cogit amor. 15, 11. 12.
inimicum crudis pila. I. S. 5, 49.
inter virgines. III. Od. 15, 5.
ludum inſolentem. 29, 50.
par impar. II. S. 3, 2:8.
poſtquam te vidi. *ibid.* 171. 172.
qui neſcit armis abſtinet campeſtribus. A. P. 379.
Ludi cum ſtrepitu ſpectantur. II. Epl. 1, 203.
Ludibrium debes ventis. I. Od. 14, 15. 16.
Ludicra pono. I. Epl. 1, 10.
quo modo ſpectanda. 6, 7. 8.
Ludicra res valeat. II. 1, 180.
Ludis gaudentem. I. 7, 58. 59.
in vilibus carmina dictari malis. I. S. 10, 75.
ipſis attentius populum ſpectaret. II. Epl. 1, 197.
Ludis impudens. IV. Od. 13, 4.
me prudens. II. S. 5, 58.
Ludit equa exultim. III. Od. 11, 9. 10.
imago vana. 27, 40. 41.
inſania amabilis. 4, 5. 6.
pecus herboſo campo. 18, 9.
Ludo amoto quæramus ſeria. I. S 1, 27.
antiquo me quæres includere. I. Epl. 1, 2. 3.
aptior. II. Od. 19, 25. 26.
fatigatum. III. 4, 11.
nimis longo ſatiate. I. 2, 37.
ſeria vertere. A. P. 226.
Ludo hæc ego. I. S. 10, 37.
non Ludo *pro* non fallo. I. Epl. 17, 61.
Ludos nullos mallem ſpectaſſe. II. S. 8, 79.
optas. I. Epl. 14, 15.
referat. C. S. 22.
ſpectaverat. II. S. 6, 48.
Ludum amori dare. III. Od. 12, 1.
anni eripuere. II. Epl. 2, 55. 56.
circa Æmilium. A. P. 32.
fortunæ. II. Od. 1, 3.
in Flavi magni me noluit mittere. I. S. 6, 72.
incidere. I. Epl. 14, 36.
inſolentem ludere. III. Od. 29, 50.
publicum urbis. IV. 2, 41. 42.
tuum fautor pollice utroque laudabit. I. Epl. 18, 66.
Ludus certamen trepidum & iram genuit. 19, 48.
erat. II. S. 2, 123.
repertus. A. P. 405.
Lues immeritus majorum delicta. III. Od. 6, 1.
Lugubre ſagum mutavit Punico. Ep. 9, 27. 28.
Lugubres cantus. I. Od. 24, 2. 3.
Lugubri alite. III. 3, 61.
Lugubris belli. II. 1. 33. 34.
Lumbis. II. S. 8, 90.
Lumbos dolat fuſte ſaligno. I. 5, 22. 23.
infregi. Ep. 11, 22.
mantica ulceret. I. S. 6, 106.
Lumina ad prima. II. Epl. 2, 98.
ſub prima venire. II. S. 7, 33.
vati adempta reddidere. Ep. 17, 44.
Lumine placido videris. IV. Od. 3, 2.
cum Lumine librum poſces. I. Epl. 2, 35.
Luminibus remotis donet gaudia. III. Od. 6, 27. 28.
Luna bicornis regina ſiderum. C. S. 35. 36.
cœlo ſereno fulgebat. Ep. 15, 1.
micat inter ignes minores. I. Od. 12, 47. 48.
pura mari nocturno renidet. II. 5, 19. 20.
rubens non uno vultu nitet. 11, 10. 11.
vaga os decorum protulit. I. S. 8, 21. 22.
Lunâ imminente. I. Od. 4, 5.
naſcente. III. 23, 2.
Lunæ celeres. IV. Od. 7, 13.
naſcentes implent conchylia. II. S. 4, 30.
novæ pergunt interire. II. Od. 18, 16.
orbem obſcurum quid proferat. I. Epl. 12, 18.
ortum referentis tertium. IV. Od. 2, 58.
Lunam atra nubes condidit. II. 16, 2. 3.
Lupa rava. III. 27, 3.
Lupatis frenis ora temperet. I, 8, 6. 7.
Lubi barbam terris abdiderint. I. S. 8, 42. 43.
different in ſepulta membra. Ep. 5, 99.
Lupinis perdas bona. II. S. 3, 182.
quid diſtent æra. I. Epl. 7, 23.
Lupis Appulis jungentur capreæ. I. Od. 33, 7. 8.
& agnis ſortito diſcordia obtigit. Ep. 4, 1. 2.
mos fuit. Ep. 7, 11.
rapacibus. 16, 20.
Lupo famoſis verſibus cooperto. II. S. 1, 68.
hœdus ereptus. Ep. 2, 60.
Luporum rapacium præda. IV. Od. 4, 50.
Lupos acres agna pavet. Ep. 12, 25. 26.
adverſum ignavus canis. 6, 1. 2.
Martiales. I. Od. 17, 9.
proceros. II. S. 2, 36.
Lupum. I. Od. 15, 30.
Lupus calce non petit. II. S. 1, 55.
cautus metuit foveam. I. Epl. 16, 50.
dente petit. II. S. 1, 52.
errat inter agnos audaces. III. Od. 18, 13.
infeſtus pecori. Ep. 15, 7.
me inermem fugit. I. Od. 22, 9. 12.
Tiberinus. II. S. 2, 31.
vehemens. II. Epl. 2, 28.
urget. II. S. 2, 64.
Lurida oſſa amicta pelle. Ep. 17, 22.

Luri-

Luridi dentes te turpant. IV. Od. 13, 10. 11. 12.
Luridum ad orcum miſſos. III. 4, 74. 75.
Luſcinias coëmptas ſoliti prandere impenſo. II. S. 3, 245.
Luſco Aufidio. I. 5, 34.
Luſerat in campo filius fortunæ (luſerit. *Bentl.*) II. 6, 49.
Luſimus tecum. I. Od. 32, 2.
Luſiſſe pudet. I. Epl. 14, 36.
Luſiſti ſatis. II. 2, 214.
Luſit. III. Od. 27, 69.
amabiliter. II. Epl. 1, 148.
olim Anacreon. IV. Od. 9, 9.
Luſtra circa decem. 1, 6.
mala. I. S. 6, 68.
Luſtratam Rhodopen barbaro pede. III. Od. 25, 11. 12.
Luſtro tertio. IV. 14, 37.
Luſtrum alterum. C. S. 67.
octavum ætas trepidavit claudere. II. Od. 4, 23. 24.
Luſum it Mæcenas. I. S. 5, 48.
trigonem fugere. *Bentl.* 6, 126.
Luteum caput Rheni. 10, 37.
Luteus pallor. Ep. 10, 16.
Luto amica ſus. II. Epl. 2, 76.
aſperſus. I. 11, 11. 12.
Lutulenta palma. II. S. 4, 83.
ſus hac ruit. II. Epl. 2, 75.
Lutulentum. I. S. 10, 50.
Lutulentus. 4, 11.
Lux hæc perditur. II. 6, 59.
oritur multo gratiſſima. I. 5, 39.
Luxere. *Bentl.* Ep. 17, 11.
Luxuria calet. II. S. 3, 79. 80.
Luxuriam addidit arti. A. P. 214.
mecum arripe. II. S. 3, 224.
Luxuriantia compeſcet. II. Epl. 2, 122.
Lyæo dulci curam ſolvere. Ep. 9, 37. 38.
jocoſo conſilium arcanum retegis. III. Od. 21, 15. 16.
uda tempora. I. 7, 22. 23.
Lycæo Faunus mutat Lucretilem. 17, 1. 2.
Lycambe. Ep. 6, 13.
Lycamben. I. Epl. 19, 25.
Lyce. III. Od. 10, 1. IV. 13, 1. 2.
Lycen. IV. 13, 25.
Lyciæ dumeta. III. 4, 62. 63.
Lycias catervas. I. 8, 16.
Lycidam tenerum mirabere. 4, 19.
Lycino. A. P. 301.
Lycio. I. S. 7, 17.
Lyciſci. Ep. 11, 24.
Lyco. III. Od. 19, 24.
Lycorida. I. 33, 5.
Lycum decorum oculis nigris nigroque crine. 32, 11. 12.
Lycurgi Thracis exitium. II. 19, 16.
Lycus. III. 19, 23.
Lyde. 11, 7. 25. 28, 3.
Lyden. II. 11, 22.
Lydia. I. 8, 1. 13, 1. 25, 8. III. 9, 6. 7.
Lydiæ rejectæ janua patet. III. 9, 20.
Lydis tibiis. IV. 15, 30.
Lydorum. I. S. 6, 1.
Lympha crepante. Ep. 16, 48.
fugax. II. Od. 3, 12.
manus lavimus. I. S. 5, 24.
prætereunte reſtinguat ardentis Falerni pocula. II. Od. 11, 19. 20.
Lymphæ copia nulla finiret ſitim. II. Epl. 2, 146.
dolium inane. III. Od. 11, 26. 27.
loquaces deſiliunt. 13, 15. 16.
Lymphatam mentem. I. 37, 14.
Lymphis iratis. I. S. 5, 97. 98.
natantibus fontes obſtrepunt. Ep. 2, 27.
Lyncas fugaces. IV. Od. 6, 33. 34.
Lynceis oculis contemplere (Lyncei. *Bentl.*) I. S. 2, 90. 91.
Lynceus. I. Epl. 1, 28.
Lyra carmen ſonante. Ep. 9, 5.
curva recines. III. Od. 28, 11.
delectabere. *Bentl.* IV. 1, 23.
eburna. II. 11, 22.
fraterna. I. 21, 22.
Heroa aut virum celebrare. 12, 1.
increpuit. IV. 15, 2.
mendaci ſonari voles. Ep. 17, 39. 40.
ſuſpecta. I. Epl. 18, 42. 43.
tacita pendet. III. Od. 19, 20.
Lyræ carminibus delectabere. IV. Od. 1, 22. 23. 24.
curvæ parentem. I. 10, 6.
imbellis. 6, 10.
jocoſæ. III. 3, 69.
Romanæ fidicen. IV. 3, 23.
ſolers Muſa. A. P. 407.
ſonum motura verba connectere. II. Epl. 2, 86.
Lyricis vatibus me inſeris. I. Od. 1, 35.
Lyris. I. 31, 7.
Lyſippo. II. Epl. 1, 240.

M.

MAcedo portas urbium diffidit. III. 16, 13. 14.
Macelli pernicies. I. Epl. 15, 31.
Macello millia terna dare. II. S. 4, 76.
Macellum cum Velabro. 3, 229.
Macerat me Phryne. Ep. 14, 15. 16.
Macerer ignibus lentis. I. Od. 13, 8.
Machina ingens. II. Epl. 2, 73.
Machinæ ſiccas carinas trahunt. I. Od. 4, 2.
Macies terris incubuit. 3, 30. 31.
turpis occupet decentes malas. III. 27, 53. 54.
Macra repetes cavum arctum quod ſubiſti macra. I. Epl. 7, 33.
Macreſcit rebus alterius opimis. 2, 57.
Macro agello. I. S. 6, 71.
Macros turdos in igne verſat. 5, 71.
Macrum me palma negata donata opimum ducit. II. Epl. 1, 181.
Mactatâ hoſtiâ lenior veniet. I. Od. 19, 16.
Macte eſto virtute. I. S. 2, 31. 32.
Maculant veſtem nocturnam. 5, 85.
Maculis offendar. A. P. 352.
Maculoſum nefas edomuit. IV. Od. 5. 22.
Madet Socraticis ſermonibus. III. 21, 9. 10.
Mæcenas. II. Od. 12, 11. 17, 3. III. 8, 13. 29, 3. IV. 11, 19. Ep. 1, 4. I. S. 1, 1. 3, 64. 5, 31. 48. 6, 1. 47. 9, 43. 10, 81. II. 3, 312. 6, 38. 41. 7, 33. 8, 16. 22. I. Epl. 1, 3. 7, 5.
Mæcenas beate. Ep. 9, 4.
Candide. 14, 5.

care eques. I. Od. 20, 5.
dilecte. II. 20, 7.
docte. I. Epl. 19, 1.
edite atavis regibus. I. Od. 1, 1.
equitum decus. III. 16, 20.
jocoſe. Ep. 3, 20.
optimus. I. S. 5, 27.
Mæcenatem. II. 6, 31.
Mæonii carminis alite. I. Od. 6, 2.
Mæonius Homerus. IV. 9, 5. 6.
Magicos terrores. II. Epl. 2, 208.
Magis II. Od. 12, 27. 13, 30. III. 9, 5. Ep. 1, 21. 2, 50. 12, 23. I. S. 2, 80. 124. 3, 142. 5, 33. 9, 50. 53. 10, 58. II. 2, 29. 111. 3, 60. 67. 318. 319. 4, 13. 60. bis. 6, 72. 113. 8, 17, 49. I. Epl. 7. 43. 16, 27. II. 1, 248. A. P. 36. 362.
Magis *pro* plures. I. Epl. 15, 23.
Magiſter equum docilem tenera cervice fingit. 2, 64.
navis Hiſpanæ. III. Od. 6, 31.
Magiſtra culpa potare erat ludus. (cupâ. *Bentl.*) II. S. 2, 123.
Magiſtri impranſi voce correptus. 3, 257.
in nullius verba jurare addictus. I. Epl. 1, 14.
Magiſtro. III. Od. 11, 1.
ſævo dictata. I. Epl. 18, 13.
Magiſtrum extimuit. A. P. 415.
Magna Carthagò. III. Od. 5, 39.
cœna. II. S. 6, 104.
dos. III. Od. 24, 21.
manus Jovis fulminantis. III. Od. 3, 6.
pars. I. S. 6, 90.
parvis juvari rebus. II. Epl. 1, 125.
res. II. S. 5, 12, 27.
Roma. I. 5, 1.
Magnâ de re. II. 6, 36.
nave ferar. II. Epl. 2, 200.
voce compellans. I. S. 7, 31.
exclamat. 9, 75. 76.
Magna fuge. I. Epl. 10, 32.
olympia. 1, 50.
omnia loquens. I. S. 3, 13.
os ſonaturum. 4, 43. 44.
parvis modis tenuare. III. Od. 3, 72.
profeſſis. A. P. 14.
ſepulchra. I. S. 8, 36.
ſonabit cornua. 6, 43. 44.
vectigalia habeo. II. 2, 100. 101.
Magnæ animæ prodigum. I. Od. 12, 37. 38.
laudi fore ſperavit. II. S. 3, 99.
linguæ vindicem. IV. Od. 6, 1. 2.
lites quo judice ſecantur. I. Epl. 16, 42.
Magnam fortunam ferre diſce bene. III. Od. 27, 74. 75.
partem morbi deponere. I. Epl. 1, 35.
Magnas catervas Græcorum implere. I. S. 10, 35.
inter opes inops. III. Od. 16, 28.
ſecat res. I. S. 10, 15.
MagneſſamHyppolytem fugit. III. Od. 7, 18.
Magni Caſtoris frater. Ep. 17, 43.
Cæſaris. I. Od. 12, 50. 51.
Creontis. Ep. 5, 64.
Flavî. I. S. 6, 72.
Herculis memor. IV. Od. 5, 36.
Jovis. I. 10, 5.
laboris. I. S. 1, 33.
non Magni pendis. II. S. 4, 93.
Magnis de rebus miſſi. I. 5, 28.
ex ædibus. II. 7, 11.
legionibus imperitarint. I. 6, 4.
orti è centurionibus. 6, 73.
parva mineris. 3, 122.
cum Magnis vixiſſe. II. 1, 76.
Magno acervo. I. S. 1, 51.
Alexandro. II. Epl. 1, 232.
aut parvo nulla fuga eſt lethi. II. S. 6, 95.
catino. 2, 39.
clamore blateras. 7, 35.
conſule. I. 2, 70.
flumine. 1, 55.
Homero. 10, 52.
labore. 9, 59, 60.
Mazonomo. II. 8, 86.
patre. I. 2, 72.
pondere. A. P. 260.
populo. I. S. 6, 79.
pretio ſtet. 2, 121. 122.
riſu. 8, 50.
ſtrepitu. 2, 128. 129.
Magnorum Deorum numen læſura. Ep. 15, 3.
regum maxime. I. S. 3, 136.
Magnos Deos. 7, 33.
duces audire jam videor. II. Od. 1, 21.
Reges. II. S. 3, 45.
triumphos. I. Od. 2, 49.
Magnum adjutorem. I. S. 9, 46.
commune. II. Od. 15, 14.
dedecus. I. S. 4. 51.
documentum. *ibid.* 110.
fas nefaſque. Ep. 5, 87.
fecit. 10, 20.
hoc ego duco. 6, 61.
loqui. A. P. 280.
narras. I. S. 9, 52.
opprobrium. III. Od. 24, 42.
quoddam addens. II. S. 3, 283.
ſpectaculum. I. S. 7, 21.
terrorem. III. Od. 4, 49.
vitium. II. S. 2, 69.
ut Magnum. I. S. 4, 10.
Magnus agri modus. II. S. 6, 1.
Apollo. 5, 60.
eques. Ep. 4, 15.
erit. II. S. 5, 64.
riſus inimicis. 2, 107.
timor. I. 4, 67.
Magus. I. Od. 27, 22. II. Epl. 1, 213.
Maja nate. II. S. 6, 5.
Majæ filius. I. Od. 2, 43.
Majeſtas porrecta ab Heſperio ſolis cubili ad ortum. IV. 15, 15. 16.
tua non recipit carmen parvum. II. Epl. 1, 257. 258.
Major. I. Od. 3, 16.
calceus pede. I. Epl. 10, 43.
cæteris. IV. Od. 6, 5.
clientium turba. III. 1, 13. 14.
copia. I. Epl. 12, 2. 15, 14.
dimidio. II. S. 3, 318.
effigies lanea. I. S. 8, 30. 31.
gratia. 6, 88.
inſane *pro* magis. II. 3, 326.
invidia. II. Od. 20, 4.
juvenum. A. P. 366.
licentia. *ibid.* 211.
Neronum. IV. Od. 14, 14.
præda. III. 20, 7, 8.
res. I. S. 6, 100.
Majora fama. I. Epl. 11, 3.
tentantem. 17, 24.
tuli. II. S. 5, 21.
verbera ſubire meritum. I. 3, 120. 121.
Majore plectro. IV. Od. 2, 33.
Sagana. I. S. 8, 25.
ſtudio. II. Epl. 1, 218.

Majorem cenſu. II. S. 3,324.
corpore. *ibid.* 310.
modum. 2, 37.
rem feci. 6, 6.
Majores audire. II. Epl. 1, 106.
calices poſcunt. II. S. 8, 35.
ita voluerunt. 7, 5.
pennas nido extendiſſe. I. Epl. 20, 21.
Majori turbæ. I. S. 1, 111. 112.
Majoribus ab his orti. 5, 55.
nullis ortos. 6, 10.
quo pacto uti deceat. I. Epl. 17, 2.
Majoris prædæ quicquid nactus erat. I. Epl. 15, 38.
vulgi opprobria fugiens. I. Epl. 9, 10.
Majorum delicta lues. III. Od. 6, 1.
fames. 16, 18.
ne quis amicus. II. S. 1, 61.
Majus facias id. 3, 177.
ipſo nil generatur. I. Od. 12, 17.
monſtrum. IV. 4, 63. 64.
nihil urbe Roma. C. S. 11. 12.
nil āddere. I. Epl. 12, 5. 6.
nil fata terris donavere. IV. Od. 2, 37. 38.
parvo corpore. I. Epl. 17, 40.
peccatum. I. S. 3, 84.
poculum. Ep. 5, 77. 78.
quid potuere. III. Od. 11, 30.
quid voveat. I. Epl. 4, 8.
tormentum. 2, 59.
veriti. II. S. 8, 57.
vitium. I. Epl. 18, 5.
in Majus provehunt Dii. III. Od. 6, 66. 67.
Mala ambitio. II. S. 6, 18.
cicuta anum tollet. 1, 56.
conſuetudo. I. 3, 36.
copia. II. 2, 42.
ſcabies. A. P. 453.
ſtultitia. II. S. 3, 43.
Mala alite. Ep. 10, 1.
ambitione. II. S. 3, 78.
avi. I. Od. 15, 5.
fraude. 3, 28.
ratione. II. S. 6, 6.
Mala carmina componunt. II. Epl. 2, 106.
carmina ſcribet. II. S. 1, 82. 5, 74.
delectent me mea. II. Epl. 2, 127.
faſtidia. I. Epl. 10, 25.
in amore hæc ſunt. II. S. 3, 267.
luſtra. I. 6, 68.
maxima. I. Epl. 1, 42. 43.
multa dederunt. III. Od. 6, 7. 8.
multa nobis facimus. II. Epl. 1, 219.
multa precatus. II. S. 3, 203.
tanta. I. 2, 68.
tua pervideas. 3, 25.
vina lavere. III. Od. 12, 2.
in ſeria Mala hæ nugæ ducent. A. P. 451. 452.
quæ Mala ſunt ſpectes. I. S. 2, 92.
per Mala præceps fertur. 4, 30. 31.
Malâ horribili. II. Od. 19, 24.
ad Mala ab ovo citaret. I. S. 3, 6. 7.
Malam rem feci ratione mala. II. 6, 6.
Malas dapes tractavit. Ep. 3, 7. 8.
decentes antequam macies turpis occupet. III. Od. 27, 53. 54.
Malthinus (Malchinus. *Bentl.*) I. S. 2, 25.
Male. I. Od. 9, 24. 17, 25. II. 10, 17. III. 14, 11. IV. 6, 14. 12, 7. Ep. 12, 16. I. S. 3, 31. 45. 48. 4, 66. 109. 9, 65. II. 1, 6. 20. 31. 2, 8. 3, 37. 74. 137. 4, 21. 5, 45. 107. 6, 72. 87. 8, 69. I. Epl. 3, 31. 7, 40. 17, 10. 19, 3. 20, 15. II. 1, 233. A. P. 104. 441.
Malè prævideas. *Bentl.* I. S. 3, 25.
Male laxus calceus. 3, 31.
Male *pro* non. II. 5, 45.
pro valde. *ibid.* 107.
pro non ſatis. 3, 136.
parvus *pro* valde. I. 3, 45.
ſalſus *pro* alieno tempore. 9, 65.
Maledicit vocando Furiam. II. 3, 140.
Maledicunt liberius. II. 8, 37.
Mali culices. I. S. 5, 14.
plus haurire. 2, 79.
ſummi materiam aurum mittamus. III. Od. 24, 48. 49, 50.
tanti nam pudet. Ep. 11, 7.
Maligne *pro* parcè. II. Epl. 1, 209.
Malignis cauponibus. I. S. 5, 4.
Malignum vulgus ſperne. II. Od. 16, 39. 40.
Malignus natura. 28, 23.
Malim de magno flumine ſumere. *Bentl.* I. S. 1, 55.
Malis alienis ridentem. II. 3, 72.
Furiis actus. *ibid.* 135.
his domus aliena. I. 9, 49. 50.
laboribus quæritis carere. Ep. 16, 16.
Malis i. e. pomis. II. S. 4, 73.
Malis *Verbum.* III. Od. 24, 58. I. S. 2, 118. 10, 30. 35. 75.
Malit. I. Od. 4, 12. II. S. 4, 61.
Mallem de flumine magno. I. S. 1, 55.
Mallem nullos ludos ſpectaſſe his: *ubi notandus ablat. comparat.* II. 8, 79.
Mallem ego ſermones. II. Epl. 1, 250.
Malles vertere. A. P. 442.
Mallet mandare honorem. I. S. 6, 19. 20.
vivere Athenis doctus. II. 7, 13. 14.
Malo crure. I. S. 2, 102.
mentem concuſſa. II. 3, 295.
meo ſuperbus nunc incedis. Ep. 15, 17. 18.
nulli opertum latus obit. I. S. 3, 59.
preſſa. I. Od. 14, 10.
rumore flagret. I. S. 4, 125.
Malo. *Verb.* A. P. 88.
Malobathro Syrio. II. Od. 7, 8.
Malorum obliviſcitur. Ep. 2, 37. 38.
Malos fures formidare. I. S. 1, 77.
In Malos paratus tollere cornua Ep. 6, 11. 12.
Malvæ gravi ſalubres corpori. 2, 57. 58.
leves. I. Od. 31, 16.
Maluit. I. S. 8, 3.
Malum fama gravius. 2, 59.
grande. II. 1, 49.
omne vino levato. Ep. 13, 17.
rem patris oblimare. I. S. 2, 62.
vulnus. Ep. 11, 17.
Malum gallina dura reſponſet palato. II. S. 4, 18.
Malunt. II. Epl. 1, 214.
Malus. I. S. 2, 8. 4, 3. II. Epl. 1, 124.
Juppiter te urget. I. Od. 22, 19. 20.
Laurens aper. II. S. 4, 41. 42.
odor. Ep. 12, 7. 8.

pu-

pudor. I. Epl. 16, 24.
pudor te urget. II. S. 3, 39.
Malus procellis Africis mugiat. III. Od. 29, 57. 58.
ſaucius celeri Africo. I. Od. 14, 5.
Manimæ putres. Ep. 8, 7.
Mamurrarum in urbe manemus. I. S. 5, 37.
Manabit tibi copia opulenta. I. Od. 17, 14. 15.
Manant imbres in agros. II. 9, 1. 2.
mella ex cava ilice. Ep. 16, 47.
Manantibus lymphis fontes obſtrepunt. Ep. 2, 27. 28.
Manare Poëtica mella fidis. I. Epl. 19, 44.
Manaret ſudor ad talos imos. I. S. 9, 10. 11.
Manat frigidus rumor per compita. II. 6, 50.
lacryma per genas. IV. Od. 1, 34.
omne ſupervacuum de pleno pectore. A. P. 337.
Manca fortuna ruit. II. S. 7, 88.
Mancipat uſus. II. Epl. 2, 159.
Mancipiis locuples æris eget. I. Epl. 6, 39.
Mancipium amicum domino. II. S. 7, 2. 3.
Mancum officiis me dixi. II. Epl. 2, 20. 21.
Mandabo. I. Epl. 19, 9.
Mandare honorem. I. S. 6, 19. 20.
Mandata frangas. I. Epl. 13, 19.
loqueris male. A. P. 104.
Mandela. I. Epl. 18, 105.
Mandentur ſeniles partes juveni. A. P. 176. 177.
Mane. IV. Od. 5, 39. I. S. 6, 120. II. 3, 230. 282. I. Epl. 6, 20. 58. 7, 64. 68. 75. 19, 5. II. 1, 103.
difficilis. III. Od. 7, 32.
Mane. *Subſt.* ipſum mane. I. S. 3, 18.
Maneant te jura debita ſuperbæque vices. I. Od. 29, 32. 33.
Manebo te domi ſupremo ſole *pro* exſpectabo. I. Epl. 5, 3.
Manemus in urbe. I. S. 5, 37.
Manent fata culpas ſub orco *pro* exſpectant. III. Od. 11, 29.
hodie ruris veſtigia. II. Epl. 1, 160.
te fata votis tardiora, *pro* exſpectant. Ep. 17, 61.
Manentem fortunam laudo. III. Od. 29. 53.
Manentis aulea plauſoris *pro* exſpectantis. A. P. 154.
Manes. I. Od. 4, 16.
animas daturas reſponſa elicerent. I. S. 8, 29.
placantur carmine. II. Epl. 1, 138.
Manet *a* mano. Illi lacryma. I. Epl. 17, 59. 60.
in venas cum ſpe divite. 15, 19. 20.
ſanies trilingui ore. III. Od. 11, 19. 20.
Manet *a* maneo. Aula herum divitem. II. 18, 31. 32.
hoc quoque te. I. Epl. 20, 17.
illi nec humida creta colorque. Ep. 12, 9. 10.
me ſtipendium. Ep. 17, 36.
nec mens nec color mihi certa ſede. I. Od. 13, 5. 6.
nos Oceanus circumvagus *pro* exſpectat. Ep. 16, 41.
omnes nox una. I. Od. 28, 15.
ſub Jove frigido. 1, 25.
te tellus Aſſaraci *pro* exſpectat. Ep. 13, 13. *aut* 19.
Mangonum nemo faceret hoc. II. Epl. 2, 13.
Manibus caput gnati portat Agave. *Bentl.* II. S. 3, 303.
Euandri tritum catillum. I. 3, 91.
lautis currebat. II. 3, 282.
retortis trahitur fortuna regum. II. Epl. 1, 191.
ſublatis ad cœlum. II. S. 5, 97.
teneri. I. Epl. 19, 34.
vertere proceras fraxinos. III. Od. 25, 16.
unctis calicem tractavit. II. S. 4, 78. 79.
unctis tremor incidit. I. Epl. 16, 23.
vulgi contrectatus. 20, 11.
in Manibus non eſt. II. 1, 53.
in Manicis tenebo te ſub cuſtode. 16, 76. 77.
Manifeſtum obſequium. II. S. 5, 46. 47.
Manium Deorum vis. Ep. 5, 94.
Manlio Conſule. III. Od. 21, 1.
Mannis impoſitus. I. Epl. 7, 77.
terit Appiam. Ep. 4, 14.
Mannos terruit. III. Od. 27, 7.
Manſerunt ruris veſtigia. II. Epl. 1, 160.
Manſuri oppidulo. I. S. 5, 87.
Mantica ulceret lumbos onere. 6, 106.
Manu ahena cuneos geſtans. I. Od. 35, 18. 19.
arrepta. I. S. 9, 4.
grata ſume. I. Epl. 11, 23.
Herculea domitos. II. Od. 12, 6.
impia parentis guttur fregerit. Ep. 3, 1. 2.
nocturna & diurna verſare. A. P. 269.
parca obtulit. III. Od. 16, 43. 44.
prenſare. I. S. 9, 64.
ſacrilega. II. Od. 13, 2.
Manum potentem. *Bentl.* C. S. 53.
ſervilem. Ep. 4, 19.
ſuavio tuo opponat. 3, 21.
teneto. II. S. 7, 44.
Manus cuncta feſtinat. IV. Od. 11, 9.
Graja victorum. Ep. 10, 12.
Hetruſca Porſenæ minacis. 16, 4.
immunis tetigit aram. III. Od. 23, 17.
magna Jovis. 3, 6.
multa Poëtarum. I. S. 4, 141.
quem vult ſonum chorda non reddit. A. P. 348.
Manus avidas. IV. Od. 7, 19.
continuit. I. 35. 36. 37.
do ſcientiæ efficaci. Ep. 17, 1.
injiciat incontinentes. I. Od. 17, 26.
lavimus lympha. I. S. 5, 24.
meæ laborarunt. Ep. 5, 60.
Monæſes & Pacori. III. Od. 6, 9.
nil efficient. IV. 4, 73.
potentes. C. S. 53.
puræ. Ep. 17, 49.
ſupinas ſi cœlo tuleris. III. Od. 23, 1.
vulgi. I. S. 4, 72.
Mappa riſum vix compeſcere poterat. II. 8, 63. 64.
ſordida nares corruget. I. Epl. 5, 22. 23.
Mappis. II. S. 4, 81.
Marcelli fama. I. Od. 12, 46.
Marcentem potorem ſquillis recreabis toſtis. II. S. 4, 58. 59.

Digitized by Google

Mare. I. Od. 12, 15. Ep. 17, 30. I. S. 1, 39. 10, 31. II. 8, 47. I. Epl. 1, 46. 84. 7, 11. 15, 18.
Mare ad hoc hiems vertat. Ep. 2, 52.
Ægæum. I. Epl. 11, 16.
aquilone Threicio ſonat. Ep. 13, 2. 3.
atrum. II. S. 2, 16.
barbarum. II. Od. 19, 17.
Caſpium. 9, 2.
comites veris temperant. IV. 12, 1.
Creticum. I. 26, 2.
Dauniæ cædes decoloravere. II. 1, 34. 35.
exitio eſt nautis avidis. I. 28, 18.
Hetruſcum. III. 29, 35. 36.
hibernum. Ep. 15, 8.
iratum non horret. 2, 6.
Myrtoum pavidus ſecet nauta. I. Od. 1, 14.
naufragum. 16, 10.
non omne generoſæ teſtæ fertile. II. S. 4, 31.
pacatum. IV. Od. 5, 19.
per omne currunt. I. S. 1, 29. 30.
Ponticum. III. Od. 24, 4.
proximum. *ibid.* 47.
quæ cauſæ compeſcant. I. Epl. 12, 16.
Siculum. II. Od. 19, 17.
Thyrrhenum. I. 11, 5. 6. III. 24, 4.
tranſit. A. P. 345.
tumultuoſum. III. Od. 1, 26.
turgidum qui vidit. I. 3, 19.
Thuſcum. II. Epl. 2, 202.
ventoſum. III. Od. 4, 45. 46.
per Mare curſus Ulyſſei. I. 6, 7.
In Mare novi fluctus te referent. 14, 1. 2.
in Mare Apenninus celſus procurrerit. Ep. 16, 29.
trans Mare currunt. I. Epl. 11, 27.
Marem vitellum. II. S. 4, 14.
Mareotico. I. Od. 37, 14.
Mares. 21, 10.
animos Tyrtæus verſibus exacuit. A. P. 402.
Mari Adriano. I. Od. 16, 4.
avaro. III. 29, 61.
bella pugnata. I. Epl. 16, 25.
incerto. Ep. 9, 32.
inverſo. 10, 5.
magnus erit. II. S. 5, 63. 64.
nocturno. II. Od. 5, 19. 20.
ſidet inferius cœlum. Ep. 5, 79.
terraque potentes. C. S. 53.
victus hoſtis. Ep. 9, 27.
Maribus. I. Epl. 1, 64.
Maricæ litteribus innantem. III. Od. 17, 7. 8.
Marina teſta. II. S. 8, 53.
Marinæ Thetidis filium. I. Od. 8, 13. 14.
Thetidos filius. IV. 6, 6.
Veneris latus lævum. III. 26, 5.
Veneris menſem. IV. 11, 15.
Marino rore Deos donantem. III. 23, 15. 16.
Marinus echinus. Ep. 5, 27. 28.
Maris Arabas & Indos ditantis. I. Epl. 6, 6.
Bajis obſtrepentis littora. II. Od. 18, 20. 21.
Carpathii æquora. IV. 5, 10.
Deo. I. 5, 16.
expers. II. S. 8, 15.
laſſo modus. II. Od. 6, 7.
late effuſi arbiter. I. Epl. 11, 26.
menſorem. I. Od. 28, 1. 2.
odio Lebedum laudas. I. Epl. 11, 6.
Marita. Ep. 8, 13.
Maritat populos propagine vitium. 2, 9. 10.
Mariti inter vina adulteros quærit. III. Od. 6, 25. 26.
olentis uxores. I. 17, 7.
puella ignara. II. Epl. 1, 132.
Maritis jura dare. A. P. 398. *alii legunt* mariti.
ſolis jurat bene eſſe. I. Epl. 1, 89.
Marito eſt poteſtas in ambos. II. S. 7, 61. 62.
forti deſtinet uxorem. 3, 216. 217.
juveni. III. Od. 11, 37.
non ſine conſcio. 6, 29. 30.
protervo cruda. 11, 11. 12.
unico gaudens mulier. 14, 5.
Maritos aura ne tua retardet. II. 1, 23. 24.
Maritum petet fronte. 5, 16.
Maritus turpis. III. 5, 6.
Marius. II. S. 3, 277.
Marmor. II. Epl. 2, 180.
Marmor vetus. I. Epl. 6, 17.
Marmora publicis notis inciſa. IV. Od. 8, 13.
ſecanda locas. II. 18, 17. 18.
Marmoream. IV. 1, 20.
Marmoreum limen. I. Epl. 18, 73.
Marmoris fabros. II. 1, 96.
Marſa nænia. Ep. 17, 29.
Marſæ cohortis Dacus. II. Od. 20, 18.
Marſæus Originis amator. I. S. 2, 55.
Marſi duelli cadum memorem. III. Od. 14, 18.
finitimi. Ep. 16, 3.
Marſi peditis vultus. *Bentl.* I. Od. 2, 39.
Marſis vocibus. Ep. 5, 76.
Marſus. III. Od. 5, 9.
aper. I. 1, 28.
Marſya. I. S. 6, 120.
Marte altero Poenos proteret. III. Od. 5, 34.
cruento carebimus. II. 14, 13.
noſtro arva populata. III. 5, 23. 24.
quid poſſet didicere Vindelici. IV. 14, 8. 9.
cum Marte Thyoneus prælia confundet. I. 17, 23. 24.
Marti redonabo. III. 3, 33.
torvo dent ſpectacula. I. 28, 17.
Martia bella. A. P. 402.
Martiales lupos. I. Od. 17, 9.
Martii campi gramina. IV. 1, 39. 40.
Martiis Calendis quid agam cælebs. III. 8, 1.
Martio gramine conſpicitur. 7, 26.
in certamine ſpectandus. IV. 14, 17.
Martis equis fugit Acheronta. III, 3, 16.
Maſcula proles. 6, 37. 38.
Sappho. I. Epl. 19, 28.
Maſculæ libidinis. Ep. 5, 41.
Maſſagetas. I. Od. 35, 40.
Maſſica vina. II. S. 4, 51.
Maſſici veteris pocula. I. Od. 1, 19.
Maſſico oblivioſo exple cibaria. II. 7, 21. 22.
Maſſicum lectum. III. 21, 5.
Mater. IV. 5, 9. I. S. 9, 26. II. 3, 58. 62. 259.

Mater cærula. Ep. 13, 16.
delira. II. S. 3, 293.
juſti utilitas. I. 3, 98.
paupercula. I. Epl. 17, 46.
pia. 18, 26.
ſæva cupidinum. I. Od. 19, 1.
Matercula pueris pallet. I. Epl. 7, 7.
Materiam æquam viribus ſumite. A.P. 38. 39,
ſummi mali mittamus (materiem. *Bentl.*) III. Od. 24, 49. 50.
Materies publica. A.P. 131.
Materna arte. I. Od. 12, 9.
Maternis rebus abſumptis. I. Epl. 15, 26. 27.
Maternus avus. I. S. 6, 3.
Matina cacumina. Ep. 16, 28.
Matinæ apis more. IV. Od. 2, 27. 28.
Matinum littus. I. 28, 3.
Matre ignota inhoneſtus. I. S. 6, 36.
privignis carentibus. III. Od. 24, 17. 18.
pudenda naſci. II. 4, 19. 20.
pulchrâ pulchrior filia. I. 16, 1.
relicta. IV. 2, 54. 55.
Matrem pavidam. I. 23, 2. 3.
veneno interimis. II. S. 3, 131.
vivacem. 1, 53. 54.
Matres equorum. I. Od. 25, 14.
Matres Iliæ. Ep. 17, 11.
Regum barbarorum. I. Od. 35. 11.
ſuis juvencis metuunt. II. 8, 21.
tuere. C. S. 14.
virginum. III. Od. 14, 9.
Matri. II. S. 3, 315.
Matribus bella deteſtata. I. Od. 1, 24. 25.
Matris cineres fallere. II. 8, 9. 10.
fulvæ. IV. 4, 14.
in alvo latentes. IV. 6, 19. 20.
in jugulo ferrum tepefecit. II. S. 3, 136.
ſeveræ ad arbitrium. III. Od. 6, 39. 40.
Matrona bellantis Tyranni. 2, 7.
Juno. 4, 59.
meretrici diſpar erit. I. Epl. 18, 3.
paulum pudibunda. A. P. 232. 233.
potens. *ibid.* 116.
in Matrona togata pecces. I. S. 2, 63.
Matrona nil poſſis cernere præter faciem. *ibid.* 94.
peccantis. II. 7, 62.
Matronam ego nullam tango. I. 2, 54.
Matronas ſectari deſine. *ibid.* 78.
Matronis noſtris *pro* uxoribus. IV. Od. 15, 27.
Phrygum. I. 15, 34.
Matrum dura cuſtodia. I. Epl. 1, 22.
Matura virgo. III. Od. 6, 22.
Maturare necem Bellerophonti. 7, 15. 16.
Mature. I. Epl. 1, 8. 7, 97. II. 1, 100.
Maturet. II. Od. 11, 23.
Maturior vis. 17, 6.
Maturo funeri propior. III. 15, 4.
Maturos honores largimur. II. Epl. 1, 15.
partus. C. S. 13.
patres. IV. Od. 4, 55.
Maturum reditum. 5, 3.
Maturus ſenex. A. P. 115.
Matutina frigora lædant parum cautos. II. S. 6, 45.
Matutine pater. *ibid.* 20.
Maturis annis decor. *Bentl.* A. P. 157.
Mavis. I. Od. 2, 33. III. 4, 3. 27, 13. 63. I. S. 2, 103. 4, 21. I. Epl. 14, 40.
Mavortis puer. IV. Od. 8, 23.
Maura unda æſtuat. II. 6, 3. 4.
Mauri jaculis integer vitæ non eget. I. 22, 1. 2.
peditis acer vultus. 2, 39. 40.
Mauris. III. 10, 18.
Mavult. II. S. 2, 44.
omnia. *Bentl.* 4, 61.
Maxima formido. I. 8, 4.
pars Hellebori. II. 3, 82.
pars hominum. *ibid.* 121.
pars vatum. A.P. 24.
rupes. II. S. 3, 59.
Maxima mala. I. Epl. 1, 42. 43.
Maxime. I. S. 2, 17.
Lolli. I. Epl. 2, 2.
principum. IV. Od. 14, 6.
regum. II. S. 3, 190.
Maximi Pauli. IV. Od. 1, 10. 11.
Maximus cuſtos. II. S. 6, 15.
Mazonomo. 8, 86.
Me. I. Od. 1, 29. 30. 35. 5, 13. 7, 10. 13, 13. Ep. 1, 31. 2, 49. I. S. 1, 66. 120. 6, 70. 80. 96. 102. 107. 120. 133. I. Epl. 20, 20. 23. 27. II. 1, 111. 180. 208. 213. 264. 2, 12. 13. 20. 46. 49. 65. 79. 127. 138. 191. A. P. 35. 102. 244. &c.
Mea. I. Od. 17, 13. 20, 10. IV. 2, 56. 13, 1. Ep. 12, 13. 15, 4. I. S. 2, 71. 3, 70. I. Epl. 19, 35. II. 2, 21. 127. A.P. 266. &c.
Mea aratra. *Bentl.* Ep. 1, 26.
ſcripta timentis recitare. I. S. 4, 23.
Mea *abl.* II. Od. 7, 19. 18, 2. III. 29, 54. Ep. 15, 11. I. S. 3, 92. 4, 97.
Meæ. I. Od. 3, 8. II. 6, 6. 17, 5. III. 16, 30. 19, 28. IV. 2, 45. Ep. 17, 75. I. Epl. 13, 6. 18, 28.
Meæ manus laborarunt. Ep. 5, 60.
Meam. I. Od. 22, 10.
Mearis. 4, 17.
Mearum rerum columen. II. 17, 3, 4.
Mecum. I. 7, 31. II. 1, 39. 6, 1. I. S. 4, 137. 9, 68. II. 1, 51. I. Epl. 7, 70. A.P. 153. &c.
Medea ducem mirata. Ep. 3, 10.
ferox. A. P. 123.
puerum trucidet. *ibid.* 185.
Medeæ venena. Ep. 5, 62.
Medi decori pharetrâ. II. Od. 16, 6.
Media de luce. I. Epl. 14, 34.
de nocte. II. S. 3, 238. I. Epl. 7, 88.
erue turba. I. S. 4, 25.
in Libya. II. 3, 101.
Media inter carmina. II. Epl. 1, 185.
Mediæ noctis. III. Od. 19, 10.
Mediam ad noctem. I. S. 5, 83.
poſt noctem. 10, 33.
Medias fraudes palluit. III. Od. 27, 27.
per cædes rapit. 2, 12.
in Medias res. A. P. 148.
Mediaſtinus. I. Epl. 14, 14.
Medicandum. *Bentl.* 16, 40.
Medicata fuce lana. III. Od. 5, 28.
Medici egere non credis. I. Epl. 1, 102.
promittunt. II. 1, 116.

Me-

Digitized by Google

Medicis narrares. II. Epl. 2, 147.
offendar fidis. I. 8, 9.
Medicorum quod eſt medici promittunt. II. 1, 115. 116.
Medicum roget ut ſuſcitet te. I. S. 1, 82. 83.
urget. II. 3, 30.
Medicus ægrum ex præcipiti levarit. *ibid.* 292.
multum celer atque fidelis. *ibid.* 147.
Mediis fluctibus. II. Epl. 2, 85.
in undis hiemet mercator. I. 16, 71.
Medio alveo. III. Od. 29, 34.
imum ne diſcrepet. A.P. 152.
in foro. I. S. 4, 74. 75.
in triumpho. II. Od. 4, 7.
de Medio ſumptis. A.P. 243.
de Medio die potare. II. S. 8, 3.
ex Medio res acceſſit. II. Epl. 1, 168.
in Medio poſita. I. S. 2, 108.
in Medio poſitorum. I. Epl. 12, 7.
Mediocribus ex vitiis hoc unum eſt. I. S. 4, 139. 140.
Poëtis. A.P. 372.
vitiis mendoſa natura. I. S. 7, 65. 66.
vitiis teneor. 4, 130. 131.
Mediocris cauſarum actor. A. P. 369. 370.
non Mediocris cura ineſt. II. S. 4, 93. 94.
Mediocritatem auream. II. Od. 10, 5.
Mediocriter. I. 18, 99.
Medios actus intercinat. A.P. 194.
in dies dormire. I. Epl. 2, 30.
per ignes. IV. Od. 14, 24.
per ſatellites. III. 16, 9.
Medis dare jura ferox Roma. 3, 44.
ruinæ Heſperiæ ſonitum auditum. II. 1, 31. 32.
Meditans æternum decus. III. 25, 5.
neſcio quid nugarum. I. S. 9, 2.
Meditantibus nihil obſtet. II. Epl. 2, 71.
Meditantis ictum obliquum verris. III. Od. 22, 7.
Meditantur. 8, 23.
Meditare tecum verſus canoros. II. Epl. 2, 76.
Meditatur de tenero ungui. III. Od. 6, 24.
Mediter. II. S. 3, 263.
Meditor poculis tingere immunem. IV. Od. 12, 23.
Medium ad Janum. II. S. 3, 18. 19.
cœli nox tenebat. 6, 100. 101.
crus impediit. I. 6, 27.
diviſit ſecuri. 1, 99, 100.
nil eſt. 2, 28.
per frigus. I. Epl. 15, 5.
primo ne diſcrepet. A.P. 152.
rebus concedi tolerabile. *ibid.* 368. 369.
vitiorum eſt virtus. I. Epl. 18, 9.
Medius pacis & belli. II. Od. 19, 28.
Medo horribili. I. 29, 4.
ſub rege. III. 5, 9.
Medos inultos equitare non ſinas. I. 2, 51.
Medulla exerta. Ep. 5, 37.
Medullis propius accipient damnum. I. Epl. 10, 28.
Medum flumen. II. Od. 9, 21.
Medus, IV. 14, 42.
acinaces. I. 27, 5.
diſſidet armis. III. 8, 19. 20.
timet ſecures Albanas. C. S. 54.
Megillæ frater. I. Od. 27, 11.
Mei amore flagres. *Bentl.* Ep. 5, 81.
pars multa. III. Od. 30, 6.
Mei & ipſe ante Larem proprium veſcor. II. S. 6, 65. 66.
honores nil proſunt ſine te. I. Od. 26, 9. 10.
pollicis ictum ſervare. IV. 6, 35. 36.
Mejat. II. S. 7, 52.
Meis. I. Od. 17, 4. III. 3, 66. 16, 27. IV. 8, 2. 9, 30. 12, 22. Ep. 1, 26. 5, 49. 11, 15. 17, 78. I. S. 5, 30. 6, 96.
Meleagri. A.P. 146.
Melimella ad lunam minorem decta. II. S. 8, 31.
Melior Bellerophonte. III. Od. 12, 7.
fortuna. I. 7, 25.
indocili grege. Ep. 16, 37.
miſſilibus ſagittis. III. Od. 6, 16.
moribus famaque. 1, 12.
pars. Ep. 16, 15.
peloris Lucrina Bajano murice. II. S. 4, 32.
poſtera tempeſtas. I. S. 5, 96.
Tydides patre. I. Od. 15, 28.
velut inſectere. II. S. 7, 41.
Venus. I. Od. 33, 13.
vir. I. S. 3, 32.
Melior Horatius, an res. I. Epl. 14, 5.
lex. 1, 62.
pugnâ cervus. 10, 34.
ſervo. 16, 63.
Meliora dapis relinquens. II. S. 6, 89.
monet. I. 2, 73.
poëmata. A.P. 303.
poëmata ut vina dies reddit. II. Epl. 1, 34.
pollicitus tendis. I. Od. 29, 16.
recuſat. II. S. 2, 6.
Meliore flamma puer digne. I. Od. 27. 20.
oleo. II. S. 3, 125.
vita. *ibid.* 15.
Meliorem in jus audax vocet. 5, 29.
Meliori non vis credere. I. Epl. 1, 48.
tempore dicam. I. S. 9, 68. 69.
Melioribus certans. II. 5, 19.
te offer. I. Epl. 2, 68.
Melioris formæ. II. S. 7, 52.
ſucci. 4, 13.
utroque noſtrum. I, 29.
Melius audieris. 8, 33.
Bacchius cum Bitho compoſitus. I. 7, 20.
crus. 2, 81. 82.
deneges dare parva. III. Od. 16, 38. 39.
dices hiſtorias. II. 12, 11.
Dii fecere. II. S. 6, 4.
fata terris donavere. IV. Od. 2, 37. 38.
fuit per fluctus longos ire. III. 27, 42. 43.
in vita mihi nunquam fuerit. II. S. 8, 3. 4.
iter doctus. A.P. 68.
magnas ſecat res. I. S. 10, 15.
muriâ. II. 8, 53.
negares te poſſe. A.P. 439.
ni putem dormire. II. Epl. 2, 54.
nil vita cœlibe. I. 1, 88.
nitent ſoles. IV. Od. 5, 8.
non eſt. II. S. 2, 102.
non tangere. 1, 45.

Digitized by Google

pati quicquid erit. I. Od. 11, 3.
perirent Perſæ. 2, 22.
petitu quid ſit. I. S. 4, 116.
populum moratur. A. P. 321.
præcordia prolueris mulſo. II. S. 4, 26. 27.
quid habes arceſſe. I. Epl. 5, 6.
quid turdo. 15, 41.
quis habet ſuadere. Ep. 16, 23.
quod poſſem ſcribere minor inventore. I. S. 10, 47. 48.
Scythæ campeſtres. III. Od. 24, 9.
ſervo ſe non unquam veſtiret. I. S. 1, 96. 97.
ſi quicquid vidit. I. Epl. 6, 13.
ſitum. III. Od. 3, 49.
ubi quid contingit. I. Epl. 15, 44.
via ducat. 18, 20.
vivam hoc faciens. I. S. 4, 135.
ad Melius tranſcurrere. II. 2, 82.
Mella Aufidius Falerno miſcebat. II. 4, 24.
apes Calabræ ferunt. III. Od. 16, 33.
condit puris amphoris. Ep. 2, 15.
ex cava ilice manant. 16, 47.
Hymettia. II. S. 2, 15.
Hymetto non decedunt. II. Od. 6, 14. 15.
Poëtica. I. Epl. 19, 44.
truncis cavis lapſa. II. Od. 19, 11. 12.
Melle cicuta vitiato. II. S. 1, 56.
cum Sardo. A. P. 375.
Melli eſt. II. S. 5, 32.
Mellitis placentis. I. Epl. 10, 11.
Melos longum dic Calliope. III. Od. 4, 1. 2.
Melpomene cantus lugubres præcipe. I. 24, 1. 2.
comam cinge. III. 30, 16.
quem tu videris naſcentem. IV. 3, 1. 2.
Membra dedit ſopori. II. S. 2, 80. 81.
disjecti Poëtæ. 1. 4, 62.
fractus labore. 1, 5.
gruis. II. 8, 87.
invicti Glyconis. I. Epl. 1, 30.
mollius movere. I. S. 9, 24. 25.
pellibus exuere. Ep. 17, 15. 17.
ſimul ac ætas duraverit. I. S. 4, 119, 120.
ſtratus ſub arbuto. I. Od. 1, 21. 22.
Membranam poſcas. II. S. 3, 2.
Membranis intus poſitis licebit delere. A. P. 389.
Membris collatis undique. A. P. 3.
odor creſcit. Ep. 12, 7. 8.
utile. I. Epl. 18, 49. 50.
Memento. I. Od. 7, 17. II. 3, 1. 17, 31. III. 29, 32. Ep. 10, 4. II. S. 12, 89. 5, 52. I. Epl. 8, 16.
Memini. I. S. 9, 68. II. 8, 21. II. Epl. 1, 70.
Meminiſſes. II. S. 5, 37.
Meminit illud libentius. II. Epl. 1, 262.
noſtri. I. 3, 12.
Memnona dum jugulat. I. S. 10, 36.
Memoræ Glyceræ. I. Od. 33, 1. 2.
Memor ævi brevis. II. S. 6, 97.
canam præcepta. 4, 11.
eſcæ illius. 2, 72.
hoc tibi dictum tolle. A. P. 367. 368.
Lamiæ. I. Od. 36, 7.
magni Herculis. IV. 5, 36.
nigrorum ignium. 12, 16.
noſtri vivas Galathea. III. 27, 14.
Memor *pro eo quod memorem facit: ut*, memorem notam labris impreſſit dente. I. 13, 12.
Memorata Catonibus. II. Epl. 2, 117.
Memoratur. I. S. 1, 64.
Memorem cadum Marſi duelli. III. Od. 14, 18.
genium brevis ævi. II. Epl. 1, 144.
querelam noſtri ſepulchro ſculpe. III. Od. 11, 51. 52.
Memorem *verb.* Pompili regnum. I. 12, 34.
quid ſingula. I. S. 8, 40.
Memores faſtos. III. Od. 17, 4. IV. 14, 4.
Memores velim Muſa. I. S. 5, 53.
Memori mente. II. 6, 31.
pectore referas. 4, 90.
Memphim nive Sithonia carentem. III. Od. 26, 10.
Mena. I. Epl. 7, 61.
Menam Vultejum. *ibid.* 55.
Menandro. II. S. 3, 11. II. Epl. 1, 57.
Mendacem. I. Epl. 16, 40.
amicam. A. P. 425.
puellam. I. S. 5, 82.
Mendaci lyra. Ep. 17, 39.
Mendacior Parthis invenior. II. Epl. 1, 112.
Mendax. 2, 25.
fundus, *qui dominum fallit.* III. Od. 1, 30.
infamia. I. Epl. 16, 39.
in parentem ſplendide. III. Od. 11, 34. 35.
non Mendax Parca. II. 16, 39.
Mendici. I. S. 2, 2.
Mendoſa eſt natura. 6, 66.
Mendoſe. II. 4, 25.
Mendoſum. I. Epl. 16, 40.
Menelaum. II. S. 3, 198.
Meneni. *ibid.* 287.
Menius. 3, 21. 23. I. Epl. 15, 26. 37. *alii per æ ſcribunt.*
Mens divinior. I. S. 4, 43.
ea tibi eſt. A. P. 386.
& ſonus relapſus. Ep. 17, 17. 18.
iſthuc animusque fert. I. Epl. 14, 8. 9.
mihi nec certa ſede manet. I. Od. 13, 5. 6.
non eadem eſt. I. Epl. I, 4.
provida hoc caverat. III. Od. 5, 12.
quæ eſt hodie. IV. 10, 7.
quem vult ſonum non reddit chorda. A. P. 348.
quod ſuaſerit. I. Epl. 2, 60.
ſub fauſtis penetralibus nutrita. IV. Od. 4, 25. 26.
trepidat metu. II. 19, 5.
tua vocata. Ep. 5, 75.
Menſa cara piſces averrere. II. S. 4, 37.
dejecit catillum. I, 3, 90. 91.
infamis acipenſere. II. 2, 47. 48.
tripes. I. 3, 13.
Menſa in tenui ſalinum ſplendet. II. Od. 16, 14.
Menſæ brevis dapes laudet. A. P. 198.
Menſam gauſape purpureo perterſit. II. S. 8, 11.
jubet poni. 3, 148.
Menſas inter gratas. A. P. 374.
inter nitentes. II. S. 2, 4.
Men-

Digitized by Google

Menſas nux ornabat. II. S. 2, 122.
Menſe brevi junior. II. Epl. 1,44.
nono revocas. I. S. 6, 61.
ſextili. I. Epl. 11, 19.
uno minor. II. 1, 40.
Menſem Veneris marinæ. IV. Od. 11, 15.
Menſes per omnes glacies ſtat. II. 9, 5. 6.
pronos volvere. IV. 6, 39. 40.
quinque cubantis. II. S. 3, 289.
Menſis alteris te adhibet. IV. Od. 5, 31. 32.
divitibus. II. S. 4, 87.
divitum & templis amica. III. Od. 11, 6.
Menſorem. I, 28, 2.
Mente cum integra precor. 31, 18. 19.
hac laudabant. II. S. 2, 89, 90.
laborem ferre. I. 1, 30. 31.
laborem laturi. Ep. 1, 9.
memori. II. S. 6, 31.
minus validus. I. Epl. 8, 7.
Neronis dignum. 9, 4.
nova. III. Od. 25, 3.
recepta. II. Epl. 2, 104.
ſolida quatit. III. Od. 3, 40.
Mentem æquam memento ſervare. II. 3, 1. 2.
aſſuêrit pluribus. II. S. 2, 109.
compeſce. I. Od. 16, 21.
concuſſa malo. II. S. 3, 295.
litigioſus dominus exciperet. *ibid.* 285. 286.
lymphatam Mareotico. I. Od. 37, 14.
mutavit. II. Epl. 1, 108.
non lenis dominus urget. II. S. 7, 93.
ſacerdotum incola Pythius quatit. I. Od. 16, 5. 6.
ſuſpendit. II. Epl. 1, 97.
timido addere. 2, 36.
Mentes perculſe ſtupent. Ep. 7, 16.
ſtudiis aſperioribus formandæ. III. Od. 24, 53. 54.
Mentiar. II. S. 6, 32.
Mentibus anxiis ſpem reducis. III. Od. 21, 17.
pene hæret recens. II. Epl. 1, 53. 54.
Mentio de furtis Petilli injecta. I. S. 4, 93, 94.
Mentior. 8, 37.
Mentis bene ſanæ. I. S. 9, 44.
commotæ. II. 3, 278.
error demtus. II. Epl. 2, 140.
iniquæ aſellus. I. S. 9, 20.
integer. II. 3, 65.
male tutæ. *ibid.* 137.
morbo calet. *ibid.* 80.
tumultus ſummovet. II. Od. 16, 10. 11.
Mentita ſpem ſeges. I. Epl. 7, 87.
Mentite nulli quicquam. II. S. 5, 5.
Mentitur. A. P. 151.
amica. I. Epl. 1, 20.
Mento ſolum tetigere. II. Od. 7, 12.
ſuſpenſa corpora extent aquæ. Ep. 5, 35. 36.
Meo. I. Od. 26, 8. II. 13, 10. Ep. 1, 15. 5, 81. 13, 6. 15, 17. 17, 59. I. S. 10, 92. II. 3, 207. I. Epl. 15, 17. 19, 22. II. 1, 268. 2, 12. 99.
Meorum. II. Od. 7, 5. IV. 11, 31. II. S. 1, 3. I. Epl. 11, 9.
Meos. III. Od. 18, 2. I. S. 4, 71.
Mera ærugo. I. S. 4, 101.
libertas. I. Epl. 18, 8.
vineta crepat. 7, 84.
Meraco expulit bilem. II. 2, 137.
Mercantur equos. I. S. 2, 86.
Mercarier domos. II. 3, 24.
Mercaris agrum. II. Epl. 2, 164.
Mercator Africum metuens. I. Od. 1, 15. 16.
ait auſtris navim jactantibus. I. S. 1, 5. 6.
dives. I. Od 31, 10. 11.
impiger. I. Epl. 1, 45.
mediis in undis hiemet. 16, 71.
qui modo miles. I. S. 1, 16. 17.
vagus. A. P. 117.
Mercatorem abigunt nives. III. Od. 24, 39. 30.
Mercatores fortunati. I. S. 1, 4.
Mercatur libra & ære. II. Epl. 2, 158.
Mercaturis averſus. II. S. 3, 107.
Mercatus agrum. 6, 11. 12.
Merce cum tua velox veni. IV. Od. 12, 21. 22.
Syra. I. 31, 12.
Thyna. III. 7, 3.
Mercede aget caballum. I. Epl. 18, 36.
bibam. I. Od. 17, 13. 14.
colonum fortem. II. S. 2, 115.
diurna conductum. 7, 17. 18.
pacta. III. Od. 3, 22.
Mercedem tuleris quod bene feceris. IV. 8, 21. 22.
unde extricat. I. S. 3, 88.
Mercedes exigit. 2, 14.
ſequerer. 6, 87.
Mercem oſtendi. 2, 105.
ſine fucis geſtat. 2, 83.
Mercemur cadum. III. Od. 19, 5. 6.
ſervum. I. Epl. 6, 50.
Mercenaria vincla. 7, 67.
Mercenarius. II. S. 6, 11.
Merces ad emendas turbam cogit. A. P. 419.
multa defluit ab æquo Jove. I. Od. 28, 28. 29. 30.
mutat. I. S. 4, 29.
tuta fideli ſilentio. III. Od. 2, 25. 26.
Tyriæ Cypriæque. 29, 60.
venales laudat. II. Epl. 2, 11.
Mercetur agellum. I. 7, 81.
Mercuri. III. Od. 11, 1.
Atlantis nepos facunde. I. 10, 1.
Mercuriali. II. S. 3, 25.
Mercurialium virorum cuſtos. II. Od. 17, 29. 30.
Mercurius. I. 24, 18. 30, 8. II. S. 3, 68.
celer. II. Od. 7, 13.
Merdis albis caput inquiner. I. S. 8, 37.
Merearis. 1, 87.
Merebere vina (mereberis. *Bentl.*) IV. Od. 12, 16.
Merentem. III. 3, 13.
Merentis. I. Epl. 7, 24.
Meret liber æra. A. P. 345.
Meretrice amica inſanit. I. S. 4, 49.
arguta. 10, 40.
domina. I. Epl. 2, 25.
Meretrici matrona diſpar erit. 18, 3.
Meretricibus. I. S. 2, 58.
Meretricis amore turpi deterreret. 4, 111. 112.
amore ſollicitus. II. 3, 252. 253.
refert acumina. I. Epl. 17, 55.
Meretricula. I. S. 7, 46.
Mergos præda porrecta juverit. Ep. 10, 22.

Meri bimi patera. I. Od. 19, 15.
multi Damalis. 36, 13.
Meridiem inclinare ſentis. III. 29, 5. 6.
Merionem. I. 15, 26.
nigrum Troico pulvere. 6, 14. 15.
Merità fronde decorus. IV. 2, 35. 36.
nænia nox dicetur. III. 28, 16.
Meritis favorem non reſpondere. II. Epl. 1, 9. 10.
quæſitam ſuperbiam ſume. III. Od. 30, 14. 15.
Romuli taciturnitas invida obſtaret. IV. 8, 23. 24.
Merito. I. S. 1, 20. 4, 64. 6, 22. II. 3, 108.
Meritorum præmia laturus. II. Epl. 2, 38.
Meritum nomen duxit ab oppreſſa Carthagine. II. S. 1, 66.
ſubire majora. I. 3, 20.
Mero certare juvat. IV. Od, 1, 31.
diem morantem ſæpe fregi. II. 7, 6. 7.
diffuſo pateris te proſequitur. IV. 5, 33. 34.
dulci digne. III. 13, 2.
fervidiore arcana loco promorat. Ep. 11, 14.
genium curabis. III. Od. 17, 14. 15.
immodicæ rixæ humeros turparunt. I. 13, 10. 11.
irriguum corpus ſub noctem habento. II. S. 1, 9.
molli finire triſtitiam. I. Od. 7, 17. 18. 19.
narratur virtus Catonis caluiſſe. III. 21, 11. 12.
nimium Hyleum. II. 12, 5. 6.
nocturno certare, putere diurno. I. Epl. 19, 11.
pingui miſcere. II. S. 4, 65.
ſuperbo pavimentum tinget. II. Od. 14, 26. 27.
torquere. A. P. 435.
Meros honores ſermone alterius audiret. II. Epl. 2, 88.
Merſare vivam (muſto) Falerno gallinam. II. S. 4, 18. 19.
Merſes. IV. Od. 4, 65.
Merſor civilibus undis. I. Epl. 1, 16.
Meruere decus. A. P. 286.
non Merui laudem. A. P. 268.
Merulas. II. S. 8, 91.
Merulis intentus auceps. A. P. 458.
Merum lene. III. Od. 29, 2.
quadrimum. I. 9, 7. 8.
Merus ſermo. I. S. 4, 48.
Merx tutior in ſecunda claſſe. 2, 47.
Meſſalla. 6, 42. 10, 85.
Meſſallæ. A. P. 371.
Meſſi. I. S. 5, 52. 54.
Meſſius. *ibid.* 58.
Meta evitata rotis fervidis. I. Od. 1, 4. 5.
Metallis potiore libertate caret. I. Epl. 10, 39. 40.
Metam optatam ſtudet curſu contingere. A. P. 412.
Metata porticus *paſſive*. II. Od. 15, 15. 16.
Metato agello. II. S. 2, 114.
Metaurum flumen. IV. Od. 4, 38.
Metello Conſule. II. 1, 1.
læſo doluere. II. S. 1, 67.
Metellæ. 3, 239.
Metendo. IV. Od. 14, 31.
Methymnæam. II. S. 8, 50.
Metiente te viam ſacram. Ep. 4, 7.
Metii. A. P. 387.
Metire nobis Cæcubum. Ep. 9, 36.
Metiretur nummos. I. S. 1, 96.
Metiri oculo latus. 2, 133.
ſe ſuo modulo. I. Epl. 7, 98.
Metu animum non expedies. III. Od. 24, 7. 8.
Deorum manus continuit. I. 35, 37.
exanimem vigilare. I. S. 1, 76.
injuſti jura inventa. 3, 111.
in minore comes futurus ſum. Ep. 1, 17.
mortis ſibi cogit parcere. I. S. 4, 127.
non ſine vano. I. Od. 23, 3. 4.
recenti mens trepidat. II. 19, 5.
non Metuam mori. III. 9, 11.
Metuam per vim mori. 14, 15.
quid hæres de me judicet. II. Epl. 2, 191.
Metuas cur me. I. S. 4, 70.
minus pauperiem. 1, 93.
Metuat. I. Epl. 6, 12.
cruribus. I. S. 2, 131.
Metuatur oræ gelidæ rex. I. Od. 26, 4.
Metuebat. I. S. 1, 99.
Metuemus Auſtrum corpori nocentem. II. Od. 14, 15. 16.
Metuenda nihilum timentis. II. S. 3, 54.
pellit pericula. II. Epl. 1, 136.
Metuende certa ſagitta Phœbe. I. Od. 12, 23. 24.
gravi Thyrſo. II. 19, 8.
Metuendus haſta eques. III. 2, 4.
Metuens. I. S. 2, 5.
Africum. I. Od. 1, 15. 16.
alterius viri. III. 24, 22.
audiri movet labra. I. Epl. 16, 60.
futuri. II. S. 2, 100.
habenæ pendentis latuit in ſcalis. II. Epl. 2, 15.
induceris. II. S. 7, 56.
rixarum. III. Od. 19, 16.
ſacrum contingere. II. S. 3, 110.
vivet. I. Epl. 16, 66.
Metuente ſolvi penna. II. Od. 2, 7.
Metuentes. III. 12, 3.
Metuenti ſimilis. II. S. 5, 92.
Metuentis nil. 8, 36.
ſoldum. 5, 65.
Metues. I. Od. 17, 24. II. S. 6, 68. I. Epl. 18, 1.
Metuit. I. Epl. 2, 51.
culpari fides. IV. Od. 5, 20.
expertus. I. Epl. 18, 87.
foveam lupus. 16, 50.
in ſcriptis lituram. II. 1, 167.
ſecundis. II. Od. 10, 13.
tangi. III. 11, 10.
Metum diſſimulat. II. 20, 17.
rerum Lyæo ſolvere. Ep. 9, 37. 38.
Metuo ut ſis vitalis. II. S. 1, 60. 61.
Metus tradam protervis ventis. I. Od. 26, 1. 2.
Metuunt matres ſuis juvencis. II. 8, 21.
te Tyranni purpurei. I. 35, 12.
verſus. I. S. 4, 33.
virides colubros. I. Od. 17, 8.
Mevium olentem ferens navis. Ep. 10, 1. 2. *alii ſcribunt* Mævium.
Meum. I. Od. 1, 2. 13, 3. Ep. 2, 53. I. S. 9, 66. II. 4, 46. I. Epl. 15. 20. 16, 35. 20, 26. II. 1, 211.

Meum

Digitized by Google

Meum eſt. III. Od. 29, 57.
Meus. IV. 11, 19. I. S. 2, 107. 6, 41, 131. 9, 1. II. 2, 2. I. Epl. 16, 1. II. 1, 258.
Mi *pro* mihi. I. S. 1, 101. 2, 57. 131. 3, 23. 4, 108. 9, 50. 71. II. 6, 27. I. Epl. 18, 112.
Mica ſaliente. III. Od. 23, 20.
Micat Marcelli fama. I. 12, 46.
Mictum in me veniat. I. S. 8, 38.
Migravit voluptas ab aure ad incertos oculos. II. Epl. 1, 187. 188.
Migret in tabernas obſcuras. A. P. 229.
Mihi. I. Od. 11, 1. 13, 5. 14, 17. 16, 25. 19, 13. 31, 17. 32, 15. I. S. 1, 66. 2, 125. 3, 13. 19. 71. 94. 139. 4, 104. 134. 142. 5, 51. 78. 6, 48. 50. 54. 69. 80. 81. 97. 100. 107. 119. *&c.*
Mihi *cum vi quadam.* Quid mihi Celſus agit. I. Epl. 3, 15.
Miles. I. S. 1, 29.
  acrior redibit repenſus auro. III. Od. 5, 25. 26.
  annis gravis. I. S. 1, 4. 5.
  Craſſi. III. Od. 5, 5.
  excitatur truci claſſico. Ep. 2, 5.
  ferox. I. Od. 6, 3. 4.
  Luculli. II. Epl. 2, 26.
  modo mercator. I. S. 1, 16. 17.
  Romanus emancipatus fæminæ Ep. 9, 11. 12. 13.
  ſagittas Parthi perhorreſcit. II. Od. 13, 15. 17. 18.
  tibi impar. IV. 6, 5.
Mileti textam chlamidem. I. Epl. 17, 30. 31.
Militabitur bellum. Ep. 1, 23.
Militaria inter ſigna ſol Conopeum aſpicit. Ep. 9, 15. 16.
Militaris Daunia. I. Od. 22, 13. 14.
  inter æquales equitet. 8, 5. 6.
Militat catulus in ſilvis. I. Epl. 2, 67.
Militavi non ſine gloria. III. Od. 26, 2.
Milite multo. 15, 6.
  tuo. IV. Od. 14, 9.
Militet quibus oris terrarum. I. Epl. 3, 1.
Militia acri robuſtus. III. Od. 2, 2.
  eſt potior. I. S. 1, 7.
  feſſas cohortes oppidis abdidit. III. Od. 4, 37. 38.
  longa feſſum latus. II. Od. 7, 18.
  Romana Græcari aſſuetum fatigat. II. S. 2, 10. 11.
Militibus arma direpta. III. Od. 5, 19. 20. 21.
  Triquetra promiſſa. II. S. 6, 55.
Militiæ duce Bruto. II. Od. 7, 2.
  piger & malus. II. Epl. 1, 124.
  ſit modus laſſo. II. Od. 6, 7. 8.
  tuæ ſigna feret. IV. 1, 16.
Militiam acrem paras. I. 29, 2.
  gravem crepat. 18, 5.
  ſævam tuliſti. I. Epl. 18, 54. 55.
Militum arma. III. Od. 21, 20.
  proles maſcula. 6, 37.
  Tribuno. Ep. 4, 20.
Mille. III. Od. 7, 12. Ep. 4, 13. Ep. 9, 17. I. S. 1, 51. 8, 12. II. 1, 4. 3, 61. 70. 116. 197. 226, 325. bis.
Millia. I. S. 1, 45. 5, 25. 86. II. 1, 28. 3, 23. 4, 76. I. Epl. 1, 57. 6, 43.
Millibus. I. S. 6, 111. II. 3, 116. II. Epl. 2, 5. 165.
Milonius. II. S. 1, 24.
Milvio columba adulteretur. Ep. 16, 32.
Milvius. II. S. 7, 36.
  metuit opertum hamum. I. Epl. 16, 51.
Mimas validus. III. Od. 4, 53.
Mimæ. I. S. 2, 2. 56.
Mimis. *ibid.* 58.
Mimnermus. I. Epl. 6, 65. II. 2, 101.
Mimo. 1, 198.
Mimos. I. S. 10, 6.
Mimum. I. Epl. 18, 14.
Minabitur arcus. A. P. 350.
  Eurus. I. Od. 28, 25.
Minaces. II. 7, 11.
  arcus. III. 26, 7. 8.
  Camœnæ Alcæi. IV. 9, 7. 8.
Minaci cornuum murmure perſtringis aureis. II. 1, 17. 18.
  ſtatu. III. 4, 54.
  voce terret. I. 10, 10. 11.
Minacis Porſenæ manus. Ep. 16, 4.
Minæ eodem ſcandunt quo dominus. III. Od. 1, 37. 38.
  rejectæ Annibalis. IV. 8, 16.
Minantem pulchra. I. Epl. 8, 3.
Minantis præclara vultus. II. S. 3, 9.
Minantium regum colla, *alii legunt* minacium. II. Od. 12, 12.
Minarum. A. P. 106.
Minas inanes huc vertis. Ep. 6, 3.
  tumidas regum contuderit. IV. Od. 3, 8.
Minati. II. Od. 8, 20.
Minatus urbi vincula. Ep. 9, 9.
Minax. II. Epl. 1, 150.
  unda. I. Od. 12, 31. 32.
Mineris parva magnis. I. S. 3, 122.
Minervâ craſſâ ruſticus præcepit. II. S. 2, 2. 3.
  invita nihil facias. A. P. 385.
Minervæ caſtæ. III. Od. 3, 23.
  equo incluſus. IV. 6, 13.
  ſtudium operoſæ. III. 12, 5. 6.
Minime. I. S. 4, 24. II. 3, 160.
Minimis qui urgetur ille eſt optimus. I. S. 3, 68. 69.
Minimo me provocat. 4, 14.
Minimum. I. Od. 11. 8. II. 6, 19. II. Epl. 1, 72. 169.
  decus meruere. A. P. 286.
Miniſter ſedulus. I. Epl. 13, 5.
Miniſteriis ad nutus heriles aptus. II. 2, 6.
Miniſtrat res omnes timide ac gelide. A. P. 171.
Miniſtrent pueri. II. S. 8, 70.
Miniſtratur cœna tribus pueris. I. 6, 116.
Miniſtrent verba. I. Epl. 15, 20.
Miniſtrum fulminis alitem. IV. Od. 4, 1.
  myrtus dedecet. I. 38, 6. 7.
Minitaris mutilus (miniteris *Bentl.*) I. S. 5, 60.
Minitatur diluviem agris. *Bentl.* IV. Od. 14, 28.
Minor actu quinto. A. P. 189.
  capitis. III. Od. 5, 42.
  dante. I. Epl. 17, 22.
  genibus. 12, 28.
  imperiis rerum. II. S. 7, 75. 76.
  in certamine. I. Epl. 10, 35.
  inventore. I. S. 10. 48.
  Jove. I. Epl. 1, 106.
  pede calceus. 10, 42. 43.
  privato. I. S. 6, 26.
  res. II. 5, 27.
  te. I. Od. 12, 57.
  uno menſe. II. Epl. 1, 401.
Minora fama. I. Epl. 11, 3.
  putarer finxiſſe. 9, 8.
  ſidera. Ep. 15, 2.

virtute. I. Epl. 12, 11.
vitia habes. I. S. 3, 20.
Minorem ad lunam. II. 8, 31. 32.
animum æternis conſiliis fatigas. II. Od. 11, 11. 12.
certare tanto. II. S. 3, 313.
culpâ. 6, 7.
ſumptum. 4, 85.
te geris Diis. III. Od. 6, 5.
Minores gravitate Enni verſus. I. S. 10, 54.
inter ignes. I. Od. 12, 47. 48.
vertices volvere. II. Od. 9, 22.
virtute & honore. II. Epl. 1, 183.
Minori inſano *pro* minus inſano. II. S. 3, 326.
Minori dicere. II. Epl. 1, 106.
Minoribus parere turpe putant. 1, 84.
Minoris. I. S. 6, 121.
Minorum caſtigator. A. P. 174.
Minturnas paluſtres. I. Epl. 5, 4. 5.
Minuas cave. II. S. 3, 177.
pulmenta. 2, 34.
Minuat curas. I. Epl. 18, 101.
Minuentur curæ atræ carmine. IV. Od. 11, 35. 36.
Minui per quæ libido poſſit. II. Epl. 1, 106. 107.
Minuit furorem. I. Od. 37, 12.
Tithonum ſenectus longa. II. 16, 30.
Minus. I. Od. 25, 6. bis. IV. 3, 16. Ep. 5, 61. 8, 17. 18. 12, 14. I. S. 1, 93. 2, 49. 3, 29. 93. 5, 6. 6, 24. II. 2, 48. 3, 93. 311. 7, 96. I. Epl. 8, 7. 10, 18. 17, 51. 18, 107. II. 1, 170. 2, 90. 156.
Minus audiens *pro* non audiens. I. Od. 2, 27.
invido dente mordeor. IV. 3, 16.
Minxerit in patrios cineres. A. P. 471.
Mira poëmata ego pango. A. P. 416.
præcepta deſcripſi. II. S. 3, 33. 34.
Mirabere. I. Od. 4, 19. I. Epl. 10, 31.
Mirabile viſu. II. Epl. 2, 91.
Mirabilis illi. I. 6. 23.
tibi ſit. *ibid.*
Mirabimur. Ep. 15, 53.
Mirabor. I. Epl. 17, 26. A. P. 424.
Miracula promat. A. P. 144.
rides. II. Epl. 2, 208. 209.
Miramur. I. 12, 12. 14, 18.
Mirantur. II. S. 6, 57.
non omnes eadem. II. Epl. 2, 58.
umbræ dicere. II. Od. 13, 30.
Mirare colores Tyrios. I. Epl. 6, 18.
Mirari libet. III. Od. 25, 14.
omittet Romanas opes. 29, 11. 12.
ſecum Mena. I. Epl. 7, 61. 62.
Miraris quid velint flores. III. Od. 8, 2. 3.
quæ ſtulte. I. Epl. 1, 47.
ſi nemo præſtet honorem, quem non merearis. I. S. 1, 86. 87.
Mirata aurum illitum veſtibus. IV. Od. 9, 14. 15.
eſt ducem Medea. Ep. 3, 10.
Mirari ſtulte. A. P. 272.
Mirator cunni albi. I. S. 2, 36.
Miratur adverſa. I. Epl. 6, 9.
me jurantem. *Bentl.* II. S. 6, 57.
nihil. II. Epl. 1, 49.
te Scythes profugus. IV. Od. 15, 42. 43.
veteres Poëtas. II. Epl. 1, 64.
Mire. II. Od. 5, 22. II. S. 3, 28.
Miretur te turba. I. S. 10, 73.
Miri. 5, 102.
Miror. II. 3, 27. 7, 97. I. Epl. 15, 39. 1, 72. A. P. 358.
Miros Tragœdos. II. Epl. 2, 129.
Mirum. II. S. 1, 54.
putatis. I. 10, 21. 22.
quod omnibus foret. III. Od. 4, 13.
quid Mirum. II. 13, 33.
Mirus amor. Ep. 16, 31.
utroque. II. S. 4, 7.
Miſce ſtultitiam brevem conſiliis. IV. Od. 12, 27.
Miſcebat Falerno mella. II. S. 4, 24.
Miſcebis profanis ſacra. I. Epl. 16, 54.
Miſcent hederæ me ſuperis Diis. I. Od. 1, 29. 30.
Miſcentor pocula. *Bentl.* III. 19, 12.
Miſcere mero, II. S. 4, 65.
Miſcet Surrentina Falerna fæce. II. S. 4, 55.
tuum numen Laribus. IV. Od. 5, 34. 35.
Miſcueris elixa aſſis. II. S. 2, 73. 74.
Miſcuit dulci utile. A. P. 343.
Latinis verbis Græca. I. S. 10, 20. 21.
pacem duello. III. Od. 5, 38.
Miſeno echini oriuntur. II. S. 4, 33.
Miſera ambitione ſolutorum vita. I. 6, 129.
arte. A. P. 295.
cupidine fervet pectus. I. Epl. 1, 33.
formidine. II. S. 7, 77.
laborat ambitione. I. 4, 26.
Miſerabiles elegos decantes. I. Od. 33, 2. 3.
Miſeræ plebi commune ſepulchrum ſtabat. I. S. 8, 10.
virgines. II. Od. 8, 22. 23.
Miſeram Chloen. III. 7, 10.
famem. I. 21, 13.
jubeas eſſe. *Bentl.* I. S. 1, 63.
ſe clamat conſcia. 2, 130.
nil Miſerantis orci victima. II. 3, 24.
Miſerarum. III. 12, 1.
Miſeras divitias. II. S. 8, 18.
preces. III. Od. 29, 58.
urbes inimicat. IV. 15, 20.
Miſere cupis *pro* vehementer. I. S. 9, 14.
quærens diſcedere *pro* vehementer. *ibid.* 8.
Miſeri. I. Od. 5, 12.
lateris dolore. II. S. 3, 29.
Miſeris redeat fortuna. A. P. 201.
Miſero ingrata ducenda vita. Ep. 17, 63.
lux inter hæc perditur. II. S. 6, 69.
peperci. III. Od. 11, 46.
triſtes Calendæ venere. I. S. 3, 87.
Miſeros tumultus ſummovet. II. Od. 16, 10.
Miſerum eſt deprendi. I. S. 2, 134.
inducit fabula. *ibid.* 21, 22.
libenter eſſe jubeas. 1, 63.
patrone me vocares. I. Epl. 7, 92.

Miſit

Digitized by Google

Miſit fervor me in celeres Jambos. I. Od. 16, 24. 25.
ſatis grandinis. 2, 1, 2.
Thyeſteas preces. Ep. 5, 86.
Miſſa vox reverti neſcit. A. P. 390.
Miſſæ mulæ. I. S. 5, 18.
Miſſi in bellum. A. P. 315.
legati de rebus magnis. I. S. 5, 28. 29.
Miſſilibus ſagittis melior. III. Od. 6, 16.
Miſſis ambagibus. II. S. 5, 9.
muneribus. I. 7, 18.
Miſſos ad orcum. III. Od. 4, 75.
currus carceribus ungula rapit. I. S. 1, 114.
in ſcenam verſus. A. P. 260.
Miſſura hirudo cutem. *ibid.* 476.
Miſſus abibis. II. S. 1, 86.
ad hoc. *ibid.* 36.
verſus in ſcenam. *Bentl.* A. P. 260.
Miſta funera ſenum ac juvenum. I. Od. 28, 19.
Miſtæ puellæ pueris curſitant. IV. 11, 10.
Miſtis carminibus. 1, 24.
Miſto Falerno. II. S. 4, 19.
Miſtum carmen tibiis. Ep. 9, 5.
jus oleo. II. S. 8, 45.
Mite ſolum Tyburis. I Od. 18, 2.
Miteſcere non poſſit. I. Epl. 1, 39.
Miteſcunt frigora. IV. Od. 7, 9.
Mitibus pomis decorum caput. Ep. 2, 17.
triſtia mutare. I. Od. 26, 25. 26.
Mitiget ferro agrum. II. Epl. 2, 186.
Mitior anguibus. III. Od. 10, 18.
Mitis Læli ſapientia. II. S. 1, 72.
telo condito. C. S. 33.
Mittam chlamydes. I. Epl. 6, 40. 43.
nuncios Carthagini. IV. Od. 4, 69. 70.
Mittamus mali ſummi materiam. III. 34, 49. 50.
Mittant in vivaria. I. Epl. 1, 79.
Mitte curas civiles. III. Od. 8, 17.
honores ſupervacuos. II. 20, 24.
leves ſpes. I. Epl. 5, 8.
loqui. Ep. 13, 7.
ſectari. I. Od. 38, 3.
ſingultus. III. 24, 74.
Mittere equum per ignes medios. IV. Od. 14, 24.
in flumen. II. S. 3, 37. 38.
in ludum noluit. I. 6, 72.
ſub juga. I. Od. 33, 11. 12.
Mitteret. II. S. 7, 17.
Mitteris Ilerdam. I. Epl. 20, 13.
Mittes lucis fulmina. I. Od. 12, 59, 60.
Mittis tabellas. Ep. 12, 2. 3.
Mittit. 5, 22.
Mitulus. II. S. 4, 28.
Mitylene pulchra. I. Epl. 11, 17.
Mitylenen. I. Od. 7, 1.
Mixtis tibiis. *Bentl.* Ep. 9, 5.
Mobile lignum. II. S. 7, 82.
Mobilia. 3, 269.
Mobilibus foliis adventus veris. I. Od. 23, 5. 6.
naturis decordandus. A. P. 157.
rivis pomaria uda. I. Od. 7, 13. 14.
Mobilis horæ puncto. II. Epl. 2, 172.
Moderabitur iræ. I. 2, 59.
Moderare fidem arboribus auditam. I. Od. 24, 14.
Modeſte I. S. 2, 50.
Modeſtus occupat ſpeciem obſcuri. I. Epl. 18, 94. 95.
Modicâ patellâ cœnare. 5, 2.
Modici Liberi munera. I. Od. 18, 7.
Modicis cantharis potabis. 20, 1. 2.
poculis humeſcit. II. S. 6, 70.
tignis inſtravit pulpita. A. P. 279.
Modico acervo. II. Epl. 2, 190.
hoſpitio me excepit. I. S. 5, 1, 2.
Modiis fabæ. I. Epl. 16, 55.
Modis acceſſit major licentia. A. P. 211.
flebilibus urges ademtum Myſten. II. Od. 9, 9. 10.
mille tentat. III. 7, 12.
moliibus cytharæ aptari. II. 12, 3. 4.
parvis magna tenuare. III. 3, 72.
Pieriis gratia regum tentata. A. P. 404. 405.
quibus amiſſa queam reparare. II. S. 5, 2. 3.
ſervilibus ſtabat ſuppliciter. 8, 32. 33.
Modo apis Matinæ. IV. Od. 2, 27. 28.
certo inſanire. II. S. 3, 271.
humili. III. Od. 25, 17.
incredibili. II. 17, 21.
iſto vivimus. I. S. 9, 48. 49.
nullo. 8, 20.
quo ſpectanda. I. Epl. 6, 8.
quocunque. 1, 66.
ſimili. II. 1, 20.
Modo. III. Od. 14, 1. 27, 47. Ep. 2, 23. 24. 17, 70. I. S. 1, 16. 17. 2, 16. 74. 3, 7. 8. 12. 13. 71. &c.
Modorum. IV. Od. 6, 43.
Modos ad Italos carmen deduxiſſe. III. 30, 13. 14.
condiſce. IV. 11, 34.
dic. III. 11, 7.
dulces docta. 9, 10.
eripias. I. S. 4, 57. 58.
fortunæ. II. Od. 1, 2. 3.
mutare. I. Epl. 19, 27.
numeroſque vitæ ediſcere. II 2, 144.
quære. II. Od. 1, 40.
Thebanos fidibus Latinis aptare. I. Epl. 3, 12. 13.
Modulanda fidibus Latinis verba ſequi. II. 2, 143.
Modulate Lesbio civi. I. Od. 32, 5.
Modulator optimus. I. S. 3, 130.
Moduli bipedalis. II. 3, 309.
Modulis ſuis utitur ratio. I. 3, 78.
Modulo ſuo ſe metiri. I. Epl. 7, 98.
Modum Cupidinibus natura ſtatuit. I. S. 2, 111.
extra nil feciſſe curas. I. Epl. 18, 59. 60.
Jambis criminoſis pones. I. Od. 16, 2. 3.
majorem illis dedit natura. II. S. 2, 36. 37.
nequitiæ tuæ fige. III. Od. 15, 3.
non habet. II. S. 3, 266.
vertere fuſtis formidine. II. Epl. 1, 154.
Modus amphoræ. I. Od. 36, 11.
in rebus eſt. I. S. 1, 106.
non ita magnus agri. II. 6, 1.
quis ſit deſiderio. I. Od. 24, 1.
ſit laſſo maris II. 6, 7.
Mœchas ne ſequerer. I. S. 4, 113.
Mœchatur. 2, 49.

Mœchis non vultis procedere rectè (mœchos. *Bentl.*) I. S. 2, 38.
Mœchos arrogantes flebis. I. Od. 25, 9. 10.
Mœchus. I. S. 4, 4. II. 7, 13. 72.
Mœnia bari piſcoſi. I. 5, 97.
  Catili. I. Od. 18, 2.
  Circæa tangat. Ep. 1, 30.
  Corinthi bimaris. I. Od. 7, 2. 3.
  Formiarum. III. 17, 6.
  Trojæ capta. A. P. 141.
  urbis. II. S. 6, 99. 100.
Mœnibus hoſticis. III. Od. 2, 6.
  relictis. Ep. 17, 13.
Mœrebis tranſlatos amores. Ep. 15, 23.
Mœrentes amicos. III. Od. 5, 47.
Mœrentis fratrem. I. Epl. 14, 7.
Mœrere. 7, 28.
Mœret partus miſſos ad orcum. III. Od. 4. 74. 75.
  penates iniquos. II. 4, 15. 16.
Mœſtis reis præſidium. 1, 13.
Mœſtum Tigelli morte. I. S. 2, 3.
  vultum triſtia decent verba. A. P. 105. 106.
Mœſtus diſcedit. I. S. 5, 93.
  vixeris omni tempore. II. Od. 3, 5.
Mola falſa ſpargis caput. II. S. 3, 200.
Mole multa docendus. I. Epl. 14, 30.
  ſua ruit. III. Od. 4, 65.
Molem propinquam arduis nubibus. 29, 10.
Moles regiæ. II. 15, 1. 2.
Moleſta pituita. I. Epl. 1, 108.
Moleſtas lites. I. S. 7, 5.
Moleſti ſunt. *ibid.* 10.
Moleſtum onus haud quaquam portare ſolitus. 6, 99.
Moleſtus eſt utrique pavor. I. Epl. 6, 10.
  quovis ſermone. I. S. 3, 65.
Moliar ſublime atrium. III. Od. 1, 46.
Molibus jactis in altum. *ibid.* 34.
Molimine. II. Epl. 1, 93.
Moliri oppida. A. P. 399.
Molitur nil inepte. *ibid.* 140.
Molle atque facetum. I. S. 10, 44.
  Tarentum. II. 4, 34.
Molles auriculæ gaudent prænomine. 5, 32. 33.
Molles capillos ære imitabitur. A. P. 33.
  columbas. I. Od. 37, 18.
non Molles viros. Ep. 1, 10.
Molli mero triſtitiam finire. I. Od. 7, 17. 18. 19.
  pede fulta. I. S. 2, 88.
Molliat ignis ferrum. 4, 20.
Mollibit hoſtia Penates averſos (mollivit. *Bentl.*) III. Od. 23, 18. 19.
Mollibus lenire verbis. Ep. 5, 83. 84.
  imperiis flectere. IV. Od. 1, 6. 7.
  in pueris urere. Ep. 11, 4.
  modis citharæ aptari. III. Od. 12, 3. 4.
Mollior ego illis. III. 11, 42. 43.
  eſculo. 10, 17.
Mollire impia pectora. Ep. 5, 13. 14.
Mollis. I. Od. 15, 31.
  ad unum opus. Ep. 12, 15. 16.
  inertia. 14, 1.
  pars. 16, 37.
  venter. 8, 9.
Molliter. II. S. 2, 12.
Mollitiâ mulierculam vincere (mollitie. *Bentl.*) Ep. 11, 23. 24.
Mollium querelarum deſine. II. Od. 9, 17. 18.
Mollius ætas imbecilla volet tractari. II. S. 2, 85. 86.
  euntes verſiculos. I. 10, 58. 59.
  membra movere. 9, 24. 25.
Moloſſis. II. 6, 114.
Moloſſus. Ep. 6, 5.
Momenta leonis. I. Epl. 10, 16.
Momentis certis decedentia tempora. 6, 3. 4.
Momento horæ. I. S. 1, 7. 8.
Momorderit oleam æſtus. I. Epl. 8, 5.
Moneſes manus contudit noſtros impetus. III. Od. 6, 9. 10.
Mone. II. S. 5, 93.
Moneam. I. Epl. 18, 67.
Monendo. A. P. 344.
Monendus multum. I. Epl. 3, 15.
Monet annus. IV. Od. 7, 7.
  Centaurea rixa. I. 18, 8.
  hiſtorias *pro* narrat. III. 7, 20.
  meliora. I. S. 2, 73.
Monitor non exauditus. I. Epl. 20, 14.
Monitoribus aſper. A. P. 163.
  iiſdem uteris. II. Epl. 2, 154.
Monitoris eges. I. 18, 67.
Monitus. A. P. 355.
  caveas. II. S. 1, 80.
  multumque monendus. I. Epl. 3, 15.
Monſtra. Ep. 16, 30.
  nova. I. Od. 2, 6. 3, 18.
Monſtrare cœcus velit iter. I. Epl. 17, 4.
  indiciis recentibus. A. P. 49.
Monſtraret indice digito. II. S. 8, 26.
Monſtrat eques viam (monſtret. *Bentl.*) I. Epl. 2, 65.
Monſtrata radice. II. 2, 149.
  via vitæ. A. P. 404.
Monſtratum. II. S. 1, 53.
Monſtravi. 8, 52.
Monſtravit Homerus. A. P. 74.
  taurum. Ep. 12, 17.
Monſtret. II. S. 6, 10.
Monſtri cornua frangere. *Bentl.* III. Od. 27, 48.
Monſtris ſuis terra injecta dolet. 4, 73.
Monſtror digitis prætereuntium. IV. 3, 22.
Monſtrum Colchi ſummiſere 4, 63.
  fatale. I. 37, 21.
Monte amnis decurrens. IV. 2, 5.
  in Albano Muſas locutas. II. Epl. 1, 27.
  in ſupremo Siſyphus ſaxum collocare optat. Ep. 17, 68. 69.
Montes altos. I. Od. 2, 7. 8.
  continui. I. Epl. 16, 5.
  notos. I. S. 5, 77.
  parturiunt. A. P. 139.
  ſummos. II. Od. 10, 11. 12.
in Montes ex urbe me removi. II. S. 6, 16.
Montibus altis. Ep. 10, 7. 16, 47.
  arduis. I. Od. 29, 10. 12.
  aviis. 23, 2.
  impoſitas arces dicere. II. Epl. 1, 252. 253.
Montis Vaticani imago. I. Od. 20, 7. 8.
Montium cuſtos. III. Od. 22, 1.
  non ſine clamore. III. 29, 38. 39.
  umbras Sol mutaret. 6, 41. 42.
Monuere Sibyllini verſus. C. S. 5.

Monumenta. I. Od. 2, 15.
Monumentum ne ſequeretur hæredes. I. S. 8, 13.
perennius ære exegi. III. Od. 30, 1.
Mora fiet per inviſum janitorem. 14. 23. 24.
limæ. A. P. 291.
longa non eſt. I. Od. 28, 35.
Moraberis. A. P. 132.
Morabimur. *ibid.* 178.
Morabitur. II. S. 4, 27.
Morabor. II. Od. 20, 3.
Moræ te eripe. III. 29, 5.
Moram afferet. II. 14, 2. 4.
Moramur ratem occupare. Ep. 16, 24.
Morandus grata novitate. A. P. 223.
Morantem diem mero fregi. II. Od. 7, 6. 7.
lapſus fluminum. I. 12, 9. 10.
reditus. III. 4, 51. 52.
Morantur tempora conſilium. I. Epl. 1, 23. 24.
vos colles. 3, 5.
Morari aures. 13, 17.
ne quid valeat. II. S. 7, 87.
rivos celeres. III. Od. 11, 14.
Moraris currus aureos. Ep. 9, 21. 22.
hunc iniqua lite. II. Epl. 2, 19.
Moras pone. IV. Od. 12, 25.
Morata recte fabula. A. P. 319. 320.
Moratur me cura Lamiæ. I. Epl. 14, 6.
populum. A. P. 321.
Morbi cauſa venis fugerit. II. Od. 2, 14. 15.
fugam quære. I. Epl. 6, 29.
illius te purgatam miror. II. S. 3, 27.
magnam partem deponere. I. Epl. 1, 35.
ponas inſignia. II. S. 3, 254.
Morbo ægrotet. I. 6, 30.
acuto latus aut renes tentantur. II. 3, 163. I. Epl. 6, 28.
capellæ periere. I. Epl. 7, 86.
eodem jactatur. II. S. 3, 121.
grege contaminato. I. Od. 37, 9. 10.
mentis calet. II. S. 3, 80.
peream. *ibid.* 157.
Morbos avertit. II. Epl. 1, 136.
Morbum Campanum. I. S. 5, 62.
elleboro expulit. II. Epl. 2, 137.
nervis elidere. I. 15, 6.
Morbus regius urget. A. P. 453.
Mordacem Cynicum. I. Epl. 17, 18.
Mordaces ſollicitudines. I. Od. 18, 4.
Mordaci ferro icta pinus. IV. 6, 9. 10.
Mordax tibi videor. I. S. 4, 93.
Mordear falſis opprobriis. I. Epl. 16, 38.
Mordet rura amnis taciturnus. I. Od. 31, 8.
Mordicus. I. S. 8, 27.
More apis Matinæ. IV. Od. 2, 27. 28.
Canuſini. I. S. 10, 30.
ferarum. 3, 109.
hoſtili. I. Epl. 18, 62.
Lacænæ. II. Od. 11, 23.
palæſtræ. I. 10, 4.
patrum. IV. 15, 29.
recto. II. Epl. 2, 131. 132.
ex More. II. S. 3, 280.
quo More. I. Epl. 7, 14.
Morem ab antiquis traditum ſervare. I. S. 4, 117.
barbarum tollite. I. Od. 27, 2. 3.
in hunc carmina componere. II. S. 1, 63.
in Salium. I. Od. 36, 12.
per hunc licentia Feſcennina inventa. II. Epl. 1, 145.
Morer longo ſermone tua tempora. *ibid.* 4.
ne te audi. I. S. 1, 14.
ne te longis ambagibus. I. Epl. 7, 82. 83.
Moreris ſub Dio. II. Od. 3, 23.
Mores antiquæ plebis. II. S. 7, 13.
aureos in aſtra deducit. IV. Od. 2, 22. 23.
Catonis repræſentet. I. Epl. 19, 14.
clarorum virorum per opus vatis apparent. II. 1, 249. 250.
defecere. IV. Od. 4, 35.
hominum vidit. A. P. 142.
inſpexit. I. Epl. 2, 20.
inverſi. III. Od. 5, 7.
notandi cujuſque ætatis. A. P. 156.
probos. C. S. 45.
repugnant. I. S. 3, 97.
ſunt tibi. I. Epl. 1, 58.
Moretur. I. Od. 38, 4.
Mori bis patiar. III, 9, 15.
eſt pretium. 24, 24.
immeritis recludens virtus cœlum. 2, 21. 22.
Muſa vetat virum laude dignum. IV. 8, 28.
nec per vim metuam. III. 14, 15.
non metuam. 9, 11.
pro patria decorum. 2, 13.
pro patria non timidus. 19, 2.
quid ceſſas. 27, 58.
Moriar. I. Epl. 16, 79.
non omnis. III. Od. 30, 6.
Moribus fraternis putatur ceſſiſſe. I. Epl. 18, 43. 44.
melior. III. Od. 1, 12.
res Italas ornes. II. Epl. 1, 2.
ſine Moribus quid leges proficiunt vanæ. III. Od. 24. 35. 36.
Moriemur inulti. II. S. 8, 34.
Moriens. 3, 170. I. Epl. 17, 10.
Morietur frigore. I. Epl. 17, 31.
Moris nigris finiet prandia. II. S. 4, 22. 23.
Moriture Deli. II. Od. 3, 4.
Morituro animo polum percurriſſe. I. 28, 5. 6.
Moror nil officium. II. Epl. 1, 264.
nil vina oræ illius. I. 15, 16.
orcum. III. Od. 27, 50.
quid altera. II. 17, 6.
Moroſa canities dum virenti abeſt I. 9, 17. 18.
Moroſum offendet garrulus. II. S. 5, 90.
Mors atris alis circumvolat. 1, 58.
cita abſtulit Achillem. II. Od. 16, 29.
venit. I. S. 1, 8.
fugacem virum perſequitur. III. Od. 2, 14.
linea ultima rerum. I. Epl. 16, 79.
pallida. I. Od. 4, 13.
quem non terret. II. S. 7, 84.
ultima divideret. I. 7, 12.
una virginum eſt levis. III. Od. 27, 37. 38.
Morſu venenat. I. Epl. 14, 38.

in Morſu refici flagitat. II. S. 4,61.
Mortale corpus. I. Od. 35,3.
nil loquar. III. 25, 18.
Mortales curare. I. S. 6, 37.
turmas æquo imperio regit. III. Od. 4, 47. 48.
Mortalem egregii & alti ſilentii. II. S. 6, 58.
Mortales animas. *ibid.* 94.
Mortalia periburt facta. A. P. 68.
Mortalibus nil eſt arduum. I. Od. 3, 37.
nil dedit vita ſine magno labore. I. S. 9, 59. 60.
Mortalis invicte. Ep. 13, 12.
ultra fas trepidat. III. Od. 29, 31. 32.
Mortalium priſca gens. Ep. 2, 2.
Morte deliberata ferocior. I. Od. 37, 19.
gelida divos carentes. II. 8, 11. 12.
ſuprema permutet dominos. *Bentl.* II. Epl. 2. 173.
Tigelli ſollicitum. I. S. 2, 3.
venalem laurum petiiſſe. III. Od. 14, 2.
Mortem timuit. 5, 36.
ad Mortem flagellis cæſus. I. S. 2, 41. 42.
poſt Mortem vita ducibus bonis redit. IV. Od. 8, 14. 15.
Morti atræ cutem conceſſerat. I. 28, 13.
debemur. A. P. 63.
dedit. II. S. 3, 97.
indomitæ. II. Od. 14, 4.
liberæ devota pectora. IV. 14, 18.
me ſurpite. II. S. 3, 283.
Mortibus ignotis perierunt. I. 3, 108.
Mortis famoſæ amorem ponet. A. P. 469.
formidine caret. II. Epl. 2, 207.
fruſtra cupidum. II. S. 2, 98.
gradum timuit. I. Od. 3, 17.
laqueis non expedies caput. III, 24, 8.
metu ſibi cogit parcere. I. S. 4, 127.
Mortua. II. 5, 87.
Mortuos crematos excitare. Ep. 17, 79.
Morum exemplar reſpicere. A. P. 317.
Mos & lex edomuit nefas. IV. Od. 5, 22.
hic eſt regibus. I. S. 2, 86.
lupis. Ep. 7, 11.
meus. I. S. 9, 1.
tuus eſt. 4, 59.
veſter. II. 7, 79. 80.
unde deductus. IV. Od. 4, 19.
Moſchi cauſam. I. Epl. 5, 9.
Motâ divina urnâ anus. I. S. 9, 30.
Motum arti addidit. A. P. 214.
civicum tractas. II. Od. 1, 17.
Motura verba ſonum lyræ. II. Epl. 2, 86.
Motus animi lingua interprete effert. A. P. 111.
auſtri orientis. III. Od. 27, 22.
decens quo fugit. IV. 13, 17. 18.
gaudet doceri Ionicos. III. 6, 21.
prece. I. 21, 16.
Move vina. Ep. 13, 6.
Moveas catulos leænæ. III. Od. 20, 1. 2.
Moveat novos tumultus fortuna. II. S. 2, 126.
riſum cornicula. I. Epl. 3, 19.
men' Moveat. I. S. 10, 78.
Movebat cardines janua. I. Od. 25, 4. 5. 6.
non Movenda Dianæ numina. Ep. 17, 3.
Movent faſtidia. II. S. 4, 78.
Moventem ſaxa. I. Epl. 14, 39.
Moventes animo omne nefas. III. Od 4, 68.
viri arma. II. S. 7, 99. 100.
Moventis cuncta ſupercilio. III. Od. 1, 8.
Movere cereas imagines. Ep. 17, 76.
loco verba. II. Epl. 2, 113.
locum tumultus veſtri. I. 19, 20.
membra mollius. I. S. 9, 24. 25.
ſaxa teſtudinis ſono. A. P. 395.
Moveret. I. S. 6, 20.
Moveri digna bono die. III. Od. 21, 6.
feſtis dicbus. A. P. 232.
Moverit bidental inceſtus. *ibid.* 472.
Moves bella. IV. Od. 1, 2.
funera genti Dardanæ. I. Od. 15, 10. 11.
Movet caput. I. S. 5, 58.
faſtidia ſtomacho. II. 4, 78.
hiſtorias peccare docentes. *Bentl.* III. Od. 7, 20.
labra. I. Epl. 16, 60.
Movetur Cyclopa. II. 2, 125.
deriſor plus vero laudatore. A. P. 433.
Movit Achillem Briſeis. II. Od. 4, 3. 4.
Ajacem Tecmeſſæ forma. *ibid.* 5. 6.
lapides canendo Amphion. III. 11, 2.
Telephus Nereium nepotem. Ep. 17, 8.
Mox. I. Od. 1, 17. 4, 20. II. 1, 10. III. 6, 20. 47. 27, 69. IV. 4, 9. 7, 11. 14, 14. II. S. 3, 192. 4, 6. I. Epl. 1, 12. 17, 56. 18, 76. II. 1, 1. 8. 191. 2, 95. 161. A. P. 168. 184. 221.
Mugiat malus procellis Africis. III. Od. 29, 57. 58.
Mugientium greges proſpectat. Ep. 2, 11. 12.
Mugire Garganum nemus putes II. Epl. 1, 202.
Mugiunt vaccæ. II. Od. 16, 34.
Mula. I. S. 5, 13.
Mulæ. *ibid.* 22.
Mulces puellas carmine. III. Od. 11, 23. 24.
Mulcet. II. Epl. 1, 212.
ad Mulctra veniunt capellæ injuſſæ. Ep. 16, 49.
Muli clitellas ponunt. I. S. 5, 47.
Muliebrem luctum tollite. Ep. 16, 39.
Muliebriter expavit enſem. I. Od. 37, 22. 23.
Mulier doloſa. II. S. 5, 70.
formoſa. A. P. 4.
innocens. III. Od. 24, 18.
nigris barris digniſſima. Ep. 12, 1.
non humilis. I Od. 37, 32.
pallida. I. S. 2, 129. 130.
peregrina. III. Od. 3, 20.
perfida. 7, 13.
pudica. Ep. 2, 39.
quinque talenta te poſcit. II. S. 7, 89, 90.
ſua quem magis diligeret *pro* amica. Ep. 12, 23. 24.

Digitized by Google

te formidet. II. S. 7, 65.
unico marito gaudens. III. Od. 14, 5.
Mulierculam mollitia vincere. Ep. 11, 23. 24.
Mulis. II. Epl. 1, 72.
Mullum trilibrem laudas. II. S. 2, 33. 34.
Mulo curto licet ire. I. 6, 104. 105.
Mulſo leni prolueris præcordia. II. 4, 26. 27.
Multa *ſing. nominat.*
aura levat cygnum. IV. Od. 2, 25.
dies, litura. A. P. 293.
manus Poëtarum. I. S. 4, 141.
merces. I. Od. 28, 27.
pars mei vitabit Libitinam *pro* magna pars. III. 30, 6.
vis hederæ. IV. 2, 4. 5.
Multa *plur.*
adhæc Cicerrus. I. S. 5, 65.
aſpera pertulit. I. Epl. 2, 21. 22.
commoda. A. P. 175.
detereret ſibi. I. S. 10, 69.
dicere ignave. II. Epl. 1, 67.
dixi. I. 9, 7.
ex oculis tolles. A. P. 183. 184.
fercula. II. S. 7, 104.
fero. II. Epl. 2, 102.
fleturum caput. Ep. 5, 74.
jaculamur. II. Od. 16, 17.
incommoda. A. P. 161.
loquamur. II. Epl. 1, 30.
mala dederunt Dii neglecti. III. Od. 6, 7. 8.
precatus. II. S. 3, 203.
nobis facimus. II. Epl. 1, 219.
minantem. I. 8, 3.
minantis. II. S. 3, 9.
oſcula dividis ſodalibus. I. Od. 26, 5. 6.
pars notat. II. S. 7, 7.
petentibus deſunt multa. III. Od. 16, 42. 43.
poſſidentem non vocaveris beatum. IV. 9, 45. 46.
præmia. II. S. 1, 11. 12.
promiſſa. II. Epl. 2, 10.
renaſcentur. A. P. 70.
ſunt adeo. I. S. 1, 13.
ſuperſunt. I. Epl. 6, 45.
tulit puer. A. P. 413.
quid Multa? I. S. 6, 82. II. 6, 83. I. Epl. 7, 62.
Multa *ſing. ablat.*
cæde bidentium. III. Od. 23, 14.
cane. Ep. 2, 31.
fruge umbra. I. Epl. 16, 10.
laude. IV. Od. 4, 66. 67. A. P. 281. 282.
libertate. I. S. 4, 5.
mole. I. Epl. 14, 30.
prece. IV. Od. 5, 33.
roſa. I. 5, 1.
tellure. Ep. 7, 19.
vappa prolutus. I. S. 5, 16.
Multæ herbæ prodigus. I. Epl. 7, 42.
Multæ lites. 16, 42.
res officient. I. S. 2, 97.
Multarum rerum divite. II. Epl. 2, 31.
Multi fortes vixere ante Agamemnona. IV. Od. 9, 25. 26.
meri Damalis. I. 36, 13.
nominis Lydia *pro* magni nominis. III. 9, 7.
ſunt. I. S. 4, 75.
Multis flebilis occidit. I. Od. 24, 9.
de Multis una. III. 11, 23.
e Multis unus. I. Epl. 6, 60.
Multis ærumnis. II. 2, 26. 27.
cohæres. II. S. 5, 54.
culullis. A. P. 434.
foliis nemus. III. Od. 17, 9. 10.
non ſine lachrymis. 7, 7. 8.
res creſcit occulto fœnore. I. Epl. 1, 80.
Multo dolore. I. S. 2, 39.
fluenti Perſio. *Bentl.* 7, 28.
labore. 1, 5.
milite repetet. I. Od. 15, 6.
odore. III. 18, 7. 8.
riſu. IV. 13, 27.
ſale. I. S. 10, 3. II. 8, 87.
thure. I. Od. 30, 3.
Multo *adverb.* II 8, 7. I. S. 4, 142. 5, 39. II. 3, 75. 82. 8, 89. I. Epl. 17, 20. 51.
Multorum capitum bellua. I. Epl. 1, 76.
hominum mores. 2, 19. 20. A. P. 142.
unus. I. S. 9, 71. 72.
Multos juvant caſtra. I. Od. 1, 23.
viros majoribus nullis ortos probos vixiſſe. I. S. 6, 10. 11.
Multum. I. Od. 25, 5. III. 27, 47. Ep. 15, 11. 17, 20. I. S. 3, 57. 4, 13. 7, 28. II. 3, 147. 320. I. Epl. 3, 15. 6, 52. 10, 3. II. 2, 62. A. P. 114. 241. 357.
Multum *pro* diu. II. S. 5, 67.
pro valde. *ibid.* 92.
Mulus. I. Epl. 6, 61.
Munda ſit. I. S. 2, 123.
ſuppellex. I. Epl. 5, 7.
Mundæ cœnæ. III. Od. 29, 14. 15.
Mundi faſtos evolvere. I. S. 3, 112.
latus. I. Od. 22, 19.
pars caloribus incluſa. III. 24, 37. 38.
Mundior. II. S. 7, 12.
Munditiæ grave virus pepulere. II. Epl. 1, 158. 159.
Munditiis. I. Od. 5, 5.
Mundo obſtitit terminus. III. 3, 53.
Mundum variis horis temperat. I. Od. 12, 15. 16.
Mundus pumice. I. Epl. 20, 2.
erit. II. S. 2, 65.
victus (domus & *Bentl.*) I. Epl. 4, 11.
Munera Cææ næniæ. II. Od. 1, 38.
hæc ſaxis mihi propria. II. S. 6, 5.
illaqueant duces. III. Od. 16, 16.
Liberi jocoſi. IV. 15, 26.
Liberi modici ne quis tranſiliat. I, 18, 7.
mittis. Ep. 12. 2. 3.
pulveris. I. Od. 28, 3. 4.
quæ cum multa laude dantis tulerunt. II. Epl. 1, 246.
te non curvant. III. Od. 10, 13. 16.
terræ quid cenſes. I. Epl. 6, 5.
Munere amici propioris fungi. 9, 5.
dividuo quadra mihi findetur. 17, 49.
pingui donatus. II. 1, 267.
potiore centum ſignis. IV. Od. 2, 19. 20.
te parvo beet. I. Epl. 18, 75.
terræ veſcimur. II. Od. 14, 10.
tritæ veſtis venor ſuffragia. I. Epl. 19, 38.
Muneretur te uva. Ep. 2, 20. 21.
Muneri pretium dicere. IV. Od. 8. 12.

Muneribus æmulos ſubruit. III. Od. 16, 14. 15.
Deorum ſapienter uti callet. IV. 9, 47. 48.
largis æmuli rſerit. 1, 18.
mitis pigrior diſcedet. I. S. 7, 17. 18.
plenis honorum. IV. Od. 14, 2.
ſervos corrumpam. I. S. 9, 57.
Veneris potens. IV. Od. 5, 1.
Muneris tui hoc eſt. 3, 21.
Munerum peſſima tu non ferres. 8, 4. 5.
Munia ad præſcripta ſurgit. II. S. 2, 81.
comparis æquare. II. Od. 5, 2. 3.
didit. II. S. 2, 67.
vitæ recto more ſervaret. II. Epl. 2, 131.
Muniant angues caput furiale. III, Od. 11, 17. 18.
Munierant. 16, 3.
Munificum eſſe licet. I. S. 2, 51.
Munire oppida cœperunt. 3, 105.
Munitæ ſapientiæ vim adhibe. III. Od. 28, 4.
Munito ſummè loco. II. Epl. 2. 30. 31.
Munivit iter liberum. C. S. 43.
Munus dignum Apolline. II. Epl. 1, 216.
docebo. A. P. 306.
grande Cecropio cothurno repetes. II. Od. 1, 11. 12.
Herculis humeris inarſit. Ep. 3, 17. 18.
imbutum tabo. 5, 65.
Munuſcula non inviſa parvis pueris feres. I. Epl. 7, 17.
Muræna domum præbente. I. S. 5, 38.
inter ſquillas natantes. II. 8, 42.
Murænæ. III. Od. 19, 11.
Murem. 6, 80.
Mures ploſtello adjungere. 3, 247.
Muria. 4, 65.
Murice Afro lanæ tinctæ. II. Od. 16, 35. 36. 37.
Baiano Peloris Lucrina melior. II. S. 4, 32.
Getulo veſtes tinctas. II. Epl. 2, 181.
Muricibus Tyriis vellera lanæ iteratæ. Ep. 12, 21.
Muris aratrum hoſtile imprimeret. I. Od. 16, 20. 21.
Murmure minaci cornuum aures perſtringis. II. Od. 1, 17. 18.
cum Murmure per pronum rivum trepidat. I. Epl. 10, 21.
Murreum crinem nodo cohibere. III. Od. 14, 22.
Muros alite potiore ductos. IV. 6, 23. 24.
intra Iliacos peccatur. I. Epl. 2, 16.
Murus aheneus eſto nil conſcire ſibi, nulla culpa palleſcere. 1, 60. 61.
aheneus ſurgat autore Phoebo. III. Od. 3, 65. 66.
latior urbem amplecti cœpit. A. P. 208, 209.
Mus ridiculus naſcetur. *ibid.* 139.
ruſticus. II. S. 6, 80.
Muſa citharæ. *Bentl.* II. Od. 10; 18.
Muſa Antonius. I. Epl. 15, 3.
Muſa cœlo beat. IV. Od. 8, 29.
dedit Grajis rotundo ore loqui. A. P. 323. 324.
dic mihi virum. *ibid.* 141.
dediſſet vatem. II. Epl. 1, 133.
dulcis. II. Od. 12, 13.
fidibus divos dedit. A. P. 83.
imbellis lyræ potens. I. Od. 6, 10.
lyræ ſolers. A. P. 407.
mea Diis cordi eſt. I. Od. 17, 13, 14.
procax. II. 1, 37.
pugnam velim me memores. I. S. 5, 52. 53.
quo tendis? III. Od. 3, 70.
refer rogata. I. Epl. 8, 2.
ſeveræ Tragœdiæ deſit theatris. II. Od. 1, 9. 10.
vetat virum laude dignum mori. IV. 8, 28.
Muſâ auſpice. I. Epl. 3, 13.
pedeſtri. II. S. 6, 17.
Muſæ nec ulli deditus. 3, 105.
Muſam Archilochi pede temperat Sappho maſcula. I. Epl. 19, 28. 29.
tacentem ſuſcitat cithara. II. Od. 10, 18. 19.
Muſarum ad dona vocares. II. Epl. 1, 243.
ſacerdos. III. Od. 1, 3.
Muſas canebat. I. 32, 9. 10.
impares amat. III. 19, 13.
locutas in monte Albano. II. Epl. 1, 27.
Muſco ſaxa circumlita. I. Epl. 10, 7.
Muſis amicus. I. Od. 26, 1.
prælia dicenda. IV. 9, 21.
novem opus cælatum. II. Epl. 2, 92.
Muſtela. I. 7, 32.
Muſto Falerno gallinam merſare. *Bentl.* II. S. 4, 19.
Muta agna. II. S. 3, 219.
Mutabile. II. Epl. 1, 101.
Mutabilis vultu. 2, 189.
Mutamus terras calentes alio ſole. II. Od. 16, 18. 19.
Mutanda notabit. A. P. 449.
Mutandus eſt locus. I. Epl. 15, 10.
Mutant cœlum non animum qui currunt trans mare. 11, 27.
Mutantem vultus Protea. 1, 90.
Mutantur ſilvæ in annos. A. P. 60.
Mutare domum Socraticam Hiberis loricis. I. Od. 29, 14. 15.
ima ſummis valet. 34, 12. 13.
laboret. A. P. 168.
Lares. C. S. 39.
modos & artem carminis timui. I. Epl. 19, 27.
neſcit pecunia fortunam. 12, 10.
triſtia mitibus. I. Od. 16, 25. 26.
Mutaret clavum in horas. II. S. 7, 5.
ſol umbras montium. III. Od. 6, 41. 42.
Mutat cœnacula. I. Epl. 1, 91.
Lucretilem Faunus. I. Od. 17, 1. 2.
merces. I. S. 4, 29.
nil Lucilius. 10, 53.
non genus fortuna. Ep. 4, 6.
illa ſe habitu. II. S. 7, 64.
rotundis quadrata. I. Epl. 1, 100.
vices terra. IV. Od. 7, 3.
uvam furtiva ſtrigili. II. S. 7, 109. 110.
Mutata aura. I. Epl. 18. 88.
figura. I. Od. 2, 41.
ſorte. II. S. 7, 110.
veſte. I. Od. 35, 23. 24.
Mutatæ dapis ſpectaculo inemori. Ep. 5, 33. 34.
frontis. II. S. 8, 84.

Digitized by Google

res quatient. I. Epl. 10, 30. 31.
togæ memor. I. Od. 36, 8. 9.
Mutatis partibus. I. S. 1, 18.
pedibus. 4, 7.
Mutato nomine. 1, 69.
Mutatos Deos flebit. I. Od. 5, 6.
Mutatum. II. S. 2, 58.
Mutatur in horas. A. P. 160.
Mutatus color. IV. Od. 10, 4. 5.
Polemon. II. S. 3, 254.
Mutaverat vitio uvam. 8, 50.
Mutavit amnis curſum iniquum. A. P. 67.
lugubre ſagum. Ep. 9, 28.
mentem. II. Epl. 1, 108.
Mutem colores. I. 16, 38.
Mutet pecus paſcua. Ep. 1, 27. 28.
Mutilus minitaris. I. S. 5, 60.
Mutis piſcibus. IV. Od. 3, 19.
Mutius. I. Epl. 6, 22. II. 2, 89.
Muto otia liberrima Arabum divitiis. I. Epl. 7, 36.
Mutonis. I. S. 2, 68.
Mutor in alitem album. II. Od. 20, 10.
Mutuâ me torret face. III. 9, 13.
Mutua ſeſtertia. I. Epl. 7, 80.
Mutui animi ſpes credula. IV. Od. 1, 30.
Mutuis amoribus fidum pectus. I. 12, 15. 16.
Mutum pecus. I. S. 3, 100.
Mutus ne plus frumenti emetat agris dotalibus. *Bentl.* I. Epl. 6, 22.
Mutuum amorem hunc fore. Ep. 15, 10.
Mycenas dites. I. Od. 7, 9.
Mygdonias opes Lyciniæ crine permutare. II. 12, 22. 23.
Mygdoniis campis. III. 16, 41. 42.
Myrtale. I. 33, 14.
Myrtea reliqui. I. Epl. 15, 5.
Myrto collata premerer. III. Od. 4, 18. 19.
coronas deproperare. II. 7, 24. 25.
pulla gaudeat. I. 25, 18.
ſimplici. 38, 5.
viridi caput impedire. 4, 2.
Myrtoum mare pavidus nauta ſecet. 1, 14.
Myrtus ſparget odorem. II. 15, 6. 7.
te non dedecet. I. 38, 6. 7.
Myſorum agmina. Ep. 17, 9. 10.
Myſten. II. Od. 9, 10.

N.

N. *pro ſuo integro* nemen'. I. S. 10, 78. II. 3, 152.
nemon'. I. 1, 108. II. 7, 34.
ten'. II. 4, 83.
tun'. 3, 128.
vin'. I. 9, 69.
Nabis ſine cortice. 4, 120.
Nactæ leænæ vitulos. III. Od. 11, 41.
Nactus quicquid prædæ. I. Epl. 15, 38.
Nænia Marſa. Ep. 17, 29.
merita. II. Od. 28, 16.
puerorum. I. Epl. 1, 62. 63.
Næniæ Cææ munera retractes. II. Od. 1, 38.
inani funere abſint. 20, 21.
Nævius. II. Epl. 1, 53.
ſimplex. II. S. 2, 68.
Nævos corpore inſperſos reprendas. I. S. 6, 67.
Najadum potens. III. Od. 25, 14.
Nam. I. 18, 3. 23, 5. III. 7, 21. 11, 1. 30. 23, 9. IV. 14, 9. 34. Ep. 6, 5. 11, 7. 14, 6. 15, 12. 17, 45. I. S. 1, 33. 2, 33. 96. 107. *&c.*
Namque. I. Od. 22, 9. 34, 5. IV. 1, 13. Ep. 6, 11. 12, 4. I. S. 2, 119. 3, 36. 5, 39. 49. 101. 6, 19. 41. 57. 9, 29. II. 4, 14. I. Epl. 17, 17.
Nanciſcentur Poëtæ pretium nomenque. A. P. 299.
Nardi parvus onyx. IV. Od. 12, 17.
Nardo Aſſyriâ uncti potamus. II. Od. 11, 16. 17.
juvat perfundi. Ep. 13, 9.
merebere vina. IV. Od. 12, 16.
perunctum. Ep. 5, 59.
Nares corruget mappa ſordida. I. Epl. 5, 22. 23.
Naribus duces thura plurima. IV. Od. 1, 21. 22.
formido uti. I. Epl. 19, 45. 46.
hominum acutis minus aptus. I. S. 3, 29. 30.
Naris emunctæ. 4, 8.
obeſæ. Ep. 12, 3.
Narium. II. Od. 15, 6.
Narrabo. A. P. 464.
Narrantem. II. S. 2, 116.

Narrare. II. Epl. 1, 199.
Narraret. II. S. 8, 92.
Narrari. A. P. 91.
Narras. III. Od. 19, 3. I. S. 9, 52.
Narrat. III. Od. 7, 17. I. Epl. 7, 55.
Narrata. II. S. 5, 1.
Narratur. III. Od. 21, 11. I. S. 1, 70. I. Epl. 2, 6.
Narres. I. Epl. 13, 16.
Narret. A. P. 184.
Narro. I. S. 6, 60.
Naſcente luna. III. Od. 23, 2.
Naſcentem lumine placido videris. IV. 3, 2.
Naſcentes lunæ implent conchylia. II. S. 4, 30.
Naſceris alius & idem. C. S. 10. 11.
Naſcetur mus ridiculus. A. P. 139.
Naſci. II. Od. 4, 19.
Naſcitur nemo ſine vitiis. I. S. 3, 68.
Naſcuntur plumæ per digitos. II. Od. 20, 11. 12.
Naſica. II. S. 5, 57. 67.
Naſicæ. *ibid.* 65.
Naſidiene. 8, 34.
Naſidieni. *ibid.* 1.
Naſidienus. *ibid.* 75.
Naſo adunco ſuſpendis. I. S. 6, 5.
omnia ſuſpendens. II. 8, 64.
pravo vivere. A. P. 36.
Naſum ſupinor nidore. II. S. 7, 38.
Naſus illis erat nullus *pro* odoratus. 2, 89. 90.
Naſuta. I. 2, 93.
Nata bene culpæ dedecorant. IV. Od. 4, 36.
modo florent. A. P. 62.
neget ſibi jura. *ibid.* 122.
Nata puella magno patre. I. S. 2, 72.
teſta Conſule Manlio. III. Od. 21, 1.
Natale aſtrum. II. Epl. 2, 187.
Natalem Apollinis Delon. I. Od. 21, 10.
ſilvam. III. 4, 63.
Natales celebret. II. S. 2, 60. 61.
grate numeras. II. Epl. 2, 210.
Natali proprio ſanctior. IV. Od. 11, 17. 18.
Natalis *pro loco, quo quis natus eſt.* I. 21, 10. 4, 63.
Natalis horæ violentior pars *pro* temporis. II. 17, 18. 19.
Na-

Digitized by Google

Natam dulcem. II. S. 3, 199.
Natantes ſquillas. 8, 42.
Natantia monſtra. I. Od. 3, 18.
Natarunt æquore pavidæ damæ. 2, 11. 12.
Natat pars multa. II. S. 7, 7.
Nate diffiſſa pepedi. I. 8, 46. 47.
  Maja. II. 6, 5.
  puer Dea Thetide. Ep. 13, 12.
Nates inter aridas hiet podex turpis. 8, 5. 6.
Nati fruges conſumere. I. Epl. 2, 27.
Natis duobus diviſſe. II. S. 3, 169.
  immeritis fraudem nocituram committere. I. Od. 28, 30. 31.
  male verſibus. II. Epl. 1, 233.
  ſcyphis in uſum lætitiæ *pro* factis. I. Od. 27, 1.
  te reddat. I. S. 1, 83.
Nato citra mare. II. 8, 47.
  cras Cæſare feſtus. I. Epl. 5, 9.
Nato fugato. I. S. 2, 21.
Natos parvos. III. Od. 5, 42.
  ſordidos. II. 18, 28.
Nati ter male verſus. *Bentl.* A. P. 441.
Natta. I. S. 6, 124.
Natum agendis rebus. A. P. 82.
  Ajacem Telamone. II. Od. 4, 5.
  claro patre. I. S. 6, 58.
  in craſſo aëre Bœotum. II. Epl. 1, 244.
  inter heroas. II. S. 2, 92, 93.
  libertino patre. I. 6, 6. 45. 46. I. Epl. 20, 20.
  poëma animis juvandis. A. P. 377.
  præconem ſine crimine. *Bentl.* I. Epl. 7, 56.
  Tibure puerum. II. 2, 2. 3.
Natura humana. I. S. 3, 75.
  nos intus ad omnem habitum fortunarum format. A. P. 108. 109.
Natura *nom.*
  acris me incendit. II. S. 7, 47. 48.
  boni quæ fit. 6, 76.
  coërcet. 3, 178.
  dives ſuæ opis. I. 7, 74.
  juberet a certis annis ævum peractum remeare. 6, 93. 94.
  majorem modum illis dedit. II. 2, 36. 37.
  mea paucis vitiis mendoſa eſt. I. S. 6, 65. 66.
  modum cupidinibus ſtatuit. 2, 111.
  optima eſt fungis Pratenſibus. II. 4, 20. 21.
  piſcibus atque avibus quæ foret. 4, 45.
  potens hoc imperet. 1, 51.
  poteſt iniquum juſto ſecernere. I. 3, 113.
  propriæ telluris herum nec me nec quenquam ſtatuit. II. 2, 129. 130.
  quam dedit velit alba magis videri. I. 2, 124.
  quos cognatos tibi dat. I. 1, 88. 89.
  ſi miri quid faciat. 5, 102.
  ſublimis & acer. II. Epl. 1, 165.
  vaga proſiliet frenis remotis. II. S. 7, 74.
  virtutem donet. I. Epl. 18, 100.
  vitiorum inſeverit. I. S. 3, 35. 36.
Naturâ *ablat.*
  an arte fieret carmen laudabile. A. P. 408.
  factos verſiculos. I. S. 10, 58.
Naturæ autor non ſordidus. I. Od. 28, 14. 15.
  eſt hoc. II. S. 4, 7.
  humanæ Deus. II. Epl. 2, 188.
  intra fines viventi. I. S. 1, 59. 60.
  oportet convenienter vivere. I. Epl. 10, 12.
Naturam duplicis juris pernoſcere. II. S. 4, 63. 64.
  furca expellas recurret tamen uſque. I. Epl. 10, 24.
  pecunia mutare neſcit. 12, 10.
Naturas dominus narraret. II. S. 8, 92. 93.
Naturis mobilibus dandus decor. A. P. 157.
Natus ab Inacho. II. Od. 3, 21.
  ad Aufidum. IV. 9, 1.
  citra mare. I. S. 10, 31.
  Diis iratis. II. 3, 8.
  ingenuo patre. I. 6, 21.
  moriens feſellit. I. Epl. 17, 10.
  octoginta annos. II. S. 3, 118.
  quali patente. I. 6, 7. 8.
  quo patre. 5, 53. 6, 29. 36.
  Vertumnis iniquis. II. 7, 14.
Nave ferar magna an parva. II. Epl. 2, 20.
Naves æratas ſcandit. II. Od. 16, 21.
  feſtinant. II. Epl. 1, 192.
  littore adverſo hærentes. II. S. 3, 205.
Navem agere. II. Epl. 1, 114.
  vendas. I. 11, 16.
Naufragum mare. I. Od. 16, 10.
Navibus exſpes enatat. A. P. 20. 21.
  Idæis Helenen traheret per freta. I. Od. 15, 1. 2.
  petimus bene vivere. I. Epl. 11, 28. 29.
  rem geſſerit. I. Od. 6, 3. 4.
  uſtis fugit. Ep. 9, 8.
Naviget Anticyram. II. S. 3, 166.
  mercator. I. Epl. 16, 71.
Navigio conducto. 1, 92.
Navim auſtris jactantibus. I. S. 1, 6.
  jactatam udo littore religarat. I. Od. 32, 7. 8.
Navis *genit.*
  dura. II. 13, 27.
  Hiſpanæ magiſter. III. 6, 31.
  ignarus navem timet agere. II. Epl. 1, 114.
Navis quæ debes Virgilium tibi creditum. I. Od. 3, 5. 6.
  ſoluta mala alite exit. Ep. 10, 1.
  te novi fluctus in mare referent. I. Od. 14, 1. 2.
  tua eſt in alto. I. Epl. 18, 87.
  vix una ab ignibus ſoſpes. I. Od. 37, 13.
Navita inſanientem Boſphorum tentabo. III. 4, 30. 31.
  nil pictis puppibus fidit. I. 14, 14. 15.
  Pœnus perhorreſcit Boſphorum. II. 13, 14. 15.
Navitæ per pacatum mare volitant. IV. 5, 19.
  vincunt æquora. III. 24, 41.
Navitis nudis. Ep. 17, 54.
  tuis ſudor inſtat. 10, 15.
Navium alta propugnacula. 1, 1. 2.
  duces. III. Od. 16, 15. 16.
  hoſtilium puppes. Ep. 9, 19. 20.
  ora roſtrata. 4, 17. 18.
Nauſeam coërceat Cæcubum. 9, 35. 36.
Nauſeat. I. Epl. 1, 93.

Nau-

Nauta malignus. I. Od. 28, 23.
multa vappa prolutus. I. S. 5, 16.
pavidus mare ſecet. I. Od. 1, 14.
piger. I. S. 5, 19.
Nautæ audaces per omne mare currunt. 1, 29. 30.
caput fuſte dolat. 5, 22. 23.
pueris convicia ingerere. *ibid.* 11. 12.
Sidonii huc torſerunt cornua. Ep. 16, 59.
Nautis alba ſtella refulſit. I. Od. 12, 27. 28.
avidis mare eſt exitio. 28, 18.
certa fulgent ſidera. II. 16, 3. 4.
differtum forum. I. S. 5, 3. 4.
Juventas amata. Ep. 17, 20. 21.
Orion infeſtus. 15, 7.
pueris convicia ingerere. I. S. 5, 11. 12.
Ne. I. Od. 2, 5. 47. 8, 15. 11, 1. 18, 7. 28, 23. Ep. 12, 23. 16, 26. I. S. 1, 14. 23. 40. 78. 94. (*ita etiam Bentl.*) 98. 120. 2, 4. 77. 87. 90. 102. 127. 129. *Bentl.* 133. 3, 73. 106. 119. 137. 4, 31. 110. 113. I. Epl. 19, 26. 46. II. 1, 208. 2, 21. 215. A P. 152. bis. 185. *Bentl.* 189. 227. 272. 339. *Bentl.* 381. 406. *&c.*
Ne *pro* non. Ne nunc, cum me vocat. *Bentl.* II. S. 3, 262.
Ne *pro* an. Malane. 4, 49.
Ne *Enclitica* cultorne. A. P. 117.
Davuſne. II. S. 7, 2. A. P. 114. 237.
diveſne. II. Od. 3, 21.
eſtne. II. S. 7, 61.
idcircone. A. P. 265.
maturuſne. *ibid.* 115.
mercatorne. *ibid.* 117.
mileſne. III. Od. 5, 5.
necne. I. S. 4, 45. 63. 125. II. 6, 72. II. Epl. 1, 79.
nonne. I. S. 2, 111.
tene. 9, 41. II. 8, 67. I. Epl. 16, 27.
tune. I. S. 6, 38. II. 3, 67. 7, 75.
vigilanſne. III. Od. 27, 38. *Et multis aliis locis.*
Neæra. Ep. 15, 11.
Neæræ. III. Od. 14, 21.
Neapolis otioſa. Ep. 5, 43.
Nearchum. III. Od. 20, 6.
Nebulæ. I. 22, 19. III. 3, 56.
Nebulam ſtellis candidis ſpargere. III. 15, 6.
Nebulonem. I. S. 1, 104.
Nebulones. I. Epl. 2, 28.
Nebulonis. I. S. 2, 12.
Nec. I. Od. 1, 19. 20. 33. 3, 12. 14. bis. 4, 4. 18. 19. 6, 5. 7. 8. 7, 10. 11. 8, 6. 9, 2. 11. 12. 15. 11, 2. 12, 18. 23. III. 12, 1. *Bentl.* 21, 19. *Bentl.* IV. 8, 9. *Bentl.* I. S. 1, 39. *Bentl.* 60. *Bentl.* II. Epl. 1, 78. 79. 248. 250. 258. 266. 2, 191. A. P. 8. bis. 41. bis. 132. 133. 134. 136. 146. 147. 185. 236. 249. 289. 339. 350. 371. 410. 416. *Bentl.* 450. 468. bis. 470. *&c.*
Nec minimum decus *pro* magnum. A. P. 286.
recitem quicquam. *Bentl.* I. S. 4, 73.
Necabit. II. 3, 293.
Necati ferro. 7, 58.
Necato ſponſo ſerviet barbara. I. Od. 29, 6.
Necdum. II. S. 2, 44.
Necem Bellerophonti maturare. III. Od. 7, 15. 16.
Neceſſe eſt. I. S. 3, 111. II. 2, 34. 6, 26. A. P. 48.
Neceſſitas æqua. III. Od. 1, 14.
dira. 24, 6.
ſæva. I. 35, 17.
tarda. 3, 32.
Necis fraternæ ſcelus. Ep. 7, 18.
Nectar ore purpureo bibit. III. Od. 3, 12.
Nectaris ſui quinta parte imbuit. I. 13, 16.
ſuccos ducere. III. 3, 34. 35.
Nectat coronam. II. Epl. 2, 96.
Necte coronam. I. Od. 26, 8.
flores apricos. *ibid.* 7.
Nectendis coronis eſt apium in horto. IV. 11, 2. 3.
Nectes vincula gutturi tuo. *Bentl.* Ep. 17, 72.
Nectis Medo horribili catenas. I. Od. 29. 5.
Nectit laqueum. I. Epl. 19, 31.
Nedum *pro* tantum abeſt ut. A. P. 69.
Nefarius Atreus. *ibid.* 186.
Nefas. I. Od. 37, 5. IV. 11, 30. Ep. 16, 26.
eſt corrigere. I. Od. 24, 20.
ſine exiguo libidinum diſcernunt. 18, 10. 11.
heu. III. 24, 30. IV. 6, 17.
maculoſum lex edomuit. IV. 5, 22.
magnum. Ep. 5, 87.
omne animo moventes. III. Od. 4, 68.
peccare. 24, 24.
per vetitum ruit genus humanum. I. 3, 26.
ſcire. 11, 1.
tractavit. II. 13, 9. 10.
videre oſſa Quirini. Ep. 16, 13. 14.
Nefaſti quid intactum linquimus. I. Od. 35, 35. 36.
Nefaſto die te poſuit. II. 13, 1.
Negabat. I. S. 2, 46.
Negabit. II. 3, 162.
Negabitis. Ep. 9, 11.
Negantem. II. S. 7, 94.
Negares. A. P. 439.
Negarit. II. Od. 16, 31. I. S. 3, 95. 10, 57.
Negas. I. S 6, 7.
Negat. II. Od. 12, 26. I. S. 6, 90. 121. II. 3, 259. I. Epl. 2, 11. 7, 63. 10, 4. 16, 49.
Negata palma macrum donata opimum reducit. II. Epl. 1, 181.
terra domibus *pro* vacua ſive carente. I. Od. 22, 22.
via tentat iter. III. 2, 22.
Negatas. II. S. 5, 67.
Negatum. Ep. 17, 27.
Negaverit. III. Od. 16, 21.
Neget. I. 29, 10. I. Epl. 7, 63. *Bentl.* 16, 63. A. P. 122.
Negitatque Sabellus. *Bentl.* I. Epl. 16, 49.
Neglecta virtus audet redire. C. S. 58. 59.
Neglecti Dii multa mala dederunt. III. Od. 6, 7. 8.
Neglectis agris filix urenda innaſcitur. I. S. 3, 37.
ingens flagitium. II. 4, 82.
Neglectum genus. I. Od. 2, 35.
nocebit pueris ſenibuſque. I. Epl. 1, 26.
Neglectus Dieſpiter. III. Od. 2, 29. 30.

Negligens. III. Od. 8, 25.
Negliget (neglegit. *Bentl.*) 21, 10.
Negligis. I. 28, 30.
Negligis re. I. Epl. 7, 63. 64.
Negoti tibi quid incutiat. II. S. 1, 80, 81.
Negotia aliena curo. 3. 19.
  Bithyna perdas. I. Epl. 14, 17.
  deciſa. 7, 59.
  inviſa. 14, 17.
  longa clientum. III. Od. 5, 53.
  permagna. I. S. 7, 4.
  tanta ſuſtineas. II. Epl. 1, 1.
Negotiis qui procul beatus. Ep. 2, 1.
Negotio ſævo læta fortuna. III. Od. 29, 49.
Nemo. I. S. 1, 1. 87. 108. 3, 68. 4, 22. 6, 2. 107. 9, 45. 10, 44. II. 7, 34. I. Epl. 1, 39. II. 2, 13.
Nemora. III. Od. 25, 2.
Nemoris prærupti patientem. II. S. 6, 91.
Nemorum comam. I. Od. 21, 5.
  ſpiſſæ comæ. IV. 3, 11.
  Virgo. III. 22, 1.
Nempe. II. S. 3, 207. 7, 80. 107. I. Epl. 10, 22. 16, 31. II. 2, 156. 163.
Nempe *ironicè*. Ep. 12, 22.
  concedentis, in initio orationis. I. S. 10, 1.
Nemus amat ſcriptorum chorus. II. Epl. 2, 77.
  circa fingo carmina. IV. Od. 2, 30. 32.
  Garganum. II. Epl. 1, 202.
  gelidum. I. Od. 1, 30.
  laudo. I. Epl. 10, 6.
  remugiat. III. Od. 10, 56.
  ſternet tempeſtas. 17, 9. 11. 12.
  tutum. I. 17, 5.
  vacuum. III. 25, 13.
  voce compleſti. Ep. 6, 9.
Neobule. III. Od. 12, 6.
Nepos amica meretrice inſanit. I. S. 4, 49.
  Atlantis Mercuri. I. Od. 10, 1.
  diſcinctus. Ep. 1, 34.
Nepotem infauſtum. III. Od. 3, 31.
  Nereium. Ep. 17, 8.
  Nomentanum. II. S. 1, 22.
Nepotes autor reſpicis. I. Od. 2, 35. 36.
  ſtultos. II. S. 3, 225.
  victorum. II. Od. 1, 27.
Nepoti hilaris diſcrepet. II. Epl. 2, 193. 194.
  Nomentano. I. S. 8, 11.
  Scævæ. II. 1, 53.
Nepotibus. Ep. 7, 20.
Nepotum genus. III. Od. 17, 3. 4.
  in perniciem. II. 13, 3. 4.
  ventres. I. Epl. 15, 36.
Neptuni. III. Od. 28, 2.
Neptunius dux. Ep. 9, 7. 8.
Neptuno ſacri Tarenti cuſtode. I. Od. 28, 29.
  ſuperfuſum eſt parum Latini ſanguinis *pro* mari. Ep. 7, 3. 4.
Neptunum cantabimus. III. Od. 28, 9. 10.
  furentem procul è terra ſpectare. I. Epl. 11, 10.
Neptunus hibernus ſalo tundit ſaxa. Ep. 17, 54. 55.
  terrâ receptus. A. P. 63. 64.
Nequam. II. S. 7, 100.
Nequaquam. 4, 48. II. Epl. 1, 20.
Neque. 1. Od. 1, 32. 3, 38. 4, 3. 6, 5. 7, 10. *Bentl.* 16. 8, 10. 9, 16. 12, 21. 16. 9. 18, 3. III. 11, 43. *Bentl.* IV, 4, 31. *Bentl.* Ep. 1, 29. *Bentl.* 2, 5. *Bentl.* 12, 9. *Bentl.* I. S. 6, 68. bis. 87. 9, 31. 10, 17. 18. 38. *Bentl.* 48. 73. II. 1, 13. 31. 32. 55. bis. 2, 21. *Bentl.* 66. 129. 3, 112. 132. 164. 266. *&c.*
Neque *iteratum*. I. S. 5, 41. 42.
Nequeant contingere menſis divitibus. *Bentl.* II. S. 4, 87.
Nequeas. 2, 59.
Nequeo. 1, 7. A. P. 87.
Nequeunt. I. S. 3. 77. II. 4, 87. 7, 106.
Nequicquam. I. Od. 3, 21. 15, 13. 16. II. S. 7, 27. I. Epl. 3, 32.
Nequiere. II. S. 5, 78.
Nequior. 3, 94. 7. 40.
Nequiores. III. Od. 6, 47.
Nequit. I. S. 1, 107. 4, 85.
Nequitia & nugis par fratrum nobile. II. 3, 243. 244.
Nequitiæ cuſtos. III. Od. 4, 78. 79.
  fautoribus. I. Epl. 15, 33.
  modum fige. III. Od. 15, 2.
Nequities. II. S. 2, 131.
Nereidum. Ep. 17, 8.
  virides comas. III. Od. 28, 10.
Nereus. I. 15, 5.
Nerio. II. S. 3, 69.
Nerones. IV. Od. 4, 28.
Neroni. II. Epl. 2, 1.
Neronibus. IV. Od. 4, 37.
Neronis. I. Epl. 8, 2. 9, 4. 12, 26.
Neronum. IV. Od. 14, 14.
Nervi deficiunt. A. P. 26. 27.
  illiterati rigent. Ep. 8, 17.
Nervis alienis lignum mobile. II. S. 7, 82.
  morbum elidere. I. Epl. 15, 6.
  odor inimicus decedet. II. Od. 4, 53.
  ſeptem teſtudo callida reſonare. III. 11, 3. 4.
ſine Nervis eſſe putat quicquid compoſui. II. S. 1, 2. 3.
Nervos ultra nihil morti atræ conceſſerat. I. Od. 28, 12. 13.
Nervus in inguine indomito conſtantior. Ep. 12, 19.
Neſcia virtus repulſæ ſordidæ. III. Od. 2, 17.
Neſcias. II. 4, 13.
Neſciet. A. P. 35.
  qui parvo uti æternum ſerviet. I. Epl. 10, 41.
Neſcii cedere. I. Od. 6, 6.
Neſcios fari pueros. IV. 6, 18.
Neſcire fateri. A. P. 418.
  malum eſt. II. S. 6, 73.
  pudens. A. P. 88.
Neſcis. III. Od. 27, 73. I. S. 1. 73. II. Epl. 2, 213.
Neſcit ludere. A. P. 379.
  puer equo hærere. III. Od. 24. 54. 55.
  qui verſus, tamen fingere audet. A. P. 382.
  reverti vox miſſa. *ibid.* 390.
  te tangere atrox caniculæ hora. III. Od. 13, 9. 10.
  vellera potantia fuccum Aquinatem. I. Epl. 10, 27.
Neſcius fallacis auræ. I. Od. 5, 11. 12.
  uti compoſitis. II. S. 3, 109. 110.
Neſſi cruore Hercules delibutus. Ep. 17, 31. 32.
Neſtor. I. Epl. 2, 11.
Neſtora. I. Od. 15, 22.
Neu. 2, 51. 33, 2. 35, 14. 36, 11. 12. 13. 15. 16. bis. Ep. 16, 27.

Digitized by Google

I. S. 3, 106. bis. II. 5, 24. 37. I. Epl. 11, 23. *Bentl.* 13, 16. *Bentl.* 16, 21. 18, 110. A. P. 189.
Nevium. I. S. 3, 21.
Neutram. II. 2, 66.
Nexæ coronæ Philyra. I. Od. 38, 2.
Ni. IV. 6, 21. Ep. 1, 8. I. S. 1, 44. 2, 95. 3, 134. *Bentl.* 5, 59. 9, 37. 47. II. 3, 85. 151. 153. 4, 36. 7, 118. 8, 60. I. Epl. 2, 34. II. 1, 133. 2, 54. Quidni. A. P. 382.
Quidni? *Bentl.* II. S. 3, 132.
Nido inſcium propulit. IV. Od. 4, 6.
pennas majores extendiſſe. I. Epl. 20, 21.
tuto ciconia. II. S. 2, 49.
Nidore in caro non ſumma voluptas. *ibid.* 19.
naſum ſupinor. 7. 38.
Nidum Acherontiæ. III. Od. 4, 14.
ponit. IV. 12, 5.
ſervas. I. Epl. 10, 6.
Niger eſt hunc caveto Romane. I. S. 4, 85.
Eurus. Ep. 10. 5.
Nigra collyria. I. S. 5, 30.
palla ſuccinctam. II. S. 8, 23.
Nigræ colles Arcadiæ. *Bentl.* IV. Od. 12, 11.
frondis. 4, 58.
loliginis ſuccus. I. S. 4, 100.
Nigri æquoris. III. Od. 27, 23.
colles Arcadiæ. IV. 12, 11. 12.
Nigris barrhis digniſſima. Ep. 12, 1.
infeſto. I. S. 4, 91.
moris finiet prandia. II. S. 4, 22. 23.
oculis. I. Od. 31, 11. A. P. 37.
oleis. II. S. 2, 46.
pellibus crus impediit. I. 6, 27.
ſilvis Erymanthi. I. Od. 21, 7. 8.
ventis. 5, 7.
Nigro capillo. A. P. 37.
crine. I. Od. 32, 11. 12.
dente. II. 8, 3.
fumo fœda ſimulachra. III. 6, 4.
gregi. I, 24, 18.
orco. IV. 2, 23. 24.
ſale. II. S. 4, 74. II. Epl. 2, 90.
Nigrorum ignium memor. IV. Od. 12, 26.
Nigros capillos anguſta fronte. I. Epl. 7, 26.
Nigrum Merionen. I. Od. 6, 15.
ſolem. I. S. 9, 72. 73.
Nihil. I. Od. 19, 12. 28, 12. 38, 5. II. 16, 27. 18, 11. III. 23, 13. 27, 31. IV. 2, 37. Ep. 11, 1. C. S. 11. I. S. 7, 9. 10, 52. II. 1, 79. 2, 29. 3, 92, 116. 4, 16. 6, 4. 8. 57. 8, 57. 94. I. Epl. 2, 46. 15, 16. 16, 53. II. 1, 49. 65. bis. 2, 16, 71. 151. A. P. 122. 237. 385.
Nihilo. I. S. 1, 48. 5, 67. II. 3, 52. 270. II. Epl. 2, 153.
Nihilum. II. S. 3, 54.
Nil. I. Od. 7, 27. 12, 17. 26, 9. II. 3, 22. 24. III. 16, 22. 25, 17. 18. Ep. 11, 17. 17, 81. I. S. 1, 40. 49. 62. 2, 28. 57. 94. 101. II. 6, 4. *Bentl.* 53. 7, 102. 111. *&c.*
Nil mortalibus ardui eſt. *Bentl.* I. Od. 3, 37.
non *pro* omnia. IV. 4, 73.
pro non. I. Od. 14, 14.
Nilus fontium origines celat. IV. 14, 45. 46.
tumidus rigat arva. III. 3, 48.
Nimbis remotis. IV. 4, 7.
Nimbos Euro agente ocyor. II. 16, 23. 24.
Nimio plus. I. 18, 15. 33, 1. I. Epl. 10, 30.
Nimirum. II. S. 2. 106. 3, 120. I. Epl. 15, 42. II. 2, 141.
Nimirum *pro* ſine dubio. I. Epl. 9, 1. 14, 11.
Nimis. I. Od. 2, 37. III. 7, 14. 24, 52. II. S. 1, 1. I. Epl. 5, 29. 7, 91. II. 1, 66. 2, 122. A. P. 205.
Nimium breves flores. II. Od. 3, 13. 14.
cavere. III. 8, 26.
celeris operæ. A. P. 261.
diu abes. IV. Od. 5, 2.
foro diſtare. I. Epl. 7, 48.
lubricus aſpici vultus. I. Od. 19, 8.
patienter. A. P. 271.
pii. III. Od. 3, 58.
premendo iniquum littus. II. 10, 3. 4.
propinqui ſolis. I. 22, 21. 22.
querenti Iliæ. 2, 17.
ſecundo vento. II. Od. 10, 23.
ſeverus. I. Epl. 5, 13.
teneris verſibus. A. P. 246.
tutus. *ibid.* 28.
viventi inſtiterat. II. S. 5, 88.
Nimium Hyleum mero. II. Od. 12, 5. 6.
Niobæa proles. IV. 6, 1.
Niphaten rigidum. II. 9, 20.
Nirea. Ep. 15, 22.
Nireus. III. Od. 20, 15.
Niſi. I. 10, 9. 14, 15. II. 2, 3. 14. I. S. 2, 28. 30. 3, 85. 87. 134. 4, 47. 73. 5, 79. 7, 14. *&c.*
Niſus inſolitos venti docuere. IV. Od. 4, 8. 9.
Nitantur juvencis aratra. Ep. 1, 25. 26.
Nitedula tenuis. *Bentl.* I. Epl. 7, 29.
Nitens albo humero. II. Od. 5, 18.
Nitent plura in carmine. A. P. 351.
ſoles melius. IV. Od. 5, 8.
Nitentes capillos. II. 7, 7. 8.
Cycladas. I. 14, 19. 20.
menſas. II. S. 2, 4.
Nitentia condet. I. Epl. 6, 25.
Nitere multa prece. 13, 18.
Nites intentata. I. Od. 5, 13.
Nitet herba. I. Epl. 10, 19.
luna non uno vultu. II. Od. 11, 10. 11.
magna res domino ſene. II. S. 5, 12.
Niti cothurno. A. P. 280.
Nitidam agnam geſtare lectica. II. S. 3, 214.
Nitidi capilli. I. Epl. 14, 32.
Nitidis villis pecunia fundata. 16, 46.
virginibus. II. Od. 12, 19.
Nitido adultero. III. 24, 20.
curru diem promis. C. S. 9, 10.
ex Nitido fit ruſticus. I. Epl. 7, 83.
Nitidum caput. I. Od. 4, 9.
comâ ſpiſſâ. III. 19, 25.
me viſes. I. Epl. 4, 15.
Nitidus. II. S. 1, 64.
Nititur pennis ceratis. IV. Od. 2. 3.
Nitor Glyceræ me urit. I. 19, 5.
Liparæi Hebri. III. 12, 6.
Nituiſtis. II. S. 2, 128.
Nivalem diem bruma trahit. 6, 25. 26.

Nivali Algido paſcitur. III. Od. 23, 9.
compede vinctus. I. Epl. 3, 3.
Nivalibus auris. 11, 18.
Nivalis in Hæmoniæ campis. I. Od. 37, 19. 20.
Nive cana Alpes conſpuet. II. S. 5, 41.
candidam Thracem. III. Od. 25, 10. 11.
hiberna. IV. 12, 4.
in alta leporem ſectatur. I. S. 2, 105. 106.
in Lucana ocreatus dormis. II. 3, 234.
Sithonia. III. Od. 26, 10.
Nives bruma illinet Albanis agris. I. Epl. 7, 10.
capitis. IV. Od. 13, 12.
comparat Jovis hibernus annus. Ep. 2, 29. 30.
deducunt Jovem. 13, 2.
diffugere. IV. Od. 7, 1.
duratæ ſolo. III. 24, 39.
per altas agam. Ep. 6, 7.
poſitas glaciet. III. Od. 10, 7. 8.
Niveo colore. II. 4, 3.
Niveos lapillos. I. S. 2, 80.
Niveum latus. III. Od. 27, 25. 26.
Niveus videri. IV. 2, 59.
Nivis ſatis terræ pater miſit. I. 2, 1. 2.
Nobile bellum. A. P. 137.
Catonis lethum. I. Od. 12, 35. 36.
par fratrum. II. S. 3, 243.
Nobilem Æolio carmine. IV. Od. 3, 12.
Cretam urbibus centum. Ep. 9, 29.
prope Luceriam tonſæ lanæ. III. Od. 15, 13. 14.
pugnis ſuperare. I. 12, 26. 27.
Nobiles libros Panæti. 29, 13. 14.
Nobilibus trimetris. A. P. 259.
Nobilis Centaurus. Ep. 13, 11.
expedito jaculo. I. Od. 8, 12.
palma. 1, 5.
puer. IV. 1, 13. 15.
ſilvæ filia. I. 14, 12.
virgo. III. 11, 35. 36.
Nobilium fontium. 13, 13.
juvenum. IV. 12, 15.
Quiritium. I. 1, 7. *alii legunt* mobilium.
ſcriptorum. I. Epl. 19, 39.
Nobis. Ep. 9, 36. I. S. 1, 52. 3, 22. 4, 15. I. Epl. 2, 18. 3, 29. 15, 25. II. 1, 91. 219. 2, 55.
Nobiſcum. I. S. 3, 57.
Noceant. II. 2, 72.
Noceat. 1, 44.
Nocebit. I. Epl. 1, 26.
Nocendi. A. P. 284.
Nocent pecori nulla contagia. Ep. 16, 61.
Nocentem Auſtrum corporibus per autumnos. II. Od. 14, 15. 16.
Nocentes herbæ. I. S. 8, 22.
Nocentium. IV. Od. 9, 42.
Nocentius allium cicutis. Ep. 3, 3.
Nocere. I. Epl. 18, 31.
Nocet. 2, 55.
Nocituram. I. Od. 28, 30.
Nocte atra. Ep. 10, 9.
caliginoſa. III. Od. 29, 30.
grata. C. S. 23. 24.
longa urgentur. IV. Od. 9, 27. 28.
media. II. S. 3, 238.
prima. III. Od. 7, 29.
ſubluſtri. 27, 31.
ter potes Inachiam. Ep. 12, 15.
de Nocte ſurgunt latrones. I. Epl. 2, 32.
Noctem ad mediam. I. S. 5, 83.
æſtivam ſermone tendere. I. Epl. 5, 11.
ante cum facibus ambulat. I. S. 4, 51. 52.
dives urget. Ep. 17, 25.
peccatis objice. I. Epl. 16, 62.
poſt mediam. I. S. 10, 33.
ſub gelidam. II. Epl. 2, 169.
ſub Noctem. I. Od. 9, 19.
Noctes aſſiduas. Ep. 15, 13.
cœnæque Deum. II. S. 6, 65.
dieſque. I. 1, 76.
frigidas. III. Od. 7, 6. 7.
longas. I. 25, 7.
vigilabat. I. S. 3, 17.
Noctilucam face creſcentem. IV. Od. 6, 38.
Noctis mediæ. III. 19, 10.
ſigna taciturna. II. 8, 10. 11.
Noctu ſtertit. II. Epl. 2, 27.
Nocturna aura tenuabitur. II. S. 4, 52.
manu verſare. A. P. 269.
Nocturnæ ſtrigis. Ep. 5, 20.
Nocturnam veſtem. I. S. 5, 85.
Nocturni. II. S. 6, 100.
Nocturnis adulteris. III. Od. 16, 4.
ſomniis. IV. 1, 37.
Nocturno cruore. II. 13, 7.
mari. 5, 19. 20.
mero certare. I. Epl. 19, 11.
Nocturnos lemures. II. 2, 209.
ſtrepitus. *ibid.* 79.
vapores formidare. I. 18, 93.
Nocturnus furor. Ep. 5, 92.
legerit divum ſacra. I. S. 3, 117.
Nocuere lagenis. II. 8, 41.
quæ Nocuere ſequar. I. Epl. 8, 11.
Nocuiſſet. II. Od. 8, 2.
Nodo crinem cohibere. III. 14, 22.
teneam Protea. I. Epl. 1, 90.
viperino coërces. II. Od. 19, 19.
Nodoſa Chiragra. I. Epl. 1, 31.
Nodoſi Cicutæ. II. S. 3, 69. 70.
Nodum comam religata (nodo. *Bentl.*) II. Od. 11, 24.
ſolvere ſegnes Gratiæ. III. 21, 22.
Nodus dignus vindice. A. P. 191.
Noles. I. Epl. 7, 25. I. S. 4, 140. *Bentl.*
Noli. I. Epl. 16, 69. 18, 28.
Nolim. I. S. 2, 35. 6, 97.
Nolis. II. Od. 12, 1. 4, 140. I. Epl. 1, 31. 2, 34.
Nolit. I. S. 2, 5. 10. 106. A. P. 463.
Nolito. A. P. 427.
Nollem. I. S. 6, 99.
Nollet. I. Epl. 17, 14. II. 1, 153.
Noluit. I. S. 6, 72.
Nolunt. 1, 19.
Nomen ab oppreſſa Carthagine. II. 1, 66.
beati occupat rectius. IV. Od. 9, 46. 47.
cujus recinit jocoſa imago. I. 12, 3. 4.
dedit Poëtæ. IV. 6, 30.
do illi quodlibet. I. S. 2, 126.
ede hominis. II. 4, 10.
extendat in ultimas oras. III. Od. 3, 45.
filiæ relictum. 27, 34. 35.
honeſtum poſuiſſet errori virtus. I. S. 3, 42.
inane virtus. I. Epl. 17, 41.
inſani ferat ſapiens. 6, 15.
inſano tibi poſuere. II. S. 3, 48.

inu-

Digitized by Google

inutile jactes. I. Od. 14, 13.
juſſit accreſcere trimetris Jambeis. A.P. 252. 253.
Latinum. IV. Od. 15, 13.
lucratus ab Africa domita. 8, 18. 19.
nanciſcentur Poëtæ. A.P. 299.
omne movet capax urna. III. Od. 1, 16.
per tuum jurandas aras ponimus. II. Epl. 1, 16.
rivo dare. I. 16, 12.
ſic venit vatibus. A.P. 400.
ſignatum nota. *ibid.* 59.
verum mihi velles dicere. I. Epl. 7, 93.
Nomentano. I. S. 8, 11.
Nomentanum. II. 1, 22. 3, 175. 224.
Nomentanus. I. 1, 102. II. 8, 23. 25. 60.
Nomina daturus ponto. IV. Od. 2, 3. 4.
dictet. I. Epl. 6, 50.
dominantia. A.P. 234.
invenere. I. S. 3, 104.
nova rerum protulerit. A.P. 57. 58.
ſectatur. I. S. 2, 16.
tua ducet orbis ſectus. III. Od. 27, 75. 76.
Nominat. pro Vocat.
Avarus revellis & ſalis. II. 18, 24. 26.
des veniam bonus, oro. II. S. 4, 5.
Nomine deceptus. I. 2, 65.
meo urbem impleris. Ep. 17, 59.
mutata fabula de te narratur. I. S. 1, 69. 70.
quocunque. III. Od. 21, 5.
reſpondeſne tuo. I. Epl. 16, 3.
ſub Umbreni ager. II. S. 2, 133.
tantum mihi notus. I. 9, 3.
Vultejum Menam. I. Epl. 7, 55.
Nominibus. II. 1, 105.
Nominis hujus des honorem. I. S. 4, 44.
multi Lydia. III. Od. 9, 7.
noſtri fortuna. IV. 4, 70. 71.
oblitus. III. 5, 10. 11.
Non. I. 2, 19. 3, 15. 24. 35. 6, 20. 13, 13. 14, 10. 18. 15, 21. 22. 26. 32, I. S. 1, 35. 37. 46. 54. 84. bis. 95. 97. 103. 121. 2, 17. 20. 22. 34. 38. 49. 60. 75. 111. 119. 3, 5. 33. 44. 61. 77. 121. 126. 4, 35. 54. 60. 70. 73. 74. 82. 84. 109. 114. 136. A.P. 450. *Bentl. &c.*
Non alius *pro* nemo. III. Od. 7, 25. A.P. 303.
piger *pro* impiger. III. Od. 16, 26.
ſine *pro* cum. IV. 1, 24.
tacta ſequi veſtigia. *Bentl.* II. Epl. 2, 80.
Nona. II. S. 7, 118.
Nonæ Decembres. III. Od. 18, 10.
Nonam. I. Epl. 7, 71.
Nondum. II. Od. 1, 5. 5, 1. 2. A.P. 205.
Nonne. I. Od. 14, 3.
Nono. I. S. 6, 61.
Nonum. IV. Od. 11, 1. A. P. 388.
Noram. II. S. 3, 25.
Norico enſe pectus recludere. Ep. 17, 71.
Noricus enſis deterret. I. Od. 16, 9. 10.
Noris. IV. 11, 13.
Norma loquendi. A.P. 71.
veterum. II. Od. 15, 12.
Nos. I. 4, 15. 6, 5. 17. bis. 7, 25. 35, 34. II. 3, 27. 17, 32. III. 6, 47. 24, 45. 47. 28, 9. IV. 7, 14. 15, 25. Ep. 1, 5. 16, 41. I. S. 3, 43. 55. 4, 41. 5, 5. 50. 79. 6, 18. 44. 9, 7. II 2, 130. 6, 72. 75. 8, 27. 34. 57. 61. 93. I. Epl. 2, 27. 8, 17. 11, 28. 15, 25. 17, 5. II. 1, 89. 227. A.P. 63. 108.
Noſcent. II. Od. 20, 19.
Noſcere. II. S. 7, 89. A. P. 425.
Noſces. I. Od. 15, 27.
Noſmet. I. S. 3, 67. 10, 56.
Noſſe. II. 8, 19.
Noſſet. I. 9, 62.
Noſter. II. 6, 48.
Noſti. Ep. 17, 77. I. S. 3, 126. 6, 15. II. 3, 18. I. Epl. 2, 23.
Noſtra. II. Od. 6, 2. I. S. 10, 90. II. Epl. 1, 89. A.P. 63.
Noſtras. A.P. 388.
Noſtri. III. Od. 11, 51. 27, 14. IV. 4, 71. I. Epl. 3, 12. 13, 4. A.P. 270. 285.
Noſtris humeris tua plus laudes. I. S. 1, 52.
ducibus. II. Epl. 1, 19
matronis. IV. Od. 15, 27.
ſeditionibus ductum bellum. III. 3, 29. 30.
vitiis iniquum. I. 2, 47.
Noſtro Jovi ſigna reſtituit. IV. 15, 6.
Marte populata. III. 5, 24.
ſtomacho vim appoſuiſſe. I. 16, 16.
Noſtrorum ſermonum judex candide. I. Epl. 4, 1.
Noſtros impetus contudit. III. Od. 6, 10. 11.
labores non apparere. II. Epl. 1, 224. 225.
Noſtrum. II. S. 1, 29.
aſtrum conſentit. II. Od. 17, 21. 22.
concentum dividat. I. Epl. 14, 31.
in ævum fato dilatus. I. S. 10, 68.
per ſcelus. I. Od. 3, 39.
tempus. II. Epl. 1, 61.
Noſtrum uter peccat. II. S. 7, 47.
Nota facies gratarum artium. IV. Od. 13, 21. 22.
ſedes columbis. I. Od. 2, 10.
Nota diverſoria. I. Epl. 15, 10.
portenta. II. 1, 11.
refert acumina meretricis. I. 17, 55.
Nota Falerni Chio commiſta. I. S. 10, 24.
interiore Falerni. II. Od. 3, 8.
Lesbos. I. Epl. 11, 1.
ne careat pulchra dies. I. Od. 36, 10.
præſente ſignatum. A. P. 59.
Notabant. I. S. 4, 5.
Notabit mutanda. A.P. 449.
Notam duxit. IV. Od. 2, 59.
labemque remittunt. II. Epl. 1, 235.
memorem impreſſit labris. I. Od. 13, 12.
Notandi creta an carbone. II. S. 3, 246.
mores. A. P. 156.
Notando quæque vitiorum. I. S. 4, 106.
Notante judice. 6, 14. 15.
Notarent voces ſenſuſque. 3, 103.

Notari dignus. I. S. 3, 24.
Notas pœnas virginum. III. Od. 11, 25. 26.
res. A. P. 148, 149.
ripas. IV. Od. 2, 6.
Notat. I. Epl. 17, 15.
Notati carbone. *Bentl.* II. S. 3, 246.
Notatus.. 7, 8.
Nothi amor illam cogit. III. Od. 15, 11.
Noti. I. S. 1, 85.
rabiem non timuit. I. Od. 3, 12. 14.
Notis ad Oricum actus. III. 7, 5.
exemplis inſtruit. II. Epl. 1, 130. 131.
faſtis condita. IV. Od. 13, 15..
publicis inciſa marmora. 8, 13.
Noto ſcriptori longum ævum prorogat. A. P. 346.
ex Noto carmen fictum ſequatur. *ibid.* 240.
Noto exercitatas Syrtes petit. Ep. 9, 31.
udo ruperit carinam. Ep. 10, 20.
Noto fuccum diſſimilem celantia. II. S. 8, 28.
Notos montes. I. S. 5, 77.
Notum lippis & tonſoribus. 7, 3.
penitus. I. Epl. 18, 80.
ſine crimine. 7, 56.
te conſpexerit. 6, 25. 26.
tibi volo viſere. I. S. 9, 17.
verbum. A. P. 47.
Notus. II. Od. 2, 6. III. 4, 70. Ep. 17, 18. I. S. 2, 31. 9, 3.
albus detergit cœlo nubila. I. Od. 7, 15. 16.
detinet à domo invido flatu. IV. 5, 9. 12.
quocunque per undas vocabit. Ep. 16, 21. 22.
undis obruit. I. Od. 28, 22.
Nova febrium cohors. 3, 30. 31.
ſervitus creſcit. II. 8, 18.
Novâ fronde. III. 4, 12.
incude. I. 35, 38. 39.
libidine junxeris monſtra. Ep. 16, 30.
mente. III. Od. 25, 3.
tellure. I. 7, 29.
Nova arbor collibus inhæret. Ep. 12, 20.
conſilia ſumet. I. Epl. 18, 33.
cruſtula. II. S. 4, 47.
fictaque verba. A. P. 52.
monſtra. I. Od. 2, 6.
rerum nomina tulerit. A. P. 57. 58.
te orabant atque magna. II. S. 6, 36. 37.
tropea cantemus. II. Od. 9, 18. 19.
verba devolvit per dithyrambos. IV. 2, 10. 11.
vocabula adſciſcet. II. Epl. 2, 117. 119.
Novæ lunæ. II. Od. 18, 16.
prolis. C. S. 19.
Novam nuptam abſtulit incendio. Ep. 5, 65. 66.
perſonam formare. A. P. 126.
Novas ſpes donare largus. IV. Od. 12, 19.
Novem. III. 19, 11. C. S. 62. II. Epl. 2, 92.
Novendiales pulveres diſſipare. Ep. 17, 48.
Noverca me intueris. Ep. 5, 9.
Novi. III. Od. 27, 19. I. S. 9, 22. 39. II. 2, 13. 5, 34. I. Epl. 18, 1.
fluctus referent te in mare. I. Od. 14, 1.
Noviorum minoris. I. S. 6, 121.
Novis doloribus uſque ſuppetas. Ep. 17, 64.
fidibus. I. Od. 26. 10.
floribus tempora vincire. IV. 1, 32.
in hortis confidere vetat. I. S. 8, 7.
præceptis. II. 4, 2.
rebus Allobrox infidelis. Ep. 16. 6.
Noviſti locum potiorem rure. I. Epl. 10, 14.
rectius. 6, 67.
Novit. 9, 6.
Novitas inviſa. II. 1, 90.
Novitate grata morandus. A. P. 223.
Novius. I. S. 6, 40.
Novo adultero divelletur. I. Od. 36, 19. 20.
Decio honorem mandare. I. S. 6, 20.
dente peritura. IV. Od. 4, 16.
ritu ſublime atrium moliar. III. 1, 45. 46.
ſaxo templa decorare. II. Od. 15, 20.
Novos ſcriptores. II. Epl. 1, 38.
tumultus moveat fortuna. II. S. 2, 126.
Novum liquorem de patera fundens. I. Od. 31, 2. 3.
reddiderit verbum junctura. A. P. 47. 48.
Novus emovit veterem. II. S. 3, 28.
incola. 2, 128.
Nox erat. Ep. 15, 1.
& Diana. 5, 51.
favet. III. Od. 11, 50.
medium ſpatium cœli tenebat. II. S. 6, 100. 101.
Nænia merita dicetur. III. Od. 28, 16.
omnes una manet. I. 28, 15.
te premet. 4, 16.
videtur longa quibus amica mentitur. I. Epl. 1, 20.
umbras terris inducere & cœlo ſigna diffundere parabat. I. S. 5, 9. 10.
urget diem. Ep. 17, 25.
Nube Apollo candentes humeros amictus. I. Od. 2, 31. 32.
atra pater polum occupato. III. 29, 43. 44.
Nubem deme ſupercilio, *pro* triſtitiam. I. Epl. 18, 94.
fraudibus objice. 16, 62.
Nubes atra lunam condidit. II. Od. 16, 2. 3.
& inania captet. A. P. 230.
fugiunt. I. Od. 12, 30.
ſcindente choro Pleiadum. IV. 14, 21. 22.
Nubet Corano. II. S. 5. 64.
Nubibus arduis molem propinquam. III. Od. 29, 10.
non ſemper manant imbres. II. 9, 1. 2.
Nubila ab obſcuro cœlo deterget. I. 7, 15.
igni coruſco dividens. 34, 6.
Nubium in altos tractus tendit. IV. 2, 26. 27.
Nuce caſſa te pauperet. II. S. 5, 33.
in Nuce nil duri eſt extra. II. Epl. 1, 36.
Nuces laxo ſinu ferre. II. S. 3, 171. 172.

Nu-

Digitized by Google

Nucis emptor. A.P.249.
Nuda gratia. IV.Od.7, 5.6.
natura. II.S.7,48.
veritas. I.Od.24,7.
utinam inter leones errem.III. 27,51.52.
Nudam. I.S.2,102.
Nudare ingenium ſolent res adverſæ. II.8,73.74.
Nudat quem præceps alea.I.Epl. 18,21.
Nudata coloribus furtivis cornicula. 3, 20.
Nudavit Satyros agreſtes. A.P. 221.
Nudet te cœlibis obſequium. II. S. 5, 47.
Nudis humeris. 5, 86.
navitis. Ep. 17,54.
pedibus. I.S. 8,24.
ſororibus Gratia juncta. III. Od. 19,16.17.
Nudo pede. 20, 11. 12. I. S. 2, 132. I.Epl. 19, 12.
Nudus *cum ablativo*, *ut* Nudum latus remigio. I.Od.14,4.
Nudus agris, nudus nummis. II. S. 3, 184.
in Tiberi ſtabit. *ibid.*291. 292.
inopſque domum redeam. 5.6.
peto caſtra nil cupientium. III. Od.16,22.23.
Nugæ canoræ. A.P.322.
in ſeria mala ducent. *ibid.*451. 452.
Nugari. II.S.1,73. II.Epl.1,93.
Nugaris. I.Epl.18,60.
Nugarum neſcio quid meditans. I.S.9,2.
Nugas concredere. II.6,43.
Nugis armatus. I.Epl.18,16.
par nobile fratrum. II. S. 3, 243.
pondus addere. I.Epl.19, 41.
in Nugis offendam amicum. A.P. 450,451.
Nulla. I. Od.22, 17. II. 15, 14. 18,29. Ep. 5, 29. I. Epl. 1, 75.
epiſtola ad te veniret.II.Epl.2, 12.
fides damnis. I.17,54.
mihi eſt religio. I.S.9,70.71.
res me urget. II.Epl.2,12.
ſententia ſit potior hac.Ep.16, 17.
ſors te mihi obtulit. I.S.6,54.
taberna libros habeat. 4, 71.
Nullâ culpâ palleſcere. I. Epl. 1, 61.
formidine imbuti. 6, 4.5.
victimâ expiatur deteſtatio. Ep. 5,89.90.
Nulla contagia nocent pecori. Ep. 16,61.
piacula te reſolvent. I.Od.28, 34.
vitia habes. I.S.3,20.
ſi Nulla copia lymphæ finiret ſitim. II.Epl.2,146.
Nullam. I. Od. 18, 1. I. S. 2,30.
matronam tango. I.S.2,54.
Nulli. I.Od. 24, 10. 36, 6. II. S. 2, 134.
audes faterier. II.Epl.2,148.
datur uſus perpetuus. *ibid.* 175.
malo latus opertum obdit. I.S. 3,59.
mentite quicquam. II.5,5.
palatum meum patuit. 4,46.
Nullis majoribus ortos. I. 6, 10.
ſtupris caſta domus polluitur. IV.Od.5,21.
Nullius. Ep.16,61.
egentem te fers. I. Epl.17,22.
in magiſtri verba jurare. 1, 14.
præter laudem avarus. A. P. 324.
Veneris fabula. *ibid.* 320.
Nullo labore quos natura tibi dat. I.S.1,88.89.
modo hos perdere poſſum. 8, 20.21.
Nullos ludos mallem ſpectaſſe. II. 8, 79.
verſus me affirmo ſcribere. II. Epl. 1, 111.
Nullum caput fugit Proſerpina. I.Od.28,19.20.
otium à labore me reclinat.Ep. 17,24.
ultra verbum ſumebat inane. A. P. 443.
Nullus color eſt argento. II. Od. 2, 1.
naſus erat illis. II.S.2,89.90.
ſinus prælucet Bajis. I. Epl. 1, 83.
Num. II. Od.12, 21. Ep. 3, 6. 8, 17. I.S. 2,114. 115. 116.3, 35. 4,77. 78. 6, 36. 10, 57. bis. II.1,65. 2,27.28. 3,317. 318. 5, 58. 8, 81. II. Epl. 2, 205. *alii legunt* jam.
Numa. I. Epl. 6,27.
Numæ. II. 1, 86.
Numantiæ feræ bella. II.Od.12,1.
Numatius. I.Epl.3,31. *alii legunt* Munatius.
Numen Deorum læſura.Ep.15,3.
tuum. *Bentl.* II.Epl.1,16.
tuum laribus miſcet. IV.Od. 5,34.35.
tuum laudantes. I,26.27.
vertite in domos hoſtiles. Ep. 5,53.54.
Numerabilis populus. A.P.206.
Numerandum. II.S.3,150.
Numerare. *ibid* 173.
Numeras natales grate.II.Epl.2, 210.
Numerat poëtas Roma. 1,61.
Numerato vivas. 2, 166.
Numeretur. I. S.3,53.
Numeris & arte ſe commendat. II.Epl.1,261.
facetus. I.S.4,7.
licentia major acceſſit. A.P. 211.
ſolutis lege fertur. IV. Od. 2, 11.12.
Numero arenæ carentis.I.28,1.
beatorum eximit. II. 2, 18.19.
excerpam poëtas. I.S.4,39.40.
in amicorum eſſe. 6, 62.
in ſuorum me habere cœpit. II. 6,41.42.
plures. II. Epl. 1,183.
quo ſcribi poſſunt. A.P.74.
Numeros animoſque Archilochi ſecutus. I. Epl.19,24.25.
Babylonios tentaris. I. Od. 11, 2. 3.
Plautinos. A.P.270.
vitæ ediſcere. II.Epl.2,44.
Numerum in horum voto ruis. I. 14, 41.
nil extra feciſſe curas. 18, 59. 60.
Numerus finitus pro infinito.
Commodius quam tu atque millibus aliis vivo. I. S.6,3.
Numerus lucernis acceſſit. II. 1, 25.
Saturnius. II.Epl.1,158.
ſumus. I. 2, 27.
Numici. 6,1. 8, 20.
Numidæ. I.Od.36,3.

Numi-

Numidarum. III. Od. 11, 47.
Numina Dianæ non movenda. Ep. 17, 3.
præſentia ſentit. II. Epl. 1, 134.
Numine benigno. IV. Od. 4, 74.
puro. III. 10, 8.
Numiſma regale. II. Epl. 1, 234.
Nummatum. I. 6, 38.
Nummi pereant. I. S. 2, 133.
Nummis conductis coëmens obſonia. *ibid.* 9.
paternis nudus. II. 3, 184.
poſitis in fœnore dives. A. P. 421. I. S. 2, 13.
Nummo addicere te gaudentem. II. 5, 109.
Criſpinus me provocat. *Bentl.* I. 4, 14.
Nummorum millibus octo. II. Epl. 2, 5.
millibus trecentis. 2, 164. 165.
ſaccos effundi. II. S. 3, 149.
Nummos alienos poſcet. I. Epl. 18, 35.
cautos nominibus certis expendere. II. 1, 105.
des. 2, 16.
das. *ibid.* 162.
in arca contemplor. I. S. 1, 67.
metiretur. *ibid.* 96.
pro corpore dedit. 2, 43.
recondit. II. 3, 109.
unde unde extricat. I. 3, 88.
poſt Nummos virtus. I. Epl. 1, 54.
Nummûm bis dena ſeſtertia. II. 2, 33.
Nummum in loculos geſtit demittere. 1, 175.
procudere. *Bentl.* A. P. 59.
Nummus quid valeat neſcis. I. S. 1, 73.
Nunc. I. Od. 1, 21. 22. 4, 9. 11. 20. 5, 9. 7, 31. 9, 21. 11, 5. I. S. 2, 23. 3, 19. 4, 56. 64. 5, 51. 6, 45. 47. 87. 104. 8, 14. 9, 5. 16. 28. II. 2, 51. 70. 114. 133. 135. *&c.*
Nunquam. I. Od. 1, 13. II. 13, 13. III. 4, 60. 5, 46. Ep. 7, 12. *Bentl.* 16, 45. I. S. 3, 1. 3. 127. 5, 68. 79. II. 3, 66. 76. 167. 5, 83. 8, 3. 66. I. Epl. 19, 7. A. P. 300. 437.
Nunquid. I. S. 2, 69. 4, 52. 136. II. 6, 53.
Nuncios. IV. Od. 4, 69.
Nuncium. I. 10, 6.
Nuncius. III. 7, 9.
Nuper. I. 14, 17. II. 8, 22. III. 14, 9. 26, 1. 27, 29. Ep. 9, 7. C. S. 56. II. S. 2, 133. I. Epl. 1, 98. II. 1, 77. 2, 166. A. P. 52, 228.
Nupta. IV. Od. 6, 41.
ſævo marito. III. 10, 2.
Nuptæ virgines. II. 8, 23.
Nuptam. Ep. 5, 66.
Nuptarum amoribus inſanit. I. S. 4, 27.
Nuptiali face dignus. III. Od. 11, 33.
Nuptiarum expers. *ibid.* 11.
Nuptias inquinavere. 6, 17. 18.
rumpere. I. 15, 7.
Nuſquam. II. S. 5, 102. 7, 29. 32. I. Epl. 17, 39.
Nutans. I. S. 9, 64.
Nutriant fœtus. C. S. 31.
Nutrice. II. Epl. 1, 99.
Nutricula. I. 4, 8.
Nutriri Romæ. II. 2, 41.
Nutrit Ceres rura. IV. Od. 5, 18.
Nutrita indoles ſub fauſtis penetralibus. 4, 25. 26.
Nutritus. I. Epl. 20, 5.
glande iligna. II. S. 4, 40.
Thebis. A. P. 118.
Nutritur. I. Epl. 10, 22.
Nutrix leonum Jubæ tellus. I. Od. 22, 15.
ſedula. A. P. 116.
Nutum divitis horret. I. Epl. 18, 11.
ad Nutus heriles aptus. II. 2, 6.
Nux ornabat menſas. II. S. 2, 122.
Nymphæ properant. I. Od. 30, 6.
ſimplices. II. 8, 14.
Nympharum fugientum amator. III. 18, 1.
leves chori. I. 1, 31.
Nymphas diſcentes vidi. II. Od. 19, 2. 3.
Nymphis gratiæ decentes junctæ. I. 4, 6.
debitæ coronæ opifex. III. 27, 30.
cum Nymphis nuda audet ducere choros. IV. 7, 5. 6.

O.

O I. Od. 1, 2. 4, 14. 7, 26, 30. 9, 8. 14, 1. 2. 16, 1. 26, 6. 30, 1. 32, 13. 14. Ep. 3, 4. 5, 1. 49. 74. 9, 1. *Bentl.* 10, 15. 12, 25. 15, 11. 17, 30. bis *Bentl.* 46. C. S. 2. I. S. 1, 4. 2, 81. *Bentl.* 92. bis 5, 43. 58. 9, 11. 10, 21. II. 1, 42, 60. *&c.*
Ob. III. Od. 16, 12. I. S. 3, 91. 4, 23. 6, 87. 7, 14. II. 3, 212. I. Epl. 1, 104. 5, 13. 9, 12. 16, 64. II. 2, 32. A. P. 220. 393.
Ob avaritiam laborat. I. S. 4, 26.
Obarmet ſecuri Amazonia dextras. IV. Od. 4, 20. 21.
Obdit latus apertum nulli malo. I. S. 3, 59.
Obducta fronte ſolvatur ſenectus. Ep. 13, 5.
Obdura. II. S. 5, 39.
Obeam tecum libens. III. Od. 9, 24.
Oberrat eadem chorda. A. P. 356.
Obeſæ naris. Ep. 12, 3.
Obeſo turdo nil melius. I. Epl. 15, 40. 41.
Obeundus Marſya. I. S. 6, 120.
Obibo. II. Od. 20, 7.
Objecerit fors ſortem. I. S. 1, 1. 2.
Objecto Adria diviſus. II. Od. 11, 2. 3.
Objectos clathros caveæ frangere. A. P. 473.
Objice nubem fraudibus. I. Epl. 16, 62.
Objicere Aquilonibus. III. Od. 10, 3. 4.
Objiciebat. I. S. 4, 123.
Objiciet nemo mihi avaritiam. 6, 68. 69.
ſordes. *ibid.* 107.
Obiiſſet filius immaturus. II. 8, 59.
Oblectat valdius populum. A. P. 321.
Obligaſti caput perfidum votis. II. Od. 8, 5. 6.
Obligatam dapem Jovi redde. 7, 17.
Obligatus aliti Prometheus. Ep. 17, 67.

Digitized by Google

Oblimare rem patris malum eſt. I. S. 2, 62.
Oblimat ſocerum verſibus. I. Epl. 19, 30.
Obliquo oculo. 14, 37.
rivo. II. Od. 3, 11. 12.
Obliquum ictum meditantis verris. III. 22, 7.
per Obliquum terruit ſagittæ ſimilis. 27, 6. 7.
Obliti quid deceat, quid non. I. Epl. 6, 62.
Oblitum. II. S. 4, 58.
Oblitus actor. *a verbo* oblino. II. Epl. 1, 204.
Oblitus meorum. I. 11, 9.
nominis & togæ. III. Od. 5, 10. 11.
patriæ Latinique patris. I. S. 10, 27.
Oblivia vitæ jucundæ ducere. II. 6, 62.
Oblivione pellicum indormit cubilibus omnium. Ep. 5, 69. 70.
Oblivionem inertia imis ſenſibus diffuderit. 14, 1. 2.
Obliviones lividas. IV. Od, 9, 33. 34.
Obllivioſo Maſſico. II. 7, 21. 22.
Obliviſcendus illis. I. Epl. 11, 9.
Obliviſcitur malorum. Ep. 2, 37. 38.
Obnoxia pravis. II. S. 7, 8.
Obrepere ſomnum in opere longo fas eſt. A. P. 360.
Obruit notus Illyricis undis. I. Od. 28, 22.
ventos otio. 15, 3. 4.
Obruitur in re augenda. I. Epl. 16, 68.
Obſcœnas anus. Ep. 5, 98.
Obſcœnis à ſermonibus aurem torquet. II. Epl. 1, 127.
Obſcœno ab inguine porrectus palus. I. S. 8, 5.
Obſcœnum inguen. 2, 26.
Obſcura canendo me ludis. II. 5, 58.
promens Deus. I. Od. 34, 13. 14.
Obſcurante lacerna caput. II. S. 7, 55.
Obſcuras in tabernas migret. A. P. 229.
Obſcurata populo penetralia Veſtæ. II. Epl. 2, 114. 115.
Obſcuri ſpeciem modeſtus occupat. I. Epl. 18, 94. 95.
Obſcuro cœlo detergit nubila. I. Od. 7, 15.
Odio morſuque venenat. I. Epl. 14, 38.
Obſcurum amat hæc. A. P. 363.
diſcrimen. II. Od. 5, 23.
orbem lunæ quid premat, quid proferat. I. Epl. 12, 18.
Obſcurus fio, dum laboro brevis eſſe. A. P. 25, 26.
Obſecret. II. S. 3, 264.
Obſecro & obteſtor Deos penates I. Epl. 7, 94. 95.
Obſoquio graſſare. II. S. 5, 93.
Obſequium manifeſtum. *ibid.* 46. 47.
ventris. 7, 104.
in Obſequium pronus plus æquo. I. Epl. 18, 10.
Obſeratis auribus quid preces fundis. Ep. 17, 53.
Obſeſſam Ilion accendit. 14, 14.
Obſit. II. S. 7, 27.
Obſita frondibus variis. I. Od. 18, 12.
Obſoleta ſordibus paternis anus. Ep. 17, 46. 47.
Obſoleti tecti ſordibus caret. II. Od. 10, 6. 7.
Obſonia captas. II. S. 7, 106.
coëmens conductis nummis. I. 2, 9.
horum coquite Auſtri præſentes. II. 2, 41.
Obſtantes in plagas apros trudit. Ep. 2, 31. 32.
per catervas explicuit ſua arma victor. IV. Od. 9, 43. 44.
per catervas juvenum ibit. III. 20, 5. 6.
Obſtantia clauſtra. I. Epl. 14, 9.
conchæ viles pellent. II. S. 4, 28.
Obſtare queratur fluvios in campo. 3, 55.
Obſtaret taciturnitas invida meritis. IV. Od. 8, 23. 24.
Obſtat feſtinanti locupletior. I. S. 1, 113.
nil. 2, 101.
quod Obſtat tu omne pulſes. II. 6, 30.
Obſtes. A. P. 362. *alii legunt* abſtes.
Obſtet tibi nil. I. S. 1, 40.
Obſtetrix cruore lavet rubros pannos. Ep. 17, 51.
Obſtinatas aures applicet. III. Od. 11, 7. 8.
Obſtipo capite ſtes. II. S. 5, 92.
Obſtitit quicunque terminus mundo. III. Od. 3, 53.
Obſtrepentis maris. II. 18, 20.
Obſtrepit Oceanus. IV. 14, 48.
violens Aufidus. III. 30, 10.
Obſtrepunt fontes lymphis manantibus. Ep. 2, 27.
Obſtrictis aliis præter Japyga. I. Od. 3, 4.
Obſtringam jurejurando. II. S. 3, 179. 180.
Obteſtor dextram Deosque penates. I. Epl. 7, 94. 95.
Obticuit turpiter chorus. A. P. 283. 284.
Obtigit quanta ſortitò diſcordia. Ep. 4, 1. 2.
Obtulerim qualem me tibi. I. S. 3, 63. 64.
Obtulit cui Deus parca quod ſatis eſt manu. III. Od. 16, 43. 44.
nulla ſors te mihi. I. S. 6, 54.
Obturem aures patulas. II. Epl. 2, 105.
Obvius caſu venit illi adverſarius. I. S. 9, 74. 75.
quicunque eſt me conſulit. II. 6, 51.
Obvolvas vitium verbis decoris 7, 42.
Occaſionem rapimus de die. Ep. 13, 3. 4.
Occat ſegetes villicus. II. Epl. 2; 160. 171.
Occidenti. A. P. 467.
Occidentis ad ultimum ſinum te ſequemur. Ep. 1, 13. 14.
Occidere Menelaum una cum ſe. II. S. 3, 198.
noli captivum. I Epl. 16, 69.
Occideris. IV. Od. 7, 21.
Occidi hominem. I. Epl. 16, 48.
Occidis ſæpe rogando. Ep. 14, 5.
Occidiſtis me non ſervaſtis. II. Epl. 2, 138. 139
Occidit Ajax agnos immeritos. II. S. 3, 211.
genitricem Oreſtes. (occidis *Bentl.*) *ibid.* 133.
legendo. A. P. 475.

Occiſa parente. II. S. 3, 134.
Occultam febrem ſub tempus diſſimules. I. Epl. 16, 22. 23.
Occultare horreis. III. Od. 16, 27.
Occulto ævo. I. 12, 45.
fœnore. I. Epl. 1, 80.
Occultum hamum. I. Epl. 7, 74.
ignem. III. Od. 29, 17. 18.
Occupa portum. I. Od. 14, 2. 3.
Occupabitur feris ſolum. Ep. 16.
Occupare ratem quid moramur. *ibid.* 24.
Occupat aurem (occupet. *Bentl.* II. S. 2, 94. 95.
beati nomen. IV. Od. 9, 46. 47.
modeſtus plerumque obſcuri ſpeciem. I. Epl. 18, 94. 95.
rapere. *Bentl.* II. Od. 12, 28.
Vultejum. I. Epl. 7, 64. 66.
Occupatam urbem ſeditionibus delevit. III. Od. 6, 13. 14.
Occupato polum nube. 29, 44.
Occupavi Attali regiam hæres ignotus. II. 18, 5. 6.
Occupavit Pallas illi proximos honores. I. 12, 19. 20.
Telephum puella. IV. 11, 21. 22.
Occupes mare cæmentis tuis. III. 24, 3. 4.
Occupet macies malas. 27, 53. 54.
portus alter. I. Epl. 6, 32.
rapere. II. Od. 12, 28.
ſcabies extremum. A. P. 417.
ſenectus balba in vicis extremis. I. Epl. 20, 18.
Occupo. I. S. 9, 6.
Occurram dulcis amicis. 4, 135. 136.
furor nocturnus. Ep. 5, 92.
in triviis. I. S. 9, 59.
Occurro curatus capillos. *Bentl.* I. Epl. 1, 95.
Occurrit mihi. I. S. 9, 61.
Occurrunt. 5, 41.
Oceano diſſociabili abſcidit. I. Od. 3, 21. 22. 23.
rubro. 35, 32.
ſubeſt ſol. IV. 5, 40.
Oceanus belluoſus obſtrepit remotis Britannis. 14, 47. 48.
circumvagus. Ep. 16, 41.
Ocreatus dormis in nive Lucana. II. S. 3, 234.
Octavam horam. I. Epl. 7, 47.
Octavius optimus. I. S. 10, 82.
Octavo ſeptimus annus propior. II. 6, 40.
Octavum luſtrum claudere ætas trepidavit. II. Od. 4, 23. 24.
Octavus ſapientum Stertinius. II. S. 3, 296.
Octo nummorum millibus. II. Epl. 2, 5.
Octoginta annos natus. II. S. 3, 118.
Octonis Idibus. I. 6, 75.
Octuſſibus emptæ. II. 3, 156.
Oculi mille te loquentem ſpectant. I. Epl. 6, 19.
Oculis defixis torpet. *ibid.* 14.
fidelibus ſubjecta. A. P. 181.
illinere collyria. I. S. 5, 30. 31.
inunctis tua male pervideas. 3, 25.
legi juvat. I. Epl. 19, 33. 34.
Lynceis contemplere. I. S. 2, 90. 91.
nigris decorum. I. Od. 32, 11.
ſpectandum. A. P. 37.
ſiccis vidit monſtra natantia. I. Od. 3, 18. 19.
utriſque ſanus. II. S. 3, 284. 285.
ex Oculis ſublatam virtutem quærimus. III. Od. 24, 31. 32.
ex Oculis tolles multa. A. P. 183. 184.
ex Oculis rorem ſtillabit. *ibid.* 429. 430.
Oculo irretorto ſpectat ingentes acervos. III. Od. 2, 23. 24.
latus metiri poſſis. I. S. 2, 103.
non poſſis quantum Lynceus contendere. I. Epl. 1, 28.
obliquo limat mea commoda. 14, 37.
veloci percurre. II. S. 5, 55.
Oculos ad incertos voluptas ab aure migravit. II. Epl. 1, 187. 188.
contendere. *Bentl.* I. 1, 28.
diſtorquens. I. S. 9, 65.
eripiet quivis mihi citius. II. 5, 35.
Liciniæ fulgentes. II. Od. 12, 13. 15.
morari. I. Epl. 13, 17.
putres in Damalim deponent. I. Od. 36, 17. 18.
Oculum quæ lædunt demere. *Bentl.* I. Epl. 2, 38.
Ocyor aura. I. Od. 2, 48.
cervis. II. 16, 23.
Euro. *ibid.* 24.
Icaro Dædaleo. II. Od. 20, 13.
Ocyus. 3, 26. 11, 18. I. S. 9, 9. II. 7, 34. 117.
Ocyus *pro* facilius. I. Epl. 14, 23.
Odere Dii vires nefas omne moventes animo. III. Od. 4, 67. 68.
Odere Poëtas. I. S. 4, 33.
Oderit animus quod ultra eſt curare. II. Od. 16, 25. 26.
apricum campum. I. 8, 3. 4.
Oderunt boni peccare. I. Epl. 16, 52.
hilarem triſtes. 18, 89.
negantem pocula. *ibid.* 92.
omnes vicini. I. S. 1, 84. 85.
Odi dexteras parcentes. III. Od. 19, 21. 22.
incredulus quodcunque oſtendis mihi. A. P. 188.
profanum vulgus. III. Od. 1, 1.
puer Perſicos apparatus. I. 38, 1.
Odimus virtutem incolumem. III. 24, 31.
Odio maris atque viarum. I. Epl. 11, 6.
non obſcuro venenat, *pro* invidia. 14, 38.
peccantis augur deſipit. 20, 9.
pœnas inulto feſtinat. 2, 61.
poſſit vincere regem. I. S. 7, 6.
ſua eſt ſors. I. Epl. 14, 11.
Odiſſe lupos proceros. II. S. 2, 36.
Odiſti. I. 3, 86.
claves & ſigilla grata. I. Epl. 20, 3.
Odit. II. S. 1, 23. I. Epl. 1, 72. 18, 25. 26.
Odit & quæ ſpernit donat. I. Epl. 7, 20.
noſtra lividus. II. 1, 89.
quæ tu vocas pulchra. I. 14, 20. 21.
Odium importes libellis. 13, 4. 5.
Odor malus undique membris creſcit. Ep. 12, 7. 8.
nervis inimicus decedet. II. S. 4, 53.
Odoraris projectum cibum. Ep. 6, 10.

Digitized by Google

Odorati canos capillos. II. Od. 11, 15.
Odoratis capillis humerum ſparſum. III. 20, 14.
Odoratum caput prodis. II. S. 7, 54, 55.
Odore multo ara vetus fumat. III. Od. 18, 7. 8.
Odorem olei nequeas perferre. II. S. 2, 59.
quo ſemel recens teſta imbuta eſt. I. Epl. 2, 69. 70.
ſpargent. Od. 15, 7.
Odoribus liquidis perfuſus. I. 5, 2.
tuis capillus eſt albus. Ep. 17, 23.
Odoror ſagacius. 12, 4.
Oenophorum portantes pueri. I. S. 6, 109.
Ofelli. II. 2, 133.
Ofello judice. *ibid.* 53. 54.
Ofellum. *ibid.* 112.
Ofellus. *ibid.* 2.
Offendam cur in nugis amicum. A. P. 450. 451.
Offendar fidis medicis. I. Epl. 8, 9.
paucis maculis. A. P. 351. 352.
Offendat amicum tuberibus propriis. I. S. 3, 73.
qui non ſordibus mundus erit. II. 2, 65.
Offendes. *Bentl.* 5, 90.
Offendet garrulus moroſum. *ibid.*
ſolido dentem. II. S. 1, 77. 78.
Offendunt. A. P. 376.
Offenduntur. *ibid.* 248.
Offenſæ formæ nec ſemel cedet conſtantia (offenſi. *Bentl.*) Ep. 15, 15.
Offenſi ingenio. II. S. 1, 67.
Offenſus Caſtor Helenæ vice. Ep. 17, 42. 43.
damnis. I. Epl. 7, 88.
Offer te melioribus. 2, 68.
Offert regnum recte facientibus. 1, 63.
Officient res multæ. I. S. 2, 97.
Officiis fungitur nec non vernaliter. II. 6, 108. 109.
omnibus relictis. II. Epl. 2, 67. 68.
talibus me prope mancum dixi. *ibid.* 20. 21.
ab Officiis redit. I. 7, 47. 48.
Officina calet venenis Colchicis. Ep. 17, 35.
Officinas graves urit Vulcanus. I. Od. 4, 8.
Officio prior reſpondeat. II. S. 6, 24.
Officioſa ſedulitas. I. Epl. 7, 8.
Officioſus in ſpem arrepe. II. S. 5, 47. 48.
Officit nil mî. I. 9, 50. 51.
ubique. 2, 60. 61.
Officium facio. I. Epl. 17, 21.
honeſtum poſtponet. 18, 34. 35.
ipſe docebo nil ſcribens. A. P. 306.
quod me gravat nil moror. II. Epl. 1, 264.
quod ſit judicis. A. P. 314.
virile defendat. *ibid.* 193. 194.
Ohe. I. S. 5, 12. II. 5, 96.
Oleam momorderit æſtus. I. Epl. 8, 5.
nil intra eſt (in olea. *Bentl.*) II. 1, 31.
Oleas quinquennes eſt. II. S. 2, 57.
Olei odorem nequeas perferre. *ibid.* 59.
Oleis nigris hodie locus eſt. *ibid.* 46.
Olentem Mævium ferens navis. Ep. 10, 1. 2.
Olenti in fornice ſtantem (olente. *Bentl.*) I. S. 2, 30.
Olentis mariti uxores. I. Od. 17, 7.
Oleo jus miſtum. II. S. 8, 45.
meliore caules caputque ungere. 3, 125.
unctum cadaver. 5, 85. 86.
Olet Libycis lapillis deterius. I. Epl. 10, 19.
paſtillos Ruffillus. I. S. 2, 27.
Oleum camino adde. II. 3, 321.
nemon' ocyus feret. 7, 34.
Olidæ capræ premunt convivia. I. Epl. 5, 29.
Olim. I. Od. 10, 9. II. 10, 17. III. 11, 5. IV. 4, 5. 9, 9. Ep. 3, 1. 14, 7. I. S. 3, 35. 46. 4, 57. 137. 5, 92. 6, 4. 47. 54. 85. 8, 1. II. 1, 30. 2, 73. 3, 20. 60. 253. 5, 27. 6, 79. I. Epl. 1, 73. 3, 18. 6, 57. 10, 42. II. 2, 166. 197. A. P. 136.
Olim dant cruſtula blandi doctores. I. S. 1, 25.
ſcripſeris. A. P. 386.
Ollis convenit Venucula. II. S. 4, 71.
Olitoris caballum mercede aget. I. Epl. 18, 36.
Oliva de ramis pinguiſſimis arborum lecta. Ep. 2, 55. 56.
Olivæ me paſcunt. I. Od. 31, 15.
Olivæ baccis. I. Epl. 16, 2.
nunquam fallacis termes. Ep. 16, 45.
Venafranæ bacca remiſit preſſa. II. S. 4, 69.
Olivetis fertilibus odorem ſpargent. II. Od. 15, 7. 8.
Olivo è dulci jus ſimplex conſtat. II. S. 4, 64.
piſces perfundat. *ibid.* 50.
ungor. I. 6, 123.
Olivum vitet. I. Od. 8, 8. 10.
Oloribus junctis Paphum viſit. III. 28, 14. 15.
purpureis. IV. 1, 10.
Oluerunt Camœnæ vina. I. Epl. 19, 5.
Olus decoqueretur. II. S. 1, 74.
ematur. I. Epl. 1, 74.
emptum cœnat. II. 2, 168.
faſtidiret. I. 17, 15.
modica patella cœnare. 5, 2.
præter non edi quicquam. II. S. 2, 116. 117.
pranderet. I. Epl. 17, 13.
quanti percunctor. I. S. 6, 112.
ſecurum laudas. II. 7, 30.
Oluſcula uncta pingui lardo. 6, 64.
Olympia magna coronari. I. Epl. 1, 50.
Olympicum pulverem collegiſſe. I. Od. 1, 3. 4.
Olympo opaco impoſuiſſe. III. 4, 51. 52.
Olympum gravi curru quatiens. I. 12, 58.
Omaſi patinas cœnabat. I. Epl. 15, 34.
Omaſo pingui tentus. II. S. 5, 40.
Omen patræ recinentis. III. Od. 27, 1.
Ominatis male verbis. 14, 11. 12.
Omine ſecundo. 11, 50. 51.
Omiſit quod nuper repetit. I. Epl. 1, 98.
Omiſſis deliciis. 6, 30. 31.
rebus. 5, 30.
Omittas hoc opus poſtremus. 6, 48.
in præſens tempus. A. P. 44.
rem illuſus. II. S. 5, 26.

Omitte mirari. III. Od. 29, 11.
tueri. I. Epl. 18, 79.
Omne. I. Od. 2, 7. III. 1, 16. 3, 52. 4, 68. 6, 6. 24, 4. 11, 35. 17, 4. 18, 9. IV. 4, 19. Ep. 1, 3. 5, 44. 13, 17. C. S. 48. I. S. 1, 29. 2, 2. 10, 69. II. 3, 217. 229. 4, 31. 6, 30. 109. I. Epl. 2, 43. 15, 38. 16, 57. bis. II. 1, 54. A. P. 337. 343.
Omne olus *pro* cujuſcunque generis olus. I. Epl. 5, 2.
Omnes. I. Od. 8, 1. 12, 46. 28, 15. 36, 17. II. 3, 25. 6, 13. 9, 6. 14. IV. 9, 26. Ep. 3, 9. 5, 57. 11, 3. I. S. 1, 84. 2, 46. 3, 58. 4, 33. 36. 5, 76. 6, 37. 46. 81. 7, 10. 9, 28. 48. II. 3, 32. 47. 81. 130. 6, 49. 54. 8, 69. I. Epl. 6, 44. II. 2, 58. A. P. 265.
Omnem. Ep. 2, 69. II. S. 7, 67. I. Epl. 4, 13. A. P. 108.
Omnem ſummam illis deſtinet *pro* totam. II. S. 3, 83.
Omni à conventu ridetur. I. 7, 22.
à parte nihil beatum. II. Od. 16, 27.
à vitio remotus. A. P. 384.
fœnore ſolutus. Ep. 2, 4.
inſtrumento abjecto. I. S. 3, 130. 131.
laborent parte. 2, 38.
ſollicitudine diſtrictum. II. 8, 67. 68.
tempore mœſtus vixeris. II. Od. 3, 5.
Omnia. II. S. 4, 61. I. Epl. 1, 75.
argento poſtponas. I. S. 1, 86.
cupio quæ vis. 9, 5.
dura ficcis Deus propoſuit. I. Od. 18, 3.
magna loquens. I. S. 3, 13.
naſo ſuſpendens. II. 8, 64.
obſonia conductis nummis coëmens. I. 2, 9.
perpeti audax. I. Od. 3, 25.
ſcire non fas eſt. IV. 4, 22.
vendas pluris. II. S. 3, 300.
Omnibus. III. Od. 4, 13. I. S. 3, 1. 7, 3. II. 8, 40.
annis hæc ſeges ingratos tulit. I. Epl. 7, 21.
enaviganda unda. II. Od. 14, 9. 11.
officiis relictis. II. Epl. 2, 67. 68.
Omnino. II. S. 1, 6. 8, 94.
Omnis. 1, 32. 3, 91. I. Epl. 7, 7. 16, 18.
civitas. IV. Od. 2, 51. Ep. 16, 36.
clamor & ira procul eſto. III. Od. 8, 15. 16.
color decuit Ariſtippum. I. Epl. 17, 23.
corruptus judex male examinat verum. II. S. 2, 8. 9.
domus hunc videt. I. Epl. 16, 44.
hinc pendet. I. S. 4, 6.
juventus calet. I. Od. 4, 19. 20.
opifex ſapiens eſt optimus. I. S. 3, 132.
pauperies regum epulis necdum abacta. II. 2. 44. 45.
pubes tibi creſcit. II. Od. 8, 17. 18.
res mea fracta eſt ad Janum medium. II. S. 3, 18. 19.
ſum in hoc. I. Epl. 1, 11.
voluptas ab aure ad incertos oculos migravit. II. 1, 187. 187.
non Omnis moriar *pro* non totus. III. Od. 30, 6.
Omnium cubilibus unctis indormit. Ep. 5, 69.
vultus truces in me. Ep. 5, 3. 4.
urna verſatur. II. Od. 3, 25. 26.
Onerantibus verbis aures impediunt. I. S. 10, 10.
Onerata plagis jumenta. I. Epl. 18, 46.
Onere mantica lumbos ulceret. I. S. 6, 106.
Oneret me pater ſævis catenis. III. Od. 11, 45.
Oneris plus habet. II. Epl. 1, 169. 170.
Onus gravius ſubiit dorſo. I. S. 9, 21.
horret. I. Epl. 17, 39.
moleſtum nollem portare. I. S. 6, 99.
poſitum ſervabis. I. Epl. 13, 12.
propter ſegnes irent tardius. II. S. 3, 101. 102.
ſilvæ laborantes non ſuſtinent. I. Od. 9, 2. 3.
ſollicitis animis eximit. I. Epl. 5, 18.
Onuſta baccis rotundioribus. Ep. 8, 13. 14.
Onuſto humero vehas. I. S. 1, 47. 48.
Onuſtum corpus heſternis vitiis prægravat animum. II. 2, 77. 78.
Onuſtus dimittat. I. Epl. 7, 18.
Onyx parvus nardi cadum eliciet. IV. Od. 12, 17.
Opaca valle diſſocientur montes. I. Epl. 16, 5. 6.
Opacam Arcton portus excipiebat. II. Od. 15, 15. 16.
Opaco Olympo impoſuiſſe Pelion. III. 4, 51. 52.
Ope Dædalea. IV. 2, 2.
Palladis. I. 6, 15.
Opella forenſis. I. Epl. 7, 8.
Opem alterius altera poſcit. A. P. 410. 411.
curet ferre. *ibid.* 461.
poſcit chorus. II. Epl. 1, 134.
Opera nona accedes agro Sabino *pro* nonus operarius. II. S. 7, 118.
Opera vehemente miniſter. I. Epl. 13, 5.
Operæ nimium celeris verſus. A. P. 260. 261.
Operæ ne deſis. II. S. 5, 89.
Operæ pretium eſt audire. I. 2, 37.
cognoſcere quales habeat æditutos. II. Epl. 1, 229. 230.
duplicis juris naturam pernoſcere. II. S. 4, 63.
Operam inanem ſumebat. A. P. 443.
infelix perdas. I. S. 1, 90.
Operata Divis juſtis. III. Od. 14, 6.
plus equo juventus. I. Epl. 2, 29.
Opere in longo obrepere ſomnum fas eſt (operi longo. *Bentl.*) A. P. 360.
Operis infelix ſumma. *ibid.* 34.
in hunc morem carmina componere. II. S. 1, 63.
lex unde pedem vetet proferre. A. P. 135.
omnis ſapiens opifex eſt optimus. I. S. 3, 132. 133.
Operoſa carmina parvus fingo. IV. Od. 2, 31. 32.
Operoſæ Minervæ ſtudium. III. 12, 5. 6.

Ope-

Operoſiores divitias. III. Od. 1, 48.
Operta capſa porrectus. II. Epl. 1, 268.
ebrietas recludit. I. 5, 16.
Operto capite. II. S. 3, 37. 38.
Opertos cineres matris fallere. II. Od. 8, 9. 10.
equos reges inſpiciunt. I. S. 2, 86. 87.
Opertum hamum milvius metuit. I. Epl. 16, 50. 51.
Operum colores ſervare. A. P. 86.
cum ſociis. II. Epl. 1, 142.
famulis ſolutis. III. Od. 17, 16.
hoc tuorum eſt. I. S. 7, 35.
labores. II. 6, 21.
longorum finis. A. P. 406.
ſtruit cohors ſtudioſa. I. Epl. 3, 6.
vacuo. II. S. 2, 119.
Opes ab ipſo ferro ducit *pro* robur *ſive* incrementum. IV. Od. 4, 59. 60.
animus virilis quærit. A. P. 166. 167.
Arelli ſollicitas ignarus. II. S. 6, 78. 79.
det. I. Epl. 18, 112.
fundet puro animi ſimillimus. II. 2, 120. 121.
hominis equus imploravit. I. 10, 36.
inter magnas inops. III. Od. 16, 28.
Mygdonias Liciniæ crine permutare. II. 12, 22. 23.
patiuntur ſtultitiam. I. Epl. 18, 29.
privatas quærat. 3, 16.
Romæ mirari omitte. III. Od. 29, 11. 12.
unde parentur. A. P. 307.
Opibus curiſque cognatorum refectus. II. Epl. 2, 136.
Hectoreis Achivos refringit. III. Od. 3, 27. 28.
integris. II. S. 2, 113.
Opifex coronæ nymphis debitæ. III. Od. 27, 30.
operis optimus. I. S. 3, 132. 133.
Opima præda. Ep. 10, 21.
Opimæ Lariſſæ. I. Od. 7, 11.
Opimas Sardiniæ ſegetes. 31, 3, 4.
Opimis alterius rebus macreſcit. I. Epl. 2, 57.
Opimius pauper. II. S. 3, 142.
Opimum reducit donata palma *pro* pinguem. II. Epl. 1, 181.
Opimus triumphis. IV. Od. 4, 51. 52.
Opinor. I. S. 3, 53. 7, 2. I. Epl. 16, 78. II. 2, 17.
Opis propriæ diſſimulator. I. Epl. 9, 9.
Opis ſuæ natura dives. I. S. 2, 74.
Oportet. 6, 7. II. 6, 52. I. Epl. 2, 49. 10, 12.
Oppedere curtis Judæis. I. S. 9, 70.
Opperior. I. Epl. 2, 71.
Oppida condunt. II. 1, 8.
moliri. A. P. 399.
muniri cœperunt. I. S. 3, 105.
novo ſaxo decorare. II. Od. 15, 18. 20.
Oppidi ſui rura laudat. I. 1, 17.
Oppidis centum potentem Creten. III. 27, 33. 34.
feſſas cohortes abdidit. 4, 38.
Oppidus. II. S. 3, 168.
Oppidulo manſuri. I. 5, 87.
Oppidum. Ep. 5, 44.
Opponat ſuavio tuo manum puellæ. 3, 21.
Opponite fortia pectora adverſis rebus. II. S. 3, 136.
Oppono auriculam. I. 9, 77.
Oppoſitis pumicibus mare debilitat. I. Od. 11, 5.
foribus minaces arcus. III. 26, 7. 8.
humeris turba extrahe. II. S. 5, 94. 95.
Oppreſſa à Carthagine duxit nomen. 1, 66.
Oppreſſerit ſi te veſpertinus hoſpes. 4, 17.
Oppreſſus grandi lethargo. 3, 145.
Opprimeret ne ſe victus penuria. I. S. 1, 98. 99.
Opprobria aliena ſæpe à vitiis animum abſterrent. 4, 128. 129.
fudit ruſtica. II. Epl. 1, 146.
majoris culpæ fugiens. I. 9, 10.
quælibet in quemvis fingere. 15, 30.
turpia. *Ex conjectura Bentl.* I. Od. 37, 10.
Opprobriis dignum laceraverit. II. S. 1, 85. *alii legunt* latraverit.
falſis mordear. I. Epl. 16, 38.
recantatis amica mihi fias. I. Od. 16, 27. 28.
Opprobrio turpi. I. S. 6, 84.
Opprobrium æternum domus. IV. Od. 12, 6. 7.
magnum pauperies jubet. III. 24, 4.
pagi. II. 13, 4.
Optaret ſibi quiſque parentes legere ad faſtum. I. S. 6, 95. 96.
Optarim horum bonorum ſemper eſſe pauperrimus. 1, 79.
Optas cur quod habes. 3, 126.
& quæ ſtulte miraris ea non cures. I. Epl. 1, 47.
Romæ rus. II. S. 7, 28.
Optat amator ſi non des (optet. *Bentl.*) 3, 259.
ephippia bos piger, optat arare caballus. I. Epl. 14, 43.
Prometheus. Ep. 17, 67.
quietem pater Pelopis. *ibid.* 65.
Siſyphus collocare ſaxum in monte ſupremo. *ibid.* 68. 69.
ſuperbæ fortunæ reſponſare. I. Epl. 1, 68. 69.
Optatam metam curſu contingere. A. P. 412.
Optatis epulis impiger Hercules intereſt. IV. Od. 8, 29. 30.
Optatum decus imperiis peractis. 14, 39. 40.
Optat nihil amplius cui contigit quod ſatis eſt. I. Epl. 2, 46.
Optima natura eſt fungis pratenſibus. II. S. 4, 20. 21.
Optima corporis. I. 2, 90.
Græcorum ſcripta. II. Epl. 1, 28. 29.
Optime cuſtos Romulæ gentis. IV. Od. 5, 1. 2.
pater. II. S. 1, 12.
Quinti. I. Epl. 16, 1.
Optimus ille qui minimis vitiis urgetur. I. S. 3, 68. 69.
Mecænas. 5, 27.
modulator Hermogenes quamvis tacet. 3, 129. 130.
Octavius. 10, 82.
opifex. 3, 132. 133.
pater. 4, 105.
Virgilius. 6, 54. 55.

Digitized by Google

Optivo creſcit cognomine. II. Epl. 2, 101.
Opto. 1, 266.
Opulenta copia honorum ruris. I. Od. 17, 14. 16.
Opulenter baccis olivæ fundus herum. I. Epl. 16, 1. 2.
Opulentior theſauris intactis Arabum. III. Od. 24, 1. 2.
Opuntiæ Megillæ frater. I. 27, 10. 11.
Opus *nom.* ad unum mihi ſemper mollis. Ep. 12, 15. 16.
addit rivus pigro. I. Epl. 14, 29.
debentibus longa dies videtur. 1, 20. 21.
hoc. 3, 28.
hoc repetas primus, omittas poſtremus. 6, 48.
ludas. II. S. 3, 252.
novem Muſis cælatum. II. Epl. 2, 92.
per vatis mores animique expreſſi. II. 1, 248. 249.
plenum periculoſæ aleæ. II. Od. 1, 6.
regis. A. P. 65.
ſi veſtrum eſt Roma. C. S. 37.
ſolenne viris Romanis. I. Epl. 18, 49.
ultra legem tendere. II. S. 1, 1. 2.
unum quibus eſt urbem Palladis celebrare. I. Od. 7, 5. 6.
Opus eſt brevitate. I. S. 10, 9.
eſt equis imperitare. I. Od. 15, 25.
haud mihi hac vita eſt. II. S. 6, 115. 116.
nil eſt te circumagi. I. 9, 16. 17.
nil illi larva. 5, 63.
quanto eſt tantuli eget. 1, 59.
quibus eſt ſomno. II. 1, 8.
quorſum eſt. 7, 116.
ſi tibi ſit liquidi non amplius urna. I. 1, 54.
te ſalvo eſt cognatis. 9, 27.
triſti ſermone jocoſoque modo. 10, 11.
Opuſcula mea laudet ingratus lector. I. Epl. 19, 35. 36.
ſcribere. 4, 3.
Ora euntium huc & huc vertat. Ep. 4, 9.
frenis temperet. I. Od. 8, 6. 7.
in Romana brevi venturus. I. Epl. 3, 9.
lympha lavimus. I. S. 5, 24.
uavium. Ep. 4, 15.
pallor inficit albus. 7, 15.
per nitidus, introrſum turpis. II. S. 1, 64. 65.
peruncti fæcibus. A. P. 277.
reliquit verecundus pudor. *Bentl.* Ep. 17, 22.
vulgi albus converteret elephas. II. Epl. 1, 196.
Ora ab Hiſpana victor penates repetit. III. Od. 14, 3. 4.
quæ cruore noſtro caret. II. 1, 36.
Orabant. II. S. 6, 37.
Orabat utriſque auribus atque oculis ſanus. II. S. 3, 284. 285.
Orabit. 6, 67.
Oræ gelidæ rex. I. Od. 26, 4.
Hiſpanæ Cantaber vetus hoſtis. III. 8, 21. 22.
illius vina nihil moror. I. Epl. 15, 16.
Orare Jovem. 18, 111.
Oras habitabiles ſol illuſtrat. IV. Od. 14, 5. 6.
in ultimas nomen extendat. III. 3, 45. 46.
nec latentes cita claſſe reparavit. I. 37, 23. 24.
Orat. 31, 2.
Oratus multa prece. I. Epl. 13, 18.
per divos penates. II. S. 3, 176.
in Orbe nullus amœnis Bajis prælucet ſinus. I. Epl. 1, 83.
Orbem circa vilem patulumque moraberis. A. P. 132.
latum reget te minor. I. Od. 12, 57.
lunæ quid premat, quid proferat. I. Epl. 12, 18.
per totum duella confecta. II. 1, 254.
Orbi. 2, 160.
Orbilium plagoſum. 1, 70. 71.
Orbis ultimos Britannos. I. Od. 35, 29. 30.
Orbis certus. C. S. 21. 22.
fractus illabatur. III. Od. 3, 7.
ſectus tua ducet nomina. 27, 75. 76.
Orbum forum litibus. IV. 2, 43. 44.
Orca Byzantia putruit. II. S. 4, 66.
Orci rapacis fine deſtinata aula. II. Od. 18, 30. 31.
nil miſerantis victima. 3, 24.
ſatelles. 18, 34.
Orco iterum demiſſum Panthoiden. I. 28, 10. 11.
nigro invidet. IV. 2, 23. 24.
ſi quis caſus puerum egerit. II. S. 5, 49.
ſub Orco culpas manent fata. III. Od. 11, 28. 29.
Orcum impudens moror. 27, 50.
luridum. 4, 74. 75.
Orcus non exorabilis auro. II. Epl. 2, 178. 179.
Ordinarat agmina Myſorum. Ep. 17, 9. 10.
Ordinaris ubi respublicas. II. Od. 1, 10. 11.
Ordinat annos. IV. 11, 20.
Ordine adite. II. S. 3, 81.
& rebus diſpar. I. Epl. 19, 29.
quod prius eſt verbum. I. S. 4, 58.
toro diſconvenit. I. Epl. 1, 99.
Ordinem rectum evaganti licentiæ frenum injecit. IV. Od. 15, 9. 10. 11.
Ordinet ſulcis arbuſta. III. 1, 9. 10.
Ordinibus quietis Deorum aſcribi. 3, 35. 36.
Orditur Trojanum bellum ab ovo. A. P. 147.
Ordo lucidus. *ibid.* 41.
Ore alio inductum dicam. III. Od. 25, 7. 8.
allaborandum eſt tibi. Ep. 8, 20.
ferens acinum aridum. II. S. 6, 85.
formica trahit quodcunque poteſt. I. 1, 33. 34.
frenum ore non depulit. I. Epl. 10, 38.
in frenato equi auris eſt. 15, 13.
non alio dictum. 19, 32.
oſſa rapta jejunæ canis. Ep. 5, 23.
profundo ruit Pindarus. IV. Od. 2, 7. 8.
promineret. Ep. 5, 35.
purpureo bibit Nectar. III. Od. 3, 12.
rotundo loqui. A. P. 323. 324.
trementi queſtus. Ep. 5, 11.
tri-

Digitized by Google

trilingui Cerberus. II. Od. 19, 29. 31. 32.
ſanies manat. III. 11, 19. 20.
tumido delitigat. A.P. 94.
Oreſtes triſtis. *ibid.* 124.
Oreſtes genitricem occidit. II. S. 3, 133.
male tutæ mentis. *ibid.* 137.
Oro Deos. A.P. 200.
Orichalco tibia juncta. *ibid.* 202.
ad Oricum Notis actus. III. Od. 7, 5.
Orientia tempora. II. Epl. 1, 130.
Orientis auſtri motus ſentiant. III. Od. 27, 22.
hœdi. 1, 28.
oris Seras & Indos ſubjectos. I. 12, 55. 56.
Originem ducis ab autore illo. III. 17, 5.
Origines fontium Nilus celat. IV. 14, 45. 46.
Originis amator. I. S. 2, 55.
Orion integræ Dianæ tentator. III. Od. 4, 70. 71.
nautis infeſtus. Ep. 15, 7.
non curat leones. II. Od. 13, 39.
pronus, III. 27, 18.
triſtis. Ep. 10, 10.
Orionis comes rapidus. I. Od. 28, 21.
Oris in Armeniis. II. 9, 4.
in umbroſis Heliconis. I. 12, 5.
orientis. *ibid.* 55.
terrarum. I. Epl. 3, 1.
Oris lævi. I. S. 5, 61.
Oritur lux poſtera. *ibid.* 39.
ſermo. II. 6, 71.
Oriturum. II. Epl. 1, 17.
Oriuntur Miſeno Echini. II. S. 4, 32.
Orizæ ptiſanarium ſume. 3, 155.
Ornabat nux ſecundas menſas. 2, 121. 122.
Ornamenta ambitioſa. A. P. 447. 448.
Ornare pulvinar Deorum. I. Od. 37, 3.
Ornat ficus ſuam arborem. Ep. 16, 46.
Ornatum ducem foliis. IV. Od. 3, 7.
Ornatur donis honeſtis. II. Epl. 2, 32.
Ornatus tempora pampino viridi. IV. Od. 8, 33.
Ornes me foliis brevioribus. I. Epl. 19, 16.
moribus. II. 1, 2.
Orni veteres. I. Od. 9, 12.
Orni viduantur foliis. II. 9, 8.
Ornithi Thurini filius (Ornyti. *Bent.*) III. 9, 14.
Orno ab hac pendulum collum zona lædere. 27, 59. 60.
Oro des veniam bonus. II. S. 4, 5.
hac prece. 6, 13.
nil amplius. *ibid.* 4.
per magnos Deos. I. 7, 33. 34.
per regna Proſerpinae. Ep. 17, 2.
Serves Cæſarem. (*Ex conjectura Bentl.*) I. Od. 35, 30.
te per Deos omnes. 8, 1. 2.
Orphea vocantem ſilvæ inſecutæ. 12, 7. 8.
Orpheo Threicio. 24, 13.
Orpheus ſacer interpreſque Deorum. A. P. 391.
Orta non his parentibus juventus. III. Od. 6, 33.
Orte divis bonis. IV. 5, 1.
Saturno. I. 12, 50.
Orti ab his majoribus. I. S. 5, 55.
claris patribus. IV. Od. 6, 31. 32.
prope Tanain. 15, 24.
pueri Centurionibus magnis. I. S. 6, 73.
Orto ſole. II. Epl. 1, 112. 113.
Ortos nullis majoribus. I. S. 6, 10.
ab Ortu ſolis. III. Od. 27, 12.
Ortum nil tale fatentes. II. Epl. 1, 17.
Ortus pejoribus. I. 6, 22.
Os decorum protulit luna. I. S. 8, 21. 22.
pueri tenerum. II. Epl. 1, 126.
ſonaturum magna. I. S. 4, 43. 44.
Oſci clarum genus. 2, 54.
Oſcinem corvum ſuſcitabo prece. III. Od. 27, 11.
Oſcula ad flagrantia cervicem detorquet. II. Od. 12, 25. 26.
dulcia. I. 13, 14. 15.
plura nulli dividit. 36, 6.
Oſculum pudicæ conjugis. III. 5, 41.
Oſirim per ſanctum juratus dicat. I. Epl. 17, 60.
Oſſa ab ore jejunæ canis rapta. Ep. 5, 23.
legant. I. S. 8, 22.
lurida pelle amicta verecundus color reliquit. Ep. 17, 21. 22.
pavore tremis. II. S. 7, 57.
Quirini. Ep. 16, 13.
Oſſibus albis informem agrum ſpectabant. I. S. 8, 16.
& capiti inhumato. I. Od. 28, 24.
Oſtendat tibi te lanx & cantharus. I. Epl. 5, 23. 24.
Oſtendere captos hoſtes civibus. 17, 33.
rem poterant chartæ Socraticæ. A.P. 310.
Oſtendet. IV. Od. 3, 9.
Oſtendi Iambos Latio. I. Epl. 19, 23. 24.
mercem. I. S. 2, 105.
paucis. I. Epl. 20, 4.
Oſtendis. A. P. 188.
Oſtendit ignem occultum. III. Od. 29, 17. 18.
quod venale habet. I. S. 2, 84.
Oſtentare montes incipit Appulia. I. S. 5, 77. 78.
Oſtia pulſat. 1, 10.
Tuſci amnis. II. S. 2, 32. 33.
Oſtrea. *ibid.* 21.
oriuntur Circæis. 4, 33.
Oſtro in regali conſpectus. A. P. 228.
Sidonio. I. Epl. 10, 26.
ſine ſollicitum frontem explicuere. III. Od. 29, 15. 16.
Othone. Ep. 4, 16.
Oti ubi quid datur. I. S. 4, 138.
Otia in tuta recedant. 1, 31.
liberrima divitiis Arabum non muto. I. Epl. 7, 36.
non recte ponere. II. S. 7. 112. 113.
portis apertis. A.P. 199.
Otio ingrato ventos obruit. I. Od. 15, 3. 4.
Otior. I. S. 6, 128.
Otioſa Neapolis. Ep. 5, 43.
Otioſus pagus cum bove. III. Od. 18, 11. 12.
Otium divos rogat. II. 16, 1.
laudat. I. 1, 16. 17.
non vis aut furor eximet. IV. 15, 18. 19.
nullum a labore reclinat. Ep. 17, 24.
perſequemur juſſi. 1, 7.

Ova-

Digitized by Google

Ova. II. Epl. 2, 163.
ranæ. Ep. 5, 19.
Ovanſque circum loculos curret. II. S. 3, 146. 147.
Oves infirmas tondet. Ep. 2, 16.
paſtas juvat videre *ibid.* 61. 62.
periere furto. I. Epl. 7, 86.
Ovibus pellitis. II. Od. 6, 10.
Ovile ulſus circum gemit. Ep. 16, 51.
Ovilia. IV. Od. 4, 9.
Ovis quibus longa facies erit illa memento ſucci melioris. II. S. 4, 12. 13.
vilibus. 2, 45.
Ovium mille. 3, 197.
pinguium cuſtodes. IV. Od. 12, 9.
Ovo columbino limum colligit. II. S. 4, 56.
prognatus. I, 26.
ab Ovo ad mala citaret. 3, 7.
ab Ovo gemino bellum Trojanum orditur. A. P. 147.

P.

PAcantur vomere ſilvæ. I. Epl. 2, 45.
Pacare. *Bentl.* A. P. 197.
Pacatum mare. IV. Od. 5, 19.
Pace. III. 29, 35.
in Pace metuens futura. II. S. 2, 110. 111.
Pacem duello miſcuit. III. Od. 5, 38.
impetrat. II. Epl. 1, 137.
Paces bonæ hoc habuere. *ibid.* 102.
Pacori manus. III. Od. 6, 9.
Pacis bellique medius eras. II. 19, 28.
cupido noceat quiſquam. II. S. 1, 44.
cuſtodem Janum clauſtra cohibentia. II. Epl. 1, 255.
Paciſci votis. III. Od. 29, 59.
Pacta mercede. 3, 22.
Pacto hoc excitat. II. S. 3, 148.
iſto facinus lenius. I. Epl. 16, 56.
quo. I. S. 4, 56. 99. 8, 40. II. 4, 8. 7, 22. I. Epl. 6, 10. 8, 13. 17, 2. II. 1, 71.
Pactolus tibi fluat. Ep. 15, 20.
Pactumejus ventet. *Bentl.* Ep. 17, 50.
Pacuvius. II. Epl. 1, 56.
Padus Matina cacumina laverit. Ep. 16, 28.
Pætum. I. S. 3, 45.
Pagi opprobrium. II. Od. 13, 4.
Pagos. I. Epl. 1, 29.
Pagus feſtus vacat cum otioſo bove. III. 18, 11. 12.
rugoſus frigore. I. Epl. 18, 104.
Palæſtræ decoræ more. I. Od. 10, 3. 4.
Palam. IV. 6, 17. Ep. 11, 19. I. S. 2, 85. A. P. 186.
Palantes error pellit de certo tramite. II. S. 3, 49.
Palatinas arces videt æquus. C. S. 65.
Palatinus Apollo. I. Epl. 3, 17.
Palato annoſo feris verba balba. II. S. 3, 274.
ne gallina dura malum reſponſet. 4, 18.
Palatum exſurdant vina. 8, 38.
meum ante nulli patuit natura quæſita. 4, 46.
tergere. 2, 24.
Palea in horna projectus. 6, 88.
Palinurus. III. Od. 4, 28.
Palla. Ep. 5, 65.
Pallâ circumdata. I. S. 2, 99.
nigra ſuccinctam vidi vadere. 8, 23.
Palladis Ægida. III. Od. 4, 57.
intactæ opus. I. 7, 5.
ope. 6, 15.
Pallæ honeſtæ repertor. A. P. 278.
Pallas ab uſto Ilio in impiam Ajacis ratem itam vertit. Ep. 10, 13. 14.
galeam & Ægida currus & rabiem parat. I. Od. 15, 11, 12.
illi proximos honores occupavit. 12, 19. 20.
Pallerem caſu. I. Epl. 19, 18.
Palleſcere culpa. 1, 61.
Palleſcet ſuper his. A. P. 429.
Pallet amore argenti. II. S. 3, 78.
pueris matercula. I. Epl. 7, 7.
Pallida mors. I. Od. 4, 13.
mulier lecto deſiliat. (*ita etiam Bentl.*) I. S. 2, 129. 130.
Pallidus. II. 2, 76.
Pallor albus ora inficit. Ep. 7, 15.
amantium viola tinctus. III. Od. 10, 14.
fecerat horrendas utraſque aſpectu. I. S. 8, 25. 26.
luteus. Ep. 10, 16.
vertere tum faciem nil ſic metuentis parochi. II. S. 8, 35. 36.
Palluit audax pontum & medias fraudes. III. Od. 27, 27. 28.
Palma Elæa. IV. 2, 17. 18.
negata macrum, opimum reducit donata. II. Epl. 1, 181.
nobilis. I. Od. 1, 5.
Palmâ lutulenta radere lapides. II. S. 4, 83.
Palmæ conditio ſine pulvere dulcis. I. Epl. 1, 51.
Palmam ſub nudo pede poſuiſſe. III. Od. 20, 11. 12.
Palmetis pinguibus. II. Epl. 2, 184.
Palpere. II. S. 1, 20.
Paludes ſtantes repetat. III. Od. 27, 9.
Palumbes fatigatum puerum nova fronde texere. 4, 11. 12. 13.
ſine clune vidimus poni. II. S. 8. 91.
Palus ruber porrectus ab inguine. I. 8, 5.
ſterilis. A. P. 65.
Paluſtres Minturnas. I. Epl. 5, 4. 5.
ranæ. I. S. 5, 14.
Pampino viridi ornatus tempora Liber. IV. Od. 8, 33. 34.
viridi cingentem tempora. III. 25, 20.
Panætî libros nobiles. I. 29, 13. 14.
Pandat cauda picta ſpectacula. II. S. 2, 26.
Pane egeo mellitis placentis potiore. I. Epl. 10, 11.
ſecundo vivit. II. Epl. 1, 123.
Panges poëmata. I. 18, 40.
Panis cum ſale leniet latrantem ſtomachum. II. S. 2, 17. 18.
ematur. I. 1, 74.
inops. *Bentl.* 4, 109.
longe pulcherrimus. 5, 89.
reticulum. 1, 47.
Panno albo velata fides. I. Od. 35, 21. 22.
quem patientia duplici vetat. I. Epl. 17, 25.

Digitized by Google

Pannos rubros cruore tuo lavet. Ep. 17, 50. 51.
Pannum. I. Epl. 17, 32.
Pannus unus & alter aſſuitur. A.P. 15. 16.
Panthera genus confuſa camelo. II. Epl. 1, 195.
Panthoiden. I. Od. 28, 10.
Pantilius. I. S. 10, 78.
Papaver cum melle Sardo. A. P. 375.
Paphi regina. I. Od. 30, 1.
Paphon viſit junctis oloribus (Paphum. *Bentl.*) III. 28, 14. 15.
Par eſt tibi nos accredere. I. Epl. 15, 25.
 fama nunquam eſt reſponſura labori. II. S. 8, 66.
 fratrum nequitiâ & nugis nobile. 3, 243. 244.
 gallina Thrax Syro. 6, 44.
 impar ludere. 3, 248.
 non eris ſi te ruperis. *ibid.* 319. 320.
 Perſi pugnat. I. 7, 18.
 ut coëat parique jungatur. I. Epl. 5, 25. 26.
Parabat funus imperio. I. Od. 37, 8.
 nox cœlo ſigna diffundere. I. S. 5, 10.
Parabilem Venerem amo. 2, 119.
Parabo æquum mihi animum. I. Epl. 18, 112.
 majus poculum. Ep. 5, 77. 78.
Paragoge.
 curarier. II. Epl. 2, 151.
 faterier. *ibid.* 148.
Parare plura labores. *ibid.* 196.
Pararet. III. Od. 5, 50.
Pararis ſervos ære. II. S. 3, 129.
Paras acrem militiam. I. Od. 29, 2.
 invidiam placare. II S. 3, 13.
 jura civica reſpondere. I. Epl. 3, 23. 24.
Paraſitæ. I. S. 2, 98.
Paraſitis edacibus. II. Epl. 1, 173.
Paraſſet. I. S. 4, 108.
Paraſti quicquid vita meliore. II. 3, 15.
Parat currus & rabiem. I. Od. 15, 12.
 reditum. I. Epl. 2, 21.
Parata cornua tollo in malos. Ep. 6, 11. 12.
Parati comites iter carpere. II. Od. 17, 12.
 depugnare. II. Epl. 1, 184.
Paratis frui. I. Od. 31, 17.
 utare. II. S. 3, 98.
Paratum dignis (paratus. *Bentl.*) I. Epl. 7, 22.
 virtute. II. S. 3, 98.
Paratus expiare pœnas. Ep. 17, 37. 38.
 ſubire periculum. 1, 3. 4.
Paravero *pro* velim parare. *ibid.* 32.
Parca non mendax. II. Od. 17, 39.
Parcâ manu obtulit Deus quod ſatis eſt. III. 16, 43. 44.
Parca donandi juventus. II. S. 5, 79.
Parcæ iniquæ prohibent. II. Od. 6, 9.
 tibi reditum rupere ſub certo tegmine. Ep. 13, 15. 16.
 veraces. C. S. 25.
Parcas minori major. II. S. 3, 326.
 ſupplicibus tuis. III. Od. 10, 16. 17.
Parce cadis. II. 7, 20.
 Liber parce metuende gravi thyrſo. 19, 7. 8.
 malignus arenæ. I. 28, 23.
 precor. IV. 1, 2.
 privatus cavere nimium. III. 8, 26.
 ſacris vocibus. Ep. 17, 6.
Parcè hortaretur. I. S. 4, 107.
 Græco fonte detorta cadant. A.P. 55.
Parcent fata animæ ſuperſiti. III. Od. 9, 12.
 puero ſuperſtiti. *ibid.* 16.
Parcentes dexteras odi. 19, 21. 22.
Parcentis viribus. I. S. 10, 13.
Parcere prato. I. Epl. 14, 30.
 ſacris. I. S. 1, 71.
 ſibi cogit mortis metu. 4, 127.
Parcet amico. 4, 35.
 ſibi. I. Epl. 7, 11.
Parci ſenes. II. Od. 8, 22.
Parcis diripere horreo amphoram. III. 28, 7. 8.
Parcis ſic placitum. II. 16, 17.
Parcit poplitibus imbellis juventæ. III. 2, 15. 16.
 vinum diffundere. II. S. 2, 58.
Parcite verbis male ominatis. III. Od. 14, 11. 12.
Parcius. I. Od. 25, 1. II. S. 2, 127. I. Epl. 7, 38.
 hic vivit. I. S. 3, 49.
Parcò paucis contento. *ibid.* 16.
Parcus Deorum cultor. I. Od. 34, 1.
 diſcordet avaro. II. Epl. 2, 194.
 foliis amaris veſcatur ob curam hæredis. I. 5, 13.
 non veteris aceti. II. S. 2, 62.
Parebit. *ibid.* 52.
Parem bello ducem. Ep. 9, 23. 24.
 iratus quæret. 15, 14.
 ſuperis Tydidem. I. Od. 6, 16.
 temporibus cornicis vetulæ. IV. 13, 24. 25.
 ullum invenient. I. 24, 8.
Parens gulæ. II. S. 7, 111.
 Pelopis. II. Od. 13, 37.
 quo amore ſit amandus. A. P. 313.
 Tyrrhenus. III. Od. 10, 11.
Parent. 29, 28.
 divitiis divina humanaque. II. S. 3, 95. 96.
Parente melior fortuna. I. Od. 6, 25.
 occiſa. II. S. 3, 134.
 quali natus. I. 6, 7. 8.
Parentem frenis. 1, 91.
 male aſellum in rupes detruſit. I. Epl. 20, 15.
Parentem curvæ lyræ. I. Od. 10, 6.
 in perjurum ſplendide mendax. III. 11, 34. 35.
Parentes. II. Od. 9, 15.
 beati ante decorent. 4, 13. 14.
 claros. I. S. 6, 91.
 mihi ſuperſtites. Ep. 5, 101.
 quoſcunque. I. S. 6, 95.
Parentheſi interpoſitâ vox, quæ præceſſerat, repetita. III. Od. 17, 1. 5.
Parentheſis.
 quæ vis Deorum eſt Manium. Ep. 5, 94.
 quæ tua virtus. I. S. 9, 54.
Parentibus non his orta juventus. III. Od. 6, 33.
 abominatus Annibal. Ep. 16, 8.
Parentis cervicem fregiſſe. II. Od. 13, 5. 6.
 guttur ſenile fregerit. Ep. 3, 1. 2.
 regna. II. Od. 19, 21.
 rem malus ingluvie ſtringat. I. S. 2, 8.

Parentium virtus dos magna eſt. III. Od. 24, 21. 22.
Parentum ætas pejor avis. 6, 46.
laudibus. I. 12, 13. 14.
pauperum ſanguis. II. 20, 5. 6.
vitio. I. 2, 23.
Parentur opes. A. P. 307.
Parere minoribus turpe putant. II. Epl. 1, 84.
Pareret mihi tribuno legio Romana. I. S. 6, 48.
Pares res. 3, 121.
Paret ancillas. II. 3, 215.
aurum. *ibid.*
fomenta. I. 1, 82.
inſanire certa ratione. II. 3, 271.
niſi animus imperat. I. Epl. 2, 62. 63.
ſervo. II. S. 7, 79.
Paret virtutem doctrina. I. Epl. 18, 100.
Pari par jungatur. 5, 25. 26.
Paria gladiatorum centum. II. S. 3, 85. 86.
peccata. I. 3, 96.
Paribus colludere geſtit. A. P. 159.
Paridis buſto inſultet armentum. III. Od. 3, 40. 41.
propter amorem Græcia duello colliſa. I. Epl. 2, 6. 7.
Paries cum ardet proximus tua res agitur. 18, 84.
hic habebit barbyton. III. Od. 26, 4.
natus iratis Diis. II. S. 3, 8.
facer. I. Od. 5, 13. 14.
Pario marmore purius. 19, 6.
Parios Iambos primus Latio oſtendi. I. Epl. 19, 23. 24.
Paris ut ſalvus regnet negat poſſe cogi. 2, 10. 11.
Pariter. I. Od. 35, 28. I. Epl. 10, 5. 18, 48. II. 2, 29. A. P. 344.
Parmenſis opuſcula quod vincat. I. Epl. 4, 3.
Parmula. II. Od. 7, 10.
Parochi. I. S. 5, 46. II. 8, 36.
Parræ omen recinentis impios ducat. III. Od. 27, 1. 2.
Parrhaſius. IV. 8, 6.
Parricidæ Telagoni juga. III. 29, 8.
Pars bona cupidine falſo decepta. I. S. 1, 61.
bona non curat ungues ponere. A. P. 297.
bona vocis accedet. IV. Od. 2, 46.
hominum. II. S. 3, 121.
hominum geſtit publica conducere. I. Epl. 1, 77.
hominum vitiis gaudet. II. S. 7, 6.
horæ natalis violentior. II. Od. 17, 18. 19.
juſſa lares mutare. C. S. 39.
magna. I. S. 6, 90.
maxima. II. 3, 82. 121.
multa mei vitabit Libitinam. III. Od. 30, 7.
multa notat *alii legunt* natat. II. S. 7, 7.
mundi fervidis caloribus incluſa. III. Od. 24, 36. 37. 38.
putat eſſe. II. S. 1, 3.
quæ quadret acervum. I. Epl. 6, 35.
Parte ab omni nihil eſt beatum. II. Od. 16, 27. 28.
ex tua dic. II. S. 5, 108.
in altera vallis viſum lupum. I. Od. 15, 29. 30.
in mea catini poſitum pullum. I. S. 3, 92.
in qualibet beati exules regnanto. III. Od. 3, 38. 39.
omni laborent. I. S. 2, 38.
qua ignes debacchentur. *ibid.* 55.
quarta diei. I. S. 9, 35.
quinta ſui nectaris imbuit. I. Od. 13, 16.
Partem animæ meæ rapit. II. 17, 5.
de die ſolido demere. I. 1, 20.
Falerni ſumere. 27, 9. 10.
in neutram cultus miſer. II. S. 2, 66.
morbi deponere. I. Epl. 1, 35.
tolleret. 6, 44.
Partes amantis ephebi tuetur. II. Epl. 1, 171.
auctoris chorus defendat. A. P. 192. 194.
divitum geſtio linquere. III. Od. 16, 23. 24.
ducis in bellum miſſi. A. P. 315.
in centum diſcunt diducere. *ibid.* 326.
ſcelus expiandi cui dabit. I. Od. 2, 29.
ſecundas tractare. I. Epl. 18, 14.
in Partem juvet pudica mulier. Ep. 2, 39.
Parthi fugam. II. Od. 13, 17. 18.
vulnera labentis equo deſcribet. II. S. 1, 15.
Parthis formidatam Romam. II. Epl. 1, 256.
horrendus juvenis. II. S. 5, 62.
Parthis invenior mendacior. II. Epl. 1, 112.
Parthorum poſtibus ſuperbis ſigna direpta. IV. Od. 15, 6. 7.
templis refixit ſigna. I. Epl. 18, 56.
vota. Ep. 7, 9.
Parthos feroces. III. Od. 2, 3.
imminentes Latio. I. 12, 53.
Parthum animoſum verſis equis. 19, 11. 12.
paveat. IV. 5, 25.
Parthus. II. 13, 18.
Partibus Eois. I. Od. 35, 31. 32.
mutatis diſcedite. I. S. 1, 18.
variis illudit. II. 3, 51.
Particulam auræ divinæ humo affigit. 2, 79.
inhumato capiti dare. I. Od. 28, 24. 25.
undique defectam. 16, 14. 15.
Parcis. II. S. 5, 100.
Partita tecum lucellum Penelope. *ibid.* 81, 82.
Partitur lintres. I. Epl. 18, 61.
Parto quod avebas laborem finire. I. S. 1, 93. 94.
Partubus veris Lucina affuit. Ep. 5, 5. 6.
Partum ejus venter. 17, 50.
Partum poſt deterior. II. S. 8, 44.
qui aut unde putas. 2, 18. 19.
Parturit fœtus Germania. IV. Od. 5, 26. 27.
Notus imbres. I. 7, 16.
Parturiunt montes. A. P. 139.
Partus maturos lenis aperire. C. S. 13. 14.
mœret miſſos ad Orcum. III. Od. 4, 74. 75.
Parva. I. S. 3, 122. II. 3, 220.
munera pulveris exigui. I. Od. 28, 3. 4.
parvum decent. I. Epl. 7, 44.
rura. II. Od. 16, 37.
vectigalia. III. 16, 39. 40.
vela ne darem per æquor Tyrrhenum. IV. 15, 3. 4.
Parvâ nave ferar. II. Epl. 2, 200.
Parvam ſtultitiam decedere. 2, 152.
Par-

Parvas. I. S. 6, 86.
Parvi. Ep. 13, 13. I. S. 2, 10. I. Epl. 3, 38.
Parvis alumnis abeas æquus. III. Od. 18, 3. 4.
animis. I. Epl. 17, 40.
modis magna tenuare. III. Od. 3, 72.
pueris feres munuſcula. I. Epl. 7, 17.
ſodalibus gaudentem. *ibid.* 58.
Parum firmus *pro* non ſatis. Ep. 1, 16.
ſanguinis eſt fuſum *pro* non ſatis. 7, 3.
Parvo bene vivitur. II. Od. 16, 13.
contentus. II. S. 2, 110.
corpore onus majus. I. Epl. 17, 39. 40.
emptæ. II. S. 3, 156.
mihi plagoſum Orbilium dictare memini. II. Epl. 1, 70. 71.
munere te beet. I. 18, 75.
neque ulla lethi fuga eſt. II. S. 6, 95.
quæ ſumi nequeunt. 7, 106.
qui uti neſciet æternum ſerviet. I. Epl. 10, 41.
ſub Lare. III. Od. 29, 14.
vivere. II. S. 2, 1.
ex Parvo acervo haurire. I. 1, 51. 52.
Parvos Deos coronantem marino rore. III. Od. 23, 15. 16.
gnatos. 5, 42.
Parvula formica. I. S. 1, 33.
tibi res eſt. I. Epl. 18, 29.
Parvula & tuta laudo. 15, 42.
Parvum. II. 1, 179.
carmen majeſtas tua non recipit. *ibid.* 257. 258.
decent parva. I. 7, 44.
ingenium tibi non eſt. 3, 21. 22.
nil loquar. III. Od. 15, 17. 18.
nil ſapias. I. Epl. 12, 15.
Parvus carmina operoſa fingo. IV. Od. 2, 31. 32.
male filius. I. S. 3, 45. 46.
onyx cadum nardi eliciet. IV. Od. 12, 17.
populus. A. P. 206.
puer ego hunc novi. II. S. 2, 112. 113.
Paſcant me olivæ. *Bentl.* I. Od. 31, 15.
Paſcat durus aretque. I. Epl. 16, 70.
herum fundus arvo. *ibid.* 2.
populum copia frumenti. 15, 14.
Paſcendi caballi. I. S. 6, 103. 104.
Paſcere barbam. II. 3, 35.
non firmus fundus. I. Epl. 17, 47.
tigres. III. Od. 27, 46.
Paſces corvos in cruce. I. Epl. 16, 48.
tineas taciturnus. 20, 12.
Paſcet nummos alienos. 18, 35.
Paſci ſi corvus tacitus poſſet. 17, 50.
Paſcit te qui ager tuus eſt. II. 2, 160.
Paſcitur juvenca votiva in veſtrum reditum. I. 3, 36.
nivali Algido. III. Od. 23, 9.
Paſco vernas procaces libatis dapibus. II. S. 6, 66. 67.
Paſcua Lucana mutet. Ep. 1, 28.
Paſcuis Calabris Lucana mutet. *Bentl. ibid.*
Gallicis pinguia creſcunt vellera. III. Od. 16, 35. 36.
lætis caprea intenta. IV. 4, 13. 14.
Paſcunt me olivæ. I. 31, 15.
Paſſeris ilia. II. S. 8, 29. 30.
Paſſi pejora. I. Od. 7, 30.
Paſſim. II. S. 3, 48.
Paſſo capillo. I. 8, 24.
Paſta. I. Epl. 7, 30.
Paſtas oves juvat videre. Ep. 2, 61. 62.
Paſtillos Ruffillus olet. I. S. 2, 27. 4, 92.
Paſtor cum languido grege umbras quærit. III. Od. 29, 21. 22.
quum Helenen navibus Idæis per freta traheret. I. 15, 1. 2.
Paſtorem. I. S. 5, 63.
Paſtoribus vis amica. Ep. 6, 6.
Paſtum mulæ miſſæ. I. S. 5, 18.
Paſtum jecur anſeris pinguibus ficis. II. 8, 88.
Patareus Apollo. III. Od. 4, 64.
Patefecit aulam. IV. 14, 36.
Patella modica. I. Epl. 16, 7.
Patens iter. III. Od. 5, 2.
Patentem vitare puteum. II. Epl. 2, 135.
Patenti Ægæo. Patente *Bentl.* II. Od. 16, 1. 2.
Pater. I. Od. 2, 50. 24, 3. III. 11, 45. 27, 34. 57. 29, 44. I. S. 2, 20. 3, 45. 126. 4, 53. 6, 41. 71. 131. II. 3, 58. 178. I. Epl. 6, 54. 7, 7. 37. A. P. 24, 248.
Andromedes clarus. III. Od. 29, 17.
Æneas. *Bentl.* IV. 7, 15.
ardens ſævit. I. S. 4, 48, 49.
Bacche. I. Od. 18, 6. III. 3, 13.
cœnæ *pro* rex convivii. II. S. 8, 7.
& rex Juppiter. 1, 42. 43.
Ennius. I. Epl. 19, 7.
gentis humanæ. I. Od. 12, 50.
infidus Pelopis. Ep. 17, 65.
ipſe domus. II. S. 6, 88.
Jane. I. Epl. 16, 59.
Liber. II. 1, 5.
matutine. II. S. 6, 20.
optime. 1, 12.
optimus. I. 4, 105.
perſonatus. *ibid.* 56.
Silvane. Ep. 2, 21. 22.
ventorum regat. I. Od. 3, 3.
urbium. III. 24, 27.
Patera meri bimi. I. 19, 15.
de Patera fundens liquorem. 31, 2. 3.
cum Patera guttus. I. S. 6, 118.
Pateras donarem. IV. Od. 8, 1.
Pateris diffuſo mero te proſequitur. 5, 33. 34.
Pateris ſapiens emendatuſque videri. I. Epl. 16, 30.
Paterna in jura recepit. A. P. 256.
rura ſuis bobus exercet. Ep. 2, 3.
Paternâ voce ad rectum fingeris. A. P. 366. 367.
Paterni animi in fratres. II. Od. 2, 6.
& Laris & fundi inopem. II. Epl. 2, 50. 51.
fluminis ripæ. I. Od. 20, 5. 6.
Paternis nummis nudus. II. S. 3, 184.
ſordibus obſoleta. Ep. 17, 46.
rebus abſumptis fortiter. I. Epl. 15, 26. 27.
Paterno arcu. I. Od. 29, 10.
rure. I. Epl. 18, 60.
Paternos Deos in ſinu ferens. II. Od. 18, 26. 27.

Digitized by Google

Paternum cognomen. I. Epl. 13, 8. 9.
collum laqueo preſſiſſe. 16, 37.
ſalinum. II. Od. 16, 13. 14.
Paternus animus in pueros. IV. 4, 27. 28.
avus. I. S. 6, 3.
Patet janua. III. Od. 9, 20.
imparibus formis te deceptum. II. S. 2, 30.
Pati anguſtam pauperiem. III. Od. 2, 1.
callet duram pauperiem. IV. 9, 49.
pauperiem indocilis. I. 1, 18.
quicquid melius. 11, 3.
quidvis. III. 24. 43.
quidvis poſſum. I. Epl. 15, 17.
Patiar adſcribi ordinibus quietis Deorum. III. Od. 3, 35. 36.
haberi inconſultus. I. Epl. 5, 15.
illorum delicta. I. S. 3, 14t.
mori. III. Od. 9, 15.
tuos labores carpere lividas obliviones. IV. 9, 32. 33. 34.
Patiens aquæ cœleſtis latus. I. 10, t9. 20.
& commodus. A. P. 257.
Lacedæmon. I. Od. 7, 10.
pulveris atque ſolis. 8, 4.
vocari filius Majæ. 2, 43.
utitur ante quæſitis. I. S. 1, 37. 38.
ut Patiens. II. 5, 43.
Patientem. 6, 91.
aurem culturæ præbeat. I. Epl. 1, 40.
Patienter nimium utrumque mirati. A. P. 271. 272.
pranderet. I. Epl. 17, 13.
Patientiâ fit levius quicquid nefas eſt corrigere. I. Od. 24, 19. 20.
Patientia quem velat panno duplici. I. Epl. 17, 25.
Patientis Ulyſſei proles. 7, 40.
Patimur per noſtrum ſcelus. I. Od. 3, 39.
Patina. II. S. 8, 43.
Patinæ. 2, 95.
Patinam. I. 3, 8. II. 8, 55.
agaſo lapſus frangat. II. 8, 72.
Patinas omaſi cœnabat. I. Epl. 15, 34.
Patitur. I. Od. 19, 10.
Patiuntur atra ſila trium ſororum. II. Od. 3, 16.
opes ſtultitiam. I. Epl. 18, 29.
Patre claro. I. S. 6, 58.
ingenuo natus. *ibid.* 21.
juvenes digni. A. P. 24.
libertino natum. I. S. 6, 6. 45. 46.
magno nata puella. 2, 72.
melior Tydides. I. Od. 15, 28.
præclaro. I. S. 6, 64.
Patres bonos. I. Epl. 14, 3.
conſilio labantes firmaret. III. Od. 5, 45. 46.
cuncti. II. Epl. 1, 81.
& equites. *Bentl.* A. P. 113.
& populus. *Bentl.* III. Od. 6, 20.
maturos. IV. 4, 55.
ſeveri. II. Epl. 1, 109.
pro Patria mori dulce & decorum. III. Od. 2, 13.
mori non timidus. 19, 2.
Patria quærit Cæſarem. IV. 5, 16.
Patriâ interdicta voluptas fuit potior. I. Epl. 6, 64.
Patriæ charæ. II. S. 2, 104. 105.
chari volumus vivere. I. Epl. 3, 29.
exul. II. Od. 16, t9.
iter munivit liberum. C. S. 42. 43.
oblitus. I. S. 10, 27.
quid debeat didicit. A. P. 312.
tuæ lucem redde. IV. Od. 5, 5.
Patriam rem perdere. I. S. 4, 110. 111.
in Patriam clades derivata hoc fonte fluxit. III. Od. 6, 19. 20.
Patribus claris orti pueri. IV. 6, 31. 32.
ſub duris. I. S. 2, 17.
Patriis Diis. II. Od. 7, 4.
Patriis malis intermiſcere verba foris petita. I. S. 10, 29. 30.
Patrimoni mille talenta accepit. II. 3, 226.
ſummam ſaxo inſculpere. *ibid.* 90.
Patrio ſepulchro caruere juvenes. *ibid.* 196.
Patrios agros ſarculo findere. I. Od. 1, 11. 12.
cineres. A. P. 471.
penates aſpicere. II. S. 5, 4. 5.
liqui. III. Od. 27, 49.
Patris attenti. II. Epl. 1, 172.
aures. A. P. 387. 388.
fides perjura. III. Od. 24, 59.
hujus. I. S. 6, 89.
Latini oblitus. 10, 27.
per amicitiam peteret. 3, 5.
rem oblimare. 2, 62.
Patrium fundumque laremque mimæ donat. 2, 56.
ſermonem ditaverit. A. P. 57.
Patrius vigor. IV. Od. 4, 5.
Patrone. I. Epl. 7, 92.
Patrono. *ibid.* 54.
Patruæ linguæ verbera. III. Od. 12, 3.
Patrum concilio ſancto redi. IV. 5, 3. 4.
conſulta qui ſervat. I. Epl. 16, 41.
cura. IV. Od. 14, 1.
decreta proſperes. C. S. 17. 18.
more. IV. Od. 15, 29.
virtus. 4, 30. 31.
Patruum iratum. II. S. 2, 97.
Patruus. I. 6, 131. II. 3, 88.
Patuit palatum meum nulli. II. 4, 46.
Patuit continuo. 8, 29.
Patulæ aures non retinent fideliter commiſſa. I. Epl. 18, 70.
Patulas aures obturem impune legentibus. II. 2, 105.
Patulis pectinibus. II. S. 4, 34.
Patulum circa orbem moraberis. A. P. 132.
Pauca. II. Od. 11, 5.
acquirere. A. P. 55.
contra accipe. I. S. 4, 38.
dicere cupiens. II. 7, 1. 2.
jugera moles regiæ relinquens aratro. II. Od. 15, 1. 2.
reſpondes, ut tuus mos eſt. I. S. 6, 60. 61.
ſingultim locutus. *ibid.* 56.
Paucis. 5, 51.
gemis oſtendi. I. Epl. 20, 4.
lectoribus contentus. I. S. 10, 74.
maculis non offendar. A. P. 351. 352.
parco contento. I. S. 3, 16.
videatur inſanus. II. 3, 120.
vitiis natura mea mendoſa eſt. I. 6, 65. 66.
Pauco foramine aſpirare. A. P. 203. 204.

Pau-

Paucorum jugerum ſilva. III. Od. 16, 29. 30.
Paucorum hominum. I. S. 9, 44.
Paveas. II. 7, 69.
Paveat. IV. Od. 5, 25.
Paventem. 4, 9.
Paventis (paventes. *Bentl.*) 14, 49.
Pavet agna lupos acres. Ep. 12, 25. 26.
Pavidæ damæ natarunt æquore. I. Od. 2, 11. 12.
Pavidam. 23, 2.
Pavidi. II. S. 6, 113.
Pavidum cuſtodem. III. Od. 16, 6.
leporem. Ep. 2, 35.
Pavidus futuri. *Bentl.* A. P. 172.
Pavimentum tinget mero. II. Od. 14, 26. 27.
Pavit conductum diurna mercede. II. S. 7, 18.
Paulatim. II. Epl. 1, 46. 2, 164.
Paulum *propr.* I. Od. 12, 38.
Paulum. II. 1, 9.
abſtulerat. I. Epl. 15, 34.
amicus deliquit. I. S. 3, 84.
diſtat virtus celata inertiæ ſepultæ. IV. Od. 9, 29. 30.
hic ades. I. S. 9, 38.
pudibunda. A. P. 233.
ſi potes. II. S. 5, 103.
ſilvæ foret ſuper his. 6, 3.
ſtetit urna ſicca. III. Od. 11, 22. 23.
Paulus. I. S. 6, 41.
Pavone. II. 2, 23.
Pavor moleſtus eſt utrique. I. Epl. 6, 10.
te vexet. 18, 98. 99.
Pavore auferam ſomnos. Ep. 5, 96.
Pauper. II. Od. 3, 22. II. S. 5, 20. I. Epl. 1, 91. A. P. 96.
argenti & auri intus poſiti. II. S. 3, 142.
Daunus aquæ. III. Od. 30, 11.
macro agello. I. S. 6, 71.
non eſt cui rerum uſus ſuppetit. I. Epl. 12, 4.
ruris colonus te ambit prece ſollicita. I. Od. 35, 5.
ſum in ære meo. II. Epl. 2, 12.
Paupercula. I. 17, 46.
Paupere cavo. II. S. 6, 80. 81.
tecto. I. Epl. 10, 32.
pro Paupere levi ſpondere. A. P. 423.
Pauperem functum laboribus levare. II. Od. 18, 38. 39.
me petit dives. *ibid.* 10. 11.
Pauperet te caſſa nuce. II. S. 5, 36.
Pauperi addis cornua. III. Od. 21, 17.
regumque pueris æqua tellus recluditur. II. 18, 32. 33. 34.
Pauperibus. I. Epl. 1, 25.
Pauperiem anguſtam pati. III. Od. 2, 1.
crepat. I. 18, 5.
duram callet pati. IV. 9, 49.
fugiens per mare currit. I. Epl. 1, 45. 46.
horres. II. S. 5, 9.
minus metuas. I. 1, 93.
pati indocilis. I. Od. 1, 18.
probam quæro ſine dote. III. 29, 55. 56.
veritus. I. Epl. 10, 39.
vitium ingens credidit. II. S. 3, 91. 92.
Pauperies immunda domus abſit procul. II. Epl. 2, 199.
importuna abeſt. III. Od. 16, 37.
magnum opprobrium jubet. 24, 42.
nec dum abacta epulis regum. II. S. 2, 44. 45.
quem non terret. 4, 84.
Pauperiorum. I. 1, 111.
Pauperis Ibici uxor. III. Od. 15, 1.
ingenium. Ep. 11, 12.
Pauperrimus horum bonorum optarim eſſe. I. S. 1, 79.
Paupertas audax. II. Epl. 2, 51.
ſæva. I. Od. 11, 42.
Paupertate contracta. I. Epl. 5, 20.
de Paupertate tacentes. 17, 43.
Paupertatis pudor. 18, 24.
Pauperum cœnæ mundæ. III. Od. 29, 14. 15.
ſepulchris. Ep. 17, 47.
tabernas. I. Od. 4, 13.
Pauſiacâ tabellâ torpes. II. S. 7, 95.
Pax. C. S. 57. II. S. 3, 268.
Peccantis matronæ. II. S. 7, 62.
odio augur deſipit. I. Epl. 20, 9.
Peccare amat timentes. A. P. 197.
boni oderunt amore virtutis. I. Epl. 16, 52.
docentes hiſtorias monet. III. Od. 7, 19. 20.
nefas. III. Od. 24, 24.
vetantes tabulas. II. Epl. 1, 23.
Peccas amore ingenuo. I. Od. 27, 16. 17.
qui minus atque ego. II. S. 7, 96.
Peccat hic. *ibid.* 109.
ſi ſcriptor. A. P. 354.
ſuperne. II. S. 7, 64.
ubi vulgus. II. Epl. 1, 63.
uter noſtrum dignius cruce. II. S. 7, 47.
Peccata aliena incutiunt pudorem. I. Epl. 18, 77.
mea viſurus putem. A. P. 266.
parva. I. S. 3, 96.
Peccati herilis conſcia. II. 7, 60.
Peccatis irroget pœnas æquas. I. 3, 118.
noctem objice. I. Epl. 16, 62.
veniam poſcentem. I. S. 3, 75.
Peccatum fateor. II. 4, 4.
furioſius atque majus. I. 3, 83. 84.
Peccatur intra & extra muros Iliacos. I. Epl. 2, 16.
Peccavero ſi quid ſtultus (peccaro. *Bentl.*) I. S. 3, 140.
Peccem in publica commoda. II. Epl. 1, 3.
Pecces in matrona. I. S. 2, 63.
noſtri ſtudio. I. Epl. 13, 4.
Peccet ad extremum. 1, 9.
Japyx albus. III. Od. 27, 19. 20.
tantundem. I. S. 3, 115.
turpi adultero. I. Od. 33, 9.
Pecore. II. S. 2, 115.
dives. Ep. 15, 19.
Pecori lupus infeſtus. *ibid.* 7.
nulla contagia nocent. 16, 61.
vago. III. Od. 13, 12.
Pecoris fertilis tellus. C. S. 29.
uſum tibi invidet Calo argutus. I. Epl. 14, 41.
Pectes cæſariem. I. Od. 15, 14.
Pecti. Ep. 11, 1.
Pectinibus patulis. II. S. 4, 34.
Pectora diris ſollicitudinibus levare. Ep. 13, 10.
fortia adverſis rebus opponite. II. S. 2, 136.
morti liberæ devota. IV. Od. 14, 18.
recti cultus roborant. 4, 34.
Thracum impube corpus mollire poſſet. Ep. 5, 13. 14.

Digitized by Google

Pectore aduſto. II. S. 8, 90.
de pleno omne ſupervacuum manat. A. P. 337.
forti ſequemur. Ep. 1, 14.
latum clavum demiſit. I. S. 6, 28.
memori cuncta referas. II. 4, 90.
pleno Bacchi. II. Od. 19, 6.
puro. I. S. 6, 64.
puro nunc adbibe. I. Epl. 2, 67. 68.
è Pectore curas pelli. I. S. 2, 110.
ſine Pectore corpus tu non eras, I. Epl. 4, 6.
Pectoris fervor me tentavit. I. Od. 16, 22. 23.
Pectus ambitione inani caret. II. Epl. 2, 206. 207.
bene præparatum. II. Od. 10, 14. 15.
circa illi erat æs triplex. I. 3, 9. 10.
enſe Norico recludere. Ep. 17, 71.
fervet miſera Cupidine. I. Epl. 1, 33.
fidum amoribus. II. Od. 12, 16.
hoſpitale tibi. Ep. 17, 49.
me incitat. 8, 7.
meum inaniter angit. II. Epl. 1, 211.
præceptis amicis format. *ibid.* 128.
Sabella carmina increpare credam. Ep. 17, 28.
Peculi cura. A. P. 330.
Pecunia collecta ſervit cuiquam, I. Epl. 10, 47.
neſcit naturam mutare. 12, 10.
nitidis villis fundata. 15, 46.
primum quærenda. 1, 53.
regina & genus & formam donat. 6, 37.
Pecuniâ ſuperbus ambules. Ep. 4, 5.
Pecuniæ cuncta ad ſe ducentis. IV. Od. 9, 38.
Pecuniam creſcentem cura ſequitur. III. 16, 17.
omnem idibus relegit. Ep. 2, 60.
properet indigno hæredi. III. Od. 24, 61. 62.
Pecus. 20, 37.
agellos edit. I. Epl. 12, 12.
egit montes altos viſere. I. Od. 2, 7. 8.
lætum. Ep. 2, 45.
ludit herboſo campo. III. Od. 18, 9.
multa fruge dominum juvet. I. Epl. 16, 10.
mutet paſcua. Ep. 1, 27. 28.
pingue facias domino. II. S. 6, 14.
ſervum imitatores. I. Epl. 19, 19.
ſtabulis gaudet. I. Od. 4, 3.
ſtravit ferro. II. S. 3, 202.
turpe. I. 3, 100.
Pedana in regione. I. Epl. 4, 2.
Pedatia fragilis. I. S. 8, 39.
Pede æquo pulſat mors pauperum tabernas regumque turres. I. Od. 4, 13. 14.
alterno terram quatient. *ibid.* 7.
barbaro luſtratam Rhodopen. III. 25, 11. 12.
candido quatient humum. IV. 1, 27. 28.
certo humum ſignat. A. P. 158. 159.
certo ſermoni ſermo merus differt. I. S. 4, 47. 48.
claudo antecedentem ſceleſtum deſeruit. III. Od. 2, 31. 32.
crepante deſiliit lympha. Ep. 16, 48.
incerto ferebar. 11, 20.
incompoſito dixi verſus currere. I. S. 10, 1.
injurioſo ne ſtantem columnam proruas. I. Od. 35, 13. 14.
lapſus patinam agaſo frangat. II. S. 8, 72.
libero nunc tellus pulſanda. I. Od. 37, 1. 2.
longo eſt. I. S. 2, 93.
major calceus. I. Epl. 10, 43.
meo aliena preſſi. 19, 22.
molli fulta. I. S. 2, 88.
nudo. I. Epl. 19, 12.
nudo fugiendum. I. S. 2, 132.
pepuliſſe terram inviſam gaudet. III. Od. 18, 15. 16.
quali ſit. I. S. 6, 33.
ſegni. III. Od. 12, 8.
ſub nudo palmam poſuiſſe. 20, 11. 12.
ſuo ſe quemque metiri verum eſt. I. Epl. 7, 98.
temperat muſam Archilochi Sappho maſcula. 19, 28.
ter percuſſo. I. S. 10, 43.
terram tundet. A. P. 430.
turpi ne ſit. I. S. 2, 102.
vituli ranæ pullis preſſis. II. 3, 314.
I pede fauſto. II. Epl. 2, 37.
in Pede calceus laxus male hæret. I. S. 3, 31. 32.
in Pede uno ſtans dictabat verſus. 4, 10.
Pedem choris ferre dedecuit. II. Od. 12, 17.
huc intulit. Ep. 16, 58.
hunc ſocci cepere. A. P. 80.
Lesbium ſervate. IV. Od. 6, 35.
proferre vetet pudor. A. P. 135.
ad Pedem non elaboratum amorem flevit. Ep. 14, 11. 12.
Pedes i quo te rapiunt. III. Od. 11, 49.
illuſi recuſant vitioſum ferre. II. S. 7, 108.
ire quocunque ferunt. Ep. 16, 2.
laviſſet ære Siſyphus. II. S. 3, 21.
mille in fronte. I. S. 8, 12.
ore tetigit. II. Od. 19, 32.
Pedeſtri Muſa. II. S. 6, 17.
ſermone. A. P. 95.
Pedibus claudere verba. II. S. 1, 28.
mutatis. I. 4, 7.
nudis. 8, 24.
ſenis. 10, 59.
tuis bene eſt. I. Epl. 12, 5.
Pedites Romani. A. P. 113.
Peditis Mauri. I. Od. 2, 39.
Peditum catervæ. II. Epl. 1, 190.
Pedius. I. S. 10, 28.
Pedum requies. I. Od. 36, 12.
Pegaſus ales. IV. 11, 26. 27.
expediet vix te illigatum Chimæræ triformi. I. 27, 23. 24.
Pejerati juris pœna. II. 8, 1. 2.
Pejor Afris ſerpentibus. II. S. 8, 95.
avis ætas tulit. III. Od. 6, 46.
via. I. S. 5, 96.
Pejora. I. Od. 7, 30.
Pejoribus. I. Epl. 6, 22.
Pejus. I. S. 2, 22.
cane & angue. I. Epl. 17, 30.
letho flagitium timet. IV. Od. 9, 50.
ſua ſpe. I. Epl. 6, 13.
in Pejus vultu ficto. II. 1, 265.

Pe-

Pelago ratem commiſit. I. Od. 3, 11.
Pelagus Carpathium laceſſit carina. 35, 7. 8.
Pelea. III. 7, 17.
Peleidæ. I. 6, 6.
Peleu. A. P. 104.
Peleus. *ibid.* 96.
Peliden. I. Epl. 2, 12.
Pelignas anus. Ep. 17, 60.
Pelignis frigoribus caream. III. Od. 19, 8.
Pelion Olympo impoſuiſſe. 4, 52.
Pellax. *ex conj. Bentl.* 7, 20.
Pelle amicta oſſa lurida. Ep. 17, 22.
decora ſpecioſum. I. Epl. 16, 45.
in propria quieſſem. I. S. 6, 22.
Pellebat equum cervus herbis communibus. I. Epl. 10, 34, 35.
Pellem cervinam latravit. 2, 66.
detrahere. II. S. 1, 64.
Pellent viles conchæ obſtantia. 4, 28.
Pellente laſcivos amores. II. Od. 11, 7.
Pelles aſperæ reſidunt cruribus. 20, 9. 10.
Pellex. III. 27, 66.
Pelli curas è pectore. I. S. 2, 110.
Pellibus duris exuere. Ep. 17, 15.
nigris medium impediit crus. I. S. 6, 27. 28.
Pellice. III. Od. 10, 15.
Pellicem ulta. Ep. 3, 13. 5, 63.
Pelliculam jube curare. II. S. 5, 38.
Pellicum omnium unctis cubilibus indormit. Ep. 5, 69. 70.
Pellit metuenda pericula. II. Epl. 1, 136.
palantes error certo tramite. II. S. 3, 49.
ſitim. II. Od. 2, 14.
Pellite curas vino. I. 7, 31.
Pellitis ovibus. II. 6, 10.
Pellitur ferens Deos paternos in ſinu. 18, 26. 27.
Pelopis domum ſævam. I. 6, 8.
genitor. 28, 7.
parens. II. 13, 37.
pater infidus. Ep. 17, 65.
Peloris Lucrina. II. S. 4, 32.
Penates averſos mollibit hoſtia blandior. III. Od. 23, 18. 19.
iniquos mœret. II. 4, 15. 16.
patrios aſpicere. II. S. 5, 4. 5.
liqui. III. Od. 27, 49.
per Deos obſecro. I. Epl. 7, 94. 95.
divos oratus. II. S. 3, 176.
repetit. III. Od. 14, 3.
Pendentia. II. S. 3, 299.
Pendentis de te amici. I. Epl. 1, 105.
habenæ metuens. II. 2, 15.
Pendet enſis ſuper cervice. III. Od. 1, 17. 18.
fiſtula cum tacita lyra. 19, 20.
hinc omnis. I. S. 4, 6.
Pendis non magni. II. 4, 93.
Pendulum collum zona lædere. III. Od. 27, 59. 60.
Pendulus horæ dubiæ ſpe fluitem. I. Epl. 18, 110.
Pene arſit, dum turdos macros verſat in igne. I. S. 5, 72.
datum tartaro Pelea. III. Od. 7, 17.
forenſes. A. P. 245.
gemelli ad cætera. I. Epl. 10, 3.
mentibus recens hæret. II. 1, 54.
occupatam urbem ſeditionibus delevit. III. Od. 6, 13. 14.
ſanctior proprio natali. IV. 11, 17. 18.
vidimus Proſerpinæ regna. II. 13, 21. 22.
ut nudam Cois videre eſt. I. S. 2, 101.
Pene ſoluto. Ep. 12, 8.
Penelope tibi eſt frugi. II. S. 5, 81.
Penelopen. I. Od. 17, 20. III. 10, 11.
Penelopes ſponſi. I. Epl. 2, 28.
Penes quem arbitrium eſt. A. P. 72.
te es? II. S. 3, 273.
Penetralia ſparſiſti hoſpitis nocturno cruore. II. Od. 13, 6. 7. 8.
Veſtæ. II. Epl. 2, 114.
Penetralibus ſub fauſtis nutrita. IV. Od. 4, 26.
Penetrare oras latentes claſſe. *ex conjecturâ Bentl.* I. 37, 24.
Pénitus dilectam Jovi Latonam. 21, 3. 4.
macerer ignibus lentis. 13, 8.
vitium iræ excidi. I. S. 3, 76.
Pennâ metuente ſolvi illum fama aget. II. Od. 2, 7. 8.
fugiente humum ſpernit. III. Od. 2, 24.
non uſitata nec tenui ferar per aëra. II. 20, 1. 2.
Pennas celeres quatit. III. 29, 53. 54.
majores nido extendiſſe. I. Epl. 20. 21.
Pennis ceratis nititur Dædalea ope. IV. Od. 2, 2. 3.
deciſis humilem. II. Epl. 2, 50.
non datis homini aëra expertus Dædalus. I. Od. 3, 34. 35.
Penſantur trutina eadem. II. Epl. 1, 29. 30.
Penſilis uva. II. S. 2, 121.
Penſum herile carpere. III. Od. 27, 63. 64.
Penthei. II. 19, 14.
Pentheu. I. Epl. 16, 73.
Penula. 11, 18.
Penuria victus opprimeret. I. S. 1, 98. 99.
Penus. I. Epl. 16, 72.
Pepedi. I. S. 8, 46.
Peperci viro. III. Od. 11, 46.
Pepercit aris. I. 35, 38.
Peperit honores laurus. II. 1, 15. 16.
quem Troica ſacerdos. III. 3, 32.
Pepulere dicta. II. S. 6, 97. 98.
grave virus munditiæ. II. Epl. 1, 158. 159.
Pepuliſſe pede inviſam terram. III. Od. 29, 15. 16.
Pepulit Rhœtos ſecundis auſpiciis. IV. 14, 15. 16.
Per. I. Od. 3. 26. 39. 6, 7. 8, 1. 10, 10. 15, 1. 17, 5. 22, 5. 6. 34, 7. C. S. 21. 41. I. S. 1, 29. 3, 5. 4, 30. 5, 73. 7, 33. II. 1, 19. 37. 64. II. Epl. 2, 140. A. P. 17. 180. 215. 367. 403. *&c.*
Per ævum ſtabilis. *Bentl.* C. S. 26.
exactos annos *pro* ſingulis annis. III. Od. 22, 6.
Peractas res tenui ſermone. II. S. 4, 9.
Peractis bona fata jungite. C. S. 27. 28.
imperiis. IV. Od. 14, 39. 40.
Peractum ævum remeare. I. S. 6, 94.
Peragenda dura cauſa. I. 10, 26.
Peraget æſtates ſalubres. II. 4, 21. 22.

Pera-

Digitized by Google

Peragunt iter propoſitum. II. S. 6, 99.
Perambulabis aſtra. Ep. 17, 41.
Perambulat bos tutus rura. IV. Od. 5, 17.
flores Attæ. II. Epl. 1, 79.
Percipiant animi dociles. A. P. 336.
Percontabitur te ævum. I. Epl. 20, 26.
Percontare. 8, 14.
Percontatorem fugito. 18, 69.
Perconteris. I. S. 2, 7. I. Epl. 16, 1.
Percontor. I. S. 10, 25.
Perculſæ mentes ſtupent. Ep. 7, 16.
Perculſit campus Lariſſæ opimæ. I. Od. 7, 11. *alii legunt* percuſſit.
Perculſum amore gravi. Ep. 11, 2.
Percunctabere doctos. I. Epl. 18, 96.
Percunctor. I. S. 6, 112.
Percurram. 1, 24.
Percurrat ſocco pulpita. II. Epl. 1, 174.
Percurre oculo veloci. II. S. 5, 55.
Percurriſſe polum animo. I. Od. 28, 5. 6.
Percuſſa Hellade. II. S. 3, 277.
Percuſſo. I. 10, 43.
Percuſſum amore gravi. *Bentl.* Ep. 11, 2.
Percuſti cameram. II. S. 3, 273.
Perdam diſcinctus. Ep. 1, 34.
Perdas ne negotia. I. Epl. 6, 33.
ne tu quid cura mea eſt. II. S. 5, 36. 37.
operam infelix. I. 1, 90.
tu bona in cicere. II. 3, 182.
Perdemus. Ep. 16, 9.
Perdenda. II. Epl. 1, 85.
Perdere. I. Od. 8, 3. III. 11, 32. Ep. 16, 3. I. S. 8, 23.
litem. I. S. 9, 37.
nuces. *Bentl.* II. 3, 172.
patriam rem. I. 4, 110. 111.
Perdiderat. II. Epl. 2, 28.
Perdidit. I. 16, 67. II. 2, 40.
Perdit me ambitio mala. II. S. 6, 18.
Perditior. I. 2, 15.
Perditur miſero lux. II. 6, 59.
Perdocet. I. Epl. 1, 55.
Perduci. II. S. 5, 77.
Perdunt integrum ſaporem lino vitiata. 4, 54.
Peream male. II. S. 1, 6.
rapinis. 3, 157.
Pereant ne nummi. I. 2, 133.
Pereas. II. 3, 42.
Pereat male. Ep. 12, 16.
poſitum telum rubigine. II. S. 1, 43.
ſagitta. I. Od. 27, 12.
ter. III. 3, 66.
Peredit Ætnam impoſitam celer ignis. 4, 75. 76.
Peregre. I. S. 6, 102. I. Epl. 12, 13.
Peregrina Lagois. II. S. 2, 22.
mulier. III. Od. 3, 20.
Peregrinæ divitiæ. II. Epl. 1, 204.
Peregrinum. I. 17, 62.
Perennes puteos bibant. 15, 15.
Perennius ære monimentum exegi. III. Od. 30, 1.
Pererro forum. I. S. 6, 113. 114.
Pereunte. I. Od. 25, 7.
Pereuntes cuſpide. II. S. 1, 14.
Pereuntis. III. Od. 11, 27.
Perfacile. I. S. 5, 88.
Perfectius. Ep. 5, 59.
Perfectos. II. Epl. 1, 37.
Perfectum. I. S. 10, 70. A. P. 294.
Perfer. III. Od. 8, 15.
Perferre juberis. I. Epl. 13, 7.
quid me coges. 16, 74.
quidvis poſſum meo rure. 15, 17.
Perfert. 17, 41.
Perficiunt nil non manus Claudiæ. *Bentl.* IV. Od. 4, 73.
Perficit annos centum. II. Epl. 1, 39.
Perfida mulier. III. Od. 7, 13.
Perfidis hoſtibus ſe credidit. 5, 33.
ſervis. Ep. 9, 10.
Perfidum caput obligaſti votis. II. Od. 8, 5. 6.
ſacramentum dixi. II. 17, 9. 10.
Perfidum ridens. III. 27, 67.
Perfidus Annibal. IV. 4, 49.
caupo. I. S. 1, 29.
Ixion. A. P. 124.
Paſtor. I. Od. 15, 1. 2.
Perfluit Aufidus regna Appuli. IV. 14, 25. 26. *alii legunt* præfluit.
Perfluunt aquæ Tibur fertile. 3, 10.
Perfundat piſces olivo. II. S. 4, 50.
Perfundi nardo. Ep. 13, 9.
Perfundit gelida. II. S. 7, 91.
Perfuſus Italo aceto. I. 7, 32.
odoribus. I. Od. 5, 2.
Pergama. II. 4, 12.
Perges quocunque. II. S. 4, 89.
Pergis componere ſecum pugnantia. I. 1, 102. 103.
Pergunt novæ lunæ interire. II. Od. 18, 16.
Perhorreſcit Boſphorum navita Pœnus. 13, 14. 15.
Perhorrui. III. 16, 18.
Peribunt mortalia facta. A. P. 68.
Pericla inter dura. I. S. 2, 46.
Pericli. II. 8, 57.
Periclo. III. Od. 20, 1.
Periclum tolle. II. S. 7, 73.
Pericula ad te ventura ſentis. I. Epl. 18, 83.
metuenda pellit. II. 1, 136.
Periculoſæ aleæ plenum opus tractas. II. Od. 1, 6. 7.
Periculum. 12, 7.
dulce Deum ſequi. III. 25, 20.
omne ſubire paratus. Ep. 1, 3. 4.
Periere morbo capellæ. I. Epl. 7, 86.
Perierunt mortibus ignotis. I. S. 3, 108.
Periiſſe pudorem clament. II. Epl. 1, 80.
Perilli. II. S. 3, 75.
Perire generoſius quærens. I. Od. 27, 21. 22.
iterum poſſis. II. S. 7, 69. 70.
juſſus. Ep. 5, 91.
poëtis liceat. A. P. 466.
pro patria non timidus. IV. Od. 9, 52.
Perirent funditus. I. 16, 19. 20.
Perſæ melius. 2, 22.
Periret dexterâ hæc urbs. Ep. 7, 10.
pubes captiva immiſerabilis. III. Od. 5, 17. 18.
uno quadrante locuples. II. S. 3, 93.
Periſcelidem. I. Epl. 17, 56.
Peritis decede. II. 2, 213.
Peritura dente novo. IV. Od. 4, 16.
ſervilibus modis. I. S. 8, 33.
Peritus Iber me diſcet. II. Od. 20, 19. 20.
juris legumque. I. S. 1, 9.

Digitized by Google

Perjura domus Priami. III. Od. 3, 26. 27.
fides. 24, 59.
meretrix retro cedit. I. 35, 25. 26.
Perjuras. II. S. 3, 124.
Perjurum in parentem fuit mendax. III. Od. 11, 34. 35.
Perjurus. II. S. 3, 164. 5, 15.
Perlucidior vitro fides prodiga arcani. I. Od. 18, 16.
Perluor unda gelida. I. Epl. 15, 4.
Permagna negotia habebat. I. S. 7, 4.
Perminxerunt hunc calones. 2, 44.
Permiſit regnum in aves vagas. IV. Od. 4, 2. 3.
Permiſſo. II. Epl. 1, 45.
Permiſtas. II. S. 3, 209.
Permiſtus tubæ ſonus lituo. I. Od. 1, 23. 24.
Permittant. I. S. 3, 124.
Permitte divis cætera. I. Od. 9, 9.
Permitto. II. S. 3, 190.
Permolere uxores alienas. I. 2, 34. 35.
Permulceat vacuas aures. I. Epl. 16, 26.
Permulta. I. S. 4, 97.
in faciem jocatus. 5, 62.
Permutare Mygdonias opes Lyciniæ crine. II. Od. 12, 22. 23.
Permutem Sabina valle operoſiores divitias. III. 1, 47. 48.
Permutet. II. Epl. 2, 174.
Perna. II. S. 4, 60.
Pernæ fumoſæ. 2, 117.
Perniciem ferunt. I. 4, 130.
in nepotum. II. Od. 13, 3. 4.
trahentis exemplo. III. 5, 15. 16.
Pernicies macelli. I. Epl. 15, 31.
Perniciofius mihi eſt obſequium ventris. II. S. 7, 104.
Pernicis Appuli uxor. Ep. 2, 42.
Pernix relinquere amata. A. P. 165.
Pernoſcere naturam juris. II. S. 4, 63. 64.
Perpauca. I. 4, 18.
Perpeti omnia audax. I. Od. 3, 25.
Perpetuo *adv. Bentl.* 7, 17.
Perpetuo carmine celebrare. 7, 6.
Perpetuos imbres parturit. 7, 16. 17.
Perpetuum. I. Od. 13, 14.
Perpetuus ſopor. 24, 5.
uſus nulli datur. II. Epl. 2, 175.
Perprimat inopinata cubilia. Ep. 16, 38.
Perraro fallit hæc alea. II. S. 4, 50.
Perrumpere amat aurum ſaxa. III. Od. 16, 9. 10.
Perrumpit victrix faſtidia. I. Epl. 10, 25.
Perrupit labor Herculeus Acheronta. I. Od. 3, 36.
Perſæ graves. 2, 22.
infidi. IV. 15, 23.
Perſæpe. I. S. 2, 82. 3, 10. A. P. 349.
amorem flevit cava teſtudine. Ep. 14, 11.
Perſarum rege vigui beatior. III. Od. 9, 4.
Perſas. I. 21, 15.
Perſcribere. I. S. 4, 54.
Perſequar. I. Od. 23, 10. *alii legunt* perſequor.
Perſi. I. S. 7, 19.
Perſicos apparatus odi. I. Od. 38, 1.
Perſimilem. A. P. 7.
Perſis gravibus. III. Od. 5, 4.
Perſius. I. S. 7, 2. 4. 22. 33.
Perſona. A. P. 192.
Perſonæ repertor. *ibid.* 278.
Perſonæ cuique convenientia reddere. *ibid.* 316.
Perſonam. I. S. 2, 60.
novam formare. A. P. 126.
utramque feret. I. Epl. 17, 29.
Perſonatus pater. I. S. 4, 56.
Perſonet purgatam aurem. I. Epl. 1, 7.
Perſonuere ſaxa. I. Od. 17, 12.
Perſonuit canibus alta domus. II. S. 6, 114. 115.
Perſpexiſſe. A. P. 435.
Perſta. II. S. 5, 39.
Perſtringis aures murmure cornuum. II. Od. 1, 17. 18.
Perſuadere. I. S. 5, 100.
Perſuades hoc tibi vere. I. S. 6, 8.
Perſuadet. I. Epl. 7, 81.
Perterſit menſam purpureo gauſape. II. S. 8, 11.
Pertinaci digito. I. Od. 9, 24.
Pertinax ludum inſolentem ludere. III. 29, 50.
Pertinet. I. S. 2, 23. II. 2, 35. 6, 73.
Pertinuit. II. 3, 11.
Pertulit aſpera multa. I. Epl. 2, 21. 22.
patres ad Auſonias urbes. IV. Od. 4, 55. 56.
Pervellunt ſtomachum. II. S. 8, 9.
Perveneris. I. Epl. 13, 11.
Pervenimus. I. S. 5, 94.
Pervenit. I. Epl. 17, 38.
Pervicaces Thyadas. II. Od. 19, 9.
Pervicacis Achillei. Ep. 17, 14.
Pervicax. III. Od. 3, 70.
Pervideas. I. S. 3, 25.
Pervincere evaluerunt voces ſonum. II. Epl. 1, 200. 201.
Perunčti fæcibus ora. A. P. 277.
Perunctum nardo. Ep. 5, 59.
Perunxit. 3, 12.
Peruſta ſolibus. 2, 41.
Peruſte latus Ibericis funibus, & crura compede. 4, 3.
Pes citus Jambus. A. P. 251. 252.
nec caput uni reddatur formæ. *ibid.* 8.
Peſſima munerum nec tu ferres. IV. Od. 8, 4. 5.
Peſſime. II. S. 7, 22.
Peſtem à populo in Perſas ages. I. Od. 21, 14. 15. 16.
Peſtilentem Africum ſentiet vitis fœcunda. III. 23, 5. 6.
Petam curvis unguibus. Ep. 5, 93.
rura. II. Od. 6, 11. 12.
Petamus arva. Ep. 16, 41.
Petant Helicona. II. Epl. 1, 218.
Petat virtutem ipſam. I. 6, 16.
Pete diſco aëra cedentem. II. S. 2, 13.
nunc. 3, 232.
tectum veſpertinus. I. Epl. 6, 20.
voto finem certum. 2, 56.
unguentum puer. III. Od. 14, 17.
Petebas rura. I. Epl. 14, 14.
Petendis. I. S. 2, 75. 3, 114.
Petens ſaxis. Ep. 5, 97.
Petenti reſponde. II. S. 5, 1. 2.
Petentibus. III. Od. 16, 42.
Peteret me Venus. I. 33, 13.
per amicitiam patris. I. S. 3, 5.
Petes interdicta. 2, 96.

Digitized by Google

Petet cyathos. III. Od. 19, 14.
fronte maritum II. 5, 16.
ſi quid, ultro deſer. I. Epl. 12, 22. 23.
ultro. II. S. 1, 39.
Petiiſſe laurum venalem morte. III. Od. 14, 2.
Petiit. I. Epl. 1, 98.
Petilli. I. S. 4, 94.
Petimus bene vivere quadrigis atque navibus. I. Epl. 11, 28. 29.
cœlum ſtultitiâ. I. Od. 3, 38.
damuſque veniam viciſſim. A. P. 11.
Petis. IV. Od. 11, 21. I. Epl. 11, 29. II. 2, 64.
me remorſurum. Ep. 6, 4.
Petit cornu taurus. II. S. 1, 52.
ima. 4, 57.
loca ſecreta. A. P. 298.
me pauperem dives. II. Od. 18, 10. 11.
non bos dente. II. S. 1, 55.
Romam imbre. I. Epl. 11, 11.
Syrtes Noto exercitatas. Ep. 9, 31. 32.
te Chloë. III. Od. 19, 26. 27.
vir experiens pretium. I. Epl. 17, 42.
Petita bellua ferro. Ep. 5, 10.
Petita verba foris. I. S. 10, 29. 30.
Petitæ epulæ ſine fine inamareſcunt. II. 7, 107.
Petitis piſcibus urbe. 2, 120.
præſtent dimiſſa. I. Epl. 7, 96. 97.
Petitor generoſior in campum deſcendat. III. Od. 1, 10. 11.
Petitu melius. I. S. 4, 115. 116.
Petitum hoc in me unde jacis. 4, 79. 80.
Petitus ſpiritus imo latere. Ep. 11, 10.
ferro. I. S. 2, 66.
Petiverit dente. Ep. 6, 15.
Peto nudus divitum caſtra. III. Od. 16, 23.
Petorita ducenda. I. S. 6, 104.
feſtinant. II. Epl. 1, 192.
Petrinum. I. 5, 5.
Petunt Gabios. 15, 9.
Scythæ reſponſa. C. S. 55.
Pexæ tunicæ. I. Epl. 1, 95. 96.
Phæax. 15, 24.
Phaëton ambuſtus terret. IV. Od. 11, 25.
Phalanto. II. Od. 6, 12.
Pharetrâ inſignem humerum. I. 21, 11. 12.
viduus Apollo. 10, 11. 12.
Pharetra ſagittis gravida. 22, 3. 4.
Pharetratos Gelonos. III. 4, 35.
Pharmacopolæ. I. S. 2, 1.
Phaſelum (Phaſelon. *Bentl.*) III. Od. 2, 29.
Phidile ruſtica. 23, 2.
Philippi. I. Epl. 7, 52. II. 2, 49.
Philippis. III. Od. 4, 26.
Philippo. I. Epl. 7, 66.
Philippos. II. Od. 7, 9. II. Epl. 1, 234.
Philippus. I. Epl. 7, 64. 78. 90.
ſtrenuus cauſis agendis. *ibid.* 46.
Philodemus. I. S. 2, 121.
Philyra. I. Od. 38, 2.
Phocæorum. Ep. 16, 17.
Phoceu. II. Od. 4, 2.
Phœbe. C. S. 1.
doctor fidicen argutæ Thaliæ. IV. Od. 6, 25. 26.
ſagittâ metuende. I. 12, 23. 24.
Phœbi chorus. C. S. 75.
cithara. III. Od. 4, 4.
decus. I. 32, 13.
Phœbo autore. III. 3, 66.
Phœbus augur & fulgente arcu decorus acceptuſque novem Camœnis. C. S. 61. 62.
lyrâ increpuit. IV. Od. 15, 1. 2.
mihi ſpiritum dedit. 6, 29. 30.
rediens fugat aſtra. III. 21, 24.
Pholoë. I. 33, 9.
fugax. II. 5, 17.
Pholoën in aſperam Cyrus declinat. I. 33, 6. 7.
ſi quid decet. III. 15, 7. 8.
Phraaten. II. 2, 17.
Phraates. I. Epl. 12, 27.
Phrygiæ pinguis Mygdonias opes. II. Od. 12, 22.
Phrygiæ ſorores. 9, 16.
Phrygius lapis. III. 1, 41.
Phrygum. I. 15, 34.
Phryne. Ep. 14, 16.
Phthius Achilles. IV. Od. 6, 4.
Phylli. 11, 3.
Phyllidis. II. 4, 14.
Pia dextera nil faciet ſceleris. II. S. 1, 54.
mater. I. Epl. 18, 26.
teſta. III. Od. 21, 4.
Piabant Silvanum lacte. II. Epl. 1, 143.
Piacula certa. I. 1, 36.
Piæ genti ſecrevit littora. Ep. 16, 63.
Pias animas lætis ſedibus reponis. I. Od. 10, 17. 18.
Pice aſtrictum cortice dimovebit. III. 8, 10.
Picenis. II. S. 3, 272. 4, 70.
Picta cauda. 2, 26.
tabella ſuſpendit vultum mentemque. II. Epl. 1, 97.
Picta prælia. II. S. 7, 98.
Pictæ tabulæ. I. Epl. 2, 52.
Pictis puppibus nil fidit navita. I. Od. 14, 14.
tabellis gaudere. I. S. 1, 72.
Pictor. A. P. 1.
Pictoribus. *ibid.* 9.
Pictura. *ibid.* 361.
Picus lævus vetet ire. III. Od. 27, 15.
Pieri. IV. 3, 18.
Pieria pellice faucius. III. 10, 15.
Pierides Calabræ. IV. 8, 20.
Pieriis modis tentata. A. P. 405.
Pierio antro recreatis. III. Od. 4, 40.
Pietas furore victa. 27, 35. 36.
Lamiæ. I. Epl. 14, 6.
mea Diis cordi eſt. I. Od. 17, 13. 14.
non afferet rugis moram. II. 14, 2. 3. 4.
non te reſtituet. IV. 7, 23. 24.
Pigeat. Ep. 16, 27.
Piger annus. I. Epl. 1, 21.
auriga. I. Od. 15, 26.
bos. I. Epl. 14, 43.
& malus. II. 1, 124.
laborem ſcribendi ferre. I. S. 4, 12. 13.
nauta. 5, 19.
non ſum. 9, 19.
Pignus dereptum lacertis. I. Od. 9, 23.
Pigrior diſcedet ultro. I. S. 7, 17.
Pigris campis. I. Od. 22, 17.
Pigro rivus opus addit. I. Epl. 14, 29.
Pigrum. II. 2, 20.
Pii nimium. III. Od. 3, 58.
Piis. Ep. 16, 66.
Pila nulla habeat meos libellos. I. S. 4, 71.

Pilâ

Digitized by Google

Pilâ ludere. I. S. 5, 49.
Pila velox. II. 2, 11.
Pilæ indoctus. A. P. 380.
Pilenta. II. Epl. 1, 192.
Pileolo. I. 13, 15.
Pilis agmina horrentia. II. S. 1, 13. 14.
Pilos caudæ equinæ vello paulatim. II. Epl. 1, 45. 46.
Pimplea dulcis (Pimpleï. *Bentl.*) I. Od. 26, 9.
Pindaricæ Camœnæ. IV. 9, 6. 8.
Pindarici fontis hauſtus non expalluit. I. Epl. 3, 10.
Pindarum. IV. Od. 2, 1.
Pindo. I. 12, 6.
Pingeret. II. Epl. 1, 240.
Pingimus. *ibid.* 32.
Pingitur. A. P. 21.
Pingue arvum. III. Od. 4, 15. 16.
 pecus. II. S. 6, 14.
Pinguem me & nitidum viſes. I. Epl. 4, 15.
 vitiis. II. S. 2, 21.
Pingues campi Aſiæ. I. Epl. 3, 5.
Pingui. I. S. 3, 58.
 donatus munere rubeam. II. Epl. 1, 267.
 lardo uncta oluſculo. II. S. 6, 64.
 mero. 4, 65.
 omaſo tentus. 5, 40.
Pinguia ſemina urantur ficcis glebis. Ep. 16, 55.
 vellera creſcunt paſcuis. III. Od. 16, 35. 36.
Pinguibus ficis. II. S. 8, 88.
 palmetis. II. Epl. 2, 184.
Pinguior campus ſanguine. II. Od. 1, 29. 30.
Pinguis arundine. II. S. 4, 42.
 domum reverti. I. Epl. 15, 24.
 Phrygiæ opes. II. Od. 12, 22.
Pinguiſſimis ramis. Ep. 2, 55. 56.
Pinguium ovium cuſtodes. IV. Od. 12, 9. 10.
Pinu. II. 11, 14.
Pinus contendit Argoo remige *pro* navis. Ep. 16, 57.
 icta mordaci ferro. IV. Od. 6, 9. 10.
 ingens. II. 3, 9.
 Pontica nobilis filia ſilvæ. I. 14, 11. 12.
Pio farre mollibit Penates. III. 23, 19. 20.
Piorum ſedes diſcretas. II. Od. 13, 23.
Pios per lucos errare. III. 4, 6. 7.
Pipere albo. II. S. 8, 49.
Pirithoo charo vincula abrumpere. IV. Od. 7, 27. 28.
Pirithoum catenæ cohibent. III. 4, 80.
Piſcator. II. S. 3, 227.
Piſcem. A. P. 4.
Piſcemur. I. Epl. 6, 57.
Piſces æquora celent. I. Epl. 15, 23.
 carâ menſâ avertere. II. S. 4, 37.
 cœnamus. 8, 27.
 contracta æquora ſentiunt. III. Od. 1, 33.
 defendens mare hiemat. II. S. 2, 17.
 olivo perfundat. 4, 50.
 ſemeſos. I. 3, 81.
 trucidas. I. Epl. 12, 21.
 vagos urgere anguſto catino. II. S. 4, 77.
 vellis ex hiberno æquore. 3, 235.
Piſcibus. 4, 45.
 mutis. IV. Od. 3, 19.
 petitis urbe. II. S. 2, 120.
Piſcis Iberi. 8, 46.
Piſcis viſus ad hamum occultum decurrere. I. Epl. 7, 74.
Piſcium genus hæſit ſumma ulmo. I. Od. 2, 9.
Piſcoſi Bari mœnia. I. S. 5, 97.
Piſones. A. P. 6, 235.
Pitholeonti. I. S. 10, 22.
Pituita lenta ſtomacho tumultum feret. II. 2, 75. 76.
 moleſta. I. Epl. 1, 108.
Pius Æneas. IV. Od. 7, 15.
 fruſtra. I. 24, 11.
Placabilis. I. Epl. 20, 25.
Placantur manes carmine. II. 1, 138.
Placare invidiam paras. II. S. 3, 13.
 thure Deos. I. Od. 36, 1. 2. 3.
Placari vino. A. P. 209. 210.
Placaris thure. III. Od. 23, 3.
Placat Deos porco vel bove. I. Epl. 16, 58.
Placaverit ventrem iratum eſca. II. S. 8. 5.
Placavi divos ſanguine. 3, 206.
Placeant noſtra ſpe deterius. I. 10, 89. 90.
Placeat plus juſto. III. Od. 7, 24.
 ut juveni. I. Epl. 8, 14.
Placebit. A. P. 365.
Placem irritabile genus vatum. II. Epl. 2, 102.
Placens uxor. II. Od. 14, 21. 22.
Placent Arcadiæ colles. IV. 12, 11.
Placentas totas abſorbere. II. S. 8, 24.
Placentis mellitis egeo. I. Epl. 10, 11.
Placeo. IV. Od. 3, 24. bis.
Placere. I. Epl. 19, 2.
Places tauris illachrymabilem Plutona. II. Od. 14, 6. 7.
Placet. I. 33, 10. Ep. 16, 23. I. Epl. 7, 45. 14, 11. 18, 17. II. 1, 101. 206.
 cultura annua longior. III. Od. 24, 14.
Placidæ ſenectuti. C. S. 46.
Placidejani. II. S. 7, 97.
Placidis immitia coëant. A. P. 12.
Placido lumine naſcentem videris. IV. Od. 3, 2.
Placidus telo. C. S. 33.
Placitum Diis. II. S. 6, 22.
 Parcis. II. Od. 17, 16.
Placuere Bajæ liquidæ. III. 4, 24.
 Diis ſeptem colles. C. S. 7.
Placui. I. S. 6, 63.
Placuiſſe Cynaræ rapaci. I. Epl. 14, 33.
 primis urbis. 20, 23.
 principibus viris laus non ultima. 17, 35.
Placuit. I. Od. 10, 7. I. S. 3, 96. II. Epl. 1, 83. 165. A. P. 365.
Plagas. I. Epl. 6, 58.
 in obſtantes aprum trudit. Ep. 2, 31. 32.
 teretes aper Marſus rupit. I. Od. 1, 28.
Plagis Ætolis onerata jumenta. I. Epl. 18, 46.
 denſis extricata cerva. III. Od. 5, 31. 32.
 hoſtem conſumimus. II. Epl. 2, 97.
Plagoſum Orbilium. 1, 71. 72.
Plance. I. Od. 7, 19.
Planco. III. 14, 28.
Plane communi ſenſu caret. I. S. 3, 66.

Planis ſpatiis porrectus locus. I. Epl. 7, 41. 42.
Planius ac melius. *Bentl.* 2, 4.
Plantam cœno evellere. II. S. 7, 27.
Planum. I. Epl. 17, 59.
Platano alta. II. Od. 11, 13.
Platanus cælebs. 15, 4.
Plateæ. II. Epl. 2, 71.
Platona doctum. II. S. 4, 3.
Menandro ſtipare. 3, 11.
Plaudere. I. 10, 76.
Plaudit. II. Epl. 1, 88.
Plaudite. A. P. 155.
Plaudo mihi. I. S. 1, 66.
Plauſor. II. Epl. 2, 130.
Plauſoris eges. A. P. 154.
Plauſtra trahunt domos. III. Od. 24, 10.
Plauſtra ducenta. I. S. 6, 42.
Plauſtris poëmata vexiſſe. A. P. 276.
robuſtis luctantur funera. II. Epl. 2, 74.
Plauſus. I. 6, 7.
in theatro datus. I. Od. 20, 3. 4.
Plauſus feras. II. S. 3, 185.
Plautinos ſales noſtri proavi laudavere. A. P. 270. 271.
Plauto. *ibid.* 54.
Plautus. II. Epl. 1, 58.
de Plebe ſcelecta delectam. II. Od. 4, 17. 18.
Plebecula. II. Epl. 1, 186.
Plebejus. II. S. 3, 188.
Plebi diffidens virtus. II. Od. 2, 18. 19.
miſeræ. I. S. 8, 10.
Plebis antiquæ mores. II. 7, 23.
ſomnum. I. Epl. 7, 35.
ventoſæ ſuffragia impenſis cœnarum venor. 19, 37. 38.
Plebs. III. Od. 14, 1. I. Epl. 1, 59.
Plectantur ſilvæ. I. Od. 28, 27.
Plector tergo. II. S. 7, 105.
Plectro aureo. II. Od. 13, 26. 27.
Lesbio. I. 26, 11.
leviore. II. 1, 40.
majore. IV. 2, 33.
Plectuntur Achivi. I. Epl. 2, 14.
Plejadum choro. IV. Od. 14, 21.
Plena acerra thuris. III. 8, 2. 3.
cruoris hirudo. A. P. 476.
Plenâ domo. IV. Od. 12, 24.
Plena minarum verba. A. P. 106.
reliquit mature. II. Epl. 1, 100.
Pleniſſima villa. I. S. 5, 50.
Plenas domos Arabum. II. Od. 12, 24.
Plene. I. Epl. 11, 14.
Plenior. II. 2, 154.
copia juſto *pro* major. I. S. 1, 47.
Plenis honorum muneribus. IV. Od. 14, 2.
Plenius. II. 13, 26. I. Epl. 2, 4.
æquo venales merces laudat *pro* plus juſto. II. Epl. 2, 10. 11.
Pleno anno. III. Od. 18, 5.
cornu. C. S. 59. 60. I. Epl. 12, 29.
corpore tentabat ire foras. I. Epl. 7, 31.
pectore. II. Od. 19, 6.
Plenum lætitiæ. A. P. 427. 428.
tui quo me rapis. III. Od. 25, 1. 2.
Plenum periculoſæ aleæ opus. II. 1, 6.
ad cornu manabit copia. I. 17, 14. 15.
Plenus amator. I. Epl. 20, 8.
cadus Albani. IV. Od. 11, 2.
rapula. II. S. 2, 43.
Pleonaſmus.
rejectæ retrorſum Annibalis minæ. IV. Od. 8, 16.
Pleraque. II. Epl. 1, 66. A. P. 44.
Plerique. I. S. 6, 5.
Plerumque. I. Od. 34, 7. II. S. 5, 55. A. P. 14.
duro ingenio lene tormentum admoves. III. Od. 21, 13. 14.
occupat modeſtus obſcuri ſpeciem. I. Epl. 18, 94. 95.
res magnas ſecat. I. S. 10, 15.
ſtatuâ taciturnius exit. II. Epl. 2, 83. 84.
tragicus dolet pedeſtri ſermone. A. P. 95.
vices divitibus gratæ. III. Od. 29, 13.
Plorant conducti in funere. A. P. 431.
Plorare jubeo inter cathedras diſcipulorum. I. S. 10, 91.
præter nil ſibi legatum. II. 5, 69.
Plorares me objicere aquilonibus. III. Od. 10, 4.
Ploravere ſuis meritis favorem non reſpondere II. Epl. 1, 9. 10.
Ploravit. II. Od. 9, 14.
Plorat juvenem ſponſæ raptum. IV. 2, 21. 22.
viatica ſubducta. I. Epl. 17, 54.
Plorem. Ep. 17, 81.
Plores ſollicitus amore meretricis. II. S. 3, 252. 253.
Ploret pueros. III. Od. 3, 68.
Ploro vigilans turpe commiſſum. 27, 38. 39.
Ploſtello mures adjungere. II. S. 3, 247.
Plotius. I. 5, 40. 10, 81.
Plumâ ſuperbiæ tuæ veniet. IV. Od. 10, 2.
Pluma veſceris. II. S. 2, 27. 28.
Plumæ leves naſcuntur per digitos humeroſque. II. Od. 20, 11. 12.
Plumam ſtrigis nocturnæ. Ep. 5, 20.
Plumas. I. Epl. 3, 19.
varias inducere. A. P. 2.
Plumbeus auſter. II. S. 6, 18.
Plumbum liquidum. I. Od. 35, 20.
rumpere. I. Epl. 10, 20.
Plura. III. Od. 16, 21. 22. 38. C. S. 44. I. Epl. 10, 45. II. 2, 147. 148.
bona mihi ſunt. I. S. 3, 71.
datis non invenerit. II. Epl. 2, 191.
faciunt dolentibus. A. P. 432.
in carmine nitent. *ibid.* 351.
mirabimur felices. Ep. 16, 53.
oſcula nulli dividit. I. Od. 26, 6.
profari pudor prohibebat. I. S. 6, 57.
relinquendis tollenda. 10, 51.
ſpectacula mimo præbentem. II. Epl. 1, 198.
Plures. I. Od. 31, 3. I. S. 4, 24. 141. 6, 103. 9, 23. II. 3, 149. 5, 44. I. Epl. 15, 22. II. 1, 183. 189. 2, 71. *h. l. alii legunt* puræ.
aures tibi ſol tepidus admoverit. I. Epl. 20, 19.
hiemes tribuit Jupiter. I. Od. 11, 4.
ſalutandi. I. S. 6, 101.

Pluribus. I. S. 3, 70. II. Epl. 2, 212.
mentem aſſuerit. II. S. 2, 109.
Pluribus juvencis aratra illigata. Ep. 1, 25. 26.
Pluribus umbris locus eſt. I. Epl. 5, 28.
Plurima. I. S. 2, 100.
thura duces naribus. IV. Od. 1, 21. 22.
Plurimum laborem. IV. Od. 2, 29.
Plurimus in honorem Junonis. I. 7, 8.
Pluris. I. S. 2, 120.
facies amicum. 9, 22. 23.
hoc mihi eris. *ibid.* 7. 8.
pretio licuiſſe. 6, 14.
vendis omnia. II. 3, 300.
Plus. I. S. 1, 46. 53. 92. 4, 16. I. Epl. 16, 19. 17, 51. 18, 19. 27. II. 1, 170. 2, 43.
auxili latura. Ep. 1, 21. 22.
in cute curanda operata juventus. I. Epl. 2, 29.
in obſequium pronus. 18, 10.
liber. I. S. 3, 52.
ferent poſcente. I. Epl. 17, 44.
hiemes tepeant *pro* magis 10, 15.
juſto placeat. III. Od. 7, 24.
laudatore deriſor movetur. A. P. 433.
mali eſt haurire. I. S. 2, 79.
nihilo accipias. 1, 48.
nimio attollens verticem. I. Od. 18, 15.
nimio ne doleas. 33, 1.
res ſecundæ delectavere. I. Epl. 10, 30.
prodeſt quærere. I. S. 2, 113.
vice ſimplici. IV. Od. 14, 13.
viſus adpoſcere. II. Epl. 2, 100.
Pluſquam perfectum pro imperfecto. Summôſſes omnes. I. S. 9, 48.
Plutona illacrymabilem tauris places. II. Od. 14, 6. 7.
Plutonia domus exilis. I. 4, 17.
Pluvii rores. III. 3, 56.
Pluvios ventos. I. 17, 4.
Pluvius arcus deſcribitur. A. P. 18.
Pocula acria capit. II. S. 6, 69. 70.
angea quæris. I. S. 2, 114. 115.
Circes noſti. I. Epl. 2, 23.
ducentia Lethæos ſomnos traxerim arente fauce. Ep. 14, 3. 4.
duces innocentis Lesbii. I. Od. 17, 21. 22.
duo ſuſtinet. I. S. 6, 117.
Falerni reſtinguit lympha. II. Od. 11, 19. 20.
mea Falernæ vites temperant. I. 20, 10. 11. 12.
Maſſici non ſpernit. 1, 19. 21.
miſcentur cyathis commodis. III. 19, 12.
porrecta negantem potores oderunt. I. Epl. 18, 91. 92.
poſcenti non dentur. II. S. 8, 82.
Poculis tingere. IV. Od. 12. 22. 23.
Poculum amoris. Ep. V, 38.
deſideri temperare (pocula *Bentl.*) *pro* philtro. Ep. 17, 80.
majus infundam tibi. 5, 77. 78.
Podagra tarda. I. S. 9, 32.
Podagram *adjective* (podagrum. *Bentl.*) I. Epl. 2, 52.
Podex turpis. Ep. 8, 5. 6.
Poëma. I. S. 4. 45. 63.
animis juvandis natum. A. P. 375.
legitimum feciſſe. II. Epl. 2, 109. 110.
omne vetus ſanctum. 1, 54.
ridiculum. *ibid.* 237. 238.
totum vendit. *ibid.* 75.
Poëmata adde. II. S. 3, 321.
auſtera. A. P. 321.
extorquere. II. Epl. 2, 57.
immodulata eſſe non quivis videt judex. A. P. 263.
lacrymoſa Puppi. I. Epl. 1, 67.
meliora faceret. A. P. 303.
reddit dies. II. Epl. 1, 34.
mira pango. A. P. 416.
panges. I. Epl. 18, 40.
plauſtris vexiſſe. A. P. 276.
pulchra. I. S. 10, 6.
eſſe non ſatis eſt, ſunto dulcia. A. P. 99.
ſcribere. II. Epl. 2, 65. 66.
ſcribimus indocti doctique. 1, 117.
tenui filo deducta. *ibid.* 225.
Pœna comes culpam premit. IV. Od. 5, 24.
lata. II. Epl. 1, 153.
raro antecedentem deſeruit pede claudo. III. Od. 2, 31. 31.
ulla tibi ſi nocuiſſet. II. 8, 1. 2.
Pœnæ formidine nihil in te admittes. I. Epl. 16, 53.
ſecurus. II. 2, 17.
Pœnarum ſatis ſuperque tibi dedi. Ep. 17, 19.
Pœnas æquas irroget peccatis. I. S. 3, 118.
juſſas luam cum fide. Ep. 17, 37.
virginum notas. III. Od. 11, 25. 26.
Pœnis inferiorem compeſceret. I. S. 8, 31.
Pœniteat. 2, 77. 6, 89.
Pœnitet conviviorum. Ep. 11, 8.
ſcelerum bene. III. Od. 24, 50.
Pœno. I. 12, 38. II. 12, 3.
Pœnorum tumultu vaſtata. IV. Od. 4, 47.
Pœnos altero Marte proruet. III. Od. 5, 34.
Pœnus navita Boſphorum perhorreſcit. II. 13, 14. 15.
Poëſis ut pictura erit. A. P. 361.
Poëta aſſentatores ad lucrum ire jubet. *ibid.* 420.
majore plectro Cæſarem concines. IV. Od. 2, 33. 34.
mihi ire per extentum funem videtur. II. Epl. 1, 210. 211.
os tenerum balbumque pueri figurat. *ibid.* 126.
ſalutor. A. P. 87.
Poëtæ disjecti membra. I. S. 4, 62.
nomen mihi Phœbus dedit. IV. Od. 6, 29. 30.
nomen nanciſcetur. A. P. 299.
Siculi interitum narrabo. A. P. 463. 464.
vicem defendente. I. S. 10, 12.
Poëtæ indigno non committenda. II. Epl. 1, 231.
Poëtæ *plur.*
aut volunt prodeſſe aut delectare. A. P. 333.
Eupolis & Cratinus Ariſtophaneſque. I. S. 4, 1.
nobis multa mala facimus. II. Epl. 1, 219.
non ceſſavere nocturno mero

certare, diurno putere. I. Epl. 19, 10. 11.
noſtri nil intentatum liquere. A.P. 285.
Virgilius Variusque tibi dilecti. II. Epl. 1, 247.
Poëtam alat formetque. A.P. 307.
audacem hoc fugat terretque. II. Epl. 1, 182.
hunc putes eſſe. I.S. 4, 42.
odere. *Bentl. ibid.* 33.
veſanum tetigiſſe timent fugiuntque. A. P. 455.
Poëtarum manus multa auxilio veniat. I.S. 4, 141.
ſeniorum turba. 10, 67.
unumquemque limæ labor & mora offenderet. A. P. 290. 291.'
Poëtas argutos iſte furor vexat. II. Epl. 2, 90.
Liber Faunis Satyriſque adſcripſit. 14, 9.
odere. I. S. 4, 33.
quibus eſſe dederim. *ibid.* 39.
Roma hos habet numeratque. II. Epl. 1, 61.
ſanos Democritus Helicone excludebat. A. P. 296. 297.
veteres. II. Epl. 1, 41.
miratur laudatque. *ibid.* 64.
Poëtica mella manare vides. I. 19, 44.
Poëtis dederim quibus eſſe. *Bentl.* I. S. 4, 39.
fuit poteſtas æqua audendi quidlibet. A.P. 9. 10.
iratis natus. II. S. 3, 8.
mediocribus eſſe non Dii, non homines, non columnæ conceſſere. A.P. 372. 373.
perire jus ſit liceatque. *ibid.* 466.
Romanis venia indigna. *ibid.* 264.
Pol me miſerum vocares. I. Epl. 7, 92.
occidiſtis me amici. II. 2, 138.
Polemon. II. 3, 254.
Pollet junctura. A.P. 242.
Pollice utroque tuum ludum laudabit. I. Epl. 18. 66.
Pollicem. Ep. 5, 48.
Pollicis ictum ſervate. IV. Od. 6, 35. 36.
Pollicitus. I. Od. 15, 32.
maturum reditum ſancto patrum concilio. IV. Od. 5, 3. 4.
meliora. I. 29, 16.
Pollio. II. 1, 14. I.S. 10, 42. 85.
Polluitur nullis ſtupris domus caſta. IV. Od. 5, 21.
Pollux cum Caſtore. II. Epl. 1, 5.
geminus. III. Od. 29, 64.
innixus arte. 3, 9.
Polo diripere lunam. Ep. 17, 77. 78.
Polum atra nube occupato. III. Od. 29, 44.
rotundum animo morituro percurriſſe. I. 29, 5. 6.
Polyhymnia. 1, 33.
Polypus. Ep. 12, 5. I.S. 3, 40.
Poma dulcia. II. S. 5, 12.
puero irato porrigis. 3, 258.
Pomaria uda rivis mobilibus. I. Od. 7, 13. 14.
Pomarius. II. S. 3, 227.
Pomifer autumnus. IV. Od. 7, 11.
Pomifero anno. III. 23, 8.
Pomis fundus herum opulenter. I. Epl. 16, 2. 3.
mitibus. Ep. 2, 17.
Picenis ſemina excerpens. II. S. 3, 272.
Picenis Tiburtia ſucco cedunt. 4, 70.
viduas avaras venentur. I. Epl. 1, 78.
Pompei. II. Od. 7, 5.
Pompeio. I. Epl. 12, 22.
Pompili. I. Od. 12, 34.
Pompilius. A. P. 292.
Pomponius. I. S. 4, 52.
Ponas inſignia morbi. II. 3, 254.
poſt omnia. I. 1, 86.
Pondera. I. Epl. 6, 51.
Pondere gravi. Ep. 4, 17. 18.
magno. A. P. 260.
ſine Pondere. *ibid.* 320.
Ponderibus cur non ſuis ratio utitur. I.S. 3, 77. 78.
Pondus breve. II. S. 2, 37.
nugis addere. I. Epl. 19, 42.
tolerare non vales. II. Od. 5, 1. 4.
Pone me nigris campis. I. 22, 17.
meum eſt, inquit. I. Epl. 16, 35.
moras & lucri ſtudium. IV. Od. 12, 25.
ſub curru ſolis nimium propinqui. I. 22, 21. 22.
ſuperbiam Veneri ingratam. III. 10, 9.
Ponebam. II. S. 3, 23.
Ponendæ. I. Epl. 10, 13.
Ponentur oluſcula uncta pingui lardo. II. S. 6, 64.
Ponere fulmina Jovem non patimur. I. Od. 3, 39. 40.
leges. I. S. 3, 105.
me inter choros vatum. IV. Od. 3, 15.
memento. II. S. 4, 12. 14.
non curat ungues. A. P. 297.
non recte otia. II. S. 7, 112. 113.
pecuniam. Ep. 2, 69. 70.
ſaxo & coloribus nunc hominem, nunc Deum. IV. Od. 8. 7. 8.
ſigna novis præceptis. II. S. 4, 2.
totum neſciet. A. P. 34, 35.
verum nomen. I. Epl. 7, 93.
unctum. A. P. 422.
Pones invitus ſi quid mirabere. I. Epl. 10, 31.
Jambis criminoſis modum. I. Od. 16, 2. 3.
Ponet amorem mortis famoſæ. A. P. 469.
te prope lacus Albanos. IV. Od. 1, 20.
Ponetur in eadem trutina. I. S. 3, 72.
Poni jubet menſam. II. 3, 148.
merulas aduſto pectore vidimus. 8, 91.
Ponimus aras per tuum nomen jurandas. II. Epl. 1, 16.
Ponit Chryſippus in Meneni gente. II. S. 3, 287.
& aufert. *Bentl.* I. Epl. 18, 111.
me Athenis. II. Epl. 1, 213.
nidum. IV. Od. 12, 5.
ſecures. III. 2, 19.
veſtigia in domo locuplete. II. S. 6, 101. 102.
Ponite lucida funalia. III. Od. 26, 6. 7.
verbenas pueri. I. 19, 14.
Pono. I. Epl. 16, 35.
ludicra. 1, 10.
Ponte Fabricio. II. S. 3, 36.

Pon-

Digitized by Google

Pontes inter jactatus lupus. II. S. 2, 31. 32.
Ponti Campano. I. 5, 45.
Pontica pinus. I. Od. 14, 11.
Ponticum mare. III. 24. 4.
Pontifex. 30, 9. Ep. 17, 58.
Pontificum cœnis. II. Od. 14, 28.
 libros. II. Epl. 1, 26.
 ſecures victima tinget cervice. III. Od. 23, 12. 13.
Ponto recumbit minax unda. I, 12, 31. 32.
 vitreo daturus nomina. IV. 2, 3. 4.
Pontum belluis ſcatentem. III, 27. 26. 27.
Pontus longus. 3, 37, 38.
Ponunt. I. S. 5, 47.
Popello tunicato. I. Epl. 7, 65.
Popina uncta. 14, 21.
Popinis immundis. II. S. 4, 62.
Popino. 7, 39.
Poplite contento miror prœlia. *ibid.* 97.
Poplitibus imbellis juventæ. III. Od. 2, 16.
Popoſceris. Ep. 17, 38.
Populares ſtrepitus. A. P. 81. 82.
Popularibus. II. Od. 13, 25.
Popularis auræ arbitrio ſecures ponit. III. 2, 19. 20.
Populata arva noſtro Marte. 5, 23. 24.
Populeâ coronâ tempora vinxiſſe. I. 7, 23.
Populi primores. II. S. 1, 69.
 ſuffragia capto ſupplex. II. Epl. 2, 103.
 voces contemnere. I. S. 1, 65.
Populo centum paria gladiatorum dare. II. S. 3, 85. 86.
 coram Medea pueros trucidet. A. P. 185.
 dies it gratior. IV. Od. 5, 7.
 judice. I. S. 6, 15.
 magno. *ibid.* 79.
 me ſecernunt Nympharum chori. I. Od. 1, 31. 32.
 Quirini interſis lætus. 2, 46.
 ſpectante. I. Epl. 6, 60.
 tu, ego mihi ſcurror. 17, 19.
 Veſtæ penetralia obſcurata. II. 2, 114. 115.
a Populo peſtem aget. I. Od. 21, 14. 16.
 cum Populo & duce. III. 3, 24.
Populorum agreſtium regnator. 30, 11. 12.
Populos altas vitium propagine maritat. Ep. 2, 9. 10.
Populos hæc formula tenet. II. S. 3, 45. 46.
Populum differtum forum tranſire jubebat. I. Epl. 6, 59.
 dimovit. III. Od. 5, 51. 52.
 exoret. I. Epl. 1, 6.
 falſis vocibus uti dedocet. II. Od. 2, 19. 20.
 oblectat, moraturque melius. A. P. 321.
 paſcat copia frumenti. I. Epl. 15, 14.
 quatit riſu. II. 2, 84.
 ſalvum velis I. 16, 27.
 ſaxis cædere. II. S. 3, 128.
 ſpectaret ludis attentius. II. Epl. 1, 197.
 tributim arripuit. II. S. 1, 69.
Populus caſtus. A. P. 277.
 frequens ceſſantes ad arma concitet. I. Od. 35, 14. 15. 16.
 frequens ter ſonum crepuit. II. 17, 25. 26.
 frugi. A. P. 207.
 levis mentem mutavit. II. Epl. 1, 108.
 me ſibilat. I. S. 1, 66.
 negligens ne qua laboret. III. Od. 8, 25.
 numerabilis. A. P. 206.
 parvus. *ibid.*
 Priami. II. S. 3, 195.
 quem Divum vocet. I. Od. 2, 25.
 Romanus. I. Epl. 1, 70.
 ſapiens. II. 1, 18.
 verecundus. A. P. 207.
Populus *arbor.*
 alba, & pinus ingens. II. Od. 3, 9.
 certis limitibus adſita. II. Epl. 2, 170. 171.
Porca avida. III. Od. 23, 4.
Porcis relinques comedenda. I. Epl. 7, 19.
Porcias. II. S. 8, 23.
Porco bimeſtri. III. Od. 17, 15.
 Deos placat. I. Epl. 16, 58.
 tellurem piabant. II. Epl. 1, 143.
Porcum æquis Laribus immolet. II. S. 3, 164. 165.
 de grege Epicuri ridere. I. Epl. 4, 16.
Porphyrion. III. Od. 4, 54.
Porrecta Majeſtas imperi. IV. 15, 14. 15.
 Muræna in patina. II. S. 8, 42. 43.
 pocula negantem. I. Epl. 18, 92.
 tellure. Ep. 5, 80.
Porrecto jugulo hiſtorias audit. I. S. 3, 89.
Porrectum ante fores. III. Od. 10, 3.
 catino magno. II. S. 2, 39.
 in purpurea veſte locavit. 6, 106.
Porrectus ad acervum frumenti. 3, 111. 112.
 capſa aperta. II. Epl. 1, 268.
 in palea horna. II. S. 6, 88.
 locus ſpatiis planis. I. Epl. 7, 41. 42.
 palus ab inguine. I. S. 8, 5.
Porrexerit (porrexerat. *Bentl.*) II. 8, 30.
Porrigam vectigalia. III. Od. 16, 40.
Porrigere. I. Epl. 6, 52.
Porriget. II. Od. 16, 32.
Porrigine impexa. II. S. 3, 126.
Porrigis poma irato pueto. *ibid.* 258.
Porro. I. S. 3, 10. I. Epl. 6, 34. 13, 18. 16, 65.
Porrum. I. Epl. 12, 21.
Porſenæ minacis manus. Ep. 16, 4.
Portâ eburnâ fugiens. III. Od. 27, 41.
Portanda. I. S. 8, 9.
Portantes. 6, 109.
Portare humeris. 5, 90.
 onus moleſtum nollem. 6, 99.
 puerum docendum Romam. *ibid.* 76.
 tradam ventis protervis triſtitiam. I. Od. 26, 1. 2. 3.
Portarit. I. S. 1, 49.
Portas belli refregit. 4, 61.
 non clauſas. III. Od. 5, 23.
 urbium diffidit. 16, 13. 14.
Portat. II. S. 3, 303.
Portatur ebur captivum. II. Epl. 2, 193.
Portenta nota fatali labore ſubegit. 1, 11.
 Theſſala rides. 2, 209.
Portentum. I. Od. 22, 13.
Portes librorum faſciculum. I. Epl. 13, 13.
Portet. 16, 72.

Porticus Agrippæ. I. Epl. 6, 26.
Chryſippi. II. S. 3, 44.
excipiebat Arcton. II. Od. 15, 18.
me excepit. I. S. 4, 133. 134.
Portis apertis. A. P. 199.
Portu latent navium puppes. Ep. 9, 19. 20.
Portum occupa fortiter. I. Od. 14, 2. 3.
Portus Alexandria ſupplex patefecit. IV. Od. 14, 35. 36.
occupet alter cave. I. Epl. 6, 32.
Poſcas membranam. II. S. 3, 2.
Poſcat. I. Od. 4, 12. A. P. 339.
Poſcente gaudeat magis. II. Od. 12, 27.
plus ferent. I. Epl. 17, 44.
Poſcentem veniam. I. S. 3, 75.
Poſcentes vario palato diverſa. II. Epl. 2, 62.
Poſcenti. II. S. 8, 82. A. P. 349.
Poſcentis pauca ævi. II. Od. 11, 5.
Poſces librum cum lumine ante diem. I. Epl. 2, 35.
Poſcet. 13, 3.
quantum res. II. 2, 190.
Poſci. 1, 78. A. P. 190.
Poſcimus ſi quid ſub umbra vacui. I. Od. 32, 1.
Poſcis *cum duobus accuſ. perſ.* 24, 12.
vilia. I. Epl. 17, 21.
Poſcit. I. Od. 31, 1. II. S. 7, 90. 8, 77. II. Epl. 1, 134.
opem res altera. A. P. 411.
Poſco diludia. I. Epl. 19, 47.
ſcrinia. II. 1, 113.
Poſcunt. II. S. 8, 35. II. Epl. 1, 185.
Poſillam adpellet. *Bentl.* II. S. 3, 216.
Poſita. I. 2, 108.
Poſitas artes infra ſe. II. Epl. 1. 13. 14.
nives glaciet Juppiter. III. Od. 10, 7. 8.
Poſitis. I. S. 2, 13. II. 3, 115. A. P. 389. 421.
Poſiti argenti & auri. II. S. 3, 142.
Poſito. 2, 23. 8, 58.
Poſitorum. I. Epl. 12, 7.
Poſitos vernas. Ep. 2, 65.
Poſitum. II. Od. 6, 5. I. S. 2, 106. 3, 92. I. Epl. 13, 12.
telum rubigine pereat. II. S. 1, 43.
Poſiturus humeris arcum. III. Od. 4, 60.
Poſſe. I. 29, 11. I. S. 2, 109. 6, 121. II. 1, 4. I. Epl. 2, 11. II. 1, 216. 2, 66. A. P. 150. 332. 439.
Poſſem. I. S. 4, 114. 10, 47. II. Epl. 1, 257. 2, 44.
Poſſent. III. Od. 4, 58. IV. 13, 26. II. Epl. 2, 36. 155. A. P. 74.
Poſſes. I. Epl. 2, 26.
quid Marte. IV. Od. 14, 9.
Poſſeſſor oportet valeat. I. Epl. 2, 49.
Poſſet. IV. Od. 4, 27. Ep. 5, 13. 32. I. S. 3, 4. 7, 6. 9, 46. II. 5, 87. 8, 13. I. Epl. 6, 41. 17, 50. II. 1, 107. 164. 2, 133. 135.
Poſſideam. II. S. 3, 236.
Poſſidentem multa non recte beatum vocaveris. IV. Od. 9, 45. 46.
Poſſim. Ep. 17, 78. 79. *Bentl.* I. S. 4, 119. I. Epl. 1, 12. 9, 6. 15, 24.
Poſſint. I. Od. 14, 8.
Poſſis. I. S. 2, 19. 94. 103. II. 3, 76. 138. 7, 70. I. Epl. 1, 28. 35. 66. 16, 29. 69. 18, 52.
nihil majus urbe Roma viſere. C. S. 11.
Poſſit. III. Od. 30, 4. I. S. 3, 30. 4, 16. 9, 24. 55. I. Epl. 1, 39. 2, 17. 4, 9. 6, 2. 12, 3. 19. 14, 25. A. P. 410. *Bentl.* 422.
depellere *pro* depellat. I. S. 2, 6.
dare *pro* det. III. Od. 3, 43.
Poſſum. Ep. 17, 79. I. S. 4, 103. 119. *Bentl.* 8, 20. 10, 84. II. 1, 79. 5, 34. I. Epl. 6, 41. 7, 39. 15, 17. A. P. 56.
Poſſumus. IV. Od. 8, 11.
Poſſunt. I. S. 6, *ita & Bentl.* 53. I. Epl. 1, 82. 13, 17.
honores nil ſine te mei. *Bentl.* I. Od. 26, 10.
Poſt. 3, 29. 12, 33. 15, 35. III. 7, 6. 9, 6. I. S. 2, 120. 3, 102. 4, 88. 6, 40. 55. 61. 122. 8, 36. 10, 33. *&c.*
ad te pericula ventura ſentis. I. Epl. 18, 83.
equitem cura atra ſedet. III. Od. 1, 40.
nummos virtus quærenda. I. Epl. 1, 54.
vina militiam gravem crepat. I. Od. 18, 5.
Poſtem. I. Epl. 1, 5.
Poſtera ætas reſpuet. II. 1, 42.
lux oritur. I. S. 5, 39.
tempeſtas. *ibid.* 96.
Poſterâ laude creſcam recens. III. Od. 30, 7. 8.
Poſteri. II. 19, 2. Ep. 9, 11.
Poſterius. I. S. 4, 59.
Poſtero minimum credula. I. Od. 11, 8.
Poſtes ad non amicos. Ep. 11, 22.
ferratos belli. I. S. 4, 61.
Poſthac. II. 2, 107. 3, 297. II. Epl. 1, 175.
Poſthume. II. Od. 14, 1. bis.
Poſtibus direpta ſigna. IV. 15, 6. 7. 8.
invidendis. III. 1, 45.
Poſtico. I. Epl. 5, 31.
Poſtquam. II. Od. 4, 9. Ep. 17, 13. I. S. 4, 60. 7, 9. 32. II. 3, 18. 171. 275. 7, 15. 8, 57. I. Epl. 10, 37.
Poſtremum. II. S. 2, 132.
Poſtremus. I. Epi. 6, 48.
Poſtulat. I. S. 3, 51. 74.
Poſtulet. II. 5, 17.
Poſuere. 3, 48.
Poſui libera veſtigia. I. Epl. 19, 21.
Poſuiſſe. I. Od. 34, 16. III. 5, 44. 20, 11.
Poſuiſſet. I. S. 3, 42.
Poſuit te nefaſto die. II. Od. 13, 1.
Pota Cupidinem lentum ſollicitas. IV. 13, 5. 6.
Potabis vile Sabinum. I. 20, 1.
Potamus uncti. II. 11, 17.
Potandum. II. S. 7, 32.
Potantia fucum vellera. I. Epl. 10, 27.
Potare culpâ magiſtrâ erat ludus, *alii* cupâ. II. S. 2, 123.
de media die. 8, 3.
feſtis diebus. 3, 143.
incipiam. I. Epl. 5, 14. 15.
Potens *cum genit.*
Diva Cypri. I. Od. 3, 1.
Muſa lyræ imbellis. 6, 10.
Najadum. III. 25, 14.
Silvarum Diana. C. S. 1.
ſui. III. Od. 29, 41.

Potens matrona. A.P. 116.
natura imperet hoc. II.S. 1, 51.
Roma ſpectat hos Poëtas. II. Epl. 1, 61.
Veneris muneribus. IV. Od. 10, 1.
ex humili Potens. III. 30, 12.
Potentes domos linquis inimica. I. 35, 23. 24.
manus terra marique. C. S. 53.
Potentem amicum. II. Od. 18, 12.
Creten centum oppidis. III. 27, 33. 34.
Potenter. A.P. 40.
Potenti juſtitiæ ſic placitum. II. Od. 17, 15. 16.
maris Deo ſuſpendiſſe veſtimenta. I. 5, 15. 16.
Potentior. IV. 1, 17.
Potentiorum. Ep. 2, 8.
Potentis amici cultura inexpertis dulcis. I. Epl. 18, 86.
imperiis cede. *ibid.* 44. 45.
Potentium. IV. Od. 8, 26.
Potentius armis claris. A.P. 289.
ictu fulmineo aurum. III. Od. 16, 9. 10. 11.
Poteras. II. S. 1, 16. A.P. 328.
Poterat (*alii* poteras) A.P. 376.
vix riſum compeſcere mappâ. II. S. 8, 63. 64.
Poteris rem tuam ſervare. A. P. 329.
Poterit. I. Od. 27, 22. II. S. 2, 22. 82. 5, 77. I. Epl. 10, 29.
Potero. II. S. 2, 8.
Poterunt. Ep. 16, 35. I. Epl. 1, 37. 12, 6. II. 2, 53. A.P. 310.
Potes. III. Od. 11, 13. 17, 13. 27, 58. Ep. 6, 3. 12, 15. 17, 45. I. S. 10, 40. II. 5, 103. 6, 39. 7, 88. 112. I. Epl. 5, 1.
Poteſt. I. Od. 28, 28. Ep. 9, 14. I. S. 1, 34. 3, 113. 4, 84. I. Epl. 6, 30. 47.
Poteſtas æqua. A.P. 10.
juſta. II. S. 7, 62.
Poteſtatem. I. 6, 9.
Potet. II. 3, 117.
Poti cadi fæce tenus. III. Od. 15, 16.
Potietur hæres divitiis. II. 3, 20.
Potionibus uſitatis. Ep. 5, 73.
Potiore alite muros ductos. IV. Od. 6, 23. 24.
centum ſignis. IV. Od. 2, 19.
cœnis Pontificum. II. 14, 28.
metallis. I. Epl. 11, 39.
pane mellitis placentis egeo. 10, 11.
Potior Ariſtippi ſententia. I. Epl. 17, 17.
interdicta voluptas patria. 6, 64.
militia. I. S. 1, 17.
puella. I. Epl. 5, 27.
quiſquam brachia candida cervici juvenis dabat. III. Od. 9, 2. 3.
ſententia. Ep. 16, 17.
Potiorem locum rure. I. Epl. 10, 14.
Potiori dare noctes. Ep. 15, 13.
facilis. II. S. 5, 76.
Potis. *Bentl.* III. Od. 17, 13.
Potius. I. Od. 2, 49. 18, 6. II. 9, 18. III. 28, 1. I. S. 1, 109. II. 2, 24. 3, 263. I. Epl. 6, 23. 10, 48. 13, 7. II. 2, 197.
Potor Rhodani. II. Od. 20, 20.
Potorem. II. S. 4, 59.
Potores. 8, 37. I. Epl. 18, 91.
Potoribus. I. Epl. 19, 3.
Potuere. III. Od. 11, 30. 31.
Potuiſſe. II. 4, 19.
Potuit. III. 14, 19.
Potum. II. Epl. 2, 215.
Potus. I. S. 4, 88. II. 3, 255.
ad arma dicenda proſiluit. I. Epl. 19, 7. 8.
comminxit lectum. I. S. 3, 90.
Præ campo cuncta ſordent. I. Epl. 11, 4.
Præbeat aurem patientem culturæ. Ep. 1, 40.
votis. I. S. 1, 22.
uſum. *ibid.* 73.
Præbebit aquam convivis. II. 2, 69.
Præbente. III. Od. 19, 7.
conſilium. IV. 14, 14. 15.
Muræna domum. I. S. 5, 38.
Præbentem ſpectacula mimo. II. Epl. 1, 198.
Præbere. I. 6, 41. 14, 24.
ſcurrantis ſpeciem. 18, 2.
Præberi ſumptus ex re. I. S. 6, 80.
Præbes frigus amabile. III. Od. 13, 10. 12.
Præbet aquam. I. S. 4, 88.
brumas tepidas Jupiter. II. Od. 6, 17. 18.
exemplum grave. IV. 11, 26.
Præcanum. I. Epl. 20, 24.
Præcedentibus. 2, 71.
Præcedere. I. S. 9, 41.
Præcedet. Ep. 6, 8.
Præcepit. II. S. 2, 2.
Præceps alea nudat. I. Epl. 18, 21.
Anio. I. Od. 7, 13.
facundia. A.P. 217.
per mala fertur. I. S. 4, 30. 31.
Præcepta canam. II. 4, 11.
in Ariſtippi relabor. I. Epl. 1, 18.
mira deſcripſi docilis. II. S. 3, 33. 34.
vitæ beatæ haurire. 4, 95.
Præceptis amicis pectus format. II. Epl. 1, 128.
novis ſigna ponere. II. S. 4, 2.
Præceptum auriculis inſtillare. I. Epl. 8, 16.
Præcidere belli cauſam. 2, 9.
Præcincti pueri. II. S. 8, 70.
Præcinctis. I. 5, 6.
Præcipe lugubres cantus. I. Od. 24, 2. 3.
Præcipitat. II. S. 3, 277.
Præcipitem Africum timuit. I. Od. 3, 12.
ſe dedit tecto. I. S. 2, 41.
Præcipiti. II. 3, 293.
Præcipue. I. Epl. 1, 108. II. 1, 261.
Præclara minantis vultus. II. S. 3, 9.
Præclaram rem ingluvie ſtringat. I. 2, 8.
Præclare ſenator. 6, 110.
Præclaro patre. 6, 64.
Præco. 6, 86.
cogit turbas ad emendas merces. A.P. 419.
Præconem. I. Epl. 7, 56.
Præconis. Ep. 4, 12.
Præcordia condita verax Liber aperit. I. S. 4, 89.
prolueris mulſo. II. 4, 26. 27.
tenta ſpiritu levare. Ep. 17, 26.
Præcordiis inquietis aſſidens. 5, 95.
meis bilis libera inæſtuet. 11, 15. 16.
in Præcordiis quid veneni ſævit, 3, 5.

Præcurrere vitâ amicos regum licet. I. Epl. 10, 33.
Præcurreret equis albis Barros. I. S. 7, 8.
Præda luporum rapacium cervi. IV. Od. 4, 50.
major tibi cedat. III. 20, 7. 8.
opima. Ep. 10, 21.
rejecta quam fert Mercurius præſens. II. S. 3, 68.
Prædæ majoris quicquid nactus erat. I. Epl. 15, 38.
teneræ ſuccus defluat. III. Od. 27, 54. 55.
Prædam adjeciſſe. 6, 11.
Prædantur anni euntes ſingula. II. Epl. 2, 55.
Prædia daturus. II. S. 6, 56.
duo. 3, 168.
vendit. 7, 110.
Prædonum in turbam acrem incidit. I. 2, 42. 43.
Præferat. II. Epl. 2, 184.
Prægeſtientis. II. Od. 5, 9.
Prægnans canis. III. 27, 9.
Prægravat animum. II. S. 2, 78.
artes. II. Epl. 1, 13.
Prælambens omne quod affert (prælibans. *Bentl.*) II. S. 6, 109.
Prælia Cæſaris dices hiſtoriis pedeſtribus. II. Od. 12, 9. 10.
campeſtria ſuſtineas. I. Epl. 18, 54.
conjugibus loquenda geret. IV. Od. 4, 67. 68.
dura inaudax fugies. III. 20, 3. 4.
fruſtra deſtinat. 13, 5. 6.
impia. II. 1, 30.
loqui. IV. 15, 1.
Muſis dicenda. 9, 21. 22.
picta rubrica aut carbone. II. S. 7, 98.
Thyoneus confundet cum Marte. I. Od. 17, 23. 24.
virginum cantamus. 6, 17. 19.
in Prælia inermem trudit. I. Epl. 5, 17.
Præliis audax. I. Od. 12, 21.
Prælium grave commiſit. IV. 14, 14. 15.
Prælo Caleno uvam domitam bibes. I. 20, 9. 10.
Prælucet Bajis amœnis nullus ſinus. I. Epl. 1, 83.
Præmia doctarum frontium hederæ. I. Od. 1, 29.
fortium Grajorum. IV. Od. 8, 3, 4.
grandia laturus meritorum. II. Epl. 2, 38.
jucunda captat. Ep. 2, 36.
multa laborum laturus. II. S. 1, 11. 12.
poſci. II. Epl. 1, 78.
prima hederæ victricis feres. I. 3, 25.
ridentes. I. S. 5, 35.
urbanæ frontis. I. Epl. 9, 11.
Præneſte. 2, 2.
frigidum. III. Od. 4, 22. 23.
Præneſtinus. I. S. 7, 28.
Præniteat læſa fide. I. Od. 33, 4.
Prænomine auriculæ molles gaudent. II. S. 5, 32. 33.
Præparat. I. Epl. 7, 84.
Præparatum bene pectus. II. Od. 10, 14. 15.
Præponens ultima primis. I. S. 4, 59.
Præponere olivam undique frondi decerptam. I. Od. 7, 7.
urbem ſilvis feris. II. S. 6, 92.
Præpoſitio caſui poſtpoſita.
te adverſum. I. Epl. 1, 75. *vide* inter.
Præpoſitio remota a caſu ſuo.
inter errem nuda leones. III. Od. 27, 51.
Prærofo hamo fugerit. II. S. 5, 25.
Prærupti nemoris. 6, 91.
Præſcribe. 1, 5.
Præſcripta ad munia ſurgit. 2, 81.
Præſcriptum Romuli. II. Od. 15, 10. 11.
intra Præſcriptum equitare. II. 9, 23. 24.
Præſectum decies caſtigare ad unguem. *Bentl.* A. P. 294.
Præſens ætas. II. Epl. 1, 42.
habebitur divus. III. Od. 5, 2.
in tempus omittas. A. P. 44.
Italiæ tutela. IV. Od. 14, 43. 44.
Mercurius. II. S. 3, 68.
mortale corpus de imo gradu tollere. I. Od. 35, 2. 3.
narret facundia. A. P. 184.
in Præſens lætus. II. Od. 16, 25.
Præſens pro præterito.
ſtudet *pro* ſtuduit. A. P. 412.
Præſente. *ibid.* 59.
Præſentes Auſtri. II. S. 2, 41.
Præſenti. II. Epl. 1, 15.
Præſentia ſentit numina. II. Epl. 1, 134.
Præſentibus. Ep. 1, 22.
Præſentis horæ dona lætus cape. III. Od. 8, 27.
Præſepe certum teneret. I. Epl. 15, 28.
Præſertim. I. S. 6, 51. I. Epl. 18, 50. A. P. 383.
Præſidio ſcaphæ. III. Od. 29, 62.
tuo fidentem tuteris. I. Epl. 18, 81.
Veneris ferox. I. Od. 15, 13.
Præſidium inſigne mœſtis reis. II. 1, 13.
meum. I. 1, 2.
regale loco dejecit. II. Epl. 2, 30.
Præſtabo. I. 7, 24.
Præſtant facie. II. S. 4, 71.
me tibi incolumem. I. Epl. 16, 16.
Præſtantia vitam balnea. 11, 13. 14.
Præſtat fortunatum. 6, 49.
Præſtent quantum petitis dimiſſa. 7, 96. 97.
Præſtes Heſperiæ ferias. IV. Od. 5, 37. 38.
Præſtet amorem. I. S. 1, 87.
Præſto eſt. 2, 117.
Præſumis mollitiem validus. II. 2, 87.
Præter. I. Od. 3, 4. 6, 20. II. 1, 24. 6, 13. 14, 23. III. 27, 31. Ep. 16, 40. I. S. 2, 94. 115. &c.
pro ſupra. Ep. 3, 9. 11, 4. II. S. 5, 1. II. Epl. 2, 65.
Præteragendus equus diverſoria nota. I. Epl. 15, 10. 11.
Præterea. I. S. 1, 23. II. 3, 179. 5, 45. 8, 71.
Prætereo amicos prudens. I. S. 10, 87. 88.
ſapiens vaſa argentea. II. 7, 73.
Prætereunt *pro* negligunt. A. P. 342.
flumina. IV. Od. 7, 4.
Prætereunte lympha. II. 11, 20.
Præteritum pro præſenti.
ignoviſſe velimus *pro* ignoſcere. A. P. 347.
Præterit. indic. potent.
depulit *pro* depellere potuit. I. Epl. 10, 38.

Præ-

Præterit. ſubjunct. potent.
contulerim *pro* velim conferre. I. S. 5, 44.
crediderim *pro* potui credere. I. Epl. 2, 5.
dederim *pro* velim dare. I. S. 4, 39. 10, 5.
obtulerim *pro* velim offerre. 3, 64.
Prætereuntium digito monſtror. IV. Od. 3, 22.
Præterita. I. S. 9, 36.
Præteritum. 1, 116.
Prætextam. 5, 36.
Prætextas. A. P. 288.
Prætor. II. S. 3, 181. 218. II. Epl. 2, 34.
Prætore. I. Epl. 1, 103.
Bruto. I. S. 7, 18.
Luſco. 5, 34.
Prætorem. 6, 108.
Prætorius autor. II. 2, 50.
Prætulerim ſcriptor videri delirus inerſque. II. Epl. 2, 126.
Prætulit honeſtum utili judex. IV. Od. 9, 41.
Prævertamur illuc. I. S. 3, 38.
Prævideas malè. *Bentl. ibid.* 25.
Prævidiſſet. I. Epl. 7, 69.
Prandere. II. S. 3, 245.
Pranderet olus. I. Epl. 17, 13.
Prandia finiet nigris moris. II. S. 4, 22. 23.
Pranſæ. A. P. 340.
Pranſi. I. S. 5, 125.
Pranſus non avide. 6, 127.
Prata albicant canis pruinis. I. Od. 4, 4.
amantis Lapathi herba. Ep. 2, 57.
rigent. IV. Od. 12, 3.
Pratenſibus fungis optima natura eſt. II. S. 4, 22. 23.
Pratis. III. Od. 18, 11. 27, 29. I. Epl. 16, 3.
Prato. I. Epl. 14, 30.
Prava jubentium ardor. III. Od. 3, 2.
Pravâ ambitione. I. S. 6, 51. 52.
Prava bellua. II. S. 7, 70. 71.
Pravè. 3, 87. II. Epl. 1, 266. A. P. 88.
ſectum unguem. I. Epl. 1, 104.
Pravi cupidinis elementa eradenda. III. Od. 24, 51. 52.
docilis juventus Romana. II. S. 2, 52.
Pravis obnoxia. II. S. 7, 8.
talis male fultum. I. 3, 48.
Pravo naſo vivere. A. P. 36.
Pravorum. II. S. 3, 244.
Pravum de alio detorſeris (pravus *Bentl.*) 2, 55.
Pravus hoc ſtudio facis. I. 4, 79.
Precamur. I. Od. 2, 30. C. S. 3.
Precari. I. Epl. 18, 106.
Precati. II. S. 7, 36.
Precatus. 3, 203.
Prece blanda ducere. A. P. 395. 396.
cogit. I. Epl. 9, 2.
docta. II. 1, 135.
fatigent Veſtam. I. Od. 2, 26. 28.
hac te oro. II. S. 6, 13.
motus. I. Od. 21, 16.
multa nitere. I. Epl. 13, 18.
permutet dominos. II. 2, 173. 174.
ſuſcitabo corvum oſcinem. III. Od. 27, 11.
tacita. I. Epl. 16, 14.
te ambit ſollicita pauper. I. Od. 21, 5.
te multa proſequitur. IV. 5, 33.
victi. Ep. 17, 43.
Preceris. II. S. 8, 75.
Preces ad miſeras decurrere. III. Od. 29, 58. 59.
ad Jovem averſum. Ep. 10, 18.
blandæ te revocant. I. Od. 4, 8.
obſeratis auribus fundis. Ep. 17, 53.
te non curvant. III. Od. 10, 13. 16.
Thyeſteas miſit. Ep. 5, 86.
virorum curet. C. S. 70.
unde diſceret. II. Epl. 1, 133.
Precetur Deos. A. P. 200.
Precibus fata recludere. I. Od. 24, 17.
inultis non linquar. 18, 33.
vocat. IV. 5, 13.
urget iratis. II. S. 6, 29. 30.
Precor. I. Od. 3, 7. IV. 1, 2. bis. Ep. 3, 20.
cum mente integra. I. Od. 31, 18. 19.
per decus inane purpuræ. Ep. 5, 7.
Premam terra. Ep. 1, 33.
Premant Calæna falce vitem. I. Od. 31, 9. 10.
Premat extra limen. I. Epl. 19, 36.
obſcurum orbem lunæ. I. Epl. 12, 18.
Prematur in nonum annum. A. P. 388.
Premendo littus. II. Od. 10, 3. 4.
Premerer ſacra lauro. III. 4, 18. 19.
Premet quem ſua culpa. I. Epl. 18, 79.
te nox. I. Od. 4, 16.
Premit comes atra. II. S. 7, 115.
crimine turpi. A. P. 262.
culpam pœna comes. IV. Od. 5, 24.
Deus futuri temporis exitum nocte caliginoſa. III. 29, 30.
dura cuſtodia matrum. I. Epl. 1, 22.
ſitus informis. II. 2, 118.
Premunt columnas trabes. II. Od. 18, 3. 4.
olidæ capræ convivia. I. Epl. 5, 29.
Premuntur. II. 1, 189.
Prenſare manu. I. S. 9, 64.
Prenſus in potenti Ægeo. II. Od. 16, 1. 2.
Preſſa bacca. II. S. 4, 69.
capillis Balanus. III. Od. 29, 4.
malo voces Deos. I. 14, 10.
Preſſa mella condit amphoris. Ep. 2, 15.
vina. Ep. 13, 6.
Preſſi pede. I. Epl. 19, 22.
Preſſis pullis ranæ vituli pede. II. S. 3, 314.
Preſſiſſe laqueo collum. I. Epl. 16, 37.
Preſſit. II. S. 8, 46.
Preſſo cubito remanere. I. Od. 27, 8.
Preſſum Liberum Calibus ducere. IV. Od. 12, 14.
Pretio mercemur emdum. III. 19, 5. 6.
permutet dominos. II. Epl. 2, 173. 174.
ſtet magno. I. S. 2, 121. 122.
unius aſſis licuiſſe. 6, 13. 14.
in Pretio eſt. A. P. 372.
Pretioſa veſtimenta. I. Epl. 18, 32.
Pretioſus emptor dedecorum. III. Od. 6, 32.

Digitized by Google

Pretium avellier mavis. I. S. 2, 103. 104.
  chartis quotus annus arroget. II. Epl. 1, 35.
  eſt mori. III. Od. 24, 24.
  ferat ſecurus pœnæ. II. Epl. 2, 17.
  habes. I. 16, 47.
  laquei. II. S. 2, 99.
  muneri dicere. VI. Od. 8, 12.
  nanciſcentur. A. P. 199.
  recte petit. I. Epl. 17, 42.
in Pretium converſo Deo. III. Od. 16, 8.
Priami aulam falleret. IV. 6, 15. 16.
  buſto. III. 3, 40.
  domus. *ibid.* 26.
  fortunam. A. P. 137.
  populus. II. S. 3, 195.
  regnum. I. Od. 15, 8.
Priamidem Hectora. I. S. 7, 12.
Priamus. II. 3, 195.
  dives. I. Od. 10, 14.
Priape. Ep. 2, 21.
Priapum. I. S. 8, 2.
Pridem. II. 2, 46. I. Epl. 14, 27. A. P. 254.
Prima. I. S. 1, 26. II. 8, 45. I. Epl. 1, 1. 7, 5. II. 2, 98. A. P. 61.
  cera quid ſecundo verſu velit. II. S. 5, 53. 54.
  eſca placaverit iratum ventrem. 8, 5.
  fides mihi ſit. I. Epl. 18, 17.
  ſapientia caruiſſe ſtultitia. 1, 41.
  tellus utinam tuliſſet. II. S. 2, 93.
Primâ nocte claudam domum. III. Od. 7, 29.
  hirundine. I. Epl. 7, 13.
Prima præmia hederæ victricis feres. I. Epl. 3, 25.
Primæ. IV. Od. 6, 31.
Primam. I. Epl. 17, 6.
Prime ſodalium. II. Od. 7, 5.
Primis. III. 13, 5. Ep. 4, 15. I. S. 3, 99. 4, 59. II. 2, 71. I. Epl. 20, 23.
Primo. III. Od. 7, 2. A. P. 152.
Primores. II. S. 1, 69.
Primorum. II. Epl. 2, 204.
Primos. II. S. 6, 21.
  aditus habet difficiles. I. 9, 55.
  & extremos metendo. IV. Od. 14, 31.
Primum. I. Od. 32, 5. II. 13, 2. I. S. 4, 39. II. 3, 41. 307. I. Epl. 1, 53. 8, 15. 10, 13. II. 1, 93. 2, 49. 92. A. P. 75. 103.
Primum equum certamine. A. P. 84.
Primus. I. Od. 3, 12. IV. 4, 41. 9, 17. 24. I. S. 6, 83. II. 1, 63. 4, 73. 74. 8, 51. I. Epl. 6, 48. 19, 23. A. P. 130. 254.
Princeps. I. Od. 2, 50. III. 30, 13. I. Epl. 19, 23.
  pro primus. III. Od. 17, 7.
Principe Cæſare *adjectivè*. I. 21, 14.
  te. II. Epl. 1, 256.
Principi limo. I. Od. 16, 13. 14.
Principibus viris placuiſſe. I. Epl. 17, 35.
Principium carminis eſto. II. S. 6, 22. 23.
  & fons. A. P. 309.
  omne huc refer. III. Od. 6, 6.
Principum amicitias graves. II. 1, 2. 3.
  maxime. IV. 14, 6.
Prior. I. S. 5, 56. II, 7, 19. II. Epl. 1, 55.
  bellante imperet. C. S. 51.
  cœna. I. Epl. 5, 27.
  flore color *pro* melior. IV. Od. 10, 4.
  jubet ſalvere. I. Epl. 7, 66.
  reſpondeat officio. II. S. 6, 64.
Priorem. 5, 30.
  virtutibus eſſe. I. Epl. 18, 27.
Priores. II. Od. 8, 18. III. 17, 2. IV. 9, 5. II. Epl. 2, 204.
Priori. II. Od. 15, 8.
  vitæ me redde. I. Epl. 7, 95.
Priſca Comœdia. I. S. 4, 2.
  gens mortalium. Ep. 2, 2.
  Venus redit. III. Od. 9, 17.
Priſcæ arti addidit luxuriam. A. P. 214.
Priſci agricolæ. II. Epl. 1, 193.
  Catonis. III. Od. 21, 11.
Priſcis Catonibus atque Cethegis. II. Epl. 2, 117.
Priſco ab Inacho natus. II. Od. 3, 21.
  Cratino. I. Epl. 19, 1.
Priſcum in aurum redeant tempora. IV. Od. 2, 39. 40.
Priſcus pudor. C. S. 57. 58.
Priſcus. *nom. propr.* II. S. 7, 9.
Priva triremis. I. Epl. 1, 93.
Privata deduci triumpho mulier. I. Od. 37, 31. 32.
Privatas opes. I. Epl. 3, 16.
Privati juris. A. P. 131.
Privatis. II. Od. 15, 15.
  publica ſecernere. A. P. 397.
Privato. I. S. 6, 26.
Privatus cenſus. II. Od. 15, 13.
  magis beatus vivam te rege. I. S. 3, 142.
  nimium cavere parce. III. Od. 8, 26.
Privet formidine. II. S. 7, 77.
Privignis temperat mulier. III. Od. 24, 18.
Privignus. I. Epl. 3, 2.
Privos mutantur in annos. *Bentl.* A. P. 60
Prius. I. Od. 3, 32. 12, 13. 33. 18, 1. 25, 5. II. 4, 2. III. 1, 2. Ep. 5, 79. I. S. 4, 58. 102. 8, 8. II. 3, 252. 5, 73. A. P. 415.
  alio ore non dictum. I. Epl. 19 32.
  Deos apprecati. IV. Od. 15, 28.
  exacta tenui ratione. II. S. 4, 36.
  nil vita cœlibe. I. Epl. 1, 88.
  nos natura format ad omnem habitum fortunæ. A. P. 108. 109.
  orto ſole calamum poſco. II. Epl. 1, 112. 113.
  Satyris illuſtrem. II. S. 6, 17.
Privum. 5, 11.
Pro. III. Od. 9, 11. 15. 19, 2. I. S. 3, 61. II. 7, 16. I. Epl. 7, 24.
  corpore nummos dedit. I. S. 2, 43.
  muta agna gnatam devovet. II. 3, 219.
  patria mori dulce & decorum eſt. III. Od. 2, 13.
  paupere levi ſpondere. A. P. 423.
  pudicis conjugibus ictus excepit. IV. Od. 9, 23. 24.
  quæſtu facit ſumptum. I. S. 2, 19.
  ſollicitis reis non tacitus. IV. Od. 1, 14.
  vitulâ dulcem natam ſtatuis. II. S. 3, 199.

Proh.

Digitized by Google

Proh. III. Od. 5, 7.
Proavi. A. P. 270.
Proba. Ep. 17, 40.
Probam pauperiem quæro ſine dote. III. Od. 29, 55. 56.
Probante. I. 2, 19.
Probantes. I. Epl. 1, 82.
Probas vocari Lucina. C. S. 15.
Probat. II. Epl. 1, 263. A. P. 249.
Probes. I. Epl. 17, 16.
Probet. I. S. 1, 109. 10, 82.
Probos mores juventæ facili date Dii. C. S. 45. *alii legunt* docili.
vixiſſe nullis ortos majoribus. I. S. 6, 10. 11.
Probroſis ruinis Italia altior Carthago. III. Od. 5, 39. 40.
Probus. I. S. 3, 56. II. Epl. 1, 39.
Procaces vernas. II. S. 6, 66.
Procax Muſa. II. Od. 1, 37.
Procedere recte. I. S. 2, 37.
ſentimus lintrem. 5, 20. 21.
Procedis (procedit. *Bentl.*) IV. Od. 2, 49.
Procedit. II. S. 8, 14.
Procellæ inæquales vexant mare. II. Od. 9, 2. 3.
Procellæ veloci te crede. III. 27, 62. 63.
Procellæ timidus. A. P. 28.
Procellas horreſcis cautus. II. Od. 10, 2. 3.
Procellis Africis mugiat malus. III. 29, 57. 58.
Procera. II. S. 5, 64.
ilex. Ep. 15, 5.
Proceras fraxinos manibus vertere. III. Od. 25, 16.
Proceros lupos. II. S. 2, 36.
Proceſſerit. A. P. 127.
Proci. II. S. 5, 78.
Procidit late. IV. Od. 6, 11.
rex. Ep. 17, 13.
Procis difficilem Penelopen. III. Od. 10, 11.
intacta apotheca. II. S. 5, 7.
Procudere nummum. *Bentl.* A. P. 59.
Procudit enſes ira. IV. Od. 15, 19.
Procul. Ep. 2, 1. I. S. 6, 52. I. Epl. 7, 32. 11, 10. II. 2, 95. 199.
chartis vitium abſore. I. S. 4, 101.
eſto ira omnis & clamor. III. Od. 8, 15. 16.
procul abeſſe. *Bentl.* II. Epl. 2, 199.
Proculejus vivet extento ævo. II. Od. 2, 5.
Procurare. I. Epl. 5, 21.
Procurrerit Apenninus in mare. Ep. 16, 29.
Procurrunt acres in jus. I. S. 7, 20. 21.
Procyon jam furit. III. Od. 29, 18.
Prodeat operata divis juſtis. 14, 6.
Prodentem gaudia vultum. II. S. 5, 104.
Proderit anus Pelignas ditaſſe (proderat. *Bentl.*) Ep. 17, 60.
Prodeſſe. I. Epl. 17, 11. A. P. 333.
Prodeſt. I. Od. 28, 4. I. S. 2, 113. I. Epl. 2, 25.
Prodiderit fide commiſſa. I. S. 3, 95.
Prodiga arcani fides. I. Od. 18, 16.
Prodigialiter variare rem unam. A. P. 29.
Prodigum animæ magnæ. I. Od. 12, 37. 38.
Prodigus æris. A. P. 164.
care emit. II. Epl. 1, 138.
donat quæ odit & ſpernit. I. 7, 20.
eſſe dicatur. I. S. 2, 4. 5.
multæ herbæ. I. Epl. 7, 42.
tua ſpargas. II. 2, 195.
Prodire. I. 1, 32.
Prodis publica jura juvenum. II. Od. 8, 7. 8.
turpis ex judice. II. S. 7, 54. 55.
Proditor puellæ riſus. I. Od. 9, 21. 22.
Prodocet Janus hæc. *Bentl.* I. Epl. 1, 55.
Producas ſobolem. C. S. 17.
Producent. III. Od. 21, 23.
Producere nomen. A. P. 59.
Productior. *ibid.* 189.
Produxerit uſus genitor. II. Epl. 2, 119.
Produximus cœnam jucunde (producimus. *Bentl.*) I. S. 5, 70.
Produxit. II. Od. 13, 3.
Prœtum credulum. III. 7, 13.
Profanis ſacra miſcebis. I. Epl. 16, 57.
ſecernere. A. P. 397.
Profanum vulgus odi. III. Od. 1, 1.
Profari. I. S. 6, 57.
Profeci. II. Epl. 2, 23.
Profecto. A. P. 315.
Proferat. I. Epl. 12, 18.
Proferet ætas in apricum. 6, 24.
diem. I. Od. 15, 33.
in lucem. II. Epl. 2, 116.
Proferre pedem pudor vetet. A. P. 135.
Proferres ignota. *ibid.* 130.
Profeſſis. *ibid.* 14.
Profeſſus. I. Epl. 18, 2.
animi grandia. A. P. 27.
Profeſta. II. S. 2, 116.
Profeſtis diebus. 3, 143. 144.
lucibus. IV. Od. 15, 25.
Proficeret. I. S. 3, 6.
Proficiente nihil herba curarier. II. Epl. 2, 151.
Proficiſcentem. I. 13, 1.
Proficiſcenti. II. 2, 20.
Proficiunt vanæ leges ſine moribus. III. Od. 24, 35. 36.
Profore. I. Epl. 8, 11.
Profugi Scythæ. I. Od. 35, 9.
Profugit. Ep. 16, 18.
Profugus Scythes. IV. Od. 14, 42.
Profundo merſes. 4, 41.
ore ruit. 2, 7. 8.
Profundum Danubium bibunt. 15, 21.
Progenerant. 4, 32.
Progeniem Veneris almæ canemus. 15, 31. 32.
vitioſiorem. III. 6, 48.
Progenies Arri. II. S. 3, 243.
regum. III. Od. 29, 1.
Prognatos. I. S. 6, 78.
Prognatum. 2, 70.
Prognatus. II. 1, 26.
Progne vertatur in avem. A. P. 187.
Prohibebat. I. S. 6, 57.
Prohibent iniquæ Parcæ. II. Od. 6, 9.
Prohibete. I. S. 8, 10.
concubitu. A. P. 398.
corpus chiragra. I. Epl. 1, 31.
Prohibet. III. Od. 19, 15.
Prohibete Bacchum rixis. I. 27, 3. 4.
Projecerit ſe huc. *Bentl.* A. P. 462.
Projecta præda. *Bentl.* Ep. 10, 22.
Projectis. II. S. 7, 53.

Digitized by Google

Projectum ante fores. *Bentl.* III. Od. 10, 3.
cibum odoraris. Ep. 6, 10.
Projectus ad ingentem frumenti acervum. II. S. 3, 112.
Projicere. II. S. 3, 100.
Projicit. A. P. 97.
Prole. IV. Od. 15, 27.
ſimili puerperæ laudantur. 5, 23.
Prolem Dii date. C. S. 47.
Proles maſcula. III. Od. 6, 37. 38.
Niobæa. IV. 6, 1.
Ulyſſei patientis. I. Epl. 7, 40.
Prolis novæ feraci. C. S. 19.
Prolueris mulſo præcordia. II. S. 4, 26. 27.
Prolutus vappa. I. 5, 16.
Promat miracula. A. P. 144.
Prome. III. Od. 28, 2.
Promens obſcura. I. 34, 14.
vina dulcia. Ep. 2, 47.
Promere clienti jura. II. Epl. 1, 104.
vina. III. Od. 21, 8.
Promes. A. P. 183.
Promethea. II. Od. 18, 35.
Prometheus. I. 16, 13. II. 13, 37. Ep. 17, 67.
Promineret ore. Ep. 5, 35.
Prominet. I. Od. 21, 6.
Promis diem. C. S. 9. 10.
ſagittas. III. Od. 20, 9. 10.
Promiſit. I. 7, 28.
Promiſſa Triquetra militibus. II. S. 6, 55.
Promiſſa multa fidem levant. II. Epl. 2, 10.
quo cadant. 1, 52.
Promiſſi. A. P. 45.
Promiſſis aliquid dignum dic. II. S. 3, 6.
Promiſſor. A. P. 138.
Promiſſum. Ep. 14, 7.
Promit. II. S. 4, 47.
Promittere. I. 4, 102.
Promittit. 6, 34. I. Epl. 7, 81.
Promitto. I. S. 4, 103.
Promittunt medici quod medicorum eſt. II. Epl. 1, 115. 116.
Promorat loco arcana. Ep. 11, 14.
Promptæ amphoræ modus. I. Od. 36, 11.
Pronus. II. S. 2, 16.
Pronos in annos ſilvæ mutantur. A. P. 60.
menſes. IV. Od. 6, 39. 40.
rivos. I. 29, 11.
Pronum rivum. I. Epl. 10, 21.
Pronus Orion. III. Od. 27, 18.
plus æquo in obſequium. I. Epl. 18, 10.
Propagine vitium altas populos maritat. Ep. 2, 9. 10.
Prope. I. Od. 28, 3. III. 8, 7. 15, 13. IV. 1, 19. 6, 3. 14, 20. I. S. 3, 98. &c.
flumen Tanain orti. IV. Od. 15, 24.
mancum officiis talibus. II. Epl. 2, 21.
omnes ſtulti. II. S. 3, 32.
Properabantur. Ep. 12, 22.
Properabat tectum flamma lambere. I. S. 5, 73. 74.
Properantes. Ep. 2, 62.
Properantis aquæ per rivos amœnos. A. P. 17.
Properaret. III. Od. 5, 48.
Properas. IV. 12, 21.
Properat. Ep. 12, 9.
Propere. III. Od. 19, 9.
Properemus parvi & ampli. I. Epl. 3, 28.
Properent. I. Od. 30, 6.
me funeſto veterno arcere. I. Epl. 8, 10.
Properes amando Sybarin perdere. I. Od. 8, 2. 3.
Properet. III. Od. 14, 21. 24, 62.
Propero. I. S. 9, 40.
Propinquam molem nubibus arduis. III. Od. 29, 10.
Propinqui nimium ſolis. I. 22, 21. 22.
Propinquis charis. I. S. 1, 83.
Propinquos ad ſanos abeat tutela. II. 3, 218.
obſtantes dimovit. III. Od. 5, 51.
Propior. II. S. 6, 40.
Propiora. I. 4, 42.
Propius. II. 3, 80. 6, 52. I. Epl. 1, 67. 10, 28. 16, 11. A. P. 361.
Proponi. II. Epl. 1, 265.
Propoſiti tenacem virum. III. Od. 3, 1.
victor. I. Epl. 13, 11.
Propoſito. A. P. 195.
Propoſitum iter peragunt. II. S. 6, 99.
urget. 7, 6. 7.
Propoſuit nobis utile exemplar. I. Epl. 2, 18.
ſiccis omnia dura Deus. I. Od. 18, 3.
Propriâ in pelle quieſſem. I. S. 6, 22.
Propria mihi hæc munera faxis. II. 6, 5.
Propriæ. 2, 129.
opis diſſimulator. I. Epl. 9, 9.
Propriam laurum. II. Od. 2, 22.
Proprie communia dicere. A. P. 128.
Propriis excuſſus. II. S. 3, 20.
libris ambuſtum. I. 10, 63. 64.
tuberibus amicum offendat. 3, 73.
Proprio horreo condidit. I. Od. 1, 9.
Jambo rabies armavit. A. P. 79.
natali ſanctior. IV. Od. 11, 18.
Proprios. III. 1, 5.
Lares. Ep. 16, 19.
ungues cultello purgantem. I. Epl. 7, 51.
Proprium. II. S. 7, 89. I. Epl. 17, 5. II. 2, 158. 172.
conſilium. I. S. 4, 133.
Proprium ante Larem veſcor. II. S. 6, 66.
Proprium nomen pro patronymico.
Afra avis. Ep. 2, 53.
cochlea. II. S. 4, 58.
Afri ſerpentes. 8, 95.
Itala tellus. 6, 56.
Laurens aper. 4, 42.
Lyda tibia. IV. Od. 15, 30.
Marſa cohors. II. 20, 18.
Marſæ voces. Ep. 5, 76.
Maura unda. II. Od. 6, 3.
Mauri angues. III. 10, 18.
Mauris jaculis eget. I. 22, 2.
Medum flumen. II. 9, 21.
Medus acinaces. I. 27, 5.
rex. III. 5, 9.
Sardum mel. A. P. 375.
Syra merx. I. Od. 31, 12.
Theſſala vox. Ep. 5, 45.
Tiburte viâ. I. S. 6, 108.
Umber aper. II. 4, 40.
Proprius. II. S. 2, 134.
Propter. I. 5, 7. II. 3, 102. I. Epl. 2, 6.

Pro-

Digitized by Google

Propugnacula navium. Ep. 1, 1. 2.
Propugnat nugis armatus. I. Epl. 18, 16.
Propulit nido. IV. Od. 4, 6.
Prorepit. I. S. 1, 37.
Prorepſerunt. 3, 99.
Proriperet. I. Od. 8, 16.
Prorogat ævum. A. P. 346.
horam vivendi. I. Epl. 2, 41.
Proroget ævum (prorogat *Bentl.*) C. S. 68.
Prorſus. I. S. V, 70.
Proruas pede columnam ſtantem *activè*. I. Od. 35, 13, 14.
Proruet victorem (proruit *Bentl.*) *activè*. IV. 4, 66.
Proſcripti. I. S. 7, 1.
Proſequar hinc. *Bentl.* 9, 16.
Proſequitur mero. IV. Od. 5, 33.
Proſerpina imperioſa me trahit. II. S. 5, 109. 110.
ſæva nullum caput fugit. I. Od. 28, 19. 20.
Proſerpinæ furvæ regna. II. 13, 21.
per regna te oro. Ep. 17, 2.
Proſiliet. II. S. 7, 74.
Proſilit. I. 5, 21.
Proſiluit. I. Epl. 19, 8.
Proſit. 16, 72. A. P. 410.
Proſpectat greges errantes. Ep. 2, 12.
Proſpera. IV. Od. 14, 37.
Proſperam. 6, 39.
Proſpiciens. III. 2, 8.
Proſpicit agros longos. I. Epl. 10, 23.
Proſtes. 20, 2.
Proſunt furibus. 6, 46.
nil honores mei ſine te. I. Od. 26, 9. 10.
Protea vultus mutantem teneam nodo. I. Epl. 1, 90.
Proteret Marte Pœnos. III. Od. 5, 34.
Proterit. IV. 7, 9.
Proterva. II. 5, 15.
Protervæ Cynaræ. I. Epl. 7, 28.
rixæ. III. Od. 14, 26.
Protervi juvenes. I. 25, 2.
Protervis Satyris intererit. A. P. 233.
ventis. I. Od. 26, 2. 3.
Protervitas grata. 19, 7.
Protervo merito. III. 11, 11. 12.
Protervum. I. Od. 17, 24.
Protervus Africus. Ep. 16, 22.
Protinus. III. Od. 3, 30. II. S. 5, 21. I. Epl. 18, 67.
Proteus. II. S. 3, 71.
Protulerit nova rerum nomina. A. P. 57. 58.
Protulit. IV. Od. 8, 6.
luna vaga os decorum. I. S. 8, 21. 22.
Provehunt Dii in majus. III. Od. 4, 66. 67.
Provida mens. 5, 13.
Providus. I. Epl. 2, 19.
auſpex. III. Od. 27, 8.
Proviſæ frugis in annum copia *pro* collectæ. I. Epl. 18, 109. 110.
Proviſam. A. P. 311.
Proviſor tardus utilium. *ibid.* 164.
Provocat. I. S. 4, 14.
Provoces. Ep. 8, 19.
Prout. II. S. 6, 67.
Proxima. I. 5, 45. A. P. 338.
Proximos. I. Od. 12, 19.
agri terminos revellis. II. 18, 23. 24.
Proximum. III. 24, 47.
Proximus. I. S. 9, 54. II. 6, 9. I. Epl. 18. 84.
Prudens animus. IV. Od. 9, 34. 36.
anus. Ep. 17, 47.
Deus. I. Od. 3, 21. 22.
divos placavi ſanguine. II. S. 3, 206.
huc ſe dejecerit. A. P. 462.
ibis ſub furcam. II. S. 7, 66.
ludis me. 5, 58.
prætereo. I. 10, 88.
ſcelus admittis ob titulos inanes. II. 3, 212.
vir. A. P. 447. I. Epl. 16, 32.
Prudentem. II. Epl. 2, 155.
animum. II. S. 3, 89.
Prudentia curas aufert. I. Epl. 11, 25. 26.
Pruinis canis prata albicant. I. Od. 4. 4.
Pruna. I. Epl. 16, 9.
Prunæ. I. S. 5, 36.
Pſallere. IV. Od. 13, 7.
Pſallimus. II. Epl. 1, 33.
Ptiſanarium orizæ. II. S. 3, 155.
Pube cærulea. Ep. 16, 7.
Pubes captiva. III. Od. 5, 18.
læta gaudeat hedera. I. 15, 17. 18.
Romana crevit ſecundis laboribus. IV. 4, 45. 46.
Publi. II. S. 5, 32.
Publica juvenum cura. II. Od. 8, 7. 8.
materies. A. P. 131.
Publica conducere. I. Epl. 1, 77.
in commoda peccem. II. 1, 3.
privatis ſecernere. A. P. 397.
Publicas res ordinâris. II. Od. 1, 10. 11.
Publicis notis inciſa marmora. IV. 8, 13.
Publico ſumptu. II. 15, 18. 19.
Publicola. I. S. 10, 28.
Publicum ludum. IV. Od. 2, 42.
Publicus uſus. II. Epl. 1, 92.
Pudenda matre. II. Od. 4, 20.
Pudens pravè *pro* impudens. A. P. 88.
Pudenter. I. Epl. 17, 44.
ſumpta licentia dabitur. A. P. 51.
Pudet luſiſſe. I. Epl. 14, 36.
ſceleris. I. Od. 35, 33.
ſcripta recitare. I. Epl. 19, 42.
tanti mali. Ep. 11, 7.
Pudibunda matrona. A. P. 232. 233.
Pudica mulier. Ep. 2, 39.
Penelope. II. S. 5, 76. 77.
Pudica aſtra perambulabis. Ep. 17, 40. 41.
Pudicae conjugis oſculum. III. Od. 5, 41.
Pudicis conjugibus. IV. 8, 23. 24.
Pudico. I. Epl. 20, 3.
Pudicum. I. S. 6, 82.
Hippolytum. IV. Od. 7, 25. 26.
Pudor. I. 24, 6. III. 5, 38.
infans plura fari prohibebat. I. S. 6, 57.
malus celat ulcera. I. Epl. 16, 24.
nec meus rem audet tentare. II. 1, 258. 259.
quem pauperitatis tenet. I. 18, 24.
quis deſiderio. I. Od. 24, 1.
ſummotus deſinet certare imparibus. Ep. 11, 18.
te urget malus. II. S. 3, 39.
vetat. I. Od. 6, 9. 10.

Pudo-

Pudorem clament periiſſe. II. Epl. 1, 80.
depoſitum laudas. I. 9, 12.
incutiant tibi peccata aliena. 18, 77.
Pudori ne ſit amor puellæ. II. Od. 4, 1.
tibi Muſa ſolers lyræ. A. P. 406, 407.
Puella magno patre nata. I. S. 2, 72.
mauum ſuavio tuo opponat. Ep. 3, 21.
mariti ignara. II. Epl. 1, 132.
non tuæ ſortis. IV. Od. 11, 22.
potior detinet. I. Epl. 5, 27. 28.
Puellà nutrice. II. 1, 99.
Puellæ Æoliæ calores commiſſi. IV. Od. 9, 11. 12.
candidæ. Ep. 11, 27.
charæ dominus. I. Epl. 18, 74.
riſus. I. Od. 9, 22.
Puellæ inſanum te clament. II. S. 3, 130.
pueris miſtæ. IV. Od. 11, 10. 11.
virum expertæ. III. 14, 10. 11.
Puellam mendacem ad mediam noctem expecto. I. S. 5, 82. 83.
Puellarum choro inſereres. II. Od. 5, 21.
furores mille. II. S. 3, 325.
Puellas audi. C. S. 35. 36.
Danai mulces carmine. III. Od. 11, 23. 24.
laborantes utero. 22, 2.
Puellis de popularibus Sappho. II. 13, 25.
idoneus vixi. III. 26, 1.
injiciat curam. I. S. 6, 31, 32.
in Puellis urere. Ep. 11, 4.
Puer. I. Od. 29, 7. 38, 1. II. 11, 18. III. 14, 17. 19, 10. IV. 1, 29. Ep. 5, 12. 32. 83. I. S. 10, 92. II. 2, 87. 112. 4, 78. 7, 109. I. Epl. 2, 68. 7, 52. 18, 55. II. 2, 197.
Puer *pro* adoleſcens ſive juvenis. II. S. 1, 60. 2, 87.
Puer alte cinctus. 8, 10.
centum artium. IV. Od. 1, 15.
dulces amores ſperne. I. 9, 15. 16.
fervidus. 30, 5.
furens. 13, 11.
gracilis. I. Od. 5, 1.
Iliæ Mavortiſque *pro* filius. IV. 8, 22. 23.
ingenuus. III. 24, 55.
jam ſcit voces reddere. A. P. 158.
meliore flamma digne. I. Od. 27, 20.
multa tulit fecitque. A. P. 413.
nate Dea Thetide. Ep. 13, 12.
robuſtus acri militia. III. Od. 2, 2.
Semeles Thebanæ. I. 19, 2.
verna. I. S. 2, 117.
Pueri *gen. ſing.*
cubantis. II. S. 3, 289.
pulchri dominus. I. Epl. 18, 74.
os tenerum. II. 1, 126.
teretis. Ep. 11, 28.
Pueri. *plur.* I. Od. 21, 2.
Pueri & uxores hoſtium *pro* filii III. 27, 21.
incauti. A. P. 456.
laſcivi. I. S. 3, 134
ludentes. I. Epl. 1, 59.
orti claris patribus. IV. Od. 6, 31. 32.
orti e magnis centurionibus. I. S. 6, 73.
ponite verbenas. I. Od. 19, 14.
præcincti, compti. II. S. 8, 70.
Romani. A. P. 325.
Puerilius. II. S. 3, 250.
Pueris. III. Od. 1, 4. I. S. 1, 25. 5, 11. II. 3, 170. 4, 75. 8, 81. I. Epl. 1, 26. II. 1, 142.
caſtis. II. Epl. 1, 132.
creandis beata uxor. I. 2, 44.
ludum concedere. II. 2, 142.
miſtæ puellæ. IV. Od. 11, 10.
mollibus. Ep. 11, 4.
pallet pater & matercula. I. Epl. 7, 7.
parvis feres munuſcula. *ibid.* 17.
regum *pro* filiis. II. Od. 18, 34.
tribus miniſtratur cœna. I. S. 6, 116.
pro Pueris & conjugibus excepit ictus *pro* filiis. IV. Od. 9, 24.
Pueritiæ actæ. I. Od. 36, 8. *alii legunt* puertiæ.
Puero. I. S. 4, 97. 9, 10. 30. A. P. 174.
cur non eadem mens fuit quæ eſt hodie. IV. Od. 10, 7.
irato cum poma porrigis recuſat. II. S. 3, 258.
ſuperſtiti parcent fata. III. Od. 9, 16.
Puerorum amoribus inſanit. I. S. 4, 27.
furores mille. II. 3, 325.
Nænia. I. Epl. 1, 62. 63.
votis aures applicet. C. S. 71. 72.
Pueros. I. S. 4, 38. I. Epl. 18, 62.
caſtos. C. S. 6.
Deorum *pro* filios. A. P. 83.
elementa docentem. I. Epl. 20, 17.
Ledæ dicam. I. Od. 12, 25.
Medea trucidet. A. P. 185.
Nerones. IV. Od. 4, 28.
neſcios fari. 6, 18.
ploret capta *pro* filios. III. 3, 68.
ſupplices. C. S. 34.
Puerpera fortis exilis. Ep. 17, 52.
Puerpuræ ſimili prole laudantur. IV. Od. 5, 23.
Puerum. I. Od. 10. 10. II. S. 3, 290. I. Epl. 18, 13. II. 2, 2.
docendum Romam portare. I. S. 6, 76.
formabat dictis. 4, 121.
Latonæ canentes *pro* filium. IV. Od. 6, 37.
orco egerit. II. S. 5, 49.
Veneri hærentem canebat. I. Od. 32, 9, 10.
vivum alvo extrahat. A. P. 340.
Pugil lethargicus. II. S. 3, 30.
Pugilem. IV. Od. 2, 18.
Iſthimus labor clarabit. 3, 3. 4.
victorem. A. P. 84.
Pugiles. II. Epl. 1, 186.
Pugna Actia. I. 18, 61.
Pugnâ melior cervus. 10, 34.
Pugnabant armis. I. S. 3, 102.
Pugnaces Achivos. III. Od. 3, 27.
Pugnæ amor. IV. 4, 12.
arbiter. III. 20, 11.
non ſat idoneus. II. 19, 26. 27.
ſciens. I. 15, 24. 25.
Pugnam memores mihi. I. S. 5, 51. 52. 53.
ad Pugnam venere. *ibid.* 56.
Pugnantia iſtis. 2, 73.
ſecum adverſis frontibus componere. 1, 102. 103.

Pugna-

Digitized by Google

Pugnare ſcyphis. I. Od. 27, 1. 2.
Pugnas bibit aure. II. 13, 31. 32.
Pugnat cerva extricata denſis plagis. III. 5, 31. 32.
Perſi par. I. S. 7, 19.
ſecum ſententia. I. Epl. 1, 97.
Pugnata bella ſub ſacro Ilio. III. Od. 19, 4.
terrâ marique. I. Epl. 16, 25.
Pugnavit prælia. IV. Od. 9, 19. 21.
Pugnax. 6, 8. I. Epl. 1, 49.
Pugnent. II. S. 7, 99.
Pugnis cæſus. I. 2, 66.
gaudet. II. 1, 26.
pugnabant. I. 3, 101. 102.
ſuperare. I. Od. 12, 26.
Pugno. III. 12, 8.
Pulcher a vertice ad talos. II. Epl. 2, 4.
dies. IV. Od. 4, 39. 40.
Hermogenes. I. S. 10, 18.
ſapiens. I. Epl. 1, 107.
ſol. IV. Od. 2, 46. 47.
tibi. I. Epl. 19, 45.
Pulcherrimus panis. I. S. 5, 89.
Pulchra dies. I. Od. 36, 10.
Laverna. I. Epl. 16, 60.
Mitylene. 11, 17.
Pulchra matre pulchrior filia. I. Od. 16, 1.
Pulchra minantem. I. Epl. 8, 3.
miror. II. 1, 72.
poëmata. I. S. 10, 6. A. P. 99.
quæ tu vocas, odit. I. Epl. 14, 20. 21.
tecta. III. Od. 10, 6.
Pulchræ clunes. I. S. 2, 89.
Pulchrè. A. P. 428.
fuerit tibi? II. S. 8, 19.
noviſſe aliquem. I. 9, 62.
Pulchri pueri dominus. I. Epl. 18, 74.
Pulchri quid acervus conſtructus habet. I. S. 1, 44.
Pulchrior evenit. IV. Od. 4, 65.
ignis. Ep. 14, 13.
matre filia. I. Od. 16, 1.
multo eniteſcis. II. 8, 6. 7.
fidere. III. 9, 21.
Pulchris divitiis. II. S. 3, 95. 96.
genis. IV. Od. 13, 8.
tunicis. I. Epl. 18, 33.
Pulchrius. 15, 41.
Pulchrum in medios dies dormire. I. Epl. 2, 30.
quid ſit. *ibid.* 3.
Pullâ myrto gaudeat. I. Od. 25, 18.
Pulla ficus. Ep. 16, 46.
Pullam agnam. I. S. 8, 27.
Pullis implumibus avis aſſidens. Ep. 1, 19.
vituli preſſis pede. II. S. 3, 314.
Pullo. 2, 121.
Pullos. II. Epl. 2, 163.
Pullum. I. S. 3, 45. 92.
Pulmenta. II. 2, 34. I. Epl. 18, 48.
Pulmentaria. II. S. 2, 20.
Pulpita ambire dignor. I. Epl. 19, 40.
inſtravit tignis. A. P. 279.
percurrat adſtricto ſocco. II. Epl. 1, 174.
per Pulpita veſtem traxit. A. P. 215.
Pulſa domus ſtrepitu reſonat. I. S. 2, 129.
Pulſanda tellus libero pede. I. Od. 37, 1. 2.
Pulſat oſtia conſultor. I. S. 1, 10.
pede tabernas. I. Od. 4, 13.
Pulſes. II. S. 6, 30.
Pulſet. II. Epl. 2, 216.
Pulſis. II. S. 1, 36.
Pulſus regno Tarquinius. I. 6, 13.
Pulvere crines collines. I. Od. 15, 20.
injecto curras. 28, 36.
ſordidos. II. 1, 22.
Teucro poſuit collum. IV. Od. 6, 12.
Troico. I. 6, 14.
in Pulvere ludas. II. S. 3, 251. 252.
ſine Pulvere conditio palmæ cui ſit dulcis. I. Epl. 1, 51.
Pulverem Olympicum collegiſſe. I. Od. 1, 3. 4.
in Pulverem vertit. III. 3, 20. 21.
Pulveres novendiales diſſipare. Ep. 17, 48.
Pulveris atri. II. S. 8, 55.
exigui munera. I. Od. 28, 3. 4.
patiens. 8, 4.
Pulvillos inter ſericos libelli Stoici amant jacere. Ep. 8, 15. 16.
Pulvinar Deorum ornare. I. Od. 37, 3.
Pulvis collectus turbine. I. S. 4, 31.
ſtrepitusque rotarum delectat. I. Epl. 17, 7.
ſumus & umbra. IV. Od. 7, 16.
Pumice mundus. I. Epl. 20, 2.
Pumicibus oppoſitis debilitat mare. I. Od. 11, 5.
Puncto horæ mobilis. II. Epl. 2, 172.
Punctum omne tulit, qui dulci utile miſcuit. A. P. 343.
Punica bella. II. Epl. 1, 162.
Puniceæ roſæ color. IV. Od. 10, 4.
Punicis delubris affixa ſigna.
Punico mutavit lugubre ſagum Ep. 9, 27. 28.
ſanguine æquor infecit. III. Od. 6, 34.
Pupillis. I. Epl. 1, 22.
Pupillo fraudem ullam non incogitat. II. 1, 122. 123.
Puppes navium. Ep. 6, 19. 20.
Puppi. I. Epl. 1, 67.
Puppibus pictis. I. Od. 14, 14.
Pupulæ intabuiſſent. Ep. 5, 40.
Pura luna. II. Od. 5, 19. 20.
Puræ aquæ rivus. III. 16, 29.
Puræ manus. Ep. 17, 49.
Purè. I. S. 2, 100. I. Epl. 1, 37. 18, 102.
Purgantem ungues cultello. I. Epl. 7, 51.
Purgatam aurem perſonet. 1, 7.
Purgatum te morbi miror. II. S. 3, 27.
Purgor bilem. A. P. 302.
Puri ſalis concha. I. S. 3, 14.
Purior aqua. I. Epl. 10, 20.
domus. I. S. 9, 49.
Hebrus. I. Epl. 16, 13.
Puris amphoris. Ep. 2, 15.
manibus vivat. I. S. 4, 68.
verbis. *ibid.* 68.
Purius Pario marmore. I. Od. 19, 6.
Puro amni ſimillimus. II. Epl. 2, 210.
numine. III. Od. 10, 8.
pectore & vita. I. S. 6, 64.
rore. III. Od. 4, 69.
ſole? 29, 45.
veſpero. 19, 26.
Purpurâ venale. II. 16, 7. 8.

Purpuræ certantem uvam. Ep. 2, 20.
Coæ. IV. Od. 13, 13.
decus inane. Ep. 5, 7.
Purpuratum uſus ſidere clarior non delinit dolentem. III. Od. 1, 42. 43.
Purpuras Laconicas. II. 18, 7. 8.
Purpurea veſte. II. S. 6, 106.
Purpurei Tyranni. I. Od. 35, 12.
Purpureis oloribus. IV. 1, 10.
Purpureo colore varius. II. 5, 12.
gauſape. II. S. 8, 11.
ore bibit nectar. III. Od. 3, 12.
Purpureum amictum. I. Epl. 17, 27.
mare ſanguine. II. Od. 12, 2. 3.
Purpureus flos roſæ. III. 15, 15.
pannus. A. P. 15. 16.
Purum *pro* æther. I. Od. 34, 7.
cor vitio. II. S. 3, 213.
Purus & inſons. I. 6, 69.
ſceleris. I. Od. 22, 1.
Pus. I. S. 7, 1.
Puſillam. II. 3, 216.
Puſilli animi. I. 4, 17. 18.
Puſillo. 5, 69.
Puta. II. 5, 32.
Putando. IV. Od. 11, 30.
Putant. II. Epl. 1, 84.
Putarer. I. 9, 8.
Putaret. II. 1, 199.
Putas. I. S. 2, 77. 3, 23. II. 2, 18. 3, 302. 5, 76. I. Epl. 1, 101. 6, 31. 12, 11. 18, 106.
Putat. II. S. 1, 3. 3, 178. II. Epl. 1, 167.
Putatis. I. S. 10, 21.
Putato. II. 3, 161. I. Epl. 7, 69.
Putatur. I. Epl. 18, 43.
Puteat. II. S. 6, 35. I. Epl. 19, 8.
Putem. II. Epl. 2, 54. A. P. 266.
Puteos perennes. I. Epl. 15, 15.
Putere mero diurno. 19, 11.
Putes. I. S. 1, 121. 4, 42. II. 3, 307. 7, 4. I. Epl. 6, 31. *Bentl.* 16, 20. II. 1, 208.
pro poſſis putare. II. Epl. 1, 202.
Putet aper. II. S. 2, 42.
Putetur. II. Epl. 1, 77.
Puteum patentem vitare. 2, 135.
in Puteum auceps decidit. A. P. 458. 459.
Putida. II. S. 5, 21.
Putidam longo ſeculo. Ep. 8, 1.
Putidius cerebrum II. S. 3, 75.
Putre fanum Lacunæ. I. Epl. 10, 49.
Putres oculos. I. Od. 36, 17. 18.
Putres mammæ. Ep. 8, 7.
Putreſcat in arca. II. S. 3, 119.
Putreſcit. *ibid.* 194.
Putruit orca (putuit. *Bentl.*) 4, 66.
Pyga. I. 2, 133.
Pyladen violare ferro auſus. II. 3, 139.
Pylium Neſtora. I. Od. 15, 22.
Pyra inſitiva decerpens. Ep. 2, 19.
Pyramidum regali ſitu altius. III. Od. 30, 2.
Pyrgum. II. S. 7, 17.
Pyris veſci. I. Epl. 7, 14.
Pyrrha. I. Od. 5, 3.
Pyrrhæ. 2, 6.
Pyrrhe. III. 20, 2.
Pyrrhia. I. Epl. 13, 14.
Pyrrhum. III. Od. 6, 35.
Pythagoræ cognata faba. II. S. 6, 63.
renati arcana. Ep. 15, 21.
Pythagoram. II. S. 4, 3.
Pythagorea ſomnia. II. Epl. 1, 52.
Pythia cantat. A. P. 414.
Pythias. *ibid.* 238.
Pythius incola. I. Od. 16, 6.

Q.

QUa *relat.* I. Od. 2, 26. 27, 12. III. 3, 55. 56. 9, 11. IV. 11, 5. Ep. 2, 21. 10, 10. I. S. 2, 48. *Bentl.* II. 1, 64. 3, 301. 5, 10. I. Epl. 2, 6. 65. *Bentl.* 18, 97.
Qua *adverb. loci.* III. Od. 3, 46. 48. 8, 25. 30, 10. 11. IV. 2, 59. 14, 5. 26. *Bentl.* I. S. 2, 50. *ter.* 8, 15. *Bentl.* II. 6, 10. II. Epl. 2, 170.
ſi Qua. III. Od. 14, 19. I. S. 4, 93.
num Qua. I. S. 3, 35.
Quacunque. I. S. 6, 31.
Qua-rem-cunque geſſeris. *Bentl.* I. Od. 6, 3.
Quadra findetur mihi dividuo munere. I. Epl. 17, 49.
Quadrante ibis lavatum. I. S. 3, 137. 138.
uno minus locuples. II. 3, 93.
Quadrata mutat rotundis. I. Epl. 1, 100.
Quadret acervum. I. Epl. 6, 35.
Quadrigis apta equa. II. Od. 16, 35.
bene vivere petimus. I. Epl. 11, 29.
Quadrimum merum deprome. I. Od. 9, 7. 8.
Quadringentis. I. Epl. 1, 57.
Quæ *ſing. num.* I. Od. 2, 10. 3, 5. 11, 5. 14, 17. 25, 14. 26, 6. 27, 21. Ep. 5, 45. 51. 8, 13. 12, 16. 17, 76. C. S. 49. *Bentl.* 69. I. S. 1, 36. 2, 121. 3, 8. 14. 118. 5, 45. 51. II. 6, 10. *Bentl.* 76. *&c.*
finis. Ep. 17, 36.
manus. II. S. 4, 41.
tua virtus. I. 9, 54.
virginum. I. Od. 29, 5.
Quæ *plur. num.* 13, 15. 18, 14. 22, 7. 31, 7. II. 1, 33. III. 11, 29. 41. 25, 2. Ep. 9, 9. 16, 13. I. S. 3, 102. 5, 46. 8, 19. II. 3, 190. 4, 23. 6, 105. I. Epl. 1, 36. 42. 2, 24. *&c.*
vitiorum. I. S. 3, 35.
Quæ *ubi ſubintelligitur* omnia Quæ *&* Quas res. I. Od. 19, 12. II. 12, 21. III. 5, 49. 29, 54. IV. 7, 20. Ep. 16, 35. C. S. 3. I. S. 2, 92. 100. 4, 56. 57. 9, 5. 10, 38. 72. II. 2, 2. *Bentl.* 70. *&c.*
Quæcunque. I. Od. 21, 6. Ep. 6, 8. I. S. 4, 130. II. 3, 43. 4, 62. 7, 49. 8, 75. I. Epl. 3, 17. II. 2, 111.
Quæ te cunque. I. Od. 27, 14.
Quædam. I. S. 10, 8. II. Epl. 1, 66. 2, 159. A. P. 362.
Quælibet. I. Epl. 15, 30.
Quæque. I. S. 3, 79. 4, 106. 3, 2. II. Epl. 1, 28. A. P. 92.
Quæram. I. S. 4, 64. 9, 58. I. Epl. 6, 42.
Quæramus ſeria. I. S. 1, 27.
Quærat. 2, 23.
opes privatas. I. Epl. 3, 16.
Quære. II. Od. 1, 40. II. S. 2, 20. 3, 188. *Bentl.* I. Epl. 7, 53. 17, 61.
morbi fugam. I. Epl. 6, 29.
Quærebat. I. S. 5, 66.
Quærenda. 6, 100. I. Epl. 1. 53. 10, 13.
Quærendi curam injiciat. I. S. 6, 32.
ſit finis. 1, 92.

Quæ-

Quærens. II. S. 7, 114.
fragili dentem illidere. 1, 77.
generoſius perire. I. Od. 37, 21. 22.
miſere diſcedere. I. S. 9, 8.
Quærentem labores finire. III. Od. 4, 39.
Quærentes. I. S. 4, 77.
Quærenti. I. Od. 23, 2. Ep. 12, 17. II. S. 8, 2.
Quærere. I. Epl. 7, 57.
amabam. II. S. 3, 20.
cœpit. II. Epl. 1, 162.
cogit. I. S. 6, 37.
diſtuli. IV. Od. 4, 21.
fuge quid cras futurum ſit. I. 9, 13.
prodeſt. I. S. 2, 113.
quid vetat. 10, 56. 57.
remittas. II. Od. 11, 3. 4.
verum inter ſilvas Academi. II. Epl. 2, 45.
Quæres. II. S. 7, 69.
Quærimus. III. Od. 24, 32. I. Epl. 17, 39.
Quæris. IV. Od. 1, 12. I. S, 2, 114. I. Epl. 1, 2. 10, 8.
Quærit. III. Od. 6, 25. 29, 22. IV. 5, 16. I. S. 2, 85. II. 8, 81. I. Epl. 7, 79. 19, 30. A. P. 167. 170.
pecuniam ponere. Ep. 2, 70.
Quæritis malis laboribus carere. Ep. 16, 16.
Quæritur. I. Epl. 2, 44.
Quæro. III. Od. 27, 55. II. S. 3, 188. 253.
pauperiem ſine dote. III. Od. 29, 56.
triſtia mutare mitibus. I. 16, 25. 26.
Quærunt latentes arbutos. 17, 5. 6.
Quæſierat. I. Epl. 15, 32.
Quæſieris. I. Od. 11, 1.
Quæſita. II. S. 4, 46.
Quæſitam ſuperbiam meritis. III. Od. 30, 14. 15.
Quæſitis. I. S. 1, 38.
attentus. II. 6, 82.
Quæſitum. A. P. 409.
Quæſivere. I. S. 4, 46.
Quæſo. 10, 51.
Quæſtor. 6, 131.
Quæſtu. 2, 19.
Quæſtus Libitinæ acerbæ. II. 6, 19.
Quale. I. Od. 22, 13. Ep. 5, 13. 59. I. S. 10, 62. II. 3, 252.
Qualem. IV. Od. 4, 1. 13. I. S. 3, 63. I. Epl. 18, 77.
Quales. Ep. 8, 8. I. S. 5, 41. II. Epl. 1. 229.
Quali. I. S. 6, 20. 32. 33. II. 4, 50.
victu ſapiens utetur. 2, 63.
Qualia. 4, 2. 8, 8.
Qualiacunque. 10, 88.
Qualibet in parte regnanto beati. III. Od. 3, 38. 39.
Qualis. III. Od. 20, 15. IV. 1, 3. Ep. 7, 41. 6, 5. 13. I. Epl. 15, 2. A. P. 127.
undas exercet Auſter. IV. Od. 14, 20.
Qualum. III. 12, 4.
Quam. I. 11, 8. 24, 10. 36, 7. II. 2, 10. III. 3, 51. 16, 26. 41. IV. 8, 20. Ep. 2, 55. II. Epl. 2, 128. A. P. 88. 130. 181. 290. 322. *&c.*
Quam pene. II. Od. 13, 21.
Tam, quam. I. S. 3, 26. 27.
pro tantum, quantum. I. Od. 7, 11. 12.
prius Quam. 33, 7. 9. Ep. 5, 79. 81.
plus Quam. I. S. 1, 46. 48. 2, 79. I. Epl. 16, 19. 18, 27.
ante Quam. III. Od. 27, 9. 53. I. S. 2, 104. 105. II. 3, 135.
non aliter Quam. III. Od. 5, 50. 53.
non magis Quam. II. S. 3, 66. A. P. 36.
Quam nec. II. Epl. 1, 248. 249.
non minus Quam. I. S. 2, 49.
ultra Quam. IV. Od. 11, 29, 30. I. Epl. 6, 16. 7, 82. 83.
magis Quam. I. S. 2, 124.
citius Quam. II. 5, 35.
potius Quam. I. Epl. 13, 7.
melius Quam. II. 2, 54.
uſque ſuperque Quam ſatis eſt. I. S. 2, 65. 66.
Quam *pro* Quantum. I. Od. 13, 8.
Quam *relat.* 2, 34. 15, 6. II. 3, 18. 12, 17. III. 22, 6. Ep. 12, 25. 13, 13. I. S. 1, 1. II. 2, 28. 87. 3, 68. 5, 78. I. Epl. 2, 65. 7, 4. 14, 44. II. 1, 259.
Quamcunque. I. Epl. 11, 22.
Quam-rem-cunque. I. Od. 6, 3.
Quamlibet. Ep. 11, 23.
Quamque. I. S. 10, 67.
Quamvis. I. Od. 14, 11. 28, 11. III. 7, 25. 10, 13. 11, 17. IV. 2. 39, 6, 6. I. S. 3, 15. II. 1, 74. 2, 29. 41. *&c.*
cum indicat. Quamvis tacet Hermogenes. I. S. 3, 129.
Quando. I. Od. 24, 8. III. 17, 2. Ep. 9, 1. 16, 27. II. S. 2, 42. 6, 60. 63. 93. 7, 5, 69.
pro quoniam. II. S. 5, 9.
Quandocunque. I. Epl. 14, 17. 16, 58.
Quando-conſumet-cunque *pro* quandoquidem. I. S. 9, 33.
Quandoque. IV. Od. 1, 17. II. S. 6, 60. A. P. 359.
pro quandocunque. IV. Od. 2, 34.
Quanquam. I. 28, 35. II. 19, 25. III. 9, 21. 21, 9. I. S. 1, 24. II, 1, 23. II. Epl. 1, 124.
Quanta. I. Od. 15, 10. 27, 19. Ep. 4, 1. 11, 8. I. S. 5, 43. II. 2, 1. 70. 3, 317.
Quantæ. I. Epl. 3, 31.
Quantas. II. 1, 118.
Quanti. I. S. 6, 112. II. 3, 156. I. Epl. 9, 2.
Quantis ruinis fatigaret. IV. Od. 4, 19.
Quanto. III. 16, 21. I. S. 1, 59. 2, 47. 73. 3, 83. II. 1, 21. 2, 127. 4, 85. 7, 18. II. Epl. 1, 170. A. P. 140.
faſtu, quanto molimine. II. Epl. 2, 93.
labore. I. 1, 44.
periculo. III. Od. 20, 1.
tanto. I. S. 2, 15. II. Epl. 2, 147. 148.
tumultu. III. Od. 27, 17.
Quantulum ſummæ. II. S. 3, 124.
Quantum. I. Od. 27, 6. II. 5, 17. III. 19, 1. Ep. 5, 35. 17, 31. I. S. 1, 59. *Bentl.* 62. 2, 52. 6, 127. 8, 19. 46. II. 2, 127. 3, 87. 8, 56. I. Epl. 1, 28. 7, 16. 96. 20, 22.
tantum. II. S. 5, 80.
Quantumvis. II. Epl. 2, 39.
Quantus. I. Od. 15, 9. bis. Ep. 10, 7. 15. II. S. 4, 81.
Quare. I. S. 2, 77. 9, 53. II. 2,

103. 3,46. 126. 176. II. Epl. 2,96.
Quarta. I. S. 5,23. 9,35. A. P. 192. 258.
Quartæ. II. S. 5, 100.
Quartam. I. 6, 122.
Quartana frigida. II. 3,290.
Quarum. I. 2,29. I. Epl. 15,45.
Quas. I. Od. 16, 9. II. 14, 22. IV. 4,74. 8,6. 15, 13. Ep. 2, 37. 5, 21. I. S. 2, 48. 6, 76. 107. II. 3, 96. II. Epl. 1, 24. A.P. 352.
Quas res agis (quam rem. *Bentl.*) II. S. 6, 29.
Quaſſas rates æquoribus eripiunt. IV. Od. 8, 32.
reficit. I. 1,17.18.
Quatenus. I. S. 1,64.
Quater. I. Od. 31, 13. II. S. 3, 1. 7, 76. I. Epl. 20, 27.
Quateret turres. IV. Od. 6, 7.
Quaternos. I. S. 4,86.
Quatiam. I. Od. 18, 12.
Quatient humum pede. IV. 1,27. 28.
res mutatæ, quem ſecundæ delectavere. I. Epl. 10, 30. 31.
Quaties Olympum. I. Od. 12,58.
Quatenus. III. 24, 30.
Quatit non ſolida mente. 3, 3.4. pennas. 29, 53.54.
Pythius incola adytis mentem ſacerdotum. I. 16, 5.6.
riſu populum. II. Epl. 2, 84.
Quatiunt parcius feneſtras. I. Od. 25, 1.
terram pede. 4, 7.
Quatuor. I. S. 5, 86. II. Epl. 1, 189.
Quavis. I. S. 4, 87.
Que. I. Od. 1, 4.5. 24.31. 2, 16. 38.45. 3, 3.31. 4, 6. 14.16. 5, 6. 6, 10. 7, 9. 18. 21. 26. 30. 9, 3. 19.23. 10, 6. 15.18. 12, 10. 15. 25. 30. 37. 40. 14, 6. 18. 15, 12.14. 18. 24. 34. 16, 20.28. 17, 4. 20.28. I. S. 7, 7.23. 24. 28. 8, 3. 5. 7.11. 17. 22. 24. 35. 39. 42. 50. 9, 4.55. 10, 36. 40. 63. 67.81.85, 90. *& multis aliis locis.*
non ſuo loco poſitum. II. Od. 19,32.
in fine verſus eliſum. I. S. 4,96.
pro an. II. S. 7, 58.
Que *repetitum.*
animumque moresque. IV. Od. 2, 22.
Anytique reum doctumque Platona. II. S. 4, 3.
caſtusque verecundusque. A. P. 207.
chartæque viæque. I. S. 5, 104.
dextramque Deosque. I. Epl. 7, 94.
divosque mortalesque. III. Od. 4, 47.
fundumque laremque. I. S. 2, 56.
furesque feræque ſuetæ. 8, 17.
lauroque collataque myrto. III. Od. 4, 19.
ludumque graveſque amicitias. II. 1, 3. 4.
magnumque loqui nitique cothurno. A. P. 280.
natosque maturosque patres. IV. Od. 4, 55.
nautæque caput lumbosque ſaligno fuſte dolat. I. S. 5, 22. 23.
noctesque diesque. 1, 76.
numerisque modisque. A. P. 211.
numerosque modosque vitæ ediſcere. II. Epl. 2, 144.
oculisque legi manibusque teneri. I. 19, 34.
patriæque patrisque Latini oblitus. I. S. 10, 27.
petimusque damusque. A. P. 11.
regumque ducumque. *ibid.* 73.
remque Latiumque. C. S. 66.
prolemque. *ibid.* 47.
rexque paterque. I. Epl 7, 37.
riſuque jocoque. I. S. 8, 50.
riſusque jocosque. 5, 98.
teque tuasque. I. Od. 26, 12.
urbesque genteſque. 35, 10.
usque ſuperque pœnas dedit. I. S. 2, 65.
Queam. II. 4, 10. 5, 2.
Queamus. I. 1, 119.
Queant. Ep. 11, 27.
Queas. II. S. 5, 10. I. Epl. 18, 97.
Queat. I. S. 3, 5.
Quem. I. Od. 2, 25. 28. 3, 17. 4, 10. 11, 1. bis. 12, 1. 3. 15, 29. II. 5, 21. 7, 25. 20, 6. Ep. 1, 10. 12, 23. 17, 9. 10. I. S. 1, 35. 73. 87. 2, 21. 111. 117. 4, 55. *&c.*
Quemcunque dierum. I. Od. 9, 14.
Jambis criminoſis modum voles pones. 16, 2. 3.
Quemvis. I. S. 4, 25. I. Epl. 15, 30.
Quemquam. II. S. 1, 40. 55. 2, 130. II. Epl. 1, 153.
Quemque. I. Epl. 6, 55. 7, 98. A. P. 291.
Quendam. I. S. 9, 17. I. Epl. 7, 50.
Queratur in campo fluvios obſtare. II. S. 3, 55.
Querceta Gargani Aquilonibus laborant. II. Od. 9, 6. 7.
Quercus. III. 23, 10. I. Epl. 16, 9.
Quercus aridas transvolat. IV. Od. 13, 9. 10.
auritas fidibus ducere. I. 12, 11. 12.
Querebar pauperis candidum ingenium nil valere. Ep. 11, 11. 12.
Querela cor ſpectantis tetigiſſe curat. A. P. 98.
Querelam noſtri memorem ſepulchro ſculpe. III. Od. 11, 51. 52.
Querelarum mollium deſine. II. Od. 9, 17. 18.
Querelas geris. III. 21, 2.
tolle. I. Epl. 12, 3.
Querelis tuis cur me exanimas. II. Od. 17, 1.
Querentem Æoliis fidibus. 13, 24.
Querenti Iliæ ſe ultorem jactat. I. 2, 17. 18.
Venus ridens aderat. III. 27, 66. 67.
Quereris ſuper hoc. II. Epl. 2, 24.
Querimonia. A. P. 75.
Querimoniæ triſtes. III. Od. 24, 33.
turpes abſint. II. 20, 21. 22.
Querimoniis malis divulſus. I. 13, 18. 19.
Queritur. I. Epl. 7, 49. 17, 53.
Querulæ tibiæ. III. Od. 7, 30.
Querulus. A. P. 173.
Queruntur aves in ſilvis. Ep. 2, 26.
Queſtæ. I. Od. 2, 6.
Queſtu. 25, 16.
Queſtus eſſem. I. S. 6, 87.
trementi ore. Ep. 5, 11.
Qui *ſing.* I. Od. 1, 19. 3, 10. 18. 19.

Digitized by Google

19. 5,9. 10. 10, 2. 12, 14. 15. 32, 6. 36,4. II. 1, 33. 13, 10. 14,7. 20,17. Ep. 11, 3. 12, 7. *Bentl.* 14,11. C.S. 9, 63. I. S. 1, 11. 16. 23. 28. 49. 59. 81. 95. *Bentl.* 117. 2, 25. 49. 56. 3,4. 9. 10. 69. 73. 80. 87. 116. 117. 124. 4, 41. *Bentl.* 81. 82. 84. 85. 88. 6, 15. 17. 30. 34. 63. 71. 79. *Bentl.* 83. 120. *&c.*

Qui *plur. num.* I. Od. 9, 9. IV. 15, 21. I. S. 1, 30. 2, 28. 38. 4, 74. 5, 43. 6, 4. II. 3, 47. I. Epl. 1, 77. 6, 4. 11, 27. 15, 8. 40. II. 1, 2. 4. 2, 106. 182. A. P. 38. 277. *Bentl.* 288. 431. 456.

Qui? I. S. 3, 128. *Bentl.* II. 3, 108.

Qui *adv.* I. 1, 1. II. 7, 96. 105. I. Epl. 6, 41. A. P. 462.

Qui *pro* quomodo. II. S. 2, 19. 3, 241. 260. 275. 311. I. Epl. 16, 63.

Quia. IV. Od. 9, 28. 13, 10. 11. I. S. 1, 62. 3, 92. 6, 1. 47. 49. 9, 51. II. 2, 25. 36. 89. *&c.*

Quibus. I. Od. 5, 12. 7, 5. 31, 9. 35, 37. III. 11, 7. 24, 12. 25, 3. IV. 4, 18. 11, 13. Ep. 1, 5. 5, 63. 11, 22. 16, 39. C. S. 7. I. S. 3, 103. *&c.*

Quibusdam. I. S. 10, 47. 4, 74.

Quicquam. I. Od. 12, 18. 28, 4. I. S. 3, 6. II. 2, 27. 117. 3, 39. 251. 5, 5. 6, 55. II. Epl. 1, 76.

Quicquam recito. *Bentl.* I. S. 4, 73.

Quicquid. I. Od. 1, 10. 10, 7. 11, 3. 24, 20. 27, 17. II. 13, 9. III. 16, 26. I. S. 6, 1. II. 1, 2. 74. *&c.*

Quicquid Lydorum *pro* quicunque Lydi. I. S. 6, 1.

Quicunque. I. Od. 35, 7. II. 13, 2. III. 3, 53. 4, 14. Ep. 15, 17. II. S. 6, 51. A. P. 227. bis.

Qui teſtamentum tibi tradet cunque. II. S. 5, 51.

Quid. I. Od. 6, 19. 19, 13. 26, 5. 31, 1. 2. 32, 1. 35, 34. 35. II. 11, 1. 13, 13. 18, 32. I. S. 9, 40. 67. 10, 21. 59. II. 1, 5. 49. *Bentl.* 62. 78. 81. 2, 48. 3, 4. 22. bis. 4, 52. 5, 37. 53. 61. 6, 17. 75. 76. *& multis aliis locis.*

Quid *pro* cur. I. Od. 8, 13. II. 11, 11. 16, 17. 18. III. 27, 58. Ep. 5, 9. 6, 1. 12, 2. *Bentl.* 16, 24. 17, 53. I. S. 1, 19. II. Epl. 1, 206.

Quid enim? *pro* quidnam? II. S. 3, 201.

Quid eſſem dixere. 1, 63.

Quid peccet Japyx. III. Od. 27, 19.

Quid ad rem. I. Epl. 6, 12.
- agis. I. S. 9, 4.
- cauſſæ eſt. 1, 20.
- dicam. I. Od. 12, 13.
- enim. I. S. 1, 7. II. 3, 132. A. P. 212.
- ergo. A. P. 329.
- faciam vis. II. Epl. 2, 57.
- facies illi. I. S. 1, 63.
- habes illius. IV. Od. 13, 18.
- hoc. A. P. 20.
- juvat. I. S. 1, 41. II. 6, 90. II. Epl. 2, 212.
- memorem ſingula. I. S. 8, 40.
- mirum. II. Od. 13, 33.
- moror. 17, 6.
- multa. I. S. 6, 82. II. 6, 83. I. Epl. 7, 62.
- nos. Ep. 1, 5.
- Paris. I. Epl. 2, 10.
- quæris. 10, 8.
- qui. 17, 38.
- quod. II. Od. 18, 23. Ep. 8, 15.
- refert. II. S. 3, 157. 7, 58.
- rides. I. 1, 69.
- ſi. III. Od. 9, 17.
- ſit. A. P. 329.
- ſtas. II. Epl. 2, 38.
- te læſerit. *Bentl.* I. 19, 6.
- tu. I. S. 3, 19.
- vetat. 1, 25. 10, 56.
- vis. Ep. 12, 1. 17, 30. I. S. 2, 69.

Quid *interrog.* II. S. 3, 272. 303. 6, 55.

Quidam. I. 1, 64. 95. 2, 31. 45. 4, 45. 9, 3. II. 3, 22.

Quiddam. I. 1, 105.

Quidem. I. Od. 24, 9. I. S. 10, 51. I. Epl. 2, 13. 9, 7. II. 1, 43. 219.

Quidlibet. I. S. 9, 12. I. Epl. 17, 28. A. P. 10.

Quidnam. II. S. 2, 86.

Quidni. A. P. 381.

Quidvis. III. Od. 24, 42. II. S. 3, 127. 7, 39. I. Epl. 15, 17. II. 2, 8. A. P. 23. *Bentl.*

Quies grata. I. Epl. 17, 6.

Quieſcas. II. S. 1, 5.

Quieſcit. A. P. 380.

Quieſſem in propria pelle. I. S. 6, 22.

Quietâ aquâ mordet amnis taciturnus. I. Od. 31, 7. 8.

Quietem optat. Ep. 17, 65.
- ſenectuti date. C. S. 46. 47.

Quietiore æquore non feratur. Ep. 10, 11.

Quietis ordinibus Deorum adſcribi. III. Od. 3, 35. 36.

Quietos amnes fera diluvies irritat. 29, 40. 41.

Quietum regnum. I. 12, 33. 34.

Quietus poſt Punica bella. II. Epl. 1, 162.

Quin. I. S. 1, 20. 4, 30. II. 2, 77. 3, 42. 4, 8. 61. A. P. 444.
- &. I. Od. 10, 13. 13, 37. III. 11, 21.
- etiam. I. S. 2, 44. II. Epl. 1, 152. 2, 9.
- ex quo habitus eſt. II. S. 3, 137.
- huc. Ep. 6, 3.
- potius. II. S. 2, 23. 24.
- ubi. Ep. 5, 91. II. S 1, 71.

Quinas mercedes exigit. I. S. 2, 14.

Quincunce. A. P. 327.

Quindecim preces virorum Diana curet C. S 70. 71.

Quingentis. II. S. 7, 43.

Quinquatribus totis. II. Epl. 2, 197.

Quinque. I S 3, 16. 6, 108. II. 3, 289. 7, 80 I. Epl. 6. 43. 7, 1. 14, 2. 3. II. 1, 24.

Quinquennes II. S. 2, 57.

Quinquenni vino. 8, 47.

Quinqueviro. 5, 56.

Quinta. I. Od. 13, 16.

Quinte II S. 5, 32. 6, 37.

Quinti *vocat.* II. Od. 11, 2. I. Epl. 16, 1.

Quinti Arrî progenies, II. S. 3, 243.

Quintilio. A.P. 438.
Quintilium. I. Od. 24, 5. 12.
Quinto. A. P. 189.
Quippe. I. Od. 31, 13. I. S. 2, 4.
Quirini Janum clauſit. IV. Od. 15, 9.
in colle cubat. II. Epl. 2, 68.
oſſa. Ep. 16, 13.
populo interſis. I. Od. 2, 46.
Quirinus. I. S. 10, 32.
equis Martis Acheronta fugit. III. Od. 3, 15. 16.
Quiritem. II. 7, 3.
Quiritibus bellicoſis. III. 3, 57.
Quiritis. I. Epl. 6, 7.
Quiritium. IV. Od. 14, 1.
nobilium turba. I. 1, 7.
Quis. 5, 1. 18, 5. 6. 24, 1. 29, 10. II. 7, 3. 23. 11, 18. 21. III. 19, 6. 24, 25. bis. *Bentl.* Ep. 16, 23. I. S. 3, 56. 4, 80. *&c.*
Quis enim. I. Epl. 20, 16.
homo hic. I. S. 6, 29.
non. 2, 17.
pro nullus *ſive* nemo. I. Od. 6, 13. 18, 7. 27, 21. II. 1, 29. 16, 19. IV. 5, 25. 26. 27. Ep. 2, 37.
ſcit. IV. Od. 7, 17.
ſtatus civitatem deceat. III. Od. 29, 25.
ſudor *pro* qualis. Ep. 12, 7.
neu Quis. I. S. 3, 106.
ſeu Quis. II. 7, 69.
ſi Quis. III. Od. 27, 45. 51. Ep. 3, 1. 6, 15. I. S. 1, 15. 90. 2, 23. 3, 80. 4, 3, 67. 6, 79. II. 1, 83. bis 84. 2, 51. 3, 104. 159. 268. 322. *&c.*
ubi Quis. I. Epl. 20, 7.
Quîs *pro* Quibus. I. Od. 26, 3. Ep. 11, 9. I. S. 1, 75. 3, 96. 4, 72, 130. 5, 42. 9, 27.
Quiſnam. II. S. 3, 158. II. 7, 83.
Quiſquam. III. Od. 7, 27. 9, 2. I. S. 3, 33. 138. 6, 69. 9, 27. II. 1, 44. 2, 103. 6, 24. I. Epl. 14, 37.
Quiſque. III. Od. 16, 21. IV. 5, 29. I. S. 2, 15. 6, 7. 27. 96. II. 1, 23. 50. 64. 3, 124.
Quiſquis. II. Od. 2, 23. 10, 5. III. 24, 25. IV. 2, 1. Ep. 5, 1. II. S. 1, 60. 3, 77. 79.
Deorum *pro* quicunque Dii. II. Od. 1, 25.
Quivis. I. S. 4, 55. II. 1, 13. 5, 35. II. Epl. 2, 14. A.P. 240. 263.
Quo *pronom.* I. Od. 2, 22. 3, 15. 4, 19. 27, 11. 34, 9. 10. II. 7, 6. I. S. 4, 56. 99. 122. 5, 53. 6, 15. *Bentl.* 29. 30, 124. 7, 2. 11. 8, 40. 9, 49. *&c.*
Quo *adv.* I. Od. 4, 17. II. 3, 9. III. 11, 49. 24, 46. I. S. 4, 29. 6, 24. 73. 8, 15. 9, 40. 75. II. 1, 37. 2, 102. *&c.*
Quo devenit Numa. I. Epl. 6, 27.
ducit gula eamus. *ibid.* 57.
fertur. I. S. 7, 27.
fit. II. 1, 32.
hæc res pertinet. I. S. 2, 23.
locorum. I. Od. 38, 3.
magis credas. II. S. 2, 112.
mihi fortunæ. I. Epl. 5, 12.
nunc tibi eſt iter. I. S. 9, 16.
pertinet lupos odiſſe. II. 2, 35. 36.
rapis me. III. Od. 25, 1.
rem deducam. I. S. 1, 15.
ruitis. Ep. 7, 1.
te demiſit. II. S. 7, 60.
tendis. III. Od. 3, 70. I. S. 9, 63. I. Epl. 15, 11.
valeat nummus *pro* ad quam rem aptus ſit. I. S. 1, 73.
vis eo ibit. II. Epl. 2, 40.
Quoad. II. S. 3, 91.
Quocirca. 2, 135. II. Epl. 2, 145.
Quocunque pedes ferunt ire. Ep. 17, 21.
perges. II. S. 4, 89.
volent animum agunto. A. P. 100.
Quocunque loco. I. Epl. 11, 24.
modo. 1, 66.
nomine. III. Od. 21, 5.
Quodlibet. I. Od. 37, 10.
Quo-me-cunque. I. Epl. 1. 15.
Quo-nos-cunque. I. Od. 7, 25.
Quone malo mentem concuſſa. II. S. 3, 295.
Quod. I. Od. 22, 19. II. 1, 34. 16, 31. III. 29, 32. 48. I. S. 10, 47. II. 3, 190. *Bentl.* 103, 7, 78. I. Epl. 1, 70. 2, 10. *Bentl.* 38. 15, 1. 35. 16, 17. 17, 5, 39. *&c.*
Quod *pro* quam rem, *vel* quæ res. I. Od. 32, 2. III. 4, 13. IV. 8, 21. Ep. 1, 33. 2, 28. 5, 57. C. S. 5. 26. I. S. 1, 16, 94. 2, 84. I. Epl. 2, 60. 7, 94. 11, 29. II. 1, 100. 179. *&c.*
Quod *cum ſuo antecedente.* III. Od. 30, 3. Ep. 8, 19. 9, 45. I. S. 5, 87. 6, 41. 9, 19. 30. I. Epl. 1, 24. 8, 8. 15, 19. 20. 21. *&c.*
Quod ſatis eſt. III. Od. 1, 25. I. Epl. 2, 46.
Quod ſit ſatis. II. S. 7, 3.
ſi Quod. 6, 13.
Quod ſupereſt. I. Epl. 18, 108.
unum Quodque. II. 2, 188. 189.
Quod *conjunct.* I. Od. 1, 35. 20, 2. 24, 13. 25, 17. II. 16, 25. 18, 23. III. 1, 41. III. 11, 46. 16, 44. IV. 3, 8. 22. 11, 18. *&c.*
loquamur multa, non eſt. II. Epl. 1, 30.
ſignificatione τῶ ὅτι. II. Od. 8, 17. IV. 12, 7. I. S. 2, 83. 4, 91. I. Epl. 10, 50. 14, 21. 18, 52.
pro quia. III. Od. 6, 5. I. S. 4, 3. 4. 6, 3. 48. 10, 78. 79. II. 3, 163. I. Epl. 19, 27. A. P. 169. 171.
Quodam eſt tenus prodire, ſi ultra non datur. I. Epl. 1, 32.
Quodcunque. I. Od. 28, 25. III. 29, 46. I. S. 1, 34. 4, 36. II. 3, 312. 8, 12. I. Epl. 2, 54. 7, 60. A. P. 188. 339.
arcus minabitur. A. P. 350.
Quoddam. II. S. 3, 283.
Quodlibet nomen illi do. I. S. 2, 126.
Quodque. I. 1, 110. 4, 17. II. 8, 12.
Quomodo. I. 9, 43.
Quondam. 2, 55. II. 2, 82. 3, 145. 5, 21. I. Epl. 18, 78. II. 2, 167.
pro interdum. II. Od. 10, 18.
Quoniam. I. S. 6, 22. II. 3, 301. 4, 25. 6, 52.
Quoque *adverb.* I. Od. 15, 26. 16, 22. 27. 9. 28, 21. II. 16, 20. I. S. 6, 50. 84. 10, 5. 8. II. 2, 69. 78. 3, 286. 312. 5, 1. 73. *&c.*
Quoque *pro* procunque. I. Epl. 18, 68.
Quorſum. II. S. 3, 11. 201. 246. 7, 21. 116.
Quorum. I. Od. 12, 27. III. 24, 10.

Digitized by Google

10. Ep. 16,65. I. S. 4, 2. II. 4, 47. I. Epl. 15,2.
Quos. I. Od. 1, 3. 13, 18. 14, 10. II. 5, 14. III. 3, 11. I. S. 10, 17. 87. II. 3, 129, 185. 8, 22. I. Epl. 1, 22. 79. 12, 1. II. 1, 41. 42. &c.
Quoſcunque. I. S. 6, 95. II. 5, 13.
Quot. II. S. 1, 27. I. Epl. 6, 42.
Quota. III. Od. 19, 7.
hora eſt. II. S. 6, 44.
Quotannis. Ep. 16, 43.
Quoties. I. Od. 5, 5. IV. 2, 26. 9, 40. 10, 6. I. Epl. 18, 45. 104. II. 1, 55.
Quotquot. II. S. 7, 14.
eunt dies *pro* quotidie. II. Od. 14, 5.
Quotus. I. Epl. 5, 30. II. 1, 35.
Quovis. I. S. 3, 65.

R.

RAbiem canis gratior aura leniat. I. Epl. 10, 15. 16.
civicam tollere. III. Od. 24, 26.
horrendam. II. S. 3, 322.
in apertam jocus verti cœpit. II. Epl. 1, 148. 149.
indomitam ſedare. Ep. 12, 9.
Noti. I. Od. 3, 14.
parat Pallas. 15, 11. 12.
Rabies Archilochum Iambis armavit. A. P. 79.
Rabioſa canis. II. Epl. 2, 75.
Rabioſi ſigni tempora fugio. I. S. 6, 126.
Racemos lividos autumnus diſtinguet. II. Od. 5, 10. 11.
Radat Eurus arva imbribus. Ep. 16, 54.
Radere lapides palma lutulenta. II. S. 4, 83.
Radice monſtrata. II. Epl. 2, 149.
nihil proficiente curarier. II. 2, 151.
Radices. II. S. 8, 8.
Radit Aquilo terras. II. S. 6, 25.
Radix in aſperis locis latens. Ep. 5, 67. 68.
Rætis bella ſub Alpibus. *Bentl.* IV. Od. 4, 17.
Ramis de pinguiſſimis oliva lecta. Ep. 2, 55. 56.
ſpiſſa laurea. II. Od. 15, 9.
umbras conſociare amat. 3, 10. 11.
Ramos inutiles amputans. Ep. 2, 13.
udos. I. S. 5, 81.
Ranæ pullis. II. 3, 314.
turpis uncta ova. Ep. 5, 19.
Ranæ paluſtres. I. S. 5, 14.
Rancidum aprum laudabant antiqui. II. 2, 89.
Rapaci Cynaræ. I. Epl. 14, 33.
Rapacibus Harpyis. II. S. 2, 40.
lupis. Ep. 16, 20.
Rapacis orci. II. Od. 18, 30.
Rapacium luporum cervi præda. IV. 4, 50.
Rapax fortuna. I. 34, 14. 15.
Rape dona præſentis horæ, *ut quidam legunt*. III. 8, 27.
Rapere oſcula occupet. II. 12, 28.
ſervos. I. S. 5, 75. 76.
Rapiam te. I. Od. 18, 11. 13.
Rapiamus de die occaſionem. Ep. 13, 3. 4.
Rapias. II. S. 6, 53.
Rapido amni ingenium ferventius. I. S. 10, 62. 63.
Rapidos lapſus fluminum morantem. I. Od. 12, 9. 10.
leones lenire. A. P. 393.
Rapidum flumen. II. S. 3, 242.
ſolem. II. Od. 9, 12.
Rapidus comes Orionis. I. 28, 21.
Rapiente omne ſacrum dextra. III. 3, 52.
Rapientes Venerem incertam ferarum more. I. S. 3, 109.
Rapies in jura ridentem malis alienis. II. 3, 72.
Rapiet vis improviſa lethi. II. Od. 13, 19. 20.
Rapimur rhedis. II. S. 5, 86.
Rapinis peream. 3, 157.
Rapis me ſponſorem. 6, 23.
ni te hinc ocyus. 7, 117, 118.
quo me Bacche. III. Od. 25, 1.
Rapit auditorem. A. P. 149.
currus. I. S. 1, 114.
diem hora. IV. Od. 7, 8.
in jus. I. S. 9, 77.
per medias cædes ira. III. Od. 2, 12.
quo-me-cunque tempeſtas. I. Epl. 1, 15.
te tantus amor ſcribendi. II. S. 1, 10.
vis acrior. Ep. 7, 13.
maturior partem animæ. II. Od. 17, 5. 6.
Rapiunt quo te pedes. III. Od. 11. 49.
Raptâ virgine Atrides arſit. II. 4, 7. 8.
Rapta oſſa ab ore canis jejunæ. Ep. 5, 23.
Raptam periſcelidem. 17, 56.
Raptas ſtirpes. III. Od. 29, 37.
Raptim donet impermiſſa gaudia. 6, 27. 28.
tempore fruaris. II. Epl. 2, 198.
Raptis inſignibus. Ep. 5, 12.
Rapto fratre. I. Epl. 14, 7.
Raptor inaudax. III. Od. 20, 3. 4.
Tityos. IV. 6, 2.
Raptum juvenem flebili ſponſæ. 2, 21.
Raptus ab Ida. III. 20, 16.
Rapuit vis lethi improviſa. II. 13, 19. 20.
Rapula acria. I. S. 8, 8.
atque inulas mavult. 2, 43.
Rara avis. II. 2, 26.
fides. I. Od. 35, 21.
juventus. 2, 24.
lacryma per genas meas manat. IV. 1, 34.
ſecuris quo fertur flumine. I. S. 7, 27.
voluptas. 2, 39. 40.
Rara retia. Ep. 2, 33.
Raro fit. I. S. 1, 115.
loquentis. 4, 18.
ſceleſtum pœna deſeruit. III. Od. 2, 31. 32.
ſcribis. II. S. 3, 1.
vulgaria jejunus ſtomachus temnit. 2, 38.
Rarus nobilibus trimetris. A. P. 259.
Ratas ſpes eſſe jubet ebrietas. I. Epl. 5, 16. 17.
Ratem impiam Ajacis. Ep. 10, 14.
occupare alite ſecunda. 16, 23. 24.
pelago commiſit. I. Od. 3, 11.
Rates quaſſas reficit. 1, 17. 18.
eripiunt æquoribus. IV. Od. 8, 32.
tranſiliunt vada non tangenda. I. 3, 24.
Ratio curas aufert. I. Epl. 11, 25. 26.
evincet. II. S. 3, 250.
illis omnem Anticyram deſtinat. *ibid.* 83.

mea

mea iſtis longe diſcrepat. I. S. 6, 92. 93.
nec hoc vincit. 3, 115.
quæ ſuaderet. 2, 50.
ſortem dederit. 1, 1. 2.
ſuis ponderibus modulisque utitur. 3, 78.
vincit. II. 3, 225.
Ratione acervi ruentis *pro* modo. II. Epl. 1, 47.
certa inſanire paret. II. S. 3, 271.
mala rem non feci majorem. 6, 6.
qua leniter queas traducere ævum. I. Epl. 18, 97.
qua queas diteſcere. II. S. 5, 10.
ſimili. II. Epl. 1, 20.
tenui exacta. II. S. 4, 36.
tractari. 3, 266. 267.
Rationibus longis pueri diſcunt aſſem in centum partes diducere. A. P. 325. 326.
Rava lupa decurrens ab agro Lanuvino. III. Od. 27, 2. 3.
Rauca vicinia reclamat. I. Epl. 17, 62.
Ravos timent armenta leones. *Bentl.* Ep. 16, 33.
Re. II. Epl. 2, 203.
communi. II. S. 6, 36.
male geſta. 3, 37.
in Re augenda ſemper obruitur. I. Epl. 16, 68.
hac una diſſimiles. 10, 2. 3.
tenui natum. 20, 20.
una curam conſumere. II. S. 4, 48.
ex Re decerpere fructus. I. 2, 79.
fabellas aniles garrit. II. 6, 77. 78.
ſumptus præberi. I. 6, 80.
cum Re niſi virtus algâ vilior. II. 5, 8.
in Re præclara filius male validus. *ibid.* 45.
Rebus acer ſpiritus ineſt. I. 4, 46. 47.
adverſis pectora opponite. II. 2, 136.
Æneæ. IV. Od. 6, 23.
agendis natum. A. P. 82.
aliis teneri. I. Epl. 1, 81.
anguſtis. II. Od. 10, 21.
arduis. 3, 1. 2.
bonis lætum convivam agit. II. 6, 110. 111.
cognata vocabula imponens. II. S. 3, 280.
comportatis. I. Epl. 2, 50.
concedi medium tolerabile. A. P. 368.
& ordine Alcæus diſpar. I. Epl. 19, 29.
honeſtus animum intendes. 2, 36.
humanis illudere. II. S. 8, 62. 63.
imperi ruentis. I. Od. 2, 25. 26.
jucundis. II. S. 6, 96.
magnis. I. 5, 28.
me non conor ſubmittere. I. Epl. 1, 9.
meis arbitræ non infideles. Ep. 5, 49. 50.
nimium fidentes. III. Od. 3, 58. 59.
novis. Ep. 16, 6.
omiſſis. I. Epl. 5, 30.
opimis alterius macreſcit. 2, 57.
parvis juvari magna. II. 1, 125.
paternis atque maternis abſumptis. I. 15, 26. 27.
trepidis. III. Od. 2, 5. 6.
in Rebus ſit modus. I. S. 1, 106.
Recalcitrat tutus undique. (recalcitret *Bentl.* II. S. 1, 20.
Recantatis opprobriis fias mihi amica. I. Od. 16, 27. 28.
Recedant in tuta otia. I. S. 1, 31.
invita verba. II. Epl. 2, 113.
Recedentes anni. A. P. 175. 176.
Recedentis. II. Od. 19, 31.
Recedo triſtis. I. Epl. 16, 35.
Recens hæret mentibus. II. Epl. 1, 53. 54.
inſigne dicam. III. Od. 25, 7.
juvenum examen. I. 35, 30. 31.
laude creſcam. III. 30, 8.
rhombus. II. S. 2, 42.
teſta. I. Epl. 2, 69. 70.
Recentes flores carpere. III. Od. 27, 43. 44.
Recenti metu mens trepidat. II. 19, 5.
Recentibus indiciis abdita rerum monſtrare. A. P. 49.
Recentum. I. Od. 10, 2.
Recepiſſet villa Trivici. I. S. 5, 79.
Recepit equus frenum. I. Epl. 10, 36.
in paterna jura. A. P. 256.
Palatinus Apollo ſcripta. I. Epl. 3, 17.
Recepta mente. II. Epl. 2, 104.
Recepti in Deorum templa. 1, 6.
Recepto amico. II. Od. 7, 27. 28.
Cæſare felix. IV. 2, 47. 48.
Receptus terra Neptunus. A. P. 63. 54.
Recideret. I. S. 10, 69.
Recidet ambitioſa ornamenta. A. P. 447. 448.
Reciditur ſupplicio culpa. III. Od. 24, 34.
Recinentis parræ omen. 27, 1.
Recines Latonam curva lyra. 28, 11. 12.
Recinunt dictata. I. Epl. 1, 55.
Recipit nec Majeſtas tua parvum carmen. II. 1, 257. 258.
nos villa pleniſſima. I. S. 5, 50.
Reciſas columnas. II. Od. 19, 4.
Reciſos fuſtes portare. III. 6, 40. 41.
Reciſurum falce. I. S. 3, 123.
Recitare ſcripta. 4, 23. I. Epl. 19, 42.
Recitares. A. P. 438.
Recitata loca jam revolvimus. II. Epl. 1, 223.
Recitator acerbus. A. P. 474.
Recitent ſcripta in medio foro. I. S. 4, 74. 75.
Recito non cuiquam niſi amicis. (recitem quicquam. *Bentl.*) *ibid.* 73.
Reclamat. I. Epl. 17. 62.
Reclinat me nullum otium labore. Ep. 17, 24.
Reclinatum in gramine. II. Od. 3, 6. 7.
Recludens cœlum immeritis mori. III. 2, 21. 22.
Recludere fata precibus. I. 24, 17.
pectus enſe. Ep. 17, 71.
Recludit opera. I. Epl. 5, 16.
Recluditur æqua tellus pauperi regumque pueris. II. Od. 18, 32. 33. 34.
Recluſa domo vigilare. II. Epl. 1, 103. 104.
Recoctus. II. S. 5, 55.
Recondit. 3, 109.
Reconditum Cæcubum prome. III. Od. 28, 2. 3.
Recordor hæc tacitus. II. Epl. 2, 145.
Recreabis potorem ſquillis roſtis. II. S. 4, 58. 59.
Recreantur. II. Od. 13, 36.

Re-

Recreare leni vento. III. Od. 20, 13.
te poterunt piacula. I. Epl. 1, 36. 37.
tenuatum corpus. II. S. 2, 84.
Recreat. III. Od. 24, 16.
Recreantis Pierio antro. 4, 40.
Recreatur arbot æſtiva aura. I. 21, 18.
Recta & candida ſit. I. S. 2, 123.]
natura. 6, 66.
Recta capeſſens. II. 7, 7.
Rectà Beneventum tendimus. I. 5, 71.
Recte. IV. Od. 9, 46. I. S. 2, 37. 74. 90. 4, 13. II. 2, 106. 3, 88. 162. 7, 112. 8, 70. II. Epl. 1, 79. 130. 209. 2, 213. A. P. 309. 319. 369. 422. 428. *&c.*
Recti cultus roborant pectora. IV. Od. 4, 34.
Recti ſpecie decipimur. A. P. 25.
Rectis oculis monſtra videre. *Bentl.* I. Od. 3, 18.
Rectis nominibus. *Bentl.* II. Epl. 1, 105.
Rectius. II. Od. 10, 1. IV. 9, 46. I. S. 2, 82. 4, 134. II. 1, 21. 4, 72. 7, 25. I. Epl. 6, 67. 17, 19. A. P. 129. 140.
Recto curſu depellere. II. S. 5, 78.
more. II. Epl. 2, 131. 132.
talo ſtet fabula. 1, 176.
Rector Thebarum. I. 16, 74.
Rectos Deos habuere fana. IV. Od. 4, 48.
Rectum ordinem. 15, 9. 10.
Rectum animi ſervas. II. S. 3, 201.
curvo dignoſcere. II. Epl. 2, 44.
interdum vulgus videt. 1, 63.
nil ducunt niſi quod ſibi placuit. *ibid.* 83.
non firmus defendis. II. S. 7, 26.
ultra citraque fines nequit conſiſtere. I. 1, 106. 107.
ad Rectum fingeris. A. P. 367.
nos trahat. II. S. 6, 75.
Rectus ſecundis dubiisque temporibus. IV. Od. 9, 35. 36.
Recumbens. III. 3, 11.
Recumbere. I. Epl. 5, 1.
Recumbit ponto minax unda. I. Od. 11, 31. 32.
Recurras mente memori. II. S. 6, 31.
Recurrat. I. S. 2, 127.
Recurrentes annos. II. Epl. 1, 147.
Recurres ad me. Ep. 5, 75.
Recurret natura. I. Epl. 10, 24.
Recurrit bruma iners. IV. Od. 7, 12.
Recuſant pedes vitioſum ferre. II. S. 7, 108.
Recuſat meliora. 2, 6.
poma. 3, 258.
Recuſem facere. II. Epl. 2, 208.
Recuſent humeri ferre. A. P. 39. 40.
vires ferre. II. Epl. 1, 259.
Recuſes. II. S. 5, 17. 7, 24.
Recuſet uxorem cum grandi dote. I. 4, 50.
Recuſo. I. Epl. 10, 10.
Redacti ad benedicendum. II. 1, 155.
Reddas animum. I. Od. 16, 28.
incolumem Atticis finibus. 3, 6. 7.
modos voce. IV. 11, 34. 35.
quod mihi numquam accipe. II. S. 3, 66.
Reddat te natis propinquiſque charis. I. S. 1, 83.
te tibi amicum. I. Epl. 18, 101.
Reddatur. A. P. 9.
Redde bone dux patriæ lumen. IV. Od. 5, 5.
curam brevem. II. Epl. 1, 216.
illa. II. S. 8, 79. 80.
Jovi obligatam dapem. II. Od. 7, 17. 18.
me priori vitæ. I. Epl. 7, 95.
Reddentis agelli mihi me. 14, 1.
Reddere animum finitis amoribus. I. Od. 19, 2.
cuique perſonæ convenientia. A. P. 316.
fluitantia certa. II. S. 3, 269. 270.
incudi verſus male tornatos. A. P. 441.
magiſtro dictata puerum credas. I. Epl. 18, 13. 14.
metuentis ſoldum. II. S. 5, 65.
ſi divitiæ prudentem poſſent. II. Epl. 2, 155.
valet acutum ferrum cos. A. P. 304. 305.
veniam peccatis. I. S. 3, 75.
verbo verbum. A. P. 133.
victimas. II. Od. 17, 30.
voces ſcit. A. P. 158.
Redderet laudes. I. Od. 20, 7.
ſenos ictus. A. P. 253.
Reddes decorum ridere. I. Epl. 7, 27.
dulce loqui. *ibid.*
forte latus. *ibid.* 25. 26.
volumina Auguſto. 13, 2.
Reddet infectum. III. Od. 29, 47.
tibi cauſas. I. S. 4, 116.
tibi inviſus taurus laceranda cornua. III. Od. 27, 71. 72.
Reddidere vati adempta lumina. Ep. 17, 44.
Reddiderit. A. P. 48.
Reddidi. IV. Od. 6, 43.
Reddidiſſes. I. 10, 9.
Reddidit fortuna exitus belli ſecundos. IV. 14, 37. 38.
oppidis cohortes. *Bentl.* III. 4, 38.
Reddit dies meliora poëmata. II. Epl. 1, 34.
ſe bellua catenis. II. S. 7, 70. 71.
ſonum chorda. A. P. 348.
tellus inarata Cererem. Ep. 16, 43.
Redditum Phraaten ſolio Cyri. II. Od. 2, 17.
Redeam. II. S. 3, 164.
nudus domum. 5, 6.
Redeant in priſcum aurum tempora. IV. Od. 2, 39. 40.
iterum. I. S. 10, 39.
Redeas in cœlum ſerus. I. Od. 2, 45.
Redeat fortuna miſeris. A. P. 201.
imagini ſanguis. I. Od. 24, 15.
mature. I. Epl. 7, 97.
Redegit in veros timores. I. Od. 37, 15.
Redegit omnem Idibus pecuniam. *Bentl.* Ep. 2, 69.
Redemtor calidus feſtinat. II. Epl. 2, 72.
frequens huc demittit cæmenta. III. Od. 1, 34. 35.
Redeo ad me. I. S. 6, 45.
ad Regem. 7, 9.
unde abii. 1, 108.
Redeunt campis gramina. IV. Od. 7, 1.
his animis genæ incolumes. 10, 8.
nonæ Decembres. III. 18, 10.

Redeunte anno. III. Od. 8, 9.
Redeuntes a furno. I. S. 4, 37.
Redi ſancto concilio. IV. Od. 5, 4.
Redibit. III. 5, 26.
Rediens annus diem feſtum adduxerit. II. S. 2, 83.
Phœbus fugat aſtra. III. Od. 21, 24.
Redigatur ad aſſem. I. S. 1, 43.
Rediit. IV. Od. 8, 19.
Redire ſit nefas. Ep. 16, 26.
virtus audet. C. S. 58. 59.
Rediret ne Pyrrhæ ſeculum grave. I. Od. 2, 5. 6.
Redis mutatæ frontis. II. S. 8, 84.
Redit ab officiis. I. Epl. 7, 47. 48.
ad faſtos. II. 1, 48.
ad ſeſe. 2, 138.
ad vina. IV. Od. 5, 31.
it. I. Epl. 7, 55.
priſca Venus. III. Od. 9, 14.
vita poſt mortem bonis ducibus. IV. 8, 14. 15.
uncia. A. P. 329.
Reditu impetrato. IV. Od. 2, 42. 43.
Rediturus erat. II. S. 3, 261.
Reditum Diomedis. A. P. 146.
in veſtrum votiva paſcitur juvenca. I. Epl. 3, 36.
maturum pollicitus. IV. Od. 5, 3.
parat ſociis. I. Epl. 2, 21.
Parcæ tibi rupere. Ep. 13, 15. 16.
Reditus dulces quæ abſcindere poterunt. 16, 35.
morantem populum dimovit. III. Od. 5, 51. 51.
tibi emiſſo non erunt. I. Epl. 20, 6.
Redonabo illum Marti. III. Od. 3, 33.
Redonavit te Diis patriis. II. 7, 3. 4.
Reducens cantus ſomnum. III. 1, 21.
Reducet febrem. II. S. 3, 294.
in ſedem. Ep. 13, 8.
Reducis ſpem mentibus anxiis. III. Od. 21, 17.
Reducit domum. IV. 2, 17.
hiemes. II. 10, 15.
palma opimum. II. Epl. 1, 181.
Reducem fugam Parthi timere. *ex conjectura Bentl.* II. Od. 13, 17.
Reducta in valle. I. Od. 17, 17.
Reductum utrinque medium. I. Epl. 18, 9.
Refeceris templa. III. Od. 6, 2.
Refectus curis. II. Epl. 2, 136.
Refer. I. 7, 53. 8, 2. 17, 32.
huc exitum. III. Od. 6, 6.
Referam. I. 12, 39. I. Epl. 1, 74.
Referas mihi cuncta memori pectore. II. S. 4, 90.
Referat ludos. C. S. 22.
Referenda. II. S. 7, 36.
Referendus. II. Epl. 1, 41.
Referent te novi fluctus in mare. I. Od. 14, 1. 2.
Referente ſeculo feſtas luces. IV. 6, 42.
ſole dies ſiccos. III. 29, 10.
Referentes æra. I. S. 6, 75.
Referentis ortum lunæ. IV. Od. 2, 58.
Refero. I. S. 6, 115.
Referre libera vina. A. P. 85.
negas. I. S. 6, 7.
nil putas. 2, 77.
ſermones Deorum. III. Od. 3, 71.
Referret. I. Epl. 6, 60.
Referri. II. 1, 37.
Refers. I. 7, 60.
Refert colores amiſſos lana. III. Od. 5, 27. 28,
grex ubera tenta. Ep. 16, 50.
Refert *i. e.* intereſt. II. S. 3, 157. 7, 58. II. Epl. 2, 166.
Refertur res acta. A. P. 179.
Refertur Actia pugna. I. Epl. 18, 61. 62.
Referunt theatra noſtra ſonum. II. 1, 201.
tibi tempora. IV. Od. 13, 13. 14.
Refici in morſus flagitat. II. S. 4, 61.
Reficit aut ſubruit animum. II. Epl. 1, 180.
me rivus gelidus. I. 18, 104.
quaſſas rates. I. Od. 1, 17. 18.
Refigit vicina jurgia. *Bentl.* II. Epl. 2, 171.
Refixa ſidera cœlo devocare. Ep. 17, 5.
Refixit Parthorum ſigna templis (refigit. *Bentl.*) I. Epl. 18, 56.
Refixo clypeo. I. Od. 28, 11.
Reformido. II. S. 7, 2.
Refrænare licentiam. III. Od. 24, 29.
Refregit portas. I. S. 4, 61.
Refringit Achivos. III. Od. 3, 27. 28.
Refugit barbyton tendere. I. 1, 34.
quercus aridas. IV. 13, 9. 10.
Refugimus. I. 35, 34.
Refugit jurgia. II. Epl. 2, 72.
Refulgens tutela. II. Od. 17, 23.
Refulſit alba ſtella nautis. I. 12, 27. 28.
Regale numiſma. II. Epl. 1, 234.
præſidium dejecit loco. 2, 30.
Regales cultus. IV. Od. 9, 15.
divitiæ. I. Epl. 12, 6.
Regali in auro conſpectus. A. P. 228.
ſitu Pyramidum. III. Od. 30, 2.
Regam ipſe me I. Epl. 1, 27.
Regat iratos. A. P. 197.
te pater ventorum. I. Od. 3, 3.
Rege. I. S. 7, 5. 25. I. Epl. 17, 43.
cœlitum temperante. Ep. 16, 56.
magis beatus vivam. I. S. 3, 142.
Perſarum beatior vigui. III. Od. 9, 4.
pueritiæ. I. 36, 8.
ſub Medo. III. 5, 9.
Rege animum. I. Epl. 2, 62.
Regem *propr.* Regem vincere odio. I. S. 7, 6.
jugulas. *ibid.* 35.
ad Regem redeo. *ibid.* 9.
Regerit convitia. *ibid.* 29.
Reges. II. Od. 14, 11. I. S. 3, 12.
æmulos muneribus ſubruit. III. Od. 16, 14. 15.
canit. IV. 2, 13.
dicuntur culullis urgere. A. P. 434.
in ipſos eſt Jovis imperium. III. Od. 1, 6.
magnos hæc formula tenet. II. S. 3, 45. 46.
quicquid delirant Achivi plectuntur. I. Epl. 2, 14.
tollere. I. S. 7, 34.
vita præcurrere. I. Epl. 10, 33.

Re-

Digitized by Google

Reget orbem æquus. I. Od. 12, 57.
Regi lege dignam virg. A. P. 283.
Regi Alexandro gratus. II. Epl. 1, 232.
Regia Crœſi Sardis. I. 11, 2.
Roma. 7, 44.
Regiæ moles. II. Od. 15, 1. 2.
Regiam ignotus hæres occupavi. 18, 6.
Regibus atavis edite. I. 1, 1.
hic mos eſt. I. S. 2, 86.
Sabeæ non devictis ante. I. Od. 29, 3. 4.
tribus amplas divitias habeo. II. S. 2, 101.
uti. I. Epl. 17, 13. 14.
Regina bicornis ſiderum. C. S. 35.
Calliope. III. Od. 4, 2.
capitolio parabat dementes ruinas. I. 37, 6. 7. 8.
Gnidi Paphique. 30, 1.
pecunia. I. Epl. 6, 37.
quæ Cyprum tenes. III. Od. 26, 9. 11.
Regio quorum hominum. I. Epl. 15, 2.
veſpertina tepet. I. S. 4, 30.
Regione Pedana. I. Epl. 4, 2.
Regis *nom.* Regis monumenta. I. Od. 2, 15.
opus. A. P. 65.
Regis *propr.* Regis Rupili pus atque venenum. I. S. 7, 1.
Regis *verb.* Regis Antium. I. Od. 35, 1.
ſilentium. Ep. 5, 51.
terras. *ibid.* 12.
Regit æquo imperio. III. Od. 4, 48.
me Chloë Threſſa. 9, 9.
ſi non odit. I. Epl. 18, 26.
virum conjux dotata. III. Od. 24, 19. 20.
Regium genus. II. 4, 15.
Regius morbus urget. A. P. 453.
ſanguis. III. Od. 27, 65.
ſponſus. 2, 10.
Regna barbara. II. Epl. 1, 253.
Dauni. IV. Od. 14, 26.
parentis. II. 19, 21.
Proſerpinæ. 13, 21. Ep. 17, 2.
triſtia. III. Od. 4, 46.
vini talis ſortiere. I. 4, 18.
Regnanto. III. 3, 39.
Regnare credidimus cœlo tonantem Jovem. III. Od. 5, 1. 2.
Regnata Bactra Cyro. 29, 27. 28.
rura Phalanto petam. II. 6, 11. 12.
Regnator populorum. III. 30, 12.
Regnes latius. II. 2, 9.
ſecundo Cæſare. I. 12, 51. 52.
Regnet ſalvus. I. Epl. 1, 10.
Regno & vivo. 10, 8.
Regnum deferens uni. II. Od. 2, 21. 22.
Halyattici. III. 16, 41.
homines tibi permittant. I. S. 3, 123. 124.
in aves vagas permiſit. IV. Od. 4, 2. 3.
offert recte facientibus. I. Epl. 1, 63.
Pompili. I. Od. 12, 34.
Priami vetus. 15, 8.
Tulli ignobile. I. S. 6, 9.
Regula adſit. 3, 117. 118.
Reguli mens provida. III. Od. 5, 13.
Regulum. I. 12, 37.
Regum apices. III. 21, 20.
barbarorum matres. I. 35, 12.
epulis nec dum omnis pauperies abacta. II. S. 2, 44. 45.
facta canit. I. 10, 42. 43.
fœdera. II. Epl. 1, 24.
fortuna. *ibid.* 191.
gratia. A. P. 404.
libidines ulta. IV. Od. 11, 8.
magnorum maxime. I. S. 3, 136.
minantium colla. II. Od. 12, 12.
minas contuderit. IV. 3, 8.
progenies. III. 29, 1.
pueris. II. 18, 34.
res geſtæ. A. P. 73.
rex. I. Epl. 1, 107.
ſtultorum æſtus continet. 2, 8.
timendorum imperium eſt in proprios greges. III. Od. 1, 5. 6.
turres. 1. 4, 14.
vitâ amicos præcurrere. I. Epl. 10, 33.
Rei contemtæ dominus. III. Od. 16, 25.
curtæ ſemper quid abeſt. 24, 64.
Rei peragenda cauſa. I. S. 10, 26.
Rejecit alto vultu dona. IV. Od. 9, 42. 43.
Rejecta præda. II. S. 3, 68.
Rejectæ Lydiæ patet janua. III. Od. 9, 20.
retrorſum Annibalis minæ. IV. 8, 16.
Reis mœſtis inſigne præſidium. II. 1, 13.
pro ſollicitis non tacitus. IV. 1, 14.
Relabi pronos rivos quis neget. I. 29, 10. 11.
Relabor in præcepta Ariſtippi. I. Epl. 1, 18.
Relapſus ſonus & mens (*ita etiam Bentl.*) Ep. 17, 17. 18.
Relativum per ſynthesin non conveniens cum antecedente.
monſtrum, quæ. I. Od. 37, 21.
Relectos curſus iterare. *Bentl.* 34, 5.
Relegata ambitione. I. S. 10, 84.
Releget in agros Numidarum. III. Od. 11, 47. 48.
Relegi Trojani belli ſcriptorem. I. Epl. 2, 1. 2.
Relegit omnem pecuniam Idibus. Ep. 2, 69.
Relicta matre. IV. Od. 2, 54. 55.
parmula. II. 7, 10.
virtute. II. S. 3, 13.
Relicta repetat. I. Epl. 7, 97.
Relictis jocis. II. Od. 1, 37.
mœnibus. Ep. 17, 13.
plura daturus. C. S. 43. 44.
pullis. Ep. 1, 19. 21.
Relicto Ilio. I. Od. 10, 14.
Relictos curſus iterare. 34, 4. 5.
Relictum nomen filiæ. III. 27, 34. 35.
Religarat navim udo littore. I. 32, 7. 8.
Religas comam flavam. 5, 4.
Religat ſaxo nauta mulæ retinacula. I. S. 5, 18. 19.
Religata comam. II. Od. 11, 24.
crines. IV. 11, 5.
Relligio mihi nulla eſt. I. S. 9, 70. 71.
Relinquam te. 9, 41.
tua dona. I. Epl. 7, 43.
urbes. II. Od. 20, 5.
Relinquas. I. S. 1, 52.
Relinquendis. 10, 51.
Relinquens dapis meliora. II. 6, 89.

Digitized by Google

Relinquere amata pernix. A. P. 165.
frigida curarum fomenta. I. Epl. 3, 26.
Relinqueret negotia. III. Od. 5, 53. 54.
Relinques porcis comedenda. I. Epl. 7, 19.
Relinqui myrteta vicus gemit. 15, 5. 7.
turpe eſt. A. P. 417.
Relinquunt tectum dominæ. II. Od. 8, 19.
Reliquerit puerum quartana. II. S. 3, 290.
Reliquit apris fana habitanda. Ep. 16, 19.
mature plena. II. Epl. 1, 100.
oſſa color. Ep. 17, 21. 22.
Reluctantes dracones. IV. Od. 4, 11.
Rem adimam. I. Epl. 16, 75.
æquam imperito. II. S. 3, 188. 189.
ampliet. I. 4, 32.
apparere invideant. 2, 100.
auge ſtrenuus. I. Epl. 7, 51.
bene gerere. 8, 1.
date genti Romulæ. C. S. 47.
Dii donarent. II. Epl. 2, 151.
eo venturam ſperamus. 1, 226.
facias. I. 1, 65.
geſſerit. I. Od. 6, 3. 4.
mala ratione feci majorem. II. S. 6, 6.
male gerere eſt inſani. 3, 74.
meus pudor non audet tentare. II Epl. 1, 258. 259.
ob hanc. I. S. 3, 91. 4, 23.
omnem domino furenti committes. II. 7, 66. 67.
oſtendere. A. P. 310.
patriam perdere. I. S. 4, 110. 111.
patris oblimare malum eſt. 2, 62.
præclaram ingluvie ſtringat. 2, 8.
proviſam ſequentur verba. A. P. 311.
quo deducam. I. S. 1, 15.
quo gerat pacto. I. Epl. 8, 13.
relinquam. I. S. 9, 41.
Romanam videt. C. S. 65. 66.
tanquam quicquam attineat. II. S. 2, 27.
tentavit. II. Epl. 1, 164.
tuam poteris ſervare. A. P. 329.
unam prodigialiter variare. *ibid.* 29.
quid ad Rem. I. Epl. 6, 12.
Remanere cubito preſſo. I. Od. 27, 8.
Remeare ævum peractum à certis annis. I. S. 6, 94.
Remi immerentis cruor ſacer. Ep. 7, 19. 20.
Remige Argoo. 16, 57.
Remiges laborioſi. 17, 16.
Remigio nudum latus. I. Od. 14, 4.
Remigium vitioſum Ulyſſei. I. Epl. 6, 63.
Remis adurgens. I. Od. 37, 17.
apta palus. A. P. 65.
Remiſcet veris falſa. *ibid.* 151.
Remiſit bacca preſſa. II. S. 6, 69.
Remiſſi agilem oderunt. I. Epl. 18, 90.
Remiſſo arcu. III. Od. 27, 67. 68.
Remiſſo carmine tibiis. IV. 15, 20.
Remittas quærere. II. 11, 3. 4.
Remittat. II. S. 8, 53.
Remittit chorda ſonum acutum. A. P. 348. 349.
Remittunt labem. II. Epl. 1, 235.
Remorant ſe à vulgo in ſecreta. II. S. 1, 71.
Remorſurum me petis. Ep. 6, 4.
Remos fractos Eurus differat. 10, 6.
Remota uncia de quincunce. A. P. 327. 328.
Remotis Britannis oceanus obſtrepit. IV. Od. 14, 47. 48.
frenis proſiliet vaga natura. II. S. 7, 74.
Gadibus Libyam jungas. II. Od. 2, 10. 11.
in rupibus. 19, 1.
luminibus. III. 6, 28.
nimbis. IV. 4, 7.
Remoto cuſtode. A. P. 161.
Remoto in gramine. II. Od. 3, 6.
Remotos à vulgo. I. S. 6, 18.
fontes adire. II. 4, 94.
Remotus ab omni vitio. A. P. 384.
in auras. I. Od. 28, 8.
Removere tabulas à te memento. II. S. 5, 52.
Removi me ex urbe in arcem. 6, 16.
Removiſſe à ſe parvos natos fertur. III. Od. 5, 42. 43.
Remugiat nemus. 10, 5. 6.
Remugiens ſinus. Ep. 10, 19.
Renârint ſaxa vadis. 16, 25. 26.
Renaſcens fortuna. III. Od. 3, 61. 62.
Renaſcentur multa vocabula. A. P. 70. 71.
Renati Pythagoræ arcana. Ep. 15, 21.
Renes morbo acuto tententur. II. S. 3, 163. I. Epl. 6, 28.
Renidentes Lares. Ep. 2, 66.
Renidet aureum lacunar. II. Od. 18, 1. 2.
mari luna. 5, 19. 20.
torquibus prædam adjeciſſe *pro* gaudet. III. 6, 11. 12.
Renodantis comam. Ep. 11, 28.
Renuis. II. Epl. 2, 63.
Renuit. I. 16, 49.
Reor. II. 1, 70.
Reparant damna celeres lunæ. IV. 7, 13.
Reparare res amiſſas. II. 5, 2.
tecta. III. 3, 60.
Reparata vina merce Syra. I. 31, 12.
Reparavit oras claſſe cita. 37, 24.
Repenſus auro miles. III. 5, 25 26.
Repentes per humum ſermones. II. Epl. 1, 250. 251.
Reperire queamus. I. S. 1, 119.
te fuerit. I. Od. 15, 27.
Repertor pallæ honeſtæ. A. P. 278.
Repertus ludus. *ibid.* 405.
Repetantur ſuſurri hora compoſita. I. Od. 9, 19. 20.
Repetas opus. I. Epl. 6. 48.
Repetat paludes. III. Od. 27, 9.
relicta. I. Epl. 7, 97.
Repetens. III. Od. 20, 6.
Repetes cavum macra. I. Epl. 7, 33.
grande munus Cecropio cothurno. II. Od. 1, 11. 12.
mox. II. S. 4, 6.
Repetet milite multo. I. Od. 15, 6.
Repetit. I. S. 8, 44. I. Epl. 1, 98.
penates. III. Od. 14, 3.
Repetita decies placebit. A. P. 365.
Repe-

Repetitum plumas venerit. I. Epl. 3, 18. 19.
Reponens ligna ſuper foco large. I. Od. 9, 5. 6.
Reponet ſe in cubitum. II. S. 4, 39.
Reponi curat. III. Od. 5, 30.
vult ſpectata fabula. A. P. 190.
Reponis Achillem. *ibid.* 120.
animas pias lætis ſedibus. I. Od. 10, 17. 18.
Reportaſti bello ducem. Ep. 9, 24.
Reporto bonam ſpem domum. C. S. 74.
Repoſtum. Ep. 9, 1.
Repotia celebret. II. S. 2, 60. 61.
Repræſentet virtutem. I. Epl. 19, 14.
Reprehendas nævos. I. S. 6, 67.
Reprehendere coner. II. Epl. 1, 81.
poſſis. II. S. 3, 138.
verſum. II. Epl. 1, 222.
Reprehendet verſus inertes. A. P. 445.
Reprehendi. II. Epl. 1, 76.
Reprehendite carmen. A. P. 292.
Reprendes aliena ſtudia. I. Epl. 18, 39.
Reprendi. II. S. 4, 86.
Reprendis nihil in Homero. I. 10, 52.
Reprenſis. *ibid.* 55.
Repreſſæ catervæ. *Bentl.* IV. Od. 4, 24.
Repſerat in frumenti cameram. I. Epl. 7, 30.
Repſimus. I. S. 5, 25.
Repugnant mores. 3, 97.
Repulſæ ſordidæ virtus neſcia. III. Od. 2, 17.
Repulſam turpem. I. Epl. 1, 43.
Repulſum foribus gelida perfundat. II. S. 7, 90. 91.
Requiem quærit. I. Epl. 7, 79.
Requies pedum. I. Od. 36, 12.
Requiro generoſum & lene vinum. I. Epl. 15, 18.
Rere. I. S. 9, 49.
Reris. II. 3, 134.
Rerum abdita monſtrare. A. P. 49.
adverſis undis immerſabilis. I. Epl. 2, 22.
cuſtode Cæſare. IV. Od. 15, 17.
diſcors concordia. I. Epl. 12, 19.
dura natura. I. S. 10, 57.
fictis ridetur. II. 8, 83.
hoc caput, hic fons erat. I. Epl. 17, 45.
imperiis. II. S. 7, 75.
inopes verſus. A. P. 322.
inſcitia vexat. I. Epl. 3, 33.
linea ultima mors. 16, 79.
mearum columen. II. Od. 17, 3. 4.
tutela. I. Epl. 1, 103.
mediis in fluctibus. II. 2, 84. 85.
metum Cæſaris juvat ſolvere. Ep. 9, 37.
multarum divite loco. II. Epl. 2, 30. 31.
nova nomina protulerit. A. P. 57. 58.
prudens animus. IV. Od. 9, 34. 35.
quid agis. I. S. 9, 4.
ſtabilis terminus. C. S. 26.
vanis corruptus. II. S. 2, 25.
viliſſima aqua. I. 5, 88. 89.
vitio laboras. 2, 76.
vocabula ſpecioſa proferet. II. Epl. 2, 116.
uſus ſuppetit. I. 12, 4.
utilium ſagax. A. P. 218.
ſpes. I. Epl. 18, 99.
Res *ſing.* II. Od. 3, 15. IV. 8, 10. I. S. 2, 59. 3, 54. 78. A. P. 248.
altera alterius opem poſcit. A. P. 410. 411.
bellica. IV. Od. 3, 6.
Comica. A. P. 89.
creſcere poſſet. II. Epl. 1, 107.
creſcit fœnore occulto multis. I. 1, 80.
cui potenter erit lecta. A. P. 40.
ex medio acceſſit. II. Epl. 1, 168.
hæc quo pertinet. I. S. 2, 23.
illum juvat. I. Epl. 2, 51.
in ſcenis agitur. A. P. 179.
ipſa feret. II. S 1, 18.
ludicra valeat. II. Epl. 1, 180.
magna certabitur ſoro. II. S. 5, 27.
nitet. *ibid.* 12.
major foret quærenda. I. 6, 100.
mea fracta eſt. II. 3, 18. 19.
nec moram nec conſilium habet. II. S. 3, 264. 265.
nulla me urgeat. II. Epl. 2, 12.
omnis. II. S. 3, 94.
decuit Ariſtippum. I Epl. 17, 23.
parvula. 18, 20.
qua ſuaderet. I. S. 2, 50.
quantum poſcet tollam. II. Epl. 2, 190. 191.
Romana quo loco ſit. I. 12, 25.
ſola poteſt facere beatum *pro* divitiæ. 6, 47.
ſua non conveniet. 10, 42.
tua agitur. 18, 84.
una quæ beatum poſſet facere. 6, 1. 2.
Res *plur.*
adverſæ ingenium nudare ſolent. II. S. 8, 73. 74.
amiſſas reparare. 5, 2.
Archilochi non ſecutus. I. Epl. 19, 24. 25.
Cæſaris dicere. II. S. 1, 11.
cum deficiunt laudo parvula. I. Epl. 15, 42. 43.
gerere. 17, 33.
geſtæ regum. A. P. 73.
geſtas componere. II. Epl. 1, 251.
ſumit ſcribere. I. 3, 7.
hominum ac Deorum. I. Od. 12, 14.
Italas armis tuteris, ornes moribus. II. Epl. 1, 2.
magnas ſecat. I. S. 10, 15.
medias. A. P. 148.
mihi conor ſubmittere. I. Epl. 1, 19.
multæ tibi officient. I. S. 2, 97.
omnes timidè gelideque miniſtrat. A. P. 171.
publicas ordinaris. II. Od. 1, 10. 11.
quas agis. II. S. 6, 29.
rectæ tibi uni ſemper erunt. 2, 106.
ſecundæ plus nimio delectavere. I. Epl. 10, 30.
ſuaves. II. S. 8, 92.
tenues. 4, 9.
variæ. 1, 71.
Res ſponſore tenentur. *Bentl.* I. Epl. 16, 43.
Reſcierit. II. 1, 227.
Reſcinditur gratia. I. 3, 32.

Digitized by Google

Reſcribe. I. Epl. 5, 30.
Reſcribere. II. S. 3, 76. I. Epl. 3, 30.
Reſeces ſpem longam. I. Od. 11, 7.
Reſedit bellum. III. 3, 30.
Reſidunt pelles cruribus. II. 20, 9.
Reſignat teſtamenta. I. Epl. 7, 9.
Reſigno cuncta. *ibid.* 34.
quæ dedit. III. Od. 29, 54.
Reſolvent te piacula nulla. I. 28, 34.
Reſolvit litem lite. II. S. 3, 103.
Reſonans voce ſumma. I. 3, 7. 8.
Reſonantis Albuneæ domus. I. Od. 7, 12.
Reſonare ſeptem nervis callida teſtudo. III. 11, 3. 4.
Reſonarent umbræ (reſonârint. *Bentl.*) I. S. 8, 4.
Reſonat locus ſuave voci concluſus. 4, 76.
Reſonet domus ſtrepitu. 2, 129.
Reſorbens unda te in bellum tulit rurſus. II. Od. 7, 15. 16.
Reſpicere exemplar vitæ. A. P. 317.
tergo pendentia. II. S. 3, 299.
Reſpicientis. I. Epl. 1, 105.
Reſpicis nepotes autor. I. Od. 2, 35, 36.
Pylium Neſtora. 15, 22.
Reſponde. II. S. 5, 2.
Reſpondeat officio. 6, 24.
Reſpondebam. I. 9, 14.
Reſpondere debebat. *ibid.* 36. 37.
jura civica. I. Epl. 3, 23. 24.
licebit. II. S. 3, 192.
meritis favorem. II. Epl. 1, 9. 10.
Reſponderet. I. S. 2, 72.
Reſponderit. II. 3, 233.
Reſpondes pauca. I. 6, 60. 61.
tuo nomine. I. Epl. 6, 31.
Reſpondet. I. S. 2, 11.
Reſpondit. I. Epl. 1, 74.
Reſponſa daturas animas elicerent. I. S. 8, 29.
petunt. C. S. 55.
Reſponſare Cupidinibus. II. S. 7, 85.
fortunæ ſuperbæ. I. Epl. 1, 68.
Reſponſat cœnis opimis. II. S. 7, 103.
palato gallina. 4, 18.
Reſponſore. I. Epl. 16, 43.
Reſponſum date. Ep. 7, 14.
Reſponſura arma lacertis. II. Epl. 2, 47. 48.
fama labori. II. S. 8, 66.
Reſpuet ætas (reſpuat. *Bentl.*) II. Epl. 1, 42.
Reſtat. I. 1, 27. 6, 27.
Reſtinguere. I. S. 5, 76.
Reſtinguet pocula Falerni lympha. II. Od. 11, 19. 20.
Reſtituent. III. 7, 2.
Reſtituet. IV. 7, 24.
Reſtituit ſigna Jovi noſtro. 15, 6.
Reſto. I. S. 9, 28.
Reſtrictis lacertis. III. Od. 5, 35.
Reſurgat Gyas centimanus. II. 17, 14.
ſi ter murus aheneus. III. 3, 65.
Retardet maritos aura. II. 8, 23. 24.
Retegis Lyæo arcanum conſilium. III. 21, 15. 16.
Retexens. II. S. 3, 2.
Retia rara tendit. Ep. 2, 33.
Reticulum panis. I. S. 1, 47.
Retinacula mulæ. 5, 18.
Retinent commiſſa aures patulæ non fideliter. I. Epl. 18, 70.
Retinere. I. S. 1, 89.
Retinet imago nomen, *alii legunt* recinet. I. Od. 12, 3. 4.
Retorſiſti. II. 19, 23.
Retorta tergo brachia. III. 5, 22.
Retortis manibus trahitur. II. Epl. 1, 191.
undis. I. Od. 2, 14. 15.
Retractes næniæ munera. II. 1, 37.
Retractus. A. P. 468.
Retrahas. I. Epl. 18, 58.
Retro. I. Od. 35, 25. II. 11, 5. III. 4, 26. 10, 10. 29, 46. Ep. 17, 7.
Retrorſum. I. Od. 34, 3. IV. 8, 16. I. Epl. 1, 75. 18, 88.
Retuſum ferrum. I. Od. 35, 39. 40.
Revehet te domum. Ep. 13, 16.
Revehi Ithacam. II. S. 5, 4.
Revelles agri terminos. II. Od. 18, 27.
Revera pugnent. II. S. 7, 99.
Reverti à ponte. 3, 36.
domum. I. Epl. 15, 24.
meminiſſes. II. S. 6, 37.
Tiberim quis neget. I. Od. 29, 10. 12.
vox miſſa neſcit. A. P. 390.
Revexit. II. Od. 18, 36.
Revictæ catervæ. IV. 4, 23. 24.
Reviſens æquor Atlanticum. I. 31, 14.
Reviſet te amice dulcis. I. Epl. 7, 12.
Reum. II. S. 4, 3.
Revocant preces. IV. Od. 1, 8.
Revocas. I. S. 6, 61.
Revocat. II. 4, 264.
Revocavit veteres artes. IV. Od. 15, 12.
Revolvimus loca jam recitata. II. Epl. 1, 223.
Rex alet. I. 16, 20.
Cappadocum. 6, 39.
Deorum. IV. Od. 4, 2.
eris. I. Epl. 1, 59.
erit. II. S. 3, 97.
eſt. I. 3, 125. 133.
gelidæ oræ metuatur. I. Od. 26, 4.
ibis. I. S. 3, 138.
ille. II. Epl. 1, 237.
Juppiter. II. S. 1, 42. 43.
paterque. I. Epl. 7, 37.
procidit ad pedes. Ep. 17, 13. 14.
Regum. I. Epl. 1, 107.
ſum. II. S. 3, 188.
Rhamnes. A. P. 342.
Rheda tollere. II. S. 6, 42.
Rhedis rapimur. I. 5, 86.
Rheni. 10, 37.
Rhenum flumen deſcribitur. A. P. 18.
Rhetor. II. Epl. 2, 87.
Heliodorus. I. S. 5, 2.
Rhetoris. 10, 12.
Rhodani potor. II. Od. 20, 20.
Rhode. *Bentl.* III. 19, 27.
Rhodon. I. 7, 1.
Rhodopen. III. 25, 12.
Rhodos. I. Epl. 11, 17. 21.
Rhœti. IV. Od. 4, 17.
Rhœtos immanes. 14, 15.
Rhœtum *Bentl.* Rhœcum *alii.* II. 19, 23.
Rhœtus *Bentl.* Rhœcus *alii.* III. 4, 55.
Rhombi ilia. II. S. 8, 30.
Rhombi grandes. 2, 95.
Rhombos. *ibid.* 48.

Rhom-

Digitized by Google

Rhombum. I. S. 2, 116.
Rhombus. II. 2, 42. 49. Ep. 2, 50.
Rictum riſu diducere. I. S. 10, 7.
Ride. I. Epl. 1, 91.
Rideant omnes ſenem. Ep. 5, 57.
Rideat. II. Epl. 2, 216.
Ridebit. I. 20, 14.
Ridebo. A. P. 105.
Ridemus. I. S. 5, 57.
Ridendus. I. Epl. 1, 9.
Ridens diſſimulare. I. S. 9, 66.
  Erycina. I. Od. 2, 33.
  percurram. I. S. 1, 23. 24.
  Venus perfidum. III. Od. 27, 67.
Rident. II. 8, 13. I. Epl. 14, 39.
Ridentem. I. Od. 22, 23.
  malis alienis. II. S. 3, 72.
  verum dicere quid vetat. I. 1, 24. 25.
Ridentes. 5, 35.
Ridentibus. A. P. 101.
Ridentur qui mala componunt carmina. II. Epl. 2, 106.
Ridere porcum de grege Epicuri. I. 4, 16.
  reddes decorum. 7, 27.
Rideret. II. 1, 194.
Rideri. I. S. 3, 30.
Rides. I. Epl. 1, 95. 97. 101. 19, 43.
  portenta Theſſala. II. 2, 209.
  quid? I. S. 1, 69. II. 5, 3.
  ſpiritum corpore majorem. II. 3, 310. 311.
Ridet angulus mihi. II. Od. 6, 13. 14.
  Deus. III. 29, 30. 31.
  domus argento. IV. 11, 6.
  incendia. II. Epl. 1, 121.
  Philippus. I. 7, 78.
  Venus. II. Od. 8, 13.
  verſus. I. S. 10, 54.
Ridetur. II. 8, 83.
  ab omni conventu. I. 7, 22. 23.
  citharœdus qui ſemper chorda eadem oberrat. A. P. 355. 356.
Ridiculum. I. S. 10, 14.
  poëma. II. Epl. 1, 237. 238.
Ridiculus minus illo. II. S. 3, 311.
  mus. A. P. 139.
  Porcius. II. S. 8, 23. 24.
Rigat Nilus arva. III. Od. 3, 48.
Rigent nervi. Ep. 8, 17.
  prata. IV. Od. 12, 3.
Rigida mollior eſculo. III. Od. 10, 17.
Rigidi Getæ. 24, 11.
Rigidis Sabinis. II. Epl. 1, 25.
Rigidum Niphatem. II. Od. 9, 20.
Rigidus ſatelles virtutis. I. Epl. 1, 17.
Rimam anguſtam. 7, 29.
Rimoſa aure. II. S. 6, 46.
Ringi. II. Epl. 2, 128.
Ripa avulſos Aufidus ferat. I. S. 1, 58.
  continente. II. Od. 18, 22.
  ſiniſtra labitur. I. 2, 18. 19.
Ripæ fluminis paterni. 20, 56.
Ripam umbroſam. III. 1, 23.
Ripas mirari. 25, 13. 14.
  prætereunt flumina. IV. 7, 3. 4.
  ſuper notas imbres aluere. 2, 5. 6.
  Tiburis. *ibid.* 31.
  trementes. III. 27, 23. 24.
Ripis altis. Ep. 2, 25.
Riſeris inultus. Ep. 17, 56.
Riſerit muneribus æmuli. IV. Od. 1, 18.
Riſero. Ep. 15, 24.
Riſi. I. S. 4, 91.
Riſiſſent. III. Od. 16, 7.
Riſiſti. II. S. 8, 80.
Riſit alma adorea. IV. Od. 4, 41.
  Apollo. I. 10, 12.
  Tityos. III. 11, 21. 22.
Riſores. A. P. 225.
Riſu læto amara temperet. II. Od. 16, 26. 27.
  quatit populum. II. Epl. 2, 84.
  rictum diducere. I. S. 10, 7.
  ſolventur. II. 1, 86.
non ſine Riſu. IV. Od. 13, 17.
cum Riſu miror. A. P. 358.
  magno. I. S. 8, 50.
Riſum compeſcere. II. 8, 63.
  moveat. I. Epl. 3, 19.
  ſibi excutiunt. I. S. 4, 34. 35.
  teneatis. A. P. 5.
  tollant. *ibid.* 381.
in Riſum vertas cognomen. I. Epl. 13, 9.
Riſus gratus proditor puellæ. I. Od. 9, 21. 22.
  magnus. II. S. 2, 107.
Riſus dabit. 5, 57.
  hominum captat. I. 4, 83.
  jocoſque dedit. 5, 98.
  ſibi undique quærit. I. Epl. 7, 79.
Rite. I. Od. 32, 16. III. 24, 10. IV. 4, 25. 6, 37. 38. 15, 28. C. S. 13. II. Epl. 2, 78.
Ritu fluminis feruntur. III. Od. 29, 33. 34.
  Herculis. 14, 1.
  juvenum florent. A. P. 62.
  Lucilli. II. S. 1, 29.
  novo. III. Od. 1, 45. 46.
  tempeſtatis. II. S. 3, 268.
Rivali. A. P. 444.
Rivis mobilibus uda pomaria. I. Od. 7, 13. 14.
Rivo nomen dare idoneus fons. I. Epl. 16, 12.
  obliquo. II. Od. 3, 11. 12.
Rivos apertos. I. Epl. 3, 11.
  celeres morari. III. Od. 11, 14.
  & vacuum nemus mirari. *Bentl.* 25, 13.
  gelidos. 12, 6. 7.
  pronos relabi poſſe montibus. I. 29, 11. 12.
  ruris laudo. I. Epl. 10, 6. 7.
  Tiburis. *Bentl.* IV. Od. 2, 31.
  uberes lactis cantare. II. 19, 10. 11.
Rivum pronum. I. Epl. 10, 21.
  prope. 14, 35.
  quærit feſſus. III. Od. 29, 22.
Rivus aquæ purus. 16, 29.
  gelidus. I. Epl. 18, 104.
  liquidus fortunæ. 12, 9.
  pigro addit opus. 14, 29.
Rixa ſuper mero. I. Od. 18, 8.
Rixæ calidæ. III. 27, 70.
  immodicæ. I. 13, 10. 11.
  multo minus haberet. I. Epl. 17, 50. 51.
  protervæ. III. Od. 14, 26.
Rixam geris. I. 21, 2. 3.
Rixarum metuens. III. 19, 16.
Rixatur de lana caprina. I. Epl. 18, 15.
Rixis ſanguineis prohibere. I. Od. 27, 4.
Roborant pectora recti cultus. IV. 4, 34.
Robur illi erat circa pectus. I. 3, 9. 10.
  Italum. II. 13, 18. 19.
Robuſtæ fores. III. 16, 2.
Robuſtis plauſtris funera luctantur. II. Epl. 2, 74.

Digitized by Google

Robuſtus puer acri militia. III. Od. 2, 2.
Rodens pollicem. Ep. 5, 48.
Rodere diaria urbana. I. Epl. 19, 40.
Roderet ungues. I. S. 10, 71.
Rodit abſentem amicum. 4, 81.
Rodunt. 6, 46.
Rogabat. 5, 63. 67.
Rogando. Ep. 14, 5.
Rogare. 8, 1. II. S. 3, 316.
Rogat. I. S. 9, 63.
me & cogit prece. I. Epl. 9, 2.
otium divos. II. Od. 17, 1.
Rogata Muſa. I. Epl. 8, 2.
Rogati. I. S. 3, 2.
Rogatus. 4, 97. II. 4, 88. I. Epl. 6, 41.
Roges. Ep. 1, 15. I. Epl. 1, 13.
Roget me populus. *ibid.* 70.
medicum. I. S. 1, 82.
te cave. II. 5, 75.
Rogo *i. e.* precor. I. Epl. 1, 11.
Roma. IV. Od. 4, 37. C. S. 37.
ferox. III. Od. 3, 44.
omnis. I. Epl. 16, 18.
potens. II. 1, 61.
regia. I. 7, 44.
ſuis ipſa viribus ruit. Ep. 16, 2.
Româ magnâ egreſſum. I. S. 5, 1.
urbe incolumi. III. Od. 5, 12.
nil majus potes viſere. C. S. 11. 12.
Romæ. II. S. 1, 59. 6. 23. 7, 13.
amem Tibur. I. Epl. 8, 12.
beatæ fumum mirari. III. Od. 29, 11. 12.
declamas. I. Epl. 2, 2.
dominæ. IV. Od. 14, 44.
erat rhetor conſulti. II. Epl. 2, 87.
erit charus. I. 20, 10.
fuit diu dulce. II. 1, 103.
me cenſes ſcribere poëmata. 2, 65.
nutriri contigit mihi. 2, 41.
principis urbium. IV. Od. 3, 13.
rus optas. II. S. 7, 28.
Samos laudetur. I. Epl. 11, 21.
Romam. III. Od. 3, 38. I. S. 6, 76. I. Epl. 8, 12. 14, 17. II. 1, 256.
Romana Ilia clarior vigui. III. Od. 9, 8.
juventus pravi docilis. II. S. 2, 52.
legio mihi tribuno pareret. I. S. 6, 48.
militia fatigat. II. 2, 10. 11.
pubes crevit. IV. Od. 4, 46.
res quo loco ſit. I. Epl. 12, 25.
Romana in ora venturus. 3, 9.
Romanæ lyræ fidicen. IV. Od. 3, 23.
Romanam rem. C. S. 66.
Romane. III. Od. 6, 2. I. S. 4, 85.
Romani equites. A. P. 113.
pueri. *ibid.* 325.
ſcriptores eadem trutina penſantur. II. Epl. 1, 29. 30.
Romanis poëtis. A. P. 264.
vatibus ædem vacuam ſpectemus. II. Epl. 2, 94.
viris opus ſolenne. I. 18, 49.
Romano. II. S. 1, 37.
habitu. 7, 54.
Romanos agunt acerba fata. Ep. 7, 17.
Romanus. *ibid.* 6. II. S. 4, 10. A. P. 54.
fœminæ emancipatus. Ep. 9, 11. 12.
populus. I. Epl. 1, 70.
Romulæ gentis cuſtos. IV. Od. 5, 1. 2.
Romulæ genti rem prolemque date. C. S. 47.
Romuli meritis taciturnitas obſtaret. IV. Od. 8, 22. 24.
præſcriptum. II. 15, 10. 11.
Romulum. I. 12, 33.
Romulus. II. Epl. 1, 5.
Rore marino coronantem parvos Deos. III. Od. 23, 15. 16.
puro Caſtaliæ ſolutos crines lavit. 4, 61. 62.
Rorem ex oculis ſtillabit. A. P. 429. 430.
Rores pluvii. III. Od. 3, 56.
Roſa multa. I. 5, 1.
ſera. 38, 3. 4.
Roſa odorati capillos. II. 11, 14. 15.
Roſæ amœnæ flores jube ferre. 3, 14.
flos purpureus. III. 15, 15.
ne deſint epulis. I. 36, 15.
puniceæ flore prior. IV. 10, 4.
Roſarum flore. III. 29, 3.
Roſas ſparge. 19, 22.
Roſcia lex. I. Epl. 1, 62.
Roſcius. II. S. 6, 35. II. Epl. 1, 82.
Roſeam cervicem. I. Od. 13, 2.
Roſtrata ora navium. Ep. 4, 17. 18.
Roſtris. II. S. 6, 50.
Rota currente. III. Od. 10, 10. A. P. 22.
Rotantes fumum flammæ. IV. 11, 11. 12.
Rotarum ſtrepitus. I. Epl. 17, 7.
Rotis fervidis evitata meta. I. Od. 1, 4. 5.
Rotundas lances aper curvet. II. S. 4, 40. 41.
Rotundentur mille talenta. I. Epl. 6, 34.
Rotundioribus baccis onuſta. Ep. 8, 13. 14.
Rotundis ovis. II. S. 4, 12. 13.
quadrata mutet. I. Epl. 1, 100.
Rotundo ore loqui. A. P. 323.
Ruam acervos æris. II. S. 5, 22.
Rubeam pingui munere donatus. II. Epl. 1, 267.
Rubens Luna. II. Od. 11, 10.
Rubente dextera jaculatus arces. I. 2, 2. 3.
Rubentem lunam. I. S. 8, 35.
Ruber palus. *ibid.* 5.
Rubere melimella. II. 8, 31.
Ruberes. II. Epl. 2, 156.
Rubicunda corna. I. 16, 8. 9.
Rubigine pereat telum poſitum. II. S. 1, 43.
Rubiginem ſterilem. III. Od. 23, 6. 7.
Rubos pervenimus. I. S. 5, 94.
Rubra canicula. II. 5, 39.
Rubrica picta prælia. 7, 98.
Rubro cocco tincta. 6, 102. 103.
Oceano. I. Od. 35, 32.
ſanguine. III. 13, 7.
Rubros pannos. Ep. 17, 51.
Rubum dimovere lacertæ. I. Od. 23, 6. 7.
Ructatur verſus ſublimes. A. P. 457.
Rude donatum quæris ludo includere. I. Epl. 1, 2. 3.
Rude ingenium. A. P. 410.
Rudem belli æſtus tulit in arma. II. Epl. 2, 47.
Rudentes Eurus differat. Ep. 10, 5.
Rudis agminum. III. Od. 2, 9.
fuerit. I. S. 10, 65. 66.
puer neſcit equo hærere. III. Od. 24, 54. 55.

Rue-

Digitized by Google

Ruebat ut hibernum flumen. I. S. 7, 26. 27.
Ruons in me Venus. I. Od. 19, 9.
tumultu tremendo Jupiter. 16, 11. 12.
Ruent aulæa. II. S. 8, 71.
Ruentes contra ægida Palladis. III. Od. 4, 57. 58.
Ruenti ſtomacho fultura accedat. II. S. 3, 154.
Ruentis acervi. II. Epl. 1, 47.
imperî. I. Od. 2, 25.
per fluvios medios. II. S. 3, 57.
tauri pondus. II. Od. 5, 3. 4.
Rufam *alii* Puſam. II. S. 3, 216.
Rufillus olet paſtillos. I. 2, 27. 4, 92.
Rufus. II. 8, 58.
Rugæ te turpant. IV. Od. 13, 11. 12.
Rugis pietas moram non afferet. II. 14, 2. 3.
ſenectus frontem exaret. Ep. 8, 4. 5.
Rugoſis ſpadonibus ſervire. 9, 13. 14.
Rugoſus pagus frigore. I. Epl. 18, 105.
Ruinâ non levi tecta disjecta. II. Od. 19, 14. 15.
Ruinæ Heſperiæ ſonitum. 1, 32.
Ruinæ ferient impavidum. III. 3, 8.
Ruinam utramque illa dies ducet. II. 17, 8. 9.
Ruinas aulæa fecere. II. S. 8, 54. 55.
dementes Capitolio parabat. I. Od. 37, 6. 7. 8.
Ruinis probroſis Italiæ altior. III. 5, 39. 40.
quantis fatigaret. IV. 14, 19.
Ruis voto in horum numerum. I. Epl. 14, 41.
Ruit in quem manca fortuna. II. S. 7, 88.
mole ſua. III. Od. 4. 65.
per vetitum nefas. I. 3, 26.
profundo ore Pyndarus. IV. 2, 7. 8.
ſuis viribus Roma. Ep. 16, 2.
ſus lutulenta. II. Epl. 2, 75.
Ruitis. Ep. 7, 1.
Rumor frigidus manat per compita. II. S. 6, 50.
Rumore malo flagret. I. S. 4, 125.
ſecundo ad cœlum effertis. I. Epl. 10, 9.
Rumpat ſerpens inſtitutum iter (Rumpit. *Bentl.*) III. Od. 27, 5.
Rumpere clauſtra obſtantia. I. Epl. 14, 9.
fœdus. 3, 35.
nuptias. I. Od. 15, 7.
plumbum. I. Epl. 10, 20.
Rumperet ſilentium. Ep. 5, 85.
Rumperis miſer. I. S. 3, 135. 136.
Rumpi tentigine. 2, 118.
Rumpit tecta. Ep. 12, 12.
Rumpent edicta. IV. Od. 15, 22.
Rupem vitare. II. Epl. 2, 135.
Rupere Parcæ tibi reditum. Ep. 13, 15. 16.
Ruperis. II. S. 3, 319.
Ruperit ſinus carinam. I. Epl. 10, 19. 20.
Rupes maxima. II. S. 3, 59.
Rupes queratur obſtare. *ibid.* 55.
te delectant. III. Od. 27, 61. 62.
in Rupes aſellum detruſit. I. Epl. 20, 15.
Rupibus remotis. II. Od. 19, 1.
Rupili. I. S. 7, 1. 19.
Rupit aper Marſus plagas. I. Od. 1, 28.
Jarbitam æmula Timagenis lingua. I. Epl. 19, 15.
Ruptis catenis. II. S. 7, 70. 71.
Rura aprica. III. Od. 18, 2.
bos perambulat. IV. 5, 17.
circumvectari. I. S. 6, 58. 59.
frigida petunt. I. Epl. 15, 9.
nutrit Ceres. IV. Od. 5, 18.
oppidi ſui laudat. I. 1, 16. 17.
parva. II. 16, 37.
paterna ſuis bobus exercet. Ep. 2, 3.
petebas. I. Epl. 14, 14.
Phalanto regnata. II. Od. 6, 11. 12.
quæ Lyris aquâ mordet. I. 31, 7. 8.
ſuburbana. I. Epl. 7, 76.
Rure beato. 10, 14.
gaudentes Camœnæ. I. S. 10, 45.
in urbem extractus. 1, 11.
me futurum pollicitus. I. Epl. 7, 1.
meo quidvis pati & perferre poſſum. 15, 17.
paterno. I. Epl. 18, 60.
recurrat. I. S. 2, 127.
viventem beatum dico. I. Epl. 14, 10.
Ruris amatores. 10, 2.
amœni rivos. 10, 6. 7.
honorem. I. Od. 17, 16.
veſtigia. II. Epl. 1, 160.
Rurſum. II. S. 3, 268. I. Epl. 2, 17. *Bentl.*
Rurſus. II. Od. 7, 15. IV. 1, 2. Ep. 16, 10. I. S. 3, 28. 75. II. 7, 91. I. Epl. 2, 17. 7, 30.
Rus exirem. I. S. 6, 102.
quando te aſpiciam. II. 6, 60.
Romæ optas. 7, 28.
Ruſonem debitor æris fugit. *Bentl.* I. 3, 86.
Ruſtica Phidile. III. Od. 23, 2.
Ruſtica opprobria fudit. II. Epl. 1, 146.
Ruſticius. I. S. 3, 31.
Ruſticorum militum proles maſcula. III. Od. 6, 37.
Ruſticus agnum portat. I. Epl. 13, 13.
eris conſultus. I. S. 1, 16. 17.
expectat dum amnis defluat. I. Epl. 2, 42.
fit ex nitido. 7, 83.
futurus Alphius. Ep. 2, 67. 68.
mus. II. S. 6, 80. 115.
quantumvis catus. II. Epl. 2, 39.
ſermo. II. S. 2, 2. 3.
tollis urbem ad aſtra. 7, 28. 29.
urbano confuſus. A. P. 213.
Rutubæ. II. S. 7, 96.
Ruunt templa Deûm. 2, 104.

S.

SAbæ Regibus. I. Od. 29, 3. 4.
Sabbata triceſima. I. S. 9, 69.
Sabella anus. *ibid.* 29. 30.
Sabella carmina. Ep. 17, 28.
Sabellis ligonibus. III. Od. 6, 38.
Sabellis pulſis. II. S. 1, 36.
Sabellus. I. Epl. 16, 49.
Sabina diota. I. Od. 9, 8.
mulier. Ep. 2, 41.
ſilva. I. Od. 22, 9.
Sabinâ valle. III. 1, 47.
Sabinis. II. 18, 14.
rigidis. II. Epl. 1, 25.

Sabino agro. II. S. 7, 118.
Sabinos in arduos tollor. III. Od. 4, 21. 22.
Sabinum. I. Epl. 5, 27.
cœlum. 7, 77.
vile. I. Od. 20, 1.
Saccis congeſtis indormis. I. S. 1, 70. 71.
Saccos nummorum effundi jubet. II. 3, 148. 149.
Sacer. I. Od. 5, 13.
Sacer & inteſtabilis *pro* execrandus. II. S. 3, 181.
Sacerdos Muſarum. III. Od. 1, 3.
Troica. 3, 32.
Sacerdotis. I. Epl. 10, 10.
Sacerdotum mentem quatit adytis Pythius incola. I. Od. 16, 5. 6.
Sacrâ lauro premeret. III. 4, 18. 19.
viâ. Ep. 7, 8.
vite. I. Od. 18, 1.
Sacra ad Auſonias urbes pertulit. IV. 4, 54. 56.
arcana fiunt. Ep. 5, 52.
divum. I. S. 3, 117.
Junonis. *ibid.* 11.
Minervæ. IV. Od. 6, 13. 14.
profanis ſecernere. A. P. 397.
miſcebis. I. Epl. 16, 54.
Sacræ aquæ. I. Od. 1, 22.
Sacram viam. Ep. 4, 7.
Sacramentum perfidum non dixi. II. Od. 17, 9. 10.
Sacrate Lesbio plectro. I. 26, 11.
Sacras arces. 2, 3.
Sacratum Muſis opus. *Bentl.* II. Epl. 2, 92.
Sacravit ſibi Libitina. 1, 49.
Sacri Tarenti cuſtode. I. Od. 28, 29.
Sacrilega manu. II. 13, 2.
Sacris caſtis operata. *Bentl.* III. 14, 6.
Sacris Lucibus. IV. 15, 25.
vocibus parce. Ep. 17, 6.
Sacris Cereris. II. S. 8, 14.
functus. A. P. 224.
parcere. I. S. 1, 71.
Sacro die. II. Od. 12, 19. 20.
Ilio. III. 19, 4.
limine. I. S. 5, 99.
ſilentio digna. II. Od. 13, 29.
tempore. C. S. 4.
vate. IV. Od. 9, 28.
Sacrum Cereris arcanæ vulgarit. III. Od. 2, 26. 27.
contingere metuens. II. S. 3, 110.
liberi Cupidinis. C. S. 57.
omne dextra rapiente. III. Od. 3, 52.
Sacrum focum. Ep. 2, 43.
olivum. IV. Od. 2, 35.
Sæpe. I. Od. 7, 16. 31. 8, 10. 11. 17, 1. II. 7, 1. 6. 8, 20. III. 1, 29. I. S. 3, 9. 10. 11. 12. 63. 4, 9. 86. 128. 6, 10. 16. 114. 7, 30. &c.
Sæpius. II. Od. 10, 9.
Sæva Canidia. Ep. 5, 47. 48.
mater cupidinum. I. Od. 19, 1.
neceſſitas te ſemper anteit. 35, 17.
paupertas. 12, 43.
Proſerpina nullum caput fugit. 28, 19. 20.
Sæva tympana. 18, 13. 14.
Sævam domum Pelopis. 6, 8.
militiam. I. Epl. 18, 54. 55.
Tiſiphonen. I. S. 8, 33. 34.
Sæviat fortuna. II. 2, 126.
libido circa jecur. I. Od. 25, 13. 15.
pontus. III. 3, 37. 38.
Sævis belluis. I. 12, 22. 23.
catenis me oneret. III. 11, 45.
Liburnis ferocior. I. 37, 29. 30.
verbis agitat faſtidia. Ep. 12, 13.
Sævit ardens pater. I. S. 4, 48. 49.
Aufidus. IV. Od 14, 25. 27.
in præcordiis. Ep. 3, 5.
Sævitia facili. II. Od. 12, 16.
Sævo cuſtode. I. Epl. 16, 77.
joco. I. Od. 33, 12.
magiſtro. I. Epl. 18, 13.
negotio læta fortuna. III. Od. 29, 49.
Sævo viro nupta. 10, 2.
Sævos duces illaqueant. 16, 16.
Lapithas. II. 12, 5.
Sævum latus fodiat. I. Epl. 6, 50. 51.
Sævus erit. II. S. 2, 68.
ignis. I. Od. 16, 11.
impetus Arcturi cadentis. III. 1, 27. 28.
jocus. II. Epl. 1, 148. 149.
jurgares. 2, 21. 22.
opprobria quævis in quemlibet fingere. I. 15, 30.
Saga. I. Od. 27, 21.
Sagaces curæ. IV. 4, 75.
Sagaces hoſpites mire fallaces. II. 5, 22.
Sagacius odoror. Ep. 12, 4.
Sagana. I. S. 8, 41.
expedita. Ep. 5, 27.
majore. I. S. 8, 25.
Saganæ caliendrum. *ibid.* 48.
Sagas. II. Epl. 2, 208.
Sagax rerum utilium. A. P. 218.
Sagittâ certa metuende. I. Od. 12, 23. 24.
pereat. 27, 12.
virginea domitus. III. 4, 72.
Sagittæ ſimilis. 27, 6.
Sagittas ardentes cupido acueris cote cruenta. II. 8, 15. 16.
celeres promis. III. 20, 9.
Sericas arcu tendere doctus. I. 29, 9. 10.
Sagittis gravida pharetra. 22, 3. 4.
miſſibus melior. III. 6, 16.
Sagum lugubre. Ep. 9, 28.
Salacem caudam. I. S. 2, 45.
Salamina. I. Od. 7, 21. 29.
Salaminius. 15, 23.
Sale multo urbem defricuit. I. S. 10, 3. 4.
multo membra gruis ſparſi. II. 8, 87.
nigro. 4, 74. II. Epl. 2, 60.
cum Sale panis latrantem ſtomachum bene leniet. II. S. 2, 17. 18.
Salebras queritur. I. Epl. 17, 53.
Sales Plautinos laudavere. A. P. 270. 271.
Salem. I. S. 5, 46.
Salerni. I. Epl. 15, 1.
Saliare carmen. II. 1, 86.
Saliaribus. I. Od. 37, 2.
Salias gravis. I. Epl. 14, 26.
Salicto udo. II. Od. 5, 7. 8.
Saliente mica. III. 23, 20.
Saliet. A. P. 430.
Saligno fuſte lumbos caputque dolat. I. S. 5, 22. 23.
Salinum paternum in menſa tenui ſplendet. II. Od. 16, 13. 14.
Salis puri concha. I. S. 3, 14.
Salis ultra limites. II. Od. 18, 24. 25. 26.
Salium in morem non fit requies pedum. I. 36, 12.
ter humum quatient. IV. 1, 28.

Digitized by Google

Saliunt. II. S. 6, 34.
Saluſti. 2, 3.
Saluſtius. I. 2, 48.
Salo alto *pro* mari. Ep. 17, 55.
Salſa æquora. 16, 34.
Salſâ molâ caput ſpargis. II. S. 3, 200.
Salſo arbuſto. I. 7, 28. 29.
Salſus male. 9, 65.
Saltaret. 5, 63.
Saltat Milonius. II. 1, 24.
Saltem. I. 6, 44.
Saltet. II. 6, 72.
Saltibus Calabris. II. Epl. 2, 177. 178.
coëmptis cedes. II. Od. 3, 17.
Saltus Batinos tenent. III. 4, 15. 16.
Salubrem juſtitiam. A. P. 198. 199.
Salubres æſtates peraget. II. S. 4, 21. 22.
aquæ. C. S. 31.
malvæ. Ep. 2, 58.
ſtellas. I. S. 7, 24.
Salubribus Eſquiliis habitare. 8, 14.
Salve. I. Od. 32, 15.
Salvere jubemus. I. Epl. 10, 1.
jubet. 7, 66.
Salvo. I. S. 9, 27.
Salutandi plures. 6, 101.
Salutari arte feſſos levat. C. S. 63.
Salutor Poëta. A. P. 87.
Salvum te non vult uxor. I. S. 1, 84.
te velit. I. Epl. 16, 27.
Salvus regnet. I. Epl. 2, 10.
Samio Bathyllo. Ep. 14, 9.
Samnites. II. Epl. 2, 98.
Samos concinna. I. 11, 2.
laudetur Romæ. *ibid.* 21.
Sanæ mentis. I. S. 9, 44.
Sancimus in nos legem iniquam. 3, 67.
Sanctæ virgines. I. Od. 2, 27.
Sanctarum legum inſcitia. II. S. 1, 81.
Sanctior. IV. Od. 11, 17.
Sanctis ſub penetralibus. *Bentl.* 4, 26.
Sancto concilio. 5, 4.
Sanctum da videri. I. Epl. 16, 61.
per Oſirim juratus. 17, 60.
Sanctum omne vetus poëma. II. 1, 54.
Sane. II. S. 3, 138. I. Epl. 7, 61. 15, 5. II. 1, 206. 2, 132. A. P. 206. 418.
Sane *pro* juſta de cauſſa. II. Epl. 2, 64.
Sanguine donem. III. Od. 22, 8.
equino lætum Concanum. 4, 34.
fraterno cruentus. II. S. 5, 15. 16.
placavi divos. 3, 206.
Punico æquor infecit. III. Od. 6, 34.
rubro rivos inficiet. 13, 6. 7.
viperino cautius olivum vitat. I. 8, 8. 9. 10.
vituli Deos placare. 36, 2. 3.
uncta ova ranæ. Ep. 5, 19.
Sanguineis rixis. I. Od. 27, 4.
Sanguinem Deorum. IV. 2, 13. 14.
Sanguinis devoti ætas. Ep. 16, 9.
Latini parum fuſum. 7, 3. 4.
Sanguis calidus vexat. I. Epl. 3, 33.
clarus Anchiſæ Venerisque. C. S. 50.
imagini vanæ redeat. I. Od. 24, 15.
pauperum parentum. II. 20, 5. 6.
Pompilius. A. P. 292.
regius. III. Od. 27, 65.
Sani abeant (ſanin'. *Bentl.*) II. S. 3, 246.
eſt. *ibid.* 74.
Sanies trilingui ore manat. III. Od. 11, 19. 20.
Sanior. II. S. 3, 241. 275.
Sanius. II. Od. 7, 26.
cultu aſpera levabis. II. Epl. 2, 122. 123.
Sanos inter inſanior. I. S. 3, 82.
Poëtas. I. Epl. 19, 3. 4.
excludit Helicone. A. P. 296.
propinquos. II. S. 3, 218.
Sanum. I. 6, 89. I. Epl. 16, 21. 18, 30.
me vis vivere. I. Epl. 7, 3.
Sanus. I. S. 4, 129. 5, 44. 6, 98. II. 3, 128. 158. 160. 284. 302. 322. bis. I. Epl. 1, 8. 108. 2, 34.
Sanxerunt tabulas vetantes peccare. II. Epl. 1, 23. 24.
Sapere aude. I. 2, 40.
& ringi. II. 2, 128.
recte. A. P. 309.
vos ajo. I. Epl. 15, 45.
ut poſſit. 4, 9.
utile eſt. II. 2, 141.
vult plus quam ſe. I. 18, 27. 28.
Saperet. A. P. 212.
Sapias. I. Od. 11, 6.
nil parvum. I. Epl. 12, 15.
Sapiat. I. S. 9, 34.
Sapiens. 1, 38. *Bentl.* 7, 17.
Ennius. II. Epl. 1, 50.
ferat nomen inſani. I. 16, 73.
liber. II. S. 7, 83.
Lucilius. 1, 17.
minor eſt uno Jove. I. Epl. 1, 106.
opifex operis ſic omnis eſt. I. S. 3, 132. 133.
pateris vocari. I. Epl. 16, 30.
populus. II. 1, 18.
quali victu utetur. II. S. 2, 63.
vir. I. Epl. 7, 22. 16, 73.
Sapiens ſectabitur armos leporis *pro* qui ſaporem habet. II. S. 4, 44.
Sapiente. 3, 46. I. Epl. 4, 5. 16, 20.
Sapientem. II. S. 3, 35.
Sapienter. II. Od. 10, 22.
uti muneribus IV. 9, 48.
Sapientia fuit hæc quondam. A. P. 396.
mitis Læli. II. S. 1, 72.
prima ſtultitiâ caruiſſe. I. Epl. 1, 41. 42.
quo te cœleſtis duceret, ires. 3, 27.
Sapientiæ inſanientis. I. Od. 34, 2.
munitæ adhibe vim. III. 28, 4.
Sapientior nihilo. II. S. 3, 52. II. Epl. 2, 153.
paulo. II. S. 3, 265.
Sapientium curas retegis. III. Od. 21, 14. 15. 16.
Sapientius. II. S. 3, 56.
Sapientum octavus. *ibid.* 296.
Sapis per te. A. P. 367.
Sapit. II. Epl. 1, 68.
Sapiunt. A. P. 456.
Saporem dulcem elaborarunt. III. Od. 1, 19.
integrum perdunt. II. S. 4, 54.
Saporum tenui ratione exacta. *ibid.* 36.

Sappho de puellis popularibus. II. Od. 13, 25.
maſcula. I. Epl. 19, 28.
Sarcina gravis meæ chartæ uret. 13, 6.
Sarculo agros findere. I. Od. 1, 11.
Sardiniæ feracis ſegetes. 31, 4.
Sardis Crœſi regia. I. Epl. 11, 2.
Sardo melle. A. P. 375.
Sardus. I. S. 3, 3.
Sarmenti. 5, 52. 53.
Sarmentus. 5, 56.
Sarta male gratia necquicquam coit. I. Epl. 3, 31. 32.
Sat. II. Od. 19, 26.
Satelles orci. 18, 34.
rigidus virtutis. I. Epl. 1, 17.
Satellites per medios aurum amat ire. III. Od. 16, 9. 10.
Satiate ludo. I. 2, 37.
Satis. 13, 13. II. 13, 13. 18, 4. I. S. 2, 52. 4, 41. 5, 68. II. 3, 178. 4, 48. *&c.*
Satis, *abundans.* I. Od. 13, 3.
eſt. III. 1, 25. 16, 44. I. S. 1, 62. 120. 2, 60. 4, 54. 116. 5, 13. 10, 7. 76. II. 3, 69. 127. 4, 37. 5, 4. I. Epl. 2, 46. 7, 16. 18, 111. A. P. 99. 416.
grandinis. I. Od. 2, 1. 2.
luſit. III. 27, 69.
per te tibi conſulis. I. Epl. 17, 1.
ſuperque me tua benignitas ditavit. Ep. 1, 31. 32.
pœnarum dedi. 17, 19.
plura quam Satis eſt cogere. I. Epl. 10, 45. 46.
ultra quam Satis eſt. 6, 16. 7, 83. 84.
Satum nemus. *Bentl.* III. Od. 10. 6.
Satur altilium. I. Epl. 7, 35.
conviva. I. S. 1, 119.
Saturejano caballo vectari. 6, 59.
Saturnalibus ab ipſis huc fugiſti. II. 3, 4. 5.
Saturni veteris domus. II. Od. 12, 8. 9.
Saturnius numerus. I. Epl. 1, 158.
Saturno impio. II. Od. 17, 22. 23.
orte. I. 12, 50.
Satyra. II. S. 1, 1.
Satyris Poëtas Liber adſcripſit. I. Epl. 19, 4.
protervis. A. P. 233.
quid illuſtrem. II. S. 4, 17.
cum Satyris chori Nympharum. I. Od. 1, 31.
Satyrorum capripedum. II. 19, 4.
ſcriptor. A. P. 235.
Satyros dicaces. *ibid.* 225. 226.
Satyrum. II. Epl. 2, 125.
Saucius malus Africo celeri. I. Od. 14, 5.
vir Pieria pellice. III. 10, 15.
Saxa acuta. 27, 61. 62.
aurum amat perrumpere. 16, 9, 10.
moventem. I. Epl. 14, 39.
muſco circumlita. 10, 7.
per fugiens. 1, 46.
perſonuere lævia. I. Od. 12, 12.
renarint imis vadis levata. Ep. 16, 25. 26.
ſono teſtudinis movere. A. P. 395.
ſurdiora navitis. Ep. 17, 54.
per Saxa fugiens. I. Epl. 1, 46.
Saxis cavis ilicem impoſitam. III. Od. 13, 14. 15.
humor defluit. I. 12, 29.
late candentibus impoſitum Anxur. I. S. 5, 26.
petens contundet. Ep. 5, 97. 98.
populum cædere. II. S. 3, 128.
Saxo inſculpere ſummam patrimoni. *ibid.* 90.
inulæ retinacula religat. I. 5, 18. 19.
novo decorare templa. II. Od. 15, 20.
ſolers hominem ponere. IV. 8, 7. 8.
è Saxo dejicere. I. S. 6, 39.
Saxum fiet. II. 3, 73.
in monte optat collocare Siſyphus. Ep. 17, 68. 69.
Scaberet caput. I. S. 10, 71.
Scabiem. I. Epl. 12, 14.
Scabies extremum occupet. A. P. 417.
mala urget. *ibid.* 453.
Scabrum. I. Epl. 7, 90.
Scæva. 17, 1.
Scævæ. II. S. 1, 53.
Scalis. II. Epl. 2, 15.
Scalpe querelam ſepulchro memorem noſtri. III. Od. 11, 51. 52.
Scalpere terram unguibus. I. S. 8, 26. 27.
Scalpra ſi ſutor non emat. II. 3, 104. 106.
Scalptum. *ibid.* 22. *alii legunt* ſculptum.
Scamandri flumina. Ep. 13, 14. *aliis* 20.
Scamnum. I. S. 8, 2.
Scanderet cohors gigantum regna. II. Od. 19, 21. 22.
Scandet Pontifex Capitolium. III. 30, 8. 9.
Scandit cura vitioſa æratas naves. II. 16, 21. 22.
Scandunt eodem timor & minæ. III. 1, 37. 38.
Scaphæ biremis præſidio aura feret tutum. 29, 62. 64.
Scari. Ep. 2, 50.
Scarus. II. S. 2, 22.
Scatentem belluis pontum. III. Od. 27, 26. 27.
Scauros. I. 12, 37.
Scaurum. I. S. 3, 48.
Sceleratus & furioſus erit. II. 3, 221. 222.
Proteus. *ibid.* 71.
Scelere peccatur. I. Epl. 2, 15. 16.
Sceleris eundem damnabis. II. S. 3, 279.
nil pia dextra faciet. 1, 54.
pudet. I. Od. 35, 33.
purus. 22, 1.
tumultu. II. S. 3, 208.
Scelerum pœnitet. III. Od. 24, 50.
Sceleſta plebe delectam. II. 4, 17. 18.
Sceleſtas ſorores falle. III. 11, 39. 40.
Sceleſti. Ep. 7, 1.
Sceleſtum pœna raro deſeruit. III. Od. 2, 31. 32.
Scelus admittis ob inanes titulos. II. S. 3, 212.
audiat. III. Od. 11, 25. 26.
expiandi partes cui dabit Jupiter. I. 2, 29. 30.
fraternæ necis. Ep. 7, 18.
per noſtrum fulmina Jovem non patimur ponere. I. Od. 3, 39. 40.
Scena. II. S. 1, 71.
in Scena ſtetit. II. Epl. 1, 205.

Sce-

Scenæ chlamydes præbere. I. Epl. 6, 40. 41.
committis inexpertum quid. A. P. 125.
in Scenam promes geri digna. A. P. 183.
miſſos verſus. *ibid.* 180.
in Scenis agitur res. *ibid.* 179.
Scetani diſſimils ſis. *Bentl.* I. S. 4, 112.
Sciat. I. Epl. 18, 19. 20, 27.
Sciebat. III. Od. 5, 49.
Sciens citharæ. 9, 10.
equum flectere. 7, 25.
pugnæ. I. 15, 24, 25.
Scientiæ efficaci do manus. Ep. 17, 1.
Scientioris veneficæ carmine ſolutus. Ep. 5, 71. 72.
Scilicet. I. Od. 37, 30. II. 14, 9. III. 24, 62. IV. 8, 5. I. S. 10, 27. II. 1, 70. 2, 36. 3, 185. 240. *&c.*
auro repenſus miles redibit acrior. *cum vi.* III. Od. 5, 25.
Scimus. A. P. 11. 273.
Scindat coronam hærentem crinibus. I. Od. 17, 27. 28.
Scindente nubes Pieridum choro. IV. 14, 21. 22.
Scipiadæ virtus. II. S. 1, 71.
Scipiadam fortem. I, 16. 17.
Scire geſtiet redeuntes à fumo. I. 4, 37.
laboro. I. Epl. 3, 2.
nefas. I. Od. 11, 1.
nihil jurantem. II. S. 6, 57.
non fas omnia. IV. Od. 4, 22.
oportet te Deos. II. S. 5, 52.
velim. II. Epl. 1, 35.
velis. I. 10, 35.
volam. II. 2, 193.
vult videri. 1, 87.
Sciret uti regibus. I. 17, 14.
Scis. 11, 7. 14, 33. 17, 1. 18, 53. 20, 7.
me mihi conſtare. 14, 16.
quo propero. I. S. 9, 40.
ſimulare. A. P. 20.
Qui Scis. *ibid.* 462.
Scit genius. II. Epl. 2, 187.
nec ne. A. P. 371.
perſonæ cuique convenientia reddere. *ibid.* 316.
quis an adjiciant Dii hodiernæ ſummæ craſtina tempora. IV. Od. 7, 17. 18.
reddere voces puer. A. P. 158.
quam ſcit artem hanc exerceat. I. Epl. 14, 44.
Scitari ex ipſo libet. 7, 60.
Scobe. II. S. 4, 81.
Scopas *propr.* IV. Od. 8, 6.
Scopis vilibus. II. S. 4, 81.
Scopulis Icari ſurdior voces audit. III. Od. 7, 21.
Scopulos infames Acroceraunia. I. 3, 20.
Scorpius formidoloſus me aſpicit. II. 17, 17. 18.
Scortator. II. S. 5, 75.
Scorto honeſtum poſtponet. I. Epl. 18, 34.
Scortum devium domo eliciet. II. Od. 11, 21.
Scriba. I. S. 5, 66. II. 5, 56.
Scribæ. II. 6, 36.
inſani. I. 5, 35.
Neronis. I. Epl. 8, 2.
Scribam. II. S. 1, 60.
licenter. A. P. 265.
Scribare hæres ſecundus. II. S. 5, 48. 49.
Scribat. I. 4, 41.
Scribe. II. 3, 69. I. Epl. 9, 13.
Scribendi amor te rapit. II. S. 1, 10.
fons & principium. A. P. 309.
genus ſuſpectum. I. S. 4, 65.
recte. *ibid.* 13.
uno ſtudio calet. II. Epl. 1, 108. 109.
Scribens. A. P. 306.
Scribentes gaudent. II. Epl. 2, 197.
Scribere cogas carmina. 1, 227. 228.
fortem Scipiadam. II. S. 1, 16. 17.
poëmata. II. Epl. 2, 65. 66.
res geſtas ſumit. I. 3, 7.
verſiculos. Ep. 11, 2.
verſus. II. Epl. 1, 111. 2, 54.
Scribêris. I. Od. 6, 1.
Scribes raro. *Bentl.* II. S. 3, 1.
Scribet carmina mala vecors. 5, 74.
Scribetur. I. Epl. 16, 4.
Scribi. A. P. 74.
Scribimns poëmata. II. Epl. 1, 117.
Scribis ſic raro. II. S. 3, 1.
Scribit. I. Epl. 6, 43.
Scribitis. A. P. 38.
Scribo. II. Epl. 2, 103.
Scribuntur. 1. 19, 3.
Scrinia compilaſſe. I. S. 1, 120. 121.
poſco. II. Epl. 1, 113.
Scripſere. 2, 118.
Scripſeris. A. P. 387.
Scripſerit. I. Od. 6, 14.
Scripſiſſe. I. S. 10, 60.
Scripſit. 4, 57.
Scripta Comœdia. 10, 16.
Scripta quæque Græcorum antiquiſſima vel optima. II. Epl. 1, 28. 29.
auditum vocat. 2, 67.
in foro recitent. I. S. 4, 74. 75.
Lucili. 10, 56.
mea legat. 4, 22. 23.
recitare pudet. I. Epl. 19, 42.
vitet tangere. 3, 16. 17.
in Scriptis lituram metuit. II. 1, 167.
Scripto. I. S. 6, 123.
Scriptor. II. Epl. 1, 36. A. P. 120. 354.
Cyclicus. A. P. 136.
delirus inerſque. II. Epl. 2, 126.
Satyrorum. A. P. 235.
Scriptore. II. Epl. 1, 268.
Scriptorem Trojani belli. I. 2, 1.
Scriptores. II. 1, 199. 236.
Romani. *ibid.* 29. 30.
Scriptori ævum prorogat. A. P. 346.
Scriptoris Livi. II. Epl. 1, 62.
Scriptorum chorus omnis nemus amat. 2, 77.
nobilium auditor. I. 19, 39.
quæque retexens. II. S. 3, 2.
Scriptos nominibus rectis expendere nummos. *Bentl.* II. Epl. 1, 105.
Scripturus. I. S. 10, 73.
Scripta vilia. I. Epl. 7, 65.
Scrutaberis nullius arcanum unquam. 18, 37.
Scrutare ignem gladio. II. S. 3, 276.
Sculptum, *alii legunt* ſcalptum. *ibid.* 22.
Scurra vagus. I. Epl. 15, 28.
Volanerius. II. S. 7, 15.
Scurræ diſcedunt. *ibid.* 36. 37.
infido. I. Epl. 18, 3.
Pantolabo. I. S. 8, 11.
Sarmenti pugnam memores. 5, 52. 53.

Scurram Pantolabum. II. S. 1, 22.
Scurrantis ſpeciem præbere. I. Epl. 18, 2.
Scurris. II. S. 3, 229.
Scurror ego ipſe mihi. I. Epl. 17, 19.
Scutica dignum flagello ſectere. I. S. 3, 119.
Scyllam. A.P. 145.
Scyphis pugnare. I. Od. 27, 1. 2.
Scyphos capaciores affer. Ep. 9, 33.
Scythæ arcu laxo campis meditantur cedere. III. Od. 8, 23. 24.
campeſtres. 24, 9.
profugi. I. 35, 9.
ſuperbi petunt reſponſa. C. S. 55.
Scythas. I. Od. 19, 10.
Scythen gelidum. IV. 5, 25.
Scythes bellicoſus. II. 11, 1.
profugus. IV. 14, 42.
Scythicum amnem. III. 4, 36.
Se. I. 2, 17. II. 16, 20. III. 5, 33. 43. IV. 9, 38. I. S. 1, 21. 96. 98. 109. 111. 117. 2, 22. 41. 53. 130. 6, 120. I. Epl. 18, 7. 27. II. 1, 14. 214. 239. 261. 2, 107. 129, 130. *&c.*
Se inflans. II. S. 3, 317.
omiſſum. I. Epl. 2, 11.
Secanda marmora. II. Od. 18, 17.
Secandi exors. A.P. 305.
Secantur lites magnæ. I. Epl. 16, 42.
Secat res magnas. I. S. 10, 15.
Secer ungui. I. Epl. 19, 46.
Secernere juſto iniquum. I. S. 3, 113.
privatis publica. A.P. 397.
Secernis turpi honeſtum. I. S. 6, 63.
Secernit liquor medius Europen ab Afro. III. Od. 3, 46. 47.
Secernunt me chori Nympharum populo. I. 1, 31. 32.
Secet mare. *ibid.* 14.
Secreta loca petit. A.P. 298.
in Secreta ſe à vulgo remôrant. II. S. 1, 71.
Secretâ aure ſtridere ſuſurros videres. 8, 77. 78.
Secreto loqui. I. 9, 67.
Secretum iter. I. Epl. 18, 103.
Secrevit genti littora. Ep. 16, 63.
Sectabitur leporis armos. II. S. 4, 44.
te. I. 3, 138. 139.
Sectamur. IV. Od. 4, 51.
Sectani diſſimilis (Scetani. *Bentl.*) I. S. 4, 112.
Sectantem levia. A.P. 26.
Sectari matronas deſine. I. S. 4, 78.
mitte. I. Od. 38, 3.
Sectatur in nive leporem (ſectetur. *Bentl.*) I. S. 2, 105. 106.
nomina. 2, 16.
Sectatus leporem. II. 2, 9.
Sectere flagello. I. 3, 119.
Sectis herbis. II. 4, 67.
unguibus acrium virginum. I. Od. 6, 18.
Secto corpore hydra firmior crevit. IV. 4, 61. 62.
Sectum prave unguem. I. Epl. 1, 104.
Sectus flagellis triumviralibus. Ep. 4, 11.
orbis. III. Od. 27, 75.
Secula duravit ferro. Ep. 16, 65.
fœcunda culpæ. III. Od. 6, 17.
Seculo longo putidam. Ep. 8, 1.
referente feſtas luces. IV. Od. 6, 42.
Seculum grave Pyrrhæ. I. 2, 5. 6.
Secum. II. S. 2, 70. A.P. 175.
ait. II. S. 3, 260.
frontibus adverſis pugnantia componere. I. 1, 102. 103.
pugnat mea ſententia. I. Epl. 1, 97.
tacitus mirari. 7, 62.
Secundâ alite. Ep. 16, 23. 24.
claſſe. I. S. 2, 47.
fuga. Ep. 16, 66.
ſede. A. P. 257.
Secundæ res ingenium ſolent celare. II. S. 8, 73. 74.
plus nimio delectavere. I. Epl. 10, 30.
Secundam. II. S. 6, 34.
Secundas ferre. I. 9, 46.
menſas. II. 2, 121. 122.
partes. I. Epl. 18, 14.
Secundi venti. II. 1, 102.
Secundis auſpiciis pepulit. IV. Od. 14, 16.
laboribus. 4, 45.
metuit. II. 10, 13.
temporibus. IV. 9, 35. 36.
Secundo. II. S. 8, 83.
aquilone. II. Epl. 2, 201.
Cæſare. I. Od. 12, 51. 52.
omine. III. 11, 50. 51.
pane vivit. II. Epl. 1, 123.
rumore effertis ad cœlum. I. 10, 9.
vento. II. Od. 10, 23.
verſu. II. S. 5, 53. 54.
Secundos exitus belli reddidit. IV. Od. 14, 38.
Secundum *adject.* I. 12, 18.
Secundum vota. Ep. 7, 9.
Secundus hæres ſcribare. II. S. 5, 48. 49.
heros ab Achille. II. S. 3, 193.
Secures ponit. III. Od. 2, 19.
timet. C. S. 54.
tinget cervice (ſecurim. *Bentl.*) III. Od. 23, 12. 13.
Securi Amazonia. IV. 4, 20.
diviſit medium. I. S. 1, 99. 100.
Securis rara. 7, 27.
Securum ævum agere. 5, 101.
olus laudas. II. 7, 30.
Securus cadat. II. Epl. 1, 176.
piſces olivo perfundet. II. S. 4, 50.
pretium pœnæ ferat. II. Epl. 2, 13.
Secus. II. Od. 3, 2. III. 25, 8. A. P. 149.
Secuta te zona. III. Od. 27, 59.
Secuti. II. S. 8, 85.
Secutus. I. 4, 6.
numeros Archilochi. I. Epl. 19, 24. 25.
Sed. I. Od. 24, 19. 28, 15. 33, 7. 37, 12. II. 1, 37. Ep. 11, 27. 16, 25. 17, 62. *Bentl.* 69. I. S. 2, 120. 3, 108. 5, 89. 6, 23. 60. 64. 76. 9, 15. 68. 10, 67. *&c.*
impugnat noſtra. II. Epl. 1, 89.
tamen. I. S. 1, 27. 4, 99. II. Epl. 1, 229. A. P. 372.
tantum *omiſſum.* I. S. 6, 127.
veluti. II. Epl. 1, 235.
Sedare rabiem indomitam. Ep. 12, 9.
Sedatum celeres oderunt. I. Epl. 18, 89. 90.
Sede certa manet. I. Od. 13, 6.
deſtinata rapacis Orci. II. 18, 30.
ſecunda cederet. A.P. 257. 258.
in

Digitized by Google

in Sedem reducet. Ep. 13, 8.
Sederit. II. S. 2, 73.
Sedes columbis nota. I. Od. 2, 10.
diſcretas piorum. II. 13, 23.
lucidas inire. III. 3, 33. 34.
meæ ſenectæ ſit. II. 6, 6.
priores tenet. IV. 9, 5. 6.
Tænari horrida. I. 34, 10. 11.
Sedet eques in primis ſedilibus. Ep. 4, 15. 16.
gradu uno poſt me. I. S. 4, 40.
poſt equitem atra cura. III. Od. 1, 40.
Sedibus lætis pias animas reponis. I. 10, 17. 18.
Sedilia ſpiſſa complere. A. P. 205.
Sedilibus in primis ſedet. Ep. 4, 15. 16.
Sedit. I. Epl. 17, 37.
Seditione peccatur. 2, 15. 16.
Seditionibus ductum bellum reſedit. III. Od. 3, 29. 30.
urbem occupatam delevit. 6, 13. 14.
Sedula nutrix. A. P. 116.
Sedulitas officioſa. I. Epl. 7, 8.
urget ſtultè quem diligit. II. 1, 260.
Sedulus curo. I. Od. 38, 6.
hoſpes. I. S. 5, 71.
libellis odium importes. I. Epl. 13, 4. 5.
ſpectator. II. 1, 178.
Seges hæc ingratos tulit. I. 7. 21.
rubiginem ſentiet. III. Od. 23, 5. 6. 7.
ſpem mentita. I. Epl. 7, 87.
Segetes occat villicus. II. 2, 160. 161.
Sardiniæ opimas. I. Od. 31, 3. 4.
Segetis meæ fides certa. III. 16, 30.
Segnes propter onus. II. S. 3, 102.
ſolvere nodum. III. Od. 21, 30.
Segni pede. 12, 8.
Segnis. II. S. 3, 236.
Segnius animos irritant. A. P. 180.
Selectis judicibus. I. S. 4, 123.
Sellis. 6, 97.
Semel. I. Od. 24, 16. 28, 16. III. 5, 29. 26, 12. 29, 48. Ep. 5, 39. 15, 15. C. S. 26. I. S. 4, 36. II. 1, 24. I. Epl. 2, 69. 7, 96. *Bentl.* 10, 27. 17, 58. 18, 71. *&c.*
Semeleius Thyoneus. I. Od. 17, 22. 23.
Semeles Thebanæ puer. 19, 2.
Semeſa fruſta lardi. II. S. 6, 85. 86.
Semeſos piſces. I. 3, 81.
Semetet prognatos. 6, 78.
Semina pinguia ſiccis glebis urantur. Ep. 16, 55.
Semis. A. P. 330.
Semita vitæ. I. Epl. 18, 103.
Semota terris. II. 1, 21.
Semoti lethi gradum neceſſitas ſæva corripuit. I. Od. 3, 32. 33.
Semper. 5, 10. 27, 16. 32, 10. 35, 17. II. 6, 3. 8, 15. Ep. 12, 15. 17, 66. C. S. 3, 67. I. S. 1, 79. 113. II. 2, 106. 3, 111. 4, 43. *&c.*
Senator. I. S. 6, 77.
præclare. *ibid.* 110.
Sene domino. II. 5, 12.
me. *ibid.* 84.
uno. *ibid.* 81. 82.
Senecta accedente ſis melior. II. Epl. 2, 211.
Senectæ inſtanti moram non afferet pietas. II. Od. 14, 2. 3. 4.
Senectæ meæ ſedes. 6, 6.
Senectam turpem degere. I. 31, 19. 20.
Senectus balba occupet. I. Epl. 20, 18.
longa minuit. II. Od. 16, 30.
obducta fronte ſolvatur. Ep. 13, 5.
tarda. II. S. 2, 88.
tranquilla me expectat. 1, 57. 58.
vetus exaret rugis frontem. Ep. 8, 3. 4.
Senectuti placida Dii date quietem (ſenectutis. *Bentl.*) C. S. 46. 47.
Senem adulterum omnes rideant. Ep. 5, 57.
Davo eludente. I. S. 10, 40. 41.
delirum. II. 5, 71.
multa incommoda circumveniunt. A. P. 169.
Senes excipiant viduas. I. Epl. 1, 78. 79.
fateri perdenda putant turpe. II. Epl. 1, 84. 85.
parci. II. Od. 8, 22.
recedant in tuta otia. I. S. 1, 31.
recinunt dictata. I. Epl. 1, 55.
Seneſcentem equum ſolve. *ibid.* 8.
Seneſcit habendi amore. 7, 85.
Senex ævo functus. II. Od. 9, 13. 14.
currebat. II. S. 3, 282.
Diis inimice. *ibid.* 123.
maturus. A. P. 115.
Seni Lyco non habilis. III. Od. 19, 24.
Senibus. I. Epl. 1, 26.
Senile guttur. Ep. 3, 2.
Seniles partes mandentur juveni. A. P. 176. 177.
Senior ſi quis tuſſiet male. II. S. 5, 107.
Seniorum centuriæ. A. P. 341.
Poëtarum turba. I. S. 10, 67.
Senis Albuti. II. 2, 67.
docti. II. Epl. 1, 56.
vita. II. S. 1, 34.
Senis pedibus verſus claudere. I. 10, 59.
Senium depone. I. Epl. 18, 47.
Senos ictus redderet. A. P. 253.
Senſere. IV. Od. 4, 25.
Senſi fugam. II. 7, 9. 10.
Senſibus imis. Ep. 14, 1. 2.
Senſimus. II. S. 8, 58.
Senſit. 3, 90.
lora. III. Od. 5, 35. 36.
vindicem. IV. 6, 2. 3.
Senſu communi caret. I. S. 3, 66.
quo ſpectanda. I. Epl. 6, 8.
ſine Senſu. I. S. 4, 77.
Senſus repugnat. 3, 97.
Senſus notarent. *ibid.* 103.
Sententia Ariſtippi potior. I. Epl. 17, 17.
currat. I. S. 10, 9.
Delphis non diſcrepuit. A. P. 219.
dia Catonis. I. S. 2, 32.
nulla hac ſit potior. Ep. 16, 17.
pugnet ſecum. I. Epl. 1, 97.
voti compos. A. P. 76.
Sententiarum. III. Od. 4, 70.
Sentiant motus auſtri. 27, 22.
quæ Sentiat fari. I. Epl. 4, 9.
Sentiet Africum peſtilentem. 23, 5.
Sentimus *pro* ſenſimus. I. S. 5, 21.

Sentire. C. S. 73. I. Epl. 18, 106.
Sentis ut Jupiter glaciet nives. *Bentl.* III. Od. 10, 7.
meridiem inclinare. 28, 5. 6.
ventura pericula ad te. I. Epl. 18, 82.
unde datum. II. S. 2, 31.
non Sentis. 7, 25.
Sentit amorem. I. Epl. 1, 84.
aratrum grave. A. P. 66.
mecum. I. Epl. 14, 20.
quæ Sentit dicere. II. S. 3, 190.
Sentiunt piſces æquora contracta. III. Od. 1, 33.
Senum funera denſantur. I. 28, 19.
teſtamenta. II. S. 5, 24.
Separatis in jugis. II. Od. 19, 18.
Seponere inurbanum lepido dicto ſcimus. A P. 273.
Sepoſiti ciceris. II. S. 6, 84.
Septem annos. II. Epl. 2, 82.
colles. C. S. 7.
millia. I. Epl. 1, 57.
nervis reſonare callida. III. Od. 11, 3. 4.
ſeſtertia. I. Epl. 7, 80.
Septembribus horis *adjectivè.* I. Epl. 16, 16.
Septimi *propr.* II. Od. 6, 1.
Septimium (Septicium. *Bentl.*) I. Epl. 5, 26.
Septimius. 9, 1.
Septimus. II. S, 6, 40.
Sepulchra magna. I. 8, 36.
Sepulchri honores ſupervacuos mitte. II. Od. 20, 23. 24.
immemor. 18, 18. 19.
Sepulchris exutas caprificos. Ep. 5, 17.
pauperum. 17, 47.
teſtatur impia prælia campus. II. Od. 1, 30. 31.
Sepulchro incidere. II. S. 3, 84.
patrio caruere. *ibid.* 196.
querelam ſcalpe. III. Od. 11, 51. 52.
Sepulchrum commune plebi ſtabat. I. S. 8, 10.
condidit. Ep. 9, 26.
extrue. II. S. 5, 104. 105.
Sepultæ inertiæ celata virtus paulum diſtat. IV. Od. 9, 29. 30.
Sepultis plaudit. II. Epl. 1, 88.
Sequar carmen fictum ex noto. A. P. 240.
non. I. Epl. 1, 72.
quæ nocuere. 8, 11.
quid aut quem? 1, 76.
te usque. I. S. 9, 19.
Sequare te digna. IV. Od. 11, 29.
Sequemur te. Ep. 1, 11. 14.
Sequentes diverſa laudet. I. S. 1, 3. 109.
ſervos. 6, 78.
Sequentur verba rem. A. P. 311.
Sequere. II. Epl. 1, 95.
famam. A. P. 119.
Sequerentur. I. S. 8, 13.
Sequerer mercedes. 6, 87.
mœchas. 4, 113.
Sequerere. II. 3, 175.
Sequetur. II. Od. 5, 13. 14, 24.
Sequi Ajacem. I. 15, 18. 19.
Deum dulce eſt periculum. 25, 18. 19.
funem. I. Epl. 10, 48.
matrem. I. Od. 23, 11. 12.
vatum veſtigia. II. Epl. 2, 80.
verba. *ibid.* 143.
Sequitur fugacem. II. S. 7, 115.
pecuniam cura. III. Od. 16, 17.
Sequor cum victore. I. S. 9, 43.
hunc. II. 1, 34.
volucrem. IV. Od. 1, 38.
Sequuntur. I. S. 6, 108. A. P. 456.
Sera roſa. I. Od. 38, 3. 4.
Serâ catenâ domitus *pro* ſerò. III. Od. 8, 22.
Sera fata. 11, 28.
Seras. I. 12, 56.
Serendis in verbis cautus. A. P. 46.
Sereno vultu. I. Od. 37, 20.
Sereno cœlo. Ep. 15, 1. II. S. 4, 51.
Seres. III. Od. 29, 27. IV. 15, 23.
Seri ſtudiorum. I. S. 10, 21.
Seria contractæ frontis vino explicuit. II. 2, 125.
ducent nugæ in mala. A. P. 451.
ludo vertere. *ibid.* 226.
quæramus ludo amoto. I. S. 1, 27.
verba. A. P. 106. 107.
Sericas ſagittas doctus tendere. I. Od. 29, 9.
Sericos pulvillos. Ep. 8, 15. 16.
Series annorum innumerabilis. III. Od. 30, 4. 5.
tantum pollet. A. P. 242.
Serius. II. Od. 3, 26.
Sermo concinnus lingua utraque ſuavior. I. S. 10, 23. 24.
hic. II. 2, 2.
merus. I. 4, 48.
oritur. II. 6, 71.
Sermone alterius. II. Epl. 2, 88.
benigno noctem tendere. I. 5, 11.
humili. A. P. 229.
jocoſo. I. S. 10, 11.
longo tua tempora morer. II. Epl. 1, 4.
nil dignum canas. II. S. 3, 4.
pedeſtri. A. P. 95.
quovis. I. S. 3, 65.
tenui. II. 4, 9.
triſti. I. 10, 11.
Sermonem patrium ditaverit. A. P. 57.
Sermones Deorum referre. III. Od. 3, 71.
per humum repentes. II. Epl. 1, 250. 251.
Sermoni. I. S. 4, 42. 48.
Sermonibus ab obſcænis torquet aurem. II. Epl. 1, 127.
alternis aptum. A. P. 81.
Bioneis delectatur. II. Epl. 2, 59. 60.
Socraticis madet. III. Od. 21, 9. 10.
tumidis creſcentem. II. S. 5, 98.
Sermonis amari. I. 7, 7.
utriusque linguæ doctè. III. Od. 8, 5.
Sermonum honos ſtet. A. P. 70.
noſtrorum judex candide. I. Epl. 4, 1.
Serpens Epidaurius. I. S. 3, 27.
iter inſtitutum rumpat. III. Od. 27, 5.
Serpente alite fugit. Ep. 3, 14.
Serpentes aſperas tractare. I. Od. 37, 26. 27.
avibus geminentur. A. P. 13.
videres errare. I. S. 8, 34. 35.
Serpentibus pejor Afris. II. 8, 95.
Serpentibus allapſus timet. Ep. 1, 20.
Serpit humi. A. P. 28.

Ser-

Digitized by Google

Serva Briſeis. II. Od. 4, 3.
Serva *verb.* II. S. 3, 59.
Servabit onus poſitum. I. Epl. 13, 12.
  teſta odorem diu. 2, 69. 70.
Servanda carmina cupreſſo fingi ſperamus. A.P. 331. 332.
Servantem atria. I. Epl. 5, 31.
Servare amicos. I. S. 1, 89.
  beatum poſſit. I. Epl. 6, 2. 47.
  invitum. 20, 16.
  mentem æquam. II. Od. 3, 1. 2.
  morem. I. S. 4, 117.
  rem. A.P. 329.
  vices. *ibid.* 86.
Servaret recto more munia vitæ. II. Epl. 2, 131.
Servari. A.P. 463.
Servas iſta Jovis auribus. I. Epl. 19, 43. 44.
  Maſſicum. III. Od. 21, 5. 6.
  nidum. I. Epl. 10, 6.
  rectum animi. II. S. 3, 201.
Servaſtis. II. Epl. 2, 139.
Servat fortuna vultum benignum. I. Epl. 11, 20.
  hæc res amicos. I. S. 3, 54.
  invitum. A.P. 467.
  leges juraque. I. Epl. 16, 41.
  ſtabilis rerum terminus. C. S. 26. 27.
Servata Cæcuba centum clavibus. II. Od. 14, 25. 26.
Servate pedem Lesbium. IV. 6, 35.
Servatis Achivis clarus. II. S. 3, 194.
Servatura fata parem. IV. Od. 13, 23. 24.
Servavit ab omni turpi facto. I. S. 6, 83. 84.
  me Apollo. 9, 78.
Serves animæ meæ dimidium. I. Od. 3, 8.
  Cæſarem. 35, 29.
  penitus notum. I. Epl. 18, 80.
  te ipſum. 2, 33.
Servet in ambiguo. 16, 28.
Servetur. A.P. 126.
Servi *propr.* I. S. 10, 86.
Serviat. II. Od. 2, 12.
Serviet æternum qui neſciet parvo uti. I. Epl. 10, 41.
  ſponſo. I. Od. 29, 6.
  utiliter. I. Epl. 16, 70.
Servile nil habet. II. S. 7, 111.
Servilem manum. Ep. 4, 19.
Servilibus modis. I. S. 8, 32. 33.
Servire ſpadonibus. Ep. 9, 13. 14.
Servis ignoſcere. II. Epl. 2, 133.
  perfidis. Ep. 9, 10.
  ſævus erit. II. S. 2, 66. 68.
cum Servis diaria urbana rodere. I. Epl. 14, 40.
Servis aliis miſer. II. S. 7, 81.
Servit Cantaber. III. Od. 8, 21. 22.
  collecta pecunia. I. Epl. 10, 47.
  famæ. I. S. 6, 16.
Servitio te levarit. II. 5, 99.
Servitus nova creſcit. II. Od. 8, 18.
Servius. II. S. 3, 168.
Servo. I. 1, 97.
  melior. I. Epl. 16, 63.
  paret. II. S. 7, 79.
Servorum fugas ridet. II. Epl. 1, 121.
Servos aurum projicere juſſit. II. S. 3, 100. 101.
  corrumpam muneribus. I. 9, 57.
  formidare. 1, 77.
  forum jubebat transire. I. Epl. 6, 58. 59.
  habebat. I. S. 3, 11. 12.
  ſaxis cædere. II. 3, 128. 129.
  ſequentes. I. 6, 78.
  timentes. 5, 75.
Serum. II. 7, 33.
Serus crines adulteros collines pulvere. I. Od. 15, 19. 20.
  Græcis chartis acumina admovit. II. Epl. 1, 161.
  redeas in cœlum *pro* ſerò. I. Od. 2, 45.
Servum pecus imitatores. I. Epl. 19, 19.
Servum in cruce ſuffigat. I. S. 3, 80. 82.
  mercemur. I. Epl. 6, 50.
Servus. II. S. 7, 1. I. Epl. 16, 47.
  non paulo ſapientior. II. S. 3, 265.
  toties. 7, 70.
Seſe. I. 1, 31.
Sesquipedalia verba. A.P. 97.
Seſſor lætus. II. Epl. 2, 130.
Seſſuri. A. P. 155.
Seſtertia. I. Epl. 7, 80. II. 2, 33.
Setoſa membra. Ep. 17, 15. 17.
Setoſam frontem. I. S. 5, 61.
Seu. I. Od. 1, 27. 28. 4, 12. 7, 19. 20. 11, 4. 12, 53. 13, 9. 23, 5. 6. II. 3, 5. 6. 17, 17. II. S. 1, 38. 57. 58. 59. 2, 11. 13. 84. 87. 88. 118. *Bentl.* 3, 88. 4, 78. 5, 39. 40. 108. *&c.*
Severa linque. III. Od. 8, 28.
Severæ Tragœdiæ. II. 1, 9.
Severæ matris. III. 6, 39. 40.
Seveſi Falerni partem ſumere. I. 27, 9. 10.
Severi Patres. II. Epl. 1, 109.
Severis arborem. I. Od. 18, 1.
Severis Adimam cantare. I. Epl. 19, 9.
  fidibus crevere voces. A. P. 216.
Severo. I. Epl. 18, 42.
Severum vultum verba dictu ſeria decent. A. P. 106. 107.
Severus. Ep. 11, 19. I. Epl. 5, 13.
  uncus. I. Od. 35, 19. 20.
Sex millia. I. Epl. 1, 57.
Sextarius. I. S. 1, 74.
Sextilem. I. Epl. 7, 2.
Sextili. 11, 19.
Sexti. I. Od. 4, 14.
Si. 1, 7. 9. 32. 35. 13, 13. 16, 8. *Bentl.* 24, 13. 32, 1. II. 5, 21. 6, 9. 8, 1. 3. IV. 9, 5. 12, 15. 21. Ep. 1, 5. *Bentl.* 6, 2, 39. 51. 3, 1. 19. 5, 5. C.S. 37. 65. I. S. 1, 15. 43. 46. 54. 57. 80. 87. 88. 90. 2, 7. 23. 49. 68. *&c.*
  omiſſum. I. Od. 11, 6. I. S. 3, 15. 90. II. 3, 292. 6, 39. I. Epl. 1, 87. 16, 36. 37. 54. II. 2, 14. A. P. 25. 329. 439.
  pro an. I. Epl. 6, 41. 7, 39. II. 1, 164.
  duo. I. S. 7, 15.
  forte. I. Epl. 3, 18. A. P. 120.
  modo. I. S. 3, 71. A. P. 272.
  quid. IV. Od. 9, 9. I. Epl. 15, 38. *Bentl.* A. P. 35.
  quis. II. S. 1, 49. 5, 106.
  tamen. I. Od. 3, 23.
at Si. I. S. 8, 37. 10, 59.
aut Si. 3, 94. 7, 16.
& Si. II. 5, 103.
o Si. 6, 8. 10.
quam Si. II. Od. 2, 10. III. 16, 41. A. P. 130. 190.
quod Si. I. Epl. 2, 70. 3, 25.
tempora Si. I. S. 3, 112.

Digitized by Google

Sibi. II. Od. 2, 13. III. 5, 49. 8, 19. 16, 21. I. S. 1, 32. 75. 2, 20. 52. 112. 121. 3, 19. 127. 4, 35. 127. 6, 34. 85. 96. *&c.*
Sibilat me populus. I. S. 1, 66.
Sibyllini verſus monuerunt. C. S. 5.
Sic. I. Od. 3, 1. 2. 7, 17. 24. 12, 31. 16, 8. 28, 25. 33, 10. III. 3, 49. 5, 31. IV. 5, 15. Ep. 5, 81. 9, 3. 16, 23. I. S. 1, 23. 101. 113. 2, 36. 106. 3, 19. 41. 43. 132. 133. 4, 120. 128. 135. 5, 60. *&c.*
Sic *abundans.*
 ſic temerè jacens. II. Od. 11, 14.
Sic eſt. Ep. 7, 17.
Sic magna *pro* tanta. II. S. 3, 317.
Sic *pro* adeo *ante* ut.
 coſto Chium ſic convenit. 8, 48.
 nil ſic metuentis. *ibid.* 36.
Sic *pro* tam.
 ſic gracilis tamque puſillus. I. 5, 69.
 ſic raro ſcribis. II. 3, 1.
Sicambri gaudentes cæde. IV. Od. 14, 51.
Sicambros feroces. 2, 34. 36.
Sicana Ætna. Ep. 17, 32. 33.
Sicarius. I. S. 4, 4.
Sicca urna. III. Od. 11, 22. 23.
Siccas carinas. I. 4, 2.
Siccat calices. II. S. 6, 68.
Siccatis cadis. I. Od. 35, 26. 27.
Siccet ubera pecus. Ep. 2, 45. 46.
Sicci *pro* ſobrii. IV. Od. 5, 39.
Siccis agris. II. S. 4, 15.
 glebis. Ep. 16, 55.
 mandabo puteal. I. Epl. 19, 8. 9.
 oculis. I. Od. 3, 18.
 propoſuit Deus omnia dura. 18, 3.
Siccos dies ſole referente. III. 29, 20.
Siccus. II. S. 2, 14.
 accedes ad unctum. I. Epl. 17, 12.
Sicula unda. III. Od. 4, 28.
Siculæ dapes. 1, 18.
 vaccæ. II. 16, 33. 34.
Siculas undas. IV. 4, 44.
Siculi Epicharmi. II. Epl. 1, 58.
 Poëtæ. A. P. 463.
 Tyranni. I. Epl. 2, 58.
Siculis fructibus. I. Epl. 12, 1.
Siculum mare. II. Od. 12, 2.
Sicut antea. Ep. 11, 1.
 formica. I. S. 1, 32. 33.
 meus eſt mos. 9, 1.
Sidera agros torrentia. III. Od. 1, 31. 32.
 cœlo deripit. Ep. 5, 45. 46.
  refixa devocare. 17, 5.
 certa fulgent nautis. II. Od. 16, 3. 4.
 feriam vertice. I. 1, 36.
 inſana capræ. III. 7, 6.
 lucida. I. 3, 2.
 minora. Ep. 15, 2.
Siderum bicornis regina. C. S. 35.
Siderum vapor. Ep. 3, 15.
Sidet cœlum mari inferius. 5, 79.
Sidonii nautæ. 16, 59.
Sidonio oſtro. I. Epl. 10, 26.
Sidus agricolis inviſum. I. S. 7, 26.
 amicum. Ep. 10, 9.
 aureum. 17, 41.
 clarum. IV. Od. 8, 31.
 fervidum. Ep. 1, 27.
 Julium. I. Od. 12, 47.
Sigilla grata. I. Epl. 20, 3.
 Tyrrhena. II. 2, 180.
Signa imprimat tabellis. II. S. 6, 38.
 militaria. Ep. 9, 15.
 novis præceptis ponere. II. S. 4, 2.
 nox cœlo parabat diffundere. I. 5, 9. 10.
 Parthorum refixit. I. Epl. 18, 56.
 per ahenea vultus expreſſi. II. 1, 248.
 poſtibus Parthorum direpta. IV. Od. 15, 7. 8.
 Punicis delubris affixa. III. 5, 18. 19.
 taciturna noctis. II. 8, 10. 11.
 tuæ feret militiæ. IV. 1, 16.
Signat humum pede certo. A. P. 158. 159.
Signata volumina. I. Epl. 13, 2.
Signatum nota nomen. A. P. 59.
Signi rabioſi tempora fugio. I. S. 6, 126.
Signis caſtra fugientia. I. Od. 7, 19. 20.
 centum potiore donat munere. IV. 2, 19. 20.
 dicere perfacile eſt. I. S. 5, 87. 88.
Signo. II. 3, 23.
 læſo lagænæ. II. Epl. 2, 134.
Signum atrum calamo allinet. A. P. 446. 447.
Signum mobile. *Bentl.* II. S. 7, 82.
Sileant chartæ. IV. Od. 8, 21.
Sileas. II. S. 5, 91.
Silebo. I. Od. 12, 21. IV. 9, 31. *Bentl.*
Silenti alti. II. S. 6, 58.
Silentio fideli. IV. Od. 2, 25.
 parum decoro lingua inter verba cadit. IV. 1, 35. 36.
 ſacro digna. II. 13, 29.
Silentium arguit amantem. Ep. 11, 9. 10.
 regis. Ep. 5, 51.
 rumperet. *ibid.* 85.
Silenus. A. P. 239.
Sileri te meis chartis non patiar. IV. Od. 9, 31. 32.
Siliquis vivit. II. Epl. 1, 123.
Silva jugerum paucorum. III. Od. 16, 29. 30.
 nutritur. I. Epl. 10, 22.
 Sabina. I. Od. 22, 9.
 ſolabitur. II. S. 6, 116. 117.
 ſpargat agreſtes frondes. III. Od. 18, 14.
Silvæ laborantes. I. 9, 3.
 Orphea inſecutæ. 12, 7. 8.
 foliis mutantur. A. P. 60.
 incultæ pacantur vomere. I. Epl. 2, 45.
 ſonant Aquilone. Ep. 13, 2. 3.
 Venuſinæ plectuntur. I. Od. 28, 26. 27.
Silvæ filia pinus. 14, 11. 12.
 non ſine metu. 23, 3. 4.
 paulum ſuper his foret. II. S. 5, 3.
 vicinæ. III. Od. 29, 39.
Silvam natalem. 4, 63.
in Silvam ligna non feras. I. S. 10, 34.
Silvane. Ep. 2, 22.
Silvani. III. Od. 29, 23.
Silvanum piabant lacte. II. Epl. 1, 143.
Silvarum cuſtos Diana. C. S. 1. 2.
 cuſtos villice. I. Epl. 14, 1.
Silvas Academi. II. 2, 45.
 ducere. III. Od. 11, 13. 14.
 ſalubres interreptare. I. Epl. 4, 4.

Sil-

Digitized by Google

Silveſtrem agrum. II. Epl. 2, 186.
Silveſtres homines. A. P. 391.
Silveſtria corna. II. S. 2, 57.
Silvis deducti Fauni. A. P. 244.
Delphinum appingit. *ibid.* 30.
feris urbem præponere. II. S. 6, 92.
folia mutantur. *Bentl.* A. P. 60.
formidoloſis latent feræ. Ep. 5, 55.
honorem decutit. 11, 6.
nigris Erymanthi. I. Od. 21, 7. 8.
In Silvis catulus militat. I. Epl. 2, 67.
in Silvis aves quæruntur. Ep. 2, 26.
Silvis velut. II. S. 3, 48.
Sim. I. 4, 70. 6, 47. II. 7, 39.
futurus in metu minore. *Bentl.* Ep. 1, 17.
Simile huic. II. S. 3, 31.
illi faciam. I. 4, 136. 137.
iſti. II. 3, 99.
quicquam. I. Od. 12, 18.
Similem capreæ. III. 15, 12.
equi feri. I. S. 5, 56. 57.
errori. II. 3, 62. 63.
veſpero puro. III. Od. 19, 26.
Similes meorum. II. S. 1, 3.
Simili falce te reciſurum mineris. I. 3, 122. 123.
prole laudantur puerperæ. IV. Od. 5, 23.
ratione. II. Epl. 1, 20.
Similis cœli. I. S. 4, 69.
hinnuleo. I. Od. 23, 1.
huic. I. S. 2, 107.
metuenti. II. 5, 92.
ſagittæ. III. Od. 27, 6.
ſibi. A. P. 254.
Simillimus puro amni. II. Epl. 2, 120.
Simius. I. S. 10, 18.
Simois lubricus. Ep. 13, 14.
Simone emuncto talentum. A. P. 238.
Simplex habeatur. I. S. 3, 52.
hilariſque quantum nepoti diſcrepet. II. Epl. 2, 193. 194.
jus è dulci olivo conſtat. II. S. 4, 63. 64.
munditiis. I. Od. 5, 5.
Nævius. II. S. 2, 68.
ſederit tibi. *ibid.* 73.
ſit. A. P. 23.
tibia pauco foramine. A. P. 202. 203.
Simplices Nymphæ. II. Od. 8, 14.
Simplici myrto. I. 38, 5.
vice. IV. 14, 13.
Simplicior. I. S. 3, 63.
Simul. I. Od. 12, 27. 20, 6. 36, 9. Ep. 1, 8. 11, 13. 16, 25. I. S. 1, 58. 67. 2, 33. 4, 119. 5, 32. 8, 21. 10, 85. II. 2, 73. 74. &c.
ac. I. Epl. 13, 11.
ætas adoleverit. I. S. 9, 34.
Simul *pro* cum *præpoſ.*
ſimul his te candide Furni. 10, 86.
Simul *pro* ſimul ac.
abdidit cohortes. III. Od. 4, 37.
accepit. II. S. 3, 216.
adſpexit. I. Epl. 7, 90. 96.
Aquarius contriſtat annum. I. S. 1, 36.
atra nubes condidit lunam. II. Od. 16, 2.
dimiſere. II. Epl. 2, 49.
edixit. I. 18, 10.
humeros lavit. III. Od. 12, 9.
obligaſti fidem. II. 8, 5.
quo mearis. I. 4, 17.
reliqui. I. Epl. 10, 8.
ſtravere. I. Od. 9, 9.
tetigit Creten. III. 27, 33.
ver proterit æſtas. IV. 7, 10.
Simul *pro* unà. I. Epl. 10, 50.
Simulatque. I. S. 2, 18. I. Epl. 17, 78. II. 1, 226.
Simulachra nigro fumo fœda. III. Od. 6, 4.
Simulantia æra vultum. II. Epl. 1, 240. 241.
Simulare ſcis. A. P. 20.
Simulas. II. S. 7, 56.
Simulet Catonem. I. Epl. 19, 13.
Sin. 5, 6.
Sinas. I. Od. 2, 51.
Sincerum vas. I. S. 3, 56. I. Epl. 2, 54.
Sine. I. Od. 14, 6. 23, 3. 25, 16. 26, 9. 30, 7. II. 19, 20. C. S. 41. I. S. 2, 83. 4, 77. 120. 5, 80. 99. 9, 59. II. 1, 2. 4, 29. &c.
Sine *caſui poſtpoſ.*
flammâ ſine. I. S. 5, 99.
vitiis nemo ſine naſcitur. 3, 68.
Sine ineptus vivat. I. Epl. 17, 32.
paſcat. 16, 70.
Sinebat *omiſſum.* A. P. 444.
Singula de nobis euntes anni prædantur. II. Epl. 2, 55.
fruſta. II. S. 6, 86. 87.
pulmenta. 2, 34.
quæque. A. P. 92.
quærendi curam injiciat. I. S. 6, 32.
quid memorem. I. 8, 40.
Singularis pro plur.
Foramine pauco. A. P. 203.
Singulos vitulos. III. Od. 11, 41. 42.
Singultim locutus pauca. I. S. 6, 56.
Singultus mitte. III. Od. 27, 74.
Siniſtra ripa labitur. I. 2, 18. 19.
Siniſtre exceptum. A. P. 452.
Siniſtrorſum ſitæ puppes. Ep. 9, 20.
Sint. I. S. 1, 32. 10, 72. 88. II. 4, 49. 6, 74. A. P. 338.
Sinu deos ferens. II. Od. 18, 27.
laxo nuces ferre. II. S. 3, 171. 172.
Sinueſſæ. I. 5, 40.
Sinueſſanum. I. Epl. 5, 5.
Sinum ad ultimum occidentis. Ep. 1, 13.
Sinus ater Adriæ quid ſit novi. III. Od. 27, 18. 19.
Jonius remugiens. Ep. 10, 19.
nullus in orbe amœnis Bajis prælucet. I. Epl. 1, 83.
Sinus Calabros. I. Od. 33, 16.
Siren improba deſidia vitanda. II. S. 3, 14.
Sirenum voces. I. Epl. 2, 23.
Sis. III. Od. 27, 13. Ep. 15, 19. I. S. 1, 62. 4, 69. 112. II. 1, 60. 3, 88. 5, 37. 38. 91. 6, 97. 7, 40. I. Epl. 1, 104. II. 2, 153.
Siſyphus abortivus fuit. I. S. 3, 46. 47.
Æolides damnatus longi laboris. II. Od. 14, 19. 20.
optat ſaxum in monte collocare. Ep. 16, 68. 69.
vafer. II. S. 3, 21.
Sit. I. Od. 9, 13. 24, 1. 36, 17. II. 4, 1. 6, 6. 7. 19, 9. *Bentl.* III. 1, 14. 2, 28. 27, 18. Ep. 1, 5. 8, 3 13. I. S. 6, 7. 33. 36. 120. 7, 2. 10, 16. &c.

Sit latura plus auxilii. *Bentl.* Ep. 1,21.
Sithonia nive carentem. III. Od. 26,10.
Sithoniis. I. 18, 9.
Siticuloſæ Appuliæ. Ep. 3,16.
Sitiens Tantalus. I. S. 1,68.
Sitim adduxere. IV. Od. 12,13.
pellit. II. 2, 14.
tibi nulla lymphæ copia finiret. II. Epl. 2,146.
Sitis argenti importuna. I. 18,23.
urit fauces. I. S. 2, 114.
Situ regali Pyramidum altius. III. Od. 30,2.
Situm melius aurum. 3,49.
nemus inter tecta remugiat. 10,6.
Situs agri. I. Epl. 16, 4.
terrarum. II. 1,252.
Situs informis premit. 2, 118.
Sive. I. Od. 2, 33. 35. 41. 4,12. 6, 19. 12, 55. 13, 11. 15, 25. 16,3.4. 22, 5.6. I. S. 4, 121. 124. II. 1, 38. 2, 83. 119. 3, 87. *&c.*
Sive *non repetitum.* I. Od. 32, 7.
Smyrna. I. Epl. 11,3.
Sobolem producas. C. S. 17.
Soboles laſcivi gregis. III. Od. 13,8.
Romæ principis urbium. IV. 3,13. 14.
Sobrius caret aula. II. 10,7.8.
dic aliquid. II. S. 3,5.6.
Socci hunc pedem cepere. A. P. 80.
Socco. *ibid.* 90.
aſtricto percurrat pulpita. II. Epl. 1,174.
Socero. II. S. 5,66.
Socerorum armis. III. Od. 5,8.
Socerum falle. 11, 39.40.
quærit. I. Epl. 19,30.
Viſelli. I. S. 1,105.
Socialiter cederet. A. P. 258.
Socianda chordis verba loquor. IV. Od. 9,4.
Socii. I. 7,26.
Sociis. I. Epl. 2,21.22.
operum. II. 1,142.
Socio non ullam incogitat fraudem. *ibid.* 122.
Socium conſortem fallat. III. Od. 24.60.
Socius. II. S. 5,72.
Socraticæ chartæ. A. P. 310.
Socraticam domum. I. Od. 19, 14.
Socraticis ſermonibus madet. III. 19.9.10.
Sodalibus charis. I. 36,5.
fidis. II. S. 1,30.
meis. IV. Od. 8,2.
parvis. I. Epl. 7,58.
Sodalis Dama. II. S. 5,101.
Sodalium meorum prime. II. Od. 7,5.
Sodes. I. S. 9,41.
corrige. A. P. 438.
dic. I. Epl. 1,62. 16,31.
veſcere. 7,15.
Sol acrior lavatum ire admonuit. I. S. 6,123.126.
alme. C. S. 9.
aſpiciat. I. Epl. 16,6.
aſpicit conopeum. Ep. 9,16.
montium umbras mutaret. III. Od. 6,41. 42.
oras habitabiles illuſtrat. IV. 14,5.6.
pulcher laudande. 2,46.47.
ſubeſt Oceano. 5, 40.
tepidus. I. Epl. 20,19.
Sola arſit. IV. Od. 9,13.
res. I Epl. 6,1.2.
poteſt beatum facere & ſervare. 6,47.
Solabitur tenui ervo. II. S. 6,117.
Solantis æſtum fluviis. II. Od. 5, 6. 7.
Solatur inopem & ægrum. II. Epl. 1,131.
Solatus. II. S. 3,35.
Soldo mane abſcindere. I. 2, 113.
Soldum reddere. II. 5,65.
Sole a ſurgente merces mutat. I. 6,34.
alio calentes terras mutamus. II. Od. 16,18.19.
dies ſiccos referente. III. 29, 20.
orto. II. Epl. 1,112.113.
puro pater polum occupato. III. Od. 29,44.45.
ſupremo te domi manebo. I. Epl. 5,3.
Soleas cum pileolo portes. 13, 13. 15.
poſcit. II. S. 8,77.
ſibi fecit. I. 3,127.128.
Soleat. 5,90.
Solem acutum accepit furibundus. I. Epl. 10,17.
Aſiæ appellat Brutum. I. S. 7, 23.24.
gravem. II. 4, 23.
rapidum fugiente. II. Od. 9,12.
ſpectent. I. Epl. 6, 3.5.
tam nigrum mihi ſurrexe. I. S. 9,72.73.
Solenne fuit Romæ. II. Epl. 1, 103.
opus Romanis viris. I. 18,49.
Solennia inſanire. 1, 101.
Solennis dies IV. Od. 11, 15.17.
Solent. I. S. 6,5. II. 8,74.
Solers lyræ Muſa. A. P. 407.
nunc hominem nunc Deum ponere. IV. Od. 8,8.
Soles nitent melius. 5,8.
Soles *verb.* II. S. 6,15.
Solet. I. Od. 25,14. II. S. 3,28.
Solibus aptum. I. Epl. 20,24.
carent. Ep. 16,13.
peruſta. 2, 41.
Solida mente. III. Od. 3,4.
Solido de die partem demere. I. Od. 1,20.
Solido offendet fragili quærens dentem illidere. II. S. 1, 77. 78.
Solidum decies exſorberet. 3,240.
Solio Cyri redditum. II. Od. 2, 17.
Solis divitibus. I. Epl. 17,6.
maritis. 1,89.
Solis ab ortu. III. Od. 27,12.
ad ortum. IV. 15,15.16.
patiens. I. 8, 4.
ſub propinqui curru me pone. 22,21.22.
Soliti componere amicos legati. I. S. 5,29.
ludere. II. 1,73.74.
prandere. 3,245.
Solitum. I. Od. 6,20. I. Epl. 14,3.
Solitus onus portare. I. S. 6, 99.
potare. 3, 143.144.
voces populi contemnere. 1, 65.66.
Solium Jovis attingit. I. Epl. 17, 34.
Sollicita prece te ambit pauper. I. Od. 35,5.
Sollicitæ hoſpitæ. III. 7,9.
vitæ oblivia ducere. II. S. 6, 62.

Sollicitam frontem explicuere. III. Od. 29, 16.
Sollicitas opes laudat. II. S. 6, 78. 79.
Sollicitas lentum Cupidinem. IV. Od. 13, 5. 6.
mare. III. 1, 26.
Solllicitet ægrum ſtomachum. II. S. 2, 43.
Sollicitis animis eximit onus. I. Epl. 5, 18.
reis. IV. Od. 1, 14.
Sollicito librum damus. II. Epl. 1, 220. 221.
Sollicitudine omnl diſtrictum torquerier. II. S. 8, 67. 68.
Sollicitudines mordaces diffugiunt. I. Od. 18, 4.
Sollicitudinibus diris levare pectora. Ep. 13, 10.
Sollicitum genus hoc eſt. I. S. 2, 2. 3.
tædium. I. Od. 14, 17.
Sollicitum dimittit. II. S. 7, 51.
Sollicitus amore meretricis. 3, 252. 253.
times urbi. III. Od. 29, 26.
non Sollicitus. I. S. 6, 119.
Solo in angiportu. I. Od. 25, 10.
in te hoc erit. II. S. 3, 41. 42.
Solo duratæ nives. III. Od. 24, 39.
Solos ajo bene vivere. I. Epl. 15, 45.
viventes in urbe. I. S. 1, 12.
Solſtitio. I. Epl. 11, 18.
Solvas. I. S. 4, 60.
Solvat phaſelum. III. Od. 2, 29.
Solvatur ſenectus obducta fronte. Ep. 13, 5.
Solve me dementia. 17, 45.
ſeneſcentem equum. I. Epl. 1, 8.
turbinem. Ep. 17, 7.
Solventur riſu. II. S. 1, 86.
Solvere Lyæo curam. Ep. 9, 37. 38.
nodum. III. Od. 21, 22.
quis te poterit Deus. I. 27, 21. 22.
Solveret hoſpitiis arctum animum. II. S. 6, 82. 83.
Solvet me Deus. I. Epl. 16, 78.
me tener vitulus. IV. Od. 2, 54.
querimoniis. I. 13, 19. 20.
Solvi metuente penna aget. II. 2, 7.
Solvitur hiems acris. I. Od. 4, 1.
Solum te. I. Epl. 19, 45.
Solùm hoc laboret. II. S. 4, 49.
non Solùm. I. 6, 84. A. P. 234.
Solum feris occupabitur. Ep. 16, 10.
mite. I. Od. 18, 2.
turpe. II. 7, 12.
Solus. IV. 9, 20. I. S. 3, 125. 133. 6, 102. 112. II. 5, 54. II. Epl. 1, 1. 87. A. P. 444.
Soluta navis. Ep. 10, 1.
Solutæ terræ. I. Od. 4, 10.
Solutis crinibus. II. 5, 23. 24.
famulis operum. III. 17, 16.
lege numeris. IV. 2, 11. 12.
zonis. I. 30, 5. 6.
Soluto. Ep. 12, 8.
Solutorum miſera ambitione. I. S. 6, 129.
Solutos. 4, 82.
crines. III. Od. 4, 62.
Solutum. I. Epl. 5, 20.
Solutus carmine veneficæ ambulat. Ep. 5, 71. 72.
fœnore. 2, 4.
legibus inſanis. II. S. 6, 68. 69.
Somni. 3, 3.
Somnia ægri. A. P. 7.
nocturnam veſtem maculant I. S. 5, 84. 85.
Pythagorea. II. Epl. 1, 52.
rides. 2, 208. 209.
vera. I. S. 10, 33.
Somniis nocturnis captum teneo. IV. Od. 1, 37.
ex Somnis ſtupet Euias, *alii legunt* exſomnis, *Bentl.* Edonis. III. 25, 9.
Somnium ducit. 27, 42.
Somno alto opus eſt. II. S. 1, 8.
curam fallere. 7, 114.
fatigatum. III. Od. 4, 11.
gaudentis Bacchi. II. Epl. 2, 78.
oblivia vitæ ducere. II. S. 6, 61. 62.
Somnos adimunt. I. Od. 25, 3.
avertunt ranæ. I. S. 5, 14. 15.
auferam pavore. Ep. 5, 96.
divellat cura. I. Epl. 10, 18.
lethæos pocula ducentia. Ep. 14, 3.
leves invitet. 2, 28.
timor aufert. II. Od. 16, 15. 16.
Somnum ducere. *Bentl.* I. Epl. 2, 31.
facilem. II. Od. 11, 8. III. 21, 4.
fas eſt in longo opere obrepere. A. P. 360.
plebis laudo. I. Epl. 7, 35.
reducent. III. Od. 1, 21.
veniamque dies dat. I. Epl. 5, 10.
Somnus aufert Veneri intentum. I. S. 5, 83. 84.
in herba juvat. I. Epl. 14, 35.
hóram primam delectat. 17, 6. 7.
lenis agreſtium virorum. III. Od. 1, 21. 22.
longus tibi detur. 11, 38. 39.
Sonabit cornua magna. I. S. 6, 43. 44.
Sonant ſilvæ. Ep. 13, 2. 3.
Sonante lyra. 9, 5.
ungula. 16, 12.
Sonantem ad Aufidum. IV. Od. 9, 2.
Ægida Palladis. III. 4, 57.
plectro. II. 13, 26. 27.
Sonari voles lyra. Ep. 17, 39. 40.
Sonat veſica diſploſa. I. S. 8, 46.
Sonaturum magna. 4, 44.
Sonent. 10, 38.
Sonitum auditum Medis. II. Od. 1, 31. 32.
Sonitus tubæ lituo permiſtus. I. 1, 23. 24.
Sono dulci decipitur. II. 13, 38.
teſtudinis movere ſaxa. A. P. 395.
Sonum chorda reddit. *ibid.* 349.
cygni mutis piſcibus donatura. IV. Od. 3, 19. 20.
evaluere voces pervincere. II. Epl. 1, 200. 201.
lætum populus ter crepuit. II. Od. 17, 25. 26.
legitimum digitis callemus & aure. A. P. 274.
lyræ motura. II. Epl. 2, 86.
Sonus relapſus. Ep. 17, 17. 18.
Sophocles. II. Epl. 1, 163.
Sopor perpetuus urget Quintilium. I. Od. 24, 5. 6.
Sopore dulci. Ep. 5, 56.
Sopori dedit membra curata. II. S. 2, 80. 81.
Soracte altâ nive candidum. I. Od. 9, 1. 2.
Sorde collecta. I. Epl. 2, 53.
Sordent cuncta. 11, 4.

Sordes objiciet. I. S. 6, 68. 69. 107.
Sordeſcere manibus vulgi. I. Epl. 20, 11.
Sordet pretium altera ætas. 18, 18.
Sordibus offendat. II. S. 2, 65.
paternis obſoleta. Ep. 17, 46.
tecti obſoleti caret. II. Od. 10, 6. 7.
ſine Sordibus. II. S. 5, 105.
Sordida mappa. I. Epl. 5, 22.
Sordidæ repulſæ virtus neſcia. III. Od. 2, 17.
Sordidos indecoro pulvere. II. 1, 22.
natos. 18, 28.
Sordidum fumum. IV. 11, 11. 12.
Sordidus. I. S. 1, 65. 2, 10. II. 2, 53. 3, 164.
Cupido aufert. II. Od. 16, 15. 16.
non Sordidus auctor naturæ. I. 28, 14. 15.
Soror ducis clari. III. 14, 7.
honeſta. II. S. 3, 58.
indotata. I. Epl. 17, 46.
Juſtitiæ fides incorrupta. I. Od. 24, 6. 7.
Sorore Jovis. III. 3, 64.
Sororem Electram. II. S. 3, 139. 140.
Sorores Phrygiæ. II. Od. 9, 16.
Sorores ſceleſtas falle. III. 11, 39. 40.
tuas. I. 26, 12.
Sororibus cum geminis Gratia. IV. 7, 5.
nudis juncta Gratia. III. 19, 16. 17.
Sororum trium fila. I. 3, 15. 16.
Sors dabit. 9, 14.
exitura. II. 3, 27.
objecerit. I. S. 1, 2.
ſua eſt odio. I. Epl. 14, 11.
te mihi obtulit. I. S. 6, 54.
Sorte æquali recreat vicarius. III. Od. 24, 16.
beatior. 16, 32.
cæca fluitantia. II. S. 3, 269.
mutata gaudet. 6, 110.
ſuprema. II. Epl. 2, 173.
tua gaude. Ep. 14, 15.
vives lætus. I. Epl. 10, 44.
Sortem alteram metuit. II. Od. 10, 14.
quam ratio dederit tibi. I. S. 1, 1. 2.
Sortes per carmina dictæ. A. P. 403.
Sortiere talis regna vini. I. Od. 4, 18.
Sortilegis Delphis. A. P. 219.
Sortis tuæ puella. IV. Od. 11, 22.
Sortita animas. II. S. 6, 94.
locum. A. P. 92.
Sortito obtigit. Ep. 4, 1.
Sortitur inſignes & imos. III. Od. 1, 15.
Sortitus amicum. I. S. 6, 53.
Soſiis. A. P. 345.
Soſiorum. I. Epl. 20, 2.
Soſpes ab ultima Heſperia. I. Od. 36, 4.
navis ab ignibus. 37, 13.
Soſpite curſu. C. S. 40.
te. I. Od. 28, 27.
Soſpitis amici. III. 8, 13. 14.
Soſpitum juvenum. 14, 9. 10.
Spadonibus rugoſis ſervire. Ep. 9, 13. 14.
Spargas tua prodigus. II. Epl. 2, 195.
Sparge. II. S. 5, 103.
roſas. III. Od. 19, 22.
Spargens aquas Avernales. Ep. 5, 26.
Spargent odorem. II. Od. 15, 7.
Spargere flores. I. Epl. 5, 14.
nebulam ſtellis. III. Od. 15, 6.
Sparges favillam lacryma. II. 6, 23.
Spargier. IV. 11, 8.
Spargis mola caput. II. S. 3, 200.
Spargit frondes. III. Od. 18, 14.
Sparſi gruis membra multo ſale. II. S. 8, 87.
Sparſiſſe penetralia cruore. II. Od. 13, 6. 7.
Sparſum humerum capillis. III. 20, 14.
Sparſum croco. II. S. 4, 68.
Spartacum. III. Od. 4, 19.
Spartacus. Ep. 16, 5.
Spatiari in aprico aggere. I. S. 8, 15.
Spatiere in circo. II. 3, 183.
Spatiis obſtantia clauſtra rumpere. I. Epl. 14, 9.
planis porrectum. 7, 41. 42.
Spatio brevi ſpem longam reſeces. I. Od. 11, 7.
Spatium medium cœli nox tenebat. II. S. 6, 101.
Spe cum divite. I. Epl. 15, 19.
dubiæ horæ pendulus fluitem. 18, 110.
finis animum ferentem dura. II. 1, 141.
longus. A. P. 172.
noſtra deterius. I. S. 10, 89. 90.
ſua pejus. I. Epl. 6, 13.
Specie. II. 2, 203.
recti decipimur. A. P. 25.
Speciem ludentis dabit. II. Epl. 2, 124.
modeſtus obſcuri occupat. I. 18, 94. 95.
ſcurrantis præbere. *ibid.* 2.
Species. 6, 49.
ducit te. II. S. 2, 35.
improviſa utrumque exterret. I. Epl. 6, 11.
Species vanæ fingentur. A. P. 7. 8.
Specioſa tigres quæro paſcere. III. Od. 27, 55. 56.
Specioſa jocis oblectant valdius. A. P. 319. 321.
miracula. *ibid.* 144.
vocabula. II Epl. 2, 116.
Specioſius. I. 18, 52.
Specioſum decora pelle. 16, 45.
Spectabant. I. S. 8, 16.
Spectacula dant Marti. I. Od. 28, 17.
pandat. II. S. 2, 26.
plura præbentem. II. Epl. 1, 198.
Spectaculo inemori. Ep. 5, 34.
Spectaculum magnum. I. S. 7, 21.
parentes effugerit. Ep. 5, 101. 102.
Spectanda ludicra. I. Epl. 6, 7. 8.
theatris. I. S. 10, 39.
Spectandum. A. P. 37.
Spectandus. IV. Od. 14, 17.
Spectant. I. Epl. 6, 19.
Spectante. *ibid.* 60.
Spectantia. 1, 75.
Spectantis. A. P. 98.
Spectantur. II. Epl. 1, 20.
Spectare. II. S. 2, 39.
Neptunum furentem è terra. I. Epl. 11, 10.
Vertumnum. 20, 1.
Spectaret. II. 1, 197.
Spectas quæ mala ſunt. *Bentl.* I. S. 2, 92.
Spectaſſe ludos. II. 8, 79.

Spe-

Spectat hos Roma. II. Epl. 1,61.
oculo irretorto acervos. II. Od. 2,23.24.
omne forum. I. Epl. 16,57.
Spectata fabula vult reponi. A. P. 190.
virtus belli domique. II. Epl. 1, 230.231.
Spectator. A. P. 182.
lentus exanimat. II. Epl. 1,178.
novitate grata morandus. A. P. 223.224.
ſedulus inflat. II. Epl. 1, 178.
Spectatoris. *ibid.* 215.
Spectatum admiſſi amici teneatis riſum. A. P. 5.
Spectatum ſatis antiquo ludo includere. I. Epl. 1, 2. 3.
Spectaverat (ſpectaverit. *Bentl.*) II. S. 6, 48.
Spectemus ædem. II. Epl. 2, 94.
Spectent. I. 6, 5.
Spectes. I. S. 2, 92. I. Epl. 1, 67.
Speculo te videris. IV. Od. 10, 6.
Specus in quos agor. III. 25, 2.
Spem anxiis mentibus reducis. 21, 17.
bonam certamque domum reporto. C. S. 74.
deponas. II. S. 5, 26.
longam brevi ſpatio reſeces. I. Od. 11, 6.7.
inchoare. 4, 15.
morantur. I. Epl. 1, 23.24.
ſeges mentita. 7, 87.
in Spem gratiæ tuæ bellum militabitur. Ep. 1, 22.23.
leniter arrepe officioſus. II. S. 5, 47.48.
inter Spem curamque. I. Epl. 4, 12.
intra Spem veniæ cautus. A. P. 266. 267.
Sperabitur hora. I. Epl. 4, 14.
Speramus. A. P. 331.
eo rem venturam. II. Epl. 1, 226.
Sperare quodlibet. I. Od. 37, 10. 11.
ultra quam licet. IV. 11, 29. 30.
Spera. I. S. 2, 109.
Sperat. I. Od. 5, 11. II. 10, 13.
Speratum favorem meritis non reſpondere. II. Epl. ., 9. 10.
Speravit magnæ laudi fore. II. S. 3, 99.
Speres. I. Od. 13, 14. IV. 7, 7.
Speret. A. P. 241.
Spernat. *ibid.* 45.
Sperne amores dulces. I. Od. 9, 15. 16.
cibum. II. S. 2, 15.
Cypron. I. Od. 30, 2.
priorem cauſa. II. S. 5, 30. 31.
voluptates. I. Epl. 2, 55.
Spernere aurum. III. Od. 3, 49. 50.
cæſpitem. II. 15, 17.
vulgus. 16, 40.
Spernit. I. 1, 21. I. Epl. 1, 20.
humum virtus. III. Od. 2, 21. 24.
quod petiit. I. Epl. 1, 98.
Spes credula animi mutui. IV. Od. 1, 30.
fallendi. I. Epl. 16, 54.
omnis occidit. IV. Od. 4, 70. 71.
palmæ. I. Epl. 1, 50. 51.
rerum utilium. 18, 99.
te colit. I. Od. 35, 21.
Spes avaras terret Phaëton. IV. 11, 25. 26.
leves. I. Epl 5, 8.
ratas. *ibid.* 17.
ſumet. 18, 33.
Spices corona. C. S. 30.
Spicula calami Gnoſii. I. Od. 15, 17.
celeris Cynthiæ. III. 28, 12.
Spinas animo evellas. I. Epl. 4, 4 5.
Spinis. II. 2, 212.
Spirabat amores. IV. Od. 13, 19.
Spirat amor. 9, 10.
ſatis Tragicum. II. Epl. 1, 166.
Spiritu præcordia levare. Ep. 17, 26.
Spiritum avidum domando. II. Od. 2, 9. 10.
mihi dedit. IV. 6, 29-30.
rides corpore majorem. II. S. 3, 310. 311.
tenuem. II. Od. 16, 38.
Spiritus acer. I. S. 4, 46.
igneæ Chimæræ. II. Od. 17, 13.
imo latere petitus. Ep. 11, 10.
redit. IV. Od. 8, 14.
teter. III. 11, 19.
Spiro. IV. 3, 24.
Spiſſa ramis laurea. II. 15, 9.
Spiſſā coma nitidum. III. Od. 19, 25.
Spiſſa ſedilia. A. P. 205.
Spiſſæ comæ nemorum. IV. Od. 3, 11.
coronæ. A. P. 381.
Spiſſis theatris indigna ſcripta. I. Epl. 19, 41.
Splendeat late pannus. A. P. 15. 16.
temperato uſu. II. Od. 2, 3. 4.
Splendentis Glyceræ nitor. I. 19, 5. 6.
Splendet focus. I. Epl. 5, 6.
hoſpes famoſæ adulteræ Lacænæ. III. Od. 3, 25. 26.
ſalinum. II. 16, 14.
Splendida bilis. II. S. 3, 141.
Splendida arbitria Minos de te fecerit. IV. Od. 7, 21. 22.
facta fœdo linunt carmine. II. Epl. 1, 237.
Splendide mendax in parentem. III. Od. 11, 34. 35.
Splendidior dominus rei contemtæ. 16, 25.
fons vitro. 13, 1.
Splendidius. I. Epl. 17, 20.
Splendor argenti capit hunc. I. S. 4, 28.
Splendoris parum habebunt. II. Epl. 2, 111.
Sponda in extrema cubet. Ep. 3, 22.
Spondeos ſtabiles. A. P. 256.
Spondere levi pro paupere. A. P. 423.
Sponſæ flebili. IV. Od. 2, 21.
laqueum nectis. I. Epl. 19, 31.
Sponſi Penelopes. 2, 28.
Sponſo necato. I. Od. 29, 6.
Sponſore res tenentur. *Bentl.* I. Epl. 16, 43.
Sponſorem me rapis. II. S. 6, 23.
Sponſos impios ferro perdere. III. Od. 11, 31.
Sponſum negarit. I. S. 3, 95.
vocat. II. Epl. 2, 67.
Sponſus regius. III. Od. 2, 10.
Sponte. I. Epl. 12, 17.
Spretus gener Lycambe. Ep. 6, 13.
Spurco Damæ. II. S. 5, 18.
Squillas inter natantes Muræna. 8, 42.
Squillis toſtis. 4, 58.

Stabant. I. S. 10, 17.
Stabat ſepulchrum plebi commune. 8, 10.
ſuppliciter. *ibid.* 32.
Staberi. II. 3. 84. 89.
Stabiles Spondeos. A. P. 256.
Stabilis rerum terminus. C. S. 26. 27.
Stabit. II. S. 3, 292.
Stabulis gaudet pecus. I. Od. 4, 3.
Stagna. II. 15, 4.
Stans in uno pede. I. S. 4, 10.
Stante turba. 3, 135.
Stantem columnam ne proruas pede. I. Od. 35, 13. 14.
in fornice. I. S. 2, 30.
tangens cubito. II. 5, 42.
Stantes paludes. III. Od. 27, 9.
Stare valeo. I. S. 9, 39.
Stas animo. II. 3, 213.
quid Stas. II. Epl. 2, 38.
Stat iners glacies. II. Od. 9, 5.
Statis. I. S. 1, 19.
Statu minaci. III. Od. 4, 54.
Statua taciturnius exit. II. Epl. 2, 83.
Statuas infantes findet canicula. II. S. 5, 39. 40.
veteres emendo inſanit. 3, 64.
Statuetur. I. Od. 29, 8.
Statuis natam pro vitulâ. II. S. 3, 199.
agro lignum. II. Od. 13, 10. 11.
Statuis quæret ſubſcribi. III. 24, 27. 28.
Statuit natura cupidinibus modum (ſtatuat. *Bentl.*) I. S. 2, 111.
telluris herum. II. 2, 129. 130.
Status omnis decuit Ariſtippum. I. Epl. 17, 23.
quis deceat civitatem. III. Od. 29, 25.
Stella nautis refulſit alba. I. Od. 12, 27. 28.
veſani leonis. III. 29, 19.
Stellæ ſua ſponte vagentur. I. Epl. 12, 17.
Stellas ſalubres. I. S. 7, 24.
ſpectent. I. Epl. 6, 3. 5.
Stellis candidis nebulam ſpargere. III. Od. 15, 6.
honorem additum. II. 19, 13. 14.
inſerere. III. 25, 6.
Stercore crocodili fucatus. Ep. 12, 11.
Sterilem rubiginem. III. Od. 23, 6. 7.
Sterilis palus. A. P. 65.
Sternit tempeſtas nemus foliis. III. Od. 17, 9. 11, 12.
Stertebat diem totum. I. S. 3, 18
Stertinii. I. Epl. 12, 20.
Stertinius. II. S. 3, 33. 296.
Stertit noctu laſſus. II. Epl. 2, 27.
ſupinus. I. S. 5, 19.
Stes capite obſtipo. II. 5, 92.
propius. A. P. 361.
ut æneus. II. S. 3, 183.
Steſichori graves Camœnæ. IV. Od. 9, 8.
Stet Capitolium. III. 3, 42.
dies volucris. 28, 6.
magno pretio. I. S. 2, 122.
recto talo fabula. II. Epl. 1, 176.
ſermonum honos. A. P. 69.
Soracte nive candidum. I. Od. 9, 1. 2.
Stetere cauſæ. 16, 19.
Stetit dexter. II. S. 3, 38.
hinc Vulcanus. III. Od. 4, 58. 59.
in ſcena. II. Epl. 1, 205.
urna ſicca. III. Od. 11, 22. 23.
Sthenelus. I. 15, 24. IV. 9, 20.
Stillabit rorem ex oculis. A. P. 429. 430.
Stimulos laſſo ſubjectat. II. S. 7, 94.
Stipare Menandro Platona. 3, 11.
Stipato theatro. II. Epl. 1, 60.
Stipator te ſectabitur. I. S. 3, 138. 139.
Stipendium quod me manet. Ep. 17, 36.
Stirpes raptas. III. Od. 29, 37.
Stoice. II. S. 3, 160. 300.
Stoici libelli. Ep. 8, 15.
Stomacheris ob pravè ſectum unguem. I. Epl. 1, 104.
Stomachetur. I. S. 4, 55.
Stomacho acri poſt vinum innatat lactuca. II. 4, 59. 60.
movent magna faſtidia. *ibid.* 78.
noſtro vim leonis appoſuiſſe. I. Od. 16, 16.
pituita lenta feret tumultum. II. S. 2, 75. 76.
ruenti accedat fultura. 3, 154.
Stomachoſus. I. Epl. 15, 12.
Stomachum ægrum ſollicitat. II. S. 2, 43.
fontibus ſupponere. I. Epl. 15, 8.
gravem. I. Od. 6, 6.
laſſum pervellunt. II. S. 8, 8. 9.
latrantem leniet. 2, 18.
teneto. 7, 41.
Stomachus jejunus. 2, 28.
Stola velatum. I. 2, 71.
Stola ad talos demiſſa. *ibid.* 99.
Stolidi. II. Epl. 1, 184.
Strabonem. I. S. 3, 44.
Stragula veſtis. II. 3, 118.
Stramentis incubet. *ibid.* 117.
Stratus membra. I. Od. 1, 21.
Stravere exitio Thyeſten. 16, 17. 18.
ventos. 9, 10.
Stravit ferro pecus. II. 8. 3, 202.
humi victor. IV. Od. 14, 32.
Strenua inertia nos exercet. I. Epl. 11, 28.
Lyde. III. Od. 28, 3.
Strenuus antëis. I. Epl. 2, 70.
Philippus. 7, 46.
rem auge. *ibid.* 71.
Strepitu cum tanto ludi ſpectantur. II. 1, 203.
domus reſonet. I. S. 2, 129.
remugiat janua. III. Od. 10, 5. 6.
Strepitum dementem audiat. III. 29, 22. 23.
dulcem teſtudinis. IV. 3, 17. 18.
Romæ mirari. III. 29, 11. 12.
vitabis. I. 15, 18.
ad Strepitum citharæ ceſſatum ducere curas. I. Epl. 2, 31.
ad Strepitum ſalias. 14, 26.
Strepitus inter nocturnos. II. 2, 79.
populares vincentem. A. P. 81. 82.
Strepitus ingens valvarum. II. S. 6, 111. 112.
rotarum. I. Epl. 17, 7.
Strepunt fluvii. IV. Od. 12, 3.
litui. II. 1, 3.
Strictis frondibus. I. Epl. 14, 28.
unguibus. *Bentl.* I. Od. 6, 18.
Stridere ſuſurros videres. II. S. 8, 77. 78.
Stridore acuto. I. Od. 34, 15.
Strigili furtiva. II. S. 7, 110.

Digitized by Google

Strigis nocturnæ. Ep. 5, 20.
Stringat rem ingluvie. I. S. 2, 8.
Struis domos. II. Od. 18, 19.
Struit acervum. I. S. 1, 35.
quid operum. I. Epl. 3, 6.
Studet aptare Thebanos modos Latinis fidibus. *ibid.* 12. 13.
haberi urbanus. 19, 16.
hoc unum. II. 1, 120.
metam contingere. A. P. 412.
Pindarum æmulari. IV. Od. 2, 1.
Studia tua laudabis. I. Epl. 18, 39.
Studiis annos ſeptem dedit. II. Epl. 2, 82.
aſperioribus mentes formandæ. III. Od. 24, 53. 54.
athletarum arſit. II. Epl. 1, 95.
converſis. A. P. 166.
finitimus. II. Epl. 2, 104.
immoritur. I. 7, 85.
intendes animum. 2, 36.
ſuis te crediderit conſentire. 21, 10. 65.
teneri. 1, 81.
Studio citharæ deditus. II. S. 3, 105.
hoc facis. I. 4, 70.
laborem fallente. II. 2, 12.
majore Helicona petat. II. Epl. 1, 218.
noſtri pecces. I. 13, 4.
ſcribendi calet. II. 1, 108. 109.
Studiorum feri. I. S. 10, 21.
totidem millia. II. 1, 27. 28.
Studioſa cohors. I. Epl. 3, 6.
culinæ. II. S. 5, 80.
florum. III. Od. 27, 29.
Studium aufert. 12, 6.
lucri pone. IV. 12, 25.
hoc Studium, hoc opus. I. Epl. 3, 28.
Stulte. 1, 47. II. 1, 260. A. P. 272.
Stulti. I. S. 2, 24. II. 3, 32.
Stultior. II. 7, 42.
Stultiſſimus. I. 5, 82.
Stultitia caruiſſe prima eſt ſapientia. I. Epl. 1, 41. 42.
mala. II. S. 3, 43.
parva *ibid.* 220. 221.
Stultitiâ cœlum petimus. I. Od. 3, 38.
erret. II. S. 3, 210.
qua me putas inſanire. *ibid.* 301. 302.
Stultitiæ genus unum. II. S. 3, 53. 54.
Stultitiæ cruorem adde. *ibid.* 275. 276.
Stultitiam brevem miſce conſiliis. IV. Od. 12, 27.
opes patiuntur. I. Epl. 18, 29.
parvam. II. 2, 152. 153.
Stultorum malus pudor celat ulcera. I. 16, 24.
regum. 2, 8.
Stultos nepotes. II. S. 3, 225.
Stultum. *ibid.* 305.
Stultus. I. 6, 15. II. 3, 158. 159. 6, 8. I. Epl. 2, 24. 14, 12.
amor. I. S. 3, 24.
donat quæ ſpernit. I. Epl. 7, 20.
peccavero. I. S. 3, 140.
Stupens carminibus. II. Od. 13, 33.
Stupent mentes perculſæ. Ep. 7. 16.
Stupet acies inſanis fulgoribus. II. S. 2, 5.
ære Albius. I. 4, 28.
Euias. III. Od. 25, 9.
in titulis. I. S. 6, 17.
Stupris nullis domus caſta polluitur. IV. Od. 5, 21.
Stygia unda cohibebor. II. 20, 8.
Stygiis fluctibus ereptum. IV. 8, 25.
Stylum vertas. I. S. 10, 72.
Stylus. II. 1, 39.
Styx. I. Od. 34, 10.
Sua. Ep. 12, 24. I. Epl. 10, 42. 14, 11. 18, 79.
Suâ. III. Od. 4, 65. Ep. 7, 9. I. Epl. 6, 13. 12, 17.
de paupertate tacentes coram rege. *Bentl.* I. Epl. 17, 43.
Sua. IV. Od. 9, 44.
Suadela. I. Epl. 6, 38.
Suadere. Ep. 16, 23.
Suaderet ratio. I. S. 2, 50.
Suades. 1, 101.
Suadet melius. I. Epl. 1, 65.
Suæ. I. S. 2, 74.
Suam. Ep. 16, 41. I. S. 3, 5.
Suas. I. Epl. 3, 18.
Suaſerit dolor. 2, 60.
Suave eſt. I. S. 1, 50.
reſonat locus voci. 4, 76.
Suaves mergos. II. 2, 51.
res. 8, 92.
Suavio tuo opponat manum. Ep. 3, 21.
Suavior ſermo. I. S. 10, 23. 24.
Suaviter. 9, 5. I. Epl. 8, 4.
Suavius multo. II. S. 8, 89.
victurum. I. 6, 130.
Sub. I. Od. 1, 21. 25. 5, 3. 8, 14. 9, 19. 17, 22. 18, 13. 22, 21. 25, 11. I. S. 1, 10. 2, 17. 3, 34. 9, 74. II. 1, 9. 35. 2, 33. 133. 7, 33. 48. 66. 109. *&c.*
Sub Ilio pugnata bella. III. Od. 19, 4.
ipſum funus. II. 18, 18.
pro poſt. Sub haec puer. Ep. 5, 83.
Subacta cuncta terrarum. II. Od 1, 23.
Subactâ cervice ferre jugum. 5, 1. 2.
Subando. Ep. 12, 11.
Subducta. I. Epl. 17, 54.
Subductis. I. S. 2, 26.
Subductum ignem domo ætherea. I. Od. 3, 29. 30.
Subegit portenta. II. Epl. 1, 11.
Subeſt ſol Oceano. IV. Od. 5, 40.
ſubucula tunicæ. I. Epl. 1, 95. 96.
taberna vinum præbere quæ poſſit. 14, 24.
Subeunt aquæ lucos. III. Od. 4, 7. 8.
Subjecta oculis fidelibus. A. P. 181.
Subjecta ſyllaba longa brevi. *ibid.* 251.
Subjectat laſſo ſtimulos. II. S. 7, 94.
Subjectior in horam & diem. 6, 47.
Subjectos Indos & Seras oris orientis. I. Od. 12, 55. 56.
Subiit onus. I. S. 9, 21.
Subimus Anxur. 5, 25. 26.
Subinde. II. 5, 103. I. Epl. 8, 15.
Subire periculum. Ep. 1, 3. 4.
verbera majora meritum. I. S. 3, 120. 121.
Subiſti cavum macra. I. Epl. 7, 33.
Subit. 17, 41.
Subito. II. S. 4, 17. 6, 111. 7, 11.
Subjunctivus modus pro indicativo: fugerit *pro* fugit. I. Od. 11, 7.

contuderit, momorderit *pro.* contudit, momordit. I. Epl. 8, 5.
riſero *pro* ridebo. Ep. 15, 24.
Sublata aure. 6, 7.
Sublatam virtutem ex oculis invidi quærimus. III. Od. 24, 31. 32.
Sublatis his. II. S. 8, 10.
manibus ad cœlum. 5, 97.
Sublato nocendi jure. A. P. 284.
Sublatus in te præclara. II. S. 5, 46.
Sublegit quodcunque inutile jacet. 8, 12.
Sublime atrium moliar. III. Od. 1, 46.
Sublimes verſus ructatur. A. P. 457.
Sublimi anhelitu fugies. I. Od. 15, 31.
flagello. III. 26, 11.
vertice feriam ſidera. I. 1, 36.
Sublimia cures. I. Epl. 12, 12.
Sublimis. A. P. 165.
natura. II. Epl. 1, 165.
Subluſtri nocte. III. Od. 27, 3.
Submiſere monſtrum. IV. 4, 63.
Submittere res mihi conor. I. Epl. 1, 19.
Submittit. II. S. 4, 43.
Submotus pudor. Ep. 11, 18.
Submovere. II. Od. 18, 21.
Submovet. 10, 17.
tumultus lictor. 16, 10.
Subruit animum avarum laudis. II. Epl. 1, 179. 180.
muneribus æmulos. III. Od. 16, 14. 15.
Subſcribe libello. I. S. 10, 92.
Subſcribi ſtatuis quæret. III. Od. 24, 27. 28.
Subſequitur amor ſui cœcus. I. Od. 18, 14.
Subſidere tigres cervis. Ep. 16, 31.
Subſtantiva cum dativo rei aptæ. apium nectendis coronis. IV. Od. 11, 3.
area domo ponendæ. I. Epl. 10, 13.
judicium videndis artibus. II. 1, 242.
uxor pueris creandis. I. 2, 44.
Subſtringe aurem loquaci. II. S. 5, 95.
Subſuta inſtita veſte talos tegat. I. S. 2, 29.
Subtemine tibi Parcæ reditum ruperunt. Ep. 13, 15. 16.
Subtile judicium. II. Epl. 1, 242.
palatum exſurdant fervida vina. II. S. 8, 38.
Subtilis judex. II. S. 7, 101.
Subucula trita. I. Epl. 1, 95. 96.
Subvertet. 10, 43.
Suburbana rura. 7, 76.
Suburbano caule. II. S. 4, 15.
Suburranæ canes. Ep. 5, 58.
Succedunt. I. Epl. 6, 35.
Succederet. 17, 37.
Succeſſit. A. P. 281.
Succi melioris. II. S 4, 13.
Succinctam nigra palla. I. 8, 23.
Succinctus hoſpes curſitat. II. 6, 107.
Succinit. I. Epl. 17, 48.
Succis Iberi piſcis. II. S. 8, 46.
Succo Picenis pomis cedunt Tyburtia. 4, 70.
Succos nectaris ducere. III. Od. 3, 34. 35.
Succum. II. S. 8, 28.
Succurrite. A. P. 459.
Succus defluat. III. Od. 27, 54. 55.
nigræ loliginis. I. S. 4, 100.
Sudando. II. 2, 21.
Sudaviſſe. I. Epl. 13, 16.
Sudavit puer. A. P. 413.
Sudet multum. *ibid.* 241.
Sudor manaret ad talos imos. I. S. 9, 10. 11.
quantus tuis navitis inſtat. Ep. 10, 15.
quis creſcit. 12, 7. 8.
viris adeſt. I. Od. 15, 9. 10.
Sudoris. II. Epl. 1, 169.
Suetæ feræ. I. S. 8, 17.
Suffigat in cruce. 3, 82.
Sufflans ſe. *Bentl.* II. 3, 317.
Suffragia plebis venor. I. Epl. 19, 37.
populi capto. II. 2, 103.
Sui. I. Od. 1, 17. 13, 16. 18, 14. II. 13, 5. III. 29, 41.
Suis. II. 8, 21. III. 4, 73. IV. 5, 29. Ep. 2, 3. 16, 2. I. S. 3, 78. II. 5, 69. I. Epl. 18, 65. II. 1, 9. 21.
ventis ire. Ep. 9, 30.
Sulci *propr.* I. S. 4, 70.
Sulcis. III. Od. 1, 10.
Sulcius. I. S. 4, 65.
Sulcos. I. Epl. 7, 84.
Sulfura. 15, 7.
Sulpitiis horreis accubat. IV. Od. 12, 18.
Sum. 1, 3. Ep. 1, 17. I. S. 9, 19. 40. 71. II. 1, 74. 3, 188. 6, 7. 7, 47. *Bentl.* 72. 80. 92. I. Epl. 1, 11. 15, 41. II. 2, 12.
Sumas pudenter. I. Epl. 17, 41.
Sume Catelle. II. S. 3, 259.
cyathos. III. Od. 8, 13.
grata manu. I. Epl. 11, 23.
ptiſanarium orizæ. II. S. 3, 155.
ſuperbiam meritis quæſitam. III. Od. 30, 14.
tibi decies. II. S. 3, 237.
tantundem. *ibid.*
Sumebat operam inanem. A. P. 453.
Sumere clavum. I. S. 6, 25.
ex fonticulo. 1, 56.
mihi nolim. 6, 97.
partem Falerni. I. Od. 27, 9. 10.
vires. I. Epl. 18, 85.
Sumeret. III. Od. 5, 37.
Sumet animum cenſoris. II. Epl. 2, 110.
nova conſilia. I. 18, 33.
Sumi nequeunt parvo. II. S. 7, 106.
Sumis virum tibia celebrare. I. Od. 12, 2.
Sumit ſecures. III. 2, 19.
ſibi res geſtas ſcribere. I. Epl. 3, 7.
Sumite æquam materiam. A. P. 38.
Summa infelix operis. *ibid.* 34.
inſania. II. S. 3, 221.
virtus fuit in utroque. I. 7, 14. 15.
vitæ brevis. I. Od. 4, 15.
voluptas. II. S. 2, 19. 20.
Summa Camœna. I. Epl. 1, 1.
ulmo. I. Od. 2, 9.
voce. I. S. 3, 7. 8.
Summa deperdat. 4, 32.
Summæ dierum. II. 3, 124.
hodiernæ craſtina adjiciant tempora. IV. Od. 7, 17.
Summam nummorum. A. P. 384.
ſaxo inſculpere. II. S. 3, 90.
ſepulchro incidere. *ibid.* 84.
ad Summam. I. Epl. 1, 106.

Digitized by Google

Summe munito loco. II. Epl. 2, 30. 31.
Summi mali materiam mittamus. III. Od. 24, 49.
Summis ima valet mutare. I. 34, 12. 13.
verticibus. III. 24, 6.
Summo. 28, 13. A. P. 378.
Summos montes feriunt fulmina. II. Od. 10, 11. 12.
Summum bonum. II. S. 6, 76.
tectum. I. 5, 74.
ad Summum ab imo. II. 3, 308. 309.
fortunæ venimus. II. Epl. 1, 32.
Summus ego. II. S. 8, 20.
Janus ab imo perdocet. I. Epl. 1, 54 55.
Sumta licentia pudenter dabitur. A. P. 51.
Sumta veſte. I. S. 2, 16.
Sumtis. A. P. 243.
Sumtu publico. II. Od. 15, 18. 19.
Sumtum facias invitus. II. Epl. 2, 195. 196.
minorem. II. S. 4, 85.
pro quæſtu facit. I. 2, 19.
Sumtuoſa hoſtia. III. Od. 13, 18.
Sumtus præberi. I. S. 6, 80.
Sumtus quantus conſiſtit. II. 4, 81. 82.
Sumus. IV. Od. 7, 16. I. S. 4, 142. 9, 7. I. Epl. 2, 27.
Sunt. I. Od. 1, 3. 7, 5. 14, 9. III. 24, 52. I. S. 3, 71. 4, 24. 75. 7, 10. 8, 18. 10, 17. II. 1, 1. 3, 267. &c.
Sunt qualiacunque. *Bentl.* I. S. 10, 88.
Suo. 6, 90. I. Epl. 7, 98. 17, 43. II. 1, 13.
Suorum. II. S. 6, 41.
Suos. I. 1, 115.
Supellex Campana. 6, 118.
Super adde. *Bentl.* II. 7, 78.
Carthaginem. Ep. 9, 25.
cervice impia diſtrictus enſis pendet. III. Od. 1, 17. 18.
conditione communi. II. Epl. 1, 152.
dena nummûm ſeſtertia accipit. 2, 33.
feminis jugandis decreta. C. S. 18. 19.
foco ligna large reponens. I. Od. 9, 5. 6.
his. II. S. 6, 3.
palleſcet. A. P. 429.
hoc quereris. II. Epl. 2, 24.
ipſum II. S. 8, 23.
lectos eburnos veſtis canderet. 6, 103.
mero rixa. I. Od. 18, 8.
Neptuno. Ep. 7, 3.
Pindo. I. Od. 12, 6.
reditu impetrato. IV. 2, 42. 43.
ripas notas imbres aluerunt. 2, 6.
tellure. Ep. 5, 80.
urbe curas civiles mitte. III. Od. 8, 17.
ſatis Superque me ditavit tua benignitas. Ep. 1, 31. 32.
pœnarum tibi dedi. 17, 19.
uſque Superque pœnas dedit. I. S. 2, 65.
Superante Pœno *ſenſu neutrali.* I. Od. 12, 38.
Superantis nonum annum. IV. 11, 1.
Superare canem curſu. I. Epl. 18, 51.
hunc laboret. I. S. 1, 112.
pugnis. I. Od. 12, 26.
Superat. II. S. 2, 102. A. P. 328.
Superba. Ep. 5, 63.
Superba limina civium potentiorum. 2, 7. 8.
Superbæ vices. I. Od. 28, 32.
Superbæ fortunæ reſponſare. I. Epl. 1, 68.
Superbas arces Carthaginis. Ep. 7, 5. 6.
Superbi Scythæ reſponſa petunt. C. S. 55.
ſpectatoris faſtidia ferre. II. Epl. 1, 215.
Superbiam pone. III. Od. 10, 9.
ſume meritis quæſitam. 30, 14.
Superbis abeat fortuna. A. P. 201.
poſtibus. IV. Od. 15, 7. 8.
Superbo dente. II. S. 6, 87.
inguine. Ep. 8, 19.
mero pavimentum tinget. II. Od. 14, 26. 27.
triumpho. I. 37, 31. 32.
Superbos Atridas. 10, 13.
faſces Tarquini. 12, 34. 35.
nuncios. IV. 4, 69. 70.
Superbum Tantalum. II. 18, 36. 37.
Superbum corpus. II. S. 2, 109.
Superbus incedis. Ep. 15, 18.
pecunia ambules. 4, 5.
Tarquinius regno pulſus. I. S. 6, 12. 13.
Telephus. Ep. 17, 8. 9.
Supercilio deme nubem. I. Epl. 18, 94.
moventis cuncta. III. Od. 1, 8.
Supereſſe. I. Epl. 18, 108.
Supereſt *pro* eſt ſuper. I. S. 5, 51. I. Epl. 18, 108.
Superet. *Bentl.* A. P. 328.
Superi Dii. II. Epl. 1, 138.
Superjecto æquore. I. Od. 2, 11. 12.
Superis Diis miſcent. I. Od. 1, 30.
& imis Deorum gratus. 10, 19. 20.
parem. 6, 16.
Superne. II. 20, 11. II. S. 7, 64. A. P. 4.
Superni. Ep. 1, 29.
Superſtes. II. Od. 17, 7. C. S. 42.
fama. II. Od. 2, 8.
Superſtite te. Ep. 1, 5.
Superſtites parentes. 5, 101.
Superſtiti animæ. III. Od. 9, 12.
puero. *ibid.* 16.
Superſtitione triſti calet. II. S. 3, 79. 80.
Superſunt. I. Epl. 6, 45.
Supervacuas Bajas. 15, 2. 3.
Supervacuos honores. II. Od. 20, 24.
Supervacuum omne manat de pleno pectore. A. P. 337.
Superveniet grata hora. I. Epl. 4, 14.
Supervenit unda undam. II. 2, 176.
Supinas manus. III. Od. 23, 1.
Supini villa candens Tuſculi. *Bentl.* Ep. 1, 29.
Supinor naſum nidore. II. S. 7, 38.
Supinum Tybur. III. Od. 4, 23.
Supinum equum. II. S. 7, 50.
ventrem I. 5, 85.
Supinus ſtertit. 5, 19.
Suppetas uſque novis doloribus. Ep. 17, 64.
Suppetit rerum uſus. I. Epl. 12, 4.
Supplex Alexandrea. IV. Od. 14, 35.
capto populi ſuffragia. II. Epl. 2, 103.
ſcientiæ do manus. Ep. 17, 11.

Supplice vitta. III. Od. 14, 18.
Supplices audi. C. S. 34.
Supplicibus parcas. III. Od. 10, 16. 17.
Suppliciis coërcet delicta. I. S. 3, 79.
Supplicio reciditur culpa. III. Od. 24, 34.
Suppliciter ſtabat. I. S. 8, 32.
Supponas ſereno cœlo vina (ſubpones. *Bentl.*) II. 4, 51.
Supponere ſtomachum fontibus. I. Epl. 15, 8.
Suppoſitos ignes cineri doloſo. II. Od. 1, 7. 8
Supra dictis adde. II. S. 7, 78.
 nil Deos laceſſo *pro* ulterius. II. Od. 18, 11.
 trecentis millibus. II. Epl. 2, 164. 165.
 tres prohibet. III. Od. 19, 15.
 vires gloria ungit & veſtit. I. Epl. 18, 22.
Suprema die. I. Od. 13, 20.
 ſorte. II. Epl. 2, 173.
Supremi Jovis. I. Od. 32, 13. 14.
Supremo fine. II. Epl. 1, 12.
 in monte. Ep. 17, 68. 69.
 Jovi. I. Od. 21, 3. 4.
 ſole. I. Epl. 5, 3.
Supremum iter. II. Od. 17, 11. 12.
 tempus. I. S. 1, 98.
Supremum diem tibi crede diluxiſſe. I. Epl. 4, 13.
Sura. I. S. 6, 33.
Suras teretes. II. Od. 4, 21.
Surdior ſcopulis Icari. III. 7, 21.
Surdiora ſaxa. Ep. 17, 54.
Surdo fabellam narrare. II. Epl. 1, 199. 200.
Surge. III. Od. 11, 37. 38. I. Epl. 18, 47.
Surgendum mane. I. S. 6, 120.
Surgente ſole. 4, 29.
 veſpero. II. Od. 9, 10. 11.
Surgeret Ceres alto culmo. II. S. 2, 124.
Surget. 3, 162.
Surgit. III. Od. 6, 30.
 ad præſcripta munia. II. S. 2, 81.
Surgunt latrones de nocte. I. Epl. 2, 32.
Suris tumentibus. Ep. 8, 9. 10.
Surpite me unum morti. II. S. 3, 283.
Surpuerat me mihi. IV. Od. 13, 20.
Surrentina. II. S. 4, 55.
Surrentum. I. Epl. 17, 52.
Surrexe ſolem *pro* ſurrexiſſe. I. S. 9, 72. 73.
Surripis. II. 3, 127. I. Epl. 16, 55.
Sus lateat. Ep. 12, 6.
 luto amica. I. Epl. 2, 26.
 ruit lutulenta. II. 2, 75.
Suſcitabo prece corvum. III. Od. 27, 11.
Suſcitat tacentem Muſam cithara. II. 10, 18. 19.
Suſcitet te. I. S. 1, 82. 83.
Suſpecta Cyrum metues. I. Od. 17, 25.
 lyra conticuit. I. Epl. 18, 42. 43.
Suſpectos. II. S. 1, 50.
 laqueos. I. Epl. 16, 51.
Suſpectum genus ſcribendi. I. S. 4, 65.
Suſpendens omnia naſo. II. 8, 64.
Suſpendis naſo adunco. I. 6, 5.
Suſpendiſſe Deo maris veſtimenta. I. Od. 5, 15. 16.
Suſpendit vultum mentemque picta tabella. II. Epl. 1, 97.
Suſpenſa aulæa. II. S. 8, 54.
 mento corpora. Ep. 5, 36.
Suſpenſi lævo loculos tabulamque lacerto. I. S. 6, 74. I. Epl. 1, 56.
Suſpicari fuge. II. Od. 4, 22.
Suſpice. I. Epl. 6, 18.
Suſpicientis. *Bentl.* 1, 105.
Suſpirare. III. Od. 7, 10.
Suſpiret *active*. 2, 9.
Suſtineant ſilvæ onus. I. Od. 9, 2. 3.
Suſtineas negotia. II. Epl. 1, 1.
 prælia. I. 18, 54.
Suſtinet pocula. I. S. 6, 117.
Suſtulerat me. II. Od. 17, 27. 28.
Suſtulerit turmam fulmine. III. 4, 43. 44.
Suſtulit apicem. I. 34, 14. 16.
 me aëre. II. 7, 14.
 pullum eſuriens. I. S. 3, 92. 93.
Suſurri leves. I. Od. 9, 19.
Suſurros ſtridere videres. II. S, 8, 77. 78.
Sutor. 3, 106.
 bonus. I. 3, 125.
 erat. *ibid.* 132.
 ſapiens. *ibid.* 128.
Suum. II. Epl. 2, 170.
Suus. I. S. 9, 52.
Sybarin. I. Od. 8, 2.
Syllaba longa ſubjecta brevi. A. P. 251.
Syllæ. I. S. 2, 64.
Syllepſis caſuum.
 cum ſcurris fartor. &c. veniant. II. 3, 229.
Symphonia diſcors. A. P. 374.
Syncope.
 aſſuerit *pro* aſſueverit. II. S. 2, 109.
 caldior *pro* calidior. I. 3, 53.
 conſueris *pro* conſueveris. 8, 34.
 compleſti *pro* complevisti. Ep. 6, 9.
 curto *pro* curtato. I. S. 6, 105.
 diviſſe *pro* diviſiſſe. II. 3, 169.
 didit *pro* dividit. 2, 67.
 evaſti *pro* evaſiſti. 7, 68.
 guſtarit *pro* guſtaverit. 5, 82.
 honeſtos *pro* honeſtaros. I. 6, 96.
 humaſſe *pro* humaviſſe. II. 3, 187.
 ignoto *pro* ignorato. *ibid.* 299.
 inſaniſſe *pro* inſaniviſſe. *ibid.* 134.
 lamna *pro* lamina. I. Epl. 15, 36.
 levarit *pro* levaverit. II. S. 3, 292.
 maritis *pro* maritatis. A. P. 398.
 mearis *pro* meaveris. I. Od. 4, 17.
 mi *pro* mihi. I. S. 2, 131.
 nequere *pro* nequivere. II. 5, 78.
 nudus *pro* nudatus. 3, 184. bis.
 optivo *pro* optativo. II. Epl. 2, 101.
 pararis *pro* paraveris. II. S. 3, 129.
 percuſti *pro* percuſſiſti. *ibid.* 173.
 priva *pro* privata. I. Epl. 1, 93.
 privum *pro* privatum. II. S. 5, 11.
 promorat *pro* promoverat. Ep. 11, 21.
 puertiæ *pro* pueritiæ. I. Od. 36, 8.
 quieſſem *pro* quieviſſem. I. S. 6, 21.
 remorant *pro* removerant. II. 1, 71.
 reportaſti *pro* reportaviſti. Ep. 9, 24.

reprendere *pro* reprehendere. II. S. 3, 138.
reprendes *pro* reprehendes. I. Epl. 18, 39.
reprendis *pro* reprehendis. I. S. 10, 52.
reprenſis *pro* reprehenſis. *ibid.* 55.
ſoldo *pro* ſolido. 2, 113.
ſoldum *pro* ſolidum. II. 5, 65.
ſubmoſſes *pro* ſubmoviſſes. I. 9, 48.
ſurpite *pro* ſurripite. II. 3, 283.
ſurpuerat *pro* ſurripuerat. IV. Od. 13, 20.
ſurrexe *pro* ſurrexiſſe. I. S. 9, 73.
Syntheſis.
ætas perdemus. Ep. 16, 9.
civitas omnis eamus. *ibid.* 36.
dicemus io. IV. Od. 4, 50.
ipſe meique veſcor. II. S. 6, 65.
omnis Roma jactamus te beatum. I. Epl. 16, 18.
pars decipimur. A. P. 24. 25.
quæritis. Ep. 16, 15.
turba cœnamus aves. II. S. 8, 16.
uterque miſſi. I. 5, 28.
procurrunt. 7, 21.
Syra merce vina reparata. I. Od. 31, 12.
Syri. I. S. 6, 38.
Syrio malobathro. II. Od. 7, 8.
Syro. II. S. 6, 44.
Syrtes æſtuoſas. I. Od. 22, 5. 6.
barbaras. II. 6, 3.
exercitatas noto. I. Epl. 9, 31.
Gætulas. II. Od. 20, 15.

T.

TAbella Pauſiaca. II. S. 7, 95.
picta. II. Epl. 1, 97.
votiva. II. S. 1, 33.
Tabellas. II. Epl. 2, 180.
mihi mittis. Ep. 11, 2. 3.
Tabellis imprimat ſigna. II. S. 6, 31.
pictis gaudere. I. 1, 72.
Taberna clauſa. 3, 131.
nulla habeat meos libellos. 4, 71.
vicina. I. Epl. 14, 24.
Tabernas in obſcuras migret. A. P. 229.
pauperum. I. Od. 4, 13.
Tabeſcat. I. S. 1, 111.
Tabo munus imbutum. Ep. 5, 65.
Tabula votiva. I. Od. 5, 13. 14.
Tabulæ perſimilem librum. A. P. 6. 7.
Tabulæ pictæ. I. Epl. 2, 52.
Tabulam. I. S. 6, 74. I. Epl. 1, 56.
Tabulas accipe. I. S. 4, 15.
centum. II. 3, 70.
removere à te memento. 5, 52.
ſocero dabit. *ibid.* 66.
Tabulis. II. Epl. 2, 110.
Taceas. *ibid.* 108.
Tacenda locutus. I. 7, 72.
Tacent. Ep. 7, 15.
Tacentem Muſam ſuſcitat. II. Od. 10, 18. 19.
Tacentes de paupertate. I. Epl. 17, 43.
Tacere nequit commiſſa. I. S. 4, 84. 85.
Taces. III. Od. 19, 8.
Tacet. I. S. 3, 129.
Tacita lyra. III. Od. 19, 20.
prece. I. Epl. 14, 14.
virgine. III. Od. 30, 9.
Tacitum. I. S. 3, 65. 6, 123. I. Epl. 4, 4.
Taciturna ſigna noctis. II. Od. 8, 10, 11.
Taciturna ripa. III. 29, 24.
Taciturnitas invida obſtaret meritis. IV. 8, 23. 24.
Taciturnius ſtatua exit. II. Epl. 2, 83.
Taciturnus amnis. I. Od. 31, 8.
ſpeciem acerbi occupat. I. Epl. 18, 95.
tineas paſces. 20, 12.
Tacitus ajebam. I. S. 9, 12.
corvus ſi paſci poſſet. I. Epl. 17, 50.
leget. II. S. 5, 68.
mirari ſecum. I. Epl. 7, 62.
recordor. II. 2, 145.
non Tacitus pro reis. IV. Od. 1, 14.
Tacta arva ligonibus. I. Epl. 14, 27.
Tactu leonem laceſſat. III. Od. 2, 10. 11.
Tacuit. Ep. 5, 49.
Tædium ſollicitum. I. Od. 14, 17.
Tænari inviſi ſedes horrida. I. Od. 34, 10.
Tale *omiſſum ante* quale. 22, 13. Ep. 5, 59.
ſi quid unquam concupiveris. Ep. 3, 19.
nil Tale. II. Epl. 1, 17.
Talenta mille. II. S. 3, 226. I. Epl. 6, 34.
quinque. II. S. 7, 89.
Talentum lucrata. A. P. 238.
Tali voce. I. S. 10, 32.
Talibus officiis. II. Epl. 2, 21.
Talis *omiſſum.* IV. Od. 4, 17.
Talis pravis fultum. I. S. 3, 48.
regna vini ſortiere. I. Od. 4, 18.
Talium. IV. 8, 9.
Talo recto ſtet fabula. II. Epl. 1, 176.
Talos. II. S. 3, 171. 7, 17.
ad Talos demiſſa ſtola. I. 2, 99.
imos manaret ſudor. 9, 10. 11.
pulcher à vertice. II. Epl. 2, 4.
Tam. I. Od. 7, 10. 11. 24, 2. I. S. 1, 22. 95. *Bentl.* 3, 26. 5, 69. 9, 73. 10, 2. II. 3, 18. 5, 77. bis. 102. bis. 7, 11. I. Epl. 7, 18. II. 1, 90. 238.
Tam *pro* tantum. I. Od. 7, 10. 11. *omiſſum.* Eſt bonus, ut &c. I. S. 3, 32.
Tamen. I. Od. 7, 22. 12, 19. 32, 6. 36, 6. II. 18, 29. I. S. 5, 83. II. 1, 75. 2, 29. 82. 3, 71. 4, 91. II. Epl. 2, 19. 154. A. P. 382. *&c.*
Tamen heu. I. Od. 15, 24.
& Tamen. IV. 13, 2. I. Epl. 15, 3. II. 2, 192. I. S. 10, 8.
interdum Tamen. A. P. 93.
ne Tamen ignores. I. Epl. 12, 25.
nec Tamen. I. S. 10, 5. I. Epl. 7, 23.
non Tamen. III. Od. 29, 45. I. Epl. 1, 29. II. 2, 202. A. P. 182.
non aliter Tamen. III. Od. 5, 50.
quis Tamen. A. P. 77.
ſed Tamen. I. S. 1, 27. 4, 99. II. 1, 80. II. Epl. 1, 229. A. P. 372.
ſi Tamen. I. Od. 3, 13. II. Epl. 2, 24.

Digitized by Google

ſi quid Tamen. A. P. 386.
ſunt Tamen. *ibid.* 347.
vix Tamen. II. S. 2, 23.
ut Tamen. IV. Od. 11, 13. II. S. 6, 82.
Tanain extremum biberis. III. Od. 10, 1.
Tanain flumen. IV. 15, 24.
Tanain *propr. Eunuchi.* I. S. 1, 105.
Tanais diſcors. III. Od. 29, 28.
Tandem. I. 2, 30. 23, 11. II. 9, 18. III. 15, 2. IV. 4, 49. Ep. 17, 6. I. S. 5, 17. II. 3, 317. 316. 5, 68. 6, 90. I. Epl. 7, 73. 17, 2. A. P. 161.
Tangas caput genibus. II. S. 7, 61.
Tangat hunc armis. III. Od. 3, 54.
mœnia. Ep. 1, 30.
Tange flagello ſublimi. III. Od. 26, 11. 12.
Tangenda. I. 3, 24.
Tangens cubito. II. S. 5, 42.
Tangentis ſingula ſuperbo dente. 6, 87.
Tangere. 1, 45.
cyathos. III. Od. 19, 14. 16.
nolit. I. S. 2, 106.
ſcripta vitet. I. Epl. 3, 16. 17.
te caniculæ hora neſcit. III. Od. 13, 9. 10.
Tiberim. I. 8, 8.
Tangi metuit. III. 11, 10.
Tango matronam. I. S. 2, 54.
Tanquam. 1, 71. 72. II. 2, 27. II. Epl. 2, 171.
omiſſum ante nomen.
commendet me juvenem. I. Epl. 15, 21.
conviva. 5, 1.
deferor hoſpes. 1, 15.
eques vectabor humeris inimicis. Ep. 17, 74.
fidus interpres. A. P. 133.
incredulus odi. *ibid.* 188.
movet cornicula riſum. I. Epl. 3, 19.
ne parce malignus. I. Od. 28, 23.
nec excitatur claſſico miles truci. Ep. 2, 5.
ni Catia eſt. I. S. 2, 95.
non miſſura cutem hirudo. A. P. 476.
pene recens. II. Epl. 1, 54.
quæ genitor produxit. II. Epl. 2, 119.
ruſticus. I. 2, 42.
ſibi fidet dux. 19, 22.
ſtudio pravus facis. I. S. 4, 79.
tu pudica, tu proba perambulabis aſtra. Ep. 17, 40.
Tanta mala. I. S. 2, 68.
negotia ſuſtineas. II. Epl. 1, 1.
Tantali genus. II. Od. 18, 37. 38.
Tantalum ſuperbum. *ibid.* 36. 37.
Tantalus egens dapis benignæ. Ep. 17, 66.
ſitiens captat fugientia à labris flumina. I. S. 1, 68. 69.
Tantam oblivionem. Ep. 14, 1. 2.
ſcabiem. I. Epl. 12, 14.
Tanti mali pudet. Ep. 11, 7.
nil eſt. A. P. 304.
ſis. I. S. 1, 62.
Tantis minor. II. 7, 76.
Tanto acervo. 2, 105.
cum ſtrepitu. II. Epl. 1, 203.
diſſimilem. II. S. 3, 312.
hiatu. A. P. 138.
minorem. II. S. 3, 313.
Tanto (tantum. *Bentl.*) *ibid.* 318.
quanto. I. 2, 15. II. 4, 85. 86. 7, 18. 19. II. Epl. 1, 169. 170. 2, 147. 148.
omiſſum poſt quanto. III. Od. 16, 22.
Tantos comites. II. S. 3, 12.
Tantuli eget, quanto eſt opus. I. 1, 59.
Tantum diſſimilem. *Bentl.* II. 3, 313.
honoris accedit. A. P. 243.
magna. *Bentl.* II. S. 3, 317. 318.
pollet ſeries juncturaque. A. P. 242.
poſſideam. II. S. 3, 236.
Tantum. I. 4, 7. 64. 9, 3. 10, 60. II. 3, 140. 306. 4, 47. 5, 80.
omiſſum poſt quantum. Ep. 4, 2. 10, 7. I. Epl. 1, 28.
non Tantum. I. S. 8, 17.
Tantummodo. 9, 54.
Tantundem. 1, 52. 56. 3, 115. II. 3, 237. 4, 91.
Tantus vapor. Ep. 3, 15.
amor. II. S. 1, 10.
Tarda neceſſitas. I. Od. 3, 32.
podagra. I. S. 9, 32.
ſenectus. II. 2, 88.
Tarda tempora fluunt. I. Epl. 1, 23.
Tardavit alas volucris fati. II. Od. 17, 24. 25.
Tardior. A. P. 255.
Tardiora fata votis te manent. Ep. 17, 62.
Tardis Appia minus eſt gravis. I. S. 5, 6.
facienda injuria. II. 6, 28.
Tardius adveniens. 2, 91.
irent. 3, 101.
Tardo cognomen pingui damus. I. 3, 58.
Tardum opperior. I. Epl. 2, 71.
Tardus proviſor utilium. A. P. 164.
Tarenti ſacri cuſtode Neptuno. I. Od. 28, 29.
Tarentino veneno. II. Epl. 1, 207.
Tarentum. I. S. 6, 105.
imbelle. I. Epl. 7, 45.
Lacedæmonium. III. Od. 5, 56.
molle. II. S. 4, 34.
Tarpa judice. I. 10, 38.
Tarquinii faſces ſuperbos. I. Od. 12, 34. 35.
Tarquinius regno pulſus. I. S. 6, 12. 13.
Tartara habent Panthoiden. I. Od. 28, 9. 10.
Tartaro datum Pelea. III. 7, 17.
Tauri cornua. III. Od. 27, 28.
ruentis pondus. II. 5, 3. 4.
Tauri decem. IV. 2, 53.
Tauriformis Aufidus volvitur. 14, 25.
Tauris feſſis vomere. III. 13, 11.
illigaturum juga. Ep. 3, 11.
tricenis placas Plutona. II. Od. 14, 5. 6. 7.
Tauro *propr.* I. Epl. 5, 4.
Tauro credidit latus. III. Od. 27, 26.
Taurum inertem monſtravit. Ep. 12, 17.
Taurus. I. S. 3, 110.
petit cornu. II. 1, 52.
tibi cornua laceranda reddet. III. Od. 27, 71. 72.
Te. I. 2, 52. 3, 1. 4, 16. 5, 1. 9. 6, 4. I. S. 1, 14. 69. 78. 81. 82. 84. 104. 2, 69. 77. 96. 3, 22. 34. 123. 135. 138. 142. 4, 95. 142. 5, 56. &c.
omiſſum.
an dare verba putas? I. S. 3, 22.
paucis oſtendi gemis. I. Epl. 20, 4.

Tecmeſſæ movit forma captivæ dominum. II. Od. 4, 56.
Tecta laqueata. II. Od. 16, 11.
Penthei disjecta. 19, 14. 15. 12.
pulchra. III. 10, 6.
rumpis. Ep. 12, 12.
Trojæ reparare. III. Od. 3, 60.
Tecti obſoleti ſordibus caret. II. 10, 6. 7.
Tecto aquæ fons vicinus. II. S. 6, 2.
ex alto cœli. I. 5, 103.
paupere. I. Epl. 10, 32.
ſe dedit præcipitem. I. S. 2, 41.
tepido. II. 3, 10.
Tectum præbuit villula. I. 5, 45. 46.
relinquunt. II. Od. 8, 19.
ſummum lambere properabat flamma. I. S. 5, 74.
tunica adamantina. I. Od. 6, 13.
Tectus vagina enſis me cuſtodiet. II. S. 1, 40. 41.
Tecum. I. Od. 30, 5. 21, 2. II. 7, 9. III. 9, 24. bis. Ep. 1, 8. 4, 2. 9, 3. I. S. 9, 43. II. 5, 82. 7, 112. II. Epl. 2, 3. 76.
Tedas. IV. Od. 4, 43.
Tegam latus. II. S. V, 18.
Tegat commiſſa. A. P. 200.
talos. I. S. 2, 29.
Tegentis veſte. *ibid.* 95.
Teges commiſſum. I. Epl. 18, 38.
Teia fide. I. Od. 17, 18.
Te ipſum. I. S. 3, 34. 10, 25. I. Epl. 2, 33.
Teium Anacreonta. Ep. 14, 10.
Tela acuta in quem torſerat. Ep. 17, 10.
arcu Cydonio direxit. IV. Od. 9, 17. 18.
Telamone natum. II. 4, 5.
Telas tibi aufert. III. 12, 5. 6.
Telegoni parricidæ juga. 29, 8.
Telemachus. I. Epl. 7. 40.
Telephe. III. Od. 19, 26. A. P. 104.
Telephi. I. Od. 13, 1. 2.
Telephum. IV. 11, 21.
Telephus. Ep. 17, 8. A. P. 96.
Tellure inulta ceſſerat. II. Od. 1, 26. 27.
Itala. II. S. 6, 56.
marique erit magnus. 5, 63. 64.
nova. I. Od. 7, 29.
porrecta mari inferius ſidet ſuper cœlum. Ep. 5, 79. 80.
Tellurem porco piabant. II. Epl. 1, 143.
Telluris juvenis. II. Od. 12, 7.
propriæ herum. II. S. 2, 129.
Tellus æqua. II. Od. 18, 32.
Aſſaraci. Ep. 13, 13.
bruta. I. Od. 34, 9.
fertilis frugum pecoriſque. C. S. 29.
Iberiæ duræ. IV. Od. 3, 50.
inarata reddit Cererem. Ep. 16, 43.
Jubæ. I. Od. 22, 15.
linquenda. II. 14, 9.
me tuliſſet prima. II. S. 2, 93.
pede pulſanda. I. Od. 37, 1. 2.
Telo placidus. C. S. 33.
Telum poſitum rubigine pereat. II. S. 1, 43.
Temere. I. Od. 12, 7. II. 11, 14. I. S. 3, 67. II. 2, 116. 4, 35. II. Epl. 2, 13.
pro facile. II. Epl. 1, 120. A. P. 160.
Temeti cadum. II. Epl. 2, 163.
Temnens. I. S. 1, 116.
Temnis. I. Od. 29, 16.
Temnit vulgaria. II. S. 2, 38.
Tempe agitata Zephyris. III. Od. 1, 24.
laudibus tollite. I. Od. 21, 9.
Theſſala. 7, 4.
Temperant mare. IV. 12, 1.
vites pocula. I. 20, 11. 12.
Temperante. Ep. 16, 56.
Temperate poculum. 17, 80.
Temperas ſtrepitum teſtudinis. IV. Od. 3, 17. 18.
Temperat Alcæus. I. Epl. 19, 29.
aſtrum. II. Epl. 2, 187.
horis mundum. I. Od. 11, 15.
mare. III. 4, 45.
mulier privignis. 24, 18.
Muſam Sappho. I. Epl. 19, 28.
Temperatam mentem ab inſolenti lætitia. II. Od. 3, 3. 4.
vim Dii provehunt. III. 4, 45.
Temperato uſu. II. 3, 3. 4.
Temperet amara læto riſu. 16, 26. 27.
annum *pro* regat. I. Epl. 12, 16.
aquam ignibus. III. Od. 19, 6.
frenis ora (temperat. *Bentl.*) *pro* regat. I. 8, 7.
ſenem delirum *pro* regat. II. S. 5, 71.
Temperiem. I. Epl. 16, 8.
Tempeſtas ab Euro demiſſa. III. Od. 17, 11.
macelli. I. Epl. 15, 31.
poſtera. I. S. 5, 96.
quocunque me rapit feror. I. Epl. 1, 15.
Tempeſtatibus immolabitur agna. Ep. 10, 23. 24.
Urbis. II. Epl. 2, 85.
Tempeſtatis ritu. II. S. 3, 268.
Tempeſtiva Chloë. III. Od. 19, 27.
viro. I. 23, 12.
Tempeſtivum ludum concedere. II. Epl. 2, 142.
Tempeſtivius. IV. Od. 1, 9.
Templa antiqua Deûm ruunt. II. S. 2, 104.
Deorum novo ſaxo decorare. II. Od. 15, 19.
in Deorum recepti. II. Epl. 1, 6.
refeceris. III. Od. 6, 2.
Veſtæ. I. 2, 16.
Templis amica. III. 11, 6.
Templis Parthorum refixit ſigna. I. Epl. 18, 56.
Tempora coronâ vinxiſſe. I. Od. 7, 23.
ornatus pampino. IV. 8, 33.
pampino cingentem. III. 25, 20.
vincire floribus. IV. 1, 22.
Tempora certa modoſque. I. S. 4, 58.
craſtina. IV. Od. 7, 17. 18.
evolvere mundi. I. S. 3, 112.
grato loco me amovere. II. Epl. 2, 46.
in aurum priſcum redeunt. IV. Od. 2, 39. 40.
orientia. II. Epl. 1, 130.
quæram. I. S. 9, 58.
rabioſi ſigni fugio. 6, 126.
ſignis certis decedentia. I. Epl. 6, 3. 4.
tarda ingrata fluunt. 1, 23.
Trojana. I. Od. 28, 11. 12.
tua morer ſermone longo. II. Epl. 1, 4.
Tempore dextro. II. S. 1, 18.
exacto vitæ. I. 1, 118.
ex quo. I. Epl. 2, 65. 66.

feſto

Digitized by Google

feſto corpus levantes. II. Epl. 1, 140.
fruaris exiguo gratoque. 2, 198.
lævo. II. S. 4, 4.
meliori dicam. I. 9, 68. 69.
omni mœſtus vixeris. II. Od. 3, 5.
ponunt clitellas. I. S. 5, 47.
quo. II. 3, 34. 5, 61.
ſacro. C. S. 4.
Temporibus dubiis ſecundiſque. IV. Od. 9, 35. 36.
ſuis defuncta. II. Epl. 1, 22. 23.
vetulæ cornicis. IV. Od. 13, 25.
Temporis acti laudator. A. P. 173.
futuri. III. Od. 29, 29.
ſub verni horam. A. P. 302.
Temporum fuga. III. Od. 30, 5.
Tempus ad noſtrum. II. Epl. 1, 62.
amicum. III. Od. 6, 43. 44.
aureum ære inquinavit. Ep. 16, 64.
curandi differs. I. Epl. 2, 39.
edendi. 16, 22.
erat. I. Od. 37, 4.
grave. III. 23, 8.
in ultimum deducte. II. 7, 1.
longum. II S. 2, 118.
non eſt mihi. 4, 1.
omne. IV. Od. 4, 19. 20.
per totum hoc. II. S. 6, 47.
præſens. A. P. 44.
ſub hoc. II. Epl. 2, 34.
ſupremum. I. S. 1, 98.
tibi eſt abire. II. Epl. 2, 215.
Tenacem virum propoſiti. III. Od. 3, 1.
Tenaci gramine. Ep. 2, 24.
Tendant hæc quorſum. II. S. 7, 21.
Tendebat foras ire fruſtra. I. Epl. 7, 31.
Tendent in agros. III. Od. 5, 55.
Tendentes olympo impoſuiſſe Pelion. 4, 51. 52.
Tendere arcu ſagittas. I. Od. 29, 9. 10.
barbyton. 1, 34.
benigno ſermone noctem. I. Epl. 5, 11.
opus ultra legem. II. S. 1, 1. 2.
Tendimus Beneventum. I. 5, 71.
quo Tendis? III. Od. 3, 70. I. S. 9, 63. I. Epl. 15, 11.
quid Tendis ultra? II. Od. 18, 32.
Tendit ad ædes. I. Epl. 7, 89.
arcum. II. Od. 10, 19. 20.
haberi diſertus. I. Epl. 19, 16.
in tractus altos nubium. IV. Od. 2, 26. 27.
plumbum rumpere. I. Epl. 10, 20.
retia. Ep. 2, 33.
Tendunt extorquere. II. Epl. 2, 57.
Tene tympana. I. Od. 18, 13. 14.
Teneam Protea quo nodo. I. Epl. 1, 90.
Teneant animi dictata. A. P. 335. 336.
locum. A. P. 92.
Teneas te tuis. II. S. 3, 324.
Teneatis riſum. A. P. 5.
Tenebat nox medium ſpatium cæli. II. S. 6, 100. 101.
Tenebit te Tyburis tui umbra. I. Od. 7, 20. 21.
Tenebo te intra clauſtra. III. 11, 43. 44.
te ſub ſævo cuſtode. I. Epl. 16, 77.
uſque te. I. S. 9, 15. 16.
Tenebris fugatis. IV. Od. 4, 39. 40.
infernis. 7, 25.
Tenent arvum. III. 4, 15. 16.
te caſtra. I. 7, 19. 20.
Tenente Cæſare terras. III. 14, 15. 16.
Prætore Aſiam. I. S. 7, 18. 19.
Tenentur cauſæ teſte. I. Epl. 16, 43.
Teneo ſomniis nocturnis captum. IV. Od. 1, 37. 38.
Teneor dono. I. Epl. 7, 18.
vitiis. I. S. 4, 131.
Tener vitulus me ſolvet. IV. Od. 2, 54.
Tenerâ cervice equum docilem viam ire fingit. I. Epl. 2, 64. 65.
Teneræ conjugis immemor. I. Od. 1, 26.
prædæ ſuccus. III. 54, 55.
Teneræ mentes. 24, 52. 53.
virgines. I. 21, 1.
Teneram. II. S. 2, 20.
Tenerem quo pacto cuncta. *ibid.* 8.
Teneret præſepe. I. Epl. 15, 28.
Teneri ſtudiis. 1, 81.
Teneri manibus. I. Epl. 19, 34.
Teneris verſibus juvenentur. A. P. 246.
virginibus. IV. Od. 1, 26.
Tenero gramine. IV. 12, 9.
ungui. III. 6, 24.
Teneros animos vitiis abſterrent. I. S. 4, 128. 129.
caules alieni horti fregerit. 3, 116.
Tenerum femur. 2, 81.
Lycidam mirabere. I. Od. 4, 19.
os pueri. II. Epl. 1, 126.
Tenes Cyprum. III. Od. 26, 9.
Tenet Aventinum. C. S. 69.
Cycladas fulgentes. III. Od. 28, 14.
hæc formula reges. II. S. 3, 45 46.
hoc nos. I. 6, 44.
irrupta copula. I. Od. 13, 18.
Lyciæ dumeta. III. 4, 62. 63.
me amor Lyciſci. Ep. 11, 24.
ſedes priores. IV. Od. 9, 5. 6.
ſitis importuna argenti. I. Epl. 18, 23.
quem Tenet. A. P. 475.
Teneto ſtomachum. II. S. 7, 44.
Tenta cubilia. Ep. 12, 12.
præcordia ſpiritu. 17, 26.
ubera refert grex. *ibid.* 50.
Tentabo Boſphorum inſanientem. III. Od. 4, 29. 30.
Tentantem majora. I. Epl. 17, 24.
Tentantur morbo acuto. 6, 28. *Bentl.* II. S. 3, 163.
Tentare rem pudor meus audet. II. 1, 258. 259.
te nihil attinet. III. Od. 23, 13. 14.
Tentaris Babylonios numeros. I. 11, 2. 3.
Tentaſſe aërias domos. 28, 5.
Tentat cœleſtia. I. Epl. 17, 34.
mille modis. III. Od. 7, 12.
viâ negatâ iter. 2, 22.
Tentata. A. P. 405.
Tentator Dianæ Orion. III. Od. 4, 71.
Tentatum corpus frigore. I. S. 1, 80.
Tentavit fervor pectoris. I. Od. 16, 22. 23 24.
jocum gravitate incolumi. A. P. 222.
rem. II. Epl. 1, 164.

Teu-

Digitized by Google

Tentent crimina. I. Epl. 18, 80.
Tententur renes acuto morbo. II. S. 3, 163.
Tentigine rumpi. I. 2, 118.
Tentus pingui omaſo. II. 5, 40.
Tenuabitur aura. 4, 52.
Tenuare magna modis parvis. III. Od. 3, 72.
Tenuatum corpus recreare. II. S. 2, 84.
Tenuem ſpiritum. II. Od. 16, 38.
Tenuere turmæ Hetruſcum littus. C. S. 38.
Tenues grandia conamur. I. Od. 6, 9.
Tenues res. II. S. 4, 9.
togæ. I. Epl. 14, 32.
Tenui cenſu. 7, 56.
ervo. II. S. 6, 117.
filo deducta poëmata. II. Epl. 1, 225.
fronte inſignem. I. Od. 33, 5.
menſa. II. 16, 14.
penna ferar. 20, 1. 2.
ratione. II. S. 4, 36.
re. I. Epl. 10, 20.
ſermone. II. S. 4, 9.
victu. 2, 53.
Tenuis *in* verbis ſerendis. A. P. 46.
tibia. *ibid.* 203.
victus. II. S. 2, 70.
vulpecula. I. Epl. 7, 29.
Tenuiſſe. III. Od. 17, 8.
Tenuit. II. 12, 21.
Tenus fæce cadi poti. III. 15, 16.
prodire eſt quodam. I. Epl. 1, 32.
Tepeant hiemes. 10, 15.
Tepebunt virgines. I. Od. 4, 20.
Tepefecit jugulo ferrum. II. S. 3, 136.
Tepet regio veſpertina. I. 4, 30.
Tepidas brumas præbet Jupiter. II. Od. 6, 17. 18.
Tepido tecto. II. S. 3, 10.
Tepidum jus ligurierit. I. 3, 81.
Tepidus ſol. I. Epl. 20, 19.
Ter. I. Od. 28, 36. II. 9, 13. 14, 7. 17, 26. III. 3, 65. 18, 16. Ep. 12, 15. C. S. 22. I. S. 10, 43. II. 1, 7. I. Epl. 1, 37.
bis ulnarum toga. Ep. 6, 8.
biſque bonum miror. A. P. 358.
fruſtra expertum. *ibid.* 440.
bisve mutatæ dapis ſpectaculo inemori. Ep. 5, 33. 34.
centum millibus. II. S. 3, 116.
& quater anno æquor Atlanticum reviſens. I. Od. 31, 13. 14.
felices. 13, 17.
humum quatient in Salium morem. IV. 1, 28.
male natos verſus. *Bentl.* A. P. 441.
pereat. III. Od. 3, 66.
reſurgat murus. *ibid.* 65.
ternos cyathos peret. 19, 14.
vocata audis. 22, 3.
Terque quaterque. II. S. 7, 76.
Terenti. I. 2, 10.
Terentius arte. II. Epl. 1, 59.
Tereret uſus viritim. *ibid.* 92.
Teres atque rotundus. II. S. 7, 86.
Teretes plagas. I. Od. 1, 28.
ſuras. II. 4, 21.
Teretis pueri. Ep. 11, 28.
Tergeminis honoribus tollere. I. Od. 1, 8.
Tergere palatum. II. S. 2, 24.
Tergo ignoto diſcet pendentia. 3, 299.
libero retorta brachia. III. Od. 5, 22.
plector. II. S. 7, 105.
timido. III. Od. 2, 16.
Terit Appiam mannis. Ep. 4, 14.
Teritur ætas bellis civilibus. 16, 1.
Termes olivæ nunquam fallentis. *ibid.* 45.
Terminalibus feſtis. Ep. 2, 59.
Terminos agri revellis. II. Od. 18, 24.
Terminum ultra vagor. I. 22, 10. 11.
Terminus obſtitit mundi. III. 3, 52.
ſtabilis rerum. C. S. 26. 27.
Terna millia. II. S. 4, 76.
Ternos ter cyathos petet. III. Od. 19, 14.
Terra celat aurum. 3, 49. 50.
domibus negata, I. 22, 22.
meæ cedet inſolentiæ. Ep. 17, 75.
monſtris injecta dolet. III. Od. 4, 73.
mutat vices. IV. Od. 7, 3.
quales tulit. I. S. 5, 41. 42.
Terrâ defoſſa furtium deponere. I. S. 1, 42.
marique manus potentes. C. S. 53.
pugnata bella. I. Epl. 16, 25.
victus hoſtis. Ep. 9, 27.
Neptunus receptus. A. P. 63. 64.
premam. Ep. 1, 33.
o Terra & mare. 17, 30.
ſub Terra quicquid eſt ætas in apricum proferet. I. Epl. 6, 24.
è Terra Neptunum ſpectare. 11, 10.
Terræ dominus. III. Od. 1, 36.
gravis ſtrepitum. I. Epl. 14, 26.
menſorem. I. Od. 28, 1. 2.
munera. I. Epl. 6, 5.
munere veſcimur. II. Od. 14, 10.
ſolutæ. I. 4, 10.
Terram gravem aratro vertit. I. S. 1, 28.
inertem temperat. III. Od. 4, 45.
inviſam pede pepuliſſe gaudet. 18, 15. 16.
pede quatiunt alterno. I. 4, 7.
tundet pede. A. P. 430.
unguibus ſcalpere. I. S. 8, 26. 27.
in Terram fluxit cruor ſacer nepotibus. Ep. 7, 19, 20.
Terrarum cuncta ſubacta. II. Od. 1, 23.
Dominos. I. 1, 6.
ille angulus mihi ridet. II. 6, 13. 14.
oris. I. Epl. 3, 1.
ſitus. II. 1, 252.
Terras abſcidit Oceano diſſociabili. I. Od. 3, 21. 22.
Aquilo radit. II. S. 6, 25.
Cæſare tenente. III. Od. 14, 15. 16.
calentes alio ſole. II. 16, 18. 19.
colunt. II. Epl. 1, 7.
in cœlo regis. Ep. 5, 1. 2.
temperat. I. Od. 12, 15. 16.
Terras vicinas intercurrentia freta. *Bentl.* I. Epl. 3, 4.
Terreat ſuſpectos. II. S. 1, 50.
Tiridatem. I. Od. 26, 5.

Terrent me veſtigia. I. Epl. 1, 74.
vincula, mors, pauperies. II. S. 7, 84.
Terrenum equitem. IV. Od. 11, 27.
Terrere vultu. II. S. 7, 44.
Terreſtria. 6, 93.
Terret arundo volucres. I. 8, 6. 7.
equos armorum fulgor. II. Od. 1, 19.
mendax infamia. I. Epl. 16, 39.
Phaëton ambuſtus ſpes avaras. IV. Od. 11, 25. 26.
poëtam. II. Epl. 1, 181.
voce. I. Od. 10, 11.
Terris. 2, 42. II. 20, 3.
abdiderint furtim. I. S. 8, 43.
avaris. II. Od. 2, 1. 2.
cohors febrium incubuit. I. 3, 30. 31.
fata nihil melius donavere. IV. 2, 37. 38.
nox umbras inducere parabat. I. S. 5, 9. 10.
pater ſatis nivis miſit. I. Od. 2, 1. 2.
primis. I. S. 3, 99.
ſemota. II. Epl. 1, 21.
in Terris foret. *ibid.* 194.
viveret te uno avarior. 2, 157.
Terrorem Jovi intulerat. III. Od. 4, 49.
Terrores Magicos. II. Epl. 2, 208.
Terroribus falſis implet. 1, 212.
Terruit Mannos. III. Od. 27, 7.
urbem. I. 2, 4.
Tertia. I. Epl. 6, 35.
Tertio luſtro. IV. Od. 14, 37.
Tertium ortum lunæ referentis 2, 58.
Tertius. Ep. 11, 5.
Teſqua inhoſpita. I. Epl. 14, 19.
Teſtâ conditum levi. I. Od. 20, 2. 3.
Teſta marina. II. S. 8, 53.
pia. III. Od. 21, 4.
ſemel imbuta odorem ſervabit. I. Epl. 2, 69. 70.
ſi qua potuit fallere. III. Od. 14, 19. 20.
Teſtæ generoſæ non omne mare fertile. II. S. 4, 31.
Teſtamenta reſignat. I. Epl. 7, 9.
ſenum. II. S. 5, 24.
ex Teſtamento ſic eſt elata. II. S. 5, 85.
Teſtamentum legendum tradat. *ibid.* 51.
Teſtatur campus prælia. II. Od. 1, 30. 31.
Teſtatus tempora Trojana. I. 28, 11. 12.
Teſte quo tenentur cauſæ. I. Epl. 16, 43.
Teſtes demeteret ferro. I. S. 2, 45. 46.
Teſtis his ne foret. 8, 36.
inultus. *ibid.* 44.
mearum ſententiarum. III. Od. 4, 69. 70.
Metaurum flumen. IV. 4, 38.
Teſtudine cava amorem flevit. Ep. 14, 11.
Teſtudinis aureæ dulcem ſtrepitum temperas. IV. Od. 3, 17. 18.
ſono movere ſaxa. A. P. 395.
Teſtudo callida ſeptem nervis reſonare. III. Od. 11, 3. 4.
grata dapibus Jovis. I. 32, 13. 14.
Teter ſpiritus. III. 11, 19.
Teterrima cauſa belli. I. S. 3, 107. 108.
Teterrima aqua. *Bentl.* 5, 7.
Tetigere mento ſolum. II. Od. 7, 12.
Tetigiſſe cor ſpectantis querelâ. A. P. 98.
nolunt. I. S. 2, 28.
timent veſanum. *ibid.* 455.
Tetigit aram inmunis. III. Od. 23, 17.
Creten potentem. II. 27, 33. 34.
crura. 19, 32.
Tetra diſcordia. I. S. 4, 60.
libido inflavit venas. 2, 33.
Tetrarchas. 3, 12.
Teucer. I. Od. 7, 21. 15, 24. IV. 9, 17.
Teucro. I. 7, 27. bis. IV. 6, 11.
Teucrum. II. S. 3, 204.
Texere. III. Od. 4, 13.
Textam Mileti chlamydem. I. Epl. 17, 30. 31.
Textis cratibus. Ep. 2, 45.
Textore ſimulet Catonem. I. Epl. 19, 13.
Thalamo. I. Od. 15, 16.
Thaliæ argutæ. IV. 6, 25.
Thaliarche. I. Od. 9, 8.
Theanum. I. Epl. 1, 86.
Theatra ſonum referunt. II. 1, 201.
Theatris deſit Muſa. II. Od. 1, 9. 10.
populus ter ſonum crepuit. 17, 25. 26.
ſpectanda. I. S. 10, 39.
ſpiſſis indigna. I. Epl. 19, 41.
Theatro arcto ſtipata Roma. II. 1, 60.
in vacuo plauſor. 1, 130.
Thebæ Echioniæ. IV. Od. 4, 64.
Thebanæ arcis conditor. A. P. 394.
Semeles puer. I. Od. 19, 2.
Thebanos modos. I. Epl. 3, 13.
Thebarum rector. 16, 74.
Thebas Baccho inſignes. I. Od. 7, 3. 4.
Thebis. II. S. 5, 84.
me ponit. II. Epl. 2, 213.
nutritus. A. P. 118.
Theonino dente circumroditur. I. Epl. 18, 82.
Theſauris intactis opulentior. III. Od. 24, 1. 2.
Theſauro invento. II. S. 6, 11.
Theſeus. IV. Od. 7, 27.
Theſpis. II. Epl. 1, 163. A. P. 276.
Theſſalâ voce excantata ſidera. Ep. 5, 45.
Theſſala portenta rides. II. Epl. 2, 209.
tempe. I. Od. 7, 4.
Theſſalis venenis. 27, 21. 22.
Theſſalo victore. II. 4, 10.
Theſſalos ignes. I. 10, 5.
Thetide Dea nate. Ep. 13, 12.
Thetidis marinæ filium. I. Od. 8, 13. 14.
Thetidos marinæ filius. IV. 6, 6.
Thyma carpentis. 2, 29.
circum volitas agilis. I. Epl. 3, 21.
quærunt. I. Od. 17, 6.
Thraca. I. Epl. 3, 3.
Thracam. 16, 13.
Thrace furioſa. II. Od. 16, 5.
Thracen candidam nive. III. 25, 10. 11.
Thraciæ animæ lintea impellunt. IV. 12, 2.
Thracio vento bacchante. I. 25, 11. 12.

Digitized by Google

Thracis. II. Od. 19, 16.
Thracum eſt pugnare ſcyphis. I. 27, 1. 2.
impia pectora mollire. Ep. 5, 13. 14.
Thraſius. II. S. 2, 99.
Thrax erit. I. Epl. 18, 36.
gallina. II. S. 6, 44.
Threicio Aquilone. Ep. 13, 3.
Orpheo. I. Od. 24, 13.
Threſſa Chloë. III. 9, 9.
Thunni. II. S. 5, 44.
Thura dabimus Divis benignis. IV. Od. 2, 51. 52.
liqueſcere. I. S. 5, 99.
plurima naribus duces. IV. Od. 1, 21. 22.
ponite. I. 19, 14.
Thure Deos placare. 36, 1. 2. 3.
Lares placaris. III. 23, 34.
multo te vocantis. I. 30, 2. 3.
Thurini. III. 9, 14.
Thuris acerra. III. 8, 2.
Thus feret. I. Epl. 14, 23.
vendentem in vicum deferar. II. 1, 269.
Thyadas (Thyïadas. *Bentl.*) II. 19, 9.
Thyas (Thyïas. *Bentl.*) III. 15, 10.
Thyeſtæ cœna. A. P. 91.
Thyeſteas preces. Ep. 5, 86.
Thyeſtem. I. Od. 16, 17.
Thyna merce. III. 7, 3.
Thyoneus cum Marte confundet prælia. I. 17, 23. 24.
Thyrſo gravi. II. 19, 8.
Tiberi. II. S. 3, 173.
in Tiberi ſtabit. *ibid.* 292.
Tiberim reverti quis neget. I. Od. 29, 10. 12.
Tiberim flavum. 2, 13.
trans Tiberim. I. S. 9, 18.
trananto Tiberim. II. 1, 8.
Tiberinis in undis humeros lavit. III. Od. 12, 8.
Tiberino flumine. I. Epl. 11, 4.
Tiberinus lupus. II. S. 2, 31.
Tiberis lavit. II. Od. 3, 18.
per brumam Tiberis. I. Epl. 11, 19.
Tibur colono Argeo poſitum. II. Od. 6, 5.
fertile. IV. 3, 10.
Romæ amem. I. Epl. 8, 12.
ſupinum. III. Od. 4, 23.
vacuum. I. Epl. 7, 45.
udum. III. Od. 29, 6.
Tibure. I. Epl. 8, 12.
natum. II. 2, 2. 3.
Tiburis mite ſolum. I. Od. 28, 2.
uvidi ripas. IV. 2, 30. 31.
Tiburte. I. S. 6, 108.
Tiburtia Picenis pomis cedent. II. 4, 70.
Tibi. I. Od. 3, 5. 11, 1. 12, 50. 13, 9. 14, 9. 17, 14. 20, 4. 7. 24, 10. I. S. 6, 3. 8. 24. 41. 47. 54. *Bentl.* 63. 107. 9, 16. 17. 26. 10, 26. II. 1, 81. 4, 6. 5, 11. 13. 33. 51. 81. 6, 28. *Bentl.* 7, 1. 32. 36. 80. 102. 8, 19. 75. I. Epl. 1, 58. 65. *&c.*
Tibi *i. e. in honorem aut commodum tuum.*
tibi Nonæ redeunt Decembres. III. Od. 18, 10.
tibi ſilva ſpargit frondes. *ibid.* 14.
tibi Pactolus fluat. Ep. 15, 20.
Tibiâ acri. I. Od. 12, 1. 2.
delectabere. *Bentl.* IV. 1, 23.
Tibia dic melos. III. 4, 1. 2.
orichalco vincta. A. P. 202.
Tibiæ flamina ceſſant. III. Od. 19, 19.
ſub querulæ cantu. 7, 30.
Tibiæ Berecyntiæ (tibiâ Berecyntiâ. *Bentl.*) IV. 1, 22. 23.
Tibias cohibet. I. 1, 32. 33.
Tibicen arti addidit luxuriam. A. P. 214. 215.
cantat Pythia. *ibid.* 414. 415.
Tibicina meretrix. I. Epl. 14, 25.
Tibicinibus gaviſa. II. 1, 98.
Tibiis miſtum Carmen. Ep. 9, 5.
remiſto carmine. IV. Od. 15, 30.
Tigelli. I. S. 10, 90.
cantoris. 2, 3.
Hermogenis. 4, 72. 10, 80.
Tigellius. 3, 4.
Tignis modicis inſtravit pulpita. A. P. 279.
Tignum torquet machina. II. Epl. 2, 73.
Tigres cervis ſubſidere. Ep. 16, 31.
ducere. III. Od. 11, 13. 14.
lenire. A. P. 393.
paſcere. III. Od. 27, 56.
trahentes jugum indocili collo. 3, 14. 15.
Tigribus geminentur agni. A. P. 13.
Tigris aſpera. I. Od. 23, 9.
Tigris trepidus *nom. fluvii.* IV. 14, 46.
Tilli. *Bentl.* I. S. 6, 24. 107.
Timagenis lingua æmula. I. Epl. 19, 15.
Timeant leones armenta. Ep. 16, 33.
Timebo. III. Od. 27, 7.
Timenda voce. Ep. 6, 9.
Timendorum regum. III. Od. 1, 5.
Timendos dentes acuit. 20, 10.
Timendum examen juvenum. I. 35, 30. 31.
Timent veſanum Poëtam tetigiſſe. A. P. 455.
Timentes peccare amet. A. P. 197.
ſervos. I. S. 5, 75.
Timenti. I. Epl. 7, 4.
Timentis nihilum metuenda. II. S. 3, 54.
recitare. I. 4, 23.
Times. III. Od. 19. 39.
olus cœnare modica patella. I. Epl. 5, 2.
urbi ſollicitus. III. Od. 29, 26.
Timet Albanas ſecures. C. S. 54.
famam. I. S. 2, 12.
fata cœca. II. Od. 13, 16.
flagitium pejus letho. IV. 9, 50.
navem agere. II. Epl. 1, 114.
ſerpentium allapſus. Ep. 1, 20.
ſibi quiſque. II. S. 1, 23.
Tiberim tangere. I. Od. 8, 8.
venari. III. 24, 56.
uti inventis. A. P. 170.
qui Timet. I. Epl. 6, 9.
Timide res omnes miniſtrat. A. P. 171.
Timidis. I. Epl. 15, 33.
Timido addere mentem. II. 2, 36.
tergo. III. Od. 2, 16.
Timidos lyncas agitare. II. 13, 40.
Timidum. I. S. 1, 42.
Timidus mori. III. Od. 19, 2.
navita. I. 14, 14.
perire. IV. 9, 52.
procellæ. A. P. 28.
Timor aufert ſomnos. II. Od, 16, 15. 16.
& minæ eodem ſcandunt. III. 1, 37. 38.
magnus. I. S. 4, 67.

Timore Deorum. II. S. 3, 295.
Timores & iras. I. Epl. 4, 12.
in veros redegit. I. Od. 37, 15.
Timui. I. Epl. 9, 8. 19, 27.
Timuit. I. S. 6, 85. I. Epl. 17, 37.
Africum præcipitem. I. Od. 3, 12.
gradum mortis. *ibid.* 17.
mortem, III. 5, 36.
Tincta arma cruoribus nondum expiatis. *Bentl.* II. 1, 5.
Tincta veſtis cocco rubro. II. S. 6, 102. 103.
Tinctæ lanæ Afro murice. II. Od. 16, 35. 36. 37.
Tinctas veſtes Getulo murice. II. Epl. 2, 181.
Tinctus violà amantium pallor. III. Od. 10, 14.
Tinearum epulæ veſtis in arca putreſcat. II. S. 3, 119.
Tineas inertes paſces taciturnus. I. Epl. 20, 12.
Tingere te poculis meditor. IV. Od. 12, 22. 23.
Tinget pavimentum mero. II. 14, 26. 27.
ſecures cervice. III. 23, 12. 13.
Tireſia. II. S. 5, 1.
Tiridaten terreat. I. Od. 26, 5.
Tironum nomina ſectatur. I. S. 2, 16. 17.
Tiſiphonen. I. 8, 34.
Titanas impios. III. Od. 4, 42. 43.
Tithonum. II. 16, 30.
Titillet gloria. II. S. 3, 179.
Titius. I. Epl. 3, 9.
Titubes cave. 13, 19.
Titulis ſtupet. I. S. 6, 17.
per Titulos tuas virtutes æternet. IV. Od. 14, 4. 5.
Titulos ob inanes admittis ſcelus. II. S. 3, 212.
Tityi jecur. III. Od. 4, 77.
Tityon unda compeſcat. II. 14, 8. 9.
Tityos invito vultu riſit, III. 11, 21. 22.
raptor. IV. 6, 2.
Tmeſis.
circum tecta volantes. II. 16, 11.
circum Saturejano vectari rura caballo. I. S. 6, 58.
poſt omnia ponas argento. 1, 86.
qua rem cunque geſſerit. I. Od. 5, 3.
quæ te cunque domat Venus. 27, 14.
quando conſumet cunque. I. S. 9, 33.
quem criminoſis cunque modis &c. I. Od. 16, 2.
ſors dierum cunque. 9, 14.
qui teſtamentum tradet tibi cunque. II. S. 5, 51.
quo me cunque rapis. I. Epl. 1, 15.
nos cunque feret fortuna. I. Od. 7, 25.
Toga Afrani. II. Epl. 1, 57.
arcta. I. 18, 30.
bis ter ulnarum. Ep. 4, 8.
defluit ruſticius. I. S. 3, 30. 31.
impar diſſidet. I. Epl. 1, 96.
quæ frigus quamvis craſſa queat defendere. I. S. 3, 14. 15.
Togæ exiguæ. I. Epl. 19, 13.
mutatæ. I. Od. 36, 9.
tenues. I. Epl. 14, 32.
Togæ oblitus. III. Od. 7, 10. 11.
Togam componere. II. S. 3, 77.
Togata. I. 2, 63.
Togatæ. *ibid.* 82.
Togatas. A. P. 288.
Tolerabile. *ibid.* 368.
Tolerare fortem animum jubebo. II. S. 5, 20.
pondus. II. Od. 5, 4.
Tollam ex acervo. II. Epl. 2, 190. 191.
Tollant riſum. A. P. 381.
Tollas. I. Epl. 16, 76.
Tollat. I. Od. 2, 49.
Tolle cupidinem immitis uvæ. II. 5, 9. 10.
memor tibi hoc dictum. A. P. 367. 368.
periclum. II. S. 5, 73.
quantumvis. I. Epl. 7, 16.
querelas. 12, 3.
Tollenda. I. S. 10, 51.
Tollent cachinnum. A. P. 113.
Tollere corpus de imo gradu. I. Od. 35, 2. 3.
conſueris reges. I. S. 7, 34.
curet. A. P. 460.
ex acervo. I. S. 1, 51.
freta. I. Od. 3, 16.
patinam. I. S. 3, 80.
rabiem civicam. III. Od. 24, 26.
tergeminis honoribus. I. 1, 8.
velles. I. S. 4, 11.
verticem. III. Od. 16, 19.
Tolleret. II. S. 7, 16.
amicum. 8, 61.
Tolles ex oculis multa. A. P. 183. 184.
Tollet carentia virtute. II. Epl. 2, 123.
cicuta anum. II. S. 1, 56.
Tolletis. I. Epl. 1, 87.
Tolli. II. Od. 4, 11.
e pectore. *Bentl.* II. S. 2, 110.
Tollis ad aſtra. 7, 29.
Tollit equa hinnitum. II. Od. 16, 34. 35.
verba cadentia. I. Epl. 18, 12.
vocem comœdia. A. P. 93.
Tollite claudum. I. Epl. 17, 61.
laudibus Tempe. I. Od. 21, 9.
morem barbarum. 27, 9.
muliebrem luctum. Ep. 16, 39.
Tollo cornua in malos parata. Ep. 6, 11. 12.
Tollor in Sabinos arduos. III. Od. 40, 21. 22.
Tonantem Jovem. III. 5, 1.
Tonantes equos egit. I. 34, 7. 8.
Tonantis Jovis annus hibernus. Ep. 2, 29.
Tondet oves infirmas. *ibid.* 16.
Tonſa ilex bipennibus. IV. Od. 4, 57.
Tonſa cute. I. Epl. 18, 7.
Tonſæ lanæ. III. Od. 15, 13. 14.
Tonſo ruſticius toga defluit. I. S. 3, 31.
Tonſor erat. *Bentl. ibid.* 132.
Tonſore inæquali capillos curtatus. I. Epl. 1, 94.
te Dii donent. II. S. 3, 16. 17.
Tonſores. I. Epl. 1, 92.
Tonſori Lycino. A. P. 301.
Tonſoribus & lippis notum. I. S. 7, 3.
Tonſoris. I. Epl. 7, 50.
Toral turpe. 5, 22.
Toralia illota. II. S. 4, 84.
Tormentum invidia majus tyranni Siculi non invenere. I. Epl. 2, 58. 59.
lene admoves ingenio. III. Od. 21, 13.
Tornatos male verſus incudi reddere. A. P. 441.
Torpes. II. S. 7, 95.
Torpet animo & corpore. I. Epl. 6, 14.

Torquate. IV. Od. 7, 13. I. Epl. 5, 2.
Torquato. Ep. 13, 6.
Torquebere invidia vel amore. I. Epl. 2, 37.
Torquere mero. A. P. 435.
Torquerier. II. S. 8, 67.
Torquet aurem ab obſcœnis ſermonibus. II. Epl. 1, 127.
lapidem. 2, 73.
Torquibus exiguis prædam adjeciſſe renidet. III. Od. 6, 11. 12.
Torrentia agros ſidera. 1, 31. 32.
Torrere jecur idoneum. IV. 1, 12.
Torret amor Cyri Lycorida. I. 33, 5. 6.
me amor Glyceræ. III. 19, 28.
mutua face. 9, 13.
nullius aſtri impotentia æſtuoſa gregem. Ep. 16, 61. 62.
quos Atabulus. I. S. 5, 78.
Torſerat acuta tela. Ep. 17, 10.
Torſerunt non huc cornua Sidonii nautæ. 16, 59.
Tortor barbarus. III. Od. 5, 49. 50.
Tortum Euandri manibus. *ex conjectura Bentl.* I. S. 3, 91.
Tortum funem ducere. I. Epl. 10, 48.
Tortus vino & ira. 18, 38.
Torvo Marti dant ſpectacula. I. Od. 28, 17.
vultu ferus. I. Epl. 19, 12.
Torvus. III. Od. 5, 44.
Toſtis ſquillis. II. S. 4, 58.
Tot chlamydes. I. Epl. 6, 40. 42.
curas laboresque. II. 2, 66.
& tanta negotia. 1, 1.
juvenes. II. S. 3, 196.
labores patiar ſileri. IV. Od. 9, 32.
ora navium. Ep. 4, 17.
tantiſque imperiis. II. S. 7, 75. 76.
Tota hora abit. I. 5, 14.
Venus in me ruens. I. Od. 19, 9.
vicinia hunc videt. I. Epl. 16, 44.
Totâ urbe cantabitur. II. S. 1, 46.
Tota vinaria invertunt. 8, 39.
Totam domum. Ep. 5, 25.
Totas placentas. II. S. 8, 24.
Totidem. IV. Od. 2, 53. I. S. 10, 61. I. Epl. 6, 34.
audiet qui me dixerit inſanum. II. S. 3, 298.
laudibus tollite Tempe. I. Od. 21, 9.
plagis hoſtem conſumimus. II. Epl. 2, 97.
ſtudiorum millia. II. S. 1, 27. 28.
Toties nocte gratâ frequentes. C. S. 23. 24.
populum exoret. I. Epl. 1, 6.
ſervatus. II. S. 3, 194.
ſervus. *ibid.* 70.
Toto anno. *ibid.* 1.
cœlo. II. Od. 8, 10. 11.
corpore. I. Epl. 8, 7.
ordine. 1, 99.
Totum. A. P. 34.
nemus. *Bentl.* I. Od. 17, 5.
Totum conclave percurrere. II. S. 6, 113.
hoc tui muneris eſt. IV. Od. 3, 21.
per hoc tempus ſubjectior. II. S. 6, 47.
poëma injuſte vendit. II. Epl. 1, 75.
Totum diem ſtertebat. I. S. 3, 18.
per orbem duella confecta. II. Epl. 1, 254.
ſextilem deſideror mendax. I. 7, 2.
Totus. I. S. 9, 2. II. 3, 309.
teres in ſeipſo. II. 7, 86.
Toxicum miſcuiſſe. Ep. 17, 61.
Trabales clavos. I. Od. 35, 18.
Trabe Cypria. 1, 13. IV. 1, 20.
Trabes Hymettiæ. II. 18, 3.
Trabibus. III. 2, 28.
Tractant fabri fabrilia. II. Epl. 1, 116.
Tractare partes ſecundas. I. Epl. 18, 14.
ſerpentes. I. Od. 37, 26. 27.
te ipſum benignius voles. I. Epl. 17, 12.
Tractari mollius. II. S. 2, 85.
non vult modo & ratione. 3, 266. 267.
Tractas opus plenum periculoſæ aleæ. II. Od. 1, 6. 7.
Tractata. II. Epl. 1, 235. A. P. 150.
Tractavit calicem manibus. II. S. 4, 79.
dapes. Ep. 3, 8.
nefas. II. Od. 13, 9. 10.
Tractent. II. Epl. 1, 209.
Tractet arma ſpecioſius. I. 18, 52. 53.
Tractûs uter plures alit lepores. 15, 22.
Tractus altos nubium. IV. Od. 2, 26. 27.
Tradam metus ventis portare. I. 26, 1. 2. 3.
Trade Penelopen potiori. II. S. 5, 76.
Tradere cives Cadmo. I. 6, 39.
coner. I. Epl. 9, 3.
hominem. I. S. 9, 47.
Tradet teſtamentum tibi legendum. II. 5, 51.
Tradi. III. Od. 27, 65.
Tradidit Grajis Pergama. II. 4, 11. 12.
Tradimus. I. Epl. 18, 78.
Tradit. A. P. 182.
Traditum ab antiquis morem ſervare. I. S. 4, 117.
Traducere ævum leniter. I. Epl. 18, 97.
Tragica arte. 3, 14.
Tragicæ Camœnæ genus. A. P. 275.
Tragici Acci. I. S. 10, 53.
Tragicis cothurnis. 5, 64.
verſibus. A. P. 89.
Tragico carmine. *ibid.* 220.
colori. *ibid.* 236.
Tragicum ſpirat. II. Epl. 1, 166.
Tragicus dolet pedeſtri ſermone. A. P. 95.
Tragœdia indigna. *ibid.* 231.
Tragœdiæ ſeveræ. II. Od. 1, 9.
Tragœdis gaviſa. II. Epl. 1, 98.
Tragœdos miros audire. 2, 129.
Trahat caudam. II. S. 3, 53.
Trahat nos rectum. 6, 75.
Trahentes collo vomerem. Ep. 2, 63. 64.
jugum collo. III. Od. 3, 14. 15.
Trahentia aulæa atri pulveris. II. S. 8, 53. 54.
Trahentis exemplo perniciem. III. Od. 5, 15. 16.
Traheret Helenen. I. 15, 1. 2.
Traheretur. I. S. 10, 70.

Digitized by Google

Trahet Sicambros feroces. IV. Od. 2, 34. 36.
Trahit curru fulgente. I. S. 4, 23.
diem nivalem bruma. II. 6, 25. 26.
formica ore quodcunque poteſt I. 1, 33. 34.
malum gravius fama. 2, 59.
me imperioſa Proſerpina. II. 5, 109. 110.
Trahitur fortuna regum manibus retortis. II. Epl. 1, 191.
Trahunt clientes honeſtæ purpuras. II. Od. 18, 8.
machinæ ſiccas carinas. I. 4, 2.
me negotia inviſa Romam. I. Epl. 14, 16. 17.
vagas domos plauſtra. III. Od. 24, 10.
Trajecto dolore lateris capitisque miſeri. II. S. 3, 29.
Tramite de certo pellet. *ibid.* 4?.
Tranquilla ſenectus me expectat. 1, 57.
Tranquillet pure. I. Epl. 18, 102.
Trans æquora. IV. Od. 5, 10.
mare currunt. I. Epl. 11, 27.
Ægæum. *ibid.* 16.
pondera. 6, 51.
Tiberim. I. S. 9, 18.
Tranſcurre. II. 2, 82.
Transfer. I. Od. 30, 4.
Transfuga. III. 16. 23.
Tranſiliat modici Liberi munera. I. 18, 7.
Tranſire forum. I. Epl. 6, 59.
Tranſit mare. A. P. 345.
Tranſlatos honores alio mœrebis. Ep. 15, 23.
Tranſmutat honores incertos. III. Od. 29, 51.
Tranſnanto Tiberim. II. S. 1, 8.
Tranſverſo calamo. A. P. 447.
Tranſvolat quercus aridas. IV. Od. 13, 9. 10.
poſita in medio. I. S. 2, 108.
Trauſius. *Bentl.* II. 2, 99.
Traxerim pocula arente fauce. Ep. 14, 3. 4.
Traxit vagus veſtem per pulpita. A. P. 215.
Trebati. II. S. 1, 4. 78.
Treboni fama non eſt bella. I. 4, 114.
Trecentæ catenæ cohibent Pirithoum. III. Od. 4, 79. 80.
Trecentis millibus nummorum emptum. II. Epl. 2, 164. 165.
Trecentos. I. S. 5, 12. 8, 12.
Tremenda cuſpide. IV. Od. 6, 7. 8.
Tremendæ Chimeræ flamma cecidit. IV. Od. 2, 15. 16.
Tremendis Alpibus. 14, 11.
Tremendo tumultu ruens. I. 16, 11. 12.
Trementes ilices. Ep. 10, 8.
ripas. III. Od. 27. 23, 24.
Trementi iratos apices regum. 21, 19. 20.
ore queſtus (tremente. *Bentl.*) Ep. 5, 11.
Tremis pavore oſſa. II. S. 7, 57.
Tremit genibus. I. Od. 23, 8.
Tremor unctis manibus incidat. I. Epl. 16, 23.
Tremulo cantu. IV. Od. 13, 5.
Trepidant flammæ vertice fumum rotantes. 11, 11. 12.
Trepidare exanimes. II. S. 6, 114.
Trepidat aqua per pronum rivum cum murmure. I. Epl. 10, 21.
mens recenti metu. II. Od. 19, 5.
ultra fas. III. 29, 31. 32.
Trepidavit ætas luſtrum claudere. II. 4, 23. 24.
Trepides. 11, 4.
Trepidet Orion. III. 27, 17. 18.
Trepidis in rebus vitam aget. 2, 5. 6.
Trepidum certamen. I. Epl. 19, 48.
Trepidus Tigris. IV. Od. 14, 46.
Tres. III. 19, 15.
convivæ. II. Epl. 2, 61.
Tria funera. I. S. 6, 43.
millia. 5, 25.
Tribuens. 10, 5.
Tribulis. I. Epl. 13, 15.
Tribunal omne. 16, 57.
Tribuno. Ep. 4, 20. I. S. 6, 48.
Tribunum. I. S. 6, 25.
Tribus Grammaticas ambire. I. Epl. 19. 40.
Tribus anellis. II. S. 7, 9.
Anticyris. A. P. 500.
cyathis. III. Od. 19, 11. 12.
lectis. I. S. 4, 86.
pueris cœna miniſtratur. 6, 116.
regibus. II. 2, 101.
urſis. I. Epl. 15, 35.
Tributim. II. S. 1, 69.
Tricenis tauris Plutona illacrymabilem places. II. Od. 14, 5. 6. 7.
Triceſima Sabbata. I. S. 9, 69.
Triens. A. P. 328.
Triformi Chimæræ te expediet. I. Od. 27, 23. 24.
Triformis Diva. III. 22, 4.
Trigonem luſum fugio. *Bentl.* I. S. 6, 126.
Trilibrem mullum. II. 2, 33. 34.
Trilingui ore. II. Od. 19, 31. 32.
Trima equa. III. 11, 9.
Trimetris Jambeis. A. P. 252. 253.
nobilibus. *ibid.* 259.
Trimus. II. S. 3, 251.
Tripes menſa. I. 3, 13.
Triplex. II. 3, 237.
æs. I. Od. 3, 9.
Tripodas donarem. IV. 8, 3.
Triquetra prædia. II. S. 6, 55. 56.
Triremi ærata decedit. III. Od. 1, 39.
Triremis priva. I. Epl. 1, 93.
Triſte bidental. A. P. 471.
fatum. I. S. 9, 29.
lignum. II. Od. 13, 11.
reſonarent umbræ. I. S. 8, 41.
Triſtem. II. 3, 36. 173.
diſcedere. I. Epl. 14, 16.
oderunt jocoſi. 18, 89.
Triſtes Calendæ miſero venere. I. S. 3, 87.
Deos. 5, 102. 103.
excubiæ. III. Od. 16, 3.
iræ. I. 16, 9.
oderunt hilarem. I. Epl. 18, 89.
querimoniæ. III. Od. 24, 33.
ſpectabant. I. S. 8, 15. 16.
Triſti clade. III. Od. 3, 62.
ſermone. I. S. 10, 11.
ſuperſtitione. II. 3, 79.
verſu. 1, 21.
unda. II. Od. 14, 8, 9.
Triſtia bella. A. P. 73.
funera. II. Epl. 2, 74.
mitibus mutare. I. Od. 16, 25. 26.
Orion. Ep. 10, 10.
regna. III. Od. 4, 46.
verba mœſtum vultum decent. A. P. 105. 106.

Digitized by Google

Triſtis ægrimoniæ. Ep. 17, 73.
Oreſtes. A. P. 124.
recedo. I. Epl. 16, 35.
Triſtitiam tradam ventis. I. Od. 26, 1. 2. 3.
Trita ſubucula. I. Epl. 1, 95. 96.
Tritæ veſtis. 19, 38.
Tritum catillum Euandri manibus. I. S. 3, 90. 91.
Triverit area centum millia frumenti. 1, 45.
Trivici villa. 5, 79. 80.
Triviis curat attollere. I. Epl. 17, 58.
innati. A. P. 245.
in Triviis fixum aſſem. I. Epl. 16, 64.
occurram. I. S. 9, 59.
Trium fororum atra fila. II. Od. 3, 15. 16.
bis Trium ulnarum toga. *Bentl.* Ep. 4, 8.
Triumphales imagines. Ep. 8, 11. 12.
Triumphatis Medis dare jura. III. Od. 3, 43. 44.
Io Triumphe. IV. 2, 49. 50. Ep. 9, 21. 23.
Triumpho Dalmatico. II. Od. 1, 16.
giganteo. III. 1, 7.
medio. II. 4, 7.
ſuperbo. I. 37, 31. 32.
Triumphos magnos. 2, 49.
ſuperbos. 35, 3. 4.
Triumphus opimus. IV. 4, 51. 52.
Triumviralibus flagellis ſectus. Ep. 4, 11.
Troas male feriatos. IV. Od. 6, 14. 15.
Trochi indoctus. A. P. 380.
Trocho Græco ludere. III. Od. 24, 56. 57.
Troja capta. II. S. 3, 191.
Troica ſacerdos (Troïa. *Bentl.*) III. Od. 3, 32.
Trojæ altæ victor Achilles. IV. 6, 3.
domitor. I. Epl. 2, 19.
fortuna renaſcens. III. Od. 3, 61. 62.
haud ita me geſſi. II. S. 5, 18. 19.
poſt captæ tempora. A. P. 141.
tecta reparare. III. Od. 3, 60.
Trojam ardentem. C. S. 41.
canemus. IV. Od. 15, 31. 32.
Trojana tempora. I. Od. 28, 11. 12.
Trojani belli ſcriptorem relegi. I. Epl. 2, 1. 2.
Trojanum bellum. A. P. 147.
Troilon impubem. II. Od. 9, 15. 16.
Tropæa Auguſti cantemus. 9, 19.
Truces inimicitias. I. Epl. 19, 49.
vultus. Ep. 5, 4.
Truci claſſico excitatur. Ep. 2, 5.
Trucidas cepe. I. Epl. 12, 21.
Trucidet pueros Medea. A. P. 185.
Truculentior. I. S. 3, 51.
Trudit in plagas obſtantes apros. Ep. 2, 31. 32.
in prælia inermem. I. Epl. 5, 17.
Truditur dies die. II. Od. 18, 15.
Trulla campana. II. S. 3, 144.
Truncis cavis lapſa mella iterare. II. Od. 19, 11. 12.
evulſis. III. 4, 55.
Truncus ficulnus. II. S. 8, 1.
illapſus cerebro me ſuſtulerat. II. Od. 17, 27. 28.
Trutina eadem ponetur. I. S. 3, 72.
penſantur. II. Epl. 1, 29. 30.
Tu. I. Od. 14, 15. 15, 29. 20, 10. 24, 11. 28, 23. 29, 13. II. 6, 22. 8, 5. 12, 9. 21. 18, 17. I. S. 1, 16. 17. 86. 2, 74. 90. *Bentl.* 3, 19. 21. 134. 137. 4, 19. 69. 85. 6, 110. 9, 49. 75. *&c.*
Tu nive dormis. *Bentl.* II. S. 3, 223.
Tu *abundans.* I. Od. 9, 16.
Tua. II. 8, 23. III. 22, 5. 27, 75. IV. 12, 21. 15, 4. Ep. 1, 31. 5, 75. 14, 15. 17, 33. *Bentl.* I. S. 1, 45. 53. 3, 25. 28. 5, 24. 58. *&c.*
Tuæ. I. Od. 15, 21. 32. II. 5, 5. III. 3, 13. 13, 16. 15, 2. IV. 1, 16. 5, 5. 10, 2. 11, 21. Ep. 1, 24.
Tuam. I. S. 4, 117. A. P. 329.
Tuas. I. Od. 15, 7. 26, 12. IV. 14, 2.
Tubæ ſonitus lituo permiſtus. I. Od. 1, 23. 24.
tibia æmula. A. P. 202. 203.
Tubas vincat. I. S. 6, 44.
Tuberibus propriis amicum offendat. 3, 73.
Tuere matres. C. S. 14.
Tueri famam. I. S. 4, 118.
omitte. I. Epl. 18, 79.
Tui. III. Od. 25, 1. IV. 3, 21. I. Epl. 9, 13.
Tuis. II. Od. 17, 1. III. 7, 10. 10, 16.
Tuleris manus ſupinas cœlo. III. 23, 1.
mercedem. IV. 8, 22.
Tulerunt munera. II. Epl. 1, 246.
Tuli majora. II. S. 5, 21.
Tuliſſet me tellus. 2, 93.
Tuliſti bella. I. Epl 18, 55.
Tulit cadaver. II. S. 5, 85. 86.
gloria ad cœnam ventoſo curru. II. Epl. 1, 177.
hæc ſeges ingratos. I. 7, 21.
me æſtus belli in arma. II. 2, 47.
nos ætas avis pejor. III. Od. 6, 46. 47.
omne punctum. A. P. 343.
puer multa. *ibid.* 413.
te unda. II. Od. 7, 16.
terra. I. S. 5, 42.
Tulli. I. S. 6, 9. 24. 107.
Tullo conſule. III. Od. 8, 12.
Tullus. IV. 7, 15.
Tum. II. 15, 5. 9. III. 29, 62. 63. *Bentl.* IV. 2, 45. I. S. 2, 97. 5, 11. 25. 76. 84. 7, 28. II. 2, 48. 121. 3, 304. 5, 66. 8, 33. 77. 90.
quid Tum. II. S. 3, 230.
Tum *exprimens perſonæ mutationem.* 6, 115.
Tument inguina. I. 2, 117.
Tumentibus furis. Ep. 8, 9. 10.
Tumentis. *Bentl.* A. P. 197.
Tumes laudis amore. I. Epl. 1, 36.
Tumidas minas contuderit. IV. Od. 3, 8.
Tumidi. I. Epl. 6, 61.
Tumidis ſermonibus infla utrem. II. S. 5, 98.
velis. II. Epl. 2, 201.
Tumido ore delitigat. A. P. 94.
Tumidum cor. II. S. 3, 213.
Tumidus. I. 7, 7.
Nilus. III. Od. 3, 48.
Tumultu impio. IV. 4, 46. 47.
ſceleris. II. S. 3, 208.
tremendo ruens. I. Od. 16, 11. 12.
trepidet Orion. 27, 17. 18.

Digitized by Google

Tumultum. III. Od. 14, 14.
feret pituita ſtomacho. II. S. 2, 75. 76.
Tumultuoſum mare. III. Od. 1, 26.
Tumultus iſte quid fert. Ep. 5, 3.
Tumultus miſeros ſummovet. II. Od. 16, 9. 10.
novos moveat fortuna. II. S. 2, 126.
per *Ægæos* te tutum feret aura. III. Od. 29, 62. 63.
veſtri jocum movere. I. Epl. 19, 20.
Tunc. III. Od. 29, 62. Ep. 17, 74. I. S. 9, 36. A. P. 103.
Tundet ſaxa Neptunus. Ep. 17, 54. 55.
terram pede. A. P. 430.
Tunica diſcincta. I. S. 2, 132.
Tunicæ pexæ. I. Epl. 1, 95. 96.
Tunicato popello. 6, 65.
Tunicis demiſſis ambulat. I. S. 2, 25.
pulchris. I. Epl. 18, 33.
Tuo. I. Od. 25, 7. IV. 4, 9. Ep. 1, 4. 3, 21. 17, 50. 72. I. S. 2, 76. 6, 98. 10, 85. II. 3, 207. 8, 66. I. Epl. 16, 31. 18, 81.
Tuo crus rectius. *Bentl.* I. S. 2, 81.
ære pararis. *Bentl.* II. 3, 129.
Tuorum. I. 7, 35.
Tuos. IV. Od. 9, 32. 14, 33. II. S. 3, 129.
Turba cætera. II S. 8, 26.
clientium. III. Od. 1, 13.
faventium. 24, 46.
impia. II. S. 3, 228.
miretur. I. 10, 73.
Poëtarum. *ibid.* 67.
ſaxis vos vicatim petens. Ep. 5, 97.
Turbâ circumſtante. I. S. 3, 135.
extrahe. II. 5, 94.
luctandum. 6, 28.
mediâ erue. I. 4, 25.
Turbæ majori pauperiorum ſe probet. 1, 111. 112.
Turbam cogit. A. P. 419.
in prædonum decidit. I. S. 2, 42. 43.
in hanc concedere cogemus. 4, 143.
Turbaret mare Orion (turbarit. *Bentl.*) Ep. 15, 7. 8.
Turbatam aquam haurit. I. S. 1, 60.
Turbidum lætatur. II. Od. 19, 6.
Turbidum mare. *Bentl.* I. 3, 19.
Turbidus dux Adriæ. III. 3, 5.
Turbine collectus pulvis. I. S. 4, 31.
Turbinem ſolve. Ep. 17, 7.
Turbonis. II. S. 3, 310.
Turdis edacibus. Ep. 2, 34.
Turgentis caudæ verbera excepit. II. S. 7, 49.
Turget. A. P. 27.
Turgida vela. II. Od. 10, 24.
Turgida frons cornibus. III. 13, 4.
Turgidi fluvii. IV. 12, 3. 4.
Turgidus Alpinus. I. S. 10, 36.
Turinus. II. 8, 20.
Turius. 1, 49.
Turmæ barbaræ. II. Od. 4, 9.
equitum. II. Epl. 1, 190.
Iliæ. C. S. 37. 38.
Turmam immanem. III. Od. 4, 43.
Turmas equitum. II. 16, 22.
hoſtium vexare. IV. 14, 22. 23.
mortales. III. 4, 47.
Turpant te rugæ. IV. 13, 11. 12.
Turpaverit frontem cicatrix. I. S. 5, 60. 61.
Turpe commiſſum vigilans ploro. III. Od. 27, 38. 39.
pecus. I. S. 3, 100.
relinqui mihi eſt. A. P. 417.
ſolum. II. Od. 7, 12.
toral. I. Epl. 5, 22.
Turpe *exclamantis.* Ep. 9, 15.
Turpem introrſum. I. Epl. 16, 45.
lituram metuit. II. 1, 167.
repulſam. I. 1, 43.
ſenectam. I. Od. 31, 19.
Turpes luctus. II. 20, 22.
Turpi adultero. I. 33, 9.
amore meretricis. I. S. 4, 111.
honeſtum ſecernis. 6, 63.
in arca clauſus. II. 7, 59.
jugo colla eripe. *ibid.* 91. 92.
opprobrio facto. I. 6, 84.
pede. 2, 102.
Turpia celet. 2, 85.
Turpia vitia. 3, 39.
Turpior. II. Od. 8, 4.
Turpis fuiſſet ſub domina meretrice. I. Epl. 2, 25.
honeſto confuſus. A. P. 213.
introrſum. II. S. 1, 65.
macies. III. Od. 27, 53.
maritus. 5, 6.
podex. Ep. 8, 5. 6.
prodis. II. S. 7, 54. 55.
Turpis ranæ. Ep. 5, 19.
Turpiſſime. I. S. 9, 75.
Turpiter. A. P. 3, 284.
hirtum ingenium. I. Epl. 3, 22.
Turpium virorum. I. Od. 37, 9. 10.
Turres celſæ. II. 10, 10. 11.
Dardanas quateret. IV. 6, 7.
regum. I. 4, 14.
vicinas. I. Epl. 3, 4.
Turribus altis deſilire. Ep. 17, 70.
Turris ahena. III. Od. 16, 1.
Tuſci amnis. II. S. 2, 32. 33.
vici. 3, 228.
Tuſcis æquoribus jactata. IV. Od. 4, 54.
Tuſco alveo denatat. III. 7, 28.
Tuſcum mare. II. Epl. 1, 202.
Tuſſiet malè ſenio. II. S. 5, 107.
Tuſſis. I. 9, 33.
Tuta merces. III. Od. 2, 25. 26.
Tuta & parvula laudo. I. Epl. 15, 42.
otia. I. S. 1, 31.
Tutæ mentis. II. 3, 137.
Tutela Deliæ. IV. Od. 7, 33.
Jovis. II. 17, 22. 23.
præſens Italiæ. IV. 14, 43. 44.
Tuteris res Italas armis. II. Epl. 1. 2.
tuo præſidio fidentem. I. *Epl.* 18, 81.
Tutetur partes Ephebi amantis. II. 1, 171.
Tutior merx. I. S. 2, 47.
Tutis auribus hæc depone. I. Od. 27, 18.
Tuto corpore. III. 4, 17.
nido. II. S. 2, 49.
Tutor finium Silvane. Ep. 2, 22.
Tutum aura per tumultus feret. III. Od. 29, 63. 64.
Tutum diadema. II. 2, 21.
iter. III. 16, 7.
nemus. I. 17, 5.
Tutus. II. 10, 6. II. S. 6, 117. A. P. 28. 266.
ab infeſtis latronibus. II. S. 1, 42.
bos. IV. Od. 5, 17.
rhombus. II. S. 2, 49.
undique. 1, 20.

Tuum.

Tuum. IV. Od. 1,16. 3, 24. 5, 34. Ep. 1, 15. 8, 12. I. S. 2, 81. 4, 120. II. 3, 232. I. Epl. 18, 66, 72.
Tuus. IV. Od. 5, 6. Ep. 17, 50. I. S. 1, 46. 4, 95. 6, 60. I. Epl. 7, 11. II. 2, 5. 160.
Tydides atrox. I. Od. 15, 27. 28.
Tympana ſæva. 18, 13. 14.
Tympano pulſo. III. 15, 10.
Tyndari. I. 17, 19.
Tyndaridæ ſidus. IV. 8, 31.
Tyndaridarum fortiſſima. I. S. 1, 100.
Typhœus. III. Od. 4, 53.
Tyranni purpurei. I. 35, 12.
Tyranni bellantis matrona. III. 2, 7.
Inſtantis vultus. 3, 3.
Siculi. I. Epl. 2, 58.
Tyrannos exactos. II. Od. 13, 31.
Tyrannus Heſperiæ undæ Capricornus. 17, 19. 20.
late. III. 17, 9.
Tyriæ merces. 29, 60.
Tyrias veſtes. II. S. 4, 84.
Tyriis muricibus lanæ iteratæ vellera. Ep. 12, 21.
Tyrios colores mirare. I. Epl. 6, 18.
Tyrrhena progenies regum. III. Od. 29, 1.
Tyrrhena ſigilla. II. Epl. 2, 180.
Tyrrhenum mare tuis cæmentis occupes. III. Od. 24, 3. 4.
per æquor vela parva darem. IV. 15, 3. 4.
Tyrrhenus parens te non Penelopen genuit. III. 10, 11. 12.
Tyrtæus animos verſibus in bella exacuit. A. P. 402. 403.

V.

VAcas. II. Epl. 2, 95.
Vacat otioſo pagus cum bove. III. Od. 18, 11. 12.
Vaccæ. IV. 2, 53.
Siculæ mugiunt. II. 16, 33. 34.
Vacua umbra. I. Epl. 7, 50.
Vacuam. I. Od. 5, 10.
aulam patefecit. IV. 14, 36.
Romanis vatibus ædem. II. Epl. 2, 94.
Vacuas Athenas ingenium deſumpſit. II. Epl. 2, 81.
aures permulceat verbis. I. 16, 26.
Vacui cantamus. I. Od. 6, 19.
luſimus. 32, 1. 2.
Vacuis venis nil niſi lene committere decet. II. S. 4, 25. 26.
Vacunæ fanum putre. I. Epl. 10, 49.
Vacuo in theatro lætus ſeſſor. II. 2, 130.
operum conviva gratus. II. S. 2, 119.
Vacuum aëra expertus. I. Od. 3, 34.
duellis Janum clauſit. IV. 15, 18. 19.
nemus. III. 25, 13.
Tibur placet. I. Epl. 7, 45.
Verticem attollens. I. Od. 18, 15.
Vacuum tecto villula cepiſſet. II. S. 3, 10.
per Vacuum me hoſtis incurreret. 1, 37.
in Vacuum venias. 5, 50.
Vada non tangenda rates tranſiliunt. I. Od. 3, 24.
Vadato caſu debebat reſpondere (vadatus. *Bentl.*) I. S. 9, 36.
Vade. I. Epl. 13, 19.
Vadere vidi Canidiam. I. S. 8, 23. 24.
Vadet per loca celeberrima. I. Epl. 17, 26.
Vadibus datis. I. S. 1, 11.
Vadis lævata ſaxa. Ep. 16, 25. 26.
Væ. I. Od. 13, 3.
Vafer. II. S. 4, 55. 5, 24.
Alfenus. I. 3, 130.
mille modis tentat. III. Od. 7, 12.
Siſyphus. II. S. 3, 21.
Vafri juris inſcitia. 2, 131.
Vaga cornix. III. Od. 27, 16.
flamma. I. S. 5, 73.
Io. A. P. 124.
luna. I. S. 8, 21.
natura frenis remotis proſilict. II. 7, 74.
Vaga flumina. I. Od. 34, 9.
Vagæ arenæ ne parce. 29, 23.
Vagantem Spartacum. III. 14, 19.
Vaganti licentiæ injecit frena. IV. 15, 10. 11.
Vagas aves. IV. Od. 4, 2.
domos. III. 24, 10.
Vagentur ſtellæ. I. Epl. 12, 17.
Vager. A. P. 265.
Vagina tectus enſis. II. S. 1, 40. 41.
Vagis ventis. III. Od. 29, 24.
Vago concubitu prohibere. A. P. 398.
pecori. III. Od. 13, 12.
Vagor. I. S. 7, 112.
curis expeditus. I. Od. 22, 11.
Vagos piſces. II. S. 4, 77.
Vagus Hercules. III. Od. 3, 9.
mercator. A. P. 117.
ſcurra. I. Epl. 15, 28.
tibicen. A. P. 215.
Tiberis. I. Od. 2, 18.
Valdius *pro* melius. I. Epl. 9, 6.
oblectat *pro* magis. A. P. 321.
Vale. II. S. 5, 110. I. Epl. 6, 67. 13, 19.
Valeant quid humeri. A. P. 40.
Valeas. II. S. 6, 116. I. Epl. 18, 50.
bene. II. S. 2, 71.
Valeat. I. Epl. 8, 13.
ne quid. II. S. 7, 87.
non levius. *ibid.* 78.
poſſeſſor. I. Epl. 2, 49.
quid nummus. I. S. 1, 73.
res ludicra. II. Epl. 1, 180.
Valent Fabium delaſſare. I. S. 1, 14.
Medææ venena minus. Ep. 5, 61. 62.
non Valent humanam vicem convertere. 5, 87. 88.
Valentem recte. I. Epl. 7, 3. 16, 21.
Valentium Baccharum. III. Od. 25, 15.
carminum libros. Ep. 17, 4.
Valeo ſtare *pro* poſſum. I. S. 9, 39.
Valere. Ep. 11, 11.
Valeri genus. I. S. 6, 12.
Valet ferrum acutum reddere. A. P. 304. 305.
multum in Fabia. I. Epl. 6, 52.
nondum jugum ferre. II. Od. 5, 1.
quo quiſque. II. S. 1, 50.
ſummis ima mutare. I. Od. 34, 12. 13.
vincula abrumpere. IV. 7, 27. 28.

Digitized by Google

quo quiſque Valet. II. S. 1, 50.
ut Valet. I. Epl. 3, 12.
Valetudo abunde contingat. 4, 10.
dura inciderit. II. S. 2, 88.
Valgi. II. Od. 9, 5.
Valgius. I. S. 10, 82.
Valido. I. Od. 31, 17.
Validus Auſter. I. Epl. 10, 15.
male. II. S. 5, 45.
Mimas. III. Od. 4, 53.
minus mente. I. Epl. 8, 7.
mollitiem præſumis. II. S. 2, 87.
ſi lætus erit. I. Epl. 13, 3.
Valla. 15, 1.
Vallè in reducta æſtus vitabis. I. Od. 17, 17. 18.
errantes greges. Ep. 2, 11.
opaca montes diſſocientur. I. Epl. 16, 5. 6.
Sabina. III. Od. 1, 47.
Valles perſonuere. I. 17, 11. 12.
Vallis. 15, 19.
Vallo circumdata. I. S. 2, 96.
Vallum. Ep. 9, 13.
Valvarum ſtrepitus. II. S. 6, 112.
Valuerunt perdere Marſi *pro* potuerunt. Ep. 16, 3.
Valuit caveæ clathros frangere. A. P. 473.
Vana imago ludit. III. Od. 27, 29. 30.
Vana gaudia. II. Epl. 1, 188.
Vanæ imagini ſanguis redeat. I. Od. 24, 15.
Vanæ leges ſine moribus quid proficiunt. III. 24, 35. 36.
ſpecies fingentur. A. P. 7. 8.
Vanis rerum corruptus. II. S. 2, 25.
Vano metu aurarum. I. Od. 23, 3. 4.
Vapor ſiderum. Ep. 3, 15.
Vapores nocturnos formidare. I. Epl. 18, 93.
Vaporet ſol fugiente curru lævum latus. 16, 6. 7.
Vappâ multâ prolutus. I. S. 5, 16.
Vappæ. 2, 12.
Vappam. II. 3, 144.
jubeo fieri. I. 1, 104.
Vare. I. Od. 18, 1. Ep. 5, 73.
Variæ colubræ. I. S. 8, 42.
res. II. 2, 71.
Variare rem unam prodigialiter. A. P. 29.
Varias plumas inducere. A. P. 2.
Variis frondibus obſita. I. Od. 18, 12.
horis mundum temperat. 12, 15. 16.
partibus illudit. II. S. 3, 51.
Vario palato. II. Epl. 2, 62.
Vario *propr.* I. Od. 6, 1. A. P. 55.
Varios lapides lutulenta palma radere. II. S. 4, 83.
Varium. 3, 56.
Varium *propr.* I. 9, 23.
Varius autumnus colore purpureo. II. Od. 5, 12.
Varius *propr.* I. S. 5, 40. 93. 5, 55. 10, 44. 81.
Varrone Atacino. 10, 46.
Varum diſtortis cruribus. 3, 47.
Vas ſincerum. *ibid.* 56. I. Epl. 2, 54.
Vaſa argentea prætereo. II. S. 7, 72. 73.
Vaſtata fana tumultu impio. IV. Od. 4, 47. 48.
Vaſto impetu. 14, 30.
Vate. Ep. 16, 66. II. S. 5, 6.
ſacro. IV. Od. 9, 28.
Vatem dediſſet Muſa. II. Epl. 1, 133.
Vates attonitus. III. Od. 19, 14. 15.
biformis. II. 20, 2. 3.
dedicatum Apollinem poſcit. I. 31, 1. 2.
tuus. I. Epl. 7, 11.
Vati adempta lumina reddidere. Ep. 17, 44.
Vatibus calcar addere. II. Epl. 1, 217.
divinis venit nomen. A. P. 400. 401.
lyricis me inſeres. I. Od. 1, 35.
Romanis. II. Epl. 2, 94.
Vaticani montis imago. I. Od. 20, 7. 8.
Vatis amici favillam lacrymis ſparges. II. 6, 23. 24.
animus non temere eſt avarus. II. Epl. 1, 119. 120.
Horati modorum docilis. IV. Od. 6, 43. 44.
per opus clarorum virorum mores animique apparent. II. Epl. 1, 249. 250.
Vatum genus irritabile. 2, 10.
inter choros dignatur me ponere. IV. Od. 3, 14. 15.
pars maxima. A. P. 24.
potentium lingua. IV. Od. 8, 26. 27.
veſtigia contracta ſequi. II. Epl. 2, 80.
volumina annoſa. 1, 26.
Uber diſtentius gerat aliena capella. I. S. 1, 110.
Ubera diſtenta ſiccet. Ep. 2, 46.
equina. 8, 8.
tenta grex refert. 16, 50.
ab Ubere matris. IV. Od. 4, 15.
Uberes fruges agris retulit. 15, 5.
rivos. II. 19, 10. 11.
Ubi *adv. temp.* 1, 10. 6, 17. III. 6, 41. 27, 69. IV. 7, 14. Ep. 2, 67. 5, 91. 11, 19. I. S. 2, 86. 115. 4, 138. II. 2, 80. 3, 260. 315. 4, 67. 7, 47. 72. 8, 10. I. Epl. 10, 45. 12, 24. 15, 33. 38. 20, 7. II. A. P. 351.
Ubi *adverb. loci.* I. Od. 22, 17. II. 6, 3. Ep. 12, 6. 16, 43. I. S. 3, 60. 61. 5, 71. II. 3, 48. 5, 12. 6, 2. I. Epl. 6, 45.
aſt Ubi. I. S. 6, 125.
quin Ubi. II. 1, 71.
hæc Ubi dicta. 6, 97.
ergo Ubi. 3, 120. 6, 17. 106.
verum Ubi. I. Epl. 7, 86.
eſt Ubi. 10, 15.
vulgus peccat. II. 1, 63.
hic Ubi. I. 7, 73. II. 2, 136.
Ubicunque. III. Od. 27, 13. I. S. 2, 62. I. Epl. 3, 34.
Ubique. I. S. 2, 60. II. 2, 84. 5, 23.
Ubivis. I. 4, 74.
Uda pomaria mobilibus rivis. I. Od. 7, 13. 14.
tempora Lyæo. *ibid.* 22. 23.
Uda argilla quidvis imitabitur. II. Epl. 2, 8.
Udam humum ſpernit. III. Od. 2, 23. 24.
Udo apto coronas deproperare. II. 7, 23. 24.
littore. I. 32, 7. 8.
noto. Ep. 10, 19. 20.
ſalicto. II. Od. 5, 7. 8.
Udos ramos. I. 5, 81.
Udum Tybur. III. 29, 6.
Ve *Conjunctio disjunctiva idem ſignificans quod* aut, *ut.:*
Achæmeniumve. *Bentl.* 1, 44.
Bimarisve. I. 7, 2.

ci-

Digitized by Google

citharave. III. Od. 4, 4.
curatve. II. 7, 25.
Echioniæve. IV. 4, 64.
fragilemve. *Bentl.* III. 2, 28.
Gætulusve. I. 23, 10.
gelidove Hæmo. 12, 6.
Gnidiusve. II. 5, 20.
infidive. IV. 15, 23.
inutiliſve. *Bentl.* Ep. 2, 13.
juvenemve. 2, 21.
magiſve. 2, 50.
meliusve. IV. Od. 2, 37.
minusve. Ep. 8, 18.
monſtrumve. IV. Od. 4, 63.
noviſve. *Bentl.* Ep. 16, 6.
parentibusve. *Bentl.* 16, 8.
pavidumve. *Bentl.* 2, 35.
pecusve. 1, 27.
primosve. IV. Od. 9, 17.
pugilemve equumve. 2, 18.
regesve. *Bentl. ibid.* 13.
ſterilisve. A. P. 65.
Sthenelusve. IV. Od. 9, 20.
terve. Ep. 5, 33.
timidove. *Bentl.* III. Od. 2, 16.
velociusve. Ep. 17, 61. *& multis aliis locis.*
Vecors ſcribit mala carmina. II. S. 5, 74.
Vectabor humeris. Ep. 17, 74.
Vectari caballo. I. S. 6, 59.
Vectes. III. Od. 26, 7.
Vectigalia magna. II. S. 2, 100.
parva. III. Od. 16, 39. 40.
Vegetus ſurgit ad munia præſcripta. II. S. 2, 81.
Vehas humero reticulum panis. I. 1, 48.
Vehemens & liquidus puroque ſimillimus amni. II. Epl. 2, 120.
lupus. *ibid.* 28.
Vehemente opera. I. 13, 5.
Vehet dominum improbus (vehit. *Bentl.*) 10, 40.
Veja humum exhauriebat ligonibus. Ep. 5, 29. 30. 31.
Vejanius. I. Epl. 1, 4.
Vejentanum. II. S. 3, 143.
Vejentis. II. Epl. 2, 167.
Vel. I. Od. 12, 1. 22, 7. 35, 2. 3. II. 8, 3. III. 11, 47. I. S. 1, 49. 55. 2, 129. 134. 6, 22. 105. II. 2, 10, 3, 180.
vel. I. Od. 7. 3. II. 11, 13. II, S. 3, 232. 8, 37. I. Epl. 17, 58. II. Epl. 1, 25. 44. A. P. 288.
nos *pro* nos ipſi. III. Od. 24. 45. 47.
Vela contrahes turgida. II. 10, 23. 24.
dare retrorſum. I. 34, 3. 4.
nautica. I. S. 3, 106.
parva darem per æquor. IV. Od. 15, 3. 4.
Velabro. II. S. 3, 229.
Velat panno duplici. I. Epl. 17, 25.
Velata panno albo fides. I. Od. 35, 21. 22.
Velatum ſtola. I. S. 2, 71.
Velet caput charum cautus. II. 5, 94.
Veliæ. I. Epl. 15, 1.
Velim. III. Od. 16, 38. I. S. 5, 53. 10, 89. I. Epl. 8, 8. II. 1, 35. A. P. 36.
Velimus. A. P. 347.
Velina. I. Epl. 6, 52.
Velint. III. Od. 3, 60. 8, 2.
diſcedere *pro* diſcedant. I. S. 1, 26.
Velis tumidis agimur. II. Epl. 2, 201.
Velis. II. Od. 12, 23. I. S. 1, 89. 2, 75. 3, 112. 9, 54. II. 2, 23. I. Epl. 5, 30. 19, 35.
Velit. I. S. 2, 124. 4, 111. II. 5, 54. 61. I. Epl. 12, 19. 16, 27. 17, 4. II. 1, 2. A. P. 2.
humare *pro* humaret. II. S. 3, 187.
Velle. I. 5, 76. 9, 67.
Vellem. 3, 41. II. 2, 40. 3, 37. I. Epl. 11, 8.
Vellera Aquinatem ſuccum potantia. I. Epl. 10, 27.
lanæ muricibus Tyriis iteratæ. Ep. 12, 21.
pinguia. III. Od. 16, 35. 36.
Vellere. I. S. 9, 63.
Velles. 4, 11. I. Epl. 7, 93.
Vellet. I. S. 2, 51. II. 6, 43. A. P. 396.
Vellicet abſentem. I. S. 10, 79.
Vellis piſces. II. 3, 235.
Vello pilos equinæ caudæ. II. Epl. 1, 45. 46.
Vellunt barbam pueri laſcivi. I. S. 3, 133.
Veloces Brennos. IV. Od. 14, 11.
Veloci oculo percurre. II. S. 5, 55.
procellæ te crede. III. Od. 27, 62. 63.
Velocius. Ep. 17, 61.
Velox animus. I. Epl. 12, 13.
cum tua merce veni. IV. Od. 12, 21. 22.
Faunus. I. 17, 1. 2.
nova mente in quos ſpecus agor. III. 25, 2. 3.
pila. II. S. 2, 11.
victoria. I. Epl. 18, 64.
Velut ac. II. S. 7, 30.
accipiter. I. Od. 37, 17.
ægri ſomnia. A. P. 7.
amnis. IV. Od. 2, 5.
arbor creſcit occulto ævo. I. 12, 45.
equa. III. 11, 9.
ille. II. S. 1, 30.
illis afflaſſet. 8, 94. 95.
leænæ vitulos. III. Od. 11, 41.
luna inter ignes minores. I. 12, 47. 48.
melior. II. S. 7, 41.
Phocæorum exſecrata civitas. Ep. 16, 17. 18.
pinus ferro icta. IV. Od. 6, 9. 10.
podex crudæ bovis. Ep. 8, 6.
qui. I. S. 3, 9. 10.
ſacrum contingere metuens. II. 3, 100.
ſi. I. 6, 66. II. 7, 98.
ſilvis. II. 3, 48.
triviis innati. A. P. 245.
unda. II. Epl. 2, 176.
urſus. A. P. 472.
Veluti. I. 3, 40. II. 1, 33. 40. 3, 98. 6, 107.
Veluti ſi. *Bentl.* II. 8, 94.
ac Veluti. III. Od. 28, 6. I. S. 4, 142. I. Epl. 18, 26.
ſi Veluti. A. P. 458.
Vena benigna. II. Od. 18, 10.
Venâ divite. A. P. 409.
Venabula. I. Epl. 6, 58.
Venæ te inopem deficient. II. S. 3, 153.
Venafranæ olivæ bacca. 4, 69.
Venafri cella. 8, 45. 46.
Venafro viridi bacca certat. II. Od. 6, 15. 16.
Venale habet. I. S. 2, 84.
purpura. II. Od. 16, 7. 8.

Venalem laurum morte petiiſſe. III. Od. 4, 2.
Venales. I. S. 1, 47.
merces. II. Epl. 2, 11.
Venari timet. III. Od. 24, 56.
volet. I. Epl. 18, 40.
Venas libido tetra inflavit. I. S. 2, 33.
in Venas manet. I. Epl. 15, 19. 20.
Venaticus. 2, 65.
Venator citus. I. Od. 37, 18. 19.
leporem ſectatur. II. S. 2, 105. 106.
manet ſub frigido Jove. I. Od. 1, 25. 26.
Vendas navem. I. Epl. 11, 16.
omnia pluris. II. S. 3, 300.
Vendentem popello ſcruta. I. Epl. 7, 65.
thus & odores. II. 1, 269.
Vendere captivum. I. 16, 69.
puerum. II. 2, 2.
Venderet. II. S. 3, 286.
Vendibilis fundus. I. Epl. 17, 47.
Vendit poëma. II. 1, 75.
prædia. II. S. 7, 110.
Veneat auro. 2, 25.
Veneficæ ſcientioris. Ep. 5, 71. 72.
Venefici Eſquilini. 17, 58.
Venemur. I. Epl. 6, 57.
Venena Colchica. II. Od. 13, 8.
dira. Ep. 5, 61. 62.
non valent. 5, 87.
Venenat morſu. I. Epl. 14, 38.
Venenatis ſagittis. I. Od. 22, 3.
Veneni. Ep. 3, 5.
Venenis animos humanos verſant. I. S. 8, 19. 20.
Colchicis. Ep. 17, 35.
Theſſalis ſolvere. I. Od. 27, 21. 22.
Veneno matrem interimis. II. S. 3, 131.
Tarentino. II. Epl. 1, 207.
Venenorum Iberia ferax. Ep. 5, 21. 22.
Venentur viduas avaras pomis. I. Epl. 1, 78.
Venenum atque pus Rupili. I. S 7, 1.
atrum corpore combiberet. I. Od. 37, 27. 28.
minatur Canidia. II. S. 1, 47. 48.
Venerabilior dives Lare. 5, 14.
Venerandi amicilimen. I. Epl. 18, 73.
Venerantur ſe. II. Epl. 2, 107.
te compoſita armis. IV. Od. 14, 51. 52.
Venerat hoſpes. II. S. 2, 118.
Venerata Ceres. *ibid.* 124.
Veneratur & probat. II. Epl. 1, 263.
vos bobus albis. C. S. 49.
Venere abſtinuit. A. P. 414.
conceſſa uti. I. S. 4, 113.
Venere *verbum.*
ad pugnam. 5, 56.
frequentes. II. 3, 230.
miſero Calendæ. I. 3, 87.
Venerem anni eripuere. II. Epl. 2, 55. 56.
& prælia deſtinat. III. Od. 13, 5.
& puerum illi ſemper hærentem canebat. I. 32, 9. 10.
incertam ferarum more rapientes. I. S. 3, 109.
parabilem amo. 2, 119.
in Venerem ruentis tauri pondus tolerare. II. Od. 5, 3. 4.
Veneri ingratam ſuperbiam pone. III. 10, 9.
intentum. I. S. 5, 84.
ſic viſum. I. Od. 33, 10.
Veneris almæ progeniem canemus. IV. 15, 31. 32.
gratæ vocibus. 6, 21. 22.
marinæ latus. III. 26, 5.
menſem Aprilem. IV. 11, 15. 16.
muneribus potens. 10, 1.
nullius fabula. A. P. 320.
ordinis hæc erit. *ibid.* 42.
præſidio ferox. I. Od. 15, 13.
ſanguis. C. S. 50.
ſodali. III. Od. 18, 6.
ſtudioſa. II. S. 5, 80.
Venerit. I. Epl. 3, 18.
Veneror nihil horum. II. S. 6, 8.
Veni ad mare. I. Epl. 15, 18.
Veni cum tua merce velox. IV. Od. 12, 21. 22.
quo Veni. III. 27, 37.
ut Veni coram. I. S. 6, 56.
Venia indigna data eſt. A. P. 264.
Venia caret. *ibid.* 355.
cum Venia hoc juris mihi dabis. I. S. 4, 104. 105.
Veniæ intra ſpem cautus. A. P. 266. 267.
quanto minus tanto plus oneris habet Comœdia. II. Epl. 1, 169. 170.
Veniam dabis. I. Epl. 7, 4. 5.
dat. 5, 10.
des. II. S. 4, 5.
peccatis poſcentem. I. 3, 75.
petimusque damusque. A. P. 11.
poſci. II. Epl. 1, 78.
Veniant. II. S. 3, 230.
Venias. I. Od. 2, 30. II. S. 5, 50. I. Epl. 7, 71.
Veniat. I. S. 4, 141. 8, 38. I. Epl. 7, 61.
Veniens. III. Od. 5, 16. I. Epl. 16, 6.
Venientes. A. P. 175.
Veniet. I. Od. 19, 16. IV. 10, 2. I. S. 4, 141. *Bentl.*
Venimus ad ſummum fortunæ. II. Epl. 1, 32.
Venire. I. S. 2, 122.
Veniret ad aures gravior. A. P. 255.
nulla epiſtola ad te. II. Epl. 2, 22.
Venis fugerit cauſa morbi. II. Od. 2, 14. 15.
vacuis committere. II. S. 4, 25.
unde Venis? I. 9, 62.
Veniſſe. II. 7, 26.
Veniſſet. I. Epl. 7, 68.
Venit lætus ad vina. *Bentl.* IV. Od. 5, 31.
Venit aqua rerum viliſſima. I. S. 5, 88.
honor carminibus. A. P. 400. 401.
injuſtè poëma. II. Epl. 1, 75.
juventus parca magnum donandi. II. S. 5, 79.
Venit caſu obvius. I. 9, 74.
cita mors. 1, 8.
huc novus incola. II. 2, 128.
in votum. I. Epl. 11, 5.
Veniunt injuſſæ capellæ ad mulctra. Ep. 16, 49.
Venor ventoſæ plebis ſuffragia. I. Epl. 19, 37.
Venter hic tuus non capiet plus quam meus. I. S. 1, 46.
mollius. Ep. 8, 9.
pactumejus. 17, 50.
Venti concidunt. I. Od. 12, 30.
docuere paventem inſolitos niſus. IV. 4, 8. 9.
ſecundi. II. Epl. 1, 102.

Digitized by Google

Ventis agitatur pinus ingens.] II. Od. 10, 9. 10.
carent oſſa. Ep. 16, 13.
debes ludibrium. I. Od. 14, 15. 16.
hæc fomenta dividat. Ep. 11, 16. 17.
injurioſis ferar. 17, 34.
nigris aſpera æquora. I. Od. 5, 6. 7.
non ſuis Cretam iturus. Ep. 9, 29. 30.
remugiat nemus. III. Od. 10, 6. 7.
triſtitiam tradam portare. I. 26, 1. 2.
vagis. III. 29, 24.
Vento leni recreare. 20, 13.
ſecundo vela turgida contrahas. II. 10, 23.
Thracio bacchante. I. 25, 11. 12.
Ventorum pater. 3, 3.
Ventos celeres. 12, 10.
otio obruit. 15, 3. 4.
deprælіantes fervido æquore. 9, 10. 11.
pluvios. 17, 4.
Ventoſæ plebis ſuffragia. I. Epl. 19, 37.
Ventoſo curru. II. 1, 177.
Ventoſum mare temperat. III. Od. 4, 45. 46.
Ventoſus. I. Epl. 8, 12.
Ventre inani. I. S. 6, 127. 128.
levem. II. 7, 38.
Ventrem in meum deſcendat. Ep. 2, 53.
iratum eſca placaverit. II. S. 8, 5.
ſupinum. I. 5, 85.
Ventres lamnâ candente urendos. I. Epl. 15, 36. 37.
Ventri avaro donabat. *ibid.* 32.
bene eſt. 12, 5.
indico bellum. I. S. 5, 7. 8.
Ventris obſequium. II. 7, 104.
Ventum erat. I. S. 9, 35.
eſt ad cœnam. I. Epl. 7, 72.
verum. I. S. 3, 97.
Eſquilias. II. 6, 33.
ad Ventum vepris inhorruit. *Bentl.* I. Od. 23, 5.
Ventura ſentis pericula. I. Epl. 18, 83.
Venturam rem eo ſperamus. II. 1, 226.
Venturus erat. I. S. 5, 27.
in ora Romana. I. Epl. 3, 9.
Venucula. II. S. 4, 71.
Venus. I. Od. 13, 15. III. 16, 6. IV. 13, 17. I. Epl. 6, 38.
arbitrium bibendi dicet. II. Od. 7, 25. 26.
Cytherea. I. 4, 5.
damnoſa nudat. I. Epl. 18, 21.]
decens. I. Od. 18, 6.
& virtus hæc ordinis erit. A. P. 42.
favet. III. Od. 11, 50.
intermiſſa bella moves. IV. 1, 1. 2.
ipſa hoc ridet. II. 8, 13.
læta. III. 21, 21.
melior. I. 33, 13.
priſca. III. 9, 17.
quæcunque te domat. I. 27, 14.
regina Cnidi Paphique. 30, 1.
ridens perfidum. III. 27, 67.
tota in me ruens Cyprum deſeruit. I. 19, 9. 10.
Venuſinæ ſilvæ plectantur. 28, 26.
Venuſinus erat. II. S. 1, 35.
Vepres ferant corna. I. Epl. 16, 9.
Vepris inhorruit. *Bentl.* I. Od. 23, 5.
Ver æſtas proterit. IV. 7, 8.
longum. II. 6, 17.
Vera virtus. III. 5, 29. I. Epl. 18, 8.
Vera prope ait. I. Epl. 18, 28.
ſomnia. I. S. 10, 33.
Veraces Parcæ. C. S. 25.
Veræ virtutis cuſtos. I. Epl. 1, 17.
Veras voces ducere, *alii legunt* vires. A. P. 318.
Verax Liber. I. S. 4, 89.
Verba agentia. I. Epl. 19, 25.
balba annoſo palato feris. II. S. 3, 274.
chordis ſocianda loquor. IV. Od. 9, 4.
dare. I. S. 3, 22. 23.
facit. II. 3, 231.
fidibus Latinis modulanda ſequi. II. Epl. 2, 143.
foris petita. I. S. 10, 29. 30.
inornata & dominantia. A. P. 235. 236.
inter ſilentio cadit lingua, IV. Od. 1, 36.
loco movere. II. Epl. 2, 113.
miniſtrat. I. 15, 20.
non ibunt per attentam aurem Cæſaris. II. S. 1, 19.
non inviſa rem præviſam ſequentur. A. P. 311.
nova devolvit. IV. Od. 2, 10. 11.
fictaque. A. P. 52.
nunc puro pectore adbibe puer. I. Epl. 2, 67. 68.
pedibus claudere delectat. II. S. 1, 28.
probes. I. Epl. 17, 16.
quibus notarent voces ſenſusque invenerunt. I. S. 3. 103. 104.
ſesquipedalia projicit. A. P. 97.
ſonum lyræ motura connectere. II. Epl. 2, 86.
ſunt quibus hunc dolorem lenire poſſis. I. 1, 34. 35.
tollit cadentia. 18, 12.
triſtia mœſtum vultum decent. A. P. 105. 106.
virtutem putas. I. Epl. 6, 31.
in Verba mea jurabas. Ep. 15, 4.
nullius magiſtri jurare. I. Epl. 1, 14.
Verbenas ponite. I. Od. 19, 14.
Verbenis caſtis ara vincta. IV. Od. 11, 6. 7.
Verbera majora meritum ſubire. I. S. 3, 120. 121.
patruæ linguæ. III. Od. 12, 3.
turgentis caudæ excepit. II. S. 7, 46.
Verberabit urbem ungula. Ep. 16, 11. 12.
Verberatæ vineæ grandine. III. Od. 1, 29.
Verbere trementes ripas. 27, 23. 24.
Verberes utrumque latus fluctibus. Ep. 10, 3. 4.
Verbi. II. S. 3, 42.
Verbis decoris vitium obvolvas. 7, 41. 42.
eundem hortari cœpit. II. Epl. 2, 35. 36.
iſtis jurgatur. II. S. 2, 99. 100.
Latinis Græca miſcuit. I. 10, 20. 21.
male nominatis parcite. III. Od. 14, 11. 12.
mollibus lenire impias. Ep. 5, 83. 84.

mutonis animus hæc diceret. I. S. 2, 68. 69.
nec rebus vis ineſt. 4, 46, 47.
onerantibus laſſas aures impediat. 10, 10.
puris verſum perſcribere. 4, 54.
ſævis mea faſtidia agitat. Ep. 12, 13.
vacuas aures permulceat. I. Epl. 16, 26.
Verbo. 7, 38.
verbum reddere. A.P. 133.
Verborum ætas vetus interit. *ibid.* 61.
Verbum decorum ſi forte emicuit. II. Epl. 1, 73.
emiſſum ſemel volat irrevocabile. I. 18, 71.
facias poſterius quod ordine prius eſt. I. S. 4, 58. 59.
non addam amplius. 1, 121.
novum junctura reddiderit. A.P. 47. 48.
nullum ultra ſumebat. *ibid.* 443.
Verbum compoſitum pro ſimplici.
addis cornua pauperi. III. Od. 21, 18.
additus cuſtos nequitiæ. 4, 78.
adſit nulla fides. I. Epl. 17, 57.
apprecati Deos. IV. Od. 15, 28.
condiſce modos. 11, 34.
enaviganda. II. 14, 11.
refixa cœlo ſidera. Ep. 17, 5.
refixo clypeo. I. Od. 28, 11.
remanere. 27, 8.
remiſcet. A.P. 151.
remittas quærere. II. Od. 11, 3.
ubi mella non decedunt Hymetto. 6, 15.
Verbum cum genitivo.
abſtineto irarum. III. Od. 27, 69.
deſine mollium querelarum. II. 9, 17.
eges cuſtodis. I. S. 4, 118.
monitoris. I. Epl. 18, 77.
fies nobilium tu quoque fontium. III. Od. 13, 3.
laborum decipitur. II. 13, 38.
metuens pendentis habenæ. II. Epl. 11, 15.
miror te purgatum morbi illius. II. S. 3, 4.
regnavit populorum. III. Od. 30, 12.
Verbum deponens in participio præt. paſſivè ſumtum.
abominatus parentibus Annibal. Ep. 16, 8.
arva populata Marte noſtro. II. Od. 5, 24.
deteſtata matribus bella. I. 1, 25.
lana medicata fuco. III. 5, 28.
porticus metata. II. 15, 15.
Verbum rarius cum accuſativo poſitum.
annuere muros. IV. Od. 6, 22. 24.
ardere crines. 9, 13.
cœnare aprum. II. S. 3, 235.
olus. II. Epl. 2, 168.
flere multa. Ep. 5, 74.
garrire fabellas aniles. II. S. 6, 77.
inſanire errorem. 3, 63.
ſolennia. I. Epl. 1, 101.
pavens funera. IV. Od. 14, 49.
properare pecuniam. III. 24, 61.
ſtudium. I. Epl. 4, 28.
ſibilat me populus. I. S. 1, 66.
Verbum ſimplex pro compoſito.
citaret *pro* recitaret. I. S. 3, 7.
colunt *pro* excolunt. II. Epl. 1, 7.
dignor *pro* dedignor. I. 19, 40.
ferat *pro* auferat. I. S. 1, 58.
pro proferat. II. Epl. 2, 96.
latraverit *pro* allatraverit. II. S. 1, 85.
latravit *pro* allatravit. I. Epl. 2, 66.
latrent *pro* allatrent. Ep. 5, 58.
legens honeſta *pro* eligens. I. Epl. 9. 4.
mitte *pro* omitte. Ep. 13, 10.
ploret *pro* deploret. III. Od. 3, 68.
pones *pro* depones. I. Epl. 10, 34.
ruam *pro* eruam. II. S. 5, 22.
ſculpe *pro* inſculpe. III. Od. 11, 52.
tendere *pro* extendere. II. S. 1, 2. I. Epl. 5, 11.
tentent *pro* intentent. I. Epl. 18, 80.
tulit *pro* extulit. I. Od. 12, 42.
pro protulit. I. S. 5, 42. A.P. 217.
vertere *pro* evertere. I. Od. 35, 4.
vincet *pro* evincet. II. S. 3, 225.
Vere primo. III. Od. 7, 2.
Verè. 14, 13. I. S. 4, 103. 6, 8. 69. I. Epl. 18, 17. II. 2, 144.
Vereare. II. S. 3, 30.
Verecundum Bacchum. I. Od. 27, 3.
laudaſti ſæpe. I. Epl. 7, 37.
Verecundus color. Ep. 17, 21.
populus. A.P. 206. 207.
nec Vereor. I. S. 2, 127.
non Vereor. 3, 121.
ſed Vereor. I. Epl. 16, 19.
Virgili. I. Od. 24, 10. IV. 12, 13.
Vergilio. A.P. 55.
Vergilium. I. Od. 3, 6.
Vergilius. I. S. 5, 40. 48. 6, 55. 10, 81.
Vergit ad imum. A.P. 378.
Veri autor non ſordidus. I. Od. 28, 13. 14.
inſcitia agit cœcum. II. S. 3, 43. 44.
quid crepat. *ibid.* 33.
ſpecies. *ibid.* 208.
Veris doloribus. I. Epl. 17, 57.
ficta ſint proxima. A.P. 338.
liceat concedere. II. S. 3, 305.
partubus affuit. Ep. 5, 5. 6.
remiſcet falſa. A.P. 151.
Veris comites. IV. Od. 12, 1.
grata vice acris hyems ſolvitur. I. 4, 1.
inſtar vultus tuus affulſit. IV. 5, 6. 7.
Veriti. II. S. 8, 57.
Veritus pauperiem. I. Epl. 10, 39.
Verna. I. S. 2, 117.
aptus miniſteriis ad nutus heriles *pro* ſervus emtus. II. Epl. 2, 6.
Vernaliter ipſis officiis fungitur (verniliter *Bentl.*) II. S. 6, 108. 109.
Vernas poſitos. Ep. 2, 65.
procaces paſco. II. S. 6, 66. 67.
Verni temporis ſub horam. A.P. 302.
venti. IV. Od. 4, 7. 9.
Vernis floribus. II. 11, 9. 10.
Vero falſum diſtinguere. I. Epl. 10, 29.
ex Vero dictum cognomen. II. S. 2, 56.
Verò. I. 9, 76. A. P. 422. 433. 475.

Digitized by Google

Veros in timores redegit. I. Od. 37, 15.
Verris meditantis obliquum ictum III. 22, 7.
Vertitur quicquid de areis Libycis. I. 1, 10.
Verrucis. I. S. 3, 74.
Verſa retro acies. III. Od. 4, 26.
Verſant animos humanos carminibus. I. S. 8, 19. 20.
Verſare glebas ligonibus. III. Od. 6, 38. 39.
Verſat furor poëtas. *Bentl.* II. Epl. 2, 90.
negantem. II. S. 7, 94.
turdos in igne. I. 5, 72.
Verſate exemplaria Græca nocturna diurnaque manu. A. P. 268. 269.
diu quid humeri valeant. *ibid.* 39. 40.
Verſatur urna omnium. II. Od. 3, 25. 26.
Verſentur intra Veſtæ penetralia. II. Epl. 2, 114.
Verſet amentia. II. S. 3, 249.
diſcordia duo. *Bentl.* I. 7, 15.
Verſetur hoc inter vitæ genus. (verſemur. *Bentl.*) 3, 60.
Verſibus animos exacuit in bella Martia. A. P. 402. 403.
atris oblinat. I. Epl. 19, 30.
famoſis cooperto. II. S. 1, 68.
fudit opprobria ruſtica alterius. II. Epl. 1, 146.
incultis. *ibid.* 233.
junctis impariter. A. P. 75.
prave factis decorari. II. Epl. 1, 266.
teneris juvenentur. A. P. 246.
Tragicis res Comica non vult exponi. *ibid.* 89.
Verſiculis dolores tibi è pectore pelli poſſe ſperas. I. S. 2, 109. 110.
Verſiculos Græcos facerem. 10, 31. 32.
natura factos & euntes mollius. *ibid.* 58. 59.
ſcribere. Ep. 11, 2.
Verſis equis. I. Od. 19, 11.
Verſo cado ante lene merum. III. Od. 29, 2.
Verſu faciendo. I. S. 10, 70.
non eſt dicere. 5, 87.
ſecundo. II. 5, 53.
triſti lædere. 1, 21.
Verſum concludere. I. S. 4, 40.
puris verbis perſcribere. *ibid.* 54.
reprendere. II. Epl. 1, 222.
Verſus amat. *ibid.* 110.
audet fingere. A. P. 382.
canoros tecum meditare. II. Epl. 2, 76.
cum pondere magno miſſos in ſcenam. A. P. 260.
dixi incompoſito pede currere. I. S. 10, 1.
ducentos in uno pede ſtans dictabat. 4, 9, 10.
perſcripſiſſe amet. 10, 60. 61.
emunctæ naris durus componere. 4, 8.
& cetera ludicra pono. I. Epl. 1, 10.
facerem. II. Epl. 2, 52.
faciam. II. S. 1, 4. 5.
facias. I. 10, 25.
facit. II. 7, 117.
factitet. A. P. 470.
inertes reprehendit. *ibid.* 445.
inopes rerum. *ibid.* 322.
leves effutire. *ibid.* 231.
male tornatos incudi reddere. *ibid.* 441.
me nullos ſcribere affirmo. II. Epl. 1, 111.
metuunt. I. S. 4, 33.
mille dies deduci poſſe. II. 1, 4.
non videt gravitate Enni minores. I. 10, 54.
paulo concinnior. II. Epl. 1, 74.
ſcribere. 2, 54.
Sibyllini monuere. C. S. 5.
ſublimes ructatur. A. P. 457.
tibi factos. *ibid.* 42.
Vertas paternum nomen in riſum. I. Epl. 13, 8. 9.
ſtilum ſæpe. I. S. 10, 72.
Vertat ad mare. Ep. 2, 52.
huc & huc ora euntium. Ep. 4, 9.
Vertatur Progne in avem. A. P. 187.
Vertent ſe dulcia in bilem. II. S. 2, 75.
Verterat in fumum. I. Epl. 5, 39.
Vetere digne. II. Epl. 1, 164.
faciem. II. S. 8, 35. 36.
fraxinos manibus. III. Od. 25, 16.
funeribus triumphos. I. Od. 35, 4.
ludo feria. A. P. 226.
malles delictum. *ibid.* 442.
modum fuſtis formidine. II. Epl. 1, 154.
Verteret ne quis ſibi vitio. I. S. 6, 85.
Verterit in hiſpidam faciem. IV. Od. 10, 5.
Verterunt ad hunc frementes equos. Ep. 9, 17.
Verti cœpit jocus in rabiem. II. Epl. 1, 149.
Vertice fumum rotantes flammæ. IV. Od. 11, 11. 12.
ſublimi feriam ſidera. I. 1, 36.
in Vertice arundo. I. S. 8, 6. 7.
a Vertice ad talos imos pulcher. II. Epl. 2, 4.
Verticem late conſpicuum tollere. III. Od. 16, 19.
vacuum attollent gloria. I. 18, 15.
Verticibus ſummis. III. 24, 6.
Vertis huc minas inanes. Ep. 6, 3.
Vertit iram ab Ilio in ratem Ajacis. Ep. 10, 13. 14.
mulier Ilium. III. Od. 3, 18. 20.
terram aratro. I. S. 1, 28.
Vertite iram atque numen in hoſtiles domos. Ep. 5, 53. 54.
Vertumnis iniquis natus. II. S. 7, 14.
Vertumnum. I. Epl. 20, 1.
Verum. IV. Od. 12, 25. I. S. 2, 53. 58. 92. 6, 84. II. 1, 7. 3, 165. 205. 8, 47. I. Epl. 1, 80. 7, 86. 12, 21. 15, 44. 17, 21. II. 1, 187. 214. 2, 70, 106. A. P. 215. 225. 303. 351. 360.
Verum amicum. A. P. 425.
Verum atque decens. I. Epl. 1, 11.
conſilium. II. S. 3, 17.
eſt *pro* decet. *ibid.* 312. I. Epl. 7, 98.
& æquum orabit *pro* decens. I. Epl. 12, 23.
inter ſilvas Academi quærere. II. 2, 45.
judex corruptus male examinat. II. S. 2, 8. 9.
nomen. I. Epl. 7, 93.
quid vetat ridentem dicere. I. S. 1, 24. 25.

ad

ad Verum ventum eſt. I. S. 3, 97.
Veſani leonis ſtella. III. Od. 29, 19.
Veſania diſcors ne vos ageret. II. S. 3, 174.
Veſanum Poëtam fugiunt. A. P. 450.
Veſcatur foliis amaris parcus. II. S. 3, 114.
Veſcere ſodes. I. Epl. 7, 15.
Veſceris pluma. II. S. 2, 27. 28.
Veſci pyris. I. Epl. 7, 14.
Veſcimur terræ munere. II. Od. 14, 10.
Veſcor. II. S. 6, 66.
Veſica diſploſa. I. 8, 46.
Veſpero puro ſimilem. III. Od. 19, 26.
 ſurgente. II. 9, 10. 11.
Veſpertina regio. I. S. 4, 30.
Veſpertinum forum pererro. 6, 113. 114.
Veſpertinus hoſpes te ſubito oppreſſerit. II. 4, 17.
 pete tectum. I. Epl. 6, 20.
 urſus circumgemit ovile. Ep. 16, 51.
Veſtæ æternæ. III. Od. 5, 11.
 intra penetralia adhuc verſantur. II. Epl. 2, 114.
 templa. I. Od. 2, 16.
ad Veſtæ ventum erat. I. S. 9, 35.
Veſtam carmina minus audientem fatigent prece. I. Od. 2, 27. 28.
Veſte demiſſa. I. S. 2, 95.
 mutata. I. Od. 35, 23. 24.
 purpurea. II. S. 6, 106.
 ſubſuta. I. 2, 29.
 virili. *ibid.* 16.
Veſtes murice Gætulo tinctas. II. Epl. 2, 181.
 Tyrias. II. S. 4, 84.
Veſtem. I. 6, 78. II. 3, 215.
 immeritam ſcindat. I. Od. 17, 28.
 nocturnam. I. S. 5, 85.
 traxit per pulpita. A. P. 215.
Veſter. III. Od. 4, 21. bis. II. S. 7, 80.
Veſtibus aurum illitum. IV. Od. 9, 14.
Veſtigia Græca auſi deſerere. A. P. 286. 287.
 in locuplete domo ponit. II. S. 6, 101, 102.
 libera per vacuum poſuit. I. Epl. 19, 21.
 omnia ſpectantia te adverſum me terrent. I. Epl. 1, 74. 75.
 ruris manent. II. 1, 160.
 vatum contracta ſequi. 2, 80.
Veſtimenta pretioſa. I. 18, 32.
 uvida. I. Od. 5, 14. 16.
Veſtiret ſe non unquam ſervo melius. I. S. 1, 97.
Veſtis ſtragula. II. 3, 118.
 tritæ munere. I. Epl. 19, 38.
 rubro cocco tincta. II. S. 6, 102. 103.
Veſtit gloria ſupra vires. I. Epl. 18, 22.
Veſtiunt te lanæ tinctæ Afro murice. II. Od. 16, 35. 36. 37.
Veſtra. I. Od. 21, 16.
Veſtri. I. Epl. 19, 20.
 proavi. *Bentl.* A. P. 270.
Veſtris. III. Od. 4, 25. A. P. 38.
Veſtrum. C. S. 37. II. S. 3, 181. I. Epl. 3, 36.
Vetabat. I. S. 4, 124.
Vetabo. III. Od. 2, 26.
Vetant leges Jovis. Ep. 17, 69.
Vetantes peccare. II. Epl. 1, 23.
Vetas. II. S. 3, 187.
Vetat Deus. Ep. 14, 6.
 in hortis novis conſidere. I. S. 8, 7.
 mori virum laude dignum. IV. Od. 8, 28.
 pudor. I. 6, 9. 10.
 quid. I. S. 1, 25. 10, 56.
 ſumma vitæ brevis ſpem longam inchoare. I. Od. 4, 15.
Vetat ire. *Bentl.* III. 27, 15.
Veterem amicum. II. S. 6, 81.
 culinam. I. 5, 73.
 novus mire emovit. II. 3, 28.
Veteres artes revocavit. IV. Od. 15, 12.
 inter referri debet. II. Epl. 1, 37.
 interponetur. *ibid.* 43.
 miratur. *ibid.* 64.
 orni agitantur. I. Od. 9, 12.
 poëtas. II. Epl. 1, 41.
 ſtatuas emendo inſanit. II. S. 3, 64.
Veteri crateræ adhæſit limus. 4, 80.
Veteris aceti non parcus. 2, 62.
 Falerni. 3, 115.
 Maſſici pocula. I. Od. 1, 19.
 Saturni. II. 12, 9.
Veterno funeſto. I. Epl. 8, 10.
Veterum fautor. II. 1, 23.
 judex ſubtilis. II. S. 7, 101.
 libris. 6, 61.
 norma. II. Od. 15, 12.
Vetes egere. II. Epl. 1, 228.
Vetet levus picus ire. III. Od. 27, 15.
 pudor pedem proferre. A. P. 135.
Vetita alea legibus. III. Od. 24, 58.
Vetitum per nefas genus humanum ruit. I. 3, 26.
Veto te fieri avarum. I. S. 1, 103. 104.
Vetuit edicto. II. Epl. 1, 239.
 Quirinus me tali voce. I. S. 10, 32.
Vetulæ cornicis. IV. Od. 13, 25.
Vetulam. III. 15, 16.
Vetuli. I. Epl. 10, 5.
Vetus ætas verborum interit. A. P. 61.
 ara multo odore fumat. III. Od. 18, 7. 8.
 Comœdia. A. P. 281.
 eſt atque probus. II. Epl. 1, 39.
 hoſpes. II. S. 6, 81.
 hoſtis. III. Od. 8, 21.
 marmor. I. Epl. 6, 17.
 poëma. II. 1, 54.
 Priami regnum. I. Od. 15, 8.
 quid nunc eſſet. II. Epl. 1, 91.
 ſenectus. Ep. 8, 3. 4.
 ut eſt fama. II. S. 1, 36.
Vetuſtas deſerta. II. Epl. 2, 118.
Vetuſtis lignis focum exſtruat. Ep. 2, 43.
Vetuſto ab Lamo nobilis. III. Od. 17, 1.
Vexant inæquales procellæ mare. II. 9, 2. 3.
Vexare locum. I. S. 8, 18.
 turmas hoſtium impiger. IV. Od. 14, 22. 23.
Vexas hoſpites. Ep. 6, 1.
Vexat diſcordia inertes. I. S. 7, 15.
 iſte furor Poëtas. II. Epl. 2, 90.
 te mulier. II. S. 7, 90.
 rerum inſcitia. I. Epl. 3, 33.
Vexata Ilios. IV. Od. 9. 18. 19.
Vexere te tigres. III. 3, 13. 14.
Vexet Parthos eques. 2, 3. 4.
 te Cupido. I. Epl. 18, 98.

Vexiſſe

Digitized by Google

Vexiſſe Theſpis poëmata. A. P. 276.
Vexit quod fugiens hora. III. Od. 29, 48.
Vi permulcet dominos. II. Epl. 2, 173. 174.
Via lethi ſemel calcanda. I. Od. 29, 16.
Numici an Appi melius ducat. I. Epl. 18, 20.
pejor. I. S. 5, 96.
qualis. I. Epl. 15, 2.
vitæ converſa. 17, 26.
monſtrata. A. P. 404.
Viâ Appi te conſpexerit. I. Epl. 6, 26.
negatâ iter tentat. III. Od. 2, 22.
Sacrâ deſcendit catenatus. Ep. 7, 8.
Tyburte. I. S. 6, 108.
Viæ longæ finis. 5, 104.
Viam carpe. II. 6, 93.
ire. I. Epl. 2, 65.
ſacram te metiente. Ep. 4, 7.
Viarum odio Lebedum laudas. I. Epl. 11, 36.
ſit modus. II. Od. 6, 7.
per Vias colla regum ducta. 12, 11. 12.
in Vias deſpice. III. Od. 7, 29. 30.
Viatica collecta perdiderat. II. Epl. 2, 26. 28.
ſubducta plorat. I. 17, 54.
Viator. I. S. 5, 16. 17. 7, 30.
callidus. 5, 90.
littoris Aſſyrii arenas tentabo. III. Od. 4, 31. 32.
Vibidius. II. S. 8, 22. 33. 40. 80.
Vicarius æquali ſorte recreat laboribus defunctum. III. Od. 24, 15. 16.
Vicatim vos petens ſaxis turba. Ep. 5, 97.
Vice benigna. 13, 7. 8.
cotis. A. P. 304.
grata. I. Od. 4, 1.
Helenæ offenſus Caſtor (vicem. *Bentl.*) Ep. 17, 42.
plus ſimplici. IV. Od. 14, 13.
Vicem defendente. I. S. 10, 12.
humanam non valent convertere. Ep. 5, 87. 88.
in illorum delicta patiar. I. S. 3, 141.
Vices deſcriptas ſervare. A. P. 86.
divitibus gratæ. III. Od. 29, 13.
mutat terra. IV. 7, 3.
ſuperbæ. I. 28, 32.
Vici quid proſunt. II. Epl. 2, 177.
Vici Tuſci turba. II. S. 3, 228.
Vicina jurgia refugit. II. Epl. 2, 171.
Lyco ſeni non habilis. III. Od. 19, 24.
taberna. I. Epl. 14, 24.
Trivici villa. I. S. 5, 79.
Vicinæ ſilvæ. III. Od. 29, 39.
Vicinas turres. I. Epl. 3, 4.
urbes. A. P. 66.
Vicini omnes oderunt. I. S. 1, 84. 85.
rident. I. Epl. 14, 39.
Vicinia factum laudet. II. S. 5, 106.
rauca reclamet. I. Epl. 17, 62.
tota hunc videt. 16, 44.
Vicinos. II. S. 2, 97.
Vicinum funus ægros exanimat. I. 4, 126. 127.
oppidum. Ep. 5, 44.
Vicinus Enipeus. III. Od. 7, 23.
gratus conviva. II. S. 2, 119. 120.
Servius. 6, 77.
tecto fons aquæ jugis. *ibid.* 2.
Vicis in extremis. I. Epl. 20, 18.
in Vicis aqua purior. 10, 20.
Viciſſim. Ep. 15, 24. A. P. 11.
Vicos. I. S. 9, 13.
Victa furore. III. Od. 27, 36.
Victas urbes. IV. 15, 2.
Victi prece. Ep. 17, 43.
Victima in Albanis hortis creſcit. III. Od. 23, 10. 11.
nulla dira deteſtatio expiatur. Ep. 5, 89. 90.
orci nil miſerantis. II. Od. 3, 24.
Victimas reddere. 17, 30.
Victis gentibus. 9, 21. 22.
Victo ab hoſte diſceſſit. *Bentl.* I. Epl. 10, 37.
Victor agros cœpit extendere. A. P. 208.
barbarus. Ep. 16, 11.
explicuit ſua arma. IV. Od. 9, 44.
hoſtium. I. 6, 1. 2.
penates repetit. III. 14, 3. 4.
propoſiti. I. Epl. 13, 11.
ſtravit humi primos & extremos metendo. IV. Od. 14, 41. 42.
Trojæ altæ. 6, 3.
violens. I. Epl. 10, 37.
Victore Cæſare. Ep. 9. 2.
Theſſalo. II. Od. 4, 10.
cum Victore contendere durum. I. S. 9, 42. 43.
Victorem curru Achaico ducet. IV. Od. 3, 5. 6.
ſerum. II. Epl. 1, 156.
integrum. IV. Od. 4, 66. 67.
pugilem. A. P. 84.
Victoria læta. I. S. 1, 8.
velox coronet fronde. I. Epl. 18, 64.
Victorum Grajæ manus. Ep. 10, 12.
nepotes. II. Od. 1, 27.
Victrices catervæ. IV. Od. 4, 23.
catervas. III. 3, 63.
Victricis hederæ præmia feres prima. I. Epl. 3, 25.
Victrix. 10, 25.
Victu fœdo. A. P. 392.
quali ſapiens utetur. II. S. 2, 63.
tenui. *ibid.* 53.
Victum date. I. Epl. 17, 48.
Victurum ſuavius. I. S. 6, 130.
Victus mundus. I. Epl. 4, 11.
penuriâ ſe opprimeret. I. S. 1, 98. 99.
tenuis. II. 2, 70.
Victus hoſtis terra marique. Ep. 9, 27.
ſegni pede. III. Od. 12, 8.
tuis vocibus. IV. 6, 21. 22.
in Vicum deferat. II. Epl. 1, 269.
Vicus. I. 11, 8.
gemit. 15, 7.
Videamus. I. S. 4, 16.
Videar. II. 1, 1.
Videas. I. 4, 86.
pro videre poſſis. II. 2, 114.
Videatur. I. S. 3, 51. II. 3, 120.
Videbor. I. Epl. 10, 46.
Viden', ut pauper mutat cœnacula. *Bentl.* 1, 91.
Videndis. II. 1, 242.
Videntis. I. S. 2, 68.
Videntur. II. Epl. 2, 61.
Video. I. S. 9, 15. II. 2, 35. I. Epl. 14, 22. 16, 65. A. P. 410.

Videor. II. Od. 1, 21. III. 4, 6. I. S. 4, 93. 3, 189. 302.
Videre. IV. Od. 4, 17. Ep. 2, 62. 63. 16, 14. I. S. 2, 101.
videor. *Bentl.* II. Od. 1, 21.
Videres. I. S. 5, 76. 8, 50.
pro videre poſſis. 8, 34. II. 8, 77.
Videretur. 3, 94.
Videri. IV. Od. 2, 59. 13, 3. I. S. 2, 124. I. Epl. 16, 61. II. 1, 71. 87. 2, 126. A. P. 363.
Videris. IV. Od. 3, 2. 10, 6. I. S. 6, 41. I. Epl. 7, 91. 20, 1.
Vides. I. Od. 9, 1. 14, 3. III. 20, 1. 27, 17. Ep. 4, 7. I. S. 4, 109. II. 2, 76. 5, 5. 42. I. Epl. 1, 42. II. 2, 70.
Videt. C. S. 65. I. Epl. 7, 78. 9, 6. 16, 44. II. I, 22. 63. A. P. 263.
Videto. I. Epl. 18, 68.
Videtur. I. S. 4, 90. II. 3, 304. I. Epl. 1, 21. II. 1, 51. 210.
Vidi. II. Od. 19, 2. III. 5, 21. bis II. S. 3, 172.
Vidimus. I. Od. 2, 13. II. 13, 22. II. S. 8, 91.
Vidiſſe. II. S, 3, 89. 4, 92.
Vidiſſet. I. 6, 79.
Vidit. I. Od. 3, 19. II. 19, 29. III. 27, 32. IV. 4, 16. I. Epl. 6, 13 A. P. 142.
Viduantur foliis orni. II. Od. 9, 8.
Viduas ad arbores vitem ducit. IV. 5, 30.
avaras venentur pomis. I. Epl. 1, 78.
Viduus pharetrâ riſit Apollo. I. Od. 10, 12.
Vietis quis ſudor. Ep. 12, 7.
Vigent modo nata. A. P. 62.
ubi crimina. I. S. 3, 61.
Viget. I. Od. 12, 18.
Vigil calamum poſco. II. Epl. 1, 13.
torquebere invidia. I. 2, 37.
Vigila, ut vivas. II. S. 3, 152.
Vigilabat noctes. I. 3, 17.
Vigilans. III. Od. 27, 38.
certum. II. S. 5, 100.
Vigilare mane domo recluſa. II. Epl. 1, 103. 104.
metu. I. S. 1, 76.
Vigiles lucernas. III. Od. 8, 14.
Vigilet. II. S. 3, 112.
Vigilum canum excubiæ triſtes. III. Od. 16, 2. 3.
Viginti. I. S. 5, 86.
Vigor patrius. IV. Od. 4, 5.
Vigui beatior rege Perſarum. III. 9, 4.
Romana Ilia clarior. *ibid.* 8.
Vile Sabinum. I. 20, 1.
Vilem ad aſſem redigatur. I. S. 1, 43.
cibum ſperne. II. 2, 15.
hircum. A. P. 220.
orbem. *ibid.* 132.
Viles conchæ. II. S. 4, 28.
inter referri. II. Epl. 1, 37. 38.
Vili in arca locabit. I. S. 8, 9.
Vilia inter fortis. I. Epl. 15, 43.
ſcruta. 7, 65.
tu poſcis. 17, 21.
Vilibus in ludis. I. S. 10, 75.
ovis. II. 2, 45.
ſcopis. 4, 81.
Vilior alga. 5, 8.
Vilis annona amicorum. I. Epl. 12, 24.
echinus. I. S. 6, 117. 118.
Europe. III. Od. 27, 57.
omaſi & agnini patinas cœnabat. I. Epl. 15, 34. 35.
Viliſſima rerum aqua. I. S. 5, 88. 89.
Vilius eſt argentum auro, aurum virtutibus. I. Epl. 1, 52.
Villa candens Tuſculi. Ep. 1, 29.
Coccei pleniſſima. I. S. 5, 50.
quam flavus Tiberis alluit. II. Od. 3, 18.
Trivici vicina. I. S. 5, 70.
Villæ imminens pinus. III. Od. 22, 5.
Villice. I. Epl. 14, 1.
Villicus. *ibid.* 15. II. 2, 160.
Villis. II. S. 6, 71.
nitidis pecunia fundata. I. Epl. 15, 46.
Villula Campano ponti proxima. I. S. 5, 45.
cepiſſet vacuum tepido tecto. II. 3, 10.
Vim adhibe ſapientiæ munitæ. III. Od. 28, 4.
dignam regi lege. A. P. 382. 383.
inſani leonis ſtomacho noſtro appoſuiſſe. I. Od. 16, 15. 16.
inſitam doctrina promovet. IV. 4, 33.
temperatam dii provehunt. III. Od. 4, 66.
uxore abſtinuit. II. S. 3, 202. 203.
Vina Cæcuba ferens. 8, 15.
Camœnæ oluerunt mane. I. Epl. 19, 5.
Chia aut Lesbia. Ep. 9, 34.
diffuſa Tauro bibes. I. Epl. 5, 4.
fervida exſurdant palatum ſubtile. II. S. 8, 38.
horna dolio promens. Ep. 2, 47.
huc jube ferre. II. Od. 3, 13. 14.
illius oræ nil moror. I. Epl. 15, 16.
languidiora promere. III. Od. 21, 8.
larga nec crateræ deſunt. 18, 6. 7.
libera referre. A. P. 85.
liques. I. Od. 11, 6.
mala ne ſint. II. S. 4, 49.
Maſſica. *ibid.* 51.
meliora reddit dies. II. Epl. 1, 34.
merce Syra reparata. I. Od. 31, 12.
nardo merebere. IV. 12, 16.
preſſa Torquato Conſule. Ep. 13, 6.
Surrentina. II. S. 4, 55. 56.
poſt Vina crepat pauperiem. I. Od. 18, 5.
inter Vina mariti adulteros quærit. III. 6, 25. 26.
ad Vina lætus redit. IV. 5, 31.
Vinaria tota invertunt. II. S. 8, 39.
Vincam Fabio judice. I. 2, 134.
Vincant præcepta Pythagoram *pro* vincere poſſint. *Bentl.* II. 4, 2.
Vincas formâ Nirea. Ep. 15, 22.
Vincat Baſſum. I. Od. 36, 14.
opuſcula Parmenſis Caſſi. I. Epl. 4, 3.
tubas. I. S. 6, 44.
Vincentem populares ſtrepitus. A. P. 81. 82.
Vincentibus. I. S. 1, 115.
Vincere faſtidia varia cœna. II. 6, 85. 86.
gravitate. II. Epl. 1, 59.
mulierculam mollitie. Ep. 11, 23. 24.
Regem odio. I. S. 7, 6.

Vin-

Digitized by Google

Vincet hoc ratio. I. S. 3, 115.
longe prius caput expugnare. II. 5, 73. 74.
Vinci. IV. Od. 4, 62.
Vincla gutturi tuo innectes fruſtra. Ep. 17, 72.
mercenaria excuſare. I. Epl. 7, 67.
urbi minatus. Ep. 9, 9.
Vincor ut credam miſer. Ep. 17, 27.
Vincta tibia orichalco. A. P. 202.
verbenis caſtis ara. IV. Od. 11, 6. 7.
Vincti comas fronde cœnant. II. Epl. 1, 110.
Vinctum grata compede tenet. IV. Od. 11, 23. 24.
Vinctus eas. II. S. 7, 31.
Hebrus compede nivali. I. Epl. 3, 3.
mitteris Ilerdam. 19, 13.
Vincula abrumpere. IV. Od. 7, 27. 28.
effugiet. II. S. 3, 71. 72.
incantata. I. 8, 49. 50.
terrent. II. 7, 89.
Vincunt æquora navitæ. III. Od. 24, 41.
Pythagoram. II. S. 4, 2. 3.
Vindelici. IV. Od. 4, 18. 14, 8.
Vindemiator durus. I. S. 7, 29. 30.
Vindex avaræ fraudis. IV. Od. 9, 37.
Vindice dignus nodus. A. P. 191.
Vindicem magnæ linguæ ſentit. IV. Od. 6, 1. 2. 3.
Vindicta ter quaterque impoſita. II. S. 7, 76. 77.
Vinea imputata floret. Ep. 16, 44.
ſummittit capreas. II. S. 4, 43.
Vineæ grandine verberatæ. III. Od. 1, 29.
Vineta mea cædam. II. Epl. 1, 220.
mera crepat. I. 7, 84.
Vini fontem cantare. II. Od. 19, 10. 11.
laudibus Homerus vinoſus arguitur. I. Epl. 19, 6.
regna ſortiere talis. I. Od. 4, 18.
ſextarius. I. S. 1, 74.
ſomnique benignus. II. 3, 3.
Vino abſtinuit. A. P. 414.
cantuque omne malum levato. Ep. 13, 17.
curas pellite. I. Od. 7, 31.
diurno. A. P. 209.
dulci mala lavere. III. Od. 12, 2.
& ira tortus. I. Epl. 18, 38.
lucernis acinaces Medus immane quantum diſcrepat. I. Od. 27, 5. 6.
explicuit frontis contractæ ſeria. II. S. 2, 125.
genium piabant. II. Epl. 1, 143.
quærit curam fallere. II. S. 7, 114.
quinquenni. 8, 47.
Vinoſa Pyrrhia. I. Epl. 13, 14.
Vinoſus. 1, 38.
Homerus. 19, 6.
Vinum diffundere. II. S. 2, 58.
ſubeſt taberna præbere. I. Epl. 14, 24.
poſt Vinum lactuca ſtomacho innatat. II. S. 4, 59. 60.
Vinxiſſe tempora populea corona. I. Od. 7, 23.
Violâ amantium pallor tinctus. III. 10, 14.
Violare Pyladen ferro. II. S. 3, 139.
Violaria. II. Od. 15, 5.
Violas imitata lana. II. Epl. 1, 207.
Violavit Ulyſſem. II. S. 3, 204.
Violens Aufidus. III. Od. 30, 10.
victor. I. Epl. 10, 37.
Violenta Lucania. II. S. 1, 38. 39.
Violenter. I. Od. 2, 14.
Violentior pars horæ natalis. II. 17, 18. 19.
Viperino nodo Biſtonidum crines coërces. 19, 19. 20.
ſanguine cautius olivum vitat. I. 8, 8. 9. 10.
Viperinus cruor. Ep. 3, 6.
Viperis atris. III. Od. 4, 17.
brevibus crines implicata. Ep. 5, 15. 16.
nec humus intumeſcit. 16, 52.
Vir bonus. I. Epl. 16, 57.
& prudens delector dici. *ibid.* 32.
& ſapiens. 7, 22.
quis eſt. 16, 40.
exierit. I. S. 2, 120.
experiens. I. Epl. 17, 42.
ita bonus es. II. S. 8, 76.
latius viro ordinat ſulcis arbuſta. III. Od. 1, 9. 10.
Macedo. 16, 14.
non alius quiſquam melior. I. S. 3, 32. 33.
pellitur. II. Od. 18, 26. 28.
recurrat rure. I. S. 2, 127.
ſaucius pellice Pieria. III. Od. 10, 15.
Virent genua. Ep. 13, 4.
Virentem Helicona petant. II. Epl. 1, 218.
Virentes juxta campos eſt animus juvencæ. II. Od. 5, 5. 6.
Virenti abeſt canities. I. 9, 17.
hedera gaudet (virente. *Bentl.*) 25, 17. 18.
Virentis Chiæ. IV. 13, 6. 7.
Virentis cultor agelli. A. P. 117.
Vires anxiis mentibus reducis. III. Od. 21, 17. 18.
cupidum deficiunt. II. S. 1, 12. 13.
in aſtra deducit. IV. Od. 2, 22. 23.
Italæ crevere. 15, 13. 14.
meas quid enervet. Ep. 8, 2.
omne neſas moventes animo Dii odere. III. Od. 4, 67. 68.
recuſent ferre. II. Epl. 1, 259.
ſumere incendia neglecta ſolent. I. 18, 85.
ſupra quem ungit & veſtit gloria. *ibid.* 22.
Virgâ aureâ turbam coërces. I. Od. 10, 18. 19.
Virga horrida compulerit. 24, 16. 18.
Virgilium creditum. 3, 5. 6.
Virgine rapta arſit. II. 4, 7. 8.
tacitâ. III. 30, 9.
Virginea ſagitta domitus. 4, 72.
Virgines deſine inter ludere. 15, 4. 5.
lectas. C. S. 6.
miſeræ nuper nuptæ. II. Od. 8, 22. 23.
ſanctæ. I. 2, 27.
tepebunt. 4, 20.
Virginibus canto carmina. III. 1, 2. 4.
nitidis dare brachia ludentem. II. 12, 18. 19.
teneris. IV. 1, 26.

V[illegible] custodem. III. Od. 4, [illegible]
V[illegible] gratia. [illegible]
[illegible] mors est. III. [illegible]
[illegible] 3.
[illegible] 25.
[illegible]
[illegible] 25, 26.
V[illegible]
V[illegible] III. Od. 1, 3.
[illegible]
[illegible]
[illegible] gaudet [illegible]
[illegible] 22, 2.
[illegible] I. 11, 12. 13.
V[illegible] II. Epl. 1, 26.
[illegible] I. Od. 7, 30. 31.
[illegible]
V[illegible] III. Od. 14, 22. 23.
[illegible] Ep. 1, 44.
[illegible] est non ferre. 15, 12. 13.
V[illegible] aperta superare. I. Epl. 18, 51.
[illegible] cadebat. I. S. 3, 110.
[illegible] 15, 13.
[illegible] extremi, usque priores extremis. II. Epl. 1, 204.
[illegible] Roma. Ep. 16, 2.
vestris æquam materiam sumite. A. P. 38. 39.
[illegible] I. Epl. 13, 10.
Virides colubros. I. Od. 17, 8.
comas Nereidum. III. 28, 10.
erucas. II. S. 8, 51.
lacertæ. I. Od. 23, 6. 7.
lapillos. I. S. 2, 80.
Viridi myrto caput impedire. I. Od. 4, 9.
pampino tempora cingentem. III. 25, 20.
sub arbuto ſtratus membra. I. 1, 21. 22.
Venafro certat bacca. II. 6, 15. 16.
Viridis Cragi. I. 21, 8.
Virile officium. A. P. 193.
Virilem vultum humi posuiſſe. III. Od. 5, 43. 44.
V[illegible] partes manduntur [illegible]
V[illegible] veste. I. [illegible]
V[illegible] arma [illegible] non est. I. Epl. [illegible]
V[illegible] animus. A. P. [illegible]
[illegible] Od. 3, [illegible]
V[illegible] I. Epl. [illegible]
V[illegible] Od. [illegible]
principibus placuiſſe laus non est ultima. I. Epl. 17, [illegible]
quibus Comœdia scripta. I. S. [illegible]
Romanis solenne opus. I. Epl. 18, 49.
V[illegible] publicum. II. 1, 52.
V[illegible] quid dicas videto. I. 18, 68.
[illegible] III. Od. 11, 46.
[illegible] 15, 2.
[illegible] I. 23, 11.
[illegible] arbusta. III. 1, 9. 10.
Virorum agresti [illegible] ibid. 21. 22.
clarorum [illegible] apparent. II. Epl. 1, 249. 250.
Mercurialium custos Faunus. II. Od. 17, 29. 30.
quindecim preces. C. S. 70.
quorum comœdia est prisca. I. S. 4, 2.
turpium. I. Od. 37, 9. 10.
Viros multos nullis ortos majoribus. I. S. 6, 10.
non molles. Ep. 1, 10.
Virtus Æacum divitibus Insulis consecrat. IV. Od. 8, 25. 26. 27.
Africano sepulchrum condidit. Ep. 9, 25. 26.
belli domique spectata. II. Epl. 1, 230. 231.
cælum recludens mori immeritis. III. Od. 2, 21. 22.
Capuæ æmula. Ep. 16, 5.
Catonis prisci. III. Od. 21, 11. 12.
celata inertiæ parum distat. IV. 9, 29. 30.
decus, fama, divitiis parent. II. S. 3, 95. 96.
diffidens plebi. II. Od. 2, 18. 19.
errori honestum nomen posuiſſet. I. S. 3, 4.
est magna dos parentium. III. Od. 24, 21. 22.
medium vitiorum. I. Epl. 18, 9.
vitium fugere. 1, 41.
fracta. II. Od. 7, 11.
hic quoque quædam est. [illegible]
in utroque fuit summa. [illegible] 25.
inane est nomen. I. Epl. [illegible]
neglecta audet redire. C. S. 58. 59.
nisi cum re vilior alga. II. S. 5, 8.
ordinis hæc erit. A. P. 42.
partum est in equis. IV. Od. 4, 30. 31.
post nummos. I. Epl. 1, 54.
quæ sit parvo vivere. II. S. 2, [illegible]
quibus est. Ep. 16, 39.
quid poſſit. I. Epl. 2, 17.
quo ferat. A. P. 308.
te tua vocat. II. Epl. 2, 37.
Scipiadæ. II. S. 1, 72.
sordidæ repulsæ nescia. III. Od. 2, 17.
tibi ingens. II. S. 7, 102. 103.
tua me tibi amicum fecit. 5, 33.
quæ expugnabis. I. S. 9, 54. 55.
vera. III. Od. 5, 29. I. Epl. 18, 8.
una hæc potest dare. I. Epl. 6, 30.
Virtute carentia tollet. II. 2, 123.
diserti Meſſalæ abest. A. P. 370. 371.
extremi. II. Epl. 2, 203. 204.
functos duces canemus. IV. Od. 15, 29. 32.
hoc veluti paratum speravit laudi fore. II. S. 3, 98. 99.
macte esto. I. 2, 31. 32.
mea me involvo. III. Od. 29, 55.
Neæra multum doctura. Ep. 15, 11.
minores, plures numero. II. Epl. 1, 183.
Neronis Armenius cecidit. I. 12, 26. 27.
quam lingua Latium non potentius foret. A. P. 289. 290.
relicta parat invidiam placare. II. S. 3, 13.
sint homines beati. II. S. 6, 74.
una putas cuncta minora. I. Epl. 12, 11.

Vir-

Digitized by Google

Virtutem annis æſtimat. II. Epl. 1, 48.
incolumem odimus, ex oculis ſublatam quærimus. III. Od. 24, 31. 32.
ipſam petat. I. Epl. 6, 16.
moresque Catonis repræſentet. 19, 14.
paret doctrina. 18, 100.
putas verba ut lucum ligna. 6, 31. 32.
Virtutes habeat hæc levis inſania. II. 1, 118. 119.
ipſas non invertimus. I. S. 3, 55.
tuas æternet. IV. Od. 14, 2. 3. 5.
Virtuti uni atque amicis ejus æquus. II. S. 1, 70.
Virtutibus addas quantum demas generi. I. Epl. 20, 22.
aurum vilius. 1, 52.
vult priorem eſſe. 18, 27. 28.
Virtutis amore boni peccare oderunt. 16, 52.
arduæ viam deſerit. III. Od. 24, 44.
cuſtos ſatellesque rigidus. I. Epl. 1, 17.
honos. I. S. 6, 83.
locum deſeruit. I. Epl. 16, 67.
Virum dic mihi Muſæ. A. P. 141.
dignum laude Muſa vetat mori. IV. Od. 8, 28.
fugacem mors perſequitur. III. 2, 14.
juſtum & tenacem propoſiti. 3, 1.
puellæ expertæ. 14, 10. 11.
regit conjux dotata. 24, 19.
fumis celebrare. I. 12, 1. 2.
uxor ploret. III. 3, 67. 68.
Virus. II. Epl. 1, 158.
Vis *nomen.*
ac acer ſpiritus. I. S. 4, 46.
acrior. Ep. 7, 13.
amica Paſtoribus. 6, 6.
eſt ederæ. IV. Od. 11, 4.
& loquendi norma. A. P. 72.
expers conſili. III. Od. 4, 65.
improviſa lethi. II. 13, 19. 20.
maturior. 17, 6.
non hæc mihi. IV. 8, 9.
otium eximet. 15, 18.
quæ eſt manium Deorum. Ep. 5, 94.
Vis *verbum.*
canere. II. Epl. 2, 80.
meliori non credere. I. Epl. 1, 48.
munus complere. II. 1, 216. 217.
quantum tolle. I. 7, 16.
quid. II. S. 3, 152. 6, 29.
amplius. Ep. 17, 30.
tibi. 12, 1. I. S. 2, 69.
recte vivere. I. Epl. 6, 29.
ſi me ſanum vivere. 7, 3.
tu. I. S. 9, 69. *Bentl.* II. 6, 92.
videri. IV. Od. 13, 3.
Visne. II. S. 5, 18.
quæ Vis cupio omnia. I. 9, 5.
quid Vis faciam. II. Epl. 2, 57.
ſit quod Vis. A. P. 23.
ſi Vis accipe. I. S. 4, 14.
effugere. I. Epl. 7, 32.
me flere. A. P. 102.
potes. II. S. 6, 39.
numquid Vis. I. 9, 6.
Viſa catulis fidelibus cerva *paſſivâ ſignif. videndi.* I. Od. 1, 27.
quid tibi Chios. I. Epl. 9, 1.
non Viſa qui poteſt fingere *paſſivâ ſignif. videndi.* I. S. 4, 84.
Viſam Boſphori gementis littora. II. Od. 20, 14.
Britannos. III. 4, 33.
pharetratos Gelonos. 4, 35.
Viſcorum uterque. I. S. 10, 83.
Viſcum. 9, 22.
Viſcus. II. 8, 20.
Viſelli. I. 1, 105.
Viſendus ater Cocytus. II. Od. 14, 17. 18.
uterque. II. Epl. 2, 69.
Viſentur ſtagna. II. Od. 15, 3. 4.
Viſere facem in cineres dilapſam. IV. 13, 26. 28.
geſtiens qua parte ignes debacchentur. III. 3, 54. 55.
montes. I. 2, 8.
nihil majus urbe Roma. C. S. 11. 12.
regiam. I. Od. 37, 25.
volo quendam. I S. 9. 17.
Viſes me pinguem. I. Epl. 4, 15.
Viſit officinas. *Bentl.* I. Od. 4, 8.
Paphon. III. 28, 14. 15.
Viſu immundo ſomnia. I. S. 5, 84.
mirabile. II. Epl. 2, 91.
Viſum lupum. I. Od. 15, 30.
Viſuros putem mea peccata. A. P. 266.
Viſus piſcis ad hamum decurrere. I. Epl. 7, 74.
Quirinus. I. S. 10, 32. 33.
ſi plus adpoſcere. II. Epl. 2, 100.
Vita bonis ducibus redit poſt mortem. IV. Od. 8, 14. 15.
hæc eſt ſolutorum ambitione. I. S. 6, 129.
ingrata ducenda eſt. Ep. 17, 63.
nil ſine labore magno dedit mortalibus. I. S. 6, 59. 60.
ſeris tabella deſcripta pateat. II. 1, 33. 34.
te ſuperſtite jucunda, ſi contra gravis eſt. Ep. 1, 5. 6.
Vitâ cœlibe nil melius. I. Epl. 1, 88.
& pectore puro. I. S. 6, 64.
hac mihi haud eſt opus. II. 6, 115. 116.
meliore quicquid paraſti. 3, 15.
regum amicos præcurrere. I. Epl. 10, 32.
Vitabis caniculæ æſtus. I. Od. 17, 17. 18.
Gnoſii calami ſpicula. 15, 17.
Vitabit cane pejus & angue chlamydem. I. Epl. 17, 30. 31.
Libitinam multa mei pars. I. Od. 30, 6. 7.
Vitæ beatæ præcepta haurire. II. S. 6, 95.
color quiſquis erit ſcribam. 1, 60.
exemplar reſpicere. A. P. 317.
hoc inter genus verſetur. I. S. 3, 60.
idonea dicere. A. P. 334.
integer. I. Od. 22, 1.
labores inſtituunt. II. S. 6, 21. 22.
mero finire. I. Od. 7, 17. 18.
munia recto more ſervet. II. Epl. 2, 131.
numeroſque modoſque ediſcere. *ibid.* 44.
ordine diſconvenit toto. I. Epl. 1, 99.
priori me redde. 7, 95.
ſollicitæ jucunda oblivia ducere. II. S. 6, 62.
ſumma brevis vetat ſpem longam inchoare. I. Od. 4, 15.

Digitized by Google

via monſtrat. A. P. 404.
utile opus. I. Epl. 18, 49. 50.
Vitale putes. II. S. 7, 4.
Vitalis ut ſis metuo. 60, 61.
Vitam det. I. Epl. 18, 112.
domino committes. II. S. 7, 67.
famamque tueri. I. 4, 118.
fortunatam præſtantia. I. Epl. 18, 14.
in undis amittit. II. S. 1, 60.
ſub dio & in rebus trepidis agat. III. Od. 2, 5. 6.
unde ſumeret inſcius. 5, 37.
Vitanda eſt Siren improba. II. S. 3, 114.
Vitant vitia. I. 2, 24.
Vitantis carnem inertem. II. 4, 41.
Vitare puteum patentem. II. Epl. 2, 135.
Vitas me hinnuleo ſimilis. I. Od. 23, 1.
ipſum fugitivus. II. S. 7, 113.
Vitat balnea. A. P. 298.
forum. Ep. 2, 7.
humum. A. P. 230.
olivum viperino ſanguine cautius. I. Od. 8, 8. 9. 10.
Vitatu quid melius. I. S. 4, 115. 116.
Vitaveris vitium. II. S. 2. 54.
Vitavi culpam. A. P. 267.
Vite ſacra nullam arborem ſeveris prius. I. Od. 18, 1.
ſub arcta bibentem. 38, 7. 8.
Vitellum marem cohibent calloſa. II. S. 4, 14.
Vitellus aliena volvens. *ibid.* 57.
Vitem ad arbores viduas ducit. IV. Od. 5, 30.
quibus dedit fortuna. I. 31, 9. 10.
Vitent viri moventes arma. II. S. 7, 99. 100.
Vites æquora. I. Od. 14, 20.
Falernæ. 20, 10, 11.
grando contuderit. I. Epl. 8, 4. 5.
putando. IV. Od. 11, 30. 31.
Vitet quod quiſque. II. 13, 13.
ſcripta tangere. I. Epl. 3, 16. 17.
ſi ſapiat. I. S. 9, 34.
Vitia dum vitant. 2, 24.
nullane habet. 3, 20.
tractas. II. Od. 1, 2. 7.
tua inquirant. I. S. 3, 28.
turpia. 3, 39.
Vitiata lino perdunt ſaporem. II. 4, 57.
Vitiatum. 2, 91.
Vitiato cicuta melle anum tollet. 1, 56.
Vitibus amicta ulmo. I. Epl. 16, 3.
Vitiis aliena opprobria abſterrent. I. S. 4, 128. 129.
carentem (vitio *Bentl.*) III. Od. 27, 39.
decem inſtructior. I. Epl. 18, 25.
ex mediocribus hoc unum eſt. I. S. 4, 139. 140.
heſternis onuſtum corpus. II. 2, 77.
ignoſcas. I. 4, 131.
imitabile exemplar decipit. I. Epl. 19, 17.
in amicorum acutum cernis. I. S. 3, 26.
mea bona compenſet. *ibid.* 7.
mediocribus mendoſa eſt natura. 6, 65. 66.
noſtris iniquum. I. Od. 2, 47.
parentum pugnas audiet juventus. *ibid.* 23. 24.
pars hominum gaudet. II. S. 7, 6.
pinguem. 2, 21.
ſine nemo naſcitur. I. 3, 68.
Vitio ab omni remotus. A. P. 384.
animi me putes ægrotare. II. S. 3, 306. 307.
culpave rem non factuius ſum minorem. 6, 6. 7.
cum iſto fugere. II. Epl. 2, 206.
huic diverſum vitium. I. 18, 5.
ne ſibi quis verteret. I. S. 6, 85.
purum tibi eſt cor. II. 3, 213.
tuo rerumne labores nil putas referre. I. 2, 76. 77.
uvam mutaverat. II. 8, 50.
Vitiorum medium eſt virtus. I. Epl. 18, 9.
numquam natura tibi olim inſeverit. I. S. 3, 35. 36.
quæque exemplis notando. 4, 106.
Vitioſa cura. II. Od. 16, 21. 22.
libido. I. Epl. 1, 85.
Vitioſiorem progeniem daturos III. Od. 6, 47. 48.
Vitioſum emiſti prudens. II. Epl. 2, 18.
pedes recuſant ferre. II. S. 7, 108.
remigium Ulyſſi. I. Epl. 6, 63.
Vitioſus. I. S. 4. 9.
Vitis fæcunda. III. Od. 23, 6.
Falernæ uſus. 43. 44.
Vitium adulta propagine altas populos maritat. Ep. 2, 9. 10.
Vitium diverſum eſt huic vitio. I. Epl. 18, 5.
fugere eſt virtus. 1, 41.
hoc quoque magnum. II. 2, 69.
omnibus cantoribus eſt. I. S. 3, 1.
immane. II. 4, 76.
ingens credidit pauperiem. 3, 91. 92.
illud fruſtra vitaveris. 2, 54.
iræ. I. 3, 76.
obvolvas decoris verbis. II. 7, 41. 42.
procul chartis abfore. I. 4, 102. 103.
ſi quod ſit. 3, 44.
in Vitium æqua fortuna labier. II. Epl. 1, 94.
ducit culpæ fuga. A. P. 31.
libertas excidit. *ibid.* 282.
flecti cereus. *ibid.* 163.
Vitrea fama. II. S. 3, 222.
Vitream Circen. I. Od. 17, 20.
Vitreo ponto daturus nomina. IV. 2, 3. 4.
Vitro pellucidior arcani fides prodiga. I. Od. 18, 16.
ſplendidior fons. III. 13, 1.
Vitta ſupplici matres decoræ. 14, 7. 8. 9.
pro Vitula dulcem natam ſtatuis. II. S. 3, 199.
Vituli pede pullis ranæ preſſis. II. S. 3, 314.
ſanguine Deos placare. I. Od. 36, 2. 3.
Vitulis leænæ. III. 11, 41.
cum Vitulis ludere. II. 5. 8.
Vitulus tener me ſolvet. IV. 2, 54.
Vivacem matrem. II. S. 1, 53.
Vivacior hæres. 3, 132.
Vivæ lucernæ producent. III. Od. 21, 23.
Vivam gallinam Falerno merſare. II. S. 4, 19.
magis beatus te rege. I. 3, 142.
me-

melius. I. S. 4, 135.
quod ævi mihi ſupereſt. I. Epl. 18, 107. 108.
ut Vivam ſuades. I. S. 1, 101.
in Vivaria mittant. I. Epl. 1, 79.
Vivas ducere voces. *Bentl.* A. P. 318.
Vivas. II. S. 3, 152.
in amore jociſque. I. Epl. 6, 66.
memor noſtri. III. Od. 27, 14.
numerato olim an nuper quid refert. II. Epl. 2, 166.
Vivat beatus. I. 2, 10.
contentus illa. I. S. 1, 2. 3.
hunc in annum & plures. I. Od. 32, 2. 3.
ineptus. I. Ep. 17, 32.
male. I. S. 4, 109.
puris manibus. *ibid.* 68.
Vivax apium. I. Od. 36, 16.
gratia. A. P. 69.
Vive beatus. II. S. 6, 96.
memor quam brevis ævi ſis. *ibid.* 97.
vale. I. Epl. 6, 67.
valeque. II. S. 5, 110.
Vivendi hæc eſt conditio. 8, 65.
recte horam prorogat. I. Epl. 2, 41.
Viventem rure. 14, 10.
Viventes in urbe ſolos felices clamat. I. S. 1, 12.
Viventi intra fines naturæ. *ibid.* 49, 50.
nimium inſtiterat. II. 5, 88.
Vivere amem tecum. III. Od. 9, 24.
Athenis mallet. II. S. 7, 13.
bene petimus quadrigis. I. Epl. 11, 29.
bene ſolos ajo. 15, 45.
illic vellem. 11, 8.
in caupona. *ibid.* 12.
naturæ convenienter. 10, 12.
nec recte nec ſuaviter. 8, 4.
parvo. II. S. 2, 1.
poſſunt carmina. I. Epl. 19, 2.
prærupti nemoris dorſo patientem. II. S. 6, 91.
pravo naſo. A. P. 36.
ſi patriæ chari volumus. I. Epl. 3, 29.
ſi recte neſcis. II. 2, 213.
ſi vis me ſanum & recte valentem. I. 7. 3.
Viverem eo contentus. I. S. 4, 108.
Viveret ſi pater. I. S. 4, 53.
ſi quis te avarior in terris. II. Epl. 2, 157.
Vives lætus tua ſorte. I. 10, 44.
rectius. II. Od. 10, 1.
Vivet extento ævo. 2, 5.
uter ſine gnatis locuples. II. S. 5, 28.
Vividus impetus demiſit hoſtem in ovilia. IV. Od. 4, 9. 10.
Vivimus non iſto modo. I. S. 9, 48. 49.
Vivis recte. I. Epl. 16, 17.
urtica abſtemius. 12, 7. 8.
Vivit bene. 6, 56.
incolumis in urbe. I. S. 4, 98.
metuens. I. Epl. 16, 66.
parcius. I. S. 3, 49.
probus nobiſcum. *ibid.* 56. 57.
ſiliquis & ſecundo pane. II. Epl. 1, 123.
Vivite fortes. II. S. 2. 135.
Vivitis ubicunque locorum. I. Epl. 3, 34. 35.
Vivitur bene parvo. II. Od. 16, 13.
non illic, quo tu rere modo. *Bentl.* I. S. 9, 48.
Vivo ceſpite. III. Od. 8, 3. 4.
me hæres hoc auferet. II. S. 3, 151. 152.
Vivo amicis charus. I. 6, 70.
commodius. *ibid.* 110. 111.
& regno. I. Epl. 10, 8.
Vivorum unus. I. S. 10, 42.
Vivos ungues roderet. *ibid.* 71.
Vivum ceſpitem. I. Od. 19, 13.
puerum alvo extrahat. A. P. 340.
Vivunt calores IV. Od. 9, 11.
melius Scythæ. III. 24, 9. 11.
quot capitum millia. II. S. 1, 27. 28.
terreſtria ſortita animas mortales. 6, 93. 94.
Vix. I. Od. 14, 7. 27, 23. 37, 13. I. S. 2, 19. 5, 23. 9, 52. II. 2, 23. 7, 12. 8, 64.
Vixere multi fortes. IV. Od. 9, 25. 26.
Vixeris mœſtus omni tempore. II. 3, 5.
Vixi cui licet dixiſſe. III. 29, 42. 43.
cum quibus. I. S. 4, 81.
idoneus puellis. III. Od. 26, 1.
Vixiſſe cum magnis. II. S. 1, 76.
miſerum fabula inducit. I. 2, 21. 22.
probos. 6, 11.
ſe beatum dicat. 1, 117. 118.
Vixiſſet immundus canis vel ſus luto amica. I. Epl. 2, 26.
Vixit. II. S. 3, 91.
inæqualis. 7, 10.
nec male. I. Epl. 17, 10.
turpis maritus. III. Od. 5, 6.
Ulcera incurata ſtultorum malus pudor celat. I. Epl. 16, 24.
Ulceret jecur tuum ancilla. 18, 72.
lumbos onere mantica. I. S. 6, 106
Ulceroſum jecur. I. Od. 25, 15.
Ulla ancilla. I. Epl. 18, 72.
arbor. II. Od. 14, 24.
domus. I. S. 9, 49.
fuga. II. 6, 94. 95.
pœna. II. Od. 8. 1. 2.
Ullam fraudem. II. Epl. 1, 122.
Ulli muſæ deditus. II. S. 3, 105.
Ullius arcanum ſcrutaberis. I. Epl. 18, 37.
Ullum. I. Od. 24, 8.
Ulmo amicta vitibus. I. Epl. 16, 3.
ſumma genus piſcium hæſit. I. Od. 2, 9.
Ulmos evincet platanus cœlebs. II. 15, 4. 5.
præparat. I. Epl. 7, 84.
Ulnarum. Ep. 4, 8:
Ulta pellicem. Ep. 3, 13. 5, 63.
regum libidines. IV. Od. 12, 8.
Ulti fugimus. II. S. 8, 93.
Ultima Africa. II. Od. 18, 4. 5.
Heſperia. I. 36, 4.
laus non eſt. I. Epl. 17. 35.
linea rerum mors. 16, 79.
mors divideret. I. S. 7, 13.
præponens primis. 4, 59.
Ultimæ cauſæ ſtetere altis urbibus. I. Od. 16, 18. 19.
Ultimam hiemem Jupiter tribuit. 11, 4.
Ultimas in oras extendat nomen. III. 3, 45. 46.
Ultimi Geloni. II. 20, 18. 19.
Ultimos orbis Britannos. I. 35, 29. 30.
Ultimum ad ſinum Occidentis. Ep. 1, 13.
Ultor Cæſaris vocari patiens. I. Od. 2, 44.
ſcriptorum nobilium. I. Epl. 19, 39.

Ul-

Ultorem ſe jactat. I. Od. 2, 17. 18.
Ultra citraque. I. S. 1, 107.
fas trepidat. III. Od. 29, 31. 32.
limites ſalis. II. 18, 24. 25. 26.
neque timet cœca fata. 13, 15.
nihil. I. 28, 12.
nil quæro. II. S. 3, 188.
non datur prodire. I. Epl. 1, 32.
nullum verbum. A. P. 443.
quam licet ſperare. IV. Od. 11, 29. 30.
ſatis eſt. I. Epl. 6, 16.
quid tendis. II. Od. 18, 32.
quod eſt curare oderit. 16, 25. 26.
terminum vagor curis expeditus. I. 22, 10. 11.
Ultro accedam. II. S. 3, 262. 263.
arceſſas. II. Epl. 1, 227. 228.
defer ſi quid petet. I. 12, 22. 23.
delatis capſis. I. S. 4, 21. 22.
diſcedet. 7, 17.
haut petet. 1, 39.
improbus. 5, 28.
inſectere. 7, 40. 41.
laudant. II. Epl. 2, 107. 108.
non ſileas. II. S. 5, 90. 91.
portare. I. 5, 89. 90.
ſectamur. IV. Od. 4, 51.
trade. II. S. 5, 75. 76.
Ultus ſit. I. 7, 2.
Ulubris. I. Epl. 11, 30.
Ulvis Laurens malus eſt. II. S. 4, 42.
Ululantem Canidiam cum Sagana. I. 8, 24. 25.
Ulyſſei cohors laborioſa. Ep. 16, 60.
duplicis curſus per mare. I. Od. 6, 7.
Ithacenſis vitioſum remigium. I. Epl. 6, 63.
patientis proles Telemachus. 7, 40.
remiges laborioſi. Ep. 17, 16.
Ulyſſem inclytum. II. S. 3, 197.
ipſum violavit. *ibid.* 204.
virtus nobis utile exemplar propoſuit. I. Epl. 2, 17. 18.
Ulyſſes quartæ ſit partis. II. S. 5, 100.
Umber aper. 4, 40.
ad Umbilicum Jambos adducere. Ep. 14, 7. 8.
Umbra denſa Tyburis. I. Od. 7, 21.
& pulvis ſumus. IV. 7, 16.
multa juvet dominum. I. Epl. 16, 10.
vacua tonſoris. 7, 50.
vultus unguibus petam. Ep. 5, 93.
ſub Umbra luſimus. I. Od. 32, 1. 2.
pocula duces. 17, 21. 22.
Umbrâ & ſomno gaudentis Bacchi cliens. II. Epl. 2, 78.
Umbræ loquentes alterna. I. S. 8, 40. 41.
mirantur dicere. II. Od. 13, 30.
Umbram hoſpitalem. 3, 10.
ad Umbram ab ortu lucis. II. Epl. 2, 185.
Umbras Mæcenas ſecum adduxerat *pro* convivas non vocatos. II. S. 8, 22.
montium ſol mutaret. III. Od. 6, 41. 42.
paſtor terris quærit inducere. I. S. 5, 9. 10.
quærit paſtor cum grege. III. Od. 29, 21. 22.
regere. *Bentl.* 4, 46.
Umbreni ſub nomine. II. S. 2, 133.
Umbris pluribus locus eſt *pro* convivis non vocatis. I. Epl. 5, 28.
Umbroſam ripam. III. Od. 1, 23.
Umbroſis in lucis Fauno immolare. I. 4, 11.
oris Heliconis. I. Od. 12, 5.
Una de pluribus ſpinis. II. Epl. 2, 212.
ex Attalicis urbibus. I. 11, 5.
libra farris. I. S. 5, 68. 69.
mors eſt levis. III. Od. 27, 37.
navis vix ab ignibus ſoſpes. I. 37, 13.
nox omnes manet. 28, 15.
res. I. Epl. 6, 1.
virgo. III. Od. 11, 33. 35.
virtus. I. Epl. 6, 30.
Unà animum quoque prægravat. II. S. 2, 78.
cœnantibus. 8, 18.
cum damno ferunt dedecus. 2, 96.
cum ſcriptore. II. Epl. 1, 267. 268.
domos volventes. III. Od. 29. 37. 38.
luſerat. II. S. 6, 48.
mecum. 3, 198.
Unâ in re curam conſumere. 4, 48.
multum diſſimiles. I. Epl. 10, 2. 3.
virtute minora putas cuncta *pro* ſolâ. 12, 11.
Unam rem. A. P. 29.
Uncia; redit. *ibid.* 329.
ſi remota eſt de quincunce. *ibid.* 327. 328.
Uncta arma cruoribus. II. Od. 1, 4. 5.
ova turpis ranæ ſanguine. Ep. 5, 19.
popina. I. Epl. 14, 21.
Unctam aquam convivis præbebit. II. S. 2, 68. 69.
Uncti nardo potamus. II. Od. 11, 16. 17.
Tiberim ter tranſnanto. II. S. 1, 7 8.
Unctis Achivis doctius luctamur. II. Epl. 1, 33.
capillis puer ſtatuetur ad cyathum. I. Od. 29, 7. 8.
cubilibus indormire. Ep. 5, 69.
manibus tractavit calicem. II. S. 4, 78. 79.
manibus tremor incidat. I. Epl. 16, 23.
Unctius ubi quid contigit. 15, 44.
Uncto a corio nunquam abſterrebitur ut canis. II. S. 4, 83.
Unctos humeros in undis lavit. III. Od. 12, 9.
Unctum oleo cadaver. II. S. 5, 85. 86.
qui recte ponere poſſit. A. P. 422.
ad Unctum ſiccus accedes. I. Epl. 17, 12.
Unctus Ilerdam mitteris. 20, 13.
Uncus ſeverus abeſt. I. Od. 35, 19. 20.
Unda Maura æſtuat. II. 6, 3. 4.
minax ponto recumbit. I. 12, 31. 32.
te tulit æſtuoſis fretis in bellum reſorbens. II. 7, 15. 16.
Undâ cohibebor Stygia. 20, 8.
gelida perluor. I. Epl. 15, 4.
Sicula. III. Od. 4, 28.
triſti compeſcit Tityon. II. 14, 8. 9.
undam ſupervenit. II. Epl. 2, 176.

Undæ Heſperiæ Tyrannus Capricornus. II. Od. 17, 19. 20.
Undam unda ſupervenit. II. Epl. 2, 176.
Undas indomitas Auſter exercet. IV. Od. 14, 20. 21.
per Siculas equitavit Eurus. 4, 43. 44.
præter Undaſ & aſtra nihil vidit. III. 27, 31. 32.
per Undas Notus quocunque vocabit ire. Ep. 16, 21. 22.
Unde. I. Od. 12, 7. II. 6, 9. 12, 7. III. 11, 38. IV. 4, 19. I. S. 1, 108. II. 2, 31.
Unde *relat. poſit.* I. Od. 12, 17. Ep. 11, 25. I. S. 2, 58. 6, 12. II. 3, 17. 33. 7, 11. II. Epl. 1, 133. 2, 49. A. P. 135. 252.
Unde *pro* a quo. II. S. 3, 238.
pro ex qua re. I. 2, 78.
pro ex quibus. III. Od. 13, 15.
pro ex quo loco. Ep. 13, 22.
Unde *interrogandi*. I. Od. 35, 36. III. 27, 37. I. S. 4, 79. 9, 62. II. 1, 52. 2, 18. 3, 17. 4, 1. 5, 102. 7, 116.
domo. I. Epl. 7, 53.
unde extricat nummos. I. S. 3, 88.
Undenos quater Decembres impleviſſe. I. Epl. 20, 27.
Undeoctoginta annos natus. II. S. 3, 117. 118.
Undique amens dicatur. *ibid.* 107, 108.
aufers. *ibid.* 127. 128.
coemptos libros. I. Od. 29, 13. 14.
collatis membris. A. P. 3.
concurſus. I. S. 9, 78.
congeſtis ſaccis. 1, 70.
defectam particulam. I. Od. 16, 14. 15.
frondi decerptæ. 7, 7.
odor creſcit. Ep. 12, 7. 8.
reſonat domus. I. S. 2, 128. 129.
ſibi riſus quærit. I. Epl. 7, 79.
tutus. II. S. 1, 20.
viſentur. II. Od. 15, 2. 3.
Undis adverſis rerum immerſabilis. I. Epl. 2, 22.
civilibus merſor. 1, 16.
in mediis mercator hiemet. 16, 71.
in Tiberinis humeros lavit. III. Od. 12, 9.
retortis Tiberim ire vidimus. I. 2, 13. 14. 15.
Ungere caules oleo meliore. II. S. 3, 125.
Ungi. II. Epl. 2, 183.
Ungit ſupra vites gloria. I. 18, 22.
Ungor olivo. I. S. 6, 123.
Ungues exprimet. A. P. 32. 33.
non curat ponere. *ibid.* 297.
proprios cultello purgantem. I. Epl. 7, 51.
vivos roderet. I. S. 10, 71.
Unguem ad perfectum non caſtigavit. A. P. 294.
ob prave ſectum ſtomacheris. I. Epl. 1, 104.
ad Unguem factus homo. I. S. 5, 32. 33.
Unguenta de capacibus conchis funde. II. Od. 7, 22. 23.
huc jube ferre. 3, 13. 14.
Unguentarius. II. S. 3, 228.
Unguentum craſſum. A. P. 375.
pete. III. Od. 14, 17.
Ungui acuto ne ſecer. I. Epl. 19, 46.
de tenero meditatur. III. Od. 6, 24.
uno turpior fieres. II. 8, 3. 4.
Unguibus curvis petam vultus. Ep. 5, 93.
leonis retorſiſti Rhœtum. II. Od. 19, 23. 24.
pugnabant. I. S. 3, 101. 102.
ſectis. I. Od. 6, 18.
terram ſcalpere. I. S. 8, 26. 27.
Ungula rapit currus miſſos carceribus. 1, 114.
ſonante verberabit urbem. Ep. 18, 12.
Uni diadema deferens. II. Od. 2, 21. 22.
formæ caput reddetur. A. P. 8. 9.
mihi commodus. I. Epl. 9, 9.
ſerviet. II. Od. 2, 12.
tibi res ſemper recte erunt. II. S. 2, 106.
virtuti æquus. 1, 70.
Unicuique eſt ſuus locus. I. 9, 51. 52.
Unice ſecurus. I. Od. 26, 5. 6.
Unicis Sabinis, II. 18, 14.
Unico marito gaudens mulier. III. Od. 14, 5.
Unius anni conſul. IV. 9, 39.
aſſis pretio licuiſſe. I. S. 6, 13. 14.
Uno contentâ. Ep. 14, 15. 16.
gradu ſedet poſt me. I. S. 6, 40.
hoc nomine deceptus. 2, 64. 65.
ſe amplectitur. *ibid.* 53.
Jove minor. I. Epl. 1, 106.
me. I. S. 6, 40.
menſe vel anno. II. Epl. 1, 44.
pede. I. S. 4, 10.
quadrante. II. 3, 93.
ſene. 5, 81. 82.
ſtudio ſcribendi calet *pro* ſolo. II. Epl. 1, 108. 109.
te quis avarior. 2, 157.
ungui. II. Od. 8, 3. 4.
vultu. 11, 10. 11.
in Uno juſtus tuus populus. II. Epl. 1, 18.
laborantes. I. Od. 17, 19.
Unquam. II. 8, 2. 17, 15. Ep. 3, 15. 19. 7, 12. I. S. 1, 97. 6, 14. 99. 2, 57. 3, 18. 9, 50. 10, 18. II. 7, 77. II. Epl. 2, 53. A. P. 246.
Unum ex judicibus. I. S. 4, 123.
ex vitiis. *ibid.* 140.
genus. II. 3, 53. 301.
hoc ſtudet. II. Epl. 1, 120.
iter. I. S. 5, 5. 6.
opus. I. Od. 7, 5. Ep. 12, 15. 16.
quoddam magnum. II. S. 3, 282. 283.
ſit. A. P. 23.
Unum de modiis mille. I. Epl. 16, 55.
me morti ſurpite. II. S. 3, 283.
mortalem. 6, 57. 58.
pilum demo. II. Epl. 1, 46.
verſum. *ibid.* 221. 222.
in me Unum truces, *pro* ſolum Ep. 5, 4.
Unumquodque caput. II. Epl. 1, 188. 189.
Unumquemque. A. P. 290. 291.
Unus è multis. I. Epl. 6, 60.
effugit. II. S. 3, 315.
& alter. I. 6, 101. 102. II. 5, 24.
& idem. II. Epl. 2, 200.
Faber. *Bentl.* A. P. 32.
multorum. I. S. 9, 71. 72.
noram cum lucro domus mercarier. II. 3, 24. 25.

odoror. Ep. 12, 4.
proſilit. I. S. 5, 21.
regit æquo imperio. III. Od. 4, 48.
Septimius intelligit. I. Epl. 9, 1.
vivorum. I. S. 10, 42.
utriſque error. II. 3, 50. 51.
Unxere Hectorem matres Iliæ. Ep. 17, 11. 12.
Vocabit quocunque Notus. 16, 21. 22.
Vocabula cognata rebus imponens. II. S. 3, 280.
quæ nunc in honore ſunt cadent. A. P. 70. 71.
ſpecioſa rerum in lucem proferet. II. Epl. 2, 116.
Vocalem Orphea ſilvæ inſecutæ. I. Od. 12, 7. 8.
Vocalis ante vocalem non eliſa. Et Eſquilinæ alites. Ep. 5, 100.
Vocamus aſtutum. I. S. 3, 62.
Vocando furiam maledicit. II. 3, 140. 141.
Vocanti mihi. I. Od. 32, 15. 16.
te ſæpe. III. 7, 31.
Vocantis te Glyceræ. I. 30, 2. 3.
Vocares ad hæc dona Muſarum. II. Epl. 1, 243.
me miſerum. I. 7, 92.
Vocari probas Lucina. C. S. 15.
ſapiens emendatusque pateris. I. Epl. 16, 30.
ultor Cæſaris patiens. I. Od. 2, 43. 44.
Vocas quæ tu pulchra, odit. I. Epl. 14, 20. 21.
quem Vocas. II. Od. 20, 6.
Vocat amœna. I. Epl. 14, 20.
amor. III. Od. 24, 46.
Hecaten. I. S. 8, 33.
inſtitor. III. Od. 6, 30. 31.
precibus, votis, ominibusque. IV. 5, 13.
quo te virtus tua. II. Epl. 2, 37.
rurſus. II. S. 7, 91.
ſponſum. II. Epl. 2, 67.
Vocat me ultro. *Bentl.* II. S. 3, 262.
Vocat ſuum uſque. II. Epl. 2, 170.
Vocata affuit partubus. Ep. 5, 5. 6.
mens tua redibit vocibus Marſis. *ibid.* 75. 76.
ter audis. III. Od. 22, 3.
uxor. II. S. 3, 238.
Vocatis natis. II. S. 3, 170.
Vocatur Jambus. A. P. 250.
Vocatus atque non vocatus levare audit. II. Od. 18, 40.
nuſquam es. II. S. 7, 29.
Vocaveris. IV. Od. 9, 45.
Voce acuta melos dic. III. 4, 1. 2. 3.
amanda reddas modos. IV. 11, 34. 35.
correptus magiſtri. II. S. 3, 257.
formaſti hominum cultus. I. Od. 10, 2. 3.
magna compellans. I. S. 7, 30. 31.
exclamat. 9, 75. 76.
minaci terret puerum. I. Od. 10, 10. 11.
paternâ ad rectum fingeris. A. P. 366. 367.
ſummâ reſonans. I. S. 3, 7. 8.
tali me vetuit. 10, 32.
Theſſala lunam cœlo deripit. Ep. 5, 45. 46.
timenda nemus compleſti. 6, 9.
Vocem liquidam. I. Od. 24, 3. 4.
tollit. A. P. 93.
Voces evaluerunt ſonum pervincere. II. Epl. 1, 200. 201.
fidibus ſeveris crevere. A. P. 216.
furiarum horruerim. I. S. 8, 45.
jam ſcit reddere. A. P. 158.
iterant. I. Epl. 18, 12.
populi contemnere. I. S. 1, 65.
quibus verba notarent. 3, 103.
Sirenum noſti. I. Epl. 2, 23.
ſunt quibus dolorem lenire poſſis. 1, 34. 35.
ſurdior ſcopulis Icari audit. III. Od. 7, 21. 22.
veras ducere. A. P. 318.
Voces rarius uſurpata.
æternet. IV. Od. 14, 5.
ampliet. I. S. 4, 32.
annellis. II. 7, 9.
cerebroſus. I. 5, 21.
clarabit. IV. Od. 4, 3.
denormat. II. S. 6, 9.
elutius. 4, 16.
exſurdant. 9, 38.
figurat. II. Epl. 1, 126.
fortunaverit. I. 11, 22.
glaciet. III. Od. 10, 7.
hillis. II. S. 4, 60.
illutos. II. S. 8, 52.
inaudax. III. Od. 20, 3.
incogitat. II. Epl. 1, 122.
inimicat. IV. Od. 15, 20.
juvenentur. A. P. 244.
maritat. Ep. 2, 9.
oblimare. I. S. 2, 62.
oblimat. I. Epl. 19, 30.
opulentet. 16, 1.
pauperet. II. S. 5, 36.
piabant. II. Epl. 1, 143.
porrigine. II. S. 3, 126.
præcanum. I. Epl. 20, 24.
rotundentur. 6, 34.
ruſticius. I. S. 3, 31.
ſcurrantis. I. Epl. 18, 20.
ſcurror. 17, 19.
tranquillet. 18, 102.
viduantur. II. Od. 9, 8.
Voces Deos malo preſſa. I. 14, 10.
Vocet in jus. II. S. 5, 29.
me ultro. 3, 262.
quem Divum populus. I. Od. 2, 23.
Voci concluſus locus reſonat. I. S. 4, 76.
Vocibus falſis populum uti deceret. II. Od. 2, 19. 20.
Marſis vocata. Ep. 5, 75. 76.
meis lunam poſſum cœlo diripere. 17, 78. 79.
ſacris parce. 17, 6.
tuis victus. IV. Od. 6, 21. 22.
Vocis accedet bona pars. 2, 46.
Volam ſcire. II. Epl. 2, 193.
ſimulatque. I. 16, 78.
Volanerius ſcurra. II. S. 7, 15.
Volantes curas circum laqueata tecta. II. Od. 16, 11. 12.
Volantem ab Italia. I. Od. 37, 16.
Volat quem circum Iocus & cupido. 2, 34.
verbum irrevocabile. I. Epl. 18, 71.
Volate præter Hetruſca littora. Ep. 15, 40.
Volebat nocere. I. Epl. 18, 31.
Volens mihi lauro comam cinge. III. Od. 30, 16.
Volent quocunque auditoris animum agunto. A. P. 100.
Volente Circe. Ep. 17, 17.
Volentem loqui prælia. IV. Od. 15, 1.

Vo-

Voles cui quid donare. A. P. 416.
  deſilire turribus. Ep. 17, 70.
  lyra ſonari. *ibid.* 39. 40.
  ridere. I. Epl. 4, 16.
  te tractare. 17, 12.
Volet corpus recreare. II. S. 2, 84.
  cui. I. Epl. 6, 54.
  eſſe infectum. 2, 60.
  mollius tractari ætas. II. S. 2, 85.
  quemcunque modum. I. Od. 16, 2.
  quicquid. II. S. 3, 98.
  quodcunque. A. P. 339.
  rabiem civicam tollere. III. Od. 14, 26.
  venari. I. Epl. 18, 40.
  videri ſub luce. A. P. 363.
  vivere in caupona. I. Epl. 11, 12.
cum Volet. II. S. 3, 73.
ſi Volet. I. 3, 72. I. Epl. 16, 33. A. P. 71.
Volgûs error. *Bentl.* II. S. 3, 62.
Volitant navitæ per mare pacatum. IV. Od. 5, 19.
Volo quendam viſere. I. S. 9, 17.
Volubiles aquas. IV. Od. 1, 40.
Volubilis amnis labetur. I. Epl. 2, 42. 43.
Volucrem currum. I. Od. 34, 8.
  ſequor. IV. 1, 38.
Volucres importunas terret. I. S. 8, 6. 7.
Volucris fati alas tardavit. II. Od. 17, 24. 25.
Volucris dies. III. Od. 28, 6. IV. 13, 16.
Volvens aliena vitellus. II. S. 4, 57.
Volventes pecus & domos una. III. Od. 29, 37. 38.
Voluere ſic Dii. I. 12, 31.
Volvere menſes. IV. 6, 40.
  vertices. II. 9, 22.
Voluerunt ita majores. II. S. 7, 5.
Volui hoc. 3, 88.
  quid. I. Epl. 20, 7.
Voluit me dicere. II. Od. 12, 14.
  ſaxo inſculpere patrimoni ſummam. II. S. 3, 90. 91.
Volvitur Aufidus tauriformis. IV. Od. 14, 25.
Volumina annoſa vatum. II. Epl. 1, 26.
  ſignata Vinni. I. 13, 2.
Volumus patriæ chari vivere. 3, 29.
Volunt Dii ſi quid ævi ſupereſſe. 18, 108.
  Poëtae prodeſſe. A. P. 333.
Voluntas ceſſat. I. Od. 27, 13.
Voluptas ab aure omnis migravit. II. Epl. 1, 187.
  dolore empta nocet. I. 2, 55.
  extorta. II. 2, 139.
  interdicta. I. 6, 64.
  multo dolore corrupta. I. S. 2, 39.
  non ſumma in caro nidore. II. 2, 19. 20.
Voluptates ſperne. I. Epl. 2, 55.
Voluptatis cauſa ficta. A. P. 338.
Vomere feſſis tauris. III. Od. 13, 11.
  incultæ ſilvæ pacantur. I. Epl. 2, 45.
Vomerem inverſum collo trahentes boves. Ep. 2, 63. 64.
Voranus fur. I. S. 8, 39.
Vortices volvere. II. Od. 9, 22.
Vos. I. 21, 5. 9. III. 4, 29. 37. 41. Ep. 5, 89. 97. C. S. 25. 49. I. S. 1, 17. 18. 10, 86. II. 2, 50. 3, 81. 174. 179. I. Epl. 3, 3. 10, 9. 15, 45. A. P. 268. 272.
Vos quid facere oportet. *Bentl.* I. S. 6, 18.
  omiſſum. A. P. 347.
Vos o. III. Od. 14, 10. II. S. 2, 127. 128. A. P. 291.
  plaudite. A. P. 155.
  quibus. Ep. 17, 39.
at Vos. II. S. 2, 40.
Vota ad exitus bonos ducit. IV. Od. 8, 35.
  in mea juveneſcit vitulus. 2, 54. 55.
  mea Dii audivere. 13, 1.
  Parthorum. Ep. 7, 9.
Voti compos ſententia. A. P. 76.
Votis amicas aures applicet. C. S. 71. 72.
  aurem præbeat. I. S. 1, 22.
  caput perfidum obligaſti. II. Od. 8, 5. 6.
  omnibuſque vocat. IV. 5, 13.
  paciſci. III. 29, 59.
  tardiora fata te manent. Ep. 17, 62.
in Votis hoc erat. II. S. 6, 1.
ſine Votis. 6, 59.
Votiva juvenca. I. Epl. 3, 36.
  tabella. II. S. 1, 33.
  tabula. I. Od. 5, 13. 14.
Votivam ædem. II. 17, 31.
Voto finem certum pete. I. Epl. 2, 56.
  ruis in numerum horum. 14, 41.
ex Voto catenam Laribus donaſſet. I. S. 5, 66.
in Votum venit. I. Epl. 11, 5.
Voveat quid nutricula alumno majus. 4, 8.
Voveram epulas dulces. III. Od. 8, 6.
Vox & ratio mea iſtis longe diſcrepat. I. S. 6, 92. 93.
  miſſa neſcit reverti. A. P. 390.
Urantur glebis ſemina. Ep. 16, 55.
Urbana diaria rodere. I. Epl. 14, 40.
Urbanæ ad frontis deſcendi præmia. 9, 11.
Urbani. I. S. 10, 13.
Urbano confuſus ruſticus. A. P. 213.
Urbanum murem ruſticus fertur cavo accepiſſe. II. S. 6, 80. 81.
Urbanus *ſc.* mus. *ibid.* 90.
  & comis. I. 4, 90.
  haberi cœpit. I. Epl. 15, 27.
  ſtudet haberi. 19. 16.
Urbe cantabitur tota. II. S. 1, 46.
  Mamurrarum. I. 5, 37.
  piſcibus petitis. II. 2, 120.
  Roma incolumi. III. Od. 5, 12.
  nihil majus. C. S. 11. 12.
ex Urbe me in arcem removi. II. S. 6, 16.
in Urbe dicis beatum. I. Epl. 14, 10.
  viventes felices clamat. I. S. 1, 12.
  vivit. 4, 98.
ſuper Urbe curas civiles mitte. III. Od. 8, 17.
Urbem abſentem ruſticus laudas. II. S. 7, 28.
  eques verberabit ſonante ungula. Ep. 16, 11. 12.
  feris ſilvis præponere. II. S. 6, 92.

latior murus amplecti cœpit. A.P. 208. 209.
laudaret. I. S. 9, 12.
mutare juſſa. C. S. 39.
nomine meo impleris. Ep. 17, 59.
nunc optas villicus. I. Epl. 14, 15.
occupatam ſeditionibus delevit. III. Od. 6. 13. 14.
Palladis carmine celebrare. I. 7, 5. 6.
ſale multo defricuit. I. S. 10, 3. 4.
ſibi curæ fore promittit. 6, 34. 35.
terruit. I. Od. 2, 4.
in Urbem currere. I. S. 8, 47.
rure extractus. 1, 11.
per Urbem fabula quanta fui. Ep. 11, 7. 8.
Urbes ad Auſonias. IV. Od. 4, 56.
fugit ſcriptorum chorus. II. Epl. 2, 77.
imperio æquo regit. III. Od. 4, 46. 48.
miſeras ira inimicat. IV. 15, 20.
multorum inſpexit providus. I. Epl. 2, 19. 20.
per Italas. IV. Od. 4, 42.
relinquam. II. 20, 5.
te metuunt. I. 35, 10. 12.
vicinas alit. A. P. 66.
vidit. *ibid.* 142.
victas loqui. IV. Od. 15, 1. 2.
Urbi conſulit. I. Epl. 16, 28.
minatus vincula. Ep. 9, 9.
ſollicitus times. III. Od. 29, 26.
utilis. II. Epl. 1, 124.
Urbibus altis. I. Od. 16, 18.
centum nobilem. Ep. 9, 29.
ex Attalicis una. I. Epl. 1', 5.
Urbis amatorem Fuſcum. 10, 1.
deſiderium incutiunt. 14, 22.
mœnia ſubrepere. II. S. 6, 99. 100.
primis placuiſſe. I. Epl. 20, 23.
publicum ludum concines. IV. Od. 2, 41.
in mediis Urbis fluctibus & tempeſtatibus. II. Epl. 2, 85.
Urbium pater ſtatuis ſubſcribi quæret. III. Od. 24, 27. 28.
portas vir Macedo diffidit. 16, 13. 14.
principis Romæ. IV, 2, 13.
Urbs hæc ſua periret dextera. Ep. 7, 9. 10.
Urceus exit. A. P. 22.
Urenda filix agris innaſcitur. I. S. 3. 37.
Urendos ventres lamna candente. I. Epl. 15, 36. 37.
Urens flamma. Ep. 17, 33.
Urente camino cum foliis ramos. I. S. 5, 81.
Urere. Ep. 11, 4. I. S. 9, 66.
Ureret arces Carthaginis. Ep. 7, 5. 6.
pueros flammis. IV. Od. 6, 18. 19.
Ureris loris. I. Epl. 16, 47.
miſer. Ep. 14, 13.
Uret Achaicus ignis domos Iliacas. I. Od. 15, 35. 36.
calceus ſi minor erit pede. I. Epl. 10, 43.
ſi forte ſarcina gravis meæ chartæ. 13, 6.
Urge. II. S. 5, 97. 6, 24.
Urgendo altum. II. Od. 10, 1. 2.
Urgent te. I. 15, 23.
Urgentur longa nocte. IV. 9, 27. 28.
Urgere culullis. A. P. 434.
piſces anguſto catino. II. S. 4, 77.
Urgeris turba te circumſtante. I. 3, 135.
Urges arva ligonibus non tacta. I. Epl. 14, 26. 27.
maris ſummovere littora *pro* conaris. II. Od. 18, 20. 21.
Myſten ademptum modis flebilibus. 9, 9. 10.
Urget abſens pater. III. 27, 57.
diem nox & dies noctem. Ep. 17, 25.
dominus non lenis mentem. II. S. 7, 93.
hac lupus, hac angit canis. 2, 64.
improbus iratis precibus. 6, 29. 30.
me res nulla. II. Epl. 2, 12.
medicum lethargicus. II. S. 3, 30.
propoſitum. 7, 6. 7.
quem morbus regius. A. P. 453.
quis te. I. Od. 5, 1. 2.
Quintilium ſopor perpetuus. 24, 5. 6.
quod malus Jupiter latus mundi. I. Od. 22, 19. 20.
ſedulitas ſtulte quem diligit. II. Epl. 1, 260.
tanto acrius quanto perditior quiſque eſt. I. S. 2, 15.
te pudor malus. II. 3, 39.
Urgetur minimis. I. 3, 69.
Uri ignibus. III. Od. 7, 11.
virgis. II. S. 7, 58.
Urimur. I. Od. 6, 19.
Urit me nitor Glyceræ. 19, 5.
protervitas grata. *ibid.* 7.
ſitis fauces. I. S. 2, 114.
ſuo fulgore. II. Epl. 1, 13.
utrumque ira communiter. I. 2, 13.
Vulcanus Cyclopum officinas. I. Od. 4, 7. 8.
Urna capax omne nomen movet. III. 1, 16.
divina mota anus quid puero cecinit. I. S. 9, 30.
omnium verſatur. II. Od. 3, 25. 26.
ſicca paululum ſtetit. III. 11, 22. 23.
vel cyatho non amplius. I. S. 1, 54.
Urnâ aquæ non ditior. 5, 91.
Urnam argenti. II. 6, 10.
minitatus. 1, 47.
Uror. I. Od. 13, 9.
Urſis tribus quod ſatis eſſet. I. Epl. 15, 35.
ab Urſis tuto corpore dormirem. III. Od. 4, 17. 18.
Urſum poſcunt. II. Epl. 1, 185. 185.
Urſus velut. A. P. 472.
veſpertinus circumgemit ovile. Ep. 16, 51.
Urtica vivis abſtemius. I. Epl. 12, 7. 8.
Uſitata pennâ non ferar. II. Od. 20, 1. 2.
Uſitatis potionibus. Ep. 5, 75.
Uſquam. II. Od. 13, 9. I. S. 1, 37. II. 1, 31. 7, 30. I. Epl. 7, 25. II. 1, 265.
Uſque *pro* aſſidue *ſeu* jugiter. I. Od. 17, 4. III. 30, 7. Ep. 15. 44. I. S. 4, 20. 9, 15. 19. II. 1, 76. 7, 30. II. Epl. 2, 170. A. P. 154. 354.
pro ſemper. II. Od. 9, 4. I. Epl. 10, 24. II. 2, 204.

Digitized by Google

Uſque *continuationem ſignificans.* II. Od. 18, 23. Ep. 1, 13. I. S. 5, 82.
ad mala ab ovo citaret. I. S. 3, 6. 7.
obſcœnum inguen. 2, 26.
ſuperque pœnas dedit *pro* ſatis. 2, 65.
Tarentum. 6, 105.
ad Uſque ſupremum tempus. 1, 97. 98.
Uſticæ cubantis ſaxa. I. Od. 17, 11.
Uſtis navibus dux Neptunus fugit. Ep. 9, 7. 8.
Uſto ab Ilio iram vertit Pallas. 10, 13.
Uſu temperato ſplendeat. II. Od. 2, 3. 4.
Uſum lignorum invidet. I. Epl. 14, 41. 42.
quem nummus præbeat. I. S. 1, 73.
Uſum Ofellum integris opibus non latius, quam nunc accifis. II. S. 2, 112. 113.
in Uſum brevis ævi pauca poſcentis trepides. II. Od. 11, 4. 5.
lætitiæ natis ſcyphis pugnare. I. 27, 1. 2.
nunc mihi nunc alii cedat. II. S. 2, 134. 135.
Uſus, rectumne nos trahat ad amicitias. 6, 75.
fabricaverat. I. 3, 102.
in humanos cogere. III. Od. 3, 51.
nulli perpetuus datur. II. Epl. 2, 175.
publicus quod viritim legeret tereretve. 1, 92.
purpurarum. III. Od. 1, 42. 43.
quæ produxerit. II. Epl. 2, 119.
quædam mancipat. *ibid.* 159.
rerum cui ſuppetit non eſt pauper. I. 12, 4.
ſi volet. A. P. 71.
Uſus fortuna nemo dexterius. I. S. 9, 45.
me convictore *pro* habuit me convictorem. 4, 96.
Ut *cauſale.* I. Od. 1, 13. 11, 3. 15, 4. 20, 5. 31, 10. *Bentl.* 37, 20. 27. III. 4, 17. 18. I. S. 5, 90. 6, 31. *Bentl.* 49. 70. 90. 7, 8. 13. 8, 28. 9, 65. 10, 3. 6. 9. 55. 73. II. 1, 43. 50. 55. 60. 80. II. Epl. 2, 44. 52. 71. 87. 89. 102. A. P. 3. 8. 12. 43. 144. 201. 237. 240. 255. 257. 265. *Bentl.* 335 *&c.*
Ut *cauſale omiſſum.* III. Od. 2, 26. I. S. 3, 41. 74. II. 6, 37. 38. I. Epl. 13, 7. 16. 70.
Ut *cum indignatione.* Ep. 17, 56. 59. I. S. 1, 108. II. 5, 18. 6, 53.
Ut *adverb. ſimilitudinis.* I. Od. 7, 15. 8, 13. 9, 1. 16, 9. 23, 9. II. 5, 19. III. 4, 42. I. S. 1, 23. 25. 46. 54. 57. 64. 90. 114. 2, 20. 55. 87. 3, 22. 43. 45. 69. 79. 86. 89. 110. 114. 130. A. P. 60. 101. 136. 202. 232. 354. 355. *Bentl. &c.*
Ut *mirantis.* III. Od. 25, 12. Ep. 2, 19. I. S. 4, 109. II. 8, 62. I. Epl. 19, 19.
Ut ajunt. I. Epl. 17, 18. II. 2, 30.
cuique libido eſt. *Bentl.* II. S. 6, 67.
fit. II. Epl. 2, 14.
huc incola novus venit. II. S. 2, 128.
interrogandi. 8, 1. I. Epl. 3, 12.
libet. II. S. 3, 31. I. Epl. 7, 19.
mavis. I. S. 4, 21.
mos tuus eſt. 6, 60.
nunc eſt. 9, 5.
optandi. Ep. 2, 61.
placabilis eſſem. I. Epl. 20, 25.
pœnitet. *Bentl.* Ep. 11, 8.
poſt indignus. A. P. 231.
primum. II. Epl. 1, 93.
pro Dum. *Bentl.* I. S. 5, 15. 9, 1.
pro etiamſi. Ep. 1, 21.
pro poſtquam. Ep. 3, 9. 5, 11. 7, 19. 16, 64. I. S. 6, 27. 56. 9, 13. II. 1, 24. 2, 128. 3, 13. I. Epl. 7, 72. 15, 26. 19, 3. II. 1, 93.
pro quam. II. S. 5, 43. *ter.* 8, 62. I. Epl. 19. 19.
pro quia. I. S. 9, 42.
pro quod. III. Od. 1, 9. I. S. 1, 1, 117.
pro quomodo. III. Od. 4, 42. 7, 13. Ep. 4, 9. 8, 13. 14. 16, 53. II. S. 1, 50. *bis.* 2, 76. 3, 315. II. Epl. 1, 172.
pro quoniam. I. Od. 11, 3.
pro tanquam. III. Od. 5, 42. I. S. 4, 10. 8, 32. *Bentl.* II. 8, 84. 89.
pro utinam. II. S. 1, 42.
quamvis. I. 3, 129.
qui percurram. 1, 23.
ſi. Ep. 14, 3.
ſimul atque. II. Epl. 1, 226.
ſolet. II. S. 3, 28.
tamen noris. IV. Od. 11, 13.
vivam. I. S. 1, 101.
fit Ut. II. 1, 32.
reſtat Ut. I. Epl. 1, 27.
ſic Ut. II. S. 8, 3. 93. 94.
ſic tamen Ut. 5, 53.
vides Ut. I. Od. 9, 1. 14, 3. II. S. 2, 76. 5, 5.
videsne Ut. Ep. 4, 7. 9.
Utar & ex acervo tollam. II. Epl. 2, 190. 191.
Utare paratis. II. S. 3, 167.
Utcunque. I. Od. 17, 10. 35, 23. II. 22, 11. III. 4, 29. IV. 4, 35. Ep. 17, 52.
Uter *adject.* I. S. 4, 16. II. 3, 102. 180. 5, 28. 7, 47. I. Epl. 15, 22. II. 1, 55.
Uterne. II. S. 2, 107.
Utere Decembri libertate. 7, 4. 5.
his mecum. I. Epl. 6, 68.
Pompejo Groſpho. 12, 22.
Uteris monitoribus iisdem. II. 2, 154.
viribus. I. 13, 10.
Utero laborantes puellas. III. Od. 22, 2.
Uterque. II. 2, 11. I. S. 4, 67. 5, 28. 53. 7, 21. 10, 83. II. 3, 176. 6, 101. I. Epl. 14, 12. 44. II. 2, 69. 96. A. P. 96.
Utetur victu quali ſapiens. II. S. 2, 63.
Uti *pro* ut. Ep. 1, 21. *Bentl.* 5, 37. I. S. 1, 119. 4, 41. 108. 6, 10. II. 5, 94. 7, 79. 8, 73. I. Epl. 7, 81. 17, 56.
Uti *adv.*
Bacchus. I. S. 7, 20.
bellua. Ep. 5, 9. 10.
bitumen. *ibid.* 81. 82.
cervus. I. Od. 15, 29.
conviva. I. S. 1, 119.
Cyclopa. 5, 63.
Græcia. IV. Od. 5, 35.
piſcator. II. S. 3, 227.

Digitized by Google

pulvis. I. S. 4, 31.
Thyas. III. Od. 15, 10.
Uti *verbum*.
ad hæc naribus formido. I. Epl. 19. 45. 46.
cogitat comportatis rebus. 2, 50.
compoſitis neſcius. II. S. 3, 109. 110.
& quærere. I. Epl. 7, 57.
falſis vocibus. II. Od. 2, 19. 20. 21.
inventis timet. A.P. 170.
majoribus quo pacto deceat. I. Epl. 17, 2.
muneribus Deorum ſapienter. IV. Od. 9, 47. 48.
qui parvo neſciet, æternum ſerviet. I. Epl. 10, 41.
regibus uti. 17, 13. 14.
ſi non conceditur quo mihi fortunæ. 5, 12.
Venere conceſſa. I. S. 4, 113.
Uticam fugies. I. Epl. 20, 13.
Utile abjectis nugis ſapere. II. 2, 141.
dulci miſcuit. A.P. 343.
exemplar propoſuit. I. Epl. 2, 18.
famæ opus. 18, 49.
quid dicit. 2, 3. 4.
ferrent. II. 1, 163.
Utilem bello. I. Od. 12, 42.
Utili honeſtum prætulit. IV. 11, 41.
Utilis adeſſe. A. P. 204.
capiti, alvo. I. Epl. 16, 14.
urbi. II. 1, 124.
Utilitas juſti & æqui mater. I. S. 3, 98.
Utiliter ſerviet. I. Epl. 16, 70.
Utilium proviſor tardus. A. P. 164.
mediocriter rerum. I. Epl. 18, 99.
rerum ſagax. A. P. 218.
Utinam. II. Od. 6, 6. III. 27, 51. I. S. 10, 83. II. 2, 92.
omiſſum ante poſſis. C. S. 2.
o Utinam. I. Od. 35, 38. IV. 5, 37.
Utitur quæſitis ante. I. S. 3, 37. 38.
ratio ponderibus moduliſque ſuis. 3, 78.
Utor permiſſo. II. Epl. 1, 45.
Utpote. I. S. 4, 24. 5, 94. II. 4, 9. A.P. 206.
Utque *pro* & quomodo. I. S. 8, 42. 44.
Utra. I. Epl. 15, 23.
Utramque. II. Od. 17, 8. I. Epl. 17, 29.
Utraque. I. S. 10, 23.
Utraſque. 8, 25.
Utrem tumidis ſermonibus creſcentem inſla. II. S. 5, 98.
Utrinque. I. 9, 77. I. Epl. 18, 9.
Utrique. II. S. 3, 50. 140. I. Epl. 6, 10.
Utriſque. II. S. 3, 284.
Utrius. I. Epl. 17, 15.
Utriuſque. III. Od. 8, 5.
Utro. II. Epl. 1, 55.
Utroque. I. S. 7, 14. II. 1, 29.
pollice ludum laudabit. I. Epl. 18, 96.
Utrum. II. S. 2, 64. I. Epl. 15, 14. II. 2, 199. A.P. 470.
Utrumne. Ep. 1, 7. II. S. 3, 251. 6, 73.
Utrumque. II. Od. 13, 29. 17, 21. Ep. 10, 3. 16, 56. I. S. 4, 68. 7, 9. II. 1, 35. II. 6, 112. 8, 17. I. Epl. 2, 13. A.P. 271.
Uvâ ocius piper feret iſte angulus. I. Epl. 14, 23.
Uva penſilis ſecundas menſas ornabat. II. S. 2, 121. 122.
Uvæ immitis Cupidinem tolle. II. Od. 5, 9. 10.
Uvam accipis. II. Epl. 2, 162.
Albanam fumo rectius duraveris. II. S. 4, 72.
Methymnæam vitio mutaverit. 8, 50.
prælo Caleno domitam bibes. I. Od. 20, 9. 10.
purpuræ certantem. Ep. 2, 20.
ſtrigili furtiva mutat. II. S. 7, 109. 110.
Uvida. I. Od. 5, 14.
Uvidi Tiburis ripas. IV. 2, 30, 31.
Uvidi dicimus cum ſol ſubeſt Oceano *pro* ebrii. IV. 5, 39. 40.
Uvidius. I. S. 1, 95.
Uvidus. II. Od. 19, 18.
Uvi Falernis invidet. 6, 19, 20.
Vulcano per culinam delapſo. I. S. 5, 73. 74.
Vulcanus ardens Cyclopum officinas urit. I. Od. 4, 7. 8.
avidus. IV. 4, 58. 59.
Vulgares cœtus. III. Od. 2, 23.
Vulgarit Cereris arcanæ ſacrum. *ibid.* 26. 27.
Vulgata Cotyttia riſeris. Ep. 17, 56.
Vulgatas artes. IV. Od. 9, 3.
Vulgavi hunc. I. Epl. 19, 33.
Vulgi judicio. I. S. 6, 98.
manibus contrectatus. I. Epl. 20, 11.
ora converteret. II. Epl. 1, 196.
Vulgo recitare. I. S. 4, 23.
a Vulgo remorant ſe in ſecreta. II. 1, 71.
remotas longe lateque. I. 6, 18.
Vulgum docebo inſanire. II. 3, 63.
Vulgus denſum aure bibit. II. Od. 13, 32.
hoc. II. S. 3, 286.
infidum. I. Od. 35, 25.
interdum videt rectum. II. Epl. 1, 63.
malignum ſpernere. II. Od. 16, 39. 40.
odi profanum. III. 1, 1.
Vulnera Parthi deſcribes. II. S. 1, 15.
Vulnere quo pereat. I. Od. 27, 11. 12.
Vulnus malum nil levantia fomenta. Ep. 11, 17.
non levius tibi fieret. II. Epl. 2, 149. 150.
Vulpe. A.P. 437.
Vulpecula tenuis. I. Epl. 7, 29.
Vulpes aſtuta. II. S. 3, 186.
cauta. I. Epl. 1, 73.
fœta. III. Od. 27, 4.
Vult. I. Od. 3, 16. I. S. 1, 84. II. 3, 267. I. Epl. 18, 8. 28. II. 1, 87. 2, 11. A.P. 89. 190. 348.
Vultei. I. Epl. 7, 91.
Vultejum. 7, 55. 64.
Vultis. I. Od. 27, 9. I. S. 1, 16. 2, 38.
Vultu alto rejecit dona. IV. Od. 9, 42. 43.
ambiguo. II. 5, 24.
in pejus ficto. II. Epl. 1, 264, 265.
invito riſit. III. Od. 11, 22.
mutabilis. II. Epl. 2, 189.
neque uno luna rubens nitet. II. Od. 11, 10.

Digitized by Google

ſereno. I. Od. 37, 26.
terrere. II. S. 7, 44.
torvo ferus. I. Epl. 19, 12.
Vultum benignum ſervat fortuna 11, 20.
hominis. II. S. 4, 92.
laudo. II. Od. 4, 21. 22.
mœſtum decent verba triſtia. A. P. 105. 106.
Noviorum ſe ferre poſſe negat. I. S. 6, 121.
prodentem gaudia. II. 5, 104.
ſimulantia vultum Alexandri æra. II. Epl. 1, 241.
ſuſpendit tabella. *ibid.* 97.
virilem. III. Od. 5, 43. 43.
Vulture Appulo. 4, 9.
Vultus acer in hoſtem. I. 2, 39. 40.
equitum terret. II. 1, 20.
humani. A. P. 102.
in me unum truces. Ep. 5, 4.
minantis multa & præclara. II. S. 3, 9.
mutantem Protea. I. Epl. 1, 90.
per ſigna ahenea expreſſi. II. Epl. 1, 248.
petam unguibus. Ep. 5, 93.
tuus affulſit. IV. Od. 5, 6. 7.
Tyranni inſtantis. III. 3, 3.
in Vultus honor relapſus. Ep. 17. 18.
Vulvâ amplâ nil pulchrius. I. Epl. 15, 41.
Uxor clames. II. S. 3, 57. 58.
invicti Jovis. III. Od. 27. 73.
pauperis Ibici. 15, 1.
pellitur. II. 18, 26. 28.
peruſta ſolibus pernicis Appuli. Ep. 2, 41. 42.
placens linquenda. II. Od. 14, 21. 22.
pueris creandis beata. I. Epl. 2, 44. 45.
te ſalvum non vult. I. S. 1, 84.
ter capta ploret virum pueroſque. III. Od. 3, 67. 68.
vocata de media nocte currat. II. S. 3, 238.
Uxore vim abſtinuit. *ibid.* 202. 203.
Uxorem donat cum dote pecunia regina. I. Epl. 6, 36. 37.
laqueo interimis. II. S. 3, 13.
marito deſtinat. *ibid.* 216. 217.
recuſat cum grandi dote. I. 4, 50.
in Uxorem comis. II. Epl. 2, 133.
Uxores alienas permolere. I. S. 2, 34. 35.
hoſtium. III. Od. 27, 21.
mariti olentis. I. 17, 7.
Uxoribus cum alienis nil mî fuerit. I. S. 2, 57.
Uxorius amnis. I. Od. 2, 20.

X.

XAnthia Phoceu. II. Od. 4, 2.
Xantho amne lavas crines. IV. 6, 26.

7.

ZEphyris agitata Tempe. III. Od. 1, 24.
frigora miteſcunt. IV. 7, 9.
cum Zephyris & prima hirundine te reviſet. I. Epl. 7, 12. 13.
Zethi & Amphionis geminorum fratrum gratia. I. Epl. 18, 41. 42.
Zonâ pendulum collum lædere. III. Od. 27. 59. 60.
Zonam perdidit. II. Epl. 2, 40.
Zonis ſolutis Gratiæ. I. Od. 30, 5. 6.

F I N I S.

52f338

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

527338

Digitized by Google

Digitized by Google